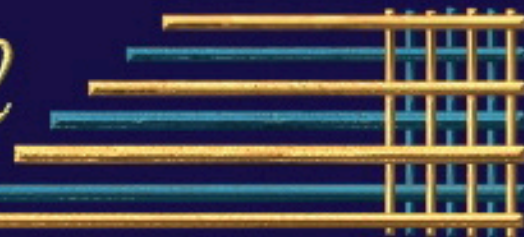

Coco Pyhä Raamattu 1642

jakeeton

Finbible

Coco Pyhä Raamattu 1642

jaejako ja lukujako poistettu

Ensimmäinen Mosexen Kirja

ALgusa loi Jumala Taiwan ja Maan. Ja Maa oli autia ja tyhjä/ ja pimeys oli sywyden päällä/ ja Jumalan Hengi lijkui weden päällä. JA Jumala sanoi: tulcon walkeus/ ja walkeus tuli. Ja Jumala näki walkeuden hywäxi. Nijn Jumala eroitti walkeuden pimeydestä/ Ja cudzui walkeuden päiwäxi/ ja pimeyden yöxi. Ja tuli ehtosta ja amusta/ ensimmäinen päiwä. JA Jumala sanoi: tulcon wahwus wetten waihelle/ eroittaman wesiä wesistä. Ja Jumala teki wahwuden/ ja eroitti weden cuin oli wahwuden alla/ sijtä wedestä cuin oli wahwuden päällä/ Ja tapahtui nijn. Ja Jumala cudzui wahwuden Taiwaxi. Ja tuli ehtosta ja amusta/ toinen päiwä. JA Jumala sanoi: coconducon wesi taiwan alla erinomaiseen paickaan/ nijn että cuiwa näky/ Ja tapahtui nijn. Ja Jumala cudzui cuiwan Maaxi/ ja wetten cocouxen hän cudzui Merexi. Ja Jumala näki sen hywäxi. Ja Jumala sanoi: wihottacon maa ja caswaccon ruohon josa siemen on/ ja hedelmäliset puut/ että cukin laistans hedelmöidze/ josa on oma siemen idze hänesäns maalla/ Ja tapahtui nijn. Ja maa wihotti ja caswoi ruohon/ josa siemen oli laistans/ ja hedelmäliset puut/ joiden siemen oli idze heisäns/ cusakin laistans. Ja Jumala näki sen hywäxi. Ja tuli ehtosta ja amusta colmas päiwä. JA Jumala sanoi: tulcon walkeudet taiwan wahwuteen/ eroittaman päiwä ja yötä/ ja olcon merkeixi/ ajoixi/ päiwixi ja vuosixi. Ja olcon walkeudexi taiwan wahwudes/ paistaman maan päälle. Ja tapahtui nijn. Ja Jumala teki caxi suurta walkeutta/ suuremman walkeuden päiwä hallidzeman/ ja vähemmän walkeuden yötä hallidzeman/ ja tähdet. Ja Jumala pani ne taiwan wahwuteen/ paistaman maan päälle/ Ja hallidzeman päiwä ja yötä/ ja eroittaman walkeutta ja pimeyttä. Ja Jumala näki sen hywäxi. Ja tuli ehtosta ja amusta neljäs päiwä. JA Jumala sanoi: cuohuttacon wesi lijkuwaisia eläimitä/ ja linnut maan päällä taiwan wahwuden alla lendäkän. Ja Jumala loi suuret walascalat/ ja caickinaiset lijkuwaiset eläimet/ jotca wesi cuohutti/ cugin laistans/ ja caickinaiset

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

höyhemeliset linnut/ cugin laistans. Ja Jumala näki sen hyväxi. Ja Jumala siunais heitä/ ja sanoi: hedelmöitkät ja lisändykät/ ja täyttäkät meren wedet/ ja linnut lisändykön maalle. Ja tuli ehtosta ja amusta wijdes päiwä. Ja Jumala sanoi: tuocon maa eläimet/ cugin laistans/ carjan/ madot ja pedot maalle/ cugin laistans/ Ja tapahtui nijn. Ja Jumala teki pedot maalle/ cugin laistans/ caickinaiset matelewaiset eläimet maalle laistans. Ja Jumala näki sen hyväxi. JA Jumala sanoi: tehkäm Ihminen meidän cuwaxem/ joca meidän muotoisem on/ joca wallidze calat meres/ ja linnut taiwan alla/ ja carjan/ ja coco maan/ ja caicki jotca maalla matelewat. Ja Jumala loi Ihmisen omaksi cuwaxens/ Jumalan cuwaxi hän sen loi/ miehexi ja waimoxi loi hän heitä. Ja Jumala siunais heitä/ ja sanoi heille: hedelmöitkät ja lisändykät ja täyttäkät maata/ ja tehkät se teillen alemaisexi/ ja wallitcat calat meres/ ja linnut taiwan alla/ ja caicki eläimet jotca maalla lijckuwat. Ja Jumala sanoi: cadzo/ minä annoin teille caickinaiset ruohot/ joisa siemen on coco maan päällä/ ja caickinaiset hedelmäliset puut/ ja puut joisa siemen on/ teille ruaxi. Ja caickille eläimille maan päällä/ ja caickille linnuille taiwan alla/ ja caickille madoille maan päällä/ joisa hengi on/ caickinaiset wiherjäiset ruohot syötäwäxi/ Ja tapahtui nijn. Ja Jumala cadzoi caickia cuin hän tehnyt oli/ ja cadzo/ ne olit sängen hywät. Ja tuli ehtosta ja amusta cuudes päiwä. JA nijn taiwas ja maa päätettin/ ja caicki heidän jouckons. Ja Jumala päätti seidzemendenä päiwänä hänen työns cuin hän tehnyt oli/ ja lepäis seidzemendenä päiwänä caikista hänen tegoistans/ cuin hän tehnyt oli. Ja siunais seidzemennen päiwän ja pyhitti sen/ että hän lewäis hänes/ caikista hänen tegoistans jotca Jumala loi ja teki. Ja näin on taiwas ja maa tullut cosca he luotin/ sillä ajalla jolla Jumala teki taiwan ja maan. Ja caickinaiset puut kedolla/ jotca ei ennen ollet maan päällä/ ja caickinaiset ruohot kedolla/ jotca ei ennen caswanet ollet. Sillä ei HErra Jumala andanut wielä sata maan päälle/ eikä ollut ihmistä joca maata wiljeli/ waan sumu nousi maasta/ ja casti caiken maan. JA HErra Jumala teki ihmisen maan tomusta/ ja puhalsi hänen sieramijns eläwän hengen/ ja tuli ihminen nijn eläwäxi sieluxi. Ja HErra Jumala istutti Paradijsin Edenis itän päin/ ja pani siihen ihmisen/

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

jonga hän teki. Ja HERra Jumala caswatti maasta caickinaiset puut ihanaiset nähdä ja hywät syödä/ ja elämän puun keskelle Paradijsi/ nijn myös hywän ja pahan tiedon puun. Ja Edenist käwi wirta castaman Paradijsi/ ja jacoi idzens neljäxi pääwirraxi. Ensimmäinen cudzutan Pison/ se juoxe coco Hewilan maan ymbärins/ ja siellä culda löytän/ Ja sen maan culda on callis/ ja siellä myös löytän Bedellion/ ja callis kiwi Onix. Toinen wirta cudzutan Gihon/ se juoxe coco Ethiopian ymbärins. Colmas wirta cudzutan Hidekel/ ja juoxe Assyrian edidzen. Ja neljäs wirta on Phrat. JA HERRa Jumala otti ihmisen/ ja pani Paradijsijn Edenis/ wiljelemän ja warjeleman sitä. Ja HERRa Jumala käski ihmistä/ ja sanoi: syö caickinaisista puista Paradijsis/ Mutta hywän ja pahan tiedon puusta älä syö: sillä jona päivänä sinä sijtä syöt/ pitä sinun cuolemalla cuoleman. JA HERRa Jumala sanoi: ei ole hywä ihmisen yxinäns olla/ minä teen hänelle awun/ joca hänelle soweljas on. Cosca HERRa Jumala oli maasta caickinaiset eläimet kedolle/ ja caickinaiset linnut taiwan ala tehnyt/ toi hän ne ihmisen eteen/ että hän näkis cuinga hän ne nimitäis: sillä nijncuin ihminen caickinaiset eläimet nimitti/ nijn ne cudzutan. Ja ihminen andoi cullakin carjalle/ ja linnuille taiwan alla/ ja eläimille maan päällä heidän nimens. Mutta ihmiselle ei löytty apua/ joca hänelle soweljas olis. Ja HERra Jumala pani rascan unen ihmiseen/ ja cuin hän nuckui/ otti hän yhden hänen kylkiluistans/ ja täytti sen paican lihalla. Ja HERra Jumala rakensi waimon sijtä kylkiluusta/ jonga hän ihmisest otti/ ja toi sen hänen eteens. Nijn sanoi ihminen: tämä on luu minun luistani/ ja liha minun lihastani/ se pitä cudzuttaman miehen puolisaxi: sillä hän on otettu miehestä. Sentähden pitä miehen luopuman Isästäns ja Äitistäns/ ja pysymän emändäns tykönä/ ja he tulewat yhdexi lihaxi. Ja he olit molemmat alasti/ Adam ja hänen emändäns/ ja ei häwennet. JA kärme oli cawalin caickia eläimitä maan päällä/ jotca HERRa Jumala tehnyt oli/ ja sanoi waimolle: sanoico Jumala/ älkät syökö caickinaisista puista Paradijsis? Nijn waimo sanoi kärmelle: me syömme nijden puiden hedelmist/ jotca owat Paradijsis/ Mutta sen puun hedelmästä/ joca on keskellä Paradijsi/ on Jumala sanonut: älkät syökö sijtä/ ja älkät ruwetco sijhen/ ettet te cuolis. Nijn kärme sanoi waimolle: ei suingan pidä

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

teidän cuolemalla cuoleman: Waan Jumala tietä/ että jona päiwänä te syötte sijtä/ aukenewat teidän silmän/ ja tuletta nijncuin Jumala/ tietämän hywän ja pahan. Ja waimo näki sijtä puusta olewan hywän syödä/ ja että se oli ihana nähdä ja suloinen puu/ että se andoi ymmärryksen: ja otti hedelmästä ja söi/ ja andoi myös miehellens sijtä/ ja hän söi. Silloin aukenit molembain heidän silmäns/ ja äckäisit että he olit alasti/ ja sidoit yhteen Ficuna lehtiä/ ja teit heillens peitteitä. JA he cuulit HERran Jumalan änen Paradijsis päiwän wilwetes. Ja Adam lymyi emändinens HERran Jumalan caswon edest puiden secan Paradijsis. Ja HERra Jumala cudzui Adamin/ ja sanoi hänelle: Cusas olet? Ja hän sanoi: minä cuulin sinun änes Paradijsis/ ja pelkäisin: sillä minä olen alasti/ ja sentähden minä lymyin. Hän sanoi: cuca sinulle ilmoitti/ että alasti olet? etkös syönyt sijtä puusta/ josta minä sinua haastoin syömästä? Nijn sanoi Adam: waimo jongas annoit minulle/ andoi minulle sijtä puusta/ ja minä söin. Silloin sanoi HERra Jumala waimolle: mixis sen teit? waimo sanoi: kärme petti minun/ ja minä söin. Ja HERra Jumala sanoi kärmelle: että tämän teit/ kirottu ole sinä caikest carjast ja caickist eläimist maalla/ sinun pitä käymän wadzallas/ ja syömän maata caiken elinaicas. Ja minä panen wainon sinun ja waimon wälille/ ja sinun siemenes ja hänen siemenens wälille/ hän polke ricki sinun pääs/ ja sinä pistät händä candapäähän. Ja waimolle sanoi hän: Minä saatan sinulle paljon tusca coscas rascaxi tulet: sinun pitä synnyttämän sinun lapses kiwulla/ ja sinun tahtos pitä miehes ala annettu oleman/ ja hän wallidze sinua. JA Adamille sanoi hän: että cuulit emändäs ändä/ ja söit puusta josta minä haastoin sinua syömästä: kirottu olcon maa sinun tähtes/ surulla pitä sinun elättämän idzes hänestä caickena elinaicanas. Orjantappuroita ja ohdackeita pitä hänen caswaman/ ja sinun pitä maan ruohoja syömän. Sinun leipäs pitä sinun syömän odzas hies/ sijhen asti cuins maaxi jällens tulet/ jostas otettu olet: sillä sinä olet maa/ ja maaxi pitä sinun tuleman. JA Adam cudzui hänen emändäns nimen/ Hewa/ että hän on caickein eläwitten Äiti. Ja HERRa Jumala teki Adamille ja hänen emännällens nahgoista hamet/ ja puetti heidän ylöns. Ja HERra Jumala sanoi: cadzo/ Adam on tullut cuin yxi meistä/ tietämän

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

hyvän ja pahan/ mutta nyt ettei hän ojennais kättäns/ ja ottais myös elämän puusta/ söis ja eläis ijancaickisest. JA HERra Jumala lähetti hänen Paradijsistä Edenis/ maata wiljelemän/ osta hän otettu oli. Ja ajoi Adamin ulos/ ja pani Paradijsin eteen Edenis Cherubimin paljalla lyöwäisellä miecalla/ elämän puun tietä wartioidzeman.

JA Adam tunsi Hewan hänen emändäns/ ja hän tuli rascaxi/ ja synnytti Cainin/ ja sanoi: minulla on mies HERra. Ja hän taas synnytti Habelin hänen weljens. Ja Habel tuli lamburixi/ mutta Cain peldomiehexi. JA tapahtui muutamain päiwäin perästä/ että Cain uhrais HERralle lahjoja maan hedelmist. Ja Habel myös uhrais hänen laumans esicoisist/ ja heidän lihawudestans. Ja HERra cadzoi lepyisest Habelin ja hänen uhrins puoleen/ mutta Cainin ja hänen uhrins puoleen ei hän lepyisest cadzonut: silloin Cain julmistui sangen cowin/ ja hänen hahmons muuttui. Nijn sanoi HERra Cainille: mixis julmistut? Eli mixi hahmos muuttu? Eikö se nijn ole? jos hywä olet/ nijns olet otolinen/ ja jolles hywä ole/ nijn syndi lepä owen edes/ mutta älä salli hänelle hänen tahtons/ waan hallidze händä. Silloin puhui Cain Habelin hänen weljens cansa. JA heidän kedolla ollesans/ carcais Cain Habelin hänen weljens päälle ja tappoi hänen. Nijn HERra sanoi Cainille: cusa on Habel sinun weljes? hän wastais: en minä tiedä/ olengo minä weljeni wartia? Ja hän sanoi hänelle: mitäs tehnyt olet? weljes weren äni huuta minun tygöni maasta. Ja nyt kirottu ole sinä maan päällä/ joca awais suuns ottaman weljes werta sinun käsistäs. Coscas maata wiljelet/ ei hänen pidä tästedes sinulle wäkens andaman/ culkian ja pakenewaisen pitä sinun oleman maan päällä. Ja Cain sanoi HERralle: minun pahatecon on suurembi/ cuin se minulle annetaisin andexi. Cadzos/ sinä ajat minun pois tänäpäen maalda/ ja minun pitä sinun edestäs lymymän/ ja tulen culkiaxi ja pakenewaisexi maan päällä. Ja nijn minun käy/ cucaikänäns minun löytä se tappa minun. Mutta HERra sanoi hänelle: ei/ waan joca Cainin tappa/ se pitä seidzemen kertaisest costettaman. Ja HERra pani merkin Cainijn/ ettei kengän händä tappais/ joca hänen löytäis. Ja nijn Cain läxi HERran edest/ ja asui Nodin maalla/ itän päin Edenist. JA Cain tunsi hänen emändäns/ joca

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

tuli rascaxi/ ja synnytti Hanochin. Ja hän rakensi Caupungin/ jonga hän cudzui poicans nimellä Hanoch. Mutta Hanoch sijtti Iradin. Irad sijtti Mahujaelin. Mahujael sijtti Methusaelin. Methusael sijtti Lamechin. Mutta Lamech otti caxi emändä/ toinen cudzuttin Ada/ ja toinen Zilla. Ja Ada synnytti Jabalin/ josta ne tulit jotca majois asuit/ ja carja caswatit. Ja hänen weljens cudzuttin Jubal/ josta candeletten ja huiluin soittajat tulit. Zilla myös synnytti/ nimittäin Tubalcainin/ joca oli seppä caickinaisis waski ja rauta töis/ ja Tubalcainin sisar/ oli Naema. Ja Lamech sanoi emännillens/ Adalle ja Zillalle: te Lamechin emännät/ cuulcat minun äändäni/ ja corwin ottacat mitä minä sanon: minä olen miehen tappanut minulleni haawaxi/ ja nuorucaisen minulleni sinimarjaxi. Cain costetan seidzemen kertaisest/ mutta Lamech seidzemen ja seidzemenkymmenen kertaisest. ADam taas tunsi emändäns/ ja hän synnytti pojan/ ja cudzui hänen Seth/ sanoden: Jumala on minulle toisen siemenen andanut Habelin edest/ jonga Cain tappoi. Ja Seth myös sijtti pojan ja cudzui hänen Enos. Silloin ruwettin saarnaman HErran nimest. Tämä on ihmisen sucucunnan kirja/ siihen aican cosca Jumala loi ihmisen/ ja teki hänen Jumalan muotoisexi. Miehexi ja waimoxi loi hän heidän/ ja siunais heitä/ ja cudzui heidän nimens ihminen/ siihen aican cosca he luotin. JA Adam oli sata ja colmekymmendä ajastaica wanha/ ja sijtti pojan/ joca hänen cuwans caltainen oli/ ja cudzui hänen Seth/ Ja eli sijtte cahdexansata ajastaica/ ja sijtti poikia ja tyttäritä. Ja coco hänen ikäns oli/ yhdexänsata ja colmekymmendä ajastaica/ ja cuoli. SEth oli sata ja wijsi ajastaica wanha/ ja sijtti Enoxen. Ja eli sijtte cahdexansata ja seidzemen ajastaica/ ja sijtti poikia ja tyttäritä. Ja coco hänen ikäns oli yhdexänsata ja caxitoistakymmendä ajastaica/ ja cuoli. ENos oli yhdexänkymmendä ajastaica wanha/ ja sijtti Kenanin. Ja eli sijtte cahdexansata ja wijsitoistakymmendä ajastaica/ ja sijtti poikia ja tyttäritä. Ja coco hänen ikäns oli yhdexänsata ja wijsi ajastaica/ ja cuoli. KEnan oli seidzemenkymmendä ajastaica wanha/ ja sijtti Mahalaleelin. Ja eli sijtte cahdexansata ja neljäkymmendä ajastaica/ ja sijtti poikia ja tyttäritä. Ja coco hänen ikäns oli/ yhdexänsata ja kymmenen ajastaica/ ja cuoli. MAhalaleel oli wijsiseidzemettäkymmendä ajastaica wanha/ ja sijtti

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

Jaredin. Ja eli sijtte cahdexasata ja colmekymmendä ajastaica/ ja sijtti poikia ja tyttäritä. Ja coco hänen ikäns oli/ cahdexasata/ yhdexänkymmendä ja wijsi ajastaica/ ja cuoli. JAred oli sata ja caxiseidzemettäkymmendä ajastaica wanha/ ja sijtti Henochin. Ja eli sijtte cahdexasata ajastaica/ ja sijtti poikia ja tyttäritä. Ja coco hänen ikäns oli yhdexänsata ja caxiseidzemettäkymmendä ajastaica/ ja cuoli. HEnoch oli wijsiseidzemettäkymmendä ajastaica wanha/ ja sijtti Methusalahn. Ja sijttecuin hän oli Methusalahn sijttänyt/ pysyi hän jumalises elämäs/ colmesata ajastaica/ ja sijtti poikia ja tyttäritä. Ja coco hänen ikäns oli/ colmesata ja wijsiseidzemettäkymmendä ajastaica. Ja hän eli jumalisest ja ei enämbi näkynyt/ sillä Jumala otti hänen pois. MEthusalah oli sata ja seidzemenyhdexättäkymmendä ajastaica wanha/ ja sijtti Lamechin. Ja eli sijtte seidzemensata ja caxiyhdexättäkymmendä ajastaica/ ja sijtti poikia ja tyttäritä. Ja coco hänen ikäns oli yhdexänsata ja yhdexänseidzemettäkymmendä ajastaica/ ja cuoli. LAmech oli sata ja caxiyhdexättäkymmendä ajastaica wanha/ ja sijtti pojan. Ja cudzui hänen Noah/ sanoden: tämä on lohduuttawa meitä meidän waiwasam ja töisäm maan päällä/ jonga HERra kironut on. Sijtte eli hän wijsisata/ yhdexänkymmendä ja wijsi ajastaica/ ja sijtti poikia ja tyttäritä. Ja coco hänen ikäns oli/ seidzemensata ja seizemencahdexattakymmendä ajastaica/ ja cuoli. NOah oli wijdensadan ajastajan wanha/ ja sijtti Semin/ Hamin ja Japhetin.

COsca ihmiset rupeisit lisändymän maan päällä/ ja sijtit tyttäritä. Nijn Jumalan pojat näit ihmisten tyttäret caunixi/ ja otit emännixens jotca he tahdoit. Silloin sanoi HERra: ei minun hengen rijtele ihmisten cansa ijancaickisest/ sillä he owat liha/ minä annan heille aica sata ja caxikymmendä ajaistaica. Sijhen aican olit myös Sangarit maan päällä: sillä sijttecuin Jumalan pojat macaisit ihmisten tytärten cansa/ ja sijtit lapsia/ että nijstä tulit woimaliset miehet/ jotca muinan olit sangen cuuluisat. MUtta cosca HERra näki Ihmisen pahuden suurexi maan päällä/ ja caicki hänen sydämens aiwoitus ja ajatus oli ainoastans aina paha. Silloin hän catui/ ihmisen tehens maan päälle/ ja tuli murhelisexi sydämesäns. Ja sanoi:

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

ihmisen cuin minä loin/ hucutan minä maan päädä/ hamast ihmisest nijn carjan/ matoin ja linduin asti taiwan alla: sillä minä cadun että minä heitä tehnyt olen. Mutta Noah löysi armon HERran edes. Tämä on Noahn sucucunda: Noah oli hurscas ja waca mies/ ja eli jumalisest hänen ajallans. Ja sijtti colme poica/ Semin/ Hamin ja Japhetin. Mutta maa oli turmeldu Jumalan caswon edes/ ja täynäns wäkiwalda. Silloin cadzatti Jumala maan päälle/ ja cadzo/ se oli turmeldu: sillä caicki liha oli turmellut tiens maan päällä. Ja Jumala sanoi Noahlle: caicken lihan loppu on minun eteeni tullut: sillä maa on heistä täynäns wäkiwalda/ ja cadzo/ minä hucutan heitä ynnä maan cansa. TEe sinulles Arcki hongasta/ ja tee sisälle olinsiat/ ja terwa se sisäldä ja ulco. Ja tee händä näin: Colmesata kynärätä pitä oleman hänen pituudens/ wijsikymmendä kynärätä leweydens ja colmekymmendä kynärätä corkeudens. Ackunan sinun pitä tekemän/ ja sen ylhäldä kynärällä päättämän. Owen pitä sinun paneman keskelle siwua. Ja hänellä pitä oleman colme pohja/ yxi alinna/ toinen keskellä ja colmas ylinnä. Ja cadzo/ minä annan tulla wedenpaisumisen maan päälle/ hucuttaman caicke liha/ josa eläwä hengi on taiwan alla/ ja caicki mitä maan päällä on pitä huckuman. Mutta sinun cansas minä minun lijtoni teen/ ja sinun pitä Arckijn menemän/ poikines/ emändines/ ja poicais emändäin cansa. Ja sinun pitä saattaman Arckijn/ caickinaiset eläimet caickest lihast/ caxittain/ coiraxen ja naaraxen/ jäämän elämän cansas. Linnuista laistans/ carjasta laistans/ caickinaisista madoista maan päällä laistans. Caickista näistä pitä caxittain sinun tygös käymän/ jäämän elämän. Ja sinun pitä ottaman tygös caickinaista ruoca jota syödän/ ja cocooman sinun tygös/ sinulle ja heille elatuxexi. Ja Noah teki caicki mitä Jumala hänen käski.

JA HERra sanoi Noahlle: mene Arckijn/ sina ja coco sinun huones: sillä sinun minä olen nähnyt hurscaxi minun edesäni tällä ajalla. Caikista puhtaista eläimistä ota tygös seidzemen ja seidzemen/ coiras ja naaras/ mutta saastaisista eläimistä caxi/ coiras ja naaras. Nijn myös linnuista taiwan alla seidzemen ja seidzemen/ coiras ja naaras/ että siemen jäis elämän coco maan päällä. Sillä seidzemen päiwän perästä annan minä sata maan päälle

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

neljäkymmendä päiwä ja neljäkymmendä yötä/ ja hucutan maan pääldä caicki jotca owat/ jotca minä tehnyt olen. JA Noah teki caicki mitä HERra hänelle käski. Ja hän oli cuusisata ajastaica wanha/ cosca wedenpaisumus tuli maan päälle. Ja hän meni Arckijn poikinens/ emändinens/ ja hänen poicains emändäin cansa/ wedenpaisumisen edest. Puhtaista eläimistä ja saastaisista/ linnuista ja caikista madoista maan päällä/ menit hänen tygöns Arckijn/ caxittain/ coiras ja naaras/ nijncuin HERra hänelle käsenyt oli. Ja cosca seidzemen päiwä culunet olit/ tuli wedenpaisumus maan päälle. Cuudenella sadalla ajastajalla Noahn ijästä/ seidzemendenä toista kymmendenä päiwänä toisella Cuucaudella/ sinä päiwänä cuohuit caicki sywyden lähtet/ ja taiwan ackunat aukenit. Ja maan päälle satoi neljäkymmendä päiwä ja neljäkymmendä yötä. Juuri sinä päiwänä meni Noah Arckijn/ Semin/ Hamin ja Japhetin/ hänen poicains cansa/ ja hänen emändäns/ ja hänen poicains colmen emännän cansa. Nijn myös caicki pedot laistans/ ja caicki carja laistans/ ja caicki madot maan päällä laistans/ ja caicki linnut laistans/ caicki jotca letä taisit/ ja caicki joilla sijwet olit. Ne caicki menit Noahn tygö Arckijn/ caxittain caikesta lihasta/ josa eläwä hengi oli. Ja ne olit coiraxet ja naaraxet caickinaisesta lihasta/ ja menit sisälle nijncuin Jumala hänelle käsenyt oli. Ja HERra sulki hänen jälkens. Silloin tuli wedenpaisumus neljändenä kymmendenä päiwänä maan päälle/ ja wedet paisuit/ ja nostit Arkin ylös/ ja weit corkialle maasta. Nijn wesi sai wallan/ ja paisui sangen suurest maan päälle/ nijn että Arcki oli wesi ajolla. Ja wesi sai wallan/ ja enäni nijn suurest maan päälle/ että caicki corkiat wuoret coco taiwan alla peitettin. Wijsitoistakymmendä kynärätä corkialle oli wesi wuorten päällä/ sijttecuin he peitetyt olit. Silloin huckui caicki liha joca maan päällä matele/ linnut/ carja/ pedot/ ja caicki jotca maan päällä lijckuwat/ ja caicki ihmiset. Ja caicki joilla eläwä hengi oli cuiwan päällä/ ne cuolit. Nijn silloin hucutettin caicki ne cuin maan päällä olit/ ihmisest nijn carjan/ ja matoin/ ja linduin asti taiwan alla/ caicki hucutettin maan pääldä/ ainoastans Noah jäi/ ja ne jotca hänen cansans olit Arkis. Ja wedet olit maan päällä sata ja wijsikymmendä päiwä.

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

Silloin Jumala muisti Noahn ja caicki eläwät/ ja caiken carjan cuin hänen cansans oli Arkis/ ja nosti tuulen maan päälle/ ja wedet wähenyit. Ja sywyden lähtet tukittin/ ja taiwan ackunat/ ja satet taiwast asetuit. Ja wesi maan pääldä enämmin ja enämmin juoxi pois ja wäheni/ sadan ja wijdenkymmenen päiwän peräst. Ja seidzementenä toista kymmendenä päiwänä seidzemennes Cuucaudes/ jäi Arcki Araratin wuorille. Mutta wedet juoxit pois/ ja wähenit haman kymmenden Cuucauten asti. Ensimmäisnä päiwänä kymmendenä Cuucautena näyit wuorten cuckulat.

Neljänkymmenen päiwän peräst/ awais Noah Arkin ackunan/ jonga hän tehnyt oli. Ja andoi Carnehn letä ulos/ joca lensi cahtiapäin/ siihen asti cuin wedet maan pääldä cuiwit. Sijtte lähetti hän mettisen tyköns/ coetteleman/ jos wedet olisit juosnet pois maan pääldä. Cosca ei mettinen löynnyt cusa hän sai jalcans lewättä/ palais hän hänen tygöns Arckijn: sillä wedet olit wielä coco maan päällä/ nijn pisti hän kätens ja otti hänen Arckijn. Ja odotti wielä toise seidzemen päiwä/ ja andoi wielä kerran mettisen letä Arkist. Se palais hänen tygöns ehtopuolella/ ja cadzo/ hän toi suusans murtunen öljypuun lehden. Nijn Noah ymmärsi wedet maan pääldä juosnexi pois. Mutta hän odotti wielä seidzemen päiwä/ ja andoi mettisen letä ulos/ joca ei enä palannut. JA cuudennella sadalla/ ja ensimmäisellä ajastajalla Noahn ijästä/ ensimmäisnä päiwänä ensimmäises Cuucaudes/ cuiwit wedet maan pääldä. Nijn awais Noah Arkin caton/ ja näki maan cuiwaxi. Nijn maa tuli peräti cuiwaxi seidzemendenä colmattakymmendenä päiwänä/ toises Cuucaudes. Nijn Jumala puhui Noahlle/ sanoden: Lähde Arkist sinä ja sinun emändäs/ sinun poicas ja sinun poicais emännät sinun cansas. Caickinaiset eläimet jotca sinun tykönäs owat/ caickinaisesta lihasta/ sekä linnuista että carjasta/ ja caikista matelewaisista maan päällä/ käykön ulos sinun cansas/ ja enätkät teitän maan päällä/ ja olcat hedelmäliset ja lisätkät teitän maan päällä. Nijn Noah meni ulos poikinens/ ja emändinens/ ja poicains emändäin cansa. Nijn myös caickinaiset eläimet/ caickinaiset matelewaiset/ caickinaiset linnut/ ja caicki cuin maalla matelewat/ läxit Arkista/ jocainen caldaisens tygö. JA Noah rakensi HErralle Altarin/ ja otti caickinaisesta puhtasta carjasta/ ja

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

caickinaisista puhtaista linnuista/ ja uhrais poltouhria Altarilla. Ja HERra haisti makian hajun/ ja sanoi sydämesäns: en minä sillen enä maata kiro ihmisen tähden: sillä ihmisen sydämen aiwoitus on paha hamast nuorudest/ ja en minä sillen enä lyö caickia cuin eläwät/ nijncuin minä tehnyt olen. Nijn cauwan cuin maa seiso/ ei pidä kylwäminen ja nijttäminen/ wilu ja helle/ suwi ja talwi/ päiwä ja yö lackaman.

JA Jumala siunais Noahn ja hänen poicans/ ja sanoi heille: olcat hedelmäliset/ lisändykät ja täyttäkät maata. Ja teidän pelcon ja hämmästyxen olcon caikis eläimis maan päällä/ ja caikis linnuis taiwan alla/ ja caikis jotca maalla matelewat/ ja caicki calat meres olcon teidän käsijn annetut. Caicki jotca lijckuwat ja elewät/ olcon teille ruaxi/ nijncuin wiherjäisenruohon/ olen minä caicki teille andanut. Ainoastans älkät syökö liha joca wielä elä weresäns: Sillä minä costan teidän rumin weren/ ja costan sen caikille eläimille/ ja costan ihmisen hengen/ idzecullakin ihmiselle/ nijncuin hänen weljellens. Se cuin ihmisen weren wuodatta/ hänen werens pitä ihmisen cautta wuodatettaman: sillä Jumala on ihmisen tehnyt cuwaxens. Olcat hedelmäliset/ lisändykät ja enätkät teidän maasa/ tullaxen monexi. JA Jumala sanoi Noahlle/ ja hänen poijllens hänen cansans: Cadzo/ minä teen teidän cansan lijton/ ja teidän siemenen cansa teidän jälkeen. Ja caickein eläwitten eläinden cansa/ jotca teidän tykönän owat/ sekä linnuista että carjasta/ ja caickista eläimistä jotca maasa teidän tykönän owat/ caickista nijstä jotca Arkista läxit/ mikä ikänäns eläin se maasa on. Ja teen minun lijttoni näin teidän cansan: ettei tästedes enä pidä caickia liha hucutettaman wedenpaisumisella/ ja ei pidä tästedes enä wedenpaisumus tuleman/ maata turmeleman. Ja Jumala sanoi: tämä on minun lijttoni mercki/ jonga minä tehnyt olen minun ja teidän wälillen/ ja caickein eläwitten eläinden teidän tykönän/ tästedes ijancaickiseen. Minun Caareni minä olen pannut pilwijn/ sen pitä oleman lijton mercki/ minun ja maan wälillä. Ja cosca nijn tapahtu että minä tuotan pilwen maan ylidze/ nijn pitä minun Caareni pilwis nähtämän. Ja nijn minä muistan minun lijttoni/ minun ja teidän wälillän/ ja caickein eläwitten eläinden caickinaises lihas/ ettei enä

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

wedenpaisumus pidä tuleman/ joca caicken lihan hucutta. Sentähden pitä minun Caaren pilwis oleman/ että minä cadzon sitä/ ja muistan sen ijancaickisen lijton/ Jumalan wälillä/ ja caickein eläwitten eläinden/ caickinaises lihas cuin maan päällä on. Ja Jumala sanoi Noahlle: tämä on se lijton mercki/ jonga minä olen tehnyt minun/ ja caicken lihan wälille maan päällä. NOahn pojat jotca läxit Arkist/ owat nämät: Sem/ Ham ja Japhet. Ja Ham oli Canaan Isä. Nämät owat colme Noahn poica/ joilda caicki maacunnat asutuxi tulit. Ja Noah rupeis oleman peldomiesnä/ ja istutti wijnapuita. Ja cosca hän joi wijna/ juopui hän ja macais peittämät majasans. Cosca Ham/ Canaan Isä/ näki Isäns häwyn/ sanoi hän sen molemille welillens/ jotca ulcona olit. Nijn otti Sem ja Japhet waatten/ ja panit molembain heidän hartioillens/ ja menit seljittäin/ ja peitit Isäns häwyn. Ja heidän caswons olit käätyt pois/ nijn ettei he nähnet Isäns häpyä. Cosca Noah heräis wijnastans/ ja sai tietä mitä hänen nuorin poicans hänelle tehnyt oli/ sanoi hän: Kirottu olcon Canaan/ ja olcon orjain orja/ hänen welieins seas. Ja wielä sanoi: kijtetty olcon HERRA Semin Jumala/ ja Canaan olcon hänen orjans. Jumala lewittäkön Japhetin/ ja andacon hänen asua Semin majois/ ja Canaan olcon hänen orjans. JA Noah eli wedenpaisumisen jälken/ colme sata ja wijsikymmendä ajastaica. Ja coco hänen ikäns oli yhdexänsata ja wijsikymmendä ajastaica/ ja cuoli.

Tämä on Noahn lasten sucucunda/ Semin/ Hamin ja Japhetin: ja he sijtit lapsia wedenpaisumisen jälken. Japhetin lapset owat nämät: Gomer/ Magog/ Madai/ Jawan/ Thubal/ Mesech ja Thiras. Mutta Gomerin lapset owat nämät: Ascenas/ Riphath/ ja Thogarma. Jawanin lapset owat nämät: Elisa/ Tharsis Chitim ja Dodanim. Näistä owat hajotetut pacanoitten luodot/ heidän maacunnisans/ idzecukin oman kielens/ sucuns ja Canssans jälken. Hamin lapset owat nämät: Chus/ Misraim/ Put ja Canaan. Chuxen lapset owat nämät: Seba/ Hewila/ Sabtha/ Raema/ Sabtheca. Raeman lapset owat nämät: Scheba ja Dedan. Mutta Chus sijtti Nimrodin/ hän rupeis oleman waldias maalla/ ja hän oli jalo medzämies HERRAN edes. Sijtä on sananlascu: se on jalo medzämies HERRAN edes/ nijncuin Nimrod. Ja hänen

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

waldacundans alcu oli Babel/ Erech/ Acad ja Calne Sinearin maalla. Sijtä maacunnast on tullut Assur/ ja hän rakensi Niniwen/ ja Rehobothin Caupungin/ ja Calahn. Ja myös Ressen/ Niniwen ja Calahn waihelle/ joca on suuri Caupungi. Mizraim sijtti Ludimin/ Anamimin/ Leabimin/ Naphtuhimin. Pathrusimin ja Chasluhimin/ joista tulleet owat Philistim ja Caphthorim. MUtta Canaan sijtti Sidonin hänen esicoisens/ ja Hethin/ Jebusin/ Emorin/ Girgosin/ Hiwin/ Archin/ Sinin/ Arwadin/ Semarin ja Hamathin. Heistä owat hajotetut Cananerein sugut. Ja heidän maans äret olit Sidonist/ Gerarin cautta haman Gazaan/ siihen asti että tullan Sodomaan/ Gomorraan/ Adamaan/ Seboimijn ja Lasaan. Nämät owat Hamin lapset/ heidän suguisans/ kielisäns/ maacunnisans ja Canssoisans. MUtta Sem/ Japhetin sen wanhimman weli/ sijtti myös lapsia/ joca on caickein Eberin lasten Isä. Ja nämät owat hänen lapsens: Elam/ Assur/ Arphachsad/ Lud ja Aram. Ja Aramin lapset owat: Uz/ Hul/ Gether ja Mas. Arphachsad sijtti Salahn/ Salah sijtti Eberin. Eber sijtti caxi poica/ yxi cudzuttin Peleg/ että hänen aicanans mailma jaettiin/ hänen weljens cudzuttin Jaketan. Jaketan sijtti Almodadin/ Salephin/ Hasarmawethin/ Jarahn. Hadoramin/ Usalin/ Dikelan. Obalin/ Abimaelin/ Seban. Ophirin/ Hewilan ja Job abin. Caicki nämät owat Jaketanin pojat/ Ja heidän asumasians oli Mesast/ siihen asti cuin Sepharin wuoren tygö tullan/ itän päin. Nämät owat Semin lapset/ sucucunnisans/ kielisäns/ maacunnisans ja Canssoisans. Nämät owat Noahn lasten sucucunnat/ heidän suguisans ja Canssoisans. Näistä owat Canssat lewitetyt maan päälle/ wedenpaisumisen jälkeen.

JA coco mailmalla oli yhtäläinen kieli ja yhtäläinen puhenparsi. Ja cosca he matcustit itän päin/ löysit he kedon Sinearin maalla/ ja asuit siellä. Ja sanoit keskenäns: käykäm tijleiä tekemän ja poltaman. Ja heillä olit tijlit kiwein edest/ ja sawi calkin edest. Ja sanoit: käykäm/ rakendacam meillem Caupungi ja torni/ joca taiwaseen ulotuis/ tehdäxem meillem nime/ me hajotetan/ mitämax/ caickijn maihijn. Silloin HERra astui alas cadzoman Caupungita ja tornia/ jota ihmisten lapset rakensit. Ja HERra sanoi: cadzo/ se on yhtäläinen Canssa/ ja yhtäläinen kieli on caickein heidän seasans/ ja he

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

owat ruwenet tätä tekemän/ ja ei lacka caickista cuin he owat aicoinet tehdä. Käykäm/ astucam alas ja secoittacam siellä heidän kielens/ nijn ettei kengän ymmärräis toistans. Ja nijn HERra hajotti heidän siellä caickijn maihijn/ ja he lackaisit sitä Caupungita rakendamast. Ja sentähden cudzuttin hänen nimens Babel: sillä siellä HERra secoitti coco maan kielen/ ja hajotti heidän siellä caickijn maihijn. NÄmät owat Semin sucucunnat. Sem oli sadan ajastajan wanha/ ja sijtti Arphachsadin/ cahta ajastaica weden paisumisen jälkeen. Ja eli sijtte wijsisata ajastaica/ ja sijtti poikia ja tyttäritä. ARphachsad oli wijsineljättäkymmendä ajastaica wanha/ ja sijtti Salahn. Ja eli sijtte neljäsata ja colme ajastaica/ ja sijtti poikia ja tyttäritä. SALah oli colmekymmendä ajastaica wanha/ ja sijtti Eberin. Ja eli sijtte neljäsata ja colme ajastaica/ ja sijtti poikia ja tyttäritä. Eber oli neljäneljättäkymmendä ajastaica wanha/ ja sijtti Pelegin. Ja eli sijtte neljäsata ja colmekymmendä ajastaica/ ja sijtti poikia ja tyttäritä. PEleg oli colmekymmendä ajastaica wanha/ ja sijtti Regun. Ja eli sijtte caxisata ja yhdexän ajastaica/ ja sijtti poikia ja tyttäritä. REgu oli caxineljättäkymmendä ajastaica wanha/ ja sijtti Serugin. Ja eli sijtte caxisata ja seidzemen ajastaica/ ja sijtti poikia ja tyttäritä. SERug oli colmekymmendä ajastaica wanha/ ja sijtti Nahorin. Ja eli sijtte caxisata ajastaica/ ja sijtti poikia ja tyttäritä. Nahor oli yhdexäncolmattakymmendä ajastaica wanha/ ja sijtti Tarahn. Ja eli sijtte sata ja yhdexäntoistakymmendä ajastaica/ ja sijtti poikia ja tyttäritä. TARah oli seidzemenkymmendä ajastaica wanha/ ja sijtti Abramin/ Nahorin ja Haranin. Nämät owat Tarahn sucucunnat: Tarah sijtti Abramin/ Nahorin ja Haranin. Haran sijtti Lothin. Ja Haran cuoli Isäns Tarahn edes/ Isäns maalla Caldean Urris. Silloin Abram ja Nahor otit heillens emännät. Abramin emännän nimi oli Sarai/ ja Nahorin emännän nimi Milca/ Haranin tytär/ joca oli Milcan ja Jiscan Isä. Mutta Sarai oli hedelmätöin/ eikä ollut hänellä lasta. Ja Tarah otti Abramin hänen poicans/ ja Lothin Haranin pojan/ poicans pojan/ ja Sarain hänen miniäns/ hänen poicans Abramin emännän/ ja wei heidän Caldean Urrist menemän Canaan maalle/ ja he tulit Haranijn/ ja asuit siellä. Ja Tarah oli caxisata ja wijsi ajastaica wanha ja cuoli Haranis.

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

JA HERRA sanoi Abramille: lähde Isäsmäalda/ ja sugustas/ ja Isäs huonest/ sille maalle jonga minä sinulle osotan. Ja minä teen sinun suurexi Canssaxi ja siunan sinun/ ja teen sinulle suuren nimen/ ja sinä olet siunaus. Minä siunan niittä jotca sinua siunawat/ ja kiron niittä jotca sinua kirowat. Ja sinusa siunatan caicki sucucunnat maan päällä. Nijn Abram läxi/ nijncuin HERRa hänelle sanonut oli/ ja Loth meni hänen cansans. Mutta Abram oli wijsicahdexattakymmendä ajastaica wanha Haranist lähteisäns. Nijn otti Abram hänen emändäns Sarain/ ja Lothin weljens pojan/ tawaroinens/ jonga he olit pannet cocon/ ja sielut/ jotca he olit sijttänet Haranis/ ja läxit matcustaman Canaan maalle. Ja cosca he olit tullet sille maalle/ waelsi Abram sen läpidze haman Sichemin ja Morehn lakeuten. Ja sijhen aican asuit Cananerit maalla. Silloin näyi HERRa Abramille/ ja sanoi: sinun siemenelles annan minä tämän maan. Ja hän rakensi sijnä Altarin HERRalle joca hänelle näkynyt olit. Sijtte sijrsi hän idzens edemmä wuoren tygö/ BethElist itän päin/ ja pani majans/ että BethEl oli lännen puolella ja Ai idän puolella/ ja rakensi sijnä Altarin HERRalle/ ja saarnais HERRan nimest. Ja Abram läxi siellä edemmä/ ja waelsi etelän päin. Nijn tuli cowa aica maalle/ ja Abram meni Egyptijn/ oleman muucalaisna siellä: sillä sangen cowa aica oli maalla. Ja cosca hän lähestyi Egyptiä/ puhui hän Saraille hänen emännällens: cadzo/ minä tiedän sinun ihanaxi waimoxi caswoilda. Cosca Egyptiläiset saawat sinun nähdä/ nijn he sanowat: tämä on hänen emändäns/ ja tappawat minun/ ja andawat sinun elä. Sanos sijs idzes minun sisarexeni/ että minun hywin olis sinun tähtes/ ja minä eläisin sinun tähtes. Cosca hän tuli Egyptijn/ näit Egyptiläiset waimon juuri ihanaxi. Ja Pharaon Ruhtinat näit hänen/ ja ylistit händä hänen edesäns: silloin wietin waimo Pharaon huoneseen. Ja Abramille tehtin hywin hänen tähtens. Ja hänellä oli lambaita ja carrja ja Aseja/ ja palwelioita/ ja pijcoja/ ja Asintammoja/ ja Camelejä. Mutta HERRa widzais Pharaot suurilla widzauzilla/ ja hänen huonettans/ Sarain Abramin emännän tähden. Silloin cudzui Pharao Abramin tygöns/ ja sanoi: mixis tämän minulle teit? mixes ilmoittanut minulle/ händä emännäxes? Mixis sanoit/ hän on minun sisaren? sentähden tahdoin minä otta hänen

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

emännäxeni/ cadzo/ täsä on sinun emändäs. Ja hän käski wäkens saatta händä/ ja hänen emändäns/ ja caickia cuin hänellä oli.

Nijn Abram waelsi Egyptist/ emändäns ja caiken caluns cansa/ ja Loth hänen cansans/ etelän päin. Ja Abramilla oli sangen paljo carja/ hopiata ja culda. Ja hän matcusti edespäin eteläst BethElin asti/ haman sijhen paickaan josa hänen majans oli ennen ollut/ BethElin ja Ain waihella/ Juuri sijhen paickaan johon hän ennen Altarin oli rakendanut/ ja saarnais sijnä HErran nimest. Mutta Lothilla/ joca Abramia seurais/ oli myös lambaita/ ja carja/ ja majoja. Ja ei heitä wetänyt maa yhdes asuman/ sillä heillä oli paljo tawara eikä tainnet yhdes asua. Ja rijta oli aina Abramin paimenitten ja Lothin paimenitten wälillä. Ja sijhen aican asuit myös Cananerit ja Phereserit maalla. Nijn Abram sanoi Lothille: älkän olco rijta minun ja sinun wälillä/ ja minun ja sinun paimendes wälillä: sillä me olem weljexet. Eikö coco maa ole edesäs aldis? eroita sinus minusta/ jos sinä menet wasemalle puolelle/ minä menen oikialle/ eli jos sinä menet oikialle/ minä menen wasemalle. Nijn Loth nosti silmäns/ ja cadzeli caiken Jordanin lakeuden: sillä ennencuin HErra Sodoman ja Gomorran hucutti/ oli se wedest wiljainen/ sijhenasti cuin Zoarijn tullan/ nijncuin HErran krydimaa/ nijncuin Egyptin maa. Ja Loth walidzi hänellens coco sen lakeuden Jordanin tykönä/ ja matcusti itän päin: ja nijn weljexet ercanit toinen toisestans/ Että Abram asui Canaan maalla/ ja Loth asui sen lakeuden Caupungeis/ ja pani majans Sodoman puoleen. Mutta Sodoman Canssa oli paha/ ja ricoit cowin HERRa wastan. Cosca Loth oli eroittanut idzens Abramist/ sanoi HErra Abramille: nosta silmäs ja cadzo/ sijtä cusas nyt asut/ pohjan/ etelän/ idän ja lännen puoleen: Sillä caiken sen maan cuins näet/ annan minä sinulle ja sinun siemenelles ijancaickisexi. Ja teen sinun siemenes nijncuin tomun maan päällä. Taitaco jocu lukea tomun maan päällä/ nijn hän myös taita sinun siemenes lukea. Sentähden nouse ja waella maata pitkin ja poikin: sillä sinulle minä sen annan. Nijn Abram sijrsi majans/ ja tuli ja asui Mamren lakeudella/ joca on Hebronis/ ja rakensi sijnä Altarin HERRalle.

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

JA tapahtui Amraphelin Sinearin Cuningan/ Ariokin Elassarin Cuningan/ Chedorlaomerin Elamin Cuningan/ ja Thidealin pacanoitten Cuningan aicana/ Että he sodeit Berat Sodomian Cuningast/ ja Birsat Gomorran Cuningast/ ja Sineabit Adamahn Cuningast/ ja Semeberit Zeboimin Cuningast/ ja Belaan/ se on/ Zoarin Cuningast wastan. Nämät caicki tulit yhteen Siddimin laxos/ josa nyt on suolainen meri: Sillä he olit ollet caxitoistakymmendä ajastaica Cuningas Chedorlaomerin alla/ ja colmandenatoistakymmendenä ajastaicana olit he hänestä luopunet. Sentähden tuli Chedorlaomer/ ja ne Cuningat cuin hänen cansans olit/ neljändenätoistakymmendenä ajastaicana/ ja löit ne Hijdet Carnaimin Astharothis/ ja Susimin Hammis/ ja Emimin sillä lakiolla paicalla Kiriathaimis. Ja Horeit Seirin wuorella/ sijhen lakian paickan Pharanin asti corpe liki. Ja he palaisit ja tulit Mispatin caiwon tygö/ se on Cades/ ja löit coco Amalechiterein maan/ ja Amorrerit/ jotca asuit Hasesonin Thamaris. Nijn läxit Sodomian Cuningas/ ja Gomorran Cuningas/ ja Adamahn Cuningas/ ja Seboimin Cuningas/ ja Belahn/ se on Zoarin Cuningas/ ja hangidzit sotiman heitä wastan Siddimin laxos: Chedorlaomeri Elamin Cuningast/ ja Thideali pacanoitten Cuningast/ ja Amrapheli Sinearin Cuningast/ ja Arioichi Elassarin Cuningast wastan/ neljä Cuningast wijttä wastan. Ja Siddimin laxos oli monda sawicuoppa. Mutta Sodomian ja Gomorran Cuningas sijnä pacoon ja maahan lyötin/ ja jäänet pakenit wuorille. Ja he otit caiken Sodomian ja Gomorran tawaran/ ja caiken heidän elatuxens/ ja menit matcans. Ja otit myös Lothin Abrammin weljenpojan cansans/ ja hänen tawarans/ sillä hän asui Sodomias/ ja menit matcans. Silloin tuli yxi joca pääsnyt oli/ ja sanoi sen Abramille: joca muucalainen oli/ ja asui Mamren sen Amorrein lakeudella/ joca Escolin ja Anerin weli oli. Nämät olit lijtos Abrammin cansa. Cosca Abram cuuli weljens otetuxi kijnni/ walmisti hän oma cotona syndynyt palweliatans colmesata ja cahdexantoistakymmendä/ ja ajoi taca heitä Danin asti. Jacoi idzens ja carcais heidän päällens yöllä palwelioinens/ ja löi heitä/ ja ajoi taca haman Hoban/ joca on wasemalla puolella Damascua. Ja toi jällens caiken tawaran/ ja myös Lothin hänen weljens ja hänen tawarans/ ja waimot ja

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

wäen. COsca hän palais ja oli tacaperin lyönyt Chedorlaomerin/ ja ne Cuningat hänen cansans/ meni Sodomian Cuningas händä wastian sillä lakialla/ joca Cuningan laxoxi cudzutan. Mutta Melchisedech Salemin Cuningas toi leiwän ja wijnan/ ja hän oli ylimmäisen Jumalan Pappi. Siunais händä/ ja sanoi: siunattu ole sinä Abram/ sille caickein corkeimmalle Jumalalle/ jonga taiwas ja maa oma on. Ja kijtetty olcon se caickein corkein Jumala/ joca sinun wihollises andoi sinun käsijs. Ja Abram andoi hänelle kymmenexet caikinaisist. Silloin Sodomian Cuningas sanoi Abramille: anna minulle wäki ja pidä idze tawara. Ja Abram sanoi Sodomian Cuningalle: minä nostan minun käteni HERran sen caickein corkeimman Jumalan tygö/ jonga taiwas ja maa oma on: Etten minä ota caikest sinun omastas langakan eli kengän rihma/ ettes sanois: minä olen Abramian äwerjäxi tehnyt. Paidzi sitä cuin nämät nuoret miehet syönet owat/ ja anna nijden miesten/ jotca minua seuraisit/ Anerin/ Escholin ja Mamren/ heidän osans.

CUin nämät olit nijn tapahtunet/ tuli HERran sana Abramian tygö näwys/ sanoden: älä pelkä Abram/ minä olen sinun kilpes/ ja sangen suuri palckas. Mutta Abram sanoi: HERra/ HERra/ mitä minulle annat? minä olen lapsitoin/ ja minun huoneni haldialla Eleasarilla Damascust on poica. Ja Abram taas sanoi: mutta minulle et sinä andanut siemendä. Ja cadzos/ minun palcoliseni poica tule minun perillisexeni. Ja cadzo/ HERran sana tuli hänen tygöns/ sanoden: ei tämä sinua peri/ waan joca sinun rumistas tule/ hän tule sinun perillisexes. Nijn hän wei hänen ulos/ ja sanoi: cadzo taiwaseen ja lue tähdet/ jos sinä ne taidat lukea/ ja sanoi hänelle: nijn sinun siemenes on olewa. Abram uscoi HERran/ ja hän luki hänelle sen wanhurscaudexi. JA sanoi hänelle: minä se HERra olen/ joca sinun wein ulos Caldean Urrist/ andaxeni sinulle tämän maan omaxes. Ja Abram sanoi: HERra/ HERra/ mistä minä tiedäisin sen omistawani? Ja hän sanoi hänelle: ota minulle colmiwuotinen hehcoinen/ ja colmiwuotinen wuohi/ ja colmiwuotinen oinas/ ja kyhkyläinen/ ja nuori mettinen. Ja hän otti nämät caicki/ ja jacoï keskeldä cahtia/ ja pani idzecungin osan toinen toisens cohdalle/ waan linduja ei hän jacanut. Nijn linnut tulit lihain päälle/ ja Abram

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

carcotti ne. Ja Auringon laskeis langes rascas uni Abramini päälle/ ja cadzo/ hämmästys ja syngiä pimeys tuli hänen päällens. Nijn hän sanoi Abramille: sinun pitä tietämän/ että sinun siemenes tule muucalaisexi sille maalle joca ei heidän omans ole/ ja he saattawat heitä orjaksi/ ja waiwawat heitä neljäsata ajastaica. Mutta sille Canssalle/ jonga orjana he owat/ costan minä: ja sijtte he lähtewät ulos suurella tawaralla. Ja sinä menet Isäis tygö rauhas/ ja haudatan hywäs ijäs. Waan neljänes miespolwes he tänne palajawat: sillä Amorrerein pahus ei ole wielä caicki täytetty. Ja cosca Auringo oli laskenut ja pimeys joutunut/ cadzo/ Pädzi suidzi/ ja liecki käwi cappalitten keskeldä. SInä päiwänä teki HERra lijton Abramini cansa/ sanoden: sinun siemenelles annan minä tämän maan/ hamast Egyptin wirrast/ nijn sijhen suuren wirtan Phrattin asti. Chenerit/ ja Kenizerit/ ja Cadmonerit. Ja Hetherit/ ja Phereserit/ ja Caphthorim. Ja Amorrerit/ ja Cananerit/ ja Gergeserit/ ja Jebuserit. SArai Abramini emändä ei synnyttänyt hänelle. Mutta hänellä oli Egyptiläinen pijca/ jonga nimi oli Hagar. Ja Sarai Sanoi Abramille: cadzo/ HERra on minun sulkenut synnyttämäst/ menes sijs minun pijcani siwuun/ jos minä sijttekin saisin lapsia hänestä. Ja Abram otti Sarain sanan. Ja Sarai Abramini emändä otti Egyptiläisen pijcans Hagarin/ ja andoi hänen miehellens Abramille emännäxi/ sijttecuin he olit asunet kymmenen ajastaica Canaan maalla. Ja hän macais Hagarin tykönä joca tuli rascaxi. Cosca hän tunki idzens rascaxi/ cadzoi hän ylöns hänen emändäns. Nijn sanoi Sarai Abramille: sinä teet wäärin minua wastan/ minä annoin minun pijcani sinun siwuus/ ja että hän tunki idzens rascaxi/ olen minä ylöncadzottu hänen edesäns: HERra duomitcon minun ja sinun wälillä. Mutta Abram sanoi Saraille: cadzo/ sinun pijcas on sinun käsisäs/ tee hänen cansans mitäs tahdot. COSca Sarai tahdoi curitta händä/ pakeni hän hänen tyköns. Mutta HERran Engeli löysi hänen wesilähten tykönä corwes/ nimittäin/ sen lähten tykönä/ joca on sillä tiellä Zurrin päin. Ja sanoi: Hagar Sarain pijca/ custas tulet? ja cuhungas menet? han sanoi: minä pakenin emändätäni Sarait. Ja HERran Engeli sanoi hänelle: palaja emändäs tygö/ ja nöyrytä idzes hänen kätens ala. Ja HERran Engeli sanoi hänelle: minä lisän sinun siemenes/ nijn ettei se taita luetta paljouden

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

tähden. Ja HERran Engeli sanoi vielä hänelle: cadzo/ sinä olet rascas/ ja synnytät pojan/ ja cudzut hänen nimens Ismael: sillä HERra on cuullut sinun waiwas. Hän tule tylyxi miehexi/ ja hänen kätens jocaista wastan/ ja jocaidzen käsi händä wastan/ ja hän on asuwa caickein weljeins edes. Ja hän cudzui HERran nimen joca händä puhutteli/ sinä Jumala joca näet minun/ sillä hän sanoi: engö minä ole cadzonut hänen peräns joca minun näke? Sentähden nimitti hän sen caiwon/ sen eläwän caiwoxi joca minun näke/ joca on Cadexen ja Baredin wälillä. JA hagar synnytti Abramille pojan/ ja Abram cudzui poicans nimen/ jonga Hagar hänelle synnytti/ Ismael. Ja Abram oli cuusiyhdexättäkymmendä ajastaica wanha/ cosca Hagar hänelle synnytti Ismaelin.

COsca Abram oli yhdexänkymmennen ja yhdexän ajastaicainen näyi hänelle HERra/ ja sanoi hänelle: Minä olen Jumala caickiwaldias/ waella minun edesäni ja ole waca. Ja minä teen lijttoni minun ja sinun wälilles/ ja lisän sinun sangen suurest. Ja Abram langeis caswoillens. Ja Jumala puhui hänen cansans/ sanoden: Cadzo/ Minä olen/ ja minun lijtton on sinun cansas/ ja sinä tulet paljon Canssan Isäxi. Sentähden ei sinun pidä enämbi cudzuttaman Abram/ mutta Abraham pitä oleman sinun nimes: sillä minä olen tehnyt sinun paljon Canssan Isäxi. Ja teen sinun sangen suurest hedelmälisexi/ ja asetan sinun Canssaxi/ ja Cuningat tulewat sinusta. Ja minä teen minun lijttoni minun waihelleni ja sinun/ ja sinun siemenes sinun jälkes/ heidän suguisans ijancaickisexi lijtoxi/ että minä olen sinun Jumalas ja sinun siemenes sinun jälkes. Ja annan sinulle ja sinun siemenelles sinun jälkes/ sen maan/ josa sinä olet muucalainen/ nimittäin/ coco Canaan maan/ omaxes ijancaickisest/ ja olen heidän Jumalans. JA Jumala sanoi Abrahamille: pidä sijs minun lijtton/ sinä ja sinun siemenes sinun jälkes/ heidän suguisans. Ja tämä on lijtto jonga heidän pitämän pitä minun waihellani ja teidän/ ja sinun siemenes waihella sinun jälkes: caicki miehenpuoli pitä teidän seasan ymbärinsleicattaman. Mutta teidän pitä ymbärinsleickaman teidän lihan esinahan/ sen pitä oleman lijton merkixi minun ja teidän waihellan. Jocaidzen poicalapsen/ cahdexan päiwäisen/ pitä teidän ymbärinsleickaman

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

teidän suguisan: Nijn myös jocaidzen palwelian cotona syndynen/ eli caickinaisilda muucalaisilda ostetun/ jotca ei ole teidän siemenestän. Ja njin minun lijttoni on olewa teidän lihasan ijancaickisexi lijtoxi. Ja jos jocu poicalapsi ei ymbärinsleicatais lihans esinahas/ sen sielu pitä hucutettaman Canssastans/ ettei hän minun lijttoni ole pitänyt. JA Jumala sanoi taas Abrahamille: Saraita sinun emändätäs ei pidä sinun enämbi cudzuman Sarai/ waan Sara pitä oleman hänen nimens: Sillä minä siunan händä/ ja annan myös hänestä sinulle pojan/ jonga minä siunan/ ja Canssat owat tulewat hänestä/ ja paljoin Canssain Cuningat. Silloin langeis Abraham caswoillens ja naurahti/ ja sanoi sydämesäns: syndykö sadanajastaicaiselle poica? ja Sara yhdexänkymmenen ajastaicainen/ synnyttäkö? Ja Abraham sanoi Jumalalle: josca Ismael sais elä sinun edesäs! Nijn sanoi Jumala: Sara sinun emändäs synnyttä sinulle pojan/ jonga sinun pitä cudzuman Isaac: sillä minä teen minun ijancaickisen lijttoni hänen cansans/ ja hänen siemenens cansa hänen jälkens. Ismaelist olen minä myös sinun rucouxes cuullut/ cadzo/ minä olen siunanut händä/ ja teen hänen hedelmälisexi/ ja lisän hänen sangen suurest: caxitoistakymmendä Ruhtinast pitä hänen sijttämän/ ja minä teen hänen suurexi Canssaxi. Mutta minun lijttoni teen minä Isaachin cansa/ jonga Sara on sinulle synnyttävä/ tähän aican toisna vuonna. Ja cuin puhe oli päätetty hänen cansans/ meni Jumala ylös Abrahamin tykö. JA Abraham otti hänen poicans Ismaelin/ ja caicki cotona syndynet/ ja caicki ostetut/ ja caiken miehenpuolen hänen huonesans/ ja ymbärinsleickais heidän lihans esinahan/ cohta sinä päiwänä cuin Jumala oli puhunut hänen cansans. Ja Abraham oli yhdexän ja yhdexänkymmenen ajastaicainen/ cosca hän ymbärinsleickais hänen lihans esinahan. Mutta Ismael hänen poicans oli colmentoistakymmenen ajastaicainen/ cosca hänen lihans esinahca ymbärinsleicattin. Yhtenä päiwänä ymbärinsleicattin Abraham/ ja Ismael hänen poicans. Ja caicki miehenpuoli hänen huonesans/ cotona syndynet ja muucalaisilda ostetut/ caicki ymbärinsleicattin hänen cansans. JA HERra näyi hänelle Mamren lakeudella/ josa hän istui majans owella/ ja päiwä oli palawimmallans. Cosca hän silmäns nosti ja näki/ njin seiso i colme

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

miestä hänen edesäns/ ja cuin hän näki heidän/ juoxi hän heitä wastan majans owelda/ ja cumarsi idzens maahan. Ja sanoi: HERra/ jos minä olen armon löytänyt sinun edesäs/ nijn älä mene palwelias ohidze. Ja teille tuodan wähä wettä/ ja pestän teidän jalcan/ ja lewättäkät teidän puun alla. Ja minä tuon teidän eteen cappalen leipä/ wirgotaxen teidän sydändän/ ja sijtte menette: sillä sentähden te poickeisit teidän palwelian tygö. Ja he sanoit: tee nijn cuins olet puhunut. Abraham riensi majaan Saran tygö/ ja sanoi: riennä sinus ja secoita colme mitta sämbylä jauhoja/ sotcu ja leiwo kyrsiä. Mutta hän juoxi carjan tygö/ ja toi caunin wasican/ ja andoi palweliallens/ joca riensi walmistaman sitä. Ja hän toi woita ja pijmä/ ja wasicasta jota hän walmistanut oli/ ja pani heidän eteens/ ja hän seisoi heidän edesäns puun alla/ ja he söit. Nijn sanoit he hänelle: cusa on Sara sinun emändäs? hän wastais: täällä majas. Hän sanoi: Minä palajan sinun tygös/ jos eletän/ cadzo/ nijn Saralla emännälläs on poica. Sara cuuldeli näitä majan owella/ josa hän seisoi hänen tacanans. Mutta Abraham ja Sara olit molemmat wanhat ja ijälisexi juotunet/ nijn ettei Saralla ollut waimolisia menoja. Sentähden nauroi Sara idzelläns/ ja sanoi: nyt cosca minä wanha olen/ annango minä idzeni hecumaan? ja minun herran on wanhutta woitu. Silloin sanoi HERra Abrahamille: mixi Sara nauroi? sanoden: luuletcos että se taita olla/ että minä wielä wanhana synnytän? Ongo HERralle jotakin mahdotoinda? cosca minä palajan sinun tygös/ jos eletän/ nijn Saralla on poica. Nijn Sara kielsi/ sanoden: en minä nauranut: sillä hän hämmästy. Mutta hän sanoi: ei ole nijn/ sinä nauroit. Silloin nousit miehet siellä/ ja käänsit heitäns Sodomian päin/ ja Abraham meni heidän cansans/ saattain heitä. Ja HERra sanoi: cuinga minä salan Abrahamilda jota minä teen? Että hän tule suurexi ja wäkewäxi Canssaxi/ ja caicki Canssat maan päällä siunatan hänes. Sillä minä teidän että hän kärke hänen lapsians ja hänen huonettans hänen jälkens/ HERran tietä pitämän/ ja tekemän mikä oikia ja hywä on/ että HERra saattais Abrahamille caicki cuin hän hänelle luwannut on. JA HERra sanoi: Sodomas ja Gomorras on suuri huuto ja heidän syndins owat sangen rascat. Sentähden minä astun alas ja cadzon/ jos he caicki

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

tehnet owat huudon jälkeen/ cuin minun eteeni tullut on/ taicka jos ei nijn ole/ että minä sen tiedäisin. Ja miehet käänsit caswons/ ja menit Sodomian päin. Mutta Abraham seisatti wielä HERran eteen. Ja Abraham astui hänen tygöns/ ja sanoi: hucutackos wanhurscan jumalattoman cansa? Jos Caupungis olis wijsikymmendä wanhurscasta/ hucutaisitcos myös ne/ ja et säästäis sitä sia wijdenkymmenen wanhurscan tähden/ jotca siellä olisit? Pois se sinusta/ että sen tekisit/ ja cuoletaisit wanhurscan jumalattoman cansa/ ja että wanhurscaille käwis nijncuin jumalattomillekin. Pois se sinusta/ joca caiken mailman duomari on/ eikö hän duomidzis: HERra sanoi: jos minä löydän wijsikymmendä wanhurscasta Sodomian Caupungis/ nijn minä säästän caiken sen paican heidän tähtens. Abraham wastais/ ja sanoi: cadzo/ minä olen ruwennut puhuman minun HERrani cansa/ ehkä minä tomu ja tuhca olen. Mitämax/ jos olis wailla wijsi nijstä wijdestäkymmenest wanhurscaista/ cadotaisitcos nijden tähden coco Caupungin? ja hän sanoi: en cadota/ jos minä löydän siellä wijsiwijdettäkymmendä. Ja hän puhui wielä hänelle/ ja sanoi: mitämax/ sijnä löyttäisin neljäkymmendä. Ja hän sanoi: en tee minä neljänkymmenen tähden. Abraham sanoi: älkön wihastuco minun HERran/ että minä wielä puhun: mitämax/ löyttäisin siellä colmekymmendä. Ja hän sanoi taas: cadzo/ minä olen ruwennut puhuman minun HERrani cansa/ mitämax/ löyttäisin siellä caxikymmendä. Ja hän sanoi: en cadota heitä cahdenkymmenen tähden. Ja hän wielä sanoi: älkön wihastuco minun HERran/ jos minä ainoastans tällä erällä puhun/ mitämax/ siellä löyttäisin kymmenen. Ja hän sanoi: en cadota heitä kymmenen tähden. JA HERra meni pois sijttecuin hän oli Abrahamin cansa puhunut/ ja Abraham palais cotians. JA caxi Engelitä tulit ehtona Sodomaan/ ja Loth istui Sodomian portis/ ja cuin hän näki heidän/ nousi hän heitä wastan/ ja cumarsi caswoillens maahan. Ja sanoi: cadzo HERra/ poiketcat teidän palweljan huoneseen yöxi/ ja andacat pestä jalcan/ ja amulla warhain nostuan menette matcaan. Ja he sanoit: ei suingan/ catulla me yötä pidäm. Silloin hän cowin waadei heitä/ ja he poickeisit hänen tygöns/ ja tulit hänen huoneseens. Ja hän walmisti heille aterian/ ja leiwoi happamattomia leipiä/ ja he söit. MUTta ennencuin he

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

lewätä panit/ tulit Caupungin miehet Sodomast/ nuoret ja wanhat/ ja caicki Canssa jocaculmalda/ ja pijritit huonen. Ja cudzuit Lothin ulos/ ja sanoit hänelle: cusa owat ne miehet jotca sinun tygös yöllä tulit? tuo heitä meidän tygöm tutaxem heitä. Silloin Loth meni ulos heidän tygöns owen eteen/ ja sulki owen jälkens. Ja sanoit: älkätte rackat weljeni tehkö nijn pahoin. Cadzo/ minulla on caxi tytärtä/ jotca ei wielä miehestä mitän tiedä/ ne minä tuotan teille/ tehkät heille mitä te tahdot/ ainoastans näille miehille älkät mitän paha tehkö/ sillä sentähden owat he tullet minun cattoni warjon ala. Mutta he sanoit: tule tänne. Ja sanoit: etkös ole yxinäns muucalainen täsä/ ja tahdot hallita? olcon/ me waiwam sinua cowemmin cuin heitä. Ja he teit suurella wäkiwallalla miehelle Lothille ylläkön/ ja cosca he juoxit owe särkemän/ nijn miehet pistit kätens ulons/ ja temmaisit Lothin tygöns huoneseen/ ja paiscaisit owen kijnni. Ja miehet/ cuin huonen owen edes olit/ löit he sokeudella/ suuret ja pienet/ nijn että he wäsyit owe edzeisäns. JA miehet sanoit Lothille: ongo sinulla täsä wäwyjä/ poikia eli tyttäritä/ caicki jotca omas owat Caupungis/ wie ulos tästä siast. Me hucutam tämän paican: sillä heidän huutons on suuri HERran edes/ joca meidän lähetti heitä hucuttaman. Nijn Loth meni ulos ja puhutteli wäwyjäns/ jotca piti saaman hänen tyttärens/ ja sanoit: noscat ja lähtekät tästä siast: sillä HERra hucutta tämän Caupungin: mutta se oli nijncuin houraus heidän silmäins edes. COsca amurusco käwi ylös/ kijrutit Engelit Lothin joutuman/ ja sanoit: walmista sinus/ ota emändäs ja caxi tytärtäs jotca saapuilla owat/ ettet sinäkän huckuis tämän Caupungin pahudes. Cosca hän wijpyi/ tartuit miehet hänen käteens/ ja hänen emändäns/ ja hänen cahden tyttärens käteen/ (sillä HERra tahdoi säästä heitä) talutit hänen ja weit hänen Caupungist ulos. Ja cosca he johdatit heitä/ sanoit he: pelasta sinun sielus/ ja älä cadzata tacas/ ja älä myös seisata coco tälle lakeudelle/ waan turwa sinus wuorelle/ ettes huckuis. Ja Loth sanoit heille: älkät minun HERRANI. Cadzo/ sinun palwelias on löytänyt armon sinun edesäs/ nijn tee sijs sinun laupiudes suurexi/ jongas minulle osotit/ pelastaxes minun sieluani/ en taida minä pelasta minuani wuorella/ ettei minun jotacuta paha tapahduis/ ja cuolisin. Cadzos/ tuolla on

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

Caupungi läsnä/ johon minä taidaisin paeta/ ja hän on vähä/ siellä minä idzeni pelastan: koska hän niin vähä Caupungi on/ että minun sielun siellä elävänä pysyis. Niin sanoi hän hänelle: cadzo/ tässä asia olen minä myös cadzonut sinun tygös/ eten minä cukista sitä Caupungita/ jostas puhuit. Riennä/ pelasta sinus siellä: sillä en minä tee mitään/ siihenasti ettäs sinne joudut/ sentähden cudzui hän sen Caupungin Zoar. Ja auringon nostua joudui Loth Zoariin. Niin andoi HERra sata Sodoman ja Gomorran päälle/ tulikiwe ja tulda HERralda taiwast. Ja cukisti ne Caupungit/ ja caiken sen lakeuden/ ja caicki niiden Caupungein asuwaiset/ ja maan caswon. Ja hänen emändäns cadzoi tacans ja muuttui suolapadzaxi. MUTTA Abraham nousi warhain amulla/ ja meni siihen paikkaan/ cusa hän oli ennen seisonut HERran edes. Ja cadzahti Sodoman ja Gomorran päin/ ja caiken sen maan lakeuteen/ ja näki että sauwu nousi maasta nijncuin pädzin sauwu: Sillä koska Jumala cukisti sen lakeuden Caupungit muisti Jumala Abrahamin/ ja pelasti Lothin niistä Caupungeista jotca hän cukisti/ joisa Loth asui. JA Loth läxi Zoarist/ ja asui cahden tyttärens cansa wuorella: sillä hän pelkäis asua Zoaris/ ja oli luolas molembain tytärdens cansa. Niin sanoi vanhembu nuoremmalle: meidän Isäm on wanha/ eikä ole muuta miestä maan päällä/ macaman meidän cansam/ coco maan tawan jälkeen. Käykäm/ juottacam meidän Isäm wijnalla/ ja maatcam hänen cansans/ herättäxem Isästä siemendä. Niin he juotit Isäns sinä yönä wijnalla. Ja vanhembu tuli ja macais Isäns cansa/ ja ei hän huomainnut koska tytär lewätä tuli/ taicka nousi. Toisna päiwänä sanoi vanhembu nuoremmalle/ cadzo/ minä macaisin mennen yönä Isäni cansa/ juottacam myös händä tänä yönä wijnalla/ ja mene sinä ja maca hänen cansans/ herättäxem Isästä siemendä. Niin he juotit myös sinä yönä Isäns wijnalla/ ja nuorembu meni ja macais hänen cansans/ ja ei hän huomainnut koska tytär lewätä tuli/ taicka nousi. Ja niin molemmat Lothin tyttäret tulit Isästäns rascaxi. Ja vanhembu synnytti pojan/ ja cudzui hänen nimens Moab/ hänestä owat Moabiterit tullet/ haman tähän päiwän asti. Ja nuorembu myös synnytti pojan/ ja cudzui hänen nimens Ben Ammi/ hänestä tulit Ammonin lapset/ haman tähän 'päiwän asti.

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

Nijn Abraham waelsi sielä etelän päin/ ja asui Cadexen ja Zurrin waihella/ ja oli muucalainen Geraris. Ja Abraham sanoi Sarast hänen emännästäns: hän on minun sisaren. Nijn Abimelech Gerarin Cuningas lähetti ja andoi nouta hänen tygöns. Mutta Jumala tuli Abimelechin tygö yöllä unes/ ja sanoi hänelle: cadzo/ sinun pitä cuoleman sen waimon tähden jongas ottanut olet: sillä hänellä on awiomies. Mutta Abimelech ei ollut wielä ryhtynyt häneen/ ja sanoi: HERra/ tahdotcos myös surmata wiattoman Canssan? Eikö hän sanonut minulle? hän on minun sisaren/ ja hän myös idze sanoi: hän on minun weljeni/ yxikertaisella sydämellä ja wiattomilla käsillä olen minä sen tehnyt. Ja Jumala sanoi hänelle unes: minä myös tiedän että sydämes yxikertaisudes sen tehnyt olet. Sentähden minä myös estin sinun/ ettes rickois minua wastan/ engä myös sallinut sinua ryhtymän häneen. Nijn anna nyt miehelle hänen emändäns jälle: sillä hän on Propheta/ ja anna hänen rucoilla sinun edestä/ nijns saat elä. Mutta jos et sinä luowu hänestä/ nijn tiedä että totisest cuolet/ ja caicki mitä sinulla on. Nijn Abimelech nousi warhain amulla/ ja cudzui caicki palwelians/ ja puhui caicki nämät sanat heidän cuuldens/ ja miehet pelkäisit suurest. Ja Abimelech cudzui myös Abrahamin/ ja sanoi hänelle: mixis tämän meille teit? ja mitä minä olen rickonut sinua wastan/ että tahdoit saatta minulle ja minun waldacunnalleni nijn suuren rioxen? et sinä ole tehnyt minua wastan nijncuin sinun tulis. Ja Abimelech sanoi wielä Abrahamille: mitäs näit/ että tämän teit? Abraham sanoi: minä ajattelin/ ei täsä sias ole Jumalan pelco/ ja he surmawat minun emändäni tähden. Ja hän on tosin minun sisaren: sillä hän on minun Isäni tytär/ waan ei äitini tytär/ ja minä otin hänen emännäxeni. Cosca Jumala käski minun waelda Isäni huonest/ sanoin minä hänelle: tee tämä laupius minun cansani/ että jocapaicas/ cuhunga ikänäns me tulem/ sanoisit minun weljexes. Nijn Abimelech otti lambaita/ ja palweljoita/ ja pijcoja/ ja anoi Abrahamille/ ja andoi hänelle jälle Saran hänen emändäns. Ja sanoi: cadzo/ minun maani on aldis sinun edesäs/ asu cusa parhain kelpa. Ja sanoi Saralle: cadzo/ minä olen andanut weljelles tuhanen hopia penningitä/ cadzo/ ne pitä oleman sinulle silmäin peittexi/ caickein edes jotca sinun

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

cansas owat/ ja jocapaicas. Ja se oli hänen rangaistuksensa. Ja Abraham rucoili Jumalata/ ja Jumala paransi Abimelechin/ ja hänen emändänsä/ ja hänen piijansä/ ja ne synnyttivät: Sillä HERra oli ennen peräti sulkenut kaikki kohdutt Abimelechin huonesä/ Saran Abrahamin emännän tähden.

JA HERra edzei Sara/ cuin hän luwannut oli/ ja teki hänen cansansä nijncuin hän puhunut oli. Ja Sara tuli rascaxi/ ja synnytti Abrahamille pojan hänen wanhudesansä/ sillä ajalla cuin Jumala hänelle sanonut oli. Ja Abraham nimitti hänen poicansä/ joca hänelle syndynyt oli/ Isaac/ jonga Sara hänelle synnyttänyt oli. Ja ymbärinsleickais hänen cahdexandena päivänä/ cuin Jumala hänen käsenyt oli. Abraham oli sadan ajastaicainen/ cosca Isaac hänen poicansä hänelle syndyi. Ja Sara sanoi: Jumala on tehnyt minulle nauron: sillä cucaikänänsä sen saa cuulla/ hän naura minua. Ja sanoi vielä: cuca olis uscaldanut sanoa Abrahamille/ että Sara oli imettävä lasta/ ja on synnyttänyt pojan hänen wanhudesansä? Ja lapsi caswoi ja weroitettin/ ja Abraham teki suuren pidon sinä päivänä/ jona Isaac weroitettin. JA Sara näki sen Egyptiläisen Hagarin pojan/ jonga se Abrahamille synnyttänyt oli/ pilckajaxi. Ja sanoi Abrahamille: aja ulos tämä piijca poikinensä: sillä piijcan pojan ei pidä perimän minun poicani Isaachin cansa. Ja tämä sana oli Abrahamin mielest sangen carwasä/ hänen poicansä tähden. Mutta Jumala sanoi hänelle: älä ota sitä nijn pahaxesä pojastas ja piijcastas: kaikki mitä Sara sinulle sano/ nijn cuule händä: sillä Isaachis sinulle siemen cudzutan. Minä teen myös piijcasä pojan suurexi Canssaxi/ että hän sinun siemenes on. NIjn nousi Abraham amulla warhain/ ja otti leipiä ja wesileilin/ ja pani Hagarin selkään ja pojan myös/ ja andoi hänen mennä. Ja hän meni matcansä/ ja exyi BerSaban corwesä. Cosca wesi oli loppunut leilistä/ heitti hän pojan puun ala/ Ja meni pois/ ja istui hänen kohdallensä taamma joudzen candamata/ sillä hän sanoi: en minä woi nähdä pojan cuolemata. Ja cuin hän istui hänen kohdallensä/ corgotti hän änenä ja itki. Ja nijn Jumala cuuli pojan änenä/ ja Jumalan Engeli huusi Hagarita taiwastä/ ja sanoi hänelle: mikä sinun on Hagar? älä pelkä: sillä Jumala on cuullut pojan änenä cusa hän maca. Nouse/ ota poica/ ja pitele händä kädestä: sillä minä teen hänen suurexi Canssaxi. Ja

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

Jumala awais hänen silmäns/ että hän näki wesicaiwon/ nijn hän meni ja täytti leilin wedellä ja andoi pojan juoda. Ja Jumala oli pojan cansa/ ja hän caswoi/ ja asui corwes/ ja tuli tarcaxi joudzimiehexi. Ja asui Parain corwes/ ja hänen äitins otti hänelle emännän Egyptin maalda. Silloin puhui Abimelech ja hänen sodans päämies Phicol Abrahamille/ sanoden: Jumala on sinun cansas caikis mitä sinä teet. Nijn wanno nyt minulle Jumalan cautta/ ettes ole minun lapsilleni/ eli minun lasteni lapsille/ petollinen/ waan sen laupiuden jälkeen/ cuin minä tein sinun cansas/ tee sinä myös minun cansani/ ja sen maan cansa josa sinä olet muucalainen. Nijn sanoi Abraham: minä wannon. Ja Abraham nuhteli Abimelechi sen wesicaiwon tähden cuin Abimelechin palweliat olit wäkiwallalla ottanet. Silloin wastais Abimelech: en ole minä tietänyt cuca sen teki/ etkä sinä ilmoittanut minulle/ engä minä sitä ole ennen cuullut/ cuin tänäpä. Nijn otti Abraham lambaita ja carja/ ja andoi Abimelechille/ ja he teit molemmat lijton keskenäns. Ja Abrahamin asetti seidzemen caridza erinäns. Ja Abimelech sanoi Abrahamille: mihingä ne seidzemen caridza/ jotcas olet asettanut erinäns? Hän wastais: nämät seidzemen caridza/ pitä sinun ottaman minun kädestäni/ todistoxexi/ että minä olen tämän caiwon caiwanut. Sentähden cudzui hän sen sian BerSaba: sillä sijnä he molemmat wannoit keskenäns. Ja nijn he teit lijton BerSabas. Ja Abimelech nousi ja Phicol hänen sodans päämies ja palaisit Philisterein maalle. Ja Abraham istutti puita BerSabas/ ja saarnais sijnä HERran ijancaickisen Jumalan nimest. Ja oli muucalainen Philisterein maalla cauwan aica.

JA cosca se oli tapahtunut/ coetteli Jumala Abrahami/ ja sanoi hänelle: Abraham. Ja hän wastais: cadzo/ täsä minä olen. Ja sanoi: ota Isaac sinun ainoa poicas/ jotas racastat/ ja mene Morian maalle/ ja uhra händä siellä poltouxrixi wuorella/ jonga minä sinulle sanowa olen. Nijn Abraham nousi warhain amulla/ ja waljasti Asins/ ja otti caxi palweliatans cansans/ ja Isaachin hänen poicans/ ja halcoja poltouxrijn/ ja nousi/ ja meni sille paicalle/ cuin Jumala oli hänelle sanonut. Mutta colmandena päiwänä/ nosti Abraham silmäns/ ja näki sen paican taambana. Ja Abraham sanoi

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

palwelioillens: olcat täsä Asin tykönä/ mutta minä ja poica käymme tuonne. Ja cosca me olemma rucoillet/ nijn me palajam teiden tygön. Ja Abraham otti poltouhrin halgot/ ja sälytti poicans Isaachin selkään/ waan idze hän otti tulen ja weidzen käteens/ ja käwit ynnä. Nijn sanoi Isaac Abrahamille hänen Isällens: minun Isän. Abraham wastais: cadzo/ täsä minä olen poican. Ja hän sanoi: cadzo/ täsä on tuli ja halgot/ cusa on lammas poltouhrixi? Abraham wastais: kyllä Jumala/ poican/ cadzo edes lamban poltouhrixi. Ja he käwit ynnä. JA cuin he tulit sille paicalle/ josta Jumala oli hänelle sanonut/ teki Abraham sijhen Altarin/ ja pani halgot/ ja sidoi Isaachin hänen poicans/ ja pani hänen Altarille holcoin päälle. Ja ojensi kätens/ ja siwalsi weidzen/ teurastaxens hänen poicans. Nijn HERran Engeli huusi händä taiwast/ sanoden: Abraham/ Abraham. Hän wastais: täsä minä olen. Hän sanoi: älä satuta kättäs poicaan/ älä myös hänelle mitän tee: sillä nyt minä tiedän ettäs pelkät Jumala/ ja et ole säästänyt ainocaista poicas minun tähteni. Nijn Abraham nosti silmäns/ ja äckäis oinan tacanans/ sarwista secandunen orjantappura pensaseen. Nijn Abraham meni/ ja otti sen oinan/ ja uhrais poltouhrixi poicans edest. Ja Abraham nimitti sen paican/ HERra näke/ josta wielä tänäpä sanotan: wuorella cusa HERra nähdän. MUTTA HERran Engeli huusi Abrahamille toistamisen taiwast/ ja sanoi: Minä olen wannonut idze cauttani/ sano HERra: ettäs tämän teit/ ja et säästänyt ainoa poicas. Minä siunan ja lisän sinun siemenes nijncuin taiwan tähdet/ ja nijncuin sannan meren reunalla. Ja sinun siemenes on omistawa hänen wiholistens portit. Ja sinun siemenesäs siunatan caicki Canssat maan päällä/ ettäs minun änelleni cuuliainen olit. Sijtte Abraham palais palwelioittens tygö/ ja walmistit idzens/ ja ynnä matcustit BerSabaan/ ja asuit siellä. JA cosca tämä oli tapahtunut/ ilmoitettin Abrahamille/ cadzo/ Milca on myös synnyttänyt poikia sinun weljelles Nahorille. Uzin hänen esicoisens/ ja Buzin hänen weljens/ ja Kemuelin/ josta Syrialaiset tullet owat. Ja Kesedin ja Hasonin/ ja Pildaxen ja Jedlaphen/ ja Bethuelin. Mutta Bethuel sijtti Rebeckan. Nämät cahdexan synnytti Milca Nahorille Abrahamin weljelle. Mutta hänen jalcawaimons/ Rehuma nimeldä/ synnytti Tebahn/ Gahamin/ Tahaxen ja Maachan.

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

SARA eli sata/ caxikymmendä ja seidzemen ajastaica. Ja cuoli Arban Caupungis/ joca cudzutan Hebron Canaan maalla. Nijn tuli Abraham murhettiman ja itkemän händä. Sijtte nousi hän hänen cuollens tykö/ ja puhui Hethin lapsille/ sanoden: Minä olen muucalainen ja cuitengin asuwainen teidän tykönän/ andacat minulle perindöhauta teidän tykönän/ haudataxen minun cuollueni/ joca on minun edesäni. Nijn wastaisit Hethin lapset Abrahamille/ sanoden hänelle: Cuule meitä racas herra/ sinä olet Jumalan Ruhtinas meidän seasam/ hauta sinun cuollues caickein parhaisijn hautoin/ ei yxikän meistä sinua kiellä hautamast sinun cuolluttas hänen hautaans. Nijn Abraham nousi ja cumarsi idzens maan Canssan edes/ nimittäin/ Hethin lasten edes. Ja hän puhui heille/ sanoden: jos teidän mielen on/ että minä hautan minun cuollueni/ joca minun edesäni on/ nijn cuulcat minua/ ja rucoilcat minun edestäni Ephronit Zoarin poica. Että hän annais minulle hänen caxikertaisen luolans/ joca hänellä on/ hänen wainions perällä/ perindöhoudaxi andacan sen minulle/ sen jälkeen cuin se maxa teidän keskellän. Sillä Ephron asui Hethin lasten seas. Nijn wastais Ephron se Hethus Abrahamille/ Hethin poicain cuulden/ caikille sisälle ja ulos käywäisille hänen Caupungistans/ sanoden: Ei minun herran/ waan cuule minua mitä minä sanon: sen wainion minä annan sinulle/ ja luolan joca sinä on/ ja minä annan sen sinulle minun Canssan lasten nähden/ haudataxes sinun cuollues. Abraham cumarsi idzens maan Canssan edes. Ja puhui Ephronille maan Cassan cuulden/ sanoden: jos sinä minua cuulet/ nijn ota raha minulda wainion edestä/ jonga minä sinulle annan/ ja nijn minä sijtte hautan minun cuollueni siihen. Ephron wastais Abrahamille/ sanoden hänelle: Minun herran/ cuule sijs minua/ maa maxa neljäsata sicli hopiata/ waan mitä se on minun ja sinun wälillä? hauta sinun cuollues. Abraham cuuli Ephronia/ ja punnidzi hänelle rahan/ cuin hän nimittänyt oli Hethin lasten cuulden/ neliäsata sicli hopia/ käypä raha. Ja nijn Ephronin wainio/ josa se caxikertainen luola on Mamren cohalla omistettin Abrahamille omaksi ijancaickisest/ ynnä luolan joca sijnä oli/ ja caickein puiden cansa ymbäri wainion/ Hethin lasten nähden/ ja caickein/ jotca käwit sisälle ja ulos

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

hänen Caupungistans. JA sijtte hautais Abraham Saran hänen emändäns/
sijhen caxikertaiseen luolaan/ joca oli wainios Mamren cohdalla/ se on
Hebron Canaan maalla. Nijn wahwistettin sijs wainio ja luola/ joca sijnä oli/
Hethin lapsilda/ Abrahamille perindöhaudaxi.

JA Abraham oli wanha ja joutunut ijällisexi/ ja HERra oli siunannut hänen
caikis. Nijn sanoi hän wanhimmalle huonens palwelialle/ joca caicki hallidzi/
cuin hänellä oli: laske kätes minun cupeni ala. Ja wanno minulle HERran
taiwan ja maan Jumalan cautta/ ettes ota emändätä minun pojalleni
Canaanerein tyttärist/ joiden seas minä asun. Waan mene minun Isäni maalle
ja minun sucuni tygö/ ja ota minun pojalleni Isaachille emändä. Palwelia
sanoi: jos nijn tapahduis/ ettei waimo seurais minua tähän maahan/ pitäkö
minun cummingin wiemän jäl lens sinun poicas sille maalle/ jostas lähtenyt
olet? Abraham sanoi hänelle: cawata sinuas/ ettes wie minun poicani sinne
jäl lens. HERra Taiwan Jumala/ joca minun otti Isäni huonest/ ja syndymä
maaldani/ ja joca minun cansani puhui ja myös wanno minulle/ sanoden:
sinun siemenelles minä annan tämän maan/ hän lähettä Engelins sinun
edelles/ ettäs ottaisit minun pojalleni emännän siellä. Jos ei waimo seura
sinua/ nijns olet wapa tästä walasta/ ainoastans älä wie minun poicani sinne
jäl lens. Nijn laski palwelia kätens Abrahamin hänen herrans cupen ala/ ja
wanno hänelle sen. NIin otti palwelia kymmenen Cameliä hänen herrans
Cameleist/ ja läxi matcan/ ja otti cansans caickinaisest hänen herrans
tawarast/ ja waeli Mesopotamiaan Nahorin Caupungijn. Ja hän lewätti
Camelejä ulcona Caupungist wesicaiwon tykönä ehtona/ jolla ajalla
waimowäen tapa oli lähte wettä ammundaman. Ja sanoi: HERra minun
herrani Abrahamin Jumala/ cohta minua tänäpä/ ja tee laupius minun
herrani Abrahamin cansa. Cadzo/ minä seison tässä wesicaiwon tykönä/ ja
heidän tyttärens/ jotca asuwat tässä Caupungis/ tulewat wettä
ammundaman. Jos jocu pijca tule/ jolle minä sanon: callista tänne wesiastias
juodaxeni/ ja hän sano: juo/ minä juotan myös sinun Camelis/ että hän on se
jongas olet edescadzonut palwelialles Isaachille/ ja sijtä ymmärräisin tehnes
laupiuden minun herrani cansa. JA ennencuin hän lackais puhumast/ cadzo/

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

Rebecka tuli/ joca syndynyt oli Bethuelille/ Milcan Nahorin Abrahamin weljen emännän pojalle. Ja hänen wesiastians hänen olallans. Ja se pijca oli sangen ihana caswoilda ja wielä neidzy/ ja ei yxikän mies ollut häneen ryhtynyt/ hän tuli sen caiwon tygö/ ja täytti hänen astians/ ja tahdoi palata cotians. Nijn palwelia juoxi händä wastan/ ja sanoi: annas minun juoda wähä wettä sinun astiastas. Hän sanoi: juo minun herran/ ja hän kijrust laski alas wesiastians kätens päälle/ ja andoi hänen juoda. Ja cuin hän oli andanut hänen juoda/ sanoi hän: minä ammunnan wettä myös Cameleilles/ nijncauwan että he caicki saawat juoda. Ja hän caasi cohta weden astiastans ruuheen/ ja juoxi taas caiwolle ammundaman/ ja juotti caicki hänen Camelins. Mutta mies ihmetteli händä ja oli äneti/ nijncauwan cuin hän tutkisteli/ jos HERra oli tehnyt hänen matcans onnellisexi taicka ei. Ja cosca caicki Camelit olit juonet/ toi mies culdaodzaladin/ joca painoi puolen sicli/ ja caxi rannerengast hänen käsijns/ jotca painoit kymmenen sicli culda. Ja sanoi: kenengäs tytär olet? sanos minulle se/ ongo Isäs huones sia meidän yötä ollaxem? Hän sanoi hänelle: minä olen Bethuelin Milcan pojan tytär/ jonga hän synnytti Nahorille. Ja hän wielä sanoi hänelle: on myös olkia ja carjan ruoca kyllä meillä/ ja sia yötä olla. Ja mies cumarsi idzens maahan ja rucoili HERra/ Ja sanoi: kijtetty olcon HERra minun herrani Abrahamin Jumala/ joca ei ottanut pois laupiuttans/ ja totuuttans minun herraldani: sillä HERra on minun johdattanut oikia tietä minun herrani weljen huoneseen. NIin pijca juoxi ja ilmoitti caicki nämät hänen äitins huones. Oli myös Rebeckalla weli/ jonga nimi oli Laban. Ja Laban juoxi miehen tygö caiwolle. Ja cosca hän näki odzaladin ja rannerengat sisarens käsis/ ja cuuli sisarens Rebeckan puhet/ sanowan: näin on mies puhunut minulle/ tuli hän miehen tygö/ ja cadzo/ hän seisoi Camelein tykönä caiwolla. Ja sanoi: tule sisälle/ sinä HERran siunattu/ mitäs seisot ulcona? minä olen sinulle huonen walmistanut/ ja sian Cameleilles. Nijn wei hän miehen huoneseen/ ja rijsui camelit/ ja andoi olkia ja ruoca Cameleille/ ja wettä pestä hänen jalcojans/ ja miesten jalcoja/ jotca hänen cansans olit. Ja pandin ruoca hänen eteens. MUtta hän sanoi: en minä syö ennencuin minä olen puhunut minun asiani.

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

He wastaisit: puhu. Hän sanoi: minä olen Abrahamin palvelia/ Ja HERra on runsast siunannut minun herrani/ ja hän on suurexi tullut/ ja on andanut hänelle lambaita ja carja/ hopiata ja culda/ palvelioita ja pijcoja/ Camelejä ja Aseja. Nijn myös Sara minun herrani emändä on synnyttänyt minun herralleni pojan/ vanhalla ijälläns/ hänelle on hän andanut caicki mitä hänellä on. Ja minun herran wannotti minua/ sanoden: ei sinun pidä ottaman minun pojalleni emändätä Cananerein tyttärist/ joiden maalla minä asun. Waan mene minun Isäni huoneseen/ minun sucuni tygö/ ja ota siellä minun pojalleni emändä. Mutta minä sanoin minun herralleni: cuinga/ jos ei waimo seura minua? Nijn hän sanoi minulle: HERra/ jonga edes minä waellan/ lähettä hänen Engelins sinun cansas/ joca teke sinun matcas onnellisexi/ ottaman minun pojalleni emändä minun sugustani/ ja minun Isäni huonest. Nijns tulet wapaxi walasta/ cosca sinä tulet minun sucuni tygö/ ja jos ei he anna sinulle/ nijns olet wapa walasta. Nijn tulin minä tänäpäni caiwolle/ ja sanoin: HERra minun herrani Abrahamin Jumala/ jos sinä olet tehnyt minun matcan onnellisexi/ jota minä nyt waellan. Cadzo/ nijn seison minä tässä wesicaiwon tykönä/ cosca yxi pijca tule wettä ammundaman/ ja minä sanon hänelle: anna minulle wäähä wettä juoda astiastas/ Ja hän sano minulle: juo sinä/ minä juotan myös sinun Camelis/ se on se waimo/ jonga HERra on edescadzonut minun herrani pojalle. Ja ennencuin minä lackaisin puhumast sydämesäni/ cadzo/ nijn Rebecka tuli/ ja hänen wesiastians hänen olallans/ joca astui alas caiwolle ja ammunsu. Ja minä sanoin hänelle: annas minun juoda. Ja hän riensi ja laski wesiastian olaldans alas/ ja sanoi: juo/ minä juotan myös Camelis. Nijn minä join/ ja hän juotti myös Camelit. Ja minä kysyin hänelle/ ja sanoin: kenengä tytär sinä olet? hän wastais: minä olen Bethuelin Nahorin pojan tytär/ jonga Milca hänelle synnytti. Nijn minä panin odzaladin hänen odzaans/ ja rannerengat hänen käsijns/ ja cumarsin maahan ja rucoilin HERra/ ja kijtin HERra minun herrani Abrahamin Jumalata/ joca minun oli johdattanut oikiata tietä/ ottaman hänen pojallens minun herrani weljen tyttärtä. Ja nyt/ jos te oletta ne/ jotca osotatte minun herralleni laupiuden ja totuden/ nijn sanocat

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

minulle. Ja jos ei/ niin sanocat myös minulle/ että minä kääntäisin idzeni oikialle taicka wasemalle puolelle. NIin wastais Laban ja Bethuel/ ja sanoit: tämä asia tule HERralda/ sentähden en me taida sinua wastan puhua/ hywä taicka paha. Sijnä on Rebecka edesäs/ ota händä ja mene/ ja olcan sinun herras pojan emändä/ nijncuin HERra on sanonut. Ja cosca Abrahamin palwelia cuuli heidän sanans/ cumarsi hän idzens maahan HERran eteen. Ja toi hopia ja culdacalut/ ja waattet/ ja andoi Rebeckalle/ waan hänen weljellens ja äitillens andoi hän yrtejä. Nijn he söit ja joit/ hän ja miehet jotca hänen cansans olit/ ja siellä pidit yötä. Amulla hän nousi/ ja sanoit: päästäkät minua minun herrani tygö. Mutta hänen weljens ja äitins sanoit: olcan pijca meiden tykönäm päiwän eli kymmenen/ sijtte sinä saat mennä. Nijn sanoit hän heille: älkät wijwyttäkö minua: sillä HERra on tehnyt minun matcani onnelisexi/ laskecat minua menemän minun herrani tygö. Nijn he sanoit: cudzucam pijca ja kysykäm mitä hän sano? Ja he cudzuit Rebeckan/ ja sanoit hänelle: tahdockos mennä tämän miehen cansa? hän wastais: menen. Nijn he laskit sisarens Rebeckan menemän/ ja hänen imettäjäns/ Abrahamin palwelian cansa/ ja ne cuin hänen seurasans olit. Ja he siunaisit Rebeckat ja sanoit hänelle: sinä olet meidän sisarem/ lisänny tuhanen tuhandeen/ ja sinun siemenes omistacon wihamiestens portit. Nijn Rebecka nousi pijcoinens/ ja istuit Camelein päälle/ ja seuraisit sitä miestä. Ja palwelia otti Rebeckan/ ja meni matcans. MUTta Isaac palais sildä caiwolda/ joca cudzuttin sen eläwän ja näkewän: sillä hän asui etelän maalla. Ja oli lähtenyt rucoileman kedolle ehtopuolella/ ja nosti silmäns/ ja näki/ ja cadzo/ Camelit lähestyit. Ja Rebecka nosti silmäns ja näki Isaachin. Ja maahan laski idzens Camelin päädä. Ja sanoit palwelialle: mikä mies tämä on joca kedolla käy meitä wastan? palwelia wastais se on minun herran. Nijn hän otti waatten ja peitti idzens. Ja palwelia jutteli Isaachille caiken asian/ cuin hän oli toimittanut. Ja Isaac wei hänen äitins majaan/ ja otti Rebeckan emännäxens/ ja racasti händä. Ja nijn Isaac lohduitettin hänen äitins jälkeen. ABraham taas otti emännän nimeldä Ketura. Hän synnytti hänelle Simran ja Jaksan/ Medan ja Midian/ Jesbakin ja Suahn. Mutta Jaksan synnytti Seban ja

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

Dedanin. Dedanin lapset olit: Assurim/ Letusim ja Leumim. Midianin lapset olit: Epha/ Epher/ Hanoch/ Abida/ ja Eldaa/ nämät caicki owat Keturan pojat. Ja Abraham andoi caiken hywydens Isaachille. Mutta nijlle lapsille jotca jalcawaimoista olit/ andoi hän lahjoja/ ja lähetti heidän pois poicans Isaachin tykö/ wielä eläisäns/ idän puoleen/ idaiselle maale. JA tämä on Abrahamin elinaica/ cuin hän eli/ sata ja wijsicahdexattakymmendä ajastaica. Ja tuli sairaxi/ ja cuoli lewolises ijäs/ vanhana ja elämästä kylläns saanut/ ja coottin Canssans tygö. Ja hänen poicans Isaac ja Ismael hautaisit hänen sijhen caxikertaiseen luolaan/ Ephronin/ Zoarin/ Hethein pojan wainios/ Mamren cohdalle/ sille kedolle/ jonga Abraham oli ostanut Hethin lapsilda/ sijhen on Abraham haudattu/ Saran hänen emändäns cansa. Ja Abrahamin cuoleman jälkeen/ siunais Jumala hänen poicans Isaachin. Ja hän asui sen eläwän ja näkewän caiwon tykönä. MUTTA nämät owat Ismaelin Abrahamin pojan sucucunnat jonga Hagar Egyptiläinen Saran pijca hänelle synnytti. Ja nämät owat Ismaelin poicain nimet/ heidän nimeins ja sucucundains jälkeen: Ismaelin esicoinen oli/ Nebaoth/ Kedar/ Adbeel/ Mibsam/ Misma/ Duma/ Masa/ Hadar/ Thema/ Jetur/ Naphis ja Kedma. Nämät owat Ismaelin lapset/ ja nämät heidän nimens/ heidän kylisäns ja Caupungeisans/ caxitoistakymmendä Ruhtinast hiedän Canssoisans. Ja tämä on Ismaelin ikä: sata ja seidzemenneljättäkymmendä ajastaica/ ja hän tuli sairaxi/ ja cuoli/ ja coottin Canssans tygö. Mutta hän asui Hewilast haman Zurrin asti/ joca on Egyptin cohdalla Assyriaan mendäis. Ja hän caadui caickein weljeins edes. NÄMÄT owat Isaachin Abrahamin pojan sucucunnat/ Abraham sijtti Isaachin. Mutta Isaac oli neljän kymmenen ajastaicainen/ cosca hän otti Rebeckan Bethuelin Syrialaisen Mesopotamiast tyttären Labanin Syrialaisen sisaren/ hänellens emännäxi. Mutta Isaac rucoili HERra emändäns edest/ sillä hän oli hedelmätöin/ ja HERra cuuli händä/ nijn Rebecka hänen emändäns tuli rascaxi. Ja lapset sysäisit toinen toistans hänen cohdusans. Nijn hän sanoi: jos näin piti käymän/ mixi minä olen rascaxi tullut? Ja meni kysymän HErralle. Ja HERra sanoi hänelle: caxi Canssa owat sinun cohdusas/ ja cahtalainen wäki ercane sinun rumistas/ ja toinen Canssa woitta toisen/ ja

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

suurempi palwele vähembätä. Cosca aica tuli synnyttä/ cadzo/ caxoiset olit hänen cohdušans. Ensimmäinen cuin tuli ulos oli ruskia ja carwainen nijncuin nahca/ ja he cudzuit hänen/ Esau. Senjälken tuli ulos hänen weljens/ joca piti kädelläns Esaun candapästä/ ja he cudzuit hänen nimens/ Jacob.

Cuudenkymmenen ajastaicainen oli Isaac heidän syndyisäns. Ja poicaiset caswoit/ ja Esau tuli jaloxi medzä ja peldomiehexi. Mutta Jacob oli yxikertainen mies/ ja asui majois. Ja Isaac racasti Esaut: sillä hän söi mielelläns hänen medzäsaalistans. Mutta Rebecka racasti Jacobit. JA Jacob keitti hercun/ nijn Esau tuli medzäst/ ja oli wäsyxis. Ja Esau sanoi Jacobille: anna minun syödä tästä ruskia hercust: sillä minä olen wäsyxis/ sentähden cudzutan hänen nimens Edom. Mutta Jacob sanoi: myy minulle tänäpä sinun esicoisudes. Esau wastais: cadzo/ minä cuolen cuitengin/ mitä minun esicoisudest on? Ja Jacob sanoi: nijn wanno minulle tänäpä. Ja hän wanoi hänelle/ ja myi Jacobille esicoisudens. Nijn Jacob andoi Esaulle leiwän/ ja sen ruskian hercun/ ja hän söi ja joi/ ja nousi ja meni pois. Ja nijn Esau cadzoi esicoisudens ylön.

Nijn callis aica tuli maalle sen endisen jälken/ joca oli Abrahamin ajalla/ ja Isaac meni Abimelech'in Philisterein Cuningan tykö Gerarijn. Nijn HERra ilmestyi hänelle/ ja sanoi: älä mene Egyptijn/ waan asu sillä maalla/ jonga minä sanon sinulle. Ole muucalainen täällä maalla/ ja minä olen sinun cansas/ ja annan sinun menestyä: sillä sinulle ja sinun siemenelles minä annan caicki nämät maat/ ja wahwistan sen walan/ jonga minä Abrahamille sinun Isälles wannonut olen. Ja enännän sinun siemenes nijncuin taiwan tähdet/ ja annan sinun siemenelles caicki nämät maat/ Ja sinun siemenes cautta caicki Canssat maan päällä siunatuxi tulewat: sillä Abraham oli cuuliainen minun änelleni/ ja piti minun oikeuteni/ käskyni/ säätyni ja lakini. Nijn Isaac asui Geraris. Ja cosca sen maan Canssa kysyit hänen emännästäns/ sanoi hän: hän on minun sisaren: sillä hän pelkäis sanoa/ hän on minun emändäni/ ettei he jocus löis händä cuoliaksi Rebeckan tähden: sillä hän oli ihana caswoilda. JA cosca hän siellä cappalen aica wijpyi/ cadzoi Abimelech Philisterein Cuningas ackunast/ ja näki Isaachin hywäilewän emändätäs. Nijn

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

cudzui Abimelech Isaachin/ ja sanoi: cadzo/ totisest hän on sinun emändäs/ mixis olet sanonut? hän on minun sisaren. Ja Isaac sanoi hänelle: minä ajattelin/ etten minä tapetais hänen tähtens. Abimelech sanoi: mixis tämän meille teit? olis picaiseld tapahtunut/ että jocu Canssasta olis maannut sinun emändäs cansa/ ja nijn sinä olisit saattanut meidän päällem rioxen. Nijn Abimelech andoi käskyn caikelle Canssalle/ sanoden: joca ryhty tähän mieheen/ taicka hänen emändääns/ hänen pitä totisest cuoleman. JA Isaac kylwi sillä maalla/ ja sai sinä wuona satakertaisest: sillä HERra siunais hänen. Ja mies tuli woimalisexi/ ja menestyi sangen suurest/ siihen asti että hän juuri suurexi joudui. Ja hänellä oli paljo tawarata lambaist ja carjast/ oli myös paljo perhettä/ ja sentähden cadetit Philisterit händä. Ja he tukidzit caicki caiwot/ jotca hänen Isäns palweliat olit caiwanet/ hänen Isäns Abrahamin aicana/ ja täytit ne mullalla. Nijn että Abimelech myös sanoi Isaachille: mene pois meidän tyköm: sillä sinä olet tullut paljo wäkewämmäxi meitä. Nijn Isaac läxi siellä ja teki majans Gerarin laxoon/ ja asui sijnä. Ja andoi jällens caiwa ne wesicaiwot/ jotca he olit caiwanet hänen Isäns Abrahamin aicana/ ja jotca Philisterit Abrahamin cuoleman jälken olit tukinnet/ ja nimitti ne nijllä nimillä/ cuin hänen Isäns ne cudzunut oli. Nijn caiwoit myös Isaachin palweliat siihen laxoon/ ja löysit siellä luondolähten. Mutta Gerarin paimenet rijtelit Isaachin paimenden cansa/ ja sanoit: tämä on meidän wetem. Nijn hän cudzui sen caiwon Esek/ että he hänelle siellä wääryttä teit. Nijn caiwoit he myös toisen caiwon/ ja he rijtelit myös sijtä/ nijn hän nimitti sen Sitna. Nijn hän riensi idzens siellä/ ja caiwoi toisen caiwon/ josta ei he rijdellet. Sentähden nimitti hän sen Rehoboth/ ja sanoi: nyt HERra on andanut meille sia/ ja on andanut meidän caswa maan päällä. Siitte meni hän BerSabaan. Nijn HERra ilmestyi hänelle sinä yönä/ ja sanoi: minä olen sinun Isäs Abrahamin Jumala/ älä pelkä/ sillä minä olen sinun cansas/ ja siunan sinun/ ja annan lisändyä sinun siemenes/ minun palweliani Abrahamin tähden. Ja hän rakensi sijnä Altarin/ ja saarnais HERran nimest/ ja teki siihen majans/ ja hänen palwelians caiwoit siihen caiwon. Nijn Abimelech meni hänen tygöns Gerarist/ ja Ahusath hänen ystäwäns/ ja

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

Phicol hänen sodans päämies. Mutta Isaac sanoi heille: mixi te tulitte minun tygöni: ja te wainoisitte minua/ ja ajoitte minun pois teidän tykön. He sanoit: me näim ilmeisens/ että HERra on sinun cansas/ sentähden me sanoim: olcon nyt wala meidän waihellam ja sinun/ ja me teem lijton sinun cansas. Ettes tekis meille mitän wahingot/ nijncuin en mekän ole sinuun ryhtynet/ ja nijncuin en me myös tehnet sinun muuta cuin hywä/ ja laskim sinun rauhas menemän. Mutta nyt sinä olet HERran siunattu. Ja hän walmisti heille pidon/ ja he söit ja joit. Ja nousit amulla warhain/ ja wannoit toinen toisellens/ ja Isaac laski heidän menemän/ ja he menit pois heidän tyköns rauhas. Sinä päiwänä tulit Isaachin palweliat/ ja sanoit hänelle caiwosta jonga he caiwoit/ ja sanoit hänelle: me löysim weden. Ja hän cudzui hänen Saba/ sijtä nimitetän Caupungi BerSaba/ haman tähän päiwän asti. COsca Esau oli neljäkymmenen ajastaicainen/ otti hän Judith Berin emännäxens/ Hethein tyttären/ ja Basmath Elonin Hethein tyttären: Jotca molemmat olit Isaachille ja Rebeckalle mielicarwaudexi.

Ja cosca Isaac tuli wanhaxi/ ja hänen silmäns pimiäxi/ cudzui hän Esaun wanhemman poicans/ ja sanoi hänelle: minun poican: hän wastais händä: täsä minä olen. Ja hän sanoi: cadzo/ minä olen wanhennut/ engä tiedä cosca minä cuolen. Ota sijs sinun calus/ wijnes ja joudzes/ ja mene kedolle/ ja pyydä minulle medzänotus/ Ja tee minulle himoruoca/ ja tuo syödäxeni/ että minun sielun siunais sinua/ ennencuin minä cuolen. Mutta Rebecka cuuli Isaachin näitä puhuwan Esaun hänen poicans cansa. Ja Esau meni medzään/ pyytämän medzänotust/ tuodaxens hänelle. NIin sanoi Rebecka pojallens Jacobille: cadzo/ minä cuulin Isäs puhuwan weljes Esaun cansa/ ja sanowan: Tuo minulle medzänotus ja tee minulle ruoca syödäxeni/ että siunaisin sinua/ minun cuolemani edellä HERran edes. Nijn cuule sijs minun poican minun änen/ mitä minä sinulle sanon: Mene laumaan/ ota sieldä minulle caxi hywä wohla/ tehdäxeni Isälles himoruoca. Wie se Isälles hänen syödäxens/ että hän siunais sinua cuolemans edellä. Jacob sanoi äitillens Rebeckalle: cadzo/ weljen Esau on carwainen/ mutta minä olen paljas. Mitämax/ Isäni siwele minua/ ja luule minun händäns pettävän/ ja minä

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

saatan päällen kirouxen ja en siunausta. Nijn hänen äitins sanoi hänelle: se kirous tulcon minun päälleni minun poican/ ainoastans ole minun änelleni cuuliainen/ mene ja tuo se minulle tänne. Nijn hän meni ja otti ja toi äitillens/ ja hänen äitins walmisti ruan/ jota hänen Isäns racasti. Ja otti wanhemman poicans parhat waattet/ jotca huones hänen tykönäns olit/ ja puetti Jacobin hänen nuoremman poicans njihin. Waan wohlain nahat käärei hän hänen käsijns ja paljaseen caulaans. Ja andoi ruan ja leiwän/ cuin hän walmistanut oli Jacobin hänen poicans käteen. JA hän toi Isäns tygö/ ja sanoi: minun Isän/ hän wastais: täsä minä olen. Cucas olet minun poican? Jacob sanoi: minä olen Esau sinun esicoises/ minä olen nijn tehnyt cuins minulle käskit/ nouse sijs/ istu ja syö tästä minun saalistani/ että sinun sielus siunais minua. Mutta Isaac sanoi pojallens: minun poican/ cuingas olet nijn nopiast löytänyt? hän wastais: HERra sinun Jumalas andoi minun sen cohdata. Nijn sanoi Isaac Jacobille: tules tänne minun poican siwelläxeni/ jos sinä olet minun poican Esau taicka et. Nijn Jacob astui Isaachin hänen Isäns tygö. Ja cuin hän siweli händä/ sanoi hän: äni on Jacobin äni/ mutta kädet owat Esaun kädet. Ja ei tundenut händä: sillä hänen kätens olit nijncuin Esaun hänen weljens kädet/ carwaiset/ ja nijn hän siunais händä. Ja sanoi hänelle: oletcos minun poican Esau? hän wastais: olen. Nijn hän sanoi: tuo sijs tänne syödäxeni minun poican sinun saalistas/ että minun sielun siunais sinua. Nijn hän toi sen hänelle/ ja hän söi/ toi myös hänelle wijna/ ja hän joi. Ja Isaac hänen Isäns sanoi hänelle: tules nyt liki minun poican/ ja anna minun suuta. Ja hän astui liki/ ja suuta andoi hänen. Nijn hän tunsi hänen waattens hajun/ ja siunais händä/ ja sanoi: Cadzo/ minun poicani haju on nijncuin jongun kedon haju/ jonga HErra siunanut on. Jumala andacon sinulle taiwan castest ja maan lihawudest yldäkyllä jywiä ja wijna. Canssat palwelcan sinua/ ja sucucunnat cumartacon sinua. Ole sinun weljes herra/ ja sinun äitis lapset langetcon sinun jalcais juureen/ kirottu olcon se joca sinua kiro/ ja siunattu olcon se joca sinua siuna. COsca Isaac oli päättänyt siunauxens Jacobille/ ja Jacob sijtäsijhen oli lähtenyt Isäns Isaachin tygö/ nijn Esau hänen weljens tuli pyydyxildäns. Ja hän myös walmisti ruoca/ ja wei

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

Isällens/ ja sanoi hänelle: nouse minun Isän/ ja syö sinun poicas saalista/ että sinun sielus siunais minua. Nijn wastais Isaac hänen Isäns hänelle: cucas olet? hän sanoi: minä olen Esau sinun esicoises. Nijn Isaac hämmästyi sangen cowan/ ja sanoi: cuca? cusast sijs se medzämies on/ joca minulle sen toi? ja minä söin caikista ennencuin sinä tulit/ ja siunaisin hänen/ hänen pitä myös siunatun oleman. Cosca Esau cuuli Isäns puhen/ huusi hän suurella änellä/ ja hänen mielens tuli sangen carwaxi/ ja sanoi Isällens: siuna myös minuakin minun Isän. Nijn hän sanoi: sinun weljes on tullut cawaluxella/ ja wienyt pois siunauxen sinulda. Nijn hän sanoi: hän myös oikein cudzutan Jacob/ sillä hän jo cahdest minun on polkenut/ minun esicoisudeni hän sai/ ja cadzo/ nyt hän wei pois minun siunauxeni minulda/ ja sanoi: etkös yhtäkän siunaust minun waraxeni pitänyt? Nijn wastais Isaac/ ja sanoi hänelle: minä olen asettanut hänen sinun herraxes/ ja caicki hänen weljens olen minä hänelle palwelixi pannut/ jywillä ja wijnalla olen minä hänen warustanut: mitäst minä sijs nyt sinulle teen minun poican? Esau sanoi Isällens: yxiköst siunaus sinulla waiwoin ongin minun Isän? siuna myös minuakin minun Isän/ ja corgotti änen ja itki. Nijn wastais Isaac hänen Isäns/ ja sanoi hänelle: Cadzo/ lihawa asuinsia pitä sinulla oleman maan päällä/ ja castetta taiwast ylhäldä/ Sinun miecallas pitä sinun elättämän idzes/ ja palweleman sinun weljes. Ja tapahtu että sinä myös tulet herraxi/ ja kirwotat niscas hänen ikestäns. JA Esau wihastui Jacobin päälle siunauxen tähden/ jolla hänen Isäns hänen siunanut oli/ ja sanoi sydämesäns: minun Isäni murhepäiwät pitä lähestymän: sillä minä tapan weljeni Jacobin. Mutta Rebeckalle ilmoitettin Esaun hänen wanhemman poicans sanat/ joca lähetti ja cudzui Jacobin nuoremman poicans/ ja sanoi hänelle: cadzo/ weljes Esau uhca sinua tappa. Minun poican/ ole minun äneni cuuliainen/ walmista sinus ja pakene minun weljeni Labanin tygö Haranijn. Ja ole hänen tykönäns cappale aica/ sijhenasti että weljes kiucku asettu. Ja sijhenasti että hänen wihans lacka sinusta/ ja unhotta mitäs händä wastan tehnyt olet. Nijn minä lähetän ja tuotan sinun sielä. Mixi teidän molembain pidäis yhtenä päiwänä minulda tuleman pois? JA Rebecka sanoi Isaachille: minä suutun minun elämäni

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

Hethin tytärten tähden/ jos Jacob otta waimon Hethin tyttärist/ jotca owat nijncuin tämän maan tyttäret/ mitä minun sijtte autta elämän?
NIin Isaac cudzui poicans Jacobin ja siunais händä/ käski ja sanoi hänelle: älä ota emändä Canaan tyttärist. Waan walmista ja mene Mesopotamiaan/ Bethuelin sinun äitis Isän huoneseen/ ja ota sinulles siellä emändä/ Labanin sinun enois tyttärist. Ja HERRa Jumala siunatcon sinua/ ja tehkön sinun hedelmälisxi/ ja enätkön sinun/ ettäs tulisit suurexi Canssain joucoxi. Andacon myös sinulle Abrahamin siunauxen/ sinulle ja sinun siemenelles sinun cansas/ periäxes sitä maata/ josas muucalainen olet/ jonga Jumala Abrahamille andanut on. Nijn lähetti Isaac Jacobin tyköns menemän Mesopotamiaan/ Labanin Bethuelin Syrialaisen pojan tygö/ Rebeckan Jacobin ja Esaun äitin weljen. COSca Esau näki että Isaac oli siunanut Jacobin/ ja lähettänyt Mesopotamiaan/ ottaman hänellens emändätä/ ja että hän/ sijttecuin hän hänen siunanut oli/ käski händä ja sanoi: ei sinun pidä ottaman emändätä Canaan tyttärist. Ja että Jacob oli Isällens ja äitillens cuuliainen/ ja meni Mesopotamiaan. Esau näki myös/ ettei Isaac hänen Isäns woinut nähdä Canaan tyttärit: Meni Esau Ismaelin tygö/ ja otti Mahalathin Ismaelin Abrahamin pojan tyttären/ Nabothin sisaren/ emännäxens/ paidzi endisiä. MUTta Jacob läxi BerSabast ja meni Haranijn. Ja joudui yhteen paikkaan ja oli sijnä yötä: sillä Auringo oli jo laskenut/ ja otti kiwen sijtä paicasta ja pani pääns ala/ ja macais sijnä paicas. Ja näki unda/ ja cadzo/ ticapuut seisoit maan päällä/ joiden pää ulotui taiwaseen/ ja cadzo/ Jumalan Engelit käwit ylös ja alas nijtä myöden. Ja HERRa seisoij nijdens ylimmäises pääs/ ja sanoi: Minä olen HERRa Abrahamin sinun Isäs Jumala/ ja Isaachin Jumala/ tämän maan/ jonga päällä sinä macat/ annan minä sinulle ja sinun siemenelles. Sinun siemenes pitä oleman nijncuin maan tomun/ ja sinun pitä lewiämän länden ja itän/ pohjan ja etelän päin. Ja sinun ja siemenes cautta siunatan caicki sucucunnat maan päällä. Ja cadzo/ minä olen sinun cansas/ ja warjelen sinua cuhungas ikänäns joudut/ ja saatan sinun jälle tälle maalle: sillä en minä hyljä sinua/ sijhenasti että minä caicki teen/ mitä minä sinulle puhunut olen. COSca Jacob heräis unestans/ nijn hän sanoi: totisest

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

on HERra täsä paicas/ ja en minä sitä tiennyt. Nijn hän pelkäis/ ja sanoi: cuinga peljättäpä on tämä paicka/ ei täsä muu ole/ cuin Jumalan huone ja taiwan owi. Ja Jacob nousi warhain amulla/ ja otti kiwen jonga hän oli pannut pääns ala/ ja pani sen pystyälle muistoxi/ ja wuodatti öljyä sen päälle. Cudzui sijs sen paican BethEl/ waan ennen se cudzuttin Luz. Nijn Jacob lupais/ sanoden: jos Jumala on minun cansan/ ja warjele minua tällä tiellä jota minä waellan/ anda myös minulle leipä syödäxeni/ ja waatetta werhaxeni/ ja saatta minun rauhas cotia Isäni tygö/ nijn HERra on minun Jumalan. Ja tämä kiwi jonga minä panin pystyälle muistoxi/ on Jumalan huone/ ja caikista jotcas minulle annat/ annan minä sinulle kymmenexet. Nijn Jacob läxi matcan ja tuli idäiselle maalle. Ja cadzeli ymbärillens/ ja cadzo/ caiwo oli kedolla. Ja cadzo/ oli myös siellä colme lammasmaa sen tykönä: sillä sijtä caiwost juotit he laumat/ ja suuri kiwi oli caiwon suulla. Sillä he cocoisit sinne caicki laumat/ ja wieritit kiwen caiwon suulda/ ja juotit lambaita/ ja wieritit kiwen jällens siallens caiwon suulle. JA Jacob sanoi heille: minun weljeni custa te oletta? he wastaisit: Haranist. Hän sanoi heille: tunnettaco Labanin Nahorin pojan? he sanoit: tunnem kyllä. Hän sanoi: ongo hän rauhas? he wastaisit: rauhas hän on. Ja cadzo/ Rahel hänen tyttärens tule lammasten cansa. Ja sanoi: cadzo/ wielä on paljo päiwä/ eikä wielä ole aica carja cotia aja/ nijn juottacat sijs lambaita/ mengät ja caidzecat heitä. He sanoit: emme saa/ sijhenasti cuin caicki laumat cootan/ ja wieritämme kiwen caiwon suulda/ juottaxem lambat. Wielä hänen puhuisans heidän cansans/ tuli Rahel Isäns lammasten cansa: sillä hän caidzi lambaita. Cosca Jacob näki Rahelin/ Labanin enoins tyttären/ ja Labanin hänen enoins lambat/ meni Jacob hänen tygöns/ ja wieritti kiwen caiwon suulda. Ja juotti Labanin enoins lambat. Ja Jacob suuta andoi Rahelin/ ja corgotti änen ja itki. Ja ilmoitti hänelle/ että hän oli hänen Isäns weli ja Rebeckan poica. Nijn juoxi Rahel ja ilmoitti sen Isällens. JA cosca Laban cuuli sanoman Jacobist sisarens pojast/ juoxi händä watan/ ja otti hänen sylijns/ ja suuta andoi hänen/ ja wei hänen huonesens/ ja hän jutteli Labanille caiken asian. Nijn sanoi Laban hänelle: sinä olet minun luun ja lihan. Ja cosca hän oli ollut cuucauden hänen

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

tykönäns. Sijtte sanoi Laban Jacobille: waickas olet minun weljen/
palweletcos minua sentähden ilman mitäkän? ilmoita minulle mikä sinun
palckas olis? Ja Labanilla oli caxi tytärtä/ wanhemman nimi oli Lea/ ja
nuoremman nimi oli Rahel. Mutta Lea oli pehmiä silmist/ waan Rahel oli
caunin muotoinen/ ja ihana caswoilda. Ja Jacob racasti Rahelit/ ja sanoi:
minä palwelen sinua seidzemen ajastaica Rahelin sinun nuoremman tyttäres
tähden. Laban wastais: parambi on että minä hänen annan sinulle/ cuin
jollakin toiselle/ ole minun tykönäni. Nijn palweli Jacob Rahelin tähden
seidzemen ajastaica/ ja se aica näkyi lyhyexi/ nijn rackana hän piti hänen. Ja
Jacob sanoi Labanille: anna minun emändän minulle: sillä nyt on aica minun
maata hänen cansans. Nijn Laban coconcudzui caiken sen paickacunnan
miehet/ ja piti häät. Mutta ehtona otti hän Lean hänen tyttärens/ ja wei sen
hänen tygöns/ ja hän macais sen tykönä. Ja Laban andoi hänen tyttärellens
Lealle hänen pijcans Silpan pijcaxi. Amulla/ cadzo se oli Lea. Ja hän sanoi
Labanille: mixis tämän minulle teit? engö minä Rahelin tähden palwellut
sinua? mixis minun petit? Wastais Laban: ei nijn ole meidän maan tapa/ että
nuorembi annetan ennen wanhembata? Täytä wielä tämä wijcko/ nijn minä
hänen myös sinulle annan/ sijtä palweluxest cuins palwelet minua wielä
toiset seidzemen ajastaica. Jacob teki nijn/ ja täytti hänen wijckons/ ja hän
andoi hänelle Rahelin hänen tyttärens emännäxi. Ja Laban andoi Rahelille
hänen tyttärellens hänen pijcans Bilhan pijcaxi. Nijn hän macais myös
Rahelin cansa/ ja piti Rahelin rackambana cuin Lean/ ja palweli händä wielä
toiset seidzemen ajastaica. MUtta cosca HERra näki Lean cadzottawan ylön/
teki hän hänen hedelmälisexi/ mutta Rahelin hedelmättömäxi. Nijn Lea tuli
rascaxi/ ja synnytti pojan/ ja cudzui hänen nimens/ Ruben/ ja sanoi: HERra
on nähnyt minun ahdistuxeni/ nyt sijs minun miehen racasta minua. Ja hän
taas tuli rascaxi ja synnytti pojan/ ja sanoi: HERra on cuullut minua
cadzottawan ylön/ ja on myös tämän minulle andanut/ ja cudzui hänen
nimens/ Simeon. Ja hän jällens tuli rascaxi ja synnytti pojan/ ja sanoi: nyt
taas minun miehen pysy minun tykönäni: sillä minä synnytin hänelle colme
poica. Sentähden hän cudzui hänen nimens Lewi. Neljännen kerran tuli hän

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

rascaxi/ ja synnytti pojan/ ja sanoi: nyt minä kijtän HERra/ sentähden cudzui hän hänen nimens/ Juda/ ja lackais synnyttämäst.

COsca Rahel näki ettei hän synnyttänyt Jacobille/ cadehti hän sisartans/ ja sanoi Jacobille: anna minun lapsia/ eli minä cuolen. Jacob wihastui cowin Rahelin päälle/ ja sanoi: olengo minä Jumala/ joca on sinulda kieldänyt cohdun hedelmän? Ja hän sanoi: täsä on minun pijcan Bilha/ maca hänen cansans/ että hän synnytäis minun helmani/ ja saisin sijttekin hänestä lapsia. Nijn hän andoi hänelle Bilhan hänen pijcans emännäxi. Ja Jacob macais hänen cansans. Nijn Bilha tuli rascaxi ja synnytti Jacobille pojan. Ja Rahel sanoi: Jumala ratcais minun asiani/ ja cuuli myös minun äneni/ ja andoi minulle pojan/ sentähden cudzui hän hänen nimens Dan. Ja taas Bilha Rahelin pijca tuli rascaxi/ ja synnytti Jacobille toisen pojan. Nijn sanoi Rahel: minä olen jalosti kilwoitellut minun sisareni cansa/ ja olen myös woittanut/ Ja hän cudzui hänen nimens Nephtali. COsca Lea näki että hän lackais synnyttämäst/ otti hän Silpan hänen pijcans/ ja andoi sen Jacobille emännäxi. Nijn synnytti Silpa Lean pijca Jacobille pojan. Ja Lea sanoi: warustettu/ ja cudzui hänen nimens Gad. Ja Silpa Lean pijca synnytti Jacobille toisen pojan. Ja Lea sanoi: autuasta minua/ sillä tyttäret sanowat minua autuaxi/ ja hän cudzui hänen nimens Asser. RUBen meni ulos nisun elonaicana/ ja löysi cuckaisi wainiolda/ ja toi ne Lealle äitillens. Nijn sanoi Rahel Lealle: anna minulle osa poicas cuckaisist. Hän wastais hänelle: wähäkö sinun sijnä on/ että olet minulda miehen wienyt/ mutta tahdot myös otta poicani cuckaiset? Ja Rahel sanoi: sentähden maatcan hän tänä yönä sinun cansas/ poicas cuckaisten tähden. 16Cosca Jacob ehtona kedolda palais/ meni Lea händä wistan/ ja sanoi: minun cansani pitä sinun macaman: sillä minä olen sinun ostanut poicani cuckaisilla. Ja hän macais sen yön hänen cansans. Ja Jumala cuuli Lean/ ja hän tuli rascaxi/ ja synnytti Jacobille wijdennen pojan. Ja Lea sanoi: Jumala on costanut minun andamast pijcan miehelleni/ ja cudzui hänen Isaschar. Ja Lea taas tuli rascaxi/ ja synnytti Jacobille cuudennen pojan. Ja Lea sanoi: Jumala on minun hyvästi lahjoittanut/ nyt taas asu minun miehen minun tykönän: sillä minä olen

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

synnyttänyt hänelle cuusi poica. Ja cudzui hänen nimens Sebulon. Sijtte synnytti hän tyttären/ ja cudzui hänen nimens Dina. Mutta Jumala muisti myös Rahelin/ cuuli hänen ja saatti hedelmälisexi. Nijn hän tuli rascaxi ja synnytti pojan/ ja sanoi: Jumala on ottanut pois minun häwäistyxeni/ ja cudzui hänen nimens Joseph/ sanoden: HERra lisätkön minulle wielä toisen pojan. JA cosca Rahel oli synnyttänyt Josephin/ sanoi Jacob Labanille: päästä minua menemän cotiani ja maalleni. Anna minulle minun emändäni ja lapseni/ joiden tähden minä olen sinua palwellut/ että minä menisin pois: sillä sinä tiedät minun palweluxeni/ cuin minä olen sinua palwellut. Ja Laban sanoi hänelle: anna minun löytä armo sinun edesäs/ minä ymmärrän että HERra on siunannut minun sinun tähtes. Määrä sijs sinun palckas minulle/ ja minä annan. Mutta hän sanoi hänelle: sinä tiedät cuinga minä olen palwellut sinua/ ja cuinga paljo sinun carjas on minun halduni annettu. Sinulla oli vähä ennencuin minä tulin/ mutta nyt se on paljoxi caswanut/ ja HERra on siunannut sinun/ minun jalcajuondeni cautta. Cosca minä sijs oman huoneni parasta cadzon? Ja Laban sanoi: mitäst minä sinulle annan? Ja Jacob sanoi: ei sinun pidä mitän andaman minulle. Mutta jos sinä tämän minulle teet/ nijn minä wielä nyt caidzen ja warjelen sinun laumas. Minä käyn tänäpäni caiken sinun laumas läpidze/ eroittaden sielä caicki pilculiset ja kirjawat lambat/ ja caicki mustat caridzain seas/ ja kirjawat ja pilculiset wuohet/ mitä sijtte kirjawaxi ja pilculisexi tule/ se olcon minun palckan. Nijn minun wanhurscauten on todistapa tänäpäni taicka huomena/ minust sinun edesäs/ cosca se sijhen tule/ että minä palckani sinulda otan/ nijn että caicki jotca ei ole pilculiset taicka kirjawat/ eikä ole caridzoista ja wohlista mustat/ se luettacon minulle warcaudexi. Nijn sanoi Laban: minä tydyn sijhen/ olcon sanas jälken. Ja sinä päiwänä eroitti hän pilculiset ja kirjawat caurit ja caicki pilculiset ja kirjawat wuohet/ caicki joisa jotakin walkeutta oli/ ja caicki mustat caridzat/ ja andoi ne hänen lastens haldun. Ja asetti colmen päiwäcunnan matcan/ idzens ja Jacobin waihella/ ja Jacob caidzi nijtä jotca Labanin laumasta jäit. Mutta Jacob otti wiherjäisiä haapaisia sauwoja/ sarapuisia ja castaneapuisia/ ja cuorei nijhin walkiat juondet: Ja pani ne

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

sauwat/ jotca hän cuorinut oli/ laumain eteen/ wesiruuhiin/ joihin he tulit juoman/ että he juomalle tulduans sijtäisit. Ja nijn laumat sijtit nijden sauwain päällä/ ja cannoit pilculisia/ juondeisia ja kirjawita. Silloin eroitti Jacob caridzat/ ja asetti sen eroitetun lauman pilculisten ja mustain cohdale Labanin laumasa/ ja teki idzellens eri lauman/ ja ei laskenut nijtä Labanin secaa. Mutta cosca se warhain candawa lauma oli sicoillans/ pani Jacob sauwat laumain silmäin eteen/ että he sijtäisit sauwain päällä. Mutta cosca äpöiset sijtit/ ei hän pannut nijtä sisälle. Nijn tulit äpöiset Labanille ja warhain cannetut Jacobille. Sijtä tuli mies sangen äweriäxi/ nijn että hänellä oli paljo lambaita ja pijcoja ja palwelioita/ ja Camelejä ja Aseja. JA hänen eteens tuli Labanin lasten puhe/ että he sanoit: Jacob on saattanut idzellens caiken meidän Isäm tawaran/ ja sijtä meidän Isäm hywydest on hän saattanut idzellens caiken tämän tawaran. Ja Jacob näki Labanin caswon/ ja cadzo/ ei ollut se händä wastian/ nijncuin eilän ja endispäiwänä. JA HERra sanoi Jacobille: palaja sinun Isäis maalle/ ja sucuis tygö/ ja minä olen sinun cansas. Nijn lähetti Jacob ja cudzutti Rahelin ja Lean kedolle/ hänen laumans tygö. Ja sanoi heille: minä näen teidän Isän caswon/ ettei hän ole minua wastian nijncuin eilän ja endispäiwänä/ mutta minun Isäni Jumala on ollut minun cansani. Ja te tiedätte/ että minä olen caikella wäellä palwellut teidän Isän. Mutta hän on wietellyt minua ja muuttanut minun palckan jo kymmenen kerta/ ei cuitengan sallinut Jumala hänen wahingota tehdä minulle. Cosca hän sanoi: kirjawat pitä oleman sinun palckas/ nijn caicki lauma candoi kirjawita. Mutta jos hän sanoi: pilculiset pitä oleman sinun palckas/ nijn caicki lauma candoi pilculisia. Nijn on Jumala ottanut teidän Isän hywyden/ ja andanut minulle. Ja tapahdui lauman sijttämisen ajalla/ nostin minä silmäni ja näin unes/ ja cadzo/ caurit nousit juondeisten/ pilculisten ja kirjawain laumain päälle. Ja Jumalan Engeli sanoi minulle unes: Jacob/ ja minä wastaisin: täsä minä olen. Mutta hän sanoi: nosta silmäs/ ja cadzo/ caicki caurit nousewat juondeisten/ pilculisten ja kirjawain laumain päälle: Sillä minä olen nähnyt caicki mitä Laban sinulle teke. Minä olen Jumala BethElis/ josa sinä woitelit kiwen/ ja teit minulle lupauxen/ nouse sijs

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

nyt ja lähde täldä maalda/ ja palaja syndymä maalles. Nijn wastaisit Rahel ja Lea/ ja sanoit hänelle: ei ole meillä enämbi osa/ eikä perimist meidän Isäm huones. Eikö hän ole pitänyt meitä muucalaisna? sillä hän on myynyt meidän/ ja peräti syönyt meidän hindam. Sentähden caicki hywyys/ jonga Jumala on ottanut meidän Isäldäm/ se tule oikeudella meille ja meidän lapsillem. Nyt sijs caicki mitä Jumala sinulle on käskenyt/ se tee. NIin nousi Jacob/ ja nosti lapsens ja emändäns Camelein päälle. Ja wei pois caiken hänen carjans/ ja caiken hänen tawarans/ cuin hän oli pannut cocoon Mesopotamias/ mennäxens Isäns Isaachin tygö Canaan maalle. Mutta Laban oli mennyt keridzemän laumans. Ja Rahel warasti Isäns epäjumalat. Nijn warasti Jacob Labanin Syrialaisen sydämen sijnä/ ettei hän ilmoittanut hänelle cosca hän pakeni. Nijn hän pakeni/ ja caicki mitä hänellä oli/ nousi ja meni wirran ylidze/ ja meni Gileadin wuorta cohden. Colmandena päiwänä ilmoitettin Labanille/ että Jacob oli paennut. Ja hän otti weljens cansans/ ja ajoi händä taca seidzemen päiwäcunnan matcan/ ja saawutti hänen Gileadin wuorella. Mutta Jumala oli tullut Labanin Syrialaisen tygö yöllä unes/ ja sanonut hänelle: cawata sinuas/ ettes mitän puhu Jacobille muuta/ cuin hywä. Ja Laban lähestyi Jacobi. Mutta Jacob oli majans tehnyt wuorelle. Ja Laban teki weljinens myös majans Gileadin wuorelle. Nijn sanoi Laban Jacobille: mitäs olet tehnyt/ että warastit minun sydämeni/ ja olet wienyt pois minun tyttäreni nijncuin miecalla fangitut? Ja mixis sala pakenit ja warastit sinus minulda/ ja et ilmoittanut minulle? että minä olisin sinua saattanut ilolla/ ja lauluilla/ ja trumbuilla/ ja candeileilla. Ja et sallinut minun suuta anda minun pojilleni ja tyttärilleni? tämäns olet tyhmästi tehnyt. Ja minulla olis kyllä/ Jumalan kijtos/ nijn paljo woima/ että minä tekisin teille paha/ mutta teidän Isän Jumala/ sanoi mennen yönä minulle: cawata idzes puhumast mitän Jacobille muuta cuin hywä. JA nyt että cummingin menit pois/ ja nijn surest ikäwöidzit Isäs huoneseen: mixis warastit minun jumalani? Ja Jacob wastais/ ja sanoi Labanille: minä pelkäisin ja luulin sinun wäkiwallalla ottawan pois minulda sinun tyttäres. Mutta kenengä tykö sinä löydät jumalas/ se cuolcon täsä meidän weljeim edes. Edzi omas minun

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

tyköni/ ja ota pois se (mutta ei Jacob tietänyt Rahelin niitä warastanen.) Nijn Laban meni Jacobin majaan/ ja Lean/ ja heidän molembain pijcains majaan/ ja ei löytänyt. Ja läxi Lean majast/ ja tuli Rahelin majaan. Mutta Rahel oli ottanut epäjumalat/ ja pannut Camelein pahnain ala/ ja istui niiden päälle/ mutta Laban edzei caiken majan/ ja ei löytänyt. Ja Rahel sanoi Isällens: älkön minun herran nyt wihastuco/ etten minä saa nosta sinun edesäs: sillä minulle tapahtu waimoin menon jälkeen. Ja hän edzei/ ja ei löytänyt epäjumalitats. JA Jacob wihastui ja rijteli Labanin cansa/ wastais ja sanoi hänelle: mitä minä olen rickonut/ ja mikä minun pahatecon on/ ettäs minua olet nijn wihaisest ajanut taca? Sinä olet edziskellyt caicki minun taloini calut/ mitäs olet löytänyt caikesta sinun talois caluista? tuo tähän minun ja sinun weljeis eteen/ ratcaista meidän cahden waihellam. Minä olen ollut sinun tykönäs jo caxikymmendä ajastaica/ ja sinun lambas ja wuohes ei ole hedelmättömät ollet/ ja en ole minä syönyt oinaita sinun laumastas. Engä ole tuonut sinulle pedolda haascattua/ mutta minun piti sen maxaman. Mitä ikänäns sinulda yöllä eli päiwällä warastettu oli/ sen olet sinä minun kädestäni waatinut. Päiwällä on minun helle wäsyttänyt ja yöllä wilu/ ja uni on paennut minun silmistäni. Minä olen jo caxikymmendä ajastaica ollut sinun huonesas/ neljätoistakymmendä ajastaica palwelin minä sinua cahden tyttäres tähden ja cuusi ajastaica sinun laumas tähden/ ja sinä olet muuttanut minun palckani kymmenen kerta. Jollei minun Isäni Abrahamin Jumala/ ja Isaachin pelco olis ollut minun puolellani/ peräti tyhjänä olisit sinä minun päästänyt. Mutta Jumala on nähnyt minun waiwani ja käteni työt/ ja nuhteli mennen yönä sinua. WAstais Laban/ ja sanoi Jacobille: tyttäret owat minun tyttäreni/ ja pojat owat minun poicani/ ja laumat owat minun laumani/ ja caicki cuins näet/ owat minun/ mitä minä teen tänäpäni minun tyttärilleni taicka heidän lapsillens/ jotca he owat synnyttänet? Tule sijs nyt ja tehkäm lijtto/ minä ja sinä/ joca on todistus sinun ja minun waihellani. Nijn otti Jacob kiwen ja pani pystyälle muistoxi. Ja Jacob sanoi weljillens: cootcat kiwiä. Ja he toit kiwiä/ ja teit rouckion/ ja söit sen rouckion päällä. Ja Laban cudzui hänen Jegar Sahaduta: mutta Jacob cudzui hänen Gilead. Nijn Laban sanoi: tämä rouckio

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

olcon todistus tänäpäsinun ja minun waihellani/ sentähden cudzui hän hänen nimens Gilead. Ja Mizpah/ sillä hän sanoi: HERra cadzocon sinun ja minun waihelleni/ cosca me ercanem toinen toisestam. Jos sinä waiwat minun tyttäritäni/ taicka otat muita emänditä/ paidzi minun tyttäritäni. Ei ole ketän täsä meidän cansam/ mutta cadzo/ Jumala on todistaja minun ja sinun waihellas. Ja Laban sanoi wielä Jacobille: cadzo/ tämä on rouckio/ ja tämä on kiwi/ jonga minä panin minun ja sinun waihelles. Tämä rouckio olcon todistus/ jos minä käyn ylidze tämän rouckion sinun tygös/ taicka jos sinä käyt ylidze tämän rouckion ja kiwen minun tygöni/ wahingota tekemän. Abrahamin Jumala ja Nahorin Jumala/ ja heidän Isäins Jumala/ ratcaiscon meidän wälillä. Ja Jacob wanoi hänen Isäns Isaachin pelgon cautta. Ja Jacob uhrais wuorella/ ja cudzui hänen weljens syömän. Ja cuin he olit syönet/ olit he yötä wuorella. Mutta amulla warhain nousi Laban/ ja suuta andoi hänen poicains ja tytärtens/ ja siunais heitä/ ja meni matcans/ ja palais cotians.

MUtta Jacob meni hänen tietäns/ ja Jumalan Engelit tulit händä wastan. Ja cosca hän näki heidän/ sanoi hän: nämät owat Jumalan sotajoucko. Ja hän cudzui sen paican Mahanaim. Nijn Jacob lähetti sanan edelläns Esaun hänen weljens tygö/ Seirin maacundaan/ Edomin maalle. Ja käski heitä/ sanoden: sanocat näin minun herralleni Esaulle: sinun palwelias Jacob käski sinulle sanoa: minä olen ollut Labanin tykönä tähän asti. Ja minulla on carja ja Aseja/ lambaita/ palwelioita ja pijcoja/ ja lähetin ilmoittaman minun herralleni/ löytäxen armo sinun edesäs. SANansaattajat palaisit Jacobin tygö/ sanoden: me tulim Esaun sinun weljes tykö/ ja hän tule sinua wastan neljänsadan miehen cansa. Nijn peljästy Jacob cowan/ ja ahdistus tuli hänen päällens/ ja jacoi wäen joca oli hänen cansans/ ja lambat/ ja carjan ja Camelit cahteen jouckon. Ja sanoi: jos Esau tule toisen joucon päälle/ ja lyö sen/ nijn toinen joucko pääse. JA Jacob sanoi: HERra minun Isäni Abrahamin Jumala/ ja minun Isäni Isaachin Jumala/ sinä joca sanoit minulle: palaja maalles ja sucuis tygö/ ja minä teen sinulle hywä. Minä olen mahdotoin caicken siihen armon/ ja caicken siihen totuuten/ jonga sinä teit palwelialles.

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

Sillä cosca minä tämän Jordanin ylidze menin/ ei minulla muuta ollut kuin tämä sauwa/ mutta nyt minulla on caxi joucko. Pelasta siis nyt minua minun veljeni Esaun käsist: sillä minä pelkän hänen tulewan ja lyöwän minun ja äitin lapsinens. Sinä olet cummingin sanonut: minä teen sinulle hyvä/ ja lisän sinun siemenes nijncuin sannan meres/ joca paljouden tähden ei luetta taita. JA hän yödyi sinne/ ja otti nijstä/ jotca osaisit olla käsillä/ lahjoja/ lähettäxens weljellens Esaulle. Caxisata wohta/ ja caxikymmendä caurista/ caxisata lammasta/ ja caxikymmendä jäärä. Imettäwiä Camelejä warsoinens colmekymmendä/ neljäkymmendä lehmä ja kymmenen härkä/ caxikymmendä Asia kymmenen warsan cansa. Ja andoi ne palwelioittens käsijn/ idzecungin lauman erinäns/ ja sanoi palwelioillens: mengät minun edellän/ ja pitäkät wäli jocaidzen lauman waihella. Ja käski ensimmäiselle/ sanoden: Cosca minun weljen Esau cohta sinun/ ja kysy sinulle: kenengäs olet/ ja cuhungas menet? ja kenengä nämät owat/ joitas ajat edelläs? Nijn sano: nämät owat sinun palwelias Jacobin lahjat/ lähetetyt minun herralleni Esaulle/ ja hän tule myös idze meidän jälisäm. Nijn käski hän myös toiselle ja colmannelle/ ja caikille nijlle/ jotca käwit lauman jälis/ sanoden: tämän minun sanani jälkeen puhucat Esaulle/ cosca te hänen löydätte. Ja sanocat myös: cadzo/ sinun palwelias Jacob on myös meidän jälisäm/ sillä hän ajatteli: minä lepytän hänen lahjalla joca edelläni mene/ sijtte minä näen hänen caswons/ mitämax/ hän otta wastan minua ystäwälisest. Nijn lahjat menit hänen edelläns/ mutta hän oli idze sijnä yötä jouckoinens. Ja nousi yöllä ja otti caxi hänen emändätäns/ ja ne caxi pijcans/ ja hänen yxitoistakymmendä lastans/ ja meni Jabokin luotus paickan. Ja otti ne ja wei heidän wirran ylidzen/ ja wei myös ylidzen caicki mitä hänellä oli. Mutta Jacob jäi sille puolelle yxinäns. Silloin paineli yxi mies hänen cansans/ sijhenasti kuin amurusco nousi. Ja kuin hän näki ettei hän woittanut händä/ rupeis hän hänen reiteens/ nijn että Jacobin reisiluu horjahtui painelles hänen cansans. Ja hän sanoi: päästä minua/ sillä amurusco nouse. Mutta hän wastais: en minä päästä sinua jolles siuna minua. Ja hän sanoi hänelle: mikä sinun nimes on? hän wastais: Jacob. Ja hän sanoi: ei sinua sillen pidä

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

cudzuttaman Jacob/ waan IsraEl: sillä sinä olet taistellut Jumalan ja Ihmisten cansa/ ja olet woittanut. Ja Jacob kysyi hänelle/ ja sanoi: sanos nyt sinun nimes. Mutta hän sanoi: mixis minun nimeni kysyt? Ja hän siunais händä sijnä paicas. Ja Jacob cudzui sen paican Pniel: sillä minä olen nähnyt Jumalan caswosta caswoon/ ja minä olen wapadettu. Ja Auringo nousi cosca hän Pnielin ohidze käwi/ ja hän ondui reisisuonestans. Sentähden ei syö Israelin lapset reisisuonda tähän päiwän asti/ että Jacobin reisiluu horjahtui. JAcob nosti silmäns/ ja näki weljens Esaun tulewan/ neljän sadan miehen cansa. Ja jacoi lapsens Lealle ja Rahelille/ ja molemmille pijcoille. Ja asetti pijcat lapsinens ensimmäisixi/ sitälähin Lean hänen lastens cansa/ ja Rahelin Josephin cansa jälkimmäisexi. Mutta idze hän käwi heidän edelläns/ ja cumarsi hänens maahan seidzemen kerta/ sijhenasti cuin hän weljens lähestyi. Ja Esau juoxi händä wastan/ ja syljns otti hänen/ ja halais händä caulast/ ja suuta andoi hänen/ ja he itkit. Ja hän nosti silmäns/ ja näki waimot ja lapset/ ja sanoi: cutca nämät cansas owat? hän wastais: ne owat lapset/ jotca Jumala on lahjoittanut sinun palwelialles. Nijn pijcat lähestyit lapsinens/ ja cumarsit hänen edesäns. Ja lähestyi myös Lea lapsinens/ ja cumarsit hänen edesäns. Sijtte tuli Joseph ja Rahel/ jotca myös cumarsit hänen edesäns. Ja hän sanoi: mitäs tahdot caiken tämän joucon cansa/ cuin minä cohdannut olen? hän wastais: löytäxeni armo minun Herrani edes. Ja Esau sanoi: minulla on kyllä/ minun weljen/ pidä omas. Nijn Jacob wastais: ei nijn/ mutta jos minä olen löytänyt armon sinun edesäs/ nijn ota minun lahjani minun kädestäni: sillä minä näin sinun caswos/ nijncuin minä olisin nähnyt Jumalan caswot/ ota se hywäxes minulda. Ota sijs se siunaus/ jonga minä olen tuonut sinulle: sillä Jumala on sen minulle andanut/ ja minulla on kyllä caickinaista. Nijn hän waadei händä ottaman. JA Esau sanoi: lähtekäm jo matcustaman/ minä waellan sinun cansas. Nijn hän sanoi hänelle: minun Herran tietä minulla olewan pieniä lapsia/ ja imettäwäisiä lambaita ja carja/ jos ne yhtenä päiwänä äkist ajetaisin/ nijn cuolis coco lauma. Nijn mengän minun Herran hänen palwelians edellä/ mutta minä seuran hiljaxens/ senjälken cuin carja ja lapset käydä woiwat/ sijhenasti cuin minä tulen minun

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

Herrani tygö Seirijn. Esau sanoi: minä jätän cuitengin sinun tygös jotakin sijtä wäest/ cuin minun cansan on. Hän wastais: mihingä se? anna minun ainoastans löytä armo minun Herrani edes. Nijn Esau palais sinä päiwänä hänen tietäns myöden Seirijn. Mutta Jacob matcusti Suchotthijn/ ja rakensi idzellens huonen/ ja teki majat hänen carjallens. Sentähden cudzui hän sen paican Suchoth. Sijtte tuli Jacob Salemijn sijhen Caupungijn Sichem/ joca on Canaan maalla/ sijtte cuin hän oli tullut Mesopotamiast/ ja sioitti idzens Caupungin cohdale. Ja osti murun peldo/ johonga hän teki majans/ Hemorin Sichemin Isän lapsilda/ sadan penningin edest. Ja rakensi sijnä Altarin/ ja rucoili wäkewätä Israelin Jumalan nime.

JA Dina Lean tytär/ jonga hän Jacobille synnyttänyt oli/ meni cadzeleman sen maacunnan tyttäritä. Cosca Sichem Hemorin Hewein/ sen maacunnan Ruhtinan poica näki hänen/ otti hän hänen ja macais hänen/ ja häwäis hänen. Ja hänen sydämens paloi Dinan Jacobin tyttären päälle/ ja racasti pijca/ ja puhutteli händä suloisilla sanoilla. Ja Sichem sanoi hänen Isällens Hemorille/ sanoden: ota minulle tämä pijca emännäxi. Ja Jacob cuuli että hänen tyttärems Dina oli häwäisty/ ja hänen poicans olit lauman cansa kedolla. Ja Jacob waickeni sijhenasti cuin he tulit. Ja Hemor Sichemin Isä meni Jacobin tygö puhutteleman händä. Silloin tulit Jacobin pojat kedolda: ja cosca he sen cuulit/ tulit miehet surullisexi/ ja wihastuit sangen cowan/ että hän oli tehnyt häpiälisen työn Israelis/ maaten Jacobin tyttären: sillä ei ollut se oikein tehty. Nijn puhui Hemor heidän cansans/ sanoden: minun poicani Sichemin sydän halaja teidän tyttären jälken/ andacat sijs se hänelle emännäxi. Yhtennaittacat teidän meidän cansam/ andacat teidän tyttären meille/ ja ottacat jällens meidän tyttärem teille. Ja asucacat meidän cansam/ maan pitä oleman teille aldin/ asucacat/ myykät ja ostacat sijnä/ ja omistacat maa. Ja Sichem sanoi hänen Isällens ja weljillens: andacat minun löytä armo teidän edesän/ ja mitä te sanotte minulle/ sen minä annan. Anocat minulda rohkiast huomenlahja ja andimita/ ja minä annan mitä te anotte/ andacat minulle waiwoin se pijca emännäxi. Nijn wastaisit Jacobin pojat Sichemille/ ja hänen Isällens Hemorille/ ja puhuit petoxella/ että hän oli heidän sisarems

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

Dinan häwäisnyt. Ja sanoit heille: en me taida sitä tehdä/ että me annam meidän sisarem ymbärinsleickamattomalle miehelle: sillä se olis meille häpiäxi. Mutta cuitengin sijnä me suostum teihin/ jos te tuletta meidän caldaisexem/ että caicki miehenpuoli teidän seasan ymbärinsleicataisin. Nijn me annam meidän tyttärem teille/ ja otam teidän tyttären meille/ ja asum teidän cansan/ ja tulem yhdexi Canssaxi. Mutta jollette cuule meitä/ ja anna teidän ymbärinsleicata/ nijn me otam meidän tyttärem/ ja menem matcam. Ja heidän puhens kelpais Hemorille/ ja Sichemille Hemorin pojalle. Ja se nuori mies ei wijwytellyt sitä tehdäxens: sillä hän racasti suurest Jacobin tytärtä/ ja hän oli cunnias pidettäpä caickein ylidze hänen Isäns huones. Nijn tuli Hemor ja hänen poicans Sichem Caupungins porttijn/ ja puhuit heidän Caupungins miehille/ sanoden: Nämät miehet owat rauhalliset meidän cansam/ ja tahtowat asua ja elä tällä maalla/ ja cadzo/ maa on kyllä awara heidän edesäns/ ottacam heidän tyttärens meille emännäxi/ ja andacam meidän tyttärem heille. Mutta sijhen ne miehet andawat meille suosions/ asuaxens meidän cansam ja tullaxens yhdexi Canssaxi/ jos meistä ymbärinsleicatan caicki miehenpuoli/ nijncuin he myös ymbärinsleicatut owat. Heidän carjans ja hywydens/ ja caicki cuin heillä on/ tule meidän omaxem/ jos me muutoin olem heidän tahtons jälkeen/ nijn että he asuwat meidän cansam. Ja he olit Hemorille cuuliaiset/ ja Sichemille hänen pojallens/ caicki jotca hänen Caupungins portista käwit ulos ja sisälle/ ja ymbärinsleickaisit heidäns/ jocainen miehenpuoli/ jotca hänen Caupungins portista käwit ulos ja sisälle. JA tapahdui colmandena päiwänä/ cosca he kipiämmälläns olit/ otit ne caxi Jacobin poica Simeon ja Lewi/ Dinan weljet/ cumbikin heidän mieckans/ ja menit rohkiast Caupungijn/ ja tapoit jocaidzen miehenpuolen. Ja tapoit myös Hemorin/ ja hänen poicans Sichemin miecan terällä/ ja otit heidän sisarens Dinan/ Sichemin huonesta/ ja menit pois. Nijn tulit Jacobin pojat tapettuiden päälle/ ja ryöstäisit Caupungin/ että he olit häwäisnet heidän sisarens. Ja weit pois heidän lambans/ carjans/ Asins/ ja mitä sekä Caupungis että kedolla oli. Ja caicki heidän hywydens/ lapsens ja heidän waimons he otit fangixi/ ja ryöstäisit caicki mitä huoneisa oli. Ja

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

Jacob sanoi Simeonille ja Lewille: te oletta minulle mielicarwauden tehnet/ saattaden minun haisewaisexi tämän maacunnan asuwaisille/ Cananereille ja Pheresereille/ ja minä olen wähä joucko/ cosca he heidäns cocowat minun päälleni/ nijn he tappawat minun/ minä hucutetan ja caicki minun huoneni. Mutta he wastaisit: pitiköst heidän tekemän meidän sisarem cansa/ nijncuin jongun porton cansa.

JA Jumala sanoi Jacobille: nouse ja mene BethElin päin/ ja asu siellä/ ja tee siihen Altari Jumalalle/ joca sinulle ilmestyi/ cosca sinä pakenit weljes Esaun edestä. Nijn sanoi Jacob perhellens/ ja caikille jotca hänen cansans olit/ eroittacat teidän wierat jumalat/ jotca teidän seasan owat/ ja puhdistacat teidän/ ja muuttacat teidän waatten. Ja noscam ja mengäm BethElin päin/ että minä tekisin siihen Altarin Jumalalle/ joca minua cuuli minun hätä aicanani/ ja on ollut minun cansani tiellä/ jota minä matcustin. Nijn he annoit Jacobille caicki wierat jumalat jotca heidän käsisäns olit/ ja heidän corwarengans. Ja Jacob caiwoi ne sen tammen ale/ joca oli Sichemin tykönä/ ja he matcustit. Ja Jumalan pelco tuli nijlle Caupungeille/ jotca olit heidän ymbärilläns ettei he ajanet Jacobin poikia taca. Nijn tuli Jacob Luzijn Canaan maalle joca cudzutan BethEl/ caiken sen wäen cansa cuin hänen cansans oli. Ja rakensi siihen Altarin/ ja cudzui sen paican ElBethEl/ sillä Jumala ilmestyi sijnä hänelle/ paetesans weljens edest. Nijn cuoli Debora Rebeckan imettäjä/ ja haudattin alemmaiselle puolelle BethElitä/ sen tammen ala joca cudzutan itcutammexi. JA Jumala ilmestyi taas Jacobille/ sijttecuin hän oli tullut Mesopotamiast/ ja siunais händä. Ja sanoi hänelle: sinun nimes on Jacob/ mutta ei sillen pidä sinun nimes cudzuttaman Jacob/ waan IsraEl/ pitä sinun nimes oleman. Ja nijn hän cudzuttin IsraEl. Ja Jumala sanoi hänelle: Minä olen caickiwaldias Jumala/ ole hedelmälinen ja enäne/ Canssa ja Canssain joucko tulewat sinun cupeistas. Ja sen maan jonga minä olen andanut Abrahamille ja Isaachille/ annan minä sinullen/ ja sinun siemenelles sinun jälkes. Ja nijn meni Jumala ylös hänen tyköns/ sijtä paicast/ cuin hän hänen cansans puhunut oli. Mutta Jacob asetti siihen paickaan kiwen muistoxi/ josa hän hänen cansans puhunut oli/ ja uhraris juomauhria/ ja caasi öljyä sen

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

päälle. Ja Jacob cudzui sen paican/ josa Jumala oli puhunut hänen cansans/
BethEl. JA he matcustit BethElist/ ja cuin wielä wäähä matca oli Ephrathijn/
synnytti Rahel/ ja synnyttäminen oli hänelle sangen rascas. Ja cosca
synnyttäminen oli hänellä rascaimmallans/ sanoi lastenämmä hänelle: älä
pelkä/ sillä tämä poica on sinulla myös olewa. Mutta hänen hengens lähteis/
cosca hänen piti cuoleman/ cudzui hän hänen nimens BenOni/ mutta hänen
Isäns cudzui hänen nimens BenJamin. Nijn cuoli Rahel/ ja haudattin
Ephrathin tien wiereen/ joca nyt cudzutan BethLehem. Ja Jacob pani padzan
hänen hautans tygö/ ja tämä on Rahelin haudan padzas/ haman tähän
päiwän asti. JA IsraEl matcusti edespäin/ ja teki majans tuolle puolelle Ederin
tornia. Ja se tapahdui/ cosca IsraEl asui sijnä maacunnas/ meni Ruben ja
macais Bilhan hänen Isäns jalcawaimon cansa. Ja IsraEl sai sen cuulla. JA
Jacobilla oli caxitoistakymmendä poica. Lean pojat oli nämät: Jacobin
esicoinen Ruben/ Simeon/ Lewi/ Juda/ Isaschar ja Zebulon. Rahelin pojat
olit: Joseph ja BenJamin. Bilhan Rahelin pijcan pojat olit: Dan ja Nephtali.
Silpan Lean pijcan pojat olit: Gad ja Asser. Nämät owat Jacobin pojat/ jotca
hänelle syndynet olit Mesopotamias. JA Jacob tuli hänen Isäns Isaachin tygö
Mamreen/ Arban caupungijn/ joca cudzutan Hebron/ josa Abraham ja Isaac
olit muucalaiset ollet. Ja Isaac oli sadan ja cahdexankymmenen
ajastaicainen/ ja tuli sairaxi/ ja cuoli/ ja coottin Canssans tygö/ wanhana ja
suuttunun elämäst. Ja hänen poicans Esau ja Jacob hautaisit hänen.
Tämä on Esaun sucucunda/ joca cudzutan Edom. Esau otti emännät Canaan
tyttärist: Adan Elonin Hethein tyttären/ ja Ahalibaman Anan Zibeonin
Hewein tyttären tyttären. Ja Basmathin Ismaelin tyttären/ Nebajothin sisaren.
Ja Ada synnytti Esaulle Eliphan. Ja Basmath synnytti Reguelin. Ahalibama
synnytti Jeun/ Jaelamin ja Korahn. Nämät owat Esaun lapset/ jotca hänelle
synnyit Canaan maalla. Ja Esau otti hänen emändäns/ poicans ja tyttärens/ ja
caicki hänen huonens sielut/ ja caiken carjans ja caiken hänen tawarans/ cuin
hän oli pannut cocoon Canaan maalla/ ja meni toiselle maalle/ Jacobin
hänen weljens tykö. Sillä heidän tawarans oli nijn suuri/ ettei he taitanet asua
ynnä/ ja se maa josa he muucalaiset olit/ ei wetänyt heitä heidän carjans

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

paljouden tähden. Nijn asui Esau Seirin wuorella/ ja tämä Esau/ on Edom. Nämät owat Esaun sucucunnat Edomiterein Isän Seirin wuorella. Nämät owat Esaun poicain nimet: Eliphaz/ Adan/ Esaun emännän poica. Reguel/ Basmathin Esaun emännän poica. Ja Eliphan pojat olit nämät: Theman/ Omar/ Zepho/ Gaetham ja Kenas. Mutta Thimna oli Eliphan Esaun pojan jalcawaimo/ hän synnytti Amalekin. Nämät owat Adan Esaun emännän lapset. Mutta Reguelin lapset owat nämät: Nahath/ Zerah/ Samma/ Misa. Nämät owat Basmathin Esaun emännän lapset. Mutta nämät olit Ahalibaman Esaun emännän pojat/ Anan tyttären/ Zibeonin tyttären lapset/ jotca hän synnytti Esaulle: Jeus/ Jaelam ja Korah. Nämät owat Ruhtinat Esaun lapsista: Eliphan Esaun esicoisen lapset owat nämät: se Ruhtinas Theman/ se Ruhtinas Omar/ se Ruhtinas Zepho/ se Ruhtinas Kenas. Se Ruhtinas Korah/ se Ruhtinas Gaetham/ se Ruhtinas Amalek. Nämät owat Ruhtinat Eliphast Edomin maalla/ ja owat Adan lapset. Ja nämät owat Reguelin Esaun pojan lapset: se Ruhtinas Nahath/ se Ruhtinas Serah/ se Ruhtinas Samma/ se Ruhtinas Misa. Nämät owat Ruhtinat Reguelist Edomerein maalla/ ja owat Basmathin Esaun emännän lapset. Mutta nämät owat Ahalibaman Esaun emännän lapset: se Ruhtinas Jeus/ se Ruhtinas Jaelam/ se Ruhtinas Korah. Nämät owat Ruhtinat Ahalibamast/ Anan tyttärest/ Esaun emännäst. Nämät owat Esaun lapset/ ja heidän Ruhtinans. Hän on Edom. MUtتا nämät owat Seirin sen Horein lapset jotca sillä maalla asuit: Lothan/ Sobal/ Sibeon/ Ana/ Dison/ Ezer ja Dizan. Nämät owat Horein Ruhtinat/ caicki Seirin lapset Edomin maalla. Mutta Lothanin lapset owat: Hori ja Heman/ ja Lothanin sisar/ Thimna. Sobalin lapset olit nämät: Alwan/ Manahat/ Ebal/ Sepho ja Onam. Nämät olit Sibeonin lapset: Aja ja Ana. Tämä on se Ana joca corwes löysi Muuli Asit/ caitesans Isäns Sibeonin Aseja. Mutta Ananin lapset olit: Dison ja Ahalibama Ananin tytär. Disonin lapset olit: Hemdan/ Esban/ Jethran ja Charan. Ezerin lapset olit: Bilhan/ Sawan ja Akan. Disanin lapset olit: Uz ja Aran. Nämät owat Horein Ruhtinat: se Ruhtinas Lothan/ se Ruhtinas Sobal/ se Ruhtinas Zibeon/ se Ruhtinas Ana. Se Ruhtinas Dison/ se Ruhtinas Ezer/ se Ruhtinas Disan. Nämät owat Horein Ruhtinat jotca Seirin

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

maalla hallidzit. MUtta Cuningat cuin Edomin maalla hallidzit/ ennencuin jocu Cuningas hallidzi Israelin lapsia/ owat nämät: Nijn hallidzi Edomis Bela Beorin poica/ ja hänen Caupungins nimi oli Dinhaba. Ja cosca Bela cuoli/ tuli Job ab Serahn poica Basrast Cuningaxi hänen siaans. Cuin Job ab cuoli/ tuli Husam Themanerein maalda hänen siaans. Cosca Husam cuoli/ tuli Hadad Bedadin poica cuningaxi hänen siaans/ joca löi Midianiterit Moabiterein kedolla/ ja hänen Caupungins nimi oli Awith. Cosca Hadad cuoli/ hallidzi Samla Masrechast. Cosca Samla cuoli/ tuli Saul Cuningaxi hänen siaans/ Rehobothin wirran tykönä. Cosca Saul cuoli/ tuli Baalhanan Achborin poica Cuningaxi hänen siaans. Cosca Baalhanan Achborin poica cuoli/ tuli Hadar Cuningaxi hänen siaans/ ja hänen Caupungins nimi oli Pagu/ ja hänen emändäns nimi oli Mehetabeel/ Matredin tytär/ joca Mesahabin tytär oli. Ja nämät owat Esaun Ruhtinasten nimet heidän suguisans/ paicoisans ja nimisäns: se Ruhtinas Thimna/ se Ruhtinas Alua/ se Ruhtinas Jetheth/ Se Ruhtinas Ahalibama/ se Ruhtinas Ela/ se Ruhtinas Pinon/ se Ruhtinas Knas. Se Ruhtinas Theman/ se Ruhtinas Mibzar. Se Ruhtinas Magdiel/ se Ruhtinas Iram. Nämät owat Edomin Ruhtinat/ nijncuin he asunet owat perindö maallans/ ja Esau on Edomerein Isä

JA Jacob asui sillä maalla/ josa hänen Isäns muucalainen oli ollut/ nimittäin/ Canaan maalla. Ja nämät owat Jacobin sucucunnat: Joseph oli seidzementoistakymmenen ajastaicainen/ cosca hän caidzi carja weljeins cansa/ ja hän oli hänen nuorella ijälläns Bilhan ja Silpan/ hänen Isäns emändäin lasten cansa/ ja Joseph ilmoitti Isällens/ mikä paha sanoma heistä cuului. MUtta Israel racasti Josephita enä cuin caickia muita lapsians/ että hän oli syndynyt hänelle hänen vanhalla ijälläns/ ja teki hänelle kirjawan hamen. Cuin hänen weljens näit/ että hänen Isäns racasti händä enä cuin caickia hänen welijäns/ cadetit he händä/ ja ei woinet sanacan puhutella händä ystävälisest. Nijn Joseph näki unen ja ilmoitti sen weljillens/ josta he rupeisit händä enämmin cadehtiman: Sillä hän oli sanonut heille: cuulcas tätä unda jonga minä näin. Me olimma sitowanans jalalisia wainiolla/ ja minun jalalisen nousi ja seisoit/ mutta teidän jalalisen seisoit ymbärillä/ ja

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

cumarsit minun jalalistani. Nijn sanoit hänen weljens hänelle: sinäkö tulet meidän Cuningaxem hallidzeman meitä? ja cadetit händä wielä enämmin/ hänen unens ja puhens tähden. Ja hän taas näki toisen unen/ ja jutteli sen weljillens/ ja sanoi: cadzo/ minä näin wielä unda: minä olin näkewänäns/ että Auringo/ Cuu ja yxitoistakymmendä tähte cumarsit minua. Ja cuin hän sitä saneli Isällens ja weljillens/ nuhteli hänen Isäns händä ja sanoi hänelle: mikä uni se on cuin sinä olet nähnyt? pitäkö minun ja sinun äitis/ ja weljes/ tuleman ja cumartaman meitä sinun edesäs maahan? Ja hänen weljens cadetit händä/ mutta hänen Isäns piti nämät sanat mielesäs. COsca hänen weljens menit caidzeman Isäns carja Sichemijn: Sanoi Israel Josephille: eikö weljes caidze carja Sichemis? tule/ minä lähetän sinun heidän tygöns/ hän wastais tässä minä olen. Hän sanoi: mene ja cadzo/ owatco weljes ja carja rauhas/ ja palaja minulle sanoman/ cuinga heidän käy. Ja hän lähetti hänen Hebronin laxosta menemän Sichemijn. Nijn yxi mies löysi hänen exyxis kedolla/ ja kysyi hänelle/ sanoden: mitäs edzit? Hän wastais: minä edzin weljejäni/ sanos minulle/ cusa he caidzewat carja? Ja mies sanoi: he läxit täädä/ ja minä cuulin heidän sanowan: käykäm Dothanijn. Nijn Joseph meni weljeins perän/ ja löysi heidän Dothanist. CUin he caucana näit hänen/ ennencuin hän heitä lähestyi/ pidit he newo händä wastaan/ tappaxens händä. Ja sanoit toinen toisellens: cadzo/ toi unen näkiä tule. Käykäm sijs ja tappacam händä/ ja heittäkäm händä cuoppaan/ ja sanocam: paha peto on hänen syönyt/ nijn saadan nähdä/ mihingä hänen unens joutuwat. Cosca Ruben sen cuuli/ tahdoi hän händä pelasta heidän käsistäns/ ja sanoi: älkäm hänen hengens ottaco. Ja Ruben wielä sanoi: älkät wuodattaco werta/ waan heittäkät händä tähän cuoppaan joca on corwesa/ ja älkät satuttaco kättän häneen: sillä hän tahdoi pelasta händä heidän käsistäns/ saattaxens händä jällens Isäns tygö. COsca Joseph tuli weljeins tygö/ rijsuit he häneldä hamen/ nimittäin/ sen kirjawan hamen joca hänen päälläns oli. Ja otit hänen ja heitit cuoppaan/ ja cuoppa oli tyhjä/ ja ei ollut sijnä wettä/ nijn he istuit syömän. Cosca he nostit silmäns/ ja näit Ismaeliterein joucon tulewan Gileadist/ Cameleinens/ cannattaden callita juuria/ Balsamia ja Mirrhamia/ ja menewän

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

Egyptijn. Nijn sanoi Juda weljillens: mitä me sijtä hyödyim/ että me murham
meidän weljem ja salam hänen werens? Käykäm ja myykäm händä
Ismaelitereille/ ja älkäm satuttaco käsiä hänen: sillä hän on meidän
weljem ja liham. Ja he cuulit händä. Cosca Midianiterein cauppamiehet sijtä
menit ohidze/ wedit he Josephin cuopast/ ja myit hänen Ismaelitereille/
cahtenkymmeneen hopenningijn/ jotca weit Josephin pois Egyptijn.
COsca Ruben palais cuopalle/ ja ei löytänyt Josephia siellä/ rewäis hän
waattens/ Ja palais weljeins tygö/ ja sanoi: ei ole nuorucainen siellä/
cuhunga minä menen? Nijn he otit Josephin hamen/ ja tapoit caurin/ ja
tahraisit hamen wereen/ Ja lähetit sen kirjawan hamen/ ja annoit canda
Isällens/ ja sanoit: tämän me löysim/ tunnustele jos tämä on poicas hame
taicka ei? Ja hän tunsu sen/ ja sanoi: tämä on minun poicani hame/ paha
peto on hänen syönyt/ ja raatelewaiselda pedolda on Joseph reweldy. Ja
Jacob rewäis waattens/ ja käärei säkin cupeijns/ ja murhetti poicans monda
päiwä. Ja caicki hänen poicans ja tyttärens nousit händä lohduttaman/ waan
ei hän tahtonut anda idzens lohdutetta/ mutta sanoi: minä murehtien
menen alas poicani tygö hautaan. Ja hänen Isäns itki händä. Mutta
Midianiterit myit hänen Egyptijn/ Potipharille/ Pharaon Camaripalwelialle ja
huowinhaldialle.

SE tapahtui sijhen aican/ että Juda meni alas weljeins tykö/ ja poickeis yhden
miehen tygö Odollamijn/ jonga nimi oli Hira. Ja Juda näki siellä Cananean
miehen tyttären/ hänen nimens oli Sua/ ja otti hänen: Ja cosca hän oli
maannut hänen cansans/ tuli hän rascaxi ja synnytti pojan/ ja cudzui hänen
nimens Ger. Ja hän taas tuli rascaxi ja synnytti pojan/ ja cudzui hänen
nimens Onan. Ja hän synnytti taas pojan/ ja cudzui hänen nimens Sela. Ja
Juda oli Chesibis cosca hän ne synnytti. JA Juda otti Gerille hänen
esicoisellens emännän/ jonga nimi oli Thamar. Mutta Ger Judan esicoinen oli
paha HERran edes/ jongsatähden HERra cuoletti hänen. Nijn sanoi Juda
pojallens Onanille: maca weljes emännän cansa/ ja ota händä awioxes/
herättäxes weljelles siemendä. Mutta Onan tiesi ettei siemen ollut hänen
omans: cosca hän sijs macais weljens emännän cansa/ andoi hän sen pudota

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

maahan/ ja turmeli sen/ ettei hän olis andanut weljellens siemendä. Ja se paha cuin hän teki/ ei kelwannut HERralle/ joca cuoletti myös hänen. Nijn sanoi Juda Thamarille hänen miniällens: ole leskenä sinun Isäs huones/ sijhenasti cuin minun poican Sela caswa: Sillä hän ajatteli: tohti tapahtua/ että hän myös cuole/ nijncuin hänen weljensäkin. Nijn Thamar meni pois/ ja oli Isäns huones. COSca monda päiwä olit culunet/ cuoli Suahn tytär Judan emändä. Ja sijttecuin Judan murhen aica oli loppunut/ meni hän Thimnathijn/ lambaitans keridzemän/ ystäväs Hiran cansa/ Odollamista. Nijn ilmoitettin Thamarille: cadzo/ Appes mene Timnathijn keridzemän lambaitans. Nijn rijsui hän päädäns leskiwaattens joilla hän käwi/ ja peitti idzens/ ja käärei ymbärins caswons/ ja istui ulcona weräjäst tiellä Thimnathin päin: sillä hän näki että Sela oli caswanut/ ja ei händä annettu hänelle emännäxi. Cosca Juda näki hänen/ luuli hän sen portoxi: sillä hän oli peittänyt caswons. Ja hän poickeis tiellä hänen tygöns/ ja sanoi: annas minun maata cansas: sillä ei hän tiennyt sitä miniäxens. Hän wastais: mitäs minun annat jos sinä macaisit minun cansani? Hän sanoi: minä lähetän sinulle caurin laumastani. Hän wastais: anna sijs minulle panti nijncauwaxi cuins sen lähetät. Hän sanoi: mitäst minä sinulle pandixi annan? Hän wastais: sormuxes/ sites ja sauwas joca kädesäs on. Nijn hän andoi ne hänelle/ ja macais hänen cansans/ ja hän tuli rascaxi hänestä. Ja hän nousi ja meni/ ja otti werhan päädäns/ ja puki jällens leskiwaattet päällens. Mutta Juda lähetti caurin ystäväs cansa Odollamist/ että hän waimolda ottais pandin jällens/ ja ei hän löynnyt händä. Nijn hän kyseli sen paican miehille/ sanoden: cusa on se porto cuin istui tiellä? he wastaisit: ei yxikän porto ole täsä ollut. Mutta hän palais Judan tygö/ ja sanoi: en minä löynnyt händä/ sanoit myös sen paican miehet/ ettei täsä ole yhtäkän porto ollut. Juda sanoi: pitäkän ne/ etten me/ mitämax/ häpiään tulis: cadzo/ minä lähetin caurin/ ja et sinä löytänyt händä. Colmen cuucauden jälkeen ilmoitettin Judalle: sinun miniäs Thamar on salawuotes ollut/ ja cadzo/ salawuotest on hän myös rascaxi tullut. Juda sanoi: wiekät händä poldetta. Mutta cosca hän tuotin edes/ lähetti hän Appens tygö/ sanoden: sijtä miehestä jonga nämät owat/ olen

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

minä rascas. Ja sanoi: tunnetcos kenengä on tämä sormus/ side ja sauwa? Juda tunsu ne/ ja sanoi: hän on minua hurscambi: etten minä hänelle poicani Selat andanut. Cuitengin ei hän enämbätä maannut händä. Ja hänen synnyttämisensä ajalla/ löyttin caxoiset hänen cohdustans. Ja hänen synnyttäisäns/ pisti toinen ulos kätens/ johonga lastenämmä tartui/ ja sitoi siihen punaisen langan/ sanoden: tämä tule ensist ulos. Mutta cosca hän kätens tacaperin weti/ tuli ulos hänen weljens/ ja hän sanoi: mixis olet tämän rickirewäisemyxen tehnyt sinun tähtes: ja cudzuttin Perez. Sijtte tuli ulos hänen weljens/ jonga kädes oli se punainen langa/ ja cudzuttin Serah.

JA Joseph wietin Egyptijn/ ja Potiphar Egyptiläinen/ Pharaon Camaripalwelia ja huowinhaldia/ osti hänen Ismaelitereildä/ jotca hänen sinne wienet oli. Ja HERra oli Josephin cansa/ nijn että hän tuli onnellisexi miehexi/ ja oli hänen Isändäns Egyptiläisen huones. Ja hänen Isändäns näki/ että HERra oli hänen cansans: sillä caicki mitä hän teki/ andoi HERra menestyä hänen kädesäns. Nijn että hän löysi armon hänen Isändäns edes/ ja tuli hänen palweliaxens/ hän asetti hänen huonens päälle/ ja caicki mitä hänellä oli/ andoi hän hänen käteens. Ja sijtä ajasta cuin hän oli hänen pannut huonens ja caiken tawarans päälle/ siunais HERra sen Egyptiläisen huonen Josephin tähden/ ja HERran siunaus oli caikisa nijsä jotca hänellä cotona ja kedolla olit. Sentähden andoi hän caicki Josephin halduun mitä hänellä oli/ ja ei idze mistän murhetta pitänyt/ waan söi ja joi. Ja Joseph oli caunin luondoinen/ ja ihana caswoilda.

JA tapahtui tämän jälkeen/ että hänen Isändäns emännän silmät paloit Josephin päälle/ ja sanoi: maca minun cansani. Mutta hän kielsi/ ja sanoi hänelle: cadzo/ minun Isändän ei tiedä mitä hänen huonesans on/ ja caicki mitä hänellä on/ andoi hän minun käteeni. Ja ei ole hänellä mitän nijn suurta hänen huonesans/ jota ei hän minun halduni ole andanut/ paidzi sinua/ että olet hänen emändäns/ cuinga sijs minä nijn paljo paha tekisin/ ja rickoisin Jumalata wastan? Mutta hän piti jocapäiwä sencaltaiset puhet Josephin cansa/ mutta ei hän totellut maata hänen cansans/ eli hänestä jotacan lucua pitänyt. JA tapahtui yhtenä päiwänä/ että Joseph meni huoneseen ascaroidzeman/ ja ei ollut yxikän perhestä läsnä. Ja hän tartui

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

hänen hamesens/ sanoden: maca minun cansani. Mutta hän jätti hamens hänelle ja pakeni huonesta ulos. Cosca hän näki että hän jätti hamens/ ja pakeni: Huusi hän perhettäns/ ja sanoi heille: cadzocat/ hän on tuonut meille yhden Ebrerin miehen/ saattaman meitä häpiään/ hän tuli minun tyköni macaman minun cansani/ mutta minä huusin corkialla änellä. Ja cosca hän cuuli että minä riahdin ja huusin/ jätti hän minulle hamens/ pakeni ja meni ulos. Nijn hän piti hänen hamens siihenasti cuin hänen Isändäns cotia tuli/ Ja puhui hänelle ne sanat/ sanoden: se Hebrerin palwelia/ jongas olet meille tuonut/ tuli minun tyköni saattaman minua häpiään. Mutta cosca minä riahdin ja huusin/ jätti hän minulle hamens ja pakeni. Cosca hänen isändäns cuuli emändäns sanat/ cuin hän puhui hänelle/ sanoden: nijn on sinun palwelias tehnyt minua wastian/ wihastui hän sangen cowin. Niin otti hänen Isändäns hänen/ ja pani fangihuoneseen/ josa Cuningan fangit olit/ ja nijn hän oli siellä fangihuones. Mutta HERra oli Josephin cansa/ ja käänsi laupiudens hänen tygöns/ ja andoi hänen löytä armon fangihuonen haldian edes. Nijn että hän andoi caicki fangit fangihuones hänen kätens ala/ että caicki mitä siellä tehtin/ se tehtin hänen cauttans. Ja fangihuonen haldia ei pitänyt mistän murhetta nijstä jotca hänen kädesäns olit: sillä HERra oli Josephin cansa/ ja mitä hän teki/ andoi HERra menestyä.

JA sijtte tapahtui että Egyptin Cuningan ylimmäinen juomanlaskia ja leipoja ricoit heidän herrans Egyptin Cuningasta wastian: Nijn Pharao wihastui molemmitten palweliains/ ylimmäisen juomanslaskian ja ylimmäisen leipojans päälle. Ja heitti heidän fangiuteen huowinhaldian huoneseen/ josa Joseph oli fangina. Ja huowinhaldia pani Josephin heidän päällens cadzoman heitä. Ja he olit fangiudes cappalen aica. JA molemmat Egyptin Cuningan sekä jumanlaskia että leipoja näit unda/ cumbikin unens yhtenä yönä/ ja cummangin unella oli hänen selityxens. Cosca Joseph tuli amulla heidän tygöns/ ja näki heidän murhelisexi. Kysyi hän heille/ ja sanoi: mixi te oletta tänäpäen suruliset? He wastaisit: me olem nähnet unda/ ja ei ole joca sen selittä. Nijn sanoi Joseph heille: Jumalan on selitys/ cuitengin jutelcat se minulle. Nijn ylimmäinen juomanlaskia jutteli unens Josephille/ ja sanoi

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

hänelle: minä näin unda/ wijnapuu oli minun edesäni/ Ja sillä oli colme oxa/ ja se wiherjoidzi/ caswoi ja cucoistui/ ja sen marjat kypsyt. Ja Pharaon juomaastia oli minun kädesäni/ nijn minä otin wijnamarjat/ ja pusersin ne juomaastiaan/ ja annoin sen juomaastian Pharaon käteen. Joseph sanoi hänelle: tämä on selitys/ Colme oxa owat colme päiwä/ ja colmen päiwän perästä corgotta Pharaon sinun pääs/ ja asetta jällens endiseen wircaas/ ja sinä annat Pharaon käteen juomaastian nijncuin ennengin/ coscas olit hänen juomanslaskia. Mutta muista minua cosca sinun hywin käy/ ja tee sijtte laupius minun cansani muistuttain Pharaolle että hän minun ottais tääldä ulos. Sillä minä olen warastettu Hebrerein maalda/ engä ole täsä mitän tehnyt/ että he minun tänne panit. Cosca ylimmäinen leipoja näki että selitys oli hywä/ sanoi hän Josephille: minä olen myös unda nähnyt/ että minä kannoin colme palmicoittua coria pääni päällä. Ja ylimmäises coris oli caikinaisia leiwotuita ruokia Pharaon tarpexi/ ja linnut söit nijtä corista minun pääni päädä. Joseph wastais/ ja sanoi: tämä on selitys. Colme coria owat colme päiwä/ ja colmen päiwän peräst ylöndä Pharaon sinun pääs/ ja ripusta sinun hirsipuuhun/ ja linnut syöwät sinun lihas sinun päädäs. JA tapahtui colmandena päiwänä/ cosca Pharaon piti syndymä päiwäns/ teki hän pidon caikille palwelioillens/ ja ylönsi ylimmäisen juomanlaskian pään/ ja ylimmäisen leipojan pään/ hänen palwelioittens seas. Ja asetti ylimmäisen juomanlaskian jällens endiseen wircaans/ andaman Pharaon käteen juomaastiata. Mutta ylimmäisen leipojan andoi hän hirttä/ '6Eijncuin Joseph oli selittänyt. Mutta ylimmäinen juomanlaskia/ ei muistanut Josephita/ waan unhotti hänen.

JA cahden ajastajan perästä/ näki Pharaon unen/ nijncuin hän olis seisonut wirran tykönä. Ja cadzo/ wirrasta astui ylös seidzemen caunista ja lihawata lehmä jotca käwit hywällä laituimella. Sijtte näki hän toiset seidzemen lehmä tulewan wirrasta ylös ruma ja laiha/ ja käwit nijden toisten lehmäin tykönä wirran reunalla. Ja ne rumat ja laihat seidzemen lehmä/ söit ne seidzemen lihawata ja caunista lehmä. Nijn Pharaon heräis. Ja hän nuckui jällens/ ja näki toisen kerran unda/ että seidzemen täysinäistä ja paxua tähkäpäätä caswoit

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

yhdesä oljes. Sijtte näki hän seidzemen piendä ja surcastunutta tähkäpäättä caswawan. Ja ne seidzemen laiha/ nielit ne seidzemen paxua ja täysinäistä tähkäpäättä. Nijn Pharao heräis/ ja näki että se oli uni. Ja amulla oli hänen hengens murhelinen/ lähetti ja andoi cudzua cocon caicki Egyptin noidat ja tietäjät/ ja Pharao jutteli heille unens. Mutta ei ollut/ joca sen taisi selittä Pharaon edes. Nijn puhui ylimmäinen juomanlaskia Pharaolle/ sanoden: minä muistan tänäpän minun rioxen. Cosca Pharao wihastui palweliains päälle/ ja pani minun ja ylimmäisen leipojan fangiuteen/ huowinhaldian huoneseen. Nijn me molemmat näimme yhtenä yönä unda/ cumbikin unens/ ja cummallengin tapahtui hänen unens selityxen jälkeen. Ja siellä oli meidän cansam Hebrerin nuorucainen/ huowinhaldian palwelia/ ja me juttelim hänelle/ ja hän selitti meille meidän unem/ cummallengin unens jälkeen. Ja nijncuin hän meille selitti/ nijn se tapahtui: sillä minä asetettin minun wircaani/ ja hän hirtettin. Nijn lähetti Pharao/ ja andoi cudzua Josephin/ ja he hopust otit hänen fangeudest ulos. Ja hän andoi hiuxens keritä/ ja muutti waattens ja tuli Pharaon tygö. Nijn sanoi Pharao Josephille: minä olen unda nähnyt/ ja ei ole sen selittäjä/ mutta minä olen cuullut sinusta sanottawan: coscas unen cuulet/ nijns taidat sen selittä. Joseph wastais Pharaota/ sanoden: ei se ole minulla/ mutta Jumala awista cuitengin Pharaolle hywä. Nijn puhui Pharao Josephille: unesani olin minä seisowana wirran reunalla/ Ja näin wirrasta tulewan ylös sedzemen lihawata ja caunista lehmä/ jotca käwit hywällä laituumella. Ja heidän jälkens näin minä toiset seidzemen piendä ja juuri ruma ja laiha lehmä tulewan ylös/ en ole minä coco Egyptin maalla nähnyt nijn rumia. Ja ne laihat ja rumat lehmät/ söit ne ensimmäiset seidzemen lihawata lehmä: Ja cosca ne olit syönet/ ei heidän päälläns mitän tundunut/ että he olit syönet/ waan olit nijn rumat nähdä cuin ennengin. Nijn minä heräisin. Ja taas näin minä unesani/ seidzemen tähkäpäättä caswanen yhdesä oljesa/ täysinäistä ja paxua. Sijtte käwit ylös seidzemen cuiwa/ piendä ja itätuulelda surcastunutta tähkäpäättä. Ja ne seidzemen piendä tähkäpäättä nielit ne seidzemen paxua tähkäpäättä. Ja minä olen sen sanonut minun noidilleni/ mutta ei ole ollut joca sen taisi

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

minulle selittä. JOseph sanoi Pharaolle: molemmat Pharaon unet owat yhtäläiset: Jumala ilmoitta Pharaolle/ mitä hän tekewä on. Ne seidzemen caunista lehmä/ owat seidzemen vuotta/ ja ne seidzemen täysinäistä tähkäpäättä/ owat myös seidzemen vuotta/ se on yhtäläinen uni. Mutta ne seidzemen laiha ja ruma lehmä/ jotca astuit ylös heidän jälkensä/ owat seidzemen vuotta/ ja ne seidzemen laiha ja itätuulelda surcastunutta tähkäpäättä owat seidzemen cowa vuotta. Se on nyt se/ cuin minä Pharaolle sanonut olen/ että Jumala ilmoitti Pharaolle/ mitä hän tekewä on. Cadzo/ seidzemen wiljaist vuotta tulewat coco Egyptin maalle. Ja nijden jälkeen tulewat seidzemen cowa vuotta/ nijn että caicki sencaltainen wiljan kylliys unhotetan/ cuin on ollut Egyptin maalla/ ja se callis aica häwittä maacunnan. Ja ei enämbi tietä sijtä wiljan kylliyst maacunnasa/ sen callin ajan tähden joca tule: sillä se tule sangen rascaxi. Mutta että uni on kerroittu Pharaolle/ awista Jumalan totisest ja pian sen tekewän. Nyt sijs Pharao edzikän toimest ja taitawata miestä/ asettaxens Egyptin maan päälle. Toimittacan Pharao ja asettacan ottomiehiä maacundaan/ ja ottacan wijdennen osan Egyptin maalda nijnä seidzemenä wiljawuonna. Ja cootcan caickinaista rawindo nijnä hywinä vuosina/ jotca tulewat/ ja andacan tulla jyiä Pharaon jywäaitaan/ waraxi Caupungeisa/ ja tallella pitäkän/ Että ruoca olis tähdellä pandu maacunnan elatuxexi/ nijnä seidzemenä nälkäwuonna/ jotca tulewat Egyptin maalle/ ettei maa häwitetäis näljän tähden. JA se puhe kelpais Pharaolle/ ja caikille hänen palwelioillens. Ja Pharao sanoi palwelioillens: taidammaco me löytä taincaltaisen miehen/ josa Jumalan Hengi on? Ja Pharao sanoi Josephille: että Jumala on tämän caiken sinulle ilmoittanut/ ei ole yhtän nijn taitawata ja ymmärtäwäistä cuin sinä olet. Ole sinä minun huoneni päällä/ ja sinun sanalles pitä caiken minun Canssani cuuliaisen oleman/ ainoastans Cuningalises istuimes/ tahdon minä olla corkiambi sinua. Ja Pharao sanoi Josephille: cadzo/ minä olen asettanut sinun coco Egyptin maacunnan päälle. Ja Pharao otti sormuxen kädestäns/ ja pani sen Josephin käteen/ ja puetti hänen walkeisijn silcki waatteisin/ ja ripusti culdakäädyn hänen caulaans/ Ja andoi aja hänen toisesa waunusans/ ja

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

andoi huuta hänen edelläns/ että he cumarraisit/ ja tiedäisit hänen asetetuxi coco Egyptin maan päälle. Ja Pharao sanoi Josephille: minä olen Pharao/ ilman sinun tahdotas ei pidä yhdengän lijcuttaman kättäns taicka jalkans coco Egyptin maalla. Ja Pharao cudzui hänen salaisexi neuwoxi/ ja andoi hänelle Asnathin/ Potipheran Onin papin tyttären emännäxi. Nijn Joseph meni cadzeleman Egyptin maata. Ja Joseph oli colmenkymmenen ajastaicainen/ cosca hän seisoi Pharaon Egyptin Cuningan edes. Ja Joseph läxi Pharaon tykö/ ja waelsi ymbärins caiken Egyptin maan. Ja maa caswoi yldäkyllä nijnä seidzemenä wiljawuonna. Ja hän cocois nijnä seidzemenä vuonna/ caickinaisen elatuxen/ joca oli Egyptin maalla/ ja pani sen tähdelle Caupungeihin/ mitä elatusta maa caswoi ymbärins cungin Caupungin/ sen hän siihen tähdelle pani. Ja Joseph cocois sangen paljo jywiä/ nijncuin sanda meresä/ nijn että hän lackais lukemasta/ sillä ne olit epäluiciset. JA Josephille synnyit caxi poica/ ennencuin callis aica tuli/ jotca hänelle synnytti Asnath/ Potipheran Onin papin tytär. Ja cudzui hänen esicoisens nimen Manasse/ sillä (sanoi hän) Jumala on andanut minun unhotta caiken minun waiwani/ ja caiken minun Isäni huonen. Mutta toisen nimen hän cudzui Ephraim/ sillä (sanoi hän) Jumala on andanut minun caswa minun radolisudeni maasa. COsca seidzemen wiljawuotta olit culunet Egyptin maalla/ Rupeisit ne seidzemen cowa vuotta tuleman/ nijncuin Joseph oli sanonut/ ja nälkä tuli caickijn maacundijn. Mutta coco Egyptin maalla oli leipä. Cuin Egyptin maa myös kärsei nälkä/ huusi Canssa Pharaon tygö leiwän tähden. Mutta Pharao sanoi caikille Egyptiläisille: mengät Josephin tygö/ mitä hän sano teille/ se tehkät. Cosca nälkä tuli coco maacundaan/ awais Joseph caicki jywä aitat jocapaicas/ ja myi Egyptiläisille: sillä nälkä tuli aina rascamaxi Egyptin maalla. Ja caicki maacunnat tulit Egyptijn ostaman Josephilda: sillä suuri nälkä oli caikisa maacunnisa.

MUtta cosca Jacob näki olewan jywiä myydä Egyptis/ sanoi hän pojillens: mixet te cadzo perän? Cadzo/ minä cuulin Egyptis olewan jywiä kyllä/ mengät sinne ja ostacat meille sieldä/ että me eläisim/ ja emme cuolis. Nijn menit kymmenen Josephin welje ostaman jywiä Egyptist. Mutta BenJaminita

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

Josephin welje/ ei lähettänyt Jacob weljiens cansa/ sillä hän sanoi: ettei hänen wahingo tapahduis. Nijn läxit Israelin lapset matcan jywiä ostaman muiden seurasa: sillä callis aica oli myös Canaan maalla. MUtta Joseph oli hallidzia macunnas/ hän andoi myydä jywiä caikelle maan Canssalle. Nijn tulit Josephin weljet/ ja cumarsit maahan caswoillens hänen eteens. Ja Joseph näki hänen weljens/ ja tunki heidän/ ja teeskeli hänens oudoxi heitä wastan/ ja puhui cowast heidän cansans/ ja sanoi heille: custa te tuletta? he wastaisit: Canaan maalda/ ostaman jywiä. Ja ehkä Joseph tunki weljens/ ei cuitengan he händä tundenet. Nijn Joseph muisti unens/ jonga hän oli nähnyt heistä/ ja sanoi heille: te oletta wacojat/ ja oletta tullet cadzoman custa maa awojoin olis. He wastaisit händä: ei minun herran/ mutta sinun palwelias owat tullet ostaman heillens jywiä. Me olemma caicki yhden miehen pojat/ me olemma wogat/ eikä sinun palwelias ole ikänäns ollet wacojat. Hän sanoi heille: eisuingan/ mutta te oletta tullet cadzoman custa maa awojoin olis. He sanoit: me sinun palwelias olemma caxitoistakymmendä weljestä/ yhden miehen pojat Canaan maalda/ nuorin on nyt meidän Isämme tykönä/ mutta yxi ei ole sillen eleillä. Joseph sanoi heille: sepä se on cuin minä olen teille puhunut/ sanoden/ wacojat te oletta. Sijnä teitä pitä coeteldaman. Nijn totta cuin Pharao elä/ ei teidän pidä täädä pääsemän/ jollei teidän nuorin weljen tule tänne. Lähettäkät yxi teidän joca tuo teidän weljen tänne/ mutta teidän pitä fangina oleman/ nijn teidän puhen coetellan/ jos teisä totuus on/ mutta jollei/ nijn totta cuin Pharao elä/ te oletta wacojat. Nijn hän pani heidän kijnni colmexi päiwäxi. JA colmandena päiwänä sanoi Joseph heille: jos te tahdotta elä/ nijn tehkät näin/ sillä minä pelkän Jumalata. Jos te oletta wogat/ nijn andacat yxi teidän weljistän olla sidottuna fangeuxes/ mutta mengät te ja wiekät cotia/ mitä te ostanet oletta nälkä wastan. Ja tuocat teidän nuorin weljen minun tygöni/ nijn minä uscon teidän sanan/ ettet te cuolis. Ja he teit nijn. Mutta he sanoit keskenäns: tämän me olem ansainnet meidän ricoxellam weljem wastan: sillä me näim hänen ahdistuxens/ cosca hän rucoili meitä/ ja en me händä cuullet/ sentähden olem me tähän murheseen joutunet. Ruben wastais

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

heitä/ sanoden: engö minä puhunut teille? sanoden: älkät tehkö wääryttä nuorucaiselle/ ja ette tahtonet cuulla? Ja nyt hänen werens meidän waaditan. Waan ei he tiennet Josephin sitä ymmärtävän: sillä hän puhui heille tulkin kautta. Ja hän käänsi idzens heistä/ ja itki. Cosca hän jälle käänsi heidän puolens ja puhutteli heitä/ otti hän Simeonin heidä/ ja sidos hänen heidän nähtens. Ja käski heidän säckins täytettä jywillä/ ja annetta heidän rahans jälle idzecungin omaan säckijns/ ja annetta heille ewästä matcalle. Ja heille tehti nijn. Ja he panit caluns Aseins päälle ja läxiti siellä. Cosca yxi heistä awais säckins/ syöttäxens Asians syötinsialla/ ja äckäis rahans säckins suusa. Ja sanoi weljillens: minulle on annettu minun rahan jälle/ cadzo/ se on minun säkisäni. Nijn heidän sydämens wawahdui/ ja hämmästyit keskenäns/ sanoden: mixi on Jumala meille näin tehnyt? COsca he cotia jouduit Jacobin heidän Isäns tygö Canaan maalle/ ilmoitit he hänelle caicki/ mitä heille tapahtunut oli sanoden: Se mies/ sen maan herra puhui cowast meidän tygöm/ ja piti meitä maan wacojana. Ja me wataisim händä: me olem wogat/ ja em ole ikänäns ollet wacojat. Me olemma caxitoistakymmendä weljestä meidän Isäm poica/ yxi ei ole sillen eleis/ ja nuorin on wielä Isäm tykönä Canaan maalla. Sanoi maan herra meille: sijtä minä tunnen jos te oletta wogat/ yxi teidän weljistän jättäkät minun tygöni/ ja ottacat teidän taloin tarwe/ ja mengät pois. Ja tuocat teidän nuorin weljen tänne minun tygöni/ nijn minä ymmärrän ettet te ole wacojat/ waan wogat/ nijn annan minä myös teidän weljen jälle/ ja saatte tehdä teidän parastan täsä maacunnasa. Ja cosca he tyhjäsit heidän säckejäns/ löysi idzecukin rahakääröns säkistäns/ ja cuin he näit heidän rahakääröns/ hämmästyit he Isäns cansa. Niin sanoi Jacob heidän Isäns: te oletta saattanet minun lapsitomaxi/ Joseph ei ole eläwisä/ jo on myös Simeon pois/ ja Benjaminin tahdotta te wielä wiedä pois/ minun cohtani nämät caicki tapahtuwat. Ruben watais Isällens/ sanoden: jollen minä händä jälle sinulle cotia tuo/ nijn tapa molemmat minun poicani/ ainoastans anna händä minun halduni/ minä hänen sinulle jälle cotia tuon. Hän sanoi: ei minun poican pidä menemän teidän cansan: sillä hänen weljens on cuollut/ ja hän on jäänyt

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

yxin/ ja jos hänelle tapahduis jotakin paha tiellä/ jota te waellatte/ niijn te saatatte minun harmat carwani murhella hautaan.

MUtta callis aica ahdisti maata. Ja cosca he lopit syödä ne jywät cuin he Egyptist tuonet olit/ sanoit heidän Isäns Jacob heille: mengät jällens sinne/ ja ostacat meille jotakin elatusta. Niijn wastais händä Juda/ sanoden: se mies haastoi meitä sangen cowin/ ja sanoit: ei pidä teidän näkemän minun caswojani/ jollei teidän weljen ole teidän cansan. Jos sijs sinä nyt lähetät meidän weljem meidän cansam/ niijn me menem ja ostam sinulle elatusta. Waan jolles händä lähetä meidän cansam/ niijn en meidän mene/ sillä se mies sanoit meille: ei teidän pidä näkemän minun caswojani/ jollei teidän weljen ole teidän cansan. Israel sanoit: mixi te teitte minua wastan niijn pahoin/ että te sanoitta sille miehelle teidän vielä olewan weljen. He wastaisit: se mies kysyi meistä niijn wisust/ ja meidän sugustam/ sanoden: wieläkö teidän Isän elä? niijn me wastaisim hänelle cuin hän kysyi. Mistä me tiesim hänen sanowan: tuocat weljen tänne? Niin sanoit Juda Israelille hänen Isällens: lähetä nuorucainen minun cansani/ niijn me hangidzem ja lähdem matcan/ että me eläisim ja em cuolis/ sekä me että sinä ja meidän lapsem. Minä tacan hänen/ caipa händä minun käsistäni/ jollen minä tuo händä jällens sinun tygös/ ja pane händä sinun etees/ niijn minä olen wicapää sinun edesäs caickena minun elinaicanani. Sillä jollei meillä olis ollut wijwytystä/ totisest me olisim jo caxikerta tullet jällens. Niijn sanoit Israel heidän Isäns heille: jos cummingin niijn pitä oleman/ tehkät sijs niijn/ ja ottacat maan parhaista hedelmistä teidän säckein/ ja wiekät sille miehelle lahjoja/ jotakin Balsamita ja hunajata/ ja callita juuria/ ja Mirrhamita ja Dadelita ja Mandelia. Ottacat myös toinen raha teidän myötän/ ja se raha jonga te toitte jällens säckein suusa/ wiekät myötän/ taita olla että se on epähuomiost tapahtunut. Ottacat myös teidän weljen ja hangitcat/ ja mengät jällens sen miehen tygö. Jumala Caickiwaldias andacon teidän löytä laupiuden sen miehen edes/ että hän päästäis jällens teille toisen teidän weljen/ ja tämän BenJaminin. Mutta minun täyty olla niijn cuin se/ jonga lapset owat temmatut peräti pois. Niin otit he nämät lahjat/ ja caxi sen werta raha myötäns/ ja BenJaminin:

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

walmistit idzens ja menit Egyptijn/ ja tulit Josephin eteen. Ja cuin Joseph näki BenJaminin heidän cansans sanoi hän huonens haldialle: wie nämät miehet huoneseen/ ja tee teurasta ja walmista: sillä heidän pitä minun cansan päiwälist syömän. Ja se mies teki nijncuin Joseph oli hänelle käskenyt/ ja wei miehet Josephin huoneseen. JA he pelkäisit että he wietin Josephin huoneseen/ ja sanoit: me wiedän tänne sen rahan tähden jonga me löysim meidän säkeistäm/ että hän soimais meitä/ ja saattais meitä oikeuden ala/ ja ottais meitä orjaxens/ ja meidän Asim. Sentähden he menit Josephin huonenhaldian tygö/ ja puhuttelit händä huonen owen edes/ ja sanoit: Minun herran/ me olimme ennen tänne tullet ostaman jywiä/ Ja cosca me tulimme syötin sialle/ ja awaisim meidän säckim/ cadzo/ nijn oli idzecungin raha hänensäckins suusa täydellä painolla/ sentähden olem me ne jällens myötäm tuonet. Olemma myös toisen rahan myötäm tuonet/ ostaxem jywiä. Waan en me sitä tiedä/ cuca on pannut jällens meidän raham meidän säckijm. Mutta hän sanoi: olcat hywäs turwas/ älkät peljätkö/ teidän Jumalan ja teidän Isän Jumala/ on teille tawaran andanut teidän säckijn/ teidän rahan olen minä saanut. Ja hän toi Simeonin heidän tygöns. Ja wei heidän Josephin huoneseen/ andoi heille wettä pestä heidän jalcojans/ ja andoi ruoca heidän Aseillens. Mutta he walmistit lahjojans/ sijhenasti cuin Joseph tuli päiwäliselle: sillä he olit cuullet että heidän piti siellä syömän. COsca Joseph tuli huoneseen/ cannoit he lahjoja huoneseen hänelle heiden käsisäns/ ja cumarsit heitäns maahan hänen eteens. Ja hän terwetti heitä rackast/ ja sanoi: ongo teidän wanha Isän rauhas/ josta te minulle sanoitte? wieläkö hän elä. He wastaisit: meidän Isän sinun palwelias on rauhas/ ja elä wielä/ ja he maahan langeisit ja cumarsit händä. Nijn hän nosti silmäns/ ja näki weljens BenJaminin/ hänen äitins pojan/ ja sanoi: ongo tämä teidän nuorin weljen/ josta te sanoitte minulle? ja sanoi wielä: Jumala olcon sinulle armollinen minun poican. Ja Joseph kijruhti: sillä hänen sydämens paloi hänen weljens päälle/ ja edzei sia itkexens/ ja meni Camarijns/ ja itki siellä. Ja cuin hän oli pesnyt caswons/ tuli hän '75los ja pidätti idzens/ ja sanoi: tuocat leipä. Ja pandin erinäns henälle/ ja erinäns heille/ nijn myös Egyptiläisille/ jotca

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

hänen cansans atrioidzit/ erinäns: sillä Egyptiläiset ei saa syödä Hebrerein cansa/ sillä se on Egyptiläisille cauhistus. Ja he istutettin hänen cohdallens/ esicoinen hänen esicoisudens jälkeen/ ja nuorin nuorudens jälkeen/ sitä he ihmettelit keskenäns. Ja heille cannettin ruoca hänen pöydäldäns/ mutta Benjaminille wijsi kerta enä kuin muille. Ja he joit ja juowuit hänen cansans. JA Joseph käski hänen huonens haldiata/ sanoden: täytä miesten säkit jyllä/ niin paljon kuin he woiwat cannatta/ ja pane idzecungin raha säckins suuhun. Ja minun hopiamaljan pane nuorimman säkin suuhun/ ynnä jyllän hinnan cansa. Ja hän teki niin kuin Joseph hänelle käski. MUTTA amulla päivän waljetes/ päästettin miehet menemään Aseinens. Ja koska he olit lähtenet Caupungista/ eikä vielä cauwas joutunet/ sanoi Joseph huonens haldialle: nouse ja aja taca miehiä/ ja koska heidän saat taca/ niin sano heille: mixi te oletta hyvän pahalla maxanet? Eikö se ole/ josta minun herrani juo? ja jolla hän ennusta? te oletta pahoin tehnet. Ja kuin hän käsitti heidän/ puhui hän nämät sanat heille. He wastaisit händä: mixi minun herran sencaltaista puhu? pois se/ että sinun palwelias niin tekis. Cadzo/ rahan jonga me löysim säckeimme suusta/ olemme me jälle sinulle tuonet Canaan maalda/ cuingasta siis me warastimme hopiata eli culla sinun herras huonesta? Jonga tykö sinun palwelioistas se löytän/ hän cuolcan/ niin tahdom me myös olla orjat minun herralleni. Hän sanoi: olcon teidän sanan jälkeen/ jonga tykö se löytän/ hän olcan minun orjan/ mutta te oletta wapat. Ja he laskit kirjust idzecukin säckins maahan/ ja jocainen awais säckins. Ja hän edzei ruweten wanhimmast/ niin nuorimban asti/ ja hopiamalja löyttin Benjaminin säkistä. NIin he rewäisit waattens/ ja idzecukin pani cuormans Asin päälle/ ja palaisit Caupungijn. Ja Juda meni weljinens Josephin huoneseen (sillä hän oli vielä silloin siellä) ja he langesit maahan hänen eteens. Joseph sanoi heille: cuinga te tohdeitte sen tehdä? ettäkö te tiedä/ että sencaltainen mies kuin minä olen/ on tietäjä. Ja Juda sanoi: mitä me wastamme minun herralleni? taicka mitä me puhumme? taicka millä me taidam idzem puhdistista? Jumala on löytänyt sinun palweliais wääräden/ cadzo/ me olemme meidän herram orjat/ sekä me/ että se jolda malja löyttin. Mutta hän sanoi: pois se/ että

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

minä nijn tekisin/ sen miehen/ jolda malja on löytty/ pitä oleman minun orjan/ mutta mengät te rauhas Isänne tygö. Niin Juda astui hänen tygöns/ ja sanoi: minun herran/ suo nyt sinun palwelias puhua yxi sana minun herrani corwisa/ ja älkön julmistuco sinun wihas sinun palwelias päälle/ sillä sinä olet nijncuin Pharao. Minun herran kysyi hänen palwelioillens/ sanoden: ongo teillä Isä taicka welje. Nijn me wastaisimme: meillä on wanha Isä ja nuorucainen/ syndynyt hänen vanhalla ijälläns/ jonga weli on cuollut/ ja hän on yxinäns jäänyt hänen äitistäns/ ja hänen Isäns pitä hänen rackana. Nijn sinä sanoit palwelioilles: tuocat händä tänne minun tygöni/ ja minä hänelle hywä teen. Mutta me wastaisim minun herralleni: ei taida nuorucainen tulla pois Isäns tykö/ jos hän jättäis Isäns/ nijn hän cuolis. Nijn sinä sanoit palwelioilles: jollei teidän nuorin weljen tule teidän cansan/ nijn ei teidän pidä enä minun caswojani näkemän. Ja cosca me menim sinun palwelias minun Isäni tygö/ ja ilmoitim hänelle minun herrani sanat. Nijn sanoi meidän Isäm: mengät jällens pois ja ostacat meille jotakin elatusta. Mutta me sanoim: en me tohdi sinne mennä/ waan jos meidän nuorin weljem on meidän cansam/ nijn me menem: sillä en me saa nähdä sen miehen caswoja/ jollei meidän nuorin weljem ole meidän cansam. Nijn sinun palwelias minun Isän sanoi meille: te tiedätte/ että minun emändäni synnytti minulle caxi. Ja se toinen läxi minun tyköni/ josta sanottin/ että hän on cuoliaxi reweldy/ ja en ole minä händä wielä sijtte nähnyt. Jos te tämän myös minulda wiette pois/ ja hänelle tapahtuis jotakin paha/ nijn te saattaisit minun harmat carwani murhella hautaan? Jos minä nyt tulisin sinun palwelias minun Isäni tygö/ ja ei olis nuorucainen meidän cansam (hänen hengens rippu tämän hengesä) Nijn tapahduis/ cosca hän näkis/ ettei nuorucainen cansa olis/ että hän cuolis/ nijn me sinun palwelias saattaisim meidän Isäm sinun palwelias harmat carwat murhella hautaan. Sillä minä sinun palwelias olen taannut nuorucaisen minun Isäni edes/ sanoden: jollen minä händä tuo jällens sinun tygös/ nijn minä senedestä caiken minun elinaicani olen wicapää kärsimän. Ja nyt sijs jääkän sinun palwelias/ nuorucaisen edest minun herralleni orjaxi/ waan nuorucainen mengän

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

weljeins cansa. Sillä cuinga minä taidan mennä minun Isäni tygö/ jollei nuorucainen olis minun cansani? etten minä näkis sitä surkeutta johon minun Isän joutu.

NIin ei Joseph woinut idzens sillen pidättä caickein nijden edes/ jotca hänen tykönäns seisoit/ ja hän huusi: mengät ulos caicki minun tyköni/ ja ei yxikän seisonut hänen tykönäns/ cosca Joseph idzens ilmoitti weljeins edes. Ja hän itki corkialla änellä/ nijn että Egyptiläiset ja Pharaon perhe sen cuulit. Ja Joseph sanoi weljillens: minä olen Joseph. Wieläkö minun Isän elä? mutta ei hänen weljens taitanet händä wastata: sillä he olit nijn hämmästynet hänen caswoins edes. Nijn sanoi Joseph weljillens: tulcat sijs minun tygöni. Ja he tulit. Ja hän sanoi: minä olen Joseph teidän weljen/ jonga te myitte Egyptijn. Ja älkät surulliset olco/ ja älkät ajatelco minua sentähden wihaisexi/ että te oletta minun tänne myynet: sillä teidän hengen elatuxen tähden on Jumala minun teidän edellän tänne lähettänyt. Caxi nälkäwuotta on jo ollut täsä maasa/ ja wielä nyt on wijsi vuotta nijn ettei kynnetä eikä nijtetä Mutta Jumala on minun lähettänyt teidän edellän/ tallella pitämän teitä maan päällä/ ja elättämän teitä suuren ihmen cautta. Ja nyt et te ole minua tänne lähettänet/ waan Jumala/ joca myös minun asetti Isäxi Pharaolle/ ja herraxi caiken hänen huonens päälle/ ja coco Egyptin maan Esimiehexi. Riendäkät ja mengät minun Isäni tygö/ ja sanocat hänelle: näin sano sinun poicas Joseph: Jumala on minun asettanut coco Egyptin maan herraxi/ tule minun tygöni/ ja älä wijwytttele. Ja sinä olet asuwa Gosenis/ ja olet olewa juuri läsnä minua/ sinä ja sinun lapses ja sinun lastes lapset/ sinun carjas pienet ja suuret/ ja caicki mitä sinulla on. Siellä minä elätän sinua/ wielä on wijsi nälkäwuotta/ ettet sinä ja sinun huones/ ja caicki cuin sinulla on/ huckuis. Ja cadzo/ teidän silmän näkewät/ ja minun weljeni BenJaminin silmät/ että minä puhun teidän cansan suusta suuhun. Ja ilmoittacat minun Isälleni caicki minun cunniani Egyptis/ ja caicki mitä te nähnet oletta. Riendäkät sijs ja tuocat minun Isäni tänne. Ja hän halais weljens BenJaminit caulast/ ja itki/ ja BenJamin myös itki hänen caulasans. Ja hän andoi suuta caikille weljillens/ ja itki heidän tähtens/ ja sijtte puhuit hänen weljens hänen cansans. COsca se

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

sanoma cuului Pharaon huoneseen/ nimittäin/ että Josephin weljet tullet olit/ oli se hywä Pharaon mielestä/ ja caickein hänen palweliains. Ja Pharao sanoi Josephille: sano weljilles/ tehkätte nijn/ sälyttäkät teidän juhtain päälle/ ja mengät matcan/ ja cuin te tuletta Canaan maalle: Nijn ottacat teidän Isän ja perhen/ ja tulcat minun tygöni/ minä annan teille Egyptin maan hywyden/ ja te syötte maan ytymen. Ja kärke heitä: tehkät nijn/ ottacat teillen waunut Egyptin maalda teidän lapsillen/ ja emännillen/ ja ottacat teidän Isän ja tulcat. Älkät myös sureco teidän taloin cappalistan: sillä caicki Egyptin maan hywyys pitä teidän oleman. Ja Israelin lapset teit nijn/ ja Joseph andoi heille waunut Pharaon käskyn jälken/ ja andoi myös heille ewän matcalle. Ja andoi heille caikille idzecullekin juhlawaatet/ mutta Benjaminille andoi hän colmesata hopenningi/ ja wijdet juhlawaatet. Mutta Isällens lähetti hän kymmenen Asia sälytettyä Egyptin hywydellä/ ja kymmenen Asintamma/ cannattaden jywiä ja leipä ja ewästä Isällens matcalle. Nijn hän lähetti weljens matcan/ ja sanoi heille: älkät rijdelkö tiellä. NIin he läxit Egyptist/ ja tulit Canaan maalle Isäns Jacobin tygö. Ja ilmoitit hänelle/ '73anoden: wielä Joseph elä/ ja on coco Egyptin maan herra/ mutta hänen sydämens ajatteli paljo toisin: sillä ei hän usconut heitä. Nijn he sanoit hänelle caicki Josephin sanat/ cuin hän heille puhunut oli. Ja cuin hän näki waunut/ jotca Joseph oli lähettänyt händä tuoman/ nijn Jacobin heidän Isäns hengi wircois. Ja Israel sanoi: nyt minulla kyllä on/ että minun poican Joseph wielä elä/ minä menen händä cadzoman ennencuin minä cuolen. NIin läxi Israel caiken sen cansa cuin hänellä oli. Ja cosca hän tuli BerSabaan/ uhrais hän uhria hänen isäns Isaachin Jumalalle. Ja Jumala puhui yöllä nägys hänelle: Jacob/ Jacob. Hän wastais: täsä minä olen. Ja hän sanoi: Minä olen Jumala/ sinun Isäs Jumala/ älä pelkä mennä Egyptijn: sillä minä teen sinun siellä suurexi Canssaxi. Minä menen sinne sinun cansas/ ja minä jällens sinun sieldä johdatan. Ja Joseph laske kätens sinun silmilles. Ja Jacob läxi BerSabast/ ja Israelin lapset weit Jacobin heidän Isäns/ ynnä lastens ja emändäins cansa/ waunuisa/ jotca Pharao oli heitä tuoman lähettänyt. Ja he otit heidän carjans ja heidän tawarans/ jotca he olit coonnet Canaan maalla/

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

ja tulit Egyptijn/ Jacob ja caicki hänen siemenens hänen cansans. Hänen lapsens/ ja hänen lastens lapset hänen cansans/ hänen tyttärens ja hänen lastens tyttäret/ ja caicki hänen siemenens wei hän hänen cansans Egyptijn. JA nämät owat Israelin lasten nimet jotca tulit Egyptijn: Jacob ja hänen poicans. Jacobin esicoinen Ruben. Rubenin lapset: Hanoch/ Pallu/ Hezron ja Charmi. Simeonin lapset: Jemuel/ Jamin/ Ohad/ Jachin/ Zohar ja Saul/ Cananean waimon poica. Lewin lapset: Gerson/ Cahath ja Merari. Judan lapset: Ger/ Onan/ Sela/ Perez ja Serah. Mutta Ger ja Onan cuolit Canaan maalla. Ja Perezin pojat olit: Hetzron ja Hamul. Isascharin lapset: Thola/ Phuuu/ Job ja Simron. Sebulonin lapset: Sered/ Elon ja Jahleel. Nämät owat Lean lapset/ jotca hän synnytti Jacobille Mesopotamias/ ja Dinan hänen tyttärens. Caicki hänen poicans ja tyttärens olit yhteen/ colmeneljättäkymmendä henge. Gadin lapset: Ziphion/ Haggi/ Suni/ Ezbon/ Eri/ Arodi ja Areli. Asserin lapset: Jemna/ Jesua/ Jesui/ Bria ja Serah heidän sisarens. Mutta Brian lapset: Heber ja Malchiel. Nämät owat Silpan lapset/ jonga Laban andoi Lealle hänen tyttärellens/ ja synnytti Jacobille nämät cuusitoistakymmendä henge. RAhelin Jacobin emännän lapset: Joseph ja BenJamin. Ja Josephille olit syndynet Egyptis: Manasse ja Ephraim/ jotca hänelle synnytti Asnath Potipheran Onin papin tytär. BenJaminin lapset: Bela/ Becher/ Asbel/ Gera/ Naaman/ Ehi/ Ros/ Mupim/ Hupim/ ja Ard. Nämät owat Rahelin lapset/ jotca owat Jacobille syndynet caicki yhteen/ neliätoistakymmendä henge. Danin lapset: Husim. Nephtalin lapset: Jahseel/ Guni/ Jezer/ ja Sillem. Nämät owat Bilhan lapset/ jonga Laban andoi hänen tyttärellens Rahelille/ ja synnytti Jacobille nämät seidzemen henge. Caicki henget/ cuin tulit Jacobin cansa Egyptijn/ jotca olit tullet hänen cupeistans (paidzi Jacobin poicain emänditä) owat caicki yhteen/ cuusi seidzemettäkymmendä henge. Ja Josephin pojat/ jotca hänelle olit syndynet Egyptis/ olit caxi henge. Nijn että caicki henget Jacobin huonest/ jotca tulit Egyptijn/ olit seidzemenkymmendä. JA hän lähetti edellens Judan Josephin tygö/ osottaman hänelle tietä Gosenijn/ ja he tulit Gosenin maalle. Nijn walmisti Joseph waununs/ ja meni Isäns Israelii wastan Gosenijn. Ja cosca hän

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

sai nähdä hänen/ halais hän händä caulast ja itki hetken aica hänen caulasans. Nijn sanoi Israel Josephille: nyt minä mielelläni cuolen/ että minä näin sinun caswos/ ja ettäs wielä elät. Ja Joseph sanoi weljillens/ ja hänen Isäns huonelle: minä menen ja ilmoitan Pharaolle/ ja sanon hänelle: minun weljeni ja Isäni huone/ jotca olit Canaan maalla/ owat tullet minun tygöni. Ja he owat paimenet/ sillä he owat tottunet carja caidzeman/ nijn myös heidän suuret ja pienet carjans/ ja caicki mitä heillä oli/ owat he tuonet myötäns. Cosca sijs Pharao cudzu teitä ja sano: mikä teidän wircan on? nijn sanocat: sinun palwelias owat tottunet carja caidzeman/ hamasta meidän nuorudestam nijn tähänasti/ sekä me että meidän Isäm/ että te saisit asua Gosenin maalla: sillä caicki paimenet owat cauhistus Egyptiläisille. NIin Joseph tuli ja ilmoitti Pharaolle/ ja sanoi: minun Isän ja minun weljeni/ heidän carjans/ pienet ja suuret/ ja caicki mitä heillä on/ owat tullet Canaan maalda/ ja cadzo/ he owat Gosenin maalla. Ja hän otti wijsi nuorimmist weljistäns/ ja asetti Pharaon eteen. Nijn Pharao sanoi hänen weljillens: mikä teidän wircan on? he wastaisit: sinun palwelias owat paimenet/ sekä me että meidän Isäm. Ja sanoit wielä Pharaolle: me olem tullet asuman teidän cansan tälle maalle: sillä sinun palwelioillas ei ole laidunda heidän carjallens/ nijn cowa nälkä on Canaan maalla. Nijn suo sinun palwelias asua Gosenin maalla. Nijn Pharao puhui Josephille/ sanoden: sinun Isäs ja weljes owat tullet sinun tygös. Egyptin maa on aldis sinun edesäs/ aseta Isäs asuman ja weljes/ caicken parhaseen paickaan täsä maasa/ asucan Gosenin maalla. Ja jos sinä ymmärrät että heidän seasans on kelwolisia miehiä/ nijn aseta heitä minun carjani päälle. JA Joseph toi Jacobin hänen Isäns sisälle/ ja asetti Pharaon eteen. Ja Jacob siunais Pharaota. Nijn Pharao sanoi Jacobille: cuinga wanhas olet? Jacob sanoi Pharaolle: minun radolisudeni aica on/ sata ja colmekymmendä ajastaica/ wäähä ja paha on minun elämäni aica/ ja ei ulotu minun Isäini radolisuden aicaan. Ja Jacob siunais Pharaota/ ja läxi hänen tyköns. Nijn Joseph toimitti Isäns ja weljens asuman/ ja andoi heille asuin paican Egyptin maalla/ parhas maan paicas/ nimittäin/ Ramesexen maalla/ nijncuin Pharao oli käskenynt. Ja Joseph elätti hänen Isäns/ ja hänen weljens/

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

ja coco hänen Isäns huonen/ toimittaden cullakin sen jälkeen cuin heillä lapsia oli. JA ei ollut leipä caikesa maasa: sillä sangen rascas nälkä oli/ nijn että Egyptin ja Canaan maa näändyi näljän tähden. Ja Joseph cocois caiken rahan cuin löyttin Egyptin ja Canaan maalda/ jywäin edestä cuin he ostit. Ja Joseph wei rahan Pharaon huoneseen. Cosca raha puuttui Egyptin ja Canaan maalda/ nijn tulit caicki Egyptiläiset Josephin tygö/ sanoden: anna meille leipä/ mixis annat meidän cuolla edesäs/ että raha on puuttunut? Joseph sanoi: tuocat teidän carjan/ ja minä annan teille teidän carjan edestä/ että raha on puuttunut. Ja he toit heidän carjans Josephille. Ja hän andoi heille leipä/ hewoisten/ lammasten/ carjan ja Asein edest/ ja hän ruockei heitä leiwällä sen wuoden/ caicken heidän carjans edestä. COsca se wuosi oli culunut/ tulit he hänen tygöns toisna wuonna/ ja sanoit hänelle: en me taida salata meidän herraldam/ ettei ainoastans raha/ mutta myös caicki carja on meidän herrallam/ ja ei ole mitän jäänyt meidän herram edes/ paidzi meidän ruumistan ja meidän peldoam. Mixis annat meidän cuolla/ ja meidän peldom tulla kylmille? osta meitä ja meidäm maam leiwän edest/ ja me sekä meidän maan tulem Pharaon omaxi/ ja anna siemenitä/ että me eläisim ja emme cuolis/ ja ei maa tulis kylmille. Nijn Joseph osti coco Egyptin maan Pharaolle: sillä Egyptiläiset myit idzecukin heidän peldons/ että nälkä heitä nijn cowin ahdisti. Ja maa tuli Pharaon omaxi. Ja hän jacoi Canssan Caupungeihin/ yhdestä Egyptin ärestä nijn toiseen. Paidzi pappein peldo/ jota ei hän ostanut: sillä se oli säättö Pharaolda/ että papit söisit sen nimitetyn osan/ cuin hän heille andoi/ sentähden ei heidän tarwittu myymän heidän maatans. NIin Joseph sanoi Canssalle: cadzo/ minä olen ostanut tänäpäin teidän ja teidän maan Pharaolle: cadzo/ täsä on teille siemenet/ kylwäkät teidän maan. Ja teidän pitä andaman tulosta wijdennen osan Pharaolle/ mutta neljä osa pitä oleman teille pellon siemenexi/ ja teille rawinnoxixi/ ja nijlle jotca owat teidän huonesan/ ja ruaxi teidän lapsillen. Nijn he sanoit: anna ainoastans meidän elä/ ja löytä armo sinun meidän herram edes/ ja me tahdom olla Pharaon orjat. Ja Joseph teki määrän coco Egyptin maalle/ haman tähän päiwän asti/ että Pharaolle piti annettam wijdes osa/

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

paidzi pappein maata/ se ei tullut Pharaon omaa. Niin Israel asui Egyptin maalla/ ja omisti sen ja he kasvot ja suurest lisännyt. Ja Jacob eli Egyptin maalla/ seidzementoistakymmendä ajastaica/ ja koko hänen ikänsä oli/ sata ja seidzemenwijdettä kymmendä ajastaica. Ja koska Israelin päivät jouduit kuolla/ cudzui hän poicans Josephin/ ja sanoi hänelle: jos minä olen löytänyt armon sinun edessä/ niin laske nyt kätes minun kypeniä ala/ että tekisit laupiuden ja totuuden minun kansani/ ettes hautais minua Egyptiin. Mutta minä tahdon maata minun Isäni tyköni/ ja sinun pitää viemän minua Egyptiin/ ja hautaman minua heidän hautaans. Ja hän sanoi: minä teen sinun sanas jälkeen. Hän sanoi: wanno minulle. Ja hän wanoi hänelle. Ja Israel callisti idzens päänalaiselle.

Sitten sanottin Josephille: cadzo/ sinun Isäs sairasta. Ja hän otti molemmat hänen poicans hänen kansans/ Manassen ja Ephraimin. Niin Jacobille ilmoitettiin/ sanoden: cadzo/ sinun poicas Joseph tule sinun tykösi. Ja Israel wawisti idzens ja istui wuotesa. Ja Jacob sanoi Josephille: Jumala Caickiwaldias näyi minulle Luzis Canaan maalla/ ja siunais minua. Ja sanoi minulle: cadzo/ minä annan sinun kasvua ja lisääntyä/ ja teen sinun paljoksi Canssaxi/ ja annan myös tämän maan sinun siemenelles sinun jälkes/ ijancaickisexi perimisexi. Nyt siis ne caxi sinun poicas Ephraim ja Manasse/ jotca sinulle owat syndynet Egyptin/ ennencuin minä tulin tänne sinun tykösi/ owat minun/ niin cuin Ruben ja Simeon. Mutta sinun lapses/ jotcas sijtät niiden jälkeen/ pitää oleman sinun/ ja pitää nimitettämän heidän weljeins nimellä/ heidän perimisesäns. Ja koska minä tulin Mesopotamiast/ cuoli minulda Rahel Canaan maalla tiellä/ koska vielä cappale matca oli Ephrathan/ ja minä hautaisin hänen siellä Ephrathan tiellä/ joca nyt cudzutan BethLehem. Ja Israel näki Josephin pojat/ ja sanoi: cutca nämät owat? Ja Joseph wastais hänen Isällens: ne owat minun poican/ jotca Jumala on minulle täällä andanut. Ja hän sanoi: tuos heitä minun tyköni/ siunataxeni heitä. Sillä Israelin silmät olit pimiät wanhudesta/ eikä tainnut hywin nähdä. Ja hän wei heidän hänen tyköns. Ja hän andoi suuta heidän/ ja otti heitä syljins. Ja Israel sanoi Josephille: cadzo/ minä olen nähnyt sinun kasvot/ jota

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

en minä olis ajattellut/ ja cadzo/ Jumala on andanut minun myös nähdä sinun siemenes. Ja Joseph otti heidän pois hänen sylistäns/ ja cumarsi idzens maahan hänen caswoins eteen. Nijn Joseph otti heidän molemmat/ Ephraimin oikian käteens/ jonga hän asetti Israelin wasemmalle kädelle/ ja Manassen hänen wasemban käteens/ Israelin oikialle kädelle/ ja wei heidän hänen tygöns. Nijn Israel ojensi oikian kätens/ ja laski Ephraimin pään päälle/ joca oli nuorembi/ mutta hänen wasemman kätens Manassen pään päälle/ ja muutti tietäväst hänen kätens/ waicka Manasse oli esicoinen. Ja hän siunais Josephita/ ja sanoi: Jumala/ jonga caswon edes minun Isäni/ Abraham ja Isaac waeldanet owat/ Jumala/ joca minun rawinnut on minun elinaicanan tähän päiwän asti. Engeli joca minun pelastanut on caikesta pahasta/ hän siunatcon näitä nuorucaisia/ että he nimitettäisin minun ja minun Isäini/ Abrahamin ja Isaachin nimellä/ että he caswaisit ja lisändyisit maan päällä. MUTta cosca Joseph näki Isäns laskewan oikian kätens Ephraimin pään päälle/ otti hän sen pahaxi/ ja rupeis Isäns käteen/ sijrtäxens Ephraimin pään päädä/ Manassen pään päälle. Ja sanoi hänelle: ei njin minun Isän/ tämä on esicoinen/ laske oikia kätes hänen pääns päälle. Mutta hänen Isäns kielsi sen/ ja sanoi: minä tiedän kyllä minun poican/ minä tiedän/ tämä myös tule suurexi Canssaxi/ mutta cuitengin hänen nuorembi weljens tule suuremmaxi cuin hän/ ja hänen siemenens tule suurexi Canssaxi. Nijn hän siunais heitä sinä päiwänä/ sanoden: joca tahto jongun siunata Israelis/ njin sanocan näin: Jumala tehkön sinun nijncuin Ephraimin ja Manassen. Ja njin asetti hän Ephraimin Manassen edelle. JA Israel sanoi Josephille: cadzo/ minä cuolen/ ja Jumala on teidän cansan/ ja wie teitä jäl lens teidän Isäin maalle. Minä olen myös andanut sinulle osan maata/ päälle sinun weljeis osan/ jonga minä miecallani ja joudzellani Amorrerein käsistä ottanut olen.

NIin cudzui Jacob hänen poicans/ ja sanoi: cootcat teidän/ ja minä ilmoitan teille mitä teille tapahtu tulewaisilla aigoilla. Tulcat cocoon ja cuulcat te Jacobin lapset/ cuulcat teidän Isän Israeli. RUBen minun esicoisen/ minun woiman ja wäkewyden alcu/ ylimmäinen cunnias/ ja ylimmäinen wallas. Hän

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

juoxe ulos äkist nijncuin wesi/ ei sinun pidä oleman ylimmäisen: sillä sinä astuit Isäs wuoteseen/ jollas saastutit minun wuoteni. SImeonilla ja Lewillä/ weljexillä owat murha aset. Ei minun sielun pidä tuleman heidän neuwoons/ ja minun cunniani heidän seuracundaans: sillä heidän kiucusans owat he miehen murhannet/ ja heidän ylpeydesäns turmellet härjän. Kirottu olcon heidän kiuckuns/ että se nijn tuima on/ ja heidän julmudens/ että se nijn paatunut on/ minä eroitan heitä Jacobis/ ja hajotan heitä Israelis. JUda/ sinä olet/ sinua pitä sinun wejes kijttämän/ sinun kätes pitä oleman sinun wiholistes niscalle/ sinun Isäs lapset pitä sinua cumartaman. Juda on nuori lejoni/ suuresta woiosta olet sinä corgonnut minun poican/ hän on idzens cumartanut maahan/ ja lewännyt nijncuin lejoni/ ja nijncuin naaras lejoni/ cuca tohti asetta idzens händä wastan? Ei waldica oteta pois Judalda/ eikä opettaja hänen jalcains juurest/ siihen asti cuin sangar tule/ ja hänesä Canssat rippuwat kijnni. Hän sito warsans wijnapuuhun/ ja hänen Asintammans warsan parhaseen wijnapuun oxaan. Hän pese waattens wijnas/ ja hänen hamens wijnamarjan weres. Hänen silmäns owat punaisemmat wijna/ ja hambans walkemmat riesca. ZEBulon on asuwa meren sataman ja hahtein satamain wieresä/ ja on ulottuwa haman Sidonin. ISaschar on luja Asi/ ja sioitta idzens rajain wälille. Hän näki lewon hywäxi/ ja maan ihanaxi/ ja cumarsi hartions candaman/ ja on weronalainen palwelia. DAN hallidze hänen Canssans/ nijncuin jocu Israelin sucucunnista. Dan on kärmenä tiellä/ ja kyykärmenä polgulla/ ja pure hewoista wuocoiseen/ nijn että sen ajaja seljällens lange. HERra minä odotan sinun autuuttas. GAd/ warustettu/ wie edes ja tuo tacaperin sotajouckons. ASserista tule hänen lihawa leipäns/ ja hän anda Cuningalle hercut. NEphtali on nopia peura/ ja anda suloiset puhet. JOseph on caswawa/ ja caswa nijncuin lähten tykönä/ tyttäret astuwat muurille. Ja waicka ambujat saatit hänen mielens carwaxi/ rijtelit hänen cansans ja wihaisit händä: On cuitengin hänen joudzens wahwistunut/ ja hänen käsiwartens miehustunut/ sen wäkewän kätten cautta Jacobis/ hänestä owat tullet paimenet ja kiwet Israelis. Sinun Isäs Jumalalda on sinulle apu tullut/ ja caickiwaldialda olet sinä siunattu taiwan siunauxella

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

ylhäldä/ ja sywyden siunauxella alhalda/ nisäin ja cohtuin siunauxella. Sinun Isäs siunauxet owat wäkewämmät minun Isäni siunauxia (nijden toiwotuxen jälken/ jotca corkiat mailmas owat) ja tulewat Josephin pään päälle/ ja Nazirein pään laelle/ hänen weljeins keskellä. BEnJamin on raatelewainen susi/ amulla hän syö saalin/ ja ehtona saalin jaca. NÄmät caicki owat caxitoistakymmendä Israelin sucucunda. Ja tämä on se cuin heidän Isäns heille puhui siunatesans heitä/ idzecutakin hänen erinomaisella siunauxellans. Ja hän käski heitä/ ja sanoi heille: minä cootan minun Canssani tygö/ haudatcat minua minun Isäini tygö/ siihen luolaan joca on Ephronin Hetherin wainios. Sijhen caxikertaiseen luolaan/ joca on Mamren cohdalla Canaan maalla/ jonga Abraham osti hautamisen perimisexi wainion cansa/ sildä Hetherildä Ephronilda. Sinne owat he haudannet Abrahamin/ ja hänen emändäns Saran. Sinne owat he myös haudannet Isaachin ja Rebeckan hänen emändäns. Sinne olen minä myös haudannut Lean. Sihen wainioon ja siihen luolaan/ cuin on ostettu Hethin lapsilda. JA cosca Jacob lopetti käskyn hänen lastens tygö/ pani hän jalcans cocoon hänen wuotesans/ ja loppui/ ja coottin Canssans tygö.

NIin Joseph langeis Isäns caswoille/ itki ja andoi suuta hänen. JA Joseph käski palwelioitans läkäreitä woidella Isäns. Ja läkärit woitelit Israeli neljäkymmendä päiwä: sillä nijn monda oli woitelus päiwä. Ja Egyptiläiset itkit händä seidzemenkymmendä päiwä. COsca hänen murhepäiwäns olit culunet/ puhui Joseph Pharaon palwelioille/ sanoden: jos minä olen armon löytänyt teidän edesän/ nijn puhucat Pharaolle/ ja sanocat: Minun Isän wannotti minun/ sanoden: cadzo/ minä cuolen/ hauta minua minun hautaani/ jonga minä olen caiwanut minulleni Canaan maalla: nijn tahdoisin minä nyt sijs mennä ja haudata minun Isäni/ ja palata tänne jällens. Pharao sanoi hänelle: mene ja hauta sinun Isäs nijncuins hänelle wannonut olet. Nijn Joseph meni hautaman Isäns/ ja hänen cansans menit caicki Pharaon palweliat/ hänen huonens wanhimmat/ ja caic Egyptin maan wanhimmat. Caicki myös Josephin wäki/ ja hänen weljens/ ja hänen Isäns wäki. Ainoastans heidän lapsens/ ja lambans/ ja carjans jätit he Gosenin maalle/

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

menit myös hänen cansans waunut ja radzasmiehet. Ja se oli sangen suuri joucko. Ja cosca he tulit Atadin rijhen tygö/ joca on sillä puolen Jordani/ nijn he pidit sijnä suuren ja catkeran walituxen/ ja hän murhetui hänen Isäns seidzemen päiwä. Ja cosca Canaan maan asuwaiset näit heidän itcuns Atadin rijhen tykönä/ sanoit he: Egyptiläiset murehtiwat siellä sangen cowin. Sijtä se paicka cudzutan: Egyptiläisten walitus/ joca on sillä puolen Jordanin. Nijn hänen lapsens teit nijncuin hän oli heidän käskenyt. Ja weit hänen Canaan maalle/ ja hautaisit hänen sen wainion caxikertaiseen luolaan/ jonga Abraham wainion cansa ostanut oli perindöhaudaxi/ Ephronilda Hetherildä/ Mamren cohdalla. Nijn palais Joseph Egyptijn/ sijtte cuin hän oli hänen Isäns haudannut/ hän ja hänen weljens/ ja caicki jotca hänen cansans olit mennet hautaman hänen Isäns. MUtta cosca Josephin weljet näit heidän Isäns cuollexi/ sanoit he: mitämax/ Joseph on meidän päällem wihainen/ ja tohti meille costa sen pahan/ jonga me händä wastan tehnet olemma. Sentähden käskit he sanoa hänelle: sinun Isäs käski ennencuin hän cuoli/ sanoden: Nijn sanocat Josephille: anna weljilles andexi heidän ricoxens ja pahattecons/ että ne nijn pahoin owat tehnet sinua wastan. Anna nyt meille andexi/ jotca olem sinun Isäs Jumalan palweliat/ tämä pahateco. Mutta Joseph itki heidän näitä puhuisans. Ja hänen weljens myös tulit ja langeisit maahan hänen eteens/ ja sanoit: cadzo/ me olemma sinun palwelias. Joseph sanoi heille: älkät peljätkö: sillä minäkin olen Jumalan käden alla. Te ajattelite minua wastan paha/ mutta Jumala on käändänyt sen hywäxi/ että hän tekis/ cuin nähtävä on/ pelastaxens paljo Canssa. Älkät sijs nyt peljätkö/ minä rawidzen teitä ja teidän lapsian. Ja hän rohvais heitä/ ja puheli ystävälisest heidän cansans. Ja nijn asui Joseph Egyptis/ hän ja hänen Isäns huone/ ja eli sata ja kymmenen ajastaica. Ja näki Ephraimin lapset colmandeen polween. Olit myös Machirin Manassen pojan lapset/ caswatetut Josephin polwen juures. Joseph sanoi hänen weljillens: minä cuolen/ ja Jumala totisest edzi teitä/ ja wie teidän täldä maalda sijhen maahan/ jonga hän on idze wannonut Abrahamille/ Isaachille ja Jacobille. Nijn wannotti Joseph Israelin lapsia/ sanoden: cosca Jumala on teitä edziwä/ wiekät minungin luuni tääldä. Ja nijn Joseph cuoli/

ENSIMMÄINEN MOSEXEN KIRJA

sadan ja kymmenen ajastaicaisna/ ja he woitelit hänen ja panit arckuun Egyptis.

Toinen Mosexen Kirja

NÄmät owat Israelin lasten nimet/ jotca Jacobin cansa tulit Egyptijn/ idzecukin huoneinens. Ruben/ Simeon/ Lewi/ Juda. Isaschar/ Zebulon/ BenJamin. Dan/ Nephtali/ Gad/ Asser. Ja caicki henget/ jotca Jacobin cupeista olit tullet/ olit seidzemenkymmendä. Mutta Joseph oli ennen Egyptis. Cosca Joseph oli cuollut/ ja caicki hänen weljens/ ja caicki ne jotca sijhen aican elänet olit: Caswoit Israelin lapset ja sijtit lapsia/ ja lisännyit/ ja sangen woimalisest enänit/ nijn että he täytit maan. NIin usi Cuningas tuli Egyptijn/ joca ei Josephita tundenut. Hän sanoi hänen Canssallens: cadzo/ Israelin lasten joucko on suuri ja enä cuin meitä. Käykäm cawaludella häwittämän heitä/ ettei heitä tulis nijn paljo. Sillä jos jocu sota nousis/ tohtisit he mennä meidän wihamiestem puolelle/ ja sotia meitä wastan/ ja lähte maalda pois. Nijn asetettin heidän päällens teettäjät/ waiwaman heitä orjudella: sillä Pharaolle rakettin Pithomin ja Ramesexen Caupungi/ werohuonexi. Mutta jota enämmin he rascautit Canssa/ sitä enämmin se lisändyi ja leweis. Ja he cauhistuit Israelin lapsia. Ja Egyptiläiset waiwaisit Israelin lapsia orjudella/ armaidzemata. Ja saatit heidän elämäns catkeraxi/ rascalla sawein ja tijlein työllä/ ja caickinaisella rasiutuxella kedolla/ ja caickinaisella työllä cuin he taisit heidän päällens panna/ armaidzemata. JA Egyptin Cuningas sanoi Hebrerein lastenämmille/ joista toisen nimi oli Siphra/ ja toisen Pua: Cosca te autatte Hebrerein waimoja heidän synnyttäisäns/ jos se poica on/ nijn surmatcat händä/ mutta jos se tytär on/ nijn andacat elä. Mutta lastenämmät pelkäisit Jumalata/ ja ei tehnet nijncuin Egyptin Cuningas oli heille sanonut/ mutta annoit lasten elä. Nijn Egyptin Cuningas cudzui lastenämmät/ ja sanoi heille: mixi te tämän teette/ että te annatte lasten elä? Nijn lastenämmät wastaisit Pharaolle: Hebrerein waimot

TOINEN MOSEXEN KIRJA

ei ole nijncuin Egyptiläiset: sillä he owat wahwemmat luonnostans/ ja ennencuin lastenämmä tule heidän tygöns/ owat he synnyttänet. Sentähden teki Jumala lastenämmille hywin/ ja Canssa lisändyi ja tuli sangen paljoxi. Ja että lastenämmät pelkäisit Jumalata/ rakensi hän heille huoneita. Nijn käski Pharao caikelle hänen Canssallens/ sanoden: caicki pojat cuin syndywät pitä teidän heittämän wirtaan/ mutta caicki tyttäret andacat elä.

NIin yxi mies Lewin huonesta meni ja otti Lewin tyttären. Ja se waimo tuli rascaxi/ ja synnytti pojan. Ja cosca hän näki että se oli ihana lapsi/ salais hän sen colme Cuucautta. Ja cuin ei hän tainnut händä enä salata/ otti hän caisilaisen arcun/ ja siwui sen sawella ja pigillä/ ja pani lapsen sijhen/ ja laski sen caisilistoon/ wirran partalle. Ja hänen sisarens seisoit taambana/ että hän näkis mitä hänelle tapahduis. Nijn Pharaon tytär tuli idzens pesemän wirtaan/ ja hänen neidzens käyskendelit wirran partalla/ ja cuin hän näki arcun caisilistos/ lähetti hän pijcans ja andoi hänen otta ylös. Ja cuin hän awais/ näki hän lapsen/ ja cadzo/ lapsi itki/ nijn hän armahti sen päälle/ ja sanoi: tämä on Hebrerein lapsista. Nijn sanoi hänen sisarens Pharaon tyttäreille: tahdotcos että minä menen cudzuman sinulle imettäväisen Ebrerin waimon/ joca sinulle sen lapsen imetäis. Pharaon tytär sanoi hänelle: mene. Nijn pijca meni ja cudzui lapsen äitin. Ja Pharaon tytär sanoi hänelle: ota tämä lapsi ja imetä händä minulle/ ja minä annan palcan sinulle. Nijn waimo otti lapsen ja imetti sen. Mutta cosca lapsi oli caswanut/ toi hän sen Pharaon tyttäreille/ ja hän otti sen pojaxens/ ja cudzui hänen Mose/ sillä hän sanoi: wedestä olen minä hänen ottanut. SIihen aican cosca Moses oli suurexi tullut/ meni hän weljeins tygö/ ja näki heidän orjudens/ ja äckäis yhden Egyptiläisen lyöwän yhtä Ebrerein miestä hänen weljistäns. Ja hän cadzeli ymbärillens sinne ja tänne/ ja cuin hän näki ettei yhtän läsnä ollut/ tappoi hän sen Egyptiläisen ja kätkei sandaan. Ja hän meni toisna päiwänä ulos/ ja näki caxi Hebrerein miestä rijtelewän keskenäns/ ja sanoi wäärintekiälle: mixis lyöt lähimmäistäs? Hän wastais: cuca sinun on asettanut meidän päämiehexem ja Duomarixem? tahdotcos minungin tappa/ nijncuins tapoit Egyptiläisen? Nijn Moses pelkäis/ ja sanoi: cuinga on tämä ilmei

TOINEN MOSEXEN KIRJA

tullut? Ja se tuli Pharaon eteen/ ja hän edzei Mosesta tappaxens. Mutta Moses pakeni Pharaota/ ja tuli Midianin maalle/ ja asui caiwon tykönä. MUtta Midianin Papilla oli seidzemen tytärtä/ ne tulit wettä ammundaman ja täytit ruuhet/ juottaxens Isäns lambaita. Nijn tulit muutamat paimenet ja ajoit heidän pois. Mutta Moses nousi ja autti heitä/ ja juotti heidän lambans. Ja cuin he tulit Reguelin heidän Isäns tygö/ sanoi hän: mixi te tänäpän pikemmin jouduitte cuin ennen? He sanoit: Egyptin mies autti meitä paimenitten käsistä/ ja ammunsu meille/ ja juotti lambat. Ja hän sanoi tyttärillens: cusa hän on? mixi te nijn jätitte miehen/ ja ette cudzunet händä syömän meidän cansam? Ja Moses mielistyi asuman sen miehen tykönä/ ja hän andoi Mosexelle hänen tyttärens Ziporan emännäxi. Hän synnytti pojan ja cudzui hänen nimens Gerson? sillä hän sanoi: minä olen muucalainen wieralla maalla. (Ja hän wielä synnytti pojan/ sen hän cudzui Elieser/ ja sanoi: minun Isäni Jumala on minun auttajani/ ja on minun wapahtanut Pharaon käsistä.) JA pitkän ajan perästä/ cuoli Egyptin Cuningas. Ja Israelin lapset huocaisit orjuden tähden ja huusit/ ja heidän huutons tuli Jumalan eteen/ heidän orjudens tähden. Ja Jumala cuuli heidän walituxens/ ja muisti hänen lijttons päälle/ Abrahamin/ Isaachin ja Jacobin canssa. Ja Jumala cadzahti Israelin lasten päälle/ ja piti heistä murhen.

JA Moses caidzi appens Jethron Midianin Papin lambaita/ ja hän ajoi lambat taamma corpeen/ ja tuli Jumalan wuoren Horebin tygö. JA HERran Engeli näyi hänelle pensast tulen liekis. Ja hän näki että pensas paloi tulesta/ ja ei cuitengan culunut: ja sanoi: minä käyn tuonne/ ja cadzon tätä suurta näkyä/ mixei pensas culu? Cosca HERra näki hänen menewän cadzoman/ huusi Jumala händä pensast/ ja sanoi: Moses/ Moses: Hän wastais: täsä minä olen. Hän sanoi: älä lähesty/ rijsu kengäs jalgoistas: sillä paicka josas seisot/ on pyhä maa. Ja hän wielä sanoi: Minä olen sinun Isäs Jumala/ Abrahamin Jumala/ Isaachin Jumala ja Jacobin Jumala. Ja Moses peitti caswons: sillä hän pelkäis cadzoa Jumalan päälle. Ja HERra sanoi: Minä olen nähnyt minun Canssani surkeuden/ joca on Egyptis/ Ja Minä olen cuullut heidän huutons/ nijden tähden jotca heitä ahdistawat: Minä olen ymmärtänyt heidän tuscans.

TOINEN MOSEXEN KIRJA

Ja olen astunut alas heitä wapahtaman Egyptiläisten käsistä/ ja wiemän heitä täldä maalda/ hywään ja lawiaan maahan/ josa riesca ja hunajata wuota/ sille paicalle josa Cananerit/ Hetherit/ Amorerit/ Phereserit/ Hewerit ja Jebuserit asuwat. Ja että Israelin lasten huuto on tullut minun eteni/ ja minä myös olen nähnyt heidän ahdistuxens/ jolla Egyptiläiset heitä ahdistawat: Nijn mene sijs nyt/ ja minä lähetän sinun Pharaon tygö/ minun Canssani Israelin lapsia wiemän Egyptist. JA Moses sanoi Jumalalle: mikä minä olen menemän Pharaon tygö/ ja wiemän Israelin lapset Egyptist? Hän sanoi: minä olen sinun cansas/ ja tästä sinun pitä tietämän että minä olen sinun lähettänyt. Coscas olet johdattanut minun Canssani Egyptistä/ nijn teidän pitä uhraman Jumalalle tällä wuorella. Moses sanoi Jumalalle: cadzo/ cosca minä tulen Israelin lasten tygö/ ja sanon heille: teidän Isäin Jumala on minun lähettänyt teidän tygön/ ja he sanowat minulle: mikä hänen nimens on? mitä minä heille sanon? Sanoi Jumala Mosexelle: Minä olen se cuin Minä olen. Ja sanoi: nijn pitä sinun sanoman Israelin lapsille: Minä olen/ hän lähetti minun teidän tygön. Ja Jumala sanoi wielä Mosexelle: nijn pitä sinun sanoman Israelin lapsille: HERra teidän Isäin Jumala/ Abrahamin Jumala/ Isaachin Jumala ja Jacobin Jumala/ on minun lähettänyt teidän tygön/ tämä on minun nimen ijancaickisest/ ja tämä on minun muiston sugusta nijn sucuun. Sentähden mene ja coco wanhimmat Israelist/ ja sano heille: HERra teidän Isäin Jumala on näkynyt minulle/ Abrahamin Jumala/ Isaachin Jumala ja Jacobin Jumala/ sanoden: minä olen edzinyt teitä/ ja nähnyt mitä teille on tapahtunut Egyptisä. Ja olen sanonut: minä johdatan teitä Egyptin surkeudesta/ Cananerein/ Hetherein/ Amorrerein/ Phereserein/ Hewerein ja Jebuserein maalle/ josa riesca ja hunajata wuota. Ja cosca he cuulewat sinun änes/ pitä sinun ja wanhimmat Israelist menemän Egyptin Cuningan tygö/ ja sanoman hänelle: HERra Hebrerein Jumala on cudzunut meitä. Anna sijs nyt meidän mennä colmen päiwän matca corpeen/ uhraman HERralle meidän Jumalallem. Mutta minä tiedän ettei Egyptin Cuningas laske teitä/ waan wäkewän käden cautta. Silloin minä ojennan käteni/ ja lyön Egyptin caickinaisilla minun ihmeilläni/ jotca minä siellä teen/ ja sijtte pitä hänen

TOINEN MOSEXEN KIRJA

teidän päästämän. Ja minä annan armon tälle Canssalle Egyptiläisten edes/ että cosca te lähdette/ ei teidän pidä tyhjin käsin lähtemän: waan jocaidzen waimon pitä anoman kyläns waimolda/ ja perhens emännäldä hopia ja culdacalut ja waattet/ ja paneman ne teidän poican ja tyttären päälle/ ja paljastaman Egyptiläiset.

MOses wastais/ ja sanoi: cadzo/ ei he usco minua/ eikä ole cuuliaiset minun änellesi/ waan sanowat: ei ole HERra näkynyt sinulle: HERra sanoi hänelle: mikä se on sinun kädesäs? hän sanoi: sauwa. Ja hän sanoi: heitä se maahan/ ja hän heitti sen maahan/ ja se muuttui kärmexi/ ja Moses pakeni händä. Mutta HERra sanoi Mosexelle: ojenna sinun kätes/ ja rupe hänen pyrstöön. Nijn hän ojensi kätens ja rupeis häneen/ ja se muuttui sauwaxi hänen kädesäns. Sentähden pitä heidän uscoman/ että HERra on näkynyt sinulle/ heidän Isäins Jumala/ Abrahamin Jumala/ Isaachin Jumala ja Jacobin Jumala. Ja HERra sanoi wielä hänelle: pistä kätes sinun powees. Ja cosca hän weti sen ulos/ cadzo/ hänen kätens oli spitalinen nijncuin lumi. Ja hän sanoi: pistä kätes jällens powees/ ja hän pisti kätens jällens poweens/ ja weti jällens sen ulos powestans/ ja cadzo/ se tuli nijncuin muukin hänen ihons. Jollei he sinua usco/ eikä ole cuuliaiset sinun änelles yhden ihmen tähden/ nijn he uscowat sinun änes toisen ihmen tähden. Jollei he usco nijtä cahta ihmettä/ eikä ole cuuliaiset sinun änelles/ nijn ota wettä wirrasta/ ja caada cuiwalle maalle/ nijn se wesi/ jongas olet ottanut wirrasta/ tule werexi cuiwalla maalla. NIin sanoi Moses HERralle: ah HERra/ en ole minä tähän asti puheljas mies ollut/ sitten cuins sinun palwelias cansa puhunut olet: sillä minulla on hidas puhe ja cangia kieli. Ja HERra sanoi hänelle: cuca on luonut ihmisen suun? eli cuca on tehnyt mykän taicka cuuroin/ eli näkewän taicka sokian? engö minä HERra ole nijtä tehnyt. Mene sijs nyt/ minä olen sinun suusas/ ja opetan sinua mitä sinun puhuman pitä. Moses sanoi: minun HERran/ lähetä jongas tahdot lähettä. Nijn HERra wihastui suurest Mosexen päälle/ ja sanoi: engö minä tiedä että Aaron sinun weljes/ Lewin sugusta/ on puheljas? ja cadzo/ hän tule sinua wastan/ ja cosca hän näke sinun/ nijn hän iloidze sydämestäns. Sinun pitä puhuman hänelle/ ja paneman sanat hänen

TOINEN MOSEXEN KIRJA

suuhuns/ ja minä olen sinun ja hänen suuns cansa/ ja opetan teitä mitä teidän pitä tekemän. Ja hänen pitä puhuman sinun puolestas Canssalle. Hänen pitä oleman sinun suunas/ ja sinun pitä oleman hänelle Jumalana. Ja ota tämä sauwa kätees/ jolla sinun pitä tekemän ihmeitä. Niin Moses läxi sieldä/ ja tuli jäl lens Jethron hänen Appens tygö/ ja sanoi hänelle: annas minun mennä/ että minä palajaisin weljeini tygö jotca owat Egyptis/ ja näkisin heitä jos he wielä eläwät. Ja Jethro sanoi Mosexelle: mene rauhan. Ja HERra sanoi Mosexelle Midianis: mene ja palaja Egyptijn: sillä ne caicki owat cuollet/ jotca sinun henges perän seisoit. Ja Moses otti emändäns ja poicans/ ja pani Asin päälle/ ja palais Egyptijn/ ja otti Jumalan sauwan käteens. Ja HERra sanoi Mosexelle: cadzo/ coscas tulet Egyptijn jäl lens/ että teet caicki ne ihmet Pharaon edes/ jotca minä olen andanut sinun kätes ala. Ja minä paadutan hänen sydämens/ nijn ettei hän päästä Canssa. Ja sinun pitä sanoman hänelle/ näin sano HERra: Israel on minun esicoisen. Ja minä käsken sinulle: päästä minun poican palweleman minua/ ja jos sinä sitä estät/ nijn minä surman sinun esicoises. Ja cosca hän oli tiellä majasa/ cohdais HERra hänen ja tahdoi tappa. Nijn Zipora otti kiwen/ ja ymbärinsleickais poicans esinahan/ ja rupeis hänen jalcoins/ ja sanoi: sinä olet minulle weriylkä. Nijn luopui hän hänestä. Mutta hän sanoi: weriylkä/ ymbärinsleickauxen tähden. JA HERra sanoi Aaronille: mene Mosesta wastan corpeen. Ja hän meni/ ja tuli händä wastan Jumalan wuorella/ ja andoi suuta. Ja Moses ilmoitti Aaronille caicki HERran sanat/ joca hänen lähetti/ ja caicki ihmet cuin hän hänelle käskenyt oli. Nijn he menit ja cocoisit caicki Israelin lasten wanhemmat. Ja Aaron puhui caicki ne sanat cuin HERra Mosexelle puhunut oli/ ja teki ihmeitä Canssan edes. Ja Canssa uscoi. Ja cuin he cuulit että HERra oli edzinyt Israelin lapsia/ nähnyt myös heidän surkeudens/ langeisit he maahan ja rucoilit.

Siitte menit Moses ja Aaron Pharaon tygö/ ja sanoit: näin sano HERra Israelin Jumala: päästä minun Canssan/ pitämän minulle juhla corwesa. Pharao wastais: cuca on HERra/ jonga ändä minun pidäis cuuleman/ ja päästämän Israelin? en minä sijtä HERrasta mitän tiedä/ engä päästä Israeli. Ja he sanoit:

TOINEN MOSEXEN KIRJA

Hebrerein Jumala on cudzunut meitä/ anna siis nyt meidän mennä colmen päiwän matca corpeen/ uhraman HERralle meidän Jumalallem/ ettei rutto eli miecka meidän päällem tulis. Nijn Egyptin Cuningas sanoi heille: mixi te nijn teette/ sinä Moses ja Aaron/ että tämä Canssa jättä heidän työns? mengät teidän työhön. Pharao sanoi wielä: cadzo/ ilmangin on Canssa paljo maalla/ ja te wielä nyt tahdotta heitä joutilaxi saatta heidän töistäns. SEntähden käski Pharao sinä päiwänä Canssan teettäille ja heidän haldioillens sanoden: Ei teidän pidä tästälähin olkia cocoman ja andaman Canssalle tijlejä polta/ nijncuin ennen/ andacat heidän idze mennä/ ja coota heillens olkia. Cuitengin se tijlilucu cuin he teit tähän asti/ laskecat heidän päällens/ ja älkät sijtä wähendäkö: sillä he owat joutilassa/ sentähden he huutawat/ sanoden: mengäm uhraman meidän Jumalallem. Rascauttacam Canssa työllä/ että heillä olis kyllä tekemist/ ja ei luottais heitäns walhepuheisijn. Nijn Canssan teettäjät ja heidän haldians menit ja puhuit Canssalle/ sanoden: näin sano Pharao: ei teille pidä olkia annettaman. Mengät idze cocoman teillen olkia custaikänäns te löydätte/ mutta teidän työstän ei pidä mitän wänettämän. Nijn canssa hajotti idzens coco Egyptin maan ymbärins hakeman heillens sāngiä/ että heillä olkia olis. Ja teettäjät waadeit heitä/ sanoden: täyttäkät teidän päiwätyön/ nijncuin silloingin/ cosca teillä olkia oli. Ja Israelin lasten haldiat/ jotca Pharaon teettäjät heidän päällens asettanet olit/ piestin ja sanottin heille: mixet te eilän eikä tänäpäns täyttänet teidän määrättyä päiwätyötän/ nijncuin ennengin? NIin Israelin lasten haldiat menit/ ja huusit Pharaon tygö/ sanoden: mixis näin teet palwelioilles? Ei anneta sinun palwelioilles olkia/ ja pitä cuitengin tekemän tijlit cuin meille määrätty on/ ja cadzo/ sinun palwelias piestän/ ja sinun Canssas wäärintekiäxi soimatan. Pharao sanoi: te oletta joutilat/ joutilat te oletta/ sentähden te sanotta: mengäm ja uhratcam HERralle. Nijn mengät nyt/ ja tehkät teidän päiwätyön/ olkia ei pidä teille annettaman/ mutta tijlilugun pitä teidän cuitengin andaman. Nijn Israelin lasten haldiat näit/ että se pahemmaxi tuli/ sillä heille sanottin: ei teidän pidä wähendämän teidän tijleistän/ cungin päiwän määrästä. Ja cosca he läxit Pharaon tykö/ cohtaisit heidän Moses ja Aaron/

TOINEN MOSEXEN KIRJA

jotca seisoit heidän edesäns tiellä. Joille he sanoit: HERra nähkön teitä ja costacon: sillä te oletta tehnet meidän haisewaisexi Pharaon edes/ ja hänen palwelians edes/ että te oletta miecan andanet heidän käteens/ surmata meitä. Moses palais HERran tygö/ ja sanoi: HERra/ mixis nijn pahasti teet tätä Canssa wastan? mixis olet minun lähettänyt? Sillä sijtte cuin minä menin Pharaon tygö/ puhutteleman händä sinun nimesäs/ on hän wielä cowemmin waiwannut Canssa/ ja et sinä ole pelastanut sinun Canssas.

Nijn sanoi HERra Mosexelle: nyt sinä näet/ mitä minä Pharaolle teen: sillä hänen pitä heitä päästämän wäkewän käden cautta/ ja hänen myös pitä wäkewän käden cautta heitä ajaman maaldans. JA Jumala puhui Mosexelle/ ja sanoi hänelle: Minä olen HERRA. Ja olen näkynyt Abrahamille/ Isaachille ja Jacobille/ että minä olen heidän caickiwaldias Jumalans. Mutta minun nimen/ HERRA/ ei ole heille ilmoitettu. Ja minä tein myös minun lijttoni heidän cansans/ andaxeni heille Canaan maan/ josa he owat waeldanet ja muucalaiset ollet. Ja minä olen myös cuullut Israelin lasten surkian walituxen/ joita Egyptiläiset työllä waiwawat/ ja olen minun lijttoni muistanut. Sentähden sano Israelin lapsille: Minä olen HERra/ ja minä johdatan teitä Egyptin cuorman alda/ ja pelastan teitä teidän orjudestan/ ja wapahdan teitä ojetulla käsiwarrella ja suurella oikeudella. Ja otan teitä minun Canssaxeni/ ja olen teidän Jumalan/ että te tiedäisitte että minä olen teidän HERran Jumalan/ joca teitä jodatan Egyptin orjudesta. Ja wien teitä sille maalle/ jonga ylidzen minä nostin minun käteni/ andaxeni sen Abrahamille/ Isaachille ja Jacobille/ sen minä nyt annan teille omaxen: Minä HERra. Näitä caickia puhui Moses Israelin lapsille: waan ei he cuullet Mosesta heidän hengens ahdistuxen ja rascan työns tähden. Silloin puhui HERra Mosexelle/ sanoden: Mene ja puhu Pharaolle Egyptin Cuningalle/ että hän päästäis Israelin lapset hänen maaldans. Mutta Moses puhui HERran edes sanoden: cadzo/ Israelin lapset ei ole cuulet minua/ cuingasta Pharao cuulis minua/ sijhen myös minulla owat ymbärinsleickamattomat huulet. Nijn puhui HERra Mosexelle ja Aaronille/ ja käski heitä Israelin lasten ja Pharaon Egyptin Cuningan tygö/ johdattaman Israelin lapsia Egyptin maalda. NÄMÄT

TOINEN MOSEXEN KIRJA

owat heidän Isäins huonetten päät. Rubenin Israelin esicoisen lapset owat nämät: Hanoch ja Pallu/ Hezron ja Charmi/ nämät owat Rubenin sucucunnat. Simeonin lapset owat: Jemuel/ Jamin/ Ohad/ Jachin/ Zoar ja Saul/ sen Cananean waimon poica/ nämät owat Simeonin sucucunnat. Ja nämät owat Lewin lasten nimet heidän suguisans: Gerson/ Kahath ja Merari. Mutta Lewi oli sadan colmenkymmenen ja seidzemen ajastaicainen. Gersonin lapset: Libni ja Simeï heidän suguisans. Kahathin lapset owat: Amram/ Jezear/ Hebron ja Usiel. Mutta Kahath oli sadan colmenkymmenen ja colmen ajastaicainen. Merarin pojat: Maheli ja Musi/ nämät owat Lewin sugut heidän lapsisans. Ja Amram otti Jochebethin hänen Isäns sisaren emännäxens/ joca synnytti hänelle Aaronin ja Mosexen. Ja Amram oli sadan colmenkymmenen ja seidzemen ajastaicainen. Jezearin lapset owat: Korah/ Nepheg ja Sichri. Usielin lapset owat: Misael/ Elzaphan/ Sithri. Aaron otti hänellens emännän: Elizeban/ Aminadabin tyttären/ Nahassonin sisaren joca hänelle synnytti Nadabin/ Abihun/ Eleazarin ja Itamarin. Korahn lapset owat: Assir/ Elcana ja Abiassaph. Nämät owat Koritherein sucucunnat. Mutta Eleazar Aaronin poica otti hänellens Putielin tyttärist emännän/ joca synnytti Pinehan. Nämät owat Lewitain Isäin päät heidän sucucunnisans. Nämät owat Aaron ja Moses/ joille HERra sanoi: johdattacat Israelin lapset Egyptin maalda jouckoinens. Nämät owat ne jotca puhuit Pharaon Egyptin Cuningan cansa/ että heidän piti johdattaman Israelin lapset Egyptistä/ nimittäin/ Moses ja Aaron. Ja sinä päiwänä puhui HERra Mosexen cansa Egyptin maalla. Ja sanoi: Minä olen HERra/ puhu Pharaolle Egyptin Cuningalle/ caicki mitä minä sinulle puhun. Nijn wastais Moses HERralle: cadzo/ minä olen ymbärinsleickamatoin huulilda/ cuingasta Pharao minua cuule?

HERra sanoi Mosexelle: cadzo/ Minä olen asettanut sinun Pharaon jumalaxi. Ja Aaron sinun weljes pitä oleman sinun Prophetas. Sinun pitä puhuman caicki cuin minä käsken sinulle/ waan Aaron sinun weljes pitä sen puhuman Pharaolle/ että hän päästäis Israelin lapset hänen maaldans. Mutta minä paadutan Pharaon sydämen tehdäxen monda ihmettäni ja tunnustähteni Egyptin maalla. Ja ei Pharao teitä cuule: sillä minä osotan minun käteni

TOINEN MOSEXEN KIRJA

Egyptis/ ja johdatan minun jouckoni/ minun Canssani Israelin lapset Egyptin maalda suurella oikeudella. Ja Egyptiläiset pitä ymmärtämän että minä olen HERra/ ojetesani kättäni Egyptin ylidzen/ ja johdattaisan Israelin lapset heidän tyköns. Moses ja Aaron teit nijncuin HERra oli heille käskenyt. Ja Moses oli cahdexankymmenen ajastaicainen/ ja Aaron yhdexänkymmenen ja colmen ajastaicainen/ cosca he puhuit Pharaon cansa. Ja HERra puhui Mosexelle ja Aaronille/ sanoden: Cosca Pharao puhu teille/ sanoden: osottacat teidän ihmen. Nijn sinun pitä sanoman Aaronille: ota sauwas/ ja heitä Pharaon eteen ja se tule kärmexi. Nijn Moses ja Aaron menit Pharaon tygö/ ja teit nijncuin HERra oli käskenyt. Ja Aaron heitti sauwans Pharaon ja hänen palwelioittens eteen/ ja se tuli kärmexi. Nijn Pharao myös cudzui tietäjät ja noidat/ ja Egyptin noidat teit myös nijn heidän noitumisillans. Ja idzecukin heistä heitti sauwans maahan/ ja ne tulit kärmexi. Mutta Aaronin sauwa nieli heidän sauwans. Nijn Pharaon sydän paatui/ eikä myös cuullut heitä/ nijncuin HERra oli sanonut. JA HERra sanoi Mosexelle: Pharaon sydän on cowettunut/ ja ei tahdo päästä Canssa. Mene Pharaon tygö warhain amulla/ cadzo/ hän käwele wetten tykönä/ ja mene händä wistan wirran reunalle/ ja se sauwa/ joca oli kärmexi muuttunut/ ota sinun kätees. Ja sano hänelle: HERra Hebrerein Jumala on minun lähettänyt sinun tygös/ ja käski sinulle sanoa: laske minun Canssan/ palweleman minua corwesa/ ja et ole sinä cuullut tähän päiwän asti. Sentähden sanoi HERra näin: tästä pitä sinun tundeman minun olewan HERran/ cadzo/ minä lyön tällä sauwalla/ joca on minun kädesäni weteen/ joca wirrasa on/ ja sen pitä muuttuman werexi. Nijn että calat/ jotca wirrasa owat/ pitä cuoleman/ ja wirran pitä haiseman/ ja Egyptiläiset pitä kyylymän/ cosca he juowat wettä wirrasta. Ja HERra sanoi Mosexelle: sano Aaronille: ota sauwas ja ojenna kätes Egyptin wetten ylidzen/ ja heidän wirtains ylidzen/ ja heidän jokeins ylidzen/ ja heidän alhoins ylidzen/ ja caickein heidän culjuins ylidzen/ että ne tulisit werexi/ ja olcon weri coco Egyptin maasa/ sekä puuastioisa/ että myös kiwiastioisa. Nijn Moses ja Aaron teit nijncuin HERra oli käskenyt/ ja nosti sauwans ja löi weteen/ joca wirrasa oli/ Pharaon ja hänen palwelioittens edes/ ja caicki

TOINEN MOSEXEN KIRJA

wedet/ jotca olit wirrasa/ muutuit werexi. Ja calat/ jotca olit wirrasa/ cuolit/ ja wirta haisi/ nijn ettei Egyptiläiset saanet juoda wettä wirrasta. Ja weri oli coco Egyptin maalla. Egyptin noidat teit myös nijn heidän noituuxillans. Mutta Pharaon sydän paatui ja ei cuullut heitä/ nijncuin HERra sanonut oli. Ja Pharao käänsi hänens ja palais cotians/ ja ei lucua pitänyt. Mutta caicki Egyptiläiset caiwoit wirran ymbärillä/ ja edzeit wettä juodaxens/ sillä ei he saanet juoda wirran wesistä. Ja se oli seidzemen päiwä/ sijttecuin HERra oli lyönyt wirran.

JA HERra sanoi Mosexelle: mene Pharaon tygö/ ja sano hänelle: näin sano HERra: päästä minun Canssan palweleman minua. Waan jos et sinä tahdo päästä/ cadzo/ nijn minä rangaisen caicki sinun maasäret sammacoilla. Nijn että wirta cuohu sammacoista/ ja ne pitä astuman ylös ja tuleman sinun huonesees/ ja sinun lepocammioos/ ja sinun wuotesees/ ja sinun palwelioittes huoneseen/ ja sinun Canssas secaa/ ja sinun pädzijs/ ja sinun taikinaas. Ja sinun/ ja sinun Canssas/ ja caickein sinun palwelioittes päälle/ pitä sammacot hyppelemän. Ja HERra sanoi Mosexelle: sanos Aaronille: ojenna kätes sauwoinens/ wirtain/ jokein ja järwein ylidze/ ja anna sammacot tulla ylidzen coco Egyptin maan. Ja Aaron ojensi kätens Egyptin wetten ylidze/ ja sammacot tulit sieldä ylös/ nijn että coco Egyptin maa peitettin. Teit myös noidat nijn heidän noituuxillans/ ja annoit sammacot tulla Egyptin maan ylidzen. NIin Pharao cudzui Mosexen ja Aaronin/ ja sanoi: rucoilcat HERra että hän otais pois sammacot minulda/ ja minun Canssaldani/ nijn minä päästän Canssan/ uhraman HERRalle. Moses sanoi: pidä sinä se cunnia/ että määrät/ cosca minun pitä rucoileman edestäs/ ja palwelioittes ja Canssas edestä/ että sammacot pitäis otettaman sinulda ja sinun huonestas/ ainoastans wirtaan jäämän. Hän sanoi huomena. Hän wastais: olcon sanas jälkeen/ että tiedäisit ettei yxikän ole nijncuin HERra meidän Jumalam. Silloin sammacot pitä pakeneman sinulda/ ja sinun huoneistas/ ja sinun palwelioildas/ ja sinun Canssaldas/ ainoastans wirtaan jäämän. Nijn Moses ja Aaron läxit Pharaon tykö/ ja Moses huusi HERran tygö sammackoin tähden nijncuin hän Pharaolle luwannut oli. Ja HERra teki

TOINEN MOSEXEN KIRJA

Mosexen sanan jälkeen/ ja sammacot cuolit huoneista/ kylistä ja kedoilda. Ja he heitit heitä rouckioihijn/ tähän yhden/ siihen toisen joucon/ ja maa haisi sijtä. Cuiin Pharao näki lewon saanens/ paadutti hän sydämens/ ja ei cuullut heitä nijncuin HERra sanonut oli. Ja HERra sanoi Mosexelle: sano Aaronille: ojenna sauwas ja lyö maan tomuun/ että se tulis täixi coco Egyptin maasa. Ja he teit nijn. Aaron ojensi kätens sauwoinens ja löi maan tomua/ ja täit tulit/ ihmisijn ja eläimijn: caicki maan tomu muuttui täixi coco Egyptin maasa. Teit myös noidat noituuxillans nijn/ täitä matcan saattaxens/ waan ei he woinet. Ja täit olit ihmisis ja eläimis. Nijn sanoit noidat Pharaolle: tämä on Jumalan sormi. Mutta Pharao paadutti sydämens/ ja ei cuullut heitä nijncuin HERra sanonut oli. JA HERra sanoi Mosexelle: nouse huomena warhain ja seiso Pharaon edes/ Cadzo/ hän mene wetten tygö/ ja sano hänelle: Näin sano HERra: päästä minun Canssan palweleman minua. Jos ei/ Cadzo/ nijn minä annan tulla sinulle ja sinun palwelioilles/ ja sinun Canssalles/ ja sinun huoneisijis caickinaiset turilat/ nijn että caicki huonet Egyptis täytetän caickinaisista turilaista/ nijn myös se maa jonga päällä he owat. Ja minä teen sinä päiwänä jotakin erinomaista Gosenin maalle/ cusa minun Canssan asu/ ettei sijnä yhtän turilasta pidä oleman/ että tiedäisit minun olewan HERran coco maan ylidzen. Ja minä panen lunastuxen minun ja sinun Canssas wälille. Huomena pitä tämän ihmen tapahtuman. Ja HERra teki nijn. Ja tuli paljo turilaita Pharaon huoneseen/ ja hänen palweliains huoneisijn/ ja coco Egyptin maalle/ ja maa turmeldin turilailda. Nijn cudzui Pharao Mosexen ja Aaronin/ ja sanoi: mengät ja uhratcat teidän Jumalallen tällä maalla. Moses sanoi: Ei se nijn sowi/ että me nijn teemme: Sillä me uhraisimme HERralle meidän Jumalallem Egyptiläisten cauhistuxen: Cadzo/ jos me Egyptin maan cauhistuxet uhraisimme heidän edesäns/ eikö he meitä kiwitäis? Colmen päiwäcunnan matcan menem me corpeen/ ja uhramme HERralle meidän Jumalallem/ nijncuin hän on meille sanonut. Pharao sanoi: minä päästän teidän/ että te uhraisitte HERralle teidän Jumalallen corwesa/ ainoastans/ ettei te cauwas menis/ ja rucoilcat minun edestäni. Moses sanoi: Cadzo/ cuiin minä menen sinun tykös/ nijn minä rucoilen HERra/ että turilat otetaisin pois

TOINEN MOSEXEN KIRJA

Pharaolda ja hänen palwelioildans/ ja hänen Canssaldans huomena/ ainoastans älä minua enä wiettele/ nijn ettes päästä Canssa uhraman. Ja Moses läxi Pharaon tykö/ ja rucoili HERra. Ja HERra teki nijncuin Moses sanonut oli/ ja otti turilat Pharaolda/ ja hänen palwelioildans/ ja hänen Canssaldans pois/ nijn ettei yhtäkän jäänyt. Mutta Pharao paadutti sydämens wielä nyt tälläkin haawa/ ja ei päästänyt Canssa.

HERra sanoi Mosexelle: mene Pharaon tygö/ ja sano hänelle: näin sano HERra Hebrerein Jumala: päästä minun Canssan palweleman minua: waan jolles päästä/ mutta wielä pidätät heitä: Cadzo/ HERran käsi on sinun carjas päällä/ jotca owat kedolla/ hewoisten päällä/ Asein päällä/ Camelein päällä/ härkäin päällä/ lammasten päällä/ sangen rascan ruttotaudin cansa. Ja HERra teke jotakin erinomaist Israelin ja Egyptiläisten wälillä/ nijn ettei mitän cuole caikesta cuin Israelin lapsilla on. Ja HERra määräis ajan/ sanoden: tämän HERra teke huomena maasa. ja HERra teki nijn amulla/ ja caicki carja cuoli Egyptiläisildä/ waan Israelin lasten carjast ei yhtäkän cuollut. Nijn Pharao lähetti tiedusteleman/ ja cadzo/ ei ollut Israelin carjast yhtäkän cuollut. Mutta Pharaon sydän paatui/ ja ei päästänyt Canssa. JA HERra sanoi Mosexelle ja Aaronille: ottacat kätenne täyten totoin noke/ ja Moses paiscatcan sen taiwasen päin Pharaon edes. Ja pitä tuleman tomuxi coco Egyptin maan päällä/ ja pitä oleman ihmisten ja carjan päällä pahat paisumat coco Egyptin maalla. Ja he otit noke totoista/ ja seisoit Pharaon edes/ ja Moses paiscais sen taiwasen päin/ nijn tulit pahat paisumat ihmisijn ja carjaan. Nijn ettei noidatcan saanet seiso Mosexen edes paisumain tähden: Sillä paisumat olit nijn noitain päällä/ cuin Egyptiläistengin. Mutta HERra paadutti Pharaon sydämen/ nijn ettei hän cuullut heitä/ nijncuin HERra Mosexelle sanonut oli. NIin sanoi HERra Mosexelle: nouse huomena warhain/ ja mene Pharaon eteen/ ja sano hänelle: Näin sano HERra Hebrerein Jumala: päästä minun Canssan palweleman minua. Muutoin minä tällä haawalla lähetän caicki minun rangaistuxeni sinun päälles/ ja sinun palweliais/ ja sinun Canssas päällen/ tietäxes ettei caikesa maasa ole minun wertani: Sillä nyt minä ojennan käteni ja lyön sinun ja sinun Canssas

TOINEN MOSEXEN KIRJA

ruttotaudilla/ että sinun pitä huckuman maan pääldä. Ja tosin sentähden olen minä herättänyt sinun/ osottaxeni minun Woimani sinun päälles/ ja että minun nimeni julistettaisin caikesa maacunnasa. JA sinä wielä nyt poljet minun Canssani sinun alas/ ja et päästä heitä: Cadzo/ huomena tällä ajalla annan minä sangen suuria rakehita sata/ jonga caltaisita ei ole ollut Egyptis/ hamasta sijtä päiwästä cuin se perustettu on/ nijn tähän asti. Lähetä sijs nyt ja corja sinun carjas ja caicki mitä sinulla on kedolla: sillä caicki ihmiset ja carja/ cuin kedolla löytän/ ja ei ole corjatut huoneseen/ ja raket langewat heidän päällens/ ne cuolewat. Joca Pharaon palwelioista pelkäis HERran sana/ hän palwelians ja carjans huoneseen corjais. Waan joidenga sydän ei totellut HERran sana/ ne jätit kedolle palwelians ja carjans. Nijn sanoi HERra Mosexelle: ojenna sinun kätes taiwasen päin/ että rakehita satais coco Egyptin maan päälle/ ihmisten päälle/ carjan päälle ja caickein päälle mitä kedolla wihotta Egyptin maalla. Nijn ojensi Moses sauwans taiwasen päin/ ja HERra andoi jylistä ja rakehita sata/ nijn että tuli leimahti maan päälle/ ja nijn andoi HERra sata rakehita Egyptin maan päälle. Että raket ja tuli secaisin maahan langesit nijn hirmuisest/ ettei ikänäns sencaltaista Egyptin maasa tapahtunut ollut/ sijtä ajasta cuin Canssa sijnä asuman rupeis. Ja raket löit coco Egyptin maalla caicki cuin kedolla olit/ sekä ihmiset että carjan/ caicki mitä maan päällä wihotti/ caicki myös puut medzäs ricki särki. Ainoast Gosenin maacunnas/ josa Israelin lapset olit/ ei rakehita satanut. NIin lähetti Pharao ja cudzui Mosexen ja Aaronin/ ja sanoi heille: minä olen tällä haawalla pahoin tehnyt/ HERra on wanhurscas/ waan minä ja minun Canssan olemma jumalattomat. Sentähden rucoilcat HERra/ että Jumalan jylinä ja raket lackaisit/ nijn minä päästän teidän ja en enämbi pidätä teitä. Ja Moses sanoi hänelle: cosca minä menen Caupungista/ nijn minä ojennan käteni HERran tygö/ nijn jylinä lacka ja rakehita ei pidä enämbi oleman/ ettäs tietäisit maan olewan HERran. Mutta minä sen kyllä tiedän/ ettet sinä eikä sinun palwelias wielä nytkän pelkä HERra Jumalata. Nijn pellawat ja ohrat maahan lyötin: sillä ohra oli tähkäpäällä ja pellowa oli culculla. Mutta nisu ja ruis eiwät turmeldunet/ sillä ne olit hiljakylwöt. Nijn Moses meni

TOINEN MOSEXEN KIRJA

Caupungista/ Pharaon tykö/ ja ojensi kätens HERran tygö/ ja jylinä ja raket lackaisit/ ja sade ei enämbi tiuckunut maan päälle. Cosca Pharao näki/ että sade/ ja raket/ ja jylinät lackaisit/ teki hän wielä enemmän paha ja paadutti sydämens/ sekä hän että hänen palwelians. Nijn paadui Pharaon sydän/ ettei hän päästänyt Israelin lapsia/ nijncuin HERra Mosexen cautta sanonut oli. JA HERra sanoi Mosexelle: mene Pharaon tygö/ sillä minä paadutin hänen ja hänen palwelioittens sydämet/ tehdäxeni nämät minun ihmeni heidän seasans. Ja että sinä ilmoitaisit sinun lastes/ ja lasteslasten corwijn/ mitä minä tehnyt olen Egyptis/ ja minun ihmeni/ jotca minä tein heidän seasans/ että te tietäisit että minä HERra olen. Nijn menit Moses ja Aaron Pharaon tygö/ ja sanoit hänelle: näin sano HERra Hebrerein Jumala/ cuinga cauwan et sinä nöyrytä idzes minun edesäni? päästä minun Canssan palweleman minua. Waan jos sinä estelet päästä minun Canssani/ Cadzo/ nijn minä huomena tuotan heinäsircaat caickijn sinun maas ärijn. Nijn että heidän pitä peittämän maan/ nijn ettei maa pidä näkymän/ ja heidän pitä syömän tähtet/ cuin teille on jäänet rakehilda/ ja pitä syömän caicki wihottawaiset puut medzäs. Ja pitä täyttämän sinun huones/ ja caickein sinun palweliais huonet/ ja caickein Egyptiläisten huonet/ jongacaltaista sinun Isäs ja Isäsisät ei nähnet ole/ sijtä päiwäst cuin he maan päälle tulit/ tähän päiwän asti. Ja hän käänsi idzens ja meni Pharaon tykö. Nijn sanoit Pharaon palweliat hänelle: cuinga cauwan me kärsimme näitä widzauxia? päästä Canssa palweleman HERra heidän Jumalatsans: edkös wielä tiedä Egypti häwitetyxi? Nijn Moses ja Aaron cudzuttin jällens Pharaon tygö/ joca sanoi heille: mengät ja palwelcat HERra teidän Jumalatan: Waan cutca ne owat cuin menewät? Ja Moses sanoi: me menem meidän nuorten ja wanhain cansa/ poikinem ja tyttärinem/ lammastem ja carjam cansa/ sillä meillä on HERran juhla. Ja hän sanoi heille: ikän nijn/ olcon HERra teidän cansan. Pidäiskö minun päästämän teidän ja teidän lapsen? cadzocat jollei teillä jotakin paha sydämes ole? Ei nijn/ mutta mengät te miehet ja palwelcat HERra/ sillä sitä te oletta pyytänekin. Ja he ajoit heidän pois Pharaon edest. NIin sanoi HERra Mosexelle: ojenna sinun kätes Egyptin maan ylidze heinäsirckain

TOINEN MOSEXEN KIRJA

tähden/ että he tulisit Egyptin maan päälle/ ja söisit caiken maan wihannon/ cuin on rakehilda jäänyt. Moses ojensi sauwans Egyptin maan ylidze/ ja HERra andoi tulla itätuulen sille maalle caiken sen päiwän ja caiken sen yön/ ja amulla nosti itätuuli heinäsiicat. Ja tulit coco Egyptin maan päällen/ laskit idzens jocapaickaan Egyptin maalle sangen epäluquin/ ettei heidän caltaisitans ennen ollut/ eikä tästedes tule. Sillä he peitit caiken maan/ ja teit sen mustaxi. Ja he söit caicki maan wihannon/ ja caicki puiden hedelmät cuin jäänet olit rakehilda/ ja ei jäänyt ensingän wiherjäistä puihijn ja kedon ruohoin coco Egyptin maalla. Nijn cudzui Pharaon kijrust Mosexen ja Aaronin/ ja sanoi: minä olen paha tehnyt HERra teidän Jumalatan/ ja teitä wastan: Andacat minulle andexi minun ricoxen wielä tällä erällä/ ja rucoilcat HERra teidän Jumalatan/ että hän ottais minulda pois weilä tämän cuoleman. Ja hän meni pois Pharaon tykö ja rucoili HERra. Nijn HERra käänsi tuulen jaloxi länsituulexi ja nosti heinäsiicat ja heitti heidän punaiseen mereen/ njin ettei yhtäkän heinäsiircka jäänyt coco Egyptin maan ärijn. Mutta HERra paadutti Pharaon sydämen/ ettei hän päästänyt Israelin lapsia. JA HERra sanoi Mosexelle: ojenna kätes taiwasen päin/ että pimeys tuis Egyptin maan päälle/ njin että ruwetta taitaisin. Ja Moses ojensi kätens taiwasen päin/ njin tuli syngiä pimeys coco Egyptin maan päälle colmexi päiwäxi. Nijn ettei yxikän toinen toistans nähnyt/ eikä myös nosnut sijtä paicast/ colmena päiwänä josa he olit. Mutta caikilla Israelin lapsilla oli walkeus/ cusa he asuit. Nijn cudzui Pharaon Mosexen/ ja sanoi: mengät ja palwelcat HERra/ ainoastans teidän lamban ja carjan jääkän tänne/ teidän lapsen mengän myös teidän cansan. Moses sanoi: sinun pitä myös salliman minun käsijn uhrin/ ja poltouhrin/ jota meidän pitä tekemän HERralle meidän Jumalallem. Meidän carjam pitä myös menemän meidän cansam/ ja ei yhtäkän sorcka jäämän: Sillä sijtä meidhän pitä ottaman ja tekemän palweluxen HERralle meidän Jumalallem: sillä en me tiedä millä me palwelem HERra/ sijhenasti cuin me sinne tulemma. Mutta HERra paadutti Pharaon sydämen/ ettei hän päästänyt heitä. Ja Pharaon sanoi hänelle: mene pois minun tyköni/ ja carta ettes enämbi sillen tule minun eteeni: sillä jona päiwänä sinä tulet minun

TOINEN MOSEXEN KIRJA

eteeni/ pitä sinun cuoleman. Moses wastais: nijncuin sinä sanonut olet/ en tule minä enämbi sinun etees.

JA HERra sanoi Mosexelle: wielä minä annan tulla yhden rangaistuxen Pharaolle ja Egyptijn sijtte hän päästä teidän tääldä/ eikä ainoastans päästä teitä/ mutta myös aja teidän tääldä ulos. Nijn sano sijs nyt Canssalle: että jocamies anois lähimmäiseldäns/ ja jocainen waimo hänen lähimmäiseldäns hopia ja culdacalua. Sillä HERra anda armon Canssalle Egyptiläisten edes. Ja Moses oli sangen cuuluisa mies Egyptin maalla/ Pharaon palwelioitten ja Canssan edes. JA Moses sanoi: näin sano HERra: puoliyön aican minä waellan Egyptin maan läpidze. Ja jocainen esicoinen Egyptin maalla pitä cuoleman/ Pharaon esicoisest/ joca hänen istuimellans istu/ haman pijcan esicoisen asti/ joca jauha/ ja caikein eläinden esicoiseen. Ja suuren pargun pitä oleman Egyptin maalla/ jonga caltaista ei ole ollut/ eikä tuleman pidä. Mutta caickein Israelin lasten seas ei coiracan kieldäns wärwäyttämän pidä hamast ihmisist/ nijn eläimihin asti/ että te tiedäisitte/ cuinga HERra eroitta Egyptin ja Israelin. Silloin caicki nämät sinun palwelias/ pitä tuleman minun tygöni/ ja cumartaman minua/ sanoden: lähde ulos sinä ja caicki Canssa jotca sinun allas owat/ ja sijtte minä lähden. Ja hän läxi Pharaon tykö sangen wihoisans. Mutta HERra sanoi Mosexelle: ei Pharao cuule teitä/ että paljo ihmeitä tapahduis Egyptin maalla. Ja Moses ja Aaron teit caicki nämät ihmet Pharaon edes/ waan HERra paadutti hänen sydämens/ ettei hän päästänyt Israelin lapsia hänen maaldans.

HERra sanoi Mosexelle ja Aaronille Egyptin maalla: Tämä cuucausi pitä oleman teidän tykönän ensimmäinen Cuu/ hänestä pitä teidän alcaman ajastajan cuucaudet. Puhucat coco Israelin Seuracunnalle/ sanoden: kymmendenä päiwänä tällä cuulla/ ottacan idzecukin hänellens caridzan/ se joca perhenisändä on/ caridzan joca huonelle: Waan jos yxi huone wähä on caridzata syömän/ nijn ottacan kylänsmiehen cansans/ joca likin händä asu/ että nijn monda tulis/ cuin woisit caridzan syödä. Ja sen caridzan pitä oleman wirhittömän/ ajastaicaisen oinan. Caridzoist ja wohlist pitä teidän sen walidzeman. Ja sen teidän pitä tallella pitämän

TOINEN MOSEXEN KIRJA

neljäntoistakymmenen päivän asti tätä cuuta/ ja coco Israelin Canssan cocous pitä sen teurastaman ehtona. Ja teidän pitä ottaman weren/ ja siwuman molemmat pihtipielet/ ja huonetten owenpäälisen/ joisa he sitä syöwät. Ja pitä sinä yönä syömän liha tulella paistettua/ ja happamatoinda leipä/ catkerain ruohoin cansa. Ei teidän pidä sitä syömän unna/ eikä wedellä keitetynä/ mutta tulella paistettuna/ pään/ jalcain ja sisällysten cansa. Eikä teidän pidä jättämän mitän huomenexi/ ja jos jotakin jää huomenexi/ se tulella poltettacan. Mutta näin pitä teidän syömän sitä: teidän pitä oleman wyötetyt cupeista/ ja kengät jalasan/ ja sauwan kädesän/ ja pitä sen syömän nijncuin matcaan kijruttawaiset/ sillä se on HERran Pääsiäinen. Sillä minä käyn sinä yönä Egyptin maan läpidze/ ja lyön caicki esicoiset Egyptin maalla/ ihmisist haman carjan asti/ ja annan tulla minun rangaistuxen caickein Egyptiläisten epäjumalitten päälle: Minä HERra. Ja weren pitä oleman teille merkixi huoneisan cusa te oletta/ että cosca minä weren näen/ nijn minä menen teidän ohidzen/ ja ei pidä teille tuleman se rangaistus cadottaman teitä/ cosca minä lyön Egyptin maata. JA teidän pitä tämän päivän muistos pitämän/ ja pyhittämän juhlaxi HERralle/ ja teidän lapsen ijancaickisexi säädyxi. Seidzemen päivä pitä teidän syömän syömän happamatoinda leipä/ nimittäin/ ensimmäisnä päivänä/ ei pidä ensingän oleman hapoinda leipä teidän huoneisan. Sillä jocainen cuin hapoinda leipä syö ensimmäisestä päivästä/ nijn seidzemenden päivän asti/ hänen sieluns pitä hucutettaman Israelist. Ensimmäisnä päivänä on teille pyhä cocous/ ja myös seidzemendenä päivänä on teille pyhä cocous. Ei yhtäkän työtä pidä tehtämän nijnä päiwinä/ mutta waiwoin mitä ruaxi tarwitan jocaidzelle hengelle/ se ainoastans tehkät. Ja tytykät happamattoman leipän: Sillä sinä päivänä olen minä teidän jouckon johdattanut Egyptin maalda sentähden pitä myös teidän ja caicki teidän lapsen pitämän tämän päivän/ ijancaickisexi säädyxi. Neljäntenätoistakymmenenä päivänä ensimmäisestä cuusta ehtona/ pitä teidän syömän happamatoinda leipä/ haman ensimmäisen päivän asti colmattakymmendä sijtä cuusta ehtona. Nijn ettei seidzemenä päivänä löytä hapoinda leipä teidän huoneisan: sillä jocainen

TOINEN MOSEXEN KIRJA

cuin hapoinda leipä syö/ hänen sieluns pitä hucutettaman Israelin joucosta/ joco hän muucalainen on eli omainen. Sentähden älkät ensingän syökö hapoinda leipä: waan happamatoinda leipä syökät caikisa teidän asuinsioisan. JA Moses cudzui caicki Israelin wanhimmat/ ja sanoi heille: walitcat ja ottacat teillen lambaita cukin perhecundans jälken/ ja teurastacat Pääsiäisexi. Ja ottacat side Isoppia/ ja castacat wereen joca on waskimaljas/ ja siwucat sillä owenpäälinen/ ja molemmat pihtipielet: ja ei yxikän ihminen pidä menemän ulos huonens owesta huomenisen asti. Sillä HERra käy ja waiwa Egyptiläisiä/ ja cosca hän saa nähdä weren owenpäälises/ ja molemmisa pihtipielis/ mene HERra sen owen ohidze/ ja ei salli hucuttajan tulla teidän huoneisijn rangaiseman. Sentähden pidä tämä sääty sinulle ja sinun lapsilles ijancaickisesta. Ja cosca te tuletta sijhen maahan/ jonga HERRra teille andawa on/ nijncuin hän sanonut on/ nijn pitäkät tämä palwelus. Ja cosca teidän lapsen sanowat teille: mikä palwelus tämä teillä on? Nijn teidän pitä sanoman: tämä on HERran Pääsiäis uhri/ joca ohidzen meni Israelin lasten huonet Egyptis/ cosca hän rangais Egyptiläisiä/ ja meidän huonem wapahti: nijn Canssa maahan cumartain rucoilit. Ja Israelin lapset menit/ ja teit nijncuin HERra Mosexelle ja Aaronille käskenyt oli. JA puolijön aicana/ löi HERra caicki esicoiset Egyptin maalla/ Pharaon esicoisest/ joca hänen istuimellans istui/ nijn fangin esicoisen asti/ joca oli fangihuones/ ja eläinden esicoiset. Sinä yönä nousi Pharaon ja caicki hänen palwelians/ ja caicki Egyptiläiset/ ja suuri parcu oli Egyptis: sillä ei siellä ollut huonetta/ joca ei cuollut ollut. Ja hän cudzui Mosexen ja Aaronin yöllä/ ja sanoi: walmistacat teitän ja mengät pois minun Canssastani/ sekä te että Israelin lapset/ ja mengät matcaan ja palwelcat HERra/ nijncuin te sanonet oletta. Ottacat myös myötän teidän lamban ja carjan/ nijncuin te sanonet oletta/ mengät matcaan ja siunatcat myös minua. Ja Egyptiläiset waadeit Canssa/ ja hoputtaden ajoit heitä pois maalda: sillä he sanoit: me cuolemma jocainen. JA Canssa cannoit olallans uden taikinan/ ennencuin se happani/ ruaxens sidottuna waatteisijn. Ja Israelin lapset olit tehnet Mosexen sanan jälken: ja olit anonet Egyptiläisildä hopia ja culdocaluja ja waatteita. Ja HERra

TOINEN MOSEXEN KIRJA

oli andanut Canssalle armon Egyptiläisten edes/ että he annoit heille/ ja niin he tyhjäsit Egyptiläiset. Niin matcustit Israelin lapset Ramesexest Suchothijn cuusisatatuhatta jalcamiestä/ paidzi lapsia. Ja myös paljo yhteistä Canssa meni heidän cansans/ ja lambait/ ja carja/ ja sangen paljo eläimitä. Ja he leiwoit sijtä udesta taikinasta/ jonga he olit tuonet Egyptistä/ happamattomia leipiä/ sillä ei se ollut hapannut/ sentähden että he ajettin Egyptistä pois/ eikä myös saanet wijpyä/ ja ei semmengän saanet heillens ewästä walmista. Se aica cuin Israelin lapset asuit Egyptis/ oli neljäsata ja colmekymmendä ajastaica. Ja cosca ne olit culunet läxi coco HERran joucko yhtenä päiwänä Egyptin maalda. Sentähden tämä yö pidetän HERralle/ että hän wei heidän ulos Egyptin maalda/ ja Israelin lapset pitä sen pitämän HERralle/ he ja heidän lapsens. Ja HERra sanoi Mosexelle ja Aaronille: tämä on tapa pitä Pääsiäistä/ ei yxikän muucalainen pidä sijtä syömän. Jocainen ostettu orja pitä ymbärinsleicattaman/ ja sijtte syökän sijtä. Huonecunnan ja päiwämiehen ei pidä syömän sijtä. Yhdesä huonesä pitä se syötämän. Ei teidän pidä huonesta wiemän ulos sijtä lihasta/ eikä teidän pidä luuta rickoman sijtä. Coco Israelin seuracunda pitä näin tekemän. Jos jocu muucalainen asu sinun tykönäs/ ja tahto pitä HERralle Pääsiäistä/ niin ymbärinsleicattacan caicki miehenpuolet ja sijtte käykän sitä tekemän/ ja olcan nijncuin maan omainen: sillä ei yhdengän ymbärinsleickamattoman pidä sijtä syömän. Yxi sääty pitä oleman omaidzella ja muucalaisella/ joca asu teidän seasan. Ja caicki Israelin lapset teit/ nijncuin HERra oli Mosexelle ja Aaronille käsenyt. Nijn HERra yhtenä päiwänä johdatti Israelin lapset Egyptin maalda/ heidän joucoisans.

JA HERra puhui Mosexelle ja sanoi: Pyhitä minulle jocainen esicoinen/ cucaikänäns ensin äitins cohdun awa Israelin lasten seas/ sekä ihmisistä että eläimistä/ sillä ne owat minun. Nijn sanoi Moses Canssalle: muistacat tämä päiwä/ jona te oletta lähtenet Egyptistä/ orjuden huonesta/ että HERra on teidän täädä johdattanut wäkewällä kädellä. Sentähden ei sinun pidä syömän hapoinda. Tänäpäinä oletta te lähtenet/ sillä cuulla Abib. Cosca HERra anda tulla sinun Cananerein/ Hetherein/ Amorrerein/ Hewerein ja

TOINEN MOSEXEN KIRJA

Jebuserein maalle/ jonga hän sinun Isilles on wannonut/ andaxens sinulle sen maan/ josa riesca ja hunajata wuota/ nijn sinun pitä tämän palweluxen tekemän tällä cuulla: Seidzemen päiwä pitä sinun syömän happamatoinda leipä/ ja seidzemendenä päiwänä on HERran juhla. Sentähden pitä sinun seidzemen päiwä syömän happamatoinda leipä/ ettei sinun tykönäs yhtän hapoinda taikinata/ eikä hapoinda leipä pidä nähtämän/ caikisa sinun maas ärisä. Ja sinun pitä sanoman sinun pojalles sinä päiwänä/ sanoden: tämän me pidämme sentähden/ että HERra teki näin meidän cansam/ cosca me läxim Egyptistä. Sentähden tämän pitä oleman sinulle merkixi sinun kädesäs/ ja muistoxi sinun edesäs/ että HERran käsky pitä oleman sinun suusas/ että HERra on wäkewällä kädellä sinun johdattanut Egyptistä. Sentähden pidä tämä sääty ajallans vuosiwuodelda. COsca HERra on sinun wienyt Cananerein maalle/ nijncuin hän sinulle ja sinun Isilles wannonut on/ ja andanut sen sinulle. Nijn pitä sinun eroittaman HERralle jocaidzen cuin awa äitins cohdun/ ja esicoisen eläinden seas/ cuin sinulla on/ caicki miehenpuoli on HERran. Mutta caicki Asin esicoiset pitä sinun lunastaman lamballa: Jollet sinä lunasta sitä/ nijn wäännä niscat ricki. Mutta jocaidzen esicoisen ihmisistä sinun lastes seas pitä sinun lunastaman. Ja cosca sinun poicas kysy sinulle tänäpäni eli huomena: mikä tämä on? sinun pitä sanoman hänelle: HERra on johdattanut meidän wäkewällä kädellä Egyptistä orjuden huonesta. Sillä cosca Pharao ei tahtonut meitä päästä/ löi HERra cuoliaxi jocaidzen esicoisen Egyptin maalla/ ihmisen esicoisesta nijn eläinden esicoisen asti: sentähden uhran minä HERralle jocaidzen cuin ensin äitins cohdun awa/ joca miehenpuoli on/ ja jocaidzen esicoisen minun lapsistani lunastan minä. Ja tämän pitä oleman merkixi sinun kädesäs/ ja muistoxi sinun edesäs/ että HERra on johdattanut meidän wäkewällä kädellä Egyptistä. COsca Pharao oli päästänyt Canssan/ ei Jumala johdattanut heitä sitä teitä Philisterein maan läpidze/ joca tärkein oli: sillä Jumala ajatteli että Canssa jocus catuis/ cosca he näkisit sodan heitäns wastan/ ja palajaisit Egyptijn. Sentähden hän johdatti Canssan ymbärins corwen läpidze punaista merta cohden. Ja Israelin lapset läxiti warustettuna Egyptin maalda. Ja Moses otti myötäns Josephin

TOINEN MOSEXEN KIRJA

luut: sillä hän oli wannottanut Israelin lapset/ sanoden: Jumala on teitä edziwä/ nijn wiekät minun luuni täädä myötän. Nijn he läxit Suchothista/ ja sioitit heidäns Etamin corpe likemmä. Ja HERra käwi heidän edelläns päiwällä pilwen padzas/ johdataxens heitä oikiata tietä: ja yöllä tulen padzas/ walistaxens heitä waeldaman sekä yöllä että päiwällä. Pilwen padzas ei erinnyt Canssasta päiwällä/ eikä tulen padzas yöllä.

JA HERra puhui Mosexelle sanoden: Puhu Israelin lapsille ja sano: että he palajaisit ja sioitaisit heitäns Hijrothin laxon cohdalle/ Migdolin ja meren waihelle/ BaalZephonin eteen/ ja sen cohdalle/ sioittaden heidäns meren tygö. Sillä Pharaosano Israelin lapsista: he käywät exyxis maalla/ corpi on heidän sulkenut. Ja minä paadutan Pharaon sydämen/ että hän aja heitä taca/ ja woitan cunnian Pharaosta ja caikesta hänen sotawäestäns. Ja Egyptiläisten pitä ymmärtämän/ että minä olen HERra. Ja he teit nijn. JA cuin se sanottin Egyptin Cuningalle/ että Canssa pakeni: tuli hänen ja hänen palweliains sydän käätyxi Canssa wastan/ ja he sanoit: mixi me olemme nijn tehnet/ että me päästimme Israelin palwelemast meitä? Ja hän walmisti waununs/ ja otti sotawäkens myötäns. Ja otti cuusisata parasta waunua/ nijn myös caicki muut Egyptin waunut/ ja caicki hänen sotajouckons päämiehet. Silloin HERra paadutti Pharaon Egyptin Cuningan sydämen/ ja hän ajoi taca Israelin lapsia/ jotca cuitengin olit corkian käden cautta lähtenet. Nijn Egyptiläiset ajoit heitä taca/ ja saawutit heidän meren tykönä/ cusa he idzens sioittanet olit/ hewoisten/ waunuin/ radzasmiesten/ ja coco Pharaon sotawäen cansa/ Hijrothin laxos/ BaalZephonin cohdalla. Ja cuin Pharaos lähestyi heitä/ nostit Israelin lapset silmäns/ ja cadzo/ Egyptiläiset tulit heidän peräsäns/ ja he peljästyit sangen suurest/ ja huusit HERran tygö. Ja he sanoit Mosexelle: eikö hautoja ollut Egyptis/ että rupeisit meitä johdattaman corpeen cuoleman? mixis meille nijn olet tehnyt/ että meitä johdatit Egyptist? Eikö tämä se ole cuin me sanoimme sinulle Egyptisä? anna meidän olla/ että me palwelisim Egyptiläisiä: sillä meidän olis parambi palwella Egyptiläisiä/ cuin cuolla corwesa. Moses sanoi Canssalle: älkät peljätkö/ seisocat ja cadzocat/ mingä autuuden HERra tänäpäpä teke teille:

TOINEN MOSEXEN KIRJA

sillä näitä Egyptiläisiä/ jotca te tänäpä naitte/ ei teidän pidä ikänäns enämbi näkemän ijancaickisest. HERra soti teidän puolestan/ ja teidän pitä alallans oleman. HERra sanoi Mosexelle: mitäs huudat minun tygöni? sano Israelin lapsille/ että he waellaisit. Mutta nosta sinun sauwas/ ja ojenna kätes meren ylidzen/ ja eroita se yhdest/ että Israelin lapset käwisit keskeldä merta cuiwa myöden. Cadzo/ minä paadutan Egyptiläisten sydämet/ että he seurawat teidän jälisän/ nijn minä woitan cunnian Pharaosta ja caikesta hänen sotawäestäns/ hänen waunuistans ja radzasmiehistäns. Ja Egyptiläiset pitä tietämän/ että minä olen HERra/ cosca minä olen cunnian woittanut Pharaosta/ ja hänen waunuistans ja radzasmiehistäns. NIin Jumalan Engeli nousi/ joca Israelin joucon edellä käwi/ ja meni heidän taans: ja pilwen padzas sijrsi idzens heidän caswons edestä/ ja käwi heidän tacanans. Ja tuli Egyptiläisten ja Israelin jouckoin waihelle/ ja oli pimiä pilwi/ ja walais yön/ nijn ettei he coco yönä toinen toistans tainnet lähestyä. Cosca Moses ojensi kätens meren ylidze/ andoi HERra wedet juosta pois jalolla itä tuulella coco sen yön/ ja teki meren cuiwille/ ja wedet ercanit. Ja Israelin lapset käwit keskeldä merta cuiwa myöden/ ja wedet olit heille nijncuin muuri/ oikialla ja wasemalla puolella. Ja Egyptiläiset ajoit taca ja seuraisit heidän peräsäns/ caicki Pharaon hewoiset/ waunut ja radzasmiehet keskelle merta. Cosca amuwartio tuli/ cadzatti HERra Egyptiläisten joucon päälle tulen padzasta ja pilwestä/ ja saatti pelgon heidän jouckoons. Ja hän syöxi rattat erinäns heidän waunuistans/ ja cukisti heidän woimalisest ylösalaisin. Nijn sanoit Egyptiläiset: paetcam Israeli: sillä HERra soti heidän edestäns Egyptiläisiä wastan. Mutta HERra sanoi Mosexelle: ojennä kätes meren ylidze/ että wedet juoxisit Egyptiläisten ylidzen heidän waunuins ja radzasmiestens ylidzen. Nijn ojensi Moses kätens meren ylidze/ ia meri palais ennen huomenda hänen wirtaans. Ja cosca Egyptiläiset pakenit/ cohtais heidän wesi/ ja HERra pijritti heidän käskelle merta. Nijn että wesi palais ja käwi waunuin/ ja radzasmiesten/ ja coco Pharaon sotawäen ylidzen/ jotca heitä olit seurannet mereen: nijn ettei yxikän heistä pääsnytt. Mutta Israelin lapset käwit cuiwana käskeldä merta/ ja wedet olit heille nijncuin muuri oikialla ja wasemalla

TOINEN MOSEXEN KIRJA

puolella. Ja niin HERra wapahti Israelin sinä päiwänä Egyptiläisten kädest. Ja he näit Egyptiläiset cuolluna meren reunalla. Ja sen suuren käden/ jonga HERra oli osottanut Egyptiläisten päälle. Ja Canssa pelkäisit HERra/ ja uscoit hänen ja hänen palwelians Mosexen.

Silloin weisais Moses ja Israelin lapset HERralle tämän wirren/ ja sanoit: Minä weisan HERralle/ sillä hän on sangen jalon työn tehnyt/ hewoisen ja waunun hän mereen syöxi. HERra on minun wäkeyyten ja kijoswirten/ ja on minun autuuden. Hän on minun Jumalan/ ja minä cunnioitan händä/ hän on minun Isäni Jumala/ ja minä ylistän händä. HERra on äsken sotamies/ HERra on hänen nimens. Pharaon waunut ja hänen sotawäkens syöxi hän mereen. Hänen walitut päämiehens owat upotetut punaiseen mereen. Sywyys on heitä peittänyt/ ja wajoisit pohjaan/ nijncuin kiwi. HERra sinun oikia kätes teke suuren ihmien/ HERra sinun oikia kätes on lyönyt wiholisen. Ja sinun suurella cunniallas olet sinä sinun wiholises cukistanut/ Sillä cosca sinä lähetit hirmuisudes/ culutti se heidän nijncuin corren. Sinun puhaldamises cautta cocounsit wedet/ ja wirrat seisoit rouckioisa: sywydet cocounsit keskellä merta. Wiholinen sanoi: minä ajan taca ja saawutan heitä/ ja saalista jaan/ ja heihin minun mieleni jähdytän: minä wedän ulos minun mieckani/ ja minun käteni pitä heitä hucuttaman. Silloin sinun tuules puhalsi/ ja meri heitä peitti/ ja he pohjaan wajoisit/ nijncuin Blyjy wäkewis wesis. HERra/ cuca on sinun wertas jumalten seas? cuca on sinun caltaises/ joca olet niin jalo ja pyhä: hirmullinen/ kijtettäpä ja ihmetten tekiä. Coscas oikian kätes ojensit/ niin maa heitä nieli. Sinä olet johdattanut laupiudesas tämän Canssan jongas pelastit/ ja olet wienyt heidän wäkeyydesäs sinun pyhän asumisees. Cosca Canssat sen cuulewat/ wapisewat he: ahdistus käsittä Philisterit. Silloin hämmästywät Edomin Ruhtinat/ ja wapistus tarttu Moabin sangareihin/ caicki Canaan maan asuwaiset raukewat. Tulcon hämmästy heidän päällens/ ja pelco sinun wäkeyän käsiwartes cautta/ että he puunduisit nijncuin kiwi: siihenasti/ että sinun Canssas HERra läpidzen käy/ siihenasti että Canssa läpidze käy/ jonga sinä saanut olet. Johdata heitä ja istuta heitä sinun perimises wuorelle/ jonga sinä HERra asumisexes tehnyt olet/ sinun pyhydes

TOINEN MOSEXEN KIRJA

tygö HERra/ ionga sinun kätes walmistanet owat. HERra hallidze ijancaickisest ja ilman loputa. Sillä Phrao meni mereen hewoisinens/ waunuinens ja radzasmiehinens/ ja HERra palautti meren wedet heidän päällens. Mutta Israelin lapset käwit cuiwana keskeldä merta. JA MirJam Prophetissa Aaronin sisar otti candelen käteens/ ja caicki waimot seuraisit händä candeileilla ja hypyllä. Ja MirJam weisais heidän edelläns: Weisatcam HERralle/ sillä hän on sangen jalon työn tehnyt/ miehen ja hewoisen hän mereen syöxi. NIin Moses andoi waelda Israelin lapset punaisen meren tykö Surrin corpe cohden/ ja he matcustit colme päiwä corwes ja ei löytänet wettä. Nijn he tulit Maraan/ waan ei he saanet juoda sitä wettä Maras/ sillä se oli ylön carwas/ josta se paicka cudzutan Mara. Sijnä napsit Canssa Mosesta wastan/ sanoden: mitä me juomme? Mutta hän huusi HERran tygö: Ja HERra osotti hänelle puun/ jonga hän heitti weteen/ ja wedet tulit makiaksi. Sijnä pani hän heidän eteens käskyn ja oikeuden ja kiusais sijnä heitä/ ja sanoi: jos sinä cuulet sinun HERras Jumalas änen/ ja teet mikä oikeus on hänen edesäns/ ja panet hänen käskyns sinun corwijs/ ja pidät caicki hänen säätyns/ nijn en minä pane sinun päälles yhtäkän widzausta nijstä/ jotca minä Egyptiläisten päälle pannut olen/ sillä minä olen HERra sinun parandajas. JA he tulit Elimijn/ siellä oli caxitoistakymmendä lähdeettä/ ja seidzemenkymmendä palmupuuta/ siellä he sioitit idzens wetten tygö. Nijn he matcustit Elimist ja tuli coco Israelin lasten joucko Sinnin corpeen (joca on Elimin ja Sinain wälillä) wijdendenä toistakymmendenä päiwänä toisella cuulla/ sijttecuin he Egyptin maalda lähtenet olit. Ja coco Israelin lasten joucko napsit Mosesta ja Aaronita wastan/ corwesa. Ja sanoit heille: josca Jumala että me olisim Egyptin maalla HERran käden cautta cuollet cosca me istuim lihapatain tykönä/ ja oli leipä yldäkylä syötä: sillä te oletta sentähden meidän johdattanet tähän corpeen cuolettaxen näljällä caicke tätä joucko. Nijn sanoi HERra Mosexelle: Cadzo/ minä annan sata teille leipä taiwast/ ja Canssan pitä cocoman jocopäiwä nijn paljo cuin he tarwidzewat/ coetellaxeni heitä/ jos he waeldawat minun käskyisäni elickä ei. Cuudendena päiwänä pitä heidän idzens walmistaman cocoman caxikertaisest sen ehton/

TOINEN MOSEXEN KIRJA

cuin he muutoin jocabäiwä cocowat. Moses ja Aaron sanoit Israelin lapsille: ehtona pitä teidän ymmärtämän/ HERran johdattanen teidän Egyptin maalda. Ja huomena pitä teidän näkemän HERran cunnian: sillä hän on cuullut teidän napistuxen HERra wastan. Ja mitkä me olemme/ että te napisetta meitä wastan? Wielä sanoit Moses: HERra anda teille ehtona liha syödäxen/ ja huomena leipä yldäkyllä/ että HERra on cuullut teidän napistuxen/ jolla te olette napisnet händä wastan. Sillä mitkä me olemme? teidän napistuxen ei ole meitä/ mutta HERra wastan. Ja Moses sanoit Aaronille: sano coco Israelin lasten joucolle: tulcat HERran eteen/ sillä hän on cuullut teidän napistuxen. Ja cuin Aaron näitä puhunut oli caikelle Israelin lasten joucolle: käänsit he idzens corpen päin/ ja cadzo/ HERran cunnia näyi pilwes. Ja HERra sanoit Mosexelle: Minä olen cuullut Israelin lasten napistuxen/ puhu heille: ehtona pitä teillä oleman liha syödäxen/ ja amulla rawituxi tuleman leiwästä/ ja teidän pitä ymmärtämän/ että minä olen HERra teidän Jumalan. Ja ehtona tulit peldocanat ja peitit leirin/ ja amulla oli caste leirin ymbärins. Ja cuin caste tuli pois: cadzo/ nijn oli corwes jotakin ymmyrjäistä ja piendä/ nijncuin härmä maan päällä. Ja cuin Israelin lapset sen näit/ sanoit he toinen toisellens: Man tämä on/ sillä ei he tiennet mikä se oli. Mutta Moses sanoit heille: tämä on se leipä/ jonga HERra teille on andanut syödäxen. Tämä on se josta HERra käskenyt on. Jocainen cootcan sijtä nijn paljo cuin hän idze syö/ ja ottacat Gomor joca päälugulle/ hengilugun jälkeen cuin on hänen majasans. Ja Israelin lapset teit nijn/ ja cocoisit muutammat enämmän ja muutammat vähemmän. Waan cuin he mittaisit sen Gomorilla/ nijn ei hänellä mitän lijaxi ollut/ joca paljo coonnut oli/ eikä sildä mitän puuttunut/ joca vähemmän cocois: mutta jocainen oli coonnut nijn paljo cuin he syödäxens tarwidzit. Ja Moses sanoit heille: ei kenengän pidä sijtä huomenehi mitän jättämän. Mutta ei he cuullet Mosesta/ waan monicahdat jätit sijtä jotakin huomenehi. Nijn madot caswoit sijhen ja tuli haiseman. Ja Moses wihastui heidän päällens. Nijn he cocoisit sijtä joca aamu/ nijn paljo cuin jocainen syödäxens tarwidzi. Mutta cosca päiwä tuli palawaxi/ nijn se suli. JA cuudendena päiwänä cocoisit he

TOINEN MOSEXEN KIRJA

caxikertaisest sijtä leiwästä/ caxi Gomoria cullengin. Ja caicki päämiehet Canssan seast tulit ja ilmoitit sen Mosexelle. Ja hän sanoi heille: tämä on se cuin HERra sanonut on: huomena on Sabbathi/ se pyhä lepo HERralle/ mitä te leiwotte se leipocat/ ja mitä te keitätte se keittäkät/ mutta mitä lijaxi on jättäkät se/ tähdelle panda huomenexi. Ja he jätit sijtä huomenexi/ nijncuin Moses käskenyt oli: ja ei tullut se haiseman/ eikä matoa tullut siihen. Nijn sanoi Moses: syökät se tänäpänä/ sillä tänäpänä on HERran Sabbathi/ tänäpänä et te sitä löydä kedolda. Cuusi päiwä pitä teidän cocoman/ mutta seidzemendenä päiwänä on Sabbathi/ ja sinä päiwänä ei löytä sitä. Mutta seidzemendenä päiwänä läxit muutamat Canssan seast cocoman/ ja ei he löynnet mitän. Nijn sanoi HERra Mosexelle: cuinga cauwan et te pidä minun käkäskyjäni ja säätyjäni? Cadzocat/ HERra on teille andanut Sabbathin/ ja sentähden on hän andanut teille cuudendena päiwänä cahden päiwän leiwän/ nijn olcan sijs jocainen cotona idzellens/ ja älkän yxikän lähtekö siastans seidzemendenä päiwänä. Nijn lewäisit Canssa seidzemendenä päiwänä. Ja Israelin huone cudzui hänen nimens Man/ ja se oli nijncuin Corianderin siemen walkia/ ja maisti nijncuin sämbylä hunajan cansa. JA Moses sanoi: tämä on se cuin HERra käskenyt on: täytä Gomor sijtä/ kätkettä teidän lapsillen/ että se leipä nähtäisin jolla minä olen teitä ruockinut corwesa/ cosca minä johdatin teitä Egyptin maalda. Ja Moses sanoi Aaronille: ota astia/ ja pane siihen Gomorin täysi Manna/ ja pane HERran eteen/ tallella pidettä lapsillen. Nijncuin HERra käskenyt oli Mosexelle. Nijn Aaron pani sen todistuxen eteen tallella pidettäwäxi. Ja Israelin lapset söit Manna neljäkymmendä ajastaica/ siihen asti cuin he tulit sille maalle cuin heidän asuman piti/ cuin he tulit Canaan maan rajoille/ söit he Manna. Ja Gomor on kymmenes osa Ephast.

JA coco Israelin lasten joucko matcustit Sinnin corwesta/ heidän päiwäcunnisans HERran käskyn jälkeen/ ja sioitit idzens Raphidimijn. Siellä ei ollut wettä Canssalla juoda. Ja Canssa napolisit Mosesta wastan ja sanoit: andacat meille wettä juodaxem. Moses sanoi heille: mitä te torutte minun cansani? Mixi te kiusatte HERra? Cosca Canssa siellä janoisit wettä/ napolisit

TOINEN MOSEXEN KIRJA

he Mosesta wastan/ ja sanoit: mitä wasten sinä olet meidän johdattanut Egyptistä/ cuolettakses meitä ja meidän lapsiam/ ja meidän eläimitäm janolla? MOses huusi HERran tygö/ sanoden: mitä minä teen tälle Canssalle? wäähä puuttu ettei he kiwitä minua. Sanoi HERra Mosexelle: mene Canssan edellä/ ja ota cansas muutamia Israelin wanhimista/ ja sinun sauwas jolla sinä löit wettä/ ota sinun kätees ja mene. Cadzo/ minä seison siellä sinun edesäs calliolla Horebis/ siellä sinun pitä calliota lyömän/ ja sijtä pitä wedet juoxeman/ nijn että Canssa sijtä juoda saa. Ja Moses teki nijn Israelin wanhimitten edes. Sentähden cudzui hän sen paican Massa Meriba Israelin lasten toran tähden/ ja sentähden että he kiusaisit HERra/ sanoden: olleco HERra meidän seasam elickä ei? NIin Amalech tuli: ja sodei Israeli wastan Raphidimis. Ja Moses sanoi Josualle: walidze meille miehiä/ mene ja sodi Amalechiä wastan: huomena minä seison mäen cuckulalla/ ja pidän Jumalan sauwan kädesäni. Ja Josua teki nijncuin Moses sanoi hänelle/ ja sodei Amalechia wastan. Mutta Moses/ Aaron ja Hur astuit mäen cuckulalle. Ja nijncauwan cuin Moses piti kätens ylhällä/ woitti Israel/ mutta cosca hän kätens laski alas/ woitti Amalech. Mutta Mosexen kädet olit rascat/ sentähden otit he kiwen ja asetit hänen alans/ että hän istuis sen päällä. Waan Aaron ja Hur pidit ylhällä hänen käsiäns cumbikin puoleldans/ nijn wahwistuit hänen kätens auringon laskeman asti. Ja Josua hucutti Amalechin ja hänen Canssans/ miecan terällä. Ja HERra sanoi Mosexelle: kirjoita nämät muistoksi kirjaan/ ja muistuta Josuan corwisa/ sillä minä pyhin Amalechin muiston taiwan alda. Ja Moses rakensi Altarin/ ja cudzui hänen nimens: HERra Nissi. Sillä hän sanoi: se on muisto HERran istuimen tykönä/ että HERran sota pitä oleman Amalechiä wastan sugusta nijn sucuun. JA cosca Jethro Midianin pappi Mosexen appi/ cuuli caicki mitä Jumala Mosexen ja Israelin Canssan cansa oli tehnyt: että HERra oli johdattanut Israelin Egyptistä. Otti hän Ziporan Mosexen emännän/ jonga hän oli tacaperin lähettänyt. Ja caxi hänen poicans/ joista toisen nimi oli Gerson/ sillä hän sanoi: minä olen tullut muucalaisexi wieralla maalla. Ja toisen nimi Eliezer/ sillä hän sanoi: minun Isäni Jumala on ollut minun apun/ ja on

TOINEN MOSEXEN KIRJA

pelastanut minun Pharaon miecasta. COsca JEthro Mosexen appi ja hänen poicans ja hänen emändäns tulit Mosexen tygö corpeen/ cusa hän idzens sioittanut oli Jumalan wuorelle. Käski hän sano Mosexelle: minä Jethro sinun appes olen tullut sinun tygös ja sinun emändäs/ ja molemmat hänen poicans hänen cansans. Nijn meni Moses appens wastan/ ja cumarsi idzens hänen edesäns ja suuta andoi hänen. Ja cosca he olit terwehtänet toinen toistans/ menit he majaan. Nijn jutteli Moses apellens caicki mitä HERra tehnyt oli Pharaolle ja Egyptiläisille Israelin tähden/ ja caiken sen waiwan cuin heillä tiellä oli ollut/ ja että HERra oli auttanut heitä. Ja Jethro riemuidzi caikesta hywästä/ cuin HERra oli tehnyt Israelille/ että hän oli pelastanut heitä Egyptiläisten kädest. Ja Jethro sanoi: kijtetty olcon HERra/ joca teidän pelastanut on Egyptiläisten ja Pharaon kädest/ joca myös taita wapahta Canssans Egyptiläisten kädestä. Nyt minä tiedän että HERra on suurembi cuin caicki jumalat/ sentähden että he ylpiäst heitä wastan tehnet olit. Ja Jethro Mosexen appi otti poltoughria ja uhrais Jumalalle. Nijn tuli Aaron ja caicki wanhimmat Israelist syömän leipä Mosexen apen cansa Jumalan edes. JA toisna päiwänä istui Moses oikeutta tekemän Canssalle/ ja Canssa seisoi Mosexen ymbärillä amusta nijn ehtosen asti. Cosca hänen appens näki caicki mitä hän teki wäen cansa/ sanoi hän: mikä tämä on cuin sinä teet tälle wäelle? mixi sinä istut yxinäns/ ja caicki Canssa sinun ymbärilläs seisowat/ hamast amusta nijn ehtoseen? Moses wastais händä: Canssa tule minun tygöni/ ja kysy Jumalalda neuwo. Sillä cosca heillä on jotakin asiata/ tulewat he minun tygöni/ että minun pitä oikeutta tekemän jocaidzen wälillä/ ja hänen lähimmäisens/ ja osottaman heille Jumalan oikeudet ja käskyt. Hänen appens sanoi hänelle: et sinä oikein tee. Sinä wäsyttät peräti idzes sekä tämän Canssan cuin sinun cansas on: sillä tämä asia on sinulle ylön rascas/ et taida sinä sitä yxinäs toimitta. Mutta cuule minun äneni/ minä neuwon sinua/ ja Jumala on sinun cansas. Holho sinä Canssa Jumalan edes/ ja tuota heidän asians Jumalan eteen/ ja muistuta heille oikeudet ja käskyt/ ja osota heille tie/ jota heidän waeldaman pitä/ ia ne työt cuin heidän tekemän pitä. Mutta edzi sinulles caiken Canssan seast wagat miehet/ Jumalata

TOINEN MOSEXEN KIRJA

pelkäväiset/ totiset/ ja jotca ahneutta wihawat/ ja aseta ne heille päämiehixi/ monicahdat tuhannen päälle/ monicahdat sadan päälle/ monicahdat wijdenkymmenen päälle/ ja monicahdat kymmenen päälle. Että ne aina Canssalle oikeuden tekisit. Mutta cosca jocu rascas asia tule/ että he sen tuowat sinun etees/ mutta caicki pienet asiat he idze ratcaiscan: ja nijn se sinulle on huokiambi/ ja he candawat cuorma sinun cansas. Jos sinä sen teet/ nijns taidat Jumalan käskyn toimitta/ ja caicki Canssa mene cotians rauhas. Moses cuuli appens änen/ ja teki caicki cuin hän sanoi hänelle. Ja walidzi wagat miehet caikest Israelist/ ja asetti heidän Canssan päämiehixi/ monicahdat tuhannen päälle/ monicahdat sadan päälle/ monicahdat wijdenkymmenen päälle/ ja monicahdat kymmenen päälle. Että heidän aina piti Cansan asiat ratcaiseman. Mutta jotca rascat asiat olit/ lyckäisit he Mosexen ala/ waan caicki pienet asiat he idze ratcaisit. Ja nijn Moses andoi appens mennä cotia omalle maallens.

COImandena Cuucautena Israelin lasten lähtemisest Egyptin maalda tulit he sinä päiwänä Sinain corpeen. Sillä he olit lähtenet Raphidimist/ ja tahdoit Sinain corpeen/ ja sioitit idzens sijhen corpeen: wuoren cohдалle. JA Moses astui ylös Jumalan tygö. Ja HERra huusi händä wuorelda/ ja sanoi: tätä sinun pitä sanoman Jacobin huonelle: ja Israelin lapsille ilmoittaman. Te oletta nähnet mitä minä Egyptiläisille tehnyt olen/ ja cuinga minä olen teitä candanut cotcain sijwillä/ ja olen saattanut teidän minun tygöni. Jos te sijs minun äneni cuuletta ja pidätte minun lijttoni/ nijn teidän pitä oleman minun omani caikist Canssoist/ sillä coco maa on minun. Ja teidän pitä oleman minullen papillinen waldacunda ja pyhä Canssa. Nämät owat ne sanat/ jotca sinun pitä Israelin lapsille sanoman. Moses tuli ja cudzui cocoon wanhimmat Canssan seast/ ja jutteli heille caicki sanat jotca HERra käskenyt oli. Ja caicki Canssa wastais/ ja sanoi: caicki mitä HERra puhunut on/ me teemme. Ja Moses sanoi jällens Canssan sanat HERralle. Nijn HERra sanoi Mosexelle: cadzo/ minä tulen sinun tygös paxus pilwes/ että Canssa cuule minun sanani/ jotca minä sinun cansas puhun/ ja usco sinun ijancaickisest. Ja Moses ilmoitti HERralle Canssan puhen. JA HERra sanoi Mosexelle: mene

TOINEN MOSEXEN KIRJA

Canssan tygö ja pyhitä heitä tänäpäpä ja huomena/ että he waattens pesisit. Ja olisit colmandena päiwänä walmit/ sillä colmandena päiwänä HERra on astuwa alas caiken Canssan eteen Sinain wuorelle. Ja pane raja Canssan ymbärille/ sanoden heille: carttacat teitän ettet te wuorelle astu taicka satu sijhen: Sillä joca sijhen wuoreen sattu/ sen pitä totisest cuoleman. Ei yxikän käsi pidä häneen rupeman/ waan hänen pitä kiwillä kiwitettämän/ eli nuolilla ammuttaman läpidze/ joco se eläin taicka ihminen olis/ ei pidä sen elämän. Cosca äni rupe pitkän cajahtaman/ silloin he wuorelle astucan. Moses astui wuorelda Canssan tygö/ ja pyhitti heitä/ ja he pesit waattens. Ja hän sanoi heille: olcat colmandena päiwänä walmit/ ja älkät ryhtykö waimoin. CUin colmas päiwä tuli/ nijn amulla rupeis pitkäinen cuuluman/ paxun pilwen cansa wuorella/ ja sangen wäkewä Basunan äni/ nijn caicki Canssa/ jotca leiris olit/ peljästyit. Ja Moses johdatti Canssan leirist Jumalata wastan: nijn he astuit wuoren ala. Mutta coco Sinain wuori suidzi/ sijtä että HERra astui alas sen päälle tules/ ja sen sawu käwi ylös nijncuin pädzistä/ nijn että coco wuori sangen cowan wapisi. Ja sen Basunan helinä enämmin ja enämmin enäni. Moses puhui ja Jumala wastais händä cuulttawast. Cuin nyt HERra oli tullut alas Sinain wuoren cuckoldalle/ nijn hän cudzui Mosexen wuoren cuckoldalle. Ja Moses astui sinne ylös. Nijn sanoi HERra hänelle: astu alas ja sano Canssalle/ ettei he käwis rajan ylidze HERran tygö/ händä näkemän/ ja monda heistä langeis. Nijn myös Papit jotca HERra lähestywät pitä heitäns pyhittämän/ ettei HERra heitä hucutais. Moses sanoi HERralle: eipä Canssa saa astua ylös Sinain wuorelle: sillä sinä olet meille todistanut ja sanonut: pane rajat wuoren ymbärille/ ja pyhitä se. Ja HERra sanoi hänelle: mene ja astu alas/ sinä/ ja Aaron pitä sinun cansas astuman ylös. Mutta Papit ja Canssa älkän lähestykö/ astuman ylös HERran tygö/ ettei hän heitä hucutais. Ja Moses astui alas Canssan tygö/ ja sanoi nämät heille.

JA Jumala puhui caicki nämät sanat/ sanoden: Minä olen HERra sinun Jumalas/ joca sinun Egyptin maalda orjuden huonesta ulos wienyt on. Ei sinun pidä muita Jumalita pitämän minun edesäni. Ei sinun pidä yhtäkän cuwa/ eikä jongun muoto sinulles tekemän/ taica nijden muotoista cuin

TOINEN MOSEXEN KIRJA

ylhällä taiwas owat/ eli niiden muotoista jotca alhalla owat maan päällä/ eikä niiden muotoista jotca wesis maan alla owat. Ei sinun pidä cumartaman nijtä/ eikä myös palweleman heitä: Sillä minä HERRA sinun Jumalas/ olen kijwas Jumala/ joca edziskelen Isäin pahat tegot lasten päälle/ colmandeen ja neljändeen polween/ jotca minua wihawat. Ja teen laupiuden monelle tuhannelle/ jotca minua racastawat/ ja pitävät minun käskyni. Ei sinun pidä turhan lausuman sinun HERras Jumalas nime: sillä ei HERra pidä sitä rangaisemata/ joca hänen nimens turhan lausu. Muista Sabbathin päiwä/ pyhittä. Cuusi päiwä pitä sinun työtä tekemän/ ja caicki asias ajaman. Mutta seidzemendenä päiwänä on HERran sinun Jumalas/ Sabbathi: Silloin ei sinun pidä työtä tekemän/ eikä sinun poicas/ eikä sinun tyttäres/ eikä sinun palwelias/ eikä sinun pijcas/ eikä sinun juhtas/ eikä sinun muucalaises/ joca sinun portisas on. Sillä cuutena päiwänä on HERra taiwan/ maan ja meren tehnyt/ ja caicki mitä nijsä owat/ ja lewäis seidzemendenä päiwänä. Sentähden siunais HERra Sabbathin päiwän ja pyhitti sen. Sinun pitä cunnioittaman Isäs ja äitiäs: ettäs cauwan eläisit maan päällä/ jonga HERra sinun Jumalas anda sinulle. Ei sinun pidä tappaman. Ei sinun pidä huorin tekemän. Ei sinun pidä warastaman. Ei sinun pidä wäärä todistust sanoman sinun lähimmäistäs wastan. Ei sinun pidä pyytämän sinun lähimmäises huonetta. Ei sinun pidä himoidzeman sinun lähimmäises emändätä/ eikä hänen palweliatans/ eikä pijcans/ eikä hänen härkäns/ eikä hänen Asians/ eikä mitän cuin sinun lähimmäises on. JA caicki Canssa näit pitkäisen jylinän/ ja tulen leimauxet/ ja Basunan helinän/ ja wuoren suidzewan: ja pelkäisit ja pakenit astuden taamma. Ja sanoit Mosexelle: puhu sinä meidän cansam/ me cuulemme/ ja älkän Jumala meidän cansam puhuco/ etten me cuolis. Moses puhui Canssalle: älkät peljätkö/ sillä Jumala on tullut teitä coetteleman/ ja että hänen pelcons olis teidän edesän/ ettet te paha tekis. Ja Canssa astui taamma: mutta Moses meni sen pimeyden tygö/ josa Jumala oli. Ja HERra sanoi Mosexelle: nijn sinun pitä Israelin lapsille sanoman: te oletta nähnet/ että minä olen taiwasta teidän cansan puhunut. Sentähden ei teidän pidä yhtän cappaletta minun wertanani pitämän. Hopiaisia ja cullaisia

TOINEN MOSEXEN KIRJA

jumalita ei teidän pidä teillen tekemän. Tee Altari maasta minulle/ jonga päällä sinun poltouhris ja kijtosuhris/ sinun lambas ja carjas uhrat: sillä mihingä paickaan minä säädän minun nimeni muiston/ sinne minä tulen sinun tygös ja siunan sinua. Ja jos sinä teet minulle kiwisen Altarin/ nijn älä tee sitä wuolduista kiwistä: sillä jos sinä rupet siihen weidzelläs/ nijn sinä sen turmelet. Ei myös sinun pidä astuimilla minun Altarilleni astuman/ ettei sinun häpiäs siellä paljastettais.

NÄmät owat ne oikeudet/ jotca sinun pitä paneman heidän eteens. Jos sinä ostat Hebrerin orjan/ hänen pitä sinua palweleman cuusi vuotta/ waan seidzemendenä pitä hänen lähtemän wapana ehdollans. Jos hän naimatoina on tullut/ naimatoina pitä hänen myös lähtemän/ waan jos hän nainuna tuli/ nijn lähtekän emändinens. Jos hänen Isändäns andoi hänelle emännän/ ja hän on synnyttänyt hänelle poikia ja tyttäritä/ nijn hänen emändäns ja lapsens pitä oleman hänen Isändäns omat/ waan idze hänen pitä lähtemän yxinäns. Mutta jos orja sano: minä racastan minun Isändäni/ emändäni ja lapsiani/ en tahdo minä tulla wapaxi. Nijn hänen Isändäns wiekän hänen jumalten tygö/ taicka seisautacan hänen oween/ taicka pihtipieleen/ ja läwistäkän Isändä hänen corwans nascalilla/ ja olcan ijäns hänen orjans. JOs jocu myy tyttärens orjaksi/ ei hänen pidä lähtemän nijncuin orja. Jollei hän kelpa Isännällens/ ja ei tahdo händä awioxi otta/ nijn hänen pitä andaman hänen lunastetta/ mutta muucalaiselle Canssalle ei pidä oleman hänellä woima händä myydä/ sillä hän on cadzonut hänen ylön. Mutta jos hän naitta pojallens hänen/ nijn andacan hänen nautita tyttären oikeutta. Jos hän pojallens otta toisen/ nijn ei hänen pidä kieldämän häneldä hänen rawindotans/ waatteitans/ ja Awioskäskyn oikeutta. Jollei hän tee hänelle näitä colme: nijn hänen pitä wapana lähtemän lunastamata. Joca lyö ihmisen nijn että hän cuole/ hänen pitä totisest cuoleman. Waan jollei hän ole hänen hengens jälkeen wäjynnyt/ mutta Jumala on andanut hänen tapaturmast langeta hänen käsijns/ nijn minä määrän sinulle paican/ johonga hänen pakeneman pitä. Mutta jos jocu ylpeydest tappa lähimmäisens cawaludella/ sen sinun pitä ottaman minun Altarildanikin pois/ cuoletetta. JOca lyö Isäns

TOINEN MOSEXEN KIRJA

taicka äitiäns/ hänen pitä totisest cuoleman. Joca warasta ihmisen ja myy hänen/ ja löytän hänen tykönäns/ hänen pitä totisest cuoleman. Ja joca kiroile Isäns ja äitiäns/ hänen pitä toisest cuoleman. COsca miehet keskenäns rijtelewät/ ja toinen lyö toista kiwellä eli rusicalla/ ja ei cuole/ waan maca wuotesans/ Jos hän parane/ nijn että hän käy ulos sauwans nojalla/ nijn sen pitä syyttömän oleman joca löi/ ainoastans maxacan hänen työns wahingon/ josta hän on estetyxi tullut/ ja andacan Lääkärin palcan. COsca jocu lyö palcollistans sauwalla/ nijn että hän cuole hänen käsijns/ hänen pitä rangaistuxen kärsimän. Waan jos hän päiwän taicka caxi elä/ ei pidä händä costettaman/ sillä se on hänen rahans. JOs miehet rijtelewät keskenäns/ ja louckawat rascan waimon/ nijn että häneldä lapsi huckan tule/ ja ei wahingo tapahdu/ nijn hänen pitä rahalla rangaistaman/ senjälken cuin waimon mies häneldä ano/ ja se pitä annettaman arwiomiesten ehdost. Mutta jos jotacuta wahingota tule/ nijn pitä hänen andaman hengen hengest. Silmän silmäst/ hamban hambast: käden kädest/ jalan jalast. Polton poltost/ haawan haawast/ sinimarjan sinimarjast. JOca lyö palcollisens silmän ja turmele sen/ hänen pitä päästämän hänen wapaxi silmän tähden. Nijn myös jos hän lyö hänen palcolliseldans hamban suusta/ nijn pitä hänen päästämän händä wapaxi hamban tähden. JOs härkä cuocaise miehen eli waimon/ nijn että hän cuole/ se härkä pitä kiwitettämän/ ja ei pidä hänen lihans syötämän/ ja nijn on härjän Isändä wiatoin. Mutta jos härkä ennen oli harjandunut cuockiman/ ja hänen Isännällens oli sanottu/ ja ei hän corjannut händä/ jos hän sijtte tappa miehen eli waimon/ nijn pitä härkä kiwitettämän ja hänen Isändäns cuoleman. Mutta jos hän rahalla pääse/ nijn pitä hänen andaman hengens lunastuxexi/ nijn paljo cuin määrätän. Sillä tawalla pitä myös hänen cansans tehtämän/ jos hän pojan eli tyttären cuocaise. Jos jocu härkä cuocaise palcollisen/ nijn pitä hänen andaman heidän Isännällens colmekymmendä hopia sicli/ ja härkä pitä kiwitettämän. JOs jocu awa cuopan/ taicka caiwa cuopan/ jos ei hän sitä jällens peitä/ ja härkä eli Asi sijhen puto. Nijn pitä sen cuopan Isändä maxaman rahalla toiselle/ mutta sen cuolluen pitä hänen oleman. JOs jongun härkä cuocki toisen miehen

TOINEN MOSEXEN KIRJA

härjän/ että se cuole/ nijn pitä heidän myymän sen elävän härjän/ ja jacaman rahan/ nijn myös cuollen härjän jacaman. Elickä jos se oli tiettäwä/ että se härkä on ennen tottunut cuockiman/ ja hänen Isändäns ei corjannut händä/ nijn hänen pitä andaman härjän härjästä/ ja se cuollut pitä hänen oleman.

JOs jocu warasta härjän taicka lamban/ ja teurasta eli myy sen/ hänen pitä andaman wijsi härkä yhdestä härjästä/ ja neljä lammast yhdestä lambasta. JOs waras käsitetän/ cosca hän idzens sisälle cangotta/ ja hän lyödän cuoliäxi: nijn ei pidä tappajan wereen wicapään oleman. Waan jos auringo on nosnut/ nijn pitä tappajan cuolemaan wicapään oleman. Warcan pitä jällens maxaman/ jollei hänellä ole wara/ nijn myytäkän hän warcaudens tähden. Jos warcan cappale löytän elävänä hänen tyköns/ härkä/ Asi eli lammas/ nijn pitä hänen jällens caxikertaisest maxaman. JOs jocu wahingon teke toisen pellos eli wijnamäes/ nijn että hän päästä carjans ja wahingota teke toisen pellos/ hänen pitä sijtä parhasta/ cuin hänen omasa pellosans eli wijnamäesäns löytän/ maxaman. JOs walkia wallallens pääse/ ja orjantappuroihin sytty/ nijn että kykät eli laiho/ joca vielä ottamata on/ eli peldo poldetan/ nijn sen pitä maxaman cuin walkian päästi. JOs jocu anda lähimmäisellens raha eli muuta calua kätköön/ ja se warastetan hänen huonestans: jos se waras löytän/ nijn hänen pitä sen caxikertaisest maxaman. Ja jos ei waras löytä/ nijn pitä huonen isännän tuotaman jumalitten eteen/ jos ei hän ole käsiäns satuttanut lähimmäisens caluun. JOs jocu soimu on härjästä/ eli Asist/ taicka lambast/ eli waattest/ eli jongun muun tähden cuin on tullut pois/ nijn pitä heidän molembain asians tuleman jumalitten eteen/ cumman jumalat wicapääxi löytäwät/ sen pitä lähimmäisellens caxikertaisest maxaman. JOs jocu anda lähimmäisellens Asin eli härjän/ eli lamban/ taicka mikä eläin se olis/ tähdelle/ ja se cuole taicka saa muutoin wamman/ taicka ajetan pois/ ettei yxikän sitä näe/ Nijn pitä walan heidän molembain wälilläns käymän HERran cautta/ ettei hän ole satuttanut kättäns lähimmäisens caluun. Ja sen jonga calu oma oli/ pitä siihen walaan tytymän. Ja toisen ei pidä sitä maxaman. Jos waras sen warasta häneldä/ nijn pitä

TOINEN MOSEXEN KIRJA

hänen sen maxaman Isännälle. Mutta jos se raadeldu on/ nijn pitä hänen todistajat tuoman/ ja ei mitän jällens andaman. JOs jocu otta lainaxi lähimmäiseldäns/ ja se tule riwinomaxi eli cuole/ nijn ettei sen Isändä ole läsnä/ nijn hänen pitä sen maxaman. Mutta jos sen Isändä on sijnä tykönä/ nijn ei hänen pidä sitä maxaman: että hän sen rahallans palcannut on. JOs jocu wiettele neidzen/ joca ei wielä ole kihlattu/ ja maca hänen/ sen pitä hänelle andaman huomenlahjan/ ja ottaman hänen emännäxens. Jos hänen Isäns ei suo händä hänelle/ nijn hänen pitä andaman raha/ nijn paljo cuin neidzen huomenlahja on. WElhonaisia ei sinun pidä salliman elä. Joca järjettömäin luondocappalden cansa yhteyndy/ hänen pitä totisest cuoleman. Se joca uhra jumalille/ ja ei ainoalle HERralle/ hänen pitä kirottu oleman. MUucalaisia ei sinun pidä ryöstämän/ eikä myös polcuna pitämän/ sillä te oletta myös ollet muucalaisna Egyptin maalla. EI teidän pidä yhtän leske eli orwoilasta murhelisexi saattaman. Jos sinä heitä murhelisexi saatat/ nijn he huutawat minun tygöni/ ja minä cuulen heidän huutons. Ja minun wihan julmistu/ nijn että minä tapan teidän miecalla/ ja teidän emändän pitä tuleman leskixi/ ja teidän lapsen orwoixi. COsca sinä lainat minun Canssalleni raha/ köyhälle cuin sinun tykönäs on/ ei sinun pidä angaran oleman händä wastan hänelle wahingoxi/ eli caswoja waatiman. COsca sinä lähimmäiseldäs waatten otat pandixi/ nijn sinun pitä andaman sen hänelle jällens/ ennen cuin auringo laske. Sillä hänen waattens on hänen ihons ainoa werho/ josa hän lepä. Jos hän huuta minun tygöni/ nijn minä cuulen händä/ sillä minä olen laupias. JUmalita ei sinun pidä kiroileman/ ja sitä ylimmäistä sinun Canssas ei sinun pidä häwäisemän. SInun utistas ja pisaroitas ei sinun pidä wijwyttelemän. Esicoisen sinun pojistas pitä sinun andaman minulle. Nijn pitä myös sinun tekemän härkäis ja lammastes cansa. Seidzemen päiwä anna heidän olla emäins tykönä/ cahdexandena päiwänä pitä sinun sen andaman minulle. Teidän pitä oleman pyhä Canssa minulle. Sentähden ei teidän pidä syömän liha/ joca medzän pedoilda raadeldu on/ mutta heittämän sen coirille.

TOINEN MOSEXEN KIRJA

Ei sinun pidä uscoman walheita/ ettäs auttaisit jumalatoinda ja tulisit wääräxi todistajaxi. Ei sinun pidä joucko seuraman pahuteen: eikä myös wastaman oikiuden edes/ nijn että sinä poicket joucon jälkeen pois oikeudesta. Ei sinun pidä caunisteleman köyhä hänen asiasans. COsca sinä cohtat wiholises härjän eli Asin exyxis: nijn sinun pitä johdattaman sen hänelle jäl lens. Coscas näet wiholises Asin olewan cuorman alla/ cawata ettes händä jättäis/ waan unhota omas hänen tähtens. Ei sinun pidä sortaman sinun köyhäs oikeutta hänen asiasans. Ja ole caucana wääristä asioista. Wiatoinda ja hurscasta ei sinun pidä tappaman/ sillä en minä anna jumalattomalle oikeutta. Ei sinun pidä lahjoja ottaman: sillä lahjat socaisewat näkewät/ ja käändäwät hurscasten asiat. Ei teidän pidä solwaiseman muucalaisia/ sillä te tiedätte muucalaisten sydämet/ että te myös idze oletta ollet muucalaiset Egyptin maalla. Cuusi vuotta pitä sinun kylwämän sinun maas: ja cocoman sen tulon. Waan seidzemendenä vuonna/ pitä sinun sen lewolle ja kyndämätä jättämän/ että kyöhät sinun Canssastas sijtä syödä saisit. Ja mitä jää/ sen medzän pedot syökän. Nijn pitä myös sinun tekemän wijnamäkes ja öljymäkes cansa. CUusi päiwä pitä sinun työtäs tekemän/ mutta seidzemendenä päiwänä pitä sinun lepämän: että sinun härkäs ja Asis saisit lewätä/ ja sinun pijcas poica ja muucalainen sais idzens wirwotta. Caicki ne cuin minä olen teille sanonut/ pitä teidän pitämän. Ja wierasten jumalitten nime ei pidä teidän muistaman/ ja teidän suustan ei pidä ne cuuluman. COlmasti wuodes pitä teidän minulle juhla pitämän. Nimittäin/ happamattoman leiwän juhlan pitä sinun pitämän/ nijn että sinä seidzemen päiwä syöt happamatoinda leipä (nijncuin minä sinulle käskenyt olen) siihen aican sillä cuulla Abib. Sillä että sillä ajalla olet sinä lähtenyt Egyptistä: mutta älä tule tyhjin käsin minun eteeni. Ja sen juhlan coscas ensin rupet pellolda corjaman/ mitäs siihen kylwänyt olet. Ja corjamisen juhlan/ wuoden lopus/ cosca sinä työs kedolda corjannut olet. COlmasti wuodes pitä caicki sinun mieswäkes tuelman HERran Jumalan eteen. Ei sinun pidä uhraman minun uhrini werta happaman taikinan cansa. Ja minun juhlani lihawus ei pidä ylidze yön jäämän huomenexi. Utista ensimmäisest sinun maas hedelmästä/

TOINEN MOSEXEN KIRJA

pitä sinun tuoman sinun HERras Jumalas huoneseen. Ja ei sinun pidä keittämän wohla nijncauwan cuin hän emäns ime. CADzo/ minä lähetän Engelini sinun edelles warjeleman sinua tiellä/ ja johdattaman sinun siihen paikkaan/ cuin minä olen sinulle walmistanut. Sentähden carta hänen caswons/ ja cuule hänen änens/ älä hänen mieldäns pahoita: sillä ei hän jätä rangaisemata teidän ylidzekäymistän/ Ja minun nimen on hänes. Waan jos sinä cuulet hänen änens/ ja teet caicki cuin minä sinulle käsken/ nijn minä olen sinun wiholistes wiholinen/ ja sinun wainoittes wainoja. Cosca minun Engelin käy sinun edelläs/ ja johdatta sinun Amorrerein/ Hetherein/ Phereserein/ Cananerein/ Hewerein ja Jebuserein tygö: ja minä häwitän heitä. Nijn ei sinun pidä cumartaman heidän jumalitans/ eikä myös heitä palweleman/ ja älä tee heidän tecoins jälken/ mutta sinun pitä heidän epäjumalans heittämän pois/ ja lyömän ricki. Mutta HERra teidän Jumalatan pitä teidän palweleman/ nijn hän siuna sinun leipäs ja sinun wetes/ ja minä otan sinulda pois caicki sairaudet. Ei yxikän kesken synnyttäwäinen eikä hedelmätöin pidä oleman sinun maasas/ ja minä annan sinun wanhaxi tulla. Minä lähetän minun pelconi sinun edelles/ ja teen caiken Canssan epäilewäisexi/ cungas tulet: ja saatan caicki sinun wiholises pacoon sinun edestäs. Minä lähetän hörhöläiset/ sinun edelles/ jotca pitä ajaman pois sinun edestäs/ Hewerit/ Cananerit ja Hetherit. En minä heitä aja ulos yhtenä vuonna sinun edestäs/ ettei maa autiaxi tulis/ eikä medzän pedot enänis sinua wastan. Wähittäin minä heitä ajan ulos sinun edestäs siihenasti ettäs caswat ja omistat maan. Ja minä panen sinun maas rajat punaisesta merestä nijn Philisterein meren asti/ ja corwesta nijn wirtan asti: sillä minä annan maan asuwaiset sinun kätees/ ajaxes heitä ulos edestäs. Ei sinun pidä lijtto tekemän heidän cansans/ eikä heidän jumalittens cansa. Waan älä salli heidän asua sinun maasas/ ettei he kehotais sinun syndiä tekemän minua wastan: sillä jos sinä palwelet heidän jumalitans/ nijn se on sinulle pahennoxexi.

JA hän sanoi Mosexelle: astu HERran tygö/ sinä ja Aaron/ Nadab ja Abihu/ ja seidzemenkymmendä wanhinda Israelistä/ ja cumartaca taambana. Mutta

TOINEN MOSEXEN KIRJA

Moses lähestykön yxinäns HERran tygö/ ja älkön muut lähestykö/ älkön myös Canssa astuco ylös hänen cansans. JA Moses tuli ja jutteli Canssalle caicki oikeudet. NIjn wastais caicki Canssa yhdellä änellä/ ja sanoit: caicki ne sanat cuin HERra puhunut on/ tahdom me tehdä. NIin kirjoitti Moses caicki HERran sanat/ ja nousi warhain amulla/ ja rakensi altarinwuoren paltaan/ cahdentoistakymmenen padzan cansa/ cahdentoistakymmenen Israelin sucucunnan jälkeen: Ja lähetti sinne nuoria miehiä Israelin lapsista/ uhraman poltoughria ja kijtosuhria/ HERralle mulleista. JA Moses otti puolen werestä ja pani maljaan/ mutta toisen puolen werestä prijscotti hän altarille. Ja otti lijton kirjan/ ja luki sen Canssan corwain cuulden. Ja cuin he sanoit: caicki cuin HERra puhunut on/ tahdom me tehdä ja olla hänelle cuuliaiset. NIin Moses otti weren ja prijscotti Canssan päälle/ ja sanoi: cadzo/ tämä on lijton weri/ jonga HERra teke teidän cansan caickein näiden sanain päälle. NIin astui Moses/ Aaron/ Nadab ja Abihu ylös/ ja seidzemenkymmendä Israelin wanhinda. JA näit Israelin Jumalan: hänen jalcains alla oli nijncuin caunis Saphijri ja cuin taiwas/ cosca sejäs on. Eikä satuttanut kättäns Israelin lasten päämiehijn/ Ja cuin he olit nähnet Jumalan/ nijn he söit ja joit. JA HERra sanoi Mosexelle: astu ylös minun tygöni wuorelle/ ja ole siellä/ että minä annan sinulle kiwiset taulut/ lait/ ja käskyt/ cuin minä kirjoittanut olen/ jotca sinun pitä heille opettaman. Silloin nousi Moses ja hänen palwelians Josua/ ja Moses astui ylös Jumalan wuorelle. JA sanoi wanhimmille: olcat täsä sijhenasti cuin me palajamme teidän tygön: cadzo/ Aaron ja Hur owat teidän tykönän/ jos jocu asia tule/ se saattacat heidän eteens. Cosca Moses tuli wuorelle/ nijn pilwi peitti wuoren. Ja HERran cunnia asui Sinain wuorella ja peitti sen pilwellä/ cuusi päiwä: ja hän cudzui Mosexen pilwest seidzemendenä päiwänä. JA HERran cunnia oli nähdä nijncuin culuttawainen tuli wuoren cuckulalla/ Israelin lasten edes. Ja Moses meni keskelle pilwe/ ja astui ylös wuorelle: ja Moses oli wuorella neljäkymmendä päiwä ja neljäkymmendä yötä.

JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Israelin lapsille/ että he tuowat minulle ylönnyshrin jocamieheldä/ jonga sydän hywästä tahdosta anda sen.

TOINEN MOSEXEN KIRJA

Ja tämä on ylönnyshri/ jonga teidän pitä ottaman heildä: culda/ hopena/ waske. Kellaista silckia/ skarlacani rosinpunaista/ walkiata silckia/ wuohen carwoja. Punaisita oinan nahcoja/ Thechaschim nahcoja/ hongia. Öljyä lampuin/ yrttejä woitexi/ ja hywänhajulisexi sawuittamisexi. Onichinkiwia ja sisälle sowitettuja kiwia pääliswaateseen ja kilpeen. Ja heidän pitä tekemän minulle Pyhän: että minä asuisin heidän seasans. Nijn cuin minä osotan sinulle Tabernaclin muodon/ ja caicken calun mitä siihen tarwitan: nijn pitä teidän sen tekemän. TEhkät Arcki hongasta: jonga pituus pitä oleman puolicolmatta kynärätä/ ja leweys puolitoista kynärätä/ ja corkeus puolitoista kynärätä. Ja sinun pitä sen silaman puhtalla cullalla/ sisäldä ja ulco ja sinun pitä tekemän culdaisen wanden sen ymbärins. Ja pitä myös walaman neljä cullaista rengasta/ jotca sinun pitä paneman neljään culmaan/ nijn että caxi rengast owat hänen yhdellä puolellans/ ja toiset caxi rengast toisella puolellans. Ja sinun pitä tekemän corennot hongasta ja silaman ne cullalla. Ja pitä pistämän corennot regaisijn/ jotca owat Arkin siwulla/ että nijllä Arcki cannetaisin. Sen Arkin rengaisa pitä oleman corennot/ ja ei pidä nijstä wedettämän ulos. Ja sinun pitä paneman Arckijn sen Todistuxen/ jonga minä sinulle annan. Sinun pitä myös tekemän Armonistuimen puhtasta cullasta/ puoldacolmatta kynärätä pitkän/ ja puoldatoista kynärätä lewiän. Ja sinun pitä tekemän caxi Cherubimi lujasta cullasta/ molembijn päihijn armonistuinda. Että yxi Cherub on täsä pääsä/ ja toinen toises pääsä: ja näin owat caxi Cherubimi Armonistuimen päisä. Ja ne Cherubimit pitä hajottaman sijpens sen ylidzen/ nijn että he peittäwät Armonistuimen sijwilläns/ ja heidän caswons pitä oleman toinen toisens puoleen: ja heidän pitä cadzoman Armonistuimen päälle. Ja sinun pitä asettaman Armonistuimen Arkin päälle/ ja paneman Arckijn sen Todistuxen/ jonga minä sinulle annan. Ja sieldä minä sinulle todistan ja puhuttelen sinua/ nimittäin Armonistuimesta/ cahden Cherubimin wälildä/ jotca owat todistuxen Arkin päällä: caikista mitä minä sinun käsken sanoa Israelin lapsille. JA sinun pitä tekemän pöydän hongasta: cahta kynärätä pitä oleman hänen pituudens/ ja kynärätä hänen leweydens/ ja puoldatoista kynärätä hänen corkeudens. Ja

TOINEN MOSEXEN KIRJA

sinun pitä silaman sen puhtalla cullalla/ ja tekemän ymbärins sen päälle cullaisen wänden: Ja sinun pitä tekemän wänden sen ymbärins kämmendä corkian ja cullaisen palden wänden ymbärins. Ja sinun pitä tekemän neljä cullaista rengasta neljään culmaan/ jotca owat neljän jalan päällä. Juuri wänden cohdalla pitä ne rengat oleman/ että nijhin taittaisın pistä corennot/ joilla pöytä cannetaisin. Ja sinun pitä tekemän ne corennot hongasta/ ja silaman cullalla: että pöytä nijllä cannetaisin. Ja sinun pitä siihen myös tekemän fatit/ lusicat/ cannut ja maljat/ puhtast cullast: että nijllä pöytä peitetäisin. Ja sinun pitä paneman aina pöydälle minun eteeni cadzomus leiwät. SInun pitä myös tekemän kyntiläjalan lujast puhtaimmast cullast: jonga warsi pitä oleman haarains/ maljains/ cnuppeins ja cuckaistens cansa. Cuusi haara pitä käymän ulos hänen kyljistäns: colme haara cummastakin kyljest. Ja jocaidzes haaras pitä oleman colme malja/ nijncuin mandel pähkinät/ cnupit ja cuckaiset. Nämät pitä oleman ne cuusi haara/ jotca kyntiläjalasta käywät. Mutta kyntiläjalan warres pitä oleman neljä malja/ ja siihen cnupit ja cuckaiset. Ja yxi cnuppi pitä oleman idzecungin cahden haaran alla/ nijstä cuudesta/ jotca kyntiläjalast käywät. Sillä molemmat/ sekä cnupit että haarat/ pitä sijtä käymän: ja caickityynni pitä oleman lujast puhtaimmast cullast. Ja sinun pitä tekemän seidzemen lampua sen päälle: nijn että ne walistaisit toinen toisens cohdalla. Ja kyntilän nijstimet ja sammutos calut puhtast cullast. Yhdestä Centneristä puhdast culda pitä sinun sen tekemän: caickein hänen caluins cansa. Ja cadzo/ että sinä caicki teet sen muoden jälkeen/ jonga sinä näit wuorella.

TAbernaclin pitä sinun tekemän kymmenest waattest/ walkiast kerratust silkist/ kellaisest silkist/ skarlacanast ja rosinpunaisest. Cherubimin sinun pitä tekemän taitawast sen päälle. Cungin waatten pituus pitä oleman cahdexan kynärätä colmattakymmendä/ ja leweys pitä oleman neljä kynärätä/ ja nijllä caickilla waatteilla pitä yxi mitta oleman. Ja wijsi pitä yhdistettämän toinen toiseens/ ja taas wijsi yhdistettämän toinen toiseens. Sinun pitä myös tekemän silmuxet kellaisest silkist ymbärins waatten reunoja/ liki toinen toistans/ joillas caxittain ja caxittain toinen toiseens culmista sidot kijnni.

TOINEN MOSEXEN KIRJA

Nijn sinun pitä tekemän wijsikymmendä silmusta jocaidzeen waatteseen/ yhdistettä toinen toiseens/ ja silmuxet pitä oleman toinen toisens cohdalla. Ja sinun pitä tekemän wijsikymmendä cullaista couckua: joillas ne waattet yhdistät toinen toiseens/ nijn että se tulis Tabernaclixi. JA sinun pitä tekemän yxitoistakymmendä waatetta wuohen carwoist peittexi Tabernaclin päälle. Jocaidzen waatten pituuden pitä oleman colmekymmendä kynärätä/ ja leweyden neljä kynärätä. Ja caicki yxitoistakymmendä pitä oleman yhden suurudet. Wijsi waatetta pitä sinun toinen toiseens yhdistämän/ ja myös cuusi waatetta toinen toiseens: nijn että teet sen cuudennen waatten caxikertaisexi etiseldä puolen Tabernacli. Ja sinun pitä tekemän wijsikymmendä silmusta cungin waatten reunoijn/ yhdistäxes ärist toinen toisijns. Nijn myös pitä sinun tekemän wijsikymmendä waskicouckua: ja paneman coucut silmuxijn/ nijn että waattet ydistettäisin ja tulisit yhdezi peitoxexi. Waan se cuin lijaxi jää Tabernaclin waatten pituudesta/ sinun pitä puolen andaman rippua Tabernaclin ylidze molemmin puolin kynärän pituudelda. Nijn että se cuin lijaxi on waatten pituudelda/ jää Tabernaclin siwulle/ ja peittä sen molemmilda puolin. Mutta tämän ensimmäisen peitten päälle/ sinun pitä tekemän toisen peitten punaisist oinan nahgoist/ ja wielä sitten ylimmäisen peitten Techaschim nahgoist. SInun pitä myös tekemän Tabernaclin laudat hongast/ jotca pystyällä oleman pitä. Jocaidzen laudan pituus pitä oleman kymmenen kynärätä: waan leweys puoli toista kynärätä. Caxi waarna pitä jocaidzes laudas oleman/ nijn että he taittais in yhdistettä toinen toiseens. Näin pitä sinun tekemän caicki Tabernaclin laudat. Ja sinun pitä tekemän Tabernaclin laudat/ nijn että caxikymmendä lauta pitä oleman pystyällä etelän puolella. Ja neljäkymmendä hopiajalca pitä sinun tekemän cahdenkymmenen laudan ala: nijn että jocaidzen laudan alla pitä oleman caxi jalca/ hänen cahden waarnans päällä. Nijn myös toisella siwulla pohjan puolella pitä pystyällä oleman caxikymmendä lauta. Ja neljäkymmendä hopia jalca: aina caxi jalca cungin laudan alla. Mutta perälle Tabernacli länden päin/ pitä sinun tekemän cuusi lauta. Ja caxi lauta pitä sinun tekemän Tabernaclin perälle nijhin cahteen culmaan. Nijn että cumbikin nijstä

TOINEN MOSEXEN KIRJA

taittaisın yhdistettä culmalaudalla sekä alhalda että ylhäldä: yhdellä tawalla pitä heidän molemmist culmist yhdistettämän culmakiscoilla. Nijn että yhteen olis cahdexan lauta/ ja heidän hopiajalkans cuusitoistakymmendä: aina caxi jalca cungin laudan alla. Sinun pitä myös tekemän corennot hongast: wijsi nijhin lautoin/ jotca yhdellä Tabernaclin siwulla owat. Ja wijsi corendo nijhin lautoin/ cuin toisella Tabernaclin siwulla owat: ja wijsi myös nijhin lautoin/ jotca perällä Tabernacli owat länden päin. Ja corennot pitä keskeldä lautoja käymän/ yhdest culmast nijn toiseen/ ja caicki yhteen yhdistämän. Ja sinun pitä laudat cullalla silaman/ ja cullasta rengat nijhin tekemän: joihinga corennot pistetän. Ja sinun pitä myös corennot cullalla silaman. Ja näin pitä sinun Tabernaclin tekemän/ sen muodon jälkeen/ cuins näit wuorella. ESiripun pitä myös sinun tekemänkellaisest silkist/ skarlacanast/ ja rosinpunaisest/ ja walkiast kerratust silkist: ja sinun pitä tekemän Cherubimin sen päälle taitawast. Ja sinun pitä ripustaman sen neljän hongaisen cullalla silatun padzan päälle/ cullaisten cnupeins cansa: ja neljän hopiajalcans cansa. Ja sinun pitä yhdistämän siihen esiripun coucuilla/ ja todistusArkin sisälliselle puolen esirippua paneman: nijn että se olis teille eroitus/ Pyhän ja caickein Pyhimmän waihella. Armonistuimen pitä sinun myös paneman todistusArkin päälle: Sijhen caickein pyhimbän siaan. Waan pöydän pitä sinun paneman ulcoiselle puolen esirippua/ ja kyntiläjalan pöydän cohдалle/ päiwän puolelle Tabernaclia: nijn että pöytä seiso pohjan päin. Ja sinun pitä tekemän waatten Tabernaclin oween/ cudotun kellaisest silkist/ rosinpunaisest/ skarlacanast ja walkiast kerratust silkist. Tätä peittowaatetta warten/ pitä sinun tekemän wijsi hongaista cullalla silattua padzasta/ culdacnupeinens: ja sinun pitä walaman nijlle wijsi waskista jalca. JA sinun pitä tekemän myös Altarin hongasta/ wijttä kynärätä pitä oleman pituuden/ ja wijttä kynärätä leweyden/ neljäculmaisen pitä sen oleman/ ja colme kynärätä hänen corkeudens. Sarwet sinun pitä myös tekemän hänen neljän culmaans: ja pitä sen waskella silaman. Tee myös hänen tuhcaastians/ ja lapions/ ja maljans/ ja courirautans/ ja hijlicattilans: caicki hänen caluns pitä sinun waskesta tekemän. Ja sinun pitä myös tekemän hänelle

TOINEN MOSEXEN KIRJA

waskihäkin/ nijncuin wercon: neljä waskirengasta hänen näljän culmaans. Sinun pitä sen paneman alhalda Altarin ymbärins nijn ylöspäin: nijn että se häcki ulottu keskelle Altarita Ja sinun pitä tekemän hongast corennot Altarille/ ja silaman waskella Ja pitä pistämän corennot rengaisijn: nijn että corennot owat cahden puolen Altarita/ joilla se cannetaisin. Ja laudoista pitä sinun sen tekemän/ nijn että se on tyhjä sisäldä: nijncuin sinulle osotettin wuorella. SInun pitä myös tekemän pihan meren puoleen: ja pihan waattet pitä oleman walkiast kerratust silkist/ sata kynärätä pitä oleman yhden siwun pituus. Ja hänen padzaitans pitä oleman caxikymmendä/ cahdenkymmenen waskijalan päällä/ heidän cnuppeins ja wöidens cansa hopiasta. Nijn myös pohjan puoleen pituudelle pitä oleman esiwaattet sata kynärära pitkät/ ja caxikymmendä padzasta cahdenkymmenen waskijalan päällä/ ja cnupit wöinens hopiasta. Mutta pihan lawiudelle lännen puoleen/ pitä oleman waattet/ wijsikymmendä kynärätä pitkät ja kymmenen padzasta kymmenen jalan päällä. Ja itän päin pihan lawiuden pitä oleman wijsikymmendä kynärätä. Nijn että waattella yhdellä puolella on wijsitoistakymmendä kynärätä ja colme padzasta colmen jalan päällä. Ja wijsitoistakymmendä kynärätä toisella puolella/ siihen myös colme padzasta colmen jalan päällä. MUtta pihan läpikäytäwäs pitä oleman yxi waate/ cahtakymmendä kynärätä lewiä/ cudottu kellaisest silkist/ skarlacanast/ rosinpunaisest/ ja walkiast kerratust silkist/ siihen myös neljä padzasta neljän jalan päällä. Caikilla padzailla ymbärins pihan/ pitä oleman hopia wandet/ hopia cnupit ja waskiset jalat. Ja pihan pituus pitä oleman sata kynärätä/ leweys wijsikymmendä/ corkeus wijsi kynärätä/ walkiast kerratust silkist: heidän jalcans myös pitä oleman waskesta. Ja caicki Tabernaclin calut/ cuin caickinaiseen palweluxeen tarwitan: caicki hänen waarnans ja caicki pihan waarnat pitä oleman waskesta. JA kāske Israelin lapsille/ että he toisit sinulle caickein selkiämbä öljyä öljypuusta puserdettua/ walistuxexi/ että lampu aina palais. Todistuxen Tabernaclis ulcoisella puolella esirippua/ joca rippu Todistuxen edes. Ja Aaron poikinens pitä sen toimittaman amusta nijn

TOINEN MOSEXEN KIRJA

ehtosen asti HERran edes. Se pitää teille oleman ijancaickinen tapa teidän suguisan/ Israelin lasten seas.

JA sinun pitää ottaman tygös sinun weljes Aaronin poikinens Israelin lasten seast/ että hän olis minun pappin/ nimittäin/ Aaron ja hänen poicans Nadab/ Abihu/ Eleazar ja Ithamar. Ja sinun pitää tekemän sinun weljelles Aaronille pyhät waattet/ jotca cunnialiset ja caunit owat. Sinun pitää myös puhuman caickein nijden cansa/ joilla taitawa sydän on/ jotca minä taidon hengellä täyttänyt olen/ että he tekewät waatteita Aaronille hänen wihkimisexens/ että hän olis minun pappin. Ja nämät owat waattet/ jotca heidän tekemän pitää/ kilpi/ pääliswaate/ silckihame/ ahdashame/ hijppa ja wyö. Ja näin pitää heidän tekemän sinun weljelles Aaronille ja hänen pojillens pyhät waattet/ että hän minun pappin olis. Sijhen pitää heidän ottaman/ culda/ kellaista silckiä/ skarlacanata/ rosinpunaista/ ja walkiata silckiä. Pääliswaatten pitää heidän tekemän cullast/ kellaisest silkist/ skarlacanast/ rosinpunaisest/ ja kerratust walkiast silkist/ taitawast. Että se yhdistettäisin molembain olcain päaldä/ ja sidotaisin yhteen molemmilda puolilda. Ja hänen wyöns sen päällä pitää oleman yhdellä tawalla tehty/ cullast/ kellaisest silkist/ skarlacanast/ rosinpunaisest/ ja kerratust walkiast silkist. Ja sinun pitää ottaman caxi Onichin kiwe/ ja caiwaman nijhin Israelin poicain nimet. Cuusi nime yhteen kiween/ ja cuusi nime toiseen kiween/ sen jälkeen cuin he owat wanhat. Sen sinun pitää toimittaman kiwenwuoliain cautta/ jotca caiwawat sinettiä/ nijn että ne suljetaisin culdaan. Ja sinun pitää ne kijnnittämän hartioille pääliswaatteseen/ että ne owat muiston kiwet Israelin lapsille/ että Aaron canda heidän nimens molemmilla olillans/ muistoxi HERralle. Ja sinun pitää tekemän cullaiset nastat. Ja cahdet widjat puhtasta cullasta/ cahden pään cansa/ nijn että rengat toinen toisisans rippuwat/ ne pitää sinun yhdistämän nastoin. WIrakilwen pitää sinun tekemän taitawast/ nijncuin pääliswaattengin pitää sinun sen tekemän/ cullasta/ kellaisest silkist/ skarlacanast/ rosinpunaisest/ kerratust walkiast silkist. Neljäculmaisen pitää sen oleman ja caxikertaisen/ kämmenen leweys pitää oleman hänen pituudens/ hänen leweydens kämmenen leweys. Ja sinun pitää täyttämän sen

TOINEN MOSEXEN KIRJA

neljällä kiwiriwillä. Ensimmäinen riwi pitä oleman Sardius/ Topatz/ Smaragd. Toinen pitä oleman Rubijn/ Saphijr/ Dimant. Colmas/ Lincurius/ Achat ja Amethist. Neljäs Turchos/ Onix ja Jaspis/ culdaan pitä ne istutettaman caikilda riweildä. Ja ne kiwet pitä oleman cahdentoistakymmenen Israelin lasten nimen jälkeen caiwetut kiwenwuolialda jocainen nimeldäns/ cahdentoistakymmenen sucucunnan jälkeen. Ja sinun pitä tekemän widjat kilpeen cahden pään cansa/ nijn että rengat toinen toisisans rippuwat puhtasta cullasta. Ja caxi culdarengasta/ nijn että sinä yhdistät caxi rengast/ cahteen kilwen culmaan. Ja anna tulla ne caxi culdawidja cahteen rengaseen molembain kilpein culmijn. Mutta ne caxi päätä nijstä cahdesta widjasta/ pitä sinun andaman tulla cahteen nastaan/ ja kijnnitä pääliswaatteseen hartioille toinen toisens cohdalle. Ja sinun pitä tekemän caxi muuta cullaista rengasta/ ja kijnnittämän ne nijhin toisijn cahteen kilwen culmijn: cungin siallens sisälliselle puolelle pääliswaatetta. Ja sinun pitä taas tekemän caxi culdarengasta/ ja kijnnittämän ne toinen toisens cohdalle/ ulcoiselle puolelle alaspäin cahden pääliswaatten culman päälle taitawast. Ja rindawaate pitä yhdistettämän rengastens cansa kellaisella sitellä pääliswaatten rengaisijn/ nijn että se olis pääliswaatetta liki/ ettei rindawaate eriäis pääliswaattest. Ja nijn pitä Aaronin candaman Israelin lasten nimet wirankilwes sydämens päällä/ cosca hän Pyhään mene muistoxi HERran edes alinomaisest. Ja sinun pitä paneman wirankilpeen walkeuden/ ja täydellisyden/ jotca pitä oleman Aaronin sydämen päällä/ cosca hän mene HERRAN eteen. Ja nijn pitä Aaronin candaman Israelin lasten wiran/ hänen sydämens päällä aina HERran edes. Sinun pitä myös tekemän pääliswaatten ala silckihamen caiken kellaisest silkist. Ja ylinnä sijnä pitä keskellä oleman pään läpi/ ja sepalus sen läwen ymbärins/ pallistettu yhteen nijncuin pantzarin läpi/ ettei se kehkiäis. Ja alhalle hänen liepeisins pitä sinun tekemän nijncuin Granatin omenat kellaisest silkist/ skarlacanast/ ja rosinpunaisest/ caicki ymbärins/ ja nijden keskelle cullaiset culcuiset caicki ymbärins. Nijn että sijnä on cullainen culcuinen/ ja sitälikin Granatin omena/ ja taas cullainen culcuinen Granatin omenan cansa/ caicki ymbärins silckihamen liepeitä. Ja Aaron pitä sen

TOINEN MOSEXEN KIRJA

päälläns pitämän/ cosca hän palweluxen teke/ nijn että sijtä cuuldan culina/ cosca hän mene Pyhään/ HERran eteen/ ja cosca hän käy ulos/ ettei hän cuolis. Sinun pitä myös tekemän odzaladin puhtasta cullasta/ ja caiwaman sijhen/ nijncuin sinetti caiwetan/ HERran Pyhyys. Ja sinun pitä sen sitoman kellaisella langalla/ nijn että se on hijpan päällä etisellä puolella. Ja sen pitä oleman Aaronin odzalla/ nijn että Aaron canda pyhain wääryden/ cuin Israelin lapset pyhittäwät/ caikisa heidän pyhydens lahjoisa. Ja se pitä alinoma oleman hänen odzasans/ että hän heitä sowitais HERran edes. Sinun pitä myös tekemän ahtan hamen walkiast silkist/ ja hijpan walkiast silkist ja taitawast ommellun wyön. Ja Aaronin pojille pitä sinun tekemän hameita/ wöitä ja hijpoja/ jotca owat cunnialiset ja caunit. Ja sinun pitä ne puettaman sinun weljes Aaronin ja hänen poicains päälle/ ja pitä woiteleman heitä/ ja täyttämän heidän kätens/ ja wihkimän heitä/ että he olisit minun pappin. Ja pitä tekemän heille lijnaiset alaswaattet/ peittäxens heidän häpylihans/ cupeista nijn reisin asti. Ja Aaron poikinens pitä ne päälläns pitämän/ cosca he menewät seuracunnan Majaan/ taicka Altarin eteen palwelusta tekemän Pyhäs/ ettei heille costetais heidän wääryttäns/ ja cuolis. Se pitä oleman hänelle ja hänen siemenellens hänen jälkens ijancaickinen tapa.

TÄmän pitä sinun myös tekemän heille/ wihkimän heitä/ että he olisit minun pappini. Ota nuori mulli/ ja caxi wirhitöindä oinasta. Ja happamatoinda leipä/ ja happamattomat kyrsät secoitetut öljyllä/ ja happamattomat ohuet kyrsät woidellut öljyllä/ nisuisista jauhoista pitä sinun caicki ne tekemän. Ja sinun pitä paneman ne corijn/ ja corisa candaman sen edes/ mullin ja cahden oinan cansa. Ja sinun pitä tuoman Aaronin poikinens seuracunnan majan owen eteen/ ja pesemän heitä wedellä. Ja sinun pitä ottaman waattet/ ja puettaman Aaronin päälle/ sen ahtan hamen ja silckisen hamen/ ja pääliswatten '6Aa rindawaatten/ ja pitä ymbärins wyöttämän hänen ulcoiselda puolelda. Sinun pitä myös paneman hijpan hänen päähäns/ ja pyhän Cruunun hijpan päälle. Ja sinun pitä ottaman woidellusöljyn/ ja wuodattaman hänen pääns päälle ja woiteleman händä. Ja hänen poicans anna tulla edes/ ja pueta heidän päällens ahtat hamet. Ja sinun pitä

TOINEN MOSEXEN KIRJA

wyöttämän heidän wyöllä ymbärins/ sekä Aaronin että hänen poicans/ ja paneman hijpat heidän päähäns/ että heillä olis pappeus ijancaickisexi säädyxi. Ja sinun pitä täyttämän Aaronin käden/ ja hänen poicains käden. Ja sinun pitä tuoman mullin seuracunnan majan eteen. Ja Aaronin poikinens pitä paneman kätens mullin päälle. Nijn sinun pitä teurastaman mullin HERran edes/ seuracunnan majan owen tykönä. Ja sinun pitä ottaman mullin werestä/ ja siwuman Altarin culmille sormellas/ mutta caicki se muu weri wuodata Altarin pohjaan. Ja sinun pitä ottaman caiken lihawuden cuin sisällyxet peittä/ ja maxan calwon/ ja molemmat munascuut/ ja lihawuden joca on nijden päällä/ ja polttaman Altarilla. Mutta mullin lihan ja hänen wuotans ja rapans pitä sinun polttaman tulella ulcona leirist/ sillä se on ricosuhri. MUtta sen ensimmäisen oinan pitä sinun ottaman/ ja Aaronin poikinens pitä paneman heidän kätens hänen pääns päälle. Sijtte pitä sinun teurastaman hänen ja ottaman hänen werens/ ja prijscottaman Altarille ymbärins. Mutta oinan pitä sinun leickaman cappaleixi/ ja pesemän hänen sisällyxens ja jalcans/ ja pitä paneman sen hänen cappaldens ja pääns päälle. Ja sinun pitä polttaman Altarilla coco oinan: sillä se on polttouhri HERralle/ makia haju ja HERran tuli. SEN toisen oinan pitä sinun ottaman/ ja Aaron poikinens pitä paneman kätens oinan pään päälle. Ja teurastaman oinan ja ottaman hänen werestäns/ ja siwuman Aaronin ja hänen poicains oikian corwan lehteen ja oikian käden peucaloon/ ja heidän oikian jalcans isoin warpaseen/ ja pitä prijscottaman weren Altarille ymbärins. Ja pitä ottaman Altarilda weren/ ja woidellusöljyn/ ja prijscottaman Aaronin ja hänen waatettens päälle/ ja hänen poicains ja heidän waatettens päälle/ nijn tule hän idze wihityxi/ waatteinens/ ja hänen poicans waatteinens. Sijtte pitä ottaman oinasta lihawuden/ saparon/ ja sen lihawuden cuin sisällyxet peittä/ ja maxan calwon/ ja molemmat munascuut/ sen lihawuden cansa cuin nijden päällä on/ ja oikian lawan (Sillä se on täyttämisen oinas.) Ja yhden leiwän ja yhden öljykyrsän/ ja ohuen kyrsän corista/ sen happamattoman leiwän cansa/ cuin HERran edes on. Ja sinun pitä paneman caicki nämät Aaronin ja hänen poicains kätten päälle/ ja ylönnä ne HERralle. Ja nijn pitä sinun ne

TOINEN MOSEXEN KIRJA

ottaman heidän käsistäns/ ja polttaman Altarilla polttouhrixi ja makiaksi hajuxi HERralle: sillä se on HERran tuli. Ja sinun pitää ottaman rindapuolen/ Aaronin täyttämisen oinasta/ ja pitää sen häälyttämän häälytysuhrixi HERran eteen/ se pitää oleman sinun osas. Ja pitää pyhittämän häälytysrinnan ja ylönnylawan/ joca häälytetty ja ylötty on/ Aaronin ja hänen poicains täyttämisen oinasta. Ja sen pitää oleman Aaronille ja hänen pojillens ijancaickisexi säädyxi Israelin lapsilda: sillä se on ylönnyuhri/ ja ylönnyuhriin pitää oleman HERran oman Israelin lapsilda/ heidän kijosuhrisans ja ylönnyuhrisans. MUtta Aaronin pyhät waattet pitää oleman hänen pojillans hänen jälkensä/ että heidän pitää nijsä woideldaman/ ja heidän kätensä täytettämän. Joca hänen pojistans tule papixi hänen siaans/ hänen pitää pukeman ne päällens seidzemen päiwä/ että hänen pitäis käymän seuracunnan majaan palweleman Pyhä. Sinun pitää myös ottaman täyttämisen oinan/ ja keittämän hänen lihans pyhä sias. Ja Aaronin poikinens pitää syömän sen oinan lihasta/ ja leiwän joca on coris/ seuracunnan majan owen edes. Sillä sen cansa on sowindo tehty täyttämän heidän käsiäns/ että he wihitäisin. Ei yhdengän muucalaisen pidä sitä syömän/ sillä se on pyhä. Jos jotakin tähtexi jää/ täyttämisen lihasta ja leiwistä amun asti/ sen pitää sinun polttaman tules/ ja ei andaman syötä: sillä se on pyhä. Ja näin pitää sinun tekemän Aaronille ja hänen pojillens/ nijncuin minä sinulle olen käskenyt. Seidzemen päiwä pitää sinun heidän kätensä täyttämän. Ja jocapäiwä teurastaman mullin ricosuhriin sowinnoxixi. Ja sinun pitää puhdistaman Altarin/ coscas uhrat sen päälle/ ja pitää woiteleman sen/ että se wihitäisin. Ja seidzemen päiwä pitää sinun puhdistaman ja wihkimän Altarin/ että se olis caickein pyhin Altari/ cucaikänäns siihen Altarijn tarttu/ hän on pyhitetty. JA näin sinun pitää tekemän Altarin cansa: Caxi vuosicunnaista caridza pitää sinun uhraman jocapäiwä sen päällä. Yhden caridzan amulla/ toisen caridzan ehtona. Ja kymmenennen osan sämbylä jauhoja/ secoitettu neljännexeen Hin/ pusertetun öljyn cansa. Ja neljännexen Hin wijna juomauhrixi/ yhdelle caridzalle. Sen toisen caridzan cansa ehtona/ pitää sinun nijn tekemän cuin amullisengin ruocauhriin ja juomauhriin cansa/

TOINEN MOSEXEN KIRJA

HERralle makiaxi hajuxi ja tuxexi. Tämä on jocabäiväinen polttohri teidän lapsillen todistuxen majan owen edes HERralle/ cusa minä todistan ja puhun sinulle. Siellä minä Israelin lapsille ilmoitetan ja pyhitetän minun cunniasani. Ja pyhitän todistuxen majan Altareinens/ ja wihin Aaronin poikinens minulle papexi. Ja asun Israelin lasten seas/ ja olen heidän Jumalans. Ja heidän pitää tietämän/ että minä olen HERra heidän Jumalans/ joca heidän johdatin Egyptin maalda/ että minä asuisin heidän seasans. Minä HERra heidän Jumalans.

SInun pitää myös tekemän suidzutusAltarin hongasta suidzutetta. Kynärätä pitää oleman hänen pituudens ja kynärätä leweydens/ neliculmaisen pitää sen oleman/ ja caxi kynärätä hänen corkeudens: sijtä myös pitää oleman hänen sarwens. Ja sinun pitää silaman sen puhtalla cullalla/ hänen lakens ja seinäns ymbärins/ ja sen sarwet. Ja sinun pitää tekemän cullaisen wanden sen ymbärins. Ja caxi cullaista rengasta molemmille tahwoille cahteen hänen culmaans wanden ala/ että corennot pistetäisin ja nijllä cannetaisin. Sinun pitää myös tekemän corennot hongasta: ja silaman cullalla. Ja aseta se esiripun eteen/ joca todistusArkin edes rippu/ Armonistuimen edes/ joca on Todistuxen päällä: siellä minä sinulle todistan. Ja Aaron pitää sen päällä sawuittaman hywänhajullisia suidzutuxia joca huomeneidain/ cosca hän walmista kyntilät. Nijn myös cosca Aaron sytyttä ehtona kyntilät/ pitää hänen sawuittaman sencaltaisen suidzutuxen: sen pitää oleman alinomaisen suidzutuxen HERran edes/ teidän suguisan. Ei teidän pidä yhtän muucalaista suidzutusta tekemän sen päälle/ eikä polttohria/ eikä ruocauhria/ eikä myös juomauhria uhraman sen päälle. Ja Aaronin pitää Altarin sarwein päällä lepyttämän wihdoin wuodesa/ ricosuhrin werellä/ lepyttämisexi. Tämä lepytys pitää tapahtuman wihdoin joca wuosi teidän suguisan: sillä se on HERralle caickein pyhin. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Coscas Israelin lapset luettelet/ nijn heidän idzecungin hänen sieluns edest pitää andaman sowinnoxin HERralle/ ettei heidän päällens jocu rangaistus tulis/ cosca he luetellan. Ja pitää jocaidzen andaman/ joca lugusa on/ puolen Sicli/ Pyhän Siclin jälkeen: Sicli maxa caxikymmendä Geraht: sencaltainen puoli Sicli pitää

TOINEN MOSEXEN KIRJA

oleman HERran ylönnyshuri. Joca cahdenkymmenen wuotisen lugus löytän ja sen ylidzen/ sen pitä andaman HERralle ylönnyshurin. Warallisen ei pidä siihen lisämän/ ja köyhän ei pidä wähendämän puolesta Siclistä/ cosca he andawat HERralle ylönnyshurin heidän sieluins lepytyxexi. Ja sinun pitä sencaltaiseen Jumalan palweluxeen sowindorahan ottaman Israelin lapsilda/ ja andaman sen todistuxen majaan: Israelin lapsille muistoxi HERran edes/ että hän leppy teidän sieluillen. NIin HERra taas puhui Mosexelle/ sanoden: Sinun pitä myös tekemän waskisen pesoastian waskijalan cansa/ ja sen pitä sinun asettaman/ seuracunnan majan ja Altarin waihelle/ ja paneman siihen wettä. Että Aaron ja hänen poicans pesisit sijtä heidän kätens ja jalcans. Cosca he menewät todistuxen majaan/ pitä heidän idzens pesemän wedellä/ ettei he cuolis: taicka cosca he lähestywät Altarin tygö palweleman HERra sawuuhrilla. Pitä heidän pesemän kätens ja jalcans/ ettei he cuolis/ se pitä heille oleman ijancaickisexi säädyxi/ hänelle ja hänen siemenellens heidän suguisans. Ja HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Ota sinulles parhaita yrtejä/ caickein callimbata Mirrhamita/ wijsisata Sicli/ ja puoli sen werta Caneliä/ caxisata ja wijsikymmendä: ja myös '43almust caxisata ja wijsikymmendä. Mutta Casiat wijsisata/ Pyhän Siclin jälkeen/ ja öljyä öljypuusta yxi Hin. Ja sinun pitä sijtä tekemän pyhän woidellusöljyn/ yrttein walmistajan tawan jälkeen. Sen cansa sinun pitä woiteleman todistuxen majan ja todistus Arkin. Ja pöydän ja caicki hänen astians/ ja kyntiläjalan caluinens/ ja suidzutusAltarin. Poltouhrin Altarin myös caluinens/ ja pesoastian jalcoinens. Näin sinun ne pitä wihkimän/ että he tulisit caickein pyhimmäxi/ cucaikänäns njihin tarttu/ hän on pyhitetty. Aaronin ja hänen poicans sinun myös pitä woiteleman ja wihkimän minulle papeixi. Sinun pitä myös puhuman Israelin lapsille/ sanoden: tämä öljy pitä oleman minulle pyhä woidellus teidän suguisan. Ihmisen rumin päälle ei pidä se woidellus wuodatettaman/ ia ei teidän pidä myös sencaltaista tekemän: sillä se on pyhä/ sentähden pitä myös sen teildä pyhitettämän. Se joca teke sencaltaista woidetta/ eli joca pane sijtä muucalaisen päälle/ hän pitä häwitettämän hänen Canssastans. JA HERra sanoi Mosexelle: ota sinulles parhaita yrttejä/ Balsamia/ Stacten/

TOINEN MOSEXEN KIRJA

Galbanum/ puhdasta pyhä sawua/ yhden werta custakin. Sinun pitä sijtä tekemän suidzutuxen/ yrtein walmistajain tawan jälkeen secoitettu/ että se puhdas ja pyhä olis. Ja sullo se pienexi/ ja sinun pitä sen paneman Todistuxen eteen/ todistuxen majaan/ custa minä idzeni ilmoitan sinulle: sen pitä teille oleman caickein pyhimmän. Ja sencaltaista suidzutusta/ ei teidän pidä idzellen tekemän: mutta tämän pitä oleman sinulle pyhän HERran edes. Joca sencaltaista teke suidzuttaxens/ hän pitä häwitettämän hänen Canssastans.

JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Cadzo/ minä cudzuin nimeldäns Urin pojanpojan Bezaleelin Hurin pojan/ Judan sugusta. Ja täytin hänen Jumalan hengellä/ tiedolla ja ymmärryellä/ toimella ja caickinaisella työllä. Taitawast tekemän cullasta/ hopiasta/ ja waskesta. Taitawast leickaman ja sisälle paneman kiwet/ ja taitawast tekemän puusta caickinaista calua. Ja cadzo/ minä annoin myös hänelle awuxi Ahaliabin Ahisamachin pojan Danin sugusta: ja idzecungin taitawan sydämeen annoin minä taidon tekemän caickia mitä minä olen sinulle käskenytt. Nimittäin todistuxen majan ja lijton Arkin/ ja Armonistuimen/ joca sen päällä on/ ja caicki majan calut. Pöydän ja sen calut/ ja sen caunin kyntiläjalan/ ja caicki sen calut/ ja sawuAltarin. PolttouhriAltarin ja caicki sen calut/ ja pesoastiat jalcoinens. Ja wircawaattet/ ja pyhät waattet/ Papin Aaronin ja hänen poicains waattet/ Papin wircaan. Woidellusöljyn ja suidzutuxen yrteistä Pyhään. Caiken senjälken cuin minä olen sinulle käskenytt/ pitä heidän tekemän. JA HERra puhui Mosexelle sanoden: Puhus Israelin lapsille/ sanoden: pitäkät minun Sabbathin: sillä se on muisto minun wälilläni ja teidän/ teidän suguisan: että te tiedäisitte minun olewan HERran/ joca teitä pyhitän. Sentähden pitäkät minun Sabbathin: sillä se pitä teille pyhä oleman: Joca sen ricko/ hänen pitä totisest cuoleman. Joca silloin työtä teke/ sen sielu pitä häwitettämän Canssans seast. Cuusi päiwä pitä työtä tehtämän/ mutta seidzemendenä päiwänä on Sabbathi/ pyhä lepo HERralle. Cucaikänäns työte teke Sabbathin päiwänä/ hänen pitä totisest cuoleman. Sentähden pitäkän Israelin lapset Sabbathin/ että he sen pidäisit heidän suguisans ijancaickisexi lijtoxi. Minun ja Israelin

TOINEN MOSEXEN KIRJA

lasten wälillä on se ijancaickinen muisto: Sillä cuutena päiwänä teki HERra taiwan ja maan/ mutta seidzemendenä päiwänä hän lepäis/ ja wirwotti idzens. Ja sijttecuin HERra oli lopettanut puhens Mosexen cansa Sinain wuorella/ andoi hän hänelle caxi todistuxen taulua/ jotca olit kiwestä/ ja Jumalan sormella kirjoitetut.

MUtta cosca Canssa näki/ että Moses wijwyi tulemast alas wuorelda/ nijn he cocounsit Aaronita wastan/ ja sanoit hänelle: nouse/ tee meille jumalita/ jotca meidän edelläm käywät: sillä en me tiedä/ mitä tälle miehelle Mosexelle tapahtunut on/ joca meidän Egyptin maalda johdatti. Nijn sanoit Aaron heille: rewäiskät ne cullaiset corwarengat/ jotca owat teidän emännitten corwisa/ ja teidän poicain/ ja teidän tytärten/ ja tuocat minun tygöni. Nijn caicki Canssa rewäisit heidän cullaiset corwarengans heidän corwistans/ ja toit Aaronin tygö. Jotca hän otti heidän kädestäns ja krijpusteli sen caiwinraudalla/ ja teki sijtä waletun wasican: ja he sanoit: nämät owat sinun jumalas Israel/ jotca sinun Egyptin maalda johdatit. Cosca Aaron sen näki/ rakensi hän Altarin heidän eteens/ huusi ja sanoit: huomena on HERran juhlapäiwä. JA he warhain amulla nousit toisna päiwänä/ ja uhraisit polttouhria/ ja cannoit edes kijtosuhria. Ja Canssa istuit syömän ja juoman/ ja nousit mässämän. Mutta HERra puhui Mosexelle: mene/ astu alas: sillä sinun Canssas/ jonga sinä Egyptin maalda johdatit/ turmeli idzens. He äkist poickeisit pois sildä tiellä/ jonga minä heille käskin. He teit heillens waletun wasican/ ja cumarsit sitä/ ja uhraisit sille/ ja sanoit: Nämät owat sinun jumalas Israel/ jotca sinun Egyptin maalda johdatit. Ja HERra sanoit Mosexelle: minä näen tämän Canssan/ ja cadzo/ se on niscuri Canssa. Sentähden salli nyt minun wihan julmistua heidän päällens/ ja niellä heitä: nijn minä teen sinun suurexi Canssaxi. Mutta Moses hartast rucoili hänen HERrans Jumalans edes/ ja sanoit: HERra/ mixi sinun wihast julmistu sinun Canssas päälle/ jongas Egyptin maalda johdatit suurella woimalla ja wäkewällä kädellä? Mixi Egyptiläiset pidäis puhuman ja sanoman: heidän wahingoxens hän heitä johdatti ulos/ tappaxens heitä wuorella/ ja häwittäxens heitä maan päädä? käännä pois sinun wihast hirmuisudesta/ ja

TOINEN MOSEXEN KIRJA

ole armollinen sinun Canssas pahudelle. Muistele sinun palweliais Abrahamin/ Isaachin ja Israelin päälle/ joille sinä idze cauttas wannoit/ ja sanoit heille: Minä enännän teidän siemenen nijncuin taiwan tähdet/ ja caiken tämän maan/ josta minä sanoin: annan teidän siemenellen/ ja heidän pitä sen perimän ijancaickisest. Nijn HERra catui sitä pahutta/ jonga hän uhcais tehdäxens Canssallens. JA Moses käänsi idzens ja astui alas wuorelda/ ja hänen kädesäns oli caxi todistuxen taulua/ ja taulut olit kirjoitetut molemmilda puolilda. Ja taulut olit Jumalan teco/ ja kirjoitus oli myös Jumalan kirjoitus/ caiwettu tauluin. Cosca Josua cuuli Canssan huudon/ että he riemuidzit/ sanoi hän Mosexelle: Sodan meteli on leiris. Hän wastais: ei se ole woittaitten eikä woitettuiden huuto/ mutta minä cuulen hyppäwäisten weisun änen. Ja cosca hän lähestyi leiriä/ näki hän wasican ja hypyn. Ja Mosexen wiha julmistui/ ja heitti pois käsistäns taulut/ ja löi ricki wuoren alla. Hän otti myös wasican/ jonga he tehnet olit/ ja poltti tulella ja museri sen tuhwaxi/ sijtte hän secoitti sen weteen/ ja andoi sen Israelin lasten juoda. Ja Moses sanoi Aaronille: mitä tämä Canssa on sinun tehnyt/ että nijn suuren ricoxen saatit heidän päällens? Aaron sanoi: älkön minun herrani wiha julmistuco/ sinä tiedät/ että tämä Canssa on paha. He sanoit minulle: tee meille jumalita/ jotca meidän edelläm käywät: sillä en me tiedä/ mitä tälle miehelle Mosexelle tapahtunut on/ joca meidän Egyptin maalda johdatti. Joille minä sanoin: jolla on culda/ rewäiskän sen pois/ ja andacan minulle/ ja minä heitin sen tuleen/ ja sijtä tuli tämä wasicka. COsca Moses näki että Canssa oli paljas (sillä Aaron oli heidän paljastanut häwäistyxexi heidän wiholisillens) Nijn Moses astui leirin porttijn ja sanoi: joca on HERran oma/ se tulcan minun tygöni: nijn cocounsit hänen tygöns caicki Lewin pojat. Joille hän sanoi: näin sano HERra Israelin Jumala: jocainen sitocan miecan cupeillens/ waeldacat läpidze ja palaitcat portist nijn porttijn leirisä/ ja tappacan idzecukin weljens/ ja idzecukin ystäwäns/ ja idzecukin lähimmäisens. Nijn Lewin pojat teit Mosexen käskyn jälkeen. Ja sinä päiwänä langeis Canssasta liki colmetuhatta miestä. Moses sanoi: Täyttäkät tänäpänä teidän käten HERralle idzecukin pojasans ja weljesäns/ että hän tänäpänä

TOINEN MOSEXEN KIRJA

andais teille siunauxen. TOisna päivänä sanoi Moses Canssalle: te oletta tehnet suuren pahan: nyt minä astun ylös HERran tygö/ jos minä lepytän teidän ricoxen. Nijn Moses palais HERran tygö/ ja sanoi: minä rucoilen/ tämä Canssa teki suuren synnin: sillä he teit idzellens cullaisita jumalita. Nyt sijs anna heidän ricoxens andexi/ mutta jolleica/ nijn pyhi minua pois sinun kirjastas jongas kirjoittanut olet. Ja HERra sanoi Mosexelle: Cuinga? Joca minua wastan ricko/ sen minä pyhin minun kirjastani. Nijn mene sijs nyt/ ja johdata Canssa sille sialle/ josta minä olen sinulle puhunut: Cadzos/ minun Engelin käy sinun edelläs. Mutta sinä minun edzickopäiwäni/ costan minä heidän ricoxens. Ja nijn rangais HERra Canssa/ että he olit tehnet wasican/ jonga Aaron heille teki.

JA HERra puhui Mosexelle: mene tääldä/ sinä ja Canssa/ jongas johdatit Egyptin maalda/ sille maalle/ cuin minä wannoin Abrahamille/ Isaachille ja Jacobille/ sanoden: sinun siemenelles minä sen annan. Ja lähetän sinun edelles Engelin/ ja ajan pois Cananerin/ Amorrerin/ Hetherin/ Phereserin/ Hewerin/ ja Jebuserin. Sille maalle josa riesca ja hunaja wuota: sillä en minä mene sinun cansas/ sillä sinä olet niscuri Canssa/ etten minä teitä joscus tiellä hucutais. Cosca Canssa cuuli tämän pahan puhen/ tulit he surullisexi/ ja ei yxikän pukenut caunistusta päällens. HERra sanoi Mosexelle: sanos Israelin lapsille: te oletta niscuri Canssa/ minä äkistä tulen sinun päälles/ ja hucutan sinun/ rijsu sijs nyt caunistuxes sinuldas/ että minä tiedäisin mitä minä sinulle tekisin. Nijn rijsuit Israelin lapset caunistuxens Horebin wuoren tykönä. Mutta Moses otti majan ja pani sen ylös cauwas leiristä/ ja cudzui sen seuracunnan majaxi. Ja cucaikänäns tahdoi kysyä HERralle/ hänen piti menemän seuracunnan majan tygö/ joca oli ulcona leiristä. Ja tapahtui cosca Moses meni majan tygö/ nijn nousi caicki Canssa/ ja idzecukin seisoj majans owella/ ja cadzelit Mosexen jälkeen sijhen asti/ että hän tuli majaan. Ja cosca Moses tuli majaan/ tuli pilwen padzas alas/ ja seisoj majan owella/ ja puhutteli Mosesta. Ja caicki Canssa näki pilwen padzan seisowan majan owen edes/ nijn caicki Canssa nousit ja idzecukin cumarsi majan owella. Ja HERra puhutteli Mosesta caswosta nijn caswoon/ nijncuin jocu ystävätäns

TOINEN MOSEXEN KIRJA

puhuttele. Ja cosca hän palais leirijn/ nijn hänen palwelians Josua Nunin poica se nuorucainen ei lähtenyt majasta. JA Moses sanoi HERralle: cadzo/ sinä sanot minulle: johdata tämä Canssa/ ja et sinä ilmoittanut minulle/ kenengä sinä lähetät minun cansani. Ja cuitengin sinä sanoit minulle: minä tunnen sinun nimeldäs ja sinä olet myös armon löytänyt minun edesäni. Nyt sijs jos minä muutoin olen armon löytänyt sinun edesäs/ nijn osota nyt minulle sinun ties/ että minä sinun tundisin ja löytäisin armon sinun edesäs. Ja cadzo cuitengin/ että tämä wäki on sinun Canssas. Ja hän sanoi: minun caswoni käy sinun edelläs/ sillä minä johdatan sinun. Ja hän sanoi hänelle: jollei sinun caswos käy edellä/ nijn älä wie meitä tästä pois. Ja mistä se tätä tietä saadan/ että minä ja sinun kanssas olen löytänyt armon sinun edesäs? > eikö/ coscas waellat meidän cansam? Ja minä ja sinun Canssas ylistetän caikista Canssoista/ jotca owat maan pijrin päällä. Ja HERra sanoi Mosexelle: Ja minä myös tämän teen/ cuin sinä sanoit: sillä sinä olet löytänyt armon minun edesäni/ ja minä tunnen sinun nimeldäs. Mutta hän sanoi: osota sijs minulle sinun cunnias. Joca wastais: minä annan caicki minun hywyden käydä sinun caswos edellä/ ja saarnatta HERran nime sinun edesäs. Ja minä armaidzen ketä minä armaidzen/ ja olen laupias jolle minä laupias olen. Ja sanoi taas: et sinä taida nähdä minun caswoni: sillä ei yxikän ihminen/ joca minun näke/ taida elä. Wielä sanoi HERra: cadzos/ sia on minun tykönäni: siellä pitä sinun seisoman calliolla. Ja pitä tapahtuman/ cosca minun cunnian sinun edelläs waelda/ nijn minä panen sinun callion rotcoon. Ja minä peitän sinun minun kädellän nijncauwan cuin minä waellan ohidze. Sijtte cosca minä otan pois minun käteni/ saat sinä nähdä minun taca/ waan minun caswon ei taita nähtä.

JA HERra sanoi Mosexelle: wuole sinulles caxi kiwistä taulua endisten caltaista/ ja minä kirjoitan nijhin tauluin ne sanat jotca endisis tauluis olit/ jotcas löit ricki. Ole sijs huomena walmis/ ja astu warhain Sinain wuorelle/ ja seiso siellä minun edesäni wuoren cuckoldalla. Waan älkän yxikän astuco ylös sinun cansas/ älkän myös yxikän coco sillä wuorella näkykö/ ja eikä lambaita eikä carja pidä caittaman sen wuoren cohdalla. Ja Moses teki caxi kiwistä

TOINEN MOSEXEN KIRJA

taulua endisten caltaista/ ja nousi amulla ja astui ylös Sinain wuorelle/ nijncuin HERra hänen käskenyntä oli. Ja otti ne caxi kiwistä taulua käteens. Silloin HERra astui alas pilwesä/ ja seiso hänen cansans siellä/ ja saarnais HERran nimestä. Ja cosca HERra hänen caswons edestä waelssi/ huusi hän: HERra/ HERra/ Jumala laupias ja armollinen pitkämielinen suuresta armosta ja totuudesta. Sinä osotat laupiuden tuhanteen polween/ ja otat pois wääryden/ ylidzekäymisen ja wian/ jonga edes ei yxikän ole wiatoin/ sinä joca edzit Isäin wääryden lasten ja lastenlasten päälle/ haman colmanden ja neljännen polwen. Ja Moses kijrust cumarsi idzens maahan/ ja rucoili händä. Ja sanoi: HERra/ jos minä olen löytänyt armon sinun edesäs/ nijn käykän sijs HERra meidän cansam: sillä tämä on niscuri Canssa/ että sinä olisit meidän wäärydellem ja ricoxellem armollinen/ ja omistaisit meitä sinulles. JA hän sanoi: cadzo/ minä teen lijton caiken sinun Canssas edes/ ja minä myös teen ihmellisiä tecoja/ joidenga caldaisia ei ikänäns josacusa maasa ennen tehty ole/ ja caiken Canssan seas/ ja caicki Canssa/ joinen seas sinä olet/ näke HERran tegot: sillä se pitä oleman peljättäpä/ cuin minä sinun cansas teen. Pidä ne caicki/ cuin minä sinulle tänäpänä käsken: cadzo/ minä ajan ulos sinun edestä Amorrerit/ Cananerit/ Hetherit/ Phereserit/ Hewerit ja Jebuserit. Cawata sinuas/ ettet sinä tee lijtto sen maan asuwaisten cansa/ johongas tulet/ ettei se olis sinulle pahennuxexi teidän keskellä. Waan heidän Altarins pitä teidän cukistaman/ ja heidän cuwans rickoman/ ja heidän medzistöns maahan lyömän. Sillä ei sinun pidä rucoileman muita jumalita: Sillä HERran nimi on kijwoittelja/ että hän on kijwas Jumala. Ei sinun pidä jocus tekemän lijtto sen maan asuwaisten cansa: sillä/ cosca he hauristelewat heidän jumalittens cansa/ ja uhrawat jumalillens/ ja cudzuwat sinun sisälle/ että söisit heidän uhristsans. Ja otat heidän tyttäristsans sinun pojilles emänditä/ jotca hauristelewat heidän jumalittens cansa/ ja saattawat sinun poicas myös heidän jumalittens cansa hauristeleman. EI sinun pidä waletuita jumalita tekemän sinulles. Happamattoman leiwän juhlan sinun pitä pitämän. Seidzemen päiwä pitä sinun happamatoinda leipä syömän/ nijncuin minä sinulle käskenyntä olen/ Abibin cuulla: sillä sinä olet lähtenyt

TOINEN MOSEXEN KIRJA

Egyptist Abibin cuulla. CAicki jotca ensin awawat äitins cohdu/ owat minun/ caicki härkyiset carjast/ ja oinat lambaist/ jotca esicoiset owat. Mutta Asin esicoisen pitä sinun lunastaman lamballa/ jos et sinä lunasta/ nijn wäännä hänen niscans poicki. Jocaidzen esicoisen sinun pojistas pitä sinun lunastaman. Ja ei yxikän pidä tyhjin käsin minun eteeni tuleman. CUusi päiwä pitä sinun työtä tekemän. Seidzemendenä päiwänä pitä sinun lepämän/ sekä pellon kyndämisest että nijttämisest. Wijckojuhlan sinun pitä pitämän/ ensimmäisestä nisun elon utisesta/ ja corjamisen juhlan/ vuoden lopulla. Colmasti wuodes pitä caicki miehenpuoli näkymän sen caickiwaldian HERran Israelin Jumalan edes. Sillä minä ajan ulos pacanat sinun edestäs/ ja lewitän sinun maas äret. Ja ei pidä yhdengän himoidzeman sinun maatas/ cosca sinä menet ylös/ näyttämän idzes HERralle sinun Jumalalles/ colmasti wuodesa. EI sinun pidä uhraman minun uhrini werta happamattoman leiwän päälle. Ja pääsiäis juhlan uhrista ei pidä mitän jäämän yön ylidze huomenexi. Ensimmäisestä sinun maas caswon utisesta/ pitä sinun tuoman sinun HERras Jumalas huoneseen: Ei sinun pidä keittämän wohla/ nijncauwan cuin hän emäns ime. Ja HERra sanoi Mosexelle: kirjoita nämät sanat/ sillä näiden sanain jälkeen olen minä lijton tehnyt sinun ja Israelin cansa. Ja hän oli siellä HERran tykönä neljäkymmendä päiwä ja neljäkymmendä yötä/ ja ei syönyt leipä/ eikä juonut wettä. Ja hän kirjoitti tauluin lijton sanat/ kymmenen sana. Cosca Moses astui Sinain wuorelda alas/ oli hänellä caxi todistus taulua kädesäns/ ja ei tietänyt että hänen caswons nahca paisti/ sijtä/ että HERra oli puhutellut händä. JA cosca Aaron ja caicki Israelin lapset/ näit hänen caswons nahan paistawan/ pelkäisit he händä lähestyä. Nijn cudzui Moses heitä/ ja he käänsit heidäns hänen puoleens/ sekä Aaron että caicki ylimmäiset Canssan seast/ ja Moses puhutteli heitä. Sijtte lähestyit caicki Israelin lapset händä/ ja hän käski heille caicki ne/ cuin HERra puhui hänen cansans Sinain wuorella. Ja cosca hän oli nämät caicki puhunut heidän cansans/ pani hän peitten caswons eteen. Ja cosca hän meni sisälle HERran eteen puhutteleman händä/ pani hän peitten pois nijncauwaxi/ cuin hän läxi jällens ulos. Ja cosca hän läxi ulos/ puhui hän Israelin lapsille/ mitä hänelle

TOINEN MOSEXEN KIRJA

käsketty oli. Nijn cadzoit Israelin lapset hänen caswoins/ cuinga hänen caswons nahca paisti: njn weti hän jällens peitten caswons päälle/ njncauwaxi/ cuin hän jällens läxi ulos puhutteleman händä.

JA Moses cocois caiken Israelin lasten seuracunnan/ ja sanoi heille: nämät owat ne/ cuin HERra käskenynt on teidän tehdä. Cuusi päiwä teidän pitä työtä tekemän/ mutta seidzemennen päiwän pitä teidän pyhittämän HERran lepo Sabbathin. Joca jotacuta työtä silloin teke/ hänen pitä cuoleman. Ei teidän pidä tulda sytyttämän Sabbathin päiwänä/ caikisa teidän asuinsioisan. JA Moses sanoi caikelle Israelin lasten seuracunnalle: tämä on se jota HERra käskenynt on. Tuocat teidän seastan ylönnyshria HERralle/ njn että jocainen jolla hywäntahtoinen sydän on/ tuocan ylönnyshrin HERralle/ culda/ hopiata ja waske. Kellaista silckiä/ skarlacanat/ rosinpunaista/ walkiata silckiä ja wuohen carwoja. Punalla painetuita oinan nahcoja/ ja Thechaschim nahcoja/ ja hongia. Öljyä lampuin/ ja hywänhajuisita yrtejä woidellusöljyyn/ ja hywän suidzutuxeen. Onichin kiwiä ja sisällesuljetuita kiwiä Pääliswaatteseen ja rindawaatteseen. Ja jocainen taitawa teidän seasan/ tulcan ja tehkän caicki mitä HERra käskenynt on. Nimittäin majan waatteinens/ peitteinens/ rengainens/ lautoinens/ corendoinens/ padzainens ja jalcoinens. Arkin corendoinens/ Armonistuimen ja esiripun. Pöydän corendoinens ja caluinens/ ja cadzomusleiwän. Kyntiläjalan caluinens walistaman/ ja hänen lampuns ja öljyä walistuxexi. Ja sawuAltarin corendoinens/ woidellusöljyn ja hywänhajuiset yrtit suidzutuxeen/ ja waatten majan owen eteen. Polttouhrin Altarin waskihäkin cansa/ corennot ja caicki sen calut/ pesoastian jalcoinens. Pihan waatten padzainens ja jalcoinens/ waatten pihan owen eteen. Majan ja pihan waarnat köysinens. Wircawaattet Pyhän palweluxeen/ pyhät waattet papille Aaronille/ hänen poicains waatetten cansa/ papin wircaan. Silloin meni coco Israelin lasten seuracunda ulos Mosexen caswon edestä. Ja tulit jocainen jonga sydän kehoitettin/ ja jolla oli hywänsuopainen hengi/ ja toit ylönnyshrin HERralle/ seuracunnan majan tarpexi/ ja caiken sen palweluxen/ ja njihin pyhijn waatteisijn. Ja tulit sekä miehet että waimot/ caicki joilla oli hywänsuopainen

TOINEN MOSEXEN KIRJA

sydän/ ja toit rannerengaita/ corwarengaita/ sormuxita ja solkia/ ja caickinaisia cullaisia caluja/ toi myös jocamies culda häälytysuhrixi HERralle. Ja jocainen joca tyköns löysi kellaista silckiä/ skarlacanata/ rosinpunaista/ walkiata silckiä/ wuohen carwoja/ punalla painetuita oinan nahcoja/ ja Thechaschim nahcoja/ hän ne toi. Ja jocainen joca hopiata ja waske ylönsi/ hän sen toi ylönnysuhrixi HERralle. Ja jocainen joca tyköns löysi hongaa/ hän toi sen/ caickinaisexi Jumalan palweluxen tarpexi. Ja caicki taitawat waimot/ kehräisit käsilläns ja toit heidän käsialans/ kellaisesta silkistä/ skarlacanasta/ rosinpunaisesta ja walkiasta silkistä. Ja ne waimot jotca sencaltaisita töitä taisit/ ja siihen olit hywäntahtoiset/ ne kehräisit wuohen carwoja. Mutta päämiehet toit Onichin kiwiä/ ja kijnnitettyä kiwiä pääliswaatteseen ja rindawatteseen. Ja hywänhajullisissa '79rttejä/ ja öljyä walistuxexi/ ja woidellusöljyxi/ ja hywäxi suidzutuxexi. Ja nijn Israelin lapset toit hywällä mielellä/ sekä miehet että waimot caickinaiseen tarpeseen/ nijncuin HERra Mosexelle käskenyt oli/ että tehtämän piti. JA Moses sanoi Israelin lapsille: cadzocat/ HERra on cudzunut Bezaleelin nimeldä Urin pojan/ Hurrin pojanpojan/ Judan sugusta. Ja on täyttänyt hänen Jumalan hengellä/ taidolla/ ymmärryellä ja tiedolla caickinaiseen työhön. Ja taitawast tekemän cullasta/ hopiasta ja waskesta. Caiwaman ja sisälle kijnnittämän callita kiwiä/ weistämän puita/ ja tekemän taitawast caickinaista wisua työtä. Ja on andanut taidon hänen sydämeens/ ynnä Ahaliabin Ahisamachin pojan cansa Danin sugusta. Ja on täyttänyt heidän sydämens taidolla/ tekemän caickinaista wisua työtä/ caiwaman/ cutoman ja neuloman/ kellaista silckiä/ skarlacanata/ rosinpunaista/ ja walkiata silckiä/ nijn että he tekewät ja ajattelewat caickinaiset wisut työt.

NIin Bezaleel ja Ahaliab teit työtä/ ja jocainen taitawa mies/ joille HERra oli andanut taidon ja ymmärryksen tietämän/ cuinga heidän piti caickinaisia rakendaman/ jotca Pyhän palweluxeen tarwittin/ caicki nijncuin HERra käskenyt oli. Ja Moses cudzui Bezaleelin ja Ahaliabin/ ja caicki taitawat miehet/ joiden sydämijn HERra oli taidon andanut/ caicki ne jotca mielelläns idzens taridzit ja menit sitä työtä tekemän. Ja he otit Mosexelda caickinaiset

TOINEN MOSEXEN KIRJA

ylönnyxet/ jotca Israelin lapset toit Pyhän palweluxen tarpexi/ että sen piti tehdyxi tuleman: sillä he toit joca amu hywänmielisen lahjans hänelle. Nijn tulit caicki taitawat miehet/ jotca työtä teit Pyhän rakennuxes/ idzecukin työstäns cuin hän teki. Ja he puhuit Mosexelle/ sanoden: Canssa tuo ylönpaljo/ enäcuin tämän palweluxen rakennuxeen tarwitan/ jonga HERra on käskenytt tehtä. Nijn Moses käski caikille cuulutta leirisä/ sanoden: Älkän yxikän mies elickä waimo enämbi tuoco Pyhän ylönnyxexi. Ja nijn Canssa lackais tuomast: Sillä jo oli calua kyllä caickinaiseen tarpeseen cuin tehtämän piti/ ja wielä sijttekin lijaxi. JA nijn caicki taitawat miehet/ jotca sijnä työsä olit/ teit Majan kymmenen waatetta/ walkiasta kerratusta silkistä/ kellaisesta silkistä/ skarlacanasta/ rosinpunaisesta ja Cherubimit taitawast. Ja cungen waatten pituus oli cahdexancolmattakymmendäkynärätä/ ja leweys neljä kynärätä/ yxi mitta oli caikilla waatteilla. Ja hän yhdisti wijsi waatetta toinen toiseens/ ja taas wijsi waatetta toinen toiseens. Ja teki myös silmuxet kellaisesta silkistä/ joca waatten reunaan/ joillä he yhdistettin. Wijsikymmendä silmusta hän teki waatteseen/ ja wijsikymmendä silmusta toisen waatten reunaan/ joilla he toinen toisijns yhdistettin/ ja silmuxet olit toinen toisens cohdalla. Ja hän teki myös wijsikymmendä cullaista couckua/ joilla hän waattet toinen toiseens yhdisti/ nijn että se tuli majaxi. JA hän teki yxitoistakymmendä waatetta wuohen carwoist/ peittexi majan päälle. Jocaidzen waatten pituus oli colmekymmendä kynärätä/ ja leweys neljä kynärätä/ yxi mitta oli caikilla waatteilla. Ja yhdisti wijsi waatetta yhdelle puolelle/ ja cuusi toiselle puolelle. Ja teki wijsikymmendä silmusta joca waatten reunalle/ joilla ne yhdistettin. Ja hän teki wijsikymmendä waskicouckua/ joilla maja yhdistettin. Ja teki peitten majan päälle/ punalla painetuista oinan nahgoista/ ja wielä peitten sen päälle Thechaschim nahgoista. JA teki majan laudat hongast/ pystyällä oleman. Jocaidzen laudan pituus oli kymmenen kynärätä/ ja leweys puolitoista kynärätä. Jocaidzeen lautaan/ teki hän caxi waarna/ joilla he toinen toiseens lijtettin. Nijn teki hän caicki majan laudat. Ja hän teki majan laudat/ nijn että caxikymmendä nijstä seisoi etelän päin. Ja teki neljäkymmendä hopiajalca heidän alans/ joca

TOINEN MOSEXEN KIRJA

laudan ala caxi jalca/ aina cahden waarnan cansa. Hän teki myös toiselle siwulle maja/ cuin oli pohjan puolella/ caxikymmendä lauta.

Neljänkymmenen hopiajalan cansa/ aina caxi jalca cugin laudan ala. Mutta perälle maja länden päin/ teki hän cuusi lauta. Ja teki caxi muuta lauta nijlle cahdelle culmalle majasta molemmille siwuille. Nijn että cumbikin nijstä tulit yhteen alhalda nijn ylöspäin/ ja ylhäldä yhdistettin pienalla. Nijn että cahdexan lauta oli/ ja cuusitoistakymmendä hopiajalca/ caxi jalca jocaidzen alla. NIin teki hän myös corennot hongasta: wijsi nijhin lautoin/ jotca olit yhdellä puolella maja. Ja toiset wijsi corendo toiselle puolelle maja/ ja wijsi perälle länden päin. Ja teki corennon/ nijn että se lautain päälidzen sisälle sysättämän piti/ yhdestä culmasta nijn toiseen. Ja silais laudat päädä cullalla/ mutta heidän rengans teki hän cullasta/ joihinga corennot pistettin/ ja silais corennot cullalla. HÄn teki myös esiripun/ ja Cherubimim sen päälle taitawast/ kellaisesta silkistä/ skarlacanasta/ rosinpunaisesta ja walkiasta kerratusta silkistä. Ja teki siihen neljä padzasta hongasta/ ja silais ne cullalla/ ja niiden cnutit cullasta/ ja waloij nijlle neljä hopiajalca. Ja teki waatten majan owen eteen/ taitawast neulotun kellaisesta silkistä/ skarlacanasta/ rosinpunaisesta/ ja walkiasta kerratusta silkistä. Ja wijsi padzasta heidän cnupeins cansa/ ja silais cnutit/ ja heidän wandens cullalla/ ja wijsi waskijalca.

JA Bezaleel teki Arkin hongasta/ puoldacolmatta kynärätä pitkän/ puoldatoista kynärätä lewiän ja corkian. Ja silais sen puhtalla cullalla/ sekä sisäldä että ulco/ ja teki sen ymbärille cullaisen wanden. Ja waloij neljä culdarengasta hänen neljään culmaans/ caxi cummallengin puolelle. Ja teki corennot hongasta/ ja silais ne cullalla. Ja pisti ne rengaisijn Arkin siwulle/ nijn että se taittin cannetta. JA hän teki Armonistuimen puhtasta cullasta/ puoldacolmatta kynärätä pitkän ja puoldatoista kynärätä lewiän. Ja teki caxi Cherubimi lujasta cullasta/ molembijn päihijn Armonistuinda. Yhden Cherubim tähän päähän/ ja toisen Cherubim toiseen päähän. Ja Cherubimit lewitit sijpens sen ylidzen/ ja peitit Armonistuimen/ ja heidän caswons olit toinen toisens puoleen/ ja cadzoit Armonistuimen päälle. HÄn teki myös

TOINEN MOSEXEN KIRJA

pöydän hongasta cahta kynärätä pitkäxi/ kynärätä lewiäxi/ ja puoldatoista kynärätä corkiaxi. Ja silais sen puhtalla cullalla/ ja teki cullaisen wanden sen ymbärille. Ja teki partan sen ymbärins kämmendä lewiän/ ja cullaisen wanden partan ymbärille. Ja waloij siihen neljä cullaista rengasta/ ja pani ne neljälle culmalle heidän neljän jalcans päälle. Juuri liki parrasta/ nijn että corennot pysyit sijnä sisällä/ joilla pöytä cannettin. Ja hän teki myös corennot hongasta/ ja silais ne cullalla/ että pöytä nijllä cannetta taittin. Hän teki myös pöydän calut puhtasta cullasta/ fatit/ lusicat/ cannut ja maljat/ joilla pöytä peitetän. Hän teki myös kyntiläjalan puhtasta ja lujasta cullasta/ jonga warres olit haarat/ maljat/ cnpit ja cuckaiset. Cuusihaara käwit hänen kyljestäns/ colme haara cummaldakin siwulda/ Colme malja mandelpähkinän muotoista oli cugin haaran päällä/ cnuppein ja cuckaisten cansa. Mutta kyntiläjalas oli neljä malja cnuppein ja cuckaisten cansa. Jocaidzen cahden haaran wälillä cnuppi/ nijn että cuusi haara käwit hänestä. Ja hänen cnuppins ja haarans sen päällä/ ja olit caicki puhtasta lujasta cullasta. Ja hän teki myös seidzemen lampua heidän nijstimeins ja samutuscaluins cansa/ puhtasta cullasta. Ja hän teki sen caickein caluins cansa yhdestä Centneristä puhdast culda. Hän teki myös suidzutusAltarin hongasta/ yhtä kynärätä pitkän ja lewiän/ juuri neliculmaisexi/ ja cahta kynärätä corkian/ sarwinens. Ja silais puhtalla cullalla/ sen caton ja seinät ymbärins/ ja sen sarwet/ ja teki sen ymbärille wanden puhtasta cullasta. Ja caxi cullaista rengasta wanden ala molemmin puolin/ nijn että corennot siihen sysättin/ cannetta nijllä. Ja corennot hän teki hongasta/ ja silais ne cullalla. Ja teki sen pyhän woidellusöljyn ja suidzutuxen/ hywänhajulisista yrteistä/ yrteiwalmistajain tawan jälkeen.

JA teki myös polttouhrin Altarin hongasta wijttä kynärätä pitkän/ ja lewiän/ juuri neliculmaisexi: ja colme kynärätä corkiaxi. Ja teki neljä sarwe/ jotca käwit ulos sen neljästä culmasta/ ja silais ne waskella. Ja teki caickinaiset Altarin calut/ tuhcaastiat/ lapiot/ maljat/ hangot/ hijliastiat/ caicki waskesta. Ja teki Altarin ymbärins waskihäkin nijncuin wercon/ maasta nijn puoli Altarijn. Ja waloij neljä rengasta nijden neljän waskihäkin culmijn/ että

TOINEN MOSEXEN KIRJA

corennot nijhin pistettin. Ja teki corennot hongasta/ ja silais ne waskella. Ja pani rengaisijn Altarin siwulle/ joilla se cannettin. Ja teki sen awojomaxi sisäldä. Ja hän teki pesoastian waskesta/ ja jalat siihen myös waskesta/ waimoin speilistä/ jotca palwelit seuracunnan majan owen edes. JA hän teki pihan etelän päin/ ja pihan waattet walkiasta kerratusta silkistä/ sata kynärätä pitkäxi. Hänen cahdenkymmenen padzastens/ ja cahdenkymmenen jalcains cansa waskesta: mutta heidän cnuppins ja wyöns hopiasta. Nijn myös pohjan päin sata kynärätä/ cahdenkymmenen padzan ja cahdenkymmenen jalan cansa waskesta: mutta heidän cnuppins ja wyöns hopiasta. Mutta lännen puolelle wijsikymmendä kynärätä/ kymmenen padzans ja kymmenen jalcans cansa: mutta heidän cnuppins ja wyöns hopiasta. Mutta itän päin wijsikymmendä kynärätä: Wijsitoistakymmendä kynärätä cullakin puolelle/ colmen padzan ja colmen jalan cansa/ pihan läpikäytäwäs. Ja caicki pihan waattet olit walkiasta kerratusta silkistä. Ja padzasten jalat waskesta/ ja heidän cnuppins ja wyöns hopiasta/ nijn että heidän cnuppins olit silatut hopialla. Mutta heidän wyöns olit hopiasta caickein pihan padzasten cansa. JA waattet pihan sisällekäytäwäs/ teki hän kellaisesta silkistä/ skarlacanasta/ rosinpunaisesta/ walkiasta kerratusta silkistä/ taitawast neulotun: cahtakymmendä kynärätä pitkäxi/ ja wijttä kynärätä corkiaksi/ sen mitan jälkeen/ cuin pihan waate oli. Nijn myös neljä padzasta ja neljä jalca waskesta/ ja heidän cnuppins hopiasta/ heidän pääns peittet/ ja heidän wyöns hopiasta. Ja caicki waarnat majasa/ ja coco pihan ymbärins olit waskesta. TÄmä on caluin lucu/ cuin todistuxen majaan tarwittin/ jotca owat luetut Mosexen käskyn jälkeen Jumalan palweluxexi/ jonga Lewitat teit Ithamarin Aaronin papin pojan käden alla. Ja Bezaleel Urin poica/ Hurin pojanpoica Judan sugusta/ teki caicki cuin HERra Mosexelle oli käskenyt. Ja hänen cansans Ahaliab Ahisamachin poica Danin sugusta: sillä hän oli taitawa caiwaman/ neuloman ja cutoman/ kellaisella silkillä/ skarlacanalla/ rosinpunaisella ja walkialla kerratulla silkillä. CAicki se culda cuin tehtin caiken tämän Pyhän tarpexi/ se cuin annettu oli häälytyxexi/ oli yhdexän colmattakymmendä Centneriä/ seidzemensata ja colmekymmendä

TOINEN MOSEXEN KIRJA

Sicli/ Pyhän Siclin jälkeen. Mutta hopia/ joca siihen yhteiseldä Canssalda annettiin/ oli sata Centneriä/ tuhannen seidzemensata wijsicahdexattakymmendä Sicliä/ Pyhän Siclin jälkeen. Nijn monda puolda Sicli/ cuin monda henge/ Pyhän Siclin jälkeen/ caikilda nijldä/ jotca luetut olit cahdestakymmenestä ajastajasta ja sen ylidzen/ cuusisatatuhatta colmetuhatta wijsisata ja wijsikymmendä. Sadasta Centneristä hopiata/ walettin Pyhän jalat/ ja esiripun jalat/ sata jalca sadasta Centneristä/ juuri Centner cullengin jalalle. Mutta tuhannesta/ seidzemestäsadasta ja wijdestäcahdexattakymmenestä Siclistä/ tehtin cnuvit padzaisijn/ ja heidän cnuvins silattin/ ja heidän wyöns. Mutta waski cuin annettiin häälytyxexi/ oli seidzemenkymmendä Centneriä/ caxituhatta ja neljäsata Sicli. Sijtä tehtin jalat seuracunnan majan oween ja waskiAltarijn ja waskihäcki sen päälle/ ja caicki Altarin calut. Nijn myös jalat ymbärins piha/ ja jalat pihan sisällekäytävään/ caicki majan waarnat/ ja caicki waarnat ymbärins piha. MUtتا kellaisesta silkistä/ skarlacanasta ja rosinpunaisesta/ teit he wircawaatteita palweluxeen/ Pyhäs. Ja he teit pyhiä waatteita Aaronille/ nijncuin HERra oli käskenyt Mosexelle. Ja hän teki pääliswaatten cullasta/ kellaisesta silkistä/ skarlacanasta/ rosinpunaisesta/ ja walkiasta kerratusta silkistä. Ja tacoit cullan/ ja leickais sen langoixi/ että se taittin taitawast cudotta kellaisen silkin/ skarlacanan/ rosinpunaisen ja walkian silkin seas/ yhdistettä molemmille olcapäille/ ja sidotta yhteen molemmille siwuille. Ja wyö oli myös tehty sillä tawalla taitawast/ cullasta/ kellaisesta silkistä/ skarlacanasta/ rosinpunaisesta/ ja walkiasta kerratusta silkistä/ nijncuin HERra oli käskenyt Mosexelle. Ja he teit caxi Onichin kiwe/ kijnnitettyä culdaan/ caiwetut kiwen wuolialda/ Israelin lasten nimein cansa. Ja istutit ne olcapäille pääliswaatteseen/ että ne kiwet piti oleman Israelin lapsille muistoxi/ nijncuin HERra oli käskenyt Mosexelle. JA he teit Rindawaatten sillä tawalla taitawast/ cuin pääliswaateckin oli tehty/ cullasta/ kellaisesta silkistä/ skarlacanasta/ rosinpunaisesta/ ja walkiasta kerratusta silkistä. Nijn että se oli nelitahcainen ja caxikertainen/ waaxa pituudelda ja waaxa leweydeldä. Ja täytti sen neljällä kiwiriwillä: Ensimmäinen riwi oli Sardius/ Topazius ja

TOINEN MOSEXEN KIRJA

Smaragd. Toinen/ Rubijn/ Saphiir ja Dimant. Colmas/ Lyncurius/ Achat ja Amethyst. Neljäs/ Turchos/ Onyx ja Jaspis/ kijnnitetyt ymbärildä cullalla joca riwildä. Ja kiwet olit cahdentoistakymmenen Israelin lasten nimein jälkeen/ caiwetut kiwenwuolialda/ idzecukin nimeldäns/ cahdentoistakymmenen sucucunnan jälkeen. He teit myös Rindawaatten päälle widjat cahden pään cansa puhtasta cullasta. Ja caxi culdanasta/ ja caxi culdarengasta/ ja yhdistit ne caxi rengasta/ njihin cahteen äreen rindawaatteseen. Ja pistit ne caxi culdawidja njihin cahteen rengaseen/ rindawaatten culmijn. Mutta ne caxi päätä widjoista panit he ylös njihin cahteen nastaan/ ja ne yhdistit pääliswaatten culmilda/ juuri toinen toisens cohdalle. Nijn teit he caxi muuta culdarengasta/ ja yhdistit ne njihin toisijn cahteen rindawaatten culmijn sisälliselle puolelle/ että ne olit caunist pääliswaattes. Ja he teit caxi muuta culdarengasta/ ne panit he njihin cahteen culmaan alhallelpäin pääliswaatteseen/ juuri päälle toinen toisens cohdalle/ sieldä cuin pääliswaatten wyö alhaldapäin yhteen wyötettin. Nijn että rindawaate yhdistettin rengainens/ njihin rengaisijn/ cuin oli pääliswaattes kellaisella nuoralla/ nijn että se olis liki pääliswaatetta/ ja ei eriäis pääliswaattesta/ nijncuin HERra käski Mosexelle. HÄn teki myös silckihamen pääliswaatten ala/ coconans cudotun kellaisesta silkistä. Ja pään läwen keskelle/ sepaluxen cansa pallistetun/ ettei se kehkiäis. Ja he teit Granatin omenat alhalle hänen liepeisijns kellaisesta silkistä/ skarlacanasta/ rosinpunaisesta ja kerratusta walkiasta silkistä. Ja teit culcuiset puhtasta cullasta/ ja panit ne Granatin omenain wälille liepeisijn/ aina ymbärins silckihametta. Nijn että siellä oli Granatin omena ja culcuinen aina ymbärins liepeitä/ palweleman sillä/ nijncuin HERra oli käskenyt Mosexelle. JA he teit myös ahtat hamet/ cudotut walkiasta kerratusta silkistä/ Aaronille ja hänen pojillens. Ja hijpan walkiasta silkistä/ ja caunit lakit walkiasta silkistä/ ja alaswaattet/ walkiasta kerratusta lijnasta. Ja sen taitawast neulotun wyön/ walkiasta kerratusta silkistä/ kellaisesta silkistä/ skarlacanasta/ rosinpunaisesta/ nijncuin HERra oli käskenyt Mosexelle. HE teit myös odzaladin/ joca oli se pyhä Cruunu puhtasta cullasta/ ja caiwoit kirjoituxen siihen: HERRAN pyhyys. Ja sidoit sen

TOINEN MOSEXEN KIRJA

päälle kellaisen nuoran/ että sen piti yhdistämän hijpan ylhäldä/ nijncuin HERra oli käskenyt Mosexelle. JA nijn caicki seuracunnan majan rakennus päätettiin. Ja Israelin lapset teit caicki sen jälkeen/ cuin HERra oli käskenyt Mosexelle. Ja he cannoit majan Mosexen tygö caluinens: coucut/ laudat/ corennot/ padzat ja jalat. Ja peitoxen punalla painetuista oinan nahgoista/ peitoxen Thechaschim nahgoista/ ja esiripun. TodistusArkin corendoinens/ ja Armonistuimen. Pöydän caluinens/ ja cadzomusleiwät. Sen caunin kyntiläjalan walmistetun lampuinens/ caiken sen cansa cuin siihen tarwittin/ ja öljyä walistuxexi. CuldaAltarin ja woidellusöljyn ja hyvän suidzutuxen/ ja majan owiwaatten. Waskisen Altarin ja waskisen häkin/ corendoinens/ ja caickein caluins cansa/ pesoastian jalcoinens. Pihan waattet padzainens ja jalcoinens/ waatten pihan sisällekäytävän eteen/ köysinens ja waajoinens/ ja caiken sen cuin seuracunnan majan palweluxeen tarwittin. Wircawaateet palwelta Pyhässä: Aaronin papin pyhät waattet/ ja hänen poicains waattet/ joilla heidän piti tekemän papin wiran palweluxen. Ja Israelin lapset teit caiken sen cuin HERra oli käskenyt Mosexelle/ caickeen tähän palweluxeen. Ja Moses näki caiken tämän rakennuxen/ että he olit tehnet sen nijncuin HERra oli käskenyt/ ja siunais heitä.

JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Ensimmäisnä päiwänä ensimmäisestä cuusta/ pitä sinun paneman ylös seuracunnan majan. Ja sinun pitä siihen paneman sisälle todistuxenArkin/ ja ripustaman esiripun Arkin eteen. Ja sinun pitä myös sinne tuoman sisälle pöydän/ ja walmistaman sen: ja asettaman siihen kyntiläjalan/ ja lambut paneman sen päälle. Ja sinun pitä asettaman sen cullaisen sawualtarin/ TodistusArkin eteen/ ja ripustaman waatten majan eteen. Mutta sinun pitä asettaman polttouhrin Altarin ulcoiselle puolelle/ seuracunnan majan owen eteen. Ja pesoastian seuracunnan majan ja Altarin wälille/ ja paneman siihen wettä. Ja tekemän pihan sen ymbärille/ ja ripustaman waatten pihalle/ sisällekäytävän eteen. Ja pitä ottaman woidellusöljyn/ ja woiteleman majan ja caicki ne cuin sijnä owat/ ja pitä pyhittämän sen caluinens/ että ne olisit pyhät. Ja pitä woiteleman polttouhrin Altarin caluinens/ ja pyhittämän sen/ caickein

TOINEN MOSEXEN KIRJA

pyhimmäxi. Sinun pitä myös woiteleman pesinastian jalcoimens/ ja sen pyhittämän. Ja sinun pitä tuoman Aaronin poikinens seuracunnan majan owen eteen/ ja pesemän heidän wedellä. Ja puettaman Aaronin pyhijn waatteisijn/ ja woiteleman ja wihkimän hänen/ minun papixeni. Ja sinun pitä myös tuoman hänen poicans/ ja puettaman heidän päällens ne ahtat hamet. Ja woiteleman heidän/ nijncuin sinä heidän Isänsäckin woitelit minun papixeni. Ja tämän woidelluxen pitä oleman heille ijancaickisexi pappeudexi/ heidän suguisans. Ja Moses teki caicki/ cuin HERra oli hänelle käskenyt. NIin maja pandin ylös toisna wuonna/ ensimmäisnä päiwänä ensimmäisestä cuusta. Ja cosca Moses pani ylös majan/ nijn hän asetti jalat ja laudat ja corennot/ ja nosti padzat pystyälle. Ja lewitti peitoxen majan ylidzen/ ja pani caton sen päälle/ nijncuin HERra oli hänelle käskenyt. Ja otti Todistuxen ja pani Arckijn/ ja asetti corennot Arkin päälle/ ja pani Armonistuimen Arkin päälle. Ja toi Arkin majaan/ ja ripusti esiripun todistus Arkin eteen/ nijncuin HERra oli hänelle käskenyt. Nijn asetti hän myös pöydän seuracunnan majaan/ pohjan puoliselle siwulle/ ulcoiselle puolelle esirippua. Ja asetti leiwän sen päälle HERran eteen/ nijncuin HERra oli hänelle käskenyt. Nijn pani hän myös kyntiläjalan seuracunnan majaan/ juuri pöydän cohdalle etelän siwulle maja/ louckaseen. Ja pani lambut nijden päälle HERran eteen/ nijncuin HERra hänelle oli käskenyt. Ja pani myös cullaisen Altarin seuracunnan majaan/ esiripun eteen. Ja suidzutti hywän suidzutuxen senpäällä/ nijncuin HERra oli käskenyt Mosexelle. Ja ripusti waatten/ majan oween. Waan polttouhrin Altarin pani hän seuracunnan majan owen eteen/ ja uhrais sen päälle polttouhrin ja ruocauhrin/ nijncuin HERra hänelle oli käskenyt. Ja pesoastian pani hän todistus majan ja Altarin wälille/ ja pani siihen wettä pestä heitäns. Ja Moses ja Aaron poikinens/ pesit kätens ja jalcans sijtä. Sillä heidän piti pesemän idzens/ cosca he menit seuracunnan majaan/ eli käwit Altarin tygö/ nijncuin HERra oli hänelle käskenyt. Ja hän pani pihan ylös majan ja Altarin ymbärins/ ja ripusti waatten pihan sisällekäytävään. Ja nijn Moses päätti caiken sen työn. Ja pilwi peitti seuracunnan majan/ ja HERran cunnia täytti majan. Ja ei Moses taitanut käydä seuracunnan majaan/ nijncauwan

TOINEN MOSEXEN KIRJA

cuin pilwi sen päällä oli/ ja HERran cunnia täytti majan. Ja cosca pilwi meni ylös majan päädä/ nijn Israelin lapset waelsit/ nijn usein cuin he matcustit. Waan cosca ei pilwi mennyt ylös/ silloin ei he waeldanet sijhen päiwän asti/ että se meni ylös. Sillä HERran pilwi oli päiwällä majan ylidze/ ja yöllä oli tuli sijnä/ coco Israelin huonen silmäin edes/ nijncauwan cuin he waelsit.

Colmas Mosexen Kirja

JA HERra cudzui Mosexen/ ja puhui hänelle seuracunnan majasa/ sanoden: Puhu Israelin lapsille ja sano heille: cuca teistä tahto uhrata HERralle/ hän tehkän sen eläimistä/ carjasta ja lambaista. JA jos hän tahto HERralle polttouhria carjasta tehdä/ nijn hän uhratcan wirhittömän härkyisen seuracunnan majan owen edes: että se olis HERralle otolinen häneldä. Ja pangan kätens sen polttouhrin pään päälle/ nijn se on otolinen ja sowitta hänen. Ja hänen pitä teurastaman mullin HERran edes/ ja papin Aaronin pojat pitä hänen werens tuoman/ ja prijscottaman Altarille ymbärins/ joca on seuracunnan majan owen edes. Ja wuodan pitä polttouhrista nyljettämän/ ja se pitä cappaleixi hacattaman. Ja papin Aaronin pojat pitä tekemän tulen Altarille/ ja halgot sen päälle paneman. Ja Aaronin pojat pitä sowittaman cappalet/ pään ja lihawuden halcoin päälle/ jotca owat Altarilla tulen päällä. Mutta sisällyxet ja jalat pitä wedellä pestämän/ ja papin pitä caicki nämät polttaman Altarilla/ polttouhrixi. Tämä on makian hajun tuli HERralle. JA jos hän tahto tehdä polttouhria pienist eläimistä/ nimittäin/ lambaista ja wuohista/ nijn uhratcan wirhittömän oinan eli caurin. Ja teurastacan sen HERralle pohjan puolella Altarita. Ja papin Aaronin pojat pitä prijscottaman hänen werens Altarille ymbärins. Ja se pitä hacattaman cappaleixi/ ja papin pitä sowittaman sekä pään että lihawuden halcoin päälle/ jotca owat Altarilla tulen päällä. Mutta sisällyxet ja jalat pitä wedellä pestämän/ ja papin pitä sen caiken uhraman ja polttaman Altarilla polttouhrixi. Tämä on makian hajun tuli HERralle. JOs hän tahto taas tehdä

COLMAS MOSEXEN KIRJA

polttouhria HERralle linnuista/ niñ tehkän sen mettisistä/ elickä kyhkyläisten pojista. Ja papin pitä sen Altarille tuoman/ ja niscan poicki wäändämän/ ja Altarilla polttaman/ ja andaman Altarin seinille weren wuota. Ja hänen cupuns höyhemins heittämän Altarin wiereen itän päin/ tuhcacogon päälle. Ja pitä sen sijpinens halcaiseman/ mutta ei erinäns rewäisemän. Ja niñ papin pitä silläns sen polttaman halcoin päällä/ jotca owat Altarilla tulen päällä. Tämä on makian hajun tuli HERralle.

JOs jocu hengi tahto tehdä HERralle ruocauhria/ niñ sen pitä oleman sämbyläjauhoista/ ja hänen pitä öljyä sen päälle wuodattaman/ ja pyhä sawua sen päälle paneman. Ja sijtte sen papeille Aaronin pojille wiemän: niñ pitä papin ottaman pions täyden niñstä sämbyläjauhoista/ ja öljyä caiken pyhän sawun cansa/ ja sen polttaman Altarilla muistoxi. Tämä on makian hajun tuli HERralle. Se cuin jää ruocauhrista/ pitä oleman Aaronin ja hänen poicains oman. Sen pitä oleman caickein pyhimmän HERran tulista. MUTta jos hän tahto tehdä ruocauhria pädzis kypsetystä/ niñ ottacan happamattomia kyrsiä sämbyläjauhoista secoitettuna öljyn cansa/ ja happamattomia ohucaisia kyrsiä woideltuita öljyllä. Waan jos sinun ruocauhris on pannusa kypsetystä/ niñ sen pitä oleman happamattomista sämbyläjauhoista/ secoitettuna öljyllä. Ja sen sinun pitä jacaman cappaleixi/ ja wuodattaman öljyä sen päälle/ niñ se on ruocauhri. Ja jos sinun ruocauhris on haastarilla kypsetystä/ niñ sinun pitä tekemän sen sämbyläjauhoista öljyn cansa. Ja sen ruocauhrin/ jonga sinä tahdot sencaltaisista tehdä HERralle/ pitä sinun tuoman papille/ ja hänen pitä sen candaman Altarille. Ja ylöndämän sen ruocauhrin muistoxi/ ja polttaman sen Altarilla. Se on makian hajun tuli HERralle. Tähtet pitä oleman Aaronin ja hänen poicains omat. Sen pitä oleman caickein pyhimmän HERran tulista. CAicki ruocauhri cuin te uhratte HERralle/ pitä teidän tekemän ilman hapatosta: sillä ei yhtän hapatosta eli hunajata pidä sijnä poltettaman uhrixi HERralle. Mutta utisten uhrixa pitä teidän ne uhraman HERralle. Waan ei ne pidä tuleman Altarille makiaxi hajuxi. Caicki sinun ruocauhris pitä sinun suolaman/ ja sinun ruocauhris ei pidä ikänäns ilman sinun Jumalas

COLMAS MOSEXEN KIRJA

lijttosuolata oleman: sillä caikisa sinun uhreisas pitä sinun suola uhraman. MUtta jos sinä tahdot tehdä utisesta ruocauhrin HERralle/ nijn sinun pitä cuiwaman wiherjäiset tähkäpääät tulella/ ja surwoman ne pienexi/ ja sijtte uhraman ruocauhrin sinun utisestas. Ja sinun pitä paneman öljyä '73ijhen ja pyhä sawua/ nijn on se ruocauhri. Ja papin pitä ottaman nijstä surwotuista jywistä ja öljystä/ ynnä caiken pyhän sawun cansa/ ja polttaman sen muistoxi. Se on tuli HERralle.

JOs hänen uhrins on kijtosuhri carjasta/ nijn pitä hänen uhraman härjän eli lehmän/ ja wirhittömän uhrin tuoman HERran eteen. Ja pitä laskeman kätens sen pään päälle/ ja teurastaman seuracunnan majan owen edes. Ja papit Aaronin pojat/ pitä prijscottaman weren Altarille/ ymbärins. Ja pitä uhraman sijtä kijtosuhrist polttouhrin HERralle/ nimittäin/ caiken sisällysten lihawuden. Ja ottaman caxi munascuuta sen lihawuden cansa/ cuin nijden päällä on landeisa/ ja maxan calwon munascuiden cansa. Ja Aaronin pojat pitä polttaman sen Altarilla polttouhrixi puiden päällä/ jotca owat tulesa. Se on makian hajun tuli HERralle. MUtta jos hän teke HERralle kijtosuhria pienist eläimist/ oinaista eli uhista/ nijn sen pitä oleman ilman wirhitä. Jos hän uhra caridzan/ nijn hänen pitä sen tuoman HERran eteen. Ja pitä laskeman kätens sen pään päälle/ ja teurastaman sen seuracunnan majan owen edes. Ja Aaronin pojat pitä prijscottaman sen weren Altarille/ ymbärins. Ja kijtosuhrista uhraman HERralle polttouhrin/ nimittäin/ lihawuden/ coco saparon eroitetun selkäpijstä/ ja caiken sisällysten lihawuden. Ja ottaman caxi munascuuta sen lihawuden cansa cuin landeisa nijden päällä on/ ja maxan calwon munascuiden cansa. Ja papin pitä sen polttaman Altarilla/ tulen ruaxi HERralle. JOs hänen uhrins on wuohi/ ja hän tuo sen HERran eteen. Nijn hänen pitä laskeman kätens sen pään päälle/ ja teurastaman seuracunnan majan owen edes. Ja Aaronin pojat pitä prijscottaman hänen werens Altarille/ ymbärins. Ja pitä sijtä uhraman polttouhrin HERralle/ nimittäin/ caiken sisällysten lihawuden. Ja ottaman caxi munascuuta lihawuden cansa/ cuin nijden päällä on landeisa/ ja maxan calwon munascuiden cansa. Ja papin pitä polttaman sen Altarilla/ tulen ruaxi

COLMAS MOSEXEN KIRJA

makiaksi hajuxi. Caicki lihawus on HERran oma. SEN pitä oleman ijancaickisen säädyn teidän suguisan/ caikisa teidän asuinsioisan/ ettei te lihawutta eli werta söis.

JA HERra puhui Mosexelle sanoden: Puhus Israelin lapsille/ ja sano: jos jocu sielu ricko tietämätä jotacuta HERran käskyä wastan/ jota ei hänen pidäis tekemän: Nimittäin/ jos pappi/ joca woideldu on/ ricko Canssan pahennoxexi/ hänen pitä rioxens edest/ cuin hän tehnyt on/ tuoman wirhittömän mullin HERralle riosuhrixi. Ja pitä tuoman sen mullin HERran eteen/ seuracunnan majan owen tygö/ ja laskeman kätens mullin pään päälle/ ja teurastaman mullin HERran edes. Ja pappi cuin woideldu on/ pitä ottaman mullin werestä/ ja candaman seuracunnan majaan. Ja pitä castaman sormens wereen/ ja prijscottaman sitä werta seidzemän kerta HERran ja Pyhän Esiripun edes. Ja pitä sijtä werestä paneman suidzutusAltarin sarwein päälle/ joca on HERran edes seuracunnan majas: Ja caiken muun weren caataman polttouhrin Altarin pohjalle/ joca on seuracunnan majan owen edes. Ja caiken mullin lihawuden riosuhrista/ pitä hänen ylöndämän/ nimittäin/ sisällysten lihawuden. Ja ottaman caxi munascuuta sen lihawuden cansa/ cuin nijden päällä on landeisa/ ja maxan calwon munasuicen cansa. Nijn cuin ylötän kijosuhri härjästä/ ja papin pitä sen polttaman polttouhrin Altarilla. Mutta mullin wuodan/ caiken lihan/ pään ja jalcain cansa/ ja sisällyxet ja rawan. Caiken sen pitä hänen leiristä wiemän ulos puhtaseen paikkaan/ johonga tuhca heitetän/ ja se pitä poltettaman puiden päällä tules. JOs coco Israelin seuracunda exyis/ ja se olis heidän silmäins edes peitetty/ nijn että he olisit tehnet jotacuta HERran käskyä wastan/ jota ei heidän tulis tehdä/ ja nijn tulisit wicapääxi. Ja sijtte ymmärräisit heidän rioxens/ cuin he olit tehnet/ nijn pitä heidän tuoman mullin riosuhrixi/ ja asettaman sen seuracunnan majan eteen. Ja wanhimmat seuracunnasta pitä laskeman kätens mullin pään päälle HERran edes/ ja teurastaman sen mullin HERran edes. Ja pappi joca woideldu on/ pitä candaman mullin weren seuracunnan majaan. JA pitä castaman sormens wereen/ ja seidzemen kerta prijscottaman HERran eteen Esiripun edes. Ja pitä sijtä werestä paneman

COLMAS MOSEXEN KIRJA

Altarin sarwein päälle/ joca on HERran edes seuracunnan majas/ ja caiken sen muun weren caataman polttouhrin Altarin pohjalle/ joca on seuracunnan majan edes. Caiken hänen lihawudens pitä hänen ylöndämän ja polttaman Altarilla. Ja pitä tekemän tämän mullin cansa/ nijncuin hän teki ricosuhrin mullin cansa/ ja nijn pitä papin heidän sowittaman ja se heille annetan andexi. Ja hänen pitä wiemän mullin leiristä ulos/ ja polttaman hänen/ nijncuin hän poltti sen endisen mullin/ se pitä oleman ricosuhri seuracunnan edestä. MUtتا jos jocu Försti ricko ja teke jotacuta hänen HERrans Jumalans käskyä wastan/ jotca hänen tekemän pidäis/ ja tule tietämätä wicapääxi. Ja ymmärtä sijtte hänen rioxens/ cuin hän on rickonut: hänen pitä tuoman uhrin wirhittömän caurin. Ja laskeman kätens sen caurin pään päälle/ ja teurastaman sijnä paicas/ cusa HERralle polttouhria teurastetan/ se pitä oleman hänen ricosuhrins. Sijtte pitä papin ottaman ricosuhrin werestä sormellans/ ja paneman sen polttouhrin Altarin sarwein päälle/ ja sen muun weren caataman polttouhrin Altarin pohjalle. Mutta caiken hänen lihawudens/ pitä hänen polttaman Altarilla/ nijncuin sen lihawuden kijtosuhrista. Ja nijn papin pitä sowittaman hänen rioxens/ ja se hänelle annetan andexi. JOs jocu sielu yhteisestä Canssasta ricko tietämätä/ nijn että hän teke jotacuta HERran käskyä wastan/ jota ei hänen tekemän pidäis/ ja tule nijn wicapääxi. Ja sijtte ymmärtä hänen rioxens/ cuin hän on rickonut/ hänen pitä tuoman uhrin wirhittömän wuohen/ sen rioxen edestä/ cuin hän rickonut on. Ja pitä laskeman kätens ricosuhrin pään päälle/ ja teurastaman sen polttouhrin paicalla. Ja papin pitä sormellans ottaman werestä/ ja paneman polttouhrin Altarin sarwein päälle/ ja caiken weren caataman Altarin pohjalle. Ja caiken hänen lihawudens pitä hänen ottaman/ nijncuin hän otti kijtosuhrin lihawuden/ ja polttaman Altarilla makiaksi hajuxi HERralle. Ja nijn pitä Papin händä sowittaman/ ja hänelle se annetan andexi. MUtتا jos hän tuo lamban ricosuhrin/ nijn tuocan wirhittömän uhen. Ja laskecan kätens ricosuhrin pään päälle/ ja teurastacan sen ricosuhrin sijnä paicas/ cuin polttouhri teurastetan. Ja Papin pitä sormellans ottaman werestä/ ja paneman polttouhrin Altarin sarwein päällä/

ja caataman caiken muun weren Altarin pohjalle. Mutta caiken lihawuden pitä hänen ottaman/ nijncuin hän kijtosuhrin lamban lihawuden otti/ ja pitä polttaman sen Altarilla HERran tulexi. Ja nijn pitä Papin hänen ricoxens sowittaman/ cuin hän on rickonut/ ja se hänelle annetan andexi.

JOs jocu sielu ricko ja cuule jongun kiroilewan/ ja hän on sen todistaja/ eli sen nähnyt ja tiennyt on/ ja ei ilmoita sitä/ hän on wicapää wäryteen. Eli jos jocu sielu rupe johongun saastaiseen cappaleen/ taicka saastaiseen medzän eläinden raaton/ eli carjain/ eli matoin/ tietämät/ hän on saastainen ja wicapää. Eli jos hän rupe saastaiseen ihmiseen/ millä ikänäns saastaisudella ihminen taita saastaisexi tulla/ tietämät/ ja sen sijtte ymmärtä/ se on wicapää. Eli jos jocu sielu wanno/ nijn että hänen suustans käy ulos tietämät/ pahoin eli hywin tehdä (nijncuin ihminen kyllä wanno/ ennencuin hän sitä ajattele) ja sen sijtte ymmärtä/ hän on wicapää yhten näistä. Cosca hän on wicapää johongun näistä/ ja tunnusta/ että hän sijnä rickonut on. Nijn pitä hänen tämän ricoxens wian edest/ cuin hän rickonut on/ tuoman laumasta HERralle lamban eli wuohen ricosuhrixi/ nijn pitä Papin sowittaman hänen ricoxens. Joldeica hänellä ole lammasta/ nijn tuocan HERralle ricoxens edestä/ cuin hän rickonut on/ caxi kyhkyläistä/ eli caxi mettisen poica/ yhden ricosuhrixi ja toisen polttouhrixi. Ja wiekän ne papille/ hänen pitä sen ensimmäisen uhraman ricosuhrixi/ ja wäändämän niscat häneldä/ ja ei cuitengan päätä erinäns repäisemän. Ja pitä prijscottaman Altarin seinän ricosuhrin werellä/ ja andaman sen weren cuin jää/ wuota Altarin pohjalle. Se on ricosuhri. Toisen pitä hänen uhraman polttouhrixi tawans jälkeen. Ja nijn pitä papin sowittaman hänen ricoxens/ cuin hän rickonut on/ ja se hänelle annetan andexi. Joldeica hänellä ole cahta kyhkyläistä eli cahta mettisen poica/ nijn tuocan uhrins/ ricoxens edest/ kymmenennen osan Ephast sämbyläjauhoja ricosuhrixi. Mutta ei hänen pidä öljyä sen päälle paneman/ eikä pyhä sawua: sillä se on ricosuhri. Ja hänen pitä sen wiemän papille/ ja papin pitä sijtä ottaman pion täyden muistoxi/ ja polttaman sen Altarilla HERralle uhrixi: Tämä on ricosuhri. Ja papin pitä nijn sowittaman hänelle hänen ricoxens/ cuin hän rickonut on/ ja se hänelle annetan andexi.

Ja sen pitä oleman papin oman nijncuin ruocauhringin. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Jos jocu sielu tietämätä ricko josacusa cuin HERralle pyhitetty on/ hänen pitä HERralle tuoman wicauhrin/ wirhittömän oinan laumasta/ joca caxi hopia Siciä maxa/ Pyhän Siclin jälkeen wicauhrixi. Sijhen myös mitä hän on rickonut pyhitetys/ pitä hänen sen andaman jällens/ ja wielä sijtte andaman wijdennen osan päälisexi. Ja pitä sen andaman papille/ hänen pitä sowittaman hänen wicauhrins oinalla/ nijn se hänelle annetan andexi. Jos jocu sielu ricko ja teke wastoin jotacuta HERran käskyä/ jota ei hänen pitänyt tekemän/ tietämät/ hän on wicapää wääryteen. Ja pitä tuoman papille wirhittömän oinan laumasta/ wicauhrin hinnalla: hänen pitä sowittaman hänelle hänen tietämättömydens/ cuin hän tehnyt on/ tietämät/ nijn se hänelle annetan andexi. Se on wicauhri/ johonga hän HERran edes joutunut on.

JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Jos jocu sielu ricko ja teke HERra wastan/ kielden lähimmäiseldäns sen/ cuin hän hänen halduns andanut on/ eli sen/ jonga hän hänelle wahwalla uscalluxella käteen andanut on/ taicka jonga hän wäkiwallalla ottanut on/ eli wäärydellä on saattanut alans. Eli sen cuin cadotettu oli/ löytänyt on/ ja kiellä sen wäärällä walalla/ eli mikä ikänäns se olis/ josa ihminen lähimmäistäns wastan ricko. Cosca hän nijn ricko ja tule wicapääxi: Nijn pitä hänen andaman jällens mitä hän wäkiwallalla ottanut on/ ja wäärydellä on saattanut alans/ eli sen cuin hänen halduns annettu oli/ eli sen cuin hän löynnyt on. Eli jonga tähden hän wäärän walan tehnyt on/ sen pitä hänen caicki tyynni andaman jällens/ ja wielä sijtte wijdennen osan päälisexi/ sille jonga oma oli/ sinä päiwänä cuin hän wicauhrins anda. Mutta oman wicans tähden pitä hänen tuoman HERralle/ papin tygö wirhittömän oinan laumasta/ wicauhrin hinnalla. Nijn pitä papin sowittaman hänen HERran edes/ nijn hänelle caicki annetan andexi/ mitä hän tehnyt on/ josa hän idzens wicapääxi saatti. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Käske Aronille ja hänen pojillens sanoden: tämä on polttouhrin sääty: polttouhrin pitä palaman Altarilla caiken yösen amun asti. Ja ainoastans Altarin tulen pitä sen päällä palaman. Ja papin pitä päällens

COLMAS MOSEXEN KIRJA

pukeman lijnahamen/ ja wetämän lijnaisen alaswaatten hänen rumins päälle/ ja pitä sen tuhwan ottaman/ cuin polttouhrin Altarin tulesta sen päälle jäänyt on/ ja paneman sen alas Altarin wiereen. Ja sijtte pitä rijsuman waattens/ ja toisijn waatteisin idzens pukeman/ ja sijtte tuhwan wiemän ulos leirist ja puhtaseen paickaan paneman. Tuli pitä palaman Altarilla/ ja ei coscan samuman. Ja papin pitä halgot sen päällä joca amu sytyttämän/ ja asettaman pulttouhrin sen päälle/ ja polttaman kijtosuhrin lihawuden sen päällä. Tuli pitä alinoma palaman Altarilla/ ja ei coscan samutettaman. JA tämä on ruocauhrin sääty/ jonga Aaronin pojat uhraman pitä Altarilla HERran eteen. Papin pitä ottaman pion täyden sämbyläjauhoja ruocauhrin/ ja öljyst/ caiken pyhän sawun/ joca ruocauhrin päällä on/ ja pitä sen polttaman Altarilla makiaxi hajuxi ja muistoxi HERralle. Ja sen tähtet pitä Aaronin poikinens syömän/ ja pitä syömän happamatoinna pyhäsä siasa/ seuracunnan majan pihas. Ja ei heidän pidä leipoman sitä hapatoxen cansa: sillä se on heidän osans/ jonga minä heille minun uhristani andanut olen/ se heille pitä oleman caickein pyhin/ nijncuin ricosuhri ja nijncuin wicauhri. Jocainen miehenpuoli Aaronin lapsist pitä sen syömän. Se olcon alinomainen sääty teidän suguisan HERran uhrista. Jocainen cuin nijhin rupe/ se pitä pyhitetty oleman. Ja HERra puhui Mosexelle sanoden: Tämä pitä oleman Aaronin ja hänen poicains uhri/ jonga heidän pitä uhraman HERralle heidän wihkimisens päiwänä: kymmenennen osan Ephast sämbyläjauhoja alinomaisexi ruocauhrixi/ puolen amulla ja puolen ehtona. Ja pannus sinun sen tekemän pitä öljyn cansa/ ja sen kypsettynä tuoman/ ja cappaleina sinun sen uhraman pitä makiaxi hajuxi HERralle. Ja papin/ joca hänen pojistans hänen sians woideltu on/ pitä sen tekemän. Tämä on ijancaickinen sääty HERralle/ se pitä caicki poltettaman. Sillä caicki papin ruocauhri pitä tulella poltettaman/ ja ei syötämän. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Sanos Aaronille ja hänen pojillens/ tämä on ricosuhrin sääty/ cusa paicas sinä teurastat polttouhrin HERralle/ sijnä pitä myös sinun teurastaman ricosuhrin HERran edes/ ja se on caickein pyhin. Pappi joca ricosuhria uhra/ pitä sen syömän pyhällä sialla seuracunnan majan pihalla. Cucaikänäns hänen lihaans

rupe/ se pitä wihitty oleman/ ja waate jonga päälle se weri prijscotetan/ sinun pitä hänen pesemän pyhäsä siasa. Ja se sawiastia/ josa se keitetän/ pitä ricottaman. Jos se on waskises padas keitetty/ nijn se pitä pestämän/ ja wedellä wirutettaman. Caicki miehenpuolet papeista/ pitä syömän sen: sillä se on caickein pyhin. Mutta caicki se ricosuhri/ jonga weri wiedän seuracunnan majaan pyhään siaan sowinnoxii/ sitä ej pidä syötämän/ waan tulella poltettaman.

JA tämä on wicauhrin sääty ja se on caickein pyhin. Sijnä paicas/ cusa polttouhri teurastetan/ pitä myös teurastettaman wicauhri/ ja hänen werens pitä prijscotettaman Altarille ymbärins. Ja caicki lihawus pitä sijtä uhrattaman/ händä ja sisällysten lihawus. Ja ottaman caxi munascuuta sen lihawuden cansa/ cuin nijden päällä on landeisa/ ja maxan calwon munascuiden cansa. Nijn pitä papin sen polttaman Altarilla uhrixi HERralle/ ja se on wicauhri. Jocainen miehenpuoli papeista/ pitä syömän sen pyhäsä siasa: sillä se on caickein pyhin. Nijn cuin ricosuhri on/ nijn pitä myös wicauhrin oleman: sillä yhtäläinen pitä heidän molembain säätyns oleman/ ja se pitä papin oma oleman/ joca sillä sowitta. Sen papin/ joca polttouhrin uhra/ pitä polttouhrin wuota oma oleman/ jonga hän uhrannut on. Ja caickinainen ruocauhri/ joca Pädzis haastarilla eli pannusa kypsetty on/ sen pitä papin oman oleman/ joca sen uhra. Ja caickinainen ruocauhri/ joca öljyllä secoitettu taicka cuiwa on/ sen caiken pitä Aaronin lasten oman oleman/ yhden nijn cuin toisengin. JA tämä on kijtosuhrin sääty/ joca HERralle uhratan. Jos he tahtowat tehdä ylistysuhria/ nijn heidän pitä uhraman happamattomia leipiä/ secoitettuja öljyllä/ ja happamattomia ohucaisia kyrsiä/ woidelluita öljyllä/ ja pannusa kypsetyitä sämbyläleipiä secoitettuja öljyllä. Mutta sencaltaisit uhreja pitä heidän tekemän hapannen kyrsäns päälle/ heiden kijtosuhrins ylistysuhrixi. Ja yxi caikista nijstä pitä uhrattaman HERralle ylönnyshrixi/ ja sen pitä papin oman oleman/ joca prijscotta kijtosuhrin weren. Ja ylistysuhrin liha hänen kijtosuhrisans pitä sinä päiwänä syötämän/ jona se uhrattu on/ ja ei mitän pidä tähtexi jätettämän huomenexi. Mutta jos jocu lupauxesta/ taicka hywäst tahdost uhra/ nijn se

pitä sinä päiwänä syötämän/ jona se uhrattu on/ mutta jos jotakin tähtexi jää uhrista toisexi päiwäxi/ nijn pitä se myös syötämän. Mutta jos jotakin tähtexi jää sijtä uhratusta lihasta colmanden päiwän asti/ nijn se pitä poltettaman tules. Mutta jos jocu syö colmandena päiwänä sijtä uhratusta lihasta/ joca on hänen kijtosuhristans/ nijn ei ole hän otollinen/ joca sen on uhrannut/ eikä se hänelle pidä luettaman/ mutta se on cauhistus. Ja jocainen sielu/ joca sijtä syö/ hän on wicapää pahan tecoon. JA se liha joca sattu johongin saastaisuteen/ ei pidä syötämän/ mutta tules poltettaman. Se cuin puhdas on rumistans/ se pitä syömän lihasta. Ja se sielu/ joca syö kijtosuhrin lihasta/ sijtä cuin HERran oma on/ ja hänen saastaisudens on hänen päälläns/ se pitä häwitettämän hänen Canssastans. Jos jocu sielu rupe johongun saastaisuteen/ olcon se saastainen ihminen/ eläin eli jocu muu saastainen: eli jos hän syö kijtosuhrin lihasta/ sijtä cuin HERran oma on/ se pitä häwitettämän Canssastans. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Israelin lapsille/ sanoden: ei teidän pidä mitän lihawutta syömän härjistä/ lambaista ja wuohista. Raadon eli haascan lihawus pangat caickinaisijn tarpeisijn/ mutta ei teidän pidä sitä syömän. Sillä joca syö lihawutta sijtä eläimest/ cuin HERralle uhrixi annettu on/ se sielu pitä häwitettämän Canssastans. Ei teidän pidä myös werta syömän caikisa teidän asumasioisan/ ei linnuista/ eikä eläimistä. Jocainen sielu joca syö jotain werta/ se pitä häwitettämän Canssastans. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Israelin lapsille/ sanoden: se cuin HERralle hänen kijtosuhrins uhra/ hänen pitä tuoman/ mitä HERralle kijtosuhrixi tule. Mutta hänen pitä sen candaman kädesäns HERran uhrixi/ nimittäin/ rinnan lihawuden pitä hänen tuoman rinnan cansa/ että ne pitä oleman häälytysuhri HERralle. Mutta papin pitä polttaman lihawuden Altarilla/ ja rinnan pitä Aaronin ja hänen poicains oman oleman. Ja sen oikian lawan/ pitä heidän andaman papille ylönnyshrixi/ heidän kijtosuhristans. Ja joca uhra kijtosuhrin werta/ ja lihawutta Aaronin pojista/ hänen pitä saaman oikian lawan osaxens. Sillä häälytys rinnan ja ylönnyshrixi lawan/ olen minä ottanut Israelin lapsilda heidän kijtosuhristans/ ja olen sen andanut papille Aaronille/ ja hänen pojillens

COLMAS MOSEXEN KIRJA

ijancaickisexi säädyxi. Tämä on Aaronin ja hänen poicains woitelemus HERran uhrista/ sijtä päiwästä/ jona he HERralle papixi annettiin. Jotca HERra käski sinä päiwänä/ jona hän heidän woiteli/ annetta heille Israelin lapsilda ijancaickisexi säädyxi/ caikille heidän suguillens. Ja tämä on sääty polttouhrist/ ruocauhrist/ ricosuhrist/ wicauhrist/ täytösuhrist ja kijtosuhrist. Jonga HERra Mosexelle käski Sinain wuorella/ sinä päiwänä/ jona hän käskyn andoi hänelle Israelin lasten tygö/ että heidän piti uhraman heidän uhrins HERralle Sinain corwesa.

JA HERra puhui Mosexelle sanoden: ota Aaron poikinens ynnä heidän waatettens cansa/ ja myös woidellusöljy/ ja mulli ricosuhrixi/ caxi oinasta ja myös cori happamattomia leipä. Ja coco caicki Canssa/ seuracunnan majan owen eteen. Moses teki nijncuin HERra hänelle käskenyt oli/ ja cocois Canssan seuracunnan majan owen eteen. Ja canoi caikille heille: tämä on se cuin HERra on käskenyt tehdä. JA otti Aaronin poikinens/ ja pesi heidän wedellä. Ja puetti hänen päällens lijnahamen/ ja wyötti hänen wyöllä/ ja puetti hänen silckihamalla/ ja pani pääliswaatten hänen päällens ja wyötti hänen pääliswaatten wyöllä. Ja pani hänen päällens rindawaatten/ ja pani rindawaatten päälle walkeuden ja täydellisyden. Ja pani hijpan hänen päähäns/ ja pani hijpan päälle odzawaatten/ cullaisen odzaladin/ sen pyhän cruunun päälle/ nijncuin HERra Mosexelle käskenyt oli. Ja Moses otti woidellusöljyn ja woiteli majan caluinens ja pyhitti ne. Ja prijscotti sijtä seidzemen kerta Altarille/ ja woiteli Altarin caluinens ja pesoastian jalcoinens/ että se wihittäisin. Ja caasi woidellusöljyst Aaronin pään päälle/ ja woiteli hänen/ wihittä. Ja toi Aaronin pojat/ ja puetti heidän päällens lijnaiset hamet/ wyötti heidän wyöllä/ ja satoi hijpat heidän päällens/ nijncuin HERra hänelle käskenyt oli. JA andoi tuoda mullin ricosuhrixi. Ja Aaron poikinens pani kätens hänen pääns päälle. Sijtte hän teurastettin. Ja Moses otti werestä/ ja pani sormellans Altarin sarwijn ymbärins Altarita/ ja puhdisti Altarin/ ja caasi weren Altarin pohjalle/ ja wihei sen/ sowittaxens. Ja otti caiken sisällysten lihawuden/ ja maxan calwon/ ja molemmat munascuut/ ynnä lihawuden cansa/ ja poltti Altarilla. Mutta mullin/ wuotinens/ lihoimens

COLMAS MOSEXEN KIRJA

ja sondinens poltti hän tules ulcona leiristä/ nijncuin HERra hänelle käsenyt oli. Ja hän toi oinan polttouhrixi/ ja Aaron poikinens/ panit kätens hänen pääns päälle. Sijtte hän teurastettin/ ja Moses prijscotti hänen werens Altarille ymbärins. Ja leickais oinan cappaleixi/ ja poltti pään ja cappalet lihoins. Ja pesi sisällyxet ja jalat wedellä/ ja poltti sijtte coco oinan Altarilla/ Se on polttouhri makiaksi hajuxi tuli HERralle/ nijncuin HERra hänelle käsenyt oli. JA toi myös toisen oinan/ joca on täytösuhri. Ja Aaron poikinens panit kätens oinan pään päälle. Sijtte hän teurastettin. Ja Moses otti hänen werestäns/ ja siwui Aaronin oikian corwan lehteen/ ja myös oikian käden peucaloon/ ja oikian jalan isoin warpaseen. Ja toi myös Aaronin pojat/ ja siwui werellä heidän oikian corwans lehteen/ ja heidän oikian kädens peucaloon/ ja heidän oikian jalcans isoin tarpaseen/ ja prijscotti weren Altarille ymbärins. Ja otti lihawuden/ ja saparon/ ja caiken sisällysten lihawuden/ ja maxan calwon/ ja molemmat munascuut heidän lihawudens cansa/ ja oikian lawan. Hän otti myös corista/ josa happamattomat leiwät olit HERran edes/ yhden happamattoman kyrsän/ ja öljyllä woidellun kyrsän/ ja ohucaisen kyrsän/ ja pani ne lihawuden/ ja oikian lawan päälle. Ja andoi caicki nämät Aaronin ja hänen poicans käsijn/ ja hän häälytti he häälytyxexi HERralle. Ja sijtte otti Moses caicki nämät heidän käsistäns/ ja poltti Altarilla polttouhrin päällä: sillä se on täytösuhri makiaksi hajuxi tuli HERralle. Ja Moses otti rinnan ja häälyttyti sen häälytyxexi HERralle/ täytösuhrin oinasta/ sen Moses sai osaxens/ nijncuin HERra hänelle käsenyt oli. JA Moses otti woidellusöljystä ja werestä/ joca oli Altarilla/ ja prijscotti Aaronin ja hänen waatettens päälle/ hänen poicains ja heidän waatettens päälle/ ja wihei nijn Aaronin ja hänen waattens/ hänen poicains ja heidän waattens hänen cansans. Ja sanoi Aaronille ja hänen pojillens: keittäkät liha seuracunnan majan owen edes/ ja syökät se sijnä paicas/ nijn myös leipä/ cuin täytösuhrin corisa on/ nijncuin minulle käsketty ja sanottu on: että Aaron poikinens pitä ne syömän. Waan mitä jää tähtexi lihasta ja leiwästä/ sen teidän pitä polttaman tules. Ja ei teidän pidä lähtemän seidzemenä päiwänä seuracunnan majan owesta/ siihenasti/ cosca teidän täytösuhrin päiwät

täytetän: sillä seidzemenä päiwänä owat teidän käten täytetyt. Nijncuin se tänäpäpä tapahtunut on/ HERra on käskenytt tehtä/ että se sowitettaisin. Ja teidän pitä oleman seidzemen päiwä seuracunnan majan owen edes/ yli päiwä ja yötä. Ja teidän pitä ottaman waarin wartioista HERran edes/ ettet te cuolis: sillä nijn on minulle käsketty. Ja Aaron poikinens teki caiken sen/ cuin HERra Mosexen cautta käskenytt oli.

JA cahdexandena päiwänä cudzui Moses Aaronin poikinens/ ja wanhimmat Israelista. Ja sanoi Aaronille: ota sinulles nuori wasicka ricosuhrixi/ ja oinas polttouhrixi/ molemmat wirhittömät/ ja tuo HERran eteen. Ja puhu Israelin lapsille/ sanoden: ottacat cauris ricosuhrixi/ ja wasicka ja caridza molemmat vuosicunnaiset/ ja wirhittömät/ polttouhrixi. Ja myös härkä ja oinas uhrataxemme kijtosuhrixi HERran edes/ ja ruocauhrixi secoitettu öljyllä: sillä tänäpäpä ilmesty HERra teille. Ja he toit caicki/ mitä Moses käskenytt oli/ seuracunnan majan owen eteen: ja caicki Canssa käwit edes/ ja seisoit HERran edes. Nijn sanoi Moses: tämä on se/ cuin HERra käskenytt on teidän tehdä/ nijn HERran cunnia ilmesty teille. Ja Moses sanoi Aaronille: astu Altarin tygö/ ja tee ricosuhris/ ja polttouhris/ ja sowita sinuas ja Canssa/ ja tee sijtte Canssan uhri/ ja sowita heitä/ nijncuin HERra käskenytt on. JA Aaron astui Altarin tygö/ ja teurasti wasican ricosuhrixens. Ja hänen poicans cannoit weren hänen tygöns/ ja hän casti sormens wereen/ ja siwui Altarin sarwijn/ waan weren caasi hän Altarin pohjalle. Mutta lihawuden/ ja munascuut/ ja maxan calwon ricosuhrista/ poltti hän Altarilla/ nijncuin HERra oli Mosexelle käskenytt. Mutta lihan ja nahan poltti hän tules ulcona leirist. Sijtte teurasti hän polttouhrin/ Ja Aaronin pojat cannoit weren hänen tygöns/ ja hän prijscotti sen Altarille ymbärins. Ja he toit myös polttouhrin hänelle/ cappaleixi leicatun/ ja pään/ ja hän poltti ne Altarilla. Ja hän pesi sisällyxet ja jalat/ ja poltti ne polttouhrin päällä/ Altarilla. Sijtte candoi hän Canssan uhrin edes/ ja otti caurin/ joca oli Canssan ricosuhri/ ja teurasti sen/ ja teki sijtä ricosuhrin/ nijncuin sen endisengin. Ja hän toi myös polttouhrin/ ja walmisti sen tawans jälkeen. Ja toi ruocauhrin/ ja otti sijtä pions täyden/ ja poltti ne Altarilla/ paidzi amullista polttouhria. Sijtte teurasti hän härjän ja

COLMAS MOSEXEN KIRJA

oinan Canssan kijosuhrixi/ ja hänen poicans cannoit weren hänelle/ ja hän prijscotti sen Altarille ymbärins. Mutta sen härjän lihawuden ja oinan saparon/ ja sisällysten lihawuden/ ja munascuut/ ja maxan calwon. Caiken tämän lihawuden panit he rinnan päälle/ ja poltit lihawuden Altarilla. Mutta rinnan ja oikian lawan/ häälytti Aaron häälytyxexi HERran edes/ nijncuin HERra oli käskenytt Mosexelle. JA Aaron nosti kätens Canssan puoleen/ ja siunais heitä/ ja sijttecuin hän ricosuhrin/ polttouhrin/ ja kijosuhrin tehnyt oli/ meni hän alas. Nijn Moses ja Aaron menit seuracunnan majaan/ ja cosca he jällens siellä läxiti/ siunaisit he Canssan. Nijn HERran cunnia ilmestyi caiken Canssan edes. Sillä tuli tuli HERralda alas/ ja culutti polttouhrin/ ja sen lihawuden/ Altarilda/ ja cosca caicki Canssa sen näit/ riemuidzit he sangen suurest/ ja langeisit maahan caswoillens.

JA Aaronin pojat Nadab ja Abihu otit cumbikin suidzutusastians/ ja panit tulda nijhin/ ja suidzutust sen päälle/ ja cannoit wierasta tulda HERran eteen/ jota ei hän heille ollut käskenytt. Silloin läxi tuli HERralda/ ja culutti heidän/ nijn että he cuolit HERran edes. Nijn sanoi Moses Aaronille: tämä on se cuin HERra puhunut on/ sanoden: minä pyhitetän nijsä/ jotca minua lähestywät/ ja caiken Canssan edes minua cunnioitetan. Ja Aaron oli äneti. Mutta Moses cudzui Misaelin/ ja Elzaphanin Usielin/ Aaronin sedän pojat/ ja sanoi heille: tulcat ja candacat teidän weljen Pyhästä ja leiristä ulos. Ja he tulit ja cannoit heidän lijnahameinens leiristä/ nijncuin Moses oli sanonut. Nijn sanoi Moses Aaronille/ ja hänen pojillens Eleazarille ja Ithamarille: ei teidän pidä paljastaman teidän päätän/ eikä myös repimän teidän waatteitan/ ettet te cuolis/ ja ettei wiha tulis caiken Canssan päälle. Mutta teidän weljen/ coco Israelin huonesta itkekän tätä palo/ jonga HERra sytyttänyt on. Waan ei teidän pidä menemän seuracunnan majan owesta ulos/ ettet te cuolis: sillä HERran woidellusöljy on teidän päällän. Ja he teit Mosexen sanan jälken. JA HERra puhui Aaronille/ sanoden: sinä ja sinun poicas sinun cansas/ ei pidä juoman wijna eli wäkewätä juoma/ cosca te menette seuracunnan majaan/ ettet te cuolis. Se pitä oleman ijancaickinen sääty teidän suguillen. Että te eroitatte mikä pyhä ja ei pyhä/ mikä puhdas ja

COLMAS MOSEXEN KIRJA

saastainen on. Ja että te opetaisitte Israelin lapsille caicki oikeudet cuin HERra teille Mosexen cautta puhunut on. JA Moses puhui Aaronille ja hänen jäänyille pojillens Eleazarille ja Ithamarille/ ottacat se/ cuin tähtexi jäänyt on ruocauhrista/ HERran uhrista/ ja syökät se happamattomana Altarin tykönä: sillä se on caickein pyhin. Ja teidän pitä sen syömän pyhällä sialla: sillä se on sinun oikeudes/ ja sinun poicais oikeus HERran uhrista: sillä se on minulle nijn käsketty. Mutta häältyysrinnan ja ylönnyslawan pitä sinun ja sinun poicas ja tyttäres/ sinun cansas syömän puhtalla paicalla: sillä tämä oikeus on sinun pojilles annettu Israelin lasten kijosuhrista: Sillä ylönnyslapa ja häältyysrinda/ lihawus uhrein cansa/ pitä cannettaman sisälle häältytettä häältyxexi HERralle/ sentähden pitä sen oleman sinulle/ ja sinun lapsilles ijancaickisexi säädyxi/ nijncuin HERra käskenynt on. JA Moses edzei ricosuhrin caurista/ ja löysi sen poltetuxi. Ja hän wihastui Eleazarin ja Ithamarin Aaronin jäänyitten poicain päälle/ sanoden: Mixette ole syönet ricosuhria pyhällä paicalla? sillä se on caickein pyhin/ ja hän on andanut teille sen/ että teidän pitä candaman Canssan ricoxet/ ja sowittaman heitä HERran edes. Cadzo hänen werens ei ole tullut Pyhään/ teidän pitä syömän sen Pyhäs/ nijncuin minulle käsketty on. Mutta Aaron sanoi Mosexelle: cadzo/ tänäpänä owat he uhrannet heidän ricosuhrins/ ja heidän polttouhrins HERran edes. Ja minun on nijn käynyt cuins näet. Ja pidäiskö minun tänäpänä syömän ricosuhrista/ olisco se HERralle otollinen? Cuin Moses sen cuuli/ tytyi hän siihen. JA HERra puhui Mosexelle ja Aaronille/ sanoden heille: puhucat Israelin lapsille/ sanoden: nämät owat eläimet joita te saatte syödä/ caickein eläinden seas maan päällä. Caikist caxisorckaisist ja märhettiwäisit eläimist saatte te syödä. Mutta se cuin märhetti/ ja jolla sorcat on/ ja ei nijtä hajota/ nijncuin Cameli/ se on teille saastainen/ ja ei teidän pidä sitä syömän. Caninit märhettiwät/ mutta ei ole caxisorckaiset/ sentähden ne owat teille saastaiset. Ja Jänes myös märhetti/ waan ei oli caxisorckainen/ sentähden se on teille saastainen. Ja sica on caxisorckainen/ mutta ei märheti/ sentähden se on teille saastainen. Näiden liha ei teidän pidä syömän/ eikä heidän raatoins tarttuman: sillä ne owat teille saastaiset. Näitä teidän pitä syömän

COLMAS MOSEXEN KIRJA

nijstä jotca wesisä owat/ caicki joilla on uimuxet ja suomuxet merisä ja wirroisa/ nijtä teidän pitä syömän. Mutta caicki joilla ei ole uimuxita ja suomuxita meresä ja wirroisa/ caickein nijden seas/ jotca lijckuwat ja eläwät wesis/ ne pitä oleman teille cauhistus. Ne owat teitä cauhistawat/ ja nijden liha ei teidän pidä syömän/ cauhistucat heidän raatons. Sillä caicki joilla ei ole uimuxita ja suomuxita wesisä/ ne owat teille cauhistus. Nämät owat linnuista cuin owat cauhistus teille/ ja ei teidän pidä syömän/ cuin owat: Cotca/ Haucka/ ja Linduhaucka/ Cockolindu/ ja Corpilhaucka lainens. Ja caicki Carneh lainens. Srutzi/ Tarhapöllöi/ Käki ja Hijrihaucka lainens. Kiwiraugia/ Luicoi/ Hyypiä. Yöcköi/ Ruogon päristäjä ja Storcki. Haicara ja Hahca lainens. Suowares ja Pääskyinen. Ja caicki jotca lijccuwat linduin seas/ ja käywät neljällä jalalla/ pitä oleman teille cauhistus. Cuitengin näitä saatte te syödä linnuista/ jotca lijckuwat ja käywät neljällä jalalla/ ja ei cahdella säärellä hyppelle maan päällä. Ja näitä te saatte syödä heistä/ cuin on Arbe lainens/ ja Selaam/ ja Hargol lainens/ ja Hagab lainens. Waan caicki jotca paidzi nijtä owat neljalcaiset linduin seas/ ne owat tielle cauhistus. Ja ne pitä teidän saastaisna pitämän. Ja se joca tarttu heidän raatoins/ sen pitä oleman saastaisen ehtosen asti. Ja jos jocu heidän raatojans canda/ hänen pitä pesemän waattens/ ja pitä oleman saastaisen ehtosen asti. JA jocainen eläin joca on sorkillinen/ waan ei caxisorckainen/ eikä märheti/ ne owat teille saastaiset. Ja jocainen cuin nijhin tarttu/ pitä oleman saastainen. Ja jocainen cuin käy kämmenelläns caickein petoin seas/ jotca käywät neljällä jalalla/ ne owat teille saastaiset. Jocainen joca rupe heidän raatoins/ sen pitä oleman saastaisen ehtosen asti. Ja joca canda heidän raatojans/ hän peskän waattens/ ja pitä oleman saastaisen ehtosen asti: sillä caicki nämät owat saastaiset teille. Ja nämät pitä oleman myös teille saastaiset/ nijden eläinden seas/ jotca matelewat maalla/ cuin on: Kärppä/ Hijri/ Sammacko/ jocainen lainens. Ijlicotti/ Tuonencoira/ Sisälisco/ Waskikärme ja Myyriäinen. Nämät owat teille saastaiset caickein nijden seas/ cuin matelewat. Ja joca rupe heihin sijttecuin he cuollet owat/ hänen pitä oleman saastaisen ehtosen asti. Ja caicki cuin sencaltainen raato päälle puto/ se on saastainen/ olis se

COLMAS MOSEXEN KIRJA

caickinainen puuastia/ eli waate/ eli nahca/ eli säcki. Ja paickinainen se jolla jotakin tehdän/ pitä candaman weteen/ ja sen pitä oleman saastaisen ehtosen asti/ nijn se on puhdas. Ja caickinaiset sawiastiat/ joihinga sencaltainen raato puto/ owat caicki saastaiset/ ja mitä nijsä on/ ja pitä ricottaman. Caicki ruoca jota syödän/ jos se wesi tule sen päälle// se on saastainen: Ja caicki juoma jota juodan/ sencaltaisista astioista/ on saastainen. Ja caicki cuin sencaltainen raato päälle puto/ se tule saastaisexi/ olis se totoi eli cattila/ se pitä ricottaman: sillä se on saastainen/ ja sen pitä oleman teille saastaisen. Cuitengin lähtet/ caiwot ja lammicot owat puhtat/ ja jocainen joca tarttu heidän raatons/ sen pitä oleman saastaisen. Ja jos sencaltainen raato lange siemenen päälle/ joca kylwetty on/ nijn on se cuitengin puhdas. Ja jos wettä caatan siemenen päälle/ ja lange jocu sencaltainen raato nijden päälle/ nijn se tule teille saastaisexi. Ja jos jocu eläin cuole jota teidän sopi syödä/ se cuin sen raaton tarttu/ se on saastainen ehtosen asti. Se joca syö sencaltaisesta raadosta/ hänen pitä pesemän waattens/ ja oleman saastaisen ehtosen asti. Nijn myös se joca canda sencaltaisita raatoja/ hänen pitä pesemän waattens/ ja oleman saastaisen ehtosen asti. Caicki matelewainen maalla/ pitä oleman teille cauhistapa/ ja ei pidä sitä syötämän. Ja jocainen cuin wadzallans käy/ ja jotca käywät neljällä eli useammalla jalalla/ caickista jotca matelewat maalla/ ei pidä teidän nijtä syömän: sillä ne owat teille cauhistus. Älkät teidän sieluan cauhistawaisexi tehkö/ ja älkät saastuttaco teitän nijsä/ nijn että te tuletta saastaisexi. Sillä minä olen HERra teidän Jumalan/ sentähden teidän pitä pyhittämän teitän/ että te tulisitta pyhäxi: sillä minäkin olen pyhä. Ja ei teidän pidä saastuttaman teidän sieluan jollakin matelewaisella eläimellä/ joca matele maalla. Sillä minä olen HERra joca teidän johdatin Egyptin maalda/ että minä olisin teidän Jumalan/ sentähden teidän pitä oleman pyhät: sillä minä olen pyhä. Ja tämä on sääty caikista eläimistä ja linnuista/ ja caikista matelewaisista/ ja wesis eläwäisist/ ja caickinaisist eläimist/ jotca maalla matelewat. Että te tiedäisitte eroitta puhtat nijstä saastaisist/ ja mitä eläimitä syötämän pitä/ ja mitä eläimitä ei sowi syödä.

COLMAS MOSEXEN KIRJA

JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Israelin lapsille/ ja sanos heille: Cosca waimo sijttä/ ja synnyttä poicalapsen/ nijn hänen pitä seidzemen päiwä oleman saastaisen/ nijncauwan cuin hän kärsi hänen sairauttans. Ja cahdexandena päiwänä pitä ymbärinsleicattaman hänen esinahcans liha. Mutta hänen pitä oleman cotona colmeneljättäkymmendä päiwä hänen puhdistuxens weresä: ei hänen pidä rupeman yhtengän/ cuin pyhä on/ eikä hänen pidä Pyhään tuleman/ siihenasti cuin hänen puhdistus päiwäns täytetän. Mutta jos hän synnyttä pijcalapsen/ nijn hänen pitä saastaisen oleman caxi wijcko/ nijncauwan cuin hän kärsi sairauttans/ ja cuusiseidzemettäkymmendä päiwä pitä hänen cotona oleman hänen puhdistuxens weresä. MUtta cosca hänen puhdistus päiwäns pojan eli tyttären jälkeen owat täytetyt/ nijn tuocan wuosicunnaisen caridzan polttouhrixi/ ja mettisen pojan eli kyhkyläisen ricosuhrixi/ papille seuracunnan majan owen eteen. Joca ne pitä uhraman HERran edes/ ja sowittaman hänen/ nijn hän puhdistu hänen werens juoxusta. Tämä on sääty pojan eli tyttären synnyttämisest. Jos ei hänellä ole wara uhrata caridzata/ nijn ottacan caxi kyhkyläistä/ eli caxi mettisen poica/ toisen polttouhrixi ja toisen ricosuhrixi. Ja nijn papin pitä sowittaman hänen/ että hän puhdistettaisin.

JA HERra puhui Mosexelle ja Aaronille/ sanoden: Jos ihmisen ihoon tule ajos/ eli rupi/ eli putkenpolttama/ nijncuin spitali tahdois tulla häneen/ nijn pitä hän wietämän papin Aaronin tygö/ eli yhden hänen pojistans pappein seasta. Ja sijttecuin pappi näke merkin hänen ihosans/ ja jos carwat owat muuttunet walkiaxi/ ja haawan paicka on nähdä matalambi cuin muu iho hänen ruumisans/ se on totisest spitali/ sentähden papin pitä cadzeleman händä ja duomidzeman hänen saastaisexi. Mutta jos hänen ihosans on putkenpolttama/ ja ei cuitengan näy olewan sywemmällä muuta iho/ ja carwat ei ole muuttunet walkiaxi/ nijn pitä papin hänen sulkeman sisälle seidzemexi päiwäxi. Ja seidzemendenä päiwänä pappi cadzelcan/ jos haawat näkywät hänes olewan nijncuin ennengin/ ja ei ole lewinnet hänen ihosans/ nijn papin pitä hänen jällens toisexi seidzemexi päiwäxi sulkeman sisälle. Ja

cosca hän taas cadzele hänen toisna seidzemendä päiwänä/ ja löytä haawat rauwennexi/ ja ei lewinnexi hänen ihosans/ nijn pitä hänen duomidzeman hänen puhtaxi: sillä se on syhelmä/ ja pitä pesemän hänen waattens/ ja nijn on hän puhdas. Mutta jos rupi lewiä hänen ihosans/ sijte cuin hän on papilda cadzottu ja puhtaxi sanottu/ nijn hän pitä cadzottaman toisen kerran papilda. Jos sijs pappi näke/ että ruwet owat lewinnet hänen ihosans/ nijn pitä hänen duomidzeman hänen saastaisexi: sillä se on totisest spitali. Mutta cosca spitalin haawa tule ihmiseen/ hän pitä wietämän papin tygö. Ja cosca pappi näke ja löytä walkian ajoxen tullexi hänen ihoons/ ja carwat walistunexi/ ja uden lihan olewan ajoxes. Nijn on totisest wanha spitali hänen ihosans/ ja sentähden pitä papin duomidzeman händä saastaisexi/ ja ei sillen sulkeman sisälle: sillä hän on jo saastainen. Ja jos spitali lewiä hänen ihosans/ ja täyttä coco ihon/ päästä nijn jalcoijn/ caiken senjälken/ mitä pappi näke silmäins edes. Cosca pappi cadzo ja löytä spitalin täyttänexi coco hänen ihons/ nijn pitä hänen duomidzeman hänen puhtaxi: sentähden/ että caicki on hänesä muuttunut walkiaxi: sillä hän on puhdas. Mutta jona päiwänä usi liha hänes näky/ nijn hän duomitan saastaisexi. Ja pappi nähtyäns uden lihan/ pitä hänen duomidzeman saastaisexi: sillä hän on saastainen/ ja on totisest spitali. Mutta jos se usi liha muuttu jällens walkiaxi/ nijn pitä hänen tuleman papin tygö. Ja cosca pappi näke ja löytä haawat muuttunen walkiaxi/ hänen pitä duomidzeman hänen puhtaxi: sillä hän on puhdas. Ja jos jongun ihoon tule paisuma/ ja parane jällens. Ja sijtte sijhen siaan tule jotakin walkiata eli punaista racko. Hän pitä cadzottaman papilda. Cosca pappi näke sen paican matalammaksi muuta iho/ ja carwat owat muuttunet walkiaxi/ nijn hänen pitä händä duomidzeman saastaisexi: sillä sijtä paisumasta on totisest spitali tullut. Mutta jos pappi näke ja löytä/ ettei carwat ole muuttunet walkiaxi/ ja ei ole matalambi cuin muucan iho/ ja walkia on cadonnut/ nijn hänen pitä sulkeman sisälle hänen seidzemexi päiwäxi. Mutta jos hän lewene hänen ihosans/ nijn pitä papin duomidzeman hänen saastaisexi: sillä se on totisest spitalin haawa. Mutta jos se putkenpolttama pysy siallans/ ja ei lewitä idzens/ nijn se on paisuman arpi/

COLMAS MOSEXEN KIRJA

ja papin pitä duomidzeman hänen puhtaxi. Ja jos jongun iho tule rupijn tulen polttesta/ ja polton haawat owat punaiset taicka walkiat. Ja pappi näke hänen ja löytä carwat muuttunexi walkiaxi sijtä/ cuin palanut on ja matalammaxi muuta iho/ nijn on totisest spitali tullut sijtä polttesta: sentähden pitä papin duomidzeman hänen saastaisexi: sillä se on spitalin haawa. Mutta jos pappi näke ja löytä/ ettei carwat palanesa ole muuttunet walkiaxi/ eikä matalammaxi ole tullut muuta iho/ ja on sijtä cadonnut/ nijn pitä papin sulkeman hänen sisälle seidzemexi päiwäxi. Ja seidzemendenä päiwänä pitä papin cadzeleman händä/ jos hän on lewinnyt hänesä/ nijn papin pitä duomidzeman hänen saastaisexi: sillä se on spitali. Mutta jos se on alallans pysynyt palanesa/ ja ei ole lewinnyt hänen ihosans/ mutta on cadonnut/ nijn se on arpi palanen jälkeen/ ja papin pitä duomidzeman hänen puhtaxi: sillä se on arpi palanen jälkeen. Jos mieheen eli waimoon tule syhelmä/ päähän eli leucaan. Ja pappi cadzo sen ruwen/ ja löytä sen matalammaxi muuta iho/ ja carwat tulewat sijtä paicast kellaisexi ja harwemmaxi/ nijn hänen pidä duomidzeman sen saastaisexi: sillä se on spitali pääsä eli parrasa. Mutta jos pappi näke/ ettei se rupi ole matalambi muuta iho/ ja carwat ei ole hänes hallawat/ nijn pitä papin sulkeman hänen sisälle seidzemexi päiwäxi. Ja cosca hän seidzemendenä päiwänä näke ja löytä ettei rupi ole lewinnyt ihosa/ ja ei ole kellaisia carwoja/ ja ei ole rupi matalambi nähdä muuta iho. Pitä hänen ajeleman idzens/ cuitengin/ ettei hän ajele rupe/ ja papin pitä hänen sulkeman sisälle seidzemexi päiwäxi. Ja cosca hän seidzemendenä päiwänä näke hänen/ ja löytä ettei rupi ole lewinnyt ihosa/ ja ei ole matalambi muuta iho/ nijn papin pitä duomidzeman hänen puhtaxi/ ja hänen pitä pesemän waattens: sillä hän on puhdas. Mutta jos rupi lewittä idzens ihoon/ sijttecuin hän puhtaxi sanottin. Ja pappi näke ja löytä ruwen lewinnexi ihosa/ nijn eij pidä hänen sillen kysymän/ jos carwat owat kellaiset: sillä hän on saastainen. Jos se on silmäin edes nähdä/ että rupi on yhdelläns ollut/ ja sijtä owat hallawat carwat käynet ulos/ nijn haawa on parannut/ ja hän on puhdas: sentähden pitä papin hänen puhtaxi sanoman. Jos miehen eli waimon ihoon tule putkenpolttama. Ja pappi näke

sen rauwennexi/ nijn se on walkea rupi tullut hänen ihoons/ ja hän on puhdas. Jos miehen eli waimon hiuxet päästä lähtewät/ nijn että hän tule paliaspääxi/ hän on puhdas. Waan jos etiseldä puolelda päätä lähte/ nijn hän on puhdas. Mutta jos jocu walke taicka punainen haawa tule sen paljan päälle/ nijn on siihen spitali tullut paljan päälle/ eli odzan paljan päälle. Sentähden pitä papin cadzoman hänen/ ja cosca hän löytä sen walkean eli punaisen haawan tullen sen paljan päälle/ eli odzan paljan päälle/ että se näky nijncuin muukin spitali ihosa. Nijn hän on spitalinen ja saastainen/ ja papin pitä duomidzeman hänen saastaisexi/ sencaltaisen haawan tähden hänen pääsäns. Joca spitalinen on/ hänen waattens pitä rewityt oleman/ ja pää awoi/ suu peitetty ja pitä huutaman: Saastainen/ saastainen. Nijncauwan cuin se haawa hänesä on/ pitä hänen saastaisen oleman/ yxinäns asuman/ ja hänen asuinsians pitä ulcona leiristä oleman. Jos jongun waatteseen tule spitalin haawa/ olcon se langainen eli lijnainen. Loimeen eli cuteseen/ olcon se lijnainen eli willainen/ elickä nahcaan/ elickä caickinaiseen nahcawaatteseen. Ja jos se haawa walistu eli punistu/ waattesa/ eli nahasa/ eli loimesa/ eli cutesa/ eli josacusa cappalesa cuin nahasta tehty on/ se on tosin spitalin haawa/ sentähden pitä papin händä cadzoman. Ja cosca pappi sencaltaisen haawan näke/ nijn papin pitä hänen sulkeman sisälle seidzemexi päiwäxi. Ja jos hän seidzemendenä päiwänä näke/ että haawa on lewinnyt waattesa/ loimesa/ eli cutesa/ nahasa/ eli josocusa cappalesa cuin nahasta on/ nijn on se lewinnen spitalin haawa/ ja se on saastainen. Ja waattet pitä poltettaman/ loimi ja cude/ eli mikä se olis/ lijnainen eli langainen/ eli caickinainen cuin nahasta tehty on/ josa sencaltainen haawa on: sillä se on spitalin haawa/ ja pitä tules poltettaman. Jos pappi näke/ ettei haawa ole lewinnyt waattesa/ loimesa eli cutesa eli caickinaisesa cappalesa cuin nahasta on. Nijn pitä papin käskemän pestä sen josa haawa on/ ja pitä hänen sulkeman sisälle jällens toisexi seidzemexi päiwäxi. Ja cosca pappi näke haawan sijttecuin se pesty on/ ettei haawa ole muuttunut hänen silmäins edes/ eikä myös ole lewinnyt/ nijn se on saastainen/ ja pitä tules poltettaman/ sillä se on sywälle idzens laskenut/ ja on sen paljaksi culuttanut.

Jos pappi näke että haawa cadonnut on sijttecuin se pestin/ nijn hänen pitä sen repäisemän pois waattesta/ nahasta/ loimesta eli cutesta. Jos se wielä sijtte näky waattes/ loimes/ cutes eli caickinaises nahcawaattes/ nijn on se pisama/ ja se pitä poltettaman tules/ josa se haawa on. Mutta waate/ loimi/ cude/ eli caickinainen nahcacalu/ cuin pesty on/ josta haawa cadonnut on/ se pitä wastudesta pestämän/ ja se on puhdas. Tämä on sääty/ spitalisest ruwest waattesa/ lijnaises/ langaises/ loimes eli cutes/ ja caickinaises nahcawaattes/ sanowa heitä puhtaxi eli saastaisexi.

JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Tämä on spitalisen sääty/ cosca hän puhdistetan: hän pitä tuotaman papin tygö. Ja papin pitä käymän ulos leiristä/ cadzeleman händä/ jos spitalin haawa on parannut spitalisesta. Ja käskekän puhdistettawan otta caxi eläwätä puhdasta lindua/ ja Cedripuuta/ ja rosinpunalla painettua willa/ ja Isoppi/ Ja käskekän teurasta sen yhden linnun sawiastias/ wuotawan weden tykönä. Ja ottacan sen eläwän linnun Cedripuun cansa/ rosinpunalla painetun willan ja Isopin/ ja castacan sen tapetun linnun wereen/ wuotawan weden tykönä. Ja prijscottacan spitalista puhdistettawan päälle/ seidzemen kerta/ ja nijn silläns puhdistacan hänen/ ja andacan sen eläwän linnun wapana lendä kedolle. Mutta se puhdistettu peskän waattens/ ja ajelcan caicki hiuxens/ ja peskän idzens wedes/ ja nijn on hän puhdas. Mengän sijtte leirijn/ cuitengin asucan ulcona majastans seidzemen päiwä. Ja seidzemendenä päiwänä pitä hänen ajeleman caicki hiuxet päästäns/ ja carwat parrastans ja silmäculmistans/ nijn että caicki carwat owat ajellut/ ja pitä pesemän waattens/ sijttecuin hän on pesnyt ihons wedellä/ nijn on hän puhdas. JA cahdexandena päiwänä pitä hänen ottaman caxi wirhitöindä caridzata/ ja wirhittömän vuosicunnaisen lamban ja colme kymmenestä sämbyläjauhoja/ ruocauhrixi öljyllä secoitetun/ ja yhden Login öljyä. Nijn pitä papin asettaman sen puhdistetun ja tämän calun HERran eteen/ seuracunnan majan owen edes. Ja papin pitä ottaman sen yhden caridzan/ ja uhraman wicauhrixi sen öljy Login cansa/ ja pitä ne häälyttämän HERran edes. Ja sijtte teurastaman caridzan/ sillä paicalla/ cusa ricosuhri ja polttouhri teurastetan/ pyhäs sias: Sillä nijncuin ricosuhri nijn

myös wicauhrikin on papin oma: sillä se on caickein pyhin. Ja papin pitä ottaman wicauhrin werestä/ ja siwuman puhdistetun oikian corwan lehteen/ ja oikian käden peucaloon/ ja oikian jalan isoin warpaseen. Sijtte pitä hänen ottaman öljyä Logista wuodattaxens hänen (papin) wasemban käteens. Ja pitä castaman oikian kätens sormet öljyyn/ cuin hänen wasemmas kädesäns on/ ja prijscottaman öljyä sormellans seidzemen kerta HErran edes. Waan tähtexi jäänen öljyn hänen käteens/ pitä hänen paneman puhdistetun oikian corwan lehteen/ ja oikiaan peucaloon/ ja oikian jalan isoin warpaseen/ wicauhrin weren päälle. Tähtexi jäänen öljystä hänen käteens/ pitä hänen paneman puhdistetun pään päälle/ ja papin pitä sowittaman händä HERRan edes. Ja pitä tekemän ricosuhrin/ ja sowittaman puhdistetun hänen saastaisudestans. Ja pitä sijtte teurastaman polttouhrin/ ja pitä sen uhraman Altarilla ruocauhrin cansa/ ja sowittaman händä/ nijn hän on puhdas. JOs hän on köyhä/ ja ei woi nijn paljo kädelläns saada cocoon/ nijn ottacan yhden caridzan wicauhrins edestä häälytyxexi/ sowittaxens händä/ ja yhden kymmenexen sämbyläjauhoja/ secoitetun öljyllä ruocauhrixi/ ja yhden Login öljyä. Ja caxi kyhkyläistä eli caxi mettisen poica/ jotca hän kädelläns woi saada/ toinen olcon ricosuhrixi/ ja toinen polttouhrixi. Ja candacan sen papille cahdexandena päiwänä puhdistuxens jälken/ seuracunnan majan owen edes/ HERRan eteen. Nijn pitä papin ottaman wicauhrin caridzan/ ja sen Login öljyä/ ja papin pitä ne häälyttämän HERRalle. Ja teurastaman wicauhrin caridzan/ ja ottaman sijtä wicauhrin werestä/ ja siwuman puhdistetun oikian corwan lehteen/ ja oikian käden peucaloon/ ja oikian jalan isoin warpaseen. Ja wuodattaman öljyn hänen (papin) wasemban käteens. Ja pitä prijscottaman oikian käden sormella öljystä/ cuin on hänen wasemmas kädesäns/ seidzemen kerta HERRan edes. Tähtexi jäänen öljyn hänen käteens/ pitä hänen paneman puhdistetun oikian corwan lehteen/ ja oikian käden peucaloon/ ja oikian jalan isoin warpaseen wicauhrin weren päälle. Tähtexi jäänen öljyn hänen käteens pangan puhdistetun pään päälle/ ja sowittacan händä HERRan edes. Ja sijtte tehkän ricosuhrin sijtä toisesta kyhkyläisestä/ eli mettisen pojasta/ nijstä cuin hän kädelläns on saanut. Sijtä

toisesta polttouhrin/ ynnä ruocauhrin cansa/ ja nijn silläns pitä papin sowittaman puhdistetun HERralle. Tämä on sääty spitalisest/ joca ei saa kädelläns sitä cuin hänen puhdistuxeens tarwitan. JA HERra puhui Mosexelle ja Aaronille/ sanoden: Cosca te tuletta Canaan maalle/ jonga minä annan teille asuinsiaksi/ ja minä siellä jongun huoneseen spitalin haawan annan. Nijn pitä hänen tuleman/ jonga huone on/ ja ilmoittaman papille/ sanoden: minun huonesani näky nijncuin spitalin haawa. Nijn pitä papin käskemän heitä percaman caicki huonestasta/ ennencuin pappi sijhen mene cadzoman haawa/ ettei caicki cuin huones owat/ saastutettais. Sijtte pitä papin menemän cadzeleman huonetta. Cosca hän näke haawan/ ja löytä että huonen seinäs kellaiset ja punahtawat onnet owat/ ja owat nähä matalammat muuta seinä. Nijn lähtekän pappi huonen owesta/ ja sulkecan huonen kijnni seidzemexi päiwäxi. Ja cosca hän seidzemendenä päiwänä palaja/ ja näke haawan laskenexi idzens sywemmälle huonen seinään. Nijn pitä hänen käskemän heidän cangotta ulos kiwiä/ joisa haawa on/ ja heittä nijtä Caupungista ulos saastaiseen paikkaan. Ja huone pitä sisäldä caicki ymbärins puhtaxi caapittaman/ ja caapittu sawi heitettämän Caupungist ulos saastaiseen paikkaan. Ja ottaman toiset kiwet/ ja paneman siaan/ ja ottaman toisen sawen ja siwuman huonen. Jos sijs haawa jällens tule/ ja pacahtu ulos huonesasta/ sijttecuin kiwet owat cangotetut ulos/ ja wastudest siuwat huonen: nijn pitä papin menemän sen sisälle. Ja cosca hän näke haawan laskenexi idzens lewiämmälle huonesasta/ nijn on tosin culuttawainen spitali sijnä huones/ ja on saastainen. Sentähden pitä se huone särjettämän/ sekä kiwet että puut/ ja caicki sawi huonestasta wietämän Caupungist ulos saastaiseen paikkaan. Ja se cuin käy huonesasta nijncauwan/ cuin se teljetty on/ hänen pitä oleman saastaisen ehtosen asti. Ja se cuin sijnä huonesasta maca/ eli syö sijnä/ hänen pitä waattens pesemän. Jos myös pappi mene ja näke ettei haawa ole laskenut idzens lewiämmälle huonesasta/ sijttecuin se caapittu on/ nijn sanocan hän sen puhtaxi: sillä haawa on parannut. Ja pitä ottaman ricosuhrixi huonen edest caxi lindua/ Cedripuuta/ ja rosinpunalla painetuita willoja ja Isoppi. Ja tappaman toisen linnun sawises astias/ wuotawan weden

tykönä. Ja pitä ottaman Cedripuun/ ja rosinpunalla painetuita willoja/ Isopin/ ja sen elävän linnun/ ja castaman ne sen tapetun linnun wereen/ wuotawan weden tykönä/ ja prijscottaman huonen seidzemen kerta. Ja pitä niijn silläns puhdistaman huonen linnun werellä/ ja wuotawalla wedellä/ ja elävällä linnulla/ Cedripuulla/ Isopilla ja rosinpunalla painetulla willalla. Ja sijtte päästäkän sen elävän linnun lendämän wapana caupungist kedolle/ ja sowittaman huonen/ niijn se on puhdas. Tämä on caickinaisen spitalin ja syhelmän haawain sääty. Waatten ja huonen spitalin. Paisumain/ pisamain ja putkenpolttamitten. Että pitä tiettämän/ mikä puhdas eli saastainen on. Tämä on sääty spitalist.

JA HERra puhui Mosexelle ja Aaronille/ sanoden: Puhucat Israelin lapsille/ ja sanocat heille: cosca miehellä on hänen lihans juoxu/ on hän saastainen. Ja silloin on hän saastainen sijtä juoxusta/ cosca hänen lihans mätäne/ ja tuli tukituxi sijtä wuotamisest. Jocainen wuode josa hän lepä/ ja caicki se josa hän istu/ saastutetan. Ja se joca sattu hänen wuoteseens/ pitä pesemän waattens/ ja wiruttaman hänen wedellä/ ja pitä oleman saastainen ehtosen asti. Se joca istu cusa hän on istunut/ hänen pitä pesemän waattens/ ja wiruttaman idzens wedellä/ ja oleman saastaisen ehtosen asti. Se joca sattu hänen lihaans/ hän peskän waattens/ ja wiruttacan hänen wedellä ja olcan saastainen ehtosen asti. Jos hän sylke puhtan päälle/ niijn se pitä pesemän waattens/ ja wiruttaman hänen wedellä/ ja oleman saastainen ehtosen asti. Ja satula jolla hän aja/ pitä oleman saastainen. Ja se joca sattu johongun sijhen/ joca hänen allans on ollut/ hänen pitä saastaisen oleman ehtosen asti/ ja joca niijtä canda/ pitä pesemän waattens/ ja wiruttaman hänen wedellä/ ja oleman saastaisen ehtosen asti. Ja johonga hän tarttu/ ennencuin hän kätens pese wedellä/ sen pitä waattens pesemän ja wiruttaman idzens wedellä/ ja oleman saastaisen ehtosen asti. Tarttu hän sawiseen astiaan/ se pitä ricottaman/ mutta puuastia pitä wedellä wirutettaman. Ja tulduans puhtaxi lihans juoxusta/ pitä hänen lukeman seidzemen päiwä puhdistuxestans/ ja pitä pesemän waattens/ ja wiruttaman idzens juoxewalla wedellä/ niijn hän on puhdas. Ja cahdexandena päiwänä

pitä hänen ottaman parin mettisiä/ eli caxi kyhkyläisen poica/ ja pitä tuoman HERran eteen seuracunnan majan owen edes/ ja andaman ne papille. Ja papin pitä ne uhraman/ yhden ricosuhrixi/ ja toisen polttouhrixi/ ja sowittaman hänen HERran edes hänen juoxustans. Cosca miehest siemen wuota unesa/ hänen pitä pesemän coco ruumins wedellä ja oleman saastaisen ehtosen asti. Ja caicki waate/ ja caicki nahca/ joca sencaltaisella siemenellä tahrattu on/ pitä pestämän wedellä/ ja oleman saastainen ehtosen asti. Ja waimo/ jonga tykönä sencaltainen mies maca/ jolla on siemenen juoxu/ heidän pitä pesemän idzens wedellä/ ja oleman saastaiset ehtosen asti. COsca waimolla on hänen lihans weren juoxu/ pitä hänen erinäns oleman seidzemen päiwä. Ja joca häneen sattu/ hänen pitä saastaisen oleman ehtosen asti. Ja caicki jonga päällä hän lewäjä/ nijncauwan cuin hän erinäns on/ pitä oleman saastainen/ ja caicki jonga päällä hän istu/ pitä oleman saastainen. Ja se joca hänen wuoteseens sattu/ hänen pitä pesemän waattens/ ja wiruttaman hänen wedellä/ ja pitä oleman saastaisen ehtosen asti. Ja joca tarttu johongun/ jonga päällä hän on istunut/ hänen pitä pesemän waattens/ ja wiruttaman hänen wedellä/ ja oleman saastaisen ehtosen asti. Jos jotakin osa olla sen wuotes/ eli istuimella cusa hän istu/ jos jocu siihen tarttu/ hänen pitä oleman saastaisen ehtosen asti. Ja jos jocu mies lewäjä hänen tykönäns/ siihen aican cuin hänen aicans tule/ hänen pitä oleman saastaisen seidzemen päiwä/ ja hänen wuotens/ josa hän lewännyt on/ pitä oleman saastaisen. Jos jongun waimon weren juoxu wuota cauwan aica/ ei waiwoin nijncauwan cuin aica on/ mutta myös ylidze sen ajan/ hänen pitä oleman saastaisen nijncauwan cuin se wuota/ nijncuin hän on hänen oikialla wuotons ajalla/ nijn hänen pitä oleman siihen aican saastaisen. Caicki wuode cusa hän lewäjä/ nijncauwan cuin hän wuota/ pitä oleman nijncuin oikian wuotons ajan wuode. Ja caicki jonga päällä hän istu/ pitä oleman saastainen nijncuin hänen oikiana wuotamisens aicana. Se joca rupe johongun nijhin/ hänen pitä oleman saastaisen/ ja pitä pesemän waattens/ ja wiruttaman hänen wedellä/ ja oleman saastaisen ehtosen asti. Cosca hän on puhdas wuotamisestans/ nijn hänen pitä lukeman seidzemen

COLMAS MOSEXEN KIRJA

päiwä/ sijtte hänen pitä oleman puhtan. Mutta cahdexandena päiwänä pitä hänen ottaman parin mettisiä eli caxi kyhkyläisen poica wiedäxens papille/ seuracunnan majan owen edesä. Ja papin pitä uhraman yhden ricosuhrixi/ ja toisen polttouhrixi/ ja sowittaman hänen HERran edes/ hänen saastaisudens juoxusta. Nijn teidän pitä eroittaman Israelin lapsia heidän saastaisudens tähden/ ettei he cuolis heidän saastaisudesans/ cosca he minun majani saastuttawat joca teidän seasan on. Tämä on sääty wuotamisest ja sijtä jolda unesa siemen wuota/ nijn että hän sijtä tule saastaisexi. Ja sijtä jolla on weren juoxu/ ja sijtä jolla jocu wuotaminen on/ miehest eli waimost/ ja cosca mies lewäjä saastaisen tykönä.

JA HERra puhui Mosexelle (sijttecuin ne caxi Aaronin poica cuollet olit/ uhratesans HERran edes) ja sanoi: Sano weljelles Aaronille/ ettei hän joca aica mene sisälmäisen Pyhään/ sisälliselle puolelle Esirippua/ Armonistuimen eteen/ cuin Arkin päällä on/ ettei hän cuolis: sillä minä näytän minuni pilwesä/ Armonistuimen päällä. Mutta näiden cansa Aaronin pitä käymän Pyhän sisälle/ ottacan nuoren mullin ricosuhrixi/ ja oinan polttouhrixi. Ja pitä pukeman pyhän lijnahamen päällens/ ja lijnaisen alaswaatten hänen ihons päälle/ ja wyöttämän idzens lijnaisella wyöllä/ ja paneman lijnahijpan päähäns: sillä ne owat pyhät waattet/ ja pitä wiruttaman ihons wedellä/ ja ne pukeman päällens. Ja pitä ottaman Israelin lasten joucolda caxi caurista ricosuhrixi/ ja oinan polttouhrixi. Ja Aaronin pitä tuoman mullin ricosuhrixens/ ja sowittaman idzens huoneinens. Ja sijtte ottaman caxi caurista asettaxens HERran eteen/ seuracunnan majan owella. Ja pitä heittämän arwan cahdesta caurista/ toisen arwan HERralle/ ja toisen wapalle caurille. Ja pitä uhraman sen caurin ricosuhrixi/ jonga päälle HERran arpa langeis. Mutta sen caurin/ jonga päälle wapauden arpa langeis/ pitä hänen asettaman eläwänä HERran eteen/ että hänen pitä sowittaman sen/ ja päästämän sen wapan caurin corpeen. Ja nijn pitä hänen tuoman ricosuhrins mullin/ ja sowittaman idzens ja huonens/ ja pitä teurastaman sen. Ja pitä ottaman astian täynnäns tulisita hijliä Altarilda/ joca on HERran edes/ ja pions täyden surwottuta pyhä sawua/ ja candaman Esiripun sisälliselle

COLMAS MOSEXEN KIRJA

puolen. Ja paneman sijtä tulen päälle HERran eteen/ niijn että pyhän sawun suidzu Armonistuimen peittäis/ joca on Todistuxen päällä/ ettei hän cuolis. Ja pitä ottaman mullin werestä/ prijscottaxens sormellans Armonistuimen puoleen etiselle puolelle. Seidzemen kerta pitä hänen näin sormellans Armonistuimen edes werta prijscottaman. Sijtte pitä hänen teurastaman Canssan ricosuhrin caurin/ ja pitä candaman hänen werestäns Esirippuun/ ja pitä tekemän sen weren cansa/ nijncuin hän teki mullin weren cansa/ ja prijscottaman sitä Armonistuimen päälle/ ja Armonistuimen edes. Ja pitä niijn sowittaman Pyhän Israelin lasten riettaudest ja heidän wäärydestäns/ caikisa heidän synneisäns. Niijn myös pitä hänen tekemän seuracunnan majalle/ joca on heidän tykönäns/ keskellä heidän saastaisuttans. Ei pidä yhdengän ihmisen olemän seuracunnan majas/ cosca hän käy sowittaman Pyhäns/ siihenasti/ että hän siellä käy ulos/ ja pitä niijn sowittaman idzens/ ja huonens/ ja coco Israelin Canssan. Ja cosca hän mene ulos Altarin tykö/ joca on HERran edes/ pitä hänen sowittaman sen/ ja ottaman mullin ja caurin werest/ ja siwuman Altarin sarwein päälle ymbärins. Ja pitä prijscottaman sormellans werestä seidzemen kerta sen päälle/ ja puhdistaman ja pyhittämän sen/ Israelin lasten saastaisudest. Ja cosca hän on täyttänyt Pyhän ja seuracunnan majan ja Altarin sowinnon/ niijn pitä hänen tuoman sen eläwän caurin. Ja Aaronin pitä paneman molemmat kätens sen caurin pään päälle/ ja tunnustaman hänen päällens caicki Israelin ricoxet ja heidän pahat tecons caikisa heidän synneisäns. Ja pitä ne paneman caurin pään päälle/ ja lähettämän sen jongun sowelian miehen cansa corpeen menemän. Että caurin pitä candaman caicki heidän pahat tecons erimaahan/ ja pitä caurin jättämän medzän corpeen. JA Aaronin pitä käymän seuracunnan majaan/ ja rijsuman lijnawaattet päädäns/ jotca hän ennen pukenut oli käydesäns pyhään ja jättämän ne sinne. Ja pitä pesemän ihons wedellä pyhässä sias/ ja pukeman päällens omat waattens/ menemän ja tekemän sekä omans että Canssan polttouhrin/ ja niijn sowittaman sekä idzens/ että Canssan. Ja polttaman ricosuhrin lihawuden Altarilla. Waan se joca wei sen wapan caurin ulos/ pitä wiruttaman waattens/ ja pesemän ihons wedellä/ ja

sijtte tuleman jällens leirijn. Ricosuhrin mullin ja ricosuhrin caurin/ joinenga weri cannettin sowinnoxii Pyhään/ pitä wietämän leiristä ulos tules poltetta/ sekä heidän nahcans/ lihans ja rapans. Ja se cuin niijtä poltta/ hänen pitä wiruttaman waattens/ ja pesemän ihons wedellä ja sijtte tuleman leirijn. Tämän pitä oleman teille ijancaickisen säädyn/ kymmenendenä päiwänä seidzemendenä Cuucautena/ pitä teidän ruumistan waiwaman/ ja ei mitäkän tekemän/ olcon se omainen/ eli muucalainen teidän seasan. Sillä sinä päiwänä te sowitetan/ niijn että te tuletta puhtaxi caikista teidän synneistän/ HERran edes te puhtaxi tuletta. Sentähden sen pitä oleman teille suurimman Sabbathin/ ja teidän pitä waiwaman teidän ruumitan. Olcon se teille ijancaickinen sääty. Mutta sen sowinnon pitä papin tekemän joca pyhitetty on/ ja jonga käsi täytetty on papin wircaan hänen Isäns jälkeen. Ja pitä pukeman päällens lijnaiset waattet/ cuin owat ne pyhät waattet. Ja niijn pitä hänen sowittaman Pyhän/ ja seuracunnan majan/ ja Altarit ja papit/ ja coco seuracunnan. Tämän pitä oleman teille ijancaickisen säädyn/ että te sowitatte Israelin lapset caikista heidän synneistäns wihdoin wuodesa. Ja Moses teki niijn cuin HERra oli käskenyt.

JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Aaronille ja hänen pojillens/ ja caikille Israelin lapsille/ ja sano heille: tämä on se cuin HERra käskenyt on/ sanoden: Cuaikänäns Israelin huonesta leirisä taicka ulcona leiristä/ teurasta härjän/ eli caridzan/ eli wuohen. Ja ei canna sitä cuin HERralle uhrixi pitä tuotaman/ HERran majan eteen/ hänen pitä wereen wicapää oleman/ niijn cuin se joca weren wuodattanut on/ ja sencaltainen ihminen pitä häwitettämän hänen Canssastans. Sentähden pitä Israelin lapset heidän uhrins/ jonga he kedolla uhrata tahtowat/ HERran eteen candaman seuracunnan majan owes/ papille/ ja siellä uhraman heidän kijtосуhrins HERralle. Ja papin pitä prijscottaman weren HERran Altarille/ seuracunnan majan owen edes/ ja polttaman lihawuden HERralle makiaxi hajuxi. Ja ei millänmuoto enämbi heidän uhrians uhraman perkeleille/ joiden cansa he huorin tehnet owat. Se pitä oleman heille ja heidän sugullens ijancaickinen sääty. Sentähden pitä sinun sanoman heille: cucaikänäns ihminen Israelin

COLMAS MOSEXEN KIRJA

huonesta/ eli muucalainen joca teidän seasan on/ teke uhrin eli polttouhrin/ Ja ei sitä canna seuracunnan majan owen eteen/ että hänen HERralle sen tekemän pidäis/ se pitä häwitettämän hänen Canssastans. JA cucaikänäns ihminen Israelin huonest/ eli muucalaisist joca teidän seasan on/ syö jotakin werta/ händä wastoin minä panen minun caswoni/ ja minä häwitän hänen Canssastans: Sillä ruumin elämä on weresä/ ja minä olen sen teille andanut Altarille/ että teidän sielun pidäis sen cautta sowitettaman: sillä weri on elämän sowindo. Sentähden minä olen sanonut Israelin lapsille: ei yxikän hengi teidän seasan pidä werta syömän/ eikä yxikän muucalainen joca teidän seasan asu/ pidä werta syömän. Ja cucaikänäns ihminen Israelin huonesta/ taicka muucalainen teidän seasan/ joca saa eläimen eli linnun pyydyxest/ jota syödän/ hänen pitä wuodattaman sen weren/ ja peittämän sen maalla. Sillä ruumin elämä on hänen weresäns nijncauwan cuin se elä. Ja minä olen sanonut Israelin lapsille/ ei teidän pidä yhtäkän ruumin werta syömän: sillä ruumin elämä on hänen weresäns/ se joca sen syö/ hän pitä häwitettämän. Ja cucaikänäns hengi syö raato/ taicka sitä joca medzän pedolda rewitty on/ olcon hän cotoalainen eli muucalainen/ hänen pitä pesemän waattens/ ja wiruttaman hänens wedellä/ ja oleman saastaisen ehtosen asti/ nijn hän tule puhtaxi. Jollei hän pese waatteitans ja idzens wiruta/ hänen pitä idze candaman wäärydens.

JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Israelin lapsille/ ja sano heille: Minä olen HERra teidän Jumalan. Ei teidän pidä tekemän Egyptin maan töiden jälkeen josa te asuite/ eikä myös Canaan maan tegon jälkeen/ johonga minä teitä wien/ ei teidän myös pidä heidän menoisans waeldaman. Waan tehkät minun oikeuteni/ ja käskyini jälkeen/ waeldaxenne nijsä/ sillä minä olen HERra teidän Jumalan. Sentähden pitä teidän minun säätyini pitämän ja minun oikeuteni: sillä se ihminen/ joca nijtä teke/ hän nijden cautta elä: sillä minä olen HERra. EI kengän pidä lähimmäistä langoans lähestymän/ hänen häpyäns paljastaman: Sillä minä olen HERra. Sinun Isäs häpyä ja äitis häpyä ei sinun pidä paljastaman. Se on sinun äitis/ älä sijs hänen häpyäns paljasta. Ei sinun pidä paljastaman sinun Isäs emännän häpyä: sillä se on sinun Isäs

häpy. Sinun sisares häpyä/ taicka Isästäs eli äitistäs/ cotona taicka ulcona syndynyt/ älä paljasta heidän häpyäns. Ei sinun pidä paljastaman sinun poicas tyttären/ eli sinun tyttäres tyttären häpyä: sillä se on sinun häpys. Ei sinun pidä paljastaman sinun Isäs emännän tyttären häpyä/ joca Isälles syndynyt on: sillä se on sinun sisares. Ei sinun pidä paljastaman sinun Isäs sisaren häpyä: sillä se on Isäs lähimmäinen lango. Ei sinun pidä paljastaman äitis sisaren häpyä: sillä se on sinun äitis lähimmäinen lango. EI sinun pidä paljastaman sinun setäs häpyä/ nijn ettäs nait hänen emändäns/ joca sinun heimos on. Ei sinun pidä paljastaman sinun miniäs häpyä: sillä hän on sinun poicas emändä/ sentähden ei sinun pidä hänen häpyäns paljastaman. Ei sinun pidä paljastaman sinun weljes emännän häpyä: sillä se on sinun weljes häpy. Ei sinun pidä sinun emändäs ynnä hänen tyttärens häpyä paljastaman: eikä hänen poicans tytärtä/ eli tyttären tytärtä ottaman/ heidän häpyäns paljastaman: sillä hän on lähimmäinen lango/ ja se on häpiäinen. Ei sinun pidä myös ottaman sinun emändäs sisarta/ hänen häpyäns paljastaman/ händä waiwaman wielä hänen eläisäns. Ei sinun pidä lähestymän waimon tygö/ nijncauwan/ cuin hän sairauttans kärsi/ hänen häpyäns paljastaman hänen saastaisudesans. Ei sinun pidä myös macaman sinun lähimmäises emännän tykönä/ häneen ryhtymän/ jollas idzes häneen saastutat. Ei sinun pidä siemenestä andaman Molechille poltetta/ ettes häwäisis sinun Jumalas nime: sillä minä olen HERra. Ei sinun pidä miehenpuolen cansa macaman/ nijncuin waimon cansa: sillä se on cauhistus. Ei sinun pidä myös eläimen cansa macaman/ ettes idzes sen cansa saastutais. Ja ei yxikän waimo pidä eläimeen ryhtymän: sillä se on cauhistus. EI teidän pidä yhdesäkän näisä idzen saastuttaman: sillä näisä caikisa owat pacanat heitäns saastuttanet/ jotca minä ajan pois teidän edestän. Ja maa on sillä saastutettu/ ja minä edziskelen heidän pahat tecons/ nijn että sen maan pitä heidän asujans oxendaman. Sentähden pitäkät minun säätyni ja oikeuteni/ ja älkät näistä cauhistuxista yhtäkän tehkö/ eikä omainen/ eikä muucalainen teidän seasan. Sillä caicki sencaltaiset cauhistuxet owat tämän maan Canssat tehnet/ jotca teidän edellän olit/ ja owat maan saastuttanet: Ettei se maa myös teitä

COLMAS MOSEXEN KIRJA

oxennais/ jos te sen saastutat/ nijncuin se on pacanat/ jotca teidän edellän olit/ oxendanut. Sillä jotca nämät cauhistuxet tekewät/ heidän sieluns pitä häwitettämän Canssastans. Sentähden pitäkät minun säätyni/ ettet te tekis cauhistawaisten tapain jälkeen/ jotca teidän edellän olit/ ettet te nijllä saastutetais: Sillä minä olen HERra teidän Jumalan.

JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu coco Israelin lasten joucolle/ ja sano heille: teidän pitä oleman pyhät/ sillä minä olen pyhä/ HERra teidän Jumalan. Jocainen peljätkän äitiäns ja Isäns/ ja pitäkät minun Sabbathini: sillä minä olen HERra teidän Jumalan. Ei teidän pidä teitän käändämän epäjumalitten tygö/ ja ei pidä teidän tekemän teillen waletuita jumalita: sillä minä olen HERra teidän Jumalan. JA cosca te HERralle teette kijtosuhria/ nijn teidän pitä uhraman sitä cuin hänelle otollinen olis. Ja syökät se sinä päiwänä jona te uhratte/ ja toisna päiwänä. Mutta mitä tähtexi jää colmannexi päiwäxi/ pitä tulella poltettaman. Jos jocu sijtä syö colmandena päiwänä/ nijn on se cauhistus/ ja ei ole otollinen. Ja joca sijtä syö/ hänen pitä candaman pahat tecons: sillä hän on HERran Pyhän rijwannut/ ja se sielu pitä häwitettämän hänen Canssastans. COscas elos leickat maastas/ ei sinun pidä tyynni peldoas leickaman/ ja ei ylön tyynni elos nouckiman. Ei pidä sinun myös tyynni corjaman wijnamäkiäs/ eli nouckiman nijtä warisneita marjoja/ waan jättämän ne waiwaisille ja muucalaisille: sillä minä olen HERra teidän Jumalan. Ei teidän pidä warastaman eli walehteleman/ eli pettämän toinen toistan. Ei teidän pidä wäärin wannoman minun nimeni/ ja häwäisemän sinun Jumalas nime: sillä minä olen HERra. Ei sinun pidä tekemän lähimmäiselles wääryttä/ eli ryöwämän händä. Sinun päiwämiehes palcan/ ei pidä oleman sinun tykönäs huomisen asti. Ei sinun pidä cuuroja kiroman: Ei sinun pidä myös paneman sokian eteen jotakin/ johonga hän combastuis. Waan sinun pitä pelkämän sinun Jumalatas: sillä minä olen HERra. Ei teidän pidä wääryttä tekemän duomios/ ja ei armaidzeman sitä köyhä/ ja ei cunnioidzeman sitä woimallista/ mutta duomidzeman sinun lähimmäiselles oikein. Ei sinun pidä oleman panettelian sinun Canssas seas. Ei sinun pidä myös seisoman sinun lähimmäises werta wastan: sillä minä

COLMAS MOSEXEN KIRJA

olen HERra. Ei sinun pidä wihaman weljes sinun sydämesäs/ waan sinun pitä rangaiseman sinun lähimmäistäs/ ettes wicapääxi tulis hänen tähtens. Ei sinun pidä costaman/ eikä wihaman sinun Canssas lapsia. Sinun pitä racastaman sinun lähimmäistäs/ nijncuin idze sinuas: sillä minä olen HERra. Minun säätyni pitä teidän pitämän/ ettes anna sinun carjas secoitta heitäns muihin eläinden lain. Ja älä kylwä sinun peldos secoitetulla siemenellä. Ja ettei yxikän waate tule sinun päälles/ joca langaisest ja lijnaisest cudottu on. JOs mies maca waimon tykönä ja ryhty häneen/ ja se on orja/ ja jo on toiselda raiscattu/ cuitengan ei ole wapa/ se pitä rangaistaman/ waan ei pidä heidän cuoleman/ sillä '65i hän ollut wapa. Mutta miehen pitä tuoman HERralle wians edest oinan wicauhrixi/ seuracunnan majan owen eteen. Ja papin pitä sowittaman hänen wicauhrins oinalla HERran edes/ sijtä ricoxest cuin hän on rickonut/ nijn hänelle Jumalalda armo tapahtu hänen ricoxesans. Cosca te tuletta sijhen maahan/ ja istutate caickinaisia puita joista syödän/ pitä teidän leickaman pois hänen hedelmäns esinahan/ Colme vuotta teidän pitä pitämän heitä ymbärinsleickamatoinna/ nijn ettet te syö nijstä. Waan neljändenä vuonna pitä caiken heidän hedelmäns pyhitettämän kijtoxexi HERRALLE. Wijdendenä vuonna pitä teidän hedelmän syömän/ ja cocoman sisälle: sillä minä olen HERra teidän Jumalan. Ei teidän pidä syömän weren cansa. Ei teidän pidä totteleman linduin huuto eli walidzeman päiwiä. Ei teidän pidä keridzemän paljast päännä laelle/ ja ei tyynni ajeleman teidän partan. Ei teidän pidä krijpustaman merckiä rumisenne jongun cuolluen tähden/ eli tekemän kirjoituxia teidän päällen: sillä minä olen HERra. Ei sinun pidä salliman tytärtäs porttona olla/ ettei maa totuis haureuteen/ ja tulis täyten cauhistust. Pitäkät minun pyhäpäiwäni/ ja peljätkä minun Pyhäni: sillä minä olen HERra. Ei teidän pidä käändämän teidän tietäitten tygö/ ja älkät kysykö welhoilda/ ettei te saastuis heistä: sillä minä olen HERra teidän Jumalan. Harmapään edes pitä sinun nouseman/ ja cunnioittaman wanha: sillä sinun pitä pelkämän sinun Jumalatas: sillä minä olen HERra. Jos jocu muucalainen on teidän maallan asuwa/ ei teidän pidä sitä sorttaman. Hänen pitä asuman teidän tykönän/ nijncuin omainen teidän seasan. Ja sinun pitä

COLMAS MOSEXEN KIRJA

racastaman händä/ nijncuin idze sinuas: sillä te olitta myös muucalaiset Egyptin maalla. Minä olen HERra teidän Jumalan. Ei pidä teidän wääryttä tekemän duomiolla/ kynärällä/ waagalla ja mitalla. Oikia waaca/ oikia leiwiskä/ oikia wacka/ oikia cannu pitä oleman teidän tykönän: sillä minä olen HERra teidän Jumalan/ joca teitä olen johdattanut Egyptin maalda: Että teidän pitä pitämän ja tekemän caicki minun säätyni ja caicki minun oikeuteni: Sillä minä olen HERra.

JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Sano Israelin lapsille: joca Israelin lapsist/ eli jocu muucalainen/ cuin Israelin lasten seas asu/ hänen siemenestäns Molechille anda/ sen pitä totisest cuoleman/ ja maan Canssan pitä händä kiwittämän. JA minä asetan minun caswoni sencaltaista ihmistä wastan/ ja häwitän sen hänen Canssastans/ että hän Molechille hänen siemenestäns andanut/ ja minun Pyhäni saastuttanut on/ ja minun pyhän nimeni häwäisnyt. Ja jos maan Canssa sitä ihmistä säästä/ joca siemenestäns Molechille andanut on/ nijn ettei he sitä surma. Nijn minä cuitengin sitä ihmistä wastan minun caswoni asetan/ ja hänen sucuans wastan/ ja häwitän sen ja caicki cuin Molechin cansa huorin tehnet owat/ heidän Canssastans. JOs jocu sielu hänens noitain ja welhoin tygö käändä huorin tekemän heidän cansans/ nijn minä caswoni asetan sitä sielua wastan/ ja häwitän sen Canssastans. Sentähden pyhittäkät teitän ja olcat pyhät: sillä minä olen HERra teidän Jumalan. Ja pitäkät minun säätyni/ ja tehkät nijtä: sillä minä olen HERra/ joca teitä pyhitän. Joca Isäns ja äitiäns kiro/ sen pitä totisest cuoleman/ hänen werens olcon hänen päälläns/ että hän Isäns eli äitiäns kironnut on. Joca huorin teke jongun puolisan cansa/ sen pitä totisest cuoleman/ sekä huorin tekiä että huora: että hän lähimmäisensä emännän cansa huorin tehnyt on. Jos jocu Isäns emännän tykönä maca/ nijn että hän Isäns häpiän paljastanut on/ he molemmat pitä totisest cuoleman/ heidän werens olcon heidän päälläns. Jos jocu hänen miniäns tykönä maca/ nijn he molemmat pitä totisest cuoleman: sillä he owat cauhistuxen tehnet/ heidän werens olcon heidän päälläns. Jos jocu miehen puolen cansa maca/ nijncuin jongun waimon cansa/ he owat cauhistuxen tehnet/ heidän pitä molemmat

COLMAS MOSEXEN KIRJA

totisest cuoleman/ heidän werens olcon heidän päälläns. Jos jocu nai waimon/ ja sen äitin/ hän on cauhistuxen tehnyt/ sen pitä tulella poltettaman ja ne ynnä molemmat/ ettei yhtän cauhistust olis teidän seasan. JOs jocu eläimen cansa maca/ sen pitä totisest cuoleman/ ja se eläin pitä tapettaman. Jos jocu waimo johongun eläimeen ryhty/ että hänellä on jotakin tekemist sen cansa/ ne molemmat pitä tapettaman/ heidän werens olcon heidän päälläns. JOs jocu sisarens nai/ hänen Isäns eli äitins tyttären/ ja hänen häpiäns näke/ ja se taas hänen häpiäns/ se on weren häpiä/ ne pitä häwitettämän heidän sucuns Canssan edes: sillä hän on sisarens häpiän paljastanut/ hänen pitä hänen pahat tecons candaman. Jos jocu mies jongun waimon tykönä maca hänen sairaudens aicana/ ja paljasta hänen häpiäns/ ja awa hänen lehtens ja waimo paljasta hänen werens lähten/ ne molemmat pitä häwitettämän heidän Canssastans. Sinun äitis sisaren häpiätä/ ja sinun Isäs sisaren häpiätä ei sinun pidä paljastaman: sillä sencaltainen on hänen lähimmäisen langons paljastanut/ ja ne pitä heidän pahat tecons candaman. Jos jocu setäns emännän cansa maca/ hän on setäns häpiän paljastanut/ ne pitä heidän pahat tecons candaman. Lapsitoina heidän pitä oleman. Jos jocu hänen weljens emännän otta/ se on häpiäinen työ/ heidän pitä lapsitoina oleman/ että hän on weljens häpiän paljastanut. NIin pitäkät nyt caicki minun säätyni ja minun oikeuteni/ ja tehkät ne/ ettei maa teitä oxennais/ johon minä teidän wien asuman. Ja älkät waeldaco pacanain säädyisä/ jotca minä teidän edeldän olen ajawa ulos: sillä caickia sencaltaisita he owat tehnet/ ja minä olen cauhistunut heitä. Mutta teille sanon minä: teidän pitä asuman heidän maasans: sillä minä annan teille sen maan perimisexi/ josa riesca ja hunaja wuota. Minä olen HERra teidän Jumalan/ joca olen teitä eroittanut muista Canssoista. Että teidän pitä myös eroittaman/ puhtat eläimet saastaisist/ ja saastaiset linnut puhtaista/ ja ei saastuttaman teidän sieluan/ eläimillä/ linnuilla/ ja caikilla cuin maalla matelewat/ jotca minä teille eroittanut olen/ että ne owat saastaiset. Sentähden pitä teidän oleman minulle pyhät: sillä minä HERra olen pyhä/ joca olen teitä eroittanut muista Canssoista/ että teidän pitäis oleman minun omani. Jos jocu mies eli waimo

COLMAS MOSEXEN KIRJA

noidaxi eli welhoxi löytän/ ne pitä totisest cuoleman/ heidän pitä kiwitettämän/ heidän werens olcon heidän päälläns.

JA HERra sanoi Mosexelle: puhu papeille Aaronin pojille ja sano heille: Papin ei pidä idzens saastuttaman yhdesäkän cuollues hänen Canssastans. Waan hänen sugusans/ joca on hänen lähimmäisens/ nijncuin hänen äitins/ Isäns/ poicans/ tyttärens ja weljens. Ja sisarens/ joca wielä neidzy on/ joca wielä hänen tykönäns on/ ja ei yhdengän miehen emändänä ollut ole/ nijsä mahta hän saastutta idzens. Muutoin ei pidä hänen idzens saastuttaman misäkän/ joca hänen omans on hänen Canssans seas. Ei heidän myös pidä paljaksi ajeleman heidän päälakians/ eli keridzemän partans/ eikä ruumiseens merckiä leickaman. Heidän pitä heidän Jumalallens pyhät oleman/ ja ei saastuttaman heidän Jumalans nime: sillä he uhrawat HERran uhria heidän Jumalans leipä: sentähden pitä heidän oleman pyhät. Ei heidän pidä naiman portto/ eli raiscattua/ eli joca miehädäns hyljätty on: sillä hän on pyhä Jumalallens. Sentähden pitä sinun pitämän hänen pyhänä/ että hän uhra sinun Jumalas leipä/ hänen pitä oleman sinulle pyhän: sillä minä olen pyhä HERra/ joca teidän pyhitän. Jos papin tytär rupe salawuoteisexi/ se pitä tules poltettaman: sillä hän on häwäisnyt Isäns. JOca ylimmäinen pappi on weljeins seas/ jonga pään päälle woideöljy wuodatettu/ ja käsi täytetty on/ että hän waattesen puetetan/ ei pidä sen awaman päätäns/ ja ei leickaman ricki waatettans. Ja ei yhdengän cuolluen tygö tuleman/ ja ei saastuttaman idzens/ Isäsäns eli äitisäns. Ei hänen pidä lähtemän Pyhäst/ ettei hän saastutais Jumalans Pyhä: sillä pyhä Cruunu/ ja hänen Jumalans woideöljy on hänen päälläns. Minä HERra olen. Neidzen pitä hänen ottaman emännäxens. Ja ei leskiä eli hyljättyä/ eli raiscattua/ taicka portto/ mutta neidzen omasta Canssastans/ pitä hänen ottaman emännäxens. Ettei hän saastutais hänen siemendäns Canssans seas: sillä minä olen HERra/ joca hänen pyhitän. JA HERra puhui Mosexelle sanoden: Puhu Aaronille ja sano: jos jocu wirhi on josacusa sinun siemenesäs teidän sugusan/ ei pidä sen uhraman hänen Jumalans leipä. Sillä ei kenengän josa jocu wirhi on pidä käymän edes/ olcon sokia/ rajaricko/ ruma nenästä/ taicka muista jäsenistä. Eli wirhillinen jalast

eli kädest. Taicka ryhäselkä/ eli caihisilmä/ eli carsoi eli pisamainen/ taicka rupinen/ eli riwinoma. Jos josakin Aaronin siemenes wirhi on/ ei hänen pidä uhraman HERran uhria: sillä hänellä on wirhi/ sentähden ei pidä hänen lähestymän hänen Jumalans leipä uhraman. Cuitengin pitä hänen syömän Jumalans leiwästä/ sekä sijtä pyhästä/ että caikein pyhimmäst. Mutta ei hänen pidä cuitengan tuleman Esiripun tygö/ eikä lähestymän Altarita/ että sencaltainen wirhi hänesä on/ ettei hän saastutais minun Pyhäni: sillä minä olen HERra joca heidän pyhitän. Ja Moses sanoi nämät Aaronille/ ja hänen pojillens/ ja caikille Israelin lapsille.

JA HERra puhui Mosexelle sanoden: Puhu Aaronille ja hänen pojillens/ että he wältäisit/ Israelin lasten pyhitettyjä/ joita he pyhittäwät minulle/ ja ettei he häwäisis minun pyhä nimeni: sillä minä olen HERra. Sano sijs heille/ ja heidän suguillens/ jocainen cuin teidän siemenestän mene pyhitetyn tygö/ cuin Israelin lapset pyhittäwät HERralle/ ja hänen saastaisudens on hänesä/ hänen sieluns pitä häwitettämän minun caswoni edestä: sillä minä olen HERra. Cucaikänäns Aaronin siemenestä on spitalinen eli wuotawainen/ sen ei pidä syömän pyhitetyistä/ ennen cuin hän puhdistetan. Ja jos jocu rupe johongun saastaisen ruumisen/ taicka siihen joca siemenens wuodatta unes. Taicka se joca rupe johongun matelewiseen joca hänelle saastainen on/ taicka ihmiseen joca hänelle saastainen on/ ja caickinaisen joca hänen saastutta. Jocainen sielu cuin rupe johongun nijstä/ se on saastainen ehtosen asti. Ja ei pidä syömän nijstä pyhitetyistä/ waan hänen pitä ensist wiruttaman ruumins wedellä. Ja cosca auringo laskenut on/ ja hän on puhdistettu/ nijn syökän nijstä: sillä se on hänen ruocans. Raato ja mitä pedolda raadeldu on/ ei hänen pidä syömän/ ettei hän sijtä saastutetais: Sillä minä olen HERra. Sentähden heidän pitä pitämän minun säätyni/ ettei heidän pitäis syndi saattaman päällens/ ja cuoleman sijtä/ cosca he saastuttawat idzens: sillä minä olen HERra/ joca heitä pyhitän. Mutta ei yxikän muucalainen pidä nautidzeman nijstä pyhitetyistä/ eikä papin perhe/ eikä myös jocu palcollinen. Waan cosca pappi osta jongun hengen rahallans/ se syökän sijtä/ Ja se cuin hänen huonesans syndynyt on/ se myös

syökän hänen leiwästans. Ja jos papin tytär tule jongun muucalaisen emännäxi/ ei hänen pidä syömän sijtä pyhitetystä ylönnyxest. Mutta jos papin tytär tule leskexi eli hyljätyxi/ ja ei hänellä ole yhtäkän siemendä/ ja hän tule jäl lens cotia Isäns huoneseen/ nijn hänen pitä syömän Isäns leiwästä/ nijncuin silloingin/ cosca hän neidzenä oli. Mutta ei yxikän muucalainen pidä sijtä syömän. Ja jos jocu syö nijstä pyhitetyistä tietämätä/ hänen pitä lisämän sijhen wijdennen osan/ ja andaman papille pyhitettyden cansa. Ettei heidän pitäis saastuttaman Israelin lasten pyhitettyjä/ joita he ylöndäwät HERralle. Ettei he saattais ricosta ja wica päällens/ syödesäns heidän pyhitetyistäns: sillä minä olen HERra/ joca heitä pyhitän. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Aaronille ja hänen pojillens/ ja caikille Israelin lapsille: Cucaikänäns Israelin huonesta/ eli muucalainen Israelis/ tahto uhrata/ olcon se lupauxest/ taicka wapast ehdost/ että he tahtowat uhrata HERralle polttouhria/ jonga hänelle pitäis oleman otollisen teidä. Sen pitä oleman wirhittömän härkyisen carjast/ oinan caridzoist/ eli caurin wuohista. Mutta caicke josa wirhi on/ ei teidän pidä uhraman: sillä ei se ole hänelle otollinen teidä. Jos jocu tahto uhrata HERralle kijtosuhria/ eli erinomaisest lupauxest/ taicka wapast ehdostans/ carjast eli lambaist/ sen pitä oleman wirhittömän/ että se olis otollinen/ Ei sijnä pidä oleman yhtän wirhiä. Jos se on sokia/ taicka raajaricko/ taicka haawoitettu/ taicka cuiwettu/ taicka rupinen/ taicka kehnäinen/ nijn ei pidä teidän sencaltaisia HERralle uhraman/ ja ei uhria pidä teidän nijstä andaman HERran Altarille. Härjän eli lamban/ ruman eli wirhillisen jäsenist/ saat sinä uhrata wapast ehdostas/ mutta ei se ole otollinen lupauxes edest. Eikä myös sinun pidä sitä HERralle uhraman/ cuin muserttu/ eli runneldu/ eli rewitty/ eli haawoitettu on/ ei teidän pidä sencaltaisia teidän maasan tekemän. Eikä myös sinun pidä uhraman jotakin sencaltaista jongun muucalaisen kädest/ teidän Jumalan leiwän cansa: sillä ei se mitän kelpa/ ja on wirhillinen/ sentähden ei se ole otollinen teidän edestän. Ja HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Cosca wasicka/ eli caridza/ eli wohla pojittu on/ nijn olcan emäns tykönä seidzemen päiwä/ mutta cahdexandena päiwänä ja sen jälkeen/ uhrattacan se

COLMAS MOSEXEN KIRJA

HERralle/ nijn se on otollinen. Olcon se nauta/ eli lammas/ nijn ei pidä se teurastettaman sikiöinens yhtenä päiwänä. Cosca te uhratte HERralle kijosuhria/ joca teidän edestän pitä otollinen oleman. Nijn syökät se sinä päiwänä/ ja ei pidä mitän tähtexi huomenexi jätettämän: sillä minä olen HERra. Sentähden pitäkät minun käskyni ja tehkät ne: sillä minä olen HERra. Ettet te häwäisis minun pyhä nimeni/ ja että minä pyhitettäisin Israelin lasten keskellä: sillä minä olen HERra/ joca teitä pyhitän. Ja joca olen teidän johdattanut Egyptin maalda/ että minä olisin teidän Jumalan/ minä HERra. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Israelin lapsille ja sano heille: nämät owat HERran juhlat/ jotca teidän pitä cudzuman pyhixi/ ja minun juhlixeni/ cosca te cocon tuletta. Cuusi päiwä pitä sinun työtäs tekemän/ waan seidzemendenä päiwänä on se suuri Sabbathi/ pyhä cocous/ ei teidän pidä yhtän työtä tekemän: sillä se on HERran Sabbathi caikisa teidän asuinsioisan. NÄmät owat HERran juhlapäiwät/ jotca teidän pitä cudzuman pyhixi juhlixi cosca te cocon tuletta. Neljännen toistakymmenen päiwän ehtona ensimmäisnä cuucautena/ on HERran Pääsiäinen. Ja wijdendenätoistakymmenen päiwänä sinä cuucaunna/ on HERran happamattoman leiwän juhla: Silloin pitä teidän syömän happamatoinda leipä seidzemen päiwä. Ensimmäinen päiwä olcon teille pyhä cocous/ eikä yhtän rascasta työtä pidä teidän silloin tekemän. Ja teidän pitä uhraman HERralle seidzemen päiwä. Ja seidzemendenä päiwänä on pyhä cocous. Ja silloin myös ei pidä teidän yhtäkän rascasta työtä tekemän. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Israelin lapsille/ ja sano heille: cosca te tuletta maalle/ jonga minä annan teille/ ja te leicatta elon: nijn teidän pitä wiemän papille yhden lyhten teidän elostan utisexi. Ja sen lyhten pitä hänen häilyttämän HERran edes/ että se olis otollinen teidä. Ja sen pitä papin tekemän toisna päiwänä Sabbathin jälkeen. Ja teidän pitä sinä päiwänä/ jona teidän lyhten häilytetän/ uhraman HERralle polttouhrixi/ wirhittömän vuosicunnaisen caridzan. Ruocauhrin cansa caxi kymmenest sämbyläjauhoja/ secoitetut öljyllä makian hajun tulexi HERralle/ nijn myös juomauhrixi neljännes Hin wijna. Ja ei pidä teidän syömän utis leipä/

COLMAS MOSEXEN KIRJA

cuiwattua tähkäpäättä eli jywiä/ siihen päiwän asti/ cuin te cannatte teidän Jumalallen uhrin. Sen pitä oleman ijancaickisen säädyn teidän suguisan/ caikisa teidän asuinsioisan. Siitte pitä teidän lukeman sijtä toisesta Sabbathin päiwästä/ cosca te cannoitta häälytys lyhten edhes/ seidzemen coco Sabbathia. Sijhen toisen päiwän asti/ sen seidzemennen Sabbathin jälkeen/ se on/ wijsikymmendä päiwä teidän pitä lukeman ja sijtte uhraman HERralle utta ruocauhria. Ja pitä uhraman sen caikista teidän asumasioistan/ nimittäin: caxi häälytys leipä cahdest kymmenexest symbyläjauhoja/ hapatetut ja leiwotut HERralle utisexi. Ja pitä tuoman teidän leipän cansa/ seidzemen vuosicunnaista ja wirhitöindä caridza/ ja nuoren mullin/ ja caxi oinasta/ sen pitä oleman HERran polttouhrin/ ruocauhrin ja juomauhrin/ se on makian hajun tuli HERralle. Nijn myös pitä teidän tekemän caurin syndiuhrixi/ ja caxi vuosicunnaista caridzata kijosuhrixi. Ja papin pitä häälyttämän ne utis leiwän cansa HERran edes/ cahden caridzan cansa. Ja pitä oleman HERralle pyhät ja papin omat. Ja teidän pitä cuuluttaman tämän päiwän/ jona te cocon tulette/ ja se pitä pyhäxi cudzuttaman. Ei teidän pidä yhtäkän rascasta työtä tekemän: ijancaickisen säädyn pitä sen oleman teidän suguillen caikis teidän asuinsioisan. Cosca te leicatte elon teidän maastan/ ei teidän pidä ylön tyynni leickaman/ eikä tyynni cocoman/ waan jättämän waiwaisille ja muucalaisille. Minä olen HERra teidän Jumalan. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Israelin lapsille/ ja sano: ensimmäisnä päiwänä seidzemendenä Cuucautena pitä teidän pitämän soittamisen pyhän Sabbathin muistoxi/ cosca te cocon tuletta. Silloin ei pidä teidän yhtän rascasta työtä tekemän/ ja pitä uhraman HERralle. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: kymmendenä päiwänä tänä seidzemennä Cuunna on sowindo päiwä/ se teidän seasan cudzuttacan pyhäxi/ että te cocon tuletta. Silloin waiwatcat teidän ruumitan/ ja uhratcat HERralle. Ja ei pidä teidän työtä sinä päiwänä tekemän: sillä se on sowindo päiwä/ että te sowitettaisin HERralle teidän Jumalallen. Sillä joca ei sinä päiwänä waiwa ruumistans/ hän pitä häwitettämän Canssastans. Ja jocainen sielu joca sinä päiwänä jotakin työtä teke/ sen minä hucutan hänen Canssastans. Sentähden ei pidä teidän

COLMAS MOSEXEN KIRJA

mitän työtä tekemän. Sen pitä oleman ijancaickisen säädyn teidän suguillen/ caikis teidän asuinsioisan. Se on teidän suuri Sabbathin/ että teidän pitä waiwaman teidän ruumitan/ yhdexändenä päiwänä cuusta ehtona pitä teidän pitämän tämän Sabbathin/ ehtosta nijn ehtoseen. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Israelin lapsille/ sanoden: wijdendenä toistakymmendenä päiwänä tänä seidzemendenä cuucautena on lehtimajan juhla seidzemen päiwä HERralle. Ensimmäinen päiwä pitä cudzuttaman pyhäxi cocon tullaxen/ ei teidän pidä yhtän rascasta työtä tekemän. Seidzemendenä päiwänä pitä teidän uhraman HERralle. Cahdexas päiwä pitä myös cudzuttaman pyhäxi/ että te cocon tuletta. Ja teidän pitä tekemän teidän uhrin HERralle: sillä se on cocouxen päiwä/ ei pidä teidän yhtän rascasta työtä tekemän. Nämät owat HERran juhlapäiwät/ jotca teidän pitä pyhittämän/ että te cocon tuletta/ ja teette HERralle uhrin/ polttouhria/ ruocauhria/ juomauhria/ ja muita uhreja/ jocaidzen päiwälläns. Ilman HERran Sabbathita ja teidän lahjojan/ ja lupauxian ja mielellisiä andimitan/ joita te annatte HERralle. Nijn pitä nyt teidän wijdendenätoistakymmendenä päiwänä seidzemendenä Cuucautena/ coottuanne vuoden tulon huoneseen maalda/ pitämän HERran juhla/ seidzemen päiwä. Ensimmäisnä päiwänä on Sabbathi/ ja cahdexandena päiwänä on myös Sabbathi. Ja teidän pitä ensimmäisnä päiwänä ottaman hedelmitä ihanista puista/ palmun wesoja ja oxia paxuoxaisista puista/ ja pajuja ojista/ ja oleman riemuiset seidzemen päiwä/ HERran teidän Jumalan edes. Ja pitä nijn silläns pitämän HERralle sen juhlan wuodesa seidzemen päiwä/ sen pitä oleman ijancaickisen säädyn teidän suguillen/ että heidän nijn pitä pyhä pitämän seidzemennä Cuucautena. Seidzemen päiwä pitä teidän asuman lehtimajoisa. Joca omainen on Israelis/ hänen pitä asuman lehtimajois. Että teidän sucun tietäisit/ cuinga minä olen andanut Israelin lapset asua majois/ cosca minä johdatin heitä Egyptin maalda. Minä olen HERra teidän Jumalan. Ja Moses sanoi Israelin lapsille nämät HERran juhlat.

JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: kärke Israelin lasten/ tuoda sinulle selkiätä öljypuun öljyä puserrettua ulos kyntiläxi/ joca jocapäiwä pitä

COLMAS MOSEXEN KIRJA

lampuin pandaman. Ulcoiselle puolelle todistuxen esirippua seuracunnan majas. Ja Aaronin pitä ne jocapäiwä walmistaman ehtosta nijn amuun HERran edes. Sen pitä oleman ijancaickisen säädyn teidän suguillen. Ja hänen pitä walmistaman lamput sijhen cauniseen kyntilälcaan/ jocapäiwä HERran edes. JA sinun pitä ottaman sämbyläjauhoja ja leipoman nijstä caxitoistakymmendä kyrsä caxi kymmenest joca kyrsään. Ja sinun pitä heidän paneman cahteen läjään/ cuusi cumbangin läjään/ sille puhtalle pöydälle HERran eteen. Ja sinun pitä paneman nijden päälle puhdasta pyhä sawua/ että ne pitä oleman muistonleiwän uhrixi HERralle. Joca Sabbathin päiwänä pitä hänen aina walmistaman ne HERralle/ Israelin lapsilda ijancaickiseli jtoxi. Ja ne pitä Aaronin ja hänen poicains omat oleman/ heidän pitä ne syömän pyhä sias: sillä se on hänelle caickein pyhin uhri HERralda ijancaickiseli säädysi. Ja yhden Israelitan waimon poica läxi ulos/ joca Egyptiläisen miehen poica oli Israelin lasten seas/ ja rijteli toisen Israelitan cansa leiris. Ja se Israelitan waimon poica pilckais ja kirois. Nijn toit he hänen Mosexen eteen (ja hänen äitins nimi oli Selomith Dibrin tytär Danin sucucunnasta) Ja panit hänen fangeuteen nijncawaxi/ että heille olis selkiä wastaus annettu HERran suusta. Ja HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Wie händä leirist ulos joca kiroillut on/ ja anna caickein/ jotca sen cuulit/ laske kätens hänen pääns päälle/ ja caicki Canssa kiwittäkän händä. Ja sano Israelin lapsille: joca Jumalats kiroile/ hänen pitä candaman syndis. Ja se/ cuin HERran nime pilcka/ hänen pitä totisest cuoleman/ caiken Canssan pitä händä kiwittämän. Nijn cuin muucalaisen/ nijn pitä myös omaisen oleman. Jos hän pilcka sitä nime/ nijn hänen pitä cuoleman. JOs jocu lyö jongun ihmisen/ hänen pitä totisest cuoleman. Waan joca jongun naudann lyö/ hänen pitä maxaman hengen hengest. Ja joca teke jongun lähimmäisellens wirhilliseli/ hänelle pitä nijn tehtämän/ cuin hängin tehnyt on. Wahingo wahingosta/ silmä silmästä/ hammas hambasta/ nijncuin hän on jongun wirhilliseli tehnyt/ nijn pitä myös hänelle jäl lens tehtämän. Nijn että joca lyö jotacuta nauta/ hänen pitä sen maxaman/ waan joca lyö ihmistä/ hänen pitä cuoleman. Yhden oikeuden pitä oleman teidän seasan/ nijn muucalaisella

COLMAS MOSEXEN KIRJA

cuin omaisellakin: sillä minä olen HERra teidän Jumalan. Ja Moses sanoi näitä Israelin lapsille. Ja he weit sen leirist ulos/ joca kiroillut oli/ ja kiwiti hänen. Ja näit teit Israelin lapset/ nijncuin HERra Mosexelle käsenyt oli. JA HERra puhui Mosexelle Sinain wuorella/ sanoden: Puhu Israelin lapsille/ ja sano heille: cosca te tuletta siihen maahan/ jonga minä teille annan/ nijn maan pitä pitämän HERralle lepo. Nijn ettäs kylwät cuusi wuotta sinun peldos/ ja cuusi wuotta sinä leickat sinun wijnapuitas/ ja cocot hedelmät. Mutta seidzemendenä wuonna/ pitä maan pitämän HERralle sen suuren pyhän/ jona ei sinun pidä kylwämän sinun peldoas/ taicka leickaman sinun wijnapuitas. Ja mitä idzestäns caswa sinun laihostas/ ei sinun pidä leickaman/ ja wijnamarjoja/ jotca ilman sinun työtäs owat caswanet/ ei sinun pidä nouckiman: sillä se on maan lepowuosi. Mutta maan lepo sinun pitä sentähden pitämän/ että sinun pitä sijtä syömän sinun palwelias/ pijcas/ päiwämiehes/ huonecunnaises ja muucalaiset sinun tykönäs. Sinun carjalles ja eläimilles sinun maallas/ caicki mitä sijnä caswa/ pitä oleman ruaxi. JA sinun pitä lukeman sinulles seidzemen sencaltaista lepowuotta/ nijn että seidzemen wuotta pitä seidzemen kerta luettaman/ ja ne seidzemen lepowuoden aica/ teke yhdexän wuotta wijdettäkymmendä. Nijn sinun pitä andaman soitta Basunalla ylidze coco teidän maacundan/ kymmendenä päiwänä seidzemendenä cuucautena/ juuri sowindo päiwänä. Ja teidän pitä sen wijdennenkymmenennen wuoden pyhittämän/ ja pitä cudzuman wapaxi wuodexi maalle/ caikille nijlle/ jotca sijnä asuwat: sillä se on teidän riemuwuoten. Silloin pidä idzecungin pääsemän hänen oman saamaans/ idzecungin hänen oman sucuuns. Sillä se wijdeskymmenes wuosi/ on teidän riemuwuoten/ ei teidän pidä kylwämän/ eikä leickaman idzestäns caswanut/ eikä myös wijnamäest hakeman nijtä/ cuin ilman työtä caswanet owat. Sillä se on riemuwuosi/ se pitä pyhitettämän teidä. Mutta teidän pitä syömän nijtä caickia/ cuin maa canda. Tämä on riemuwuosi/ jona idzecungin pitä oman saamaans pääsemän jäl lens. JOs sinä jotakin myyt sinun lähimmäiselles/ taicka ostat jotain häneldä/ ei yhdengän pidä pettämän hänen weljens. Waan riemuwuoden lugun jäl ken/ pitä sinun ostaman

COLMAS MOSEXEN KIRJA

häneldä/ ja vuoden tulon jälkeen/ pitä hänen sinulle myymän. Sitä usiammat cuin wuodet owat/ pitä sinun corgottaman hinnan/ ja sen harwemmat cuin wuodet owat/ pitä sinun alendaman hinnan: sillä vuoden tulon lugun jälkeen pitä hänen myymän sinulle. Älkän kengän pettäkö hänen lähimmäistäns/ mutta pelkä HERra sinun Jumalatas: minä olen HERra teidän Jumalan. Sentähden tehkät minun säätyäni jälkeen ja pitäkät minun oikeuteni/ että te teette ja pelkämät asutte maasan. Sillä maan pitä andaman teille hedelmäns/ ja teillä pitä oleman kyllä syötäväätä/ ja asuman pelkämätä sijnä. Ja jos te sanotte: mitä meidän pitä syömän seidzemendenä vuonna? sillä en me mitän kylwänet ja coonnet vuoden tulo. Ja minä käsken minun siunauxeni tulla cuudendena wuotena teidän ylidzen/ nijn että sen pitä tekemän teille colmen vuoden tulon. Ja teidän pitä kylwämän cahdexandena vuonna/ ja wanhasta vuoden caswost syömän yhdexänden wuoten asti/ nijn että te syötte sijtä wanhasta utisen asti. Sentähden/ ei teidän pidä maata peräti myymän: Sillä maa on minun/ ja te oletta muucalaiset ja wierat minun edesäni. Ja teidän pitä coco teidän maasan andaman maan lunastetta. JOs sinun weljes köyhty/ ja myy sinulle hänen saamans/ ja tule hänen lähimmäinen langons hänen tygöns/ ja tahto lunasta/ nijn pitä hänen lunastaman sen/ cuin hänen weljens myynyt on. Ja jos jocu on/ jolla ei yhtän lunastaja ole/ ja taita kädelläns nijnpaljo matcan saatta/ että hän lunasta yhden osan. Nijn pitä luettaman vuosilucu sijttecuin hän myi/ ja annettaman hänelle joca myi mitä lijaxi on/ että hän sais omans jällens. Mutta jos ei hän tacaans löydä nijnpaljo että hän sais sen jällens/ nijn pitä sen cuin hän myynyt on/ oleman ostajan kädes riemuwuoten asti/ nijn hänen pitä oleman wapan/ ja saaman omans jällens. Se cuin myy asuttawan huonen Caupungin muurin sisäldä/ hänellä on wapa ehto ajastajas sitä lunasta jällens. Ja sen pitä oleman ajan jolla hän lunasta sen. Ja jos ei hän lunasta sitä ajastajas/ nijn pitä ostajan pitämän ijancaickisest ja hänen sucuns ja ei pidä wapaxi tuleman ilowuotena. Mutta jos huone on maan kyläs/ cusa ei yhtän muuria ymbärins ole/ nijn se pitä luettaman peldomaaxi/ se lunastetan ilowuotena ja tule wapaxi. Lewitain Caupungit ja huonet Caupungeis/ joisa heidän

COLMAS MOSEXEN KIRJA

tawarans owat/ taitan aina lunastetta. Se joca jotakin lunasta Lewitailda/ hänen pitä sijtä luopuman ilowuonna/ olcon se huone eli Caupungi/ josa hän asunut on: sillä huonet Lewitain Caupungeista/ owat heidän saamans Israelin lasten seas. Mutta maata heidän Caupungeins ymbärildä ei pidä myytämän: sillä se on heidän saamans ijancaickisest. JOs sinun weljes köyhty ja tule woimattomaxi tykönäs/ nijn sinun pitä ottaman händä tygös/ nijncuin muucalaisen/ taicka huonecunnaisen/ että hän eläis sinun cansas. Ja ei sinun pidä ottaman corco eli woitto häneldä/ waan pelkä sinun HERras Jumalatas/ että sinun weljes sais elä sinun wieresäs. Ei sinun pidä andaman rahas hänelle corgolle/ eikä andaman wiljas caswolle: Sillä minä olen HERra teidän Jumalan/ joca teidän johdatin Egyptin maalda/ andaxen teille Canaan maan/ ja ollaxen teidän Jumalan. JOs sinun weljes köyhty sinun tykönäs/ ja myy idzens sinulle/ nijn ei sinun pidä händä pitämän nijncuin alinomaist orja. Mutta hänen pitä oleman sinun tykönäs nijncuin päiwämiehen/ eli huonecunnaisen/ palwellen sinua wapaus wuoten asti. Silloin pitä hänen käymän ulos wapana sinun tyköäs lapsinens/ ja pitä tuleman sucuns tygö jällens ja hänen Isäns saaman päälle. Sillä he owat minun palweliani/ jotca minä Egyptin maalda johdattanut olen: sentähden ei pidä heitä orjan tawalla myytämän. Ei sinun pidä angarast heitä hallidzeman/ waan pelkämän sinun Jumalatas. Jos sinä tahdot pitä orja ja pijca/ nijn sinun pitä ostaman ne pacanoilda/ jotca teidän ymbärillän owat. Huonecundaisilda jotca muucalaiset owat teidän seasan/ ja heidän suguistans/ jotca he teidän tykönän teidän maasan synnyttänet owat/ ne pitä teidän omistaman. Ja pitäkät heitä omanan/ ja teidän lapsen teidän jälkeen ijancaickisexi perimisexi/ ja nijden pitä oleman teidän orjan. Mutta teidän weljiän Israelin lapsia/ ei teidän pidä toinen toistan angarast hallidzeman. JOs muucalainen eli huonecundainen hyöty sinun tykönäs/ ja sinun weljes köyhty hänen tykönäs/ nijn että hän myy idzens muucalaiselle eli huonecundaiselle sinun tykönäs/ eli jolleculle hänen sugustans. Nijn pitä hänellä oikeus oleman lunasta jällens sijttecuin hän myyty on/ että jocu hänen weljistäns pitäis hänen lunastaman jällens. Eli hänen setäns/ setäns poica/ taicka jocu hänen

COLMAS MOSEXEN KIRJA

lähimmäisestä sugustans/ eli jos hänen oma kätens taita nijn paljo matcan saatta/ nijn pitä hänen lunastaman idzens. Ja hänen pitä lucua laskeman ostajans cansa/ sijtä wuodesta/ cuin hän myi idzens ilowuoten asti/ ja raha pitä luettaman wuoden lugun jälkeen/ sijttecuin hän myytin/ ja caiken sen ajan palcka pitä siihen luettaman. Ja jos wielä monda wuotta on ilowuoteen/ nijn hänen pitä sitä enemmän andaman hänen lunastuxestans/ senjälken cuin hän ostettu on. Mutta jos harwat wuodet owat ilowuoteen/ nijn hänen pitä sen jälkeen andaman hänen lunastuxens. Ja pitä hänen palckans myös siihen luettaman wuosi wuodelda/ ja ei sinun pidä salliman angarudella händä hallita sinun edesäs. Jos ei hän näin lunasta idzens/ nijn hänen pitä ilowuonna wapana käymän ulos lapsinens: Sillä Israelin lapset owat minun palweliani/ jotca minä olen Egyptin maalda johdattanut: Minä olen HERra teidän Jumalan.

Ei teidän pidä tekemän teillen epäjumalita eli cuwia/ eikä myös padzaita/ eikä mös yhtän merckikiwe paneman teidän maallan/ cumartaxen nijtä: sillä minä olen HERra teidän Jumalan. Pitäkät minun Sabbathini/ ja peljätkät minun pyhyttäni: Minä olen HERra. JOs te minun säädyisäni waellatte/ ja minun käskyn kätkette/ ja teette ne. Nijn minä annan teille saten ajallans/ ja maa anda caswons/ ja kedon puut andawat hedelmäns. Ja rijhen aica ulottu wijnan utisen asti/ ja wijnan utinen ulottu toucoaican asti/ ja teillä pitä oleman leipä wiljalda/ ja saatte asua lewollisest teidän maasan. Ja minä annan rauhan teidän maallen/ ja te saatte lewätä/ ja ei kengän teitä peljätä. Ja minä ajan pedot teidän maaldan pois/ ja miecan ei pidä käymän teidän maan läpidze. Ja wiholisia ajaisan taca pitä heidän caatuman miecalla teidän edesän. Wijsi teistä carcotta sata/ ja sata teistä carcotta kymmenen tuhatta: Ja teidän wiholisen pitä caatuman teidän edesän miecalla. Ja minä käännän minuni teidän puoleen/ ja caswatan ja lisän teitä/ ja wahwistan minun lijtoni teidän cansan. Ja te saatte syödä sitä wanha/ joca wanhene/ ja wanhat te hyljät uden tähden. Minä panen asumasiani teidän keskellen/ ja minun sielun ei hyljä teitä. Ja minä waellan teidän keskellän ja olen teidän Jumalan/ ja teidän pitä oleman minun Canssan: Sillä minä olen HERra teidän Jumalan/

COLMAS MOSEXEN KIRJA

joca johdatin teidän Egyptin maalda/ ettei teidän pitänyt oleman heidän orjans. Minä olen taittanut poicki teidän iken/ ja olen andanut teidän käydä pystyällä. MUtta jos ette te cuule minua/ ettengä tee caicki nijtä käskyjä: Waan suututte minun säätyini/ ja teidän sielun hyljä minun oikeuteni/ ettengä tee caickia minun käskyjäni ja hyljätte minun lijtoni. Nijn minä teen teille nämät: Minä rangaisen teitä wapistuxella/ ajoxilla ja wilutaudilla/ nijn että teidän caswon raukewat/ ja teidän ruumin näändywät/ ja teidän pitä siemenen kylwämän turhan/ ja teidän wiholisten pitä syömän sen. Ja minä asetan minun caswoni teitä wastan/ ja te lyödän teidän wihamiehildän/ ja jotca teitä wihawat/ pitä teitä hallidzeman/ teidän pitä myös pakeneman/ cosca ei kengän teitä aja taca. Jollette wielä sijttekän cuule minua/ nijn minä lisän sen seidzemen kerta rangaistaxeni teitä teidän syndein tähden. Ja minä särjen teidän ylpeyden ja uppiniscaisuden: minä teen teidän taiwan/ nijncuin raudan/ ja teidän maan nijncuin wasken. Ja teidän waiwan ja työn pitä huckan tuleman/ nijn ettei teidän maan caswons anna/ eikä puut maalla hedelmätäns anna. Ja jos te wielä minua wastan waellatte/ ettengä cuule minua/ nijn minä wielä sijtte seidzemen kerta lisän/ lyödäxen teitä teidän syndein tähden. Ja lähetän teidän secaa medzän pedot/ syömän teidän lapsian/ ja teidän carjan raateleman/ ja wähendämän teitä/ ja teidän tien pitä autiaxi tuleman. Jollette wielä nijllä anna curitetta teitän/ mutta käytte minua wastan. Nijn minä myös käyn teitä wastan/ ja lyön teitä wielä seidzemen kerta enämmin/ teidän syndein tähden. Ja saatan teidän päällen costomiecan/ joca minun lijtoni pitä costaman. Ja jos te cocotte teitän teidän Caupungein/ nijn minä lähetän teidän secaa ruttotaudin/ ja annan teitä teidän wihamiesten käteen. Ja minä hucutan teidän leiwän ainen/ nijn että yhdes pädzis kymmenen waimo teidän leipän kypsendäwät/ ja punnidzewat teidän leipän wagalla. Ja syötyänne et te tule rawituxi. Ja jollei te wielä sijtte cuule minua/ mutta waellatte minua wastan/ Nijn minä myös hirmuisudes waellan teitä wastan/ ja minä teitä rangaisen seidzemen kerta enämmin/ teidän syndein tähden. Että teidän pitä syömän teidän poican ja tyttären liha. Ja minä cukistan teidän cuckulan/ ja häwitän teidän cuwan/ ja

COLMAS MOSEXEN KIRJA

panen teidän raaton teidän epäjumalten päälle/ ja minun sielun cuoitta teitä. Ja teen teidän Caupungin autiaxi/ ja teidän kirckon häwitän/ engä myös teidän makiat hajuan haista. Ja minä häwitän teidän maan/ nijn että teidän wiholisenne/ jotca sijnä asuwat/ pitä sitä hämmästyvän. Ja hajotan teitä pacanoitten secaan/ ja wedän ulos miecan teidän jälkeen. Ja teidän maan tule kylmille/ ja teidän Caupungin cukistetuxi. Silloin kelpa maalle hänen lepons/ nijn cauwan cuin hän autian on/ ja te oletta wiholisten maalla. Ja silloin äsken maa lepä/ ja pyhä pitä. Nijncauwan cuin se autian on/ saa hän lewätä/ ettei hän saanut pyhä pitä/ silloin cosca teidän piti hänen pyhäns andaman pitä/ ja te asuite siellä. Ja nijlle/ jotca jäävät teistä/ teen minä wapisewan sydämmen heidän wiholistens maalla/ nijn että capisewan lehden äni carcotta heitä/ ja pitä pakeneman sitä nijncuin miecka/ ja pitä caatuman sijnä/ cusa ei kengän heitä aja taca. Ja heidän pitä langeman toinen toisens päälle/ nijncuin miecan edestä/ ja ei yxikän carcota heitä/ ja et te tohdi nosta teidän wihamiehiän wastan. Ja teidän pitä huckuman pacanain seas/ ja wiholisten maa pitä teidän syömän. NE cuin jäävät teistä/ pitä waipuman heidän pahois tegoisans/ teidän wiholisten maalla. Ja heidän Isäins pahois tegois/ pitä heidän waipuman. Silloin heidän pitä tunnustaman pahat tecons/ ja heidän wanhemmittens pahat tegot/ joilla he owat minun mieleni rickonet/ ja waeldanet minua wastan. Sentähden minä myös waellan heitä wastan/ ja wien heitä wiholistens maalle: että edes silloin heidän ymbärinsleickamatoin sydämmens nöyrytäis idzens/ silloin myös heidän pahan tecons rangaistus heille kelpa. Ja minä muistan minun lijttoni Jacobin cansa/ ja minun lijttoni Isaachin cansa/ ja minun lijttoni Abrahamin cansa/ muistan myös Maan. Joca heidä jätetty on/ ja hänelle kelpa hänen lepopäiwäns/ nijncauwan cuin hän autian on heidä/ ja heidän pahan tecons rangaistus heille kelpa: että he hyljäisit minun oikeuteni/ ja heidän sieluns on cuoittanut minun säätyjäni. Ja waicka he wielä wiholistens maalla owat/ en minä cuitengan ole heitä hyljännyt/ ja en heitä nijn cuoittanut/ että minä olisin heidän peräti hucuttanut/ ja minun lijttoni heidän cansans tyhjäxi tehnyt: sillä minä olen HERra heidän Jumalans. Ja minä muistan minun

COLMAS MOSEXEN KIRJA

ensimäisen lijttoni heistä/ cosca minä johdatin heidän Egyptin maalda pacanaitten silmäin edestä/ ollaxen heidän Jumalans. Minä HERra. Nämät owat ne säädyt/ ja oikeudet/ ja käskyt/ jotca HERra andoi hänen idzens ja Israelin lasten waihelle Sinain wuorella/ Mosexen käden kautta.

JA HERra puhui Mosexelle sanoden: Puhu Israelin lapsille/ ja sano heille: Jos jocu teke HERralle jongun erinomaisen lupauxen/ nijn että hän arwautta idzens. Nijn tämän pitä oleman sinun arwaukses. Cahdenkymmenen wuotisen miehenpuolen/ cuutenkymmenen wuoten asti/ pitä sinun arwaman wijtenkymmenen hopia Siclijn/ Pyhän Siclin jälkeen. Mutta waimonpuolen colmenkymmenen Siclijn. Mutta wijdennest wuodest cahtenkymmenden wuoten asti/ jos se on miehenpuoli/ nijn pitä sinun arwaman cahtenkymmen Siclijn/ waan waimonpuolen kymmenen Siclijn. Jos se on cuucautinen wijdenden wuoten asti/ ja on miehenpuoli/ pitä sinun sen arwaman wijten hopia Siclijn/ mutta waimonpuolen colmen hopia Siclijn. Mutta jos se on cuudenkymmenen wuotinen eli sen päälle/ ja on miehenpuoli/ pitä sinun arwaman hänen wijten toistakymmenden Siclijn/ mutta waimonpuolen kymmenden Siclijn. Ja jos hän on ylön köyhä sencaltaiseen arwioon/ nijn pitä hänen menemän papin eteen/ ja papin pitä arwaman hänen. Ja hänen pitä arwaman hänen senjälken/ cuin hänen kätens/ joca lupauxen tehnyt on/ woi matcan saatta. JOs se on carjasta/ jota HERralle uhratan/ caicki mitä HERralle annetan/ se on pyhä. Ei pidä sitä waehetettaman/ eli muutettaman/ hywä pahaan/ eli paha hywän. Jos jocu waehetta yhden eläimen toiseen/ nijn pitä ne molemmat oleman HERralle pyhät. Jos se eläin on saastainen/ jota ei saada uhrata HERralle/ nijn pitä se wietämän papin eteen. Ja papin pitä arwaman sen/ jos se on hywä eli paha/ sen pitä oleman papin arwion jälkeen. Jos jocu tahto lunasta sen/ hänen pitä andaman wijdennen osan sen arwion päälle. JA jos jocu pyhittä huonens HERralle pyhäxi/ nijn pitä papin arwaman sen/ jos se on hywä eli paha/ ja papin arwion jälkeen pitä sen oleman. Mutta jos pyhittäny tahto lunasta sen/ nijn pitä hänen andaman wijdennen osan enämmän raha/ cuin se arwattu on/ ja nijn pitä se hänen oleman. JOs jocu pyhittä HERralle cappalen peldo hänen perindömaastans/

nijn pitä se arwattaman sen jälkeen/ cuin siihen kylwetän. Jos siihen kylwetän Homor ohria/ nijn pitä sen maxaman wijsikymmendä hopia Sicli. Waan jos hän pyhittä peldons cohta jälkeen ilowuoden/ nijn pitä sen maxaman arwatun hindans jälkeen. Jos hän on pyhittänyt sen ilowuoden/ jälkeen nijn papin pitä lukeman hänelle rahan wuoden lugun jälkeen/ cuin tacaperin on ilowuoten asti/ ja arwaman sen sitä halwemmaxi. Jos se cuin pellon pyhittänyt on/ tahto sen lunasta jällens/ nijn pitä hänen andaman wijdet osa enemmän raha/ cuin se arwattu on/ ja nijn pitä se hänen oleman. Jos ei hän tahdo lunasta peldo/ mutta myy sen toiselle/ nijn ei pidä hänen sitä enä lunastaman. Waan se peldo/ cosca hän ilowuonna tule wapaxi pitä oleman pyhä HERralle/ nijncuin kirouxeen annettu peldo/ ja pitä oleman papin perindö saama. Jos jocu pyhittä HERralle pellon jonga hän ostanut on/ ja ei ole hänen perindö saamans. Nijn papin pitä lukeman hänelle sen cuin se maxa/ ilowuoten asti ja hänen pitä sinä päiwänä andaman ulos sen arwion/ että sen pitä oleman pyhän HERralle. Mutta ilowuonna pitä sen tuleman hänen omaxens jällens/ joca sen ostanut on/ että se olis hänen perindö saamans maalla. Caicki arwio pitä tapahtuman Pyhän Siclin jälkeen/ mutta Sicli teke caxikymmendä Gerah. Eläinden esicoista joca HErran oma muutoingin on/ ei pidä kenengän pyhittämän HERralle/ olcon härkä eli lammas: sillä se on HErran. Jos jotakin saastaist on eläinden seas/ nijn se pitä lunastettaman hänen hindans jälkeen/ ja siihen lisäxi annettaman wijdes osa Jos ei hän tahdo lunasta/ nijn se myytäkän hänen arwions jälkeen. WAan caicke kirouxeen annettua jota jocu kiro HERralle/ caikesta cuin hänellä on/ olcon se ihminen/ eläin elickä perindö peldo/ ei pidä myytämän eli lunastettaman: Sillä caicki kirottu on caickein pyhin HERralle. Caicki kirouxeen annettu Ihmisist ei pidä lunastettaman/ waan hänen pitä totisest cuoleman. Caicki maan kymmenexet/ sekä maan siemenest/ että puitten hedelmist/ owat HErran/ ja pitä olemän pyhät HERralle. Jos jocu tahto lunasta kymmenexens/ hänen pitä andaman wijdennen osan lisäxi. Ja caicki kymmenexet carjasta/ ja lambaista/ ja caikista cuin widzan alla käy/ ne owat pyhät kymmenexet HERralle. Ei pidä kysyttämän/ jos se on hywä eli paha

eikä myös pidä sitä waehetettaman. Jos jocu waehetta sen/ nijn pitä ne molemmat oleman pyhät/ ja ei lunastettaman. Nämät owat ne käskyt/ jotca HERra andoi Mosexen cautta Israelin lapsille Sinain wuorella.

Neljäs Mosexen Kirja

JA HERra puhui Mosexelle Sinain corwes seuracunnan majas ensimmäisnä päiwänä toisna cuucautena/ toisna wuonna jälken/ sijttecuin he olit lähtenet Egyptin maalda/ ja sanoi: Lukecat coco Israelin lasten joucko/ heidän sucuns/ ja heidän Isäins huonetten/ ja nimeins lugun jälken/ caicki miehenpuolet mies miehettä. Cahdenkymmenen wuotiset ja sen ylidzen/ caicki cuin kelpawat lähtemän sotaan Israelis. Ja pitä lukeman heitä heidän jouckons jälken/ sinun ja Aaronin. Ja teidän pitä ottaman tygön jocaidzest sucucunnast hänen Isäns huonen päämiehen. NÄmät owat nijden päämiesten nimet/ jotca teidän cansan seisoman pitä. Rubenist Elizur Zedeurin poica. Simeonist Zelumiel ZuriSadain poica. Judast Nahesson Aminadabin poica. Isascharist Nethaneel Zuarin poica. Sebulonist Eliab Helonin poica. Josephin pojista: Ephraimist Elisama Amihudin poica/ Manassest Gamliel Pedazurin poica. BenJaminist Abidan Gideonin poica. Danist Ahieser AmmiSadain poica. Asserist Pagiel Ochrain poica. Gadist Eliasaph Deguelin poica. Nephtalist Ahira Enan poica. Nämät owat cuuluisat Canssasta päämiehet heidän Isäins sugusta/ jotca olit päät ja Ruhtinat israelis. Ja Moses ja Aaron otit heitä tygöns/ nijncuin he nimeldäns nimitetyt olit. Ja cocoisit myös caiken Canssan/ ensimmäisnä päiwänä toisella cuucaudella/ ja luit heidän sucuns ja syndyns/ ja Isäins huonetten/ ja nimeins lugun jälken/ cahdenkymmenen wuotiset/ ja sen ylidzen mies miehettä. Nijncuin HERra oli käskenytt Mosexelle/ ja luki heitä Sinain corwes. RUBenin Israelin esicoisen lapset heidän sucuns/ syndyns/ Isäins huonetten ja nimeins jälken/ mies miehettä/ caicki miehenpuolet/ cahdestkymmenest wuodest/ ja sen ylidzen/ ja ne cuin kelwolliset owat sotaan menemän.

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

Luettin Rubenin sucucundaan/ cuusi wijdettäkyymmendä tuhatta ja wijsi sata. Simeonin lapset heidän sucuns/ syndyns/ Isäins huonetten/ luguns ja nimeins jälken mies miehellä caicki miehenpuolet cahdestkyymmenest wuodest ja sen ylidzen/ jotca sotaan menemän kelwolliset owat. Luettin Simeonin sucucundaan yhdexän cuudettakymmendä tuhatta ja colme sata. Gadin lapset heidän sucuns/ syndyns/ Isäins huonetten/ ja nimeins jälken/ cahdestkyymmenest wuodest/ ja sen ylidzen/ cuin sotaan meneman kelwolliset owat. Luettin Gadin sucucundaan/ wijsi wijdettäkyymmendä tuhatta/ cuusi sata ja wijsikyymmendä. Judan lapset heidän sucuns/ syndyns/ Isäins huonetten ja nimeins jälken/ cahdestkyymmenest wuodest ja sen ylidzen/ caicki cuin sotaan kelwolliset owat. Luettin Judan sucucundaan/ neljä cahdexattakymmendä tuhatta ja cuusi sata. Isascharin lapset heidän sucuns/ syndyns/ Isäins huonetten ja nimeins jälken/ cahdestkyymmenest wuodest ja sen ylidzen/ caicki cuin sotaan kelwolliset owat. Luettin Isascharin sucucundaan/ neljä cuudettakymmendä tuhatta ja neljä sata. Sebulonin lapset heidän sucuns/ syndyns/ Isäins huonetten ja nimeins jälken/ cahdestkyymmenest wuodest ja sen ylidzen/ caicki cuin sotaan kelwolliset owat. Luettin Sebulonin sucucundaan/ seidzemen cuudettakymmendä tuhatta ja neljä sata. Josephin lapset Ephraimist sucuns/ syndyns/ Isäins huonetten ja nimeins jälken/ cahdestkyymmenest wuodest ja sen ylidzen/ caicki cuin sotaan kelwolliset owat. Luettin Ephraimin sucucundaan neljäkyymmendä tuhatta ja wijsi sata. Manassen lapset heidän sucuns/ syndyns/ Isäins huonetten ja nimeins jälken/ cahdestkyymmenest wuodest ja sen ylidzen/ caicki jotca sotaan kelpaisit. Luettin Manassen sucucundaan caxi neljättäkyymmendä tuhatta ja caxi sata. BenJaminin lapset heidän sucuns/ syndyns/ isäins huonetten ja nimeins jälken/ cahdestkyymmenest wuodest ja sen ylidzen/ caicki jotca sotaan kelpaisit. Luettin BenJaminnin sucucundaan wijsi neljättäkyymmendä tuhatta ja neljä sata. Danin lapset heidän sucuns/ syndyns/ Isäins huonetten ja nimeins jälken/ cahdestkyymmenest wuodest ja sen ylidzen/ caicki ne cuin sotaan kelpaisit. Luettin Danin sucucundaan caxi seidzemettäkyymmendä tuhatta ja seidzemen sata. Asserin lapset heidän

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

sucuns/ syndyns/ Isäins huonetten ja nimeins jälken/ cahdestkymmenest wuodest ja sen ylidzen/ caicki cuin sotaan kelpaisit. Luettin Asserin sucucundaan/ yxi wijdettäköymmendä tuhatta ja wijsi sata. Nephtalin lapset heidän sucuns/ syndyns/ Isäins huonetten ja nimeins jälken/ cahdestkymmenest wuodest ja sen ylidzen/ caicki cuin sotaan kelpaisit. Luettin Nephtalin sucucundaan colme cuudettäköymmendä tuhatta ja neljä sata. Nämät owat ne jotca Moses ja Aaron ynnä cahden toistakymmenen Israelin Ruhtinan cansa luit/ joista aina yxi oli jocaidzen heidän Isäns huonen ylidzen. Ja olit caicki yhteen luetut Israelin lapset heidän Isäins huonetten jälken/ cahdestkymmenest wuodest ja sen ylidzen/ jotca olit sotaan kelwolliset Israelis. Cuusi kerta satatuhatta ja colmetuhatta/ wijsisata ja wijsikymmendä. Mutta Lewitat heidän Isäins sucucunnan jälken/ ei ollet heidän secans luetut. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Lewin sucucunda ei sinun pidä lukeman/ eli ottaman heistä luku Israelin lasten seasta. Mutta sinun pitä asettaman heitä todistuxen majan palweluxeen/ ja caickein sen caluin päälle/ ja caickein cuin sen omat owat. Ja heidän pitä candaman majan/ ja caicki sen calut/ ja heidän pitä ottaman waarin sijtä/ ja sioittaman idzens majan ymbärins. Ja cosca matcustetan/ silloin pitä Lewitat ottaman majan alas/ ja cosca joucko idzens sioittawat/ pitä heidän paneman majan ylös. Jos jocu muucalainen lähesty sitä/ nijn hänen pitä cuoleman. Israelin lapset pitä sioittaman idzens idzecukin hänen leirins ja jouckons lipun tygö. Mutta Lewitat pitä sioittaman idzens todistuxen majan ymbärins/ ettei wiha tulis Israelin lasten joucon päälle. Sentähden pitä Lewitat pitämän waarin todistuxen majan tykönä. Ja Israelin lapset tei caicki/ mitä HERra Mosexelle käsenyt oli.

JA HERra puhui Mosexelle ja Aaronille/ sanoden: Israelin lapset pitä idzens sioittaman ymbärins seuracunnan maja/ jocainen lippuns ja merckins alla/ heidän Isäins huonen jälken. Idän puolelle pitä Judan lippuns ja jouckons cansa idens sioittaman/ heidän päämiehens Nahesson Aminadabin poica. Ja hänen jouckons luetut neljä cahdexattakymmendä tuhatta/ ja cuusi sata. Hänen wiereens pitä Isascharin sucucunnan idzens sioittaman/ heidän

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

päämiehens Nethaneel Zuarin poica. Ja hänen jouckons luetut neljä cuudettakymmendä tuhatta ja neljä sata. Senjälken Sebulonin sucucunda/ heidän päämiehens Eljab Helonin poica. Ja hänen jouckons luetut/ seidzemen cuudettakymmendä tuhatta ja neljä sata. Nijn että caicki Judan leiris luetut/ owat sata ja cuusi yhdexättäkymmendä tuhatta/ ja neljä sata heidän joucosans. Ja heidän pitä esin waeldaman. ETelän puolelle pitä Rubenin idzens sioittaman lippuns ja jouckons cansa/ heidän päämiehens Elizur Sedeurin poica. Ja hänen jouckons luetut/ cuusi wijdettäkymmendä tuhatta ja wijsi sata. Hänen wierellens pitä Simeonin sucucunnan idzens sioittaman/ heidän päämiehens Selumiel ZuriSadain poica. Ja hänen jouckons luetut/ yhdexän cuudettakymmendä tuhatta ja colme sata. Sitälähin Gadin sucucunda/ heidän päämiehens Eliasaph Reguelin poica. Ja heidän jouckons luetut/ wijsi wijdettäkymmendä tuhatta/ cuusi sata ja wijsikymmendä. Nijn että caicki Rubenin leiris luetut owat sata yxi cuudettakymmendä tuhatta/ neljä sata ja wijsikymmendä heidän joucosans. Ja heidän pitä toisna waeldaman. Sijtte pitä seuracunnan majan waeldaman Lewitain leirin cansa keski leiris/ ja nijncuin he heidäns sioittawat/ nijn pitä myös heidän waeldaman/ jocaidzen paicasans heidän lippuns alla. LÄnnen puolelle pitä Ephraimin idzens sioittaman lippuns ja jouckons cansa/ heidän päämiehens Elisama Amihudin poica. Ja hänen jouckons luetut/ neljäkymmendä tuhatta ja wijsi sata. Lähin händä pitä Manassen sucucunnan idzens sioittaman/ heidän päämiehens Gamliel Pedazurin poica. Ja hänen jouckons luetut caxi neljättäkymmendä tuhatta ja caxi sata. Senjälken BenJaminin sucucunda/ heidän päämiehens Abidan Gideonin poica. Ja hänen jouckons luetut/ wijsi neljättäkymmendä tuhatta ja neljä sata. Nijn että caicki Ephraimin leiris luetut owat sata ja cahdexan tuhatta/ ja sata heidän joucosans. Ja heidän pitä colmandena waeldaman. POhjan puolelle pitä Danin idzens sioittaman lippuns ja jouckons cansa/ heidän päämiehens Ahieser Ammi Sadain poica. Ja hänen jouckons luetut caxi seidzemettäkymmendä tuhatta ja seidzemen sata. Hänen wierellens pitä Asserin sucucunnan heidäns sioittaman/ heidän päämiehens Pagiel Ochran

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

poica. Ja hänen jouckons luetut yxi wijdettäkyymmendä tuhatta ja wijsi sata. Sitälikin Nephtalin sucucunda heidän päämiehens Ahira Enanin poica. Ja hänen jouckons luetut colme cuudettakymmendä tuhatta ja neljä sata. Nijn että caicki Danin leiris luetut/ owat sata seidzemen cuudettakymmendä tuhatta ja cuusi sata. Ja heidän pitä wijmeisnä waeldaman heidän lippuns alla. Tämä on Israelin lasten lucu heidän Isäins huonetten ja leirein jälken/ ja jouckons cansa/ cuusisata tuhatta ja colmetuhatta/ wijsisata ja wijsikymmendä. Mutta Lewitat ei ole luetut Israelin lasten lucuun/ nijncuin HERra Mosexelle oli käskenytt. Ja Israelin lapset teit caicki mitä HERra oli Mosexelle käskenytt. Ja he sioitit heidäns heidän lippuins ala/ ja matcustit idzecukin sucucunnasans heidän Isäins huonen jälken.

Nämät owat Aaronin ja Mosexen sugut/ sijhen aican cosca HERra puhui Mosexelle Sinain wuorella. Ja nämät owat Aaronin poicain nimet: Nadab esicoinen/ sitälikin Abihu/ Eleazar ja Ithamar. Nämät owat Aaronin poicain nimet/ jotca olit papixi woidellut/ ja heidän kätens täytetyt papin wircaan. Mutta Nadab ja Abihu cuolit HERran edes/ cosca he uhraisit Sinain corwes wierasta tulda HERran edes/ ja ei ollut heillä poikia. Mutta Eleazar ja Ithamar teit papin wirca heidän Isäns Aaronin edes. JA HERRA puhui Mosexelle/ sanoden: tuo edes Lewin sucucunda/ ja aseta heitä papin Aaronin eteen palweleman händä. Ja pitämän waarin hänest ja coco seuracunnast/ seuracunnan majan edes/ ja palweleman majan palweluxes. Ja tallella pitämän caicki seuracunnan majan calut/ ja ottaman waarin Israelin lasten wartioidzemisest/ palweleman majan palweluxes. Ja sinun pitä andaman Aaronille ja hänen pojillens Lewitat lahjaxi Israelin lapsista. Mutta Aaronin poikinens pitä sinun asettaman pitämän waari heidän pappiudestans. Ja jos jocu muucalainen sijhen lähesty/ hänen pitä cuoleman. Ja HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Cadzo/ minä otin Lewitat Israelin lapsista caickein esicoisten edestä/ joca ensist äitins cohdun awa Israelin lasten seas/ nijn että Lewitat pitä oleman minun. Sillä caicki esicoiset owat minun/ sijtä päiwästä cuin minä löin caicki esicoiset Egyptin maalla/ silloin pyhitin minä minulleni caicki esicoiset israelis/ ihmisist nijn carjan asti/ että ne olisit minun/ Minä

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

HERra. JA HERra puhui Mosexelle Sinain corwesa/ sanoden: Lue Lewin pojat heidän Isäins huonen ja sucucundans jälkeen/ caicki miehenpuoli cuucauden wanha ja sen ylidze. Ja Moses luki heitä HERran sanan jälkeen/ nijncuin hänelle oli käsketty. Ja nämät olit Lewin pojat heidän nimeins jälkeen/ Gerson/ Cahath ja Merari. Mutta Gersonin poicain nimet heidän suguisans olit: Libni ja Simei. Cahathin pojat heidän suguisans olit: Amram/ Jezehar/ Hebron ja Usiel. Merarin pojat heidän suguisans olit: Maheli ja Musi. Nämät owat Lewin sucucunnat heidän Isäins huonen jälkeen. NÄmät owat Gersonin sucucunnat: Libniterit ja ja Simeiterit. Heidän lucuns/ caicki jotca miehenpuolet olit/ löyttin seidzementuhatta ja wijsisata/ cuucauden wanha ja sen ylidze. Ja Gersoniterein sucucunnat pitä heidän sioittaman tacapuolelle maja länden päin. Heidän päämiehens pitä oleman Eliasaph Laelin poica. Ja heidän pitä wartioidzeman seuracunnan maja/ nimittäin/ asuinsia/ maja/ peitteitä/ ja waatteita. Ja pihan waatteita/ ja peitosta pihan sisällekäytäwäs joca käy asuinsia ja Altarita ymbärins/ ja köysiä/ ja caicki cuin sen palweluxeen tarwitan. NÄmät owat Cahathin sugut/ cuin owat Amramiterit/ Jezehariterit/ Hebroniterit ja Usieliterit. Caicki joca miehenpuoli oli cuucauden wanha ja sitä wanhemi/ lucuans cahdexan tuhatta ja cuusisata/ joiden pitä pitämän waarin Pyhän wartioidzemisest. Ja pitä heidäns sioittaman etelän puolelle siwulle maja. Ja heidän päämiehens pitä oleman Elizaphan Usielin pojan/ Ja heidän pitä wartioidzeman Arckia/ pöytä/ kyntilälajca/ Altareita ja caickia Pyhän caluja/ joilla palwelusta tehdän ja peitteitä/ ja caickia mitä palweluxeen tarwitan. Mutta Ruhtinat caickein Lewitain päämiesten ylidze/ pitä oleman Eleazarin papin Aaronin pojan/ ylidzen asetettuun/ pitämän waaria Pyhän wartioidzemisest. NÄmät owat Merarin sugut: Maheliterit ja Musiterit. Joiden lucu oli cuusituhatta ja caxisata/ caicki se cuin miehenpuoli oli/ cuucauden wanha ja sen ylidze. Heidän päämiehens pitä oleman Suriel Abihailin poica/ ja pitä sioittaman heitäns siwulle maja pohjan puolelle. Ja heidän wircans pitä oleman/ wartioita majan lautoja/ corennoita/ padzaita ja majan jalcoja/ ja caickia caluja jotca sen palweluxeen tarwitan. Nijn myös padzaita pihan ymbärins/ ja

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

sen jalcoja/ ynnä paanuin ja köytten cansa. MUtta seuracunnan majan etiselle puolen itän päin/ pitä Moses ja Aaron heidäns sioittaman poikinens/ wartioidzeman Pyhän ja Israelin lapsia. Jos jocu muucalainen siihen lähesty/ hänen pitä cuoleman. Caickein Lewitain lucu/ cuin Moses ja Aaron luit/ heidän sucucunnisans HERran sanan jälkeen/ caicki miehenpuoli/ cuucauden wanha ja sitä wanhemmat/ oli caxi colmattakymmendä tuhatta. JA HERra puhui Mosexelle: lue caicki esicoiset jotca miehenpuolet owat Israelin lasten seas/ cuucauden wanhat/ ja sitä wanhemmat/ ja ota heidän nimeins Lucu. Ja sinun pitä ottaman Lewitat minulle (minä olen HERra) caickein Israelin lasten esicoisten edestä/ ja Lewitain carjat/ caickein Israelin lasten carjan esicoisten edestä. Ja Moses luki nijncuin HERra hänelle käskenyt oli/ caicki Israelin lasten esicoiset. Ja löyttin caicki miehenpuolest esicoiset/ heidän nimeins lugun jälkeen/ cuucauden wanhat ja sen ylidzen/ heidän lucuns jälkeen/ caxi colmattakymmendä tuhatta/ caxi sata ja colme cahdexattakymmendä. Ja HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Ota Lewitat caickein Israelin lasten esicoisten edestä/ ja Lewitain carja heidän carjans edestä/ että Lewitat olisit minun/ joca olen HERra. Mutta ne lunastusrahat/ nijden cahden sadan/ ja colmen cahdexattakymmenen edestä/ jotca jäävät Israelin lasten esicoisist Lewitain lugun ylidze. Pitä sinun ottaman wijsi Sicli mies miehellä Pyhän Siclin jälkeen/ Sicli maxa caxikymmendä/ Gerah. Ja sinun pitä andaman Aaronille ja hänen pojillens nijden jäänyitten heidän lugustans lunastusrahan. Nijn otti Moses nijden ylidzejäänyitten Lewitain lunastusrahan. Israelin lasten esicoisilda otti hän rahan/ tuhannen colmesata ja wijsi seidzemettäkymmendä Sicli/ Pyhän Siclin jälkeen. Ja andoi ne Aaronille/ ja hänen pojillens HERran sanan jälkeen/ nijncuin HERra oli Mosexelle käskenyt.

JA HERra puhui Mosexelle ja Aaronille/ sanoden: Lue Cahathin lapset Lewin poicain seast/ heidän sucucundains ja Isäins huonetten jälkeen. Colmestkymmenest wuodest nijn wijdenkymmenen wuoten asti/ caicki ne jotca kelwolliset owat sotaan menemän/ seuracunnan majas palwelusta tekemän. Ja tämä pitä oleman Cahathin poicain wirca todistuxen majas/ cuin

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

caickein pyhin on. COsca leiriä sijrtän/ niijn pitä Aaron poikinens menemän sisälle/ ja ottaman esiripun alas/ ja käärimän todistuxen Arkin siihen. Ja paneman peiton Thechaschim nahgoista sen päälle/ ja hajottaman aiwa kellaisen waatten sen ylidze/ ja paneman corennons siihen tygö. Niijn myös pitä heidän hajottaman näkypöydän ylidze kellaisen waatten/ ja paneman sen päälle fatit/ lusicat/ maljat ja cannut/ joilla se peitetän/ ja ne jocapäiwäiset leiwät pitä sen päällä oleman. Ja heidän pitä hajottaman nijden päälle rosinpunaisen waatten/ ja peittämän Thechaschim nahcaisella peitoxella/ ja paneman hänen corendons siihen tygö. Ja heidän pitä ottaman kellaisen waatten/ ja käärimän kyntiläjalan sen sisälle/ ja hänen lampuns/ ynnä nijstimen ja sammutus astian cansa/ ja caicki öljyastiat/ jotca siihen wircaan owat tarpelliset. Ja näiden caickein päälle pitä paneman peitoxen Thechaschim nahasta/ ja paneman corendoin päälle. Niijn myös pitä heidän hajottaman sen cullaisen Altarin ylidze kellaisen waatten/ ja heidän pitä hajottaman sen ylidze Thechaschim nahcaisen peitoxen/ ja paneman hänen corendons siihen tygö. Caicki calut/ joilla he palwelewat Pyhäs/ pitä heidän ottaman ja lewittämän nijden ylidzen kellaisen waatten/ ja peittämän sen Thechaschim nahcaisella peitoxella/ ja paneman ne corendoin päälle. Heidän pitä myös käwäisemän tuhwan Altarilda/ ja hajottaman skarlacanaisen waatten sen ylidzen. Ja paneman sen päälle caicki hänen caluns/ joita he sijnä tarwidzewat/ hijlipannut/ couriraudat/ lapiot ja maljat/ ja caicki Altarin calut/ ja heidän pitä hajottaman sen ylidzen Thechaschim nahcaisen peitoxen/ ja paneman hänen corendons siihen tygö. COsca Aaron ja hänen poicans nämät toimittanet owat/ ja peittänet Pyhän/ ja caicki sen calut/ ja leiriä sijrtän: Niijn pitä sijtte Cahathin lapset menemän ja candaman nijtä/ ja ei pidä rupeman Pyhään/ ettei he cuolis. Nämät pitä oleman Cahathin lasten tacat Todistuxen majas. Ja Eleazarilla papin Aaronin pojalla pitä oleman tämä wirca/ toimitta öljyä walistuxexi/ ja yrttejä suidzutuxexi/ ja jocapäiwäisiä ruocauhreja/ ja woidellusöljyä/ niijn että hän toimitta coco Tabernaclin/ ja caicki mitä sijnä on/ Pyhän ja hänen caluns. Ja HERra puhui Mosexelle ja Aaronille/ sanoden: Ei teidän pidä Cahathiterein sucucundain sikiöit

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

häwittämän Lewitain seast. Waan sen teidän pitä heidän cansans tekemän/ että he eläisit ja ei cuolis/ jos he rupewat siihen caickein Pyhimbään: Aaronin poikinens pitä menemän sisälle ja asettaman idzecungin heidän wircaans ja tackaans. Waan ei heidän pidä menemän sinne sisälle/ cadzoman Pyhä/ cosca se peitetän/ ettei he cuolis. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Lue Gersonin lapset/ heidän Isäins huonen ja sucucundains jälkeen.

Colmestkymmenest wuodest nijn wijtenkymmenen asti. Ja aseta caicki ne/ jotca sotaan menemän kelwolliset owat/ että heillä olis wirca seuracunnan majas. Ja tämä pitä oleman Gersoniterein sucucunnan wirca/ jota heidän pitä tekemän ja candaman. Ja heidän pitä candaman Tabernaclin waattet/ ja seuracunnan majan/ ja hänen peitoxens/ ja Thechaschim nahcaisen peitoxen/ joca on sen päällä/ ja seuracunnan majan owiwaatten. Ja pihan waattet ja läpikäytävän owen waattet pihans/ joca käy sekä Tabernaclin että myös Altarin ymbärins/ ja hänen köytens ja caicki heidän wircans calut/ ja caicki mitä heidän wirasans tarwitan. Aaronin ja hänen poicains sanain jälkeen pitä caickein Gersonin poicain wirca tehtämän/ caicki mitä heidän candaman ja corjaman pitä/ ja teidän pitä cadzoman/ että he ottaisit waarin caikista heidän cuormistans. Tämä pitä Gersonin lasten ja sucuin wirca oleman seuracunnan majas/ Ja heidän wartions pitä oleman Ithamarin papin Aaronin pojan käden alla. Merarin lapset heidän sucucundains ja Isäins huonetten jälkeen/ pitä sinun myös asettaman. Colmestkymmenest wuodest nijn wijtenkymmenen wuoten asti/ caicki ne jotca sotaan menemän kelpawat/ että heillä olis wirca seuracunnan majas. Tästä cuormast pitä heidän pitämän waarin heidän wircans jälkeen seuracunnan majas/ että he candawat Tabernaclin laudat/ ja corennot/ ja padzat/ ja jalat. Nijn myös padzat pihan ymbärins/ ja jalat/ ja pannut/ ja köydet/ caickein heidän caluins cansa/ caiken heidän wircans peräst/ jocaidzelle pitä teidän niminomattain asettaman cuormat caluista/ joista heidän pitä pitämän waarin. Ja tämän pitä oleman Merarin lasten sucuin wirca/ caikista joista heidän pitä ottaman waarin seuracunnan majas/ Ithamarin papin Aaronin pojan käden alla. JA Moses ja Aaron ynnä caiken Canssan päämiesten cansa luit Cahathiterein

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

lapset/ heidän sucuins ja Isäins huonetten jälkeen. Colmestkymmenest
wuodest nijn wijtenkymmenen wuoten asti/ caicki ne jotca sotaan menemän
kelwolliset owat/ palwelusta tekemän seuracunnan majas. Ja heidän lucuns
oli heidän sucuins jälkeen/ caxituhatta/ seidzemensata ja wijsikymmendä.
Tämä on Cahathiterein sucucundain lucu/ joilla caikilla oli toimittamist
seuracunnan majas/ jotca Moses ja Aaron luit HErran sanan jälkeen Mosexen
cautta. Nijn luettin myös Gersonin lapset heidän sucucundains ja Isäins
huonetten jälkeen. Colmestkymmenest wuodest/ nijn wijtenkymmenen
wuoten asti/ caicki ne jotca sotaan menemän kelwolliset olit/ palwelusta
tekemän seuracunnan majas. Ja heidän lucuns heidän sucuins ja Isäins
huonetten jälkeen oli caxi tuhatta cuusisata ja colmekymmendä. Tämä on
Gersonin lasten sugun lucu/ joilla caikilla oli tekemist seuracunnan majas/
jotca Moses ja Aaron luit HERRan sanan jälkeen. Luettin myös Merarin lapset
heidän sucuins ja Isäins huonetten jälkeen. Colmestkymmenest wuodest nijn
wijtenkymmenen wuoten asti/ caicki jotca sotaan menemän kelwolliset olit/
palwelusta tekemän seuracunnan majas. Ja heidän lucuns oli/ heidän sucuins
ja Isäins huonetten jälkeen/ colmetuhatta ja caxisata. Tämä on Merarin lasten
sugun lucu/ jotca Moses ja Aaron luit HERRan sanan jälkeen Mosexen cautta.
Caickein Lewitain lucu/ jota Moses ja Aaron ynnä Israelin päämiesten cansa
luit/ heidän sucuins ja Isäins huonetten jälkeen. Colmestkymmenest wuodest
nijn wijtenkymmenen wuoten asti/ caicki ne jotca menit sisälle palwelusta
tekemän wirasans/ ja cuorma candaman seuracunnan majaan. Oli
cahdexantuhatta/ wijsisata ja cahdexankymmendä. Jotca luetut olit HErran
sanan jälkeen Mosexen cautta/ idzecukin hänen wircaans ja cuormaans/
nijncuin HERRa Mosexelle käskenyt oli.

JA HERRa puhui Mosexelle/ sanoden: káske Israelin lapset aja caicki spitaliset
leiristä ulos/ ja caicki joidenga siemen wuota/ ja ne jotca owat johongun
cuolluen idzens saastuttanet. Sekä miehet että waimot pitä teidän ajaman
leiristä ulos/ ettei he leiriäns saastutais/ cusa minä heidän keskelläns asun. Ja
Israelin lapset teit nijn/ ja ajoit heidän leiristä ulos/ nijncuin HERRa oli
Mosexelle sanonut. Ja HERRa puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Israelin

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

lapsille: jos mies eli waimo ricko ihmisten tawalla HERra wastan/ nijn on se sielu syypää. Ja heidän pitä tunnustaman ricoxens/ cuin he tehnet owat/ ja pitä päänäns sowittaman wicans/ ja wielä lisämän wijdennen osan/ ja andaman sille/ jota wastan he rickonet owat. Jos ei sitä ole/ jolle se maxetaisin/ nijn pitä se annettaman HERralle papin edes/ paidzi sowindo oinasta/ jolla hän sowitetan. Nijn pitä myös caicki ylönnyys/ caikista cuin Israelin lapset pyhittäwät ja uhrawat papille/ oleman hänen omans. Jos jocu jotain pyhittä/ sen pitä oleman hänen omans/ ja mitä jocu anda papille/ sen pitä myös oleman hänen omans. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Israelin lapsille/ ja sano heille: jos jongun miehen waimo carca hänen tyköäns ja ricko händä wastan. Ja jos jocu maca händä/ ja se on hänen oman miehens silmäin edest salattu ja peitetty/ että hän on idzens saastuttanut/ ja ei taita sitä täyttä todistuxella/ sillä ettei hän ole sijnä löytty. Ja kijwaus hengi kehoitta hänen/ että hän kijwoittele waimostans/ ongo hän saastuttanut idzens taicka ei. Nijn pitä miehen waimons papin eteen wiemän/ ja wiemän uhrin hänen edestäns kymmenennen osan Ephast ohran jauhoja/ ja ei sen päälle öljyä wuodattaman/ eikä myös pyhä sawua sen päälle paneman: sillä se on kijwausuhri/ ja muistouhri/ joca pahan tegon muistutta. Nijn pitä papin tuoman hänen edes/ ja asettaman HERran eteen. Ja papin pitä ottaman pyhä wettä sawiastiaan/ ja tomua majan permannosta paneman sijhen weteen. Ja pitä asettaman waimon HERran eteen/ ja awaman hänen pääns/ ja paneman hänen kätens muistouhrin päälle/ joca on kijwausuhri/ ja papin kädes pitä oleman ne catkerat kirouxen wedet. Ja pitä wannottaman waimo/ ja sanoman hänelle: Jos ei yxikän mies ole maannut sinun cansas/ ja jos et sinä ole juosnut sinun miehes tykö/ nijn ettet sinä ole idzes saastuttanut/ nijn tämä catkera kirottu wesi ei pidä sinulle mitän wahingota tekemän. Mutta jos sinä ole juosnut sinun miehes tykö/ nijn että sinä olet saastuttanut idzes/ ja jocu on sinun maannut/ paidzi sinun oma miestäs. Nijn pitä papin wannottaman waimo kirouxen sadatuxella/ ja sanoman hänelle: HERra andacon sinun kirouxexi ja sadatuxexi sinun Canssas keskelle/ nijn että HERra salli määdätä sinun landes: ja sinun wadzas ajettua. Nijn

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

mengän nyt tämä kirottu wesi sinun sisällyxijs/ niijn että sinun wadzas ajettu/ ja sinun landes mätänewät/ ja waimon pitä sanoman: Amen/ Amen. Ja niijn pitä papin kirjoittaman nämät kirouxet kirjaan/ ja pitä wiruttaman catkeralla wedellä. Ja pitä andaman waimon juoda sijtä catkerasta kirotusta wedestä. Ja cosca se catkera kirottu wesi on mennyt hänen sisällens. Pitä papin ottaman sen kijwausuhrin hänen kädestäns/ ja pitä ylöndämän sen HERran eteen ruocauhrixi/ ja uhraman sen Altarilla. Nimittäin/ hänen pitä ottaman pion täyden ruocauhrista waimon muistouhrixi/ ja polttaman sen Altarilla/ ja sijtte andaman wettä waimon juoda. Ja cosca hän weden on juonut/ ja hän on saastuttanut idzens/ ja rickonut hänen miestäns wastan/ niijn pitä sen catkeran kirotun weden menemän hänen sisällens ja oleman hänelle catkeran: niijn että hänen wadzans ajettu/ ja hänen landens mätänewät/ ja sen waimon pitä oleman kirotun hänen Canssans seas. Waan jos se waimo ei ole saastuttanut idzens/ waan on puhdas/ niijn ei pidä sen mitän hänelle wahingota tekemän/ niijn että hän sijttekin hedelmälisexi tule. Tämä on kijwauslaki/ cosca jocu waimo carca miehens tykö/ ja on saastuttanut idzens. Eli cosca kijwaus hengi kehoitta miehen kijwoitteleman waimostans/ että hän asetta hänen HERran eteen/ niijn papin pitä tekemän hänelle caiken tämän lain jälkeen. Ja miehen pitä oleman wiattoman sijtä pahast tegost/ waan waimon pitä candaman hänen pahat tecons.

JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Israelin lapsille/ ja sano heille: jos mies eli waimo lupa erinomaisen lupauxen/ eroittaxens idzens HERralle. Hänen pitä eroittaman idzens wijnast ja wäkewäst juomast/ wijnan eticka ja wäkewän juoman eticka ei pidä hänen myös juoman/ eikä myös caicki sitä/ cuin on wijnamarjoista tehty pidä hänen juoman/ eikä myös pidä hänen syömän tuoreita eikä cuiwia wijnamarjoja. Caikella lupauxens ajalla/ ei pidä hänen mitän/ cuin wijnapuusta tehty on/ eikä wijnamarjan tuumia eli cuoria syömän. Caikella lupauxens ajalla ei pidä partaweidzen tuleman hänen pääns päälle/ sijhenasti cuin hänen päiwäns täytetän/ cuin hän oli HERralle idzens eroittanut/ hänen pitä pyhän oleman/ ja andaman hänen pääns hiuxet wapast caswa. Caikella lupauxens ajalla/ cuin hän HERralle idzens eroittanut

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

on/ ei pidä hänen menemän yhdengän cuolluen tygö. Eikä myös pidä hänen saastuttaman idzens/ hänen Isäns taicka äitins/ eikä hänen weljens eli sisarens cuollueen ruumiseen: sillä hänen Jumalans lupaus on hänen pääns päällä. Ja caikella hänen lupauxens ajalla/ pitä hänen HERralle pyhän oleman. Jos jocu äkist ja tapaturmast cuole hänen tykönäns/ nijn tule hänen lupauxens pää saastutetuxi. Sentähden pitä hänen ajeleman pääns paljaxi hänen puhdistuspäiwänäns/ se on/ seidzemendenä päiwänä pitä hänen sen ajeleman. Ja cahdexandena päiwänä pitä hänen tuoman caxi kyhkyläistä/ eli caxi mettisen poica papin tygö/ seuracunnan majan owen eteen. Ja papin pitä sen yhden uhraman syndiuhrixi/ ja toisen polttouhrixi/ ja sowittaman hänen/ että hän saastutti idzens cuolluen ruumilla/ ja nijn pitä pyhittämän pääns sinä päiwänä. Ja hänen pitä HERralle pitämän hänen lupauxens päiwät/ ja pitä tuoman wuoticunnaisen caridzan wicauhrixi. Ja nijn pitä ne endiset päiwät tyhjät oleman/ sentähden että hän tuli saastutetuxi. Tämä on eroitetun laki/ cosca hänen lupauxens aica täytetty on/ nijn pitä hän tuotaman seuracunnan majan owen eteen. Nijn pitä hänen tuoman uhrins HERralle/ wuoticunnaisen wirhittömän caridzan polttouhrixi/ wuoticunnaisen wirhittömän uhen syndiuhrixi/ ja wuoticunnaisen wirhittömän oinan kijtosuhrixi. Ja corin happamattomia kyrsiä sämbyläjauhoista secoitetut öljyyn/ ja ohucaisia happamattomia kyrsiä öljyllä woidelluita/ ja heidän ruocauhrins ja juomauhrins. Ja papin pitä ne tuoman HERran eteen/ ja pitä uhraman hänen syndiuhrixens ja polttouhrixens. Mutta oinan hänen pitä uhraman HERralle kijtosuhrixi/ ja happamattomat leiwät corisa/ ja pitä myös hänen ruocauhrins ja juomauhrins tekemän. Ja se joca luwannut on/ pitä lupauxens pään ajeleman paljaxi/ seuracunnan majan owen edes/ ja ottaman hänen lupauxens pään hiuxet ja heittämän tuleen/ joca kijtosuhrin alla on. Ja pitä ottaman oinan keitetyn lawan/ ja happamattoman kyrsän corista/ ja ohucaisen happamattoman kyrsän/ ja pitä paneman ne sen eroitetun käden päälle/ sijttecuin hän lupauxens ajellut on. Ja papin pitä ne häälyttämän häälytyxexi HERralle/ ja se on pyhä papille/ ynnä häälytysrinnan ja ylönnyslawan cansa/

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

ja sijtte eroitettu juocan wijna. Tämä on eroitetun laki/ joca uhrins lupa HERralle hänen eroituxens puolest/ paidzi sitä cuin hän muutoin taisi matcan saatta. Nijn cuin hän on luwannut/ nijn pitä myös hänen tekemän/ hänen lupaus lakins jälkeen. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Aaronille ja hänen pojillens/ ja sano: näin pitä teidän siunaman Israelin lapsia/ ja sanoman heille: HERRA siunatcon sinua/ ja warjelcon sinua. HERra walistacon caswons sinun päälles/ ja olcon sinulle armollinen. HERra ylöndäkön caswons sinun päälles/ ja andacon sinulle rauhan. Sillä heidän pitä paneman minun nimeni Israelin lasten päälle/ siunataxeni heitä. JA tapahtui sinä päiwänä cosca Moses oli pannut majan ylös/ woiteli hän sen ja wihei caluinens/ hän woiteli myös ja wihei Altarin caluinens. Nijn uhraisit Israelin Ruhtinat/ jotca ylimmäiset olit heidän Isäins huonesa: sillä he olit päämiehet sucucundain ylidze/ ja seisoit ylimmäises sias heidän seasans/ jotca luetut olit. Ja toit heidän uhrins HERran eteen/ cuusi peitettyä waunua/ ja caxitoistakymmendä härkä/ aina waunu cahden Ruhtinan edest/ mutta härkä idzecungin edest/ ja toit ne majan eteen. Ja HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Ota heildä/ että he palwelewat seuracunnan majan palweluxes/ ja anna Lewitaille/ idzecullengin wircans jälkeen. Nijn otti Moses waunut ja härjät/ ja andoi ne Lewitaille. Caxi waunua ja neljä härkä andoi hän Gersonin lapsille heidän wircans jälkeen. Neljä waunua ja cahdexan härkä/ andoi hän Merarin lapsille heidän wircans jälkeen/ Ithamarin papin Aaronin pojan käden alla. Mutta Cahathin lasten ei hän mitän andanut: sillä heillä oli Pyhän wirca/ ja piti candaman olallans. Ja Ruhtinat uhraisit Altarin wihkimisexi/ sinä päiwänä cosca se wihitty oli/ ja uhraisit lahjans Altarin eteen. Ja HERra sanoi Mosexelle: annan jocaidzen Ruhtinan tuoda uhrins idzecungin päiwänäns Altarin wihkimisexi. ENSimäisnä päiwänä uhrais lahjans Nahesson Aminadabin poica/ Judan sucucunnasta. Ja hänen lahjans oli hopiafati/ joca maxoi sata ja colmekymmendä Sicli: hopiamalja/ joca maxoi seidzemenkymmendä Sicli/ Pyhän Siclin jälkeen/ molemmat täynäns sämbyläjauhoja/ öljyllä secoitetut ruocauhrixi. Sijhen culdainen lusicka/ joca maxoi kymmenen Sicli culda/ pyhä sawua täynäns. Calpei carjast/ oinas/

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

wuosicunnainen caridza polttouhrixi. Cauris syndiuhrixi. Ja kijtosuhrixi caxi härkä/ wijsi oinast/ wijsi caurist ja wijsi vuosicunnaist caridzata. Tämä on Nahessonin Aminadabin pojan lahja. Toisna päivänä uhrais Nethaneel Suarin poica Isascharin Ruhtinas. Hänen lahjans oli hopiafati/ joca maxoi sata ja colmekymmendä Sicli: hopiamalja/ joca maxoi seidzemenkymmendä Sicli/ Pyhän Siclin jälkeen/ molemmat täynäns sämbyläjauhoja/ secoitetut öljyllä ruocauhrixi. Sijhen culdainen lusicka/ joca maxoi kymmenen Sicli culda/ pyhä sawua täynäns. Calpei carjast/ oinas/ vuosicunnainen caridza polttouhrixi. Cauris syndiuhrixi. Ja kijtosuhrixi caxi härkä/ wijsi oinast/ wijsi caurist ja wijsi vuosicunnaista caridzata. Tämä on Nethaneelin Suarin pojan lahja. Colmandena päivänä Sebulonin lasten Ruhtinas/ Eliab Helonin poica. Hänen lahjans oli hopiafati/ joca maxoi sata ja colmekymmendä Sicli: hopiamalja joca maxoi seidzemenkymmendä Sicli/ Pyhän Siclin jälkeen/ molemmat täynäns sämbyläjauhoja/ secoitetut öljyllä ruocauhrixi. Culdainen lusicka/ joca maxoi kymmenen Sicli culda/ pyhä sawua täynäns. Calpei carjast/ oinas/ vuosicunnainen caridza polttouhrixi. Cauris syndiuhrixi. Ja kijtosuhrixi caxi härkä/ wijsi oinast/ wijsi caurist/ ja wijsi vuosicunnaista caridzata. Tämä on Eliabin Helonin pojan lahja. Neljäntenä päivänä Rubenin lasten Ruhtinas Elisur Sedeurin poica. Hänen lahjans oli hopiafati/ joca maxoi sata ja colmekymmendä Sicli: hopiamalja/ joca maxoi seidzemenkymmendä Sicli/ Pyhän Siclin jälkeen/ molemmat täynäns sämbyläjauhoja/ secoitetut öljyllä ruocauhrixi. Culdainen lusicka/ joca maxoi kymmenen Sicli culda/ pyhä sawua täynäns. Calpei carjast/ oinas/ vuosicunnainen caridza polttouhrixi. Cauris syndiuhrixi. Ja kijtosuhrixi caxi härkä/ wijsi oinast/ wijsi caurist/ ja wijsi vuosicunnaista caridzata. Tämä on Elisurin Sedeurin pojan lahja. Wijdendenä päivänä Simeonin lasten Ruhtinas/ Selumiel Suri Sadain poica. Hänen lahjans oli hopiafati/ joca maxoi sata ja colmekymmendä Sicli: hopiamalja/ joca maxoi seidzemenkymmendä Sicli/ Pyhän Siclin jälkeen/ molemmat täynäns sämbyläjauhoja/ secoitetut öljyllä ruocauhrixi. Culdainen lusicka/ joca maxoi kymmenen Sicli culda/ pyhä sawua täynäns. Calpei carjast/ oinas/ vuosicunnainen caridza polttouhrixi. Cauris syndiuhrixi. Ja

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

kijtosuhrixi caxi härkä/ wijsi oinast/ wijsi caurist ja wijsi vuosicunnaist caridzata. Tämä on Selumielin SuriSadain pojan lahja. Cuudendena päivänä Gadin lasten Ruhtinas/ Eliasaph Deguelin poica. Hänen lahjans oli hopiafati/ joca maxoi sata ja colmekymmendä Sicli: hopiamalja/ joca maxoi seidzemenkymmendä Sicli/ Pyhän Siclin jälkeen/ molemmat täynäns sämbyläjauhoja/ secoitetut öljyllä ruocauhrixi. Culdainen lusicka/ joca maxoi kymmenen Sicli culda/ pyhäsavua täynäns. Calpei carjast/ oinas/ vuosicunnainen caridza polttouhrixi. Cauris syndiuhrixi. Ja kijtosuhrixi caxi härkä/ wijsi oinast/ wijsi caurist/ ja wijsi vuosicunnaist caridzata. Tämä on Eliasaphin Deguelin pojan lahja. Seidzemendenä päivänä Ephraimin lasten Ruhtinas/ Elisama Amihudin poica. Hänen lahjans oli hopiafati/ joca maxoi sata ja colmekymmendä Sicli: hopiamalja/ joca maxoi seidzemenkymmendä Sicli/ Pyhän Siclin jälkeen/ molemmat täynäns sämbyläjauhoja/ secoitetut öljyllä ruocauhrixi. Culdainen lusicka/ joca maxoi kymmenen Sicli culda/ pyhäsavua täynäns. Calpei carjast/ oinas/ vuosicunnainen caridza polttouhrixi. Cauris syndiuhrixi. Ja kijtosuhrixi caxi härkä/ wijsi oinast/ wijsi caurist/ ja wijsi vuosicunnaista caridzata. Tämä on Elisaman Amihudin pojan lahja. Cahdexandena päivänä Manassen lasten Ruhtinas Gamliel Pedazurin poica. Hänen lahjans oli hopiafati/ joca maxoi sata ja colmekymmendä Sicli: hopiamalja/ joca maxoi seidzemenkymmendä Sicli/ Pyhän Siclin jälkeen/ molemmat täynäns sämbyläjauhoja/ secoitetut öljyllä ruocauhrixi. Culdainen lusicka/ joca maxoi kymmenen Sicli culda/ pyhäsavua täynäns. Calpei carjast/ oinas/ vuosicunnainen caridza polttouhrixi. Cauris syndiuhrixi. Ja kijtosuhrixi caxi härkä/ wijsi oinast/ wijsi caurist/ ja wijsi vuosicunnaist caridzata. Tämä on Gamlielin Pedazurin pojan lahja. Yhdexändenä päivänä Benjaminin lasten Ruhtinas/ Abidan Gideonin poica. Hänen lahjans oli hopiafati/ joca maxoi sata ja colmekymmendä Sicli: hopiamalja/ joca maxoi seidzemenkymmendä Sicli/ Pyhän Siclin jälkeen/ molemmat täynäns sämbyläjauhoja/ secoitetut öljyllä ruocauhrixi. Culdainen lusicka/ joca maxoi kymmenen Sicli culda/ pyhäsavua täynäns. Calpei carjast/ oinas/ vuosicunnainen caridza polttouhrixi. Cauris syndiuhrixi. Ja kijtosuhrixi caxi

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

härkä/ wijsi oinast/ wijsi caurist/ ja wijsi vuosicunnaista caridzata. Tämä on Abidan Gideonin pojan lahja. Kymmendenä päivänä Danin lasten Ruhtinas/ AhiEser AmmiSadain poica. Hänen lahjans oli hopiafati/ joca maxoi sata ja colmekymmendä Sicli: hopiamalja/ joca maxoi seidzemenkymmendä Sicli/ Pyhän Siclin jälkeen/ molemmat täynäns sämbyläjauhoja/ secoitetut öljyllä ruocauhrixi. Culdainen lusicka/ joca maxoi kymmenen Sicli cilda/ pyhäsawua täynäns. Calpei carjast/ oinas/ vuosicunnainen caridza polttouhrixi. Cauris syndiuhrixi. Ja kijtosuhrixi caxi härkä/ wijsi oinast/ wijsi caurist ja wijsi vuosicunnaista caridzata. Tämä on AhiEserin AmmiSadain pojan lahja. Ensimmäisnatoistakymmendenä päivänä/ Assurin lasten Ruhtinas/ Pagieli Ochranin poica. Hänen lahjans oli hopiafati/ joca maxoi sata ja colmekymmendä Sicli: hopiamalja/ joca maxoi seidzemenkymmendä Sicli/ Pyhän Siclin jälkeen/ molemmat täynäns sämbyläjauhoja/ secoitetut öljyllä ruocauhrixi. Culdainen lusicka/ joca maxoi kymmenen Sicli cilda/ pyhäsawua täynäns. Calpei carjast/ oinas/ vuosicunnainen caridza polttouhrixi. Cauris syndiuhrixi. Ja kijtosuhrixi caxi härkä/ wijsi oinast/ wijsi caurist/ ja wijsi vuosicunnaista caridzata. Tämä on Pagielin Ochranin pojan lahja. Toisnatoistakymmendenä päivänä Nephtalin lasten Ruhtinas/ Ahira Enanin poica. Hänen lahjans oli hopiafati/ joca maxoi sata ja colmekymmendä Sicli: hopiamalja/ joca maxoi seidzemenkymmendä Sicli/ Pyhän Siclin jälkeen/ molemmat täynäns sämbyläjauhoja/ secoitetut öljyllä ruocauhrixi. Culdainen lusicka/ joca maxoi kymmenen Sicli cilda/ pyhäsawua täynäns. Calpei carjast/ oinas/ vuosicunnainen caridza polttouhrixi. Cauris syndiuhrixi. Ja kijtosuhrixi caxi härkä/ wijsi oinast/ wijsi caurist/ ja wisi vuosicunnaista caridzata. Tämä on Ahiran Enanin pojan lahja. Tämä on Altarin wihkimys sinä päivänä cosca se wihittin/ johonga ne Israelin lasten Ruhtinat uhraisit nämät caxitoistakymmendä hopiafatia/ caxitoistakymmendä hopiamalja/ caxitoistakymmendä cullaista lusicka. Nijn että jocainen fati painoi/ sata ja colmekymmendä Sicli hopiata/ ja jocainen malja seidzemenkymmendä Sicli/ njn että caickein astiain hopian lucu juoxi caxituhatta ja neljäsata Sicli/ Pyhän Siclin jälkeen. Ja ne caxitoistakymmendä cullaista lusickata/ jotca

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

pyhäsaava täynnäns olit/ jocainen painoi kymmenen Sicli/ Pyhän Siclin jälkeen/ niin että lucu sijtä lusickain cullasta juoxi sata ja caxikymmendä Sicli. Eläinden lucu polttouhrixi/ caxitoistakymmendä calpeja/ caxitoistakymmendä oinast/ caxitoistakymmendä wuoscunnaist caridzata/ heidän ruocauhrins cansa. Ja caxitoistakymmendä caurista syndiuhrixi. Ja carjan lucu kijtosuhrixi oli neljä härkä colmattakymmendä/ cuusikymmendä oinast/ cuusikymmendä caurist/ cuusikymmendä wuoscunnaista caridzata. Tämä on Altarin wihkimys cosca se wihittin. Ja cosca Moses meni seuracunnan majan/ että hänen cansans piti siellä puhuttaman/ niin cuuli hän änen puhuwan cansans Armonistuimelda/ joca oli tunnustuxen Arkin päällä/ cahden Cherubimin waihella/ ja siellä puhuteltin händä. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Aaronille/ ja sano hänelle: coscas lamput sytytät/ niin sinun pitä paneman näin/ että ne caicki seidzemen walaisewat kyntiläjalas. Ja Aaron teki niin/ ja asetti lamput walaiseman kyntiläjalcaan/ niin cuin HERra Mosexelle käskenytti oli. Mutta kyntiläjalca oli tehty lujast cullast/ hamast warrest niin cuckaisin asti/ sen muodon jälkeen cuin HERra oli Mosexelle näyttänyt/ niin teki hän kyntiläjalan. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: ota Lewitat Israelin lapsist ja puhdistaita heitä. Ja näin pitä sinun tekemän heille puhdistaxes heitä. Sinun pitä synnin wettä prijscottaman heidän päällens/ ja caicki tyynni carwat ajeleman/ ja heidän pitä waattens pesemän/ niin he owat puhtat. Ja sijtte pitä heidän ottaman nuoren calpein/ ja hänen ruocauhrins/ sämbyläjauhot secoitetut öljyllä/ ja toisen nuoren calpein pitä sinun ottaman syndiuhrixi. Ja sinun pitä Lewitat seuracunnan majan eteen tuoman/ ja caiken Canssan Israelin lapsist cocoman. Ja sinun pitä tuoman Lewitat HERran eteen/ ja Israelin lapset pitä paneman kätens Lewitain pään päälle. Ja Aaron pitä Lewitat Israelin lapsist HERralle häällyttämän/ että heidän pitä HERran wiras palweleman. Ja Lewitat pitä laskeman kätens calpein pään päälle/ ja yxi calpei pitä HERralle syndiuhrixi tehtämän/ ja se toinen polttouhrixi Lewitaita sowittaman. Ja sinun pitä Lewitat asettaman Aaronin/ ja hänen poicains eteen ja häällyttämän heitä häällytyxexi HERralle. Ja näin pitä sinun Lewitat eroittaman

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

Israelin lapsist/ niijn että Lewitat pitä oleman minun. Ja sijtte pitä heidän käymän sisälle palweleman seuracunnan majas. Ja tällä tawalla pitä sinun heitä puhdistaman/ ja häälyttämän heitä häälytyxexi. Sillä he owat minulle peräti annetut Israelin lapsista/ ja minä olen heidän ottanut minulleni caickein edest/ jotca ensist awawat äitins cohdon/ nimittäin/ caickein esicoisten edest Israelin lapsist. Sillä caicki esicoiset Israelin lapsist owat minun/ sekä ihmisistä että eläimist sijtä päiwäst/ cuin minä löin caicki esicoiset Egyptin maalla/ ja pyhitin ne minulleni. Ja otin minulleni Lewitat caickein esicoisten edest Israelin lapsista. Ja annoin heidän Aaronille ja hänen pojillens lahjaxi Israelin lapsist/ että heidän pitä seuracunnan majas Israelin lasten wiras palweleman/ ja sowittaman Israelin lapset/ ettei rangaistus tulis Israelin lasten päälle/ jos he lähestyisit Pyhä. Ja Moses ynnä Aaronin cansa/ ja coco Israelin seuracunda teit Lewitaille caicki nijncuin HERra oli Mosexelle käskenytt/ niijn teit Israelin lapset heille. Ja Lewitat puhdistit idzens/ ja pesit heidän waattens/ ja niijn Aaron häälytti heidän häälytyxexi HERralle/ ja sowitti heitä/ niijn että he puhdistettin. Ja sijtte Lewitat menit seuracunnan majaan/ heidän wircans tekemän Aaronin ja hänen poicains eteen/ nijncuin HERRa oli Mosexelle käskenytt Lewitaista/ niijn teit he heille. Ja HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Tämä on se cuin Lewitat pitä pitämän: wijdennestä wuodesta colmattakymmendä ja sen ylidze/ owat he sotaan menemän kelwolliset/ ja palweleman seuracunnan majas. Mutta wijdennestkymmenest wuodest/ pitä heidän wapat oleman heidän palweluxens wirasta/ ja ei pidä enämbi palweleman. Mutta heidän pitä weljeins palweluxesta seuracunnan majas ottaman waarin/ mutta wiran töitä ei heidän pidä tekemän. Näin sinun pitä tekemän Lewitaille/ että jocainen pitäis waarin wartiostans.

JA HERra puhui Mosexelle Sinain corwes/ toisna wuonna sijttecuin he olit lähtenet Egyptin maalda/ ensimmäisnä cuucautena/ sanoden: Anna Israelin lasten pitä Pääsiäistä aicanans. Neljändenätoistakymmendenä päiwänä tällä cuulla/ ehtona pitä heidän sen pitämän aicanans/ caickein säätyins ja oikeuttens jälken. Ja Moses puhui Israelin lapsille/ että heidän piti Pääsiäistä

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

pitämän. Ja he pidit Pääsiäistä neljäntenä päivänä toistakymmendä ensimmäisellä Cuulla ehtona Sinain corwes/ caiken sen jälkeen cuin HERra oli Mosexelle käsenyt/ nijn teit Israelin lapset. Niin oli siellä muutamia miehiä/ jotca heidäns olit saastuttanet cuolles ihmises/ nijn ettei he saanet pitä Pääsiäistä sinä päivänä/ ja he menit sinä päivänä Mosexen ja Aaronin eteen. Ja sanoit hänelle: me olemma saastunet cuolles ihmises/ mixi me nijn ylöncadzottuna pidetän/ eten me uhra meidän lahjojam aicanans Israelin lasten seas. Ja Moses sanoi heille: seisocat/ minä cuulen mitä HERra käske teille. Ja HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Israelin lapsilla/ sanoden: Jos jocu saastutta idzens cuolles/ elickä on taambana caucaisella maalla teistä/ taicka teidän langoin seas/ hänen pitä cuitengin pitämän Pääsiäistä HERralle. Waan toisella cuulla neljäntenä päivänä toistakymmendä ehtona/ ja heidän pitä sen syömän happamattoman leiwän ja carwasten ruohoin cansa. Ja ei pidä heidän nijstä mitäkän tähtexi jättämän huomeneixi/ eikä yhtän luuta rickoman. Ja pitä sen caikella muoto pitämän/ caickein Pääsiäisen säätyin jälkeen. Mutta joca puhdas on/ ja ei ole matcasans/ ja unhotta pitä Pääsiäistä/ hänen sieluns pitä häwitettämän hänen Canssastans. Sentähden ettei hän ole candanut hänen uhrians HERralle aicanans/ hänen pitä idze syndins candaman. Ja jos jocu muucalainen asu teidän seasan/ hänen pitä myös pitämän HERralle Pääsiäistä/ caickein säätyin ja oikeutten jälkeen/ cuin Pääsiäinen waati. Tämä sääty pitä teille caikille yhtäläinen oleman/ nijn muucalaiselle cuin omaisellengin. JA sinä päivänä cuin maja pandin ylös/ warjois pilwi todistuxen majan/ ja oli ehtost nijn amun asti majan päällä nijncuin tuli. Ja nijn tapahtui alati että pilwi warjois sen/ yöllä näkyi nijncuin tuli. Ja cuin pilwi nousi majan päädä/ nijn waelsit Israelin lapset/ ja cuhunga paickan pilwi seisatti/ sijnä myös Israelin lapset heidäns sioitit. HERran sanan jälkeen waelsit Israelin lapset/ ja hänen sanans jälkeen he myös heidäns sioitit: Nijncauwan cuin pilwi pysyi majan päällä/ nijncauwan pysyit he myös siallans. Ja cosca pilwi usiammat päiwät pysyi majan päällä/ nijn otit Israelin lapset waarin HERran wartiast/ ja ei cuhungan waeldanet. Ja cosca nijn tapahtui/ että pilwi oli järjestäns monicahdat päiwät majan päällä/

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

nijn he myös sioitit heidäns HERran sanan jälkeen. Ja jos se nijn tapahtui/ että pilwi aina ehtosta nijn huomenen asti oli majan päällä/ ja sijtte nousi/ nijn he waelsit/ eli cosca pilwi päiwällä taicka yöllä nousi/ nijn he myös waelsit. Mutta cosca se caxi päiwä eli cuucauden/ taicka muutoin cauwan aica pysyi majan päällä/ nijn Israelin lapset heidäns sioitit/ ja ei matcustanet/ ja cosca se nousi/ nijn he matcustit. Sillä HERran käskyn jälkeen olit he siallans/ ja HERran käskyn jälkeen he matcustit. Ja otit waarin HERran wartioista HERran sanan jälkeen/ Mosexen cautta.

JA HErra puhui Mosexelle/ sanoden: Tee sinulles lujasta hopiasta caxi trometi/ nijllä cudzuaxes seuracunda cocoon/ ja cosca joucon pitä matcustaman. Cosca nijllä molemmilla hiljaxens soitetan/ silloin pitä coco seuracunnan coconduman seuracunnan majan owen eteen. Waan cosca ainoastans yhdellä hiljaxens soitetan/ silloin pitä Ruhtinat ja tuhannen päämiehet Israelis tuleman cocoon. Mutta cosca te wahwast soitatte/ silloin pitä ne leirit lähtemän matcaan/ cuin itän päin owat. Mutta cosca te toisen kerran wahwast soitatte/ silloin pitä ne leirit lähtemän matcaan/ cuin etelän päin owat: sillä cosca he lähtewät matcaan/ nijn pitä teidän wahwast soittaman. Mutta cosca seuracunnan pitä coconduman/ silloin teidän pitä ainoastans hiljaxens/ ja ei wahwast soittaman. Ja papit Aaronin pojat pitä trometillä soittaman: ja tämä pitä teille ja teidän suguillen oleman ijancaickinen sääty. Ja cosca te lähdette sotaan teidän maallan wiholisian wastan/ jotca teitä wainowat/ silloin pitä teidän wahwast trometillä soittaman/ että teidhän päällen muistetaisin HERran teidän Jumalan edes/ ja te pelastettaisin teidän wiholisistan. Nijn myös teidän ilopäiwänän/ ja teidän juhlapäiwinän/ ja teidän usis cuisan/ pitä teidän trometillä soittaman/ teidän polttouhrian ja kijtosuhrian uhratesan/ että ne olisit teille muistoxi teidän Jumalan edes. Minä olen HERra teidän Jumalan. JA tapahtui cahtenakymmendänä päiwänä/ toisna Cuucautena toisna vuonna/ nousi pilwi todistuxen majan tykö. Ja Israelin lapset läxit ja waelsit Sinain corwest/ ja pilwi seisatti Paranin corpeen. Ja ne ensimmäiset läxit HERran sanan jälkeen Mosexen cautta. Judan lasten leirin lippu läxi ensin matcaan jouckoinens/ ja

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

heidän jouckons päällä oli Nahesson Aminadabin poica. Ja Isascharin lasten sugun joucon päällä oli Nethaneel Suarin poica. Ja Sebulonin lasten sugun joucon päällä oli Eliab Helonin poica. Silloin maja otettiin maahan/ ja Gersonin ja Merarin lapset läixit matcaan ja cannoit maja. Sitälähin läxi Rubenin leirin lippu jouckoinens/ ja heidän jouckons päällä oli Elisur Sedeurin poica. Ja Simeonin lasten sugun joucon päällä oli Selumiel SuriSadain poica. Ja Gadin lasten sugun joucon päällä oli Eliasaph Deguelin poica. Nijn matcustit myös Cahatiterit ja cannoit Pyhä/ ja toiset panit majan ylös/ siihenasti että nämät tulit jälistä. Sitälikin läxi Ephraimin lasten leirin lippu jouckoinens/ ja heidän päälläns oli Elisama Amihudin poica. Ja Gamliel Pedazurin poica oli Manassen lasten sucucunnan joucon päällä. Ja Abidan Gideonin poica oli Benjaminin lasten sucucunnan joucon päällä. Sitälikin läxi Danin lasten leirin lippu jouckoinens. Ja nijn caicki leirit matcasans olit. Ja AhiEser AmmiSadain poica oli heidän jouckons päällä. Ja Pagiel Ochronin poica oli Asserin lasten sucucunnan joucon päällä. Ja Ahira Enanin poica oli Nephtalin sucucunnan lasten päällä. Nijn matcustit Israelin lapset jouckoinens. JA Moses puhui hänen näälämiehens Hobabin Reguelin Midianitin pojan tygö: me menemme siihen paikkaan/ josta HERra sanonut on: minä annan sen teille. Tule nyt meidän cansam/ me teem sinulle hywä: sillä HERra on hywä luwannut Israelille. Hän wastais hänelle: en minä tule teidän cansan/ waan minä menen omalle maalleni sucuini tygö. Hän sanoi: älä meistä luowu/ sillä sinä tiedät/ cusa meidän pitä idzem sioittaman corwes: Ja sinä olet meidän silmäm. Ja jos sinä tulet meidän cansam/ nijn se hywä cuin HERra meille teke/ sen me teemme sinulle. Nijn he matcustit colme päiwäcunda HERran mäen tykö/ ja HERran lijton Arcki waelsi heidän edelläns colme päiwäcunda/ osottaden heille/ cusa heidän lewämän piti. Ja HERran pilwi oli heidän päälläns päiwällä/ cosca he leiristä matcustit. Ja cosca Arcki matcusti/ sanoi Moses: HERra nouse/ että sinun wiholises hajotettaisin/ ja ne jotca sinua wainowat/ pakenisit sinun edestäs. Cosca Arcki lewäis/ sanoi hän: Palaja HERra/ nijden monen kymmenen tuhannen tygö Israelis

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

JA tapahtui koska Canssa kärsimättömydest napisit/ oli se paha HERran corwis: Ja koska HERra sen cuuli/ julmistui hänen wihans/ ja HERran tuli syttyi heidän seasans/ joca ärimmäiset heidän leirisäns poltti. Silloin huusi Canssa Mosexen tygö: Ja Moses rucoili HERra/ nijn tuli samui. Ja se paicka cudzuttin Tabeera/ että HERran tuli oli syttynyt heidän keskelläns. Sillä yhteinen Canssa heidän seasans oli saanut lihan himon/ istuit ja itkit ynnä Israelin lasten cansa/ ja sanoit: cuca anda meille liha syödäxem? Me muistamme ne calat cuin me söimme ilman Egyptis/ ja Curbidzat/ ja melonit/ ja puurlaucat/ ja sipulit/ ja kynsilaucat. Mutta nyt on meidän sielum cuiwettunut/ ja ei muuta näe cuin Manna. Ja Man oli nijncuin Corianderin siemen/ ja nähdä nijncuin Bedellion. Ja Canssa juoxi sinne ja tänne/ ja cocoisit sitä/ ja jauhoit myllyllä eli surwoit ricki huhmares/ ja keitit padas/ ja teit idzellens sijtä paistincacuja/ ja ne maistit nijncuin öljyleiwät. Ja koska caste ijöllä langeis leirijn/ nijn langeis myös Manna sen päälle. COsca Moses cuuli Canssan itkewän heidän sucucunnisans/ idzecukin hänen majans owella/ silloin julmistui HERran wiha suuresta/ ja Moses myös pani sen pahaxi. Ja Moses sanoi HERralle: Mixi sinä nijn ahdistat sinun palwelias? ja mixen minä löydä armo sinun edesäs/ että sinä nijn panet minun päälleni caiken tämän Canssan cuorman? Olengo minä caiken tämän Canssan sijttänyt? olengo minä synnyttänyt hänen? ettäsin nijn sanoisit minulle: canna heitä sinun helmasas (nijncuin imettäjä canda lapsen) siihen maahan/ jonga sinä heidän Isillens wannoit? Custa minä otan liha/ caikelle tälle Canssalle andaxeni? sillä he itkewät minun edesäni/ ja sanowat: anna meille liha syödäxem. EN minä yxinäni woi caicke tätä Canssa canda: sillä se on minulle ylön rascas. Ja jos sinä nijn teet minulle/ nijn ennen tapa minua/ jos minä muutoin olen armon löytänyt sinun edesäs/ etten minä nijn waiwani näkis. JA HERra sanoi Mosexelle: coco minulle seidzemenkymmendä miestä Israelin wanhimmista/ jotcas tiedät wanhimmixi ja päämiehixi Canssan seas/ ja tuo heitä seuracunnan majan owen eteen/ ja seisocan sijnä sinun cansas. Ja nijn minä tulen alas/ ja puhun siellä sinun cansas/ ja otan sinun hengestäs/ ja annan heille/ että he ynnä sinun cansas candaisit Canssan

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

cuorman/ ettet sinä yxinäs sitä candais. Ja sano canssalle: pyhittäkät teidän huomenexi/ että te liha söisitte: sillä teidän itcun on tullut HERran corwijn/ ja te sanoitte: cuca anda meille liha syödäxem? Sillä hywin me elimme Egyptis? Sentähden anda HERra teille liha syödäxen/ Ei waiwoin päiwäxi/ eikä cahdexi/ eikä wijdexi/ eikä kymmenexi/ eikä cahdexikymmenexi päiwäxi. Mutta coco Cuucaudexi/ siihen asti että se käy teidän sieramistan ulos/ ja tule teille kyylytyxexi: sillä te oletta HERran hyljännet/ joca on teidän seasan/ ja itkitte hänen edesäns/ ja sanoitte: mixi me olemma tänne lähtenet Egyptist? Ja Moses sanoi: cuusisatatuhatta on jalcamiestä/ joidenga seas minä olen/ ja sinä sanot: minä annan teille liha syödäxen coco Cuucaudexi. Tapetango lambat ja carja/ että he rawitaisin? taicka cootango caicki calat merestä heille/ että he rawitaisin? HERra sanoi Mosexelle: ongo HERran käsi lyhetty? nyt sinun pitä näkemän/ jos minun sanani jälkeen tapahtu sinulle elickä ei. JA Moses meni ulos ja sanoi Canssalle HERran sanat/ ja cocois seidzemenkymmendä miestä Canssan wanhimmista/ ja asetti heidän ymbärins maja. Nijn tuli HERra alas pilwes/ ja puhui hänen cansans/ ja otti sijtä hengestä/ joca oli Mosexes/ ja andoi seidzemellekymmenelle wanhimmalle miehelle. Ja cosca hengi lepäis heisä/ njin he ennustit/ ja ei enä. Mutta caxi miestä jäit wielä leirijn/ yhden nimi oli Eldad ja toisen Medad/ joisa myös hengi lepäis: sillä he olit myös kirjoitetut/ waan ei he wielä ollet käynet ulos majan tygö/ ja he ennustit leirisä. Nijn juoxi yxi nuorucainen ja ilmoitti Mosexelle/ ja sanoi: Eldad ja Medad ennustawat leirisä. Nijn wastais Josua Nunin poica Mosexen palwelia/ jonga hän walinnut oli/ ja sanoi: minun herran Moses/ kiellä heitä. Mutta Moses sanoi hänelle: oletco sinä minun edesäni kijwas? Josca Jumala/ että caicki HERran Canssa ennustaisit. Ja andais HERra hengens tulla heihin. Ja njin cocounsit Moses ja wanhimmat Israelist leirijn. NIin tuli tuuli HERralda/ ja andoi tulla peldocanat mereldä/ ja hajotti ne leirijn/ tääldäpäin päiwäcunnan matcan pituudelle/ ja sieldäpäin päiwäcunnan matcan pituudelle leirin ymbärins/ liki cahta kynärätä corkialle maan päälle. Nijn nousi Canssa coco sinä päiwänä/ ja coco sinä yönä/ ja coco toisna päiwänä/ ja cocoisit peldocanoja/ ja se joca

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

wähimmän cocois/ hän cocois kymmenen Homorita/ ja he ripustit heitä leirins ymbärins. Ja cosca liha oli wielä heidän hammastens wälillä/ ja ennencuin se tuli culunexi/ julmistui HERran wiha Canssan päälle/ ja löi heidän sangen suurella rangaistuxella. Josta se paicka cudzutan himohaudaxi: sillä siihen on haudattu himoidzewa Canssa. Ja Canssa matcustit himohaudoilda Hazerothijn/ ja pysännyit Hazerothis.

JA MirJam ja Aaron puhuit Mosesta wastan hänen emändäns Ethiopialaisen tähden/ jonga hän nainut oli: että hän Ethiopialaisen nainut oli. Ja sanoit: puhuco Jumala ainoastans Mosexen cautta? eikö hän myös puhu meidän cauttam? Ja HERra cuuli sen. Mutta Moses oli sangen siwiä mies/ enäcuin caicki muut ihmiset maan päällä. JA HERra sanoi äkist Mosexelle/ Aaronille/ ja MirJamille: mengät te colme seuracunnan majaan. Ja he caikin colmen menit. Nijn HERra tuli alas pilwen padzas/ ja seisoj majan owen edes/ ja cudzui Aaronin ja MirJamin/ ja he molemmat menit ulos. Ja hän sanoi: cuulcat minun sanojani: Jos jocu on teidän seasan HERran Propheta/ minä HERra ilmoitan minuni hänelle näysä/ ja unesa puhuttelen händä. Waan ei nijncuin minun palwelian Moses/ joca coco minun huonesan uscolinen on. Mutta hänen cansans minä puhun suusta suuhun ja näkywäisest/ ja ei tapauxilla/ ja hän näke HERran muodon. Mixettä te sijs peljännet puhuisan minun palweliani Mosesta wastan? Ja HERran wiha julmistui heitä wastan/ ja hän meni pois. Nijn myös pilwi meni pois majan tykö. Ja cadzo/ nijn MirJam tuli cohta spitalijn nijncuin lumi/ nijn Aaron käänsi idzens MirJamin päin/ ja cadzo/ hän oli spitalis. Sanoi sijs Aaron Mosexelle: Ah minun herran/ älä pane tätä syndiä meidän päällem: sillä me olemma tyhmästä tehnet/ ja me olemme syndi tehnet. Ettei tämä tulis nijncuin cuollut/ jopa puoli hänen lihans on culunut. Nijn Moses huusi HERran tygö/ ja sanoi: ah Jumala/ paranna händä. Ja HERra sanoi Mosexelle: jos hänen Isäns olis hänen caswoillens sylkenyt/ eikö hänen olis pitänyt häpemän seidzemen päiwä? anna händä sulke kijnni seidzemexi päiwäxi leiristä ulos/ ja sijtte hän jäl lens otettacan sisälle. Nijn MirJam suljettin seidzemexi päiwäxi leiristä/ ja ei Canssa matcustanut cuhungan päin/ siihenasti että MirJam otettin jäl lens.

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

Ja sijtte Canssa matcustit Hazerothist/ ja sioitit idzens Paranin corpeen. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Lähetä miehet jotca wacoisit Canaan maan/ jonga minä Israelin lapsille anna/ idzecustakin heidän Isäns sugusta yxi cuuluisa mies. Ja Moses lähetti heidän Paranin corwesta HERran sanan jälkeen/ ja ne olit caicki päämiehet Israelin lasten seas. Ja nämät owat heidän nimens: Sammua Sacurin poica/ Rubenin sucucunnast. Saphat Horin poica/ Simeonin sucucunnast. Caleb Jephunnin poica/ Judan sucucunnast. Igeal Josephin poica/ Isascharin sucucunnast. Hosea Nunin poica/ Ephraimin sucucunnast. Palthi Raphun poica/ Benjaminin sucucunnast. Gadiel Sodin poica/ Sebulonin sucucunnast. Gadi Susin poica/ Josephin sucucunnast/ Manassest. Ammiel Gemallin poica/ Danin sucucunnast. Sethur Michaelin poica/ Asserin sucucunnast. Nahebi Waphsin poica/ Nephtalin sucucunnast. Guel Machin poica/ Gadin sucucunnast. Nämät owat miesten nimet/ jotca Moses lähetti wacoiman maata: Ja Hosean Nunin pojan nimitti Moses Josuaxi. COsca Moses lähetti heidän wacoiman Canaan maata/ sanoi hän heille: mengät etelän puoleen/ ja astucat wuorelle. Cadzelcat maata millinen se on/ ja Canssa joca sijnä asu/ ongo se wäkwä eli heicko/ wähä eli paljo. Ja millinen maa se on/ josa he asuwat/ ongo se hywä eli paha/ ja mingäcaltaiset Caupungit owat/ joisa he asuwat/ asuwatco he majois/ eli linnois. Ja millinen maa on/ lihawa eli laiha/ ja ongo puita sillä maalla/ taicka ei. Olcat wahwas turwas/ ja ottacat maan hedelmästä. Ja se oli sijhen aican/ jona wijnamarjat ensist kypsynet olit. Ja he menit ja wagoit maan/ Zinnin corwesta Rehobin asti/ jonga cautta Hamathijn mennän. He menit myös etelän päin ja tulit Hebronijn/ siellä oli Ahiman/ Sesai ja Talmai Enakin lapset. Ja Hebron oli rakettu seidzemen ajastaica ennencuin Zoan Egyptis. Ja tulit haman Escolin wirran tygö/ ja leickaisit sijtä wijnapuun oxan wijnamarja rypälen cansa/ ja he annoit cahden canda corennolla/ nijn myös granatin omenita ja ficunita. Ja se paicka cudzuttin Escolin wirraci/ sen wijnamarja rypälen tähden/ jonga Israelin lapset sijtä leickaisit. JA cosca he maan wacoinet olit/ palaisit he neljänkymmenen päiwän peräst. Ja he käwit/ ja tulit Mosexen ja Aaronin tygö/ ja caiken Israelin lasten seuracunnan tygö/

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

Paranin corwes/ Cadexen tykönä/ ja ilmoitit heille asian ja coco joucolle/ millinen se oli/ ja osotit heille maan hedelmät. Ja he juttelit heille/ ja sanoit: me tulimme sille maalle/ johonga te meitä lähetit/ josa riesca ja hunajata wuota/ ja tämä on hänen hedelmäns. Paidzi sitä/ että sijnä maacunnas asu wäkewä Canssa/ siellä owat juuri wahwat/ ja suuret Caupungit: Ja me näimme siellä myös Enakin lapset. Amalechiterit asuwat etelän puolella maata/ Hetherit ja Jebuserit ja Amorrerit asuwat wuorilla. Cananerit asuwat meren tykönä/ ja Jordanin wierellä. Mutta Caleb waikitti Canssan Mosexen edes/ ja sanoi: käykäm ja omistacam maa: sillä kyllä me sen woitam. Mutta ne miehet/ jotca hänen cansans olit mennet/ sanoit: en me taida mennä sitä Canssa wastan: sillä he owat meitä wäkewämmät. Ja he saatit sen maan pahaan huuton/ jonga he cadzelle olit/ Israelin lasten seas/ sanoden: maa/ jonga läpidze me käwimme wacoimas/ syö hänen asujans/ ja caicki Canssa/ jonga me siellä näimme owat juuri pitkät ihmiset. Me näimme siellä myös uljat Enakin lapset/ nijstä uljaista/ ja me olimma meidän silmäimme edes nähdä nijncuin heinäsiicat/ ja nijn olimme myös me nähdä heidän silmäins edes

Nijn caicki seuracunda nousi ja rupeis parcuman/ ja Canssa itkit sen yösen. Ja caicki Israelin lapset napsit Mosesta ja Aaronita wastan/ ja coco joucko sanoi heille: jos me olisimme cuollet Egyptin maalla/ taicka täsä corwes wielä cuolisim? Mixi HERra wie meitä tälle maalle miecalla surmatta/ meidän waimom ja lapsem tulewat saalixi? Eikö parembi ole/ että me palajam Egyptijn. Ja he sanoit toinen toisellens: asettacam päämies ja palatcam Egyptijn. Mutta Moses ja Aaron langeisit caswoillens coco Israelin lasten seuracunnan edes. Ja Josua Nunin poica/ ja Caleb Jephunnen poica/ jotca myös maan olit wacoinet/ rewäisit waattens. Ja sanoit caikelle Israelin cocouxelle: maa/ jonga läpidzen me waeldanet olem wacoimas sitä/ on juuri hywä maa. Jos HERralla on hywä suosio meihin/ nijn hän wie meidän sille maalle andaxens sen meille/ josa maasa riesca ja hunajata wuota. Ainoastans älkät olco HERra wastan niscurit/ ja älkät peljätkö tämän maan Canssa: sillä me syömme heitä nijncuin leipä/ heidän turwans on erainnut heistä/ ja

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

HERra on meidän cansam/ älkät sijs peljätkö heitä. Niin sanoi coco Canssan joucko että he piti kiwitettämän. Ja HERran cunnia näkyi seuracunnan majas/ caikille Israelin lapsille. Ja HERra sanoi Mosexelle: cuinga cauwan tämä Canssa pilcka minua? ja cuinga cauwan ei he usco minun päälleni/ caickein tunnustähtein cautta/ jotca minä heidän seasans tehnyt olen? Minä lyön heitä ruttotaudilla/ ja häwitän heitä/ ja minä teen sinun suuremmaxi/ ja wäkwämmäxi Canssaxi/ cuin tämän. Ja Moses sanoi HERralle: jos Egyptiläiset saawat sen cuulla: sillä sinä olet johdattanut tämän Canssan heidän keskeldäns sinun woimallas. Ja sanotan tämän maan asuwaisille/ jotca cuullet owat/ että sinä HERra olet tämän Canssan seas/ ja että sinä nähdän caswosta nijn caswoon/ ja sinun pilwes seiso heidän päälläns/ ja sinä HERra käyt heidän edelläns päiwällä pilwen padzas ja yöllä tulen padzas. Jos sinä tapat tämän Canssan/ nijncuin yhden miehen/ nijn pacanat/ jotca sencaltaisen sanoman sinusta cuullet owat/ puhuwat ja sanowat: Ettei HERra woinut johdatta tätä Canssa sijhen maahan/ josta hän heille wannoi/ sentähden on hän murhannut heitä corwes. Mingätähden enändäkän HERra woimans/ nijncuin sinä puhunut olet/ sanoden: HERra on pitkämielinen ja sangen laupias/ ja anda andexi wäärydet ja ricoxet/ ja ei yhtän anna olla ilman rangaistusta/ mutta costa Isäin wäärydet lapsille/ colmandeen ja neljändeen polween. Nijn ole armollinen tämän Canssan ricoxille/ sinun suurest laupiudestas/ nijncuin sinä tälle Canssalle annoit andexi hamast Egyptist tähän asti. JA HERra sanoi: minä annoi sen heille andexi sinun sanas jälkeen. Mutta nijn totta/ cuin minä elän/ nijn coco mailma täytetän HERran cunnialla: Sillä caicki miehet/ jotca näit minun cunniani ja ihmeni/ jotca minä tein Egyptis ja corwes/ ja nyt kymmenen kerta owat minua kiusannet eikä cuullet minun ändäni. Ei heidän pidä näkemän sitä maata/ jonga minä heidän Isillens wannoin/ eikä yxikän/ joca minua pilcannut on/ pidä näkemän sitä. Waan minun palwelian Caleb (että toinen hengi on hänellä ja uscollisest seurais minua) hänen minä wien sijhen maahan/ josa hän ennen oli/ ja hänen siemenens pitä sen perimän. Nijn myös Amalechiterit ja Cananerit/ jotca laxois asuwat: Huomena palaitca ja matcustaca corpeen/

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

punaisen meren tietä. JA HERra puhui Mosexelle ja Aaronille/ sanoden: Cuinga cauwan tämä paha joucko napise minua wastian? Sillä minä cuulin Israelin lasten napinan/ jolla he minua wastian napsit. Sentähden sano heille: nijn totta/ cuin minä elän/ sano HERra/ minä teen teille/ nijncuin te minun corwaini cuullen puhuitte. Teidän ruumin pitä langeman täsä corwes/ ja caicki/ jotca luettin cahdestkymmenenest wuodest/ ja sen ylidzen/ jotca napsitta minua wastian. Ei teidän pidä tuleman siihen maahan/ jonga ylidze minä käteni nostin/ salliaxeni teidän siellä asua/ paidzi Calebi Jephunnen poica ja Josua Nunin poica. Waan teidän lapsen/ jotca te sanoitta tulewan saalixi/ ne minä sinne johdatan/ että he tundisit sen maan/ jonga te hyljäisit. Mutta te ja teidän ruumin/ pitä langeman täsä corwesa/ Ja teidän lapsen pitä oleman paimenna täsä corwes neljäkymmendä ajastaica candaden teidän huoruttan/ siihenasti/ että teidän ruumin culuwat corwesa. Nijden neljäkymmenen päiwälugun jälkeen/ joina te maan wacoinet oletta: aina ajastaica päiwästä pitä luettaman/ että he candawat teidän pahat tecon neljäkymmendä ajastaica/ että te ymmärräisitte mikä se on/ cosca minä otan pois minun käteni. Minä HERra olen sen puhunut/ sen minä myös teen caikelle tälle pahalle joucolle/ joca on idzens asettanut minua wastian/ täsä corwesa pitä heidän culuman ja cuoleman. Ja nijn cuolit HERran rangaistuxesta ne miehet/ jotca Moses lähetti maata wacoiman/ ja palaisit/ saattain caiken seuracunnan napsiman händä wastian/ Että he laitit maata/ ja sanoit sen pahaxi. Mutta Josua Nunin poica/ ja Caleb Jephunnen poica/ jäit elämän caikista nijstä miehistä/ jotca mennet olit maata wacoiman. JA Moses puhui caicki nämät sanat caikille Israelin lapsille: silloin Canssa murhetti suurest. Ja he nousit warhain huomeneldain ja menit wuoren cuckoldalle/ ja sanoit: cadzo/ täsä me olem ja menem siihen siaan/ josta HERra on meille puhunut: sillä me olem syndiä tehnet. Mutta Moses sanoi: mixi te nijn ricotte HERran sanan? ei se teille menesty. Älkät mengö/ sillä ei ole HERra teidän cansan/ ettei te lyödäis teidän wiholisildan. Sillä Amalechiterit ja Cananerit owat siellä teidän edesän/ ja te miecalla surmatan/ että te idzen käänsitte pois HERrasta. Ja ei ole HERra teidän

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

cansan. Mutta he rohvaisit idzens menemän wuoren cuckoldalle. Mutta HERran lijton Arcki ja Moses ei mennet leiristä ulos. Nijn tulit Amalechiterit ja Cananerit/ jotca wuorella asuit/ ja löit heidän ja rundelit heitä haman Horman asti.

JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Israelin lapsille/ ja sano heille: cosca te tuletta siihen maahan josa teidän asuman pitä/ jonga minä teille annan. Ja te uhratte HERralle polttouhria/ elickä erinomaisen lupauxen uhria/ eli oman hywän tahdon eli teidän juhlan uhria/ tehdäxen HERralle makia hajua carjasta eli lambaista. joca sijs HERralle tahto uhrata lahjans/ hänen pitä tekemän ruocauhrixi kymmenexen sämbyläjauhoja/ secoitetut öljyyn neljännexel Hinnist. Ja wijna juomauhrixi myös neljännexen Hinnist/ sen pitä sinun tekemän polttouhrixi eli muuxi uhrixi/ cosca caridza uhratan. Mutta cosca oinas uhratan/ njjn pitä sinun tekemän ruocauhrixi caxi kymmenestä sämbyläjauhoja/ secoitetut öljyyn colmannexel Hinnist. Ja wijna juomauhrixi myös colmas osa Hinnist/ sen sinun pitä uhraman HERralle makiaksi hajuxi. Mutta jos sinä teet calpein polttouhrixi/ eli erinomaisen lupauxen uhrixi/ eli kijtosuhrixi HERralle. Nijn sinun pitä calpein cansa tekemän ruocauhrixi colme kymmenestä sämbyläjauhoja/ secoitetut öljyyn/ puoli Hinni. Ja wijna juomauhrixi myös puoli Hinni. Tämä on makiaksi hajuxi tuli HERralle. Nijn sinun pitä tekemän cugin calpein cansa/ oinan/ lamban/ caridzan ja wohlan cansa. Ruocauhrin ja juomauhrin pitä myös oleman uhrein lugun jälkeen. Jocainen omainen pitä tämän näin tekemän/ tehdäxens ne HERralle makian hajun tulexi. Ja jos jocu muucalainen asu teidän tykönän/ eli on teidän sucuin seas/ ja tahto tehdä HERralle uhria makiaksi hajuxi/ hän tehkän nijncuin hekin. Caikella Canssalla pitä oleman yxi sääty/ sekä teillä että muucalaisilla. Ijancaickinen sääty pitä se oleman teidän suguillen/ njjn että HERran edes pitä muucalaisen oleman nijncuin tekin. Yxi laki ja oikeus pitä oleman teillä ja muucalaisilla/ jotca asuwat teidän tykönän. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Israelin lapsille/ ja sano heille: tulduan siihen maahan/ johon minä teidän johdatan/ Ja syötyän sen maan leipä/ pitä teidän andaman ylönnyshrin HERralle. Nimittäin teidän taikinan

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

alkeista pitä teidän andaman yhden kyrsän ylönnyxexi/ nijncuin te myös annatta HERralle ylönnyxen teidän rijhestän. Nijn pitä teidän myös andaman HERralle teidän taikinan alket ylönnyxexi/ teidän suguisan. JA jos te tietämät exytte ja ette tee caickia näitä käskyjä/ joita HERra Mosexelle käsenyt on/ Ja caicki cuin HERra Mosexen cautta teille käsenyt on/ sijtä päiwästä/ jona hän rupeis käskemän/ nijn teidän lapsin asti. Jos sijs coco Canssa teke jotain tietämättömydest/ nijn pitä caiken Canssan tekemän polttouhrixi nuoren calpein carjast/ makiaxi hajuxi HERralle heidän ruocauhrins ja juomauhrins cansa/ cuin se tule heidän tehdäxensäckin/ ja heidän pitä tekemän caurin syndiuhrixi. Ja papin pitä näin sowittaman coco joucon Israelin lapsist/ ja se heille annetan andexi: sillä se on tietämättömyys. Ja heidän pitä candaman sencaltaisia heidän lahjojans uhrixi HERralle/ ja heidän syndiuhrixi HERran eteen/ heidän tietämättömydens tähden. Nijn se annetan andexi coco Israelin lasten joucolle/ nijn myös muucalaisille/ jotca asuwat teidän seasan: sillä caicki Canssa on sijnä tietämättömydes. Mutta cosca yxi sielu tietämät syndi teke/ hänen pitä tuoman wuosicunnaisen wuohen syndiuhrixi. Ja papin pitä sencaltaisen exynen sielun sowittaman/ cosca hän tietämättömydest syndiä teke HERran edes/ nijn että hän sowitta hänen/ ja se annetan hänelle andexi. Ja yhden lain pitä oleman cuin teidän pitä tekemän tietämättömyden edest/ sekä omaisille Israelin lasten seas/ että muucalaisille/ jotca teidän seasan asuwat. Mutta jos jocu sielu elkiwallaisudest jotakin teke/ olcon se omainen eli muucalainen/ se on pilcannut HERra/ se pitä häwitettämän Canssastans. Sillä hän on HERran sanan cadzonut ylön/ ja hänen käskyns tyhjäxi tehnyt/ se pitä peräti häwitettämän/ ja olcon oma nuhtens. JA tapahtui/ että Israelin lapset corwes ollesans/ löysit yhden miehen puita hakemast Sabbathina. Ja ne jotca hänen olit löynnet puita hakemast/ johdatit hänen Mosexen ja Aaronin eteen/ ja caiken Canssan eteen. Ja he panit hänen kijnni/ sillä ei se ollut wielä selkiäst ilmoitettu/ mitä hänelle piti tehtämän. mutta HERra sanoi Mosexelle: sen miehen pitä totisest cuoleman/ caiken Canssan pitä händä kiwittämän ulcona leiristä. Nijn caicki Canssa weit hänen leiristä ulos/ ja kiwirit hänen cuoliaxi/ nijncuin HERra Mosexelle

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

käskenyt oli. JA HERra sanoi Mosexelle: Puhu Israelin lapsille/ ja sano heille: että heidän pitä tekemän tilcoja waatettens liepeisijn/ caikille heidän lapsillens/ ja heidän pitä paneman kellaiset nuorat nijden tilcain päälle/ jotca owat heidän waatettens liepeis. Ja ne tilgat pitä oleman teille merkixi/ ja cadzoisan nijden päälle pitä teidän caicki HERran käskyt muistaman ja tekemän ne/ ettet te tekis teidän sydämen ajatuxen jälkeen/ elickä myös huorin tekis teidän silmäin näyn jälkeen. Sentähden pitä teidän muistaman ja tekemän caicki minun käskyni/ ja oleman pyhät teidän Jumalallen. Minä olen HERra teidän Jumalan/ joca teidän Egyptin maalda johdatin ollaxeni teidän Jumalan. Minä HERra teidän Jumalan.

JA Corah Jezeharin poica/ joca oli Cahatin Lewin pojan poica/ ynnä Dathanin ja Abiramin Eliabin poicain cansa/ ja On Pelethin poica/ joca oli Rubenin pojista: Capinoidzit Mosesta wastan/ monicahtain miesten cansa Israelin lapsist/ caxisata ja wijsikymmendä ylimmäist Canssan seast/ Raadiherra ja cuuluisata miestä. Ja he cocoisit heidäns Mosesta ja Aaronita wastan/ ja sanoit heille: te teitte ylönpaljo: sillä Canssa on caicki pyhä/ ja HERra on heidän cansans/ mixi te corgotatte teitän HERran Canssan päälle? Cosca Moses sen cuuli/ langeis hän caswoillens/ Ja sanoi Corahlle ja coco hänen seurallens: huomena HERra ilmoitta cuca hänen omans on/ ja cuca pyhä on/ ja hänelle uhraman pitä/ jonga hän walidze/ se uhratcan. Tehkät nijn/ ottacat teillen sawuastiat/ Corah ja caicki hänen seurans. Ja pangat nijhin tulda/ ja heittäkät nijhin pyhä sawua/ HERran eteen huomena: jonga HERra walidze se olcon pyhä: te teette paljo Lewin lapset. Ja Moses sanoi Corahlle: cuulcat Lewin lapset/ Wähäkö se teille on/ että Israelin Jumala on teidän eroittanut Israelin Canssast hänellens uhraman/ ja palweleman HERran Tabernaclin wirasa/ ja seisoman seuracunnan edes/ ja händä palweleman? Hän on ottanut sinun ja caicki sinun weljes Lewin lapset hänen tygöns/ ja te pyydätte myös pappetta? Sinä ja caicki sinun jouckos nostat capinan HERra wastan. Mikä Aaron on/ että te napisette händä wastan? JA Moses lähetti cudzuman Dathani ja Abirami Heliabin poikia. Mutta he sanoit: emme sinne tule ylös. Wähäkö se on/ että sinä olet meidän maalda tuonut ulos/ josa

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

hunajata ja riesca wuota/ ettäs meitä tahdot tappa corwes/ ja vielä päälisxi hallita meitä. Jalosti sinä olet meidän johdattanut siihen maahan/ josa riesca ja hunajata wuota/ ja annoit pellot ja wijnamäet perinnöxi. Tahdotcos vielä myös Canssalda silmät puhwaista? en me tule sinne. Silloin wihastui Moses sangen cowin/ ja sanoi HERralle: älä käännä sinuas heidän ruocauhrins puoleen. En minä heidä ottanut Asiacan/ ja en heidän yhdengän paha tehnyt. Ja Moses sanoi Corahlle: sinä ja coco sinun jouckos/ pitä huomena oleman HERran edes/ sinä/ ja he myös/ ja Aaron. Ja jocainen ottacan sawuastians/ ja pangan pyhä sawua siihen/ cukin sawuastians cansa/ se on/ caxisata ja wijsikymmendä astiata. Ja cukin otti sawuastians/ ja panit siihen tulen/ ja heitit siihen pyhä sawua/ ja menit seuracunnan majan owen eteen/ Moses ja Aaron myös Ja Corah cocois heitä wastan caiken Canssan/ seuracunnan majan owen eteen. Ja HERran cunnia näyi caikelle Canssalle. JA HERra puhui Mosexelle ja Aaronille/ sanoden: Eroittacat teidän tästä joucost/ että minä äkist heitä hucutan. Mutta he langeisit caswoillens/ ja sanoit: Jumala/ caiken lihan hengein Jumala/ jos yxi mies on syndi tehnyt/ tahdotcos sen costa caikelle Canssalle. Ja HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Canssalle/ ja sano: paetca Corahn/ Dathanin ja Abiramin majan ymbärildä. Ja Moses nousi/ ja meni Dathanin ja Abiramin tygö/ ja wanhimmat Israelist seuraisit händä. Ja puhui Canssalle/ sanoden: paetca näiden jumalattomitten ihmisten majain ymbärildä/ ja älkät ruwetco mihingän heidän omans/ ettet te myös huckuis caikis heidän synneisäns. Ja he eraunsit Corahn/ Dathanin ja Abiramin majain ymbärildä. Mutta Dathan ja Abiram käwit ulos/ ja seisoit majains owella emändinens/ poikinens/ ja lapsinens. Ja Moses sanoi: sijtä teidän pitä ymmärtämän HERran minua lähettänexi/ että minun pitäis caicki nämät työt tekemän/ ei minun sydämestän. Jos he cuolewat nijncuin caicki ihmiset cuolewat/ eli costetan/ nijncuin caikille ihmisille costetan/ nijn ei HERra minua lähettänyt. Mutta jos HERra täsä jotakin utta teke/ nijn että maa awa suuns/ ja niele heidän/ caickein cansa/ cuin heillä on/ nijn että he eläwänä menewät helwettijn/ nijn teidän pitä ymmärtämän että nämät miehet pilckaisit HERra. Ja cosca hän

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

caicki nämät sanat puhui/ halkeis maa heidän aldans. Ja maa awais suuns ja nieli heidän/ ja heidän huonens/ ja caicki ne ihmiset cuin Corahn tykönä olit/ ja caiken heidän tawarans. Ja he menit elävänä helwettijn/ caickinens cuin heillä oli. Ja maa peitti heidän/ ja he hucuit Canssan seast. Ja coco Israel joca heidän ymbärilläns oli/ pakeni heidän parcuns tähden. Sillä he sanoit: ettei myös maa meitäkän nielis. Ja wielä sijtte läxi tuli HERralda/ ja poltti ne caxisata ja wijsikymmendä miestä/ cuin pyhäswua uhraisit. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Sano Eleazarille papin Aaronin pojalle/ että hän otta sawuastiat tulipalosta/ ja hajotta tulen sinne ja tänne: Sillä ne synnisten sawuastiat pyhitetän heidän sieluns cautta/ että he tawotan lewiöixi ohucaisixi cappaleixi/ joilla Altari peitetän: sillä ne owat HERran eteen uhratut ja pyhitetyt. Ja ne pitä oleman merkixi Israelin lapsille. Ja Eleazar pappi otti ne waskiastiat/ joisa palanet miehet olit uhrannet/ ja tawotti ne lewiöixi ohucaisixi cappaleixi/ Altarin peittexi. Israelin lapsille muistoxi/ ettei yxikän muucalainen lähestyis/ joca ei ole Aaronin siemenest/ uhraman pyhäswua HERran eteen/ ettei hänelle tapahduis/ nijncuin Corahlle ja hänen joucollens/ nijncuin HERra hänelle sanoi Mosexen cautta. TOisna päiwänä taas napolisit coco Israelin lasten joucko Mosesta ja Aaronita wastan/ ja sanoit: te oletta tappaanet HERran Canssan. Ja cosca Canssa cocounsit Mosesta ja Aaronita wastan/ ja käänsit heitäns seuracunnan maja päin/ cadzo/ pilwi peitti sen/ ja HERran cunnia näyi. Ja Moses ja Aaron menit seuracunnan majan eteen. Ja HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Paetca nopiast tästä Cansast/ minä surman äkist heidän/ ja he langeisit caswoillens. Ja Moses sanoi Aaronille: ota sawuastia/ ja pane siihen tuli Altarilda/ ja heitä pyhäswua siihen. Ja mene nopiast Canssan tygö ja sowita heitä/ sillä wihan julmuus on HERralda käynyt ulos/ ja rangaistus on jo ruwennut. Ja Aaron otti nijncuin Moses hänelle sanoi/ ja juoxi Canssan keskeldä. Ja cadzo/ rangaistus oli jo ruwennut Canssan seas/ ja hän suidzutti pyhäswu/ ja sowitti Canssan. Ja seisoi cuolutten ja eläwitten wälillä/ nijn rangaistus asetui. Mutta ne cuin rangaistuxest cuolit/ oli neljätoistakymmendä tuhatta

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

ja seidzemen sata/ paidzi nijtä/ cuin Corahn capinas hucuit. Ja Aaron palais Mosexen tygö seuracunnan majan oween/ ja rangaistus asetui.

JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Israelin lapsille/ ja ota heildä caxitoistakymmendä sauwa/ idzeculdakin hänen Isäns huonen päämieheldä yxi. Ja kirjoita idzecungin nimi sauwaans. Mutta Aaronin nimi kirjoita Lewin sauwaan: sillä idzecullakin Isäns huonen päämiehellä olcon yxi sauwa. Ja pane ne seuracunnan majaan/ Todistuxen eteen/ custa minä teille todistan. Ja jonga minä heistä walidzen/ hänen sauwans wiherjöitze asettaxen sen napinan/ cuin Israelin lapset napisewat teitä wastan. Nijn Moses puhui Israelin lapsille: ja caicki heidän päämiehens annoit hänelle caxitoistakymmendä sauwa/ idzecukin päämies hänen Isäns huonest yhden sauwan. Nijn oli myös Aaronin sauwa heidän sauwains seas. Ja Moses pani sauwat Todistuxen majaan HERran eteen. Ja toisna päiwänä huomeneltain Moses mendyäns Todistuxen majaan/ löysi Aaronin sauwan Lewin huonest wiherdjöitzewän/ ja cucoistuxen puhjennen ja mandelita caswawan. Ja Moses cannoi caicki sauwat ulos HERran edestä Israelin lasten eteen/ njjn että he caicki sen näit/ ja idzecukin otti sauwans. Ja HERra sanoi Mosexelle: canna Aaronin sauwa jällens Todistuxen eteen/ siellä tallella pidettä/ merkixi niscurille lapsille/ että heidän napinans minua wastan lackais/ ettei he cuolis. Moses teki nijncuin HERra hänelle käskenynt oli. Ja Israelin lapset sanoit Mosexelle: cadzo/ me hucum ja tulem pois/ me wähenem ja caicki hucum. Cuca ikänäns lähesty HERran maja/ hän cuole. Häwitetängöst me peräti? JA HERra sanoi Aaronille: sinä ja sinun poicas/ ja sinun Isäs huone sinun cansas candacat Pyhän wiat/ ja sinä ja sinun poicas sinun cansas candacat teidän pappeuden wiat. Mutta sinun weljes sinun Isäs Lewin sugusta ota oleman tygös/ palweleman sinua tykönäs. Mutta sinä ja sinun poicas sinun cansas/ palwelcat todistuxen majasa. Ja ottacan waarin sinun palweluxestas/ ja coco majan wartiosta. Älkön cuitengan lähestykö Pyhän caluja ja Altarita/ ettei sekä he ja te cuole. Mutta heidän pitä oleman sinun tykönäs ottamas waarin seuracunnan majan palweluxest/ caickinaises majan wiras. Ja ei yhdengän muucalaisen pidä teitä lähestymän. Nijn ottacat sijs waari Pyhän

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

palweluxest/ ettei wihan julmuus Israelin lasten päälle tulis. Sillä cadzo/ minä otin teidän weljen Lewitat Israelin lapsist/ ja annoin teille/ HERralle lahjaksi palweleman seuracunnan majan wiras. Mutta sinä ja sinun poicas sinun cansas/ ottacan teidän pappeudestan waarin/ että te palweletta caikis Altarin asiois/ ja sisälliselle puolen esirippua: sillä teidän pappeuden wiran/ annan minä teille lahjaksi. Jos jocu muucalainen lähesty siihen/ hänen pitää cuoleman. JA HERra sanoi Aaronille: cadzo/ minä annoin sinulle minun ylönnyssuhrini caikesta sijtä/ kuin Israelin lapset pyhittäwät sinun papin wircas tähden/ ja sinun pojilles ijancaickisexi oikeudexi. Nämät sinä saat sijtä caickein pyhimmästä kuin he uhrawat. Caicki heidän lahjans/ ynnä caiken heidän ruocauhrins/ ja caiken heidän syndiuhhrins/ ja myös caiken heidän wicauhrins cansa/ kuin he minulle andawat/ se on sinulle ja sinun pojilles caickein pyhin. Ja caickein pyhimmällä siällä pitää sinun sen syömän. Se kuin miehenpuoli on/ syökän sijtä: sillä se on sinulle pyhä. Minä annoin myös sinulle ja sinun pojilles ja tyttärilles sinun cansas/ heidän lahjans ylönnyssuhrin/ caikis Israelin lasten häälytysuhris/ ijancaickisexi oikeudexi. Joca puhdas on sinun huonesas/ syökän sijtä. Caickein parhan öljyn ja caickein parhan wierten/ ja heidän jywäns utisen/ kuin he andawat HERralle/ annoin minä sinulle. Ensimmäinen hedelmä caikesta kuin heidän maallans caswa kuin he andawat HERralle/ pitää oleman sinun. Se kuin puhdas on sinun huonesas/ syökän sijtä. Caicki kirottu Israelis/ olcan sinun. Caicki kuin äitins cohdun awa/ caiken lihan seas kuin he candawat HERralle/ olis se ihmisist elickä eläimist/ olcan sinun. Cuitengin/ että ihmisten esicoiset annat lunastetta/ ja myös saastaisten eläinden esicoiset annat lunastetta. Ja cuucautisna pitää heidän sen lunastaman/ ja annettacan lunastetta rahalla wijdellä Siclillä/ Pyhän Siclin jälken/ joca maxa caxikymmendä Geraht. Mutta esicoisia carjasta/ taicka lambaista/ taicka wuohista/ ei sinun pidä andaman lunastetta: sillä ne owat pyhät/ heidän werens pitää sinun prijscottaman Altarille/ ja heidän lihawudens pitää sinun polttaman makian hajun tulexi HERralle. Heidän lihans olcon sinun/ nijncuin häälytys rinda ja oikia lapa sinun owat. Caicki ylönnyssuhrin/ kuin Israelin lapset pyhittäwät HERralle/

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

annoin minä sinulle ja sinun pojilles/ ja sinun tyttärilles sinun cansas ijancaickisexi oikeudexi. Se on catomatoin ja ijancaickinen lijtto HERran edes/ sinulle ja sinun siemenelles sinun cansas. JA HERra sanoi Aaronille: ei sinulla pidä perindötä oleman heidän maallans/ ja ei osa heidän seasans: sillä minä olen sinun osas/ ja sinun perindös Israelin lasten seas. Mutta Lewin lapsille annoin minä caicki kymmenexet perinnöxi Israelis/ heidän wircans edest/ cuin he minulle seuracunnan majas tekewät. Nijn ettei tästälähin Israelin lasten pidä lähestymän seuracunnan maja/ syndiä saattaman päällens ja cuoleman. Waan Lewitat pitä ottaman waarin seuracunnan majan wirasta/ ja heidän pitä candaman heidän syndins ijancaickisexi oikeudexi teidän suguisan/ ja ei pidä heidän perimist saaman Israelin lasten seas. Sillä Israelin lasten kymmenexet/ cuin he andawat ylönnyxexi HERralle/ annoin minä Lewitaille perinnöxi: sentähden sanoin minä heille: ettei heillä Israelin lasten seas pidä perindötä oleman. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Lewitaille/ ja sano heille: cosca te otatte kymmenexet Israelin lapsilda/ jotca minä teille annoin heidä perinnöxi/ njn tehkät HERralle sijtä ylönnyxuhrixi aina kymmenesten kymmenexet. Ja teidän ylönnyxuhrin pitä luettaman teille/ njncuin te andaisitte jywiä rijhestä ja wierrettä cuurnasta. Nijn andacat myös HERralle ylönnyxuhri caikista teidän kymmenexistän/ cuin te Israelin lapsilda otatte/ njn että te sencaltaisen HERran ylönnyxuhrin annatte papille Aaronille. Caikista teille annetuista/ andacat HERralle caickinaiset ylönnyxuhrit/ caikista parhaista pyhitetyistä. Ja sanoi heille: cosca te njn parhan sijtä ylönnyxätte/ njn luettacan Lewitaille rijhest ja wijnacuurnast annetuxi. Ja syökät sitä caikis paicois lapsinen/ sillä se on teidän palckan/ teidän palweluxen edest seuracunnan majas. Nijn ettet te sijtä synnillä rascauta teitän/ cosca te sen parhan ylönnyxätte/ ja ettekä saaastuta nijtä/ cuin Israelin lapset pyhittänet owat/ ettet te cuolis. JA HERra puhui Mosexelle ja Aaronille/ sanoden: Tämä tapa olcon teille säädyxi/ jonga HERra käski/ sanoden: Sanos Israelin lapsille/ että he tuowat sinun tygös ruskian wirhittömän lehmän/ josa ei yhtän wirhiä ole/ ja joca ei wielä ole iken alainen ollut. Ja anna se papille Eleazarille/ hänen pitä sen

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

wiemän leiristä ulos andaxens siellä teurastetta edesäns. Ja papin Eleazarin pitä ottaman hänen werestäns sormellans prijscottaxens juuri seuracunnan maja cohden seidzemen kerta. Ja andaman lehmän poltta edesäns/ sekä hänen wuotans että lihans/ ja myös hänen werens ynnä sonnan cansa. Ja papin pitä ottaman Cedripuun/ ja Isopin/ ja Rosinpunaisen willan/ ja heittämän sen palanen lehmän päälle. Ja papin pitä pesemän waattens/ ja wiruttaman ruumins wedellä/ ja sijtte menemän leirijn/ ja oleman saastaisen ehtosen asti. Ja se joca hänen poltti/ pitä myös pesemän waattens/ ja wiruttaman ruumins wedellä/ ja oleman saastaisen ehtosen asti. Ja puhdas mies pitä cocoman tuhwan lehmästä/ ja paneman sen puhtaseen paickaan leiristä ulos tallella pidettä caikelle Canssalle Israelin lapsista prijscotuswedexi/ sillä se on syndiuhri. Ja se joca lehmän tuhwan cocois/ pitä pesemän waattens ja oleman saastainen ehtosen asti. Tämä pitä oleman ijancaickinen sääty Israelin lapsille/ ja muucalaisille/ jotca teidän seasan asuwat. JOca jocus tarttu johongun cuollueen ihmiseen/ hänen pitä saastaisen oleman seidzemen päiwä. Hänen pitä puhdistaman idzens colmandena ja seidzemendenä päiwänä tämän cansa/ ja nijn hän tule puhtaxi. Ja jollei hän puhdistaxi idzens colmandena eli seidzemendenä päiwänä/ nijn ei ole hän puhdas. Mutta jos jocu tarttu cuollueen ihmiseen ja ei puhdistaxi idzens/ hän saastutta HERran majan/ ja sencaltainen sielu pitä häwitettämän Israelist: ettei puhdistuswesi prijscotettu hänen päällens/ nijn on hän saastainen sijhen asti cuin hän anda idzens puhdistaxi. Tämä on Laki cosca jocu ihminen majas cuole/ se joca sijhen majaan mene/ ja caicki mitä majasa on/ pitä oleman saastainen seidzemen päiwä. Ja jocainen awojoin astia/ joca on cannetoin eli wandetoin/ ne owat saastaiset. Ja jos jocu tarttu kedolla johongun miecalla lyötyn/ elickä muutoin cuolleseen/ elickä cuollen luuhun/ taicka hautaan/ hän on saastainen seidzemen päiwä. Nijn ottacan he saastaiselle tästä poltetusta syndiuhrin tuhwasta/ ja pangan sen päälle juoxewata wettä astiaan. Ja puhdas mies ottacan Isopin ja castacan weteen ja prijscottacan majan/ ja caicki calut/ ja caicki sielut/ jotca siellä owat. Nijn myös sen/ joca on tarttunut cuollen luuhun eli tapettun/ taicka cuollueen/

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

eli johongun hautaan. Nijn se puhdas prijscottacan sen saastaisen colmandena ja seidzemendenä päiwänä/ ja puhdistacan hänen seidzemendenä päiwänä/ hän wiruttacan waattens ja peskän idzens wedellä/ nijn hän ehtona puhtaxi tule. Mutta joca saastaisexi tule/ ja ei puhdistaxi idzens/ hänen sieluns pitä häwitettämän Canssastans: että hän on saastuttanut HERran Pyhän/ ja ei prijscotettu prijscotuswedellä/ sentähden on hän saastainen. Ja tämä on heille ijancaickinen sääty. Joca prijscotuswedellä prijscotteli/ peskän myös waattens. Ja se cuin tarttu prijscotusweteen/ hän olcan saastainen ehtosen asti. Ja caicki johonga hän rupe/ pitä oleman saastainen/ ja se sielu joca häneen sattu/ pitä oleman saastainen ehtosen asti.

JA Israelin lapset tulit caiken seuracunnan cansa Zinnin corpeen/ ensimäisellä cuulla/ ja Canssa wijwyi Cadexes. Ja MirJam cuoli siellä/ ja sinne myös haudattin. JA Canssalla ei ollut wettä/ ja he cocoisit heidäns Mosesta ja Aaronita wastan. Ja Canssa rijtelit Mosexen cansa/ ja sanoit: josca me olisim huckunet siellä/ cusa meidän weljem hucuit HERran edes. Mixi te oletta wienet tämän HERran Canssan tähän corpeen/ cuoleman täällä meidän carjam cansa? Ja mixi te oletta tuonet meidän Egyptist tähän pahaan paickaan/ josa en me taida kylwä/ josa ei myös ole ficunita/ taicka wijnapuita/ ei myös Granatin omenita/ eipä ole myös wettäkö juodaxem. Nijn Moses ja Aaron menit Canssan tykö seuracunnan majan owelle/ ja langeisit caswoillens/ ja HERran cunnia näyi heille. Ja HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Ota sauwa ja coco Canssa/ sinä ja sinun weljes Aaron/ ja puhucat calliolle heidän silmäins edes/ ja se anda wetens. Ja näin sinä saatat calliosta heille wettä/ ja juotat Canssan/ ja heidän carjans. Nijn otti Moses sauwan HERran edest/ nijncuin hän käski hänelle. Ja Moses ja Aaron cocoisit Canssa callion eteen/ ja sanoit heille: cuulcat te niscurit: pitäkö meidän teille tästä calliosta wettä saattaman? Ja Moses nosti kätens/ ja löi cahdesti sauwallans callioon/ nijn juoxi sijtä paljo wettä/ nijn että Canssa ja heidän carjans sait juoda. Ja HERra sanoi Mosexelle ja Aaronille: ettet te usconet minua/ pyhittäxen minua Israelin lasten edes/ ei teidän pidä

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

johdattaman tätä Canssa siihen maahan/ jonga minä heille annan. Tämä on se rijtawesi/ josta Israelin lapset rijtelit HERran cansa/ ja hän pyhitettin heisä. JA Moses lähetti sanan Cadexest Edomerein Cuningalle/ sanoden: näin sano sinun weljes Israel sinulle: Sinä tiedät caiken waewan meille tapahtunen/ Että meidän Isäm menit Egyptijn/ ja me pitkän ajan asuim Egyptis/ ja Egyptiläiset waiwaisit meitä ja meidän Isiäm. Ja me huusim HERran tygö/ ja hän cuuli meidän änem/ ja lähetti hänen Engelins/ ja wei meidän Egyptist ulos. Ja cadzo/ me olem Cadexes/ sijnä caupungis/ joca on sinun rajoillas. Anna meidän waelda sinun maas läpidze/ en me tule peldois eli wijnamäkijs/ en me myös juo wettä caiwoista/ me waellam oikiata maan tietä/ ei poiketen oikialle eikä wasemalle puolelle/ siihenasti/ cuin me tulemme sinun rajas ylidze. Edomerit sanoit heille: ei sinun pidä minun cauttani waeldaman/ taicka minä cohtan sinua miecalla. Ja Israelin lapset sanoit heille: me waellam yhteistä maan tietä/ ja jos me ja meidän carjam juowat sinun wedestäs/ nijn me sen maxam/ en me ilman mitän tahdo/ ainoastans jalcaisin waellam sen läpidze. Mutta hän sanoi: ei sinun pidä waeldaman tästä läpidze. Ja Edomerit läxit heitä watan paljolla wäellä ja wäkewällä kädellä. Ja näin estit Edomerit Israelin waeldamast heidän maans ären läpidze. Ja Israel käänsi idzens heistä pois. JA Israelin lapset läxit Cadexest ja tulit coco Canssan cansa Horin wuoren tygö. Ja HERra puhui Mosexelle ja Aaronille Horin wuorella/ Edomerein maan rajalla/ ja sanoi: Coconducen Aaron Canssans tygö/ sillä ei hänen pidä tuleman siihen maahan/ jonga minä Israelin lasten andanut olen/ että te olitta minun suulleni cowacorwaiset rijtaweden tykönä. Nijn ota sijs Aaron ja hänen poicans Eleazar/ ja wie heitä Horin wuorelle. Ja rijsu Aaronin päädä waattet puettaxes hänen poicans Eleazarin päälle/ ja Aaron pitä siellä coottaman ja cuoleman. Ja Moses teki cuin HERra hänen käski/ ja he astuit Horin wuorelle caiken Canssan nähden. Ja Moses rijsui Aaronilda hänen waattens/ ja puetti hänen poicans Eleazarin päälle. Ja Aaron cuoli wuoren cuckoldalla. Mutta Moses ja Eleazar astuit wuorelda alas. Ja cosca caicki Canssa näki Aaronin cuollexi/ itki coco Israelin huone händä colmekymmendä päiwä.

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

JA cosca Arad Cananerein Cuningas/ joca asui etelän puoles/ cuuli Israelin tullexi/ wacoitten tien cautta/ sodei hän israeli wastan/ ja wei heistä monicahtoja fangixi. Nijn lupais Israel HERralle lupauxen/ ja sanoi: jos sinä annat tämän Canssan minun käteni ala/ nijn minä kiron heidän Caupungins. Ja HERra cuuli Israelin rucouxen ja andoi heille Cananerit/ ja he kiroisit heitä ja heidän caupungeitans. Ja cudzui sen paican Horma. Sijtte menit he pois Horin wuoren tykö sitä tietä punaisen meren päin/ waeldaman Edomerein maata ymbärins. Ja Canssa suuttui matcast. Ja puhui Jumalata ja Mosesta wastan: mixi sinä toit meitä Egyptist corpeen cuoleman? Sillä ei täsä ole leipä eikä wettä/ ja meidän sielum suuttu tähän huonon ruocan. Nijn HERra lähetti Canssan secaa tuliset kärmet/ jotca Canssa purit/ nijn että paljo Canssa israelist cuoli. Nijn tulit he Mosexen tygö/ ja sanoit: me syndiä teim puhuden sinua ja HERra wastan. Rucoile HERra nämät kärmet meidän seastam ottaman pois. Moses rucoili Canssan edest. Nijn sanoi HERra Mosexelle: tee sinulles kärme/ ja nosta se merkixi ylös: ja tapahtu että se joca purtu on/ ja cadzo sen päälle/ nijn hän elä. Ja Moses teki waskikärmen/ ja nosti sen merkixi ylös/ että jos jocu kärmeildä purtin/ ja cadzatti sen waskikärmen päälle/ nijn hän jäi elämän. JA Israelin lapset läxit ja sioitit heidäns Obothijn. Ja läxit Obothist/ ja sioitit heidäns Jimijn/ Abarimin mäen tygö/ siihen corpeen joca Moabin cohdalla on itän päin. Sielä läxit he/ ja sioitit heidäns Saredin ojan tygö. Nijn he sielä menit ulos/ ja sioitit heidäns tälle puolen Arnonita/ joca corwes on/ ja tule Amorrerein maan ärist. Sillä Arnon on Moabin maan raja/ Moabin ja Amarin wälillä. Sijtä sanotan HERran sotain kirjas: Wahebi Supha ja Arnonin oja. Ja sen ojan lähde/ joca ulottu Arin asumiseen/ ja ulottu Moabiterein maan rajoin. Ja sielä läxit he caiwolle/ se on se caiwo/ josta HERra sanoi Mosexelle: coco Canssa/ minä annan heille wettä. Silloin weisais Israel tämän wirren: Nouse caiwo/ weisatca hänelle. Tämä on se caiwo/ jonga päämiehet caiwoit/ ja jonga Canssan Ruhtinat caiwoit/ opettajain ja heidän sauwains cautta. Tästä corwesta matcustit he Mathanaan. Ja Mathanast nijn Nahalielijn: ja Nahalielist nijn Bamothhijn. Ja Bamothist nijn siihen laxoon/ joca on Moabiterein maalla sen corkean

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

wuoren tykönä Pisga/ joca cadzatta corpen päin. JA Israel lähetti sanan Sihonille/ Amorrerein Cuningalle/ ja käski sano hänelle: Salli minun waelda sinun maacundas läpidze/ en minä poicke sinun peldoijs/ engä wijnamäkijs/ engä me myös juo wettä sinun caiwostas/ maantietä myöden me waellam/ sijhenasti cuin me tulem sinun maas äristä ulos. Mutta Sihon ei sallinut Israelin lasten waelda hänen maacundans läpidze/ waan cocois caiken wäkens/ ja meni Israeli wastan corpeen/ ja cuin hän tuli Jachsaan/ sodei hän Israeli wastan. Mutta Israel löi hänen miecan terällä/ ja omisti hänen maans Arnonist Jabokin asti/ ja wielä Ammonin lapsin saacka: sillä Ammonin maan äret olit wahwat. Ja näin Israel sai caicki nämät Caupungit/ ja asui caikis Amorrerein Caupungeis/ Hesbonis ja caikis hänen tyttärisäns. Sillä Hesbonin caupungi oli Sihonin Amorrerein Cuningan oma/ ja hän sodei ennen Moabiterein Cuningan cansa/ ja otti caiken hänen maans Arnonin asti. Sijtä sanan lascus sanotan: tulcat Hesbonijn/ rakendamana ja wahwistaman Sihonin Caupungi: Sillä tuli on käynyt Hesbonist ulos/ ja liecki Sihonin Caupungist. Hän on culuttanut Moabiterein Arin/ ja Arnonin corkeuden asuwaiset. Woi sinuas Moab/ sinä Camonin Canssa olet huckunut. Hänen poicans lyötin paosa/ ja hänen tyttärens wietin fangina Sihonin Amorrerein Cuningan tygö. Heidän cunnians tuli tyhjäxi/ Hesbonist nijn Dibonijn/ ja hän häwitettin Nophan asti/ joca Medbahan ulottu. Ja nijn Israel asui Amorrerein maacunnas. Ja Moses lähetti wacojat Jaeserin/ ja woitit sen tyttärinens ja omisti ne Amorrerit jotca sijnä asuit. Ja he palaisit ja menit ylöspäin sitä tietä Basanin. Nijn Og Cuningas Basanijst meni heitä wastan wäkinens/ sotiman Edreis. Ja HERra sanoi Mosexelle: älä pelkä händä: sillä minä annoin hänen sinun käsijs/ sekä hänen maacundans ja caiken Canssan/ tee hänelle nijncuin sinä Sihonille Amorrerein Cuningalle teit/ joca Hesbonis asui. Ja he löit hänen ja hänen poicans/ ja caiken hänen wäkens/ sijhenasti/ ettei yxikän eläwänä löytty/ ja omisti hänellens maacunnan.

Sijtte menit Israelin lapset siellä/ ja sioitit heidäns Moabitin kedoille/ toiselle puolelle Jordanin/ joca on Jerihon cohdalla. JA cosca Balac Ziporin poica näki caicki mitä Israel teki Amorrereille. Ja että Moabiterit sangen suurest

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

pelkäisit sitä Canssa heidän paljoudens tähden/ ja että Moabiterit hämmästyit Israelin lapsia. Ja sanoit Midianiterein wanhimille: tämä Canssa syö caicki mitä meidän ymbäristölläm on/ nijncuin härkä syö ruohot laituimelda. Ja Balac Ziporin poica oli sijhen aican Moabiterein Cuningas. Ja hän lähetti sanan Bileamille Beorin pojalle/ Pethorijn/ joca asui wirran tykönä/ hänen Canssans lasten maalla/ että he cudzuisit händä/ ja sanoisit hänelle: cadzo/ Canssa on lähtenyt Egyptist/ se peittä maan pijrin ja asetta leirins minua wastan. Tule sijs ja kiroa minulle tämä Canssa: sillä se on minua wäkwämbi/ että minä löisin händä ja maaldani carcotaisin: sillä minä tiedän/ ketä sinä siunat/ se on siunattu/ ja jota sinä kiroat/ se on kirottu. JA Moabiterein wanhimmat ynnä Midianiterein wanhimmiten cansa menit sinne: ja heillä oli noitumisen palcka kädesäns. Jahe menit Bileamin tygö/ ja sanoit hänelle Balakin sanat. Ja hän sanoi hänelle: olcat täsä yö/ nijn minä sanon teille wastauxen/ mitä HERra minulle sanowa on. Nijn olit Moabiterein päämiehet Bileamin tykönä. Ja Jumala tuli Bileamin tygö/ ja sanoi: mitkä miehet ne owat/ jotca sinun tykönäs owat. Ja Bileam sanoi Jumalalle: Balac Ziporin poica Moabiterein Cuningas lähetti heidän minun tygöni. Cadzo/ Canssa läxi Egyptist ja peittä maan. Tule sijs ja kiroa heitä minulle/ että minä woisin sotia heitä wastan ja carcotaisin heitä. Mutta Jumala sanoi Bileamille: älä mene heidän cansans/ älä myös kiroa sitä Canssa/ sillä se on siunattu. Silloin Bileam nousi warhain amulla/ ja sanoi Balakin päämiehille: mengät teidän maallen: sillä ei HERra salli minua teidän cansan menemän. JA Moabiterein päämiehet nousit ja tulit Balakin tygö/ ja sanoit: ei Bileam mene meidän cansam. Nijn lähetti Balac wielä usiammat ja jalommat päämiehet endisitä. Jotca tulduans Bileamin tygö/ sanoit hänelle: näin Balac Ziporin poica sano sinulle: älä estele tulemastas minun tygöni: Sillä minä teen sinulle suuren cunnian/ ja mitäs sanot minulle/ sen minä myös teen/ tule sijs ja kiroa minulle tämä Canssa. Nijn wastais Bileam/ ja sanoi Balakin palwelioille: jos Balac andais minulle huonens täyden hopiata ja culda en minä cuitengan HERran minun Jumalani sana käy ylidze tekemän wäähä elickä paljo. Waan olcat wielä tämä yö täsä tietäxeni mitä HERra wielä minun cansani puhuwa

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

on. Silloin Jumala tuli yöllä Bileamin tygö/ ja sanoi hänelle: ongo ne miehet tullet cudzuman sinua? nijn nouse ja mene heidän cansans: waan cuitengin mitä minä sinulle sanon/ sen pitä sinun tekemän. Nijn Bileam nousi warhain amulla/ radsasti Asins/ ja seurais Moabiterein päämiehiä. Mutta Jumalan wiha julmistui/ että hän sinne meni. Ja HERran Engeli astui tielle seisoman händä wastan. Mutta hän ajoi Asillans ja caxi nuorucaista hänen cansans. Ja Asi näki HERran Engelin seisowan tiellä ja awojoman miecan hänen kädesäns/ nijn Asi poickeis tiellä kedolle: waan Bileam löi händä tietä myöden käymän. Nijn HERran Engeli astui ahtaseen tanhuaan/ winamäen aitain waihelle/ josa aidat molemmin puolin olit. Ja cosca Asi näki HERran Engelin/ ahdisti hän idzens aita wasten/ ja likisti Bileamin jalan aita wasten/ ja sijtte hän cowemmin löi händä. Nijn HERran Engeli meni edespäin caickein ahtaimbaan paickaan/ cusa ei ollut wara poiketa oikialle eli wasemalle puolelle. Ja cuin Asi näki HERran Engelin/ laski hän Bileamin ala polwillens. Nijn Bileam sangen suurest wihastui ja löi Asia sauwallans. Silloin HERra awais Asin suun/ ja hän sanoi Bileamille: mitä minä olen rickonut sinua wastan/ että minua colmasti hosunut olet? Bileam sanoi Asille: että pilckaisit minua: josca minun kädesäni miecka olis/ nijn minä sinun tappaisin. Sanoi Asi Bileamille: engöstä minä sinun Asis ole/ jolla sinä tähän asti ajoit? olengo sijs minä ikänäns ennen nijn tehnyt sinua wastan? Hän wastais: et. Silloin awais HERra Bileamin silmät/ että hän näki HERran Engelin seisowan tiellä/ ja awojoman miecan hänen kädesäns/ ja hän cumarsi händä ja langeis caswoillens. Nijn sanoi HERran Engeli hänelle: mixi sinä jo colmasti sinun Asias hosuit? cadzos/ minä läxin sinua wastoin seisoman: sillä tämä tie on minua wastoin. Ja Asi näki minun ja poickeis jo colme erä minun edestäni/ waan jollei hän olis minun edestäni poikennut/ nijn minä nyt sinun tappaisin/ ja Asi jäis elämän. Nijn Bileam sanoi HERran Engelille: minä olen syndiä tehnyt: sillä en minä tiennyt/ että seisoit minun wastasani tiellä/ ja jollei se sinulle kelpa/ nijn minä palajan tacaperin. Ja HERran Engeli sanoi hänelle: mene nijden miesten cansa/ waan ei sinun muuta pidä puhuman/ cuin minä sinulle sanon/ ja nijn Bileam seurais Balakin päämiehiä. COsca

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

Balac cuuli Bileamin tulewan/ läxi hän händä wastan Moabiterein Caupungijn/ joca Arnonin rajois on/ heidän ärimmäisis rajoisans. Ja sanoi hänelle: engö minä sana lähettänyt sinun peräs/ cudzuman sinua? mixi sijs et sinä tullut minun tygöni? wai luulitcos/ etten minä olis sen edest sinua taitanut cunnioitta? Ja Bileam wastais händä: cadzo/ minä tulin sinun tygös/ waan cuinga minä muuta puhun/ waan sen cuin Jumala minun suuhuni anda? sen minä puhun. Ja nijn Bileam meni Balakin cansa/ ja he tulit cujaCaupungijn. Waan Balac uhrais carja ja lambaita/ ja lähetti Bileamin ja päämiesten perään/ jotca hänen cansans olit. MUtta huomenehtain otti Balac Bileamin/ ja wie hänen Baalin cuckulalle näkemän siellä Canssan äreen/ Ja Bileam sanoi Balakille: rakenna minulle tähän seidzemen Altarita/ ja anna minulle seidzemen calpeja/ ja seidzemen oinasta. Balac teki nijncuin Bileam hänelle sanoi. Ja he molemmin Balac ja Bileam uhraisit cullakin Altarilla calpein ja oinan. Ja Bileam sanoi Balakille: seiso polttouhris tykönä/ ja minä menen tuonne/ jos HERra cohta minun ja minulle tietä anda/ mitä minun sinulle sanoman pitä. Ja hän meni nopiast. Ja HERra cohtais Bileamin: mutta hän sanoi hänelle: Seidzemen Altarita minä walmistin/ ja olen jocaidzella Altarilla calpein ja oinan uhrannut. Ja HERra pani Bileamin suuhun sanat/ ja sanoi: palaja Balakin tygö/ ja puhu näin. Ja cosca hän tuli jälle hänen tygös/ cadzo/ nijn hän seiso polttouhrins tykönä caickein Moabiterein päämiesten cansa. Nijn alcoi hänen puhens/ ja sanoi: Syriast on Balac Moabiterein Cuningas minua tuottanut idän puolisilda wuorilda. Tule ja kiro minulle Jacob/ tule sadattele Israeli. Cuinga minun pitä kiroman sitä/ jota ei Jumalacan kiroa? cuinga minä sitä sadattelen/ cuin ei HERracan sadattele? Sillä wuortein cuckuloilda minä hänen kyllä curkistelen/ ja corkeuxista minä händä kyllä cadzelen/ cadzo/ se Canssa pitä asuman yxinäns/ ja ei pidä pacanain secaa luettaman. Cuca luke Jacobin tomun/ ja neljännen osan Israelin lapista? minun sielun cuolcan wanhurscasten cuolemalla/ ja minun luppun olcon nijncuin heidän loppuns. NIin sanoi Balac Bileamille: mitäs minun teet? minä tuotin sinun kiroileman minun wiholistani/ ja cadzo/ sinä siunat heitä. Hän wastais/ ja sanoi: eikö minun pidä sitä pitämän ja

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

puhuman/ cuin HERra minun suuhuni anda? Balac sanoi hänelle: tulest sijs minun cansan toiseen paickaan/ jostas hänen ärimmäisens/ ja et caickia näe/ kiro händä siellä. Ja hän wei hänen lakialle paicalle Pisgan wuoren cuckoldalle/ ja rakensi seidzemen Altarita/ ja uhrais jocaidzella Altarilla calpein ja oinan. Ja hän sanoi Balakille: seiso täsä polttouhris tykönä/ ja minä odotan tuolla. Ja HERra tuli Bileami wastan/ ja andoi hänen sanat suhuns ja sanoi: mene jällens Balakin tygö/ ja sano näin. Ja cuin hän tuli hänen tygöns jällens/ cadzo/ silloin seiso hän polttouhrins tykönä Moabiterein päämiesten cansa. Ja Balac sanoi hänelle: mitä HERra sanoi? Ja hän toi puhens edes/ ja sanoi: nouse Balac ja cuule/ käsitä corwijs mitä minä sanon/ sinä Ziporin poica. Ei ole Jumala ihminen/ että hän walhettelis/ taicka ihmisen lapsi/ että hän jotakin catuis. Pidäiskö hänen jotakin sanoman ja ei tekemän? Pidäiskö hänen jotakin puhuman ja ei täyttämän? Cadzo/ siunaman minä tänne tuotin/ minä myös siunan/ ja en taida sitä muutta. Ei nähdä waewa Jacobis/ eikä työtä Israelis. HERra hänen Jumalans on hänen tykönäns/ ja Cuningan Basuna on hänen seasans. Jumala on hänen johdattanut Egyptist/ hänen rohkeudens on nijncuin yxisarwillisen. Sillä ei yhtän welho ole Jacobis/ eikä noita Israelis: ajallans pitä sanottaman Jacobist ja Israelist: milliset ihmet Jumala teke. Cadzo/ sen Canssan pitä nouseman nijncuin nuoren Lejonin/ ja carcaman nijncuin Lejonin/ ja ei pidä hänen maata paneman siihenasti että hän saalin syö/ ja juo nijden werta/ jotca tapetut owat. NIin sanoi Balac Bileamille: ei sinun pidä kiroman eli siunaman heitä. Bileam wastais/ ja sanoi Balakille: engö minä sanonut sinulle? caicki mitä HERra minulle puhuwa on/ pitä minun tekemän. Balac sanoi hänelle: tule/ minä wien sinun toiseen paickaan/ jos Jumalalle kelpa/ että heitä kiroilisit minulle. Ja hän wei hänen Peorin wuoren cuckoldalle/ joca corpen päin on. Ja Bileam sanoi Balakille: rakenna tähän minulle seidzemen Altarita/ ja tuo seidzemen calpeia/ ja seidzemen oinasta. Balac teki nijncuin Bileam sanoi/ ja uhrais idzecullakin Altarilla calpein ja oinan. COsca Bileam näki kelpawan HERralle/ että hän siunais Israeli/ ei mennyt hän pois nijncuin ennen edzimän welhoutta/ waan käänsi caswons corpen

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

päin. Nosti silmäns ja näki Israelin sioittanen heidän sucucundans jälkeen: Ja Jumalan hengi tuli hänen päällens. Ja hän alcoi puhens/ ja sanoi: näitä sano Bileam Beorin poica/ näitä sano se mies/ jonga silmät awatut owat: Näitä sano se/ joca cuule Jumalan puhet/ se joca sen caickiwaldian ilmoituxet näke/ joca lange ja hänen silmäns awatan. Cuinga caunit owat sinun majas Jacob ja sinun asumas Israel? Nijn cuin ojat lewitetän/ nijncuin Krydimaat wirran wieres/ nijncuin majat jotca HErra pane ylös/ nijncuin Cedripuu weden tykönä. Weden pitä wuotaman hänen ämbäristäns/ ja hänen siemenens tule suurexi wedexi. Hänen Cuningans pitä oleman corkiamman Agagi/ ja hänen waldacundans pitä corgotettaman. Jumala johdatti hänen Egyptist/ hänen rohkeudens on nijncuin yxisarwillisen/ hänen pitä nielemän pacanat hänen wiholisens/ ja heidän luuns murendaman/ ja nuolillans ambuman läpidze. Hän pani maata nijncuin Lejoni ja nijncuin nuori Lejoni. Cuca tohti herättä händä? Siunattu olcon se/ joca sinua siuna/ kirottu olcon se/ joca sinua kiroa. Silloin Balakin wiha julmistui Bileami wastan/ ja löi käsiäns yhten/ ja sanoi hänelle: minä cudzuin sinun kiroman minun wiholisiani. Ja cadzo/ sinä jo colmasti siunaisit heitä. Mene matcas/ sinne custas tullut olet. Minä ajattelin cunnioitta sinua/ waan HErra on sen cunnian estänyt sinulda. Bileam sanoi hänelle: engö minä sanonut sinun sanansaattailles/ cuins lähetit minun tygöni? Jos Balac andais minun huonens täyden hopiata ja culda/ en minä cuitengan HErran sana käy ylidze tekemän hywä eli paha minunmielen jälkeen. Waan mitä HErra sanoi/ sen pitä minun myös sanoman. Ja cadzo/ cosca minä menen Canssani tygö/ nijn tule minä neuwon sinua/ mitä tämä Canssa sinun Canssalles tekewä on wijmeisellä ajalla. JA hän alcoi puhens/ ja sanoi: näin sano Bileam Beorin poica/ näin sano se mies/ jonga silmät awatut owat. Sen sano se joca cuule Jumalan puhen/ ja se jolla ylimmäisen tieto on/ joca näke caickiwaldian ilmestyxen/ joca lange ja hänen silmäns awatan. Minä saan nähdä hänen/ mutta en nyt/ minä curkistelen händä/ waan en läsnä. Tähti nouse Jacobist/ ja waltica tule Israelist. Ja muserta Moabin Ruhtinat/ ja häwittä caicki Sethin lapset. Hän woitta Edomin/ ja Seir tule wiholistens wallan ala/ waan Israel

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

saa voiton. Jacobist tule hallidzia/ ja häwittä mitä tähteixi jäänyt on Caupungeist. Ja cuin hän näki Amalechiterit/ alcoi hän puhens ja sanoi: Amalech ensimmäinen pacanain seas/ waan wijmeiseldä sinä peräti häwitetän. Ja cosca hän näki Keniterit/ alcoi hän puhens/ ja sanoi: sinun asumises on wahwa/ ja sinä teit sinun pesäs callioon. Waan sinä Cain poltetan/ cosca Assur wie sinun fangina pois. Ja hän alcoi taas puhens/ ja sanoi: Ah cuca elä silloin/ cosca Jumala näitä teke? Ja hahdet Chitimist hucuttawat Assurin ja Eberin. Waan hän idze myös hucku. Ja Bileam nousi ja meni matcaans/ ja tuli siallens jällens/ ja Balac myös meni maatcaans.

JA Israel asui Sittimis/ ja Canssa rupeis tekemän huorin Moabiteritten tytärten cansa: Jotca cudzuit Canssan epäjumalittens uhrille/ ja Canssa söit ja cumarsit epäjumalitans. Ja Israel yhdisti idzens BaalPeorin cansa: nijn HERran wiha julmistui Israelis. Ja HERra sanoi Mosexelle: ota caicki Canssan päämiehet/ ja hirtä heitä HERralle Auringota wastan/ että HERran wihan julmuus käättäisin Israelist pois. Ja Moses sanoi Israelin Duomareille: jocainen tappacon hänen wäkens/ jotca BaalPeorin cansa owat idzens yhdistänet. JA cadzo/ yxi mies Israelin lapsist tuli/ ja toi weljeins secaa Midianiterin waimon Mosexen ja caiken Canssan nähden/ jotca itkit seuracunnan majan owen edes. Cosca Pinehas Eleazarin poica sen näki/ papin Aaronin pojan poica/ nousi hän Canssan keskeldä/ ja otti keihän käteens. Ja meni sen Israelin miehen jälken huorahuoneseen/ ja pisti heidän molemmat sekä Israelin miehen/ että waimon wadzasta läpidzen/ nijn rangaistus lackais jällens Israelin lapsilda. Ja sijnä rangaistuxes surmattin nejläcolmattakymmendä tuhatta. Ja HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Pinehas Eleazarin poica/ papin Aaronin pojan poica/ on kääändänyt minun julmudeni pois Israelin lasten päaldä/ hänen kijwaudesans minun tähteni/ etten minä minun kijwaudesani hucuttanut Israelin lapsia. Sentähden sano: cadzo/ minä annan hänelle minun rauhani lijton. Ja hänellä ja hänen siemenelläns pitä oleman ijancaickisen pappeuden lijton/ että hän oli kijwas Jumalan tähden/ ja sowitti Israelin lapset. Ja sen Israelin miehen nimi/ joca sen Midianiterin waimon cansa lyötin/ oli Simri Salun poica/ Simeonin Isäin

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

huonen päämies. Mutta Midianiterin waimon nimi/ joca myös lyötin/ oli Casbi Zurin tytär/ joca sucucunnan päämies oli/ Midianiterein seas. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Wahingoitcat Midianitereitä ja lyökät heitä: Sillä he owat teille wahingota tehnet heidän cawaluxillans/ jonga he teille tehnet owat Peorin cautta/ ja heidän sisarens Casbin cansa/ sen Midianiterin päämiehen tyttären/ joca lyötin rangaistuxen päiwänä Peorin tähden. JA rangaistuxen jälkeen/ puhui HERra Mosexelle ja Eleazarille/ papin Aaronin pojalle/ sanoden: Lue coco Israelin lasten joucko cahdestkymmenest wuodest ja sen ylidze/ heidän Isäns huonesta/ caicki cuin sotaan Israelis kelpawat. Ja Moses ja pappi Eleazar puhuit heidän cansans Moabin kedoilla Jordanin tykönä Jerihota wastan/ sanoden: Ne jotca owat cahdenkymmenen wuotiset ja sen ylidze/ nijncuin HERra oli käskenyt Mosexelle ja Israelin lapsille/ jotca Egyptist lähtenet olit. RUBen Israelin esicoinen. Nämät olit Rubenin lapset: Hanoch/ josta Hanochiterin sucucunda tule: Pallu/ josta Palluiterin sucucunda tule: Hezron/ josta Hezroniterin sucucunda tule: Charmi/ josta Charmiterin sucucunda tule. Nämät owat Rubenin sucucunnat. Ja heidän lucuns colmewijdettäkyymmendä tuhatta/ seidzemensata ja colmekymmendä. Mutta Pallun poica oli Eliab. Ja Eliabin poica oli Nemuel Dathan ja Abiram. Nämät owat Dathan ja Abiram/ jotca cudzuttin Canssasta/ jotca asetit heidäns Mosest ja Aaronita wastan Corahn eriseuras/ cosca he asetit heitäns HERra wastan. Ja maa awais suuns/ ja nieli heidän Corahn cansa/ cosca se eriseura cuoli/ ja cosca myös tuli söi wijsikymmendä miestä colmatta sata/ ja tulit merkixi. Waan Corahn lapset ei cuollet. SIMEONIN lapset heidän sucucunnisans. Nemuel/ hänestä Nemueliterin sucucunda tule: Jamin/ hänestä Jaminiterin sucucunda tule: Jachin/ hänestä Jachiniterin sucucunda tule: Serah/ hänestä Serahiterin sucucunda tule: Saul/ hänestä Sauliterin sucucunda tule: Nämät owat Simeonin sucucunnat/ caxicolmattakymmendä tuhatta ja caxisata. GADIN lapset heidän sucucunnisans. Siphon/ hänestä Siphoniterin sucucunda tule: Haggi/ hänestä Haggiterin sucucunda tule: Suni/ hänestä Suniterin sucucunda tule: Osni/ hänestä Osniterin sucucunda tule: Eri/ hänestä Eriterin sucucunda tule:

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

Arod/ hänestä Aroditerin sucucunda tule: Ariel/ hänestä Arieliterin sucucunda tule: Nämät owat Gadin lasten sucucunnat/ heidän lucuns neljäkymmendä tuhatta ja wijsisata. JUdan lapset Ger ja Onan/ jotca molemmat cuolit Canaan maalla. Ja Judan lapset heidän sucucunnisans olit nämät: Sela/ häestä Selaniterin sucucunda tule: Perez/ hänestä Pereziterin sucucunda tule. Serah/ hänestä Serahiterin sucucunda tule: Mutta Perezin lapset olit/ Hezron/ hänestä Hezroniterin sucucunda tule: Hamul/ häestä Hamuliterin sucucunda tule: Nämät owat Judan sucucunnat/ heidän lucuns cuusicahdexattakymmendä tuhatta ja wijsisata. ISascharin lapset heidän sucucunnisans/ Thola/ hänestä Tholaiterin sucucunda tule: Phua/ hänestä Phuaiterin sucucunda tule: Jasub/ hänestä Jasubiterin sucucunda tule: Simron/ hänestä Simroniterin sucucunda tule. Nämät owat Isascharin sucucunnat/ heidän lucuns neljäseidzemettäkymmendä tuhatta ja colmesata. SEbulonin lapset heidän sucucunnisans/ Sered/ hänestä Serediterin sucucunda tule: Elon/ hänestä Eloniterin sucucunda tule: Jahel/ hänestä Jaheliterin sucucunda tule. Nämät owat Sebulonin sucucunnat/ heidän lucuns/ cuusikymmendä tuhatta ja wijsisata. JOsephin lapset heidän sucucunnisans/ Manasse ja Ephraim. Manassen lapset olit Machir/ hänestä tule Machiriterin sucucunda. Machir sijtti Gileadin/ hänestä tule Gileaditerin sucucunda. Nämät owat Gileadin lapset/ Hieser/ hänestä tule Hieseriterin sucucunda: Helek/ hänestä tule Helekiterin sucucunda. Asriel/ hänestä tule Asrieliterin sucucunda: Sichem/ hänestä tule Sichemiterin sucucunda. Smida/ hänestä tule Smiditerin sucucunda: Hopher/ hänestä tule Hopheriterin sucucunda. Mutta Zelaphehad oli Hopherin poica/ ja ei hänellä ollut poikia/ mutta ainoastans tyttäriä/ joiden nimet owat: Mahela/ Noa/ Hagla/ Milcha ja Thirza. Nämät owat Manassen sucucunnat/ heidän lucuns oli caxicuudettakymmendä tuhatta ja seidzemen sata. Ephraimin lapset heidän sucucunnisans/ Suthelah/ hänestä tule Suthelahiterin sucucunda: Becher/ hänestä tule Becheriterin sucucunda: Thahan/ hänestä tule Thahaniterin sucucunda. Waan Suthelan lapset olit Eran/ hänestä tule Eraniterin sucucunda. Nämät owat Ephraimin lasten sucucunnat/ heidän lucuns oli

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

caxineljättäkymmendä tuhatta ja wijsisata. Nämät owat Josephin lapset heidän sucucunnisans. BENjaminin lapset heidän sucucunnisans/ Bela/ hänestä Belaiterin sucucunda tule: Asbel/ hänestä Asbeliterin sucucunda tule: Ahiram/ hänestä tule Ahiramiterin sucucunda. Supham/ hänestä tule Suphamiterin sucucunda: Hupham/ hänestä tule Huphamiterin sucucunda. Mutta Belan lapset olit Ard ja Naeman/ näistä tule Arditerin ja Naemaniterin sucucunda. Nämät owat Benjaminin lapset heidän sucucunnisans/ heidän lucuns wijsiwijdettäköymmendä tuhatta ja cuusisata. DANin lapset heidän sucucunnisans/ Suham/ hänestä tule Suhamiterin sucucunda. Nämät owat Danin lapset heidän sucucunnisans. Ja olit caicki yhten Suhamiterin sucucunda/ neljäseidzemettäköymmendä tuhatta ja neljäsata. ASSerin lapset heidän sucucunnisans/ Jemna/ hänestä tule Jemniterin sucucunda: Jeswi/ hänestä tule Jeswiterin sucucunda: Brija/ hänestä tule Brijterin sucucunda. Mutta Brijan lapset olit Heber/ hänestä tule Hebriterin sucucunda: Melchiel/ hänestä tule Melchieliterin sucucunda. Ja Asserin tytär cudzuttin Sarah. Nämät owat Asserin lasten sucucunnat/ heidän lucuns colmecuudettäköymmendä tuhatta ja neljäsata. Nephtalin lapset heidän sucucunnisans/ Jaheziel/ hänestä tule Jahezieliterin sucucunda: Guni/ hänestä tule Guniterin sucucunda. Jezer/ hänestä tule Jezeriterin sucucunda: Sillem/ hänestä tule Sillemiterin sucucunda. Nämät owat Nephtalin sucucunnat/ heidän lucuns wijsiwijdettäköymmendä tuhatta ja neljäsata. Tämä on Israelin lasten lucu/ cuusikerta satatuhatta ja yxi tuhat/ seidzemensata ja colmekymmendä. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Näille sinun pitä maan jacaman perimyxexi/ nimein lugun jälkeen. Monelle pitä sinun paljo andaman perimisexi/ ja harwemmille wäheemmän/ jocaidzelle pitä annettaman perimys heidän lucuns jälkeen. Cuitengin arwalla pitä teidän maan jacaman/ ja heidän Isäins sucucundain nimein jälkeen pitä heidän perimän. Arwalla sinun pitä jacaman heidän perimisens/ sen jälkeen cuin heitä monda ja harwat owat. JA tämä myös on Lewitain lucu heidän sucucunnisans/ Gerson/ hänestä Gersoniterin sucucunda: tule Cahat/ hänestä Cahatiterin sucucunda tule: Merari/ hänestä Merariterin sucucunda

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

tule. Nämät owat Lewin sucucunnat/ Libniterin sucucunnat/ Hebroniterin sucucunnat/ Maheliterin sucucunnat/ Musiterin sucucunnat/ Corahtiterin sucucunnat. Cahat sijtti Amramin. Ja Amramin emändä cudzuttin Jochebedixi Lewin tytär/ joca hänelle oli syndynyt Egyptis/ ja hän synnytti Amramille hänen miehellens pojat/ Aaronin ja Mosexen/ ja heidän sisarens MirJamin. Mutta Aaronille oli syndynyt Nadab/ Abihu/ Eleazar ja Ithamar. Joista Nadab ja Abihu cuolit/ cosca he uhraisit muucalaista tulda HErran edes. Ja heidän lucuns oli colmecomattakymmendä tuhatta/ caicki miehenpuolet/ cuucauden wanhast ja sen ylidzen/ jotca ei ollet luetut Israelin lasten secan: sillä ei heille annettu perimista Israelin lasten seas. Tämä on Israelin lasten lucu/ jotca Moses ja Pappi Eleazar luit Moabin kedoilla/ Jordanin tykönä Jerihota wastan. Joiden seas ei yhtän ollut sijtä lugusta/ cosca Moses ja Pappi Aaron luit Israelin lapset Sinain corwes: Sillä HERra oli sanonut heille: että heidän piti totisest cuoleman corwes/ ja ei yxikän jäänyt heistä elämän/ waan Caleb Jephunnen poica/ ja Josua Nunin poica.

NIin Zelaphehadin tyttäret tulit edes Hepherin pojan/ Gileadin pojan/ Machirin pojan/ Manassen pojan/ Manasse sugust/ Josephin pojan/ ja nämät olit hänen tyttärens nimet: Mahela/ Noa/ Hagla/ Milcha ja Tirza. Ja he astuit Mosexen ja papin Eleazarin/ ja päämiesten/ ja caiken Canssan eteen/ seuracunnan majan owen edes/ ja sanoit: Meidän Isäm cuoli corwes/ ja ei hän ollut sijnä joucos/ jotca metelin nostit Corahn capinas HERra wastan/ mutta on synnisäns cuollut. Ja ei ollut hänellä poikia. Mixi meidän Isäm nimen pitä tuleman sugustans pois/ waicka ei hänellä ollut yhtän poica? andacat myös meille osa meidän Isäm weljein seas. Ja Moses tuotti heidän asians HERRan eteen. Ja HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Zelaphehadin tyttäret owat oikein puhunet: sinun pitä myös perindöosan heille andaman/ heidän Isäns weljein seas/ ja saattaman heidän Isäins perimisen heille. Ja puhu Israelin lapsille/ sanoden: jos jocu cuole ilman pojata/ nijn teidän pitä hänen perimisens andaman hänen tyttärillens. Jollei hänellä ole tyttäritä/ nijn teidän pitä sen perimisen hänen weljeillens andaman. Ja jollei hänellä ole

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

weljiä/ nijn teidän pitä sen andaman hänen sedillens. Jollei hänellä ole setiä/ nijn teidän pitä sen andaman hänen lähimmäiselle sugullens/ joca hänen lähimmäinen langons on hänen sugustans/ että hän sen omista. Tämä pitä oleman Israelin lapsille sääty ja oikeus/ nijncuin HERra on Mosexelle käskenytt. JA HERra sanoi Mosexelle: astu Abarimin wuorelle/ ja cadzo siellä sitä maata/ cuin minä Israelin lasten annan. Ja cosca sinä sen nähnyt olet/ nijn pitä sinun coconduman Canssas tygö/ nijncuin sinun weljeskin Aaron coottu on: Sillä ettet te ollet minun sanalleni cuuliaiset Zinnin corwes Canssan torues/ cosca teidän minua pyhittämän piti weden cautta heidän edesäns. Se on rijtawesi Cadexes/ Zinnin corwes. Ja Moses puhui HERralle sanoden: HERra/ caiken hengen lihan Jumala/ asettacan yhden miehen Canssan päälle. Joca heidän edelläns käwis ulos ja sisälle/ ja weis heitä ulos ja sisälle/ ettei HERran Canssa olis nijncuin lambat ilman paimenda. JA HERra sanoi Mosexelle: ota Josua Nunin poica sinun tygös/ joca on mies josa hengi on/ ja pane sinun kätes hänen päällens. Ja aseta händä papin Eleazarin ja coco Canssan eteen/ ja käske hänelle heidän silmäins edes. Ja pane sinun cunnias hänen päällens/ että caicki Canssa Israelin lapsist olisit hänelle cuuliaiset. Ja hänen pitä papin Eleazarin eteen astuman/ hänen pitä kysymän neuwo hänen edestäns walkeuden säädüllä HERran edes: ja hänen suuns jälken pitä käymän ulos ja sisälle/ sekä hänen että Israelin lapset hänen cansans/ ja coco seuracunda. Moses teki nijncuin HERra hänelle käski/ ja otti Josuan ja asetti hänen papin Eleazarin ja coco seuracunnan eteen: Ja laski kätens hänen päällens/ ja käski hänelle nijncuin HERra oli Mosexelle puhunut.

JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Käske Israelin lapsille/ ja sano heille: minun leipäuhrin/ joca minun uhrin on makiaxi hajuxi/ pitä teidän pitämän ajoillans/ nijn että te sen minulle uhratte. Ja sano heille: nämät owat ne uhrin cuin teidän pitä uhraman HERralle: wirhittömät wuosicunnaiset caridzat/ jocapäiwä caxi/ jocapäiwäisexi polttouhrixi. Yxi caridza amulla ja toinen ehtona. Sijhen kymmenes osa Ephast sämbyläjauhoja ruocauhrixi secoitetut surwotulla öljyllä neljäs osa Hinnist. Se on jocapäiwäinen polttouhri/ jota te

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

Sinain wuorella uhraisitte/ makian hajun tulexi HERralle. Nijn myös sen juomauhrin jocaidzelle caridzalle neljannen osan Hinnist. Ja se pitä uhrattaman Pyhä/ wäkewästä wijnasta HERralle. Sen toisen caridzan pitä sinun walmistaman ehtona/ nijncuin amullisen ruocauhrin ja juomauhrin/ makian hajun tulexi HERralle. MUtta Sabbathin päiwänä caxi wirhitöindä wuosisunnaista caridzata/ ja caxi kymmenestä sämbyläjauhoja/ secoitettuna löjyllä ruocauhrin/ ja sen juomauhri. Tämä on joca Sabbathin polttouhri/ paidzi sitä jopäiwäistä polttouhria juomauhrinens. Waan ensimmäisnä päiwänä teidän Cuustanna/ pitä teidän uhraman HERralle polttouhrin/ caxi nuorta calpeja/ yhden oinan/ seidzemen wuosisunnaista wirhitöindä caridzata. Ja aina colme kymmenestä sämbyläjauhoja ruocauhrin/ secoitettu öljyllä jocaidzelle calpeille/ ja caxi kymmenestä sämbyläjauhoja ruocauhrin/ öljyllä secoitettu jocaidzelle oinalle. Ja aina kymmenes sämbyläjauhoja ruocauhrin/ öljyllä secoitettu jocaidzelle caridzalle/ se on makian hajun tuli HERralle. Ja heidän juomauhrin pitä oleman puoli Hinnist wijna/ calpeille/ colmannes Hinnist oinalle/ neljannes Hinnist caridzalle. Se on polttouhri joca Cuucaudella ymbäri ajastajan. Tähän pitä möys walmistettaman cauris syndiuhri HERralle/ paidzi jocapäiwäistä polttouhria juomauhrinens. MUtta neljäntenä toistakymmendenä päiwänä ensimmäisellä Cuulla on Pääsiäinen HERralle. Ja wijdendenä toistakymmendenä päiwänä sijtä Cuusta on juhla. Seidzemen päiwä pitä syötämän happamatoinda leipä. Ensimmäinen päiwä pitä cudzuttaman pyhäxi/ että te tuletta cocoon/ ei yhtän orjan työtä pidä teidän silloin tekemän. Ja teidän pitä uhraman HERralle polttouhria caxi nuorta calpeja/ yhden oinan/ seidzemen wuosisunnaista wirhitöindä caridzata. Heidän ruocauhrin cansa colme kymmenestä sämbyläjauhoja/ öljyllä secoitettua jocaidzelle calpeille/ ja caxi kymmenestä oinalle. Ja aina yhden kymmenexen jocaidzelle nijstä seidzemestä caridzasta. Sijhen myös caurin syndiuhri/ teitä sowittaman. Ja teidän pitä sen tekemän huomeneltain ilman sitä polttouhri/ joca jocapäiwäinen polttouhri on. Tällä tawalla pitä teidän nijnä jocaidzena seidzemenä päiwänä uhraman leipä makian hajun tulexi HERralle/ paidzi jocapäiwäistä polttouhria

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

juomauhrinens. Ja seidzemes päiwä pitä cudzuttaman pyhäxi teidän seasan/ että te tuletta cocoon/ ei yhtäkän orjan työtä pidä teidän silloin tekemän. Ja utisen päiwänä/ cosca te uhratte sitä utta ruocauhria HERralle/ cosca teidän wijckon owat culunet/ pitä pyhäxi cudzuttaman/ että te tuletta cocoon/ ei yhtäkän orjan työtä pidä teidän silloin tekemän. Ja teidän pitä uhraman makian hajun tulexi HERralle caxi calpeja/ yhden oinan ja seidzemen vuosicunnaista caridzata/ Heidän ruocauhrinens/ colme kymmenestä sämbyläjauhoja secoitettu öljyllä/ jocaidzelle calpeille/ caxi kymmenestä oinalle. Ja aina kymmenexen cullakin caridzalle nijstä seidzemestä caridzast. Ja caurin teitä sowittaman. Tämän pitä teidän tekemän/ paidzi jocapäiwäistä polttouhria/ ruocauhrinens/ wirhittömät pitä ne oleman. Nijn myös heidän juomauhrins.

ENsimäinen päiwä seidzemennellä cuucaudella pitä teidän seasan cudzuttaman pyhäxi/ että te tuletta cocoon/ ei yhtän orjan työtä pidä teidän silloin tekemän/ se on teidän Basunan päiwä. Ja teidän pitä uhraman polttouhria makiaksi hajuxi HERralle/ nuoren calpein/ oinan ja seidzemen vuosicunnaista wirhitöindä caridzata. Nijn myös heidän ruocauhrins colme kymmenestä sämbyläjauhoja/ öljyllä secoitettua calpeille/ caxi kymmenestä oinalle. Ja yhden kymmenexen jocaidzelle caridzalle nijstä seidzemestä caridzast. Ja caurin syndiuhrixi teitä sowittaman. Paidzi sen Cuucauden polttouhria ja ruocauhria/ ja paidzi jocapäiwäistä polttouhria/ ruocaurinens ja juomauhrinens/ heidän säätyyns jälkeen makian hajun tulexi HERralle. KYmmenes päiwä tällä seidzemennellä Cuucaudella/ pitä myös teidän seasan cudzuttaman pyhäxi/ että te tuletta cocoon/ ja teidän pitä waiwaman teidän ruumistan/ ja ei yhtän työtä silloin tekemän. Waan teidän pitä uhraman polttouhria makiaksi hajuxi HERralle nuoren calpein/ oinan ja seidzemen vuosicunnaista wirhitöindä caridzata/ Ynnä heidän ruocauhrins cansa/ colme kymmenestä sämbyläjauhoja/ secoitettua öljyllä/ calpeille/ caxi kymmenestä oinalle. Ja kymmenen jocaidzelle caridzalle nijstä seidzemestä caridzast. Sijhen caurin syndiuhrixi/ paidzi sowittamisen syndiuhria ja jocapäiwäistä polttouhria/ ruocauhrinens ja juomauhrinens.

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

Widestoistakymmenes päivä seidzemennellä Cuucaudella pitää cudzuttaman pyhäxi teidän seasan/ että te tuletta cocoon/ ei mitän orjan työtä pidä teidän silloin tekemän/ ja teidän pitää pyhä pitämän HERralle ne seidzemen päivä. Ja teidän pitää uhraman polttouhria makian hajun tulexi HERralle/ colmetoistakymmendä nuorta calpeja/ caxi oinasta neljätoistakymmendä vuosicunnaista wirhitöindä caridzata. Heidän ruocauhreins cansa/ colmekymmenestä sämbyläjauhoja/ secoitetut öljyllä/ jocaidzelle niistä colmesttoistakymmenest calpeista/ caxi kymmenestä cullengin niistä cahdesta oinasta. Ja kymmenexen idzecullengin/ niistä neljättoistakymmenest caridzast. Sijhen myös cauris syndiuhrixi/ paidzi jocopäiwäistä polttouhria/ ruocauhrinens ja juomauhrinens. TOisna päivänä/ caxitoistakymmendä nuorta calpeja/ caxi oinasta/ neljätoistakymmendä vuosicunnaista wirhitöindä caridzata/ Ruocauhrinens ja juomauhrinens/ calpeille/ oinaille ja caridzoille/ heidän lucuns ja säätyns perästä. Sijhen myös caurin syndiuhrixi/ paidzi jocopäiwäistä polttouhria/ ruocauhrinens ja juomauhrinens. Colmandena päivänä/ yxitoistakymmendä calpeja/ caxi oinasta/ neljätoistakymmendä vuosicunnaista wirhitöindä caridzata/ Ruocauhrinens ja juomouhrinens/ calpeille/ oinaille ja caridzoille/ jocaidzelle heidän lucuns ja säätyns jälkeen. Sijhen myös caurin syndiuhrixi/ paidzi jocopäiwäistä polttouhria/ ruocauhrinens ja juomauhrinens. Neljäntenä päivänä/ kymmenen calpeja/ caxi oinasta/ neljätoistakymmendä vuosicunnaista wirhitöindä caridzata/ Ruocauhrinens ja juomauhrinens/ calpeille/ oinaille ja caridzoille/ heidän lucuns ja säätyns jälkeen. Sijhen caurin syndiuhrixi/ paidzi jocopäiwäistä polttouhria/ ruocauhrinens ja juomauhrinens. Wijdendenä päivänä/ yhdexän calpeja/ caxi oinasta/ neljätoistakymmendä vuosicunnaista wirhitöindä caridzata/ Ruocauhrinens ja juomauhrinens/ calpeille/ oinaille ja caridzoille/ heidän lucuns ja säätyns jälkeen. Sijhen myös caurin syndiuhrixi/ paidzi jocopäiwäistä polttouhria/ ruocauhrinens ja juomauhrinens. Cuudendena päivänä/ cahdexan calpeja/ caxi oinasta/ neljätoistakymmendä vuosicunnaista wirhitöindä caridzata/ Ruocauhrinens ja juomauhrinens/ calpeille/ oinaille ja caridzoille/ heidän

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

lucuns ja säätyns jälkeen. Sijhen myös caurin syndiuhrixi/ paidzi jocapäiwäistä polttouhria/ ruocauhrinens ja juomauhrinens. Seidzemendenä päiwänä/ seidzemän calpeja/ caxi oinasta/ neljätoistakymmendä vuosicunnaista wirhitöindä caridzata/ Ruocauhrinens ja juomauhrinens/ calpeille/ oinaille ja caridzoille/ heidän lucuns ja säätyns jälkeen. Sijhen myös caurin syndiuhrixi/ paidzi jocapäiwäistä polttouhria/ ruocauhrinens ja juomauhrinens. Cahdexas päiwä pitä oleman seuracunnan cocouspäiwä/ ei yhtän orjan työtä teidän pidä silloin tekemän. Ja teidän pitä uhraman polttouhria/ makian hajun tulexi HERralle/ calpein/ oinan ja seidzemen vuosicunnaista wirhitöindä caridzata/ Ruocauhrinens ja juomauhrinens/ calpeille/ oinaille ja caridzoille/ heidän lucuns ja säätyns jälkeen. Sijhen myös caurin syndiuhrixi/ paidzi jocapäiwäistä polttouhria/ ruocauhrinens ja juomauhrinens. Nämät teidän pitä tekemän HERralle teidän juhlapäiwinän/ paidzi sitä cuin te mielellän lupatte/ ja hywällä tahdollan annatte polttouhrixi/ ruocauhrixi/ juomauhrixi/ ja kijtosuhrixi.

JA Moses sanoi Israelin lapsille/ caicki ne mitä HERra hänelle käskenyt oli. JA Moses puhui Israelin sucucundain päämiehille/ sanoden: tämä on se cuin HERra käski. Jos mies HERralle lupa eli wanno walan/ sitoden hänen sieluns/ ei pidä hänen tekemän sanans turhaxi/ waan caiken sen täyttämän/ cuin hänen suustans lähtenyt on. Jos waimo lupa HERralle sitoden idzens/ ollesans wielä hänen Isäns huones hänen nuorudesans. Ja hänen Isäns cuule hänen lupauxens/ ja hänen sieluns sitomuxen/ ja hänen Isäns on äneti sijhen/ nijn hänen lupauxens ja sieluns sitomuxen pitä wahwan oleman. Mutta jos hänen Isäns kieldä sen sinä päiwänä/ jona hän sen cuule/ nijn hänen lupauxens ja sieluns sitomuxen ei pidä wahwan oleman: Ja HERra on hänelle armolinen/ että hänen Isäns on kieldänyt. Jos hänellä on mies/ ja hän on luwannut/ taicka hänen suustans lähte/ jolla hänen sieluns sidotan. Ja hänen miehens cuule sen/ ja on äneti sijhen sinä päiwänä/ nijn pitä hänen lupauxens ja sieluns sitomuxen oleman wahwan. Mutta jos hänen miehens sen kieldä häneldä/ sinä päiwänä jona hän sen cuule/ nijn hän pääse lupauxestans/ ja sijtä cuin hänen suustans lähtenyt on/ jolla hän sieluns

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

sitoi/ ja HERra on hänelle armolinen. LESken ja hyljätyn lupaus/ ja caicki jolla he sieluns sitowat/ pitä heildä täytettämän/ Mutta jos hän lupa eli sieluns sito walallans miehens huones/ Ja mies cuule sen/ ja on äneti siihen/ ja ei kiellä sitä/ nijn pitä caiken sen lupauxen ja sielun sitomuxen oleman wahwan. Jos hänen miehens teke sen tyhjäxi/ sinä päiwänä jona hän sen cuule/ nijn caicki cuin hänen suustans on lähtenyt/ lupaman ja sitoman hänen sieluans/ ei pidä oleman wahwan: sillä hänen miehens on sen tehnyt tyhjäxi/ ja HERra on hänelle armolinen. Ja caicki lupauxet ja walat jotca sitowat waiwaman ruumista/ pitä hänen miehens elickä wahwistaman/ elickä tekemän tyhjäxi. Mutta jos hänen miehens on äneti siihen/ päiwästä nijn päiwään/ nijn hän wahwista caicki hänen lupauxens ja hänen sieluns sotimuxet/ että hän on äneti ollut sinä päiwänä/ jona hän sen cuuli. Ja jos hän jälist sen otta tacaperin/ sijttecuin hän sen cuuli/ nijn pitä hänen candaman hänen wäärydens. Nämät owat ne säädyt cuin HERra on käsenyt Mosexelle/ miehen ja waimon wälillä/ Isän ja tyttären wälillä/ cosca hän on wielä nuori hänen Isäns huones.

JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Costa Midianitereille Israelin lasten puolesta/ ja coco sijtte idzes sinun Cansas tygö. Nijn Moses puhui Canssalle/ sanoden: hangitcat teistän miehet sotaan Midianitereitä wastan/ että he costaisit Midianitereille HERran puolest. Jocaidzest sucucunnast tuhannen/ nijn että te lähetät sotaan caikista Israelin sucucunnista. Ja he otit Israelin tuhannist/ joca sucucunnast tuhannen/ nijn että he hangidzit sotaan caxitoistakymmendä tuhatta. Ja Moses lähetti heidän sotaan tuhannen jocaidzest sucucunnast/ ynnä Pinehan papin Eleazarin pojan cansa/ ja pyhät aset/ ja myös riemu Basunat heidän kädesäns. Ja he sodit Midianitereitä wastan/ nijncuin HERra oli Mosexelle käsenyt/ ja löit cuoliaksi caiken miehenpuolen. Nijn löit he myös Midianiterein Cuningat lyötyden cansa/ nimittäin: Ewin/ Rekemin/ Zurin/ Hurin/ ja Reban/ wijsi Midianiterein Cuningast. Bileamin Beorin pojan löit he myös miecalla. Mutta Israelin lapset otit fangixi Midianiterein waimot/ heidän lapsens ja caicki heidän eläimens/ ja caicki heidän carjans/ ja ryöstit caiken heidän hywydens. Ja poltit caicki

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

heidän Caupungins ja asumisens/ ja caicki heidän linnans. Ja he otit heidän saalins/ ja caicki cuin otettapa oli/ sekä ihmiset että eläimet. Ja weit ne Mosexen ja papin Eleazarin eteen/ ja caiken Israelin lasten seuracunnan eteen/ nimittäin/ fangit ja otetut eläimet/ ja ryöwätyt calut/ leirijn Moabiterein kedolle/ joca on Jordanin tykönä Jerihon cohdalla. Ja Moses/ ja pappi Eleazar/ ja caicki seuracunnan päämiehet menit heitä wastan leiristä. JA Moses wihastui sodan päämiestän päälle/ jotca olit sadan ja tuhannen päällä/ jotca sijtä sodan joucosta tulit. Ja Moses sanoi heille: ettekö te ole caickia waimoja jättänet elämän? Cadzo/ eikö ne kääändänet Israelin lapsia Bileamin neuwost syndiä tekemän HERra wastan Peorin asias/ ja rangaistus tuli HERran Canssan päälle. Nijn sijs cuoliaksi lyökät caicki miehenpuoli lasten seas/ ja caicki waimot/ cuin miehen tundenet owat/ ja maannet tykönä. Mutta caicki waimonpuoli/ jotca ei ole miestä tundenet/ eikä maannet miesten tykönä/ sallicat elä teidän edesän. Ja maatca ulcona leiristä seidzemen päiwä/ caicki joca jongun lyönyt on/ eli lyötyn sattunut/ että te puhdistatte teitän colmandena ja seidzemendenä päiwänä/ ynnä nijden cansa/ jotca te fangixi otitte. Ja caicki waattet/ ja caicki nahcacalut/ ja caicki jotca wuohen carwoista tehdyt owat/ ja caicki puuastiat pitä teidän puhdistaman. Ja pappi Eleazar sanoi sotajoucolle/ jotca sodas ollet olit: tämä on laki/ jonga HERra on käskenyt Mosexelle. Cullan/ hopian/ wasken/ raudan/ tinan ja blyjyn/ Ja caicki/ cuin tulen kärsi/ pitä teidän käyttämän tulen läpidze/ ja puhdistaman ne/ että se prijscotuswedellä kirckaxi tule. Mutta caicki se joca ei tulta kärsi/ pitä teidän käyttämän weden läpidze. Ja teidän pitä pesemän waattenne seidzemendenä päiwänä/ nijn te tuletta puhtaxi/ sijtte teidän pitä tuleman leirijn. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Lue fangittuiden saalis sekä ihmisist että eläimist/ sinä ja pappi Eleazar/ ja ylimmäiset Isät Canssast. Ja anna heille puoli/ jotca sotaan menit ja sotinet owat/ ja toinen puoli coco seuracunnalle. Ja sinun pitä ylöndämän HERralle sotamiehistä jotca sodas olit/ aina wijdestä sadasta yhden sielun/ ihmisist/ eläimist/ Aseist ja lambaist. Sijtä puolest osast/ cuin heidän tuli/ pitä sinun sen ottaman ja andaman papille Eleazarille/ ylönnyxexi HERralle.

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

Waan sijtä puolest/ cuin Israelin lasten tuli/ pitä sinun aina wijdestkymmenest ottaman yhden cappalen/ ihmisist/ carjast/ Aseist ja lambaist/ ja caikist eläimist/ ja sinun pitä ne andaman Lewitaille/ jotca wartioidzewat HErran maja. Ja Moses ja pappi Eleazar teit/ nijncuin HERRa oli käskenyt Mosexelle. Ja se saaliscalu cuin jäänyt oli/ sijtä cuin sotawäki ryöstänyt oli/ oli cuusisata tuhatta/ ja wijsi cahdexattakymmendä tuhatta lammasta. Caxi cahdexattakymmendä tuhatta nauta. Yxi seidzemettäkymmendä tuhatta Asia. Waimowäke jotca ei ole miestä tundenet/ eikä maannet tykönä/ oli caxi neljättäkymmendä tuhatta sielua. Ja sen puolen joca heidän tuli/ jotca sodas ollet olit/ lucu oli: colmesata tuhatta/ seidzemen neljättäkymmendä tuhatta/ ja wijsisata lammasta. Sijtä tuli HERRalle cuusisata/ wijsi cahdexattakymmendä lammasta. Nijn myös cuusi neljättäkymmendä tuhatta nauta/ ja sijtä HERRalle caxi cahdexattakymmendä. Nijn myös colmekymmendä tuhatta/ ja wijsisata Asia/ ja sijtä tuli HERRalle yxi seidzemettäkymmendä. Nijn myös ihmisten sieluja/ cuusitoistakymmendä tuhatta sielua/ ja nijstä tuli Herralle caxi neljättäkymmendä. Ja Moses andoi sen HERRan ylönnyshuonon papille Eleazarille/ nijncuin HERRa oli hänelle käskenyt. Mutta sijtä toisesta puolesta/ cuin Moses Israelin lapsille jacanut oli sotamiehildä/ Nimittäin/ sen puolen cuin seuracunnalle tuli/ oli colmesata tuhatta/ seidzemen neljättäkymmendä tuhatta/ ja wijsisata lammasta. Cuusi neljättäkymmendä tuhatta nauta. Colmekymmendä tuhatta ja wijsisata Asia. Ja cuusitoistakymmendä tuhatta ihmisten sielua. Ja Moses otti sijtä puolest osast/ joca Israelin oli/ aina yhden cappalen wijdestkymmenest/ sekä eläimist että ihmisist/ ja andoi sen Lewitaille/ jotca wartioidzit HERRAN maja/ nijncuin HERRa oli Mosexelle käskenyt. JA ne jotca päämiehet olit sotawäestä tuhandein päällä/ nimittäin/ tuhannen ja sadan päällä/ ne menit Mosexen tygö. Ja he sanoit hänelle: sinun palwelias owat lukenet sotajoucon/ jotca meidän allam olit/ ja ei sijtä yhtäkän puutu. Sentähden me tuomme HERRalle lahjoja/ senjälken cuin cukin löynnyt on/ cullaisia caluja/ käädyjä/ rannerengaita/ sormuxia/ corwarengaita/ seppeleitä/ että meidän sielum sowitettaisin HERRan edes.

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

Nijn Moses ja pappi Eleazar otit heildä cullan caickinaisisa cappaleisa. Ja caicki ylönnyshrin celda/ jonga he HERralle uhraisit/ oli cuusitoistakymmendä tuhatta/ seidzemensata ja wijsikymmendä Sicli/ päämiehildä tuhannen ja sadan päällä. Sillä sotawäki oli ryöwännyt idzecukin edestäns. Ja Moses ja pappi Eleazar otit cullan päämiehildä jotca olit tuhannen ja sadan päällä/ ja he weit sen seuracunnan majaan/ Israelin lapsille muistoxi HERran eteen.

RUBenin ja Gadin lapsilla oli sangen paljo carja/ ja cosca he näit Jaesarin ja Gileadin maan/ että se oli sowelias carjan laiduin. Nijn he tulit ja puhuit Mosexelle/ ja papille Eleazarille/ ja Canssan päämiehille/ sanoden: Se maa Atroth/ Dibon/ Jaeser/ Nimra/ Hesbon/ Eleale/ Sebam/ Nebo ja Beon. Jonga HERra oli lyönyt Israelin Canssan edes/ on sowelias carjalle/ ja meillä sinun palwelioillas on carja. Ja he wielä sanoit: jos me olemme armon löytänet sinun edesäs/ nijn anna sinun palwelioilles tämä maa omaxi/ ja nijn en me mene Jordanin ylidze. Moses sanoi Rubenin ja Gadin lapsille: pidäiskö teidän weljen menemän sotaan/ ja teidän pidäis tähän jäämän? Mixi te käännätte Israelin lasten sydämet/ ettei heidän pidäis menemän ylidze/ siihen maahan/ jonga HERra heille anda. Nijn teit myös teidän Isän/ cosca minä lähetin heidän Cades Barneast wacoiman tätä maata. Ja cuin he tulit Escolin wirran tygö/ ja näit maan/ käänsit he Israelin lasten sydämet/ nijn ettei he siihen maahan tahtonet mennä/ jonga HERra heille tahdoi anda. Ja HERran wiha julmistui sinä päiwänä/ ja hän wannoi/ sanoden: Tämä Canssa joca Egyptist lähtenyt on/ cahdenkymmenen vuoden wanhast ja sen ylidze/ ei suingan pidä näkemän sitä maata/ ionga minä Abrahamille/ Isaachille ja Jacobille wannonut olen/ ettei he minua uscollisest seurannet. Paidzi Calebi Jephunnen Kesiniterin poica/ ja Josua Nunin poica: sillä he uscollisest seuraisit HERra. Nijn HERran wiha julmistui Israelis/ ja laski heidän menemän corpeen sinne ja tänne/ neljäxikymmenexi wuodexi/ siihenasti cuin caicki se sucucunda huckui/ joca HERra wastan paha tehnyt oli. Ja cadzo/ te olette nosnet teidän Isäin siaan/ syndisten joucko/ lisämän wielä HERran wihan julmutta Israeli wastan. Sillä jos te teitän käännätte hänestä pois/ nijn hän

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

anda teidän enemmän aica wijpyä corwesa/ ja nijn te hucutate caiken tämän Canssan. Nijn he käwit edes/ ja sanoit: me rakennam ainoastans tähän pihatoita meidän carjallem/ ja Caupungeita meidän lapsillem. Mutta me hangidzem käymän Israelin lasten edellä/ siihenasti että me johdatam heitä sioillens/ waan meidän lapsem owat nijsä wahwois Caupungeis maan asuwaisten tähden. En me myös palaja cotia päin/ siihenasti että Israelin lapset idzecukin saawat perindöns. Sillä en me tahdo heidän cansans periä sillä puolen Jordanin/ waan meidän perindöm olcon tällä puolella Jordania itän päin. Moses sanoi heille: jos te tämän teette/ että te hangidzet teidän sotaan HERran edes. Nijn mengät HERran edellä Jordanin ylidze/ jocainen cuin teistä hangittu on/ siihenasti että te ajatte caicki wiholiset pois hänen caswons edestä. Ja maa tule HERran edes alemmaisexi/ sijtte pitä teidän palajaman jäl lens/ ja oleman wiattomat HERran ja Israelin edes/ ja nijn tämä maa on teidän oman HERran edes. Mutta jos et te nijn tee/ cadzo/ nijn te ricotte HERra wastan/ ja teidän pitä tundeman teidän rioxen/ josa hän käsittä teidän. Nijn rakendacat sijs Caupungeita teidän lapsillen/ ja pihatoita teidän carjallen/ ja tehkät nijncuin te sanoitte. Gadin ja Rubenin lapset sanoit Mosexelle: sinun palwelias tekewät nijncuin minun Herran on käsenyt. Meidän lapsem/ emändäm/ tawaram ja caicki meidän carjam pitä jäämän Gileadin Caupungijn. Mutta me sinun palwelias lähdem caicki yhdes joucos hangittuna sotaan HERran edes/ nijncuin minun Herran sanonut on. NIin Moses käski heidän puolestans pappia Eleazarit/ ja Josua Nunin poica/ ja Israelin lasten sucucundain ylimmäisiä Isiä. Ja sanoi heille: jos Gadin ja Rubenin lapset menewät teidän cansan Jordanin ylidze/ caicki hangittuna sotaan HERran edes/ ja te saatte caiken maan alan/ nijn andacat heille Gileadin maa omaksi. Waan jousei he mene hangittuna teidän cansan/ nijn pitä heidän perimän teidän cansan Canaan maalla. Gadin ja Rubenin lapset wastaisit/ ja sanoit: nijncuin HERra on puhunut sinun palwelioilles/ nijn me teem. Me menem hangittuna HERran edes Canaan maalle/ ja omistam meidän perindöösam tällä puolella Jordanin. Nijn Moses andoi Gadin ja Rubenin lapsille/ ja puolelle Manassen sucucunnalle Josephin pojan/ Sihonin

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

Amorrerein waldacunnan/ Ja Oggin Basanin Cuningan waldacunnan/ caiken heidän maans Caupungeinens/ jotca nijsä maan äris ymbärillä olit. Ja Gadin lapset rakensit Dibonin/ Atharothin/ Aroerin. Atrothin/ Sophanin/ Jaesarin/ Jegabehanin. Bethnimran ja Betharan/ wahwat Caupungit ja pihatot. Rubenin lapset rakensit Hesbonin/ Elealenin/ Kiriathaimin. Nebon/ BaalMeonin/ ja muutti nimet/ ja Sibaman/ ja annoit nijlle Caupungeille nimet/ cuin he rakensit. Ja Machirin Manassen pojan lapset menit Gileadijn ja voitit sen/ ja ajoit ulos caicki Amorrerit/ jotca siellä asuit. Nijn Moses andoi Machirille Manassen pojalle Gileadin/ ja hän asui siellä. Mutta Jair Manassen poica meni/ ja woitti heidän maan kyläns/ jotca hän cudzui Jairin kylixi. Meni myös Nobah/ ja woitti Knathin tyttärinens/ ja hän cudzui sen Nobahxi/ nimestäns.

NÄmät owat Israelin lasten matcuxtuxet/ jotca läxit Egyptin maalda/ jouckoinens Mosexen ja Aaronin cautta. Ja Moses kirjotti heidän matcuxtuxens/ nijncuin he matcuxtut HERran käskyn jälkeen. Ja nämät owat heidän matcuxtuxens cuin he matcuxtut. Ja matcuxtut Ramesest wijdendenätoistakymmendenä päiwänä ensimmäisnä Cuccautena toisna päiwänä Pääsiäisest/ corkian käden cautta/ caickein Egyptiläisten nähden. Ja Egyptiläiset hautaisit esicoisens/ jotca HERra heidän seasans lyönyt oli: sillä HERra oli myös rangaisnut heidän jumalitans. Cosca Israelin lapset olit waeldanet Ramesest/ nijn he sioitit idzens Suchotthijn. Ja matcuxtut Suchothist/ ja sioitit idzens Ethamijn/ joca on corwen ärellä. Ja he matcuxtut Ethamist/ ja pysännyit Hahirothin laxoon/ joca on BaalZephonin päin/ ja sioitit idzens Migdolin cohdalle. Ja he matcuxtut Hahirothist/ ja käwit meren läpidze haman corpen/ ja matcuxtut colme päiwäcunda Ethamin corwes/ ja sioitit idzens Maraahn. Ja he matcuxtut Marahst ja tulit Elimijn/ siellä oli caxitoistakymmendä lähdettä ja seidzemenkymmendä palmupuuta/ ja sioitit idzens siellä. Ja he matcuxtut Elimist/ ja sioitit idzens punaisen meren tygö/ Ja he matcuxtut punaisen meren tykö/ ja sioitit idzens Sinnin corpeen. Ja he matcuxtut Sinnin corwest/ ja sioitit idzens Daphcaan. Ja he matcuxtut Daphcast/ ja sioitit idzens Alus. Ja he matcuxtut Alust/ ja sioitit idzens

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

Raphidimijn/ ja sijnä ei ollut Canssalla wettä juoda. Ja he matcustit Raphidimist/ ja sioitit idzens Sinain corpeen. Ja he matcustit Sinain corwest/ ja sioitit idzens himohaudoille. Ja he matcustit himohaudoilda/ ja sioitit idzens Hazerothijn. Ja he matcustit Hazerothist/ ja sioitit idzens Rithmaan. Ja he matcustit Rithmast/ ja sioitit idzens Rimon Parezij. Ja he matcustit Rimon Parezest/ ja sioitit idzens Libnaan. Ja he matcustit Libnast/ ja sioitit idzens Rissaan. Ja he matcustit Rissast/ ja sioitit idzens Kehelathan. Ja he matcustit Kehelathast/ ja sioitit idzens Sapherin wuorelle. Ja he matcustit Sapherin wuorelda/ ja sioitit idzens Haradaan. Ja he matcustit Haradast/ ja sioitit idzens Makehelothijn. Ja he matcustit Makehelothist/ ja sioitit idzens Tahathijn. Ja he matcustit Tahathist/ ja sioitit idzens Tarahn. Ja he matcustit Tarahst/ ja sioitit idzens Mitcaan. Ja he matcustit Mitcast/ ja sioitit idzens Hasmonaan. Ja he matcustit Hasmonast/ ja sioitit idzens Moserothijn. Ja he matcustit Moserothist/ ja sioitit idzens BneJaeconijn. Ja he matcustit BneJaeconist/ ja sioitit idzens Horgidgadijn. Ja he matcustit Horgidgast/ ja sioitit idzens Jathbathan. Ja he matcustit Jathbathast/ ja sioitit idzens Abronaan. Ja he matcustit Abronast/ ja sioitit idzens Ezeongaberijn. Ja he matcustit Ezeongaberist/ ja sioitit idzens Zinnin corpeen/ se on/ Cades. Ja he matcustit Cadexest/ ja sioitit idzens Horin wuorelle/ joca on Edomin maan rajoilla. Sijnä meni pappi Aaron Horin wuorelle/ HERran käskyn jälkeen/ ja cuoli siellä neljäntenäkymmendenä wuotena/ sijttecuin Israelin lapset olit lähtenet Egyptin maalda/ ensimmäisnä päiwänä wijdennestä Cuusta/ Sadan ja colmencolmattakymmendä wuotisna. Ja Arad Cananerein Cuningas/ joca asui etelän päin Canaan maalla/ cuuli että Israelin lapset tullet olit. Ja he matcustit Horin wuorelda/ ja sioitit idzens Salmonaan. Ja he matcustit Salmonast/ ja sioitit idzens Phunonijn. Ja he matcustit Phunonist/ ja sioitit idzens Obothijn. Ja he matcustit Obothist/ ja sioitit idzens Iгимijn/ lähes Abarimi/ Moabiterein rajoille. Ja he matcustit Iгимist/ ja sioitit idzens Dibon Gadijn. Ja he matcustit Dibon Gadist/ ja sioitit idzens Almon Diblataimijn. Ja he matcustit Almon Diblataimist/ ja sioitit idzens Abarimin wuorelle Nebon cohdalle. Ja he matcustit Abarimin wuorelda/ ja sioitit idzens Moabiterein

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

kedolle/ Jordanin tygö Jerihota wastan. Ja he sioitit idzens Jordanin tygö hamast BethJesimothist nijn AbelSittimijn Moabiterein kedolle. JA HERra puhui Mosexelle/ Moabiterein kedolla/ Jordanin tykönä/ Jerihon cohdalla/ sanoden: Puhu Israelin lapsille/ ja sano heille: cosca te oletta tullet Jordanin ylidze Canaan maalle/ Nijn teidän pitä caicki sen maan asuwaiset teidän edestän ajaman pois/ ja caicki heidän padzans/ ja waletut cuwans hucuttaman/ ja caicki heidän corkeudens häwittämän. Ja nijn teidän pitä maan asuwaiset ajaman ulos/ ja asuman siellä: sillä teille olen minä maan andanut omistaxen sen. Ja teidän pitä maan jacaman arwalla sucuin keskenä/ joita usiambi on/ nijlle pitä teidän enämbi andaman/ joita vähembi on/ nijlle vähemmän/ cuin arpa lange cullengin/ nijn pitä hänen sen ottaman/ teidän Isäin sucucundain jälkeen pitä teidän perimän. Mutta joldeica te maan auswaisia aja ulos teidän edestän/ nijn pitä ne jäänet oleman teille nijncuin orjantappurat teidän silmisän/ ja keihäs teidän kyljesän/ ja pitä ahdistaman teitä sillä maalla cusa te asutta. Nijn tapahtu/ että minä teen nijn teille/ cuin minä aiwoin heille tehdä.

JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: kāske Israelin lapsille/ ja sano heille: Canaan maalle tulduan pitä sillä maalla/ joca teille perimisexi lange Canaan maalla/ oleman hänen rajans. Etelän puoli pitä rupeman Zinnin corwesta Edomin tykö/ nijn että teidän rajan etelän päin/ pitä oleman suolaisen meren ärestä/ joca itän päin on. Ja että raja pitä ulottuman eteläst haman Acrabimin/ ja käymän Zinnin läpidze/ ja rajat merest haman Cades Barneaan/ ja ulottuman Adarin kylään/ ja käymän Asmonin läpidze. Ja ojendaman idzens Asmost Egyptin wirtan asti/ ja sen loppu olcan meresä. Mutta raja länden päin/ pitä oleman tämä: nimittäin/ suuri meri pitä oleman teidän maan äri länden päin. Raja pohjan päin pitä oleman tämä: teidän pitä mittaman suurest merest haman Horin wuoren asti. Ja Horin wuoresta mittaman/ siihenasti että Hamatthijn tullan/ nijn että hänen loppuns on Zebadan rajas. Ja sen rajan loppu nijn Ziphron/ ja sen loppu olcon Enanin kylän tykönä. Se olcon teidän rajan pohjan päin. Ja pitä myös mittaman teidän rajan itän päin Enanist nijn Zephamaahan. Ja se raja mengän alaspäin

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

Zephamaast Ribla Ainin asti idän puoleen. Sijtte juoscan alaspäin/ ja mengän Cinerethin meren siwua idän puoleen. Ja tulcan Jordanin päin/ nijn että sen loppu olcon suolainen meri. Sen pitä oleman teidän maan rajoinens/ ymbärins. JA Moses käski Israelin lapsille/ ja sanoi: tämä on maa/ jonga teidän pitä jacaman keskenän arwalla/ jonga HERra käski anda nijlle yhdexälle sucucunnalle/ ja sille puolelle sucucunnalle: Sillä Rubenin lasten sucucunda/ heidän Isäns huonen jälkeen/ ja se puoli Manassen sucucunda/ owat jo ottanet heidän osans. Nijn owat ne caxi sucucunda/ ja se puoli sucucunda saanet heidän perindöosans/ tällä puolen Jordanin Jerihon cohdalle/ itän päin. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Nämät owat miesten nimet/ jotca maan pitä jacaman teidän keskellän/ pappi Eleazar ja Josua Nunin poica. Sijhen pitä myös teidän ottaman päämiehet jocaidzest sucucunnast maata jacaman. Ja nämät owat miesten nimet/ Caleb Jephunnen poica Judan sucucunnast. Samuel Amihudin poica/ Simeonin sucucunnasta. Elidad Chislon poica/ BenJaminin sucucunnast. Buchi Jaglin poica/ Danin lasten sucucunnan päämies. Haniel Ephodin poica/ Josephin lapsist/ Manassen sucucunnan päämies. Kemuel Siphtan poica/ Ephraimin lasten sucucunnan päämies. Elizaphan Parnachin poica/ Sebulonin lasten sucucunnan päämies. Palthiel Asan poica/ Isascharin lasten sucucunnan päämies. Ahihud Selomin poica/ Asserin lasten sucucunnan päämies. Pedahel Amihudin poica/ Nephtalin lasten sucucunnan päämies. Nämät owat ne cuin HERra käskenyt on/ Israelin lasten perindöosa jacaman Canaan maalla.

JA HERra puhui Mosexelle/ Moabiterein kedoilla/ läsnä Jordania Jerihon cohdalla/ sanoden: kärke Israelin lasten anda Lewitaille Caupungeita asuaxens heidän perimisestäns/ nijn myös esicaupungit ymbärins Caupungeita andacat Lewitaille. Että he asuisit Caupungeis/ ja pitäisit heidän carjans/ tawarans ja caickinaiset eläimens esicaupungeis. Esicaupungein lawius cuin teidän pitä andaman Lewitaille/ pitä oleman tuhannen kynärät Caupungin muurist ulos caicki ymbärins. Nijn teidän pitä mittaman Caupungista idän puolel caxi tuhatta kynärätä: ja etelän puolel caxi tuhatta

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

kynärätä/ ja lännen puolel caxi tuhatta kynärätä/ ja pohjan puolel caxi tuhatta kynärätä/ että Caupungi keskellä olis. Se pitä oleman heidän esicaupungins. JA nijden Caupungein seas cuin te annatte Lewitaille/ pitä teidän andaman cuusi wapat Caupungit/ että se joca jongun cuoliaxi lyö/ pakenis nijhin. Wielä päälisxi pitä teidän andaman/ heille caxiwijdetäkymmendä Caupungita. Nijn että caickians Caupungeita cuin te annatte Lewitaille/ tule cahdexan wijdetäkymmendä/ esicaupungeinens. Ja pitä heille annettaman enämbi nijldä/ joilla paljo on Israelin lasten seas/ ja vähembi nijldä/ joilla vähembi on/ idzecukin hänen perimisens jälkeen/ joca hänelle jaettu on/ pitä andaman Lewitaille Caupungit. JA HERra puhui Mosexelle/ sanoden: Puhu Israelin lapsille/ ja sano heille: tulduan Jordanin ylidze Canaan maalle/ Pitä teidän walidzeman Caupungeita/ jotca wapat Caupungit oleman pitä/ joihinga se paetcan/ cuin jongun tapaturmast cuoliaxi lyö. Ja pitä sencaltaiset wapat Caupungit oleman teidän seasan/ weren costaitten tähden ettei tappajan pidä cuoleman/ siihenasti/ että hän coco seuracunnan oikeuden edes on seisonut. Ja ne Caupungit/ cuin teidän andaman pitä/ pitä oleman cuusi wapata Caupungita. Colme pitä teidän andaman tälle puolen Jordanin/ ja colme Canaan maalle. Ne owat ne cuusi wapat caupungita. Sekä Israelin lapsille/ että muucalaisille ja huonecundaisille teidän seasan/ että sinne pakenis/ cucaikänäns jongun sielun tapaturmast lyö. JOca jongun cuoliaxi lyö raudalla/ nijn että hän cuole/ hän on miehen tappaja/ Ja pitä totisest cuoleman. Paisca hän jongun kiwellä (jolla cuoletetta taitan) nijn että hän sijtä cuole/ nijn hän on miehen tappaja/ ja pitä totisest cuoleman. Lyö hän händä puulla (jolla taitan cuoletetta) nijn että hän cuole/ hän on miehen tappaja ja pitä totisest cuoleman. Weren costajan pitä miehen tappajan andaman cuoletta/ cohdatesans hänen. Jos hän syöxä hänen wihast/ taicka paisca hänen päällens jotakin petoxella/ nijn että hän cuole. Taicka wihast lyö händä kädelläns/ nijn että hän cuole/ nijn pitä hänen totisest cuoleman/ joca hänen löi: sillä hän on miehen tappaja. Weren costaja pitä tappaman hänen cohdatesans hänen. Mutta jos hän syöxä hänen tapaturmast ilman wihata/

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

taicka heittä jotakin hänen päällens tapaturmast/ Taicka heittä kiwellä händä tietämätä (josta mies cuole/ ja ei sitä nähnyt) nijn että hän cuole/ ja ei ole hän hänen wihamiehens/ ja hänelle myös ei mitäkän paha suonut/ Nijn pitä Canssan duomidzeman täsä asias lyöjän ja weren costajan wälillä. Ja Canssan pitä wapahtaman miehen tappajan weren costajan käsistä andaden hänen tulla wapaan Caupungijn jällens/ johonga hän pakeni/ ja siellä pitä hänen oleman ylimmäisen papin cuoleman asti/ joca pyhällä öljyllä woideldu on. Jos miehen tappaja mene hänen wapan Caupungins rajain ylidze/ johonga hän paennut on/ Ja weren costaja löytä hänen ulcona wapan Caupungins rajoista/ ja lyö hänen cuoliaksi/ nijn ei pidä hänen sen wereen syypää oleman: Sillä hänen piti wapas Caupungisans oleman ylimmäisen papin cuoleman asti/ ja ylimmäisen papin cuoleman jälkeen tuleman perindö maallens jällens. Nämät pitä oleman teille ja teidän lapsillen oikeudexi/ caikisa teidän asumasioisan. Miehen tappaja pitä tapettaman cahden suun todistuxest/ yxi todistaja ei pidä sielua wastan todistaman cuolemaan. Ja ei teidän pidä ottaman yhtäkän hinda miehen tappajan hengen edest: sillä hän on wicapää cuolemaan/ mutta hänen pitä totisest cuoleman. Ja ei pidä teidän yhtäkän hinda ottaman sildä/ cuin wapan Caupungijn paennut oli/ nijn että hän tule jällens asuman maallens/ siihenasti että pappi cuole. Ja älkät saastuttaco maata/ josa te asutte/ sillä se joca wereen wicapää on/ hän saastutta maan/ ja maa ei taita puhdistetta werestä siihen wuodatetusta/ muutoin mutta hänen werens cautta/ joca sen wuodattanut on. Älkätte saastuttaco maata/ josa te asutte/ josa myös minä asun: sillä minä olen HERra/ joca asun Israelin lasten seas.

JA ylimmäiset Isät/ Gileadin lasten sugust/ Machirin pojan/ joca oli Manassen poica/ Josephin lasten sugusta/ käwit edes/ ja puhuit Mosexen ja Israelin lasten ylimmäisten Isäin päämiesten edes/ Ja sanoit: Herra/ HERra käski jacaman maan Israelin lapsille arwalla/ perittäwäxi. Ja sinä minun Herran olet käsenyt HERran cautta/ meidän weljem Zelaphehadin perimyxen anda hänen tyttärillens. Jos jocu Israelin sugusta otta heitä emännäxens/ nijn tule meidän Isäin perimys vähemmäxi/ ja nijn paljon cuin

NELJÄS MOSEXEN KIRJA

he saawat/ tule sen sugun perimyksen tygö/ cuhunga he tulewat/ ja nijn tule meidän perimysem arpa wähetysi. Cosca Israelin lasten ilowuosi tule/ nijn tule heidän perindöösans sen sugun perimyxeen/ johonga he tulewat/ nijn tule meidän Isäim perimys wähetysi/ nijn paljo cuin he saawat. NIin käski Moses Israelin lapsille HERran käskyn jälkeen/ ja sanoi: Josephin lasten sucu on oikein puhunut. Tämä on se cuin HERra käske Zelaphehadin tyttärille/ ja sano: huolcan kellengä he tahtowat/ cuitengin nijn/ että he huolewat Isäns sucucunnan langoudesta. Ettei Israelin lasten perimys langeis yhdestä sugusta nijn toiseen: sillä jocainen Israelin lasten seas pitä rippuman kijnni heidän Isäins sucucunnan perimykses. Ja caicki tyttäret/ joilla perimys on Israelin lasten sugus/ pitä huoleman hänen Isäns sugun langolle/ että jocainen Israelin lasten seas pitäis Isäns perimyksen. Ja ettei yxi perindöosa langeis yhdestä sucucunnasta toiseen/ mutta jocainen ppsykön omas perimyksesäns/ Israelin lasten sucuain seas. Nijn cuin HERra käski Mosexelle/ nijn teit Zelaphehadin tyttäret. Mahela/ Tirza/ Haghla/ Milca/ Noa/ ja huolit oman Isäns weljein lapsille. Manassen lasten sugusta/ Josephin pojan/ nijn pysyi heidän perimyxsens silläns langoudesans/ ja heidän Isäns sucucunnas. Nämät owat ne käskyt ja oikeudet/ joita HERra Mosexen cautta käski Israelin lapsille Moabiterein kedoilla/ Jordanin tykönä/ Jerihon cohdalla.

Wijdes Mosexen Kirja

Nämät owat ne sanat/ cuin Moses puhui coco Israelille/ tuolla puolen Jordanin corwes/ sillä kedolla punaisen meren cohdalla/ Paranin/ Tophelin/ Labanin/ Hazerothin ja Disahabin waihel. Yxitoistakymmendä päiwäcunda Horebist/ sitä tietä Seirin wuoren cautta/ nijn Cades Barnean asti. Ja se tapahtui neljäntenäkymmendenä vuonna/ ensimmäisnä päiwänä/ yhdellä toistakymmenellä Cuucaudella/ nijn puhui Moses Israelin lapsille/ caicki cuin HERra hänen käski heille puhua. Sijttecuin he olit lyönet Sihonin Amorrerein Cuningan/ joca Hesbonis asui/ nijn myös Oggin Basanin Cuningan joca

WIJDES MOSEXEN KIRJA

Astarothis ja Edreis asui. Sillä puolen Jordanin/ Moabiterein maalla/ rupeis Moses selittämän tätä lakia/ ja sanoi: HERra meidän Jumalam puhui meille Horebin wuorella/ sanoden: te oletta jo kyllä cauwan ollet tällä wuorella. Käändäkät teitän ja mengät matcan Amorrerein wuorelle/ ja caickein heidän läsnä asuwaistens tygö/ kedoilla/ wuorella ja laxos etelän päin/ ja meren satamoin päin/ Canaan maalle ja Libanon wuorelle/ haman sen suuren Phratin wirran tygö. Cadzo/ minä annoin teille maan/ joca on teidän edesän/ mengät ja omistacat se/ nijncuin HERra teidän Isillen/ Abrahamille/ Isaachille ja Jacobille wannoi/ andaxens sen heille ja heidän siemenellens heidän jälkens. NIin minä sanoin teille silloin: en minä woi yxinäni canda teitä. Sillä HERra teidän Jumalan on lisännyt teitä/ nijn että te tänäpäin oletta nijn monda/ cuin tähdet taiwas (HERra teidän Isäin Jumala lisätkön teitä wielä monda tuhatta kerta enä/ ja siunatcon teitä/ nijncuin hän teille sanonut on) Cuinga minä yxinäni woin canda sencaltaisen waiwan/ cuorman ja rijdan teidä. Walitca teistän toimelliset ja ymmärtäwäiset miehet/ jotca teidän sugustan tutut owat/ ja minä asetan heitä teidän päämiehixen. Nijn te wastaisitte minulle/ sanoden: se on hywä asia/ jostas puhut tehdäxes. Nijn otin minä ne ylimmäiset teidän sugustan/ toimelliset ja tutut miehet/ ja asetin teille päämiehixi/ tuhannen/ sadan/ wijdenkymmenen ja kymmenen päälle/ ja wircamiehixi teidän sucucunnisan. Ja minä käskin teidän duomareillen silloin/ sanoden: cuulcat teidän weljejän/ ja duomitca oikein jocaidzen miehen/ ja hänen weljens ja muucalaisten waihella. Ei teidän pidä cadzoman yhdengän muodon jälkeen duomios/ waan cuulcat nijn sitä piendä/ cuin suurtakin/ ja älkät peljätkö kenengän muoto: sillä duomio on Jumalan. Waan jos jocu asia on teille rascas/ nijn andacat minulle tiettäwäxi sitä cuullaxeni. Näin käskin minä teitä siihen aican/ caikist cuin teidän tekemän piti. NIin me läxim Horebista/ ja waelsimme caiken se corwen läpidze (joca on suuri/ ja hirmuinen/ nijncuin te nähnet oletta) sillä tiellä Amorrerein wuoren tygö/ nijncuin HERra meidän Jumalan meille käskenynt oli/ ja tulimme CadesBarneaan. Nijn sanoin minä teille: te olette tullet Amorrerein wuorelle/ jonga HERra meidän Jumalan anda meille. Cadzo sitä

WIJDES MOSEXEN KIRJA

maata sinun edesäs/ jonga HERra sinun Jumalas sinulle andanut on/ mene ja omista se sinulles/ nijncuin HERra sinun Isäis Jumala sinulle sanonut on/ älä pelkä/ älä myös hämmästy. Ja te tulitta caicki minun tygöni/ ja sanoitte: lähettäkäm miehet meidän edelläm wacoiman maata/ ja meille sana saattaman/ cuta tietä me sinne menem/ ja ne Caupungit/ joihinga meidän menemän pitä. Se minulle kelpais/ nijn otin minä caxitoistakymmendä miestä teidän seastan/ jocaidzesta sucucunnasta yhden. Cosca ne menit matcaans/ ja waelsit mäille/ ja tulit Escolin wirran tygö/ nijn wagoit he sen. Ja otit maan hedelmäst cansans/ ja toit meille andaden meille wastauxen jäl lens/ ja sanoit: maa on hywä/ jonga HERra meidän Jumalam meille anda. Mutta et te tahtonet mennä sinne/ waan olitte wastahacoiset HERRAN teidän Jumalan sanalle. Ja napsitte teidän majoisan/ ja sanoitte: HERra on meille wihainen/ ja on tuonut Egyptin maalda andaxens meitä Amorrerein käsijn/ hucutetta. Cuhunga me menem? meidän weljem owat peljättänet meidän sydämem/ sanoden: se Canssa on suurembi ja corkeambi meitä/ ja ne Caupungit owat suuret ja wahwat/ ulottuwaiset taiwaseen/ olemma me myös nähnet siellä Enakin lapset. Ja minä sanoin teille: älkät peljästykö/ älkät myös hämmästykö heitä: Sillä HERra teidän Jumalan käy teidän edellän/ ja soti teidän edestän/ nijncuin hän myös tehnyt on Egyptis teille teidän silmäin edes. Ja corwes/ josa sinä olet nähnyt/ cuinga HERra sinun Jumalas on sinun candanut/ nijncuin Isä canda poicans/ caikella sillä tiellä/ jota te waeldanet oletta/ siihenasti cuin te tälle paicalle tulitte. Waan et te sijtä lucua pitänet/ uscoa HERran teidän Jumalan päälle. Joca käwi teidän edellän/ osottaman leirin paicka/ yöllä tulesa/ osottaden teille tietä cuin te käwitte/ ja päiwällä pilwes. Cosca HERra cuuli teidän huuton/ wihastui hän ja wannoi/ sanoden: Ei yxikän tästä pahasta sucucunnasta pidä näkemän sitä hywä maata/ josta minä olen wannonut/ andaxeni heidän Isillens. Paidzi Calebi Jephunnen poica/ hän näke sen/ hänelle minä annan sen maan/ jonga päällä hän astunut on/ ja myös hänen lapsillens/ että hän uscollisest seurais HERra. Ja HERra wihastui myös minulle teidän tähten/ ja sanoi: et sinäkän sinne tule. Waan Josua Nunin poica sinun palwelias hän tule/

WIJDES MOSEXEN KIRJA

wahwista händä: sillä hänen pitä jacaman Israelin perimyxen. Ja teidän lapsen/ jotca te sanoitte saalixi tulewan/ ja teidän poican/ jotca ei tänäpänä tiedä hywä eli paha/ he sinne tulewat/ ja minä annan sen heildä omistetta. Waan teitin palaitcat ja mengät corpeen/ sitä tietä punaisen meren päin. NIin te wastaisit ja sanoitta minulle: me olem rickonet HERra wastan/ me menem ja sodim/ nijncuin HERra meidän Jumalam meille käskenyt on. Cosca te sijs walmit olitta/ jocainen sotaaseinens/ ja pyydittä mennä wuorelle. Sanoi HERra minulle: sano heille/ ettei he mene sinne/ eikä myös sodi: sillä en minä ole teidän cansan/ ettet te lyödäis teidän wiholisildan. Cosca minä näitä teille sanoin/ nijn et te cuullet minua/ waan olitta HERran sanalle wastahacoiset/ ja rohkeisitte mennä wuorelle. Nijn läxit Amorrerit jotca wuorella asuit teitä wastan/ ja ajoit teitä taca nijncuin kimalaiset tekewät/ ja löit teitä maahan Seiris Horman asti. Cuin te sieldä palaisitte ja itkitte HERran edes/ nijn ei HERra tahtonut cuulla teidän ändän/ eikä corwins ottanut. Nijn olitta te Cadexes cauwan.

Silloin me palaisim ja matcustim corpeen/ sitä tietä punaisen meren päin: nijncuin HERra minulle sanonut oli/ ja waelsim Seirin wuorta ymbärins suuren aica. Ja HERra puhui minulle/ sanoden: Jo te oletta kyllä waeldanet tätä wuorta ymbärins/ palaitcat pohjan päin. Ja kärke Canssalle/ sanoden: teidän pitä waeldaman teidän weljein Esaun lasten rajain läpidze/ jotca Seiris asuwat/ ja heidän pitä pelkämän teitä. Waan carttacet teidän sangen wisust/ ettet te sodi heitä wastan: sillä en minä anna teille jalangan leweyttä heidän maastans: sillä Esaun lapsille olen minä andanut Seirin wuoren perimisexi. Rahallan pitä teidän heildä ruan ostaman/ jonga te syötte/ nijn myös weden pitä teidän heildä rahalla ostaman/ jota te juotte: Sillä HERra sinun Jumalas on siunannut sinun/ caikisa sinun kättes töisä/ ja hän on pannut mieleens sinun matcustuxes/ täsä suuresa corwesa. Ja neljäkymmendä ajastaica HERra sinun Jumalas on ollut sinun cansas/ nijn ettei sinulda mitäkän ole puuttunut. COsca me meidän weljeim Esaun lasten tykö waeldanet olim/ jotca Seirin wuorella asuit/ sitä kedon tietä Elathist ja Ezeongaberist/ nijn palaisimme me/ ja menim sitä Moabitereitten corwen tietä. Ja HERra sanoi

WIJDES MOSEXEN KIRJA

minulle: älä wahingoidze Moabitereitä/ älä myös sodi heitä wastan: sillä en minä anna sinulle mitäkän hänen maastans perimisexi: sillä Lothin lapsille olen minä Arin andanut perimisexi. Emimit owat muinen sillä paicalla asunet/ jotca olit suuret/ wäkewät ja corkia Canssa/ nijncuin Enakim. He luultin myös sangarixi/ nijncuin Enakim/ ja Moabiterit cudzuit heitä Emim. Asuit myös muinen Horiterit Seiris/ ja Esaun lapset ajoit pois ja hucutit ne edestäns/ ja asuit heidän siasans/ nijncuin Israel teki hänen perindömaasans/ jonga HERra heille andoi. Nijn matcustacat Saredin ojan ylidze. Ja me waelsim sen ylidze. Waan aica cuin me matcustim Cades Barneast/ siihenasti cuin me tulimma Saredin ojan ylidze/ oli cahdexan vuotta neljättä kymmendä/ siihenasti cuin caicki sotamiehet leiris cuolit/ nijncuin HERra heille wannonut oli. Sillä HERran käsi oli heitä wastan hucuttaman heitä leiris/ siihenasti cuin hän peräti lopetti heidän. COsca caicki sotamiehet olit loppunet ja cuollet Canssan seast/ Puhui HERra minulle/ ja sanoi: Tänäpänä pitä sinun matcustaman Moabiterein maan ären läpidze lästä Ari. Ja coscas lähestyt Ammonin lapsia/ älä heitä wahingoidze/ älä myös sodi heitä wastan: sillä en minä anna sinulle Ammonin lasten maata perimisexi/ waan Lothin lapsille olen minä sen andanut perimisexi. Se on myös luettu sangaritten maaxi: sillä sangarit owat muinen sijnä asunet. Ja Ammoniterit nimittäwät heitä ZamZummim. Sillä he olit suuri/ corkia ja wäkewä Canssa/ nijncuin Enakim. Ja HERra häwitti heitä heidän edestäns/ nijn että he asuit heidän asumasioisans. Nijncuin hän oli tehnyt Esaun lapsilla Seirin wuorella asuwaisille heidän edestäns häwittäisäns Horiterit/ nijn että he owat asunet heidän siasans tähän päiwän asti. Ja Caphtorim läxit Eaphtorist/ ja häwitit Awimit cuin Hazerimis asuit/ Gazan asti/ ja asuit heidän siasans. Walmistacat teitän ja lähtekät/ ja matcustacat Arnonin wirran ylidze: Cadzo/ minä annoin sinun käsijä Sihonin Amorrerein Cuningan Hesbonis maainens/ rupe sijä omistaman ja sotiman händä wastan. Tänäpänä minä alan/ että caicki Canssa coco taiwan alla pitä pelkämän ja wapiseman sinun edesäs/ nijn että he sinusta cuulttuans pitä wärisemän/ ja suruliset oleman sinun tulemisestas. Nijn minä lähetin sanan corwesta idän puolesta Sihonille

WIJDES MOSEXEN KIRJA

Hesbonin Cuningalle/ rauhallisilla sanoilla/ ja annoin sanoa hänelle: Minä tahdon waelda sinun maacundas läpidze/ ja nijncuin tie anda/ nijn minä waellan/ en minä oikialle puolelle engä wasemalle poicke. Ruoca sinä myyt rahan edest syötä/ ja wettä rahan edest juota/ minä käyn waiwoin jalcaisin sen läpidze. Nijncuin Esaun lapset Seiris asujat minulle tehnet owat/ ja Moabiterit Aris asuwaiset/ siihenasti että minä tulen Jordanin ylidze/ siihen maahan/ jonga HERra meidän Jumalam anda meille. Waan ei Sihon Hesbonin Cuningas tahtonut meidän anda waelda sen läpidze: sillä HERra sinun Jumalas cowetti hänen mielens/ ja paadutti hänen sydämens/ että HERra tahdoi anda hänen sinun käsijs/ nijncuin tänäpäiwän on. Ja HERra sanoi minulle: cadzo/ minä olen ruwennut andaman Sihonin Cuningan/ ja hänen maans sinun edesäs/ rupe omistaman ja perindönäs pitämän hänen maatans. Ja Sihon läxi sotiman meitä wastan sotawäkinens Jahzaas. Mutta HERra meidän Jumalan andoi hänen meidän eteem/ lyödäxem händä ja hänen lapsians/ ja caicke hänen sotawäkens. Nijn me silloin woitim caicki hänen Caupungins/ ja kiroisim caicki Cupungit/ sekä miehet/ waimot ja lapset nijn etten me yhtäkän jättänet. Paidzi eläimitä cuin me meillem otim/ ja Caupungin saalist/ cuin me woitim. Hamast Aroerist Arnonin wirran reunalla/ ja sijtä Caupungist ojan wieres/ nijn Gileadin asti. Ei yhtäkän Caupungita ollut/ joca taisi händäns meildä warjella/ HERra meidän Jumalam andoi caicki meidän alam. Waan Ammonin lasten maahan et sinä tullut/ etkä mihingän joca oli Jabokin wirran tykönä/ etkä nijhin Caupungeihin wuorella/ taicka johongun muuhun/ josta HERra meidän Jumalam meitä käsenyt on.

JA me palaisim ja menim Basanin tietä/ nijn Og Basanin Cuningas läxi caiken sotawäkens cansa meitä wastan sotiman Edrein tykönä. Mutta HERra sanoi minulle: älä pelkä händä: sillä minä olen andanut hänen sinun käsijs/ ja caiken hänen sotawäkens/ ja hänen maans/ ja sinun pitä tekemän hänen cansans/ nijncuin sinä teit Sihonin Amorrerein Cuningan cansa/ joca Hesbonis asui. Ja nijn HERra meidän Jumalam andoi Cuningas Oggin Basanist meidän käsijm/ ynnä caiken hänen sotawäkens cansa/ nijn että me

WIJDES MOSEXEN KIRJA

löimme hänen/ siihenasti ettei hänelle yhtäkän jäänyt. Ja silloin me
woitimme caicki hänen Caupungins/ ja ei ollut hänellä yhtän Caupungita/
jota em me häneldä ottanet pois/ cuusikymmendä Caupungita/ ja coco
Argobin maacunnan/ joca oli Basanis Oggin waldacunnas. Ja caicki nämät
Caupungit olit wahwistetut corkeilla muureilla/ porteilla/ telijllä/ ilman
monda muuta wähä Caupungita/ joisa ei muuri ollut. Jotca me caicki
kiroisim/ nijncuin me Sihonille Hesbonin Cuningalle teimme/ caiken
Caupungin miehet me kiroisim/ lapset ja myös waimot. Waan caicki eläimet/
ja caiken saalin caupungeista/ otim me meillem. JA nijn me otim siihen aican
sen maan/ cahden Amorrerein Cuningan kädest/ sillä puolen Jordanin/
Arnonin wirrasta nijn Hermonin wuoren asti. Jonga Sidoniterit Sirionixi
cudzuit/ mutta Amorrerit cudzuit sen Senirixi. Jacaicki ne Caupungit lakialla/
ja coco Gileadin/ ja coco Basanin/ Salchan ja Edrein asti/ Oggin waldacunnas
Basanin Caupungit. Sillä Cuningas Og Basanist oli ainoastans jäänyt
sangareista. Cadzo/ hänen wuotens on raudasta/ joca on täsä Rabbathis
Ammonin lasten tykönä/ yhdexän kynärätä pitkä/ ja neljä kynärätä lawia/
miehen kynärpään pituudella. JA nijn me siihen aican sen maan meillem
omistim Aroerist Arnonin wirran tykö/ ja puolen Gileadin mäke/ ynnä nijden
Caupungein cansa/ annoin minä Rubenitereille ja Gaditereille. Mutta se cuin
Gileadist oli ylidze/ ja coco Basanin Oggin waldacunnan annoin minä
puolelle Manassen sucucunnalle/ ja caiken Argobin maacunnan/ coco
Basanin cansa/ joca cudzutan Sangarein maaxi. Jair Manassen poica sai coco
Argobin maacunnan Gessurin ja Machathin maan ärijn/ ja cudzui Basanin
oman nimens jälkeen Jain kylixi/ tähän päiwän asti. Mutta Machirille minä
annoin Gileadin. Ja Rubenitereille ja Gaditereille annoin minä osan Gileadist/
Arnonin wirtan asti/ keskellä sitä wirta cusa raja on/ nijn Jabokin wirtan
Ammonin lasten rajan asti. Nijn myös sen kedon ja Jordanin (joca maan raja
on) Einerethist nijn meren asti kedon tykönä/ nimittäin/ suolaiseen mereen/
Pisgan wuoren wierellä itä cohden. Ja minä käsikin teitä/ ja sanoin: HERra
teidän Jumalan on andanut teille tämän maan omistaxen/ mengät aseinen
teidän weljein Israelin lasten edellä/ caicki te cuin wahwat oletta sotaan

WIJDES MOSEXEN KIRJA

menemän. Paidzi teidän emännitän/ lapsian ja myös carjan (sillä minä tiedän teillä olewan paljo carja) andacat nijden olla teidän Caupungeisan/ jotca minä teille andanut olen. Sijhenasti/ että HERra myös teidän weljenneckin saatta lepoon/ nijncuin teidängin/ että hekin omistaisit sen maan/ jonga HERra heidän Jumalans heille andawa on tuolla puolen Jordanin/ sijtte te palajatte teidän asuinsioillen/ cuin minä teille andanut olen. JA minä käskin Josualle sillä ajalla/ sanoden: sinä olet nähnyt caicki/ mitä HERra sinun Jumalans näille cahdelle Cuningalle on tehnyt/ nijn hän myös caikille waldacunnille on tekewä/ cuhunga sinä menet. Älkät heitä peljätkö/ sillä HERra teidän Jumalan soti teidän edestän. Ja minä rucoilin HERra siihen aican/ sanoden: HERra/ HERra/ sinä olet ruwennut ilmoittaman sinun palwelialles sinun cunnias/ ja sinun wahwan kätes: sillä cuca on Jumala Taiwas eli maas/ joca taita sinun tecos ja wäkes perän tehdä? Anna nyt minun mennä cadzoman sitä hywä maata sille puolen Jordanin/ nijtä hywiä wuoria ja Libanonit. Mutta HERra wihastui minun päälleni teidän tähten/ ja ei cuullut minun rucoustani/ mutta sanoi minulle: tydy/ älä minulle sijtä asiast enämbi puhu. Astu Pisgan wuoren cuckulalle/ ja nosta silmäs länden/ pohjan/ lounasen ja itän päin/ ja cadzo silmilläs: sillä ei sinun pidä menemän tämän Jordanin ylidze. Mutta kärke Josualle ja wahwista händä/ ja rohweise händä: sillä hänen pitä menemän Jordanin ylidze Canssan edellä/ ja pitä heille jacaman sen maan/ jonga sinä näet. Ja me olim sijnä laxos/ joca on Peorin huonen cohdalla.

JA cuule nyt Israel käskyt ja oikeudet/ cuin minä teille opetan tehdäxen/ että te eläisitte/ ja tulisitte ja omistaisitte maan/ jonga HERra teidän Isäin Jumala teille on andawa. Ei teidän pidä mitän lisämän siihen sanaan/ cuin minä teille käsken/ ja ei pidä myös teidän mitän sijtä ottaman pois/ kätkekexen HERran teidän Jumalan käskyjä/ cuin minä teille käsken. Teidän silmän owat nähnet mitä HERra tehnyt on BaalPeorille: sillä caicki jotca seuraisit BaalPeorita/ on HERra sinun Jumalans hucuttanut teidän seastan. Waan te jotca pysytte HERras teidän Jumalasan/ te elätte caicki tänäpäpä. Cadzo/ minä opetin teille käskyt ja oikeudet/ nijncuin HERra minun Jumalan minulle käskenyty

WIJDES MOSEXEN KIRJA

olit/ nijn tehdäxenne maalla johonga te tulewat olitte/ omistaman sitä. Nijn pitäkät sijs ja tehkät ne/ sillä tämä on teidän ymmärryksen ja toimellisuden caickein Canssain seas/ cosca he cuulewat caicki nämät käskyt/ nijn he sanowat: cadzo/ tämä suuri Canssa ainoast on toimellinen ja cuuluisa Canssa. Sillä cuca Canssa on nijn ylistettävä/ jolle Jumalat nijn lähestywät/ nijncuin HERra meidän Jumalam/ nijn usein cuin me händä rucoilem. Ja cuca on nijn ylistettävä Canssa/ jolla nijn hurscat tawat ja käskyt owat/ nijncuin caicki tämä Laki on/ jonga minä teille tänäpäpä annan? NIin carta sinuas/ ja warjele sinun sielus sangen wisust/ ettet sinä unhotais nijtä asioita/ jotca sinun silmäs owat nähnet/ ja ettei ne läxis sinun sydämestäs caickena sinun elinaicanas/ ja sinun pitä nijtä julistaman lapsilles ja lastes lapsille. Ja myös sitä päiwä/ coscas seisoit HERran sinun Jumalas edes Horebis/ cosca HERra sanoi minulle: coco minulle Canssa/ andaxeni heidän cuulla minun sanojani/ jotca heidän pitä oppiman/ että he pelkäisit minua maan päällä caickenä heidän elinaicanans/ ja opetaisit heidän lapsians. Ja te astuitte edes ja seisoitte alhalla wuoren tykönä/ ja wuori paloi puoliwälijn taiwast/ ja siellä oli pimeys/ pilwi ja sumu. Ja HERra puhui teille keskeldä tulda/ hänen puhens änen te cuulitte/ mutta et te yhtäkän cuwa nähnet/ waan änen. Ja hän ilmoitti teille lijttos/ jonga hän teidän tehdä käski/ nimittäin/ ne kymmenen sana/ ja kirjoitti cahteen kiwiseen tauluun. Ja HERra käski minun silloin opetta teille käskyt ja oikeudet/ teidän nijtä tehdäxen/ sijnä maasa/ johon te menette omistaman sitä. WARjelcat sijs teidän sieluan sangen wisust: sillä et te ole yhtäkän cuwa nähnet/ sinä päiwänä jona HERra puhui teille keskeldä tulda Horebis. Ettet te turmelis teitän/ ja tekis teillen cuwa/ joca olis miehen eli waimon caltainen. Eli eläimen maan päällä/ eli linduin taiwan alla. Eli matoin maan päällä/ eli calain wedes/ maan alla. Ja ettet sinä myös nostais silmiäs taiwasen päin/ ja cadzelis auringot/ cuuta/ tähdejä ja caicke taiwan sotajoucko/ ja luopuis minusta/ cumarraisit ja palwelisit heitä/ jotca HERra sinun Jumalas jacanut on caikille Canssoille coco taiwan alla. Mutta teidän on HERra corjannut/ ja johdattanut rautapädzist/ nimittäin/ Egyptist/ perindö Canssaxens/ nijncuin se myös on tänäpäpä. Ja HERra

WIJDES MOSEXEN KIRJA

wihastui minun päälleni/ teidän töiden tähden/ niin että hän wannoi/ ettei minun pitänyt tuleman Jordanin ylidze/ eli sijhen hywän maahan/ jonga HERra sinun Jumalas anda sinulle perinnöxi. Waan minun pitä cuoleman täsä maasa/ ja ei käymän Jordanin ylidze/ mutta te käytte sen ylidze ja omistatte sen hywän maan. Niin cawattacat idziän/ ettet te HERran teidän Jumalan lijtto unhotais/ jonga hän teidän cansan on tehnyt/ ja älkät tehkö cuwa jongun muotoisexi/ nijncuin HERra sinun Jumalas sinulle käskenynt on. Sillä HERra sinun Jumalas on culuttawainen tuli/ ja kijwas Jumala. COsca te sijtätte lapsia/ ja lasten lapsia/ ja asutte maasa/ ja turmelette idzen/ ja teette idzellen cuwia jongun muotoisexi/ niin että te teette pahoin HERra teidän Jumalatan wastan/ ja wihoitatte hänen. Niin minä tänäpäpä cudzun taiwat ja maan todistuxexi teistä/ että teidän pitä äkist huckuman sijtä maasta/ johonga te menette Jordanin ylidze/ omistaman sitä/ ei teidän pidä cauwan elämän sijnä/ waan pitä peräti hucutettaman. Ja HERra hajotta teitä Canssain secaa/ ja te tuletta wähäxi Canssaxi/ jätetyxi pacanain secaa/ cuhunga HERra wie teidän. Siellä pitä sinun palweleman epäjumalica/ jotca ihmisten käsialat owat/ puut ja kiwet/ jotca eikä näe/ eikä cuule/ eikä syö/ eikä haista. Jos sinä silloin siellä edzit HERra sinun Jumalatas/ niin sinä löydät hänen/ jos sinä edzit händä caikesta sydämestäs/ ja caikesta sielustas. Coscas ahdistetan/ ja nämät caicki sinun päälles tulewat wijmeisnä päiwänä/ niin palaja HERran sinun Jumalas tygö/ ja cuule hänen änen: Sillä HERra sinun Jumalas on armollinen Jumala/ ei hän sinua hyljä eikä cadota sinua/ ja ei hän unhota sinun Isäis lijtto/ jonga hän heille wannonut on. KYsele endisi aicoi/ jotca owat ollet sinun edelläs/ sijtä päiwästä/ cosca Jumala loi ihmisen maan päälle/ ja sijtä yhdestä taiwan ärestä niin toiseen äreen/ jos ikänäns niin suuri asia tapahtunut on/ eli sencaltainen on ikänäns cuultu. Että jocu Canssa on cuullut Jumalan änen puhuwan tulen keskeldä/ nijncuin sinä cuullut olet/ ja cuitengin elät. Eli ongo Jumala coetellut mennäxens ottaman hänellens Canssa/ Canssalla/ kiusauxella/ tunnustähdellä/ ihmeillä/ sodalla/ wäkwällä kädellä/ ojetulla käsiwarrella ja hirmuisilla tegoilla/ nijncuin HERra teidän Jumalan caicki nämät tehnyt on teille/ sinun edesäs Egyptin maalla.

WIJDES MOSEXEN KIRJA

Nämät olet sinä nähnyt/ tietäxes että HERra on ainoastans Jumala/ ja ei yxikän muu. Taiwast on hän andanut sinun cuulla änen/ opettaxens sinua/ ja maalla on hän andanut sinun nähdä suuren tulens/ ja tulen keskeldä olet sinä cuullut hänen sanans. Että hän sinun Isiäs on racastanut/ ja heidän siemenitäs on walinnut heidän jälkens. Ja wienyt sinun Egyptin maasta caswoillans/ ja hänen suurella woimallans. Ajaman ulos sinun edestäs suuret Canssat wäkwämmät sinua/ johdattaxens sinua siihen/ ja andaxens sinulle heidän maans perinnöxi/ cuin se tänäpäpä on. Nijn tiedä sijs tänäpäpä/ ja pane mielees/ että HERra on Jumala ylhällä taiwas/ ja alhalla maasa/ ja ei yxikän muu Ettäs pidät hänen käskyns ja oikeudens. cuin minä tänäpäpä sinulle käsken/ njn että sinun ja sinun lapsilles sinun jälkes menestyis/ ja että olisit pitkijällinen maasa/ jonga HERra sinun Jumalas sinulle anda/ ikäpäiwixes. Silloin eroitti Moses colme Caupungita sillä puolen Jordanin itän päin. Että sinne pakenis joca tietämät hänen lähimmäisens cuoliaxi löis/ ja ei ennen ole ollut hänen wihamiehens/ että hän pakenis yhteen nijstä Caupungeista/ ja eläis. Cuin oli Bezer corwes/ lakialla maalla Rubeniterein seas/ ja Ramoth Gileadis Gaditerein seas/ ja Golan Basanis Manassiterein seas. Tämä on se Laki jonga Moses Israelin lapsille sanoi. Ja nämät owat todistuxet/ käskyt ja oikeudet/ cuin Moses sanoi Israelin lapsille lähdettyäns Egyptist. Sillä puolen Jordanin sijnä laxos Peorin huonetta cohden/ Sihonin Amorrerein Cuningan maalla/ joca Hesbonis asui/ jonga Moses ja Israelin lapset löit lähdettyäns Egyptist. Ja omistit hänen maans/ njn myös Oggin Basanin Cuningan maan/ cahden Amorrerein Cuningasten/ jotca sillä puolen Jordanin asuit itän päin. Aroerist Arnonin wirran reunalla/ Sionin wuoren asti/ se on Hermon. Ja caiken lakean maan sillä puolen Jordanin itän päin lakeuden meren asti/ Pisgan wuoren tykönä.

JA Moses cudzui coco Israelin/ ja sanoi heille: cuule Israel näitä käskyjä ja oikeuxia/ jotca minä tänäpäpä puhun teidän corwain cuulden/ ja oppicat ne/ ja pitäkät ne tehdäxen nijden jälkeen. HERra meidän Jumalam teki lijton meidän cansam Horebis. Ja ei tehnyt tätä lijtto meidän Isäim cansa/ mutta meidän cansam/ jotca nyt täsä olem tänäpäpä/ ja caicki eläm. Ja puhui

WIJDES MOSEXEN KIRJA

caswosta caswoon teidän cansan wuorella tulesta. Silloin minä seisoin HERran ja teidän waihellan ilmoittamas teille HErran sana/ sillä te pelkäsitte tulda/ ja ette nosnet wuorelle/ ja hän sanoi. MINä olen HERra sinun Jumalas/ joca sinun Egyptist johdatin/ oriuden huonesta. Ei sinun pidä pitämän muita jumalita minun edesäni. Ei sinun pidä cuwa tekemän sinulles jongun muotoisexi/ taicka sen cuin ylhällä taiwas on/ eli alhalla maasa/ elickä wesisä maan alla. Ei sinun pidä nijtä cumartaman/ eikä palweleman heitä: sillä minä olen HERra sinun Jumalas/ kijwas Jumala/ joca costan lapsille Isäin ricoxet/ colmandeen ja neljändeen polween/ nijlle jotca minua wihawat/ Ja osotan laupiuden monelle tuhannelle/ jotca minua racastawat/ ja minun käskyni pitävät. Ei sinun pidä lausuman turhan sinun HERRas Jumalas nime: sillä ei HERra pidä händä nuhtelemat/ joca hänen nimens lausu turhan. Sinun pitää lepopäiwän pitämän/ ettäs hänen pyhitäisit: nijncuin HERra sinun Jumalas sinun käski. Cuusi päiwä pitä sinun työtä tekemän/ ja caicki sinun asias toimittaman. Mutta seidzemes päiwä on sinun HERRas Jumalas lepopäiwä: silloin ei sinun pidä mitän työtä tekemän/ eikä sinun poicas/ eikä sinun tyttäres/ eikä sinun palwelias/ eli pijcas/ eikä sinun härkäs/ eikä Asis/ eikä yxikän sinun carjas/ taicka muucalainen joca sinun porttis sisällä on/ että sinun palwelias ja pijcas lewos olis nijncuin sinäkin. Ja muista että sinäkin olit orja Egyptin maalla/ ja HERra sinun Jumalas johdatti sinun siellä wäkewällä kädellä/ ja ojetulla käsiwarrella. Sentähden HERra sinun Jumalas käski sinun pitämän lepopäiwä. Sinun pitää cunnioittaman sinun Isäs ja Äitiäs: nijncuin HERra sinun Jumalas on sinun käskenytt/ ettäs cauwan eläisit/ ja menestyisit sijnä maasa/ jonga HERra sinun Jumalas sinulle anda. Ei sinun pidä tappaman. Ei sinun pidä huorintekemän. Ei sinun pidä warastaman. Ei sinun pidä wäärä todistust sanoman lähimmäistäs wastan. Ei sinun pidä himoidzeman lähimmäises emändätä. Ei sinun pidä himoidzeman lähimmäises huonetta/ peldo/ palwelia/ pijca/ härkä/ Asia/ taicka mitä ikänäns hänen omans on. Nämät owat ne sanat/ jotca HERra puhui caikelle teidän cocouxellen/ wuorella tulesta/ pilwestä ja sumusta suurella änellä/ ja ei siihen enä lisännyt/ ja kirjoitti ne cahteen kiwiseen tauluun/ ja andoi ne

WIJDES MOSEXEN KIRJA

minulle. COsca te änen cuulitta pimeyden käskeldä/ ja näitte wuoren palawan tulesta/ nijn te caicki tulitte minun tygöni/ caicki päämiehet ja wanhimmat teidän sugustan. Ja sanoitte: Cadzo/ HERra meidän Jumalam on osottanut meille hänen cunnians ja jaloudens suuruden/ ja me cuulim hänen änen tulesta. Tänäpäni me näimme Jumalan puhuwan ihmisille/ ja heidän elämän jäävän. Ja mixi meidän nyt pitä cuoleman/ että tämä suuri tuli pitä culuttaman meidän. Jos me usemmin cuulem HERras meidän Jumalam änen/ nijn me cuolemme. Sillä mikä on caicki liha/ että se cuulis elävän Jumalan änen tulesta puhuwan/ nijncuin me/ ja elä? Lähesty sinä ja cuule caicki mitä HERra meidän Jumalam sano sinulle/ ja sano se meille caicki mitä HERra meidän Jumalam sinun cansas puhu/ nijtä me cuulem ja teemme. Cosca HERra cuuli teidän sanain änen cuin te puhuitte minun cansani/ sanoi HERra minulle: minä cuulin tämän Canssan puhen/ cuin he puhuit sinun cansas/ se on caicki hywä cuin he puhuit. Ah/ että heillä olis sencaltainen sydän/ pelkämän minua/ ja kätkemän caicki minun käskyni heidän elinaicanans/ että heille menestyis ja heidän lapsillens ijancaickisest. Mene sijs/ ja sano heille: palaitcait cotian teidän majoin. Mutta sinun pitä seisoman täsä minun edesäni/ että minä puhun sinun cansas caicki minun lakini/ käskyni ja oikeuteni/ jotca sinun pitä heille opettaman/ että he tekisit nijden jälkeen/ sijnä maasa/ jonga minä heille annan heidän asumasiacens. Nijn pitäkät nämät ja tehkät nijncuin HERra teidän Jumalan teidän käski/ ja älkät poiketco eikä oikialle eikä wasemalle puolelle. Waan waeldacat caickia nijtä teitä/ cuin HERra teidän Jumalan teille käski/ että te eläisitte/ ja menestyisitte/ ja olisitte pitkäijälliset sijnä maasa/ jonga te omistatte. NÄmät owat ne käskyt/ lait ja oikeudet/ jotca HERra teidän Jumalan teidän käski oppiman/ ja tekemän sijnä maasa/ cunga te menette omistaman sitä. Ettäs pelkät HERra sinun Jumalatas/ ja pidät caicki hänen oikeudens ja käskyns/ cuin minä käsken sinulle/ sinä ja sinun lapses ja sinun lastes lapset/ caickena teidän elinaicanan/ että te cauwan eläisitte. Israel/ sinun pitä cuuleman ja pitämän/ nijn että sinä myös teet sen jälkeen/ että sinun hywin käwis/ ja tulisit paljon lisätyxi/ nijncuin HERra sinun Isäis Jumala sinulle on

WIJDES MOSEXEN KIRJA

luwannut/ maan josa riesca ja hunajata wuota CUule Israel/ HERra meidän Jumalan/ on yxi ainoa HERra. Ja sinun pitä racastaman HERra sinun Jumalatas/ caikesta sydämestäs/ caikesta sielustas/ ja caikesta woimastas. Ja nämät sanat/ jotca minä käsken sinulle tänäpäpä/ pitä sinun sydämees paneman. Ja teroittaman ne sinun lapsilles/ ja nijstä puhuman huones istuisas/ ja tiellä käydesäs/ maata pannesas ja nostesas. Ja sinun pitä sitoman ne merkixi kätees/ ja pitä oleman sinulle muistoxi sinun silmäis edes. Ja pitä kirjoittaman sinun huones pihtipielijn ja porteis. COsca HERra sinun Jumalas anda sinun tulla sille maalle/ cuin hän sinun Isilles/ Abrahamille/ Isaachille ja Jacobille on wannonut sinulle andaxens/ suuret ja jalot Caupungit/ joita et sinä rakendanut. Ja huonet täynnä caicke hywyttä/ joita et sinä idze täyttänyt/ ja wuononkiwiset caiwot/ joita et sinä idze caiwanut/ ja wijnamäet/ ja oljymäet/ joita et sinä idze istuttanut/ että sinä syöt ja rawitan. Nijn ota waari/ ettet sinä unhota HERra/ joca sinun Egyptin maalda orjuden huonesta johdattanut on. Mutta sinun pitä pelkämän HERra sinun Jumalatas/ ja palweleman händä/ ja wannoman hänen nimens cautta. Ja ei sinun pidä seuraman nijden Canssain muucalaisia jumalita/ cuin teidän ymbäristöllän asuwat: Sillä HERra sinun Jumalas on kijwas Jumala teidän käskellän/ ettei HERran sinun Jumalas wiha julmistuis sinun päälles: ja hucutais sinua maasta. Ei teidän pidä kiusaman HERra teidän Jumalatan/ nijncuin te händä kiusaisitte Massas. Mutta pitämän HERran teidän Jumalan käskyt/ ja hänen todistuxens ja hänen oikeudens/ cuin hän käskenyt on. Ettäs teet sitä cuin oikia ja hywä on HERran edes/ että sinun hywin käwis/ ja tulisitte sisälle ja omistaisitte sen hywän maan/ josta HERra wanoi sinun Isilles. Että hän carcotais caicki wiholiset sinun edestäs/ nijncuin HERra sanonut on. COsca poicas tänäpäpä taicka huomena kysy sinulle/ sanoden: mitkä todistuxet/ käskyt ja oikeudet nämät owat/ jotca HERra meidän Jumalam teille käskenyt on? Nijn sinun pitä sanoman pojalles: me olim Pharaon orjat Egyptis/ ja HERra johdatti meidän Egyptist wäkewällä kädellä. Ja HERra teki suuria ja pahoja tunnustähtejä ja ihmeitä Egyptille/ Pharaolle/ ja caikelle hänen huonellens/ meidän silmäim edes. Ja johdatti meidän

WIJDES MOSEXEN KIRJA

siellä/ että hän weis meitä ja andais meille sen maan/ cuin hän wannoi meidän Isillem. Ja HERra käski meitä tekemän caickein näiden oikeuten jälkeen/ pelkämän HERra meidän Jumalatom/ että meidän hywin käwis caickena meidän elinaicanam/ nijncuin myös tänäpäpä käy. Ja sen pitä olemän meille wanhurscaudexi/ HERran meidän Jumalam edes/ jos me pidämme ja teemme caicki nämät käskyt/ nijncuin hän meille on käskenytt. COSca HERra sinun Jumalas wie sinun sijhen maahan/ johon sinä tulet omistaman sitä/ ja aja paljon Canssa ulos sinun edestä/ Hetherit/ Girgoserit/ Amorrerit/ Cananerit/ Pheserit/ Hewerit ja Jebuserit/ seidzemen Canssa/ jotca sinun suuremmat ja wäkwemmät owat. Ja cosca HERra sinun Jumalas anda heidän sinun etees/ lyödäxes heitä/ nijn sinun pitä kiroman heitä/ ja ei tekemän yhtäkän lijtto heidän cansans/ taicka armahtaman heitä. Ja ei sinun pidä yhdistämän sinuas heidän cansans: sinun tyttäritäs ei sinun pidä andaman heidän pojillens/ ja heidän tyttäritäns ei teidän pidä ottaman teidän pojillen. Sillä he wiettelewät teidän poican minun tyköni/ palweleman muucalaisia jumalita/ nijn julmistu HERran wiha teidän päällen/ ja nopiast hucutta teidän. Mutta näin pitä teidän tekemän heille/ heidän Altarins pitä teidän cukistaman/ heidän padzans rickoman/ heidän medzistöns hackaman/ ja heidän epäjumalans tulella polttaman. Sillä sinä olet pyhä Canssa HERralle sinun Jumalalles/ sinun on HERra sinun Jumalas walinnut omaxi Canssaxens/ caikista Canssoista cuin asuwat maan päällä. Ei ole HERra mielistynyt teihin ja walinnut teitä/ että teidän lucun on suurempi cuin caickein muiden Canssain: sillä sinä olet wähin caikista Canssoista. Mutta että HERra racasti teitä ja pitä walans/ jonga hän wannoi teidän Isillen/ hän johdatti teidän wäkwellä kädellä/ ja wapahti teidän orjuden huonesta/ Pharaon Egyptin Cuningan kädest. NIin sinun pitä nyt tietämän/ että HERra sinun Jumalas on Jumala/ uscollinen Jumala/ pitäwäinen lijttos ja laupiudens/ nijden canssa jotca händä racastawat/ ja pitäwät hänen käskyns tuhanneen polween. Ja costa nijlle jotca händä wihawat/ hänen caswons edes/ nijnettä hän hucutta heitä/ ja ei wijwy costamast nijlle hänen caswons edes/ jotca händä wihawat. Nijn pidä ne käskyt/ säädyt ja oikeudet/ jotca

WIJDES MOSEXEN KIRJA

minä sinulle käsken tänäpäpä tehdäses. Ja cosca te nämät oikeudet cuuletta/ ja pidätte/ ja teette ne/ nijn myös HERra sinun Jumalas pitä sen lijton ja laupiuden/ jonga hän wannoi sinun Isilles. Ja racasta/ siuna ja enändä sinun/ ja siuna sinun ruumis hedelmän/ ja sinun maas hedelmän/ sinun jywäs/ wijnas ja öljys/ hedelmän sinun carjastas/ ja hedelmän sinun lambaistas/ sijnä maasa/ jonga hän sinun Isilles wannoi sinulle andaxens. Sinun pitä oleman siunatun caikist Canssoist. Ei yxikän hedelmätöin pidä sinun seasas oleman/ eikä sinun carjas seas. HERra otta sinulda pois caicki sairaudet/ ja ei heitä sinun päälles yhtän Egyptin paha tautia/ jotca sinä hywin ymmärtänyt olet/ mutta hän heittä ne caickein nijden päälle/ jotca sinua wihawat. Sinun pitä nielemän caicki ne Canssat/ cuin HERra sinun Jumalas sinulle andawa on. Ei sinun pidä säästämän heitä/ eikä palweleman heidän jumalitan: sillä se tulis sinulle paulaxi. Jos sinä sanot sinun sydämesäs: nämät Canssat owat usiammat cuin minä/ cuinga taidan minä heidän aja ulos. Nijn älä pelkä heitä/ muista wisust mitä HERra sinun Jumalas teki Pharaolle ja caikille Egyptiläisille. Ja ne suuret kiusauxet/ cuin sinun silmäs nähnet owat/ tunnustädet ja ihmet/ ja wäkewä käsi/ ja ojettu käsiwarsi/ jolla HERra sinun Jumalas johdatti sinun. Nijn HERra sinun Jumalas teke caikille nijlle Canssoille joita sinä pelkät. Nijn myös HERra sinun Jumalas lähettä heidän secans hörhöläiset/ että caicki hucutettaisin/ jotca jäänet/ ja heitäns sinun edestäs lymyttänet owat. Älä hämmästy heitä: sillä HErra sinun Jumalas on sinun keskellä/ se suuri ja peljättäpä Jumala. HERra sinun Jumalas häwittä nämät Canssat sinun edesäs/ wähinwähin toinen toisens jälkeen: et sinä saa äkist hucutta heitä/ ettei medzän pedot lisännyis sinua wastan maan päällä. HERra sinun Jumalas anda heitä sinun etees/ ja lyö heitä suurella lyömisellä/ siihenasti että hän hucutta heidän. Ja anda heidän Cuningans sinun käsij/ ja sinun pitä hucuttaman heidän nimens taiwan alda: Ei pidä yhdengän seisoman sinua wastan/ siihenasti että heidän hucutat. Heidän epäjumalittens cuwat pitä sinun tulella polttaman/ ja ei sinun pidä himoidzeman sitä hopena ja celda/ cuin nijden päällä on ollut/ taicka ottaman sijtä jotain sinulles/ ettei se olis sinulle paulaxi: sillä se on HERralle

WIJDES MOSEXEN KIRJA

sinun Jumalalles cauhistus. Sentähden/ ei sinun pidä sitä cauhistusta huonesees wiemän/ ettet sinä kirotais/ nijncuin myös se on/ mutta sinun pitä cauhistuxella cauhistuman sijtä.

CAicki käskyt cuin minä käskin sinulle tänäpäinä/ pitäkät ja tehkät/ että te eläisitte ja lisännyisitte/ tulisitte ja omistaisitte maan/ cuin HERra wannoi teidän Isillen. Ja muista caicke sitä matca/ jonga cautta HERra sinun Jumalas johdatti sinun näinä neljänäkymmenenä vuonna corwes/ nöyryttäxens ja coetellaxens sinua/ tietäxens mitä sinun sydämesäs oli/ jos sinä pidäisit hänen käskyns/ taicka et. Hän nöyrytti sinun ja andoi sinun isota/ ja rawidzi sinun Mannalla/ jota sinä ja sinun Isäs ei tundenet/ että hän annais sinun tietä/ ettei ihminen elä ainoastans leiwäst/ waan caikista cuin HERran suusta lähte. Ei sinun waattes wanhudest culunet sinun päälläs/ ja sinun jalcas ei paisunet näinä neljänäkymmenenä vuonna. Nijn tiedä sinun sydämesäs/ että HERra sinun Jumalas on neuwonut sinua nijncuin mies neuwo poicans. Nijn pidä nyt HErran sinun Jumalas käskyt waeldaxes hänen teilläns/ ja peljätäxes händä. Sillä HERra sinun Jumalas wie sinun hywälle maalle/ sille maalle josa ojat/ caiwot/ ja järwet owat/ jotca wuorten siwuille ja laxoille wuotawat. Maalle josa nisu/ ohra/ wijnapuut/ ficunapuut/ ja granatin omenat owat: maalle josa öljypuut ja hunaja caswawat. Maalle josa sinulla pitä kyllä oleman leipä syödäxes/ josa ei mitän puutu: maalle jonga kiwet owat rauta/ josa sinä myös wasken wuoresta lohcaiset. Ja cosca sinä syönyt ja rawittu olet/ että silloin kijtät HERra sinun Jumalatas/ sen hywän maan edest/ cuin hän annoi sinulle. NIin ota sijs waari/ ettet sinä unhotata sinun Herras Jumalatas/ sijnä ettet sinä pidä hänen käskyäns/ säätyäns ja oikeuttans/ cuin minä tänäpäinä sinulle käsken. Coscas syönyt ja rawittu olet/ ja rakennat caunit huonet ja asut nijsä. Ja sinun carjas ja lambas/ hopias ja culdas/ ja caicki cuin sinulla on/ lisändywät. Ettei sinun sydämes silloin tulis ylpiäxi/ ja unhotaisit HERran sinun Jumalas/ joca sinun Egyptin maalda johdatti/ orjuden huonesta. Ja on sinun johdattanut sen suuren ja hirmuisen corwen läpidze/ josa tuliset kärmet/ Scorpionit ja cuiwus oli/ ja ei ensingän wettä ollut/ ja andoi sinulle weden wuota cowasta calliosta. Ja rawidzi sinun

WIJDES MOSEXEN KIRJA

Mannalla corwes/ josta ei teidän Isän mitän tiennet/ nöyryttäxens ja coetellaxens sinua/ ja sijtte hywä tehdäxens sinulle. Muutoin sinä sanoisit sydämesäs: minun woiman ja kätteni wäkwewys/ on minulle näin woimalliset tegot tehnyt. Waan muista HERran sinun Jumalas päälle: sillä hän on se/ joca sinulle woiman anda/ tehdäxes sencaltaisia woimallisia tecoja/ että hän wahwistais lijttos/ cuin hän wannoi sinun Isilles/ nijncuin se tänäkin päiwänä tapahtu. WAan jos sinä unhotat sinun HERras Jumalas ja noudatat muita jumalita/ palwelet ja cumarrat nijtä/ nijn minä tänäpäpä todistan teille/ että teidän pitä peräti huckuman. Juuri nijncuin pacanat/ jotca HERra hucutta teidän edestän/ ettet te ole HERran teidän Jumalan änelle cuuliaiset. CUule Israel/ tänäpäpä sinä menet Jordanin ylidze/ että tulet omistaman sitä Canssa/ joca on sinua suurempi ja wäkwämämbi/ suuria Caupungeita raketuita taiwasen asti. Suurta ja corkiat Canssa Enakin lapsia/ jotca sinä tunnet/ joista sinä myös cuullut olet: Cuca woi seiso Enakin lapsia wastan? Nijn sinun pitä tänäpäpä tietämän/ että HERra sinun Jumalas käy sinun edelläs nijncuin culuttawainen tuli/ hän hucutta heitä ja lyö sinun edesäs/ ja aja heitä ulos ja nopiast hucutta/ nijncuin HERra sanoi sinulle. Cosca HERra sinun Jumalas on heitä ajanut sinun edestäs ulos/ nijn älä sano sydämesäs: HERra on minun tähän tuonut omistaman tätä maata minun wanhurscaudeni tähden/ waicka HERra nämät pacanat aja sinun edestäs ulos/ heidän jumalattomudens tähden. Sillä et sinä tule omistaman heidän maatans sinun wanhurscaudes eli sydämes wacuuden tähden/ waan HERRa sinun Jumalas/ aja pacanat ulos heidän jumalattomudens tähden/ että HERra täytäis sanans/ jonga HERra sinun Isilles Abrahamille/ Isaachille ja Jacobille wannoi. Nijn tiedä nyt/ ettei HERra sinun Jumalas anna sinulle tätä hywä maata/ omistaxes sinun wanhurscaudes tähden: sillä sinä olet niscuri Canssa. Muista ja älä unhota/ cuinga sinä sinun HERras Jumalas wihoitit corwes/ sijtä päiwästä cuin sinä läxit Egyptin maalda/ sijhenasti cuin te tullet oletta tähän paikkaan/ te oletta ollet HERralle wastahacoiset. Sillä Horebis te myös wihoititte HERran/ nijn että hän tahdoi wihasans teidän hucutta. Cosca minä wuorelle astuin ottaman kiwisiä tauluja wastan/ lijton tauluja/ cuin

WIJDES MOSEXEN KIRJA

HERra teki teidän cansan: Ja minä olin wuorella neljäkymmendä päiwä ja neljäkymmendä yötä/ ja en syönyt leipä/ engä juonut wettä. Ja HERra andoi minulle caxi kiwistä taulua/ kirjoitetut Jumalan sormella. Ja nijsä olit caicki sanat/ cuin HERra teille tulesta wuorella puhui/ cocouxen päiwänä. Ja nijden neljänkymmenen päiwän ja neljänkymmenen yön perästä/ andoi HERra minulle caxi kiwistä lijton taulua. Ja sanoi HERra minulle/ nouse ja mene nopiast täädä alas: sillä sinun Canssas/ jongas Egyptist johdattanut olet/ owat turmellet idzens/ ja owat nopiast sildä tiellä mennet pois/ jonga minä käskin heille/ ja owat tehnet heillens waletun cuwan. Ja HERRa puhui minulle/ sanoden: minä näen että tämä Canssa on niscuri Canssa. Salli että minä hucutan heidän/ ja pyhin heidän nimens taiwan alda/ minä tahdon sinun tehdä wäkewämmäxi ja suuremmaxi Canssaxi/ cuin tämä on. Ja cuin minä käänsin minuni/ ja astuin wuorelda alas/ joca tulesta paloi/ ja pidin caxi lijton taulua molemmisa käsisäni. Nijn näin minä/ ja cadzo/ nijn te olitta tehnet syndiä HERra teidän Jumalatan wastan/ että te teitte waletun wasican/ ja nopiast menitte pois sildä tiellä/ jonga HERra käski teille. Nijn otin minä ne molemmat taulut ja heitin minun molemmista käsistäni/ ja löin ne ricki teidän silmäin edes. Ja langeisin maahan HERRan eteen/ nijncuin ennengin nijnä neljänäkymmenenä päiwänä ja neljänäkymmenenä yönä/ ja en syönyt leipä/ engä juonut wettä/ caickein teidän syndein tähden/ cuin te tehnet olitta/ sijnä että te teitte sencaltaista pahutta HERRan edes ja wihoititte hänen. Sillä minä pelkäisin sitä wiha ja hirmuisutta/ jolla HERra teidän päällen wihastunut oli/ nijn että hän tahdoi hucutta teidän. Ja HERra cuuli minun rucouxeni wielä silläkin haawa. HERRA oli myös suurest wihainen Aaronin päälle/ nijn että hän tahdoi hänen hucutta/ waan minä rucoilin silloin Aaroningin edestä. Mutta teidän syndin/ sen wasican cuin te tehnet olitta/ otin minä ja poldin tules/ ja löin hänen ricki ja surwoin hänen sijhenasti/ että se tuhwaxi tuli/ ja heitin sen tuhwan siihen ojaan/ joca sijtä wuoresta wuosi. Niin myös te wihoititte HERRan Thabeeras/ ja Massas/ ja himohaudoilla. Ja cosca hän lähetti teidän Cades Barneast/ ja sanoi: mengät ja omistacat maa/ jonga minä annoin teille/ nijn te olitte HERRan teidän

WIJDES MOSEXEN KIRJA

Jumalan suulle wastahacoiset/ ja ette usconet hänen päällens/ ette myös ollet cuuliaiset hänen änellens. Sillä te oletta ollet HERralle tottelemattomat/ sijtä päiwästä cuin minä teidän tundenut olen. Nijn minä langeisin maahan HERran eteen/ neljäkymmendä päiwä ja neljäkymmendä yötä/ cuin minä sijnä macaisin: sillä HERra sanoi/ että hän tahdoi hucutta teidän. Waan minä rucoilin HERra/ sanoden: HERRA/ HERra/ älä hucuta sinun Canssas ja pericundas/ jongas suurella woimallas pelastanut/ ja wäkewällä kädelläs Egyptist johdattanut olet. Muista sinun palwelias Abrahamin/ Isaachin ja Jacobin päälle/ älä cadzo tämän Canssan cowuden/ jumalattomuden ja synnin puoleen. Ettei sen maan asuwaiset/ jostas meidän johdottanut olet/ sanois: Ei HERRa woinut heitä wiedä siihen maahan/ jonga hän heille luwannut oli/ ja on sentähden heidän johdattanut/ että hän wihais heitä ja tappais heidän corwes. Sillä he owat sinun Canssas ja perimyxes/ jongas suurella woimallas ja ojetulla käsiwarrellas johdattanut olet.

Silloin sanoi HERra minulle: wuole sinulles caxi kiwistä taulua endisten caltaista/ ja astu minun tygöni wuorelle/ ja tee sinulles puuArcki. Nijn minä kirjoitan njihin tauluin ne sanat cuin nijsä ensimmäisis olit/ jotcas särkenyt olet/ ja pane ne Arckijn. Nijn minä tein Arkin hongasta/ ja wuolin caxi kiwistä taulua endisten caltaista/ ja astuin wuorelle pitäden caxi taulua kädesäni. Nijn kirjoitti hän sen ensimmäisen kirjoituxen jälkeen njihin tauluin kymmenen sana/ jotca HERra teille puhui tulesta wuorella cocouxen päiwänä. Ja HERra andoi ne minulle. Nijn minä käänsin idzeni ja astuin wuorelda alas/ ja panin taulut Arckijn/ jonga minä tein/ että heidän piti siellä oleman/ nijncuin HERra minulle käskenyt oli. Ja Israelin lapset menit Beroth BneJacanist Moseri cohden (siellä Aaron cuoli ja haudattin/ ja hänen poicans Eleazar oli pappi hänen siasans) Siellä menit he Gudegodaan/ Gudegodast Jathbathijn/ siihen maahan josa ojat owat. Silloin eroitti HERRa Lewin sugun candaman HERran lijton Arckia/ ja seisoman HERran edes/ palwellen händä ja kijttäden hänen nimens/ tähän päiwän asti. Sentähden ei ole Lewitailla yhtän osa eli perimystä heidän weljeins cansa: sillä HERra on heidän perimyxsens/ nijncuin HERra sinun Jumalas sanoi heille. Ja minä seisoin

WIJDES MOSEXEN KIRJA

wuorella nijncuin ennengin/ neljäkymmendä päiwä ja neljäkymmendä yötä/
ja wielä silloingin cuuli HERra minun rucouxeni/ eikä hucuttanut sinua. Waan
hän sanoi minulle: nouse ja mene matcaas/ nijn ettäs Canssan edellä
waellat/ että hän tulis ja omistais sen maan/ jonga minä wannoin heidän
Isillens andaxeni. NYt sijs Israel/ mitä HERra sinun Jumalas sinulda muuta
ano? Waan ettäs pelkäisit HERra sinun Jumalatas/ ja waellaisit caikis hänen
teisäns/ ja racastaisit händä/ ja palwelisit HERra sinun Jumalatas/ caikesta
sinun sydämestäs/ ja caikesta sinun sielustas: Ettäs myös pitäisit HERran
käskyt ja hänen oikeudens/ jotca minä käsken sinulle tänäpäinä/ sinun
hywäxes. Cadzo/ taiwat ja caicki taiwasten taiwat/ maa ja caicki mitä hänes
on/ owat HERran sinun Jumalas. Cuitengin HERralle on ollut hywä suosio
sinun Isäis tygö racastaxens heitä/ ja on walinnut heidän siemenens heidän
jäлкens/ nimittäin/ teidän caikist Canssoist/ nijncuin tänäpäiwänäkin on.
Sentähden ymbärinsleicatcat nyt teidän sydämen esinahca/ ja älkät enämbi
niscurit olco: Sillä HERra teidän Jumalan on caickein Jumalain Jumala/ ja
caickein Herrain HERra/ suuri Jumala/ woimallinen/ ja peljättäpä/ joca ei
cadzo yhdengän muodon jälken/ eikä yhdeldäkän lahjoja ota. Joca orwoille
ja leskille oikeuden teke/ ja racasta muucalaisia/ nijn että hän heille leiwän ja
waatten anda. Sentähden pitä myös teidän racastaman muucalaisia: sillä te
myös olitta muucalaiset Egyptin maalla. Sinun pitä pelkämän HERra sinun
Jumalatas/ händä pitä sinun palweleman/ hänes pitä sinun rippuman kijnni/
ja hänen nimens cautta wannoman. Hän on sinun ylistyxes ja sinun Jumalas/
joca sinun tykönäs teki hirmuisita töitä/ joita sinun silmäs nähnet owat.
Sinun Isäs menit Egyptijn seidzenkymmenen sielun cansa/ mutta nyt sinun
HERras Jumalas on enändänyt sinun/ nijncuin taiwan tähdet.
NIin racasta nyt HERra sinun Jumalatas/ ja pidä hänen lakins/ säätyns/
oikeudens ja käskyns/ nijncauwan cuin sinä elät. Ja tietkä te tänäpäinä nijtä
joita teidän lapsen ei tietänet eikä nähnet ole/ nimittäin/ HERran teidän
Jumalan curitust/ hänen jalouttans/ woimallista kättäns/ ja ojettua
käsiwarttans. Ja hänen ihmeitäns ja tecojans/ cuin hän teki Egyptiläisten
seas/ Pharaolle Egyptin Cuningalle/ ja caikelle hänen maacunnallens. Ja mitä

WIJDES MOSEXEN KIRJA

hän teki Egyptiläisten sotawäelle/ heidän hewoisillens ja waunuillens/ cosca hän punaisen meren wedet tuotti heidän päällens/ cosca he teitä ajoit taca/ ja HERra hucutti heidän haman tähän päiwän asti. Ja mitä hän teille corwes tehnyt on/ siihen asti cuin te tähän paickaankin tulitte. Ja mitä hän teki Dathanille ja Abiramille Eliabin Rubenin pojan pojille/ cosca maa awais suuns ja nieli heidän/ ja heidän perhens ja majans/ ja caicki heidän tawarans/ cuin oli heidän hallusans coca Israelin keskellä. Sillä teidän silmän owat nähnet ne suuret HERran tegot/ cuin hän tehnyt on. Sentähden pitäkät caicki ne käskyt/ cuin minä teille tänäpäänä käsken/ että te wahwistuisitte/ tuleman ja omistaman sitä maata/ cuin te menette omistaman. Että te cauwan sijnä maasa eläisitte/ cuin HERra sinun Jumalas wannoi sinun Isilles/ heille andaxens ja heidän siemenellens/ sen maan/ josa riesca ja hunajata wuota. Sillä se maa johongas menet omistaman sitä/ ei ole nijncuin Egyptin maa/ josta te lähtenet oletta/ josa sinä siemenes kylwit/ ja cannoit wettä nijncuin caalimaahan. Waan se maa johonga te menettä omistaman sitä/ on wuorinen ja laxoinen maa/ jonga sade taiwast casta. Josta maasta HERra sinun Jumalas pitä warin/ ja sinun HERras Jumalas silmät aina näkewät sen/ wuoden algusta nijn wuoden loppuun. Jos te cuuliaiset oletta minun käskylleni/ cuin minä tänäpäänä teille käsken/ nijn että te racastatte HERra teidän Jumalatan/ ja palwelette händä caikest teidän sydämestän ja caikest sielustan. Nijn minä annan teidän maallen saten ajallans/ warhain ja hiljain/ että sinä corjat sinun jywäs/ wijnas ja öljys. Ja minä annan sinun carjalles ruoho sinun kedoillas/ että te syötte ja rawitan. Waan carttatat teidän/ ettei teidän sydämen wietelläis teisä/ nijn että te exytte palweleman wieraita jumalita/ ja cumartaman heitä. Ja HERran wiha julmistuis teidän päällen/ ja sulkis taiwan/ ettei sadetta tulis/ ja maa ei andais hedelmätäns/ ja te kijrust huckuisitte/ sijtä hywästä maasta cuin HERra on teille andanut. Niin pangat nyt nämät sanat teidän sydämijn/ ja teidän sieluin/ ja sitocat heitä merkixi teidän käsijn/ että he olisit muistoxi teidän silmäin edes. Ja opettacat nijtä teidän lapsillen/ nijn että sinä puhut nijstä huones istuisas/ tiellä käydesäs/ lewätä pannesas/ ja nostesas. Ja kirjoita ne sinun huones pihtipieleen/ ja

WIJDES MOSEXEN KIRJA

sinun porttijs. Että sinä ja sinun lapses cauwan eläisit maan päällä/ cuin HERra teidän Isillen wannoi andaxens heille/ nijncauwan cuin päiwät taiwast maan päälle owat. Sillä jos te caicki nämät käskyt pidätte/ cuin minä teille käsken/ että te senjälken teette/ nijn että te racastatte HERra teidän Jumalatan/ ja waellate caikis hänen teisäns/ ja riputta hänes kijnni. Nijn HERra aja caicki nämät Canssat pois teidän caswon edest/ nijn että te omistatte suuremmat ja woimallisemmat Canssat/ cuin te oletta. Caicki paicat cuin teidän jalcan astu/ pitä teidän oleman/ corwesta ja Libanonin wuoresta/ ja Phrathin wirrasta ärimmäisen meren asti/ on sinun rajas. Ei yxikän woi olla teitä wastan/ teidän pelcon ja wapistuxen anda HERra tulla caickein nijden maiden päälle/ cusa te waellate/ nijncuin hän teille on sanonut. CAdzo/ minä asetan tänäpäpä teidän eteen/ sekä siunauxen että kirouxen. Siunauxen/ jos te cuuliaiset oletta HERran teidän Jumalan käskylle/ cuin minä tänäpäpä teille käsken. Kirouxen/ jos et te cuule HERran teidän Jumalan käskyjä/ ja exytte sijtä tiestä/ cuin minä teille tänäpäpä käsken/ nijn että te waellate muiden jumalain jälken/ joita et te tunne. Cosca HERra sinun Jumalas johdatta sinun sijhen maahan/ johongas tulet omistaman sitä/ nijn anna siunaus Grisimin wuorella/ ja kirous Ebalin wuorella. Jotca sillä puolen Jordanin owat/ tiellä länden päin Cananerein maalla/ cuin asuwat sillä lakialla maalla Gilgalis/ Moren lakeuden tykönä. Sillä sinun pitä menemän Jordanin ylidze/ tuleman ja omistaman maan/ cuin HERra teidän Jumalan teille andanut on/ omistaxen ja asuaxen sijnä. Nijn pitäkät sijs nyt ja tehkät caickein käskyin ja oikeutten jälken/ cuin minä tänäpäpä panen teidän eteen.

Nämät owat ne käskyt ja oikeudet/ joita teidän pitämän pitä/ että te sen jälken tekisitte sillä maalla/ jonga HERra sinun Isäis Jumala andoi sinulle omistaxes/ nijncauwan cuin te maan päällä elätte. HÄwittäkät caicki ne paicat (jotca te omistatte) joisa pacanat heidän jumalitans palwellet owat/ joco se olis corkiain wuortein cuckuloilla/ taicka mäjillä/ eli caickein wiherjäisten puitten alla. Ja cukistacat heidän Altarins ja särkekät heidän padzans/ heidän medzistöns tulella polttacat/ ja heidän epäjumalans cuwat

WIJDES MOSEXEN KIRJA

heittäkät pois/ ja hucuttacat heidän nimens sijtä paicasta. EI teidän pidä nijn tekemän HERralle teidän Jumalallen/ Waan sijnä paicas cuin HERra teidän Jumalan walidze caikista teidän sucucunnistan/ että hän sijnä anda asua hänen nimens/ sijnä teidän pitä kysymän ja sinne tuleman. Ja siellä pitä teidän uhraman teidän polttouhrin/ ja teidän muut uhrin/ ja teidän kymmenexen/ ja teidän kännen ylönnyshrit/ ja teidän lupauxen/ ja teidän wapaehdoiset uhrin/ nijn myös esicoiset teidän carjastan ja lambaistan. Ja siellä teidän pitä syömän HERran teidän Jumalan edes/ ja iloidzeman caikisa nijsä cuin te ja teidän huonen cannatte edes/ joilla HERra sinun Jumalas sinun on siunannut. EI teidän pidä mitän nijstä tekemän/ cuin me täsä tänäpäpä teemme/ jocainen cuin hänelle idze näkyis oikiaksi. Sillä et te wielä ole tähänasti tullet lepoon ja perimyxeen/ jonga HERra sinun Jumalas sinulle andawa on. Waan teidän pitä menemän Jordanin ylidze/ ja asuman nijsä maisa/ jotca HERra teidän Jumalan teille perimyxexi jacawa on/ ja hän anda teille lewon/ caickein teidän wihamiesten edes teidän ymbärillän/ teidän pitä myös pelkämätä asuman. Cosca HERra sinun Jumalas walidze paican/ että hänen nimens sijnä asuis/ sinne pitä teidän wiemän caicki ne cuin minä teille käsken/ teidän polttouhrin ja teidän muut uhrin/ teidän kymmenexen/ teidän kännen ylönnyshrit/ ja caicki teidän wapat lupauxen/ jotca te HERralle lupatte. Ja teidän pitä iloidzeman HERran teidän Jumalan edes/ sekä te että teidän poican/ teidän tyttären/ teidän palwelian ja pijcan/ ja myös Lewitat jotca teidän porteisan owat/ sillä ei heillä ole osa eli perimystä teidän cansan. CARta sinuas ettes uhra sinun polttouhrias caikis paicois cuin sinä näet/ Waan sijnä paicas/ jonga HERra walidze josacusa sinun sucucunnasas/ siellä pitä sinun polttouhris uhraman/ ja tekemän caicki mitä minä sinun käsken. Cuitengin teurasta ja syö liha caikis sinun porteisas/ caiken sinun sielus himon jälken/ HERran sinun Jumalas siunauxen jälken/ jonga hän sinun on andanut/ sekä puhdas että saastainen sijtä syökän/ nijncuin medzäwuohen eli peuran. Mutta ei teidän pidä werta syömän/ waan caataman maahan nijncuin weden. Waan älä syö sinun portisas sinun jywäis kymmenexiä/ sinun wijnas/ ja sinun öljyäs/ eikä myös esicoisia sinun

WIJDES MOSEXEN KIRJA

carjastas ja lambaistas/ taicka yhdestäkän sinun lupauxestas cuin sinä luwannut olet/ taicka sinun wapan ehdos uhrista/ eli sinun kättes ylönnyshrista/ Waan HERran sinun Jumalas edes pitä sinun niytä syömän/ siinä paicas jonga HERra sinun Jumalas sinulle walidze/ sinä ja sinun poicas/ sinun tyttäres ja sinun palwelias ja pijcas/ ja Lewitas joca sinun portisas on/ ja iloidze HERran sinun Jumalas edes/ caikis mitä sinun kätes tuo. Ja ota waari/ ettes hyljä Lewitait/ nijncauwan cuins elät maan päällä. COsca HERra sinun Jumalas lewittä sinun maas rajat/ nijncuin hän sanoi sinulle/ ja sinä sanot: minä syön liha/ että sinun sielus himoidze liha syödä/ nijn syö liha caiken sinun sielus himon jälkeen. Jos se sia caucan on/ jonga HERra sinun Jumalas walidzi/ että hän siellä anda nimens asua/ nijn teurasta sinun carjastas ja lambaistas/ jotca HERra sinulle andanut on/ senjälken cuin minä sinulle käsken/ ja syö sinun portisas caiken sinun sielus himon jälkeen. Nijncuin medzäwuohi ja peura syödän/ sekä puhtat että saastaiset ynnä syökän. Waan ainoastans cawata ettes werta syö: sillä weri on hengi/ sentähden ei sinun pidä syömän henge lihan cansa. Ei sinun pidä sitä syömän/ mutta caataman maahan nijncuin weden/ sentähden ei pidä sinun syömän sitä. Ettäs menestyisit/ ja sinun lapses sinun jälkes/ että oikein tehnyt olet HERran edes. Mutta cosca sinä pyhität jotain cuin sinun omas on/ taicka teet lupauxen/ nijn sinun pitä ottaman ja wiemän siihen siaan/ jonga HERra walinnut on. Ja tee siellä lihasta ja werestä sinun polttouhris/ HERran sinun Jumalas Altarilla: mutta sinun uhris weri caada HERran sinun Jumalas Altarille/ ja syö liha. Ota waari/ ja cuule caicki nämät sanat/ cuin minä käsken sinun/ että menestyisit/ ja sinun lapses sinun jälkes ijancaickisest/ että olet oikein ja kelwollisest HERran sinun Jumalas edes tehnyt. COsca HERra sinun Jumalas häwittä pacanat sinun edesäs/ cuhunga sinä tulet heitä omistaman. Ja cosca sinä olet heitä omistanut ja asut heidän maallans/ Nijn ota waari/ ettes heidän cansans paulaan lange/ sijttecuin he owat hucutetut sinun edesäs/ ja ettes edzis heidän jumalitans/ sanoden: nijncuin tämäkin Canssa on palwellut heidän epäjumalitans/ nijn tahdon myös minä tehdä. Ei sinun pidä nijn tekemän HERralle sinun Jumalalles: sillä

WIJDES MOSEXEN KIRJA

he owat tehnet heidän jumalillens caickia nijtä cuin HERralle cauhistus on/ ja cuin hän wiha: sillä he owat myös heidän poicans ja tyttärens tulella polttanet heidän jumalillens. Caicki cuin minä käsken teille pitä teidän pitämän tehdäxenne sen jälkeen: ei teidän pidä siihen mitän lisämän/ eikä myös sijtä mitän wähendämän.

JOs Propheta eli unennäkiä nouse teidän seasan/ ja anda teille merkin eli ihmen. Ja se mercki eli ihme tapahtu nijn/ josta hän puhui sinulle/ sanoden: käykäm ja noudattacam wieraita jumalita/ joita et te tunne/ ja palwelcam heitä. Nijn ei sinun pidä cuuleman sen Prophetan eli unennäkiän sanoja: sillä HERra teidän Jumalan coettele teitä/ tietäxens jos te caikesta teidän sydämestän ja caikesta teidän sielustan racastatte händä. Sillä HERra teidän Jumalatan pitä teidän noudattaman/ ja händä pelkämän/ ja hänen käskyns pitämän/ ja hänen ändäns cuuleman/ händä palweleman ja hänes rippuman kijnni. Waan sen Prophetan eli unennäkiän pitä cuoleman: sillä hän opetti teitä luopuman HERrasta teidän Jumalastan (joca teidän Egyptin maalda johdatti/ ja sinun orjuden huonesta pelasti) ja wiетteli sinun sildä tiellä/ jota HERra sinun Jumalas käski sinun käymän/ että eroitaisit pahan seastas. JOs sinun weljes sinun äitis poica/ eli sinun poicas/ eli tyttäres/ eli emändäs/ joca sinun sylisäs on/ eli sinun ystäwäs/ joca on cuin oma sydämes/ neuwois sinua sala/ ja sanois: käykäm ja palwelcam muita jumalita (joita et sinä tunne eikä sinun Isäskän) Cuin owat: caickinaisten Canssain jumalita teidän ymbäristöllän/ joco he läsnä eli caucana owat/ yhdestä maan ärestä nijn toiseen. Nijn älä siihen mielisty/ älä myös ole hänelle cuuliainen/ ja ei sinun pidä säästämän händä/ ei ensingän pidä sinun armaidzeman händä/ eli salaman händä. Mutta sinun pitä surmaman hänen/ sinun kätes pitä ensin hänen päällens oleman/ että hän surmataisin/ ja sen perästä caiken Canssan käsi. Hän pitä kiwillä surmattaman/ sillä hän ahkeroidzi luowutta sinun HERrasta sinun Jumalastas/ joca sinun Egyptin maalda orjuden huonesta johdattanut on/ Että coco Israel sen cuulis ja pelkäis/ eikä sillen semmuotoista pahutta teidän seasan tekis. JOs sinä saat cuulla josacusa Caupungisas/ jonga HERra sinun Jumalas sinulle on andanut asuaxes/

WIJDES MOSEXEN KIRJA

sanottawan: Muutammat Belialin lapset owat lähtenet sinun seastas ja kääändänet heidän Caupungins asujat pois/ ja sanonet: käykäm ja palwelcam muita jumalita/ joita et te tunne. Nijn pitä sinun wisust edzimän/ tutkiman ja kyselemän jos todexi löytän/ että se nijn on tosi/ että se cauhistus teidän seasan tapahtunut on. Nijn pitä sinun lyömän hänen Caupungins asujat miecan terällä/ ja kiroman heitä/ caickein cansa mitä ikänäns sijnä on/ ja heidän carjans miecan terällä. Ja caicki heidän saalins pitä sinun cocoman keskelle catua/ ja polttaman tules/ sekä Caupungin että hänen saalins/ yhden toisens cansa/ HERralle sinun Jumalalles/ että se autiana pysy ijancaickisest/ ja ei ikänäns pidä raketteman. Ja älä mitän sinun käsijs jätä sijtä kirotusta/ että HERra käändyis hänen wihans julmudest/ ja andais sinulle laupiuden/ ja armadais sinun päälles ja enännäis sinun/ nijncuin hän sinun Isilles wannoi. Että sinä HERran sinun Jumalas änelle cuuliainen ollut olet/ ja pitänyt caicki hänen käskyns/ jotca minä sinulle tänäpäpä käsken/ oikein tehdäxes HERran sinun Jumalas silmäin edes.

TE oletta HERran teidän Jumalan lapset/ älkät pijrustelco teitän/ ja älkät teitän keritkö paljaxi teidän odzaldan jongun cuolluen tähden. Sillä sinä olet pyhä Canssa HERralle sinun Jumalalles/ ja HERra on sinun walinnut erinomaisexi Canssaxi/ caikista Canssoista cuin maan päällä owat. EI sinun pidä mitäkän cauhistawaista syömän. Mutta nämät owat ne eläimet/ joita te saatte syödä: Härkä/ Lammas/ Wuohi/ Peura/ Medzäwuohi/ Medzähärkä/ Medzäcauris/ Disohn/ Medzänauta ja Hirwi. Ja caickinainen eläin/ jolla on caxihaarainen sorcka/ ja märhetti/ nijtä teidän pitä syömän. Mutta cuitengin nijtä ei teidän pidä syömän jotca märhettiwät/ ja sorckans ei hajota cahtia/ cuin on: Cameli/ Jänes/ Canini/ ne jotca märhettiwät ja ei ole caxisorckaiset/ pitä oleman teille saastaiset. Sica waicka hänellä on caxihaaraiset sorcat/ ei hän cuitengan märhedi/ se pitä teille oleman saastainen/ hänen lihans ei teidän pidä syömän/ eikä sen raatoon sattuman. Nämät owat ne joita teidän pitä syömän caikista nijstä cuin wedes owat: caickinainen jolla uimus ja suomus on/ sitä teidän pitä syömän. Mutta se jolla ei ole uimuxia eikä suomuxia/ sitä ei teidän pidä syömän: sillä se on teille saastainen. Caicki

WIJDES MOSEXEN KIRJA

puhtat linnut syökät: Nämät heistä owat ne joita ei teidän syömän pidä: Cotca/ Canahaucka ja Linduhaucka. Louwe/ Poutahaucka/ Cockolindu lainens. Ja caicki Carneht lainens. Strutzi/ Tarhapöllöi/ Käki/ Hijrihaucka lainens. Hyypiö/ Riutahyypiö/ Yöcköi. Ruogonpäristäjä/ Storcki/ Joudzen. Haicara/ Hahca lainens/ Suowares ja Pääskyinen. Ja caicki linnut jotca matelewat/ pitä oleman teille saastaiset/ ja ei teidän pidä heitä syömän. Nijtä puhtaita linduja saatte te syödä. Ei teidän pidä syömän raatoa/ muucalaisille jotca sinun portisas owat anna se/ eli myy muucalaiselle syödä: sillä sinä olet pyhä Canssa HERralle sinun Jumalalles. Ei sinun pidä keittämän imewätä wohla. Sinun pitä vuosivuodelda kymmenexet eroittaman caikista sinun jywistäs ja wuodes tulosta/ joca sinun pellostas tule. Ja sinun pitä sen syömän HERran sinun Jumalas edes/ sijnä paicas jonga hän sinulle walidze/ että hänen nimens sijna asuis/ nimittäin/ sinun jywäis/ wijnas ja öljys kymmenexet/ esicoisen sinun carjastas ja sinun lambaistas/ että sinä oppisit pelkämän HERra sinun Jumalatas caickena sinun elinaicanas. Mutta jos tie on sinulle ylön pitkä/ nijn ettet sinä taida sitä wiedä sinne/ että se paicka on caucana sinusta/ jonga HERra sinun Jumalas on walinnut/ että hänen nimens siellä asuis (sillä HERra sinun Jumalas on siunannut sinun) Nijn myy se rahaan/ ja ota raha sinun kätees/ ja mene siihen paikkaan/ jonga HERra sinun Jumalas on walinnut. Ja osta nijllä rahoilla caickia mitä sinun sielus himoidze/ joco se on nauta eli lammas/ wijna/ wäkewä juoma/ taicka caickia mitä sinun sielus himoidze/ ja syö se HERran sinun Jumalas edes/ ja ole iloinen sinä ja sinun huones. Ja Lewitat joca sinun portisas on/ ei sinun pidä hyljämän: sillä ei hänellä ole yhtän osa eli perimystä sinun cansas. JOca colmas wuosi pitä sinun eroittaman caicki kymmenexet sinun wuodes tulosta sinä wuonna/ ja sinun pitä sen paneman sinun porttijs. Nijn pitä Lewitan tuleman/ jolla ei yhtän osa eli perimystä ole sinun cansas/ ja muucalainen/ ja orwoi/ ja leski/ jotca sinun portisas owat/ ja heidän pitä syömän ja rawittaman/ että HERra sinun Jumalas sinua siunais/ caikisa sinun kättes töisä/ cuin sinä teet.

WIJDES MOSEXEN KIRJA

SEidzemen vuoden peräst pitä sinun pitämän wapaus vuoden. Ja näin pitä se wapa vuosi pidettämän: joca jotakin hänen kädestäns lähimmäisellens lainannut on/ sen hänen pitä hänelle andaman andexi/ ja ei welcoiman hänen lähimmäistäns taicka weljiäns: sillä se cudzutan HERran wapaxi wuodexi. Muucalaiselda mahdat sinä sitä welcoja/ mutta sinun weljelles pitä sinun sen andaman andexi. JA ei pidä yxikän kerjätä teidän seasan oleman: sillä HERra on siunawa sinua sinun maallas/ jonga HERra sinun Jumalas sinulle perimisexi andawa on/ omistaxes sitä. Waan ainoastans että sinä cuulet sinun HERras Jumalas änen/ ja pidät caicki nämät käskyt/ jotca minä sinulle tänäpäpä käsken/ että sinä sen jälkeen tekisit. Sillä HERra sinun Jumalas siuna sinua/ nijncuin hän sinulle on sanonut: nijn että sinä lainat monelle Canssalle/ mutta ei yhdeldäkän lainaxi pidä sinun ottaman. Sinun pitä hallidzeman paljo Canssa/ mutta sinua ei pidä yxikän wallidzeman. JOs jocu sinun weljistäs on joutunut köyhäxi josacusa Caupungis sinun maallas/ jonga HERra sinun Jumalas sinulle andawa on/ nijn ei pidä sinun cowendaman sydändäs/ eikä käsiäs sinun köyhän weljes edest sulkeman. Mutta pitä awaman kätes hänelle ja lainaman/ senjälken cuin hän tarwidze. Ota waari/ ettei sinun sydämees tulis Belialin ajatus/ että sanoisit: nyt tule pian seidzemes vuosi/ joca on wapa vuosi/ ja sinä armottomast cadzot sinun köyhän weljes puoleen/ ja et mitäkän anna hänelle/ nijn hän huuta sinun tähtes HERran tygö/ ja se tule sinulle synnixi. Mutta sinun pitä andaman hänelle hywällä mielellä/ ja sinun sydämes ei pidä pahaxuman/ coscas hänelle sen annat: sillä sentähden on HERra sinun Jumalas siunawa sinua caikisa sinun töisäs ja sinun aiwoituxisas. Sillä köyhät owat aina maalla/ sentähden käsken minä sinua/ ja sanon: että awat kätes weljelles/ joca tarwidzepa ja köyhä on sinun maallas. JOs sinun weljes Hebrerin mies eli waimo myy idzens sinulle/ nijn hänen pitä palweleman sinua cuusi vuotta/ seidzemendenä vuonna pitä sinun hänen wapaxi päästämän. Ja cosca sinä hänen wapaxi päästät/ nijn ei sinun pidä andaman hänen mennä tyhjin käsin sinun tykö. Mutta sinun pitä andaman hänelle sinun lambaistas/ sinun rijhestäs/ sinun wijnacuurnastas/ nijn että sinä annat hänelle sijtä cuin HERra

WIJDES MOSEXEN KIRJA

sinun Jumalas sinulle myös on siunannut. Ja muista ettäs myös olit orja Egyptin maalla/ ja HERra sinun Jumalas pelasti sinun/ sentähden minä näitä sinulle tänäpäni käsken. Jos hän sano sinulle: en minä lähde sinun tykösi/ sillä '6Dinä racastan sinua ja sinun huonettas (sillä hän ajattele hywin eläwäns sinun tyköns.) Nijn ota nascali ja pistä hänen corwans läpidze sinun huones owes/ ja anna hänen olla sinun orjas ijancaickisest: njin pitä myös sinun tekemän pijcas cansa. Ja älä työläxi lue sitä sinulles ettäs hänen wapaxi päästät: sillä hän on palwellut sinua/ nijncuin caxikertainen palcolinen/ cuusi vuotta: Nijn HERra sinun Jumalas siuna sinua caikisa nijsä cuins teet. CAicki härkyiset carjan/ ja oinat lammasten esicoisist/ pitä pyhitettämän HERralle sinun Jumalalles: ei sinun pidä työtä tekemän sinun carjas esicoisen cansa/ ja ei pidä sinun keridzemän lammastes esicoista. Sinun HERras Jumalas edes pitä sinun ne syömän vuosiwuodelda/ sijnä paicas cuin HERra walinnut on/ sinä ja sinun huones. Jos hänellä on jocu wirhi/ njin että hän ondu taicka on sokia/ taicka on muutoin jocu paha wirhi hänes/ njin ei sinun pidä uhraman sitä HERralle sinun Jumalalles. Mutta sinun portisas pitä sinun sen syömän (olisit sinä puhdas taicka saastainen) nijncuin medzäwuohen ja peuran. Ainoastans ota waari ettes syö hänen wertans/ mutta wuodata maahan/ nijncuin wesi.

Pitä waari sijtä cuusta Abib/ ettäs pidät HERralle sinun Jumalalles Pääsiäistä/ että sillä cuulla Abib on HERra sinun Jumalas johdattanut sinun Egyptist/ yöllä. Ja teurasta HERralle sinun Jumalalles Pääsiäis lambaita ja carja/ sijnä paicas cuin HERra walidzepa on/ hänen nimens asumasiaksi. Älä syö hapanda leipä sinä juhlanan. Seidzemen päiwä pitä sinun syömän happamatoinda suru leipä/ sillä sinä läxist kijrust Egyptist/ ettäs sen päiwän muistaisit caickena sinun elinaicanas/ jonas läxist Egyptist. Seidzemenä päiwänä ei pidä hapannutta nähtämän caikis sinun maas äris/ ja lihasta cuin ensimmäisnä päiwänä ehtona teurastetan/ ei pidä mitäkän jäämän huomenexi. Et sinä saa teurasta Pääsiäisexi cusacan sinun portisas/ cuin HERra sinun Jumalas sinulle andanut on. Mutta sijnä paicas cuin HERra sinun Jumalas walidzepa on hänen nimens asumasiaksi/ sijnä teurasta Pääsiäisexi/ cosca auringo laskenut

WIJDES MOSEXEN KIRJA

on/ sillä ajalla cuin sinä Egyptist läxit. Ja kypsennä ja syö sijnä paicas/ cuin HERra sinun Jumalas walidzepa on/ ja sijtte huomeneltain palaja/ ja mene cotias majaas. Cuutena päiwänä syö happamatoinda/ ja seidzemendenä on HERran sinun Jumalas cocous/ älä silloin mitäkän työtä tee. LUE seidzemen wijcko sinulles/ ruweten sijtä päiwästä/ cosca sirppi eloon wiedän. Ja pidä wijckojuhla HERralle sinun Jumalalles/ ettäs annat sinun hywän tahtoiset lahjas sinun kädestäs/ senjälken cuin HERra sinun Jumalas sinulle siunannut on. Ja iloidze HERran sinun Jumalas edes/ sinä ja sinun poicas/ sinun tyttäres/ sinun palwelias/ sinun pijcas/ ja Lewita cuin on sinun portisas/ muucalainen/ orwoi ja leski/ cuin owat sinun seajas/ sijnä paicas cuin HERra sinun Jumalas walidzepa on hänen nimens asumasiaksi. Ja muista että sinä olet ollut orja Egyptis/ ettäs pidät ja teet nämät käskyt. LEhtimajan juhla pidä coco seidzemen päiwä/ coscas olet sisälle coonnut rijhestäs/ ja wijnacuurnastas. Ja iloidze sinun juhlinas/ sinä ja sinun poicas/ sinun tyttäres/ sinun palwelias/ sinun pijcas/ Lewita/ muucalainen/ orwoi ja leski/ cuin owat sinun portisas. Seidzemen päiwä pidä juhla HERralle sinun Jumalalles/ sijnä paicas cuin HERra sinun Jumalas walidzepa on: sillä HERra sinun Jumalas siuna sinua caikis cuins sisälle cocoat/ ja caikesa sinun kätes työsä/ sentähden iloidze. COlmasti wuodes näkykön caicki sinun miehenpuoles HERran sinun Jumalas edes/ sijnä paicas cuin HERra walidzepa on/ happamattoman leiwän juhlanan/ wijcko ja lehtimajan juhlanan. Ei yhdengän pidä näkymän tyhjin käsin HERran edes. Idzecukin kätens lahjan jälken/ HERran sinun Jumalas siunauxen jälken/ cuin hän sinulle andanut on. DUomarit ja käskyläiset aseta sinulles/ caickijn sinun porteis/ cuin HERra sinun Jumalas sinulle andawa on sucucunnasas/ duomidzeman Canssa oikialla duomiolla. Älä käännä oikeutta/ älä muodon perän cadzo/ ja älä lahjoja ota: sillä lahjat socaisewat toimellisten silmät/ ja käändäwät hurscasten asiat. Edzi oikeutta/ ettäs eläisit ja omistaisit sen maan/ cuin HERra sinun Jumalas sinulle andawa on. Älä istuta jonguncaltaista puuta sinun HERras Jumalas Altarin juureen/ jonga sinä teet sinulles. Älä pane padzasta/ jota HERra sinun Jumalas wiha.

WIJDES MOSEXEN KIRJA

Älä uhra HERralle sinun Jumalalles jotacuta nauta eli lammasta/ josa jocu wirhi taicka puutos on: sillä se on HERralle sinun Jumalalles cauhistus. JOs jocu löytän josacusa sinun porteistas/ cuin HERra sinun Jumalas andawa on sinulle/ mies eli waimo/ joca paha teke HERran sinun Jumalas silmäin edes/ rickoden hänen lijttos. Ja mene palweleman wieraita jumalita/ ja cumarta nijtä/ olcon se Auringo/ Cuu/ eli jocu taiwan joucosta/ jota en minä käskenyt ole. Ja se sanotan sinulle/ ja sinä cuulet sen/ nijn tiedustele wisust/ ja coscas löydät totisexi todexi että sencaltainen cauhistus Israelis tapahtunut on. Nijn wie se mies eli waimo ulos/ joca sencaltaisen pahuden sinun porteisas on tehnyt/ ja kiwitä händä cuoliaksi. Cahden eli colmen suun todistuxest pitä hänen cuoleman/ joca cuoleman on ansainnut: mutta yhden suun todistuxest ei pidä hänen cuoleman. Todistajan käsi pitä esin oleman hänen päällens tappaman händä ja sijtte caiken Canssan käsi/ eroittaman paha sinun seastas. JOs jocu asia duomios näky sinulle pimiäxi/ weren ja weren wälillä/ asian ja asian wälillä/ wahingon ja wahingon wälillä/ ja cuin eripuraiset asiat owat sinun porteisas/ nijn nouse ja mene sijhen paickaan cuin HERra sinun Jumalas sinulle walidzepa on. Ja tule Pappein/ Lewitain ja Duomarein tygö/ jotca sijhen aican owat/ ja kysy heildä/ he sanowat sinulle duomion sanan. Ja tee nijn cuin he sinulle sanowat/ sijnä paicas cuin HERra walidzepa on/ ja ota waari ettäs teet caicki cuin he sinulle opettawat. Sen lain jälkeen cuin he opettawat sinulle/ ja sen duomion jälkeen cuin he sanowat sinun etees/ pitä sinun tekemän/ nijn ettes sijtä wilpistele etkä oikialle puolle etkä wasemalle. Ja jos jocu olis ollut ylpiä/ nijn ettei hän ole cuuliainen papeille/ cuin siellä HERran sinun Jumalas wiras owat/ eli duomarille/ hänen pitä cuoleman. Ja ota sinä se paha Israelist pois. Että caicki Canssa sen cuulewat ja pelkävät/ ja ei enämbi ylpiäst tee. COscas tulet sijhen maahan cuin HERra sinun Jumalas sinulle andawa on/ omistaxes ja sauaxes sijnä/ ja sanot: minä asetan Cuningan minulleni/ nijncuin caicki Canssat cuin minun ymbärilläni owat. Nijn aseta se Cuningaxi sinulles/ jonga HERra sinun Jumalas walidze: aseta sinun weljistäs Cuningas sinulles/ et sinä saa muucalaista asetta sinulles/ joca ei sinun weljes ole. Ainoastans ettei hän

WIJDES MOSEXEN KIRJA

pidä monda hewoista/ ja wie Canssa jällens Egyptijn nijden monein hewoisten tähden/ ja että HERra teille sanoi: ettet te enämbi tätä tietä tule. Ei hänen myös pidä ottaman hänellens monda emändätä ettei hänen sydämmens käändyis pois. Ja ei hänen pidä myös idzellens paljo hopena ja culpa cocoman. Ja cosca hän istu hänen waldacundans istuimella/ nijn ottacan tämän toisen lain papeilda Lewitailda/ ja andacan sen kirjoitta kirjaan. Se olcan hänen tykönäns/ ja lukecan sitä caiken hänen elinaicans/ että hän oppis pelkämän HERra hänen Jumalats/ ja pidäis caiken tämän lain sanat/ ja nämät oikeudet/ ja että hän tekis sen jälkeen. Ei hänen pidä corgottaman sydändäns hänen weljeins ylidzen/ eikä myös käskyist wilpistelemän/ eikä oikialle/ eikä wasemalle puolelle/ että hän päiwäns pidennäis hänen waldacunnasans/ hän ja hänen lapsens Israelis. PApeilla/ Lewitailla ja caikella Lewin sucucunnalla ei pidä osa eli perindötä Israelis oleman. HERRAn uhria ja hänen perindöns pitä heidän syömän. Sentähden ei pidä heillä perimist oleman/ heidän weljeins keskellä: Sillä HERra on heidän perimisens/ nijncuin hän heille on sanonut. Ja tämä on pappein oikeus Canssald/ ja nijldä jotca uhrawat: olcon se härkä eli lammas/ Papeille annettacan lapa/ molemmat leucaluut/ ja sisällyxet. Ja utisen sinun jywistäs/ wijnastas/ öljystäs/ ja lieminät lambaistas. Sillä HERra sinun Jumalas on hänen walinnut caikista sinun sucucunnistas/ seisoman ja palweleman HERran nimeen/ hän ja hänen poicans jocapäiwä. Cosca jocu Lewita tule jostacusta sinun portistas/ eli mualda jostacusta paicast Israelist/ cusa hän wieras on/ ja hän tule caiken hänen sieluns himost siihen paicka/ jonga HERra walinnut on. Nijn palwelcan hän HERran hänen Jumalans nimeen/ nijncuin caicki muutkin Lewitat hänen weljens tekewät/ jotca siellä myös seisowat HERran edes. Ja heidän pitä yhden werran osa saaman syödäxens/ paidzi sitä cuin hänellä on wanhembains myydyst hywydest. COscas tulet siihen maahan/ cuin HERra sinun Jumalas sinulle anda/ nijn älä ope tekemän sen Canssan cauhistuxia. Ei yxikän pidä sinun seastas löyttämän/ joca hänen poicans eli tyttärens käyttä tulen läpidzen/ eli joca on ennustaja/ päiwän walidzia/ eli tietäjä/ eli welho. Eli lumoja/ eli noita/ eli

WIJDES MOSEXEN KIRJA

kätten cadzoja/ eli joca jotakin cuolluilda kysy. Sillä se joca sencaltaisia teke/ hän on HERralle cauhistus/ ja sencaltaisten cauhhistusten tähden/ aja HERra sinun Jumalas heidän sinun edestäs. Ole waca HERran sinun Jumalas edes. Sillä tämä Canssa/ joiden maan sinä omistat/ cuulewat nijtä päiwän walidzioita ja ennustaita/ mutta älä sinä nijn tee HERran sinun Jumalas edes. HERra sinun Jumalas herättä sinulle sinun seastas ja sinun weljistäs Prophetan nijncuin minun/ cuulcat händä. Nijncuin sinä anoit HERralda sinun Jumalaldas Horebis cocouxen päiwänä/ sanoden: en minä woi enämbi cuulla HERran minun Jumalani ändä/ engä sillen woi sitä suurta tulda nähdä/ etten minä cuolis. Ja HERra sanoi minulle: he owat oikein puhunet. Minä herätän heille Prophetan heidän weljistäns nijncuin sinä olet/ ja minä panen minun sanani hänen suuhuns/ hän puhu heille caickia mitä minä hänelle käsken. Ja se joca ei minun sanani cuule/ cuin hän minun nimeeni puhu/ häneldä minä sen waadin. JOs jocu Propheta ylpeydest puhu minun nimeeni/ nijtä joita en minä hänen käskenyt puhua/ ja se cuin puhu muiden jumalitten nimeen/ sen Prophetan pitä cuoleman. Jos sinä sanot sinun sydämesäs: cuinga minä tiedän cuita sanoja ei HERra puhunut? Cosca se Propheta puhu HERran nimeen/ ja ei sijtä mitän ole/ eikä nijn tapahdu: nijn ne owat ne sanat/ joita ei HERra puhunut. Se Propheta on sen puhunut ylpeydestäns/ sentähden älä pelkä händä.

COsca HERra sinun Jumalas on häwittänyt Canssat/ joiden maan HERra sinun Jumalas sinulle anda/ omistaxes/ ja asuaxes heidän Caupungeisans ja huoneisans. Nijn eroita sinulles colme Caupungita/ sijnä maasa/ jonga HERra sinun Jumalas anda sinun omistaxes. JA walmista tie heidän tygöns/ ja jaa maan rajat sijnä maasa/ cuin HERra sinun Jumalas sinulle anda perinnöxi/ colmen osan/ sen paeta joca mieswahingoon tullut on. Ja se olcan miehentappajan meno/ joca sinne paeta ja elä saa. Jos jocu tappa lähimmäisens tietämätä/ ja ei ennen wihannut händä: Waan nijncuin jocu menis medzään lähimmäisens cansa puita hackaman/ ja nostais käsin kirwens hackaman puuta maahan/ ja kirwes putois warresta/ ja osais loucata lähimmäisens/ nijn että hän sijtä cuolis. Sen pitä yhteen näistä Caupungeista

WIJDES MOSEXEN KIRJA

pakeneman ja saaman elä. Ettei werencostaja saawutais miehentappajata/ nijncauwan cuin hänen sydämens on catkera/ että matca pitkä on/ ja löis hänen cuoliaksi/ waicka ei hän cuoleman syytä ole tehnyt: sillä ei hän ennen vihannut händä. Sentähden käsken minä sinua/ että eroitaisit sinulles colme Caupungita. Ja jos HERra sinun Jumalas sinun maas rajat lewittä/ nijncuin hän wannoi sinun Isilles/ ja anda sinulle caiken sen maan/ jonga hän lupais sinun Isilles anda (Jos sinä muutoin pidät caicki nämät käskyt/ ja teet sen jälkeen cuin minä sinun tänäpäpä käsken/ että racastat HERra sinun Jumalatas/ ja waellat hänen teisäns caickena sinun elinaicanas) nijn lisä wielä colme Caupungita näihin colmeen. Ettei wiatoin weri wuodatetais sinun maasas/ jonga HERra sinun Jumalas sinulle anda perinnöxi/ ettes tulis wiallisexi sencaltaisest werest. MUtta jos jocu wiha lähimmäistäns ja wäjä händä/ ja carca hänen päällens/ tappa hänen ja pakene sijtte yhteen nijstä Caupungeist. Nijn wanhimmat hänen Caupungistans/ lähettäkän sinne sanan/ ja tuocan hänen siellä/ ja andacan hänen weren costajan käsijn/ että hän cuolis. Ei sinun silmäs pidä armaidzeman händä/ ja sinun pitä ottaman pois wiattoman weren Israelist/ että menestyisit. ÄLä lähimmäises rajoja sijrrä/ jotca endiset pannet owat sinun perindös/ cuins perit sijnä maasa/ jonga HERra sinun Jumalas sinulle anda omistaxes. EI pidä todistajan yxinäns astuman edes ketäkän wastan/ jostacusta pahast tegost ja synnist mikäikänäns paha teco se olis cuin tehdän: mutta cahden eli colmen suusa owat caicki asiat wahwat. Jos wäärä todistaja tule ja todista jotacuta wastan/ ja soima hänelle jotain syndiä/ Nijn molemmat ne miehet jotca rijtelewät/ seisocan HERran edes/ Pappain ja Duomarein edes/ jotca siihen aican owat. Ja Duomarit wisust tutkistelcan sijtä/ jos wäärä todistaja on candanut wäärän todistuxen weljens wastan. Nijn tehkät hänelle nijncuin hän aicoi tehdä weljellens/ että eroitaisit pahan sinustas. Ja muut sen cuulisit ja pelkäisit/ ja ei tekis enämbi sencaltaista paha teidän seasan. Sinun silmäs ei pidä säästämän händä/ hengi hengest/ silmä silmäst/ hammas hambast/ käsi kädest/ jalca jalast.

WIJDES MOSEXEN KIRJA

COscas menet sotaan sinun wiholiasias wastan/ ja näet hewoiset ja waunut/ ja Canssan cuin on suurembi sinua/ nijn älä pelkä heitä: sillä HERra sinun Jumalas/ joca sinun johdatti Egyptin maalda/ on sinun cansas. Ja cosca te lähestytte sota/ nijn astucan edes Pappi ja puhucan Canssalle/ Ja sanocan heille: cuule Israel/ te menette tänäpäni sotaan teidän wiholiasian wastan/ älkän teidän sydämmen pehmitkä/ älkät peljätkö/ älkät wapisco/ älkät myös hämmästykö heidän edesäns. Sillä HERra teidän Jumalan käy teidän cansan/ sotiman teidän edestän/ teidän wiholiasian wastan/ ja autta teitä. WAan sodan päämiehet puhutelcan Canssa/ ja sanocan: joca uden huonen on rakendanut/ ja ei siihen wielä ruwennut asuman/ hän palaitcan tacaperin/ ja olcan cotonans/ ettei hän cuolis sodas/ ja jocu toinen omistais sen. Se cuin istutti wijnapuita/ ja ei wielä nijtä tehnyt yhteisexi/ hän palaitcan tacaperin/ ja pysykän cotonans/ ettei hän cuolis sodas/ ja toinen tekis sen yhteisexi. Jos jocu on hänellens waimon kihlannut/ ja ei tuonut händä cotians/ hän palaitcan tacaperin/ ja olcan cotonans/ ettei hän cuolis sodas/ ja toinen nais hänen. Ja sodan päämiehet wielä puhucan Canssalle/ ja sanocan: joca pelcuri on ja wapisewaisella sydämmellä/ hän palaitcan tacaperin ja olcan cotonans/ ettei hän saatais hänen weljeins sydämmitä pelcurixi/ nijncuin hänen sydämmens on. Ja sijttecuin sodan päämiehet puhunet owat Canssalle heidän puhens/ nijn he asettacan sotajoucon ylimmäiset/ ensimäisixi Canssan secaa. COscas menet jongun Caupungin eteen sotiman händä wastan/ nijn taridze heille ensin rauha. Ja jos he sinua rauhallisest wastawat ja awawat sinun etees/ nijn olcan caicki Canssa cuin sijnä on sinulle werollinen ja alemmainen. Waan jos ei he tee rauha sinun cansas/ waan sotiwat sinua wastan/ nijn saarra heitä. Ja cosca HERra sinun Jumalas anda heidän sinun käsijs/ nijn lyö cuoliaxi caicki miehenpuolet miecan terällä. Paidzi waimoja/ lapsia ja eläimitä/ ja caicki ne cuin Caupungis owat/ ja caicki saalis jacacat teidän keskenän/ ja syökät wiholisten jaosta/ cuin HERra sinun Jumalas annoi sinulle. Ja tee nijn jocaidzelle Caupungille/ cuin sinusta caucana owat/ ja ei ole tämän Canssan Caupungeista. Mutta tämän Canssan Caupungeista/ cuin HERra sinun Jumalas sinulle perimisexi anda/ älä jätä

elämän yhtäkän henge. Mutta kiro ne peräti/ cuin owat: Hetherit/ Amorrerit/ Cananerit/ Phereserit/ Hewerit ja Jebuserit/ nijncuin HERra sinun Jumalas sinulle on käsenyt. Ettei hän opetais teidän tekemän caickia nijtä cauhistuxia cuin he teit heidän jumalillens/ ettet te myös tekis syndiä HERra teidän Jumalatan wastan. JOs sinä cauwan olet jongun Caupungin edes/ jota wastan sinä sodit omistaxes sitä/ nijn älä häwitä puita/ älä myös kirwellä raisca heitä: sillä sinä saat nijstä syödä/ sentähden älä hacka heitä maahan tehdäxes nijstä scantzi/ sillä maan puu on ihmisen elatus. Waan puut/ joista ei syödä/ häwitä ja hacka maahan/ ja tee nijstä puista Caupungin eteen scantzi/ jonga cansa sinä sodit nijncauwan cuins woitat hänen.

JOs jocu tapettu löytän sijnä maasa/ jonga HERra sinun Jumalas sinun anda/ ja on tietämätöin/ cuca hänen tappoi. Nijn käykän ulos sinun Wanhimmas ja Duomaris/ ja mitackan sen tapetun tykö Caupungeihin cuin sen tapetun ympärillä owat: Joca Caupungi sinä lähin on/ sen wanhimmat ottacan nuoren lehmän carjasta/ jolla ei ole työtä tehty/ eikä iken alla ollut. Ja sen Caupungin wanhimmat taluttacan sen nuoren lehmän colckaan laxoon/ joca ei ole kynnetty/ eikä kylwetty/ ja leicackan siellä hänen caulans. Nijn pitä Papit Lewin pojat käymän edes (sillä HERra sinun Jumalas on heidän walinnut palweleman händäns ja hänen nimens ylistämän/ ja heidän suuns jälkeen pitä caicki rijdat ja wahingot toimitettaman) Ja caicki wanhimmat sijtä Caupungist cuin lähin on/ käykän sen tapetun tygö/ ja peskän kätens sen nuoren lehmän päällä/ jonga caula sijnä laxos leicattin. Ja he wastackan ja sanocan: ei meidän kätem tätä werta wuodattanut/ eikä myös meidän silmän sitä nähnyt. Ole armollinen Canssalles Israelille/ jonga sinä HERra pelastit. Älä tätä wiatoinda werta anna tulla sinun Canssas Israelin päälle. Ja nijn he owat sowitetut sijtä werestä. Ja nijn sinä eroitat sinun tykös wiattoman weren/ ettäs teet sen cuin oikia on HERran silmäin edes. Coscas menet sotaan wiholias wastan/ ja HERra sinun Jumalas anda heidän sinun käsijs/ wiedäxes heidän fangina pois. Ja sinä näet fangein seas caunin waimon/ ja sinä himoidzet händä otta emännäxes. Nijn wie händä sinun huoneses/ ja anna hänen keritä hiuxens ja leicata kyndens. Ja rijsua

WIJDES MOSEXEN KIRJA

waattens/ joisa hän fangittin/ ja anna hänen istua sinun huonesas/ ja itke Cuucauden Isäns ja äitiäns/ maca sijtte hänen cansans/ ja ole hänen miehens/ ja hän olcon sinun emändäs. Ja jos tapahtu ettei hän sinulle kelpa/ nijn anna hänen mennä cunga hän tahto/ ja älä myy händä rahaan/ älä myös muolle pane orjasi: sillä sinä alensit hänen. JOs jollakin miehellä on caxi emändätä/ yxi jota hän racasta/ ja toinen jota hän wiha/ ja ne synnyttävät hänelle lapsia/ sekä se cuin hän racasta/ että se cuin hän wiha/ nijn että esicoinen on sen jota hän wiha. Ja aica tule että hän lastens wälillä perimisen jaca/ nijn ei hän taida tehdä sen rackamman poica esicoisexens sen wihattawan esicoisen edest. Waan hänen pitä tundeman sen wihattawan pojan hänen esicoisexens/ nijn että hän anda hänen caxikertaisest/ caikista nijstä mitä häneldä löytän: sillä se on hänen ensimmäinen woimans/ ja hänelle tule esicoisen oikeus. Jos jollakin on idzewallainen ja cowacorwainen poica/ joca ei cuule Isäns ja äitins ändä/ ja cosca he curittawat händä/ jos ei hän heitä tottele/ Nijn pitä hänen Isäns ja äitins hänen ottaman kijnni/ ja wiemän Caupungins wanhemmitten ja portin tygö. Ja sanocan Caupungin wanhemmille: tämä meidän poicam on idzewallainen ja cowacorwainen/ ei tottele meidän ändäm/ ja on syömäri ja juomari. Nijn pitä caiken Caupungin Canssan hänen cuoliaksi kiwittämän: Ja nijn sinä eroitat sen pahan sinustas/ että coco Israel sen cuulis ja pelkäis. Jos jocu on tehnyt jongun synnin/ joca cuoleman on ansainnut/ ja hirsipuus cuoletetan. Nijn ei pidä hänen ruumins yötä puusa pidettämän/ mutta haudatcat händä sinä päiwänä: sillä se on kirottu Jumalalda/ joca hirtetty on/ ettet sinä saastutais sinun maatas/ cuin HERra sinun Jumalas sinulle perimisexi anda.

COscas näet weljes härjän taicka lamban exynexi/ nijn älä lymytä idzes/ waan wie se jällens sinun weljelles. Jollei sinun weljes ole sinua läsnä/ ja et sinä händä tunne/ nijn ota ne sinun huonesees/ että he pysywät tykönäs/ sijhenasti cuin weljes edzi heitä/ ja nijn anna ne hänelle jällens. Nijn tee myös hänen Asins cansa/ hänen waattens/ ja caickein cansa/ cuin weljes cadottanut on/ ja sinä löydät: älä idzes lymytä. JOs sinä näet sinun weljes Asin eli härjän langennen tiellä/ nijn älä lymytä idzes heildä/ waan auta heitä

WIJDES MOSEXEN KIRJA

sijtä ylös. Waimon ei pidä miehen asetta candaman/ eikä myös miehen pukeman waimon waatteita: sillä joca sen teke/ se on HERralle sinun Jumalalles cauhistus. JA jos sinä löydät linnun pesän puusta eli maasta/ josa on pojat eli munat/ ja emä istu poicains eli munain päällä/ nijn älä ota emä poikinens. Mutta päästä emä ja ota pojat sinulles/ ettäs menestyisit ja cauwan eläisit. COscas rakennat utta huonetta/ nijn tee käsipuut ymbärins ylimmäiselle puolelle cattos päälle/ ettes werta saattais huonesees/ jos jocu sieldä putois. ÄLä kylwä wijnamäkes moninaisilla siemenillä/ ettes pyhitäis sekä siemendä täydellisydexi/ jongas kylwänyt olet/ cosca hän kypsendy/ ja myös wijnamäen tulo. Älä ynnä härjällä ja Asilla kynnä. Älä pue sitä waatetta päälles/ joca willoista ja pellowista cudottu on. Tee sinulles neljä tilca/ sinun waattes neljään culmaan/ jollas puetetan. JOs jocu nai emännän/ ja sijttecuin hän hänen maannut on rupe wihaman händä. Ja soima händä johongun häpiän wicapääxi/ ja saatta hänen päällens jongun pahan sanoman/ sanoden: minä otin tämän emännäxeni/ ja menin hänen tygöns/ ja löysin ettei hän ollut neidzy. Nijn ottacan waimon Isä ja äiti hänen/ ja tuocan waimon neidzyden merkit edes/ ja näyttäkän wanhimmille cuin Caupungin portis istuwat. Ja waimon Isä sanocan Caupungin wanhimmille: minä annoin tälle miehelle minun tyttäreni emännäxi/ ja nyt hän wiha händä. Ja cadzo/ hän soima händä häpiälisijn asioin wicapääxi/ ja sano: en minä löytänyt sinun tytärtäs neidzexi. Ja cadzo/ tämä on minun tyttäreni neidzyden mercki. Ja heidän pitä lewittämän waatten Caupungin wanhemmitten eteen. Nijn Caupungin wanhimmat ottacan sen miehen ja rangaiscan händä. Ja saccoittacan hänen sataan hopia Siclijn/ ja andacan ne sen nuoren waimon Isälle/ että hän häwäis neidzen Israelis/ ja hänen pitä pitämän hänen emändänäns/ eikä saa händä hyljätä caickena elinaicanans. Ja jos se tosi on/ ettei waimo löytty neidzexi. Nijn wietäkän waimo hänen Isäns huonen owen eteen/ ja Caupungin Canssa kiwittäkän hänen cuoliaxi/ että hän teki tyhmyden Israelis/ ja että hän salawuoteudes macais hänen Isäns huones: ja nijn sinä otat pahan pois tykös. JOs jocu löytän maannen waimon tykönä/ jolla awio mies on/ nijn pitä ne molemmat tapettaman/ sekä mies että

WIJDES MOSEXEN KIRJA

waimo jonga tykönä hän macais/ ja nijn pahus otetan pois Israelist. JOs jocu pijca on miehettä kihlattu/ ja jocu häneen ryhty Caupungis/ ja maca hänen. Nijn pitä ne molemmat wietämän Caupungin porttijn/ ja molemmat kiwitettämän cuoliaksi. Pijca/ ettei hän huutanut/ sillä hän oli Caupungis. Mies/ että hän hänen lähimmäisensä waimon häwäis/ ja nijn sinä eroitat pahan tykö. Jos jocu löytä kihlatun pijcan kedolda/ ryöwä ja maca hänen/ nijn mies pitä yxinäns tapettaman/ joca macais hänen. Waan pijcalle ei sinun pidä mitän tekemän: sillä ei hän yhtän syndiä tehnyt/ joca cuoleman syy olis: Waan nijncuin jocu carcais hänen lähimmäistensä wastaan/ ja löis hänen sieluns cuoliaksi/ nijn on myös tämä asia. Sillä hän löysi kedolda hänen/ ja se kihlattu pijca huusi/ waan ei ollut hänellä auttajata. JOs jocu löytä neidzen/ joca ei vielä ole kihlattu/ ja otta hänen kijnni/ jamaca hänen/ ja he löytän. Nijn se joca hänen macais/ andacan pijcan Isälle wijsitoistakymmendä Sicli hopiata/ ja ottacan sen pijcan emännäxensä/ että hän on alendanut hänen. Ei saa hän hyljätä häntä caickena elinaicanans. Ei yhdengän pidä ottaman hänen Isäns emändä/ eikä myös paljastaman hänen Isäns peitost. EI cuohitun ja raajaricon pidä tuleman HERran seuracundaan. Eikä pidä myös äpäran tuleman HERran seuracundaan/ eipä vielä kymmenendengän polwen asti/ ja ei ensingän pidä HERran seuracundaan tuleman. AMmoniterit ja Moabiterit ei pidä tuleman HERran seuracundaan/ eipä vielä kymmenendengän polwen asti/ ja ei ikänäns tuleman HERran seuracundaan. Sentähden ettei he cohdannet teitä tiellä leiwällä ja wedellä/ cosca te läxittä Egyptist/ ja että he palckasit teitä wastaan Bileamin Peorin pojan Mesopotamian Bethorist/ kiroman sinua. Mutta HERra sinun Jumalas ei cuullut Bileami/ waan muutti hänen kirouxensä siunauxexi: sillä HERra sinun Jumalas racasti sinua. Älä toiwota heille rauha eli jotakin hywä caickena elinaicanas ijancaickisest. EDomeriä älä cauhistu: sillä hän on sinun weljes. Älä myös Egyptiläistä cauhistu: sillä sinä olit muucalainen hänen maasans. Ne lapset jotca heistä syndywät colmannes polwes/ tulcan HERran seuracundaan. Coscas lähdet leiristä wiholistas wastaan/ cawata idzes caickinaisest pahudest. Jos jocu on teidän seasan joca ei ole puhdas/ että

WIJDES MOSEXEN KIRJA

hänellä yöllä jotakin tapahtunut on/ hänen pitää menemän pois leirist/ ja ei palajaman. Ennencuin hän ehtona idzens wedellä pesnyt on/ ja sijttecuin Auringo laskenyt on/ palaitcan leirijn. ULcona leirist olcan sinulla johongas menet tarpeilles. Ja sinulla pitää oleman wäähä cadicka wyölläs/ ja coscas sinne istua tahdot/ caiwa sillä/ coscas tarpes olet tehnyt/ peitä se cuin on käynyt sinusta ulos. Sillä HERra sinun Jumalas waelda sinun leiris läpidze pelastaman sinua ja andaman sinun wiholises sinun etees/ sentähden pitää sinun leiris pyhä oleman/ ettei häpiätä näyis sinun seasas/ ja hän käändäis idzens sinusta pois. ÄLä isännän haldun anna sitä orja cuin häneldä sinulle carannut on. Hän olcan sinun tykönäs sijnä paicas cuin hänelle kelpa/ josacusa sinun portisas idzellens hywäxi/ ja älä sorra händä. EI pidä yhtäkän portto oleman Israelin lasten tytärten seas/ eikä yhtän huorintekiätä Israelin poicain seas. Älä canna porton palcka/ eli coiran hinda HERran sinun Jumalas huoneseen/ jongun lupauxen edestä: sillä ne molemmat owat HERralle sinun Jumalalles cauhistus. ÄLä corco ota weljeldäs/ rahasta/ syötävästä eli muusta/ josta corco otetan. Muucalaiselda ota corco/ mutta älä weljeldäs/ että HERra sinun Jumalas siunais sinua caikesa aiwoituxesas/ sijnä maasa johongas tulet omistaman sitä. COscas HERralle sinun Jumalalles jotakin lupat/ nijn älä wijwytä maxa sitä/ sillä HERra sinun Jumalas sen welcoi sinulda/ ja se on sinulle syndi. Waan jollet sinä jotakan lupa/ nijn ei ole sinulla syndiä. Mitä sinun huulistas on käynyt ulos/ senjälken pidä ja tee/ nijncuins HERralle sinun Jumalalles hywällä ehdolla luwannut olet/ sitä cuins suullas puhunut olet. COscas menet lähimmäises wijnamäkeen/ nijn syö wijnamarjoja himos jälken/ että rawitan: mutta älä pane mitäkän astiaas. Coscas menet lähimmäises laihoon/ nijn catcoi tähkäpäitä/ mutta älä sirpillä lähimmäises laiho nijtä.

JOs jocu otta waimon awioxens/ ja tapahtu ettei hän sijtte löydä armo hänen silmäins edes/ että hän on löytänyt jongun häpiän hänen cansans/ nijn kirjoittacan hänelle erokirjan/ ja andacan hänen käteens/ ja ajacan hänen huonestan pois. Cosca se hänen huonestans lähtenyt on/ mene pois ja tule jongun toisen miehen emännäxi. Ja taas se toinen mies rupia händä

WIJDES MOSEXEN KIRJA

wihaman/ ja hän kirjoitta hänelle erokirjan/ ja anda hänen käteens ja aja hänen huonestans pois/ eli jos se toinen mies/ cuin hänen emännäxens otti/ cuole. Nijn hänen ensimmäinen miehens joca hänen ajoi pois/ ei pidä händä ottaman jällens emännäxens/ sijttecuin hän tuli saastaisexi: sillä hän on cauhistus HERran edes/ ettes maata saastuta/ jonga HERra sinun Jumalas perimisexi sinulle anda. Jos jocu on hänellens äsken emännän nainut/ ei hänen pidä menemän sotaan/ eikä pidä hänelle ulosteco pandaman/ waan olcan wapana huonesans ajastajan päiwät/ että hän sais iloita emändäns cansa/ jonga hän nainut on. ÄLä myllyn päälstä eli alaista kiwe keneldäkän pandixi ota: sillä hän pani sinulle sieluns pandixi. JOs jocu löytän joca sielun warasta hänen weljeistäns/ Israelin lapsist/ ja pane sen pandixi taicka myy/ sen warcan pitä cuoleman/ että eroitaisit pahan sinustas. OTa wisust waari spitalisten rangaistuxest/ että sen wisust teet ja pidät/ caicki mitä Lewitat ja papit opettawat sinulle/ ja mitä minä heille käsikin/ ne pitäkät ja nijden jälken tehkät. Muista mitä HERra sinun Jumalas teki tiellä MirJamille/ cosca te Egyptist läxitte. JA coscas jotain lainat lähimmäiselles/ älä mene hänen huonestans panttia ottaman. Waan seiso ulcona/ ja se jolles lainaisit/ candacan idze panttins sinun kätees. Waan jos hän hätäynnyt on/ älä mene lewätä hänen pandillans. Waan anna hänen panttins jällens ennen auringon laskemata/ että hän macais waatteisans ja siunais sinua/ ja se luetan sinulle wanhurscaudexi HERran sinun Jumalas edes. Älä pidätä palcka sildä köyhäldä ja tarwidzewalda sinun weljeis seas/ eli muucalaiselda joca on sinun maallas sinun porteisas. Waan maxa hänelle hänen palckans sinä päiwänä/ ennen auringon laskemata: sillä hän on hätäynnyt ja sijtä hän elä/ ettei hän huudais HERran tygö sinun tähtes/ ja se luetaisin sinulle synnixi. EI pidä Isät cuoleman lasten edest/ eikä myös lapset Isäins edest/ mutta cukin cuolcan oman syndins edest. Älä käännä muucalaisen eli orwain oikeutta/ älä myös leskeldä ota waatteita pandixi. Waan muista että sinäkin olit orja Egyptis/ ja HERra sinun Jumalas sieldä sinun johdatti/ sentähden minä sinua käsken että nämät tekisit. JA coscas pellostas elon leickat/ ja lyhde sinulda sinne unhottu/ älä palaja sitä ottaman/ waan muucalaisen/ orwain ja lesken

WIJDES MOSEXEN KIRJA

olcan se oma/ että HERra sinun Jumalas siunais sinua caikisa sinun kättes töisä. Coscas poiminut olet öljypuus hedelmät/ nijn älä wastudest sitä warista/ waan sen pitä muucalaisen/ orwoin ja lesken oman oleman. Ja coscas wijnamäkes corjannut olet/ älä wastudest nijtä jäännytä hae/ waan ne pitä muucalaisen/ orwoin ja lesken omat oleman. Ja muista että sinäkin olet orja ollut Egyptin maalla/ sentähden käsken minä sinua näitä caickia tekemän.

JOs rijta on miesten wälillä/ nijn tuotacan ne oikeuden eteen/ ja duomittacan nijden wälillä/ ja duomittacan hurscas hurscaxi/ ja jumalatoin jumalattomaxi. Ja jos jumalatoin on ansainnut haawoja/ nijn käskekän duomari hänen langeta maahan/ ja andacan händä nähdens lyödä/ senjälken cuin hänen pahatecons on suuri/ lugun jälken. Ja cosca hän on saanut neljäkymmendä haawa/ nijn ei pidä händä enämbi lyötämän/ ettei händä ylönpaltisest lyödäis/ nijn että sinun weljes cadzois cauhiast sinun silmäis edes. Älä sido rihtätappawan härjän suuta kijnni. COsca weljexet asuwat ynnä/ ja yxi heistä cuole lapsitoinna/ nijn ei pidä sen cuolluen weljen waimon ottaman jotacuta muucalaista miestä toisesta sugusta/ mutta hänen miehens weli mengän hänen tygöns/ ja ottacan händä awioxens. Ja ensimmäinen poica jonga hän synnyttä/ pitä nimitettämän sen cuolluen weljen nimeldä/ ettei hänen nimens peräti häwitettäis Israelist. Jos ei se mies ota hänen weljens waimo/ nijn mengän sen cuolluen weljen waimo porttijn wanhemmitten eteen/ ja sanocan: minun mieheni weli ei tahdo herättä weljens nime Israelis/ ja ei tahdo otta minua emännäxens. Nijn Caupungin wanhimmat andacan cudzutta hänen edes/ ja puhucan hänen cansans: Ja jos hän seiso/ ja sano: en minä ota händä. Nijn hänen natons astucan hänen tygöns wanhemmitten nähden/ ja rijsucan kengän jalastans/ ja sylkekän hänen caswoillens/ sanoden: Näin jocaidzelle tehdän/ joca ei weljens huonetta rakenna. Ja hänen nimens cudzuttacan Israelis paljas jalan huonexi. JOs caxi miestä keskenäns rijtelewät/ ja toisen waimo juoxe hänen tygöns/ ja tahto pelasta miestä hänen kädestäns cuin händä lyö/ ja kädelläns tarttu hänen häpyyngs. Nijn hacka hänen kätens poicki/ ja sinun silmäis ei pidä

säästämän händä. ÄLä pidä cahtalaista waaca sinun säkisäs/ suurembata ja vähembätä. Eikä myös pidä sinun huonesas oleman cahtalainen mitta/ suurembi ja vähembi. Mutta sinulla pitä oleman täysi ja oikia waaca/ ja täysi oikia mitta: ettäs olisit pitkäijäinen sijnä maasa/ jonga HERra sinun Jumalas sinulle anda. Sillä jocainen joca näitä teke/ hän on HERralle sinun Jumalalles cauhistus/ nijncuin myös ne caicki jotca wääryttä tekewät. Mutta mitä Amalekiterit tiellä teit sinua wastan/ coscas Egyptist läxit. Cuinga he cohtaisit sinua tiellä/ ja löit sinun jälkimmäises/ caicki ne jotca heicommat olit ja jälkinnä käwit/ coscas wäsyxis ja herwotoin olit/ ja ei he Jumalata peljännet. Cosca HERra sinun Jumalas anda sinun lewon saada caikilda wihamiehildäs/ jotca ymbärilläs owat sijnä maasa/ jonga HERra sinun Jumalas anda perinnöxi sinulle/ ettäs sen omistat/ nijn häwitä peräti Amalekiterein muisto taiwan alda. Älä sitä unhota.

COscas tulet siihen maahan/ jonga HERra sinun Jumalas sinulle perimisexi anda/ ja sinä sen omistat ja asut sijnä. Nijn ota caickinaisist sinun maas caswoist ensimmäiset hedelmät cuin maasta caswa/ cuin HERra sinun Jumalas sinulle anda/ ja pane corijn/ ja mene siihen siaan/ cuin HERra sinun Jumalas sinulle walidze hänen nimens asumasi. Ja mene Papin tygö/ joca siihen ajcan on/ ja sano hänelle: minä tunnustan tänäpäpä HERran sinun Jumalas edes/ että minä olen tullut siihen maahan/ jonga HERra meidän Isillem wannoi/ meille andaxens. Ja Pappi ottacan corin sinun kädestäs ja laskecan sen maahan/ HERran sinun Jumalas Altarin eteen. Nijn wasta sinä/ ja sano HERran sinun Jumalas edes: minun Isän oli radollinen Syrialainen ja meni Egyptijn wähällä joucolla/ että hän siellä olis muucalainen/ ja tuli siellä suurexi/ wäkewäxi ja monexi Canssaxi. Mutta Egyptiläiset ahdistit ja waiwaisit meitä/ ja panit cowan orjuden meidän päällem. Nijn me huusim HERran meidän Isäim Jumalan tygö/ ja HERra cuuli meidän änem/ ja cadzoi meidän tuscam/ työm ja ahdistuxem päälle. Ja HERra wei meidän Egyptist woimallisella kädellä/ ja ojetulla käsiwarrella/ suuren peljätyxen/ merckein ja ihmetten cansa. Ja johdatti meidän tähän paikkaan/ ja andoi myös meille tämän maan/ josa riesca ja hunajata wuota. Cadzo/ nyt minä täsä kannan

WIJDES MOSEXEN KIRJA

maan ensimmäisiä hedelmitä/ cuin sinä HERra minulle annoit. Ja nijn pane ne HERran sinun Jumalas eteen/ ja cumarra HERran sinun Jumalas edes. Ja ole iloisas caikest sijtä hywydest/ cuin HERra sinun Jumalas sinulle andoi/ ja sinun huonelles/ sinä ja Lewita ja muucalainen joca sinun keskellä on. COscas olet coonnut caicki kymmenexet sinun wuodes caswosta colmandena wuonna/ joca on kymmenesten wuosi/ nijn anna Lewitaille/ muucalaisille/ orwoille ja leskille/ että he söisit sinun portisas ja rawitaisin. Ja sano HERran sinun Jumalas edes: minä olen tuonut huonestani sen cuin pyhitetty on/ ja annoin Lewitaille/ muucalaisille/ orwoille ja leskille/ caiken sinun käskys jälkeen/ cuin sinä minulle käskenyt olet/ en minä harhaillut sinun käskystäs/ engä sitä unhottanut. En minä sijtä syönyt minun surusani/ engä ottanut sijtä minun saastaisudesani/ en minä nijstä mitän andanut cuolluille/ minä olin HERran minun Jumalani änelle cuuliainen/ ja tein caicki ne cuins minulle käskenyt olet. Cadzata tänne sinun pyhäst asumasiastas taiwast/ ja siuna sinun Canssas Israeli/ ja se maa cuin sinä meille andanut olet/ nijncuins wannoit meidän Isillem/ sen maan josa riesca ja hunajata wuota. Tänäpänä HERra sinun Jumalas kärke sinun tehdä caickein näiden käskyin ja oikeutten jälkeen/ nijn että pidät ne ja teet nijden jälkeen caickest sydämestäs/ ja caickest sielustas. HERran edes olet sinä sen puhunut tänäpänä/ että hän on sinun Jumalas/ ja sinä waellat caikis hänen teisäns/ ja pidät hänen lakins/ käskyns ja oikeudens ja olet cuuliainen hänen änellens. Ja HERra on sinulle tänäpänä sanonut että olet hänen oma Canssans/ nijncuon hän sinulle on puhunut/ että sinun pitä caicki hänen käskyns pitämän. Ja hän corgotta sinua caickein Canssain ylidzen/ cuin hän tehnyt on ylistöxexi/ kijtoxexi ja cunniaxi/ että olet HERralle sinun Jumalalles pyhä Canssa/ nijncuon hän sanonut on.

MOses ja wanhimmat Israelist käskit Canssalle/ ja sanoit: pitäkät caicki käskyt/ cuin minä tänäpänä teille käsken. Ja sinä päiwänä cosca te menette Jordanin ylidze/ siihen maahan/ jonga HERra sinun Jumalas sinulle anda/ nijn nosta suuret kiwet/ ja siwu ne calkilla. Ja kirjoita nijhin caicki nämät lain sanat coscas tulet ylidze/ että sinä tulet sille maalle/ cuin HERra sinun

WIJDES MOSEXEN KIRJA

Jumalas sinulle anda/ sen maan josa riesca ja hunajata wuota/ nijncuin HERra sinun Isäis Jumala sanoi sinulle. Cosca te sijs menette Jordanin ylidze/ nijn nostacat ne kiwet Ebalin wuorella (cuin minä teille tänäpäni käsken) ja siwucacat ne calkilla. Ja rakendacat sijnä HERralle sinun Jumalalles Altari kiwistä/ joihinga ei yxikän rauta ole sattunut. Rakenna siellä se Altari HERralle sinun Jumalalles coconaisista kiwistä/ ja uhra HERralle sinun Jumalalles polttouhri sen päälle. Uhra myös kijtosuhri/ ja syö siellä/ ja ole iloinen HERran sinun Jumalas edes. Ja kirjoita caicki tämän lain sanat selkiäst ja ymmärtäwäisest nijhin kiwijin. JA Moses ynnä pappein Lewitain cansa puhuit caikelle Israelin Canssalle/ sanoden: Ota waari ja cuule Israel: tänäpäni sinä tulit HERran sinun Jumalas Canssaxi. Ettäs cuuliainen olisit HERran sinun Jumalas änelle/ ja tekisit hänen käskyins ja oikeuttens jälken/ cuin minä tänäpäni sinun käsken. JA Moses käski Canssalle sinä päiwänä/ ja sanoi: Nämät seisocan Grisimin wuorella/ ja siunatcan Canssa/ cosca te oletta käynet Jordanin ylidzen. Simeon/ Lewi/ Juda/ Isaschar/ Joseph ja Benjamin. Ja nämät seisocan Ebalin wuorella kiroman/ Ruben/ Gad/ Asser/ Sebulon/ Dan ja Nephtali. Ja Lewitat alcacan/ ja sanocan jocaidzelle Israelist corkialla änellä. Kirottu olcon joca epäjumalan eli waletun cuwan teke HERralle cauhistuxexi/ wircamiesten käsialaisen/ ja pitä sen sala. Ja caicki Canssa wastackan ja sanocan/ Amen. Kirottu olcon joca Isäns eli äitiäns kiroile/ ja caicki Canssa sanocan/ Amen. Kirottu olcon joca lähimmäisens rajan sijrtä/ ja caicki Canssa sanocan/ Amen. Kirottu olcon joca laske sokian exymän tiellä/ ja caicki Canssa sanocan/ Amen. Kirottu olcon joca muucalaisen/ orwoin ja leskein oikeuden wäändä/ ja caicki Canssa sanocan/ Amen. Kirottu olcon joca Isäns emännän tykönä maca/ että hän paljasti Isäns peittämissen/ ja caicki Canssa sanocan/ Amen. Kirottu olcon joca eläimeen ryhty/ ja caicki Canssa sanocan/ Amen. Kirottu olcon joca sisarens maca/ joca hänen Isäns eli äitins tytär on/ ja caicki Canssa sanocan/ Amen. Kirottu olcon joca Anoppins maca/ ja caicki Canssa sanocan/ Amen. Kirottu olcon joca lähimmäisens salaisest lyö/ ja caicki Canssa sanocan/ Amen. Kirottu olcon joca lahjoja otta/ lyödäxens wiatoinda werta/ ja caicki Canssa

WIJDES MOSEXEN KIRJA

sanocan/ Amen. Kirottu olcon joca ei caickia näitä lain sanoja täytä/ että hän sen jälkeen teke/ ja caicki Canssa sanocan/ Amen.

JA jos sinä olet sinun HERras Jumalas änelle cuuliainen/ että pidät ja teet caicki hänen käskyns/ jotca minä tänäpäpä sinulle käsken/ nijn HERra sinun Jumalas teke sinun corkiammaxi caicke Canssa maan päällä. Ja caicki nämät siunauxet tulewat sinun päälles ja sattuwat sinuun/ että HERran sinun Jumalas änelle cuuliainen olit. Siunattu olet sinä Caupungis/ siunattu pellolla. Siunattu on sinun ruumis hedelmä/ sinun maas hedelmä/ sinun carjas hedelmä/ sinun eläindes hedelmä/ ja sinun lammašlaumas hedelmät. Siunattu on sinun coris ja sinun tähtes. Siunattu olet sinä käydesäs sisälle ja käydesäs ulos. Ja HERra langetta sinun wiholises sinun edesäs/ jotca sinua watan nousewat. Yhtä tietä he tulewat sinua watan/ ja seidzemetä tietä myöden pitä heidän pakeneman sinun edesäs. HERra käske siunauxen olla sinun cansas/ sinun rijhesäs/ ja caikisa cuins aiwoit. Ja siuna sinun sijnä maasa/ jonga HERra sinun Jumalas sinulle anda. HERra corgotta sinun idzellens pyhäxi Canssaxi/ nijncuin hän wannoi sinulle/ että pidät HERran sinun Jumalas käskyt/ ja hänen teisäns waellat. Että caicki Canssat maan päällä näkewät olewan sinun HERran nimeen nimitetyn/ ja pitä sinua pelkämän. Ja HERra lahjoitta sinun runsast hywydellä/ sekä cohdu hedelmällä/ carjas hedelmällä/ sijnä maasa/ jonga HERra wannoi sinun Isilles/ sinulle andaxens. Ja HERra awa sinulle hänen hywän tawarans/ taiwan/ andaxens sinun maalles saten ajallans/ ja siunataxens caicki sinun käsialas: Ja sinä lainat monelle Canssalle/ mutta et sinä keldäkän lainan ota. Ja HERra asetta sinun pääxi/ ja ei hännäxi: sinä aina ylimmäinen olet ja et alimmainen/ että olet HERran sinun Jumalas käskyille cuuliainen/ jotca minä tänäpäpä sinun käsken pitä ja tehdä. Ja et luowu niystä sanoista/ jotca minä tänäpäpä sinulle käsken/ eikä oikialle eli wasemalle puolelle/ muitten jumalitten jälkeen waeldaxes ja heitä palwellaxes. MUtta ellet sinä cuule HERran sinun Jumalas ändä/ pitäxes ja tehdäxes caicki hänen käskyns ja oikeudens/ jotca minä tänäpäpä sinulle käsken/ nijn caicki nämät kirouxet tulewat sinun päälles ja sattuwat. Kirottu olet sinä Caupungis/ kirottu

WIJDES MOSEXEN KIRJA

pellolla. Kirottu on sinun coris ja tähtes. Kirottu on sinun ruumis hedelmä/ sinun carjas hedelmä/ sinun lammašlaumas hedelmä. Kirottu olet sinä käydesäs sisälle/ kirottu käydesäs ulos. HERra lähettä sinun secaa onnettomuden/ tyhmyden ja wahingon/ caikisa sinun aiwoituxisas/ siihenasti että hucut ja pian catoat sinun pahain tecois tähden/ että minun hyljäisit. HERra ryhdyttä sinuun ruttotaudin/ siihenasti että hän sinun hucutais sijtä maasta/ jotas tulet omistaman. HERra lyö sinua paisumilla/ wilutaudilla/ polttella/ palolla/ poudalla/ myrkyllisellä ilmalla/ kellaisella taudilla/ ja waino sinua siihenasti että hän sinun hucutta. Taiwan cuin sinun pääs päällä on/ pitä nijncuin wasken oleman/ ja maan sinun allas nijncuin raudan. HERra anda sinun maalles tomun ja tuhan saten edest taiwast sinun päälles/ siihenasti että hän sinun hucutta. HERra lyö sinua sinun wiholistes edes/ yhtä tietä myöden sinä menet heidän tygöns/ mutta seidzemen tien cautta sinä heidän edelläns pakenet/ ja sinä hajotetan caickein waldacundain secaa maan päällä. Sinun ruumis on rawinnoxia caikille taiwan linnuille/ ja caikille maan pedoille/ ja ei kengän heitä carcota. HERra lyö sinun Egyptin paisumilla/ häpiälisillä weripahgoilla/ ruwilla ja syhelmällä/ nijn ettes parane. HERra lyö sinun tyhmydellä/ sokeudella ja sydämen kiuculla. Ja sinä coperoidzet puoli päiwänä/ nijncuin sokia pimiäs coperoidze/ ja et menesty sinun teisäs. Ja sinä kärsit wäkiwalda ja wääryttä/ nijncauwan cuins elät/ ja ei kengän sinua auta. Waimon sinä kihlat/ mutta toinen sen maca: huonen sinä rakennat/ mutta et sinä saa hänes asua: wijnapuita sinä istutat/ mutta et sinä saa nijtä yhteisexi tehdä. Sinun härkäs teurastetan sinun silmäis nähden/ mutta et sinä saa hänestä syödä. Sinun Asis otetan wäkiwallalla sinun nähdes/ ja ei sinulle anneta jällens. Sinun lambas annetan sinun wiholisilles/ ja ei kengän sinua auta. Sinun poicas ja tyttäres annetan toiselle Canssalle/ nijn että sinun silmäs sen näkewät/ ja hiweldywät heistä jocapäiwä/ ja ei yhtän wäkewyttä pidä sinun käsisäs oleman. Sinun maas hedelmän ja caicki sinun työs se Canssa syöwät/ jotas et tunne/ ja sinun täyty wääryttä kärsiä/ ja sortuna olla coco sinun elin aicanas. Ja sinä tulet mielettömäxi nijstä cuin sinun silmäs näkewät. HERra lyö sinun pahalla paisumalla polwisas ja

WIJDES MOSEXEN KIRJA

pohkeisas/ nijn ettes taida parata pöytäjalast nijn päänlaken asti. HERra sinun Cuningas/ jongas idzelles asettanut olet/ aja sen Canssan tygö/ jotas et tunne/ eikä sinun Isäs/ ja siellä sinä palwelet muucalaisia jumalita/ puita ja kiwiä. Ja sinä olet cauhistus/ sananlascu ja pilcka caickein Canssain seas/ joihinga HERra aja sinun. Sinä kylwät paljo siemendä/ waan wähän tuot sisälle/ sillä heinäsiicat syöwät ne. Wijnapuita sinä istutat ja työtä teet/ mutta et saa nijstä wijna juoda eli coota: sillä madot ne syöwät. Öljypuita on sinun caikis maas paicoisa/ mutta ei sinun pidä woiteleman sinuas öljyllä: sillä sinun öljypuus rewitän ylös. Poikia ja tyttäritä sinä sijtät/ ja et cuitengaan nijtä nautidze: sillä ne wiedän fangittuna pois. Caicki sinun puus ja maas hedelmän syöwät turilat. Muucalainen cuin sinun tykönäs on/ yletän/ ja on alati ylinnä/ mutta sinä aletan ja alati alinna olet. Hän laina sinulle/ mutta et sinä woi hänelle lainata. Hän on pää/ ja sinun pitä hännän oleman. Ja caicki nämät kirouxet tulewat sinun päälles/ ja sinua wainowat/ ja sinuun sattuwat/ siihenasti ettäs hucutetan/ ettes HERran sinun Jumalas ändä cuullut/ ja ettäs hänen käskyns ja oikeudens pitäisit/ jotca hän sinulle on käsenyt. Sentähden owat ne sinus merkeixi ja ihmeixi/ ja sinun siemenesäs ijancaickisest. Ettes palwellut HERra sinun Jumalatas iloisella ja riemuisella sydämellä/ cosca sinulla caickinaista kyllä oli. Ja sinä palwelet wiholisia/ jotca sinulle HERra lähettä/ näljäs ja janos/ alastomudes ja caickinaises puuttumises. Ja hän pane sinun caulaas rautaisen iken siihenasti että hän sinun hucutta. HERra lähettä Canssas sinun päälles taamba mailman ärestä/ nijncuin cotcan/ jonga puhetta et sinä ymmärrä. Häpiämättömän Canssan/ joca ei carta wanha/ eikä armaidze nuorucaista. Ja syö sinun carjas hedelmän ja sinun maas hedelmän/ siihenasti ettäs hucutetan. Ja ei hän sinulle jätä mitäkän jywist/ wijnast/ öljyst/ carjan eli lammasten hedelmästä/ siihenasti että hän sinun cadotta. Ja ahdistista sinua caikisa sinun porteisas/ siihenasti että hän cukista maahan sinun corkiat ja wahwat muuris/ joihins idzes luotat/ caikisa sinun maacunnisas. Ja sinä ahdistetan caikisa sinun porteisas/ sinun coco maasas/ jonga HERra sinun Jumalas sinulle andanut on. Sinun täyty syödä sinun ruumis hedelmän/ sinun poicas ja tyttäres lihan/ jotca

WIJDES MOSEXEN KIRJA

HERra sinun Jumalas sinulle andanut on/ sijnä ahdistuxes ja waiwas/ jolla sinun wiholises sinua ahdistawat. Nijn että jocu mies cuin ennen sangen hercullisest ja hecumas teidän seasan eli/ ei pidä hänen weljellens/ ja waimollens cuin on hänen sylisäns/ ja pojallens joca on wielä jäänyt hänen pojistans/ Suoman annetta jongun nijstä hänen poicains lihasta/ jota hän syö/ ettei hänellä mitäkän muuta ole caikesta hywydestäns/ sijnä ahdistuxes ja waiwas/ jolla sinun wiholises ahdistata sinua caikisa sinun porteisas. Waimo teidän seasan cuin ennen hercullisest ja hecumas elänyt on/ nijn ettei hän malttanut jalcans laske maan päälle hercun ja hecuman tähden/ ei suo hänen miehellens/ joca hänen sylisäns lepä/ ja hänen pojallens ja tyttärellens/ Jälkimmäisiä jotca hänen omasta cohdustans lähtenet owat/ eikä myös poicans cuin hän synnytti: sillä he syöwät ne salaisest/ sijnä ahdistuxes ja waiwas/ jolla sinun wiholises sinua ahdistawat sinun porteisas. ELles pidä ja te caickia näitä Lain sanoja/ jotca täsä kirjas owat kirjoitetut/ nijn että pelkät tätä cunnialista ja peljättäpä nime/ HERra sinun Jumalas. Nijn HERra ihmellisexi teke sinun ja sinun siemenes rangaistuxet/ suurilla ja pitkällisillä widzauxilla/ pahoilla ja pitkällisillä taudeilla. Ja käändä sinun päälles caickinaiset Egyptin taudit/ joitas pelkäisit/ ja ne pitä sinuun tarttuman. Sijhen myös caicki sairaudet ja caicki rangaistuxet/ jotca ei kirjoitetut ole täsä lakiraamatus/ laske HERra sinun päälles/ siihenasti että hucutetan. Ja teistä jää wähäinen Canssa/ jotca ennen olitta nijncuin tähdet taiwas paljouden tähden/ ettes cuullut HERran sinun Jumalas ändä. Ja cuin HERra ennen iloidzi teistä/ teille hywä tehdesäns ja enändäisäns teitä/ nijn hän iloidze teitä hucuttaisans ja cadottaisans/ ja te syöstän sijtä maasta pois/ jota te menette omistaman. Sillä HERra hajotta teitä caickein Canssain secaa/ yhdest maan ärest toiseen. Ja siellä sinä palwelet muucalaisia jumalita/ joita et sinä tunne/ eikä Isäs/ candoja ja kiwiä. Sijhen myös/ ei pidä sinulla sen Canssan seas yhtän wahwa coto oleman/ ja jalcais pöytä yhtän lepo saaman: sillä HERra anda sinulle siellä wapisewaisen sydämen/ hiweldynet silmät/ ja cuiwetun sielun. Nijn että sinun elämäs rippu sinun edesäs yöllä ja päiwällä/ sinun pitä pelkämän ja elämästäs tietämätöin

WIJDES MOSEXEN KIRJA

oleman. Amulla sinä sanot: Ah/ josca minä ehtoseen eläisin? ehtona sinä sanot: Ah/ josca minä amuun eläisin? sinun sydämes suuren pelgon tähden/ joca sinua peljättä/ ja sentähden jota sinun silmäs näkemän pitä. Ja HERra wie sinua taas haaxilla Egyptijn/ sitä tietä/ josta minä sanoin sinulle: Ei sinun pidä händä sillen näkemän. Ja teitä myydän teidän wiholisillen palwelioixi ja pijcoixi/ ja ei yhtäkän ostaja siellä oleman pidä.

NÄmät owat lijton sanat/ cuin HERra käski Mosexen tehdä Israelin lasten cansa Moabiterein maasa/ paidzi sitä lijtto/ cuin hän heidän cansans teki Horebis. Ja Moses cudzui coco Israelin/ ja sanoi heille: te näitte caicki mitä HERra teidän silmäin edes teki Egyptis Pharaolle/ caikille hänen palwelioillens ja coco hänen maallens. Ne suuret kiusauxet/ cuin sinun silmäs näit/ ja ne suuret merkit ja ihmelliset tegot. Ja ei HERra wielä nytkän tähän päiwän asti andanut teille ymmärtäwäist sydändä/ ja silmiä näkemän ja corwia cuuleman. Hän andoi teidän waelda corwes neljäkymmendä vuotta/ teidän waatten ei wanhennet teidän päällän/ ja sinun kengäs ei culunet jalwoisas. Et te syönet leipä/ etkä myös juonet wijna/ elickä wäkewätä juoma/ ettäs tietäisit minun olewan HERran teidän Jumalan. Ja cosca te tulitte tähän paickaän/ tuli Sihon Hesbonin Cuningas/ ja Og Basanin Cuningas sotiman meitä wastan/ ja me löimme heidän. Ja omistimme heidän maans/ ja annoimme Rubenitereille ja Gaditereille/ ja puolelle Manassen sucucunnalle perimisexi. Nijn pitäkät nyt nämät lijton sanat/ ja tehkät sen jälken/ että te toimellisest tekisitte/ caicki cuin te teette. TE seisotte caicki tänäpänä HERran teidän Jumalan edes/ ylimmäiset teidän sugustan/ teidän wanhimban/ teidän esimiehen/ ja jocamies Israelis. Teidän lapsen/ teidän waimon/ ja teidän muucalaisen cuin sinun leirisäs on/ sinun puus haccajasta/ nijn wetes ammundajan asti. Että sinä käyt HERran sinun Jumalas lijttoon ja sijhen walaan/ cuin HERra sinun Jumalas teke sinun cansas tänäpänä. Että hän tänäpänä sinun hänellens corgotta Canssaxi/ ja hän on sinun Jumalas/ nijncuin hän sanoi sinulle/ ja nijncuin hän wannoi sinun Isilles/ Abrahamille/ Isaachille ja Jacobille. Sillä em me tee näitä lijttoja ja tätä wala ainoastans teidän cansan. Mutta sekä teidän cansan/ cuin täsä läsnä tänäpänä olette ja

WIJDES MOSEXEN KIRJA

seisotte meidän cansam HERran meidän Jumalam edes/ että myös nijden cansa/ cuin täsä tänäpäpä meidän cansam ei ole. Sillä te tiedätte/ cuinga me asuimme Egyptin maalla/ ja waelsimme pacanain läpidzen/ joiden cautta te waelsitte. Ja näitte heidän cauhistuxens ja epäjumalans/ cannot ja kiwet/ hopiat ja cullat/ cuin heidän tykönäns olit. Ettei jocu olis teidän seasan mies eli waimo/ elickä jocu langoista taicka perhestä cuin sydämens tänäpäpä käännäis pois HERrast meidän Jumalastam/ palwellaxens tämän Canssan jumalita/ ja tulis teille juurexi joca caswa sappe ja coiruoho. Ja waicka hän cuule nämät kirouxen sanat/ siuna hän idzens cuitengin sydämesäns/ ja sano rauha minulla cuitengin on/ minä waellan minun sydämeni ajatuxen jälken/ että juopunet janowitten cansa hucutettaisin. Silloin ei HERra ole hänelle armollinen/ silloin tule suuri HERRAN wiha ja costo sen miehen päälle/ ja caicki nämät kirouxet cuin täsä kirjas owat kirjoitetut/ joutuwat hänen päällens. Ja HERra pyhki hänen nimens taiwan alda. Ja HERra eroitta hänen pahuteen caikesta Israelin sugusta/ coco tämän lijton sanain kirouxen jälken/ cuin täsä lakikirjas on kirjoitettu. NIin pitä teidän sucun sanoman/ ja teidän lapsen cuin teistä syndywät/ ja wierat cuin taamba pitkän matcan taca tulewat/ cosca he näkewät tämän maan rangaistuxet/ ja sairaudet/ joilla HERra lyö heitä. Että hän coco heidän maans tulikiwellä ja suolalla on polttanut/ nijn ettei se kylwetä eikä wihota/ eikä myös yhtäkän ruoho käy hänestä ylös. Nijn cuin Sodoma/ Gomorra/ Adama ja Zeboim olit cukistetut maahan/ jotca HERra hänen wihasans ja hirmuisudesans cukisti ylösalaisin. Nijn caicki Canssat sanowat: mixi HERra nijn teki tälle maacunnalle? mikä on tämä hänen suuri julmudens wiha? Silloin sanotan: että he hyljäisit HERran heidän Isäins Jumalan lijton/ cuin hän teki heidän cansans/ cosca hän heidän johdatti Egyptin maalda. Ja owat mennet ja muita jumalita palwellet/ ja cumartanet nijtä/ sencaltaisita jumalita/ cuin he ei ensingän tundenet/ ja jotca ei heille mitän andanet. Sentähden on HERran wiha julmistunut tämän maan päälle/ nijn että hän andoi tulla heidän päällens caicki kirouxet/ cuin täsä kirjas kirjoitetut owat. Ja HERra on heidän häwittänyt heidän maastans/ suures wihas/ julmudes ja närkästyxes/ ja on heidän heittänyt wieraseen

WIJDES MOSEXEN KIRJA

maahan/ nijncuin tänäpäpä on. HERran meidän Jumalam salaus ilmestyi meille ja meidän lapsillem ijancaickisest/ että meidän caicki nämät lain sanat tekemän pitä.

COsca caicki nämät tulewat sinun päälles/ taicka siunauxet elickä kirouxet/ cuin minä panin etees/ ja sinä rupet paneman sydämees/ cuingas olet pacanaitten keskellä/ siellä cuhunga HERra sinun Jumalas sinun on ajanut. Ja sinä käännät idzes HERran sinun Jumalas tygö/ oleman cuuliainen hänen änellens/ sinä ja sinun lapses/ caikesta sydämestäs/ ja caikesta sielustas/ caikisa nijsä cuin minä sinulle tänäpäpä käsken. Nijn HERra sinun Jumalas käändä sinun fangiudes ja armahta sinun päälles/ ja jällens coco sinun caikista Canssoista/ joihinga HERra sinun Jumalas sinun hajottanut on. Ja jos sinä wielä olisit ajettu taiwan ärijn/ nijn cuitengin HERra sinun Jumalas coco sinun ja tuo sinun sieldä. Ja johdatta sinun siihen maahan/ cuin sinun Isäs omistanet owat/ ja sinä sen omistat/ ja hän teke hywä sinulle/ ja enändä sinun enä cuin sinun Isäs. Ja HERra sinun Jumalas ymbärinsleicka sinun sydämes/ ja sinun siemenes sydämen/ racastaman HERra sinun Jumalatas caikesta sinun sydämestäs/ ja caikesta sinun sielustas/ että eläisit. Mutta caicki nämät kirouxet anda HERra sinun Jumalas tulla sinun wiholistes päälle/ ja caickein nijden päälle/ cuin sinua wihawat ja wainowat. Mutta sinä käännät sinus ja cuulet HERran änen/ tehdäxes caicki hänen käskyns/ cuin minä sinulle tänäpäpä käsken. Ja HERra sinun Jumalas anda sinulle onnen caikisa sinun kättes töisä/ sinun cohtus hedelmäs/ sinun carjas hedelmäs/ ja caikesa sinun maas hedelmäs/ että ne sinulle menestyisit: sillä HERra käändä idzens riemuidzeman sinun ylidzes sinulle hywäxi/ nijncuin hän sinun Isistäs iloidzi. Ettäs HERran sinun Jumalas änelle cuuliainen olet/ ja pidät hänen käskyns ja lakins/ cuin on kirjoitettu täsä lakikirjas/ jos sinä muutoin palajat HERran sinun Jumalas tygö/ caikesta sinun sydämestäs ja caikesta sielustas. Sillä tämä käsky cuin minä sinulle tänäpäpä käsken/ ei ole sinulda salattu/ eikä myös caucana. Eikä myös taiwas/ että sanoisit: cuca mene taiwaseen/ ja tuo meille sen cuullaxem/ ja tehdäxem sen jälkeen? Eikä myös ole tuolla puolen meren/ että sanoisit: Cuca menis meren ylidzen noutaman meille

WIJDES MOSEXEN KIRJA

sen/ cuullaxem ja tehdäxem sen jälkeen? Sillä se sana on sangen läsnä sinun tykönäs/ ja sinun suusas/ ja sinun sydämesäs/ ettäs sen tekisit. CAdzo/ minä panin tänäpäpä sinun etees elämän ja hyvän: cuoleman ja pahan. Sijnä cuin minä sinulle tänäpäpä käsken/ ettäs racastat HERra sinun Jumalatas/ ja waellat hänen teisäns/ ja pidät hänen käskyns/ lakins ja oikeudens/ ettäs saisit elä ja enätäisin/ ja HERra sinun Jumalas siunais sinua/ sijnä maasa cuhungas menet sitä omistaman. Mutta jos sinä käännät sinun sydämes/ ja et ole näille cuuliainen/ mutta annat wietellä sinus/ nijn ettäs cumarrat wieraita jumalita/ ja palwelet heitä. Nijn teen minä teille tänäpäpä tiettäwäxi/ että teidän pitä huckanduman/ ja ei cauwan pysymän sijnä maasa/ johongas menet Jordanin ylidze/ sitä omistaman. Minä otan tänäpäpä taiwan ja maan todistuxexi teistä/ että minä panin teidän eteen/ elämän ja cuoleman/ siunuauxen ja kirouxen/ ettäs walidzisit elämän/ että sinä ja sinun siemenes eläisit. Että te racastatte HERra teidän Jumalatan ja cuulette hänen ändäns/ ja pysytte hänes kijnni: Sillä hän on sinun elämäs ja sinun pitkä ikäs/ ettäs asuisit sijnä maasa/ cuin HERra sinun Isilles/ Abrahamille/ Isaachille ja Jacobille wannoi/ heille andaxens.

JA Moses meni ja puhui nämät sanat coco Israelin cansa/ Ja sanoi heille: minä olen tänäpäpä sadan ja cahdenkymmenen ajastaicainen/ en minä woi enä käydä ulos ja sisälle: sijhen on HERra myös sanonut minulle: ei sinun pidä menemän tämän Jordanin ylidzen. HERra sinun Jumalas käy idze sinun edelläs/ hän idze hucutta tämän Canssan sinun edestäs/ nijn että sinä omistat heitä/ Josua käy sinun edestäs sen ylidzen/ nijncuin HERra on sanonut. Ja HERra teke heille/ nijncuin hän teki Sihonille ja Oggille Amorrerein Cuningalle/ ja heidän maallens/ jotca hän on hucuttanut. Cosca HERra anda heidän teidän käteen/ nijn tehkät heidän cansans caickein käskyin jälkeen/ cuin minä teille olen käskenytt. Olcat wahwat ja hywäs turwas/ älkät peljästykö ja cauhistuco heidän edesäns: sillä HERra sinun Jumalas idze waelda sinun cansas/ ja ei ota sinulda pois kättäns/ eikä myös hyljä sinua. JA Moses cudzui Josuan/ ja sanoi hänelle coco Israelin silmäin edes: ole wahwa ja hywäs turwas: sillä sinä johdatat tämän Canssan sijhen maahan/ jonga

WIJDES MOSEXEN KIRJA

HERra heidän Isillens wannonut on heille andaxens/ ja jaat tämän heille perimisexi heidän keskelläns. Mutta HERra joca idze käy teidän edellä/ hän on sinun cansas/ ja ei ota sinulda pois kättäns/ eikä myös hyljä sinua/ älä pelkä älä myös cauhistu. Ja Moses kirjoitti tämän lain/ ja andoi papeille Lewin pojille/ jotca cannoit HERran lijton Arcki/ ja caikille Israelin wanhimmille. Ja hän käski heille/ ja sanoi: aina joca seidzemen vuoden perästä/ cosca wapausvuosi alca Lehtimajan juhlanan. Cosca coco Israel tule osottaman händäns/ HERran sinun Jumalas eteen/ siihen paikkaan cuin hän walidze/ pitä sinun tämän lain andaman cuulutta coco Israelin edes/ heidän corwains cuulden. Coco Canssa sekä miehet että waimot/ lapset ja muucalaiset/ jotca sinun portisas owat/ cuuleman ja oppiman/ cuinga heidän pitäpelkämän HERra heidän Jumalats/ pitämän ja tekemän caicki tämän lain sanat. Ja että heidän lapsens/ jotca ei sitä tiedä/ cuulisit myös ja oppisit/ cuinga heidän pitä pelkämän HERra teidän Jumalats caickena teidän elinaicanan/ cuin te elätte maan päällä/ johonga te menette Jordanin ylidzen/ sitä omistaman. JA HERra sanoi Mosexelle: Cadzo/ sinun aicas on juuri läsnä/ cuin sinä cuolet/ cudzu Josua/ ja mene seuracunnan majaan/ että minä andaisin hänelle käskyn. Ja Moses meni Josuan cansa/ ja astui seuracunnan majaan. Ja HERra ilmestyi majas pilwen padzaas/ ja pilwen padzas seiso majan owes. Ja HERra sanoi Mosexelle: Cadzo/ sinun pitä lewämän sinun Isäis cansa. Ja tämä Canssa nouse ja juoxe huoruteen/ maan epäjumalitten jälkeen/ sinne cuin he menewät/ hyljäwät minun/ ja rickowat sen lijton jonga minä tein heidän cansans. Nijn minun wihan silloin julmistu heidän päällens/ ja minä hyljän heitä/ ja peitän minun caswon heidän edestäns/ että he hucutetan. Ja cosca nijn paljo pahutta ja ahdistusta käy heidän päällens/ sanowat he: eikö caicki nämät pahudet ole tapahtunet minulle? sillä ei minun Jumalan ole minun cansan? Mutta minä peräti peitän minun caswon sillä ajalla/ caiken sen pahuden tähden cuin he tehnet owat/ että he owat idzens kääändänet muiden jumalitten tygö. NIin kirjoittacat nyt teillen tämä wirsi/ ja opettacat se Israelin lapsille/ ja asettacat se heidän suuhuns/ että tämä wirsi olis minulle todistuxexi Israelin lapsia wastan. Sillä

WIJDES MOSEXEN KIRJA

minä johdatan heidän siihen maahan/ josta minä wannoin heidän Isillens/ josta riesca ja hunajata wuota. Ja cosca he syöwät ja tulewat rawituxi ja lihawaxi/ käändäwät he heitäns muiden jumalitten tygö/ ja palwelewat nijtä/ ja pilckawat minua/ ja rickowat minun lijttoni. Ja cosca heidän nijn suuri pahus ja ahdistus käsittä/ nijn tämä wirsi wasta heitä todistuxexi: sillä ei sitä pidä unhotettaman heidän siemenens suusa: Sillä minä tiedän heidän ajatuxens/ joita he jo nyt ajattelewat/ ennencuin minä johdatan heitä siihen maahan cuin minä wannonut olen. Nijn kirjoitti Moses tämän wirren silloin/ ja opetti sen Israelin lapsille. Ja käski Josualle Nunin pojalle/ ja sanoi: ole wahwa ja urhollinen: sillä sinä johdatat Israelin lapset siihen maahan/ cuin minä wannoin heille/ ja minä olen sinun cansas. COsca Moses oli nämät lain sanat kirjoittanut kirjaan/ ja lopettanut. Käski hän Lewitaille jotca HERran todistuxen Arckia cannoit/ sanoden: Ottacat tämä Lakikirja ja laskecat HERran teidän Jumalan lijton Arkin siwulle/ että hän olis sijnä todistuxexi sinua wasta. Sillä minä tunnen sinun tottelemattomudes ja niscurudes/ cadzo/ cosca minä wielä nyt tänäpäpä elän teidän cansan/ oletta te tottelemattomat HERra wasta/ cuinga paljo enemmän minun cuolemani jälkeen? Nijn cootcat nyt minun eteeni caicki wanhimmat teidän sucucunnisan/ ja teidän esimiehen/ että minä puhuisin nämät sanat heidän corwains cuullen/ ja ottaisin taiwan ja maan todistuxexi heitä wasta. Sillä minä tiedän että te minun cuolemani jälkeen peräti turmellan/ ja poickiatte sildä tiellä cuin minä teille käsenyt olen/ nijn teille tapahtu onnettomus wijmeisillä ajoilla: että te pahasti teitte HERran silmäin edes/ ja wihoititte hänen teidän käten töiden cautta. Nijn Moses puhui coco Israelin sucucunnan cuulden tämän weisun sanat/ haman loppun asti. CULcatte taiwat/ minä puhun/ ja maa cuulcan minun suuni sanat. Minun oppin tiuckucan nijncuin sade/ ja minun puhen wuotacan/ Nijncuin caste/ nijncuin sade wihannon päälle/ ja nijncuin pisarat ruohon päälle. Sillä minä ylistän HERran nime/ andacat ainoalle meidän Jumalallem cunnia. Hän on callio/ hänen työns owat laittamattomat: sillä caicki hänen tecons owat oikiat. Waca on Jumala/ ilman caickia wääryttä/ hän on oikia ja hurscas. Se

WIJDES MOSEXEN KIRJA

nurja ja paha sucu hänestä lange pois/ he owat ilkiät/ ja ei hänen lapsens. Nijngös sinun HERras Jumalatas kijtät/ sinä hullu ja tyhmä Canssa? Eikö hän ole sinun Isäs ja sinun HERras? Eikö hän ole se ainoa/ joca sinun luonut ja walmistanut on? Muista endisen ajan päälle/ ymmärrä wuosicaudet sugusta nijn sucuun. Kysy Isäldäs/ ja hän ilmoitta sinulle/ ja sinun wanhemmildas/ nijn he sinulle sanowat. Cosca se corkein nijn arwalla pacanat jaco/ ja hajotti ihmisten lapset: Silloin hän laski Canssain maan rajat/ Israelin lasten lugun jälken. Sillä HERran osa on hänen oma Canssans/ Jacob on hänen perimisens nuora. Hän löysi hänen corwes cuiwas/ cusa cauhistus on erämaas. Hän wei hänen ymbärins/ hän opetti hänelle lakins/ ja warjeli hänen nijncuin silmäin terän. Nijncuin cotca poicans wie ulos/ ja heidän päälläns laucuile/ ja lewittä sijpens/ ja otta heitä/ ja canda sijpeins päällä. Yxinäns HERra talutti händä/ ja ei ollut hänellä muuta Jumala. Hän wei hänen haman maan corkeuteen/ ja ruocki hänen pellon hedelmällä/ ja andoi hänen ime hunajata calliosta/ ja öljyä cowasta kiwestä. Woita lehmistä/ ja riesca lambaista/ ynnä caridzain lihawuden cansa. Ja lihawimmat oinat ja caurit/ ja parhan nisun/ ja juotti hänen parhalla wijnamarjan werellä. COsca Israel lihoi ja rawittin/ tuli hän carjaxi/ hän on lihawaxi/ paxuxi ja wäkewäxi tullut/ ja hyljäis Jumalan/ joca hänen teki. Ja hän cadzoi hänen autuudens callion ylön. Hän yllytti hänen kijwauteen muucalaisten cautta. Cauhistuxen cautta wihoitit he hänen. He uhraisit perkeleille/ ja ei heidän Jumalallens. Nijlle jumalille joita ei he tundenet/ nijlle usille jotca ei ennen ollet/ joita teidän Isän ei peljännet. Sinun callios joca sinun synnytti/ sen sinä hyljäisit/ ja unhotit sen Jumalan joca sinun loi. Ja cosca HERra sen näki/ wihastui hän poicains ja tyttärittens päälle/ ja hylkäis heidän. Ja hän sanoi: minä peitän minun caswon heidän edestäns/ ja cadzon mitä heidän wijmeiseldä tapahtu: sillä se on nurja sucu/ ja sencaltaiset lapset joisa ei ole usco. He härsyttelit minua sen cautta/ joca ei ole jumala/ heidän epäjumaludens cautta owat he minun wihoittanet. Ja minä wihoitan heitä jälkens sen cautta joca ei ole Canssa/ tyhmällä Canssalla minä wihoitan. Sillä tuli on syttynyt minun wihasani/ ja poltta haman alemmaiseen helwettijn: Ja culutta maan/ ynnä hänen hedelmäns cansa/ ja

WIJDES MOSEXEN KIRJA

poltta wuortein perustuxet. Minä cocon caiken onnettomuden heidän päällens/ minä ambun caicki minun nuoleni heihin. Näljästä heidän pitä hiucahtuman/ ja wilutaudilla culutettaman/ ja äkilisellä cuolemalla. Minä lähetän medzän petoin hambat heidän keskellens/ ja kyykärmen myrkyn. Ulcona pitä miecan heitä raateleman/ ja sisällä cauhistaman. Sekä nuorucaiset ja neidzet/ imewäiset ja harmapäät. Minä sanoin: minä häwitän heitä/ minä lacatan heidän muistons ihmisist. Ellen minä wiholisteni wiha carttais/ ettei heidän wainollisens ylpenny/ ja lähes sanoisit: meidän oikia kätem on caicki nämät tehnyt/ ja ei HERra. Sillä se on Canssa/ josa ei mitän neuwo ole/ eikä ymmärrystä. Josca he taitawaiset olisit/ ymmärräisit ja huomaidzisit/ mitä heille tästälähin tapahtu. Cuinga yxi ajais tuhatta taca/ ja caxi carcotaisit kymmenen tuhatta heistä? Eikö sentähden että heidän callions on heidän myynyt? ja HERra on hyljännyt heitä? Sillä meidän calliom ei ole nijncuin heidän callions/ jota meidän wiholisem idze taitawat duomita. Sillä heidän wijnapuuns on Sodoman wijnapuust/ ja Gomorran pellost. Heidän wijnamarjans owat sappi/ ja carwahimmat marjat. Heidän wijnans on kärmen myrcky/ ja hirmullisten kyykärmetten sappi. Eikö sencaltaiset liene kätkeyt minun tykönäni? ja insiglatut minun tawarosani? Minun on costo/ minä costan/ heidän jalcans pitä ajallans combistuman. Sillä heidän cadotuxens aica on läsnä/ ja mikä heille tarjendele/ se riendä. Sillä HERra duomidze hänen Canssans/ ja hän armahta palwelians päälle. Sillä hän cadzahta/ että he owat juuri huckunet/ ja eikä ne suljetut eikä jocu jäänyt ole. Ja pitä sanottaman: Cusa heidän Jumalans owat? heidän callions johonga he uscalsit? Joiden lihawimmat uhrin he söit/ ja joit wijnan heidän juomauhristans. Noscan ne ja auttacan teitä ja warjelcan teitä. Ettekö te näe nyt/ että minä se yxinäns olen/ ja ei ole toinen Jumala paidzi minua? Minä woin tappa ja wirwotta/ minä lyön ja parannan/ ja ei kengän ole joca minun käsistäni wapahta. Sillä minä nostan käteni taiwaseen/ ja sanon: minä elän ijancaickisest. Cosca minä hiwon minun mieckani nijncuin pitkäisen leimauxen/ ja minun käteni rangaistuxeen rupe: Nijn minä coston maxan minun wiholisteni/ ja nijlle palkidzen/ jotcaminua wihawat. Minä juotan

WIJDES MOSEXEN KIRJA

minun nuoleni werellä/ ja minun mieckani pitä liha syömän: Ja tapettuiden werest/ ja fangittuiden/ ja wiholisten paljastetust päästä. Riemuitcat te caicki jotca olette hänen Canssans: sillä hän costa palweliains weren. Ja hän costa hänen wiholisillens/ ja hän armahta hänen Canssans maan päällä. JA Moses tuli ja puhui Canssan cuulden caicki nämät weisun sanat/ hän ja Josua Nunin poica. Cosca Moses nämät oli caicki lopettanut coco Israelille. Sanoi hän heille: pangat sydämeen caicki ne sanat/ cuin minä teille tänäpäpä todistan/ että te käskisitte teidän lapsillen/ että he tekisit ja pidäisit caicki nämät lain sanat. Sillä ei sijnä ole teille yhtän turha sana/ waan se on teidän elämän/ ja ne sanat pidendäwät teidän ikän maan päällä/ sinne cuin te menette Jordanin ylidze sitä omistaman. JA HERra puhui Mosexelle sinä päiwänä/ ja sanoi: Mene Abarin wuorelle/ Nebon wuorelle/ cuin on Moabiterein maalla Jerihon cohdalla/ ja cadzele Canaan maata/ jonga minä Israelin lapsille omaxi annan. Ja cuole wuorella/ johongas menet/ ja coco sinuas Canssas tygö/ nijncuin sinun weljeskin Aaron cuoli Horin wuorella/ ja cocois idzens Canssans tygö. Että te olette rickonet minua wastan Israelin lasten seas/ rijtaweden tykönä Cadexes Zinnin corwes/ ettet te minua pyhittänet Israelin lasten seas. Sillä sinä näet maan cohdastans sinun tykös/ cuin minä Israelin lapsille annan/ waan ei sinun pidä siihen tuleman.

Tämä on siunaus jolla Moses Jumalan mies siunais Israelin lapset ennen cuolematans. Ja sanoi: HERra on tullut Sinaista/ ja nosnut heille Seiristä/ ja ilmestynyt Paranin wuorelda/ ja hän on tullut monen tuhannen pyhän cansa/ ja tulinen laki hänen oikias kädesäns/ heidän tygöns. Ja cuinga suurest hän racasti Canssoja/ caicki hänen pyhäns owat sinun kädesäs/ ja he asettawat idzens sinun jalcais juureen/ ja ottawat opin sinun sanoistas. Moses on meille käsenyt Jacobin sucucunnan perimisen. Ja hän oli Cuningas Israelis/ ja Canssan päämiehet hän cocois yhteen ynnä Israelin sucucunnan cansa. RUBen eläkän ja älkön cuolco ja hänen Canssans olcon luettapa. Tämä on Judan siunaus: Ja hän sanoi: cuule HERra Judan ändä/ ja aseta händä Canssans hallidziaxi/ ja hänen woimans olcon suuri/ ja auttacon händä wastoin hänen wiholisians. Ja hän sanoi Lewille: sinun täydellisydes ja sinun

WIJDES MOSEXEN KIRJA

walkeudes/ olcon sinun pyhän miehes tykönä/ jota sinä kiusaisit Massas/ ja annoit hänen rijdellä rijtaweden tykönä. Se joca sano hänen Isästäns ja äitistäns: en minä näe heitä/ ja hänen poicans/ en minä hänestä mitän tiedä/ ne pitävät sinun sanas/ ja kätkevät sinun lijtto. He opettawat sinun oikeuxias Jacobille/ ja Israelille sinun lakis/ he candawat suidzutust sinun nenäs edes/ ja caickinaiset uhrit uhrawat sinun Altarilles. Siuna HERra hänen warans/ ja anna hänen kättens työt sinulle kelwata/ ja rico heidän landens jotca carcawat händä watan/ ja händä wihawat/ nijn ettei he wois ojeta heitäns. Ja BenJaminille sanoi hän: HERran rackat pitä asuman suruttomast hänen tykönäns/ sillä hän aina händä suojele ja hän asu hänen hartioidens wälillä. Ja hän sanoi Josephille: hänen maans olcon siunattu HERralda/ ja sijnä olcon ihanimmat hedelmät taiwast/ ja castest/ ja sywydestä/ joca maca alla. Sijnä olcon ihanimmat hedelmät Auringost/ ja ihanimmat kypset hedelmät Cuusta. Ja idäisten wuorten cuckuloilda/ ja wanhoilda cuckuloilda parhat hedelmät. Ja ne callimmat maan hedelmät/ ja mitä sijnä on/ hänen armons joca asu pensas/ tulcon Josephin päähän/ ja Nazirin pään laelle weljesten keskellä. Ja hänen cauneudens olcon nijncuin esicandoisen härjän/ ja hänen sarwens olcon nijncuin yxisarwillisen sarwet/ jolla hän Canssa cuocki yhteen/ haman mailman ärin asti: Nämät owat Ephraimin tuhannet/ ja nämät Manassen tuhannet. Ja hän sanoi Sebulonille: iloidze Sebulon sinun uloskäymisestäs/ mutta sinä Isaschar iloidze sinun majoistas. Heidän pitä cudzuman Canssa wuorelle/ ja siellä wanhurscauden uhria uhraman: sillä he imewät meren saalin/ ja sandaan kätketyt tawarat. Ja hän sanoi Gadille: siunattu olcon se joca lewittä Gadi/ hän asu nijncuin Lejoni/ ja ryöstä sekä käsiwarret että päänlaen. Ja hän cadzoi edellens algusta/ että siellä oli lain opettajan osa salattu/ ja hän tuli Canssan päämiesten cansa/ ja teki HERran wanhurscautta/ ja hänen oikeudens Israelin cansa. Ja Danille sanoi hän: Dan nijncuin Lejonin poica/ joca circa Basanist. Ja Nephtalille sanoi hän: Nephtalilla on yldäkyllä mitä hänen mielens teke/ ja hän täytetän HERran siunauxella/ etelän ja länden päin on hänen asumisens. Ja Asserille sanoi hän: Asser olcon siunattu pojisa/ ja olcon weljillens otollinen/ ja castacan

WIJDES MOSEXEN KIRJA

jalcans öljyyn. Rauta ja waski olcon hänen kengäns/ sinun wanhudes olcon nijncuin sinun nuorudes. EI yhtän Jumalata ole nijncuin oikeuden Jumala/ joca istu taiwas/ hän olcon sinun auttajas/ ja hänen cunnians on pilwisä. Jumalan asuinsia on algusta/ ja hänen käsiwartens owat täällä alhalla ijancaickisest. Ja hän aja sinun wiholises sinun edestäs/ ja sano: ole hucutettu. Israel asu lewollisest/ ja Jacobin lähde on sillä maalla/ josa jywä ja wijna on/ siihen myös taiwat castetta wuodattawat. Autuas olet sinä Israel/ cuca on sinun caltaises? O sinä Canssa joca HERran cautta autuaxi tulet/ joca sinun awus kilpi/ ja sinun woittos miecka on. Sinun wiholises painetan alas/ ja sinä astelet heidän cuckoldains päällä.

JA Moses meni Moabiterein kedoilda/ ja astui Nebon wuorelle/ Pisgan wuoren cuckoldalle/ joca oli Jerihon cohdalla. Ja HERRA osotti hänelle caiken Gileadin maan Danin asti. Ja coco Nephtalin ja Ephraimin ja Manassen maan/ ja caiken Judan maan wijmeisen meren asti. Ja etelän päin/ ja sen aukian kedon Jerihon tykönä/ '50almu Caupungin haman Zoarin asti. JA HERRa sanoi hänelle: tämä on se maa/ jonga minä Abrahamille/ Isaachille ja Jacobille wannoin/ ja sanoin: minä annan sen sinun siemenelles/ sinä sen nyt näit silmilläs/ waan et sinä sinne tule. Ja nijn Moses HERran palwelua cuoli siellä Moabiterein maalla/ HERran sanan jälkeen. Ja hän hautais hänen laxoon/ Moabiterein maalle/ Peorin huonen cohdalla/ ja ei ole yxikän saanut tietä hänen hautans tähän päiwän asti. Ja Moses oli sadan ja cahdenkymmenen ajastaicainen cosca hän cuoli. Ei hänen silmäns ollet pimennet/ ja hänen poskens ei ollet rypyis. Ja Israelin lapset itkit Mosest Moabiterein kedoilla colmekymmendä päiwä/ ja itcu ja walitus päiwät Mosexest täytettin. Mutta Josua Nunin poica oli täytetty taidon hengellä: sillä Moses oli kätens laskenut hänen päällens. Ja Israelin lapset olit cuuliaiset hänelle/ ja teit nijncuin HERRa oli Mosexelle käskenyt. Ja sijtte ei yhtän Prophetat nosnut Israelis nijncuin Moses/ jonga HERRa tunki caswosta nijn caswoon. Ja caickinaisis tunnustähdeis ja ihmeis/ joihinga HERRa hänen lähetti/ että hänen piti tekemän nijtä Egyptin maalla/ Pharaolle ja caikille

hänen palwelioillens/ ja coco hänen maallens. Ja caikes wäkewäs kädes/ ja suuris ihmeis/ jotca Moses teki coco Israelin silmäin edes.

Josuan Kirja

MOsexen HERran palwelian cuoleman jälkeen/ puhui HERra Josualle Nunin pojalle/ Mosexen palwelialle/ sanoden: Minun palwelian Moses on cuollut/ walmista sijs idzes/ ja matcusta tämän Jordanin ylidze/ sinä ja caicki tämä Canssa/ siihen maahan cuin minä annan Israelin lapsille. Caiken sian minä annan teille/ cusa teidän jalcan käywät/ nijncuin minä Mosexelle sanonut olen. Corwesta ja tästä Libanonista/ suureen Phratin wirtaan/ coco Hetherin maan nijn isoin mereen länden päin pitä teidän maanne rajat oleman. Ei kengän woi sinua wastan seiso coco elinaicanas: nijncuin minä olin Mosexen cansa/ nijn olen minä myös sinun cansas/ en minä hyljä sinua/ engä luowu sinusta. Ole rohkia ja wahwista sinuas/ sillä sinun pitä tälle Canssalle maan jacaman/ nijncuin minä wannoin heidän Isillens/ sen heille andaxeni. Nijn ole sijs hywäs turwas ja wahwista sinus/ pitäden caiken Lain/ ja tehden sen jälkeen/ cuin Moses minun palwelian sinulle käskenyt oli: älä sijtä harhaile/ oikialle eli wasemalle puolelle/ ettäs toimellisest caikisa nijsä waellaisit/ cuin sinun tekemän pitä. Ei pidä tämän Lakiramatun tuleman sinun suustans pois/ waan ajattele sitä yötä ja päiwä/ ettäs caicki sen jälkeen pitäisit ja tekisit/ cuin sijnä on kirjoitettu/ nijns menestyt caikis aiwoituxisas/ ja caicki työs toimellisest päätät. Engö minä käskenyt sinun olla rohkian/ ja wahwista idzes: älä pelkä älä myös hämmästy: sillä sinun HERras Jumalas on sinun cansas/ caikis sinun aiwoituxisas. Silloin käski Josua Canssan Päämiehiä/ ja sanoi: Käykät leirin läpidze/ ja käskekät Canssa/ sanoden: walmistacat teillen ewästä: sillä colmannen päiwän perästä pitä teidän käymän tämän Jordanin ylidze/ että te jouduisitte maata omistaman/ jonga HERra teidän Jumalan teille anda perimisexi. JA Josua sanoi Rubenitereille/ Gaditereille/ ja puolelle Manassen sucucunnalle: Muistacat se sana/ cuin Moses HERran palwelia

JOSUAN KIRJA

teille käski/ sanoden: HERra teidän Jumalan saatti teidän lepoon/ ja andoi teille tämän maan. Teidän emändän/ lapsen ja carjan jättäkät siihen maahan/ tälle puolelle Jordanin/ jonga Moses teille andoi. Waan teidän pitä käymän weljeinne edellä warustettuna/ caicki ne cuin wahwat miehet owat/ ja auttaman heitä. Sijhenasti että HERra teidän weljillennekin anda lewon/ nijncuin teillengin/ että hekin omistaisit sen maan cuin HERra teidän Jumalan heille anda: sijtte pitä teidän palajaman omalle maallen/ omistaman sitä/ cuin Moses HERran palwelia teillen anda/ tällä puolella Jordanin itän päin. JA he wastaisit Josualle/ ja sanoit: caicki mitäs meille käskenynt olet/ sen me teemme/ ja cuhungas lähetät meidän/ sinne me menem. Nijncuin me olemma ollet Mosexelle caikis cuuliaiset/ nijn me myös olemme sinulle cuuliaiset/ ainoastans olcon sinun HERras Jumalas sinun cansas/ nijncuin hän oli Mosexen cansa. Joca asetta idzens sinun suutas wastan/ ja ei ole cuuliainen caikille sinun käskyilles/ hänen pitä cuoleman: ainoastans ole hywäs turwas ja wahwista sinus.

JOsua Nunin poica lähetti salaisest caxi wacojata Sittimist/ sanoden: mengät ja cadzelcat maata ja Jerihota. Nijn he läxit matcan ja tulit porton huoneseen/ jonga nimi oli Rahab/ ja lewäisit siellä. Mutta se ilmoitettin Jerihon Cuningalle: cadzo/ tänä yönä tulit tänne miehet Israelin lapsist/ wacoileman maata. Nijn lähetti Jerihon Cuningas Rahabin tygö/ sanoden: tuo ne miehet ulos/ jotca sinun huoneses tulit/ sillä he owat tullet wacoiman caickea maata. Mutta waimo oli lymyttänyt molemmat miehet/ ja sanoi: tosin miehet tulit minun tygöni/ waan en minä tietänyt custa he olit. Ja cosca portti pimeis pandin kijnni/ nijn ne miehet läxit ulos/ engän tiedä cuhunga he menit. Ajacat nopiast heitä taca/ nijn te heidän saatte kijnni. Mutta hän oli käskenynt heidän astua caton päälle/ ja oli peittänyt heidän pellowain warsilla/ jotca hän oli hajottanut caton päälle. Ja miehet ajoit heitä taca/ Jordanin tietä haman luotus paickan. Ja portti pandin kijnni/ sijtte cohta cuin he läxit jotca heitä ajoit taca. MUTta ennen cuin miehet panit lewätä/ meni hän caton päälle heidän tygöns/ Ja sanoi heille: minä tiedän HERran andanexi teille tämän maan/ ja teidän pelcon langennexi meidän päällem/ ja

JOSUAN KIRJA

coco maan asuwaiset hämmästynexi teidän caswon edes: Sillä me olemma cuullet/ cuinga HERra cuiwais punaisen meren wedet teidän edestän lähteisän Egyptist. Ja mitä te oletta tehnet nijlle cahdelle Amorrerein Cuningalle Sihonille ja Oggille tuolla puolen Jordanin/ cuinga te heidän kiroisitte. Cosca me sen cuulim/ nijn meidän sydämest raukeis/ ja ei ole yhdelläkän rohkeutta teidän edesän: sillä HERra teidän Jumalan/ on Jumala ylhällä taiwas ja alhalla maasa. Nijn wannocat sijs minulle HERran cautta (sillä minä tein armon teidän cohtan) että te teette armon minun Isäni huonelle/ ja annatte minulle wahwan merkin/ Että te elämän jätätte minun Isäni/ ja äitini/ ja weljeni/ ja sisareni/ ja caicki cuin heidän omans owat/ ja wapahdatte meidän sielum cuolemast. Ja miehet sanoit hänelle: meidän sielum cuolcan teidän edestän/ jollen me tee armo ja totutta sinun cohtas/ cosca HERra tämän maan meille anda/ jolles waiwon petä tätä meidän asiatam. Ja hän laski heidän köydellä ackunast: sillä hänen huonens oli Caupungin muuris/ ja asui juuri muuris. Ja hän sanoi heille: mengät wuorelle/ ettei ne teitä cohdaish/ jotca ajawat teitä taca/ ja olcat siellä lymys colme päiwä/ nijncauwan että tacaajajat palajawat/ ja mengät sijtte teidän tietän. JA miehet sanoit hänelle: wapat me olemma tästä walasta/ jollas meitä wannotit. Cosca me maalle tulemme/ ja et sinä ripusta tätä punaista köyttä ackunaan/ jostas meidän laskit/ ja cocoa tygös huoneseen sinun Isäs/ äitiäs/ weljiäs/ ja coco sinun Isäs huonetta. Mutta jos jocu käy huones owesta ulos/ hänen werens olcon oman pääns päällä/ ja me olemma wiattomat. Ja jotca ikänäns sinun cansas huones owat/ heidän werens olcon meidän pääm päällä/ jos jongun käsi heihin sattu. Waan jos sinä petät tämän meidän asiam/ nijn me olem wapat sijtä walasta/ jonga me sinulle wannonet olemma. Hän wastais: olcon nijncuin te sanotte. Ja päästi heidän menemän/ ja he menit pois. Ja hän ripusti sen punaisen köyden ackunaan. Ja he menit pois/ ja tulit wuorelle/ ja olit siellä colme päiwä/ nijncauwan että ne palaisit jotca heitä ajoit taca/ jotca edzeit heitä caikille teille/ ja eiwät löytänet. Nijn ne caxi miestä palaisit/ ja sijttecuin he olit astunet wuorelda alas/ menit he ylidze/ ja tulit Josuan Nunin pojan tygö/ ja juttelit hänelle

JOSUAN KIRJA

caicki mitä heille tapahtunut oli. Ja he sanoit Josualle: HERra on andanut meidän käsijm coco maan/ sillä caicki maan asuwaiset owat hämmästynet meidän edesäm.

JA Josua nousi warhain/ ja he matcustit Sittimist ja tulit Jordaniijn/ hän ja caicki Israelin lapset/ ja olit siellä yösen/ ennencuin he matcustit ylidzen. Mutta colmen päiwän perästä menit Päämiehet leirin läpidze. Ja käskit Canssalle/ sanoden: cosca te näette HERran teidän Jumalan lijton Arkin/ ja Papit Lewitaist candawan sitä/ nijn matcustacat te myös siastan/ ja seuracat händä. Cuitengin nijn että teidän wälillän ja hänen on cahden tuhannen kynärän pituus sia/ eikä teidän pidä tuleman händä juuri lähes/ että te tiedäisitte/ cunga tien cautta pitä matcustaman: sillä et te ennen ole sitä tietä waeldanet. JA Josua sanoi Canssalle: pyhittäkät teidän: sillä huomena teke HERra ihmellisen työn teidän keskellän. Ja hän sanoi Papeille: ottacat lijton Arcki/ ja mengät Canssan edellä. Nijn he otit lijton Arkin/ ja menit Canssan edellä. Ja HERra sanoi Josualle: tänäpäpä rupen minä sinun suurexi tekemän coco Israelin edes/ että he tietäisit/ että nijncuin minä olin Mosexen cansa/ nijn minä olen myös sinun cansas. Ja kärke Pappein/ jotca candawat lijton Arckia/ ja sano: cuin te tuletta ensin Jordanin weden äreen/ nijn seisattacat sijnä. Ja Josua sanoi Israelin lapsille: astucat tänne ja cuulcat HERran teidän Jumalan sana. Ja hän sanoi: sijtä tietkät eläwä Jumala olewan teidän seasan/ ja hänen caiketi ajawan teidän edestän Cananerit/ Hetherit/ Hewerit/ Pheserit/ Gergeserit/ Amorrerit ja Jebuserit. Cadzo/ joca on caiken mailman hallidzian lijton Arcki/ mene Jordanis teidän edellän. Nijn ottacat nyt caxitoistakymmendä miestä Israelin sucucunnista/ jocaidzest sucucunnast yxi. Ja cosca Pappein pöytäjalca/ jotca candawat HERRAN caiken mailman hallidzian Arckia/ tule Jordanin weteen/ nijn se wesi joca Jordanis ylimmäiseldä puolelda juoxe/ eroitta idzens/ nijn että se seiso yhdes cogos. JA cosca Canssa läxi heidän majoistans menemän Jordanin ylidze/ ja Papit cannoit lijton Arckia Canssan edellä/ Ja Arkin candajat tulit Jordaniijn/ ja heidän jalcans ensin castuit weteen (ja Jordan oli täynäns partasen saacka caiken sen syyscauden) Nijn seisoit se wesi/ joca

JOSUAN KIRJA

ylimmäiseldä puolelda juoxe coottuna yhdes coosa sangen caucana Adamin Caupungin puolest/ joca on Zarthanin tykönä. Mutta se wesi joca juoxi alas suolaisen meren käsin wäheni ja juoxi pois. Nijn meni Canssa ylidzen Jerihota cohden. Ja Papit jotca cannoit HERran lijton Arckia/ seisatit cuiwana keskellä Jordanin/ ja coco Israel käwi cuiwin jalgoin sen läpidze/ siihenasti että caicki Canssa tuli Jordanin ylidze.

JA cosca caicki Canssa oli tullut Jordanin ylidze/ puhui HERra Josualle/ sanoden: Ottacat teillen caxitoistakymmendä miestä/ jocaidzest sucucunnast yxi. Ja käskekät heille/ sanoden: ottacat teillen keskeldä tätä Jordanita/ sijtä paicast/ josa Pappein jalat seisowat alallans/ caxitoistakymmendä kiwe/ ja wiekät teidän cansan ylidze/ ja jättäkät siihen paikkaan cuin te tätä yötä pidätte. Nijn cudzui Josua caxitoistakymmendä asetettua miestä Israelin lapsist/ jocaidzest sucucunnast yhden. Ja sanoi heille: mengät HERran teidän Jumalan Arkin edellä keskelle Jordanita/ ja jocainen nostacan yhden kiwen olallens Israelen lasten sucucunnan lugun jälkeen. Että ne olisit merkixi teidän seasan/ cosca teidän lapsen tästedes kysywät heidän Isillens ja sanowat: mitä nämät kiwet täsä tietäwät? Että te silloin sanoisitte heille: Cuinga Jordanin wesi eroitti hänens HERran lijton Arkin mennes Jordanin läpidze/ njin että nämät kiwet owat Israelin lapsille ijancaickisexi muistoxi. Nijn teit Israelin lapset cuin Josua heitä käski/ ja cannoit caxitoistakymmendä kiwe keskeldä Jordani/ nijncuin HERra oli Josualle sanonut: Israelin lasten sucucunnan lugun jälkeen/ ja cannoit ne heidän cansans yösian asti/ ja panit ne siihen. Ja Josua nosti myös caxitoistakymmendä kiwe keskeldä Jordanita/ cusa Pappein jalat seisonet olit/ cuin lijton Arckia cannoit/ ja ne owat siellä wielä tähän päiwän asti. Sillä papit jotca Arckia cannoit/ seisoit keskellä Jordanita/ siihenasti cuin caicki toimitettin/ cuin HERra käski Josuan Canssalle sanoa/ ja Moses Josualle käskenyt oli/ ja Canssa kijrutti idzens ja käwi läpidze. Cosca caicki Canssa oli käynyt läpidze/ meni myös HERran Arcki läpidze/ ja Papit Canssan edellä. Ja Rubeniterit ja Gaditerit/ ja puoli Manassen sucucunda käwit aseinsens Israelin lasten edellä/ cuin Moses heille sanonut oli. Liki neljäkymmendä tuhatta sotaan hangittua käwit HERran

JOSUAN KIRJA

edellä sotaan Jerihon kedolle. Sinä päivänä teki HERra Josuan suurexi coco Israelin edes/ ja he pelkäisit händä/ nijncuin he pelkäisit Mosest caickena hänen elinaicanans. JA HERra sanoi Josualle: kärke Pappein cuin candawat todistuxen Arckia astua Jordanista ylös. Nijn käski Josua Pappeia/ ja sanoi: astucat ylös Jordanista. Ja cosca papit/ jotca HERran lijton Arckia cannoit/ astuit Jordanista ylös/ ja polgit heidän jalgoillans cuiwa maata/ tuli Jordanin wesi siallens/ ja juoxi nijncuin ennengin täynäns/ caickin hänen reunoins asti. Ja se oli kymmenes päivä ensimmäises cuusa/ cosca Canssa astui Jordanista ylös ja sioitit heidäns Gilgalis idän puolella Jerihota. Ja ne caxitoistakymmendä kiwe/ cuin he otit Jordanist/ pani Josua Gilgalis ylös. Ja hän sanoi Israelin lapsille: cosca teidän lapsen tästedes kysywät heidän Isillens/ ja sanowat: mihingä nämät kiwet? Nijn ilmoittacat heille/ ja sanocat: Israel käwi cuiwin jalgoin Jordanin läpidze. Cosca HERra teidän Jumalan cuiwais Jordanin weden teidän edesän/ nijncauwan cuin te käwittä sen läpidze/ nijncuin HERra teidän Jumalan teki punaises meres/ jonga hän cuiwais meidän edesäm/ nijn että me käwimme sen läpidze. Että caicki Canssa maan päällä tunde HERran käden/ cuinga wäkewä hän on/ että te pelkäisit aina HERra teidän Jumalatan.

COsca caicki Amorrerein Cuningat/ jotca tuolla puolen Jordani länden päin asuit/ ja caicki Cananerein Cuningat meren tykönä cuulit/ cuinga HERra cuiwais Jordanin wedet Israelin lasten eteen/ nijncauwan cuin he käwit sen läpidze/ nijn heidän sydämens raukeis/ ja ei ollut heisä yhtän miehutta Israelin lapsia wastan. Siihen aican sanoi HERra Josualle: tee sinulles kiwiweidzet/ ja ymbärinsleicka Israelin lapset toisen kerran. Aijn teki Josua hänellens kiwiweidzet/ ja ymbärinsleickais Israelin lapset/ Aralothin cuckulalla. Ja tämä on syy/ jongatähden Josua ymbärinsleickais caiken Canssan/ jotca Egyptist läxit/ miehenpuolet: sillä caicki sotawäki cuolit tiellä corwes/ sijttecuin he läxit Egyptist. Sillä caicki Canssa jotca läxit olit ymbärinsleicatut/ mutta caicki se Canssa/ joca corwes syndyi matcalla/ sijttecuin he läxit Egyptist/ ei ollut ymbärinsleicattu. Sillä Israelin lapset waelsit neljäkymmendä ajastaica corwes/ sijhenasti/ että caicki Canssa

JOSUAN KIRJA

sotamiehist/ jotca Egyptist lähtenet olit/ lopuit/ ettei he cuullet HERran ändä/ nijncuin HERra heille wannonut oli/ ettei heidän pitänyt näkemän sitä maata/ jonga HERra heidän Isillens wannonut oli/ andaxens meille maan riesca ja hunaja wuotawan. Heidän lapsens/ jotca heidän siaans tulit ymbärinsleickais Josua/ sillä heillä oli esinahca/ ja ei ollet ymbärinsleicatut matcalla. Ja cosca caicki Canssa ymbärinsleicattu oli/ pysyit he siallans leiris/ siihenasti/ että he paranit. Ja HERra sanoi Josualle: tänäpäpä olen minä teildä kääändänyt pois Egyptin häwäistyksen/ ja se paicka cudzutan Gilgal/ tähän päiwän asti. JA cuin Israelin lapset nijn sioitit heidäns Gilgalis/ pidit he Pääsiäistä neljäntenä toistakymmendenä päiwänä sinä Cuutautena/ ehtona Jerihon kedolla. Ja söit sen maan jywistä toisna päiwänä Pääsiäisestä/ nimittäin/ happamattomia leipiä/ ja paistetuita tähkäpäitä/ juuri sinä päiwänä. Ja Man lackais toisna päiwänä/ sijttecuin he syönet olit maan jywistä/ nijn ettei Israelin lapsilla enämbi ollut Manna/ waan söit Canaan maan jywistä/ sijtä ajastajast. Ja tapahtui cosca Josua oli läsnä Jerihota/ nosti hän silmäns ja näki miehen seisowan siellä hänen edesäns/ ja oli awoin miecka hänen kädesäns/ ja Josua meni hänen tygöns/ ja sanoi hänelle: olecko sinä meidän eli wihamiesten puolella? Hän sanoi: en/ waan minä olen HERran sotajoucon päämies/ ja olen juuri nyt tullut. Nijn Josua maahan langeis caswoillens ja cumarsi händä/ ja sanoi hänelle: mitä minun HERran sano palweliallens? Ja HERran sotajoucon päämies sanoi Josualle: rijsu kengät jalgoistas: sillä paicka josas seisot on pyhä/ ja Josua teki nijn. JA Jeriho oli suljettu ja wisust warustettu Israelin lasten pelgon tähden/ nijn ettei yxikän taitanut tulla ulos eli sisälle. Mutta HERra sanoi Josualle: Cadzo/ minä olen andanut Jerihon/ hänen Cuningans ja sotawäkens sinun kätees. Anna caiken sotawäen kerta käydä Caupungin ymbärins/ ja tee nijn cuusi päiwä. Ja seidzemen Pappia ottacan seidzemen cajahdoswuoden Basunata Arkin eteen. Ja seidzemendenä päiwänä käykät seidzemen kerta Caupungin ymbärins/ ja Papit soittacan Basunalla. Ja cosca he soittawat cajahdoswuoden Basunata pitkän/ ja te cuulette Basunan änen/ nijn nostacan caicki Canssa suuren sodan änen ja huutacan/ ja nijn Caupungin

JOSUAN KIRJA

muurit jacowat/ ja Canssa astu sinne sisälle/ idzecukin cohdaastans. Nijn cudzui Josua Nunin poica Papit/ ja sanoi heille: candacat lijton Arcki/ ja andacat seidzemen Pappia canda seidzemen cajahdoswuoden Basunata HERran Arkin edellä. Mutta Canssalle sanoi hän: mengät matcaan ja käykät Caupungin ymbärins/ ja se joca sotaaseilla warustettu on/ hän käykän HERran Arkin edellä. Ja cosca Josua nämät Canssalle sanonut oli/ nijn otit ne seidzemen Pappia seidzemän cajahdoswuoden Basunata/ ja käwit HERran Arkin edellä/ soittaden nijtä Basunoita. Ja HERran lijton Arcki seurais heitä heidän jäljistäns. Ja ne jotca sotaaseilla hangitut olit käwit Pappein edellä/ jotca soitit Basunoita/ waan yhteinen Canssa seurais Arckia soittoden Basunata. Mutta Josua käski Canssalle/ ja sanoi: ei teidän pidä sodan riekintä pitämän/ taicka jotkain ändä andaman cuultta/ eli sana lausuman teidän suustan/ siihen päiwän asti/ cuin minä sanon teille: huutacat/ nijn andacat cuulla sodan äni. Nijn käwi HErran Arcki kerran Caupungin ymbärins/ ja tulit sijtte leirijns jälle/ ja yödyit sinne. Ja Josua warhain huomeneltain nousi/ ja Papit cannoit HERran Arckia. Nijn cannoit sijs ne seidzemen Pappia ne seidzemen cajahdoswuoden Basunata HERran Arkin edellä/ ja käyden soitit Basunata. Ja jocainen cuin sotaaseilla hangittu oli/ käwi heidän edellä/ waan yhteinen Canssa käwit HERran Arkin jäljis soittaden Basunata. Käwit he myös toisna päiwänä kerran Caupungin ymbärins/ ja tulit leirijns jälle/ ja sitä ha teit cuusi päiwä. JA tapahtui seidzemendenä päiwänä/ cosca huomen rusco käwi ylös/ nousit he warhain ja käwit endisellä tawalla Caupungin ymbärins/ nijn että he seidzemendenä päiwänä käwit seidzemen kerta Caupungin ymbärins. Ja sillä seidzemennellä kerralla/ cosca Papit soitit Basunata/ sanoi Josua Cansalle: riecucacat/ sillä HErra andoi teille Caupungin. Mutta Caupungi ja caicki mitä sijnä on/ pitä kirottaman HERralle/ ainoastans portto Rahab pitä elämän jäämän/ ja caicki jotca hänen cansans huones owat: sillä hän kätkei sanansaattajat cuin me lähetimme. Ainoastans carttacat teidän kirotuista HERralle/ ettet te idziän saattais kirouheen/ jos te jotakin sijtä kirotusta otatte/ ja saatatte Israelin leirin kirouxen ja onnettomuden ala. Mutta caicki hopia ja cilda/ waski ja rauta calu/ olcan HERralle pyhitetyt/ ja

JOSUAN KIRJA

tuotacan HERralle tawaraxi. Ja nijn Canssa rieguit ja soitit Basunata: sillä caicki Canssa jotca cuulit Basunan änen/ rieguit suurella änellä/ ja muurit jacoisit ja caicki Canssa idzecukin cohdistans astuit Caupungijn. Nijn he woitit Caupungin/ ja kiroisit caicki cuin Caupungis olit miecan terällä/ sekä miehet että waimot/ nuoret ja wanhat/ caiken carjan/ lambat ja Asit. JA Josua sanoi nijlle cahdelle miehelle/ jotca maata wacoinet olit: mengät sen porton huoneseen/ ja johdattacat waimo ulos caluinens/ nijncuin te oletta hänelle wannonet. Nijn menit nuoret miehet/ jotca maata wacoinet olit/ sinne/ ja toit Rahahabin/ hänen Isäns/ Äitins/ weljens/ ja caicki mitä hänellä oli/ ja caiken hänen sucuns/ ja sioitit heidän ulcoiselle puolelle Israelin lasten leiriä. Mutta Caupungin he poltit tulella ja caicki mitä siellä oli/ ainoastans hopian/ cullan/ wasken ja rauta calun panit he tawaraxi HERran huoneseen/ Mutta porton Rahabin/ ja hänen Isäns huonen/ ja caicki cuin hänellä oli andoi Josua elä. Ja hän asui Israelin Canssan seas tähän päiwän asti: että hän kätki wacojat/ jotca Josua Jerihota wacoiman lähetti. Silloin wanoi Josua/ ja sanoi: kirottu olcon se mies HERran edes/ joca rakenda tämän Jerihon Caupungin/ cosca hän laske sijhen perustuxen/ nijn cadottacon esicoisens/ ja cosca hän pane häneen portin/ nijn cadottacon nuorimman poicans. Ja HERra oli Josuan cansa/ ja hän tuli cuuluisaxi caikes maacunnas.

MUTta Israelin lapset horjahdit kirotus calus: sillä Achan Charmin poica/ Sabdin pojan Judan sucucunnast/ otti jotakin kirotusta/ nijn julmistui HERran wiha Israelin lasten päälle. JA Josua lähetti Jerihosta muutamia miehiä Ain päin/ joca on BethAwen tykönä itän päin Bethlistä/ ja sanoi heille: mengät ja wacoicat maata. Ja cosca he olit mennet ja wacoinet Ain/ palaisit he jäl lens Josuan tygö/ ja sanoit hänelle: älä anna caickia Canssa sinne mennä/ mutta waiwon caxi eli colme tuhatta miestä mengän ja lyökän Ain/ ettei caicki Canssa huckan sinne waiwatais: sillä he owat harwat. Nijn menit sinne Canssasta liki colmetuhatta miestä/ ja he pakenit Ain Caupungin miesten edestä. Ja ne miehet Aista löit heistä liki cuusineljättäkymmendä miestä/ ja ajoit heitä portista taca/ Sabarimin asti/ ja he löit heitä tiellä paetes. Nijn Canssan sydän hämmästy ja tuli nijncuin wesi. Ja Josua repeli waatens ja

JOSUAN KIRJA

langeis maahan caswoillens HERran Arkin eteen/ haman ehtosen asti/
wanhimmitten cansa Israelist/ ja he heitit tomua pääns päälle. Ja Josua
sanoi: Ah HERra/ HERra/ mixis tämän Canssan weit Jordanin ylidze/ andaxes
Amorrerein käsijn ja hucuttaxes: josca me olisim tytyntet ja pysynet sillen
puolen Jordanit/ Woi minun HERran/ mitä minä sanon/ että Israel selkäns
käändä wiholistens puoleen? Cosca Cananerit ja caicki maan asuwaiset sen
cuulewat/ nijn he pijrittäwät meidän/ ja häwittäwät meidän nimen maan
pääldä/ mitäs sijs teet sinun suurella nimelläs? Nijn sanoi HERra Josualle:
nuose/ mixi sinä nijn macat caswoillas? Israel horjahti ja rickoi minun lijtoni/
cuin minä käsikin heille/ ja otit sijtä kirotusta ja warastit/ walhettelit ja panit
heidän caluins secaa. Ei Israelin lapset woi seisoa heidän wihamiestens
edes/ mutta käändä selkäns wiholistens puoleen/ sillä he owat kirouxes/ en
minä sillen ole teidän cansan/ jollet te hucuta sitä kirottua teidän keskeldän.
Nouse ja pyhitä Canssa/ ja sano: pyhittäkät teidän huomennen saacka/ sillä
nijn sano HERra Israelin Jumala: kirous on sinun keskelläs Israel/ sentähden
et sinä ole seisowainen sinun wihamiestes edes/ siihenasti/ cuin te sen
kirouxen sijrrätte teidän seastan. Ja teidän pitä warhain huomenneldain
käymän edes teidän sucucundain jälken/ ja jonga sucucunnan päälle HERran
arpa lange/ hänen pitä käymän huonens jälken edes/ ja jonga huonen päälle
HERran arpa lange/ pitä käymän edes cukin perhenisändä toinen toisens
jälken. Ja joca löytän ryhtynexi jongun kirottun caluun/ hän pitä tulella
poltettaman/ ja caicki mitä hänellä on/ että hän HERran lijton on rickonut/ ja
tehnyt hulluuden Israelis. NIin nuosi Josua warhain huomenneldain/ ja toi
Israelin edes/ yhden sucucunnan toisen jälken/ ja arpa langeis Judan
sucucunnan päälle. Ja cosca hän Judan sucucunnan toi edes/ langeis arpa
Serahiterein perhecunnan päälle/ ja cosca hän toi Serahiterein perhecunnan
edes/ yhden perhenisännän toisen jälken/ langeis arpa Sabdin päälle. Ja
cosca hän toi edes hänen huonens mieslugun jälken/ nijn langeis arpa
Achanin Carmin pojan päälle/ Sabdin pojan/ Serahn pojan Judan
sucucunnasta. Ja Josua sanoi Achanille: minun poican/ anna HERralle Israelin
Jumalalle cunnia/ ja anna hänelle ylistys/ ja tunnusta hänen edesäns/ ja sano

JOSUAN KIRJA

minulle mitäs teit/ ja älä sala sitä minulda. Silloin wastais Achan Josualle/ ja sanoi: totisesta olen minä horjahtanut HERra Israelin Jumalata wastan/ nijn ja nijn minä tein. Sillä minä näin saalisa yhden callin Babelin hamen/ ja caxi sata Sicli hopiata/ ja yhden cullaisen kielen/ joca painoi wijsikymmndä Sicli/ jota minun mielen teki/ ja otin ne/ ja cadzo/ se on caiwettu maahan keskellä minun majani/ ja hopia sen alla. Nijn Josua lähetti sinne sanan/ ja ne juoxit majaan/ ja cadzo/ siellä oli se caiwettu maahan hänen majaans/ ja hopia sen alla. Ja he otit sen majasta ja weit Josuan ja caickein Israelin lasten tygö/ ja panit sen HERran eteen. Nijn otti Josua ja coco Israel hänen cansans Achanin Serahn pojan/ ja hopian/ hamen ja cullaisen kielen/ hänen poicans ja tyttärens/ hänen härkäns/ Asins ja lambans/ hänen majans ja caicki mitä hänen omans oli/ ja weit ne Achorin laxoon. Ja Josua sanoi: ettäs me murhellisexi saatit/ saattacon HERra sinun murhellisexi tänäpäiwänä/ ja coco Israel kiwitti heitä/ ja poltit heidän tulella. Ja cosca he kiwittit heidän/ teit he suuren kiwirouckion heidän päällens/ joca wielä on tähän päiwän asti. Nijn lackais HERran wihan julmuus. Sijtä cudzutan se paicka Achorin laxoxi/ tähän päiwän asti.

JA HErra sanoi Josualle: älä pelkä/ älä myös wapise/ ota cansas caicki sotawäki/ ja walmista/ ja mene Aijn. Cadzo/ minä annoin Ain Cuningan Canssoinens/ Caupunginens ja mainens sinun kätees. Ja tee Aille ja hänen Cuningallens/ nijncuins teit Jeriholle ja hänen Cuningallens/ ainoastans hänen saalins ja carjans jacacat keskenän/ ja pane wäyjät Caupungin taa. NIin Josua walmisti idzens caiken sotawäen cansa menemän Aijn/ ja Josua walidzi colmekymmendä tuhatta sotamiestä/ ja lähetti heidän yöllä ulos. Ja käski heitä/ ja sanoi: cadzocat te jotca wäjyttä Caupungin tacana/ ettet te ylön taamma mene Caupungista/ mutta olcat caicki walmit. Minä ja caicki Canssa/ joca minun cansani on/ lähestym Caupungita/ ja cosca he tulewat meitä wastan nijncuin ennengin/ nijn me pakenem heidän edelläns. Että he tulisit meidän jälkem/ nijncauwan/ että me saisim heidän eroitetuxi Caupungist: sillä he sanowat: he pakenewat meidän edelläm nijncuin ennengin/ ja me pakenem heidän edelläns. Silloin noscat wäjymäst ja

JOSUAN KIRJA

ottacat Caupungi: sillä HERra teidän Jumalan anda sen teidän käteen. Ja cosca te oletta saanet Caupungin/ sytyttäkät häneen tuli/ ja tehkät HERran sanan jälkeen/ cadzo/ minä olen sen käsenyt teille. Nijn Josua lähetti heidän/ ja he menit sinne wäjymän/ ja pidätit BethElin ja Ain wälillä lännen puolella Aist/ mutta Josua yödyi Canssan keskellä. Ja nousi warhain/ ja asetti Canssan/ ja meni wanhimbain cansa Israelist Aijn Canssan edellä. Ja caicki sotawäki jotca hänen tykönäns olit/ menit/ käwit edes ja tulit Caupungin cohdalle/ ja sioitit idzens pohjan puolelle Aist/ ja laxo oli heidän ja Ain wälillä. Mutta hän otti liki wijsi tuhatta miestä/ ja pani ne wäjymän BethElin ja Ain wälillä lännen puolelle Caupungita. Ja he asetit coco leirin Canssan/ joca pohjan puolella Caupungita oli/ nijn että ne wijmeiset ulotuit lännen puolelda Caupungijn/ nijn Josua meni sinä yönäkeskelle sitä laxo. COsca Ain Cuningas sen näki/ kijrutti hän ja warhain huomeneltain walmisti idzens/ ja Caupungin miehet menit Israeli cohtaman sodalla/ Cuningas idze caiken wäkens cansa/ määrätyllä ajalla/ lakialle kedolle/ mutta ei hän tiennyt händäns wäyjtawän Caupungin tacana. Mutta Josua ja caicki Israel teeskelit heidän edesäns/ nijncuin he olisit lyödyt/ ja pakenit tietä myöden corpen päin. Nijn caicki Canssa huusi Caupungist/ että heitä piti ajettaman taca/ ja he myös ajoit Josuata taca/ ja eroitettin Caupungist/ Nijn ettei yhtän miestä jäänyt Ain ja BethElin/ joca ei mennyt ja Israeli ajanut taca/ ja jätit Caupungin awoi/ ja ajoit Israeli taca. Nijn sanoi HERra Josualle: ojenna keihäs/ cuin kädesäs on Ain puoleen: sillä minä annan sen sinun kätees. Ja cosca Josua ojensi keihäns/ joca oli hänen kädesäns/ Caupungin puoleen/ Silloin wäjyjät kijrust nousit heidän siastans/ ja juoxit/ sijttecuin hän ojensi kätens/ ja tulit Caupungijn ja voitit sen/ ja kijrutit heitäns ja sytytit palaman. Ja Ain miehet käänsit heidäns ja cadzoit tacans/ ja näit sawun nousewan Caupungist taiwaseen. Ja ei ollut heillä sia paeta eikä sinne eikä tänne/ ja se Canssa joca pakeni corpen päin/ palaisit heitä ajaman taca. Cosca Josua ja coco Israel näit/ että wäjyjät voitit Caupungin: sillä sawu nousi Caupungist/ palaisit he ja löit Ain miehet. Ja jotca Caupungis olit/ menit heitä wastan/ nijn he tulit keskellä Israeli molemmilda puolilda/ ja he löit heitä siihenasti ettei yhtän

JOSUAN KIRJA

elämän jäänyt/ eikä myös pääsnyt pois. Ja elävänä otit Ain Cuningan kijnni/ ja weit hänen Josuan tygö. Ja cosca Israel löi cuoliaxi caicki Ain asujat kedolla ja corwes/ jotca heitä ajoit taca/ ja he langeisit caicki miecan terällä/ siihenasti että he lopuit/ nijn coco Israel palais Aijn/ ja löit caiken sen miecan terällä. Ja caicki ne jotca langeisit sinä päiwänä sekä miehist että waimoist/ heitä oli caxitoistakymmendä tuhatta caicki Ain Canssa. Ja ei Josua kättäns wetänyt puoleens/ jolla hän oli ojendanut keihän/ siihenasti cuin hän oli kironnut caicki Ain asuwaiset. Mutta Caupungin carjan ja saalin jacoi Israel keskenäns HERran sanan jälkeen/ nijncuin hän oli käskenyt Josualle. Ja Josua poltti Ain ja teki sijtä kiwiraunion ijancaickiseen/ joca wielä autiona on tähän päiwän asti. Ja andoi Ain Cuningan hirttä puuhun ehtosen asti/ ja cosca päiwä oli laskenut/ käski hän hänen ruumins otta puusta pois/ ja he heitit sen Caupungin portin eteen/ ja cocoisit suuren kiwiraunion hänen päällens joca siellä on wielä nyt tähän päiwän asti. Niin rakensi Josua HERralle Israelin Jumalalle Altarin/ Ebalin wuorelle. Nijncuin Moses HERran palwelia Israelin lapsille käskenyt oli/ nijncuin Mosexen Lais kirjoitettu on/ Altarin coconaisist kiwist/ jotca ei ollet raudalla silatut/ ja uhraisit HERralle sen päälle polttouhria ja kijtosuhria. Ja kirjoittit siellä kiwijn sen toisen lain/ jonga Moses Israelin lapsille kirjoittanut oli. Ja coco Israel heidän vanhembains/ päämiestens ja duomareins cansa seisoit molemmilda puolin Arkin tykönä/ Pappain Lewitain edes/ jotca cannoit HERran lijton Arckia/ nijn muucalaiset cuin cotonakin syndynet/ puoli heistä Grisimin wuoren cohdalla/ ja toinen puoli Ebalin wuoren cohdalla/ nijncuin Moses HERran palwelia käskenyt oli/ ensist siunaman Israelin Canssa. Sijtte cuulutti hän caicki lain sanat/ siunauxen ja kirouxen/ nijncuin kirjoitettu on lakikirjas. Ei ollut yhtäkän sana caikista cuin Moses käskenyt oli/ jota ei Josua cuuluttanut coco Israelin seuracunnan edes waimoin ja lasten/ ja muucalaisten/ jotca olit heidän seasans.

COsca caicki Cuningat/ jotca sillä puolen Jordanit olit/ wuorilla ja laxois/ isoin meren satamis/ ja jotca olit Libanonin wuoren tykönä/ nimittäin/ Hetherit/ Amorrerit Cananerit/ Phereserit/ Hewerit/ ja Jebuserit/ nämät

JOSUAN KIRJA

cuulit: Cocoisit he yximielisestä sotiman Josuat ja Israeli wastan. MUtta Gibeonin asuwaiset/ cosca he cuulit mitä Josua teki Jeriholle ja Aille/ Ajattelit he petoxen/ menit ja lähetit sanoman/ ja otit wanhat säkit Aseins päälle/ ja wanhat culunet ja rawistunet wijnaleilit. Ja wanhat paicatut kengät jalcoins/ ja panit wanhat ja rickiömät waattet päällens/ ja caicki leiwät cuin he otit myötäns olit/ cowat ja homehtunet. Ja menit leirijn Josuan tygö Gilgalijn/ ja sanoit hänelle/ ja caikelle Israelille: me olemme cauca muucalaiselda maalda tullet/ tehkät lijtto meidän cansam. Nijn sanoit coco Israel Hewereille/ mitä max sinä asut meidän seasam/ cuinga me teemme lijton sinun cansas? He sanoit Josualle: me olemme sinun palwelias. Josua sanoit heille: cutca te oletta/ ja custa te tuletta? He sanoit hänelle: sinun palwelias owat sangen caucaiselda maalda tullet sinun HERras Jumalas nimen tähden: sillä me olem cuullet hänen sanomans/ ja caicki mitä hän Egyptis on tehnyt. Ja caicki mitä hän sillä puolen Jordanin cahdelle Amorrerein Cuningalle on tehnyt/ Sihonille Hesbonin Cuningalle/ ja Oggille Basanin Cuningalle/ jotca asuit Astarothis. Sentähden sanoit meille meidän wanhimmat ja caicki maan asuwaiset: ottacat ewästä teidän myötän/ ja mengät heitä wastan/ ja sanocat heille: me olem teidän palwelian/ tähkät lijtto meidän cansam. Tämä meidän leipäm/ jonga me myötäm ewäxi otimme meidän cotoamme/ oli wielä tuore/ cosca me läxim teitä wastan/ mutta cadzo/ tämä on cowa ja homehtunut. Ja nämät wijnaleilit me täytimme utena/ ja cadzo/ ne owat culunet/ ja nämät meidän waattem/ ja kengäm owat wanhaxi tullet pitkän matcan tähden. Nijn otit päämiehet heidän ewästäns ja ei kysynet HERran suulle. Ja Josua teki rauhan heidän cansans/ ja teki lijton heidän cansans/ että he saisit elä/ ja päämiehet Canssan seas wannoit heille. Mutta colmen päiwän jälkeen/ sijttecuin he teit lijton heidän cansans/ cuulit he että he olit läsnä heitä/ ja asuit heidän cansans. Cosca Israelin lapset menit edes/ tulit he colmandena päiwänä heidän Caupungeins jotca cudzutan Gibeon/ Caphira/ Beeroth/ ja Kiriathearim. Ja ei lyönet heitä: sillä ylimmäiset Canssan seas olit wannonet heille HERran Israelin Jumalan cautta. Ja silloin caicki Canssa napolisit päämiehiä wastan. Nijn sanoit caicki ylimmäiset Canssan seas: me

JOSUAN KIRJA

olem wannonet heille HERran Israelin Jumalan kautta/ ja sentähden en me heihin rupe. Mutta sen me teemme heille: andacam heidän elä/ ettei wiha tulis walan tähden meidän päällem/ jonga me heille wannonet olemma. Ja päämiehet sanoit heille: andacam heidän elä/ että he olisit halcoin hackajat ja weden candajat caikelle Canssalle/ nijncuin päämiehet heille sanonet owat. Niin Josua cudzui heitä ja puhui heille/ ja sanoi: mixi te olette pettänet meidän/ ja sanonet teidän asuwan caucana meistä/ ja cuitengin te asutte meidän seasam? Sentähden pitä teidän kirotut oleman/ nijn että te alat oletta orjana/ jotca halcoja hackaman ja wettä candaman pitä minun Jumalani huoneseen. He wastaisit Josualle ja sanoit: se on sanottu sinun palwelioilles/ että sinun HERras Jumalas on käsenyt hänen palwelians Mosexen anda teille caiken tämän maan/ ja häwittä teidän edestän caicki maan asuwaiset/ nijn me suurest pelkäisim hengem teidän tähden/ ja teimme tämän. Mutta cadzo/ me olemma nyt sinun kädesäs/ mikä sinulle näky oikiaxi eli hywäxi meille tehdäzes/ se tee. Ja hän teki heille nijn/ ja wapahti heitä Israelin lasten kädest/ ettei he lyönet heitä cuoliaxi. Nijn teki Josua heidän sinä päiwänä halcoin hackajaxi ja weden candajaxi seuracunnalle/ ja HERran Altarille/ tähän päiwän asti/ siihen paickaan jonga hän walidzi.

COsca Jerusalemin Cuningas AdomZedek cuuli Josuan woittanexi Ain ja kironnexi sen/ ja tehnexi Aille ja hänen Cuningallens/ nijncuin hän Jeriholle ja heidän Cuningallens teki/ ja että Gibeoniterit olit tehnet rauhan Israelin cansa/ ja asuit heidän seasans. Pelkäisit he sangen suurest (sillä Gibeon oli suuri Caupungi/ nijncuin jocu Cuningalinen Caupungi/ ja suurembi cuin Ai/ ja caicki hänen asuwaisens olit wahwat sotamiehet) Lähetti hän Hohamin Hebronin Cuningan tygö/ ja Pireamin Jarmuthin Cuningan tygö/ ja Japhian Lachixen Cuningan tygö/ ja Debirin Eglonin Cuningan tygö/ ja sanoi: Tulcat minun tygöni ja auttacet minua lyömän Gibeoni: sillä he teit rauhan Josuan ja Israelin lasten cansa. Silloin cocounsit ja menit ne wijsi Amorrerein Cuningast/ Jerusalemin Cuningas/ Hebronin Cuningas/ Jarmuthin Cuningas/ Lachixen Cuningas/ Eglonin Cuningas/ caiken heidän leirins cansa/ ja pijritit

JOSUAN KIRJA

Gibeonin/ ja sodeit sitä wastan. MUtta Gibeonin asuwaiset lähetit Josuan tygö leirijn Gilgalijn/ sanoden: älä ota kättäs pois palwelioildas/ tule nopiast meidän auxem/ ja wapada meitä: sillä caicki Amorrerein Cuningat/ jotca asuwat wuorilla/ owat coonnet heidäns meitä wastan. JA Josua meni sinne Gilgalist/ ja caicki sotawäki hänän cansans/ ja caicki wahwat sotamiehet. ja HERra sanoi Josualle: älä heitä mitän pelkä: sillä minä annoin heidän sinun käsij/ ei yxikän heistä ole seisowainen sinun edesäs. Nijn Josua äkist tuli heidän päällens: sillä hän matcusti caiken yösen Gilgalist. Ja HERra peljätti heitä Israelin edes/ ja suuri joucko heistä surmattin Gibeonis/ ja ajettin heitä taca BethHoronin päin/ ja tapettin heitä Asecan ja Makedan asti. Ja cosca he Israelin edellä pakenit BethHoronin tietä/ andoi HERra taiwasta tulla suuret kiwet heidän pällens Asecan asti/ nijn että he cuolit: ja paljo enä heistä tuli pois kiwein cautta/ cuin Israelin lapset miecalla löit. Silloin puhui Josua HERralle/ sinä päiwänä jona HERra andoi Amorrerit Israelin lasten edes/ ja sanoi Israelin läsnä olles: Auringo seiso alallans Gibeonis/ ja Cuu Ajalonin laxos. Silloin Auringo ja Cuu seisatti/ siihenasti cuin he costit wihamiehillens. Eikö nämät ole kirjoitetut hurscan kirjas? Nijn seisoi Auringo keskellä taiwast ilman laskemat coco päiwän. Ja ei ole yxikän päiwä ollut sencaltainen eikä ennen eikä sijtte/ cosca HERra yhden miehen änen cuuli: sillä HERra soti Israelin edest. JA Josua meni jällens leirijn Gilgalijn/ ja coco Israel hänen cansans. Mutta ne wijsi Cuningast pakenit/ ja lymyt luolaan Makedas. Nijn sanottin Josualle: me olem löytänet wijsi Cuningast/ kätketyt luolaan Makedas. Ja Josua sanoi: wierittäkät suuret kiwet luolan suulle/ ja asettacat miehet heitä wartioidzeman. Mutta älkät alallan seisoco/ waan ajacat teidän wihamiehiän taca/ ja lyökät heidän wijmeisiäns/ ja älkät sallico heitä tulla heidän Caupungeihins: sillä HERra teidän Jumalan on andanut heidän teidän käsijn. Ja cosca Josua ja Israelin lapset lopetit sen ylön suuren tapon/ ja peräti olit heidän surmannet/ ja jäänet pääsit nijhin wahwoin Caupungeihin. NIiin tuli caicki Canssa jällens leirijn Josuan tygö Makedaan rauhas/ ja ei kengän rohjennut Israelin lasten edes hijscuackan. Mutta Josua sanoi: awatcat luolan suu/ ja tuocat ne wijsi Cuningast minun tygöni. He teit nijn ja

JOSUAN KIRJA

toit ne wijsi Cuningast hänen tygöns luolast/ Jerusalemin Cuningan/
Hebronin Cuningan/ Jarmuthin Cuningan/ Lachixen Cuningan ja Eglonin
Cuningan. Cosca nämät wijsi Cuningast olit tuodut hänen eteens/ cudzui
Josua coco Israelin/ ja sanoi sotajoucon Päämiehille/ jotca hänen cansans
matcustit: tulcat tänne/ ja tallatcat näiden Cuningaiden caulat/ ja he tulit/ ja
tallaisit heidän caulans jalgoillans. Ja Josua sanoi heille: älkät peljätkö/ älkät
myös wapisco/ wahwistacat idzen ja olcat rohkiat: sillä näin '74eke HERra
caikille teidän wihamiehillen/ joita wastan te soditte. Ja Josua löi heidän
sijtte/ ja surmais heidän/ ja ripusti wijteen puuhun/ ja he ripuit puisa haman
ehtosen asti. Cosca Auringo laskenut oli/ käski hän heidän puista otta pois/
ja heittä luolaan/ johonga he idzens lymytit/ ja he panit suuret kiwet sen
suulle/ jotca siellä wielä tänäpänä owat. Sinä päiwänä woitti myös Josua
Makedan/ ja löi sen ja hänen Cuningans miecan terällä/ ja kirois/ ja caicki ne
sielut jotca hänes olit/ eikä yhtäkän jättänyt/ ja teki Makedan Cuningalle
nijncuin Jerihon Cuningallengin. Nijn waelsi Josua ja coco Israel hänen
cansans Makedast Libnaan/ ja sodeit sitä wastan. Ja HERra andoi myös sen
Israelin käsijn heidän Cuningans cansa/ ja hän löi sen miecan terällä/ ja
caicki ne sielut jotca siellä olit/ eikä ketän elämän jättänyt/ ja teki heidän
Cuningallens nijncuin Jerihon Cuningallengin. Sijtte matcusti Josua ja coco
Israel hänen cansans/ Libnast Lachixeen/ ja pijritit sen ja sodeit sitä wastan.
Ja HERra andoi myös Lachixen Israelin käsijn/ nijn että he voitit sen toisna
päiwänä/ ja löit sen miecan terällä/ ja caicki sen asuwaiset peräti/ nijncuin
hän oli Libnalle tehnyt. Sijhen aican meni Horam Geserin Cuningas auttaman
Lachist/ mutta Josua löi hänengin caiken jouckons cansa/ siihenasti ettei
yhtäkän jäänyt. Ja Josua meni Lachixest coco Israelin cansa Eglonijn ja pijritit
ja sodeit sitä wastan. Ja voitit sinä päiwänä/ ja löit miecan terällä/ ja
surmaisit caicki sielut jotca siellä olit/ sinä päiwänä peräti/ nijncuin hän oli
tehnyt Lachixelle. Sijtte meni Josua coco Israelin cansa Eglonist Hebronijn/ ja
sodeit sitä wastan. Ja voitit sen ja löit sen miecan terällä/ ja heidän
Cuningans caickein Caupungeins cansa/ ja caicki sielut jotca siellä olit/ eikä
hengekän jättänyt/ juuri nijncuin hän oli tehnyt Eglonille/ ja kirois sen ja

JOSUAN KIRJA

caicki sielut jotca siellä olit. Silloin palais Josua coco Israelin cansa Debirijn/ ja sodei sitä wastan. Ja woitti sen Cuningoinens/ ja caicki hänen Caupungins/ ja löi ne miecan terällä/ ja kirois caicki sielut jotca siellä asuit/ ja ei ketäkän päästänyt/ juuri nijncuin hän oli Hebronille tehnyt/ nijn teki hän myös Debirille/ ja hänen Cuningallens/ ja nijncuin hän oli tehnyt Libnalle ja hänen Cuningallens. Niin Josua löi caicki maan asuwaiset wuorilda/ ja lounan puolesta/ ja laxoista/ ja ojain tykö/ Cuningoinens/ eikä yhtäkän säästänyt/ waan kirois caicki joilla hengi oli/ nijncuin HERra Israelin Jumala oli käsenyt. Ja tappoi heidän/ ruweten CadesBarneast Gasan asti/ ja coco Gosenin maacunnan Gibeonin asti. Ja woitti caicki nämät Cuningat maacundinens/ yhdellä rupemisella: sillä HERra Israelin Jumala sodei Israelin edest. Ja Josua palais leirijn Gilgalijn coco Israelin cansa.

COsca Jabin Hazorin Cuningas sen cuuli/ lähetti hän Job abin Madonin Cuningan tygö/ ja Simronin Cuningan tygö/ ja Achsaphin Cuningan tygö. Ja nijden Cuningasten tygö/ jotca asuit pohjan puolella wuorilla/ ja lakialla/ meren puolella Cinerothis/ ja jotca asuit alhalla laxois/ ja Dorin Naphothis meren puolella. Cananerein tygö idän ja lännen puoleen/ Amorrerein/ Hetherein/ Pheserein ja Jebuserein tygö wuorelle/ nijn myös Hewerein/ alemban Hermonin wuorta Mizpan maacunnas. Nämät läxit caiken sotajouckons cansa/ joca oli sangen suuri Canssan paljous/ nijncuin sanda meren reunas/ ja sangen monda hewoista ja waunua. Caicki nämät Cuningat cocoisit idzens/ ja sioitit heidäns Meromin weden tygö/ sotiman Israeli wastan. JA HERra sanoi Josualle: älä heitä ensingän pelkä/ sillä huomena tällä ajalla minä annan heitä caickia lyötynä Israelin Canssan eteen/ ja heidän hewoisens pitä sinun riwinomaxi tekemän/ ja heidän waununs tulella polttaman. Ja Josua tuli äkist heidän päällens/ ja caicki sotajoucko heidän cansans Meromin weden tykönä/ ja carcais heidän päällens. Ja HERra andoi heitä Israelin käsijn/ ja he löit heitä/ ja ajoit taca isoin Zidonin asti/ ja siihen lämbymän weten asti/ ja Mizpan keton asti joca itään lange/ ja löi heitä siihenasti ettei yxikän heistä jäänyt. Nijn teki myös Josua heille/ cuin HERra oli hänelle käsenyt/ ja teki riwinomaxi heidän hewoisens/ ja poltti heidän

JOSUAN KIRJA

waununs tulella. Ja palais sillä ajalla/ ja woitti Hazorin/ ja löi hänen Cuningans miecalla: sillä Hazor oli ennen caiken tämän Cuningan waldacunnan pääcaupungi. Ja löit caicki ne sielut jotca siellä olit miecan terällä/ ja kirois heidän/ nijn ettei yhtäkän jäänyt jolla hengi oli/ ja poltti Hazorin tulella. Ja caickein nijden Cuningasten Caupungit woitti Josua caickein heidän Cuningastens cansa/ ja löi heitä miecan terällä/ ja kirois heitä/ nijncuin Moses HERran palwelia käskenyt oli. Mutta Israelin lapset ei polttanet yhtäkän Caupungit tulella/ jotca olit wuorilla/ paidzi ainoa Hazori/ jonga Josua poltti. Ja caiken saalin ja eläimet/ jotca he näistä Caupungeist olit ottanet/ jagoit Israelin lapset keskenäns. Ainoast ihmiset tapoit he miecan terällä/ siihenasti että he häwitiit heidän/ nijn ettei yhtäkän eläwätä henge jäänyt. Nijncuin HERra hänen palweliallens Mosexelle käskenyt oli/ ja Moses oli Josualle käskenyt. Ja nijn Josua teki ettei nijstä yhtäkän tekemätä jäänyt/ cuin HERra Mosexelle käskenyt oli. JA nijn Josua otti caiken tämän maacunnan wuorelda/ ja caicki ne cuin meren päin owat/ ja caiken Gosenin maan ja kedot sekä myös laxot/ ja Israelin wuoret laxoinens. Sijtä siliäst wuorest/ joca mene Zeirin päin ja ulottu BaalGaddijn/ ja Libanonin wuoren leweyteen/ ja Hermonin wuoren alaidzen: Caicki heidän Cuningans woitti hän/ löi ja tappoi heitä. Mutta hän sodei cauwan näiden Cuningasten cansa. Ja ei ollut yhtäkän Caupungita joca rauhalla idzens andoi Israelin lasten ala/ paidzi Hewerejä cuin asuit Gibeonis/ mutta caicki he woitit sodalla. Ja se tapahtui nijn HERralda/ että heidän sydämens oli nijn paatunut/ että he cohdaisit Israelin lapsia sodalla/ että he kirotaisin/ ja ei yhtäkän armo tapahduis/ mutta kirotaisin/ nijncuin HERra Mosexelle käskenyt oli. Siihen aican tuli Josua ja häwitti Enakim wuorilda/ Hebronist/ Debirist/ Anabist/ ja caikilda Judan wuorilda/ ja caikilda Israelin wuorilda/ ja kirois heitä Caupungeinens. Ja ei andanut yhtäkän Enakim jäädä Israelin lasten maalle/ paidzi Gasas/ Gathas ja Asdodis/ nijstä muutamat jäit. Ja nijn Josua otti caiken maacunnan/ peräti nijncuin HERra Mosexelle oli sanonut/ ja andoi Israelille perinnöxi/ cullengin sucucunnalle osans/ ja maacunda lackais sotimast.

JOSUAN KIRJA

Nämät owat maan Cuningat jotca Israelin lapset löit/ ja otit heidän maans tuolla puolen Jordanin itän päin/ Arnonin wirrasta Hermonin wuoren asti/ ja caicki lakeudet itän päin. Sihon Amorrerein Cuningas joca asui Hesbonis/ ja hallidzi Aroerist/ cuin on Arnonin wirran reunalla/ ja keskellä oja/ ja Gileadin puolest Jabokin wirran tygö/ joca on Ammonin lasten raja: Ja sitä lakeutta Cinerethin meren asti itän päin/ ja erimaan mereen/ nimittäin sen suolaisen meren itän päin/ sitä tietä myöden BethJesimoth/ ja lounast alaspäin läsnä Asdot Pisga. Sijhen myös Cuningas Oggin maan rajat Basanis/ joca wielä jäänyt oli uljaist/ ja asui Astharotis ja Edreis. Ja hallidzi Hermonin wuoren/ Salchan ja coco Basanin/ Gesurin ja Machatin maan rajoihin/ ja puoli Gileadi/ joca Sihonin Hesbonin Cuningan maan raja oli. Moses HERran palwelia ja Israelin lapset löit heitä/ ja Moses HERran palwelia andoi heidän Rubenitereille/ Gaditereille ja puolelle Manassen sucucunnalle/ omaisudexi. Nämät owat maan Cuningat/ jotca Josua löi ja Israelin lapset tällä puolen Jordanin lähden päin/ BaalGadist Libanonin wuoren lakeudelle/ sijhen paljaseen wuoreen/ cuin ulottu Seirijn/ ja sen Josua israelin sucucunnillen andoi omista/ idzecullengin osans/ Wuorilla/ laxoisa/ lakeudella/ wetten tykönä/ corwesa/ ja lounan puoles/ Hetherit/ Amorrerit/ Cananerit/ Phereserit/ Hewerit ja Jebuserit. Jerihon Cuningas/ Ain Cuningas/ cuin BethElin siwus on. Jerusalemin Cuningas/ Hebronin Cuningas. Jarmuthin Cuningas/ Lachixen Cuningas. Eglonin Cuningas/ Geserin Cuningas. Debirin Cuningas/ Gederin Cuningas. Harman Cuningas/ Aradin Cuningas. Libnan Cuningas/ Adullamin Cuningas. Makedan Cuningas/ BethElin Cuningas. Thapuahn Cuningas/ Hepherin Cuningas. Aphekin Cuningas/ Lazonin Cuningas. Madonin Cuningas/ Hazorin Cuningas. Simron Meronin Cuningas/ Achsaphin Cuningas. Thaenachin Cuningas/ Megiddon Cuningas. Kedexen Cuningas/ Jacneamin Cuningas Carmelin tykönä. Naphoth Dorin Cuningas/ ja pacanoitten Cuningas Gilgalis. Thirzamin Cuningas. Ne owat yxineljättäkymmendä Cuningasta.

COsca Josua wanheni ja ijällisexi tuli/ sanoi HERra hänelle: sinä wanhenit ja ijällisexi tulit/ ja maata on wielä paljo jäänyt omistamata. Nimittäin/ caicki

JOSUAN KIRJA

Philisterin maan äret/ ja coco Gessuri/ Sihorist asti/ joca juoxe Egyptin edidze/ Ekronin maan ärin asti pohjan puoleen/ jotca owat Cananean maacunda/ ja jaetan wijdelle Philisterin päämiehelle/ cuin owat: Gasiterit/ Asdoditerit/ Ascloniterit/ Gethiterit/ Ekroniterit ja Awiterit. Mutta etelän päin owat caicki Cananerein maat/ ja Meara/ joca on Zidonerein/ Aphekin ja Amorrerein maan ärin asti. Ja myös Gibliterein maa/ ja coco Libanon itän päin BaalGadist Hermonin wuoren alda/ siihenasti cuin Hamathijn tullan. Caicki jotca wuorella asuwat/ Libanonist lämbymän weten asti/ ja caicki Zidonerejä/ minä ajan Israelin lasten edest pois/ ainoast jaa Israelille perimisexi/ nijncuin minä olen sinulle käskenyt. Niin jaa nyt tämä maa yhdexän sucucundain wälillä perimisexi/ ja puolelle Manassen sucucunnalle. Sillä Rubeniterit ja Gaditerit owat saanet sen toisen puolen Manassen sucucunnan cansa heidän perimyxens cuin Moses heille oli andanut/ sillä puolen Jordanin itän päin/ nijncuin HERran palwelia Moses heille sen andanut oli. Aroerist/ joca on Arnonin wirran reunalla/ ja sijtä Caupungist joca wetten keskellä asu/ ja coco Medbanin lakeudest Dibonin asti. Ja caicki Sihonin Amorrerein Cuningan Caupungit/ joca hallidzi Hesbonis/ Ammonin lasten maan rajoin asti. Ja myös Gilead ja caicki maan äret/ Gessurin ja Machatin tykönä/ ja coco Hermonin wuoren/ ja coco Basanin/ Salchan asti. Coco Oggin Basanin Cuningan waldacunda/ joca hallidzi Astharothis ja Edreis/ joca wielä jäänyt oli uljaist/ ja Moses löi ja ajoi heitä pois. Mutta Israelin lapset ei ajanet Gessuritereit ja Machathitereit ulos/ waan he asuit sekä Gessuris että Machatis Israelin lasten seas tähän päiwän asti. Mutta Lewitain sucucunnalle/ ei hän andanut yhtän perimystä: sillä HERran Israelin Jumalan uhri on heidän perimyxens/ nijncuin hän heille sanonut oli. JA Moses andoi Rubenin lasten sugulle heidän sucucundains jälken/ Että heidän maans rajat olit Aroerist/ joca on Arnonin wirran reunalla/ ja se Caupungi wetten keskellä/ caiken sen tasaisen kedon cansa Medban asti. Hesbon Caupungeinens/ jotca owat sillä tasaisella kedolla/ Dibon/ Bamoth/ Baal ja BethBaal Meon. Jahza/ Kedemoth/ Mephaoth. Kiriathaim/ Sibma/ Zereth/ Sahar laxon wuorilla. Ja BethPeor/ ne ojat Pisgan tykönä ja

JOSUAN KIRJA

BethJesimoth. Ja caicki lakeuden Caupungit/ ja coco Sihonin/ Amorrerein Cuningan waldacunnan/ joca asui Hesbonis/ jonga Moses löi/ nijn myös Midianein päämiehet Ewin/ Rechemim/ Zurin/ Hurin ja Reban/ Sihonin Cuningan päämiehet/ jotca maasa asuit. Ja Bileamin Beorin pojan/ sen noidan/ jonga Israelin lapset miecalla cuoliaksi löit/ muita tapettais. Ja Rubenin lasten raja oli Jordanin wirta. Tämä on Rubenin lasten perimys/ heidän suguisans/ Caupungeisans ja kylisäns. GAdin lasten sugulle/ heidän sucucundains jälkeen andoi Moses. Että heidän maans äret olit/ Jaeser/ ja caicki Gileadin Caupungit/ ja puoli Ammonin lasten maata/ Aroerin asti/ joca on Rabbahn cohdalla. Ja Hesbonist Ramath Mitzpen ja Betonin asti/ ja Mahanaimist Deberin maan rajoin asti. Ja laxos Betharamin ja BethNimran/ Sucothin ja Zaphonin/ joca jäi Sihonin Hesbonin Cuningan waldacunnasta/ joiden raja oli Jordani Cinerethin meren ären asti/ tällä puolella Jordanin itän päin. Tämä on Gadin lasten perimys/ heidän suguisans/ Caupungeisans ja kylisäns. PUolelle Manassen lasten sugulle heidän sucucundains jälkeen andoi Moses: Että heidän maans rajat olit Mahanaimist/ coco Basan/ coco Oggin Basanin Cuningan waldacunda/ ja caicki Jairin kylät/ jotca owat Basanis/ nimittäin/ cuusikymmendä Caupungita. Ja puolen Gileadi ja Astarothi/ Edrei/ Oggin waldacunnan Caupungit Basanis andoi hän Machirin Manassen pojan lapsille/ se on toisella puolelle Machirin lapsist/ heidän sucucundains jälkeen. Tämä on se cuin Moses jacoi Moabin kedolla/ sillä puolen Jordanin Jerihon puoleen itän päin. Mutta Lewin sucucunnalle/ ei andanut Moses yhtän perimyst: sillä HERra Israelin Jumala on heidän perimisens/ nijncuin hän heille sanonut oli.

NÄmät owat ne cuin Israelin lapset owat perimisexi saanet Canaan maalla/ jonga heille jacoi Pappi Eleazar/ ja Josua Nunin poica/ ja Israelin lasten sucucundain ylimmäiset Isät. Ja he jaoit sen heillens arwalla/ nijncuin HERra oli käskenyt Mosexelle: puolelle kymmendä sucucunnalle. Sillä Moses oli andanut puolelle colmatta sucucunnalle perimyxen tuolla puolen Jordanin. Mutta Lewitaille ei hän andanut yhtän perimystä heidän seasans. Sillä Josephin lasten oli caxi sucucunda/ Manasse ja Ephraim: sentähden ei he

JOSUAN KIRJA

Lewitaille yhtän osa andanet maacunnas/ mutta Caupungit joisa he asuit/ ja esicaupungit joisa heidän carjans ja caluns oleman piti. Nijn cuin HERra oli Mosexelle käsenyt/ nijn teit Israelin lapset/ ja jaoit maacunnan. Silloin menit Judan lapset Josuan tygö Gilgalis/ ja Caleb Jephunnen poica Kenesiteri sanoi hänelle: sinä tiedät mitä HERra sanoi Jumalan miehelle Mosexelle/ minun ja sinun puolestas CadesBarneas. Ja minä olin neljäkymmenen ajastaicainen/ cosca Moses HERran palwelia minun lähetti CadesBarneast wacoiman maata/ ja minä sanoin hänelle jäl lens wastauxen minun tundoni jälkeen. Mutta minun weljen jotca minun cansan mennet olit/ saatit Canssalle wapisewaisen sydämen/ mutta minä seuraisin HERra minun Jumalatani uscolliset. Ja Moses wanoi sinä päiwänä/ ja sanoi: se maa cuins jalgoillas olet astunut päälle/ on sinun ja sinun lastes perittäpä ijancaickisest: että HERra minun Jumalatani uscollisest seurannut olet. Ja cadzo/ HERra on andanut minun elä/ nijn cuin hän sanonut oli. Tämä on wijdes ajastaica widettäkymmendä/ sijttecuin HERra näitä sanoi Mosexelle/ cosca Israeli waelsi corwes. Ja cadzo/ minä olen tänäpäiwän wijsi yhdexättäkymmendä ajastaica wanha. Ja olen wielä tänäpäiwän nijn wäkewä/ cuin minä sinä päiwän olin/ cosca Moses minun lähetti/ nijn cuin minun wäkewydeni oli sijhen aican/ nijn on hän wielä nyt wahwa sotiman/ käymän ulos ja sisälle. Nijn anna sijs minulle tämä wuori/ josta HERra oli sanonut sinä päiwänä: sillä sinä cuulit sen sijhen aican. Ja Enakim asuwat siellä/ ja owat suuret ja wahwat Caupungit. Jos HERra on minun cansan/ että minä ajaisin heidän pois/ nijn cuin HERra on sanonut. Ja Josua siunais hänen/ ja andoi Calebille Jephunnen pojalle Hebronin perimisexi. Sijtä oli Hebron Caleb in Jephunnen pojan sen Kenesiterin perimys/ tähän päiwän asti: että hän on uscollisest seurannut HERRA Israelin Jumalata. Mutta Hebron cudzuttin muinaisen aican Kiriath Arba/ joca oli suuri mies Enakim seas/ ja maacunda lackais sotimast.

JUdan lasten sugun arpa heidän huoneins jälkeen/ oli Edomin maan raja Zinnin corwen puoleen/ joca etelän puoleen on/ lounan maan ärest. Nijn että heidän lounan maan rajans/ oli suolameren ärestä/ se on/ sijtä lahdest

JOSUAN KIRJA

joca mene etelän päin. Ja käy sielä ylöspäin Acrabijn/ ja käy Zinnin läpidze/ ja mene ylöspäin merestä CadesBarneaan/ ja mene Hetzronin läpidze/ ja käy Adarin päin/ ja notkista hänens Carca ymbärins. Ja mene Azmonin läpidze/ ja tule Egyptin wirtaan/ nijn että sen maan rajan äri on meri. Tämä pitä oleman teille maan raja lounasen päin. Waan raja itän päin on suolainen meri Jordanin ären asti. Waan raja pohjan puoleen/ on sijtä meren lahdest/ joca on Jordanin wierellä. Ja mene BethHaglan tygö/ ja wetä hänens pohjast BethAraban puoleen/ ja mene Rubenin pojan Bohenin kiwen tygö. Ja käy Debirin tygö Achorin laxost/ ja pohjan puolelda Gilgalin päin/ joca on Adumin cohdalla/ joca etelän puoleen on ojan wieres/ sijtte hän mene EnSemexen weden tygö/ ja mene Rogelin lahteen. Sijtte hän mene Hinnamin pojan laxoon sen Jebuserin ohella joca asu lounan päin/ se on Jerusalem/ ja mene wuoren cuckoldan ylidze/ joca on Hinnamin laxon edes länden päin/ Raphaimin laxon ärelle/ pohjan päin. Sijtte hän käy sijtä wuoren cuckoldast Nephtoahn lähten tygö/ ja mene nijden Caupungein tygö Ephronin wuoren Caupungein/ ja käändä hänens Baalan päin/ se on Kiriath Jearim. Ja mene Baalast ymbärins länden päin Seirin wuoren tygö/ ja mene ulos pohjan puolest Jearin wuoren wieridze/ se on Chessalon/ ja tule BethSemexen tygö/ ja mene Thimnan läpidze. Ja tule Ecronin wieridze pohjan puolelle/ ja wetä hänens Sichronin asti/ ja mene Baalan wuoren ylidze/ ja tule Jabnelin ohidzen/ että hänen ärens on meri. Se maan raja länden päin on se suuri meri. Nämät owat Judan lasten maan rajat caicki ymbärins heidän suguisans. MUtta Calebille Jephunnen pojalle annettin hänen osans Judan lasten secaan/ nijncuin HERra oli käskenytt Josualle/ nimittäin/ Kiriath Arba Enakim Isän/ se on Hebron. Ja Caleb ajoi sielä pois colme Enakim poica/ Cesain/ Ahimanan ja Thalmain Enakim sikiät. Ja meni sielä Debirin asuwaisten tygö/ waan Debir cudzuttin muinen KiriathSepher. Ja Caleb sanoi: joca lyö KiriathSepherin ja woitta sen/ hänelle annan minä tyttäreni Achsan emännäxi. Nijn woitti Athniel/ Kenaxen Calebin weljen poica/ ja hän andoi tyttärens Achsan hänelle emännäxi. Ja cosca hän meni sisälle/ oli hänelle neuwottu anoman peldo hänen Isäldäns/ ja hän astui Asin

JOSUAN KIRJA

päädä alas/ nijn sanoi Caleb hänelle: mikä sinun on? Hän sanoi: anna minulle siunaus/ sillä sinä olet andanut minulle cuiwan maan/ anna minulle myös lähteitä/ nijn andoi hän hänelle lähteitä/ sekä ylhäidä että alhalda. Tämä on Judan lasten sucucunnan perimys heidän sucuins jälkeen. JA Judan lasten sugun Caupungit yhdest culmast nijn toiseen/ Edomerein maan rajain tykönä lounasen käsin olit nämät: Capzeel/ Eder/ Jagur. Kina/ Dimona/ AdAda. Kedes/ Hazor/ Jethnan. Siph/ Thelem/ Bealoth. HazorHadatha/ Kiriath Hezron/ se on Hazor. Amam/ Sema/ Molada. Hazar/ Gadda/ Hesmon/ BethPalet. Hazar Sual/ BeerSeba/ BisJothia. Baala/ Jim/ Azem. Eltolad/ Chesil/ Harma. Ziclag/ Madmanna/ SanSanna. Lebaoth/ Silhim/ Ain/ Rimon/ se on yhdexän colmattakymmendä Caupungita/ kylinens. Waan lakialla oli Estoal/ Zarea/ Asna. Sanoah/ EnGanim/ Tapuah/ Enam. Jarmuth/ Adullam/ Socho/ Asecha. Saaraim/ Adithaim/ Gedera/ Giderothaim/ se on/ neljätoistakymmendä Caupungita ja heidän kyläns. Zenan/ Hadasa/ MigdalGad. Dilean/ Mizpe/ Jacthiel. Lachis/ Bazecath/ Eglon/ Chabon/ Lahmam/ Cithlis. Gederoth/ BethDagon/ Naema/ Makeda/ se on/ cuusitoistakymmendä Caupungita/ ja heidän kyläns. Libna/ Ether/ Asan. Jephthah/ Asna/ Nesib. Kegila/ Ahsib/ Maresa/ se on/ yhdexän Caupungita ja heidän kyläns. Ekron tyttärinens ja kylinens. Ekronist meren asti/ caicki joca ulottu Asdodijn ja heidän kyläns. Asdod tyttärinens ja kylinens/ Gasa tyttärinens ja kylinens Egyptin weten asti/ ja se suuri meri on hänen rajans. Mutta wuorella oli Samir/ Jathir/ Socho. Danna/ Kiriath Sanna/ se on Debir. Anab/ Estemo/ Anim. Gosen/ Holon/ Gilo/ se on/ yxitoistakymmendä Caupungita ja heidän kyläns. Arab/ Duma/ Esean. Janum/ BethTapuah/ Apheca. Humta/ KiriathArba/ se on Hebron/ Zior/ se on yhdexän Caupungita/ ja heidän kyläns. Maon/ Carmel/ Siph/ Juta. Jesreel/ Jacdeam/ Sanoah. Cain/ Gibea/ Thimna/ kymmenen Caupungita ja heidän kyläns. Halhul/ Bethzur/ Gedor. Marath/ BethAnoth/ Eltecom/ ne owat cuusi Caupungita ja heidän kyläns. Kiriath Baal/ se on KiriathJearim/ Harabba/ caxi Caupungita ja heidän kyläns. Mutta corwes oli Beth Araba/ Middin/ Sechacha. Nibsan/ ja suola Caupungi/ Engeddi/ cuusi Caupungita ja heidän

JOSUAN KIRJA

kyläns. Mutta Jebuserit asuit Jerusalemissa/ ja Judan lapset ei woinet heitä aja ulos. Ja silloin jäit Jebuserit asuman Judan lasten cansa Jerusalemissa tähän päiwän asti.

Josephin lasten arpa langeis Jordanista Jerihon päin/ sen Jerihon weden tygö/ idästä nijn corpeen/ joca mene Jerihosta ylös/ BethElin mäen kautta. Ja tule BethElist Lusaan/ ja mene Archi Atharothin rajan läpikä. Ja anda idzens alas lännen päin Japhletin rajan tygö/ alemmälaisen BethHoronin rajan asti/ nijn Gaserijn/ ja sen äri on meren tykönä. Nämät sait Josephin lapset/ Manasse ja Ephraim perinnöksi. Ephraimin lasten rajat heidän suguisans ja perimisisäns/ idästä oli Atharoth Adar/ ylimmäälaisen BethHoronin asti. Joca anda idzens lännen päin Mihmethathin tygö/ joca pohjaisella on/ siellä käändä se hänen itään/ sitä Caupungita wastan Thaenath Silo/ ja mene lännest Janoan. Ja tule Janoasta Atharothijn ja Narathan/ ja anda idzens Jeriho wastan/ ja mene Jordanijn. Tapuast mene hän lännen päin NahalCanaan/ ja hänen ärens on meres. Tämä on Ephraimin lasten perimys heidän suguisans. Ja caicki Ephraimin lasten rajaCaupungit kylinens/ olit secaisin Manassen lasten perimises. Ja ei he ajanet Cananerejä pois jotca asuit Gaserissa. Nijn pysyt Cananerit Ephraimin seas tähän päiwän asti/ ja tulit werollisiksi.

Ja arpa langeis Manassen sugulle/ Josephin esikoiselle/ ja se langeis Macherille Manassen esikoiselle Gileadin Isälle/ sillä hän oli jalo sotamies/ sentähden sai hän Gileadin ja Basan. Muille Manassen lapsille myös langeis arpa/ nimittäin Abieserin lapsille/ Helekin lapsille/ Asrielin lapsille/ Sechemin lapsille/ Hepehrin lapsille/ ja Semidan lapsille. Nämät owat Manassen Josephin pojan lapset/ jotca olit miehenpuolet heidän suguisans. Mutta Zelaphehadilla/ joca oli Hephherin/ joca oli Gileadin/ joca oli Machirin poica/ Manassen poica/ ei ollut yhtän poica/ mutta tyttäritä. Ja nämät owat heidän nimens: Mahala/ Noa/ Hagla/ Milca/ Thirza. Ja he menit Papin Eleazarin/ ja Josuan Nunin pojan/ ja ylimmäälaisen tygö/ ja sanoit: HERra käski Moseksen anda meille perinnön meidän weljeim sekaan/ nijn hän andoi myös heille perinnön heidän Isäins weljein sekaan/ HERran käskyn jälkeen. Mutta

JOSUAN KIRJA

Manasselle tuli kymmenen osa/ ilman Gileadin ja Basanin maata/ tuolla puolen Jordanin: Sillä Manassen tyttäret saivat perinnön poicains seas/ ja Gileadin maa oli annettu muille Manassen pojille. Ja Manassen rajat olivat Asseristä Mihmethatin asti/ Sechemin edes/ ja mene ulos oikian käden puoleen niihin asti/ kuin asuit EnTapuahs: Sillä Tapuahn maa tuli Manassen puoleen/ ja on Manassen maan raja Ephraimin lapsin asti. Sijte tule hän NahalCanan asti/ etelän päin wesi Caupungeit/ jotca Ephraimin omat owat/ Manassen Caupungitten seas. Mutta pohjan puolest Manassen rajat owat ojan asti/ ja äri mereen. Sillä Ephraimin oma on etelän puolella/ ja Manassen pohjan puolella/ niin että meri on heidän rajans/ ja ulottu Asserin saacka pohjan puolest/ ja Isascharin asti idän puolest. Niin oli Manassella Isascharin ja Asserin seas BethSean/ ja hänen tyttärens/ Jeblaam ja hänen tyttärens/ ja Dorin asuwaiset tyttärinens/ ja EnDorin asuwaiset tyttärinens/ ja Thanachin asuwaiset tyttärinens/ Megiddon asuwaiset tyttärinens/ ja colmas osa Naphetist. Ja Manassen lapset ei woinet aja niiden Caupungein asuwaisia ulos/ waan Cananerit rupeisit asuman siinä maasa. Mutta sijttecuin Israelin lapset wahwistuit/ teit he Cananerit werollisexi/ ja ei ajanet heitä pois. Silloin puhuit Josephin lapset Josualle/ ja sanoit: mixes minun enämbä andanut/ waan yhden arwan ja osan perinnöxi/ ja minä olen cuitengin suuri Canssa/ niinuin HERra on minun siunannut? Niin Josua sanoi heille: ettäs olet suuri Canssa/ niin mene medzään ja perca siellä sinulles sia/ Phereserein ja uljasten maalla/ jos Ephraimin wuori on sinulle ahtaimmaxi. Niin sanoit Josephin lapset hänelle: ei ne wuoret meille täydy: sillä caikilla Cananereillä/ jotca asuwat maan laxois/ owat rauta waunut/ ja BethSeanin asuwaisilla ja hänen tyttärilläns/ ja Jesreelin laxos asuwaisilla. Josua sanoi Josephin huonelle/ Ephraimille ja Manasselle: sinä olet suuri Canssa/ ja ettäs niin suuri olet/ ei sinulla pidä oleman yxi arpa. Mutta wuori pitää myös sinun omas oleman/ josa medzä on/ siellä perca ymbärildäs/ niin on se sinun arpas raja/ coscas ajat Cananerit pois/ joilla rauta waunut owat/ ja owat wäkewät. JA caicki Israelin lasten Canssa cocoisit idzens Siloon/ ja panit seuracunnan majan/ ja maa oli heille annettu. Ja oli wielä seidzemen sucucunda Israelin

JOSUAN KIRJA

lapsist/ joinen perindö ei ollut jaettu. Ja Josua sanoi Israelin lapsille: cuinga cauwan te oletta nijn joutilat/ ettet te mene ja omista maata/ jonga HERra teidän Isäin Jumala teille on andanut. Ottacat idzellen jocaidzesta sucucunnasta colme miestä/ lähettäxenne heitä/ menemän ja waeldaman maan läpidze/ ja ettäs kirjoitaisit sen heidän perimisens jälkeen/ ja palajaisit minun tygöni. Jacacat maa seidzemen osaan/ Juda pitä oleman hänen rajallans etelän puolella/ ja Josephin huonen pitä oleman hänen rajallans pohjan puolella. Mutta teidän pitä kirjoittaman ne seidzemen maan osat/ ja tuoman minun tygöni/ nijn minä heitän teidän arpan HERran meidän Jumalan edes. Sillä Lewitailla ei ole yhtäkän osa teidän seasan/ waan HERran Pappius on heidän perimisens. Mutta Gad ja Ruben/ ja puoli Manassen sucucunda otit heidän osans/ tuolla puolen Jordanin idäisellä puolella/ jonga Moses HErran palwelia andoi heille. Silloin nousit ne miehet ja läxit matcaan/ ja Josua käski heitä/ cosca he tahdoit mennä kirjoittaman maata/ ja sanoi: waeldacat maan läpidze ja kirjoittacat se/ ja tulcat jällens minun tygöni/ ja minä heitän teidän arpan HERran edes Silos. Nijn läxit miehet ja waelsit maan läpidze/ ja kirjoitit sen kirjaan/ seidzemeen osaan/ Caupungein jälkeen/ ja tulit Siloon/ Josuan tygö leirijn. Silloin heitti Josua Silos arwan heille/ HERran edes/ ja jacoï sijnä maan Israelin lasten waihella/ jocaidzelle heidän osans. JA BenJaminin lasten sucucunnan arpa langeis heidän sucucundains jälkeen/ ja heidän arpans raja oli Judan ja Josephin lasten waihella. Ja heidän rajans oli pohjan culmalla Jordanin puoles ja mene ylöskäsin Jerihon wiertä myöden pohjan puolest/ ja laske wuorelle länden päin/ ja loppu Bethawenin corpeen. Ja juoxe siellä Lusan tygö/ Lusan wiertä myöden lounasen päin/ se on BethEl/ ja laske Atharoth Adarin tygö mäen ohes etelän päin/ alemmaisena BethHoronin ohes. Sijtte laske ja kääändä idzens ymbärins lännen puoleen meren käsin/ sijtä mäestä BethHoronin edes meren päin/ ja loppu Kiriath Baalin tykönä/ se on Kiriath Jearim Judan lasten Caupungi. Tämä on lännen puoliainen culma. Mutta lounan puoliainen culma on Kiriath Jearimist/ ja loppu lännen puoleen/ ja tule Nephthoahn lähten tygö. Ja laske mäen lopust Hinnonin lasten laxon edes/

JOSUAN KIRJA

joca on Raphaimin laxos pohjan puoles/ ja laske Hinnonin laxon läpidze Jebuserein wieres etelän päin/ ja laske Rogelin lähteseen. Ja anda idzens pohjast/ ja juoxe EnSemexen tygö/ ja juoxe Gelilothin tygö/ jotca owat ylhällä Adumin puoles/ ja laske Bohanin/ Rubenin pojan kiwen tygö. Ja mene sen tasaisen kedon wiertä myöden/ joca on pohjan päin/ ja laske tasaiselle kedolle. Ja mene sitä wiertä myöden BethHaglan ohest/ joca on pohjan päin/ ja loppu sijtä suolaisen meren lahdest pohjan päin/ lounan puolella Jordania. Tämä on lounan puoliainen raja. Mutta idän puoliainen culma pitä Jordanijn loppuman. Tämä on BenJaminin lasten perindö heidän rajoisans ymbärins heidän sucucunnisans. MUTTA nämät owat BenJaminin lasten sucucunnan Caupungit heidän sucucunnisans: Jeriho/ BethHagla/ EmekKeziz. BethAraba/ Zemaraim/ BethEl. Awim/ Bara/ Aphra. CapharAmonai/ Ophni/ Gaba. Nämät owat ne caxitoistakymmendä Caupungita/ kylinens. Gibeon/ Rama/ Beeroth. Mizpe/ Caphira/ Mosa. Rekem/ Jirpeel/ Thareala. Zela/ Eleph/ ja Jebusi/ se on Jerusalem/ Gibeath Kiriath. Neljätoistakymmendä Caupungita/ kylinens. Tämä on BenJaminin lasten perimys heidän sucucunnisans.

SEnjälken langeis toinen arpa Simeonin lasten sucucunnalle/ heidän sucuins jälken/ ja heidän perindöns oli keskellä Judan lasten perimystä. Ja heidän perittäwäxens tuli BeerSeba/ Seba/ Molada. HazarSual/ Bala/ Azem. Eltholad/ Bethul/ Harma. Ziclag/ BethMarcaboth/ HazarSussa. BethLebaoth/ Saruhen/ ne owat colmetoistakymmendä Caupungita ja heidän kyläns. Ain/ Rimon/ Ether/ Asan/ ne owat neljä Caupungita kylinens. Sijhen myös caicki kylät/ cuin ymbärins näitä Caupungeita owat/ aina Baalathin/ BeerinRamathin/ etelän puoleen. Tämä on Simeonin lasten sucucunnan perimys heidän suguisans: Sillä Simeonin lasten perimys on keskellä Judan lasten osa/ ja että Judan lasten periminen oli suurempi/ sentähden pereit Simeonin lapset osan keskellä heidän perindötäns. COLmas arpa langeis Sebulonin lasten sucucunnalle/ heidän sucuins jälken: Ja heidän perimisens oli Saridin asti. Ja astu lännen puoleen Marealaan/ ja ulottu Dabasethijn/ ja sijhen ojaan joca juoxe Jacnean ohidzen. Ja käändä Saridist itän päin/ Cisloth

JOSUAN KIRJA

Thaborin rajan saaden/ ja mene Dabrathijn/ ja ulottu Japhiaan. Ja mene sieldä itän päin läpidze Githan/ Hephherin/ Ithan/ Catzin/ ja loppu Rimonijn/ Mithoarijn ja Neaan. Ja juoxe ymbärins pohjan puolen Nathonin päin/ ja loppu JeptaElin laxoon. Catath/ Nahalal/ Simron/ Jedeala ja Bethlehem. Ne owat caxitoistakymmendä Caupungita ja heidän kyläns. Tämä on Sebulonin lasten sucucunnan perimys heidän suguisans. Ja nämät owat heidän Caupungins ja kyläns. Neljäs arpa langeis Isascharin lapsille/ heidän sucuins jälkeen. Ja heidän rajans oli Jesreel/ Chesulloth/ Sunem. 20 Hapharaim/ Sion/ Anaharath. Rabbith/ Kiseon/ Abetz. Remeth/ EnGannim/ Enhadda/ BethPhazez. Ja ulottu Thaborijn/ Sahatzimaan/ BethSemexeen/ ja hänen loppuns owat Jordanin tykönä/ cuusitoistakymmendä Caupungita kylinens. Tämä on Isascharin lasten sucucunnan perimys/ Caupungit ja kylät heidän suguisans. WIides arpa langeis Asserin lasten sucucunnalle/ heidän sucucunnisans. Ja heidän rajans oli Helcath/ Hali/ Bethen/ Ahsaph. AlaMelech/ Amead/ Miseal/ ja ulottu Carmelin meren tygö/ ja SihorLibnathijn. Ja käändä itän käsin BethDagonia wastan/ ja ulottu Sebulonijn/ ja Jephtahelin laxoon pohjan puoleen/ BethEmekijn/ Negielijn/ ja loppu Cabulin tykönä wasemalla puolella. Ja Ebronijn/ Rehobijn/ Hamonijn/ Kanaan aina siihen isoin Sidonijn. Ja käändä Raman puoleen/ aina siihen wahwan Caupungijn Zorijn/ ja palaja Hossan päin/ ja loppu meren tykönä nuora myöden Achsibin tygö. Uma/ Aphek/ Rehob/ caxicolmattakymmendä Caupungita kylinens. Tämä on Asserin lasten sucucunnan perimys heidän suguisans/ Caupungit ja kylät. CUudes arpa langeis Nephtalin lapsille heidän suguisans. Ja heidän rajans oli Heleph/ Elon/ Zananim läpidze/ Adami/ Nekeb/ JabneEl/ Lacumin asti/ ja loppu Jordaniijn. Ja käändä lännen puoleen/ Asnoth Thaborin tygö/ ja tule sieldä haman Hucokin ja ulottu eteläst Sabulonijn/ ja lännest Asserijn/ Judan asti Jordanin tygö idän puoleen. Ja hänellä owat wahwat Caupungit/ Zidim/ Zer/ Hamath/ Racath/ Cinnareth. Adama/ Rama/ Hazor. Kedes/ Edrei/ Enhazor. Jereon/ MigdalEl/ Harem/ BethAnath/ BethSames/ yhdexäntoistakymmendä Caupungita kylinens. Tämä on Nephtalin lasten sucucunnan perimys heidän

JOSUAN KIRJA

suguisans/ Caupungit ja kylät. SEidzemes arpa langeis Danin lasten sugulle heidän suguisans. Ja raja heidän perimisestäns oli Sarea/ Estaol/ Irsames. Saalabin/ Ajalon/ Jethla. Elon/ Timnatha/ Ecron. Eltheke/ Gibethon/ Baalath. Jehud/ BneBarac/ GatRimon. Mejarcon/ Racon sen rajan cansa Japhoa wastan. Ja siellä loppu Danin lasten raja/ ja Danin lapset nousit ja sodeit Lesemi wastan/ ja voitit sen ja löit miecan terällä/ omistit sen ja asuit sijnä/ ja cudzuit sen Dan heidän isäns nimeldä. Tämä on Danin lasten sucucunnan perindö/ heidän suguisans/ Caupungit ja kylät. JA cosca he olit lacannet jacamast maata rajoinens/ annoit Israelin lapset Josualle Nunin pojalle perinnön heidän seasans. Ja annoit hänelle HERran käskyn jälkeen sen Caupungin jota hän anoi/ joca oli TimnathSerah Ephraimin wuorella/ siellä hän rakensi Caupungin/ ja asui sijnä. NÄmät owat ne perimiset/ jotca Pappi Eleazar/ ja Josua Nunin poica/ ja ylimmäiset Isistä sucuin seasta arwalla jagoit Israelin lapsille Silos HERran edes/ seuracunnan majan owen tykönä/ ja nijn lopetit maan jacamisen.

JA HERra puhui Josualle/ ja sanoi: Sano Israelin lapsille: asettacat teidän seasan muutamita wapaita Caupungeita/ joista minä teille puhuin Mosexen cautta. Että sinne sais paeta miehentappaja/ joca jongun löy tapaturmast ja tietämät/ että he teidän seasan olisit wapat weren costajalda. Ja joca johonguun nijstä Caupungeista pakene/ hänen pitä seisoman ulcona Caupungin portin edes/ ja jutteleman wanhinden edes hänen syyns/ nijn pitä heidän ottaman hänen Caupungijn heidän tygöns/ ja andaman hänelle sia/ asuaxens heidän tykönäns. Ja cosca werencostaja aja händä taca/ ei heidän pidä andaman miehentappajata hänen käsijns/ että hän tapaturmast ja tietämät löi hänen lähimmäisensä/ ja ei ollut ennen waino heidän wälilläns. Nijn asucan hän sijnä Caupungis/ siihenasti cuin hän seiso cocouxen oikeuden edes/ ylimmäisen Papin cuoleman asti/ joca siihen aican on/ sijtte pitä miehetappajan palajaman Caupungijns ja huoneseens/ Caupungijn josta hän ennen pakeni. Nijn he pyhitit Kedexen Galileas Nephtalin wuorella/ ja Sechem Ephraimin wuorella ja Kiriath Arban/ se on Hebron/ Judan wuorella. Ja tuolla puolen Jordanin/ cusa Jeriho on itän päin/ annoit he Beserin corwes

JOSUAN KIRJA

lakialla kedolla/ Rubenin sucucunnasta/ ja Ramothin Gileadis/ Gadin sucucunnasta/ ja Golanin Basanis Manassen sucucunnasta. Nämät olit ne Caupungit/ jotca asetettin caikille Israelin lapsille/ ja muucalaisille/ jotca heidän seasans asuit/ että sinne piti pakeneman/ joca jongun tapaturmast löi/ ettei hän cuolis werencostajan käden cautta/ siihenasti että hän seisois cocouxen edes.

NIin menit ylimmäiset Isät Lewitain seast/ Papin Eleazarin/ ja Josuan Nunin pojan eteen/ ja ylimmäisten Isäin eteen/ Israelin lasten sucuin seast. Ja puhuttelit heitä Silos Canaan maalla/ ja sanoit: HERra käski Mosexen cautta anda meille Caupungeita asuaxem/ ja esicaupungeita meidän carjallem. Nijn annoit Israelin lapset Lewitaille heidän perinnöstäns HERran käskyn jälkeen/ nämät Caupungit esicaupungeinens. Ja arpa langeis Cahatiterein sucucunnalle/ ja Papin Aaronin lapset Lewitaista sait colmetoistakymmendä Caupungita arwalla/ Judan sucucunnalda/ Simeonin sucucunnalda/ ja BenJaminin sucucunnalda. Waan muille Cahathin lapsille tuli sijtä sugusta kymmenen Caupungita arwalla/ Ephraimin sucucunnalda/ Danin sucucunnalda/ ja puolelda Manassen sucucunnalda. Gersonin lapsille tuli colmetoistakymmendä Caupungita arwalla Isascharin sucucunnalda/ Asserin sucucunnalda/ Nephtalin sucucunnalda/ ja puolelda Manassen sucucunnalda Basanis. Merarin lapset sait caxitoistakymmendä Caupungita Rubenin sucucunnalda/ Gadin sucucunnalda/ ja Zebulonin sucucunnalda. JA njn annoit Israelin lapset Lewitaille arwalla nämät Caupungit esicaupungeinens/ cuin HERra Mosexen cautta käskenyt oli. Judan lasten sucucunnalda/ ja Simeonin lasten sucucunnalda annettin nämät Caupungit/ jotca he nimitit heidän nimeldäns. Aaronin laasille Cahatiterein sugusta Lewin pojista: sillä ensimmäinen arpa oli heidän. Nijn annoit he heille Kiriath Arban/ joca Enakim Isän oli/ se on Hebron Judan wuorella/ ymbäristöldä esicaupungeinens. Waan Caupungin pellon kylinens/ annoit he Calebille Jephunnen pojalle perinnöxi. Nijn annoit he Papin Aaronin lapsille miehentappaitten wapan Caupungin Hebronin esicaupungeinens/ ja Libnan esicaupungeinens. Jathirin esicaupungeinens ja Estmoan esicaupungeinens.

JOSUAN KIRJA

Holonin esicaupungeinens ja Debirin esicaupungeinens. Ain esicaupungeinens/ Jutan esicaupungeinens/ BethSemexen esicaupungeinens/ yhdexän Caupungita cahdelda sucucunnalda. BenJaminin sucucunnalda annoit he neljä Caupungita/ Gibeonin esicaupungeinens ja Geban esicaupungeinens. Anatothin esicaupungeinens/ ja Almonin esicaupungeinens. Nijn että caicki Papin Aaronin lasten Caupungit olit colmetoistakymmendä esicaupungeinens. Waan muut Cahathin lasten sucucunnat Lewitaista/ sait neljä Caupungita heidän arwallans Ephraimin sucucunnalda. Ja he annoit heille miehentappaitten wapan Caupungin/ Sechemin esicaupungeinens Ephraimin wuorella/ ja Geserin esicaupungeinens. Kibzaimin esicaupungeinens ja BethHoronin esicaupungeinens. Danin sucucunnalda neljä Caupungita/ Eltheken esicaupungeinens ja Gibton esicaupungeinens. Ajalonin esicaupungeinens ja GathRimonin esicaupungeinens. Puolelda Manassen sucucunnalda caxi Caupungita/ Thaenakin esicaupungeinens ja GathRimonin esicaupungeinens. Nijn että caickein muiden Cahatin lasten sucucunnan Caupungeit olit kymmenen esicaupungeinens. Gersonin lasten Lewitain sugusta annettin puolelda Manassen sucucunnalda/ caxi Caupungita/ miehentappaitten wapa Caupungi/ Golan Basanis esicaupungeinens/ ja BeestHera esicaupungeinens. Isascharin lasten sucucunnalda neljä Caupungita/ Kision esicaupungeinens/ ja Dabrath esicaupungeinens. Jarmuth esicaupungeinens/ ja EnGannim esicaupungeinens. Asserin sucucunnalda neljä Caupungita/ Miseal esicaupungeinens/ ja Abdon esicaupungeinens. Helcath esicaupungeinens ja Rehob esicaupungeinens. Nephtalin sucucunnalda colme Caupungita/ miehentappaitten wapa Caupungi Kedes Galileas esicaupunginens/ HamothDor esicaupunginens/ Carthan esicaupunginens. Nijn että caicki Gersoniterin sucucunnan Caupungit olit colmetoistakymmendä esicaupungeinens. Merarin lapsille nijlle toisille Lewitaille annettin Sebulonin sucucunnalda/ neljä Caupungita/ Jacneam esicaupunginens/ ja Cartha esicaupunginens. Dimna esicaupunginens ja Nahalal esicaupunginens. Rubenin sucucunnalda neljä

JOSUAN KIRJA

Caupungita/ Bezer esicaupunginens ja Jahza esicaupunginens. Kedemoth esicaupunginens ja Mephaath esicaupunginens. Gadin sucucunnalda neljä Caupungita/ miehentappaitten wapa Caupungi/ Ramoth Gileadis esicaupunginens ja Mahanaim esicaupunginens. Hesbon esicaupunginens ja Jaeser esicaupunginens. Nijn että caicki toisten Lewitain MERarin lasten Caupungit/ heidän sugusans/ arpans jälkeen/ olit caxitoistakymmendä. Caicki Lewitain Caupungit Israelin lasten perinnön seas olit cahdexan wijdettäkyymmendä esicaupungeinens. Ja idzecullakin Caupungilla oli hänen esicaupungins ymbäristölläns/ nijn yhdellä cuin toisellakin. JA nijn annoi HERra Israelin lapsille caiken sen maan/ jonga hän wanoi heidän Isillens andaxens/ ja he omistit sen ja asuit sijnä. Ja HERra andoi heille lewon/ caikella heidän ymbäristölläns/ nijncuin hän wanoi heidän Isillens/ ja ei yxikän heidän wiholisistans seisonut heitä wastan/ waan caicki he andoi hän heidän käsijns. Ja ei puuttunut mitän caikest sijtä hywydest cuin HERra lupais Israelin huonelle/ waan caicki tapahdui.

Silloin cudzui Josua tygöns Rubeniterit/ Gaditerit/ ja puolen Manassen sucucunda. Ja sanoi heille: te piditte caicki cuin Moses HERran palwelia teille käski/ ja oletta cuullet minun äneni/ caikisa cuin minä olen teille käskenyt. Et te hyljännet teidän weljejän isoin aican tähän päiwän asti/ ja te piditte HERran teidän Jumalan käskyn. Että HERra teidän Jumalan on andanut teidän weljein tulla lepoon/ nijncuin hän sanoi heille: palaitcat sijs nyt ja mengät teidän majoin teidän perindömaahan/ jonga Moses HERran palwelia andoi teille tuolla puolen Jordanin. Ainoastans ottacat wisust waari/ että te teette sen käskyn ja lain jälkeen/ cuin Moses HERran palwelia on teille käskenyt/ että te racastaisitte HERra teidän Jumalatan/ ja waellaisitte caikis hänen teisäns/ ja pidäisitte hänen käskyns/ ja rippuisitte hänes kijnni: ja palwelcat händä caikesta teidän sydämestän/ ja caikesta teidän sielustan. Nijn Josua siunais heitä/ ja andoi mennä heidän/ ja he menit heidän majoins. MANassen puolelle sucucunnalle on Moses andanut Basanis/ toiselle puolelle andoi Josua heidän weljeins keskellä/ tällä puolen Jordanita länden päin. Ja cosca hän andoi heidän käydä majoins/ ja siunais heitä/ Sanoi hän

JOSUAN KIRJA

heille: te tuletta cotia suurella saalilla teidän majoin/ suurella carjalaumalla/ hopialla/ cullalla/ waskella/ raudalla/ ja waatteilla/ nijn jacacat teidän wihamiesten saalis teidän weljein cansa. Ja nijn palaisit Rubeniterit ja Gaditerit ja puoli Manassen sucucunda/ ja menit pois Israelin lasten tygö Silost/ joca Canaan maalla on/ menemän Gileadin maahan heidän perindömaahans/ jonga he olit perinet HERran käskyn jälkeen Mosexen cautta. JA cosca he tulit Jordanin rajoille/ jotca Canaan maasa owat/ rakensit Rubeniterit/ Gaditerit/ ja puoli Manassen sucucunda lähes Jordanit jalon suuren Altarin. Ja cosca Israelin lapset cuulit sanottawan: cadzo/ Rubenin lapset/ Gadin lapset/ ja puoli Manassen sucucunda owat rakendanet Altarin Canaan maata wastan/ lähes Jordanin rajoja Israelin lasten puolelle. Cocounsit caicki Canssa Silos menemän sotajoucolla sotiman heitä wastan. Ja lähetti heidän tygöns Gileadin maahan Pinehan Papin Eleazarin pojan. Ja hänen cansans kymmenen ylimmäistä Päämiestä heidän Isäins huoneista/ jocaidzest Israelin sucucunnast yhden. Ja cosca he tulit heidän tygöns Gileadin maahan/ puhuit he heidän cansans/ ja sanoit: Näin caicki HERran Canssa käski teille sanoa/ mixi te nijn syndi teette Israelin Jumalata wastan/ ja käännätte idzen tänäpäiwän HERrasta pois/ rakendain idzellen Altarin/ ja luopuen HERrasta. Eikö meillä ole kyllä Peorin pahast tegost? josta en me wielä tänäpäiwän puhtat ole/ ja rangaistus tuli HERran Canssan ylidze. Ja te käännätte idzen tänäpäiwän HERrasta pois/ ja olette tänäpäiwän langennet HERrasta pois/ nijn että hän tänäpäiwän taicka huomen/ wihastu caiken Israelin cocouxen päälle. Jos te luuletta että teidän perindömaan on saastainen/ nijn tulcat tänne ylidze HERran maahan/ josa hänen majans on/ ja ottacat perindö meidän seasam/ ja älkät langetco HERrasta pois/ ja meistä/ rakendain teillen Altarin/ paidzi meidän HERram Jumalam Altarita. Eikö Achan Serachin poica tehnyt syndiä kirotus/ ja HERran wiha tuli coco Israelin Canssan ylidze/ ja ei hän yxinäns huckunut hänen pahan tecons tähden? NIn wastaisit Rubenin ja Gadin lapset/ ja se puoli Manassen sucucunda/ ja sanoit Israelin tuhannen päämiehille: HERra se wäkewä Jumala/ HERra se wäkewä Jumala tietä sen/ ja Israel myös idze tietä/ jos me

JOSUAN KIRJA

olemma langennet pois ja syndiä tehnet HERra wastan/ nijn älkän auttaco hän meitä tänäpäiwän. Ja jos me olemma Altarin sentähden rakendanet/ käändäxem meitä HERrasta pois/ uhrataxem sen päälle polttouhria ja ruocauhria/ taicka tehdäxem HERralle kijtosuhria sen päälle/ nijn edzikön sitä HERra. Ja jos en me paljo enämmin ole sitä tehnet sen asian pelgon tähden/ sanoden: tänäpäin taicka huomenna mahta teidän lapsen sanoa meidän lapsillem: mitä teidän on tekemist HERran Israelin Jumalan cansa. HERra on pannut Jordanin rajamaaxi meidän ja teidän wälillem. Rubenin ja Gadin lapset/ ei ole teillä yhtän osa HERrasa/ ja nijn teidän lapsen saattawat pois meidän lapsem HERra pelkämäst. Sentähden me sanoimme: rakendacam meillem Altari/ ei uhrixi eli polttouhrixi/ Mutta todistuxexi meidän ja teidän waihellam/ ja meidän sucum/ tehdäxem palwelusta HErran edes/ meidän polttouhrillam/ kijtosuhrillam ja muilla uhreillam/ ja teidän lapsen ei tarwidze tänäpäinä taicka huomenna sanoman meidän lapsillem: ei ole teillä yhtän osa HERrasa. Waan cosca he nijn sanowat meille/ taicka meidän lapsillem tästedes: nijn he taitawat sanoa: cadzocat wertausta HERran Altarijn/ jotca meidän wanhembam tehnet owat/ ei uhrixi taicka polttouhrixi/ mutta todistuxexi teidän ja meidän waihellam. Pois se meistä/ että me langem HERrasta pois/ nijn että me tänäpäiwän käännym hänestä pois/ ja rakennam Altarin polttouhrixi/ ruocauhrixi ja muuxi uhrixi/ paidzi HERran meidän Jumalam Altarita/ joca seiso hänen majans edes. COsca Pinehas Pappi ja Canssan ylimmäiset ja päämiehet Israelin tuhannen seas/ jotca olit hänen cansans/ cuulit nämät sanat/ cuin Rubenin/ Gadin ja Manassen sugun lapset sanoit/ kelpais se heille sangen hywin. Ja Pinehas Pappi Eleazarin poica sanoi Rubenin/ Gadin ja Manassen lapsille: tänäpäinä ymmärsim me HERran olewan meidän cansam/ ettet te syndi tehnet tämän tegon cansa HERra wastan. Nyt te wapahditta Israelin lapset HERran kädest. Nijn meni Pinehas Papin Eleazarin poica/ ja ylimmäiset Gileadin maalda Rubenin ja Gadin lasten tykö Canaan maahan jäl lens Israelin lasten tygö/ ja sanoi sen heille. Nijn se kelpais hywin Israelin lapsille/ ja he cunnioitit Israelin lasten Jumalata/ ja ei enämbi sanonet/ että he tahdoit sinne mennä heitä

JOSUAN KIRJA

wastan sotawäen cansa maata häwittämän/ josa Rubenin ja Gadin lapset asuit. Ja Rubenin ja Gadin lapset cudzuit sen Altarin/ että se olis todistuxexi meidän wälillä/ ja että HERra on Jumala.

JA pitkän ajan peräst/ cosca HErra oli andanut Israelin tulla lepoon caikilda wiholisildans/ jotca heidän ymbärilläns olit/ Ja Josua jo oli wanha ja hywään ikään joutunut: Cudzui hän coco Israelin tygöns/ heidän wanhimmans/ päämiehens/ duomarins ja esimiehens/ sanoden heille: minä olen jo wanha ja hywään ikään tullut. Ja te oletta nähnet caicki jotca HERra teidän Jumalan on tehnyt caikelle tälle Canssalle teidän edesän: sillä HERra teidän Jumalan idze sodei teidän edestän. Cadzocat/ minä olen jacanut teille ne Canssat arwalla/ jotca wielä jäljellä owat/ jocaidzelle sucucunnalle oman perinnöns jälken/ hamast Jordanist ja caiken sen Canssan jonga minä häwitin/ siihen suuren meren asti auringon laskemisen päin. Ja HERra teidän Jumalan syöxi ulos ne teidän edestän/ ja aja ulos teidän edestän/ nijn että te omistatte heidän maans/ nijncuin HERra teidän Jumalan teille sanonut oli. Nijn wahwistucat jalost pitämän/ ja tekemän caicki cuin on kirjoitettu Mosexen lakiraamatus/ nijn ettet te sijtä harhais/ oikialle eli wasemalle puolelle. Nijn ettet te tulis näiden jäänyitten Canssain secaa/ ja ettet te mielen johdatais eli wannois heidän jumalans nimen cautta/ eikä myös palwelis elickä rucoilis heitä. Mutta wahwast rippucat HERras teidän Jumalasan kijnni/ nijncuin te myös tähän päiwän asti tehnet oletta. Ja nijn HERra aja teidän edestän suuren ja wäkewän Canssan ulos/ nijncuin ei yxikän ole seisonut teitä wastan tähän päiwän asti. Yxi teistä aja tuhatta taca: sillä HERra teidän Jumalan soti teidän edestän/ nijncuin hän teille sanonut oli. Sentähden ottacat wisust waari teidän sielustan/ että te pidätte rackana HERran teidän Jumalan. MUtta jos te käännätte teidän pois/ ja pidätte teitän jäänyitten Canssan tygö/ ja yhdistätte teitän naimises heidän cansans/ nijn että te tuletta heidän/ ja he teidän secaa: Nijn tietkät/ ettei HERra teidän Jumalan enämbi tätä Canssa teidän edestän aja ulos/ mutta he tulewat teille pahennuxexi ja paulaxi/ ja ruoscaxi teidän kylken päälle/ ja orjantappuraxi teidän silmillen/ siihenasti/ että hän teitä hucutta sijtä hywästä maasta/ jonga HERra teidän

JOSUAN KIRJA

Jumalan teille andanut oli. Cadzo/ minä waellan tänäpäpä caiken mailman tien/ ja teidän pitä tietämän caikesta teidän sydämeštän/ ja caikesta teidän sielustan/ ettei yhtän sana ole jäänyt tacaperin sijtä hywydest/ jonga HERra teidän Jumalan teille luwannut oli/ mutta caicki on tapahtunut teille/ ja ei mitän jäänyt tacaperin. Nijn cuin caicki se hywä on tullut/ jonga HERra teidän Jumalan teille sanonut oli/ nijn HERra myös anda tulla teidän ylidzen caiken pahuden/ siihenasti että hän cadotta teidän sijtä hywästä maasta/ jonga HERra teidän Jumalan teille andanut oli. Jos te HERran teidän Jumalan lijton käyttö ylidze/ jonga hän teille käskenytt oli/ menette ja palwelette wieraita jumalita/ ja heitä rucoilette/ nijn HERran wiha julmistu teidän ylidzen/ ja äkist hucutta teidän sijtä hywästä maasta/ jonga hän teille andanut oli. Ja Josua cocois caicki Israelin sucucunnat Sichemijn/ ja cudzui edes wanhimmat Israelis/ päämiehet/ Duomarit ja esimiehet. Ja cosca he olit seisatetut Jumalan eteen: Sanoi hän caikelle Canssalle: näin sano HERra Israelin Jumala: teidän Isän asuit endisen aican sillä puolen wirran/ Tharah Abrahamin ja Nahorin Isä/ ja palwelit muita jumalita. Nijn otin minä teidän Isän Abrahamin tuolda puolen wirran/ ja annoin hänen waelda coco Canaan maalla/ ja enänsin hänen siemenens/ ja annoin hänelle Isaachin. Ja Isaachille annoin minä Jacobin ja Esaun/ ja annoin Esaulle Seirin wuoren asuaxens. Mutta Jacob ja hänen lapsens menit Egyptin maalle. Silloin lähetin minä Mosexen ja Aaronin/ ja rangaisin Egyptin/ nijn cuin minä heidän seasans tehnyt olen/ sijtte wein minä teidän ulos. Nijn wein minä myös teidän Isänne Egyptist ulos/ ja cosca te tulitta meren tygö/ ja Egyptiläiset ajoit teidän Isiän taca/ waunuin ja sotamiesten cansa punaisen meren saacka: Nijn huusit he HERran tygö/ ja hän pani pimeyden teidän ja Egyptiläisten waihelle/ ja saatti meren heidän päällens ja peitti heidän: Ja teidän silmän näit mitä minä tein Egyptis/ ja te asuit corwes cauwan aica. Ja minä toin teidän Amorrerein maahan/ joca asui tuolla puolen Jordanin. Ja cosca he sodeit teitä wastan/ annoin minä heidän teidän käsijn/ että te omistitte heidän maans/ ja häwititte heitä teidän edestän. Silloin walmisti Balac Ziporin poica idzens/ Moabiterein Cuningas/ ja sodei Israeli wastan/ ja hän lähetti ja andoi cudzua

JOSUAN KIRJA

Bileamin Beorin pojan kiroman teitä. Mutta en minä cuullut händä/ ja hän siunais teitä/ ja minä waphadin teitä hänen käsistäns. Ja cosca te tulitte Jordanin ylidze/ ja jouduitte Jerihoon/ sodeit Jerihon asuwaiset teitä wastan/ ja Amorrerit/ Pheserit/ Cananerit/ Hetherit/ Girgoserit/ Hewerit ja Jebuserit. Mutta minä annoin heidän teidän käsijn. Ja lähetin wapsaiset teidän edellän/ ja he ajoit heidän ulos teidän edestän/ caxi Amorrerein Cuningast/ ei miecan cautta/ eikä sinun joudzes cautta. Ja annoin teille maan/ josa et te mitän työtä tehnet/ ja Caupungeita/ joita et te rakendanet/ asuaxenne nijsä/ ja syödäxenne wijnapuista ja öljypuista/ joita et te istuttanet. PEljätkät sijs HERra ja palwelcat händä uscollisest ja täydellisest/ ja hyljätkät ne jumalat/ joita teidän Isän palwelit tuolla puolen wirta ja Egyptis/ ja palwelcat HERra. Jollei teidän kelpa HERra palwella/ nijn walitcat teillen tänäpäiwän ketä te palwelette/ nijtäkö jumalita joita teidän Isän palwelit sillä puolen wirtoja/ eli Amorrerein jumalita/ joiden maasa te asutte. Mutta minä ja minun huonen palwelem HERra. Nijn wastais Canssa/ ja sanoi: pois se meistä/ että me hyljäisim HERran/ ja palwelisim muita jumalita: Sillä HERra meidän Jumalam johdatti meitä ja meidän Isiäm Egyptin maalda orjuden huonesta/ ja teki meidän silmäim edes suuria tunnusmerckejä ja warjeli meitä caikella matcalla/ jonga me waelsimme/ ja caickein Canssain seas/ joiden läpidze me käwimme. Ja ajoi meidän edestäm ulos caiken Amorrerein Canssan/ jotca asuit maasa/ sentähden palwelem me HERra/ sillä hän on meidän Jumalam. JOsua sanoi Canssalle: et te taida palwella HERra/ sillä hän on pyhä Jumala ja kijwas Jumala/ joca ei säästä teidän syndiän ja ricostan. Mutta jos te hyljätte HERran/ ja palwelette muucalaisia jumalita/ nijn hän käändä hänens/ ja teke teille paha ja hucutta teitä sen jälkeen/ cuin hän teille hywä teki. Mutta Canssa sanoi Josualle: ei nijn/ waan me palwelem HERra. Silloin sanoi Josua Canssalle: te oletta teille todistajat/ että te walidzit teillen HERran/ palwellaxen händä. Ja he sanoit: me olem todistajat. Nijn pangat sijs teidän tyköän muucalaiset jumalat pois/ jotca teidän seasan owat/ ja cumartacat teidän sydämen HERran Israelin Jumalan tygö. Ja Canssa sanoi Josualle: me palwelem HERra meidän Jumalitam/ ja olem cuuliaiset hänen änellens. Nijn

JOSUAN KIRJA

Josua teki sinä päivänä liiton Canssan cansa/ ja asetti lain ja oikeuden heidän eteensä Sichemis. Ja Josua kirjoitti caicki nämät Jumalan Lakikirjaan/ ja otti suuren kiiven/ ja nosti sen sijnä tammen alla/ joca oli HERran Pyhä. Ja sanoi caikelle Canssalle: Cadzo/ tämä kiivi pitää oleman todistus meidän waihellam: sillä hän on cuullut caicki HERran puhet/ jotca hän meidän cansam puhunut on/ ja pitää oleman teillen todistus/ ettet te teidän Jumalatan kiellä. Ja nijn andoi Josua Canssan mennä idzecungin perindöön. JA sen jälkeen tapahdui/ että Josua Nunin poica/ HERran palwelija/ cuoli sadan ja kymmenen ajastaicaisna. Ja he hautaisit hänen oman perityn maans rajoin/ Timnath Serachijn/ joca on Ephraimin wuorella pohjan puolella/ Gaasin wuoren tykönä. Ja Israel palweli HERra nijncauwan cuin Josua eli/ ja wanhimmat jotca cauwan aica Josuan peräst elit/ ja tiesit caicki HERran tegot/ jotca hän Israelille tehnyt oli. JA Josephin luut/ jotca Israelin lapset olit tuonet Egyptist/ hautaisit he Sichemijn/ siihen pellon cappaleen/ cuin Jacob osti Hemorin lapsilda/ Sichemin Isäldä sadalla penningillä. Ja se oli Josephin lasten perindö. NIin cuoli myös Eleazar Aaronin poica/ ja he hautaisit hänen Gibeathis/ joca oli hänen poicans Pinehaxen oma/ joca hänelle Ephraimin wuorella annettu oli.

Duomarein Kirja

JOsuan cuoleman jälkeen kysyit Israelin lapset HERralle/ sanoden: cuca meistä ensist mene sotaan Cananerejä wastan? Ja HERra sanoi: Judan pitää menemän/ Cadzo/ minä annoin maacunnan hänen käsijns. Nijn sanoi Juda weljellens Simeonille: käy minun cansan minun arpaani/ sotiman Cananerejä wastan/ nijn minä menen sinun arpaas sinun cansas/ ja Simeon meni hänen cansans. COsca Juda sinne meni/ andoi HERra hänelle Cananerit ja Pheresit heidän käsijns/ ja he löit Besekis kymmenen tuhatta miestä. Ja he löysit AdoniBesekin Besekist/ ja sodeit händä wastan/ ja löit Cananerit ja Phereserit. Mutta AdoniBesek pakeni/ ja he ajoit händä taca/ ja leickaisit

DUOMAREIN KIRJA

häneldä peucalot käsistä ja jalgoista. Nijn sanoi AdoniBesek: seidzemenkymmendä Cuningast leicatuilla peucaloilla heidän käsistäns ja jalgoistans/ hajit minun pöytäni alla. Nijn cuin minä tein/ nijn on myös Jumala minulle maxanut. Ja he weit hänen Jerusalemiijn/ ja siellä hän cuoli. MUtta Judan lapset sodeit Jerusalemita wastan/ ja voitit sen/ ja löit miecan terällä/ ja poltit Caupungin. Sijtte matcustit Judan lapset sotiman Cananerejä wastan/ jotca wuorella asuit etelän päin ja laxois. MEni myös Juda sotiman Cananerejä wastan/ jotca Hebronis asuit (mutta Hebron cudzuttin muinen Kiriath Arba) ja löit Sesain/ Ahiman ja Thalmain. Ja meni sieldä Debirin asuwita wastan (mutta Debir cudzuttin muinen Kiriath Sepher.) Ja Caleb sanoi: joca Kiriath Sepherin lyö ja woitta/ hänelle annan minä tyttäreni Achsan emännäxi. Nijn woitti Athniel Kenan poica/ Calebin nuorembi weli/ ja hän andoi tyttärens Achsan hänelle emännäxi. Ja se tapahtui cosca hän meni/ neuwottin händä anoman peldoa Isäldäns/ ja hän astui Asins päaldä alas. Nijn sanoi Caleb hänelle: mikä sinun on? Hän sanoi: anna minulle siunaus/ sillä sinä annoit minulle carkian maan/ anna myös minulle wetinen maa. Nijn andoi Caleb hänelle wetiset maat ylhäldä ja alhalda. JA Keniterin Mosexen apen lapset menit sijtä palmu Caupungist Judan lasten cansa Judan corpeen Aradin Caupungita etelän päin/ ja he menit ja asuit Canssan seas. Ja Juda meni weljens Simeonin cansa/ ja löit Cananerit cuin Sephatis asuwat/ ja häwitit hänen/ ja cudzuit Caupungin Harmah. Sitälikin woitti Juda Gasan rajoinens/ ja Aschalanin rajoinens/ ja Echronin rajoinens. Ja HERra oli Judan cansa/ nijn että hän omisti wuoret/ sillä ei hän woinut nijtä aja ulos/ cuin laxois asuit: sillä heillä olit rautaiset waunut. Ja he annoit Calebille Hebronin/ nijncuin Moses sanonut oli/ ja hän ajoi sijtä ulos ne colme Enakin poica. Mutta BenJaminin lapset/ ei ajanet Jebuserejä pois/ jotca asuit Jerusalemis/ sentähden asuit Jebuserit BenJaminin lasten tykönä Jerusalemis/ tähän päiwän asti. Menit myös Josephin lapset BethEliijn/ ja HERra oli heidän cansans. Ja Josephin huone wacoi BethElit (joca muinen cudzuttin Lus) Ja wartiat sait nähdä miehen käywän Caupungista/ ja sanoi hänelle: osota meille/ cuinga me tulemme Caupungin sisälle/ nijn me teem

DUOMAREIN KIRJA

laupiuden sinun cansas. Ja cosca hän osotti heille/ löit he Caupungin miecan terällä/ mutta sen miehen ja caiken hänen sucuns/ laskit he menemän. Nijn meni se mies Hetherein maacundaan/ ja rakensi Caupungin/ ja cudzi hänen Lus/ joca tähän päiwän asti nijn cudzutan. JA ei Manasse ajanut ulos Betseat tyttärinens/ eikä myös Thaenachi tyttärinens/ eikä Dorin asuwaisia tyttärinens/ eikä Jebleamin asuwita tyttärinens/ eikä Megiddon asuwita tyttärinens. Ja Cananerit rupeisit asuman sijnä maasa. Ja cosca Israel woimallisexi tuli/ teki hän Cananerit werollisexi/ ja ei ajanut heitä ulos. Eikä myös Ephraim ajanut ulos Cananerejä/ jotca asuit Gazaris/ mutta Cananerit asuit heidän seasans Gazaris. Eikä myös Zebulon ajanut Kithronin ja Nahalolin asuwaisia ulos: sentähden Cananerit asuit heidän keskelläns ja olit werolliset. Eikä myös Asser ajanut nijtä ulos/ jotca asuit Achos/ eikä nijtä jotca asuit Zidonis/ Ahelabis/ Ahsibis/ Helbas/ Aphikis ja Rehobis. Mutta Asseriterit asuit Cananerein seas/ jotca sijnä maasa asuit: ettei he nijtä ajanet ulos. Eikä myös Nephtali ajanut nijtä ulos/ jotca asuit BethSemes ja BethAnathis/ mutta asuit Cananerein seas/ jotca maan asuwaiset olit/ mutta ne jotca BethSemes ja BethAnathis olit/ tulit heille werollisexi. MUTta Amorrerit waadeit Danin lapsia wuorille/ eikä sallinet heitä tuleman laxoon. Ja Amorrerit rupeisit asuman wuorilla/ Herees/ Ajalonis ja Saalbimis/ nijn tuli Josephin käsi heille rascaxi/ ja he tulit werollisexi. Ja Amorrerein rajat olit/ josta käydän Acrabimijn/ sijtä wahast ja corkeudesta.

JA HERran Engeli astui Gilgalist Bochimijn/ ja sanoi: minä johdatin teidän tänne Egyptist/ ja johdatin teidän sijhen maahan/ jonga minä wannoin teidän Isillen/ ja sanoin: en minä tee minun lijttoani tyhjäxi teidän cansan ijancaickisest. Ja ei teidän pitäis ikänäns tekemän lijtto tämän maan asuwitten cansa/ ja teidän pitä maahan cukistaman heidän Altarins: mutta et te totellet minun äändäni/ mixi te sen oletta tehnet? Sanoin minä myös: en minä heitä teidän edestän aja pois/ että he olisit teille pauloixi/ ja heidän jumalans teille wercoixi. Ja cosca HERran Engeli nämät sanat puhunut oli caikille Israelin lapsille: corgotti Canssa änen ja itki. Ja cudzuit sen paican: Bochim/ ja uhraisit sijnä HERralle. COsca Josua oli Canssan tyköns päästänyt/

DUOMAREIN KIRJA

ja Israelin lapset olit mennet idzecukin perindööns/ maata omistaman. Palweli Canssa Jumalata nijncauwan cuin Josua eli/ ja wanhimmat cuin Josuan perän cauwan elit/ ja olit nähnet caickia HERran suuria töitä/ cuin hän Israelis tehnyt oli. Mutta cosca Josua Nunin poica HERran palwelia cuoli/ oli hän sadan ja kymmenen ajastaicainen. Ja he hautaisit hänen perindömaans rajoin TimnathHerexeen/ Ephraimin wuorelle/ pohjan puolelle Gaasin wuorta. Cosca myös caicki cuin siihen aican elit/ olit cocondunet heidän Isäins tygö/ tuli toinen sucucunda heidän jälkens/ jotca ei tundenet HERra/ eikä nijtä hywiä töitä cuin hän Israelille tehnyt oli. Ja Israelin lapset teit paha HERran edes/ ja palwelit Baali. Ja hyljäisit HERran heidän Isäins Jumalan/ joca heidän Egyptist johdattanut oli/ ja seuraisit wieraita jumalita/ jotca heidän ymbärilläns asuit/ cumarsit heitä ja wihoitit HERran. Sillä he enämmin ja enämmin hyljäisit HERran/ ja palwelit Baali ja Astharothi. Nijn julmistui HERran wiha Israelin päälle/ ja andoi heidän ryöwärittens käsijn/ että heidän piti heitä ryöwämän/ ja myi heitä wiholistens käsijn/ ymbäristölle. Ja ei he taitanet enämbätä seiso wiholisians wastan. Mutta cuhunga ikänäns he idzens käänsit/ oli HERran käsi heitä wastan onettomudexi/ nijncuin HERra heille sanonut ja wannonut oli/ ja he suurest waiwattin. COsca HERra herätti Duomarit/ jotca heitä ryöwäritten käsist piti wapahtaman: Nijn ei he Duomareitacan totellet: waan huorinteit wierasten jumalain cansa ja cumarsit nijtä/ ja nopiast harhailit sildä tiellä/ jota heidän Isäns olit waeldanet/ cuullaxens HERran käskyjä/ ja ei he tehnet. Cosca HERra herätti heille Duomarit/ nijn oli HERra Duomarein cansa/ ja warjeli heitä heidän wiholistens käsist/ nijncauwan cuin Duomari eli: sillä HERra armahti heidän päällens heidän huogatesans nijden tähden/ jotca heitä waiwaisit ja ahdistit. Mutta cosca Duomari cuollut oli/ poickeisit he ja turmelit sen enämmin cuin heidän Isäns/ seuraten wieraita jumaloita/ palwellen ja cumartain heitä/ ja ei he luopunet heidän teoistans/ eikä heidän niscurudestans. Sentähden julmistui HERran wiha nijn Israelin päälle/ että hän sanoi: että tämä Canssa rickoi minun lijttoni/ jonga minä taridzin heidän Isillens/ ja ei cuullut minun ändäni: Nijn en minä myös tästedes yhtäkän

DUOMAREIN KIRJA

pacanoista aja pois/ jotca Josua jätti cuoltuans. Että minä coettelin Israeli heidän cauttans. Jos he pysywät HERran tiellä/ ja waeldawat nijsä cuin heidän Isäns olwat pysynet taicka ei. JA HERra jätti nämät pacanat/ ettei hän nopiast heitä ajanut ulos/ ja ei andanut heitä Josuan käteen.

JA nämät owat ne pacanat cuin HERra jätti Israeli kiusaman/ caicki jotca ei mitän tiennet Canaan sodasta. Ainoastans että Israelin lasten sucucunda olisit oppinet sotiman/ ne cuin ei ennen sodasta mitän tiennet. Cuin owat: wijsi Philisterein Päämiestä/ ja caicki Cananerit/ Zidonierit ja Hewerit/ jotca asuit Libanonin wuorella/ BaalHermonin wuorest Hemathin asti. Ja he jäit kiusaman Israeli/ että tiettäisin jos he tottelisit HERran käskyjä/ jotca hän oli käsenyt heidän Esijsillens Mosexen cautta. COsca Israelin lapset asuit keskellä Cananerejä/ Hetherejä ja Jebuserejä: Otit he heidän tyttärens emännäxi/ ja annoit poicans heidän tyttärillens/ ja palwelit heidän jumalitans. Ja Israelin lapset teit paha HERran edes/ ja unhotit HERran heidän Jumalans ja palwelit Baali ja pyhiä medziä. Nijn julmistui HERran wiha Israelin päälle/ ja myi heidän ChusanRisathaimin Mesopotamian Cuningan käteen/ ja Israelin lapset palwelit ChusanRisathaimi cahdexan ajastaica. Ja Israelin lapset huusit HERran tygö/ ja HERra andoi heille wapahtajan/ joca heitä wapahti/ Athnielin Kenaxen pojan Calebin nuorimman weljen. Ja HERran hengi oli hänellä/ ja oli Duomari Israelis/ joca myös läxi sotaan. Ja HERra andoi tulla ChusanRisathaimin Syrian Cuningan hänen käsijns/ että hänen kätens tuli woimallisexi ChusanRisathaimin päälle. Silloin maa lepäis neljäkymmendä ajastaica/ ja Athniel Kenan poica cuoli. MUTta Israelin lapset teit wielä paha HERran edes. Nijn wahwisti HERra Eglonin Moabiterein Cuningan Israeli wastan/ että he paha teit HERran edes. Ja cocois tygöns Ammonin lapset/ ja Amalechiterit/ ja hän meni ja löi Israelin ja omisti palmuCaupungin. Ja Israelin lapset palwelit Egloni Moabiterein Cuningast cahdexantoistakymmendä ajastaica. NIin huusit Israelin lapset HERran tygö/ ja HERra herätti heille wapahtajan/ Ehudin Geran pojan/ Jeminin pojan/ joca oli curittu. Ja cosca Israelin lapset lähetit lahjoja Eglonille Maobiterein Cuningalle hänen cansans. Teki Ehud caxiteräisen miecan hänellens/

DUOMAREIN KIRJA

kynärätä pitkän/ ja sidoi waattens ala/ oikian reitens päälle. Ja candoi lahjoi Eglonille Moabiterein Cuningalle/ ja Eglon oli sangen lihawa mies. Cosca hän oli lahjat andanut pois häneldäns/ päästi hän Canssan jotca olit lahjoja candanet. Ja palais nijstä epäjumalist Gilgalis/ ja sanoi Cuningalle: minulla on/ Cuningas/ jotakin salaist sinulle sanomist: nijn hän sanoi: wait/ ja caicki menit ulos/ jotca hänen ymbärilläns seisoit: Ja Ehud tuli hänen tygöns/ ja hän istui suwisalis yxinäns. Ja Ehud sanoi: minulla on Jumalan sana sinun tygös/ nijn nousi hän istuimeldans. Mutta Ehud ojensi wasemman kätens/ ja otti miecan oikialda reideldäns/ ja pisti hänen wadzaans: Nijn että warsi meni sisälle terän cansa/ ja lihawus peitti warren (sillä ei hän wetänyt miecka hänen wadzastans) että rapa wuoti hänest. Mutta Ehud läxi owest ja sulki jälkens/ ja lukidzi sen. COsca hän tullut oli ulos/ tulit Cuningan palweliat/ ja cosca he näit suwisalin owen suljetuxi/ sanoit he: taita olla/ että hän peittä jalcojans suwisalin Camaris. Että he nijn cauwan odotit/ häpeisit he: sillä ei heille kengän Salin owe awainnut/ nijn otit he awaimen ja awaisit/ cadzo/ nijn heidän Herrans macais cuolluna maasa. Mutta Ehud pakeni heidän wijpyisäns/ ja meni ohidze epäjumalita/ ja pääsi Seirathin asti. Ja cosca hän tuli omillens/ puhalsi hän Basunaan Ephraimin wuorella. Ja Israelin lapset menit hänen cansans wuorelda/ ja hän heidän edelläns. Ja hän sanoi heille: seuratcat minua: sillä HERra on andanut teidän wihamiehen/ Moabiterit teidän käsijn. Ja he seuraisit händä/ ja voitit Jordanin luotuspaican/ joca on Moabin päin/ ja ei sallinet yhdengän mennä ylidzen. Ja tapoit Moabiterit sillä ajalla lähes kymmenen tuhatta miestä/ caicki parhat ja wahwimmat sotamiehet/ nijn ettei yhtäkän heistä pääsnyt. Ja nijn tulit Moabiterit painetuxi sillä ajalla Israelin lasten kätten ala/ ja maa lepäis cahdexankymmendä ajastaica. HÄnen jälkens tuli Samgar Anathin poica/ hän löi cuusi sata Philisteriä carjan carexella/ ja wapahti myös Israelin. JA Israelin lapset wielä teit paha HERran edes/ cosca Ehud cuollut oli. Ja HERra myi heidän Jabinin/ Cananerein Cuningan käteen/ joca hallidzi Hazoris (ja hänen sotans päämies oli Sissera) ja hän asui pacanain Harosethis. Ja Israelin lapset huusit HERran tygö. Sillä hänellä oli yhdexän

DUOMAREIN KIRJA

sata rautawaunua/ ja waiwais tylyst Israelin lapsia caxikymmendä ajastaica. Silloin Debora Prophetissa/ Lapidothin emändä/ oli Duomarina Israelis. Ja hän asui Deboran palmupuun alla/ Raman ja BethElin wälillä/ Ephraimin wuorella/ ja Israelin lapset tulit sinne hänen tygöns/ oikeuden eteen. Hän lähetti ja cudzui Barakin Abinoamin pojan Nephtalin Kedexest/ ja käski sanoa hänelle: Eikö HERra Israelin Jumala ole sinulle käskenyt: mene Thaborin wuorelle/ ja ota kymmenen tuhatta miestä sinun cansas/ Nephtalin ja Sebulonin lapsist: Sillä minä wedän sinun tygös Sisseran Jabin sodan päämiehän/ Kisonin wirran tykönä/ waunuinens ja sotajouckoinens/ ja minä annan hänen sinun käsijs. Nijn Barac sanoi hänelle: jos sinä menet minun cansani/ nijn minäkin menen/ mutta jollet sinä mene/ nijn en minäkän mene. Hän wastais: minä kyllä menen sinun cansas/ mutta et sinä cunniata tällä tiellä woita/ jotas menet: sillä HERra anda Sisseran waimon käsijn. Nijn Debora nousi ja meni Barakin cansa Kedexeen. Nijn cudzui Barac Kedexeen Sebulonin ja Nephtalin/ ja rupeis jalcaisin matcustaman kymmenen tuhannen miehen cansa/ ja Debora meni hänen cansans. Mutta Heber Keniteri oli erinnyt Hobabin Keniterin/ Mosexen apen/ lasten seast/ ja pannut majans Zaanaimin tammen tygö/ joca on Kedexen tykönä. JA Sisseralle ilmoitettin että Barac Abinoamin poica oli mennyt Taborin wuorelle. Ja hän cocois caicki hänen waununs yhteen/ yhdexän sata rautaista waunua/ ja caicki se joucko cuin hänen cansans oli/ pacanain Harosethist Kisonin wirran tygö. Mutta Debora sanoi Barakille: nouse/ tämä on se päiwä/ jona HERRA on andanut Sisseran sinun käsijs/ eikö HERRA mennyt sinun edelläs? Nijn Barac meni Thaborin wuorelda alas/ ja kymmenen tuhatta miestä hänen peräsäns. Ja HERra cauhisti Sisseran caickein hänen waunuins ja sotajouckons cansa/ Barakin miecan edes/ nijn että Sissera hyppäis waunuistans ja pääsi jalcapacoon. Mutta Barac ajoi waunuja ja sotajoucko taca/ pacanain Harosethin asti/ ja caicki Sisseran joucko caatui miecan terän edes/ nijn ettei yxikän jäänyt. MUTta Sissera pakeni jalcaisin Jaelin majaan/ joca oli Heberin sen Keniterin emändä: sillä Cuningas Jabin Hazorist/ ja Heberin sen Keniterin huonet/ olit toinen toisens cansa rauhas. Silloin Jael

DUOMAREIN KIRJA

käwi Sisserat wastan/ ja sanoi hänelle: poicke minun Herran/ poicke minun tygöni ja älä pelkä/ ja hän poickeis hänen majaans hänen tygöns/ ja hän peitti hänen waattella. Ja hän sanoi hänelle: annas minun wäähä wettä juodaxeni/ sillä minä janon/ ja hän awais riescaleilin ja annoi hänen juoda ja peitti jällens. Ja Sissera sanoi hänelle: mene majan owelle/ ja jos jocu tule ja kysy: ongo täällä ketäkän? nijn sano/ ei. Ja Jael Heberin waimo otti naulan majast/ ja wasaran käteens/ ja meni hiljaxens hänen tygöns/ ja löi naulan läpidze hänen corwans juuren/ nijn että se meni maahan kijnni (sillä hän macais rascast ja oli woimatoim) ja hän cuoli. Ja cadzo/ Barac ajoi Sisserat taca/ ja Jael käwi händä wastan/ ja sanoi hänelle: tule tänne/ minä osotan sinulle miehen/ jotas edzit/ ja cosca hän tuli hänen tygöns/ macais Sissera cuolluna/ ja naula kijnni hänen corwans juures. Näin cukisti Jumala Jabinin Cananerein Cuningan Israelin lasten eteen. Ja Israelin lasten kädet jouduit ja wahwistuit Jabini Cananerein Cuningast wastan/ siihenasti että he hänen peräti häwitit.

Nijn weisais Debora ja Barac Abinoamin poica sinä päiwänä/ sanoden: KIittäkät HERra/ että Israel on wapahdettu jällens/ ja että Canssalla oli hywä mieli siihen. Cuulcat te Cuningat/ ja ottacat waari te päämiehet: Minä weisan HERralle/ ja HERralle Israelin Jumalalle minä weisan. HERra cosca sinä läxit Seirist/ ja matcustit Edomin kedolla: silloin maa wapisi/ taiwat tiucuit/ ja pilwet pizaroidzit wettä. Wuoret vuosit HERran edes/ Sinai HERran Israelin Jumalan edes. SAMgarin Anathin pojan/ ja Jaelin aicana tiet catoisit/ ja ne cuin cohdastans käymän piti/ käwit wääriä polcuja. Puuttui/ taloinpojat puuttuit Israelist/ siihenasti cuin minä DEbora tulin/ siihenasti cuin minä tulin Äitixi Israelijn. Jumala on walinnut jotakin vtta/ silloin oli sota portis/ ei siellä nähty kilpe eli keihäst/ neljän tuhannen seas Israelis. Minun sydämelläni on ilo Israelin waldamiehist/ jotca owat hywän tahtoiset Canssan seas: kijttäkät HERra. Te jotca ajatte caunisten Asein päällä/ te jotca istutte oikeudes/ te jotca käyttte teitä myöden/ puhucat näistä. Cusa ambujat huusit wedencandaitten seas/ siellä julistettacan HERran wanhurscautta/ ja hänen taloinpoicains wanhurscautta Israelis/ silloin meni HERran Canssa porttein

DUOMAREIN KIRJA

tygö. Herä/ herä Debora/ herä/ herä ja weisa wirsiä/ walmista idzes Barac/ fangixi ota sinun fangitzias sinä AhiNoamin poica. Silloin rupeis se jäänyt wallidzeman woimallista Canssa/ ja HERra on hallinnut wäkewitä minun cauttani. Ephraimist oli heidän juurens Amalechi wastan/ ja sinun jälkes BenJamin sinun Canssoisas. Machirist owat tullet hallidziat/ ja Sebulonist kirjoittajat. Isascharin päämiehet olit myös Deboran cansa/ ja Isaschar oli nijncuin Barac laxois/ lähetetty jalcawäkinens. Ruben piti paljo idzestäns/ ja eroitti hänens meistä. Mixis istuit cahden lammashuonen wälillä/ cuullaxes laumain määkynät? ja pidit idzestäs paljo/ ja eritit sinus meistä? Gilead jäi toiselle puolen Jordanin/ ja mixi Dan asui hahtein seas? Asser istui meren satamis/ ja asui langenneis kylisäns. Mutta Sebulonin Canssa annoit idzens aldixi cuolemaan/ Nephtali myös kedon corkeudella. CUningat tulit ja sodeit/ silloin sodeit Cananerein Cuningat Thaanachis Megiddon weden tykönä/ mutta ei heillä ollut yhtän woitto siellä. Taiwast sodittin heitä wastan/ tähdet juoxusans sodeit Sisserat wastan. Kisonin wirta kieritti heitä/ Kedumin wirta/ Kisonin wirta/ talla minun sielun wäkewitä. Silloin wärisit hewoisten cawiat/ heidän wäkewitten radzasmiestens wapistuxest. Kirotca Meroxen Caupungita/ sanoi HERran Engeli/ kiroten kirotca hänen asuwaisians ettei he tullet HERran awuxi/ Sangerein tygö. SIunattu olcon Jael waimoin seas/ Heberin sen Keniterin emändä/ siunattu olcon hän majoisans waimoin seas. Cosca hän wettä anoi/ nijn hän riesca andoi/ ja cannoi woita callijs maljas. Hän otti naulan käteens/ ja sepän wasaran oikiaan käteens. Ja löi Sisseran pään läpidze/ musersi ja läwisti hänen corwains juureen. Hänen jalcains juureen cumarsi hän hänens maahan/ ja pani maata/ hän cumarsi idzens ja langeis hänen jalcains juureen/ ja nijncuin hän cumarsi idzens/ nijn macais hän myös hucutettuna. Sisseran äiti cadzoi ackunast/ ja itki häkist/ mixi wijpywät hänen waununs tulemast? mixi owat hänen waununs pyörät nijn jäänet jälken? Ne wijsaimmat hänen ylimmäisist waimoistans wastaisit/ ettei hän lacainnut walittamast/ näillä sanoilla: Eikö he löydä ja jaa saalist/ jocaidzelle miehelle pijcan taicka caxi/ Ja Sisseralle kirjawita ja ommeltuita waatteita/ neulalla ommeltuita waatteita/ kirjawita molemmin puolin/ caulan

DUOMAREIN KIRJA

ympärins/ saalixi. Caicki sinun wiholises nijn huckucon HERra/ mutta ne cuin sinua racastawat/ olcon nijncuin ylöskäypä Auringo hänen woimasans. Ja maa oli lewos neljäkymmendä ajastaica.

JA cosca Israelin lapset taas teit paha HERran edes/ andoi HERra heidän Midianiterein käteen seidzemexi ajastajaxi. Cosca Midianiterein käsi oli ylö angara Israelille/ teit Israelin lapset heillens hautoja wuorille/ luolia ja linnoja. Ja cosca Israel jotakin kylwi/ tulit Midianiterit ja Amalechiterit/ ja ne itäiseldä maalda heidän päällens. Ja asetit leirins heitä wastan/ ja turmelit caiken maan caswon Gasarin asti/ ja ei yhtäkän elatust Israelille jättänet/ eikä lambaist/ härjist eli Aseista. Sillä he tulit laumoinens ja majoinens/ nijncuin suuri medzäsirckain paljous/ että sekä he ja heidän Camelins olit lukemattomat/ ja tulit häwittämän maata. Nijn Israel peräti köyhtyi Midianiterein tähden. Silloin huusit Israelin lapset HERran tygö. Cosca Israelin lapset huusit HERran tygö Midianiterein tähden. Lähetti HERra Prophetan heidän tygöns/ joca sanoi heille: näin sano HERra Israelin Jumala: minä johdatin teidän Egyptist/ ja talutin teidän orjuden huonest. Ja pelastin teidän Egyptiläistän kädest/ ja caickein kädest jotca teitä waiwaisit/ jotca minä ajoin teidän edestän ulos/ ja annoin teille heidän maans. Ja minä sanoin teille: Minä olen HERra teidän Jumalan/ älkät peljätkö Amorrerein jumalita/ joiden maasa te asutte/ ja etten te totellet minun äändäni. JA HERran Engeli tuli ja istui tammen alla Ophras/ joca Joaxen Esriterein Isän oma oli/ ja hänen poicans Gideon tappoi nisuja wijnacuurnan tykönä/ että hän pakenis Moabiterein edest. Silloin ilmandui HERran Engeli hänelle/ ja sanoi: HERra olcon sinun cansas/ sinä wäkewä sotamies. Gideon sanoi hänelle: minun Herran/ ongo HERra meidän cansam/ mixi meidän sijs caicki nämät tapahtunet owat? Cusa owat caicki hänen ihmens cuin meidän Isäm ilmoitit meille/ ja sanoit: eikö HERra meitä johdattanut Egyptist? Mutta nyt on HERra meidän hyljännyt ja andanut Midianiterein käsijn. Silloin käänsi HERra idzens hänen tygöns/ ja sanoi: mene täsä wäkewydesäs/ sinä wapahdat Israelin Midianiterein kädest/ cadzos/ minä olen sinun lähettänyt. Hän sanoi hänelle: minun HERran/ millä minä wapadan Israelin? cadzo/

DUOMAREIN KIRJA

minun sucun on caickein köyhin Manasses/ ja minä olen caickein pienin minun Isäni huones. HERra sanoi hänelle: minä olen sinun cansas/ ja sinä lyöt Midianiterit/ nijncuin yhden ainoan miehen. Mutta hän sanoi hänelle: jos minä olen löytänyt armon sinun tykönäs/ nijn anna minulle mercki/ että sinä se olet joca minun cansani puhut. Älä cummingan täädä lähde/ sijhenasti cuin minä tulen sinun tygös/ ja kannan minun ruocauhrini ja panen sinun etees. Hän sanoi: minä olen sijhenasti cuins tulet. Gideon tuli ja teurasti wohlan/ ja otti Ephan happamattomia jauhoja/ ja pani lihan corijn/ ja liemen pataan/ ja wei hänen tygöns tammen ala/ ja meni edes. Silloin HERran Engeli sanoi hänelle: ota liha ja se happamatoin leipä/ ja pane tämän kiwen päälle/ ja caada liemi ulos. Ja hän teki nijn. Ja HERran Engeli ojensi sawans pään/ joca oli hänen kädesäns/ ja satutti lihaan ja happamattomaan leipään/ ja tuli tuli kiwest/ ja culutti lihan ja sen happamattoman leiwän. Ja HERran Engeli catois hänen silmäins edest. Cosca Gideon näki sen olewan HERran Engelin/ sanoi hän: HERra HERra/ olengo minä nijn nähnyt HERran Engelin caswosta caswoon. Mutta HERra sanoi hänelle: rauha olcon sinulle/ älä pelkä/ et sinä cuole. Silloin rakensi Gideon HERralle Altarin sijnä/ jonga hän cudzui rauhan HERraxi. Se on wielä tänäpänä Ophras joca oli Esriterein Isä. JA sinä yönä sanoi HERRa hänelle: ota calpei Isäs härjistä/ ja toinen calpei joca on seidzemennellä wuodella/ ja cukista Baalin Altari/ joca on sinun Isälläs/ ja häwitä medzistö/ joca sijnä tykönä on. Ja rakenna HERralle sinun Jumalalles Altari tälle corkialle wuorelle/ ja walmista se/ ja ota toinen calpeista/ ja uhra polttouhri/ medzistön puilla cuins hackat. Silloin otti Gideon kymmenen miestä hänen palwelioistans/ ja teki nijncuin HERra sanonut oli. Mutta hän pelkäis ei sawans sitä päiwällä tehdä Isäns huonen ja Caupungin asuwaisten tähden/ ja teki yöllä. Cosca Caupungin Canssa amulla nousit/ cadzo/ Baalin Altari oli cukistettu/ ja medzistö hacattu/ ja toinen calpei pandu polttouhrixi Altarille/ joca siihen rakettu oli. Ja he sanoit toinen toisellens: cuca sen on tehnyt? cosca he wisust tutkistelit ja kyselit cuca sen tehnyt oli/ sanottin: Gideon Joaxen poica sen teki. Nijn Caupungin asuwaitet puhuit Joaxelle/ sanoden:

DUOMAREIN KIRJA

anna poicas Gideon tulla tänne/ hänen pitä cuoleman: sillä '68än on Baalin Altarin cukistanut/ ja medzistön hacannut/ joca sijnä tykönä oli. Nijn Joas sanoi caikille jotca seisoit hänen ymbärilläns: rijtelettekö te Baalin tähden? autatteco te händä? joca rijtele hänen tähtens/ hänen pitä cuoleman tällä amulla. Jos hän on jumala/ nijn costacon idze/ että hänen Altarins on cukistettu. Ja sijtä päiwästä cudzuttin Gideon Jerub Baal/ ja sanoi: Baal costacon idze/ että hänen Altarins cukistettu on. COsca caicki Midianiterit ja Amalechiterit/ ja ne itäiseldä maalda cocoisit idzens/ ja menit ja sioitit heidäns Jesreelin laxoon/ Nijn HERran hengi täytti Gideonin/ ja hän puhalsi Basunaan/ ja cudzui Abieseri seuraman idzens. Ja hän lähetti sanan coco Manasselle/ ja cudzui myös heitä seuraman händäns. Hän lähetti myös sanan Asserille/ Sebulonille ja Nephtalille/ ja hekin tulit heitä wastan. JA Gideon sanoi Jumalalle: jos sinä wapahdat Israelin minun cauttani/ nijncuins sanonut olet: Nijn minä panen willaisen nahan pihalle/ jos sinne tule caste ainoastans nahan päälle/ ja caicki muu maa on cuiwa/ nijn minä ymmärrän että minun cauttani Israelin wapahdat/ nijncuins sanonut olet. Ja se tapahdui nijn. Cosca hän toisna päiwänä warhain nousi/ pusersi hän casten nahast/ ja täytti maljan wedestä. Ja Gideon sanoi Jumalalle: älkön sinun wihas syttykö minua wastan/ jos minä wielä kerran puhun: minä kiusan wielä kerran sitä nahalla/ anna ainoastans nahan cuiwan olla/ ja caikella muulla maalla casten. Jumala teki myös nijn sinä yönä/ että nahca ainoastans jäi cuiwaxi/ ja caste tuli caikelle muulle maalle.

Silloin nousi Jerub Baal (se on Gideon) warhain amulla/ ja caicki wäki cuin hänen cansans oli/ ja sioitit heidäns Harodin lähten tygö/ nijn että Midianiterein leiri oli pohjan päin/ wartian cuckulan tacana/ laxos. Ja HErra sanoi Gideonille: ylönpaljo on wäke sinun cansas. Jos minä andaisin Midianin heidän käsijns/ kerscais Israel idzens minua wastan/ ja sanois: minun käteni wapahti minua. Nijn anna sijs huuta Canssan corwis/ ja sanoa: joca pelcuri ja hämmästynyt on/ palaitcan ja nopiast riendäkän idzens Gileadin wuorelda. Silloin palais Canssa tacaperin caxicolmattakymmendä tuhatta/ ettei enä kymmenen tuhatta jäänyt. JA HERRa sanoi Gideonille: tätä Canssa on wielä

DUOMAREIN KIRJA

paljo/ wie heitä cansas weden tygö/ siellä minä coettelen heitä sinulle. Ja josta minä sanon: tämä mene sinun cansas/ hän myös mene sinun cansas: Ja josta minä taas sanon: ettei hän mene sinun cansas/ ei hänen pidä menemän. Ja hän wei Canssan weden tygö. Ja HERra sanoi Gideonille: joca wettä lacki kielelläns nijncuin coira/ aseta händä erinäns seisoman/ nijn myös caicki/ jotca heitäns polwillens cumartawat juodesans. Silloin oli nijtä/ jotca lakeit kädestäns suuhuns/ colme sata miestä/ caicki muu Canssa olit cumartanet polwillens juoman wettä. Ja HERra sanoi Gideonille: colmen sadan miehen cautta/ jotka lakeit/ wapahdan minä teitä/ ja annan Midianiterit sinun käsijns/ mutta caicki muu Canssa mengän cukin siallens. JA he otit ewän myötäns Canssalle ja Basunans. Mutta muut Israelitit annoi hän mennä idzecungin majaans/ hän wahwisti idzens ainoastans colmella sadalla miehellä. Ja Midianiterein leiri oli hänen edesäns laxos. Ja HERra sanoi sinä yönä hänelle: nouse ja mene leirijn: sillä minä olen andanut heidän sinun käsijns. jos sinä pelkät mennä sinne/ nijn anna sinun palwelias Puran menä sinun cansas leirijn/ Ettäs cuulisit mitä he puhuwat/ sijtte sinä menet woimasa leirijn. Nijn Gideon meni palwelians Puran cansa leirijn/ sille paicalle cusa wartiat olit. Mutta Midianiterit ja Amalechiterit/ ja caicki ne itäiseldä maalda/ macaisit laxos nijncuin medzäsirckain paljous/ ja heidän Camelins olit lukemattomat/ nijncuin sanda meren reunas paljouden tähden. Cosca Gideon tuli/ cadzo/ nijn jutteli yxi toisellens unen/ ja sanoi: cadzo/ minä näin unda/ ja olin näkewänäns ohraisen porocacun kierittäwän idzens Midianiterein leirijn/ tulewan majaan ja lyöwän sen päälle/ heittäwän maahan ja cukistawan ylösalaisin/ nijn että maja maasa oli. Jolle se toinen wastais/ ja sanoi: ei se ole muuta/ cuin Gideonin Joaxen pojan sen Israelitan miecka/ Jumala on andanut Midianiterit hänen käsijns/ caiken heidän sotajouckons cansa. COsca Gideon cuuli juteldawan sencaltaisia unia/ ja sen selityxiä/ rucoili hän ja palais Israelin leirijn/ ja sanoi: walmistacat idzen: sillä HERra on andanut Midianiterein sotajoucon teidän käsijn. Ja hän jacoi ne colme sata miestä colmeen jouckoon/ ja andoi jocaidzelle heille Basunan käteen ja tyhjät sawiastiat/ ja lamput sisällä. Ja sanoi heille: cadzocat minua/

DUOMAREIN KIRJA

ja tehkätte nijn. Cadzo/ cosca minä tulen leirin tygö/ nijncuin minä teen/ nijn myös te tehkät. Sillä minä puhallan Basunaan/ ja caicki cuin minun cansani owat/ nijn myös teidän pitä puhaldaman Basunaan caiken leirin ymbärins/ ja teidän pitä sanoman: täsä HERra ja Gideon. Silloin tuli Gideon ja sata miestä cuin hänen cansans olit/ ensimmäisten wartiain tygö/ jotca siellä asetetut olit/ ja herätti wartiat/ ja puhalsit Basunijn/ ja ricoit sawiastiat/ cuin olit heidän käsisäns. Ja puhalsit caicki colme joucko Basunaan/ ja ricoit sawiastiat/ mutta lamput he temmaisit wasembaan käteens/ ja Basunat oikiaan käteens/ joihin he puhalsit ja huusit: täsä HERran ja Gideonin miecka. Ja jocainen seiso siallans leirin ymbärillä. Silloin rupeis caicki leiri juoxeman/ huutaman ja pakeneman. Ja cosca ne colme sata miestä puhalsit Basunijn/ sowitti HERran nijn/ että yhden miecka käändyi toista wastan caikes sijnä sotajoucos/ ja sotawäki pakenit Bethsittahn Zeredathan/ Abel Meholan rajan wiereen Tabathin tygö. Ja Israelin miehet cocounsit Nephtalist/ Asserist ja Manassest/ huusit ja ajoit Midianitereit taca. Ja Gideon lähetti sanansaattajat caikelle Ephraimin wuorelle/ sanoden: tulcat Midianitereitä wastan/ ja ennättäkät heildä wedet/ BethBaran ja Jordanin asti. Silloin huusit caicki Ephraimin miehet/ ja omistit wedet BethBaran ja Jordanin asti. Ja he otit caxi Midianiterein päämiestä kijnni/ Orebin ja Zebin/ ja tapoit Orebin Orebin calliolla/ ja Zebin he tapoit Zebin wijnacuurnas/ ja ajoit Midianitereitä taca. Mutta Orebin ja Zebin pään cannoit he Gideonille Jordanin ylidze. JA Ephraimin miehet sanoi hänelle: mixis tämän meille teit/ ettes cudzunut meitä/ cosca sinä menit sotiman Midianitereitä wastan? ja he rijtelit cowin hänen cansans. Nijn hän wastais heille: mitä minä olen tehnyt cuin teidän työnne werraxi wedetäisin? eikö Ephraimin wijnapuun oxa parembi ole/ cuin AbiEzerin coco wijnamarjan läjä? Jumala andoi Midianiterein päämiehet Orebin ja Zebin teidän käsijn/ cuinga olisin minä taitanut nijn tehdä cuin te teitte? Ja cosca hän sen sanoi/ asetui heidän wihans. COSca Gideon tuli Jordanin tygö/ meni hän sen ylidze/ nijden colmen sadan miehen cansa/ cuin hänen cansans olit/ ja olit wäsynet ja ajoit taca. Jä hän sanoi Suchotin asuwaisille: andacat tämän wäen cuin minun cansani on wäähä leipä/ sillä he

DUOMAREIN KIRJA

owat wäsynet/ että minä saisin aja Midianiterein Cuningaita Sebaht ja Zalmunat taca. Mutta Suchotin päämiehet sanoit: ongo Zebahn ja Salmunan kämmen juuri jo sinun kädesäs/ että meidän pitä sinun sotawäkes leipä andaman? Gideon sanoi: cosca HERra minun käsijn anda Sebahn ja Zalmunan/ nijn minä muserran teidän lihan orjantappuroilla ja ohdackeilla corwesta. Ja hän meni sieldä Pnuelijn/ ja puhui heille myös nijn. Ja Pnuelin Canssa wastais händä nijncuin Suchotingin miehet. Nijn sanoi hän Pnuelin Canssalle: cosca minä rauhas palajan/ cukistan minä tämän tornin. MUTta Sebah ja Zalmuna olit Karcoris/ ja heidän sotajouckons heidän cansans/ wijsitoistakymmendä tuhatta/ jotca jäit coco sotawäen joucosta idäiseldä maalda: sillä sata ja caxikymmendä tuhatta miecan wetäwät miestä oli siellä langennut. Ja Gideon meni sitä tietä myöden cuin majois asutan idäisellä puolen Nobathia ja Jagbehata/ ja löi sen leirin: sillä he olit suruttomat. Ja Sebah ja Zalmuna pakenit/ mutta hän ajoi heitä taca/ ja sai ne caxi Midianiterein Cuningast Sebahn ja Zalmunan kijnni/ ja peljätti caiken heidän sotawäkens. COsca Gideon Joaxen poica palais sodast/ ennencuin Auringo nousi/ sai hän yhden palwelian kijnni/ joca oli Suchotist/ ja kysyi hänelle: joca kirjoitti caicki Suchotin päämiehet ja wanhimmat/ seidzemen cahdexattakymmendä miestä. Ja hän tuli Suchotijn Canssan tygö/ ja sanoi: cadzo/ täsä on Sebah ja Zalmuna/ joilla te pilkaisitte minua/ sanoden: ongo Sebahn ja Zalmunan kädet jo juuri sinun kädesäs/ että meidän pitäis sentähden sinun sotawäkes/ joca wäsynyt on/ leipä andaman? Ja hän otti ne Caupungin wanhimmat/ ja orjantappuroita ja ohdackeita corwest/ ja andoi Suchotin miehet piestä. Ja cukisti Pnuelin tornin/ ja tappoi caiken Caupungin Canssan. Ja hän sanoi Sebahlle ja Zalmunalle: mingämuotoiset miehet ne olit cuin te tapoitte Thaboris? he sanoit ne olit sinun muotoises ja caunit cuin Cuningan pojat. Ja hän sanoi: ne olit minun weljeni/ minun äitini pojat/ nijn totta cuin HERra elä/ jos te olisit andanet heidän elä/ nijn en tappais minä teitä. Ja hän sanoi Jetherille hänen esicoisellens: nouse ja tapa heitä/ mutta nuorucainen ei wetänyt mieckans/ sillä hän pelkäis että hän oli wielä nuorucainen. Mutta Sebah ja Zalmuna sanoit: nouse sinä meitä lyömän: sillä

DUOMAREIN KIRJA

nijn cuin mies on/ nijn on myös hänen woimans. Nijn Gideon nousi/ ja tappoi sebah ja Zalmunan/ ja otti nastat cuin heidän Cameleins caulas olit. Silloin sanoit monicahdat Israelist Gideonille: ole meidän Herram/ sinä ja sinun poicas/ ja sinun pojas poica: sillä sinä wapadit meidän Midianiterein käsist. Mutta Gideon sanoi heille: en minä ole teidän Herran/ eikä minun poican pidä oleman teidän Herran/ mutta HERra olcon teidän HERran. JA Gideon sanoi heille: yhtä minä anon teildä/ jocainen andacan minulle corwarengat jotca he ryöwännet owat: sillä he olit Ismaelitit/ ja heillä olit cullaiset corwarengat. Ja he sanoit: me annamme sinulle. Ja lewitet waatten/ jonga päälle idzecukin heitti ne corwarengat cuin he ryöwännet olit. Ja ne cullaiset corwarengat/ joita hän anonut oli/ painoit tuhannen ja seidzemensata Sicli cilda/ ilman nastoita/ käädyitä ja purpura waatteita/ joita Midianiterein Cuningat cannoit/ ja ilman heidän Cameleins cullaisita caulan siteitä. Ja Gideon teki nijstä pääliswaatten/ ja pani sen omaan Caupungijns Ophraan/ ja coco Israel teki huorin sen cansa/ ja se tuli Gideonille ja hänen huonellens pahennuxexi. Ja nijn Midianiterit alettin Israelin lapsilda/ ja ei enämbätä nostanet päätäns/ ja maa oli lewos neljäkymmendä ajastaica/ nijncauwan cuin Gideon eli. JA JerubBaal Joaxen poica meni ja asui omas huonesans. Ja Gideonilla oli seidzemenkymmendä poica/ jotca hänen cupeistans tullet olit: sillä hänellä oli monda emändätä. Ja hänen jalcawaimons joca hänellä Sichemis oli/ synnytti myös hänelle yhden pojan/ jonga hän cudzui AbiMelech. Ja Gideon Joaxen poica cuoli hywällä ijällä/ ja haudattin Isäns Joaxen hautaan Ophras/ joca Esriterein Isän oma oli. COsca Gideon cuollut oli/ käänsi Israelin Canssa idzens huorintekemän Baalin jälken/ ja teit BaalBerithin idzellens jumalaxi. Ja Israelin lapset ei enämbätä muistanet HERra heidän Jumalatans/ joca heidän wapahti caikilda heidän wiholisildans ymbäristöldä. Ja ei he tehnet yhtän laupiutta JerubBaalin Gideonin huonelle/ caikest hywäst cuin hän Israelin teki.

MUTTA AbiMelech JerubBaalin poica/ meni Sichemijn hänen Äitins weljein tygö/ puhui heille ja coco Äitins Isän huonen sucucunnalle/ ja sanoi: Puhucat caickein miesten corwis Sichemist: mikä teille on parempi että

DUOMAREIN KIRJA

seidzemenkymmendä miestä caicki JerubBaalin pojat hallidzewat teitä/ eli yxi mies hallidze teitä? Ja muistacat että minä olen teidän luun ja lihan. Nijn puhuit hänen äitins weljet caicki nämät sanat hänest/ caickein Sichemin miesten corwis/ ja heidän sydämens käättin AbiMelechin jälkeen/ ja sanoit: hän on meidän weljem. Ja he annoit hänelle seidzemenkymmendä hoiapeningitä BaalBerithin huonest/ joilla AbiMelech palckais hänellens waldojamia ja joutilaita miehiä/ jotca händä seuraisit. Ja hän tuli Isäns huoneseen Ophraan/ ja murhais seidzemenkymmendä weljiäns JerubBaalin poica/ yhden kiwen päällä. Mutta Jotham nuorin JerubBaaln pojista jäi: sillä hän kätkettin. JA caicki miehet Sichemist ja coco Millon huone cocounsit/ ja he menit ja asetit AbiMelechin Cuningaxi sen corkian tammen tykönä cuin Sichemis on. COsca tämä sanottin Jothamille: meni hän pois ja seisoi Grisimin wuoren cuckoldalla/ corgotti änen ja sanoi: cuulcat minua te Sichemin miehet/ että Jumala myös cuulis teitä: Puut menit woiteleman heillens Cuningast ja sanoit öljypuulle: ole meidän Cuningam. Mutta öljypuu wastais heille: pitäkö minun luopuman lihawudestani/ jota sekä jumalat ja myös ihmiset minus ylistäwät/ menemän ja corgottaman idzeni puiden ylidze? Nijn sanoit puut ficunapuulle: tule sinä ja ole meidän Cuningam. Mutta ficunapuu sanoi: pitäkö minun luopuman makeudestani ja parhast hedelmästäni/ menemän ja corgottaman idzeni puiden ylidze? Nijn sanoit puut wijnapuulle: tule sinä ja ole meidän Cuningam. Mutta wijnapuu sanoi: pitäkö minun luopuman märkydestäni/ joca sekä jumalat että ihmiset ilahutta/ menemän ja corgottaman idzeni puiden ylidze? Nijn sanoit caicki puut orjantappuralle: tule sinä ja ole meidän Cuningam. Ja orjantappura sanoi puille: ongo se tosi että te tahdotte minua woidella teillen Cuningaxi? njn tulcat ja lewätkät minun warjoni alla. Mutta jos et te tahdo/ njn lähtekän tuli orjantappura pensast/ ja polttacon Cedrinpuut Libanonis. Olettaco te sijs nyt oikein ja toimellisest tehnet/ cosca te AbiMelechin Cuningaxi teitte/ ja olettaco te oikein tehnet JerubBaali ja hänen huonettans wastan/ Ja oletta njn tehnet händä wastan cuin hän ansaidzikin teildä/ Että minun Isän on teidän edestän sotinut ja hengens andanut aldixi/

DUOMAREIN KIRJA

wapahtaxens teitä Midianiterein kädest. Ja te oletta nosnet minun Isäni huonetta wastan/ ja oletta tappanet hänen poicans/ seidzemenkymmendä miestä yhden kiwen päällä/ ja teitte teillen AbiMelechin Cuningaxi/ joca oli hänen pijcans poica/ Sichemin miesten ylidze/ että hän teidän weljen on. Olettaco te oikein ja toimellisest tehnet JerubBaalia ja hänen huonettans wastan tänäpäinä/ nijn iloitcat AbiMelechist/ ja hän iloitcan teistä. Mutta jollei/ nijn lähtekön tuli AbiMelechist/ ja polttacon Sichemin miehet ja Millon huonen/ lähtekön myös tuli Sichemin miehist ja Millon huonest/ ja polttacon AbiMelechin. Ja Jotham pakeni ja wältti/ ja meni Beraan/ ja asui siellä weljens AbiMelechin tähden. Cosca AbiMelech jo colme vuotta oli hallinnut Israeli: Lähetti Jumala pahan tahdon AbiMelechin ja Sichemin miesten wälille/ sillä Sichemin miehet asetit idzens AbiMelechiä wastan. Ja heitit hänen silmillens sitä wääryttä cuin hän teki seidzemalekymmenelle JerubBaalin pojalle/ ja panit heidän werens AbiMelechin heidän weljens päälle/ joca heidän oli murhannut/ ja Sichemin miesten päälle/ jotca hänen kättäns olit wahwistanet weljejäns murhaman. Ja Sichemin miehet panit wäyjitä wuorten cuckuloille händä wastan/ ja he ryöwäisit tiellä caicki heillens jotca sijtä matcustit/ ja se ilmoitettin AbiMelechille. NIin tuli Gaal Ebedin poica ja hänen weljens/ ja menit Sichemijn/ ja Sichemin miehet uscalsit hänen päällens. Ja waelsit kedolle ja poimeit heidän wijnamarjans ja tallaisit/ hyppäisit ja menit heidän jumalans huoneseen/ söit ja joit/ ja kiroisit AbiMelechiä. Ja Gaal Ebedin poica sanoi: mikä on AbiMelech? ja mikä on Sichem/ että me händä palwelem? eikö hän ole JerubBaalin poica/ ja Sebul hänen Päämiehens? palwelcat paremmin Hemorin Sichemin Isän miehiä: mixi meidän pitä händä palweleman? Jumala tekis että Canssa olis minun käteni alla/ että minä ajaisin AbiMelechin ulos. Ja hän sanoi AbiMelechille: enännä sotajouckos ja käy ulos. Cosca Sebul Caupungin päämies cuuli Gaalin Ebedin pojan sanan/ wihastui hän sangen suurest. Ja lähetti sanan AbiMelechille petollisest/ ja käski hänelle sano: Cadzo/ Gaal Ebedin poica ja hänen weljens tulit Sichemijn/ tekemän Caupungita sinulle cowacorwaisexi. Nijn nouse yöllä/ sinä ja sinun wäkes joca myötäs on/ ja wäy kedolla. Ja

DUOMAREIN KIRJA

amulla cosca Auringo nouse/ ole warhain ylhällä ja circa Caupungin päälle. Ja cosca hän ja se Canssa cuin hänen myötäns on tulewat sinun tygös/ nijn tee hänen cansans nijncuin sinun kätes löytä. AbiMelech nousi yöllä ja caicki Canssa cuin hänen seurasans oli/ ja asetti wartian Sichemin eteen neljään jouckoon. Ja Gaal Ebedin poica käwi Caupungin portin eteen. Mutta AbiMelech nousi wäjymisestäns/ sen wäen cansa cuin hänen myötäns oli. Cosca Gaal näki Canssan/ sanoi hän Sebulille: cadzo/ tuolda tule Canssan joucko wuoren cuckoldalda. Sebul sanoi hänelle: sinä näet warjon wuorest nijncuin ne olisit ihmiset. Gaal puhui taas ja sanoi: cadzo/ tuolda tule Canssan joucko keskeldä maata/ ja joucko tule noituus tammen tiellä. Nijn sanoi Sebul hänelle: cusa on sinun suus? joca sanoi: cuca on AbiMelech että meidän händä palweleman pitä? Eikö tämä ole se Canssa jongas olet cadzonut ylön? käy ulos ja sodi händä wastan. Gaal meni Sichemin miesten edellä ja sodei AbiMelechiä wastan. Mutta Abimelech ajoi händä taca/ että hän pakeni hänen edestäns/ ja monda langeis lyötynä Caupungin porttin saacka. Ja Abimelech oli Arumas: Mutta Sebul ajoi Gaalin ja hänen weljens ulos/ nijn ettei he saanet olla Sichemis. JA amulla läxi Canssa kedolle. Sijttecuin AbiMelech sen sai tietä/ Otti hän Canssan ja jacoï colmeen osaan/ ja asetti wäjätyxen kedolle. Cosca hän sijs näki että Canssa läxi Caupungist ulos/ langeis hän heidän päällens ja löi heitä. Mutta AbiMelech sen joucon cansa cuin hänen seurasans oli/ langeis heidän päällens/ ja käwit Caupungin porttin saacka/ ja caxi joucko langeisit nijden päälle jotca kedolla olit/ ja löit heitä. Sijtte sodei AbiMelech Caupungita wastan/ caiken sen päiwän/ ja woitti hänen/ ja tappoi Canssan cuin siellä oli/ cukisti Caupungin ja kylwi suola sen päälle. COsca caicki miehet/ jotca Sichemin tornis asuit/ nämät cuulit/ menit he linnaan jumalan Berithin huoneseen. Cuin AbiMelech cuuli caicki miehet Sichemin tornist cocondunexi. Meni hän Salmonin wuorelle wäkinens/ cuin hänen seurasans oli/ otti kirwen käteens ja hackais oxan puusta/ pani olallens ja sanoi caikelle Canssalle joca hänen seurasans oli: mitä te näette minun tekewän/ se myös te nopiast tehkät nijncuin minäkin. Nijn hackais caicki Canssa idzecukin edestäns oxan/ ja seuraisit AbiMelechi/

DUOMAREIN KIRJA

ja heitit ne linnaan ja sytytit nijhin tulem/ nijn että caicki miehet Sichemin tornis cuolit/ lähes tuhannen miestä ja waimo. Niin AbiMelech meni Thebetzeen/ pijritti ja woitti sen. Mutta sijnä oli wahwa muuri keskellä Caupungita/ johonga caicki pakenit sekä miehet että waimot/ ja caicki Caupungin asuwaiset/ ja sulijt kijnni perästäns/ ja kijpeisit tornin caton päälle. Sijtte tuli AbiMelech tornin tygö/ sodei sitä wastan ja tuli tornin owen eteen tulda sytyttämän. Mutta yxi waimo heitti cappalen myllyn kiwe AbiMelechin päähän/ ja löi hänen pääcallons ricki. Sijtte cudzui AbiMelech nopiast hänen palwelians/ joca cannoi hänen aseitans/ ja sanoi hänelle: wedä mieckas ulos/ ja tapa minua/ ettei minusta sanotais: waimo tappoi hänen/ nijn pisti palwelia hänen läpidze/ ja hän cuoli. Sijttecuin Israelin miehet cuin hänen cansans olit/ näit AbiMelechin cuollexi/ menit he idzecukin paicallens. Ja näin maxoi Jumala AbiMelechille sen pahuden cuin hän teki Isäns wastan/ että hän tappoi seidzemenkymmendä weljiäns. Nijn myös sen pahuden/ cuin Sichemin miehet teit/ andoi Jumala tulla heidän pääns päälle. Ja heidän päällens tuli Jothamin JerubBaalin pojan kirous. AbiMelechin jälkeen nousi Thola yxi mies Isascharist/ Puan poica/ Dodan pojan/ auttaman Israeli. Ja hän asui Samiris Ephraimin wuorella. Ja duomidzi Israeli colmecomattakymmendä ajastaica/ cuoli ja haudattin Samirijn. Hänen jälkens nousi Jair Gileadita/ ja duomidzi Israeli caxicolmattakymmendä ajastaica. Ja hänellä oli colmekymmendä poica/ ajaden colmella kymmenellä Asin warsalla/ ja hänellä oli colmekymmendä Caupungita/ jotca cudzuttin Jairin kylixix/ tähän päiwän asti/ ja owat Gileadis. Ja Jair cuoli ja haudattin Kamonijn. Mutta Israelin lapset teit jälkens paha HERran edes/ ja palwelit Baali ja Astharothi/ ja Syrian jumalita/ ja Zidonin jumalita/ ja Moabin jumalita/ ja Ammonin lasten jumalita/ ja Philisterein jumalita/ luowuit HERrasta/ ja ei palwellet händä. Nijn julmistui HERran wiha Israelin ylidze/ ja myi heidän Philisterein ja Ammonin lasten käteen. Ja he waadeit ja waiwaisit sijtä wuodesta caickia Israelin lapsia cahdexantoistakymmendä ajastaica/ nimittäin/ caickia Israelin lapsia/ jotca olit tällä puolen Jordanin Amorrerein maalla Gileadis. Sitälikin matcustit

DUOMAREIN KIRJA

Ammonin lapset Jordanin ylidze/ ja sodeit Judan/ BenJaminin ja Ephraimin huonetta wastan/ että Israel suurest ahdistettin. Niin huusit Israelin lapset HERran tygö/ sanoden: me olemme syndiä tehnet sinua wastan/ sillä me olemme hyljännet meidän Jumalam ja palwellet Baali. Mutta HERra sanoi Israelin lapsille: Eikö Egyptiläiset/ Amorrerit/ Ammoniterit/ Philisterit/ Zidonierit/ Amalechitit ja Maonitit ole teitä waiwannet? Ja minä autin teitä heidän käsistäns/ cosca te minun tygöni huusitte. Nijn te cuitengin minun hyljäisitte/ ja olette palwellet muita jumalita/ en minä sentähden teitä enämbi auta. Mengät ja rucoilcat nijtä jumalita jotca te walinnet olette/ andacat nijden autta teidän teidän ahdistuxen aicana. Mutta Israelin lapset wastaisit HERralle: me olem syndiä tehnet/ tee meidän cansam nijncuin sinulle otollinen on/ ainoastans auta meitä/ me rucoilemme/ tällä ajalla. Ja he panit tyköns wierat jumalat pois/ ja palwelit HERra/ Ja hänen sieluns suurest armahti Israelin waiwa. Ja Ammonin lapset cocoisit idzens ja sioitit heidäns Gileadijn/ mutta ISraelin lapset cocoisit idzens ja sioitit heidäns Mizpaan. Ja Canssa ja ylimmäiset Gileadist sanoit toinen toisellens: cuca rupe ensist sotiman Ammonin lapsia wastan/ hänen pitä oleman caickein Gileadis asuwaisten pääruhtinan.

Jephthah Gileadist oli wäkewä sotamies/ waan hän oli äpärä/ ja Gilead oli sijttänyt Jephthan. Mutta cosca Gileadin emändä synnytti hänelle lapsia/ ja sen waimon lapset tulit isoixi/ ajoit he Jephthan ulos/ ja sanoit hänelle: ei sinun pidä perimän meidän Isäm huones: sillä sinä olet wieran waimon poica. nijn pakeni hän weljeins edest ja asui Tobin maalla/ ja hänen tygöns cocounsit caicki joutilat miehet/ ja menit hänen cansans. JA cappalen ajan peräst/ sodeit Ammonin lapset Israeli wastan. Cosca Ammonin lapset sodeit Israeli wastan/ menit Gileadin wanhimmat tuoman Jephthat Tobin maalda jällens. Ja sanoit hänelle: tule ja ole meidän päämiehem sotiman Ammonin lapsia wastan. Waan Jephthah sanoi Gileadin wanhimmille: ettäkö te ole ne jotca minua wihaisitte/ ja ajoitte minun Isäni huonesta ulos? ja nyt äsken te tuletta minun tygöni cosca teillä tusca on? Gileadin wanhimmat sanoit Jephthalle: me tulemme jällens sinun tygös/ että käwisit sotiman meidän

DUOMAREIN KIRJA

cansam Ammonin lapsia wastan/ ja olisit meidän päämiehem/ ja caickein cuin Gileadis asuwat. Jephthah sanoi Gileadin vanhimmille: jos te wiette minun sotiman Ammonin lapsia wastan/ ja HERra anda heidän minun eteeni/ pitäkö minun oleman teidän päämiehen. Gileadin vanhimmat sanoit Jephthalle: HERra olcon cuulia meidän wälillä/ jos en me sitä tee cuins sanonut olet. Ja Jephthah meni Gileadin vanhimbain cansa/ ja Canssa asetit hänen heillens päämiehexi ja ylimmäisexi. Ja Jephthah puhui HERralle caicki hänen sanans Mizpas. Silloin lähetti Jephthah sanan Ammonin lasten Cuningalle/ sanoden: mitä sinun on minun cansani tekemist/ ettäs tulet sotiman minua ja minun maacundani wastan? Ammonin lasten Cuningas wastais Jephthan sanansaattaille: että Israel otti minun maani silloin cosca hän läxi Egyptist/ Arnonist Jabockin ja Jordanin asti/ anna sijs ne minulle jäl lens hywällä sowinnolla. Jephthah lähetti taas sanan Ammonin lasten Cuningalle. He sanoit hänelle: näin sano Jephthah: ei Israel ottanut maacunda taicka Moabiterildä elickä Ammonin lapsilda: Sillä cosca he läxit Egyptist/ matcusti Israel corwen läpidze punaisen meren asti/ ja tulit Cadexeen. Ja lähetit sanan Edomerein Cuningalle/ ja sanoit: anna minun käydä sinun maas läpidzen. Mutta Edomerein Cuningas ei cuullut heitä. Ja hän lähetti sanan Moabiterein Cuningan tygö/ joca ei myöskän tahtonut. Nijn oli Israel Cadexes. Ja waelsi corwes/ ja käwi Edomerein ja Moabiterein maita ymbärins/ ja tulit Auringon nousemisen puolelda Moabiterein maahan/ ja sioitit idzens tällä puolen Arnonin/ ja ei tullet Moabiterein maan ärijn: sillä Arnon on Moabiterein raja. Ja Israel lähetti sanan Sihonille Amorrerein Cuningalle Hesbonijn/ ja sanoi: salli meidän käydä sinun maas läpidze minun oman paickani asti. Mutta ei Sihon usconut Israeli käymän hänen maans läpidze/ waan cocois caiken wäkens/ ja sioitit heidäns Jahzaz ja sodei Israeli wastan. Mutta HERra Israelin Jumala andoi Sihonin caiken wäkens cansa Israelin Canssan käsijn/ että he löit heidän. Ja nijn omisti Israel caiken Amorrerein maan/ cuin sijnä maasa silloin asuit. Ja omistit myös caicki Amorrerein rajat/ ruweten Arnonist Jabockin asti/ ja corwesta Jordanin asti. Näin on HERra Israelin Jumala Amorrerit hänen Canssans Israelin edest

DUOMAREIN KIRJA

ajanut pois/ ja sinä tahdot nyt heitä omista. Jos sinun jumalas Camos on jongun ajanut pois/ omista se ja anna meidän omista caicki ne/ jotca meidän HERram Jumalam meidän edestäm on ajanut pois. Luuleckos sinullas olewan paramman oikeuden cuin Balakilla Ziporan pojalla Moabiterein Cuningalla oli? eikö hän riidellyt ja sotinut cappaletta aica Israelii wastan? Cosca Israel asui Hesbonis ja hänen tyttärisäns/ Aroeris ja hänen tyttärisäns/ ja caikis Caupungeis jotca owat läsnä Arnonita/ colme sata ajastaica. Mixette wapahtanet sitä silloin? Cosca en minä mitän rickonut sinua wastan/ ja sinä teet nijn pahoin ettäs sodit minua wastan. HERra duomitcon tänäpänä Israelin ja Ammonin lasten wälillä. Mutta Ammonin lasten Cuningas ei pitänyt lucua Jephthan sanoist/ jotca hän oli hänelle käsenyt sanoa. Silloin tuli HERran hengi Jephthan päälle/ ja hän käwi Gileadin ja Manassen läpidze/ ja Mizpan läpidze joca on Gileadis/ ja Mizpast Ammonin lasten ylidze. Ja Jephthah lupais HERralle lupauxen/ ja sanoi: jos sinä annat Ammonin lapset minun käsijn/ Mitäikänäns minun huoneni owest cohta minun/ cosca minä rauhas palajan Ammonin lapsilda/ se pitä oleman HERran/ ja minä uhran sen polttouhrixi. Nijn Jephthah meni sotiman Ammonin lapsia wastan/ ja HERra andoi heidän hänen käsijns. Ja hän löi heidän caicki/ Aroerist Minnitthin asti/ caxikymmendä Caupungita/ ja wijnamäken asti/ sangen suurella tapolla. Ja nijn Ammonin lapset lyötin Israelin lapsilda. COsca Jephthah tuli Mizpaan hänen huoneseens/ cadzo/ nijn hänen tyttärens käwi händä wastan candeileilla ja hypyillä/ ja oli ainoa lapsi/ eikä hänellä ollut yhtäkän muuta poica eli tytärtä. Ja cosca hän näki hänen/ rewäis hän waattens/ ja sanoi: Ah minun tyttären: sinä painat alas/ ja sangen surullisexi saatat minun: sillä minä awaisin minun suuni HERralle/ ja en saa sitä sillen otta tacaperin. Mutta hän wastais: jos sinä awaisit sinun suus HERralle/ nijn tee minun cansani nijncuin sinun suustas on lähtenyt/ että HERra on costanut sinun wiholisilles Ammonin lapsille. JA hän sanoi Isällens: tee se ainoastans minulle/ ettäs soisit minun caxi Cuucautta mennä wuorelle/ ja itke minun neidzyyttäni/ minun tutawain pijcain cansa. Hän sanoi: mene/ ja hän laski hänen menemän cahdexi Cuucaudexi. Nijn meni

DUOMAREIN KIRJA

hän tuttavain pijcain cansa/ ja itki neidzyyttäns wuorilla. Ja cahden Cuucauden peräst/ tuli hän Isäns tygö/ ja hän täytti lupauxens hänestä/ ja ei hän ollut wielä tundenut miestä. Ja tapa oli Israelis/ että Israelin tyttäret menit itkemän joca wuosi Jephthan sen Gileaditerin tytärtä/ neljä päiwä ajastajas.

JA Ephraimiterit cudzuttin cocon/ menit pohjaisen päin ja sanoit Jephthalle: mixis menit sotaan Ammonin lapsia wastan/ ja et meitä cudzunut menemän sinun cansas? me poldam sinun ja sinun huones. Jephthah sanoit heille: minulla ja minun Canssallani oli suuri rijta Ammonin lasten cansa/ ja minä cudzuin teitä/ ja et te auttanet minua heidän käsistäns. Cosca minä näin ettet te tahtonet wapahta minua/ panin minä sieluni minun käteeni/ menin Ammonin lapsia wastan/ ja HERra andoi heidän minun käteeni: mixi te tuletta tänne sotiman minua wastan? Ja Jephthah cocois caicki Gileadin miehet/ ja sodei Ephraimi wastan/ ja Gileadin miehet löit Ephraimin/ että he sanoit: olettaco te Gileaditerit Ephraimin ja Manassen seas/ nijncuin ne carcurit Ephraimis. Ja Gileaditerit omistit Jordanin luotuspaican Ephraimin edest. Cosca carcurit Ephraimist sanoit: anna minun käydä ylidzen/ nijn sanoit Gileadin miehet hänelle: Oletcos Ephraimita? cosca hän wastais: en. Käskit he sanoa: Schiboleth/ nijn hän sanoit Siboleth/ ja ei taitanut sitä oikein sanoa. Nijn otit he hänen kijnni ja tapoit hänen Jordanin luotus paican tykönä/ nijn että silloin langeis Ephraimist caxi wijdettäkyymmendä tuhatta. Ja Jephthah duomidzi Israeli cuusi ajastaica/ ja Jephthah se Gileadita cuoli/ ja haudattin Gileadin Caupungeihjn. TÄmän jälkeen duomidzi Ebzan Bethlehemist Israeli. Hänellä oli colmekyymmendä poica/ ja colmekyymmendä tytärtäns hän naitti/ ja colmekyymmendä tytärtä otti hän muucalaisist hänen pojillens/ ja duomidzi Israeli seidzemen ajastaica. Ja Ebzan cuoli ja haudottin Bethlehemis. Tämän jälkeen duomidzi Israeli Elon Sebulonita/ kymmenen ajastaica. Ja Elon cuoli/ ja haudattin Ajalonis Sebulonin maalla. Tämän jälkeen duomidzi Israeli Abdon Hillelin poica Pireathoniteri. Hänellä oli neljäkyymmendä poica/ ja colmekyymmendä pojan poica/ jotca seidzemelläkyymmenellä Asin warsalla ajoit. Hän duomidzi Israeli cahdexan

DUOMAREIN KIRJA

ajastaica. Ja Abdon cuoli/ ja haudattin Pireathomijn Ephraimin maalle Amalechiterein wuorelle.

JA Israelin lapset taas teit paha HERran edes/ ja HERra andoi heidän Philisterein käsijn neljäxikymmenexi ajastajaxi. Mutta yxi mies oli Zareas Danin sucucunnasta Manoah nimeldä/ ja hänen emändäns oli hedelmätöin ja ei synnyttänyt. Ja HERran Engeli ilmestyi waimolle/ ja sanoi hänelle: cadzo/ sinä olet hedelmätöin ja et synnytä/ mutta sinä tulet hedelmälisexi ja synnytät pojan. Nijn carta sijs sinuas ettes juo wijna eli jotacuta wäkewätä juoma/ ja ettet sinä mitän saastaist syö: Sillä sinä tulet hedelmälisexi ja synnytät pojan/ jonga pään päälle eij pidä yxikän partaweidzi tuleman: sillä se lapsi on Jumalan Nazir hänen äitins cohdust/ ja hän rupe wapahtaman Israeli Philisterein kädest. Nijn tuli waimo ja ilmoitti sen miehellens/ ja sanoi: Jumalan mies tuli minun tygöni/ ja hän oli näkyäns nijncuin Jumalan Engeli sangen cauhistawa/ ja en minä händä kysynyt custa hän oli tullut/ ja cuhunga hän menis/ eikä hän myös nimens ilmoittanut minulle. Mutta hän sanoi minulle: cadzo/ sinä tulet hedelmälisexi ja synnytät pojan/ älä sijs juo wijna taicka wäkewätä juoma: sillä lapsi on Jumalan Nazir äitins cohdusta hänen cuolemans asti. Nijn rucoili Manoah HERra/ ja sanoi: Ah HERra/ anna sen Jumalan miehen tulla meidän tygöm jällens/ jongas lähetit/ että hän meitä opetais mitä meidän lapselle tekemän pitä joca syndywä on. Ja Jumala cuoli Manoahn änen/ ja Jumalan Engeli tuli jällens waimon tygö/ ja hän istui kedolla/ ja hänen miehens Manoah ei ollut hänen cansans. Nijn hän kijrust juoxi ja tiettäwäxi teki sen miehellens/ ja sonoi: cadzo/ se mies on minulle ilmestynyt/ ja tuli tänäpäpä minun tygöni. Manoah nousi ja seurais emändätäns/ tuli miehen tygö/ ja sanoi hänelle: oletcos se mies joca puhutteli waimoa? hän sanoi: olen. Ja Manoah sanoi: cosca nijn tapahtu cuins sanonut olet/ ja mingäcaltaiset lapsen tawat ja työt pitä oleman? HERran Engeli sanoi hänelle: waimon pitä carttaman idzens caikista nijstä cuin minä hänelle sanonut olen. Ei hänen pidä syömän sijtä joca wijnapuusta tullut on/ ja ei hänen pidä wijna juoman taicka wäkewätä juoma/ eikä saastaista syömän/ caicki cuin minä hänelle käsikin/ pitä hänen pitämän.

DUOMAREIN KIRJA

Manoah sanoi HERran Engelille: salli sijs sinus meildä täsä pidätettä/ me uhramme sinun edesäs wohlan. Mutta HERran Engeli wastais Manoahlle: ehkäs minun wielä pidäisit/ en minä cuitengan söis sinun ruastas/ mutta jos sinä tahdot uhrata polttouhria/ nijn uhra HERralle: sillä ei Manoah tiennyt sitä HERran Engelixi. Ja Manoah sanoi HERran Engelille: mikä sinun nimes on/ että me sinua ylistäisim/ cosca se tapahtu/ cuins sanonut olet? HERran Engeli sanoi hänelle: mixis kysyt minun nimeni joca ihmellinen on? Nijn otti Manoah wohlan ja ruocauhrin/ ja uhrais sen kiwen päällä HERralle/ ja hän teki ihmen/ mutta Manoah emändinens cadzelit pääldä. Ja cosca liecki nousi Altarilda taiwasen päin/ meni HERran Engeli myös ylös Altarin liekis. Cosca Manoah emändinens sen näki langeisit he caswoillens maahan. Ja ei HERran Engeli enämbi näkynyt Manoahlle ja hänen emännällens. Nijn ymmräsi Manoah sen HERran Engelixi. Ja Manoah sanoi emännällens: Totisest me cuolemme/ että me näimme Jumalan. Mutta hänen emändäns wastais händä: jos HERra olis tahtonut meidän tappa/ nijn ei hän olis ottanut polttouhria ja ruocauhria wastan meidän kädestäm/ eikä myös olis osottanut meille caickia näitä/ eikä myös andanut meidän näitä cuulla/ nijncuin tapahtunut on. JA waimo synnytti pojan/ ja cudzui hänen Simson/ ja lapsi caswoi/ ja HERra siunais händä. Ja HERran hengi rupeis waicuttaman hänes/ Danin leiris/ Zarean ja Esthaolin wälillä.

JA Simson meni Timnatthijn/ ja näki yhden waimon Thimnathis/ Philisterein tytärtens seas. Ja cosca hän tuli sieldä/ sanoi hän Isällens ja äitillens: minä näin yhden waimon Thimnathis Philisterein tyttäristä/ ottacat se minulle emännäxi. Ja hänen Isäns ja äitins wastaisit händä/ ja sanoit: eikö yhtän waimoa ole sinun weljeis tytärten seas/ ja caikes minun Canssasani/ että menet ottaman sinulles emändä Philistereistä/ jotca owat ymbärinsleickamattomat? Ja Simson sanoi Isällens: salli minulle tämä/ sillä hän kelpa minun silmäin edes. Mutta hänen Isäns ja äitins ei tiennet sitä olewan HERralda: sillä hän edzei tila Philisterejä wastan/ ja Philisterit hallidzit silloin Israeli. Nijn Simson meni Isäns ja äitins cansa Thimnatthijn/ ja tulles Thimnathin wijnapuiden tygö/ tuli nuori kiljuwa Lejoni händä wastan. ja

DUOMAREIN KIRJA

HERran hengi tuli woimallisexi hänes/ ja hän rewäis sen cappaleixi/ nijncuin hän olis wohlan rewäisnyt/ ja ei ollut mitän hänen kädesäns/ ja ei hän sanonut Isällens eikä äitillens mitä hän tehnyt oli. Cosca hän sinne tuli/ puhui hän waimolle: ja hän kelpais Simsonille/ Ja muutamitten päiwän peräst/ tuli hän jällens ottaman händä/ ja poickeis tiellä cadzoman Lejonin raato/ cadzo/ kimalaispesä oli Lejonin raados ja hunajata. Ja hän otti sen käteens tiellä syödäxens/ meni Isäns ja äitins tygö/ ja andoi heidän myös sijtä syödä. Mutta ei hän ilmoittanut sitä hunajata ottanens Lejonin raadosta. JA cosca hänen Isäns tuli waimon tygö/ walmisti Simson siellä hää/ nijncuin nuoren Canssan tapa oli. Ja cosca he näit hänen/ annoit he hänelle colmekymmendä cansollista/ hänen tykönäns oleman. Mutta Simson sanoi heille: minä panen teidän eteen tapauxen/ jos te sen minulle seidzemenä hääpäiwänä selitätte/ nijn minä annan teille colmekymmendä paita/ ja colmekymmendä juhlawaatetta. Mutta jollet te taida sitä selittä minulle/ nijn teidän pitä andaman minulle colmekymmendä paita/ ja colmekymmendä juhlawaatetta. Ja he sanoit hänelle: annas cuulla sinun tapauxes. Ja hän sanoi heille: ruoca läxi syömäristä/ ja makeus wäkewästä. ja ei he tainnet colmena päiwänä sitä tapausta selittä. JA seidzemendenä päiwänä puhuit he Simsonin emännälle: haucuttele miestä ilmoittaman sitä tapaust/ taicka me poltamme sinun ja sinun Isäs huonen/ sentähdengö me olemme tänne cudzutut/ että me waiwaisexi tehtäisin elickä ei? Nijn Simsonin emändä itki hänen edesäns/ ja sanoi: sinä olet minulle wihainen ja et minua racasta/ sinä panit edes minun Canssani lapsille tapauxen/ ja et minulle sitä sanonut. Hän sanoi hänelle: cadzo/ minun Isälleni ja äitilleni en minä sitä ilmoittanut/ pitäiskö minun sen sinulle sanoman? Ja hän itki hänen edesäns caicki ne seidzemen hääpäiwä/ ja seidzemendenä päiwänä ilmoitti hän sen hänelle: sillä hän suurest waadei händä. Ja hän sanoi sijtte Canssans lapsille sen tapauxen. Mutta seidzemendenä päiwänä ennencuin Auringo laske/ sanoit Caupungin miehet hänelle: mikä on hunajata makiambi/ ja mikä Lejonit wäkewämbi? Hän sanoi heille: jollet te olis kyndänet minun wasicallani/ et te olis saanet tietä minun tapaustani. Ja HERran hengi tuli woimallisexi hänes/ meni Ascaloon ja löi

DUOMAREIN KIRJA

siellä colmekymmendä miestä/ joiden waattet hän otti/ ja andoi heille juhlawaatet/ jotca tapauxen selittänet olit. Ja hän cowin julmistui wihasans/ ja meni Isäns huoneseen. Mutta Simsonin emändä huoli yhdelle hänen cansollisistans/ joca hänellä oli.

JA tapahtui muutamain päiwäin peräst/ että nisuin elonaica lähestyi/ tuli Simson ja edzei hänen emändätäns/ ja toi hänelle wohlan/ ja cuin hän ajatteli: minä menen emändäni tygö macaushuoneseen/ ja hänen emändäns Isä ei sallinut hänen sinne mennä. Mutta sanoi: minä luulin sinun wiastunen hänen päällens/ ja annoin hänen sinun ystäwälles/ mutta hänellä on toinen nuorembi sisar/ caunembi muotons cuin hän/ olcon se sinulla tämän edest. Ja Simson sanoi heille: nyt on minulla oikia syy teitä wastan Philisterit/ minä teen wahingota teille. JA Simson läxi ja otti colme sata kettua kijnni/ ja otti kekälet ja käänsi hännistä yhteen/ ja sidoi kekälet aina cahden hännän wälille. Ja sytytti tulen kekälijn/ ja päästi juoxeman/ jotca juoxit Philisterein eloon/ ja poltit heidän kykäns ja cuhilans/ nijn myös wijnapuut ja öljypuut. Nijn sanoit Philisterit keskenäns: cuca on tämän tehnyt? nijn sanottin: Simson Thimnitherin wäwy/ että hän otti häneldä emännän pois/ ja andoi sen hänen ystäwällens. Nijn Philisterit poltit sekä waimon että hänen Isäns. Mutta Simson sanoi heille: ja waicka te tämän teitte/ cuitengin minä tämän teille costan/ ja sijtte lackan. Ja hän löi heitä sangen cowast sekä hartioihin että cupeisijn/ ja meni sieldä asuman Ethamin mäen cuckulalle. Nijn Philisterit menit Judan maata omistaman/ ja sioitit heidäns Lehijn. Ja Judan miehet sanoit: mixi te oletta tänne tullet meitä wastan? he wastaisit: me olem tänne tullet sitoman Simsoni/ ja tekemän hänelle nijncuin hän meille teki. Nijn meni colme tuhatta miestä Judaista Ethamin mäen cuckulalle/ ja sanoit Simsonille: etkös tiedä Philisterein hallidzewan meitä? cuingas olet tehnyt meitä wastan? ja hän sanoi heille: nijncuin he teit minulle/ nijn minä tein heille jällens. Ja he sanoit hänelle: me olemma tullet sinua sitoman ja andaman Philisterein käsijn. Simson wastais heille: wannocat sijs minulle/ ettet te carca minun päälleni. Ja he sanoit hänelle: en me carca sinun päälles/ mutta ainoastans sidom ja annam Philisterein käsijn/ ja en me sinua

DUOMAREIN KIRJA

cuoliaksi lyö. Ja he sidoit hänen cahdella vdella nuoralla/ ja weit hänen cuckoldalda pois. JA cosca hän tuli Lehijn/ ilacoidzit Philisterit händä wastian/ mutta HERran hengi tuli woimallisexi hänesä. Ja nuorat hänen käsiwarsistans tulit nijncuin poltettu langa/ ja nijn raukeisit sitet hänen käsistäns. Ja hän löysi mädännän Asin leucaluun/ ja ojensi kätens/ otti sen ja löi sillä tuhannen miestä. Ja Simson sanoi: cadzo/ sijnä he coosa macawat/ yhdellä leucaluulla löin minä tuhannen miestä. Ja cosca hän sen sanonut oli. heitti hän leucaluun kädestäns pois/ ja cudzui sen paican RamathLehi. JA cosca hän cowin janois/ huusi hän HERran tygö/ ja sanoi: sinä annoit suuren terweyden sinun palwelias käden cautta/ ja nyt minä janoon cuolen/ ja langen ymbärinsleickamattomain käsijn. Nijn Jumala awais syömähamban leucaluusta/ ja sijtä wuosi wesi/ ja cuin hän oli juonut/ sai hän hengens taca ja wircois/ sentähden cudzutan myös se paicka wielä tähän päiwän asti huutajan lähtexi/ cuin oli leucaluusa. Ja hän hallidzi Israeli Philisterein aicana caxikymmendä ajastaica.

JA Simson meni Gasaan ja näki siellä yhden porton/ ja hän meni hänen tygöns. Ja se sanottin Gasitereille/ että Simson oli sinne tullut/ nijn he cohta pijritit hänen ja wäjyit händä Caupungin porteis coco yöseen/ ja sanoit: olcat hiljaxens/ amulla päiwän tulles me tapamme hänen. Waan Simson macais puolijöhön asti/ nousi puolijöstä/ ja tarttui molembijn Caupungin portin owijn/ molembain pihtipielten ja telkein cansa/ pani olallens ja candoi mäen cuckoldalle Hebronin eteen. Sijtte rupeis hän jällens racastaman yhtä waimo Sorekin ojan tykönä/ jonga nimi oli Delila. Ja hänen tygöns tulit Philisterin päämiehet/ jotca sanoit: wiettele händä sanoilla/ että saisit tietä/ misä hänen suuri wäkewydens on/ ja cuinga me hänen woittaisim/ että me saisim hänen sito ja waiwata. Jos sinä sen teet/ nijn me jocainen sinulle annamme tuhannen ja sata hopia penningitä. Ja Delila puhui Simsonille/ sanoden: sanos minulle/ misä sinun suuri wäkewydes on/ milläs sidotaisin ja waiwatasin. Simson wastais hänelle: jos jocu sito minun seidzemellä wiherjäisellä köydellä/ jotca ei wielä ole hywin cuiwannet/ nijn minä tulen cohta heicoxi/ ja olen nijncuin muutkin ihmiset. Silloin weit Philisterein

DUOMAREIN KIRJA

päämiehet hänelle seidzemen wiherjäistä köyttä/ jotca ei wielä ollet cuiwannet/ ja hän sitoi hänen nijllä. Ja he wartioidzit händä salaisest Camaris/ ja hän sanoi hänelle: Philisterit tulewat sinun päälles Simson: nijn hän cohta catcais köydet/ nijncuin rohtiminen langa catcaistan/ joca liekis poltettu on. Ja ei saanet tietä misä hänen wäkewydens oli. TAas sanoi Delila Simsonille: cadzo/ sinä wiettelit minua ja wäärin puhuit: Sano sijs minulle milläs sidotaisin? Hän wastais: jos minä sidotaisin vdella nuoralla/ jolla ei wielä ole mitän tehty/ nijn minä tulisin heicoxi nijncuin muutkin ihmiset. Nijn Delila otti vden nuoran/ ja sidoi sillä hänen/ sanoden: Philisterit tulewat sinun päälles Simson (ja he wartioidzit händä salaisest Camaris) Ja taas hän catcais ne käsiwarsistans nijncuin langan. Taas Delila sanoi hänelle: sinä wiettelit wielä nyt minua ja wäärin puhuit minun edesäni/ sanos sijs wielä nyt/ milläs sidotaisin? Hän wastais händä: jos sinä palmicoidzet seidzemen suortua hiuxia minun päästäni yhteen päärihmaan. Ja hän kijnnitti ne naulalla/ ja sanoi hänelle: Philisterit sinun päälles Simson. Nijn hän heräis vnesta/ ja wei naulan ja päärihman pois. Hän sanoi hänelle jällens: cuingas sanot racastawas minua? cosca sinun sydämes ei pidhä yhtä minun cansani? colmast sinä wääryttelit minun edesäni/ ja et ilmoittanut minulle/ misä sinun suuri wäkewydes on. COsca hän päiwä päiwäldä waadei händä sanoillans/ ja waiwais händä/ että hänen sieluns wäsyi cuoleman asti. Ilmoitti hän hänelle caiken hänen sydämens/ sanoden: minun päähäni ei ole ikänäns yhtän partaweistä tullut: sillä minä '6Flen Jumalan Nazareus hamast minun äitini cohdsta. Jos sinä ajelet hiuxet minun päästäni/ nijn minun wäkewydeni mene minusta pois/ ja tulen heicoxi nijncuin caicki muutkin ihmiset. Cosca Delila näki että hän ilmoitti hänelle sydämens pohjan/ lähetti hän ja cudzui Philisterein päämiehet/ sanoden: tulcat wielä erä: sillä hän ilmoitti minulle caiken hänen sydämens. Taas tulit Philisterit hänen tygöns/ ja toit rahan heidän käsisäns Nijn hän andoi hänen maata polweillans/ cudzui yhden/ joca ajeli seidzemen hiussuortua hänen päästäns. Ja rupeis händä vaatiman pois/ ja hänen wäkens meni hänestä pois. Ja hän sanoi hänelle: Philisterit sinun päälles Simson. Cosca hän unestans heräis/ ajatteli hän idzellens: minä

DUOMAREIN KIRJA

menen ulos nijncuin minä usein ennengin tehnyt olen ja kirpon/ ja ei tiennyt HERran mennen hänen tyköns pois. Waan Philisterit otit hänen kijnni/ ja puhcaisit hänen silmäns/ ja weit hänen Gasaan/ ja sidoit hänen waskicahleilla/ jauhaman fangi huones. Ja hänen hiuxens rupeisit taas caswaman/ sijttecuin hän paljaxi ajeltin. COsca Philisterein päämiehet cocounsit suuria uhreja tekemän heidän jumalallens Dagonille/ ja iloidzeman/ sanoit he: meidän jumalam on andanut meille meidän wiholisem Simsonin meidän käsijm. Nijn myös cosca Canssa näit hänen/ kijtit he jumalatans/ sanodhen: meidän jumalam on andanut meille meidän wiholisem meidän käsijm/ joca meidän maacundam häwitti/ ja sangen monda miestä tapoi. Cosca he juuri sydämestäns iloidzit/ sanoit he: anna Simson tulla soittaman meidän eteem. Ja he toit Simsonin fangiudesta/ ja hän soitti heidän edesäns/ ja he asetit hänen cahden pilarin wälille. MUTta Simson puhui palweliallens/ joca händä kädestä talutti: anna minun tarttua pilarijn/ joidenga päällä huone on/ nojataxeni nijhin. Ja huone oli täynäns miehiä ja waimoja. Ja Philisterein päämiehet olit caicki siellä/ ja oli myös cattoin päällä liki colme tuhatta miestä ja waimoa/ jotca cadzelit Simsonin soittawan. Waan Simson huuri HERran tygö/ sanoden: HERra/ HERra/ muista minun päälleni/ ja wahwista minua ainoastans tällä haawalla/ ja anna minulle jällens minun endinen wäkewyteni minun Jumalan/ että minä cahden minun silmäni tähden costaisin kerran Philistereille. Ja hän tarttui cahteen keskimmäiseen pilarijn/ joidenga päällä huone oli/ ja nojais ja otti yhden oikiaan ja toisen wasembaan käteens/ Ja sanoi: minun sielun cuolcon Philisterein cansa. Ja hän nojais wahwast heidän päällens. Ja huone langeis päämiesten ja caiken Canssan päälle cuin sijnä oli/ että cuolleita cuin hän tappoi cuollesans/ oli enämbi joucko cuin nijtä cuin hän eläisäns tappoi. Nijn tulit hänen weljens ja caicki hänen Isäns huone/ otit hänen ja cannoit ja hautaisit hänen Isäns Manoahn hautaan/ Sarean ja Esthoalin wälille/ Ja hän hallidzi Israeli caxikymmendä ajastaica.

JA yxi mies oli Ephraimin wuorelda/ nimeldä Micha. Hän sanoi äitillens: ne tuhannen ja sata hopenapeningitä/ jotca sinulda otettin/ joidenga tähden

DUOMAREIN KIRJA

sinä kiroisit minun corwaini cuulden/ ja sanoit: cadzo/ ne owat minun tykönäni/ minä ne otin. Silloin sanoi hänen äitins: siunattu olet sinä minun poican HERran edes. Nijn andoi hän äitillens ne tuhannen ja sata hopenningitä jälle. Ja hänen äitins sanoi: minä pyhitin sen rahan HERralle minun kädestäni/ pojalleni tehdä silitettyä ja walettua cuwa. Sentähden annan minä sinulle sen jälle. Mutta hän andoi sen rahan äitillens jälle. Silloin otti hänen äitins caxi sata hopenningitä/ ja andoi ne hopenningitä/ hän teki waletun ja silitetyn cuwan/ joca sijtte oli Michan huones. Ja Michalla oli Jumalan huone/ ja hän teki pääliswaatten ja cuwat/ ja täytti yhden hänen poicans käden/ että hän olis hänen Pappins. Silloin ei ollut Cuningast Israelis/ ja idzecukin teki nijncuin heille näkyi hywäxi. MUtta yxi nuorucainen oli silloin Bethlehem Judast/ Judan sucucunnast/ ja se oli Lewita/ joca oli siellä muucalainen. Hän meni Bethlehemiä Judan Caupungist waeldaman cunga hän joutuis. Ja cosca hän tuli Ephraimin wuorelle Michan huonen tygö/ tietäns ojeten/ waeldain. Kysyi Micha hänelle: custas tulet? Lewita wastais: minä olen Lewita Bethlehemiä Judan maalda/ ja waellan cungan parhain taidan. Micha sanoi hänelle: '6Fle minun tykönäni/ sinun pitä oleman minun Isän ja Pappin/ ja minä annan sinulle vuosittain kymmenen hopenningitä/ ja muita erinomaisia waatteita/ ja sinun elatuxes. Ja Lewita meni hänen cansans. Ja Lewita rupeis oleman sen miehen tykönä/ ja hän piti sen nuorucaisen nijncuin yhden pojistans. Ja Micha täytti Lewitan käden: sillä hän oli hänen Pappins/ ja asui Michan huones. Ja Micha sanoi: nyt minä tiedän HERran minulleni hywä tekewän/ että minulla on Lewita Pappina.

Siihen aican ei ollut Cuningast Israelis/ ja Danin sucucunda edzeit heillens perimyst/ josa he asuisit/ sillä siihen päiwän asti ei ollet he yhtän perindöarpa ottanet Israelin sucucundain seas. Ja Danin lapset lähetit heidän sucucunnastans ja maacunnastans ja heidän äristäns wijsi sotamiestä Zareast ja Esthaolist/ wacoiman maata ja tutkisteleman sitä/ ja sanoit heille: mengät matcaan ja wacoicat maata. Ja he tulit Ephraimin wuorelle Michan huonen tygö/ ja yödyit sinne Ja cuin he olit Michanperhen tykönä/ tunsit he sen

DUOMAREIN KIRJA

nuoren miehen Lewitan änen/ ja menit hänen tygöns/ ja sanoit hänelle: cuca sinun on tänne tuonut? mitäs täällä teet? ja mitä sinun on täällä? Hän wastais heitä: nijn ja nijn on Micha minulle tehnyt/ ja on palcannut minun Papixens. He sanoit hänelle: kysy Jumalalle/ että me saisim tietä/ jos meidän tiem jota me waellam on meille onnellinen. Pappi wastais heitä: mengät rauhas/ teidän tien on oikia HERran edes/ jota te waellatte. Niin menit ne wijsi miestä matcaans ja tulit Laixeen/ ja näit Canssan joca siellä oli/ asuwan surutoinna Zidonierein tawan jälkeen/ lewollisest ja surutoinna. Ja ei yxikän ollut joca heitä waiwais sillä maalla/ eikä myös heillä ollut yhtäkän HERra. Ja olit caucana Zidoniereistä/ ja ei ollut mitäkän yhdengän Canssan cansa tekemist. Ja he tulit weljeins tygö Zareaan ja Esthaolijn. Ja heidän weljens sanoit heille: cuinga teidän asian owat? He sanoit: noscat/ käykäm heidän tygöns: sillä me olem cadzellet maan/ se on sangen hywä/ sentähden rietkä teidän ja älkät olco hitat menemän ja omistaman maata. Cosca te tuletta/ nijn te löydätte suruttoman Canssan/ ja maa on pitkä ja lewiä: sillä Jumala on andanut sen teidän käsijn/ sencaltaisen paican/ josa ei mitän puutu cuin maan päällä on. Nijn menit Danin sucucunnasta Zareast ja Esthaolist cuusi sata miestä sotaan hywin warustettuna sotaaseilla. Ja menit sinne ja sioitit heidäns Judan KiriathJearimijn: sijtä cudzutan se paicka Danin leirixi tähän päiwän asti/ ja se on KiriahJearimin tacana. Ja siellä menit he Ephraimin wuorelle/ ja tulit Michan huoneseen. Nijn puhuit ne wijsi miestä jotca läxit Laixen maata wacoiman/ ja sanoit weljillens: ettekö te tiedä/ että näisä huoneis on pääliswaate/ Pyhyys/ cuwat ja epäjumalat/ nyt ajatelcat mitä te teette? He menit sinne ja tulit sen nuoren miehen Lewitan huoneseen/ joca oli Michan huones/ ja terwetit händä ystävälisest. Mutta ne cuusi sata sotaaseilla warustettua/ jotca olit Danin lapsista/ seisoit portin edes. Ja ne wijsi miestä jotca olit mennet wacoiman maata menit ylös ja tulit sinne/ ja otit cuwan/ pääliswaatten/ Pyhyden ja epäjumalan. Ja Pappi/ seisoit portin edes/ nijden cuuden sadan sotaaseilla warustettuun tykönä. Cuin ne olit tullet Michan huoneseen/ ja otit cuwan/ pääliswaatten/ Pyhyden ja epäjumalat/ sanoi Pappi heille: mitä te teette? He wastaisit händä: ole wait/

DUOMAREIN KIRJA

ja pidä suus kijnni/ ja tule meidän cansam/ ja ole meidän Isäm ja Pappim. Ongo se parembi ettäs olet Pappi yhden miehen huones/ cuin coco sucucunnas ja perhes Israelis? Ja Pappin sydän ilahti/ ja otti sekä pääliswaatten/ Pyhyden ja cuwan/ ja meni Canssan keskelle. Ja cuin he käänsit ja menit matcaans/ asetit he pienet lapset ja carjan/ ja caickein callimmat cuin heille olit/ menemän edelläns. COsca he olit taamma joutunet Michan huonest/ huusit ne miehet jotca huones olit Michan huonen tykönä/ ja ajoit Danin lapsia taca. Ja huusit Danin lapsille: ja he käänsit caswons/ ja sanoit Michalle: mikä sinun on ettäs nijn huudat? Hän wastais: te oletta ottanet minun jumalani/ jotca minä tehnyt olen/ ja Papin/ ja mennet matcaan/ ja mitä minulla nyt enämbi on? ja te sanotte wielä sijtte minulle: mikä sinun on? Mutta Danin lapset sanoit hänelle: älä anna sinun ändäs cuulua meidän tykönäm/ ettei wihainen Canssa langeis sinun päälles/ ja sinä hucutat sinun sielus/ ja sinun huones sielut. Nijn Danin lapset menit matcaans. Ja cuin Micha näki he händäsn wakewämmäxi/ palais hän huoneseens. MUtta he otit sen cuin Micha tehnyt oli/ ja Papin cuin hänellä oli/ ja tulit Laixeen/ yhteen suruttomaan Canssaan/ ja löit heitä miecan terällä/ ja poltit Caupungin. Ja ei yxikän ollut/ joca heitä autti/ sillä hän oli caucana Zidonist/ ja ei ollut heillä kenengän cansa tekemist. Ja hän oli sijnä laxos joca on BethRehobin tykönä. Nijn rakensit he Caupungin/ ja asui sijnä. Ja cudzuit hänen Dan heidän Isäns Danin nimeldä/ joca Israelist oli ennen syndynyt/ ja Caupungi cudzuttin ennen Lais. Ja Danin lapset panit heillens sen cuwan ylös/ ja Jonathan Gersonin poica Manassen pojan/ ja hänen poicans olit Papit Daniterein sucucunnas/ siihenasti että he wietin fangina maalda pois. Ja panit heidän keskellens Michan cuwan/ jonga hän tehnyt oli/ nijncauwan cuin Jumalan huone oli Silos.

SIihen aican ei ollut Cuningast Israelis/ ja yxi Lewita oli muucalainen Ephraimin wuoren reunalla/ ja otti hänellens yhden jalcawaimon emännäxens Bethlehemist Judan maalda. Ja cuin hän teki huorin hänen tykönäns/ juoxi hän hänen tyköns Isäns majaan Bethlehemiijn Judean maalle/ ja oli siellä neljä Cuucautta. JA hänen miehens matcusti hänen peräns/

DUOMAREIN KIRJA

puhutteleman händä ystävälisest/ ja palauttaman tygöns. Ja hänellä oli yxi palwelia ja caxi Asia hänen myötäns. Ja hän wei hänen Isäns huoneseen. Ja cuin waimon Isä näki hänen/ tuli hän iloisexi ja otti hänen wastan. Ja hänen appens/ waimon Isä/ piti hänen hywin/ että hän wijwyi hänen tykönäns colme päiwä/ söit ja joit/ ja olit sijnä yöseen. Neljäntenä päiwänä olit he warhain ylhällä/ ja hän nousi ja tahdoi matcaan lähte/ nijn sanoi waimon Isä wäwyllens: wahwista sinun sydämes leiwän palalla/ mengät sijtte. Ja he istuit/ söit ja joit toinen toisens cansa. Nijn sanoi waimon Isä hänelle: ole tasä yötä/ ja iloita sinun sydämes. Mutta hän nousi waeldaman. Mutta hänen appens waadei händä että hän oli sijnä sen yön. Wijdendenä päiwänä oli hän amulla warhain ylhällä waeldaman. Silloin sanoi waimon Isä: wirgota sydämes rualla ja juomalla/ ja odota että jotakin culu päiwä/ ja he söit toinen toisens cansa. Ja hän nousi lähtemän matcaan jalcawaimons ja palwelians cansa/ mutta waimon Isä sanoi hänelle: cadzos/ päiwä on culunut ja ehto on käsis/ ole täsä yötä/ cadzo/ täsä on sinulla oldawa wielä nyt tämä päiwä/ ole täsä yö/ että sydämes tulis iloisexi/ noscat huomen puoleen päiwäst/ ja matcustacat majoillen. MUttaa ei mies ollut yötä/ waan nousi ja meni matcaans/ ja lähestyi Jebust/ se on Jerusalemit/ ja hänen Asins matcustit hänen cansans cannattaden cuorma/ ja hänen jalcawaimons myös. Cuin he tulit Jebuxen asti/ oli päiwä paljo culunut/ ja palwelia sanoi Isännällens: poiketcam Jebuserein Caupungijn/ ja olcam sijnä yö. Mutta hänen Isändäns sanoi hänelle: en minä mene muucalaisten Caupungijn/ jotca ei ole Israelin lapsista/ waan käykäm wähä edhespäin Gibean asti. Ja sanoi palweliällens: käy wahwast/ että me johonguun yöxi tulisim/ eli Gibean taicka Ramaahn. Ja he menit ja waelsit/ ja Auringo joudui heildä cowin alas läsnä Gibeat/ joca on BenJaminis. Ja he menit Gibean oleman yötä. Cuin hän sinne tuli/ istui hän Caupungin cujalle: sillä ei sijnä ollut yxikän joca heille soi yösian. JA cadzo/ siihen tuli yxi wanhamies pellolda ehtona töistäns/ joca myös idze oli Ephraimin wuorelda/ ja oli Gibeas muucalainen. Mutta sen paican Canssa olit Jeminin lapset. Ja cuin hän nosti silmäns/ näki hän sen oudon miehen Caupungin cujalla/ ja sanoi wanhamies

DUOMAREIN KIRJA

hänelle: cungas tahdot? ja custas tulet? Hän wastais händä/ sanoden: me olem tullet Bethlehemist Judan maalda/ ja menen Ephraimin wuoren reunalle/ josta minä olen cotoisin/ ja waelsin Bethlehemiin Judan maalle/ waan nyt minä menen HERran huoneseen/ ja ei yxikän minua huoneseen corja. Meillä on olkia ja heiniä meidän Aseillem/ ja leipä ja wijna minulleni/ ja sinun pijcalles/ ja palwelialle cuin sinun palwelias cansa on/ nijn ettei meildä mitän puutu. WANhamies sanoi: rauha olcon sinulle/ caickia mitä sinä puutus/ löydät '73inä minulda/ ainoastans älä ole täsä cujalla yötä. Ja hän wei hänen huoneseens/ ja andoi Asein heiniä/ ja he pesit jalcans/ söit ja joit. JA cuin he rupeisit sydämest iloidzeman/ cadzos/ nijn tulit Caupungist ilkiät miehet/ ja pijritit huonen/ ja löit owen päälle/ ja sanoit sille wanhalle miehelle perhen Isännälle: anna se mies tänne ulos joca sinun huonesees on tullut/ että me tundisim hänen. Mutta perhen Isändä meni heidän tygöns/ ja sanoi heille: ei nijn hywät weljet/ älkät tehkö tätä pahateco/ että tämä mies on tullut minun huoneseni/ älkät tehkö nijn suurta tyhmyttä. Cadzo/ minulla on tytär/ joca wielä neidzy on/ ja tällä on yxi jalcawaimo/ nämät minä tuon teille/ waiwataxenne heitä/ ja tehdxäenne heille mitä te tahdotte/ mutta tätä miestä wastan älkät osottaco nijn cauhiata pahatecoa. Mutta miehet ei tahtonet händä cuulla. Nijn otti mies jalcawaimons/ ja talutti hänen heidän tygöns/ jonga he tunsit/ ja käyttit idzens häpiälisest hänen cansans caiken yöseen aina huonemisen asti. Ja päiwän coittais päästit he hänen menemän. Silloin tuli waimo wähä ennen Auringo nousemata sen huonen owen eteen josa hänen miehens macais/ langeis maahan ja macais sijnä walkian päiwän asti. Cosca hänen miehens huomeneldain nousi/ awais hän huonen ja meni ulos mielestäns matcallens/ cadzo/ silloin oli hänen jalcawaimons langennut maahan owen eteen/ ja hänen kätens oli kynnyxellä. Ja hän sanoi hänelle: nouse ja käykäm/ mutta ei hän mitän wastannut/ nijn otti hän hänen Asins päälle/ walmisti idzens ja matcusti cotians. Cosca hän cotians tuli/ otti hän weidzen ja jacoj jalcawaimons cahtentoistakymmeneen cappalesen caicki lihoinens ja luinens/ ja lähetti caickijn Israelin maan rajoin. Caicki cuin sen näit/ sanoit he: sencaltaist ei ole ikänäns ennen tapahtunut eikä nähty/

DUOMAREIN KIRJA

sijttecuin Israelin lapset tulit Egyptistä/ niin tähän päivän asti. Ajatelcat nyt idzellän tästä asiasta wisust/ ja andacat neuwo/ ja puhucac.

ISraelin lapset meni ja cocoisit heidäns jouckoon nijncuin yxi mies/ Danista BerSeban asti/ ja Gileadin maasta/ niin HERran tygö Mizpaan. Ja Canssa joca louckast/ ja jocainen sucucunda Israelist/ cocounsit Jumalan seuracundaan/ neljäsata tuhatta jalcamiestä/ jotca wedit miecka ulos. Mutta BenJaminin lapset sait cuulla Israelin lapset mennexi Mizpaan. Ja Israelin lapset sanoit: sanocat cuinga tämä pahateco on tapahtunut. Silloin wastais Lewita: sen tapetun waimon mies/ ja sanoit: minä tuli Gibeaan/ joca on BenJaminis/ yöxi/ minun jalcawaimoni cansa. Ja cadzo/ Gibeon asuwaiset nousit minua wastian/ ja pijritit huonen cuin minä olin/ ja tahdoit tappa minun ja häwäisit minun jalcawaimoni/ että hän cuoli. Niin minä otin jalcawaimoni/ ja jaoin cappaleixi/ ja lähetin ne caickijn/ Israelin maan rajoin/ että he olit tehnet häpiälisen asian ja hulluten Israelis. Cadzo/ te oletta caicki Israelin lapset täsä/ pitäkät neuwo ja tehkät jotain tähän asiaan. Niin caicki Canssa nousi nijncuin yxi mies/ ja sanoit/ älkät yxikän mengö hänen majaans taicka huoneseen. Mutta sen me teemme Gibeat wstian/ anna meidän heittä arpa. Ja otta kymmenen miestä sadasta/ ja sata tuhannesta/ ja tuhannen kymmenestä tuhannesta/ caikista Israelin sucucunnista/ ottaman Canssalle rawindo/ tuleman ja tekemän Gibealle/ joca BenJaminis on/ caiken heidän hulludens jälken/ cuin he owat tehnet Israelis. Niin cocoisit heidäns caicki Israelin miehet Caupungijn/ nijncuin yxi mies/ ja teit lijton keskenäns. Ja Israelin sucucunda lähetti miehiä caickeen BenJaminin sucucundaan/ ja käskit heille sanoa: mikä pahateco tämä on/ joca teidän seasan on tapahtunut? Andacat sijs nyt ne ilkiät miehet Gibeast/ meidän tappaxem/ ja ottaxem pahutta Israelist pois. Mutta BenJaminin lapset ei cuullet heidän weljens Israelin lasten ändä. Waan cocoisit heidäns Gibeon Caupungista sotaan menemän Israelin lapsia wastian. Ja olit sinä päivänä luetut BenJaminin lapset Caupungista/ cuusicolmattakymmendä tuhatta miestä/ jotca miecka wedit ulos/ ilman Gibeon asuwaisia/ joita oli seidzemen sata walittua miestä. Ja caiken sen Canssan seas oli seidzemen sata walittua

DUOMAREIN KIRJA

meistä/ jotca oli wasenkätiset/ ja taisit lingolla osata hiuscarwaan/ nijn ettei he häirähtänet. Mutta Israelin miehiä ilman BenJamitereitä oli/ neljä sata tuhatta/ jotca miecka cannoit/ ja olit wahwat sotamiehet. Ja Israelin lapset nousit ja menit Jumalan huoneseen/ ja kysyit Jumalalle/ sanoden: cuca mene meidän edhelläm alcaman sota BenJaminin lapsia wastan? HERra sanoi: Judan pitä alcaman. Ja caicki Israelin lapset nousit amulla/ ja sioitit idzens Gibeana eteen. Ja Israel meni sotiman BenJaminita wastan/ ja asetti idzens sotiman Gibeana wastan. Silloin BenJaminin lapset läxit sotiman Gibeana/ ja löit sinä päiwänä Israelist caxi colmattakymmendä tuhatta miestä kedolla. Ja Israelin Canssan miehet wahwistit heidäns/ ja walmistit idzens taas sotiman/ sijnä paicas josa he olit ensimmäisnäkin päiwänä walmit. Ja Israelin lapset menit ja itkit HERran edes ehtosen asti/ ja kysyit HERralle/ sanoden: pitäkö meidän enämbi menemän sotiman BenJaminin lasten meidän weljem cansa? HERra sanoi: mängät heitä wastan. Ja cosca Israelin lapset käwit edes toisnä päiwänä sotiman BenJaminin lapsia wastan. Ja BenJamiterit läxit Gibeana sinä päiwänä heitä wastan/ ja löit wielä nyt cahdexantokymmendä tuhatta miestä Israelin lapsista/ jotca caicki miecka cannoit. Silloin menit caicki Israelin lapset/ ja caicki Canssa/ ja tulit Jumalan huoneseen/ itkit siellä HERran edes/ ja paastoisit sen päiwän ehtosen asti/ ja uhraisit polttouhria ja kijosuhria HERran edes. Ja Israelin lapset kysyit HERralle (ja HERran lijton Arcki oli sijhen aican siellä. Ja Pinehas Eleazarin poica/ Aaronin pojan/ seisoi hänen edesäns sillä ajalla) ja sanoit: pitäkö meidän enämbi menemän sotiman BenJaminin lapsia meidän weljejäm wastan/ taicka pitäkö meidän lackaman? HERra sanoi: mängät sinne/ huomena minä annan heidän teidän käsijn. Ja Israelin lapset panit wäjytxet Gibeana ymbärille. Ja menit colmandena päiwänä BenJaminin lapsia wastan/ ja asetit heidäns Gibeana wastan/ nijncuin he ennengin caxi kerta teit. Silloin menit BenJaminin lapset myös heitä wastan/ ja eraunsit Caupungista/ rupeisit lyömän ja haawoittaman monicahtoja Canssasta/ nijncuin ennengin nijllä cahdella erällä/ kedolla cahden tien päällä (yxi mene BethElijn ja toinen Gibeana) liki colmekymmendä miestä Israelist. Nijn BenJaminin lapset sanoit: he owat

DUOMAREIN KIRJA

lyödyt meidän edesäm nijncuin ennengin. Waan Israelin lapsei sanoit: paetcam ja hucutelcam heitä Caupungista ulos teidän päällen. Nijn nousit caicki miehet Israelistä/ jocainen siastans/ ja asetit heidäns BaalThamarijn/ ja Israelin wäyjät nousit siastans Gabaan luolasta. Ja kymmenen tuhatta walittua miestä caikesta Israelistä tulit Gibeata wastan/ että sota oli sangen rascas/ mutta ei he tiennet heillens onnettomu lähestywän. Ja näin löi HERra BenJaminin lapset Israelin lasten edest/ nijn että Israelin lapset sinä päiwänä löit/ wijsicolmattakymmendä tuhatta ja sata miestä BenJaminist/ jotca caicki miecka cannoit. Mutta cosca BenJaminin lapset näit heidäns lyödyxi/ annoit Israelin miehet heille sia: sillä he uscalsit heidän wäjytyxens päälle/ jotca he olit asettanet liki Gibeat. Ja wäyjät kijrutit myös idzens/ menit Giberaan ja löit coco Caupungin miecan terällä. Ja Israelin miehillä oli lijtto keskenäns wäyjitten cansa lyödä heitä miecalla/ cosca sawu nousi Caupungista. Cosca Israelin miehet palaisit sodast/ ja BenJamiterit rupeisit lyömän ja haawoittaman Israeliä/ liki colmekymmendä miestä/ nijn he ajattelit: he owat lyödyt meildä/ nijncuin endisesäkin tappeluxes. Nijn rupeis sawu käymän cohdaustans Caupungist ylös/ ja BenJamiterit palaisit tacaperin/ cadzo/ silloin sawu käwi caikesta Caupungista ylös taiwas ala. Ja Israelin miehet käänsit idzens/ ja BenJaminin miehet peljästyit/ että heille onnettomus lähestyi. Ja he käänsit idzens Israelin miesten edes corwen tielle/ mutta sota seurais heitä/ sitälikin ne cuin Caupungeist olit/ surmaisit he siellä. Ja ne pijritit BenJaminin/ ja ajoit taca Menuahn asti/ ja tallaisit nijtä idän puolelle Gibeat. Ja BenJaminist langes/ cahdexantoistakymmendä tuhatta miestä/ jotca olit wahwat sotamiehet. Nijn käänsit he idzens ja pakenit corpen päin Rimmonin wuorelle/ mutta sillä tiellä löit he wijsi tuhatta miestä/ ja ajoit heitä taca Gideomin asti/ ja löit heistä caxi tuhatta miestä. Ja nijn sinä päiwän BenJaminist langes wijsi colmattakymmendä tuhatta miestä/ jotca miecka cannoit ja olit caicki wahwat sotamiehet. Ainoastans cuusi sata miestä käänsit idzens/ ja pakenit jällens corpeen Rimmonin wuorelle/ ja jäit sinne neljäxi Cuucaudexi. Ja Israelin lapset tulit jällens. BenJaminin lasten tygö/ ja

DUOMAREIN KIRJA

löit Caupungis miecan terällä/ sekä Canssan että eläimet/ ja caicki mitä he löysit/ ja caicki Caupungit cuin he löysit poltit he tulella.

Ja Israelin miehet olit wannonet Mizpas/ ja sanonet: ei yxikän meistä pidä tyttärens andaman BenJamitereille emännäxi. Ja Canssa tuli Jumalan huoneseen/ ja oli siellä Jumalan edes ehtosen asti/ ja he corgotit änen ja itkit catkerast. Ja sanoit: O HERra Israelin Jumala/ mixi tämä tapahdui Israelis? että tänäpänä on yxi sucucunda wähendynyt? Ja toisna päiwänä nousi Canssa warhain/ ja rakensi siihen Altarin/ ja uhraisit polttouhria ja kijtosuhria. Ja Israelin lapset sanoit: cuca on ikänäns Israelin sucucunnast/ joca ei tänne ole tullut Canssan cansa HERran eteen: sillä suuri wala oli tehty/ että se joca ei ollut tullut HERran tygö Mizpaan/ hänen piti totisest cuoleman. Ja Israelin lapset caduit heidän weljens BenJaminin tähden/ ja sanoit: tänäpänä on yxi sucucunda Israelis wähetty. Ja cuinga me käytäm idzem heidän cansans/ että ne cuin jäänet owat/ saisit emänditä: sillä me olemma wannonet HERran cautta/ etten me anna heille emänditä meidän tyttäristäm. JA he sanoit: cuca on Israelin sucucunnast/ joca ei ole tullut tänne HERran tygö Mizpaan? ja cadzo/ ei ole yxikän ollut leiris Jabexest Gileadis. Sillä Canssa luettin/ ja cadzo/ ei ollut siellä yhtäkän Jabexen asuwata. Nijn Canssa lähetti caxitoistakymmendä tuhatta sotamiestä/ ja käski heitä/ ja sanoit: mengät matcaan ja lyökät Jabexen asuwaiset Gileadis miecan terällä/ waimoinens ja lapsinens. Mutta njn pitä teidän tekemän: caicki ne cuin miehenpuolet owat/ ja caicki waimot cuin miesten cansa owat maannet/ pitä teidän tappaman. Ja he löysit Jabexen asuwaisist Gileadis neljäsata pijca cuin neidzet olit/ ja ei ollet yhdengän miehen tykönä maannet/ ne weit he Silon leirijn/ joca on Canaan maasa. Nijn coco Canssa lähetti matcaan/ ja käskit sanoa BenJaminin lapsille/ jotca olit Rimmonin calliolla/ ja cudzuit heitä ystäwälisest. Nijn BenJaminin lapset tulit silloin jäl lens/ ja he annoit heille emänditä/ njstä cuin he olit jättänet elämän Jabexen waimoist Gileadis/ ja ei njngän heille täytynt. Nijn Canssa catui BenJaminin tähden/ että HERra oli lowen tehnyt Israelin sucucunnis. JA Canssan wanhimmat sanoit: cuinga me teem/ että ne jäänet saisit myös

DUOMAREIN KIRJA

emänditä: sillä waimot BenJaminis owat häwitetyt. Ja sanoit: heidän pitä cuitengin nautidzeman perimisens/ cuin jäänet owat BenJaminist/ ettei yxikän sucucunda Israelist häwitettäis. Ja en me taida anda heille meidän tyttäritäm emännäxi: sillä Israelin lapset owat wannonet ja sanonet: kirottu olcon se joca BenJamitereille emännän anda. Ja he sanoit: cadzo/ HERran jocawuotinen juhlapäiwä on Silos/ joca on BethElist pohjaisen päin auringon ylönemist wastan/ BethElin tiellä nijn Sichemijn/ ja Libanonist länden päin. Ja he käskit BenJaminin lapsille/ ja sanoit: mängät ja wäijykät wijnamäis. Ja cosca te näette Silon tyttäret käywän ulos hyppyyn/ nijn juoscat kijrust wijnamäist/ ja ottacan jocainen hänellens Silon tyttärist emännän/ ja mengät BenJaminin maalle. Cosca heidän Isäns taicka weljens tulewat walittaman heitäns/ nijn me sanom heille: olcat heille armiat/ sillä en me ole ottanet heille emändätä sodalla/ mutta et te tahtonet heille anda/ tämä on teidän syyn. BenJaminin lapset teit nijn/ ja otit hypyist heidän lucuns jälkeen waimot ryöwydellä ja menit pois ja asuit heidän perimisisäns/ rakensit Caupungit ja asuit nijsä. Israelin lapset menit myös siellä pois silloin/ idzecukin sucuns ja perhens tygö/ ja menit siellä idzecukin perimiseens. Silloin ei ollut Cuningast Israelis/ waan jocainen teki nijncuin hänelle näkyi oikein olewan.

Ruthin Kirja

JA Duomaritten hallites oli callis aica maalla/ ja yxi mies meni waeldaman Judan Bethlehemist Moabiterein maalle/ hänen waimons ja cahden poicans cansa. Hänen nimens oli EliMelech/ ja hänen emändäns nimi Naemi/ ja hänen cahden poicans nimi/ Mahlon ja Chilion/ he olit Ephraterit Judan Bethlehemist. Ja cosca he tulit Moabiterein maalle/ pysyit he siellä. Ja EliMelech Naemin mies cuoli/ ja hän jäi jälkeen cahden poicans cansa. He nait Moabiterein waimoja/ ja yhden nimi oli Arpah/ ja sen toisen nimi Ruth/ ja asuit siellä kymmenen ajastaica. Ja cuolit molemmat Mahlon ja Chilion/ ja se waimo jäi jälkeen cahdesta pojastans ja miehestäns. Ja hän nousi miniöinens/

RUTHIN KIRJA

ja palais Moabiterein maalda: sillä hän oli cuullut Moabiterein maalla ollesans/ että HERra oli edzinyt Canssans/ ja andanut heille leipä. Ja meni siellä pois cuin hän oli ollut/ molembain miniäittens cansa/ ja matcustaisans tiellä Judean maalle/ Sanoi Naemi cahdelle miniällens: mengät ja palaitcat teidän äitein huoneseen/ tehkön HERra teille laupiuden nijncuin te olette nijlle cuolluille ja minulle tehnet. HERra andacon teidän löytä lewon cummangin hänen miehens huones. Ja hän suuta andoi heidän/ ja he corgotit ämens ja itkit. Ja sanoit hänelle: me käymme cansas sinun Canssas tygö. Mutta Naemi sanoi: palaitcat minun tyttäreni/ mixi te tahdotte minun cansani käydä? cuinga minä taidan lapsia saada minun cohtuuni/ teille miehixi? Palaitcat minun tyttäreni ja mengät matcaan: sillä minä olen ylön wanha miestä ottaman/ ja waicka minä sanoisin: se on toiwottapa/ että minä ottaisin tänä yönä idzelleni miehen/ ja sijtäisin poikia. Cuinga te odotatte nijncauwan cuin ne suurexi tulewat/ ja cuinga te taidatte wijwyttä/ ettet te ota miestä? ei millän muoto minun tyttäreni: sillä minä suurest murhetin teidän tähten/ ja HERran käsi on sattunut minuun. NIin he corgotit ämens ja itkit wielä hartammast/ ja Arpah andoi suuta anoppins/ waan Ruth jäi hänen tygöns. Mutta hän sanoi hänelle: cadzos/ sinun kälys on palainnut omaistens tygö/ ja hänen jumalittens tygö/ palaja myös sinä sinun omaistes tygö. Ruth wastais: älä minulle sitä puhu/ että minä luowun sinust/ palajan myös pois tykös: sillä cunga sinä menet/ sinne myös minä menen/ ja cusa sinä olet/ siellä tahdon myös minä olla/ sinun Canssas on minun Canssan/ ja sinun Jumalas on minun Jumalan. Cusa sinä cuolet/ siellä minä myös tahdon cuolla/ ja idzeni haudatta anda. HERra tehkön minulle sen ja sen/ jos ei cuolema eroita meitä. Cosca hän näki hänen täydellä mielellä händäns seurawan/ lackais hän sitä puhumast hänen cansans. Ja matcustit cahden Bethlehemin asti. Ja cosca he tulit Bethlehemiin/ lijckui coco Caupungi heidän tähtens/ ja sanoit: ongo tämä Naemi? Mutta hän sanoi heille: älkät minua cudzucuo Naemi/ waan cudzucuo Mara: sillä se Caickiwaldias on minun suurest surullisexi tehnyt. Täysinäisnä minä tääldä läxin/ waan HERra andoi minun tyhjänä palaita. Mixi te sijs cudzut minun Naemi? sillä HERra on

RUTHIN KIRJA

minun alendanut/ ja se Caickiwaldias on minua waiwannut. Ja se oli se aica jona ohria leickaman ruwettin/ cosca Naemi ja hänen miniäns Ruth se Moabitoläinen palaisit Bethlehemijn Moabiterein maalda.

Ja siellä oli yxi mies/ joca oli Naemin miehen EliMelechin lango Boas nimeldä/ ja hän oli jalo ja woimallinen mies. JA Ruth se Moabitoläinen sanoi Naemille: salli minun mennä pellolle sen peräs päitä nouckiman/ jonga edes minä löydän armon. Sanoi hän hänelle: mene minun tyttären. Ja hän meni nouckiman pellolle elonleickaitten jälkeen/ ja se peldo oli Boaxen perindöosa/ joca oli EliMelechin sugusta. Ja cadzo/ Boas tuli Bethlehemist/ ja sanoi elonleickaille: HERra olcon teidän cansan. Ja he sanoit hänelle: HERra siunatcon sinua. JA Boas sanoi palweliallens elonleickaitten teettäjälle: kenengä tämä pijca on? Ja palwelia/ elonleickaitten teettjä/ sanoi: tämä pijca on Moabitoläinen/ joca tuli Naemin cansa Moabiterein maalda: Sillä hän sanoi: anna minun nouckia ja coota lyhdetten wälillä/ elonleickaitten peräs. Ja hän on tullut ja seisonut amusta nijn tähänasti/ ja ei ole waan wähneä htken huones ollut. Silloin sanoi Boas Ruthille: cuules minua minun tyttären/ älä mene muinen pellolle poimeman/ älä myös tästä lähde/ mutta ole minun pijcaini cansa. Cadzo wisust culla pellolla he elo ottawat/ ja seura heitä/ minä sanoin palwelioilleni/ ettei yxikän sinua wahingoidze. Ja jos sinä janot/ nijn mene astiiden tygö/ ja juo sijtä cuin minun palwelian owat ammundanet. Silloin langeis hän caswoillens/ rucoili ja sanoi hänelle: mingätähden olen minä löynnyt armon sinun caswos edes/ ettäs tunnet minun/ joca cuitengin olen muucalainen. BOas wastais/ ja sanoi hänelle: '6Dinulle ilmoitettin caicki mitäs tehnyt olet sinun anopilles/ sijttecuin sinun miehes cuoli/ ettäs jätit sinun Isäs ja äitis/ ja Isäs maan/ ja matcustit tundemattomaan Canssaan. HERra maxacon sinulle sinun työs/ ja sinun palckas olcon täydellinen HERran Israelin Jumalan tykönä/ jonga tygö sinä olet tullut/ turwaman hänen sijpeins ala. Hän sanoi: anna minun löytä armo sinun caswos edes minun Herran: sillä sinä olet lohduttanut minua/ ja olet puhutellut sinun pijcas suloisest/ waicka en minä ole nijncuin jocu sinun pijcoistas. Boas sanoi jällens hänelle: cosca ruan aica joutu/ nijn tule tänne

RUTHIN KIRJA

muiden cansa/ syö leipä ja casta palas etickaan. Nijn hän istui elonleickaitten wiereen/ ja he toit hänelle cuiwatuita tähkäpäitä/ hän söi ja rawittin/ ja jätti jotakin tähtexi. Cosca hän nousi poimeman/ käski Boas palweliatans/ ja sanoi: sallicat hänen poime lyhdetten keskellä/ ja älkät händä häwäiskö. Waristelcat myös läpimitten hänelle ja jättäkät siihen/ että hän ne poimis/ ja älkän yxikän händä sen edest nuhdelco. Nijn poimi hän pellolla ehtosen asti/ tappoi ne poimetut/ ja oli liki yxi Epha ohria. Hän candoi ne Caupungijn ja osotti anopillens mitä hän oli poimenut. Toi hän myös ne ruan tähtet/ joista hän oli idzens rawinnut/ ja andoi hänelle. Silloin sanoi hänen anoppins hänelle: mitä olet poiminut tänäpäinä/ ja cusas olet työtä tehnyt? Siunattu olcon se cuin sinun tundenut on. Ja hän ilmoitti anopillens kenengä tykönä hän työtä teki/ sanoden: se mies/ jonga tykönä minä työtä tein/ cudzutan Boas. Naemi sanoi miniällens: hän olcon siunattu HERralda: sillä ei hän ole ollut armotoin/ enämmin nijtä eläwitä cuin cuolluitacan wastan. Ja Naemi sanoi hänelle: tämä mies on meidän/ ja on meidän perillisem. Ja Ruth Moabitoläinen sanoi: hän sanoi myös minulle: ole minun palwelioitten cansa/ siihenasti että elon aica loppu. Naemi sanoi Ruthille miniällens: minun tyttären/ hywä on sinun mennä hänen pijcains cansa/ ettei yxikän puhuis sinusta pahoin toisen pellolla. Ja hän wijwyi Boaxen pijcain tykönä/ ja poimi tähkäpäitä/ siihenasti cuin ohrat ja nisut leicattin/ ja hän tuli jällens hänen anoppins tygö.

JA Naemi/ hänen anoppins/ sanoi hänelle: minun tyttären/ minä saatan sinulle lewon/ että sinun käy hywin. Boas meidän sucum/ jonga pijcain tykönä sinä olet ollut/ wisca tänä yönä ohria hänen luwasans. Nijn pese idzes/ ja woitele sinus öljyllä/ ja waateta idzes/ ja mene luwaan/ ettei yxikän sinua tunne/ siihenasti cuin syöty ja juotu on. Cosca hän idzens lewätä pane/ nijn cadzo/ cuhunga hän pane/ ja mene ja nosta waatten liewe hänen jalcains päädä/ ja pane idzes lewätä/ nijn hän kyllä sinulle sano/ mitä sinun tekemän pitä. Hän sanoi hänelle: caicki mitä sinä sanot minulle/ teen minä. Hän meni luwaan/ ja teki caicki cuin hänen anoppins hänelle käski. Ja cosca Boas oli syönyt ja juonut/ tuli hänen sydämens iloisexi/ ja heitti idzens yhden

RUTHIN KIRJA

cuhilan taa maahan. Ja hän tuli salaisest/ ja nosti waatten hänen jalcain päädä/ ja pani lewätä. Puoli yön aican/ peljästyti mies ja käänsi idzens/ ja cadzo/ yxi waimo lewäis hänen jalcains juures. Ja hän sanoi: cucas olet? hän wastais: minä olen Ruth sinun palcollises/ lewitä sinun sijpes ylidze sinun pijcas: sillä sinä olet perillinen. Hän sanoi: siunattu ole sinä HERrasa minun tyttären/ sinä olet parandanut ensimmäisen armon työn sillä wijmeisellä/ ettes ole seurannut nuorucaisia/ rickaita eli köyhiä. Minun tyttären/ älä pelkä/ caicki mitäs sanot/ teen minä sinulle: sillä coco minun Canssani Caupungi tietä/ että olet cunniallinen waimo. Se on tosi että minä olen perillinen/ mutta yxi toinen on lähimmäisempi minua. Ole täsä yö/ jos hän huomen omista sinun/ nijn se on hyvä/ waan jollei/ nijn minä otan sinun/ nijn totta cuin HERra elä: lewä huomenen asti. Ja hän lewäis huomenen asti hänen jalcains juures. Ja hän nousi ennencuin yxikän toisens tunki/ ja hän ajatteli/ ettei yxikän tietäis waimo luwaan tullexi. Ja sanoi: ojenna tänne sinun waattes cuin ylläs on/ ja lewitä edes/ ja hän piti sen edes. Ja hän mittais hänelle cuusi mitta ohria/ ja pani hänen päällens. Ja hän idze tuli Caupungijn. Mutta waimo meni anoppins tygö/ joca sanoi: cuinga sinun menesty minun tyttären? ja hän jutteli hänelle caicki mitä mies oli tehnyt. Ja sanoi: nämät cuusi mitta ohria andoi hän minulle: sillä '68än sanoi: ei pidä sinun tyhjin käsin menemän sinun anoppis tygö. Hän sanoi: ole hiljaxens tyttären nijncauwan että saat nähdä cuinga tämä tapahtu: sillä ei se mies lacka ennen cuin hän tämän tänäpäiwänä hywin lopetta.

JA Boas meni porttijn/ ja istui siellä/ ja hänen lähimmäinen langons käwi ohidze. Nijn Boas puhutteli händä niminomattain/ sanoden: palaja tänne ja istu wiereni. Nijn hän palais ja istui. BOas otti kymmenen miestä Caupungin wanhimmist/ sanoden heille: istucat tähän/ ja he istuit. Nijn sanoi hän perilliselle: Naemi joca on tullut Moabiterein maalda/ caupidze sitä maan cappaletta/ cuin meidän weljelläm EliMelechillä oli. Sentähden ajattelin minä sen sinulle ilmoitta/ ja sanoa: tahdotcos sen periä/ nijn osta se täsä Caupungin asuwaisten ja minun Canssani wanhimmitten edes: waan jollet sinä sitä tahdo periä/ nijn sano minulle/ että minä sen tietäisin: sillä ei ole

RUTHIN KIRJA

yhtän muuta perillistä kuin sinä/ ja minä sinun jälkes. Hän sanoi: minä perin. Nijn wastais Boas: jona päivänä sinä Naemin kädest lunastat pellon/ njjn ota Ruth Moabiti sen cuolluen emändä/ herättäxes sille cuolluelle nime hänen perimisesäns. Nijn sanoi hän: en minä peri sitä/ etten minä hucutais minun perimistäni/ peri sinä se kuin minun pitä perimän: sillä en minä taida sitä periä. Mutta Israelis oli wanhan aican sencaltainen tapa: cosca ei jocu tahtonut periä/ taicka osta jotakin tawarata/ että caicki asiat olisit ollet wahwat/ weti hän kengäns ulos/ ja andoi sen toiselle. Se oli wahwa todistus Israelis. Nijn perillinen sanoi Boaxelle: osta sinä se: ja hän rijsui kengän jalastans. Boas sanoi wanhimmille ja caikelle Canssalle: te olette tänäpäiwänä minun todistajani/ että minä olen lunastanut Naemildä caicki mitä EliMelechin/ Chilionin ja Mahlonin oli. Ja myös Ruthin sen Moabitin. Mahlonin lesken minä otan emännäxeni/ herättäxeni sille cuolluelle nime hänen perimisesäns/ ja ettei hänen nimens huckuis weljeins seasta/ ja hänen siastans portisa/ sen päälle oletta te tänäpäiwänä minun todistajani. Nijn caicki Cansa ja wanhimmat kuin portis olit/ sanoit: me olem todistajat/ Jumala tehkön sille waimolle/ joca sinun huonesees tule/ nijncuin Rahelille ja Lealle/ jotca molemmat Israelin huonen rakensit/ ja enändykön Ephratas/ ja cuuluisaxi tulcon Bethlehemis. Ja sinun huones olcon nijncuin Perezen huone/ jonga Thamar synnytti Judalle/ sijtä siemenestä jonga HERra sinulle anda tästä nuoresta waimosta. Nijn Boas otti Ruthin emännäxens. Ja kuin hän macais hänen cansans/ andoi HERra hänen tulla hedelmälisexi/ ja hän synnytti pojan. Nijn waimot sanoit Naemille: kijtetty olcon HERra joca ei sallinut puuttua perillistä tähän aican sinun sugustas/ että hänen nimens pysyis Israelis. Hän wirgotta sinua/ ja holho sinun wanhuttas: sillä sinun miniäs/ joca sinua racasta/ on synnyttänyt sen joca sinulle on parembi kuin seidzemen poica. Ja Naemi otti lapsen/ pani helmaans/ ja caswatti sen. Mutta hänen kyläns waimot annoit hänelle nimen/ ja sanoit: Naemille on poica syndynyt/ ja cudzuit hänen Obed/ tämä on Isain Isä/ joca on Dawidin Isä. Tämä on Perezen sucu: Perez sijtti Hezronin. Hezron sijtti Raam/ Raam

sijtti Aminadabin. Aminadab sijtti Nahessonin/ Nahesson sijtti Salmon.
Salmon sijtti Boaxen/ Boas sijtti Obedin. Obed sijtti Isain/ Isai sijtti Dawidin.

Ensimmäinen Samuelin Kirja

YXi mies oli Ramathaimin Zophimist Ephraimin wuorelda/ hänen nimens oli Elkana Jerohamin poica/ Elihun pojan/ Tohun pojan/ Zuphin pojan/ joca oli Ephratist. Ja hänellä oli caxi waimo/ yhden nimi oli Hanna/ ja toisen Pehinnah. Mutta Peninnalla oli lapsia/ waan Hannalla ei ollut lasta. Se mies meni wuosiwuodelda hänen Caupungistans rucoileman ja uhraman Siloon HERralle Zebaothille. Ja siellä oli caxi Elin poica Hophni ja Pinehas HERran Papit. Ja sinä päiwänä jona Elkana uhrais/ andoi hän emännällens Penninnalle ja caikille hänen pojillens ja tyttärillens osat. Mutta Hannalle andoi hän osan murehtien: sillä hän racasti Hanna: mutta HERra oli sulkenut hänen cohtuns. Ja hänen wainojans waiwais händä/ ja soimais hänelle/ että HERra oli sulkenut hänen cohtuns. Ja nijn hän teki jocawuosi/ cosca he menit HERran huoneseen/ ja saatti hänen murhellisexi. Mutta hän itki/ ja ei syönyt. Ja Elkana hänen miehens sanoi hänelle: Hanna/ mitäs itket? ja mixes syö? ja mingätähden sinun sydämes on nijn murhellinen? engö minä sinulle parambi ole cuin kymmenen poica? Niin nousi Hanna/ sijttecuin hän oli syönyt ja juonut Silos (ja Pappi Eli istui istuimella HERran templin pihtipielen tykönä) Ja hän oli sangen catkeralla sydämellä/ ja rucoili HERra/ ja itki hartast. Ja lupais hänelle lupauxen/ sanoden: HERra Zebaoth/ jos sinä cadzoisit sinun pijcas waiwaisutta/ muistaisit ja et unhotais sinun pijcas/ mutta andaisit sinun pijcalles pojan/ nijn minä annan hänen HERralle caikixi hänen ikäpäiwixens/ ja partaweidzi ei pidä hänen päähäns tuleman. Ja cuin hän cauwan rucoili HERran edes/ otti Eli waarin hänen suustans: Sillä Hanna puhui sydämestäns/ ja hänen huulens lijckui ainoast/ mutta hänen änen ei ensingän cuulunut/ nijn Eli luuli hänen juoxis olewan/ Ja sanoi hänelle: cuinga cauwans olet juoxis? anna wijnan olla sinustas pois. Mutta Hanna

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

wastais/ ja sanoi: ei minun Herran/ minä olen murhellinen waimo/ wijna ja wäkewitä juomia en ole minä juonut/ waan olen wuodattanut minun sydämeni HERran edes. Älä pidä pijcas nijncuin irtallista waimoa: sillä minä olen minun suuresta murhestani ja waiwastani tähänasti puhunut. Eli wastais/ ja sanoi: mene rauhan/ Israelin Jumala anda sinulle sinun rucouxes/ cuins olet häneldä rucoillut. Hän sanoi: anna sinun pijcas löytä armo sinun silmäis edes. Nijn waimo meni matcaans ja söi/ ja ei ollut sillen nijn murhellinen. Ja he nousit warhain huomeneltain rucoileman HERra/ sijtte palaisit he ja tulit cotians Ramathaan. Ja Elkana tunsi emändäns/ ja HERra muisti händä. JA cosca muutammat päiwät olit culunet/ tuli hän rascaxi/ ja synnytti pojan ja cudzui hänen Samuel: sillä minä olen händä rucoillut HERralda. Ja cosca Elkana meni caiken hänen huonens cansa uhraman HERralle wuosicautista uhria ja hänen lupaustans. Hanna ei mennyt/ waan sanoi miehellens: cosca lapsi wieroitetan/ nijn minä otan hänen cansani/ näyttäxeni HERralle/ ja sijtte pitä siellä aina oleman. Elkana hänen miehens sanoi hänelle: tee nijncuin sinulle parhaxi näky/ ole nijncauwan ettäs hänen weroitat/ HERra wahwistacon sen cuin hän puhunut on. Nijn waimo jäi cotia/ ja imetti poicans siihenasti että hän weroitti hänen. Ja he toit hänen cansans/ sijttecuin he hänen weroittanet olit/ colmen calpein cansa/ Ephan jauhoja ja leilin wijna/ ja toit hänen HERran huoneseen Silos/ ja nuorucainen oli wielä sangen nouri. Ja he teurastit calpein ja toit nuorucaisen Elin eteen. Ja hän sanoi: Ah minun HErran/ nijn totta cuin sinun sielus elä minun Herran/ minä olen se waimo cuin täsä tykönäs seisoj ja rucoili HERra. Tätä nuorucaista minä anoin/ nyt on HERra minulle andanut sen rucouxen cuin minä häneldä rucoilin. Sentähden annan minä hänen HERralle jällens/ caikexi elinajaxens/ että hän HERralda rucoildu on/ ja he rucoilit HERra sijnä paicas. JA Hanna rucoili/ ja sanoi: minun sydämen riemuidze HERrasa/ minun sarwen on ylistetty HERrasa. Minun suuni on lewiäldä auwennut minun wiholisteni ylidze: sillä minä riemuidzen sinun autuudestas. Ei kengän nijn pyhä ole cuin HERra/ ei yxikän ole paidzi sinua/ ja ei yhtän auttajata ole nijncuin meidän Jumalam. Lacatcat teidän suurest kerscamisestan ja

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

haastamisestan/ pangat pois teidän suustan se wanha: sillä HERra on Jumala joca sijtä otta waarin/ ei anna sencaltasi ajatuxi menestyä. Wäkewitten joudzi on särjetty/ ja heicot owat wäkewydellä wyötetyt. Jotca ennen rawitut olit/ owat myydyt leiwän edest/ ja jotca nälkä kärseit/ ei sillen isoa. Sijhenasti että hedelmätöin seidzemen synnytti/ ja jolla monda lasta oli/ tuli heicoxi. HERra cuoletta ja wirgotta/ wie helwettijn ja siellä ulos. HERra teke köyhäxi ja rickaxi/ hän alenda ja ylendä. Hän nosta tomusta köyhän/ '6Aa ylendä waiwaisen logasta/ istuttaxens händä päämiesten secaa ja andaxens hänen cunnian istuimen periä. Sillä mailman äret owat HERran/ ja maan pijrin on hän asettanut sen päälle. Hän warjele hänen pyhäins jalat/ mutta jumalattomat pitä waickeneman pimeydes: sillä oma suuri woima ei mitän auta. Ne jotca rijtelewät HERran cansa/ pitä muserrettaman ricki/ hän jylise taiwas heidän ylidzens. HERra duomidze maan äret/ ja anda Cuningallens wallan/ ja ylendä woideltuns sarwen. ELkana meni jällens Ramathan huoneseens/ waan nuorucainen palweli HERra Papin Elin edes. MUTta Elin pojat olit ilkiät/ ja ei ensingän totellet HERra. Eikä myös Pappain oikeutta Canssan edes/ cosca jocu jotain uhrais/ tuli Papin poica/ cosca liha keitettin/ ja oli colmihaarainen hango kädes. Ja pisti sen cattilaan/ eli pataan/ eli cruusijn/ eli pannuun/ ja mitä hän otti ruoca hangolla/ sen Pappi otti sijtä/ ja nijn teit he caikelle Israelin Canssalle/ jotca tulit Siloon. Nijn myös ennencuin he poltit lihawuden/ tuli Papin poica/ ja sanoi nijlle jotca uhria cannoit: anna minulle liha paistaxeni Papille: sillä ei hän ota keitettyä sinulda/ waan vtta. Cosca jocu sanoi hänelle: polttacat lihawus tänäpäpäni nijncuin pitä/ ota sijtte sinulles mitä sydämes himoidze. Nijn sanoi hän hänelle: ei millän muoto/ mutta sinun pitä nyt minulle andaman/ jolles anna nijn minä otan wäkisin. Ja sentähden oli nuorucaisten ricos sangen suuri HERran edes: sillä Canssa cadzoit HERran ruocauhrin ylön. Mutta Samuel palweli HERran edes/ ja nuorucainen oli wyötetty lijnaisella pääliswaattella. Ja hänen äitins oli tehnyt wähän hamen/ ja wei sen hänelle joca wuosi/ cosca hän meni miehens cansa uhraman wuosiuhria. Ja Eli siunais Elkanan ja hänen emändäns/ ja sanoi: HERra andacon sinulle siemenen tästä waimosta sen rucouxen tähden cuins

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

olet rucoillut HERralda/ ja he menit siallens. Ja HERra edzei Hanna/ ja hän tuli rascaxi/ ja synnytti colme poica ja caxi tytärtä/ ja nuorucainen Samuel caswoi HERran edes. MUTta Eli oli juuri wanha/ ja ymmärsi mitä hänen poicans teit caikelle Israelille/ ja että he macaisit nijden waimoin cansa/ jotca palwelit seuracunnan majan owella. Ja sanoi heille: mixi te teette sencaltaisita? sillä minä cuulen teidän pahoja tecojan caikelda täldä Canssalda. Ei nijn minun poicani/ ei ole se hywä sanoma cuin minä cuulen/ että te käännätte HERran Canssan pois. Jos jocu ricko ihmistä wastan/ nijn Duomari sen sowitta/ mutta jos jocu ricko HERra wastan/ cuca sen edest rucoile? Ja ei he cuullet Isäns ändä: sillä HERra tahdoi heidän tappa. Mutta nuorucainen Samuel waelsi ja caswoi/ ja oli otollinen sekä HERran että ihmisten edes. JA yxi Jumalan mies tuli Elin tygö/ ja sanoi hänelle: näin sano HERra: engö minä ilmeisest ilmoittanut minuani sinun Isäs huonelle/ cosca he wielä olit Egyptis Pharaon huones. Ja minä walidzin hänen minulleni Papixi caikesta Israelin sucucunnasta uhraman minun Altarilleni/ ja sytyttämän suidzutusta/ ja candaman pääliswaatetta minun edesäni/ ja minä olen andanut sinun Isäs huonelle caicki Israelin lasten tulet. Mixis sijs potkit minun uhriani wastan/ ja minun ruocauhriani/ jonga minä olen käskenyt uhrata seuracunnan majas/ ja enemmän cunnioitit sinun poikias cuin minua/ lihoittaxen teitän/ caikesta minun Canssani Israelin parhasta ruocauhrista. Sentähden sano HERra Israelin Jumala: minä olen puhunut että sinun huones ja sinun Isäs huone piti waeldaman minun edesäni ijancaickisest/ mutta nyt sano HERra: olcon se caucana minusta: Sillä jotca minua cunnoidzewat/ nijtä minä myös cunnioidzen/ waan jotca minun cadzowat ylön/ ne pitä cadzottaman ylön. Cadzo/ se aica tule että minä murran sinun käsiwartes/ ja sinun Isäs huonen käsiwarren/ ettei yxikän wanha pidä sinun huonesas oleman. Ja sinun pitä näkemän sinun wiholises majas caikes hywydes cuin Israelille tapahtu/ ja ei yxikän wanha pidä oleman sinun huonesas ijancaickisest. Cuitengin en minä ketän peräti häwitä sinulda minun Altarildani/ että minä culutan sinun silmäs/ ja sinun sielus murheseen saatan/ ja caicki sinun huones paljous pitä cuoleman/ cosca ne owat miehexi

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

tullet. Ja tämä pitä oleman sinulle merkixi/ cuin sinun poicais Hophnin ja Pinehaxen päälle pitä tuleman/ yhtenä päiwänä pitä heidän molemmat cuoleman. Ja minä herätän minulleni yhden uscollisen Papin/ se teke nijncuin minun sydämelleni ja sielulleni kelwollinen on. Ja minä rakennan hänelle wahwan huonen/ waeldaxens minun woidelduni edes hänen elinaicanans. Ja tapahtu/ että se cuin jää jälken sinun huoneses/ pitä tuleman ja cumartaman händä hopenningin ja leiwän cappalen edest/ ja pitä sanoman/ päästä minua yhden Papin osaan/ että minä saisin syödä cappalen leipä.

COsca nuorucainen Samuel palweli Elin alla HERra. Ja HERran sana oli callis siihen aican/ ja wähä ilmoituxia. JA Eli macais siihen aican siallans/ ja hänen silmäns rupeisit pimendymän/ nijn ettei hän nähnyt. Ja Samuel macais HERran templis sijnä cuin Jumalan Arcki oli/ ennencuin Jumalan lampu sammutettin. Ja HERra cudzui Samueli/ hän wastais: cadzo/ täsä minä olen. Ja hän juoxi Elin tygö/ ja sanoi: cadzo/ täsä minä olen/ sinä cudzuit minua. Hän sanoi: en minä cudzunut sinua/ mene jällens ja pane maata/ ja hän meni ja pani maata. Ja HERra cudzui taas Samueli/ ja Samuel nousi ja meni Elin tygö/ ja sanoi: cadzo/ täsä minä olen/ sinä cudzuit minua. Hän sanoi: en minä cudzunut sinua poican/ mene jällens/ ja pane maata. Mutta Samuel ei tundenut silloin wielä HERra. Ja HERran sana ei ollut wielä ilmoitettu hänelle. Ja HERra cudzui Samuelin wielä colmannen kerran/ ja hän nousi ja meni Elin tygö/ ja sanoi: cadzo/ täsä minä olen/ sinä cudzuit minua. Nijn ymmärsi Eli/ että HERra cudzui nuorucaista. Ja sanoi hänelle: mene jällens ja pane maata/ ja jos sinua wielä cudzutan/ nijn sano: puhu HERra: sillä sinun palwelias cuule. Samuel meni ja pani idzens siallens. NIin tuli HERra ja seiso siellä/ ja cudzui nijncuin ennengin: Samuel/ Samuel. Ja Samuel sanoi: puhu/ sillä sinun palwelias cuule. Ja HERra sanoi Samuelille: cadzo/ minä teen yhden asian Israelis/ nijn että sen molemmat corwat pitä soiman cuin sen cuule. Sinä päiwänä tuotan minä Elille caicki ne cuin minä hänen huonettans wastan puhunut olen/ minä alan ja päätän sen. Sillä minä olen tehnyt hänelle tiettäwäxi/ että minä olen Duomari hänen huonellens ijancaickisest/

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

sen pahan työn tähden/ että hän tiesi poicains häpiällisest käyttänen/ ja ei kertacan wihaisest cadzonut heidän päällens. Sentähden olen minä wannonut Elin huonelle/ että tämä Elin huonen pahateco ei pidä lepytettämän uhrilla eikä ruocauhrilla ijancaickisest. Ja Samuel macais huomenen asti. Ja hän awais HERran huonen owen. Ja Samuel ei tohtinut ilmoitta Elille sitä näkyä. Nijn cudzui Eli hänen/ ja sanoi: Samuel poican. Hän wastais: cadzo/ täsä minä olen. Hän sanoi: mikä sana se on cuin sinulle sanottin? älä sala sitä minulda. Jumala tehkön sinulle sen ja sen/ jos sinä jotain salat minulda/ sijtä cuin sinulle sanottu on. Nijn Samuel sanoi hänelle caicki/ ja ei häneldä mitän salannut. Waan hän sanoi: hän on HERra/ hän tehkön nijncuin hänelle on kelwollinen. JA Samuel caswoi/ ja HERra oli hänen cansans/ ja ei langennut yhtäkän caikista hänen sanoistans maahan. Ja coco Israel hamast Danist nijn BerSabaan/ tunsi Samuelin uscollisexi HERran Prophetaxi. Ja HERra taas ilmestyi hänelle Silos: sillä HERra oli ilmandunut Samuelille Silos/ HERran sanan cautta.

JA Samuel rupeis saarnaman coco Israelin edes. Ja Israeli meni sotaan Philisterejä wastan/ ja sioitit heidäns EbenEzerin tygö/ mutta Philisterit asetit leirins Apechijn. Ja walmistit idzens Israeli wastan/ ja sota lewitti idzens pitkälle/ ja Israel lyötin Philistereildä/ ja he löit sijnä tappeluxes kedolla lähes neljätuhatta miestä. COsca Canssa tuli leirijn/ sanoit Israelin wanhimmat: mingätähden HERra andoi meidän tänäpäpä lyötä Philistereildä? ottacam HERran lijton Arcki Silost meidän tygömme/ ja andacam hänen tulla meidän keskellem wapahtaman meitä meidän wiholistem kädest. Ja Canssa lähetit sanan Siloon/ ja annoit sieldä tuoda HERran Zebaothin lijton Arkin/ joca istu Cherubimin päällä. Ja caxi Elin poica Hophni ja Pinehas olit Jumalan lijton Arkin cansa. Ja HERran lijton Arkin tuldua leirijn/ huusit caicki Israel suurella änellä/ nijn että maa cajahti. Cosca Philisterit cuulit sen suuren ilohuudon/ sanoit he: mikä suuri ilohuuto on Ebrerein leiris? Ja cosca he ymmärsit HERran Arkin tullen leirijn/ Pelkäisit he heitäns/ ja sanoit: Jumala on tullut leirijn. Ja wielä sijtte sanoit: woi meitä: sillä ei se ole ennen nijn ollut. Woi meitä/ cuca pelasta meitä näiden wäkewäin Jumalten käsist? nämät owat ne

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

Jumalat/ jotca Egyptin löit corwes caickinaisilla rangaistuxilla. Olcat sijs rohkiat sydämeest/ ja olcat miehet Philisterit/ ettei teidän pitäis palweleman Ebrerejä nijncuin he owat teitä palwellet. Olcat miehet ja soticat. Nijn Philisterit sodeit/ ja Israel lyötin/ ja jocainen pakeni majaans/ ja se oli sangen suuri tappo/ nijn että Israelist caadui colmekymmendä tuhatta jalcamiestä. Jumalan Arcki otettin pois/ ja caxi Elin poica Hophni ja Pinehas cuolit. Silloin juoxi sotajoucost yxi BenJamiteri/ ja tuli sinä päiwänä Siloon/ ja oli rewäisnyt waattens/ ja wiscoinut mulda pääns päälle. Ja cadzo/ cosca hän sinne tuli/ istui Eli istuimella/ tielle cadzeleman: sillä hänen sydämens oli peljästyxis Jumalan Arkin tähden. Ja cosca mies tuli Caupungijn/ ilmoitti hän sen/ ja coco Caupungi parguit. Ja cosca Eli cuuli sen corkian huudon ja pargun/ kysyi hän: mikä capina tämä on? nijn tuli mies nopiast ja ilmoitti sen Elille. (Ja hän oli yhdexänkymmenen ja cahdexan ajastaicanen/ ja hänen silmäns olit jo nijn pimennet/ ettei hän nähnyt) Ja mies sanoi Elille: minä olen tullut ja paennut tänäpäpänä sotajoucosta. Mutta hän sanoi: cuingasta käy poican? Silloin wastais sanansaattaja/ ja sanoi: Israel on paennut Philisterein edellä/ ja suuri tappo on Canssas tapahtunut/ ja molemmat sinun poicas Hophni ja Pinehas on cuollet/ ja wielä sijtte Jumalan Arcki on otettu pois. Ja cosca hän cuuli mainittawan Jumalan Arckia/ langeis hän maahan taapäin istuimelda/ portin tykönä/ ja mursi niscans ja cuoli: sillä hän oli wanha ja rascas mies. Ja hän duomidzi Israeli neljäkymmendä ajastaica. JA hänen miniäns Pinehaxen emändä oli wijmeiselläns rascas/ cosca hän sen sanoman cuuli/ että Jumalan Arcki oli otettu pois/ ja hänen appens ja miehens olit cuollet: cumarsi hän idzens ja synnytti: sillä hänen kipuns käwi hänen päällens. Ja cosca hän oli cuolemallans/ sanoit waimot jotca seisoit hänen tykönäns: älä pelkä/ sillä sinulle on poica syndynyt. Mutta ei hän mitän wastannut/ eikä sitä mielens pannut. Ja cudzui sen lapsen Ichabod/ ja sanoi: cunnia on tullut Israelist pois: sillä Jumalan Arcki otettin pois/ ja hänen appens ja miehens olit cuollet. Ja hän taas sanoi: Israelin cunnia on tullut pois/ sillä Jumalan Arcki on otettu pois.

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

JA Philisterit otit Jumalan Arkin/ ja weit EbenEzerist Asdodijn/ Dagonin huoneseen/ ja asetit hänen Dagonin tygö. Ja cosca Asdoditerit toisna päiwänä warhain nousit/ cadzo/ löysit he Dagonin macawan suullans maasa HERran Arkin edes. Mutta he otit Dagonin ja nostit endiselle siallens. Cosca he toisna huomena nousit jällens/ cadzo/ löysit he Dagonin jällens macawan suullans maasa HERran Arkin edes. Mutta hänen pääns ja molemmat kätens olit hacatut kynnyxellä pois/ ja muu ruumis macais sijnä. Sentähden Dagonin papit ja caicki cuin Dagonin huoneseen menewät/ ei astu Dagonin kynnyxelle Asdodis/ tähän päiwän asti. MUTta HERran käsi oli rascas Asdoditerein päälle/ ja hucutti heidän/ ja löi Asdodin ja caiken ymbäristön peräpuolet paiseilla. Cosca Asdodin Canssa sen näit nijn olewan/ sanoit he: älkän andaco olla Israelin Jumalan Arckia meidän tykönäm: sillä hänen kätens on juuri rascas meitä ja meidän jumalatom Dagonita wastan. Ja he lähetit matcaans ja cudzuit caicki Philisterein Päämiehet tygöns cocoon/ ja sanoit: mitä me teemme Israelin Jumalan Arkille? he wastaisit: andacat Israelin Jumalan Arcki cannetta Gathin ymbärins. Ja he cannoit Israelin Jumalan Arkin ymbärins. Ja cosca he sen cannoit/ nousi suuri capina Caupungis HERran käden cautta/ ja hän löi Canssan Caupungis sekä pienet että suuret/ ja he sait salaiset kiwut heidän salacaluins. NIin he lähetit HERran Arkin Ekronijn. Cosca HERran Arcki tuli Ekronijn/ huusit Ekroniterit/ ja sanoit: he owat wetänet Jumalan Arkin ymbärins minun tygöni/ surmataxens minua ja minun Canssani. Nijn lähetit he ja cudzuit caicki Philisterein Päämiehet cocoon/ ja sanoit: lähettäkät Israelin Jumalan Arcki siallens jällens/ ettei hän surmais minua ja minun Canssani: sillä caikes Caupungis oli suuri capina cuoleman tähden/ ja Jumalan käsi oli siellä sangen rascas. Ja ihmiset jotca ei cuollet/ lyötin heidän salacaluisans/ nijn että huuto meni Caupungist taiwaseen.

JA HERran Arcki oli seidezemen Cuucautta Philisterein maalla. Ja Philisterit cudzuit pappins ja noitans cocoon/ ja sanoit: mitä meidän pitä HERran Arkille tekemän? opettacat meitä millä meidän pitä lähettämän hänen siallens? He wastaisit: jos te lähetätte Israelin Jumalan Arkin/ nijn älkät händä

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

lähettäkö tyhjänä/ waan teidän pitä maxaman hänelle wicauhrin/ nijn te tulette terwexi/ ja saatte tietä mingätähden hänen kätens ei teistä lacka. Mutta he sanoit: mikä on se wicauhri cuin meidän hänelle andaman pitä? he wastaisit: wijsi cullaista peräpuolda/ ja wijsi cullaista hijrtä Philisterein päämiesten lugun jälkeen/ että caikilla teidän päämiehillän ja teillä oli yxi widzaus. Tehkät sijs teidän peräwiertenne cuwat ja teidän hijrtenne cuwat/ jotca teidän maan häwittänet owat/ cunnioitaxenne Israelin Jumalata/ hänen kätens tule jocus huokiammaxi teille/ teidän jumalillen ja teidän maallen. Mixi te paadutatte teidän sydämen nijncuin Egyptiläiset ja Pharao paadutit heidän sydämens? eikö se nijn ole/ sittecuin hän idzens ilmoitti heille/ laskit he heidän menemän/ ja he menit matcaans. NIin ottacat ja tehkät vdet waunut/ ja ottacat caxi nuorta imettäwä lehmä/ joidenga päälle ei ole yhtän ijestä wielä pandu/ ja pangat ne waunuin eteen/ ja salpatcat heidän wasickans cotia heidän jälistäns. Ja ottacat HERran Arcki ja pangat waunuin/ ja ne cullaiset calut cuin te hänelle annoitte/ teidän wicanne sowinnox/ pangat arckuun hänen siwullens/ ja lähettäkö händä matcaan/ ja andacat hänen mennä. Ja cadzocat menekö hän cohdastans rajains cautta BethSemexen päin/ nijn hän on tehnyt meille caiken tämän suuren pahan: mutta jos ei/ nijn tietkät ettei hänen kätens ole meitä lijcuttanut/ waan se on meille muutoin tapaturmast tapahtunut. Canssa teit nijn/ ja otit caxi nuorta imettäwä lehmä/ ja panit waunuin eteen/ ja salpaisit heidän wasickans cotia. Ja panit HERran Arkin waunuin/ ja arcun cullaisten hijrten ja heidän peräwiertens cuwain cansa. Ja lehmät menit cohdastans tietä myöden BethSemexeen/ ja käwit yhtä tietä ja ammuut/ ja ei poikennet oikialle taicka wasemmalle puolelle/ ja Philisterein päämiehet seuraisit heitä BethSemexen maan ärijn. MUtta BethSemiterit leickaisit nisueloans laxos/ ja nostit silmäns ja näit Arkin/ ja olit iloiset/ että he sait nähdä Arkin. Mutta waunut tuli Josuan BethSemiterin pellolle/ ja sijnä seisoit alallans/ ja siellä oli suuri kiwi/ ja he waunuista puita halcaisit/ ja uhraisit ne lehmät HERralle polttouhrixi. Ja Lewitat nostit HERran Arkin maahan/ ja arcun joca siwus oli/ josa ne cullaiset calut olit/ ja panit sen suuren kiwen päälle. Ja BethSemiterit uhraisit sinä

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

päiwänä HERralle polttouhria/ ja muita uhreja. Cosca ne wijsi Philisterein päämiestä näit sen/ palaisit he sinä päiwänä Ekronijn. Ja nämät owat ne cullaiset peräwierten cuwat/ cuin Philisterit uhraisit HERralle wicauhrins edest/ Asdod yhden/ Gaza yhden/ Asclon yhden/ Gath yhden ja Ekron yhden. Ja cullaiset hijret/ caickein Philisterein Caupungein lugun jälken/ wijden päämiehen edest sekä wahwoista Caupungeista ja maan kylistä/ sijhen suuren Abelin asti/ johonga he panit HERran Arkin tähän päiwän asti/ Josuan BethSemiterin pellolle. JA muutamat BethSemiterit lyötin/ että he cadzoit HERran Arckijn/ ja hän löi sijtä Canssasta wijsikymmendä tuhatta ja seidzemenkymmendä miestä. Nijn se Canssa murhetti/ että HERra njn suurella widzauarella löi Canssa. Ja BethSemiterit sanoit: cuca on seisowainen HERran edes/ taincaltaisen pyhän Jumalan/ ja kenen tygö hän mene meidän tyköm? Ja lähetit sanan KiriathJearimin asuwaisten tygö/ ja käskit heille sanoa: Philisterit owat tuonet HERran Arkin jällens/ tulcat tänne ja wiekät händä teidän tygönne jällens.

NIin tuli KiriathJearimin Canssa ja toit sinne HERran Arkin/ ja weit hänen Abinadabin huoneseen Giberaan/ ja wiheit hänen poicans Eleazarin ottaman HERran Arkist waari. Ja sijtä päiwäst cosca HERran Arki oli KiriathJearimis/ cului paljon aica/ caxikymmendä ajastaica/ ja coco Israelin huone itki HERran jälken. MUTta Samuel sanoi coco Israelin huonelle/ jos te käännätte teidän caikesta sydämestän HERran tygö/ njn heittäkät teidän wierat jumalat ja Astharoth pois/ ja walmistacat teidän sydämen HERran tygö/ ja palwelcat händä ainoata/ njn hän pelasta teidän Philisterein käsistä. Nijn heitit Israelin lapset heildäns Baalim ja Astharothin pois/ ja palwelit ainoata HERRa. Ja Samuel sanoi: cootca Israel Mizpaan/ ja minä rucoilen teidän edestän HERra. Ja he tulit Mizpaan cocoon/ ammunsit wettä ja caasit HERran eteen/ paastoisit sen päiwän ja sanoit sijnä paicas: me olem syndiä tehnet HERra wastan. Ja Samuel duomidzi Israelin lapset Mizpas. COSca Philisterit cuulit Israelin lapset cocondunexi Mizpaan/ menit Philisterein päämiehet Israeli wastan. Cosca Israelin lapset sen cuulit/ pelkäisit he Philisterejä. Ja sanoit Samuelille: älä lacka huutamast meidän edestäm HERran meidän Jumalam

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

tygö/ että hän meidän pelastais Philisterein käsistä. Nijn Samuel otti imewän caridzan/ ja uhrais sen coconans HERralle polttouhrixi/ ja huusi HERran tygö Israelin edest/ ja HERra cuuli hänen rucouxens. Ja cuin Samuel uhrais polttouhrit/ lähestyit Philisterit sotiman Israeli wastan/ mutta HERra jylisti sinä päiwänä suurella pauhinalla Philisterein ylidze/ ja peljätti heidän/ nijn että he lyötin Israelin edes. Nijn Israelin miehet menit Mizpast ja ajoit Philisterejä taca/ ja löit heidän aina BethCarin ala. Silloin otti Samuel kiwen/ ja pani Mizpan ja Senin wälille/ ja cudzui hänen EbenEzer/ ja sanoi: tähän asti on HERra auttanut meitä. Ja nijn Philisterit poljettin/ ja ei enämbi tullet Israelin rajoille. Ja HERran käsi oli Philisterejä wastan nijncauwan cuin Samuel eli. Nijn Israelin lapset sait ne Caupungit jällens/ cuin Philisterit heidän olit ottanet pois/ Ekronist Gathin saacka/ rajoinens. Ne wapahti Israel Philisterein käsistä: sillä Israelillä oli rauha Amorrerein cansa. Ja Samuel duomidzi Israeli caiken elinaicans. Ja waelsi joca vuosi ymbärins BethElin asti ja Gilgalin ja Mizpan. Ja cosca hän oli duominut Israeli caikisa näisä paicoisa/ Tuli hän Ramathan jällens: sillä sielä oli hänen huonens/ ja siellä hän duomidzi Israeli/ ja rakensi HERralle siellä Altarin.

SAMuel asetti wanhettuans poicans Israelin Duomareixi. Hänen esicoisens cudzuttin Joel/ ja se toinen Abia/ jotca duomarit olit BerSabas. Mutta hänen poicans ei waeldanet hänen teisäns/ waan tulit ahnexi ja otit lahjoja/ ja käänsit oikeuden. NIin caicki Israelin wanhimmat cocoisit idzens ja tulit Ramathijn Samuelin tygö. Ja sanoit hänelle: cadzo/ sinä olet wanhennut/ ja sinun poicas ei waella sinun teisäs/ aseta sinä meille Cuningas joca meitä duomidzis/ nijncuin caikilla pacanoillakin on. Ja Samuel otti sen pahaxi/ että he sanoit: anna meille Cuningas joca meitä duomidzis. Ja Samuel rucoili HERra. Ja HERra sanoi Samuelille: cuule Canssan ändä caikis nijsä cuin he owat sinulle puhunet: sillä ei he ole sinua hyljännet/ waan minun/ etten minä olis heidän Cuningans. He tekewät sinulle nijncuin he aina tehnet owat/ sijtä päiwäst cuin minä heidän wein Egyptist/ tähän päiwän asti/ ja owat minun hyljännet/ ja palwellet wieraita jumalita. Cuule sijs nyt heidän änen/ todista ja ilmoita heille Cuningan oikeus/ joca heitä hallidze. JA Samuel sanoi caicki

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

HERran sanat Canssalle/ joca häneldä Cuningast anoi. Tämä on Cuningan oikeus joca teitä wallidzewa on: teidän poican otta hän waunu ja hewoismiehixens/ ja waunuins edellä juoxiäxi. Ja pane päämiehixi tuhannen ja wijden kymmenen päälle/ ja kyndäjäxi/ cuin hänen peldons kyndämän pitä/ ja elonleickaixi hänen eloons/ ja hänen sotacaluns ja waunucaluns tekiäxi. Teidän tyttären otta hän apotecarixi/ keittäixi ja leipoixi. Hän otta myös teidän parhat peldon/ wijnamäken ja öljypuun/ ja anda ne palwelioillens. Sitälähin otta hän teidä kymmenexet teidän jywistän ja wijnastan/ ja anda huowillens ja palwelioillens. Hän otta myös teidän palwelian ja pijcan/ ja teidän caunimmat nuorucaisen/ ja teidän Asin hänen töihins. Hän otta teidän laumastan kymmenexet/ ja teidän pitä oleman hänen orjans. Cosca te silloin huudatte teidän Cuningan tähden/ jonga te oletta teillen walinnet/ silloin ei HERra teitä cuule. Ja ei Canssa cuullut Samuelin ändä/ waan sanoi: ei millän muoto/ mutta Cuningas pitä meillä oleman. Että me myös olisim nijncuin caicki muutkin pacanat/ ja että meidän Cuningam duomidzis meitä/ ja menis meidän edelläm cosca meidän pitä sotiman. Ja nijn Samuel cuuli caickia nijtä cuin Canssa sanoi/ ja julisti HERran corwain edes. Nijn sanoi HERra Samuelille: cuule heidän ämens ja aseta heille Cuningas. Ja Samuel sanoi Israelin miehille: mengät matcaan cukin hänen Caupungijns.

NIin oli yxi mies BenJaminist/ nimeldä Kis/ AbiElin poica/ Serorin pojan/ Bechorathin pojan/ Aphian pojan/ Jeminin miehen pojan/ woimallinen mies. Hänellä oli poica nimeldä Saul/ hän oli caunis nuori mies/ ja ei ollut yxikän händä caunembi Israelin lasten seas/ päätä pidembi caickeä muuta Canssa. JA Kis Saulin Isä oli cadottanut Asintammans. Ja hän sanoi pojallens Saulille: ota yxi palwelioista cansas ja walmista/ mene matcaas/ ja edzi Asintammat. Ja hän käwi Ephraimin wuoren ylidze/ ja Salisan maan läpidze/ ja ei löytänet/ nijn he käwit Salimin maan läpidze/ ja ei he ollet siellä/ ja he käwit Jeminin maan läpidze/ ja ei löytänet. CUin he tulit Zuphin maalle/ sanoi Saul palwelialle cuin hänen cansans oli: tule/ käykäm cotia jällens/ minun Isän unhotta Asintammans/ ja murhetti meitä. Mutta hän sanoi: täsä Caupungis

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

on cuuluisa Jumalan mies/ caicki cuin hän sano/ se tapahtu. Käykämme sinne/ cuca tietä/ hän sano meidän retkem jota me waellam. Saul sanoi palweliallens: waicka me menemme sinne/ mitä me wiemme miehelle: sillä leipä on caicki loppunut meidän säkistäm: ei ole meillä yhtän lahja wietävät sille Jumalan miehelle? Mitä meillä on? Palwelia wastais Saulille/ ja sanoi: cadzo/ minulla on neljäs osa hopia Sicli minun tykönäni/ andacam se sille Jumalan miehelle/ että hän sanois meidän retkestäm. Muinaisen aican Israelis/ cosca käytin Jumalata edzimän/ sanottin: tulcat/ käykäm näkiän tygö. Ne cuin nyt cudzutan Prophetaixi/ ne muinen cudzuttin näkiöixi. SAul sanoi palweliallens: sinä hywin puhuit/ tule/ käykäm. Ja he menit sijhen Caupungijn/ josa se Jumalan mies oli. Ja tulduans Caupungijn/ löysit he pijcoja/ jotca olit käynet wettä ammundaman/ nijlle he sanoit: ongo näkiä täällä? He wastaisit heille/ ja sanoit: ia/ cadzo teiden edesän hän on/ riendäkät teitän: sillä tänäpäpä hän on tullut Caupungijn/ että tänäpäpä Canssa uhrawat corkeudella. Cosca te tulette Caupungijn/ nijn te löydätte hänen/ ennencuin hän mene corkeudelle atroidzeman: sillä ei Canssa ennen syö/ cuin hän tule/ ja siuna uhrin/ sijtte ne syöwät cuin cudzutut owat/ mengät sijs sinne/ juuri nyt te hänen löydätte. JA cuin he tulit Caupungijn/ ja olit keskellä Caupungita/ cadzo/ Samuel cohtais heidän mennesäns corkeudelle. Mutta HERra oli ilmoittanut Samuelille päiwä ennen cuin Saul tuli/ sanoden: Huomena tällä ajalla lähetän minä sinun tygös miehen Benjaminin maasta/ woitele se minun Canssani Israelin päämiehexi/ wapahtaman heitä Philisterein käsistä: sillä minä olen cadzonut minun Canssani puoleen/ ja heidän huutons on tullut minun tygöni. Cosca Samuel näki Saulin/ wastais HERra/ ja sanoi: cadzo/ tämä on se mies/ josta minä sinulle sanonut olen/ tämä hallidze minun Canssani. Sijtte meni Saul Samuelin tygö porttijn/ ja sanoi: ilmoita minulle cusa täällä on näkiän huone. Samuel wastais Saulille/ ja sanoi: minä olen Näkiä/ mene minun edelläni corkeudelle: sillä te syötte tänäpäpä minun cansani/ ja huomena päästän minä sinun/ ja caicki mitä sinun sydämesäs on ilmoitan minä sinulle. Ja Asintammoja/ jotca owat ollet sinulda colme päiwä pois/ älä sillen murheti:

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

sillä ne owat löytyt/ ja kenen caicki himoittapa Israelis pitä oleman? eikö ne sinulle tule ja caikelle sinun Isäs huonelle? Saul wastais: engö minä ole Jeminin poica/ ja caickein wähimmäst Israelin sugust/ ja minun huonen on wähin caickein sucucundain seas Ben Jaminist? mixis sencaltaista minulle puhut? Mutta Samuel otti Saulin palwelioinens/ ja wei heitä Salijn/ ja istutti heitä ylimmäisexi caikista nijstä cuin cudzutut olit/ joita oli liki colmekymmendä miestä. Ja Samuel sanoi keittäjälle: tuo tänne se cappale jonga minä sinulle annoin/ ja käskin tykönäs pitä. Nijn keittäjä candoi lapaluun/ ja sen cuin sijnä rippui kijnni/ ja hän pani sen Saulin eteen/ ja sanoi: cadzo/ tämä jäi/ laske etees/ ja syö: sillä se on tähän hetken asti sinulle tallella pidetty/ silloin cuin minä cudzuin Canssan. Nijn Saul söi Samuelin cansa sinä päiwänä. Ja cosca he menit corkeudelda Caupungijn/ puhui hän Saulin cansa caton päällä. Ja nousit warhain amulla/ Nijn Samuel cudzui Saulin amuruscon nostes caton päälle/ ja sanoi: nouse/ ja minä päästän sinun. Ja Saul nousi/ ja he molemmat menit ulos/ hän ja Samuel. Ja cuin he tulit Caupungin äreen/ sanoi Samuel Saulille: sano palwelialle/ että hän menis meidän edelläm (ja hän meni edellä) mutta seiso sinä täsä/ ja minä ilmoitan sinulle mitä Jumala sanonut on.

NIin otti Samuel öljyastian/ ja caasi hänen pääns päälle/ ja andoi suuta hänen/ ja sanoi: näetkös että HERra on sinun woidellut päämiehexi hänen perimiseens. Coscas menet minun tyköäni tänäpäpäni pois/ nijns löydät caxi miestä Rahelin haudan tykö Zelahs/ BenJaminin rajas/ ne sanowat sinulle Asintammat löytyxi/ joitas olet lähtenyt edzimän. Ja cadzo/ sinun Isäs ei pidä sillen lucua Aseist/ mutta murehti sinua/ ja sano: mitä minä teen minun pojastani? Ja cosca sinä edemmä sijtä menet/ nijns tulet Thaborin lakeudelle/ sijnä cohtawat sinua colme miestä/ jotca Jumalan tygö BethEliijn menewät/ ensimmäinen canda colme wohla/ toinen colme cappalda leipä/ ja colmas wijnaleiliä. Ja ne terwehtäwät sinua ystäwälistä/ andawat sinulle caxi leipä/ ota ne heidän kädestäns. Sijtte tulet sinä Jumalan corkeudelle/ cusa Philisterein leirit owat. Ja tulduas Caupungijn/ cohta sinun Prophetain joucko/ jotca owat tullet corkeudelda/ ja heidän edelläns candeles ja trumpu/

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

huilut ja harput/ ja taitawat propheterata. Ja HERran Hengi tule sinus woimallisexi/ ettäs propheterat heidän cansans/ ja tulet toisexi miehexi. Ja cosca nämät merkit tapahtuwat sinule/ nijn tee caicki mitä etees tule: sillä Jumala on sinun cansas. Mutta sinun pitä menemän Gilgalijn minun edelläni/ cadzo/ minä tulen sinne sinun tygös uhraman polttuhria ja kijtosuhria: seidzemen päiwä pitä sinun odottaman/ nijncauwan cuin minä tulen sinun tygös/ ja ilmoitan sinulle mitä sinun pitä tekemän. Ja cosca hän oli kääändänyt selkäns Samuelin puoleen/ ja meni hänen tyköns pois/ andoi Jumala hänelle toisen sydämen/ ja caicki nämät merkit tapahduit sinä päiwänä. JA cosca he tulit corkeudelle/ cadzo/ cohtais hänen Prophetain joucko/ ja Jumalan Hengi tuli woimallisexi hänesä/ että hän propheterais heidän cansans. Cosca hänen caicki näit cuin ennen hänen tundenet olit/ että hän propheterais muiden Prophetain cansa/ sanoit he toinen toisellens: mitä Kisin pojan tapahtunut on? ongo Saul myös Prophetain seas? Ja yxi wastais siellä/ ja sanoi: cuca on heidän Isäns? sijtä on sananlascu tullut: ongo Saul myös Prophetain seas? Ja cosca hän lackais propheteramast/ tuli hän corkeudelle ylös. MUTta Saulin setä sanoi hänelle ja hänen palweliallens: cusa te käwitte? he wastaisit: me edzeimme Asintammoja. Mutta cosca me näimme/ etten me löytänet heitä/ tulim me Samuelin tygö. Nijn sanoi Saulin setä: sano sijs minulle mitä Samuel sanoi teille? Saul wastais sedällens: hän sanoi Asintammat jo löytyxi. Mutta Cuningan waldacunnast ei hän mitän hänelle puhunut/ cuin Samuel hänelle sanonut oli. MUTta Samuel andoi cudzua Canssan cocoon HERran tygö Mizpaan. Ja sanoi Israelin lapsille: näin sano HERra Israelin Jumala: minä johdatin teidän Egyptin maalda/ ja wapadin teidän Egyptiläisten käsist/ ja caickein waldacundain käsist/ jotca teitä waiwaisit. Ja te hyljäisitte tänäpäpä teidän Jumalan/ joca teidän caikest wastoinkäymisestään ja murhestan auttanut on/ ja sanotte: pane meille Cuningas. Nyt sijs/ käykät HERran eteen teidän sucun ja huonen jälken. Cosca Samuel oli coonnut caicki Israelin sucucunnat/ langeis arpa BenJaminin sucuun. Mutta cosca hän BenJaminin sugun cudzui langoinens edes/ langeis arpa Matrin sugun päälle/ ja langeis Kisin pojan Saulin päälle.

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

Ja he edzeit händä/ mutta ei händä löytty. Ja kysyt taas HERralle/ jos hän oli wielä sinne tulewa. HERra wastais: cadzo/ hän on lymyttänyt idzens astiain ala. Nijn he juoxit sinne/ ja toit hänen. Ja cosca häne meni Canssan secaa/ oli hän päätäns pidei muuta Canssa. Ja Samuel sanoi caikelle Canssalle: täsä te näette/ kenengä HERra on walinnut: sillä ei hänen wertaistans ole yhtän caikes Canssas. Nijn huusi caicki Canssa/ ja sanoit: olcon Cuningalle onnexi. Ja SAMuel sanoi Canssalle caicki waldacunnan oikeudet/ ja kirjoitti kirjaan/ ja pani ne HERran eteen. Ja Samuel päästi caiken Canssan idzecungin huoneseens. Ja Saul meni myös cotia Gibeaan/ ja yxi osa sotawäest meni hänen cansans/ joinen sydämen Jumala käänsi. Mutta monicahdat Belialin lapset sanoit: mitä tämä autta meitä? ja cadzoit hänen ylön/ ja ei tuonet hänelle mitän lahja. Mutta hän teeskeli/ nijncuinei hän sitä cuulluckan olis. NIin Nahas Ammoniti meni ja pijritti Jabexen Gileadis. Nijn caicki Jabexen miehet sanoit Nahaxelle: tee lijtto meidän cansam/ nijn me palwelem sinua. Mutta Nahas Ammoniti wastais heitä: tällä tawalla teen minä lijton teidän cansan/ että minä jocaidzen teidän oikian silmän puhcaisen/ ja teen teidän häwäistyxexi Israelis. Nijn sanoit hänelle Jabexen wanhimmat/ anna meille seidzemen päiwä aica/ että me lähetäisim sanoman caikille Israelin maan rajoille/ ja jollei yhtäkän ole joca meidän wapahta/ nijn me tulem sinun tygös ulos. NIin tulit sanansaattajat Saulin tygö Gibeaan/ ja puhuit nämät Canssan corwain cuulden. Nijn caicki Canssa corgotti änen ja itki. Ja cadzo/ Saul tuli kedolda käyden härkäins jälis/ ja sanoi: mikä Canssa waiwa/ että he itkewät? Nijn he juttelit hänelle Jabexen miesten asian. Ja Jumalan hengi tuli Saulis woimallisexi/ cosca hän oli cuullut sencaltaiset sanat. Ja hänen wihans sangen suurest julmistui. Nijn otti hän parin härkiä/ ja leickais cappaleixi/ ja lähetti caickijn Israelin rajoin sanansaattajain cautta/ ja käski sanoa: Jocainen cuin ei lähde Saulin ja Samuelin jälken/ hänen härkäins pitä nijn tehtämän. Nijn HERran pelco langeis Canssan päälle/ että he caicki läxit nijncuin yxi mies. Ja hän luki heitä Besekis. Ja Israelin lapsia oli colmesata tuhatta miestä: mutta Judan lapsia colmekymmendä tuhatta. Ja he sanoit sanansaattaille/ cuin tullet olit: sonocat näin Jabexen miehille: huomena te saatte awun/

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

cosca päiwä on palawimmallans. Nijn sanansaattajat tulit ja ilmoitit sen Jabexen miehille/ ja he ihastuit. Ja sanoit: huomenneltain warhain me käym teidän tygön ulos tehdäxenne meidän cansam/ nijcuin teille kelpa. Nijn Saul jacoi toisna päiwänä huomenneltain Canssan colmeen jouckoon/ ja tuli huomenn wartias leirijn/ ja löi Ammonitereitä sijhenasti/ cuin päiwä tuli palawimmaxi. Ja ne cuin jäit/ hajotettin nijn ettei cahta heistä yhteen jäänyt. Nijn Canssa sanoi Samuelille: cutca ne owat cuin sanoit? pitäkö Saul meitä hallidzeman? andacat ne tulla edes tappaxem. Nijn sanoi Saul: ei tänäpäpä pidä yhdengän cuoleman: sillä tänäpäpä on HERra tehnyt autuuden Israelis. Nijn sanoi Samuel Canssalle: tulcat/ käykäm Gilgalijn/ ja vdistacam siellä Cuningan waldacunda. Nijn caicki Canssa meni Gilgalijn/ ja Saul tehtin siellä HERran edes Cuningaxi. Ja uhraisit kijtosuhria HERran edes. Nijn Saul ja caicki Israelin miehet iloidzit sangen suurest.

JA Samuel sanoi silloin caikelle Israelille: cadzos/ minä olen cuullut teidän änen caikis cuin te minulle puhunet olette/ ja olen asettanut teille Cuningan. Ja cadzo/ nyt Cuningas käy teidän edellän. Minä olen harmaxi ja wanhaxi tullut/ ja minun poican owat teidän tykönän/ ja minä olen käynyt teidän edellän/ nuorudest tähän päiwän asti. Cadzo/ täsä minä olen/ wastatcat minua/ HERran ja hänen woidelduns edes/ jos minä olen kenengän härjän eli Asin ottanut/ jos minä olen jolleculle ylöllist tehnyt? eli jotacuta sortanut? jos minä jongun kädest olen lahjoja ottanut/ ja andanut soaista minun silmäni? nijn minä teille annan jäl lens. He wastaisit: et sinä mitän ylöllist ja wääryttä ole meille tehnyt/ etkä myös kenengän kädest ole mitän ottanut. Hän sanoi heille: HERra ja hänen woidelduns olcon todistajat teille tänäpäpä/ ettet te ole mitän minun kädestäni löytänet. He sanoit: olcon he todistajat. Ja Samuel sanoi Canssalle: HERra/ joca Mosexen ja Aaronin teki/ ja johdatti teidän Isän Egyptin maalda. Astucat edes/ oikeudelle käydäxeni teidän cansan HERran edes/ caikista HERran hywistä töistä/ jotca hän teille ja teidän esijsillen tehnyt on. COsca Jacob oli tullut Egyptijn/ huusit teidän Isän HERran tygö/ ja hän lähetti Mosexen ja Aaronin johdattaman teidän Isiän Egyptist/ ja asetti heidän tähän asuman. Mutta cuin he unhotit HERran

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

heidän Jumalans/ myi hän heidän Sisseran/ Hasorin sodanpäämiehen wallan ala/ ja Philisterein wallan ala/ ja Moabiterein Cuningan wallan ala. He sodeit heitä wastan. Ja he huusit HERran tygö jäl lens/ ja sanoit: me olem syndiä tehnet/ että me hyljäisim HERran/ ja palwelim Baali ja Astharothi. Mutta wapada nyt meitä meidän wihollistem kädest/ nijn me sinua palwelem. Silloin lähetti HERra JerubBaalin/ Bedanin/ Jephthahn ja Samuelin/ ja pelasti teidän wihamiesten käsist/ ymbärildän/ ja andoi teidän asua rauhallisest. Cosca te näitte Nahaxen Ammonin lasten Cuningan tulewan teitä wastan/ sanoitte te minulle: Ei/ Cuningas meitä wallitcon/ waicka HERra teidän Jumalan oli teidän Cuningan. Cadzo/ sijnä on Cuningas/ jonga te olet walinnet ja anonet: sillä cadzo/ HERra on asettanut teille Cuningan. Jos te pelkät ja palwelet HERra/ cuulet hänen änen/ ja ette ole HERran suulle tottelemattomat/ nijn te sekä teidän Cuningan/ joca teitä hallidze/ seura HERra teidän Jumalatan. Mutta jollet te HERran ändä cuule/ waan olette hänen suullens tottelemattomat/ nijn HERran käsi on sekä teitä/ että teidän Isiän wastan. Niin käykät sijs tästä edes/ ja cadzocat sitä suurta asiat/ jota HERra on tekewä teidän silmäin edes. Eikö nyt ole nisun elon aica? waan minä huudan HERran tygö/ että hän andais jylistä ja sata ymmärtäxen ja nähdäxen sen suuren pahuden/ jonga te olette tehnet HERran edes/ anoisan teillen Cuningast. Ja cuin Samuel huusi HERran tygö/ andoi HERra sinä päiwänä jylistä ja sata. Silloin caicki Canssa pelkäisit HERRA ja Samueli/ juuri cowin. Ja sanoit caicki Samuelille: rucoile sinun palweliais edest HERra sinun Jumalatas/ etten me cuolis: sillä me olem lisännet caiken sen pahuden meidän syndeim tygö/ että me anoim meillem Cuningast. Ja Samuel sanoi Canssalle: älkät peljätkö. Te tosin olet tehnet caiken tämän pahuden/ mutta älkät cuitengan luopuco HERrasta/ waan palwelcat HERra caikest teidän sydämestän. Ja älkät idziän käändäkö turhan calun perän/ ei se mitän teitä hyödytä eikä auta: sillä se on nijn turha calu. Mutta HERra ei hyljä hänen Canssans/ hänen suuren nimens tähden: sillä HERra on ruwennut teitä tekemän idzellens Canssaxi. Olcon myös caucana minusta/ että minä syndiä tekisin HERRA wastan/ lacaten rucoilemast HERra teidän edestän/ ja

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

opettamast teille hyvä ja oikiata tietä. Ainoastans peljätkä HERra/ ja palwelca händä uscollisest caikest sydämestän: sillä te oletta nähnet cuinga suuria tecoja hän teke teidän cansan. Mutta jos te teette paha/ nijn sekä te/ että teidän Cuningan hucku.

COsca Saul oli wuoden ollut Cuningasna ja hallinnut Israeli caxi ajastaica. Walidzi hän idzellens colme tuhatta miestä Israelist: ne caxi tuhatta olit Saulin cansa Michmas ja BethElin wuorella: mutta tuhannen Jonathanin cansa BenJaminin Gibeas: mutta muun joucon päästi hän menemän idzecungin majaans. Ja Jonathan löi Philisterejä heidän leirisäns/ joca oli Gibeas. Ja Philisterit sait sen tietä. Ja Saul andoi soitta Basunilla caikes maacunnas/ ja sanoa: anna Hebrerein se cuulla. Ja caicki Israel cuuli sanottawan: Saul on lyönyt Philisterein leirin: sillä Israel haisi Philisterein edes/ ja caicki Canssa cudzuttin Saulin tygö cocoon Gilgalijn. Silloin cocoisit Philisterit myös sotiman Israeli wastan/ colmekymmendä tuhatta waunua/ cuusi tuhatta radzasmiestä/ ja muuta Canssa/ nijncuin sanda meren reunalla/ ja he matcustit ylöspäin ja asetit leirins Michmaan itän päin BethAwenist. Cosca Israelin miehet näit heidäns ahdistetuxi (sillä Canssa oli sangen hämmästyxis) lymytit he heitäns luolijn/ maan cuoppijn/ mäen rotcoin/ kiwiraunioin ja caiwoin: Ja Hebrerit waelsit Jordanin ylidze/ Gadin ja Gileadin maacundaan/ waan Saul oli wielä Gilgalis/ ja caicki Canssa jotca olit hänen piräsäns/ epäilit. Nijn odotti hän seidzemen päiwä/ sijhen aican asti/ cuin Samueli määrännyt oli. Waan cosca ei Samuel tullutcan Gilgalijn/ rupeis Canssa hajoman häneldä. Silloin sanoi Saul: tuocat minulle polttouhria ja kijtosuhria. Ja hän uhrais polttouhria. Cosca hän oli päättänyt polttouhrin/ cadzo/ Samuel tuli. Nijn Saul meni händä wastan/ siunaman händä. Nijn sanoi Samuel: mitäs tehnyt olet? Saul wastais: minä näin Canssan minuldani hajowan/ et myös sinä tullut määrättyn aicaan/ ja Philisterit olit Michmas coosa. Nijn minä sanoin: Philisterit tulewat tänne minun tygöni Gilgalijn/ ja en minä rucoillut HERran caswon edes/ nijn minä rohvaisin idzeni/ ja uhraisin polttouhria. Samuel sanoi Saulille: sinä olet tyhmästi tehnyt/ ja et pitänyt HERran sinun Jumalas käskyä/ jonga hän käski sinulle: sillä hän oli

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

wahwistanut sinun waldacundas Israelijn ijancaickisest. Waan sinun waldacundas ei pidä enämbi oleman seisowainen: sillä HERra on yhden miehen oman sydämens jälkeen edzinyt/ sen on HERra käsenyt olla hänen Canssans päämiehen: sillä et sinä pitänyt HERran käskyä. Nijn Samuel hangidzi idzens ja meni Gilgalist pois BenJaminin Gibeain päin: njin Saul luki sen wäen/ cuin hänen tykönäns oli/ liki cuusi sata miestä. Ja Saul ja Jonathan hänen poicans/ ja se wäki cuin hänen tykönäns oli/ jäit BenJaminin cuckulalle: waan Philisterit asetit leirins Michmaan. Ja Philisterein leirist läxi colme joucko maata häwittämän/ yxi käänsi idzens Ophran tielle Sualin maalle. Toinen käänsi idzens BethHoronin tielle/ ja colmas käänsi idzens sille tielle/ joca mene Sebomin laxon corpeen. Nijn ei löytyt yhtän seppä caikest Israelin maacunnast: sillä Philisterit ajattelit/ Hebrerit tekewät mieckoja ja keihäitä. Ja caiken Israelin täydyi mennä Philisterein tygö teroittaman/ jos jollakin oli jocu wannas/ rautalapio/ kirwes taicka wicatin. Ja wicattimet/ lapiot/ hangot ja kirwet olit tullet tylsäxi. Cosca tappelus päiwä joudui/ njin ei löytyt siellä miecka/ eikä keihästä caiken Canssan kädest/ jotca Saulin ja Jonathanin cansa olit: waan Saulilla ja hänen pojallans olit sotaaset. Ja Philisterein leiri läxi Michman päin.

SE tapahtui yhtenä päiwänä/ että Jonathan Saulin poica sanoi palweliallens/ joca cannoi hänen asettans/ tule/ käykäm Philisterein leirijn/ jotca siellä ylhällä owat: ja ei hän sitä sanonut mitän Isällens. Waan Saul wijwyi Gibeain äres granatin puun alla/ joca oli esicaupungis/ ja se Canssa joca hänen tykönäns oli/ oli liki cuusi sata miestä. Ja Ahia Ahitobin poica/ Icabodin weljen Pinehaxen poica Elin pojan/ oli HERran Pappi Silos/ ja puki pääliswaatten päällens/ mutta Canssa ei tietänyt Jonathani mennexi pois. Ja tiellä cusa Jonathan hangidzi menemän Philisterein leirijn/ oli caxi jyrckä calliota/ yxi tällä puolella ja toinen toisella puolella/ yxi cudzuttin Bozez/ toinen Senne. Ja yxi oli Michman päin pohjast/ ja toinen eteläst Gaban päin. Ja Jonathan sanoi palweliallens/ joca oli hänen asenscandaja/ tule/ käykäm näiden ymbärinsleickamattomain leirijn/ taita tapahtua/ HERra on jotakin toimittawa meidän cauttam: sillä ei se ole HERralle rascas autta monen

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

cautta/ elickä harwain. Nijn hänen asenscandaja wastais händä: tee caicki mitä sinun sydämesäs on/ mene matcaan/ cadzo/ minä olen sinun cansas nijncuin sinun sydämes tahto. Jonathan sanoi: cadzo/ cosca me menem nijden miesten tygö/ että he saawat nähdä meidän. Jos he näin silloin sanowat: seisocat alallans sijhenasti että me tulem teidän tygön/ nijn seisocam siasam/ ja älkäm mengö heidän tygöns. Waan jos he sanowat: tulcat tänne meidän tygöm/ nijn astucam heidän tygöns/ nijn on HERra andanut heidän meidän käsijm/ se olcon meille merkixi. COsca Philisterin leiri näki heidän molemmat/ sanoit Philisterit: cadzo/ Hebrerit owat lähtenet heidän luolistans/ joihin he heidäns lymyttänet olit. Ja miehet leirist wastaisit Jonathani ja hänen asenscandajata/ ja sanoit: tulcat tänne meidän tygöm/ me kyllä opetam teitä. Silloin sanoi Jonathan asenscandajalle: astu minun jälkeen/ HERra on andanut heidän Israelin käsijn. Ja Jonathan kijpeis käsilläns ja jalgoillans ylöspäin/ ja asencandaja hänen jälisäns. Silloin langeisit ne maahan Jonathanin eteen/ ja hänen asenscandaja löi heitä tuimast cuoliaksi jälistä. Että ensimmäinen tappelus/ jonga Jonathan ja hänen asenscandaja teki/ oli liki caxikymmendä miestä/ liki puolella wacomitalla peldo/ cuin juhta kyndäis. Ja pelco tuli leirijn ja kedolle/ ja coco Canssan secaa leirisä/ ja häwittäjät myös peljätettin/ että maa wapisi sijtä: sillä se hämmästys oli Jumalalda. Ja Saulin wartiat BenJaminin Gibeas/ sait nähdä Canssan joucot carkelewan ja hajowan/ ja surmawan toinen toistans. Sanoi Saul Canssalle cuin hänen cansans oli: lukecat ja cadzocat/ cuca meistä on mennyt pois: ja cosca he luit/ cadzo/ nijn ei ollut Jonathan ja hänen asenscandaja siellä. Silloin sanoi Saul Ahialle: tuo tänne Jumalan Arcki (sillä se oli siihen aican Israelin lasten tykönä) Ja cosca Saul wielä puhui Papin cansa/ enäni capina ja juoxu Philisterein leiris. Ja Saul sanoi Papille: ota sinun kätes pois. Ja Saul huusi ja caicki Canssa cuin hänen cansans olit/ ja tulit sotaan. Ja cadzo/ silloin käwi idzecungin miecka toinen toistans wastan/ ja oli sangen suuri capina. JA Hebrerit/ jotca ennen olit ollet Philisterein tykönä/ ja olit käynet heidän cansans leirit ymbärins/ annoit heidäns Israelin secaa/ jotca olit Saulin ja Jonathanin cansa. Ja caicki Israelin miehet/ jotca heidäns kätkenet

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

olit Ephraimin wuorelle/ cosca he cuulit Philisterit paennen/ ajoit he myös heitä taca sodas. Ja nijn HERra autti silloin Israeli/ ja sota seiso BethAwenin asti. JA cosca Israelin miehet olit wäsynet sinä päiwänä/ wannotti Saul caiken Canssan/ ja sanoi: kirottu olcon jocainen joca syö jotakin ehtosen asti/ että minä costaisin minun wiholisilleni. Ja coco Canssa ei syönyt mitäkän. Ja caicki se Canssa tuli medzään/ ja siellä oli hunajata kedolla. Cosca Canssa tuli medzään/ cadzo/ silloin wuoti siellä hunajata/ mutta ei yxikän ottanut sitä kädelläns suuhuns: sillä Canssa pelkäisi wala. Mutta Jonathan ei cuullut Isäns wannottanexi Canssa/ ojensi hän sauwans cuin hänen kädesäns oli/ ja satutti pään hunajaläjään/ ja pisti kätens suuhuns/ nijn hänen silmäns wilpenit. Silloin sanoi yxi Canssasta: sinun Isäs wannotti Canssan/ ja sanoi: kirottu olcon jocainen joca jotakin syö tänäpäpä. Ja Canssa oli wäsyxis. Ja Jonathan sanoi: minun Isän on turmellut maan/ cadzos/ cuinga minun silmän wilpenit/ että minä tästä jotakin maistin. Jos Canssa tänäpäpä olis syönyt hänen wiholisens saalist/ cuin he löytänet owat/ nijn olis tappelus ollut suurembi Philisterejä wastan. Ja he löit sinä päiwänä Philisterejä Michmast Ajalonin asti/ ja Canssa wäsyi sangen cowin. Ja Canssa jacoi saalin/ ja otit lambaita/ carja ja wasicoita/ teurastit ja söit werinens. Nijn Saulille ilmoitettin/ cadzo/ Canssa owat syndiä tehnet HERra wastan/ ja owat syönet werta. Hän sanoi: te olet pahast tehnet/ wierittäkät minulle tänne yxi kiwi. Ja Saul sanoi: hajotcat Canssan secaan/ ja sanocat heille: tuocan idzecukin härkäns ja lambans minulle/ ja teurastacan täsä/ että te söisitte ja et syndiä tekis HERra wastan weren syömisellä. Nijn caicki Canssa toit cukin härkäns kädesäns yöllä/ ja teurastit ne siellä. Ja Saul rakensi HERralle Altarin/ se on ensimmäinen Altari/ ionga hän rakensi HERralle. JA Saul sanoi: käykäm Philisterein jälken yöllä/ ja ryöstäkäm heitä/ siihenasti cuin päiwä walkene/ etten me yhtäkän heistä jätäis. He wastaisit: tee caicki cuin sinulle kelpa. Silloin Pappi sanoi: käykäm tänne HERran tygö. Ja Saul kysyi Jumalalle/ ja sanoi: astungo minä Philisterein perän alas/ ja annackos heitä Israelin käsijn? mutta ei hän händä silloin wastannut. Nijn sanoi Saul: tulcan wäki tänne joca culmalda/ tiedustelcat ja cadzelcat/ kenes tänäpäpä se syndi liene: Sillä/ nijn totta cuin

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

HERra Israelin auttaja elä/ ja waicka se olis minun poican Jonathan/ nijn hänen pitä cuoleman. Ja ei yxikän wastannut händä caikesta Canssasta. Ja hän sanoi coco Israelille: olcat te sillä puolella/ minä ja minun poican olem tällä puolella. Canssa sanoit Saulille: tee cuin sinulle kelpa. Ja Saul sanoi HERralle Israelin Jumalalle: tee oikeus: nijn se osais Saulin ja Jonathanin/ ja Canssa menit wapana ulos. Saul sanoi: heittäkät minust ja minun pojastan Jonathanist/ nijn se langeis Jonathanijn Ja Saul sanoi Jonathanille: sanos minulle/ mitäs olet tehnyt? Jonathan ilmoitti hänelle/ ja sanoi: minä maistin vähän hunajata sauwallani/ cuin minun kädesäni oli/ ja cadzo/ minun pitä sentähden cuoleman? Waan Canssa sanoi Saulille: pitäkö Jonathanin cuoleman sen joca suuren autuuden teki Israelis? pois se/ nijn totta cuin HERra elä/ ei hiuscarwacan pidä hänen päästäns putoman: sillä Jumala on sen tehnyt tänäpäni hänen cauttans. Ja näin Canssa wapahti Jonathanin cuolemast. Nijn Saul meni Philisterein tykö pois/ ja Philisterit menit sioillens. MUtta cosca Saul oli saanut Israelin waldacunnan/ sodei hän joca tahwolda caickia wiholisians wastan: Moabitereitä/ Ammonitereitä/ Edomerejä/ Zoban Cuningoita/ ja Philisterejä wastan/ ja cunga hän hänens käänsi/ siellä hän rangais. Ja hän cocois sotajoucon/ ja löi Amalechiterit/ ja wapahti Israelin nijden käsist jotca nijtä painoit alas. JA Saulilla oli poikia: Jonathan/ Iswi/ Malchiswa/ ja hänen caxi tytärtäns/ esicoinen Merob/ ja nuorin Michal. Ja Saulin emändä cudzuttin Ahinoam Ahimazin tytär/ ja hänen sotajouckons päämies cudzuttin Abner/ Nerin poica/ Saulin sedän. Waan Kis Saulin isä ja Ner Abnerin Isä/ oli Abielin poica. Ja sangen suuri sota oli Philisterejä wastan nijncawwan cuin Saul eli. Ja cusa Saul näki jalon ja wäkewän sotamiehen/ sen otti hän tygöns.

MUtta Samuel sanoi Saulille: HERra lähetti minun woiteleman sinua hänen Canssans Israelin Cuningaxi/ nijn cuule sijs nyt HERran sanain ändä. Näin sano HERRA Zebaoth: Minä olen ajatellut mitä Amalech teki Israelille/ ja cunga hän pani hänens tiellä händä wastan/ Egyptist tulles. Mene sijs nyt ja lyö Amalechiterit/ ja häwitä caicki mitä heillä on/ älä säästä heitä/ mutta tapa sekä waimo että mies/ lapset ja imewäiset/ carja ja lambat/ Camelit ja

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

Asit. Saul ilmoitti tämän Canssalle/ ja luki heitä Thelaimis: caxisata tuhatta jalcawäke/ ja kymmenen tuhatta miestä Judast. Ja cosca Saul tuli liki Amalechiterein Caupungita/ pani hän wäytyxen ojan tygö. Ja andoi sanoa Kenitereille: paetcat ja eroittacat idzen Amalechitereist/ etten minä peräti häwitäis teitä heidän cansans: sillä te teitte laupiuden caikille Israelin lapsille/ cosca he waelsit Egyptist. Ja nijn luowuit Keniterit Amalechitereistä. NIin löi Saul Amalechiterit Hewilast Surrin asti/ joca on Egyptin cohdalla. Ja otti Agagin Amalechiterein Cuningan eläwänä kijnni/ ja caiken Canssan surmais hän miecan terällä. Mutta Saul ja hänen wäkens säästi Agagin/ ja mitä parast lambaist ja carjast oli/ lihawita caridzoita ja syöttiläitä/ ja caicki mitä hywä oli/ ei he häwittänet/ mutta se cuin häjy oli ja ei kelwannut/ sen he häwitiit. Nijn tapahtui HERran sana Samuelin tygö/ sanoden: Minä cadun että minä olen tehnyt Saulin Cuningaxi: sillä hän on luopunut minusta/ ja ei täyttänyt minun sanojani. Sijtä wihastui Samuel/ ja huusi HERran tygö caiken sen yön. Ja Samuel nousi warhain huomeneldain cohtaman Sauli/ ja hänelle oli sanottu Saul tullexi Carmelijn/ ja pannexi woiton merkin/ ja waeldanexi ymbärins/ ja tullexi Gilgalijn. Cosca Samuel tuli Saulin tygö/ sanoi Saul hänelle: siunattu ole sinä HERralda/ minä olen täyttänyt HERran sanan. Samuel wastais: mikä sijs on tämä lammasten määkynä minun corwisan/ ja carjan ammuminen/ jonga minä cuulen? Saul sanoi: Amalechitereildä owat he ne tuonet: sillä Canssa säästi nijtä parhaita lambaista ja carjasta/ sinun HERras Jumalas uhrin tähden/ ne muut olem me häwittänet. MUtta Samuel wastais Saulille: salli että minä sanon sinulle mitä HERra on puhunut minun cansani tänä yönä. Hän sanoi hähelle: puhu. Samuel sanoi: eikö se näin ole? coscas olit wähäinen sinun silmäis edes/ tulit sinä pääxi Israelin sucucunnis/ ja HERra woiteli sinun Israelin Cuningaxi. Ja HERra lähetti sinun matcaan/ ja sanoi: mene ja tapa ne syndiset Amalechiterit ja sodi heitä wastan/ nijncauwan että häwität heidän. Mixes cuullut HERran ändä? mutta annoit idzes saalin puoleen/ ja teit pahoin HERran silmäin edes. Nijn sanoi Saul Samuelille: minä olen cuitengin cuullut HERran änen/ ja olen waeldanut sitä tietä/ cuin HERra minun lähetti/ minä olen tuonut tänne Agagin

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

Amalechiterein Cuningan/ ja surmannut Amalechiterit. Mutta wäki on ottanut saalista lambaita ja carja/ ne parhat kirotuista/ uhrataxens Gilgalis HERralle sinun Jumalalles. Mutta Samuel sanoi: kelpaco HERralle paremmin polttouhri ja uhri/ cuins cuulisit HERran änen? Cadzo/ cuuliaisuus on parembi cuin uhri/ ja totella parembi cuin oinasten lihawus. Sillä cuulemattomus on noituden syndi/ ja wastahacoisuus on taikaus ja epäjumalan palwelus. Ettäs sijs olet hyljännyt HERran sanan/ on hän sinun myös hyljännyt/ ettei sinun sillen pidä Cuningasna oleman. NIin sanoi Saul Samuelille: minä olen syndiä tehnyt/ rickoisani HERran käskyn ja sinun sanas: sillä minä pelkäisin Canssa ja cuulin heidän änen. Anna sijs minulle tämä syndi andexi/ ja palaja minun cansani/ että minä rucoilisin HERra. Samuel sanoi Saulille: en minä palaja sinun cansas: sillä sinä olet hyljännyt HERran sanan/ ja HERra on myös sinun hyljännyt/ nijn ettei sinun pidä oleman Israelin Cuningan. Ja cosca Samuel käänsi idzens menemän pois/ otti hän hänen hamens liepestä kijnni/ ja se repeis. Nijn sanoi Samuel hänelle: HERra on tänäpäpä repinyt Israelin waldacunnan sinulda/ ja andanut sinun lähimmäiseselles/ joca parambi on sinua. Ja Israelin Sangar ei walehtele eikä sitä cadu: sillä ei hän ole ihminen joca catua taita. Mutta hän sanoi: minä olen syndiä tehnyt. Tee sijs minulle nyt se cunnia nijden wanhemmitten edesä minun Canssastani/ ja Israelin/ ja palaja minun cansani/ että minä rucoilisin HERra sinun Jumalatas. Ja Samuel käänsi idzens/ ja palais hänen cansans/ ja Saul rucoili HERra. JA Samuel sanoi: anna tulla minun tygöni Agag Amalechiterein Cuningas. Ja Agag tuli rohkiast hänen eteens/ ja sanoi: totisest cuoleman catkerus on paennut. Samuel sanoi: nijncuin sinun mieckas on tehnyt waimot lapsittomaxi/ nijn pitä myös äitis waimoin seas lapsitoin oleman. Nijn Samuel hackais Agagin cappaleixi HERran edes Gilgalis. Ja Samuel meni Ramathan/ mutta Saul meni huoneseens Saulin Giberaan. Ja ei nähnyt Samuel enämbi Sauli/ sijhenasti cuin hän cuoli/ cuitengin murehti Samuel Sauli/ että HERra oli catunut asettanens hänen Israelin Cuningaxi.

JA HERra sanoi Samuelille: cuinga cauwan sinä murhetit Sauli jonga minä hyljännyt olen/ nijn ettei hänen pidä oleman Israelin Cuningasna? täytä

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

sinun sarwes öljyllä ja mene/ minä lähetän sinun Isain sen Bethlehemiterin tygö: sillä hänen pojistans olen minä walinnut minulleni Cuningan. Nijn Samuel sanoi: cuinga minä sinne menen? Saul saa sen tietä/ ja lyö minun cuoliaksi. Ja HERra sanoi: ota wasicka carjast/ ja sano: minä tulin uhraman HERralle. Ja sinun pitä cudzuman Isain uhrille/ nijn minä osotan sinulle mitä sinun pitä tekemän/ ettäs sen woitelisit/ jonga minä sinulle sanon. Samuel teki nijncuin HERra sanonut oli/ ja tuli Bethlehemijn. Nijn hämmästyit Caupungin wanhimmat/ ja menit händä watan/ ja sanoit: ongo rauha/ että sinä tulet? Hän sanoi: on. Minä tulin uhraman HERralle/ pyhittäkät teitän/ ja tulcat minun cansani uhrille. Ja hän pyhitti Isain ja hänen poicans/ ja cudzui heidän uhrille. Ja cosca he tulit sisälle/ cadzoi hän Eliabin päälle/ ja ajatteli: tämäkö HERran woideldu liene/ täsä HERran edes. Mutta HERra sanoi Samuelille: älä cadzo hänen muotons elickä suurta cocons/ minä olen hyljännyt hänen: sillä ei se taphdu ihmisen näyn jälkeen/ Ihminen näke sen cuin silmäin edes on/ mutta HERra cadzo sydämen. Nijn cudzui Isai AbiNadabin/ ja andoi hänen tulla Samuelin eteen/ ja hän sanoi: ei tätäkän ole HERra walinnut. Nijn andoi Isai tulla Sammahn edes/ mutta hän sanoi: ei tätäkän ole HERra walinnut. Nijn andoi Isai hänen seidzemen poicans tulla Samuelin eteen/ mutta Samuel sanoi Isaille: ei yhtäkän ole HERra näistä walinnut. Ja Samuel sanoi Isaille. joco nyt täällä caicki pojat owat? Hän sanoi: wielä nuorin jäljel on/ ja cadzo/ hän caidze lambaita. Nijn sanoi Samuel Isaille: lähetä hänen peräns/ ja annan nouta tänne: sillä ei meidän pidä istuman ennen cuin hän tule. Nijn hän lähetti ja andoi nouta hänen/ ja hän oli werewä ja caunis caswoilda/ ja ihanan muotoinen. Ja HERra sanoi: nouse ja woitele tämä: sillä tämä se on. Nijn otti Samuel öljysarwens/ ja woiteli hänen weljeins keskellä. Ja HERran hengi tuli Dawidijn sijtä päiwäst ja sen perän. Nijn Samuel nousi ja meni Ramathan. JA HERran hengi läxi Saulista/ ja paha hengi waiwais händä HERralda. Nijn sanoit Saulin palweliat hänelle: cadzos/ paha hengi waiwa sinua Jumalalda. Meidän Herram sanocan palwelioillens/ jotca hänen edesäns seisowat/ että he edzisit miestä joca taidais soitta harppua/ cosca paha hengi tule Jumalalda sinuun/ että hän

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

soittais kädelläns/ nijns paranet. Nijn Saul sanoi palwelioillens: cadzocat minulle jocu mies cuin taidais hywin soitta ja noutacat händä minun tygöni. Nijn wastais yxi hänen palwelioistans/ ja sanoi: cadzos/ minä näin Isain Bethlehemiterin pojan/ hän taita soitta/ ja on urhollinen sotamies/ ja toimellinen asiois/ ja ihana. Ja HERra on hänen cansans. Nijn Saul lähetti sanan Isaille/ sanoden: lähetä minun tygöni sinun poicas Dawid/ joca on lamburi. Nijn otti Isai Asin leipäin cansa/ ja leilin wijna/ ja wohlan wuohista/ ja lähetti Saulille poicans Dawidin myötä. Nijn Dawid tuli Saulin tygö/ ja seisoi hänen edesäns/ ja hän tuli hänelle juuri rackaxi/ ja tuli hänen asenscandajaxi. Ja Saul lähetti Isain tygö/ sanoden: anna Dawidin olla minun tykönäni: sillä hän on löytänyt armon minun edesäni. Cosca Jumalan Hengi tuli Saulijn/ otti Dawid candelen ja soitti kädelläns/ nijn Saul wirgotettin ja tuli paremmaxi/ ja paha hengi läxi hänest.

PHilisterit cocoisit sotawäkens sotaan/ ja tulit cocoon Sochoon/ joca on Judeas/ asetit leirins Sochon ja Asecan wälille Dammimin rajalle. Mutta Saul ja Israelin miehet menit cocoon/ ja asetit leirins tammilaxoon/ ja walmistit idzens sotiman Philisterejä wastan. Ja Philisterit seisoiit wuorella siellä/ ja Israeliterit seisoiit wuorella täällä/ että laxo oli heidän wälilläns. NIin tuli Philisterein leirist Sangari/ Goliath nimeldä/ Gathist/ cuutta kynärätä ja kämmenen leweyttä pitkä. Ja hänellä oli waskilacki pääsäns/ ja suomuxen caltainen panzari ylläns/ ja hänen panzarins painoi wijsi tuhatta Sicli waske. Ja waskiset saappat hänen jalwoisans/ ja waski kilpi hänen hartioillans. Ja hänen keihäns warsi oli nijncuin cangan orsi/ ja hänen keihäns rauta painoi cuusi sata Sicli rauta. Ja hänen kilpenscandaja käwi hänen edelläns. Ja hän seisatti ja huusi Israelin joucolle/ ja sanoi heille: mixi te läxitte walmistaman teitän sotaan: engö minä ole Philisteri/ ja te oletta Saulin palweliat? walitca yxi teistän/ joca tule tänne minun cansani. Jos hän woi sotia minua wastan/ ja lyö minua/ nijm me olem teidän palwelian/ mutta jos minä hänen woitan ja lyön händä/ nijn teidän pitä oleman meidän palweliam/ ja teidän pitä meitä palweleman. Ja Philisteri sanoi: minä häwäisin tänäpänä Israelin sotajoucon/ andacat minulle mies/ me sodim keskenäm. Cosca Saul ja coco

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

Israel cuuli nämät Philisterin puhet/ hämmästyit he ja pelkäisit suurest. Mutta Dawid oli yhden Ephrathin miehen poica Judean Bethlehemist/ joca cudzuttin Isai/ hänellä oli cahdexan poica/ ja oli wanha mies Saulin aicaan/ ja ijällinen miesten seas. Ja colme Isain wanhimbata poica olit lähtenet Saulin cansa sotaan/ wanhin cudzuttin Eliab/ toinen AbiNadab ja colmas Sammah. Mutta Dawid oli heistä nuorin. Nämät colme Isain wanhimbata poica olit lähtenet Saulin cansa sotaan. Nijn Dawid meni cotians jäl lens Saulin tykö/ caidzeman Isäns lambaita Bethlehemiin. Mutta Philisteri tuli warhain amulla ja ehtona/ ja sitä teco hän teki neljäkymmendä päiwä. Ja Isai sanoi Dawidille pojallens: ota sinun weljelles tämä Epha cuiwatuita tähkäpäitä/ ja nämät kymmenen leipä/ ja juoxe leirijn weljeis tygö. Ja nämät kymmenen tuoretta juusto/ ja canna ne päämiehille/ ja edzi weljejäs jos he rauhas owat/ ja pane mielees mitä he sinulle käskewät. Mutta Saul/ ja he/ ja caicki Israelin miehet olit tammilaxos/ ja sodeit Philisterejä wastan. Nijn Dawid nousi warhain amulla/ ja jätti paimenen haldun lambat/ candoi ja meni matcaans/ nijncuin Isai händä käskenyt oli/ ja tuli waunuin paicalle. Silloin olit sotawäki lähtenet/ ja walmistanet idzens sotaan/ ja huusit suurest sotiman. Sillä Israel ja Philisterit olit walmistanet idzens sotiman toinen toistans wastan. Niin Dawid jätti calut/ cuin hän candoi calun wartialle/ ja juoxi sodan rindaan/ ja terwetti weljejäns. Cosca hän parhallans heitä puhutteli/ cadzo/ Sangar Goliath Philisteri Gathist tuli Philisterein sotajoucosta/ ja puhui nijncuin ennengin/ ja Dawid cuuli sen. Ja cutca ikänäns Israelin miehist näit hänen/ pakenit he ja pelkäisit suurest. Ja caicki Israelin miehet sanoit keskenäns: ettengö te nähnet sitä miestä joca on tullut? hän on tullut pilckaman Israeli. Ja joca hänen lyö/ sen anda Cuningas suuren lahjan/ ja tyttärens anda hän myös hänelle/ ja teke hänen Isäns huonen wapaxi Israelis. Nijn Dawid sanoi miehille/ cuin hänen tykönäns seisoit: mitä sille miehelle annetan joca tämän Philisterin lyö/ ja otta häwäistyxen Israelist pois? mikä sijs tämä ymbärinsleickamatoin Philisteri on/ cuin häwäise eläwän Jumalan sotajoucko? Nijn sanoi Canssa hänelle nijncuin ennengin: Se hänelle tehdän/ joca hänen lyö. Cosca hänen wanhin weljens Eliab cuuli hänen näitä

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

puhuwan miesten cansa/ närkestyti hän suurest Dawidin päälle/ ja sanoi: mixi sinä olet tänne tullut? ja mixis olet jättänyt sen wähän lammašlauman medzän corpeen? kyllä minä tiedän sinun ylpeydes/ ja sydämes pahan sisun: sillä sinä olet tänne tullut sota cadzoman. Nijn Dawid sanoi: mitäst minä olen tehnyt? eikö se ole minulle käsketty? Ja käänsi hänens toisen puoleen/ ja sanoi nijncuin hän ennengin oli sanonut/ nijn Canssa wastais händä nijncuin ennengin. JA cuin he cuulit ne sanat Dawidin puhuwan/ ilmoitit he ne Saulille/ ja hän noudatti hänen tygöns. Ja Dawid sanoi Saulille: älkön kenengän sydän hämmästykö hänen tähtens/ sinun palwelias käy sotiman sitä Philisteriä wastan. SAul sanoi Dawidille: et sinä woi seiso tätä Philisteriä wastan: sillä sinä olet nuorucainen/ waan hän on sotamies hänen nuorudestans. Mutta Dawid sanoi Saulille: sinun palwelias caidzi Isäns lambaita/ ja tuli Lejoni ja carhu/ ja wei lamban laumasta. Nijn minä juoxin ja löin sen/ ja temmaisoin lamban hänen suustans. Ja cuin he carcaisit minua wastan/ nijn minä tartuin hänen partaans/ löin hänen ja tapoin. Nijn on sinun palwelias sekä Lejonin että carhun lyönyt/ nijn pitä tämän ymbärinsleickamattoman Philisterin oleman/ cuin jocu heistä/ sillä hän on pilcannut eläwän Jumalan sotawäke. Ja Dawid sanoi: HERra/ joca minun sildä Lejonilda ja carhulda warjeli/ hän minua myös warjele täldä Philisterildä. Ja Saul sanoi Dawidille: mene/ HERra olcon sinun cansas. Nijn Saul puetti waattens Dawidin päälle/ ja pani waskilakin hänen päähäns ja panzarin hänen päällens. Ja Dawid sidoi miecan wyöllens waatetten päälle ja rupeis käymän/ ja ei hän ollut siihen tottunut. Sanoi sijs Dawid Saulille: en minä näin taida käydä/ sillä en minä ole tottunut. Ja hän pani sen pois wyöldäns. Ja otti sauwans käteens/ ja walidzi ojust wijsi siliätä kiwe/ pani ne paimenencuckarons cuin hänen myötäns oli/ säkis/ ja otti lingon käteens/ ja käwi Philisteriä wastan. KÄweli myös Philisteri ja lähestyi Dawidita/ ja hänen kilpenscandaja hänen edelläns. Cuin Philisteri näki ja cadzeli Dawidit/ cadzoi hän hänen ylön: sillä hän oli werewä ja caunis nuorucainen. Philisteri sanoi Dawidille: olengo minä coira/ ettäs tulet sauwalla minun tygöni? Ja hän kiroili Dawidit hänen jumalittens cautta. Ja Philisteri sanoi Dawidille: tule

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

tänne minun tygöni/ minä annan sinun lihas taiwan linnuille/ ja kedon pedoille. Nijn Dawid sanoi Philisterille: sinä tulet minun tygöni miecalla/ keihällä ja kilwellä/ waan minä tulen sinun tygös HERran Zebaothin nimeen/ Israelin sotawäen Jumalan/ jongas pilcannut olet. Tänäpäinä anda HERra Jumala sinun minun käsijn/ että minä lyön sinun/ ja otan sinun pääs sinulda pois/ ja annan Philisterein sotawäen ruumit tänäpäinä taiwan linnuille ja kedon pedoille/ että caicki maan asuwait tietäwät Israelillä olewan Jumalan/ Ja että coco tämä seuracunda ymmärtä/ ettei HERra auta miecan eli keihän cautta: sillä sota on HERran/ ja hän anda teidän meidän käsijm. COsca Philisteri idzens hangidzi/ käwi ja lähestyi Dawidit. Nijn Dawid riensi ja juoxi sotawäestä Philisteriä wastan. Ja pisti kätens cuckaroon/ otti sieldä kiwen ja lingois ja paiscais Philisteriä odzaan/ että kiwi istui hänen odzaans/ ja hän langeis maahan caswoillens. Nijn Dawid woitti Philisterin lingolla ja kiwellä/ löi ja tappoi hänen. Ja ettei Dawidilla ollut miecka/ juoxi hän Philisterin tygö/ ja otti hänen mieckans/ ja weti tupest ulos ja tappoi hänen/ ja sillä hackais pois hänen pääns. Cuin Philisterit sen näit/ että heidän wäkewimmäns cuollut oli/ nijn he pakenit. Ja Israelin ja Judan miehet nousit/ huusit ja ajoit Philisterejä taca laxon asti ja Ekronin porttijn/ ja Philisterit langeisit lyötynä tiellä/ Schaarimin tielle/ Gathin ja Ekronin asti. Ja Israelin lapset palaisit ajamast taca/ ja ryöstit Philisterein leirin. Mutta Dawid otti Philisterin pään/ ja wei Jerusalemijn/ waan asen pani hän majaans. MUTta cosca Saul näki Dawidin menewän Philisteriä wastan/ sanoi hän Abnerille/ sodans päämiehelle: kenen poica tuoi nuorucainen on? Abner sanoi: nijn totta cuin sinun sielus elä Cuningas/ en minä tiedä. Cuningas sanoi: kysy sijs/ kenengä poica se nuorucainen on? Cosca Dawid palais Philisteri lyömäst/ otti Abner hänen ja wei Saulin eteen/ ja hänen kädesäns oli Philisterin pää. Ja Saul sanoi hänelle: kenengäs poica olet nuorucainen? Dawid sanoi: minä olen Isain sinun palwelias/ sen Bethlehemiterin poica.

JA cosca hän oli puhens lopettanut Saulin cansa/ mieltyi Jonathan ja Dawid keskenäns sydämest/ ja Jonathan racasti händä nijncuin oma sydändäns. Ja Saul otti hänen sinä päiwänä/ ja ei sallinut hänen enämbi palata Isäns

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

huoneseen. Ja Jonathan ja Dawid teit lijton keskenäns: sillä hän racasti händä nijncuin oma sydändäns. Ja Jonathan rijsui hamens jolla hän oli puetettu/ ja andoi Dawidille/ nijn myös waattens/ mieckans/ joudzens ja wyöns. Ja Dawid meni cuhunga Saul lähetti hänen/ ja käytti idzens toimellisest. Ja Saul asetti hänen sotamiestens päälle/ ja hän oli otollinen caikelle Canssalle/ nijn myös Saulin palwelioille. MUTta tapahtui/ cosca hän palais lyömäst Philisteriä/ että waimot caikist Israelin Caupungeist/ käwit wirsillä ja hypyillä Cuningas Sauli wastan/ harpuilla/ ilolla ja candeleilla. Ja waimot lauloit toinen toisellens/ soittain ja sanoden: Saul löi tuhannen/ mutta Dawid kymmenen tuhatta. Nijn Saul närkästyi sangen suurest/ ja se puhe ei millän muoto hänelle kelwannut/ ja sanoi: he owat andanet Dawidin kymmenen tuhatta/ ja minun tuhannen/ wielä hän Cuningangin Waldacunnan saa. Ja Saul cadzoi julmast Dawidin päälle sijtä päiwäst/ ja aina sijtte. TOisna päiwänä waiwais taas Jumalan paha hengi Sauli/ ja hän ennusti cotona huonesans. Ja Dawid soitti kädelläns/ nijncuin hänen jocapäiwäinen tapans oli: ja Saulin kädes oli keihäs. Jonga hän syöxi/ ajatellen: minä syöxän Dawidin seinä wasten/ mutta Dawid wältti caxi kerta. Ja Saul pelkäis Dawidi: sillä HERra oli hänen cansans/ ja oli mennyt pois Saulin tykö. Nijn pani Saul hänen pois tyköns/ ja teki hänen tuhannen miehen päämiehexi/ ja hän käwi ulos ja sisälle Canssan edes. Ja oli toimellinen caikis hänen töisäns/ ja HERra oli hänen cansans. Cosca Saul näki hänen tekewän nijn toimellisest/ pelkäis hän händä. Mutta coco Israel ja Juda racastit Dawidi: sillä hän käwi ulos ja sisälle heidän edesäns. JA Saul sanoi Dawidille/ cadzo/ minä annan minun wanhimman tyttären Merobin sinulle emännäxi/ ole miehullinen/ ja sodi HERran sota: sillä Saul ajatteli/ ei minun käten pidä häneen sattuman/ mutta Philisterein käsi. Mutta Dawid wastais Sauli: mikä minä olen? eli mikä on minun elämän? ja minun Isäni sucucunda Israelis/ että minä tulisin Cuningan wäwyxi? Ja tapahtui/ cosca aica tuli/ että Merob Saulin tytär piti annettaman Dawidille/ annettin hän Adrielille Meholathiterille emännäxi. Mutta Michal Saulin tytär racasti Dawidi. Cosca se Saulille ilmoitettin/ sanoi hän: se on oikein: Minä annan hänen hänelle/ että hän oli hänelle paulaxi ja Philisterein kädet tulisit

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

hänen päällens. Ja Saul sanoi Dawidille: sinä tulet tänäpäpä toisen cansa minun wäwyxen. Ja Saul käski palwelioillens: puhucat Dawidille salaisest/ ja sanocat: cadzo/ Cuningas mielisty sinuun/ ja caicki hänen palwelians racastawat sinua/ tule Cuningan wäwyxi. Ja Saulin palweliat puhuit ne sanat Dawidin corwis/ mutta Dawid sanoi: luulettaco te sen wähäxi/ tulla Cuningan wäwyxi? ja minä olen köyhä ja halpa mies. Ja Saulin palweliat ilmoitit sen hänelle/ sanoden: nämät sanat on Dawid puhunut. Saul sanoi: sanocat Dawidille: ei Cuningas ano yhtän muuta huomelahja/ waan sata Philisterein esinahca/ että Cuningan wihamiehille costetaisin: sillä Saul ajatteli Dawidi hucutta Philisterein kätten cautta. Nijn hänen palwelians sanoit Dawidille nämät sanat/ ja se kelpais hänelle/ tulla nijn Cuningan wäwyxi. Ja se aica ei ollut wielä täytetty. Ja Dawid hangidzi/ ja läxi matcan wäkinens/ ja löi Philistereistä caxi sata miestä/ ja Dawid cannoi heidän esinahcans ja täytti Cuningan lugun/ että hän olis Cuningan wäwy. Nijn andoi Saul tyttärens Michalin hänelle emännäxi. Ja Saul näki ja ymmärsi HERran olewan Dawidin cansa/ ja Saulin tytär Michal racasti händä. Nijn Saul wielä enämmin pelkäis Dawidi/ ja tuli hänen wihamiehens caickena elinaicanans. Ja cosca Philisterein Ruhtinat läxit/ teki Dawid toimellisemmast cuin caicki Saulin palweliat/ cosca he läxit/ että hänen nimens tuli sangen cuuluisaxi. JA Saul puhui hänen pojallens Jonathanille/ ja caikille palwelioillens/ että he tappaisit Dawidin/ mutta Jonathan Saulin poica racasti sangen Dawidi. Ja Jonathan ilmoitti Dawidille/ ja sanoi: minun Isän Saul pyytä sinua tappa/ warjele sijs idzes huomena/ mene lymyyn ja kätke idzes. Minä menen minun Isäni cansa/ ja seison hänen ohesans kedolla/ josa sinä olet/ ja puhun sinusta Isäni cansa/ ja mitä minä näen/ ne caicki minä ilmoitan sinulle. JA Jonathan puhui parhain päin Dawidist hänen Isällens Saulille/ ja sanoi hänelle: älkön Cuningas syndiä tehkö palweliatans Dawidit wastan: sillä ei hän ole mitäkän rickonut sinua wastan/ ja hänen työns owat sinulle juuri tarpelliset. Ja hän on pannut hengens käteens/ ja löi Philisterin/ ja HERra teki suuren autuuden coco Israelille/ sens näit ja ihastuit/ mixis sijs tahdot syndiä tehdä wiatoinda werta wastan/ surmataxes Dawidit ilman syytä? Nijn Saul

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

cuuli Jonathanin änen ja wannoi: nijn totta cuin HERra elä/ ei hänen pidä cuoleman. Nijn Jonathan cudzui Dawidin/ ja sanoi hänelle caicki nämät sanat/ ja saatti hänen Saulin eteen/ oleman hänen edesäns nijncuin ennengin. Nijn nousi taas sota/ ja Dawid meni ja sodei Philisterejä wastan/ ja teki suuren tapon/ että caicki Philisterit pakenit händä. Ja HERran paha hengi tuli Saulin päälle/ ja hän istui huonesans/ ja keihäs oli hänen kädesäns/ ja Dawid soitti kädelläns. Mutta Saul pyyti pistä Dawidi keihällä seinä wasten/ mutta hän wältti Sauli että keihäs käwi seinään/ ja Dawid pakeni/ ja pääsi sinä yönä. JA Saul lähetti sanoman Dawidin huoneseen/ että heidän piti ottaman hänest waarin/ ja tappaman hänen huomeneltain. Mutta Michal Dawidin emändä ilmoitti sen hänelle/ ja sanoi: jolletcas tänä yönä henges päästä/ nijns huomeneltain tapetan. Nijn Michal laski hänen ackunan läpidze/ ja hän meni/ pakeni ja pääsi. Ja Michal otti cuwan/ asetti sen wuoteseen/ ja pani wuohen nahan hänelle päänalaisexi/ ja peitti waattella. Silloin lähetti Saul sanansaattajat tuoman Dawidi/ mutta hän sanoi: hän on sairas. Nijn lähetti Saul sanansaattajat cadzoman Dawidit/ ja sanoi: candacat händä tänne minun tygöni wuoteinens/ surmatta. Cosca sanansaattajat tulit/ cadzo/ cuwa macais wuotes/ ja wuohen nahca pään alla. Nijn Saul sanoi Michalille: mixis olet minun pettänyt/ ja päästänyt minun wiholiseni/ että hän wältti minun käteni? Michal sanoi Saulille: hän sanoi minulle/ päästä minua/ eli minä tapan sinun. JA Dawid pakeni ja pääsi/ ja tuli Samuelin tygö/ joca oli Ramathas/ ja ilmoitti caicki mitä Saul oli hänelle tehnyt/ ja hän meni Samuelin cansa ja oleskeli Najothis. Ja se ilmoitettin Saulille: cadzos/ Dawid on Ramahn Najothis. Nijn Saul lähetti sanansaattajat tuoman Dawidi/ ja he näit Prophetain cocouxen propheterawan/ ja Samuel oli heidän päällecadzojans. Nijn Jumalan Hengi tuli Saulin sanansaattaitten päälle/ että ne myös propheteraisit. Cosca se Saulille ilmoitettin/ lähetti hän toiset sanansaattajat/ ne myös propheteraisit/ ja hän lähetti colmannet sanansaattajat/ jotca myös propheteraisit. Nijn meni hän wijmein idze Ramathan/ ja cosca hän tuli sen suuren caiwon tygö joca on Secus/ kysyi hän ja sanoi: cusa on Samuel ja Dawid? nijn sanottin hänelle: cadzos/ he

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

owat Ramahn Najothis. Ja hän meni Ramahn Najothijn/ ja Jumalan Hengi tuli myös hänen päällens/ ja hän propheterais/ siihenasti cuin hän tuli Ramahn Najothijn. Nijn hän myös rijsui waattens/ ja propheterais Samuelin edes/ ja langeis alasti maahan/ coco sen päiwän ja coco yön/ sentähden sanotan: ongost Saulikin Prophetain seas?

JA Dawid pakeni Ramahn Najothist/ tuli ja sanoi Jonathanille: mitä minä olen tehnyt? mikä on minun wäärydeni? eli mikä on minun pahateconi sinun Isäs wastan/ että hän seiso minun hengeni perän? Hän sanoi hänelle: pois se/ ei sinun pidä cuoleman/ cadzo/ minun Isän ei tee suurta eli piendä/ jota ei hän ennen ilmoita minulle/ cuingast minun Isän sala tämän minulda? ei se pidä nijn tapahtuman. Nijn Dawid wannoit vielä/ sanoden: totisest sinun Isäs tietä/ että minä olen löytänyt armon sinun caswos edes/ sentähden hän ajattele: ei Jonathanin pidä tästä mitän tietämän/ ettei hän tulis murhellisexi. Totisest/ nijn totta cuin HERra ja sinun sielus elä/ että askele on waiwoin minun ja cuoleman waihella. Jonathan sanoi Dawidille: minä teen sinulle caicki mitä sinun sydämes halaja. Dawid sanoi hänelle: cadzo/ huomena on vsicuu/ ja minun pitä atrioidzeman Cuningan cansa/ salli sijs että minä kätken minuni kedolle colmannen päiwän ehtosen asti. Jos sinus Isäs minua kysy/ nijn sano: Dawid rucoili suurest minulda juostaxens hänen Caupungijns Bethlehemijn: sillä siellä pidetän ajastaicainen uhri coco sucucunnalda. Ja jos hän sano: se on hywin/ nijn on rauha sinun palwelialles: mutta jos hän wihastu/ nijns ymmärrät hänen paha aicoiwan. Tee sijs laupius sinun palwelialles/ sillä sinä olet minun sinun palwelias cansa/ tehnyt lijton HERran edes. Ja jos jocu wääritys minus on/ nijn tapa sinä minua/ mixis sallit minun tulla sinun Isäs eteen? Jonathan sanoi: pois se sinusta: jos minä ymmärräisin minun Isäni aicoiwan sinulle paha tehdä/ ja en näitä sinulle ilmoitais? Dawid sanoi: cuca minulle ilmoitta/ jos sinun Isäs wasta sinua jotakin cowast? Jonathan sanoi Dawidille: tule/ käykäm kedolle/ ja he menit molemmat kedolle. Ja Jonathan sanoi Dawidille: HERra Israelin Jumala/ cosca minä kyselen Isälleni huomena ja colmandena päiwänä/ jos hän suo Dawidille hywä/ ja en minä lähetä sinun tygös sana/ ja ilmoita sitä sinun corwisas. Nijn

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

tehkön HERra sitä ja sitä Jonathanille. Mutta jos minun Isän taas ajattele jotakin paha sinua wastan/ nijn minä sen myös ilmoitan sinun corwisas/ ja lasken sinun rauhan menemän: ja HERra olcon sinun cansas/ nijncuin hän on minun Isäni cansa ollut on. Jollen minä sitä tee/ nijn älä sinäkän yhtän HERran armo tee minun cansani/ nijncauwan cuin minä elän/ eikä silloin cosca minä cuolen. Ja cosca HERra häwittä Dawidin wihamiehet idzecungin maaldans/ nijn älä ota sinun armoas minun huonestani pois ijancaickisest. Näin teki Jonathan lijton Dawidin huonen cansa/ että HERra sen waadeis Dawidin wihamiesten kädest. Ja Jonathan taas wanoi Dawidille: sillä nijn rackana piti hän hänen/ että hän racasti händä nijncuin sieluans. Ja Jonathan sanoi hänelle: huomen on vsicuu/ jona sinun kysytän ja caiwatan sinua sialdas. Tule jällens colmandena päiwän kijrust ja mene johongun paickaan/ johons taidas idzes kätke arkiona/ ja istu Aselin kiwen wiereen. Nijn minä ambuan colme nuolda sen siwulle/ nijncuin minä olisin ammunnut maalijn. Ja cadzo/ minä lähetän pojan/ sanoden hänelle: mene ja nouda nuoli jällens: jos minä sanon pojalle/ cadzo/ nuoli on tacanas täsä puoles/ ota ylös/ nijn tule: sillä rauha on/ ja ei ole mitän hätä/ nijn totta cuin HERra elä. Mutta jos minä sanon pojalle: cadzo/ nuolet owat paremmin edesäs/ nijn mene rauhan: sillä HERra on päästänyt sinun menemän. Ja mitä sinä ja minä keskenäm puhunet olem/ cadzo/ HERra on minun ja sinun waihellas ijancaickisest. Niin Dawid kätke idzens kedolle. Ja cosca vsicuu tuli/ istui Cuningas pöydän tygö rualle. Cosca Cuningas istunut oli siallens/ endisen tawans jälken/ seinän nojalle/ nousi Jonathan/ ja Abner istui Saulin wiereen/ ja Dawidi caiwattin siastans. Ja ei puhunut Saul sinä päiwänä mitäkän: sillä hän ajatteli/ hänen on jotakin tapahtunut/ ettei hän ole puhdas. Ja toisna päiwänä vdesta cuusta/ cuin Dawidi caiwattin siastans/ sanoi Saul pojallens Jonathanille: mixei Isain poica ole tullut pöydän tygö/ eilän ja tänäpäpä? Jonathan wastais Saulille: hän rucoili minulda mennäxens Bethlehemijn/ Ja sanoi: anna minun mennä: sillä meidän sucucundam uhra Caupungis/ ja minun weljen idze on minua cudzunut/ jos minä olen löytänyt armon sinun silmäis edes/ nijn minä menen cadzoman weljejäni/ ja sentähden ei hän

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

tullut Cuningan pöydän tygö. Ja Saul wihastui sangen suurest Jonathanin päällä/ ja sanoi: sinä ilkiä ja tottelematoin poica/ engö minä tiedä/ ettäs olet walinnut Isain pojan sinulles ja sinun ilkiälle äitilles häpiäxi? Sillä nijncauwan cuin Isain poica elä maan päällä/ et sinä eikä sinun Cuningan waldacundas ole seisowa/ lähetä sijs nyt ja anna tuota händä minun tygöni: sillä hänen pitä cuoleman. Jonathan wastais Isällens Saulille/ ja sanoi hänelle: mixi hänen pitä cuoleman? mitä hän on tehnyt? Silloin paiscais Saul keihän hänen peräns/ syöstäxens händä: nijn ymmärsi Jonathan hänen Isäns aicoiwan Dawidi tappa. Ja Jonathan nousi pöydän tygö sangen wihoisans/ ja ei syönyt sinä päiwänä vdesta cuusta mitän leipä: sillä hän murehtui Dawidi/ että hänen Isäns oli hänen nijn häwäisnyt. JA Jonathan läxi amulla kedolle/ siihen aican cuin hän oli lijton tehnyt Dawidin cansa/ ja wäähä poicainen hänen cansans. Ja hän sanoi pojalle: juoxe noutaman minun nuolen jonga minä ambuan/ pojan juostes laske hän nuolen hänen ylidzens. Ja cosca poica tuli sille paicalle johon Jonathan nuolen ammannut oli/ huusi Jonathan hänen peräns/ ja sanoi: eikö nuoli ole tuosa puoles? Ja huusi taas poica: kijruta sinuas nopiammin ja älä seisattele. Nijn poica otti nuolet/ ja candoi Herrallens. Eikä tietänyt asiast mitän/ waan Jonathan ja Dawid ainoastans asian tiesit. Nijn Jonathan andoi asens pojalle/ ja sanoi: mene ja wie Caupungijn. Ja cosca poica oli mennyt/ nousi Dawid siastans meren puolelda/ ja langeis maahan caswoillens/ ja rucoili colme kerta/ ja annoit suuta toinen toisellens ja itkit/ waan Dawid itki hartammin. Ja Jonathan sanoi Dawidille: mene rauhan ja muista mitä me olem wannonet yhteen HERran nimeen/ ja sanonet: HERra olcon sinun ja minun waihellan/ minun ja sinun siemenes waihella/ sen pitä pysymän ijancaickisest. Ja Dawid nousi ja meni matcaans/ mutta Jonathan palais Caupungijn.

JA Dawid tuli Nobeen Papin Ahimelechin tygö/ ja Ahimelech hämmästyti cosca hän tuli Dawidita wasthan/ ja sanoi hänelle: cuingas yxinäs tulet/ ja ei yhtän miestä ole sinun cansas? Dawid sanoi Papille Ahimelechille: Cuningas on minun käskenytt asialle/ ja sanoi minulle: älä kenelläkän ilmoita mingätähden minä olen sinun lähettänyt/ ja mitä minä olen käskenytt sinulle:

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

sillä minä olen myös lähettänyt minun palveliani sinne ja tänne. Jos nyt on jotakin sinun kätes alla/ anna minulle wijsikin leipä/ taicka mitäs löydät. Pappi wastais Dawidille/ ja sanoi: ei ole ensingän yhteisiä leipiä minun käteni alla/ paidzi pyhä leipä/ jos waan muutoin palveliat owat pitänet heitäns waimoista pois. Dawid sanoi Papille: waimot owat colme päiwä ollet suljettuna meildä cosca minä läxin/ ja palveliain astiat olit pyhät/ mutta jos tämä tie on saastainen/ nijn hänen pitä tänäpäpä pyhitettämän astiain cautta. Nijn andoi Pappi hänelle sijtä pyhästä/ sillä ei siellä ollut muuta leipä/ paidzi cadzomusleipiä/ jotca olit corjatut HERran caswon edest/ että sinne pannaisin toiset wastutiset leiwät/ sinä päiwänä jona ne corjattin. MUtta sinne oli suljettu sinä päiwänä yxi mies HERran eteen/ Saulin palvelioista/ Doeg nimeldä/ Edomeri/ caickein woimallisin Saulin paimenist. Ja Dawid sanoi Ahimelechille: eikö täällä ole sinun kätes alla yhtäkän keihäst eli miecka? en ottanut minä myötäni minun mieckani taicka asettan minun käteeni/ sillä Cuningan asia kijrutti. Mutta Pappi wastais: sen Philisterin Goliathin miecka/ jongas löit tammilaxos/ on täällä kääritty yhteen hameseen Pääliswaatten taa/ tahdockos sitä/ nijn ota: sillä ei täällä ole yhtän muuta/ paidzi se. Dawid sanoi: ei ole sen werta/ anna se minulle. JA Dawid hangidzi ja pakeni Saulin caswon edest/ ja tuli Achixen Gathin Cuningan tygö. Ja Achixen palveliat sanoit hänelle: eikö tämä ole Dawid/ maan Cuningas/ josta he weisaisit hypysä/ sanoden: Saul löi tuhannen/ Dawid kymmenen tuhatta? Ja Dawid pani ne sanat sydämeens/ ja pelkäis suurest Gathin Cuningast Achist. Ja muutteli menoians heidän edesäns/ ja hullutteli heidän käsisäns/ ja krapisteli portin owis/ ja walotti sylkens parrallens. Silloin sanoi Achis palvelioillens: cadzo/ että tämän miehen näitte olewan mielipuolen/ mixi te toitte hänen minun tygöni? Puuttuneco minulda mielipuolia/ että tämän toitte hullutteleman minun eteeni? pitäkö hänen tuleman minun huoneseni?

DAwid läxi siellä ja pakeni Aduljan luolaan/ cosca hänen weljens ja caicki Isäns huone sen cuulit/ tulit ne myös sinne hänen tygöns. Ja caickinaiset miehet/ jotca olit waiwas/ ja welas/ ja sydämen kiwus/ cocoisit idzens hänen

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

tygöns/ ja hän oli heidän päämiehensä/ että liki neljä sata miestä oli hänen tykönäns. JA Dawid meni siellä Mizpaan Moabiterein maacundaan/ ja sanoi Moabiterein Cuningalle: anna minun Isän ja äitini käydä ulos ja sisälle teidän tykönän/ siihenasti että minä saan tietä mitä Jumala teke minun cansani. Ja hän johdatti heidän Moabiterein Cuningan eteen/ että he olisit heidän tykönäns/ nijncauwan cuin Dawid oli linnas. Nijn sanoi Propheta Gad Dawidille: älä ole sijnä linnas/ mutta mene Judan maalle. Nijn Dawid meni Harethin medzään. Ja Saul cuuli että Dawid/ ja ne miehet cuin hänen tykönäns olit/ tulit tutuxi. COSca Saul asui Gibeas yhdes medzistös Ramahs/ oli keihäs hänen kädesäns/ ja caicki hänen palwelians seisoit hänen tykönäns. Nijn sanoi Saul palwelioillens/ cuin seisoit hänen tykönäns: cuulcat te Jeminin lapset: andaco Isain poica teille caikille pelot ja wijnamäet/ ja tekekö hän teitä caickia tuhannen ja sadan päämiehixi? Että te caicki teitte lijton minua wastan/ ja ei ole yhtän/ joca ilmoitti sen minun corwillen/ että minun poican on myös tehnyt lijton Isain pojan cansa: ja ei ole yhtäkän/ joca sitä pane pahaxens minun tähten/ ja ei myös ilmoita sinä minun corwain cuulden/ että minun poican on yllyttänyt minun palweliani minua wastan wäjymän minua nijncuin tänäpä on nähtäwä. NIin wastais Doeg Edomeri/ joca seisoit Saulin palweliain tykönä/ ja sanoi: minä näin Isain pojan/ että hän tuli Nobeen Ahimelechin Achitobin pojan tygö. Hän kysyi HERralle hänen edestäns/ ja ewästi hänen ja andoi hänelle Goliathin sen Philisterin miecan. Nijn Cuningas lähetti cudzuman Pappia Ahimelechiä Achitobin poica/ ja caicke hänen Isäns huonetta/ Pappija jotca olit Nobes: ja he tulit caicki Cuningan tygö. Ja Saul sanoi: cuules Achitobin poica. Hän sanoi: täsä minä olen minun Herran. Ja Saul sanoi hänelle: mixi te teitte lijton minua wastan/ sinä ja Isain poica/ että annoit hänelle leipä ja miecan/ ja kysyit HERralle hänen edestäns yllyttäxes händä minua wäjymän nijncuin tänäpä on nähtäwä. AHimelech wastais Cuningast ja sanoi: cuca on caickein sinun palwelioittes seas nijncuin Dawid? hän on uscollinen ja Cuningan wäwy/ waelda cuuliaisudesas ja pidetän cuuluisna sinun huonesas. Olengo minä ensin tänäpä/ ruwennut kysymän HERralle hänen tähtens? pois se minusta/

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

älkän Cuningas luulco sencaltaist hänen palweliastans/ ja caikest minun Isäni huonest: sillä sinun palwelias ei tiennyt mitän caikista näistä/ suurest eikä pienest. Cuningas sanoi: Ahimelech/ sinun pitä totisest cuoleman sinun ja coco Isäs huonen. Ja Cuningas sanoi wartioillens/ cuin seisoit hänen tykönäns: käändäkät idzen ja tappacat HERran Papit: sillä heidän kätens on myös Dawidin cansa/ ja cosca he tiesit hänen paennen/ nijn ei he ilmoittanet sitä minulle. Mutta Cuningan palweliat ei tahtonet satutta käsiäns HERran Papeijn/ tappaxens heitä. Nijn sanoi Cuningas Doegille: käännä sinä idzes ja tapa Papit. Ja Doeg Edomeri käänsi idzens ja tappoi Papit sinä päiwänä/ wijsi yhdexättäkymmendä miestä/ jotca cannoit lijnaista pääliswaatetta. Ja hän löi Noben/ Papein Caupungin miecalla/ sekä miehet että waimot/ lapset ja imewäiset/ härjät/ Asit ja lambat. Ja yxi Ahimelechin Achitobin pojan poica pääsi/ AbJathar nimeldä/ ja pakeni Dawidin tygö. Ja ilmoitti hänelle että Saul oli tappanut HERran Papit. Silloin sanoi Dawid AbJatharille: minä sen sinä päiwänä kyllä tiesin/ cosca Doeg se Edomeri oli siellä/ että hän sen Saulille oli ilmoittawa. Minä olen sijs wicapää coco sinun Isäs huonen cuolemaan. Pysy minun tykönäni ja älä pelkä/ joca seiso minun hengeni perän hän myös seiso sinun henges perän/ ja sinä warjellan minun tykönäni.

JA Dawidille ilmoitettin/ cadzo/ Philisterit sotiwat Kegilat wastan/ ja ryöstäwät heidän rihjens. Nijn Dawid kysyi HERralle/ ja sanoi: pitäkö minun menemän ja lyömän Philisterejä? Ja HERra sanoi Dawidille: mene/ lyö Philisterit ja wapada Kegila. Ja ne miehet jotca Dawidin cansa olit/ sanoit: cadzo/ me pelkäm täällä Judas/ ja menem Kegilaan Philisterein sotawäen tygö. Nijn Dawid taas kysyi HERralle/ ja HERra wastais hänelle/ ja sanoi: nouse ja mene Kegilaan: sillä minä annan Philisterit sinun käsijs. Nijn Dawid meni sotawäkens cansa Kegilaan/ ja sodei Philisterejä wastan/ ja ajoi heidän carjans pois/ ja tappo heitä suurella tapolla/ ja Dawid wapahti caicki Kegilan asuwaiset. Mutta cosca AbJathar Ahimelechin poica pakeni Dawidin tygö Kegilaan/ wei hän sinne myötäns pääliswaatten. Nijn sanottin Saulille Dawidin tullexi Kegilaan/ ja hän sanoi: Jumala on andanut hänen minun

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

käsijn/ että hän on salvattu/ nyt hän on tullut Caupungijn/ joca on warustettu porteilla ja teljeillä. Ja Saul cudzui caiken Canssan sotaan Kegilaan/ pijrittämän Dawidi miehinens. Cuin Dawid ymmärsi Saulin aicoiwan paha hänellens/ sanoi hän Papille AbJatharille: tuo pääliswaate tänne. Ja Dawid sanoi: HERra Israelin Jumala/ sinun palwelias on cuullut Saulin aicoiwan tulla Kegilaan/ häwittämän minun tähten Caupungita. Andanewatco Kegilan asuwaiset minun hänen käsijns/ ja tullecto Saul tänne nijncuin palwelias on cuullut? HERra Israelin Jumala/ ilmoita se sinun palwelialles. Ja HERra sanoi: hän tule alas. Ja Dawid sanoi: andanewatco Kegilan asuwaiset minun/ ja minun wäkeni Saulin käsijn? HERra sanoi: andawat. Nijn Dawid hangidzi miehinens/ joita oli liki cuusi sata/ ja läxit Kegilast/ ja waelsit sinne ja tänne. Cosca Saulille sanottin Dawidin paennen Kegilast/ lackais hän menemäst. Ja Dawid pysyi linnasa corwes/ wijwyi myös Siphin corwen wuorella. Ja Saul edzei händä nijncauwan cuin hän eli/ mutta ei Jumala andanut händä hänen käsijns. Ja Dawid näki Saulin lähtenexi edzimän hänen hengens/ waan Dawid pysyi Siphin corwes. Nijn Jonathan Saulin poica hangidzi/ ja meni Dawidin tygö medzään/ ja wahwisti hänen kätens Jumalas. Ja sanoi hänelle: älä pelkä/ ei minun Isäni Saulin käsi löydä sinua/ ja sinä tulet Israelin Cuningaxi/ ja minä olen likin sinua/ ja sen myös minun Isän kyllä tietä. Ja he molemmat teit lijton keskenäns HERran edes/ ja Dawid pysyi medzäs/ mutta Jonathan palais cotians. MUtta Siphiterit menit Saulin tygö Giberaan/ ja sanoit: eikö Dawid ole kätketty meidhän tykönäm linnasa medzäs Hachilan cuckulalla/ liki corpe oikealla puolella. Nijn tulcan Cuningas nyt alas hänen sydämens himon jälkeen/ me annam hänen Cuningan käsijn. Silloin sanoi Saul: olcat siunatut HERrasa/ että te armadit minun päälleni. Mengät ja tutkicat paremmin/ että te saisit tietä ja nähdä/ millä paicalla hänen jalcans owat ollet/ ja cuca hänen siellä on nähnyt: sillä minulle on hän sanottu sangen cawalaxi. Tutkistelcat ja wacoicat caicki paicat/ joihin hän lymyttä idzens/ ja tulcat jällens minun tygöni/ cosca te saatte wahwan tiedon/ nijn minä menen teidän cansan. Jos hän tällä maalla on/ nijn minä hänen edzin caickein tuhannen seast Judas. JA he hangidzit ja

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

menit Siphijn Saulin eteen/ mutta Dawid ja hänen miehens olit Maonin corwes/ oikialla puolella corpe kedolla. Cosca Saul matcusti sinne wäkinens edzimän händä/ ja se ilmoitettin Dawidille/ meni hän cuckulalda alas/ ja oli Maonin corwes. Ja cosca Saul sen cuuli/ ajoi hän Dawidi taca Moanin corwes. Ja Saul meni wäkinens yhdeldä puolelda wuorta/ ja Dawid wäkinens toiselda puolelda wuorta. Ja cosca Dawid riensi pakeneman Sauli/ pijritti Saul wäkinens Dawidin ja hänen wäkens/ ottaxens heitä kijnni. Mutta sanansaattaja tuli Saulin tygö/ ja sanoi: kijruta sinuas ja tule nopiast: sillä Philisterit owat maalle tullet. Nijn Saul palais ajamast Dawidi taca/ ja meni Philisterejä wastan/ sentähden cudzutan se paicka Sela Mahelcoth. JA Dawid myös sieldä matcusti ja asui EnGedin linnois. Cosca Saul palais Philisterein tykö/ sanottin hänelle: cadzo/ Dawid on EnGedin corwes. Ja Saul otti colme tuhatta walittua nuorta miestä coco Israelist/ meni edzimän Dawidi ja hänen miehiäns medzäwohten calliolle. Ja cosca hän lähestyi lammasten huonetta tien ohes/ oli sijnä luola/ ja Saul meni siihen peittämän jalcojans/ mutta Dawid ja hänen miehens istuit luolan perällä. Silloin sanoit Dawidin miehet hänelle: cadzo/ tämä on se päiwä josta HERra sinulle on sanonut: cadzo/ minä annan sinulle wihamiehes sinun käsijs/ ettäs tekisit hänen cansans nijncuin sinulle kelpa. Ja Dawid nousi ja leickais sala cappalen Saulin waatten liepest. Mutta sijtte cuin hän oli leicannut tilgan Saulilda/ tykytti hänen sydämens/ ja sanoi miehills: HERra andacon sen caucana olla minusta/ että minä sen tekisin ja satutaisin käteni minun Herrani/ HERran woidelduun: sillä hän on HERran woideldu. Ja Dawid asetti miehens sanoilla/ eikä sallinut carata Saulin päälle. COsca Saul nousi luolasta/ ja meni matcaans. Nousi myös Dawid/ ja läxi luolasta/ ja huusi Sauli/ ja sanoi: minun Herran Cuningas. Saul cadzahti taans/ ja Dawid callisti caswons maahan ja cumarsi/ ja sanoi Saulille: mixis uscot ihmisten sanoja/ jotca sanowat: Dawid edzi sinun wahingotas. Cadzo/ tänäpä näki sinun silmäs/ että HERra oli andanut sinun minun käsijni luolas/ ja se on sanottu että minä tahdon tappa sinun/ waan minä armadin sinua: sillä minä sanoin: en minä satuta minun kättäni minun Herrani: sillä hän on HERran woideldu. Minun Isän/ cadzos

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

tätä tilca sinun hamestas minun kädesäni/ etten minä tahtonut tappa sinua/ cosca minä sen tilgan leickaisin hamestas. Tunne ja cadzo/ ettei yhtän pahutta eli wääryttä ole minun kädesäni/ en minä myös ole syndiä tehnyt sinua wastan/ ja sinä seisot minun hengeni perän/ ottaxes händä pois. HERra duomitcon minun ja sinun wälillä/ ja costacon sinulle minun puolestani/ waan minun käten ei pidä sinuun sattuman. Nijn cuin wanha sananlascu on: jumalattomast tule jumalattomus/ mutta minun käten ei pidä sinuun sattuman. Kenengä jälken Israelin Cuningas on lähtenyt? ketäs ajat taca? cuolutta coira ja kirppua. HERra olcon Duomari/ ja duomitcon minun wälilläni ja sinun/ nähkön ja ratcaiscon minun asian/ ja wapahtakon minua sinun käsistäs. Sijtte cuin Dawid lackais puhumast Saulille/ sanoi Saul: Dawid minun poican/ eikö se ollut sinun änes? Ja Saul corgotti änen ja itki/ Ja sanoi Dawidille: sinä olet hurscambi minua/ sinä olet osottanut minulle hywä/ mutta minä sitä wastan sinulle paha. Ja sinä olet tänäpäni minulle ilmoittanut/ cuinga hywin sinä olet tehnyt minua wastan/ että HERra oli sulkenut minun sinun käsijs/ ja et sinä cuitengan minua tappanut. Cuinga jocu löydäis wiholisens/ ja annais hänen sijtte mennä hywä tietä? HERra maxacon sinulle sitä hywä/ jotas tänäpäni minulle olet tehnyt. Cadzo/ nyt minä tiedän sinun tulewan Cuningaxi/ ja Israelin waldacunda on sinun kädesäs. Nijn wanno sijs nyt minulle HERran cautta/ ettes häwitä minun siemendäni minun jälkeni/ ja et pyhkis minun nimeni minun Isäni huonesta. Ja Dawid wanoi Saulille. Ja Saul meni cotians/ mutta Dawid ja hänen miehens menit linnaan.

JA Samuel cuoli/ ja coco Israel cocounsi murhettiman händä/ ja hautais hänen oman huoneseens Ramahn. Mutta Dawid hangidzi ja matcusti Paranin corpeen. Ja yxi mies asui Maonis/ jolla myös oli tekemist Carmelis/ ja se mies oli sangen ricas/ ja hänellä oli colmetuhatta lammasta ja tuhannen wohta. Ja hän keridzi lambaitans Carmelis. Ja hänen nimens oli Nabal/ ja hänen emändäns nimi oli Abigail/ ja hän oli toimellinen waimo/ ja caunis caswoilda/ mutta mies oli sangen cowa ja paha töisäns/ ja hän oli Calebista. JA cosca Dawid corwes cuoli Nabalin keridzewän lambaitans: Lähetti hän

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

kymmenen nuorucaista/ ja sanoi heille: mengät Carmelijn/ ja cosca te tulet Nabalın tygö/ nijn terwettäkät händä minun puolestan ystävälisest. Ja sanocat: terwe/ rauha olcon sinulle ja sinun huonelles/ ja caikille cuin sinulla on. Minä olen saanut cuulla/ että sinulla on lammasten keridziät/ cadzo/ paimenet cuin sinulla on/ olit meidän tykönäm/ ja en me heitä ikänäns häwäisnet/ ja ei heildä mitän puuttunut nijncauwan cuin he olit Carmelis. Kysy palwelioilles/ he sanowat sinulle/ nijn anna sijs nuorucaisten löytä armo sinun caswos edes/ sillä me olem tullet hywän aican sinun tygös/ anna sinun palwelioilles ja sinun pojalles Dawidille/ mitä sinun kätes löytä. Cosca Dawidin nuorucaiset sinne tulit/ ja caicki nämät sanat puhuit Dawidin puolest Nabalille/ nijn he waickenit. Mutta Nabal wastais Dawidin palwelioita/ ja sanoi: cuca on se Dawid? ja cuca on se Isain poica? nyt on monda palweliat jotca jättäwät heidän Isändäns. Pitäkö minun ottaman leipäni/ weteni ja teurani/ jonga minä keridziälleni olen teurastanut/ ja andaman Canssalle/ jota en minä tiedä custa he tullet owat? Nijn Dawidin nuorucaiset palaisit tietäns/ ja tulduans Dawidin tygö/ sanoit he hänelle caicki nämät sanat. Nijn sanoi Dawid miehills: wyöttäkän cukin mieckans wyöllens. Nijn wyötti jocainen mieckans wyöllens. Ja Dawid wyötti myös mieckans wyöllens/ ja läxi hänen cansans neljä sata miestä/ mutta caxi sata jäi calun tygö. MUtتا yxi palwelioist ilmoitti Abigailille Nabalın emännälle/ sanoden: cadzo/ Dawid on lähettänyt corwest siunaman meidän Isändäm/ mutta hän tiuscui heitä. Ja ne miehet olit meille sangen tarpelliset/ ja ei meitä pahoin puhutellet/ ja ei meildä mitän puuttunut nijncauwan cuin me waelsim heidän tykönäns kedolla ollesam. Mutta he owat ollet meidän turwam yötä ja päiwä/ nijncauwan cuin me caidzim lambaitam heidän tykönäns. Nijn ajattele/ ja cadzo mitäs teet: sillä pahutta on totisest tarjon meidän Isännällem/ ja hänen huonellens/ waan hän on tyly mies jota ei yxikän tohdi puhutella. Nijn Abigail kijrutti/ ja otti caxi sata leipä/ ja caxi leili wijna/ ja wijsi keitettyä lammast/ ja wijsi wackaista jauhoja/ ja sata rusina rypeletä/ ja caxi sata rypeletä ficunita/ ja pani Asin päälle. Ja sanoi palweliollens: mengät edellä/ minä tulen peräst. Ja ei hän tästä sanonut

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

Nabalille hänen miehellens mitäkän. Ja koska hän ajoi Asilla/ ja tuli wuoren warjoon/ cadzo/ Dawid ja hänen wäkens tulit wuorelda alas händä wastan/ nijn että hän cohtais heidän. Mutta Dawid oli sanonut: minä olen turhan tallella pitänyt caicki cuin oli corwes/ ja ei ole mitän puuttunut caikista cuin hänellä oli/ ja hän costa minun hywät työni pahalla. Jumala tehkön näitä Dawidin wihamiehille/ ja wielä suurembia/ jos minä jätän hänelle huomexi jongun joca seinään cuse/ caikista cuin hänellä on. Mutta koska Abigail näki Dawidin/ kijrutti hän ja astui nopiast alas Asin päädä/ langeis maahan caswoillens Dawidin eteen/ ja cumarsi maahan. Ja langeis hänen jalcains juureen/ ja sanoi: Ah minun Herran/ minun olcon tämä paha teco/ ja anna sinun pijcas puhua sinun corwais cuulden/ ja cuule sinun pijcas sana. Alkän minun Herran asettaco sydändäns Nabalita wastan/ tätä tylyä miestä: sillä nijncuin hänen nimens cuulu nijn on hän/ Nabal on hänen nimens/ tyhmyys on hänen cansans/ mutta minä sinun pijcas/ en ole nähnyt minun Herrani nuorucaisia/ jotcas olit lähettänyt. Mutta nyt minun Herran/ nijn totta cuin HERra elä/ ja nijn totta cuin sinun sielus elä/ nijn HERra on sinun estänyt ettes werta wuodattanut/ ja hän on wapahtanut sinun kätes. Mutta nyt olcon sinun wihamiehes nijncuin Nabal/ ja caicki cuin minun Herralleni paha suowat. Tämä on se siunaus jonga sinun pijcas minun Herralleni tuonut on/ ja anna se nuorucaisille/ jotca minun Herrani cansa waeldawat. Anna pijcalles tämä ricos andexi: sillä HERra teke minun Herralleni wahwan huonen/ sinä sodit HERran sotia/ ja älä yhtäkän pahutta anna löyttä sinun tyköäs caickena sinun elinaicanas. Jos jocu ihminen asetta idzens wainoman sinua/ ja seiso sinun sielus jälken/ nijn olcan minun Herrani sielu sidottu nijden eläwitten kimppuun/ sinun HERras Jumalas tykönä/ mutta sinun wiholises sielu pitä lingottaman lingolla. Kosca HERra minun Herralleni caicki nämät hywät tekewä on/ nijncuin hän sinulle sanonut on/ ja kärke olla sinun Israelin Ruhtinan. Nijn ei pidä se oleman minun Herrani sydämelle langemisexi ja pahennuxexi/ ettes wuodattanut werta ilman syytä/ ja auttanut idze sinuas/ ja HERra on hywä tekewä minun Herralleni/ ja sinä muistat sinun pijcas. Silloin sanoi Dawid Abigailille: kijtetty olcon HERra

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

Israelin Jumala/ joca sinun tänäpä on lähettänyt minua wasta. Ja siunattu olcon sinun toimellinen puhes/ ja siunattu olet sinä joca minun tänäpä estit werta wuodattamast/ ja costamast omalla kädelläni. Totisest/ nijn totta cuin HERra Israelin Jumala elä/ se joca minun on tänäpä estänyt sinulle paha tekemäst/ jolles nopiast olis tullut minua wasta/ nijn ei olis Nabalilla jäänyt huomenexi yhtäkän seinään cusewata. Nijn otti Dawid hänen kädestäns caicki/ mitä hän oli hänelle tuonut/ ja sanoi hänelle: mene rauhas sinun huonesees/ ja cadzo/ minä cuulin sinun änes/ ja otin sinun hywäxi. COsca Abigail tuli Nabalin tygö/ cadzo/ nijn hän oli walmistanut atrian hänen huonesans/ nijncuin Cuningalisen atrian/ ja hänen sydämens oli iloinen: sillä hän oli juuri juoxis/ mutta ei hän sanonut hänelle wäähä eli paljo huomenisen asti. Mutta huomeneltain cosca Nabal oli wijnast caljennut/ sanoi hänen emändäns hänelle caicki nämät. Silloin hänen sydämens cuoli hänes/ että hän oli nijncuin kiwi. Ja kymmenen päiwän peräst löi HERra hänen/ että hän cuoli. Cosca Dawid cuuli Nabalin cuollexi/ sanoi hän: kijtetty olcon HERra joca on costanut minun häwäistyxeni Nabalille/ ja on warjellut palwelians pahasta/ ja HERra costi sen Nabalille hänen pääns päälle. JA Dawid lähetti ja andoi puhutella Abigaili/ että hän ottais hänen emännäxens. Ja cosca Dawidin palweliat tulit Abigailin tygö Carmelijn/ puhuttelit he händä/ ja sanoit: Dawid lähetti meitä sinun tygös/ että hän ottais sinun emännäxens. Hän nousi ja langeis maahan caswoillens/ sanoden: cadzo/ täsä on sinun pijcas palweleman ja pesemän minun Herrani palweliain jalcoja. Ja Abigail kijrutti idzens/ ja walmisti hänens/ ja ajoi Asilla/ ja otti wijsi pijca cansans/ jotca olit hänen allans/ ja seurais Dawidin sanansaattaita/ ja oli hänen emändäns. Dawid otti myös Ahinoamin Jesreelist/ ja olit molemmin hänen emändäns. Mutta Saul andoi tyttärens Michalin Dawidin emännän Phaltille Laixen pojalle Gallimist.

JA Siphiterit tulit Saulin tygö Gibeaan/ ja sanoit: eikö Dawid ole lymys Hakilan cuckoldalla corwen cohdalla? Silloin nousi Saul ja meni Siphin corpeen/ ja hänen cansans colme tuhatta walittua miestä Israelist/ edzimän Dawidi Siphin corwesta. Ja sioitti idzens Hakilan cuckoldalle corwen cohdalle

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

tien wiereen/ mutta Dawid pysyi corwes. Ja cosca hän näki Saulin tulewan peräsäns corpeen/ lähetti hän wacojat/ ja ymmärsi Saulin totisest tullen. JA Dawid nousi/ ja tuli siihen paickaan johonga Saul idzens sioittanut oli/ ja näki paican/ cusa Saul hänen sodan päämiehens Abnerin Nerin pojan cansa oli: sillä Saul macais waunuin pijris/ ja sotawäki hänen ymbärilläns. Silloin wastais Dawid ja sanoi Ahimelechille/ sille Hetherille/ ja Abisaille ZeruJan pojalle Joabin weljelle: cuca mene minun cansani Saulin tygö leirijn? Abisai sanoi: minä menen cansas Nijn tuli Dawid ja Abisai Canssan tygö yöllä/ ja cadzo/ Saul macais nuckunun waunuin pijris/ ja hänen keihäns pistetty maahan hänen pääns pohjan/ mutta Abner ja Canssa macais hänen ymbärilläns. Silloin sanoi Abisai Dawidille: Jumala on sulkenut tänäpäns sinun wihamiehes sinun kätees/ nyt minä syöxen händä keihällä maata wastoin/ ettei hän enä tarwidze. Mutta Dawid sanoi Abisaille: älä surma händä/ sillä cuca satutta kätens HERran woideltuun/ ja on wiatoin? Wielä sanoi Dawid: nijn totta cuin HERra elä/ jollei HERra lyö händä/ elickä tule hänen aicans cuolla/ eli mene sotaan ja hucu. Nijn andacon HERra caucana olla minusta/ että minä satutaisin käteni HERran woideltuun/ ota waiwoin keihäs hänen pääns pohjast/ ja wesimalja/ ja käykäm. Nijn otti Dawid keihän ja wesimaljan hänen pääns pohjast ja meni matcaans/ ja ei yhtän ollut joca sen näki taicka huomaidzi/ eli heräis/ waan he macaisit caicki nuckunun: sillä HERralda oli tullut sywä uni heidän päällens. COsca Dawid oli tullut sille puolelle/ meni hän cauwas wuoren cuckulalle/ että isoi wäli oli heidän wälilläns. Ja hän huusi Canssalle/ ja Abnerille Nerin pojalle/ ja sanoi: etkös cuule Abner? Abner wastais/ ja sanoi: cucas olet/ että nijn huudat Cuningast? Ja Dawid sanoi Abnerille: etkös ole mies/ ja cuca on sinun wertas Israelis? mixes warjellut Herra Cuningast? sillä yxi Canssasta on mennyt tappaman Herra Cuningast. Ei se ole oikein cuins tehnyt olet/ nijn totta cuin HERra elä/ te oletta cuoleman lapset/ ettet te warjellet teidän Herran/ HERran woideltua/ cadzo/ cusa Cuningan keihäs ja wesimalja on/ cuin hänen pääns pohjas olit. Silloin Saul tunsi Dawidin änen/ ja sanoi: poican Dawid/ eikö se ole sinun änes? Dawid sanoi: minun änen on/ minun Herran Cuningan. Ja wielä sanoi:

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

mixi minun Herran waino palweliatans? mitä minä olen tehnyt/ ja mitä paha on minun kädesäni? Nijn cuulcan sijs minun Herran Cuningas palwelians sanan/ jos HERra on yllyttänyt sinun minua wastan/ nijn anna jocu ruocauhri sytytetä/ mutta jos ihmiset sen tekewät/ nijn olcon he kirotot HERran edes/ että he tänäpäni owat minun syöxänet ulos/ etten minä pysyis HERran perimises/ ja sanowat: mene ja palwele muucalaisia jumalita. Nijn älkön minun weren langetco maahan HERran eteen: sillä Israelin Cuningas on lähtenyt kirppua edzimän/ nijncuin jocu ajele peldocana wuorilla. Ja Saul sanoi: minä olen syndiä tehnyt/ tule jälle sinun poican Dawid: en minä sinun enämbi tee paha/ että minun sielun on tänäpäni ollut callis sinun silmäis edes/ cadzo/ minä olen tehnyt tyhmästä ja sangen hullust. Dawid wastais/ ja sanoi: cadzo/ tässä on Cuningan keihäs/ tulcan yxi nuorucaisista tänne/ ja ottacan sen. HERra maxa jocaidezelle hänen wanhurscaudens ja uscons jälle: sillä HERra olis sinun tänäpäni andanut minun käteeni/ waan en minä tahtonut satutta kättän HERran woideltuun. Ja nijncuin sinun sielus tänäpäni on paljo pidettäpäni ollut minun silmäin edes/ nijn olcon myös minun sielun palio pidettäpäni HERran silmäin edes/ ja wapahtacon minua caikesta minun murhestani. Saul sanoi Dawidille: siunattu ole sinä minun poican Dawid/ sinä teet ja toimitat. Nijn Dawid meni matcaans ja Saul palais cotians.

NIin Dawid ajatteli sydämesäns/ cuitengin minä yhtenä päiwänä joudun Saulin käsijn/ ei ole minun parembata/ cuin että minä menen Pilisterein maalle/ että Saul lackais minua edzimästä caikis Israelin rajois/ ja minä pääsisin hänen käsistäns. Ja hän hangidzi ja läxi matcaan cuuden sadan miehen cansa/ jotca hänen myötäns olit/ Achixen Maochin pojan Gathin Cuningan tygö. Nijn Dawid asui Achixen tykönä Gathis/ hänen miestens cansa idzecukin perheinens/ ja Dawid caden emändäns cansa Ahinoamin Jesreelist/ ja Abigailin Nabalın emännän cansa Carmelist. Cosca Saulille sanottin Dawidin paennen Gathijn/ nijn ei hän enä händä edzinyt. NIin Dawid sanoi Achixelle: jos minä olen löytänyt armon sinun edesäs/ nijn anna minulle yhteen Caupungijn sia maalle/ asuaxen siellä/ mitä sinun palwelias asu Cuningalises Caupungis sinun tykönäs? Sinä päiwänä andoi Achis

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

hänelle Ziklagin/ sijtä on Ziklag Judan Cuningasten wielä tänäpä. Waan se aica cuin Dawid asui Philisterein maalla/ oli ajastaica ja neljä cuucautta. Ja Dawid nousi miehinens ja carcais Gessuriterein/ ja Girsiterein/ ja Amalechiterein maalle: sillä nämät asuit jo wanhast sijnä maasa cuin Surrijn mennän/ Egyptin maahan asti. Ja cosca Dawid oli caiken maan lyönyt/ ei hän jättänyt yhtäkän miestä eli waimoa elämän/ ja otti heidän lambans/ härkäns/ Asins/ Camelins ja waattens/ palais ja tuli Achixen tygö. Ja Achis sanoi hänelle: olettaco te tänäpä carannet kenengän päälle? Dawid wastais: lounan päin Judan/ lounan päin Jerahmelithin ja lounan päin Keniterein päälle. Ja ei Dawid jättänyt eläwäxi yhtäkän miestä eli waimoa wiedäxens Gathijn/ ja ajatteli: ettei he puhuis jotakin meitä wastan. Näin teki Dawid/ ja tämä oli hänen tapans nijncauwan cuin hän asui Philisterein maalla. Sentähden Achis uscoi Dawidin/ ja ajatteli/ hän on tehnyt idzens cauhistettawaxi hänen Canssallens Israelille: sentähden olcan hän aina minun palwelian.

JA Philisterit cocoisit sijhen aican heidän sotawäkens menemän sotaan Israeli wastan. Ja Achis sanoi Dawidille: Sinun pitä tietämän että sinä/ ja sinun wäkes pitä menemän minun cansani sotaan. Dawid wastais Achixelle: olcon/ sinä saat nähdä mitä sinun palwelias on tekewä. Achis sanoi Dawidille: sentähden asetan minä sinun minun pääni wartiaxi jocapäiwä. NIin oli Samuel cuollut/ ja coco Israel oli händä itkenyt ja haudannet hänen/ hänen Caupungijns Ramahn. Nijn Saul oli ajanut maacunnast noidat ja welhot pois. Cosca Philisterit cocoisit heidäns/ ja sioitit idzens Sunemijn. Cocois myös Saul caiken Israelin/ ja sioitit idzens Gilboaan. Cosca Saul näki Philisterein sotajoucon/ pelkäis hän/ ja hänen sydämens oli suurest hämmästynyt. Ja Saul kysyi HERralle/ ja ei HERra mitän händä wastannut/ eikä unen/ walkeuden eli Prophetain cautta. Silloin sanoi Saul palwelioillens: edzikät minulle waimo/ jolla noidan hengi on/ mennäxeni hänen tygöns/ ja kysyäxeni hänelle. Hänen palwelians sanoit hänelle: cadzo/ Endoris on waimo/ jolla on noidan hengi. Ja Saul muutti waattens/ ja otti toiset päällens/ ja meni sinne/ ja caxi miestä hänen cansans/ ja tuli yöllä waimon

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

tygö/ ja sanoi: noidu minulle noidan hengen cautta/ ja saata minulle se cuin minä sanon sinulle. Waimo sanoi hänelle: cadzo/ sinä tiedät kyllä mitä Saul tehnyt on/ cuinga hän on häwittänyt noidat ja welhot maacunnast/ mixis sijs tahdot minun sieluani pauloin/ että minä cuoliaksi lyötäisin. Nijn Saul wanoi hänelle HERran cautta/ ja sanoi: njn totta cuin HERra elä/ ei tämä lueta sinulle pahudexi. NIin waimo sanoi: kenen minä nostan sinulle? hän sanoi: nosta minulle Samuel. Cosca waimo näki Samuelin/ huusi hän corkiast/ ja sanoi Saulille/ sanoden: mixis olet minun pettänyt? sinä olet Saul. Ja Cuningas sanoi hänelle: älä pelkä/ mitäs näet? Waimo sanoi Saulille: minä näen jumalat astuwan maasta ylös. Hän sanoi: cuinga hän on muotoans? hän sanoi: wanha mies tule tänne/ ja on waatetettu hamella. Nijn ymmärsi Saul sen olewan Samuelin/ ja cumarsi caswoillens maahan/ ja rucoili. MUtta Samuel sanoi Saulille: mixis olet minua waiwannut/ nostaden minua? Saul sanoi: minä olen suures ahdistuxes/ Philisterit sotiwat minua wastan/ ja Jumala on minusta erinnyt/ ja ei wasta minua Prophetain/ eikä unen cautta/ sentähden olen minä andanut sinun cudzua/ ilmoittaman mitä minun tekemän pitä. Samuel sanoi: mitäs kysyt minulda/ että HERra on sinusta erinnyt/ ja on sinun wihamiehexas tullut? HERra on sinulle tekewä nijncuin hän minun cauttani puhunut on/ ja rewäise waldacunnan kädestäs pois/ ja anda Dawidille sinun lähimmäiseselles. Ettes cuullut HERran ändä/ etkä täyttänyt hänen wihans julmutta Amalechi wastan/ sentähden on HERra näitä sinulle tänäpäni tehnyt. Ja wielä sijtte anda HERra Israelin sinun Canssas Philisterein käsijn. Huomena pitä sinun ja sinun poicas oleman minun tykönäni. Ja HERra anda Israelin sotajoucon Philisterein käsijn. Nijn Saul caadui äkist maahan njn pitkäxi cuin hän oli/ ja peljästy suurest Samuelin puhen tähden/ njn ettei hänes mitän enämbi woima sillen ollut/ sillä ei hän ollut mitän syönyt coco sinä päiwänä ja yönä. JA waimo meni Saulin tygö/ ja näki hänen suurest peljästynexi/ ja sanoi hänelle: cadzo sinun pijcas on cuullut sinun sanas/ ja olen pannut sieluni käteeni/ njn että minä cuuliainen olin sinun sanalles/ jongas puhuit minulle. Nijn cuule pijcas sana: minä panen etees palan leipä/ että söisit ja tulisit wäkees jällens/ ja menisit

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

matcaas. Hän kielsi/ ja sanoi: en minä syö. Nijn hänen palwelians ja waimo waadeit händä syömän/ että hän cuuli heidän sanans. Ja hän nousi maasta ja istui wuotelle. Ja waimo toi huonesta lihawan wasican/ kijrutti idzens/ ja teurasti sen/ ja otti jauhoja ja secoitti/ ja leiwoi sen happamat. Ja candoi Saulille ja hänen palwelioillens. Ja cosca he olit syönet/ nousit he ja matcustt yöllä.

MUtta Philisterit cocoisit caiken heidän sotajouckons Aphechijn/ ja Israel sioitti idzens Ainijn Jesreelis. Ja Philisterein päämiehet menit sadoin ja tuhannin/ mutta Dawid meni jälist miehinens liki Achist. NIin sanoit Philisterein päämiehet: mitä nämät Hebrerit tahtowat? Achis sanoi heille: eikö tämä ole Dawid Saulin Israelin Cuningan palwelia? joca on ollut ajastajan minun tykönäni/ ja en minä ole löynnyt mitäkän hänen cansans sijtä ajasta/ cuin hän tuli minun tygöni/ tähän päiwän asti. Nijn Philisterein päämiehet wihastuit hänen päällens/ ja sanoit hänelle: anna sen miehen palata/ ja olla siallans cuhungas hänen asettanut olet/ ettei hän tulis meidän cansam sotaan/ ja olis meidän wihamiehem sodas: sillä/ millä taidais hän paremmin Herrallens mielinouten tehdä/ cuin näiden miesten päillä? Eikö hän ole Dawid/ josta he weisaist hypys? Saul löi tuhannen/ mutta Dawid kymmenen tuhatta. NIin cudzui Achis Dawidin/ ja sanoi hänelle: nijn totta cuin HERra elä/ minä pidän sinun oikiana ja hywänä miesnä/ ja sinun ulos ja sisällekäymises minun cansani sotaleirijn kelpa minulle/ ja en ole löynnyt yhtän pahutta sinusta/ sijtä ajasta cuins tulit minun tygöni/ nijn tähän asti. Mutta et sinä kelpa päämiehille. Nijn palaja nyt tacaperin/ ja mene rauhan/ ettes paha tekis Philisterein päämiesten silmäin edes. Dawid sanoi Achixelle: mitä minä olen tehnyt/ ja mitäs olet löytänyt sinun palwelialdas/ sijtä ajasta cuin minä olen ollut sinun tykönäs/ nijn tähän päiwän asti/ etten minä tule ja sodi minun Herrani Cuningan wihamiehiä wastan? Achis wastais ja sanoi Dawidille: minä tiedän sinun otollisexi minun silmäin edes/ nijncuin Jumalan Engelin/ mutta Philisterein päämiehet owat sanonet: älä anna hänen tulla meidän cansam sotaan. Nijn nouse sijs warhain amulla/ ja sinun Herras palweliat cuin sinun cansas tullet owat/ ja cosca te oletta amulla warhain

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

nosnet/ ja walkia on/ nijn mengät teidän tietän. Nijn Dawid oli miehinens amulla warhain ylhällä matcustaman ja tuleman Philisterein maalle jäl lens/ mutta Philisterit menit Jesreelin päin.

Cosca Dawid colmandena päiwänä tuli Ziklagijn miehinens/ olit Amalechiterit tullet etelän puolelda/ lyönet Ziklagin/ ja polttanet tulella. Ja olit wienet waimot/ jotca siellä olit pienimmäst nijn suurimbaan/ ei he yhtäkän surmannet/ mutta weit pois ja menit tietäns. Cosca Dawid tuli miehinens Caupungijn/ ja näki sen poltetuxi/ ja wiedyxi heidän emändäns ja tyttärens pois/ Corgotti Dawid ja wäki/ cuin hänen cansans oli änenens/ ja itki sijhenasti ettei heillä enämbi woima itke ollut. Ja Dawidin caxi emändätä olit myös wiedyt pois/ Ahinoam Jesreeliteri ja Abigail Nabalın emändä Carmelist. Ja Dawid oli suurest ahdistettu/ sillä Canssa tahdoit hänen kiwittä/ ja caiken Canssan sielut olit murheisans/ poicains ja tytärtens tähden. Mutta Dawid wahwisti idziäns HERrasa hänen Jumalans. Ja sanoi Papille AbJatharille Ahimelechin pojalle: tuo minulle pääliswaate. Ja cosca AbJathar oli tuonut Dawidille pääliswaatten/ Kysyi Dawid HErralle/ ja sanoi: pitäkö minun ajaman sitä joucko taca/ pitäkö minun ottaman heidän kijnni? hän sanoi: aja heitä taca/ ja sinä saawutat heidän/ ja otat saalin. Nijn meni Dawid matcaan/ ja cuusi sata miestä cuin hänen cansans olit/ ja tulit Besorin ojan tygö/ mutta muutamat rupeisit sijnä seisoman. Mutta Dawid ja neljä sata miestä menit sotawäen perän/ ja caxi sata miestä jotca sijhen seisoman jäit/ ei wijdzinet mennä Besorin ojan ylidze. JA he löysit yhden Egyptin miehen kedolda/ sen he weit Dawidin tygö/ ja annoit leipä syödä ja wettä juoda. Ja annoit rypälen ficunit ja caxi rypälettä rosinoit/ ja sijttecuin hän oli syönyt/ tuli hänen hengens wirgotetuxi: sillä ei hän ollut colmena päiwänä eikä colmena yönä leipä syönyt/ eikä wettä juonut. Dawid kysyi hänelle: kenengäs olet ja custas olet? hän sanoi: minä olen Egyptin nuorucainen Amalechiterein palwelia/ ja minun HERRan on hyljännyt minun/ ja sijtte on jo colme päiwä cuin minä sairaxi tulın. Me tulim etelästä päin Chrethin ja Judan/ etelästä päin Calebin/ ja poltim Ziklagin. Dawid sanoi hänelle: wietkös minun sen sotawäen tygö? hän sanoi: wannos minulle Jumalan cautta/ ettet sinä minua tapa/ eli anna

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

minua minun Herrani käsijn/ nijn minä wien sinun sen sotawäen tygö. Ja hän wei heidän: ja cadzo/ he olit hajottanet heitäns coco maahan/ söit/ joit ja pidit juhla/ sen suuren saalin tähden/ jonga he olit siellä saanet Philisterein ja Judan maalda. Ja Dawid löi heitä amusta ruweten ehtosen asti/ liki toiseen päiwään/ nijn ettei heistä yhtäkän pääsnyt/ paidzi neljä sata nuorucaista/ jotca istuit Camelein päälle/ ja pakenit. Nijn Dawid pelasti caicki cuin Amalechiterit ottanet olit/ ja sai hänen caxi emändätäns jäl lens. Ja ei puuttunut nijstä mitän/ piendä eli suurta/ pojista ja tyttäristä/ eli muusta saalista cuin he ikänäns ottanet olit/ Dawid toi ne caicki tacaperin jäl lens. Ja Dawid otti lambat ja härjät/ ja andoi ne aja hänen carjans edellä ja he sanoit: tämä on Dawidin saalis. Ja cosca Dawid tuli nijden cahden sadan miehen tygö/ jotca olit wäsyxis ja jäl ist seuraisit Dawidi/ ja olit jäänet Besorin ojan tygö/ menit he Dawidi wastan/ ja sitä sotawäke cuin hänen cansans oli/ ja Dawid meni sen wäen tygö ja terwetti heitä ystävälisest. Nijn wastaisit ne cuin pahat ja tylyt miehet olit/ nijden seast cuin Dawidin cansa olit matcustanet/ ja sanoit: ettei he ollet meidän cansam/ ei pidä heille annettaman sijtä saalist cuin me saanet olemma/ mutta idzecukin ottacan emändäns ja lapsens/ ja mengän tietäns. Nijn sanoi Dawid: ei teidän nijn pidä tekemän minun weljeni näiden cansa cuin HERra meille andanut on/ ja on meidän warjellut ja andanut sen sotawäen meidän käsijm/ jotca olit tullet meitä wastan. Cuca teitä pitä cuuleman täsä asias/ sencaltainen cuin nijden osa on jotca olit sodas meidän cansam/ pitä myös oleman heidän osans cuin meidän caluim tykönä owat ollet/ ja pitä yhdencaltainen jaco oleman. Tämä on ollut sijtä ajast ja aina sijtte oikeus ja tapa Israelis tähän päiwän asti. Ja cosca Dawid tuli Ziklagijn/ lähetti hän saalista nijlle ylimmäisille Judast/ cuin hänen ystäväns olit/ ja sanoi: cadzo/ täsä on teille siunaus HERran wiholisten saalist. Nijlle cuin on BethElis/ nijlle Ramothis etelän päin/ nijlle Jatheris. Nijlle Aroeris/ nijlle Siphmothis/ nijlle Esthmoas. Ja nijlle cuin on Rachalis/ ja nijlle Jerahmeliterein Caupungist/ ja nijlle Keniterein Caupungist. Nijlle Harmast/ ja nijlle cuin on Chorsanist/ ja nijlle Athachist. Nijlle Hebronist/ ja caikista paicoista/ cusa Dawid oli miehinens waeldanut.

ENSIMÄINEN SAMUELIN KIRJA

Niin Philisterit sodeit Israeli wastan/ ja Israelin miehet pakenit Philisterejä/ ja langeisit lyötynä Gilboan wuorella. Ja Philisterit ripuit Saulis ja hänen pojians/ ja surmaisit Jonathanin/ AbiNadabin ja Melchisuan/ Saulin pojat. Ja sota oli angara Sauli wastan/ ja joudzimiehet käwit hänen päällens josten cansa/ ja haawoitettin pahoin joudzimiehildä. Nijn sanoi Saul asenscandajalle: wedä sinun mieckas/ ja pistä sillä minua läpidze/ ettei nämät ymbärinsleickamattomat tulis ja pistäis minua läpidze/ ja pilckais minua. Mutta hänen asenscandaja ei tahtonut: sillä hän pelkäis idzens suurest. Nijn otti Saul mieckans ja langeis sijhen. Cosca hänen asenscandaja näki Saulin cuollexi/ langeis hän myös mieckaans/ ja cuoli. Ja njn cuoli Saul ja colme hänen poicans/ ja hänen asenscandaja/ ja caicki hänen miehens sinä päiwänä. Cosca Israelin miehet jotca olit toisella puolella laxo/ ja toisella puolella Jordani/ näit Israelin miehet paennexi/ ja Saulin poikinens cuollexi/ jätit he Caupungit ja pakenit. Nijn tulit Philisterit ja asuit nijsä. JA toisna päiwänä tulit Philisterit ryöstämän tapetuita/ ja löysit Saulin ja colme hänen poicans macawan Gilboan wuorella. Ja hackaisit hänen pääns pois/ ja otit häneldä aset/ ja lähetit ymbärins Philisterein maacunda/ ilmoitetta heidän epäjumalittens huoneis/ ja Canssan seas. Ja panit hänen asens Astharothin huoneseen/ mutta hänen ruumins ripustit he Bethsan muurin päälle. Cosca Jabexen asuwaiset Gileadis cuulit/ mitä Philisterit Saulille tehnet olit: Hangidzit he caicki kelpawaiset miehet sotaan/ käwit caiken sen yön/ ja otit Saulin ja hänen poicains ruumit alas Bethsan muurin päädä/ weit Jabexeen/ ja poldit siellä. Ja otit heidän luuns/ ja hautaisit puun ala Jabexeen/ ja paastoisit seidzemen päiwä.

Toinen Samuelin Kirja

JA Saulin cuoleman jälken/ cosca Dawid oli palainnut Amalechiterein tapost/ oli hän Ziklagis caxi päiwä. Cadzo/ colmandena päiwänä tuli yxi mies Saulin leirist/ rewäistyillä waatteilla/ ja mulda hänen pääns päällä. Ja cuin hän tuli

TOINEN SAMUELIN KIRJA

Dawidin tygö/ langeis hän maahan ja cumarsi. Dawid sanoi hänelle: custas tulet? hän sanoi: minä olen paennut Israelin leirist. Dawid sanoi hänelle: sanos minulle/ mitä siellä on tapahtunut? hän wastais: wäki on paennut sodast ja paljo wäke on tapettu/ ja Saul on myös cuollut/ ja hänen poicans Jonathan. Dawid sanoi sille nuorucaiselle joca näitä ilmoitti: mistäs tiedät Saulin ja hänen poicans Jonathanin cuollexi? Nuorucainen sanoi: minä tulin tapaturmast Gilboan wuorelle/ ja cadzo/ Saul oli langennut omaan keihäseens/ ja rattat ja hewoismiehet ajoit händä taca. Ja sijttecuin hän käänsi hänens/ ja näki minun ja cudzui tygöns/ ja minä sanoin: täsä minä olen. Hän sanoi: cucas olet? minä wastaisin: minä olen Amalechiteri. Ja hän sanoi minulle: tules minun tygöni ja tapa minua: sillä minä ahdistetan cowin/ ja minun hengen on wielä coconainen minus. Nijn minä menin hänen tygöns ja tapoin hänen: sillä minä tiesin/ ettei hän olis cuitengan sen langemisen jälkeen elänyt. Ja minä otin cruunun hänen päästäns ja käsirengat hänen kädestäns/ ja toin ne tänne sinulle minun Herralleni. Silloin tartui Dawid waatteisijns ja rewäis ne/ njn myös jocamies cuin hänen cansans oli. Ja surit/ ja itkit/ ja paastoisit ehtosen asti/ Saulin ja hänen poicans Jonathanin tähden/ ja HERran Canssan tähden/ ja Israelin huonen tähden/ että ne miecan cautta langennet olit. JA Dawid sanoi nuorucaiselle/ joca näitä ilmoitti: custas olet? hän sanoi: minä olen muucalaisen Amalechiterin poica. Dawid sanoi hänelle: mixes peljännyt laske sinun kättäs/ ja tappa HERran woideltua? Ja Dawid sanoi yhdelle hänen nuorista miehistäns: tule tänne ja lyö händä. Ja hän löi hänen cuoliaksi. Nijn sanoi Dawid hänelle: sinun weres olcon sinun pääs päälle: sillä sinun suus on todistanut idze sinuas wastan/ ja sanonut: minä olen HERran woidellun tappanut. JA Dawid walitti tämän walituxen Saulin ja Jonathanin hänen poicans tähden. Ja käski opetta Judan lapsia joudzeen/ cadzo/ se on kirjoitettu hurscasten kirjas. Israelin jaloimmat owat sinun cuckuloillas surmatut/ cuinga Sangarit owat langennet? Älkät sanoco sitä Gathis/ älkät myös ilmoittaco Aschalonin catuilla/ ettei Philisterein tyttäret iloidzis/ eikä ymbärinsleickamattomain tyttäret riemuidzis. Te Gilboan wuoret/ älkön tulco caste eikä sade teidän päällen/

TOINEN SAMUELIN KIRJA

älkön myös olco pelot/ joista ylönnyshri tule: sillä siellä on wäkwitten kilpi lyöty maahan/ Saulin kilpi/ nijncuin ei hän oliscan ollut öljyllä woideltu. Jonathanin joudzi ei harhaillut/ ja Saulin miecka ei ollut tyhjä tapettu werestä/ ja Sangarein lihawudesta. Saul ja Jonathan suloiset ja rackat eläisäns/ ei ole myös cuollesansackan eroitetut/ liuckammat cuin cotca/ ja wäkwemmät cuin Lejonit. Te Israelin tyttäret itkekät Saulia/ joca teidän waatetti rosinpunaisilla corjast/ ja caunisti teidän waatten cullaisilla caunistuxilla. Cuinga Sangarit owat langennet sodas? Jonathan on myös tapettu sinun cuckuloillas. Minä suren suurest sinun tähtes weljen Jonathan/ sinä olit minulle juuri racas/ sinun rackaudes oli suurempi minulle cuin waimoin rackaus. Cuinga owat Sangarit langennet/ ja sotaaset tullet pois? Siittecuin nämät olit tapahtunet/ kysyi Dawid HERralle/ sanoden: menengö minä yhtengän Judan Caupungeist? Ja HERra sanoi hänelle: mene. Dawid sanoi: cuhunga? Hän sanoi: Hebronijn. Nijn Dawid meni ja caxi hänen emändätäns/ Ahinoam Jesreeliteri/ ja Abigail Nabalin emändä Carmelist. Nijn myös miehet jotca olit hänen cansans/ wei Dawid myötäns jocaidzen huoneinens. Ja he asuit Hebronin Caupungeis. Ja Judan miehet tulit ja woitelit siellä Dawidin Judan huonen Cuningaxi. Ja cosca Dawidille ilmoitettin Jabexen miehet Gileadis haudannen Saulin: Lähetti hän heille sanan/ ja andoi sanoa heille: siunatat oletta te HERralda/ että te tämän laupiuden teitte Saulille teidän Herrallen/ ja oletta haudannet hänen. Nijn tehkön HERra teille laupiuden ja totuuden/ ja minä teen myös teille hyvä/ että te tämän teitte. Wahwistacat sijs teidän käten/ ja olcat wäkwät: sillä teidän Herran Saul on cuollut/ ja Judan huone on myös minun woidellut hänellens Cuningaxi. MUtta Abner Nerin poica/ Saulin sodan päämies/ otti Isboethin Saulin pojan/ ja wei hänen Mahanaimijn/ Ja asetti hänen Gileadin/ Assurin/ Jesreelin/ Ephraimin/ Benjaminin ja caiken Israelin Cuningaxi. Ja Isboeth Saulin poica oli neljäkymmenen ajastaicainen/ cosca hän tuli Israelin Cuningaxi/ ja hallidzi caxi ajastaica/ mutta Judan huone piti Dawidin cansa. Ja se aica cuin Dawid oli Hebronis Judan huonen Cuningasna/ oli seidzemen ajastaica ja cuusi Cuucautta. JA Abner Nerin

TOINEN SAMUELIN KIRJA

poica meni Isboethin Saulin pojan palvelioitten cansa Mahanaimista Gibeonijn. Ja Joab ZeruJan poica meni Dawidin palveliain cansa/ ja he cohtaisit toinen toisens Gibeonin lammicon tykönä/ ja seisoit toinen toistans wastan/ nämät tällä puolella/ ja toiset toisella puolella lammickota. Ja Abner sanoi Joabille: noscan nuorucaiset meidän eteem leikidzemän. Joab sanoi: tehkän nijn. Nijn he nousit ja käwit caxitoistakymmendä Benjaminin lugusta Isboethin Saulin pojan puolelda/ ja caxitoistakymmendä Dawidin palvelioista edes. Ja jocainen heistä otti toinen toisens kijnni caulast/ ja pistit mieckans kylkijn/ ja langeisit toinen toisens cansa maahan. Sijtä cudzutan se paicka Helkath Hazurim/ joca on Gibeonis. Ja sangen cowa sota nousi sinä päiwänä/ mutta Abner ja Israelin miehet lyötin Dawidin palvelioilda tacaperin. JA colme ZeruJan poica olit siellä/ Joab/ Abisai ja Asahel/ mutta Asahel oli nopia juoxeman/ nijncuin medzäwuohi kedolla. Hän ajoi Abneri taca/ ja ei poikennut oikialle eikä wasemalle puolelle ajamast Abneri taca. Nijn Abner cadzoi taans/ ja sanoi: etkös ole Asahel? hän sanoi: olen. Ja Abner sanoi: pakene minun tyköäni oikialle eli wasemalle puolelle/ ja käsitä sinulles yxi noista nuorucaisist/ ja ota sen ase. Mutta Asahel ei luopunut hänestä. Nijn Abner taas puhui Asahelille: pakene minun tacani/ mixis tahdot minua lyömän sinuas? ja cuinga minä sijtte tohdin nosta caswoni Joabin sinun weljes edes. Mutta ei hän paennut. Mutta Abner pisti händä tacammaisella puolella keihästä hänen wadzaans/ nijn että keihäs käwi taca ulos/ ja hän langeis siihen ja cuoli hänen eteens. Ja jocainen/ cuin siihen paickaan tuli/ cusa Asahel cuollun oli/ seisatti siihen. MUtta Joab ja Abisai ajoit Abneri taca siihenasti cuin päiwä laski. Ja cosca he tulit Amman cuckoldalle/ joca on Giahn tykönä/ Gibeonin corwen tiellä. Silloin tulit Benjaminin lapset Abnerin taca cocoon/ ja cocoisit idzens yhteen jouckoon/ ja seisatit mäen cuckoldalle. Ja Abner huusi Joabi/ ja sanoi: pitäkö miecan syömän ilman lackamata? etkös tiedä että sijtä tule enämbi catkerut? cuinga cauwan et sinä tahdo sanoa Canssalle/ että he lackaisit wainomast heidän weljejäns? Joab wastais: nijn totta cuin Jumala elä/ jos sinä olisit tänäpäen huomeneltain nijn sanonut/ nijn olis Canssa tänäpänä jo warhain lacainnet

TOINEN SAMUELIN KIRJA

wainomast cukin heidän weljejäns. Ja Joab puhalsi waskitorween/ ja caicki Canssa seisatti alallans/ ja ei enä ajanet Israeli taca/ eikä myös enämbi sotinet. MUtta Abner ja hänen miehens käwit caiken yösen lakialla kedolla/ ja menit Jordanin ylidze/ waelsit caiken Bithronin läpidze/ ja tulit Mahanaimijn. Ja Joab käänsi idzens Abneristä/ ja cocois caiken Canssan/ ja sijnä puuttui Dawidin palwelioista yhdexäntoistakymmendä miestä/ ja Asahel. Mutta Dawidin palweliat olit lyönet BenJaminilda/ ja nijstä miehistä jotca olit Abnerin cansa/ colme sata ja cuusikymmendä miestä. Ja he otit Asahelin ja hautaisit Bethlehemijn hänen Isäns hautaan. Ja Joab käwi miehinens caiken sen yön/ ja tuli päiwän waljetes Hebronijn.

JA pitkällinen sota oli Saulin ja Dawidin huonen waihella/ mutta Dawid caswoi ja menestyi/ ja Saulin huone häwis ja wäheni. JA Dawidille syndyi Hebronis lapsia/ hänen esicoisens oli Amnon Ahinoamist sijtä Jesreelitist. Toinen Chileab Abigailist Nabalın emännäst/ joca oli Carmelist. Colmas Absalom Maachan poica Thalmain Cuningan tyttären Gessurist Neljäs Adonia Hagithin poica. Wijdes SaphatJa Abithalin poica. Cuudes Jethream Eglast Dawidin emännäst. Nämät synnyit Dawidille Hebronis. COsca sota Dawidin ja Saulin huonen waihella oli/ wahwisti Abner Saulin huonetta. Ja Saulilla oli yxi jalcawaimo/ Rizpa nimeldä Ajan tytär. Ja Isboseth sanoi Abnerille: mixis macat minun Isäni jalcawaimon cansa? Nijn Abner wihastui suurest Isbosethin sanoista/ ja sanoi: olengo minä coiran pää/ joca Judat wastan tein laupiuden sinun Isäs Saulin huonelle ja hänen weljillens ja ystäwillens/ ja en ole andanut sinua Dawidin käsijn/ ja sinä soimat minua tänäpän waimon tähden/ pahantekiäxi? Jumala tehkön Abnerin cansa sen ja sen/ jos en minä tee/ nijncuin HERra on wannonut Dawidille. Että minä otan Cuningan waldacunnan Saulin huonest pois/ ja ylönnän Dawidin istuimen Israelin ja Judan ylidzen/ Danist BerSeban asti. Ja ei hän taitanut händä enämbi wastata yhtän sana/ sillä hän pelkäis händä. JA Abner lähetti sanan edelläns Dawidille/ sanoden: kenengä maa oma on? ja sanoi: tee lijttos minun cansani/ ja cadzo/ minun käten on sinun cansas/ käändämän caicke Israeli sinun tygös. Hän sanoi: oikein/ minä teen lijton sinun cansas/ mutta

TOINEN SAMUELIN KIRJA

yhtä anon minä sinulda/ ettes tule minun näkywini ennen cuins tuot Michalin Saulin tyttären minun tygöni/ tullesas cadzoman minun caswojani. LÄhetti myös Dawid sanan Isbosethille Saulin pojalle/ ja andoi hänelle sanoa: anna minulle minun emändän Michal/ jonga minä kihlaisin minulleni sadalla Philisterein esinahalla. Isboseth lähetti matcaan ja andoi hänen otetta miehensä Paltielillä Laixen pojalta pois. Ja hänen miehensä meni hänen kansans/ ja itki hänen jälkensä haman Bahurimin asti. Nijn sanoi Abner hänelle: palaja ja mene matcaas. Ja hän palais. JA Abner puhui Israelin vanhimmille/ ja sanoi: te olette jo kauvan aika halannet Dawidit teidän Cuningaxen/ Nijn tehkät nyt se: sillä HERra on sanonut Dawidist: minä wapadan minun Canssani Israelin minun palveliani Dawidin käden kautta Philisterein kädest/ ja caickein heidän wiholistens kädest. Puhui myös Abner Benjaminin corwain cuullen/ ja meni myös puhuman Dawidin corwille Hebronijn caickia kuin Israelille ja caikelle Benjaminin huonelle kelpais. COSca Abner tuli Dawidin tygö Hebronijn/ ja caikymmendä miestä hänen kansans/ teki Dawid heille pidon. Ja Abner sanoi Dawidille: minä nousen ja menen cococoman caiken Israelin minun Herrani Cuningan tygö/ että he tekisit lijton sinun cansas/ ja sinä olisit Cuningas nijncuin sinun sielus halaja. Nijn Dawid päästi Abnerin menemän rauhas. JA cadzo/ Dawidin palveliat ja Joab tulit sotawäen tykö/ ja toit cansans suuren saalin/ mutta Abner ei ollut silloin Dawidin tykönä Hebronis/ waan hän oli päästänyt hänen menemän rauhas. Cosca Joab ja caicki sotajoucko olit tullet/ sanottin hänelle: Abner Nerin poica on tullut Cuningan tygö/ ja hän on päästänyt hänen rauhas menemän. Nijn meni Joab Cuningan tygö/ ja sanoi: mitäs tehnyt olet? cadzo/ Abner on tullut sinun tygös/ mixis olet hänen päästänyt menemän? Etkös tunne Abneri Nerin poica: hän on tullut sinua pettämän/ tiedustellaxens sinun ulos ja sisälle käymistäs/ ja coetellaxens mitäs teet. JA cosca Joab läxi Dawidin tykö/ lähetti hän sanan Abnerin perän/ että he toisit hänen Borhasirast/ ja ei Dawid sijtä mitän tietänyt. Cosca Abner tuli Hebronijn jälkensä/ wei Joab hänen keskelle porttia puhutellaxens häندä erinäns/ ja pisti siellä häندä wadzaan/ nijn että hän cuoli/ hänen weljens

TOINEN SAMUELIN KIRJA

Asahelin weren tähden. Cosca Dawid nämät sai tietä/ sanoi hän: minä olen wiatoin ja minun waldacundan HERran edes ijancaickisest/ Abnerin Nerin pojan werestä. Mutta tulcon se Joabin pään päälle/ ja caiken hänen Isäns huonen/ ja älkön puuttuco Joabin huones se jolla juoxu ja spitali on/ ja joca sauwalla käy ja miecalla caatu/ ja jolda leipä puuttu. Ja näin tapoit Joab ja hänen weljens Abisai Abnerin/ että hän löi cuoliaksi Asahelin heidän weljens/ sodas Gibeonin tykönä. Mutta Dawid sanoi Joabille ja caikelle Canssalle jotca olit hänen cansans: rewäiskät teidän waatten ricki/ ja puettacat teidän säkeillä/ ja parcucat Abnerin tähden. Ja Cuningas käwi paarein peräs. Cosca he hautaisit Abnerin Hebronis/ corgotti Cuningas änen ja itki Abnerin haudan tykönä/ itki myös caicki Canssa. Ja Cuningas walitti Abnerita/ ja sanoi: Abner ei ole cuollut/ nijncuin tyhmä cuole: Sinun kätes ei ollet sidotut/ sinun jalcas ei ollet rautacahleis: sinä olet caatunut/ nijncuin se joca pahantekiän edes lange. Ja Canssa itkit wielä enämmin händä. COsca caicki Canssa tulit Dawidin cansa rualle/ ja wielä walkia päiwä oli/ wannoi Dawid/ ja sanoi: Jumala tehkön minulle sen ja sen/ jos minä leipä taicka jotakin muuta maistan/ ennencuin Auringo laske. Ja caicki Canssa ymmärsi sen ja se kelpais heille/ caicki se hywä cuin Cuningas oli tehnyt Canssan silmäin edes. Ja caicki Canssa/ ja coco Israel ymmärsit sinä päiwänä ettei se ollut Cuningalda/ että Abner Nerin poica oli tapettu. Ja Cuningas sanoi palwelioillens: ettäkö te tiedä että tänäpä on yxi päämies/ ja tosin suuri mies caatunut Israelis? Ja minä olen wielä heicko ja woideltu Cuningas/ mutta ne miehet Zerujan pojat owat cowemmat minua. HERra maxacon hänelle joca paha teke pahast sisustans.

COsca Saulin poica cuuli Abnerin cuollexi Hebronis/ wäsyit hänen kätens/ ja coco Israel hämmästy. Ja Saulin pojalla oli caxi päämiestä hänen sotawäelläns/ toisen nimi oli Baena ja toisen Rechob/ Rimonin sen Berothitin pojat/ BenJaminin lapsista: sillä Beroth oli myös luettu BenJaminin sucucundaan. Ja Berothiterit olit paennet Gethaimijn/ ja olit siellä muucalaisna tähän päiwän asti. OLi myös Jonathanilla Saulin pojalla yxi poica/ joca oli saattamatoim jalgoista/ ja oli jo wijden ajastaicainen/ cosca

TOINEN SAMUELIN KIRJA

sanoma tuli Saulista ja Jonathanist Jesreelist: ja hänen imettäjäns otti hänen ja pakeni. Ja koska hän kijrust pakeni/ langes hän ja tuli saattamattomaksi/ ja hänen nimens oli Mephiboseth. Nijn menit Rimonin sen Berothitin pojat Rechob ja Baena/ ja tulit Isbosethin huoneeseen/ koska päivä oli palawimmallans/ ja hän lewäis hänen wuotesans puolipäiwän aicana. Ja he tulit keskelle huonetta nisuja ottaman/ pistit händä wadzaan ja pakenit: Sillä koska he huoneeseen tulit/ lewäis hän wuotesans/ hänen macaushuonesans. Ja he pistit hänen cuoliaksi/ ja hackaisit hänen pääns pois/ ja otit sen ja menit pois lakian kedon tien cautta coco sen yösen. Ja cannoit Isbosethin pään Dawidille/ joca oli Hebronis/ ja sanoit Cuningalle: cadzos/ täsä on Isbosethin Saulin pojan pää sinun wiholises/ joca sinun sielus perän seisoit. Ja HERra on tänäpä costanut Saulille ja hänen siemenellens minun Herrani Cuningan puolest. Nijn wastais Dawid/ ja sanoi heille: njn totta cuin HERra elä/ joca minun sieluni on wapahtanut caikesta surusta. Se cuin minulle ilmoitti/ ja sanoi: Saul on cuollut/ ja luuli hänen hywäxi sanansaattajaksi/ sen minä otin kijnni ja tapoin Ziklagis/ jolle minun piti andaman sanansaattajan palcan. Ja nämät jumalattomat miehet owat tappanet hurscan miehen hänen huonesans ja omas wuotesans. Eikö sijs minun pidäis waatiman hänen wertans teidän kädestän/ ja ottaman teitä pois maan päädä? Ja Dawid käski nuorucaisians/ ja he tapoit heidän/ ja hackaisit kädet ja jalat poicki/ ja ripustit heidän lammicon tygö Hebronis. Mutta Isbosethin pään he otit ja hautaisit Abnerin hautaan Hebronijn.

JA caicki Israelin sucucunda tulit Dawidin tygö Hebronijn/ ja sanoit: cadzos/ sinun luus ja lihas me olem. Ja aina ennen koska Saul oli meidän Cuningam/ sinä johdatit Israelin ulos ja sisälle/ ja HERra on sinulle sanonut: sinun pitä minun Canssani Israelin warjeleman/ ja Israelin päämiehen oleman. Ja caicki Canssan wanhimmat Israelist tulit Cuningan tygö Hebronijn/ ja Cuningas teki heidän cansans lijton HERran edes Hebronis/ ja he woitelit Dawidin Israelin Cuningaxi. Ja Dawid oli colmenkymmenen ajastaicainen tullesans Cuningaxi/ ja hän hallidzi neljäkymmendä ajastaica. Hebronis hän hallidzi Judat seidzemen wuotta ja cuusi cuucautta/ mutta Jerusalemis hän hallidzi caicke

TOINEN SAMUELIN KIRJA

Israeli ja Judat olivat neljäntäkymmentä vuotta. Ja Cuningas meni miestens cansa Jerusalemissa Jebuserit vastaan/ jotka maalla asuivat. Ja he sanoivat Dawidille: ei sinun pidä tänne tulla/ vaan sokiit ja onduwat pitää sinun ajaman täältä ulos (ja he ajattelivat/ ettei Dawidin pitänyt sinne tulla) Mutta Dawid voitti Zionin linnan/ se on Dawidin Caupungin. Ja sinä päivänä sanoi Dawid: jos joku lyö Jebuserit/ ja tarttu heidän rästänsalaisiin/ ja lyö sokiit ja onduwat/ joita Dawidin sielu viha (hänen pitää pään ja ylimmäisen oleman) josta heillä on sananlasku: ei yhtä sokiata ja onduwata päästetä huoneeseen. Ja Dawid asui linnassa/ ja cudzui sen Dawidin Caupungiksi/ ja Dawid rakensi sen ympärins/ Millosta ja sisällisen puolen. Ja Dawid menestyi ja enändyi/ ja HERra Jumala Zebaoth oli hänen cansans. Niin Hiram Tyrin Cuningas lähetti sanan Dawidille/ ja Cedrin puita/ ja puuseppiä/ ja seinäkiivein harkkita. Ja he rakensivat Dawidille huonen. Ja Dawid ymmärsi HERran hänen wahwistanexi Israelin Cuningaksi/ ja corgottanexi hänen Cuningalisen waldacundans/ hänen Cansans Israelin tähden. Niin Dawid otti Jerusalemissa vielä usiambita jalcawaimoja ja emänditä/ sijttecuin hän tuli Hebronista. Ja Dawid sijoitti vielä poikia ja tyttäritä. Ja nämä ovat heidän nimens/ jotka hänelle Jerusalemissa synnyit: Sammuah/ Sobab/ Nathan/ Salomo. Jebegar/ Elisua/ Nepheg/ Japhia. Elisama/ Eliada/ Eliphalet. Ja koska Philisterit cuulivat Dawidin woidelluxi Israelin Cuningaksi/ nousivat he caicki edziman Dawidi. Ja cuin Dawid sen ymmärsi/ niin hän meni linnaan. Mutta Philisterit tulivat ja sioivat idzens Raphaimin laxoon. Ja Dawid kysyi HERralle/ sanoden: menengö minä Philistereitä vastaan/ ja annatcos heitä minun käteeni? Ja HERra sanoi Dawidille: mene heitä vastaan/ minä annan Philisterit sinun käsijs. Ja Dawid tuli BaalPrazimien/ ja löi heidän siinä/ ja sanoi: HERra on minun wiholiseni eroittanut minun edestän/ niin cuin wesi ercane toinen toisestans/ sijtä cudzutan se paikka BaalPrazim. Ja he jätivät siihen heidän epäjumalans/ mutta Dawid ja hänen wäkens otivat ne pois. Ja Philisterit vielä nousivat ja sioivat idzens Rephaimin laxoon. Niin Dawid kysyi HERralle/ ja hän wastais: ei sinun pidä menemän alas/ mutta tule taca heidän ympärins/ ettäs tulet heitä vastaan ficunapuiden cohdalla. Ja cuin cuulet ficunapuun ladwat

TOINEN SAMUELIN KIRJA

cahisewan/ nijn culje: sillä HERra on silloin lähtenyt ulos sinun etees/ lyömän Philisterein sotajouckoa. Dawid teki nijncuin HERra oli hänelle käskenyt/ ja löi Philisterit hamasta Gebast/ siihenasti cuin Gaserijn tullan.

JA Dawid taas cocois caicki walitut miehet Israelist colmekymmendä tuhatta. Ja nousi/ ja meni/ ja caicki Canssa jotca hänen tykönäns olit Judan asuwaisist/ tuoman siellä Jumalan Arckia/ joca cudzutan HERran Zebaothin nimi/ cuin asu Cherubimin päällä. Ja he panit Jumalan Arkin vden waunun päälle/ ja toit hänen '41biNadabin huonest joca asui Gibeas. Mutta Usa ja Ahio AbiNadabin pojat ajoit sitä vtta waunua. Ja Cosca he ajoit Jumalan Arkin cansa AbiNadabin huonest joca asui Gibeas/ ja Ahio käwi Arkin edellä. Nijn Dawid soitti ja caicki Israelin huone HERran edes caickinaisilla hongaisilla candeileilla/ harpuilla/ psaltareilla/ trumbuilla/ culcuisilla ja cimbeleillä. JA cosca he tulit Nahonin rijheen/ otti Usa Jumalan Arkin ja piteli sitä/ sillä härjät menit siwuin tietä. Silloin HERran wiha julmistui Usan päälle/ ja Jumala löi hänen sijnä maahan hänen tyhmydens tähden/ nijn että hän cuoli Jumalan Arkin tykönä. Silloin tuli Dawid murhellisxi että HERra nijn rewäis Usan/ ja cudzui sen paican PerezUsa/ tähän päiwän asti. Ja Dawid pelkäis HERra sinä päiwänä/ ja sanoi: cuinga HERran Arcki tule minun tygöni? Ja ei tahtonut anda tuoda sitä Dawidin Caupungijn hänen tygöns/ waan sallei cannetta ObedEdomin Gathiterin huoneseen. Ja cosca HERran Arcki wijwyi colme cuucautta ObedEdomin sen Gathiterin huones/ siunais HERra hänen ja caiken hänen huonens. JA se oli sanottu Cuningas Dawidille/ että HERra oli siunannut ObedEdomin huonen/ ja caiken mitä hänellä oli/ Jumalan Arkin tähden. Nijn meni hän ja toi Jumalan Arkin ObedEdomin huonest/ Dawidin Caupungijn ilolla. Ja cosca he olit joutunet cuusi askeletta HERran Arkin cansa/ nijn uhrattin härkä ja lihawa lammas. Ja Dawid tandzais caikella woimalla HERran edes/ ja hän oli waatetettu lijnaisella pääliswaattella. Ja Dawid ja caicki Israelin Canssa/ toit HERran Arkin riemulla ja Basunoilla. Ja cosca HERran Arcki joudui Dawidin Caupungijn/ cadzoi Michal Saulin tytär ackunast/ ja näki Cuningas Dawidin hyppäwän ja tandzawan HERran edes/ ja hän cadzoi hänen ylön sydämesäns. Cosca he

TOINEN SAMUELIN KIRJA

cannoit HERran Arkin sisälle/ panit he sen siallens käskelle maja/ cuin Dawid oli hänelle rakendanut. Ja Dawid uhrais polttouhria ja kijtosuhria HERran edes. Ja cosca Dawid oli uhrannut polttouhria ja kijtosuhria/ siunais hän Canssan HERran Zebaothin nimeen. Ja jacoï caikelle Canssalle ja caikelle Israelin seuracunnalle/ miehille ja waimoille/ jocaidzelle kyrsän leipä/ ja cappalen liha/ ja mitan wijna/ sijtte meni caicki Canssa matcaans/ jocainen huoneseens. JA cosca Dawid taas tuli siunaman huonettans/ meni Michal Saulin tytär händä wastan/ ja sanoi: cuinga jalo on ollut Israelin Cuningas tänäpäñ/ joca on idzens paljastanut hänen palweliains pijcain edes/ nijncuin irstat ihmiset paljastawat heidäns. Mutta Dawid sanoi Michalille: minä tahdon soitta HERran edes/ joca minun walinnut on pikemmin cuin sinun Isäs ja caiken hänen huonens/ ja on käskenytt minun olla HERran Canssan Israelin päämiehenä. Ja minä tahdon wielä halwembi olla ja nöyrä minun silmäin edes/ ja minä cunnioitetan nijden pijcain cansa joistas puhunut olet. Ja Michalilla Saulin tyttärellä ei ollut yhtän lasta hänen cuolema päiwäns asti. JA cosca Cuningas istui huonesans/ ja HERra oli hänelle andanut lewon caikilda hänen wiholisildans/ ymbäristöldä. Sanoi Cuningas Nathan Prophetalle: cadzo/ minä asun Cedripuises huones/ ja HERran Arcki asu waatetten alla. Nathan sanoi Cuningalle: mene ja tee caicki mitä sydämesäs on: sillä HERra on sinun cansas. Mutta yöllä tuli HERran sana Nathan Prophetan tygö/ joca sanoi: Mene ja sano minun palwelialleni Dawidille: Näin sano HERra: sinäkö minulle huonen rakennat asuaxeni? Sillä en minä ole asunut yhdesäkän huones sijtä päiwästä/ jona minä Israelin lapset johdatin Egyptist/ tähän päiwään/ waan minä olen waeldanut Tabernaclis ja majois. Cuhunga ikänäns minä caickein Israelin lasten cansa waelsin/ olengo minä ikänäns puhunut jongun cansa Israelin sugust/ jolle minä olen käskenytt caita minun Canssani/ ja sanonut: mixet te ole minulle rakendanet Cedripuista huonetta? Sano sijs nyt minun palwelialleni Dawidille: Näin sano HERra Zebaoth: minä olen sinun ottanut lamburista minun Canssani Israelin päämiehexi. Ja minä olen sinun cansas ollut/ cusa ikänäns sinä olet käynyt/ ja olen häwittänyt caicki sinun wiholises sinun edestäs/ ja olen sinulle

TOINEN SAMUELIN KIRJA

andanut suuren nimen/ niiden suurtein nimein jälkeen maan päällä. Ja minä asetan Israelille minun Canssallen sian/ ja istutan hänen sijnä asuman/ ettei hän enämbi culkiana olis/ ja jumalattomat ei pidä händä enämbi nijncuin ennen waiwaman. Ja sijtä päiwästä jona minä asetin Duomarin Israelille minun Canssalleni/ annoin minä sinulle lewon caikilda sinun wihamiehildäs. Ja HERra ilmoitta sinulle/ että HERra sinulle huonen tehdä tahto. Siittecuin sinun aicas on täytetty/ ja sinä lewät Isäis cansa/ herätän minä sinun siemenes sinun jälkes/ joca sinun ruumistas tulewa on/ ja minä wahwistan hänen waldacundans. Ja hän rakenda minun nimelleni huonen/ ja minä wahwistan hänen Cuningalisen waldacundans istuimen ijancaickisest: Minä olen hänen Isäns/ ja hän on minun poican: cosca hän paha teke rangaisen minä händä ihmisen widzalla/ ja ihmisten lasten haawoilla. Waan minun laupiuden ei pidä hänest eriämän/ nijncuin minä sen Saulilda eritin/ jonga minä otin sinun edestäs pois. Mutta sinun huones ja sinun Cuningalinen waldacundas on pysyvä sinun edesäs ijancaickisest/ ja sinun istuimes wahwistetän ijancaickisest. COsca Nathan oli sanonut caicki nämät sanat Dawidille/ ja caiken tämän näyn: Tuli Cuningas Dawid HERran eteen/ ja sanoi: cuca olen minä HERra/ HERra: ja mikä on minun huonen/ että minun tähän saattanut olet? Ja olet sen wähäxi lukenut. HERra/ HERra/ mutta olet myös puhunut sinun palwelias huonelle caucaisist asioist ja tämä on ihmisen tapa/ joca on HERra Jumala. Ja mitä Dawid enä sinun cansas puhu? sillä sinä tunnet sinun palwelias/ HERra/ HERra. Sinun sanas tähden/ ja sinun sydämes jälkeen/ olet sinä HERra nämät suuret asiat tehnyt/ ilmoittaxes sinun palwelialles. Sentähden olet sinä suurest ylistetty HERra Jumala: sillä ei yhtän ole sinun wertas/ ja ei ole yhtän Jumalata paidzi sinua/ caiken sen jälkeen/ cuin me olem corwillam cuullet. Sillä cuca Canssa on maan päällä/ nijncuin sinun Canssas Israel? jongatähden Jumala on mennyt/ wapahtaman händä Canssaxens/ ja tekemän idzellens nimen ja sencaltaisia suuria ja hirmuisia asioita maan päällä sinun Canssas edes/ jongas sinulles Egyptist wapadit/ pacanain ja heidän jumalittens seast. Ja sinä olet wahwistanut sinulles Israelin sinun Canssaxes ijancaickisest/ ja sinä HERra olet heidän Jumalaxens

TOINEN SAMUELIN KIRJA

tullut. Nijn wahwista sijs HERra Jumala se sana ijancaickisest/ jongas palweliastas ja hänen huonestans puhunut olet/ ja tee nijncuins puhunut olet. Nijn sinun nimes tule suurexi ijancaickisest/ että sanotan: HERra Zebaoth on Israelin Jumala/ ja sinun palwelias Dawidin huone on pysywäinen sinun edesäs. Sillä sinä HERra Zebaoth Israelin Jumala olet awannut sinun palwelias corwat/ ja sanonut: minä rakennan sinulle huonen/ sentähden löysi sinun palwelias sydämesäns/ että hän tämän rucouxen sinun tygös rucoelis. Sentähden HERra/ HERra/ sinä olet Jumala/ ja sinun sanas owat todet/ sinä olet näitä hywiä puhunut sinun palweliastas. Nijn rupe siunaman sinun palwelias huonetta/ että se olis ijancaickisest sinun edesäs: sillä sinä HERra olet sen puhunut/ sinun siunauxellas sinun palwelias huonetta ijancaickisest siunataxes.

JA sijtte tapahtui että Dawid löi Philisterit ja alansi heitä/ ja otti orjuden suidzet Philisterein kädest. Hän löi myös Moabiterit maahan/ nijn että hän heistä caxi osa tappoi/ ja yhden osan andoi hän elä. Nijn tulit Moabiterit Dawidin palwelioixi/ ja he cannoit lahjoja hänelle. DAwid löi HadadEserin Rehobin pojan Zoban Cuningan/ mennesäns asettaman kättäns Euphratin wirran tygö. Ja Dawid otti heistä tuhannen ja seidzemen sata hewoismiestä/ ja caxikymmendä tuhatta jalcamiestä kijnni/ ja raiscais caicki waunuhewoiset/ ja sata waunua jätti heistä. Nijn tulit Syrialaiset Damascust auttaman HadadEserit Zoban Cuningast/ ja Dawid löi Syrialaisist caxikymmendä tuhatta ja caxi miestä. Ja asetti wäen Syrian Damascuun. Näin tuli Syria Dawidin palweliaxi/ että he cannoit hänelle lahjoja: sillä HERra autti Dawidi cuhunga ikänäns hän meni. Ja Dawid otti HadadEserin palweliain cullaiset kilwet/ ja wei Jerusalemijn. Mutta Bethast ja Berothaist HadadEserin Caupungist otti Cuningas Dawid paljo waske. COsca Thoi Hamathin Cuningas cuuli Dawidin lyönen HadadEserin/ sotawäen/ Lähetti hän Joramin hänen poicans/ Dawidin tygö terwettämän händä ystävälisest/ ja siunaman händä/ että hän sodei HadadEserin cansa ja löi hänen (sillä Thoi sodei HadadEserin cansa) ja hänen kädesäns olit cullaiset/ hopiaiset ja waskiset astiat. Jotca Cuningas Dawid pyhitti HERralle/ sen cullan ja hopian cansa/

TOINEN SAMUELIN KIRJA

cuin hän pyhitti HERralle caikilda pacanoilda/ jotca hän waatinut oli alans. Syriast ja Moabist/ Ammonin lapsilda/ Philistereildä/ Amalechitereildä ja HadadEserin Rehobin pojan Zoban Cuningan saalist. JA Dawid teki hänellens nimen cosca hän tuli ja löi Syrialaiset suolalaxos/ cahdexantoistakymmendä tuhatta. Ja hän asetti wäke coco Edomijn/ ja coco Edom oli Dawidin alla: sillä HERra autti Dawidi cunga ikänäns hän meni. NIin oli Dawid caiken Israelin Cuningas/ ja hän toimitti Lain ja oikeuden caikelle Canssalle. Ja Joab ZeruJan poica oli sotajoucon päällä/ mutta Josaphat Ahiludin poica oli Cantzleri. Zadoc Ahitobin poica ja Ahimelek AbJatharin poica olit Papit/ Seraja oli kirjoittaja. Banaja Jojadan poica oli Chrethein ja Plethein päällä/ ja Dawidin pojat olit Papit.

JA Dawid sanoi: olleco jocu jäänyt Saulin huonest tehdäxeni laupiuden Jonathanin tähden hänelle. Nijn oli yxi palwelia Saulin huonest Ziba nimeldä/ sen cudzuit he Dawidin tygö. Ja Cuningas sanoi hänelle: oletcos Ziba? hän sanoi: olen/ sinun palwelias. Cuningas sanoi: jäikö jocu Saulin huonest/ että minä Jumalan laupiuden tekisin hänelle? Ziba sanoi Cuningalle: wielä on siellä Jonathanin poica/ ramba jalgoista. Cuningas sanoi hänelle: cusa hän on? Ziba sanoi Cuningalle: cadzo/ hän on Lodabaris Machirin Ammielin pojan huones. Nijn Cuningas Dawid lähetti/ ja andoi hänen tuoda Lodabarist Machirin Ammielin pojan huonest. COsca MephiBoseth Jonathanin Saulin pojanpoica tuli Dawidin tygö/ langeis hän caswoillens ja cumarsi. Ja Dawid sanoi: MephiBoseth/ hän wastais: täsä minä olen/ sinun palwelias. Dawid sanoi hänelle: älä pelkä/ sillä minä teen laupiuden sinun cansas/ Jonathanin sinun Isäs tähden/ ja minä annan sinulle sinun Isäs Saulin pellot jällens/ ja sinä syöt jocapäiwä leipä minun pöydäldäni. Hän cumarsi/ ja sanoi: cuca olen minä sinun palwelias/ ettäs käänsit sinus cuolluen coiran puoleen/ nijncuin minä olen? Nijn cudzui Cuningas Ziban/ SAulin palwelian/ ja sanoi hänelle: minä olen andanut sinun Herras pojalle caiken sen cuin Saulin oma on ollut/ ja coco hänen huonens. Nijn pitä sinun/ ja sinun lapses/ ja palwelias/ wiljelemän hänen peldojans/ ja corjaman sinun Herras pojalle leiwäxi ja rawinnoxii. Mutta MephiBoseth sinun Herras poica syö jocapäiwä

TOINEN SAMUELIN KIRJA

leipä minun pöydäldäni. Ja Ziballa oli wijsitoistakymmendä poica/ ja caxikymmendä palweliata. Ja Ziba sanoi Cuningalle: caicki cuin minun Herran Cuningas on hänen palweliallens käskenyt/ teke hänen palwelians/ ja MephiBoseth syökän minun pöydäldäni/ nijncuin yxi Cuningan lapsist. Ja MephiBosethillä oli yxi wäähä poica nimeldä Micha/ mutta caicki cuin Ziban huonest olit/ palwelit MephiBosethi. Ja MephiBoseth asui Jerusalemiss: sillä hän söi jocapäiwä Cuningan pöydäldä/ ja hän ondui molemmista jalgoistans. Sijtte cuoli Ammonin lasten Cuningas/ ja hänen poicans Hanon hallidzi hänen siasans. Nijn sanoi Dawid: minä teen laupiuden Hanonin Nahaxen pojan cansa/ nijncuin hänen Isäns teki laupiuden minun cansani/ ja lähetti palwelians lohduttaman händä/ hänen Isäns tähden. Cosca Dawidin palweliat tulit Ammonin lasten maahan/ sanoit Ammonin lasten ylimmäiset heidän Herrallens Hanonille: luuletcos Dawidin cunnioittawan sinun Isäs sinun silmäis edes/ että hän on lähettänyt lohduttajat sinun tygös? etkös luule lähettänen hänen palwelioitans Caupungita tutkisteleman ja wacoiman/ ja häwittämän? Silloin otti Hanon Dawidin palweliat/ ja ajeli puolen heidän partans/ ja leickais puolen heidän waatteistans suoliwyöhön asti/ ja laski heidän menemän. Cosca se Dawidille ilmoitettin/ lähetti hän heitä wastan (sillä miehet olit suurest pilcatut) ja Cuningas andoi heille sanotta: olcat siihenasti Jerihos/ cuin teidän partan caswa/ ja sijtte tulcat. COSca Ammonin lapset näit he haisewan Dawidin edes/ lähetit he ja palckaisit Syrialaiset Rehobin huonest ja Zobast/ caxikymmendä tuhatta jalcamiestä/ ja Cuningas Maacalda tuhannen miestä/ ja Cuningas Istobilda caxitoistakymmendä tuhatta miestä. Cosca Dawid sen cuuli/ lähetti hän Joabin coco sotajoucon cansa. Ja Ammonin lapset läxit ja asetit heitäns sotaan Caupungin portin eteen. Mutta Syrialaiset Zobast/ Rehobist/ Istobist ja Maacast olit erinäns kedolla. Cosca Joab näki sodan asetetuxi päällens/ edest ja taca/ walidzi hän caikista Israelin nuorista miehistä/ ja asetti idzens Syrialaisia wastan. Ja muun wäen andoi hän weljens Abisain käden ala/ ja asetti idzens Ammonin lapsia wastan. Ja sanoi: jos Syrialaiset tulewat minua woimallisemmaksi/ nijn tule minun auxen/ jos Ammonin lapset joutuwat

TOINEN SAMUELIN KIRJA

sinua woimallisemmaksi/ niin minä tulen sinun apuun. Ole miehullinen/ ja olcam wahwat meidän Canssam edest/ ja meidän Jumalam Caupungein edest/ mutta HERra tehkön niin cuin hänelle kelwollinen on. Ja Jaob läxi matcaan sen wäen cansa cuin hänen cansans oli/ sotiman Syrialaisia wasta/ ja he pakenit heidän edestäns. Ja cosca Ammonin lapset näit Syrialaiset pakenewan/ pakenit he myös Abisain edes ja menit Caupungijn. Niin palais Joab Ammonin lasten tykö ja tuli Jerusalemijn. JA cosca Syrialaiset näit heidän Israelildä lyödyxi/ coconnuit he yhteen. Ja HadadEser lähetti ja tuotti Syrialaiset toiselle puolen weden/ ja andoi heidän sotajouckons sinne tulla/ ja Sobach HadadEserin sodanpäämies meni heidän edelläns. Cosca se Dawidille ilmoitettin/ cocois hän caiken Israelin/ ja meni Jordanin ylidze/ ja tuli Helamijn/ ja Syrialaiset asetit idzens Dawidit wasta/ sotiman hänen cansans. Mutta Syrialaiset pakenit Israelin edest/ ja Dawid löi heistä/ seidzemen sata waunua/ ja neljäkymmendä tuhatta radzasmiestä. Löi hän myös Sobachin sodanpäämiehen/ että hän siinä cuoli. Cosca ne Cuningat näit/ jotca olit HadadEserin alla/ heidän lyödyxi Israelildä/ teit he Israelin cansa rauhan/ ja olit heille alammaiset/ ja Syrialaiset ei uscaldanet Ammonin lapsia enämbi autta.

JA cosca se aica joudui wuodest/ jolla Cuningasten tapa oli sotijn mennä/ lähetti Dawid Joabin ja hänen palwelians hänen cansans/ ja caiken Israelin/ hucuttaman Ammonin lapsia/ ja he pijritit Rabban/ mutta Dawid jäi Jerusalemijn. Ja tapahtui/ että Dawid ehtopuolella nousi wuotestans/ ja käyskendeli Cuningan huonen caton päällä/ ja näki yhden waimon pesewän idziäns/ ja waimo oli sangen ihana näkyäns. Ja Dawid lähetti ja andoi kysyä waimoa/ ja sanoi: eikö tämä ole BathSeba Eliamin tytär/ Urian sen Hetheuxen emändä. Ja Dawid lähetti sanan ja andoi tuoda hänen. Ja cuin hän tuli hänen tygöns/ macais hän hänen cansans (mutta hän puhdisti idzens hänen saastaisudestans) ja hän palais huonesens. JA waimo tuli rascaxi/ ja lähetti ja ilmoitti sen Dawidille/ ja sanoi: minä olen rascaxi tullut. Niin lähetti Dawid Joabin tygö/ sanoden: lähetä minun tygöni Uria se Hetheus. Ja Joab lähetti Urian Dawidin tygö. Ja cosca Uria tuli hänen tygöns/

TOINEN SAMUELIN KIRJA

kysyi Dawid/ jos Joab ja Canssa rauhas olisit/ ja jos sota menestyis. Ja Dawid sanoi Urialle: mene sinun huonesees ja pese jalcas. Ja cosca Uria läxi Cuningan huonesta/ seurais händä cohta Cuningan lahja. Ja Uria pani lewätä Cuningan huonen owen eteen/ cusa caicki hän Herrans palweliat macaisit/ ja ei mennyt huoneseens. COsca Dawidille sanottin: ei Uria ole mennyt huoneseens/ sanoi Dawid hänelle: etkös tullut matcast? mixes mennyt huonesees? Mutta Uria sanoi Dawidille: Arcki ja Israel ja Juda macawat majois/ ja Joab minun Herran ja minun Herrani palweliat macawat kedolla/ ja minä menisin huoneseen syömän/ juoman ja macaman emändäni tykönä/ nijn totta cuin sinä elät ja sinun sielus elä/ en tee minä sitä. Dawid sanoi Urialle: nijn ole wielä tämä päiwä täsä/ huomen lasken minä sinun menemän. Nijn Uria oli sen päiwän Jerusalemis ja toisen päiwän. Ja Dawid käski hänen cansans syömän ja juoman/ ja juowutti hänen. Ja ehtona läxi hän ulos/ ja pani wuotesens lewätä hänen Herrans palwelioitten cansa/ ja ei mennyt huonesens. HUomeneltain kirjoitti Dawid Joabin tygö Kirjan/ ja lähetti sen Urian myötä. Ja hän kirjoitti näin: aseta Uria sotaan/ cusa caickein cowin on/ ja käätkät teitän hänen tyköäns tacaperin/ että hän lyödäisin ja cuolis. Cosca Joab oli Caupungin edes/ asetti hän Urian siihen paickan/ cusa hän wäkewimmät sotamiehet tiesi olewan. Ja cosca miehet läxiti Caupungist ja sodeit Joabi wastan/ caaduit muutamat Dawidin palwelioista/ ja Uria se Hetheus myös cuoli. NIin Joab lähetti/ ja andoi sanoa Dawidille caicki sodan menot. Ja käski sanansaattajan sanoa: coscas olet puhunut caicki sodan menot Cuningalle: Ja näet hänen wihaisexi/ ja Cuningas sano sinulle: mixi te nijn lähes Caupungita astuitte sodalla? ettäkö te tiedä/ cuinga muurista ammutan? Cuca löi Abimelechin JeruBesethin pojan? eikö waimo paiscannut myllynkiwen cappalda muurista hänen päällens/ että hän cuoli Thebezes? mixi te astuitte nijn lähes muuria? Nijn sano: sinun palwelias Uria se Hetheus on myös cuollut. Sanansaattaja meni/ ja tuli ja jutteli Dawidille caicki nämät/ joiden tähden Joab hänen lähettänyt oli. Ja sanansaattaja sanoi Dawidille: ne miehet voitit meidän ja tulit kedolle meidän tygöm/ mutta me löim heidän tacaperin Caupungin porttin asti. Ja ambujat ambuisit muurista sinun

TOINEN SAMUELIN KIRJA

palwelioitas/ ja tapoit muutamita Cuningan palwelioista/ ja sinun palwelias Uria se Hetheus on myös cuollut. Dawid sanoi sanansaattajalle: sano näin Joabille: älä sitä huole/ sillä miecka syö nyt yhden nyt toisen/ älä lacka sotimast Caupungita wastan/ ettäs cukistaisit hänen/ ja wahwistaisit sinus. JA cosca Urian emändä cuuli hänen miehens Urian cuollexi/ murhetti hän miestäns. Sijttecuin hän oli murhettinut/ lähetti Dawid ja andoi hänen tuoda hänen huonesens/ ja tuli hänen emännäxens/ ja synnytti hänelle pojan/ mutta ei HERralle kelwannut tämä työ/ jonga Dawid teki.

JA HERra lähetti Nathanin Dawidin tygö. Cosca hän tuli hänen tygöns/ sanoi hän hänelle: caxi miestä oli yhdes Caupungis/ toinen ricas ja toinen köyhä. Sillä rickalle oli paljo lambaita ja carja. Mutta köyhällä ei ollut mitän muuta cuin yxi wähä lammas/ jonga hän ostanut oli ja caswattanut suurexi/ ja rawidzi sen tykönäns lastens cansa/ joca myös söi hänen leipäns palasta/ ja joi hänen juomaastiastans/ ja macais hänen sylisäns/ ja se oli hänelle nijncuin tytär. Mutta cosca rickalle miehelle tuli wieras/ ei raskinnut hän otta omista lambaistans ja härjistäns/ walmistaxens jotakin wieralle/ joca hänen tygöns tullut oli/ mutta otti sen köyhän miehen lamban/ ja walmisti wieralle/ joca hänen tygöns tullut oli. Nijn Dawid wihast julmistui suurest sitä miestä wastan/ ja sanoi Nathanille: nijn totta cuin HERra elä/ se mies on cuoleman lapsi joca tämän teki. Nijn myös pitä hänen maxaman neljäkertaisest sen lamban/ että hän sencaltaista tehnyt on/ ja ei säästänyt sitä. Nijn sanoi Nathan Dawidille: sinä olet se mies. Nijn sano HERra Israelin Jumala: minä olen woidellut sinun Israelin Cuningaxi/ ja olen pelastanut Saulin kädest. Ja olen andanut sinulle sinun Herras huonen/ sitälikin hänen emändäns sinun sylijs/ ja olen andanut sinulle Israelin ja Judan huonen/ ja jos sijnä wähä on/ nijn minä sen ja sen lisän sinulle. Mixis cadzoit HERran sanan ylön/ tehden tämän pahan hänen silmäins edes. Urian sen Hetheuxen olet sinä lyönyt miecalla/ hänen waimons olet sinä ottanut sinulles emännäxi/ mutta hänen olet sinä tappanut Ammonin lasten miecalla. Nijn ei pidä myös miecan lackaman sinun huonestas ijancaickisest: sillä sinä olet cadzonut minun ylön/ ja Urian sen Hetheuxen emännän ottanut sinulles emännäxi. Näin sano

TOINEN SAMUELIN KIRJA

HERra: cadzo/ minä herätän pahuden sinua watan sinun omasta huonestas/ ja otan sinun emändäs sinun silmäis nähden/ ja annan ne lähimmäiseselles/ ja hän maca sinun emändäis siwus walkiana päiwänä. Sillä sinä olet sen tehnyt salaisest/ mutta minä teen coco Israelin edes/ ja Auringon edes. Nijn sanoi Dawid Nathanille: minä olen syndiä tehnyt HERra watan. Nathan sanoi Dawidille: nijn on myös HERra sinun syndis ottanut pois/ et sinä cuole. Mutta ettäs tämän työn cautta saatit pilckaman HERran wiholliset/ pitä sen pojan/ joca sinulle syndynyt on/ totisest cuoleman. Sijtte meni Nathan hänen huoneseens. Mutta HERra löi lapsen/ jonga Urian emändä Dawidille synnyttänyt oli/ että se sairasti cuolemallans. Ja Dawid edzei Jumalata lapsen tähden/ paastois ja meni sisälle/ ja macais yön maasa. Nijn nousit hänen huonens wanhimmat nostaman händä maasta/ mutta ei hän tahtonut/ eikä syönyt leipä heidän cansans. Seidzemendenä päiwänä cuoli lapsi/ ja ei Dawidin palweliat tohtinet sanoa hänelle lasta cuollexi: sillä he ajattelit/ cadzo/ cosca lapsi wielä eli/ puhuim me hänen cansans/ ja ei hän cuullut meidän ändäm/ cuinga paljo enämmin hän tulis murhellisexi jos me sanoisim: lapsi on cuollut? Cosca Dawid näki hänen palwelians hiljaxens puhuwan/ ja ymmärsi lapsen cuollexi/ sanoi hän palwelioillens: cuolico lapsi? he sanoit: cuoli. Ja Dawid nousi maasta/ pesi idzens ja woiteli/ ja puki toiset waattet päällens/ ja meni HERran huoneseen/ ja rucoili/ anoi cotia ulduans ruoca ja söi. Nijn sanoit hänen palwelians hänelle: mikä se on cuins teet? lapsen eläis paastoisit sinä ja itkit/ mutta lapsen cuolles/ nouset sinä ja syöt. Hän sanoi: lapsen eläis minä paastoisin ja itkin/ sillä minä ajattelin: cuca tietä/ jos HERra on minulle armollinen/ että lapsi eläis. Mutta sijttecuin se cuoli/ mitä minun pitäis paastoman? taidango minä hänen jällens tuoda? minä kyllä menen hänen tygöns/ mutta ei hän palaja minun tygöni jällens. JA cosca Dawid oli lohduttanut hänen emändätäns BathSebat/ meni hän hänen tygöns/ ja lewäis hänen tykönäns/ ja hän synnytti pojan/ sen cudzui hän Salomo/ ja HERra racasti händä. Ja hän lähetti hänen Nathan Prophetan käden ala/ hän cudzui hänen JedidJah HERran tähden. Nijn sodei Joab Ammonin lasten Rabbaht watan/ ja woitti sen Cuningalisen Caupungin. Ja

TOINEN SAMUELIN KIRJA

Joab lähetti sanan Dawidille/ ja andoi sanotta hänelle: minä olen sotinut Rabbath wastan/ ja olen woittanut wesi Caupungin. Nijn cocoa sijs jäänyt Canssa ja pijritä Caupungi/ ja woita händä/ etten minä sitä woitais/ ja minulle sijtä nimi olis. Nijn Dawid cocois caiken Canssan/ matcusti/ ja sodei Rabbah wastan/ ja woitti sen. Ja otti heidän Cuningans Cruunun hänen päästäns/ joca painoi leiwiskän culda/ ja callita kiwiä/ ja se pandin Dawidin päähän/ ja he weit paljo saalist Caupungist ulos. Ja Canssan/ joca siellä oli/ johdatti hän ulos/ ja pani rautaisen sahan ala/ ja rautaäken ala/ ja rautaisten waajain ala/ ja poltti heidän tijlihaudas. Nijn hän teki caikille Ammonin lasten Caupungeille. Ja Dawid ja caicki Canssa palais sijtte Jerusalemijn.

JA tapahtui sijtte/ että Absalomilla Dawidin pojalla oli caunis sisar/ jonga nimi oli Thamar/ ja Amnon Dawidin poica racasti händä. Ja Amnon teeskeli idzens sairaxi Thamarin hänen sisarens tähden: sillä hän oli neidzy. Ja näyi työläxi Amnonin silmäin edes hänelle jotakin tehdä. MUTTA Amnonilla oli ystäwä/ joca cudzuttin Jonadab/ Simean Dawidin weljen poica/ ja Jonadab oli sangen cawala mies. Hän sanoi hänelle: Cuningan poica/ mixis nijn laihaxi tulet päiwä päiwäldä? etkös minulle sitä sano? Nijn sanoi Amnon hänelle: minä racastan Thamarit minun weljeni Absalomin sisarta. Jonadab sanoi hänelle: laske sinus wuoteses/ ja teeskele idzes sairaxi/ cosca sijs sinun Isäs tule cadzoman sinua/ nijn sano hänelle: tulcan minun sisaren Thamar ruockiman minua/ ja walmistaman herckua minulle/ että minä näkisin ja söisin hänen kädestäns. Nijn Amnon pani lewätä/ ja teeskeli idzens sairaxi. Cosca Cuningas tuli händä cadzoman/ sanoi Amnon Cuningalle: tulcan minun sisaren Thamar walmistaman minun eteeni yhden hercun eli caxi/ että minä söisin hänen kädestäns. Nijn lähetti Dawid sanan Thamarille huoneseens/ ja andoi hänelle sanoa: mene sinun weljes Amnonin huoneseen/ ja walmista hänelle ruoca. Thamar meni hänen weljens Amnonin huoneseen/ ja hän macais wuoteses/ ja hän otti taikinan/ sotcui ja keitti sen hänen silmäins edes/ ja walmisti hänelle hercun. Ja hän otti sen hercun ja caasi hänen eteens/ waan ei hän tahtonut syödä. Ja Amnon sanoi: anna caicki mennä ulos minun tyköni/ ja caicki merit ulos. Nijn sanoi Amnon

TOINEN SAMUELIN KIRJA

Thamarille: canna ruoca Camarijn syödäxeni kädestäs. Nijn Thamar otti hercun/ jonga hän walmistanut oli/ ja candoi Camarijn Amnonin hänen weljens tygö. Ja cuin hän taridzi hänelle syödä/ tarttui hän häneen/ ja sanoi hänelle: tule minun sisaren/ ja maca minun cansani. Mutta hän sanoi: ei minun weljen/ älä minua häwäise/ sillä ei nijn ole tapa tehdä Israelis/ Älä tee tätä hulluutta. Cusa pidäis minun oleman minun häpiäni tähden? Ja sinä tulisit nijncuin yxi tyhmä Israelis. Puhu paremmin Cuningan cansa/ ei hän minua sinulda kiellä. Mutta ei hän cuullut händä/ waan woitti hänen/ häwäis ja macais hänen. Ja Amnon wihais händä suurest/ nijn että wiha tuli suuremmaxi cuin rackaus ennen oli. Ja Amnon sanoi hänelle: nouse ja mene. Mutta hän sanoi: tämä pahus on suurempi cuin se toinen/ cuins olet tehnyt minun cansani/ ettäs minun ajat ulos. Mutta ei hän cuullut händä. Waan cudzui nuorucaisens/ joca händä palweli/ ja sanoi: aja tämä ulos minun tyköni/ ja sulje owi kijnni hänen jälkens. Ja hänen ylläns oli kirjawa hame: sillä sencaltaisilla hameilla olit Cuningan tyttäret waatetetut/ nijncauwan cuin he olit neidzet. Ja cosca hänen palwelians oli hänen ajanut ulos/ ja sulkenut owen hänen jälkens: Heitti Thamar tuhca pääns päälle/ ja rewäissen kirjawan hamen ricki/ joca hänen ylläns oli/ ja pani kätens pääns päälle/ ja huusi mennesäns. Ja hänen weljens Absalom sanoi hänelle: ongo sinun weljes Amnon ollut sinun cansas? ole äneti minun sisaren/ se on sinun weljes/ älä sitä nijn pane sydämes. Nijn Thamar jäi yxinäisexi Absalomin hänen weljens huoneseen. Ja cosca Cuningas Dawid caicki nämät cuuli/ wihastui hän sangen suurest. Mutta Absalom ei puhunut Amnonille paha eli hywä/ waan Absalom wihais Amnonit/ että hän häwäis hänen sisarens Thamarin. CAhden wuoden peräst andoi Absalom keritä lambaitans BaalHazoris/ joca on Ephraimin alla/ ja Absalom cudzui caicki Cuningan lapset. Ja Absalom tuli myös Cuningan tygö/ ja sanoi: cadzo sinun palweliallas on lammasten keridziä/ minä rucoilen että Cuningas palwelioinens tulis palwelians tygö. Mutta Cuningas sanoi Absalomille: ei nijn minun poican/ älkäm caicki mengö/ tekemän sinulle waiwa. Ja cosca hän suurest rucoili händä/ ei hän cuitengan tahtonut mennä/ waan siunais

TOINEN SAMUELIN KIRJA

händä. Absalom sanoi: eikö minun weljen Amnon käy meidän cansam? Cuningas sanoi hänelle: mitä hän mene sinun cansas? Nijn Absalom waadei händä/ että hän andoi Amnonin ja caicki Cuningan lapset mennä heidän cansans. Ja Absalom käski palwelioillens/ ja sanoi: ottacat waari cosca Amnon tule iloisexi wijnasta/ ja minä sanon teille: lyökät Amnon/ nijn tappacat händä/ älkät peljätkö: sillä minä olen sen teille käskenyt/ olcat rohkiat ja miehulliset sijhen. Ja Absalomin palweliat teit Amnonille nijncuin Absalom heitä käskenyt oli. Nijn caicki Cuningan lapset nousit/ ja jocainen istui juhtans päälle/ ja pakeni. JA cosca he wielä tiellä olit/ tuli sanoma Dawidille/ että Absalom oli lyönyt caicki Cuningan lapset/ nijn ettei yxikän heistä ollut jäänyt. Nijn nousi Cuningas/ ja rewäis waattens ricki/ ja heitti idzens maahan/ ja caicki palweliat/ jotca seisoit hänen ymbärilläns/ rewäisit waattens ricki. Nijn wastais Jonadab Simean Dawidin weljen poica/ ja sanoi: minun Herran/ älkön ajatelco/ että caicki nuorucaiset Cuningan lapsist owat cuollet/ waan ainoastans Amnon: sillä se on ollut Absalomin mieles/ sijtä päiwästä cuin hän häwäis sisarens Thamarin. Nijn älkön minun Herran Cuningas ajatelco sydämesäns että caicki Cuningan lapset owat cuollet/ waan Amnon on ainoastans cuollut. Mutta Absalom pakeni. Ja nuorucainen/ joca wartian oli/ nosti silmäns ja näki/ cadzo/ suuri joucko Canssa tuli tiellä toinen toisens peräst/ wuoren siwulda. Nijn Jonadab sanoi Cuningalle: cadzo/ Cuningan lapset tulewat/ nijncuin sinun palwelias sanonut on/ nijn on myös tapahtunut. Ja cuin hän puhunut oli/ cadzo/ Cuningan lapset tulit/ corgotit änen ja itkit. Cuningas ja caicki hänen palwelians itkit myös suurella itculla. Mutta Absalom pakeni/ ja meni Thalmain Gesurin Cuningan Amihudin pojan tygö. Mutta hän murhetti poicans tähden caicki päiwät. Mutta sijttecuin Absalom oli paennut ja matcustanut Gesurijn/ oli hän siellä colme ajastaica. Ja senjälken lackais Cuningas Dawid menemäst Absalomi wastan: sillä ettei hän enä murhettinut Amnonin cuolemat. JA cosca Joab ZeruJan poica ymmärsi Cuningan sydämen käändynen Absalomin puoleen/ Lähetti hän Thecoan/ ja andoi tuotta yhden toimellisen waimon/ ja sanoi hänelle: teeskele sinun murhellisexi/ ja pue murhewaattet

TOINEN SAMUELIN KIRJA

päälles/ ja älä woitele sinuas öljyllä/ waan ole nijncuin jocu waimo joca jo cauwan aica on murhettinut jotacuta cuollutta. Ja mene Cuningan tygö/ ja puhu näin ja näin hänen cansans. Ja Joab pani sanat hänen suuhuns. JA cosca Thecoan waimo tahdoi puhua Cuningan cansa/ langeis hän maahan/ cumarsi/ ja sanoi: auta minua Cuningas. Cuningas sanoi hänelle: mikä sinun on? hän sanoi: minä olen murhellinen leskiwaimo ja minun miehen on cuollut. Ja sinun pijcallas oli caxi poica/ ne rijtelit keskenäns kedolla/ ja ettei siellä ollut joca heidän eroitti/ tappoi toinen sen toisen. Ja cadzo/ nyt nouse coco sucucunda sinun pijcas wastan/ ja sano: anna tänne se joca weljens tappoi/ tapetta hänen weljens sielun edest/ jonga hän tappanut on/ ja tehtä händä perittömäxi. Ja he tahtowat sammutta minun kipenäni/ joca wielä on/ ettei minun miehelläni ensingän nime pidhäis hänen jälkens oleman maan päällä. Cuningas sanoi waimolle: mene cotias/ minä käsken sinun puolestas. Ja Thecoan waimo sanoi Cuningalle: minun Herran Cuningas/ se pahateco olcon minun päällän/ ja minun Isäni huonen päällä/ mutta Cuningas ja hänen istuimens olcon wiatoin. Cuningas sanoi: joca sinua wastan puhu/ tuo händä minun tygöni/ ei hänen pidä enämbi rupeman sinuun. Hän sanoi: Cuningas/ ajattele sinun HERras Jumalas päälle/ ettei weren costaita ylön monda ole cadottaman/ ja ettei minun poican surmatais. Hän sanoi: nijn totta cuin HERra elä/ ei pidä hiuscarwa langeman sinun pojastas maan päälle. JA waimo sanoi: anna sinun pijcas sanoa jotakin minun Herralleni Cuningalleni/ hän sanoi: sano. Waimo sanoi: mixi sinulla on sencaltainen ajatus Jumalan Canssa wastan/ että Cuningas sencaltaisia sanoja puhunut on/ että hänen pitä tuleman wicaan/ ja ei anna tuotta hänen culkiatans jälkens: Sillä me cuolem ja juoxem nijncuin wesi maahan/ jota ei pidätetä/ ja ei Jumalacan henge ota pois/ waan ajattele ettei culkia häneldä syöstäis ulos. Nijn olen minä nyt tullut puhuman sencaltaisia minun Herralleni Cuningalleni: sillä Canssa on peljättänyt minua/ ja sinun pijcas ajatteli: minä puhun Cuningan cansa/ cuca tietä että hän teke pijcans sanan jälkeen. Sillä hän cuule hänen pijcans/ ja autta nijden kädest/ jotca minua ja minun poicani Jumalan perimisest eroitta tahtowat. Ja sinun pijcas ajatteli: minun

TOINEN SAMUELIN KIRJA

Herran Cuningan sanat on minulle lohduxexi: sillä minun Herran Cuningan on nijncuin Jumalan Engeli/ ja cuuldele hywän ja pahan/ sentähden myös HERra sinun Jumalas on sinun cansas. Cuningas wastais/ ja sanoi waimolle: älä sijs sala minulda sitä/ cuin minä kysyn sinulle. Waimo sanoi: minun Herran Cuningas/ puhucan. Cuningas sanoi: eikö Joabin käsi ole sinun cansas caikisa näisä? waimo wastais/ ja sanoi: nijn totta cuin sinun sielus elä minun Herran Cuningas/ ei ole yhtäkän oikialla eli wasemalla kädellä/ paidzi sitä cuin minun Herran Cuningas sanonut on: sillä sinun palwelias Joab on minun käskenyty/ ja on caicki nämät sanat sinun pijcas suuhun pannut. Että minä nijn kääändäisin tämän asian/ sen on sinun palwelias Joab tehnyt/ mutta minun Herran on toimellinen nijncuin Jumalan Engeli/ ja ymmärtä caicki cappalet maan päällä. Silloin sanoi Cuningas Joabille: cadzo minä olen sen tehnyt/ mene ja tuo nuorucainen Absalom jällens. Silloin langeis Joab caswoillens maahan/ cumarsi ja kijtti Cuningast/ ja sanoi: tänäpäni ymmärtä sinun palwelias minun löytänexi armon sinun edesäs minun Herran Cuningas: sillä Cuningas teke mitä hänen palwelians sano. Nijn nousi Joab ja meni Gesurijn/ ja toi Absalommin Jerusalemin. Mutta Cuningas sanoi: anna hänen poiketa huoneseens/ ja ei nähdä minun caswojani. Nijn Absalom poickeis huoneseens/ ja ei nähnyt Cuningan caswoja. JA coco Israelis ei ollut yxikän mies nijn caunis cuin Absalom/ ja se ylistys oli hänellä caickein edes/ hamast hänen candapäästäns nijn päänlaken asti ei ollut yhtän wirhe hänes. Ja cosca hänen pääns kerittin (se tapahdui wihdoin joca wuosi/ sillä se oli hänelle ylön rascas/ nijn että hänen piti sen keridzemän) nijn painoit hänen hiuxens caxi sata Sicli Cuningan waagan jälkeen. Ja Absalomille syndyi colme poica ja yxi tytär/ se cudzuttin Thamar/ ja oli caunis waimo warttans. Ja nijn oli Absalom caxi ajastaica Jerusalemis/ ettei hän Cuningan caswoja ensingän nähnyt. JA Absalom lähetti Joabin perän/ lähdettäxens händä Cuningan tygö/ ja ei hän tahtonut tulla hänen tygöns. Hän lähetti toisen kerran/ ei hän cuitengan tahtonut tulla. Silloin sanoi hän palwelioillens: cadzocat sitä Joabin pellon cappaletta minun peldoni wieres/ ja hänen on sijnä ohra/ mengät ja pistäkät tuli sijhen/ nijn pistit Absalommin palweliat tulen sijhen.

TOINEN SAMUELIN KIRJA

Silloin nousi Joab/ ja tuli Absalommin huoneeseen/ ja sanoi hänelle: mixi sinun palwelias owat pistänet tulen minun sarcaani? Absalom sanoi Joabille: cadzo/ minä lähetin sinun peräs/ ja annoin sanoa sinulle: tule minun tygöni/ lähettäxeni sinua Cuningan tygö/ ja andaxen sanoa: mixi minä tulim Gesurist? se olis minulle parempi että minä wielä siellä olisin. Nijn anna minun nähdä Cuningan caswot/ jos myös jocu pahateco on minus/ nijn tapa minua. Ja Joab meni Cuningan tygö/ ja sanoi sen hänelle/ ja hän cudzui Absalommin Cuningan tygö. Ja hän cumarsi Cuningan edes maahan caswoillens/ ja Cuningas andoi suuta Absalommin.

JA tapahtui sijtte/ että Absalom andoi walmista idzellens waunut ja hewoiset/ ja wijsikymmendä miestä/ jotca olit edelläjuoxiat. Ja Absalom nousi warhain huomeneltain/ ja seisoit porttitien wieres/ ja cosca jollakin oli asiata tulla Cuningan tygö oikeuden eteen/ cudzui Absalom sen hänen tygöns/ ja sanoi: custa Caupungist sinä olet? cosca se sanoi: sinun palwelias on yxi Israelin sucucunnist. Nijn Absalom sanoi hänelle: sinun asias on oikia ja selkiä/ mutta ei ole yxikän siellä Cuningalda asetettu joca sinua cuulis. Ja Absalom sanoi: cuca minun asetais duomarixi maalla? että jocainen tulis minun tygöni/ joilla jotain asiata ja caipamista on/ auttaxeni heitä oikeuteen. Ja cosca jocu tuli hänen tygöns cumartaman händä/ ojensi hän kätens ja tartui häneen/ ja andoi suuta hänelle. Näin teki Absalom caikelle Israelille/ cosca he tulit oikeuden eteen Cuningan tygö/ ja nijn warasti caickein Israelin miesten sydämet. JA neljäkymmenen ajastajan peräst/ sanoi Absalom Cuningalle: minä menisin Hebronijn ja täyttäisin lupauxeni cuin minä lupaisin HERralle: Sillä silloin cuin minä asuin Gesuris Syrias/ lupais sinun palwelias/ ja sanoi: cosca HERra tuo minun Jerusalemijn jällens/ palwelen minä HERra. Cuningas sanoi hänelle: mene rauhas. Ja hän nousi ja meni Hebronijn. Mutta Absalom oli lähettänyt wacajat caickijn Israelin sucucundijn/ ja käski sanoa: cosca te saatte cuulla waskitorwen änen/ nijn sanocat: Absalom on Cuningas Hebronis. Mutta Absalommin cansa menit caxi sata miestä Jerusalemist/ jotca olit cudzutut. Mutta ne menit heidän yxikerraisudesans/ eikä mitän asiasta tiennet. Ja Absalom lähetti myös Ahitophelin sen Giloniterin perän/ Dawidin

TOINEN SAMUELIN KIRJA

neuwonandajan/ hänen Caupungistans Gilost/ koska hän uhria oli uhrannut/ ja juuri wahwan lijton tehnyt. Ja paljo Canssa lisännyi ja enäni Absalomin tygö. JA yxi tuli ja ilmoitti sen Dawidille/ ja sanoi: jocaidzen sydän Israelis on käändynyt Absalomin jälkeen. Ja Dawid sanoi caikille palwelioillens/ jotca hänen cansans Jerusalemis olit: noscam ja paetcam/ sillä täällä ei pääse yxikän Absalomin kädest/ riendäkät menemän/ ettei hän äkist carcais meidän päällem/ ja ottais meitä kijnni/ ja wahingoidzis meitä ja löis Caupungita miecalla. Cuningan paweliat sanoit: mitä meidän Herram Cuningas walidze/ cadzo/ täsä me sinun palwelias olem. Ja Cuningas käwi jalcaisin/ caiken hänen huonens cansa. Mutta hän jätti kymmenen hänen jalcawaimoistans huoneita wartioidzeman. Ja koska Cuningas ja caicki Canssa olit jalcaisin käynet ulos/ seisoit he caucana huoneista. Ja caicki hänen palwelians käwit hänen tykönäns/ sitälikin myös caicki Cretit ja Pletit/ ja caicki Gethiterit cuusi sata miestä/ jotca jalcaisin olit tullet Gathist/ käwit Cuningan edellä. JA Cuningas sanoi Ithaille sille Gethiterille: mixi sinä myös tulet meidän cansam? palaja ja ole Cuningan tykönä: sillä sinä olet muucalainen/ ja olet tänne tullut sinun sialdas. Sillä eiläin sinä tulit/ ja minun pidäis tänäpä andaman sinun käydä meidän cansam? mutta minä menen/ cunga minä menen/ palaja sinä/ ja sinun weljelles sinun cansas tapahtucon armo ja wacuus. Ithai wastais/ ja sanoi: nijn totta cuin HERra elä/ ja nijn totta cuin minun Herran Cuningas elä/ cusa ikänäns minun Herran Cuningas on/ olis se cuolemas eli elämäs/ siellä pitä myös sinun palwelias oleman. Dawid sanoi Ithaille: tule ja käy meidän cansam. Ja nijn käwi Ithai se Gethiteri/ ja caicki hänen miehens/ ja caicki lapset cuin hänen cansans olit. Ja caicki maacunda itki suurella änellä/ ja caicki wäki menit cansa. Ja Cuningas käwi Kidronin ojan ylidzen/ ja caicki Canssa käwi edellä corwen tietä. JA cadzo/ Zadoch myös oli siellä ja caicki Lewitat jotca hänen cansans olit/ ja he cannoit Jumalan lijton Arkin/ ja panit sinne. Ja AbJahtar meni ylös/ sijhenasti cuin caicki wäki tuli Caupungist. Nijn sanoi Cuningas Zadochille: canna Jumalan Arcki Caupungijn jällens/ jos minä löydän armon HERran edes/ nijn hän tuo minun jällens/ ja anda minun hänen nähdä ja hänen majans. Mutta

TOINEN SAMUELIN KIRJA

jos hän niijn sano: et sinä ole minulle otollinen: cadzo täsä minä olen/ hän tehkän minulle mitä hän tahto. Ja Cuningas sanoi Papille Zadochille: näkiä/ palaja rauhas Caupungijn/ ja molemmat pojat teidän cansan/ Ahimaaz sinun poicas ja Jonathan AbJatharin poica. Cadzo/ minä odotan sijnä tasaisella kedolla corwes/ siihenasti cuin teildä sana tule/ ja teette minulle tiettäwäxi. Nijn Zadoch ja AbJathar cannoit Jumalan Arkin Jerusalemijn/ ja olit siellä. MUtta Dawid meni öljymäelle/ ja itki/ ja hänen pääns oli peitetty/ ja käwi kengätä/ niijn myös caicki Canssa/ cuin hänen cansans oli/ peitit pääns/ ja käyden astuit ylös ja itkit. Ja cosca Dawidille ilmoitettin Ahitophel olewan lijtos Absalommin cansa/ sanoi hän: HERra/ tee Ahitophelin neuwo tyhmydexi. JA cuin Dawid tuli cuckulalle/ cusa Jumalata rucoillan/ cadzo/ Husai se Arachiteri cohdais hänen rewäistyllä hamella/ ja mulda hänen pääns päällä. Ja Dawid sanoi: jos sinä seurat minua/ niijn olet minulle cuormaxi/ Mutta jos sinä palajat Caupungijn/ ja sanot Absalomille: minä olen sinun palwelias Cuningas/ joca ennen sinun Isäs olen cauwan palwellut/ ja tahdon olla nyt sinun palwelias. Ja näin sinä minulle teet Ahitophelin neuwon tyhjäxi. Nijn owat Zadoch ja AbJathar Papit sinun cansas/ ja caicki mitäs cuulet Cuningan huones/ ilmoita Papeille Zadochille ja AbJatharille. Cadzo/ heidän caxi poicans owat heidän cansans/ Ahimaaz Zadochin poica/ nijden cansa sinä saat lähettä minulle mitäs cuulet. Nijn Husai Dawidin ystäwä meni Caupungijn/ ja Absalom tuli Jerusalemijn.

JA cuin Dawid oli wäähä käynyt alas wuoren cuckulalda/ cadzo/ cohtais hänen Ziba MephiBosethin palwelia/ cahdella satuloitulla Asilla/ joiden päällä oli caxi sata leipä/ ja sata rypelettä rusinoita/ ja sata rypelettä ficunita/ ja leili wijna. Nijn sanoi Cuningas Ziballe: mitäs näillä tahdot tehdä? Ziba sanoi: Asit pitä oleman Cuningan perhelle/ joilla he ajaisit/ leiwät ja ficunat palwelioillen/ joista he söisit/ ja wijna heidän juodaxens/ cosca he wäsywät corwes. Cuningas sanoi: cusa on sinun Herras poica? Ziba sanoi Cuningalle: cadzo/ hän jäi Jerusalemijn: sillä hän sanoi: tänäpäni pitä Israelin huone andaman minulle minun Isäni waldacunnan. Cuningas sanoi Ziballe: cadzo/ caicki cuin MephiBosethillä on/ pitä sinun oleman/ Ziba sanoi: minä rucoilen

TOINEN SAMUELIN KIRJA

nöyräst/ anna minun löytä armo sinun edesäs minun Herran Cuningas. COsca Cuningas Dawid tuli Bahurimijn/ cadzo/ siellä tuli yksi mies Saulin sucucunnast Simein nimellä Geran poika/ joka kiroili käydesäns. Ja paiskeli kiiviä Dawidin puoleen/ ja caicki Cuningas Dawidin palvelioita vastaan: sillä caicki Canssa ja caicki ne wäkewät/ olit hänen oikealla ja vasemalla puolellans. Ja Simein sanoi näin kiroillesans: ulos/ ulos tänne sinä wericoira/ sinä Belialin mies. HERra on maxanut sinulle caiken Saulin perhen/ ettäs olet tullut hänen siaans Cuningaxi. Nyt on HERra andanut waldacunnan sinun pojalles Absalomille/ ja cadzo/ nyt sinä olet sinun pahudesas/ sillä sinä olet wericoira. Silloin Abisai ZeruJan poika sanoi Cuningalle: pitäkö tämän cuollen coiran kiroileman minun Herrani Cuningasta/ minä menen ja lyön hänelä pään pois. Cuningas sanoi: te ZeruJan lapset/ mitä minun on tekemist teidän cansan? anna hänen kiroita/ sillä HERra on hänelle sanonut: kiroile Dawidit/ cuca taita nyt sanoa/ mixis nijn teet? Ja Dawid sanoi Abisaille ja caikille hänen palvelioillens: cadzo/ minun poican/ joka minun cupeistani tullut on/ seiso minun hengeni perään/ mixei sijs pidä myös Jeminin pojan? anna hänen asettua kiroilemast: sillä HERra on hänelle sanonut. Mahta tapahtua: HERra cadzo minun wihelijäisyttäni/ ja maxa minulle hywällä sen cuin hän minua tänäpäni kiroile. Ja Dawid meni wäkinens tietäns myöden/ mutta Simein käwi hänen siwullans mäen wiertä myöden/ ja kiroili heitä/ lasketti kiiviä hänen puoleens ja wiskeli mulda. JA Cuningas waeli ja caicki Canssa cuin hänen cansans oli/ oli wäsyxis ja lewäis sijnä. MUTta Absalom ja caicki Israelin miehet tulit Jerusalemiin/ ja Ahitophel hänen cansans. Cosca Husai se Arachiteri Dawidin ystäwä tuli Absalommin tygö/ sanoi hän Absalomille: Cuningas eläköni/ Cuningas eläköni. Absalom sanoi Husaille: ongo tämä sinun laupiudes ystäwätäs vastaan? mixes mennyt ystäwäs cansa? Husai sanoi: ei nijn/ mutta jonga HERra walidze/ ja tämä Canssa/ ja caicki Israelin miehet/ händä minä cuulen/ ja olen hänen cansans. Sitälikin/ ketäst minun pitäis palweleman? eikö minun pitäis palweleman hänen poicans? nijncuin minä olen palwellut sinun Isäs/ nijn minä myös palwelen sinua. JA Absalom sanoi Ahitophelille: pidä neuwo mitä meidän pitä tekemän?

TOINEN SAMUELIN KIRJA

Ahitophel sanoi Absalomille: maca Isäs jalcawaimoin cansa/ jotca hän on jättänyt huonen wartiaxi/ nijn coco Israel saa cuulla sinun tehnexi Isäs haiseman/ ja caickein kädet wahwistetan sijtä/ jotca sinun tykönäs owat. Nijn teit he Absalomille majan caton päälle/ ja Absalom macais caickein Isäns jalcawaimoin cansa/ caiken Israelin nähden. Cosca Ahitophel neuwo andoi/ sillä ajalla oli se nijncuin jocu olis kysynyt Jumalalle jostakin asiast: caicki nijn olit Ahitophelin neuwot nijn Dawidin cuin Absalomingin tykönä.

JA Ahitophel sanoi Absalomille: minä walidzen minulleni caxitoistakymmendä tuhatta miestä/ ja nousen tänä yönä ajaman taca. Ja minä carcan hänen päällens/ nijncauwan cuin hän on wäsynyt ja heicko käsist. Cosca minä hänen peljätän/ että caicki Canssa pakenewat/ jotca hänen tykönäs owat/ nijn lyön minä Cuningan yxinäns. Ja johdatan caiken Canssan sinun tygös. Cosca caicki Canssa owat sinun tygös johdatetut/ nijncuins anonut olet/ nijn caicki Canssa on rauhas. Se näyi Absalomille ja caikille wanhimmille Israelis oikia olewan. MUtta Absalom sanoi: cudzucas myös Husai se Arachiteri/ ja cuulcam mitä hän tästä asiasta sano. Ja cosca Husai tuli Absalomin tygö/ sanoi Absalom hänelle: näitä Ahitophel on puhunut/ sano sinä: pitäkö meidän nijn tekemän taicka ei? NIin Husai sanoi Absalomille: ei ole se hywä neuwo/ cuin Ahitophel tällä haawalla andanut on. Ja Husai wielä sanoi: sinä tunnet hywin sinun Isäs ja hänen palwelians/ että ne owat wäkewät ja tuimat nijncuin carhu/ jolda pojat owat otetut kedolla pois/ on myös sinun Isän sotamies/ ja ei hän maca wäkens cansa. Cadzo/ nyt hän on pääsnyt johongun luolaan/ eli johongun muuhun paikkaan/ jos se nyt tapahduis/ että sinulle ensimmäisen kerran pahoin menestyis/ nijn sanotaisin: siellä on tapahtunut suuri tappo sen Canssan seas/ jotca Absalomi seuraisit. Nijn rupewat jocainen pelkämän/ jotca muutoin olisit wäkewät sotamiehet. Ja hänellä on sydän cuin Lejonilla: sillä caicki Israelin Canssa tietä/ että sinun Isäs on wäkewä/ ja ne owat jalot sotamiehet jotca hänen cansans owat. Mutta sitä neuwoa minä annan/ että sinä cocoat sinun tygös caiken Israelin/ hamast Danist BerSeban asti/ nijn monda cuin sanda on meren reunas/ ja sinä idze menet heidän cansans

TOINEN SAMUELIN KIRJA

heidän seasans. Nijn me carcam hänen päällens/ cusa paicas me hänen ikänäns löydäm/ ja carcam hänen päällens/ nijncuin härmä lange maan päälle/ etten me yhtäkän jätä elämän caikista hänen miehistäns cuin hänen cansans owat. Mutta jos hän coco idzens johongun Caupungijn/ nijn pitää coco Israelin Canssa siihen Caupungijn heittämän köysiä ja wetämän händä wirtaan/ ettei sijtä löytäis yhtäkän kiwe. Nijn sanoi Absalom ja jocainen mies Israelist: Husain sen Arachiterin neuwo on parembi cuin Ahitophelin. Mutta HERra asetti sen nijn/ että Ahitophelin hywä neuwo estettin/ että HERra saattais Absalomille onnettomuden. JA Husai sanoi Zadochille ja AbJatharille Papeille: nijn ja nijn on Ahitophel Absalomi ja Israelin vanhembia neuwonut/ mutta minä olen nijn ja nijn neuwonut. Nijn lähettäkät kijrust matcaan/ ja ilmoittacat Dawidille ja sanocat: älä ole yötä kedolla corwes/ mutta riennä pois/ ettei Cuningas nielläis/ ja caicki wäki cuin hänen cansans on. Ja Jonathan ja Ahimaaz seisoit Rogelin caiwon tykönä/ ja yxi pijca meni ja sanoi sen heille/ ja he menit ja sanoit sen Cuningas Dawidille: sillä ettei he uscaldanet näyttä idzens/ että he olisit tullet Caupungijn MUtta yxi palwelia sai heidän nähdä ja ilmoitti sen Absalomille. Ja he menit nopiast molemmin matcaans/ ja tulit Bahuris yhden miehen huoneseen/ hänellä oli caiwo cartanos. He astuit siihen/ ja waimo otti peitten/ ja lewitti läwen eteen/ ja hajotti gryynejä sen päälle/ nijn ettei sitä tundunut. Cosca Absalomin palweliat tulit waimon tygö huoneseen: sanoit he: cusa on Ahimaaz ja Jonathan? waimo sanoi heille: he menit tuoin wähän ojan ylidze. Ja cosca he olit edzinet ja ei mitän löytänet/ menit he Jerusalemijn jällens. JA cosca he olit mennet pois/ nousit he caiwost ylös/ ja menit matcaans/ ja ilmoitit Cuningas Dawidille/ ja sanoit: noscat ja mengät kijrust weden ylidze: sillä nijn ja nijn on Ahitophel pitänyt neuwoa teitä wastan. Silloin nousi Dawid/ ja caicki wäki/ cuin hän cansans olit/ ja meni ennen päiwän coittamata Jordanin ylidze/ ja ei yxikän puuttunut heistä/ joca ei tullut Jordanin ylidze. Cosca Ahitophel näki ettei hänen neuwons kelwannut/ satuloidzi hän Asins/ ja meni huoneseens/ ja hänen Caupungijns/ ja toimitti huonens menot/ ja hirtti idzens ja cuoli/ ja haudattin hänen Isäns hautaan. JA Dawid tuli

TOINEN SAMUELIN KIRJA

Mahanaimijn/ ja Absalom meni Jordanin ylidze/ ja caicki Israelin miehet hänen cansans. Ja Absalom asetti Amasan Joabin siaan sodan päämiehexi/ ja Amasa oli Jetran sen Jesreeliterin poica/ joca macais Abigailin Nahaxen tyttären tykönä ZeruJan sisaren/ joca oli Joabin äiti. Mutta Israel ja Absalom sioitit idzens Gileadijn. COsca Dawid oli tullut Mahanaimijn/ toi Sobi Nahaxen poica/ Ammonin lasten Rabbathist/ ja Machir Amnielin poica Lodabarist/ ja Barsillai Gileaditeri Roglimist/ Macauswaatteit/ waskimaljan/ sawiastian/ nisuja/ ohria/ jauhoja/ cuiwatuita tähkäpäitä/ papuja/ herneitä/ gryynejä. Hunajata/ woita/ lambaita/ ja lehmän juustoja cannoit he Dawidille ja wäelle/ joca hänen cansans oli/ rawinnoxii: sillä he ajattelit: Canssa rupe isoman/ janoman ja wäsymän corwes.

JA Dawid asetti Canssan/ cuin hänen tykönäns oli/ ja pani päämiehiä tuhannen ja sadan päälle. Ja lähetti Canssast/ colmannen osa Joabin cansa/ ja colmannen osan Abisain ZeruJan pojan Joabin weljen cansa/ ja colmannen osan Ithain sen Gethiterin cansa. Ja Cuningas sanoi Canssalle: minä menen myös ylös teidän cansan. Mutta Canssa sanoi: älä mene: sillä jos me pakenem/ ei hän meistä tottele/ jos puoli cuole meistä/ ei he sijtä pidä lucua: sillä sinä olet cuin kymmenen tuhatta meistä/ se on parembi/ ettäs tulet meille awuxi Caupungist. Cuningas sanoi heille: mitä te luuletta teillen olewan hywäxi/ sen minä teen. Ja Cuningas seisoit portilla/ ja Canssa käwi sadoin ja tuhannin ulos. Ja Cuningas käski Joabi/ Abisai ja Ithai/ sanoden: pitäkät wisust nuorucainen Absalom. Ja caicki Canssa cuuli waarawan jocaista päämiestä Absalomist. Ja cosca Canssa tuli wäliälle Israelii wastan/ ja sota oli Ephraimin medzän tykönä. Ja Israelin Canssa tapettin siellä Dawidin palwelioilda/ että sinä päiwänä tapahdui sangen suuri tappo/ nimittäin cahdenkymmenen tuhannen miehen. Ja sota hajotettin caickeen maahan/ ja medzä surmais usiamman sinä päiwänä Canssast/ cuin miecka. JA Absalom cohdaits Dawidin palweliat ja ajoi Muulilla. Ja cuin Muuli tuli paxun tammen ala/ tartui hänen pääns tammeen/ ja hän jäi rippuman taiwan ja maan wälille/ mutta Muuli juoxi matcaans hänen aldans. Cosca yxi mies sen näki/ ilmoitti hän Joabille/ ja sanoi: cadzo/ minä näin Absalommin rippuwan

TOINEN SAMUELIN KIRJA

tammes. Ja Joab sanoi miehelle joca sen hänelle ilmoitti: cadzo/ näitkös sen? mixes lyönyt händä sijtä maahan? nijn minä olisin minun puolestani andanut sinulle kymmenen hopiapenningitä ja wyön. Mies sanoi Joabille: jos sinä olisit punninnut tuhannen hopiapenningit minun käteeni/ en minä vielä sijttekän olis kättäni satuttanut Cuningan poicaan: sillä Cuningas käski sinun ja Abisain ja Ithain/ sanoden: pitäkät waari nuorucaisest Absalomist. Eli jos minä vielä jotakin wääryttä tehnyt olisin sieluni wahingoxi (sillä ei Cuningan edes mitän salattu ole) nijns olisit ollut minua wastan. Joab sanoi: en minä enämbi sinun tykönäs wijwy. Nijn otti Joab colme keihästä käteens/ ja pisti ne Absalomin sydämeen/ mutta hän eli silloin vielä tammes/ Ja kymmenen nuorucaist Joabin asetten candaist/ pijritit hänen ja tapoit hänen. Nijn puhalsi Joab Basunaan/ ja Canssa palais ajamast Israeli taca: sillä Joab tahdoi armahta Canssa. Ja he otit Absalomin/ ja heitit medzäs suureen cuoppaan/ ja panit suuren kiwirouckion hänen päällens. Ja coco Israel pakeni cukin majaans. Waan Absalom oli nostanut idzellens padzan eläisäns/ se seiso Cuningan laxos: sillä hän sanoi: ei minulla ole yhtän poica/ olcon tämä sentähden minun nimeni muistoxi. Ja cudzui sen padzan nimelläns/ joca vielä tänäpäns cudzutan Absalomin paicaxi. AHimaaz Zadochin poica sanoi: minä juoxen ja ilmoitan Cuningalle HERran saattanexi hänelle oikeuden hänen wiholistens käsist. Joab sanoi hänelle: et sinä yhtän hywä sanomata wie tänäpäns/ wie toisna päiwänä sanomita ja ei tänäpäns: sillä Cuningan poica on cuollut. Mutta Joab sanoi Cusille: mene matcaas ja ilmoita Cuningalle mitäs nähnyt olet. Ja Cusi cumarsi Joabi ja juoxi. Mutta Ahimaaz Zadochin poica sanoi vielä kerran Joabille: waicka mitä olis/ minä juoxen myös Cusin perän. Joab sanoi: mixi sinä juoxet minun poican: et sinä wie yhtän hywä sanomata. Hän wastais: waicka mitä olis/ minä juoxen. Hän sanoi hänelle: juoxe. Nijn Ahimaaz juoxi cohdastans/ ja ennätti Cusin. MUtta Dawid istui cahden portin waihella/ ja wartia meni portin cohdalle/ muurin caton päälle/ nosti silmäns/ ja näki miehen juoxewan yxinäns. Ja hän huusi ja sanoi sen Cuningalle. Cuningas sanoi: ongo hän yxin? nijn hän on hywä sanantuottaja. Cosca hän vielä juoxi/ ja tuli lähemmä/ näki wartia juoxewan

TOINEN SAMUELIN KIRJA

toisen miehen/ ja hän huusi owen wartialle/ ja sanoi: cadzo/ yxi mies juoxe yxinäns. Cuningas sanoi: se on myös hywä sanantuottaja. Wartia sanoi: minulle näky ensimmäisen juoxu/ nijncuin se olis Ahimaaxen Zadochin pojan juoxu. Ja Cuningas sanoi: se on hywä mies ja tuo hywä sanomata. Ahimaaz huusi ja sanoi Cuningalle: rauha/ ja cumarsi Cuningan edes maahan caswoillens/ ja sanoi: kijtetty olcon HERra sinun Jumalas/ joca sen Canssan on andanut sinun kätees/ jotca nostit kätens Herra minun Cuningastani wastan. Cuningas sanoi: ongo nuorucainen Absalom rauhas? Ahimaaz sanoi: minä näin suuren metelin cosca Joab/ Cuningan palwelia/ lähetti minun/ sinun palwelias/ tänne/ ja en minä tiedä mikä se oli. Cuningas sanoi: mene erinäns ja seiso siellä. Ja hän meni erinäns ja seiso siellä. Cadzo/ Cusi tuli/ ja sanoi: täällä owat hywät sanomat Herra minun Cuningani/ HERRa on saattanut tänäpäns sinulle oikeuden/ caickein kädest jotca nousit sinua wastan. Cuningas sanoi Cusille: ongost nuorucainen Absalom rauhas? Cusi sanoi: tapahtucon nijn minun Herrani Cuningan caikille wiholisille/ cuin nuorucaiselle on tapahtunut/ ja caikille nijlle/ jotca heidäns asettawat sinua wastan/ sinulle wahingoxi. Nijn tuli Cuningas murheisijns/ ja meni portin ylöstupaan/ ja itki/ ja sanoi mennesäns: minun poican Absalom/ minun poican/ minun poican Absalom/ Jumala tekis että minä olisin cuollut sinun edestäns/ O Absalom minun poican/ minun poican.

JA se ilmoitettin Joabille/ cadzo/ Cuningas itke ja sure Absalomi. Ja sinä päiwänä oli woitost itcu caiken Canssan seas: sillä Canssa oli cuullut sinä päiwänä sanottawan: Cuningan olewan murhellisen poicans tähden. Ja Canssa lymytti sinä päiwänä idzens/ ja ei tullut Caupungijn/ nijncuin jocu Canssa warasta idzens joca häwäisty on sodasa paetesans. Mutta Cuningas peitti caswons/ ja huusi surella änellä: Ah minun poican Absalom/ Absalom minun poican/ minun poican. NIin Joab tuli Cuningan tygö huoneseen/ ja sanoi: sinä olet häwisnyt tänäpäns caicki sinun palwelias/ jotca owat sinun/ ja sinun poicais/ ja tytärtes/ emändäis ja jalcawaimois hengen hädästä pelastanet. Ettäs racastat nijtä cuin sinua wihawat/ ja wihat nijtä cuin sinua racastawat: sillä tänäpäns sinä ilmoitit sinus ei lucua pitäwän sodan

TOINEN SAMUELIN KIRJA

päämiehistä eli palvelioistas: ja sijtä minä hywin ymmärrän/ että jos Absalom ainoastans eläis/ ja me caicki olisim tänäpä cuollet/ se sinulle kelpais. Nouse sijs ja käy ulos/ ja puhele suloisest sinun palvelioittes tygö: sillä minä wannon sinulle HERran cautta/ että jolles sinä käy ulos/ nijn ei ole yxikän mies sinun tykönäs tätä yötä/ se on sinulle pahempi/ cuin caicki se wastoinkäyminen joca sinulle hamast nuorudest tähän asti on tapahtunut. Nijn nousi Cuningas ja istui portilla. Ja se ilmoitettin caikelle Canssalle/ cadzo/ Cuningas istu portilla. Nijn caicki Canssa tuli Cuningan eteen/ waan Israel oli paennut idzecukin majoins. JA caicki Canssa Israelin sucucunnast rijtelit keskenäns/ sanoden: Cuningas on meitä auttanut wihamiesten käsist ja pelastanut Philistereildä/ ja nyt täyty maacunnast paeta Absalomin tähden. Mutta Absalom jonga me woitelim meillem/ on cuollut sodas/ mixi te nyt oletta nijn hiljaiset noutaman Cuningast? MUTta Cuningas lähetti Papein Zadochin ja AbJatharin tygö/ ja käski heille sanoa: puhucat wanhimmille Judas/ sanoden: mixi te oletta wijmeiset Cuningasta cotians noutaman? (Ja caicki Israelin puhe oli ilmoitettu Cuningan huones.) Te oletta minun weljeni/ minun luuni ja minun lihani/ mixi te oletta wijmeiset noutaman jällens Cuningast? Ja sanocat Amasalle: etkös ole minun luun ja lihan? Jumala tehkön minulle nijn ja nijn/ jollet sinä ole sotiherra minulla Joabin sias sinun elinaicanas. Ja hän käänsi caickein Judan miesten sydämet/ nijncuin yhden miehen. Ja he lähetit Cuningalle sanan: palaja sinä ja caicki palvelias. Nijn Cuningas tuli jällens. Ja cuin hän lähestyi Jordani/ olit caicki Judan miehet tullet Gilgalijn menemän Cuningasta wastan/ ja saattaman Cuningast Jordanin ylidze. JA Simei Geran poica/ Jeminin pojan Bahurimist/ kijrutti idzens ja meni Judan miesten cansa Cuningas Dawidi wastan. Ja hänen cansans oli tuhannen miestä BenJaminista/ oli myös Ziba Saulin huonesta/ wijdentoistakymmenen poicans cansa/ ja cahdenkymmenen palvelians cansa/ ja he kijrutit heitäns Jordanin ylidze Cuningan edellä. He walmistit aluxet Cuningalle ja hänen palvelioillens/ tehdäxens sitä Cuningale mielen noutexi. Mutta Simei Geran poica langeis polwillens Cuningan eteen mennesäns Jordanin ylidze. Ja sanoi Cuningalle: minun Herran/ älä lue

TOINEN SAMUELIN KIRJA

minulle sitä pahateco/ älä myös muistuttele sinun palwelias ricoxia/ joilla hän sinun wihoitti lähteisäs Jerusalemist/ älkön nijtä sydämens pango Cuningas. Sillä sinun palwelias tunde hänens syndiä tehnexi/ ja cadzo/ minä olen lähtenyt ensimmäisnä coco Josephin huonesta/ Herra minun Cuningastani wastan. Mutta Abisai ZeruJan poica wastais/ ja sanoi: eiköst Simein sen edest pitäis cuoleman/ että hän kirois HERran woideltua? Ja Dawid wastais: mitä minun on tekemist teidän cansan te ZeruJan lapset/ että te tahdotte tänäpä minulle tulla Sathanaxi? pitäiskö jongun tänäpä cuoleman Israelist? luulettaco/ etten minä tiedä tänäpä idzeni tullexi Cuningaxi Israelis? Sanoi siis Cuningas Simeille wannotulla walalla: ei sinun pidä cuoleman. Tuli myös MephiBoseth Saulin poica Cuningast wastan pesemättömillä jalgoilla/ ja ajelemattomalla parralla/ ei hän ollut myös pesnyt waatteitans/ sijtä päiwästä cuin Cuningas läxi/ ja rauhas jäl lens palais. Cosca hän tuli Jerusalemis Cuningast wastan/ sanoi Cuningas hänelle: mixes minun cansani tullut MephiBoseth? Ja hän wastais/ sanoden: Herra Cuningas/ minun palweliani on pettänyt minun/ sillä sinun palwelias ajatteli: minä satuloidzen Asin/ ajan ja waellan sillä Cuningan tygö: sillä sinun palwelias on onduwa. Ja wielä päälisexi on hän candanut minun Herrani Cuningan edes sinun palwelias päälle/ waan minun Herran Cuningas on cuin Jumalan Engeli/ ia tee mitä sinulle on kelwollinen. Sillä coco minun Isäni huone/ ei ole muu ollut cuin cuoleman Canssa minun Herrani Cuningan edes/ sinä olet minun/ sinun palwelias/ istuttanut nijden secaan/ jotca sinun pöydäldäs syöwät: mikä oikeus on minulla enä huuta Cuningan tygö. Cuningas sanoi hänelle: mitäs tahdot enämbi puhua sinun asiastas? minä olen sanonut: Ziban ja sinun pitä keskenäns jacaman pellon. Nijn MephiBoseth wastais Cuningalle: ottacan hän sen coconans/ että minun Herran Cuningan on rauhas cotians palainnut. JA Barsillai se Gileaditeri tuli Roglimist/ ja meni Cuningan cansa Jordanin ylidze saattaman händä Jordanis. Ja Barsillai oli sangen ijällinen/ jo cahdexankymmenen wuotinen/ hän oli rawinnut Cuningast cosca hän Mahanaimis oli: sillä hän oli jalo mies. Ja Cuningas sanoi Barsillaille: seura minua/ minä rawidzen sinun minun

TOINEN SAMUELIN KIRJA

cansani Jerusalemissä. Mutta Barsillai sanoi Cuningalle: mitä minun enämbi on elämistä/ että minä menisin Cuningan cansa Jerusalemissä? Minä olen jo tänäpäni kahdeksankymmenen ajastaicainen/ tiedäisinkö minä mikä hyvä eli paha olis/ eli maistaisko sinun palvelias mitä hän syö ja juo/ taikka kuulisingo minä silleen laulaitten ändä? mixi sinun palvelias pitäis waiwaman Herra minun Cuningastani? Sinun palvelias mene wähän Jordanin ylidze Cuningan cansa: mingätähden Cuningas tahto minulle näin costa? Salli siis nyt sinun palvelias palaita jälleens/ että minä kuulisin minun Caupungisani/ ja haudataisin Isäni ja äitini hautaan. Cadzo/ tässä on sinun palvelias Chimeham/ hän mengön minun Herrani Cuningan cansa/ ja tee hänelle mitä sinulle on kelwollinen. Cuningas wastais: Chimehamin pitä seuraman minua ylidze/ ja minä teen hänelle cuin sinulle on otollinen/ ja caicki mitäs minulda anot/ teen minä sinun. Cosca caicki Canssa ja Cuningas olit mennet Jordanin ylidze/ andoi Cuningas Barsillain suuta/ ja siunais händä/ ja hän palais cotians. Nijn Cuningas meni Gilgalijn ja Chimeham seurais händä/ ja caicki Judan wäki olit saattanet Cuningast ylidze/ waan Israelin Canssast oli puoli siellä. JA cadzo/ silloin tulit caicki Israelin miehet Cuningan tygö/ ja sanoit hänelle: mixi meidän weljem Judan miehet owat warastanet sinun/ ja wienet Cuningan perheinens Jordanin ylidze/ caicki myös Dawidin miehet hänen cansans. Nijn wastaisit caicki Judan miehet nijlle Israelin miehille: sillä Cuningas on meitä lähisembi/ mixi te sentähden nijn närkästyt/ wai luulettaco te että me olem Cuningalda rawitut taikka lahjoja saanet? Nijn Israelin miehet wastaisit Judan miehiä/ sanoden: meillä on kymmenen osa Cuningas/ enämmin myös Dawid meille tule cuin teille/ cuinga siis sinä olet minua nijn halwaxi lukenut/ ettei meidän olis sopinut ensimmäisnä olla Cuningast noutamas? Mutta Judan miehet puhuit tuimemmin cuin Israelin miehet.

MUutta sijnä paicas oli yxi kuuluisa Belialin mies/ jonga nimi oli Seba Bichrin poica Jeminist. Se soitti Basunalla/ ja sanoi: ei meillä ole yhtäkän osa Dawidis/ eikä yhtäkän perimist Isain pojas/ idzecukin palaitcan majaans/ O Israel. Silloin jocainen Israelis luowui Dawidist/ ja seuraisit Sebat Bichrin

TOINEN SAMUELIN KIRJA

poica. Mutta Judan miehet ripuit heidän Cuningasans/ Jordanist Jerusalemin asti. JA Dawid tuli cotians Jerusalemin/ ja otti ne kymmenen jalcawaimoans/ jotca hän oli jättänyt huonen wartiaksi/ ja andoi heidän kätettä/ ja rawidzi heitä/ ja eij maannut heitä/ ja he olit salwatut heidän cuolemans asti heidän leskeydesäns. JA Cuningas sanoi Amasalle: cocoa minun tygöni Judan miehet colmena päiwänä/ ja sinun pitä myös idze läsnä oleman. Nijn Amasa meni cocoman Judan miehiä/ ja hän wijwyi määrätyn ajan ylidze. Nijn Dawid sanoi Abisaille: nyt Seba Bichrin poica enämbi meitä wahingoidze cuin Absalom/ ota sijs sinun Herras palweliat ja aja händä taca/ ettei hän löydäis wahwoja Caupungeita/ ja pääsis meidän silmäin edest. Silloin läxit hänen cansans Joabin miehet/ ja Chretit ja Pletit/ ja caicki wäkewät. Ja he läxit Jerusalemist ajaman Sebat Bichrin poica taca. COsca he jouduit sen suuren wahan tygö Gibeonijn/ tuli Amasa heidän eteens. Mutta Joab oli wyötetty pääliswaatteisans/ ja sen päällä miecan wyö/ joca ripui hänen cupeisans tupesa/ ja cosca hän käwi taisi se pudota. Ja Joab sanoi Amasalle: Rauha olcon sinulle minun weljen. Ja Joab tartui oikialla kädelläns Amasan partaan suuta andaxens hänen. Mutta ei Amasa ottanut waari miecast cuin oli Joabin kädes/ ja hän pisti sillä händä wadzaan/ ja wuodatti hänen sisälyxens maalle/ eikä händä enä pistänyt/ ja hän cuoli. Mutta Joab ja hänen weljens Abisai ajoit Sebat Bichrin poica taca. Mutta yxi Joabin palwelioista seisoi hänen tykönäns/ ja sanoi: cuca tahto pitä Joabin ja Dawidin cansa/ hän seuratcan Joabi? Mutta Amasa macais tahrattuna weres keskellä tietä. Cosca yxi näki sen että caicki Canssa seisatit/ sijrsi hän hänen tiellä kedolle/ ja heitti waatten hänen päällens: sillä hän näki että jocainen cuin hänen tygöns tuli seisatti sijhen. COsca hän oli tiellä sijrtty/ meni jocainen Joabin jälken ajaman Sebat Bichrin poica taca. Ja hän waeli caicki Israelin sucucunnat läpidze/ Abelin ja BethMaachan ja coco Haberimin/ ja ne cocounsit ja seuraisit händä. Mutta cosca he tulit/ nijn he pijritit hänen Abelas BethMaachan tykönä/ ja rakensit wallin Caupungin ymbärins/ tungit idzens murin tygö. Mutta caicki Canssa cuin Joabin myötä oli/ carcais muuria cukistaman. NIin yxi toimellinen waimo huusi Caupungista/ cuulcat/ cuulcat/

TOINEN SAMUELIN KIRJA

sanocat Joabille/ että hän tule tänne lähes/ minä puhuttelen händä. Cosca hän tuli hänen tygöns/ sanoi waimo: oletcos Joab? Hän wastais: olen. Waimo sanoi hänelle: cuule pijcas sanat/ hän wastais: minä cuulen. Hän sanoi: muinen sanottin: joca kysellä tahto/ hän kysykän Abelas/ ja nijn se menestyi. Minä olen rauhallinen ja uscollinen (Caupungi) Israelis/ ja sinä tahdot tappa sen Caupungin ja Äitin Israelis? mixis tahdot niellä HERran perimisen? Silloin wastais Joab/ ja sanoi: pois se/ pois se minulda/ että minä nielisin ja häwitäisin. Ei asia nijn ole/ waan yxi mies Ephraimin wuorelda/ Seba Bichrin poica on nostanut capinan Dawid Cuningast wastan/ andacat hän ainoastans/ ja minä ercanen Caupungist. Ja waimo sanoi Joabille: cadzo/ hänen pääns pitä sinulle heitettämän muurin ylidze. Ja se waimo tuli caiken Canssan tygö hänen toimellans. Ja hackaisit Seban Bichrin pojan pään pois/ ja heitit Joabille. Ja hän soitti Basunalla/ ja he hajoisit caicki CAupungin tykö idzecukin majoins/ mutta Joab palais Jerusalemijn Cuningan tygö. JA Joab oli coco Israelin sotajoucon ylidze/ waan BenaJa Joiadan poica oli Chretin ja Plethin ylidze. Adoram oli werorahan haldia/ Josaphat Alihudin poica oli Cantzleri. Ja Seja oli kirjoittaja/ ja Zadoch ja AbJathar olit Papit. Nijn myös Ira Jairitheri oli Dawidin ylimmäinen.

JA Dawidin aicana oli callis aica colme vuotta järjestäns. Ja Dawid edzei HERran caswoja. Ja HERra sanoi: Saulin tähden ja sen werihuonen tähden/ että hän tappoi Gibeoniterit. NIin Cuningas andoi cudzua Gibeoniterit/ ja sanoi heille (Gibeoniterit ei ollet Israelin lapsist/ waan jääneist Amorrereist: ja Israelin lapset oli wannonet heille/ ja Saul edzei heitä lyödäxens hänen wihans kijwaudes Israelin ja Judan lasten edes) Nijn sanoi Dawid Gibeonitereille: mitä minun pitä teille tekemän/ ja millä minun pitä sen sowittaman/ että te siunaisitte HERran pericunda? Nijn wastaisit Gibeoniterit: ei ole meillä tekemist hopiast eli cullast Saulin ja hänen huonens cansa/ eikä myös että jocu surmataisin Israelist. Hän sanoi: mitäst te tahdotte että minä teille tekisin? He sanoit Cuningalle: sen miehen joca meitä hucutti ja tyhjäxi teki/ tahdom me nijn häwittä/ ettei hänelle pidä mitän jäämän caikis Israelin maan rajois. Annettacan meille seidzemen miestä hänen huonestans/

TOINEN SAMUELIN KIRJA

hirttäkem heitä HERran edes Saulin Gibeas/ HERran walitun. Cuningas sanoi: minä annan heidän teille. MUTTA Cuningas armahti Mephibosethi Jonathanin Saulin pojan poica/ sen HERran walan tähden joca oli Dawidin ja Jonathanin Saulin pojan wälillä. Mutta ne caxi Rizpa Ajan tyttären poica/ jotca hän Saulist synnyttänyt oli/ Armonin ja Mephibosethin/ siihen myös wijsi Michalin Saulin tyttären poica/ jotca hän Hadrielille Barsillain pojalle synnyttänyt oli/ joca oli Meholatiteri. Ja Cuningas otti ja andoi ne Gibeoniterein käsijn/ ne he hirtit wuorella HERran eteen. Ja ne seidzemen langeisit yhdellä haawalla tapettuna/ ensimmäisnä ohran leickamisen aicana Nijn Rizpa Ajan tytär otti säkin ja lewitti hänellens calliolle elon algusta/ siihenasti että wesi olis pisaroinut taiwast heidän päällens/ eikä laskenut linduja taiwan alda raateleman heitä päiwällä/ eikä medzän petoja yöllä. Ja se ilmoitettin Dawidille/ mitä Rizpa Ajan tytär Saulin jalcawaimo tehnyt oli. Ja Dawid läxi matcaan/ ja otti Saulin ja Jonathanin hänen poicans luut Jabexen asuwilda Gibeas/ jotca he Bethsan catulda warastanet olit/ josa Philisterit heitä ripustanet olit/ siihen aican cosca he surmaisit Saulin Gelboas. Ja wei ne siellä pois/ ja nijden luut jotca ripustetut olit. Ja hautais ne Saulin ja Jonathanin hänen poicans luiden cansa BenJaminin maahan Zelan hänen Isäns Kisin hautaan/ ja he teit caicki nijncuin Cuningas heille käsenyt oli/ ja Jumala sowitettin maacunnalle. NIin taas nousi Philisterein sota Israeli wastan. Ja Dawid meni sotiman palwelioinens Philisterejä wastan. Ja Dawid wäsyi. Nijn Jesbi Nobist (joca oli Raphan lapsist/ jonga keihän rauta painoi colmesata sicli/ ja hänellä oli udet harniscat) hän aicoi surmata Dawidi. Mutta Abisai ZeuruJan poica autti händä ja tappoi sen Philisterin. Nijn Dawidin palweliat wannoit hänelle/ ja sanoit: ei sinun pidä sillen menemän meidän cansam sotaan/ ettei walkeus Israelist sammutetais. JA taas nousi sota Gobis Philisterejä wastan/ ja Sibechai se Husathiteri löi Saphan/ joca myös oli Raphan lapsista. NIin sota wielä nousi Gobis Philisterejä wastan/ ja Elhanan Jaere Orgimini sen Bethlehemiterin poica löi Goliathin sen Bethiterin/ jonga keihän warsi oli nijncuin jocu cangan puu. SITälähin nousi wielä sota Gathis/ siellä oli yxi pitkä mies/ jolla oli cuusi sorme käsis/ ja cuusi

TOINEN SAMUELIN KIRJA

warwast jalgois/ se on yhten lukein neljä colmattakymmendä/ hän oli myös syndynyt Raphast. Ja cosca hän pilckais Israeli/ löi hänen Jonathan Simeanin Dawidin weljen poica. Nämät neljä oli syndynet Raphast Gathis/ ja langeisit Dawidin ja hänen palwelioittens kätten cautta.

JA Dawid puhui HERralle nämät weisun sanat/ sinä päiwänä jona HERra oli hänen wapahtanut caickein wiholistens ja Saulin käsistä. JA sanoi: HERra on minun callion/ ja minun linnan/ ja minun wapahtajan. Jumala on minun wahan/ johon minä turwan/ minun otan ja minun autuudeni sarwi/ ja minun warjelluxen/ ja minun turwan/ minun wapahtajan/ joca minun pelasta wäärydest. Minä kijtän ja huudan HERran tygö/ ja minä wapahdetan minun wiholisistani. Sillä cuoleman kiwut owat minun pijrittänet/ ja Belialin ojat hämmästytit minun. Helwetin sitet kiedoit minun/ ja cuoleman paulat ennätit minun. Cosca minä olen tuscas/ nijn minä huudan HERran tygö/ ja minun Jumalani tygö minä huudan/ nijn hän cuule minun äneni hänen pyhäst Templistäns/ ja minun parcun tule hänen corwijns. MAa järisi ja wapisi ja taiwan perustuxet lijcuit ja wärisit/ cosca hän wihastui. Sawu suidzi hänen sieramestans ja polttawainen tuli hänen suustans/ nijn että se siellä leimahti. Hän notkisti taiwat ja astui alas/ ja syngeys oli hänen jalcains alla. Ja hän waelsi Cherubimin päälle ja lensi/ ja hän näkyi tuulden sijpein päällä. Hänen majans hänen ymbärilläns oli pimeys ja paxut mustat pilwet. Sijtä kirckaudest hänen edesäns paloit leimauxet. Ja HERra jylisi taiwais/ se ylimmäinen andoi pauhinans. Hän ambuis nuolens ja hajotti heitä/ hän iski cowat leimauxet ja peljätti heitä. Ja nijn ilmestyit wetten culjut/ ja maan aluxet cuorittin HERran curituxest/ ja hänen sieramens puhalluxest ja cuorsamisest. HÄN lähetti corkeudest ja otti minun/ ja weti minun ulos suurista wesistä. Hän wapahti minun jaloimmista wiholisistani/ minun wainollisildani jotca olit minua wäkewemmät. Jotca minun ennätit tuscasani/ ja HERra tuli minun turwaxeni. Hän wie minun lakialle/ ja temmais minun ulos: sillä hän mielistyi minuun. HERra teki hywäst minun cohtani minun wanhurscaudeni jälken/ hän maxa minulle minun kätteni puhtauden jälken. Sillä minä pidän HERran tiet/ ja en ole jumalatoin minun Jumalatani wastan.

TOINEN SAMUELIN KIRJA

Sillä caicki hänen oikeudens owat minun silmäin edes/ ja hänen käskyjäns en minä tyköni hyljä. Waan olen wiatoin hänen edesäns/ ja wäldän syndiä. Sentähden costa HERra minun wanhurscauteni peräst/ minun puhtauteni jälken hänen silmäins edes. Pyhäin cansa sinä pyhä olet/ ja toimellisten cansa toimellinen. Puhdasten cansa sinä puhdas olet/ ja nuriain cansa sinä nuria olet. Sillä sinä autat sitä radollista Canssa/ ja sinun silmäs nöyryttävät ne corkiat. Sillä sinä HERra olet minun walkeuten/ HERra walaise minun pimeyteni. Sillä sinun cauttas minä sotawäen murennan/ ja minun Jumalasanani carcan muurin ylidze. Jumalan tiet owat wiattomat/ HERran puhet owat tulella peratut/ hän on caickein ota/ jotca hänen päällens uscaldawat. Sillä cuca on Jumala paidzi HERra? eli wäkewä ilman meidän Jumalatom? Jumala wyöttä minun woimalla/ ja pane minun tieni wiattomaxi. Hän teke minun jalcani peuran caltaisexi/ ja asetta minun corkeuden päälle. Hän opetta minun käteni sotiman/ ja käsiwarteni waskijousta jännittämän. JA sinä annoit minulle sinun autuudes odan/ ja cosca sinä nöyrytät minun/ teet sinä minun suurexi. Sinä teet minulle sian käydäxeni/ ettei minun candapääni liwistyis. Minä ajan minun wiholistani taca/ ja häwitän heitä/ ja en palaja ennencuin minä heidän hucutan. Minä lyön heitä ja rundelen/ ettei heidän pidä nouseman/ heidän täyty caatua minun jalcaini ala. Sinä taidat minun walmista woimalla sotaan/ sinä taidat ne paiscata alas/ jotca seisowat minua wastan. Ja sinä annat minulle että minun wiholiseni pakenewat/ ja minä cadotan minun wainojani. He toiwowat/ waan ei ole auttajat/ he huutawat HERran tygö/ mutta ei hän wasta heitä. Minä surwon heitä nijncuin maan tomun/ ja muserran ricki nijncuin logan caduilda. SInä pelastat minua sijtä rijdaisesta Canssasta/ ja asetat minun pacanain pääxi/ se Canssa jota en minä tundenut/ palwele minua. Muucalaiset lapset kielläwät minun/ ja cuuldelewat minua cuuliaisilla corwilla. Muucalaiset lapset waipuwat/ ja wapisewat heidän siteisäns. HERra elä/ ja kijtetty olcon minun turwan/ ja Jumala minun autuudeni turwa olcon ylistetty. Se Jumala joca minulle coston anda/ ja waati Canssat minun alani. Joca minua autta wiholisistani/ ja corgotta minun nijstä/ jotca carcawat minua wastan/ sinä autat minua nijldä

TOINEN SAMUELIN KIRJA

wäärildä. Sentähden minä kijtän sinua HERra pacanain seas/ ja sinun nimees kijtoxen weisan. Joca Cuningalles suuren autuuden osotat/ ja teet hywäst sinun woidelduas wastan/ Dawidille ja hänen siemenellens ijancaickisest. NÄmät owat Dawidin wijmeiset sanat. Dawid Isain poica sanoi/ se mies sanoi joca Jacobin Jumalalle woidelluxi corgotettu on/ ja suloisten Israelin Psalmein weisajaxi. HERran Hengi on puhunut minun cauttani/ ja hänen sanans on tapahtunut minun kieleni cautta. Israelin Jumala on sanonut minulle/ Israelin turwa on minulle puhunut/ se wanhurscas ihmisten hallidzia/ joca hallidze Jumalan pelgos. Nijn cuin walkeus on amulla/ cosca Auringo coitta warhain ilman pilwetä/ ja paistest saten jälken caswa ruoho maasta. Sillä ei yhtäkän ole Jumalan tykönä nijncuin minun huonen: sillä hän on tehnyt ijancaickisen lijton minun cansani/ caikella muodolla lujan ja wahwan: sillä se on caicki minun autuudeni ja pyyndöni/ ettei hän anna mitän caswa. MUtta Belialit owat caicki tynni/ cuin peräti häwitetän nijncuin orjantappurat/ joihin ei taita käsin ruwetta. Mutta jos jocu tahto tarttua heihin/ hänellä pitä oleman rauta ja keihän warsi/ ja heidän pitä poltettaman tulella heidän asuinsioisans. Nämät owat Dawidin Sangaritten nimet: Jesabeam Hahmonin poica/ ylimmäinen colmen keskenä/ joca ojensi keihäns/ ja tappoi cahdexan sata yhdellä haawalla. SITälähin oli Eleazar Dodon poica Ahohin pojan/ nijden colmen Sangarein keskenä Dawidin cansa/ cosca he pilckaisit Philisterejä ja olit sinne cocondunet sotaan/ ja Israelin miehet menit ylös. Silloin nousi hän ja löi Philisterit/ siihenasti että hänen kätens wäsyi ja puundui miecan tähden. Ja HERra andoi suuren autuuden siihen aican/ nijn että Canssa palais hänen jälkens ryöstämän. HÄnen jälkens oli Samma Agen sen Harathiterin poica/ cosca Philisterit cocoisit idzens yhteen kylään/ ja siellä oli peldo täynäns herneitä/ ja Canssa pakeni Philisterejä. Silloin käwi hän keskelle sitä peldoa ja autti händä ja löi Philisterit/ ja HERra andoi suuren autuuden. JA nämät colme ylimmäistä colmenkymmenen keskenä/ tulit elonaicana Dawidin tygö Adullan luolaan/ ja Philisterein leiri oli Rephaimin laxos. Mutta Dawid oli siihen aican linnas/ ja Philisterein Canssa oli Bethlehemis. Ja Dawid himoidzi/ ja sanoi: cuca tuo

TOINEN SAMUELIN KIRJA

minulle juoma Bethlehemin caiwon wedestä portin alda? Nijn ne colme Sangarita menit Philisterein leirijn/ ja toit wettä Bethlehemin caiwost portin alda/ ja cannoit Dawidille/ mutta ei hän tahtonut sitä juoda/ waan caasi HERran eteen Ja sanoi: HERra/ olcon minusta caucana/ että minä sen tekisin/ eikö tämä ole nijden miesten weri/ jotca heidäns annoit hengen waaran ja sinne menit? Ja ei hän juonut. Tämän teit ne colme Sangarita. ABisai Joabin weli ZeruJan poica oli myös ylimmäinen colmen keskenä/ hän nosti keihäns ja löi colme sata/ ja oli myös ylistetty colmen keskenä. Ja caickein jaloin colmen keskenä/ ja oli heidän päämiehens/ mutta ei hän tullut nijden colmen tygö. JA Benaja Jojadan poica Ishailin pojan/ cuuluisan miehen hänen suurista töistäns Kabzeelist/ hän löi caxi Maobin wäkewä Lejonita/ meni alas/ ja löi yhden Lejonin caiwon tykönä lumen aicana. Ja sitälikin löi hän yhden hirmuisen Egyptin miehen/ jolla oli keihäs kädes/ mutta hän meni hänen tygöns seipällä/ ja otti Egyptin miehen kädestä keihän/ ja löi hänen cuoliaksi omalla keihälläns. Nämät teki Benaja Jojadan poica/ ja oli ylistetty colmen Sangarin keskenä. Ja oli jalombi cuin ne colmekymmendä/ mutta ei hän tullut nijden colmen tygö/ ja Dawid asetti hänen salaisexi neuwons andajaxi. ASahel Joabin weli on nijden colmenkymmenen keskenä Elhanan Dodonin poica Bethlehemiä. Samma se Haraditeri/ Elika se Haraditeri. Helez se Palthiteri/ Ira Ikexen Thecoiterin poica. Abjeser se Anthotiteri/ Mebunai se Husathiteri. Zalmon se Ahohiteri/ Maharai se Netophatiteri. Heleb Baenan poica/ se Netophatiteri/ Ithai Ribain poica/ BenJaminin lasten Gibeast. BenaJa se Birgathoniteri/ Hidai Gaasin ojista. AbiAlbon se Arbathiteri/ Asmaweth se Barhumiteri. Eliaheba se Saalboniteri/ Jasenin ja Jonathanin lapset. Samma se Hararitheri/ Ahiam Sararin poica se Arariteri. Elipheleth Ahasbain poica Maechatin pojan: Eliam Ahitophelin sen Giloniterin poica. Hesrai se Charmeliteri/ Paerai se Arbiteri. Jegeal Nathanin poica Zobast/ Bani se Gaditeri. Zeleg se Ammoniteri/ Naharai se Beerotiteri/ Joabin sotaasetten candaja ZeruJan pojan. Ira se Jethriteri/ Gareb se Jethriteri/ Uria se Hethiteri. Nämät owat caicki yhteen seizdemen neljättäkymmendä.

TOINEN SAMUELIN KIRJA

JA HERran wiha taas julmistui Israelii wastan/ ja kehoitti Dawidin heidän keskellens/ sanoden: mene ja lue Israel ja Juda. Ja Cuningas sanoi Joabille sodans päämiehelle: mene caiken Israelin sucucunnan ymbärins/ ruweten Danist BerSeban asti/ ja lue Canssa/ että minä tiedäisin Canssan paljouden. Joab sanoi Cuningalle: sinun HERras Jumalas enätkön siihen Canssaan sata kerta sen werran cuin sijnä nyt on/ että minun HerranCuningan näkis ilons. Mutta mitä iloa minun Herralleni Cuningalleni on sijtä asiast. Mutta Cuningan sana wahwistui Joabia ja sodan päämiehiä wastan. Nijn Joab ja sotajoucon päämiehet menit Cuningan tykö lukeman Israelin Canssa. Ja he menit Jordanin ylidze/ ja sioitit idzens Aroerijn/ oikialle puolelle sitä paicka/ joca on Gadin ojas ja Jaeseris. Ja tulit Gileadijn ja siihen alhaisen maahan Hadsijn/ sijtte tulit he DanJanijn ja Zidonit ymbärins. Ja tulit siihen wahwan Caupungijn Tyroon/ ja caickijn Hewerein ja Cananerein Caupungeihin. Sijtte he läxit siellä ja tulit etelän puolelle Judat ja BerSebat. Ja käwit caiken maan ymbärins/ ja tulit yhdexän Cuucauden ja cahdenkymmenen päiwän peräst Jerusalemijn jällens. Ja Joab andoi Cuningalle Canssan lugun/ ja Israelis oli candexan sata tuhatta wahwa sotamiestä/ jotca aseilla käwit ulos. Mutta Judaas oli wijsisata tuhatta miestä. JA Dawidin sydän tuli murhellisexi sijtte cuin Canssa luettu oli/ ja Dawid sanoi HERralle: minä olen sangen suurest syndiä tehnyt/ että minä sen tein/ HERra käännä nyt palwelias pahateco pois: sillä minä olen tehnyt sangen tyhmäst. JA cosca Dawid huomeneltain nousi/ tuli HERran sana Prophetan Gadin tygö Dawidin Näkiän/ joca sanoi hänelle: Mene ja puhu Dawidille/ näin sano HERra: colme minä panen sinun etees/ walidze idzelles nijstä yxi jonga minä sinulle teen. GAd tuli Dawidin tygö/ ilmoitti ja sanoi hänelle: tahdotcos että nälkä tule seidzemexi ajastajaxi sinun maacunnalles/ taicka ettäs colme Cuucautta pakenet sinun wihamiestes edellä/ eli että rutto on colme päiwä sinun maallas/ nijn ota nyt waari/ ja cadzo/ mitä minä hänelle wastan/ joca minun lähetti. Dawid sanoi Gadille: minulla on sangen suuri ahdistus/ mutta langetcam HERran käsijn (sillä HERran armo on suuri) en minä tahdo langeta ihmisten käsijn. Ja HERra andoi tulla ruttotaudin Israelijn/ ruweten amulla nijn määrättyyn aicaan/ että

TOINEN SAMUELIN KIRJA

Canssa cuoli Danist nijn BerSebaan/ seidzemenkymmendä tuhatta miestä. JA cosca Engeli ojensi kätens Jerusalemin ylidze cadottaxens händä. Nijn HERRa cadui sitä pahutta/ ja sanoi Engelille joca Canssan häwitti: kyllä jo on/ pidä nyt kätes alallans. Ja HERran Engeli oli Araunan sen Jebuserin rijhes. Cosca Dawid näki Engelin joca Canssa löi/ sanoi hän HERralle: cadzo/ minä olen syndiä tehnyt/ ja minä olen sen pahan tehnyt/ mitä nämät lambat owat tehnet? anna sinun kätes olla minua ja minun Isäni huonetta wastan. JA sinä päiwänä tuli Gad Dawidin tygö/ ja sanoi hänelle: mene ja rakenna HERralle Altari/ sen Jebuserin Araunan rijheen. Ja Dawid meni cohta nijncuin Gad sanoi ja HERRa oli käskenyt. Mutta cosca Arauna käänsi idzens/ näki hän Cuningan tulewan palwelioinens tygöns/ nijn hän langeis caswoillens. Cumarsi ja sanoi: mixi Cuningas minun Herran tule palwelians tygö? Dawid wastais händä: minä tuln rihtä ostaman raketaxeni HERralle Altari/ että widzaus lackais Canssasta. Arauna sanoi Dawidille: minun Herran Cuningas ottacan ja uhratcan nijncuin hänelle kelpa. Cadzo/ täsä on härkä polttouhrixi/ reet ja caicki härkäin calut halgoixi. Nämät caicki andoi Arauna Cuningalle. Ja Arauna sanoi Cuningalle: sinun HERras Jumalas leppykön sinulle. Mutta Cuningas sanoi Araunalle: ei suingan/ waan minä ostan sen sinulda: sillä en minä tee HERralle polttouhria sijtä cuin minulle lahjaxi on annettu. Nijn osti Dawid rijhen ja härjän wijdelläkymmenellä hopia Siclillä. Ja rakensi HERralle siellä Altarin ja uhrais polttouhreja/ ja HERRa leppy maacunnalle/ ja widzaus lackais Canssast.

Ensimmäinen Cuningasten Kirja

JA cosca Cuningas Dawid oli wanha ja ijällisexi joutunut ei hän woinut idziäns lämmittä/ ehkä hän waatteilla peitettin. Nijn sanoi hänen palwelians hänelle: anna heidän edziä minun Herralleni Cuningalleni pijca/ joca neidzy on/ joca seisois Cuningan edes/ ja corjais händä/ ja macais hänen sylisäns/ ja lämmitäis Cuningan minun Herran. Ja he edzeit yhden ihanan neidzen

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

caikist Israelin rajoist/ ja löysit Abisagin Sunemist/ ja weit hänen Cuningan tygö. Ja se oli sangen ihanainen neidzy/ ja hän corjais Cuningast/ ja palweli händä/ waan ei Cuningas tundenut händä. MUtta Adonia Hagithin poica corgotti idzens/ ja sanoi: minä tahdon olla Cuningas/ ja rakensi idzellens waunut ja hewoismiehiä/ ja wijsikymmendä miestä juoxeman hänen edelläns. Ja hänen Isäns ei tahtonut tehdä händä surullisexi hänen eläisäns/ että hän olis sanonut: cuingas nijn teet? Ja hän oli myös sangen ihanainen/ ja hän oli hänen sijttänyt Absalommin jälkeen. Ja puhui Joabin ZeruJan pojan cansa/ ja Papin AbJatharin cansa/ he autit Adoniata. Mutta Zadok Pappi/ ja BenaJa Jojadan poica/ ja Nathan Propheta/ ja Simei/ ja Rei/ ja Dawidin Sangarit/ ei ollet Adonian cansa. Ja cosca Adonia uhrais lambait ja härkiä/ ja myös syötettyä carja Sohelethin kiwen tykönä/ joca on läsnä Rogelin caiwo/ cudzui hän caicki hänen weljens/ nimittäin: Cuningan pojat/ ja caicki Judan miehet Cuningan palweliat. Mutta Nathan Prophetat ja BenaJat ja Sangareit ja weljens Salomot ei hän cudzunut. NIin sanoi Nathan BathSeballe Salomon äitille: etkö sinä ole cuullut Adoniat Hagithin poica tullexi Cuningaxi/ ja meidän Herram Dawid ei sijtä mitän tiedä? Nijn tule nyt/ minä annan sinulle neuwo/ että wapadaisit sinun ja sinun poicas Salomon sielun. Mene Cuningas Dawidin tygö/ ja sano hänelle: minun Herran Cuningan/ etkös ole wannonut ja sanonut sinun pijcalles: sinun poicas Salomo pitä oleman Cuningas minun jälkeen/ ja istuman minun istuimellani? mixi sijs Adonia on Cuningaxi tullut? Cadzo/ sinun wielä siellä ollesas ja puhuisas Cuningan cansa/ tulen minä peräsäs ja täytän sinun puhes. JA BathSeba meni Camarijn Cuningan tygö/ ja Cuningas oli juuri wanha/ ja Abisag Sunemist palweli Cuningast. Ja BathSeba nöyrytti idzens/ ja cumarsi Cuningast. Cuningas sanoi: mitäs tahdot? Hän sanoi hänelle: minun Herran/ sinä wannoit pijcalles/ sinun HERras Jumalas cautta: sinun poicas Salomo pitä oleman Cuningas minun jälkeni/ ja istuman minun istuimellani. Mutta cadzo/ Adonia on tullut Cuningaxi/ ja minun Herran Cuningani ei sijtä mitän tiedä. Hän on uhrannut härkiä ja syötettyä carja/ ja monda lammast/ ja on cudzunut caicki Cuningan pojat/ AbJatharin Papin/ ja Joabin sodanpäämiehen/ mutta sinun

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

palweliatas Salomot ei hän cudzunut. Mutta sinä olet minun Herran Cuningan/ coco Israelin silmät cadzowat sinun päälles/ ettäs ilmoitaisit heidän edesäns/ cuca on istuwa minun Herran Cuningan istuimella hänen jälkens. Muutoin tapahtu/ cosca minun Herran Cuningani Isäins cansa nuckunut on/ nijn täyty minun ja minun poican Salomon wialliset olla. JA cadzo wielä hänen puhuisans Cuningan cansa/ tuli Nathan Propheta. Ja he sanoit Cuningalle: cadzo/ Nathan Propheta on täällä. Ja cuin hän tuli Cuningan eteen/ langeis hän maahan caswoillens Cuningan eteen. Ja Nathan sanoi: minun Herran Cuningan/ sanoitcos: Adonia pitä oleman Cuningas minun jälkeni/ ja istuman minun istuimellani? Sillä hän on tänäpännen mennyt ja uhrannut härkiä/ ja syötettyä carja/ ja monda lammast/ ja on cudzunut caicki Cuningan pojat ja päämiehet/ nijn myös AbJatharin Papin/ ja cadzo/ he syöwät ja juowat hänen edesäns/ ja sanowat: onnexi Cuningalle Adonialle. Mutta minua sinun palweliatas/ ja Pappia Zadoki/ ja BenaJat Jojadan poica/ ja sinun palweliatas Salomot ei ole hän cudzunut. Ongo se nijn minun Herralda Cuningaldani käsketty/ ja et sinä ole sitä asiata andanut tietä palwelialles/ cuca minun Herrani Cuningan istuimella hänen jälkens on istuwa? Cuningas Dawid wastais/ ja sanoi: cudzucat minulle BathSeba. Ja hän tuli Cuningan eteen. Ja cuin hän seisoit Cuningan edes/ wannoi Cuningas/ ja sanoi: nijn totta cuin HERra elä/ joca minun sielun on päästänyt caickinaisest ahdistuxest. Minä teen tänäpännen nijncuin minä sinulle HERran Israelin Jumalan edes wannonut olen/ ja sanonut: Salomo sinun poicas pitä oleman Cuningas minun jälkeni/ ja hän pitä istuman minun istuimellani minun edestäni. Nijn BathSeba langeis caswoillens maahan/ ja cumarsi Cuningast/ sanoden: onnexi minun Herralle Cuningalleni Dawidille ijancaickisest. JA Cuningas Dawid sanoi: cudzucat Zadok Pappi/ Nathan Propheta ja BenaJa Jojadan poica. Ja cuin he tulit Cuningan tygö/ Sanoi Cuningas heille: ottacat teidän cansan HERran palweliat/ ja asettacat minun poican Salomo minun Muulini päälle/ ja wiekät händä Gihonijn. Ja Zadok Pappi ja Nathan Propheta woidelcan hänen Israelin Cuningaxi. Ja soittacat Basunalla/ ja sanocat: onnexi Cuningalle Salomolle. Ja mengät ylös hänen

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

peräns/ että hän tulis/ ja istuis minun istuimellani/ ja olis Cuningas minun edestäni/ ja minä käsken hänen olla Israelin ja Judan Päämiesnä. Nijn wastais BenaJa Jojadan poica Cuningalle/ ja sanoi: Amen/ sanocan myös niijn HERra/ minun Herrani Cuningani Jumala. Nijn cuin HERra on ollut minun Herrani Cuningani cansa/ niijn olcon hän myös Salomon cansa/ että hänen istuimens suurembi olis minun Herrani Cuningani Dawidin istuinda. JA Pappi Zadok/ ja Nathan Propheta ja BenaJa Jojadan poica/ ja Crethi/ ja Plethi menit alas/ ja asetit Salomon Cuningas Dawidin Muulin päälle/ ja weit hänen Gihonijn. Ja Pappi Zadok otti öljyä majast sarween/ ja woiteli Salomon/ ja soitti sijtte Basunalla/ ja caicki Canssa sanoit: onnexi Cuningas Salomolle Ja caicki Canssa meni ylös hänen jälkens/ ja Canssa soitit huiluilla/ ja olit sangen iloisans/ että maa wapis heidän änestäns. JA Adonia ja caicki cudzutut/ jotca hänen cansans olit/ cuulit sen/ ja he olit jo atrioinnet/ ja cuin Joab cuuli Basunan änen/ sanoi hän: mitä se meteli ja töminä tietä Caupungis? Ja cuin hän wielä puhui/ tuli Jonathan AbJatharin Papin poica. Ja Adonia sanoi: tule/ sillä sinä olet luja mies ja tuot hywiä sanomita. Jonathan wastais ja sanoi Adoniale: totisest/ meidän Cuningam Dawid on tehnyt Salomon Cuningaxi/ Ja on lähettänyt hänen cansans Papin Zadokin/ ja Prophetan Nathanin/ ja BenaJan Jojadan pojan/ ja Crethin/ ja Plethin he owat hänen istuttanet Cuningan Muulin päälle. Ja Zadok Pappi ja Nathan Propheta on woidellut hänen Cuningaxi Gihonis/ ja he owat sieldä mennet ylös iloisans/ niijn että Caupungi tömis/ ja se oli se meteli cuin te cuulitta. Wielä sijtte istu Salomo Cuningan istuimella. Ja Cuningan palweliat owat mennet siunaman meidän Herra Cuningast Dawidit/ ja owat sanonet: andacon sinun Jumalas Salomolle paramman nimen cuin sinun nimes on/ ja tehkön hänen istuimens suuremmaxi cuin sinun istuimes on/ ja Cuningas rucoili wuotesans. On myös Cuningas näin sanonut: Kijtetty olcon HERra Israelin Jumala/ joca tänäpä on andanut wielä istuwan minun istuimellan/ että minun silmäni sen nähnet owat. Nijn hämmästyit/ ja nousit caicki cuin Adonia cudzunut oli/ ja menit idzecukin tiellens. Waan Adonia pelkäis Salomot/ nousi ja meni ja tartui Altarin sarween. Ja se ilmoitettin Salomolle/ cadzo/ Adonia pelkä Cuningas

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

Salomot/ ja cadzo/ hän tartui Altarin sarween/ ja sano: Wannocan Cuningas Salomo minulle/ ettei hän lyö cuoliaksi hänen palweliatans miecalla. Salomo sanoi: jos hän tahto olla toimellinen mies/ nijn ei pidä yxikän carwa hänest langeman maan päälle/ mutta jos jotain pahutta hänes löytän/ nijn hänen pitä cuoleman. Ja Cuningas Salomo lähetti ja tuotti hänen Altarilda/ ja cosca hän tuli/ rucoili hän Cuningas Salomot: mutta Salomo sanoi hänelle: mene huonesees.

COsca aica lähestyi että Dawidin piti cuoleman/ käski hän pojallens Salomolle/ sanoden: Minä menen caiken mailman tietä/ nijn rohweise nyt idzes ja ole mies. Ja pidä mitä HERra sinun Jumalas on käskenytt/ nijn että waellat hänen teisäns/ ja pidät hänen säätyns/ käskyns/ oikeudens ja todistuxens/ nijncuin on kirjoitettu Mosexen Lais/ että olisit ymmärtäwäinen caikisa nijsä cuins teet/ ja cunga sinä sinus käännät. Että HERra wahwistais sanans/ jonga hän on minulle puhunut ja sanonut: jos sinun lapses kätkewät heidän tiens/ että he waeldawat uscollisest minun edesäni caikest sydämestäns ja caikest sielustans/ nijn ei sinulda ikänäns pidä puuttuman mies Israelin istuimelda. JA sinä tiedät mitä Joab Zerujan poica on tehnyt minulle/ mitä hän teki cahdelle sodanpäämiehelle Israelis/ Abnerille Nerin pojalle ja Amasalle Jetherin pojalle/ jotca hän tappoi/ ja wuodatti sodan weren rauhas/ ja andoi tulla sodan weren wyöns päälle/ joca oli hänen suolillans/ ja hänen kengäins päälle/ jotca olit hänen jalgoisans. Tee sinun toimes jälken/ nijn ettes wie hänen harmaita carwojans rauhas hautaan. JA tee Barsillain sen Gileaditerin lapsille laupius/ että he syöwät sinun pöydäldäs: sentähden että he pidit idzens minun tygöni/ cosca minä pakenin sinun weljes Absalomi. JA cadzo sinun tykönäs on Simei Geran poica Jeminin pojan Bahurimist/ joca minua häpiälisest kiroili/ mennesäni Mahanaimijn. Mutta hän tuli minua wastan Jordanin tykönä/ silloin wannoin minä HERran cautta/ ja sanoin: en minä tapa sinua miecalla. Mutta älä sinä anna hänen wiatoina olla/ sillä sinä olet toimellinen mies ja tiedät mitä teet hänelle/ että lähetät hänen harmat carwans werisä hautaan. NIin nuckui Dawid hänen Isäins cansa/ ja haudattin Dawidin Caupungijn. Ja aica jona

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

Dawid oli ollut Israelin Cuningas/ oli neljäkymmendä ajastaica. Seidzemen ajastaica oli hän Cuningas Hebronis/ ja colme neljättäkymmendä ajastaica Jerusalemis. Ja Salomo istui Isäns Dawidin istuimella/ ja hänen waldacundans suurest wahwistettin. Mutta Adonia Hagithin poica tuli BathSeban Salomon äitin tygö. Joca sanoi: tuletcos rauhallisest? hän sanoi: rauhallisest. Ja sanoi: minulla on jotakin puhumist sinun cansas. BathSeba sanoi: puhu. Ja hän sanoi: sinä tiedät että waldacunda oli minun/ ja caicki Israel oli kääändänyt caswons minun puoleni/ että minä olisin Cuningas/ mutta nyt on waldacunda kääändynyt ja on tullut minun weljeni omaxi/ HERralda on se tullut. Nyt rucoilen minä rucouxen sinulda/ ettes minulda sitä kielläis. BatSeba sanoi hänelle: puhu. Hän sanoi: puhu Cuningas Salomon cansa (sillä ei hän sinulda kiellä) että hän andais minulle Abisagin Sunemist emännäxi. BathSeba sanoi: oikein/ minä puhun Cuningalle sinun puolestas. JA BathSeba tuli Cuningas Salomon tygö/ puhuman hänen cansans Adonian puolest/ ja Cuningas nousi ja meni händä wastan/ ja cumarsi händä/ ja istui istumellens. Ja Cuningan äitin eteen pandin istuin/ ja hän istui siihen hänen oikialle puolellens. Ja hän sanoi: minä rucoilen wähän rucouxen sinulda/ älä sitä minulda kiellä. Cuningas sanoi hänelle: rucoile minun äitin/ en minä sinulda kiellä. Hän sanoi: annettacan Abisag Sunemist sinun weljelles Adoniale emännäxi. Nijn wastais Cuningas Salomo/ ja sanoi hänen äitillens: mixis rucoilet Abisagi Sunemist Adoniale? rucoile myös hänelle waldacunda: sillä hän on minun wanhin weljen/ ja hänellä on Pappi AbJathar ja Joab ZeruJan poica. Ja Cuningas SALomo wanoi HERran cautta/ ja sanoi: Jumala tehkön minulle sen ja sen/ Adonia on puhunut nämä sanat hänen hengens wastan. Ja nyt nijn totta cuin HERra elä/ joca minun wahwistanut on/ ja andanut istua Isäni Dawidin istuimella/ ja joca minulle huonen tehnyt on/ nijncuin hän sanonut on: tänäpäni pitä Adonian cuoleman. Ja Cuningas Salomo lähetti BenaJan Jojadan pojan/ hän löi händä nijn että hän cuoli. JA Cuningas sanoi Papille AbJatharille: mene Anathothijn sinun pellolles/ sillä sinä olet cuoleman mies/ mutta en minä tapa sinua tänäpäni/ sillä sinä olet candanut HERran Jumalan Arckia minun Isäni

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

Dawidin edes/ ja sinä olet kärsinyt/ mitä ikänäns minun Isäni on kärsinyt. Ja nijn Salomo ajoi AbJatharin pois/ ettei hän olis HERran Pappi/ että HERran sana täytetäisin/ nijncuin hän Silos Elin huonest puhunut oli. JA tämä sanoma tuli Joabin eteen (sillä Joab piti hänens Adonian puoleen/ waicka ei hän ollut Absalomin cansa) nijn pakeni Joab HERran majaan/ ja tartui Altarin sarween. Ja se ilmoitettin Cuningas Salomolle/ että Joab oli paennut HERran majaan/ ja cadzo/ hän seisoj Altarin tykönä. Nijn Salomo lähetti BenaJan Jojadan pojan/ ja sanoi: mene ja lyö händä. Ja cosca BenaJa tuli HERran majaan/ sanoi hän hänelle: nijn sano Cuningas: mene tästä ulos/ hän sanoi: en suingan/ täsä minä tahdon cuolla. Ja BenaJa ilmoitti nämät Cuningalle jälleens/ ja sanoi: nijn on Joab sanonut/ ja nijn hän on wastannut minua. Cuningas sanoi hänelle: tee nijncuin hän on sanonut/ ja lyö händä/ ja hauta händä/ että käännät minusta ja minun Isäni huonest sen wiattoman weren pois/ jonga Joab on wuodattanut. Ja HERra maxacon hänelle hänen werens hänen pääns päälle/ että hän on lyönyt caxi miestä/ jotca hurscammat ja paremmat olit cuin hän/ ja on murhannut ne miecalla/ nijn ettei minun Isän Dawid sijtä mitän tiennyt/ nimittäin/ Abnerin Nerin pojan sen Israelin sodanpäämiehen/ ja Amasan Jetherin pojan Judan sodanpäämiehen. Nijn että heidän werens maxetaisin Joabin pään päälle/ ja hänen siemenens ijancaickisest. Mutta Dawidille ja hänen siemenellens/ hänen huonellens ja istuimellens olcon rauha HERralda ijancaickiseen aicaan. Ja BenaJa Jojadan poica carcais hänen päällens/ ja tappoi hänen/ ja hän haudattin corpeen hänen huoneseens. Ja Cuningas asetti BenaJan Jojadan pojan hänen siaans sotajoucon päälle/ ja Zadochin Papin AbJatharin siaan. Ja Cuningas lähetti ja andoi cudzua Simein/ ja sanoi hänelle: rakenna sinulles huone Jerusalemiijn/ ja asu siellä/ ja älä mene siellä sinne eli tänne. Jona päiwänä sinä siellä lähdet ja menet Kidronin ojan ylidze/ nijn tiedä totisest/ että sinun pitä totisesta cuoleman/ ja sinun weres tule sinun pääs päälle. Simein sanoi Cuningalle: se on hywä puhe cuin minun Herran Cuningan puhunut on/ nijn on sinun palwelias tekewä. Nijn Simein asui Jerusalemis cauwan aica. Niin tapahtui colmen ajastajan jälken että caxi palweliata caraisit Simeillä/

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

Achixen Maechan Gathin Cuningan tygö. Ja Simeille sanottin: cadzo/ sinun palwelias on Gathis. NIjn Simei nousi ja satuloidzi Asins/ ja läxi Gathijn Achixen tygö/ edzimän palwelioitans. Ja cuin hän sinne tuli/ toi hän palwelians Gathist. Ja Salomolle sanottin Simei mennexi Jerusalemist Gathijn/ ja tullexi jällens. Nijn lähetti Cuningas/ ja andoi cudzua Simein/ ja sanoi Simeille: engö minä wannonut sinulle HERran cautta/ todistanut ja sanonut: jona päiwänä sinä lähdet sinne eli tänne/ nijn sinun piti silloin tietämän että sinun piti totisesta cuoleman. Ja sinä sanoit minulle: minä olen cuullut hywän puhen. Mixes ole pitänyt HERran wala ja sitä käskyä/ cuin minä sinulle käskin? Ja Cuningas sanoi Simeille: sinä tiedät caiken sen pahuden/ joca myös sinun sydämelles tiettäwä on/ jongas minun Isälleni Dawidille tehnyt olet. HERra on costanut sinun pahudes sinun pääs päälle. Ja Cuningas Salomo on siunattu/ ja Dawidin istuin on wahwistettu HERran edes ijancaickisest. Ja Cuningas käski Benaja Jojadan poica/ hän meni ja löi hänen cuoliaxi. Ja waldacunda wahwistettin Salomon käden cautta.

JA Salomo tuli Pharaon Egyptin Cuningan wäwyxi/ ja otti Pharaon tyttären ja wei hänen Dawidin Caupungijn/ siihenasti cuin hän rakennais hänellens huonen/ ja HERran huonen/ ja Jerusalemin ymbärins muurin. Mutta Canssa uhraisit silloin wielä corkeuxis: sillä ei silloin ollut wielä rakettu huonetta HERran nimeen/ siihen aican asti. Ja Salomo racasti HERra/ ja waeli hänen Isäns Dawidin käskyis/ paidzi että hän uhrais ja suidzutti corkeuxis. JA Cuningas meni Gibeonijn uhraman: sillä siellä oli jaloin corkeus/ ja Salomo uhrais tuhannen polttouhria sillä Altarilla. Ja HERra ilmandui Salomolle Gibeonis yöllä unes/ ja Jumala sanoi: anos/ mitä minä annan sinulle. Salomo sanoi: sinä olet tehnyt minun Isälleni Dawidille sinun palwelialles suuren laupiuden/ nijncuin hän waeli sinun edesäs totuudes ja wanhurscaudes/ ja wagalla sydämellä sinun cansas/ ja sinä olet pitänyt hänelle suuren laupiuden/ ja olet andanut hänelle pojan joca istu hänen istuimellans/ nijncuin tänäpä on. Nyt HERra minun Jumalan/ sinä olet tehnyt sinun palwelias Cuningaxi minun Isän Dawidin siaan/ ja minä olen nuorucainen/ ja en tiedä käydä ulos taicka sisälle. Ja sinun palwelias on sinun Canssas seas/

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

cuin sinä olet walinnut/ joita ei kengän luke taicka kirjoitta taida/ paljouden tähden. Anna sentähden sinun palwelialles ymmärtäväinen sydän duomita sinun Canssas/ ja eroitta paha ja hywä: sillä ei yxikän tätä sinun suurta Canssas taida duomita. JA tämä puhe kelpais HERralle/ että Salomo taencaltaisi anoi. Ja HERra sanoi hänelle: ettäs näitä anoit/ ja et anonut pitkä ikä ja rickautta/ etkä sinun wihamiestes sieluja/ waan anoit sinulles tieto ymmärtä oikeutta. Cadzo/ minä olen tehnyt sinun puhettes jälkeen/ ja olen andanut sinulle tietäväisen ja ymmärtäväisen sydämen/ nijn ettei sinun wertaistas ollut ole/ eikä myös pidä tuleman sinun jälkes. Ja myös sitä cuin et sinä anonut minulda/ olen minä andanut sinulle/ nimittäin/ rickautta ja cunniata/ nijn ettei yhdengän pidä sinun wertaises oleman Cuningasten/ seas/ caickena sinun elinaicanas. Ja jos sinä waellat minun teisäni/ ja pidät minun säätyni ja käskyni/ nijncuin sinun Isäs Dawid waelssi/ nijn sinä tulet pitkäijällisexi. Cosca Salomo heräis ja ymmärsi että se oli uni/ tuli hän Jerusalemijn/ ja seisoij HERran lijton Arkin edes/ ja uhrais polttouhria ja kijtosuhria/ ja teki pidon caikille hänen palwelioillens. Silloin tulit caxi portto Cuningan eteen/ ja seisoit hänen edesäns. Ja se toinen waimo sanoi: minun Herran/ minä ja tämä waimo asuimme yhdes huones/ ja minä synnytin hänen tykönäns. Ja tapahtui colmandena päiwänä/ sijttecuin minä synnytin/ synnytti myös tämä/ ja me olim toinen toisem tykönä/ ja ei yxikän muucalainen ollut meidän cansam sijnä huones/ paidzi meitä cahta. Ja tämän waimon lapsi cuoli yöllä: sillä hän macais hänen päälläns. Nijn hän nousi puoli yöstä/ ja otti minun lapseni siwustani pijcas maates/ ja pani hänen siwuns/ ja hänen cuolluen lapsens pani minun siwuni jällens. Cosca minä amulla heräisin imettämän lastani/ näin minä hänen cuolluna. Nijn minä taas cadzelin wisust päiwäin coittais lapsen/ ja näin ettei se ollut minun poican/ jonga minä olin synnyttänyt. Nijn se toinen waimo sanoi: ei se nijn ole cuin sinä sanot/ mutta minun lapsen elä/ ja sinun lapses on cuollut: Ja se toinen sanoi sitä wastan: ei se nijn ole/ mutta sinun lapses on cuollut/ ja minun lapsen elä. Ja näin he puhuit Cuningan edes. Ja Cuningas sanoi: tämä sano: minun lapsen elä/ ja sinun lapses on cuollut. Ja taas tämä toinen sano:

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

ei nijn/ mutta sinun lapses on cuollut/ ja minun lapsen elä. Ja Cuningas sanoi: tuocat minulle miecka. Ja sijttecuin miecka oli tuotu Cuningan eteen. Sanoi Cuningas: jacacat eläwä lapsi cahtia/ ja andacat toinen puoli toiselle/ ja toinen puoli toiselle. Nijn sanoi se waimo Cuningalle jonga eläwä lapsi oli (sillä hänen äitillinen sydämens paloi lapsen päälle) Ah Herra/ andacat hänelle se eläwä lapsi/ ja älkät tappaco händä. Mutta se toinen sanoi sitä wastan: eikä minulle eikä sinulle pidä annettaman/ waan jaettacan cahdexi. Nijn Cuningas wastais/ ja sanoi: annettacan tälle tämä eläwä lapsi/ ja ei sitä pidä tapettaman: sillä tämä on hänen äitins. Ja sen duomion cuin Cuningas sanoi/ cuuli caicki Israelin Canssa/ ja pelkäisit Cuningast: sillä he näit että HERran tieto oli hänelle annettu duomitaxens.

NIin oli Salomo coco Israelin Cuningas. Ja nämät olit hänen päämiehens: AsarJa Zadochin Papin poica. Elihoreph ja Ahia Sisan pojat/ olit kirjoittajat. Josaphat Ahiludin poica oli Cantzleri. Benaja Jojadan poica oli sodan päämies. Zadok ja AbJathar olit Papit. AsarJa Nathanin poica oli wircamiesten haldia. Sabud Papin Nathanin poica oli Cuningan neuwon andaja. Ja Ahisar oli huonen haldia. Adoniram Abdain poica oli weron päällä. JA Salomolla oli caxitoistakymmendä waldamiestä coco Israelis/ jotca murhen pidit Cuningast/ ja hänen huonestans/ ja cukin heistä toimitti ruan Cuucautenans vuosiwuodelda. Ja nämät olit heidän nimens: Hurrin poica Ephraimin wuorelda. Dekerin poica Machas/ ja Saalbimis ja BethSemexes/ Elonis ja BethHananis. Hesindein poica Arubothis/ ja oli heillä sijhen wielä Socho/ ja caicki Hepherin maacunda. AbiNadabin pojalla caicki rajat Doris/ jolla oli Taphat Salomon tytär emändänä. Baena Ahiludin poica Taenachis ja Megiddos ja coco BethSeanis/ joca on liki Zarthana Jesreelin alla/ BethSeanist Mahalonin keton asti/ nijn tälle puolen Jakmeami. Geberin poica Ramothist Gileadis/ jolla olit Jairin kylät/ Manassen pojan Gileadist/ jolla oli Argobin nijttu/ joca on Besanin päin/ cuusikymmendä suurta muurattua Caupungita waskitelkinens. Ahinadab Jodon poica hallidzi Mahanaimis. Ahimaaz Nephtalis/ ja hän otti myös Basemathin Salomon tyttären emännäxens. Baena Husan poica Asseris ja Alothis. Josaphat Paruahn poica

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

Isascharis. Semei Elan poica BenJaminis. Geber Urin poica Gileadin maalla Sihonin Amorrerein Cuningan maalla/ ja Oggin Basanin Cuningan/ joca myös oli nijden maacundain waldamies. Mutta Judat ja Israeli oli paljo/ nijncuin sanda meres/ ja he söit/ joit ja iloidzit. Ja Salomo hallidzi caikis waldacunnis/ hamast Philisterein maacunnan wirrast Egyptin rajoin asti/ jotca toit hänen lahjoja/ ja palwelit händä caiken hänen elinaicans. JA Salomolla oli jocapäiwäisexi ruaxi/ colmekymmendä coria sämbyläjauhoja/ cuusikymmendä coria muita jauhoja. Kymmenen lihawata härkä/ sata lammasta/ ilman peuroita ja muita medzän eläimitä/ ja medzäwuohia/ ja lihawata carja ja linduja. Sillä hän hallidzi coco maacunnas/ sillä puolen wirta hamast Diphst Gasan asti/ caickein Cuningasten ylidze tällä puolen wirta/ ja piti rauha caickein hänen alammaistens cansa. Nijn että Juda ja Israel asuit lewollisest/ idzecukin heidän wijnapuuns ja ficunapuuns alla/ Danist BerSeban asti/ nijncauwan cuin Salomo eli. Ja Salomolla oli neljäkymmendä tuhatta waunuhewoista/ ja caxitoistakymmendä tuhatta hewoismiestä. Ja nämät waldamiehet toimitit Cuningas Salomolle ruoca/ ja caikille cuin Cuningan pöydäldä söit/ cukin Cuucaudellans/ nijn ettei sijtä mitän puuttunut. He toit myös ohria ja olkia hewoisten ja muulein/ sinne cusa hän oli/ cukin nijncuin hänelle käsketty oli. JA Jumala andoi Salomolle suuren ymmärryksen ja taidon/ rohkian sydämen/ nijncuin sannan meren reunas. Nijn että Salomon taito oli suurembi/ cuin caickein itäisen maan lasten/ ja Egyptiläisten taito. Ja hän oli taitawambi caickia ihmisiä/ ja taitawambi cuin Ethan Ezrahita/ ja Heman/ ja Chalcol/ ja Darda Macholin pojat/ ja hänen nimens oli cuuluisa ymbäri caickein pacanoitten. Ja puhui colme tuhatta sananlascua/ ja hänen wirsiäns oli tuhannen ja wijsi. Ja puhui myös puista/ Cedrist joca on Libanonis haman Isopin asti/ joca seinästä caswa. Nijn puhui hän myös eläimistä/ linnuista/ matelewaisista ja caloista. Ja caicki Canssat tulit cuuleman Salomon taito/ ja caicki Cuningat/ jotca olit cuullet hänen taidostans.

JA Hiram Tyrin Cuningas lähetti palwelians Salomon tygö: sillä hän oli cuullut että he olit hänen woidellet Cuningaxi hänen Isäns siaan. Ja Hiram racasti

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

Dawidit nijncauwan cuin hän eli. JA Salomo lähetti Hirammin tygö/ ja käski hänelle sanoa: Sinä tiedät ettei minun Isän Dawid tainnut raketa hänen HERrans Jumalans nimelle huonetta/ sen sodan tähden/ cuin oli hänen ymbärilläns/ siihenasti cuin HERra andoi heidän hänen jalcains ala. Mutta nyt on HERra minun Jumalani andanut lewon minun ymbäristölläni/ nijn ettei wiholista eli paha estäjätä ole sillen. Cadzo/ minä aiwoin raketa huonen minun HERran Jumalani nimelle/ nijncuin HERra on puhunut minun Isälleni Dawidille/ sanoden: sinun poicas/ jonga minä sinun siaas asetan sinun istuimelles/ pitä rakendamman minun nimelleni huonen. Nijn kärke nyt minulle hacata Cedripuita Libanonist/ ja että minun palwelian olisit sinun palwelioittes cansa/ ja minä annan sinulle sinun palwelioittes palcan nijncuins anot: sillä sinä tiedät/ ettei meillä ole yhtän joca taita hacata puita nijncuin Zidoniterit. MUTTA cosca Hiram cuuli Salomon puhen/ iloidzi hän suurest/ ja sanoi: kijtetty olcon HERra Jumala tänäpäni/ joca on andanut Dawidille taitawan pojan tämän paljon Canssan päälle. Ja Hiram lähetti Salomolle sanoman: minä olen cuullut mitäs minulle olet lähettänyt/ ja minä teen myös caiken sinun tahtos jälken Cedripuisa ja hongisa. Ja minun palwelian pitä ne wetämän Libanonist mereen/ ja minä annan ne panna lauttoin merellä/ ja wien siihen paickaani/ cuhunga sinä minun käsket/ ja minä hajottelen ne siellä/ ja anna siellä ne otta. Mutta tee sinä myös minun tahton/ että annat minun perhelleni ruan. Ja nijn andoi Hiram Salomolle Cedripuita ja hongia/ nijn paljo cuin hän tahdoi. Ja Salomo andoi Hiramille caxikymmendä tuhatta cori nisuja/ hänen palwelioittens ruaxi/ ja caxikymmendä cori surwottua öljyä/ nijn andoi Salomo Hiramille joca wuosi. Ja HERra andoi Salomolle taidon/ nijncuin hän hänelle luwannut oli. Ja Salomon ja Hirammin wälillä oli rauha/ ja he teit myös lijton keskenäns. JA Salomo walidzi mieslugun coco Israelist/ ja nijtä oli colmekymmendä tuhatta miestä. Ja lähetti heidän Libanonijn/ joca Cuucaudexi kymmenen tuhatta/ nijn että he olit yhden Cuucauden Libanonis/ ja caxi Cuucautta cotona. Ja Adoniram oli sen mieslugun päällä. Ja Salomolla oli seidzemenkymmendä tuhatta/ jotca cuormia cannoit/ ja cahdexankymmendä tuhatta jotca

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

wuorella hackaisit. Ilman ylimmäisi Salomon käskyläisi/ jotca työn päälle asetetut olit/ nimittäin/ colmetuhatta ja colmesata/ jotca wallidzit Canssa cuin työtä teit. Ja Cuningas käski heidän wetä suuria ja callita kiwiä/ nimittäin/ hacatuita kiwiä huonen perustuxexi. Ja Salomon rakendajat ja Hirammin rakendajat/ ja Giblymit/ silitit ja walmistit puita ja kiwiä huonen walmistuxexi.

NEljännellä sadalla ja cahdexannella kymmenellä ajastajalla/ Israelin lasten lähtemisen jälkeen Egyptist/ neljännellä ajastajalla sijttecuin Salomo oli tullut Israelin Cuningaxi/ Siffin Cuucaudella/ joca on se toinen/ rakettin se huone HERralle. Ja huone jonga Cuningas Salomo rakensi HERralle/ oli cuusikymmendä kynärätä pitkä/ caxikymmendä kynärätä lewiä/ ja colmekymmendä kynärätä corkia. Ja rakensi esihuonen Templin eteen/ cahtakymmendä kynärätä pitkän/ huonen leweyden jälkeen/ ja kymmendä kynärätä lewiän/ huonen eteen. Ja teki ackunan huonen päälle/ sisäldä awaraxi/ ja ahtaxi ulco. Ja hän rakensi käytävän seinä myöden huonen ymbärins/ nijn että hän käwi kircon ja Chuorin ymbärins/ ja teki seinän ulconaiselle puolelle ymbärins. Se alammainen käytävä oli wijttä kynärätä lewiä/ ja keskimmäinen cuutta kynärätä lewiä/ ja colmas seidzendä kynärätä lewiä: sillä hän asetti malat ulcoa huonetta ymbärins/ nijn ettei he sattuis huonen seinään. Ja cosca huone rakettin/ olit kiwet caicki ennen walmistetut/ nijn ettei yhtän wasarata/ eikä kirwest/ eikä rautaasetta cuulunut rakennuxes. Ja owi oli oikialla puolella keskellä huonetta/ nijn että mendin kieroja trappuja myöden ylös siihen keskimmäiseen käytävään/ ja keskimmäisestä colmandeen. Ja nijn rakensi hän huonen ja päätti sen/ ja caunisti huonen ylhäldä ja seinist Cedripuilla. Hän rakensi myös käytävän coco huonen ymbärins/ wijttä kynärätä corkian/ jonga hän yhdisti huoneseen Cedripuilla. JA HERran sana tuli Salomon tygö/ sanoden: Tämä on se huone/ jongas rakennat/ jos sinä waellat minun käskyisäni/ ja teet minun oikeuteni/ ja pidät caicki minun käskyni/ waeldain nijsä/ nijn minä wahwistan minun sanani sinun cansas/ nijncuin minä sinun Isälles Dawidille sanonut olen. Ja asun Israelin lasten keskellä/ ja en hyljä minun Canssani

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

Israeli. Nijn Salomo rakensi huonen ja päätti sen. Ja caunisti huonen seinät sisäldä Cedripuilla/ permannosta nijn laken asti/ ja caunisti sisäldä puilla/ ja teki huonen permannon hongaisista laudoista. Ja hän rakensi huonen taa Cedripuisen seinän/ cahtakymmendä kynärätä pitkän/ permannosta catton asti/ ja teki siihen sisälle Cuorin ja sen caickein pyhimmän. Ja Templin huone (Cuorin edest) oli neljäkymmendä kynärätä pitkä. Coco huone oli sisäldä aiwa Cedripuusta/ pyörtyista knupeista ja awoimista cuckaisista/ nijn ettei yhtän kiwe näkynyt. Mutta Cuorin hän walmisti huonen sisälle HERran lijton Arckia panda siihen. Ja Cuorin edustan cahtakymmendä kynärätä pitkän/ cahtakymmendä kynärätä lewiän/ cahtakymmendä kynärätä corkian/ ja oli silattu selkiällä cullalla/ ja hän caunisti Altarin Cedripuulla. Ja Salomo silais huonen sisäldä selkiällä cullalla/ ja teki cullaiset teljet Cuorin eteen/ jotca hän cullalla silannut oli. Nijn että caicki huone jocapaicast cullalla silattu oli/ sitälikin silais hän coco Altarin Cuorin edest cullalla. HÄn teki myös Cuorijn caxi Cherubimi/ kymmendä kynärätä corkian öljypuista. Wijttä kynärätä pitkä oli cummangin Cherubimin sijpi/ nijn että kymmenen kynärätä oli yhden sijwen ärestä nijn toisen sijwen äreen. Nijn että sillä toisella Cherubimillä/ oli myös kymmenen kynärätä/ ja oli yhtäläinen mitta ja sia molemmilla Cherubimillä. Nijn että yxi Cherubim oli kymmendä kynärätä corkia/ nijn myös se toinen. Ja hän pani ne Cherubimit huoneseen/ ja Cherubimit lewitit sijpens/ nijn että yhden sijpi sattui tähän seinään/ ja sen toisen Cherubimin sijpi sattui toiseen seinään/ mutta keskellä huonetta sattui sijpi sijpeen. Ja hän silais Cherubimit cullalla. Ja caickein huonen seinäin ymbärins andoi hän tehdä pyörtyjä töitä/ caiwetuita Cherubimejä/ palmuja/ ja awoimia cuckaisita ulos ja sisälle. Ja hän silais huonen permannon cullalla ulco ja sisäldä. Ja Cuorin läpikäytävään teki hän caxi owe öljypuista/ wijsi culmaisilla pihtipielillä: Ja andoi leicata nijhin pyörtyjä töitä/ Cherubimejä/ palmuja ja awoimia cuckaisia/ ja silais ne cullalla. Nijn teki hän myös Templin läpikäytävään neliculmaisien pihtipielen öljypuusta. Ja caxi owe hongasta/ nijn että cummasakin owes oli caxi osa toinen toisestans awattawat. Ja hän caiwoi Cherubimejä/ palmuja ja awoimia cuckaisia/ ja silais ne cullalla

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

taitawast. Ja sijtte rakensi hän sinne pihan/ colme riwiä hacatuista kiwistä ja yhden riwin wuolduista Cedripuista. Neljännellä ajastajalla Siffin Cuucaudella perustettin HERran huone. Ja yhdellätoistakymmenellä ajastajalla Buulin Cuucaudella (se on/ sillä cahdexannella Cuucaudella) päätettin huone caluinens. Ja he rakensit sen seidzemes ajastajas.

MUtta SALomo rakensi huonettans colmetoistakymmendä ajastaica/ ennencuin se täydellisest walmixi tuli. Ja hän rakensi Libanonin medzään huonen/ sata kynärätä pitudella/ wijsikymmendä kynärätä leweydellä ja colmekymmendä kynärätä corkeudella/ neljällä tahgolla Cedripuiset padzat/ ja Cedripuiset caaret padzasten päälle. Ja se oli peitetty Cedripuun laudoilla ylhäldä caarten ylidze/ cuin olit nijden padzasten päällä/ joita oli wijsiwijdettäköymmendä/ wijsitoistakymmendä cullakin tahgolla. Ja colme ackunariwiä colmen kertan suutasuuxin. Ja olit heidän pihtipielisäns neliculmaiset. Hän rakensi myös yhden Salin padzasten cansa/ wijsikymmendä kynärätä pituudella/ ja colmekymmendä kynärätä lawiudella ja esihuonen heidän eteens/ padzasten ja paxuin caarein cansa. Ja rakensi myös esihuonen Duomiostuolin siaxi oikeutta pidettä/ ja peitti molemmat permannot Cedripuilla. Nijn myös omaan huonesens/ josa hän idze asui/ toisen pihan sisälliselle puolelle esihuonet/ tehty nijncuin se toinengin huone. Hän teki myös yhden huonen nijncuin esihuonen Pharaon tyttäreille/ jonga Salomo emännäxens ottanut oli. Nämät caicki olit mitan jälkeen wuolduist ja sahalla leicatuist calleista kiwistä/ jocaidzelda tahgolda perustuxest catton asti/ ja wielä ulcoiselda puolen isoin pihan saacka. Perustuxet olit myös sangen calleista ja suurista kiwistä/ jotca cahdexantoistakymmenen kynärän suurudet olit. Ja nijden päälle muita callita ja wuolduja kiwiä mitan jälkeen/ ja myös Cedripuita. Mutta sen suuren pihan ymbärins oli colme riwiä wuolduja kiwiä/ ja yxi riwi Cedripuun lautoja/ nijn myös HERran huonen sisällä ja esihuonen. JA Cuningas Salomo lähetti ja noudatti Hiramia Tyrosta/ Joca oli lesken poica Nephtalin sugusta/ ja hänen Isäns oli myös ollut Tyrost/ taitawa waskiseppä/ joca taidolla/ ymmärryhellä ja tiedolla lahjoitettu oli/ caickinaisia waskitöitä tekemän. Cosca hän tuli

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

Cuningas Salomon tygö/ nijn hän teki caicki hänen työns. Ja hän teki caxi waskipadzasta cummangin cahdexoistoistakymmendä kynärätä corkiaxi/ ja yhden langan cahdentoistakymmenen kynärän pitudexi/ cumbakin padzasta ymbärins. Ja teki caxi walettua waskista cnuippia asettaxens padzasten päihin/ ja cumbikin cnuippi oli wijttä kynärätä corkia. Ja joca cnuipsis ylhällä padzan päällä oli seidzemen palmicoittua wyötä nijncuin rengat. Ja teki jocaidzen cnuipin ymbärille caxi riwiä granatin omenita wyöxi/ jolla cnuippi peitettin. Ja cnuipit olit nijncuin rosit/ esihuonen edes neljä kynärätä suuret. Ja granatin omenat riweisä/ jotca olit ymbäristöllä/ olit caxi sata ylemmäisellä ja alemmaisella puolella wyötä/ joca keskellä cnuippia oli molembain ymbärins cummangin padzan päässä. Ja hän nosti ne padzat Templin käytävän eteen/ ja sen cuin hän oikialle puolelle asetti/ cudzui hän Jachinixi/ ja sen cuin hän asetti wasemalle puolelle/ cudzui hän Boaxexi. Ja ne seisoit padzasten päisä nijncuin rosit/ ja nijn päätettin padzasten teco. JA hän teki waletun järwen kymmendä kynärätä lewiän yhdestä partasta nijn toiseen/ ymmyrjäisen/ ja wijttä kynärätä corkian/ ja nuoran colmekymmendä kynärätä pitkän sen ymbärins. Ja cnuipit olit järwen parrasten alla/ kymmenen jocaidzella kynärällä järwe ymbärins/ ja cnuipit olit waletut cahteen riwijn. Ja se seisoit cahdentoistakymmenen härjän päällä/ colme heistä käänsit idzens pohjaiseen/ colme ländeen/ colme etelän/ ja colme itän/ ja se järwi oli ylhällä heidän päälläns/ ja caicki heidän tacaiset puolens sisällekäsin. Ja se oli kämmenen paxuus/ ja sen parras oli nijncuin maljan parras/ ja nijncuin putcahtawa rosi/ ja weti caxi tuhatta Bathi. HÄN teki myös kymmenen waskista istuinda/ neljä kynärätä oli idzecukin pitkä ja lewiä/ waan colme kynärätä corkia. Ja istuimet olit nijn tehdyt/ että heillä olit kyljet wannetten wälillä. Ja kyljis wannetten wälillä oli Lejonit/ härjät ja Cherubimit/ ja kyljis joisa Lejonit ja härjät olit/ olit wandet alhalla ja ylhällä/ ja jalcaiset alla. Ja jocaidzella istuimella oli neljä waskista ratasta waskisten ijesten cansa/ ja nijsä olit neljällä culmalla waletut tynget/ idzecukin ylhällä toinen toistans wastan nojaten cattilan ala. Mutta caula keskellä istuinda oli kynärän corkeus ja ymmyrjäinen/ puolitoista kynärätä lewiä/ mutta caulain päällä oli

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

nastoja wandeis/ jotca neljätahculaiset olit/ ja ei ymmyrjäiset. Waan ne neljä ratasta seisoit juuri kylkein alla/ ja ratasten iket olit istuinda liki/ jocainen ratas oli puolitoista kynärätä corkia. Ja rattat olit nijncuin waunuin rattat/ ja heidän napans/ cappans/ kehrawartens ja kieruns olit caicki waletut. Ja ne neljä tynges jocaidzen istuimen neljäs culmas/ olit myös istuimes. Ja istuimen caulas puolda kynärätä corkialla olit wandet ymbärins/ ja kyljet istuimes. Ja hän andoi caiwa tasaisin paickoin kylkijn ja wandeisijn/ Cherubimit/ Lejonit ja palmupuita/ toinen toisens tygö ymbärins. Näin teki hän ne kymmenen walettua istuinda/ heillä caikilla oli yxi mitta ja muoto. JA hän teki kymmenen waskicattilata/ nijn että cukin cattila weti neljäkymmendä Bathi/ ja cukin oli neljä kynärätä suuri/ ja cullakin istuimella oli cattila. Ja hän asetti wijsi istuinda oikialle puolelle huoneseen/ ja toiset wijsi wasemalle puolelle/ mutta järwen pani hän juuri cohdistans eteen/ oikialle puolelle etelän päin. JA Hiram teki myös patoja/ lapiota/ waskimaljoja/ ja nijn päätti caiken työns/ cuin Cuningas Salomo andoi tehdä HERran huoneseen. Nimittäin/ caxi padzasta/ ja ne caxi ymmyrjäistä cnuippia/ jotca nijden cahden padzan päällä olit/ ja ne caxi palmicoittua wyötä/ peittämän nijtä cahta ymmyrjäistä cnuippia padzasten päässä. Ja ne neljä sata granatin omenata/ nijden cahden palmicoitun wyön päällä/ ja caxi riwiä granatin omenita jocaidzen wyön päällä/ peittämän nijtä cahta ymmyrjäistä cnuippia padzasten päässä. Ja ne kymmenen istuinda/ ja kymmenen cattilata nijden päällä. Ja järwen ja caxitoistakymmendä härkä järwen ala. Ja padat/ lapiot ja waskimaljat/ ja caicki nämät astiat/ jotca Hiram teki Cuningas Salomon käskyn jälkeen HErran huoneseen/ jotca selkiästä waskesta olit. Jordanin kedolla andoi Cuningas Salomo ne wala/ sawises töyräs Suchotin ja Zarthanin wälillä. Ja Salomo andoi caicki nämät astiat olla punnidzemat/ sillä waske oli ylönpaljo. Ja Salomo teki caicki calut cuin HERran huones tarwittin/ nimittäin/ cullaisen Altarin ja cullaisen pöydän/ jolla cadzelmus leiwät pidettin. Wijsi kyntiläljalca oikialle/ ja wijsi kyntiläljalca wasemalle puolelle Cuorin eteen/ puhtasta cullasta cullaisten cuckaisten/ lampuin ja nijstinden cansa. Sijhen myös maljoja/ fateja/ waskimaljoja/ lusicoita ja pannuja puhtasta cullasta. Ja olit

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

huonen säränät huonen sisälmäisis owis/ joca oli se caickein pyhin/ ja Templin huonen owen säränät aiwa puhtasta cullasta. Näin caicki työ päätettin cuin Cuningas Salomo teki HERran huoneseen. Ja Salomo candoi sinne caicki cuin hänen Isäns Dawid pyhittänyt oli hopiasta ja cullasta/ ja astioista/ ja pani HERran huonen tawaroijn.

Silloin cocois Cuningas Salomo wanhimmat Israelist/ caicki sucucundain ylimmäiset ja Isäin pääruhtinat Israelin lasten seast Jerusalemiijn/ wiemän HERran lijton Arckia Dawidin Caupungist/ se on Zion. Ja caicki miehet Israelist cocounsit Cuningas Salomon tygö Ethanimin Cuucaudella/ juhlapäiwänä/ se on seidzemes Cuucausi. Ja cosca caicki wanhimmat Israelist tulit cocoon/ nostit Papit HERran Arkin. Ja cannoit hänen ja seuracunnan majan/ ja caicki Pyhän calut jotca majas olit/ ne weit Papit ja Lewitat. Ja Cuningas Salomo/ ja coco Israelin joucko/ joca hänen tygöns idzens oli coonnut/ menit hänen cansans Arkin edellä/ ja uhraisit lambaita ja carja/ joita ei yxikän arwata eli luke paljouden tähden tainnut. Ja näin cannoit Papit HERran lijton Arkin siallens Templin Cuorijn/ sijhen caickein Pyhimbään/ Cherubimin sijpein ala: Sillä Cherubimit hajotit sijpens Arkin siaan/ ja warjoisit Arkin/ ja hänen corendons ylhäldä. Jotca nijn pitkät olit/ että heidän pääns näyit pyhän Cuorin eteen/ waan ulcopäin ei he näkyneet/ ja he owat siellä tähän päiwän asti. Ja Arkis ei ollut mitän/ paidzi Mosexen cahta kiwistä taulua/ jotca hän sinne pani Horebis/ HERran lijtto tehdes Israelin lasten cansa/ heidän lähteisäns Egyptist. COsca Papit menit Pyhäst ulos/ täytti pilwi HERran huonen. Ettei Papit saanet seiso ja tehdä heidän wircans pilwen tähden: sillä HERran cunnia täytti HErran huonen. Silloin sanoi Salomo: HERra on sanonut asuans pimeydes. Minä olen tosin rakendanut sinulle huonen asumisexi/ ja istuimen ettäsiellä asuisit ijancaickisest. Ja Cuningas käänsi caswons ja siunais coco Israelin joucon. Ja coco Israelin joucko seiso. JA hän sanoi: kijtetty olcon HERra Israelin Jumala/ joca suullans minun Isälleni Dawidille puhunut on/ ja on täyttänyt kädelläns/ ja sanonut: Sijtä päiwästä jona minä johdatin minun Canssani Israelin Egyptist/ en ole minä yhtän Caupungita walinnut caikest Israelin sucucunanst/ että minulle huone

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

raketaisin/ nijn että minun nimen olis siellä/ mutta Dawidin minä olen walinnut Israelin minun Canssani päälle. Ja minun Isän Dawid aicoi raketa huonen/ HERran Israelin Jumalan nimelle. Mutta HERra sanoi minun Isälleni Dawidille: että aigoit raketa minun nimelleni huonetta/ olet sinä sen hywästi tehnyt/ että sen aigoit. Cuitengin ei sinun pidä sitä huonetta rakendamana/ waan sinun poicas/ joca sinun cupeistas tule/ hän on rakendawa minun nimelleni huonen. Ja HERra on wahwistanut hänen sanansa/ jonga hän puhunut on: sillä minä olen nosnut minun Isäni Dawidin siaan/ ja istun Israelin istuimella/ nijncuin HERra puhunut on/ ja olen rakendanut HERran Israelin Jumalan nimelle huonen. Ja olen siellä walmistanut Arkille sian/ cusa HERran lijtto on/ jonga hän teki meidän Isillem johdattaisans heitä Egyptin maalda. JA Salomo meni HERran Altarin tygö coco Israelin joucon edes/ ja hajotti kätens ylös taiwasen päin. Ja sanoi: HERra Israelin Jumala/ ei ole yhtän Jumalata sinun wertas/ ylhällä taiwas taicka alhalla maasa/ joca pidät lijton ja laupiuden palwelioilles/ jotca sinun edesäs caikest sydämestäns waeldawat. Joca olet pitänyt sinun palwelialles Dawidille minun Isälleni caicki cuins hänelle puhunut olet/ sinun suullas sinä olet puhunut sen/ ja sinä olet täyttänyt sen sinun kädellä/ nijncuin se tänäpä on. Nyt sijs Israelin HERra pidä sinun palwelialles Dawidille minun Isälleni se cuins hänelle puhunut olet/ ja sanonut: ei pidä miestä puuttuman minun edesäni/ joca istu Israelin istuimella/ jos sinun lapses pitävät heidän tiens/ waeldain minun edesäni/ nijncuin sinä olet waeldanut minun edesäni. Nyt Israelin Jumala/ anna sanas olla totinen/ jonga sinä sinun palwelialles Dawidille minun Isälleni puhunut olet. Luuletcos Jumalan maan päällä asuwan? cadzo/ taiwas ja caicki taiwasten taiwat ei woi sinua käsittä/ cuingast sijs tämä huone jonga minä rakensin sen tekis? Nijn käännä sijs sinuas sinun palwelias rucouxeen ja anomiseen/ HERra minun Jumalan/ että cuulisit minun kijtoxen ja rucouxen/ jonga sinun palwelias tänäpä rucoile sinun edesäs. Että sinun silmäs awoi olis tämän huonen puoleen yöllä ja päiwällä/ ja sen paican puoleen/ jostas sanonut olet: minun nimen on siellä. Että myös cuulisit sen rucouxen jonga sinun palwelias rucoile täsä paicas. Ja

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

cuulisit sinun palwelias/ ja Canssas Israelin hartan rucouxen/ jonga he täsä rucoilewat/ ja cuulisit sen siellä cusas asut taiwas/ ja coscas sen cuulet/ olisit armollinen. COsca jocu ricko lähimmäistäns wastan/ ja otta walan päällens/ jolla hän hänens welcapääxi teke/ ja wala tule sinun Altaris eteen täsä huones. Ettäs cuulisit taiwas ja saattaisit sinun palwelialles oikeuden/ ettäs duomidzisit sen jumalattoman/ ja andaisit hänen tiens tulla pääns päälle/ ja waanhurscaxi tekisit sen wiattoman/ ja tekisit hänelle hänen oikeudens jälkeen. JOs sinun Canssas Israel lyödän wihamiestens edes heidän syndeins tähden/ ja he käändäwät idzens sinun tygös/ ja tunnustawat sinun nimes/ ja rucoilewat/ ja anowat sinulda täsä huones. Ettäs cuulisit taiwas/ ja sinun Canssas Israelin synnille armollinen olisit/ ja johdataisit heitä sille maalle jäl lens/ jongas heidän Isillens andanut olet. JOs taiwas suljettu on/ nijn ettei sada/ että he sinua wastan rickonet owat/ ja owat rucoilewaiset täsä sias/ ja tunnustawat sinun nimes/ ja käändäwät idzens heidän synnistäns/ ettäs rangaiset heitä. Ettäs cuulisit heitä taiwas/ ja olisit sinun palwelias ja sinun Canssas Israelin synnille armollinen/ ettäs osotat heille sen hywän tien/ jota heidän waeldaman pitä/ ja annat sata maan päälle/ jongas Canssalles perimisexi andanut olet. JOs callis aica eli rutto/ taicka pouta/ eli poltto/ taicka cascat eli jywämädot maan päälle tulewat/ taicka wihamiehet pijrittäwät heidän porttins/ taicka jocu widzaus/ eli sairaus. Joca silloin rucoile eli ano/ muut ihmiset eli sinun Canssas Israel/ joca ymmärtä hänen widzauxens/ idzecukin sydämestäns/ ja hajotta hänen kätens tämän huonen puoleen. Ettäs silloin cuulisit taiwas/ sijtä siasta cusas asut/ ja olisit armollinen ja tekisit sen nijn/ ettäs annat idzecullengin nijncuin hän waeldanut on/ nijncuins hänen sydämens tunnet (sillä sinä ainoastans tunnet caickein ihmisten lasten sydämet) Että he aina sinua pelkäwät/ nijncauwan cuin he maalla eläwät/ jongas meidän Isillem andanut olet. JOs myös jocu muucalaisist/ joca ei ole sinun Canssastas Israelist/ tule wieralda maalda sinun nimes tähden. (Nijn että he saawat cuulla sinun suuresta nimestäs/ ja woimallisest kädestäs/ ja ojetusta käsiwarrestas) ja tulewat rucoileman tähän huoneseen. Ettäs cuulisit taiwas/ sijtä siasta cusas asut/ ja tekisit caiken sen

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

cuin se muucalainen ano/ että caicki Canssa maan päällä tundis sinun nimes/ että he myös pelkäisit sinua nijncuin sinun Canssas Israel/ ja tundisit tämän huonen nimitetyxi sinun nimelles/ jonga minä rakendanut olen. JOs sinun Canssas waelda sotaan wiwihamiehiäns wastan/ sitä tietä jotas heidän lähetät ja rucoilewat HERra/ tiellä Caupungin puoleen/ jongas walinnut olet/ ja huonen jonga minä sinun nimelles rakendanut olen. Ettäs cuulisit heidän rucouxens ja anomisens taiwas/ ja saattaisit heille oikeuden. JOs he syndiä tekewät sinua wastan (sillä ei ole yhtäkän ihmistä joca ei syndiä tee) ja sinä wihastut/ ja annat heitä heidän wihamiestens käsijn/ nijn että he wiewät heitä fangina wiholisen maalle taemma eli lähemmä. Ja he tekisit sydämestäns parannuxen/ ja he palaisit sinua rucoileman heidän fangeuxens maalla/ sanoden: me ricoimme ja teimme pahoin/ ja olimme jumalattomat. Ja he nijn palaisit sinun tygös caikesta sydämestäns/ ja caikesta sielustans heidän wihamiestens maalla/ jotca heitä wienet owat pois/ ja rucoilewat sinua tiellä heidän maans puoleen/ jongas heidän Isillens andanut olet/ sen Caupungin/ jongas walinnut olet/ ja sen huonen/ jonga minä sinun nimelles rakendanut olen. Ettäs cuulisit heidän rucouxens ja anomisens taiwas/ sijtä siasta cusa sinä asut/ ja saattaisit heille oikeuden. Ja olisit sinun Canssalles armollinen/ jotca sinua wastan syndiä tehnet owat/ ja caikille heidän ricoxillens/ joilla he rickonet owat sinua wastan/ ja annaisit heille armon nijldä jotca heitä fangina pitäwät/ ja armadaisit heidän päällens. Sillä he owat sinun Canssas ja sinun perimises/ jotca sinä Egyptistä johdatit rautaisesta vnista. Että sinun silmäs olisit awoi sinun palwelioittes anomiseen/ ja sinun Canssas Israelin rucouxeen/ että heitä caikisa cuulisit joidenga tähden he sinua rucoilewat. Sillä sinä olet heidän eroittanut sinulles perimisexi caikista Canssoista maan päällä/ nijncuins sanonut olet sinun palwelias Mosexen cautta/ cosca sinä meidän Isät johdatit Egyptist HERra/ HERra. JA cosca Salomo oli caiken tämän rucouxen anomisen lopettanut HERran edes/ nousi hän HERran Altarilda/ ja lackais polwians cumartamast/ ja hajottamast käsiäns taiwasen päin. Ja meni ja siunais coco Israelin joucon corgotetulla änellä/ ja sanoi: Kijtetty olcon HERra joca Canssallens Israelille

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

lewon andanut on/ ei yxikän ole puuttunut hänen hywistä sanoistans/ jonga hän palwelians Mosexen cautta puhunut on. HERra meidän Jumalam olcon meidän cansam/ nijncuin hän on ollut meidän Isäim cansa/ älkän meitä hyljätkö eikä lacatco käändämäst meidän sydämitäm hänen tygöns. Että me waellaisim caikis hänen teisäns/ ja pidäisim hänen käskyns/ säätyns ja oikeudens/ cuin hän meidän Isillem käskenynt on. Ja että nämät sanat/ jotca minä HERran edes rucoillut olen/ lähestyisit HERran meidän Jumalam tygö päiwällä ja yöllä/ että hän saattais hänen palweliallens/ ja Israelille hänen Cansallens oikeuden/ idzecullakin ajallans. Että caicki Canssat maan päällä tundisit/ HERran olewan Jumalan/ ja ei yhdengän toisen. Ja teidän sydämen olcon wiatoim HERran meidän Jumalam edes/ waeldaman hänen säädyisäns/ ja pitämän hänen käskyns/ nijncuin se tänäpäni tapahtu. JA Cuningas uhrais coco Israelin joucon cansa uhria HERran edes. Ja Salomo uhrais kijtosuhria (jonga hän HERralle uhrais) caxi colmattakymmendä tuhatta härkä/ ja sata ja caxikymmendä tuhatta lammasta. Näin he wiheit HERran huonen/ Cuningas ja caicki Israelin lapset. Sinä päiwänä wihkei Cuningas keskicartanon/ joca oli HERran huonen edes/ sillä hän teki siellä polttouhrin/ ruocauhrin ja kijtosuhrin lihawuden: sillä waskiAltari/ joca HERran edes oli/ oli wähäinen polttouhrin/ ruocauhrin/ ja kijtosuhrin lihawuteen. Ja Salomo piti silloin juhla/ ja coco Israel hänen cansans/ suuri cocous Hemathin rajasta Egyptin wirtan asti/ HERran meidän Jumalam edes/ seidzemen päiwä/ ja taas seidzemen päiwä/ se on/ neljätoistakymmendä päiwä. Ja cahdexandena päiwänä päästi hän Canssan menemän/ ja he siunaisit Cuningan/ ja waelisit heidän majoins/ iloiten ja riemuiten caikesta sijtä hywydestä/ cuin HERra hänen palweliallens Dawidille ja hänen Canssallens Israelille tehnyt oli. JA cosca Salomo oli rakendanut HERran huonen/ ja Cuningan huonen/ ja caicki cuin hänen sydämens anoi ja halais tehdäxens. Ilmandui HERra hänelle toisen kerran/ nijncuin hän oli hänelle ilmandunut Gibeonis. Ja HERra sanoi hänelle: Minä olen cuullut sinun rucouxes ja anomises/ cuins olet minun edesäni anonut/ ja pyhittänyt tämän huonen/ jongas rakendanut olet/ pannaxeni siihen minun nimeni ijancaickisest. Ja minun silmän ja sydämen

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

owat alati sijnä. Ja jos sinä waellat minun edesäni/ nijncuin sinun Isäs Dawid waeldanut on sydämen yxikerraisudes ja wacuudes/ nijn ettäs teet caicki cuin minä sinulle käskenyt olen/ ja pidät minun käskyni ja oikeuteni. Nijn minä wahwistan sinun waldacundas istuimen Israelin päällä ijancaickisest/ nijncuin minä sinun Isäs Dawidin cansa puhunut olen/ sanoden: ei sinulda puutu mies Israelin istuimelda. Mutta jos te käännätte teitän minust tacaperin/ te ja teidän lapsen/ ja ette pidä minun käskyäni ja oikeuttani/ jotca minä olen pannut teidän eteen/ ja menette ja palwelette wieraita jumalita ja rucoilette nijtä. Nijn minä häwitän Israelin sijtä maasta/ jonga minä heille andanut olen/ ja sen huonen/ jonga minä minun nimelleni pyhittänyt olen/ heitän minä minun caswoni edest pois. Ja Israel pitä oleman sananlascuxi ja jutuxi caikis Canssois. Ja waicka tämä huone on caickein corkein/ nijn cuitengin caicki cuin sijtä käywät ohidze/ hämmästywät ja hawisewat/ sanoden: mixi HERra näin teki tälle maalle ja huonelle? Silloin wastatan: että he heidän HERrans Jumalans hyljäisit/ joca heidän Isäns Egyptin maalda johdatti/ ja seuraisit muita jumalita ja rucoilit heitä/ ja palwelit heitä/ sentähden on HERra caicki nämät pahudet andanut tulla heidän päällens. COsca caxikymmendä aiastaica culunet olit/ joina Salomo ne caxi huonetta rakensi/ nimittäin/ HERran huonen ja Cuningan huonen. Joihin Hiram Tyron Cuningas Salomolle Cedripuita/ hongia ja culda/ caiken hänen anomisens jälkeen/ lähetti. Nijn Cuningas Salomo andoi Hiramille caxikymmendä Caupungita Galilean maasa. Ja Hiram matcusti Tyrost cadzoman nijtä Caupungeita/ jotca Salomo hänelle andanut oli/ ja ei ne hänelle kelwannet. Ja sanoi: mitkä nämät Caupungit owat minun weljen/ jotcas minulle andanut olet? Ja hän cudzui ne Cabulin maaxi tähän päiwän asti. JA Hiram oli lähettänyt Cuningalle sata ja caxikymmendä Centneriä culda. Ja tämä on lucu werosta/ jonga Cuningas Salomo candoi raketaxens HErran huonetta/ ja hänen huonettans/ ja Millot/ ja Jerusalemin muuria/ ja Hazorit/ ja Megiddot ja Gaserit. Sillä Pharao Egyptin Cuningas oli mennyt ja woittanut Gaserin/ ja polttanut sen tulella/ ja lyönyt Cananerit cuoliaksi jotca Caupungis asuit/ ja oli andanut sen hänen tyttärellens Salomon emännälle

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

lahjaxi. Näin rakensi Salomo Gaserin/ ja alammaisen BethHoronin. Ja Baalathin/ ja Thamorin corwesa maalla. Ja caicki Caupungit joisa Salomolla olit jywähuonet/ ja caicki waunuCaupungit/ ja radzasmiestä Caupungit/ ja caicki mitä hän tahdoi raketa Jerusalemis/ ja Libanonis/ ja coco maasa joca hänen wallasans oli. JA caicki Canssa joca jäi Amorrereistä/ Pheresereistä/ Hewereistä ja Jebusereistä/ jotca ei ollet Israelin lapsista. Heidän lapsens/ jotca he jätit heistäns maahan/ joita Israelin lapset ei taitanet häwittä/ ne teki Salomo werollisexi tähän päiwän asti. Mutta Israelin lapsista ei hän tehnyt yhtän orjaxi/ waan andoi heidän olla sotamiesnä ja palwelianans/ ja pääruhtinana/ Ruhtinana/ ja wircamiesnä hänen waunuins ja radzasmiestens päällä. Ja wircamiehiä jotca olit Salomon ascarten päällä/ oli wijsisata ja wijsikymmendä jotca Canshallidzit ja ascaret suoritit. JA Pharaon tytär meni Dawidin Caupungist omaan huoneseens/ jonga Salomo hänelle rakendanut oli. Silloin rakensi hän myös Millon. Ja Salomo uhrais colmasti wuodes polttouhria Altarilla/ jonga hän HERralle rakendanut oli/ ja suidzutti sen päällä HERran edes/ ja nijn huone päätettin. JA Salomo teki myös laewan Ezeonin Geberis/ joca liki Elothi on punaisen meren reunan tykönä Edomerein maalla. Ja Hiram lähetti palwelians laewaan/ jotca olit jalot haaximiehet ja mereen hywin harjandunet Salomon palwelian cansa. Ja he tulit Ophirijn/ ja weit siellä neljä sata ja caxikymmendä leiwiskätä culda/ ja he weit sen Cuningas Salomolle.

JA cosca Salomon sanoma HERran nimestä oli tullut rickan Arabian Drotningin eteen/ tuli hän coetteleman händä tapauxilla. Ja hän tuli Jerusalemiin sangen suuren joucon cansa/ Camelein cansa/ jotca jaloja yrtejä cannatit/ ja paljon cullan cansa/ ja callisten kiwein cansa. Ja cosca hän tuli Cuningas Salomon tygö/ puhui hän hänelle caicki cuin hän aicoanut oli. Ja Salomo sanoi ne caicki tyynni hänelle/ ja ei ollut mitän Cuningalda salattu/ jota ei hän hänelle sanonut COsca rickan Arabian Drotningi näki caiken Salomon taidon/ ja huonen jonga hän rakendanut oli: Ja ruat hänen pöydälläns/ ja hänen palwelians asuinsiat/ ja cuningin heidän wircans/ ja heidän waattens/ ja hänen juomanslaskian/ ja polttouhrins/ jonga hän

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

HERran huones uhrais/ ei hän idzens enämbi woinut pidättä. Mutta sanoi Cuningalle: caicki cuin minä sinusta cuullut olen minun maalleni/ ja sinun menostas/ ja sinun taidostas/ se on tosi. Ja en minä usconut sitä ennencuin minä tulin idze/ ja sen minä olen nyt silmilläni nähnyt/ ja cadzo/ ei ole minulle puolittaingan sanottu/ sinulla on enämbi taito ja hywyttä/ cuin sanoma on/ jonga minä cuullut olen. Autuat owat sinun miehes ja palwelias/ jotca aina sinun edesäs seisowat/ ja cuuldelewat sinun taitoas. Kijetty olcon HERra sinun Jumalas joca sinuun on mielistynyt/ sinun Israelin istuimelle pannaxens/ sentähden että HERra racasta Israeli ijancaickisest/ ja on pannut sinun Cuningaxi oikeutta ja duomiota tekemän. JA hän andoi Cuningalle caxikymmendä toista sata Centneriä culda/ ja sangen paljo jaloja yrtejä/ ja calleita kiwiä. Ei tullut sinne sijtte nijn paljo calleita yrtejä/ cuin rickan Arabian Drotningi Cuningas Salomolle andoi. Sijhen myös Hirammin hahdet jotca culda toit Ophirist/ ja sangen paljo Hebenin puita ja callita kiwiä. Ja Cuningas andoi tehdä Hebenin puist padzait HERran huoneseen ja Cuningan huoneseen/ ja candelet ja harput soittaille. Ei tullut sinne sijtte nijn paljo Hebenin puita/ eikä myös sijtte näkynyt tähän päiwän asti. Ja Cuningas Salomo andoi rickan Arabian Drotningille caicki cuin hän pyyti ja anoi häneldä/ paidzi nijtä cuin hän hänelle idze andoi. Ja hän palais ja meni palwelioinens omalle maallens. MUtta culda jonga he joca wuosi toit Salomolle/ painoi cuusi sata cuusikymmendä ja cuusi Centneriä waagalla. Ilman sitä cuin cupidziat ja Apotecarit/ nijn myös caicki Cuningat Arabiast/ ja ne woimalliset maalda/ toit hänelle. Ja Cuningas Salomo andoi myös tehdä parhasta cullasta caxi sata keihästä/ ja andoi panna cuusi sata cappaletta culda jocaidzeen keihäseen. Ja colme sata kilpe parhasta cullasta/ ja colme leiwiskätä culda jocaidzeen kilpeen/ ja Cuningas pani ne Libanonin medzähuoneseen. JA Cuningas teki suuren istuimen Elephandin luista/ ja culdais sen selkiällä cullalla. Ja sijnä istuimes oli cuusi astuinlauta/ ja sen istuimen pää oli ymmyrjäinen tacapäin/ ja käsipuut olit molemmilla puolilla istuinda ymbärins/ ja caxi Lejoni seisoit käsipuiden tykönä. Ja siellä seisoit caxitoistakymmendä Lejoni nijden cuuden astuinlaudan päällä molemmilla

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

puolin/ ei sencaltaista ole tehty cusacan Cuningan waldacunnas. Caicki Cuningas Salomon juomaastiat olit selkiästä cullasta/ ja jocainen astia Libanonin medzähuones oli myös selkiästä cullasta: sillä ei yxikän totellut Cuningas Salomon aicana hopiasta. Sillä se Cuningan haaxi/ jolla hän purjedei Hirammin hahden cansa/ tuli joca colmandena wuotena kerran/ ja toi culda/ hopiat/ Elephandin hambaita/ Apinoita ja Rikincuckoja. JA näin Cuningas Salomo on ollut rickambi caickia Cuningoita maan päällä. Ja caicki mailma pyysi nähdä Salomot/ cuullaxens sitä taito/ jonga Jumala oli andanut hänen sydämeens. Ja caicki toit hänelle lahjoja/ hopiaastioita/ ja cullaisita caluja/ ja waatteita/ ja harniscoita/ ja yrtejä/ ja hewoisita/ ja muuleja joca wuosi. Ja Salomo cocois waunuja ja radzasmiehiä/ nijn että hänellä oli tuhannen ja neljä sata waunua/ ja caxitoistakymmendä tuhatta radzasmiestä/ ne hän pani waunu Caupungeihin ja Jerusalemin Cuningan tygö. Ja Cuningas teki nijn/ että hopiata oli nijn paljo Jerusalemis cuin kiwiäkin/ ja Cedripuita nijn paljo cuin willificuna puitakin laxois. Ja Salomolle tuotin hewoisita Egyptist/ ja caickinaista calua/ ja Cuningan cauppamiehet ostit ne calut. Ja toit Egyptist jocaidzen waunun cuuden sadan hopiapenningin edestä/ ja hewoisen sadan ja wijden kymmenen hopiapenningin edestä. Nijn wietin myös caickein Hetherein Cuningasten ja Syrian Cuningasten tygö/ heidän kättens cautta.

JA Cuningas Salomo racasti monda muucalaista waimoa/ Pharaon tytärtä/ ja Moabitereitä/ Ammonitereitä/ Edomitereitä/ Zidonitereitä ja Hethitereitä: Nijstä Canssoista joista HERra Israelin lapsille sanonut oli: älkät mengö heidän tygöns/ eikä hekän tulco teidän tygön/ sillä he käändäwät totisest teidän sydämen heidän jumalittens perän/ näihin suostui Salomo racastaman heitä. Ja hänellä oli seidzemen sata waimo emändinä/ ja colme sata jalcawaimo/ ja hänen waimons käänsit hänen sydämens. Cosca Salomo wanheni/ käänsit hänen emändäns hänen sydämens wierasten jumalitten perän/ nijn ettei hänen sydämens ollut täydellinen HErran hänen Jumalans cansa/ nijncuin Dawidin hänen Isäns sydän oli. Ja nijn waelsi Salomo Astharothin Zidonerein jumalan perän/ ja Milchomin Ammoniterein jumalan

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

perän. Ja Salomo teki paha HERran edes/ ja ei seurannut HERra täydellisest/ nijncuin hänen Isäns Dawid. Silloin rakensi Salomo corkeuden Chamoxelle Moabiterein cauhistuxelle sille wuorelle/ joca on Jerusalemin edes/ ja Molochille Ammoniterein cauhistuxelle. Ja nijn teki Salomo caikille muucalaisille emännillens/ jotca heidän jumalillens suidzutit ja uhraisit. JA HERra wihastui Salomon päälle/ että hänen sydämens oli käändynyt HERrast Israelin Jumalast/ joca hänelle cahdest ilmandunut oli. Ja händä näistä kieldänyt oli/ ettei hän pitänyt waeldaman wierasten jumalitten perän/ ja ei cuitengan pitänyt mitä HERra hänelle käskenyntä oli. Sanoi siis HERra Salomolle: että se on tapahtunut sinulda/ ja et sinä pitänyt minun lijttoani/ ja minun käskyjäni cuin minä sinulle käskin/ nijn minä rewäisen waldacunnan sinulda/ ja annan sen sinun palwelialles. Cuitengin en minä sitä tee sinun ajallas/ sinun Isäs Dawidin tähden/ mutta sinun poicas kädest minä sen rewäisen. En minä cuitengan coco waldacunda rewäise/ mutta yhden sucucunnan minä annan sinun pojalles/ Dawidin minun palweliani tähden/ ja Jerusalemin tähden/ jonga minä olen walinnut. JA HERra nosti Salomolle wiholisen/ Hadadin sen Edomerin/ Cuningalisest sugust Edomis. Sillä cosca Dawid oli Edomis/ ja Joab sodanpäämies meni hautaman tapetuita ja löi cuoliaksi caicki miehenpuolet Edomis: Sillä Joab ja coco Israel wijwyi siellä sijhenasti että hän caicki miehenpuolet Edomis häwitti/ Silloin pakeni Hadad ja muutamat Edomin miehet hänen cansans/ hänen Isäns palwelioist Egyptijn. Mutta Hadad oli wähä nuorucainen. Ja he nousit Midianist ja tulit Paraan/ ja otit cansans miehiä Paranist Pharaon Egyptin Cuningan tygö/ joca andoi hänelle huonen/ ja elatuxen ja maata. Ja Hadad löysi suuren armon Pharaon edes/ nijn että hän andoi hänelle emändäns Tahpenexen sisaren emännäxi. Ja Tahpenexen sisar synnytti hänelle Genubathin hänen poicans. Ja Tahpenes caswatti hänen Pharaon huones/ nijn että Genubath oli Pharaon huones Pharaon lasten seas. Cosca Hadad cuuli Egyptis Dawidin nuckunexi Isäins cansa/ ja sodanpäämies Joab oli cuollut/ sanoi hän Pharaolle: päästä minua menemän minun maalleni. Pharao wastais händä: mitä sinun puuttu minun tykönäni/ että tahdot mennä sinunmaalles? hän sanoi: ei mitän/

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

waan salli minun mennä. JA Jumala nosti myös Salomolle wihamiehen Resonin ElJadan pojan/ joca oli carannut hänen Herraldans HadadEserildä Zoban Cuningalda. Ja cocois miehiä händä wastan/ ja hän oli sodanpäämies silloin cosca Dawid surmais heitä/ ja menit Damascuun/ ja asuit siellä/ ja hallidzi Damascus. Ja hän oli Israelin wiholinen nijncauwan cuin Salomo eli/ paidzi sitä wahingota cuin Hadad teki/ hän cauhistui Israeli ja tuli Syrian Cuningaxi. NIjn myös Jerobeam Nebathin poica Ephratheri Zaredast Salomon palwelia/ hänen äitins nimi oli Zeruga yxi leski/ hän nosti myös kätens Cuningast wastan. Ja tämä on syy jongatähden hän kätens nosti Cuningast wastan: Cosca Salomo rakensi Millon/ sulki hän Dawidin hänen Isäns Caupungin raon. Ja Jerobeam oli jalo sotamies/ ja cosca Salomo näki sen nuorucaisen kelpawaisexi/ asetti hän hänen coco Josephin huonen cuormain päälle. SE tapahtui siihen aican että Jerobeam meni ulos Jerusalemist/ ja Propheta Ahia Silost löysi hänen tiellä/ ja hänen ylläns oli usi hame/ ja he olit ainoastans cahden kedolla. Ja Ahia rupeis siihen uten hameseen cuin hänen ylläns oli/ ja rewäis cahdextoistakymmenexi cappalexixi. Ja sanoi Jerobeamille: ota kymmenen cappaletta sinulles: sillä nijn sano HERra Israelin Jumala: cadzo/ minä rewäisen waldacunnan Salomon kädest/ ja annan sinulle kymmenen sucucunda. Yxi sucucunda jää hänelle Dawidin minun palweliani tähden/ jonga minä olen walinnut caikist Israelin sucucunnist. Että he owat minun hyljännet ja cumartanet Astharothi Zidonerein jumalata/ Chamosta Moabiterein jumalata/ ja Milchomi Ammonin lasten jumalata/ ja ei waeldanet minun teilläni/ eikä tehnet mitä minulle kelpais/ minun käskyjäni ja minun oikeuttani/ nijncuin Dawidin hänen Isäns. En minä ota coconans waldacunda hänen kädestäns/ waan teen hänen Ruhtinaxi hänen elinajaxens Dawidin minun palweliani tähden/ jonga minä walidzin/ joca pitä minun käskyni ja oikeuteni. Mutta hänen poicans kädest otan minä waldacunnan/ ja annan sinulle kymmenen sucucunda. Mutta hänen pojallens annan minä yhden sucucunnan/ että minun palweliallani Dawidilla olis aina walkeus minun edesäni Jerusalemin Caupungis/ jonga minä olen walinnut minulleni/ pannaxeni minun nimeni

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

sinne. Nijn otan minä nyt sinun hallidzeman caikis cuin sinun sydämes halaja/ ja sinun pitä oleman Israelin Cuningas. Jos sinä cuulet caickia cuin minä sinulle käsken/ ja waellat minun teilläni/ ja teet sitä cuin minulle kelpa/ pitäden minun oikeuteni ja käskyni/ nijncuin Dawidin minun palwelian teki/ nijn minä olen sinun cansas/ ja rakennan sinulle wahwan huonen/ nijncuin minä Dawidille rakensin/ ja annan sinulle Israelin. Ja näin alennan Dawidin siemenen: en cuitengan ijancaickisest. Mutta Salomo pyyti tappa Jerobeami. Nijn Jerobeam nousi ja pakeni Egyptijn/ Zisakin Egyptin Cuningan tygö/ ja oli Egyptis Salomon cuoleman asti. Mitä muuta Salomost sanomist on/ hänen tecons ja taitons/ eikö ne ole kirjoitetut Salomon tecokirjas. Mutta aica cuin Salomo oli Jerusalemis caiken Israelin Cuningas/ oli neljäkymmendä ajastaica. Ja Salomo nuckui hänen Isäins cansa/ ja haudattin hänen Isäns Dawidin Caupungijn. Ja hänen poicans Rehabeam tuli Cuningaxi hänen siaans.

JA Rehabeam meni Sichemijn: sillä coco Israel oli silloin tullut Sichemijn tekemän händä Cuningaxi. Ja Jerobeam Nebathin poica cuuli sen Egyptis ollesans/ johonga hän Cuningas Salomon edest paennut oli/ wijwyi hän Egyptis. Ja he lähetit händä cudzuman. Ja Jerobeam tuli caiken Israelin joucon cansa/ ja puhuit Rehabeamille/ ja sanoit: Sinun Isäs on meidän ikem rascauttanut/ nijn huojenna nyt sinä se cowa palwelus ja rascas ijes/ jonga hän meidän päällem pannut on/ nijn me olemma sinun alemmaises. Mutta hän sanoi heille: mengät pois colmanden päiwän asti/ ja tulcat jällens minun tygöni. Ja Canssa meni. Nijn Cuningas Rehabeam piti neuwo wanhimmitten cansa/ jotca hänen Isäns Salomon edes seisoit/ cosca hän wielä eli/ ja sanoi: cuinga te neuwotte wastaman tätä Canssa. He sanoit hänelle: jos sinä palwelet tänäpäpä tätä Canssa ja noudat heidän mielens/ ja cuulet/ ja annat heille hywiä sanoja/ nijn he owat sinun alammaises sinun elinaicas. Mutta hän hyljäis wanhimbain neuwon/ jonga he hänelle andanet olit/ ja piti neuwo nuorucaisten cansa/ jotca hänen cansans caswanet olit/ ja hänen edesäns seisoit. Ja hän sanoi nijlle: mitä te neuwotte wastaman tätä Canssa/ joca minulle on sanonut: huojenna se ijes/ jonga Isäs meidän päällem

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

pannut on? Ja nuorucaiset jotca hänen cansans caswanet olit/ sanoit hänelle: sille Canssalle joca sinulle sano: sinun Isäs on meidän ikem rascauttanut/ huojenna se meildä/ pitä sinun sanoman: minun pienin sormen on paxumbi cuin minun Isäni cupet. Minun Isän on teidän iken rascauttanut/ mutta minä lisän siihen wielä nyt teille/ minun Isän on teitä curittanut ruoskillä/ waan minä curitan teitä Scorpioilla. NIin Jerobeam ja caicki Canssa tulit Rehabeamin tygö colmandena päiwänä/ nijncuin Cuningas puhunut ja sanonut oli/ tulcat minun tygöni jällens colmandena päiwänä. Ja Cuningas wastais cowan Canssa/ ja hyljäis sen neuwon cuin wanhimmat olit hänelle andanet. Ja puhui heille nijncuin ne nuoret olit neuwonet/ ja sanoi: minun Isän on teidän iken rascauttanut/ mutta minä lisän siihen/ minun Isän on teitä curittanut ruoskillä/ mutta minä curitan teitä Scorpioilla. Ja ei Cuningas cuullut Canssa/ sillä HERra oli sen nijn käändänyt/ wahwistaxens sanans cuin hän puhui Jerobeamille Nebathin pojalle/ Ahian cautta Silost. COsca coco Israel sen näki ettei Cuningas cuullut heitä/ wastais Canssa Cuningalle/ ja sanoi: mikä osa on meillä Dawidis? eli perimys Isain pojas? Israel mene majois/ cadzo sijs sinä Dawid huonettas. Ja Israel meni majoins. Nijn että Rehabeam ainoastans wallidzi ne Israelin lapset jotca Judan Caupungeis asuit. Ja cosca Cuningas Rehabeam lähetti Adoramin werorahan haldian matcaan/ nijn coco Israel kiwitti hänen. Mutta Cuningas Rehabeam astui nopiast waunuin/ ja pakeni Jerusalemijn. Ja nijn ercani Israel Dawidin huonest haman tähän päiwän asti. COsca coco Israel cuuli Jerobeamin tullexi jällens/ lähetit he ja käskit hänen cudzua Canssan eteen/ ja teit hänen caiken Israelin Cuningaxi/ ja ei yxikän seurannut Dawidin huonetta/ waan Judan sucu ainoastans. Ja cosca Rehabeam tuli Jerusalemijn/ cocois hän coco Judan huonen ja BenJaminin sugun/ sata ja cahdexankymmendä tuhatta nuorta ja walittua sotamiestä/ sotiman Israelin huonetta wastan/ ja omistaman waldacunda Rehabeamille Salomon pojalle jällens. Mutta Jumalan sana tuli sen Jumalan miehen Semajan tygö/ sanoden: Puhu Rehabeamille Salomon pojalle Judan Cuningalle/ ja coco Judan huonelle/ ja BenJaminille/ ja muulle Canssalle/ ja sano: Näitä sano HERra: älkät mengö

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

sotiman teidän weljejän Israelin lapsia wastan/ palaitcan jocainen cotians: sillä se on minulda tapahtunut. Ja he cuulit HERran sanan/ ja palaisit menemän HERran sanan jälkeen. JA Jerobeam rakensi Sichemin Ephraimin wuorelle/ ja asui siellä/ ja käwi siellä ja rakensi Penuelin. JA Jerobeam ajatteli sydämesäns/ nyt waldacunda tule Dawidin huonelle jällens. Jos tämä Canssa mene Jerusalemiijn uhraman HERran huoneseen/ ja tämän Canssan sydän käändy jällens heidän Herrans Rehabeamin Judan Cuningan puoleen/ nijn he tappawat minun/ ja palajawat jällens Rehabeamin Judan Cuningan tygö. Ja Cuningas piti neuwon ja teki caxi cullaista wasickata/ ja sanoi heille: teidän on työläs mennä Jerusalemiijn/ cadzo/ täsä on sinun Jumalas Israel/ joca sinun on johdattanut Egyptin maalda. Ja pani nijstä yhden BethEliijn/ ja sen toisen Daniijn. Ja se asia joudui synnixi: sillä Canssa meni sen yhden eteen haman Daniijn. Nijn teki hän myös huonen cuckulalle/ ja teki Papit halwimmist Canssan seast/ jotca ei Lewin lapsist ollet. Ja hän teki juhlan wijdendenätoistakymmendenä päiwänä/ cahdexandena Cuucautena/ nijncuin Judan juhlapäiwän/ ja uhrais Altarilla. Nijn hän myös teki BethElis/ uhraten wasicoille/ jotca hän tehnyt oli. Ja hän toimitti BethElin Papit cuckuloille/ jotca hän tehnyt oli. Ja hän uhrais sillä Altarilla/ (jonga hän BethEliijn tehnyt oli) sinä wijdendenätoistakymmendenä päiwänä cahdexandena Cuucautena/ jonga hän sydämesäns ajatellut oli. Ja teki Israelin lapsille juhlia/ ja uhrais Altarilla suidzutuxexi.

JA cadzo Jumalan mies tuli Judasta HERran sanan cansa BethEliijn/ ja Jerobeam seisoj Altarin tykönä suidzuttamas. Ja hän huusi Altarita wastan HERran sanan cautta/ ja sanoi: ALTari/ Altari. Näin sano HERra: cadzo/ Dawidin huonelle on syndywä poica Josia nimeldä/ hän on uhrawa sinun päälles corkeuden pappeja/ jotca sinun päälles suidzuttawat/ ja on polttawa ihmisen luita sinun päälläs. Ja hän andoi sinä päiwänä ihmen/ ja sanoi: tämä on se ihme/ että HERra näitä puhunut on/ cadzo/ Altarin pitä halkeman/ ja tuhwan joca sen päällä on/ pitä hajotettaman. COSca Cuningas cuuli sanan sildä Jumalan mieheldä/ joca Altarita wastan BethElis huutanut oli/ ojensi hän kätens Altarin tykö/ ja sanoi: ottacat händä kijnni. Ja hänen kätens

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

cuiwettui/ jonga hän händä wastan ojensi/ ja ei hän tainnut sitä wetä jällens puoleens. Ja Altari halkeis/ ja tuhca hajotettin Altarilda sen jhmen jälkeen/ cuin Jumalan mies HERran sanan cautta andanut oli. Ja Cuningas wastais/ ja sanoi Jumalan miehelle: rucoile sinun HERras Jumalatas minun edestäni/ että minun käten taipuis minun tygöni. Silloin Jumalan mies rucoili HERra/ ja Cuningan käsi taiwui jällens hänen puoleens/ ja tuli nijncuin hän oli ennengin ollut. Ja Cuningas puhui Jumalan miehelle: tule cotia minun cansani ja wirgota idzes/ minä annan sinulle lahjoja. Mutta Jumalan mies sanoi Cuningalle: waickas annaisit minulle puolen sinun huonettas/ en minä sijttekän tulis sinun cansas: sillä en minä syö täsä paicas leipä/ engä juo wettä. Sillä nijn käski minun HERra sanans cautta/ sanoden: ei sinun pidä leipä syömän/ eikä wettä juoman/ eikä myös palajaman sitä tietä cuins mennyt olet. Ja hän meni toista tietä/ ja ei palainnut sitä tietä cuin hän BethElijn tullut oli. MUTta BethElis asui yxi wanha Propheta/ hänen tygöns menit hänen poicans/ ja juttelit Isällens caicki hänen tecons/ cuin se Jumalan mies teki sinä päiwänä BethElis/ ja ne sanat cuin hän Cuningalle sanonut oli. Ja heidän Isäns sanoi heille: cuta tietä hän on matcustanut? ja hänen poicans osotit hänelle tien/ jota se Jumalan mies waeldanut oli/ se cuin Judasta tullut oli. Mutta hän sanoi pojillens: satuloiatca minulle Asi/ Ja cuin he olit satuloinnet Asin/ istui hän sen päälle. Ja meni sen Jumalan miehen perään/ ja löysi hänen istumast tammen alla/ ja sanoi hänelle: oletcos se Jumalan mies/ joca Judasta tullut olet? hän sanoi: olen. Hän sanoi hänelle: tule minun cansani cotia/ ja syö leipä. Hän sanoi: en minä palaja sinun cansas engä tule sinun tygös/ en minä syö myös leipä/ engä juo wettä täsä paicas sinun cansas: Sillä minun cansani on puhuttu HERran sanan cautta: ei sinun pidä siellä leipä syömän/ eikä wettä juoman/ ei myös sinun pidä palajaman sitä tietä cuins sinne mennyt olet. Hän sanoi hänelle: minä olen myös Propheta nijncuin sinäkin/ ja Engel on puhunut minun cansani HERran sanan cautta/ ja sanonut: wie händä cotia cansas syömän leipä ja juoman wettä. Mutta hän walhetteli hänen edesäns. Ja palautti hänen/ ja hän söi leipä ja joi wettä hänen cansans hänen huonesans. JA cuin he istuit pöydän tykönä/ tuli

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

HERran sana Prophetalle joca hänen palattanut oli. Ja hän huusi sille Jumalan miehelle joca Judasta tullut oli/ ja sanoi: näita sano HERra: että olet HERran käskylle tottelematon ollut/ ja et ole sitä käskyä pitänyt/ cuin HERra sinun Jumalas käsenyt on: Ja olet palainnut syömän leipä/ ja juoman wettä sijnä paicas cuin HERra kielsi: ei sinun pidä siellä leipä syömän eikä wettä juoman: ei pidä sinun ruumis tuleman sinun Isäis hautaan. JA cuin hän leipä syönyt ja wettä juonut oli/ satuloidzi mies Asin sille Prophetalle/ jonga hän palattanut oli. Ja cosca hän meni pois/ cohtais hänen Lejoni tiellä/ ja tappoi hänen. Ja hänen ruumins macais heitettynä tiellä/ ja Asi seisoi hänen siwusans/ ja Lejoni seisoi lähinnä ruumista. Ja cosca sijtä käwi ihmisiä ohidzen/ näit '68e ruumin heitetyxi tielle/ ja Lejonin seisowan ruumin tykönä/ ja he menit ja sanoit Caupungis/ josa se wanha Propheta asui. Cosca Propheta sen cuuli/ joca hänen palattanut oli/ sanoi hän: se on se Jumalan mies joca HERran käskylle tottelematon oli/ sentähden on HERra hänen andanut Lejonille/ se on musertanut ja tappanut hänen/ nijden sanain jälken/ cuin HERra hänelle sanonut oli. Ja sanoi pojillens: satuloitcat minulle Asi. Ja cosca he olit satuloinet/ Meni hän sinne/ ja löysi hänen ruumins heitetyxi tielle/ ja Asin ja Lejonin seisowan ruumin tykönä. Ei Lejoni ollut mitän syönyt ruumijsta/ eikä rewäisnyt Asia. Silloin otti Propheta sen Jumalan miehen ruumin/ ja pani Asins päälle/ ja wei hänen tacaperin/ ja se wanha Propheta tuli Caupungijn itkemän ja hautaman händä. Ja hän pani ruumin hänen omaan hautaans/ ja itkit händä: Ah weljeni. Ja cosca he olit haudannet hänen/ sanoi hän pojillens: cosca minä cuolen/ nijn haudacka minua siihen hautaan/ johonga se Jumalan mies haudattu on/ ja pangat minun luuni hänen luidens siwuun. Sillä se on tapahtuwa cuin hän Altarita ja BethElitä wastan HERran sanan cautta huutanut oli/ ja caickia corkeuden huoneita wastan/ jotca Samarian Caupungeis owat. MUtta cosca nämät tapahtunet olit/ ei Jerobeam käändänytkän idziäns hänen pahalda tieläns pois/ mutta teki taas corkeuden pappeja halwimmista Canssan seasta/ kenengä hän tahdoi/ sen käden hän täytti/ ja se tuli corkeuden papixi. Ja

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

tämä tapahtui Jerobeamin huonelle synnixi/ että hänen piti catoman ja häwitettämän maan pääldä.

Sijhen aican sairasti Abia Jerobeamin poica. Ja Jerobeam sanoi emännällens: nouse/ ja muuta sinus nijn ettei yxikän tundis sinua Jerobeamin emännäxi/ ja mene Siloon/ cadzo/ siellä on Propheta Ahia/ joca minulle sanoi: että minä olin tulewa tämän Canssan Cuningaxi. Ja ota sinun cansas kymmenen leipä/ ja kymmenen kyrsä/ ja astia hunajata/ ja mene hänen tygöns/ että hän sanois sinulle mitä nuorucaiselle tapahtu. Ja Jerobeamin emändä teki nijn/ nousi ja meni Siloon/ ja tuli Ahian huoneseen/ mutta ei Ahia nähnyt/ sillä hänen silmäns olit pimennet wanhudesta. MUTTA HERra sanoi Ahialle: cadzo/ Jerobeamin emändä tule kysymän sinulda yhtä asiata pojastans/ sillä hän on sairas/ nijn puhu sinä hänelle nijn ja nijn. Ja cosca hän tuli sisälle/ piti hän idzens outona. Cosca Ahia cuuli owes hänen jalcans töminän sanoi hän: tule sisälle sinä Jerobeamin emändä/ cuingas idzes nijn outona pidät? minä olen lähetetty sinun tygös cowan sanoman cansa. Mene ja sano Jerobeamille: näin sano HERra Israelin Jumala: minä olen corgottanut sinun Canssan seast/ ja pannut sinun minun Canssani Israelin Ruhtinaxi. Ja olen rewäisnyt waldacunnan Dawidin huonelda pois/ ja andanut sen sinulle/ mutta et sinä ole ollut nijncuin minun palwelian Dawid/ joca piti minun käskyni/ ja waelsi minun jälkeni caikella sydämellä/ ja teki ainoastans cuin minulle kelwollinen oli. Mutta sinä olet pahemmin tehnyt caickia muita/ jotca sinun edelläs ollet owat/ ja sinä olet mennyt/ ja tehnyt idzelles wieraita jumalita/ ja waletuita cuwia/ kehoittaxes minua wihaan/ ja olet heittänyt minun selkäs taa. Cadzo/ sentähden minä annan tulla paha Jerobeamin huonen päälle/ ja hucutan Jerobeamist sengin joca wetens heittä seinään/ sen suljetun ja hyljätyn Israelis/ ja käwäisen Jerobeamin huonen sucucunnan/ nijncuin ricat käwäistän/ pericatons asti. Se joca Jerobeamist cuole Caupungis/ hän pitä coirilda syötämän/ mutta se joca cuole kedolla/ hän pitä taiwan linnuilda syötämän: sillä HERra on sen puhunut. Nijn nouse ja mene cotias/ ja cosca jalcas astu Caupungijn/ nijn lapsen pitä cuoleman. Ja coco Israel itke händä ja hauta hänen/ sillä ainoastans tämä tule Jerobeamist hautaan/ että jotakin

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

hywä on löytty hänen tykönäns HERran Israelin Jumalan edes Jerobeamin huones. Ja HERra herättä idzellens yhden Israelin Cuningan/ se on häwittäwä Jerobeamin huonen sinä päiwänä/ ja mitä jo on tapahtunut? Ja HERra lyö Israelin nijncuin ruoco hääly wedes/ ja repi Israelin tästä hywästä maasta/ jonga hän heidän Isillens andanut on/ ja hajotta heidän wirran ylidze/ että he owat heillens tehnet medzistöitä wihoittaxens HERra. Ja hylkä Israelin Jerobeamin synnin tähden/ joca syndiä teki ja saatti Israelin syndiä tekemän. Ja Jerobeamin emändä nousi/ ja meni/ ja tuli Thirzaan/ ja cosca hän tuli huonen kynnyxijn/ cuoli nuorucainen. Ja he hautaisit hänen/ ja coco Israel itki händä HERran sanan jälkeen/ jonga hän palwelians cautta Prophetan Ahian sanonut oli. Mitä enämbi Jerobeamist on sanomist/ cuinga hän sodei ja hallidzi/ cadzo/ se on kirjoitettu Israelin Cuningasten Aicakirjas. Ja aica cuin Jerobeam hallidzi/ oli caxicolmattakymmendä ajastaica/ ja nuckui Isäins cansa/ ja hänen poicans Nadab tuli Cuningaxi hänen siaans. Niin oli Rehabeam Salomon poica Cuningas Judaas/ ja oli yhden wijdettäkymmendä ajastaicainen tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi seidzementoistakymmendä ajastaica Jerusalemis/ sijnä Caupungis/ jonga HERra walinnut oli caikist Israelin sucucunnist/ pannaxens siihen nimens. Hänen äitins cudzuttin Naema yxi Ammoniteri. Ja Juda teki paha HERran edes/ ja saatit hänen enämbi kijwaxi/ cuin caicki heidän Esiisäns olit tehnet heidän synneilläns/ jotca he teit. Sillä he rakensit idzellens corkeuxia/ padzaita/ medzistöitä/ caikille corkeille wuorille/ ja caickein wiherjäisten puiden ala. Ja maacunnas oli huorintekijtä/ ja he teit caicki pacanoitten cauhistuxet/ jotca HERra Israelin lasten edest oli ajanut pois. JA wijdennellä Cuningas Rehabeamin ajastajalla meni Sisak Egyptin Cuningas Jerusalemia wastan. Ja otti ne tawarat HERran huonest/ ja Cuningan huonest/ ja caiken sen cuin siellä taittin otetta/ ja otti caicki cullaiset kilwet/ cuin Salomo oli andanut tehdä. Joiden siaan Cuningas Rehabeam andoi tehdä waskisita kilwejä/ ja andoi ne ylimmäisten wartioittens halduun/ jotca Cuningan huonen owe wartioidzit. Ja nijn usein cuin Cuningas meni HERran huoneseen/ cannoit wartiat nijtä/ ja weit ne wartiacamarijn jällens. Mitä enämbi Rehabeamist on sanomist/ ja

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

caikist cuin hän tehnyt oli/ cadzo/ se on kirjoitettu Judan Cuningasten Aicakirjas. Ja Rehabeamin ja Jerobeamin wälillä oli sota/ caickina heidän päiwinäns. Ja Rehabeam nuckui Isäins cansa/ ja haudattin Isäins tygö Dawidin Caupungijn/ Ja hänen äitins cudzuttin Naema yxi Ammoniteri. Ja hänen poicans Abiam tuli Cuningaxi hänen siaans.

CUningan Jerobeamin Nebathin pojan cahdexandena vuonna toistakymmendä oli Abiam Cuningas Judaas. Ja hallidzi colme ajastaica Jerusalemis/ hänen äitins nimi oli Maecha Abisalomin tytär. Ja hän waelsi caikis hänen Isäns synneis/ jotca hän oli tehnyt hänen edelläns. Ja ei ollut hänen sydämens waca HERran hänen Jumalans edes/ nijncuin Dawidin hänen Isäns sydän oli. Mutta Dawidin tähden andoi HERra hänen Jumalans hänelle walkeuden Jerusalemis/ herättäxens hänelle pojan hänen jälkens/ ja asettaxens Jerusalemiijn. Sillä Dawid oli ollut otollinen HERralle/ ja ei horjattunut cungan hänen elinaicanans/ caikista cuin hänelle käsketyt olit/ paidzi sitä asiata Urian sen Hetheuxen cansa. Mutta Rehabeam ja Jerobeam sodeit keskenäns caiken heidän elinaicans. Mitä enämbi on sanomist Abiast/ ja caikist hänen töistäns/ cadzo/ se on kirjoitettu Judan Cuningasten Aicakirjas. Ja Abiam sodei Jerobeamin cansa. Abiam nuckui hänen Isäins cansa/ ja haudattin Dawidin Caupungijn/ ja Assa hänen poicans hallidzi hänen peräns. SInä cahtenakymmendenä Jerobeamin Israelin Cuningan vuonna/ oli Assa Judaas Cuningas. Ja hallidzi yhden wijdettäkyymmendä ajastaica Jerusalemis/ hänen äitins oli Maecha Abisalomin tytär. Ja Assa teki kelwollisest HERran edes/ nijncuin Dawid hänen Isäns. Ja carcotti huorintekiät maalda/ ja cukisti caicki epäjumalat/ cuin hänen Isäns tehnyt oli. Ja wielä sijtte Maechan hänen äitins pani wirasta pois/ että se oli tehnyt Miplezethin medzistön/ waan Assa cukisti hänen Miplezethins/ ja poltti sen Kidronin ojan tykönä. Mutta cuckuloita ei hän cukistanut/ cuitengin Assan sydän oli waca HERran edes caiken elinaicans. Ja sen hopian ja cullan/ ja astiat cuin hänen Isäns oli pyhittänyt/ ja mitä pyhä HERran huones oli/ andoi hän alallans olla. Mutta Assa ja Baesa Israelin Cuningas sodeit keskenäns caiken elinaicans. WAan Baesa Israelin Cuningas nousi Judat wastan/ ja

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

rakensii Raman/ ettei yxikän waellais ulos taicka sisälle Assan Judan Cuningan puolelda. Silloin otti Assa caiken hopian ja cullan/ jotca HERran huonen tawaroist/ ja Cuningan huonen tawaroist jäänet olit/ ja andoi ne hänen palweliains käsijn/ ja lähetti Benhadadille Tabrimonin pojalle/ joca oli Hesionin poica Syrian Cuningalle/ joca asui Damascus/ ja käski sanoa hänelle: Minun ja sinun waihellas/ ja minun Isäni ja sinun Isäs waihella on lijtto/ ja sentähden lähetän minä sinulle hopiata ja culda lahjaxi/ ettäs rickoisit sen lijton/ cuins Baesan Israelin Cuningan cansa tehnyt olet/ että hän ercanis minusta. Benhadad oli cuuliainen Assalle Cuningalle/ ja lähetti sodans päämiehen Israelin Caupungeihin/ ja löi Iionin ja Danin ja Abelin Beth Maechan ja coco Cinerothin/ ynnä caiken Nephtalin maacunnan cansa. Cosca Baesa sen cuuli/ lackais hän rakendamast Ramat ja meni Thirzaan. Mutta Cuningas Assa lähetti sanoman caiken Judan ymbärins: ei täsä pidä yxikän nuhtetoin oleman. Ja he cukistit kiwet ja puut Ramast/ joilla Baesa oli rakendanut. Ja Cuningas Assa rakensi nijstä Geban BenJaminin ja Mizpan. Mitä muuta on Cuningas Assast puhumist/ ja caikest hänen wallastans/ ja caikist hänen töistäns/ ja Caupungeist jotca hän rakendanut oli/ cadzo/ se on kirjoitettu Judan Cuningasten Aicakirjas/ paidzi että hän oli wanhudellans sairas jalgoista. Ja Assa nuckui Isäins cansa/ ja haudattin Isäins cansa Dawidin Caupungijn. Ja Josaphat hänen poicans oli Cuningas hänen peräns. JA Nadab Jerobeamin poica oli Israelin Cuningas/ sinä toisna Assan Judan Cuningan vuonna/ ja hallidzi Israelis caxi vuotta. Ja teki HERran edes paha/ ja waelsi hänen Isäns teillä ja hänen synneisäns/ joilla hän saatti Israelin syndi tekemän. JA Baesa Ahian poica Isascharin huonesta teki lijton händä wastan/ ja löi hänen Philisterein Gibethonis: sillä Nadab ja coco Israel pijritit Gibethonin. Sijtte tappoi Baesa hänen colmandena Assan Judan Cuningan vuonna/ ja oli Cuningas hänen peräns. Cosca hän oli Cuningas/ löi hän cuoliaxi caiken Jerobeamin huonen/ ja ei jättänyt yhtän ainoata henge Jerobeamin huonest/ siihenasti että hän häwitti hänen HERran sanan jälken/ joca oli sanottu Ahialda hänen palwelialtans/ Silost. Jerobeamin synnin tähden cuin hän teki/ jolla hän saatti Israelin syndi tekemän/ sillä

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

wihoittamisella jolla hän wihaan kehoitti HErran Israelin Jumalan. Mitä enämbi Nadabist on sanomist/ ja caikist hänen töistäns/ cadzo/ se on kirjoitettu Israelin Cuningasten Aicakirjas. Mutta Assa ja Baesa Israelin Cuningas/ sodeit keskenäns caiken ikäns. COlmandena Assan Judan Cuningan vuonna/ oli Baesa Ahian poica coco Israelin Cuningas Thirzaas neljäcolmattakymmendä ajastaica. Ja teki paha HERRan edes/ ja waelsi Jerobeamin teillä/ ja hänen synnisäns/ joilla hän saatti Israelin syndi tekemän.

NIin tuli HERRan sana Jehun Hananin pojan tygö Baesat wastan/ sanoden: Että minä olen ylendänyt sinun tomusta/ ja tehnyt sinun minun Canssani Israelin Ruhtinaxi/ ja cuitengin sinä olet waeldanut Jerobeamin teillä ja saattanut minun Canssani Israelin syndiä tekemän/ nijn ettäs wihoitat minun heidän synneilläns. Cadzo/ minä häwitän Baesan perilliset/ ja hänen huonens perilliset/ ja annan sinun huones tulla nijncuin Jerobeamin Nebathin pojan huonen. Joca Baesan sugusta cuole Caupungis/ se pitä coirilda syötämän/ ja joca cuole kedolla/ se pitä taiwan linnuilda syötämän. Mitä enämbi on puhumist Baesast/ ja hänen töistäns eli woimastans/ cadzo/ se on kirjoitettu Israelin Cuningasten Aicakirjas. Ja Baesa nuckui hänen Isäins cansa/ ja haudattin Thirzaan. Ja hänen poicans Ella tuli Cuningaxi hänen siaans. Ja HERRan sana tuli Prophetan Jehun Hananin pojan cautta Baesat ja hänen huonettans wastan/ ja caicke pahutta wastan/ cuin hän HERRan edes tehnyt oli/ wihoittaxens händä kättens töillä/ että sen piti tuleman nijncuin Jerobeamin huone/ ja että hän hänen tappanut oli. JA Assan Judan Cuningan cuudendena vuonna colmattakymmendä/ oli Ella Baesan poica Israelin Cuningas Thirzaas/ caxi ajastaica. Mutta hänen palwelians Simri/ joca hallidzi puolet waunuja/ teki lijton händä wastan/ cosca hän tuli Thirzaan/ nijn hän joi ja juowui Arzan tykönä/ joca oli Thirzan cartanon haldia. Ja Simri tuli ja tappoi hänen seidzemendenä colmattakymmendä Assan Judan Cuningan vuonna/ ja tuli hänen siaans Cuningaxi. Ja cosca hän oli Cuningas/ ja istui hänen Cuningalisella istuimellans/ löi hän caiken Baesan huonen/ ja ei jättänyt myös seinään wettäns heittäwät/ eikä perillisiä eli langoja. Ja nijn

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

häwitti Simri coco Baesan huonen HERran sanan jälkeen/ joca hänelle oli puhuttu Prophetan Jehun kautta. Caickein Baesan ja hänen poicans Ellan syndein tähden/ cuin he olit tehnet/ ja olit saattanet Israelin syndiä tekemän/ ja olit wihoittanet HERran Israelin Jumalan heidän epäjumalillans. Mitä enämbi on sanomist Ellast/ ja caikist hänen menoistans/ cadzo/ se on kirjoitettu Israelin Cuningasten Aicakirjas. SEidzemendenä colmattakymmendenä Assan Judan Cuningan vuonna oli Simri Cuningas Thirzaas seidzemen päiwä: sillä wäki oli Philisterein Gibethonis. Cosca wäki leiris ollesans cuuli sanottawan Simrin tehnexi lijton ja tappauxi Cuningan/ nijn coco Israel wahwisti sinä päiwänä Amrin sodanpäämiehen Israelin Cuningaxi leiris. JA Amri meni ja coco Israel hänen cansans Gibethonist ja saarsit Thirzan. Cosca Simri näki Caupungin woitettawan/ meni hän Cuningalisen huonen salijn/ ja poltti idzens Cuningalisen huonen cansa/ ja cuoli. Hänen syndeins tähden/ jotca hän oli tehnyt: sillä hän oli tehnyt paha HERran edes/ ja waeldanut Jerobeamin teillä/ ja nijsä synneis jotca hän oli tehnyt/ ja joilla hän oli myös saattanut Israelin syndiä tekemän. Mitä enämbi on sanomist Simrist/ ja cuinga hän oli lijton tehnyt/ cadzo/ se on kirjoitettu Israelin Cuningasten Aicakirjas. Siihen aican hajois Israelin sotawäki cahteen jouckoon/ yxi osa Thibnin Ginathin pojan puolelle/ ja wahwistit hänen Cuningaxens/ ja toinen Amrin puolelle. Mutta se joucko/ joca piti Amrin puolda/ oli wäkwämbi cuin ne jotca pidit Thibnin Ginathin pojan puolda. Ja Thibni cuoli ja Amri tuli Cuningaxi. Assan Judan Cuningan ensimmäinä vuonna neljättäkymmendä/ oli Amri Israelin Cuningas caxitoistakymmendä ajastaica/ ja hallidzi Thirzaas cuusi ajastaica. Hän osti Semerildä Samarian wuoren cahdella hopia Centnerillä/ ja rakensi wuorelle/ ja cudzui sen Caupungin cuin hän rakensi Semerin nimellä Samarian wuoren Herran. Ja Amri teki paha HERran edes/ ja oli pahembi caickia cuin hänen edelläns ollet olit. Ja waeli caikis Jerobeamin Nebathin pojan teisä ja hänen synneisäns/ joilla hän Israelin saatti syndiä tekemän/ nijn että he wihoitit HERran Israelin Jumalan/ heidän epäjumalains palweluxilla. Mitä enämbi on sanomist Amrist/ ja caikist hänen töistäns/ ja hänen woimastans tegoisans/ cadzo/ se

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

on kirjoitettu Israelin Cuningasten Aicakirjas. Ja Amri nuckui Isäins cansa/ ja haudattin Samariaan/ ja Ahab hänen poicans tuli Cuningaxi hänen peräns. ASSan Judan Cuningan cahdexandena vuonna neljättäkymmendä oli Ahab Amrin poica Cuningas Israelis/ ja hallidzi Israelin Samarias caxi ajastaica colmattakymmendä. Ja teki paha HERran edes/ enämbi cuin caicki ne jotca hänen edelläns olit. Ja ei totellut sitä/ että hän waelsi Jerobeamin Nebathin pojan synneis/ mutta otti myös Isebelin EthBaalin Zidonin Cuningan tyttären emännäxens/ ja meni palweleman ja cumartaman Baali. Ja asetti Baalille Altarin Baalin huones/ jonga hän oli hänelle rakendanut Samarias. Ja hän teki medzistön/ nijn että Ahab wihoitti HERran Israelin Jumalan cowemmin cuin caicki muut Israelin Cuningat/ jotca hänen edelläns olit. Silloin rakensi Hiel BethElist Jerihon/ se maxoi hänen esicoisens Abiramin/ cosca hän perustuxen laski/ ja hänen nuorimman poicans Segubin/ cosca hän sen portit pani/ HERran sanan jälkeen/ joca oli hänelle sanottu Josualda Nunin pojalda.

JA Elia se Thesbiteri Gileadin asuja/ sanoi Ahabelle: nijn totta cuin HERra Israelin Jumala elä/ jonga edes minä seison/ ei pidä näillä vuosilla castetta eikä sadetta tuleman/ muutoin jollen minä sitä sano. JA HERran sana tuli hänen tygöns/ sanoden: Mene tästä pois/ ja käännä sinus itän päin/ ja lymytä sinus Chritin ojan tygö/ joca on Jordanin tykönä. Ja sinun pitä juoman ojasta/ ja minä olen käskenyt Carnetten elättä sinua siellä. Hän meni sinne/ ja teki HERran sanan jälkeen/ ja meni ja istui Chritin ojan tykönä/ joca on Jordanin tykönä. Ja Carnet weit hänelle leipä ja liha/ huomeneltain ja ehtona/ ja hän joi ojasta. JA monicahtain päiwäin perästä cuiwi oja: sillä ei ollut sadetta maacunnas. Nijn tuli HERran sana hänen tygöns/ sanoden: Nouse ja mene Zarpathijn/ joca Zidonin tykönä on/ ja pysy siellä/ sillä minä olen käskenyt lesken sinua siellä elättä. Ja hän nousi ja meni Zarpathijn. Ja cosca hän Caupungin porttijn tuli/ cadzo/ nijn leski oli siellä ja haki puita/ ja hän puhui hänelle/ sanoden: tuo minulle wähä wettä astias juodaxeni. Cosca hän meni tuoman/ huusi hän händä/ ja sanoi: tuo myös minulle pala leipä kädesäs. Hän sanoi: nijn totta cuin HERra sinun Jumalas elä/ ei ole minulla

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

leipä/ mutta pio jauhoja wackaises/ ja wäähä öljyä astias: ja cadzo/ minä cocon yhden puun eli caxi/ ja menen sitä walmistaman minulleni ja minun pojalleni/ syödäxem ja cuollaxem. Elia sanoi hänelle: älä pelkä/ mene ja tee nijncuins sanonut olet/ cuitengin leiwo minulle wäähä kyrsäinen sijtä ja tuo tänne: mutta sinulles ja sinun pojalles pitä myös sinun sijtä tekemän: Sillä nijn sano HERra Israelin Jumala: ettei jauhot wackaisest pidä loppuman/ ja öljy astiast ei pidä puuttuman/ siihen päiwään/ että HERra anda sata maan päälle. Hän teki nijncuin Elia puhunut oli/ ja meni. Ja hän söi/ ja myös waimo perheinens cauwan aica. Ja ei jauhot loppunet wackaisest/ eikä öljy astiast HERran sanan jälkeen/ cuin hän Elian cautta puhunut oli. Siitte sairasti perhen emännän poica/ ja hänen sairaudens oli nijn rascas/ ettei henge hänes sillen ollut. Ja hän sanoi Elialle: mitä minun on sinun cansas tekemist sinä Jumalan mies? sinä olet tullut minun tygöni/ että minun pahateconi muistetaisin/ ja minun poican cuolis? Hän sanoi: tuo tänne poicas/ ja hän otti hänen/ hänen sylistäns/ ja meni ylistupaan cusa hän asui/ ja pani hänen omaan wuoteseens. Ja huusi HERran tygö/ ja sanoi: HERra minun Jumalan/ oletkos nijn pahoin tehnyt tätä leske wastan/ jonga tykönä minä holhotan/ että tapat hänen poicans? Ja hän ojensi idzens colmasti nuorucaisen päälle/ ja huusi HERran tygö/ ja sanoi: HERra minun Jumalan/ anna tämän nuorucaisen sielu tulla häneen jällens. Ja HERra cuuli Elian änen/ ja hänen sieluns tuli häneen jällens/ ja hän wircois. Ja Elia otti pojan ja cannoi ylistuast alas huoneseen/ ja andoi äitillens/ ja sanoi: cadzo/ täsä elä sinun poicas. Ja waimo sanoi Elialle: nyt minä ymmärrän että olet Jumalan mies/ ja HERran sana on tosi sinun suusas.

JA pitkän ajan peräst/ tuli HERran sana Elian tygö colmandena wuonna/ sanoden: mene ja osota sinus Ahabelle/ ja minä annan sata maan päälle. Ja Elia meni näyttämän idzens Ahabelle/ waan sangen callis aica oli Samarias. JA Ahab cudzui Obadian hänen huonens haldian/ (Ja Obadia pelkäis HERra suurest. Sillä cosca Isebel hucutti HERran Prophetat/ otti Obadia sata Prophetat/ ja kätki ne luolijn/ wijsikymmendä tänne ja wijsikymmendä sinne/ ja elätti heidän leiwällä ja wedellä) Nijn sanoi Ahab Obadialle: waella maan

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

läpidze caickein lähdetten ja ojain tygö/ jos löytäisin ruohoja/ hewoisille ja muuleille elatuxexi/ ettei caicki carja huckuis. Ja he joait idzens waeldaman maata läpidzen/ Ahab waelsi yxinäns tietä myöden/ ja Obadia toisen tien cautta yxinäns. COsca Obadia tiellä oli/ cadzo/ silloin cohtais hänen Elia/ ja cuin hän tunki hänen/ langeis hän caswoillens/ ja sanoi: etkös ole minun Herran Elia? Hän sanoi: olen/ mene ja sano HERralles: cadzo/ Elia on täsä. Ja hän sanoi: mitä minä olen rickonut/ että annat sinun palwelias Ahabin käsijn tappa minua? Nijn totta cuin HERra sinun Jumalas elä/ ei ole yhtän Canssa eli Cuningan waldacunda/ cuhunga minun Herran ei ole lähettänyt sinua edzimän. Ja cosca he owat sanonet: ei hän ole täsä/ on hän wannottanut sitä waldacunda ja Canssa/ ettet sinä ole löytty. Ja sinä sanot: mene ja sano Herralles: cadzo/ Elia on täsä. Ja cosca minä menen pois sinun tyköäs/ nijn otta HERran hengi sinun pois/ ja en minä tiedäis cuhunga paickan/ ja minä sijtte tulisin ja sanoisin sen Ahabille/ ja en löydäis sinua/ nijn hän tappais minun/ Mutta minä sinun palwelias pelkän HERra hamast minun nuorudestani. Eikö minun Herralleni ole sanottu/ mitä minä tehnyt olen/ cosca Isebel tappoi HERran Prophetat/ ja minä kätkin sata HERran Prophetat luolijn/ wijsikymmendä tänne ja wijsikymmendä sinne/ ja ruokein heidän leiwällä ja wedellä? Ja sinä sanot: mene ja sano sinun Herralles: Elia on täsä/ että hän minun tappais. Elia sanoi: nijn totta cuin HERra Zebaoth elä/ jonga edes minä seison/ tänäpäni minä idzeni hänelle ilmoitan. NIin meni Obadia Ahabi wasthan/ ja sanoi nämät hänelle: ja Ahab meni Eliat wasthan. Ja cuin Ahab näki Elian/ sanoi Ahab hänelle: sinäkö Israelin willidzet? Hän sanoi hänelle: en minä willidze Israeli/ mutta sinä ja sinun Isäs huone/ hyljäten HERran käskyn ja waeldain Baalin jälken. Lähetä sijs nyt cocoman coco Israel Carmelin wuorelle/ ja neljä sata ja wijsikymmendä Baalin Prophetat/ ja neljä sata medzistöin Prophetat/ jotca syöwät Isebelin pöydäldä. Nijn lähetti Ahab caickein Israelin lasten tygö/ ja cocois Prophetat Carmelin wuorelle. NIin astui Elia caiken Canssan eteen/ ja sanoi: cuinga cauwan te onnutte molemmille puolille? jos HERra on Jumala/ nijn waeldacat hänen jälkens/ Mutta jos Baal/ nijn waeldacat hänen jälkens: ja ei

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

Canssa händä mitän wastannut. Nijn sanoi Elia Canssalle: minä olen ainoastans jäänyt HERran Prophetaista/ mutta Baalin Prophetait on neljä sata ja wijsikymmendä miestä. Nijn andacat nyt meille caxi härkä/ ja andacat heidän walita toinen ja hacata cappaleixi/ ja pangan händä puiden päälle/ mutta älkän siihen pango tulda/ ja minä otan sen toisen härjän/ ja panen myös puiden päälle/ ja en pane tulda. Ja huutacat te teidän jumalan nime/ ja minä huudan HERran nime/ cumbi Jumala wasta tulen cautta/ hän olcon Jumala. Ja caicki Canssa wastais/ ja sanoi: se on oikein. Ja Elia sanoi Baalin Prophetaille: walitca teillen härkä/ ja tehkät te ensin/ sillä teitä on monda/ ja huutacat teidän jumalan nime/ ja älkät siihen tulda pango. Ja he otit härjän/ jonga hän heille andoi/ ja walmistit ja huusit Baalin nime/ huomeneest puolipäiwän asti/ sanoden: Baal cuule meitä/ mutta ei sijnä ollut ändä eli wastaust. Ja he hyppelit Altarin ymbärillä jonga he tehnet olit. Cosca jo puolipäiwä oli/ pilckais heitä Elia/ ja sanoi: huutacat wahwast: sillä hän on jumala/ hän ajattele jotakin/ eli on jotakin toimittamist/ eli on ulcona kedolla/ eli maca/ että hän heräis. Ja he huusit suurella änellä/ ja wijleskelit idzens weidzillä ja nascaleilla heidän tawallans/ nijn että he werta tiucuit. Coisca puoli päiwä culunut oli/ Propheteraisit he siihenasti/ että ruocauhri uhrattaman piti/ ja ei ollut sijnä ändä eli wastaust/ elickä joca waari otti. Niin sanoi Elia caikelle Canssalle: tulcat caicki Canssa minun tygöni/ ja cosca caicki Canssa tuli hänen tygöns/ paransi hän HERran Altarin joca maasa oli. Ja otti caxitoistakymmendä kiwe Jacobin lasten sucucunnan lugun jälkeen (jonga tygö HERran sana tapahtunut oli/ sanoden: sinun pitä IsraEl cudzuttaman) Ja rakensi nijstä Altarin HERran nimeen/ ja teki cuopan Altarita ymbärins cahden jywämitan leweyldä. Ja ladoi puut/ ja hackais härjän cappaleixi/ ja pani sen puiden päälle. Ja sanoi: täyttäkät neljä Cadi wedellä/ ja caatacat se polttouhrin ja puiden päälle/ ja sanoi: tehkät se wielä toisen kerran/ ja he teit sen toisen kerran: ja hän sanoi: tehkät se wielä colmas kerta/ ja he teit sen colmannen kerran. Ja wesi juoxi Altarita ymbärins/ että myös cuoppa täytettin wedestä. Ja cosca ruocauhri piti uhrattaman/ astui Elia Propheta edes/ ja sanoi: HERra Abrahamin/ Isaachin ja Israelin Jumala/

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

ilmoita tänäpäen ettäs olet Israelin Jumala/ ja minä sinun palwelias/ ja että minä nämät caicki sinun sanas jälkeen tehnyt olen. Cuule minua HERra/ cuule minua/ että tämä Canssa tiedäis sinun olewan HERran Jumalan/ että käännäisit heidän sydämens. Nijn langeis HERran tuli ja poltti polttouhrin/ puut/ kiwet/ mullan/ ja nuoli weden cuopasta. Cosca caicki Canssa näki sen/ langeisit he caswoillens/ ja sanoit: HERra on Jumala/ HERra on Jumala. Mutta Elia sanoi heille: ottacat Baalin Prophetat kijnni/ ettei yxikän heistä pääsis. Ja he otit heidän kijnni/ ja Elia wei heidän Kisonin ojan tygö/ ja tappoi heidän siellä. JA Elia sanoi Ahabille: mene/ syö ja juo: sillä suuren saten hyminä cuulu. Ja cuin Ahab meni syömän ja juoman/ meni Elia Carmelin wuoren cuckoldalle/ ja langeis maahan ja cumarsi caswoillens/ ja pani pääns polweins wälille. Ja sanoi hänen palweliallens: mene sinne ylös/ ja cadzo meren puoleen. Hän meni ylös/ cadzoi ja sanoi: ei siellä ole mitän. Hän sanoi: mene vielä sinne seidzemen kerta. Ja seidzemennellä kerralla/ sanoi hän: cadzo/ siellä nouse wähä pilwi merestä/ nijncuin miehen kämmen. Hän sanoi: mene/ ja sano Ahabille: waljasta ja mene/ ettei sade sinua käsitäis. Ja sillä wälillä tuli taiwas pilwist mustaxi/ ja tuulesta/ ja tuli sangen suuri sade. Mutta Ahab matcusti ja tuli Jesreelijn. Ja HERran käsi oli Elian päällä/ ja wyötti cupens/ ja juoxi Ahabin edellä/ siihenasti cuin hän tuli Jesreelijn. JA Ahab sanoi Isebelille caicki cuin Elia tehnyt oli/ ja cuinga hän oli tappanut caicki Baalin Prophetat miecalla. Nijn lähetti Isebel sanan Elialle/ sanoden: jumalat minun nijn ja nijn tehkön/ jollen minä huomena tällä aica tee sinun sielulles/ nijncuin yhdelle näiden sielulle. Cosca hän sen näki/ nousi hän ja meni cunga hän tahdoi/ ja tuli BerSebaan/ joca oli Judaas/ ja jätti sinne hänen palwelians. Mutta idze hän meni corpeen päiwäcunnan matcan/ ja cosca hän tuli sinne/ istui hän catawan alla/ rucoillen hänen sieluans cuoleman/ ja sanoi: jo kyllä on HERra/ ota nyt minun sielun: sillä en minä ole parembi cuin minun Isäni. Ja hän pani maata/ ja nuckui catawan ala/ ja cadzo/ Engeli rupeis häneen/ ja sanoi hänelle: nouse ja syö. Mutta cosca hän cadzatti ymbärillens/ cadzo/ nijn oli hänen pääns tacana hijlillä kypsetty leipä/ ja astia wettä/ ja cosca hän syönyt ja juonut oli/ nijn hän pani maata

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

jällens ja nuckui. Ja HERran Engeli palais hänen tygöns toisen kerran/ rupeis häneen/ ja sanoi: nouse ja syö: sillä sinulla on wielä pitkä matca. Ja hän nousi/ söi ja joi/ ja matcusti sillä syömisellä neljäkymmendä päiwä ja yötä/ Horebin HERran wuoren asti. Ja tuli siellä luolan ja oleskeli siellä yötä/ ja cadzo/ HERran sana sanoi hänelle: mitäs täsä Elia teet? Hän wastais: minä olen kijwauxella kijwannut HERran Jumalan Zebaothin tähden: sillä Israelin lapset owat hyljännet sinun lijttos/ ja sinun Altaris cukistanet/ ja tappanet sinun Prophetas miecalla/ ja minä yxinäni jäin/ ja he edziwät minun hengeni/ ottaxens sitä. Hän sanoi: mene tästä ulos/ ja astu wuorelle HERran eteen: sillä cadzo/ HERra meni ohidze/ ja suuri tuuli joca mäet särki ja wuoret halcais HERran edellä/ mutta ei HERra ollut tuules/ ja tuulen perästä tuli maan järistys/ ja ei HERra ollut maan järistyxes. Ja maan järistyxen peräst tuli tuli/ ja ei HERra ollut tules/ tulen peräst tuli hieno tuulen hyminä. Cosca Elia sen cuuli/ peitti hän caswons hamellans/ ja meni ulos/ ja seisoi luolan owella/ ja cadzo/ äni sanoi hänelle: mitä sinun täsä on Elia? Hän wastais: minä olen kijwauxella kijwannut HERran Jumalan Zebaothin tähden: sillä Israelin lapset owat hyljännet hänen lijttos/ cukistanet hänen Altarins/ tappanet hänen Prophetans miecalla/ ja minä ainoastans jäin/ ja he edziwät minun hengeni/ ottaxens sitä. MUTta HERra sanoi hänelle: palaja tietäs/ corwen cautta Damascun päin/ mene ja woitele Hasael Syrian Cuningaxi. Ja woitele Jehu Nimsin poica Israelin Cuningaxi/ ja Elisa Saphatin poica Abel Meholast Prophetaxi sinun siaas: Ja tapahtu/ että se cuin wälttä Hasaelin miecan/ se tapetan Jehulda/ ja se cuin wälttä Jehun miecan/ se tapetan Elisalda. Mutta minä jätin seidzemen tuhatta Israelis/ nimittäin/ caicki polwet jotca ei cumartanet Baalia/ ja caicki suut jotca ei hänen suuta andanet. JA hän läxi sieldä ja cohtais Elisan Saphatin pojan/ joca kyndi cahdellatoistokymmenellä parilla härkiä/ ja hän idze oli nijden cahdentoistakymmenen seas/ ja Elia meni hänen tygöns/ ja heitti hamens hänen päällens. Mutta hän jätti härjät ja juoxi Elian perän/ ja sanoi: anna minun suuta anda minun Isälleni ja äitilleni/ nijn minä seuran sinua/ hän sanoi hänelle: mene ja tule jällens/ sillä mitä minä sinun tein? Ja hän palais

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

hänen tyköäns/ ja keitti liha härkäin caluilla/ ja andoi Canssalle syödä/ ja hän nousi ja seurais Eliat ja palweli händä.

JA Benhadad Syrian Cuningas cocois caicki hänen sotawäkens/ ja oli caxineljättäkymmendä Cuningasta hänen cansans/ ja hewoiset/ ja waunut/ ja hän meni ja pijritti Samarian/ ja sodei sitä wastan. Ja lähetti sanan Ahabille Israelin Cuningalle Caupungijn. Ja käski hänelle sanotta: nijn sano Benhadad: sinun hopias ja culdas owat minun/ ja sinun emändäs ja ihanimmat lapses owat myös minun. Israelin Cuningas wastais/ ja sanoi: minun Herran Cuningan/ nijncuins sanonut olet/ minä olen sinun ja caicki mitä minulla on. JA sana tuli jällens/ ja sanoi: nijn sanoi Benhadad: minä olen lähettänyt sinulle sanan/ sinun hopias ja culdas/ emändäs ja lapses pitä sinun minulle andaman. Nijn minä huomen tällä aica lähetän minun palwelian sinun tygös tutkiman sinun huones ja sinun alammaistes huonet/ ja mitä sinulla rackain on/ heidän pitä ne ottaman ja tuoman tänne. Niin Israelin Cuningas cudzui caicki maan wanhimmat/ ja sanoi: tutkicat ja cadzocat mitä pahutta on hänen mielesäns/ hän lähetti sanan minun peräni/ ja minun emändäni ja lasteni/ hopiani ja culdani perän/ ja en ole minä häneldä sitä kieldänyt. Nijn sanoit hänelle caicki wanhimmat ja caicki Canssa: ei sinun pidä händä cuuleman eikä häneen suostuman. Ja hän sanoi Benhadadin sanansaattaille: sanocat minun Herralleni Cuningallen caicki cuin hän käski minulle hänen palweliallens ensin/ teen minä/ waan tätä en minä taida tehdä. Ja sanansaattajat menit tacaperin/ ja sanoit wastauxen hänelle. Sijtte lähetti Benhadad hänen tygöns jällens/ ja käski hänelle sanoa: jumalat tehkön minulle nijn ja nijn/ jos mulda Samarias täyty/ että caicki Canssa cuin minulla on taidais sijtä otta pions täyden. Mutta Israelin Cuningas wastais/ ja sanoi: sanocat: Se joca wyöttä idzens/ älkän kerscatco nijncuin se joca rijsu. Cosca Benhadad sen cuuli (Cuningasten cansa juodesans hänen majasans) sanoi hän palwelioillens: walmistacat teitän. Ja he walmistit heitäns Caupungita wastan. JA cadzo/ Propheta astui Ahabin Israelin Cuningan tygö/ ja sanoi: näin sano HERra: etkös nähnyt caicke sitä suurta jouckoa? cadzo/ minä annan heidän sinun käsijs/ ja sinä saat tietä/ että minä olen HERra. Ahab

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

sanoi: kenen kautta? hän sanoi: niin sano HERra: maan Ruhtinasten palveliain kautta. Hän sanoi: cucaat alca sodan? hän wastais: sinä. Niin hän luki maan Ruhtinasten palveliat/ ja oli caxi sata ja caxineljättäkymmendä. Ja sijtte caiken Canssan jocaizist Israelin lapsist seidzemen tuhatta miestä. Ja meni puolipäiwäst: mutta Benhadad oli juopunun majas niiden cahdenneljättäkymmenen Cuningan cansa/ cuin händä auttaman tulit. Ja maan Ruhtinasten palveliat läxit ensin. Mutta Benhadad lähetti ja andoi hänelle tiettäwäxi/ ja sanoi: miehet lähtewät Samariast. Hän sanoi: käsittäkät heitä eläwis/ mingätähden he owat lähtenet/ rauha tekemän eli sotiman? Niin maan Ruhtinasten palveliat olit lähtenet/ ja sotawäki heidän peräsäns. Ja tapoit caicki cuin eteen tulit ja Syrialaiset pakenit ja Israel ajoi taca/ ja Benhadad Syrian Cuningas pääsi hewoistens päälle hewoismiestens cansa. Niin Israelin Cuningas meni ja löi hewoisia ja waunuja/ niin että hän tappoi sangen paljo Syrialaisist. Silloin astui Propheta Israelin Cuningan tygö/ ja sanoi hänelle: mene ja wahwista sinus/ ymmärrä ja cadzo/ mitä sinun tekemän pitä/ cadzo/ Syrian Cuningas on sinua wastaan nousewa jäl lens tämän vuoden peräst. Sillä Syrian Cuningan palveliat sanoit hänelle: heidän jumalans owat wuorten jumalat/ sentähden voitit he meidän/ jos me wielä heitä wastaan tasaisella sodimme/ mitämax me voitam heidän? Niin tee nyt ja ota caicki Cuningat pois heidän sioistans/ ja pane Ruhtinat heidän siaans. Ja aseta sinulles sotajoucko/ sencaltainen cuin tämä sotajoucko oli/ ja hewoiset ja waunut nijncuin ennengin/ ja me sodim heitä wastaan kedoilla/ mitämax me voitam heidän? Ja hän cuuli heitä ja teki niin. COsca se aica culunut oli/ asetti Benhadad Syrialaiset ja meni Aphekijn sotiman Israeli wastaan. Ja Israelin lapset nousit myös ja hangidzit idzens ja menit heitä wastaan/ ja sioitit idzens heidän cohdallens/ nijncuin caxi wäähä wuohilauma/ mutta maa oli täynäns Syrialaisia. JA Jumalan mies astui edes/ ja sanoi Israelin Cuningalle: niin sano HERra: että Syrialaiset owat sanonet: HERra on wuorten Jumala/ ja laxoin Jumala/ niin minä annoin caiken tämän suuren joucon sinun kätees/ että te tiedäisit minun olewan HERran. Ja he asetit leirins juuri toisten cohdalle seidzemexi päiwäxi/ mutta seidzemendenä

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

päiwänä he menit sotiman yhteen. Ja Israelin lapset löit Syrialaisi sata tuhatta jalcamiestä yhtenä päiwänä. Mutta ne cuin jäit/ pakenit Aphekin Caupungijn/ ja muuri langeis ja tappoi seidzemen colmattakymmendä tuhatta ihmistä jotca jäänet olit. Ja Benhadad pakeni myös Caupungijn yhdestä majasta toiseen. Niin sanoit hänen palwelians hänelle: cadzo/ me olemme cuullet Israelin Cuningat olewan laupiat Cuningat/ nijn pangam säkit cupeisijm/ ja köydet päihim/ ja mengäm Israelin Cuningan tygö/ cuca ties että hän sinun sielus saldi elä. Ja he panit säkit cupeisijns ja köydet päihins/ ja tulit Israelin Cuningan tygö/ ja sanoit: Benhadad sinun palwelias sano sinulle: minä rucoilen salli minun sieluni elä. Ja hän sanoi: jos hän wielä elä/ nijn hänen pitä oleman minun weljeni. Nijn ne miehet sen sanan häneldä nopiast otit kijnni/ ja käänsit idzellens hywäxi/ ja sanoit: sinun weljes Benhadad/ nijn hän sanoi heille: mengät ja johdattacat händä tänne. Nijn Benhadad meni hänen tygöns/ ja hän andoi hänen istua waunuun. Ja hän sanoi hänelle: ne Caupungit cuin minun Isän sinun Isäldäs ottanut on/ annan minä sinulle jällens/ ja tee catut Damascuun/ nijncuin minun Isän teki Samarias/ nijn minä teen lijton sinun cansas/ ja annan sinun mennä. Ja hän teki lijton hänen cansans/ ja päästi hänen menemän. Silloin sanoi yxi mies Prophetain lapsist hänen lähimmäisellens HERran sanan cautta: lyö minua/ waan han kielsi ettei hän händä lyönyt. Nijn hän sanoi hänelle jällens: Ettet sinä cuullut HERran ändä/ cadzo/ Lejoni lyö sinua coscas lähdet minun tyköni. Ja cosca hän läxi hänen tyköäns/ cohtais hänen Lejoni/ ja löi hänen. Ja hän löysi toisen miehen/ ja sanoi: lyös minua. Ja se mies löi händä ja haawoitti hänen. Nijn Propheta meni pois/ ja käwi tiellä Cuningasta wasta/ ja muutti caswons tuhwalla. Ja cosca Cuningas sieldä käwi ohidze/ huusi hän Cuningast/ ja sanoi: sinun palwelias oli lähtenyt keskelle sota/ ja cadzo/ yxi mies pakeni ja johdatti yhden miehen minun tygöni/ ja sanoi: kätke tämä mies/ jos nijn on että hän tule pois/ nijn pitä oleman sinun sielus hänen sieluns sias/ eli sinun pitä punnidzeman sen edest leiwiskän hopiat. Ja cosca sinun palweliallas siellä ja täällä tekemist oli/ ei hän enämbätä siellä ollut. Nijn sanoi Israelin Cuningas hänelle: se on sinun duomios/ sinä olet idze sen

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

sanonut. Nijn hän otti cohta tuhwan pois caswoistans/ ja Israelin Cuningas tunki hänen Prophetaxi. Ja hän sanoi hänelle: nijn sano HERra: ettäs päästit sen kirokun miehen tyköös/ pitä sinun sielus oleman hänen sieluns edest/ ja sinun Canssas pitä oleman hänen Canssans edest. Nijn Israelin Cuningas meni wihaisna ja pahalla mielellä huoneseens/ ja tuli Samariaan. Siitte tapahdui että Nabothilla yhdellä Jesreeliterillä oli wijnamäki Jesreelis/ läsnä Ahabin Samarian Cuningan huonetta. Ja Ahab puhui Nabothille/ ja sanoi: anna minulle sinun wijnamäkes caalimaaxi/ että se on nijn läsnä minun huonettani/ minä annan sinulle sen edest paremman wijnamäen/ eli jos sinun nijn kelpa/ nijn minä annan sinun hopena nijn paljo kuin se maxa. Mutta Naboth sanoi Ahabille: HERra warjelcon minun andamast sinulle minun Isäni perindötä. Niin Ahab tuli cotians pahalla mielellä ja wihoisans/ sen sanan tähden kuin Naboth Jeseeliteri hänelle puhunut oli/ sanoden: en minä anna sinulle minun Isäni perindötä/ ja hän heitti hänen wuoteseens/ käänsi caswons/ ja ei syönyt leipä. Nijn tuli Isebel hänen emändäns hänen tygöns/ ja sanoi hänelle: mikä se on/ että sinun henges on nijn murhellinen? ja et syö leipä? Nijn hän sanoi: minä olen puhutellut Nabothi Jesreeliteri/ ja sanonut: anna minulle sinun wijnamäkes rahan edestä/ eli jos sinä paremman tahdot/ nijn minä annan sinulle toisen jälle. Mutta hän sanoi: en minä anna sinulle minun wijnamäkeni. Nijn Isebel hänen emändäns sanoi hänelle: mikä olis Cuningan waldacunda Israelis jos sinä sen tekisit? nouse ja syö leipä ja ole hywällä mielellä/ minä saatan sinulle Nabothin sen Jesreeliterin wijnamäen. Ja hän kirjoitti kirjan Ahabin nimellä/ ja lukidzi sen hänen sinetilläns/ ja lähetti ylimmäisten ja wanhimbain tygö/ jotca yhdes Caupungis asuit Nabothin cansa. Ja kirjoitti näin kirjaan: cuuluttacat paasto/ ja asettacat Naboth ylimmäisexi Canssan sekaan. Ja tuocat caxi pahan juonista miestä händä wastan/ jotca tunnustawat/ ja sanowat: sinä olet siunannut Jumalan ja Cuningan/ ja wiekät händä ja kiwittäkät cuoliaksi. Nijn wanhimmat ja sen Caupungin ylimmäiset/ jotca hänen Caupungisans asuit/ teit nijncuin Isebel heidän käskenytyt oli/ ja nijncuin kirjas kirjoitettu oli/ jonga hän heidän tygöns lähettänyt oli. Ja cuulutit paaston/ ja annoit Nabothin

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

istua ylimmäisxi Canssan seas. Nijn tulit caxi pahan juonista miestä/ ja istuit hänen cohdallens/ ja tunnustit Nabothia wastan Canssan edes/ ja sanoit: Naboth on siunannut Jumalan ja Cuningan. Nijn weit he hänen Caupungist ulos/ ja kiwiteit hänen cuoliaxi: Ja he lähetit Isebelin tygö/ sanoden: Naboth on kiwitetty ja cuollut. Cosca Isebel cuuli Nabothin kiwitetxyxi ja cuollexi/ sanoi hän Ahabille: nouse ja omista Nabothin Jesreeliterin wijnamäki/ jonga hän sinulda on kiöldänyt rahan edest: sillä ei Naboth elä/ mutta on cuollut. Cosca Ahab cuuli Nabothin cuollexi/ nousi hän menemän ja omistaman Nabothin Jesreeliterin wijnamäke. MUTta HERran sana tuli Elialle Thesbitalle/ ja sanoi: Nouse ja mene Ahabi Israelin Cuningasta wastan/ joca on Samarias (cadzo hän on Nabothin wijnamäes/ jota hän on mennyt omistaman) Ja puhu hänelle/ ja sano: nijn sano HERra: pitkö sinun tappaman/ ja wielä päälisxi omistaman? Ja sinun pitä puhuman hänelle/ ja sanoman: näin sano HERra: sijnä paicas josa coirat nuoleskelit Nabothin weren/ pitä myös coirat sinun weres nuoleskeleman. Ja Ahab sanoi Elialle: löydickös nyt minun wihamiehexas? Hän sanoi: löysin/ ettäs olet sinus myynyt paha tekemän HERran silmäin edes. Cadzo/ minä anna tulla pahuden sinun päälles/ ja otan sinun sucucundas pois/ ja häwitän Ahabilda ne cuin wettäns seinään heittäwät/ ja ne suljetut ja hyljätyt Israelis. Ja teen sinun huones nijncuin Jerobeamingin Nebathin pojan huonen/ ja nijncuin Baesan Ahian pojan huonen/ sen wihoittamisen tähden cuins minua wihoittanut olet/ ja saattanut Israelin syndiä tekemän. Ja HERra puhui Isebelille/ ja sanoi: coirat pitä syömän Isebelin Jesreelin muurin tykönä. Joca Ahabist cuole Caupungijn/ hänen pitä coirilda syötämän/ ja jos joca cuole kedolle/ se pitä taiwan linnuilda syötämän: Sillä ei siellä yhtän ollut joca nijn oli idzens myynyt paha tekemän HERran edes cuin Ahab/ johonga hänen emändäns Isebel saatti hänen. Ja teki suuren cauhistuxen/ seuraten juuri epäjumalita/ nijncuin Amorrerit tehnet olit/ jotca HERra ajoi Israelin lasten edestä pois. COsca Ahab nämät sanat cuuli/ rewäis hän waattens/ ja puki säkin ihollens ja paastois/ ja macais säkis ja käwi suruisans. Ja HERran sana tuli Elian Thesbitan tygö/ ja sanoi: Etkös nähnyt cuinga Ahab nöyrytti hänens minun

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

edesäni? että hän idzens nijn nöyryttä minun edesäni/ en minä saata sitä paha hänen aicanans/ mutta hänen poicans aicana saatan minä pahan hänen huonens päälle.

JA colmena ajastaicana ei ollut sota Syrialaista ja Israelin waihella. Mutta colmandena vuonna meni Josaphat Judan Cuningas Israelin Cuningan tygö. Ja Israelin Cuningas sanoi palwelioillens: ettekö te tiedä Gileadin Ramothi olewan meidän omam/ ja me istum äneti ja em ota sitä Syrian Cuningalda jäl lens? Ja hän sanoi Josaphatille: tuleckos minun cansani sotiman Gileadin Ramothi wastan? Josaphat sanoi Israelin Cuningalle: minä olen nijncuin sinä/ ja minun Canssan nijncuin sinun Canssas/ ja minun hewoisen nijncuin sinun hewoises. Ja Josaphat sanoi wielä Israelin Cuningalle: kysy sijs tänäpä HERran sana. Nijn Israelin Cuningas cocois Prophetait liki neljäsata miestä/ ja sanoi heille: pitäkö minun menemän Gileadin Ramothijn sotaan/ taicka lackaman? he sanoit: mene ja HERra anda sen Cuningan käsijn. Mutta Josaphat sanoi: eiköst täsä ole wielä HERran Prophetat/ kysyäxem häneldä? Ja Israelin Cuningas sanoi Josaphatille: wielä on yxi mies Micha Jemlan poica/ jolda kysyttäkön HERra/ mutta minä wihan händä: sillä ei hän minulle mitän hywä ennusta/ waan paha. Josaphat sanoi: älkän Cuningas nijn puhuco. Nijn Israelin Cuningas cudzui yhden palwelian/ ja sanoi: tuo Micha Jemlan poica kijrust tänne minun tygöni. Mutta Israelin Cuningas ja Josaphat Judan Cuningas istuit molemmin Cuningalisella istuimellans/ waatetettuna Cuningalisijn waatteisijn Samarian portin paicalla/ ja caicki Prophetat ennustit heidän edesäns. Ja Zedekia Cnaenan poica oli tehnyt hänellens rautasarwet/ ja sanoi: näin sano HERra: loucka näillä Syrialaisia sijhenasti cuin he häwitetän. Nijn myös caicki Prophetat ennustit/ ja sanoit: mene Gileadin Ramothijn/ ja sinä menesty/ Jumala anda sen Cuningan käsijn. Mutta sanansaattaja joca oli mennyt Michat cudzuman puhui hänelle/ sanoden: cadzo/ caicki Prophetat ennustawat yximielisest Cuningan myötäkäymisest/ nijn olcon sinun sanas nijncuin heidängin sanans/ ja puhu hywä. Nijn Micha sanoi: nijn totta cuin HERra elä/ mitä ikänäns HERra kärke/ sitä minä puhun. MUTta cosca hän tuli Cuningan tygö/ sanoi Cuningas

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

hänelle: Micha/ menemmekö me sotiman Gileadin Ramothijn/ taicka lackamengo? hän sanoi: mene/ ja sinä menestyt: sillä HERra anda sen Cuningan käsijn. Ja Cuningas sanoi taas hänelle: minä wannotan jällens sinua sanoman minulle totuuden HERran nimeen. Hän sanoi: minä näin coco Israelin hajotetuxi wuorelle nijncuin lambat/ joilla ei paimenda ole. Ja HERra sanoi: ei näillä ole yhtän Herra/ palaitcan jocainen cotians rauhas. Ja Israelin Cuningas sanoi Josaphatille: engö minä sinulle sanonut/ ettei hän ennusta minulle hywä/ waan paha? Hän sanoi: cuule nyt HERran sana/ minä näin HERran istuwan istuimellans/ ja coco taiwallisen sotajoucon hänen tykönäns/ oikialla ja wasemalla puolella. Ja HERra sanoi: cuca pettä Ahabin/ että hän menis ja langeis Gileadin Ramothis? yxi sanoi nijn/ ja toinen näin. Silloin läxi hengi joca seisoi HERran edes/ ja sanoi: minä petän hänen/ jolle HERra sanoi: misä? Hän wastais: minä menen ja olen wietteliä hengi caickein hänen Prophetains suusa. Hän sanoi: petä händä/ ja sinä taidat/ mene ja tee nijn. Ja cadzo/ nyt HERra andoi wietteliän hengen caickein näiden sinun Prophetais suuhun/ ja HERra on puhunut sinua wastian paha. Silloin astui Zedekia Cnaenan poica edes/ ja löi Michat poskelle/ ja sanoi: ongo HERran hengi paennut minusta sinua puhutteleman? Micha wastais: cadzo/ sinä olet näkewä sinä päiwänä/ jonas käyt majast majaan/ ettäs sinun lymytäisit. Silloin sanoi Israelin Cuningas: ota Micha ja wie händä Caupungin päämiehen Amonin tygö/ ja Joaxen Cuningan pojan tygö. Ja sano: näin sano Cuningas: pangat tätä fangihuoneseen/ ja ruockicat händä murhen leiwällä ja wedellä/ siihenasti cuin minä tulen rauhas. Micha sanoi: jos sinä palajat rauhas/ nijn ei HERra ole puhunut minun cauttani. Ja sanoi: cuulcat caicki Canssa. JA Israelin Cuningas ja Josaphat Judan Cuningas meni Gileadin Ramothijn. Ja Israelin Cuningas sanoi Josaphatille/ cosca hän muutti waattens sotaan lähteisäns: pue sinä sinun waatteisis. Ja Israelin Cuningas muutti waattens/ ja he menit sotaan. Mutta Syrian Cuningas käski waunuin päämiehelle/ joita hänellä oli caxineljättäkymmendä/ sanoden: ei teidän pidä sotiman piendä eli suurta wastian/ mutta ainoastans Israelin Cuningast wastian Cosca ylimmäiset näit Josaphatin waunun/ sanoit he: tämä on tosin

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

Israelin Cuningas/ ja rupeisit sotiman händä wastan. Ja Josaphat huusi. Cosca waunuin päämiehet näit/ ettei se ollut Israelin Cuningas luowuit he hänestä. MUtta yxi mies jännitti joudzens yxikertaisudes/ ja ambuis Israelin Cuningast rautapantzarin jatcoon/ ja hän sanoi waunumiehellens: käännä kätes ja wie minua pois leirist: sillä minä olen sairas. Ja sinä päiwänä oli suuri sota/ ja Cuningas seisoi waunuis Syrialaisia wastan/ ja cuoli ehtona ja weri wuoti waunuin keskelle. Ja Auringon laskeis cuulutettin leiris/ sanoden: mengän jocainen Caupungijns ja maallens. Ja Cuningas cuoli/ ja wietin Samariaan ja haudattin. Mutta cosca waunut wirutettin Samarian calalammicos/ nuolit coirat hänen wertans/ ja portot pesit/ HERran sanan jälken/ jonga hän puhui. Mitä Ahabist enämbi on sanomist/ ja caikist hänen töistäns/ ja huonest jonga hän Elephandin luista rakensi/ ja Caupungeist/ cadzo/ ne owat kirjoitetut Israelin Cuningasten Aicakirjas. Ja nijn Ahab nuckui Isäins cansa/ ja hänen poicans Ahasia tuli Cuningaxi hänen siaans. MUtta Josaphat Assan poica tuli Judan Cuningaxi neljändenä Ahabin Israelin Cuningan vuonna. Ja Josaphat oli wijsineljättäkymmendä ajastaica wanha ruwetesans hallidzeman/ ja hallidzi wijsicolmattakymmendä ajastaica Jerusalemis. Ja hänen äitins nimi oli Asuba Silhin tytär. Ja waelsi caikisa hänen Isäns Assan teisä/ ja teki mitä '48ERralle kelpais. Mutta ei hän pannut pois corkeuxia/ joisa Canssa wielä uhras ja suidzutti. Ja Josaphatilla oli rauha Israelin Cuningan cansa. Mutta muut Josaphatin sanat ja tegot/ ja hänen sotans/ owat kirjoitetut Judan Cuningasten Aicakirjas. Ja huorintekiät jotca jäit hänen Isäns Assan aicana/ ajoi hän pois maalda. Ja silloin ei ollut Cuningast Edomis/ waan yxi oli hänen siasans. Ja Josaphat oli andanut tehdä haaxia/ jotca piti Ophirijn purjehtiman celda noutaman/ mutta ei ne tullet matcaan/ waan tulit särjetyxi Ezeon Geberis. Silloin Ahasia Ahabin poica sanoi Josaphatille: anna minun palweliain mennä sinun palwelias cansa haaxijn. Mutta ei Josaphat tahtonut. Ja Josaphat cuoli Isäins cansa/ ja haudattin Dawidin hänen Isäns Caupungijn. Ja Joram hallidzi hänen siasans. JA Ahasia Ahabin poica tuli Israelin Cuningaxi Samarias/ Josaphatin Judan Cuningan seidzemendenä vuonna toistakymmendä/ ja hallidzi Israeli caxi

ENSIMÄINEN CUNINGASTEN KIRJA

wuotta. Ja teki paha HERran edes/ ja waelsi Isäns ja äitins teillä/ ja Jerobeamin Nebathin pojan teillä/ joca Israelin saatti syndiä tekemän. Ja hän palweli Baali ja rucoili händä/ ja wihoitti HERran Israelin Jumalan/ nijncuin myös hänen Isäns oli tehnyt.

Toinen Cuningasten Kirja

Ja Moabiterit luowuit Israelist cosca Ahab oli cuollut. JA Ahasia langeis häkin läpidze hänen ylistuwasans Samarias/ sairasti ja lähetti sanansaattajat/ ja sanoi heille: mengät ja kysykät BaalSebubille Ekronin jumalalle/ jos minä paranen tästä sairaudest. Mutta HERran Engeli sanoi Elialle Thesbitille: nouse ja mene Cuningan sanansaattaita wastan Samariaan/ ja sano heille: eikö yhtän Jumalata ole Israelis/ että te menette kysymän BaalSebubille Ekronin jumalalle? Sentähden näin sano HERra: ei sinun pidä sijtä wuotesta nouseman josas macat/ mutta sinun pitä caiketi cuoleman. Ja Elia meni. Ja cosca sanansaattajat palaisit hänen tygöns/ sanoi hän heille: mixi te palaisitte? He sanoit hänelle: yxi mies cohdaish meidän ja sanoi meille: palaitcat Cuningan tygö/ joca teidän on lähettänyt/ ja sanocat hänelle: näin sano HERra: eikö yhtän Jumalata ole Israelis/ että lähetät kysymän BaalSebubille Ekronin jumalalle? sentähden ei sinun pidä sijtä wuotest nouseman josas macat/ mutta sinun pitä caiketi cuoleman. Ja hän sanoi heille: mingäcaltainen se mies oli joca cohtais teidän/ ja näitä puhui teille? He sanoit hänelle: hän oli carwainen/ ja hihnainen wyö hänen suolillans. Hän sanoi: se on Elia Thesbita. JA hän lähetti hänen tygöns yhden wijdenkymmenen päämiehen/ wijdenkymmenens cansa. Ja cosca hän tuli hänen tygöns/ (cadzo/ hän istui wuoren cuckulalla) Ja hän sanoi hänelle: sinä Jumalan mies/ Cuningas sano: tule alas. Elia wastais wijdenkymmenen päämiehelle/ ja sanoi hänelle: jos minä olen Jumalan mies/ nijn tulcan tuli taiwast ja polttacan sinun ja sinun wijsikymmendäs. Nijn tuli langeis taiwast/ ja poltti hänen ja hänen wijsikymmendäns. Ja hän lähetti taas toisen

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

wijdenkymmenen päämiehen hänen tygöns/ hänen wijdenkymmenens cansa/ ja hän sanoi hänelle: sinä Jumalan mies/ näitä sano Cuningas: tule kijrust alas. Elia wastais/ ja sanoi: jos minä olen Jumalan mies/ nijn langetcan tuli taiwast/ ja polttacan sinun ja sinun wijsikymmendäs. Nijn Jumalan tuli langeis taiwast ja poltti hänen/ ja hänen wijsikymmendäns. NIin hän wielä lähetti colmannen wijdenkymmenen päämiehen hänen wijdenkymmenens cansa. Cosca hän tuli ylös hänen tygöns/ cumarsi hän polwillens Elian eteen rucoili händä/ ja sanoi hänelle: sinä Jumalan mies/ olcon minun sielun ja näiden wijdenkymmenen sinun palwelioittes sielut callit sinun edesäs. Cadzo/ tuli on tullut taiwast/ ja on polttanut ne caxi ensimmäist wijdenkymmenen päämiest heidän wijdenkymmenens cansa/ mutta olcon minun sielun callis sinun edesäs. Nijn sanoi HERran Engeli Elialle: mene alas hänen cansans/ ja älä mitän pelkä händä. Nijn hän nousi/ ja meni hänen cansans Cuningan tygö Ja hän sanoi hänelle: näin sano HERra: ettäs lähetit sanansaattajat/ ja annoit kysyä BaalSebubille Ekronin jumalalle/ cuin ei yhtäkän Jumalata olis Israelis/ jolda kysytäisin/ nijn ei sinun pidä sijtä wuotesta nouseman josas macat/ mutta sinun pitä caiketi cuoleman. Ja nijn hän cuoli HERran sanan jälkeen cuin Elia puhunut oli. Ja Joram tuli Cuningaxi hänen siaans/ toisna Joram in Josaphatin pojan Judan Cuningan wuonna: sillä ei hänellä ollut poica. Mitä enämbi on sanomist Ahasiast/ ja mitä hän tehnyt on/ cadzo/ se on kirjoitettu Israelin Cuningasten aicakirias. COsca HERra tahdoi Elian tuules otta ylös taiwasen/ käwit Elia ja Elisa Gilgalist. Ja Elia sanoi Elisalle: wijwys täsä/ sillä HERra on minun lähettänyt BethElijn. Mutta Elisa sanoi: nijn totta cuin HERra elä/ ja sinun sielus/ en minä luowu sinusta. Ja he tulit alas BethElin. Silloin käwit Prophetain pojat cuin BethElis olit Elisan tygö/ ja sanoit hänelle: tiedäckös HERran tänäpä ottawan sinuldas pois sinun Isändäs sinun pääs pääldä? Hän sanoi: minä kyllä sen tiedän/ olcat äneti. Ja Elia sanoi hänelle: Elisa/ wijwys täsä/ sillä HERra on minun lähettänyt Jerihoon. Hän sanoi: nijn totta cuin HERra elä ja sinun sielus/ en minä luowu sinusta. Ja cuin he tulit Jerihoon. Tulit Prophetain pojat cuin Jerihos olit Elisan tygö/ ja sanoit hänelle: tiedäckös

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

HERran tänäpä'n ottawan sinuldas pois sinun Isändäs sinun pääs päaldä? Hän sanoi: minä kyllä sen tiedän/ olcat äneti. Ja Elia sanoi hänelle: oles täsä/ sillä HERra on minun lähettänyt Jordanijn. Hän sanoi: nijn totta cuin HERra elä/ ja sinun sielus/ en minä luowu sinusta. Ja he käwit molemmin. Mutta wijsikymmendä miestä Prophetain pojista menit pois/ ja jäit cauwas seisoman/ ja he seisoit ynnä Jordanin tykönä. Niin otti Elia hamens ja käärei cocoon/ ja löi weteen/ ja wesi hajois molemmille puolille/ nijn että molemmat käwit cuiwana sen läpidze. Ja cosca he tulit ylidze/ sanoi Elia Elisalle: ano/ mitä minun pitä sinulle tekemän/ ennencuin minä otetan pois sinulda. Elisa sanoi: että sinun henges olis minun cansani caxikertaisest. Hän sanoi: sinä olet anonut cowa asiata/ mutta cuitengin jos sinä näet minun cosca minä sinulda otetan pois/ nijn se tapahtu/ mutta jos et sinä näe/ nijn ei se tapahdu. Ja cosca he ynnä käwit ja puhuit keskenäns/ cadzo/nijn tulit tuliset waunut tulisten hewoisten cansa/ ja eroitti heidän toinen toisestans. Ja Elia meni ylös tules taiwasen. MUtta Elisa näki sen/ ja huusi: minun Isän/ minun Isän/ Israelin waunu ja hänen radzasmiehens/ ja ei händä enä nähnyt. Ja hän tartui waatteisijns ja rewäis ne cahtia. Ja otti Elian hamen ylös/ joca häneldä pudonnut oli/ palais ja meni Jordanin randaan. Ja otti sen hamen/ joca Elialda pudonnut oli/ löi weteen/ ja sanoi: cusa on nyt HERra Elian Jumala? Ja löi weteen/ nijn wesi hajois molemmille puolille/ ja Elisa käwi ylidzen. COsca Prophetain pojat/ jotca ylidze toisella puolella Jerihos olit/ näit hänen/ sanoit he: Elian hengi lepä Elisan päällä/ ja käwit händä wastan/ ja cumarsit maahan asti. Ja sanoit hänelle: cadzo/ sinun palwelioisas on wijsikymmendä wahwa miestä/ anna heidän mennä edzimän sinun Isändätäs/ jos HERran hengi on ottanut hänen/ ja heittänyt jolleculle wuorelle/ taicka johongun laxoon. Hän sanoi: älkät andaco mennä. Mutta he waadeit händä sijhenasti että hän häpeis/ ja sanoi: mengän. Ja he lähetit matcaan wijsikymmendä miestä/ ja he edzeit colme päiwä ja ei löytänet händä. Ja tulit jällens hänen tygöns (ja hän oli Jerihos) ja sanoi heille: engö minä sanonut teille/ ettei teidän pitänyt menemän? JA ne miehet cuin Caupungis olit/ sanoit Elisalle/ cadzo/ täsä Caupungis on hywä asua/

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

nijn cuin meidän Herram näke/ mutta täsä on paha wesi/ ja hedelmätöin maa. Hän sanoi: tuocat minulle usi astia/ ja pangat suola siihen/ ja he toit hänelle. Nijn hän meni ulos wesicaiwoin tygö/ ja heitti suola nijhin/ sanoden: nijn sano HERra: minä olen tämän weden parandanut/ ei yxikän cuolema taicka hedelmättömys pidä heistä tästedes tuleman. Nijn parani wesi tähän päiwän asti Elisan sanan jälkeen/ jonga hän puhui. JA hän meni sieldä BethElijn/ ja hänen mennesäns tiellä/ tulit pienet pojat Caupungist/ ja pilckaisit händä/ sanoden: tule ylös paljas pää/ tule ylös paljas pää. Ja hän käänsi idzens/ ja cuin hän heidän näki/ kirois hän heitä HERran nimeen. Nijn tuli caxi carhua medzästä/ ja repelit caxi poica wijdettäkymmendä cuoliaksi. Sieldä hän meni Carmelin wuorelle/ ja sijtte palais sieldä Samariaan. JOram Ahabin poica tuli Israelin Cuningaxi Samarias cahdexandenatoistakymmendänä Josaphatin Judan Cuningan wuonna/ ja hallidzi caxitoistakymmendä wuotta. Ja teki paha HERran edes/ waan ei cuitengan nijncuin hänen Isäns ja äitins: sillä hän häwitti Baalin padzat/ jotca hänen Isäns tehnyt oli. Mutta cuitengin hän pysyi Jerobeamin Nebathin pojan synneis/ joca Israelin saatti syndiä tekemän/ ja ei luopunut nijstä. MUtta Mesalla Moabiterein Cuningalla oli paljo lambaita/ ja hän andoi Israelin Cuningalle weron/ sata tuhatta caridzata/ ja satatuhatta oinasta/ willoinens. Cosca Ahab oli cuollut/ luowui Moabiterein Cuningas Israelin Cuningast. Sijhen aican läxi Cuningas Joram Samariast/ ja luki caiken Israelin. Ja lähetti Josaphatille Judan Cuningalle sanoman: Moabiterein Cuningas on luopunut minusta/ tule sotiman minun cansani Moabitereitä wastan. Hän sanoi: minä tulen/ minä olen nijncuin sinä/ ja minun Canssan nijncuin sinun Canssas/ ja minun hewoisen nijncuin sinun hewoises. Ja sanoi: cuta tietä meidän pitä sinne waeldaman? Hän wastais: Edomin corwen tietä. JA nijn läxi Israelin Cuningas/ Judan Cuningas ja Edomin Cuningas. Ja cosca he olit waeldanet ymbäri seidzemen päiwän matcan/ ei ollut sotawäellä ja juhdilla/ jotca heidän cansans olit/ wettä. Silloin sanoi Israelin Cuningas: woi/ cosca HERra on cudzunut nämät oclme Cuningasta/ andaxens heitä Moabiterein käsijn. Mutta Josaphat sanoi: ongo täsä yhtän HERran Prophetata/ kysyäxem

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

hänen cauttans neuwoa HERralda. Silloin wastais yxi Israelin Cuningan palwelioist/ ja sanoi: täsä on Elisa Saphatin poica/ joca caasi wettä Elian kätten päälle. Josaphat sanoi: hänen tykönäns on HERran sana. Ja Israelin Cuningas/ ja Josaphat/ ja Edomin Cuningas menit hänen tygöns. Silloin sanoi Elisa Israelin Cuningalle: mitä sinun on minun cansan tekemist? mene pois sinun Isäs Prophetain tygö/ ja sinun äitis Prophetain tygö. Israelin Cuningas sanoi hänelle: Ei/ sillä HERra on cudzunut nämät colme Cuningasta andaxens heitä Moabiterein käsijn. Elisa sanoi: nijn totta cuin HERra Zebaoth elä/ jonga edes minä seison/ jollen minä cadzois Josaphati Judan Cuningast/ en minä cadzatais sinun päälles/ engä tottelis sinua. Tuocat minulle candelen soittaja: ja cosca soittaja soitti/ tuli HERran käsi hänen päällens. Ja hän sanoi: näitä sano HERra/ tehkät cuoppia sinne ja tänne tähän ojaan: Sillä näin sano HERra: ei teidän pidä tuulda ja sadetta näkemän/ ja cuitengin pitä ojan wettä täynnä oleman/ nijn että te ja teidän Canssan/ ja teidän juhtan saawat juoda. Wielä sijttengin tämä on yxi pieni asia HERran edes/ waan hän anda myös Moabiterit teidän käsijn. Nijn että te lyötte caicki wahwat Caupungit/ ja caicki walitut Caupungit/ ja te caadatte caicki hywät puut/ ja tukidzette caicki wesilähtet/ ja turmelette caicki hywät pelot kiwillä. Ja amulla ruocauhrin ajalla/ cadzo/ silloin tuli wesi Edomin tietä myöden/ ja täytti maan wedellä. COSca caicki Moabiterit cuulit että Cuningat olit mennet sotiman heitä wastan/ cudzuit he cocoon caicki miehet jotca olit ijälliset sotaan ja sen ylidzen/ ja menit rajoillen. Mutta cosca he amulla warhain nousit/ ja Auringo nousi weden ylidze/ nijn näit Moabiterit että wesi oli heitä wastan punainen nijncuin weri. Ja sanoit: se on weri/ Cuningat owat tapellet keskenäns miecalla/ ja yxi on lyönyt toisen cuoliaksi/ nyt sijs Moab mene saalille. Mutta cosca he tulit Israelin leirijn/ nousi Israel/ ja löi Moabitereit/ ja ne pakenit heitä/ mutta he tulit sisälle ja löit Moabin. Cukistit Caupungin/ ja idzecukin heitti kiwens caickin hywijn peldoin ja täytit ne/ ja tukidzit caicki wesilähtet/ ja caasit caicki hywät puut/ siihenasti cuin Kirharasethijn waiwoin kiwiä jäit/ ja he pijritit sen lingoilla ja löit hänen. Cosca Moabiterein Cuningas näki sodan olewan ylön wäkewän händä wastan/ otti hän

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

seidzemen sata miestä tygöns/ jotca wedit miecan ulos/ carataxens Edomin Cuningan päälle/ waan ei he woinet. Silloin otti hän hänen ensimmäisen poicans/ joca hänen siaans piti Cuningaxi tuleman/ ja uhrais sen polttouhrixi muurin päälle. Silloin tuli Israel sangen wihaisexi/ nijn että he menit pois hänen tyköäns/ ja palaisit omalle maallens.

JA yxi waimo nijstä Prophetain poicain emännistä huusi Elisan tygö/ ja sanoi: sinun palwelias minun miehen cuoli. Nijn sinä tiedät sen että sinun palwelias pelkäis HERra. Nyt tuli welcamies/ ja tahto otta molemmat minun lapseni orjaxens. Elisa sanoi hänelle: mitä minun pitä tekemän sinulle? sano minulle mitä sinun huonesas on? Hän sanoi: sinun palckapijcallas ei ole muuta mitän cuin yxi öljyastia. Hän sanoi: mene ja ano coco sinun kyläcunnaldas tyhjiä astioita nijn monda cuins saat. Ja mene sisälle/ jasulje owi sinun ja sinun poicais perän/ ja caada jocaidzeen njihin astioin/ ja coscas olet täyttänyt heidän/ nijn anna ne otta pois. Hän meni pois hänen tyköns/ sulki owen jälkens ynnä poicains cansa/ ja cannoit astiat äitins eteen/ ja hän caasi njihin. Ja cuin astiat olit täytetyt/ sanoi hän pojallens: tuo minun wielä yxi astia. Hän sanoi: ei ole täällä enä astiata/ nijn öljy seisatti. Ja hän tuli/ ja ilmoitti sen sille Jumalan miehelle. Hän sanoi: mene ja myy öljy/ ja maxa welcamiehelles/ mutta sinä ja sinun poicas eläkät sijtä jänest. JA se tapahdui sijhen aican/ että Elisa meni Sunemijn/ ja siellä oli cuuluisa waimo joca händä holhois/ nijn että hän söi hänen tykönäns/ ja nijn usein cuin hän sen cautta waelsi/ poickeis hän sinne syömän. Ja hän sanoi miehellens: cadzo/ minä ymmärrän tämän Jumalan miehen olewan pyhän/ joca täsä aina waelda. Tehkäm sijs tähän wähä ylistupa/ ja pangam hänelle sinne yxi wähä wuode/ pöytä/ istuin ja kyntiläjalca/ että hän siellä olis cosca hän meidän tygöm tule. NIin tapahdui sijhen aican/ että hän tuli sinne/ ja pani ylistupaan lewätä ja macais siellä. Ja hän sanoi palweliallens Gehazille: cudzu Sunemin waimo tänne. Ja cosca hän oli cudzunut hänen/ astui hän hänen eteens. Nijn hän sanoi palweliallens: sano hänelle: cadzo/ sinä olet tehnyt meille caiken tämän palweluxen/ mitä minun pitä sinun tekemän? ongo sinulla asiat Cuningan taicka sodanpäämiehen tygö? Hän sanoi: minä asun keskellä minun

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

Canssani. Hän sanoi hänelle: mitäst sijs hänelle pitäis tehtämän? Gehazi sanoi: ei ole hänellä poica/ ja hänen miehens on wanha. Hän sanoi: cudzu händä/ ja cosca hän meni händä cudzuman/ nijn hän tuli owis. Ja hän sanoi: tähän aican wuoden peräst pitä sinun syleilemän poica. Hän sanoi: ei minun Herran sinä Jumalan mies/ älä wääryttele sinun pijcas edes. Ja waimo tuli rascaxi/ ja synnytti pojan sijhen aican wuoden peräst/ nijncuin Elisa oli hänelle sanonut. JA cosca lapsi jo isoixi tuli/ nijn tapahdui/ että hän meni ulos Isäns ja elonleickaitten tygö. Ja hän sanoi Isällens: woi minun päätäni/ minun päätäni. Ja hän sanoi palweliallens: canna händä äitins tygö. Ja hän otti hänen/ ja wei äitins tygö/ ja hän pani hänen helmaans puolipäiwän asti/ nijn hän cuoli. Ja hän nousi ja laske hänen Jumalan miehen wuotelle/ läxi ulos ja sulki owen. Ja cudzui miehens/ ja sanoi/ lähetä minun tygöni yxi palwelioista ja Asi: sillä minä menen Jumalan miehen tygö/ ja palajan. Ja hän sanoi: mixi sinä hänen tygöns menet: sillä ei nyt ole usicuu taicka Sabbathi? hän sanoi: rauha. Ja hän satuloidzi Asin/ ja sanoi palweliallens: aja wahwast/ ja älä wijwytä minua matcalla nijncuin minä sanon sinulle. JA nijn hän meni pois ja tuli Jumalan miehen tygö Carmelin wuorelle. Cosca Jumalan mies näki hänen tulewan/ sanoi hän palweliallens Gehazille: cadzo/ Sunemin waimo on täällä. Nijn juoxe nyt händä wasthan/ ja kysy hänelle/ jos hän/ hänen miehens ja poicans owat rauhas? Hän wastais: rauhas. Mutta cosca hän tuli wuorelle Jumalan miehen tygö/ tartui hän hänen jalcoins. Ja Gehazi meni sysämän händä pois. Mutta Jumalan mies sanoi: anna hänen olla: sillä hänen sieluns on murhellinen/ ja HERra on minulda sen salannut ja ei ilmoittanut minulle. Hän sanoi: cosca minä anoin poica Herraldani/ engö minä sanonut/ ettei sinun pitänyt minua pettämän. Ja hän sanoi Gehazille: wyötä sinun cupes/ ja walmista idzes/ ja ota minun sauwan kätees/ ja mene matcaas (jos jocu sinun cohta/ nijn älä terwetä händä/ ja jos jocu sinua terwettä/ nijn älä wasta händä) ja laske minun sauwan pojan caswoille. Mutta pojan äiti sanoi: nijn totta cuin HERra elä ja sinun sielus/ en minä päästä sinua. Nijn hän nousi ja seurais händä. Mutta Gehazi meni pois heidän edelläns/ ja laske sauwans pojan caswoille/ waan ei ollut eikä ändä

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

eikä tundo. Nijn hän palais ja cohtais hänen/ ilmoitti hänelle/ ja sanoi: ei poica herännyt. JA cuin Elisa tuli huoneseen/ cadzo/ poica macais cuolluna hänen wuotellans. Ja hän meni sisälle/ ja sulki owen molembain perän/ ja rucoili HERra. Nousi ja laski idzens lapsen päälle/ ja pani suuns nuorucaisen suun/ ja silmäns hänen silmäins päälle/ ja kätens hänen kättens päälle/ ja nijn ojensi idzens hänen päällens/ että lapsen ruumis tuli lämbymäxi. Ja hän nousi jällens ja käwi kerran sinne ja tänne sijnä huones/ nousi ja laski idzens hänen päällens. Nijn poica aiwasti seidzemen kerta/ sijtte awais poica silmäns. Ja hän cudzui Gehazin/ ja sanoi: cudzu Sunemin waimo. Ja cosca hän oli hänen cudzunut/ tuli hän sisälle hänen tygöns. Hän sanoi: ota sinun poicas. Nijn hän tuli ja langeis hänen jalcains juureen/ cumarsi ja otti poicans ja meni ulos. JA Elisa palais Gilgalijn/ ja callis aicaoli maalla/ ja Prophetain pojat olit hänen edesäns. Ja hän sanoi palweliallens: ota suuri pata/ ja keitä liendä Prophetain pojille. Nijn yxi läxi kedolle hakeman ruohoja/ ja hän löysi williwijnapuun/ ja haki sijtä Colochintejä waattens täyden. Ja cuin hän tuli/ leickais hän sen liemipataan: sillä ei he tundenet sitä. Ja cosca he annoit miesten eteen syödä/ söit he liemestä ja huusit/ sanoden: Jumalan mies/ cuolema on padas. Sillä ei he saanet syödä sitä. Hän sanoi: tuocat tänne jauhoja/ ja hän heitti pataan/ ja sanoi: andacat Canssalle syödä/ ja ei ollut mitän wahingota padas. JA yxi mies tuli BaalSalisast/ ja candoi Jumalan miehelle utisleipä/ nimittäin/ caxikymmendä ohraista leipä/ ja utisjywiä hänen waatteisans. Mutta hän sanoi: anna Canssalle: ja he söit. Hänen palwelians sanoi: mitä minä sijtä annan sadalle miehelle? Hän sanoi: anna Canssalle syödä: sillä nijn sano HERra: he syöwät ja wielä sijttekin jää. Ja hän pani ne heidän eteens/ he söit ja wielä oli lijaxi HERran sanan jälken. NAeman Syrian Cuningan sodanpäämies oli cuuluisa mies/ ja suurna pidetty hänen Herrans edes: sillä hänen cauttans oli HERra andanut autuuden Syriaan/ ja hän oli woimallinen mies/ waan spitalinen. JA sotawäki oli Syriast mennyt ulos/ ja olit wienet pois Israelin maalda wähän pijcaisen/ joca palweli Naemanin emändätä. Hän sanoi emännällens: jos minun HErran olis Prophetan tykönä cuin on Samarias/ totisest hän paranis hänen spitalistans.

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

Nijn hän meni sisälle Herrans tygö/ ja ilmoitti hänelle/ sanoden: näin ja näin on puhunut Israelin maan pijca. Syrian Cuningas sanoi: mene sinne/ ja minä lähetän kirjan Israelin Cuningan tygö. Ja hän meni sinne/ ja otti myötäns kymmenen leiwiskätä hopiata/ ja cuusi tuhatta culdapenningitä/ ja kymmenen juhlapäiwän waatetta. Ja wei kirjan Israelin Cuningan tygö näin kirjoitetun: Cosca tämä kirja tule sinulle/ cadzo/ nijn tiedä minun lähettänexi minun palweliani Naemanin sinun tygös/ ettäs hänen puhdistaisit spitalistans. Cosca Israelin Cuningas oli kirjan lukenut/ rewäis hän waattens/ ja sanoi: olengo minä Jumala/ että minä cuoletaisin ja eläwäxi tekisin? sillä hän lähettä minun tygöni/ että minä puhdistaisin miehen spitalistans. Hawaitcat sijs ja cadzocat/ cuinga hän edzi tila minua wastan. COsca Jumalan mies Elisa cuuli Israelin Cuningan rewäisnexi waattens/ lähetti hän hänen tygöns/ ja andoi sanoa hänelle: mixis olet rewäisnyt waattes? tulcan minun tygöni/ että hän tiedäis Prophetan olewan Israelis. Näin tuli Naeman hewoisilla ja waunuilla/ ja seisatti Elisan huonen owen eteen. Silloin lähetti Elisa sanan hänen tygöns: mene ja pese idzes seidzemen kerta Jordanis/ ja sinun lihas pitä endisellens ja puhtaxi tuleman. Silloin Naeman wihastui ja meni matcaans/ sanoden: minä luulin hänen tulewan minun tygöni/ käymän edes ja huutaman auxens HERrans Jumalans nime/ ja hänen kädelläns pitelemän tätä paicka/ ja nijn parandaman spitalin. Eikö Amanan ja Pharpharan wedet Damascus ole caickia Israelin wesiä paremmat? että minä idzeni nijsä pesisin/ ja tulisin puhtaxi? Ja hän palais ja meni matcaans wihoisans. Silloin hänen palwelians tulit hänen tygöns ja puhuttelit händä/ ja sanoit: Isän/ jos Propheta olis sanonut sinulle jotakin suurta asiata/ eikö sinun pitänyt sitä tekemän? mitä enämmin että hän sano sinulle: pese sinus/ ja sinä tulet puhtaxi? Nijn hän meni ja pesi idzens seidzemen kerta/ nijncuin Jumalan mies käskenyt oli/ ja hänen lihans tuli endisellens nijncuin wähän nuorucaisen liha/ ja tuli puhtaxi. JA hän palais Jumalan miehen tygö caiken jouckons cansa/ ja cosca hän oli tullut sisälle/ meni hän edes/ ja sanoi: cadzo/ minä tiedän ettei yhtäkän Jumalata ole caikis maacunnis/ waan Israelis? ota sijs tämä siunaus sinun palwelialdas. Mutta hän sanoi: nijn totta

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

cuin HERra elä/ jonga edes minä seison/ en ota minä sitä/ ja hän waadei händä ottaman/ mutta ei hän tahtonut. Silloin sanoi Naeman: eikö sinun palwelialles anneta yhtä cuorma maata nijn paljo cuin caxi Muulia canda: sillä sinun palwelias ei tahdo enä muucalaisille jumalille uhrata/ ja polttouhria tehdä/ mutta HERralle. Että HERra sen cautta olis armias sinun palwelialles/ rucoillesani Rimmonin huones/ cosca minun Herran Rimmonin huoneseen mene rucoileman/ ja idzens minun käteni päälle noja. Ja hän sanoi hänelle: mene rauhan. COsca hän oli mennyt cappalen matca pois hänen tyköns kedolle/ ajatteli Gehazi Jumalan miehen Elisan palwelia/ cadzo/ minun Herran on säästänyt Naemanit Syrialaista/ ettei hän häneldä ottanut sitä cuin hän toi/ nijn totta cuin HERra elä/ minä juoxen hänen jälkens/ ja otan jotakin häneldä. Nijn Gehazi juoxi nopiast Naemanin jälkeen. Ja cosca Naeman näki hänen juoxewan peräsäns/ astui hän waunusta ulos händä wastan/ ja sanoi: ongo rauha. Hän sanoi: on: Minun Herran lähetti sanoman sinulle/ cadzo/ juuri nyt owat tullet minun tygöni Ephraimin wuorelda caxi nuorucaista Prophetain pojista/ anna heille leiwiskä hopiata/ ja caxi juhlapäiwän waatetta. Naeman sanoi: ota caxi leiwiskätä hopiata. Ja hän waati hänen/ ja sidos caxi leiwiskätä hopiata cahteen säckijn/ ja caxi juhlapäiwän waatetta/ ja andoi ne cahdelle palweliallens/ ja he cannoit hänen edelläns. Ja cosca hän tuli Ophelijn/ otti hän ne pois heidän käsistäns/ ja kätki ne huoneseen/ ja päästi miehet. Ja cosca he menit pois/ meni hän Herrans eteen. Elisa sanoi hänelle: custas tulet Gehazi? hän wastais: ei sinun palwelias ole mennyt sinne eli tänne. Mutta hän sanoi: eikö minun sydämeni waeldanut miehen palaites waunuistans sinua wastan? olico nyt aica sinun mennä ottaman hopiata/ waatteita/ öljypuita/ wijnamäkiä/ lambaita/ härkiä/ palwelioita ja pijcoja. Mutta Naemanin spitali pitä tarttuman sinuun ja sinun siemenees ijancaickisest. Nijn hän meni pois hänen tyköäns spitalisna nijncuin lumi.

JA Prophetain pojat sanoit Elisalle: cadzo/ se sia josa me asumme sinun tykönäs/ on meille ahdas. Anna meidän mennä Jordanin asti/ ja jocaidzen tuoda sieldä yxi hirsi/ että me rakennaisim sinne sian asuaxem. Ja hän sanoi:

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

mengät. Ja yxi sanoi: tules palweliais cansa: ja hän wastais: minä tulen. Ja hän meni heidän cansans. Ja cosca he tulit Jordanin tygö/ hackaisit he sijnä puita. Ja cuin yxi heistä oli puun maahan hacannut/ putois rauta weeteen/ ja hän huusi/ ja sanoi: woi minun Herran/ sengin minä olen lainaxi ottanut. Mutta Jumalan mies sanoi: cuhunga se putois? Ja cosca hän osotti hänelle paican/ leickais hän yhden puun ja heitti sinne/ nijn rauta uiskendeli. Ja hän sanoi: ota händä ylös: ja hän ojensi kätens ja otti sen. JA Syrian Cuningas sodei Israeli wastan/ ja piti neuwo palwelioittens cansa/ ja sanoi: me tahdom sioitta idzem sinne ja sinne. Mutta Jumalan mies lähetti Israelin Cuningan tygö/ ja käski hänelle sanoa: carta/ ettes menis siihen paikkaan: sillä Syrialaiset lewättelewät siellä. Nijn lähetti sijs Israelin Cuningas siihen paikkaan/ josta Jumalan mies oli sanonut hänelle/ ja waroinut händä sijtä/ ja piti sijnä wartiat/ ja ei tehnyt sitä ainoast yhtä eli cahta kerta. Nijn Syrian Cuningan sydän tuli surullisexi sijtä/ ja cudzui hänen palwelians/ ja sanoi heille: ettekö te sano minulle cuca meistä on paennut Israelin Cuningan tygö. Nijn sanoi yxi hänen palwelioistans: ei nijn minun Herran Cuningan/ mutta Elisa Propheta sano Israelin Cuningalle caickia nijtä joitas puhut macaushuonesas. Hän sanoi heille: nijn mengät matcaan/ ja cadzocat cusa hän on/ että minä lähetäisin ja andaisin hänen tänne tuota. Ja he ilmoitit hänelle/ ja sanoit: cadzo/ hän on Dothanis. Nijn hän lähetti sinne hewoiset ja waunut ja suuren joucon/ ja cosca he sinne tulit yöllä/ pijritit he Caupungin. JA Jumalan miehen palwelia nousi warhain amulla menemän ulos/ ja cadzo/ suuri sotajoucko macais Caupungin edes hewoisten ja waunuin cansa. Nijn hänen palwelians sanoi hänelle: woi minun Herran/ mitä me nyt teemme? hän sanoi: älä pelkä/ sillä nijtä on enä cuin meidän cansam owat cuin heitä. Ja Elisa rucoili/ ja sanoi: HERra awa hänen silmäns/ että hän näkis. Nijn awais HERra palwelian silmät/ että hän näki/ ja cadzo/ wuori on täynäns tulisia hewoisita ja waunuja Elisan ymbärillä. Ja cosca he tulit alas heidän tygöns/ rucoili Elisa/ ja sanoi: HERra lyö tätä Canssa sokeudella/ ja hän löi heidän sokeudella Elisan sanan jälken. Ja Elisa sanoi heille: ei tämä ole se tie ja se Caupungi/ seuratcat minua/ minä wien teidän sen miehen tygö jota te

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

edzittä: ja hän wie heidän Samariaan. Cosca he tulit Samariaan/ sanoi Elisa: HERra awa näinen silmät/ että he näkisit. Ja HERra awais heidän silmäns/ että he näit/ ja cadzo/ nijn he olit keskellä Samariata. Ja cosca Israelin Cuningas näki heidän/ sanoi hän Elisalle: minun Isän/ lyöngö minä heitä? Ja hän sanoi: älä lyö/ ne cuins fangixi saat miecallas ja joudzellas/ lyö nijtä. Mutta anna heille wettä ja leipä/ että he söisit ja joisit/ ja anna heidän mennä heidän Herrans tygö. Nijn walmistettin heille suuri pito. Ja cosca he olit syönet ja juonet/ laski hän heidän menemän/ ja he menit heidän Herrans tygö/ ja ei Syriast enä sotawäke tullut Israelin maalle. JA senjälken tapahtui/ että Benhadad Syrian Cuningas cocois caicki hänen sotawäkens/ meni ja pijritti Samarian. Ja suuri nälkä oli Samarias/ ja he ahdistit Caupungin sijhenasti/ että Asin pää maxoi cahdexankymmendä hopiapenningitä/ ja neljäs osa Cabi Kyhkyläisen sonda maxoi wijsi hopiapenningitä. JA cosca Israelin Cuningas käwi muurin päällä/ huusi yxi waimo händä/ ja sanoi: auta minua minun Herran Cuningan. Ja hän sanoi: Jollei HERra auta sinua/ millä minä sinua autan/ jylläkö eli wijnalla? Ja Cuningas sanoi hänelle: mikä sinun on? Hän sanoi: tämä waimo sanoi minulle: tuo tänne poicas/ että me sen söisim tänäpä/ syökäm huomena minun poican. Ja me olem keittänet minun poicani ja syönet sen. Ja minä sanoin toisna päiwänä hänelle: tuo tänne sinun poicas/ että me saisimme syödä/ mutta hän kätki poicans. Cosca Cuningas cuuli waimon puhet/ rewäis hän waattens käydesäns muurin päällä. Nijn caicki Canssa näki/ että hänen päälläns oli säcki ihoa wastoin. Ja hän sanoi: Jumala tehkön minulle sen ja sen/ jos Elisan Zaphatin pojan pää tänäpä pisy siallans. Ja Elisa istui huonesans/ ja wanhimmat istuit hänen tykönäns/ ja hän lähetti miehen edelläns/ mutta ennencuin sanoma tuli hänen tygöns/ sanoi hän wanhimille: olettaco te nähnet cuinga se murhamies on lähettänyt tänne rewäisemän minun päätäni pois minulda? Cadzocat/ cosca se sanoma tule/ että te owen suljetta/ ja owella hänen ulos syöxätte/ cadzo/ hänen Herrans jalcain humina seura händä. Cosca hän wielä heidän cansans puhui/ cadzo/ nijn sanoma tuli hänen tygöns/ ja sanoi: cadzo/ tämä paha tule HERralda/ mitä minä enä odotan HERra?

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

MUtta Elisa sanoi: cuulcat HERran sana/ näin sano HERra: huomena tähän aican maxa yxi wackainen pieniä jauhoja Siclin/ ja caxi wackaist ohraisi jauhoja Siclin/ Samarian portis. Nijn wastais yxi Ruhtinas/ jonga käden päälle Cuningas idzens nojais/ Jumalan miehelle/ ja sanoi: jos HERra tekis wielä ackunan taiwaseen/ cuinga se tapahduis? Hän sanoi: cadzo/ sinun silmilläs pitä sinun sen näkemän/ mutta ei sinun pidä sijtä syömän. JA neljä spitalist miestä olit portin edes/ jotca sanoit toinen toisellens: mitä me täsä olem nijncauwan cuin me cuolem? Menem me myös Caupungijn/ nijn on callis aica Caupungis/ jos me taas olem täällä/ nijn me cuolem? käykäm sijs ja andacam idzem Syrialaisten leirijn/ jos he andawat meidän elä nijn me elämme/ taicka jos he meidän tappawat/ nijn me olem tapetut. Ja he olit warhain huomeneltain ylhällä menemän Syrialaisten leirijn/ ja cosca he tulit ensimäisille paicoille leiriä/ cadzo/ nijn ei siellä ollut ketän. Sillä HERra oli andanut Syrialaisten cuulla hewoisten/ waunuin ja wahwan sotawäen änen/ nijn että he sanoit toinen toisellens: cadzo/ Israelin Cuningas on palcannut meitä wastan Hetherein Cuningat ja Egypterein Cuningat/ että he tulisit meitä wastan. Ja he nousit ja pakenit puhtella/ ja jätit majans/ hewoisens ja Asins leirijn/ nijncuin he seisoit/ ja pelastit hengens. Cosca spitaliset tulit sijhen paickan cusa leiri oli/ menit he yhteen majaan/ söit/ joit ja otit hopiata/ culda ja waatteita/ ja menit pois/ kätkit ne/ ja tulit jällens ja menit toiseen majaan/ ja otit sieldä/ menit pois ja kätkit sen. MUtta he sanoit toinen toisellens: älkämme nijn tehkö/ tämä päiwä on hywän sanoman päiwä/ jos me tämän salamme/ ja wijwytäm huomenisen päiwän asti/ nijn meidän pahatecom tule tiettäwäxi/ käykäm sijs ja tiettäwäxi tehkäm Cuningan huones. Ja cosca he tulit/ huusit he Caupungin portis/ ja teit tiettäwäxi heille/ ja sanoit: me menim Syrialaisten leirijn/ ja cadzo/ en me sieldä ketän löynnet/ eikä ihmisen ändä/ waan hewoisia ja Aseja sidottuna/ ja majat nijncuin ne seisoit. Nijn huuttin portin wartioille/ että heidän piti siellä sanoman Cuningan huones. Ja Cuningas nousi yöllä/ ja sanoi palwelioillens: minä sanon teille/ cuinga Syrialaiset tekewät meidän cansam/ he tietäwät meidän kärsiwän nälkä/ ja sentähden owat he mennet pois

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

leiristä/ ja owat lymyttänet idzens kedolle/ ja ajattelewat: cosca he lähtewät Caupungist/ otam me heidän kijnni eläwänä/ ja pääsem Caupungijn. Nijn wastais yxi heidän palwelioistans/ ja sanoi: otettacan ne wijsi hewoista jotca tähän jäänet owat (cadzo nämät owat tähän jäänet caikest Israelin joucost/ ne muut owat loppunet) lähettäkäm nämät ulos cadzoman. Nijn he toit caxi waunuhewoista/ ja Cuningas lähetti heidän Syrialaista leirijn/ ja sanoi: mengät ja cadzocat. Ja he menit heidän jälkens haman Jordanin asti/ cadzo/ siellä oli tie waatteita ja caluja täynäns/ cuin ne Syrialaiset olit heittänet pois kijruttaisans idziäns. Ja sanansaattajat tulit jällens/ ja tiettäwäxi teit sen Cuningalle. Canssa meni ulos ja ryösti Syrialaista leirin. Ja yxi wackainen sämbyläjauhoja maxoi Siclin/ nijn myös caxi wackaist ohraisia jauhoja Siclin/ HERran sanan jälkeen. Mutta Cuningas asetti sen Ruhtinan/ jonga käden päälle Cuningas idzens nojais/ porttijn/ ja Canssa tallaisit hänen portin edes nijn että hän cuoli/ nijncuin Jumalan mies sanonut oli/ cosca Cuningas tuli alas hänen tygöns. Ja tapahtui nijncuin Jumalan mies puhunut oli Cuningalle/ cosca hän sanoi: huomena tällä aica maxa caxi wackaista ohraisia jauhoja Siclin/ ja wackainen Sämbyläjauhoja maxa Siclin Samarian portis. Ja Ruhtinas wastais Jumalan miehelle/ ja sanoi: cadzo/ jos HERra teke wielä ackunan taiwaseen/ cuinga tämä sijttekän tapahduis? Mutta hän sanoi: sinun pitä silmilläs sen näkemän/ ja ei sijtä syömän. Ja se tapahdui hänelle nijn: sillä Canssa tallaisit hänen portis cuoliaksi.

JA Elisa puhui sen waimon cansa/ jonga pojan hän oli herättänyt/ ja sanoi: nouse ja matcusta pois huoneines/ ja ole outona cusas saat/ sillä HERra on cudzuwa näljän/ joca on tulewa maalle seidzemexi wuodexi. Waimo nousi ja teki nijncuin Jumalan mies sanoi: ja matcusti huoneinens/ ja oli outona Philisterein maalla seidzemen wuotta. JA seidzemen wuoden peräst tuli waimo Philisterein maalda jällens. Ja hän meni rucoileman Cuningalda huonettans ja peldoans. Silloin puhui Cuningas Gehazin sen Jumalan miehen palwelian cansa/ ja sanoi: juttele minulle caicki ne suuret tegot cuin Elisa on tehnyt. Ja cosca hän ilmoitti Cuningalle cuinga hän oli cuollen wirgottanut/ cadzo/ ja se waimo ilmestyi sillä hetkellä/ jonga pojan hän oli cuolluista

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

herättänyt/ ja huusi Cuningan tygö huonens ja peldons tähden. Nijn sanoi Gehazi: minun Herran Cuningan/ tämä on waimo ja tämä on hänen poicans/ jonga Elisa cuolluista herätti. Ja Cuningas kysyi waimolle/ ja hän ilmoitti hänelle sen. Nijn Cuningas andoi hänelle yhden palwelioistans/ ja sanoi: anna hänen saada caicki mitä hänen omans on/ ja caicki tulot pelloista/ sijtä päiwäst jona hän maan jätti/ nijn tähän asti. JA Elisa tuli Damascuun/ ja Benhadad Syrian Cuningas sairasti/ ja hänelle oli ilmoitettu ja sanottu: että Jumalan mies on tullut tänne. Nijn Cuningas sanoi Hasaelille: ota lahjoja sinun cansas/ ja mene sitä Jumalan miestä wastan/ ja kysy hänen cauttans HERralle/ ja sano: parannengo minä tästä taudista? Ja Hasael meni händä wastan/ ja otti lahjoja cansans/ ja caickinaista Damascun hywyttä neljäkymmendä Camelin cuorma. Ja cosca hän tuli/ käwi hän edes hänen tygöns/ ja sanoi: Benhadad sinun poicas Syrian Cuningas lähetti minun sinun tygös/ ja käski sinulle sanoa: parannengo minä tästä taudista? Elisa sanoi hänelle: mene ja sano hänelle: sinä paranet/ mutta cuitengin on HERra ilmoittanut minulle/ että hänen pitä totisest cuoleman. JA Jumalan mies käänsi caswons hänest/ tuli surullisexi ja itki. Nijn Hasael sanoi: mixi minun Herran itke? Ja hän sanoi: minä tiedän mitä pahutta sinun pitä tekemän Israelin lapsille/ sinun pitä polttaman heidän wäkewät Caupungins tulella/ ja heidän nuoret miehens tappaman miecalla/ ja surmaman heidän lapsens/ ja heidän rascat waimons halcaiseman. Hazael sanoi: mikä on sinun palwelias se coira/ että hänen pitä nijn suuria asioita tekemän? Elisa sanoi: HERra on minulle ilmoittanut sinun tulewan Syrian Cuningaxi. Ja hän meni pois Elisan tykö ja tuli HErrans tygö/ ja hän sanoi hänelle: mitä Elisa sanoi sinulle? hän wastais: hän sanoi minulle sinun paranewan. Mutta toisna päiwänä otti hän yhden macauswaatten ja casti weteen/ ja lewitti caswoins päälle/ nijn hän cuoli/ ja Hasael tuli Cuningaxi hänen siaans. JOramin Ahabin pojan Israelin Cuningan wijdendenä vuonna tuli Joram Josaphatin poica Judan Cuningaxi. Ja hän oli cahden ajastajan wanha neljättäkymmendä tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi cahdexan ajastaica Jerusalemis. Ja waeli Israelin Cuningasten teillä/ nijncuin Ahabingin huone teki: sillä Ahabin tytär oli hänen emändäns. Ja hän

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

teki paha HERran edes. Mutta ei HERra tahtonut häwittä Judat hänen palwelians Dawidin tähden/ nijncuin hän oli hänelle sanonut/ että hän ijäti oli andawa hänelle yhden walkeuden ja hänen lapsillens. HÄnen aicanans luowuit Edomerit Judast/ ja teit heillens Cuningan. Sillä Joram oli matcustanut Zairin cautta/ ja caicki waunut hänen cansans/ ja nousi yöllä ja löi Edomerit cuin hänen ymbärilläns olit/ nijn myös waunuin päämiehet/ että Canssa pakeni heidän majoins. Sentähden luowuit Edomerit Judast tähän päiwän asti/ silloin myös Libna luowui. Mitä enämbi Joramist sanomist on/ ja caikista nijstä cuin hän tehnyt on/ cadzo/ se on kirjoitettu Judan Cuningasten Aicakirjas. Ja Joram nuckui Isäins cansa/ ja haudattin hänen Isäins cansa Dawidin Caupungijn. Ja Ahasia hänen poicans tuli Cuningaxi hänen siaans. JOramin Ahabin pojan Israelin Cuningan toisna vuonna toistakymmendä tuli Ahasia Joramin poica Judan Cuningaxi. Ja oli caxi vuotta colmattakymmendä wanha/ cosca hän tuli Cuningaxi/ ja hallidzi yhden vuoden Jerusalemis/ hänen äitins nimi oli Athalia Amrin Israelin Cuningan tytär. Ja hän waelsi Ahabin huonen teillä/ ja teki paha HERran edes/ nijncuin Ahabin huone: sillä hän oli Ahabin huonen wäwy. JA hän meni Joramin Ahabin pojan cansa sotiman Hasaeli Syrian Cuningasta wastan Gileadin Ramothis/ mutta Syrialaiset löit Joramin. Silloin palais Cuningas Joram andaman idzens parata Jesreelis/ nijstä haawoist/ cuin Syrialaiset löit häneen Ramas/ soteisans Hasaelin Syrian Cuningan cansa. Ja Ahasia Joramin Judan Cuningan poica/ tuli cadzoman Jorami Ahabin poica Jesreelijn: sillä hän sairasti.

ELisa Propheta cudzui yhden Prophetan pojista/ ja sanoi hänelle: wyötä cupes/ ja ota tämä öljyastia kätes/ ja mene Gileadin Ramothijn. Ja coscas tulet sinne/ nijns näet siellä Jehun Josaphatin pojan Nimsin pojan/ mene ja nosta händä weljeins keskeldä/ ja wie händä sisälliseen Camarijn. Ota öljyastia ja wuodata se hänen pääns päälle/ ja sano: näitä sano HERra: minä olen woidellut sinun Israelin Cuningaxi/ ja sinun pitä owen awaman ja pakeneman/ eikä siecaileman. JA Prophetan palwelia se nuorucainen läxi matcaan Gileadin Ramothijn. Ja cosca hän tuli sisälle/ cadzo/ siellä istuit

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

sotawäen päämiehet/ ja hän sanoi: sinä päämies/ minulla on jotakin sinulle sanomist. Jehu sanoi: kenelle meistä caikista? hän sanoi: sinulle päämies. Nijn hän nousi ja meni sisälle/ mutta hän wuodatti öljyä hänen pääns päälle/ ja sanoi hänelle: näitä sano HERra Israelin Jumala minä olen sinun widellut Israelin HERran Canssan Cuningaxi. Ja sinun pitä lyömän sinun herras Ahabin huonen: sillä minä costan minun palweliaini Prophetain weren/ ja caickein HERran palwelioitten weren Isebelin kädest. Nijn että caicki Ahabin huone pitä huckuman/ ja minä häwitän Ahabista sen joca seinään cuse/ ja sen suljetun ja hyljätyn Israelis. Ja teen Ahabin huonen nijncuin Jerobeamin Nebathingin pojan huonen/ ja nijncuin Baesan Ahian pojan huonen. Ja coirat pitä syömän Isebelin Jesreelin pellolla/ ja ei yxikän pidä händä hautaman/ ja hän awais owen ja pakeni. JA cosca Jehu läxi ulos hänen herrans palweliain tygö/ sanoit he hänelle: ongo rauha? mingätähden tämä kiucuidzia on tullut sinun tygös? hän sanoi heille: te tunnette miehen hywin/ ja mitä hän puhu. He sanoit: ei se ole totta/ sano sinä se meille/ hän sanoi: nijn ja nijn on hän puhunut minun cansani/ ja sanonut: näitä sano HERra: minä olen woidellut sinun Israelin Cuningaxi. Nijn he kijrutit idzens/ ja jocainen otti waattens/ ja panit hänen alans corkialle paicalle/ ja puhalsit Basunalla/ ja sanoit: Jehu on tullut Cuningaxi. Näin Jehu Josaphatin poica Nimsin pojan/ teki lijton Joramita wastan (mutta Joram oli Ramothin edes Gileadis caiken Israelin cansa/ Hasaeli Syrian Cuningasta wastan. Mutta Cuningas Joram oli palannut paratta Jesreelijn/ nijstä haawoista cuin Syrialaiset hänen lyönet olit/ cosca hän sodei Hasaelin Syrian Cuningan cansa). Ja Jehu sanoi: jos teidän mielen on/ nijn ei pidä yhdengän pääsemän Caupungist menemän ja ilmoittaman Jesreelijn. Ja Jehu meni ja matcusti Jesreelijn: sillä Joram sairasti siellä. Nijn oli Ahasia Judan Cuningas mennyt cadzoman Jorami. Mutta wartia joca tornin päällä Jesreelis seisoi/ sai nähdä Jehun joucon tulewan/ ja sanoi: minä näen yhden joucon. Nijn sanoi Joram: ota yxi radzasmies ja lähetä heitä wastan/ ja sano: ongo rauha? Ja radzasmies ajoi händä wastan/ ja sanoi: näitä sano Cuningas: ongo rauha? Jehu sanoi: mitä sinä rauhast tahdot? käännä minun tacani. Wartia ilmoitti ja sanoi: sanansaattaja on tullut heidän

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

tygöns/ ja ei palaja. Nijn lähetti hän toisen radzasmiehen. Cosca hän tuli hänen tygöns/ sanoi hän: näitä sano Cuningas: ongo rauha? Jehu sanoi: mitä sinä rauhast tahdot? käännä idzes minun tacani. Sen ilmoitti wartia/ ja sanoi: hän on tullut heidän tygöns/ ja ei palaja: ja sen ajo on nijncuin Jehun Nimsin pojan ajo: sillä hän aja nijncuin hän olis hullu. Niin sanoi Joram: waljastacat: ja he waljastit hänen waununs. Ja he menit ulos/ Joram Israelin Cuningas ja Ahasia Judan Cuningas/ idzecukin waunusans cohtaman Jehut. Ja he löysit hänen Nabothin sen Jesreeliterin pellolla. Ja cosca Joram näki Jehun/ sanoi hän: Jehu/ ongo rauha? hän sanoi: mikä rauha? sinun äitis Isebelin huorus ja noituus tule aina suuremmaxi. Nijn Joram cohta käänsi hänen kätens ymbärins ja pakeni/ ja sanoi Ahasialle: täsä on petos Ahasia. Mutta Jehu siwui joudzen ja ambuis Joramit lapaluiden wälille/ nijn että nuoli meni hänen sydämens läpidzen/ ja hän putois waunuuns. Ja Jehu sanoi Ruhtinallens Bidekarille: ota ja heitä händä Nabothin sen Jesreeliterin pellolle: sillä minä muistan/ että cosca minä sinun cansas seuraisin hänen Isäns Ahabi yhdes waunus/ HERran nostanen tämän cuorman hänen päällens. Mitämax/ sanoi HERra/ minä costan sinun tällä pellolla Nabothin ja hänen poicains weren/ jonga minä eilän näin/ nijn ota händä ja heitä pellolle HERran sanan jälkeen. Cosca Ahasia Judan Cuningas sen näki/ pakeni hän kryydimaan huonen tietä. Mutta Jehu ajoi händä taca/ ja käski myös händä lyödä waunuis Gurrin päin/ joca on Jeblan tykönä. Ja hän pakeni Megiddoon/ ja cuoli siellä. Ja hänen palwelians annoit hänen wiedä waunuilla Jerusalemiijn/ ja hautaisit hänen omaan hautaans/ hänen Isäins cansa Dawidin Caupungijn. Mutta Ahasia hallidzi Judas yhtenätoistakymmendenä Joramin Ahabin pojan wuotena. JA cosca Jehu tuli Jesreelijn/ ja Isebel sai sen cuulla/ woiteli hän caswons ja caunisti pääns/ ja cadzeli ackunan läpidze. Ja cosca Jehu tuli portille/ sanoi Isebel: käwikö Simrin hywäst/ joca tappoi herrans? Ja hän nosti caswons ylös ackunaan/ ja sanoi: cuca on täsä minun tykönäni? nijn käänsi idzens hänen puoleens caxi eli colme palweliata. Hän sanoi: syöskät händä ulos: ja he syöxit hänen ulos/ että seinä ja hewoiset prijscotettin hänen werestäns/ ja tallattin maahan. Ja

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

cosca hän oli tullut sisälle/ ja oli syönyt ja juonut/ sanoi hän: corjatcat cuitengin sitä kirottua/ ja haumatca händä: sillä hän on Cuningan tytär. Cosca he menit pois händä hautaman/ ei he löytänet hänestä muuta mitän cuin pääcallon ja jalat/ ja paljat kämmenet. Ja he tulit jällens ja sanoit hänelle sen: hän sanoi: tämä on nyt se cuin HERra puhui hänen palwelians cautta Elian sen Thesbitin/ ja sanoi: Jesreelin pellolla pitä coirat syömän Isebelin lihan. Näin tuli Isebelin raato nijncuin loca kedolla Jesreelin pellolla/ ettei sanotta taittu: tämä on Isebel.

JA Ahabilla oli seidzemenkymmendä poica Samarias. Ja Jehu kirjoitti kirjat ja lähetti Samariaan Jesreelin Caupungijn päämiesten tygö/ ja wanhimbain/ ja Ahabin edustosmiesten tygö/ näin: Cosca nämät kirjat tulewat teidän tygön. Joiden tykönä teidän herran pojat owat/ waunut/ hewoiset/ wahwat Caupungit ja sotaaset. Nijn walitcat teidän herran pojista paras ja kelwollisin/ ja asettacat händä hänen Isäns istuimelle/ ja soticat teidän herran huonen puolest. Mutta he pelkäisit sangen suurest/ ja sanoit: cadzo/ hän on woittanut caxi Cuningast/ cuingast sijs me seisoisim händä wastan? Ja ne huonen ja Caupungin haldiat/ ja wanhimmat ja edustosmiehet/ lähetit sanoman Jehulle: me olemme sinun palwelias/ me teem caicki mitäs meille sanot/ en me tee ketän Cuningaxi/ tee mitä sinulle kelpa. Silloin kirjoitti hän heille toisen kirjan/ näin: jos te olet minun palweliani/ ja olet minulle cuuliaiset/ nijn ottacat teidän herran poicain päät/ ja tuocat huomena tällä aica minun tygöni Jesreelijn/ (oli myös nijtä Cuningan poikia joita Caupungin ylimmäiset caswatit/ seidzemenkymmendä miestä). Cosca he sait kirjan/ otit he ne seidzemenkymmendä Cuningan poica ja tapoit/ ja heitit nijden päät astiaan/ ja lähetit ne hänen tygöns Jesreelijn. Ja sanoma saatettin hänelle/ että he owat tuonet Cuningan poicain päät tänne. Han wastais: asettacat ne cahteen rouckioon amun asti Caupungin portin eteen. Cosca hän amulla meni ulos/ seisoi hän/ ja sanoi caikellen Canssalle: te tahdotte teillen oikeutta/ cadzo/ minä olen lijton tehnyt minun Herrani wastan/ ja tappanut hänen/ mutta cuca sijs nämät caicki tappanut on? Josta te ymmärrätte ettei yxikän HERran sana/ jonga HERra puhunut on Ahabin huonest/ ole turhaxi

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

tullut. Ja HERra teki nijncuin hän puhunut oli hänen palwelians Elian suun cautta. Näin häwitti Jehu ne cuin Ahabin huonest olit jäänet Jesreelijn/ caicki hänen suurens/ ystäwäns ja Pappins/ nijn ettei yxikän heistä jäänyt. JA nousi ja matcusti Samariaan/ ja cosca hän tuli paimenden majan tygö/ joca oli hänen tiesäns. Löysi Jehu sijnä Ahasian Judan Cuningan weljet/ ja sanoi nijlle: mitkä te oletta? he wastaisit: me olem Ahasian weljet/ ja menem terwettämän Cuningan ja Drotningin poikia. Ja hän sanoi: ottacat heitä eläwänä kijnni/ ja he otit heidän kijnni ja tapoit paimenden majan caiwon tykönä neljä miestä wijdettäkymmendä/ nijn ettei yxikän eläwänä pääsnyt. JA cosca hän sijtä waelsi/ löysi hän Jonadabin Rechabin pojan/ joca händä cohtais/ terwetti ja sanoi: ongo sinun sydämes wilpitöin nijncuin minun sydämen on sinun sydämes cansa? Jonadab wastais: on nijngin. Hän sanoi jäl lens: ojenna kätes tänne/ ja hän ojensi kätens ja andoi kättä/ ja asetti sijtte istuman waunuin hänen siwuns. Ja sanoi: tule minun cansani/ cadzoman minun kijwaustani HERran tähden. Ja hän wei hänen waunuis. Cosca he Samariaan tulit/ löit he caicki Ahabin perilliset Samariast/ siihenasti että hän hänen häwitti HERran sanan jälkeen/ cuin hän puhunut oli Elialle. JA Jehu cocois caiken Canssan/ ja andoi heille sanoa: jos Ahab on wähän palwellut Baalia/ Jehu tahto enemmän händä palwella. Sentähden cudzucat caicki Baalin Prophetat cocoon/ caicki hänen palwelians ja caicki hänen pappins minun tygöni/ nijn ettei yxikän heistä jää: sillä minä teen suuren uhrin Baalille/ ja jocainen cuin heistä jää pois/ ei sen pidä elämän. Mutta Jehu teki sen cawaludella/ että hän olis saanut häwittä caicki Baalin palweliat. Ja Jehu sanoi: pyhittäkät Baalille juhlapäiwä/ ja andacat cudzua cocoon. Ja Jehu lähetti caickeen Israelijn/ ja andoi caicki Baalin palweliat tulla cocoon/ nijn ettei yxikän heistä jäänyt pois. Ja he tulit cocoon Baalin huoneseen/ ja täytit Baalin huonen joca louckaan. Silloin sanoi hän waatehuonen haldioille: candacat caicki Baalin palweliain waattet ulos/ ja he cannoit waattet ulos. Ja Jehu meni Jonadabin Rechabin pojan cansa Baalin kirckoon/ ja sanoi Baalin palwelioille: tutkistelcat ja cadzocat/ ettei jocu teidän seasan ole HERran palwelia/ waan ainoastans Baalin palweliat. Cosca he tulit sisälle uhria

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

tekemän ja polttouhria/ asetti Jehu cahdexankymmendä miestä ulos/ ja sanoi heille: cuca teistä yhden nijstä/ cuin minä teidän käteen annan/ päästä hengis/ hänen sieluns pitä oleman sen sielun edest. COsca he olit uhrannet polttouhrin/ sanoi Jehu wartioille ja Ruhtinaille: mengät sisälle ja murhackat ne siellä/ nijn ettei yxikän heistä pääse. Ja he löit heidän miecan terällä/ ja wartiat ja Ruhtinat heitit heidän pois/ ja menit Baalin kirckoCaupungijn. Ja cannoit padzat ulos Baalin kircost ja poldit ne. Ja hackaisit Baalin padzan ja Baalin kircon ricki/ ja teit nijstä yhteisen huonen/ haman tähän päiwän asti. Näin häwitti mehu Baalin Israelist. Mutta Jehu ei lacannut Jerobeamin Nebathin pojan synneist/ joca oli saattanut Israelin syndiä tekemän cullaisilla wasicoilla BethElis ja Danis. JA HERra sanoi Jehulle: ettäs olet ollut hywän tahtoinen tekemän sitä cuin minulle kelpais/ ja sinä teit Ahabin huonetta wastan caiken sen cuin minun sydämesäni oli/ nijn sinun lapses istuwat Israelin istuimella neljänden polwen asti. Mutta Jehu ei cuitengan pysynyt/ että hän HERran Israelin Jumalan lais caikesta sydämestäns waeldanut olis: sillä ei hän lacannut Jerobeamin synneistä/ joca Israelin oli saattanut syndiä tekemän. Silloin rupeis HERra Israelist lohcaiseman: sillä Hasael löi heidän caikis Israelin rajois. Hamast idän puolelda Jordanit/ ja caiken Gileadin/ Gaditerein/ Rubeniterein/ ja Manassiterein maan/ hamast Aroerist/ joca on Arnonin ojan tykönä/ ja Gileadin ja Basanin. Mitä enämbi Jehust on sanottapa/ ja caikist hänen töistäns/ ja caikest hänen woimastans/ cadzo/ se on kirjoitettu Israelin Cuningasten Aicakirjas. Ja Jehu nuckui Isäins cansa/ ja haudattin Samariaan. Ja Joahas hänen poicans tuli Cuningaxi hänen peräns. Ja aica cuin Jehu Israeli hallidzi Samarias/ oli cahdexan ajastaica colmattakymmendä.

MUtta cosca Athalia Ahasian äiti näki hänen poicans cuollexi/ nousi hän ja hucutti caiken Cuningalisen siemenen. Mutta Joseba Cuningas Joramin tytär Ahasian sisar otti Joaxen Ahasian pojan/ ja warasti hänen Cuningan lasten seast/ jotca tapetut olit/ imettäjäns cansa macaushuonest. Ja hän kätki hänen Athalian edestä nijn ettei hän tapettu. Ja hän oli kätkettynä HERran huones hänen cansans cuusi ajastaica/ mutta Athalia oli Drotningi maalla.

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

SEidzemendenä ajastaicana lähetti Jojada/ ja otti sadan päämiehet/ Ruhtinasten ja wartioitten cansa/ ja noudatti heidän tygöns HERran huoneseen/ ja teki lijton heidän cansans/ ja wannotti heitä HErran huones/ ja näytti heille Cuningan pojan. Ja käski heitä/ ja sanoi: tämä on se jonga teidän tekemän pitä: colmas osa teistä/ jonga wuoro on Sabbathina olcon Cuningan huonen wartiana. Ja colmas osa olcon Surrin portin tykönä/ ja colmas osa olcon sen portin tykönä cuin on wartioitten tacana/ ja teidän pitä wartioidzeman huonen päällecarcamisest. Mutta caxi osa teistä caikista/ jotca Sabbathina pääsettä/ pitä wartioidzeman Cuningasta HERran huones. Ja teidän pitä oleman Cuningan ymbärillä/ ja jocaidzella asens hänen kädesäns. Ja joca tule järjestyxeen/ hänen pitä cuoleman/ että te olisitta Cuningan tykönä mennesäns ulos ja sisälle. Ja sadan päämiehet teit caicki mitä Pappi Jojada heidän käsenyt oli/ ja otit miehens tygöns/ jotca Sabbathina tulit nijden cansa jotca Sabbathina läxit/ ja tulit Papin Jojadan tygö. Ja Pappi andoi päämiehille keihät ja kilwet/ jotca olit ollet Cuningas Dawidin/ ja olit HERran huones. Ja wartiat seisoit Cuningan ymbärillä/ jocaidzella ase heidän kädesäns/ oikiasta huonen louckasta nijn wasembaan huonen louckaan/ Altarita ja huonetta läsnä. Ja hän toi Cuningan pojan edes/ ja pani Cruunun hänen päähäns/ ja andoi hänelle todistuxen/ ja teki hänen Cuningaxi/ ja woitelit hänen/ ja löit käsiäns yhteen/ ja sanoi: menestykön Cuningas. JA cosca Athalia cuuli Canssan huudon/ juoxi hän sinne ja meni Canssan tygö HERran huoneseen. Ja näki/ cadzo/ että Cuningas seisoit padzan tykönä/ nijncuin tapa oli/ ja päämiehet ja trometarit Cuningan tykönä/ ja caicki maan Canssa olit iloiset/ ja soitit Trometillä. Nijn Athalia rewäis waattens/ ja sanoi: petos/ petos. Mutta Pappi Jojada käski sadanpäämiehiä/ jotca olit pannut joucon päälle/ ja sanoi heille: wiekät händä ulos joucon läpidze/ ja jos jocu seura händä hän surmattacan miecalla: sillä Pappi oli sanonut/ ettei hänen pitänyt cuoleman HERran huones. Ja he laskit kätens hänen päällens/ ja hän meni sitä tietä myöden jota hewoiset Cuningan huoneseen käywät/ ja siellä tapettin. NIin teki Jojada lijton HERran/ Cuningan ja Canssan wälillä/ että he owat HErran Canssa/ nijn

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

myös Cuningan ja Canssan wälillä. Nijn meni caicki maan Canssa Baalin kirckoon/ ja cukistit hänen Altarins/ ja ricoit peräti caicki hänen cuwans/ ja Mathanin Baalin papin tapoit he myös Altarin edes. Mutta Pappi asetti wirat HERran huones. Ja otti sadanpäämiehet/ ja Ruhtinat/ ja wartiat/ ja caiken maan Canssan/ ja johdatti Cuningan alas HERran huonesta/ ja tulit wartioitten portin tietä haman Cuningan huonesen. Ja hän istui Cuningan istuimelle. Ja caicki maan Canssa oli iloisans/ ja Caupungi oli alallans. Mutta Athalian tapoit he miecalla Cuningan huones. Ja Joas oli seidzemen ajastaicainen tullesans Cuningaxi.

SEidzemendenä Jehun wuotena tuli Joas Cuningaxi/ ja hallidzi neljäkymmendä ajastaica Jerusalemis. Hänen äitins nimi oli Zibea BerSabast. Ja Joas teki sitä cuin oikia oli/ ja cuin HERralle hywin kelpais nijncauwan cuin Pappi Jojada opetti händä. Paidzi ettei hän pannut pois corkeuxia: sillä Canssa uhrais ja teki suidzutust wielä corkeuxis. JA Joas sanoi Papeille: caicki pyhitetyt rahat/ cuin tuodan HERran huoneseen/ nimittäin/ raha jocaidzelda ohidzekäywäldä/ raha cuin cukin anda weroxi hengeldäns/ ja caicki raha cuin idzecukin uhra wapast sydämest/ että ne cannetaisin HERran huoneseen. Ottacan Papit sen idzellens cukin tuttawaldans/ sillä pitä heidän parandaman cuin raukewa on HERran huones/ cusa he löytäwät olewan rauwennen. Ja cuin ei Papit ollet parandanet sitä cuin HERran huones rauwennut oli colmanden colmattakymmendä Cuningas Joaxen wuoten asti. Cudzui Cuningas Joas Papin Jojadan muiden Pappein cansa/ ja sanoi heille: mixette paranna sitä cuin huones rauwennut on? nijn ei pidä nyt teidän ottaman nijtä rahoja tygön cukin tuttawaldans/ mutta pitä andaman siihen tulla cuin rauwennut on huones. Ja Papit mielistyit ettei heidän pitänyt ottaman raha Canssalda/ eikä parandaman sitä cuin rauwennut oli huones. Nijn Pappi Jojada otti yhden arcun/ ja läwisti läwen candeen/ ja pani oikialle puolelle Altarita/ josta käydän HERran huonesen sisälle. Ja Papit jotca wartioidzit owe/ panit sinne caicki ne rahat cuin tuotin HERran huoneseen. Cosca he näit paljon raha olewan arcus/ tuli Cuningan kirjoittaja ja ylimmäinen Pappi ylös/ ja sidoit rahan yhteen/ cuin he olit sen lukenet/ cuin

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

HERran huonesta löyttin. Ja he annoit rahan lugulla ja mitalla teettäille/ jotca olit asetetut HERran huoneseen: ja he annoit ne puusepille/ jotca rakensit ja työtä teit HERran huones. Ja muuraille/ ja kiwen hackaille/ ja nijlle jotca hirsii ja wuolduja kiwiä ostit parandaxens mitä rauwennut oli HERran huones/ ja caickijn cuin he huones löysit parannust tarwidzewan. Ei cuitengan tehty hopiamaljoja/ psaltareita/ waskimaljoja/ trometejä/ taicka jotakin cullaista eli hopiaista astiata HERran huones/ nijstä rahoista jotca HERran huoneseen tuodut olit. Mutta annettin työwäelle/ että he nijllä parannaisit HERran huonen. Ja nijden miesten ei tarwittu lucua tekemän sijtä rahasta cuin he annoit työwäelle/ waan he toimitit sen uscollisest. Mutta ricosuhrin ja syndiuhurin rahat ei tuodut HERran huoneseen: sillä ne olit Pappein. Silloin matcusti Hasael Syrian Cuningas/ ja sodei Gathi wastian/ ja woitti sen. Ja cosca Hasael aicoi mennä ylös Jerusalemin. Nijn otti Joas Judan Cuningas caicki pyhitetyt/ jotca hänen esiwanhembans Josaphat/ Joram ja Ahasia Judan Cuningat olit pyhittänet/ sijhen myös caiken cullan/ cuin löyttin HERran huonen tawaroista/ ja Cuningan huonesta/ ja lähetti Hasaelille Syrian Cuningalle/ sijtte hän meni Jerusalemist pois. Mitä enämbi on Joaxest sanomist/ ja caikista cuin hän tehnyt on/ eikö se ole kirjoitettu Judan Cuningasten Aicakirjas. Ja hänen palwelians nousit ja teit lijton/ ja löit hänen cuoliaksi Millon huones/ josta mennän alas Sillan. Sillä Josabar Simeathin poica/ ja Josabad Somerin poica hänen palwelians/ löit hänen cuoliaksi. Ja hän haudattin Isäins cansa Dawidin Caupungijn/ ja Amazia hänen poicans tuli Cuningaxi hänen siaans.

COlmandena colmattakymmendä JOaxen Ahasian pojan Judan Cuningan vuonna/ oli Joahas Jehun poica Israelin Cuningas Samarias seidzementoistakymmendä ajastaica. Ja teki paha HErran edes/ ja waelsi Jerobeamin Nebathin pojan synneis/ joca Israelin saatti syndiä tekemän/ ja ei lacannut sijtä. Ja HERran wiha julmistui Israelin päälle/ ja andoi heidän Hasaelin Syrian Cuningan ja Benhadadin Hasaelin pojan käsijn/ nijncauwan cuin he elit. MUTta Joahas rucoili HERran caswoja/ ja HERra cuuli händä: sillä hän näki Israelin ahdistuxen/ cuinga Syrian Cuningas ahdisti heitä. Ja HERRa

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

andoi Israelille pelastajan/ joca heidän johdatti ulos Syrialaistaen käsistä/ nijn että Israelin lapset asuit heidän majasans nijncuin ennengin. Ei he cuitengan luopunet Jerobeamin huonen synneistä/ joca Israelin saatti syndiä tekemän/ mutta he myös waelisit nijsä/ ja medzistö seisoi Samarias. Sillä ettei Joahaxen Canssast enämbi jäänyt cuin wijsikymmendä hewoismiestä/ ja kymmenen waunua/ ja kymmenen tuhatta jalcamiestä: sillä Syrian Cuningas oli heidän hucuttanut ja tehnyt nijncuin tomun rihtä tapettais. Mitä enä Joahaxest sanomist on/ ja caikist mitä hän tehnyt on/ ja hänen woimastans/ cadzo/ se on kirjoitettu Israelin Cuningasten Aicakirjas. Ja Joahas nuckui hänen Isäins cansa/ ja he hautaisit hänen Samariaan/ ja hänen poicans Joas tuli Cuningaxi hänen siaans. SEidzemendenä neljättäkymmendä Joaxen Judan Cuningan vuonna oli Joas Joahaxen poica Israelin Cuningas Samarias cuusitoistakymmendä ajastaica. Ja teki paha HERran edes/ ja ei luopunut caikist Jerobeamin Nebathin pojan synneistä/ joca Israelin saatti syndiä tekemän/ mutta hän waelisi nijsä. Mitä enä Joaxest sanomist on/ ja mitä hän tehnyt on/ ja hänen woimastans/ cuinga hän Amazian Judan Cuningan cansa sotinut on/ cadzo/ se on kirjoitettu Israelin Cuningasten Aicakirjas. Ja Joas nuckui hänen Isäins cansa/ ja Jerobeam istui hänen istuimellens. Mutta Joas haudattin Samariaan Israelin Cuningasten ohen. JA Elisa sairasti cuolintautians/ ja Joas Israelin Cuningas tuli hänen tygöns/ ja itki hänen edesäns/ ja sanoi: minun Isän/ minun Isän/ Israelin waunu ja hänen radzasmiehens. Elisa sanoi hänelle: ota joudzi ja nuolet/ ja cosca hän otti joudzen ja nuolet: Sanoi hän Israelin Cuningalle: jännitä joudzi kädelläs/ ja hän jännitti kädelläns. Ja Elisa laski kätens Cuningan käden päälle/ Ja sanoi: awa ackuna joca on itän päin/ ja hän awais sen. Ja Elisa sanoi: ambua/ ja hän ambuis. Hän sanoi pelastuxen nuoli HERralda/ pelastuxen nuoli Syrialaisia wastan/ ja sinun pitä lyömän ne Syrialaiset Aphekis/ siihenasti että he tynni hucutetan. Ja hän sanoi: ota nuolet: ja cosca hän otti ne/ sanoi hän Israelin Cuningalle: lyö maahan/ ja hän löi colmast/ ja sijtte lackais. Nijn Jumalan mies närkästyi hänen päällens/ ja sanoi: jos sinä olisit lyönyt wijdest eli cuudest/ nijns olisit lyönyt Syrialaiset/ siihenasti että he olisit lopetetut/

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

mutta nyt sinun pitää lyömän heitä colmast. COsca Elisa oli cuollut ja he olit hänen haudannet/ tuli Moabiterein sotajoucko maalle sinä vuonna. Ja se tapahtui että he hautaisit yhtä miestä/ ja cosca he sait nähdä sotajoucon/ heitit he miehen Elisan hautaan/ ja cosca hän '73inne tuli ja sattui Elisan luihin/ tuli hän eläwäxi ja nousi jalgoillens. Nijn ahdisti Hasael Syrian Cuningas Israeli nijncauwan cuin Joahas eli. Mutta HERra teki armon heidän cansans/ ja armahti heidän päällens/ ja käänsi idzens heidän puoleens hänen lijttos tähden/ Abrahamin/ Isaachin ja Jacobin cansa/ ja ei tahtonut cadotta heitä/ eikä heittänyt heitä pois hänen caswons edest tähän asti JA Hasael Syrian Cuningas cuoli/ ja hänen poicans Benhadad tuli Cuningaxi hänen siaans. Ja Joas palais ja otti ne Caupungit Benhadadilda jällens Hasaelin pojalda/ jotca hän hänen Isäldäns Joahaxelda sodalla ottanut oli. Joas löi colmast händä/ ja sai Israelin Caupungit jällens.

TOisna Joaxen Joahaxen pojan Israelin Cuningan vuonna/ tuli Amasia Cuningaxi/ Joaxen Judan Cuningan poica. Hän oli wanha wijsi ajastaica colmatta kymmendä/ cosca hän tuli Cuningaxi/ ja hallidzi yhdexän ajastaica colmattakymmendä Jerusalemissä. Hänen äitins cudzuttin Joadan Jerusalemissä. Ja hän teki cuin HERralle hywästi kelpais/ ei cuitengan nijncuin hänen Isäns Dawid/ waan caiketi nijncuin hänen Isäns Joas oli tehnyt/ nijn myös hän teki: Sillä ne corkeudet ei ollet pannut pois/ mutta Canssa wielä uhraisit ja suidzutit corkeuxis. Ja cosca waldacunda hänen kädesäns wahwistui/ löi hän palwelians/ jotca Cuningan hänen Isäns tappanet olit. Mutta tappaitten lapsia ei hän surmannut/ nijncuin kirjoitettu on Mosexen Lakikirjas/ josa HERra käskenytti oli ja sanonut: Isät ei pidä cuoleman lastens tähden/ ja lapset ei pidä cuoleman Isäins tähden/ waan jocainen pitää cuoleman oman syndins tähden. HÄn löi myös kymmenen tuhatta Edomeriä suolalaxos/ ja woitti Selan Caupungin sodalla/ ja cudzui hänen Jaktheel tähän päiwän asti. Silloin lähetti Amasia sanansaattajat Joaxen Joahaxen pojan Jehun pojan Israelin Cuningan tygö/ ja käski hänelle sanoa: tule ja cadzelcam toinen toistam. Mutta Joas Israelin Cuningas lähetti Amasian Judan Cuningan tygö/ ja andoi hänelle sanoa: Orjantappurapensas cuin Libanonis on/ lähetti

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

Cedripuun tygö Libanonijn/ ja andoi hänelle sanoa: anna tyttäres minun pojalleni emännäxi/ mutta medzän eläimet kedolla Libanonin medzäs juoxit orjantappuran päällen ja maahaan tallaisit hänen. Sinä olet lyönyt Edomerit/ sijtä paisu sinun sydämes/ pidä se ylistys/ ja ole cotonas/ mixis edzit wahingota caatuaxes/ ja Juda sinun cansas? Mutta Amasia ei totellut händä. Nijn meni Joas Israelin Cuningas ylös/ ja he näit toinen toisens/ hän ja Amasia Judan Cuningas BethSemexes/ joca Judaas on. Mutta Juda lyötin Israelildä/ nijn että jocainen pakeni heidän majoins. Ja Joas Israelin Cuningas otti Amasian Judan Cuningan Joaxen Ahasian pojan pojan BethSemexes kijnni/ ja tuli Jerusalemiijn/ ja cukisti Jerusalemin muurit Ephraimin portist culmaporttin asti/ neljän sadan kynärän pituudelta. Ja otti caiken cullan ja hopian ja astiat/ jotca löyttin HERran huonest/ ja Cuningan huonen tawaroist/ ja wielä hänen lapsens pantixi/ ja palais Samariaan. Mitä enämbi Joaxest sanomist on/ mitä hän tehnyt on/ ja hänen wäkewydestäns/ ja cuinga hän Amasian Judan Cuningan cansa sodei/ cadzo/ se on kirjoitettu Israelin Cuningasten Aicakirjas. Ja Joas nuckui Isäins cansa/ ja haudattin Samarias Israelin Cuningasten secaa/ Ja hänen poicans Jerobeam tuli Cuningaxi hänen siaans. MUtتا Amasia Joaxen Judan Cuningan poica/ eli Joaxen Joahaxen Israelin Cuningan pojan cuoleman jälkeen/ wijsitoistakymmendä ajastaica. Mitä enämbi Amasiast sanomist on/ se on kirjoitettu Judan Cuningasten Aicakirjas. Ja he teit lijton händä wastan Jerusalemis/ mutta hän pakeni Lachixeen/ ja he lähetit hänen peräns Lachixeen/ ja tapoit hänen siellä. Ja he weit hänen siellä hewoisilla pois/ ja hän haudattin Jerusalemis Dawidin Caupungis hänen Isäins ohen. Ja coco Judan Canssa otit Azarian cuudentoistakymmenen ajastajan vanhana/ ja teit hänen Cuningaxi hänen Isäns Amasian siaan. Hän rakensi Elathin/ ja saatti sen jällens Judan ala/ sijttecuin Cuningas hänen Isäins cansa nuckunut oli. WIidendenätoistakymmendenä Amasian Judan Cuningan Joaxen pojan vuonna/ oli Jerobeam Joaxen poica Israelin Cuningas Samarias/ yhden ajastajan wijdettäkymmendä. Ja teki paha HERran edes/ ja ei lacannut caikista Jerobeamin Nebathin pojan synneist/ joca Israelin saatti syndiä

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

tekemän. Hän otti Israelin maan rajat jälleensä/ Hemathista hamana meren asti/ joca on sillä tasaisella kedolla/ HERran Israelin Jumalan sanan jälkeen/ jonga hän sanonut oli hänen palvelians Jonan Prophetan kautta Amithain pojan/ joca oli GathHepheristä. Sillä HERra näki Israelin suuren wihelijäisyyden/ niin että ne suljetut ja hyljätyt olit myös pois/ ja ei yhtään auttajat ollut Israelis. Ja HERra ei ollut sanonut tahtowans pyhkiä Israelin nime taiwan alda pois/ mutta autti heitä Jerobeamin Joaxen pojan kautta. Mitä enämbi Jerobeamista sanomist on/ ja caikista cuin hän tehnyt on/ ja hänen wäkewydestäns/ cuinga hän sotinut on/ ja cuinga hän otti Damascun jälleensä ja Hemathin Judalle Israelis/ cadzo/ se on kirjoitettu Israelin Cuningasten Aicakirjas. Ja Jerobeamin nuckui hänen Isäins Israelin Cuningasten cansa/ ja hänen poicans Sacharia tuli Cuningaxi hänen siaans.

SEidzemendenä colmatta- kymmendenä Jerobeamin Israelin Cuningan vuonna tuli Asaria Amasian Judan Cuningan poica Cuningaxi. Ja cuudentoistakymmenen ajastaicainen oli hän tullesans Cuningaxi/ ja hän hallidzi caxi vuotta cudettakymmendä Jerusalemissä/ hänen äitins cudzuttin Jechalia Jerusalemissä. Ja hän teki cuin HERralle hywäst kelpais/ caiketi niin cuin hänen Isäns Amasia. Paidzi sitä ettei he luopunet corkeuxist/ sillä Canssa uhraisit ja suidzuttit wielä corkeuxis. Ja HERra waiwais Cuningast/ niin että hän oli spitalis cuolemans asti/ ja asui erinomaisessa huones. Mutta Jotham Cuningan poica hallidzi huonen/ ja duomidzi Canssa maalla. Mitä enämbi Asariasta sanomist on/ ja caikist cuin hän tehnyt on/ cadzo/ se on kirjoitettu Judan Cuningasten Aicakirjas. Ja Asaria nuckui Isäins cansa/ ja haudattin Isäins tygö Dawidin Caupungijn/ ja hänen poicans Jotham tuli Cuningaxi hänen siaans. CAhdexandena neljättäkymmendenä Asarian Judan Cuningan vuonna/ oli Sacharia Jerobeamin poica Israelin Cuningas cuusi Cuucautta Samarias. Ja teki paha HERran edes/ niin cuin hänen Isäns tehnet olit/ ja ei luopunut Jerobeamin Nebathin pojan synneist/ joca Israelin saatti syndiä tekemän. Ja Sallum Jabethin poica teki lijton händä wastan/ ja löi hänen Canssan edes/ tappoi hänen ja tuli Cuningaxi hänen siaans. Mitä enämbi Sachariasta sanomist on/ cadzo/ se on kirjoitettu Israelin Cuningasten

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

Aicakirjas. Ja tämä oli se cuin HERra Jehulle puhunut oli/ sanoden: sinun lapses pitä istuman Israelin istuimella neljännen polwen asti/ ja se tapahtui nijn. JA Sallum Jabexen poica tuli Cuningaxi yhdexändenäneljättäkymmendenä Usian Judan Cuningan vuonna/ ja hallidzi Cuucauden Samarias: Sillä Menahem Gadin poica meni ylös Thirsast/ ja tuli Samariaan/ ja löi Sallumin Jabexen pojan Samarias/ tappoi hänen ja tuli Cuningaxi hänen siaans. Mitä enämbi Sallumist sanomist on/ ja hänen lijtostans jonga hän teki/ cadzo/ se on kirjoitettu Israelin Cuningasten Aicakirjas. Silloin löi Menahem Tiphsan ja caicki jotca siellä olit/ ja heidän rajans Thirsast/ ettei he händä tahtonet päästä sisälle/ ja löi caicki heidän rascat waimons/ ja rewäis ne ricki. YHdexändenä neljättäkymmendenä Asarian Judan Cuningan vuonna/ oli Menahem Gadin poica Israelin Cuningas kymmenen vuotta Samarias. Ja teki paha HERran edes/ ja ei luopunut elinaicanans Jerobeamin Nebathin pojan synneist/ joca Israelin saatti syndiä tekemän. Ja Phul Assyrian Cuningas tuli maacundan/ ja Menahem andoi Phullin tuhannen leiwiskätä hopena/ että hän olis pitänyt hänen cansans/ ja wahwistais händä waldacundaan. Ja Menahem pani hopenaweron rickaimbain päälle Israelis/ että idzecukin heistä andais wijsikymmendä hopena Sicli Assyrian Cuningalle. Nijn meni Assyrian Cuningas cotia jällens/ ja ei jäänyt maalle. Mitä enämbi Menahemist sanomist on/ ja caikista cuin hän tehnyt on/ cadzo/ se on kirjoitettu Israelin Cuningasten Aicakirjas. Ja Menahem cuoli hänen Isäins cansa/ ja Pekahja hänen poicans tuli Cuningaxi hänen siaans. WIidendenäkymmendenä Asarian Judan Cuningan vuonna oli Pekahja Menahemin poica Israelin Cuningas caxi vuotta Samarias. Ja teki paha HERran edes: sillä ei hän luopunut Jerobeamin Nebathin pojan synneist/ joca Israelin saatti synditä tekemän. Ja Pekah Remalian poica hänen Ruhtinans teki lijton händä wastan/ ja löi hänen cuoli axi Cuningan huones Samarias/ Argobin ja Ariehn cansa/ ja wijsikymmendä miestä hänen cansans Gileadin lapsist. Ja cosca hän oli hänen tappanut/ tuli hän Cuningaxi hänen siaans. Mitä enämbi Pekahjast sanomist on/ ja caikist cuin hän tehnyt on/ cadzo/ se on kirjoitettu Israelin

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

Cuningasten Aicakirjas. TOisna cuudettakymmendä Asarian Judan Cuningan vuonna/ oli Pekah Remalian poica Israelin Cuningas Samarias caxikymmendä vuotta. Ja teki paha HERran edes/ sillä ei hän luopunut Jerobeamin Nebathin pojan synneist/ joca Israelin syndiä saatti tekemän. PEkahn Israelin Cuningan aicana tule Tiglath Pilleser Assyrian Cuningas/ ja otti Hionin/ AbelBethMaechan/ Janohan/ Kedexen/ Hasorin/ Gileadin/ Galilean ja caiken Nephtalin maan/ ja wei Assyriaan. Ja Hosea Elan poica teki Pekaht Remalian poica watan lijton/ ja löi hänen cuoliaksi/ ja tuli Cuningaxi hänen siaans/ cahtenakymmendenä Jothamin Usian pojan vuonna. Mitä enämbi Pekahst sanomist on/ ja caikist cuin hän tehnyt on/ cadzo/ se on kirjoitettu Israelin Cuningasten Aicakirjas. TOisna Pekahn Remalian pojan Israelin Cuningan vuonna/ tuli Jotham Usian Judan Cuningan poica Cuningaxi. Ja wijden colmattakymmenen ajastaicainen oli hän tullesans Cuningaxi/ ja hallidzi cuusitoistakymmendä ajastaica Jerusalemis/ hänen äitins cudzuttin Jerusa Zadochin tytär. Ja teki cuin HERralle hywäst kelpais/ caiketi nijncuin hänen Isäns Usia tehnyt oli. Paidzi ettei hän luopunut corkeuxist: sillä Canssa uhrais ja suidzutti wielä corkeuxis/ hän rakensi HERran huonen corkian portin. Mitä enämbi Jothamist sanomist on/ ja caikist cuin hän tehnyt on/ cadzo/ se on kirjoitettu Judan Cuningasten Aicakirjas. Silloin rupeis HERra lähettämän Judalle Rezin Syrian Cuningan/ ja Pekahn Remalian pojan. Ja Jotham nuckui Isäins cansa/ ja haudattin Isäins tygö/ hänen Isäns Dawidin Caupungijn/ ja Ahas hänen poicans tuli Cuningaxi hänen siaans.

SEidzemendenätoista-kymmendenä Pekahn Remalian pojan vuonna/ tuli Ahas Jothamin Judan Cuningan poica Cuningaxi. Cahdenkymmenen ajastaicainen oli Ahas tullesans Cuningaxi/ ja hallidzi cuusitoistakymmendä ajastaica Jerusalemis/ ja ei tehnyt cuin oli kelwollinen HERralle hänen Jumalallens/ nijncuin Dawid hänen Isäns. Sillä hän waelsi Israelin Cuningasten tiellä/ ja käytti poicans tulen läpidze/ pacanoitten cauhistuxen jälken/ jotca HERra Israelin lasten edest oli ajanut ulos. Uhraeli ja suidzutti corkeuxilla ja cuckuloilla/ ja caickein wiherjäisten puiden alla. Silloin matcusti

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

Rezin Syrian Cuningas/ ja Pekah Remalian poica Israelin Cuningas Jerusalemijn sotiman/ ja pijritit Ahaxen/ ja ei cuitengan woittanet händä. Silloin myös Rezin Syrian Cuningas sai Syrialaisille Elothin jällens/ ja ajoi Judalaiset Elothist ulos/ mutta Syrialaiset tulit Elothijn/ ja asuit sijnä tähän päiwän asti. MUTTA Ahas lähetti sanoman Tiglath Pillesserille Assyrian Cuningalle/ ja käski hänelle sanoa: minä olen sinun palwelias ja poicas/ matcusta tänne ja wapada minua Syrian ja Israelin Cuningan kädest/ jotca owat nosnet minua wastan. Ja Ahas otti culda ja hopiata/ cuin hän löysi HERran huonest/ ja Cuningan huonen tawaroist ja lähetti Assyrian Cuningalle lahjoja. Ja Assyrian Cuningas cuuli händä/ ja meni Damascuun/ ja woitti sen/ ja wei heidän Kirrijn/ ja löi Rezin cuoliaksi. JA Cuningas Ahas matcusti Tiglath Pillesseri Assyrian Cuningasta wastan Damascuun/ ja cuin hän näki yhden Altarin Damascus/ lähetti Cuningas Ahas sen cuwan ja muodon Papille Urialle/ nijncuin se tehty oli. Nijn rakensi Pappi Uria Altarin/ ja teki caicki sen jälkeen cuin Ahas Cuningas hänelle oli lähettänyt Damascust/ ja näin teki Uria Pappi sijhenasti cuin Ahas Cuningas tuli Damascust. Ja cuin Cuningas tuli ja näki Altarin/ uhrais hän sillä. Ja sytytti sen päälle polttouhrins ja ruocauhrins/ ja caasi sen päälle hänen juomauhrins ja kijtosuhrins weren/ cuin hän uhrais/ andoi hän prijscotta Altarille. Mutta waskiAltarin/ cuin HERran edes seisoi/ otti hän pois/ nijn ettei se seisonut Altarin ja HERran huonen wälillä/ waan pani Altarin siwulle pohjan puoleen. Ja Cuningas Ahas käski Urialle Papille/ sanoden: sillä suuremmalla Altarilla pitä sinun uhraman polttouhrin huomenehtain/ ja ruocauhrin ehtona/ ja Cuningan polttouhrin ja hänen ruocauhrins/ ja caiken maan Canssan polttouhrin/ heidän ruocauhrins ja juomauhrins/ ja caiken polttouhrin weren/ ja caickein muiden uhrein/ pitä sinun prijscottaman sijhen päälle/ waan minä ajattelen mitä minä teen waskiAltarin cansa. Uria Pappi teki caicki cuin Ahas Cuningas hänelle käsenyt oli. Ja Cuningas Ahas särki istuimen siwut/ ja sijrsi cattilan ylhäldä/ ja hän otti meren nijstä waskihärjistä pois/ jotca sen alla olit/ ja pani ne kiwipermannolle. Sitälikin Sabbathin peitoxen/ jonga he huoneseen rakendanet olit. Ja Cuningan

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

huonen sisällekäytävän käänsi hän HERran huonen puoleen/ Assyrian Cuningan mielen noutexi. Mitä enämbi Ahaxest sanomist on/ ja mitä hän tehnyt on/ cadzo/ se on kirjoitettu Judan Cuningasten Aicakirjas. Ja Ahas nuckui Isäins cansa/ ja haudattin Isäins tygö Dawidin Caupungijn/ ja Hiskia hänen poicans tuli Cuningaxi hänen siaans.

TOisna toistakymmendä Ahaxen Judan Cuningan vuonna/ hallidzi Hosea Elan poica Israelin Samarias yhdexän ajastaica. Ja teki paha HERran edes/ mutta ei cuitengan nijncuin Israelin Cuningat/ jotca hänen edelläns olit. Händä wastan sodei Salmanassar Assyrian Cuningas/ ja Hosea tuli hänelle alemmaisexi/ nijn että hän andoi hänelle lahjoja. Mutta cosca Assyrian Cuningas sai tietä Hosean tehnexi hänen cansans lijton/ lähetti hän sanan Soolle Egyptin Cuningalle/ ja ei lähettänyt Assyrian Cuningalle lahjoja vuosi wuodelda/ nijn pijritti Assyrian Cuningas hänen/ ja pani hänen fangihuoneseen. Ja Assyrian Cuningas meni caickeen sijhen maacundaan ylös/ ja tuli Samariaan/ ja pijritti sen colmexi ajastajaxi. Mutta yhdexännellä Hosean ajastajalla woitti Assyrian Cuningas Samarian/ ja wei Israelin Assyriaan/ ja pani heidän Halaan/ ja Haborijn Gosan wirran tygö/ ja Mederein Caupungeihin. Mutta silloin cuin Israelin lapset syndiä teit HERra heidän Jumalatans wastan/ joca heidän Egyptin maalda johdattanut oli Pharaon Egyptin Cuningan käsist/ ja he pelkäisit wieraita jumalita. Ja waelisit pacanoitten tapain jälken/ jotca HERra oli ajanut Israelin lasten edest ulos/ ja nijncuin myös Israelin Cuningat teit. Ja Israelin lapset caunistit heidän asians HERra heidän Jumalatans wastan/ jotca ei cuitengan hywät ollet/ nimittäin/ että he rakensit heillens corkeuxia jocaidzis Caupungeis/ sekä linnois/ että wahwois Caupungeis. Ja rakensit padzaita ja medzistöitä caikilla corkeilla wuorilla/ ja caikein wiherjäisten puiden alla. Ja he suidzutit caikis corkeuxis/ pacanoitten tawan jälken/ jotca HERra heidän edestäns oli ajanut pois. Ja teit myös hirmuisia töitä/ joilla he wihoitit HERran. Ja palwelit epäjumalita/ joista HERra heille oli sanonut: sencaltaisita ei teidän pidä tekemän. Ja cosca HERra todisti Israeli ja Judat wastan/ caickein Prophetain ja Näkiäin cautta/ ja andoi heille sanoa: palaitca teidän wäärildä teildän/ ja pitäkät minun käskyni ja

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

oikeuteni/ caiken sen Lain jälkeen/ cuin minä teidän Isillen käskenyt olen/ ja myös minun palweliaini Prophetain cautta teille lähettänyt olen. Ja ei he cuullet/ mutta olit niscurit nijncuin heidän esiisänskin/ jotca ei usconet HERran heidän Jumalans päälle: Sitälikin cadzoit he myös hänen käskyns ja lijttos ylon/ cuin hän heidän Isäins cansa tehnyt oli/ ja hänen tunnustuxens/ cuin hän heidän seasans tunnusti/ ja waelsit heidän turhis menoisans/ ja teit turhia cuin pacanatkin heidän ymbärilläns/ joita HERra heitä oli tekimäst kiellänyt. Mutta he hyljäisit caicki heidän HERrans Jumalans käskyt/ ja teit heillens caxi walettua wasickata ja medzistöitä/ ja rucoilit coco taiwallista sotajoucko/ ja palwelit Baalia. Ja käytit heidän poicans ja tyttärens tulen läpidze/ ja pidit noituxia ja welhouxia/ ja myit idzens tekemän sitä cuin paha oli HERran edes/ händä wihoittaxens. NIin wihastui HERra suurest Israelin päälle/ ja heitti heidän pois caswons edest/ nijn ettei yhtän heistä jäänyt/ waan Judan sucucunda yxinäns. (Ei myös Juda pitänyt hänen HERrans Jumalans käskyjä/ waan waelsit Israelin tawan jälkeen) Sentähden hyljäis HERra caiken Israelin siemenen/ waiwais heitä ja andoi ryöwärein käsijn/ siihenasti että hän heidän caswons edest heitti pois. Sillä Israel oli eroitettu Dawidin huonest/ ja he teit heillens Jerobeamin Nebathin pojan Cuningaxi. Hän käänsi Israelin HERrasta pois/ ja saatti heidän suurest syndiä tekemän. Ja nijn waelsit Israelin lapset caikis Jerobeamin synneis/ cuin hän tehnyt oli/ ja ei lacannet sijtä. Sijhenasti että HERra heitti Israelin caswons edest pois/ nijncuin hän ennen sanonut oli caickein palweliains Prophetain cautta. Ja nijn Israel oli culkiana omalda maaldans Assyrias/ tähän päiwän asti. JA Assyrian Cuningas andoi tulla Canssa Babelist ja Cuthast/ ja Awast/ ja Hemathist/ ja Sepharwaimist/ ja asetti heidän Samarian Caupungeihin Israelin lasten siaan/ jotca omistit Samarian/ ja asuit nijsä Caupungeis. Mutta cosca he nijsä ensin rupeisit asuman/ ja ei peljännet HERra/ lähetti HERra Lejonit heidän secaans/ jotca heidän surmaisit. Ja he annoit sanoa Assyrian Cuningalle: pacanat cuins tänne annoit tulla/ ja panit Samarian Caupungeihin asuman/ ei tiedä mitän maacun~an Jumalan säädyist/ sentähden lähetti hän Lejonit heidän secaans/ ja cadzo/ he surmawat

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

heidän/ sentähden ettei he mitän tiedä maacunnan Jumalan säädyist. MUtta Assyrian Cuningas käski/ ja sanoi: wiekät sinne yxi Papeista/ cuin te siellä wienet oletta pois ne mengän sinne/ ja asucan siellä/ ja opettacan heille maan Jumalan tawat. Nijn tuli yxi Papeista/ joca wiety oli Samariast pois/ ja asui BethElis/ ja opetti heille/ cuinga heidän piti pelkämän HERra. Mutta joca Canssa teki idzellens erinomaisen jumalan/ ja panit ne njihin corkeuden huoneisin/ jotca Samarialaiset tehnet olit/ jocainen Canssast omas Caupungisans josa he asuit. Mutta ne Babelist teit SuchotBenothin/ ne Chutist teit Nergelin/ ne Hemathist teit Asiman. Ne Awast teit Nibehan/ ja Tharthak/ ne Sepharwaimist poldit heidän poicans Adramelechin ja Anamelechin heidän epäjumalains edes Sepharwaimis. Mutta että he pelkäisit myös HERra/ teit he heille pappeja corkeudelle nijstä halwimmista heidän seasans/ jotca uhraisit heidän corkeustens huoneis. Ja cuin he näin pelkäisit HERra/ ja he palwelit myös epäjumalita/ jocainen Canssa tawans jälken/ custa he tullet olit. Ja haman tähän päiwän asti tekewät he tätä wanhan tawan jälken/ nijn ettei he eikä pelkä HERra/ eikä myös pidä heidän tapans ja oikeuttans/ lain ja käskyn jälken/ cuin HERra käski Jacobin lapsille/ jolle hän andoi IsraElin nimen. Ja HERra teki heidän cansans lijton/ ja käski heitä sanoden: älkät peljätkö muita jumalita/ ja älkät heitä cumartaco/ älkät heitä palwelco/ älkät heille uhratco. Mutta HERra joca teidän Egyptin maalda suurella woimalla toi ulos/ ja ojetulla käsiwarrella/ händä peljätkä/ händä rucoelca/ hänelle uhratca. Ja pitäkät ne tawat/ oikeudet/ lait ja käskyt/ cuin hän teille kirjoitta andanut on/ että te aina caikis paicois teette sen jälken/ ja älkät peljätkö muita jumalita. Ja älkät unhottaco sitä lijtto cuin hän teidän cansan teki/ ettet te pelkäis muita jumalita. Mutta peljätkä HERra teidän Jumalatan/ hän teitä autta teidän wihamiesten käsist. Mutta ei he totellet sitä/ waan teit wanhan tawans jälken. Ja näin nämät pacanat pelkäisit HERra/ ja palwelit myös heidän jumalitans. Nijn myös teit heidän lapsens/ ja lastens lapset/ cuin heidän Isänskin tehnet olit/ haman tähän päiwän asti. COlmandena Hosean Elan pojan Israelin Cuningan ajastaicana/ tuli Hiskia Ahaxen Judan Cuningan poica Cuningaxi. Ja hän oli

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

wijdencolmattakymmenen ajastaicainen tullesans Cuningaxi/ ja hallidzi yhdexän ajastaica colmattakymmendä Jerusalemis/ hänen äitins cudzuttin Abi Sacharian tytär. Ja teki sitä cuin otollinen oli HERran edes/ nijncuin hänen Isäns Dawid. Hän cukisti corkeudet/ ja särki padzat/ ja häwitti medzistöt/ ja löi waskikärmen ricki/ jonga Moses tehnyt oli: sillä Israelin lapset suidzutit hänelle aina siihen päiwän asti/ ja he cudzuit hänen Nehusthan. Hän turwais HERran Israelin Jumalaan/ nijn ettei yxikän hänen caltaisens ollut hänen jälkens/ ei myös hänen edelläns/ caickein Judan Cuningasten seas. Hän rippui HERrasa/ ja ei luopunut hänestä/ ja piti hänen käskyns cuin HERra Mosexelle oli käskenyt. Ja HERra oli hänen cansans/ ja cungapäin hän meni/ toimitti hän taitawast/ hän luowui myös Assyrian Cuningast/ ja ei ollut hänelle alemmainen. Hän löi Philisterit Gasan asti/ ja heidän rajans/ linnasta wahwoin Caupungeihin asti. Neljäntenä Hiskian Cuningan vuonna (se oli seidzemes Hosean Elan pojan Israelin Cuningan vuosi) meni Salmanasser Assyrian Cuningas Samariata wastan ja pijritti sen. Ja woitti colmen vuoden peräst/ cuudendena Hiskian vuonna (se on yhdexäs Hosean Israelin Cuningan vuosi) voitettin Samaria. Ja Assyrian Cuningas wei Israelin Assyriaan/ ja pani heitä Halahn ja Haborin/ Gosanin wirran tygö Mederein Caupungeihin. Ettei he ollet cuuliaiset HERran heidän Jumalans änelle/ ja ricoit hänen lijttos/ ja caicki mitä Moses HERran palwelia käskenyt oli/ sitä ei he totellet eikä tehnet. MUTta neljäntenätoistakymmendenä Hiskian Cuningan vuonna/ meni Sanherib Assyrian Cuningas caickia Judan wahwoja Caupungeita wastan/ ja otti ne. Nijn lähetti Hiskia Judan Cuningas Lachixeen Assyrian Cuningan tygö/ ja andoi hänelle sanoa: minä olen rickonut/ mene minun tyköäni pois/ mitäs panet minun päälleni/ sen minä kannan. Nijn pani Assyrian Cuningas Hiskian Judan Cuningan päälle/ colme sata leiwiskätä hopiata/ ja colmekymmendä leiwiskätä cula. Nijn andoi Hiskia caiken sen hopian cuin HERran huones löyttin ja Cuningan huones. Silloin särki Hiskia HERran Templin owet ja kiscot/ cuin hän idze oli andanut silata. JA Assyrian Cuningas lähetti Thartanin/ ja ylimmäisen Camari palwelian/ ja RabSaken Lachixest Cuningas

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

Hiskian tygö suuren wäen cansa Jerusalemijn/ ja he menit sinne. Ja tulduans sinne/ pidätit he lammicon wesijuoxun ylimmäisellä puolella/ cuin on ylhällä wanuttajan pellolla. Ja cudzui Cuningan: nijn meni Eliachim Hilchian poica heidän tygöns ulos/ huonenhaldia/ ja Sebna kirjoittaja/ ja Joah Asaphin poica Cantzleri. NIin sanoi RabSake heille: sanocas Cuningas Hiskialle: nijn sano se woimallinen Cuningas/ Assyrian Cuningas: mikä on tämä suuri rohkeus johon sinä luostat? Ajatteletcos (waicka ne owat tyhjät puhet) neuwo ja woima olewan sotiaxes? mihingä sinä sinus luostat/ ettäs olet minusta luopunut? Cadzo/ jos sinä uscallat sen särjetyn ruocosauwan päälle Egyptist? että se cuin noja idzens sen päälle/ se mene sisälle hänen käteens/ ja läpidze pistä sen: nijn on Pharao Egyptin Cuningas caikille cuin luottawat hänen päällens. Mutta jos te sanoisitte: me uscallam HERran meidän Jumalam päälle: eikö hän ole jonga corkeudet ja Altarit Hiskia cukistanut on? Ja sanoi Judalle ja Jerusalemille: tämän Altarin edes cuin on Jerusalemis pitä teidän cumartaman. Lupa sijs nyt minun Herralleni Assyrian Cuningalle/ nijn minä annan sinulle kymmenen tuhatta hewoista/ jos sinä waiwoin taidat anda cuin nijllä radzastawat. Cuinga sijs sinä taidat seisoa yhden edes nijstä caickein pienimmistä Herroista/ jotca owat minun Herrani alammaiset? Ja/ sinä luostat sinus Egyptin päälle/ waunuin ja radzasmiesten tähden? Eli/ luuletcos että minä ilman HERrata tänne tullut olen/ häwittämän näitä Caupungeita? HERra on minun käskenyt: mene tätä maata wastan ja hucuta se. NIin sanoi Eliachim Hilckian poica/ ja Sebna ja Joah RabSakelle: puhu sinun palweliais cansa Syrian kielellä (sillä me ymmärräm sen) ja älä puhu meidän cansam Judan kielellä/ Canssan cuulden cuin muurin päällä owat. Mutta RabSake sanoi heille: ongo minun Herran lähettänyt minun sinun Herras tygö eli sinun tygös/ että minun sencaltaisia sanoja puhuman pitä? Ja nijden miesten tygö cuin muurin päällä istuwat/ että heidän pitä syömän oma locans teidän cansan/ ja juoman oma custans? Nijn seiso RabSake/ ja huusi corkialla änellä Judan kielellä/ puhui ja sanoi: cuulcat sen woimallisen Cuningan ändä Assyrian Cuningan. Näin sano Cuningas: älkät andaco Hiskian pettä teitän: sillä ei hän woi wapahta teitä minun käsistäni. Ja älkän andaco Hiskia teidän

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

turwata HERran päälle/ sanoden: HERra on totisest pelastawa teitä/ ja ei tämä Caupungi anneta Assyrian Cuningan käsijn. Älkät cuulco Hiskiat/ sillä näin sano Assyrian Cuningas: Ottacat minun armon wastan/ ja tulcat minun tygöni/ nijn jocamies on syöpä wijnapuustans ja ficunapuustans/ ja on juopa hänen caiwostans. Sijhenasti että minä tulen ja wien teitä siihen maahan/ joca teidän maan caldainen on/ josa jywiä/ wijna/ leipä/ wijnamäkiä/ öljypuita/ öljyä ja hunajata on/ nijn te elätte ja ette cuole/ älkät cuulco Hiskiat/ sillä hän pettä teidän/ cosca hän sano: HERra pelasta meitä. Ongo myös pacanoitten jumalat pelastanet cukin maans Assyrian Cuningan käsist? Cusa owat Hemathin ja Arphadin jumalat? cusa owat Sepharwaimin jumalat? Henan ja Iwan? owatco he Samarian pelastanet minun käsistäni? Cusa on jocu Jumala caiken maacunnan jumalten seas/ cuin maans on pelastanut minun kädestäni/ että HERra nyt pelasta Jerusalemin minun kädestäni? Ja Canssa waickeni/ ja ei händä mitäkän wastannut/ sillä Cuningas oli käsenyt ja sanonut: älkät händä wastatco. Nijn tuli Eliakin Hilckian poica huonenhaldia/ ja Sebna kirjoittaja/ ja Joah Asaphin poica Cantzleri Hiskian tygö rewäistyillä waatteilla ja ilmoitit hänelle RabSaken sanat. COsca Cuningas Hiskia nämät cuuli/ rewäis hän waattens/ ja puki säkin päällens/ ja meni HERran huoneseen. Ja hän lähetti Eliakimin huonenhaldian ja Sebnan kirjoittajan wanhimmitten Pappein cansa puetettuna säkeillä Prophetan Esaian Amoxen pojan tygö. Ja hän sanoi hänelle: näin sano Hiskia: tämä päiwä on waiwan/ toran ja häwäistyksen päiwä/ lapset owat synnyttämiselläns/ mutta ei ole woima synnyttä. Jos HERra sinun Jumalas cuulis caicki RabSaken sanat/ jotca hänen Herrans Assyrian Cuningas on lähettänyt tänne/ pilcka puhuman eläwätä Jumalata wastan/ ja häwäisemän sanoilla/ cuin HERra sinun Jumalas cuullut on/ nijn corgota sinun rucouxes nijden edest cuin wielä jäänet owat? COsca Cuningas Hiskian palweliat tulit Esaian tygö/ Sanoi Esaia heille: näin sanocat teidän herrallen: näin sano HERra: älä mitän peljästy nijden sanain tähden cuins cuullut olet/ joilla Assyrian Cuningan palweliat minua häwäisnet owat. Cadzo/ minä annan hänelle hengen/ että hän saa cuulla sanoman/ ja palaja omalle maallens/ ja

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

minä annan hänen caatua miecalla hänen maacunnasans. Ja cosca RabSake palais/ löysi hän Assyrian Cuningan sotimast Libnat wastan: sillä hän oli cuullut hänen mennexi Lachixest pois. Ja cosca hän sai cuulla Thirhakast Ethiopian Cuningast/ cadzo/ hän on mennyt sotiman sinua wastan/ nijn hän palais. JA lähetti sanan Hiskialle/ ja andoi hänelle sanoa: Näin sanocat Hiskialle Judan Cuningalle: älä anna sinun Jumalas wietellä sinuas/ jonga päälle sinä idzes luotat/ ja sanot: ei Jerusalem anneta Assyrian Cuningan käteen. Cadzo/ sinä olet cuullut/ mitä Assyrian Cuningat tehnet owat caikille maacunnille/ ja hucuttanet heitä/ ja sinä pelastettaisin? Owatco myös pacanoitten jumalat pelastanet heidän/ jotca minun Isäni hucuttanet owat/ Gosanin/ Haranin/ Resephin ja Edenin lapset/ jotca Thelassaris olit? Cusa on Hemathin Cuningas/ Arphadin Cuningas/ Sepharwaimin/ Henan ja Iwan Caupungin Cuningas? COsca Hiskia oli ottanut kirjat sanansaattailda/ ja lukenut ne/ meni hän HERran huoneseen/ ja lewitti ne HERran eteen. Ja rucoili HERran edes/ ja sanoi: HERra Israelin Jumala/ joca istut Cherubimin päällä/ sinä olet ainoastans Jumala/ caikis maan waldacunnis/ sinä olet tehnyt taiwan ja maan. HERra cumarra corwas ja cuule/ awa silmäs ja näe: ja cuule Sanheribin sanat/ joca tänne on lähettänyt pilckaman eläwätä Jumalata. Se on tosi HERra/ että Assyrian Cuningat owat häwittänet pacanat ja heidän maacundans. Ja owat heittänet heidän Jumalans tuleen/ sillä ei ne ollet jumalat/ mutta ihmisten kätten tegot/ puut ja kiwet/ sentähden owat he ne häwittänet. Mutta sinä HERra meidän Jumalam/ auta meitä hänen kädestäns/ että caicki waldacunnat maalla tiedäisit sinun HERra ainoastans Jumalaxi. NIin lähetti Esaia Amoxen poica Hiskian tygö/ ja andoi hänelle sanoa: näitä sano HERra Israelin Jumala: minä olen cuullut mitäs minulda rucoillut olet/ Sanheribin Assyrian Cuningan tähden. Nämät owat ne cuin HERra händä wastan puhunut on/ neidzy Zionin tytär cadzo sinun ylön/ ja pilcka sinua/ Jerusalemin tytär wäändeles päätäns sinun jälkes. Ketäs olet pilcannut ja häwäisnyt? ketä wastans olet corgottanut änes? sinä olet nostanut sinun silmäs sitä pyhä wastan Israelis. Sinä olet sanansaattaittes cautta häwäisnyt HERra/ ja sanonut: minä olen nosnut wuorten cuckuloille

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

minun waunueni paljoudella Libanonin siwulle/ minä olen hacannut maahan hänen corkiat Cedripuuns/ ja walitut hongans/ ja olen tullut Carmelin medzän wijmeiseen majaan. Minä olen caiwanut ja juonut muucalaiset wedet/ ja olen cuiwanut caicki meret minun jalwoillan. Etkös ole cuullut minun näitä jo aica ennen tehnexti/ ja algusta minuani walmistanexi? mutta nyt olen minä sen andanut tapahtua/ että wahwat Caupungit pidäis cukistettaman häwinnexti kiwirouckioxi. Ja ne jotca sijnä asuwat/ pidäis tuleman heicoxi peljästymän/ häpiämän ja tuleman nijncuin ruoho kedolla/ ja nijncuin wiherjäinen ruohon corsi caton päällä/ ja nijncuin tuulelda poltettu oras käytyäns ylös. Minä tiedän sinun asuma sias/ sinun ulos ja sisällekäymises/ ja ettäs kiucuidzet minua wastan. Ettäs kiucuidzet minua wastan/ ja sinun ylpeydes on tullut minun corwini/ panen minä rengan sinun sieramijs ja suidzet sinun suuhus/ ja johdatan sinun sitä tietä myöden tacaperin/ jotas tulitkin. JA tämä pitä oleman sinulle merkixi/ syö tällä ajastajalla sitä cuin tallattu on/ toisella ajastajalla sitä cuin idzestäns caswa/ colmannella ajastajalla kylwäkät ja leicackat/ ja istuttacat wijnapuita/ ja syökät heidän hedelmäns. Ja Judan tytär joca pelastettu ja jäänyt on/ hänen pitä wielä nyt alda juurtuman/ ja ylhäldä hedelmöidzemän. Sillä ne jäänet pitä käymän Jerusalemist ulos/ ja Zionin wuorest ne cuin pääsnet owat/ HERran Zebaothin kijwaus teke näitä. Sentähden sano HERra Assyrian Cuningasta näin: ei hänen pidä tuleman tähän Caupungijn/ eikä yhtän nuolda sinne ambuaman/ ei myös yhtän kilpe tuoman sen eteen/ ja ei yhtän walli rakendaman sen ymbärille. Mutta hänen pitä sitä tietä palajaman/ jota hän tullut on/ ja ei pidä hänen tähän Caupungijn pääsemän/ HERra sen sano. Ja minä warjelen tämän Caupungin ja autan minun tähteni/ ja Dawidin minun palweliani tähden. JA sinä yönä meni HERran Engeli ja tappoi Assyrian leiris/ sata cahdexankymmendä ja wijsituhatta miestä. Ja cosca he silloin warhain huomeneltain nousit/ cadzo/ nijn caicki tie oli täynnä cuoluita ruumita. Ja näin meni Sanherib Assyrian Cuningas matcaans/ palais ja oli Niniwes. Ja cosca hän rucoili Nisrochin hänen jumalans huones/ nijn hänen poicans AdraMelech ja SarEzer tapoit hänen miecalla/ ja pakenit sijtte sieldä

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

Araratin maacundaan: ja hänen poicans Assarhaddon tuli Cuningaxi hänen siaans.

Silloin sairasti Hiskia cuolemallans. Ja Propheta Esaia Amoxen poica tuli hänen tygöns/ ja sanoi hänelle: nijn sano HERra: cadzo huonettas/ sillä sinun pitä nyt cuoleman ja ei elämän. Mutta hän käänsi caswons seinän puoleen/ rucoili HERra ja sanoi: Ah HERra/ muista että minä olen uscollisest ja wagalla sydämellä waeldanut sinun edesäs/ ja tehnyt mikä sinulle otollinen ollut on: ja Hiskia itki hartast. Mutta cosca Esaia ei ollut wielä puoliwälis Caupungista käynyt ulos/ tuli HERran sana hänen tygöns/ ja sanoi: Palaja/ ja sano Hiskialle minun Canssani päämiehelle: näitä sano HERra/ sinun Isäs Dawidin Jumala: minä olen cuullut sinun rucouxes/ ja nähnyt sinun kyynes/ cadzo/ minä parannan sinun/ colmandena päiwänä pitä sinun menemän HERran huoneseen. Ja minä lisän sinun ikäas wijsitoistakymmendä ajastaica/ ja wapadan sinun ja tämän Caupungin Assyrian Cuningan kädest/ ja warjelen tämän Caupungin minun tähteni/ ja minun palweliani Dawidin tähden. JA Esaia sanoi: andacat minulle ficunarypelä. Ja cosca he hänelle ne andanet olit/ pani hän ne paisuman päälle/ ja hän tuli terwexi. Hiskia sanoi Esialle: mikä mercki sijhen on/ että HERra minun paranda/ ja minun pitä menemän colmandena päiwänä HERran huoneseen? Esaia sanoi: sinä saat tämän merkin HERralda/ että HERra teke mitä hän sanonut on. Pitäkö warjon käymän kymmenen pijrdo edeskäsin taicka kymmenen pijrdo tacaperin? Ja hän sanoi: se on kewiä että warjo käy edeskäsin kymmenen pijrdo/ sitä en minä tahdo/ mutta että hän käwis kymmenen pijrdo tacaperin. Nijn rucoili Esaia HERra/ ja warjo käwi kymmenen pijrdo tacaperin/ jotca hän oli käynyt edeskäsin Ahaxen Säjäris. Silloin lähetti Brodäch Baledan Baledanin poica Babelin Cuningas kirjoituxen ja lahjoja Hiskialle: sillä hän oli cuullut Hiskian sairastanexi. Ja Hiskia cuuli heitä/ ja osotti heille coco tawarohuonens/ hopian/ cullan/ callit yrtit/ ja sen parhan öljyn/ ja asehuonen/ ja caicki mitä hänen tawaroisans oli. Ja ei mitän ollut hänen huonesans ja caikes hänen wallasans/ jota ei Hiskia heille osottanut. NIin tuli Propheta Esaia Cuningas Hiskian tygö/ ja sanoi hänelle: mitä nämät miehet owat sanonet/ ja custa he

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

owat tullet sinun tygös? Hiskia sanoi: he owat tullet Babelist caucaiselda maalda. Hän sanoi: mitä he owat nähnet sinun huonesas? Hiskia sanoi: he owat nähnet caicki mitä minun huonesan on/ ja ei ole mitän minun tawaroisan/ jota en minä heille osottanut ole. Nijn sanoi Esaia Hiskialle: cuule HERran sana: Cadzos/ aica tule/ että caicki sinun huonestas wiedän pois Babelijn/ ja caicki mitä sinun esiisäs coonnet owat tähän päiwän asti/ ja ei jätetä mitän/ sano HERra. Ja myös lapset jotca sinusta tulewat/ jotcas sijtät/ otetan Camaripalwelioixi Babelin Cuningan huoneseen. Hiskia sanoi Esialle: se on hyvä cuin HERra puhunut on: ja sanoi wielä: olcon nijn/ jos waiwoin rauha ja uscollisuus minun aicanani olis. Mitä enämbi sanomist on Hiskias/ ja hänen woimastans/ ja mitä hän tehnyt on/ ja calalammicost ja wesiruuhist/ joilla hän weden johdatti Caupungijn/ cadzo/ se on kirjoitettu Judan Cuningasten Aicakirjas. Ja Hiskia nuckui hänen Isäins cansa/ ja Manasse hänen poicans tuli Cuningaxi hänen siaans.

MANasse oli cahdentoistakymmenen ajastaicainen tullesans Cuningaxi/ ja hallidzi wijsi ajastaica cudettakymmendä Jerusalemis/ hänen äitins cudzuttin Hephziba. Ja hän teki paha HERran edes pacanoitten cauhistuxen jälkeen/ jotca HERra Israelin lasten edest oli ajanut pois. Hän rakensi corkeuxet jällens/ jotca hänen Isäns Hiskia cukistanut oli/ ja nosti Baalin Altarin/ ja teki medzistön/ nijncuin Ahab Israelin Cuningas tehnyt oli/ ja cumarsi coco taiwan sotajoucko/ ja palweli nijtä. Ja rakensi myös Altarin HERran huoneseen/ josta HERra sanonut oli: minä asetan minun nimeni Jerusalemiin. Ja hän rakensi coco taiwalliselle sotajoucolle Altarit molembijn cartanoihin HERran huoneseen. Ja käytti poicans tulen läpidze/ ja otti waarin linduin lauluist ja merkeist/ ja piti noitia ja merckein sanoita/ ja teki paljo paha HERran edes/ jolla hän hänen wihoitti. Hän pani myös medzistöjumalan/ jonga hän tehnyt oli huoneseen/ josta HERra Dawidille ja hänen pojallens Salomolle sanonut oli: täsä huones ja Jerusalemis/ jonga minä walinnut olen coco Israelin sucucunnasta/ panen minä minun nimeni ijancaickisest. Ja en lijcuta enämbi jalcoja sijtä maasta/ jonga minä heidän Isillens andanut olen. Cuitengin jos he pitäwät ja tekewät caicki cuin minä

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

heille käskenyt olen. Ja caiken sen lain cuin minun palwelian Moses heille käskenyt oli. Mutta ei he totellet sitä/ waan Manasse wiettelä heitä/ nijn että he teit pahemmin cuin pacanat/ jotca HERra Israelin lasten edest häwittänyt oli. Silloin puhui HERra hänen palwelioittens Prophetain cautta/ ja sanoi: Että Manasse Judan Cuningas on nämät cauhistuxet tehnyt/ jotca pahemmat owat cuin caicki ne cauhistuxet/ joita Amorrerit tehnet owat/ jotca hänen edelläns olit/ ja on myös saattanut Judan syndiä tekemän hänen epäjumalittens cansa. Sentähden sano HERra Israelin Jumala näin: cadzo/ minä saatan wahingon Judan ja Jerusalemin päälle/ että cuca ikänäns sen cuule/ pitä hänen molemmat corwans soiman. Ja minä wedän Samarian mittausunuoran Jerusalemin ylidze/ ja Ahabin huonen waagan/ ja wirutan Jerusalemin nijncuin astiat wirutetan/ he wirutetan ja käättän ymbärins. Ja minä heitän ne jäänet minun perimisestäni/ ja annan heidän wihamiestens käsijn/ että heidän pitä oleman caikille heidän wiholisillens saalixi ja ryöstöxi. Että he teit nijtä jotca ei minulle kelwannet/ ja owat minun wihoittanet sijtä päiwästä/ jona heidän Isäns läxit Egyptist/ tähän päiwän asti. JA Manasse wuodatti paljo wiatoinda werta/ että Jerusalem siellä ja täällä täynäns oli/ ilman nijtä syndejä joilla hän Judan saatti syndiä tekemän/ että he teit paha HERran edes. Mitä enämbi Manassest sanomist on/ ja caikista cuin hän tehnyt on/ ja nijstä synneistä cuin hän teki/ cadzo/ se on kirjoitettu Judan Cuningasten Aicakirjas. Ja Manasse nuckui hänen Isäins cansa/ ja haudattin hänen huonens krydimaahan/ joca oli Usan krydimaa/ ja hänen poicans Amon tuli Cuningaxi hänen siaans. CAhden ajastaicainen colmattakymmendä oli Amon tullesans Judan Cuningaxi/ ja hallidzi caxi ajastaica Jerusalemissä/ hänen äitins cudzuttin Mesulemeth Hazurin tytär Jathbast. Ja teki sitä cuin HERralle ei kelwannut/ nijncuin hänen Isänskin Manasse tehnyt oli. Ja hän waelsi caickia nijtä teitä cuin hänen Isäns waeldanut oli/ ja palweli epäjumalita/ joita hänen Isäns palwellut oli/ ja cumarsi nijtä. Ja luowui HERrasta hänen Isäins Jumalasta/ ja ei waeldanut HERran tiellä. Ja hänen palwelians teit lijton Amonita wastan/ ja tapoit Cuningan omas huonesans. Mutta maacunnan Canssa löi caicki ne cuoliaxi/

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

jotca olit lijton tehnet Cuningas Amonita wastan. Ja Canssa teit Josian hänen poicans Cuningaxi hänen siaans. Mitä Amon enämbi tehnyt on/ cadzo/ se on kirjoitettu Judan Cuningasten Aicakirjas. Ja hän haudattin hänen omaan hautaans Usan krydimaahan. Ja hänen poicans Josia tuli Cuningaxi hänen siaans.

Josia oli cahdexan ajastaicainen tullesans Cuningaxi/ ja hallidzi yhden ajastajan neljättäkymmendä Jerusalemis/ hänen äitins cudzuttin Jedida Adajan tytär Bazkathist. Ja teki sitä cuin HERran edes oli kelwollinen/ ja waelsi caikella hänen Isäns Dawidin tiellä/ ja ei poikennut oikialle eli wasemalle puolelle. MUtta cahdexandena toistakymmendenä Cuningas Josian vuonna/ lähetti Cuningas Saphan Azalian pojan Mesullamin pojan kirjoittajans HERran huoneseen/ sanoden: Mene ylimmäisen Papin Hilkian tygö/ ja anna hänen luke se raha cuin HERran huoneseen tuotu on/ ja owen wartiat Canssalda coonnet owat. Että ne annetaisin teettäille/ jotca HERran huoneseen asetetut owat/ ja he andawat työwäelle/ jotca työtä tekewät HERran huones/ ja parandawat mitä HERran huones langennut on. Nimittäin/ puusepille/ rakendaille/ muuraille/ ja nijlle jotca hirsiä ja wuoltuja kiwiä ostaman pitä huonen parannuxexi. Waan ei cuitengan yhtän lucua pidä heildä waadittaman nijstä rahoista/ jotca heidän käsijns owat annetut/ waan heidän pitä uscollisest nijtä toimittaman. JA ylimmäinen Pappi Hilkia sanoi Saphanille kirjoittajalle: minä löysin Lakikirjan HERran huonest: ja Hilkia andoi kirjan Saphanille/ ja hän luki sen. Ja Saphan kirjoittaja tuli Cuningan tygö/ ja ilmoitti hänelle/ ja sanoi: sinun palwelias owat coonnet ne rahat jotca HERran huones löytyt owat/ ja owat ne jacanet työwäelle/ jotca asetetut owat HERran huoneseen. Ja Saphan kirjoittaja puhui Cuningalle/ ja sanoi: Hilkia Pappi andoi minulle yhden kirjan: ja Saphan luki sen Cuningan edes. Cosca Cuningas cuuli Lakikirjan sanat/ rewäis hän waattens. Ja Cuningas käski Papin Hilkian/ ja Ahikamin Saphanin pojan/ ja Achborin Michajan pojan/ ja Saphanin kirjoittajan/ ja Asajan Cuningan palwelian/ sanoden: Mengät ja kysykät HERralle minun puolestani/ Canssan ja coco Judan puolesta/ tämän kirjan sanoista joca löytyt on: sillä se on julma

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

HERran wiha joca meidän päällem syttynyt on/ ettei meidän Isäm ole cuuliaiset ollet tämän kirjan sanoille/ että he olisit tehnet nijtä caickia cuin sijnä kirjoitettu oli. NIin meni Hilkia Pappi/ Ahakam/ Achbor/ Saphan ja Asaja Prophetissan Huldän tygö/ Sallumin Thicuan pojan emännän/ Harhamin pojan/ waatetten wartian (ja hän asui Jerusalemis toisella puolella) ja he puhuit hänelle. Mutta hän sanoi heille: näitä sano HERra Israelin Jumala: sano sille miehelle joca teidän minun tygöni lähettänyt on: Nijn sano HERra: cadzo/ minä saatan onnettomuden tähän siaan/ ja hänen asuwaisillens/ caicki Lain sanat/ cuin Judan Cuningas on andanut edesäns luke. Että he owat luopunet minusta ja suidzuttanet wieraille jumalille/ wihoittain minua caikilla heidän kättens töillä/ sentähden sytty minun wihan tätä sia wastan/ ja ei sammuteta. Mutta Judan Cuningalle/ joca teidän lähettänyt on kysymän HERralda/ pitä teidän näin sanoman: näin sano HERra Israelin Jumala: Että sinun sydämes on pehminnyt HERran sanoista/ cuins cuullut olet/ ja olet sinus nöyryttänyt HERran edes/ coscas cuulit mitä minä sanoin tätä sia ja hänen asuwaisians wastan/ että heidän pitä tuleman häwityxexi ja kirouxexi. Ja olet repinyt sinun waattes/ ja olet itkenyt minun edesäni/ nijn olen minä myös cuullut sen/ sano HERra. Sentähden cocoon minä sinua Isäis tygö/ että cootan rauhas hautaan/ ettei sinun silmäs näkis caicke sitä onnettomutta cuin minä tälle sialle saatan. Ja he sanoit caicki nämät Cuningalle jällens.

Ja Cuningas lähetti/ ja caicki wanhimmat Judast ja Jerusalemist cocounsit hänen tygöns. Ja Cuningas meni HERran huoneseen ja caicki Judan ja Jerusalemin asuwaiset hänen cansans/ Papit ja Prophetat/ ja caicki Canssa/ pienet ja suuret/ ja luetin heidän corwains cuulden caicki lijttokirjan sanat/ joca HERran huonesta löytty oli. Ja Cuningas seiso yhden padzan tykönä/ ja teki lijton HERran edes/ että heidän piti waeldaman HERran jälken/ ja pitämän hänen käskyns/ todistuxens ja oikeudens caikest sydämestäns/ caikest sielustans/ että heidän piti pitämän nämät lijton sanat jotca kirjoitetut olit täsä kirjas. Ja Canssa mielistyi siihen lijtton. JA Cuningas käski Hilkiat ylimmäistä Pappia/ ja Pappeja toisesta wuorosta/ ja owen wartioita

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

otta HERran Templist caickinaiset calut/ jotca Baalille/ medzistölle ja caikelle taiwaliselle joucolle tehdyt olit/ ja he poldit ne ulcona Jerusalemin edes Kidronin laxos/ ja tuhca canntetin siellä BethElijn. Ja hän otti Camarim pois jotca Judan Cuningat asettanet olit suidzuttaman corkeuxis/ Judan Caupungeis ja ymbärins Jerusalemita. Ja ne jotca suidzutit Baalille/ ja Auringolle/ ja Cuulle ja planeteille/ ja caikelle taiwaliselle joucolle. Ja andoi Jerusalemista wiedä ulos medzistön/ ja poltti sen Kidronin ojan tykönä/ ja musersi tuhwaxi/ ja heitti tuhwan Canssan lasten hautoin. Ja cukisti huorain huonet/ jotca olit ylhällä HERran huonen tykönä/ joisa waimot cudoit huonetta medzistölle. JA hän cocois caicki Papit Judan Caupungist/ ja saastutti corkeuxet joisa Papit suidzutit/ Gebast BerSeban asti. Ja hän särki corkeuxet portis/ jotca olit Josuan Caupungin päämiehen portin majas/ joca oli wasemalla puolella Caupungin portia sisälle mennes. Ei cuitengan corkeuxen papit uhrannet coscan HERran Altarille Jerusalemis/ mutta söit caldiaist leipä heidän weljeins keskenä. Hän saastutti myös Tophetin/ Hinnomin lasten laxos/ ettei yxikän käyttäis hänen poicans ja tytärtäns tulen läpidze Molechille. Ja otti ne hewoiset pois/ jotca Judan Cuningat Auringolle asettanet olit HERran huonen sisällekäymiseen/ Nethan Melechin Camaripalwelian majan tykönä/ joca oli Parwarimis/ ja Auringon rerrat poltti hän tules. Nijn myös Altarit/ jotca cattoin päällä Ahaxen Salis olit/ jotca Judan Cuningat tehnet olit. Ja ne Altarit cuin Manasse tehnyt oli/ nijsä cahdesa HERran huonen cartanos/ särki Cuningas ja pakeni siellä/ ja heitti heidän tuhcas Kidronin ojaan. Ja ne corkeuxet jotca Jerusalemin edes olit/ oikialla puolella Mashithin wuorta/ jonga Salomo Israelin Cuningas rakendanut oli Astharotille Zidonin cauhistuxelle/ ja Chamoxelle Moabin cauhistuxelle/ ja Milchomille Amonin lasten cauhistuxelle/ saastutti myös Cuningas. Ja särki padzat/ ja häwitti medzistöt/ ja täytti heidän sians ihmisten luilla. Niin myös BethElin Altarin/ joca on siinä corkeuxes cuin Jerobeam Nebathin poica tehnyt oli/ joca Israelin saatti syndiä tekemän/ hän cukisti sen Altarin ja corkeuden/ ja poltti corkeudet tuhwaxi/ ja poltti myös medzistön. Ja Josia käänsi hänens/ ja näki ne haudat jotca olit wuorella/

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

lähetti ja andoi tuotta luut haudoista/ ja poltti ne Altareilla/ ja saastutti sen HERran sanan jälkeen/ cuin Jumalan mies huutanut oli/ joca nämät nijn ennen puhunut oli. Ja hän sanoi: mikä haudan mercki tämä on cuin minä täsä näen? Ja Caupungin Canssa sanoi hänelle: se on sen Jumalan miehen hauta joca Judast tuli/ ja näitä huusi cuins tehnyt olet Altarille BethElis. Ja hän sanoi: anna hänen maata/ ja älkän yxikän lijcuttaco hänen luitans. Näin olit hänen luuns wapadetut sen Prophetan luiden cansa/ joca Samariasta tullut oli. Hän percais myös caicki corkeusten huonet Samarian Caupungis/ jotca Israelin Cuningas tehnyt oli wihoittaxens HERra/ ja teki heidän cansans peräti nijncuin hän BethElis tehnyt oli. Ja hän uhrais caicki corkeuden papit/ cuin siellä olit Altarille/ ja poltti ihmisten luut sen päällä/ ja palais Jerusalemiin. JA Cuningas käski Canssa ja sanoi: pitäkät teidän HERralle Jumalalle Pääsiäist/ nijncuin kirjoitettu on tämän lijton kirjas. Sillä ei yhtän Pääsiäistä ollut nijn pidetty cuin tämä/ Duomarein ajasta jotca olit duominnet Israelis/ ja caickein Isralin Cuningasten ja Judan Cuningasten aicana. Mutta cahdexandena toistakymmendenä Cuningas Josian vuonna/ oli tämä Pääsiäinen pidetty HERralle Jerusalemis. JA Josia percais caicki noidat/ merckein cadzojat/ cuwat ja epäjumalat/ ja caicki cauhistuxet cuin Judan maalla ja Jerusalemis pannut olit/ että hän pidäis Lain sanat/ jotca kirjas kirjoitetut olit/ jonga Pappi Hilkia löysi HERran huonest. Hänen wertaisens ei ollut yxikän Cuningas ennen händä/ joca nijn caikesta sydämestäns/ caikesta sielustans/ caikesta woimastans/ hänens käänsi HERran tygö/ caiken Mosexen Lain jälkeen/ ja hänen jälkens ei tullut myöskän hänen caltaistans. Cuitengin ei käändynyt HERra hänen wihans julmuudest/ jolla hän Judan päälle wihoitettu oli/ caickein kehoitusten tähden ioilla Manasse hänen kehoittanut oli. Ja HERra sanoi: minä heitän Judan pois minun caswoni edest/ nijncuin minä Israelin heittänyt olen/ ja tämän Caupungin jonga minä walinnut olen/ nimittäin Jerusalemin/ ja sen huonen josta minä puhunut olen: Minun nimen on olewa siellä. Mitä enämbi Josiast sanomist on/ ja caikist cuin hän tehnyt on/ cadzo/ se on kirjoitettu Judan Cuningasten Aicakirjas. HÄnen ajallans matcusti Pharao Necho Egyptin

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

Cuningas/ Assyrian Cuningasta wastan Phratin wirran tygö/ mutta Cuningas Josia meni händä wastan/ ja cuoli Megiddos/ sijttecuin hän oli nähnyt hänen. Ja hänen palwelians weit hänen cuolluna pois Megiddost/ ja weit hänen Jerusalemiin/ ja hautaisit hänen omaan hautaans. Ja maan Canssa otti Joahaxen Josian pojan/ woitelit ja teit hänen Cuningaxi hänen Isäns siaan. Colmen ajastajan wanha colmattakymmendä oli Joahas cosca hän tuli Cuningaxi/ ja hallidzi colme Cuucautta Jerusalemis. HÄnen äitins nimi oli Hamutal Jeremian tytär Libnast. Ja hän teki paha HERran edes nijncuin hänen Isänskin tehnyt oli. Mutta Pharao Necho otti hänen kijnni Riblathis Hamathin maalla/ ettei hän hallidzis Jerusalemis/ ja pani weron maan päälle sata leiwiskätä hopena/ ja leiwiskän celda. Ja Pharao Necho teki Eliachimin Josian pojan Cuningaxi hänen Isäns siaan/ ja muutti hänen nimens Jojachimixi/ mutta Joahaxen hän otti ja wei Egyptiin/ siellä hän cuoli. Ja Jojakim andoi Pharaolle hopian ja cullan/ nijn cuitengin laski hän maan werollisexi/ että hän wois nijn paljo hopena anda Pharaon käskyn jälkeen/ idzecungin maacunnan Canssan teki hän werollisexi woimans perästä hopenaan ja celdaan/ Pharaolle Necholle andaxens.

WIjdencolmattakymmenen ajastajan wanha oli Jojakim cosca hän Cuningaxi tuli/ ja hallidzi yxitoistakymmendä ajastaica Jerusalemis/ hänen äitins nimi oli Zebuda Pedajan tytär Rumast. Ja hän teki paha HERran edes/ nijncuin hänen Isänskin tehnet olit.

NEbucadNazar Babelin Cuningas meni hänen aicanans/ ja Jojakim tuli hänelle alemmaisexi colmexi wuodexi/ joca käänsi idzens ja ercani hänest. Ja HERra andoi tulla hänen päällens sotawäen Chaldeast/ Syriast/ Moabist ja Ammonin lapsist/ ja andoi ne tulla Judean hucuttaman händä HERran sanan jälkeen/ nijncuin hän oli puhunut hänen palwelians Prophetain cautta. Mutta se tapahdui Judalle HERran sanan jälkeen/ että hän heitä heittäis pois caswoins edest Manassen syndein tähden cuin hän tehnyt oli. Ja wiattoman weren tähden jonga hän wuodatti/ ja täytti Jerusalemin wiattomalla werellä/ sitä ei HERra tahtonut anda andexi. Mitä enämbi Jojachimist sanomist on/ ja caikist hänen tegoistans/ cadzo/ se on kirjoitettu Judan Cuningasten

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

Aicakirjas. Ja Jojachim nuckui hänen Isäins cansa/ ja hänen poicans Joachin tuli Cuningaxi hänen siaans. Ja Egyptin Cuningas ei lähtenyt enä hänen maaldans: sillä Babelin Cuningas oli häneldä ottanut caicki pois mitä Egyptin Cuningan oma oli/ Egyptin ojasta Phratin wirtan asti.

CAhdexantoistakymmenen wuotinen oli Joachin tullesans Cuningaxi/ ja hallidzi colme Cuucautta Jerusalemis/ hänen äitins cudzuttin Nehustha Elnathanin tytär Jerusalemist. Ja hän teki paha HERran edes/ nijncuin hänen Isänskin tehnyt oli. Silloin matcustit NebucadNezarin Babelin Cuningan palweliat Jerusalemijn/ ja CAupungi pijritettin. Ja cosca NebucadNezar tuli palwelioittens cansa Caupungijn/ pijritti hän sen. Mutta Jojachin Judan Cuningas meni äitins Babelin Cuningan tygö/ ja palweliains cansa/ ja ylimmäistens cansa/ ja Camaripalwelioittens cansa. Ja Babelin Cuningas otti hänen cahdexandena hänen waldacundans wuonna. Ja hän otti caiken tawaran HERran huonest/ ja Cuningan huonest/ ja rickoi caicki cullaiset astiat/ jotca Salomo Israelin Cuningas oli HERran Templijn andanut tehdä/ nijncuin HERra puhunut oli. Ja wei coco Jerusalemis/ caicki ylimmäiset/ caicki woimalliset/ kymmenen tuhatta fangia/ ja caicki puusepät/ ja caicki rautasepät pois/ ja ei yhtäkän jättänyt/ waan köyhimmän Canssan maalle. Ja wei Jojachinin/ ja Cuningan äitin/ Cuningan emännät/ ja hänen Camaripalwelians pois Babelijn. Ja ne woimalliset maalda/ wei hän myös Jerusalemist fangina Babelijn. Ja seidzemen tuhatta parasta Canssasta/ ja tuhannen puuseppä ja rautaseppä/ caicki wäkewät sotamiehet. Ja Babelin Cuningas wei heidän fangina Babelijn. Ja Babelin Cuningas asetti Mathanian hänen setäns Cuningaxi hänen siaans/ ja muutti hänen nimens/ ja cudzui hänen Zidechia. YHden wuoden wanha colmattakymmendä oli Zidechia tullesans Cuningaxi/ ja hallidzi yxitoistakymmendä wuotta Jerusalemis. Hänen äitins cudzuttin Hamital Jeremian tytär Libnast. Ja hän teki paha HERran edes/ nijncuin Jojachim myös tehnyt oli. Sillä se tapahdui nijn Jerusalemis ja Judan cansa HERran wihasta/ siihenasti että hän heitti heidän pois caswons edest. Ja Zidechia ercani Babelin Cuningast.

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

JA yhdexändenä hänen waldacundans vuonna kymmendenä päiwänä kymmenellä Cuulla tuli NebucadNezar Babelin Cuningas/ caiken hänen wäkens cansa Jerusalemin eteen/ ja he sioitit heidäns sen eteen/ ja rakensit skantzin sen ymbärille. Ja nijn oli se Caupungi pijritetty yhtentoistakymmenden Cuningas Zidechian wuoten asti. Mutta yhdexännellä Cuucaudella/ tuli sangen suuri nälkä Caupungijn/ nijn ettei Canssalla maacunnas mitän syömist ollut. Nijn cukistettin Caupungi/ ja caicki sotamiehet pakenit yöllä ulos portitietä/ nijden cahden muurin wälildä/ joca mene Cuningan krydimaahan (waan Calderit olit ymbäri Caupungita) ja hän pakeni sitä tietä myöden tasaiselle kedolle. Mutta Chalderein sotawäki ajoi Cuningast taca/ ja käsitit hänen tasaisella kedolla läsnä Jerihota/ ja caicki sotamiehet jotca hänen tykönäns olit/ olit hänestä erannet. Mutta Cuningan he otit kijnni/ ja weit hänen Babelin Cuningan tygö Riblathijn/ ja he duomidzit hänen. Ja he tapoit Zidechian lapset hänen silmäins nähden/ ja puhcaisit Zidechian silmät/ ja sidoit hänen cahleisijn ja weit Babelijn. SEidzemendenä päiwänä wijdennellä Cuucaudella/ se on yhdexästoistakymmenes NebucadNezarin Babelin Cuningan ajastaica/ tuli NebuzarAdan sodanpäämies Babelin Cuningan palwelia Jerusalemijn. Ja poltti HERran huonen ja Cuningan huonen/ ja caicki huonet Jerusalemist/ caicki myös suuret huonet poltti hän tulella. Ja caicki Chalderein sotawäki jotca huowin päämiehen cansa olit/ särjit muurit cuin Jerusalemin ymbärillä olit. Mutta muun Canssan joca jäänyt oli Caupungijn/ ja ne jotca Babelin Cuningan tygö paennet olit/ ja sen muun yhteisen Canssan wei NebuzarAdan huowin ylimmäinen päämies pois. Ja jätti nijtä halwimbia maacundaan wijnamäen miehiä ja peldomiehiä. MUTta Chalderit särjit waskiset padzat HERran huones/ ja istuimet/ ja waskimeren joca HERran huones oli/ ja weit wasken Babelijn. Ja padat/ lapoit/ weidzet/ lusicat/ ja caicki waskiset astiat/ joilla palweltin/ otit he pois. Huowin päämies otti myös pannut ja waskimaljat jotca olit cullast ja hopiast. Caxi padzasta yhden meren/ ja istuimet jotca Salomo oli andanut raketa HERran huoneseen/ näitä waskiastioita ei taittu caickia punnita. Yxi padzas oli

TOINEN CUNINGASTEN KIRJA

cahdexantoistakymmendä kynärätä corkia/ ja sen cnuppi oli myös waskesta/ joca oli colme kynärätä corkia/ ja wyöt ja Granatin omenat ymbäri cnupin olit caicki waskesta/ taincaltainen oli myös toinen padzas wöinens. JA huowinpäämies otti Papin Serajan sijtä ensimmäisestä wuorost/ ja Papin Zephanian toisest wuorost/ ja colme owen wartiat. Ja yhden Camarihaldian Caupungist/ joca oli sotawäen haldiaxi asetettu/ ja wijsi miestä nijstä cuin seisoit aina Cuningan edes/ jotca Caupungist löyttin. Ja Sopherin sodanpäämiehen/ joca maan Canssan opetti sotiman/ ja cuusikymmendä miestä maan wäest/ jotca sijtä Caupungista löyttin. Nämät otti NebuzarAdan huowin ylimmäinen/ ja wei Babelin Cuningan tygö Riblathijn. Ja Babelin Cuningas tappoi ne Riblathis Hemathin maalla. Näin wietin Juda pois hänen maaldans. MUTta NebucadNezar Babelin Cuningas asetti Gedalian Ahikamin pojan Saphanin pojan sen wäen päälle/ jonga hän jätti Judaan. Cosca caicki sotajoucko/ päämiehet ja muut cuulit Babelin Cuningan corgottanen Gedalian/ tulit he Gedalian tygö Mizpaan/ nimittäin/ Ismael Nethanin poica/ ja Johanan Kareahn poica/ ja Seraja Thanhumethin sen Netophathiterin poica/ ja Jaesanja Maechatin poica/ heidän miehinens. Ja Gedalia wannoi heille ja heidän miehillsens/ ja sanoi: älkät peljätkö olla Chalderein alimmaisna/ pysykätte maalla ja olcat Babelin Cuningalle cuuliaiset/ nijn teidän menesty. MUTta seidzemennellä Cuucaudella tuli Ismael Nethanian poica/ Elisaman poica Cuningalisesta sugusta/ ja kymmenen miestä hänen cansans/ ja tapoit Gedalian/ ja ne Judalaiset ja Chalderit jotca hänen cansans olit Mizpaas. Nijn nousi caicki Canssa sekä suuret että pienet/ ja sotawäen päämiehet/ ja tulit Egyptijn: sillä he pelkäisit Chalderejä. SEidzemendenä ajastaicana neljättäkymmendä/ sijttecuin Jojachin Judan Cuningas oli wiety pois/ seidzemendenä päiwänä colmattakymmendä/ toisella Cuucaudella toistakymmendä otti EwilMerodach Babelin Cuningas ensimmäisnä hänen waldacundans vuonna Jojachinin Judan Cuningan fangihuonesta. Ja puhui hänen cansans ystäwälistä/ ja asetti hänen istuimens ylemmä Cuningasten istuimita/ jotca hänen tykönäns olit Babelis. Ja muutti hänen fangeudens waattet/ ja hän söi aina hänen tykönäns caiken elinaicans. Ja määräis hänelle

hänen osans/ hänelle aina jocapäiwä Cuningalda annetta caickena hänen elinaicanans.

Ensimmäinen Chrönikän Kirja

ADam/ Seth/ Enos. Kenan/ Mahalaleel/ Jared. Henoeh/ Methusala/ Lamech. Noe/ Sem/ Ham ja Japhet. Nämät owat Japhetin lapset: Gomer/ Magog/ Madai/ Jawan/ Tubal/ Mesech ja Thiras. Gomerin lapset owat: Ascenas/ Riphath ja Thogarma. Jawan lapset owat: Elisa/ Tharsisa/ Chitim ja Dodanim. Hamin lapset owat: Chus/ Mizraim/ Put ja Canaan. Chusin lapset owat: Seba/ Hewila/ Sabtha/ Raema ja Sabthecha. Raeman lapset owat: Scheba ja Dedan. Chus sijtti Nimrodin. Tämä rupeis oleman woimallinen maalla. Mizraim sijtti Ludim/ Anamim/ Lehabim/ Naphtuhim/ Patrusim ja Casluhim. (Joista Philisterit owat tullet) ja Caphthorim. Canaan sijtti Zidonin esicoisens. Hethin/ Jebusin/ Amarin/ Gergosin/ ja Hewin. Arkin/ Sinin/ Arwadin/ Zemarin ja Hemathin. SEmin lapset owat: Elam/ Assur/ Arphachsad/ Lud/ Aram/ Uz/ Hul/ Gether ja Masech. Arphachsad sijtti Salahn/ ja Salah Eberin. Eberille oli syndynyt caxi poica/ yhden nimi Peleg/ että hänen aicanans oli maa jaettu/ ja hänen weljens nimi oli Jacketan. Jacketan sijtti Almodadin/ Salephin/ Hazarmawethin/ Jarahn. Hadoramin/ Usalin/ Diklan. Ebalin/ Abimaelin/ Scheban. Ophirin/ Hewilan ja Job abin. Nämät owat caicki Jakethanin lapset. Sem/ Arphachsad/ Salah. Eber/ Peleg/ Regu. Serug/ Nahor/ Tharah. Abram/ se on Abraham. Abrahamin lapset olit Isaac ja Ismael. Nämät owat heidän sucucundans: Ismaelin esicoinen Nebajoth/ Kedar/ Adbeel/ Mibsam. Misma/ Duma/ Masa/ Hadad/ Thema. Jethur/ Naphis/ Kedma. Nämät owat Ismaelin lapset. Keturan Abrahamin toisen emännän lapset olit: Simran/ Jachsani/ Medan/ Midian/ Jesbach/ Sua. Jachsaniin lapset owat Scheba ja Dedan. Midianin lapset owat: Epha/ Epher/ Henoeh/ Abida/ Eldaa. Nämät owat caicki Keturan lapset. JA Abraham sijtti Isaachin. Isaachin lapset olit Esau ja Israel. Esaun lapset owat: Eliphas/

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Reguel/ Jeus/ Jaelam ja Korah. Eliphan lapset owat: Theman/ Omar/ Zephi/ Gaethan/ Kenas/ Thimna ja Amalech. Reguelin lapset owat: Nahath/ Serah/ Sammah ja Misa. Seirin lapset owat: Lothan/ Sobal/ Sibeon/ Ana/ Dison/ Ezer ja Disan. Lothanin lapset owat: Hori ja Homam. Mutta Lothanin sisar oli Thimna. Sobalin lapset olit: Alian/ Manahath/ Ebal/ Sephi ja Onam. Sibeonin lapset owat: Aja ja Ana. Anan lapsi/ Dison. Disonin lapset owat: Hamram/ Esban/ Jethran ja Chran. Ezerin lapset owat: Bilhan/ Saewan/ Jaechan. Disanin lapset owat: Uz ja Aran. Nämät owat Cuningat jotca hallidzit Edomin maalla/ ennencuin yxikän Cuningas hallidzi Israelin lasten seas: Bela Beorin poica/ ja hänen Caupungins nimi oli Dinhaba. Ja cosca Bela oli cuollut/ tuli Job ab Serahn poica Bozrast Cuningaxi hänen siaans. Cosca Job ab oli cuollut/ tuli Husam Cuningaxi hänen siaans/ Themaniterein maalda. Cosca Husam oli cuollut/ tuli hänen siaans Cuningaxi Hadad Bedadin poica/ joca löi Midianiterit Moabiterein kedolla. Ja hänen Caupungins nimi oli Awith. Cosca Hadad oli cuollut/ tuli hänen siaans Cuningaxi Samla Mazrekist. Cosca Samla oli cuollut/ tuli Saul Rehobothin wirran tykö Cuningaxi hänen siaans. Cosca Saul oli cuollut/ tuli BaalHanan Ahborin poica Cuningaxi hänen siaans. Cosca BaalHanan/ oli cuollut/ hallidzi hänen siasans Hadad/ ja hänen Caupungins nimi oli Pagi. Ja hänen emändäns nimi oli Mehetabeel Matredin tytär ja Mesahabin tytär. Cosca Hadad oli cuollut/ olit Förstit Edomis. Se Försti Thimna/ se Försti Alian/ se Försti Thetheth/ se Försti Ahalibama/ se Försti Elath/ se Försti Pinon. Se Försti Kenan/ se Försti Theman/ se Försti Mibzar. Se Försti Madia/ se Försti Iram: Nämät owat Edomin Förstit. Nämät owat Israelin lapset: Ruben/ Simeon/ Lewi/ Juda/ Isaschar/ Sebulon. Dan/ Joseph/ BenJamin/ Nephtali/ Gad ja Asser. Judan lapset owat/ Ger/ Onan/ Sela/ ne colme synnytti hänelle Suhan tytär se Cananeri. Ja Ger Judan esicoinen oli paha HERran edes/ sentähden tappoi hän hänen. Ja Thamar hänen miniäns synnytti hänelle Perezin ja Serahn/ nijn että Judan lapsia oli caickians wijsi. Perezin lapset owat: Hezron ja Hamul. Serahn lapset owat: Simri/ Ethan/ Heman/ Caleol ja Dara/ ja heitä caickians oli myös wijsi. Charmin lapset owat: Achar/ joca Israelin murhellisexi saatti/ ryhtyisäns

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

kirottuun. Ethanin lapsi on Azaria. Hezronin lapset jotca hänelle owat syndynet: Jerahmeel/ Ram ja Chalubai. Ram sijtti AmiNadabin/ AmiNadab sijtti Nahessonin/ Judan lasten päämiehen. Nahesson sijtti Salman/ Salma sijtti Boaxen. Boas sijtti Obedin/ Obed sijtti Isain. Isai sijtti Eliabin hänen esicoisens/ toisen AbiNadabin/ colmannen Simean. Neljännen Nethaneelin/ wijdennen Raddainin. Cuudennen Ozemin ja seidzemennen Dawidin. Ja Seruja ja Abigail oli heidän sisarens. Serujan lapset owat: Abisai/ Joab ja Asahel/ ne colme. Ja Abigail synnytti Amasan/ ja Jether se Ismaeliteri oli Amasan Isä. Chaleb Hezronin poica sijtti Asuban ja Jerigothin hänen emändäins cansa/ ja nämät owat hänen lapsens: Jeser/ Sobab ja Ardon. Ja cosca Asuba cuoli/ otti Chaleb Ephrathin/ ja hän synnytti hänelle Hurin. Hur sijtti Urin/ ja Uri sijtti Bezaleelin. Sijtte macais Hezron Machirin Gileadin Isän tyttären cansa/ ja nai hänen cuudenkymmenen ajastaicaisna/ ja hän synnytti hänelle Segubin. Ja Segub sijtti Jairin/ hänellä oli colmecolmattakymmendä Caupungita Gileadin maacunnas. Mutta Gesur ja Aram sait heildä Jairin kylät/ Kenath ja hänen tyttärens cuusikymmendä Caupungita: caicki nämät owat Machirin Gileadin Isän lapset. Cosca Hezron oli cuollut Chalebin Ephratas/ ja Hezronin emändä Abia synnytti hänelle Assurin Thecoan Isän. Jerahmeelillä Hezronin esicoisella olit lapset: Ram/ Buna/ Oren/ Ozem ja Ahia. Ja Jerahmeelillä oli wielä toinen emändä/ hänen nimens oli Atara/ hän on Onamin äiti. Ja Ramin Jerahmeelin esicoisen lapset owat: Maaz/ Jamin ja Eker. Ja Onamilla olit lapset/ Samai ja Jada. Samain lapset owat/ Nadab ja Abisur. Ja Abisurin emändä cudzuttin Abihail/ ja hän synnytti hänelle Ahbanin ja Molidin. Nadabin lapset owat/ Seled ja Appaim. Ja Seled cuoli lapsitoinna. Ja Appaimin lapset owat/ Jesei/ ja Jesein lapset owat/ Sesan/ Sesanin lapset owat/ Ahelai. Ja Jadanin Samain weljen lapset owat/ Jether ja Jonathan. Ja Jether cuoli lapsitoinna. Ja Peleth ja Sasa owat Jonathanin lapset/ nämät owat Jerahmeelin lapset. Sesanilla ei ollut yhtän poica/ mutta tyttäritä. Ja Sesanilla oli Egyptiläinen palwelia/ hänen nimens oli Jarha. Ja Sesan andoi Jarhalle hänen palweliallens tyttären emännäxi/ hän synnytti hänelle Athain. Athai sijtti Nathanin/ Nathan sijtti Sabadin. Sabad sijtti

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Ephlalin/ Ephlal sijtti Obedin. Obed sijtti Jehun/ Jehu sijtti Asarian. Asaria sijtti Halezin. Halez sijtti Elleasan. Elleasa sijtti Sissemain/ Sissemai sijtti Sallumin. Sallum sijtti Jekamian/ Jekamia sijtti Elisaman. Chalebin Jerahmeelin lapset owat/ Mesa hänen esicoisens/ hän on Siphin Isä: ja Maresa Hebronin Isän lapsi. Ja Hebronin lapset owat: Korah/ Thapuah/ Rekem ja Sama. Sama sijtti Rahamin Jarkamin Isän/ Rekem sijtti Samain. Ja Samain pojan nimi oli Maon/ ja Maon oli Bethzurin Isä. Ja Epha Chalebin waimo synnytti Haranin/ Mosanin ja Gasexen/ ja Haran sijtti Gasexen. Ja Jahdainin lapset owat: Rekem/ Jotham/ Gesan/ Peleth/ Epha ja Saaph. Ja Maecha Chalebin waimo synnytti Seberin ja Thirhenan. Ja hän synnytti myös Saphin Madmannan Isän/ ja Sewan Mahbenan Isän/ ja Gibeon Isän/ ja Achsa oli Chalebin tytär. Nämät olit Chalebin lapset Hurin pojan Ephratan esicoisen/ Sobal KiriathJearimin Isä. Salma Bethlehemmin Isä/ Hareph Bethgaderin Isä. Ja Sobalilla KiriathJearimin Isällä oli poikia/ Haroe/ Hatzi/ Menyhot. Ne sucucunnat KiriathJearimis olit/ Jethriterit/ Puthiterit/ Sumahiterit ja Misraiterit. Heistä owat ne Zaregathiterit ja Esthoaliterit tullet. Salman lapset owat/ Bethlehem ja Netophatiterit/ Joabin huonen Cruunu/ ja puoli osa Manahtitereist owat Zareitherit. Ja kirjoittajan sucucunnat cuin asuit Jabexes owat Thircathiterit/ Simeathiterit/ Suchathiterit. Nämät owat Kinitherit/ jotca owat tullet Hamathist Bethrechabin Isäst.

Nämät olit Dawidin pojat/ jotca hänelle syndynet olit Hebronis. Amon esicoinen joca synnyi Ahinoamist Jesreeliterist/ toinen Daniel Abigailist Carmeliterist. Colmas Absolom Maechan poica Thalmain Gessurin Cuningan tyttären/ neljäs Adoniah Hagithin poica. Wijdes SaphathJa Abitalist/ cuudes Jethream/ hänen emännästäns Eglast. Nämät cuusi owat hänelle syndynet Hebronis. Ja hän hallidzi siellä seidzemen vuotta ja cuusi Cuccautta/ mutta Jerusalemis hallidzi hän colmeneljättäkymmendä ajastaica. Ja nämät owat hänelle syndynet Jerusalemis/ Simea/ Sobab/ Nathan/ Salomo/ ne neljä BathSuast Amielin tyttärest. Sijtte Jebhear/ Elisama/ Eliphaleth. Nogah/ Nepheg/ Japia. Elisama/ Eliada/ Eliphaleth/ yhdexän. Nämät owat caicki Dawidin pojat/ ilman jalcawaimon lapsita. Ja Thamar oli heidän sisarens.

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

REhabeam oli Salomon poica/ hänen poicans oli Abia/ hänen poicans oli Assa/ hänen poicans oli Josaphat. Hänen poicans oli Joram/ hänen poicans oli Ahasia/ hänen poicans oli Joas. Hänen poicans oli Amasia/ hänen poicans oli Asaria/ hänen poicans oli Jotham. Hänen poicans oli Ahas/ hänen poicans oli Hiskia/ hänen poicans oli Manasse. Hänen poicans oli Amon/ hänen poicans oli Josia. Mutta Josian pojat olit/ esicoinen Johanan/ toinen Jojakim/ colmas Zedechia/ neljäs Sallum. Mutta Jojakimin lapset olit/ Jechania/ hänen poicans oli Zidechia. MUTta Jechanian lapset olit Assir/ ja Sealthiel/ hänen poicans Malkiram/ Phadaja/ Seneazar/ Jekamia/ Hosama/ Nedabia. Phadajan pojat olit/ Zerubabel ja Simei/ Zerubabelin pojat olit Mesullam ja Hanania/ ja heidän sisarens Selomith. Hesuba/ Ohel/ Berechia/ Hasadia/ JusabHeses/ wijsi. Hananian pojat olit PlatJa/ ja Jesaia/ Rephajan pojat/ Arnan pojat/ Obadian pojat/ Sachanian pojat. Mutta Sachanian lapset olit/ Semaja: Ja Semajan lapset olit/ Hatus/ Jegeal/ Bariah/ Nearia/ Saphath/ cuusi. Nearian lapset olit/ Elioenai/ Hiskia/ Asrikam/ colme. Elioenain lapset olit/ Hodaja/ Eliasib/ Plaja/ Akub/ Johanan/ Delaja/ ja Anani/ seidzemen. JUdan lapset olit Perez/ Hezron/ Charmi/ Hur/ ja Sobal. Mutta Reaja Sobalin poica sijtti Jahathin/ Jahath sijtti Ahumain ja Lahadin/ nämä owat Zaregathiterin sucucunda. Ja tämä on Ethamin Isä/ Jesreel/ Jesma/ Jedbas/ ja heidän sisarens nimi oli Hazlelponi. Ja Pnuel Gedorin Isä/ ja Eser Husan Isä. Nämät owat Hurin lapset/ sen ensimmäisen Ephrathan pojat Bethlehemin Isän. Mutta Assurilla Thecoan Isällä oli caxi emändätä Helea ja Naera. Ja Naera synnytti hänelle Ahusamin/ Hepherin/ Themmin/ Ahastharin/ nämät owat Naeran lapset. Mutta Helean lapset olit Zereth/ Jesohar ja Ethnan. Mutta Coz sijtti Anubin ja Hazobeban/ ja Aharhelin Harumin pojan sugut. Mutta Jaebez oli cuuluisambi cuin hänen weljens/ ja hänen äitins cudzui hänen Jaebez/ sillä hän sanoi: minä olen hänen synnyttänyt kiwulla. Ja Jaebez rucoili Israelin Jumalata/ ja sanoi: jos sinä minua siunat ja lewität minun maani rajat/ ja sinun kätes on minun cansan/ ja asetat sitä paha/ ettei se minua waiwais. Ja Jumala andoi tapahtua nijncuin hän rucoili. Mutta Calub Suahn weli sijtti Mehirim/ se on Esthonin Isä. Mutta Esthon sijtti

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Betraphan/ Pascahn/ ja Thehinnan Nahaxen Caupungin Isän/ se on Rechan miehet. Kenaxen lapset olit Athniel ja Saraja/ Athnielin lapset olit Hathath. Ja Meonathai sijtti Ophran/ ja Saraja sijtti Joabin laxon seppäin Isän: sillä he olit puusepät. Chalebin Jephunnen pojan lapset olit: Iru/ Ela ja Naam/ Elan lapset olit Kenas. Jehaleelin lapset olit Siph/ Sipha/ Thiria ja Asareel. Esran lapset olit Jether/ Mered/ Epher ja Jalon/ ja hän sijtti MirJamin/ Samain/ Jesbahn/ Esthemoanin Isän. Ja hänen emändäns Judia synnytti Jeredin Gedorin Isän/ Heberin Sochon Isän/ Jecuthielin Sanoahn Isän. Nämät owat Bithian Pharaon tyttären lapset/ jonga Mared otti. Hodijan emännän Nahamin sisaren lapset Kegilan Isän oli Garmi ja Esthemoa/ se Maechathiteri. Ja Simonin lapset olit Amon/ Rinna ja Benhanan/ ja Thilon. Jezein lapset olit/ Sohet ja BenSoheth. Selan Judan pojan lapset olit/ Er Lechan Isä/ Laeda Maresan Isä/ ja lijnaincutojan sugut Asbean huones. Nijn myös Jokim/ ja Coseban miehet/ Joas ja Saraph/ jotca herrat olit Moabis ja Jasubis/ se on wanha puhe. He olit sawenwalajat/ ja asuit umbiaidois ja cartanois Cuningan tykönä työns tähden/ ja tulit ja olit siellä. Simeonin lapset olit/ Nemuel ja Jamim/ Jarib/ Serah/ Saul. Sallum oli hänen poicans/ Mibsam oli hänen poicans/ Misma oli hänen poicans. Mutta Mismam pojat olit/ Hamuel/ Sachur oli hänen poicans/ Simei oli hänen poicans. Simeillä oli cuusitoistakymmendä poica ja cuusi tytärtä/ mutta hänen weljelläns ei ollut monda lasta: sillä caicki hänen sucucundans ei enändänyt händäns nijncuin Judan lapset. Ja he asuit BerSebas/ Molodahs ja Hazaris Sualis. Ja Bilhas ja Ezemis ja Tholadis. Ja Bethuelis/ ja Harmas ja Siclagis. Ja BethMartabothis ja Hazaris/ Susimis/ BethBieris/ Saaraimis. Nämät olit häidän Caupungins Cuningas Dawidin asti. Ja heidän kyläns/ Etam/ Ain/ Rimmon/ Thoehen ja Asan/ wijsi Caupungita. Ja caicki ne kylät jotca olit nijden Caupungein ymbäristöllä Baalin asti. Tämä on heidän asumasians ja sucucundans heidän keskenäns. Ja Mesobab Jamlech/ ja Josath Amasian poica. Joel ja Jehu Josibian poica/ Serajan poica/ Asielin poica. Elioenai/ Jaechobah/ Jesohajah/ Asajah/ Adiel Ismeel ja Benajah. Ja Ziza Siphin poica Alonin pojan/ Jedajan pojan/ Simrin pojan/ Semajahn pojan. Nämät nimitettin päämiehixi heidän

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

sucucundains seas/ ja heidän Isäins huones/ ja he hojotit idzens paljouden tähden. Ja he menit pois ja tulit haman Gedorin asti itäiselle puolelle laxo/ edzimän laituimita heidän lambaillens. Ja he löysit hyvän ja lihawan laituimen/ ja maan joca oli awara ja lawia/ rauhallinen ja lewollinen: sillä Hamin lapset olit ennen siellä asunet. Ja ne cuin nyt niminomattain kirjoitetut owat/ tulit Hiskian Judan Cuningan aican/ ja he löit nijden muiden majat ja asuinsiat cuin siellä löyttin/ ja häwitit heidän haman tähän päiwän asti/ ja asuit heidän siällans: sillä siellä olit laituimet heidän lambaillens. Ja silloin meni heistä liki wijsi sata miestä/ jotca olit Simeonin lapsist/ Seirin wuorelle päämiehinens/ Platia/ Nearia/ Rephaja/ ja Usiel Jesein lapset. Ja tapoit ne cuin olit jäänet Amalechitereistä/ ja asuit aina sijnä tähän päiwän asti.

RUBenin Israelin esicoisen lapset (sillä hän oli ensimmäinen poica/ mutta että hän Isäns wuoten saastutti/ annettin hänen esicoisudens Josephin Israelin pojan lapsille/ ja ei hän luettu esicoisexi: Sillä Judan joca oli woimallinen weljeins seas/ ja pääruhtinat owat hänest/ ja Josephilla on esicoisuus) Nijn owat Rubenin Israelin ensimmäisen pojan lapset/ Hanoch/ Pallu/ Hezron ja Charmi. Ja Joelin lapset olit Semaja/ hänen poicans oli Gog/ hänen poicans oli Simei. Hänen poicans oli Micha/ hänen poicans oli Reajah/ hänen poicans oli Baal. Hänen poicans oli Berah/ jonga Thilgath Pilnesser Assyrian Cuningas wei fangixi/ hän oli Rubeniterein pääruhtinas. Mutta hänen weljens heidän sucucundains jälkeen/ cosca he heidän sucucunnasans luettin/ pidit he Jejin ja Zacharian heidän pääruhtinasnans. Ja Bela Asan poica Seman pojan/ Joelin pojan/ hän asui Aroeris haman Nebon ja Baalmeonin. Ja asui itän päin sijhenasti cuin tullan corpeen/ Phratin wirran tykö: sillä heidän carjans/ oli enändynyt Gileadin maalla. Ja Saulin ajalla sodeit he Hagaritereitä wastan/ nijn että he langesit heidän kättens cautta/ ja asuit heidän majoisans caikes itäises puoles Gileadin maata. JA Gadin lapset asuit juuri heidän cohdollans Basanin maasa Salchan asti. Joel ylimmäinen/ Saphan toinen/ Jaenai ja Saphat Basanis. Ja heidän weljens heidän Isäns huones olit/ Michael/ Mesullam/ Seba/ Jorai/ Jaechan/ Sia ja Eber/ seidzemen. Nämät owat

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Abihailin lapset Hurin pojan/ Jaroahin pojan/ Gileadin pojan/ Michaelin pojan/ Jesisain pojan/ Jahdon pojan/ Busin pojan. Ahi Abdielin poica/ Gunin pojan/ oli päämies heidän Isäns huones. Ja he asuit Basanin Gileadis/ ja hänen kylisäns/ ja caikis Saronin esicaupungeis/ haman heidän rajoins asti. Nämät olit caicki luetut Jothamin Judan Cuningan ja Jerobeamin Israelin Cuningan aicana. RUBenin lapset/ Gaditerit ja puoli Manassen sucucunda/ jotca olit sotimiehet/ jotca kilpe ja miecka cannoit/ ja taisit joudzen jännittä/ ja olit oppinet sotiman/ joita oli neljä ja neljäkymmendä tuhatta/ seidzemen sata ja cuusikymmendä/ jotca kelpaisit sotaan menemän. Ja cosca he läxit sotaan Hagaritereitä/ Jethuri/ Naphest ja Nodabi wastan. Nijn he autettin heitä wastan/ ja Hagariterit annettin heidän käsijns/ ja caicki cuin heidän cansans olit: Sillä he huusit sodas Jumalan tygö/ ja hän cuuli heidän rucouxens/ että he turwasit häneen. Ja he weit heidän carjans pois/ wijsi tuhatta Cameliä/ caxi sata ja wijsikymmendä tuhatta lammasta/ casi tuhatta Asia/ ja sata tuhatta Ihmistä. Sillä siellä langeis monda haawoitettuna/ että sota oli Jumalalda. Ja ne asuit heidän siasans fangeuten asti. Ja puolen Manassen sucucunnan lapset/ asuit Basanist haman BaalHermonin ja Senerin/ ja Hermonin wuoren asti: sillä heitä oli monda. Ja nämät olit pääruhtinat heidän Isäins huones/ Epher/ Jesei/ Eliel/ Asriel/ Jeremia/ Hodawia/ Jahdiel/ wäkewät ja woimalliset miehet/ ja cuuluisat pääruhtinat heidän Isäins huones. Ja cosca he syndiä teit heidän Isäins Jumalata wastan/ ja teit huorutta nijden Canssain epäjumalain cansa/ sijnä maasa cuin Jumala oli häwittänyt heidän edestäns. Nijn herätti sijs Israelin Jumala Phulin Assyrian Cuningan hengen/ ja Thilgath Pilnesserin Assyrian Cuningan hengen/ ja wei Rubeniterit/ Gaditerit/ ja puolen Manassen sucucunda pois/ ja wei heidän Halahn/ Haborin/ ja Harahn/ ja Gosanin wirran tygö/ haman tähän päiwän asti.

LEwin lapset olit/ Gerson/ Kahath ja Merari. Mutta Kahathin lapset olit/ Amram/ Jesehar/ Hebron ja Usiel. Amramin lapset olit/ Aaron/ Moses ja MirJam. Aaronin lapset olit/ Nadab/ Abihu/ Eleazar ja Ithamar. Eleazar sijtti Pinehaxen/ Pinehas sijtti Abisuan. Abisua sijtti Buukin/ Buuki sijtti Usin. Usi

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

sijtti Serajan/ Seraja sijtti Merajothin. Merajoth sijtti Amarian/ Amaria sijtti Ahitobin. Ahitob sijtti Zadokin. Sadok sijtti Ahimazin. Ahimaz sijtti Asarian/ Asaria sijtti Johananin. Johanan sijtti Asarian/ joca oli Pappi sijnä huones/ jonga Salomo rakensi Jerusalemis. Asaria sijtti Amarian/ Amaria sijtti Ahitobin. Ahitob sijtti Zadokin/ Zadok sijtti Sallumin. Sallum sijtti Hilikian/ Hilkia sijtti Asarian. Asaria sijtti Serajan/ Seraja sijtti Jozadakin. Jozadak myös wietin pois/ silloin cosca HERra andoi Judan ja Jerusalemin wietä fangina NebucadNezarin cautta. Nijn owat Lewin lapset nämät/ Gerson/ Kahath ja Merari. Ja Gersonin lasten nimet olit/ Libni ja Simei. Kahathin lapset cudzuttin/ Amram/ Jezehar/ Hebron ja Usiel. Merarin lapset cudzuttin/ Maheli ja Muusi. Nämät owat Lewitain sucucunnat heidän Isäins seas. Gersonin poica oli Libni/ hänen poicans oli Jahath/ hänen poicans oli Sima. Hänen poicans oli Joah/ hänen poicans oli Iddo/ hänen poicans oli Serah/ hänen poicans oli Jeathrai. Kahathin poica oli Aminadab/ hänen poicans oli Korah/ hänen poicans oli Assir. Hänen poicans oli Elkana/ hänen poicans oli AbiAsaph/ hänen poicans oli Assir. Hänen poicans oli Thahath/ hänen poicans oli Uriel/ hänen poicans oli Usia/ hänen poicans oli Saul. Elkanan lapset olit/ Amasai ja Ahimoth. Elkana/ hänen poicans oli Elkana/ hänen poicans oli Sophai/ hänen poicans oli Nahath. Hänen poicans oli Eliab/ hänen poicans oli Jeroham/ hänen poicans oli Elkana. Hänen poicans oli Samuel/ hänen esicoisens oli Wasni ja Abia. Merarin poica oli Maheli/ hänen poicans oli Libni/ hänen poicans oli Simei/ hänen poicans oli Usa. Hänen poicans oli Simea/ hänen poicans oli Hagia/ hänen poicans oli Asaia. JA nämät owat ne cuin Dawid asetti weisaman HERran huoneseen/ cosca Arcki lewäis. Ja he palwelit wirsillä seuracunnan majan asuinsian edes/ sijhenasti että Salomo rakensi HERran huonen Jerusalemis/ ja he seisoit heidän wirasans heidän asetuxens jälkeen. Ja nämät owat cuin siellä seisoit/ ja heidän lapsens: Kahathin lapsist oli Heman weisaja Joelin poica/ Samuelin pojan. Elkanan pojan/ Jerohamin pojan/ Elielin pojan/ Thoahn pojan. Zuphin pojan/ Elkanan pojan/ Mathathin pojan/ Amasain pojan. Elkanan pojan/ Joelin pojan/ Asarian pojan/ Zephanian pojan. Thahathin pojan/ Assirin pojan/

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

AbiAsaphin pojan/ Korahn pojan. Jezeharin pojan/ Kahathin pojan/ Lewin pojan/ Israelin pojan. Ja hänen weljens Assaph seiso i hänen oikialla puolellans/ ja Assaph oli Berechian poica/ Simeian poica. Michaelin pojan/ Baeseian pojan/ Malchian pojan. Athnin pojan/ Serahn pojan/ Adajan pojan. Ethanin pojan/ Siman pojan/ Simein pojan. Jahathin pojan/ Gersonin pojan/ Lewin pojan. Mutta heidän weljens Merarin lapset seisoit wasemalla puolella/ Ethan Chusin poica/ Abdin pojan/ Malluchin pojan. Hasabian pojan/ Amasian pojan/ Hilcian pojan. Amzin pojan/ Banin pojan/ Samerin pojan. Mahelin pojan/ Muusin pojan/ Merarin pojan/ Lewin pojan. Ja Lewitat heidän weljens olit annetus caickinasisjn wircoin HERran huonen asuinsias. Ja Aaron ja hänen poicans olit sytyttäjät polttouhrin Altarilla/ ja suidzutus Altarilla/ caickinasis töis sijnä caickein pyhimmäs sowittamas Israeli/ nijncuin Moses Jumalan palwelia käsenyt oli. NÄmät owat Aaronin lapset/ Eleazar hänen poicans/ Pinehas oli hänen poicans/ Abisua oli hänen poicans. Buki oli hänen poicans/ Usi oli hänen poicans/ Seraja oli hänen poicans. Merajoth oli hänen poicans/ Amaria oli hänen poicans/ Ahitob oli hänen poicans. Zadok oli hänen poicans/ Ahimaaz oli hänen poicans. Ja nämät owat heidän asuinsians ja kyläns heidän rajoisans/ cuin on Aaronin lapset Kahathiterein sucucunnast: sillä arpa langeis heidän päällens. Ja he annoit heille Hebronin Judan maalda/ ja hänen esicaupungins hänen ymbäristöldäns. Mutta he annoit Chalebille Jephunnen pojalle Caupungin/ pellot ja sen kylät. Nijn annoit he Aaronin lapsille ne wapat Caupungit Judaas/ Hebronin ja Libnan esicaupunginens/ Jatherin ja Esthemoan esicaupunginens. Hilen ja Debirin esicaupunginens. Asanin ja BethSemexen esicaupunginens. Ja BenJaminin sucucunnasta/ Geban/ Alemethin ja Anathotin esicaupunginens. Ja caicki Caupungit heidän sucucunnasans olit colmetoistakymmendä. Mutta ne muut Kahathin lapset heidän sugusans/ sijtä puolesta Manassen sucucunnasta sait kymmenen Caupungita arwalla. Gersonin lapset heidän sucucunnasans sait Isascharin sucucunnalda/ Asserin sucucunnalda/ Nephtalin sucucunnalda ja Manassen sucucunnalda Basanis colmetoistakymmendä Caupungita. Ja Merarin lapset heidän sucucunnasans

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

sait arwalla Rubenin sucucunnalda/ Gadin sucucunnalda ja Sebulonin sucucunnalda caxitoistakymmendä Caupungita. Ja Israelin lapset annoit myös Lewitaille Caupungit/ esicaupunginens. Cuin owat arwan jälkeen Judan lasten sucucunnasta/ Simeonin lasten sucucunnasta/ BenJaminin lasten sucucunnasta/ ne Caupungit cuin he nimitit. Mutta ne cuin olit Kahathin lasten sugusta/ sait heidän rajacaupungins Ephraimin sucucunnasta. Niin annoit he heille nämät wapat Caupungit/ Sichemin Ephraimin wuorelda/ Geserin ja hänen esicaupungins. Jakmeamin ja BethHoronin esicaupunginens. Ajalonin ja GadRimonin esicaupunginens. Nijn myös sijtä puolesta Manassen sucucunnasta/ Anerin ja Bileamin esicaupunginens/ annoit he Kahathin lasten sucucunnalle cuin jäänet olit. Mutta Gersonin lapsille annoit he sijtä puolesta Manassen sucucunnasta/ Golan Basanis ja Astherotin esicaupunginens. Isascharin sucucunnasta Kedexen ja Dabrathin esicaupunginens. Ramothin ja Anemin esicaupunginens. Asserin sucucunnasta/ Masalin ja Abdonin esicaupunginens. Hukokin ja Rehobin esicaupunginens. Nephthalin sucucunnasta Kedexen Galileas/ Hammonin ja Kiriathaimin esicaupunginens. Muille Merarin lapsille annoit he Sebulonin sucucunnasta/ Rimonon ja Thaborin esicaupunginens. Ja tuolda puolen Jordanin Jerihon päin/ itän käsin Jordanin tykö/ Rubenin sucucunnast/ Bezerin corwes ja Jahzan/ esicaupunginens. Kedamothin ja Mephaatin esicaupunginens. Gadin sucucunnasta/ Ramothin Gileadis Mahanaimin esicaupunginens. Hesbonin ja Jaeserin esicaupunginens.

ISascharin lapset olit/ Thola/ Pua/ Jasub/ ja Simron/ neljä. Tholan lapset olit: Usi/ Rephaja/ Jeriel/ Jahemai/ Jebsam ja Samuel/ jotca olit päämiehet heidän Isäins huones Tholast/ ja wäkwät miehet sucucunnasans/ heidän lucuns oli Dawidin aicana/ caxicolmattakymmendä tuhatta ja cuusi sata. Usin lapset olit: Jesraja. Ja Jesrajan lapset olit: Michael/ Obadia/ Joel ja Jesia/ wijsi/ ja olit caicki päämiehet. Ja heidän Canssans heidän sucucunnisans Isäins huones oli sotajoucko cuusineljättäkymmendä tuhatta: sillä heillä oli monda emändätä ja lasta. Ja heidän weljens jalot miehet caikest Isascharin sucucunnast/ olit seidzemen yhdexättäkymmendä tuhatta/ nämät caicki

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

luettin. BEnJamin lapset olit: Bela/ Becher/ Jediael/ ne colme. Belan lapset olit: Ezbon/ Usi/ Usiel/ Jerimoth ja Iri/ ne wijsi/ päämiehet heidän Isäins huonest/ wäkwät miehet/ ja heitä luettin caxicolmattakymmendä tuhatta/ ja neljä neljättäkymmendä. Becherin lapset olit: Semira/ Joas/ Elieser/ Elioenai/ Amri/ Jeremoth/ Abia/ Anatoth ja Alemeth/ ne caicki olit Becherin lapset. Ja olit luetut heidän sucucunnastans päämiesten jälkeen/ heidän Isäins huonest/ caxikymmendä tuhatta ja caxi sata jaloa miestä. Jediaelin lapset olit/ Bilhan. Bilhan lapset olit Jeus/ BenJamin/ Ehud/ Cnaena/ Sethan/ Tharsis ja Ahisaar. Ne olit caicki Jediaelin lapset/ heidän Isäins sucucundain päämiehet ja wäkwät miehet/ seidzementoistakymmendä tuhatta/ caxi sata/ jotca sotaan läxit. Supim ja Hupim olit Irin lapset. Mutta Husim olit Aherin lapset. NEphtalin lapset olit/ Jahziel/ Guni/ Jezer ja Sallum/ Bilhan lapset. NÄmät owat Manassen lapset: Esriel/ jonga Aramie hänen waimons synnytti/ hän sijtti Machirin Gileadin Isän. Ja Machir andoi Hupimille ja Supimille emännät/ ja hänen sisarens nimi oli Maecha: hänen toinen poicans cudzuttin Zalaphehad. Ja Zalaphehadilla olit tyttäritä. Ja Maecha Machirin emändä synnytti pojan/ jonga hän cudzui Perez/ ja hänen weljens cudzuttin Sares. Ja hänen poicans olit Ulam ja Rachim. Mutta Bedam oli Ulamin poica. Nämät owat Gileadin lapset/ Machirin pojan/ Manassen pojan. Ja hänen sisarens Moleeheth synnytti Ishudin/ Abieserin ja Maholan. Ja Semidalla olit nämät lapset: Ahean/ Sichem/ Likhi ja Aniam. Nämät owat Ephraimin lapset: Suthelah/ Bered oli hänen poicans/ Thahath oli hänen poicans/ Eleada oli hänen poicans/ Thahath oli hänen poicans. Sabad oli hänen poicans/ Suthelah oli hänen poicans/ Eser ja Elead. Ja Gathin miehet/ sijnä maasa syndynet löit heidän cuoliaxi: sillä he olit mennet ottaman heidän carjans. Ja heidän Isäns Ephraim murhedei cauwan aica/ ja hänen weljens tulit lohduuttaman händä. Ja hän macais emändäns cansa/ ja tuli hedelmälisexi ja synnytti pojan/ jonga hän cudzui Bria/ että hän oli ollut ahdistuxes huonesans. Hänen tyttärens oli Seera/ hän rakensi alammaisen ja ylömmäisen BethHoronin ja UsenSeran. Hänen poicans oli Rephath ja Reseph/ Thelah oli hänen poicans/ Thahan oli hänen poicans. Laedan oli

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

hänen poicans/ Amihud oli hänen poicans/ Elisama oli hänen poicans. Nun oli hänen poicans/ Josua oli hänen poicans. Ja heidän tawarans ja asuinsians oli BethEl/ hänen kyläins cansa/ ja Naeran itän päin/ ja Gezer länden päin hänen kyläins cansa/ Sechem hänen kyläins cansa/ haman Azzan asti hänen kyläins cansa. Ja Manassen lasten poicain tyköä BethSean ja hänen kyläns/ Thaenach ja hänen kyläns/ Megiddo ja hänen kyläns/ Dor ja hänen kyläns. Näissä asuit Josephin Israelin pojan lapset. NÄmät olit Asserin lapset: Jemna/ Jesua/ Jeswai/ Bria ja Serah heidän sisarens. Heber ja Malchiel olit Brian lapset/ se on Birsawithin Isä: Ja Heber sijtti Japhletin/ Somerin/ Hothamin ja Suan heidän sisarens. Japhletin lapset olit/ Pasah/ Bimehal ja Asuath/ ne olit Japhletin lapset. Somerin lapset olit/ Ahi/ Rahga/ Jehuba ja Aram. Ja hänen weljens Helemin lapset olit/ Zopha/ Jemna/ Seles ja Amal. Zophan lapset olit/ Suah/ Harnepher/ Sual/ Beri/ Jemra. Bezer/ Hod/ Sama/ Silsa/ Jethran ja Beera. Jetherin lapset olit/ Jephunne/ Phispa ja Ara. Ullan lapset olit/ Arah/ Haniel ja Rizia. Nämät olit caicki Asserin lapset/ walitut päämiehet heidän Isäins huones/ wäkewät miehet/ ja päämiesten pääruhtinat/ ja luettin sotajouckoon/ ja heidän lucuns oli cuusicolmattakymmendä tuhatta miestä. BenJamin sijtti Belan hänen ensimmäisen poicans/ Asbalin toisen/ Arahn colmannen: Noahn neljännen/ Raphan wijdennen. Ja Belalla oli lapsia/ Addar/ Gerah/ Abihud. Abisua/ Naeman/ Ahoah. Gera/ Sphupham ja Huram. Nämät owat Ehudin lapset/ jotca olit Isäin päämiehet nijden seas cuin asuit Gebas/ ja weit heitä Manahathijn. Cuin olit: Naeman/ Ahia ja Gera/ se wei heidän pois/ ja hän sijtti Usan ja Ahihudin. Ja Serahaim sijtti Moabin maalla (sijttecuin hän heidän tyköäns laskenut oli) Husist ja Baerast hänen emännistäns. Ja hän sijtti Hodest hänen emännistäns/ Job abin/ Zibian/ Mesan/ Malcham. Jeuzin/ Sachian ja Mirman. Nämät owat hänen lapsens Isäin päämiehet. Husist sijtti hän Ahitobin ja Elpaalin. Elpaalin lapset olit/ Eber/ Miseam ja Samed/ se rakensi Onon ja Lodon/ ja hänen kyläns. Ja Bira ja Sama olit Isäin päämiehet/ nijden cuin asuit Ajalos/ ne ajoit niytä taca jotca asuit Gathis. Ja Ahio/ Sasak ja Jeremoth. Sebadia/ Arad/ Ader. Michael/ Jespa/ Joha/ Urian lapset. Sebadia/ Mesullam/ Hiski/ Heber. Jesmerai/ Jeslia/

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Job ab/ Elpaalin lapset. Jakim/ Sichri/ Sabdi. Elionai/ Zilthai/ Eliel. Adaja/ Braja ja Simrath/ Simein lapset. Jespan/ Eber/ Eliel. Abdon/ Sichri/ Hanan. Hanania/ Elam/ Anthothia. Jephdeja ja Pnuel/ Sasakin lapset. Samserai/ Seharia/ Athalia. Jaeresia/ Elia ja Sichri/ Jerohamin lapset. Nämät owat Isäin päämiehet heidän sucucunnisans/ ja he asuit Jerusalemis. MUtta Gibeonis asui Gibeonin Isä/ ja hänen emändäns cudzuttin Maecha. Ja hänen ensimäinen poicans oli Abdon/ Zur/ Kis/ Baal/ Nadab. Gedor/ Ahio ja Secher. Mutta Mikloth sijtti Semean/ ja he asuit Jerusalemis heidän weljeins cohdalla heidän cansans. Ner sijtti Kisin/ Kis sijtti Saulin/ Saul sijtti Jonathanin/ Melchisuan/ AbiNadabin/ Esbaalin. Jonathanin poica oli Meribaal/ Meribaal sijtti Michan. Michan lapset olit/ Pithon/ Melech/ Thaerea ja Ahas. Ahas sijtti Joaddan/ Joadda sijtti Alemethin/ Asmawetin ja Simrin/ Simri sijtti Mozan. Moza sijtti Binean/ hänen poicans oli Rapha/ hänen poicans oli Eleasa/ hänen poicans oli Azel. Mutta Azelilla oli cuusi poica/ joinenga nimet olit/ Esricam/ Bochru/ Jesmael/ Searia/ Abadia/ Hanan. Nämät olit caicki Azelin pojat. Esekin hänen weljens lapset olit: Ulam hänen ensimäinen poicans. Jeus toinen Elipeleth colmas. Mutta Ulatin lapset olit wahwat miehet ja jalot joudzimiehet/ ja heillä oli paljo poikia/ sata ja wijsikymmendä. Nämät owat caicki BenJaminin lapsista.

JA coco Israel luettin/ ja cadzo/ he owat kirjoitetut Israelin ja Judan Cuningasten kirjaan/ ja wietin Babelijn heidän pahain tecoins tähden. Ne jotca ennen asuit heidän perinnöisäns ja Caupungeisans/ nimittäin Israel/ Papit/ Lewitat ja Nethinimit. Ja silloin asuit Jerusalemis muutamat Judan lapsist/ muutamat BenJaminin lapsist/ muutamat Ephraimin ja Manassen lapsist. Nimittäin/ Perezen Judan pojan lapsist oli Uthai Amihudin poica/ Amrin pojan/ Imrin pojan/ Banin pojan. Mutta Silonist Asaja ensimäinen poica/ ja hänen muut poicans. Serahn lapsist/ Jeguel weljinens/ cuusi sata ja yhdexänkymmendä. BenJaminin lapsist/ Sallu Mesullamin poica/ Hodawian pojan/ Hasunan pojan. Ja Jebneja Jerohamin poica. Ja Ela Uzin poica/ Michrin pojan/ ja Mesullamin Sephatian pojan/ Reguelin pojan/ Jebnejan pojan. Nijn myös heidän weljeins heidän sucucunnisans/ yhdexän sata ja

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

cuusicuudettakymmendä/ ja nämät caicki owat ollet Isäin päämiehet/ heidän Isäins huoneis. PApeista on ollut Jedaja/ Jojarib/ ja Jachin: Ja Asaria Hilikian poica/ Mesullan pojan/ Zadochin pojan/ Merajothin pojan/ Ahitobin pojan/ Jumalan huonen päämies. Ja Adaja Jerohamin poica/ Pashurin pojan ja Melchian pojan/ ja myös Maesai Adielin poica/ Jahseran pojan/ Mesullamin pojan/ Mesillemethin pojan/ Immerin pojan. Nijn myös heidän weljeins päämiehet Isäins huoneis/ tuhannen/ seidzemen sata ja cuusikymmendä wäkwätä miestä/ toimittaman wiran menoja Jumalan huones. Mutta Lewitaista/ jotca olit Merarin lapsista/ Semaja Hasubin poica/ Asrikamin pojan/ Hasabian pojan. Ja Bakbakar Heres/ ja Galal ja Mathania Michan poica/ Sichrin pojan/ Asaphin pojan. Ja Obadia Semajan poica/ Galalin pojan/ Jeduthun pojan/ ja Berechia Assan poica/ Elkanan pojan/ jotca asuit Netophatiterein kylis. Ja owen wartiat olit Sallum/ Akub/ Talmon/ Ahiman ja heidän weljens/ ja Sallum oli ylimmäinen. Sillä he olit tähän saacka wartioinnet idäisellä puolella Cuningan porttia/ ne olit owen wartiat Lewin poicain seas. Ja Sallum Koren poica AbiAsaphin pojan/ Korahn pojan ja hänen wäljens hänen Isäns huonesta: ne Korhiterit heidän wircans menois/ wartioidzeman seuracunnan majan owipieleen. Ja hänen Isäns pitä wartioidzeman HERran leiris sisällekäymistä. Mutta Phinees Eleazarin poica oli heidän päämiehens: sillä HERra oli hänen cansans. Ja Sacharia Meselemian poica oli wartia seuracunnan majan owen edes. Caicki nämät olit walitut majan owea wartioidzeman/ caxi sata ja caxitoistakymmendä/ jotca olit luetut heidän kylisäns. Ja Dawid ja Samuel/ se Näkiä/ asetit heitä wircaan heidän uscollisudesans. Nijn että he ja heidän lapsens ottaisit HERran huonesta waarin/ nimittäin/ seuracunnan majan huonesta/ että he sitä wartioidzisit. Ja ne owen wartiat olit asetetut neljä ilma cohden/ nimittäin/ itän/ länden/ etelän ja pohjan päin. Mutta heidän weljens olit heidän maan kylisäns/ nijn cuitengin että heidän piti tuleman sisälle seidzemendenä päiwänä/ ja ajasta nijn aicaan heidän tykönäns oleman. Sillä Lewitat olit uscotut oleman neljäxi ylimmäisexi owen wartiaxi/ ja he olit myös HERran huonen kätkyn ja tawaran päällä. Ja he olit yöllä Jumalan

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

huonetta ymbärins: sillä heidän piti sitä wartioidzeman ja awajaman joca amu. Ja muutamat olit heistä wiran asetten päällä: sillä heidän pitä ne candaman ulos ja sisälle lugun jälkeen. Ja muutamat heistä olit asetetut astiain ja pyhain caluin päälle/ sämbyläjauhoin päälle/ wijnan päälle/ öljyn päälle/ pyhän sawun päälle/ ja myös yrtein päälle. Mutta muutamat Pappein lapsist teit krydätyitä woiteita. Nimittäin/ Mathithia Lewitaista/ Sallumin sen Korhiterin ensimmäinen poica oli uscottu siihen cuin pannuin walmistettin. Ja Cahathitereistä heidän weljistäns olit asetetut walmistaman cadzomusleipiä/ että he nijtä walmistaisit joca Sabbathina. Nämät owat weisajat/ Lewitain Isäin päämiehet/ wapat heidän Camareisans: sillä he olit siellä ascareisans yötä ja päiwä. Nämät ylimmäiset Lewitain Isät heidän sucucunnisans asuit Jerusalemis. JEjel Gibeonin Isä asui Gibeonis/ hänen emändäns cudzuttin Maecha. Ja hänen ensimmäinen poicans Abdon/ Zur/ Kis/ Baal/ Ner/ Nadab. Gedor/ Ahio/ Sacharia/ Mikloth. Mutta Mikloth sijtti Simeamin/ jotca myös asuit heidän weljeins cohdalla/ weljinens Jerusalemis. Ja Ner sijtti Kisin/ Kis sijtti Saulin/ Saul sijtti Jonathanin/ Melchisuan/ AbiNadabin/ Esbaalin. Ja Meribaal oli Jonathanin poica/ ja Meribaal sijtti Michan. Michan lapsi oli Pithon/ Melech ja Thaherea. Ahas sijtti Jaeran/ Jaera sijtti Alemethin/ Asmawethin ja Simrin: Simri sijtti Mozan. Moza sijtti Binejan/ ja Raphaja oli hänen poicans/ Eleasa oli hänen poicans/ Azel oli hänen poicans. Ja Azelilla oli cuusi poica/ ne cudzuttin Asrikam/ Bockru/ Jesmael/ Searia/ Obadia ja Hanan/ ne owat Azelin lapset.

MUtta Philisterit sodeit Israeli wastan/ ja Israel pakeni Philisterejä/ ja he langeisit lyötynä Gilboan wuorella. Ja Philisterit cowan ajoit Saulia poikinens taca/ ja löit Jonathanin/ AbiNadabin ja Malchisuan Saulin pojat. Ja sota oli angara Saulia wastan/ ja joudzimiehet tulit hänen päällens/ ja hän pelkäis ambuita. Silloin sanoi Saul asenscandajalle: wedä mieckas ulos/ ja pistä minua läpidze/ ettei nämät ymbärinsleickamattomat tulis ja tekis häpiälisest minulle. Mutta hänen asenscandaja ei tahtonut: sillä hän pelkäis suurest. Silloin otti Saul mieckans/ ja langeis sen päälle. Cosca hänen asenscandaja näki Saulin cuollexi/ langeis hän mieckaans/ ja cuoli. Ja nijn Saul cuoli/ ja

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

colme hänen poicans/ ja coco hänen huonens yhtä haawa. Cosca Israelin miehet/ jotca laxos olit/ näit heidän paennexi/ ja Saulin poikinens cuollexi/ jätit he Caupungins ja pakenit: Ja Philisterit tulit ja asuit nijsä. TOisna huomena tulit Philisterit rijsuman lyötyjä/ ja he löysit Saulin poikinens macawan Gilboan wuorella. Ja sijttecuin he hänen rijsunet olit/ otit he hänen pääns ja asens/ ja lähetit Philisterein maan ymbärins/ ja annoit ilmoitta heidän epäjumalittens ja Canssans edes. Ja panit hänen asens heidän jumalans huoneseen/ ja panit hänen pääns Dagonin huonen päälle. Cosca caicki Gileadin Jabexes cuulit/ caicki mitä Philisterit Saulille tehnet olit. Nousit caicki wäkewät miehet/ ja otit Saulin ja hänen poicains ruumit/ ja weit Jabexeen/ ja hautaisit heidän luuns tammen ala Jabexes/ ja paastoisit seidzemen päiwä. Ja nijn cuoli Saul hänen pahois tegoisans/ cuin hän HERra wastan tehnyt oli/ ettei hän pitänyt HERran sana/ ja että hän kysyi welhowaimolda. Ja ei kysynyt HERralda/ sentähden tappoi hän hänen/ ja käänsi waldacunnan Dawidille Isain pojalle.

JA coco Israel cocois idzens Dawidin tygö Hebronijn/ ja sanoi: cadzo/ me olem sinun luus ja lihas. Ja aina ennen Saulin olles Cuningasna/ johdatit sinä Israelin ulos ja sisälle. Ja HERra sinun Jumalas on sanonut sinulle/ sinun pitä caidzeman minun Canssani Israelin/ ja sinun pitä oleman Israelin Canssan päämiehen. Ja caicki Israelin wanhimmat tulit Cuningan tygö Hebronijn/ ja Dawid teki lijton heidän cansans HERran edes Hebronis. Ja he woitelit Dawidin Israelin Cuningaxi HERran sanan jälkeen Samuelin cautta. JA Dawid meni matcans/ ja coco Israel Jerusalemijn (se on Jebus: sillä Jebuserit asuit maalla) Ja Jebuserit sanoit Dawidille: ei sinun pidä tuleman tänne: mutta Dawid woitti Zionin linnan/ se on/ Dawidin Caupungi. Ja Dawid sanoi: joca Jebuserit ensin lyö/ hänen pitä oleman pään ja ylimmäisen. Silloin Joab ZeruJan poica astui ensin ylös/ ja tuli päämiehexi. Ja Dawid asui linnas/ sentähden cudzutan se Dawidin Caupungixi. Ja hän rakensi Caupungin ymbärins Millost saacka/ ja sijtte caiken ymbärins. Ja Joab jätti elämän jotca jäänet olit Caupungijn. Ja Dawid menestyi ja tuli wäkewäxi/ ja HERra Zebaoth oli hänen cansans. NÄmät owat ylimmäiset Dawidin wäkewämbäin

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

seas/ jotca miehullisest hänen cansans pidit hänen waldacunnasans coco Israelin tykönä/ nijn että hän tehti coco Israelin Cuningaxi/ HERran sanan jälkeen. Ja tämä on Dawidin wäkewitten lucu/ Jasabeam Hakmonin poica ylimmäinen colmenkymmenen seas. Hän nosti keihäns/ ja löi kerralla colme sata. HÄnen jälkensä oli Eleazar/ Dodon AhoHiterin/ ja hän oli colmen Sangarin seas. Tämä oli Dawidin cansa Pasdammimis/ cosca Philisterit olit coonnet idzens siihen sotaan. Ja oli cappale peldo ohra täynäns/ ja Canssa pakenit Philisterejä. Ja he astuit keskelle peldoa/ ja warjelit sitä/ ja löit Philisterit. Ja HERra andoi heille suuren autuuden. JA ne colme nijstä colmestakymmenest ylimmäisestä tulit calliolle alas Dawidin tygö Adullamin luolaan. Mutta Philisterein leiri oli Rephaimin laxos. Ja Dawid oli linnas/ ja Philisterin Canssa olit silloin Bethlehemis. Ja Dawid himoidzi/ ja sanoi: cuca andais minun juoda sijtä wedestä/ cuin on caiwos Bethlehemin portin alla? Nijn nämät colme juoxit Philisterein leirin läpidze/ ja toit wettä caiwosta Bethlehemin portin alda/ ja cannoit Dawidille/ waan ei hän tahtonut sitä juoda/ mutta caasi HERran eteen. Ja sanoi: Jumala andacon sen caucana olla minusta/ että minä tämän tekisin/ ja joisin näiden miesten werta heidän hengens waaras: sillä he owat sen tuonet hengens waaralla/ sentähden ei hän tahtonut juoda. Sen teit nämät colme Sangarita. ABisai Joabin weli/ hän oli ylimmäinen colmest/ ja hän nosti keihäns ja löi colme sata/ ja hän ylistettin nijden colmen seas. Ja hän oli cuuluisambi nijtä cahta/ ja oli heidän päämiehens. Mutta nijden colmen tygö ei hän tullut. BEnaJa Jojadan poica Ishailin pojan/ joca suuria töitä tehnyt oli Kabzeelist/ hän löi caxi Moabiterein Lejonita: ja hän meni alas ja löi Lejonin keskellä caiwoa lumen aicana. Hän löi myös Egyptin miehen/ joca oli wijttä kynärätä pitkä/ ja hänellä oli keihäs kädesäns nijncuin cangan puu/ mutta hän meni alas hänen tygöns sauwalla/ otti keihän hänen kädestäns/ ja tappoi hänen omalla keihälläns. Tämän teki BenaJa Jojadan poica/ ja ylistettin nijden colmen Uljasten seas. Ja oli cuuluisin nijsä colmeskymmenes. Mutta nijden colmen tygö ei hän tullut. Ja Dawid teki hänen salaisexi neuwoxens. SOta Sangarit owat nämät: Asahel Joabin weli: Elhanan Dodonin poica Bethlehemist.

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Samoth Haroriteri/ Heles Peloniteri. Ira Ekes Theokiterin poica/ Abjeser Anthotiteri. Sibbechai Husathiteri/ Ilai Ahohiteri. Maherai Nethophatiteri/ Heled Baenan Nethophatherin poica. Ithai Ribain poica Gibeast BenJaminin lapsist: BenaJa Pirgathoniteri. Hurai Gasin ojista: Abiel Arbathiteri. Asmaweth Baherumiteri: Eliahba Saalbonitheri. Hasemin Gisonitherin lapset: Jonathan Sagen Hararitherin poica: Ahiam Sacharin Hararitherin poica: Eliphai Urin poica. Hephher Macherathiteri: Ahia Pelonitheri. Hezro Carmeliteri: Naerai Asbain poica. Joel Nathanin weli/ Mibhar Hagrini poica. Zeleg Amoniteri: Naherai Berothiteri/ Joabin ZeruJan pojan asencandaja. Ira Jethriteri: Gareb Jethriteri. Uria Hethiteri: Sabad Ahelain poica. Adina Sisan Rubeniterin poica/ Rubeniterein päämies/ ja colmekymmendä oli hänen cansans. Hanan Maechan poica: Josaphat Mathoniteri. Usia Asthrathiteri: Sama ja Jajel Hothamin Aroeritherin pojat. Jediael Simrin poica: Joha hänen weljens Thiziteri. Eliel Mahewiteri: Jeribai ja Josawia Elnaamin pojat: Jethma Moabiteri. Eliel/ Obed/ Jaesiel/ Mesobajasta.

Nämät tulit Dawidin tygö Ziklagijn/ koska hän vielä oli suljettu Saulin Kisin pojan tähden/ ja he olit myös nijden Sangarein seas/ cuin sotaan autit. Ja olit soweliat ambujat joudzella molemmin käsin/ kiweillä/ nuolilla ja joudzilla: Saulin weljistä/ BenJaminist. Ahieser Päämies/ ja Joas Samajan Gibeathiterin pojat/ Jesiel ja Pelet Asmawethin pojat/ Baracha ja Jehu Anthothiterit. Jesmaja Gibeoniteri/ wäkewä colmenkymmenen seas/ ja ylidze colmenkymmenen: Jeremia/ Jahesiel/ Johanan/ Josabad/ Gederathitheri. Eleusai/ Jerimoth/ Bealia/ Samaria/ Saphatia Harophiteri. Elkana/ Jesija/ Asareel/ Joeser/ Jasabeam Korhiteri. Joela ja Sabadia Jerohamin lapset Gedorist. SAditereistä eroitit heidäns Dawidin tygö linnan corwes/ wäkewät Sangarit ja sotamiehet/ jotca kilpeä ja keihästä cannoit/ ja heidän caswons olit nijncuin Lejonin/ ja nopiat nijncuin peurat wuorilla. Ensimmäinen Eser/ toinen Obadia/ colmas Eliab. Neljäs Masmanna/ wijdes Jeremia. Cuudes Athai/ seidzemes Eliel. Cahdexas Johanan/ yhdexäs Elsabad. Kymmenes Jeremia/ yxitoistakymmenes Mahbanai. Nämät olit Gadin lapsist sodan Ruhtinat/ wähin sadan päälle/ ja suurin tuhannen päälle. Nämät owat ne

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

cuin menit Jordanin ylidze ensimmäisnä Cuuna/ cosca se oli täysi molembin reunoin asti/ ja he ajoit pacoon caicki cuin asuit laxos/ itän ja länden päin. JA sinne myös tulit BenJaminin lapsist ja Judast Dawidin tygö linnaan. Ja Dawid meni ulos heidän tygöns/ ja wastais: ja sanoi heille: jos te tulette rauhan cansa minun tygöni auttaman minua/ nijn minun sydämen on teidän cansan/ waan jos te tuletta pettämän minua minun wihollisilleni/ waicka ei wääryttä ole minus/ nijn meidän Isäim Jumala nähkön ja rangaiscon. Ja hengi waicutti Amasain päämiehen/ colmenkymmenen seas: Sinun me olemma Dawid/ ja pidäm sinun cansas Isain poica/ rauha/ rauha olcon sinulle/ rauha olcon sinun auttailles: sillä sinun Jumalas autta sinua. Nijn otti Dawid heidän tygöns/ ja asetti sotawäen päämiehixi. JA Manassest langes Dawidin tygö/ cosca hän tuli Philisterein cansa Saulia wastan sotaan/ ja ei auttanut heitä: sillä Philisterein päämiehet annoit hänen tykööns mennä neuwon pitest/ ja sanoit: jos hän lange Herran Saulin tygö/ nijn se tule meidän hengem waaraxi. Ja cosca hän meni Ziklagijn/ langes hänen tygöns Manassest/ Adna/ Josabad/ Jediael/ Michael/ Josabad/ Elihu/ Zilthai/ tuhannen päämiehet Manassest. Ja he autit Dawidi sotajoucko wastan: sillä he olit caicki wäkwät Sangarit/ ja olit päämiehet sodas. Ja jocapäiwä tuli muutamia Dawidin tygö auttaman händä/ sijhenasti että se tuli suurexi joucoxi/ nijncuin Jumalan joucoxi. JA tämä on sotaan hangittuin päämiesten lucu/ cuin tulit Dawidin tygö Hebronijn/ käändämän Saulin waldacunda hänen tygöns HERran sanan jälkeen. Judan lapsist cuin cannoit kilpeä ja keihäst/ oli cuusi tuhatta ja cahdexan sata sotaan hangittuta. Simeonin lapsist wäkwät Sangarit sotiman/ seidzemen tuhatta ja sata. Lewin lapsist/ neljä tuhatta ja cuusi sata. Ja Jojada nijden seas päämies/ jotca olit Aaronist/ colmen tuhannen ja seidzemen sadan cansa. Zadoch nuorucainen/ jalo Sangar hänen Isäns huonen cansa/ caxicolmattakymmendä päämiestä. BenJaminin lapsist Saulin weljistä colme tuhatta: sillä sijhenasti pidit heistä sangen monda wielä Saulin huonen cansa. Ephraimin lapsist caxikymmendä tuhatta ja cahdexan sata/ wäkwät Sangarit/ ja ylistetyt miehet heidän Isäns huones. Puolest Manassen sucucunnast/ cahdexantoistakymmendä tuhatta/

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

jotca olit nimeldäns nimitetyt tuleman ja tekemän Dawidi Cuningaxi. Isascharin lapsist/ jotca olit ymmärtäwäiset/ ja neuwoit mitä Israelin tekemän piti/ joca aica caxi sata päämiestä/ ja caicki heidän weljens täytit heidän puhens. Sebulonist/ jotca menit sotiman/ hangitut caickinaisilla sataaseilla/ wijsikymmendä tuhatta asettaman heitäns yximielisest järjestyheen. Nephtalist tuhannen päämiestä/ seidzemenneljättäkymmendä tuhatta heidän cansans/ cuin cannoit kilpiä ja keihäst. Danist hangidzit sotaan cahdexancolmattakymmendä tuhatta ja cuusi sata. Asserist cuin menit hangittuna sotiman/ neljäkymmendä tuhatta. Tuolda puolelda Jordanin: Rubenitereistä/ Gaditereistä ja puolesta Manassen sucucunnasta/ caickinaisten asetten cansa sotaan sata ja caxikymmendä tuhatta. Caicki nämät sotamiehet sodan toimittajat tulit caikest sydämestäns Hebronijn/ tekemän Dawidita coco Israelin Cuningaxi/ ja caikilla muilla Israelis oli yxi sydän/ että Dawid tehdäisin Israelin Cuningaxi. Ja he olit siellä Dawidin tykönä colme päiwä/ söit ja joit: sillä heidän weljens olit walmistanet heidän eteens. Ja ne myös cuin likin olit heidän ymbärilläns Isascharin/ Sebulonin ja Nephtalin asti/ he toit leipiä Aseilla/ Cameleillä/ Muuleilla ja Härjillä/ syötä: jauhoja/ ficunita/ rusinoita/ wijna/ öljyä/ härkiä ja lambaita/ wiljalda: sillä ilo oli Israelis.

JA Dawid piti neuwo tuhannen ja sadan pääruhtinasten ja caickein päämiesten cansa. Ja sanoi caikelle Israelin joucolle: kelpaco se teille/ ja ongo se HERralda meidän Jumalaldam? nijn toimittacam caikella muoto menemän muiden meidän weljeim tygö/ coco Israelin maahan/ ja Pappein ja Lewitain tygö Caupungeihin/ joisa esicaupungit owat/ että he coconnuisit meidän tygönne. Ja noutacam meidän Jumalam Arcki meidän tygöm: sillä emme Saulin aicana mitän kysellet sitä. Nijn caicki joucko wastais/ että nijn piti tehtämän: sillä se kelpais caikelle Canssalle. NIin Dawid cocois caiken Israelin Egyptin Sijhorist/ aina Hemathin asti/ noutaman HERran Arckia KirjathJearimist. Ja Dawid meni caiken Israelin cansa KirjathJearimijn/ joca on Judaas/ noutaman sieldä HERran Jumalan Arckia/ cuin Cherubimin päällä istu/ josa nime rucoillan. Ja he panit Jumalan Arkin uteen waunuun/ weit

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

hänen AbiNadabin huonesta/ ja Usa ja Ahio ajoit waunua. Mutta Dawid ja caicki Israel iloidzi Jumalan edes caikest woimastans/ lauluilla/ candeileilla/ Psaltareilla/ trombuilla/ Cymbaleilla ja Basunilla. JA he tulit Chidonin lakeudelle: nijn ojensi Usa kätens Arckia pitämän: sillä härjät poickeisit siwulle. Nijn HERran wiha julmistui Usan päälle/ ja löi händä/ että hän ojensi kätens Arckia pitämän/ nijn että hän sijnä cuoli Jumalan edes. Nijn Dawid tuli murhellisexi/ että HERra Usan rewäis ricki. Ja hän cudzui sen paican PerezUsa/ tähän päiwän asti. Ja Dawid pelkäis Jumalata sinä päiwänä/ ja sanoi: cuinga minun pitä wiemän Jumalan Arkin minun tygöni? Sentähden ei hän andanut wiedä Jumalan Arckia hänen tygöns Dawidin Caupungijn/ waan andoi poiketa ObedEdomin Githiterin huoneseen. Ja näin oli Jumalan Arcki ObedEdomin tykönä hänen huonesans colme cuucautta: Ja HERra siunais ObedEdomin huonen/ ja caicki mitä hänellä oli.

JA Hiram Tyrin Cuningas lähetti sanansaattajat Dawidin tygö/ ja Cedripuita/ muuraita/ puuseppiä/ rakendaman hänelle huonetta. Ja Dawid ymmärsi että HERra oli hänen wahwistanut Israelin Cuningaxi: sillä hänen waldacundans enäni hänen Canssans Israelin tähden. Ja Dawid otti wielä emändiä Jerusalemis/ ja sijtti wielä poikia ja tyttäritä. Ja ne cuin hänelle olit syndynet Jerusalemis: cudzuttin Sammua/ Sobab/ Nathan/ Salomo/ Jebehar/ Elisua/ Eliphaleth. Noga/ Nepheg/ Japhia. Elisama/ BaelJada/ ja Eliphaleth. JA cuin Philisterit cuulit Dawidin woidelluxi coco Israelin Cuningaxi/ nousit he caicki Dawidita edzimän. Cosca Dawid sen cuuli/ meni hän heitä wastan. Ja Philisterit tulit ja lewitit heidäns Rephaimin laxoon. Mutta Dawid kysyi neuwo Jumalalda/ ja sanoi: pitäkö minun menemän Philisterejä wastan/ ja tahdotcos heitä anda minun käsijni? HERra sanoi hänelle: mene/ Minä olen andanut heidän sinun käsijns. Ja cosca hän meni ylös BaalPrazimin päin/ löi Dawid heidän siellä: Ja Dawid sanoi: Jumala on hajottanut minun wihamieheni/ minun kätteni cautta nijncuin wesi hajotetan/ sijtä cudzui hän sen paican BaalPrazim. Ja he jätit sinne heidän jumalans/ ja Dawid käski ne poltetta. MUtta Philisterit cocoisit heidäns jällens/ ja asetit idzens alas laxon. Ja Dawid kysyi jällens neuwo Jumalalda/ ja Jumala sanoi hänelle: ei sinun

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

pidä menemän heidän jälkensä/ mutta poikke heistä/ ettäs tulisit willificunapuiden kohdalla heitä vastaan. Ja koska cuulet willificuna puiden ladwat hawisewan/ niin mene sotimaan: sillä Jumala on mennyt sinun edelläs lyömän Philisterein sotajoukko. Ja Dawid teki niinuin Jumala hänelle oli käskenyt. Ja he löit Philisterin sotajoukot Gibeonist niin Gaserin asti. Ja Dawidin nimi cuului caikisa maisa. Ja HERra andoi hänen pelkons tulla caickein pacanain päälle.

JA hän rakensi hänellensä huonen Dawidin Caupungijn/ ja walmisti sian Jumalan Arkille/ ja walmisti hänelle majan. Silloin sanoi Dawid: ei yhdengän pidä candaman Jumalan Arckia/ vaan Lewitat: sillä HERra on heidän walinnut candaman Jumalan Arckia/ ja palweleman händäns ijancaickisest. Sentähden cocois Dawid coco Israelin Jerusalemijn/ candaman HERran Arckia siihen paickan/ cuin hän walmistanut oli. JA Dawid andoi myös tulla cocon Aaronin lapset ja Lewitat. Cahathin lapsista/ sen päämiehen Urielin sadan ja cahdenkymmenen weljens cansa. Merarin lapsist/ sen päämiehen Asajan/ cahden sadan ja cahdenkymmenen weljens cansa. Gersonin lapsist/ sen päämiehen Joelin/ sadan ja colmenkymmenen weljens cansa. Elizaphan lapsist sen päämiehen Semajan/ cahden sadan weljens cansa. Hebronin lapsist sen päämiehen Elielin cahdexankymmenen weljens cansa. Usielin lapsista sen päämiehen Amminadabin/ sadan ja cahdentoistakymmenen weljens cansa. JA Dawid cudzui Zadochin ja AbJatharin Papit/ ja Lewitat/ nimittäin/ Urielin/ Asajan/ Joelin/ Semajan/ Eljelin/ Amminadabin. Ja sanoi heille: te cuin oletta Isäin päämiehet Lewitain seas/ pyhittäkät teidän teidän weljein cansa/ candaman HERran Israelin Jumalan Arckia/ siihen siaan/ jonga minä hänelle walmistanut olen. Sillä ennen koska et te läsnä ollet/ teki HERra meidän Jumalam raon meisä/ etten me händä edzinet/ niinuin meidän tekemän piti. Niin Papit ja Lewitat pyhitit heidäns HERran Israelin Jumalan Arckia candaman. Ja Lewitain pojat cannoit Jumalan Arkin heidän olallans corennoilla jotca siinä olit/ niinuin Moses HERran sanan jälkeen käskenyt oli. JA Dawid sanoi Lewitain päämiehille/ että he asetaisit heidän weljistäns weisaita/ harpuilla/ Psaltareilla/ candeileilla/ ja Cymbaleilla/ niin että he olisit

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

cuultut weisawan corkialla änellä ilon cansa. Nijn Lewitat asetit Hemanin Joelin pojan/ ja hänen weljistäns Assaphin/ Berechian pojan. Ja Merarin pojista heidän weljens/ Ethanin Cusajan pojan. Ja heidän cansans heidän weljens toisesta wuorosta/ nimittäin/ Sacharian/ BenJaesielin/ Semiramothin/ Jehielin/ Unnin/ Eliabin/ Benajan/ Maesejan/ Mathithian/ Eliphelejan/ Miknejan/ ObedEdomin/ ja Jejelin owen wartiat. Sillä Heman/ Assaph ja Ethan/ olit weisajat waskicymbaleilla/ helistäin heliällä änellä. Mutta Zacharia/ Asiel/ Semiramoth/ Jehiel/ Unni/ Eliab/ Maesia ja Benaja Psaltarilla Alamothin päällä. Waan Mathithia ja Elipheleja ja Masenias/ ja ObedEdom/ Jejel ja Asasia weisaisit cahdexan kielisillä candeileilla heidän edelläns. Mutta ChenanJa Lewitain päämies weisumestari piti neuwomaneita weisaman: sillä hän oli sangen taitawa. Ja Berechia ja Elkana olit Arkin owen wartiat. Mutta Sachania/ Josaphat/ Nethaneel/ Amasai/ Zacharia/ Benaja/ Eljezer Papit/ soitit Basunilla Jumalan Arkin edes/ ja ObedEdom ja Jeheja olit Arkin owen wartiat. Niin meni Dawid ja Israelin wanhimmat ja tuhannen päämiehet/ noutaman HERran lijton Arckia ObedEdomin huonesta ilolla. Ja cosca Jumala autti Lewitait candamas HERran lijton Arckia/ uhraisit he seidzemen härkä/ ja seidzemen oinasta. Ja Dawid oli puetettu lijnawaattella/ ja caicki Lewitat jotca Arckia cannoit/ ja weisajat/ ja ChenanJa weisumestari weisaitten cansa. Oli myös Dawidin päällä lijnainen pääliswaate. Näin cannoi coco Israel HERran lijton Arkin ilolla/ Basunain/ trometein/ heliäin Cymbalein/ Psaltarein ja candelein cansa. COsca HERran lijton Arcki tuli Dawidin Caupungijn/ cadzoi Michol Saulin tytär ackunasta/ ja näki Dawidin hyppäwän ja leikidzewän/ njin hän cadzoi hänen sydämesäns ylöns.

COsca he Jumalan Arkin olit candanet sisälle/ asetit he hänen majaan/ jonga Dawid oli walmistanut/ ja uhrais polttouhria ja kijtosuhria Jumalan edes. Ja cosca Dawid oli täyttänyt polttouhrit ja kijtosuhrit/ siunais hän Canssa HERran nimeen. Ja jacoi jocaidzelle Israelis sekä miehille että waimoille/ jocaidzelle leiwän/ ja cappalen liha/ ja mitan wijna. JA hän asetti HERran Arkin eteen muutamita Lewitaita palweliaksi/ ylistämän/ kijttämän ja

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

cunnioittaman HERra Israelin Jumalata. Cuin olit Assaph ensimmäinen/
ZacharJa toinen/ Jejel/ Semiramoth/ Jehiel/ Mathithia/ Eliab/ Benaja/
ObedEdom/ ja Jejel Psaltarin ja harpuin cansa: mutta Assaph kilisewäisten
Cymbalein cansa. Ja Benaja ja Jehasiel Papit trumetarein cansa aina Jumalan
lijton Arkin edes. Silloin asetti Dawid ensist kijttämän HERra Assaphin cautta
ja hänen weljeins: Kijttäkät HERra ja saarnatcat hänen nimens/ julistacat
hänen töitäs Canssan seas. Weisatcat/ soittacat hänen edesäns/ puhucacat
caikista hänen ihmellisistä töistäns. Ylistäkät hänen pyhä nimens/ nijden
sydän iloitcan/ jotca edziwät HERra. Kysykät HERra ja hänen woimans/
edzikät hänen caswojans alati. Muistacat hänen ihmellisiä töitäns/ jotca hän
tehnyt on/ hänen ihmeitäns ja sanojans. Te Israelin hänen palwelians
siemen/ te Jacobin hänen walituns lapset. Hämbä on HERra meidän
Jumalam/ hän '64uomidze caikes mailmas. Muistacat ijancaickisest hänen
lijttoans/ mitä hän on käsenyt tuhannelle sucucunnalle. Jonga hän teki
Abrahamin cansa/ ja hänen walans Isaachin cansa. Ja sääsi sen Jacobille
oikeudexi/ ja Israelille ijancaickisexi lijtoxi. Ja sanoi: sinulle minä annan
Canaan maan/ teidän perimisen arwan. Cosca he wähät ja harwat olit/ ja
muucalaiset sijnä: Waelsit he Canssasta Canssaan/ ja yhdest waldacunnast
toiseen Canssaan. Eipä hän sallinut heitä kenengän wahingoitta/ waan
rangais Cuningatkin heidän tähtens. Älkät ruwetco minun woideltuihin/ ja
älkät paha tehkö minun Prophetailleni. WEisatcat HERralle caicki maa/
julistacat päiwä päiwäldä hänen autuuttans. Luetelcat pacanain seas hänen
cunniatans/ caickein Canssain seas hänen ihmeitäns. Sillä HERra on suuri ja
sangen kijtettäpä/ peljättäpä caickein jumalitten seas. Sillä caicki pacanain
jumalat owat epäjumalat: mutta HERra on taiwat tehnyt. Se on caunis ja
cunnialinen hänen edesäns/ ja wäkewys ja ilo on hänen siasans. Te Canssat
tuocat HERralle/ tuocat HERralle cunnia ja woima. Tuocat hänen nimens
cunnia/ tuocat lahjoja/ ja tulcat hänen eteens. Cumartacat HERra pyhä
caunistuxes. Peljätkät händä caicki mailma/ hän on maan wahwistanut/ ettei
hän lijcu. Taiwat iloidcan ja maa riemuidcan/ sanottacan pacanain seas että
HErra hallidze. Meri paohatcan/ ja mitä sijnä on/ kedot iloitcat/ ja caicki cuin

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

sen päällä owat. Ja ihastucan caicki puut medzis HERran edes: sillä hän tule duomidzeman maata. Kijttäkät HERra/ sillä hän on hywä/ ja hänen laupiudens on ijancaickinen. Ja sanocat: auta meitä Jumala meidän wapahtajam/ ja coco meitä/ ja kehitä meitä pacanoista/ että me kijttäisim sinun pyhä nimes/ ja kerscaisim meitäm sinun kijtoxesas. Kijtetty olcon HERra Israelin Jumala ijancaickisest ijancaickiseen/ ja caicki Canssa sanocan Amen: ja kijttäkän HERra. Näin jätti hän HERran lijton Arkin eteen Assaphin ja hänen weljens/ palweleman alinomat Arkin edes/ jocupäiwäises työs. Mutta ObedEdomin ja hänen cahdexan weljiäns sedzemettäkyymmendä: Ja ObedEdomin Jedithun pojan ja Hossan owen wartiaksi. Ja Zadochin Papin ja hänen weljens Papit/ pani hän HERran majan eteen Gibeonin corkeudelle. Tekemän päiwä päiwäldä HERralle polttouhria polttouhrin Altarilla/ amulla ja ehtona/ nijncuin kirjoitettu on HERran Lais/ ja hän Israelille käskenynt oli. Ja Hemanin ja Jedithunin heidän cansans/ ja muut walitut cuin nimeldäns nimitetyt olit kijttämän HERra/ että hänen laupiudens on ijancaickisest. Ja Hemanin ja Jedithunin heidän cansans/ waskitorwella ja Cymbaleilla soittaman/ ja Jumalan candeileilla. Mutta Jedithunin pojat pani hän owen wartiaksi. Ja näin matcusti caicki Canssa cukin cotians: Dawid myös läxi siunaman huonettans.

SE tapahdui cosca Dawid asui huonesans/ sanoi hän Prophetalle Nathanille: cadzo/ minä asun Cedrihuones/ ja HERran lijton Arcki on waatetten alla. Nathan sanoi Dawidille: caicki cuin sinun sydämesäs on/ tee: sillä HERRA on sinun cansas. MUTTA sinä yönä tuli Jumalan sana Nathanin tygö/ ja sanoi: Mene/ ja sano minun palweliälleni Dawidille: Näin sano HERra: älä minulle rakenna yhtän huonetta asuaxeni: Sillä en minä ole asunut yhdesäkän huones/ sijtä päiwäst cuin minä Israelin lapset johdatin ulos/ tähän päiwän asti/ waan minä olen aina ollut majas ja Tabernaclis. Cuhunga ikänäns minä waelsin coco Israelis/ olengo minä puhutellut jotacuta Duomarita Israelis/ jonga minä olen käskenynt ruockia minun Canssani/ ja sanonut: mixet te ole minulle rakendanet Cedrihuonetta? Nijn sano näin minun palweliälleni Dawidille: Näin sano HERra Zebaath: minä olen ottanut sinun kedolda cusas

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

lambaita caidzit/ minun Canssani Israelin Förstixi. Ja olen ollut sinun cansas cuhungas ikänäns waelsit/ ja olen häwittänyt sinun wihamiehes edestäs/ ja olen tehnyt sinulle nimen/ nijncuin suurilla maan päällä nimi on. Mutta minä panen minun Canssalleni Israelille paican/ ja istutan sen nijn/ että se sijnä/ asu ja ei enä lijcuteta/ ja pahan Canssan ei pidä enä sitä waiwaman nijncuin ennen. Ja sijtä ajasta cuin minä käskin/ että minun Canssallani Israelillä piti Duomarit oleman: minä painan caicki sinun wihamiehes alas/ ja ilmoitan sinulle HERran rakendawan sinulle huonen. MUTTA cosca sinun päiwäs täytetän/ että sinä menet Isäis tygö/ nijn minä herätän sinun siemenes sinun jälkes/ yhden sinun pojistas/ ja minä wahwistan hänen waldacundans. Ja hän rakenda minulle huonen/ ja minä wahwistan hänen istuimens ijancaickisest. Minä olen hänen Isäns/ ja hän on minun poican/ ja en minä käännä minun laupiuttani häneldä pois/ nijncuin minä sen käänsin häneldä pois/ joca sinun edelläs oli. Mutta minä asetan hänen minun huoneseni/ ja minun waldacundani ijancaickisest/ nijn että hänen istuimens on pysywäinen ijancaickisest. JA cosca Nathan caickein näiden sanain ja näyn jälkeen Dawidin cansa puhunut oli. Nijn tuli Cuningas Dawid ja oli HERran edes/ ja sanoi: cuca olen minä HERra Jumala? ja mikä on minun huonen/ että olet andanut minun tulla tähän asti. Ja tämä on wähä ollut sinun silmäis edes Jumala/ mutta sinä olet myös puhunut sinun palwelias huonesta/ pitkän ajan peräst tulewaisest/ ja olet cadzellut minun nijncuin ihmisen hahmos/ joca on HERra Jumala corkeudes. Mitä Dawid enä mahta anoa sinulda/ että cunnioitaisit palwelias? sinä tunnet palwelias. HERra sinä olet tehnyt caicki ne suuret tegot oman sydämes jälkeen/ sinun palwelias tähden/ ilmoittaxes caiken jalouden. HERra/ ei ole sinun caldaistas/ ja ei ole Jumalata paidzi sinua/ caikis cuin me corwillam cuullet olem. Ja cusa on jocu Canssa maan päällä/ nijncuin sinun Canssas Israel/ cuhunga Jumala mennyt on/ wapahtaman idzellens Canssa/ ja tekemän hänellens nimet suurist ja hirmullisist töistä/ ajain pacanat ulos sinun Canssas edest/ jongas Egyptist wapahtanut olet? Ja olet tehnyt sinun Canssas Israelin idzelles ijancaickisexi Canssaxi/ ja sinä HERra olet heidän Jumalaxens tullut. Nyt HERra se sana jongas palwelialles

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

puhunut olet/ ja hänen huonellens/ wahwistucon ijancaickisest/ ja tee nijncuins puhunut olet. Wahwistucon ja suurexi tulcon sinun nimes ijancaickisest/ että sanotaisin: HERra Zebaoth/ Israelin Jumala on Jumala Israelis/ ja sinun palwelias Dawidin huone olcon pysywäinen sinun edesäs. Sillä sinä minun Jumalan olet ilmoittanut sinun palwelias corwain cuullen/ että rakennat hänelle huonen/ sentähden on sinun palwelias aicoinut rucoilla sinun edesäs. Nyt HERra sinä olet Jumala/ ja olet tätä hywä puhunut palwelialles. Siuna nyt sinun palwelias huone/ että se pysyis ijancaickisest sinun edesäs: sillä mitä sinä HERra siunat/ se on siunattu ijancaickisest. Siiite löi Dawid Philisterit/ ja waati alans heidän/ ja otti Gathin ja hänen kyläns Philisterein kädest. Hän löi myös Moabiterit/ nijn että he tulit Dawidille alemmaisexi/ ja weit hänelle lahjoja. Hän löi myös HadadEserin/ Zoban Cuningan Hamathis/ silloin cuin hän meni nostaman kättäns Phratin weden tygö. Ja Dawid woitti häneldä tuhannen waunua/ seidzemen tuhatta hewoismiestä ja caxikymmendä tuhatta jalcamiestä. Ja Dawid raiscais caicki waunut/ ja piti heistä tallella sata waunua. Ja Syrialaiset Damascusta tulit HadadEserin Zoban Cuningan apuun/ mutta Dawid löi Syrialaisist caxicolmattakymmendä tuhatta miestä. Ja asetti Canssan Damascoon Syriaas/ nijn että Syrialaiset tulit Dawidin alemmaisexi/ ja weit hänelle lahjoja: sillä HERra autti Dawidi cunga ikänäns hän waeli. Ja Dawid otti cullaiset kiwet/ cuin olit HadadEserin palwelioilla/ ja wei Jerusalemijn. Otti myös Dawid HadadEserin Caupungeista Thibehatist ja Chunist juuri paljo waske/ josta Salomo waskimeren/ padzat ja waskiastioita teki. JA cosca Thogu Hemathin Cuningas cuuli Dawidin lyönen caiken HadadEserin Zoban Cuningan sotajoucon. Lähetti hän poicans Hadoramin Cuningas Dawidin tygö/ käski terwettä ja siunata händä/ että hän HadadEserin cansa sotinut ja hänen lyönyt oli (sillä Thogulla oli sota HadadEserin cansa). Ja Cuningas Dawid pyhitti HERralle caicki cullaiset/ hopiaiset ja waskiset astiat/ sen hopian ja cullan cansa cuin hän oli ottanut pacanoilda/ Edomereildä/ Moabitereildä/ Ammonitereidä/ Philistereildä ja Amalechitereildä. JA Abisai ZeruJan poica/ löi suolalaxos Edemereist cahdexantoistakymmendä tuhatta.

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Ja asetti Canssan Edomijn/ nijn että caicki Edomerit olit Dawidin alemmaiset: sillä HERra autti Dawidi cunga ikänäns hän waelsi. Ja nijn hallidzi Dawid caiken Israelin/ ja teki oikeuden ja hurscauden caikelle hänen Canssallens. JOab ZeruJan poica oli sotajoucon päällä/ Josaphat Ahiludin poica oli Cantzleri. Zadok Ahitobin poica/ ja AbiMelech Abjatharin poica olit Papit/ Sausa oli kirjoittaja. Benaja Jojadan poica oli Chretin ja Pletin päällä. Ja Dawidin pojat olit ensimmäiset Cuningan käsillä.

SEnperäst cuoli Nahas Ammonin lasten Cuningas/ ja hänen poicans tuli Cuningaxi hänen siaans. Nijn Dawid ajatteli: minä osotan laupiuden Hanonille Nahaxen pojalle: sillä hänen Isäns on tehnyt laupiuden minun cohtani. Ja hän lähetti sinne sanansaattajat lohduttaman händä hänen Isäns tähden. Ja Dawidin palweliat tulit Ammonin lasten maalle Hanonin tygö lohduttaman händä. Nijn sanoit Ammonin lasten päaruhtinat Hanonille: luuletcos Dawidin cunnioittawan sinun Isäs sinun silmäis edes/ että hän lähetti lohduttajat sinun tygös? ja eikö hänen palwelians tullet tutkisteleman/ cukistaman ja wacoiman maata? Silloin otti Hanon Dawidin palweliat ja ajeli heidän/ ja leickais puolen heidän waatteistans haman cupeisin asti/ ja päästi heidän menemän. Ja he menit/ ja se tehtin Dawidille tiettäwäxi nijstä miehistä. Ja hän lähetti heitä wastan (sillä miehet olit sangen suurest häwäistyt) ja Cuningas sanoi: olcat sijhenasti Jerihos cuin teidän partan caswa/ tulcat sijtte jällens. MUTta cosca Ammonin lapset näit heidäns haisewan Dawidin edes/ lähetti Hanon ja Ammonin lapset tuhannen leiwiskätä hopiata palcataxens waunuja ja hewoismiehiä Mesopotamiast/ Syrian Maechst ja Sohast. Ja he palckaisit caxineljättäkymmendä tuhatta waunua/ ja Maechan Cuningan wäkinens: He tulit ja sioitit heidäns Medban eteen. Ja Ammonin lapset cocoisit myös heidäns heidän Caupungeistans ja tulit sotaan. COsca Dawid sen cuuli/ lähetti hän Joabin ja coco Sangarein joucon. Ja Ammonin lapset olit lähtenet/ ja hangidzit heitäns sotaan Caupungin portin edes: Mutta Cuningat jotca tullet olit/ olit kedolla erinäns. Cosca Joab näki sodan sekä edesäns että tacanans nousewan händäns wastan/ walidzi hän caicki nuoret miehet Israelist/ ja asetti hänens Syrialaisia

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

wastan. Muun wäen andoi hän Abisain hänen weljens käsijn menemän Ammonin lapsia wastan. Ja sanoi: jos Syrialaiset owat minua wäkewemmät/ nijn tule minun auxeni/ ja jos Ammonin lapset owat sinua wäkewemmät/ nijn minä autan sinua. Rohwaise sinus/ ja toimittacam miehullisest meidän Canssam/ ja meidän Jumalan Caupungein edest/ HERra tehkön nijncuin hänelle otollinen on. Ja Joab lähestyi sillä wäellä cuin hänen cansans oli/ sotiman Syrialaisia wastan/ Ja ne pakenit händä. Cosca Ammonin lapset näit Syrialaiset pakenewan/ pakenit he myös Abisait hänen weljiäns ja menit Caupungijn/ mutta Joab meni Jerusalemijn. COsca Syrialaiset näit heidäns Israelildä lyödyxi/ lähetit he sanansaattajat/ ja toit Syrialaiset tuolda puolen wirta. Ja Sophach HadadEserin sodan päämies meni heidän edelläns. Cosca se oli Dawidille sanottu/ cocois hän coco Israelin ja meni Jordanin ylidze. Ja cosca hän tuli heidän tygöns/ asetti hän hänen heitä wastan/ ja Dawid asetti hänen Syrialaisia wastan sotaan/ ja ne sodeit hänen cansans. Mutta Syrialaiset pakenit Israeli. Ja Dawid tappoi Syrialaisista seidzemen tuhatta waunua/ ja neljäkymmendä tuhatta jalcamiestä/ hän tappoi myös Sophachin sodan päämiehen. Ja cosca HadadEserin palweliat näit heidäns lyödyxi Israelildä/ teit he rauhan Dawidin cansa/ ja olit hänen palwelians/ ja Syrialaiset ei tahtonet enämbätä autta Ammonin lapsia.

JA cosca ajastaica culunut oli/ siihen aican cuin Cuningat lähtewät ulos/ johdatti Joab sotajoucon ja häwitti Ammonin lasten maan/ tuli ja pijritti Rabban (mutta Dawid oli Jerusalemis) Ja Joab löi Rabban/ ja cukisti sen. Ja Dawid otti heidän Cuningans Cruunun hänen päästäns/ ja löysi sen painawan leiwiskän celda/ ja callita kiwiä hänes/ ja pandin Dawidin päähän. Hän toi myös sangen paljo saalista Caupungist. Mutta wäen/ cuin siellä oli/ toi hän ulos/ ja andoi heidän sahata sahoilla/ ja petkeleillä ja kirweillä. Nijn teki Dawid caickein Ammonin lasten Caupungein cansa. Ja Dawid palais sijtte wäen cansa Jerusalemijn. Siitte nousi taas sota Gaseris Philisterein cansa. Silloin löi Sibechai Husathiteri Sibain/ joca oli Sangarten lapsist/ ja sorsi heidän. Ja wielä nousi sota Philisterein cansa/ Silloin löi Elhanan Jairin poica/ Lahemin Goliathin Gathiterin weljen/ jonga keihän warsi oli nijncuin

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

cangan puu. Ja taas nousi sota Gathis/ siellä oli suuri mies/ ja hänellä oli cuusi sorme ja cuusi warwast/ se on neljäcolmattakymmendä. Ja hän myös oli syndynyt Sangareist. Ja hän pilckais Israeli. Mutta Jonathan Simean poica Dawidin weljen poica löi hänen. Nämät oli sijnet Sangareist Gathis/ ja langeisit Dawidin ja hänen palweliains kätten cautta.

JA Sathan seiso Israeli wastan ja kehoitti Dawidin lukeman Israeli. Ja Dawid sanoi Joabille ja Canssan ylimmäisille: mengät ja lukecat Israel/ BerSebast Danin saacka/ ja tuocat minulle/ että minä tiedäisin heidän lucuns. Joab sanoi: HERra enändäkön hänen Canssans sata kerta suuremmaxi cuin se nyt on. Minun Herran Cuningan/ eikö nämät caicki ole minun Herrani palweliat? mixi sijs minun Herran kysy sitä? mixi se tulis synnixa Israelille? Mutta Cuningan sana woitti Joabin. Ja Joab meni/ ja waelsi coco Israelin ymbärins/ ja tuli Jerusalemijn. Ja Joab andoi Dawidille luetun Canssan lugun/ ja coco Israelis oli/ yxitoistakymmendä kerta sata tuhatta miestä/ cuin weti mieckans ulos. Ja Judas neljä sata tuhatta ja seidzemenkymmendä tuhatta miestä/ cuin wedit mieckans ulos. Mutta Lewi ja BenJaminit ei hän näiden secan lukenut: sillä Joab cauhistui Cuningan sanast. Mutta ei Jumalalle nämät kelwannet/ ja hän löi Israelin. Ja Dawid sanoi Jumalalle: minä olen rascast syndiä tehnyt/ että minä sen tehnyt olen/ mutta ota sinun palwelias wäärys pois: sillä minä olen juuri tyhmäst tehnyt. JA HERra puhui Gadin cansa/ Dawidin Näkiän/ sanoden: Mene puhu Dawidin cansa/ sanoden: näitä sano HERra: colme panen minä sinun etees/ walidze sinulles yxi nijstä/ ja minä teen sinulle. Ja cosca Gad tuli Dawidin tygö/ sanoi hän hänelle: Näitä sano HERra: walidze sinulles/ Taicka colme callista vuotta/ taicka colmen Cuucauden paco wihollistes edes/ ja wainollises miecan edes/ että se on käsittäwä sinun/ eli colmexi päiwäxi HERran miecka ja ruttotauti maalle/ nijn että HERran Engeli cadotta caicki Israelin rajoilla. Nijn ajattele sijs nyt mitä minä händä wastan cuin minun on lähettänyt. Dawid sanoi Gadille: minulla on suuri ahdistus/ cuitengin tahdon minä langeta HERRAN käsijn (sillä hänen laupiudens on sangen suuri) ja en ihmisten käsijn. Silloin andoi HERra tulla ruttotaudin Israelijn/ nijn että Israelist langeis seidzemenkymmendä tuhatta miestä. Ja

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Jumala lähetti Engelin Jerusalemiin kadottamaan sitä. Ja hucuttais/ cadzoi HERra siihen/ ja catui sitä paha/ ja sanoi Engelille joca hucutti: nyt on kyllä/ pidä kätes ylös. Mutta HERran Engeli seiso i Arnan Jebuserin rijhen tykönä. Ja Dawid nosti silmäns/ ja sai nähdä HERran Engelin seisowan taiwan ja maan wälillä/ ja uloswedetyn miecan hänen kädesäns ojetun Jerusalemin päälle. Silloin langes Dawid ja wanhimmat heidän caswoillens puetetut säkeillä. Ja Dawid sanoi Jumalalle: engö minä se ole cuin annoin luke Canssan? minä se olen cuin syndiä tein ja saatin matcan sitä paha? mitä nämät lambat tehnet owat? HERra minun Jumalan anna sinun kätes olla minun ja minun Isäni huonen päälle/ ja ei sinun Canssalles waiwaxi. JA HERran Engeli sanoi Gadille/ että hän sanois Dawidille/ että Dawid menis ja rakennais HERralle Altarin Arnan Jebuserin rijheen. Ja Dawid meni Gadin sanan jälkeen/ cuin hän HERran nimeen puhunut oli. Waan cuin Arnan käänsi hänens ja näki neljän poicans cansa Engelin/ lymytit he heidäns: sillä Arnan tappoi nisuja. Cuin Dawid meni Arnanin tygö/ näki Arnan ja hawaidzi Dawidin/ meni rijhest ulos ja langes caswoillens Dawidin eteen maahan. Ja Dawid sanoi Arnanille: anna minulle rijhen sia/ raketaxeni siihen HERralle Altarita/ suo se minulle täyden rahan edest/ että widzaus lackais Canssasta. Ja Arnan sanoi Dawidille: ota sinulles/ ja tee minun Herran Cuningan cuin sinulle kelpa. Cadzo/ minä annan myös härkiä polttouhrixi ja aseita puixi ja nisuja ruocauhrixi/ caickia minä annan. Mutta Cuningas Dawid sanoi Arnanille: ei nijn/ waan minä ostan täydellä rahalla: sillä en minä ota sitä cuin sinun on/ HERralle/ ja tee polttouhria maxamat. Nijn Dawid andoi Arnanille sen sian edest cuuden sadan Siclin painon culda. Ja Dawid rakensi sijnä HERralle Altarin/ ja uhrais polttouhria ja kijtosuhria. Ja cosca hän rucoili HERra/ cuuli hän hänen tulen cautta taiwasta polttouhrin Altarilla. Ja HERra sanoi Engelille että hän pistäis mieckans tuppeens. Cosca Dawid näki HERran cuullexi hänens/ Arnanin Jebuserin rijhesä/ uhrais hän siellä. Sillä HERran maja/ cuin Moses oli tehnyt corwes/ ja polttouhrin Altari/ olit silloin Gibeonin corkeudes. Ja ei Dawid tainnut mennä sen eteen kysymän Jumalata: sillä hän oli peljästynyt HERran Engelin miecka.

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Ja Dawid sanoi: tässä pitää oleman HERran huone/ ja tämä Altari Israelin polttouhria warten. JA Dawid käski coota muucalaiset/ jotca Israelin maalla olit/ ne asetti hän kiweinwuoliaksi/ wuoleman kiwejä Jumalan huonen rakennuxexi. Ja Dawid walmisti paljo rauta porttein owein nauloixi/ ja mitä yhteen naulitta tarwittin. Ja nijn paljo waske ettei se punnitta taittu. Ja Cedripuita epälugun: sillä Sidonist ja Tyrost wietin paljo Cedripuita Dawidille. Ja Dawid ajatteli: minun poican Salomo on nuori ja heicko/ mutta huonen/ joca pitää HERralle rakettaman/ pitää nijn suuren oleman/ että sen nimi ja cunnia corgotetan caikisa maisa/ sentähden walmistan minä hänelle waraxi. Näin walmisti Dawid paljo ennen cuolematans. JA hän cudzui hänen poicans Salomon/ ja käski hänen raketa huonen HERralle Israelin Jumalalle. Ja sanoi hänelle: minun poican/ minun mielen on raketa HERralle minun Jumalalleni huonetta. Mutta HERran sana tuli minun tygöni/ ja sanoi: sinä olet paljo werta wuodattanut ja suurta sota pitänyt/ sentähden ei sinun pidä rakendaman minun nimelleni huonetta/ että nijn paljo werta olet wuodattanut maan päälle minun edesäni. Cadzo poica joca sinulle syndy/ on lewollinen mies: sille minä anna lewon caikilda wihollisildans hänen ymbäristöhdäns/ sentähden hänen pitää cudzuttaman Salomo: sillä minä annan rauhan ja lewon Israelille hänen elinaicanans. Hänen pitää rakendaman minun nimelleni huonen/ hänen pitää oleman minun poican/ ja minä olen hänen Isäns/ ja wahwistan hänen Cuningalisen istuimens Israelis ijancaickisest. Nijn on nyt minun poican/ HERra sinun cansas/ sinä menestyt ja rakennat HERralle sinun Jumalalles huonen/ nijncuin hän sinusta puhunut on. Ja HERra on andawa sinulle ymmärryksen ja toimen/ taitaman Israeli hallita/ ja pitämän HERras Jumalas Lain. Mutta silloin sinä menestyt/ coscas ahkeroidzet pitämän nijtä käskyjä ja oikeuxia/ cuin HERra Mosexen cautta on käskenyt Israelille. Ole wahwa ja hywäs turwas/ älä pelkä/ älä myös mitän wawahdu. Cadzo/ minä olen minun waiwasani walmistanut HERran huoneseen sata tuhatta leiwiskätä culda/ ja tuhannen kerta tuhannen leiwiskätä hopena/ nijn myös waske ja rauta määrättömäst (sillä nijtä on ylön paljo) minä olen myös toimittanut hirsiä ja kiwiä/ joihingas wielä lisätä

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

taidat. Nijn on sinulla paljon työn tekijtä/ kiwen hackaita/ ja puuseppiä/ ja caickia taitawita caickinaisijn töihin. Cullast/ hopiast/ waskest ja raudast/ joilla ei lucua ole/ hangidze sijs/ ja tee se/ HERra on sinun cansas. JA Dawid käski caickia Israelin ylimmäisiä auttaman hänen poicans Salomot. Eikö HERra teidän Jumalan ole teidän cansan/ ja on andanut teille lewon joca tahwolda? sillä hän on andanut maan asujamet teidän käsijn/ ja maa on woitettu/ HERran ja hänen Canssans edes. Sentähden andacat teidän sydämen ja sielun edziä HERra teidän Jumalatan/ hangitcat ja rakendacat HERralle Jumalalle Pyhä/ cannetta siihen HERran lijton Arcki/ ja pyhät Jumalan astiat huoneseen/ joca HERran nimeen raketan.

Näin teki Dawid poicans Salomon Israelin Cuningaxi/ cosca hän wanha ja elämäst kylläns saanut olit. JA Dawid cocois caicki ylimmäiset Israelis/ ja Papit ja Liwitat. Että Lewitat luetaisin hamast colmestkymmenest ajastajast ja sen ylidzen. Ja heidän lucuns oli päästä päähän wäkewitä miehiä/ cahdexanneljättäkymmendä tuhatta. Joista oli neljäcolmattakymmendä tuhatta teettäjätä HERran huones/ ja cuusi tuhatta wircamiestä ja duomarita. Ja neljä tuhatta owen wartiata/ jotca HERralle kijtost weisaisit candeileilla/ jotca minä pannut olen kijtost weisaman. JA Dawid teki määrän Lewin lapsille/ nimittäin/ Gersonille/ Kahathille ja Merarille. Gersonitereistä olit: Laedan ja Simei. Laedanin lapset: ensimmäinen Jeheli/ Sethan ja Joel/ colme. Mutta Simein lapset olit: Salomith/ Hasiel ja Haran/ colme. Nämät olit Laedanin Isäin ylimmäiset. Olit myös nämät Simein lapset: Jahath/ Sina/ Jeus ja Bria. Nämät neljä olit myös Simein lapset: Jahath oli ensimmäinen/ Sina toinen. Mutta Jeuxella ja Brialla ei ollut monda lasta/ sentähden luettin ne yhdexi Isän huonexi. KAhatin lapset olit: Amram/ Jezehar/ Hebron/ ja Usiel/ neljä. Amramin lapset olit: Aaron ja Mose. Mutta Aaron eroitettin/ että hän oli pyhitetty caickein pyhimmälle/ hän ja hänen poicans ijancaickisest/ candaman suidzutusta HERran edes/ ja palweleman händä/ ja siunaman HERran nimeen ijancaickisest. Ja Mosexen sen Jumalan miehen lapset luettin Lewitain sucucundain secaa. Mosexen lapset olit: Gerson ja Eljeser. Gersonin lapset: ensimmäinen oli Sebuel. Eljeserin lapset/ ensimmäinen oli

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Rehabia. Ja Eljeserillä ei ollut muita lapsia/ vaan Rehabian lapsia oli paljo enämbi. Jezeharin lapset olit: Salomith ensimmäinen. Hebronin lapset olit: Jeria ensimmäinen/ Amaria toinen/ Jehasiel colmas/ ja Jakmeam neljäs. Usielin lapset olit: Micha ensimmäinen/ ja Jesia toinen. MERarin lapset olit: Maheli ja Musi. Mahelin lapset olit: Eleazar ja Kis. Mutta Eleazar cuoli/ ja ei ollut hänellä yhtän poica/ vaan hänellä oli tyttäritä/ jotca heidän weljens Kisin pojat nait. Musin lapset olit: Maheli/ Eder ja Jeremoth/ colme. Nämät owat Lewin lapset heidän Isäns huones/ ja Isäin Päämiehet jotca nimeldäns päästä päähän luetut olit/ jotca teit wiran töitä HERran huonen palweluxes/ cahdestkymmenest ajastajast/ ja sen ylidzen. Sillä Dawid sanoi: HERra Israelin Jumala on andanut hänen Canssallens lewon/ joca on asuwa Jerusalemis ijancaickisest. Ja ei Lewitat tarwinnet canda maja caickein hänen wircains caluin cansa. Ja Lewin lapset luettin Dawidin wijmeisten sanain jälkeen Lewitain secaa/ cahdestkymmenest wuodest/ ja sen ylidze. Että heidän piti seisoman Aaronin lasten käden alla palwelemas HERran huones cartanoilla ja camareisa/ ja puhdistuxis/ caickinaises pyhydes/ ja caikis wiran tegois HERran huones. Ja oleman cadzomusleipäin/ sämbyläjauhoin/ ruocauhrein/ happamottomain kyrsäin/ pannuin/ haastaritten/ ja caickein waacain ja mittain päällä. Ja seisoman joca amulla/ kijttämän ja ylistämän HERra/ nijn myös ehtona. Ja uhraman HERralle caickinaiset polttouhrit Sabbathina/ udella cuulla ja juhlapäiwinä/ lugun ja tawan jälkeen alati HERran edes. Ja ottaman seuracunnan majast ja Pyhydest waarin/ ja Aaronin lasten heidän weljens wartiosta/ HERran huonen palweluxes.

MUTTA tämä oli Aaronin lasten määrä. Aaronin lapset olit/ Nadab/ Abihu/ Eleazar ja Ithamar. Mutta Nadab ja Abihu cuolit ennen cuin heidän Isäns/ ja ei heillä ollut yhtän lasta. Ja Eleazar ja Ithamar tulit Papeixi. Ja Dawid määräis heitä näin: Zadochin Eleazarin lapsista/ ja Ahimelechin Ithamarin lapsista/ heidän lucuns ja wircans jälkeen. Ja usiammat jalot wäkwät miehet löyttin Eleazarin cuin Ithamarin lapsist. Ja cosca he heitä nijn määräisit/ oli siellä cuusitoistakymmendä Eleazarin lapsist/ ylimmäistä heidän Isäins huones/ ja cahdexan Ithamarin lapsist/ heidän Isäns huones. Ja he määräisit heitä

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

arwalla sekä näitä että niitä: sillä molemmat Eleazarin ja Ithamarin lapset olit Päämiehet Pyhäs/ ja Päämiehet Jumalan edes. Ja Semaja kirjoittaja Nethaneelin poica Lewitaist/ kirjoitti heidän Cuningan edes/ ja Päämiesten ja Papin Zadochin edes/ ja Ahimelechin AbJatharin pojan edes/ ja ylimmäisten Isäin edes/ Pappein ja Lewitain edes/ cuin oli: yxi Isän huone Eleazarin edest/ ja toinen Ithamarin edest. JA ensimmäinen arpa langeis Jojaribin päälle/ toinen Jedajan. Colmas Harimin/ neljäs Seorimin. Wijdes Malchian/ cuudes Mejamin. Seidzemes Hakozin/ cahdexas Abian. Yhdexäs Jeswan/ kymmenes Zechanian. Yxitoistakymmenes Eliasibin/ caxitoistakymmenes Jakimin. Colmastoistakymmenes Hupan/ neljästoistakymmenes Jesebeabin. Wijdestoistakymmenes Bilgan/ cuudestoistakymmenes Immerin. Seidzemestoistakymmenes Hesirin/ cahdexastoistakymmenes Hapizezin. Yhdexästoistakymmenes Pethahian/ caxikymmenes Jeheskelin. Ensimmäinen colmattakymmendä Jachinin/ toinen colmattakymmendä Gamulin. Colmas colmattakymmendä Delajan/ neljäs colmattakymmendä Maasian päälle. Tämä on heidän järjestyxens heidän wircans jälkeen/ menemän HERran huoneseen/ heidän tawans jälkeen/ heidän Isäns Aaronin käden ala/ nijncuin HERra Israelin Jumala heidän oli käskenyt. MUiden Lewin lasten seas oli Amramin lasten seast/ Subael/ Subaelin lasten seas oli Jehdea. Rehabian lasten seas oli Jesia ensimmäinen. Mutta Jezeharitereist oli Slomoth/ Slomothin lasten seas oli Jahath. Hebronin lapset olit: Jeria ensimmäinen/ Amaria toinen/ Jehasiel colmas/ Jakmeam neljäs. Usielin lapset olit: Micha. Michan lasten seas oli Samir. Jesia oli Michan weli: Jesian lasten seas oli Zacharia. Merarin lapset olit: Maheli ja Musi/ jonga poica oli Jaesia. Merarin lapset Jaesiast/ hänen poicans oli Sohan/ Sacur ja Ibri. Mutta Mahelilla oli Eleazar/ ja hänellä ei ollut yhtän poica. Kisist/ Kisin lapset olit/ Jerahmeel. Musin lapset olit/ Maheli/ Eder ja Jeremoth. Ne owat Lewitain lapset heidän Isäns huones. Ja nämät myös heitit arpa heidän weljeins Aaronin lasten cansa/ Cuningas Dawidin/ Zadochim ja Ahimelechin edes Pappein ja Lewitain seas/ Nijn ylimmäinen cuin pieningin Isäin seas.

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

JA Dawid sodanpäämiesten cansa eroitti wircoin Assaphin/ Hemanin ja Jeditunin lapset/ jotca Propheteraisit harpuilla/ Psaltareilla ja Cymbaleilla. Ja he luettin töihin heidän wircans jälkeen. Assaphin lasten seas oli. Sacur/ Joseph/ Nethania/ Asarela/ Assaphin lapset/ Assaphin alla/ jotca ennustit Cuningan tykönä. Jeditunist: Jeditunin lapset olit/ Gedalia/ Zori/ Jesaia/ Hasabia/ Mathathia/ ne cuusi heidän Isäns Jeditunin alla harpuilla/ jotca ennustit/ kijtit ja ylistit HERra. Hemanist: Hemanin lapset olit/ Bukia/ Mathania/ Usiel/ Sebucl/ Jerimoth/ Hanania/ Hanani/ Eliatha/ Gidalthi/ Romamthi/ Eser/ Jasbecasa/ Mallothi/ Hothir ja Mahesioth. Nämät olit caicki Hemanin/ Cuningan Näkiän lapset Jumalan sanas/ ylöndämän sarwe: sillä Jumala oli andanut Hemanille neljätoistakymmendä poica ja colme tytärtä. Nämät olit caicki heidän Isäins alla/ Assaphin/ Jeditunin ja Hemanin/ weisamas HERran huones/ Cymbaleilla/ Psaltareilla ja harpuilla/ Jumalan huonen wiran jälkeen Cuningan tykönä. Ja he ja heidän weljens lucu caicki yhteen/ jotca olit Mestarit ja oppenet HERran weisus/ oli caxi sata ja cahdexanyhdexättäkymmendä. Ja heitit arpa heidän wirgoistans/ pienimmän edest nijncuin suurimmangin/ ja oppenen nijncuin opetuslapsengin. JA ensimäinen arpa langeis Josephin päälle Assaphin alla/ toinen Gedalian ja hänen weljeins ja poicains/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Colmas Sacurin ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Neljäs Jezrin ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Wijdes Nethanian ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Cuudes Bukian ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Seidzemes Isreelan ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Cahdexas Jesaian ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Yhdexäs Mathanian ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Kymmenes Simein ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Yxitoistakymmenes Asareelin/ ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä/ Caxitoistakymmenes Hasabian ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

oli caxitoistakymmendä. Colmastoistakymmenes Subaelin ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Neljästoistakymmenes Mathithian ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Wijdestoistakymmenes Jeremothin ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Cuudestoistakymmenes Ananian ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Seidzemestoistakymmenes Jasbecasan ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä.

Cahdexastoistakymmenes Hananin ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Yhdexästoistakymmenes Mallothin ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Caxikymmenes Eliathan/ ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Ensimmäinen colmattakymmendä Hothirin ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Toinen colmattakymmendä Gidalthin ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Colmas colmattakymmendä Mahesjothin ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä. Neljäs colmattakymmendä RomamthiEserin ja hänen poicains ja weljeins päälle/ ja heitä oli caxitoistakymmendä.

OWenwartioitten järjestyxest: Korhitereist oli Meselemia Koren poica/ Assaphin lapsist. Meselemian lapset olit nämät: hänen esicoisens Zacharia/ toinen Jediael/ colmas Sebadia/ neljäs Jathniel. Wijdes Elam/ cuudes Johanan/ seidzemes Elioenai. Mutta ObedEdomin lapset olit nämät: hänen esicoisens Semaja/ toinen Josabad/ colmas Joah/ neljäs Sachar/ wijdes Nethaneel. Cuudes Ammiel/ seidzemes Isaschar/ cahdexas Pegulthai: sillä Jumala oli siunannut hänen. Ja hänen poicans Semaja sijtti myös poikia/ jotca heidän Isäns huones hallidzit/ ja olit wäkwät Sangarit. Nijn olit Semajan lapset: Athni/ Rephael/ Obed ja Elsabad/ joiden weljet olit wäkwät miehet/ Elihu ja Samachia. Nämät caicki olit ObedEdomin lapset/ heidän lastens ja weljeins cansa/ ja olit wäkwät miehet wiras/ caxiseidzemettäkyymmendä. Meselemialla oli lapsia ja weljejä/ wäkwetitä

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

miehiä kahdeksantoistakymmeneä. Mutta Hossalla Merarin lapsista oli poikia/ caickein jaloin oli Simri/ waicka ei hän ollut esicoinen/ cuitengin asetti hänen Isäns hänen päämiehexi. Toinen Hilkiä/ colmas Tebali/ neljäs Zacharia/ caicki Hossan lapset ja veljet olit kolmetoistakymmeneä. Tämä on owenwartioitten järjestys Sangarein seas/ wirasa/ heidän veljeins wartioisa palweleman HERran huones. Ja arpa oli heitetty pienden nijncuin suurtingin wälillä/ heidän Isäins huones jocaidzen portin eteen. Arpa itän päin langeis Miselemian päälle. Mutta hänen poicans Zacharia/ joca toimellinen neuwos oli/ heitti arwan ja hänen langeis pohjan päin. Mutta ObedEdomin etelän päin/ ja hänen poicains Esupimin huonen tygö. Ja Supim ja Hossa lännen puolelle/ Sallechetin portin tygö/ josta sen corkian ahten päälle mennän/ josa wartiat seisowat toinen toistans wastan. Itänpäin oli cuusi Lewitat/ pohjan päin neljä jocapäiwä/ etelen päin neljä/ mutta Esupimin tykönä caxi ja caxi. Parbarin tykönä länden päin neljä joca haaras/ ja cahdet Parbarin tykönä. Tämä on owenwartioitten järjestys Korhiterein lasten seas ja Merarin lasten seas. LEwitaista oli Ahia Jumalan huonen tawaran päällä/ ja nijden tawarain päällä jotca pyhitetyt olit. Laedan lapsista Gersoniterein lapset. Laedanista olit päämiehet Isäin seas/ nimittäin/ Jehieliterit. Jehieliterein lapset olit/ Setham ja hänen veljens Joel HERran huonen tawaran päällä. Amramitereist/ Jezeharitereist/ Hebronitereist ja Usielitereist. Oli Sebuel Gersomin poica/ Mosexen pojan poica/ Försti tawarain päällä. Mutta hänen veljelläns EliEserillä oli poica Rehabia/ hänen poicans oli Jesaia/ hänen poicans oli Joram/ hänen poicans oli Sichri/ hänen poicans oli Selomith. Se Selomith ja hänen veljens/ olit caickein Pyhän tawarain päällä/ jotca Dawid Cuningas oli pyhittänyt. Ja ylimmäiset Isät/ tuhannen ja sadan ja sodan päälle. Sodasta ja saalist owat he pyhittänet HERran huonen parannuxexi. Caicki myös mitä se Näkiä Samuel/ ja Saul Kisin poica/ ja Abner Nerin poica/ ja Joab ZeruJan poica olit pyhittänet/ ja caicki cuin pyhitetyt olit/ olit Selomithin ja hänen veljeins käden alla. MEzeharitereist olit/ Chenania poikinens/ asetetut ulconaisen työn haldioixi ja duomareixi Israelis. Hebronitereist oli/ Hasabia ja hänen veljens/ wäkewät miehet tuhannen ja

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

seidzemen sata/ asetetut wircaan Israelis/ tälle puolen Jordanin länden päin/ caickinaisijn HERran asioihin ja Cuningan palwelukseen. Oli myös Hebroniterein seast Jeriah/ se Päämies Hebronitereist/ heidän sucucundans ja Isäins seas. Ja neljännenäkymmendenä Cuningas Dawidin waldacunnan vuonna/ edzittin ja löyttin wäkewät miehet Jaeserin Gileadis. Ja heidän weljens wäkewät miehet caxi tuhatta ja seidzemen sata Isäin päämiehistä. Ja Dawid Cuningas asetti heitä Rubeniterein/ Gaditerein ja puolen Manassen sucucunnan päälle/ caickijn Jumalan ja Cuningan asioihin.

MUtta Israelin lapset heidän lucuns jälkeen olit Isäin päämiehet/ tuhannen ja sadan päällä. Ja wircamiehet jotca otit Cuningaast waarin/ heidän järjestyxens jälkeen/ waeldaman sinne ja tänne jocainen Cuucautenans/ joca Cuucautena ajastajas/ ja jocaidzes joucos oli neljäcolmattakymmendä tuhatta. Ensimmäisen joucon päällä ensimmäisnä Cuucautena oli Jasebeam Sabdielin poica/ ja hänen joucosans oli neljäcolmattakymmendä tuhatta. Mutta Perezin lapsista oli ylimmäinen caickein sodan päämiesten päällä ensimmäisnä Cuucautena. Toisen Cuucauden joucon päällä oli Dodai Ahohiter/ ja Mikloth oli Försti hänen jouckons päällä/ ja hänen joucosans oli neljäcolmattakymmendä tuhatta. Colmannen Cuucauden joucon Päämies oli Benaja Papin Jojadan poica/ ja hänen joucosans oli neljäcolmattakymmendä tuhatta. Tämä on Benaja Sangari colmenkymmenen seas ja colmenkymmenen päällä/ ja hänen jouckons oli hänen poicans AmiSabadin alla. Neljäs neljännenä Cuucautena oli Asahel Joabin weli/ ja hänen jälkens Sabadia hänen poicans/ ja hänen joucosans oli neljäcolmattakymmendä tuhatta. Wijdes wijdendenä Cuucautena oli Samehuth Jesrahiter/ ja hänen joucosans oli neljäcolmattakymmendä tuhatta. Cuudes cuudendena Cuucautena oli Ira Ikes Thecoiterin poica/ ja hänen joucosans oli neljäcolmattakymmendä tuhatta. Seidzemes seidzemendenä Cuucautena oli Heles Peloniter Ephraimin lapsista/ ja hänen joucosans oli neljäcolmattakymmendä tuhatta. Cahdexas cahdexandena Cuucautena oli Sibechai Husathiter Sarehitereist/ ja hänen joucosans oli neljäcolmattakymmendä tuhatta. Yhdexäs yhdexändenä Cuucautena oli

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Abieser Antothiter Jeminin lapsista/ ja hänen joucosans oli neljäcolmattakymmendä tuhatta. Kymmenes kymmendenä Cuucautena oli Maherai Netophathiter Serahethitereist/ ja hänen joucosans oli neljäcolmattakymmendä tuhatta. Yxitoistakymmenes yhtenätoistakymmendenä Cuucautena oli Benaja Birgatoniter. Ephraimin lapsista/ ja hänen joucosans oli neljäcolmattakymmendä tuhatta. Toinen toistakymmenes toisna toistakymmendenä Cuucautena oli Heldai Netophathiter Athnielist/ ja hänen joucosans oli neljäcolmattakymmendä tuhatta. ISraelin sucucundain päällä olit nämät: Rubeniterein seas oli EliEser Sichrin poica Försti/ Simeoniterein seas oli Sephatia Maechan poica. Lewitain seas oli Hasabia Kemuelin poica/ Aaroniterein seas oli Zadok. Judan seas oli Elihu Dawidin weljistä/ Isascharin seas oli Amri Michaelin poica. Sebulonin seas oli Jesmaja Obadian poica/ Nephthalin seas oli Jeremoth Asrielin poica. Ephraimin lasten seas oli Hosea Asaian poica/ puolen Manassen sucucunnan seas oli Joel Pedajan poica. Puolen Manassen sucucunnan seas Gileadis/ oli Jeddo Sacharian poica/ Benjaminin seas oli Jaesiel Abnerin poica. Danin seas oli Asareel Jerohamin poica. Nämät owat Israelin sucucundain Förstit. MUtta Dawid ei lukenut nijtä cuin cahdenkymmenen wuotiset ja sitä nuoremmat olit: sillä HERra oli luwannut enätä Israelin nijncuin tähdet taiwas. Mutta Joab ZeruJan poica oli ruwennut lukeman/ ja ei sitä täyttänyt: sillä wiha tuli sentähden Israelin päälle/ ja ei se lucu tullut Cuningas Dawidin Aicakirjaan. CUningan tawaran päällä oli Asmaweth Adielin poica/ ja nijden tawarain päällä jotca olit Caupungeis maalla/ kylis ja linnois/ oli Jonathan Usian poica. Taloinpoicain päällä/ jotca maata wiljelit/ oli Esri Chelubin poica. Wijnamäkein oli Simei Ramathiteri/ Wijnakellarein ja wijnan tawarain päällä oli Sabdi Siphiniteri. Öljypuiden ja willificuna puiden laxos oli BaalHanan Gadariter/ öljyin tawarain päällä oli Joas. Laiduinhärkäin päällä Saronis/ oli Sithari Saronitheri. Mutta härkäin päällä laxos oli Saphat Adlain poica. Camelein päällä oli Obil Ismaeliter/ Asein päällä oli Jehedia Meronothiter. Lammasten päällä oli Jasis Hagarither. Nämät caicki olit Päämiehet/ Cuningas Dawidin hywyden päällä. Mutta Dawidin setä Jonathan oli

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Neuwonandaja/ Hofmestari ja Cantzleri. Jehiel Hahmonin poica oli Cuningan lasten tykönä. Ahitophel oli myös Cuningan Neuwonandaja/ Husai Arahiter oli Cuningan ystävä. Ja Ahitophelin jälkeen oli Jojada Benajan poica ja AbJathar. Mutta Joab oli Cuningan sodanpäämies.

JA Dawid cocois Jerusalemijn caicki Israelin Päämiehet/ cuin owat sucucundain Förstit/ ja nijden jouckoin Förstit/ jotca Cuningasta wartioidzit/ Förstit tuhannen ja sadan päällä/ Cuningan ja hänen poicains hywyden ja tawaran Förstit/ Camaripalweliat ja sotamiehet/ ja caicki wäkewimmät miehet. Ja Cuningas Dawid nousi seisoalle/ ja sanoi: minun weljeni ja Canssani/ cuulcat minua/ minä olen aicoinut raketa HERran lijton Arkin lepohuonen/ ja meidän Jumalam jalcain astinlaudan/ ja olen walmistanut rakennuxen. Mutta Jumala andoi sanotta minulle: ei sinun pidä rakendaman minun nimelleni huonetta: sillä sinä olet sotamies/ ja olet werta wuodattanut. HERra Israelin Jumala on walinnut minun coco minun Isäni huonest Israelin Cuningaxi ijancaickisest: sillä hän on Judan walinnut Förstixi/ ja Judan huonest minun Isäni huonen/ ja minä olen ollut minun Isäni lapsist hänelle nijn kelwollinen/ että hän teki minun coco Israelin Cuningaxi. Ja caickein minun poicaini seas (sillä HERra on andanut minulle monda poica) on hän walinnut minun poicani Salomon istuman HERran waldacunnan istuimella ijancaickisest. Ja on puhunut minulle: sinun poicas Salomo pitää rakendaman minun huoneni ja cartanoi: sillä minä olen hänen walinnut pojaxeni/ ja minä olen hänen Isäns. Ja wahwistan hänen waldacundans ijancaickisest/ jos hän wahwana pysy/ pitäden minun käskyni ja oikeuteni/ nijncuin tänäpängin. Nyt sijs coco Israelin/ HERran cocouxen silmäin edes/ ja meidän Jumalam corwis/ pitäkät ja tutkistelcat caicki teidän HERran Jumalan käskyt/ että te omistaisitte tämän hywän maan ja perisitte sen teidän lapsillen teidän jälkeen ijancaickisest. JA sinä minun poikan Salomo/ tunne Isäs Jumala/ ja palwele händä caikest sydämet/ jä hywällä mielellä: sillä HERra tutkistele caicki sydämet/ ja ymmärtä caickein ajatuxet/ jos sinä edzit händä/ nijns löydät hänen: jos sinä hyljät hänen/ nijn hän sinun hyljä ijancaickisest. Nijn cadzo/ että Jumala on sinun walinnut rakendaman

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

huonetta pyhäxi siaxi/ ole wahwa ja tee nijn. JA Dawid andoi pojallens Salomolle/ pihan ja hänen huonettens/ ja wäähain majain/ Salin ja Camaritten sisällisen puolen/ ja Armonistuimen huonen muodon. Ja wielä caickein nijden jotca hänen mielesäns olit/ nimittäin/ HERran huonen cartanon/ ja caickein wäähäisten majain ymbärins/ Jumalan huonen tawarain ja pyhitetyin caluin tawarain. Pappein ja Lewitain joucon/ ja caickein HERran huonen wircain töiden/ caickein astiain HERran huonen palweluxes. Culda hän andoi cullan painon perän caickinaisixi astioixi joca wiras/ andoi myös hopiata jocaidzeen hopiaastiaan hänen painons/ jocaidzen wircaastian jälkeen. JA culda cullaisille kyntiläjalgoille/ ja cullaisille lampuille/ jocaidzelle kyntiläjalalle ja hänen lampullens/ hänen painons. Nijn andoi hän myös hopiata hopiakyntiläjalgoille/ ja heidän lampuillens/ jocaidzen kyntiläjalan wiran jälkeen. Andoi hän myös culda cadzomusleipäin pöydixi/ jocaidzelle pöydälle hänen painons/ ja andoi myös hopiata hopiapöydixi. Ja puhdast culda colmihaaraisixi hangoixi/ waskimaljoixi ja cannuixi/ culda myös culdapicareixi/ jocaidzelle picarille painons/ hopiata hopiapicareixi/ jocaidzelle picarille/ painons. Ja sawuAltarixi caickein puhtambata culda hänen painons/ ja cullaisten Cherubimein ratasten muodon/ jotca heidäns lewitit/ ja peitit HERran lijton Arkin. Caicki nämät owat minun annetut kirjoitettuna HERran kädest/ joca minun andoi ymmärtä caickein töiden muodon. Ja Dawid sanoi pojallens Salomolle: ole wahwa ja miehullinen/ ja tee nijn/ älä pelkä/ älä myös wapise/ HERra Jumala minun Jumalan on sinun cansas/ ja ei ota kättäns pois sinulda/ eikä hyljä sinua/ siihenasti että caicken wiran työt Jumalan huones päättänyt olet. Ja cadzo/ Pappein ja Lewitain joucot pitä oleman caikes Jumalan huonen työs sinun cansas/ ja he owat hywäntahtoiset ja ymmärtäwäiset caickeen wircaan/ nijn myös Förstit ja caicki Canssa/ caikis sinun asioisas.

JA Cuningas Dawid sanoi coco Canssalle: ainoa Salomo minun pojistani/ jonga Jumala on walinnut/ on wielä nuori ja heicko/ mutta työ on suuri: sillä ei se ole ihmisen asumasia/ waan HERran Jumalan. Ja minä olen caikesta minun woimastani walmistanut HERran huonelle/ culda culdocaluixi/ hopiata

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

hopiaisixi/ waske waskisixi/ rauta rautaisixi/ puuta puuaseixi. Ja Onichin kiwiä/ kijnnilijtyitä Rubijnejä/ monen pilcuisia kiwiä/ ja caickinaisia callita kiwiä/ ja marmorkiwiä sangen paljon. Ja olen andanut minun omastakin hywydestäni (sillä minulla on hyvä tahto minun Jumalani huonelle) culda ja hopiaata Jumalan pyhän huoneseen/ ylidze sen caiken cuin minä olen walmistanut. Colme tuhatta leiwiskätä Ophirin culda/ ja seidzemen tuhatta leiwiskätä puhdast hopiaata/ silata huonen seiniä. Että se on culda cuin culda on/ ja hopia cuin hopia on/ ja caickinaisijn töihin tekiäin käden cautta. Ja cuca on hywän tahtoinen täyttämän hänen kättäns HERran edes? NIin Isäin Förstit/ ja Israelin sucucundain Förstit/ nijn myös tuhannen ja sadan Förstit/ ja Cuningan töiden Förstit/ olit hywän tahtoiset. Ja annoit Jumalan huonen palwelukseen/ wijsi tuhatta leiwiskätä culda/ ja kymmenen tuhatta culdapenningitä/ ja kymmenen tuhatta leiwiskätä hopiaata/ cahdexantoistakymmendä leiwiskätä waske/ ja sata tuhatta leiwiskätä rauta. Ja joiden tykö kiwiä löyttin/ ne he annoit HERran huonen tawaroihin. Jehielin Gersoniterin käden ala. Ja Canssa olit iloiset ja hywän tahtoiset: sillä he annoit HERralle caikest sydämest wapast tahdostans. Ja Cuningas Dawid oli myös sangen suurest iloisans. Kijtti Jumalata/ ja sanoi caiken Canssan edes: kijtetty ole sinä HERra Israelin meidän Isäim Jumala ijancaickisest. Sillä sinun on suuruus/ ja woima/ ja cunnia/ ja woitto/ ja kijtos: sillä caicki mitä maan päällä ja taiwas on/ se on sinun. Sinun HERra on waldacunda/ ja sinä olet corgotettu caickein päämiesten ylidze. Rickaus ja cunnia owat sinun edesäs/ ja sinä hallidzet caicki cappalet. Sinun myös kädesäs on wäki ja woima/ sinä teet suurexi ja wäkewäxi. MEidän Jumalam me kijtäm sinua/ ja sinun herraudes nime ylistäm. Sillä mikä minä olen/ ja mikä on minun Canssan? Että me olem nijn paljo woinet/ että me uhram hywällä mielellä/ nijncuin se nyt tapahtu? sillä se on caicki sinulda tullut/ ja sinun kädestäs olemma me andanet sinulle sen. Sillä me olemma muucalaiset ja oudot sinun edesäs/ nijncuin myös caicki meidän Isämmekin olit. Meidän ikäm on maan päällä nijncuin warjo/ ja ei täällä ole yhtän wijpymystä. HERra meidän Jumalam/ caicki tämä calun paljous/ jonga me olemma walmistanet sinun pyhälle

ENSIMÄINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

nimelles raketa huonetta/ se on caicki tullut sinun kädestäs/ ja ne owat caicki sinun. Minun Jumalan/ minä tiedän ettäs tutkistelet caicki sydämen pohjat/ ja racastat oikeutta. Sentähden olen myös minä caicki nämät yxikertaisest sydämest andanut sinulle wapast mielest. Ja minä näin ilolla tämän sinun Canssas/ joca täsä on/ että se on hywällä mielellä sinulle andanut. HERra meidän Isäim Abrahamin/ Isaachin ja Israelin Jumala/ pidä ijancaickisest tämäncaltainen mieli ja tahto sinun Canssas sydämes/ ja walmista heidän sydändäns sinun tygös. Ja minun pojalleni Salomolle anna oikia ja täydellinen sydän pitämän sinun käskys/ todistuxes ja oikeudes/ nijn että hän ne caicki tekis/ ja rakennais tämän asuinsian/ jonga minä olen walmistanut. JA Dawid sanoi caikelle Canssalle: kijttäkät HERra teidän Jumalatan. Ja caicki Canssa kijtit HERra heidän Isäins Jumalata/ cumarsit idzens ja rucoilit HERra ja Cuningast/ ja uhraisit HERralle uhrin. Ja toisna päiwänä uhraisit he polttouhrin HERralle/ tuhannen härkä/ tuhannen oinasta/ tuhannen caridzata/ ja heidän juomauhrins/ ja monda uhria caiken Israelin edes. Ja he söit ja joit sinä päiwänä sangen suurella ilolla HERran edes. Ja teit Salomon Dawidin pojan toisen kerran Cuningaxi/ ja woitelit hänen HERralle Förstixi/ ja Zadochin Papixi. JA nijn Salomo istui HERran istuimella Cuningaxi hänen Iäns Dawidin siaan/ oli onnellinen/ ja coco Israelin Canssa oli hänelle cuuliainen: Nijn myös caicki päämiehet ja woimalliset/ ja caicki Cuningas Dawidin lapset annoit heidäns Cuningas Salomon ala. Ja HERra teki Salomon enämmin ja enämmin jalommaxi caiken Israelin edes. Ja andoi hänelle cuuluisan waldacunnan/ jongacaltaista ei yhdelläkän Cuningalla Israelis hänen edelläns ole ollut. Ja nijn oli Dawid Isain poica coco Israelin Cuningas. Mutta aica cuin hän oli Israelin Cuningasna/ oli neljäkymmendä ajastaica. Hebronis hallidzi hän seidzemen ajastaica/ ja Jerusalemis colme neljättäkymmendä. Ja hän cuoli hywällä ijällä/ täytetty elämäst/ rickaudest ja cunniast. Ja hänen poicans Salomo tuli Cuningaxi hänen siaans. Mutta Cuningas Dawidin tegot ensimmäiset ja wijmeiset/ cadzo/ ne owat caicki kirjoitetut sen Näkiän Samuelin tegois/ ja Prophetan Nathanin tegois/ ja sen Näkiän Gadin tegois. Caiken hänen waldacundans/

wäkewydens ja aicans cansa/ cuin hänen ja Israelin/ ja caickein maan waldacundain aicana culunet owat.

Toinen Chrönikän Kirja

JA Salomo Dawidin poica wahwistettin waldacundaans/ ja HERra hänen Jumalans oli hänen cansans/ ja teki hänen aina suuremmaxi. Ja Salomo puhui coco Israelin cansa/ tuhannen ja sadan Päämiesten cansa/ Duomarein ja caickein Förstein cansa Israelis/ ja ylimmäisten Isäin cansa. Että he menisit/ Salomo ja coco joucko corkeuxelle/ cuin on Gibeonis: sillä siellä oli Jumalan seuracunnan maja/ jonga Moses HERRan palwelia teki corwes. Sillä Dawid oli wienyt Jumalan Arkin KiriathJearimist sinne/ johonga hän oli hänelle sian walmistanut: sillä hän oli rakendanut hänelle majan Jerusalemis. Ja se waskiAltari/ jonga Besaleel Urin poica Hurin pojan/ rakendanut oli/ oli siellä HERRan asuinsian edes. Ja Salomo ja coco joucko edzeit sitä. Ja Salomo uhrais HERRan edes waskiAltarilla/ joca siellä HERRan seuracunnan majas oli/ tuhannen polttouhria. SInä yönä ilmestyi Jumala Salomolle/ ja sanoi hänelle: ano/ mitä minä sinulle annan? Ja Salomo sanoi Jumalalle: sinä olet tehnyt suuren armon minun Isälleni Dawidille/ ja olet tehnyt minun hänen sians Cuningaxi. Olcon nyt HERra Jumala sinun sanas totinen minun Isälleni Dawidille: sillä sinä olet tehnyt minun Canssan Cuningaxi/ joita nijn monda on cuin tomua maan päällä. Nijn anna minulle nyt taito ja ymmärrys/ käydäxeni tämän Canssan edes ulos ja sisälle: sillä cuca woi duomita tätä sinun suurta Canssas? Nijn sanoi Jumala Salomolle: että se on sinun mielesäs/ ja et ole anonut rickautta/ eli tawarata/ eli suurta cunniata/ eli wihamiestes sieluja/ eli pitkä ikä/ mutta olet anonut taito ja ymmärrystä/ duomitaxes minun Canssani/ joinen Cuningaxi minä olen sinun pannut. Nijn olcon sinulle taito ja ymmärrys annettu/ wielä sijtte annan minä sinulle rickautta/ hywyttä ja cunniata/ nijn ettei sinun wertas Cuningasten seas ennen sinua ole ollut/ eikä myös sinun jälkes tule. Ja Salomo tuli

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

corkeuxelda/ joca oli Gibeonis/ Jerusalemiin/ seuracunnan majasta/ ja hallidzi Israelin. JA Salomo cocois idzellens rattaita ja hewoismiehiä/ nijn että hän jo saatti cocoon neljä sata toistatuhatta ratasta/ a caxitoistakymmendä tuhatta hewoismiestä/ ja andoi heidän olla ratas Caupungeis/ ja Cuningan tykönä Jerusalemis. Ja Cuningas toimitti nijn että hopiata ja culda oli Jerusalemis nijn paljo cuin kiwiäkin/ ja Cedripuita cuin willificuna puitakin laxois. Ja Salomolle wietin hewoisita Egyptist/ ja caickinaista tawarata. Ja Cuningan cauppamiehet ostit ne tawarat. Ja weit ne Egyptistä/ ja jocainen ratas maxoi cuusi sata hopenningitä/ ja hewoinen sata ja wijsikymmendä. Ja nijn wietin ne myös caickein Hetherein ja Syrian Cuningasten tygö heidän kättens cautta.

JA Salomo aicoi raketa HERran nimelle huonetta/ ja myös hänen waldacunnallens huonetta. Ja luki seidzemenkymmendä tuhatta miestä cuorman candaixi/ ja cahdexankymmendä tuhatta hirtten hackaixi wuorille/ ja colme tuhatta ja cuusi sata teettäjäitä heidän päällens. JA Salomo lähetti Cuningas Hirammin tygö Tyron/ ja käski hänelle sanoa: nijncuins minun Isäni Dawidin cansa teit/ ja lähetit hänelle Cedripuita/ raketaxens hänellens huonetta/ josa hänen asuman piti. Cadzo/ minä rakennan HERralle minun Jumalani nimelle huonen/ että se hänelle pyhitetäisin/ poldetta hywän hajun uhria hänen edesäns/ ja aina walmistetta cadzomusleipiä ja polttouhria amulla ja ehtona/ lepopäiwinä ja udella Cuulla/ ja meidän HERram Jumalam juhline ijancaickisest/ Israelin edes. Ja se huone/ jonga minä rakennan/ pitä oleman suuri: sillä meidän Jumalam on suurempi cuin caicki jumalat. Mutta cuca on nijn woimallinen/ että hän rakenda hänelle huonen? sillä caicki taiwat ja taiwasten taiwat ei taida käsittä händä: mikä sijs minä olen rakendaman hänelle huonetta? mutta ainoastans suidzutta hänen edesäns. Nijn lähetä minulle taitawa mies työtä tekemän cullast/ hopenningitä/ waskest/ raudast/ skarlacanast/ rosinpunaisest/ ja kellaisest silkist/ ja se joca taita caiwa taitawitten cansa/ jotca minun tykönäni owat Judas ja Jerusalemis/ jotca minun Isäni Dawid on walmistanut. Ja lähetä minulle Cedripuita/ ja hongia/ ja Heben puita Libanonin mäest: sillä minä tiedän sinun palwelias

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

taitawan hacata puita Libanonist. Ja cadzo/ minun palweliani pitä oleman sinun palwelioittes cansa. Että he walmistaisit minulle paljo puita: sillä huone jonga minä rakennan pitä oleman suuri ja ihmellinen. Ja cadzo/ minä annan sinun palwelioilles/ hirsimiehille jotca puita hackawat/ caxitoistakymmendä tuhatta punda surwotuita nisuja/ caxikymmendä tuhatta punda ohria/ ja caxikymmendä tuhatta Bathi wijna/ ja caxikymmendä tuhatta Bathi öljyä. JA Hiram Tyron Cuningas wastais kirjoituxella/ ja lähetti Salomolle: että HERra racasta hänen Canssans/ on hän sinun tehnyt heidän Cuningaxens. Ja Hiram sanoi wielä: kijtetty olcon HERra Israelin Jumala/ joca taiwan ja maan tehnyt on/ että hän on andanut Cuningas Dawidille toimellisen ja ymmärtäväisen pojan/ joca HERralle huonen rakenda/ ja hänen waldacunnallens huonen. Nijn lähetän minä nyt taitawan ja toimellisen miehen/ jolla ymmärrys on/ nimittäin/ Hiram Abi. Joca on yhden waimon poica Danin tyttäristä/ ja hänen Isäns on ollut Tyriläinen/ hän taita työtä tehdä cullast/ hopenast/ waskest/ raudast/ kiwest/ puust/ skarlacanast/ kellaisest silkist/ callist lijnast/ rosinpunaisest/ ja caickinaisia caiwa/ ja tehdä caickinaisia taitawast/ mitä hänen eteens pannan/ sinun taitawittes cansa/ ja minun herrani Cuningas Dawidin sinun Isäs taitawitten cansa. Nijn lähettäkän nyt minun herran nisuja/ ohria/ öljyä ja wijna hänen palwelioillens/ nijncuin hän on sanonut. Nijn me hackam puita Libanonist nijn paljon cuin tarwitan/ ja wiemme ne merelle lauttain cansa Japhoon/ nouta siellä Jerusalemijn. JA Salomo luki caicki muucalaiset Israelin maalla/ sen lugun jälkeen cuin hänen Isäns Dawid ne luki/ ja siellä löyttin sata ja wijsikymmendä tuhatta/ colme tuhatta/ ja cuusi sata. Ja hän asetti nijstä seidzemenkymmendä tuhatta wetäjäxi/ ja cahdexankymmendä tuhatta hackajaxi wuorella/ ja colme tuhatta ja cuusi sata teettäjäxi/ jotca Canssa piti teettämän.

JA Salomo rupeis rakendaman HERran huonetta Jerusalemis Morian wuorelle/ joca Dawidille hänen Isällens neuwottu oli/ jonga paican Dawid myös oli walmistanut Arnan Jebuserin codiximelle. Ja hän rupeis rakendaman toisna Cuucaunna/ toisna päiwänä/ neljäntenä hänen waldacundans wuonna. Ja Salomo laski perustuxen/ Jumalan huonetta

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

raketta/ ensist pituudelle cuusikymmendä kynärätä/ ja leweydelle caxikymmendä kynärätä. Mutta esihuonen leweys oli caxikymmendä kynärätä/ corkeus sata ja caxikymmendä kynärätä/ ja hän silais sen sisäldä puhtalla cullalla. Mutta sen suuren huonen teki hän hongasta/ ja silais sen pääldä parhalla cullalla/ ja teki siihen päälle palmuin ja käädyin caltaiset työt. Ja caunisti huonen permannon calleilla kiwillä/ ja culda oli Parwaimin culda. Ja hän silais huonen caaret/ pihtipielet/ seinät ja owen cullalla/ ja andoi leicata Cherubimejä seinijn. TEki hän myös sitä liki caickein pyhimmän huonen/ jonga pituus oli caxikymmendä kynärätä/ huonen leweyden jälkeen/ ja hänen leweydens oli caxikymmendä kynärätä/ ja silais sen parhalla cullalla/ cuudella sadalla leiwiskällä. Nijn myös nauloin andoi hän wjksikymmendä Sicli culda painon jälkeen/ ja silais Salin cullalla. NIin teki hän myös siihen caickein pyhimbään huoneseen caxi Cherubimi cuwan työllä/ ja silais sen cullalla. Ja pituus oli Cherubimin sijweistä caxikymmendä kynärätä/ njn että yxi sijpi oli wijttä kynärätä/ ja ulotui huonen seinään/ ja toinen sijpi oli myös wijttä kynärätä/ ja ulotui haman sen toisen Cherubimin sijpeen. Nijn oli myös sillä toisella Cherubimillä sijpi/ wijttä kynärätä pitkä/ ja lijcuit huonen seinäin päällä/ ja hänen toinen sijpens myös wijttä kynärätä pitkä/ ja rippui sijnä toises Cherubimin sijwes. Nijn että nämät Cherubimin sijwet olit lewitettynä/ cahtakymmendä kynärätä leweydelle/ ja ne seisoit jalcains päällä/ ja heidän caswons olit käätyt huonesen päin. HÄn teki myös esiripun kellaisesta skarlacanasta/ rosinpunaisesta ja callista lijnasta/ ja teki Cherubimin siihen päälle. Ja hän teki huonen eteen caxi padzasta/ wijttäneljätkymmendä kynärätä corkiaksi/ ja nijden päälle cnpin wijttä kynärätä. Ja käädyin caltaiset työt Cuorijn/ ja sowitti nijden padzasten päälle/ ja teki sata Granatin omenata/ ja asetti nijden käädytecoin päälle. Ja walmisti ne padzat ylös Templin eteen/ yhden oikialle ja toisen wasemalle puolelle/ ja cudzui sen cuin oikialla puolella oli/ Jachin/ ja sen cuin wasemalla puolella oli/ Boas.

JA hän teki myös waskisen Altarin/ cahtakymmendä kynärätä pitkän ja lewiän/ ja kymmendä kynärätä corkian. JA hän teki waletun meren

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

kymmendä kynärätä lewiän yhdestä reunasta nijn toiseen/ ymmyrjäisxi/ wijttä kynärätä corkian ja juonne käwi ymbärins/ colme kynärätä pitkä. Ja härkäin cuwat olit sen alla/ jotca caicki käwit ymbärins sitä kymmendä kynärätä/ ja pijritit meren/ caxi riwiä härkiä oli sen päällä. Ja seisoij nijden cahdentoistakymmenen härjän päällä/ että colme käättin heistä pohjaisen päin/ colme länden/ colme ettelän/ colme itän päin/ ja meri oli ylhällä heidän päälläns/ ja caicki heidän tacaiset puolens olit käättynä sisälle päin. Ja se oli kämmenen leweyttä paxu/ ja hänen reunans nijncuin maljan reuna/ ja cuin cucoistawaisen Lilien cuckainen/ ja se weti colme tuhatta Bathi. JA hän teki kymmenen cattilata/ ja pani nijstä wijsi oikialle puolelle/ ja wijsi wasemalle puolelle/ että nijstä pestäisin caickia nijtä/ cuin polttouhrixi tarwittin/ ja nijhin heitetäisin. Mutta meren Pappein pestä heitäns. JA hän teki myös kymmenen cullaista kyntilälajca/ nijncuin ne oleman piti/ ja pani Templijn/ wijsi oikialle puolelle/ ja wijsi wasemalle. Ja hän teki kymmenen pöytä/ ja pani Templijn/ wijsi oikialle ja wijsi wasemalle puolelle/ ja hän teki sata cullaista malja. HÄN teki myös Esihuonen Papeille/ ja sen suuren Esihuonen/ ja Esihuonen owet/ ja silais owet waskella. Ja pani meren oikialle siwulle/ itän ja etelän päin. Ja HURAM teki patoja/ lapioita ja maljoja. Ja nijn HURAM lopetti caicki Cuningas Salomon työt Jumalan huones. Nimittäin/ ne caxi padzasta nuorinens/ ja cnuvit ylhällä molembain padzasten päällä/ ja molemmat pyörtyt rengat/ peittämän cnupein nuoria ylhäldä päin/ molembain padzasten pään päälle/ Ja neljä sata Granatin omenata jocaidzen rengan päälle/ caxi riwiä Granatin omenita jocaidzen rengan päälle/ peittämän molembita cnupein nuoria/ jotca olit ylhällä padzasten pääsä. Ja hän teki istuimita/ ja cattiloita istuimitten päälle. Ja meren ja caxitoistakymmendä härkä sen ala. Sijhen myös patoja/ lapioita ja hangoja/ ja caicki heidän astians teki HURAM ABI/ Cuningas Salomolle HERran huoneseen puhtasta waskesta. Jordanin kedolla andoi Cuningas waletta ne paxusa maasa/ Sucothin ja Saredethan waihella. Ja Salomo teki caicki nämät astiat suures paljoudes/ nijn ettei wasken paino tietty. Ja Salomo teki caicki astiat Jumalan huoneseen/ nimittäin/ cullaisen Altarin ja pöydän/

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

cadzomusleipiä pidettä. Kyntiläjalat lampuinens puhtasta cullast/ palaman Cuorin edes soweliast. Ja cuckaiset ja lamput/ ja kyntilän nijstimet olit cullast/ ne olit caicki puhtast cullasta. Ja weidzet/ maljat/ lusicat/ ja sammuttimet olit puhtast cullast/ ja läpikäytävä/ ja hänen owens sisälmäiseldä puolelda sitä caickein pyhindä/ ja owet Templin huoneseen olit cullast. Nijn caicki työ täytettin cuin Salomo teki HERran huoneseen. JA Salomo andoi sinne sisälle tuota caicki mitä hänen Isäns Dawid pyhittänyt oli/ nimittäin/ hopian/ cullan ja caicki astiat/ ja pani ne Jumalan huonen tawarain secaa. Silloin cudzui Salomo caicki wanhimmat Israelist cocon/ ja caicki sucucundain Päämiehet/ Israelin lasten Isäin Förstit Jerusalemijn/ tuoman HERran lijton Arckia Dawidin Caupungist/ se on Zion. Ja caicki Israelin miehet cocounsit Cuningan tygö juhlapäiwänä seidzemendenä Cuucautena. Ja caicki wanhimmat Israelist tulit/ ja Lewitat nostit Arkin ylös. Ja cannoit sen ylös/ ja seuracunnan majan/ ja caicki pyhät astiat/ jotca majas olit: ja Papit ja Lewitat cannoit ne ylös. Mutta Cuningas Salomo ja caicki Israelin cocous/ joca oli tullut cocon Arkin eteen/ uhrais lambaita ja härkiä/ nijn monda ettei yxikän luke eli laskea tainnut. Ja nijn Papit cannoit HERran lijton Arkin siallens huonen Cuorin sisälle/ siihen caickein pyhimbään Cherubimin sijpein ala. Nijn että Cherubimit lewitat sijpens/ Arkin paican päälle. Ja Cherubim peitti Arkin corendoinens ylhäldä päin. Mutta corennot olit nijn pitkät/ että heidän cnuppins näyit Cuorin edes Arkista/ mutta ei heitä ulcoiselda puolelda näkynyt/ ja oli siellä tähän päiwän asti. Ja Arkis ei ollut muuta mitän/ waan caxi taulua/ cuin Moses oli sinne pannut Horebis/ HERran tehdes lijtto Israelin lasten cansa/ cosca he Egyptist läxit. JA Papit cosca he tulit Pyhästä ulos (sillä caicki Papit/ jotca silloin läsnä olit/ pyhitit heidäns/ nijn ettei heidän järjestyxestänsäkän eroitust pitänyt pidettämän) Ja Lewitat caickein nijden cansa/ jotca Assaphin/ Hemanin/ Jedithunin/ ja heidän lastens ja weljeins alla olit/ olit puetetut callisa lijnawaatteis/ soitit Cymbaleilla/ Psaltareilla/ harpuilla/ ja seisoit itän päin Altarista/ ja heidän tykönäns sata ja caxikymmendä Pappia/ jotca puhalsit Basunoihin. Ja soittaitten ja weisaitten äni cuului nijncuin sen joca kijttä ja cunnioitta HERra:

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

ja cuin Basunan/ Cymbalein ja muiden harpuin äni hänens corgotti HERran kijtoxes/ että hän on hywä/ ja hänen laupiudens ulottu ijancaickiseen/ silloin HERran huone täytettiin pilwellä. Nijn ettei Papit saanet seisoa ja palwella pilwen tähden: sillä HERran cunnia täytti Jumalan huonen.

Silloin sanoi Salomo: HERra on sanonut tahtowans asua pimeydes. Minä tosin rakensin sinulle huonen ja sian asuaxes ijancaickisest. Ja Cuningas käänsi caswons/ ja siunais coco Israelin joucon (sillä caicki Israelin joucko seiso) Ja hän sanoi: kijtetty olcon HERra Israelin Jumala/ joca suullans on puhunut minun Isälleni Dawidille/ ja kädelläns täyttänyt/ sanoden: Sijtä ajast cuin minä minun Canssani Egyptin maalda johdatin/ en ole minä yhtän Caupungita walinnut caikesta Israelin sugusta raketta huonetta minun nimeni asuinsiaksi/ engä ole yhtän miestä walinnut minun Canssani Israelin Förstixi. Waan Jerusalemin olen minä walinnut/ minun nimeni asuinsiaksi. Ja Dawidin olen minä walinnut Israelin minun Canssani päälle. Ja cosca minun Isäni Dawid aicoi raketa HERran Israelin Jumalan nimelle huonetta: Sanoi HERra minun Isälleni Dawidille: sinä olet tehnyt hywin/ että olet aicoinut rakenda minun nimelleni huonetta. Cuitengin ei pidä sinun rakendaman sitä huonetta/ waan poicas/ joca cupeistas tulewa on/ rakenda minun nimelleni huonen. Nijn on nyt HERra wahwistanut hänen sanans/ cuin hän puhunut on/ sillä minä olen tullut minun Isäni Dawidin siaan/ ja istun Israelin istuimella/ nijncuin HERra sanonut on/ ja olen rakendanut huonen HERran Israelin Jumalan nimelle. Ja minä olen pannut sinne Arkin/ josa HERran lijtto on/ jonga hän Israelin lasten cansa tehnyt oli. JA hän meni HERran Altarin eteen/ coco Israelin cocouxen läsnä olles/ ja ojensi kätens: Sillä Salomo oli tehnyt waskicattilan ja pannut keskelle esihuonetta/ wijttä kynärätä pitkäxi ja lewiäxi/ ja colme kynärätä corkiäxi. Sen tygö meni hän ja langeis polwillens caiken Israelin cocouxen edes/ ja ojensi kätens taiwasen päin. JA sanoi: HERra Israelin Jumala/ ei ole yhtän jumalata sinun wertaistas/ taiwas eli maasa/ sinä joca pidät lijton ja laupiuden palwelioittes cansa/ jotca sinun edesäs waeldawat caikesta sydämestäns. Sinä olet pitänyt sinun palwelias Dawidin minun Isäni cansa/ mitäs hänelle puhunut olet/ sinun suullas olet

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

sinä sen puhunut/ ja käsillä täyttänyt/ nijncuin se tänäpäiwän tapahtunut on. Nyt HERra Israelin Jumala/ pidä palwelialles Dawidille minun Isälleni/ mitäs hänelle puhunut olet/ ja sanonut: et sinä puutu yhtän miestä minun edesäni/ joca Israelin istuimella istu/ cuitengin että sinun lapses kätkewät heidän tiens/ että he waeldawat minun Laissani/ nijncuin sinä minun edesäni waeldanut olet. Nyt HERra Israelin Jumala/ anna sanas tosi olla/ cuins palwelialles Dawidille puhunut olet. Sillä luuletcos Jumalan asuwan ihmisten tykönä maasa? cadzo/ taiwas ja caicki taiwasten taiwat/ ei käsitä sinua/ cuingast se huone sen teke jonga minä rakendanut olen? Mutta käännä sinuas HERra minun Jumalan/ sinun palwelias rucouxeen/ ja hänen anomiseens/ cuuleman palwelias anomusta ja rucousta. Ja että sinun silmäs olisit awoi tämän huonen puoleen yötä ja päiwä/ sitä paicka päin jostas sanonut olet/ tahtowas asetta sinun nimes sinne ja cuulewas sen rucouxen/ jonga sinun palwelias sijnä paicas rucoilewa on. Nijn cuule nyt sinun palwelias ja sinun Canssas Israelin rucous/ jonga he täsä rucoilewat/ ja cuule se sinun asumises paicast taiwasta/ ja coscas sen cuulet/ nijn ole armollinen. JOs jocu ricko lähimmäistäns wastan/ ja wala pannan hänen eteens/ jonga hänen wannoman pitä/ ja se wala tule sinun Altaris eteen täsä huones. Ettäs cuulisit taiwasta ja saattaisit palwelialles oikeuden/ costaisit sille jumalattomalle ja andaisit hänen tiens pääns päälle/ julistaden wanhurscan wanhurscaxi/ ja andaden hänelle hänen wanhurscaudens jälken. COsca Canssas Israel wiholisildans lyödän/ että he sinua wastan rickonet owat/ ja he käändäwät idzens tunnustaden sinun nimes/ rucoilewat ja anowat sinun edesäs täsä huones. Ettäs cuulisit taiwast/ ja olisit Canssas Israelin synneille armollinen/ ja andaisit heidän tulla jällens siihen maahan/ jongas heille ja heidän Isillens andanut olet. COsca taiwas suljettu on/ nijn ettei sada/ että he sinua wastan rickonet owat/ ja he rucoilewat täsä paicas/ ja tunnustawat sinun nimes/ käändäden heitäns heidän synneistäns/ sijttecuins heitä curittanut olet. Ettäs cuulisit heitä taiwas/ ja olisit palwelioittes ja Canssas Israelin ricoxelle armollinen/ coscas heille olet osottanut sen hywän tien/ jota heidän waeldaman pitä/ ja andaisit saten maalles/ jongas Canssalles

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

andanut olet asuttawaxi. JA cosca callis aica tule maalle/ eli rutto/ cuiwuus/ palo/ heinäsiicat/ caalimadot/ taicka jos heidän wiholisens pijrittäwät heidän porttins/ eli jocu waiwa taicki sairaus. Joca silloin rucoile eli ano sinulda caickinaisist ihmisist/ ja caikest Canssastas Israelin seast/ cosca jocu hänen rangaistuxens ja murhens tunde/ ja ojenda hänen kätens tämän huonen puoleen. Ettäs cuulisit taiwast asumasias istuimelda/ ja olisit armollinen andaden jocaidzelle caiken hänen tiens jälkeen/ sen jälkeen cuins tunnet hänen sydämens (sillä sinä ainoastans tunnet ihmisten sydämet) Että he pelkäisit sinua/ ja waellaisit sinun teisäs jocapäiwä/ nijncauwan cuin he eläwät maalla/ jongas meidän Isillem andanut olet. JA jos jocu muucalainen/ joca ei ole sinun Canssastas Israelist/ tule wieralda maalda/ sinun suuren nimes ja woimallisen kätes/ ja ojetun käsiwartes tähden/ ja rucoile täsä huones. Ettäs cuulisit taiwast sinun asumises istuimelda/ ja tekisit caiken sen/ jota hän sinulda ano/ että caicki Canssat maan päällä tundisit sinun nimes/ ja pelkäisit sinua/ nijncuin sinun Canssas Israeli/ ja tietäisit tämen huonen/ jonga minä rakendanut olen/ sinun nimellä nimitetyn olewan. JOs sinun Canssas lähte sotaan hänen wiholisians wastan/ sitä tietä jotas heitä lähettäwä olet/ ja he rucoilisit sinua sillä tiellä/ sitä Caupungita päin/ jongas walinnut olet/ ja sen huonen puoleen/ jonga minä sinun nimelles rakendanut olen. Ettäs cuulisit heidän rucouxens ja anomisens taiwast/ ja auttaisit heitä heidän oikeuteens. COsca he rickowat sinua wastan: sillä ei yhtän ihmistä ole joca ei syndiä tee/ ja sinä wihastut heidän päällens/ ja annat heitä wihamiestens ala/ wietä fangina johonguun maahan cauwas eli lähes. Ja he käändäwät idzens sydämestäns nijllä mailla/ joisa he fangina owat/ käändäwät idzens ja rucoilewat sinua fangeudens maalla ja sanowat: me olemma rickonet/ wäärin tehnet ja ollet jumalattomat. Ja nijn käändäwät idzens sinun tygös caikest sydämestäns/ ja caikest sielustans heidän fangeudens maalla/ josa heitä fangina pidetän/ ja he rucoilewat sillä tiellä heidän maans puoleen/ jongas heidän Isillens andanut olet/ ja sitä Caupungita päin/ jongas walinnut olet/ ja sen huonen puoleen/ jonga minä nimelles rakendanut olen. Ettäs cuulisit heidän rucouxens ja anomisens

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

taiwast asumacias istuimelda/ ja auttaisit heitä oikeuteens/ ja olisit Canssalles armollinen/ jotca sinua wastian rickowat. Niin anna nyt minun Jumalan sinun silmäs awoi olla/ ja sinun corwas ottacon waarin rucouxest täsä paicas. Nijn nouse nyt HERRA Jumala sinun lepoos/ sinä ja sinun woimas Arcki/ anna sinun Pappis HERRA Jumala olla puettuna autuudella/ ja anna sinun pyhäs iloita idzens hywydes. HERra Jumala älä käännä caswojas pois sinun woideltudas/ muista sen armon päälle/ cuins Dawidille sinun palwelialles lupaisit.

JA cosca Salomo rucoillut oli/ langeis tuli taiwast ja culutti polttouhrit ja muut uhrit/ ja HERran cunnia täytti huonen. Nijn ettei Papit saanet mennä HERran huoneseen/ nijncauwan cuin HERran cunnia täytti huonen. Ja Israelin lapset näit caicki tulen langewan ja HERran cunnian huonen ylidzen/ ja cumarsit caswoillens maahan permannolla/ rucoilit ja kijtit HERra/ että hän on hywä/ ja hänen laupiudens pysy ijancaickisest. MUTta Cuningas ja caicki Canssa uhraisit HERran edes: Sillä Cuningas Salomo uhrais caxicolmattakymmendä tuhatta härkä/ sata ja caxikymmendä tuhatta lammasta/ ja wihgeit Jumalan huonen/ Cuningas ja caicki Canssa. Mutta Papit seisoit wartioisans/ ja Lewitat HERran weisun candeles/ jotca Cuningas Dawid oli andanut tehdä HERra kijtettä/ että hänen laupiudens oli ijancaickisest/ nijncuin Dawid kijtti heidän kättens cautta. Ja Papit puhalsit Basunoihin heidän cohdallans/ ja coco Israel seiso. Ja Salomo pyhitti wälicartanon/ joca HERran huonen edes oli/ että hän oli siellä täyttänyt polttouhrit/ ja kijtosuhrin lihawuden: sillä waskiAltari/ jonga Salomo oli andanut tehdä/ ei wetänyt caicke polttouhria/ ruocauhria ja lihawutta. Ja Salomo piti silloin juhla coco seidzemen päiwä/ ja coco Israel hänen cansans/ sangen suuri Canssan paljous/ Hemathist Egyptin ojan asti. Ja piti cahdexandena päiwänä cocouxen: sillä he pidit Altarin wihkimist seidzemen päiwä/ ja juhla myös seidzemen päiwä. Mutta colmannella päiwällä colmattakymmendä seidzemennellä Cuucaudella/ laski hän Canssan menemän heidän majoins iloiten ja hywäs mieles/ caikest sijtä hywydest cuin HERra Dawidille/ Salomolle ja Israelille hänen Canssallens tehnyt oli. Ja näin

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

päätti Salomo HERran huonen/ ja Cuningan huonen/ ja caiken sen cuin hänen mieleens tullut oli/ tehdäxens HERran huones ja hänen huonesans/ onnellisest. JA HERra ilmestyi Salomolle yöllä/ ja sanoi hänelle: minä olen cuullut rucouxes/ ja walinnut minulleni tämän sian uhrihuonexi. Cadzo/ jos minä suljen taiwan/ nijn ettei sada/ taicka jos minä käsken heinäsirckain syödä maan/ eli annan tulla ruton minun Canssani secaa. Että minun Canssani nöyryttä idzens/ joca minun nimeni jälkeen nimitetty on. Jos he rucoilewat/ ja edziwät minun caswojani/ ja käändäwät heitäns pois pahoilda teildäns/ nijn minä cuulen heitä taiwast/ ja heidän syndins annan andexi/ ja parannan heidän maans. Nijn minun silmän owat auki/ ja corwan ottawat heidän rucouxistans waarin täsä paicas. Nijn olen minä nyt walinnut ja pyhittänyt tämän huonen/ että minun nimen onsijnä ijancaickisest/ ja minun silmän ja sydämen owat siellä ainijan. JA jos sinä waellat minun edesäni/ nijncuin sinun Isäs Dawid waeldanut on/ nijn ettäs teet caicki cuin minä sinun käsken/ ja pidät minun käskyni ja oikeuteni. Nijn minä wahwistan sinun waldacundas istuimen/ nijncuin minä Isälles Dawidille luwannut olen/ sanoden: ei sinulda puutu mies/ joca on olewa Israelin hallidzia. Mutta jos te käännätte idzen pois/ ja hyljätte minun oikeuteni ja käskyni/ jotca minä teille andanut olen/ menette myös ja palweletta wieraita jumalita/ ja cumarratte heitä. Nijn minä häwitän heitä minun maaldani/ jonga minä heille andanut olen. Ja tämän huonen jonga minä minun nimelleni pyhittänyt olen/ heidän minä pois minun caswoni edest/ ja annan sen sananlascuxi ja jutuxi caickein Canssain seas. Ja tätä huonetta joca caickein corkeimmaxi tullut on/ caicki jotca käywät sen ohidze hämmästywät/ ja sanowat: mixi on HERra tälle maalle/ ja tänne huonelle nijn tehnyt? Nijn sanotan: että he hyljäisit HERran heidän Isäins Jumalan/ joca heidän Egyptin maalda johdattanut oli/ ja olit mielistynet wieraisijn jumalijn/ ja palwellet ja rucoillet heitä/ sentähden on hän saattanut caiken tämän onnettomuden heidän päällens.

JA cahdenkymmenen wuoden perästä/ sijttecuin Salomo rakensi HERran huonen ja hänen huonens. Rakensi hän myös ne Caupungit/ jotca Hiram andoi Salomolle/ ja andoi Israelin lapset asua nijsä. Ja Salomo meni

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

HemathSobaan ja sai sen alans. Rakensi hän myös Thadmorin corwes/ ja caicki jywäCaupungit/ jotca hän rakensi Hemathis. Hän rakensi myös ylisen ja alaisen BethHoronin sangen wahwoixi Caupungeixi/ muureilla/ porteilla ja salwoilla. Ja Baelathin ja caicki jywäCaupungit/ jotca hänellä olit/ ja caicki waunuCaupungit/ ja hewoismiestenCaupungit/ ja caicki mitä ikänäns Salomon mieli oli raketa sekä Jerusalemis että Libanonis/ ja caikis paicois hänen waldacunnasans. JA caiken sen Canssan cuin jäänyt oli Hethereist/ Amorrereist/ Pheresereist/ Hewereist ja Jebusereist/ jotca ei Israelin lapsist ollet. Ja heidän lapsens jotca he olit jättänet heistä maalla/ joita Israelin lapset ei häwittänet/ ne laski Salomo werollisexi tähän päiwän asti. Mutta Israelin lapsist ei tehnyt Salomo yhtän orjaxi hänen työhöns/ mutta he olit sotamiehet/ hänen huowins/ waunuins ja hewoismiestens päällä. Ja Cuningas Salomon ylimmäiset wircamiehet/ jotca Canssa hallidzit/ olit caxi sata ja wijsikymmendä. JA Salomo andoi tuota Pharaon tyttären Dawidin Caupungist/ siihen huoneseen/ jonga hän hänelle rakendanut oli/ sille hän sanoi: minun emändän ei pidä Dawidin Israelin Cuningan huones asuman: sillä se on pyhä/ että HERran Arcki on siihen tullut. Siitte uhrais Salomo HERralle polttouhria HERran Altarille/ jonga hän rakendanut oli Esihuonen eteen. Cungin uhrin päiwänäns Mosexen käskyn jälkeen/ Sabbathina/ udella Cuulla ja määrätyillä aigoilla colmast wuodes/ nimittäin/ makian leiwän juhlana/ wijckojuhlana ja lehtimajan juhlana. Ja hän asetti Papit heidän järjestyxisäns heidän wircoins/ nijncuin hänen Isäns Dawid sen oli asettanut/ ja Lewitat heidän wartioons/ kijttämän ja palweleman Pappein edes/ senjälken cuin jocapäiwä tarwittin/ ja portin wartiat heidän järjestyxeens cungin hänen porttijns: sillä Dawid Jumalan mies oli sen nijn käsenyt. Ja ei yxikän heistä horjahtanut Cuningan käskyist/ cuin hän andoi Papeille ja Lewitaille/ caikis asiois ja tawarois. Ja caicki Salomon tegot tulit walmixi sijtä päiwäst/ cuin HERran huone perustettu oli/ siihenasti cuin se oli täytetty/ nijn että HERran huone täydellisest walmis oli. Silloin meni Salomo EzeonGeberin ja Elothin meren reunalle/ Edomin maalle. Ja Hiram lähetti hänelle haaxia/ hänen palwelioittens kätten cautta/ jotca taitawat

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

merimiehet olit: ja he menit Salomon palwelioitten cansa Ophirijn/ ja toit sieldä neljä sata ja wijsikymmendä leiwiskätä culda/ ja weit Salomo Cuningalle.

Ja Cuningas sanoi hänelle caicki mitä hän kysyi/ ja ei mitän häneldä salannut/ jota ei hän sanonut hänen edesäns. JA cuin rickan Arabian Drotning näki Salomon taidon ja huonen/ jonga hän tehnyt oli. Ja ruan hänen pöydälläns/ ja hänen palweliains asuinsiat/ nijn myös hänen palwelioittens wiran/ ja heidän waattens/ hänen juomanlaskians heidän waatteinens/ ja Salin/ josta HERran huoneseen käytiin/ ei hän tainnut händäns enämbi pitä. Ja hän sanoi Cuningalle: se on tosi cuin minä cuullut olen maalleni sinun menostas ja taidostas. Waan en minä usconut heidän sanojans/ ennencuin minä nyt idze tänne tullut olen/ ja nähnyt ne silmilläni/ ja cadzo/ ei minun edesäni nijn puolittaingan ole sanottu sinun suurest taidostas: sinus on enä cuin se sanoma on/ jonga minä cuulin. Autuat owat sinun miehes/ autuat owat myös nämät sinun palwelias/ jotca joca hetki sinun edesäs seisowat ja cuuldelewat sinun taitoas. HERra sinun Jumalas olcon kijtetty/ joca sinuun mielistynyt on/ ja pannut sinun istuimellens/ HERralle sinun Jumalalles Cuningaxi. Että sinun Jumalas racasta Israeli/ wahwistaxens händä ijancaickisest/ sentähden on hän sinun asettanut heidän Cuningaxens/ tekemän oikeutta ja wanhurscautta. Ja hän andoi Cuningalle sata ja caxikymmendä leiwiskätä culda/ ja ylönpaljon yrtejä ja callita kiwiä. Ja ei sencaltaista yrtiä yhtän ennen ollut/ cuin ne olit/ jotca rickan Arabian Drotning andoi Cuningas Salomolle. Weit myös Hiram ja Salomon palweliat culda Ophirist ja Hebenin puita/ ja callita kiwiä. Ja Salomo andoi tehdä traput Hebenin puista HERran huoneseen/ ja Cuningan huoneseen/ ja candeleit ja Psaltareit weisaille. Ei yhtän sencaltaista puuta ennen ollut nähty Judan maalla. Ja Cuningas Salomo andoi rickan Arabian Drotningille caickia mitä hän anoi ja pyysi/ paidzi sitä cuin hän Cuningalle tuonut oli. Ja hän palais omalle maallens palwelioinens. JA culda/ joca wuodes tuotin Salomolle/ oli cuusi sata ja cuusi seidzemettäkymmendä leiwiskätä. Paidzi sitä cuin cauppamiehet toit: Ja caicki Arabian Cuningat ja

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

maan Herrat weit culda ja hopiata Salomolle. Nijstä teki Cuningas Salomo caxi sata keihästä parhast cullast/ nijn että cuusi sata cappaletta culda tuli jocaidzeen keihäseen. Teki hän myös colme sata kilpe parhast cullast/ nijn että colme sata cappalda culda tuli jocaidzeen kilpeen. Ja Cuningas pani ne Libanonin medzähuoneseen. JA Cuningas teki istuimen Elephantin luista/ ja culdais puhtalla cullalla. Ja istuimes oli cuusi trappua/ ja cuusi cullaista astinlauta istuimen edes/ ja caxi käsipuuta istuimen edes molemmin puolin istuinda/ ja caxi Lejonita seisoit käsipuiden tykönä. Ja caxitoistakymmendä Lejonita seisoit nijllä cuudella trapulla/ molemmilla puolilla/ sencaltaista ei ole tehty yhdesäkän Cuningan waldacunnas. Ja caicki Cuningan juomaastiat olit cullast/ ja caicki astiat Libanonin medzähuones olit puhtast cullast: sillä ei hopiata mixikän luettu Salomon aicana. Sillä Cuningan hahdet menit merelle Hiramın palwelioitten cansa/ ja tulit erän joca colmandena wuotena/ ja toit culda/ hopiata/ Elephantin luita/ Apinoita ja Rikincuckoja. JA nijn Cuningas Salomo tuli suuremmaxi caickia Cuningaita maan päällä rickaudest ja taidost. Ja caicki Cuningat maan päällä himoidzit nähdä Salomon caswoja/ ja cuulla hänen taitoans/ cuin Jumala hänen sydämeens andanut oli. Ja he weit hänelle cukin lahjans/ cuin olit: hopiaastioita/ culdaastioita/ watteita/ harniscoita/ yrtejä/ hewoisita ja Muuleja joca wuosi. JA Salomolla oli neljä tuhatta seimiä/ waunuhewoisita/ ja caxitoistakymmendä tuhatta radzasmiestä/ ja ne pandin waunucaupungeihin Cuningan tygö Jerusalemijn. Ja hän oli caickein Cuningasten haldia/ hamast wirrast nijn Philisterein maahan asti/ ja Egyptin maan rajan saacka. Ja Cuningas saatti nijn paljon hopiata Jerusalemijn cuin kiwiäkin/ ja nijn paljo Cedripuita/ cuin willificuna puitakin laxos. Ja hänelle wietin hewoisia Egyptist/ ja jocaidzist maacunnist. Mitä enämbi Salomost sanomist on/ sekä hänen ensimmäisist että wijmeisistäns/ cadzo/ ne owat kirjoitetut Nathan Prophetan Aicakirjas/ ja Ahian Prophetias/ joca on Silost/ nijn myös Jeddin sen Näkiän näys/ Jerobeami Nebathin poica wastoin. Ja Salomo hallidzi Jerusalemis coco Israeli/ neljäkymmendä ajastaica. Ja Salomo nuckui Isäins cansa/ ja he

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

hautaisit hänen Dawidin Isäns Caupungijn/ ja Rehabeam hänen poicans tuli Cuningaxi hänen siaans.

JA Rehabeam meni Sichemijn: sillä caicki Israel oli tullut Sichemijn tekemän händä Cuningaxi. Ja cosca Jerobeam Nebathin poica/ joca oli Egyptis/ sen cuuli (johonga hän oli paennut Cuningas Salomon edest) nijn hän tuli jäl lens. Ja he lähetit ja annoit hänen cudzutta: Ja Jerobeam tuli caiken Israelin cansa/ ja puhuit Rehabeamille/ ja sanoit: Sinun Isäs teki meidän ikem ylön cowaxi/ nijn huojenna nyt sinun Isäs cowa palwelus/ ja se rascas ij es/ jonga hän laski meidän päällem/ nijn me olem sinun alemmaises. Ja hän sanoi heille: tulcat minun tygöni jäl lens colmandena päiwänä: ja Canssa meni matcaans. JA Cuningas Rehabeam kysyi neuwo wanhimmilda/ jotca seisoit hänen Isäns Salomon edes/ hänen eläisäns/ ja sanoi: mitä te neuwotte wastaman tätä Canssa? He puhuit hänen cansans/ ja sanoit: jos sinä olet tälle Canssalle ystäwälinen/ ja suosittelet heitä hywillä sanoilla/ nijn he owat aina sinulle alemmaiset. Mutta hän hyljäis wanhemmitten neuwon/ cuin he annoit hänelle/ ja piti neuwo nuorucaisten cansa/ jotca hänen cansans caswanet olit/ ja seisoit hänen edesäns. Ja sanoi heille: mitä te neuwotte wastaman tätä Canssa/ joca minun cansani puhui/ ja sanoi: huojenna se ij es/ jonga Isäs laski meidän päällem? Ja nuorucaiset/ jotca olit caswanet hänen cansans/ puhuit hänelle/ ja sanoit: sano näin Canssalle joca puhui cansas/ ja sanoi: Isäs teki meidän ikem ylön rascaxi/ huojenna sinä se: Ja sano heille: minun pienin sormen pitä oleman paxumbi Isäni cupeita. Jos minun Isän on laskenut ylön rascan iken teidän pääl len/ nijn minä wielä lisän siihen: minun Isän rangais teitä ruoskillä/ mutta minä Scorpioilla. COsca Jerobeam ja caicki Canssa tulit jäl lens Rehabeamin tygö colmandena päiwänä/ nijncuin Cuningas sanonut oli/ tulcat minun tygöni colmandena päiwänä jäl lens. Silloin Cuningas wastais heitä cowast/ ja Cuningas Rehabeam hyljäis wanhimmitten neuwon. Ja puhui heidän cansas nuorucaisten neuwon jäl ken/ ja sanoi: ongo minun Isän teidän iken ylön rascaxi tehnyt/ nijn minä lisän siihen: minun Isän on rangaisnut teitä ruoskillä/ mutta minä Scorpioilla. Nijn ei Cuningas cuullut Canssa: sillä se oli nijn asetettu Jumalalda/ että

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

HERra tahdoi wahwista sanans/ cuin hän puhui Ahian cautta Silost Jerobeamille Nebathin pojalle. JA cosca caicki Israel näki ettei Cuningas cuullut heitä/ nijn wastais Canssa Cuningalle/ ja sanoi: mikä osa meillä sijtte on Dawidis eli perimys Isain pojas? cukin maajans Israel/ nijn cadzo nyt Dawid huonettas. Ja caicki Israel meni heidän majoins. Ja Rebabeam hallidzi ainoastans Israelin lapset/ jotca asuit Judan Caupungeis. Ja Cuningas Rehabeam lähetti Hadoramin joca oli weron päällä/ mutta Israelin lapset kiwiti hänen cuoliaksi. Ja Cuningas Rehabeam astui nopiast hänen waunuuns pakeneman Jerusalemijn. Nijn luopui Israel Dawidin huonest tähän päiwän asti.

JA cosca Rehabeam tuli Jerusalemijn/ nijn hän cocois Judan ja BenJaminin huonen/ sata ja cahdexankymmendä tuhatta walittua sotamiestä sotiman Israeli wastan/ saattaxens waldacunda Rehabeamille jäl lens. Mutta HERran sana tuli Semajan Jumalan miehen tygö/ sanoden: Puhu Rehabeamille Salomon pojalle Judan Cuningalle/ ja caikelle Israelille/ cuin Judas ja BenJaminis owat/ sanoden: Näin sano HERra: ei teidän pidä nouseman eikä sotiman teidän weljejän wastan/ waan palaitcan jocainen cotians: sillä se on minulda nijn tapahtunut. He olit cuuliaiset HERran sanalle/ ja palaisit menemäst Jerobeami wastan. MUTta Rehabeam asui Jerusalemis/ ja rakensi caicki Judan Caupungit wahwaxi. Cuin olit: Bethlehem/ Etam/ Techoa Bethzur/ Socho/ Adullam. Gath/ Maresa/ Siph. Adoraim/ Lachis/ Aseka. Zarega/ Ajalon ja Hebron/ jotca olit caickein wahwimmat Caupungit Judas ja BenJaminis. Ja hän teki ne wahwaxi/ ja pani nijhin Förstit/ ja elatuxen wara öljyä ja wijna. Ja hän toimitti caickijn caupungeihin kilwet ja keihät/ ja teki ne sangen wahwaxi/ ja Juda ja BenJamin olit hänen allans. JA hänen tygöns tulit Papit ja Lewitat caikest Israelist/ ja caikist heidän maans rajoista. Sillä he hyljäisit caicki heidän esiCaupungins ja saamans/ ja tulit Judaan ja Jerusalemijn: sillä Jerobeam ja hänen poicans ajoit heidän pois/ ettei he olis saanet tehdä HERralle palwelusta. Mutta hän asetti Papit idzellens caikille cuckuloille/ ja Perkeleille ja wasicoille/ jotca hän tehdä andoi. Ja monda caikista Israelin sucucunnista/ jotca sydämestäns kyselit HERra Israelin

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Jumalata/ tulit heidän jälkens Jerusalemiin/ uhraman HERralle heidän Isäins Jumalalle. Ja wahwistit Judan waldacunnan/ ja Rehabeami Salomon poica colmexi ajastajaxi: sillä he waelsit Dawidin ja Salomon teitä colme ajastaica. JA Rehabeam otti Mahelathin/ Jerimothin Dawidin pojan tyttären emännäxens ja Abihailin Eliabin tyttären Isain pojan. Joca hänelle synnytti nämät pojat: Jeuxen/ Semarian ja Sahamin. Sijtte otti hän Maechan Absolomin tyttären/ joca hänelle synnytti/ Abian/ Athain/ Sisan ja Senlomithin. Mutta Rehabeam piti Maechan Absolomin tyttären rackambana caickia muita hänen emänditäns ja jalcawaimojans: sillä hänellä oli cahdexantoistakymmendä emändätä/ ja cuusitoistakymmendä jalcawaimoa/ ja ne synnytit hänelle cahdexancolmattakymmendä poica/ ja cuusikymmendä tytärtä. Ja Rehabeam asetti Abian Maechan pojan weljeins pääxi ja Förstixi/ sillä hän mielei tehdä händä Cuningaxi. Ja hän teki toimellisest/ ja jacoï poicans Judan ja Benjaminin maahan caickin wahwoin Caupungeihin/ ja hän andoi heille yldäkylä wilja/ ja otti hänellens monda emändätä.

JA cosca Rehabeamin waldacunda tuettu ja wahwistettu oli/ hyljäis hän HERran Lain/ ja caicki Israel hänen cansans. Mutta wijdendenä Cuningas Rehabeamin wuotena/ meni Sisak Egyptin Cuningas Jerusalemiin (sillä he olit rickonet HERra wastan) Tuhannen ja cahden sadan waunun/ ja cuudenkymmenen tuhannen hewoismiehen cansa/ ja se Canssa oli lukematoï/ jotca händä seuraisit Egyptist/ Libiast/ Suchimist ja Ethiopiast. Ja hän woitti ne wahwat Caupungit Judas/ ja tuli Jerusalemiin. Silloin tuli Semaja Propheta Rehabeamin ja Förstein tygö Judas/ jotca heidän olit coonnet Sisakin tähden Jerusalemiin/ ja sanoi heille: Näitä sano HERra: te oletta hyljännät minun/ sentähden olen minä myös hyljännyt teidän Sisakin käteen. Nijn Israelin ylimmäiset nöyrytit idzens Cuningan cansa/ ja sanoit: HERra on wanhurscas. Cosca HERra näki heidän nöyryttäwän idzens/ tuli HERran sana Semajan tygö/ ja sanoi: he owat idzens nöyryttänät/ sentähden en minä heitä cadota/ waan minä annan cohta heille pelastuxen/ nijn ettei minun wihan wuodais Jerusalemin päälle Sisakin cautta. Mutta heidän pitä

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

cuitengin hänelle alammaiset oleman/ että he tiedäisit mikä se on/ palwella minua/ ja palwella waldacunda maan päällä. Nijn Egyptin Cuningas Sisak meni Jerusalemiin/ ja otti caicki HERran huonen ja Cuningan huonen tawarat pois. Ja hän otti myös ne culdakilwet/ jotca Salomo oli tehdä andanut. Joiden siaan Cuningas Rehabeam teetti waskiset kilwet/ ja andoi wartioitten päämiehille tallella/ jotca Cuningan huonen owia wartioidzit. Ja nijn usein cuin Cuningas meni HERran huoneseen/ tulit wartiat ja cannoit niytä/ ja weit sijtte jäl lens warioitten Camarijn. Ja että hän nöyrytti idzens/ sentähden HERran wiha käändyi hänestä pois/ nijn ettei se peräti cadotettu: sillä wielä jotain hywä löyttin Judas. NIin Cuningas Rehabeam wahwistettin Jerusalemiin/ ja hallidzi/ ja Rehabeam oli yhden ajastaicainen wijdettäkyymmendä tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi Jerusalemiin seidzementoitakymmendä ajastaica/ sijnä Caupungis/ jonga HERra caikista Israelin sucucunnista walinnut oli/ asettaxens sijhen nimens. Hänen äitins oli Naema Ammoniteri. Ja hän teki pahoin/ ettei hän walmistanut sydändäns HERra edzimän. Rehabeamin tegot/ ensimmäiset ja wijmeiset owat kirjoitetut Semajan Prophetan ja Iddon Näkiän puheis/ josa hän kirjoitta sucucunnat. Nijn myös Rehabeamin ja Jerobeamin sodat/ coco elinaicanans. Ja Rehabeam nuckui Isäins cansa/ ja haudattin Dawidin Caupungijn/ ja hänen poicans Abia tuli Cuningaxi hänen siaans.

CAhdexandenatoista-kymmendenä Cuningas Jerobeamin wuotena/ tuli Abia Judan Cuningaxi. Ja hallidzi colme ajastaica Jerusalemiin (hänen äitins cudzuttin Michajaxi/ joca oli Urielin tytär Gibeast) Ja sota nousi Abian ja Jerobeamin wälillä. Ja Abia walmisti sotaan neljän sadan tuhannen/ nuorten/ wäkewäin ja jaloin sotamiesten cansa. Ja Jerobeam walmisti sotaan heitä wastan/ cahdexan sadan tuhannen nuoren ja urhollisen sotamiehen cansa. JA Abia walmisti idzens Semaraimin wuorelle/ joca oli Ephraimin wuorella/ ja sanoi: cuulcat minua Jerobeam ja coco Israel: Ettäkö te tiedä HERra Israelin Jumalata andanexi Dawidille Cuningan waldacunda Israelis ijancaickisest/ hänelle ja hänen pojillens suolan lijtolla. Mutta Jerobeam Nebathin poica/ Salomon Dawidin pojan palwelia nosti capinan herrans wastan. Ja hänen

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

tygöns cocondui paljo joutilaita miehiä/ ja Belialin lapsia/ ja wahwistit idzens Rehabeami Salomon poica wastan: sillä Rehabeam oli nuori ja pehmiä sydämeest/ nijn ettei hän woinut warjella idzens häneldä. Mutta te ajattelet asettaxen teidän HERran waldacunda wastan/ joca on Dawidin pojilla/ että teitä on suuri joucko ja pidät cullaisit wasicoit/ jotca Jerobeam teille jumalixi tehnyt on. Ettäkö te ole ajanet Aaronin poikia HERran Pappaja ja Lewitaita pois/ ja olette idze teidän tehnet pappaja nijncuin Canssat maacunnas? Se cuin tule käsiäns täyttämän nuorella calpeilla/ ja seidzemellä oinalla/ se tule papixi/ ei Jumalalle. Mutta HERra meidän Jumalam on meidän cansam/ jota en me hyljä/ ja Papit jotca HERra palwelewat/ Aaronin pojat ja Lewitat heidän ascareisans. Ja sytyttävät HERralle polttouhrin joca amuna ja ehtona/ nijn myös hywän suidzutuxen/ ja walmistawat leipiä puhtalle pöydälle/ ja cullatun kyntiläjalan lampuinens/ nijn että ne joca ehto sytytetän: sillä me pidämme meidän HERram Jumalam wartiata/ mutta te oletta hänen hyljännet. Cadzo/ meidän cansam on Jumala esipääsä/ ja hänen Pappins ja Basunans soittajat soittaman/ nijn että pitä soitettaman teitä wastan. Te Israelin lapset älkät sotico HERra wastan teidän Isäin Jumalata: sillä ei se teille menesty. JA Jerobeam asetti wäjäytyxen tullaxens taca heidän päällens/ nijn että ne olisit Judan edes heidän tacanans. Cosca Judan lapset käänseit idzens ymbärins/ cadzo/ nijn oli sota sekä edes että tacana. Nijn he huusit HERran tygö ja Papit soitit Basunalla. Ja joca mies huusi Judas. Ja cosca joca mies nijn Judas huusi/ löi Jumala Jerobeami ja coco Israeli Abian ja Judan edes. Ja Israelin lapset pakenit Judan edellä/ ja Jumala andoi heitä heidän käsijns. Nijn että Abia tappoi wäkinens paljon heitä/ ja Israelist langeis lyötynä wijsi sata tuhatta nuorta sotamiestä. Ja nijn Israelin lapset nöyrytettin siihen aican/ ja Judan lapset lohdutettin: sillä he turwaisit HERraan heidän Isäins Jumalaan. Ja Abia ajoi Jerobeami taca/ ja woitti häneldä Caupungeita: BethElin kylinens/ Jesaman kylinens ja Ephronin kylinens. Nijn ettei Jerobeam enämbi tullut woimaans nijncauwan cuin Abia eli/ ja HERra rangais händä nijn että hän cuoli. COsca Abia wahwistui/ otti hän neljatoistakymmendä emändätä/ ja sijtti caxicolmattakymmendä poica/ ja

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

cuusitoistakymmendä tytärtä. Mitä enämbi Abiast sanomist on/ ja hänen teistäns ja tegoistans/ se on kirjoitettu Iddon Prophetan Historiasa. Ja Abia nuckui Isäins cansa/ ja he hautaisit hänen Dawidin Caupungijn/ ja Assa hänen poicans tuli Cuningaxi hänen siaans. Sijhen aican oli maa lewos kymmenen ajastaica. JA Assa teki sitä cuin oikein oli ja hywin kelwollinen HERran hänen Jumalans edes. Ja otti wierat Altarit pois/ ja corkeuxet/ ja rickoi padzat/ ja maahan hackais medzistöt. Ja hän andoi sanotta Judas/ että he edzeisit HERra heidän Isäins Jumalata/ ia tekesit Lain ja käskyn jälkeen. Ja hän otti pois corkeuxet ja epäjumalat caikista Judan Caupungeista: sillä waldacunda oli lewos hänen allans. Ja hän rakensi wahwat Caupungit Judas/ sillä maa oli lewos: ja ei ollut sota händä wastan nijnä vuosina: sillä HCRra andoi hänelle lewon. JA hän sanoi Judalle: rakendacam nämät Caupungit ja tehkäm muurit nijden ymbärins/ ja tornit/ ja portit/ ja salwat/ nijncauwan cuin maa on meidän edesäm: sillä me olem edzinet HERra meidän Jumalata/ ja hän on andanut meille lewon joca tahwolda. Nijn he rakensit/ ja se menestyi. Ja Assalla oli suuri joucko/ jotca cannoit kilpejä ja keihäitä: Judasta colmesata tuhatta/ ja Benjaminist caxi sata ja cahdexankymmendä tuhatta/ cuin kilpejä cannoit ja joudzia jännitit. Ja nämät olit caicki wahwat Sangarit. JA Serah Ethiopiast meni heitä wastan sangen jalon sotawäen cansa tuhannen kerta tuhannen ja colmen sadan waunun cansa/ ja tuli Maresan asti. Ja Assa meni händä wastan. Ja he hangidzit heitäns sotiman Zephatan laxos Maresan tykönä. Ja Assa huusi HERran hänen Jumalans tygö/ ja sanoi: HERra/ et sinä wäliä pidä/ auttaisas monen cautta/ taicka cusa ei yhtäkän woima ole/ Auta meitä HERRa meidän Jumalam: sillä me turwamme meitä sinuun/ ja olem tullet sinun nimees tätä suurta jouckoa wastoin/ HERra meidän Jumalam/ ei kengän woi mitän sinua wastan. Ja HERra waiwais Ethiopialaisia Assan ja Judan edes/ nijn että he pakenit. Ja Assa ja hänen wäkens cuin olit hänen cansans ajoit heitä Gerarijn taca. Ja Ethiopialaiset langeisit/ nijn ettei yhtän heistä eläwäxi jäänyt/ mutta he tapettin HERran ja hänen sotawäkens edes. Ja he weit siellä paljon saalista. Ja hän löi caicki Caupungit Gerarin ymbärildä maahan: sillä HERran pelco tuli

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

heidän päällens. Ja he ryöstit caicki Caupungit: sillä nijsä oli paljon saalista. Ja he löit nawetot maahan/ ja weit ylöen paljo lambaita ja Camelejä/ ja tulit jäl lens Jerusalemijn.

JA HERran Hengi tuli Asarian Obedin pojan päälle. Hän meni Assat wastan/ ja sanoi hänelle: cuulcat minua Assa/ ja coco Juda ja BenJamin/ HERra on teidän cansan/ että te oletta hänen cansans/ ja cosca te edzitte händä/ anda hän idzens teildä löyttä/ mutta jos te hyljätte hänen/ niijn hän hyljä myös teidän. Monda päiwä on Israelis/ ettei yhtän oikeata Jumalata ole/ eikä yhtän Pappia/ joca opetta/ eli yhtän Lakia. Ja cosca he käändäwät idzens heidän tuskisans HERran Israelin Jumalan tygö ja edziwät händä/ niijn hän löytän heildä. Silloin ei ole hywä nijden jotca käywät sisälle ja ulos: sillä suuri meteli tule caickein maan asuwaisten päälle. Ja yxi Canssa muserta toisen/ ja yxi Caupungi toisen: sillä Jumala hämmästyttä heitä caickinaisilla ahdistuxilla. Mutta te wahwistacat teitän/ ja älkät liewittäkö käsiän: sillä teidän työllän on hänen palckans. COsca Assa cuuli nämät Obedin Prophetan sanat ja Prophetian/ wahwistui hän ja otti cauhistuxet pois caikelda Judan ja BenJaminin maalda/ ja Caupungeist/ jotca hän oli woittanut Ephramin wuorelda/ ja udisti HERran Altarin/ joca HERran Esihuonen edes oli. Ja cocois caiken Judan ja BenJaminin/ ja ne muucalaiset heidän tygöns Ephraimist/ Manassest ja Simeonist: sillä hänen tygöns tuli monda Israelist/ cosca he näit HERran hänen Jumalans olewan hänen cansans. Ja he tulit Jerusalemijn cocoon colmandena Cuucautena Assan waldacunnan wijdendenätoista-kymmendenä vuonna. Ja uhraisit sinä päiwänä HERralle sijtä saalist cuin he cotians tuonet olit/ seidzemen sata härkä ja seidzemen tuhatta lammasta. Ja he teit lijton että heidän piti edzimän HERra heidän Isäins Jumalata caikesta sydämestäns ja caikesta sielustans. Ja cucaikänäns ei tahtonut edziä HERra Israelin. Jumalata/ hänen piti cuoleman/ pienen ja suuren/ miehen ja waimon. Ja he wannoit HERralle corkialla änellä/ huudolla/ trometeillä ja Basunoilla. Ja coco Juda iloidzi sijtä walasta: sillä he olit wannonet caikest sydämestäns/ ja edzeit händä caikest tahdostans. Ja hän löyttin heildä/ ja HERra andoi heille rauhan joca paicas heidän

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

ympäristölläns. Ja Cuningas Assa pani äitins Maechan pois wallan päädä: sillä hän oli asettanut Miplezethin medzistöön. Ja Assa häwitti hänen Miplezethins/ ja löi sen ricki/ ja poltti Kidronin ojan wieres. Mutta corkeuxet ei ollet wielä pannut pois Israelis/ cuitengin oli Assan sydän waca nijncauwan cuin hän eli. Ja hän andoi tuota HERran huoneseen mitä hänen Isäns pyhittänyt oli/ ja mitä hän idze pyhittänyt oli/ hopiata/ culda ja astioita. Ja ei ollut yhtän sota haman wijtenneljätkymmenden Assan waldacunnan ajastaican asti.

CUudendena neljätkymmendenä Assan waldacunnan vuonna/ meni Baesa Israelin Cuningas Judat wastan/ ja rakensi Raman/ estäxens Assan Judan Cuningan sisälle ja ulos käymist. Waan Assa otti HERran huonen ja Cuningan huonen tawaroista/ hopiata ja culda/ ja lähetti Benhadadille Syrian Cuningalle/ joca asui Damascus/ ja käski sanotta hänelle: Sinun ja minun waihellani on lijtto/ minun ja sinun Isäs waihella/ sentähden lähetin minä sinulle hopiata ja culda/ ettäs Baesan Israelin Cuningan lijton särkisit/ että hän menis pois minun tyköäni. Benhadad oli cuuliainen Cuningas Assalle/ ja lähetti sotanspäämiehet Israelin Caupungeita wastan/ he löit Eionin/ Danin ja AbelMaimin/ ja caicki Nephtalin jywäcaupungit. Cosca Baesa sen cuuli/ lackais hän rakendamast Ramat/ ja jätti työns. Waan Cuningas Assa otti tygöns coco Judan/ ja he otit kiwet ja hirret Ramast/ joista Baesa rakensi. Ja hän rakensi nijstä Geban ja Mizpan. Siihen aican tuli Hanani Näkiä Assan Judan Cuningan tygö/ ja sanoi hänelle: ettäs turwaisit Syrian Cuningaan/ ja et turwannut HERraan sinun Jumalaas/ sentähden on Syrian Cuningan wäki pääsnyt pois sinun käsistäs. Eikö Ethiopialaiset ja Libialaiset ollet suuri joucko monen waunuin ja hewoismiesten cansa? cuitengin andoi HERra heidän sinun käsijs/ coscas häneen turwaisit. Sillä HERran silmät cadzelewat caicki maat/ wahwistaxens nijtä/ jotca pysywät hänen tykönäns caikest sydämestäns. Sinä olet tyhmästi tehnyt/ sentähden sinun pitä tästedeskin sotia saaman. Nijn Assa wihastui Näkiän päälle/ ja heitti hänen fangeuteen: sillä hän napisi tästä cappalesta händä wastan. Ja Assa ahdisti muutamita Canssasta sijhen aican. Mutta Assan työt sekä ensimmäiset että wijmeiset/

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

cadzo/ ne owat kirjoitetut Judan ja Israelin Cuningasten kirjas. Ja Assa tuli kipiäxi jalgoista/ yhdexändenä neljättäkymmendä waldacundans wuotena/ ja hänen tautins cowan enäni/ ja ei hän cuitengan edzinyt HERra hänen taudisans/ waan Läkäreitä. Nijn Assa nuckui Isäins cansa/ ja cuoli ensimmäisnä wijdettäkymmendä wandacundans wuotena. Ja hän haudattin hänen hautaans/ jonga hän oli andanut caewa hänellens Dawidin Caupungis. Ja he panit hänen leposiaans/ joca täytettin jalolla suidzutuxella/ ja caikinaisilla calleilla yrteillä/ walmistetut Apotekarein tawalla/ ja poltit sangen suuren poldon.

JA Josaphat hänen poicans tuli Cuningaxi hänen siaans/ ja hän tuli wäkewäxi Israeli wastan. Ja hän asetti sotawäen caickijn Judan wahwoin Caupungeihin ja pani wircamiehiä Judan maalle ja Ephraimin Caupungijn/ jotca hänen Isäns Assa oli woittanut. Ja HERra oli Josaphatin cansa: sillä hän waelsi endisillä hänen Isäns Dawidin teillä/ ja ei edzinyt Baalia. Waan Isäns Jumalata/ ja waelsi hänen käskyisäns/ ja ei Israelin töiden jälken. Sentähden kijnnitti HERra hänen waldacundans ja caicki Juda annoit Josaphatille lahjoja/ ja hänellä oli rickautta ja cunniata yldäkyllä. Ja cuin hänen sydämens tuli rohkiäxi HERran töisä/ otti hän corkeuxet ja medzistöt Judasta pois. JA colmandena hänen waldacundans wuonna/ lähetti hän hänen Förstins Benhailin/ Obadian/ Sacharian/ Nethaneelin ja Michajan opettaman Judan Caupungeisa. Ja Lewitat heidän cansans/ Semajan/ Nethanian/ Sebadian/ Asaelin/ Semiramothin/ Jonathanin/ Adonian/ Tobian ja TobAdonian/ ja heidän cansans Pappeja/ Elisaman ja Joramin. Ja he opetit Judaas/ ja pidit HERran Lakikirjan myötäns/ ja waelsit caicki Judan Caupungit/ ja opetit Canssa. Ja HERran pelco tuli caickein waldacundain päälle/ nijsä maacunnis cuin olit Judan ymbäristöllä/ nijn ettei he sotinet Josaphatia wastan. Ja Philisterit toit Josaphatille lahjoja/ isoin calun hopiata/ ja Arabit toit seidzemen tuhatta ja seidzemen sata oinasta/ ja seidzemen tuhatta ja seidzemen sata caurista. Nijn caswoi Josaphat ja tuli aina suuremmaxi/ ja hän rakensi Judaas linnoja ja jywäcaupungeita. Ja hänellä oli paljo wara Judan Caupungeis/ ja sotamiehiä ja wäkewätä Canssa Jerusalemis. Ja tämä

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

on järjestys heidän Isäns huonen waihella/ jotca Judaas tuhannen päämiehet olit: Se päämies Adna/ ja hänen cansans oli colme sata tuhatta wäkewätä miestä. Lähin händä oli se päämies Johanan/ ja hänen cansans oli caxi sata ja cahdexankymmendä tuhatta. Händä likin Amasia Sichrin poica HERran hywä tahdollinen/ ja hänen cansans caxi sata tuhatta wahwa sotamiestä.

Benjaminin lapsist oli Eliada wäkewä sotamies/ ja hänen cansans oli caxi sata tuhatta/ jotca olit hangittuna joudzeilla ja kilweillä. Händä likin oli Josabad ja hänen cansans oli sata ja cahdexankymmendä tuhatta hangittua sotamiestä. Nämät caicki otit Cuningasta waarin/ ilman nijtä jotca Cuningas oli asettanut wahwoin Caupungeihin coco Judaas.

JA Josaphatilla oli suuri rickaus ja cunnia/ ja hän teki nuoteutta Ahabin cansa. Ja cahden vuoden peräst sen jälkeen/ meni hän Ahabin tygö Samariaan. Ja Ahab andoi teurastetta hänelle/ ja hänen wäellens/ cuin oli hänen cansans/ monda lammasta ja härkä/ ja hän sai hänen menemän Ramothijn joca on Gileadis. Ja Ahab Israelin Cuningas sanoi Josaphatille Judan Cuningalle: mene minun cansani Gileadin Ramothijn. Hän sanoi hänelle: minä olen nijncuin sinä/ ja minun Canssan nijncuin sinun Canssas/ me tahdomme sinun cansas sotaan. MUTta Josaphat sanoi Israelin Cuningalle: kyseles tänäpä HERran sana. Ja Israelin Cuningas cocois Prophetait neljä sata miestä/ ja sanoi heille: menemmengö me sotiman Gileadin Ramothijn eli ei? He sanoit: mene/ Jumala anda heidän Cuningan käteen. Silloin sanoi Josaphat: eiköst täsä ole jocu HERran Propheta/ kysyäxem häneldä? Israelin Cuningas sanoi Josaphatille: täsä on wielä yxi mies jonga cautta taittais kyseldä HERra/ waan minä olen wihainen hänen päällens: sillä ei hän ennusta minulle mitän hywä/ mutta aina paha/ se on Micha Jemlan poica. Josaphat sanoi: älkön Cuningas nijn puhuco. JA Israelin Cuningas cudzui yhden Camaripalwelioistans/ ja sanoi: nouda nopiast Micha Jemlan poica. Ja Israelin Cuningas/ ja Josaphat Judan Cuningas istuit cumbikin istuimellans puetettuna waatteisijn Samarian portin lakeudella/ ja caicki Prophetat ennustit heidän edesäns. Ja Zidechia Cnaenan poica teki idzellens rautasarwen/ ja sanoi: näin sano HERra: tällä sinun pitä sysämän

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Syrialaisia/ siihenasti ettäs heidän häwität. Ja caicki Prophetat ennustit nijn/ ja sanoit: mene sinne/ se menesty sinulle/ HERra anda heidän Cuningan käteen. JA sanansaattaja/ joca oli mennyt cudzuman Michat/ puhui hänen cansans/ ja sanoi: cadzo/ Prophetain puhe on yximielisest hywä Cuningan edes/ annas sinun sanas olla myös nijncuin heidängin/ ja puhu hywä. Ja Micha sanoi: nijn totta cuin HERra elä/ minä puhun mitä minun Jumalan sano. Ja cosca hän tuli Cuningan tygö/ sanoi Cuningas hänelle: Micha/ menemmengö me sotiman Gileadin Ramothia wastan eli ei? Hän sanoi: mengät/ se menesty teille/ he annetan teidän käsijn. Nijn Cuningas sanoi hänelle: cuinga usein minä wannotan sinua/ ettet sinä sano minulle muuta cuin totuden HERran nimeen. Nijn hän sanoi: minä näin caicki Israeliterit hajotettuna wuorella/ nijncuin lambat joilla ei yhtän paimenda ole. Ja HERra sanoi: eikö näillä ole yhtän Herra? mengän cukin cotians rauhas. Nijn sanoi Israelin Cuningas Josaphatille: engö minä sanonut sinulle/ ettei hän minulle ennusta hywä/ waan paha. Ja hän sanoi: sentähden cuulcat HERran sana/ minä näin HERran istuwan hänen istuimellans/ ja caicki taiwan sotawäki oikialla ja wasemalla puolella. Ja HERra sanoi: cuca saatta Ahabin Israelin Cuningan menemän ylös/ ja langeman Gileadin Ramothis. Ja cosca yxi sanoi nijn/ ja toinen näin. Nijn tuli yxi hengi HERran eteen/ ja sanoi: minä saatan hänen siihen. Ja HERra sanoi hänelle: millä? Hän sanoi: minä menen ja olen wäärä hengi caickein Prophetain suusa. Ja hän sanoi: sinä saatat ja täytät sen/ mene ja tee nijn. Cadzo/ HERra on andanut wäärän hengen sinun Prophetias suuhun/ ja HERra on puhunut paha sinua wastan. Silloin Zidechia Cnaenan poica käwi edes/ ja löi Michat poskelle/ ja sanoi: cunga tien cautta HERran hengi on mennyt minun tyköäni pois/ että hän puhu sinun cauttas? Micha sanoi: cadzo/ sinä näet sen/ coscas menet alas siihen sisälliseen Camarijn lymyttämän sinuas. Nijn sanoi Israelin Cuningas: ottacat Micha ja andacat hänen olla Ammonin Caupungin foudin tykönä/ ja Joaxen Cuningan pojan tykönä. Ja sanocat: nijn sano Cuningas/ pangat tämä fangeuteen/ ja ruockicat händä ahdistuxen leiwällä ja wedellä/ siihenasti että minä tulen jällens rauhas. Micha sanoi: jos sinä palajat rauhas/ nijn ei ole HERra

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

puhunut minun cauttani. Ja hän sanoi: cuulcat caicki Canssa. NIin meni Israelin Cuningas ja Josaphat Judan Cuningas Gileadin Ramothia wastan. Ja Israelin Cuningas sanoi Josaphatille: minä muutan waatteni ja tulen sotaan/ mutta pidä sinä omat waattes: ja Israelin Cuningas muutti waattens/ ja he menit sotaan. Ja Syrian Cuningas käski hänen ylimmäiselle hewoismiehellens/ ja sanoi: ei teidän pidä sotiman piendä eli suurta wastan/ waan ainoastans Israelin Cuningasta wastan. Cosca ylimmäiset hewoismiehet näit Josaphatin/ ajattelit he/ se on Israelin Cuningas/ ja he menit caickialda ymbärins sotiman händä wastan. Ja Josaphat huusi/ ja HERra autti händä/ ja Jumala käänsi heidän pois hänestä. Sillä cosca ylimmäiset hewoismiehet näit/ ettei hän ollut Israelin Cuningas/ käänsit he idzens pois hänestä. Nijn yxi mies jännitti joudzens yxikertaisudes/ ja ambuis Israelin Cuningast panzarin ja miecan candimen wälille. Nijn hän sanoi waununs ajajalle: käännä kätes ja wie minua ulos sotawäestä: sillä minä olen haawois. Ja sota tuli suurexi sinä päiwänä/ ja Israelin Cuningas astui waunuuns Syrialaisia wastan/ ehtosen asti/ ja cuoli Auringon laskeis.

MUtta Josaphat Judan Cuningas palais cotia rauhas Jerusalemijn. Ja Jehu Näkiä Hananin poica meni händä wastan/ ja sanoi: Cuningas Josaphat/ pitäkö sinun njn auttaman sitä jumalatoinda/ ja racastaman sitä joca HERra wiha/ ja sentähden on HERran wiha sinun päälläs. Nijn on cuitengin jotain hywä löytty sinun tykönäs/ ettäs olet häwittänyt medzistöt maalda/ ja olet aicoinut sydämestäs Jumalata edziä. NIin Josaphat jäi Jerusalemijn. Ja hän palais ja meni ulos Canssan seas/ BerSebast haman Ephraimin wuorelle/ ja palautti heidän jällens heidän Isäins Jumalan tygö. Ja hän asetti Duomarit maalle/ caickijn Judan wahwoin Caupungeihin/ muutamita cuhungin Caupungijn. Ja hän sanoi Duomareille: cadzocat mitä te teettä/ sillä et te pidä duomiota ihmisten/ mutta HERran edes. Ja hän on teidän cansan duomios. Sentähden andacat HERran pelgon olla teidän tykönän/ ja cartacat teitän ja tehkät se: sillä HERran meidän Jumalam tykönä ei ole yhtän wääräyttä/ ei myös hän cadzo muoto eikä ota lahjoja. Ja Josaphat asetti Jerusalemijn Lewitaista ja Papeista/ ja Israelin ylimmäisistä Isistä HERran

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

duomion ja asiain päälle/ ja he palaisit Jerusalemiin. Ja käski heitä/ sanoden: tehkät näin HERran pelgos uscollisest ja wagalla sydämellä. Caikis asiois jotca tulewat teidän eteen teidän weljildän/ jotca heidän Caupungeisans asuwat/ weren ja weren wälillä/ lain ja käskyn wälillä/ säätyin ja oikeutten wälillä pitä teidän neuwoman heitä/ ettei he syndiä tekis HERra wastan/ ja saattais wiha teidän ja teidän weljein päälle/ tehkät sijs caicki näin/ nijn et te syndiä tee. Cadzo/ Amaria Pappi on caickein ylimmäinen teidän päällän caikis HERran asiois. Nijn on Sebadia Ismaelin poica Försti Judan huones caikis Cuningan asiois/ nijn on myös teillä wircamiehet Lewitat/ olcat hywäs turwas ja tehkät tämä/ ja HERra on hywäin cansa.

Siitte tulit Moabin lapset/ Ammonin lapset/ ja heidän cansans ne Amunimist/ sotiman Josaphatia wastan. Nijn tultin ja ilmoitettin Josaphatille/ sanoden: sinua wastan tule sangen suuri sotajoucko Syriast tuolda puolelda meren/ ja cadzo/ he owat Hazon Thamaris/ se on Engeddi. Mutta Josaphat pelkäis/ ja asetti caswons edzimän HERra/ ja andoi cuulutta paaston coco Judas. Ja Juda tuli cocoon edzimän HERra/ tulit myös caikist Judan Caupungeist edzimän HERra. Ja Josaphat tuli Judan ja Jerusalemin seuracundaan HERran huoneseen vden cartanon eteen. JA sanoi: HERra meidän Isäim Jumala/ etkös ole Jumala taiwais/ ja hallidzet caickein pacanoitten waldacunnis? Ja sinun kädesäs on wäki ja woima/ ja ei ole yhtän joca woi olla sinua wastan. Etkös meidän Jumalam ole ajanut tämän maan asujamia sinun Canssas Israelin edest pois/ ja olet sen andanut Abrahamin sinun ystäväs siemenelle ijancaickisest. Nijn että he owat asunet sijnä/ ja rakendanet sinun nimelles Pyhän/ sanoden: Cosca jocu onnettomus/ rangaistus/ miecka/ rutto eli callis aica meille tule/ nijn pitä meidän seisoman täsä huones sinun edesäs (sillä sinun nimes on täsä huones/) ja huudamme sinua meidän tuscasam/ nijn sinä cuulet ja autat. Cadzo/ Ammonin lapset/ Moab ja ne Seirin wuorelda/ joidenga cautta et sinä andanut Israelin lasten mennä waeldaisans Egyptist/ mutta heidän täydyi palata pois heidän tyköäns/ ja ei häwittänet heitä. Ja cadzo/ he costawat sen meille/ ja tulewat meitä ajaman sinun perinnöstäs pois/ jongas meille

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

perinnöxi andanut olet. Meidän Jumalam/ etkös heitä duomidze? sillä ei ole meillä yhtän woima tätä suurta jouckoa watan/ joca tule meitä watan/ en me tiedä mitä me teemme/ waan meidän silmän cadzelewat sinun puoles. Ja caicki Juda seiso i HERran edes/ lapsinens/ waimoinens ja poikinens. JA HERran hengi tuli Jehasielin Sacharian pojan päälle/ Benajan pojan/ Jehielin pojan/ Mathanian Lewitan pojan/ Asaphin lapsist/ seuracunnan keskellä. Ja sanoi: cuulcat coco Juda/ ja Jerusalemin asuwaiset/ ja Cuningas Josaphat. Näin sano HERra teille: älkät peljätkö eli wapisco tätä suurta jouckoa: sillä et te sodi/ mutta Jumala. Huomena pitä teidän menemän heidän tygöns/ ja cadzo/ he menewät Zizijn/ ja te löydätte heidän ojan lopulla cohdistans Jeruelin corwen edes. Ei teidän pidä sotiman täsä asias/ ainoastans käykät edes/ ja cadzocat HERran autuutta/ joca on teidän cansan/ Juda ja Jerusalem älkät peljätkö ja älkät hämmästykö/ mengät huomena heitä watan/ HERra on teidän cansan. Silloin cumarsi Josaphat caswoillens maahan/ ja caicki Juda ja Jerusalem langeis HERran eteen/ ja rucoili händä. Ja Lewitat Kahatiterein lapsist ja Korhiterein lapsist/ nousit kijttämän HERra Israelin Jumalata/ corkialla änellä taiwasen päin. JA he nousit warhain huomeneltain/ ja menit Tekoan corpeen. Ja heidän lähteisäns seiso i Josaphat/ ja sanoi: cuulcat Juda ja Jerusalemin asujamet/ uscocat HERran teidän Jumalan päälle/ nijn te oletta hywäs turwas/ ja uscocat hänen Prophetans/ nijn te menestytte. Ja hän neuwoi Canssa/ ja asetti weisajat HERralle kijttämän pyhäs caunistuxes/ mennes hangitun sotawäen edellä/ ja sanoit: kijttäkät HERRa/ sillä hänen laupiudens pysy ijancaickisest. Ja sijttecuin he rupeisit kijttämän ja ylistämän HERra/ andoi HERra wäyjyät tulla Ammonin/ Moabin ja Seirin wuoren lasten päälle/ jotca Judat watan tullet olit/ ja löit heidän. Nijn nousit Ammonin ja Moabin lapset heitä watan Seirin wuorelda/ tappaman ja häwittämän heitä. Ja sijttecuin he olit lopettanet Seirin wuorelda/ autit he toinen toistans/ nijn että he myös idzens hucutit. MUTta cosca Juda tuli Mizpeen/ joca on corwen tykönä/ käänsit he heidäns joucko päin/ ja cadzo/ silloin macaisit cuollet ruumit maasa/ nijn ettei yxikän heistä ollut pääsnyt. Ja Josaphat tuli wäkinens jacaman saalista/ ja he löysit sieldä

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

nijn paljo tawarata/ waatteita ja callista calua/ cuin he heildä otit/ ettei he woinet canda/ ja he jaoit sitä saalist colme päiwä: sillä sitä oli sangen paljon. Neljäntenä päiwänä he tulit cocoon kijtos laxoon/ sillä sijnä he kijtit HERra/ sijtä cudzutan se paicka kijtoslaxoxi tähän päiwän asti. Ja caicki Juda ja Jerusalem palaisit tatacaperin/ ja Josaphat caickein esin/ niijn että he menit ilolla Jerusalemijn: sillä HERra oli andanut heille ilon heidän wiholisistans. Ja menit Jerusalemijn Psaltareilla/ harpuilla/ ja Basunoilla HERran huoneseen. Ja Jumalan pelco tuli caickein waldacundain päälle maalla/ sijttecuin he cuulit HERran sotinen Israelin wiholista wastan. Ja niijn Josaphatin waldacunda oli alallans/ ja Jumala andoi hänelle lewon ymbäristölläns. Ja Josaphat hallidzi Judat/ ja oli wijden ajastaicainen neljättäkymmendä tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi Jerusalemis wijsicolmattakymmendä ajastaica/ hänen äitins nimi oli Asuba Silhin tyttär. Ja hän waelsi Isäns Assan teillä/ ja ei sijtä horjahtanut/ ja teki sitä cuin HERralle otollinen oli. Paidzi ettei corkeuxet tullet otetuxi pois: sillä ettei Canssa wielä asettanut sydändäns HERran heidän Isäins Jumalan tygö. Mitä enämbi Josaphatist sanomist on/ sekä ensimäisist että wijmeisist/ cadzo/ se on kirjoitettu Jehun Hananin pojan tegois/ cuin hän oli kirjoittanut Israelin Cuningasten kirjaan. SENjälken yhdisti Josaphat Judan Cuningas idzens Ahasian Israelin Cuningan cansa/ joca oli jumalatoim menoisans. Ja hän suostui hänen cansans haaxia tekemän/ waeldaxens merellä. Ja he teit haaxia Ezeon Geberis. Mutta Eljeser Dodawan poica Maresast ennusti Josaphati wastan/ ja sanoi: ettäs olet suostunut Ahasiaan/ on HERra särkenyt sinun työs/ ja haaxi lyötin ricki/ ja ei he saanet enä merta waelda.

JA Josaphat nuckui Isäins cansa/ ja haudattin Isäins tygö Dawidin Caupungijn. Ja hänen poicans Joram tuli Cuningaxi hänen siaans. Ja hänellä oli weljejä Josaphatin poikia/ Asaria/ Jehiel/ Zacharia/ Azaria/ Michael ja Sephatia. Nämät caicki olit Josaphatin Israelin Cuningan lapset. Ja heidän Isäns andoi heille monda lahja/ hopiast/ cullast ja callist cappaleist/ wahwain Caupungein cansa. Mutta Joramille andoi hän waldacunnan: sillä hän oli esicoinen. COSca Joram corgotettin Isäns waldacundaan ja tuli woimallisexi/

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

tappoi hän caicki weljens miecalla/ ja muutamit Israelin ylimmäisist. Ja Joram oli caxineljättäkymmendä ajastaica wanha tulduans Cuningaxi ja hallidzi cahdexan ajastaica Jerusalemis. Ja hän waelsi Israelin Cuningasten tiellä/ cuin Ahabin huone teki: sillä Ahabin tytär oli hänen emändäns/ ja hän teki paha HERran edes. Mutta ei HERra tahtonut hucutta Dawidin huonetta/ sen lijton tähden cuin hän teki Dawidin cansa/ ja cuin hän puhunut oli andaxens hänelle ja hänen lapsillens aina yhden walkeuden. HÄnen aicanans luowuit Edomerit Judast/ ja teit idzellens Cuningan: Sillä Joram oli mennyt ylidzen ylimmäistens cansa/ ja caicki waunut hänen cansans/ ja hän walmisti idzens yöllä/ ja löi caicki Edomerit ymbäristöldäns ja waunuin ylimmäiset.

Sentähden luowuit Edomerit Judast tähän päiwän asti/ silloin luowui myös Libna hänestä: sillä hän hyljäis HERran Isäins Jumalan. Ja hän teki corkeuxia Judan wuorilla/ ja saatti Jerusalemin asuwaiset huorin tekemän/ ia wietteli Judan. JA cosca kirjoitus tuli hänelle Elialda Prophetalda/ joca näin oli: näin sano HERra sinun Isäs Dawidin Jumala: ettes waeldanut Isäs Josaphatin teillä/ eikä Assan Judan Cuningan teillä. Mutta waellat Israelin Cuningasten teillä/ ja saatat Judan ja Jerusalemin asuwaiset huorin tekemän Ahabin huonen huoruden jälkeen/ ja olet tappanut weljes Isäs huonest/ jotca sinua paremmat olit. Cadzo/ nijn HERra lyö sinua cowin/ ja sinun lapsias/ Canssas/ emänditäs ja caickeä hywyttäs. Ja sinun sisällyxisäs pitä oleman monda sairautta/ siihenasti että sisällyxes sinusta päiwä päiwäldä sairauden tähden käywät ulos. Nijn HERra herätti Joramita wastan Philisterein ja Arabein hengen/ jotca owat Ethiopialaisten tykönä. Ja he menit Judaan/ ja häwitiit sen/ ja weit pois caiken calun cuin Cuningan huones oli/ nijn myös hänen poicans/ ja emändäns/ nijn ettei hänelle yhtän poica jäänyt/ paidzi Joahast hänen nuorinda poicans. Ja caiken sen jälkeen rangais HERra händä hänen sisällyxisäns/ sen caltaisella taudilla/ jota ei taittu parata. Ja se tapahdui paiwä päiwäldä siihenasti cuin cahden wuoden aica culunut oli/ nijn käwit hänen sisällyxens ulos hänestä/ hänen tautins cansa. Ja hän cuoli pahoista taudeista. Ja ei he tehnet yhtän suidzutusta hänelle/ cuin he olit tehnet hänen esijsillens. Hän oli caxi neljättäkymmendä ajastaica wanha tulduans

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Cuningaxi/ ja hallidzi cahdexan ajastaica Jerusalemis/ ja waelsi kelwottomast/ ja he hautaisit hänen Dawidin Caupungijn/ mutta ei Cuningasten hautain secan.

JA Jerusalemin asuwaiset asetit Ahasian hänen nuorimman poicans Cuningaxi hänen siaans: sillä se sotawäki joca Arabiast tuli/ olit tappanet caicki wanhemmat/ sentähden tuli Ahasia Joramin poica Judan Cuningaxi. Ja Ahasia oli caxiwijdettäkyymmendä ajastaica wanha tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi ajastajan Jerusalemis. Ja hänen äitins oli Athalia Amrin tytär. Ja hän waelsi myös Ahabin huonen teillä: sillä hänen äitins neuwoi händä jumalattomuteen. Sentähden hän myös teki sitä/ joca ei HERralle kelwannut/ nijncuin Ahabingin huone: sillä he olit hänen neuwonsandajat hänen Isäns cuoleman jälkeen hucuttaman händä/ ja hän waelsi heidän neuwons jälkeen. Ja hän meni pois Joramin Ahabin Israelin Cuningan pojan cansa sotaan Gileadin Ramothijn/ Hasaeli Syrian Cuningast wastan. Mutta Syrialaiset löit Joramin. Nijn että hän palais andaman idzens parata Jesreelis: sillä hänellä oli haawa/ cuin hän oli saanut Raamas soteisans Hasaelin Syrian Cuningan cansa. Ja Ahasia Joramin poica Judan Cuningas meni sinne cadzoman Jorami Ahabin poica/ joca sairasti Jesreelis. Sillä se onnettomus oli Jumalalda Ahasian päälle pandu/ että hän tuli Joramin tygö/ ja hän meni Joramin cansa Jehut Nimsin poica wastan/ jonga HERra woidellut oli Ahabin huonetta häwittämän. JA cosca Jehu rupeis rangaiseman Ahabin huonetta/ löysi hän muutamita ylimmäisiä Judast/ ja Ahasian weljen lapsist/ jotca Ahasiat palwelit/ ja tappoi ne. Ja hän edzei Ahasiat/ ja sai hänen kijnni Samarias/ johonga hän idzens lymyttänyt oli/ ja he weit hänen Jehun eteen/ joca tappoi hänen/ ja hän haudattin: sillä he sanoit/ hän on Josaphatin poica/ joca on edzinyt HERra caikest sydämestäns. Ja eisijtte yhtän enä ollut Ahasian huonest/ joca Cuningaxi tuli. COSca Athalia Ahasian äiti näki poicans cuollexi/ nousi hän ja murhais caiken Cuningalisen siemenen Judan huones. Mutta Josabeath Cuningan tytär otti Joaxen Ahasian pojan warcain Cuningan lasten seast/ jotca tapettin/ ja lähetti sängycamarijns imettäjäns cansa/ ja näin lymytti Josabeath Cuningas Joramin tytär/ ja Jojadan Papin

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

emändä hänen/ Athalian edest (sillä hän oli Ahasian sisar) nijn ettei hän tapettu. Ja oli heidän cansans Jumalan huones kätkettynä cuusi vuotta/ nijncauwan cuin Athalia hallidzi maalla.

Seidzemendenä vuonna rohweis Jojada idzens/ ja otti sadanpäämiehet/ nimittäin Azarian Jerobeamin pojan/ Ismaelin Johanan pojan/ Asarian Obedin pojan/ Maesejan Adajan pojan ja Elizaphatin Sichrin pojan/ lijton cansans. Jotca käwit Judan ymbärins/ ja cocoisit caicki Lewitat caikist Judan Caupungeist/ ja ylimmäiset Isät Israelin seas/ tuleman Jerusalemijn. Ja caicki seuracunda teki lijton Cuningan cansa Jumalan huones. Ja hän sanoi heille: cadzo/ Cuningan poica pitä Cuningas oleman/ nijncuin HERra Dawidin lapsist sanonut on. Näin pitä teidän tekemän: colmas osa teistä/ jotca käywät sisälle Sabbathina Papeist ja Lewitaist pitä oleman owen tykönä wartiana. Ja colmas osa Cuningan huones/ ja colmas osa perustuxen portis. Mutta caicki Canssa pitä oleman pihalla HERran huonen edes. Ettei yxikän mene HERran huoneseen/ waan Papit ja Lewitat jotca siellä palwelewat/ nijden pitä sinne menemän: sillä he owat pyhät/ ja caicki muu Canssa wartioitcan HERran wartiata. Ja Lewitat pitä pijrittämän Cuningan/ jocainen asens cansa kädesäns. Ja jocainen cuin muista mene huoneseen/ hänen pitä cuoleman. Ja heidän pitä oleman Cuningan tykönä/ cosca hän käy ulos ja sisälle. JA Lewitat caiken Judan cansa teit nijncuin Pappi Jojada heidän käskenyt oli. Ja jocainen otti wäkens jotca menit Sabbathille/ nijden cansa cuin menit pois Sabbathilda: sillä Pappi Jojada ei andanut nijtä cahta joucko eritä toinen toisestans. Ja Jojada Pappi andoi sodan päämiehille keihät ja kilwet/ ja Cuningas Dawidin aset/ jotca Jumalan huones olit. Ja asetti caiken Canssan idzecungin asen käteen/ oikiast louckast nijn wasembaan louckaseen/ Altarita ja huonetta wastan Cuningasta ymbärins. Ja he toit Cuningan pojan edes/ panit Cruunun hänen päähäns/ ja todistuxen/ ja teit Cuningaxi. Ja Jojada woiteli hänen poikinens/ ja sanoi: menestykön Cuningas. COSca Athalia cuuli Canssan änen/ jotca juoxit ylistäden Cuningast/ nijn hän meni Canssan tygö HERran huoneseen. Ja hän näki/ ja cadzo/ Cuningas seiso i hänen siasans läpikäytäwäs/ ja ylimmäiset/ ja

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Basunat Cuningan ymbärins/ ja caicki maan Canssa oli iloinen/ ja puhalsi Basunoihin/ ja weisajat caickinaisten candeletten cansa/ taitawat kijttämän. Silloin rewäis Athalia waattens/ ja sanoi: capina/ capina. Mutta Jojada Pappi meni sadanpäämiesten cansa ulos/ ja sanoi heille: taluttacat händä ulos huonesta pihan läpidze/ joca händä seura/ se pitä miecalla tapettaman: sillä Pappi oli käskyn andanut/ ettei händä pitänyt HERran huones tapettaman. Ja he panit kätens hänen päällens/ ja cosca hän tuli hewoisportin läpikäytävään/ joca oli Cuningan huonen tykönä/ tapoit he hänen siellä. JA Jojada teki lijton hänen/ caiken Canssan ja Cuningan waihella/ että he olisit HERran Canssa. Silloin meni caicki Canssa Baalin huoneseen/ ja cukistit sen/ ja särjit hänen Altarins ja cuwans/ ja tapoit Mathanin Baalin Papin Altarin edes. Ja Jojada asetti wiran HERran huoneseen Pappein ja Lewitain keskenä/ jotca Dawid oli asettanut HERran huoneseen tekemän polttouhria HERralle/ nijncuin kirjoitettu on Mosexen Lais/ ilolla ja weisulla cuin Dawid tehnyt oli. Ja asetti portin wartiat HERran huonen eteen/ ettei mitän saastaisutta tullut yhdengän cappalen päälle. Ja hän otti sadanpäämiehet/ ja woimalliset/ ja Canssan hallidziat/ ja caiken maan Canssan/ ja toit Cuningan HERran huonest/ ja weit ylimmäisen portin läpidze Cuningan huoneseen/ ja annoit Cuningan istua Cuningan istuimelle. Ja caicki maan Canssa oli iloinen/ ja Caupungi oli lewos/ mutta Athalia tapettin miecalla.

JOas oli seidzemen ajastaicainen tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi neljäkymmendä ajastaica Jerusalemis/ ja hänen äitins nimi oli Zibia BerSebast. Ja Joas teki mitä HERralle kelwollinen oli/ nijncauwan cuin Pappi Jojada eli. Ja Jojada andoi hänelle caxi emändätä/ ja hän sijtti poikia ja tyttäritä. Silitte aicoi Joas udista HERran huonetta. Ja cocois Papit ja Lewitat/ ja sanoi heille: mengät Judan Caupungeihin ja cootcat raha caikelda Israelildä wuosi wuodelda teidän Jumalan huonen parannuxexi. Ja kijruttacat teitän tekemän sitä/ mutta Lewitat ei kijruttanet heitäns. Silloin cudzui Cuningas Jojadan sen ylimmäisen/ ja sanoi hänelle: mixes ota waari Lewitaist/ Tuom an wero Judast ja Jerusalemist/ jonga Moses HERran palwelia pani päälle/ cuin piti Israelist coottaman todistuxen majaxi? Sillä se

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

jumalatoim Athalia on poikien särkeä Jumalan huonen ja caiken HERran huoneseen pyhitetyn/ olit he tehneet Baalille. Nijn Cuningas käski tehdä Arcun/ jona he panit HERran huonen läpikäytävän ulkoiselle puolelle. Ja he cuuluttivat Judas ja Jerusalemissä tuoman HERralle wero/ jona Jumalan palwelija Moses oli pannut Israelin päälle corwes. Silloin iloidit caikki ylimmäiset ja caikki Canssa/ toivat ja panit Arckuun/ siihenasti että se tuli täyten. Ja cuin aica tuli että Arcku cannettin edes Lewitailda Cuningan käskyn jälkeen (ja he näit sijinä olewan paljo raha) tuli Cuningan kirjoittaja/ ja se joca ylimmäisellä Papilda uscottu oli/ tyhjäksi Arcun/ ja cannoi sen jäljensä. Näin he teit jocapäiwä siihenasti että he cocoisit paljo raha. Ja Cuningas ja Jojada annoit ne HERran huonen teettäille/ ne palckaisit kiwenhackaita ja rakendaita/ udistaman HERran huonetta/ rauta ja waskiseppiä/ parandaman HERran huonetta. Ja työmiehet teit työtä/ njn että työn parannus menestyi heidän kättensä kautta/ ja he saivat Jumalan huonen coconans walmixi ja hywin raketuxi. Ja cosca he sen olit päättäneet/ weit he lijan rahan Cuningan ja Jojadan eteen/ sijtä tehtin astioita HERran huoneseen/ astioita palwelukseen ja polttouhriin/ lusicoita/ cilda ja hopiaastioita. Ja uhraisit polttouhria HERran huonen tykönä caikis paicoid njncauwan cuin Jojada eli. JA Jojada tuli wanhaksi ja ijälliseksi/ ja cuoli/ ja hän oli sadan ja colmenkymmenen ajastaicainen cuollesans. Ja he hautaisit hänen Dawidin Caupungijn Cuningasten secan/ sillä hän oli tehnyt hywin/ Israelin Jumalan/ ja hänen huonensa cohtan. JA Jojadan cuoleman jälkeen tulit Judan ylimmäiset/ ja rucoilit Cuningast. Nijn Cuningas cuoli heitä. Ja he hyljäisit HERran heidän Isänsä Jumalan huonen/ ja palwelit medzistöitä ja epäjumali. Nijn tuli wiha Judan ja Jerusalemin päälle tämän heidän syndins tähden. Ja hän lähetti heille Prophetat palauttaman heitä HERran tygö/ ja he todistit heille/ mutta ei he totellet. JA Jumalan hengi puetti Zacharian Jojadan Papin pojan/ hän astui Canssan eteen/ ja sanoi heille: näitä sano Jumala: mixi te ricotte HERran käskyn/ ei se pidä teille menestymän: Sillä te oletta hyljänneet HERran/ njn hylkä hän jäljensä teidän. Mutta he teit lijton händä wastaan/ ja kiwittivät hänen cuoliaksi Cuningan käskyn jälkeen/ HERran huonen cartanolla. Ja Cuningas

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Joas ei ajatellut sitä laupiutta/ jonga Jojada hänen Isäns hänelle tehnyt olit/ mutta tappoi hänen poicans. Ja hän sanoi cuollesans: HERra näke ja edzi. JA cuin ajastaica oli culunut/ tuli Syrian sotajoucko Judaan ja Jerusalemiijn/ ja surmaisit caicki ylimmäiset Canssan seast/ ja lähetit caiken saalins Damascun Cuningalle. Waicka Syrian sotajoucko tuli wähällä wäellä/ cuitengin andoi HERra sangen suuren joucon heidän käsijns/ että he HERran heidän Isäins Jumalan hyljännet olit. Ja nijn he myös rangaisit Joaxen. Ja cuin he läxit hänen tyköäns/ jätit he hänen suureen sairauteen. Ja hänen palwelians teit lijton händä wastan/ Jojadan Papin lasten weren tähden/ ja tapoit hänen omalla wuotellans/ ja hän cuoli/ ja haudattin Dawidin Caupungijjn/ mutta ei Cuningasten hautain secan. Ne jotca lijton olit tehnet händä wastan/ olit nämät: Sabad Simeathin Ammonitin poica/ ja Josabad Simrithin Moabitin poica. Mutta hänen poicans ja hänen alans coottuiden lucu/ ja Jumalan huonen rakennus/ cadzo/ ne owat kirjoitetut Cuningasten kirjain Historias. Ja hänen poicans Amazia tuli Cuningaxi hänen siaans.

AMazia oli wijsi ajastaica colmattakymmendä wanha/ tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi yhdexäncolmattakymmendä ajastaica Jerusalemis/ hänen äitins nimi oli Joda Jerusalemist. Ja hän teki mitä HERralle oli otollinen/ waan ei täydest sydäimest. Cosca hänen waldacundans wahwistettin/ tappoi hän hänen palwelians/ jotca tapoit Cuningan hänen Isäns. Mutta heidän lapsians ei hän tappanut: sillä näin on kirjoitettu Mosexen Lakiraamatus/ josa HERra kiellä/ sanoden: ei tule Isäin cuolla lasten edest/ eikä lasten Isäin edest/ mutta jocaidzen pitä cuoleman oman syndins tähden. JA Amasia cocois Judan/ ja asetti heidän Isäins huonen jälkeen/ tuhannen ja sadan päämiesten jälkeen coco Judas ja BenJaminis/ ja luki cahdenkymmenen wuotiset/ ja sitä wanhemmat/ ja löysi heitä colme sata tuhatta walittua/ jotca olit kelwolliset sotaan candaman keihästä ja kilpiä. Hän palckais myös Israelist sata tuhatta wahwa sotamiestä/ sadalla leiwiskällä hopiata. MUtta silloin tuli Jumalan mies hänen tygöns/ ja sanoi: Cuningas/ älä salli Israelin sotajoucon tulla cansas: sillä ei HERra ole Israelin cansa/ eikä caickein Ephraimin lasten cansa. Sillä jos sinä tulet osottaman sinun rohkeuttas sodas/ nijn Jumala anda sinun

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

caatua wihamiestes eteen: sillä Jumalalla on woima autta ja langetta. Amazia sanoi Jumalan miehelle: mitästä nijden sadan leiwiskän cansa tehdän/ jotca minä Israelin sotamiehille annoin? Jumalan mies sanoi: HERralla on wielä enä/ jota hän sinulle anda. Silloin eroitti Amazia ne sotamiehet tykööns/ jotca Ephraimist olit hänen cansans tullet/ menemän siallens. Nijn he närkästyit sangen suurest Judan päälle/ ja menit cotians wihoisans. Ja Amazia tuli rohkiaksi ja johdatti Canssans ulos/ ja meni suolalaxoon/ ja löi siellä Seirin lapsist kymmenen tuhatta. Ja Judan lapset fangidzit heistä eläwäldä kymmenen tuhatta/ ja weit callion cuckulalle/ ja sysäisit heidän maahan caicki lijwaxi. Mutta sotamiehet jotca Amazia oli andanut mennä tacaperin/ nijn ettei ne hänen wäkens cansa mennet sotaan/ hajotit idzens Judan Caupungeihin Samariast BethHoronijn/ ja löit heistä colme tuhatta/ ja otit paljo saalista. JA cosca Amazia palais Edomerein tapost/ toi hän myötäns Seirin lasten epäjumalat/ ja asetti hänellens jumalixi/ cumarsi nijden edes/ ja teki heille suidzutusta. Nijn HERran wiha julmistui Amazian päälle/ ja lähetti Prophetan hänen tygöns/ joca sanoi: mixis edzit sen Canssan jumalita/ jotca Canssans ei taitanet autta sinun käsistäs? Ja cosca hän puhui hänen cansans/ sanoi hän hänelle: oletcos asetettu Cuningan neuwonandajaxi? lacka/ mixis tahdot anda sinuas lyödä? Nijn Propheta lackais/ ja sanoi: minä ymmärrän että Jumala on aicoinut sinua turmella/ että sen tehnyt olet/ ja et totellut minun neuwoani. JA Amazia Judan Cuningas piti neuwo/ ja lähetti Joaxen/ Joahaxen pojan/ Jehun Israelin Cuningan pojan tygö/ ja käski sanoa hänelle: tule/ cadzelcam toinen toistam. Mutta Joas Israelin Cuningas lähetti Amazian Judan Cuningan tygö/ ja käski sanoa hänelle: orjantappurapensas Libanonis/ lähetti Cedripuun tygö Libanonis/ ja andoi sanoa hänelle: anna tyttäres minun pojalleni emännäxi/ mutta pedot Libanonis juoxit orjantappurapensan ylidze/ ja tallaisit sen. Sinä luulet/ cadzo/ minä olen lyönyt Edomerit/ sijtä sinun sydämes paisu/ ja sinä kerscat idziäs: pysy cotona/ mixis edzit wahingotas/ langettaxes Judan Canssa? MUTta ei Amazia totellut/ sillä se tapahtui Jumalalda: sillä heidän piti annettaman heidän käsijns: sillä he olit edzinet Edomerein jumalita. Nijn

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Joas Israelin Cuningas meni/ ja he cadzelit toinen toistans/ hän ja Amazia Judan Cuningas BethSemexes/ joca on Judas. Mutta Juda lyötin Israelildä/ ja cukin pakeni majoins. Ja Joas Israelin Cuningas käsitti Amazian Judan Cuningan Joaxen pojan Joahaxen pojan BethSemexes/ ja wei Jerusalemijn/ ja särki Jerusalemiin muurin Ephraimin portist culmaporttijn/ neljä sata kynärätä. Ja hän otti caiken cullan ja hopian/ ja caicki astiat jotca käsillä olit Jumalan huones ObedEdomin tykönä/ ja Cuningan huonen tawarois/ ja otti lapset cansans pandixi Samariaan. Ja Amazia Joaxen poica Judan Cuningas eli Joaxen Joahaxen pojan Israelin Cuningan cuoleman jälken/ wijsitoistakymmendä ajastaica. Mitä enä Amaziast sanomist on sekä ensimmäisist että wijmeisist/ cadzo/ se on kirjoitettu Judan ja Israelin Cuningasten kirjas. Ja sijtä ajasta jona Amazia luopui HERrast/ teit he händä wastan lijton Jerusalemis. Mutta hän pakeni Lachixeen. Nijn lähetit he hänen jälkens Lachixeen/ ja tapoit hänen siellä. Ja he weit hänen hewoisilla/ ja hautaisit hänen Isäins tygö Judan Caupungijn.

MUtta coco Judan Canssa otit Usian/ joca oli cuudentoistakymmenen ajastaicainen/ ja asetit hänen Cuningaxi hänen Isäns Amazian siaan. Hän rakensi Elothin ja saatti sen jällens Judalle/ sijttecuin Cuningas oli nuckunut Isäins cansa. Cuudentoistakymmenen wuotinen oli Usia tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi caxi ajastaica cuudettakymmendä Jerusalemis. Mutta hänen äitins nimi oli Jechalia Jerusalemist. Ja hän teki mitä otollinen oli HERran edes/ caiketi nijncuin hänen Isäns Amazia oli tehnyt. Ja hän edzei Jumalata/ nijncauwan cuin Zacharia eli/ se opettaja Jumalan nägyisä. Ja nijncauwan cuin hän edzei HERra/ andoi Jumala hänen menestyä. Sillä hän läxi ja sodei Philisterejä wastan/ ja cukisti Gathin muurin/ ja Jabnen muurin/ ja Asdodin muurin/ ja rakensi Caupungeita Asdodin ymbärille/ ja Philisterein keskelle: Sillä Jumala autti händä Philisterejä/ Arabeita/ GurBaalin asuwita ja Meunitereitä wastan. Ja Ammoniterit annoit Usialle lahjoja/ ja hän tuli cuuluisaxi haman sijhen saacka/ josta Egyptijn mennän: sillä hän tuli aina wäkewemmäxi. Ja Usia rakensi tornit Jerusalemis culmaportin ja laxoportin päälle/ ja muihin culmijn/ ja wahwisti nijtä. Hän rakensi myös torneja

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

corpeen/ ja caiwoi monda caiwo: sillä hänellä oli paljo carja laxois ja tasaisella kedolla. Ja peldo ja wijnamäkimiehiä wuorilla/ ja Carmelis: sillä hän racasti peldoja. USialla oli myös sotajoucko/ jotca sotaan menit/ sen lugun jälken/ cuin he olit luetut Jejelin kirjoittajan ja Maesejan wircamiehen kätten cautta/ Hananian käden ala/ joca oli Cuningan päämies. Ja ylimmäisten Isäin lucu wäkewistä sotamiehistä/ oli caxi tuhatta ja cuusi sata. Ja heidän allans sotajoucko/ colme sata ja seidzemen tuhatta/ ja wijsi sata wäkewätä sotamiestä/ jotca piti Cuningast auttaman wihamiehiä wastan. Ja Usia walmisti coco sotajoucolle kilpiä ja keihäitä/ rautalackeja ja pantzareita/ joudzia ja lingoja kiwiä lasketta. Hän teki myös Jerusalemis taitawita töitä/ jotca piti oleman tornein päällä/ ja culmain päällä/ joista piti ammuttaman nuolilla ja suurilla kiwillä/ ja hänen sanomans cuului sangen lewiälle: sillä hän tuli erinomattain autetuxi/ siihenasti että hän wäkewäxi tuli. COsca hän oli wäkewäxi tullut/ paisui hänen sydämens omaksi cadotuxexens/ ja teki HERra hänen Jumalatsans wastan/ ja meni HERran Templijn suidzuttaman pyhän sawun Altarille. Ja Azaria Pappi meni hänen peräsäns/ ja cahdexankymmendä HERran Pappia/ wäkewitä miehiä. Ja seisoit Cuningas Usiat wastan/ ja sanoit hänelle: Usia/ ei sinun sowi suidzutta HERralle/ waan Pappein Aaronin poicain/ jotca owat pyhitetyt suidzuttaman/ mene ulos Pyhäst/ sinä olet wäärin tehnyt/ ei se tule sinulle cunniaksi HERran Jumalan edes. Mutta Usia wihastui/ ja piti kädesäns pyhän sawun astian suidzuttaxens. Waan cosca hän wihastui Pappeja wastan/ käwi spitali hänen odzastans ulos HERran huones/ pyhän sawun Altarin edes. Silloin cadzoi ylimmäinen Pappi Azaria hänen puoleens/ ja caicki muut Papit/ ja cadzo/ hän oli spitalinen hänen odzasans. Ja he sysäisit hänen sieldä kijrust ulos/ ja hänen täydyi myös idze lähte: sillä hän oli HERralda rangaistu. Ja nijn oli Usia Cuningas spitalinen haman cuolemans asti/ ja asui erinäises huones spitalisna/ sillä hän oli eroitettu HERran huonest. Mutta Jotham hänen poicans hallidzi Cuningalisen huonen/ ja duomidzi Canssoja maalla. Mitä enä Usian menoist sanomist on/ sekä ensimmäisist että wijmeisist/ on Propheta Esaia Amoxen poica kirjoittanut. Ja Usia nuckui Isäins cansa/ ja he

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

hautaisit hänen Isäins cansa Cuningasten hautapeldoon. Sillä he sanoit: hän on spitalinen. Ja Jotham hänen poicans tuli Cuningaxi hänen siaans.

JOtham oli wijden ajastaicainen colmattakymmendä tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi cuusitoistakymmendä ajastaica Jerusalemis/ hänen äitins nimi oli Jerusa Zadochin tytär. Ja hän teki mitä HERralle oli kelwollinen/ nijncuin hänen Isäns Usiakin tehnyt oli/ paidzi sitä/ ettei hän käynyt HERran Templis/ ja Canssa käytti wielä idzens pahoin. Hän rakensi sen corkian portin HERran huoneseen/ ja Ophelin muuri hän paljon rakensi. Ja hän rakensi Caupungit Judan wuorelle/ ja medzijn rakensi hän linnat ja tornit. JA hän sodei Ammonin lasten Cuningan cansa/ ja woitti heidän/ nijn että Ammonin lapset annoit sinä vuonna hänelle sata leiwiskätä hopiata/ kymmenen tuhatta punda nisuja/ ja kymmenen tuhatta punda ohria. Nijn palio annoit myös Ammonin lapset hänelle toisna ja colmandena vuonna. Näin tuli Jotham woimallisexi: sillä hän toimitti tiens oikein HERran hänen Jumalans edes. Mitä enä Jothamist sanomist on/ ja caikist hänen sodistans ja töistäns/ cadzo/ ne owat kirjoitetut Israelin ja Judan Cuningasten kirjas.

Wijdencolmattakymmenen wuoden wanha oli hän tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi cuusitoistakymmendä vuotta Jerusalemis. Ja Jotham nuckui hänen Isäins cansa/ ja he hautaisit hänen Dawidin Caupungijn. Ja hänen poicans Ahas tuli Cuningaxi hänen siaans.

AHas oli cahdenkymmenen ajastaicainen tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi cuusitoistakymmendä ajastaica Jerusalemis/ ja ei tehnyt mitä HERralle kelwollinen oli/ nijncuin hänen Isäns Dawid. Waan hän waeli Israelin Cuningasten teillä/ ja teki Baalille waletuita cuwia. Ja suidzutti Hinnomin poicain laxos/ ja poltti poicans tulella pacanain cauhistuxen jälken/ jotca HERra Israelin lasten edest oli ajanut pois. Ja hän uhrais ja suidzutti corkeuxilla ja cuckuloilla/ ja caickein wiherjäisten puiden alla. SEntähden andoi HERra hänen Jumalans/ hänen Syrian Cuningan käsijn/ nijn että he löit hänen/ ja weit heistä suuren joucon fangixi Damascuun. Hän annettin myös Israelin Cuningan käsijn/ joca heistä sangen paljo tappoi. Sillä Pekah Remalian poica löi Judast sata ja caxikymmendä tuhatta yhtenä päiwänä/

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

jotca caicki wäkwät miehet olit/ että he hyljäisit HERran heidän Isäins Jumalan. Ja Sichri se Ephraimin wäkwä/ tappoi Cuningan pojan Maesejan/ ja Asrikamin Cuningan huonen Förstin/ ja Elkanan/ joca Cuningasta lähimmäinen oli. Ja Israelin lapset weit fangina heidän weljistäns/ caxi sata tuhatta waimoa/ poikia ja tyttäritä/ ja ryöstit heidä paljon saalist/ jonga he weit Samariaan. JA siellä oli yxi HERran Propheta/ joca cudzuttin Obed/ hän läxi sitä jouckoa wastan/ cuin Samariaan tuli/ ja sanoi heille: cadzo/ että HERra teidän Isäin Jumala on wihastunut Judan päälle/ ja on andanut teidän käsijn/ mutta te oletta hirmuisest heitä tappanet/ nijn että se taiwaseen cuulu. Nijn te luuletta polkewan teidän alan Judan lapset ja Jerusalemin/ teidän palwelioixen ja pijcoixen: Eikö teisä wica ole HERra teidän Jumalatan wastan? Nijn cuulcat minua/ ja wiekät ne fangit sinne jällens/ jotca te toitta teidän weljistäns: sillä HERRAN wiha julmistui teidän päällen. Silloin nousit muutamat Ephraimin lasten ylimmäisist/ Asaria Johanan poica/ Berechia Mesillemothin poica/ Jehiskia Sallumin poica/ ja Amazia Hadlain poica/ nijtä wastan/ jotca sodasta tulit: Ja sanoit heille: ei teidän pidä nijtä fangeja tuoman tänne/ sillä et te muuta saata cuin wica meidän '70äällem HERran edes/ lisätäxen meidän syndejäm ja ricoxitam/ täsä on endiseldäkin paljo ricosta/ ja wiha julmistu Israelin päälle. Silloin sotawäki päästi fangit wallallens/ ja asetti saalin ylimmäisten ja caiken Canssan eteen. Silloin nousit ne miehet/ jotca nimeldäns nimitetyt olit/ ja otit fangit ja caicki cuin heidän seasans alasti olit/ ja waatetit sijtä saalista. Ja cuin he heidän olit waatettanet/ kengitit he heidän/ ja annoit heille ruoca ja juoma/ ja woitelit heitä/ ja weit caicki ne Asein päällä cuin heicoimmat olit/ ja saatit heidän Jerihon palmucaupungijn weljeins tygö/ ja palaisit sijtte Samariaan. Silloin lähetti Cuningas Ahas Assurin Cuningasten tygö/ että ne olisit auttanet händä: Sillä Edomerit tulit wielä/ ja löit Judan ja muutamita weit pois. Ja Philisterit hajotit idzens caickijn ketocaupungeihin/ etelän puolelle Judat/ ja woitit BethSemexen/ Ajalonin/ Gederothin ja Sochonin kylinens/ ja Timnan kylinens/ ja Gimson kylinens/ ja asuit siellä. Sillä HERra waewais Judat Ahaxen Israelin Cuningan tähden/ että hän oli wietelleyt Judan/ ja teki wäärin

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

HERra wasta. Ja händä wasta tuli Tiglath Pilnesser Assurin Cuningas/ joca pijritti hänen/ ja ei händä mitän wahwistanut. Sillä Ahas otti yhden osan HERran huonest/ Cuningan ja ylimmäisten huonest/ jotca hän andoi Assurin Cuningalle/ waan ei se händä mitän auttanut. Silloin teki Cuningas Ahas wielä enemmän wäärin HERra wasta hänen tuscasans. Ja uhras Damascun epäjumalille/ jotca olit lyönet händä/ ja sanoi: Syrian Cuningan jumalat autit heitä/ sentähden minä uhran heille/ että he myös minua autaisit: mutta he olit hänelle ja caikelle Israelille langemisexi. Ja Ahas cocois astiat Jumalan huonest/ ja särki Jumalan huonen astiat/ ja sulki HERran huonen owet/ ja teki idzellens Altareita joca nurckan Jerusalemis. Ja myös caikis Judan Caupungeis teki hän corkeuxet siellä ja täällä/ suidzuttaxens wieraille jumalille/ ja wihoitti HERran heidän Isäins Jumalan. Mitä enä hänest on sanomist/ ja caikist hänen teistäns/ ensimmäisist ja wijmeisist/ cadzo/ se on kirjoitettu Judan ja Israelin Cuningasten kirjas. Ja Ahas nuckui Isäins cansa/ ja he hautaisit hänen Jerusalemin Caupungijn: mutta ei he pannet händä Israelin Cuningasten secaa. Ja hänen poicans Jehiskia tuli Cuningaxi hänen siaans.

Jehischia oli wijdencolmatta-kymmendä ajastaicainen tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi yhdexän colmattakymmendä ajastaica Jerusalemis: hänen äitins nimi oli Abia Sacharian tytär. Ja hän teki mitä HERralle oli otollinen/ nijncuin hänen Isänskin Dawid. Hän awais HERran huonen owet ensimmäisnä waldacundans Cuccautena ensimmäisnä vuonna/ ja wahwisti ne. Ja saatti Papit ja Lewitat sinne/ ja cocois heidän idäiselle catulle. JA sanoi heille: cuulcat minua Lewitat/ pyhittäkät nyt teitän/ pyhittäkät HERran teidän Isäin Jumalan huone/ ja caicki saastaisus candacat pois Pyhästä: Sillä meidän Isäm owat mennet wäärin/ ja tehnet sitä cuin HERran meidän Jumalam edes kelpamatoin on/ ja owat hyljännet hänen: sillä he owat caswons kääändänet pois HERran majast ja kääändänet selkäns sen puoleen. Ja owat sulkenet esihuonen owet/ ja sammuttanet lamput/ ja ei suidzuttanet suidzutust/ eikä uhrannet polttouhria Israelin Jumalalle Pyhä. Sijtä on HERran wiha Judan ja Jerusalemin päälle tullut/ ja hän on andanut heidän hämmästyxexi ja

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

häwityxexi/ nijn että heitä filistellän/ nijncuin te näettä. Sillä/ cadzo/ sentähden owat meidän Isäm langennet miecan cautta/ meidän poicam/ tyttärem ja emändäm owat wiedyt pois. Nyt olen minä aicoinut tehdä HERran Israelin Jumalan cansa lijton/ että hän wihans hirmusuden käännäis meidän päädäm pois. Nyt minun poicani älkät siecailco: sillä HERra on teidän walinnut seisoman hänen edesäns palweluxes/ ja oleman hänen palwelians ja suidzuttaman. NIin nousit Lewitat/ Mahat Amasain poica/ ja Joel Asarian poica/ Kahatitherein lapsist. Ja Merarin lapsist/ Kis Abdin poica/ ja Azaria Jahaleleelin poica. Gersoniterein lapsist Joah Simman poica/ ja Eden Joahn poica. Ja Elizaphanin lapsist/ Simri ja Jejel. Assaphin lapsist/ Zacharia ja Mathania. Hemanin lapsist/ Jehiel ja Semei. Jedithunin lapsist/ Semaja ja Usiel. Ja cocoisit heidän weljens ja pyhitit idzens/ ja menit Cuningan käskyst HERran sanan jälkeen puhdistaman HERran huonetta. Ja Papit menit HERran huoneseen puhdistaman sitä/ ja percaisit caiken saastaisuden/ jonga he löysit HERran Templist/ ja cannoit cartanolle lähes HERran huonetta: ja Lewitat otit sen ja cannoit Kidronin ojaan. Ensimmäisnä päiwänä ensimmäisestä Cuusta rupeisit he pyhittämän heitäns/ ja cahdexandena päiwänä sijtä Cuusta/ menit he HERran esihuoneseen/ ja pyhitit HERran huonetta cahdexan päiwä/ ja päätit sen cuudendenatoistakymmendenä päiwänä ensimeisellä Cuulla. JA he menit Cuningas Jehiskian tygö/ ja sanoit: me olemma puhdistanet caiken HERran huonen ja polttouhrin Altarin/ ja caicki sen astiat. Caicki myös ne astiat jotca Cuningas Ahas oli hyljännyt Cuningasna ollesans/ cosca hän wäärin teki/ ne olemma me walmistanet ja pyhittänet/ cadzo/ ne owat HERran Altarin edes. Nijn Cuningas Jehiskia nousi warhain amulla/ cocois Caupungin ylimmäiset ja meni HERran huoneseen. Ja toit seidzemen härkä/ ja seidzemen oinasta/ ja seidzemen caridzata/ ja seidzemen caurista syndiuhrixi waldacunnan edestä/ Pyhän edestä ja Judan edestä. Ja hän sanoi Papeille Aaronin lapsille/ että he uhraisit ne HERRan Altarille. Nijn he teurastit härjät/ waan Papit otit weren ja prijscotit Altarille/ ja he taas teurastit oinat/ ja prijscotit weren Altarille/ ja teurastit caridzat/ ja prijscotit weren Altarille. Ja toit caurit

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

syndiuhrixi Cuningan ja seuracunnan eteen/ ja he panit kätens nijden päälle. Ja Papit teurastit ne/ ja prijscotit weren Altarille/ sowittaman caicke Israeli: sillä Cuningas oli heidän käskenyt uhrata polttouhrin ja syndiuhrin caiken Israelin edestä. Ja hän asetti Lewitat HERran huoneseen/ Cymbalein/ Psaltarein ja harpuin cansa/ nijncuin Dawid käskenyt oli/ ja Gad Cuningan Näkiä/ ja Nathan Propheta: sillä se oli HERran käsky hänen Prophetains cautta. Ja Lewitat seisoit Dawidin harpuin cansa/ ja Papit Basunain cansa. Ja Jehiskia käski heidän uhrata polttouhria Altarille. Ja ruwetes uhraman polttouhria/ ruwettin myös weisaman HERralle Basunilla ja moninaisilla Dawidin Israelin Cuningan candeileilla. Ja coco seuracunda cumarsi. Ja weisaitten weisu/ ja Basunan soittaitten Basunan äni cuului/ siihenasti että caicki polttouhri täytettin. COsca polttouhri uhrattu oli/ notkisti Cuningas ja caicki ne jotca hänen cansans olit/ polwians ja cumarsit. Ja Cuningas Jehiskia ja caicki ylimmäiset käskit Lewitain kijttä HERra Dawidin ja sen Näkiän Assaphin sanoilla. Ja he kijtit händä suurella ilolla/ ja he callistit päätäns ja cumarsit. Nijn Jehiskia wastaten sanoi: nyt te oletta täyttänet teidän käten HERralle/ käykät ja candacat uhria ja kijtosuhria HERran huoneseen. Ja seuracunda weit uhria ja kijtosuhria/ ja jocainen sydämeest hywäntahtoinen polttouhria. Ja polttouhrin lucu/ jonga seuracunda wei/ oli seidzemenkymmendä härkä/ sata oinasta ja caxi sata caridzata/ ja nämät caicki weit he polttouhrixi HERralle. Ja he pyhitit cuusi sata härkä ja colme tuhatta lammasta. Waan Pappeja oli vähimmäxi/ nijn ettei he woinet nylke wuotia caikilda polttouhreilda/ sentähden autit heitä heidän weljens Lewitat/ siihenasti että se työ täytettin/ ja cuin Papit pyhitit heitäns: sillä Lewitat olit wiremmät pyhittämäs idzens cuin Papit. Ja polttouhria oli paljo kijtosuhrin lihawuden cansa/ ja juomauhria polttouhrixi. Näin wirca walmistettin HERran huones. Ja Jehiskia riemuidzi ja caicki Canssa/ sijtä cuin Jumala oli heille walmistanut: sillä se tapahtui sangen kijrust.

JA Jehiskia lähetti caiken Judan ja Israelin tygö/ ja kirjoitti kirjan Ephraimin ja Manassen tygö/ että heidän piti tuleman HERran huoneseen Jerusalemijn/ pitämän HERralle Israelin Jumalalle Pääsiäistä. Ja Cuningas piti neuwon

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

ylimmäistens cansa/ ja coco seuracunnan cansa/ Jerusalemis pidettä Pääsiäistä toisna Cuucautena. Sillä ei he tainnet sitä pitä siihen aican/ sillä Papit ei ollet vielä täydellisest pyhitetyt/ eikä Canssa ollut tullut cocon Jerusalemiin. Ja tämä kelpais Cuningalle ja coco seuracunnalle. Ja he toimitit niin että se cuulutettin caikes Israelis/ Bersebast Danin asti/ tuleman ja pitämän HERralle Israelin Jumalalle Pääsiäistä Jerusalemis: sillä ei se pidetty suuren aican/ nijncuin kirjoitettu on. JA sanansaattajat menit kirjoitusten cansa/ Cuningan ja ylimmäisten kädest/ caiken Israelin ja Judan läpidze/ Cuningan käskyst/ ja sanoit: te Israelin lapset/ käändäkät teitän HERran Abrahamin/ Isaachin ja Israelin Jumalan tygö/ niin hän käändä idzens pääsnyitten tygö/ jotca vielä owat jäänet Assyrian Cuningan kädest. Ja älkät olco nijncuin teidän Isän ja weljen cuin wäärin teit HERra teidän Isän Jumalata wastan/ ja hän andoi heidän häwityxexi/ nijncuin te idze näette. Nijn älkät olco uppiniscaiset (nijncuin teidän Isän/ mutta andacat HERralle teidän käten/ ja tulcat hänen Pyhääns/ jonga hän on pyhittänyt ijancaickisest/ ja palwelcat HERra teidän Jumalatan/ niin hänen wihans julmuus käändy teistä pois. Ja jos te käännätte teitän HERran tygö/ niin teidän weljen ja lapsen saawat armon nijden edes/ jotca heitä fangina pitäwät/ että he tulewat tähän maahan jäl lens: sillä HERra teidän Jumalan on armollinen ja laupias/ ja ei käännä caswojans pois teistä/ jos te käännätte teidän hänen tygöns. Ja sanansaattajat menit yhdest Caupungist niin toiseen/ Ephraimin ja Manassen maalla Sebulonin asti/ mutta ne nauroit ja pilckaisit heitä. Cuitengin nöyrytit muutamat idzens Asserist/ Manassest ja Sebulonist/ ja tulit Jerusalemiin. Ja Jumalan käsi tuli Judaan/ että hän andoi heille yximiellisen sydämen/ tekemän Cuningan ja ylimmäisen käskyä/ HERran sanan jälkeen. Ja paljo Canssa tuli Jerusalemiin cocon pitämän happamattoman leiwän juhlapäiwä toisna Cuucautena/ sangen suuri cocous. JA he nousit ja cukistit Altarit cuin olit Jerusalemis/ ja otit caicki suidzutuxet pois/ ja heitit Kidronin ojaan. Ja teurastit Pääsiäisen neljändenätoistakymmendenä päiwänä toisna Cuucautena. Ja Papit ja Lewitat häpeisit ja pyhitit idzens/ ja cannoit polttouhria HERran huoneseen.

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Ja seisoit järjestyksesäns nijncuin pitikin/ Mosexen Jumalan miehen Lain jälkeen. Ja Papit prijscotit weren Lewitain kädest. Sillä monda oli seuracunnas/ jotca ei ollet pyhittänet heitäns/ sentähden teurastit Lewitat Pääsiäisen caickein nijden edest/ jotca ei ollet puhtat/ pyhittäxens heitä HERralle. JA paljo Canssa oli Ephraimist/ Manassest/ Isascharist ja Sebulonist/ jotca ei ollet puhtat/ mutta he söit Pääsiäis lamban/ ei nijncuin kirjoitettu on: Sillä Jehiskia rucoili heidän edestäns/ ja sanoi: HERra joca on hywä/ hän on armollinen heille/ Caikille jotca sydämens asettawat edzimän HERra heidän Isäins Jumalata/ waicka ei he ole Pyhän puhtauden jälkeen. Ja HERra cuuli Jehiskian rucouxen/ ja paransi Canssan. Nijn Israelin lapset pidit/ jotca olit Jerusalemis/ happamattoman leiwän juhla suurella ilolla seidzemen päiwä. Ja Papit ja Lewitat kijtit HERra jocapäiwä/ HERran wäkewillä candeileilla. JA Jehiskia puhui ystäwälisest caickein Lewitain cansa/ joilla oli hywä ymmärrys HERrasta/ ja he söit juhla coco seidzemen päiwä/ ja uhraisit kijtosuhria/ ja kijtit HERra heidän Isäins Jumalata. Ja coco seuracunda mielistyi pitämän wielä toiset seidzemen päiwä/ ja he pidit myös ne seidzemen päiwä ilolla. Sillä Jehiskia Judan Cuningas andoi ylönnyxexi Canssalle/ tuhannen härkä ja seidzemen tuhatta lammasta. Ja ylimmäiset annoit ylönnyxexi Canssalle tuhannen härkä/ ja kymmenen tuhatta lammasta/ näin monda Pappia pyhitti hänens. Ja coco seuracunda Judas iloidzi ja Papit ja Lewitat/ ja coco seuracunda/ joca oli tullut Israelist/ ja muucalaiset jotca olit tullet Israelin maalda/ ja ne cuin asuit Judas. Ja silloin oli suuri ilo Jerusalemis/ että Salomon Dawidin pojan Israelin Cuningan ajasta/ ei ole sencaltaista ollut Jerusalemis. Ja Papit ja Lewitat nousit ja siunaisit Canssan/ ja heidän änen cuultin/ ja heidän rucouxens tuli hänen pyhän asumiseens taiwaseen. COsca nämät caicki päätetyt olit/ läxit caicki Israelitat ulos/ jotca Judan Caupungeis olit/ ja ricoit padzat/ ja hackaisit maahan medzistöt/ ja cukistit corkeuxet ja Altarit coco Judast/ BenJaminist/ Ephraimist ja Manassest/ siihenasti että he peräti häwitit heidän. Ja Israelin lapset menit jocainen omains tygö heidän Caupungeihins. MUtta Jehiskia asetti Papit ja Lewitat järjestyxeens/ cungin wircans jälkeen/ sekä Papit että Lewitat/ polttouhrilla ja

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

kijtosuhrilla/ palweleman/ kijttämän ja cunnioittaman HERran leirein porteis. Ja Cuningas andoi osans tawarastans huomeneltain ja ehtona polttouhrixi/ ja Sabbathin/ uden Cuun ja juhlapäiwän polttouhrixi/ nijncuin kirjoitettu on HERran lais. JA hän sanoi Canssalle cuin asui Jerusalemis/ että heidän piti andaman osan Papeille ja Lewitaille/ että he olisit wiriämmät HERran lais. Ja cosca se sanottu oli/ annoit Israelin lapset paljon vtista/ jywistä/ wijnasta/ öljystä/ hunajasta ja caickinaisesta pellon caswosta/ ja he toit heille kymmenexet caikist runsast. Ja Israelin ja Judan lapset/ cuin Judan Caupungeis asuit/ toit kymmenexet carjast ja lambaist ja pyhitetyst/ cuin he HERralle heidän Jumalallens pyhittänet olit/ ja asetit eri läjin. Colmandena Cuucautena rupeisit he paneman läjin/ ja seidzemendenä Cuucautena päätit. Ja cosca Jehiskia tuli ylimmäisten cansa/ ja näki läjät/ kijtit he HERra ja hänen Canssans Israeli. Ja Jehiskia kysyi Papeille ja Lewitaille läjistä. Ja Azaria ylimmäinen Pappi Zadochin huonesta/ sanoi hänelle: sijtä ajasta cuin he rupeisit ylönnyst tuoman HERran huoneseen/ olem me syönet ja tullet rawituxi/ ja täsä on wielä paljo tähtenä: sillä HERra on siunannut hänen Canssans/ sentähden on tämä paljous jäänyt. Nijn Cuningas käski arcut walmista HERran huoneisin/ ja he walmistit. Ja panit nijhin ylönnyxen kymmenexet/ ja sen cuin pyhitetty oli uscollisest. Ja Chanania Lewita oli asetettu päämiehexi sen päälle/ ja Simei hänen weljens toisexi. Ja Jehiel/ Asasia/ Nagath/ Asahel/ Jerimoth/ Josabad/ Eliel/ Jesmachia/ Mahath ja Benaja/ asetetut Chananiaida ja hänen weljeldäns Simeildä/ Cuningas Jehiskian käskyn jälkeen/ ja Azaria oli Jumalan huonen päämies. Ja Chore Jemnan poica se Lewita/ owen wartia idän puolella/ ja Jumalan wapaehdollisten lahjain päällä jacaman nijtä/ cuin HERralle annettu oli ylönnyxexi/ ja sen caickein pyhimmän päälle. Ja hänen kätens alla olit Eden/ Miniamin/ Jesua/ Semaja/ Amaria ja Sachania Papein Caupungeis. Että heidän piti uscollisest andaman osan weljillens heidän järjestyxens jälkeen/ pienimmälle nijncuin suuremmallekin. Nijn myös nijlle cuin luettin miehen puolista/ colmest ajastajast ja sen ylidzen/ caickein nijden seas cuin HERran huoneseen menit/ cukin päiwänäns heidän wircans ja heidän wartions/

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

heidän järjestyksensä jälkeen. Nijn myös nijlle/ jotca olit Pappain lugus heidän Isäins huoneis/ ja Lewitat cahdestkymmenest ajastajast ja sen ylidze/ heidän wartions/ heidän järjestyksensä jälkeen. Sijtte nijlle cuin luetut olit/ lastens/ waimoins/ poicains ja tytärtens seas/ coco seuracunnan seas/ sillä he pyhitit uscollisest sen pyhitetyt. Nijn olit myös miehet nimeldäns nimitetyt Papin Aaronin lasten seas/ esicaupungin kedolla caikis Caupungeis/ että heidän piti osan andaman caikille miehenpuolille Pappain seas/ ja caikille nijlle cuin Lewitain secan luetut olit. Näin teki Jehiskia caikes Judas/ ja teki cuin hywä/ oikia ja totinen oli HERran hänen Jumalans edes. Ja caikis hänen tegoisans cuin hän alcoi Jumalan huonen palweluxes/ lain ja käskyn jälkeen/ edziäxens hänen Jumalatsans/ sen teki hän caikest sydämestäns/ sentähden hän myös menestyi.

NÄiden tecoin ja totuden jälkeen/ tuli Sanherib Assurin Cuningas/ ja meni Judaan ja sioitti idzens wahwain Caupungitten eteen/ ja ajatteli päästä njihin. Cosca Jehiskia näki Sanheribin tulewan/ ja että hänen caswons olit käätyt sotiman Jerusalemita wastan. Piti hän neuwo ylimmäistens ja wäkewittens cansa/ tukitaxens wesilähtet/ jotca ulcona Caupungist olit/ ja he autit händä: Ja paljo Canssa cocondui/ ja tukidzit caicki lähtet ja wuotawat ojat keskellä maata/ ja sanoi: ei Assurin Cuningat paljo tulduans wettä löydä. Ja hän wahwisti idzens/ ja rakensi caicki rauwennet muurit/ ja corgotti tornin tasalle/ ja wielä sijtte rakensi ulconaiselle puolelle toisen muurin/ ja wahwisti Millon Dawidin Caupungin/ ja andoi tehdä paljon aseita ja kilwejä. Ja asetti sodanpäämiehet Canssan secan. Ja hän cocois heitä tygöns/ sillä lewiällä catulla Caupungin portin ohes/ ja puhui sydämelisest heidän tygöns/ ja sanoi: Olcat rohkiat ja hywäs turwas/ älkät peljätkö/ ja älkät wawahtuco Assurin Cuningast/ ja caicke joucko cuin hänen cansans on: sillä meidän cansam on enä cuin hänen cansans. Hänen cansans on lihallinen käsiwarsi/ waan meidän cansam on HERra meidän Jumalam/ auttamas meitä ja sotimas meidän edestäm. Ja Canssa luotti idzens Jehiskian Judan Cuningan sanoin. Siitte lähetti Sanherib Assurin Cuningas palwelians Jerusalemijn (sillä hän oli Lachixen edes/ ja caicki hänen sotawäkens hänen cansans) Jehiskian Judan

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Cuningan tygö/ ja coco Judan tygö joca Jerusalemis oli/ ja andoi heille sanoa: Näin sano Sanherib Assurin Cuningas: mihingä te uscallatte/ jotca oletta sijnä pijritetys Jerusalemis? Jeheskia pettä teidän/ saattain teitä cuoleman näljäst ja janost/ ja sano: HERra meidän Jumalam pelasta meitä Assurin Cuningan kädest. Eikö hän ole se Jehiskia joca corkeuxens ja Altarins on heittänyt pois/ ja sanonut Judalle ja Jerusalemille: teidän pitä rucoileman yhden Altarin edes/ ja sen päällä suidzuttaman? Ettäkö te tiedä mitä minä ja minun Isäni tehnet olemma caikille Canssoille maacunnisa? owatco pacanoitten jumalat maacunnis woinet pelasta maans minun kädestäni? Cuca on caikista pacanoitten jumalista/ cuin minun Isäni kironnet owat/ joca on pelastanut Canssans minun kädestäni? että teidän Jumalan wois autta teitä minun kädestäni? Nijn älkät sijs andaco Jehiskian wietellä teitän/ älkän myös uscottaco teitä/ ja älkät te uscoco händä: Sillä jos ei caickein pacanain waldacundain jumalat ole woinet autta Canssans minun ja minun Isäni kädest/ paljo vähemmin ei myös teidän Jumalan auta teitä minun kädestäni? Ja wielä hänen palwelians puhuit enä HERra Jumalata wastan/ ja hänen palweliatans Jehiskiat wastan. Hän kirjoitti myös kirjoituxen häwäistäxens HERra Israelin Jumalata/ ja puhui händä wastan/ ja sanoi: nijncuin ei pacanoittengan jumalat ole auttanet Canssans minun kädestäni/ nijn ei pidä myös Jehiskian Jumala pelastaman Canssans minun kädestäni. Ja he huusit corkialla änellä Judan kielellä Canssan tygö/ jotca muurin päällä Jerusalemis olit/ peljättäxens ja hämmästyttäxens heitä/ että he woittaisit Caupungin. Ja he puhuit Jerusalemin Jumalata wastan/ nijncuin maan Canssain jumalita wastan/ jotca ihmisten käsitegot olit. MUtta Cuningas Jehiskia ja Esaia Propheta Amoxen poica/ rucoilit sitä wastan ja huusit taiwaseen. Ja HERra lähetti Engelin joca surmais caicki woimalliset sotajoucost/ ja Förstit/ ja ylimmäiset Assurin Cuningan leiris/ nijn että hän häpiällä palais maallens. Ja cosca hän meni jumalans huoneseen tapoit ne hänen siellä miecalla/ cuin hänen ruumistans tullet olit. Ja nijn autti HERra Jehiskiat ja Jerusalemin Caupungin asuwaisia Sanheribin Assurin Cuningan kädest/ ja caickein muiden kädest/ ja warjeli heitä caikilda/ jotca

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

ympäristöllä olit. Ja moni cannoi HERralle lahjoja Jerusalemiin/ ja Jehiskialle Judan Cuningalle callita caluja/ ja niin hän sijtte corgotettin caickein pacanoitten seas. Siihen aican sairasti Jehiskia cuolematautia/ ja hän rucoili HERra/ ja hän lupais hänelle/ ja andoi hänelle ihmen. Waan Jehiskia ei maxanut sitä cuin hänelle annettu oli: sillä hänen sydämens oli paisunut/ sentähden tuli wiha hänen/ Judan ja Jerusalemin päälle. Mutta Jehiskia nöyryytti idzens/ sydämens ylpeydest Jerusalemin asuwaisten cansa/ sentähden ei HERran wiha tullut heidän päällens Jehiskian elinaicana. JA Jehiskialla oli rickautta ja cunniata sangen paljo: sillä hän teki idzellens suuret tawarat hopiast/ cullast ja callist kiwist/ jaloist yrteist/ kilweist ja caickinaisist calleist caluist. Ja aittoja jywiä/ wijna ja öljyä warten/ ja pihatot caickinaisille eläimille/ ja carsinat lambaille. Ja rakensi idzellens Caupungeita/ ja hänellä oli carja/ lambaita ja härkiä kyllä: sillä Jumala andoi hänelle paljo rickautta. Hän on se Jehiskia/ joca tukidzi ylimmäisen wesijuoxun Gihonis/ ja johdatti alaskäsin länden päin Dawidin Caupungijn: sillä Jehiskia oli onnellinen caikis tegoisans. Mutta cosca Babelin Förstein lähetyssana oli hänen tygöns lähetetty/ kysymän sitä ihmettä joca maalla tapahtunut oli/ hyljäis Jumala hänen kiusataxens händä/ että caicki tiettäisin mitä hänen sydämesäns oli. Mitä enämbi Jehiskiast sanomist on/ ja hänen laupiudestans/ cadzo/ se on kirjoitettu Esaian Prophetan Amoxen pojan nägys/ Judan ja Israelin Cuningasten kirjas. Ja Jehiskia nuckui Isäins cansa/ ja he hautaisit hänen ylemmä Dawidin lasten hautoin. Ja caicki Juda ja Jerusalemin asuwaitet teit hänelle cunnian hänen cuollesans. Ja hänen poicans Manasse tuli Cuningaxi hänen siaans.

MANasse oli cahdentoistakymmenen ajastaicainen tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi wijsi ajastaica cuudettakymmendä Jerusalemis. Ja teki paha HERran edes pacanoitten cauhistuxen jälken/ jotca HERra Israelin lasten edest oli ajanut pois. Ja hän palais/ ja rakensi corkeuxet/ jotca hänen Isäns Jehiskia cukistanut oli/ ja rakensi Baalille Altareita/ ja teki medzistöt/ ja cumarsi caickea taiwallista sotawäke/ ja palweli niittä. Hän rakensi myös Altareita HERran huoneseen/ joista HERra sanonut oli: Jerusalemis on minun nimen

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

ijancaickisest. Ja hän rakensi Altareita caikelle taiwalliselle sotawäelle/
molembijn HERran huonen cartanoihin. Ja hän käytti poikians tules/
Hinnomin poicain laxos/ ja walidzi hänellens päiwät/ ja otti waarin linduin
lauluista/ ja noidui/ ja sääsi welhot ja merckein tulkidziat/ ja teki ylön paljo
paha HERran silmäin edes/ kehoittaxens händä wihaan. Hän asetti myös
cuwia ja epäjumalita/ jotca hän Jumalan huoneseen tehdä andoi/ joista
Jumala oli sanonut Dawidille/ ja hänen pojallens Salomolle/ sanoden: tähän
huoneseen Jerusalemis/ cuin minä walinnut olen caikist Israelin sucucunnist/
panen minä minun nimeni ijancaickisest. Ja en enä Israelin lasten jalcoja
tästä maasta sijrrä/ jonga minä heidän Isillens luwannut olen/ jos he
muutoin pitävät caickia nijtä/ cuin minä heille Mosexen cautta käskenynt
olen/ caikes Lais/ käskyis ja oikeudes. MUtta Manasse wiettelä Judan ja
Jerusalemijn asuwaiset/ tekemän pahemmin cuin pacanat/ jotca HERra
Israelin lasten edest häwittänyt oli. Ja cosca HERra puhui Manasselle ja
hänen Canssallens/ nijn ei he sitä totellet. Sentähden saatti HERra heidän
päällens Assurin Cuningan sodan Förstit/ he otit Manassen fangixi
jalcaraudois/ ja sidoit hänen cahleilla/ ja weit Babelijn. Ja cosca hän oli sijnä
ahdistuxes/ rucoili hän HERra hänen Jumalata ja nöyrytti idzens suurest
hänen Isäins Jumalan edes. Ja rucoili händä hartast/ ja hänen rucouxens
cuultin/ ja johdatti hänen jällens waldacundaans Jerusalemiijn. Nijn Manasse
ymmärsi että HERra oli Jumala. SENjälken rakensi hän ulcomaisen muurin
Dawidin Caupungijn/ lännen puoleen/ Gihonin ojaan/ ja custa calaporttijn
mennän/ ja Ophelin ymbärins/ ja teki sen sangen corkiaxi/ ja asetti
sodanpäämiehet caickijn Judan wahwoin Caupungeihin. Ja otti wierat
Jumalat ja epäjumalat pois HERran huonest/ ja caikilda Altareilda/ cuin hän
rakendanut oli HERran huonen wuorelle Jerusalemis/ ja heitti ne Caupungist
ulos. Ja udisti HERran Altarin/ ja uhraisi sillä kijtosuhria ja ylistysuhria
HERralle/ ja käski Judan palwella HERra Israelin Jumalata. Cuitengin uhrais
Canssa wielä corkeuxilla/ waan HERralle heidän Jumalallens. Mitä enämbi
Manassest sanomist on/ ja hänen rucouxistans Jumalans tygö/ ja Näkiäin
puhest/ cuin HERran Israelin Jumalan nimeen hänen cansans puhunet olit/

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

cadzo/ ne owat kirjoitetut Israelin Cuningasten tecoin kirjas. Ja hänen rucouxens/ ja cuinga hän cuultin/ ja caicki hänen syndins ja wäärät tecons/ ja paicat joihinga hän corkeuxet rakensi/ ja asetti medzistöt ja epäjumalat/ enenncuin hän oli nöyryttänyt idzens/ cadzo/ se on kirjoitettu Näkiäin tegois. Ja Manasse nuckui Isäins cansa/ ja he hautiasit hänen hänen huoneseens. Ja hänen poicans Amon tuli Cuningaxi hänen siaans. AMon oli cahden ajastaicainen colmattakymmendä tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi caxi ajastaica Jerusalemis. Ja teki paha HERran edes/ nijn cuin hänen Isäns Manasse tehnyt oli/ ja Amon uhrais caikille epäjumalille/ jotca hänen Isäns Manasse tehnyt oli/ ja palweli nijtä. Mutta ei hän nöyryttänyt idzens HERran edes/ nijncuin hänen Isäns Manasse idzens nöyryttänyt oli: sillä tämä Amon teki paljo syndiä. Ja hänen palwelians teit lijton händä wastan/ ja tapoit hänen hänen huonesans. Nijn maan Canssa tappoi caicki ne/ jotca olit lijton tehnet Cuningas Amonita wastan. Ja maan Canssa teki hänen poicans Josian Cuningaxi hänen siaans.

JOsia oli cahdexan ajastaicainen tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi yhden vuoden neljättäkymmendä Jerusalemis. Ja teki oikein HERran caswon edes/ ja waeli Isäns Dawidin teillä/ ja ei poikennut oikialle eikä wasemalle puolelle. Mutta cahdexandena hänen waldacundans vuonna/ wielä nuorucaisna ollesans/ rupeis hän edzimän Isäns Dawidin Jumalata/ ja toisna vuonna toistakymmendä rupeis hän puhdistaman Judat ja Jerusalemit corkeuxista/ ja medzistöistä/ ja epäjumalista/ ja waletuista cuwista. Ja andoi cukista Baalin Altarit/ ja rickoi cuwat cuin nijden päällä olit/ ja hän hackais medzistöt pois/ ja löi epäjumalat murscaxi/ ja hajoitti heidän hautains päälle jotca nijlle uhrannet olit. Ja poltti Pappein luut Altarilla/ ja nijn puhdisti hän Judan ja Jerusalemin. Nijn myös Manassen/ Ephraimin ja Simeonin Caupungeis/ haman Nephtalin asti/ heidän corwesans/ ymbäristöldä. Ja sijttecuin hän oli cukistanut Altarit/ medzistöt ja epäjumalat musertanut/ ja oli caicki cuwat coco Israelin maalla maahan hacannut/ palais hän Jerusalemiin. MUTta cahdexandenatoistakymmendenä hänen waldacundans vuonna/ sijttecuin hän maacunnan ja huonen puhdistanut oli/ lähetti hän

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Saphan Asaian pojan/ ja Maesejan Caupungin Päämiehen/ ja Joahn Joahaxen pojan Cantzelerin/ parandaman HERran hänen Jumalans huonetta. Nijn he tulit Hilikian ylimmäisen Papin tygö/ ja annoit hänelle rahan/ jotca Jumalan huoneseen wiedyt olit/ jotca owenwartiat Lewitat coonnet olit Manassest/ Ephraimist/ ja caikilda jääneildä Israelist/ ja caikelda Judalda ja Benjaminilda/ ja Jerusalemin asuwaisilda. Ja nijn he annoit ne HERran huonen teettäille/ ne taas annoit nijlle jotca HERran huones työtä teit huonen rakendamises ja parandamises. Ne sijtte annoit sen sepille ja rakendaille/ osta hacatuita kiwiä ja silitettyjä puita caarixi ja malgoixi huoneseen/ jonga Judan Cuningat olit häwittänet. Ja miehet teit työtä uscollisest. Ja heidän päällens asetettin Jahath ja Obadia Lewitat Merarin lapsist/ Sacharia ja Mesullam Kahathiterin lapsist/ työtä kijruttaman. Ja jocainen Lewita taisi soitta candeletta. Candaitten ja caickinaisen työn teettäitten päällä/ caikis wirgois olit Lewitaist/ kirjoittajat/ esimiehet ja owenwartiat. JA cosca he otit rahan ulos/ cuin HERran huoneseen pandu oli/ löysi Hilkia HERran Lakikirjan/ joca Mosexen cautta annettu oli. Ja Hilkia wastais ja sanoi Saphanille kirjoittajalle: minä olen löytänyt Lakikirjan HERran huonest. Ja Hilkia andoi kirjan Saphanille. Nijn Saphan wei kirjan Cuningalle/ puhui ja sanoi: caicki cuin palwelioittes käsijn annettu on/ sen he tekewät. Ja he cocoisit rahan/ joca HERran huonesta löytyy oli/ ja annoit teettäille ja tekiöille. Nijn Saphan kirjoittaja sanoi Cuningalle: Hilkia Pappi andoi minulle yhden kirjan. Ja Saphan luki sijtä Cuningan edes. JA cosca Cuningas cuuli lain sanat/ rewäis hän waattens. Nijn Cuningas käski Hilikian ja Ahikan Saphanin pojan/ ja Abdonin Michan pojan/ ja Saphanin kirjoittajan/ ja Asatan Cuningan palwelian/ ja sanoi: Mengät ja kysykät HERralle minun edestäni/ ja nijden cuin wielä jäänet owat Israelis ja Judas/ kirjan sanoista/ joca löytyy on: sillä HERran wiha on hirmuinen joca meihin on syttynyt/ ettei meidän Isäm ole pitänet HERran sana/ ja tehnet nijncuin täsä kirjas kirjoitettu on. Niin Hilkia meni nijden cansa/ jotca Cuningalda lähetetyt olit/ Prophetissan Huldan Sallumin Takehathin Hasran pojanpojan waatetten kätkiän emännän tygö/ joca asui toisella puolella Jerusalemis/ ja puhui sencaltaisia hänen

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

cansans. Ja hän sanoi heille: näitä sano HERra Israelin Jumala: sanocat sille miehelle/ joca teidän minun tygöni lähettänyt on: Näin sano HERra: cadzo/ minä saatan onnettomuden tämän paican ja hänen asuwaistens päälle/ ja caicki kirouxet/ jotca sijnä kirjas kirjoitetut owat/ joca Judan Cuningan edes luettin. Että he owat hyljännet minun ja suidzuttanet wieraille jumalille/ wihoittaxens minua caikilla heidän kättens töillä/ ja minun wihan sytty tämän paican päälle/ ja ei pidä sammutettaman. Ja teidän pitä sanoman Judan Cuningalle/ joca teidän lähettänyt on kysymän HERralle: näitä sano HERra Israelin Jumala/ näistä sanoista jotcas cuulit. Että sinun sydämes on pehminnyt/ ja sinä olet sinus nöyryttänyt Jumalan edes/ coscas hänen sanans cuulit tätä paicka ja sen asuwaisia wastan/ ja olet idzes nöyryttänyt minun edesäni/ repinyt waattes/ ja itkenyt minun edesäni/ nijn minä myös olen sinua cuullut/ sano HERra. Cadzo/ minä cocon sinun sinun Isäis tygö/ ettäs cootan sinun hautaas rauhas/ ettei sinun silmäs näe caicke tätä onnettomutta/ cuin minä tämän paican ja hänen asuwaistens päälle saatan. Ja he sanoit sen Cuningalle. NIin Cuningas lähetti ja cocois caicki wanhimmat Judast ja Jerusalemist. Ja Cuningas meni HERran huoneseen/ ja caicki Judan miehet ja Jerusalemin asuwaiset/ ja Papit/ ja Lewitat/ ja caicki Canssa sekä suuret että pienet/ ja caicki lijton kirjan sanat/ joca oli löytyy HERran huonest/ luettin heidän corwains cuulden. Nijn Cuningas meni siallens/ ja teki lijton HERran edes/ että heidän piti waeldaman HERran jälkeen/ ja pitämän hänen käskyns/ todistuxens ja oikeudens caikesta sydämestäns/ ja caikesta sielustans/ ja tekemän caickein lijton sanain jälkeen/ cuin owat kirjoitetut sijnä kirjas. Ja caicki cuin olit Jerusalemis ja BenJaminis/ andoi hän seisoa. Ja Jerusalemin asuwaiset teit HERran heidän Isäns Jumalan lijton perän. Ja Josia otti caicki cauhistuxet caikesta maasta pois/ cuin Israelin lasten oma oli/ ja waati caickia cuin Israelist löyttin/ palweleman HERra heidän Jumalatans. Ja ei he luopunet HERrast heidän Isäins Jumalast/ nijncauwan cuin Josia eli.

JA Josia piti Pääsiäistä HERralle Jerusalemis/ ja teurasti Pääsiäisen neljäntenätoistakymmendenä päiwänä ensimmäisellä Cuulla. Ja asetti Papit

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

wartioons/ ja wahwisti heitä wircaans HERran huones. Ja hän sanoi Lewitaille/ jotca coco Israeli opetit/ ja HERralle pyhitetyt olit: pangat se pyhä Arcki huoneseen/ jonga Salomo Dawidin poica Israelin Cuningas on raketa andanut/ ja ei teidän pidä sitä candaman teidän olgillan. Nijn palwelcat nyt HERra teidän Jumalatan/ ja hänen Canssans Israeli. Ja walmistacat teidän teidän Isäin huonen järjestyxen jälkeen/ nijncuin se on kirjoitettu Dawidilda Israelin Cuningalda/ ja hänen pojaldans Salomolda. Ja seisocat Pyhäs Isäin huonen asettuxen jälkeen/ teidän weljein seas/ jotca owat Canssasta syndynet. Ja Lewitain Isäin huonen asetuxen jälkeen. Teurastacat Pääsiäinen ja pyhittäkät teidän/ asettacat myös teidän weljen tekemän HERran sanan jälkeen Mosexen cautta. JA Josia andoi ylönnyshrixi yhteisen Canssan edestä caridzoita ja wohlia (caicki Pääsiäisexi nijlle cuin läsnä olit) colmekymmendä tuhatta/ ja colme tuhatta härkä. Ja nämät caicki olit Cuningan hywydest. Hänen Förstins annoit myös mielelläns Canssan edest ylönnyxexi Papeille ja Lewitaille (cuin olit: Hilchia/ Sacharia ja Jehiel Förstit Jumalan huones Papein seasta) Pääsiäis uhrixi caxi tuhatta ja cuusi sata (caridzoita ja wohlia) nijn myös colme sata härkä. Mutta Chanania Semejan cansa/ ja Nethaneel hänen weljens/ ja Hasabia/ Jejel ja Josabad Lewitain ylimmäiset/ annoit ylönnyxen Lewitaille Pääsiäis uhrixi wijsi tuhatta (caridzata ja wohla) nijn myös wijsi sata härkä. JA nijn Jumalan palwelus asetettin/ ja Papit seisoit siasans/ ja Lewitat joucosans/ Cuningan käskyn jälkeen. Ja he teurastit Pääsiäisen/ ja Papit otit werenheidän käsistäns ja prijscotit/ ja Lewitat nyljit ne. Ja teit nijstä polttouhria andaxens heidän yhteises joucosans/ uhratta HERralle/ nijncuin kirjoitettu on Mosexen kirjas. Nijn teit he myös härkäin cansa. Ja he walmistit Pääsiäist tulella/ nijncuin se myös tehtämän piti/ mutta pyhitetyn keitit he padois/ cattilois ja pannuis/ ja teit sen kijrust tariten caikelle Canssalle. Sijtte walmistit he idzellens ja Papeille: sillä Papein Aaronin lasten oli tekemist polttouhrin cansa ja lihawuden/ haman yöhön asti/ sentähden Lewitain piti idzellens ja Papeille Aaronin pojille jotain walmistaman. Ja weisajat Asaphin lapset seisoit siasans Dawidin käskyn jälkeen/ ja Assaphin ja Hemanin ja Jedithunin Cuningan Näkiän/ ja

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

owenwartiat jocaidzen owen tykönä/ eikä lähtenet heidän wirastans: sillä Lewitat heidän weljens walmistit heidän eteens. Nijn oli caicki HERran Jumalan palwelus toimitettu sinä päivänä/ pidettä Pääsiäistä ja tehtä polttouhria HERran Altarilla Cuningas Josian käskyn jälkeen. Nijn pidit Israelin lapset/ jotca sijnä läsnä olit/ Pääsiäist sijhen aican/ ja happamattoman leiwän juhla/ seidzemen päivä. Ei yhtän sencaltaist Pääsiäist ollut Israelis pidetty/ nijncuin tämä/ hamast Samuel Prophetan ajast. Ja ei yxikän Cuningas Israelist ollut sencaltaista Pääsiäistä pitänyt/ cuin Josia piti/ ja Papit/ Lewitat ja coco Juda ne cuin läsnä olit Israelist/ ja cuin asuit Jerusalemis. Cahdexandenatoistakymmendenä Josian waldacunnan vuonna/ pidettiin tämä Pääsiäinen. Senjälken cosca Josia oli walmistanut huonen/ meni Necho Egyptin Cuningas sotiman Charchemest wastan Phratin tykönä/ ja Josia meni händä wastan. Mutta hän lähetti sanan hänen tygöns/ ja käski hänelle sanotta: mitä minun on sinun cansas tekemist Judan Cuningas? en minä tule sinua wastan/ mutta sitä huonetta cuin soti minua wastan. Ja Jumala on sanonut/ että minun pitä minuani riendämän/ lacka tekemäst Jumalata wastan/ joca minun cansani on/ ettei hän sinua hucutais. Mutta ei Josia kääändänyt caswojans hänestä/ waan asetti idzens sotiman händä wastan/ ja ei totellut Nechon sanoja Jumalan suusta/ ja tuli sotiman hänen cansans tasaisella Megiddon kedolla. Ja ambujat ambuisit Cuningas Josiat. Ja Cuningas sanoi palwelioillens: wiekät minua tästä pois: sillä minä olen sangen pahoin haawoitettu. Ja hänen palwelians otit hänen waunust/ ja panit hänen toiseen waunuuns/ ja weit hänen Jerusalemiijn. Ja hän cuoli ja haudattin Isäins hautoin. Ja coco Juda ja Jerusalem itkit Josiat. Ja Jeremia itki Josiat/ ja caicki laulajat murhedeit händä itcuwirsillä/ haman tähän päivän asti. Ja he teit sijtä tawan Israelis/ cadzo/ se on kirjoitettu walitus wirsis. Mitä enä Josiast sanomist on/ ja hänen laupiudestans kirjoituxen jälkeen HERran Lais. Ja hänen tegoistans ensimmäisist ja wijmeisist/ cadzo/ se on kirjoitettu Israelin ja Judan Cuningasten kirjas.

JA Canssa maalla otti Joahaxen Josian pojan/ ja teit hänen Cuningaxi Isäns siaan Jerusalemiijn. Colmen wuotinen colmattakymmendä oli Joahas

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi colme Cuucautta Jerusalemis. Sillä Egyptin Cuningas pani hänen pois Jerusalemist/ ja sacoitti maan sataan leiwiskään hopiata/ ja leiwiskään celda. Ja Egyptin Cuningas teki Eliakimin hänen weljens Judan ja Jerusalemin Cuningaxi/ ja muutti hänen nimens Jojakimixi. Mutta Necho otti hänen weljens Joahaxen/ ja wei Egyptijn. WIiden wuotinen colmattakymmendä oli Jojakim tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi yxitoistakymmendä wuotta Jerusalemis/ ja teki paha HERran hänen Jumalans edes. Ja NebucadNezar Babelin Cuningas meni händä wastan/ ja satoi hänen cahleilla wiedäxens Babelijn. Ja NebucadNezar wei muutamita HERran huonen astioita Babelijn/ ja pani ne Templijns Babelis. Mitä muuta Jojakimist sanomist on/ ja hänen cauhistuxestans cuin hän teki/ ja hänes löytyt oli/ cadzo/ ne owat kirjoitetut Israelin ja Judan Cuningasten kirjas. Ja hänen poicans Jojachin tuli Cuningaxi hänen siaans. CAhdexan wuotinen oli Jojachin tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi colme Cuucautta ja kymmenen päiwä Jerusalemis/ ja teki paha HERran edes. Cosca wuosi culunut oli/ lähetti NebucadNezar ja andoi hänen tuoda Babelijn/ nijden callisten HERran huonen astiain cansa. Ja teki Zidechian hänen weljens Judan ja Jerusalemin Cuningaxi. YHden wuotinen colmattakymmendä oli Zidechia tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi yxitoistakymmendä wuotta Jerusalemis. Ja teki paha HERran hänen Jumalans edes/ ja ei nöyryttänyt idziäns Prophetan Jeremian edes/ joca puhui HERran suusta. Hän luowui myös NebucadNezarist Babelin Cuningast/ joca händä Jumalan cautta wannottanut oli/ ja tuli uppiniscaisexi ja cowetti sydämens/ nijn ettei hän ollengan tahtonut idziäns käändä HERran Israelin Jumalan tygö. JA caicki ylimmäiset Pappein seas ja Canssan seas teit myös syndiä suurest caickinaisten pacanoitten cauhistusten jälkeen/ ja saastutit HERran huonen/ jonga hän oli pyhittänyt Jerusalemis. Ja HERra heidän Isäins Jumala lähetti heidän tygöns warhain/ hänen sananssaattajan cautta: sillä hän armahti Canssans ja majans päälle. Mutta he pilckaisit Jumalan lähetyssanan/ ja cadzoit hänen sanans ylön/ ja häwäisit hänen Prophetians/ sijhenasti että HERran wiha caswoi hänen Canssans päälle/ nijn ettei heillä enämbi parannusta ollut. Sillä hän saatti heidän ylidzens

TOINEN CHRÖNIKÄN KIRJA

Chalderein Cuningan/ ja hän andoi tappa heidän nuorucaisens miecalla/ heidän Pyhäns huones/ eikä armahtanut nuorucaisia eli neidzeitä/ taicka wanhoja eli ijällisiä Isiä/ caicki andoi hän hänen käteens. Ja caicki astiat HERran huonest suuret ja pienet/ tawarat HERran huonest/ Cuningan ja hänen Försteins tawarat/ caicki andoi hän ne wiedä Babelijn. Ja he poldit Jumalan huonen/ ja cukistit muurin Jerusalemis/ ja caicki heidän Palazins poltettin tulella/ nijn että caicki heidän callit caluns hunningolle tulit. Ja ne jotca olit miecalda pääsnet/ weit he Babelijn/ ja he olit hänen ja hänen poicans orjat/ Sijhenasti että Persian waldacunda hallidzi/ että täytetäisin HERran sana Jeremian suun cautta/ ja sijhenasti oli maacunnilla kyllä heidän Sabbathins: sillä coco häwityxen aicana oli Sabbathi/ sijhenasti cuin seidzemenkymmendä ajastaica täytettin. MUTta ensimmäisnä Persian Cuningan Corexen vuonna (että HERran sana olis täytetty Jeremian suun cautta) herätti HERran Corexen Persian Cuningan hengen/ cuuluttaman coco hänen waldacundans kirjoitusten cautta/ ja sanoi: Näin sano Cores Persian Cuningas: HERra Jumala taiwast on andanut minulle caicki waldacunnat maalla/ ja on käskenyt minun rakenda hänellens huonen Jerusalemis Judas/ cuca nyt on teistä hänen Canssastans? HERra hänen Jumalans olcon hänen cansans/ ja mengän sinne.

Esran Kirja

ENsimäisnä Corexen Persian Cuningan vuonna/ että HERran sana täytetäisin joca oli puhuttu Jeremian suun cautta/ herätti HERra Corexen Persian Cuningan hengen cuuluttaman coco waldacunnasans kirjoituxella/ sanoden: Näin sano Cores Persian Cuningas: HERra Jumala taiwast on andanut minulle caicki maan waldacunnat/ ja on käskenyt minun rakenda hänellens huonen Jerusalemiijn/ joca on Judaas. Cuca on teidän seasan caikest hänen Canssastans/ hänen Jumalans olcon hänen cansans/ ja hän mengön Jerusalemiijn/ joca on Judaas/ ja rakendacan HERran Israelin Jumalan

huonen/ se on Jumala cuin Jerusalemis on. Ja caickia jääneit caikis paicois cusa he muucalaisna olit/ pitä autettaman sen paican Canssaldä hopialla ja cullalla/ tawaralla ja eläimillä mielelläns Jumalan huoneseen cuin on Jerusalemis. Niin walmistit idzens Isäin päämiehet Judast ja Benjaminist/ Papit ja Lewitat/ caicki jotca Jumalan Hengi kehoitti menemän rakendaman HERran huonetta cuin on Jerusalemis. Ja caicki jotca olit heitä ymbärins/ wahwistit heidän kätens hopia ja culdaastioilla/ tawaralla ja eläimillä/ ja calleilla caluilla/ paidzi sitä cuin he mielelläns uhraisit. Cuningas Cores myös toi HERran huonen astiat/ jotca NebucadNezar oli ottanut Jerusalemist/ ja pannut jumalans huoneseen. Mutta Cores Persian Cuningas otti ne ulos rahanhaldian Mithridatin käden cautta/ joca ne luki Judan Förstille Sesbazarille. Ja tämä on heidän lucuns: colmekymmendä culdamalja/ tuhannen hopiamalja ja yhdexäncolmattakymmendä weistä.

Colmekymmendä cullaista malja/ ja niytä toisia hopiaisia maljoja neljä sata ja kymmenen/ ja muita astioita tuhannen. Nijn että caickia astioita sekä cullast/ että hopiast/ oli wijsi tuhatta ja neljä sata: Sesbazar wei ne caicki nijden cansa/ jotca Babelin fangeudest menit Jerusalemiijn.

Nämät owat maacunnan lapset cuin läxit fangeudest/ jotca NebucadNezar Babelin Cuningas oli wienyt Babeliijn/ ja tulit Jerusalemiijn ja Judaan jällens/ cukin Caupungijns. Jotca tulit Serubabelin Jesuan/ Nehemian/ Serajan/ Reelian/ Mardochain/ Bilsan/ Misparin/ Bigiwain/ Rehumina ja Baenan cansa. Tämä on Israelin Canssan miesten lucu: Parexen lapset/ caxi tuhatta/ sata ja caxicahdexattakymmendä. Sephatian lapset/ colme sata ja caxicahdexattakymmendä. Arahn lapset/ seidzemen sata ja wijsicahdexattakymmendä. Pachat Moabin lapset/ Jesua Joabin lasten seas/ caxi tuhatta/ cahdexan sata/ ja caxitoistakymmendä. Elamin lapset/ tuhannen/ caxi sata/ ja neljäcuudettakymmendä. Zathun lapset/ yhdexän sata ja wijsiwijdettäkymmendä. Zacain lapset/ seidzemen sata ja cuusikymmendä. Banin lapset/ cuusi sata ja caxiwijdettäkymmendä. Bebain lapset/ cuusi sata ja colmecolmattakymmendä. Azgadin lapset/ tuhannen/ caxi sata ja caxicolmattakymmendä. Adonicamin lapset/ cuusi sata/ ja

cuusiseidzemettäkyymmendä. Bigewain lapset/ caxi tuhatta ja
 cuusicuudettakymmendä. Adin lapset/ neljä sata ja neljäcuudettakymmendä.
 Aterin lapset Jehiskiast/ yhdexänkymmendä ja cahdexan. Basain lapset/
 colme sata ja colmecomattakymmendä. Jorahn lapset/ sata ja
 caxitoistakymmendä. Hasumin lapset/ caxi sata ja colmecomattakymmendä.
 Gibbarin lapset/ yhdexänkymmendä ja wijsi. Bethlehemin lapset/ sata ja
 colmecomattakymmendä. Netophan miehet/ sata ja
 cahdexancolmattakymmendä. Anathotin miehet/ sata ja
 cahdexancolmattakymmendä. Asmawethin lapset/ caxiwijdettäkyymmendä.
 Kirjath Arimin lapset/ Chephiran ja Berothin/ seidzemen sata ja
 colmewijdettäkyymmendä. Raman ja Gabaan lapset/ cuusi sata ja
 yxicolmattakymmendä. Michman miehet/ sata ja caxicolmattakymmendä.
 BethElin ja Ain miehet/ caxi sata ja colmecomattakymmendä. Nebon lapset/
 caxicuudettakymmendä. Magbixen lapset/ sata ja cuusicuudettakymmendä.
 Toisen Elamin lapset/ tuhannen/ caxi sata ja neljäcuudettakymmendä.
 Harimin lapset/ colme sata ja caxikyymmendä. ZodHadidin ja Onon lapset/
 seidzemen sata ja wijsicolmattakymmendä. Jerehon lapset/ colme sata ja
 wijsiwijdettäkyymmendä. Senaan lapset/ colme tuhatta/ cuusi sata ja
 colkymemmendä. PApit: Jejadan lapset Jesuan huonesta/ yhdexän sata ja
 colmecahdexattakymmendä. Immerin lapset/ tuhannen ja
 caxicuudettakymmendä. Pashurin lapset/ tuhannen/ caxi sata ja
 seidzemenwijdettäkyymmendä. Harimin lapset/ tuhannen ja seidzemen
 toistakymmendä. LEwitat: Jesuan ja Cadmielin lapset/ Hodawian lapsista/
 neljäcahdexattakymmendä. Weisajat: Asaphin lapset/ sata ja
 cahdexancolmattakymmendä. Owenwartiain lapset/ Salumin lapset/ Aterin
 lapset/ Talmonin lapset/ Akubin lapset/ Hatitan lapset ja Sobain lapset
 caickians/ sata ja yhdexän neljättäkyymmendä. NEthinimit Zihahn lapset/
 Hasuphan lapset/ Tabaothin lapset: Keroxen lapset/ Siehhan lapset/ Padonin
 lapset. Lebanan lapset/ Hagaban lapset/ Accubin lapset. Hagabin lapset/
 Samlain lapset/ Hananin lapset. Giddelin lapset/ Gaharin lapset/ Reajan
 lapset. Resinin lapset/ Necodan lapset/ Gazamin lapset. Usahn lapset/

Passeahn lapset/ Bessaihn lapset. Asnan lapset/ Meummin lapset/
 Nephussimin lapset. Bacbukin lapset/ Hacunphan lapset/ Harhurin lapset.
 Bazeluthin lapset/ Mehiran lapset/ Harsan lapset. Barcoxen lapset/ Sisseran
 lapset/ Thamahn lapset. Neziahn lapset/ Hatiphan lapset. Salomon
 palweliain lapset/ Sotain lapset/ Sopheretin lapset/ Perudan lapset. Jaelan
 lapset/ Darconin lapset/ Giddelin lapset. Sephatian lapset/ Hattilin lapset/
 Pocherethin lapset Zebaimista/ Amin lapset. Caicki Nethinimin ja Salomon
 palweliain lapset/ colme sata/ yhdexänkymmendä ja caxi. NÄmät myös
 menit Mithel/ Mela/ Thelharsa/ Cherub/ Addon/ ja Immer/ jotca ei tietänet
 Isäins huonetta sanoa ja siemendäns/ jos he olit Israelist. Delajan lapset/
 Tobian lapset/ Necodan lapset/ cuusi sata ja caxicuudettakymmendä. Ja
 Pappein lapsist: Habajan lapset/ Hacoxen lapset/ Barsillain lapset/ joca otti
 idzellens emännän Barsillain Gileaditerin tyttären/ joca cudzuttin heidän
 nimelläns. Nämät edzeit heidän sucucundans polwilucu kirja/ ja ei löynnet/
 sentähden he pandin pois pappeudest. Ja Hathirsatha sanoi heille/ ettei
 heidän pitänyt syömän sijtä caickein pyhimmäst/ ennencuin Pappi seisois
 Urimin ja Thumimin cansa. COco joucko nijncuin yxi mies oli/
 caxiwijdettäkyymmendä tuhatta/ colme sata ja cuusikymmendä. Paidzi heidän
 palwelioitans ja pijcojans/ joita oli seidzemen tuhatta/ colme sata ja
 seidzemenneljättäkymmendä/ ja heillä oli weisaita/ miehiä ja waimoja/ caxi
 sata. Seidzemen sata ja cuusineljättäkymmendä hewoista: caxi sata ja
 wijsiwijdettäkyymmendä Muulia. Neljä sata ja wijsineljättäkymmendä
 Cameliä/ cuusi tuhatta/ seidzemen sata/ ja caxikymmendä Asia. Ja
 monicahtat Isäins Päämiehistä/ cosca he menit HERran huoneseen
 Jerusamis/ uhraisit hywällä mielellä Jumalan huoneseen/ raketta sitä
 paicallens. Ja he annoit warans jälken rakennuxen tawaraxi/
 yhdenseidzemettäkyymmendä tuhatta culdapenningitä/ ja wijsi tuhatta
 leiwiskä hopiata/ ja sata Papin hametta. Nijn Papit/ Lewitat ja muutamat
 Canssast/ weisajat/ ja owenwartiat ja Nethinimit asuit Caupungeisans/ ja
 coco Israel myös Caupungeisans.

COsca seidzemes Cuucausi oli tullut/ ja Israelin lapset olit Caupungeisans/ tuli Canssa cocon nijncuin yxi mies Jerusalemijn. Ja Jesua Josedekin poica/ ja Papit hänen weljens nousit/ ja Serubabel Sealthielin poica ja hänen weljens/ ja rakensit Israelin Jumalan Altarin/ uhrataxens sen päällä polttouhria/ nijncuin kirjoitettu on Mosexen Jumalan miehen lais. Ja he laskit Altarin perustuxens päälle/ waicka he pelkäisit sen maan Canssoja/ ja he uhraisit sen päällä HERralle polttouhria/ amulla ja ehtolla. Ja he pidit Lehtimajan juhla/ nijncuin kirjoitettu on/ ja teit polttouhria jocapäiwä/ sen lugun jälkeen cuin pitikin/ cutakin päiwänäns. Senjälken mitä alinomaisia polttouhreja/ ja uden Cuun/ ja caickein HERran juhlain pyhitettyin/ ja caickinaisia mieliuhreja/ cuin he hywällä mielellä teit HERralle. Seidzemennen Cuucauden ensimmäisnä päiwänä/ rupeisit he uhraman HERralle polttouhria/ mutta ei HERran Templin perustus ollut wielä laskettu. Ja he annoit kiwenhackaille ja työwäelle raha/ ruoca ja juoma/ ja öljyä Sidonialaisille ja Tyriläisille/ että he toisit heille Cedripuita Libanonista Japhonin merta myöden/ Corexen Persian Cuningan suomast. MUTta toisna vuonna sijttecuin he tulit Jerusalemijn/ HERran huonen tygö toisna Cuucautena/ rupeis Serubabel Sealthielin poica/ ja Sesuja Josedechin poica/ ja muut heidän jäänet weljens/ Papit ja Lewitat/ ja caicki cuin fangeudesta tulit Jerusalemijn/ ja panit cahdenkymmenen ajastaicaiset ja wanhemmat Lewitat HERran huonen työn teettäjixi. Ja Jesua seisoit poikinens ja weljinens/ ja Kadmiel poikinens/ ja Judan lapset nijncuin yxi mies teettämäs HERran huonen työwäke/ Henadadin lapset poikinens/ ja Lewita heidän weljens. Ja cosca rakendajat laskit HERran Templin perustuxen/ seisoit Papit puetettuna/ waskitorwein cansa/ ja Lewitat Asaphin pojat candeileilla/ kijttämäs HERra Dawidin Israelin Cuningan sanoilla. Ja he weisaisit wuoroittain ylistäisäns ja kijttäisäns HERra/ että hän on hywä ja hänen laupiudens pysy ijancaickisest Israelin päälle: Ja caicki Canssa huusit corkialla änellä ja kijtit HERra/ että HERran huonen perustus oli laskettu. Mutta moni wanhoista Papeista ja Lewitaista ja Isäin päämiehistä/ jotca olit nähnet ensimmäisen huonen: cosca tämä huonen perustus laskettin heidän silmäins

edes/ itkit suurella änellä/ ja moni huusi corkialla änellä ilon tähden. Että se huuto oli nijn suuri/ ettei Canssa eroittanut ilon ändä itcun änestä: sillä Canssa huusi corkialla änellä/ että se äni cauwas cuului.

MUtta cosca Judan ia BenJaminin wihamiehet cuulit/ että ne jotca fangiuxes olit ollet/ rakensit HERralle Israelin Jumalalle Templi. Tulit he Zerubabelin ja Isäin Päämiesten tygö/ ja sanoit heille: me rakennam teidän cansan/ sillä me edzim teidän Jumalatan nijncuin tekin/ ja emme ole sijtte uhrannet cuin Asser Haddon Assurin Cuningas meidän tänne wei. Mutta Zerubabel ja Jesua ja muut Israelin Isäin Päämiehet wastaisit: ei sowi teidän ja meidän raketa meidän Jumalallem huonetta/ mutta me rakennam yxin HERralle Israelin Jumalalle huonen/ nijncuin Cores Persian Cuningas meidän käski. Nijn sen maacunnan wäki esti Judan Canssan kädet/ ja peljätti rakendamast/ Ja palckais Neuwonandaita heitä wastan/ estämän heidän neuwoans/ nijncauwan cuin Cores Persian Cuningas eli/ Dariuxen Persian Cuningan waldacundan asti. Mutta cosca Ahaswerus tuli Cuningaxi/ hänen waldacundans algusa kirjoitit he canden Judan ja Jerusalemin asujamia wastan. JA Arthahsasthan aicana/ kirjoitti Bilsam/ Mitridates/ Tabeel ja muut heidän neuwostans Arthahsasthan Persian Cuningan tygö. Ja kirja oli kirjoitettu Syrian kielellä/ ja tulkittu Syrian kielellä. Rehum Cantzleri ja Simsai kirjoittaja/ kirjoitit kirjan Jerusalemita wastan Cuningas Arthahsasthan tygö. Silloin Rehum Cantzleri ja Simsai kirjoittaja/ ja muut Neuwonandajat Dinast/ Arphasathast ja Tarplatast/ Persiast/ Arachast/ Babelist/ Susanist/ Dehast ja Elamist. Ja muut Canssat/ jotca wäkewä ja cuuluisa mies Asnaphar toi tänne/ ja pani heidän asuman Samarian Caupungeihin/ ja muihin Caupungeihin tällä puolen weden ja Canaan. Ja kirja jonga he lähetit Cuningas Arthahsasthan tygö/ oli näin kirjoitettu. SINun palwelias ne miehet cuin asuwat tällä puolella weden/ ja Canaas. Se olcon Cuningalle tiettäwä/ että Judalaiset jotca sinun tyköäs tulit meidän tygöm Jerusalemijn/ rakendawat capinalist ja paha Caupungita/ ja on perustanet ja corgottanet muurit. Nijn olcon Cuningalle tiettäwä/ että jos se Caupungi raketan ja muurit perustetan/ nijn ei he sinulle anna lahja/ tullia ja ajastaicaista wero/ ja

wahingoidzewat Cuningasten weron. Me olem caicki palatzis caswatetut/ emme tahtonet enä Cuningan ylöncadzomist nähdä/ sentähden me lähetim ja ilmoitim Cuningalle. Ettäs edzisit Isäis Aicakirjoin/ ja sinä löydät nijstä ja saat tietä tämän olewan capinalisen ja wahingolisen Caupungin Cuningoille ja maacunnille/ joca saatti jo wanhast muutkin luopuman/ jongatähden myös tämä Caupungi on autiaxi tehty. Mingätähden me annam Cuningan tietä/ että jos tämä Caupungi raketan/ ja muurit tehdän. nijn et sinä tätä puolda wirta saa pitä. NIin Cuningas lähetti wastauxen Rehumille/ Cantzlerille ja Simsaille kirjoittajalle/ ja muille heidän cansaweljillens cuin Samarias asuit/ ja muille cuin toisella puolella weden olit/ rauhan ja terweyden. Lähetys kirja/ jonga te meidäm tygöm lähetit/ on luettu julkisest minun edesän. Ja on minulda käsketty edzittä/ ja on löytty sen Caupungin jo wanhan aican nosnen Cuningoita wastan/ ja luopunen/ nijn että capina on sijnä nosnut. Ja että Jerusalemis owat ollet wäkwät Cuningat/ ja owat wallinnet caicki cuin toisella puolella weden on/ ja heille on annettu tulli/ lahjat ja ajastaicainen wero. Tehkät sijs tämän käskyn jälken/ estäkät nijtä miehiä rakendamast Caupungi/ siihenasti cuin minä annan käskyn. Nijn ottacat waari ettet te wijwyttelis täsä asias/ ettei Cuningoille mitän wahingota tulis. COsca Cuningas Arthahsasthan kirja luettin Rehumin/ Simsain kirjoittajan ja heidän cansaweljeins edes/ menit he kijrust Jerusalemijn Judalaisten tygö/ ja estit heidän käsiwarrella ja wäkweydellä. Silloin lacattin Jumalan huonen työstä Jerusalemis/ nijn että se jäi Dariuxen Persian Cuningan toisen wuoten asti.

JA Prophetat Haggai ja Sacharia Iddon poica ennustit Judalaisille jotca olit Judas ja Jerusalemis/ Israelin Jumalan nimen. Silloin nousit Serubabel Sealthielin poica ja Jesua Josedekin poica/ ja rupeisit rakendamam Jumalan huonetta Jerusalemis/ ja Jumalan Prophetat heidän cansans/ auttain heitä. SIihen aican tuli Thathnai heidän tygöns/ joca oli Maanherra tällä puolen weden/ ja StarBosnai heidän cansaweljens/ ja sanoit näin heille: cuca teidän on käskenytt rakenda tätä huonetta/ ja hänen muurejans perusta. Nijn me sanoim heille: mitkä nijden miesten nimet owat/ jotca tätä rakennusta

rakendawat. Ja Jumamalan silmä tuli Judan wanhimbain päälle/ ettei se heildä nijncawaxi estetty cuin sanoma wietin Dariuxen tygö: ja lähetys kirja tuli sijtä asiast tacaperin jällens. JA kirja jonga Thathnai Maanherra tällä puolen weden/ ja StarBosnai/ ja hänen cansaweljens Arphasadist/ jotca olit tällä puolen weden/ lähetit Cuningas Dariuxen tygö. Ja ne sanat jotca he lähetit hänen tygöns/ owat näin kirjoitetut: Darius Cuningalle caicki rauha. Se olcon Cuningalle tiettäwä/ että me tulim Judan maacundaan sen caickein suurimman Jumalan huonen tygö/ sitä raketan caickinaisist kiwist/ hirret pannan seinijn/ ja työ joutu ja menesty heidän käsisäns. Nijn me kysyim wanhimmille/ ja sanoim heille: cuca teille andoi käskyn rakenda tätä huonetta/ ja näitä muureja perusta? Me kysyimme myös heille heidän nimens/ andaxem sinulle ne tietä: ja me kirjoitim nijden miesten nimet jotca heidän Päämiehens olit. Ja sencaltaisen sanan he meille wastaisit/ sanoden: me olem taiwan ja maan Jumalan palweliat/ ja rakennam tätä huonetta/ joca ennen monda vuotta oli rakettu/ jonga yxi wäkewä Israelin Cuningas oli rakendanut ja pannut ylös. Mutta sijttecuin meidän Isät wihoitit Jumalan taiwast/ andoi hän heidän NebucadNezarin käsijn/ Calderein Cuningan Babelist/ hän jaotti tämän huonen ja wei Canssan Babelijn. MUtta ensimmäisnä Corexen Babelin Cuningan vuonna käski Cuningas Cores tämän Jumalan huonen raketa. Ne culdaastiat ja hopiaastiat cuin olit sijnä Jumalan huones/ jotca NebucadNezar otti Jerusalemin Templist/ ja wei Babelin Templijn/ ne otti Cuningas Cores Babelin Templist/ ja andoi Sesbazarille/ jonga hän pani heidän päämiehexens. Ja sanoi hänelle: ota nämät astiat/ mene ja wie heitä Jerusalemin Templijn/ ja anna Jumalan huone raketta paicallens. Silloin tuli tämä Sesbazar/ ja laski Jumalan huonen perustuxen Jerusalemis/ ja sijtä ajast nijn tähän asti on rakettu/ ja ei ole wielä täytetty. Nyt sijs/ jos Cuningan kelpa/ nijn andacan edziä Cuningan tawarahuones Babelis/ jos se on käsketty Cores Cuningalda heidän raketa tätä Jumalan huonetta cuin on Jerusalemis/ ja andacon tästä asiast Cuningan tahdon meidän tietä.

NIin Darius Cuningas käske edziä Cantzelijs/ Cuningan tawarahuones Babelis. Silloin löyttin Ahmethan linnast/ joca on Medis/ yxi kirja/ josa oli näin muistoxi kirjoitettu: ENSimäisnä Cuningas Corexen vuonna/ käske Cuningas Cores Jumalan huonen raketa Jerusalemis/ sille paicalle cuin uhratan/ ja laske perustuxen/ cuuttakymmendä kynärätä corkiaxi/ ja cuuttakymmendä kynärätä lewiäxi. Colme seinä caickinaisista kiwistä ja yxi seinä puista/ ja että Cuningan huonest pitä annettaman ruoca. Nijn myös Jumalan huonen hopiaiset ja cullaiset astiat/ jotca NebucadNezar oli ottanut Jerusalemin kircost ja wienyt Babelijn/ annetta ja wietä jäl lens Jerusalemiin sial lens Jumalan huoneseen. NIin olcat nyt erinäns heistä/ sinä Thathnai maan Herra sillä puolen weden/ ja sinä StharBosnai/ ja teidän cansaweljen Arphasathist/ te jotca oletta sillä puolen weden. Andacat heidän tehdä työtä Jumalan huones/ että Judasten päämies ja heidän wanhimbans saisit Jumalan huonen raketuxi hänen endiselle paicallens. Se on myös käsketty minulda mitä Judan wanhimille pitä annettaman/ että he rakennaisit tämän Jumalan huonen/ nimittäin: että sille wäelle pitä juuri kijrust ruoca annettaman Cuningan werocalust sildä puolen weden/ ja ei heitä estettämän. Jos he tarwidzewat calpeja/ caridzoita taicka caurita uhrixi taiwaliselle Jumalalle/ nisuja/ suoloja/ wijna ja öljyä/ Jerusalemin Pappein tawan jälkeen/ nijn pitä heille annettaman jocapäiwä ilman yhdetäkän estettä. Että he uhraisit taiwaliselle Jumalalle makiata hajua/ ja rucoilisit Cuningan ja hänen lastens elämän edest. Tämä käsky on minulda annettu/ ja cucaikänäns nämät sanat muutta/ hänen huonestans pitä yxi hirsi rewäistämän ja nostettaman ylös/ ja hänen pitä siihen ripustettaman/ ja hänen huonens pitä localjäxi tehtämän sen työn tähden. Jumala joca taiwas asu/ hän tappacon caicki ne Cuningat ja Canssat/ jotca ojendawat kätens muuttaman taicka särkemän Jumalan huonetta/ joca on Jerusalemis. Minä Darius olen näitä käskenytt/ että se pitäis juuri nopiast tehtämän. Silloin Thathnai maan Herra sillä puolen weden/ ja StharBosnai heidän cansaweljeins cansa/ joiden tygö Cuningas Darius oli lähettänyt/ teit sen nopiast. Ja Judalaisten wanhimmat rakensit/ ja se menestyi Haggai Prophetan ja Sacharian Iddon pojan

ennustuxen jälkeen/ ja he rakensit ja päätit Israelin Jumalan käskyn jälkeen/ ja Corexen/ Dariuxen ja Arthahsasthan Persian Cuningasten käskyn jälkeen. Ja huone päätettiin täydellisest colmanden päivän asti Adarin Cuusta/ joca oli cuudendena Cuningas Dariuxen waldacunnan vuonna. JA Israelin lapset/ Papit/ Lewitat/ ja muut jotca fangina olit ollet/ pidit ilolla Jumalan huonen wihkimist. Ja uhraisit täsä Jumalan huonen wihkimyxes sata calpeja/ caxi sata oinasta/ neljä sata caridzata/ ja caxitoistakymmendä caurista/ coco Israelin syndein edest/ Israelin sucucundain lugun jälkeen. Ja asetit Papit wuorollens/ ja Lewitat järjestyxellens/ palweleman Jumalata joca on Israelis/ nijncuin Mosexen kirjas on kirjoitettu. JA ne/ jotca fangina olit ollet pidit Pääsiäistä neljändenätoistakymmendenä päivänä ensimmäisest Cuucaudest. Papit ja Lewitat olit puhdistanet idzens/ nijn että he caicki olit puhtat nijncuin yxi mies/ ja he teurastit Pääsiäisen caickein fangeuxen lasten edest/ ja Pappain heidän weljeins edest/ ja idze edestäns. Ja Israelin lapset jotca fangeudest palannet olit/ ja caicki jotca idzens olit erittänet maan pacanaiden saastaisudest heidän tygöns/ edzimän HERra Israelin Jumalata. Ne söit ja pidit happamattoman leiwän juhla/ ilolla seidzemen päivä: sillä HERra oli heidän iloittanut ja kääändänyt Assurin Cuningan sydämen heidän puolens/ että he tulit wahwistetuxi Jumalan huonen tegois/ joca on Israelin Jumala. MUtta näiden jälkeen Arthahsasthan Persian Cuningan waldacunnas oli Esra Sarajan poica/ Asarian pojan/ Hilkian pojan. Sallumin pojan/ Zadochin pojan/ Ahitobin pojan. Amariahn pojan/ Asarian pojan/ Merajothin pojan. Serahian pojan/ Usin pojan/ Bukin pojan. Abisuan pojan/ Phineexen pojan/ Eleazarin pojan/ Aaronin pojan/ sen ylimmäisen Papin. Tämä Esra meni Babelist/ joca oli kelwollinen kirjanoppenu Mosexen lais/ jonga HERra Israelin Jumala oli andanut. Ja Cuningas andoi hänelle caicki mitä hän anoi/ HERran hänen Jumalans käden jälkeen joca hänen päälläns oli. Ja sijnä meni muutamita Israelin lapsist ja Papeist ja Lewitaist/ weisaist/ owenwartioist ja Nethinimeist Jerusalemiijn/ seidzemendenä Arthahsasthan Cuningan vuonna. Ja he tulit Jerusalemiijn wijdendenä Cuucautena/ se on seidzemes Cuningan wuosi. Sillä ensimmäisnä päivänä ensimmäisestä Cuusta aiwoit he

lähte Babelist/ ja ensimmäisnä päiwänä wijdennestä Cuusta/ tuli hän Jerusalemiin Jumalan hywän käden cautta/ joca hänen päälläns oli. Sillä Esra oli walmistanut sydämens edzimän HERran Lakia/ ja tekemän ja opettaman Israelille käskyjä ja oikeutta. Ja näin on se kirja jonga Cuningas Arthahsastha andoi Papille Esralle kirjanoppenuille/ joca oli opettaja HERran sanas ja Lais/ Israelin päällä: Arthahsastha Cuningasten Cuningas Esralle Papille ja kirjanoppenuille taiwalisen Jumalan Lais/ rauhan ja terweyden. Minä olen käskenyt/ että kenengä ikänäns Israelin Canssasta/ Papeista ja Lewitaista/ kelpa minun waldacunnasani mennä cansas Jerusalemiin/ nijn mengän. Sinä joca olet lähetetty Cuningalda ja nijldä seidzemeldä Neuwonandajalda edzimän Judat ja Jerusalemit Jumalan Lain jälkeen/ joca käsisäs on. Ja ettäs otat myötäs sen cullan ja hopian cuin Cuningas ja hänen Neuwonandajans hywällä mielellä owat uhrannet Israelin Jumalalle/ jonga maja on Jerusalemis. Ja caickinaisen cullan ja hopian cuins saat coco Babelin maacunnast/ cuin Canssa ja Papit hywällä mielellä andawat Jumalan huoneseen/ joca on Jerusalemis. Ota ne caicki myötäs ja nopiast osta sillä rahalla calpeja/ caridzoita/ caurita/ ja ruocauhria ja juomauhria/ ja uhra teidän Jumalan huonen Altarilla/ joca on Jerusalemis. Mutta mitä sinun ja sinun weljes sijtä rahasta kelpa tehdä cuin lijaxi on/ se tehkät teidän Jumalan tahdon jälkeen. Ja astiat jotca sinun haldus owat annetut sinun Jumalas huonen palweluxexi/ anna ne pois Jumalan eteen Jerusalemiin. Ja mitä enä tarwitan sinun Jumalas huoneseen ja sinä culutat/ nijn anna Cuningan tawarahuonest. Minä Arthahsastha olen käskenyt weronhaldioille sillä puolen weden/ että mitä ikänäns Esra Pappi ja kirjanoppenuit taiwalisen Jumalan lais/ teildä ano/ se nopiast tehkät. Haman satan leiwiskän hopiat/ ja satan pundan nisuja/ ja satan tynnyrin wijna/ ja satan tynnyrin öljyä/ ja suoloja ilman mitat. Ja caickia nijtä cuin taiwan Jumalan laki ano/ se pitä taiwan Jumalan huonelle juuri nopiast tehtämän/ ettei hänen wihans tulis Cuningan waldacunnan ja hänen lastens päälle. Ja se pitä oleman teille caikille tiettäwä/ ettei teillä ole walda panna jotakin weroa/ tullia/ eli ajastaicaist ulostecoa yhdengän Papin päälle/ Lewitan/ weisajan/

owenwartian/ Nethinimin/ tämän Jumalan huonen palwelian päälle. Ja sinun Esra pitä sinun Jumalas wijsauden jälkeen/ paneman duomarit ja käskyläiset nijstä cuin sinun kätes alla on/ duomidzeman caiken Canssan cuin toisella puolen weden owat/ että caicki taidaisit sinun Jumalas lain/ ja sitä joca ei taida/ pitä teidän opettaman. Ja jocainen joca ei täytä wisust sinun Jumalas lakia/ ja Cuningan lakia/ hänen pitä saaman duomions työns jälkeen/ joco se on cuolemaan eli maan culkemuxeen/ eli rahasackoon/ taicka fangiuteen. Kijtetty olcon HERra meidän Isäim Jumala/ jotca näitä on andanut Cuningan sydämeen/ että hän caunista HERran huonetta Jerusalemis. Ja hän on notkistanut hänen laupiudens minun päälleni Cuningans ja hänen Neuwonandaittens edes/ ja caickein Cuningan suuriwaldiaitten miesten. Ja minä wahwistettin HERran minun Jumalani kädellä minun päälleni/ ja cocoisin päämiehet Israelist menemän minun cansani.

NÄmät owat nijden Isäin päämiehet/ ja heidän lucuns/ jotca läxit minun Canssani Babelist Cuningas Arthahsasthan hallites. Pineexen pojista Gersom. Ithamarin pojista Daniel. Dawidin pojista Hattus. Sechanian pojista/ Pareos/ Sacharia/ ja hänen cansans luettu sata ja wijsikymmendä miestä. Pahath Moabin pojista Elioenai Serahian poica/ ja hänen cansans caxi sata miestä. Sechanian pojista Jehasielin poica/ ja hänen cansans colme sata miestä. Adin pojista Ebed Jonathanin poica/ ja hänen cansans wijsikymmendä miestä. Elamin pojista Jesaia Athalian poica/ ja hänen cansans seidzemenkymmendä miestä. Sephatian pojista Sebadia Michaelin poica/ ja hänen cansans cahdexankymmendä miestä. Joabin pojista Obadia Jehielin poica/ ja hänen cansans caxi sata ja cahdexantoistakymmendä miestä. Selomithin pojista Jesiphian poica/ ja hänen cansans sata ja cuusikymmendä miestä. Bebain pojista Sacharia Bebain poica/ ja hänen cansans cahdexancolmattakymmendä miestä. Asgadin pojista Johanan se nuorin poica/ ja hänen cansans sata ja kymmenen miestä. Adonicamin wijmeisistä pojista/ joiden nimet owat/ Eliphelet/ Jehiel ja Semaja/ ja heidän cansans cuusikymmendä miestä. Bigewain pojista Uthai ja Sabud/ ja heidän cansans seidzemenkymmendä miestä/ miehenpuolet. JA minä cocoisin heidän sen

wirran tygö joca tule Ahewaan/ ja olimma sijnä colme päiwä. Ja cosca minä wisust cadzelin Canssan ja Papit/ en minä löytänyt yhtäkän Lewitat. Nijn minä lähetin Elieserin/ Arielin/ Semajan/ Elnathanin/ Jaribin/ Elnathanin/ Nathanin/ Sacharian ja Mesullamin/ ne päämiehet/ ja Jojaribin ja Elnathanin/ opettajat. Ja lähetin ne Iddon tygö/ joca oli päämies Casphias/ tuoman meille palwelioita meidän Jumalam huoneseen/ ja minä panin heidän suuhuns sanat mitä heidän piti Iddolle puhuman/ ja hänen weljillens Nethinimille Casphias. Ja he toit meille meidän Jumalam hywän käden jälkeen meidän ylidzem yhden wijsan miehen/ Mahelin pojista Lewin pojan/ Serebian poicains ja weljeins cansa/ cahdexantoistakymmendä. Ja Hasabian ja Esaian hänen cansans/ Merarin pojist/ hänen weljeins ja poicains cansa/ caxikymmendä. Ja Nethinimeist cuin Dawid ja Försti olit pannet Lewitaita palweleman/ caxi sata ja caxikymmendä/ caicki nimelläns nimitetyt. JA minä cuulutin siellä paaston Ahewan wirran tykönä/ nöyryttäxem meitä Jumalan edes/ ja kysyäxem häneldä oikiata tietä/ meille ja meidän lapsillem ja caikille meidän caluillem. Sillä en minä rohjennut anoa Cuningalda sotawäkeä ja huowia warjeleman meitä tiellä wiholisilda: sillä me olimme sanonet Cuningalle/ että meidän Jumalan käsi on hywäxi caickein ylidze/ jotca händä edziwät: mutta hänen wäkewydens ja wihans caickein nijden päälle/ jotca hänen hyljäwät. Nijn me paastoisim/ ja rucoilim meidän Jumalatom sen edest/ ja hän cuuli meitä. Ja minä walidzin ylimmäisistä Papeista caxitoistakymmendä/ Serebian ja Hasabian/ ja kymmenen heidän weljistäns heidän cansans. Ja minä punnidzin heille sen hopian ja cullan/ ja ylönnyssastiat meidän Jumalam huoneseen/ cuin Cuningas ja hänen Neuwonandajans ja Förstins/ ja coco Israel/ cuin saapuilla oli/ olit andanet ylönnyxexi. Ja punnidzin heidän käsijns hopena cuusi sata ja wijsikymmendä leiwiskätä/ ja hopiaastioita sata leiwiskätä/ ja sata leiwiskätä culda. Ja caxikymmendä cullaista malja/ jotca painoit tuhannen culdapenningitä/ ja caxi callista waskiastiata/ kircast cuin culda. Ja minä sanoin heille: te oletta pyhät HERralle/ nijn myös owat astiat/ culda ja hopia/ joca on hywällä mielellä annettu HERralle teidän Isäin Jumalalle. Walwocat sijs ja pitäkät ne

nijncauwan tallella/ että te ne jäl lens punnidzet ulos Pappein ja Lewitain/ päämiesten ja Israelin ylimmäisten Isäin edes Jerusalemis/ HERran huonen Arckuun. Nijn Papit ja Lewitat otit wastan sen punnitun hopian ja cullan/ ja astiat/ ja weit Jerusalemiijn meidän Jumalam huoneseen. JA me läxim Ahewan wirran tykö toisna päivänä toistakymmendä ensimmäisestä Cuusta/ menemän Jerusalemiijn/ ja meidän Jumalam käsi oli meidän päälläm/ joca meitä pelasti meidän wiholistem käsist ja wäjymisestä tiellä. Ja me tulim Jerusalemiijn/ ja olim siellä colme päivä. Mutta neljändenä päivänä punnittin hopia ja culla/ ja astiat meidän Jumalam huoneseen/ Papin Urian pojan Meremothin käden ala/ ja hänen cansans oli Eleazar Pineexen poica/ ja heidän cansans Josabad Jesuan poica ja Noadia Benuin Lewitan poica. Jocaidzen lugun ja painon perän/ ja caicki se paino kirjoitettin siihen aican. Ja fangeuden lapset jotca olit tullet fangeudest/ uhraisit Israelin Jumalalle polttouhria/ caxitoistakymmendä härkä/ coco Israelin edestä/ yhdexänkymmendä ja cuusi oinast/ seidzemencahdexattakymmendä caridzata/ caxitoistakymmendä caurista/ syndiuhrixi/ caicki tyynni polttouhrixi HERralle. Ja he annoit Cuningan wircamiehille ja maan foudeille tällä puolen wirran/ Cuningan kirjan ja käskyn/ ja corgotti Canssan ja Jumalan huonen.

COsca nämät caicki olit päätetyt/ njn tulit päämiehet minun tygöni/ ja sanoit: Israelin Canssa ja Papit ja Lewitat ei ole erinnet maan Canssain/ Cananerein/ Hetherein/ Phereserein/ Jebuserein/ Ammoniterein/ Moabiterein/ Egyptiläisten ja Amorrerein cauhistuxista. Sillä he owat ottanet heidän tyttäritäns heillens/ ja heidän pojillens/ ja owat secoittanet sen pyhän siemenen maan Canssain sanca/ ja heidän päämiehens ja Esiwaldans owat caickein ensimmäiset sijnä pahas tegos. Cosca minä sen cuulin/ rewäisin minä waatteni ja hameni/ ja repelin minun hiuxeni minun päästäni ja partani/ ja istuin hämmästyxis. Ja caicki jotca pelkäisit HERran Israelin Jumalan sana/ tulit cocoon minun tygöni/ jäl lensstulluitten synnin tähden/ ja minä istuin hämmästyxis haman ehtouhrin asti. Ja ehtouhrin aican nousin minä surkeudestani/ rewäisin waatteni ja hameni/ ja langeisin polwilleni/ ja hajotin

käteni HERran minun Jumalani tygö/ ja sanoin: MInun Jumalan/ minä häpen
 ja en kehta minun silmiäni nosta sinun tygös/ minun Jumalan: sillä meidän
 syndim owat enändynet meidän pääm ylidzen/ ja meidän pahat tecom owat
 caswanet hamas taiwasen asti. Hamast meidän Isäim ajast/ nijn tähän
 päiwän saacka/ olem me ollet suuris synneis/ ja meidän pahain töidem
 tähden/ me ja meidän Cuningam ja Pappim owat annetut maan
 Cuningasten käsijn ja miecan/ ja fangeuxen ja ryöstöxi/ ja meidän caswom
 häpiän/ nijncuin tänäkin päiwänä. Mutta nyt on meille wähä armo HERralda
 tapahtunut meidän Jumalaldam wähällä ajalla/ että wielä on muutamita
 meistä jäljellä ja pääsneitä/ että hän andoi wielä waarnan meille hänen
 pyhän siaans/ että meidän Jumalam walistais meidän silmäm/ ja andais
 meille wähän elämän meidän orjudesam. Sillä me olem orjat/ ja meidän
 orjudesam ei hyljännyt meitä meidän Jumalam/ ja hän on käändänyt
 laupiudens meidän tygöm Persian Cuningasten edes/ että he annoit meidän
 elä/ ja corgotta meidän Jumalam huonen/ ja corja ne jaonnet/ ja andoi
 meille aidan Judas ja Jerusalemis. Mitä me sijttekin sanom meidän Jumalan?
 että me olem hyljännet sinun käskys. Joita sinä olet käskenyt sinun palweliais
 Prophetain cautta: maa/ johon te menet omistaman/ on saastainen maa/
 maan Canssain saastaisuden tähden/ nijden cauhistusten tähden/ joilla he
 owat sen täyttänet heidän saastaisudellans sekä siellä että täällä. Nijn ei
 teidän pidä andaman nyt teidän tyttäritän heidän pojillens/ ja ei teidän pidä
 ottaman heidän tyttäritäns teidän pojillen/ älkät myös edzikö heidän
 rauhans ja caluans ijancaickisest/ että te tulisitte wäkewäxi/ ja söisit maan
 hywyttä/ ja saisit sen anda teidän lapsillen ijancaisexi perimisexi. Ja nijden
 caickein jälken cuin meidän päällem tullet owat/ meidän pahain tecoim ja
 suurten syndeim tähden/ nijn olet sinä meidän Jumalam säästänyt meidän
 pahoja töitäm/ ja andanut wapauden/ cuin nyt on. Pitäisköst meidän taas
 sinun käskys käymän ylidze/ ja tekemän langoutta tämän ilkiän Canssan
 cansa/ etkös mahda wihastua meidän päällem/ siihenasti että peräti autioxi
 tullan/ ettei ketän jää eikä ole pääsemyst. HERra Israelin Jumala sinä olet
 wanhurskas: sillä me olem jäänet wapadetta/ nijncuin se tänäpä on. Cadzo/

me olem sinun edesäs meidän synneisäm/ sentähden ei kengän woi edesäs pysyä.

COsca Esra näin rucoili ja tunnusti/ itki ja macais Jumalan huonen edes/ cocondui suuri joucko Israelist hänen tygöns/ miehist/ waimoist ja lapsist/ ja Canssa itki sangen cowin. Ja Zechania Jehielin poica Elamin lapsist/ wastais Esrat/ ja sanoi: me olem rickonet meidän Jumalatast wastan/ että me olem ottanet muucalaiset waimot maan Canssoista/ mutta wielä on toiwo senwuoxi Israelis Nijn tehkäm nyt lijtto meidän Jumalam cansa ajaxem caicki waimot pois/ ja ne jotca heistä syndynet owat/ HERran neuwon jälkeen/ ja nijden jotca pelkävät meidän Jumalam käskyä/ ja tapahtucon lain jälkeen. Nijn nouse/ sillä sinun se tule/ me olem sinun cansas/ ole hywäs turwas ja tee nijn. Silloin nousi Esra/ ja wannotti ylimmäiset Papit ja Lewitat/ ja coco Israelin/ tekemän tämän sanan jälkeen/ ja he wannoit. Ja Esra nousi Jumalan huonen edest/ ja meni Johanan Eliasibin pojan Camarijn/ ja cuin hän sinne tuli/ ei hän syönyt leipä eikä juonut wettä: sillä hän murhetti heidän ricostens tähden/ jotca olit ollet fangeuxes. Ja he cuulutit Judas ja Jerusalemis caikille lapsille cuin fangina olit ollet/ tuleman cocon Jerusalemijn. Ja joca ei colmes päiwäs tullut päämiesten ja wanhimbain neuwon jälkeen/ nijn caicki hänen tawarans piti kirottu oleman/ ja hän idze eritettämän nijden joucost cuin fangina olit ollet. Nijn tulit caicki Judan ja Benjaminin miehet Jerusalemijn colmes päiwäs cocon/ se on/ cahtenakymmendenä päiwänä/ yhdexännestä Cuusta/ ja caicki Canssa istui catulla HERran huonen edes/ ja wärisit sijtä asiast ja saten tähden. JA Pappi Esra nousi/ ja sanoi heille: te oletta rickonet naidesan muucalaisia waimoja/ ja lisännet Israelin synnit. Nijn tunnustacat nyt HERralle teidän Isäin Jumalalle/ ja tehkät sitä cuin hänelle kelpa/ ja eroittacat teitän maan Canssoista ja muucalaisista waimoista. Nijn wastais coco seuracunda/ ja sanoi corkialla änellä: se pitä tapahtuman cuins olet sanonut. Mutta Canssa on paljo ja on sade ilma/ ja ei woi täällä ulcona seisoa/ eikä tämä ole yhden eli cahdn päiwän työ: sillä meitä on paljo/ jotca olem sijnä asias sangen suurest syndiä tehnet. Anna meidän päämiestem coco seuracunnas meitä toimitta/ että caicki jotca meidän Caupungeis owat

naiset muucalaisia waimoja/ tulewat tänne määrättynä päiwänä/ jocaidzen Caupungin wanhimman ja heidän duomarittens cansa/ nijncauwan cuin meidän Jumalam wiha käändy meistä tämän syyn tähden. Nijn pandin Jonathan Asahelin poica/ ja Jahsia Tikuan poica sen päälle/ ja Mesullam/ ja Sabthai/ Lewitat autit heitä. Ja fangeuxen lapset teit nijn/ ja eroitettin. Ja Esra Pappi/ ja päämiehet heidän Isäins sucucundain seas/ ja caicki cuin nimitetyt owat/ istuit ensimmäisnä päiwänä kymmenennest Cuucaudest tutkisteleman sitä. Ja he toimitit sen caickein miesten cansa joilla olit muucalaiset waimot/ ensimmäisnä päiwänä ensimmäisestä Cuusta. JA Pappein poicain seast löyttin jotca olit ottanet muucalaisia waimoja/ cuin oli: Jesuan Josedechin pojan lasten seas ja hänen weljeins Maeseia/ Elieser/ Jareb ja Gedalia. Ja he annoit kätens/ tahtowans aja waimot ulos/ ja andawans jäärän heidän ricosuhrixens/ heidän ricoxens edest. Immerin lasten seas/ Hanani ja Sebadia. Harimin lasten seas Maeseia/ Elia/ Semaia Jehiel ja Usia. Pashurin lasten seas Elioenai/ Maesia/ Ismael/ Nethaneel/ Josabad ja Eleasa. Lewitain seas Josabad/ Simeij ja Kelaia (hän on se Klita) Petakja/ Juda ja Elieser. Weisaitten seas/ Eliasib. Owen wortioitten seas Sallum/ Telem ja Uri. Israelist: Pareoxen lasten seas/ Ramia/ Jesia/ Malchia/ Meiamin/ Eleazar/ Malchia ja Benaja. Elamin lasten seas/ Mathania/ Sacharia/ Jehiel/ Abdi/ Jeremoth ja Elia. Sathun lasten seas/ Elioenai/ Eliasib/ Mathania/ Jeremoth/ Sabad/ ja Asisa. Bebain lasten seas/ Johanan/ Hanania/ Sebai ja Athlai. Banin lasten seas/ Mesullam/ Malluch/ Adaia/ Jasub/ Seal ja Jaremoth. PahathMoabin lasten seas/ Adna/ Chelal/ Benaja/ Maeseia/ Mathania/ Bezaleel/ Benui ja Manasse. Harimin lasten seas/ Elieser/ Jesia/ Malchia/ Semaia/ Simeon. Benjamin/ Malluch ja Samaria. Hasumin lasten seas/ Mathnai/ Mathatha/ Sabad/ Eliphelet/ Jeremai/ Manasse ja Simeij. Banin lasten seas/ Maedai/ Amram/ Huel. Benaja/ Bedia/ Cheliu. Wanja/ Meremoth/ Eliasib. Mathania/ Matthenai/ Joasau/ Bain/ Benui/ Simeij. Selemia/ Nathan/ Adaja. Machnadbai/ Sasai/ Sarai/ Asareel/ Selemia/ Samaria. Sallum/ Amaria ja Joseph. Nebon lasten seas/ Jeiel/ Mathithia/ Sabad/ Sebina/ Jaddai/ Joel ja

Benaja. Nämät caicki olit ottanet muucalaisia waimoja/ ja olit monicahdat nijstä waimoist synnyttänet lapsia.

Nehemian Kirja

Nämät owat Nehemian Hachalian pojan tegot. Se tapahtui Chisleuwin Cuulla cahtenakymmendenä vuonna/ cosca minä olin Susan linnas. Nijn tuli Hanani yxi minun weljistäni/ muutamitten Judan miesten cansa/ ja minä kysyin heille Judalaisista/ jotca fangeudest jäänet ja pääsnet olit/ ja mikä meno Jerusalemis oli. Ja he sanoit minulle: ne jotca jäänet owat fangeudest/ owat siellä maasa suures onnettomudes ja häpiäs/ Jerusalemin muurit owat jaotetut/ ja hänen porttins tulella poltetut. Cosca minä sencaltaiset sanat cuulin/ nijn minä istuin ja itkin ja muurhedein muutamit päiwät/ paastoisin ja rucoilin taiwan Jumalan edes. Ja sanoin: Ah HERra Jumala taiwast/ wäkewä/ suuri ja peljättäpä Jumala/ joca pidät lijttos ja laupiudes nijlle jotca sinua racastawat ja pitäwät sinun käskys. Anna corwas cuulla ja silmäs awoi olla/ cuuleman sinun palwelias rucousta cuin minä rucoilen sinun edesäs yöt ja päiwät/ sinun palwelias Israelin lasten edest: Ja minä tunnustan Israelin lasten synnit/ cuin me olem tehnet sinua wastan/ ja minä ja minun Isäni huone olemme syndiä tehnet. Me olem sangen rascast syndiä tehnet/ etten me ole pitänet sinun käskyjäs/ säätyjäs ja oikeuttas/ joitas olet Mosexelle sinun palwelialles käskenyt. Mutta muista cuitengin sitä sana cuins käskit Mosexelle sinun palwelialles/ ja sanoit: cosca te ricotta/ nijn minä hajotan teidän Canssain secaa. Mutta jos te palajat minun tygöni/ ja pidätte minun käskyni ja teette ne. Ja jos te ajetan haman taiwan ärijn/ nijn minä sieldäkin teidän cocon/ ja wien sijhen paickan/ jonga minä olen walinnut minun nimeni asumasiaksi. He owat cuitengin sinun palwelias ja sinun Canssas/ jotcas suurella woimallas wapadit/ ja wäkewällä kädelläs pelastit. O HERra/ olcon sinun corwas awoi sinun palwelias rucouxeen/ ja sinun palwelioittes rucouxijn/ jotca pyytäwät peljätä sinun nimes/ ja anna sinun palwelias

NEHEMIAN KIRJA

tänöpän menestyä/ ja anna heille armo tämän miehen edes: sillä minä olin Cuningan juomanlaskia.

JA tapahtui Arthahsasthan Cuningan cahtenakymmendenä vuonna Nisan Cuulla/ koska wijna oli hänen edesäns/ nijn minä otin wijnan ja annoin Cuningalle/ mutta en minä ollut murhellinen hänen edesäns. Nijn Cuningas sanoi minulle: mixis nijn pahoin cadzot? ja et cuitengan kipiä ole? ei se muu ole mutta murhe on sinun sydämesäs: ja minä pelkäisin sangen cowin. Nijn minä sanoin Cuningalle: eläkön Cuningas ijancaickisest: eikö minun caswon mahda olla murhellinen/ koska se Caupungi/ josa minun Isäini hautamushuone on/ kylmillä on/ ja hänen porttins owat tulella culutetut. Nijn sanoi Cuningas minulle: mitäs sijs anot? nijn minä rucoilin taiwan Jumalata. Ja minä sanoin Cuningalle: jos se kelpa Cuningalle/ ja jos sinun palwelias on sinun edesäs kelwollinen/ että lähetäisit minun Judaan/ minun Isäini hautamus Caupungijn/ rakendaman sitä. Nijn sanoi Cuningas minulle Drötningin wieres istuisans: cuinga cauwans matcas olet? ja coscas palajat? ja se kelpais Cuningalle/ ja lähetti minun sijttecuin minä ajan määrännyt olin. Ja minä sanoin Cuningalle: jos Cuningan tahto nijn on/ nijn andacon minulle kirjan maanhaldiajn tygö toiselle puolelle wirta/ että he wiewät minun ylidze/ siihenasti cuin minä tulen Judaan. Ja Assaphin tygö kirjan/ joca on Cuningan medzän wartia/ että hän lähettä minulle hirsyä salin porttein wuoldeixi/ cuin on huonen tykönä/ ja Caupungin muurijn/ ja siihen huoneseen johon minä menen. Ja Cuningas andoi minulle nijncuin minun Jumalani hywä käsi oli minun päälleni. Ja koska minä tulin sille puolen wirta maanhaldiajn tygö/ nijn minä annoin heille Cuningan kirjan/ ja Cuningas lähetti minun cansani sodanpäämiehiä ja hewoismiehiä. MUTTA koska Saneballat Horonijta ja Tobia Ammoniteritten palwelia sen cuulit/ panit he pahaxens sangen cowin/ että jocu ihminen oli/ joca Israelin lasten parasta cadzoi. JA koska minä tulin Jerusalemijn/ ja olin siellä ollut colme päiwä. Walmistin minä idzeni yöllä/ ja wähä wäke minun cansani/ sillä en minä sanonut kenellengän/ mitä minun Jumalani oli minun andanut sydämeni tehdäxeni Jerusalemis/ ja ei minulla ollut yhtän juhta myötäni/ muuta cuin se

NEHEMIAN KIRJA

jonga päällä minä istuin. Ja minä ajoin laxoportista ulos yöllä/ Drakin lähten tyköä nijn sodanporttijn/ ja coettelin Jerusalemin muureja/ jotca olit jaotetut/ ja porteja jotca olit tulella culutetut. Ja minä menin wielä lähdeporttijn/ ja Cuningan lammin tygö/ ja ei ollut siellä sia/ että minun juhtan sai käydä minun allani. Cuitengin menin yöllä ojan tygö/ ja coettelin muuria/ palaisin ja tulin jälle laxoporttijn. Ja ei ylimmäiset tiennet cunga minä menin/ taicka mitä minä tein: sillä en minä wielä siihenasti ilmoittanut mitän kellengän/ Judalaisille ja Papeille/ Raadimiehille ja ylimmäisille/ ja muille työn tekiöille. Ja minä sanoin heille: te näette tämän onnettomuden josa me olemma/ että Jerusalem on autian/ ja hänen porttins owat tulella culutetut/ tulcat ja rakendacam Jerusalemin muurit/ etten me häpiänä olis. Ja minä ilmoitin heille minun Jumalani käden joca oli hywä minun päälläni/ ja myös Cuningan sanat/ cuin hän sanoi minulle. Ja he sanoit: noscam sijs ja rakendacam. Ja heidän kätens wahwistuit hywyteen. MUtta cosca Saneballat Horonijta/ ja Tobia Ammoniteritten palwelia/ ja Gosem Arabiast sen cuulit/ häwäisit he meitä ja cadzoit ylön ja sanoit: mikä se on cuin te teette/ tahdottaco te luopua jälle Cuningast? Nijn minä wastaisin heitä/ ja sanoin: Jumala taiwast anda meille menestyxen/ sillä me hänen palwelians olem walmistanet idzem/ ja rakennam/ mutta ei teillä ole yhtäkän osa eli oikeutta/ taicka muistoa Jerusalemis.

JA Eliasib ylimmäinen Pappi nousi Pappein hänen weljens cansa/ ja rakensit lammasportin ja pyhitit sen/ ja panit siihen owen/ ja he pyhitit sen Meahn tornin asti/ joca oli haman Hananeelin tornin saacka. Ja Jerihon miehet rakensit hänen wieresäns. Ja Sachur Imrin poica rakensi hänen wieresäns. Mutta Senaan lapset rakensit calaportin ja catit sen/ ja panit siihen owet/ lucut ja teljet. Ja Meremoth Urian poica/ Hacoxen pojan/ rakensi heidän wieresäns/ Ja Mesullam Berechian poica Mesesabeelin pojan/ rakensi heidän wieresäns. Zadoch Baenan poica rakensi heidän wieresäns. Nijden tykönä rakensit ne Tekoast/ mutta heidän Sangarins ei käändänet caulans heidän Herrans palweluxeen. Wanhan portin rakensi Jojada Passean poica/ ja Mesullam Besodian poica/ ja catit sen/ ja panit siihen owet/ lucut ja teljet.

NEHEMIAN KIRJA

Melathia Gibeonist ja Jadon Meronost rakensi heidän wieresäns/ Gibeonin ja Mizpan miehet maanhaldian istuimen tykönä sillä puolen weden. Hänen wieresäns rakensi Usiel Harhaian culdasepän poica/ hänen wieresäns rakensi Hanania krydeinmyjän poica/ ja he rakensit Jerusalemis lewiän muurin asti. Hänen wieresäns rakensi Rephaja Hurin poica puolen Jerusalemin päämies. Hänen wieresäns rakensi Jodaja Harumaphin poica/ hänen huonens cohdalla/ hänen wieresäns rakensi Hattus/ Hasabenian poica. Mutta Malchia Harimin poica/ ja Hasub Pahath Moabin poica rakensit caxi cappalda/ ja tornin pädzein tykönä. Hänen wieresäns rakensi Sallum Haloexen poica/ puolen Jerusalemin päämies/ hän idze ja hänen tyttärens. Laxoportin rakensi Hanon ja Sanoahn asujamet/ ne rakensit sen ja panit siihen owet/ lucut ja teljet/ ja tuhannen kynärätä muuria sondaporttin asti. Mutta Malchia Rechabin poica/ neljännen osan wijnamäen päämies rakensi sondaportin/ hän rakensi sen/ ja pani siihen owet/ lucut ja teljet. Mutta lähdeportin rakensi Sallum Chalhosen poica/ neljännen osan päämies Mizpas/ hän rakensi ja catti sen/ ja pani siihen owet/ lucut ja teljet/ Siloan lammen muurin cansa Cuningan krydimaan tykönä/ njihin trappuin asti cuin tulewat alas Dawidin Caupungist. Hänen wieresäns rakensi Nehemia Asbukin poica/ puolen BethSurin päämies/ hamas Dawidin hautain cohdalle/ ja Aswian calalammen wäkewitten huonesin asti. Händä likimbänä rakensit Lewitat/ Rehum Banin poica/ hänen wieresäns rakensi Hasabia/ puolen Kegilan päämies hänen neljäscunnasans. Händä likimbänä rakensit heidän weljens Bawai Hanadadin poica/ puolen Kegilan päämies. Hänen wieresäns rakensi Eser Jesuan poica/ Mizpan päämies/ toisen osan sijnä culmas asehuonen puoles. Händä likin rakensi Baruch Sebain poica/ mäellä/ colmas/ toisen osan/ Eliasibin ylimmäisen Papin huonen owen asti. Händä likin rakensi Meremoth Urian poica/ Hakoxen pojan/ toisen osan/ Eliasibin huonen owest nijn Eliasibin huonen loppun asti. Hänen jälkens rakensit Papit/ ne miehet lakialda. Heidän jälkens rakensi BenJamin ja Hasub oman huonens cohdalla/ heidän peräsäns rakensi Asaria Maeseian poica/ Ananian pojan/ oman huonens tykönä. Hänen jälkens rakensi Benui Hanadadin poica/ toisen osan/

NEHEMIAN KIRJA

Asarian huonen tyköä nijn louckoon ja hamas culman asti. Palal Usian poica loucast wastan/ ja sitä corkiata tornia cuin näky Cuningan huonest/ joca oli fangicartanon tykönä/ hänen jälkens rakensi Pedaja Pareoxen poica. Mutta Nethinimit asuit Ophelin tykönä wesiporttin asti itän päin/ josta torni näky ulos. Sitälikin rakensit Thecoalaiset toisen osan isoi torni päin/ cuin näky ulos/ Ophelin muurin asti. Mutta hewoisportist rakensit Papit/ jocainen huonens cohdalla. Heidän jälisäns rakensi Zadok Immerin poica hänen huonens cohdalla. Hänen jälisäns rakensi Semaja Sachanian poica/ itäportin wartia. Hänen jälisäns rakensi Hanania Selemian poica/ ja Hanum cuudes/ Salaphin poica toisen osan. Hänen jälisäns rakensi Mesullam/ Berechian poica hänen Camarins cohdalla. Hänen jälisäns rakensi Malchia culdasepän poica Nethinimein huonesen asti/ ja cauppamiesten/ Raadiportin cohdalda/ hamas culmasalin saacka. Culdasepät ja cauppamiehet rakensit culmasalin wälille ja lammaspporttin asti.

COsca Saneballat cuuli meidän muurin rakendawan/ syttyi hän wihaan ja wihastui sangen suurest/ ja häwäis Judalaisia. Ja sanoi weljeins edes ja nijden wäkewitten Samarias: mitä nämät woimattomat Judalaiset tekewät? pitäkö heille nijn salittaman? pitäkö heidän uhraman? pitäkö heidän sen täyttämän yhtenä päiwänä? pitäkö heidän kiwejä eläwäxi tekemän? jotca owat tuhcaläjä ja palanet? Ja Tobia Ammoniteri sanoi hänen jälkens: rakendacon wapasti/ jos ketut sinne menisit/ nijn he kyllä jaotaisit heidän kiwimuurins. CUule meidän Jumalam cuinga me olem cadzotut ylön/ käännä heidän häwäwäistyxens heidän pääns päälle/ ja saata heitä häpiään heidän fangeudens maasa. Älä peitä heidän pahoja tecojans/ ja älä pyhi heidän syndiäns caswos edest: sillä he owat rakendajat wihoittanet. Mutta me rakensimme muurin ja panim hänen caiketi yhteen haman puoli wälin asti/ ja Canssa sai sydämen työtä tehdäxens. COsca Saneballat ja Tobia ja Arabialaiset ja Ammonitiläiset ja Asdodiläiset cuulit Jerusalemin muurit corgotetuxi ja ruwetuxi nijtä haljennuita parandaman/ wihastuit he sangen suurest. Ja he caicki teit lijton keskenäns tullaxens sotiman Jerusalemita wastan/ ja tekemän heille capinata. Mutta me rucoilim meidän Jumalatom/

NEHEMIAN KIRJA

ja panim wartiat öin ja päiwin heitä wastian. Ja Juda sanoi: candaitten woima on heicoxi tullut/ ja mulda on nijn paljo etten me saa raketa muuria. Ja meidän wiholisem sanoit: ei heidän pidä tietämän eli näkemän ennencuin me olem juuri heidän keskelläns/ tapamme heidän ja lacatam työstä. Ja cosca ne Judalaiset jotca heidän tykönäns asuit/ tulit ja sanoit meille kyllä kymmenen kerta/ joca paicast meidän ymbärildäm. Nijn minä lähetin Canssan alas muurin taa cuiwijn paickoin/ heidän sucucundains jälkeen mieckoinens/ keihäinens ja joudzinens. Ja minä cadzelin ja walmistin idzeni/ ja sanoin Raadiherroille/ päämiehille ja muulle Canssalle: älkät peljätkö heitä/ muistacat sitä suurta ja peljättäpä HERra/ ja soticat teidän weljein/ poicain/ tytärten/ emändäin ja coton edest. Mutta cosca meidän wiholisem sen cuulit että me olit tietä saanet/ nijn Jumala teki heidän neuwons tyhjäxi/ ja me palaisim caicki muurin tygö/ jocainen työhöns. Ja tapahtui sijtä päiwäst/ että toinen puoli nuoria miehiä teit työtä/ ja toinen puoli pidit keihäitä/ kilpiä/ joudzeja ja panzareita. Ja päämiehet seisoit coco Judan huonen tacana. Ne jotca rakensit muuria ja cannoit cuormia/ ja jotca sälytit/ yhdellä kädellä he teit työtä/ ja toises pidit asen. Ja jocaidzen cuin siellä rakensi/ oli miecka sidottu wyölle/ ja nijn rakensit/ ja se joca soitti waskitorwe/ oli minun tykönäni. JA minä sanoin Raadiherroille/ päämiehille ja muulle Canssalle: työ on suuri ja awara/ ja me olem hajalla muurin päällä caucana toinen toisestam. Culla paicalla te cuulet waskitorwen änen/ tulcat sinne cocon meidän tygöm/ meidäm Jumalam soti meidän edestäm. Nijn tehkäm sijs työtä/ ja toinen puoli heistä pidit keihäitä/ päiwän coittamast nijn siihen saacka/ että tähdet näyit. Ja minä sanoin siihen aican Canssalle: jocainen olcan Jerusalemis palwelians canssa yösen/ että me yöllä ottaisim waarin wartiosta ja päiwällä työstä. Mutta minä ja minun weljeni ja minun palweliani/ ja wartiat jotca minua seuraisit/ en me rijsunet meidän waatteitam/ ja jocaidzella oli hänen asens ja wetens.

JA tapahtui sängen suuri Canssan ja heidän waimoins huuto Judalaisia heidän weljiäns wastian. Ja oli muutamita jotca sanoit: meillä on paljo poikia ja tyttäritä/ ottacam sijs jywiä syödäxem/ että me eläisim. Mutta monicahdat

NEHEMIAN KIRJA

sanoit: pangam meidän peldom/ wijnamäkem ja huonen pandixi/ ja ottacam jywiä tällä callilla ajalla. Ja monicahdat sanoit: me otim raha lainaxi Cuningan weroxi/ meidän peldoim ja wijnamäkeim päälle. Sillä meidän ruumim on nijncuin meidän weljeimmekin ruumis/ ja meidän lapsen nijncuin heidängin lapsens: mutta cadzo/ me heitäm meidän poicam ja tyttärem orjuteen/ ja jo parhallans owat muutammat meidän tyttäristäm sortut/ ja ei ole woima meidän käsisäm/ meidän peldom ja wijnamäkem owat joutunet muillen. COsca minä tämän puhen ja heidän huutons cuulin/ wihastuin minä sangen cowin. Ja minä ajattelin sydämesäni/ ja nuhtelin Raadiherroja ja päämiehiä/ ja sanoin heille: tahtoco yxi otta toiselda corco? ja minä wein suuren joucon heitä wastan. Ja sanoin heille: me olem ostanet meidän weljem Judalaiset jällens/ jotca olit myydyt pacanoille/ meidän waram jälken/ ja te wielä nyt tahdot myydä teidän weljen/ että he meille myytäisin? nijn he waickenit/ ja ei taitanet wastata. Nijn minä sanoin: ei se ole hywä cuin te teette/ eikö teidän pitäis waeldaman Jumalan pelgos/ pacanoitten meidän wiholistem häwäistyxen tähden? Minä myös ja minun weljeni ja palweliani olem lainannet heille raha ja jywiä/ mutta jättäkäm corko. Andacat heille tänäpä heidän peldons/ wijnamäkens/ öljyvuuns ja huonens/ ja sadas osa rahast/ jywist/ wijnast ja öljyst/ cuin te oletta heildä corgoxi waatinet. Nijn he sanoit: me annam jällens ja em mitän ano heildä/ ja me teem nijncuins olet sanonut. Ja minä cudzuin Papit/ ja wannotin heitä/ että heidän piti nijn tekemän. Minä pudistin myös minun helmani/ ja sanoin: noin Jumala pudistacon jocaidzen miehen huonestans ja hänen töistäns/ joca ei tätä sana pidä/ ja tulcon nijn pudistetuxi ja tyhjäxi. Ja coco Canssa sanoi: AMEN. Ja he kijtit HERra/ ja Canssa teki nijn. JA sijtä ajast cuin minun käskettin olla maanhaldiana Judan maasa/ joca oli sijtä cahdestkymmenest wuodest nijn toiseen neljättäkymmendä Arthahsasthan Cuningan wuoteen/ se on/ cahdestoistakymmenes ajastajas/ minä ja minun weljeni/ en me syönet maanhaldian ruasta. Sillä ne maanhaldiat cuin ennen minua olit ollet/ ne olit rascauttanet Canssa/ ja ottanet leipä ja wijna heildä/ ja wielä sijtte neljäkymmendä Sicli hopena ja olit andanet palwelioittens tehdä wäkiwalda

NEHEMIAN KIRJA

Canssalle/ mutta en minä nijn tehnyt Jumalan pelgon tähden. Ja minä tein työtä muuris/ ja en ostanut yhtän peldoa/ ja caicki minun palweliani täytyi tulla sinne cocoon työhön. Wielä päälisexi oli myös Judalaisista ja nijstä päämiehistä sata ja wijsikymmendä minun pöytäni tykönä/ jotca olit tulleet pacanoista minun tygöni/ cuin owat täsä meidän ymbärilläm. Ja minulle walmistettin jocapäiwä yxi härkä/ ja cuusi walittua lammast/ ja linduja/ ja erilaisia wijnoja yldäküllä/ joca kymmenes päiwä/ ja en minä cuitengan anonut maanhaldian ruoca/ sillä rascas orjuus oli Canssalla. Minun Jumalan muista minulle caicki hyväxi/ cuin minä olen tehnyt tälle Canssalle. COsca Saneballat/ Tobia ja Gosem Arabiast/ ja muut meidän wiholisem cuulit meidän muurit rakendanexi/ ja ettei yhtän pacoacan sillen ollut (mutta en minä wielä pannut porteja siallens). Nijn Saneballat ja Gosem lähetit minun tygöni nämät sanat: tule/ ja coconducam maan kylijn Onoon laxoon/ mutta he ajattelit minulle tehdä paha. Mutta minä lähetin heille sanan/ sanoden: minulla on sangen suuri työ tehtäwänä/ en minä saa tulla alas: mixi pidäis työ lackaman/ minun jättäisäni sitä/ ja tullesani alas teidän tygön. He lähetit minun tygöni täyttä neljä kerta sillä tawalla/ ja minä wastaisin heitä jäl lens sillä tawalla. NIin Saneballat lähetti wijdennen kerran palwelians minun tygöni/ awoimen kirjan cansa hänen kädesäns. Josa näin oli kirjoitettu: se on pacanaiden eteen tullut/ ja Gosem on sanonut/että sinä ja Judalaiset ajatteletta luopua/ ja sentähden rakennat muureja/ ja tahdot olla nijn heidän Cuningans. Ja sinä olet toimittanut Prophetat/ jotca sinua pitä cuuluttaman Jerusalemis/ ja sanoman: hän on Judalaisten Cuningas/ ja nyt pitä se asia tuleman Cuningan eteen/ sentähden tule ja pitäkäm neuwo toinen toisem cansa sijtä asiast. Mutta minä lähetin hänen tygöns/ ja annoin hänelle sanoa: ei se ole tapahtunut cuins sanot/ sinä olet sen ajatellut omast sydämestäs. Sillä he tahdoit meidän caicki peljättä/ ja ajattelit: heidän pitä kätens ottaman pois työstä/ ettei he enä työtä tekis/ mutta minä wahwistin käteni. JA minä tulin Semajan huoneseen/ Delajan pojan/ Mehetabeelin pojan/ ja hän oli sulkenut idzens sisälle/ ja sanoi: käykäm cocon Jumalan huoneseen keskelle Templi/ ja sulkecam owi/ sillä he tulewat tappaman

NEHEMIAN KIRJA

sinua/ ja he tulewat yöllä sinua tappaman. Minä wastaisin: pitäkö sencaltaisen miehen pakeneman? pitäiskö sencaltaisen miehen cuin minä olen Templijn menemän/ että hän sais elä? en minä mene sinne. Sillä cadzo/ minä ymmärsin hywin/ ettei Jumala ollut händä lähettänyt: sillä hän ennusti minua wastaan/ mutta Tobia ja Saneballat olit palcannet hänen. Sentähden hän otti palcan/ että minä olisin peljännyt/ ja olisin nijn/ ja syndiä tehnyt/ että he olisit saanet pahan huudon/ jolla he olisit minun häwäisnet. Minun Jumalan muista Tobian ja Saneballatin päälle näiden heidän töidens jälkeen/ ja Nodian Prophetissan päälle/ ja muiden Prophetain päälle/ jotca minua tahdoit sijtä peljättä. JA muuri tuli walmixi wijdennellä päiwällä colmattakymmendä Elulin Cuusta cahtena päiwänä cuudettakymmendä. Cosca caicki meidän wiholisem sen cuulit/ nijn caicki pacanat pelkäisit/ jotca meidän ymbärilläm olit/ ja heidä langeis heidän rohkeudens: sillä he ymmärsit meidän työm olewan Jumalalda. Ja siihen aican oli monda Judan päämiehistä siellä/ joiden kirjat menit Tobian tygö/ ja Tobian kirjat heidän tygöns. Sillä monda oli Judalaisist jotca olit wannonet hänen cansans: sillä hän oli Sechanian wäwy Arahn pojan. Ja hänen pojallans Johananilla oli Mesullamin Berechian pojan tytär. Ja he puhuit hywin minun edesäni hänestä/ ja weit minun puheni hänen tygöns. Nijn Tobia lähetti kirjan minun tygöni peljättäxens minua.

MUtta sijttecuin muurit olit raketut/ panin minä portit/ ja toimitettin porttein wartiat/ weisajat ja Lewitat. Ja minä käskin minun weljeni Hanani ja Hananiat linnan wanhinda Jerusalemis (sillä hän oli uscolinen ja Jumalata pelkäwäinen mies monen suhten) Ja sanoin heille: ei Jerusalemis porteja ennen pidä awattaman/ cuin Auringo lämbiä/ ja cosca wielä työtä tehdän/ nijn pitä portit pandaman ja teljettämän kijnni. Ja wartiat asetettin Jerusalemis asuwaisist jocainen paickans ja oman huonens cohdale: Sillä Caupungi oli awara ja suuri/ mutta Canssa oli wähä hänes/ ja ei ollet huonet raketut. JA minun Jumalan lyckäis minun mieleeni cocoman Raadiherrat/ päämiehet ja Canssan/ ja luin heidän/ ja minä löysin heidän mieslucuns/ cuin ennen olit tullet fangeudest/ ja minä löysin sijnä kirjoitetun. Nämät owat maacunnan

NEHEMIAN KIRJA

lapset cuin palaisit poiswiedyistä fangeista/ jotca NebucadNezar Babelin Cuningas oli wienyt pois. Ja he asuit Jerusalemiss/ ja Judas jocainen Caupungisans. Jotca tulit Serubabelin/ Jesuan/ Nehemian/ Asarian/ Raamian/ Nehemanin/ Mardochain/ Bilsan/ Misperetin/ Bigewain/ Nehumin ja Baenan cansa. TÄmä Israelin miesten lucu: Paroexen lapsia/ caxi tuhatta/ sata ja caxicahdexattakymmendä. Sephathian lapsia/ colme sata ja caxicahdexattakymmendä. Arahn lapsia/ cuusi sata ja caxicuudettakymmendä. PahathMoabin lapsia/ Jesuan ja Joabin seas/ caxi tuhatta/ cahdexan sata ja cahdexantoistakymmendä. Elamin lapsia/ tuhannen/ caxi sata ja neljäcuudettakymmendä. Sathun lapsia/ cahdexan sata ja wijsiwijdettäkymmendä. Sacain lapsia/ seidzemen sata ja cuusikymmendä. Benuin lapsia cuusi sata ja cahdexanwijdettäkymmendä. Bebain lapsia cuusi sata ja cahdexancolmattakymmendä. Asgadin lapsia/ caxituhatta/ colme sata ja caxicolmattakymmendä. Adonieamin lapsia/ cuusi sata ja seidzemenseidzemettäkymmendä. Bigewain lapsia/ caxi tuhatta ja seidzemenseidzemettäkymmendä. Adin lapsia/ cuusi sata ja wijsicuudettakymmendä. Atherin lapsia Hiskiast/ yhdexänkymmendä ja cahdexan. Hasumin lapsia/ colme sata ja cahdexancolmattakymmendä. Besain lapsia/ colme sata ja neljäcolmattakymmendä. Hariphin lapsia/ sata ja caxitoistakymmendä. Gibeonin lapsia/ yhdexänkymmendä ja wijsi. Bethlehemin ja Netophan miehiä/ sata ja cahdexanyhdexättäkymmendä. Anathothin miehiä/ sata ja cahdexancolmattakymmendä. BethAsmawethin miehiä/ caxiwijdettäkymmendä. KirjathJearimin/ Caphiran ja Beerothin miehiä/ seidzemen sata ja colmewijdettäkymmendä. Ramahn ja Gabaan miehiä/ cuusi sata ja yxicolmattakymmendä. Michmaxen miehiä/ sata ja caxicolmattakymmendä. BethElin ja Ain miehiä/ sata ja colmecolmattakymmendä. Toisen Nebon miehiä/ caxicuudettakymmendä. Toisen Elamin lapsia/ tuhannen/ caxi sata ja neljäcuudettakymmendä. Harimin lapsia/ colme sata ja caxikymmendä. Jerihon lapsia/ colme sata ja wijsiwijdettäkymmendä. Lodhadidin ja Onon lapsia/ seidzemen sata ja yxicolmattakymmendä. Senaan lapsia/ colme tuhatta/ yhdexän sata ja

NEHEMIAN KIRJA

colmekymmendä. PApit: Jedajan lapsia Jesuan huonesta/ yhdexän sata ja colmecahdexattakymmendä. Immerin lapsia/ tuhannen ja caxicuudettakymmendä. Pashurin lapsia/ tuhannen/ caxi sata ja seidzemenwijdettäkymmendä. Harimin lapsia/ tuhannen ja seidzementoistakymmendä. LEwitat: Jesuan lapsia Kadmielist Hoduan lasten seast/ neljäcahexattakymmendä. Weisajat: Asaphin lapsia/ sata ja cahdexanwijdettäkymmendä. Owenwartiat olit Sallumin lapset/ Aterin lapset/ Talmonin lapset/ Akubin lapset/ Hatitan lapset/ Sobain lapset/ caicki yhteen/ sata ja cahdexanneljättäkymmendä. NEthinimit: Zihan lapset/ Hasuphan lapset/ Tabaothin lapset. Keroxen lapset/ Siahn lapset/ Padonin lapset: Libanan lapset/ Hagaban lapset/ Salmain lapset. Hananin lapset/ Giddelin lapset/ Gaharin lapset. Reajan lapset/ Resin lapset/ Necodan lapset. Gasamin lapset/ Usan lapset/ Passeahn lapset. Besain lapset/ Megunimin lapset/ Nephussimin lapset. Bakbukin lapset/ Hakuphan lapset/ Harhurin lapset. Bazlithin lapset/ Mehidan lapset/ Harsan lapset. Barcoxen lapset/ Siseran lapset/ Thamahn lapset. Neziahn lapset/ Hatiphan lapset. Salomon palwelioitten lapsia oli/ Sotain lapset/ Sopherethin lapset/ Pridan lapset. Jaelan lapset/ Darkonin lapset/ Giddelin lapset. Sephatiahn lapset/ Hatilin lapset/ Pocheretin lapset/ Zebaimist Amonin lapset. Caickia Nethinimin ja Salomon palwelioitten lapsia oli yhteen/ colme sata/ yhdexänkymmendä ja caxi. JA nämät menit TheIMelahst/ TheIHarsast/ Cherubist/ Addonist ja Immerist/ mutta ei he tietänet Isäins huonetta/ taicka siemendäns/ jos he olit Israelist. Delajan lapset/ Tobian lapset/ Necodan lapset/ cuusi sata ja caxiwijdettäkymmendä. Ja Papeista/ Habajan lapset/ Hacozin lapset/ Barsillain lapset/ joca otti emännän Barsillain Gileaditiläisen tyttärist/ ja cudzuttin sijtte sillä nimellä. Nämä edzeit heidän sucucundans lucukirjan perän/ ja ettei he sitä löytänet/ hyljättin he pappeudest. Ja Thirsatha sanoi heille ettei heidän pitänyt syömän sijtä caickein pyhimmäst/ ennencuin Pappi seisois Urimin ja Thumimin cansa. Coco joucko nijncuin yxi mies oli caxiwijdettäkymmendä tuhatta/ colme sata ja cuusikymmendä. Paidzi heidän palwelioitans ja pijcojans/ joita oli seidzemen tuhatta/ colme sata ja

NEHEMIAN KIRJA

seidzemenneljättäkymmendä. Nijn myös heidän seasans oli mies ja waimoweisaita/ caxi sata ja wijsiwijdettäköymmendä. Seidzemen sata ja cuusi neljättäkymmendä hewoista/ caxi sata/ ja wijsiwijdettäköymmendä Muuli. Neljä sata ja wijsineljättäkymmendä Cameliä. Cuusi tuhatta/ seidzemen sata ja caxikymmendä Asia. JA muutamat ylimmäisist Isist annoit rakennuxeen: Thirsatha andoi tawaraxi tuhannen culdapenningitä/ wijsikymmendä malja/ wijsi sata ja colmekymmendä Papin hametta. Ja muutamat ylimmäisist Isist annoit rakennuxen tawaraxi/ caxikymmendä tuhatta culdapenningit/ caxi tuhatta ja caxi sata leiwiskätä hopena. Ja muu Canssa andoi caxikymmendä tuhatta culdapenningitä/ ja caxi tuhatta leiwiskätä hopena/ ja seidzemen seidzemettäköymmendä Papin hametta. Ja Papit/ Lewitat/ owenwartiat/ weisajat/ jamuutamat Canssast/ ja Nethinimit/ ja coco Israel asuit Caupungeisans.

COsca seidzemes Cuucausi tuli/ ja Israelin lapset olit heidän Caupungeisans/ njn cocondui caicki Canssa nijncuin yxi mies sille catulle/ joca on wesiportin edes/ ja sanoit Esralle kirjanoppenelle: että hän tois Mosexen Lakikirjan/ jonga HERra oli Israelille käsenyt. Ja Esra Pappi candoi Lakikirjan Canssan eteen sekä miesten että waimoin/ ja caickein cuin ymmärtä taisit/ ensimmäisnä päiwänä seidzemennestä Cuusta. Ja hän luki sijtä catulla wesiportin edes amusta haman puolipäiwän asti miesten ja waimoin edes/ ja jocaidzen cuin ymmärtä taisit/ ja caiken Canssan corwat olit Lakikirjaan käätyt. JA Esra kirjanoppenut seisoit corkialla puuistuimella/ jonga he sitä warten olit tehnet/ ja Mathithia/ Sema/ Anaja/ Uria/ Hilkia ja Maeseia seisoit hänen wieresäns hänen oikiällä puolellans/ ja hänen wasemmalla puolellans seisoit Pedaia/ Misael/ Malchia/ Hasum/ Hasbadana/ Sacharia/ ja Mesullam. Ja Esra awais kirjan caiken Canssan edes: sillä hän seisoit ylembänä caicke Canssa. Ja cosca hän sen awais/ njn seisoit caicki Canssa. Ja Esra kijtti HERra sitä suurta Jumalata/ ja caicki Canssa wastais nostetuilla käsillä: Amen Amen/ sijtte he cumarsit idzens ja rucoilit HERra caswoillans maasa. Ja Jesua/ Bani/ Serebia/ Jamin/ Akub/ Sabthai/ Hodaja/ Maeseia/ Klita/ Asaria/ Josabad/ Hanan/ Plaja/ ja Lewitat opetit Canssan Lakia ymmärtämän/ ja Canssa seisoit

NEHEMIAN KIRJA

alallans. Ja he luit Jumalan Lakikirjan selkiäst ja ymmärtäväisest/ että he ymmärsit cosca luettin. JA Nehemia (joca on se Thirsatha) ja Esra Pappi se kirjanoppenut/ ja Lewitat jotca Canssan opetit ymmärtämän/ sanoit caikelle Canssalle: tämä päiwä on pyhä HERralle teidän Jumalallen/ sentähden älkät murhettico ja itkekö: sillä cosca Canssa cuulit Lain sanat/ nijn he caicki itkit. Sentähden sanoi hän heille: mengät ja syökät sitä lihawata/ ja juocat sitä makiata/ ja lähettäkät nijlle myös osa/ joilla ei mitän ole walmistettu: tämä päiwän on pyhä HERralle/ sentähden älkät murhettico: sillä HERran ilo on teidän wäkweden. Ja Lewitat waikitit caiken Canssan/ ja sanoit: olcat äneti/ sillä tämä päiwä on pyhä/ älkät murhettico. Ja caicki Canssa meni syömän ja juoman/ ja lähettämän osia ulos/ ja teit suuren ilon: sillä he olit ymmärtänet ne sanat/ jotca heille olit ilmoitetut. TOisna päiwänä tulit ylimmäiset Isät caikest Canssast/ Papit ja Lewitat cocon/ Esran sen kirjanoppenen tygö/ oppeman Lain sanoja. Ja he löysit Lais kirjoitetun/ että HERra oli käsenyt Mosexen cautta Israelin asua lehtimajois seidzemennen Cuun juhlalla. Ja he annoit sen julkisest ilmoitetta/ ja cuulutta caikis heidän Caupungeisans ja Jerusalemis/ ja sanoa: mengät wuorelle/ ja tuocat öljypuun oxia/ Balsampuun oxia/ Myrrhampuun oxia/ palmupuun oxia/ ja paxusta puusta oxia/ tehdäxen majoja/ nijncuin kirjoitettu on. Ja Canssa meni ja toit/ ja teit heillens lehtimajoja/ jocainen cattons päälle/ ja cartanoihins/ ja Jumalan huonen cartanolle/ ja wesiportin catulle/ ja Ephraimin portin catulle. Ja coco Canssa joca palainnut oli fangeuxest/ teit lehtimajoja ja asuit nijsä: sillä ei Israelin lapset nijn ollet tehnet hamast Josuan Nunin pojan ajast/ nijn siihen päiwän asti/ ja sijnä oli sangen suuri ilo. Ja luettin jocapäiwä Jumalan Lakikirja/ ensimmäisest päiwäst nijn wijmeiseen. He pidit juhla seidzemen päiwä/ ja cahdexandena päiwänä cocouxen tawan jälken. NEljändenä päiwänä colmattakymmendä tästä Cuusta tulit Israelin lapset cocon paastoten säkeis/ ja mulda heidän päälläns. (Ja he eroitit Israelin siemenen caikist muucalaisist lapsist) ja he tulit edes/ ja tunnustit heidän syndins/ ja heidän Isäins pahat tegot. Ja he nousit ylös siallens/ ja heidän edesäns luettin neljä kerta päiwäs HERran heidän Jumalans lakikirjast/ ja he

NEHEMIAN KIRJA

tunnustit ja rucoilit HERra heidän Jumalats/ neljä kerta päiwäs. Ja Lewitain corkeitten istuinden päällä seisoit Jesua/ Bani/ Kadmiel/ Sebania/ Buni/ Serebia/ Bani ja Chenani/ ja huusit suurella änellä HERran heidän Jumalats tygö. Ja Lewitat Jesau/ Kadmiel/ Bani/ Hasabenia/ Serebia/ Hodia/ Sebania ja Pethahia sanoit: noscat/ kijttäkät HERra teidän Jumalats ijancaickisest nijn ijancaickiseen: Ja sinun cunnias nimi kijtetän/ joca on corgotettu caikella siunauxella ja kijtoxella. Sinä olet se HERra yxinäns/ sinä olet luonut taiwan/ ja caicki taiwasten taiwat caiken sotawäkens cansa/ maan ja caicki mitä sen päällä on/ meret ja caicki mitä heisä on/ sinä teet caicki eläwäxi/ ja taiwan sotajoucko rucoilewat sinua. SInä olet HERra se Jumala/ joca walidzit Abrahamin/ ja johdatit hänen Caldean Urrist/ ja nimitit hänen Abrahamixi. Ja sinä löysit hänen sydämens uscollisexi sinun edesäs/ ja sinä teit lijton hänen cansans/ andaxes hänen siemenellens Cananealaisten/ Hethealaisten/ Amorrealisten/ Pheresealaisten/ Jebusealaisten ja Girgosealaisten maan/ ja sinä olet pitänyt sinun sanas/ sillä sinä olet wanhurscas. Ja sinä näit meidän Isäim wihelijäisyden Egyptis/ ja cuulit heidän huutons caisilameren tykönä. Ja teit tunnustähtejä ja ihmeitä Pharaolle ja caikis hänen palwelioisans/ ja caikis hänen maans Canssas: sillä sinä tiesit heidän ylpiäxi heitä wastan. Ja sinä teit idzelles nimen/ nijncuin se tänäkin päiwänä on. Ja sinä jagoit meren heidän edesäns/ nijn että he cuiwana menit keskidzen meren/ ja heidän wainojans heitit sinä sywyteen/ nijncuin kiwen wäkewijn wesijn. Ja päiwällä sinä johdatit heitä pilwisellä padzalla/ ja yöllä tulisella padzalla/ walaisten heille sitä tietä/ jota he waelsit. SInä tulit Sinain wuorelda alas/ ja puhuit heidän cansans taiwast/ ja sinä annoit heille oikiat duomiot/ ja totisen Lain/ hywät käskyt ja säädyt. Ja sinä ilmoitit heille sinun pyhän Sabbathis/ ja annoit heille käskyt/ säädyt ja Lain/ sinun palwelias Mosexen cautta. Ja sinä annoit heille leipä taiwast/ cosca he isoisit/ ja annoit weden wuota calliost/ cosca he janoisit. Ja puhuit heille: että heidän piti menemän ja maan omistaman/ jongatähden sinä nostit kätes andaxes sen heille. MUTta he ja meidän Isäm tulit ylpiäxi ja cowacorwaisexi/ ettei he totellet sinun käskyjäs. Ja/ eipä he tahtonet cuullackan/ ja ei he ajatellet nijtä ihmeitä cuin sinä teit heidän cansans/

NEHEMIAN KIRJA

mutta he tulit uppiniscaisexi/ ja asetit pään palajaman tacaperin heidän orjuteens/ heidän kärsimättömydesäns/ mutta sinä Jumala olet andexiandaja/ armollinen/ laupias ja pitkämielinen/ sangen suuri laupiudest/ ja et sinä heitä hyljännyt. Waicka he teit waletun wasican/ ja sanoit: tämä on sinun Jumalas/ joca sinun johdatti Egyptin maalda/ ja teit suuren häwäistyxen. Et sinä cuitengan heitä hyljännyt corwes/ sinun suuren laupiudes tähden/ ja pilwinen padzas ei mennyt heildä pois päiwällä/ johdattamast heitä tielle/ eikä tulinen padzas yöllä/ walaisemast heille tietä/ jota he waelsit. Ja sinä annoit heille sinun hyvän henges opettaman heitä/ et sinä myös kieldänyt Manna heidän suustans/ ja sinä annoit heille wettä heidän janosans. Sinä rawidzit heitä corwes neljäkymmendä ajastaica/ nijn ettei heildämitän puuttunut/ ei heidän waattens wanhendunet/ eikä heidän jalcans ajettunet. Sinä annoit heille waldacunnat ja Canssat/ ja jagoit heidän sinne ja tänne/ omistaman Sihonin Hesbonin Cuningan maata/ ja Oggin Basanin Cuningan maata. Ja sinä enänsit heidän lapsens nijncuin tähdet taiwas/ ja sinä weit heidän sijhen maahan/ jostas heidän Isillens sanonut olit/ että heidän piti sinne menemän ja omistaman. Ja lapset menit ja omistit maan/ ja sinä nöyrytit Cananerein maan asujamet heidän edestäns/ ja annoit heitä heidän käsijns/ ja heidän Cuningans ja maan Canssat/ tehdä heille oman tahtons perän. Ja he woitit wahwat Caupungit ja lihawan maan/ ja omistit huonet/ täynnä caickinaista wilja/ wuojonkiwisit caiwoja/ wijnamäkejä ja öljymäkejä/ ja paljo hedelmälisiä puita/ ja he söit ja rawittin/ ja lihoit/ ja elit hecumas sinun suurest hywydestäs. Mutta he tulit tottelemattomaxi ja wastahacoisexi sinua watan/ ja heitit sinun Lakis selkäns taa/ ja tapoit sinun Prophetas/ jotca heidän edesäns todistit/ että he olisit käändynet sinun tygös/ ja he suurest häwäisit sinua. Sentähden sinä annoit heitä heidän wiholistens käsijn/ jotca heitä ahdistit/ ja he huusit sinua heidän ahdistuxesans/ ja sinä cuulit taiwast heitä/ ja sinun laupiudes tähden annoit sinä heille pelastajat/ jotca heitä autit heidän wiholistens käsist. Mutta cosca he lepoon tulit/ palaisit he paha tekemän sinun edesäs/ nijn sinä hyljäisit heitä heidän wiholistens käsijn/ jotca heitä hallidzit/ nijn he käänsit

NEHEMIAN KIRJA

heidäns ja taas huusit sinua/ ja sinä cuulit heitä taiwast/ ja monaist heitä pelastit sinun suuren laupiudes tähden. Ja sinä annoit heille tiettäwäxi tehdä/ että heidän piti käändämän idzens sinun Lakis tygö/ mutta he olit ylpiät/ ja ei totellet sinun käskyjäs/ ja syndiä teit sinun duomiotas wastan (joita jos ihminen teke/ hän elä nijsä) ja he käänseit heidän hartions/ ja cowaisit niscans/ ja ei totellet. Ja sinä kärseit heitä monda ajastaica/ ja annoit heille tehdä tiettäwäxi sinun henges cautta sinun Prophetaisas/ mutta ei he ottanet corwijns/ sentähden sinä annoit heitä maan Canssan käsijn. Mutta sinun suuren laupiudes tähden et sinä heitä peräti teloittanut eli hyljännyt: sillä sinä olet armollinen ja laupias Jumala. NYt meidän Jumalam/ sinä suuri Jumala/ wäkewä ja peljättäpä/ sinä joca pidät lijton ja laupiuden/ älä wähäxy caickia nijtä waiwoja/ jotca meille ja meidän Cuningoillem/ pääruhtinaillem/ Papeillem/ Prophetaillem/ Isillem ja caikelle Canssalle Assurin Cuningan ajasta/ nijn tähän päiwän asti tapahtunet owat. Sinä olet wanhurscas caikis nijsä cuins meidän päällem olet tuonut: sillä sinä olet oikein tehnyt/ mutta me olem ollet jumalattomat. Ja meidän Cuningat/ pääruhtinat/ Papit ja Isät/ ei ole tehnet sinun Lakis jälkeen/ eikä lucua pitänet sinun käskyistäs ja todistuxistas/ joitas annoit heille ilmoitetta. Ja ei he palwellet sinua/ heidän waldacunnasans/ ja sinun suures hywydesäs/ jongas annoit heille/ ja sijnä awaras ja lihawas maasa/ jongas annoit heidän eteens/ ja ei he palainnet heidän pahoista töistäns. Cadzo/ me olem palweliat tänäpänä/ ja sijnä maasa/ jongas annoit meidän Isillem/ että he olisit syönet hänen hedelmitäns ja hywyttäns/ cadzo/ sijnä me olem palweliat. Ja hän enändä hedelmäns Cuningoillem/ jotcas panit meidän päällem/ meidän syndeim tähden/ ja he hallidzewat meidän ruumim ja carjam heidän oman tahtons jälkeen/ ja me olem juuri suures tuscas. Ja näisä caikis teem me wahwan lijton/ ja kirjoitam sen/ ja annam meidän pääruhtinastem/ Lewitaim/ Papeim sinetilläns wahwista.

JA ne jotca heidän sinettimens painoit/ oli Nehemia Thirsatha Hachalian poica/ ja Zidechia. Zeraja/ Asaria/ Jeremia. Pashur/ Amaria/ Malchia. Hattus/ Sebania/ Malluch. Harim/ Meremoth/ Obadia. Daniel/ Ginthum/ Baruch.

NEHEMIAN KIRJA

Mesullam/ Abia/ Meamin. Maasia/ Bilgai ja Semaia ne olit Papit. Mutta Lewitat olit/ Jesua/ Asanian poica/ Binui Henadadin lapsista/ Kadmiel. Ja heidän weljens Techania/ Hodia/ Klita/ Plaja/ Hanan. Micha/ Behob/ Hasabia. Sachur/ Serebia/ Sebania. Hodia/ Bani ja Beninu. Canssan päämiehet olit/ Pareos/ PahathMoab/ Elam/ Satu/ Bani. Buni/ Asgad/ Bebai. Adonia/ Biguai/ Adin. Ater/ Hiskia/ Asur. Hodia/ Hasum/ Bezai. Hariph/ Anathoth/ Neubai. Magpias/ Mesullam/ Hesir. Mesesabeel/ Zadok/ Jaddua. Platiah/ Hanan/ Anaja. Hosea/ Hanania/ Hasub. Halohes/ Pilha/ Sobek. Rehum/ Hasabna/ Maeseia. Ahia/ Hanan/ Anan. Malluch/ Harim/ ja Baena. Ja muu Canssa/ Papit/ Lewitat owenwartiat/ weisajat/ Nethinimit/ ja caicki jotca heidäns olit erittänet maan Canssoista Jumalan Lain tygö/ heidän waimoins/ poicains ja tytärtens cansa/ ja caicki cuin sen ymmärtä taisit. Ja heidän woimallisens otit heidän weljeins puolest sen wastan. JA he tulit wannoman ja lupaman heidän walallans/ että he waeldawat Jumalan Lais/ joca heille on annettu Mosexen Jumalan palwelian cautta/ että he pitäwät ja täyttäwät caicki meidän HERram Jumalam käskyt/ duomiot ja säädyt. Ja ettei meidän pidä andaman maan Canssoille meidän tyttäritäm/ engä myös ota meidän pojillem heidän tyttäritäns. Ja cosca maan Canssa tuo Sabbathina cauppacalua/ ja caickinaista wuoden tuloa myydäxens/ nijn en me ota Sabbathina ja pyhä päiwänä/ ja että me sen seidzemennen wuoden annam olla wapana caickinaisista rasiuxista. Ja panemme käskyn idze päällem/ että me annam colmannen osan yhdest Siclist ajastajas/ meidän Jumalam huonen palwelukseen. Cuiin oli cadzomusleiwäxi/ alinomaisexi ruocauhrixi/ alinomaisexi polttouhrixi/ Sabbathina/ usilla Cuilla ja juhlapäiwinä ja pyhitetyille/ ja syndiuhrixixi/ jolla Israel sowitetan/ ja caickinaisixi tarpeixi meidän Jumalam huones. Ja me heitim arpa Pappein/ Lewitain ja Canssan wälillä halcouhrista/ joita jocawuosi piti wietämän meidän Jumalam huoneseen/ meidän Isäim huonetten jälkeen määrätyillä aigoilla/ poldetta HERran meidän Jumalam Altarilla/ nijncuin Lais kirjoitettu on. Ja ettäme jocawuosi tuomme meidän maam esicoisia/ ja caickinaisten puiden ensimmäisiä hedelmitä HERran huoneseen. Ja esicoiset meidän pojistam/ ja

NEHEMIAN KIRJA

meidän eläimistäm/ nijncuin Lais kirjoitettu on) ja esicoiset meidän härjistäm ja lambaistam/ että meidän pitä wiemän caicki nämät meidän Jumalam huoneseen Papeille/ jotca palwelewat meidän Jumalam huones. Ja meidän pitä wiemän taikinast sen ensimmäisen/ ja meidän ylönnyxen/ ja caickinaisia puun hedelmitä/ wijna ja öljyä Papeille/ meidän Jumalam huonen Camarijn: Ja Lewitaille kymmenexet meidän maastam/ että Lewitat caikis Caupungeis pitä saaman kymmenexet caikis peldocaupungeis. Ja Pappi Aaronin poica pitä myös saaman Lewitain cansan heidän kymmenexistäns/ ja Lewitat pitä wiemän heidän kymmenexistäns kymmenennen osan meidän Jumalam huoneseen/ tawarahuonen Camarijn. Sillä Israelin lapset ja Lewin lapset piti myös wiemän jywäin/ wijnan ja oljyn ylönnyxen Camarijn/ ja siellä pitä oleman Pyhän astiat/ ja Papit jotca palwelewat/ ja owenwartiat/ ja weisajat/ ja en me luowu meidän Jumalam huonesta.

JA Canssan Päämiehet asuit Jerusalemis/ mutta muu Canssa heitti arpa/ saattaxens yhden kymmenest asuman Jerusalemiin siihen pyhän Caupungiin/ mutta yhdexän osa Caupungeis. Ja Canssa siunais caickia niittä miehiä/ jotca mielistyit asuman Jerusalemis. Nämät owat maacunnan päämiehet/ jotca asuit Jerusalemis/ mutta Judan Caupungeis asui idzecukin omasans heidän Caupungeisans: Israel/ Papit/ Lewitat/ Nethinimit/ ja Salomon palwelioitten lapset. Ja Jerusalemis asui muutamat Judan ja Benjaminin lapsista/ Athaja Usian poica/ Sacharian pojan/ Amarian pojan/ Sephatian pojan/ Mahelaleelin pojan/ Parexen lapsista. Ja Maeseia Baruchin poica Chalhoxen pojan/ Hasajahn pojan/ Adajahn pojan/ Jojaribin pojan/ Sacharian pojan/ Silonin pojan. Caicki Parexen lapset cuin asuit Jerusalemis/ oli neljä sata ja cahdexanseidzemettäkymmendä wahwa miestä. Nämät olit Benjaminin lapset: Sallu Mesullamin poica/ Joedin pojan/ Pedajan pojan/ Kolajan pojan/ Maeseian pojan/ Ithielin pojan/ Jesaian pojan. Ja hänen jälkens Gabai/ Sallai/ yhdexän sata ja cahdexancolmattakymmendä. Ja Joel Sichrin poica oli heidän haldians/ ja Juda Senuan poica oli toisna Caupungin päällä. PApeista/ Jejada Jojaribin poica/ Jachin. Saraja Hilikian poica/ Mesullamin pojan/ Zadokin pojan/ Merajothin pojan/ Ahitobin pojan/

NEHEMIAN KIRJA

Jumalan huonen pääruhtinas. Ja hänen weljens/ jotca huones työtä teit/ oli cahdexan sata ja caxicolmattakymmendä. Ja Adaja Jerohamin poica/ Plalian pojan/ Amzin pojan/ Zacharian pojan/ Pashurin pojan/ Malchian pojan. Ja hänen weljeins päämiehet Isäins seas olit caxi sata ja caxiwijdettäkyymmendä/ ja Amasia Asareelin poica/ Ahasain pojan/ Mesillemothin pojan/ Immerin pojan. Ja heidän weljens wäkewät miehet/ sata ja cahdexancolmattakymmendä: Ja Sabdiel Gedolimmin poica oli heidän haldians. LEwitaista/ Semaia Hasubin poica/ Asricamin pojan/ Hasabian pojan/ Bunnin pojan. Ja Sabthai/ ja Josabad/ Lewitain päämiehistä/ Jumalan huonen ulconaisesa työsä. Ja Mathania Michan poica/ Sabdin pojan/ Asaphin pojan/ joca oli ylimmäinen kijtost alcaman rucouxes: Ja Bakbukiah toinen weljeins keskellä/ ja Abda Sammuan poica/ Galalin pojan/ Jedithunin pojan. Lewitait oli caickians sijnä pyhäs Caupungis/ caxi sata ja neljäyhdexättäkymmendä. Ja owenwartiat Akub ja Talmon/ ja heidän weljens/ jotca porteis wartioidzit/ sata ja caxicahdexattakymmendä. Mutta muut Israelist/ Papit ja Lewitat olit caikis Judan Caupungeis/ jocainen omas perinnösäns. Ja Nethinimit asuit Ophelis ja Ziha ja Gispa olit Nethinimein päällä. Mutta Lewitain päämies oli Jerusalemis UsiBanin poica/ Hasabian pojan/ Mathanian pojan/ Michan pojan. Weisajat olit Asaphin pojist/ Jumalan huonen työn tykönä. Sillä se oli Cuningan käsky heille/ että weisaille piti oleman päiwäinen määrä. Ja Pelhaja Mesesabeelin poica Serahn lapsist/ Judan pojan/ oli Cuningan käskyläinen caikis asiois Canssan tygö. JA Judan lapset ne cuin ulcona olit kylis heidän maasans/ muutamast asuit KiriathArbas/ ja hänen kylisäns/ ja Dibonis ja hänen kylisäns/ ja Kapseelis ja hänen kylisäns. Ja Jesusas/ Moladas/ Bethpaletis. Ja HasarSualis/ BerSebas/ ja hänen kylisäns. Ja Ziklagis ja Mochonas/ ja hänen kylisäns. Ja Erimmonis/ Zaregas/ Jeremuthis. Zanoahs/ Adullamis ja heidän kylisäns/ Lachixes/ ja hänen kedollans/ Asekas ja hänen kylisäns. Ja olit hamast BerSebast nijn Hinnomin laxon asti. Mutta BenJaminin lapset Gabaast asuit Michmas/ Ajas ja BethElis/ ja heidän kylisäns. Ja Anathotis/ Nobis/ Ananias. Hazoris/ Ramas/

NEHEMIAN KIRJA

Githaimis. Hadidis/ Ziboimis/ Neballathis. Lodis/ Onos seppäin laxos. Ja muutamat Lewitat asuit Judan ja BenJaminin rajoilla. Nämät owat Papit ja Lewitat/ jotca menit Serubabelin ja Jesuan Sealthielin pojan cansa. Seraja/ Jeremia/ Esra. Amaria/ Malluch/ Hattus. Sechania/ Rehum/ Meremoth. Iddo/ Ginthoi/ Abia. Mejamin/ Maadia/ Bilga. Semaia/ Jojarib/ Jedaja. Sallu/ Amok/ Hilkia ja Jedaja. Nämät olit Pappein ja heidän weljeins päämiehet Jesuan aicana. Mutta nämät olit Lewitat: Jesua/ Benui/ Kadmiel/ Serebia/ Juda ja Mathania olit kijtoxen päällä/ hän ja hänen weljens. Bakbukia ja Unni ja heidän weljens olit wartiana heidän tykönäns. Jesua sijtti Jojakimin/ Jojakim sijtti Eliasibin/ Eliasib sijtti Jojadan. Jojada sijtti Jonathanin/ Jonathan sijtti Jadduan. Ja Jojakimin aicana olit nämät ylimmäiset Isät Pappein seas/ Serajast oli Meraja/ Jeremiast oli Hanania. Esrast oli Mesullam/ Amariast oli Johanan. Malluchost oli Jonathan/ Sebaniast oli Joseph. Harimist oli Adna/ Merajothist oli Helkai. Iddost oli Zacharia/ Ginthonist oli Mesullam. Abiast oli Sichri/ Minjaminist Moadiast oli Piltai. Bilgast oli Sammua/ Semajast oli Jonathan. Jojaribist oli Mathnai/ Jedajast oli Usi. Sallaist oli Kallai/ Amakast oli Eber. Hilkiast oli Hasabia/ Jedajast oli Nathanael. Ja Eliasibin aicana tulit Jojada/ Johanan ja Jaddua kirjoitetuxi ylimmäisixi Isixi Lewitain ja Pappein secaa/ Dariuxen Persian Cuningan waldacunnas. Mutta Lewin lapset ylimmäiset Isät owat kirjoitetut Aicakirjaan/ Johanan ja Eliasibin pojan aican asti. Ja nämät olit Lewitain päämiehet: Hasabia/ Herebia ja Jesua Kadmielin poica/ ja heidän weljens heidän wieresäns/ ylistämäs ja kijttämäs/ nijncuin Dawid Jumalan mies oli käskenytt/ yxi wartia toisen tykönä. Mathania/ Bakbukia/ Obadia/ Mesullam/ Talmon ja Akub/ olit owenwartiat/ tawaraportin wartioidzemises. Nämät olit Jojachimin Jesuan pojan aicana/ Jozadakin pojan/ ja Nehemian maanwanhimman/ ja Esra n Papin sen kirjanoppenen aicana. JA he edzeit Lewitait Jerusalemin muurein wihkimyxelle caikist heidän paicoistans tuodaxens heitä Jerusalemijn/ pitämän wihkimystä ilolla/ kijtoxella/ wirsillä/ Cymbaleillä/ Psalmeilla ja harpuilla. Ja weisaitten lapset tulit cocon lakialda Jerusalemin ymbärins/ ja Netophatin kylistä. Ja Gilgalin huonesta/ ja

NEHEMIAN KIRJA

Gibeahn ja Asmawethin pelloilda: sillä weisajat olit rakendanet heillens cartanoit Jerusalemin ymbärillä. Ja Papit ja Lewitat puhdistit idzens/ ja puhdistit Canssan/ portit ja muurit. JA minä annoin Judan päämiehet mennä muurin päälle/ ja laitin caxi suurta kijoschuoria/ jotca ulotuit muurin päälle/ oikialle puolelle/ sondaporttin asti. Ja Hosaja ja toinen puoli Judan päämiehist käwit heidän peräsäns. Ja Asaria/ Esra/ Mesullam. Juda/ BenJamin/ Semaia ja Jeremia. Ja muutamat Pappein lapsist waskitorwein cansa/ Sacharia Jonathanin poica/ Semajan pojan/ Mathanian pojan/ Machajan pojan/ Sachurin pojan/ Asaphin pojan. Ja hänen weljens Semaja/ Asareel/ Milalai/ Gilalai/ Maai/ Nethaneel/ Juda/ Hanani/ Dawidin Jumalan miehen candeleitien cansa. Ja Esra kirjanoppenut heidän edelläns caiwoporttin päin. Ja he menit heidän cohdaldans trappuja myöden Dawidin Caupungijn/ muurein päälle/ Dawidin huonesta wesiporttin asti/ itän päin. Ja toinen kijoschuori käwi wastan/ ja minä heidän peräsäns/ ja toinen puoli Canssa muurin päällä/ pidzitornist lewiän muurin saacka. Ja Ephraimin portist/ wanhan porttin asti/ ja calaporttin ja Hananeelin tornin ja Mean tornin/ lammaspottiin asti/ ja seisatit fangiportis. Ja nijn ne caxi kijoschuoria seisoit Jumalan huones/ ja minä/ ja toinen puoli ylimmäisiä minun cansani. Ja Papit Eliakim/ Maeseia/ MinJamin/ Michaja/ Elioenai/ Zacharia/ Hanania/ olit waskitorwein cansa. Ja Maeseia/ Semaia/ Eleazar/ Usi/ Johanan/ Malchia/ Elam ja Asar. Ja weisajat weisaisit corkiast/ ja Jesrahia oli haldiana. Ja he uhraisit sinä päiwänä suuret uhrit/ ja olit iloiset: sillä Jumala oli heitä iloittanut suurella ilolla/ että waimot ja lapsetkin iloidzit/ ja Jerusalemin ilo cuului cauwas. Siihen aican asetettin miehet tawaraarcun päälle/ josa ylönnyxet/ ensimmäiset hehedelmät ja kymmenexet olit/ joita heidän piti cocoman pelloilda ja Caupungeista/ Papeille ja Lewitaille jaetta Lain jälkeen: sillä Judalaisilla oli ilo Papeista ja Lewitaista/ jotca seisoit. Ja he pidit waarin heidän Jumalans wartiasta/ ja puhdistuxen wartiasta/ ja weisajat ja owenwartiat seisoit Dawidin/ ja Salomon hänen poicans käskyn jälkeen. Sillä Dawidin ja Asaphin aicana/ olit asetetut ylimmäiset weisajat/ ja kijoswirret/ ja kijtoxet Jumalalle. Mutta coco Israel andoi weisaille ja owenwartioille

NEHEMIAN KIRJA

osan/ Serubabelin ja Nehemian aicana/ jocapäiwä heidän osans. Ja he annoit sen pyhitetyn Lewitaille/ ja Lewitat annoit sen pyhitetyn Aaronin lapsille.

JA Mosexen kirja luettin siihen aican Canssan edes/ ja sijnä löyttin kirjoitettu/ ettei Ammonitiläiset ja Moabitoläiset pitänyt ikänäns tuleman Jumalan seuracundaan. Sillä ei he tullet Israelin lapsia wastan leiwällä ja wedellä/ mutta palckaisit Bileamin heitä wastan/ kiroman heitä/ mutta meidän Jumalam käänsi kirouxen siunauxexi. Cosca he sen lain cuulit/ nijn he eroitit caicki muucalaiset Israelist. Ja Eliasib Pappi/ joca oli pandu meidän Jumalan huonen arcun päälle/ oli ennen Tobialle lähimmäinen. Ja hän oli hänelle tehnyt isoin arcun/ johonga he ennen olit pannet ruocauhria/ pyhä sawua/ astioita ja kymmenexet jywist/ wijnast ja öljyst/ jotca olit käsketyt anda Lewitaille/ weisaille ja owenwartioille/ ja Pappein ylönnyxet. Mutta en minä ollut silloin Jerusalemis/ cosca he caickia näitä teit: sillä Arthahsasthan Babelin Cuningan toisna vuonna neljättäkymmendä tulin minä Cuningan tygö/ ja sain muutamain päiwäin peräst Cuningalda luwan. Ja menin Jerusalemijn/ ja ymmärsin sen pahuden cuin Eliasib oli tehnyt Tobian tähden/ että hän oli tehnyt hänelle arcun Jumalan huonen cartanolle. Ja minä pahaxuin sitä cowin/ ja heitin caicki Tobian huonen astiat arcust ulos. Ja käskin puhdista arcun/ ja panin siihen jäl lens Jumalan huonen astiat/ ruocauhrit ja pyhänsawun. JA minä ymmärsin ettei Lewitailla ollut annettu heidän osans/ sentähden olit Lewitat ja weisajat paennet tekemän työtä cukin pellollens. Nijn minä nuhtelin esiwaldoja/ ja sanoin: mixi me Jumalan huonen hylkäm? mutta minä cocoisin heitä ja asetin siallens. Nijn coco Juda toit kymmenexet tawaroixi/ jywist/ wijnast ja öljyst. Ja minä panin sen tawaran päälle Selemian Papin ja Zadokin kirjanoppenen/ ja Lewitaista Pedaian/ ja heidän kätens alla Hananin Sachurin pojan/ Mathanian pojan: sillä he luultin uscolisexi ja heidän käskettin jaca weljillens. Minun Jumalan muista minun päälleni sen edest/ ja älä pyhi minun laupiuttani pois/ cuin minä olen tehnyt minun Jumalani huonelle ja hänen wartioillens. Silloin näin minä Judas tallattawan wijnacuurnia Sabbathina/ ja cannettawan läjin/ ja

NEHEMIAN KIRJA

cannatettawan Aseilla wijna/ wijnamarjoja/ ficunita/ ja caickinaisia cuormia Sabbathin päiwänä/ ja minä todistin heille sinä päiwänä/ jona he myit syötäwitä. Sijnä asui myös muutamita Tyriläisiä/ jotca toit caloja ja caickinaisia cauppacaluja/ ja myit Judan lapsille Jerusalemis Sabbathina. Nijn minä nuhtelin Judan päämiehiä/ ja sanoin heille: mikä paha se on/ cuin te teette ja ricotte Sabbathin päiwän? Eikö meidän Isäm nijn tehnet/ ja meidän Jumalam toi onnettomuden meidän päällem/ ja tämän Caupungin päälle/ ja te saatat wielä nyt wihan enämmäxi Israelin päälle/ että te ricotte Sabbathin? JA cosca Jerusalemin portit olit awatut ennen Sabbathia/ käsikin minä ne sulke/ ja kielsin awamast ennencuin jälken Sabbathin/ ja minä panin muutamita palwelioitani porttein/ ettei yhtän candamust olis tuotu sisälle Sabbathin päiwänä. Nijn cauppamiehet ja caickinaisten caluin myjät olit ulcona Jerusalemist yösen/ kerran eli caxi. Nijn minä todistin heidän edesäns/ ja sanoin heille: mixi te oletta yösen ymbärins muurein? jos te wielä kerran sen teette/ nijn minä lasken käten teidän päällen. Ja sijtä ajast ei he Sabbathina tullet. Ja minä sanoin Lewitaille jotca puhtat olit: tulcat ja olcat porttein päällä/ ja pyhittäkät Sabbathin päiwä/ minun Jumalan muista minua sengin edes/ ja säästä sinun suuren laupiudes tähden. MInä näin myös silloin Judalaiset ottawan waimoja Asdodist/ Ammonist ja Moabist. Ja heidän lapsens puhuit puolittain Asdodin kielellä/ ja ei tainnet puhua Judan kielellä/ mutta jocaidzen Canssan kielellä. Ja minä rangaisin ja kiroisin heitä/ ja löin muutamita miehiä/ ja tukistelin heitä/ ja wannotin heitä Jumalan cautta: Ei teidän pidä andaman teidän tyttäritän heidän pojillens/ eikä ottaman heidän tyttäritäns teidän pojillen eli idze teillen. Eikö Salomo Israelin Cuningas sijnä syndiä tehnyt? Ja ei cuitengan ollut yhtän Cuningast hänen wertaistans pacanain seas/ ja hän oli racas hänen Jumalallens/ ja Jumala pani hänen coco Israelin Cuningaxi/ cuitengin saatit muucalaiset waimot hänengin syndiä tekemän. Ettekö te sitä ole cuullet cosca te sencaltaista suurta pahutta teette/ että te ricotte meidän Jumalatam wastan/ ottaisan muucalaisia waimoja. Ja yxi Jojadan lapsist Eliasibin ylimmäisen Papin poica/ oli Saneballatin Horonitiläisen wäwy/ mutta minä ajoin hänen pois minun

NEHEMIAN KIRJA

tykööni. Muista heitä minun Jumalan/ jotca owat luowutetut pappeudest/ ja Pappein ja Lewitain lijtost. Nijn minä puhdistin heidän caikist muucalaisist/ ja asetin Pappein ja Lewitain wartian/ idzecungin heidän palweluxeens. Ja uhrihalcoja määrätyillä aigoilla/ ja ensimmäisiä hedelmitä. Minun Jumalan muista minun hywydellä.

Estherin Kirja

Sijhen aican cosca Ahaswerus hallidzi Indiast Ethiopian asti/ sata ja seidzemen colmattakymmendä maacunda. Ja cuin hän istui hänen Cuningalisella istuimellans Susanin linnas. Colmandena hänen hallituxens vuonna/ teki hän pidon caikille hänen Försteillens/ palwelioillens ja wäkewillens Persiast ja Medist/ ja maan wanhimmillens maacundain ylimmäisille. Näyttäin heille Cuningalisen waldacundans cunnian rickaudet/ ja hänen Herraudens callit caunistuxet monexi päiwäxi/ nimittäin/ sadaxi ja cahdexaxikymmenexi päiwäxi. Ja nijden päiwäin peräst teki Cuningas caikelle Canssalle/ cuin Susanin linnas oli/ sekä suurille että pienille pidon seidzemexi päiwäxi/ Cuningalisen Salin porstuas. Siellä ripuit walkiat/ punaiset ja kellaiset seinäwaattet/ yhten sidotut callilla lijnaisilla ja purpuraisilla siteillä hopenaengais marmorkiwisten padzasten päällä/ wuotet olit cullast ja hopenast/ permando oli laskettu wiherjäisist/ walkeist/ kellaisist ja mustist marmorkiwist. Ja juoma cannettin cullaisilla astioilla/ ja aina toisilla ja toisilla astioilla ja Cuningalista wijna yldäküllä Cuningan waran perän. Ja ei yhtäkän waadittu juoman: sillä Cuningas oli käskenyt caikille edeskäywille hänen huonesans/ tehdä jocaidzen mielen noutexi. JA Washi Drotning teki myös pidon waimoille Cuningas Ahasweruxen Cuningalises huones. Ja seidzemendenä päiwänä/ cosca Cuningas oli iloinen wijnast/ käski hän Mehumanin/ Bisthan/ Harbonan/ Bigthan/ Abagthan/ Setharin ja Chareaxen/ ne seidzemen Camaripalweliata/ jotca palwelit Ahaswerust Cuningast/ Tuoman Drotning Washi Cuningan eteen/ hänen Cuningalisella

ESTHERIN KIRJA

Cruunullans/ näyttäxens Canssalle ja Försteille hänen cauneuttans: sillä hän oli caunis. Mutta Drotning Washi ei tullut Cuningan käskyn jälkeen/ kuin hän oli käsenyt Camaripalwelioitten kautta. Nijn Cuningas wihastui cowin/ ja hänen wihans syttyi hänes. Ja Cuningas sanoi wijsaille/ jotca ymmärsit maan tawat (sillä Cuningan asia piti ratcaistaman caickein Lain ja oikeuden ymmärtäwäisten edes. Ja lähin händä olit/ Charsena/ Sethar/ Admatha/ Tharsis/ Meres/ Marsena ja Memuchan/ seidzemen Persian ja Medin Förstiä/ jotca näit Cuningan caswot/ ja istuit ylimmäisnä waldacunnas) Mitä Drotning Washille pitä tehtämän oikeuden jälkeen? sillä ei hän tehnyt Cuningas Ahasweruxen sanan jälkeen/ hänen Camaripalweliains kautta. NIin sanoi Memuchan Cuningan ja Förstein edes: Drotning Washi ei ole ainoastans tehnyt pahoin Cuningasta wastan/ mutta myös caickia Förstejä ja caickia Canssoja wastan/ kuin owat caikis Cuningas Ahasweruxen maacunnis. Sillä tämä Drotningin teco hajo caickein waimoin tygö/ nijn että hekin cadzowat heidän miehens ylö/ heidän silmäins edes/ ja sanowat: Cuningas Ahaswerus käski tulla Drotning Washin eteens/ mutta ei hän tullut. Nijn Persian ja Medin Förstinnat sanowat caikille Cuningan Försteille/ cosca he cuulewat tämän Drotningin tegon/ nijn sijtä tule kyllä ylöncadzetta ja wiha. Jos sijs Cuningalle kelpa/ nijn andacan käskyn häneldäns käydä ulos/ ja andacan kirjoitta Persian ja Medin Lakijn/ jota ei kengän ricko tohdi/ ettei Washin pidä enä tuleman Cuningas Ahasweruxen eteen/ ja andacan Cuningas hänen lähimmäisellens/ joca on parembi händä/ hänen waldacundans. Ja tämä Cuningan kirja kuin nyt tehdän/ cuulucon ymbärins coco hänen waldacundans/ joca suuri on/ että jocainen waimo pitäis miehens cunnias/ surten ja pienden seas. Tämä kelpais Cuningalle ja Försteille/ ja cuningas teki Memuchan sanan jälkeen. Nijn kirjat lähetettin caickijn Cuningan maacundijn/ jocaidzeen maacundaan heidän kirjoituxens jälkeen/ ja caickein Canssain tygö heidän kielelläns/ että jocainen mies on hallidzia hänen huonesans/ ja andoi puhutta Canssans kielellä. NÄitten jälkeen/ sijttecuin Cuningas Ahasweruxen wiha asetui/ muisti hän mitä Washi oli tehnyt ja mitä hänestä päätetty oli. Nijn sanoit Cuningan

ESTHERIN KIRJA

palweliat jotca händä palwelit: edzittäkön Cuningalle caunita nuoria neidzeitä. Ja lähettäkön Cuningas cadzojat caickijn hänen waldacundans maacundijn/ cocoman caickia caunita nuoria neidzeitä Susanin linnan waimoin huoneseen/ Hegen Cuningan Camaripalwelian käden ala/ joca waimoist piti waarin/ ja andoi heille heidän caunistuxens. Ja se pijca joca Cuningalle kelpa/ hänen pitäis oleman Drotningin Washin sias. Tämä kelpais Cuningalle ja hän teki nijn. JA Susanin linnas oli yxi Judalainen/ jonga nimi oli Mardachai Jairin poica/ Simein pojan/ Kisin pojan/ Jeminin pojan. Joca oli wiety Jerusalemist sen wiedyn joucon cansa/ joca wietin Jechonian Judan Cuningan cansa/ jonga Nebucadnezar Babelin Cuningas wei pois. Ja hän oli Hadassan/ se on/ Estherin hänen setäns tyttären holhoja: sillä ei hänellä ollut Isä eikä äitiä/ ja hän oli caunis ja hywän muotoinen pijca/ ja cosca hänen Isäns ja äitins cuolit/ otti Mardachai hänen tyttärexsens. Cosca Cuningan käsky ja Laki ilmoitettin/ ja monda pijca coottin Susanin linnaan/ Hegen käden ala/ otettin myös Esther Cuningan huoneseen/ Hegen käden ala/ joca oli waimoin wartia. Ja pijca kelpais hänelle/ ja hän löysi laupiuden hänen edesäns/ ja hän joudutti hänen caunistustens cansa/ andaxens hänelle hänen osans ja siihen seidzemen caunista pijca Cuningan huonest/ ja hän pani hänen pijcoinens parhaseen paickan waimoin huoneseen. Ja ei Esther ilmoittanut hänelle hänen Canssans ja sucuans: sillä Mardochoi oli händä kieldänyt ilmoittamast. Ja Mardochoi käyskendeli jocapäiwä neidzytten Camarin porstuan edes/ että hän olis saanut tietä/ jos Estherin hywin käwis/ ja mitä hänelle tapahduis. Ja cosca idzecungin neidzen määrätty aica tuli mennä Cuningas Ahasweruxen tygö/ sijttecuin hän oli ollut caxitoistakymmendä Cuucautta waimoin caunistuxes (sillä heidän caunistuxellans piti oleman nijn paljo aica/ nimittäin cuusi Cuucautta Balsamilla ja Myrrhamilla/ ja cuusi Cuucautta calleilla woiteilla/ ja muilla waimoin caunistuxilla.) Nijn pijca meni Cuningan tygö/ ja jonga hän tahdoi/ piti hänelle annettaman/ joca piti hänen cansans menemän waimoin huonest Cuningan huoneseen. Ehtona hän tuli/ ja huomeneltain palais toiseen waimoin huoneseen Saasgaxen Cuningan Camaripalwelian käden

ESTHERIN KIRJA

ala/ joca oli waimoin wartia/ ja ei hänen pitänyt palajaman Cuningan tygö muutoin jos Cuningas händä tahdoi ja cudzutti händä nimeldäns. COsca Estherin Abihailin Mardochain sedän tyttären aica joutui/ (jonga hän oli ottanut tyttärexens) tulla Cuningan tygö/ ei hän mitän muuta anonut/ waan mitä Hege Cuningan Camaripalwelia waimoin wartia sanoi: ja Esther löysi armon caickein edes cuin hänen näit. Ja Esther otettin Cuningas Ahasweruxen tygö Cuningaliseen huoneseen/ kymmendenä Cuucautena/ joca cudzutan Tebeth/ seidzemendenä hänen waldacundans wuonna. Ja Cuningas racasti Estherit enä cuin caickia muita waimoja/ ja hän löysi armon ja laupiuden hänen edesäns enä cuin caicki muut neidzet/ ja hän pani Cuningalisen cruunun hänen päähäns/ ja teki hänen Drotningixi Washin siaan. Ja Cuningas teki caikille hänen Försteillens ja palwelioillens suuren pidon/ ja se pito oli Estherin tähden/ ja hän andoi maan lewätä/ ja jaco Cuningalisia lahjoja. Ja cosca neidzet toisen kerran coottin/ istui Mardochai Cuningan portis. Ja ei Esther ollut wielä ilmoittanut sucuans eikä Canssans/ nijncuin Mardochai hänelle oli käskenytt: sillä Esther teki Mardochain sanan jälkeen/ nijncuin silloingin/ cosca hän hänen caswatti. Silloin cosca Mardochai istui Cuningan portis/ wihastuit caxi Cuningan Camaripalweliata Bigthan ja Theres owenwartiat/ ja aiwoit heittä kätens Cuningas Ahasweruxen päälle. Ja se sanottin Mardochaille/ ja hän andoi Drotningi Estherin sen tietä. Ja Esther sanoi Mardochain puolest sen Cuningalle. Ja cosca sitä tutkisteldin/ löyttin se todexi/ ja he hirtettin molemmat puuhun/ ja se kirjoitettin Aicakirjaan Cuningan edes

COsca nämät olit tapahtunet/ teki Cuningas Ahaswerus Hamanin Medathan Agagilaisen pojan suurexi/ ja corgotti hänen/ istuimens ylemmä caickia Förstejä/ cuin hänen tykönäns olit. Ja caicki Cuningan palweliat/ jotca Cuningan portis notkistit polwejans ja cumarsit Hamanit: sillä nijn oli Cuningas käskenytt/ mutta Mardochai ei notkistanut polwejans eikä cumartanut. Nijn Cuningan palweliat/ jotca Cuningan portis olit/ sanoit Mardochaille: mixis ricot Cuningan käskyn? Ja cosca he jocapäiwä sitä hänelle sanoit/ ja ei hän totellut heitä/ ilmoitit he sen Hamanille/ nähdäxens

ESTHERIN KIRJA

jos sencaltainen Mardochain työ olis pysyväinen: sillä hän oli sanonut hänens Judalaisexi. JA cuin Haman näki ettei Mardochai notkistanut polwians hänen edesäns/ eikä cumartanut händä/ wihastui hän juuri cowin. Ja hän wähäxi luki laske ainoastans Mardochain päälle kättäns: sillä he olit tiettäwäxi tehnet Mardochain Canssan: mutta pyysi teloitta caickia Mardochain Canssa Judalaisia/ jotca olit coco Cuningas Ahasweruxen waldacunnas. Ensimmäisellä Cuulla/ se on/ Nisan Cuulla/ Cuningas Ahasweruxen toisna vuonna toistakymmendä/ heitettin arpa Hamanin edes päiwä päiwäldä ja cuucaudelda nijn toiseen Cuuhun toistakymmendä/ se on/ Cuu Adar. Ja Haman sanoi Cuningas Ahasweruxelle: yxi Canssa on hajotettu ja jaettu caickein Canssain secan/ caickijn sinun waldacundas maacundijn/ ja heidän lakins on toisin cuin caickein Canssain/ ja ei he tee Cuningan lain jälkeen/ ei Cuningan tule sitä kärsiä/ että heidän nijn olla annetan. Jos Cuningalle kelpa/ nijn kirjoitettacon/ että ne hucutetaisin/ nijn minä punnidzen kymmenen tuhatta leiwiskä hopena wirkamiesten käsijn/ weitä Cuningan Camarijn. Silloin otti Cuningas sormuxen sormestans ja andoi Hamanille/ Medathan Agagilaisen pojalle Judalaisten wihamiehelle. Ja Cuningas sanoi Hamanille: se hopena olcon sinun/ nijn myös Canssa/ tee heille mitäs tahdot. NIin Cuningan kirjoittajat cudzuttin colmandenatoistakymmendenä päiwänä ensimmäisestä Cuusta/ ja kirjoitettin nijncuin Haman käski Cuningan Förstein ja maan wanhinden tygö/ sinne ja tänne maacundijn/ ja jocaidzen Canssan päämiesten tygö siellä ja täällä/ idzecungin Canssan kirjoituxen jälkeen/ ja heidän kielilläns Cuningas Ahasweruxen nimellä/ ja Cuningan sormuxella lukittu. Ja kirjat lähetettin juoxewitten kautta caickijn Cuningan maacundijn/ hucuttaman/ tappaman ja teloittaman caickia Judalaisia nuoria ja wanhoja/ lapsia ja waimoja/ yhtenä päiwänä/ cuin oli colmastoistakymmenes päiwä toisesta Cuusta toistakymmendä/ se on Cuu Adar/ ja ryöstämän heidän tawarans. JA kirja oli näin: käsky on annettu caickijn maacundijn/ caikille Canssoille/ että heidän piti oleman sinä päiwänä walmit. Ja juoxewat menit kijrust Cuningan käskyn

jälken. Ja käsky pandin Susanin linnaan. Ja Cuningas ja Haman istuit ja joit/ mutta Susanin Caupungi oli hämmästyxis.

Siittecuin Mardochai ymmärsi caicki mitä tapahtunut oli/ rewäis hän waattens/ ja puetti idzens säkillä ja tuhwalla/ ja meni keskelle Caupungita/ ja huusi suurella änellä ja surkiast. Ja tuli Cuningan portin eteen: sillä ei ollut luwallinen yhdengän mennä Cuningan portist sisälle/ jonga päällä säcki oli. Ja Judalaisilla oli suuri parcu caikis maacunnis/ joihin Cuningan sana ja käsky tuli/ ja moni paastois/ itki ja murhetti/ ja macais säkis ja tuhwas. Nijn Estherin pijcat ja hänen Camaripalwelians tulit ja ilmoitit sen hänelle. Nijn Drotning peljästyi cowin/ ja lähetti waattet Mardochain päällens puke/ ja käski säkin panna päädäns pois/ mutta ei hän tahtonut. Niin Esther cudzui Hatachin Cuningan Camaripalwelian/ joca hänen edesäns seisoit/ ja käski hänen Mardochain tygö/ tiedustaman/ mikä on/ ja mingätähden hän nijn teki. Nijn Hatach meni Mardochain tygö Caupungin catulle Cuningan portin etten. Ja Mardochai sanoi hänelle caicki mitä hänelle tapahtunut oli/ ja sen hopian cuin Haman oli luwannut punnita Cuningan Camarijn Judalaisten tähden/ että he surmataisin. Ja hän andoi hänelle kirjoituxen sijtä käskyst/ joca Susanis oli cuulutettu/ että heidän piti teloitettaman/ osottaxens sen Estherille ja andaxens hänelle tietä/ että hän käskis hänen mennä Cuningan tygö/ ja rucoilla händä hänen Canssans edest. JA cuin Hatach tuli ja sanoi Estherille Mardochain sanat. Sanoi Esther Hatachille/ ja käski Mardochain tygö: Caicki Cuningan palweliat/ ja caicki Cuningan maacundain Canssa tietä/ että cuca ikänäns mene Cuningan tygö sisälmäiselle cartanolle/ joca ei ole cudzuttu/ hänen duomions on/ että hänen pitä cohta cuoleman/ olis se mies eli waimo/ (muutoin jos Cuningas ojenda cullaisen waldican hänen puoleens/ että hän eläis) ja en minä ole cudzuttu colmenakymmenenä päiwänä Cuningan tygö. Ja cosca Estherin sanat sanottin Mardochaille: Käski hän sanoa Estherille jäl lens: älä luuleckan/ että päästät henges caickein Judalaisten ehton/ ehkäs Cuningan huones olet Sillä jos sinä tähän aican peräti waickenet/ nijn Judalaiset saawat cuitengin awun ja pääsemyxen mualda/ ja sinä ja sinun Isäs huone pitä sijtte huckuman. Ja cuca tietä jos

ESTHERIN KIRJA

sinä olet tämän ajan tähden tullut Cuningan waldacundaan? Esther käski Mardochoait wastata: Mene ja coco caicki Judalaiset/ cuin Susanis owat/ ja paastocat minun edestäni/ ettet te syö colmena päiwänä yöllä eli päiwällä/ minä paaston myös pijcoineni ja menen Cuningan tygö käskyäkin wastan/ jos minä hucun nijn minä hucun. Mardochai meni ja teki caicki nijncuin Esther hänen käski.

JA colmandena päiwänä puetti Esther idzens Cuningalisiin waatteisin/ ja meni cartanoon Cuningan huonen tygö/ sisälliselle puolelle Cuningan huonen cohdalle. Ja Cuningas istui hänen Cuningalisella istuimellans Cuningalises huonesans/ juuri huonen owen cohdalla. Ja cuin Cuningas näki Drotning Estherin seisowan cartanolla/ löysi hän armon hänen edesäns/ ja Cuningas ojensi cullaisen waldican/ joca oli hänen kädesäns Estherin puoleen/ nijn Esther astui edes/ ja rupeis waldican päähän. Ja Cuningas sanoi hänelle: Drotning Esther/ mikä sinun on? ja mitäs anot? puolen minun Cuningalisen waldacundan asti/ pitä sinulle annettaman. Esther sanoi: jos Cuningalle kelpa/ nijn tulcon Cuningas ja Haman tänäpäen siihen pitoon/ cuin minä olen walmistanut. Ja Cuningas sanoi: kijruttacat/ että Haman tekis cuin Esther on sanonut. Cosca Cuningas ja Haman tulit pitoon/ jonga Esther oli walmistanut. Sanoi Cuningas Estherille sijttecuin hän oli wijna juonut: mitäs pyydät Esther/ se pitä sinulle annettaman/ ja mitäs anot/ waicka se olis puoli Cuningan waldacunnast/ se pitä tapahtuman. Nijn Esther wastais ja sanoi: minun rucouxen ja anomisen on: Jos minä olen löytänyt armon Cuningan edes/ ja jos se kelpa Cuningalle anda minulle minun rucouxeni/ ja tehdä minun anomiseni/ nijn tulcon Cuningas ja Haman siihen pitoon/ cuin minä walmistan heille/ nijn minä teen huomena nijncuin Cuningas on sanonut. Silloin meni Haman ulos sinä päiwänä iloisans ja rohkialla sydämellä. Ja cosca hän näki Mardochain Cuningan portis/ ettei hän nosnut eikä siastans lijcahtanut hänen edesäns/ wihastui hän suurest Mardochain päälle. Mutta hän pidätti idzens/ ja cuin hän tuli cotians/ lähetti hän ja andoi cudzua hänen ystäväns/ ja hänen emändäns Serexen. Ja luetteli heille hänen rickaudens cunniat/ ja lastens paljouden/ ja caicki cuinga Cuningas oli hänen

ESTHERIN KIRJA

tehnyt nijn suurexi/ ja että hän oli corgotettu Cuningan Förstein ja palweliain ylidze. Sanoi myös Haman: ja Drotning Esther ei andanut yhtäkän cudzua Cuningan cansa siihen pitoon kuin hän walmisti/ paidzi minua/ ja minä olen myös huomenisexi cudzuttu hänen tygöns Cuningan cansa. Mutta caikist näista ei minulle mitäkän kelpa/ nijncauwan kuin minä näen sen Judalaisen Mardochain istuwan Cuningan portis. Nijn wastais hänen emändäns Seres/ ja caicki hänen ystäväns hänelle: walmistettacon yxi puu/ wijttäkymmendä kynärätä corkia/ ja sano huomena Cuningalle/ että Mardochai siihen hirtetäisin/ nijns menet iloisans Cuningan cansa pitoon. Se kelpais Hamanille/ ja puu walmistettin.

JA sinä yönä ei saanut Cuningas unda/ ja hän käski tuota aica ja muistokirjat/ ja ne luettin Cuningan edes. Nijn löyttin kirjoitettu/ cuinga Mardochai oli tietä andanut/ että caxi Cuningan Camaripalweliata/ Bigthana ja Theres/ jotca owen kynnyxistä pidit waarin/ olit aicoinet heittä kätens Cuningas ahasweruxen päälle. Ja Cuningas sanoi: mitä cunniat eli hywä me olem Mardochaille sen edest tehnet? Nijn sanoit Cuningan palweliat/ jotca händä palwelit: ei ole hänelle mitän tapahtunut. Ja Cuningas sanoi: cuca cartanolla on? (sillä Haman käweli ulcona cartanolla Cuningan huonen edes/ sanoaxens Cuningalle/ että Mardochai piti hirtettämän siihen puuhun/ jonga hän oli händä warten walmistanut) Ja Cuningan palweliat sanoit hänelle: cadzos/ Haman seiso cartanolla. Cuningas sanoi: tulcan sisälle. JA kuin Haman tuli/ sanoi Cuningas hänelle: mitä sille miehelle pitä tehtämän/ jota Cuningas tahto cunnioitta: Ja Haman ajatteli sydämesäns: ketäst Cuningas paremmin cunnioitta kuin minua? Ja Haman sanoi Cuningalle: se mies jota Cuningas tahto cunnioitta/ Pitä tänne nouttaman/ ja puetettaman Cuningalisilla waatteilla/ joita Cuningas idze pitä/ ja tuotaman se hewoinen jolla Cuningas aja/ ja että Cuningalinen Cruunu pannaisin hänen päähäns. Ja waattet ja hewoinen pitä annettaman yhden Cuningan Förstin käteen/ että hän puetais sen miehen/ jota Cuningas tahto cunnioitta/ ja johdatta händä hewoisen päällä Caupungin catuilla/ ja anda cuulutta hänen edelläns: näin pitä sille miehelle tehtämän/ jota Cuningas tahto cunnioitta. Cuningas sanoi

ESTHERIN KIRJA

Hamanille: kijruta ja ota waattet ja hewoinen nijncuins olet sanonut/ ja tee nijn Mardochain Judalaisen cansa/ joca istu Cuningan portis/ ja älä anna mitän puuttua caikista näistä cuins puhunut olet. Nijn Haman otti waattet ja hewoisen/ ja puetti Mardochain päälle/ ja johdatti händä Caupungin catuilla/ ja huusi hänen edelläns: näin sille miehelle tehdän/ jota Cuningas tahto cunnioitta. Ja Mardochai palais Cuningan portijn/ mutta Haman meni kijrust cotians murhettien/ peitetyllä päällä. Ja jutteli emännällens Serexelle ja caikille ystäwillens caicki mitä hänelle tapahtunut oli. Nijn sanoit hänen wjians ja hänen emändäns Seres hänelle: jos Mardochai on Judalaisten siemenest/ jonga edesä sinä olet ruwennut langeman/ nijn et sinä woi mitän händä wasthan/ mutta sinun täyty peräti hänen edesäns langeta. Cosca he wielä parhallans hänen cansans puhuit/ tulit Cuningan Camaripalweliat sijhen/ ja kijrutit Hamanin pitoon/ jonga Esther oli walmistanut. COsca Cuningas tuli Hamanin cansa sijhen pitoon jonga Drotning Esther oli walmistanut. Cuningas sanoi taas toisna päiwänä Estherille/ sijttecuin hän oli wijna juonut: mitäs rucoilet Drotning Esther sinulles annetta/ ja mitäs anot? ehkä se olis puoli Cuningan waldacunda/ se pitä tapahtuman. Drotning Esther wastais/ ja sanoi: Cuningas/ jos minä olen löytänyt armon sinun edesäs/ ja jos Cuningan kelpa/ nijn suocon minulle minun hengeni/ minun rucouxeni tähden/ ja minun Canssalleni minun anomiseni tähden. Sillä me olem myydyt/ minä ja minun Canssan/ teloitetta/ surmatta ja hucutetta. Ja josca Jumala että me olisim myydyt orjixi ja pijcoixi/ nijn minä olisin wai/ eikä wihamiehen pitäis sijttekän Cuningalle tekemän wahingota. Cuningas Ahaswerus puhui ja sanoi Drotning Estherille: cuca se on/ eli cusa se on/ joca tohti sencaltaist ajatella tehdäxens? Esther sanoi: se wihamies ja wainoja on tämä paha Haman. Ja Haman peljästy Cuningan ja Drotningin edes. Ja Cuningas nousi wieraspidost ja wijnan tyköä wihoisans/ ja meni Salin tygö cartanolle. Ja Haman nousi ja rucoili Drotningi hengens edest: sillä hän näki hänellens olewan walmistetun onnettomuden Cuningalda. Ja cosca Cuningas tuli jäl lens cartanolda Salin tykö/ josa he olit rualla ollet/ nojais Haman sille pengille jolla Esther istui: Nijn sanoi Cuningas: tahtoco hän

ESTHERIN KIRJA

Drotningille tehdä myös wäkiwalda/ minun läsnä ollesani huones? cosca se sana tuli Cuningan suusta ulos/ peitit he Hamanin caswot. Ja Harbona/ yxi Cuningan Camaripalwelioista/ sanoi Cuningalle: cadzo/ Hamain cartanolla seiso yxi puu wijttäkymmendä kynärätä corke/ jonga hän teki Mardochait warten/ joca hywä puhui Cuningan edest. Nijn sanoi Cuningas: hirtettäkän hän siihen. Nijn he hirtit Hamanin siihen puuhun/ jonga hän teki Mardochait wasten/ ja nijn asettui Cuningan wiha.

Sinä päiwänä andoi Cuningas ahaswerus Drotning Estherille Hamanin Judalaisten wiholisen huonen. Ja Mardochai tuli Cuningan eteen: sillä Esther ilmoitti mikä hän hänelle oli. Ja Cuningas otti sormuxen sormestans/ jonga hän Hamanilda otti/ ja andoi Mardochaille. Ja Esther pani Mardochain Hamanin cartanon päälle. JA Esther puhui wielä Cuningalle/ ja langeis hänen jalcains juuren/ itki ja rucoili händä palauttaman Hamanin Agagilaisen pahutta/ ja hänen anomistans cuin hän oli ajatellut Judalaisille. Nijn Cuningas ojensi cullaisen waldican Estherin puoleen. Ja Esther nousi ja seiso Cuningan edes. Ja sanoi: jos Cuningalle kelpa/ ja jos minä olen armon löytänyt hänen edesäns/ ja jos se on Cuningalle sowelias/ ja minä kelpan hänelle/ nijn kirjoitettacon ja otettacon tacaperin caicki Hamanin Medathan Agagilaisen pojan aicoimuskirjat/ jotca hän on kirjoittanut/ että caicki Judalaiset surmataisin caikis Cuningan maacunnis. Sillä cuinga minä woin nähdä sitä pahutta cuin minun Canssalleni tulis? ja cuinga minä woin nähdä että minun sucucundan nijn teloitetan? Nijn Cuningas Ahaswerus sanoi Drotning Estherille/ ja Mardochaille Judalaiselle: cadzo/ minä olen andanut ESTherille Hamanin huonen/ ja hän hirtettin puuhun/ että hän laski kätens Judalaisten päälle. Nijn kirjoittacat sijs teitin Judalaisten puolest Cuningan nimeen/ nijncuin te idze tahdot/ ja painacat sinetti Cuningan sormuxella: sillä se kirjoitus joca Cuningan nimellä kirjoitetan/ ja Cuningan sormuxella sinetti painetan/ ei sitä oteta tacaperin. Silloin cudzuttin Cuningan kirjoittajat colmandena Cuucautena/ se on Siwan Cuu/ colmandena päiwänä colmattäkymmendä/ ja kirjoitettin juuri nijncuin Mardochai käski/ Judalaisten tygö/ ja Förstein tygö/ maanwanhimmitten ja maacunnan

ESTHERIN KIRJA

päämiesten tygö/ Indiast Ethiopian asti/ joita oli sata ja seidzemencolmattakymmendä maacunda/ heidän oman kirjoituxens jälkeen/ jocaidzen Canssan tygö heidän kielelläns/ ja Judalaisten tygö heidän kirjoituxens jälkeen/ ja heidän kielelläns. Ja ne kirjoitettin Cuningas Ahasweruxen nimellä/ ja sinetti painettin Cuningan sormuxella/ ja hän lähetti kirjat hewoisilla/ Cameleillä ja nuoreilla Muuleilla ajawaisten cautta. Joisa Cuningas sallei Judalaiset cusakin Caupungis coota heitäns/ ja warjella heidän hengens/ ja teloitta/ tappa/ ja hucutta caickein Canssan ja maacundain sotawäen/ jotca heitä waiwaisit lapsinens ja waimoinens/ ja ryöstä heidän tawarans. Yhtenä päiwänä caikis Cuningas Ahasweruxen maacunnis/ colmandenatoistakymmendenä päiwänä toisesta Cuusta toistakymmendä/ se on Cuu Adar. Ja kirjois oli/ että käsky oli annettu caickijn maacundijn julistetta caikille Canssoille/ että Judalaiset olisit sinä päiwänä walmit costaman wiholisillens. Ja Muuleilla ajawaiset sanansaattajat ajoit nopiast ja kijrust Cuningan sanan jälkeen/ ja se käsky lyötin Susanin linnas ylös. Ja Mardochai läxi Cuningan tyköä Cuningalisis waatteis kellaisis ja walkeis/ ja suurella culdacruunulla/ ja callilla lijnaisella hamella ja purpuralla/ ja Susanin Caupungi iloidzi ja riemuidzi. Sillä sinne oli tullut walkeus ja ilo/ riemu ja cunnia Judalaisille. Ja caikis maacunnis ja Caupungeis/ joihin Cuningan sana ja käsky tuli/ oli ilo ja riemu Judalaisten keskellä/ pito ja hywät päiwät/ ja monda maan Canssast tuli Judalaisexi: sillä Judalaisten pelco tuli heidän päällens.

JA toisna Cuucautena toistakymmendä Adarin Cuulla/ colmandenatoistakymmendenä päiwänä/ jona Cuningan sana ja käsky oli tullut/ että piti tehtämän juuri sinä päiwänä/ jona Judalaisten wiholiset toiwoit woittawans heitä/ käändyi nijn että Judalaiset woitit heidän wiholisens. Nijn Judalaiset cocoisit idzens Caupungeihins caikis Cuningas Ahasweruxen maacunnis/ laskeman kätens nijden päälle/ jotca heille pahutta tahdoit/ ja ei yxikän woinut seisoa heitä wastan: sillä caicki Canssa pelkäis heitä. Ja caicki maacundain päämiehet ja Förstit/ ja maanwanhimmat/ ja Cuningan wircamiehet ylistit Judalaisia: sillä Mardochain pelco tuli heidän

ESTHERIN KIRJA

päällens. Ja Mardochai oli suuri Cuningan huones/ ja hänen sanomans cuului caickijn maacundijn/ cuinga hän menestyi ja tuli suurexi. Nijn Judalaiset löit caicki wihamiehens miecalla/ tapoit ja hucutit heidän/ ja teit heidän cansans oman tahtons jälkeen. Ja Susanin linnas löit Judalaiset wijsi sata miestä cuoliaxi/ ja hucutit heidän. Wielä päälisexi tapoit he Parsandathan/ Dalphonin/ Aspathan. Porathan/ Adalian/ Aridathan. Parmasthan/ Arissain/ Aridain/ Wajesathan. Nämät kymmenen Hamanin poica/ joca oli Medathanin poica Judalaisten wihamies: mutta ei he ruwennet heidän tawaroihins. Silloin tuli tapettuiden lucu Susanin linnaan Cuningan eteen. Ja Cuningas sanoi Drotning Estherille: Judalaiset owat tappanet wijsi sata miestä/ ja hucuttanet heidän Susanin linnas/ ja kymmenen Hamanin poica: mitäs luulet heidän muisa Cuningan maacunnis tehnen? mitäs pyydät sinulles annetta? ja mitäs wielä anot sinulles tehtä? Esther sanoi: jos Cuningalle kelpa/ nijn andacon myös Judalaisten huomena tehdä Susanis tämän päiwäisen käskyn jälkeen/ että he hirtäisit kymmenen Hamanin poica puuhun. Ja Cuningas käski nijn tehdä/ ja se käsky lyötin Susanis ylös/ ja kymmenen Hamanin poica hirtettin. Ja Judalaiset cocoisit idzens Susanis/ neljändenätoistakymmendenä päiwänä Adar Cuusta/ ja tapoit colme sata miestä Susanis: mutta heidän tawaroihins ei he ruwennet. MUtta muut Judalaiset Cuningan maacunnis tulit cocon ja warjelit hengens/ saadaxens lepo wiholisildans/ ja tapoit wiholisistans wijsicahdexattakymmendä tuhatta/ mutta ei he sattunet tawaroihin. Se tapahdui colmandenatoistakymmendenä päiwänä Adar Cuusta/ ja he lewäisit neljändenätoistakymmendenä päiwänä sijtä Cuusta. Sen he teit ilon ja pidon päiwäxi. Mutta Judalaiset cuin Susanis olit/ tulit cocon colmandenatoistakymmendenä ja neljändenätoistakymmendenä päiwänä/ ja lewäisit wijdendenätoistakymmendenä päiwänä/ ja teit sen päiwän pidon ja ilon päiwäxi. Sentähden Judalaiset jotca asuit wähis Caupungeis ja maan kylis/ teit sen neljännentoistakymmenennen päiwän Adar Cuusta pidon ja ilon päiwäxi/ ja lähetit lahjoja toinen toisellens. JA Mardochai kirjoitti caicki nämät tegot/ ja lähetti kirjat caikille Judalaisille/ jotca olit caikis Cuningas

ESTHERIN KIRJA

Ahasweruxen maacunnis/ sekä lähes että cauwas. Että he ottaisit wastan ja pidäisit jocawuosi sen neljändenätoistakymmendena ja wijdendenätoistakymmendena Adar Cuusta. Nijnä päiwinä joina Judalaiset olit tulleet lepoon wiholistens edest/ ja sinä Cuucautena/ jona heidän suruns on iloxi käändynyt ja heidän murhens hywixi päiwixi/ että he ne pidäisit ilo ja pitopäiwinä/ ja lähetäisit lahjoja toinen toisellens/ ja jacaisit waiwaisille. Ja Judalaiset otit wastan sen cuin he ennen olit ruwennet tekemän/ ja cuin Mardochai heidän tygöns kirjoitti. Millä tawalla Haman Medathan Agagilaisen poica/ caickein Judalaisten wiholinen/ oli ajatellut hucutta caickia Judalaisia/ ja andoi heittä arpa murendaxens ja hucuttaxens heitä. Ja cuinga Esther oli mennyt Cuningan tygö ja puhunut että hänen paha aicoimisens/ cuin hän oli ajatellut Judalaisia wastan/ käättin kirjoitusten cautta hänen oman pääns päälle/ ja cuinga hän ja hänen poicans ripustettin puuhun. Sijtä he nämät päiwät cudzuit Purim arwan nimen jälkeen/ ja mitä he olit idze nähnet/ ja cuinga heille oli tapahtunut. Ja Judalaiset sääsit sen/ ja otit päällens ja heidän siemenens päälle/ ja caickein nijden päälle/ jotca idzens annoit heidän tygöns/ ettei he hyljä nijtä cahta päiwä/ waan pitäwät ne jocawuosi/ nijncuin ne olit toimitetut ja kirjoitetut. Ettei näitä päiwiä pitänyt unhotettaman/ mutta pidettämän heidän lastens lapsilda/ ja caikilda heidän sucucunnildans/ caikis maacunnis ja Caupungeis. Nämät owat Purimin päiwät/ joita ei pidä hyljättämän Judalaisten seas/ ja heidän muistons ei pidä unhotettaman heidän siemenesäns. Ja Drotning Esther Abihailin tytär/ ja Mardochai Judalainen kirjoitit caikella woimalla toiset Purimin kirjat. Ja lähetti kirjat caikille Judalaisille/ sataan ja seidzemencolmattakymmeneen Ahashweruxen waldacunnan maacundijn suloisilla ja ystäwälisillä sanoilla. Wahwistaxens näitä Purimin päiwiä/ heidän määrätyillä aigoillans/ nijncuin Mardochai Judalainen ja Drotning Esther olit heille walmistanet/ nijncuin he olit sieluns päälle ottanet ja siemenens päälle/ sen määrätyn paaston ja heidän huutons. Ja Esther käski ja wahwisti nämät Purimin menot/ ja että ne piti kirjaan kirjoitettaman.

ESTHERIN KIRJA

Ja Cuningas Ahaswerus laski weron maan päälle/ ja luotoin päälle merellä. Mutta caicki hänen työns/ woimans ja wäkewydens/ ja Mardochain suuri cunnia cuin Cuningas hänelle andoi/ cadzo se on kirjoitettu Medein ja Persian Cuningasten Aicakirjas. Sillä Mardochai Judalainen oli toinen Cuningas Ahasweruxesta/ ja wäkewä Judalaisten seas/ ja otollinen weljeins paljouden keskellä/ joca edzei Canssans parast/ ja puhui parhain päin caiken hänen siemenens puolest.

Hiobin Kirja

YXi mies oli Uzin maalla nimeldä Hiob/ hän oli waca/ hurscas/ Jumalata pelkäwäinen/ ja wältti paha. Ja hän sijtti seidzemen poica ja colme tytärtä. Ja hänen carjans oli/ seidzemen tuhatta lammasta/ colme tuhatta Cameli/ wijsi sata pari härkiä/ ja wijsi sata Asia/ ja sangen paljo perhettä. Ja hän oli woimallisempi cuin caicki jotca idäisellä maalla asuit. JA hänen poicans menit ja teit pidon/ idzecukin päiwänäns/ huonesans/ ja annoit cudzua colme sisartans syömän ja juoman cansans. Ja cosca pidon päiwät olit culunet/ lähetti Hiob ja pyhitti heitä/ ja nousi amulla warhain/ ja uhrais polttouhria caickein heidän lucuns jälkeen. Sillä Hiob ajatteli: minun poicani owat taitanet syndiä tehdä/ ja siunannet Jumalata heidän sydämesäns. Näin teki Hiob jocapäiwä. MUtتا se tapahtui yhtenä päiwänä/ että Jumalan lapset tulit ja astuit HERran eteen/ tuli myös Sathan heidän cansans. Mutta HERra sanoi Sathanille: custas tulet? Sathan wastais HERra/ ja sanoi: minä olen waeldanut ymbäri maan. Nijn sanoi HERra Sathanille: Etkös ottanut waari minun palweliastan Hiobist: sillä ei hänen wertaistans ole maalla/ waca ja hursas/ Jumalata pelkäwäinen/ ja wälttä paha. Sathan wastais HERra/ ja sanoi: turhango Hiob pelkä Jumalata? Etkös ole kätkenyt händä/ hänen huonettans/ ja caickia cuin hänellä on ymbärins. Sinä olet siunannut hänen käsialans/ ja hänen tawarans on lewitetty maasa. Mutta ojenna kätes ja tartu caicken hänen saatuuns/ mitämax hän siuna sinua caswoille. HERra sanoi

HIOBIN KIRJA

Sathanille: cadzo/ caicki hänen tawarans olcon sinun kädesäs/ ainoastans älä häneen kättäs satuta. Silloin läxi Sathan HERran tykö. MUTta sinä päiwänä cosca hänen poicans ja tyttärens söit ja joit wijna wanhimman weljens huones: Tuli sanansaattaja Hiobin tygö/ ja sanoi: härjillä kynnettin/ ja Asit käwit läsnä laituumella. Nijn he tulit rickast Arabiast ja otit ne/ ja löit palweliat miecan terällä/ ja minä yxinäns pääsin sanoman sinulle. Cosca hän wielä puhui/ tuli toinen/ ja sanoi: Jumalan tuli tuli taiwast/ ja poltti lambat ja palweliat/ ja minä yxinäns pääsin sanoman sinulle. Cosca hän wielä puhui/ tuli yxi ja sanoi: Chaldealaiset teit colme joucko/ ja hyöcköisit Camelein päälle/ ja otit ne pois/ ja löit palweliat miecan terällä/ ja minä yxinäns pääsin sanoman sinulle. COsca hän wielä puhui/ tuli yxi/ ja sanoi: sinun poicas ja tyttäres söit/ ja joit wijna wanhimman weljens huones: Ja cadzo/ suuri tuulispää tuli corwesta/ ja sysäis neljän huonen nurckaan/ ja heitti sen nuorucaisten päälle/ njn että he cuolit/ ja minä yxin pääsin sanoman sinulle. Silloin Hiob nousi ja rewäis waattens/ ja rewei päätäns/ ja langeis maahan/ ja sanoi: Alasti olen minä tullut äitini cohdsta/ ja alasti pitä minun sinne jäl lens menemän/ HERra andoi/ ja HERra otti/ HERran nimi olcon kijtetty. Näisä caikis ei rickonut Hiob/ eikä tehnyt tyhmäst Jumalata wastan. SE tapahdui yhtenä päiwänä että Jumalan lapset tulit ja astuit HERran eteen/ että Sathan myös tuli heidän cansans/ ja astui HERran eteen. Silloin sanoi HERra Sathanille: custas tulet? Sathan wastais HERra/ ja sanoi: minä olen waeldanut ymbäri maan. HERra sanoi Sathanille: etkös ole ottanut waari minun palweliastan Hiobist? sillä hänen wertaistans ei ole maalla/ waca ja hurscas ja Jumalata pelkäwäinen/ ja wälttä paha/ ja pysy wielä wacuudesans/ ja sinä yllytit minua händä häwittämän ilman syytä. Sathan wastais HERra/ ja sanoi: nahca nahast/ caicki mitä ihmises on/ anda hän hengens edest. Mutta ojenna kätes ja rupe hänen luihins ja lihaans/ mitämax hän siuna sinua caswoille. HERra sanoi Sathanille: cadzo/ hän olcon sinun kädesäs/ cuitengin säästä hänen hengens. Silloin läxi Sathan HERran tykö/ ja löi Hiobin pahoilla paisumilla/ candapääst kijresen asti. Ja hän otti sawiastian murun ja caapei händäns/ ja istui tuhwas. Ja hänen emändäns sanoi hänelle: wieläkös pysyt

HIOBIN KIRJA

wacuudesas? siuna Jumalata ja cuole. Mutta hän sanoi hänelle: sinä puhut nijncuin tyhmät waimot puhuwat. Jos me olemme hywä saanet Jumalalda/ eikö myös meidän pidä ottaman paha watan. Caikisa näisi ei Hiob syndiä tehnyt huulillans. COsca Hiobin colme ystävät cuulit caiken onnettomuden cuin hänelle tullut oli/ tulit he idzecukin paickacunnastans: Eliphas Themanist/ Bildad Suahst ja Zophar Naemast. Sillä he olit yximieliset tuleman armahteleman ja lohduttaman händä. Ja cosca he nostit taamba silmäns/ ei he händä tundenet/ ja he huusit ja itkit/ ja jocainen rewäis waattens/ ja heitit tomua pääns päälle taiwasta cohden. Ja istuit hänen cansans maan päälle seidzemen päiwä ja seidzemen yötä/ ja ei mitän hänen cansans puhunet: sillä he näit hänen kipuns sangen suurexi

Slitte awais Hiob suuns ja kirois hänen päiwäns ja sanoi: Se päiwä olcon cadotettu/ jona minä syndynyt olen. Ja se yö jona sanottin: mies on sijnnyt. Se päiwä olcon pimiä/ ja älkön Jumala kysykö ylhäldä sen perän/ älkön kirckaus paistaco hänen päällens. Pimeys ja syngveys peittäkönen hänen/ olcon pilwi hänen päälläns/ ja musta päiwän sumu tehkän hänen cauhiaxi. Sen yön käsittäkönen pimeys/ ja älkän iloitco wuosicautten päiwäin seas/ ja älkön tulco Cuucautten lucuun. Cadzo/ olcon se yö yxinäinen/ ja älkön yhtäkän ilo tulco sijhen. Ne cuin päiwä kirowat/ he kirotcan sitä/ ja ne cuin owat walmit herättämän Lewiathani. Sen tähdet olcan pimiät hämărăsäns/ odottacan walkeutta/ ja ei tulwo/ ja älkön nähkö amuruscoa. Ettei se sulkenut minun ruumini owea/ ja ei kätkenyt onnettomutta minun silmäin edest. Mixen minä cuollut äitini cohdusta? mixen minä lacastunut äitini cohdust tulduani? Mixi he owat ottanet minun helmaans? Mixi minä olen nisillä imetetty? Nijn minä nyt macaisin/ olisin äneti/ lewäisin ja olisin lewolla/ maan Cuningasten ja Neuwoitten cansa/ jotca heillens rakendawat sitä cuin kylmillä on. Eli Förstein cansa/ joilla culda on/ ja heidän huonens täynnä hopiata. Eli nijncuin keskensyndynet kätketyt/ ja en oliscan/ ja nijncuin nuoret lapset/ jotca ei coscan walkeutta nähnet. Sijnä täyty jumalattomain lacata heidän wäkiwallastans. Sijnä owat ne lewolla/ jotca paljo waiwa nähnet owat. Sijnä on fangeilla rauha muiden cansa/ ja ei cuule waatian ändä. Sijnä owat sekä

HIOBIN KIRJA

pienet että suuret/ ja palveliat owat wapat isännistäns. Mixi walkeus on annettu waiwaisille/ ja elämä murhellisille sydämille? (Jotca odottawat cuolemata/ ja ei hän tule/ ja caiwaisit händä ennencuin arnihauta. Ne cuin cowin iloidzewat ja riemuidzewat/ että he saisit haudan) Ja se mies jonga tie kätkeyty on/ ja hänen edestäns Jumalalda peitetty. Sillä minun syödesäni minä huocan/ ja minun parcun on nijncuin purisewa wesi: sillä jota minä pelkäisin/ se tuli minun päälleni. Ja sitä cuin minä cartin/ tapahdui minun. Engö minä ollut onnellinen? engö minä ollut äneti? eikö minulla ollut hywä lepo? ja nyt sencaltainen lewottomus tule?

JA Eliphas Themanist wastais/ ja sanoi: Jos jocu sinun cansas rupeis puhuman/ mitämax et sinä sitä kärsi/ mutta cuca taita säästä. Cadzo/ sinä olet monda neuwonut/ ja wahwistanut wäsyneit käsiä. Sinun puhes on ojendanut langenneit/ ja wapisewaisia polweja wahwistanut. Mutta että se nyt tule sinun päälles/ epäilet sinä/ ja että se langeis sinun päälles/ nijns peljästyit. Tämäköst on sinun Jumalan pelcos/ sinun lohduituxes/ sinun wacuudes ja sinun toiwos. Muista cusa jocu wiatoin on huckunut? eli cusa hurscat owat joscus häwitetyt? Nijncuin minä kyllä nähnyt olen/ ne cuin kyndäwät wääryden ja onnettomuden kylwäwät/ sitä he myös nijttäwät. Että he owat Jumalan hengen cautta cadonnet/ ja hänen wihans hengeldä hucatut. Lejonein kiljumus/ ja julmain naaras Lejonein äni/ ja nuorten Lejonein hambat owat lowistetut. Wäkewä Lejoni on häwinnyt haascamast/ ja wanhan Lejonin pojat owat häwitetyt. Ja minun tygöni on tullut salainen sana/ ja minun corwan on saanut wähäisen sijtä. Cosca minä ajattelin yönäkyjä/ cosca uni lange ihmisen päälle. Nijn pelco ja wapistus tuli minun päälleni/ ja caicki minun luuni särjettin. Ja hengi meni minun siwuidzeni/ caicki minun carwani nousit ruumisani. Silloin seisoit yxi cuwa minun edesäni/ jonga caswoa en minä tundenut/ hän oli alallans ja minä cuulin änen. Cuinga on ihminen hurscambi cuin Jumala? eli jocu mies puhtambi cuin se joca hänen tehnyt on? Cadzo/ hänen palvelioittens seas ei löydä hän uscollisutta/ ja hänen Engeleisäns löytä hän tyhmyden. Cuinga enämmin nijsä cuin asuwat sawihuones/ nijsä cuin owat perustetut maan päällä/ joita

HIOBIN KIRJA

madot syöwät. Se pysy amust ehtosen asti/ nijn he muserretan/ ja ennencuin he sen hawaidzewat owat he peräti pois. Ja heidän jälkenjäänens huckuwat ja tapaturmast myös cuolewat.

Nimitäs jocu/ mitämax jos löydät/ ja cadzo pyhiä: Mutta tyhmän tappa wiha/ ja taitamattoman cuoletta kijwaus. Minä näin tyhmän hywin juurdunen/ ja minä kiroisin cohta hänen huonettans. Hänen lapsens pitä oleman caucana terweydest/ ja pitä oleman murtut ricki portis/ cusa ei yhtän auttajat ole. Hänen elons pitä isowaisen syömän ja orjantappuroist sen ottaman/ ja hänen caluns pitä janowaiset nielemän. Sillä ei waiwa käy ylös maasta/ ja onnettomus ei caswa pellostä. Waan ihminen syndy onnettomuteen nijncuin cuumain hijlden kipinät singoilewat ylöskäsin. Cuitengin tahdon minä Jumalast puhua ja hänestä tutkia/ Joca woimallisia töitä teke/ joita ei tutkia taita/ ja ihmeitä/ joita ei lukea taita. Joca anda saten maan päälle/ ja anda tulla weden teiden päälle. Joca ylendä nöyrät/ ja autta sortuja. Hän teke cawalitten aiwoituxet tyhjäxi/ ettei heidän kätens mitän toimitta taida. Hän käsittä taitawat cawaludesans/ ja pahain neuwo cukistetän. Että he päiwällä juoxewat pimeydes/ ja coperoidzewat puolipäiwänä nijncuin yöllä. Ja hän autta köyhä miecasta/ ja heidän suustans/ ja woimallisten kädestä. Ja on köyhän turwa/ että wäärys pitäis suuns kijnni. CAdzo/ autuas on se ihminen jota Jumala curitta/ sentähden älä hyljä Caickiwaldian curitusta: Sillä hän haawoitta ja paranda/ hän lyö ja hänen kätens terwexi teke. Cuudesta murhesta päästä hän sinun/ ja seidzemennestä ei tule mitän pahutta sinulle. Callilla ajalla wapatta hän sinun cuolemast/ ja sodas miecasta. Hän peittä sinun kielen ruoscasta/ ettei sinun pidä pelkämän häwitystä/ cosca se tule. Häwityxes ja näljäs sinä naurat/ ja et pelkä medzän petoja. Waan sinun lijttos pitä oleman kiwein cansa kedolla/ ja maan pedot pitä sinun cansas rauhallisest oleman. Sinä ymmärrät että sinun majas on rauhas/ ja sinä oleskelet sinun asuinsiasas ilman synnitä. Ja sinä saat ymmärtä/ että sinun siemenes on suurexi tulewa/ ja sinun wesas nijncuin ruoho maasa. Ja tulet vanhalla ijällä hautaan/ nijncuin elosidoin ajallans corjatan. Cadzo/ sitä me olemme tutkinet/ ja se on nijn/ cuule sitä/ tunne se hywäxes.

HIOBIN KIRJA

Hiob wastais/ ja sanoi: jos minun surkeuteni punnitaisin/ ja minun kärsimiseni yhtä haawa lasketaisin waagan päälle. Nijn se olis rascambi cuin sanda meres/ sentähden on minun puhen turha. Sillä Caickiwaldian nuolet on minusa/ joiden myrcky särpä minun hengeni/ ja Jumalan cauhistus tarcoitta minua. Ei medzäAsi huuda cosca hänellä ruohoja on/ eikä härkä ammu cosca hänellä on ruoca. Syödängö mautoinda ilman suolata: eli maistaco walkiainen munan ruskiaisen ymbärildä: Jota minun sielun ennen cuoitti/ se on nyt minun ruocan minun kipuni tähden. Josca minun rucouxen tapahduis/ ja Jumala annais minulle mitä mniä toiwon. Että Jumala löis minun ricki/ ja päästäis kätens särkemän minua. Nijn olis minulla wielä sijtte lohдутus/ ja minä wahwistuisin minun sairaudesani: Ei hän säästä/ en ole minä cuitengan kieldänyt pyhän puhetta. Mikä on minun wäken että minä woisin toiwo/ ja mikä on minun loppun/ että minun sielun wois kärsiwäinen olla: Ei ole minun wäken kiwinen/ eikä minun lihan waskinen. Ei ole minulla cusan apua/ ja minun saatun on pois. Joca ei osota lähimmäisellens laupiutta hän hyljä Caickiwaldian pelgon. Minun weljeni owat rickonet minua wastan/ nijncuin oja/ ja nijncuin wirta ohidze wuota. Jotca owat cauhiat jäästä/ ja jotca lumi peittä. Cosca helle heitä ahdista/ pitä heidän näändymän/ ja cosca palawa on/ pitä heidän catoman paicastans. Heidän polcuns poickewat pois/ he raukewat tyhjän ja huckuwat. He cadzoit Themanin tietä/ rickan Arabian polcuja he toiwoit. Mutta heidän pitä häpiään tuleman/ ratki surutoinna ollesans/ ja heidän pitä häpiämän sijhen tulduans. Sillä et te nyt mitän ole/ ja että te näette surkiuden/ pelkät te. Olengo minä sanonut: tuocat tänne/ lahjoittacat minulle tawarastan. Ja pelastacat minua wihollisen kädest/ ja wapahtacat minua tyrannein käsistä. Opettacat minua/ minä olen äneti/ ja jota en minä tiedä/ sitä neuwocat minulle. Mixi te laitatte oikiata puhetta? Cuca teistä on se/ joca sitä laitta taita? te ajattelette sanoja/ ainoastans nuhdellaxen/ ja teette sanoillan epäilewäisen mielen. Te carcatte köyhän orwoin päälle/ ja caiwatte lähimmäisellen cuoppa. Mutta että te olette ruwennet/ cadzocat jos te löydätte minun jotakin walehtelewan teidän edesän. Wastatcat mikä oikeus

HIOBIN KIRJA

on/ minun wastauxen pitä oikia oleman. Mitämax ei minun kielesän ole wääryt/ ja minun suuni ei tuo edes paha.

Eikö ihmisen aina pidä oleman sodas maan päällä/ ja hänen päiwäns nijncuin orjan päiwät? Nijncuin palwelia halaja warjoa/ ja orja hänen työns loppua. Nijn olen minä coco Cuucauden turhan työtä tehnyt/ ja minulla on monda murhellista yötä ollut. Cosca minä lewätä panin/ sanoin minä: coscast minä nousen? ja sijtte lueskelen cosca ehto tulle/ minä olin rawittu waiwaloisudella haman pimeyten asti. Minun lihan cuohu madoja ja mulda on ymbärillä/ minun nahcan on rypys ja tyhjäxi tullut. Minun päiwäni owat lendänet nopiammast pois cuin syöstäwä/ ja culunet ilman wijwytystä. Muista että minun elämän on tuuli/ ja minun silmäni ei palaja hywä näkemän. Ja ei yxikän eläwä silmä pidä minua enämbi näkemän. Sinun silmäs cadzocon minua/ sijtte minä hucun. Pilwi rauke ja mene pois/ nijn myös se cuin mene hautaan/ ei hän nouse jäl lens. Eikä palaja jäl lens huoneseens/ ei myös hänen sians hända enämbi tunne. Sentähden en minä estä suutani/ minä puhun sydämeni ahtaudes/ ja juttelen minun sieluni murhen. Olengo minä meri eli walascula/ että minun nijn kätket? Cosca minä ajattelin: minun wuoten lohduutta minun/ ja minun kehton saatta minulle lewon. Cosca minä idzelleni puhun/ nijns peljätät minua unilla/ ja cauhistat minua nägyillä. Että minun sielun sois hänens hirtetyxi/ ja minun luuni cuolluexi: En minä pyydä sillen elä. Luowu minusta/ sillä minun päiwän owat turhat. Mikä on ihminen/ että hänen suurna pidät ja suret händä: Sinä edzit händä jocapäiwä/ ja coettelet händä aina. Mixes minusta luowu ja päästä minua/ siihenasti että minä sylkeni nielen. Minä olen paha tehnyt/ mitä minun pitä sinulle tekemän/ o sinä ihmisten wartia? mixis minun teit sinuas louckaman/ ja idzelleni cuormaxi? Ja mixes minun pahateconi anna andexi/ ja ota pois minun wääryttäni? Sillä nyt pitä minun macaman mullas/ ja jos jocu minua amulla edzi/ en minä ole.

NIiin wastais Bildad Suahst/ ja sanoi: Cuinga cauwans tahdot sencaltaista puhua? ja suullas ylpiäst puhua? Wääringö Jumala duomidze/ eli rickoco Caickiwaldias oikeuden? Jos sinun poicas owat paha tehnet hänen edesäns/

HIOBIN KIRJA

nijn hän on hyljännyt heitä pahain tecoins tähden: Mutta jos sinä aicanans edzit Jumalata/ ja rucoilet Caickiwaldiasta/ Ja jos sinä olet puhdas ja hywä/ nijn hän herättä sinun/ ja taas teke rauhallisexi sinun hurscaudes majan. Ja cusa sinulla oli ennen wähä/ pitä tästedes sangen paljo lisändymän. Sillä kysy nijlle endisille sucucunnille/ ja rupes kysymän heidän Isillens: Sillä me olemme nijncuin eiläin tullet/ ja en me mitän tiedä/ meidän elämäm on nijncuin warjo maan päällä. Heidän pitä opettaman sinua/ ja sanoman sinulle/ ja tuoman heidän puhens edes heidän sydämistäns. Caswaco caisila ellei se seiso märkydes/ eli caswaco ruoho ilman wedetä? Cosca se wielä cucoista ennencuin se nijtetän/ cuiwettu se/ ennencuin heinä corjatan. Nijn käy caickein nijden cuin Jumalan unhottawat/ ja ulcocullattuun toiwo cato. Sillä hänen uscalluxens tule tyhjäxi/ ja hänen toiwons cuin hämmähäkin wercko. Hän luotta huonens päälle/ ja ei pidä pysymän/ hän turwa siihen/ ja ei pidä pysywäisen oleman. Se wiherjoidze kyllä ennen Auringon nousemata/ ja oxat caswawat hänen kryydimaasans. Hänen juurens seiso paxuna lähdetten tykönä/ ja huonet kiwein päällä. Mutta cosca hän niele sen paicastans/ asetta hän idzens sitä wastan/ nijncuin ei he tundiscan sitä. Cadzo/ tämä on hänen menons riemu/ ja toiset taas caswawat tuhwasta. Sentähden cadzo/ ei Jumala hywiä hyljä/ eikä wahwista pahain kättä. Sijhenasti että sinun suus naurolla täytetän/ ja huules riemulla. Mutta ne cuin sinua wihawat/ pitä häpiän tuleman/ ja jumalattomain asuinsia ei pidä pysywäinen oleman.

HIob wastais/ ja sanoi: Minä kyllä sen tiedän että nijn on/ ettei ihminen taida hurscas olla Jumalan edes. Jos hän tahdois rijdellä hänen cansans/ ei hän taidais wastata händä yhtä tuhander. Hän on taitawa ja woimallinen/ kenengä sijtä on hywä ollut/ cuin händä wastan on idzens asettanut. Hän sijrtä wuoret ennencuin he sen ymmärtäwät/ jotca hän wihasans cukista. Hän lijcutta maan siastans/ nijn että hänen padzans wapisewat. Hän puhu Auringonlle nijn ei se nouse/ ja hän lukidze tähdet. Hän yxin lewittä taiwat/ ja käy meren aldoin päällä. Hän teke Otawan taiwas ja Orionin/ Seulaiset ja ne tähdet elelän päin. Hän teke woimallisiacappalita/ joita ei taita tutkia/ ja

HIOBIN KIRJA

epälucuisita ihmeitä. Cadzo/ hän käy minun ohidzeni ennencuin minä sen hawaidzen/ ja muutta hänens ennencuin minä sen ymmärrän. Cadzo/ jos hän mene äkist/ cuca nouta hänen jällens? cuca sano hänelle: mitäs teet? Hän on Jumala/ hänen wihans ei yxikän aseta/ hänen alans pitä cumartaman ylpiätkin herrat. Cuingast minun pitäis händä wastaman/ ja löytämän sanoja händä wastan? Ehkä minulla vielä oikeus olis/ nijn en cuitengan taida minä händä wastata/ waan täydyis oikeudes rucoilla. Ja ehkä minä vielä huudaisin ja hän cuulis minua/ nijn en minä uscois että hän cuulis minun äneni. Sillä hän rundele minun tuulispäällä/ ja enändä minun haawani ilman syytä. Ei hän annan minun hengeni wirgota/ waan täyttä minun murhella. Jos jocu tahto woima/ hän on woimallinen: jos jocu tahto oikeutta/ cuca todista minun cansani? Jos minä sanoisin: minä olen oikia/ nijn minun suun cuitengin duomidze minun/ jos minä olen hyvä/ nijn hän cuitengin teke minun pahaxi. Ehkä minä vielä olisin hyvä/ nijn ei cuitengan minun sielun woi tytyä siihen. En minä pyydä enä elä. Se on se ainoa cuin minä sanonut olen: hän cadotta hyvän ja jumalattoman. Cosca hän rupe lyömän/ nijn hän tappa äkist/ ja pilcka wiattomain kiusausta. Mutta maa annetan jumalattomain käsijn/ että hän paina alas sen Duomarit/ ellei se nijn ole/ cuingast se myös toisin on? Minun päiwäni owat ollet nopiammat cuin juoxia/ ne owat lendänet ja ei mitän hyvä nähnet. Ne owat culunet cuin joutuwa haaxi/ cuin cotca lendä rualle. Cosca minä ajattelen: minä unhotan walituxeni/ ja muutan caswoni ja wirgotan minuni. Nijn minä pelkän/ tieten caickia minun kipujani/ ettes anna minun olla wiatoinna. Jos minä olen jumalatoim/ mixi minulla sencaltaiset tarpettomat waiwat owat. Waicka minä pesisin idzeni lumiwedes/ ja puhdistaisin käteni lähtes. Nijns cuitengin pistäisit minun locaan/ ja minun waatteni olisit minulle cauhistuxexi: Sillä ei hän ole minun wertaisen/ jota minä wastata taidan/ että me molemmin tulisim oikeuden eteen. Ei ole joca meitä eroitta/ joca laskis kätens meidän cahden wälillen. Hän ottacon widzans pois minusta/ ja älkön hänen hirmuisudens peljättäkö minua. Että minä puhuisin ja en pelkäis händä/ muutoin en minä mitän cansani tiedä.

HIOBIN KIRJA

Minun sielun suuttu elämästä/ minun walituxeni minust annan minä olla/ ja puhun minun sieluni murhes. Sanon Jumalalle: älä minua duomidze/ anna minun tietä/ mingätähdens rijtelet minun cansani. Ongo sinulle ilo sijtä ettäs wäkiwalda teet/ ja hyljät minun joca käsialas olen/ ja annat jumalattomain aiwoituxet cunniaan tulla. Ongo sinulla lihalliset silmät/ eli cadzotcos nijncuin ihminen cadzo? Eli ongo sinun aicas nijncuin ihmisen aica? eli wuotes nijncuin ihmisen wuodet? Ettäs kysyt minun wääryttäni/ ja tutkit paha tecoani. Ehkäs tiedät eten minä ole jumalatoim/ ehkei yhtän ole cuin taita sinun kädestäs wapautta. Sinun kätes owat minun walmistanet ja tehnet minun caicki ymbärins/ ja tahdot hucutta minun. Muista sijs ettäs olet minun tehnyt nijncuin sawen/ ja annat minun tulla maaxi jällens. Etkös minua ole lypsänyt cuin riesca/ ja andanut minua juosta nijncuin juustoa? Sinä olet minun puettanut nahgalla ja lihalla/ luilla ja suonilla olet sinä minun peittänyt. Elämän ja hywän työn olet sinä minulle osottanut/ ja sinun cadzomises minun hengeni kätke. Ja waicka sinä sencaltaiset salat sydämesäs/ nijn minä tiedän sen cuitengin/ ettäs sen muistat. Jos minä paha teen/ nijns cohta hawaidzet/ ja et jätä minun paha teconi rangaisemata. Jos minä olen jumalatoim/ woi minua: jos minä olen hurscas/ nijn en minä cuitengan uscalla nosta päätäni/ nijncuin se joca on täynäns ylöncadzetta/ cadzos minun wiheljäisyttäni. Nostes sinä ajat minua taca nijncuin Lejoni/ ja ihmellisest minun cansani menet. Sinä udistat todistuxes minua wastan/ ja wihastut cowin minun päälleni. Minua waiwa yxi toisens jälken. Mixis minun annoit lähte äitini cohdsta? josca minä olisin cuollut/ ettei yxikän silmä olis minua nähnyt. Nijn minä olisin cuin en oliscan ollut/ cannettu äitini cohdsta hautaan. Eiköst minun lyhyelle ijälleni loppua tule? ja luowu minusta/ että minä wähängin wirgotusta saisin? Ennencuin minä menen/ ja en palaja/ nimittäin/ pimeyden ja syngeyden maalle. Joca on pimeyden maa/ ja syngiä cuollon warjo/ josa ei yhtän järjestyst ole/ joca paistesans on nijncuin synges.

Niin wastais Zophar Naemast/ ja sanoi: Cosca jocu on cauwan puhunut/ eiköst händä pidäis wastattaman/ eli pitäkö suupaltilla oikeus oleman?

HIOBIN KIRJA

Pitkö sinun jaarituxijs ihmiset waickeneman/ että sinä häwäiset/ ja ei yxikän sinua häwäisis? Sinä sanot: minun opetuxen on selkiä/ ja minä olen puhdas sinun silmäis edes. Josca Jumala puhelis cansas/ ja awais huulens/ ja osotais sinulle salaisen tiedon. Sillä hänellä olis wielä enä tekemist/ että tiedäisit ettei hän muistele caickia sinun pahoja töitäs. Luuletkos tietäwäs nijn paljo cuin Jumala tietä/ ja tahdotcos caicki nijn täydellisest tutkia/ cuin Caickiwaldias? Hän on corkiambi cuin taiwas/ mitä tahdot tehdä? sywembi cuin Helwetti/ cuingas taidat tuta? Pidembi cuin maa/ ja lawiambi cuin meri. Jos hän käändäis eli kätkis eli heittäis cocon/ cuca sen häneldä estäis? Hän tunde turhatkin ihmiset/ ja näke wäärydet/ ja ei hänen pidäis ymmärtämän? Turha ihminen ylpeile/ ja syndynyt ihminen on nijncuin medzäAsin warsa. Jos sinä olisit asettanut sydämes/ ja nostanut kätes hänen tygöns. Jos sinä olisit heittänyt cauwas pahat tecos cuin owat kädesäs/ ettei yhtän wääryttä olis majasas: Nijns mahdaisit yletä caswos ilman laitosta/ ja olla pysywäinen ja ei pelkäwäinen. Nijns myös unhotaisit wiheljäisyden/ ja nijncuin ohidze juosnut wesi/ ei tulis mieles. Ja sinun elämäs aica käwis ylös nijncuin puolipäiwä/ ja pimeys olis nijncuin kircas amu. Ja uscoisit että toiwo läsnä olis/ ja sinä tulisit lewos hautaan. Macaisit ja ei kengän sinun peljätäis/ ja moni sinua cunnioittais. Mutta jumalattomain silmät pitä näändymän/ ja ei woi päästä: sillä heidän toiwons pitä puuttuman heidän sieluildans. NIin wastais Hiob/ ja sanoi: Te oletta miehet/ taito cuole teidän cansan. Minulla on nijn sydän cuin teilläkin/ engä ole alemmaisembi teitä. Cuca se on joca ei sitä tiedä: minä lähimmäiseldäni pilcatan: hän rucoile Jumalata/ hän cuule händä. Hurscas ja hywä pilcatan/ ja on ylöncadzottu kyntiläinen ylpeitten ajatuxis/ walmistettu että he sijhen louckawat jalcans. Ryöwärein majois on kyllä/ ja he härsyttelewät rohkiast Jumalata/ ehkä Jumala on sen andanut heidän käteens. Kysy eläimille/ ja he opettawat sinua/ ja taiwan linnuille/ ja he sanowat sinulle. Puhu maan cansa/ ja hän opetta sinua/ ja calat meres ilmoittawat sinulle. Cuca se on joca ei caickia näitä tiedä? että HERran käsi on ne tehnyt? Että hänen kädesäns on caickein eläwitten sielu/ ja cungin lihan hengi? Eikö corwa coettele puhetta/ ja suu maista ruoca. Ja

HIOBIN KIRJA

wanhoilla on taito/ ja pitkäijällisillä ymmärrys. Hänen tykönäns on taito ja woima/ neuwo ja ymmärrys: cadzo/ cosca hän cukista/ nijn ei auta rakendaman. Cosca hän jongun salpa/ nijn ei kengän taida awata. Cadzo/ cosca hän pidättä weden/ nijn caicki cuiwettu/ ja cosca hän sen laske/ nijn se käändä maan. Hän on wahwa ja pystywäinen/ hänen on se cuin exy/ ja se cuin exyttä. Hän johdatta cawalat nijncuin saalin/ ja saatta Duomarit tyhmäxi. Hän päästä Cuningasten sitet/ ja wyöttä heidän cupens. Papit wie hän cuin saalin/ ja wahwat anda hän puuttua. Hän wäändä pois totisten huulet/ ja wanhain tawat otta pois. Hän caata ylöncadzen Förstein päälle/ ja woimallisten wäkewyden hajotta. Hän ilmoitta pimiät perustuxet/ ja pimeydet walkeuteen. Hän saatta muutamat suurexi Canssaxi/ ja taas hucutta heidän. Hän lewittä Canssan/ ja taas hajotta. Hän muutta maan Canssan Ruhtinasten sydämet/ ja exyttä heitä autialle kedolle. Ja he coperoidzewat pimeydes ilman walkeutta/ ja exyttä heitä cuin juopuneita. CADzo/ caickia näitä owat minun silmäni nähnet/ ja corwani cuullet/ ja olen ne ymmärtänyt. Jota te tiedätte/ sitä minä myös tiedän/ ja en ole halwembi teitä. Minä puhun sijs sijtä Caickiwaldiasta/ ja mielin rijdellä Jumalan cansa. Sillä te selitätte sen wäärin/ ja oletta caicki kelwottomat läkärit. Josca te woisit äneti olla/ nijn te olisitta taitawat. Cuulcat sijs minun nuhdettani/ ja ottacat waari asiast/ cuin minä puhun. Tahdottaco te Jumalan puolest wastata wäärydellä/ ja hänen puolestans puhua petosta? tahdottaco te cadzo hänen mieldäns? Tahdottaco te rijdellä Jumalan edes? Pitäkö se teille menestymän/ cosca hän teitä edzi? luulettaco te hänen pettawänne/ nijncuin jocu pettä jongun ihmisen? Hän rangaise teitä/ jos te salaisest mieliä cadzotte? Eikö hän teitä peljätä/ cosca hän ilmendy? ja hänen pelcons lange teidän päällen. Teidän muiston wedetän tuhwan werraxi/ ja teidän selkän pitä oleman nijncuin sawirouckio. Olcat äneti minun edesäni minä puhun/ ei minulda pidä puuttuman. Mixi minun pitä pureman minun lihani hambaillani/ ja asettaman sieluni minun käsijni? Cadzo/ hän minun cummingin tappa/ ja en minä woi odotta/ minä nuhtelen sijs minun teitäni hänen edesäns. Hän on cuitengin minun autuuden: sillä ei yxikän

HIOBIN KIRJA

ulcocullattu tule hänen eteensä. Cuulcat minun puhettani/ ja minun selitystäni teidän corwain edes. Cadzo/ jo minä olen duomion sanonut/ minä tiedän/ että minä olen hurscas. Cuca tahto käydä oikeudelle minun cansani? Mutta minun täytyä äneti olla/ ja loppua. Älä tee minulle cahta/ nijn en minä kätke idziäni sinun edestä. Anna kätes olla caucana minusta/ ja sinun cauhistuxes älkön minua peljättäkö. Cudzu minua ja minä wasthan sinua/ eli minä puhun ja wasta sinä minua. Cuinga usiat owat minun wäärydeni ja pahat tegoni/ anna minun saada tietä minun syndini ja ricoxeni. Mixis peität caswos/ ja pidät minua wihollisnas? Tahdotcos nijn cowa olla lendäwätä lehte wasthan/ ja wainota cuiwa oljen cortta? Sillä sinä kirjoitat minulle murhetta/ ja tahdot minua cadotta minun nuorudeni syndein tähden. Sinä olet pannut minun jalcani jalcapuuhun/ ja otat caikista minun polguistani waarin/ ja cadzot caickia minun jälkiäni. Minun joca cuitengin hucun nijncuin mädänyt raato/ ja nijncuin coilda syöty waate.

IHminen waimost syndynyt elä wähän aica/ ja on täynäns lewottomutta: Caswa nijncuin cuckainen/ ja lange/ pakene nijncuin warjo/ ja ei pysy. Ja sencaltaisen päällä sinä awat silmäs/ ja wedät minun cansas oikeuden eteen. Cuca löytä puhtan nijden seas/ cusa ei puhdast ole? Hänelle on määrätty aica/ hänen Cuucautens lucu on sinun tykönäs/ sinä olet määrän asettanut hänen eteensä/ jota ei hän taida käydä ylidze. Luowu hänestä/ että hän sais lewätä/ nijncauwan cuin hänen aicans tule/ jota hän odotta nijncuin palcollinen. Puulla on toiwo ehkä se hacataisin/ että se udistetan/ ja sen wesat caswawat jälleens: Ehkä sen juuret wanhenewat maasa/ ja cando mätäne mullas: Cuitengin wiherjoidze hän jälleens weden märkydest/ ja caswa nijncuin hän istutettu olis. Mutta cusa ihminen on/ cosca hän cuollut/ huckunut ja pois on? Nijncuin wesi juoxe meres/ ja oja wuota ja cuiwettu: Nijn on ihminen cosca hän maahan pannan/ ei hän nouse eikä herä/ nijncauwan cuin taiwas pysy/ eikä herä unestans. Joscas minun hautaan kätkisit ja peittäisit minun/ nijncauwan cuin wihwas menis pois/ ja asetaisit minulle määrän muistaxes minua: Luuletcos cuollen ihmisen tulewan eläwäxi jälleens? minä odotan jocapäiwä nijncauwan cuin minä sodin/ sijhenasti että

HIOBIN KIRJA

minun muuttan tule. Ettäs cudzuisit minua/ ja minä wastaisin sinua/ ja ettes hyljäis käsialas: Sillä sinä olet jo lukenut caicki minun askeleni/ mutta älä ajattele minun pahoja tecojani. Minun ricoxeni olet sinä lukinnut kimpuun/ ja pannut cocon minun wäärydeni. Wuori caatu ja cato/ ja waha sijrty siastans. Wesi culutta kiwet/ ja wirta wie maan pois. Waan ihmisen toiwo on cadonnut: sillä sinä sysät hänen ylesalaisin/ nijn että hän cato. Sinä muutat hänen menons/ ja annat hänen mennä. Owatco hänen lapsens cunnias/ sitä ei hän tiedä/ taicka owatco he ylöncadzes/ sitä ei hän ymmärrä. Nijncauwan cuin hän canda liha/ täyty hänen olla waiwas/ ja nijncauwan cuin hänen sieluns on hänes/ täyty hänen murhetta kärsiä.

Silloin wastais Eliphas Themanist/ ja sanoi: Pitäkö taitawan nijn tuuleen puhuman/ ja täyttämän wadzans tuulella? Sinä nuhtelet kelwottomilla sanoilla ja puheilla/ joista ei ole hyödytystä. Sinä olet hyljännyt pelgon/ ja puhut ylöncadzella Jumalan edes. Sillä sinun pahudes opetta nijn sinun suus/ ja sinä olet walinnut wieckan kielen. Sinun suus pitä duomidzeman sinun/ ja en minä/ sinun huules pitä wastaman sinua. Oletcos ensimmäinen ihminen cuin syndynyt on? oletcos ennen caickia wuoria sijnnyt? Oletcos cuullut Jumalan salaisen neuwon? ja ongo taito halwembi sinua? Mitä sinä tiedät jota en me tiedä? mitäs ymmärrät joca ei ole meidän tykönäm? Harmapäät ja wanhat owat meidän tykönäm/ jotca ennen owat elänet cuin sinun Isäs. Pidäiskö Jumalan lohduxet oleman halwat sinulle? Waan sinulla on jotakin salaist tykönäs. Mitä sinun sydämes aicoi? cuingas cadzot nijn ylpiäst? cuingas asetat mieles Jumalata wastan? että sencaltaiset sanat suustas päästät? Mikä on ihminen että hän olis puhdas/ ja että hän olis hurscas/ cuin waimosta syndynyt on? Cadzo/ hänen pyhäins seas ei ole yhtän nuhtetoinda/ ja taiwat ei ole puhtat hänen edesäns: Cuinga paljo enemmän ihminen on cauhia ja ilkiä/ joca juo wääryttä nijncuin wettä. Minä osotan sinulle sen/ cuule minua/ minä luettelen sinulle mitä minä nähnyt olen. Mitä taitawat sanonet owat/ ja heidän Isildäns ei ole peitetyt. Joille ainoille maa annettu on/ nijn ettei yxikän outo saa käydä heidän keskelläns. Jumalatoim wapise caiken elinaicans/ ja tyrannin vuosilugut owat peitetyt.

HIOBIN KIRJA

Mitä hän cuule/ se hirmuitta händä/ ja ehkä wielä rauha olis/ nijn on hänellä cuitengin se murhe/ että hänen pitä huckuman. Ei hän usco että hän taita wälttä onnettomuden/ ja waroi aina miecka. Cosca hän lähte sinne ja tänne elatuxens jälken/ nijn hän luule aina onnettomuden käsisäns olewan. Ahdistus ja hätä peljättäwät händä/ ja lyöwät hänen maahan/ nijncuin Cuningas sotajoucolla. Sillä hän on ojendanut kätens Jumalata wastan/ ja wahwistanut idzens Caickiwaldiast wastan. Hän juoxe päätäpitein händä wastan/ ja seiso ynsyst händä wastan. Hän on peittänyt caswons lihawudellans/ lihoittanut ja paisuttanut idzens. Mutta hänen pitä asuman häwitety Caupungis/ cusa ei yhtän huonetta ole/ waan owat läjäsä. Ei hänen pidä ricastuman/ eikä hänen tawarans pysymän maasa. Ei hänen pidä wälttämän onnettomutta. Tulen liecki cuiwa hänen oxans/ ja hänen suuns hengellä cato. Ei hän taida pysyä/ että hän on petetty turhudellans ja turhuus on hänen palckans. Hän loppu sopimattomalla ajalla/ ja hänen oxans ei pidä wihottaman. Hän poimitan nijncuin kypsymätöin marja wijnapuusta/ ja nijncuin öljypuu warista cucoistuxens. Sillä ulcocullattuain seuracunnan pitä oleman yxinäisen/ ja tulen pitä polttaman lahjain ottajan huonen. Hän sijttä onnettomuden/ ja synnyttä waiwaisuden/ ja heidän wadzans tuo petoxen.

HIob wastais ja sanoi: Minä olen usein cuullut/ te oletta caicki häijyt lohduttajat. Cosca sijs nämät tyhjät puhet loppuwat? eli mikä sinun nijn rohwise puhuman? Minä taidaisin myös puhua nijncuin tekin. Minä soisin teidän sielun olewan minun sieluni sias: minä löydäisin myös sanoja teitä wastan/ ja taidaisin wäändä päätäni teitä wastan. Minä tahdoisin wahwista teitä suullani/ ja lohdutta huulillani. Mutta ehkä minä puhuisin/ nijn ei cuitengan säästä minun waiwani minua: jos minä waickenen/ nijn ei hän cuitengan mene minusta pois. Mutta nyt hän saatta minulle waiwaisuden/ ja särke minun coconans. Hän on tehnyt minun rypyisexi/ ja todista minua wastan. Minun wastaiseisojan nouse minua wastan/ ja sano minua wastan. Hänen wihans rewäise minun/ ja joca minua wiha/ kiristele hambaitans minun päälleni/ ja minun wiholliseni silmät kijluwat minun päälleni. He

HIOBIN KIRJA

ammotit suuns minua watan/ ja owat minua häpiällisest poskelle piesnet/ he owat sammuttanet heidän wihans minun päälleni. Jumala on minun hyljännyt wäärille/ ja on andanut minun tulla jumalattomain käsijn. Minä olin ricas/ waan hän on tehnyt minun paljaksi/ hän on tarttunut minun caulani/ ja on särkenyt minun/ ja pannut minun malixi. Hän on pijrittänyt minun nuolillans/ ja on rewäisnyt minun munascuuni/ eikä säästänyt. Hän on wuodattanut minun sappenin maan päälle/ hän on haawoittanut minun yhdellä haawalla toisen perän. Hän carcais minun päälleni nijncuin jocu wäkewä. Minä ombelin säkin minun nahcani päälle/ ja laskin sarweni muldaan. Minun caswoni owat pullistunet itcusta/ ja silmäni culmat piminet. Ehkei cuitengan minun kädesäni ole wääräys/ ja minun rucouxen on puhdas. Maa älä peitä minun wertani/ ja älkän olco minun pargulleni sia. Ja cadzo/ minun todistajani on taiwas/ ja joca minun tunde/ on corkeudes. Minun ystäwäni owat minun pilckajani: mutta minun silmäni wuodattawat kyynelitä Jumalan tygö. Jos jocu taidais oikeudelle käydä Jumalan cansa/ nijncuin ihmisen lapsi lähimmäisensä cansa. Mutta määrätyt wuodet owat tullet/ ja minä menen sitä tietä pois/ jota en minä ikänäns palaja.

Minun hengen on heicko/ minun päiwäni owat lyhetyt/ ja hauta on käsis. En minä ketäkän pettänyt/ ja cuitengin minun silmäni täyty olla murhes. Jos sinä tahdoisit minulda tacausta/ cuca minun tacais? Ymmärryksen olet sinä heidän sydämistäns kätkenyt/ sentähden et sinä corgota heitä. Hän kersca ystäwilläns saalistans lujast/ mutta hänen lastens silmät pitä waipuman. Hän on minun pannut sananlascuxi Canssan secaa/ ja pilcaxi heidän keskellens. Minun caswon on mustettu minun suruni tähden/ ja caicki minun jäseneni owat nijncuin warjo. Tästä hurscat hämmästywät/ ja wiattomat asettawat heitäns ulcocullatuita watan. Hurscas pysy tielläns/ ja jolla on puhtat kädet/ se pysy wahwana. Käändäkät sijs teitän caicki ja tulcat/ en minä cuitengan löydä yhtän taitawata teistä. Minun päiwäni owat culunet/ minun aiwoituxeni owat hajotetut/ cuin minun sydämesäni olit: Ja owat yöstä päiwän ja päiwästä yön tehnet. Ja ehkä minä cauwan odotaisin/ nijn on cuitengin hauta minun huonen/ ja minun wuoten pimeydesä tehty.

HIOBIN KIRJA

Mätänemisen minä cudzuin Isäxeni/ ja madot äitixeni ja sisarixeni. Mitästä minun pitä odottaman? ja cuca otta minun toiwostani waarin? Hautaan se mene/ ja maca minun cansani mullas.

Silloin wastais Bildad Suahst/ ja sanoi: Cosca te lackatte puhumast? ymmärtäkät ensin ja puhucat sijtte. Mixi me pidetän sinun edesäs nijncuin eläimet/ ja olem nijn saastaiset teidän silmäin edes? Tahdotcos rewetä kiucusas? luuletcos että maa sinun tähtes hyljätän/ ja calliot sijrtän. Jumalattoman walkeus pitä sammuman/ ja hänen walkians kipinä ei pidä paistaman. Hänen majasans pitä walkeus tuleman pimeydexi/ ja hänen kyntiläns pitä sammuman. Hänen woimans askelet pitä ahdistettaman/ ja hänen aiwoituxens pitä puuttuman: Sillä hän on wiety jalcoinens paolaan/ ja waelda wercosa. Paola pitä pitämän hänen candapääns/ ja janowaiset pitä hänen käsittämän. Hänen paolans on wiritetty maan päälle/ ja hänen satimens hänen polguillens. Caikin tahgoin pitä cauhistus händä peljättämän/ nijn ettei hän tiedä cuhunga hän mene. Nälkä pitä oleman hänen tawarans/ ja onnettomus pitä oleman walmistettu hänelle/ ja rippuman hänesä. Hänen nahcans wahwus pitä culutettaman/ ja hänen wäkewydens pitä cuoleman esicoisen syömän. Hänen toiwons pitä rewittämän ylös juurinens hänen majastans/ ja hänen pitä ajaman pelgon Cuningan tygö. Hänen majasans ei pidä mitän pysymän/ ja hänen majans päälle pitä tulikiwe wiscoittaman. Alhalda pitä hänen juurens cuiwettuman/ ja ylhäldä hänen elons nijtettämän. Hänen muistons pitä huckuman maan pääldä/ ja ei pidä ensingän tiellä nime oleman. Hän pitä ajettaman walkeudesta pimeyteen/ ja pitä maalda heitettämän pois. Ei hänellä pidä yhtän lasta oleman/ eikä lasten lasta hänen Canssasans: ei pidä yhtän jäämän hänen sucucundaans. Ne cuin hänen peräns tulewat/ pitä hämmästyvän hänen päiwästäns/ ja ne cuin hänen edelläns owat ollet/ pitä peljästyvän. Tämä on jumalattoman maja/ ja sen sia cuin ei Jumalasta mitän tiedä.

HIob wastais/ ja sanoi: Mixi te waiwatte minun sieluani/ ja kidutatte minua sanoilla? Te oletta nyt kymmenen kerta pilcannet minua/ ja ette häpiä minun

HIOBIN KIRJA

nijn waiwata. Jos minä erehdyn/ niijn minä idzelleni erehdyn. Mutta te tosin nousesta minua wastan/ ja soimate minun pilckani. Tiedätkös sijs wihdoin että Jumala teke minulle wääryttä/ ja on pijrittänyt minun werckohinsa. Cadzo/ ehkä minä wielä wäkiwallan tähden huudaisin/ niijn ei cuitengan cuulda minua. Minä huudan/ ja ei täsä ole yhtän oikeutta. Hän on aidannut minun tieni/ etten minä taida sitä käydä/ ja pannut pimeyden minun polguilleni. Hän on rijsunut minun cunniani minun päädäni/ ja ottanut cruunun minun päästäni. Hän on minun särkenyt joca culmalda/ ja laskenut menemän/ ja on rewäisnyt ylös minun toiwoni niijn cuin puun. Hän on hirmuisest wiastunut minulle/ ja hän pitä minun wihamiesnäns. Hänen sotamiehens owat cocondunet/ ja owat asettanet tiens minun päälleni/ ja owat pijrittänet minun majani. Hän on eroittanut minun weljeni cauwas minusta/ ja minun tutawani owat minulle muucalaisexi tullet. Minun lähimmäiseni pijloiwat minua/ ja minun ystäwäni owat unhottanet minun. Minun huonecundaiseni ja pijcani pitäwät minun wierasna/ minä olen tundemattomaxi tullut heidän silmäins edes. Minä huusin minun palweliatani/ ja ei hän wastannut minua: minun täyty rucoilla händä omalla suullani. Minun emändän pitä idzens wierasna/ cosca minä huudan händä. Minun täyty palwella omia lapsiani/ ja nuoretkin lapset minun cadzowat ylöns/ jos minä nousens/ niijn he puhuwat minusta. Caicki uscolliset ystäwäni cauhistuwat minua/ ja joita minä racastin/ owat käändänet idzens minua wastan. Minun luuni tartuit minun nahcani ja lihani. En minä taida nahallani peittä hambaitani. Armahtacat minun päälleni/ armahtacat minun päälleni/ te minun ystäwäni: sillä Jumalan käsi on minuun sattunut. Mixi te wainotte minua niijn cuin Jumalakin/ ja ette taida minun lihastani rawitta. Josca minun puheni kirjoitettaisin/ josca ne kirjaan pandaisin. Raudalla caiwetaisin plyjyyn/ ja ijancaickisexi muistoxi hacataisin kiween. Minä tiedän minun lunastajan eläwän/ ja hän herättä minun wijmein maasta. Ja minä puetetan tällä minun nahallani/ ja minä saan lihasani nähdä Jumalan. Hänen minä olen näkewä/ ja minun silmäni cadzowat händä/ ja ei kengän outo. Minun munascuuni owat culunet minun helmasani/ sillä te sanotte: cuinga me

HIOBIN KIRJA

wainoisim händä ja löydäisim syytä händä wastan. Peljätkä miecka/ sillä miecka on pahain töiden costo/ että te tiedäisitte curituxen tulewan. Silloin Zophar Naemast wastais/ ja sanoi: Sijhen minä wastan/ ja en taida odotta. Ja tahdon mielelläni cuulla/ cuca minua nuhtele ja laitta: sillä minun ymmärryxi hengi wasta minun puolestani. Etkös tiedä sen aina nijn käyden sijtä ajasta cuin ihmiset maan päällä ollet owat. Että jumalattomain kerscaus ei ulotu cauwas/ ja ulcocullattuin ilo on silmän räpäyxexi. Jos hänen corkeutens ulotuis taiwaseen/ ja hänen pääns sattuis pilwijn. Nijn pitä hänen wijmein catoman nijncuin logan/ nijn että ne cuin hänen owat nähnet/ sanowat: cusa hän on? Nijncuin uni cato/ nijn ei pidä händä löyttämän/ ja nijncuin yönäkö pitä hänen raukeneman. Se silmä cuin hänen nähnyt on/ ei pidä händäenä näkemän/ ja hänen paickans ei pidä händä enä näkemän. Hänen lapsens pitä keriamän/ ja hänen kätens pitä hänelle andaman waiwan palcaxi. Hänen luuns pitä maxaman hänen salaiset syndins/ ja pitä macaman maasa hänen cansans. Ehkä wielä pahuus maistais makiast hänen suusans/ cuitengin pitä hänen puuttuman hänen kielens päällä. Hän pitä pidettämän ja ei päästettämän/ ja pitä otettaman pois hänen curcustans. Hänen ruocans pitä muuttuman hänen wadzasans kärmen sapexi. Ne calut cuin hän niellyt on/ pitä hänen oxendaman jällens/ ja Jumala wetä ne ulos hänen wadzastans. Hänen pitä imemän kyykärmen sappe/ ja kärmen kielen pitä hänen tappaman. Ei hänen pidä näkemän hunaja ja woiojia/ ja wirtoja wuotawan. Hän teke työtä/ ja ei saa nautita/ ja hänen caluns pitä toisen saaman/ nijn ettei hänellä pidä nijstä iloa oleman. Sillä hän on polkenut ja hyljännyt köyhän. Hän on repinyt idzellens huoneita/ joita ei hän ole rakendanut. Sillä hänen wadzans ei ole tainnut täyten tulla/ ja hänen callit caluns ei taida händä pelasta. Hänen ruastans ei pidä mitän jäämän/ sentähden ei pidä hänen hywät päiwäns pysywäiset oleman. Ehkä hänellä olis yldäkylä/ nijn pitä hänelle cuitengin ahdistus tapahtuman. Caicki käden waiwa pitä tuleman hänen päällens. Hänen wadzans pitä wihdoin täyten tuleman/ ja hänen pitä lähettämän hänen wihans hirmuisuden hänen päällens. Hän sata hänen sotans hänen päällens. Hänen pitä pakeneman

HIOBIN KIRJA

rautaisia harniscoita/ ja waskijoudzen pitä händä ajaman taca. Awojoin miecka pitä käymän hänen läpidzens/ ja miecan wälckynä/ joca hänelle pitä carwas oleman/ pitä pelgolla hänen päällens tuleman. Ei pimeys taida händä peittä/ tuli pitä hänen culuttaman/ joca ei puhallettu ole. Ja sille joca jää hänen majaans/ pitä pahoin käymän. Taiwan pitä ilmoittaman hänen pahudens/ ja maan pitä asettaman idzens händä wastan. Jywät pitä hänen huonestans wietämän pois/ ja hajotettaman hänen wihans päiwänä. Tämä on jumalattoman ihmisen palcka Jumalalda/ ja hänen puhens perindö Jumalalda.

HIob wastais/ ja sanoi: Cuulcat sijs minun puhettani/ ja andacat neuwo teitän. Kärsikät/ että minä myös puhuisin/ ja pilcatca sijtte minua. Puhungo minä ihmisen cansa/ että minun hengen pitäis tästä murehtiman? Käändäkät teitän tänne minun tygöni/ teidän pitä ihmettelemän/ ja käten suun eteen paneman. Cosca minä sitä ajattelen/ nijn minä peljästyn/ ja wapistus tule minun lihani päälle. Mixi jumalattomat eläwät/ tulewat wanhaxi/ ja lisändywät tawaras. Heidän siemenens on surutoin heidän ymbärilläns/ ja heidän sikiäns owat läsnä heitä. Heidän huonens owat wapat pelgosta/ ja Jumalan widza ei ole heidän päälläns. Heidän sonnins päästetän/ ja ei käy wäärin: heidän lehmäns poikiwat/ ja ei ole hedelmättömät. Heidän nuoret lapsens käywät ulos nijncuin lauma/ ja heidän lapsens hyppäwät. He riemuidzewat trumbuilla ja candeilla/ ja iloidzewat huiluilla. He wanhenewat hywisä päiwisä/ ja menewät silmän räpäyxes helwettijn. Jotca sanowat Jumalalle: mene pois meidän tykööm/ en me tahdo tietä sinun teitäs. Cuca on se Caickiwaldias/ että meidän pitä händä palweleman? eli mitä meidän sijtä hyvä on/ että me händä rucoilem? Mutta cadzo/ heidän tawarans ei ole heidän kädesäns/ sentähden pitä jumalattomain mieli caucana minusta oleman. Cuinga jumalattomain kyntilä sammu/ ja heidän cadotuxens tule heidän päällens? Hänen pitä jacaman surkiutta hänen wihans. Heidän pitä oleman nijncuin corsi tuules/ ja nijncuin acanat jotca tuulispää wie pois. Jumala säästä hänen lapsillens hänen saatuns. Cosca hän maxa hänelle/ silloin hänen pitä tietämän. Hänen

HIOBIN KIRJA

silmäns pitä näkemän hänen cadotuxens/ ja Caickiwaldian wihasta pitä hänen juoman. Sillä mitä hän tottele hänen huonettans hänen jälkens? ja hänen Cuucautens lucu tuskin tulewat puolellens. Cuca tahto opetta Jumalata/ joca corkiatkin duomidze? Tämä cuole waurasna ja terwenä/ ricasna ja onnelisna. Hänen pijmäastians owat täynäns riesca/ ja hänen luuns owat täynäns ydyindä. Mutta toinen cuole murhellisella mielellä/ ja ei coscan syönyt ilosa. Ja he macawat ynnä maasa/ ja madot peittäwät heidän. Cadzo/ minä tunnen kyllä teidän ajatuxen/ ja teidän wäärän aiwoituxen minua wastan. Sillä te sanotte: cusa Ruhtinan huone on/ ja cusa owat majat/ joisa jumalattomat asuit? Puhuttaco sijs te näistä nijncuin yhteinen Canssa/ ja et te tiedä/ mitä muinen meno merkidze? Sillä paha säästetän cadotuxen päiwään/ ja hän pysy haman wihan päiwän asti: cuca sano: mitä hän ansaidze/ cosca jocu ulconaisesta otta waarin? Cuca tahto hänelle costa mitä hän teke? Mutta hän wiedän hautaan/ ja täyty joucos pysyä. Ojan näljä kelpais hänelle/ ja caicki ihmiset wiedän hänen peräns/ ja ne cuin owat hänen edelläns ollet/ owat epälucuiset. Mixi te minua lohduitatte turhan/ ja teidän wastauxen löytän wääräxi.

Silloin wastais Eliphaz Themanist/ ja sanoi: Mitä Jumala wäkewätä tarwidze/ eli mitä jocu cawala hyödyttä händä? Luuletcos Caickiwaldialle kelpawan/ ettäs sinus luet hywäxi/ eli mitä se auttais händä/ ehkä sinun ties olisit ilman ricoxeta? Luuletcos että hän pelkä sinua rangaista/ ja käydä oikeudelle cansas. Ja/ sinun pahudes on sangen suuri/ ja sinun wäärydelläs ei ole loppua. Sinä olet ottanut pandin sinun weljeldäs ilman syytä/ ja olet rijsunut waatten alastomalda. Et sinä ole andanut wäsynelle wettä juoda/ sinä olet kieldänyt isowaiselda leipäs. Sinä olet tehnyt wäkiwalda maacunnas/ ja sijnä asunut suures corkeudes. Lesket olet sinä laskenut tyhjänä/ ja taittanut orwoin käsiwarret. Sentähden olet sinä kierty paoloilla/ ja hämmästys on sinun äkist peljättänyt. Eikö sinun pitäis näkemän pimeyttä/ ia wedenpaisumisen peittämän sinua? Cadzo/ Jumala on ylhällä taiwas/ ja näke tähdet corkeudes. Ja sinä sanot: mitä Jumala tietä? taitaneco hän duomita sitä cuin pimeydes on? Pilwet peittäwät hänen/ ettei hän näe/ hän waelda

HIOBIN KIRJA

taiwan ymbäristöllä. Tahdotcos tuta mailman polcuja/ joita wäärät käynet owat? Jotca ennen aicans huckunet owat/ ja wesi on liottanut heidän perustuxens. Ne cuin sanowat Jumalalle: mene meistä pois: mitä Caickiwaldias taidais heidän tehdä? Ehkä hän täytäis heidän huonens tawaralla: mutta jumalattomain neuwo olcon caucana minusta. Hurscat näkewät sen ja iloidzewat/ ja wiatoin pilcka heitä. Heidän menons pitä huckuman/ ja heidän tähtens pitä tulen polttaman. Nijn sowi nyt hänen cansans/ ja ole rauhallinen/ sijtäs saat paljo hywä. Cuule lakia hänen suustans/ ja käsitä hänen puhens sinun sydämees. Jos sinä käännät sinus Caickiwaldian tygö/ nijns raketan/ ja hyljät wääryden cauwas majastas. Nijns annat cullan mullasta/ ja kiwestä cullaiset ojat. Caickiwaldias on sinun culdas/ ja hopiata pitä paljo oleman. Silloin sinun ilos pitä oleman Caickiwaldiasa/ ja nostaman caswos Jumalan tygö. Sinä rucoilet händä/ ja hän cuule sinua/ ja sinä maxat lupauxes. Mitäs aiwoit/ sen hän anda sinulle menestyä/ ja walkeus paista sinun teilläs. Sillä ne cuin idzens nöyryttäwät/ corgotta hän/ ja se cuin silmäns paina alas/ wapautetan. Wiatoin autetan/ ja pelastetan kättens puhtauden tähden.

HIob wastais/ ja sanoi: minun puhen on wielä murhellinen/ Minun woiman on heicko huocauxeni tähden. Josca minä tiedäisin/ cuinga minä hänen löydäisin/ ja tulisin hänen istuimens tygö/ Ja asetaisin oikeuteni hänen eteens/ ja täyttäisin suuni nuhtella/ Ja coettelisin/ mitä hän wastais minulle/ ja ymmärräisin/ mitä hän minulle sanowa olis. Rijtelekö hän suurella woimalla minun cansani? Älkän nijn asettaco händäns minua wasta/ waan pangan cohtuden eteeni/ nijn minä kyllä woitan oikeuteni. Mutta jos minä cohdastans käyn/ nijn ei hän ole siellä/ menen minä tacaperin/ nijn en minä händä hawaidze. On hän wasemalla puolella/ nijn en minä händä käsitä/ kätke hän hänens oikialle puolelle/ nijn en minä händä näe. Mutta hän tunde minun tieni/ coetelcan minua/ nijn minä löytän nijncuin culda: Sillä minä panen jalcani hänen askelillens/ pidän hänen tiens/ ja en poicke sijtä. Ja en poicke hänen huuldens käskyistä/ ja kätken hänen suuns sanat/ enä cuin minä welcapää olen. Hän on idze ainoa/ cuca wasta händä/ ja teke mitä hän

HIOBIN KIRJA

tahto. Ja ehkä hän vielä minulle costais minun ansioni perän/ nijn olis vielä hänen edesäns paljo tacaperin. Sentähden olen minä hämmästynyt händä/ ja cosca minä sen ymmärrän/ nijn minä pelkän händä. Jumala on tehnyt minun sydämeni pehmexi/ ja Caickiwaldias on minun peljättänyt. Pimeys ei luowu minusta/ ja syngveys ei kätketä minulda.

MIxei Caickiwaldialda ole ajat salatut/ ja ne jotca hänen tundewat/ ei näe hänen päiwiäns. He sijrtäwät hänen rajans/ he ryöwäwät lauman/ ja ruockiwat sen. He ajawat orwoin Asit pois/ ja ottawat leskein härjät pandixi. Köyhät täyty tiellä paeta heitä/ ja siwiät maan päällä lymyttäwät idzens. Cadzo/ pedot corwes käyskendelewät tawallans amulla warhain saalin perän/ walmistaxens pojillens ruoca. He nijttäwät pellolla caiken tulon/ poimewat ja hakewat jumalattoman wijnamäestä. Alastomat andawat he maata pacaisesa peittämätä. Nijn että heidän täyty wuorijn turwata/ cosca sadecuuro lange wuorella heidän päällens/ ettei heillä muutoin neuwo ole. HE repiwät orwoit nisistä/ ja pantawat köyhän. Alastoman andawat he käydä werhata/ ja ottawat isowaiselda jallaliset pois. He pusertawat öljyä heidän huoneisans/ ja janowat wijna cuurnites. He saattawat Canssan Caupungis huocaman/ ja tapettuain sielut huutaman/ ja ei Jumala heitä rangaise. Sentähden owat he wilpistynet walkeudesta/ ja ei tunne sen tietä/ ja ei palaja sen polguille. Murhaja nouse warhain/ ja tappa köyhän ja tarwidzewan/ ja on yöllä nijncuin waras. Salawuotisen silmät wartioidzewat hämärätä/ ja sano: ei minua yxikän silmä näe: ja luule hänens peitetyxi. Pimeis mene hän huoneseen/ päiwällä he kätkewät heitäns/ ja ei tahdo tietä walkeutta. Sillä waicka amu heille tulis/ on se heillä nijncuin pimeys: sillä hän tunde pimeyden cauhistuxen. Hän mene matcan kewiäst/ nijncuin weden päällä/ hänen osans pitä kiroton oleman maalla/ ja ei nautidze wijnans. Helwetti otta syndiset pois nijncuin pouta/ ja nijncuin cuiwus culutta lumisen weden. LAupiat pitä unhottaman hänen/ hänen ilons on täynäns madoja/ ei händä pidä muistettaman/ hän pitä särjettämän nijncuin lahopuu. Hän on saattanut murhellisexi hedelmättömän/ ja ei tehnyt leskelle mitän hywä. Ja on wetänyt woimalliset alans wäelläns: cosca hän seiso/ ei pidä hänen

HIOBIN KIRJA

tietämän elämästäns. Hän teke idzellens lewon/ johon hän luotta/ ja hänen silmäns cadzowat heidän asioitans. He owat yrjaldä corgotetut/ waan he tulewat tyhjän/ ja cukistetan/ ja saawat lopun nijncuin caicki cappalet/ ja nijncuin ogas tähkäpäästä lyödän pois. Eikö se nijn ole? cuca nuhtele minua walhetteliäxi/ ja minun sanani tyhjäxi teke?

Silloin wastais Bildad Suahst/ ja sanoi: Eikö hallitus ja pelco ole hänen tykönäns/ joca teke rauhan corkeittens seas. Cuca woi luke hänen jouckons? ja kenen päälle ei paista hänen walkeudens? Cuinga on ihminen hurscas Jumalan edes? eli cuinga waimon lapsi on puhdas? Cadzo/ Cuu ei walaise wielä/ eikä tähdet ole wielä kirckat hänen silmäins edes: cuinga paljo vähemmin ihminen/ se coi/ ja ihmisen lapsi/ se mato.

Hiob wastais/ ja sanoi: Ketäs autat? sitä jolla ei woima ole? autackos sitä/ jolla ei woima ole käsiwarres? Ketäs neuwot? sitä cuin ei mitän tiedä/ ja opetat woimalista toimittaman. Kenen edesäs puhut/ ja kenen edes henges käy ulos? Uljat huocawat weden alla/ ja ne cuin nijden seas asuwat. Helwetti on awoi hänen edesäns/ ja cadotuxella ei ole peitosta. Hän wenyttä pohjaisen tyhjän päälle/ ja maa rippu tyhjän päällä. Wedet hän coco pilwijns/ ja pilwet ei repe sen alla. Hän pitä istuimens/ ja lewittä pilwens siihen eteen. Hän on asettanut määrän wetten ymbärins/ siihenasti cuin walkeus ja pimeys loppuwat. Taiwan padzat wapisewat ja hämmästywät hänen curituxestans. Hänen woimastans meri äkist pauha/ ja hänen ymmärrykestäns tywendy meren ylpeys. Taiwas tule kirckaxi hänen ilmans cautta/ ja hän walmista kädelläns pitkän kärmen. Cadzo/ näin tapahtu hänen tecoins cansa/ mutta näistä olem me wähän ymmärtänet: waan cuca woi ymmärtä hänen wäkewydens jylinän?

JA Hiob wielä Sananlascuns puhui/ ja sanoi: Nijn totta cuin Jumala elä/ joca minulda minun oikeudeni kiöldä/ ja Caickiwaldias/ cuin minun sieluni murhellisexi saatta. Nijncauwan cuin minun hengen on minusa/ ja Jumalalda puhallus minun sieramisani/ Ei pidä minun huuleni wääryttä puhuman/ ja minun kielen ei pidä petosta ottaman eteens. Pois se minusta/ että minun pitä andaman teidän myötä/ siihenasti cuin minun loppun tule. En minä

HIOBIN KIRJA

luowu minun jumalisudestani/ minun oikeudestani/ jonga minä pidän/ en minä luowu. Minun oma tondon ei calwa minua coco elinaicanani/ mutta minun wiholiseni löytän jumalattomaxi/ ja minun wastahacoiseni wääräxi. Sillä/ mikä on ulcocullatun toiwo/ että hän nijn ahne on/ ja Jumala otta hänen sieluns pois? Luuletcos Jumalan cuulewan hänen änens/ cosca hänelle ahdistus tule? Cuinga hänelle taita olla ilo Caickiwaldialda/ ja rucoilla Jumalata joca aica? Minä opetan teitä Jumalan kädestä/ ja mitä Caickiwaldialle kelpa/ en minä sala. Cadzo/ te oletta caicki taitawanans/ mixi sijs te sencaltaisia turhia asioita otatte eteen? Tämä on Jumalalda jumalattoman palcka/ ja tyrannein perimys/ cuin he Caickiwaldialda saawat. Jos hän saa paljo lapsia/ nijn ne mestatan miecalla/ ja hänen sikiäns ei rawita leiwillä. Hänen jälkenjäänens pitä haudattaman cuolemaan/ ja hänen leskens ei pidä itkemän. Jos hän coco raha nijncuin tuhca/ ja walmista hänellens waatteita nijncuin loca. Nijn hänen pitä kyllä walmistaman/ mutta hurscas puke ne päällens/ ja wiatoin jaca rahan. Hän rakenda huonens nijncuin hämmähäcki/ nijncuin wartia teke idzellens lacan. Cosca ricas pannan maahan/ ei pidä hänen mitän myötäns saaman/ hän awa silmäns/ ja ei mitän löydä. Hänen päällens lange pelco nijncuin wesi/ raju ilma otta hänen yöllä pois. Itätuuli wie hänen pois/ että hän hucku/ ja tuulispää sijrtä hänen siastans. Nämät Jumala hänelle lähettä/ ja ei säästä händä. Caicki pitä hänen kädestäns puuttuman/ hänen tähtens pitä käsiä paucutettaman ja wiheltämän/ cusa hän on ollut.

HOpialla on hänen lähtemisens/ ja cullalla hänen sians/ josa se waletan. Rauta otetan maasta/ ja kiwistä waski. Pimeydelle asetti hän lopun/ ja caiken täydellisyden hän tutki/ ja kiwen joca paxus pimeydes on. Sijtä wuota sencaltainen oja/ että ymbäriasuwait ei taida sijtä jalcaisin käydä ylidze. Se on ihmiselle ylön sywä/ ja wuota pois. Tuli saadan myös maan alda/ josa cuitengin wilja päällä caswa. Saphiri löytän muutamista paicoista/ ja maan cockaroita joisa culda on. Sitä polcua ei ole yxikän lindu tundenut/ eikä ahne linducan nähnyt. Ne ylpiät sikiät ei ole sitä sotcunet/ eikä Lejon käynyt sen päällä. Kädellä callioon ruwetan/ ja wuoret ylisalaisin cukistetan. Ojat

HIOBIN KIRJA

lasketan callioista/ ja caickein callimatkin näke silmä. Wirrat estetän juoxemasta/ ja ne ilmoitetan cuin näisä peitetyt owat. MUtta cuinga taito löytän/ ja cusa on ymmärryksen sia? Ei yxikän tiedä hänen sians/ eikä löytä eläwitten maasta. Sywys sano: ei se ole minusa/ ja meri sano: ei se ole minun tykönäni. Ei hänest anneta culda/ eikä hopenata punnita sen hinnaxi. Ei Ophirin culda eli callit Onichin ja Saphirin kiwet ole werratut hänen cansans. Culda ja Dimanti ei taita siihen werrata/ eikä se taita waihetetta cullaisijn Clenodiaihin. Ramoth ja Gabis ei ole mitän sen suhten/ se pidetän callimbana pärlyjä. Topatzi Ethiopiast ei ole siihen werrattapa/ ja puhtain culda ei maxa mitän sen suhten. Custast sijs taito tule/ ja cusa on ymmärryksen sia? Hän on peitetty caickein eläwitten silmistä/ ja salattu taiwan linnuildakin. Cadotus ja cuolema sanowat: Me olem corwillam cuullet hänen sanomans/ Jumala tietä hänen tiens/ ja tunde hänen sians. Sillä hän näke maan ärijn/ ja caicki mitä taiwan alla on. Nijn että hän anda tuulelle hänen painons/ ja wedelle hänen mittans. Cosca hän asetti satelle määrän/ ja pitkäisen tulen leimauxille heidän tiens. Silloin näki hän sen/ luki sen/ walmisti sen ja löysi sen. Ja sanoi ihmiselle: Cadzo/ HERran pelco on taito/ ja cartta paha on ymmärrys.

HIob puhui taas sananlascuns/ ja sanoi: Ah jos minä olisin nijncuin endisinä Cuucausina/ nijnä päiwinä/ jona Jumala minun kätki. Cosca hänen walkeudens paisti minun pääni päälle/ ja minä käwin pimeis hänen walkeudesans. Nijncuin minä olin nuorna ollesani/ cosca Jumalan salaisus oli minun majani päällä. Cosca Caickiwaldias oli wielä minun cansani/ ja minun poicani minun ymbärilläni. Cosca minä pesin minun tieni woilla/ ja callio wuoti minulle öljywirrat. Cosca minä menin Caupungin porteille/ ja annoin walmista istuimeni kujille. Cosca nuoret näit minun/ nijn he pakenit/ ja wanhat nousit minun edesäni. Cosca ylimmäiset lackaisit puhumast/ ja panit kätens suuns päälle. Cosca Ruhtinasten äni kätki hänens/ ja heidän kielens lakeen tartui. Sillä kenen corwa minun cuuli/ hän kijtti minua onnellisexi/ ja jonga silmä minun näki/ hän todisti minusta. Sillä minä autin köyhä cuin huusi/ ja orwoja/ jolla ei auttajata ollut. Nijden siunaus cuin catomallans olit

HIOBIN KIRJA

tuli minun päälleni/ ja minä ilahutin leskein sydämen. Wanhurscaus oli minun pucun/ jonga minä päälleni pujin nijncuin waatten/ ja minun oikeuten oli minun caunistuxen. Minä olin sokian silmä/ ja onduwan jalca. Minä olin köyhäin Isä/ ja jonga asiata en minä ymmärtänyt/ sen minä wisust tutkein. Minä särjin wäärän syömähambat/ ja otin saalin hänen hambaistans. Minä ajattelin: minä cuolen minun pesäni/ ja teen minun päiwäni nijncuin sannan. Minun juuren putcahti weden tykönä/ ja caste pysyi minun laihoni päällä. Minun cunnialisuden udistui minun edesäni/ ja minun joudzen muuttui minun kädesäni. He cuulit minun ja waickenit/ ja odotit minun neuwoni. Minun sanain jälkeen ei yxikän enämbätä puhunut/ ja minun puheni tiuckui heidän päällens. He odotit minua nijncuin sadetta. Ja awaisit suuns nijncuin ehtosadetta wastian. Jos minä nauroin heidän puoleens/ ei he luottanet sen päälle/ eikä tohtinet minua murheseen saatta. Cosca minä tulin heidän cocouxijns/ nijn minun täydyi istua ylimbänä. Ja asuin nijncuin Cuningas sotawäen keskellä/ lohduuttaisan murhellisia.

Nyt minun nuorembani naurawat minua/ joiden Isiä en minä olis pannut minun laumaini coirain secaa. Joiden woiman minä tyhjänä pidin/ jotca ei ijällisixi tullet. Ne cuin näljän ja tuscan tähden pakenit erinäns corpeen/ äsken turmellut ja köyhtynet. Jotca nuculaisia reweit pensasten ymbäri/ ja catawan juuret olit heidän ruocans. Ja cosca he nijtä reweit/ riemuidzit he sijtä nijncuin waras. He asuit cauhiaain ojain tykönä/ maan luolisa ja wuortein rotcoisa. Pensasten keskellä he huusit/ ja ohdackein secaa he cocoisit heitäns. Turhain ja hyljättyin ihmisten lapset/ cuin halwimmat olit maan päällä. Nyt minä olen heidän lauluixens tullut/ ja täyty heidän juttunans olla. He cauhistuwat minua/ ja ercanewat cauwas minusta/ ja ei häpe sylke minun caswoilleni. Sillä hän on minun köyteni päästänyt/ ja on nöyryttänyt minun/ he owat ottanet suidzet minun suustani. Oikialle puolelle/ jolda minä wiherjöldzin/ asetit he idzens minua wastian ja lyckäisit pois minun jalkani/ ja teit tien minun päälleni/ hucuttaxens minua. He owat cukistanet minun polcuni/ se oli huokia heille minua wahingoitta ilman kenengän awuta. He owat tullet sisälle nijncuin suurten racoin läpidze/ ja owat secaseuraisin

HIOBIN KIRJA

carannet sisälle. Pelco on käändynyt minua wasta/ ja nijncuin tuuli wainonnut minun cunniatani/ ja nijncuin juoxewa pilwi minun autuuttani. Mutta nyt caata minun sielun hänens minun päälleni/ ja minun murhepäiwäni owat minun käsittänet. Yöllä minun luuni läwistettin caikin paicoin läpidze. Suuren woiman cautta minä monella muoto waatetetan/ ja hän on wyöttänyt minun nijncuin minun hameni pään läwellä. Minä sotcutan locaan/ ja werratan tomuun ja tuhcaan. Minä huden sinun tygös/ nijn et sinä wasta minua/ käyn minä edes/ nijn et sinä minusta tietäwäns ole. Sinä olet muuttunut minulle hirmuisexi/ ja wainot minua kätes woimalla. Sinä nostat minun tuuleen/ ja sulat minun woimallisest. Sillä minä tiedän ettäs annat minun cuolemaan/ joca on se huone/ cuin caikille eläwille on eteen asetettu. Ei hän cuitengan ojenna kättäns luutarhaan/ eikähuuda cadotuxestans. Minä itkin cowana aicana/ ja minun sielun armahti köyhä. Minä odotin hywä ja paha tuli/ minä odotin walkeutta/ ja pimeys tuli. Minun sisällyxeni kiehuwat lackamata/ murhen aica on minun ennättänyt. Minä käyn mustettuna/ ehkei Auringo minua ruscoittanut. Minä nousen Canssan seas ja huudan/ minä olen kärmehten weli/ ja Strutzlinnun cumpani. Minun nahcan on mustettunut/ ja minun luuni owat cuiwetut. Minun candelen on muuttunut walituxexi/ ja minun huilun itcuxi.

Minä olen tehnyt lijton silmäini cansa/ etten minä cadzois neidzen päälle. Mutta mitä Jumala ylhäldä anda minulle osaxi/ ja Caickiwaldias corkialda perinnöxi. Eikö wäärä pidäis näkemän sencaltaista waiwaisutta/ ja pahantekiä sencaltaista surkeutta kärsimän? Eikö hän näe minun teitäni/ ja lueskele caickia minun askelitani? Olengo minä waeldanut turhas menos/ eli minun jalcani kijruhtanet petoxeen? Punnitcan hän minua oikiällä waagalla/ nijn Jumala ymmärtä minun hywydeni. Ongo minun askeleni poikennet tieldä/ ja minun sydämen seurannut silmiäni/ ja jotakin rippunut minun käsisäni. Nijn minä kylwäisin ja toinen söis/ ja minun sikiäni huckuis juurins. Ongo minun sydämen wieteldy waimoilda/ ja olengo minä wäijynyt läihimmäiseni owella? Nijn minun emändän häwäistäkän muilda/ ja muut maatcan hänen: Sillä se on häpiä ja paha työ Duomaritten edes. Sillä

HIOBIN KIRJA

se on tuli cuin poltta cadotuxeen/ ja caiken minun saatuni peräti hucutta. Olengo minä cadzonut ylönpalcolliseni oikeuden/ rijdellesäns minun cansani. Mitä minä Jumalan nostua teen? eli mitä minä wastan/ cosca hän costa? Eikö hän ole tehnyt händä/ joca minungin äitini cohdusteki? ja on meidän molemmat cohduste walmistanut. Olengo minä kiellänyt tarwidzewaisilda/ mitä he minulda owat pyytänet? ja andanut leskein silmät heicoxi tulla. Olengo minä syönyt palani yxinäni/ ettei orwoi ole myös sijtä syönyt? Sillä minun nuorudestani olen minä ollut nijncuin Isä/ ja hamast äitini cohduste olen minä mielelläni lohdustanut. Olengo minä nähnyt jongun huckuwan/ ettei hänellä ollut waatetta/ ja sallinut käydä köyhän peittämätä? Eikö hänen suolens ole siunannut minua/ cosca hän minun lammasnahgoillani lämmitettin. Olengo minä nostanut käteni orwoja wastan/ ehkä minä näin minuni woimallisna porteisa olewan. Nijn caatucon minun hartiani lapaluildani/ ja minun käsiwarten särkykön luinens. Sillä minä pelkäisin Jumalata/ nijncuin onnettomutta päälleni/ ja en woinut hänen cuormans canda. Olengo minä asettanut cullan turwaxeni? ja sanonut cularouckiolle: sinä olet minun uscalluxen. Olengo minä iloinnut minun tawarani paljoudesta/ ja että minun käteni paljo rijsta coonnet owat? Olengo minä cadzonut walkeutta/ cosca se kirckast paisti/ ja Cuuta/ cosca se täydellinen oli? Ongo minun sydämen sala wietelleyt suuta andaman käteni? Joca myös wääritys on Duomarein edes: sillä nijn olisin minä kiellänyt Jumalan ylhähdä. Olengo minä iloinnut wiholiseni wastoinkäymisestä/ taicka riemuinnut/ että onnettomus tuli hänen päällens? Sillä en minä andanut minun suuni syndiä tehdä/ sadatellaxeni hänen sieluans. Eiköstä miehet/ cuin minun majasani owat/ sanois: josca emme hänen lihastans rawitais? Muucalaisen ei pitänyt ulcona oleman/ waan waelluswäelle awaisin minä oweni. Olengo minä nijncuin ihminen peittänyt minun pahudeni/ salataxeni minun wääryttäni? Olengo minä hämmästynyt suurta joucko/ eli olengo minä suculaisten ylöncadzetta peljästynyt? Minä olin äneti/ ja en mennyt owesta ulos. Cuca andais minulle cuuldelian/ että Caickiwaldias cuulis minun pyytöni? että jocu kirjoitais kirjan minun asiastani. Nijn minä ottaisin sen

HIOBIN KIRJA

hartioilleni/ ja sidoisin ymbärilleni nijncuin Cruunun. Minä ilmoitaisin hänelle minun askelitteni lugun/ ja nijncuin Ruhtinas candaisin sen edes. Jos minun maan huudais minua wastian/ ja sen wagot caicki ynnä itkisit. Olengo minä sen hedelmän maxamata syönyt/ ja tehnyt peldomiesten elämän työläxi. Nijn caswaccon minulle nisuista ohdacket/ ja ohrista orjantappurat. Hiobin sanat loppuwat.

NIin ne colme miestä lackaisit wastamast Hiobi/ että hän piti idzens hurscana. Mutta Elihu BarachElin poica Busist/ Rhamin sucucunnast/ wihastui Hiobin päälle/ että hän piti sieluns hurscambana Jumalata. Ja närkästyi colmen ystäväns päälle/ ettei he mitän wastausta löytänet/ ja cuitengin duomidzit Hiobin. Sillä Elihu odotti nijncauwan cuin he puhuit Hiobin cansa/ että he olit wanhemmat händä. Cosca hän näki/ ettei wastausta ollut colmen miehen suusa/ wihastui hän: Ja näin wastais Elihu BarachElin poica Busist/ ja sanoi: MIinä olen nuori/ ja te oletta wanhat/ sentähden minä häpeisin/ ja pelkäisin osotta minun taitoani. Minä ajattelin: puhucan wuodet/ ja wanhus osottacon taitons: Mutta hengi on ihmises/ ja Caickiwaldian hengi teke hänen ymmärtäväisexi. Suuret ei ole taitawimmat/ eikä wanhat ymmärrä mikä oikeus on. Sentähden minä myös puhun/ cuulcat/ minä osotan minun tietoni. Cadzo/ minä olen odottanut teidän puhuisan/ minä olen ottanut teidän ymmärrykestän waarin/ siihenasti että te oletta osannet oikeuden. Ja minä olen ottanut teistä waarin/ ja cadzo/ ei ole yxikän teistä Hiobi nuhdellut/ eli hänen sanans wastata tainnut. Mitämax te sanotte: me olemma löynnet taidon/ että Jumala on hänen hyljännyt/ ja ei yxikän muu. En minä siihen tydy/ engä wasta händä/ nijncuin te puhuitte. He pelkävät ja ei taida sillen mitän wastata/ eikä mitän puhua. Että minä olen odottanut/ ja ei he taida mitän puhua (sillä he waickenit ja ei wasta mitän). Minä wastian cuitengin osani/ ja osotan minun tietoni. Sillä minä olen nijn täynnä sanoja/ että minun hengen ahdista minun wadzani. Cadzo/ minun wadzan on nijncuin wijna ilman hengetä/ joca udet leilit särke. Minun täyty puhua/ että minä saisin hengeni wetä/ minun täyty awata huuleni ja wastata.

HIOBIN KIRJA

En minä muoto cadzo/ engä ihmisen mielen perän puhu. Sillä en minä tiedä (jos minä nijn teen) että minun luojan temma äkist minun pois. CUule sijs Hiob minun puhettani/ ja ota waari caikista minun sanoistani. Cadzo/ minä awan minun suuni/ ja minun kielen puhu minun suusani. Minun sydämen puhu oikeuden/ ja minun huuleni sano puhtan ymmärryksen. Jumalan hengi on tehnyt minun/ ja Caickiwaldian hengi on minulle andanut elämän. Jos taidat nijn wasta minua/ ja tule minun eteeni. Cadzo/ minä olen Jumalan oma nijncuin sinäkin/ ja sawesta olen minä myös tehty. Ei sinun tarwita hämmästyvän minua/ ja minun käten ei ole sinulle rascas. SInä olet puhunut minun corwaini cuulden/ sinun ändäs täyty minun cuulla. Minä olen puhdas ja ilman laitosta/ wiatoin ja synnitöin. Cadzo/ hän on löynnyt syyn minua wasta/ sentähden pitä hän minun wiholisnans. Hän on pannut minun jalcani jalcapuuhun/ ja kätkenyt caicki minun tieni. Cadzo/ juuri sijtä minä suljen/ ettes ole hurscas: sillä Jumala on suurempi kuin yxikän ihminen. Mixis rijtelet hänen cansans/ ettei hän tee sinulle lucua caikista hänen töistäns. Jos Jumala wihdoin jotakin kärke/ ei hän sitä jällest ajattele. Unesa yöllä/ cosca uni tule ihmisen päälle/ cosca he macawat wuotesa/ Awaja hän ihmisen corwat/ peljättä ja nuhtelee heitä. Kääntäxens ihmistä aiwoituxestans/ ja warjellaxens ylpeydest. Hän säästä hänen sieluans cadotuxest/ ja hänen elämäns/ ettei se mieckan langeis. Ja curitta händä kiwulla wuotesans/ ja wäkwästi caicki hänen luuns. Ja nijn toimitta hänen cauhistuman ruoca/ ja hänen mielen kyylyttämän. Hänen lihans surcastu/ nijn ettei sitä nähdä/ ja hänen luuns särkywät nijn ettei niytä mielellä cadzella. Että hänen sieluns lähene turmelusta/ ja hänen elämäns cuolemata. Jos yxi Engeli tuhannesta tulis ilmoittaman ihmiselle Jumalan wanhurscautta. Nijn hän armahdais händä/ ja sanois: hän pelastetan menemäst alas turmeluxeen: sillä minä olen löynnyt sowinnon. Hänen lihans tuorehticon jällest/ ja tulcon taas nuorexi paremmin kuin ennen. Hän rucoile Jumalata/ joca hänelle osotta armon/ hän anda caswons nähdä ilolla/ ja maxa ihmiselle hänen hurscaudens. Hän tunnusta ihmiselle/ ja sano: minä olen syndiä tehnyt ja oikeuden wääändänyt/ waan ei se minua auttanut. Hän on kirwottanut minun sieluni/ ettei se tulis

HIOBIN KIRJA

turmelfareen/ waan että minun elämän näkis walkeuden. Cadzo/ nämät caicki teke Jumala idzecullengin cahdest eli colmast. Tuodaxens heidän sieluns jäl lens turmeluxesta/ ja walaistaxens eläwitten walkeudella. Hiob ota tästä waari ja cuule/ ole myös äneti että minä puhuisin. Mutta jos sinulla on jotakin puhumist/ nij n wasta minua. Sanos: oleckos wanhurscas? minä mielelläni cuulisin/ jos et sinä oleckan/ nij n cuule minua ja ole äneti/ minä opetan sinulle taidon.

JA Elihu vielä sanoi: Te taitawat cuulcat minun puhettani/ ja te ymmärtäwäiset ottacat corwijn: Sillä corwa coettele puhen/ ja suu maista ruan. Pyytäkämme duomio/ tietäxem keskenäm mikä hyvä on. Sillä Hiob on sanonut: minä olen hurscas/ ja Jumala on kiellänyt minulda minun oikeudeni. Minun täyty walhetella/ ehkä minulla vielä oikeus olis/ minä waiwatan ilman ansiota minun nuolildani. Cuca on Hiobin wertainen/ joca irwitöstä juo nijncuin wettä. Ja käy pahantekijitten cansa tiellä/ nij n että hän waelda jumalattomain cansa? Sillä hän on sanonut: ehkä jocu olis hurscas/ nij n ei se cuitengan Jumalalle mitän kelpa/ cuulcat taitawat minua. Pois se että Jumala olis jumalatoim/ ja Caickiwaldias wäärä. Waan hän anda idzecullengin ihmiselle ansions jälkeen/ ja maxa työns jälkeen. Ilman epäilemätä/ ei Jumala duomidze ketän wäärydellä/ eikä Caickiwaldias käännä oikeutta. Cuca on asettanut ne cuin maan päällä owat/ ja cuca on pannut coco maan pijrin? Jos hän tahdois/ nij n hän wois caickein hengen ja elämän coota tygöns. Caicki liha cuolis yhten/ ja ihminen tulis tuhwaxi jäl lens. Ongon sinulla ymmärrystä/ nij n cuule näitä/ ja ota waari minun puheni änestä. Taiwutaisco jocu sentähden oikeuden/ että hän wiha händä/ ja tahdoisickos jalon ja hurscan duomita jumalattomaxi? Pidäiskö sanottaman Cuningalle: sinä Belial/ ja Ruhtinalle: te jumalattomat. Joca ei cuitengan cadzo Ruhtinain muoto/ eikä tunne enä sitä cunnialista cuin köyhäkän: sillä he owat caicki hänen käsialans. Picaisest täyty ihmisen cuolla/ ja puoliyöstä hämmästyä ja huckua/ wäkewä woimatoimna otetan pois. Sillä hänen silmäns näkewät jocaidzen tien/ ja cadzo caicki heidän askelens. Ei pimiä eikä warjo ole/ että pahantekiät heitäns sijtä salawat. Sillä ei se ole yhdellekän sallittu/

HIOBIN KIRJA

että hän tule Jumalan cansa oikeudelle. Hän muserta monda epäluocuista tuima/ ja asetta muita heidän siaans. Että hän tunde heidän työns/ ja cukista heitä yöllä/ että he muserretan ricki. Hän heittä jumalattomat ilmeisestä cocoon. Ettei he händä seurannet/ ja ei tahtonet ymmärtä hänen teitäns. Että waiwaisten huuto tulis hänen eteens/ ja hän cuulis wiheljäisten huudon. Jos hän anda rauhan/ cuca tahto cadotta? ja jos hän peittä caswons/ cuca taita cadzoa hänen päällens/ Canssan ja ihmisten seas? Nijn anda hän ulcocullatun hallita Canssa ja waiwata. Minä puhun Jumalan edes/ joca sanoi: minä olen säästännyt/ en minä turmele. Ellen minä ole osannut/ njn opeta minua paremmin. Jos minä olen puhunut wäärin/ njn en minä sitä sillen tee. Minä odotan sinulda wastausta: sillä sinä hyljät caicki/ ja olet sen alcanut/ ja en minä. Jos sinä nyt jotakin tiedät/ njn puhu/ toimellisten miesten sallin minä kyllä puhua minulleni/ ja taitawa mies cuule minua. Mutta Hiob puhu tyhmästä/ ja hänen puhesans ei ole ymmärrystä. Minun Isän/ anna Hiobi coetelda loppun asti/ että hän käändä idzens wääräin ihmisten tygö. Hän on paidzi endisiä syndejäns wielä nyt pilcannut/ hän on meitä pititellyt/ ja paljo Jumalata wastan napisnut.

JA Elihu sanoi: Luuletcos sen oikiaxi/ että sanot: minä olen hurscambi Jumalata/ Sillä sinä sanot: cuca luetan joxikin sinun edesäs? mitä se autta/ jos jocu wälttä syndiä? Minä wastan sinua sanoilla/ ja sinun ystäwitäs sinun cansas. Cadzo taiwaseen ja näe/ ja cadzo pilwijn/ että ne owat corkiammat sinua. Jos sinä paha teet/ mitäs taidat hänelle tehdä? ja jos sinun pahudes on suuri/ mitäs taidat hänelle tehdä? Ja jos sinä olet hurscas/ mitäs taidat hänelle anda? eli mitä hän otta sinun kädestäs? Ihmiselle sinun caltaiselles/ teke sinun pahudes jotakin/ ja ihmisen lapselle sinun hurascaudes. Ne huutawat cosca heidän paljo wäkiwalda tapahtu/ ja walittawat woimallisten käsiwartta/ Jotca ei sano: cusa on Jumala minun luoja/ joca yöllä teke wirret? Joca meitä oppenemmaxi teke eläimitä maan päällä/ ja taitawammaxi taiwan linduja. Mutta ne myös walittawat pahain ylpeyttä/ ja ei hän cuule heitä. Sillä ei Jumala cuule turha/ ja Caickiwaldias ei cadzo sitä. Nyt sinä sanot: et sinä näe händä/ mutta duomio on hänen edesäns/ waan

HIOBIN KIRJA

odota händä. Jos ei hänen wihans nijn äkist costa/ ja ei ole tietäwänäns/ että sijnä nijn monda ricosta on. Sentähden on Hiob turhan suuns awannut/ taitamattomilla sanoilla.

ELihu puhui wielä/ ja sanoi: Odota wielä wähä/ minä osotan sinulle sen: sillä minulla on wielä nyt jotakin Jumalan puolest sanomist. Minä tuon minun ymmärryxi cauca/ ja osotan että minun luojan on hurscas. Minun puhesan ei ole/ ilman epäilemätä/ petosta/ minun ymmärryxi on wilpitöin sinun edesäs. Cadzo/ ei Jumala hyljä woimallisia: sillä hän on myös woimallinen sydämens wäestä. Jumalatoinda ei hän warjele/ waan autta köyhä oikeuteen. Ei hän käännä silmiäns pois hurscasta/ ja Cuningat anda hän istua istuimellans ijancaickisest/ että he corkiaxi tulewat. Ja ehkä fangit olisit jalcapuusa/ ja sidottuna surkiuden köysillä. Nijn hän ilmoitta heille heidän työns ja ricoxens/ että he owat tehnet wäkiwalda. Ja awa heidän corwans curituxeen/ ja sano heille: että he käändäisit heitäns pois wäärydestä. Jos he cuulewat ja palwelewat händä/ nijn he hywis päiwis wanhenewat ja ilolla eläwät. Jos ei he cuule/ nijn he caatuwat miecalla/ ja huckuwat ennencuin he sen hawaidzewat. Ulcocullatut/ cosca wiha tule heidän päällens/ ei huuda/ Cosca he fangina owat/ nijn heidän sieluns cuole nuorudesä/ ja heidän elämäns huorintekiäin seasa. Mutta waiwaista autta hän waiwaisudesans/ ja awa köyhän corwan murhesa. Hän temma sinun awaran ahdistuxen kidasta/ jolla ei pohja ole/ ja sinun pöydälläs on lepo/ täytetty caikella hywällä. Mutta sinä teet jumalattoman asian hywäxi/ nijn että hänen asians ja oikeudens pisy. Cadzo/ ettei wiha ole wietellyt sinua woimasas/ eli suuret lahjat ole käändänet sinua. Luuletcos hänen huolewan jalouttas/ culda eli jongun wäkewyttä ja wara? Ei sinun tarwita ikäwöidzemän yötä/ carataxes ihmisten päälle heidän siällans. Cawata sinuas ja älä käännä sinuas wääryteen/ nijncuins surkeuden tähden ruwennut olet. Cadzo/ Jumala on corkia hänen woimasans/ cuca on sencaltainen opettaja cuin hän on? Cuca tutki hänen tiens? ja cuca sano hänelle: sinä teet wäärin. Muista että ylistät hänen töitäns/ nijncuin ihmiset weisawat. Sillä caicki ihmiset sen näkewät/ ihmiset näkewät sen cauca. Cadzo/ Jumala on suuri ja en me tiedä/ hänen

HIOBIN KIRJA

vuosilucuns owat arwamattomat. Hän teke weden pienixi pisaroixi/ ja aja pilwens cocoon satexi. Että pilwet wuotawat ja pisaroidzewat wahwast ihmisten päälle. Cosca hän aicoi hajotta pilwens ja majans hyminän/ Cadzo/ nijn hän lewittä walkeudens heidän päällens/ ja peittä meren sywyden. Sillä siellä duomidze hän Canssan/ ja anda ruoca runsast. Hän peittä walkeuden nijncuin käsillä/ ja kärke sen palata. Sen ilmoitta hänen lähimmäisens/ joca on pitkäisen wiha pilwisä.

Siitä hämmästy minun sydämen ja wapise. Cuulcat hänen wihans huuto ja hänen ändäns/ joca hänen suustans käy ulos. Hän toimitta sen oikein caickein taiwasten alla/ ja hänen leimauksens paista maan äris. Hänen jälkensä cuulu pitkäisen jylinä/ ja hän jylise suurella änellä/ ja cosca hänen jylinäns cuullan/ ei sitä taita estä. Jumala jylistä ihmellisest/ ja teke suuria ja tutkimattomita töitä. Hän puhu lumelle/ ja se cohta tule maan päälle/ ja sadecuurolle/ ja nijn sadecuurolla on woima. Hänen kädesäns owat caicki ihmiset kätketyt/ että Canssa tunde hänen tecons. Medzän pedot pakenewat warjoon/ ja pysywät paicasans. Etelästä tuule tuulispää/ ja pohjasta kylmä. Jumalan hengestä tule packainen/ ja suuri wesi/ cosca se tule. Paxut pilwet hajowat/ että seijes tulis/ ja hänen walkeudens lewittä idzens pilwein läipidze. Hän käändä pilwens cunga hän tahto/ tekemän caickia mitä hän tahto maan pijrin päällä. Jos se tapahtu yhdelle sucucunnalle eli maacunnalle/ cosca hän löytän laupiaxi. Cuules näitä Hiob/ seiso ja ota waari Jumalan ihmellisistä töistä. Tiedätkös cosca Jumala saatta nämät heidän päällens/ ja cosca hän anda hänen pilweins walkeuden paista? Tiedätkös cunga pilwet hajottawat heitäns? Cuca näitä ihmeitä täydellisest tietä? Että sinun waattes lämbywät/ cosca ilma tywendy etelästä. Ja sinä lewität hänen cansans pilwiä/ jotca wahwat owat/ nijncuin walettu speili. Mitäst me sanom hänelle: sillä en me ulotu hänen tygöns pimeydeldä. Cuca luettele hänelle mitä minä puhun/ jos jocu puhu/ nijn hän niellän. Ei nähdä nyt walkeutta joca pilwis leimahta/ waan cuin tuuli puhalda nijn seijesty. Pohjaisest tule culda/ peljättävän Jumalan cunniaksi. Mutta Caickiwaldiasta ei he taida löytä/ joca on nijn suuri woimasa: sillä ei hän lucua laske hänen oikeudestans/ ja

HIOBIN KIRJA

hurskast asiastans. Sentähden täyty ihmisten händä peljätä/ ja ei hän pelkä yhtän taitawata sydämestä.

JA HERra wastais Hiobi tuulispäästä/ ja sanoi: Cuca on se joca taidosans nijn exy/ ja puhu nijn taitamattomast? Wyötä suoles nijncuin mies. Minä kysyn sinulle: opeta minua. Cusas silloin olit/ cosca minä maan perustin? Sanos minulle se/ oletcos nijn taitawa/ tiedätkös cuca hänen määräns asettanut on/ eli cuca on wetänyt oijennus nuoran hänen päällens? Eli mihingä owat hänen jalcans wajotetut/ ja cuca on hänen culmakiwens laskenut? Cosca amutähdet ynnä minua kijtit/ ja caicki Jumalan lapset riemuidzit. Cuca on lukinnut meren owinens/ cosca se ratkeis nijncuin äitin cohdsta? Cosca minä puetin sen pilwillä/ ja käärein syngeydellä nijncuin capaloilla? Cosca minä estin sen paisumisen käskylläni/ ja asetin siihen teljet ja owen eteen. Tule tähän asti ja ei edemmä/ täsä pitä sinun ylimmät aldös asettuman. Oletcos eläisäs käskenyt amulle/ ja amuruscolle osottanut hänen sians? Käsittä maan äriä/ ja puhdistä sijtä jumalattomat. Ja muutetan nijncuin sinetin sawi/ nijn että he tulewat nijncuin waate. Ja jumalattomilda otetan pois heidän walkeudens/ ja ylpeitten käsiwarsi ricotan. Oletcos tullut meren pohjaan/ ja waeldanut sywyden jälkiä. Ongoo cuoleman owet coscan auwennet etees/ eli oletcos nähnyt pimeyden owet? Oletcos ymmärtänyt cuinga lewiä maa on? Annas cuulla/ tiedätkös caicki nämät? cuca on sinne tie cusa walkeus asu? ja cuca on pimeyden sia? Ettäs saattaisit hänen rajoillens/ ja osaisit polgut heidän huonesens. Tiesitkös coscas syndywä olit/ ja cuinga paljo sinulla päiwiä olis? Oletcos siellä ollut custa lumi tule/ eli oletcos nähnyt custa raket tulewat? Jotca minä olen tallella pitänyt murhepäiwän asti/ sodan ja tappeluxen päiwän asti. Cunga polgun cautta walkeus hajotta hänens/ ja itätuuli tuule maan päälle. Cuca on sadecuurole jakanut juoxuns/ ja pitkäisen walkialle ja jylinälle hänen tiens? Nijn että se sata sengin maan päälle/ josa ei ketän ole/ corwesa/ josa ei yhtän ihmist ole. Että se täytäis erämaan ja corwen/ ja saattais ruohot wihottoman. Cuca on saten Isä? cuca on synnyttänyt casten pisarat? Kenen cohdsta jää on tullut? ja cuca on härmän synnyttänyt taiwan alla? Että wesi on peitos nijncuin kiwi/

HIOBIN KIRJA

ja sywydet pysywät '79lhällä. Taidatcos sito seolaisen sitet/ eli päästä Orionin siten? Taidatcos tuoda cointähdet edes aicanans/ eli otawan taiwast lastens päälle. Tiedätkös cuinga taiwas hallitan/ eli taidatcos hänen hallituxens toimitta maan päällä? Taidatcos jylinä wiedä ylös pilwijn/ eli peittäkö sinua weden paljous? Taidatcos lähettä pitkäisen leimauzet matcan menemän/ ja sanoman: täsä me olemma? Cuca on asettanut taidon salaisuteen? cuca on ajatuxille andanut toimen? cuca on nijn taitawa/ että hän pilwet luke taita? Cuca taita tukita wesitydyt taiwasa. Cosca tomu castu ja juoxe yhten/ ja cockaret ryhtywät toinen toiseens.

TAidatcos naaras Lejonille anda hänen saalins ajaxens taca/ ja rawita nuoret Lejonit? Nijn että he macawat sioillans/ ja lewäjawät luolisans joisa he wäijywät. Cuca walmista Carneille ruan/ cosca heidän poicans huutawat Jumalata/ ja cosca ei he tiedä exyxis cusa heidän ruocans on? Tiedätkös cosca medzäwuohet poikiwat/ eli oletcos hawainnut peorat käywän tijnenä. Oletcos lukenut heidän Cuucautens/ cosca ne täydelläns owat/ eli tiedätkös ajan cosca he poikiwat. He cumartawat heitäns poikeisans/ ja ajawat sen pois josta heillä kipu on. Heidän poicans lihoiwat ja caswawat jywistä/ ne menewät ulos ja ei palaja heidän tygöns. Cuca on medzän pedon andanut nijn wapana käydä? cuca on medzän pedon siten päästänyt? Joille minä olen erämaan huonexi andanut/ ja corwen asuinsiaksi. Hän cadzo ylön Caupungin pauckinat. Waatian huuto ei hän cuule/ hän cadzo wuorella laiduindans/ ja edzi cusa wiherjäist on. Luuletcos Yxisarwisen palwelewan sinuas/ ja olewan sinun seimelläs. Taidatcos sito iken hänen päällens kyndäxes/ nijn että hän kiscois keto laxos sinun peräsäs? Taidatcos sinus luotta häneen ehkä hän paljo woi/ ja anda hänen edestäs työtä tehdä? Uscotcos hänen siemenes cotia tuowan/ ja rijhees cocowan. Owatco Rikincucoin sulgat caunemmat sinulda cuin Storkin eli Sthrution sulgat? joca munans jättä maahan/ ja anda maan lämbymän hauto nijtä. Hän unhotta ne tallattawan/ ja että peto ne rickois. Hän on nijn cowa poikians wastan/ cuin ei ne hänen olisickan. Ei hän tottele turhan työtä tehdä: sillä Jumala on häneldä taidon ottanut pois/ ja ei ole andanut hänelle ymmärrystä. Cosca hän ylöndä idzens corkeuteen/ ja

HIOBIN KIRJA

naura sekä hewoista ja miestä. Taidatcos anda hewoiselle wäen/ eli taidatcos caunista hänen caulans hirnumisella. Taidatcos peljättä hänen nijncuin heinäsiicat? peljättäpä on hänen sieramittens kijtos. Hän caiwa maata cawioillans/ on riemuinen ja mene harniscoittua wastan. Hän naura pelco ja ei hämmästy/ eikä pakene miecka. Ehkä wielä wijni calisis händä wastan/ ja keihät ja kilwet wälckyisit. Hän cuorscu ja pudistele/ ja ei tottele waskitorwen helinätä. Cosca waskitorwi soi/ luicka hän/ hui/ ja haista sodan taamba/ Ruhtinasten huudon ja riemun. Lendäkö haucka sinun ymmärrykestäs/ ja hajotta sijpens etelän käsin. Lendäkö Cotca sinun käskystäs nijn corkialla/ että hän teke pesäns corkeuteen. Hän asu wuorilla ja oleskele wuorten cuckuloilla/ ja wahwoisa paicoisa. Siellä hän wartioidze ruoca/ ja hänen silmäns näkewät cauwas. Hänen poicans särpäwät werta/ ja cusa raato on/ siellä myös hän on. JA HERra wastais Hiobi/ ja sanoi: Joca rijtele Caickiwaldian cansa/ eikö hänen pitäis sitä wahwistaman? ja se cuin nuhtele Jumalata/ eikö hänen pitäis wastaman? HIob wastais HERra/ ja sanoi: Cadzo/ minä olen halpa/ mitä minä wastan? ja lasken käteni suuni päälle. Minä olen kerran puhunut/ en minä enämbi wasta/ engä toiste sitä enä tee. JA HERra wastais Hiobi tuulispäästä/ ja sanoi: wyötä suolessa nijncuin mies. Minä kysyn sinulle ja wasta sinä minua. Pidäiskö sinun minun duomioni tyhjäksi tekemän/ ja minua wääräxi soimaman/ että idze olisit hurscas? Ongo sinulla käsiwarsi nijncuin Jumalalla/ ja taidatcos yhdencaltaisella änellä jylistä hänen cansans. Caunista sinus coreudella/ corgota sinus/ pueta sinus kijtoxella ja cunnialla. Heitä sinun julmudes wiha/ cadzo caickia ylpeitä/ ja nöyrytä heitä. Ja cukista jumalattomat paicastans. Hauta heitä caickia maahan/ ja upota heidän jaloudens kätköön. Nijn minä tunnustan sinun oikian kätes auttawan sinua. Cadzo Behemothi/ jonga minä wieres tehnyt olen/ joca syö heiniä nijncuin härkä. Cadzo/ hänen wäkens on hänen cupeisans/ ja hänen woimans wadzans nawasa. Hänen händäns ojendu nijncuin Cedripuu/ ja hänen salaisencaluns suonet owat nijncuin puun oxat. Hänen luuns owat wahwat nijncuin waski/ hänen ruotons nijncuin rautaiset seipät. Hän on alcu Jumalan teistä/ joca hänen tehnyt on/ hän woitta hänen

HIOBIN KIRJA

miecallans. Wuori canda hänelle ruohot/ ja caicki pedot leikidzewät siellä. Hän maca mielelläns warjosa/ caisilois ja mudasa. Pensas peittä hänen warjollans/ ja ojan halawat peittäwät hänen. Cadzo/ hän laino wirran ja luule cuiwawans Jordanin suullans. Hän saawutetan nähdens/ ja pauloilla pistetän hänen nenäns läpidze. Taidatcos wetä Lewiathanin ongella/ ja sito hänen kielens nuoralla? Taidatcos panna ongen hänen sieramijns/ ja hänen leucaluuns pistä nascalilla läpidze? Luuletcos että hän sinua paljo rucoile/ ja liehacoidze sinun edesäs? Luuletcos että hän teke lijton sinun cansas/ saadaxes händä alinomaisexi orjaxes? Taidatcos leikitä hänen cansans nijncuin linnun cansa/ eli sito hänen sinun pijcais secaa? Luuletcos hänen cumpaneilda leicattawan/ jaetta cauppamiehille. Taidatcos täyttä coco wercon hänen nahallans/ eli wadan hänen päälläns. Coscas häneen rupet kädelläs/ nijn muista että tulet sotaan/ josta et sinä mitän woita? Cadzo/ hänen toiwons pettä hänen/ ja cosca hän hänen näke/ mukelda hän pois. Ei ole nijn rohkiata cuin tohti hänen herättä: cuca sijs seiso minun edesän? Cuca on minulle jotakin ennen andanut/ että minä sen hänelle maxaisin? Minun owat caicki mitä caickein taiwasten alla on. Minun täyty puhua cuinga suuri/ cuinga wäkewä ja cuinga caunis hän on. Cuca rijsu hänen waattens? Cuca tohti ruweta hänen hambaisijns? Cuca woi awata hänen leucaluuns/ jotca owat hirmuiset hänen hammastens ymbärins. Hänen ylpiät suomuxens owat kijnnitetyt toinen toiseens nijncuin kilwet. Yxi on kijnni toises/ nijn ettei tuuli pääse läpidze. Ne owat kijnni toinen toisesans/ ja pysywät yhdes/ ettei heitä taita eroitetta. Hänen aiwastamisens on nijncuin kijldäwä walkia/ ja hänen silmäns owat nijncuin amuruscon silmälaudat. Hänen suustans käywät tulisoitot ulos/ ja tuliset kipinät singoilewat. Hänen sieramistans käy sawu nijncuin palawast padasta ja cattilasta. Hänen hengens on nijncuin tulinen hijli/ ja hänen suustans käy liecki. Hänen caulans on wahwa/ ja se on hänen ilons/ cosca hän teke jotakin wahingota. Hänen lihans jäsenet owat kijnni toinen toisesans/ ne owat hänes kijnni ettei hän lijcuteta. Hänen sydämens on cowa nijncuin kiwi/ ja nijn wahwa cuin jocu cappale alemmaisesta myllyn kiwestä. Cosca hän walmista idzens matcan/ nijn ne wäkewät peljästywät/ ja

HIOBIN KIRJA

cosca hän joutu edes/ nijn ei siellä armo ole. Jos hänen tygöns mennän miecalla eli keihällä/ aseilla eli harniscoilla/ nijn ei hän idzens lijcuta. Ei hän rauta tottele enä cuin cortta/ eikä waske enä cuin lahopuuta. Ei händä nuolet carcota/ ja lingokiwet owat hänelle nijncuin acanat. Wasara on hänen edesäns nijncuin corsi. Hän pilcka wapisepi keihäitä/ ja hän taita maata teräwällä kiwellä. Hän maca teräwällä nijncuin sondatungiolla. Hän saatta sywän meren kiehuman nijncuin padan/ ja lijcutta yhteen nijncuin woiten. Hänen jälkens polcu walkene/ hän teke sywydet sangen harmaxi. Ei ole maalla hänen wertans/ hän on tehty pelkämättömäxi. Hän cadzo caicki corkiat ylön/ hän on caickein ylpeitten Cuningas.

JA Hiob wastais HERRA/ ja sanoi: Minä tiedän sinun caicki woiwan/ ja ei ole sinulda yxikän ajatus peitetty. Se on turha ihminen/ joca ajattele peittä neuwoans/ sentähden tunnustan minä/ että minä taitamattomast puhunut olen/ joca on minun tietoni ylidze/ ja jota en minä ymmärrä. Nijn cuules nyt/ anna minun puhua/ minä kysyn sinulle/ opeta minua. Minä olen cuullut sinun corwillani/ ja minun silmäni owat nähnet myös sinun. Sentähden pidän minä idzeni wiallisna/ ja cadun tomus ja tuhwas. COsca HERra nämät sanat oli Hiobille puhunut/ sanoi hän Eliphaxelle Themanist: minun wihan on julmistunut sinun ja cahden sinun ystäwäs päälle: sillä et te ole oikein puhunet minusta/ nijncuin minun palwelian Hiob. Ottacat sijs seidzemen calpeja ja seidzemen jäärä/ ja mengät minun palweliani Hiobin tygö/ ja uhratcat polttouhria teidän edestän: sillä hänen puoleens minä cadzon/ nijn etten minä tee teille teidän tyhmyden jälkeen/ sillä et te ole oikein puhunet minusta/ nijncuin minun palwelian Hiob. Nijn menit Eliphas Themanist/ Bildad Suahst ja Zophar Naemast/ ja teit nijncuin HERra heille sanonut olit. Ja HERra cadzoi Hiobin puoleen. Ja HERra käänsi Hiobin fangiuxen/ cosca hän rucoili ystäwittens edestä. Ja HERra andoi Hiobille caxi sen werta/ enä cuin hänellä ennen ollut oli. JA hänen tygöns tulit caicki hänen weljens/ ja caicki hänen sisarens/ ja caicki ne cuin hänen ennen tunsit/ ja söit hänen cansans hänen huonesans/ ja käänsit heidäns hänen puoleens/ ja lohduitit händä/ caikest sijtä pahudest/ cuin HERra oli andanut tulla hänen päällens.

HIOBIN KIRJA

Ja idzecukin heistä andoi hänelle cappalen raha/ ja cullatun Clenodian. Ja HERra siunais Hiobi enä cuin ennen/ että hän sai neljätoistakymmendä tuhatta lammasta/ ja cuusi tuhatta Cameli/ ja tuhannen paria härkiä/ ja tuhannen Asia. Ja hän sai seidzemen poica ja colme tytärtä: ja cudzui ensimmäisen Jemina/ toisen Kezia ja colmannen Kerenhapuch. Ja ei löytty nijn caunita waimoja caikesta maasta cuin Hiobin tyttäret olit. Ja heidän Isäns andoi heille perimisen/ heidän weljeins cansa. Ja Hiob eli sijtte sata ja neljäkymmendä vuotta/ nijn että hän sai nähdä hänen lapsens ja lastens lapset/ haman neljänden polwen. Ja Hiob cuoli vanhana ja suuttununa elämään.

Psaltari

AUtuaas on se joca ei waella jumalattomitten neuwosa/ eikä astu synneisten teille/ eikä istu cusa pilckajat istuwat. Waan racasta HERran Lakia/ ja ajattele hänen Lakians päiwät ja yöt. Hän on nijncuin istutettu puu wesiojan tykönä/ joca hedelmäns anda ajallans/ ja hänen lehtens ei warise/ ja caicki menesty mitä hän teke. MUtta jumalattomat ei ole nijn/ waan nijncuin acana/ jonga tuuli hajottele. Sentähden ei jumalattomat kestä duomiota/ eikä synneiset wanhurscasten seura. Sillä HERra tietä wanhurscasten tien/ mutta jumalattomitten tie hucku.

MIxi pacanat kiucuidzewat/ ja Canssat turhia ajattelewat ? Maan Cuningat hangidzewat heitäns/ ja herrat keskenäns neuwo pitäwät/ HERra ja hänen woideltuans wastian. Catcaiscam heidän sitens/ ja heittäkäm meistäm pois heidän köytens. Mutta joca taiwas asu/ naura heitä/ ja HERra pilcka heitä. Kerran hän puhu heille wihoisans/ ja hirmuisudesans peljättä heitä. MUtta minä asetin minun Cuningani Zionin/ minun pyhälle wuorelleni. Minä saarnan sencaltaisest säädyt/ josta HERra minulle sanoi: Sinä olet minun poican/ tänäpä minä sinun synnytin. Ano minulda/ nijn minä annan sinulle/ pacanat sinun perinnöxes/ ja mailman äret omaxes. Sinä särjet heitä

PSALTARI

rautaisella waldicalla/ ja nijncuin sawisen astian heitä murennat. Nyt te Cuningat sijs ymmärtäkät/ ja te maan Duomarit andacat teitän curitta. Palwelcat HERra pelgosa/ ja iloitcat wapistuxes. Andacat suuta Pojan/ ettei hän wihastuis/ ja te huckuisitte tiellä: sillä hänen wihans sytty pian. Mutta autuat owat ne jotca häneen uscaldawat.

WOi HERra/ cuinga monda on minulla wihollista ? ja nijn usiat carcawat minua wastan. Moni puhu minun sielustani: ei ole hänellä apua Jumalan tykönä. Sela. Mutta sinä HERra olet minun kilpen/ joca minun cunniaan saatat/ ja minun pääni cohennat. Änelläni minä huudan HERra/ ja hän cuule minua pyhästä wuorestans. Sela. Minä macan/ ja nucun/ ja herän: sillä HERra tuke minua. En minä pelkä monda sata tuhatta Canssoista/ jotca minua pijrittäwät. Nouse HERra ja auta minua minun Jumalan/ sillä sinä caickia minun wihollisiani poskelle paiscat/ ja murennat jumalattomain hambat. HERran tykönä apu löytän/ ja sinun Canssas päälle sinun siunauxes. Sela. RUcoillesani/ cuule minua minun wanhurscaudeni Jumala/ joca minua lohduat ahdistuxesani/ ole minulle armollinen/ ja cuule minun rucouxen. Te pääruhtinat/ cuinga cauwan pitä minun cunniani pilcattaman ? mixi te racastatte turhutta/ ja kysyttä walhetta ? Sela. Nijn tundecat että HERra wie hänen pyhäns ihmellisest/ HERra cuule/ cosca minä händä rucoilen. Jos te wihastutte/ älkät syndiä tehkö/ puhucat sydämisän/ teidän wuoteisan/ ja odottacat. Sela. Uhratcat wanhurscautta/ ja toiwoat HERran päälle. Moni sano: cuinga se meille osotais mikä hywä on ? mutta nosta sinä HERra meidän päällem sinun caswos paiste. Sinä ilahutat minun sydämeni/ ehkä muilla on wijna ja jywiä kyllä. Minä macan ja lewän juuri rauhasa: sillä sinä HERra yxinäns autat minua turwas asuman.

HERra ota minun sanani corwijs/ hawaidze minun puheni. Ota waari minun huudostani/ minun Cuningan ja Jumalan: sillä sinua minä rucoilen. HERra cuuldele warhain minun ändäni/ warhain hangidzen minä idzeni sinun tygös/ ja sijtä otan waarin. Sillä et sinä ole se Jumala/ jolle jumalatoim meno kelpa/ joca paha on/ ei se pysy edesäs Öyckärit ei pysy sinun silmäis edes/ caickia pahantekiöitä sinä wihat. Sinä cadotat walehteliat/ HERra cauhistu

PSALTARI

murhait ja wieckait. Mutta minä menen sinun huoneses sinun suuresa laupiudesas/ ja cumarran sinun pyhän Templis päin/ sinun pelgosas. HERra saata minua wanhurscaudesas/ minun wihollisten tähden/ ojenna sinun ties minun eteeni. Sillä heidän suusans ei ole mitän totutta/ heidän sisällyxens on sydämen kipu/ heidän kitans on awoin hauta/ ja heidän kielilläns he liehacoidzewat. Nuhtele heitä Jumala/ että he langeisit heidän ajatuxistans/ syöä heitä ulos heidän suuren ylidzekäymisens tähden: sillä he owat sinulle wastahacoiset. Iloitcat caicki jotca sinuun uscaldawat/ anna heidän riemuita ijancaickisest: sillä sinä warjelet heitä/ iloitcat ne sinusa jotca sinun nimes racastawat. Sillä sinä HERra siunat wanhurscat/ sinä caunistat heitä armollas nijncuin kilwellä.

OI HERRA/ älä rangaise minua wihahasas/ ja älä minua julmudesas curita. HERra ole minulle armollinen: sillä minä olen heicko/ paranna HERRa minua: sillä minun luuni owat peljästynet. Ja minun sielun on sangen hämmästynyt/ woi HERRa/ cuinga cauwan ? Käännä sinuas HERRa ja pelasta minun sielun/ auta minua sinun hywydes tähden. Sillä ei cuolemas kengän muista sinua/ cuca kijttä sinua Helwetis ? Minä olen nijn wäsynyt huocauxista/ minä uitan minun wuoteni yli yötä/ ja castan minun leposiani kyynelilläni. Minun muoton on muuttunut murhesta/ ja on wanhennut: sillä minä ahdistetan caikilda puolilda. Eritkät minusta caicki pahoin tekiät: sillä HERRa cuule minun itcuni. HERRa cuule minun rucouxeni/ minun anomiseni HERRa otta wastan. Caicki minun wiholliseni häpiän saawat ja suurest peljätetän/ käändäwät heidäns tacaperin/ ja nopiast häwäistän.

SInuun HERRa minun Jumalan minä uscullan/ auta minua caikista minun wainollisistani/ ja pelasta minua. Ettei he repis ja särkis minun sieluani nijncuin Lejoni/ ilman holhojata. HERRa minun Jumalan/ jos minä sen tein/ ja jos wääräys on minun käsisäni. Jos minä pahalla costanut olen nijlle/ jotca minun rauhas soit olewan/ (minä olen nijtä pelastanut/ jotca ilman syytä minua wihaisit.) Nijn wainockan minun wiholliseni minun sieluani ja sen käsittäkön/ ja maahan poljeskelcan minun elämäni/ ja painacan minun cunniani tomuun. Nouse HERRa wihahasas/ corgota sinuas ylidze minun

PSALTARI

wihollisteneni hirmuisuden/ ja saata minua jälle sinun wircaan/ jongas minun halduni annoit. Että Canssat coconuisit jälle sinun tygös/ ja tule heidän tähtens taas ylös. HERra on Canssan Duomari/ duomidze HERra minua/ minun wanhurscaudeni ja wacudeni jälle. Loppucon jumalattomitten pahus/ ja holho wanhurscaita/ sillä sinä wanhurscas Jumala tutkit sydämet ja munascuut. Minun kilpen on Jumalan tykönä/ joca wagat sydämet autta. Jumala on oikia Duomari/ ja Jumala joca jocapäiwä uhca. Ellet te palaja/ nijn hän on mieckans teroittanut ja joudzens jännittänyt/ ja tarcoitta. Ja on pannut sen päälle surman nuolet/ hän on walmistanut wasamans cadottaman Cadzo/ hänellä on paha mieles/ hän on onnettomutta rascas/ mutta hän synnyttä puuttumisen. Hän caiwoi haudan ja walmisti/ ja on caatunut siihen cuoppaan/ jonga hän oli tehnyt. Hänen onnettomudens pitä hänen pääns päälle tuleman/ ja hänen wäärydens pitä hänen pääns laelle langeman. Minä kijtän HERra wanhurscaudens tähden/ ja cunnioitan ylimmäisen HERran nime.

HERRA meidän HERram/ cuinga ihmellinen on sinun nimes caikesa maasa/ joca panit cunnias taiwasten ylidze. Nuorten lasten ja imewäisten suusta perustit sinä woiman sinun wihollistes tähden/ ettäs wihollisen ja kijwan costajan murennaisit Sillä minä näen taiwat/ sinun sormeis tegot/ Cuun ja tähdet/ jotcas walmistit. Mikä on ihminen/ ettäs händä muistat ? eli ihmisen poica/ ettäs händä edziskelet ? Sinä teit hänen wähä wähemmäxi Engeleitä/ waan sinä caunistat hänen cunnialla ja caunistuxella. Sinä asetat hänen sinun käsitecois HERraxi/ caicki olet sinä hänen jalcains ala heittänyt. Lambat ja caicki carjat/ ja myös medzän eläimet. Linnut taiwan alda/ ja calat meres/ ja mitä meres waelda. HERra meidän HERram/ cuinga ihmellinen on sinun nimes caikesa maasa.

MINä kijtän HERra caikesta sydämestäni/ ja luuttelen caicki sinun ihmes. Minä iloidzen ja riemuidzen sinusa/ ja kijtän sinun nimes/ sinä caickein ylimmäinen. Ettäs minun wiholliseni olet ajanut tacaperin/ he langeisit ja nucuit sinun etees. Sillä sinä saatat oikeudeni ja syyni toimeen/ sinä istuit istuimella/ oikia Duomari. Sinä nuhtelet pacanat/ ja cadotat jumalattomat/ ja

PSALTARI

heidän nimens sinä pyhit pois aina ja ijancaickisest. Wihollisten miecat owat lopetetut/ Caupungit sinä cukistit/ että heidän muistons heidän cansans huckanduis. Mutta HERra pysy ijancaickisest/ hän on walmistanut istuimens duomioon. Ja hän duomidze maan pijrin oikein/ ja hallidze Canssat cohtullisest. Ja HERra on waiwaisten turwa/ ja turwa hädäsä. Sentähden he sinuun toiwowat/ jotca sinun nimes tundewat: sillä et sinä niytä hyljä/ jotca sinua HERra edziwät. Weisatcat HERralle joca Zionis asu/ julistacat Canssoisa hänen tecons. Sillä hän muista ja kysele heidän wertans/ eikä unhoda köyhäin parcumist. HERra ole minulle armollinen/ cadzo minun radollisuttan wihollisten seas/ sinä joca ylönnät minun surman porteista. Että minä luettelisin caicki sinun kijtoxes Zionin tytärten porteisa/ ja iloidzisin sinun awustas. Pacanat owat wajonnet siihen hautaan/ jonga he walmistit/ heidän jalcans on käsitetty sijnä wercosa/ jonga he wiritit. Nijn ymmärretän HERran tekewän oikeuden/ cosca jumalatoin juuri omisa kättens töisä käsitetän/ sanan cautta. Sela. Josca jumalattomat palajaisit Helwettijn/ ja caicki pacanat/ jotca Jumalan unhottawat. Sillä ei hän njn cohta köyhä unhoda/ ja radollisten toiwo ei hucu ijancaickisest. Nouse HERra/ ettei ihminen sais walda/ anna caicki pacanat edesäs duomita. HERra anna heille opettaja/ että pacanat tundisit idzens ihmisixi. Sela.

MIXis HERra njn cauwas menet/ ja tuscan ajalla sinus peität ? Nijncauwan cuin jumalatoin wallidze/ täyty köyhän kärsiä/ käsitettäkön he heidän juonisans/ joita he ajattewat. Sillä jumalatoin idze kersca oma mieliwaldans/ ahne siunaile idzens/ ja wihoitta HERRAN. Jumalatoin on corja ja wihainen/ ettei hän ketän tottele caikesa menosans/ ei hän Jumalata mixikän luule. Hän joutu tegoisans/ sinun duomios on caucana hänestä/ hän ylpeile caickein wihollistens edes. Sillä hän puhu sydämesäns: en minä ikänäns cukisteta/ eikä coscan hätä ole. Jonga suu on täynäns kirouxia/ cawalutta ja wiettelystä/ hänen kielens saatta waiwan ja työn. Hän istu ja wäijy cartanoisa/ murhataxens sala wiatoinda/ hänen silmäns pala köyhän puoleen. Hän wäijy sala nijncuin Lejoni luolasans/ hän wäijy radollista käsittäxens/ ja hän käsittä hänen/ cosca hän temma sen werckoijns. Hän

PSALTARI

paisca ja polke alas/ ja sysä köyhän wäkiwallalla maahan. Sillä hän sano sydämesäns: Jumala on hänen unhottanut/ ja werhannut caswons/ ei hän ikänäns näe. Nouse siis HERra Jumala/ ylönnä kätes/ ja älä köyhä unhota. Mixi jumalatoim pilcka Jumalata/ ja sano sydämesäns: et sinä sitä tottele? Cadzo siis: sillä sinä näet tuscat ja surut/ se on sinun käsisäs/ sinuun köyhä idzens luotta/ ja sinä olet orwoilasten holhoja. Särje jumalattoman käsiwarsi ja edzi pahutta/ nijn ei suingan hänen jumalattomuttans sijtte löytä. HERra on Cuningas aina ja ijancaickisest/ pacanat pitä häwiämän hänen maastans. Köyhäin halauxen sinä HERra cuulet/ heidän sydämens on wahwa/ että sinun corwas sijtä otta waarin. Ettäs oikeuden saatat orwoille ja köyhille/ ettei ihminen enä ylpeile heitä wastan maan päällä.

HERraan minä uscallan: cuinga te sanotte minun sielulleni/ että hän lennäis nijncuin lindu teidän wuorillen ? Sillä cadzos/ jumalattomat jännittäwät joudzen/ ja panewat nuolens jänden päälle/ salaisest ammutaxens hurscaita. Sillä he ricoit perustuxen/ mitä wanhurscas taita toimitta ? HERra on hänen pyhäsä Templisäns/ HERran istuin on taiwasa/ hänen silmäns ottawat waarin/ ja hänen silmäns laudat coettelewat ihmisten lapset. HERra coettele wanhurscasta/ hänen sieluns wiha jumalatoiminda/ ja jotca wääryttä racastawat. Hän anda sata jumalattomain päälle pitkäisen leimauxia/ tulda ja tulikiwe/ ja anda heille tuulispäät palcaxi. Sillä HERra on wanhurscas/ ja racasta wanhurscautta/ että heidän caswons cadzowat oikeutta.

AUta HERRA: sillä pyhät owat wähendynet/ ja uscolliset owat harwat ihmisten lasten seas. Jocainen puhu lähimmäisensä cansa turha/ liehacoidzewat ja opettawat eripuraisist sydämistä. Catcoickon HERra caiken ulcocullaisuden/ ja ylpiäst puhuwaiset sydämet. Jotca sanowat: meidän kielem pitä woittaman/ meidän tule puhua/ cuca meidän HERram on ? Että köyhät häwitetän ja waiwaiset huocawat/ nyt minä nousen/ sano HERra/ minä saatan awun/ että rohkiast pitä opetettaman. HERran puhet owat kirckat nijncuin selitetty hopia sawiastiois/ seidzemen kerta coeteldu. Sinä HERra kätke ne/ ja warjele meitä tästä sugusta ijancaickisest. Sillä jocapaicka

PSALTARI

on jumalattomia täynäns/ cusa sencaltaiset irralliset ihmiset Canssa hallidzewat.

CUinga cauwans HERra peräti tahdot minua unhotta ? cuinga cauwans peität caswos minusta ? Cuinga cauwan minä yxinäni neuwo pidän ? ja ahdistetan sydämesäni jocapäiwä ? cuinga cauwan minun wihollisen yldy minua wastan ? Cadzo sijs/ ja cuule minua HERra minun Jumalan/ walista minun silmäni/ etten minä coscan cuolemaan nuckuis. Ettei minun wihollisen sanois: minä woitin hänen. Ja minun sortajan iloidzis/ että minä combastuin. Mutta minä turwan sinun armoos/ minun sydämen riemuidze/ että nijn mielelläs autat. Minä weisan HERralle/ että hän minulle nijn hywästi teke.

TYhmät sanowat sydämesäns: ei Jumalata oleckan/ ei he mitän kelpa/ ja owat ilkiät heidän menoisans/ ei ole joca hywä teke. HERra cadzoi taiwast ihmisten lapsia/ nähdäxens/ jos jocu ymmärräis eli edzeis Jumalata. Mutta he owat caicki poikennet pois/ ja caicki owat kelwottomat/ ei ole yxikän joca hywä teke/ ei ainoacan. Eikö sijs kengän pahointekiöist sitä hawaidze ? jotca minun Canssani syöwät rawiten heitäns/ waan ei he rucoile HERra. Siellä he cowin pelkäisit: mutta Jumala on läsnä wanhurscasten sucua. Te häwäisette köyhän neuwon/ mutta Jumala on hänen turwans. Oi/ jos apu tulis Israelille Zionist/ ja HERra päästäis fangitun Canssans/ nijn Jacob iloidzis/ ja Israel riemuidzis.

HERra/ cuca asu sinun majasas ? eli cuca lewä sinun pyhällä wuorellas ? Joca waelda wacana/ ja teke oikeuden/ ja puhu totuden sydämestäns. Joca ei kielelläns panettele/ eikä lähimmäisensä mitän paha tee/ ja ei häwäise lähimmäistäns. Joca jumalattomat cadzo ylön/ waan cunnioidze Jumalata pelkäwäisiä/ joca lähimmäisellensä wanno/ ja pitä. Joca ei anna rahans corgolle/ ja ei ota lahjoja wiatoinda wastan. Joca näin teke/ ei hän horjada ijancaickisest.

KÄtke minua Jumala: sillä minä uscallan sinuun. Minä olen HERralle sanonut: sinä olet minun HERran/ minun täyty sinun tähtes kärsiä. Pyhäin tähden jotca maan päällä owat/ ja cunnialisten tähden/ heisä on minulle caicki mielen noude. Mutta jotca toisen jälkeen riendäwät/ nijllä pitä suuri sydämen

PSALTARI

kipu oleman/ En minä uhra heidän juomauhrians werellä/ engä mainidze heidän nimiäns suusani. Mutta HERra on minun tawaran ja osan/ sinä tähdelle panet minun perimiseni. Arpa langeis minulle caunimmisa/ minä olen jalon perimisen saanut. Minä kijtän HERra/ joca minua on neuwonut/ nijn myös minun munascuuni owat minua yöllä curittanet. Minä pidän aina HERran caswoni edes: sillä hän on minun oikialla puolellani/ sentähden en minä horju. Sentähden minun sydämen riemuidze/ ja minun cunnian on iloinen/ ja minun lihan lewä toiwos. Sillä et sinä hyljä minun sieluani helwetis/ etkä salli Pyhä s mätänewän. Sinä osotat minulle elämän tien/ sinun caswos edes on täydellinen ilo/ ja riemullinen meno oikialla kädelläs ijancaickisest.

CUule HERra oikeutta/ hawaidze minun parcun/ ymmärrä minun rucouxen/ joca ei wieckasta suusta lähde. Puhu sinä minun syysäni/ ja cadzo sinä mikä oikeus on. Sinä coettelet minun sydämeni/ ja edziskelet sitä yöllä/ ja tutkit minua/ ja et mitän löydä/ minä olen aicoinut ettei minun suuni misäkän rico. Minä warjelen minuni/ sinun huuldes sanoisa/ ihmisten töistä/ murhajan tiellä. Hallidze minun käyndöni polguilles/ ettei minun askeleni liucadais. Minä huudan sinua/ että Jumala minua cuulisit/ cumarra corwas minun puoleni/ cuule minun puheni. Osota sinun ihmelliset hywydes/ sinä nijden wapahtaja/ jotca sinuun uscaldawat/ nijtä wastan/ jotca sinun oikia kättäs wastan owat. Warjele minua nijncuin silmän muna/ suojele minua sijpeis warjon alla. Jumalattomilda jotca minua häätäwät/ minun wihollisistani/ jotca minun sieluani pijrittäwät. Heidän lihawans yhtä pitäwät/ he puhuwat suullans ylpiäst. Cuhunga me menem/ nijn he meitä pijrittäwät/ siihen he silmäns tarcoittawat/ meitä cukistaxens. Nijncuin Lejon joca saalist persoittele/ nijncuin nuori Lejon joca luolasta wäijy. Nouse HERra/ carca ja polje händä/ ja wapada minun sielun miecallas jumalattomista. Sinun kätes ihmisist HERra/ tämän mailman ihmisist/ joiden osa on täsä elämäsä/ ja joiden wadzan sinä täytät tawarallas/ joilla lapsia kyllä on/ ja jättäwät tähtens heidän lapsucaisillens. Mutta minä cadzon caswoas wanhurscaudesa/ minä rawitan herättyäni/ sinun cuwas jälken.

PSALTARI

Minä racastan sydämestäni sinua HERra/ minun woiman/ HERra minun callion/ minun linnan minun wapahtajan/ minun Jumalan/ minun wahan/ johonga minä turwan. Minun kilpen/ ja minun autuudeni sarwi/ ja minun warjeluxen. Minä kijtän ja rucoilen HERra/ nijn minä wapadetan wihollisistani. Sillä cuoleman sitet owat käärinet minun ymbäri/ ja Belialin ojat peljätit minun. Helwetin sitet käsitit minun/ ja cuoleman paulat ennätit minun. Ahdistuxesani rucoilen minä HERra/ ja pargun minun Jumalani tygö/ nijn hän cuule minun äneni hänen Templistäns/ ja minun huuton hänen edesäns tule hänen corwijns. MAa lijckui ja wapisi/ ja wuorten perustuxet lijcuit ja wärisit/ cosca hän wihastui. Tomu suidzi hänen sieramistans/ ja culuttawa tuli hänen suustans/ nijn että se sieldä leimahti. Hän notkisti taiwat ja astui alas/ ja hämära oli hänen jalcains alla. Hän astui Cherubimin päälle ja lensi/ ja hän lensi tuulden sijpein päällä. Hänen majans ymbärillä oli pimeys/ ja musta paxu pilwi/ josa hän lymys oli. Kirckaudest hänen edesäns hajoisit pilwet/ rakeilla ja leimauxilla. Ja HERra jylisti taiwaisa/ ylimmäinen andoi pauhinans/ rakeilla ja leimauxilla. Hän ambuis nuolens ja hajotti heitä/ hän iski cowat leimauxet/ ja peljätti heitä. Ja nijn ilmestyit wetten culjut ja maan/ HERra sinun laitoxestas ja sinun sierames puhalluxesta ja cuorsamisesta. Hän lähetti corkeudesta ja haki minun/ ja weti minun ulos suurista wesistä. Hän wapahti minun woimallisista wihollisistani/ minun wainollisistani/ jotca minua wäkewämmät olit. Jotca minun ennätit tuscasani/ ja HERra tuli minun turwaxeni. Ja hän wei minun lakialle/ hän temmais minun ulos: sillä hän mielistyi minuun. HERra teke hywästi minun cohtani/ minun wanhurscaudeni peräst/ hän maxa minulle kätteni puhtauden perästä. Sillä minä pidän HERran tiet/ ja en ole jumalatoin Jumalatani wastan. Sillä caicki hänen oikeudens owat minun silmäini edes/ ja hänen käskyjäns en minä hyljä. Waan olen wiatoin hänen edesäns/ ja wäldän syndiä. Sentähden HERra costa minulle wanhurscaudeni perästä/ minun kätteni puhtauden perästä/ hänen silmäins edesä. Pyhäin cansa sinä pyhä olet/ ja hywäin cansa hywä. Puhdasten cansa sinä puhdas olet/ ja nurjain cansa sinä nurja olet. Sillä sinä autat radollista Canssa/ ja corkiat silmät sinä

PSALTARI

alennat. Sillä minun kyntiläni sinä walaiset/ HERra minun Jumalan/ walaise minun pimeydeni. Sillä sinun cauttas minä sotawäen murennan/ ja minun Jumalalani minä carcan muurin ylidze. Jumalan tiet owat wiattomat/ HERran puhet owat peratut/ hän on caickein kilpi/ jotca häneen uscaldawat. Sillä cuca on Jumala/ paidzi HERra ? eli waha ilman meidän Jumalata. Jumala wyöttä minun woimalla/ ja pane minun tieni wiattomaxi. Hän teke minun jalcani nijncuin peurain/ ja asetta minua corkeudelle. Hän opetta minun käteni sotiman/ ja käsiwarteni waskijousta wetämän. JA sinä annoit minulle autuudes kilwen/ ja sinun oikia kätes wahwista minun. Ja coscas minun alennat/ nijn sinä teet minun suurexi. Sinä teet minulle sian käydäxeni/ ettei minun candapäätäni liwistyis. Minä ajan wihollisiani taca/ ja käsitan heitä/ ja en palaja ennencuin minä heitä hucutan. Minä rundelen heitä/ ja ei he taida seiso minua wastan/ heidän täyty caatua minun jalcaini ala. Sinä taidat minun walmista woimalla sotaan/ sinä taidat ne paiscata alas/ jotca owat minua wastan. Sinä saatat minun wiholliseini pakeneman/ ja minä cadotan wainojan. He huutawat/ waan ei ole auttajata/ HERra/ mutta ei hän wasta heitä. Minä surwon heitä nijncuin maan tomun tuulen edesä/ ja heidän pois nijncuin logan raitilda. SInä autat minua rijdaisesta Canssasta/ ja asetat pacanain pääxi/ Canssa palwele minua/ jota en minä tundenut. Se cuuldele minua cuuliaisilla corwilla/ ja muucalaiset lapset ei minusta mitän woittanet. Muucalaiset lapset waipuwat/ ja wapisewat heidän siteisäns. HERra elä/ ja kijetty olcon minun wahan/ ja minun autuudeni Jumala olcon ylistetty. Jumala joca minulle coston anda/ ja waati Canssat minun alani. Joca minua autta wihollisistani/ ja corgotta minun nijstä/ jotca carcawat minua wastan/ sinä autat minua wääristä. Sentähden minä kijtän sinua HERra pacanain seas/ ja weisan nimelles kijtoxen. Joca suuren autuuden Cuningalles osotat/ ja teet hywästi woidellulles/ Dawidille ja hänen siemenellens ijancaickisest. TAIwat ilmoittawat Jumalan cunnian/ ja wahwus julista hänen kättens tegot. Päiwä sano päiwälle/ ja yö ilmoitta yölle. Ei ole kiellä eikä puhetta/ cusa ei heidän änen cuulu. Heidän nuorans käy ulos caickijn maihin/ ja heidän puhens mailman loppun asti/ Auringolle hän pani majan heisä. Ja hän käy

PSALTARI

ulos cammiostans nijncuin ylkä/ ja riemuidze nijncuin Sangari tietä juostaxens. Hän käy ylös taiwasten lopulda/ ja juoxe ymbärins haman sijhen loppun/ ja ei ole peitetty mitän hänen lämbymäns edestä. HERran laki on wiatoin/ ja wirgotta sielut. HERran todistus on wahwa/ ja teke yxikertaiset taitawaxi. HERran käskyt owat oikiat/ ja ilahuttawat sydämet. HERran käskyt owat kirckat/ ja walistawat silmät. HERran pelco on puhdas/ ja pysy ijancaickisest/ HERran oikeudet owat todet/ caicki tyynni wanhurscat. Ne owat callimmat culda/ ja caickein parast culda/ ja makemmat hunajata/ ja mesileipiä. Sinun palwelias myös heidän cauttans neuwotan/ ja joca nijtä pitä/ hänellä on suuri palcka. Exytyxet cuca ymmärtä ? anna minulle andexi salaiset ricoxet. Warjele myös palwelias ylpeistä ettei he minua hallidzis/ nijn minä olen wiatoin/ ja nuhtetoin suurest pahast tegost. Kelwatcon sinulle minun suuni puhet/ ja minun sydämeni ajatuxet sinun edesäs. HERra on minun wahan/ ja minun lunastajan.

HERra cuulcon sinua hädäsäs/ Jacobin Jumalan nimi sinua warjelcon. Hän lähettäkön sinulle apua Pyhästä/ ja Zionista sinua wahwistacon. Hän muistacon caicki sinun ruocauhris/ ja sinun polttouhris olcon lihawat. Sela. Hän andacon sinulle mitä sinun sydämes ano/ ja päättäkön caicki aiwoituxes. Me kerscamme sinun awustas/ ja meidän Jumalam nimes/ me ylennäm meidän lippum/ HERra täyttäkön caicki sinun rucouxes. Nyt minä tunnen HERran woideltuans auttawan/ ja händä cuulewan hänen pyhästä taiwastans/ hänen oikia kätens autta woimallisest. Nämät uscaldawat rattaisijn ja oreihin/ mutta me muistam meidän HERram Jumalan nime. He owat cukistetut ja langennet/ mutta me pystyällä seisomma. Auta HERra/ Cuningas meitä cuulcan/ cosca me huudamme.

HERra/ Cuningas riemuidze sinun woimasas/ ja cuinga suurest hän iloidze awustas. Hänen sydämens halun sinä annat hänelle/ ja et kiellä mitä hänen suuns ano. Sela. Sinä ennätät hänen hywällä siunauxella/ sinä panet cullaisen cruunun hänen päähäns. Hän anoi elämätä sinulda/ nijns annat hänelle pitkän elämän/ aina ja ijancaickisest. Hänellä on suuri cunnia sinun awustas/ sinä panet ylistyxen ja caunistuxen hänen päällens. Sillä sinä asetat hänen

PSALTARI

siunauxexi ijancaickisest/ sinä ilahutat hänen caswons ilolla. Sillä Cuningas turwa HERraan/ ja ylimmäisen laupiudes ei hän horju. Sinun kätes löytä caicki wihollises/ sinun oikia kätes löytä/ jotca sinua cadehtiwat. Sinä panet heitä nijncuin cuumaan pädzijn/ sinun wihas aicana HERra niele heitä wihasans/ tuli syö heitä. Heidän hedelmäns sinä cadotat maan päädä/ ja heidän siemenens ihmisten lapsista. Sillä he ajattelit tehdä sinulle paha/ ja pidit neuwo/ jota ei he woinet täyttä. Sillä sinä teet heitä olcapääxi/ ja tarcoitat jändelläs heidän caswoans wastan. HERra ylönnä sinuas sinun wäkewydesäs/ nijn me weisamme ja kijtämme sinun woimas.

Minun Jumalan/ minun Jumalan/ mixis minun hyljäisit ? minä pargun/ waan minun apun on caucana. Minun Jumalan/ päiwällä minä huudan/ ja et sinä wasta/ ja enmyös yöllä waickene. Sinä olet pyhä/ joca asut Israelin kijtoxes. Meidän Isäm toiwoit sinuun/ ja cuin he toiwoit/ nijn wapadit heitä. Sinua he huusit/ ja wapadettin/ sinuun he turwaisit/ ja ei tullet häpiään. Mutta minä olen mato ja en ihminen/ ihmisten pilcka ja Canssan ylöncadze. Caicki jotca minun näkewät/ häwäisewät minua/ wääristelewät huulians/ ja päätäns pudistawat. Hän walitta HERralle/ hän wapahtacon hänen/ hän auttacon händä/ jos hän mielisty häneen. Sillä sinä olet minun wetänyt ulos äitini cohdusta/ sinä olit minun turwan/ ollesani wielä äitini rinnalla. Sinun päälles minä olen heitetty äitini cohdusta/ sinä olet minun Jumalan hamast äitini cohdusta. Älä caucana ole minusta: sillä ahdistus on läsnä/ ja ei ole auttajata. Suuret mullit owat minun pijrittänet/ lihawat härjät kiersit minun ymbärins. Heidän kitans awaisit he minua wastan/ nijncuin raatelewa ja kiljuwa Lejoni. Minä olen caattu ulos nijncuin wesi/ ja minun luuni owat caicki hajotetut/ minun sydämen on nijncuin sulattu medenwaha minun ruumisani. Minun woiman on cuiwettu nijncuin cruusin muru/ ja minun kielen tarttu suuni lakeen/ ja sinä panet minun cuoleman tomuun. Sillä coirat owat minun pijrittänet/ ja julmain parwi asetti hänens minun ymbärilleni/ he läwistit minun käteni ja jalcani. Minä lukisin caicki minun luuni/ mutta he cadzelit ja näit ihastuxens minusta. He jacawat heillens minun waatteni/ ja heittäwät minun hamestani arpa. Mutta sinä HERra älä ole caucana/ minun

PSALTARI

wäkewyden riennä minun auxeni. Pelasta minun sielun miecasta/ ja minun ainocaisen coirilda. Wapada minua Lejonin suusta/ ja päästä minun yxisarwillisista. MInä saarnan sinun nimes weljilleni/ minä ylistän sinua seuracunnas. Ylistäkät HERra te jotca händä pelkät/ coco Jacobin siemen cunnioittacon händä/ ja cawattacon händä caicki Israelin siemen. Sillä ei hän hyljännyt eikä cadzonut ylön köyhän radollisutta/ eikä käändänyt caswoans hänestä pois/ ja cuin se händä huusi/ cuuli hän sitä. Sinua minä ylistän suuresa seuracunnasa/ minä maxan lupauxeni heidän edesäns/ jotca händä pelkävät. Radolliset syöwät ja rawitan/ ja jotca HERra edziwät/ pitä händä ylistämän/ heidän sydämens elä ijancaickisest. Muistettacan caiken mailman ärijn/ että he käännäisit heitäns HERran tygö/ ja cumartacan händä caicki pacanain sucucunnat. Sillä HERralla on waldacunda/ ja hän wallidze pacanain seas. Caicki lihawat maan päällä pitä syömän ja cumartaman/ hänen edesäns polwians notkistaman/ caicki jotca tomusa macawat/ ja jotca surusans eläwät. Hänen pitä saaman siemenen joca händä palwele/ HERrasta pitä ilmoitettaman lasten lapsijn. He tulewat ja hänen wanhurscauttans saarnawat syndywälle Canssalle/ että hän sitä teke.

HERra on minun paimenen/ ei minulda mitän puutu. Hän caidze minua wiherjäises niitysä/ ja wie minua wirgottawan weden tygö. Minun sieluni hän wirgotta/ hän wie minun oikialle tielle/ hänen nimens tähden. Ja waicka minä waellaisin pimiäsä laxosa/ en minä pelkäis mitän pahutta että olet cansani/ sinun widzas ja sauwas minun tukewat. Sinä walmistat minulle pöydän/ minun wihollisteni cohdalle/ sinä woitelet minun pääni öljyllä/ ja sinä panet täyten minulle. Hywyys ja laupius noudattawat minua caiken elinaicani/ ja minä asun HERran huonesä ijancaickisest.

HERran on maa/ ja caicki cuin hänesä owat/ maan pijri ja mitkä sen päällä asuwat. Sillä hän on perustanut sen merten päälle/ ja wirtain päälle sen walmistanut. Cuca astu HERran wuorelle ? ja cuca taita seisoa hänen pyhässä siasans ? Jolla wiattomat kädet owat/ ja on puhdas sydämeest/ joca ei halaja turhutta/ eikä wanno wäärin. Se saa siunauxen HERralda/ ja wanhurscauden hänen autuudens Jumalalda. Tämä on se sucucunda joca händä edzi/ joca

PSALTARI

kysy sinun caswoas Jacob. Sela. Tehkät portit awaraxi/ ja owet mailmas corkiaxi/ cunnian Cuningan mennä sisälle. Cuca on se cunnian Cuningas ? se on se HERra/ wäkewä ja woimallinen/ se HERra woimallinen sodasa. Tehkät portit awaraxi/ ja owet mailmas corkiaxi/ cunnian Cuningan mennä sisälle. Cuca on se cunnian Cuningas ? se on se HERra Zebaoth/ hän on se cunnian Cuningas. Sela.

SInua HERra minä ikäwöidzen. Minun Jumalan sinuun minä turwan/ älä salli minua häwäistä/ ettei minun wiholliseni iloidzis minusta. Sillä ei yxikän tule häpiään joca sinua odotta/ mutta irralliset pilckajat saawat häpiän. HERra osota minulle sinun ties/ ja opeta minulle sinun polcus. Johdata minua sinun totudesas/ ja opeta minua: sillä sinä olet Jumala joca minua autta/ yli päiwä minä odotan sinua. Muista HERra sinun laupiuttas ja hywyttäs/ joca mailman algusta on ollut. Älä muista minun nuorudeni syndejä/ ja ylidzekäymisitäni/ mutta muista minua sinun laupiudes jälkeen/ sinun hywydes tähden HERra. HERra on hywä ja waca/ sentähden saatta hän synniset tielle. Hän johdatta oikiasta radollisen/ ja opetta siweille hänen tiens. Caicki HERran tiet owat hywyys ja totuus/ nijlle jotca hänen lijttions ja todistuxens pitäwät. Sinun nimes tähden HERra/ ole armollinen minun pahalle tegolleni/ joca suuri on. Cuca on joca HERra pelkä ? sille hän opetta parhan tien. Hänen sieluns asu hywydes/ ja hänen sikiäns omista maan. HERran salaisuus on nijden seas jotca händä pelkäwät/ ja hänen lijttions ilmoitta hän heille. Minun silmäni cadzowat alati HERra: sillä hän kirwotta minun jalcani wercosta. Käännä sinuas minun puoleeni/ ja ole minulle armollinen/ sillä minä olen yxinäinen ja radollinen. Minun sydämeni murhet owat moninaiset/ wie sijs minua ulos minun tuskistani. Cadzos minun waiwaisudeni ja radollisudeni puoleen/ ja anna caicki minun syndini andexi. Cadzos/ cuinga monda wihollista minulla on/ ja sulasta cateudesta he minua wihawat. Warjele minun sielun ja wapada minua/ älä laske minua häpiään: sillä sinuun minä turwan. Cohtuus ja oikeus warjelcon minua: sillä minä odotan sinua. Jumala päästäkön Israelin caikista tuskistans.

PSALTARI

HERRA saata minulle oikeus: sillä minä olen wiatoin. Minä toiwon HERraan/ sentähden en minä lange. Coettele minua HERra ja kiusa minua/ puhdista minun munascuuni ja sydämeni. Sillä sinun hywydes on minun silmäini edes/ ja minä waellan sinun totudesas. En minä istu turhain ihmisten seasa/ engä seura petollisia. Minä wihan pahain seuracunda/ engä istu jumalattomain tykönä. Minä pesen käteni wiattomudesa/ ja oleskelen HERra Altaris tykönä. Cusa kijtossanan äni cuullan/ ja caicki sinun ihmes saarnatan. HERra/ minä racastin sinun huones asuisia/ ja sitä sia josa sinun cunnias asu. Älä temma minun sieluani pois synneisten cansa/ taicka minun hengeni coirain cansa. Jotca pahanjuoniset owat ja mielelläns lahjoja ottawat. Mutta minä waellan wiattomudesani/ päästä minua ja ole minulle armollinen. Minun jalcan käy oikiasti/ minä kijtän sinua HERra seuracunnisa.

HERRA on minun walistuxen ja autuuden/ ketä minä pelkän ? HERra on minun hengeni wäkewys/ ketä minä wapisen ? Sentähden ehkä pahat/ minun wainolliseni ja wiholliseni lähestywät minun lihani syömän/ täyty heidän cuitengin heitäns loucata ja langeta. Ja waicka sotawäki saartais minua/ nijn ei minun sydämen sentähden pelkäis. Ja jos sota nousis minua wistan/ minä turwan sijttekin häneen. Yhtä minä HERralda anon/ sitä minä pyydän/ asuaxeni HERran huones caiken elinaicani/ että minä näkisin HERran Jumalan caunin palweluxen/ ja hänen Templiäns edzisin. Sillä hän peittä minua majasans pahana aicana/ hän kätke minua teldaans/ ja corgotta minua calliolle. Ja hän corgotta nytkin minun pääni wihollistenin ylidze/ jotca minun ymbärilläni owat/ nijn minä uhran hänen majasans kijtosuhria/ minä weisan ja laulan HERralle. HERRA cuule minun änen cosca minä huudan/ ole minulle armollinen/ ja cuuldele minua. Minun sydämen sano sinulle tämän sinun sanas. Kysykät minun caswojani/ sentähden minä edzin HERra sinun caswojas. Älä peitä caswoas minulda/ ja älä sysä pois sinun palweliatas wihahas/ sillä sinä olet minun apun/ älä minua hyljä/ älä myös wedä kättäs minusta pois/ minun autuudeni Jumala. Sillä minun Isän ja äitin hyljäisit minun/ mutta HERra corjais minun. HERRA osota minulle sinun ties/ ja johdata minua oikiata polcua/ minun wihollistenin tähden. Älä anna

PSALTARI

minua vihollisteni tahtoon: sillä wäärät todistuxet owat minua wastan/ ja tekewät häpemät wääryttä. Mutta minä uscon cuitengin näkewäni HERRAN hywyttä eläwitten maalla. Odota HERRA/ ole turwasa ja pelkämätöin ja odota HERra.

COsca minä huudan sinua HERra/ minun uscalluxen/ nijn älä waickene minulle/ että (coscas waickenet minusta) minä tulen heidän caltaisexens/ jotca hautaan menewät. Cuule minun rucouxeni äni/ cosca minä huudan sinua/ cosca minä nostan käteni sinun pyhä Chuorias päin. Älä wedä minua jumalattomain ja pahointekiäin secaa/ jotca lähimmäistens cansa puhuwat ystäwällisest/ waan pahutta on heidän sydämisäns. Anna heille heidän työns perän/ ja heidän pahan menons perän/ anna heille heidän kättens töiden perän/ maxa heille ansions perästä. Sillä ei he ota waari HERran töistä/ eikä hänen käsialoistans/ sentähden ricko hän heitä ja ei rakenna heitä. Kijtetty olcon HERra: sillä hän on cuullut minun rucouxeni änen. HERRA on minun wäkweden ja kilpen/ häneen minun sydämen toiwo/ ja minä olen autettu/ ja minun sydämen riemuidze/ ja minä kijtän händä weisullani. HERRA on heidän wäkwedens/ hän on wäkewä/ joca woideltuans autta. Auta Canssas ja siuna perimises/ ja rawidze heitä/ ja corgota heitä ijancaickisest.

TUocat HERralle te wäkewät/ tuocat HERralle cunnia ja wäkwys. Tuocat HERralle hänen nimens cunnia/ cumartacat HERra pyhäsä caunistuxesa. HERRAN äni käy wetten päällä/ cunnian Jumala pauha/ HERra suurten wetten päällä. HERRAN äni käy 'woimasa/ HERran äni käy julkisest. HERran äni särke Cedrit/ ja HERra särke Cedrit Libanonis. Hän hyppäyttä heitä nijncuin wasican/ sekä Libanonin että Sirionin/ nijncuin nuoren yxisarwisen. HERran äni leicka nijncuin tulen liecki. HERran äni häälyttä corwen/ ja HERran äni lijcutta Cadexen corwen. HERran äni saatta peurat poikiman/ ja paljasta medzät/ ja hänen Templisäns pitä sanoman jocaidzen hänelle cunniata. HERra istu wirtain päällä/ ja HERra pysy Cuningasna ijancaickisest. HERra anda Canssallens wäkweden/ HERra siuna Canssans rauhalla.

MINä ylistän sinua HERra: sillä sinä olet corgottanut minua/ et myös salli iloita viholliseni minusta. HERra minun Jumalan/ cosca minä huusin sinua/

PSALTARI

nijns teit minun terwexi. HERra sinä weit minun sieluni ulos helwetist/ sinä olet minun eläwänä pitänyt/ nijden mennes cuoppaan. Pyhät/ weisatca kijtost HERralle/ ja kjttäkät händä pyhydens muistoxi. Sillä hänen wihans wijpy silmän räpäyxen/ ja ihastu elämäst/ ehtona on itcu/ mutta amulla ilo. Mutta minä sanoin myötäkäymisesäni: en minä ikänäns cukisteta. Sillä sinä HERra olet hywäsä tahdosas minun wuoreni wahwistanut/ mutta coscas caswos peitit/ nijn minä hämmästyin. Sinua HERra minä huudan/ ja HERra minä rucoilen. Mitä hywä minun cuoltuani weresäni on ? kijtänekö myös tomu sinua ja ilmoittaneco sinun totudes ? HERRA cuule ja ole minulle armollinen/ HERra ole minun auttajan. Sinä olet muuttanut minun walituxeni iloxeni/ sinä olet rijsunut minun säckini/ ja wyötit minun riemulla. Että minun cunnian weisais sinulle kijtost/ ja ei waickenis/ HERra minun Jumalan/ minä kijtän sinua ijancaickisest.

HERRA sinuun minä uscallan/ älä minua ikänäns häpiään laske/ päästä minua sinun wanhurscaudes cautta. Cumarra corwas minun puoleeni/ auta minua äkist/ ole minulle wahwa callio/ ja linna minua auttaman. Sillä sinä olet minun callion ja linnan/ ettäs sijs sinun nimes tähden minua talutaisit ja weisit. Ettäs minun kirwotaisit wercosta/ jonga he minun eteeni wiritit: sillä sinä olet minun wäkewyden. Sinun käsijns minä annan minun hengeni/ sinä olet minun pelastanut HERra sinä totinen Jumala. Minä wihan nijtä jotca pitäwät wäärä oppia/ mutta minä uscallan HERraan. Minä ihastun ja riemuidzen sinun hywydes tähden/ ettäs cadzot minun radollisuttani/ ja tunnet minun sieluni tuscasa. Ja et sinä sulje minua wihollisteni käsijn/ sinä asetat minun jalcani awaraan paickan. HERra ole minulle armollinen: sillä minä ahdistetan/ minun caswoni on muuttunut murhesta/ nijn myös minun sielun ja wadzan. Sillä minun elämän on culutettu murhesta/ ja minun wuoteni huocauxest/ minun woiman on rauwennut minun pahain tecoini cautta/ ja minun luuni owat musertut. Minä olen suuri pilcka kylänmiehilleni/ ja ilkeys minun tuttawilleni/ jotca minun raitilla näkewät/ pakenewat minua. Minä olen sydämestä unhotettu nijncuin cuollut/ minä olen nijncuin ricottu astia. Sillä moni minua pahasti häwäise/ että jocainen minua carcko/ he

PSALTARI

pitävät keskenäns neuwo minusta/ ja tahtowat otta minun hengeni. Mutta minä toiwon sinuun HERra/ ja sanon: sinä olet minun Jumalan. Minun aicani owat sinun käsisäs/ pelasta minua wihollisistani/ ja nijstä jotca minua wainowat. Anna paista caswos palwelias päälle/ auta minua laupiudes cautta. HERra älä minua laske häpiään: sillä sinua minä rucoilen/ jumalattomat tulcat häpiään/ ja waiketcat helwetis. Tulcon mykäxi wäärät suut/ jotca puhuwat wanhurscasta wasta/ cangiast/ corjast ja häjyst. Cuinga suuret owat sinun hywydes/ jotcas panit tallella nijlle jotca sinua pelkävät/ ja jotcas nijlle osotat/ jotca sinuun uscaldawat/ ihmisten lasten edesä. Sinä lymytät heitä tykönäs salaisest/ jocaidzen haastosta/ sinä peität heitä majajas/ rijtelewäisistä kielistä. HERra olcon kijtetty/ että hän on minulle osottanut ihmellisen hywyden/ wahwasa Caupungisa. Sillä minä sanoin epäyksesäni: minä olen sinun caswos edestä sysätty pois/ sinä cuulit cuitengin minun rucouxeni änen/ cosca minä sinun tygös parguin. Racastacat HERra caicki hänen pyhäns/ HERra warjele uscollista/ ja runsast costa nijlle/ jotca ylpeyttä harjoittelewat. Olcat turwas ja wapisemata/ caicki jotca HERra odotatte.

AUtua on jonga pahat tegot owat annetut andexi/ ja jonga synnit peitetyt owat. Autuas on se ihminen/ jollen HERra ei soima wääryttä/ jonga hengesä ei wilpiä ole. Sillä cosca minä tahdoin sitä waiketa/ muserruit minun luuni/ minun jocapäiwäisestä itcustani. Sillä sinun kätes oli yöllä ja päiwällä rascas minun päälläni/ nijn että minun nesteni cuiwi/ nijncuin se kesällä cuiwa. Sela. Sentähden minä tunnustan syndini/ ja en peitä minun pahoi tecojani/ minä sanoin: minä tunnustan HERralle minun pahat teconi/ nijn sinä annoit andexi minun syndini wäärydet. Tämän tähden pitä caicki pyhät sinua rucoileman oikialla ajalla/ sentähden cosca suuret wedenpaisumiset tulewat/ ei he siihen ulotu. Sinä olet minun warjeluxen/ kätke minua murhesta/ että minä pelastettuna sangen riemuisest kerscaisin. Sela. Minä neuwon sinua ja osotan sinulle tien jotas waellat/ minä johdatan sinun minun silmilläni. Älkät olco nijncuin orhit ja muulit/ joilla ei ymmärryst ole/ joille pitä suidzet ja ohjat suuhun pandaman/ ellei he lähene sinua. Jumalattomalla on monda

PSALTARI

widzausta/ mutta joca HERraan toiwon/ hänen syle laupius. Riemuitcat teitän HERrasa/ ja olcat iloiset wanhurscat/ ja kerscatcat idzen caicki te yxiwacaiset. Riemuitcat te wanhurscat HERrasa/ wagat pitä händä caunisti kijttämän. Kijttäkät HERra candeileilla/ ja weisatcat hänelle kijtost kymmenen kielisellä Psaltarilla. Weisatca hänelle usi wirsi/ weisatcat jalost kielten leikis helisemisellä. Sillä HERran sana on totinen/ ja mitä hän lupa/ sen hän wahwana pitää. Hän racasta wanhurscautta ja duomiota/ maa on täynäns HERran laupiutta. HERran sanalla owat taiwat tehdyt/ ja caicki hänen jouckons hänen suuns hengellä. Hän pitää coosa weden meresä nijncuin leilisä/ ja sala sywydet. Peljätkön caicki maa HERra/ händä peljätkön caicki maan pijrin asuwaiset. Cosca hän sano/ nijn se tapahtu/ jos hän kärke/ nijn se on tehty. HERra teke pacanain neuwot tyhjäksi/ ja käändä Canssan ajatuxet. Mutta HERran neuwo pysy ijancaickisest/ hänen sydämens ajatuxet sucucunnast sucucundaan. Autuas on se Canssa jonga HERra on Jumala/ se Canssa jonga hän idzellens on perillisexi walinnut. HERra cadzoi taiwasta ales/ ja näki caickein ihmisten lapset. Wahwalda istuimeldans cadzo hän caickia jotca maan päällä asuwat. Hän taitta caickein heidän sydämens/ hän ymmärtä caickein heidän työns. Ei Cuningasta auta hänen suuri wäkens/ eikä Sangari wapadeta suurella woimallans. Orhit ei myös auta/ ja heidän suuri wäkewydens ei pelasta. Cadzo/ HERran silmät cadzowat nijtä jotca händä pelkäwät/ jotca hänen laupiuteens toiwowat. Että hän pelastais heidän sieluns cuolemasta/ ja elätäis heitä näljän aicana. Meidän sielum odotta HERra/ joca on meidän apum ja kilpem. Sillä meidän sydämem iloidze hänesä/ ja me toiwomme hänen pyhän nimeens. Olcon sinun laupiudes HERra meidän päälläm/ nijncuin me sinuun uscallam.

Minä kijtän HERra aina/ hänen kijtoxens on alati minun suusani. Minun sielun kersca HERrasa/ että radolliset sen cuulewat ja iloidzewat. Ylistäkät HERra minun cansani/ ja corgottacam ynnä hänen nimens. Cosca minä HERra edzein/ wastais hän minua/ ja pelasti minun caikista wapistuxista. Jotca händä cadzowat/ ja häneen luottawat/ heidän caswons ei tule häpiään. Cosca radollinen huusi/ cuuli HERra händä/ ja autti hänen caikista tuskistans.

PSALTARI

HERran Engeli pijrittä heitä jotca händä pelkävät/ ja pelasta heitä. Maistacat ja cadzocat cuinga HERra on suloinen/ autuas on se joca häneen turwa. Peljätkän HERra caicki hänen pyhäns: sillä jotca händä '70elkävät/ ei nijldä mitän puutu. Nuoret Lejonit pitä tarwidzeman ja isoman/ mutta jotca HERra edziwät/ ei heildä mitän hywä puutu. Tulcat tänne lapset/ cuulcat minua/ HERran pelgon minä teille opetan. Cuca on/ joca hywä elämätä pyytä ? ja pidäis mielelläns hywiä päiwiä ? Warjele kieles pahudesta/ ja huules wilpi puhumasta. Lacka pahasta/ ja tee hywä/ edzi rauha ja noutele händä. HERran silmät cadzowat wanhurcasta/ ja hänen corwans heidän parcuans. Mutta HERran caswo on pahointekiöitä wastan/ hucuttaxens maasta heidän muistoans. Cosca wanhurscat huutawat/ nijn HERra cuule/ ja pelasta heitä caikista tuskistans. HERRA on juuri läsnä nijtä joilla on murhellinen sydän/ ja autta nijtä joilla on surkia mieli. Wanhurscale tapahtu paljo paha/ mutta HERra hänen nijstä caikista päästä. Hän kätke caicki hänen luuns/ ettei yxikän heistä mureta. Pahus tappa jumalattoman/ ja jotca wanhurcasta wihawat/ he tulewat wicapääxi. HERRA lunasta palweliains sielut/ ja caicki jotca häneen toiwowat/ tulewat nuhtettomaxi.

Riitele HERra minun rijtaweljeini cansa/ sodi minun wihollisiani wastan. Temma kilpi ja keihäs/ ja nouse minua auttaman. Siwalla ase ja suojele minua/ minun sortaitani wastan/ sanos sielulleni: minä olen apus. Häpiään ja pilckaan tulcon caicki jotca minun sieluani wäijywät/ palatcon tacaperin ja nauroxi tulcon jotca minulle paha suowat. Olcon he nijncuin acanat tuulesa/ ja HERran Engeli sysätkön heitä pois. Heidän tiens olcan pimiä ja niljacas/ ja HERran Engeli wainotcon heitä. Sillä he owat ilman syytä heidän werckons wirittänet minua cadottaxens/ ja ilman syytä owat sielulleni caiwanet haudan. Tulcon hänelle waiwa/ jota ei hän tiedä/ ja wercko/ jonga hän wiritti/ käsittäköön hänen/ siihen hän langetcon. Mutta minun sielun iloitcan HERrasa/ ja riemuitcan hänen awustans. Caicki minun luuni sanocan: HERra cuca on sinun wertaises ? sinä joca päästät nöyrän wäkewemmän käsistä/ radollisen ja köyhän raatelialdans. Wäärät todistajat astuwat edes/ jotca minua njihin soimawat/ joista minä olen wiatoin. He tekewät minulle paha

PSALTARI

hywästä/ minulle mielicarwaudexi. Mutta minä/ cosca he sairastit/ puin säkin päälleni/ waiwaisin idzeni paastolla/ ja rucoilin sydämestäni. Minä käytin idzeni cuin he olisit ollet minun ystäwäni ja weljeni/ minä käwin murehtien/ nijncuin se joca äiti wainatans sure. Mutta he iloidzewat minun wahingostani ja coconduwat/ cuucat myös cocowat heidäns hawaidzemata minua wastan/ he repiwät ja ei lacka. Wiesten ja pilcuritten seas iskwät he hambaitans minuun. HERra cuinga cauwan sinä tätä cadzelet/ päästä sijs minun sielun heidän metelistäns/ ja minun yxinäisen nuorista Lejoneista. Minä kijtän sinua suuresa seuracunnasa/ ja paljon Canssan keskenä minä sinua ylistän. Älä salli heidän iloita minusta/ jotca syyttömästä minun wiholliseni owat/ eli silmiäns iskwät/ jotca minua ilman syytä wihawat. Sillä he aicowat wahingota tehdä/ ja edziwät wääriä syitä hiljaisita wastan maan päällä. Ja lewittäwät kitans awaralda minua wastan/ pitittäwät ja sanowat: sen me mielelläm näemme. HERra sinä sen myös näet/ älä sijs wait ole/ HERra älä caucana ole minusta. Herä ja nouse cadzoman minun oikeuttani ja syytäni/ minun Jumalan ja HERran. HERra minun Jumalan/ duomidze minua oikeudes jälken/ ettei he riemuidzis minusta. Älä salli heidän sydämisäns pitittä/ älä anna heidän sanoa: me olemma hänen niellet. Häwäistäköön ja nauroxi joutucon caicki jotca minun pahudestani iloidzewat/ puetettacon häpiällä ja pilcalla/ jotca idzens minusta kerscawat. Iloitcan ja riemuitcan/ jotca minulle oikeuden suowat/ ja aina sanocan: HERra olcon suurest kijtetty/ joca suo palweliallens hywä. Ja minun kielen puhu sinun wanhurscaudestas/ ja kijttä sinua jocapäiwä.

SE on sydämestäni sanottu jumalattomain menosta/ ettei he ensingän Jumalata pelkä. Hän liehacidze idzelläns nijncauwan että hänen wihattapa pahudens ilmandu. Caicki heidän oppins on wahingolinen ja walhe/ ei he myös salli heitäns neuwoa/ että he jotakin hywä tekisit. Mutta he ajattelewat wuoteisans wahingota/ ja pysywät wahwast pahalla tiellä/ ja ei he mitän paha carta. HERRA/ sinun laupiudes ulottu nijn lewiäldä cuin taiwas on/ ja sinun totudes nijn awaralda cuin pilwet juoxewat. Sinun wanhurscaudes on nijncuin Jumalan wuori/ ja sinun oikeudes nijncuin suuri sywyys/ HERra sinä

PSALTARI

autat sekä ihmiset että eläimet. Cuin callis on sinun hywydes Jumala/ että ihmisten lapset sinun sijpeis warjon ala uscaldawat. He juopuwat sinun huones runsast tawarast/ ja sinä juotat heitä hecumalla nijncuin wirralla. Sillä sinun tykönäs on eläwä lähde/ ja sinun walkeudesas me näemme walkeuden. Lewitä laupiudes nijlle jotca sinun tundewat/ ja sinun wanhurscaudes toimellisille. Älä salli minua tallatta coreilda/ ja jumalattomain käsi älkön minua cukistaco. Waan anna pahointekiät siihen langeta/ että he syöstäisin pois/ ja ei seisoalla pysyis.

ÄLä wihastu pahain tähden/ ja älä cadeti pahointekiöitä. Sillä nijncuin ruoho he pian hacatan pois/ ja he cuiwawat nijncuin wihoittapa yrtti. Toiwo HERraan ja tee hywä/ asu maasa ja elätä idzes wacuudella. Iloidze HERrasa/ ja hän anda sinulle mitä sinun sydämes halaja. Anna ties HERran haldun/ ja toiwo hänen päällens/ kyllä hän sen teke. Ja hän tuo edes sinun wanhurscaudes nijncuin walkeuden/ ja sinun oikeudes nijncuin puolipäiwän. Odota HERra ja wartioidze händä/ älä kijwoittele sitä jonga tie pahudes menesty. Lacka wihasta ja hyljä tuimudes/ älä nijn wihastu/ että idzeckin paha teet. Sillä pahat häwitetän/ mutta HERra odottawaiset periwät maan. Wielä wähä hetki on/ nijn ei jumalatoin oleckan/ ja cuins cadzot hänen siaans/ nijn hän on pois. Mutta siwiät periwät maan/ ja iloidzewat suuresa rauhasa. Jumalatoin uhca wanhurscasta/ ja kiristele hambaitans hänen päällens. Mutta HERra naura händä: sillä hän näke hänen päiwäns joutuwan. Jumalattomat wetäwät mieckans/ ja jännittäwät joudzens/ cukistaxens radollista ja köyhä/ ja teurastawat hurscat. Mutta heidän mieckans pitä käymän heidän sydämeens/ ja heidän joudzens pitä särkymän. Se wähä cuin wanhurscalla on/ on parambi cuin monen jumalattoman suuret tawarat. Sillä jumalattoman käsiwarsi pitä ricottaman/ mutta HERra wahwista wanhurscat. HERra tietä hurscasten päiwät/ ja heidän perimisens pysy ijancaickisest. Ei he tule häpiään pahalla ajalla/ ja nälkäwuosilla pitä heillä kyllä oleman. Sillä jumalattomat huckuwat ja HERran wiholliset/ ehkä he olisit nijncuin ihana nijtty/ nijn heidän pitä cuitengin nijncuin sawu catoman. Jumalatoin otta lainan ja ei maxa/ mutta hurscas on laupias ja runsas. Sillä hänen siunattuns

PSALTARI

periwät maan/ mutta hänen kirottuns pitä häwitettämän. HERralda sencaltaisen miehen waellus hallitan/ ja hänen tiens kelpa hänelle. Jos hän lange nijn ei händä hyljätä: sillä HERra tuke hänen kätens. Minä olin nuori ja wanhennuin/ ja en ikänäns nähnyt wanhurscasta hyljätyxi/ engä hänen siemenens kerjävän leipä. Hän on aina laupias ja laina mielelläns/ ja hänen siemenens on siunattu. Wäldä paha ja tee hywä/ ja pysy ijancaickisest. Sillä HERra racasta oikeutta/ ja ei hyljä pyhiäns/ ne kätketän ijancaickisest/ mutta jumalattomain siemen pitä häwitettämän. Hurscat periwät maan/ ja asuwat sijnä ijancaickisest. Wanhurscan suu puhu taitawast/ ja hänen kielens opetta oikeutta. Hänen Jumalans laki on hänen sydämesäns/ ja ei hänen askelens liwisty. Jumalatoim wäijy wanhurscasta/ ja edzi händä tappaxens. Mutta ei HERra jätä händä hänen käsijns/ ja ei duomidze händä/ cosca hän duomitan. Odota HERRA ja kätke hänen tiens/ nijn hän sinun corgotta/ ettäs perit maan/ ja sinä saat nähdä/ cosca jumalattomat häwitetän. Minä näin jumalattoman/ sangen jalon ja waldian/ joca lewitti idzens/ ja wihotti nijncuin Laurbäarin puu. Ja käwin ohidze/ cadzo/ nijn hän oli pois/ minä kysyin händä/ ja ei händä cusan löytty. Ole wiatoim ja pidä sinus oikein: sillä sencaltaiset wijmein menestywät. Mutta wäärät pitä ynnä huckuman/ ja jumalattomat pitä wijmein häwitettämän. Mutta HERRA autta wanhurscaita/ hän on heidän wäkewydens tuscan ajalla. Ja HERra autta heitä/ ja päästä heitä/ ja pelasta heitä jumalattomist/ ja wapahta heitä: sillä he uscalsit häneen.

HERRA älä rangaise minua wihasas/ ja älä curita minua hirmuisudesas. Sillä sinun nuoles owat minuun kijnnitetyt/ ja sinun kätes paina minua. Ei ole terweys minun ruumisani/ sinun uhcauxestas/ ja ei ole rauha minun luisani/ minun syndeini tähden. Sillä minun syndini käywät pääni ylidze/ nijncuin rascas cuorma owat he minulle ylön rascaxi tullet. Minun haawani haisewat ja mätänewät/ minun hulludeni tähden. Minä käyn kymäräs ja cumarruxis/ yli päiwä minä käyn murehisani. Sillä minun cupeni peräti cuiwettuwat/ ja ei ole mitän terweyttä minun ruumisani. Minä olen ylön paljo runneldu ja lyöty ricki/ minä myrisen minun sydämeni kiwusta. HERra sinun edesäs on caicki

PSALTARI

minun haluni/ ja minun huocauxen ei ole sinulda salattu. Minun sydämen wärise/ minun woiman on minusta luopunut/ ja minun silmäni walkeus ei ole minun tykönäni. Minun ystävänäni ja langoni owat cohdistans minua wastan/ ja cadzowat minun waiwani/ ja minun lähimmäiseni cauwas astuwat. Jotca minun sieluani wäijywät/ he wirittelewät minun eteeni/ ja jotca minulle paha suowat/ he neuwo pitäwät cuinga he wahingoitzisit/ ja sulilla juonilla he kiertäwät ymbäri. Mutta minun täyty olla nijncuin cuuroin/ ja ei mitän cuuleman/ ja nijncuin mykän/ joca ei awaja suutans. Ja minun täyty olla nijncuin se joca ei mitän cuule/ ja jonga suusa ei ole wastausta. Mutta minä odotan sinua HERra/ sinä HERra minun Jumalan cuuldelet minua. Sillä minä ajattelen/ ettei he suingan minusta iloidzis/ jos minun jalcan ainoastans combastuis/ nijn he kerscaisit sangen minusta. Sillä minä olen tehty kärsimän/ ja minun kipun on alati minun edesäni. Sillä minä julistan pahan teconi/ ja murhedin minun syndini tähden. Mutta minun wiholliseni eläwät ja owat wäkewät/ ne owat suuret/ jotca minua syyttömäst wihawat. Ja jotca minulle maxawat pahalla hywän/ ja asettawat heitäns minua wastan/ että minä hywä noudatan. Älä hyljä minua HERra minun Jumalan/ älä ole caucana minusta. Riennä sinuas minua auttaman/ HERra minun apun. MInä olen aicoinut cawahta/ etten minä tee syndiä kielelläni. Minä hillidzen minun suuni/ että minä näen jumalattoman edesäni. Minä tulin mykäxi/ waickenin ja en puhunut riemusta/ ja minun murhen lisäyndy. Minun sydämen on palawa minusa/ ja cuin minä sitä ajattelen/ nijn minä sytyn/ ja minä puhun kielelläni. Mutta HERra opeta minua/ että minulla on loppu/ ja minun elämälläni on mitta/ ja minä ercanen tääldä. Cadzo/ minun päiwäni owat kämmenen leweys tykönäs/ ja minun elämän on nijncuin ei mitän sinun edesäs/ cuinga aiwa tyhjät owat caicki ihmiset/ jotca cuitengin nijn suruttomast eläwät. Sela. Waan he menewät pois nijncuin warjo/ ja tekewät heillens huckan suuren murhen/ he cocowat ja ei tiedä cuca sen saa. Ja nyt HERra/ mihingä minä idzeni luotan ? sinuun minä toiwon. Wapada minua caikista synneistäni/ ja älä minua salli hulluden pilcaxi. Minä waickenen ja en awa suutani/ kyllä sinä sen teet. Käännä sinun rangaistuxes pois minusta:

PSALTARI

sillä minä olen näändynyt sinun kätes piexemisestä. Coscas jongun rangaiset synnin tähden/ nijn hänen caunistuxens culutetan nijncuin coilda/ woi cuinga aiwa tyhjät owat caicki ihmiset. Sela. Cuuldele minun rucouxen HERra/ ja ymmärrä minun parcun/ ja älä waickene minun kyyneldeni tähden: sillä minä olen muucalainen ja asuwainen sinun cansas/ nijncuin caicki minun Isäni. Luowu minusta/ että minä wircoisin/ ennencuin minä menen pois/ ja en sille täsä ole.

Minä odotin HERra/ ja hän callisti hänens minun tygöni/ ja hän cuuldeli minun parcuni. Ja hän weti minun ulos sijtä hirmuisesta haudasta/ ja pascaisesta logasta/ ja asetti minun jalcani calliolle/ ja hallidzi minun käymiseni. Ja hän andoi minun suuhuni uden weisun/ kijttämän meidän Jumalatam. Sitä saawat monda nähdä/ ja pelkäwät HERra/ ja toiwowat häneen. Autuas on/ joca pane uscalluxens HERraan/ ja ei käännä ylpeitten tygö/ ja jotca walhella waeldawat. HERra minun Jumalan/ suuret owat sinun ihmes ja ajatuxes/ jotcas meille osotat/ ei ole mitän sinun wertas/ minä ilmoitan nijtä/ ja sanon waicka he owat epäluuiset. Uhri ja ruocauhri ei sinulle kelpa/ waan corwat sinä minulle awaisit/ et sinä tahdo polttouhria eli syndiuhria. Silloin minä sanoin: cadzo/ minä tulen/ Raamatus on minusta kirjoitettu. Sinun tahtos/ minun Jumalan/ teen minä mielelläni/ ja sinun Lakis on minun sydämesäni. Minä saarnan sinun wanhurscauttas suuresa seuracunnasa/ cadzo/ en minä anna tukita suutani/ HERra sinä sen tiedät. En minä sala wanhurscauttas sydämesäni/ minä puhun sinun totuudestas ja autuudestas/ en minä peitä sinun laupiuttas ja wacuuttas/ suuresa seuracunnasa. Mutta sinä HERra/ älä käännä laupiuttas minusta pois/ sinun laupiudes ja wacuudes aina minua warjelcon. Sillä lukemattomat waiwat owat minun pijrittänet/ minun syndini owat minun ottanet kijnni/ nijn etten minä nähdä taida/ he owat usiammat cuin hiuxet pääsäni/ ja minun sydämen on minusa waipunut. Kelwatcon se sinulle HERra/ että minun wapadat/ riennä HERra minua auttaman. Häwetkön ja caicki pilcaxi tulcon/ jotca minun sieluani wäijywät hucataxens/ palaitcon tacaperin ja häpiään tulcon/ jotca minulle paha suowat. Hämmästykön heidän häpiäsäns/ jotca

PSALTARI

minua pitittäwät. Iloitcan ja riemuitcan caicki/ jotca sinua edziwät/ ja jotca sinun autuuttas racastawat: sanocan aina: HERra olcon corkiast kijtetty. Minä olen köyhä ja waiwainen/ mutta HERra sure minun edestäni/ sinä olet minun auttajan ja wapahtajan/ minun Jumalan älä wijwy.

AUtuaas on joca köyhä holho/ händä HERra autta pahana päiwänä. HERra kätke hänen ja pitä hänen eläwänä/ että hän menesty maan päällä/ ja ei hyljä händä wihollistens käsijn. HERRA wirgotta händä tautiwuotesans/ sinä autat hänen caikesta sairaudestans. Minä sanoin: HERra ole minulle armollinen/ paranna minun sielun: sillä minä tein syndiä sinua wastan. Minun wiholliseni puhuit pahoja minua wastan: cosca hän cuolle ? ja hänen nimens cadonne ? Ja cuin he tulewat cadzeleman/ nijn ei he tee sitä sydämestäns/ waan jotakin edziwät/ jota he laittaisit/ nijn he menewät pois ja sitä panettelewat. Caicki jotca minua wihawat/ cuiscuttelewat keskenäns minua wastan/ ja ajattelewat paha minua wastan. He owat päättänet minusta coiranparin: cosca hän maca/ nijn ei hän nouse jäl lens. Nijn myös minun ystäwän johon minä uscalsin/ joca söi minun leipäni/ se tallais minun jalcains ala. Mutta sinä HERra ole minulle armollinen/ ja auta minua/ nijn minä sen heille costan. Sijtä minä ymmärrän että suot minulle hywä/ ettei minun wiholliseni saa kerscata minusta. Mutta minua sinä holhot minun wiattomudeni tähden/ ja asetat minun caswos eteen ijancaickisest. Kijtetty olcon HERra Israelin Jumala/ ijancaickisest ijancaickiseen/ Amen/ Amen. NIincuin peura himoidze tuoretta wettä/ nijn minun sielun himoidze sinua Jumala. Minun sielun jano Jumalata/ sitä eläwätä Jumalata/ sitä eläwätä Jumalata: cosca minä tulen Jumalan caswo näkemän ? Minun kyyneleni owat minun ruocani päiwällä ja yöllä/ että jocapäiwä minulle sanotan: cusa nyt on sinun Jumalas ? Cosca minä näitä muistelen/ nijn minä wuodatan ulos minun sydämeni idzesäni: sillä minä menisin mielelläni joucon cansa/ ja waellaisin heidän cansans Jumalan huoneseen/ ihastuxella ja kijtoxella/ sen joucon seasa/ jotca juhla pitäwät. Mitäs murhedit minun sielun/ ja olet nijn lewotoin minusa ? turwa Jumalaan: sillä minä wielä nytkin händä kijtän/ että hän minua autta hänen caswollans. Minun Jumalan/ minun sielun on murheisans

PSALTARI

minusa/ sentähden minä muistan sinun sijnä maasa Jordanin ja Hermonin tykönä/ '73illä wähillä wuorella. Sinun wirtas pauhawat cowin/ nijn että yxi sywys pauha täsä/ ja toinen sywys siellä/ caicki sinun wesilaines ja aldos käywät minun ylidzeni. Päiwällä on HERra luwannut hänen hywydens/ ja yöllä minä hänelle weisan/ ja rucoilen minun elämäni Jumalata. Minä sanon Jumalalle minun calliolleni: mixis olet minun unhottanut ? mixi minä käyn nijn murheisani ? cosca minun wiholliseni minua ahdista? Se on nijncuin murha minun luisani/ että minun wiholliseni häwäisewät minua/ cosca he jocapäiwä sanowat minulle: cusa nyt on sinun Jumalas ? Mitäs murhedit minun sielun/ ja olet minusa nijn lewotoin ? turwa Jumalaan: sillä minä wielä nytkin händä kijtän/ että hän on minun caswoni apu/ ja minun Jumalan. DUomidze minua Jumala/ ja ratcaise minun asian/ armotoinda Canssa wastan/ ja päästä minua wääristä ja cawaloista ihmisistä. Sillä sinä olet minun wäkewydeni Jumala/ mixis syöxät minun pois ? mixis minun annat murehisani käydä/ cosca wihollinen minua ahdista ? Lähetä walkeudes ja totudes minua saattaman/ ja tuoman sinun pyhän wuores tygö/ ja sinun asumises tygö. Ja minä käwisin Jumalan Altarin tygö/ sen Jumalan tygö joca minun ilon ja riemun on/ ja sinua Jumala Candelisa kijttäisin/ minun Jumalan. Mitäs murhedit minun sielun/ ja olet minusa nijn lewotoin ? turwa Jumalaan: sillä minä wielä nytkin händä kijtän/ että hän on minun caswoni apu/ ja minun Jumalan.

JUmala/ me olema corwillam cuullet/ meidän Isäm owat meille luetellet/ mitäs heidän aicanans ja muinen tehnyt olet. Sinä olet ajanut pacanat pois kädellä/ mutta nijtä sinä olet istuttanut jällens/ sinä olet Canssat cadottanut/ mutta nijtä sinä olet lewittänyt. Sillä ei he ole miecallans sitä maata omistanet/ ja heidän käsiwartens ei auttanut heitä/ waan sinun oikia kätes/ sinun käsiwartes/ ja sinun caswos walkeus/ sillä sinä mielistyit heihin. Jumala sinä olet minun Cuningan/ joca apua Jacobille lupat. Sinun cauttas me wihollisem paiscam maahan/ sinun nimesäs me tallam meidän wastamcarcajat. Sillä en minä luota minun joudzeeni/ ja minun mieckan ei auta minua. Mutta sinä autat meitä meidän wihollisistam/ ja saatat nijtä

PSALTARI

häpiään/ jotca meitä wihawat. Jumalasta me kerscam jocapäiwä/ ja kijtäm sinun nimes ijancaickisest. Sela. Mixis nyt sysät meitä pois/ ja häwäiset meitä/ ja et lähde meidän jouckom cansa ? Sinä palautat meitä wihollistem edesä/ että ne raatelisit meitä/ jotca wihawat meitä. Sinä annat meitä syötä nijncuin lambaita/ ja hajotat meitä pacanain secaa. Sinä myit Canssas ilman hinnata/ ja et mitän sijtä ottanut. Sinä panet meitä häpiäxi meidän läsnäasuwasillem/ pilcaxi ja nauroxi/ jotca meidän ymbärilläm owat. Sinä teet meitä sananlascuxi pacanain seas/ ja että Canssat wäändelewät päätäns meidän tähtem. Jocapäiwä on minun häwäistyxen minun edesäni/ ja minun caswon on täynäns häpiätä. Että minun pitä pilckureita ja laittaita cuuleman/ ja wiholliset ja tylyt costajat näkemän. Nämät caicki owat tullet meidän päällem/ ja en me sentähden ole sinua unhottanet/ engä sinun lijttos rickonet. Ja ei meidän sydämen tacaperin mennyt/ eikä meidän käymisem poikennut sinun tiestäs. Ettäs meitä nijn löit ricki Drakein seas/ ja meitä peität pimeydellä. Jos me olisim meidän Jumalam nimen unhottanet/ ja meidän kätem nostanet wieralle Jumalalle. Sen Jumala edzikän/ waan hän idze tietä meidän sydämen pohjan. Sillä sinun tähtes surmatan me jocapäiwä/ ja luetan teuraxi tehtäwäxi lambaxi. Herä HERra/ mixis macat ? walwo/ ja älä meitä sysä pois caiketickan. Mixis peität caswos ? ja unhodat meidän radollisudem ja ahdistuxem. Sillä meidän sielum on painettu alas maahan asti/ meidän wadzam rippu maasa. Nouse/ auta meitä/ ja lunasta meitä sinun laupiudes tähden.

MINun sydämen ajattele caunin laulun/ minä weisan Cuningasta/ minun kielen on jalon kirjoittajan kynä. Sinä olet caunein ihmisten lasten seasa/ suloiset owat sinun huules/ sentähden siuna Jumala sinua ijancaickisest. Pane miecka wyölles/ sinä Sangari/ ja caunista idzes cunnialisesta. Menestykön sinun cauniudes/ aja totuden parhaxi/ pitämän radollisi oikeudesä/ nijn sinun oikia kätes ihmellisiä osotta. Teräwät owat sinun nuoles/ että Canssat langewat etees maahan/ Cuningan wihollisten keskellä. Jumala/ sinun istuimes pysy aina ja ijancaickisest/ sinun waldacundas waldicka on hurscas waldicka. Sinä racastat wanhurscautta/ ja wihat

PSALTARI

jumalatoinda meno/ sentähden on Jumala/ sinun Jumalas/ sinua woidellut ilon öljyllä/ enä cuin sinun osaweljes. Sinun waattes owat sula Mirrham/ Aloes ja Kezia/ coscas Elephandin luisest tuastas lähdet/ minusta he ilauttavat sinun. Sinun caunistuxesas käywät Cuningasten tyttäret/ morsian seiso oikialla kädellä/ sulas callimmas cullas. Cuule tytär/ cadzo/ ja callista corwas/ unhoda Canssas ja Isäs huone. Nijn Cuningas saa halun sinun cauniutes: sillä hän on sinun HERras/ ja sinun pitä händä cumartaman. Tyrin tyttären pitä myös siihen lahjoinens tuleman/ rickat Canssois pitä sinun edesäs rucoileman. Cuningan tytär on coconans caunis sisäldä/ hän on cullaises waattes puetettu. Hän wiedän monella mutcalla cudotuis waatteis Cuningan tygö/ ja nuoret neidzet hänen caltaisens/ jotca händä seurawat/ tuodan sinun tygös. Ne wiedän ilolla ja riemulla/ ja menewät Cuningan tupaan. Sinun Isäis siaan pitä sinun lapsia saaman/ jotcas asetat päämiehixi caickeen mailmaan. Minä muistan sinun nimes sucucunnasta nijn sucucundaan. Sentähden pitä Canssat sinua kijttämän/ aina ja ijancaickisest. JUmalala on meidän turwam ja wäkewydem/ joca on sowelias apu tuskisa. Sentähden en me pelkä/ jos wielä mailma huckuis/ ja wuoret keskelle merta wajoisit. Waicka wielä meri pauhais ja lainedis/ nijn että sijtä pauhinasta mäet cukistuisit. Sela. Cuitengin on Jumalan Caupungi ihana wirtoinens/ josa corkeimman pyhät asumiset owat. Jumala on hänen tykönäns/ sentähden se kyllä pysy/ Jumala autta händä warahin. Pacanain pitä hämmästymän ja waldacunnat langeman/ ja maa hucku cosca hän änen anda. HERra Zebaoth on meidän cansam/ Jacobin Jumala on meidän tukem. Sela. Tulcat ja cadzocat HERran tecoja/ joca maan päällä sencaltaiset häwityxet teke. Joca hillidze sodat caikes mailmas/ joca joudzen särke ja ricko keihät/ ja rattat tulesa poltta. Lacatcat ja tundecat minua Jumalaxi/ minä olen woittawa cunnian pacanain seas/ ja minä yletän maan päällä. HERRA Zebaoth on meidän cansam/ Jacobin Jumala on meidän tukem. Sela. CAicki Canssat paucuttacat käsiän/ ja ihastucat Jumalalle/ iloisella änellä. Sillä HERra caickein corkein on hirmuinen/ suuri Cuningas coco maan päällä. Hän waati Canssat meidän alam/ ja pacanat meidän jalcaim ala. Hän walidze

PSALTARI

meille meidän perimisem/ Jacobin cunnian/ jota hän racasta. Sela. Jumala astui ihastuxella ylös/ ja HERra helisewällä Basunalla. Weisatcat/ weisatcat Jumalalle/ weisatcat/ weisatcat meidän Cuningallem. Sillä Jumala on coco maan Cuningas/ weisatcat hänelle taitawast. Jumala on pacanoitten Cuningas/ Jumala istu pyhäsä istuimesans. Canssain päämiehet owat cocondunet Abrahamin Jumalan Canssan tygö: sillä/ Jumala on sangen corgotettu kilpein tykönä maan päällä.

SUuri on HERra/ ja sangen kijtettäpä meidän Jumalan Caupungisa/ hänen pyhällä wuorellans. Zionin wuori on nijncuin caunis wesa/ coco maan turwa/ pohjan puolella on suuren Cuningan Caupungi. Jumala on tuttawa hänen huonesans/ sitä warjeleman. Sillä cadzo/ Cuningat owat coonnet/ ja ynnä menit ohidze. He ihmettelit cosca he tämän näit/ ja hämmästyit/ ja cukistettin. Wapistus on heidän siellä käsittänyt/ ja ahdistus nijncuin synnyttäväisen. Sinä särjet hahdet meresä itätuulella. Nijncuin me cuulimma/ nijn me sen näemme/ HERran Zebaothin Caupungisa meidän Jumalan Caupungisa/ Jumala sen wahwista ijancaickisest. Sela. Jumala me odotamme sinun hywyttäs/ sinun Templisäs. Jumala/ nijncuin sinun nimes on/ nijn myös on sinun kijtoxos haman mailman ären/ sinun oikia kätes on täynäns wanhurscautta. Riemuitcan Zionin wuori/ ja Judan tyttäret iloitcan/ sinun oikeudes tähden. Mengät Zionin ymbäri ja pijrittäkät händä/ lukecat hänen tornins. Turwatcat hänen wahwuteens/ ja corgottacat hänen huonens/ mainitta tulewaisille sucucunnille. Sillä tämä Jumala on meidän Jumalam/ aina ja ijancaickisest/ hän johdatta meitä cuoleman asti.

CUulcat tätä caicki Canssat/ ottacat corwijn caicki jotca tällä ajalla elätte. Sekä yhteinen Canssa/ että herrat/ sekä rickat että köyhät/ yxi toisens cansa. Minun suun puhu taitawast/ ja minun sydämen sano ymmärryxen. Minä tahdon cuulla hywän sananlascun/ ja caunin tapauxen candeileilla soitta. Mixi minä pelkäisin pahoina päiwinä/ cosca minun sortajani pahat tegot käywät minua ymbäri. Jotca luottawat tawaroihins/ ja suurest kerscawat rickaudestans. Ei welikän taida ketän lunasta/ eikä Jumalalle ketän sowitta. Sillä heidän sieluns lunastus on ylön callis/ nijn että se jää tekemät

PSALTARI

ijancaickisest. Waicka hän myös wielä cauwan eläis/ ja ei näkis hauta. Sillä cuitengin nähdän senmuotoiset taitawat cuolewan/ nijn ikänäns cuin tyhmät ja hullut catowat/ ja täyty muille jättä heidän tawarans. Ja sijttekin he ajattewat heidän huonens pysywän ijancaickisest/ ja cotons sugusta sucuun/ ja heidän nimens muistetaisin maan päällä. Waan ei ihminen taida pysyä cunniasa/ mutta loppu nijncuin eläimetkin. Tämä heidän tiens on sula hulluus/ cuitengin heidän sucuns sitä suullans kijttäwät. Sela. He macawat helwetis nijncuin lambat/ cuolema heitä calua/ mutta hurscat sangen pian hallidzewat heitä/ ja heidän öyckäyxens pitä huckuman/ ja heidän täyty jäädä helwettijn. Mutta Jumala cuitengin wapahta minun sieluni helwetin wallasta/ sillä hän corjais minua. Sela. Älä sitä tottele cosca jocu ricastu/ eli jos hänen huonens cunnia suurexi tule. Sillä cosca hän cuole/ ei hän mitän myötäns wie/ eikä hänen cunnians mene hänen cansans alas. Waan hän uscalda tähän hywään elämään/ ja kijttä sitä/ cosca jocu idzellens hywiä päiwiä saatta. Nijn he menewät Isäins perän/ ja ei näe ikänäns walkeutta. Sillä cosca ihminen on cunniasa/ ja ei ole ymmärryst/ nijn hän mene tääldä cuin eläimet.

HERra Jumala se wäkewä/ puhu ja cudzu mailman/ hamast Auringon coitosta nijn laskemisen asti. Zionista käy ylös kircas Jumalan paiste. Meidän Jumalam tule ja ei waickene/ culuttawainen tuli käy hänen edelläns/ ja hänen ymbärilläns suuri ilma. Hän cudzu taiwan ja maan/ duomitaxens hänen Canssans. Cootcat minulle minun pyhäni/ jotca lijtosta enemmän pitäwät cuin uhreista. Ja taiwat pitä hänen wanhurscauttans ilmoittaman/ sillä Jumala on Duomari. Sela. Cuule minun Canssan/ anna minun puhua/ Israel anna minun sinun seasas todista/ minä Jumala/ olen sinun Jumalas. Sinun uhreistas en minä sinua nuhtele: sillä sinun polttouhris owat alati minun edesäni. En minä ota härkiä sinun huonestas/ engä caurita nawetostas. Sillä caicki medzän eläimet owat minun/ ja carjat mäjillä jotca tuhannin käywät. Minä tunnen caicki linnut wuorten päällä/ ja caickinaiset pedot medzäs owat minun edesäni. Jos minä ison/ en minä sitä sanois sinulle: sillä maan pijri on minun/ ja caicki mitä sijnä on. Luuletcos minun

PSALTARI

syöwän härjän liha/ elickä cauristen werta juoman ? Uhra Jumalalle
kijtosuhri/ ja maxa ylimmäiselle lupauxes. Ja rucoile minua hädäsäs/ nijn
minä autan sinua/ ja sinun pitä cunnioidezeman minua. Mutta jumalattomalle
sano Jumala: mixis ilmoitat minun oikeuxiani/ ja otat minun lijtttoni suulles?
Ettäs cuitengin curitusta wihat/ ja heität minun sanani tacas. Coscas warcan
näet/ nijns juoxet hänen '63ansans/ ja pidät yhtä huorintekiäin cansa. Sinun
suus sallit sinä paha puhua/ ja sinun kieles saatta petosta matcan. Sinä istut
ja puhut weljeis wastan/ sinä panettelet äitis poica. Näitäs teet ja minä olen
wait/ nijns luulet että minä olen sinun wertaises. Mutta minä rangaisen
sinua/ ja asetan näitä silmäis eteen. Ymmärtäkät sijs näitä/ te jotca Jumalan
unhotatte/ etten minä temmais joscus pois/ ja ei olis enämbi wapahtaja.
Joca kijtosta uhra/ se ylistä minua/ ja sijnä on se tie/ että minä osotan
hänelle Jumalan autuuden.

JUmala ole minulle armollinen sinun hywydes tähden/ ja pyhi pois minun
syndini sinun suuren laupiudes tähden. Pese minua hywäst minun pahasta
tegostani/ ja puhdista minua minun synnistäni. Sillä minä tunnen pahat
teconi/ ja minun syndini owat aina minun edesäni. Sinua ainoata wastan
minä syndiä tein/ ja pahasti tein sinun edesäs. Että sinä olisit oikia sanasas/
ja puhdas/ coscas duomidzet. Cadzo/ minä olen syndisest siemenest
syndynyt/ ja minun äitin on synnisä minun sijttänyt. Cadzo/ sinä halajat
totutta/ joca salaudes on/ ja julistit salatun taidon minulle. Puhdista minua
Isopilla/ että minä puhdistuisin/ pese minua/ että minä lumiwalkiaxi tulisin.
Anna minun cuulla ilo ja riemua/ että ne luut/ jotcas särkenyt olet/ ihastuisit.
Peitä caswos minun synnistäni/ ja pyhi pois caicki minun pahat teconi.
Jumala luo minuun puhdas sydän/ ja anna minulle usi wahwa hengi. Älä
heitä minua pois caswos edestä/ ja älä minulda ota pois sinun Pyhä Henges.
Wahwista minua taas awullas/ ja sillä wäkewällä hengellä tuke minua. Sillä
minä tahdon wäärille opetta sinun ties/ että syndiset tygös palajaisit. Päästä
minua weren wigoista/ Jumala/ joca minun autudeni Jumala olet/ että
minun kielen kerscais sinun wanhurscauttas. Awa HERra minun huuleni/ että
minun suun ilmoitais sinun kijtoxes. Sillä ei sinulle kelpa uhri/ muutoin minä

PSALTARI

sen mielelläni annaisin/ ja ei polttouhri sinulle ensingän kelpa. Ne uhrin jotca Jumalalle kelpawat/ owat murhellinen hengi/ ahdistettua ja särjettyä sydändä et sinä Jumala hyljä. Tee Zionille hywästi sinun armos jälken/ rakenna Jerusalemin muurit. Silloin sinulle kelpawat wanhurscauden uhrin/ polttouhrin ja caickinaiset uhrin/ silloin sinun Altarilles härkiä uhratan. Mitäs kerscat sinä wäkewä/ ettäs taidat wahingoita ? että cuitengin Jumalan laupius wielä jocapäiwä pysy. Sinun kieles ongi wahingota/ ja leicka walhellans nijncuin teräwä partaweidzi. Sinä puhut pikemmin paha cuin hywä/ ja walhetta cuin oikeutta. Sela. Sinä puhut mielelläs caickia mitä cadotuxeen sopiwat/ wäärällä kielellä. Sentähden Jumala särke sinun aiwa coconans/ ja murenda sinun/ ja majasta temma sinun ulos/ ja häwittä sinun eläwitten maalda. Sela. Wanhurscat näkewät sen ja pelkewät/ ja naurawat händä. Cadzo/ tämä on se mies/ joca ei pitänyt Jumalata hänen turwanans/ waan uscalsi suuren rickauteens/ ja oli wäkewä wahingota tekemän. Mutta minä pysyn nijncuin hedelmälinen öljypuu Jumalan huonesä/ minä uscallan Jumalan laupiuteen/ aina ja ijancaickisest. Minä kijtän sinua ijancaickisest/ ettäs sen teit/ ja minä odotan sinun nimes: sillä sinun pyhäis iloidzewat sijtä. TYhmät sanowat sydämisäns: ei Jumalata oleckan/ ei he mitän kelpa ja owat ilkeys heidän menoisans/ ei yxikän joca hywä teke. Jumala cadzoi taiwast ihmisten lapsia/ että hän näkis jos jocu olis ymmärtäwäinen/ joca Jumalata edzis. Mutta he owat caicki wilpistellet/ ja caicki owat kelwottomat/ ei ole yxikän joca hywä teke/ ei ainoacan. Eiköst pahantekiät sitä huomaidze ? jotca minun Canssani syöwät/ idziäns rawita/ waan ei he rucoile HERra. Siellä he pelkäisit cusa ei mitän peljättäpä ollut: sillä Jumala hajotta waatiwaisten luut/ sinä häwäiset heitä/ että Jumalakin cadzo heitä ylön. Oi/ jos apu tulis Zionist Israelille/ ja Jumala hänen fangitun Canssans päästäis/ nijn Jacob iloidzis ja Israel riemuidzis.

Dawid on lymynnyt meidän tykönäm. AUta minua Jumala sinun nimelläs/ ja saata minulle oikeus sinun wallallas. Jumala cuule minun rucouxen/ ota corwijs minun suuni sanat. Sillä corjat carcaisit minua wastan/ ja wäkiwallaiset wäijywät minun sieluani/ ja ei pidä Jumalata silmäins edes.

PSALTARI

Sela. Cadzos/ Jumala autta minua/ ja HERra tuke minun sieluani. Hän costä minun wihollisten pahuden/ hajota ne sinun wacuudellas. Nijn minä mielelläni sinulle uhran/ ja kijtän HERra sinun nimiäs/ joca nijn hywä on. Sillä sinä pelastat minun caikesta hädästani/ että minun silmäni iloidzisit minun wihollisistani.

JUmala cuule minun rucouxen/ ja älä peitä sinuas minun rucouxeni edestä. Ota minusta waari ja cuuldele minua/ että minä surkiast walitan rucouxisani/ ja pargun. Että wihollinen nijn huuta/ ja jumalatoim ahdistä: sillä he tahtowat minua wahingoitta/ ja owat minulle sangen wihaiset. Minun sydämen wapise minusa/ ja cuoleman pelco tule minulle. Pelco ja wapistus tulit minun päälleni/ ja cauhistus sattui minuun. Minä sanoin: josca minulla olisit sijwet nijncuin mettisellä/ että minä lennäisin/ ja joscus lewäisin. Cadzo/ nijn minä cauwas pakenisin/ ja olisin corwesa. Sela. Minä riennäisin/ että minä pääsisin sijtä tuulen puuscasta ja tuulispäästä. Secoita HERra ja turmele heidän kielens: sillä minä näen wääryden ja rijdan Caupungisa. Ne käywät päiwällä ja yöllä ymbäri heidän muurins/ sijnä on waiwa ja työ. Wääräys siellä hallidze/ walhe ja petos ei luowu heidän polguildans. Jos minun wihollisen häwäisis minua/ kyllä minä sitä kärsisin/ ja jos minun cadehtian minua äikistelis/ nijn minä lymyisin hänen edestäns. Waan nyt sinä olet minun cumpanin/ minun haldian/ ja minun tuttawan. Me cuin ystävälisest toinen toisemme cansa olim keskenäm/ me waelsim ynnä Jumalan huonesä. Riendäkön cuolema heidän päällens/ ja mengän eläwänä alas helwettijn/ sillä sula pahus on heidän joucosans. Mutta minä huudan Jumalata/ ja HERra autta minua. Ehtona/ amulla ja puolipäiwänä minä walitan ja itken/ ja nijn hän cuule minun äneni. Hän lunasta minun sieluni niistä jotca sotiwat minua wastan/ ja saatta hänelle rauhan/ waicka minulla on monda wihollista. Jumala sitä cuulcon ja heitä nöyryttäkön/ joca alati pysy. Sela. Sillä ei he paranna heitäns/ eikä pelkä Jumalata. He laskewat kätens hänen rauhallistens päälle/ ja rijwawat hänen lijttens. Heidän suuns on liuckambi cuin woi/ ja pitäwät cuitengin sodan mielesäns/ heidän sanans owat silemmät cuin öljy/ ja owat cuitengin paljat miecat. Heitä sinun surus HERran päälle/ hän sinust

PSALTARI

murhetti/ ja ei hän salli wanhurskan olla culkiana ijancaickisest. Mutta sinä Jumala syöät heitä siihen sywään cuoppaan/ murhamiehet ja pettäjät ei tule puoli ikääns/ waan minä toiwon sinuun.

JUmalala ole minulle armollinen: sillä ihmiset tahtowat sulloa minua alas/ jocapäiwä he sotiwat/ ja ahdistawat minua. Minun wiholliseni sullowat minua alas jocapäiwä: sillä moni soti ylpiäst minua wastan. Cosca minä pelkän/ nijn minä toiwon sinuun. Minä ylistän Jumalan sanan/ Jumalaan minä toiwon/ ja en pelkä mitä liha minulle tekis. Jocapäiwä he minun sanani wääryttelewät/ caicki heidän ajatuxens owat minua wahingoittaxens. He pitäwät yhtä ja wäijywät/ ja ottawat minun candapäästäni waarin/ cuinga he minun sieluni käsitäisit. Mitä he paha tekewät/ jopa se on annettu andexi/ Jumala sencaltaisia ihmisiä syöskön alas ilman armoita. Lue minun paconi/ pane minun kyyneleni leilijs/ sinä heitä luet ilman epäilemätä. Silloin pitä minun wiholliseni pakeneman tacaperin/ cosca minä huudan/ nijn minä huomaidzen/ että minun Jumalan olet. Minä ylistän Jumalan sanan/ minä ylistän HERran sanan. Jumalaan minä toiwon/ ja en pelkä mitä ihminen minun tekis ? Minä olen sinulle Jumala luwannut/ kijttä sinua. Sillä sinä olet pelastanut minun sieluni cuolemasta/ minun jalcani langemisesta/ että minä waellaisin Jumalan edesä/ eläwitten walkeudes.

Jumala ole minulle armollinen/ ole minulle armollinen: sillä sinuun minun sielun uscalda/ ja sinun sijpeis warjon ala minä turwan/ siihen asti että paha käy ohidze. Minä huudan Jumalata/ sitä caickein corkeinda/ sitä Jumalata joca minun wiheljäisydeni lopetta. Hän lähettä taiwast/ ja autta minua minun upottajani pilcoista/ Sela/ lähettäkön Jumala armons ja wacuudens. Minä macan sieluni cansa Lejonein seas/ ihmisten lapset owat liekit/ heidän hambans owat keihät ja nuolet/ ja heidän kielens teräwä miecka. Corgota idzes Jumala taiwan ylidze/ ja sinun cunnias caickeen mailmaan. Wercon he wirittäwät minun käymiseni eteen/ ja painawat alas minun sieluni/ cuopan he caiwawat minun eteeni/ ja siihen he idze langewat. Sela. Walmis on minun sydämen Jumala/ walmis on minun sydämen/ weisaman ja kijttämän. Herä minun cunnian/ herä Psaltari ja candelet/ warhain minä herän. HERra

PSALTARI

sinua minä kiitän Canssain seas/ ja weisan sinulle kiitost sucucunnisa. Sillä sinun laupiudes on niijn awara cuin taiwas/ ja totuudes niijn awara cuin pilwet käywät. Corgota sinus Jumala taiwan ylidze/ ja sinun cunnias caickeen mailmaan.

Olettaco te juuri niijn mykät/ ettet te puhu sitä cuin oikeus on/ ja duomidze cuin cohtuus on/ te ihmisten lapset ? Ja/ sulast pahudest te teete wääryden maacunnasa/ ja riennät cohta käsillän wäkiwaldaan. Nurjat owat jumalattomat äitins cohdusta/ walehteliat exywät hamast äitins cohdusta. Heidän julmistuxens on niijn cuin kärmen julmistus/ niijn cuin cuuroin kyykärmen/ joca corwans tukidze. Ettei hän cuulis lumojans ändä/ lumojan joca hywästi lumoja taita. Jumala särje heidän hambans heidän suuhuns/ murena HERra nuoren Lejonin syömähambat. Heidän pitä sulaman niijn cuin wuotawa wesi/ he ambuwat nuolillans/ mutta ne rickanduwat. He huckuwat niijn cuin näkinodat raukewat/ ja niijn cuin waimon luoden cando/ ei he Auringota näe. Ennencuin teidän orjantappuran kypsywät pensasans/ niijn pitä wihan heitä tuorenans rewäisemän pois. Wanhurscas iloidze cosca hän sencaltaisen coston näke/ ja pese jalcans jumalattoman weresä. Että jocainen sano: wanhurscas sen cuitengin nautidze/ että Jumala wielä on Duomari maan päällä.

PElasta minua minun Jumalan wihollisistani/ ja warjele minua niijstä jotca heitäns asettawat minun wastani. Pelasta minua pahointekijst/ ja auta minua murhamiehistä. Sillä cadzos HERra/ he wäijywät minun sieluani/ wäkewät cocowat heitäns minua wastan/ ilman syytä ja ricosta. He juoxewat ilman syytä/ ja walmistawat heitäns/ nouse cohtaman minua ja cadzoman. Sinä HERra Jumala Zebaoth/ Israelin Jumala/ herä edzimän caicki pacanat/ älä ketän heistä armaidze/ jotca sencaltaiset paatunet pahantekiät owat. Sela. Ulwocan taas ehtona niijn cuin coirat/ ja samotcan ymbäri Caupungin. Cadzos/ he puhuwat keskenäns/ miecat owat heidän huulisans/ cuca sen cuulis ? Mutta sinä HERra naureskelet heitä/ ja pilckat caickia pacanoita. Heidän wäkewydens tähden minä turwan sinuun: sillä Jumala on minun warjeluxen. Jumala osotta minulle runsast hywydens/ Jumala anda minun

PSALTARI

iloni nähdä minun vihollisisani. Älä heitä tapa/ ettei minun Canssan sitä unohdais/ mutta hajota heitä woimallas/ HERra meidän kilpem/ paisca heitä alas. Heidän opetuxens on sula syndi/ ja käsitetän heidän ylpeydesäns/ ja ei he muuta saarna kuin sula kirousta ja napistusta. Pyhi heitä pois vihasas/ pyhi heitä pois/ ettei he olisickan/ ja ymmärräis Jumalan olewan Jacobin haldian caikesa mailmasa. Sela. Ulwocan taas ehtona nijncuin coirat/ ja samotcan ymbäri Caupungin. Anna heidän juosta sinne ja tänne ruan tähden/ ja ulwocan cosca ei he rawituxi tule. Mutta minä weisan sinun wäkewydestäs/ ja kerscan huomenneltain sinun hywyttäs: sillä sinä olet minun warjeluxen ja turwan minun hädäsäni. Minä weisan sinulle minun turwan kijtosta: sillä sinä Jumala olet minun warjeluxen/ ja minun armollinen Jumalan.

Cosca hän oli sotinut Syrialaisten cansa Mesopotamiast/ ja Zoban Syrialaisten cansa. Cosca Joab palais ja löi suolalaxos/ caxitoistakymmendä tuhatta Edomeriä. Jumala sinä kuin meitä lyckäisit pois ja hajotit ja olit vihainen/ wahwista taas meitä. Sinä kuin maan lijcuttanut ja halaisnut olet/ paranna hänen racons/ joca nijn haljennut on. Sillä sinä olet sinun Canssalles cowutta osottanut/ sinä juotit meitä wijnalla/ combistuaxem. Mutta sinä annoit cuitengin pelkäwäisilles lipun/ jonga he nostit ylös/ että he olisit turwatut. Sela. Että sinun ystäwäs wapadetuxi tulisit/ nijn auta nyt oikiällä kädellä/ ja cuuldele meitä. Jumala puhu hänen Pyhäsäns/ sijtä minä iloidzen/ ja jaan Sichemin/ ja mittan Suchothin laxon. Gilead on minun/ minun on Manasse/ Ephraim on minun pääni woima/ Juda on minun pääruhtinan. Moab on minun pesinpatan/ Edomin ylidze heidän minä minun kengäni/ Philistea se minuun ihastu. Cuca wie minua wahwaan Caupungijn ? cuca johdatta minua haman Edomin ? Etkös Jumala sitä tee/ joca meitä lyckäisit pois ? ja eipäs mene ulos Jumala meidän sotawäem cansa ? Saata meille apu tuscasa: sillä ihmisten apu on turha. Jumalasa me wäkewät tegot teemme/ ja hän talla alas meidän vihollisem.

CUuldele HERra minun huuton/ ja ota waari minun rucouxistani. Täällä alhalla maan päällä huudan minä sinua/ cosca minun sydämen ahdistuxes on/ wie minua sijs corkialle calliolle. Sillä sinä olet minun turwan/ wahwa

PSALTARI

torni minun vihollisteni edes. MINä asun sinun majasas ijancaickisest/ ja uscallan sinun sijpeis ala. Sela. Sillä sinä Jumala cuulet minun lupauxeni/ ja maxat hywästi nijlle jotca nimeäs pelkäwät. Sinä annat Cuningalle pitkän ijän/ että hänen wuotens olisit sucucunnasta nijn sucucundaan. Että he alati istuwana pysyisit Jumalan edes/ osota hänelle hywyttä ja totutta/ jotca händä warjelisit. Nijn minä weisan kijtost sinun nimelles ijancaickisest/ maxaxeni minun lupaustani päiwä päiwäldä.

MINun sielun odotta ainoastans Jumalata/ joca minua autta. Sillä hän on minun uscalluxen/ minun apun/ minun warjeluxen/ ettei minua mikän paha cukistais/ ehkä cuinga suuri se olis. Cuinga cauwan te yhtä wäijytte/ että te händä surmaisit/ nijncuin jocu callistuwa seinä ja raukewa muuri. He ajattelewat waiwoin cuinga he händä polkisit maahan/ ahkeroidzewat heitäns walhesa/ andawat hywiä sanoja/ waan sydämisäns he kiroilewat. Sela. Mutta minun sielun odotta ainoastans Jumalata: sillä hän on minun toiwon. Hän on minun uscalluxen/ minun apun ja warjeluxen/ etten minä langeis. Jumalas on minun autuuden/ minun cunnian/ minun wäkewydeni callio/ minun turwan on Jumalasa. Toiwocat häneen aina rackat ihmiset/ wuodattacat teidän sydämen hänen eteens/ Jumala on meidän turwam. Sela. Mutta ihmiset ei cuitengan mitän ole/ ja Sangarit myös puuttuwat/ he painawat wähemmän kuin ei mitän/ nijn monda kuin heitä on. Älkät uscaldaco wääryteen ja wäkiwaldaan/ älkät turwatco njihin jotca ei mitän ole/ jos te rickaxi tuletta/ nijn älkät nijstä lucua pitäkö. Jumala on yhden sanan puhunut/ sen olen minä cahdesti cuullut/ että Jumala yxinäns wäkewä on. Ja sinä HERra olet armollinen/ ja maxat jocaidzen ansions jälkeen.

JUmala sinä olet minun Jumalan/ warhain minä sinua edzin/ sinua minun sielun jano/ minun lihan hala sinua/ carkiasa ja cuiwasa maasa/ joca wesitöin on. Siellä minä cadzon sinua/ sinun Pyhäsäs/ että minä näkisin sinun woimas ja cunnias. Sillä sinun hywydes on parambi kuin elämä/ minun huuleni kijttäwät sinua. Siellä minä mielelläni sinua cunnioitaisin minun ikäpäiwäni/ ja minun käteni nostan ylös sinun nimees. Se olis minun sydämeni ilo ja riemu/ cosca minä kijttäisin sinua iloisella suulla. Cosca minä wuoteseni

PSALTARI

lasken/ niin minä muistan sinun/ koska minä herän/ niin minä puhun sinusta. Sillä sinä olet minun auttajan/ ja sinun sijpeis warjon alla minä kerscan. Minun sielun rippu sinusa/ sinun oikia kätes minun tuke. Mutta he edziwät cadottaxens minun sieluani/ heidän täyty maan ala mennä. Heidän pitä mieckaan langeman/ ja ketuille osaxi tuleman. Mutta Cuningas iloidze Jumalasa/ joca hänen cauttans wanno se cunnioitetan: sillä walhetteliain suut pitä tukittaman.

CUuldele Jumala minun ändäni minun walituxesani/ warjele minun elämän sildä hirmuiselda wiholliselda. Peitä minua pahain cocouxist/ pahaintekiäin kimbusta. Jotca heidän kielens hiowat nijncuin miecan/ jotca ambuwat heidän myrkyllisillä sanoillans nijncuin nuolilla. Että he salaisest ambuisit hurscasta/ he ambuwat händä äkist/ ilman pelgota. He owat rohkiat pahoilla aiwoituxillans/ ja puhuwat cuinga he paulat wiritäisit/ ja sanowat: cuca taita ne nähä ? He ajattewat coirutta/ ja sala sen pitäwät/ he owat pahan elkiset/ ja pitäwät cawalat juonet. Mutta Jumala ambu heitä äkist/ niin että heidän pitä kiwistämän. Heidän oma kielens pitä heitä langettaman/ että jocainen cuin heidän näke/ häwäise heitä. Ja caicki ihmiset jotca sen näkewät/ pitä sanoman: sen on Jumala tehnyt/ ja astaidzeman sen olewan Jumalan tegon. Wanhurscat pitä HERrasa riemuidzeman/ ja häneen uscaldaman/ ja caicki hurscat sydämet kerscawat sijtä.

Jumala sinua kijtetän Zionis hiljaisudes/ ja sinulle maxetan lupaus. Sinä cuuldelet rucouxet/ sentähden tule caicki liha sinun tygös. Meidän pahat tecom meitä cowin rascauttawat/ waan anna sinä meille synnit andexi. Autuas on se jongas walidzet ja otat tygös/ asuman cartanoisas/ hänellä on runsas uscallus sinun huonestas ja pyhästä Templistäs. Cuuldele meitä ihmellisest wanhurscaudesta/ Jumala meidän autuudem/ joca olet caickein turwa maan päällä/ ja caucana meresä. Joca wuoret wahwistat awullas/ ja on hangittu woimalla. Sinä cuin asetat meren pauhinan ja hänen aldoins pauhinan ja Canssain metelin. Että ne hämmästyisit/ jotca nijsä maan ärisä asuwat/ sinun ihmeitäs/ sinä iloitat caicki lijckuwaiset/ amulla ja ehtona. Sinä edziskelet maan ja liotat sen/ ja teet sen ylön rickaxi/ Jumalan wirta on wettä

PSALTARI

täynäns/ sinä caswatat heidän jywäns/ ettäs näin maan walmistat. Sinä juotat hänen wacons/ ja castat hänen kyndöns/ satella sinä ne pehmität/ ja siunat hänen laihons. Sinä caunistat vuoden hywydelläs/ ja sinun askeles tiuckuwat raswasta. Corwen asuwaiset owat myös lihawat/ että he tiuckuwat/ ja cuckulat owat ymbärins iloisans. Laitumet owat lauma täynäns/ ja laxos on tihkiäldä jywiä/ nijn että sijtä ihastutan ja lauletan.

IHastucat Jumalalle caicki maa/ weisatcat kijtost hänen nimens cunniaxi/ ylistäkät händä suurest. Sanocat Jumalalle: cuinga ihmelliset owat sinun työs/ sinun wihollisildas pitä puuttuman sinun suuren wäkes tähden. Caicki maa cumartacon sinua/ ja weisatcan kijtost sinun nimelles. Sela Tulcat ja cadzocat Jumalan tecoja/ joca nijn ihmellinen on hänen töisäns ihmisten lasten seas. Hän muutta meren cuiwaxi/ nijn että jalcaisin käydän weden ylidze/ sijtä me hänesä iloidzemma. Hän hallidze waldans cautta ijancaickisest/ hänen silmäns cadzelewat Canssoja/ eripuraiset ei pidä woiman corgotta heitäns. Sela. Kijttäkät te pacanat meidän Jumalata/ cajahtacan hänen kijtoxens äni cauwas. Joca meidän sielum elättä/ ja ei salli meidän jalcojam liucastella. Sillä sinä Jumala olet meitä coetellut/ ja walanut nijncuin hopia waletan. Sinä weit meitä fangiuteen/ ja panit cuorman meidän landehillem. Sinä olet andanut ihmiset meidän päämme päällidze mennä/ me olemma tuleen ja weteen tullet/ mutta sinä weit meitä ulos ja wirgotit. Sentähden minä menen polttouhrilla sinun huonesees/ ja maxan sinulle lupauxeni. Jotca minun huuleni lupaisit/ ja minun suuni puhunut on minun tuscasani. Lihawat polttouhrit minä teen sinulle poldetuista oinaista/ minä uhran sinulle naudat cauristen cansa. Sela. Tulcat/ cuulcat/ te caicki jotca Jumalata pelkät/ minä ilmoitan mitä hän minun sielulleni on tehnyt. Händä minä suullani huusin/ ja ylistin kielelläni. Jos minä jotakin wääryttä pidäisin sydämesäni/ nijn ei HERra minua cuuldelis. Sentähden cuuldele minua Jumala/ ja ota waari minun rucouxeni änestä. Kijtetty olcon Jumala joca ei hyljä minun rucoustani/ eikä käännä hywyttäns pois minusta. JUmalata olcon meille armollinen ja siunatcon meitä/ hän walistacon caswons aina meidän päällem. Sela. Että me maan päällä tundisim hänen tiens/ ja

PSALTARI

caickein pacanain seas hänen autuudens. Sinua Jumala Canssat kijttäwät/ sinua caicki Canssat kijttäwät. Canssat iloidzewat ja ihastuwat/ että Canssat oikein duomidzet/ ja hallidzet Canssat maan päällä. Sela. Sinua Jumala Canssat kijttäwät/ sinua caicki Canssat kijttäwät. Maa anda hedelmäns/ siunatcon meitä Jumala/ meidän Jumalam. Siunatcon meitä Jumala/ ja caicki mailma peljätkön händä.

NOscan Jumala/ että hänen wihollisens hajotetaisin/ ja jotca händä wihawat paetcan hänen edestäns. Aja heitä pois nijncuin sawu ajetan pois/ nijncuin meden waha sula tulen edes/ nijn huckucan jumalattomat Jumalan caswon edes. Mutta wanhurscat riemuitcan ja iloitcan Jumalan edes/ ja riemuitcan sydämestäns. Weisatcat Jumalalle/ weisatcat kijtost hänen nimellens/ tehkät hänelle tietä/ joca hiljan mene edes/ hänen nimens on HERra/ ja iloitcat hänen edesäns. Joca on orwoin Isä ja leskein Duomari/ hän on Jumala hänen pyhäsä asumisesans. Jumala joca yxinäisten anda huonen täynäns lapsia/ joca fangit wie ulos oikialla ajalla/ ja anda eripuraiset cuiwasa asua. Jumala/ coscas käwit Canssas edellä/ coscas waelsit corwesa. Sela. Nijn maa wapisi ja taiwat tiucuit/ tämän Jumalan edesä Sinais/ sen Jumalan edesä/ joca Israelin Jumala on. Mutta nyt sinä Jumala annat armollisen saten/ ja wirgotat sinun perimises/ joca cuiwa on. Että sinun eläimes sijnä asuisit/ Jumala sinä wirgotat sinun hywydelläs radolliset. HERra anda sanan suurella Ewangelistain joucolla. Sotawäen Cuningat pakenewat/ pakenewat ja huonen cunnia jaca ryöwäyxet. Cosca te leiris oletta/ nijn se kijldä cuin mettisen sijwet/ jotca nijncuin hopia ja culda läickywät. Cosca Caickiwaldias jocapaicas heidän seasans Cuningat asetta/nijn tule seijäs cusa syngiä on. Jumalan mäki on hedelmälinen mäki/ suuri ja hedelmälinen mäki. Mixi te suuret wuoret kippatte ? tämä on Jumalan wuori/ josa hän mielisty asuman/ ja HERra pysy siellä ijancaickisest. Jumalan rattaita on monda tuhatta kerta tuhat/ HERra on heisä pyhäsä Sinais. Sinä astuit ylös corkeuxeen/ ja olet fangixi ottanut fangeuxen/ sinä olet lahjoja saanut ihmisiä warten: eripuraiset myös/ että HERra Jumala siellä cummingin asu. Kijtetty olcon HERra jocapäiwä/ Jumala pane cuorman meidän päällem/ mutta hän myös

PSALTARI

autta meitä. Sela. Meillä on Jumala joca autta/ ja HERra HERra/ joca cuolemasta wapahta. Mutta Jumala särke hänen wihollisens päät heidän päänlakeins cansa/ jotca pysywät heidän synnisäns. Cuitengin sano HERra: minä haen muutamit lihawista/ meren sywydestä minä muutamita haen. Sentähden sinun jalcas tule painetuxi sinun wihollises weresä/ ja sinun coiras sen nuole. Se näky Jumala cuingas waellat/ cuingas minun Jumalan ja Cuningan Pyhäsä waellat. Laulajat käywät edellä ja sijtte leicarit pijcain seas/ jotca trumpuja lyöwät. Kijttäkät HERra Jumalata seuracunnisa/ Israelin lähten tähden. Siellä hallidze heidän seasans wähä BenJamin/ Judan päämiehet jouckoinens/ Zebulonin päämiehet/ Naphtalin päämiehet. Sinun Jumalas on sinun waldacundas asettanut/ wahwista sitä Jumala meisä: sillä se on sinun tecos. Sinun Templis puolesta cuin on Jerusalemis/ pitä Cuningat sinulle lahjoja wiemän. Nuhtele peto ruogosa/ härkäin laumat wasickains seas/ jotca waatiwat rahan tähden/ hän hajotta Canssat jotca mielelläns sotiwat. Egyptin päämiehet pitä tuleman/ Ethiopia pitä käsiäns Jumalalle ojendaman. Te Cuningasten waldacunnat maan päällä weisatcat Jumalalle/ weisatcat kijtost HERralle. Sela. Se cuin asu taiwais jocapaicas hamast algusta/ cadzo/ hän anda jylinällens woiman. Andacat Jumalalle woima/ hänen herraudens on Israelis/ ja hänen woimans pilwisä. Jumala on ihmellinen hänen Pyhäsäns/ hän on Israelin Jumala/ hän anda Canssalle wäen ja woiman/ kijtetty olcon Jumala.

JUmala auta minua: sillä wedet käywät haman minun sieluni asti. Minä wajon sywään mutaan/ josa ei pohja ole/ minä olen tullut sywijn wesijn/ ja wirta upotta minun. Minä wäsyin huutamisest/ minun curckun cuiwettu/ minun näkyn waipu/ että minä nijncauwan Jumalata odotan. Nijtä on enämbi cuin minun pääsäni hiuxia/ jotca ilman syytä minua wihawat. Jotca syyttömäst minun wiholliseni owat/ ja minua hucuttawat/ owat wäkewät/ nijtä täyty minun maxa/ joita en minä ryöwännyt. Jumala sinäpä tiedät minun tyhmydeni/ ja minun ricoxeni ei ole sinulle salatut. Älä salli heitä häpiään tulla minun tähteni/ jotca sinua odottawat HERra HERra Zebaoth/ älä anna heitä häwäistä minun tähteni/ jotca sinua edziwät Israelin Jumala. Sillä sinun

PSALTARI

tähtes minä pilcka kärsin/ minun caswon on täynäns häpiätä. Minä olen muucalaisexi welijlleni tullut/ ja oudoxi äitini lapsille. Sillä sinun huones kijwaus syö minua/ ja heidän pilckans jotca sinua pilckaisit/ langeisit minun päälleni. Minä itkin ja paastoisin hartasta/ ja minä pilcattin päälisexi. Ja minä puin säkin päälleni/ waan he sijttekin leickiä teit. Jotca portisa istuwat/ ne minusta jaarittelewat/ ja juodesans he minusta weisawat. Mutta minä HERra rucoilen sinua otollisella ajalla/ Jumala sinun suuren laupiudes puolesta/ cuuldele minua wagan awus cautta. Pelasta minua logasta/ etten minä wajois/ että minä pelastettaisin wihollisistani/ ja sywistä wesistä. Ettei wuo minua upotais/ ja sywydet minua lainois/ eikä caiwon suu suljetais minun päälleni. Cuuldele minua HERra/ sillä sinun hywydes on turwallinen/ käännä sinuas minuun päin/ sinun suuren laupiudes tähden. Ja älä peitä caswoas palwelialdas: sillä minä ahdistetan/ cuuldele minua nopiast. Lähene minun sieluani/ ja lunasta händä/ minun wihollisten tähden pelasta minua. Sinäpä tiedät minun pilckani/ häpiäni ja häwäistyxi/ caicki minun wiholliseni owat edesäs. Pilcka särke minun sydämeni/ ja waiwa minua: minä odotan jos jocu armahtais/ ja ei ole kengän/ lohduuttaja/ waan en minä ketän löydä. Ja he annoit minulle sappe syödäxi/ ja etickata juodaxeni/ minun suurimmas janosani. Heidän pöytäns olcon heille paulaxi/ sekä costoxi että langemisexi. Tulcon heidän silmäns pimiäxi/ ettei he näkis/ ja salli heidän landens aina horjua. Wuodata närkästyxes heidän päällens/ ja sinun hirmuinen wihäs käsittäkön heitä. Olcon heidän asumisens kylmillä/ ja ei kengän olco/ joca heidän majasans asuis. Sillä he wainowat sitä jotas lyönyt olet/ ja kerscawat että omaidzes pahasti haawoitat. Salli heitä langeta synnistä syndijn/ ettei he tulis wanhurscaudens tygö. Pyhi heitä eläwitten kirjasta/ ettei he kirjoitettais wanhurscasten cansa. Mutta minä olen radollinen ja murhellinen/ Jumala/ sinun apus suojelcon minua. Minä kijtän Jumalan nime weisulla/ ja ylistän sangen händä kijtoxella. Se kelpa parammin HERralle cuin härkä taicka mulli/ jolla owat sarwet ja sorcat. Radolliset näkewät sen ja iloidzewat/ ja jotca Jumalata edziwät/ heidän sydämens pitä elämän. Sillä HERra cuule köyhiä/ ja ei hän fangians cadzo ylön. Kijttäkän händä taiwat/

PSALTARI

maa ja meri/ caicki mitä nijsä lijckuwat. Sillä Jumala autta Zioni/ ja rakenda Judan Caupungit/ että siellä asutan ja ne omistetan. Ja hänen palwelians siemen ne peri/ ja jotca hänen nimens racastawat/ asuwat nijsä.

RIennä Jumala minua wapahtaman/ kijruta HERra minua auttaman.

Häwetkön ja häwäistäkön/ jotca minun sieluani wäijywät. Ajettacon tacaperin ja tulcon häwäistyxi/ jotca minulle paha suowat. Että he jällens häpiään tulisit/ jotca minua pitittäwät. Iloitcan ja riemuitcan sinusa caicki jotca sinua edziwät/ ja jotca sinun autuuttas racastawat/ sanocan aina: Jumala olcon suurest ylistetty. Mutta minä olen radollinen ja köyhä/ riennä Jumala minun tygöni: sillä sinä olet minun auttajan ja pelastajan/ minun Jumalan älä wijwytä.

SInuun HERra minä uscallan/ älä anna minua ikänäns häwäistä. Wapada minua wanhurscaudellas ja pelasta minua/ callista corwas minun puoleeni ja auta minua. Ole minulle wahwa turwa/ johon minä aina pakenisin/ joca aina autta luwannut olet: sillä sinä olet minun callion ja linnan. Minun Jumalan auta minua jumalattoman kädestä/ wäärän ja ylpiän kädestä. Sillä sinä olet minun turwan HERra HERra/ minun toiwon hamast minun nuorudestani. Sinuun minä olen luottanut hamast äitini cohdsta/ sinä minun wedit ulos äitini cohdsta/ sinusta on aina minun kerscauxen. Minä olen monelle ihmexi tullut/ mutta sinä olet minun wahwa turwan. Täytä minun suun sinun kijtoxestas/ ja sinun cunniastas jocapäiwä. Älä minua heitä pois minun wanhudesani/ älä minua hyljä/ cosca minä heicoxi tulen. Sillä minun wiholliseni puhuwat minua wastan/ ja jotca minun sieluani wäijywät/ he keskenäns neuwo pitäwät. Ja sanowat: Jumala hyljä hänen: ajacat taca ja käsittäkät händä: sillä ei ole wapahtajata. Jumala älä ercane cauwas minusta/ minun Jumalan riennä minua auttaman. Häwetkön ja huckucon jotca minun sieluani wastan owat/ häpiän ja häwäistyxen ala tulcon/ jotca minulle paha suowat. Mutta minä odotan aina/ ja corgotan aina sinun kijtoxex. Minun suun pitä ilmoittaman sinun wanhurscauttas/ jocapäiwä sinun autuuttas/ joita en minä woi caickia luke. Minä waellan HERran HERran wäkewydes/ minä ylistän ainoastans sinun wanhurscauttas. Jumala sinä olet minua

PSALTARI

nuorudestani opettanut/ sentähden minä julistan sinun ihmeitäs. Ja minun wanhudesani ja harmaxi tulduani älä Jumala minua hyljä/ siihenasti cuin minä ilmoitan sinun käsiwartes lasten lapsille/ ja sinun wäkewydes caikille tulewaisille. Ja tosin Jumala sinun wanhurscaudes on sangen corkia/ sinä suuria teet/ Jumala cuca on sinun wertaises ? Sillä sinä annat minun nähdä paljo ja suuria ahdistuxia/ ja wirgotat minua jäl lens/ ja taas sinä haet minua ulos maan sywydestä. Sinä teet minun sangen suurexi/ ja lohduitat minua jäl lens. Nijn minäkin kijtän sinua Psaltarilla/ sinun wacuuttas/ minun Jumalan: minä weisan kijtost sinulle candeileilla/ sinä pyhä Israelis. Minun huulen ja minun sielun/ jongas lunastit/ iloidzewat ja weisawat kijtost sinulle. Ja minun kielen puhu myös jocapäiwä sinun wanhurscaudestas/ sentähden häwetkän he ja häpiään tulcon/ jotca minulle paha suowat.

Salomolle. JUmalä anna duomios Cuningalle/ ja wanhurscaudes Cuningan pojalle. Että hän weis Canssas wanhurscauteen/ ja auttais sinun radollistas. Wuoret tuocan rauhan Canssalle/ ja cuckulat wanhurscauden. Hänen pitä radollisen Canssan oikeudesä pitämän/ ja köyhiä auttaman/ ja särkemän pilckurit. Sinua peljätän/ nijncauwan cuin Auringo ja Cuu owat/ lapsista nijn lasten lapsijn. Hän astu alas nijncuin sade nijtetylle nijtylle/ nijncuin pisarat jotca maan liottawat. Hänen aicanans wanhurscaus ja suuri rauha cucoista/ siihenasti ettei Cuuta oleckan. Hän hallidze merestä mereen/ ja wirrasta mailman ärijn. Händä heidän pitä cumartaman jotca corwesa owat/ ja hänen wihollisens pitä tomun nuoleman. Cuningat meren tykö ja luodoist pitä lahjoja candaman/ Cuningat rickast Arabiast ja Sebast pitä annot tuoman. Caicki Cuningat pitä händä cumartaman/ ja caicki pacanat pitä händä palweleman. Sillä hän wapahta huutawaisen köyhän/ ja radollisen/ jolla ei ole auttajata. Hän on armollinen waiwaiselle ja köyhälle/ ja köyhäin sielua hän autta. Hän lunasta heidän sieluns petoxest ja ylöllisest/ ja heidän werens luetan callixi hänen edesäns. Ja hän elä/ ja hänelle annetan culda rickast Arabiasta/ ja händä alati cumarretan/ jocapäiwä kijtätän händä. Maasa ja wuorten cuckuloilla pitä tihkiän tulon oleman/ hänen hedelmäns pitä häälümän nijncuin Libanonin/ ja sen pitä cucoistaman Caupungeisa/ nijncuin

PSALTARI

ruoho maan päällä. Hänen nimens pysy ijancaickisest/ nijncauwan cuin Auringo on/ ulottu hänen nimens jälkentulewaisille/ ja he tulewat siunatuxi hänen cauttans/ caicki pacanat ylistäwät händä. Kijtetty olcon Jumala/ HERra Israelin Jumala/ joca yxinäns ihmeitä teke. Ja kijtetty olcon hänen cuuluisa nimens ijancaickisest/ ja caicki maa täytettäkön hänen cunniastans/ Amen/ AMEN.

TOtta on Jumala Israelille hywä/ nijlle jotca puhtat sydämeist owat. Mutta minä olin pian jalgoillani horjunut/ minun askeleni olisit lähes liucastunet. Sillä minä närkestyin öyckäristä/ että minä näin jumalattomat menestywän. Sillä ei he ole misän cuoleman hädäs/ waan he owat wahwana/ ja heidän woimans pysy wahwana. Ei he ole wastoinkäymises nijncuin muut ihmiset/ ja ei waiwata nijncuin muita ihmisiä. Sentähden on heidän ylpeydens callis/ ja heidän wäkiwaldans täyty hywäxi työxi cudzutta. He paisuwat caswoilda nijncuin lihawa wadza/ he tekewät mitä ainoastans heille kelpa. Caickia he cadzowat ylön/ ja sijtte pahasti puhuwat/ ja puhuwat ja laittawat ylpiäst. Mitä he puhuwat sen täyty olla taiwasta puhuttu/ mitä he sanowat/ sen täyty maan päällä kelwata. Sentähden noudatta heitä yhteinen Canssa/ ja coconduwat heidän tygöns nijncuin wedet. Ja sanowat: mitä Jumalan pitäis heitä kysymän ? mitä pitäis korkeimman heistä lucua pitämän ? Cadzo/ ne owat jumalattomat/ he owat onnelliset mailmasa/ ja ricastuwat. Pidäiskö sijs sen turhan oleman/ että minun sydämen nuhdetoinna elä/ ja minä pesen wiattomudes minun käteni ? Ja ruoskitan jocapäiwä/ ja minun rangaistuxen on joca amulla käsis ? Minä olisin lähes nijn sanonut cuin hekin/ mutta cadzo/ nijn minä olisin duominnut caicki sinun lapses/ jotca ikänäns ollet owat. Minä ajattelin sitä tutkia/ mutta se oli minulle ylön rascas. Sijhenasti cuin minä menin Jumalan Pyhään/ ja astaitzisin heidän loppuns. Mutta sinä asetit heitä liuckalle/ ja syöxit heitä pohjaan. Cuinga he nijn pian huckuwat/ he huckuwat ja saawat cauhian lopun. Nijncuin uni cosca jocu herä/ nijnpäs HERra teet heidän cuwans Caupungis ylöncadzotuxi. Waan se carwastele minun sydämesäni/ ja se pistä minun munascuitani. Että minun pitä tyhmän oleman/ ja ei mitän tietämän/ ja minun täyty olla nijncuin naudann sinun

PSALTARI

edesäs. Cuitengin minä pysyn alati sinun tykönäs: sillä sinä pidät minun oikiasta kädestäni. Sinä talutat minua neuwollas/ ja corjat minua wijmein cunnialla. Cuin sinä ainoastans minulla olisit/ nijn en minä ensingän sijtte taiwasta eli maasta tottelis. Waicka wielä minun ruumin ja sielun waipuis/ nijn sinä Jumala cuitengin olet aina minun sydämeni uscallus/ ja minun osan. Sillä cadzo/ jotca sinusta heitäns erittäwät/ ne huckuwat/ sinä cadotat caicki/ jotca sinua watan huorin tekewät. Mutta se on minun ilon/ että minä idzeni Jumalaan pidän/ ja panen minun toiwoni HERran HERran päälle/ mainidzeman cuinga sinä sen teet.

JUmala mixis meitä nijn ratki poissyöxät ? ja olet nijn hirmuisesta wihainen sinun laituimes lambaille. Muista seuracundas/ jongas wanhast omistit/ ja sinulles perimisexi lunastanut olet/ Zionin wuorta/ josas asut. Talla heitä jalgoillas/ ja sysä juuri pohjaan/ wihollinen on raiscannut caicki Pyhäs. Sinun wihollises kiljuwat sinun huoneisas/ ja asettawat epäjumalans nijhin. Kirwet näkywät wälckywän ylhällä/ nijncuin medzäs hacataisin. Ja hackawat ricki caicki hänen snickarin caunistuxens/ sekä keihäillä että kirweillä. He polttawat sinun Pyhäs/ ja rijwawat sinun nimes asuinsian pohjan asti. He puhuwat sydämisäns: radelcam heitä ynnä/ he polttawat caicki Jumalan huonet maalla. Em me näe meidän ihmeitäm/ eikä sillen yxikän Propheta saarna/ ei kengän opettaja meitä opeta. Jumala/ cuinga cauwan wihollinen häwäise/ ja wainollinen sinun nimes ratki nijn pilcka ? Mixis käännät pois sinun kätes ? ja oikian kätes nijn ratki sinun powestas ? Mutta Jumala on wanhasta minun Cuningan/ joca awut caicki matcan saatta maan päällä. Sinä hajotat meren woimallas/ ja sinä murennat Drakein päät wesisä. Sinä musersit walascalain päät/ ja annat ne Canssalle ruaxi medzän corwesa. Sinä cuohutat lähtet ja wirrat/ sinä cuiwat wäkewät cosket. Päiwä ja yö owat sinun/ sinä rakennat Auringon ja tähdet määrätyn juoxuns pitämän. Sinä sowitit jocaidzen maan rajat/ sinä teet suwen ja talwen. Nijn muista sijs että wihollinen häwäise HERra/ ja hullu Canssa laittawat sinun nimes. Älä sijs anna pedolle mettises sielua/ ja älä nijn ratki unohda sinun köyhiä eläimitäs. Muista lijtto: sillä maa on jocapaicas surkiast häwitetty/ ja huonet owat

PSALTARI

täynnä wääryttä. Älä anna huonon mennä pois häpiällä: sillä köyhät ja radolliset kijttävät sinun nimes. Nouse Jumala ja aja asias/ muista niittä häwäistyxiä/ jotca sinulle jocapäiwä hulluilla tapahtuwat. Älä unohda wihollistes parcuja/ sinun wainollistes meteli tule aina suuremmaxi. ME kijtäm sinua Jumala/ me kijtäm sinua ja ilmoitam sinun ihmeitäs/ että sinun nimes on niijn läsnä. Sillä ajallans minä oikein duomidzen. Maa wapise ja caicki jotca sen päällä asuwat/ mutta minä wahwistan lujast hänen padzans. Sela. Minä sanoin Öyckäreille: älkät niijn kerscatco/ ja jumalattomille: älkät wallan päälle haastaco. Älkät niijn paljo haastaco teidän waldan päälle/ älkät puhuco niijn niscurist. Niijn cuin ei mitän hätä olis/ eikä idästä eli lännestä/ taicka wuorista jotca corwesa owat. Sillä Jumala on Duomari/ joca tämän alenda ja toisen ylendä. Sillä HERran kädes on malja täynäns/ wäkewällä wijnalla täytetty/ ja sijtä hän pane sisälle/ waan caickein jumalattomain täyty juoda/ ja rahgangin rypätä ulos. Mutta minä ilmoitan ijancaickisest/ ja weisan kijtost Jacobin Jumalalle. Ja minä tahdon särkiä caiken jumalattomain wallan/ että wanhurscasten walda corgotettaisin. Jumala on tuttu Judaas/ Israelis on hänen nimens suuri. Salemis on hänen majans/ ja Zionis hänen asumisens. Siellä hän särke joudzen nuolet/ kilwet/ miecan ja sodan. Sela. Sinä olet kirckambi ja wäkewämbi/ cuin ryöstöwuoret. Coriat pitä ryöstettämän ja nuckuman/ ja caicki sotamiehet täyty käsistäns herwottomaxi tulla. Sinun rangaistuxestas Jacobin Jumala/ uneen wajo orhi ja ratas. Sinä olet hirmullinen/ cuca woi seiso sinun edesäs/ coscas wihastut ? Coscas duomion annat cuulua taiwast/ niijn maa wapise ja waickene. Cosca Jumala nouse duomidzeman/ että hän auttais caickia radollisia maan päällä. Sela. Cosca ihmiset kiucuidzewat sinua wastan/ niijn sinä voitat cunnian/ ja cuin he wielä enä kiucuidzewat/ niijn sinä myös wielä olet. Luwatcat ja andacat teidän HERrallen Jumalalle caicki jotca hänen ymbärilläns oletta/ wiekät lahjoja hirmulliselle. Joca päämiehildä otta rohkeuden/ ja on hirmullinen maan Cuningaille.

MINä huudan änelläni Jumalata/ Jumalata minä huudan/ ja hän cuuldele minua. Minun hätä ajallani edzin minä HERra/ minun käten on yöllä ojettu/

PSALTARI

ja ei lacka: sillä ei minun sielun salli händäns lohdutetta. Cuin minä murheisani olen/ nijn minä ajattelen Jumalan päälle/ cuin minun sydämen on ahdistuxes/ nijn minä puhun. Sela. Sinä pidät minun silmäni että he walwowat/ minä olen nijn woimatoim/ etten minä woi puhua. Minä ajattelen wanhoja aicoja/ endisitä vuosia. Minä ajattelen yöllä minun candelettani/ ja puhun minun sydämelleni/ ja minun hengen tutki. Heittänekö Jumala pois ijancaickisest/ ja ei yhtän armo sillen osottane ? Puuttuneco hänen laupiudens: ja olleco lupauxella jo loppu ? Ongo Jumala unhottanut olla armollinen ? ja sulkenut hänen laupiudens wihans tähden ? Sela. Minä sanoin: se minua waiwa/ waan ylimmäisen oikia käsi woi caicki muutta. Sentähden minä muistan HERran töitä/ ja minä ajattelen sinun endisiä ihmeitä. Ja puhun caikista sinun töistä/ ja sanon sinun tegoistas. Jumala sinun ties on pyhä/ cusa on nijn wäkwätä Jumalata cuin sinä olet ? Sinä olet se Jumala joca ihmeitä teke/ sinä osotit woimas Canssain seas. Sinä lunastit Canssas woimallisest/ Jacobin ja Josephin lapset. Sela. Wedet näit sinun Jumala/ wedet näit sinun ja wapisit/ ja sywydet pauhaisit. Paxut pilwet caasit wettä/ pilwet jylisit ja nuolet lensit secaa. Se jylisi taiwasa/ ja sinun leimauxes wälkyi maan pijrin päälle/ maa lijckui ja wärisi sijtä. Sinun ties oli meresä/ ja sinun polcus olit suurisa wesisä/ ja ei sinun jälkiäs kengän huomainnut. Sinä weit Canssas nijncuin lammaulauman/ Mosexen ja Aaronin cautta.

CUule minun Canssan minun Lakin/ callistacat teidän corwan minun suuni sanoin. Minä awan suuni sananlascuun/ ja wanhat tapauxet mainidzen. Jotca me cuullet olemma ja tiedämme/ ja meidän Isäm meille jutellet owat. Etten me sitä salais heidän lapsildans/ jotca tulewat/ julistain HERran kijtoxita/ ja hänen woimans ja ihmeitäns/ jotca hän on tehnyt. HÄn sääsi todistuxen Jacobis/ ja andoi Lain Israelis/ jonga hän käski meidän Isäm opetta heidän lapsillens. Että wastatulewaiset oppisit/ ja lapset/ jotca wielä syndywät. Cuin he caswawat/ että hekin myös ilmoitaisit lapsillens. Että he panisit toiwons Jumalaan/ ja ei unhodais Jumalan tecoja/ ja pidäisit hänen käskyns. Ja ei tulis nijncuin heidän Isäns/ huikendelewa ja cangia sucu/ joca ei wahwistanut

PSALTARI

sydändäns/ ja heidän hengens ei rippunut uscollisest Jumalasa. Nijn cuin Ephraimin lapset/ harniscoitut/ joudzimiehet pakenit sodan ajalla. Ei he pitänet Jumalan lijtto/ ja ei waeldanet hänen Laisans. Ja he unhotit hänen tecons ja ihmens/ jotca hän heille osottanut oli. HEidän Isäins eteen teki hän ihmeitä Egyptin maasa/ Zoan kedolla. Hän halcais meren/ ja wei heitä sen läpidze/ ja asetti weden/ nijncuin muurin. Ja hän talutti heitä ylipäiwä pilwellä/ ja yliyötä walkialla tulella. Hän halcais calliot corwesa/ ja juotti heitä wedellä yldäkylä. Ja hän laski ojat wuotaman calliosta/ nijn että he sijtä wuodit cuin wirrat. Ja wielä he sijttengin syndiä teit händä wastan/ ja wihoitit corkeimman corwesa. He kiusaisit Jumalata sydämisäns/ anoden ruoca heidän sielullens. He puhuit Jumalata wastan/ ja sanoit: woineco Jumala walmista pöydän corwesa ? Cadzo/ kyllä tosin hän callioon löi/ ja wedet wuosit ja ojat juoxit. Mutta cuinga hän woi myös leipä anda/ eli Canssallens liha saatta ? Cuin HERra sen cuuli/ wihastui hän/ ja tuli sytytettin Jacobis/ ja julmuus tuli Israelin päälle. Ettei he usconet Jumalan päälle/ ja ei uscaldanet hänen apuuns. Ja hän käski pilwille ylhäldä/ ja awais taiwan owet. Ja andoi sata heille Manna syödäxens/ ja andoi heille taiwan leipä. He söit Engelitten leipä/ hän lähetti heille kyllä ruoca rawinnox. Hän andoi itätuulen puhalda taiwan alla/ ja hänen wäkewydelläns kehoitti etelätuulen. Ja andoi sata nijncuin tomua/ liha heille/ ja linduja nijncuin sanda meresä. Ja sallei langeta keskelle heidän leiriäns/ jocapaicas cuin he asuit. Nijn he söit ja rawittin/ ja sait heidän himons. Cuin ei he wielä lacannet himoidzemast/ ja he wielä sijtte söit. Tuli Jumalan wiha heidän päällens/ ja tappoi jaloimmat heidän seastans/ ja parahimmat Israelis hän maahan löi. Mutta wielä sijttekin caikisa näisä he syndiä teit/ ja ei usconet hänen ihmeitäns. Sentähden andoi hän heidän cuolla/ nijn ettei he mitän saanet/ ja täytyi heidän elinaicans rangaistuna olla. Cuin hän heitä tappoi/ edzit he händä/ ja he palaisit/ ja tulit warhain Jumalan tygö. Ja muistelit että Jumala on heidän turwans/ ja Jumala se corkein heidän lunastajans. Ja he petit hänen heidän suullans/ ja walehtelit hänelle kielilläns. Mutta heidän sydämens ei ollut wahwa hänen puoleens/ ja ei pitänet uscollisest hänen lijttoans. MUTta hän oli armollinen/

PSALTARI

ja andoi pahat tegot andexi/ ja ei hucuttanut heitä/ ja hän käänsi pois usein wihans/ ettei hän laskenut caickia wihaans menemän. Sillä hän muisti heidän lihaxi/ tuulexi/ joca mene pois ja ei palaja. He wihoitit hänen sangen usein corwesa/ ja kehoitit hänen aukiasa maasa. Ja he kiusaisit taas Jumalata jocapaicas/ ja härsyttelit sitä pyhä Israelis. Ei he muistanet hänen kättäns/ sinä päivänä jona hän lunasti heitä wihollisista. Nijncuin hän oli ihmens Egyptis tehnyt/ ja hänen merckins Zoan maasa. Cosca hän heidän wetens werexi muutti/ ettei he ojistans tainnet juoda. Cosca hän turilat heidän secaans lähetti/ jotca heitä söit/ ja sammacot cuin heitä hucutit. Ja andoi heidän tulons ruohomadoille/ ja heidän kylwöns etanoille. Cosca hän rakehilla heidän wijnapuuns löi/ ja heidän medzäficunans jääteellä. Cosca hän löi heidän carjans rakehilla/ ja heidän laumans pitkäisen tulella. Cosca hän hirmuises wihans lähetti heidän secaans pahat engelit/ ja andoi heitä raadella/ cadotta ja wahingoitta. Hän päästi wihans heidän secaans/ ja ei säästänyt heidän sielujans cuolemasta/ ja heidän eläimens rutolla cuoletti. Cosca hän caicki esicoiset löi Egyptisä/ ensimmäiset perilliset Chamin majoisa. JA laski hänen Canssans nijncuin lambat/ ja wei heidän nijncuin lauman corwesa. Ja saatti heitä irstasta/ ettei he peljännet/ waan heidän wihollisens peitti meri. Ja hän wei heitä Pyhäns rajoijn/ tämän mäen tygö/ jonga hänen oikia kätens saanut oli. Ja hän ajoi pois heidän edestäns pacanat/ ja jacoit heille perimisen arwalla/ ja nijden majoisa andoi hän Israelin sucucunnat asua. Mutta he kiusaisit ja wihoitit Jumalan sen corkeimman/ ja ei pitänet hänen todistuxians. Waan he palaisit tacaperin ja cadzoit ylön nijncuin myös heidän Isäns/ ja ei pitänet/ nijncuin hellinnyt joudzi. Ja he wihoitit hänen medzistöilläns/ ja härsyttelit händä epäjumalillans. Ja cuin Jumala sen cuuli/ nijn hän närkästy/ ja hyljäis cowin Israelin. Nijn että hän luowui asuinsiastans Silos/ sijtä majasta josa hän ihmisten seas asui. Ja andoi heidän waimons fangiuxeen/ ja heidän cauniudens wihollisten käsijn. Ja hän hyljäis Canssans miecan ala/ ja närkästy hänen perimistäns wastan. Heidän miehucaisens culutti tuli/ ja heidän neidzens täydyi huolemata jäädä. Heidän Pappins langeisit miecalla/ ja ei ollutcan leske/ joca heitä itki. Ja HERra heräis

PSALTARI

nijnkuin jocu macawainen/ nijncuin jocu wäkewä rämäjä wijnan juopumisest. Ja löi wihollistans peräwierijn/ ja pani ijancaickisen häpiän heidän päällens. Ja heitti Josephin majan pois/ ja ei walinnut Ephraimin sucucunda. Waan hän walidzi Judan sucucunnan/ Zionin wuoren/ jota hän racasti. Ja rakensi Pyhäns corkeuxeen/ nijncuin ijancaickisest pysywäisen maan. Ja walidzi palwelians Dawidin/ ja otti hänen lammashuonesta. Imettäwistä lambaista haki hän hänen/ että hän hänen Canssans Jacobin caidzis/ ja Israelin hänen perimisens. Ja hän caidzi heitä caikella sydämens wacuudella/ ja hallidzi heitä caikella ahkerudella.

HERra/ pacanat owat pericundaas carannet/ he owat saastuttanet sinun pyhän Templis/ ja Jerusalemista kiwiraunion tehnet. He annoit palwelias ruumit linnuille taiwan alla ruaxi/ ja sinun pyhäis lihat maan pedoille. He wuodatit heidän werens nijncuin weden Jerusalemin ymbärille/ ja ei kengän haudannut. Me olemma meidän läsnä asuwaisillem nauroxi tullet/ häwäistyxexi ja pilcaxi nijlle jotca meidän ymbärilläm owat. HERra cuinga cauwan sinä nijn wihainen olet ? ja annat sinun kijwauxes nijncuin tulen pala ? Wuodata hirmuisudes pacanain päälle/ jotca ei sinua tunne/ ja nijden waldacundain päälle/ jota ei sinun nimes rucoile. Sillä he owat Jacobin syönet/ ja hänen huonens häwittänet. Älä muistele meidän endisiä pahoja tecojam/ armada pian meidän päällem: sillä me olemma sangen köyhäxi tullet. Auta sinä meitä Jumala meidän auttajam/ sinun nimes cunnian tähden/ pelasta meitä/ ja anna meillen synnit andexi sinun nimes tähden. Mixis sallit pacanain sanoa: cusa on nyt heidän Jumalans ? ilmoitettacan pacanain seas/ meidän silmäim edes sinun palweljas weren costo/ joca wuodatettu on. Anna etees tulla fangein huocauxet/ sinun suuren käsiwartes cautta/ corja cuoleman lapset. Ja costa meidän läsnä asuwaisillem seidzemen kerroin heidän pilckans heidän helmaans/ jolla he sinua HERra pilcannet owat. Mutta me sinun Canssas/ ja sinun wehmas lauma kijtäm sinua ijancaickisest/ ja julistam sinun kijtostas loppumata.

CUules Israelin paimen/ joca saatat Josephin nijncuin lambat/ ilmoita sinus joca istut Cherubimin päällä. Herätä sinun waldas/ sinä cuin Ephraimin/

PSALTARI

Benjaminin ja Manassen edes olet/ ja tule meidän auxem. Jumala lohduta meitä/ ja anna sinun caswos paista/ nijn me tulemma autetuxi. HERra Jumala Zebaoth/ cuinga cauwans wihastut Canssas rucouxijn ? Sinä ruokit heitä kyynelitten leiwällä/ ja juotat heitä suurella mitalla täynäns kyynelitä. Sinä annat caickein meidän läsnäasuwaistem meitä kiroilla/ ja meidän wihollistem meitä pilcata. Jumala Zebaoth lohduta meitä/ ja walista sinun caswos/ nijn me autetuxi tulemma. Sinä toit Wijnapuun Egyptistä/ ja olet pacanat carcottanut/ ja sen istuttanut. Sinä percaisit tien hänen eteens/ ja annoit hänen hywästi juurtua/ nijn että se täytti maan. Mäet owat sen warjolla peitetyt/ ja hänen oxillans Jumalan Cedripuut. Sinä lewiteit hänen wesans haman meren asti/ ja hänen haarans haman wirran tygö. Mixis sijs särjit hänen aitans/ että sitä caicki ohidzekäywät repiwät. Medzäsica on sen caiwanut ylös/ ja pedot owat turmellet. Jumala Zebaoth käännä sijs sinuas/ cadzo alas taiwast ja näe/ ja edzi sitä wijnapuuta. Ja pidä se kijndiänä/ jonga sinun oikia kätes on istutanut/ ja jongas sinulles lujasti walinnut olet. Cadzo sijhen ja nuhtelee/ että polttamisest ja repimisest loppu tulis. Sinun kätes warjelcon sen sinun oikian kätes Canssan/ ja ihmiset jotcas sinulles lujasti walinnut olet. Nijn en me sinusta luowu/ suo meidän elä/ nijn me sinun nimes rucoilem. HERra Jumala Zebaoth lohduta meitä/ ja anna caswos paista/ nijn me autetuxi tulemma.

WEisatcat iloisest Jumalalle/ joca on meidän wäkewydem/ ihastucat Jacobin Jumalalle. Ottacat Psalmit ja tuocat trumbut/ iloiset candelet ja Psaltari. Soittacat Basunilla udesa Cuusa/ meidän lehtimajam juhlapäiwänä. Sillä se on tapa Israelis/ ja Jacobin Jumalan oikeus. Sen hän pani Josephis todistuxexi/ cosca he Egyptin maalda läxit/ ja oudon kielen cuullet olit. Ja hän oli heidän olcans cuormasta wapahtanut/ ja heidän kätens pääsit tijliä tekemäst Cosca sinä tuscasas minua rucoilit/ nijn minä autin sinua/ ja cuuldelin sinua/ cosca tuulispää tuli sinun päälles/ ja coettelin sinua rijtaweden tykönä. Sela. Cuule minun Canssan/ minä todistan sinun seasas/ Israel/ sinun pitä minua cuuleman. Ettei sinun seasas muucalainen Jumala olis/ ja ettes wierasta Jumalata cumarrais. Minä olen sinun HERras Jumalas/

PSALTARI

joca sinun wein ulos Egyptin maalda/ lewitä suus nijn minä sen täytän. Mutta minun Canssan ei cuullut minun ändäni/ ja Israel ei totellut minua. Nijn minä laskin heitä heidän sydämens pahuteen/ waeldaman neuwons jälken. Jos minun Canssan cuulis minua/ ja Israel minun teisäni käwis. Nijn minä pian heidän wihollisens painaisin/ ja minun käteni käändäisin heidän wihollistens päälle. Ja jotca HERra wihawat/ huckan he pyrkiwät händä wastan/ mutta heidän aicans olis ijancaickisest pysywä. Ja minä ruockisin heitä parhailla nisuilla/ ja rawidzisin heitä hunajalla calliosta.

Jumala seiso Jumalan seuracunnasa/ ja on Duomari jumalitten seasa. Cuinga cauwan te wäärin duomidzetta/ ja jumalattoman muoto cadzotta ? Sela.

Tehkät oikeus köyhälle ja orwoille/ ja auttat radolliset ja waiwaiset oikeudelle. Pelastacat ylöncadzottua ja köyhä/ ja päästäkät händä jumalattoman wallasta. Mutta ei he tottele eikä lucua pidä/ he käywät lackamata pimeisä/ sentähden täyty caicki maan perustuxet caatua. Minä tosin sanoin: te oletta jumalat/ ja caicki corkeimman lapset. Cuitengin täyty teidän cuolla nijncuin ihmisetkin/ ja nijncuin tyrannit huckuwat. Nouse Jumala ja duomidze maa: sillä caicki pacanat owat sinun omas.

JUumala älä nijn ratki waickene/ ja älä caiketi nijn hiljainen ole/ Jumala älä sitä nijn kärsi. Sillä cadzo/ sinun wihollises kiucuidzewat/ ja jotca sinua wihawat/ ylendäwät pääns. He pitäwät cawaloita juonia sinun Canssas wastan/ ja pitäwät neuwo sinun salatuitas wastan. Sanoden: tulcat/ häwittäkäm heitä/ nijn ettei he ensingän Canssa oliscan/ ettei Israelin nime sillä muistellais. Sillä he owat pannet neuwons yhteen/ ja tehnet lijton sinua wastan. Edomerein ja Ismaeliterein majat/ Moabiterein ja Hagariterein. Gebaliterein/ Ammoniterein ja Amalechiterein/ Philisterit ja Tyron asuwaiset. Assur on myös hänens heihin lijttänyt/ auttaman Lothin lapsia. Sela. Tee nijlle nijncuin Midianitereille/ nijncuin Sisseralle/ nijncuin Jabinille Kisonin osan tykönä. Jotca mestattin Endorin tykönä/ ja tulit logaxi maan päälle. Tee heidän pääruhtinans nijncuin Oreb/ ja Seeb/ ja caicki heidän ylimmäisens nijncuin Sebah ja Salmuna. Jotca sanowat: me omistam meillem Jumalan huonet. Jumala tee heitä nijncuin tuulispää/ nijncuin corsi tuulen edesä. Nijncuin

PSALTARI

culo joca medzän poltta/ ja nijncuin liecki joca mäet sytyttä. Waino juuri nijn heitä tuulispäälläs/ ja hämmästyttä heitä tuiscullas. Täytä heidän caswons häpiällä/ että he sinun nimes edzisit. Häwetkön ja hämmästykön ijancaickisest/ ja häpiään tulcon ja huckucon. Nijn he saawat tuta että sinun nimes on ainoastans HERra/ ja ylimmäinen caikesa mailmasa.

CUinga ihanat owat sinun asuinsias HERra Zebaoth. Minun sielun ikäwöidze ja halaja HERran esicartanoihin/ minun ruumin ja sielun iloidze eläwäsä Jumalasa. Sillä lindu on huonen löytänyt/ ja pääskyinen hänen pesäns/ johonga he poicans laskewat/ nimittäin/ sinun Altaris HERra Zebaoth/ minun Cuningan ja minun Jumalan. Autuat owat jotca sinun huoneisas asuwat/ he kijttäwät sinua ijancaickisest. Sela. Autuat owat ne ihmiset jotca sinun pitäwät wäkenäns/ ja sydämestäns waeldawat sinun jälkes. Jotca käywät itcun laxon läpidze/ ja tekewät siellä caiwoja/ ja opettajat monella siunauxella caunistetan. He saawat yhden woiton toisen jälkeen/ että huomataisin oikia Jumala Zionis. HERra Jumala Zebaoth cuuldele minun rucouxen/ ota Jacobin Jumala tätä corwijs. Sela. Cadzele sijs Jumala meidän kilpem/ cadzo sinun woideldus caswoa. Sillä yxi päiwä sinun esicartanoisas on parambi cuin tuhatta mualla/ ennen minä olisin owenwartia minun Jumalani huonesä/ cuin cauwan asuisin Jumalattoman majoisa. Sillä HERra Jumala on Auringo ja kilpi/ HERra anda armon ja cunnian/ hurscailda ei mitän hywä puutu. HERra Zebaoth/ autuas on se ihminen/ joca sinuun uscalda.

HERra sinä cuin muinen olit armollinen sinun maacunnalles/ ja Jacobin fangit lunastit. Sinä cuin muinen olet andanut andexi sinun Canssas pahat tegot/ ja caicki heidän syndins peittänyt. Sela. Sinä cuin muinen lepytit caicki wihas/ ja käänsit sinuas wihas julmudesta. Lohduta meitä Jumala meidän wapahtajam/ ja käännä pois wihas meistä. Tahdotcos sijs ijancaickisest olla wihainen meidän päällem ? eli sinun wihas pitä sucucunnasta sucucundaan ? Etkös meitä wirgota jälkens/ että Canssas sinusa iloidzis ? HERra osota meille armos ja auta meitä. Josca minä cuulisin mitä HERra Jumala puhu/ että hän rauhan lupais Canssallens ja pyhillens/ ettei he hulluteen joutuis. Cuitengin

PSALTARI

on hänen apuns nijden tykönä jotca händä pelkävät/ että meidän maalla cunnia asuis. Että laupius ja totuus keskenäns cohtaisit/ wanhurscaus ja rauha toinen toisens suuta andaisit. Että totuus maasta wesois/ ja wanhurscaus taiwast cadzois. Että myös meille HERra hywin tekis/ ja meidän maam hedelmäns annais. Että wanhurscaus sijttekin hänen edesäns pysyis ja menestyis.

CALLista HERra corwas ja cuuldele minua: sillä minä olen radollinen ja köyhä. Kätke minun sielun: sillä minä olen pyhä/ auta minua minun Jumalan/ sinun palweliatas/ joca idzeni sinuun luotan. HERra ole minulle armollinen/ sillä minä huudan ylipäiwä sinua. Ilahuta sinun palwelias sielu/ sillä sinua HERra minä ikäwöidzen. Sillä sinä HERra olet hyvä ja armollinen/ ja sangen laupias caikille jotca sinua rucoilewat. Ymmärrä HERra minun rucouxen/ ja ota waari minun rucouxeni änestä. Tuscasani minä sinua rucoilen/ että minua cuuldelisit/ HERra/ ei ole yxikän jumalista sinun caltaises/ ja ei ole kengän joca nijn tehdä taita cuin sinä. Caicki pacanat jotcas tehnyt olet/ pitää tuleman ja cumartaman sinua HERRA/ ja sinun nimes cunnioittaman. Ettäs nijn suuri olet ja teet ihmeitä/ ja sinä olet yxinäns Jumala. Osota minulle HERra sinun ties waeldaxen sinun totuudesas/ kijnnitä minun sydämen sijhen yhteen/ että minä sinun nimes pelkäisin. Minä kijtän sinua HERra minun Jumalan caikesta sydämestäni/ ja cunnioitan sinun nimes ijancaickisest. Sillä sinun hywydes on suuri minusa/ ja sinä olet pelastanut minun sieluni sywimmästä helwetistä. Jumala/ corjat carcawat minua wastan/ ja tyrannein joucot wäijywät minun sieluani/ ja ei pidä sinua silmäins edesä. Mutta sinä HERra Jumala olet armollinen ja laupias/ kärsiwäinen ja sangen hyvä ja waca. Käännä idzes minun päin/ ole minulle armollinen/ wahwista palwelias sinun woimallas/ ja auta pijcas poica. Tee mercki minun Canssani/ että minun menestyis/ ja he sen näkisit jotca minua wihawat/ ja häpiäisit/ että sinä HERra autat ja wahwistat minua.

HÄn on wahwast perustettu pyhain wuorten päälle. HERra racasta Zionin portia/ caikista Jacobin asuinsioista. Cunnialliset asiat sinusa saarnatan/ sinä Jumalan Caupungi. Sela. Minä annan saarnata Rahabin ja Babelin edesä/ että

PSALTARI

he minun tundewat/ cadzo/ Philisterit/ Tyrit ja Ethiopialaiset syndywät siellä. Zionille pitä sanottaman: että caickinaiset Canssat siellä syndywät/ ja että Corkein sitä rakenda. HERra anda saarnata caickinaisilla kielillä/ että myös muutamat heistä siellä syndywät. Sela. Ja weisajat nijncuin tantzis/ caicki minun lähteni sinusa.

HERRA Jumala minun wapahtajan/ minä huudan yöllä ja päiwällä sinun edesäs. Anna minun rucouxen sinun etees tulla/ callista corwas minun huutoni puoleen. Sillä minun sielun on surkiutta täynäns/ ja minun elämän on juuri liki Helwettiä. Minä olen arwattu nijnen caltaisexi jotca Helwettijn menewät/ minä olen nijncuin se mies jolla ei yhtän apua ole. Minä macan hyljättynä cuolluitten seas/ nijncuin haawoitettut jotca haudasa macawat/ joita et sinä sillen muista/ ja jotca kädestäs eroitetut owat. Sinä olet minun painanut alemmaiseen caiwoon/ pimeyteen ja sywyteen. Sinun hirmuisudes ahdistu minua/ ja pacotta minua sinun alloillas. Sela. Sinä eroitit cauwas minun ystäwäni minusta/ sinä olet minun tehnyt heille cauhistuxexi/ minä macan fangittuna/ etten minä woi päästä ulos. Minun caswoni on surkia radollisuuden tähden/ HERra/ minä rucoilen sinua jocapäiwä/ minä hajotan käteni sinun puolees. Teetkös sijs ihmeitä cuolluitten seasa/ eli nousewatco cuollet sinua kijttämän ? Sela. Luetellango haudoisa sinun hywyttäs ? ja sinun wacuuttas cadotuxesa ? Tutango sinun ihmies pimiäsä ? eli sinun wanhurscaudes sijnä maasa josa caicki unhotetan ? Mutta minä huudan sinua HERra/ ja minun rucouxen tule warahin sinun etees. Mixis HERra heität pois minun sieluni/ ja peität caswos minulda ? Minä olen radollinen ja wäetöin/ että minä nijn hyljätty olen/ minä kärsin sinun hirmuisuttas/ että minä lähes epäilen. Sinun julmudes tule minun päälleni/ sinun pelcos likistä minua. Ne saartawat minua jocapäiwä nijncuin wesi/ ja ynnä minua pijrittäwät. Sinä teet että minun ystäwäni ja lähimmäiseni/ ercanewat cauwas minusta/ ja minun tuttawilleni olen minä pimeydes.

MINä weisan HERran armoista ijancaickisest/ ja hänen totudens ilmoitan suullani/ sugusta sucuun. Ja sanon: ijancaickinen armo käy ylös/ ja sinä pidät uscollisest sinun totudes taiwasa. Minä olen lijton tehnyt walittuni cansa/

PSALTARI

minä olen Dawidille minun palvelialleni wannonut. Haman ijancaickisuteen minä saatan sinulle siemenen/ ja rakennan sinun istuimes sugusta sucuun. Sela. Ja taiwat pitää ylistämän HERra sinun ihmeitäs ja totuttas/ pyhain seuracunnasa. Sillä cuca taitan pilwisä werrata HERraan ? ja cuca on HERran caltainen jumalitten lasten seas ? Jumala on sangen wäkewä pyhäins cocouxisa/ ja ihmellinen caickein nijden seas/ jotca owat hänen ymbärilläns. HERra Jumala Zebaoth/ cuca on nijncuin sinä/ wäkewä Jumala ? ja sinun totudes on sinun ymbärilläs. Sinä wallidzet pauhawaisen meren/ sinä hillidzet paisuwaitiset allot. Sinä lyöt Rahabin cuoliaksi/ sinä hajotat sinun wihollises urhollisella käsiwarrellas. Taiwas ja maa on sinun/ sinä olet perustanut maan pijrin/ ja mitä sijnä on. Pohjan ja etelän olet sinä luonut/ Thabor ja Hermon ihastuwat sinun nimees. Sinulla on woimallinen käsiwarsi/ wäkewä on sinun kätes/ ja corkia on sinun oikia kätes. Wanhurscaus ja duomio on sinun istuimes wahwistus/ armo ja totuus owat sinun caswos edes. Autuas on se Canssa joca ihastua taita/ HERra/ heidän pitää waeldaman sinun caswos walkeudesä. Heidän pitää iloidzeman jocapäiwä sinun nimestäs/ ja sinun wanhurscaudesas cunnialliset oleman. Sillä sinä olet heidän wäkewydens kerscaus/ ja sinun armos cautta nostat sinä meidän sarwem. Sillä HERra on meidän kilpem/ ja Pyhä Israelis on meidän Cuningam. Silloin sinä puhuit näwyisä pyhilles/ ja sanoit: minä olen Sangarin herättänyt auttaman/ minä olen corgottanut yhden walitun Canssasta. Minä olen löytänyt palveliani Dawidin/ minä olen hänen woidellut pyhällä öljylläni. Minun käteni tuke händä/ ja minun käsiwarteni wahwista händä. Ei pidä wiholliset händä woittaman/ ja wäärät ei pidä händä sulloman. Waan minä lyön hänen wihollisens hänen edestäns/ ja jotca händä wihawat tahdon minä waiwata. Mutta minun totuudeni ja armoni pitää hänen tykönäns oleman/ ja hänen sarwens pitää minun nimeni nostettaman. Minä asetan hänen kätens mereen/ ja hänen oikian kätens wirtoihin. Näin hänen pitää minun cudzuman: sinä olet minun Isän/ minun Jumalan ja turwan/ joca minua autta. Ja minä asetan hänen esicoisexi/ caickein corkeimmaxi Cuningasten seas maan päällä. Minä pidän hänelle armoni tähdellä ijancaickisest/ ja minun lijttoni

PSALTARI

pitä hänelle wahwa oleman. Minä annan hänelle ijancaickisen siemenen/ ja wahwistan hänen istuimens nijncauwan cuin taiwat pysywät. MUtta jos hänen lapsens minun Lakini hyljäwät/ ja ei waella minun oikeudesani. Jos he minun säätyni rijwawat/ ja ei minun käskyjäni pidä. Nijn minä heidän syndins widzalla rangaisen/ ja heidän pahat tecons haawoilla. Mutta minun armojani en minä hänestä käännä pois/ engä salli minun totudeni wilpistellä. En minä rijwa lijttoani/ ja mitä minun suustani käynyt on/ en minä muuta. Minä olen wihdoin wannonut pyhydeni cautta/ en minä Dawidille walhettele. Hänen siemenens on olewa ijancaickisest/ ja hänen istuimens minun edesäni nijncuin Auringo. Ja nijncuin Cuu/ wahwistetän hän ijancaickisest/ ja on wahwana nijncuin todistus pilwisä. Sela. WAan nyt sinä syöät ja heität pois/ ja wihastut woidellulles. Sinä särjet palwelias lijton/ ja tallat hänen cruununs maahan. Sinä ricot hänen muurins/ ja annat hänen linnans särjettä. Händä raatelewat caicki ohidzekäywäiset/ hän on tullut läsnäolewaisillens nauroxi. Sinä corgotat hänen wihollistens oikian käden/ ja ilahutat caicki hänen wainollisens. Hänen mieckans woiman olet sinä myös ottanut pois/ ja et salli hänen woitta sodasa. Sinä häwitit hänen puhtaudens/ ja paiscat hänen istuimens maahan. Sinä lyhennät hänen nuorudens ajat/ ja peität hänen häpiällä. Sela. HERra/ cuinga cauwan sinä sinus nijn salat ? ja annat hirmuisudes pala nijncuin tulen ? Muista/ cuinga lyhyt minun elämän on/ mixis tahdoit caicki ihmiset huckan luoda ? Cuca elä/ ja ei näe cuolemata ? joca sieluns Helwetin käsistä pelasta ? Sela. HERra/ cusa owat sinun endiset armos ? jotcas Dawidille wannonut olet sinun totudesas ? Muista HERra palwelias pilcka/ jonga minä kannan helmasani/ caikista nijn monista Canssoista. Joilla Herra wihollises sinua pilckawat/ joilla he pilckawat sinun woideltuis jäljet. Kijtetty olcon HERRA ijancaickisest/ Amen/ Amen. HERRA Jumala/ sinä olet meidän turwam/ sugusta sucuun. Ennencuin wuoret olit eli maa/ ja mailma luotin/ sinä olet Jumala ijancaickisesta ijancaickiseen. Sinä joca annat ihmiset cuolla/ ja sanot: tulcat jällens te ihmisten lapset. Sillä tuhat ajastaica owat sinun edesäs nijncuin eiläinen päiwä meni/ ja nijncuin wartia yöllä. Sinä wuodatat heitä nijncuin cosken/ ja

PSALTARI

owat nijncuin uni/ nijncuin ruoho amulla/ joca cohta lacastu. Joca amulla cucoista ja nopiast cuiwa/ ja ehtona leicatan ja cuiwettu. Sen teke sinun wihas/ että me nijn hucumme/ ja sinun hirmuisudes/ että me nijn äkist tääldä temmataan. Sillä meidän pahat tecom sinä asetat etees/ meidän tundemattomat syndim walkeuteen sinun caswos eteen. Sentähden culuwat caicki meidän päiwäm sinun wihastas/ meidän wuotem loppuwat pikemmin cuin juttu. Meidän elinaicam on seidzemenkymmendä wuotta/ taicka eninnäkin cahdexankymmendä wuotta/ ja cuin se paras on ollut/ nijn on se tusca ja työ ollut: sillä se mene pian pois/ nijncuin me lendäisim pois. Mutta cuca usco sinun nijn rascast wihastuwan/ ja cuca pelkä sencaltaista sinun hirmuisuttas ? Opetä meitä ajatteleman/ että meidän pitä cuoleman/ että me ymmärtäwäisexi tulisim. HERra käännä sijs idzes taas meidän puoleem/ ja ole palwelioilles armollinen. Täytä meitä pian armollas/ nijn me riemuidzem ja iloidzem caickina meidän elinaicanam. Ilahuta nyt meitä jäl lens/ että meitä nijncauwan waiwannut olet/ että me nijncauwan onnettomutta kärsinet olem. Osota palwelialles sinun tecos/ ja sinun cunnias heidän lapsillens. Ja/ HERra meidän Jumalam olcon meille lepyinen/ ja auttacon meidän kättem tegot meidän cansam/ Ja/ meidän kättem tegot hän auttacon.

JOca corkeimman warjeluxes istu/ ja on Caickiwaldian warjosa. Hän sano HERralle: minun toiwon ja linnan/ minun Jumalan/ johonga minä uscallan. Sillä hän pelasta minun wäijjän paulasta/ ja wahingollisesta ruttotaudista. Hän kynilläns sinua warjo/ ja sinun turwas on hänen sijpeins alla/ hänen totuudens on keihäs ja kilpi. Ettes pelkäis yön cauhistust/ ja nuolia/ jotca päiwällä lendäwät. Sitä rutto joca pimeisä lijcku/ ja sairautta cuin puolipäiwänä turmele. Waicka tuhannen langesit siwullas/ ja kymmenen tuhatta sinun oikiallas/ nijn ei se sinuun satu. Ja tosin sinä näet ilos silmilläs/ ja cadzot cuinga jumalattomalle costetan. Sillä HERra on sinun toiwos/ ja ylimmäinen on sinun turwas. Ei sinua cohta mikän paha/ ja ei yhtän waiwa pidä sinun majaas lähestymän. Sillä hän on andanut käskyn Engeleillens sinusta/ että he kätkewät sinua caikisa teisäs. Että he candawat sinua

PSALTARI

käsisäns/ ettes jalcas kiween louckais. Sinä käyt Lejonin ja kyykärmen päällä/
ja tallat nuoren Lejonin ja Drakin. Että hän minua halais/ nijn minä hänen
päästän/ hän tunde minun nimeni/ sentähden minä warjelen händä. Hän
rucoile minua/ sentähden minä cuuldelen händä/ hänen tykönäns olen minä
tuscasa/ sijtä minä hänen temman pois/ ja saatan hänen cunniaan. Minä
rawidzen hänen pitkällä ijällä/ ja osotan hänelle autuuteni.

HYwä on HERra kijttä/ ja weisata kijtost sinun nimelles sinä caickein
ylimmäinen. Amulla julista sinun armos/ ja ehtona sinun totuuttas.
Kymmenen kielisellä ja Psaltarilla/ soittain candeileilla. Sillä sinä ilahutit
minua HERra/ weisaten sinun tegoistas/ ja minä kerscan sinun kätes töitä.
HERra/ cuinga sinun tecos owat nijn suuret ? sinun ajatuxes owat ylön sywät.
Hullu ei usco sitä/ ja tompeli ei ymmärrä nijtä. Jumalattomat wiherjöldzewät
nijncuin ruoho/ ja pahointekiät caicki cucoistawat/ siihenasti cuin he
huckuwat ijancaickisest. Mutta sinä HERra olet corkein/ ja pysyt
ijancaickisest. Sillä cadzo/ sinun wihollises HERra/ cadzo/ sinun wihollises
pitä catoman/ ja caicki pahantekiät pitä hajotettaman. Mutta minun sarweni
tule corgotetuxi nijncuin yxisarwisen/ ja minä woidellan tuorella öljyllä. Ja
minun silmäni näkewät ihastuxens wihollisistani/ ja minun corwani cuulewat
ilons pahoista/ jotca heitäns asettawat minua wastan. Wanhurscas
wiherjöldze nijncuin palmupuu/ hän caswa nijncuin Cedripuu Libanonis.
Jotca owat istutetut HERran huones/ wiherjöldzewät meidän Jumalam
cartanoisa. He wesoiwat wielä wanhudesans/ hedelmöldzewät ja
tuorehtuwat. Ja he julistawat että HERra on nijn hurscas/ minun turwan/ ja ei
ole hänesä wääryttä.

HERRA on Cuningas/ ja jalost caunistettu/ HERra on caunistettu ja on
alcanut waldacunnan nijn lewiäldä cuin mailma on/ ja walmisti sen pysymän.
Sijtä ajasta pysy sinun istuimes wahwana/ sinä olet ijancaickinen. HERra/
wesicosket paisuwat/ wesicosket paisuttawat pauhinans/ wesicosket
paisuttawat aldons. Allot meresä owat suuret ja pauhawat hirmuisest/ mutta
HERra on wielä wäkewämbi corkeuxes. Sinun sanas on oikia oppi/ pyhitys on
sinun huones caunistus ijancaickisest.

PSALTARI

HERRA Jumala jonga costot owat/ Jumala jonga costot owat/ selkiäst idzes näytä. Corgota sinuas sinä mailman Duomari/ maxa coreille mitä he ansainnet owat. HERra/ cuinga cauwan jumalattomat/ HERra cuinga cauwan jumalattomat coreilewat ? Ja nijn ylpiäst puhuwat/ ja caicki pahantekiät heitäns nijn kerscawat ? HERra/ he polkewat alas sinun Canssas/ ja sinun perimistäs he waiwawat. Lesket ja muucalaiset he tappawat/ ja orwoit he cuolettawat. Ja sanowat: ei HERra sitä näe/ ja Jacobin Jumala ei sitä tottele. Ymmärtäkät sijs te hullut Canssan seas/ ja te tyhmät/ cosca te taitawaxi tuletta ? Joca corwan on istuttanut/ eikö hän cuule ? eli joca silmän loi/ eikö hän näe ? Joca pacanoita curitta/ eikö hän rangaise ? joca ihmisille opetta mitä he tietäwät. Mutta HERra tietä ihmisten ajatuxet/ että ne turhat owat. Autuas on se jota sinä HERra curitat/ ja opetat sinun Laillas. Että hänellä kärsimys olis cosca wastoin käy/ siihenasti cuin jumalattomalle hauta walmistetan. Sillä ei HERra heitä Canssans pois/ eli hyljä perimistäns. Sillä oikeuden pitä sijttekin oikeuden oleman/ ja caicki hurscat sydämet sitä seurawat. Cuca seiso minun cansani pahoja wastan ? cuca astu minun tygöni pahointekiöitä wastan ? Ellei HERra minua auttais/ nijn minun sielun macais lähes hiljaisudes. Minä sanoin: minun jalcan on horjunut/ waan sinun armos HERra minun tukeis. Minulla oli paljo surua sydämesäni/ mutta sinun lohdukses ilahutti minun sieluni. Etpäs mielisty coscan tosin wahingolliseen istuimeen/ joca Lain häijyst opetta. He hangidzewat wanhurscan sielua wastan/ ja duomidzewat wiattoman weren. Mutta HERra on minun warjeluxen/ minun Jumalan on minun uscalluxeni turwa. Ja hän costa heidän wäärydens/ ja hucutta heitä heidän pahudens tähden/ HERra meidän Jumalam hucutta heitä.

TUlcac/ riemuitcam HERralle/ ja iloitcam meidän autuudem turwalle. Tulcam hänen caswons eteen kijtoxella/ ja riemuitcam hänelle lauluilla. Sillä HERra on suuri Jumala/ ja suuri Cuningas caickein jumalitten päällä. Sillä hänen kädesäns on caicki mitä maa canda/ ja wuorten cuckulat owat myös hänen. Sillä hänen on meri/ ja hän on sen tehnyt/ ja hänen kätens owat cuiwan walmistanet. Tulcat/ cumartacam ja polwillem langetcam/ ja maahan

PSALTARI

laskecam HERran meidän luojam eteen. Sillä hän on meidän Jumalam/ ja me hänen elatus Canssans/ ja hänen kättens lauma. Tänapän/ jos te cuuletta hänen ämens/ nijn älkät paaduttaco sydämitän/ nijncuin Meribas tapahtui/ nijncuin Massas corwesa. Cusa teidän Isänne minua kiusaisit/ coettelit minua/ ja näit myös minun teconi. Että minä neljäkymmendä ajastaica kärsein waiwa täldä Canssaldä/ ja sanoin: se on sencaltainen Canssa/ jonga sydämet aina exyä tahtowat/ ja jotca minun tietäni ei tahtonet oppia. Joille minä wihoisani wannoin: ettei heidän pidä minun leponi tuleman.

WEisatcat HERralle usi weisu/ weisatcat HERralle caicki mailma. Weisatcat HERralle ja kijttäkät hänen nimens/ saarnatcat päiwä päiwäldä hänen autuuttans. Lukecat pacanain seas hänen cunnians/ caickein Canssain seas hänen ihmeitäns. Sillä HERra on suuri ja sangen kijtettäpä/ ihmellinen caickein jumalain seas. Sillä caicki Canssain jumalat owat epäjumalat/ mutta HERra on taiwat tehnyt. Cunnia ja caunistus owat hänen edesäns/ ja hänen Pyhäsäns tapahtu wahwast ja cunnialisest. Canssat tuocat HERralle/ tuocat HERralle cunnia ja woima. Tuocat HERralle hänen nimens cunnia/ tuocat lahjoja ja tulcat hänen esihuonesens. Cumartacat HERra pyhäsä caunistuxesa/ peljätkän händä caicki mailma. Sanocat pacanain seas HERra Cuningaxi/ joca pitä waldacundans nijn lewiäldä/ cuin mailma on walmistettu/ että se pysy ja duomidze Canssan oikein. Taiwat riemuitcan/ ja maa iloitcan/ meri pauhatcan ja mitä sijnä on. Kedot olcan iloiset/ ja caicki cuin hänes owat/ ja caicki puut ihastucan medzisë. HERran edesä: sillä hän tule/ sillä hän tule duomidzeman maata. Hän duomidze maan pijrin wanhurscaudesa/ ja Canssat hänen totudesans.

HERRA on Cuningas/ sijtä maa iloitcan/ ja olcon saaret riemuiset/ nijn monda cuin heitä on. Pilwet ja syngyt owat hänen ymbärilläns/ wanhurscaus ja duomio owat hänen istuimens wahwistus. Tuli käy hänen edelläns/ ja poltta ymbärillä hänen wihollisens. Hänen leimauxens wälckywät maan pijrin päällä/ maa näke sen ja wapise. Wuoret sulawat nijncuin medenwaha HERran edes/ coco mailman haldian edes. Taiwat julistawat HERran wanhurscautta ja caicki Canssat näkewät hänen cunnians. Häwetkän caicki

PSALTARI

jotca cuwia palwelewat/ ja kerscawat heitäns epäjumalista/ cumartacat händä caicki jumalat. Zion cuule sen ja iloidze/ ja Judan tyttäret owat riemuisans/ HERra sinun hallituxestas. Sillä sinä HERra olet ylimmäinen caikis maacunnis/ sinä olet corgotettu caickein jumalitten päälle. Te cuin HERra racastatte/ wihatcat paha/ HERra kätke pyhäins sielut/ jumalattomain käsistä hän heitä pelasta. Wanhurscale coitta walkeus/ ja ilo hurscaille sydämille. Wanhurscat iloitcat HERrasa/ kijttäkät hänen pyhydens muistoxi.

WEisatcat HERralle usi weisu: sillä hän teke ihmeitä. Hän woitta oikialla kädelläns woiton/ ja hänen pyhällä käsiwarrellans. HERra anda tiettäwäxi tehdä hänen autuudens/ Canssoille anda hän ilmoitta wanhurscauttans. Hän muista armons ja totudens Israelin huonelle/ caicki mailman äret näkewät meidän Jumalam autuutta. Ihastucat HERralle caicki mailma/ weisatcat/ ylistäkät ja kijttäkät. Kijttäkät HERra candeileilla/ candeilella ja Psalmilla. Waskitorwilla ja Basunilla/ ihastucat HERran Cuningan edesä. Meri pauhatcan ja caicki mitä hänesä on/ maan pijri ja jotca asuwat sen päällä. Cosket ihastucan/ ja caicki wuoret olcan iloiset. HERran edesä: sillä hän tule maata duomidzeman/ hän duomidze maan pijrin wanhurscaudella/ ja Canssat oikeudella.

HERra on Cuningas/ että Canssat wapisewat: hän istu Cherubimin päällä/ sentähden lijcku mailma. Suuri on HERra Zionis/ ja corkia caickein Canssain päällä. Kijttäkän sinun suurta ja ihmellistä nimes/ joca pyhä on. Ja tämän Cuningan waldacunnasa racastetan oikeutta/ sinä annat hurscauden/ sinä saatat duomion ja wanhurscauden Jacobis. Corgottacat HERra meidän Jumalatam/ ja cumartacat hänen astinlautans juures/ sillä hän on pyhä. Moses ja Aaron hänen Pappeins seas/ ja Samuel nijden seas/ jotca hänen nimens rucoilewat/ he rucoilit HERra/ ja hän cuuldeli heitä. Hän puhui heille pilwen padzasta/ he pidit hänen todistuxens ja käskyns/ jotca hän heille andoi. HERra sinä olet meidän Jumalam/ sinä cuuldelit heitä/ sinä Jumala annoit heille andexi/ ja laitit heidän työns. Corgottacat HERra meidän Jumalatam/ ja cumartacat hänen pyhällä wuorellans: sillä HERra meidän Jumalam on pyhä.

PSALTARI

IHastucat HERralle caicki mailma/ palwelcat HERra ilolla/ tulcat hänen caswons eteen ihastuxella. Tundecat että HERra on Jumala/ hämbä meidän teki/ ja en me idze meitäm/ hänen Canssaxens ja laituimens lambaixi. Mengät hänen porttijns kijtoxella/ hänen esihuoneisijns weisulla/ kijttäkät händä ja ylistäkät hänen nimens. Sillä HERra on suloinen/ ja hänen armons pysy ijancaickisest/ ja hänen totuudens sucucunnasta sucucundaan. MINä weisan armosta ja oikeudesta/ ja sanon sinulle HERra kijtoxen. Minä käytän minuni taitawast ja toimellisest nijtä cohtan/ jotca minun omani owat/ ja waellan uscollisest minun huonesani. En minä ota paha asiata eteeni/ minä wihan wäärintekiöitä/ ja en salli heitä olla tykönäni. Nurja sydän olcon minusta pois/ en minä kärsi paha. Joca lähimmäistäns sala panettele/ sen minä hucutan/ en minä kärsi ylpeitä ja röyckiöitä. Minun silmäni cadzowat uscollisia maan päällä/ että he asuisit minun tykönäni/ ja racastan hurscaita palwelioita. Petollisia ihmisiä en minä pidä huonesani/ ei walehteliat menesty minun tykönäni. Warahin minä hucutan caicki jumalattomat maasta/ häwittäxeni caickia pahointekiötä HERran Caupungista.

HERra cuuldele minun rucouxeni/ ja anna minun parcuni tulla tygös. Älä caswoas minulda peitä/ hädäsä callista corwas minun puoleeni/ cosca minä sinua rucoilen/ nijn cuuldele pian minua. Sillä minun päiwäni owat culunet nijncuin sawu/ ja minun luuni owat poldetut nijncuin kekäle. Minun sydämen on lyöty ja cuiwettunut nijncuin heinä/ nijn että minä myös unohdan minun leipäni syödä. Minun luuni takistuwat tuscalla minun lihaani/ itkemisest ja huocamisesta. Minä olen aewa nijncuin ruogonpäristäjä corwesa/ minä olen nijncuin Hyypiä häwitetyisä Caupungeisa. Minä walwon ja olen nijncuin yxinäinen lindu caton päällä. Jocapäiwä häwäisewät minun wiholliseni minua/ ja jotca minua syljeskelewät/ wannowat minun cauttani. Sillä minä syön tuhca nijncuin leipä/ ja secoitan minun juoman itculla. Sinun uhcauxes ja wihäs tähden/ että minun nostanut olet ja paiscannut maahan. Minun päiwäni owat culunet nijncuin warjo/ ja minä cuiwetun nijncuin ruoho. Mutta sinä HERra pysyt ijancaickisest/ ja sinun muistos sucucunnasta sucucundaan

PSALTARI

Nouse siis ja armahda Zionita/ sillä aica on händä armahta/ ja aica on tullut. Sillä sinun palwelias halajawat sitä raketta/ ja näkisit mielelläns/ että hänen kiwens ja calckins walmit olisit. Että pacanat HERra sinun nimes pelkäisit/ ja caicki Cuningat maan päällä sinun cunniatas. Että HERra rakenda Zionin/ ja ilmandu hänen cunniasans. Hän käändä idzens hyljättyiden rucousten puoleen/ ja ei cadzo heidän rucoustans ylö. Sen pitä kirjoitettaman tulewaisille sucucunnille/ ja se Canssa cuin luodan/ pitä kijttämän HERra. Sillä hän cadzele pyhästä corkeuxestans/ ja HERra näke taiwasta maan päälle. Että hän cuule fangein huocauxet/ ja kirwotta cuoleman lapset. Että he saarnawat HERran nime Zionis/ ja hänen kijtostans Jerusalemis. Cosca Canssat coconduwat/ ja waldacunnat HERra palweleman. Hän nöyryttä tiesä minun woimani/ hän lyhendä minun päiwäni. Minä sanoin: minun Jumalan älä minua ota pois minun keski ijäsäni. Sinun vuosicautes owat ijancaickiset/ sinä olet maan perustanut/ ja taiwat owat sinun käsialas. Ne catowat/ mutta sinä pysyt/ ne caicki wanhenewat nijncuin waate/ ne muuttuwat nijncuin waate/ cosca sinä heitä muuttelet. Mutta sinä pysyt nijncuins olet/ ja sinun wuotes ei lopu. Sinun palweliais lapset pisywät/ ja heidän sikiäns sinun edesäs menestywät.

Kiitä HERra minun sielun/ ja caicki mitä minusa on/ hänen pyhä nimens. Kijtä HERra minun sielun/ ja älä unohda mitä hywä hän minulle tehnyt on. Joca sinulle caicki synnis anda andexi/ ja paranda caicki sinun ricoxes. Joca sinun henges päästä turmeluxesta/ joca sinun cruuna armolla ja laupiudella. Joca sinun suus ilolla täyttä/ että sinun nuorudes udistettaisin nijncuin Cotcan. HERra saatta caikille wanhurscauden ja duomion/ jotca wääryttä kärsiwät. Hän on tiens Mosexelle tiettäwäxi tehnyt/ Israelin lapsille hänen tecons. Laupias ja armollinen on HERra/ kärsiwäinen ja aiwa hywä. Ei hän aina rijtele/ eikä wihastu ijancaickisest. Ei hän meidän syndeim peräst tee meille/ eikä costa meille pahain tecoim jälkeen. Sillä nijn corkia cuin taiwas on maasta/ anda hän armons lisändyä nijlle/ jotca händä pelkäwät. Nijn caucana cuin itä on lännestä/ sijrsi hän meistä pahat tecomme. Nijn cuin Isä armahta lastans/ nijn HERrakin armahta pelkäwäisiäns. Sillä hän tietä mingäcaltainen teco me

PSALTARI

olemma/ hän muista meidän tomuxi. Ihminen on eläisäns nijncuin ruoho/
hän cucoista nijncuin cuckoldina kedolla. Cosca tuuli käy sen päällidze/ nijn ei
hän enä kestä/ eikä hänen sians tunne händä ensingän. Mutta HERran armot
ulottuwat ijancaickisest ijancaickiseen/ hänen pelkäwäistens päälle/ ja hänen
wanhurscaudens lasten lapsijn. Nijden tykönä jotca hänen lijttions pitäwät/ ja
ajattelewat hänen käskyjäns/ nijtä tehdäxens. HERra on walmistanut
istuimens taiwasa/ ja hänen waldacundans hallidze caickia. Kijttäkät HERra te
hänen Engelins/ te wäkewät Sangarit/ jotca hänen käskyns toimitatte/ että
hänen sanans äni cuultaisin. Kijttäkät HERra caicki hänen sotawäkens/ te
hänen palwelians/ jotca teette hänen tahtons. Kijttäkät HERra caicki hänen
työns/ caikisa hänen waldans paicoisa/ kijtä minun sielun HERra.
KIitä HERra minun sielun/ HERra minun Jumalan/ sinä olet sangen
cunnialinen/ sinä olet caunis ja jalosti puetettu. WALkeus on sinun waattes/
jollas puetettu olet/ sinä lewität taiwat nijncuin waatten. Sinä peität sen
päälyxen wedellä/ sinä menet pilwisä nijncuin ratasten päällä/ ja käyt tuulen
sijpein päällä. Sinä teet Engelis tuulexi/ ja sinun palwelias liekidzewäisexi
tulexi. Sinä joca maan perustit perustuxens päälle/ pysymän ijancaickisest.
Sywydellä sinä händä peität nijncuin waattella/ ja wedet seisowat wuorilla.
Mutta sinun rangaistuxestas he pakenewat/ sinun jylinästäs he menewät
pois. Wuoret astuwat ylös ja laxot astuwat alas siallens/ johongas heitä
perustanut olet. Määrän sinä panit/ jota ei he käy ylidze/ eikä palaja maata
peittämän. Sinä annat lähtet laxoisa cuohua/ nijn että wedet mäkein wälidze
wuotawat. Että caicki eläimet medzäs joisit/ ja että pedot janons
sammutaisit. Heidän tykönäns istuwat taiwan linnut/ ja wisertäwät oxilla.
Sinä liotat wuoret ylhäldä/ sinä täytät maan hedelmällä/ jonga sinä saatat.
Sinä caswatat ruohot carjalle/ ja jywät ihmisten tarpexi/ tuottaxes leipä
maasta. Ja että wijna ihmisen sydämen ilahutta/ ja hänen caswons caunistu
öljystä/ ja leipä wahwista ihmisen sydämen. Että HERran puut nestestä
täynnä olisit/ Libanonin Cedripuut/ jotca hän on istuttanut. Siellä linnut
pesiwät/ ja Haicarat hongisa asuwat. Corkiat wuoret owat medzäwohten
turwa/ ja kiwirauniot Caninein. Sinä teet Cuun wuotta jacaman/ ja Auringo

PSALTARI

tietä lascuns. Sinä teet pimeyden ja yö tule/ silloin caicki pedot lytiwät. Nuoret Lejonit saalista kiljuwat/ ja heidän elatustans Jumalalda edziwät. Mutta cosca Auringo coitta/ nijn he lymywät ja luolisans macawat. Nijn mene myös ihminen hänen työhöns/ ja ascareillens ehtosen asti. HERra cuin suuret ja monet owat sinun käsialas ? sinä olet caicki taitawast säätänyt/ ja maa on täynnäns sinun tawaratas. Tämä meri joca nijn suuri ja lawia on/ hänesä epälugut coikistelewat/ sekä isoit että pienet eläimet. Siellä hahdet culjeskelewat/ sijnä walascalat owat/ jotcas tehnyt olet/ leikidzemän hänesä. Caicki odottawat sinua/ ettäs heille andaisit ruan ajallans. Coscas heille annat/ nijn he cocowat/ coscas kätes awat/ nijn he hywydellä rawitan. Jos sinä caswos peität/ nijn he hämmästywät/ coscas otat heidän hengens pois/ nijn he huckuwat/ ja tomuxi tulewat jällens. Sinälasket sinun henges/ nijn he luoduxi tulewat/ ja sinä udistat maan muodon. HERran cunnia on ijancaickinen HERralla on mielen noude käsialans puoleen. Hän cadzahta maan päälle/ nijn se wapise/ hän rupe wuorijn/ nijn he suidzewat. Minä weisan HERralle minun elinaicani/ ja kijtän minun Jumalatani nijncauwan cuin minä olen. Ja minun puhen kelpa hänelle/ ja minä ihastun HERrasa. Syndiset maalda lopetetan/ ja jumalattomat ei pidä sillen oleman/ kijtä HERra minun sielun/ Halleluja.

Kiittäkät HERra/ ja saarnatcat hänen nimens/ julistacat hänen töitäns Canssoisa. Weisatcat hänestä ja kijttäkät händä/ puhucat caikista hänen ihmeistäns. Riemuitcat hänen pyhästä nimestäns/ iloitcan nijden sydämet/ jotca händä edziwät. Kysykät HERra ja hänen woimans/ edzikät alati hänen caswons. Muistacat hänen ihmellisiä töitäns/ jotca hän tehnyt on/ hänen ihmeitäns ja hänen sanans. Te cuin oletta Abrahamin hänen palwelians siemen/ te Jacobin hänen walittuns lapset. Hänbä on HERra meidän Jumalam/ hän duomidze caikesa mailmasa. Hän muista hänen lijttons ijancaickisest/ sanans/ jonga hän on luwannut monelle tuhannelle sugulle. Jonga hän teki Abrahamin cansa/ ja sen walan Isaachin cansa. Ja sääsi sen Jacobille oikeudexi/ ja Israelille ijancaickisexi lijtoxi. Ja sanoi: sinulle minä annan Canaan maan/ teidän perimisen arwan. Cosca heitä wähä ja harwat

PSALTARI

olit/ ja muucalaiset hänesä. Ja he waelsit Canssasta Canssaan/ ja waldacunnasta toiseen Canssaan. Ei hän sallinut yhtän ihmistä heitä wahingoitta/ ja rangais Cuningatkin heidän tähtens. Älkät ruwetco minun woideltuihin/ ja älkät tehkö paha minun Prophetailleni. Ja hän cudzui näljän maan päälle/ ja wei caiken leiwän waran pois. Hän lähetti miehen heidän eteens/ Joseph orjaksi myytin. He ahdistit hänen jalcans jalcapuuhun/ hänen ruumins täydyi raudois maata. Sijhenasti että hänen sanans tuli/ ja HERran puhe coetteli hänen. Nijn lähetti Cuningas ja päästi hänen/ Canssain päämies käski hänen lasketta. Ja asetti hänen huonens herraxi/ ja caiken tawarans haldiaxi. Opettaman pääruhtinaillens oma tahtons/ ja wanhemmillens taito. Ja Israel meni Egyptijn/ ja Jacob tuli muucalaisexi Hammin maalle. Ja hän andoi Canssans sangen suurest caswa/ ja teki heitä wäkewemmäxi cuin heidän wihollisens. Hän käänsi heidän sydämens wihaman hänen Canssans/ ja he tahdoit juonilla hänen palwelians paina alas. Hän lähetti Mosexen hänen palwelians/ ja Aaronin/ jonga hän walidzi. Ne teit hänen merckins heidän seasans/ ja hänen ihmens Hammin maalla. Hän andoi pimeyden tulla/ ja sen pimeytti/ ja ei ollet he hänen sanoillens cuulemattomat. Hän muutti heidän wetens werexi/ ja cuoletti heidän calans. Heidän maans cuohutti hänestäns sammacoita/ heidän Cuningastens cammioisa. Hän sanoi/ nijn turilat ja täit tulit heidän maans ärijn. Hän andoi raket heille satexi/ tulen liekit heidän maallens. Ja löi heidän wijnapuuns ja ficunapuuns/ ja hän särki puut heidän maans äris. Hän sanoi/ nijn tulit parmat ja wapsaiset epälugut. Ja he söit caicki ruohot heidän maaldans/ ja söit caiken heidän maans hedelmän. Ja löi caicki esicoiset Egyptisä/ caicki heidän ensimmäiset perillisens. Ja hän wei heitä hopialla ja cullalla ulos/ ja ei ollut heidän sucucunnisans yxikän sairas. Egypti iloidzi heidän lähtemisestäns/ sillä heidän pelcons oli tullut heidän päällens. Hän lewitti pilwen werhoxi/ ja tulen yöllä heitä walistaman. He anoit/ nijn andoi hän medzäcanat tulla/ ja hän rawidzi heitä taiwan leiwällä. Hän awais callion/ nijn wesi wuoti siellä/ että ojat juoxit cuiwaan erimaahan. Sillä hän muisteli hänen pyhä sanans/ cuin hän Abrahamille hänen palweliallens puhunut oli.

PSALTARI

Ja hän wei Canssans ilolla ulos/ ja hänen walittuns riemulla. Ja andoi heille pacanain maan/ nijn että he Canssain hywydet omistit heillens. Että he pitäisit hänen oikeuttans/ ja hänen Lakins kätkisit. Halleluja.

Kiittäkät HERra: sillä hän on hyvä/ ja hänen laupiudens pysy ijancaickisest. Cuca taita puhua HERran suuria töitä/ ja ylistä caickia hänen kijtettäpiä tecojans ? Autuat owat jotca käskyn pitävät/ ja aina oikein tekewät. HERra muista minua sen armos peräst/ jongas Canssalles luwannut olet/ osota meille apus. Että me näkisim walittuides menestyxen/ ja iloidzisim/ että sinun Canssas menesty/ ja kerscaisim meitäm sinun perimises cansa. Me teim syndiä meidän Isäim cansa/ me teim wäärin ja olemma ollet jumalattomat. Ei meidän Isäm tahtonet ymmärtä Egyptis sinun ihmeitäs/ eikä muistanet sinun suurta laupiuttas/ ja olit meren tykönä tottelemattomat/ nimittäin/ punaisen meren tykönä Mutta hän autti heitä hänen nimens tähden/ nijn että hän woimans osotti. Ja hän uhcais punaista merta/ nijn se cuiwi/ ja wei heitä sywyden läpidze/ nijncuin corwesa. Ja wapahti heitä nijden käsistä/ jotca heitä wihaisit/ ja lunasti heitä wihollistens käsistä. Ja wedet upotit heidän wainollisens/ nijn ettei yxikän eläwäxi jäänyt. Silloin he uscoit hänen sanans/ ja weisaisit hänen kijtoxens. Mutta he unhotit pian hänen hywät työns/ ja ei odottanet hänen neuwons. Ja he kiehuit himosa corwesa/ ja kiusaisit Jumalata erimaasa. Mutta hän andoi heille heidän anomisens/ ja lähetti heille kyllä/ siihenasti että he ilgoitit. Ja he carcaisit Mosesta wastan leirisä/ Aaronita HERran pyhä wastan. Maa aukeni ja nieli Dathanin/ ja peitti Abiramin joucon. Ja tuli syttyi heidän joucoisans/ ja liecki poltti jumalattomat. He teit wasican Horebis/ ja cumarsit walettua cuwa. Ja he muuttelit heidän cunnians härjän muoton/ joca heiniä syö. He unhotit Jumalan heidän wapahtajans/ joca oli nijn suuria töitä tehnyt Egyptis. Ihmeitä Hammin maalla/ ja hirmuisia töitä punaisesa meresä. Ja hän sanoi heitä hucuttawans/ ellei Moses hänen walittuns sitä rangaistusta estänyt olis/ kääten hänen hirmuisuttans/ ettei hän ratki heitä cadottanut. Ja he cadzoit sen carskin maan ylön/ eikä usconet hänen sanans. Ja napolisit heidän majoisans/ eikä ollet cuuliaiset HERran änelle. Ja hän nosti kätens

PSALTARI

heitä wastaan/ maahan lyödäksensä heitä korwesa. Ja heittäksensä heidän siemenensä pakanain sekaan/ ja hajottaaksensä heitä maacundijn. Ja he ryhdyit BaalPeorijn/ ja söit cuolluitten epäjumalitten uhreista. Ja wihoitit hänen heidän töillänsä/ nijn julmistui myös rangaistus heidän sekaans. Nijn Pinehas astui edes/ ja lepytti sen asian/ nijn rangaistus lackais. Ja se luettiin hänelle wanhurscaudexi/ sugusta sicutuun ijancaickisest. Ja he wihoitit hänen rijtaweden tykönä/ ja waiwaisit Mosesta pahoin. Sillä he saattoit murhellisexi hänen sydämensä/ nijn että hän sanoisansa exyi. Eikä he hucuttanet nijtä pacanoita/ cuin HERra cuitengin heille käskenyt oli. Waan secoitit heitänsä pakanain sekaan/ ja opit heidän töitönsä. Ja palwelit heidän epäjumalittansa/ ne yllytit heitä pahennuxijn. Ja he uhraisit heidän poicans ja tyttärensä perkeleille. Ja wuodatit wiattoman weren/ heidän poicains ja tyttärensä weren/ jotca he uhraisit Cananereihin epäjumalille/ nijn että maa weren wigoista turmeltin. Ja hieroit heitänsä omisa töisönsä/ ja teit huoria heidän tegoisansa. Nijn julmistui HERran wiha Canssans päälle/ ja hän cauhistui hänen perimistönsä. Ja hyljäis ne pacanoitten käsijn/ että ne wallidzit heitä/ jotca heitä wihaisit. Ja heidän wihollisensä ahdistit heitä/ ja he painettin heidän kättensä ala. Hän monaist heitä pelasti/ mutta he wihoitit hänen neuwoillansa/ ja he wähenit pahain tecoins tähden. Ja hän näki heidän tuscansa/ cosca hän heidän walituxensä cuuli. Ja muisti hänen lijttansa/ cuin hän heidän cansansa tehnyt oli/ ja catui sitä suurest laupiudestansa. Ja andoi heidän armon löytä caickein edes/ cuin heitä fanginnet olit. Auta meitä HERra meidän Jumalam/ ja coco meitä pacanoista/ että me kijttäisim sinun pyhä nimesä/ ja kehuisim sinun kijtostas. Kijtetty olcon HERRA Israelin Jumala/ ijancaickisudesta nijn ijancaickisuteen/ ja sanocan caicki Canssa/ Amen/ Halleluja.

Kiittäkät HERra: sillä hän on hyvä/ ja hänen laupiudensa pysy ijancaickisest. Sanocat te/ jotca oletta HERran cautta lunastetut/ jotca hän on tuscasta wapahtanut. Ja jotca hän on maacunnasta coonnut/ idästä ia lännestä/ pohjaisesta ja etelästä. Jotca exyxis waisit korwesa umbi tietä/ ja ei löytänet Caupungita asuaxensa. Nälkäiset ja janowaiset/ ja heidän sielunsä waiwai. Ja he

PSALTARI

huusit HERra heidän tuskisans/ ja hän pelasti heitä heidän hädistäns. Ja wei heitä oikiata tietä/ että he menit asuin Caupungijn. Kijttäkän he sijs HERra hänen laupiudens edestä/ ja hänen ihmeittens tähden/ jotca hän ihmisten lasten cohtan teke. Että hän rawidze janowaisen sielun/ ja täyttä isowaisen sielun hywydellä. JOtca istuwat pimeis ja cuoleman warjos/ fangitut ahdistuxes ja raudasa. Että he olit Jumalan käskyä wastian cowacorwaiset/ ja olit häwäisnet ylimmäisen Lain. Sentähden täyty heidän sydämens onnettomudella waiwatta/ nijn että he langeisit/ ja ei kengän heitä auttanut. Ja he huusit HERra heidän tuskisans/ ja hän autti heitä heidän hädistäns. Ja wei heitä pimeydest ulos ja cuoleman warjosta/ ja särki heidän sitens. Kijttäkän he sijs HERra hänen laupiudens edestä/ ja hänen ihmeittens tähden/ jotca hän ihmisten lasten cohtan teke. Että hän särke waskiportit/ ja ricko raudaiset salwat. HUllut jotca rangaistin heidän ylidzekäymisens tähden/ ja heidän syndeins tähden. Että heidän sieluns ilgotti caicke ruoca/ ja sait cuolintautins. Ja he huusit HERra heidän tuskisans/ ja hän autti heitä heidän hädistäns. Hän lähetti sanans ja paransi heitä/ ja peasti heitä/ ettei he cuollet. Kijttäkän he sijs HERra hänen laupiudens edestä/ ja hänen ihmeittens tähden/ jotca hän ihmisten lasten cohtan teke. Ja uhratcan kijtosuhri/ ja luetelcan hänen tecons ilolla. JOtca haaxilla meres waeldawat/ ja asians toimittawat suurilla wesillä. He owat tundenet HERran tegot/ ja hänen ihmeitäns sywydes. Cuin hän sanoi/ ja paisutti suuren ilman/ joca allot nosti. Nijn he menit ylös taiwasta cohden/ ja menit sywyten asti/ että heidän sieluns ahdistuxest epäili. Että he horjuit ja hoipertelit nijncuin juopunet/ ja ei sillen neuwo tietänet. Ja he huusit HERra heidän tuskisans/ ja hän autti heitä heidän hädistäns. Ja hän hillidzi cowan ilman/ että allot heitäns asetit. Ja he tulit iloisexi/ että tyweni/ ja hän wei heitä satamaan heidän mielens jälkeen. Kijttäkän he sijs HERra hänen laupiudens edestä/ ja hänen ihmeittens tähden/ jotca hän ihmisten lasten cohtan teke. Ja ylistäkän händä Canssain seuracunnisa/ ja kijttäkän händä wanhimbain seas. JOiden ojat cuiwit/ lähtet wuotamasta lackaisit. Ettei hedelmällinen maa mitän candanut/ heidän pahudens tähden/ jotca sijnä asuit. Ja se cuin cuiwa oli/ sen hän taas

PSALTARI

wetisexi teki/ ja cuiwan maan wesilähteixi. Ja asetti sinne isowaiset/ walmistaman siihen Caupungita/ josa he asuisit. Ja pellot kylwäisit/ ja wijnapuita istutaisit/ ja vuosittain hedelmän saisit. Ja hän siunais heitä/ enändämän sangen heitäns/ ja andoi heille paljo carja. Jotca alaspainetut ja sortut olit pahoilda/ jotca heitä waatinet ja waiwannet olit. Cosca ylöncadze päämiesten päälle wuodatettu oli/ ja caicki maa exyxis ja autiana oli. Ja hän warjeli köyhä radollisudesta/ ja enänsi hänen sucuns nijncuin lauman. Näitä wanhurscat näkewät ja iloidzewat/ ja jocainen paha suu pitä tukittaman. Cuca on taitawa/ ja näitä kätke ? nijn he astaidzewat cuinga monet hywät tegot HERra osotta.

JUmala/ minun sydämen on walmis/ minä weisan ja kijtän/ ja myös minun cunnian. Nouse Psaltari ja Candele/ minä nousen warahin. Sinua HERra minä kijtän Canssain seas minä weisan sinulle kijtost sucucunnisa. Sillä sinun armos ulottu nijn lewiäldä cuin taiwas on/ ja sinun totudes nijn lewiäldä cuin pilwet käywät. Corgota sinuas Jumala taiwan ylidze/ ja sinun cunnias caiken maan ylidze. Että sinun rackat ystäwäs wapaxi tulisit/ auta oikialla kädellä/ ja cuuldele minua. Jumala puhu hänen Pyhäsäns/ sijtä minä iloidzen/ ja jaan Sichemin/ ja mittan Suchothin laxon. Gilead on minun/ Manasse on myös minun/ ja Ephraim on minun pääni wäkewys/ Juda on minun päämiehen. Moab on minun pesinastian/ minä wenyntän kengäni Edomin päälle/ Philisterein ylidze minä ihastun. Cuca wie minua wahwaan Caupungijn ? cuca wie minua Edomijn ? Etkös Jumala sitä tee ? joca meitä heittänyt olet pois. Ja et mene ulos Jumala meidän sotawäkem cansa ? Saata meille apua tuskisam: sillä ihmisten apu on turha. Jumalasa me teem urhollisia töitä/ ja hän polke meidän wihollisem alas.

JUmala minun kijtoxen/ älä waickene: sillä he owat heidän jumalattoman ja pettäwäisen suuns awannet minua wastan/ ja puhuit minua wastan wieckalla kielellä. Ja he puhuwat alati myrkyllisest minua wastan/ ja sotiwat minua wastan ilman syytä. Että minä heitä racastan/ owat he minua wastan/ mutta minä rucoilen. He osottawat minulle paha hywän edestä/ ja wiha rackauden edestä. Aseta jumalattomat hänen päällens/ ja perkele seisocan hänen

PSALTARI

oikialla kädelläns. Joca hänens sijtä sanasta opetta anda/ sen elämä olcon jumalatoim/ ja hänen rucouxens olcon syndi. Olcon hänen päiwäns harwat/ ja hänen wircans ottacon toinen. Hänen lapsens olcon orwoit/ ja hänen emändäns leski. Käykän hänen lapsens culkiana/ ja kerjätäkän/ ja edzikän elatuxens radollisudes. Caicki mitä hänellä on corcorahainen ottacon/ ja muucalaiset repikän hänen hywydens. Älkön kengän hänelle hyvä tehkö/ eikä yxikän armahtaco hänen orwojans. Hänen sucuns olcon häwitetyt/ heidän nimens olcon toises polwes pyhitty pois. Hänen Isäins pahat tegot tulcon muistoxi HERran edes/ ja hänen äitins syndi ei pidä pyhittämän pois. Olcon ne alati HERran caswon edes/ ja huckucon heidän muistons maan päädä. Ettei hänellä ensingän laupiutta ollut/ waan wainois radollista ja köyhä/ ja murhellista tappaxens. Ja hän tahdoi kirousta saada/ sen myös pitä hänelle tuleman/ ei hän tahtonut siunausta/ sen pitää myös hänestä cauwas ercaneman. Ja hän puki kirouxen päällens nijncuin paitans/ ja se meni hänen sisällyxijns nijncuin wesi/ ja hänen luihins nijncuin öljy. Se olcon hänelle nijncuin waate/ jolla hän werhotan/ ja nijncuin wyö/ jolla hän aina idzens wyöttä. Aiwa näin tapahtucon heille HERralda/ jotca owat minua wastan/ ja puhuwat pahoin minun sieluani wastan. Mutta sinä HERra/ HERra ole minun cansani sinun nimes tähden/ sillä sinun armos on minun turwan/ pelasta minua. Minä olen köyhä ja radollinen/ minun sydämen on särjetty minusa. Minä menen pois nijncuin warjo/ joca ajetan pois/ ja pudistetan ulos nijncuin cascat. Minun polweni owat heicot paastosta/ ja minun lihan on laiha/ ja ei ole ensingän lihawutta. Ja minun täyty olla heidän pilckans/ cosca he minun näkewät/ nijn he päätäns pudistawat. Auta minua HERra minun Jumalan/ auta minua sinun armos perästä. Että he tundisit sen sinun kädexes/ ja että sinä HERra sen teet. Cosca he sadattawat/ nijn siuna sinä/ cosca he carcawat minua wastan/ nijn tulcon he häpiään/ mutta sinun palwelias iloitcan. Olcon minun wainolliseni häwäistyxellä puetetut/ ja olcon häpiälläns werhotut nijncuin hamella. Minä kijtän suurest HERra minun suullani/ ja ylistän händä monen seas. Sillä hän on köyhän oikialla kädellä/ auttamas händä nijstä jotca hänen sieluans duomidzewat.

PSALTARI

HERra sanoi minun HERralleni: istu minun oikialle kädelleni/ siihenasti cuin minä panen sinun wihollises sinun jalcais astinlaudaxi. HERra lähettä sinun waldacunnas waldican Zionista/ wallidze sinun wihollistes seas. Sinun woihostas sinun Canssas mielelläns sinulle uhra pyhisä caunistuxisa/ sinun lapses synnytetän sinulle nijncuin caste amuruscosta. HERra on wannonut/ ja ei cadu sitä/ sinä olet Pappi ijancaickisest/ Melchisedechin säädyn jälkeen. HERra sinun oikialla kädelläs muserta Cuningaita/ hänen wihans aicana. Hän duomidze pacanoitten seas/ hän teke suuret tapot/ hän muserta suurden maacundain päät. Hän juo ojasta tiellä/ sentähden corgotta hän pääns. Halleluja. MInä kijtän HERra caikesta sydämestäni hurscasten neuwos ja seuracunnasa. Suuret owat HERran tegot/ joca nijstä otta waarin/ hänelle on nijstä sula riemu. Mitä hän asetta se on cunniallinen ja jalo/ ja hänen wanhurscaudens pysy ijancaickisest. Hän on säätänyt ihmeittens muiston/ armollinen ja laupias HERra. Hän anda ruan pelkäwäisillens/ hän muista lijttens ijancaickisest. Hän anda ilmoitta Canssallens wäkewydens tegot/ andaxens heille pacanain perimisen. Hänen kätens tegot owat totuus ja oikeus/ caicki hänen käskyns owat toimelliset. Ne pysywät wahwana aina ja ijancaickisest/ ja tapahtuwat uscollisest ja cohtullisest. Hän lähetti Canssallens lunastuxen/ hän lupa hänen lijttens pysymän ijancaickisest/ pyhä ja hirmuinen on hänen nimens. HERran pelco on taidon alcu/ se on hywä ymmärrys/ joca sen peräst teke/ hänen kijtoxens pysy ijancaickisest. Halleluja. AUtuas on se cuin pelkä HERra/ joca hänen käskyjäns sangen himoidze. Hänen siemenens on waldias maan päällä/ hurscasten sugut siunatan. Rickaus ja runsaus on hänen huonesans/ ja hänen wanhurscaudens pysy ijancaickisest. Hurscaille coitta walkeus pimeis/ armolliselda/ laupialda ja wanhurscalda. Autuas on se cuin laupias on/ ja mielelläns laina/ ja sowitta nijn asians ettei hän kenengän tee wääryttä. Sillä hän pysy ijancaickisest/ ei wanhurscas ikänäns unhoteta. Cosca rangaistus tule/ nijn ei hän pelkä/ hänen sydämens uscalda lujasti HERran päälle. Hänen sydämens on wahwistettu ja ei pelkä/ siihenasti cuin hän näke ilons wihollisistans. Hän hajotta ja anda waiwaisten/ hänen wanhurscaudens pysy ijancaickisest/

PSALTARI

hänen sarwens corgotetan cunnialla. Jumalatoim näke sen ja närkästy/ hän pureskele hambaitans ja näändy/ sillä mitä jumalattomat halajawat/ se tyhjäksi tule.

Halleluja. Kijttäkät HERra/ kijttäkät te HERran palweliat/ kijttäkät HERran nime. Kijtetty olcon HERran nimi/ nyt ja ijancaickisest. Auringon coitosta hänen laskemisens asti/ olcon HERran nimi kijtetty. HERra on corkia ylidze caickein pacanain/ ja hänen cunnians käy nijn lewiäldä cuin taiwas on. Cuca on nijncuin HERra meidän Jumalam ? joca nijn corkialla asu ? Ja cuitengin cadzo alimmaisialla/ taiwasa ja maasa. Joca köyhän tomusta ylendä/ ja waiwaisen logasta corgotta. Istuttaxens händä päämiesten siwuun/ ja hänen Canssans päämiesten siwuun. Joca hedelmättömät saatta huoneseen asuman/ että hän riemuisexi lasten äitixi tule. Halleluja.

CUin Israel Egyptist läxi/ Jacobin huone muucalaisesta Canssasta. Nijn Juda tuli hänen Pyhäxens/ Israel hänen wallaxens. Sen meri näki ja pakeni/ Jordani palais tacaperin. Wuoret hyppäisit nijncuin oinat/ ja cuckulat nijncuin nuoret lambat. Mikä sinun oli meri/ että pakenit ? ja sinä Jordani/ että palaisit tacaperin ? Te wuoret että te hyppäisitte nijncuin oinat/ te cuckulat nijncuin nuoret lambat ? HERran edesä wapisi maa/ Jacobin Jumalan edesä. Joca calliot muutta wetisixi merixi/ ja kiwen wesilähtexi.

Ei meille HERra/ ei meille/ waan sinun nimelles anna cunnia/ sinun armos ja totudes tähden. Mixi pacanat sanowat: cusa on nyt heidän Jumalans ? Mutta meidän Jumalam on taiwasa/ mitä ikänäns hän tahto/ sitä hän teke. Waan heidän epäjumalans owat hopia ja culda/ ihmisten käsillä tehdyt. Heillä on suu ja ei puhu/ heillä owat silmät ja ei näe. Heillä owat corwat/ ja ei cuule/ heillä owat sieramet ja ei he haista. Heillä owat kädet ja ei rupe/ heillä owat jalat ja ei käy/ ja ei puhu heidän curcustans. Jotca niijtä tekewät/ he owat heidän caltaisens/ ja caicki jotca heihin uscaldawat. Mutta Israel toiwocan HERran päälle/ hän on heidän apuns ja kilpens. Aaronin huone toiwocan HERran päälle/ hän on heidän apuns ja kilpens. Jotca HERra pelkävät toiwocan myös HERran päälle/ hän on heidän apuns ja kilpens. HERRA muista meitä ja siuna meitä/ hän siuna Israelin huonen/ hän siuna Aaronin

PSALTARI

huonen. Hän siuna ne cuin HERra pelkävät/ sekä pienet että suuret. HERRA siunaton teitä enemmän ja enemmän/ teitä ja teidän lapsian. Te olette HERran siunattut/ josta taiwan ja maan on tehnyt. Taiwan on coonans HERran/ mutta maan on hän ihmisten lapsille andanut. Cuollet ei taida sinua HERra kiittää/ eikä ne josta menewät alas hiljaisuuteen. Mutta me kiitäm HERra/ hamast nyt ja ijancaickiseen. Halleluja.

Sitä minä rakastan/ että HERra cuoldele minun rucouxeni änen. Että hän cuowan callista minun puoleeni/ sentähden minä rucoilen händä elinaicanani. Cuoleman paulat owat minun piirittänet/ ja helwetin ahdistuxet owat minun löytänet/ minä tulini waiwaan ja tuskaan. Mutta minä rucoilin HERran nime/ o HERra pelasta minun sielun. HERra on armollinen ja oikia/ ja meidän Jumalam on laupias. HERra hän kätke yxikertaiset/ cuin minä macaisin alla/ niin hän minua autti. Ole nyt taas rauhas minun sielun: sillä HERra teke hywästi sinulle. Sillä sinä olet minun sieluni ruwäisnyt pois cuolemast/ minun silmäni kyynelistä/ minun jalcani combastuxesta. Minä waellan HERran edes/ eläwitten maasa. LAT. CXV. Minä uscon/ sentähden minä puhun/ mutta minä sangen waiwatan. Minä sanoin hämmästyksesäni/ caicki ihmiset owat walehteliat. Cuinga minä maxan HERralle caicki hänen hywät tecons/ josta hän minulle teki ? Minä otan sen autualisen calkin/ ja saarnan HERran nimen. Minä maxan lupauxeni HERralle/ caiken hänen Canssans edesä. Hänen pyhäins cuolema on callis HERran edesä. O HERra minä olen sinun palwelias/ sinun piircas poica/ sinä olet minun siteni ruwäisnyt ricki. Minä uhran sinulle kiitosta/ ja HERran nime saarnan. Minä maxan HERralle lupauxeni/ caiken hänen Canssans edesä. HERran huonen esicartanoisa/ keskellä sinua Jerusalem. Halleluja.

Kiittäkät HERra caicki pacanat/ ylistäkät händä caicki Canssa. Sillä hänen armons ja totudens on woimallinen meidän päällem ijancaickisest. Halleluja. Kiittäkät HERra: sillä hän on hywä/ ja hänen hywydens pysy ijancaickisest. Sanocan Israel/ hänen hywydens pysy ijancaickisest. Sanocan Aaronin huone/ hänen hywydens pysy ijancaickisest. Sanocan caicki josta HERra pelkävät/ hänen hywydens pysy ijancaickisest. Tuskisani minä HERra

PSALTARI

rucoilin/ ja HERra cuuldeli minua/ ja lohdutti minua. HERra on minun cansani/ sentähden en minä pelkä/ mitä ihmiset minun tekisit. HERra on minun cansani auttamas minua/ ja minä tahdon nähdä iloni minun vihollisistani. Parambi on uscalda HERran päälle/ cuin luotta ihmisijn. Parambi on uscalda HERran päälle/ cuin luotta päämiehin. Caicki pacanat pijrittäwät minua/ mutta HERran nimeen minä heitä lyön maahan. He pijrittäwät minun joca curilda/ mutta HERran nimeen minä heitä lyön maahan. He pijrittäwät minua nijncuin kimalaiset/ ja he sammuwat nijncuin tuli orjantappuroisa/ mutta HERran nimeen minä heitä lyön maahan. Minua sysätän langeman/ mutta HERra autta minua. HERra on minun wäkeyyden/ ja minun Psalmin/ ja on minun autuuden. Ilolla weisatan voitosta wanhurscasten majoisa/ HERran oikia käsi saa woiton. HERran oikia käsi on corgotettu/ HERran oikia käsi saa woiton. En minä cuole/ waan elän/ ja HERran tecoja ilmoitan. Kyllä HERra minua curitta/ waan ei hän minua cuolemalle anna. Awatcat minulle wanhurscauden portit/ minun sisälle käydäxeni/ kijttämän HERra. Se on HERran portti/ wanhurscat sijtä käywät sisälle. Minä kijtän sinua ettäs minua nöyrytit/ ja autit minua. Se kiwi jonga rakendajat hyljäisit/ on tullut culmakiwexi. HERralda se on tapahtunut/ ja on ihme meidän silmäim edesä. Tämä on se päiwä jonga HERra teke/ iloitcam ja riemuitcam hänesä. O HERra auta/ o HERra anna menestyä. Kijtetty olcon se joca tule HERran nimeen/ me siunam teitä HERran huonesta. HERra on Jumala joca meitä walista/ caunistacat juhla lehdeillä/ haman Altarin sarwein asti. Sinä olet minun Jumalan/ ja minä kijtän sinua/ minun Jumalan/ sinua minä ylistän. Kijttäkät HERra: sillä hän on hywä/ ja hänen hywydens pysy ijancaickisest.

AUtuat owat ne cuin wiattomasti eläwät/ ja jotca HERran Laisa waeldawat. Autuat owat ne jotca hänen todistuxians pitäwät/ ja caikest sydämest händä edziwät. Sillä jotca hänen teisäns waeldawat/ ei he tee mitän paha. Sinä olet käskenyt pitä wisust sinun käskys. Josca minun elämän pidäis sinun oikeuttas/ täydellä todella. Cosca minä ainoastans cadzon caickia sinun käskyjäs/ nijn en minä tule häpiään. Minä kijtän sinua oikiasta sydämestä/

PSALTARI

ettäs opetat minulle wanhurscaudes oikeudet. Sinun oikeuttas minä pidän/ älä minua ikänäns hyljä. CUinga nuorucainen waelda nuhtettomast hänen teisäns ? cosca hän idzens käyttöä sinun sanas jälkeen. Minä edzin sinua caikest sydämeestäni/ älä salli minua exyä sinun käskyistäs. Minä pidän sydämesäni sinun sanas/ etten minä rickois sinua watan. Kijtetty olwo sinä HERra/ opeta minulle sinun oikeuttas. Minä luettelen huulillani caicki sinun suus oikeudet. Minä iloidzen sinun todistuxes teisä/ nijncuin caickinaisesta rickaudesta. MInä puhun mitäs käskenyt olet/ ja cadzelen sinun teitäs. Minä halajan sinun oikeuttas/ ja en unhoda sinun sanojas. TEe hyvästi palwelialles/ että minä eläisin ja sinun sanas pitäisin. Awa minun silmäni/ näkemän ihmeitä sinun Laistas. Minä olen wieras maan päällä/ älä peitä minulda käskyjäs. Minun sielun on muserrettu ricki ikäwöidzemisest/ alati sinun oikeudes jälkeen. Sinä rangaiset corjat/ kirotut owat ne cuin sinun käskyistäs poickewat. Käännä minusta pois pilcka ja ylöncadze: sillä minä pidän sinun todistuxes. Istuwat myös päämiehet ja puhuwat minua watan/ mutta sinun palwelias puhu sinun oikeudestas. Sinun todistuxias minä halajan/ ne owat minun neuwonandajani. MInun sielun tomusa maca/ wirgota minua sinun sanas jälkeen. Minä luen minun tietäni ja sinä cuuldelet minua/ opeta minulle sinun oikeudes. Neuwo minulle sinun käskyis tie/ nijn minä puhun sinun ihmeistä. Nijn minä suren/ että sydän sula minusa/ wahwista minua sinun sanas jälkeen. Käännä minusta pois wäärä tie/ ja suo minulle sinun Lakis. Totuden tien minä olen walinnut/ sinun oikeudes olen minä asettanut eteeni. Minä ripun sinun todistuxisas/ HERra älä salli minua häpiään tulla. Coscas minun sydämeni wahwistat/ nijn minä juoxen sinun käskyis tietä myöden. OPeta minulle HERra sinun oikeudes tie/ että minä sen loppun asti kätkisin. Anna minulle ymmärrys/ kätkeäxen sinun Lakias/ ja pitäxen sitä coco sydämesäni. Wie minua sinun käskyis polgulle: sillä nijhin minä halajan. Callista minun sydämen sinun todistuxees/ ja ei ahneuden puoleen. Käännä minun silmäni pois cadzelemast turha opetusta/ waan wirgota minua sinun tiehes. Anna palwelias lujasti sinun käskys pitä sinun sanas tähden/ että minä sinua pelkäisin. Käännä minusta pois se pilcka/ jota

PSALTARI

minä pelkän/ sillä sinun oikeudes owat suloiset. Cadzo/ minä pyydän sinun käskyjäs/ wirgota minua sinun wanhurscaudellas. HERra/ anna armos minulle tapahtua/ sinun apus/ sinun sanas jälkeen. Että minä woisin wastata minun pilckaitani: sillä minä luotan idzeni sinun sanaas. Älä suingan ota totuden sana pois minun suustani/ sillä minä toiwon sinun oikeuttas. Minä pidän alati sinun Lakis/ aina ja ijancaickisest. Ja minä waellan ilosa/ sillä minä edzin sinun käskyjäs. Minä puhun sinun todistuxistas Cuningasten edesä/ ja en häpe. Ja minä halajan sinun käskyjäs/ joita minä racastan. Ja nostan käsiäni sinun käskyihis/ joita minä racastan/ ja puhun sinun oikeudestas. MUista sinun sanas palwelialles/ jota sinä annoit minun toiwo. Se on minun turwan minun waiwasani/ sillä sinun sanas wirgotta minun. Corjat irwittelewät minua sangen/ en minä sentähden sinun Laistas poicke. HERra/ cuin minä ajattelen/ cuinga sinä mailman algusta duominnut olet/ nijn minä lohduitetan. Minä sytyn jumalattomain tähden/ jotca sinun Lakis hyljäwät. Sinun oikeudes owat minun weisuni/ minun waelluxeni huonesä. HERra/ minä ajattelen yöllä sinun nimes/ ja pidän sinun Lakis. Se olis minun tawaran/ että minä sinun käskys pidäisin. MINä olen sanonut: HERra/ se on minun perimiseni/ että minä pidän sinun ties. Minä rucoilen sinun caswos edes täydest sydämest/ ole minulle armollinen sinun sanas jälkeen. Minä tutkin minun teitäni/ ja käännän minun jalcani sinun todistustes puoleen. Minä riennän ja en wijwy/ sinun käskyjäs pitämän. Jumalattomain kicuri raatele minua/ mutta en minä unohda sinun Lakias. Puoli yöstä minä nousen sinua kijttämän/ sinun wanhurscaudes oikeuden tähden. Minä olen heidän puolellans jotca sinua pelkäwät/ ja sinun käskyjäs pitäwät. HERra/ maa on täynäns sinun hywyttäs/ opeta minulle sinun oikeuttas. HYwästi sinä teit HERra sinun palwelias cohtan/ sinun sanas jälkeen. Opetä minulle hywiä tapoja/ ja taito: sillä minä uscon sinun käskys. Ennencuin minä nöyrytettin/ exyin minä/ mutta nyt minä pidän sinun sanas. Sinä olet hywä ja runsas/ opeta minulle sinun oikeuttas. Corjat ajattelewat walhen minun päälleni/ mutta minä pidän täydest sydämest sinun käskys. Heidän sydämens on paxu nijncuin raswa/ mutta minä halajan sinun Lakias. Se kelpa minulle että

PSALTARI

minun nöyrytit/ että minä sinun oikeuttas oppisin. Sinun suus Laki on minulle otollisempi kuin monda tuhanta cappaletta culpa ja hopena. Sinun kätes ovat minun tehneet ja valmistaneet/ anna minulle ymmärrystä oppia sinun käskyjäsi. Jotkut sinua pelkävät/ ne minun näkevät ja iloitsevat/ sillä minä toivon sinun sanaasi. HERRA minä tiedän sinun tuomios oikeaksi/ ja sinä olet minua uskolle nöyryttänyt. Olkoon siis sinun armos minun lohdutuksen/ niinkuin palvelialles luovunut olet. Anna minulle sinun laupiuksesi tapahtua/ että minä eläisin: sillä minä haluan sinun Lakias. Joska korjat häpiään tulisit/ jotkut minua painavat alas walhellans/ mutta minä puhun sinun käskyistäs. Joska ne tulisit minun tyköni/ jotkut sinua pelkävät/ ja sinun todistukses tunnetaan. Olkoon minun sydämen toimellinen sinun oikeudesas/ etten minä häviöitäis. Minun sielun ikävöidä sinun autuuttas/ minä toivon sinun sanasi päälle. Minun silmäni hiivätyvät sinun sanasi jälkeen/ ja sanovat: coscas minua lohdutat ? Sillä minä olen niinkuin nahka saanut/ en minä unohda sinun oikeuttas. Cuiqua kauvan sinun palvelias odotta ? coscas tuomidzet minun wainojani ? Korjat minulle cuoppia caiwawat/ jotkut ei ole sinun Lais perästä. Caikki sinun käskys ovat sula totuus/ ne walhella minua waiwawat/ auta minua. He olisit juuri lähes minun maan päällä hucuttaneet/ mutta en minä sinun käskyjäsi hyljännyt. Wirgotta minua sinun armollas/ että minä pitäisin sinun suus todistuxet. HERRA sinun sanasi pysy ijancaikkisest/ niinkuin lewiäldä kuin taivas on. Sinun totudes pysy sugusta sucuun/ sinä perustit maan/ ja se pysy. Se pysy joca päivä sinun sanasi jälkeen: sillä caikki täyty sinua palwella. Ellei sinun Lakis olis ollut minun lohdutuksen/ niinkuin minä olisin radollisudesani hucunut. En minä ikänäns unohda sinun käskyjäsi/ sillä niillä sinä minua lohdutat. Sinun minä olen/ auta minua: sillä minä edzin sinun käskyjäsi. Jumalattomat minua wartioitzewat hucuttaxens/ mutta sinun todistuxestas minä otan waarin. Caikista cappaleistä minä olen lopun nähnyt/ mutta sinun käskys pisyvät. Cuiqua minä racastan sinun Lakias ? joca päivä minä sijtä puhun. Sinä teit minun taitawammaxi käskyilläsi kuin minun wiholliseni ovat: sillä se on minun ijancaikkinen tawaran. Minä olen oppenempi kuin caikki minun

PSALTARI

opettajani: sillä sinun todistukset ovat minun puheni. Enemmän minä ymmärrän kuin vanhempat: sillä minä pidän sinun käskyjäsi. Minä väldän jalani kaikista pahoista teistä/ että minä sinun sanas pidäisin. En minä poikke sinun oikeudestasi: sillä sinä opetat minua. Sinun sanas ovat minun suulleni mukammat kuin hunaja. Sinun sanas teke minun ymmärtäväiseksi/ sentähden minä vihan kaikkia väärää teitä. Sinun sanas on minun jalaini kyntilä/ ja walkeus minun teilläni. Minä wannon ja pidän/ että minä sinun wanhurskaudes oikeudet pitää tahdon. Minä olen sangen waiwattu/ HERra wirgota minua sinun sanas perästä. Olcon sinulle HERra otolliset minun suuni mieliset uhrin/ ja opeta minulle sinun oikeudes. Minä kannan alati minun sieluani minun käsisäni/ ja en unohda sinun Lakias. Jumalattomat wirittäwät minulle paulat/ mutta en minä exy sinun käskyistäs. Sinun todistukset ovat minun ijancaikkiset perimiseni: sillä he ovat minun sydämeni riemut. Minä callistan minun sydämeni/ tekemän sinun oikeudes jälkeen/ aina ja ijancaikkisest. Minä vihan wieckaita hengejä/ ja racastan sinun Lakias. Sinä olet minun warjeluxen ja kilpen/ minä toiwon sinun sanas päälle. Poiketcat minusta te pahanelkiset/ minä pidän minun Jumalani käskyt. Tuke minua sanallas/ että minä eläisin/ ja älä anna minun toiwoni wilpistellä. Wahwista minua/ että minä autetuxi tulisin/ nijn minä halajan alati sinun oikeuttas. Sinä tallat alas kaikki jotca sinun oikeudestas horjuwat: sillä heidän wietellyxens on sula walhe. Sinä heität pois kaikki jumalattomat maan päädä nijncuin logan/ sentähden minä racastan sinun todistuxias. Minä pelkän sinua/ nijn että minun ihon wärise/ ja wapisen sinun duomiotas. Minä otan waarin oikeudesta ja wanhurskaudesta/ älä minua hyljä nijlle/ jotca minulle wäkiwalda tekewät. Wasta palwelias edestä ja lohdata händä/ ettei corjat tekis minulle wäkiwalda. Minun silmäni hiweldywät sinun autuudes perän/ ja sinun wanhurskaudes sanan jälkeen. Toimita sinun palwelias cansa sinun armos perästä/ ja opeta minulle sinun oikeuttas. Sinun palwelias minä olen/ anna minulle ymmärryst/ että minä tundisin sinun todistukset. Jopa aica on että HERra sijhen jotakin tekis/ he ovat sinun Lakis särkenet. Sentähden minä racastan sinun käskyäs/ enä kuin celda/ ja parasta

PSALTARI

culda. Sentähden minä pidän wisust caickia sinun käskyjäs/ minä wihan caickia wääriä teitä. IHmelliset owat sinun todistuxes/ sen tähden minun sielun ne pitä. Cuin sinun sanas julistetan/ nijn se ilahutta/ ja anda yxikertaisille ymmärryksen. Minä awan suuni ja huocan/ sillä minä halajan sinun käskyjäs. Käännä sinuas minun puoleeni ja ole minulle armollinen/ nijncuins olet nijlle tottunut tekemän/ jotca sinun nimes racastawat. Anna minun käymiseni olla wahwana sanasas/ ja älä anna wäkiwallan minua wallita. Lunasta minua ihmisten wäkiwallasta/ nijn minä pidän sinun käskyjäs. Walista sinun caswos palwelias päälle/ ja opeta minulle oikeudes. Minun silmäni wettä wuotawat/ ettei sinun käskyjäs pidetä. HERra sinä olet wanhurscas/ ja sinun sanas on oikia. Sinä olet wanhurscaudes todistuxet/ ja totuden wisust käskenytt. Minä olen lähes surmaxeni kijwannut/ että minun wiholliseni owat sinun sanas unohtanet. Sinun puhes on sangen coeteldu/ ja sinun palwelias sen rackana pitä. Minä olen halpa ja ylöncadzottu/ mutta en minä unohda sinun käskyjäs. Sinun wanhurscaudes on ijancaickinen wanhurscaus/ ja sinun Lakis on totuus. Ahdistus ja tusca owat minuun sattunet/ mutta minä halajan sinun käskyjäs. Sinun wanhurscaudes todistuxet owat ijancaickiset/ anna minulle ymmärrys/ nijn minä elän. MInä huudan coco sydämestäni/ cuuldele HERra minua/ että minä sinun oikeudes pitäisin. Sinua minä huudan/ auta minua/ että minä sinun todistuxes pitäisin. Warahin minä ennätän ja huudan/ sinun sanas päälle minä toiwon. Warahin minä walwon/ että minä puhuisin sinun sanoistas. Cuuldele minun änen sinun armos perästä HERra/ wirgota minua sinun oikeudes jälkeen. Minun pahanelkiset wainolliseni carawat päälleni/ ja owat caucana sinun Laistas. HERra/ sinä olet läsnä/ ja sinun käskys owat sula totuus. Mutta minä sen aica tiesin/ että sinä olet sinun todistuxes ijancaickisest perustanut. CAdzo minun radollisuttani/ ja pelasta minua/ auta minua/ sillä embä minä unohda sinun Lakias. Toimita minun syyn ja päästä minua/ wirgota minua sinun sanas cautta. Autuus on caucana jumalattomista/ sillä ei he tottele sinun oikeuttas. HERra/ sinun laupiudes on suuri/ wirgota minua sinun oikeudes perästä. Minun wainojani ja wiholliseni owat monda/ mutta en

PSALTARI

minä poicke sinun todistuxistas. Minä näen ylöncadzojat/ ja se teke minulle paha/ ettei he sinun sanas pidä. Cadzo/ minä racastan sinun käskyjäs/ HERRA wirgota minua sinun armos perästä. Sinun sanas on algusta totuus ollut/ caicki sinun wanhurscaudes oikeudet pysywät ijancaickisest. Päämiehet wainowat minua ilman syytä/ ja minun sydämen pelkä sinun sanojas. Minä iloidzen sinun puhestras/ nijncuin jocu sais suuren saalin. Walhetta minä wihan ja cauhistun/ mutta sinun Lakias minä racastan. Seidzemest päiwäs minä kijtän sinua/ sinun wanhurscaudes oikeuden tähden. Suuri rauha on nijllä/ jotca sinun Lakias racastawat/ ja ei he horju. HERra minä odotan sinun autuuttas/ ja teen sinun käskys perästä. Minun sielun pitä sinun todistuxes/ ja racasta nijtä sangen. Minä pidän sinun käskyjäs ja todistuxias: sillä caicki minun tieni owat edesäs. HERra/ anna minun candeni tulla sinun etees/ anna minulle ymmärrystä sinun sanas jälken. Anna minun rucouxeni tulla sinun etees/ pelasta minua sinun sanas jälken. Minun huuleni kijttäwät/ coscas minulle opetat sinun oikeudes. Minun kielen puhu sinun sanastas: sillä caicki sinun käskys owat oikiat. Olcon sinun kätes minulle awullinen: sillä minä olen walinnut sinun käskys. HERra/ minä ikäwöidzen sinun autuuttas/ ja halajan sinun Lakias. Anna minun sieluni elä/ että hän sinua kijttäis/ ja sinun oikeudes auttacon minua. Minä olen nijncuin exywä ja cadotettu lammas/ edzi sinun palwelias: sillä en minä unohda sinun käskyjät.

MINä huudan HERra minun tuskisani/ ja hän cuuldele minua. HERra pelasta minun sielun walehtelewista suista/ ja wääristä kielistä. Mitä wäärä kieli taita sinulle tehdä ? ja mitä se taita toimitta ? Se on nijncuin wäkewän teräwät nuolet/ nijncuin tuli catawisa. Woi minua/ että minä olen muucalainen Mesechin seas/ minun täyty asua Kedarin majain seas. Se tule minun sielulleni ikäwäxi/ asuwa nijden tykönä/ jotca rauha wihawat. Minä pidän rauhan/ mutta cuin minä puhun/ nijn he sodan nostawat.

MINä nostan silmäni mäkin päin/ joista minulle apu tule. Minun apun tule HERralda/ joca taiwan ja maan tehnyt on. Ei hän salli sinun jalcas horjua/ eikä se maca joca sinua kätke. Cadzo/ Israelin wartia/ ei hän maca eli torcu.

PSALTARI

HERra kätkekön sinua/ HERra on sinun warjos/ sinun oikialla kädellä. Ettei Auringo sinua poldais päiwällä/ eikä Cuu yöllä. HERra kätkekön sinua caikista pahoista/ hän kätkekön sinun sielus. HERra kätkekön sinun ulos käymises ja sisällekäymises/ hamast nyt ja ijancaickiseen.

MInä iloidzen nijstä cuin minulle sanotut owat/ että me menem HERran huoneseen. Ja että meidän jalcam pitä seisoman/ sinun porteisas Jerusalem. Jerusalem on rakettu Caupungixi/ johonga on tuleminen cocon. Että sucucunnat astuisit sinne ylös/ nimittäin/ HERran sucucunda/ saarnaman Israelin Canssalle/ ja kijttämän HERran nime. Sillä siellä owat istuimet raketut duomitta/ Dawidin huonen istuimet. Toiwottacat Jerusalemille onne/ he menestykön jotca sinua racastawat. Rauha olcon sinun muureis sisällä/ ja onni sinun huoneisas. Minun weljeini ja ystäwäini tähden/ minä toiwotan sinulle rauha. Meidän HERram Jumalam huonen tähden/ edzin minä sinun parastas.

MInä nostan silmäni sinun tygös/ joca asut taiwaisa. Cadzo/ cuin palweliain silmät cadzowat heidän isändäins käsijn. Cuin pijcain silmät cadzowat heidän emändäins käsijn. Nijn meidän silmäm cadzowat meidän HERram Jumalatom/ siihenasti että hän meille armollisexi tule. Ole meille armollinen HERra/ ole meille armollinen: sillä me olem sangen täytetyt ylöncadzesta. Sangen täynäns on meidän sielum ylpeitten pilcasta/ ja coreitten ylöncadzesta.

ELlei HERra olis meidän cansam/ nijn sanocan Israel. Ellei HERra olis meidän cansam/ cosca ihmiset carcawat meitä wastan. Nijn he nielisit meidän eläwäldä/ cosca heidän wihans julmistu meidän päällem. Nijn wesi meitä upotais/ cosket käwisit meidän sieluim ylidze. Kijtetty olcon HERra/ ettei hän meitä anna raateluxexi heidän hambailens. Meidän sielum pääsi nijncuin lindumiehen paulasta. Paula on särjetty/ ja me olemma päästetyt. Meidän apum on HERran nimesä/ joca taiwan ja maan tehnyt on.

JOTca HERran päälle uscaldawat/ ei he lange/ waan pysywät ijancaickisest nijncuin Zionin wuori. Jerusalem ymbäri owat wuoret/ ja HERra on hänen Canssans ymbärillä/ hamast nyt ja ijancaickiseen. Sillä jumalattomain

PSALTARI

waldicka ei pidä pysymän wanhurscasten joucon päällä/ ettei wanhurscat
ojennais käsiäns wääryteen. HERra tee hywästi/ hywille ja hurscaille
sydämille. Mutta jotca poickewat wäärijn teihins/ nijtä Jumala aja pois
pahantekiäin cansa/ mutta rauha olcon Israelille.

COsca HERra päästä Zionin fangit/ nijn me olemma nijncuin unda
näkwäiset. Silloin meidän suum naurolla täytetän/ ja meidän kielem on
täynäns riemua/ silloin sanotan pacanoisa: HERra on suuria heidän cohtans
tehnyt. HERra on suuria tehnyt meidän cohtam: sillä me olemma iloiset.
HERra käännä meidän fangiuxem/ nijncuins wirrat eteläs cuiwannut olet.
Jotca kyneleillä kylwäwät/ ne ilolla nijttäwät. He menewät ja itkewät/ ja
wiewät ulos callin siemenen/ ja tulewat riemulla/ ja tuowat heidän lyhtens.
JOs ei HERra huonetta rakenna/ nijn he huckan työtä tekewät/ jotca sitä
rakendawat. Jos ei HERra Caupungita warjele/ nijn wartiat huckan walwowat.
Se on turha että te warhain nousewät ja hiljain maata menet/ ja suurella työllä
elatuxen walmistatte: sillä hän anda ystäwillens heidän maatesans. Cadzo/
lapset owat HERran lahja/ ja ruumin hedelmä on ando. Cuin nuolet wäkwän
kädesä/ nijn owat nuorucaiset. Autuas on se jonga wijni on nijtä täynäns/ ei
ne häwäistä/ cosca heillä wihollistens cansa portisa tekemist on.

AUtuas on se cuin HERra pelkä/ ja hänen teilläns waelda. Sinä elätät sinua
kättes töistä/ autuas sinä olet/ ja sinulle käy hywästi. Sinun emändäs on
nijncuin hedelmällinen wijnapuu/ sinun huones louckaita ymbäri/ sinun
lapses nijncuin öljyn wesat/ sinun pöytäs ymbärillä. Cadzos/ näin se mies
siunatan/ joca HERra pelkä. HERra siuna sinua Zionista/ että näet
Jerusalemmin onnen/ caickena sinun elinaicanas. Ja saat nähdä sinun lastes
lapset/ ja rauhan Israelis.

HE owat usein minua ahdistanet hamast minun nuorudestani/ sanocan
Israel. He owat usein minua ahdistanet hamast minun nuorudestani/ mutta
ei he minua woittanet. Kyndäjät owat minun selkäni päällä kyndänet/ ja
wacons pitkäxi wetänet. HERra joca wanhurscas on/ on jumalattomain
köydet catcoinut. Josca he häpiään tulisit ja käändyisit tacaperin/ caicki jotca
Zionita wihawat. Josca he olisit nijncuin ruohot cattoin päällä/ jotca ennen

PSALTARI

cuiwettuwat cuin he rewäistän ylös. Joista nijttäjä ei kättäns täytä/ eikä lyhten sitoja syliäns. Eikä yxikän ohidzekäypä sano: olcon HERran siunaus teidän päällä/ me siunam teitä HERran nimeen.

SYwydestä minä huudan sinua HERra. HERra cuule minun änen/ waarin ottacan sinun corwas minun rucouxeni änestä. Jos sinä HERra soimat syndiä ? HERra cuca sijs pysy ? Sillä sinun tykönäs on andexiandamus/ että sinua peljätäisin. Minä odotan HERra/ minun sielun odotta/ ja minä toiwon hänen sanans päälle. Minun sielun wartioidze HERra/ huomen wartiasta toisen huomen wartian asti. Israel toiwocan HERran päälle/ sillä HERralla on armo/ ja runsas lunastus hänellä. Ja hän lunasta Israelin caikista hänen synneistäns. HERra/ ei minun sydämen ole corja/ eikä minun silmäni ole ylpiä/ engä waella suurisa asioisa/ jotca minulle työlät owat. Cosca en minä minun sieluani asettanut ja waikittanut/ nijn minun sielun tuli wieroitetuxi/ nijncuin lapsi äitistäns wieroitetan. Israel toiwocan HERran päälle hamast nyt ja ijancaickiseen.

MUista HERra Dawidita/ ja caicke hänen waiwans. Joca HERralle wannoi/ ja lupais lupauxens Jacobin wäkewälle. En minä mene minun huoneni majaan/ engä wuoteseni pane maata. En minä anna silmäini unda saada/ engä silmälautaini torckua. Sijhenasti cuin minä löydän sian HERralle/ Jacobin wäkewän asumisexi. Cadzo/ me cuulimma hänestä Ephratas/ me olemma sen löynnet medzän kedoisa. Me tahdomma hänen asuinsioins mennä/ ja cumarta hänen jalcains astinlaudan edes. Nouse HERra sinun lepoos/ sinä ja sinun wäkewydes Arcki. Anna sinun Pappis puke heitäns wanhurscaudella/ ja sinun pyhäs riemuitcan. Älä ota pois sinun woidellus hallitust/ sinun palwelias Dawidin tähden. HERra on wannonut Dawidille totisen walan/ ja ei hän sijtä wilpistele/ sinun ruumis hedelmästä minä istutan sinun istuimelles. Jos sinun lapses minun lijttoni pitävät ja minun todistuxeni/ jotca minä heille opetan/ nijn heidän lapsens myös sinun istuimellas istuwat ijancaickisest Sillä HERra on Zionin walinnut/ ja halaja siellä asua. Tämä on minun lepon ijancaickisest/ täsä minä tahdon asua: sillä se minulle kelpa. Minä siunan heidän elatuxens/ ja hänen köyhillens kyllä annan leipä. Hänen

PSALTARI

Pappins minä puetan autuudella/ ja hänen pyhäns pitä riemuidzeman. Siellä minä annan puhjeta Dawidin sarwen/ minä walmistin kyntiläni woideltulleni. Hänen wihollisens minä häpiällä puetan/ mutta hänen päälläns cucoista hänen cruununs.

CAdzos/ cuinga hywä ja suloinen se on/ että weljet sowinnos keskenäns asuwat. Nijn cuin se callis woide/ joca Aaronin päästä wuota coco hänen partaans/ joca wuota hänen waatteisijns. Nijn cuin neste/ joca Hermonist tule alas Zionin wuorelle: Sillä siellä lupa HERra siunauxen/ ja elämän alati ja ijancaickisest.

CAdzo/ kijttäkät HERra caicki HERran palweliat/ jotca yöllä seisotta HERran huones. Nostacat käten Pyhä päin/ ja kijttäkät HERra. HERra siunatcon sinua Zionista/ joca taiwan ja maan tehnyt on.

Halleluja. YListäkät HERran nime/ kijttäkät HERran palweliat. Te cuin seisotta HERran huones/ meidän Jumalam esihuoneisa. Kijttäkät HERra/ sillä HERra on hywä/ ja weisatcat kijtost hänen nimellens: sillä se on suloinen. Sillä HERra on idzellens walinnut Jacobin/ Israelin hänen omaxens. Minä tiedän että HERra on suuri/ ja meidän Jumalam caickein jumalain seas. Caicki mitä HERra tahto/ nijn hän teke/ taiwas/ maas/ meres ja caikes sywydes. Joca pilwet nosta maan äristä/ joca pitkäisen tulen ja saten teke/ joca tuulet salaisista paicoista anda puhalda. Joca esicoiset Egyptis löi/ sekä ihmisistä että carjasta. Ja andoi merckins ja ihmens tulla Egyptin keskelle/ Pharaolle ja caikille hänen palwelioillens. Joca paljon Canssa löi/ ja tappoi wäkewät Cuningat. Sihonin Amorrerein Cuningan/ ja Oggin Basanin Cuningan/ ja caicki Canaan waldacunnat. Ja andoi heidän maans perimisexi/ Israelille hänen Canssallens perimisexi. HERra sinun nimes pysy ijancaickisest/ sinun muistos pysy HERra loppumata. Sillä HERra duomidze hänen Canssans/ ja on palwelioillens armollinen. Pacanain epäjumalat owat hopia ja cilda/ ihmisten käsillä tehdyt. Heillä on suu/ ja ei mitän puhu/ heillä owat silmät/ ja ei mitän näe. Heillä owat corwat/ ja ei mitän cuule/ eikä ole henge ensingän heidän suusans. Jotca nijtä tekewät/ he owat heidän caltaisens/ ja caicki jotca heihin uscaldawat. Israelin huone kijttäkän HERra/ te Aaronin huonesta/ kijttäkät

PSALTARI

HERra. Te Lewin huonesta kijttäkät HERra/ te cuin HERra pelkätte/ kijttäkät HERra. Kijtetty olcon HERra Zionista/ joca Jerusalemis asu. Halleluja. KIittäkät HERra/ sillä hän on hywä/ ja hänen hywydens pysy ijancaickisest. Kijttäkät caickein jumalain Jumalata/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Kijttäkät caickein herrain HERra: sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Joca yxinäns suuret ihmet teke/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Joca taiwat toimellisest on tehnyt/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. oca maan on lewittänyt weden päälle/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Joca suuret walkeudet on tehnyt/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Auringon päiwä hallidzeman/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Cuun ja tähdet yötä hallidzeman/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Joca Egyptin esicoiset löi/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Ja siellä wei Israelin ulos/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Wäkewällä kädellä ja ojetulla käsiwarrella/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Joca punaisen meren jacoï cahtia/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Ja andoi Israelin käydä/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Joca Pharaon sotawäkinens punaiseen mereen upotti/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Joca Canssans wei corwen läpidze/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Joca suuret Cuningat löi/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Ja tappoi wäkewät Cuningat/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Sihonin Amorrerein Cuningan/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Ja Oggin Basanin Cuningan/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Ja andoi heidän maans perimisexi/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Perimisexi palweliällens Israelille/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Hän muisti meitä/ cosca me olimma painetut alas/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Ja lunasti meitä wihollisistam/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Joca anda caikelle lihalle ruan/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest. Kijttäkät taiwan Jumalata/ sillä hänen hywydens pysy ijancaickisest.

BAbelin wirtain tykönä me istuimme ja itkimme/ cosca me Zionin muistimme. Meidän candelem me ripustimpajuihin/ jotca siellä olit. Siellä he

PSALTARI

käskit meidän weisata/ jotca meitä fangina pidit/ ja iloita meidän itcusam: Weisatcat meille Zionin weisu. Cuinga me weisaisim HERran weisun wieralla maalla ? Jos minä unhodan sinua Jerusalem/ nijn olcon minun oikia käten unohdettu. TArttucon minun kielen suuni lakeen/ ellen minä sinua muista/ ellen minä tee Jerusalemita minun ylimmäisexi iloxeni. HERra muista Edomin lapsia Jerusalemin päiwänä/ jotca sanowat: raadelcat/ raadelcat caicki haman hänen perustuxens asti. Sinä häwitetty tytär Babel/ autuas on se joca sinulle costa/ nijncuin sinä meille tehnyt olet. Autuas on se joca sinun piscuiset lapses otta/ ja paisca kiwijn.

Dawidin. MInä kijtän sinua coco sydämestäni/ jumalitten edes minä sinulle kijtost weisan. Minä cumarran sinun pyhän Templis puoleen/ ja kijtän sinun nimes/ sinun hywydes ja wacuudes tähden/ silläsinä teit sinun nimes cunnialisexi caickein päälle/ sinun sanallas. Cosca minä sinua rucoilen nijn cuuldele minua/ ja anna minun sielulleni suuri wäkewys. HERra/ sinua kijtätwät caicki Cuningat maan päällä/ että he cuulewat sinun suus sanoja. Ja weisawat HERran teillä/ että HERran cunnia on suuri. Sillä HERra on corkia/ ja cadzele nöyriä/ ja ylpiät tunde cauca. Jos minä waellaisin ahdistuxeni keskellä/ nijns wirgotat minua/ ja lähetät kätes minun wihollisteni wihan päälle/ ja autat oikialla kädellä. HERra teke siihen lopun minun tähteni/ HERra sinun hywydes on ijancaickinen/ älä sinun käsialas hyljä.

HERra sinä tutkit minua/ ja tunnet minun. Waicka minä istun eli nousen/ nijn sinä sen tiedät/ sinä ymmärrät taamba minun ajatuxeni. Ehkä minä käyn eli macan/ nijn sinä olet minun ymbärilläni/ ja näet caicki minun tieni. Sillä cadzo/ ei ole sanacan minun kieleni päällä/ joita et sinä HERra caickia tiedä. Sinä toimitat/ mitä minä ennen eli sijtte teen/ ja pidät sinun kätes minun päälläni. Sencaltainen tieto on minulle ylön ihmellinen ja ylön corkia/ en minä woi sitä käsittä. Cuhunga minä menen sinun hengestäs ? ja cuhunga minä sinun caswostas pakenen ? Jos minä astuisin taiwaseen/ nijn sinä siellä olet/ jos minä wuoteni helwetis rakennaisin/ cadzo/ sinä myös siellä olet. Jos minä ottaisin amuruscon sijwet/ ja asuisin meren ärisä: Nijn sinun kätes cuitengin sinne weis minua/ jä sinun oikia kätes pitäis minun. Jos minä

PSALTARI

sanoisin: pimeys peittäköön minua/ nijn myös yön täyty olla walkeuden minun ymbärilläni. Sillä ei pimeys ole sinun tykönäs pimeys/ ja yö walista nijncuin päiwä/ pimeys on nijncuin walkeus. Sinun woimasas owat minun munascuuni/ sinä peitit minun äitini cohdua. Minä kijtän sinua sen edestä/ että minä ihmellisest tehty olen/ ihmelliset owat sinun tecos/ ja sen minun sielun kyllä tietä. Ei minun luuni ollet sinulda salatut/ cosca minä sijnä salaises tehty olin/ cosca minä olin luotu alhalla maasa. Sinun silmäs näit minun/ cosca en minä wielä walmistettu ollut/ ja caicki päiwät sinun kirjaas olit kirjoitetut/ jotca wielä oleman piti/ joista ei yxikän silloin wielä tullut ollut. Mutta cuinga callit owat minun edesäni Jumala sinun ajatuxes ? cuinga suuri on heidän lucuns. Jos minä heitä lukisin/ nijn he sanda usiammat olisit/ cosca minä herän/ olen minä wielä tykönäs. Jumala joscas tappaisit jumalattomat/ ja wericoirat minusta poickeisit. Sillä he puhuwat sinusta häpiällisest/ ja sinun wihollises corgottawat heitäns ilman syytä. HERra/ minä tosin wihan nijtä/ jotca sinua wihawat/ ja minä närkästyn heistä/ jotca carcawat sinua wastan. Täydestä todesta minä heitä wihan/ sentähden owat he minulle wiholliset. Tutki minua Jumala ja coettele minun sydämen/ kiusa minua ja ymmärrä cuinga minä ajattelen. Ja cadzos/ jos minä pahalla tiellä lienen/ nijn saata minua ijancaickiselle tielle.

HERra/ pelasta minua pahoista ihmisistä/ warjele minua wääristä miehistä. Jotca paha ajattelewat sydämisäns/ ja jocapäiwä sotaan hangidzewat. He hiowat kieldäns nijncuin kärme/ kyykärmen myrcky on heidän kielens alla. Sela. Warjele minua HERra jumalattomain käsistä/ warjele minua wääristä ihmisistä/ jotca ajattelewat minun käymiseni cukista. Corjat asettawat paulat minun eteeni/ ja wenyttäwät nuorat wercoxi minun eteeni/ ja wirittelewät tien wieres minua warten. Sela. Mutta minä sanon HERralle: sinä olet minun Jumalan/ HERra ymmärrä minun rucouxeni äni. HERra/ HERra minun wäkewä apun/ sinä warjelet minun pääni sodan aicana. HERra älä salli jumalattomalle hänen himoans/ älä wahwista hänen paha tahtoans/ ettei hän ylpennyis. Sela. Pahas/ josta wiholliseni neuwo pitäwät/ langetcon heidän pääns päälle. Hän warista heidän päällens leimauxet/ hän lyö heitä tulella alas sywähän

PSALTARI

maahan/ ettei he ikänäns nouse. Pahan suun ei pidä menestymän maan päällä/ häijy wäärä ihminen carcotetan ja cukistetan. Sillä minä tiedän/ että HERra radollisen asian/ ja köyhän oikeuden toimitta. Wanhurscat kijttäwät sinun nimes/ ja wagat pysywät sinun caswos edes.

HERra/ minä huudan sinua/ riennä sinuas minun puoleen/ ota corwijs minun änen/ cosca minä sinua rucoilen. Kelwatcon minun rucouxen sinun edesäs nijncuin sawuuhri/ minun käteni ylönnyys nijncuin ehtouhri. HERra kätke minun suun/ ja warjele minun huuleni. Älä callista minun sydändäni mihingän pahuteen/ pitämän jumalatoinda meno pahointekiäin cansa/ etten minä söis nijstä jotca heille kelpawat. Wanhurscas lyökän minua ystävällisest/ ja laittacan minua/ se teke minun aiwa hywä/ nijncuin Balsam minun pääni päällä: sillä minä rucoilen alati/ ettei he minua wahingoidzis. Heidän opettajans sysättäkön kiween/ nijn sijtte cuullan minun opetuxen suloisexi. Meidän luum owat hajotetut haman helwettijn/ nijncuin jocu maan repis ja caiwais. Sillä sinua HERra HERra minun silmäni cadzowat/ minä uscallan sinuun/ älä minun sieluani hyljä. Warjele minua sijtä paulasta/ jonga he asetit eteeni/ ja pahointekiäin ansasta. Jumalattomat langewat toinen toisens cansa omijn werckoihins/ mutta minä aina pääsen.

Dawidin oppi/ rucoelda/ cosca hän luolas oli. MInä pargun HERran tygö minun änelläni/ ja rucoilen HERra minun huudollani. Minä wuodatan minun puheni hänen edesäns/ ja osotan hänelle minun hätäni. Cosca minun hengen on ahdistuxes/ nijn sinä corjat minua/ he asettawat paulat minun eteeni/ tielleni jota minä waellan. Cadzele oikialle kädelle ja näe/ siellä ei yxikän tahdo minua tuta/ en minä taida paeta/ ei tottele kengän minun sieluani. HERra sinua minä huudan/ ja sanon: sinä olet minun toiwon ja minun osan eläwitten maalla. Ota waari minun rucouxestani/ sillä minua waiwatan sangen/ pelasta minua wainollisistani: sillä he owat minua wäkewemmät. Wie minun sielun fangeudesta ulos/ kijttämän sinun nimes/ wanhurscat coconduwat minun tygöni/ coscas minulle hywästi teet.

HERra cuuldele minun rucouxen/ ymmärrä minun anomisen sinun totudes tähden/ cuuldele minua sinun wanhurscaudes tähden. Ja älä käy duomiolle

PSALTARI

palwelias cansa/ sillä ei yxikän eläwä ole waca sinun edesäs. Sillä wihollinen waino minun sieluani/ ja lyö minun elämäni ricki maahan asti/ hän pane minun pimeyteen/ nijncuin cuollet mailmasa. Ja minun hengen on minusa ahdistettu/ minun sydämen on minusa culutettu. Minä muistelen endisitä aicoja/ minä puhun caikista sinun töistäs/ ja sanelen sinun käsialoistas. Minä lewitän käteni sinun puolees/ minun sielun jano sinua/ nijncuin carkia maa. Sela. HERra cuuldele minua nopiast/ minun hengen cato/ älä caswos minulda kätke/ etten minä nijden caltaisexi tulis/ jotca hautaan menewät. Suo minua warahin cuulla sinun armojas: sillä sinuun minä toiwon/ ilmoita minulle tie/ jota minä käyn: sillä minä ikäwöidzen sinua. Pelasta minua HERra minun wihollisistani/ sinun tygös minä pakenen. Opeta minua tekemän sinun suosios jälkeen: sillä sinä olet minun Jumalan/ sinun hywä henges wiekän minun tasaista tietä. HERra wirgota minua sinun nimes tähden/ wie minun sielun hädästä ulos sinun oikeudes tähden. Ja teloita minun wiholliseni sinun hywydes tähden/ ja cadota caicki jotca minun sieluani ahdistawat: sillä minä olen sinun palwelias.

Kijtetty olcon HERra minun turwan/ joca minun käteni opetta sotiman/ ja minun sormeni tappeleman. Minun laupiuden ja minun linnan/ minun warjeluxen ja minun wapahtajan/ minun kilpen/ johon minä uscallan/ joca minun Canssani alani waati. HERra/ mikä ihminen on ettäs händä näin corjat ? eli ihmisen poica/ ettäs hänestä nijn otat waarin ? On sijttekin ihminen tyhjän werta/ hänen aicans cato nijncuin warjo. HERra callista taiwas ja astu alas/ rupe wuorihin että he suidzisit. Anna leimauxet iske ja hajota heitä/ ambua sinun nuolias ja cauhistuta heitä. Lähetä kätes ylhäldä ja kirwota minua/ ja pelasta minua suurista wesistä/ ja muucalaisten lasten käsistä. Joiden opetus on kelwotoin/ ja heidän työns wäärät. Jumala/ minä weisan sinulle uden wirren/ minä soitan sinulle kymmenen kielisellä Psaltarilla. Sinä joca Cuningalle woiton annat/ ja wapatat Dawidin sinun palwelias/ häijyin murhamiecasta. Päästä myös minua ja pelasta minua muucalaisten lasten kädestä/ joiden opetus on kelwotoin/ ja heidän työns wäärät. Että meidän pojat caswaisit nuorudellans nijncuin wesat/ ja meidän tyttäret/ nijncuin

PSALTARI

Templin caunistetut seinät/ ja cuin coriat huonet. Meidän aittam olcon täynnä/ jotca runsat elatuxet andaisit/ toinen toisens perästä/ että meidän lambam poikisit tuhannen/ ja satata tuhatta/ meidän kylisäm. Että meidän härkäm olisit wahwat työhön/ ettei yhtän wahingota/ eikä walitusta/ eli cannetta olis meidän catuillam. Autuas on se Canssa jolle nijn käy/ waan autuas on se Canssa/ jonga HERra Jumalana on.

MINä ylistän sinua minun Jumalan/ sinä Cuningas/ ja kijtän sinun nimes aina ja ijancaickisest. Jocapäiwä minä cunnioitan sinua/ ja julistan sinun nimes aina ja ijancaickisest. Suuri on HERra ja sangen cunniallinen/ ja hänen suurudens on sanomatoin. Lasten lapset pitä sinun töitäs ylistämän/ ja sinun woimastas puhuman. Minä puhun sinun cunniallisesta cauniudestas/ ja sinun ihmeistäs. Että puhutaisin sinun cunniallisesta tegoistas/ ja että sinun herrauttas mainitaisin. Että sinun suuri hywydes ylistettäisin/ ja sinun wanhurscaudes kijtetäisin. Armollinen ja laupias on HERra/ hidas wihaan ja sangen hywä. Suloinen on HERra caikille/ ja armahta caickia hänen tecojans. Kijttäkän sinua HERra caicki sinun tecos/ ja sinun pyhäs kijttäkän sinua. Julistacan sinun waldacundas cunniata/ ja puhucan sinun woimastas. Että sinun woimas tulis ihmisten lapsille tiettäwäxi/ ja sinun waldacundas suuri cunniallinen wäki. Sinun waldacundas on ijancaickinen waldacunda/ ja sinun herraudes pysy ilman loputa. HERra tuke caickia caatuwaisia/ ja nosta caickia sullotuita. Caickein silmät wartioidzewat sinua/ ja sinä annat heille ruan ajallans. Sinä awat kätes/ ja täytät caicki cuin eläwät suosiollas. Wanhurscas on HERra caikisa hänen teisäns/ ja pyhä caikisa töisäns. Läsnä on HERra caickia jotca händä rucoilewat/ caickia jotca totudesa händä rucoilewat. Hän teke mitä Jumalata pelkäwäiset halajawat/ ja cuule heidän parcuns/ ja autta heitä. HERra warjele caickia jotca händä racastawat/ ja hucutta caicki jumalattomat. Minun suuni pitä puhuman HERran kijtoxen/ ja caicki liha cunnioittacan hänen pyhä nimens/ aina ja ijancaickisest.

Halleluja. KIJtä HERra minun sielun/ minä kijtän HERra/ nijncauwan cuin minä elän/ ja minun Jumalalleni kijtoxen weisan/ nijncauwan cuin minä täällä olen. Älkät uscaldaco päämiehijn/ ihmiset he owat/ ei he woi mitän autta. Sillä

PSALTARI

ihmisen hengi pitä ercaneman/ ja hänen täyty maaxi tulla jälleens/ silloin owat caicki hänen aiwoituxens hucas. Autuas on se jonga apu Jacobin Jumala on/ jonga toiwo HERras hänen Jumalassas on. Joca taiwan/ maan/ meren/ ja caicki jotca nijsä owat/ tehnyt on/ joca uscon pitä ijancaickisest. Joca oikeuden saatta nijlle cuin wäkiwalda kärsiwät/ joca isowaiset rawidze. HERra kirwotta fangitut/ HERra walaise sokiat. HERra nosta cukistetut/ HERra racasta wanhurscaita. HERra warjele wierat ja orwoit/ holho leskejä/ ja jumalattomain tien hajotta. HERra on Cuningas ijancaickisest/ sinun Jumalass Zion ilman loppumata/ Halleluja.

Kijttäkät HERra/ sillä meidän Jumalattam kijttä on callis asia/ se kijtos on suloinen ja caunis. HERra rakenda Jerusalemin/ ja coco hajotetut Israelitit. Hän paranda muretut sydämet/ ja sito heidän kipuns. Hän luke tähdet/ ja cudzu heitä caickia nimeldäns. Suuri on meidän HERram/ ja mittamatoin hänen woimans/ ja se on käsittämätöin/ cuinga hän hallidze. HERra oijenda radolliset/ ja jumalattomat maahan paisca. Wuoroin weisatcat HERralle kijtossanalla/ ja weisatcat meidän HERrallem candeella. Joca taiwan pilwillä peittä/ ja anda saten maan päällä/ joca ruohot wuorilla caswatta. Joca eläinden anda heidän ruocans/ ja Carnen pojille/ jotca händä rucoilewat. Ei hän racasta wäkewitä hewoisita/ eikä hänelle kelpa miehen sääriluut. HERralle kelpa ne jotca händä pelkävät/ ja jotca hänen laupiuteens uscaldawat. YListä Jerusalem HERra/ kijtä Zion sinun Jumalattas. Sillä hän wahwista sinun porttis salwat/ ja siuna sinussa sinun lapses. Hän saatta rauhan sinun ärijs/ ja rawidze sinua parahilla nisuilla. Hän lähettä puhens maan päälle/ hänen sanans nopiasti juoxe. Hän anda lumen nijncuin willan/ hän hajotta härmän nijncuin tuhwan. Hän heittä rakens nijncuin palat/ cuca hänen packaisens edes kestä ? Hän sano/ nijn se sula/ hän anda tuulens puhalda/ nijn se suojene. Hän ilmoitta Jacobille hänen sanans/ ja Israelille hänen tapans ja oikeudens. Ei hän näin tehnyt kellengän pacanalle/ eikä he tiedä hänen oikeuttans/ Halleluja.

Halleluja. Kijttäkät te taiwat HERra/ kijttäkät händä corkeudes. Kijttäkät händä caicki hänen Engelins/ kijttäkät händä caicki hänen sotawäkens.

PSALTARI

Kijttäkät händä Auringo ja Cuu/ kijttäkät händä caicki kirckat tähdet. Kijttäkät händä joca paicas te taiwasten taiwat/ ja wedet jotca taiwasten päällä owat. Heidän pitä HERran nime kijttämän: sillä hän kärke/ nijn se luoduxi tule. Hän pitä ne aina ja ijancaickisest/ hän asetta heitä/ ettei heidän toisin käymän pidäis. Kijttäkät HERra maan päällä/ te Walascalat ja caicki sywydet. Tuli/ raket/ lumi ja sumu/ ja tuulispää/ jotca hänen sanans toimittawat. Wuoret ja caicki cuckulat/ hedelmälliset puut ja caicki Cedrit. Pedot ja caicki eläimet/ madot ja sijwilliset linnut. Te Cuningat maan päällä ja caicki Canssat/ päämiehet ja caicki Duomarit maan päällä. Nuorucaiset ja neidzet/ wanhat nuorten cansa. Pitä kijttämän HERran nime: sillä ainoa hänen nimens on corkia/ jonga kijtos nijn cauwas ulottu/ cuin taiwas ja maa. Joca hänen Canssans sarwen corgotta/ caicki hänen pyhäns kijttäkät/ Israelin lapset/ Canssa joca händä palwele/ Halleluja.

Halleluja. WEisatcat HERralle usi weisu/ pyhain seuracunnan pitä händä kijttämän. Iloitcan Israel hänen tekiäsäns/ Zionin lapset ihastucon Cuningastans. Heidän pitä dantzis hänen nimens kijttämän/ trumbuilla ja candeileilla pitä heidän soittaman. Sillä HERra racasta hänen Canssans/ hän autta siwiätä ja radollista jalosti. Pyhät pitä iloidzeman ja ylistämän/ ja kijttämän heidän wuoteisans. Heidän suuns pitä Jumalata ylistämän/ ja caxiteräiset miecat heidän käsisäns. Costaman pacanoille/ ja rangaiseman Canssoja. Heidän Cuningaitans sitoman cahleisijn/ ja heidän jalombians rautacahleisijn. Ja tekemän heille kirjoitetun oikeuden/ ja tämä cunnia pitä caikille hänen pyhillens oleman/ Halleluja.

Halleluja. KIittäkät HERra hänen Pyhäns/ kijttäkät händä hänen wäkwedens wahwudes. Kijttäkät händä hänen jaloimbain tecoins tähden/ kijttäkät händä ylönpaldisen jaloudens tähden. Kijttäkät händä Basunilla/ kijttäkät händä Psaltarilla ja candeileilla. Kijttäkät händä trumbuilla ja dantzilla/ kijttäkät händä harpun kielillä ja huiluilla. Kijttäkät händä kilisewillä culcuisilla/ kijttäkät händä cumisewilla Cymbaleilla. Caicki joilla hengi on/ kijttäkän HERra/ Halleluja.

Salomon Sananlascut

NÄmät owat Salomon Israelin Cuningan Dawidin pojan sananlascut. Opetta wijsautta/ curitusta/ taito/ ymmärrystä/ wanhurscautta/ oikeutta ja siweyttä. Että tyhmät wijsaxi tulisit: Ja nuorucaiset ymmärryksen ja taidon saisit. JOca wijsas on/ hän cuulcan/ että hän wijsammaxi tulis/ ja joca toimellinen on/ hän otta neuwon. Että hän ymmärräis sananlascut ja heidän selityxens: wijsasten opin ja heidän tapauxens. HERran pelco on wijsauden alcu/ tyhmät hyljäwät wijsauden ja pelgon. POican/ cuule Isäs curitusta/ ja älä hyljä äitis käskyä. Sillä se on sinun pääs päällä caunistus/ ja käädy sinun caulasas. Poican/ jos pahanjuoniset sinua haucuttelewat/ nijn älä heitä seura. Jos he sanowat: käy meidän cansam/ me wäijym werta ja wiritäm pauloja nuhtettoman eteen ilman syytä. Me nielem hänen/ nijncuin helwetti eläwäldä/ ja wanhurscan nijncuin hautaan pudotam. Me löydäm suuren tawaran/ ja täytämme meidän huonem saalista. Coettele meidän cansam/ meillä caikilla pitä yxi cuckaro oleman. Poican/ älä waella heidän cansans/ estä jalcas heidän retkeildäns. Sillä heidän jalcans juoxewat pahuteen/ ja kijruttawat idzens werta wuodattaman. Sillä turhan wercot wiritetän linduin silmäin edes. Idze he myös wäijywät toinen toisens werta/ ja petoxella seisowat toinen toisens hengen perän. Nijn caicki ahnet tekewät/ ja ahneus on isännillens surmaxi. WIisauus ulcona walitta/ ja caduilla änens ilmoitta. Hän huuta Canssan edes portisa/ ja tuotta sanans edes Caupungisa/ sanoden: Cuinga cauwan te tyhmät tahdotta olla taitamattomat/ ja pilckakirwet racasta nauroa? Ja te hullut wihatta opetusta. Käändäkät idzen minun curituxen puoleen/ cadzo/ minä tuon minun hengeni edes/ ja ilmoitan teille minun sanani. Että minä cudzuin teitä/ ja te estelitte teidän/ minä cocotin käteni/ ja ei yxikän ottanut sijtä waari. Te hylkäisitte caiken minun neuwoni/ ja unhotitta minun curituxeni. Nijn minä myös nauran teidän wahingostan/ ja pilckan teitä/ Cosca teidän päällen tule se jota te pelkätte. Cosca cadotus tule teidän päällen nijncuin raju ilma/ ja tusca nijncuin tuulispää. Cosca

SALOMON SANANLASCUT

teidän päällen tule ahdistus ja waiwa. Silloin he huutawat/ ja en minä cuule heitä/ warahin he edziwät minua/ ja ei löydä. Että he wihaisit opetusta/ ja ei ottanet wastan HERran pelcoa. Eikä tytynt minun neuwoni/ mutta laitit minun curituxeni. Nijn pitä heidän syömän heidän tiens hedelmästä/ ja heidän neuwostans rawituxi tuleman. Että tyhmäin himo tappa heidän/ ja hulluin onni cadotta heidän. Mutta joca minua cuule/ hän on lewosa yldäkylläisydes/ ja ei mitän paha pelkä.

POican/ jos sinä otat minun puheni/ ja minun käskyni kätket. Nijn anna corwas cuulla wijsautta/ ja taita sydämes ymmärryheen. Sillä jos sinä sitä ahkerast halajat ja rucoilet. Jos sinä sitä edzit nijncuin hopena/ ja pyörit sen perän nijncuin tawaran. Nijn sinä ymmärrät HERran pelgon/ ja HERran tunnon löydät. Sillä HERra anda wijsauden/ ja hänen suustans tule taito ja ymmärrys. Hän anda toimellisten hywin käydä/ ja suojele siwiät. Warjele hurscat/ ja holho pyhäins retket. Silloin sinä ymmärrät wanhurscauden ja duomion/ oikeuden ja caiken hywän tien. JOs wijsaus sinun sydämees tule/ nijn että se on sinulle kelwollinen. Nijn hywä neuwo sinun warjele/ ja ymmärrys kätke sinun. Ettes pahalle tielle joudu/ eli nijden secaa/ jotca toimettomi puhuwat. Ja hyljät oikian tien/ ja waeldawat pimeitä retkiä. Jotca iloidzewat heidän pahoista töistäns/ ja riemuidzewat pahoisa menoisans. Joiden tiet owat wastahacoiset/ ja retket wäärät ja häpiälliset. Ettet sinä ryhtyis toiseen waimoon joca ei sinun ole/ joca suloisilla sanoilla puhuttele. Ja hyljä hänen nuorudens johdattajan/ ja unhotta Jumalans lijton. Sillä hänen huonens cuolemaan callistu/ ja hänen askelens cadotettuun tygö. Jocainen cuin mene hänen tygöns/ ei palaja/ eikä elämän tielle joudu. Ettäs waellaisit hywä tietä/ ja olisit oikialla retkellä. Sillä wanhurscat asuwat maasa/ ja siwiät sijnä owat. Mutta jumalattomat hucutetan maasta/ ja ylöncadzojat sijtä teloitetan.

POican/ älä unohda minun Lakiani/ mutta sinun sydämes pitäkön minun käskyni. Sillä ne saattawat sinulle pitkän ijän/ hywät wuodet ja rauhan. Armo ja totuus ei sinua pidä hyljämän/ ripusta ne caulaas/ ja kirjoita sydämes tauluun. Nijns löydät armon ja hywän toimen/ Jumalan ja ihmisten edesä.

SALOMON SANANLASCUT

LUota idzes HERraan caikesta sydämestäs/ ja älä luota sinun ymmärryxees. Mutta ajattele händä caikisa teisäs/ nijn hän sinua oikein johdatta. Älä ole wijsas mielestäs/ waan pelkä HERra/ ja wäldä paha. Sillä se on sinun nawalles terwellinen/ ja wirgotta sinun luus. Cunnioita HERra sinun tawarastas/ sinun wuoden tulos esicoisista. Nijn sinun rijhes täytetän/ ja sinun wijnacuurnas wuota ylidze. Poican/ älä HERRAN curitusta hyljä/ ja älä ole kärsimätöin cosca hän sinua rangaise. Sillä jota HERra racasta sitä hän rangaise/ ja on hänelle otollinen nijncuin poica Isällens. AUtuas on se ihminen joca wijsauden löytä/ ja ymmärryksen käsittä. Sillä parembi on caupita händä cuin hopiata/ ja hänen hedelmäns on parembi cuin culda. Hän on callimbi cuin pärly/ eikä hänen wertans mitän toiwotta taita. Pitkä ikä on hänen oikialla kädelläns/ rickaus ja cunnia hänen wasemallans. Hänen tiens owat iloiset/ ja caicki hänen askelens rauha. Hän on elämän puu caikille jotca häneen rupewat/ ja autuat owat ne jotca hänen pitäwät. Sillä HERra on wijsaudella maan perustanut/ ja taiwat toimella walmistanut. Hänen wijsaudesans owat sywydet eroitetut/ ja pilwet pisaroidzewat casten. Poican/ älä händä salli silmistäs tulla pois/ nijns tulet onnellisexi ja wijsaxi. Se on sinun sielus elämä/ ja sinun suus on otollinen. Silloin sinä murhetoinna waellat teisäs/ ettes jalcas loucka. Et sinä pelkä maata panduas/ mutta macat makiasti. Ettei sinun tarwita pelkämän äkillistä hirmua/ eikä jumalattomain myrskyä cosca se tule. Sillä HERra on sinun lohdutuxes/ hän warjele sinun jalcas/ ettei sitä saawuteta. ÄLä '65stele tarwidzewalle hywä tehdä/ jos sinun kätes on Jumalalda wara saanut. Älä sano ystäwälles: mene ja tule jäl lens/ huomena minä sinulle annan/ jos sinulla on. Älä pyydä sinun ystäwäs wahingota/ joca hywäs toiwos asu sinun tykönäs. Älä kenengän cansa toru ilman syytä/ jos ei hän mitän paha sinulle tehnyt ole. Älä kijwoittele wäärä miestä/ ja älä noudata hänen retkiäns. Sillä HERra cauhistu sitä joca wilpistele/ ja hänen salaisudens on siweitten tykönä. Jumalattoman huones on HERran kirous/ mutta wanhurscan huone siunatan. Hän pilcka pilckaita/ mutta radollisille hän anda armon. Wijsat cunnian periwät/ mutta tyhmät häpiän saawat.

SALOMON SANANLASCUT

CUulcat minun lapseni teidän Isän curitusta/ ja ottacat waari/ oppiixen/ ja wijsammaxi tullaxen Sillä minä annan teille hywän opetuxen/ älkät hyljätkö minun Lakiani. Sillä minä olin Isäni poica/ hoicka ja ainoa äitilläni. Ja hän opetti minua/ ja sanoi: anna sydämes otta minun sanan wasta/ pidä minun käskyni/ nijns elä saat. Ota wijsaus/ ota ymmärrys/ älä unhota/ älä myös poicke minun puhestani. Älä händä hyljä/ nijn hän sinun kätke/ racasta händä/ nijn hän sinua warjele. Sillä wijsauden alcu on osta wijsautta/ ja caikisa caupoisa osta taito. Pidä händä corkias cunnias/ nijn hän sinua corgotta ja saatta cunniaan/ jos sinä händä racastat. Hän sinun pääs jalost caunista/ ja cunnioitta sinua ihanalla Cruunulla. Cuule sijs minun poican ja ota minun puheni/ nijn ikäs vuotta on monda. Minä johdatan sinua wijsauden tielle/ ja saatan sinua oikialle retkelle. Nijn että coscas waellat/ ei sinun käymises ole rascas/ ja coscas juoxet/ nijn et sinä loucka sinuas. Kärsi curitusta/ älä hyljä händä/ kätke händä: sillä hän on sinun elämäs. Älä mene jumalattomain askeleille/ ja älä astu pahain teille. Jätä ja älä käy sijnä/ carta händä ja mene ohidzen. Sillä ei he maca/ jollei he ole pahoin tehnet/ eikä lewä/ jollei he ole wahingota tehnet. Sillä he elättäwät heitäns jumalattomalla leiwällä/ ja juowat wääryden wijna. Mutta wanhurscaan retki paista nijncuin walkeus/ käy edes ja walista haman isoin päiwän asti. Mutta jumalattomain tiet owat nijncuin pimeys/ ja ei he tiedä cusa he langewat. POican/ ota waari minun sanoistani/ ja callista corwas minun puheiseni. Älä nijtä anna tulla pois silmistäs/ pidä ne sydämesäs. Sillä ne owat nijden elämä/ jotca nijtä owat löytänet/ ja owat terwelliset coco heidän ruumillens. Warjele sydämes caikella ahkerudella: sillä sijtä elämä tule. Pane pois sinuldas paha suu/ ja wäärät huulet anna olla sinustas caucana. Cadzocon sinun silmäs oikein eteens/ ja sinun silmäs laudat olcon oikeat edesäs. Coettele tie jalgoillas/ nijns wilpistelemätä astut. Älä poicke oikialle eli wasemalle puolelle/ temba sinun jalcas pois pahudesta. POican/ ota waari minun wijsaudestani/ callista corwas minun oppijni. Ettäs pitäisit hywän neuwon/ ja sinun suus tiedäis toimen. Sillä porton huulet owat nijncuin mesileiwät/ ja hänen kitans liuckambi cuin öljy. Mutta

SALOMON SANANLASCUT

wijmeiseldä carwas cuin Coiruoho/ ja teräwä nijncuin caxiteräinen miecka. Hänen jalcans juoxewat alas cuolemaan/ ja hänen askelens joutuwat helwettijn. Ei hän käy cohdastans elämän tiellä/ huikendelewaiset owat hänen astumisens/ nijn ettei hän tiedä cunga hän mene. Nijn cuulcat nyt minua minun lapseni/ ja älkät poiketco minun puheistani. Olcon sinun ties taambana hänestä/ ja älä lähesty hänen huonens owe. Ettes andais cunniatas muucalaisille/ ja vuosias julmille. Ettei muucalaiset rawitais sinun warastas/ ja sinun työs olis toisen huonesa. Ja sinä tästälähin huocaisit/ coscas elämäs ja hywydes tuhlannut olet/ ja sanoisit: Woi/ cuinga minä olen wihannut curitusta/ ja minun sydämen on hyljännyt rangaistuxen? Ja en ole cuullut opettajani ändä/ engä callistanut corwani opettajani puoleen. Minä olen caickeen onnettomuteen pikimmäldäns joutunut/ caickein ihmisten ja Canssain seas. JUo wettä caiwostas/ ja mitä lähtestäs wuota. Anna luondolähtes wuota/ ja vesiojas cujille. Mutta pidä ne yxinäs/ ja ei yxikän muucalainen sinun cansas. SINun caiwos olcon siunattu/ ja iloidze sinun nuorudes waimosta/ se on suloinen nijncuin naaras hirwi/ ja otollinen nijncuin medzäwuohi. Hänen rackaudens sinua aina rawitcon/ ja iloita sinuas aina hänen rackaudestans. Poican/ mixis annat muucalaisten sinuas pettä/ ja halajat toista? Sillä HERran edes owat caickein ihmisten tiet/ ja hän cadzele caicki heidän askelens. Jumalattoman wäärys käsittä hänen/ ja hänen syndins paulat ottawat hänen kijnni. Hänen pitä cuoleman/ ettei hän andanut opetta idzens/ ja hänen suuren tyhmydens tähdän tule hän petetyxi.

POican/ jos sinä tacat lähimmäises/ nijns olet kijnnittänyt kätes muucalaiseen. Sinun sanoisas olet sinä paulaan istunut/ sinä olet saawutettu puheisas. Tee sijs poican näin: pelasta sinus: sillä sinä olet tullut lähimmäises käsijn/ joudu ja waadi lähimmäistäs kijnni. Älä anna silmilles unda/ eikä silmälautais torckua. Kirwota sinus nijncuin medzäwuohi pois käsistä/ ja nijncuin lindu pyytäjäns käsistä. MENE laisca myyriäisen tygö/ cadzo hänen menoans/ ja opi. Waicka ei hänellä yhtän Ruhtinast ja teettäjätä ja hallidziata ole. Cuitengin walmista hän hänen elatuxens suwella/ ja caiken ruocans elon

SALOMON SANANLASCUT

aicana. Cuinga cauwans laisca macat? coscas nouset unestas? Maca vielä wäähä/ ota vielä unda päähäs/ laske kätes yhteen/ ettäs vielä lewätä woisit. Nijn köyhys äkist tule päälles nijncuin matcamies/ ja waiwaisus nijncuin warustettu mies. HUikendelewainen ihminen/ wahingolinen mies/ käwele wäärällä suin. Iske silmä/ nyhkä jalgoillans/ cocottele sormillans. Ajattele aina paha ja wiha sydämesäns/ ja saatta rijta matcan. Sentähden tule picaisest hänen cadotuxens/ ja äkist muserta ricki/ nijn ettei hänellä yhtän apua ole. CUusi on joita HERra wiha/ ja seidzemes on cauhistus hänen edesäns. Ylpiät silmät/ petollinen kieli/ kädet jotca wuodattawat wiatoinda werta. Sydän joca wahingolisia ajattele/ jalgat jotca owat nopsat pahuteen juoxeman. Wäärä todistaja/ joca walheita tuotta/ ja saatta rijdan weljesten wälille. POican/ pidä Isäs käskyt/ ja älä hyljä äitis Lakia. Sido ne alati yhteen sinun sydämes päälle/ ja ripusta ne caulaas. Coscas waellat nijn ne johdattawat sinua/ coscas lewät nijn he wartioidzewat sinua/ coscas herät nijn he puhuttelewat sinua. Sillä käsky on nijncuin kynttilä/ ja Laki nijncuin walkeus/ ja curituxen rangaistus on elämän tie. Ettäs warjellaisin pahasta waimosta/ ja muucalaisen makiasta kielestä. Älä iloita sydändäs hänen cauneudestans/ ettes wietelläis hänen silmäins kijlosta. Sillä porto saatta leiwäldä pois/ mutta awio waimo saatta caunin elämän. Taitaco jocu kätke tulen poweens/ ettei hänen waattens pala? Eli hijlden päällä käwellä/ ettei hän jalcojans polda? Nijn sen tapahtu/ joca lähimmäisens waimoa lähendele/ ei hän pääse rangaisemata/ joca häneen ryhty. Ei se ole warcalle nijn suuri häpiä/ jos hän warasta hengens pitexi/ cosca nälkä on. Jos hän warcaista löytän/ anda hän sen seidzemen kertaisest jällens/ ja caiken hänen huonens saadun. Mutta joca huoruteen lange/ se on tyhmä/ ja saatta elämäns cadotuxeen. Rangaistus ja häpiä tule hänen päällens/ ja hänen häwäistyxens ei pyhitä pois. Miehen wiha ja kijwaus ei säästä händä coston päiwänä. Ei hän lucua pidä sowittajast/ eikä ota waickas paljo annaisit. POican/ kätke minun sanani/ ja pidä tykönäs minun käskyni. Ota waari minun opetuxestani/ nijns elä saat/ ja minun Laistani/ nijncuin silmäs terästä. Sido ne sinun sormijs/ kirjoita ne sinun sydämes tauluun. Sano wijsaudelle:

SALOMON SANANLASCUT

sinä olet minun sisaren: ja cudzu toimi ystävänä. Että hän sinua warjeli muucalaiselta waimolta/ ja toiselta/ jonga sanat siliät owat. Sillä minä curkistelin huoneni ackunasta läpi häkin. Ja näin tyhmän nuorucaisen taitamattomain seas/ ja äckäisin hänen lasten joucosa. Joca käweli catuilla nurckain taidze/ ja asteli sitä tietä/ joca meni hänen huoneseens. Pimeis/ cosca päiwä ehtolla oli/ ja jo sydänyö oli. Ja cadzo/ händä cohtais waimo/ porton waatteilla. Cawala/ tuima ja hillimätöin/ jonga jalat ei pysynet hänen huonesans. Nyt on hän ulcona/ nyt catuilla/ ja wäijy joca nurcas. Hän otti hänen kijnni/ ja suuta andoi hänelle/ ja sanoi häpemätä: Minä olen tänäpä tehnyt kijtosuhrin/ ja täyttänyt lupauxeni. Ja olen tullut sinua wasta/ warahin sinua edzimän/ ja olen nyt sinun löytänyt. Minä olen corjast walmistanut wuoteni/ Egyptin kirjawalla waattella. Ja olen hywän hajuisexi tehnyt minun cammioni/ Mirrhamilla/ Aloella ja Canelillä. Tule/ eläkäm hecumallisest/ ja halatcam haman amun asti: Sillä ei mies ole cotona. Hän on pitkälle matcalle mennyt/ hän on ottanut rahasäkin myötäns/ ja tule cotia äsken määrätyllä päiwällä. Ja nijn händä haucutteli monella sanalla/ ja waati händä makiolla puhella. Hän meni hänen cansans nopiast/ nijncuin teurastettawa härkä/ ja nijncuin jalcapuuhun/ jolla tyhmät rangoitan. Sijhenasti cuin hän nuolilla ambu hänen maxans läpidzen. Ja nijncuin lindu idzens kijrutta paulaan/ ja ei tiedä sitä hänen hengellens waarallisexi. Nijn cuulcat sijs minua minun lapseni/ ja ottacat waari minun suuni sanoista. Älkön sinun sydämes poiketco hänen tiellens/ älä salli sinuas wietellä hänen retkillens. Sillä hän on monda haawoittanut ja langettanut/ ja caickinaiset woimalliset owat häneldä tapetut. Hänen huonens owat helwetin tiet/ joca mene alas cuoleman cammioon.

Eikö wijsaus huuda/ ja toimi cuulu? Seiso teiden ja cujain wieres julkisest/ Caupungin portisa/ josta käydän sisälle/ hän huuta: Te miehet/ minä huudan teitä/ ja cudzun Canssa. Cuulcat te tyhmät wijsautta/ ja te houckiot pangat sydämijn. Cuulcat/ minä puhun sitä cuin Ruhtinaille sopi/ ja opetan sitä cuin oikia on. Sillä minun suun puhu totutta/ ja minun huuleni wiha jumalatoinda. Caicki minun puheni owat oikiat/ ei ole sijnä mitän wääryttä eli petosta. He

SALOMON SANANLASCUT

owat selkiät nijlle jotca nijtä ymmärtäwät/ ja oikiat nijlle jotca ottawat nijtä wastan. Ottacat minun curituxen ennencuin hopia/ ja pitäkät corkiambana minun oppin cuin callin culda. Sillä wijsaus on parembi cuin pärly/ ja caicki mitä ihminen hänellens toiwotta/ ei ole hänen wertaisens. Minä wijsaus asun toimen tykönä/ ja minä taidan anda hywän neuwon. HERran pelco wiha paha/ ylpeyttä/ tuimutta ja pahoja teitä/ ja ei kärsi petollista suuta. Minun on neuwo ja meno/ minun on toimi ja woima. Minun cauttani Cuningat hallidzewat/ ja Neuwonandajat oikeutta saattawat. Minun cauttani Ruhtinat wallidzewat/ ja caicki Förstit maan päällä. Minä racastan nijtä jotca minua racastawat/ ja jotca warahin minua edziwät/ ne löytäwät minun. Rickaus ja cunnia on minun tykönäni/ pysywäinen tawara ja wanhurscaus. Minun hedelmäni on parembi cuin culda ja kirckain culda/ ja minun tulon parembi cuin walittu hopia. Minä waellan oikiata tietä/ ja oikeuden askelilla. Että minä cadzoisin nijtä jotca minua racastawat/ ja täyttäisin heidän tawarans. Minä olen ollut HERran oma hänen teidens algusa/ ennen cuin mitän tehty oli/ olin minä. Jo ijancaickisudest olen minä asetettu/ algusa ennen cuin maa oli. Cosca ei sywyys wielä ollut/ silloin minä olin jo syndynyt. Cosca ei lähtet wielä wettä cuohunet/ ennen cuin wuoret olit perustetut/ ja cuckulat walmistetut/ olen minä syndynyt. Ei hän ollut wielä maata luonut/ ja mitä sen päällä on/ eikä maan pijrin wuoria. Cosca hän walmisti taiwan/ olin minä siellä/ cosca hän sywyden wisust mittais. Cosca hän pilwet rakensi ylhälle/ ja sääsi sywyden lähtet. Cosca hän meren äret määräis/ ja wetten eteen asetti määrän/ ettei he astuis sen ylidze. Cosca hän maan perustuxen laski/ silloin minä hänen cansans waicutin/ ja iloidzin jocapäiwä/ ja leikidzin hänen edesäns joca aica: Ja leikidzin maan pijrin päällä/ ja minun ilon on olla ihmisten lasten cansa. Nijn cuulcat sijs minua minun lapseni/ autuat owat ne jotca minun tieni pitäwät. Cuulcat curitusta/ olcat wijsat/ ja älkät hyljätkö sitä. Autuas on se ihminen joca minua cuule/ ja joca minun owellani walwo jocapäiwä/ ja wartioidze minun pihtipielesäni. Joca minun löytä/ hän elämän löytä ja on Jumalalle otollinen: mutta joca minua wastan syndiä teke/ hän wahingoidze sieluns/ jocainen cuin minua wiha/ hän racasta cuolemata.

SALOMON SANANLASCUT

Wijsaus rakensi hänellens huonen/ ja wuoli siihen seidzemen padzasta. Ja teurasti teurans/ secoitti wiinan ja walmisti pöytäns. Ja lähetti pijcans/ corkeista Caupungin saleista cudzuman. Joca tyhmä on/ hän tulcan tänne/ ja hulluille sanoi hän: Tulcat ja syökät minun leiwistäni/ ja juocat sijtä wijnasta/ jota minä caadan sisälle. Hyljätkät hullu meno/ nijn te saatte elä/ ja käykät ymmärryksen tiellä. Joca pilckajata curitta/ hän saa häpiän/ ja joca jumalatoinda nuhtele/ hän häwäistän. Älä rangaise pilckajata/ ettei hän sinua wihais/ nuhtele wijsasta/ ja hän racasta sinua. Anna wijsalle/ nijn hän wijsammaxi tule/ opeta wanhurscasta/ nijn hän opisa enäne. Wijsauden alcu on HERran pelco/ ja pyhain opetus on ymmärrys. Sillä minun cauttani sinun päiwäs enätän/ ja ikäs wuodet lisätän. Jos sinä olet wijsas/ nijns idzelles wijsas olet/ mutta jos sinä olet pilckaja/ nijn se idze sinuun sattuu. Hullu/ huikendelewainen waimo/ kielikello/ on taitamaton. Istu huonens owella/ corkialla istuimella/ ylimmäises sias Caupungis. Että hän haucuttelis caickia jotca sijtä käywät ohidze/ ja tietäns waeldawat. Se joca tyhmä on/ hän tulcan tänne: ja hullulle sano hän: warastettu wesi on makia/ ja salattu leipä on suloinen. Waan ei hän tiedä/ että siellä cuollet owat/ ja hänen wierans helwetin sywydes.

Nämät owat Salomon sananlascut. Wijsas poica on Isäns ilo/ mutta hullu poica on äitillens murhexi. Wäärin saatu tawara ei ole hyödyllinen/ mutta wanhurscaus wapautta cuolemasta. Ei HERra anna wanhurscasten sieluin nälkä kärsiä/ mutta jumalattomain wäärin saadun hän hajotta. Petollinen käsi teke köyhäxi/ mutta ahkera käsi saatta rickaxi. Joca suwella coco/ hän on toimellinen: mutta joca elon aicana maca/ hän tule häpiään. Siunaus on wanhurscan pään päällä/ mutta jumalattoman suun peittä wääritys.

Wanhurscan muisto pysy siunauxesa/ waan jumalattoman nimi pitä mätänemän. Joca sydämestäns wijsas on/ hän otta käskyt wastan/ mutta jolla hullu suu on/ se saa haawoja. Joca nuhtettomast waelda/ hän elä murhetoinna/ mutta joca wäärällä tiellä waelda/ hän tule ilmei. Joca silmä iske/ hän waiwa matcan saatta/ ja jolla hullut huulet owat/ hän saa haawoja. Wanhurscan suu on elämän lähde/ mutta jumalattoman suun peittä wääritys.

SALOMON SANANLASCUT

Wiha riidan saatta/ mutta rikkaus peittää kaikki rikokset. Toimellisten huulisa löytän viisaus/ vaan tyhmin selkään tarvitän viisa. Viisaat opin kätkevät/ vaan hulluin huulet sitä tyhmitsevät. Rikkaan tawara on hänen wahwa Caupungins/ mutta köyhys teke köyhän pelkuriksi. Wanhurskas teke työtä hengen pitexi/ mutta jumalattoman saalis on synniksi. Joka curituxen otta vastaan/ hän on elämän tiellä/ mutta joka rangaistuxen heittä pois/ hän mene väärin. Petolliset suut peittävät wainon/ ja joka panettele/ hän on tyhmä. Josa paljo puhutan/ siitä ei syndi ole caucan/ mutta joka huulens hillidze/ hän on toimellinen. Wanhurskan kieli on callimbi hopiata/ mutta jumalattoman sydän on tyhjä. Wanhurskan huulet monda rawidzewat/ mutta hullut huckuwat hulludesans. HERran siunaus teke rikkaksi/ ilman waiwata. Hullu teke paha/ ja naura sitä/ vaan viisas pitää siitä waarins. Mitä jumalatoim pelkä/ se hänelle tapahtu/ ja mitä wanhurskat himoidzewat/ sitä heille annetan. Jumalatoim on nijncuin tuuli/ joka mene ohidze ja tyhjäksi rauke/ mutta wanhurskas pysy ijancaickisest. Nijncuin eticka teke paha hammasten ja sawu silmäin/ nijn on laisca nijden mielest paha/ jotca hänen lähettävät. HERran pelco enändä päiviä/ vaan jumalattoman wuodet wähetän. Wanhurskan toiwo on ilo/ mutta jumalattomain toiwo cato. HERran tie on siwiäin lohdotus/ mutta pahointekiät owat pelkurit. Wanhurskas pysy aina cohdallans/ mutta jumalattoman ei pidä asuman maan päällä. Wanhurskan suut tuotta viisauden/ vaan väärin suu häwitetän. Wanhurskan huulet opettawat terwellisiä asioita/ vaan jumalattoman suu on täynnäs wääryttä. WÄärä waaca on HERralle cauhistus/ mutta oikia waaca on hänelle otollinen. Cusa ylpeys on/ sijnä on myös ylöncadze/ mutta viisaus on nöyräin tykönä. Wiattomus johdatta siwiät/ vaan pahus cukista pilckajat. Ei rikkaus auta wihan päivänä/ mutta wanhurskaus wapahta cuolemasta. Jumalisen wanhurskaus teke hänen tiens tasaisexi/ mutta jumalatoim lange jumalattomas menosans. Jumalisten wanhurskaus pelasta heitä/ vaan wäärintekiät käsitetän wieckaudesans. Cosca jumalatoim ihminen cuole/ nijn ei ole yhtän toiwo/ ja jota wäärintekiät odottawat/ tule tyhjäksi. Wanhurskas wapadetan waiwasta/ ja jumalatoim tule hänen siaans. Ulcocullatun ihmisen

SALOMON SANANLASCUT

suun cautta petetän hänen lähimmäisensä/ waan wanhurscat ymmärtävät sen/ ja pelastetan. Coco Caupungi iloidze cosca wanhurscan hywin käy/ ja riemuidze cosca jumalatoiminnalle. Wanhurscasten siunauksen cautta Caupungi corgotetan/ waan jumalattoman suun cautta cukistetan. Joca lähimmäistensä häwäise se on huullu/ mutta toimellinen mies sen hillidze. Panettelia ilmoitta salaisuuden/ waan jolla on uscollinen sydän/ hän sala sen. Josa ei neuwo ole/ sijnä wäärin mennän/ waan josa monda neuwonandajata on/ sijnä hywin käy. Joca toisen taca/ hän tule wahingoon/ waan joca sijtä idzens pitä pois/ hän on murhetoin. Waimo joca otollinen on pitä cunnians/ waan wäkewät pitäwät rikkauden. Armias mies teke ruumillens hywä: waan se joca julma on/ hän saatta lihans ja werens murhellisexi. Jumalattoman työ on turha/ waan joca wanhurscautta kylwä/ sillä on hywä palcka. Sillä wanhurscaus saatta elämän/ waan joca paha pyytä/ hän saatta cuoleman. Petollinen sydän on cauhistus HERralle/ waan wiattomat owat hänen edesäns otolliset. Ei Jumalattomia auta waicka caicki kätens yhten pistäisit/ mutta wanhurscan siemen pelastetan. Caunis waimo ilman cunniata on nijncuin sica/ jolla olis cullainen käädy cuonon päällä. Wanhurscasten himo on hywä/ ja menesty: waan jumalattomain odotus on kiucullinen. Muutama jaca omastans ja saa enemmän: toinen säästä josa ei pidäis/ ja tule köyhemmäxi. Sielu joca runsast siuna/ tule lihawaxi/ ja joca juotta/ hän tule juowuxin. Joca jywät sala/ händä Canssa kiroile/ mutta joca myy/ hänelle tule siunaus. Joca jotain hywä edzi/ hänen hywin menesty/ mutta joca paha noudatta/ hänelle pahoin tapahtu. Joca rikkauteen luotta hän hucku/ waan wanhurscat wiherjoidzewät nijncuin lehti. Joca huonens murhellisexi teke/ hän saa tuulen perinnöxi/ ja hullun täyty wijsasta palwella. Wanhurscan hedelmä on elämän puu/ joca wijsas on/ hän ihmisistä pitä murhen. Että wanhurscas paljo kärsi/ cuinga paljo enemmän jumalatoiminnalle ja syndinen. Joca idzens mielelläns curitta anda/ se tule toimellisexi/ mutta joca rangaisemat olla tahto/ hän tule tyhmäxi. Siwiä saa lohdutuxen HERralda/ mutta häijy mies hyljätän. Ei ihminen wahwistu jumalattomudes/ waan wanhurscan juuri on pysywäinen. Ahkera waimo on miehens cruunu/ waan

SALOMON SANANLASCUT

häijy on nijncuin märkä hänen luisans. Wanhurscasten ajatuxet owat wilpittömät/ waan jumalattomain aiwoitus on petollinen. Jumalattomain sanat wäijywät werta/ waan jumalisten suu wapahta heitä. Jumalattomat caatuwat ja ei ole sijtte enä/ mutta wanhurscan huone pisy. Toimellinen mies neuwosans ylistetän/ waan petollinen tule häpiään. Parembi on nöyrä joca omans cadzo/ cuin se joca tahto isoi olla/ ja cuitengin puuttu leipä. Wanhurscas armahta juhtans/ mutta jumalattoman sydän on halutoin. Joca peldons kyndä/ se saa leipä yldäisest/ waan joca turhia ajele taca/ se on tyhmä. Jumalatoin halaja aina paha tehdä/ mutta wanhurscan juuri hedelmöidze. Ilkiä käsitetän omisa sanoisans/ waan wanhurscas pääse hädästä. Suun hedelmästä tule paljo hywä/ ja nijncuin cukin käsilläns tehnyt on/ costetan hänelle. Tyhmän mielest on otollinen se cuin hän teke/ mutta wijsas otta neuwon. Tyhmä osotta cohta wihans/ waan joca peittä wääryden/ se on cawala. Joca totinen on/ se oikein asian ilmoitta/ mutta joca wäärin todista/ hän pettä. Joca ajattelemata puhu/ hän pistä nijncuin miecalla/ waan wijsasten kieli on terwellinen. Totinen suu pisy ijancaickisest/ waan wäärä kieli ei pisy cauwan. Jotca paha ajattelewat/ he pettäwät idzens/ waan jotca rauha neuwowat/ heillä on ilo. Ei wanhurscan mitän waara tapahdu/ waan jumalattomat pahudella täytetän. Petolliset huulet owat HERralle cauhistus/ waan jotca oikein tekewät/ owat hänelle otolliset. Cawala sala hänen taitons/ waan hulluin sydän ilmoitta hullutta. Ahkera käsi saa hallita/ waan laisca teke weron. Sydämellinen murhe kiwistele/ waan lohdullinen sana iloitta. Wanhurscas on parembi lähimmäistäns/ mutta jumalattoman tie wiettele hänen. Ei petollisen asia menesty/ mutta ahkera saa hywän tawaran. Wanhurscauden tiellä on elämä/ ja sen cautta ei kengän wietellä cuolemaan. Wiisas poica otta Isäns curituxen/ mutta pilckaja ei anna idziäns rangaista. Suun hedelmästä jocainen rawitan/ waan ylöncadzojat ei ajattele muuta cuin wääryttä. Joca suuns hallidze/ hän saa elä/ waan joca suuns toimetomast awaja/ hän tule hämmästyheen. Laisca pyytä ja ei saa/ mutta wiriät saawat yldäisest. Wanhurscas wiha walhetta/ mutta jumalatoin häwäise ja pilcka idzens. Wanhurscas warjele nuhtetoinda/ mutta jumalatoin meno saatta

SALOMON SANANLASCUT

syndijn. Moni on köyhä suuresa rickaudesa/ ja moni on ricas köyhydesäns. Rickaudella taita joca lunasta hengens/ mutta joca köyhä on/ ei hän cuule curitusta. Wanhurscasten walkeus teke iloisexi/ waan jumalattomain kynttilä sammu. Ylpeitten seas on aina rijta/ mutta wijsaus saatta ihmisen toimellisexi. Rickaus wähenetuhlates/ waan cogosa pitäin se enäne. Wijwytetty toiwo saatta sydämen ikäwöidzemän/ waan cosca se tule jota hän toiwo/ se on elämän puu. Joca sanan cadzo ylön/ hän turmele idzens/ mutta joca käskyä pelkä/ hän rauhas waelda. Wijsan oppi on elämän lähde/ wälttämän cuoleman paula. Hywä neuwo on otollinen/ waan ylöncadzoitten tie on cowa. Wijsas teke caicki toimellisest/ waan hullu ilmoitta tyhmydens. Jumalatoiminnan sanansaattaja ilmoitta paha/ waan totinen lähetys on terwellinen. Joca curituxen hyljä/ hänellä on köyhys ja häpiä/ waan joca anda rangaista idzens/ hän tule cunniaan. Cosca toiwo tule täytetyxi/ nijnsydän iloidze/ mutta joca pahutta wälttä/ hän on hulluille cauhistuxexi. Joca wijsasten cansa on/ hän tule wijsaxi/ waan joca hulluin cumpani on/ hän tule wahingoon. Pahus noudatta syndistä/ mutta wanhurscaille costetan hywydellä. Hywällä owat perilliset lasten lapsisa/ waan syndisen tawara wanhurscalle säästetän. Paljon ruoca on köyhän kynnös/ waan jotca wääryttä tekewät/ ne huckuwat. Joca widzans säästä/ hän wiha lastans/ waan joca händä racasta/ hän aicanans sitä curitta. Wanhurscas syö/ että hänen sieluns rawitaisin/ waan jumalattomain wadza on tytyttöin. Wijsan waimon cautta huone raketan/ waan hullu cukista sen tegollans. Joca HERra pelkä/ hän waelda oikiata tietä/ mutta joca hänen cadzo ylön/ hän poicke hänen tieläns. Hullut julmast puhuwat/ waan wijsat suuns hillidzewät. Josa ei härkiä ole/ sijnä seimet puhtana owat/ waan josa juhdat työtä tekewät/ sijnä tulo kyllä on. Totinen todistaja wälttä walhetta/ waan wäärä todistaja rohkiast walhettele. Pilckaja edzi wijsaut/ ja ei löydä/ waan toimelliset wijsauden huokiast saawat. Mene pois tyhjän tykö/ sillä et sinä ope mitän hänelä. Toimellisen wijsaus on tiestäns otta waarin/ waan tyhjän hulluus on aiwa petos. Tyhmä naura syndiä/ waan siwiät siweitä racastawat. Cosca sydän on murhellinen/ nijn ei auta ulconainen ilo.

SALOMON SANANLASCUT

Jumalattomain huonet cukistetan/ waan jumalisten majat wiherjoidzewät. Muutamat tiet näkywät oikiaxi/ waan wijmeiseldä johdatta hän hänen cuolemaan. Nauron jälkeen tule murhe/ ja ilon peräst on suru. Irtaiselle ihmiselle tapahtu laittamisens perästä/ waan hywälle hänen laittamisens perästä. Taitamatoin usco caicki/ mutta ymmärtäwäinen otta tiestäns waarin. Wijsas pelkä ja cartta paha/ waan tyhmä päätahawin mene. Kärsimätöin ihminen teke hullun töitä/ mutta toimellinen wiha sitä. Taitamattomat periwät tyhmyden/ waan se on toimellisten Cruunu/ että he toimellisest tekewät. Häijyn täyty cumarta hywiä/ ja jumalattomat wanhurscasten porteisa. Köyhä wihawat hänen lähimmäisens/ waan rickailla on monda ystäwätä. Joca cadzo lähimmäisens ylön/ hän syndi teke: waan autuas on se joca wiheljäistä armahta. Jotca wieckaudesa waeldawat/ nijdä puuttu/ mutta jotca hywä ajattelewat/ heille tapahtu hywys ja uscollisus. Josa työtä tehdän/ sijnä kyllä on/ waan joca tyhjin puheisin tyty/ sijnä on köyhys. Wijsasten rickaus on Cruunu/ mutta tyhmäin hulluus on hulluus. Uscollinen todistus wapahta hengen/ waan wäärä todistaja pettä. Joca HERra pelkä/ hänellä on wahwa linna/ ja hänen lapsens warjellan. HERran pelco on elämän lähde/ että cuoleman nuora wälttä taitan. Cosca Cuningalla on paljo wäke/ se on hänen cunnians/ waan cosca wähä on wäke/ se teke herran kehnox. Joca on kärsiwäinen/ hän on wijsas/ waan joca kärsimätöin on/ hän ilmoitta tyhmydens. Laupias sydän on ruumin elämä/ waan cateus on myrcky luisa. Joca köyhälle teke wäkiwalda/ hän laitta hänen luojans/ waan joca armahta waiwaista/ hän cunnioidze Jumalata. Jumalatoin ei pysy wahwana onnettomudesans/ waan wanhurscas on cuolemasakin rohkia. Toimellisen sydämes lepä wijsaus/ ja tule ilmei tyhmäin seas. Wanhurscaus corgotta Canssan/ waan syndi on Canssan cadotus. Toimellinen palwelia on Cuningalle otollinen/ waan häpiällistä palweliata ei hän kärsi. NÖyrä wastaus hillidze wihan/ mutta cowa sana saatta mielen carwaxi. Wijsasten kielet saattawat opetuxen suloisexi/ waan tyhmäin suut aina hullutta sylkewät. HERran silmät cadzelewat jocapaicas/ sekä hywät että pahat. Terwellinen kieli on elämän puu/ waan walhettelewainen saatta

SALOMON SANANLASCUT

sydämen kiwun. Tyhmä laitta Isäns curituxen/ waan joca rangaistuxen otta/ hän tule taitawaxi. Wanhurscan huones on tulo kyllä/ waan jumalattoman saalis on häwindö. Wijsasten suut jacawat neuwoja/ waan tyhmäin sydämet ei ole nijn. Jumalattoman uhri on HERralle cauhistus/ waan jumalisten rucous on hänelle otollinen. Jumalattoman tie on HERralle cauhistus/ waan joca wanhurscautta noudatta/ on hänelle racas. Se on paha curitus/ joca hyljä tiens/ ja joca rangaistusta wiha/ hänen pitä cuoleman. Helwetti ja cadotus on HERran edesä/ cuinga paljo enämmin ihmisten sydämet. Ei pilckaja racasta sitä joca händä rangaise/ ja ei mene wijsan tygö. Iloinen sydän teke iloiset caswot/ waan cosca sydän on surullinen/ nijn rohkeus rauke. Toimellinen sydän toimitta wijsast/ waan elkiwaldaiset tyhmät/ tyhmäst hallidzewat. Surullisella ihmisellä ei ole coscan hywä päiwä/ waan jolla hywä sydän on/ hänellä on jocapäiwä wieraspito. Parambi on wäähä HERran pelwos/ cuin suuri tawara ilman lewota. Parambi on aterja caalia rackaudesä/ cuin syötetty härkä wihasa. Wihainen mies saatta toran matcan/ mutta kärsiwäinen asetta rijdan. Laiscan tie on orjantappurainen/ waan siweitten tie on tasainen. Wijsas poica iloitta Isäns/ ja hullu ihminen häwäise äitins. Hullulle on tyhmys iloxi/ waan toimellinen mies pysy oikialla tiellä. Aiwoitus rauke ilman neuwota/ waan josa monda neuwonandajata on/ se on wahwa. Se on ihmisen ilo/ että händä toimella wastatan/ ja aicanans sanottu sana on otollinen. Elämän tie johdatta wijsan ylöspäin/ wälttämän helwettiä joca alhalla on. HERra ylpeitten huonet cukista/ ja wahwista leskein rajat. Ilkiäin aiwoituxet owat HERralle cauhistuxexi/ waan toimellinen puhe on otollinen. Ahnet cukistawat oman huonens/ waan joca lahjoja wiha/ saa elä. Wanhurscan sydän ajattele wastausta/ waan jumalattoman suu ammunda paha. HERra on caucana jumalattomista/ waan hän cuule wanhurscasten rucouxet. Suloinen caswo iloitta sydämen/ hywä sanoma teke luut lihawaxi. Corwa joca cuule elämän rangaistusta/ on asuwa wijsasten seasa. Joca ei idzens salli curitta/ hän teke idzens tyhjäxi/ waan joca rangaistusta cuule/ hän tule wijsaxi. HERran pelco on curitus wijsauteen/ ja ennencuin cunniaan tullan/ pitä paljo kärsittämän.

SALOMON SANANLASCUT

Ihminen aicoi sydämesäns/ waan HERralda tule kielen wastaus. Jocaidzen mielest on hänen tiens puhdas/ mutta HERra ainoastans teke sydämen wahwaxi. Anna HERran haldun sinun työs/ nijn sinun aiwoituxes menesty. HERra teke caicki idze tähtens/ nijn myös jumalattoman pahaxi päiwäxi. Ylpiä sydän on HERralle cauhistus/ ja ei pääse rangaisemat/ ehkä he caicki pidäisit yhtä. Hywyden ja uscollisuden cautta pahateco sowitetan/ ja HERran pelwolla paha wäldetän. Jos jongun tiet owat HERralle kelwolliset/ nijn hän myös käändä wihamiehens rauhaan. Parambi on wähä wanhurscaudesa/ cuin suuri saalis wäärydesä. Ihmisen sydän aicoi hänen tiens/ waan HERra ainoa anda menestyä. ENnustus on Cuningan huulisa/ ei hänen suuns puhu duomios wäärin. Oikia pundaxi ja waaca on HERralda/ ja caicki painokiwet cuckarosa/ owat hänen tecons. Cuningan edes wäärin tehdä on cauhistus/ sillä wanhurscaudella istuin wahwistetän. Oikia neuwo on Cuningalle otollinen/ ja joca oikein puhu/ händä racastetan. Cuningan wiha on cuoleman sanansaattaja/ ja wijsas mies lepyttä hänen. Cosca Cuningan caswo on lepyinen/ sijnä on elämä/ ja hänen armons on nijncuin hiljainen sade. OTa wijsautta tygös/ sillä se on parembi culda/ ja toimellisuus on callimbi hopiata. Siwiän tiet wälttawät paha/ ja joca tiestäns otta waarin/ hänellä on elämä. Joca aletan/ se ensist tule ylpiäxi/ ja ylpeys on aina langemuxen edellä. Parembi on nöyränä olla siweitten cansa/ cuin jaca suurta saalista ylpeitten cansa. Joca jongun asian wijsast alca/ hän löytä onnen/ ja se on autuas/ joca idzens luotta HERraan. Toimellinen mies ylistetän wijsaudens tähden/ ja suloinen puhe lisä oppia. Wijsaus on elämän lähde/ hänelle joca sen saanut on/ waan tyhmäin curitus on hulluus. Wijsas sydän puhu toimellisest/ ja opetta hywin. Suloiset sanat owat mesileiwät/ lohduttawat sielua ja wirwottawat luut. Monella on tie mielestäns otollinen/ waan se johdatta wijmein cuolemaan. Moni tule suureen wahingoon/ oman suuns cautta. Irtainen ihminen caewa onnettomutta/ ja hänen suusans pala tuli. Wäärä ihminen saatta rijdan ja panettelia teke Ruhtinat eripuraisexi. Wieras ihminen haucuttele lähimmäistäns/ ja johdatta hänen pahalle tielle. Joca silmä iske/ ei hän hywä ajattele: ja joca huulians pureskele/ hän paha

SALOMON SANANLASCUT

matcan saatta. Harmat hiuxet owat cunnian Cruunu/ joca löytän wanhurscauden tiellä. Kärsiwäinen on parembi cuin wäkewät/ ja joca hillidze mielens/ on parembi cuin se joca Caupungin woitta. Cuiwa pala/ johon ihminen tyty/ on parembi cuin huone liha täynäns rijdan cansa. Toimellinen palwelia hallidze häpiällisiä lapsia/ ja joca perindötä weljein wälillä. Nijncuin tuli coettele hopian/ ja ahjo cullan/ nijn Jumala tutkistele sydämet. Paha otta pahoista suista waarin/ ja petollinen cuuldele mielelläns wahingollista kiellä. Joca köyhä syljeskele/ hän häwäise hänen luojans/ ja joca iloidze toisen wahingosta/ ei hän pääse rangaisemata. Wanhain Cruunu owat lasten lapset/ ja lasten cunnia on heidän Isäns. Ei sowi tyhmäin puhua corkeista asioista/ paljo wähemmin Förstin walhetella. Jolla wara on lahja anda/ se on nijncuin callis kiwi/ cuhunga hän idzens käändä/ nijn hän wijsana pidetän. Joca syndiä peittä/ hän saatta hänellens ystäwitä/ waan joca asian ilmoitta/ hän saatta Förstit eripuraisexi. Sanat peljättäwät enemmän toimellista/ cuin sata haawa tyhmä. Tyly ihminen edzi wahingota tehdä/ waan julma Engeli tule hänen päällens. Parembi on cohdata carhua/ jolda pojat owat otetut pois: cuin hullua hulludesans. Joca costa hywän pahalla/ ei hänen huonestans pidä pahus luopuman. Rijdan alcu on nijncuin wesi/ joca idzens leicka ulos: Lacka rijdast ennencuins sijhen secannut. Joca jumalottoman hurscaxi sano/ ja joca wanhurscan soima jumalattomaxi/ ne molemmat owat HERralle cauhistus. Mitä tyhmä teke kädesäns rahalla/ ettei hänellä ole sydändä osta wijsautta? Ystäwä racasta ainian/ ja weli tule julki hädäsä. Se on tyhmä/ joca kätens taridze/ ja taca lähimmäisens. Joca tora racasta/ hän racasta syndiä/ ja joca owens corgotta/ hän edzi onnettomutta. Häijy sydän ei löydä mitän hywä/ ja jolla paha kieli on/ hän lange onnettomuteen. Joca tyhmän synnyttä/ hänellä on murhe/ ja tyhmän Isällä ei ole ilo. Iloinen sydän teke elämän suloisexi/ waan surullinen sydän cuiwa luut. Jumalatoim otta mielelläns salaisest lahjat/ mutcataxens lain teitä. Toimellinen mies laitta hänens wijsasti/ waan tyhmä heittele silmiäns sinne ja tänne. Hullu poica on Isäns suru/ ja äitillens murhe/ joca hänen synnyttänyt on. Ei ole se hywä/ että wanhurscale tehdän wäärin/ taicka että sitä

SALOMON SANANLASCUT

Ruhtinasta lyödän/ joca oikein duomidze. Toimellinen mies taita puhens tallella pitä/ ja taitawa mies on callis sielu. Jos tyhmä wai olis/ nijn hän wijsaxi luetaisin/ ja toimellisexi/ jos hän suuns pidäis kijnni. ERipurainen edzi mitä hänelle kelpa/ ja secoitta idzens caickeen wijsauteen. Tyhmällä ei ole himo ymmärryheen/ mutta mitä hänellä on hänen sydämesäns. Cusa jumalatoim hallidze/ sijnä on ylöncadze/ pilcka ja häpiä. Sanat ihmisen suusa/ owat nijncuin sywät wedet/ ja wijsauden lähde on täynnäns wirta. Ei ole hywä cadzoa jumalattoman muoto/ ja sorta wanhurscasta duomiosa. Tyhmän huulet saattawat toran/ ja hänen suuns noudatta haawoja. Tyhmän suu häwäise idzens/ ja hänen huulens saatta paulaan oman sieluns. Panettelian sanat owat haawat/ ja käywät läpi sydämen. Joca laisca on työsäns/ hän on sen weli joca wahingota teke. HERran nimi on wahwa linna/ wanhurscas juoxe sinne/ ja tule warjelluxi. Rickan tawara on hänelle wahwa Caupungi/ ja nijncuin corkia muuri sen ymbärillä. Cosca jocu lange/ nijn hänen sydämens ensist tule ylpiäxi/ ja ennencuin jocu cunniaan tule/ pitä hänen kärsimän. Joca wasta ennencuin hän cuule/ se on hänelle hulludexi ja häpiäxi. Jolla iloinen sydän on/ hän taita pitä hänens kärsimises/ mutta cosca hengi on murhellinen/ cuca taita sitä kärsiä? Wijsas sydän taita hänens pitä toimellisest/ ja wijsat cuulewat mielelläns/ että jocu toimellisest on heidän cansans. Ihmisen lahja teke hänelle awaron sian/ ja saatta suurten Herrain eteen. Jocaidzella on ensist omasa asiasans oikeus/ waan cosca hänen lähimmäisens tule/ nijn se löytän. Arpa asetta rijdan/ ja eroitta woimallisten waihella. Wihoitettu weli pitä puoldans lujemmin cuin wahwa Caupungi/ ja rijta pitä cowemmin puolens cuin telki linnan edes. Senjälken cullekin maxetan cuin hänen suuns on puhunut/ ja hän rawitan huuldens hedelmästä. Cuolema ja elämä on kielen woimasa/ joca händä racasta/ hän saa syödä hänen hedelmästäns. Joca awio waimon osa/ hän löytä hywän cappalen/ ja mitä hänelle kelpa HERralda. Köyhä mies puhu nöyrästä/ waan ricas wasta ylpiästä. Ihminen jolla on ystäwä/ pitä oleman ystäwällinen/ sillä ystäwä pitä lujemmin hänen cansans cuin weli.

SALOMON SANANLASCUT

Köyhä/ joca siwydes waelda/ on parembi cuin wäärä huulisans/ joca cuitengin tyhmä on. Joca ei toimella laita/ ei hänen hywin käy/ ja joca on nopsa jalgoist/ hän combastu. Ihmisen tyhmyys exyttä hänen tiens/ wihastuman hänen sydämens HERra wastan. Tawara teke monda ystävätä/ waan köyhä hyljätän ystäwildäns. Ei wäärä todistaja pidä pääsemän rangaisemata/ ja joca rohkiast walhettele/ ei hänen pidä selkemän. Moni otta waarin Förstistä/ ja jocainen on hänen ystäwäns/ joca lahjoja jaca. Köyhä wihawat caicki hänen weljens/ ja hänen ystäwäns wetäwät heitäns taamma hänestä/ ja joca hänens sanoijn luotta/ ei hän saa mitän. Joca wijsas on/ hän racasta hengens/ ja joca toimellinen on/ hän löytä hywän. Wäärä todistaja ei pidä pääsemän rangaisemata/ ja joca rohkiast walhettele/ hän cadotetan. Ei hullulle sowi hywät päiwät/ paljo vähemmin palwelian Förstejä hallita. Joca on kärsiwällinen/ hän on toimellinen ihminen/ ja se on hänelle cunniaxi/ että hän wiat wälttä. Cuningan wiha on nijncuin nuoren Lejonin kiljuminen/ mutta hänen ystäwydens on nijncuin caste ruoholle. Hullu poica on Isäns murhe/ ja rijtainen waimo on nijncuin alinomainen pisaroidzeminen. Huonet ja tawarat peritän wanhemmilda/ waan toimellinen emändä tule HERralda. Laiscus tuo unen/ ja joutilas sielu kärsi nälkä. Joca käskyt pitä/ hän on wapahtanut hengens/ waan joca tiens hyljä/ hänen pitä cuoleman. Joca köyhä armahta/ hän laina HERralle/ hän costa hänen hywydellä. Curita lastas/ cosca wielä toiwo on/ mutta älä pyydä händä tappa. Sillä suuri julmuus saatta wahingon/ sentähden laske händä wallallens/ nijns händä enemmän curitat. Cuule neuwo ja ota curitus wastan/ tullaxes wijsaxi. Monet aiwoituxet owat miehen sydämes/ mutta HERran neuwo on pysywäinen. Ihmiselle kelpa hänen hywät tecons/ ja köyhä mies on parembi cuin walehtelia. HERran pelco saatta elämän/ ja tule rawituxi/ ettei mitän paha händä lähesty. Laisca kätke kätens poweens/ ja ei wie händä jällens suuhuns. Jos pilckajata lyödän/ nijn taitamatoin tule wijsaxi/ jos toimellista lyödän/ nijn hän tule toimellisexi. Joca waiwa Isäns/ ja aja ulos äitins/ hän on häpemätöin ja kirottu lapsi. Lacka minun poican cuuldelemasta sitä curitusta/ joca sinua wiettele pois toimellisesta opista.

SALOMON SANANLASCUT

Wäärä todistus häwäise duomion/ ja jumalattomain suut nielewät wäryden. Pilckaille on rangaistus walmistettu/ ja haawat hulluin selkään. Wiina teke pilckajaxi/ ja wäkwät juotawat tekewät tyhmäxi: joca niytä halaja/ ei hän ikänäns wijsaxi tule. Cuningan hirmu on nijncuin nuoren Lejonin kiljuminen/ joca hänen wihoitta/ hän teke oma hengens wastoin. Miehen cunnia on olla ilman rijdata: waan jotca mielelläns rijtelewät/ owat caicki tyhmät. Kylmän tähden ei tahdo laisca kyndä/ sentähden hän elonaicana kerjä/ ja ei saa mitän. Neuwo on wijsan miehen sydämes nijncuin sywä wesi/ mutta toimellinen ymmärtä mitä hän luule. Monda ihmistä kerscatan hywäxi/ waan cuca löytä jongun joca todella hywä on? Wanhurscas joca siweydes waelda/ hänen lastens käy hywin hänen peräns. Cuningas joca istu istuimella duomidzeman/ hajotta caicki jotca pahat owat hänen silmilläns. Cuca sano? minä olen puhdas sydämesäni/ ja wapa synnistäni. Monilainen waaca ja mitta/ owat cauhistus HERralle. Nuorucainen tutan menoistans/ jos hän siwiäxi ja toimellisexi tulewa on. Cuulewaisen corwan ja näkewäisen silmän/ on HERra molemmat tehnyt. Älä racasta unda ettes köyhtyis: anna silmäs walwo/ nijns saat kyllä leipä. Paha/ paha/ sano ostaja/ mutta poismennes kijtetän hywäxi. Culda ja callita kiwiä löytän kyllä/ waan toimellinen suu on callis cappale. Ota hänen waattens joca toisen taca/ ja ota häneldä pantti/ tundemattoman edestä. Warastettu leipä maista jocaidzelle hywin/ waan sijtte pitä hänen suuns oleman täynnäns teräwitä kiwejä. Aiwoituxet menestywät/ cosca ne neuwolla toimitetan/ ja sodat myös pitä toimella pidettämän. Älä secoita sinuas sen cansa joca salaisuden ilmoitta/ ja joca panettele ja jolla petollinen suu on. Joca Isäns ja äitiäns kiroile/ hänen kynttiläns pitä sammuman syngiäs pimeydes. Perindö johonga warhain kijrutetan/ on wijmeiseldä ilman siunauxeta. Älä sano: minä costan pahan/ odota HERra/ hän autta sinua. Monilaiset pundarit owat HERralle cauhistus/ ja wäärä waaca ei ole hywä. Jocaidzen retket tulewat HERralda: cuca ihminen ymmärtä hänen tiens? Se on ihmiselle paula/ cosca hän pilcka pyhä: ja edzi sijtte lupausta. Wijsas Cuningas hajotta jumalattomat/ ja anda ratasten käydä heidän päälidzens. HERran kynttilä on ihmisen hengi/ hän käy läpi

SALOMON SANANLASCUT

coco sydämen. Siweys ja totuus warjele Cuningan/ ja hänen istuimens on seisowainen/ siweyden cautta. Nuorten miesten wäkewys on heidän cunnians/ ja harmat carwat on wanhain caunistus. Haawoilla pitä pahuus ajettaman pois/ ja coco sydämen kiwut.

Cuningan sydän on HERran kädes/ nijncuin wesioja: ja taitta sen cuhunga hän tahto. Jocainen luule tiens oikiaxi/ waan HERRA ainoastans wahwista sydämet. Hywin ja oikein tehdä on HERralle otollinen/ nijncuin uhri. Ylpiät silmät ja paisunut sydän/ ja jumalattomain kynttilä/ on syndi. Ahkeran miehen aiwoituxet tuowat yldäkylläisyden: waan joca picainen on/ se tule köyhäxi. Joca tawaran coco walhella/ se on culkewa turhuus: nijden seas jotca cuolemata edziwät. Jumalattomain raatelemus pitä heitä peljättämän/ sillä ei he tahtonet tehdä mitä oikia oli. Ihmisen tie on umbi ja outo/ mutta puhtan työ on oikia. Parembi on asua caton culmalla/ cuin rijtaisen waimon cansa huones. Jumalattoman sielu toiwotta paha/ ja ei suo lähimmäisellens mitän. Cosca pilckaja rangaistan/ nijn tyhmät wijsaxi tulewat: ja cosca wijsas tule opetetuxi/ nijn hän otta sen hywäxi. Wanhurscas pitä hänens wijsast jumalattoman huonetta wastan/ waan jumalattomat ajattelewat tehdä wahingota. Joca tukidze corwans köyhän huutoon/ hänen pitä myös huutaman ja ei cuultaman. Salainen lahja asetta wihan/ ja helmaan ando lepyttä suurimman wainon. Se on wanhurscaille ilo/ tehdä mikä oikia on/ waan pahointekiöillä on pelco. Ihminen joca poicke wijsauden tiellä/ pitä oleman cuolluitten joucosa. Joca mielelläns elä hecumas/ hän tule köyhäxi: ja joca wijna ja öljyä racasta/ ei hän tule rickaxi. Jumalatoim pitä annettaman ulos wanhurscan siaan/ ja ylöncadzoja siweitten edestä. Parembi on asua autiasa maasa/ cuin rijtaisen ja wihaisen waimon cansa. Wijsan huones on iloinen tawara ja öljy/ waan tyhmä sen tuhla. Joca laupiutta ja hywyttä noudatta/ hän löytä elämän/ wanhurscauden ja cunnian. Wijsas mies woitta wäkewitten Caupungin/ ja cukista heidän suruttomudens woiman. Joca suuns ja kielens hillidze/ hän warjele sieluns ahdistuxesta. Joca ynsy ja ylpiä on/ hän cudzutan pilckajaxi/ joca wihans ynseydens näyttä. Laisca cuole toiwomisestans/ ettei hänen kätens tee mitän. Hän himoidze jocapäiwä/

SALOMON SANANLASCUT

mutta wanhurscas anda ja ei kiellä. Jumalattomain uhri on cauhistus: sillä se on synnis uhrattu. Wäärän todistajan pitä huckuman: waan joca tottele/ hän saa aina puhua. Jumalatoim juoxe päätahawin läpidze: waan jumalisen tie on pysywäinen. Ei yxikän wijsaus eli ymmärrys eikä neuwo auta HERra wastan. Hewoiset waljastetan sodan päiwäxi/ mutta woitto tule HERralda.

HYwä sanoma on callimbi cuin rickaus/ ja suosio on parembi cuin hopia ja culda. Ricas ja köyhä pitä toinen toisens cansa oleman: ja HERRA loi heidän molemmat. Wijsas näke pahan/ ja cartta idzens: taitamattomat juoxewat läpidze/ ja saawat wahingon. Joca HERrasa kärsi/ sijnä on rickaus/ cunnia ja elämä. Keihäs ja paulat owat wäärän tiellä/ waan joca hänens sijtä taamma wetä/ hän warjele hengens. Nijn cuin lapsi tottu nuorudest/ nijn ei hän sijtä luowu/ cosca hän wanhene. Ricas wallidze köyhä/ ja joca lainaxi otta/ hän on lainajan orja. Joca wääryttä kylwä/ hän nijttä waiwan ja hänen pahudens hucku widzalla. Laupiat silmät siunatan/ sillä hän anda leiwästans köyhille.

Aja pilckaja pois/ nijn rijta asettu: ja tora ja häwäistys lacka. Uscollinen sydän puhu otollisest/ hänen ystäwäns on Cuningas. HERran silmät warjelewat hywät neuwot: mutta ylöncadzojan sanat ne cukistawat. Laisca sano: Lejoni on ulcona ja minä tapetan catulla. Porton suu on sywä cuoppa/ joca ei HERran suosios ole/ hän lange sijhen. Hulluus on nuorucaisen sydämes/ waan curituxen widza aja sen cauwas hänestä. Joca köyhän teke wääryttä enätäxens tawaratans: hänen pitä idze rickalle andaman/ ja köyhäxi tuleman. Callista corwas ja cuule wijsasten sanat/ ja pane minun oppin sydämees. Sillä ne owat sinulle suloiset/ jos sinä pidät ne tykönäs: ja ne caicki owat sinun suus cautta onnelliset. Että sinun toiwos olis HERrasa/ täyty minun sinua sencaltaisist jocapäiwä neuwoa. Engö minä ole monella tawalla kirjoittanut sinun etees/ neuwoin ja opettain? Osottaxeni sinulle wahwan totuden perustuxen/ wastataxes nijtä oikein/ jotca sinun lähettäwät. Älä ryöstä köyhä/ waicka hän köyhä on: ja älä solwaise waiwaista portisa. Sillä HERra aja heidän asians/ ja sorta heidän sortajans. Älä anna sinuas wihaisen miehen seuraan/ ja älä ole julman tykönä. Ettes oppis hänen teitäns/ ja sais sielulles pahennusta. Älä ole nijden tykönä/ jotca heidän kättä lyöwät/ ja

SALOMON SANANLASCUT

welca tacawat. Sillä jos ei sinulla ole wara maxa/ nijn wuotes otetan aldas pois. Älä sijrrä tacaperin endisiä rajoja/ jotca esiisäs tehnet owat. Jos sinä näet nopsan miehen asiasans/ sen pitä seisoman Cuningan edesä/ ja ei nijden edes jotca ei wapat ole.

COscas istut ja syöt Herran cansa/ nijn ota waari cuca edesäs on. Ja pane weidzi caulaas/ jos sinä tahdot henges pitä. Älä himoidze hänen ruastans/ sillä se on petollinen leipä. Älä waiwa sinuas tullaxes rickaxi/ ja lacka sinun wijsaudestas. Älä lennätä silmiäs sen jälkeen/ jota et sinä taida saada/ sillä se teke idzellens sijwet nijncuin Cotca/ ja lendä taiwasta päin. Älä syö leipä caten cansa/ ja älä himoidze hänen ruocans. Sillä nijncuin hän idze sydämesäns ajattele/ nijn on: hän sano: syö ja juo: ja ei cuitengan ole hänen mielens sinun cansas. Sinun palas jotcas syönyt olet/ pitä sinun oxendaman: ja sinun ystäwälliset puhes/ pitä huckan tuleman. Älä puhu hullun corwisa: sillä hän cadzo sinun toimellisen puhes ylön. Älä sijrrä tacaperin endisiä rajoja/ ja älä mene orwoin pellolle. Sillä heidän lunastajans on woimallinen/ hän toimitta heidän asians sinua wastan. Anna sydämes curituxeen/ ja corwas toimelliseen puheseen. Älä lacka lastas curittamast: sillä jos sinä händä widzalla lyöt/ nijn ei hän cuole. Sinä lyöt händä widzalla/ waan sinä wapatat hänen sieluns Helwetist. Poican/ jos sinä wijsas olet/ nijn myös minun sydämen iloidze. Ja minun munascuuni owat riemuiset/ cosca sinun huules puhuwat mitä oikia on. Älkön sinun sydämes kijwoitelco syndisiä/ waan olcon HERran pelgos jocapäiwä. Sillä se on sinulle wijmein hywäxi/ ja ei sinun odottamises puutu. Cuule poican ja ole wijsas/ ja johdata sydämes tielle. Älä ole juomaritten ja tuhlaitten seas/ sillä juomarit ja tuhlaajat köyhtywät: ja unikeco pitä ryysyisä käymän. Cuule Isäs joca sinun sijttänyt on/ ja älä cadzo äitiäs ylön/ cosca hän wanhaxi tule. Osta totuutta/ ja älä händä myy: wijsautta/ curitusta ja ymmärrystä. Wanhursan Isä riemuidze/ ja joca wijsan synnyttänyt on/ hän iloidze hänestä. Anna Isäs ja Äitis iloita/ ja riemuitcan ne jotca sinun synnyttänet owat. Anna minulle poican sydämes/ ja anna minun tieni silmilles kelwata. Sillä portto on sywä cuoppa/ ja wieras waimo on ahdas cuoppa. Ja hän wacoi nijncuin ryöwäri/ tottelemattomat

SALOMON SANANLASCUT

ihmiset coconduwat hänen tygöns. Cusa on kipu? cusa on murhe? cusa on tora? cusa on walitus? cusa owat haawat ilman syytä? cusa owat punaiset silmät? Nimittäin/ cusa mielelläns juodan/ ja pyytän tyhjätä mitä sisälle pandu on. Älä cadzele wijna/ ehkä se punoitta/ ja on selkiänä clasis/ ja huokiast mene alas. Waan wijmeiseldä pane hän nijncuin kärme/ ja pistä nijncuin kyykärme. Nijn cadzowat sinun silmäs muita waimoja/ ja sinun sydämes puhu toimetomia asioita. Ja sinä tulet nijncuin se joca maca keskellä merta/ ja nijncuin se joca maca ylhällä pielesä. He lyöwät minua/ ja ei se tee paha: he sysäwät minua/ mutta en minä sitä tunne. Cosca minun pitä herämän/ wielä sitä ezimän.

ÄLä seura pahoja ihmisiä/ ja älä himoidze olla heitä läsnä. Sillä heidän sydämens pyytä wahingoitta/ ja heidän huulens neuwowat pahuteen. Wijsaudella raketan huone/ ja toimella se wahwistetan. Taidolla huone täytetän/ caickinaisista callista ja jaloista tawaroista. Wijsas mies on wäkwä/ ja toimellinen mies on woimallinen wäestä. Sillä neuwolla sodatkin pidetän: ja josa monda neuwonandajat on/ sijnä on woitto. Wijsaus on hulluille ylon corkia/ ei hän tohdi awata suutans portisa. Joca idzellens wahingota teke/ hän cudzutan pää coiraxi. Tyhmän ajatus on syndi/ ja pilckaja on cauhistus ihmisille. Ei se ole wäkwä/ joca ei tuscasa wahwa ole. Auta nijtä joita tappa tahdotan/ ja älä wedä sinuas pois nijden tykö/ jotca cuoletetan. Sanotcos: cadzo/ en me ymmärrä mitän: luuletcos ettei se joca sydämet tietä/ sitä ymmärrä? Ja se joca sielusta otta waarin/ tunne sitä? ja costa ihmiselle tecons jälkeen. Syö poican hunajata: sillä se on hywä: ja mesileipä on makia curcusas. Ja ope nijn wijsautta sielulles. Coscas hänen löydät/ nijn sinun wijmein käy hywin: ja ei sinun toiwos ole turha. Älä wartioidze wanhurscan huonetta nijncuin jumalatoin/ älä hucka hänen lepoans. Sillä wanhurscas lange seidzemen kerta/ ja nouse jällens: mutta jumalattomat uppowat onnettomuteen. Älä iloidze wihamiehes wahingosta/ ja älkön sinun sydämes riemuitco hänen onnettomudestans. Ettei HERra näkis sitä/ ja se olis hänelle kelwotoin/ ja käändäis wihans pois hänen päädäns. Älä wihastu pahan päälle/ älä myös ole kijwas jumalattoman tähden. Sillä ei häijyillä ole mitän

SALOMON SANANLASCUT

toiwomist/ ja jumalattomain kynttilä pitä sammuman. Poican/ pelkä HERra ja Cuningasta/ ja älä secoita sinuas capinan nostaitten cansa. Sillä heidän cadotuxens nouse äkist/ ja cuca tietä cosca cummangin onnettomus tule? Nämät owat myös wijsasten: Ei ole hywä cadzo muoto duomiosa. Joca jumalattomalle sano: sinä olet wiatoim: händä kirowat ihmiset/ ja Canssa wiha händä. Mutta jotca rangaisewat/ he owat otolliset: ja runsas siunaus tule heidän päällens. Toimellinen wastaus on nijncuin suloinen suun andamus. Toimita asias ulcona/ ja walmista peldos: rakenna sijtte huones. Älä todista lähimmäistäs wastan ilman syytä/ ja älä petä sinun suullas. Älä sano: nijncuin muut tekewät minulle/ nijn minä teen jällens: ja costan jocaidzelle tecons. Minä käwin laiscan pellow ohidze/ ja tyhmän wijnamäen siwuidze. Ja cadzo/ ei sijnä muuta ollut cuin noculaisia/ ja oli ohdackeita täynäns/ ja aidat olit caatunet. Cosca minä sen näin/ panin minä sen sydämeen/ cadzelin ja opin sijtä. Sinä tahdot wielä wähä maata ja unelias olla/ ja enä käsiäs yhten panna lepämän: mutta sinun köyhydes pitä sinulle tuleman nijncuin matcamies/ ja sinun waiwaisudes nijncuin warustettu mies. Nämät owat myös Salomon sananlascut/ jotca Hiskian Judan Cuningan miehet owat tähän pannet tygö. Se on Jumalan cunnia/ salata asiata: mutta Cuningan cunnia/ tutkia asiata. Taiwas on corkia ja maa sywä/ waan Cuningan sydän on tutkimatoim. Raisca otetan pois/ nijn sijtä tule puhdas astia. Jos jumalatoim meno otetan Cuningalda pois/ nijn hänen istumens wanhurscaudella wahwistetan. Älä coreile Cuningan nähden/ ja älä astu suurten sialle. Sillä se on sinulle parembi/ cosca sinulle sanotan: mene ylemmä/ cuins Förstin edes aletaisin/ jota sinun silmäs näkisit. Älä ole picainen rijtelemän: sillä mitäs sijtte teet coscas lähimmäises häwäisnyt olet? Toimita asias lähimmäises cansa/ ja älä ilmoita toisen salaisutta. Ettei se joca cuule/ sinua häijyst puhuttelis/ ja ettei sinun paha sanomas palaja. Sana aicanans puhuttu/ on nijncuin cullainen omena hopiamaljasa. Joca wijsasta rangaise/ ja hän händä cuule/ se on nijncuin cullainen corwarengas/ ja cuin cullainen caulan caunistus parhasta cullasta. Nijncuin lumen kylmä elon aicana/ nijn on uscollinen lähetyssana/ hänelle joca sen lähettänyt on: ja

SALOMON SANANLASCUT

wirgotta hänen Herrans sielun. Joca paljo puhu ja wähän pitä/ hän on nijncuin tuuli ja pilwi ilman sateta. Kärsimisellä Försti lepytetän/ ja siwiä kieli pehmittä cowuden. Jos sinä löydät hunajata/ nijn syö tarpexes: ettes ylönpaldisest tulis rawituxi/ ja oxennais sitä. Wedä jalcas tacaperin lähimmäises huonesta/ ettei hän suuttuis ja wihastuis sinulle. Joca wäärä todistusta puhu lähimmäistäns wastan/ hän on keihäs/ miecka ja teräwä nuoli. Pilckajan toiwo hädän aicana/ on nijncuin mädännyt hammas: ja wilpistelewäinen jalca. Joca murhellisen sydämen edes wirsiä weisa/ hän on nijncuin rewäisty waate talwella/ ja eticka pleicun päällä. Jos sinun wihamiehes iso/ nijn rawidze händä leiwällä: jos hän jano/ nijn juota händä wedellä. Sillä sinä cocot hijlet hänen pääns päälle/ ja HERra costa sen sinulle. Pohjatuuli aja saten pois/ ja salainen kieli saatta caswon wihaisexi. Parembi on istua caton culmalla/ cuin rijtaisen waimon cansa suuresa huonesa. Hywä sanoma caucaiselda maalda/ on kylmän weden caltainen janowaiselle sielulle. Wanhurscas joca jumalattoman eteen lange/ on nijncuin secoitettu caiwo ja turmeldu lähde. Joca paljon hunajata syö/ ei se ole hywä: ja joca työlaitä asioita tutki/ se tule hänelle työläxi. Joca ei taida hillitä hengens/ hän on nijncuin muuritoin Caupungi.

Niincuin lunda suwella ja sadetta elon aicana: nijn ei tarwita tyhmälle cunniata. Nijncuin lindu mene pois/ ja pääskyinen lendä/ nijn ei salwa nuhtetoin kirous. Hewoiselle ruosca ja Asille ohjat/ ja hullulle widza selkän. Älä wasta tyhmä hänen tyhmydens jälken/ ettes hänen caltaisexens tulis. Mutta wasta hullua hulludens jälken/ ettei hän näkyis wijsaxi. Joca tyhmäin sanansaattajain cautta asian toimitta/ hän on nijncuin nilcku jalgoista/ ja saa wahingon. Nijncuin nilcku woi tanzata/ nijn tyhmä taita puhua wijsaudesta. Joca tyhmälle taridze cunniata/ on nijncuin jocu heittäis callita kiwiä muiden kiwein secaa. Sananlascu on tyhmän suusa nijncuin orjantappura/ joca juopunen käsijn pistele. Taitawa ihminen teke cappalen oikein: waan joca taitamattoman palcka/ hän sen turmele. Nijncuin coira syö oxennuxens/ nijn on hullu joca hänen hulludens kertoi. Coscas näet jongun joca luule idzens wijsaxi/ enä on silloin toiwo tyhmästä cuin hänestä. Laisca sano: nuori Lejoni

SALOMON SANANLASCUT

on tiellä/ ja naaras Lejoni kujalla. Laisca käändeles idzens wuotella/ nijncuin owi säränäsä. Laisca pane kätens poweens: ja se tule hänelle työläxi/ saatta suuhuns jällens. Laisca luule hänens wijsammaksi/ cuin seidzemen jotca hywiä tapoja opettawat. Joca käy ohidzen ja secoitta idzens muiden rijtoin/ hän on sencaltainen joca coira corwasta wetä. Nijncuin se joca sala ambu/ tarcoitta joudzella ja tappa. Nijn on petollinen ihminen/ hänen lähimmäisellens ja sano: leikillä minä sen tein. Cosca halwot loppuwat/ nijn tuli sammu: ja cosca kielikellot pannan pois/ nijn rijdat lackawat. Nijncuin hijlet tulen ja puut liekin: nijn rijtainen ihminen saatta metelin. Panettelian sanat owat nijncuin haawat/ ja käywät läpi sydämen. Wiecas kieli ja paha sydän/ on nijncuin sawiastia hopian sawulla juotettu. Wihollinen tutan puhestans: ja cosca hän lähesty/ waelda hän petoxella. Cosca hän liehacoidze makeilla puhellians/ nijn älä usco händä: sillä seidzemen cauhistusta on hänen sydämesäns. Joca pitä sala wiha tehdäxens wahingota/ hänen pahudens tule ilmei cocouxisa. Joca cuopan caiwa/ hän lange sijhen: ja joca kiwen wierittä/ hän sijhen idze combistu. Petollinen kieli wiha rangaistusta: ja suu joca myötäkielin puhu/ saatta cadotuxeen.

ÄLä kehu sinuas huomenesta päiwästä: sillä et sinä tiedä mitä tänäpäni tapahtu. Anna toisen sinuas kijttä/ ja ei sinun oma suus: muucalaisen/ ja ei omain huuldes. Kiwi on rascas ja sanda paina/ waan tyhmän wiha on rascambi cuin ne molemmat. Wiha on julma cappale/ ja carwas mieli on myrsky/ ja cuca taita olla waino wastan? Julkinen curitus/ on parembi cuin salainen rackaus. Hywän suowan haawat/ owat paremmat cuin petolliset wainojan suunandamiset. Rawittu sielu polke hunajata/ waan isowaiselle sielulle owat caicki carwatkin makiat. Nijncuin lindu joca pesästäns culke/ nijn on se joca siastans sijrtä. Woitesta ja suidzutuxesta sydäin iloidze/ ja ystäwän hywä neuwo on sielulle otollinen. Älä hyljä sinun ystäwätäs ja sinun Isäs ystäwitä/ ja älä mene weljes huoneseen/ cosca sinun wäärin käy: sillä parembi on kylänmies joca läsnä on/ cuin weli joca taambana on. Ole wijsas poican/ nijn minun sydämen iloidze: että minä taitaisin wastata sitä joca minua pilcka. Wijsas mies näke waaran/ ja lymyttä idzens: waan tyhmät

SALOMON SANANLASCUT

menewät siihen/ ja saawat wahingon. Ota hänen waattens joca toisen edestä hywä on/ ja ota häneldä pantti muucalaisen edestä. Joca lähimmäistäns siuna corkialla änellä/ ja nouse warahin: se luetan hänelle kirouxexi. Rijtainen waimo ja alinomainen tiuckuminen suuresta satesta/ nämät oikein yhten werratan. Joca händä holho/ hän käsittele tuulda/ ja piwo öljyä kädesäns. Weidzi teroitta weidzen/ ja mies miehen. Joca hänen Ficunapuuns warjele/ hän syä sijtä hedelmän: ja joca hänen Herrans wartioidze/ hän cunnioitetan. Nijn cuin warjo on wedesä ihmisen caswon suhten: nijn on ihmisen sydän toista watan. Helwetti ja cadotus ei tule ikänäns täyten/ ja ihmisen silmät owat tytyttömmät. Mies tule kiusatuxi kijttäjän suun cautta: nijncuin hopia ahjosa/ ja culda pädzisä. Jos sinä tyhmän huhmarosa surwoisit nijncuin kryynit/ nijn ei cuitengan hänen hulludens hänestä ercane. Ota waari lambaistas/ ja pidä murhe laumastas. Sillä ei tawara ole ijancaickisest/ eikä Cruunu sugusta sucuun. Ruohot owat putkennet/ heinät owat käsillä/ ja wuorella yrtit cogotan. Caridzat waatettawat sinua/ ja caurit andawat pellon wuoron. Sinulla on wohten riesca kyllä/ huones rawinnox: ja sinun pijcas elatuxexi.

JUmalatoin pakene/ ja ei kengän aja händä taca: waan jumalinen on rohkia nijncuin nuori Lejoni. Maacunnan synnin tähden tule waldacundaan monda mulckausta: waan toimellisten ja ymmärtäwäisten ihmisten tähden pysywät ne cauwan. Nälkäinen joca köyhiä waiwa/ on nijncuin caste joca hedelmän turmele. Jotca Lain hyljät/ ne ylistät jumalattomia: waan jotca Lain kätkewät/ owat heille wihaiset. Ei pahat ihmiset oikeudest lucua pidä: waan jotca HERra edziwät/ he ottawat caikista waarin. Parembi on köyhä/ joca siweydesäns waelda/ cuin ricas joca wäärillä teillä käyskendele. Joca Lain kätke/ hän on toimellinen lapsi: mutta joca tuhlejata ruocki/ hän häwäise Isäns. Joca tawarans enändä corgolla ja woiolla/ hän coco köyhäin tarpexi. Joca corwans käändä pois Lain cuulosta/ hänen rucouxens on cauhistus. Joca jumaliset saatta wäärälle tielle/ hän lange omaan cuoppaans: waan siwiät periwät hywydet. Ricas luule hänens wijsaxi/ waan toimellinen köyhä ymmärtä hänen. Cosca wanhurscat wallidzewat/ nijn käy sangen hywin:

SALOMON SANANLASCUT

waan cosca jumalattomat hallidzewat/ nijn muuttet owat Canssan seas. Joca pahan tecons kiellä/ ei hän menesty: waan joca sen tunnusta ja hylkä/ hänelle tapahtu laupius. Autuas aina pelkä/ waan niscuri lange onnettomuteen. Jumalatoim Förssti joca köyhä Canssa hallidze/ hän on kiljuwa Lejoni ja ahne carhu. Cosca Förssti on ilman toimeta/ nijn paljon wääryttä tapahtu: waan joca wiha ahneutta/ hän elä cauwan. Ihminen joca jongun sielun weres wääryttä teke: ei hän pääse waicka hän hamman hautan pakenis. Joca siweydes waelda/ hän on tallesa: mutta joca käy paha tietä/ hänen täyty jocus langeta. Joca peldons wiljele/ hän saa leipä yldäisest: waan joca pyytä joutilasna käydä/ hän tule peräti köyhäxi. Uscollinen mies siunatan: waan joca pyrki rickauden perän/ ei hän ole wiatoin. Ei ole se hyvä että joca cadzo muoto: sillä hän teke leiwän cappalen tähden wäärin. Joca äkistä rickautta pyytä/ ja on saita: hänen päällens tule ahdistus/ nijn ettei hän tiedäckän. Joca ihmistä rangaise/ hän löytä paremman ystäwyden: cuin se joca puhu myötäkielin. Joca otta Isäldäns ja äitildäns/ ja sano: ei se ole syndi: hän on häwittäjän cansaweli. Ylpiä ihminen saatta rijdan: mutta joca luotta idzens HERraan/ hän costu. Joca omaan sydämeens uscalda/ hän on tyhmä: mutta joca wijsaudes waelda/ hän wapadetan. Joca waiwaiselle anda/ ei häneldä puutu: waan joca silmäns hänestä käändä/ hänen käy caicki tacaperin. Cosca jumalattomat tulewat/ nijn Canssa idzens kätke: mutta cosca ne huckuwat/ nijn wanhurscat enänewät.

Joca curituxelle on uppiniscainen/ hän äkist cadotetan ilman yhdetäckän awuta. Cosca wanhurscaita monda on/ nijn Canssa iloidze: waan cosca jumalatoim hallidze/ nijn Canssan täyty huogata. Joca wijsautta racasta/ hän iloitta Isäns: mutta joca huoria elättä/ hän tuhla tawarans. Cuningas rakenda oikeudella waldacunnan/ waan ahne sen turmele. Joca lähimmäisens cansa liehacoidze/ hän hajotta wercon hänen jalcains eteen. Cosca paha syndiä teke/ nijn hän hänenens paulaan secoitta: waan wanhurscas riemuidze/ ja hänellä on ilo. Wanhurscas tunde köyhän asian/ waan jumalatoim cadzo caiken toimen ylön. Pilckajat saattawat Caupungin onnettomuteen: waan wijsat asettawat wihan. Cosca wijsas tule tyhmän cansa cauppaan: joco hän

SALOMON SANANLASCUT

on wihainen eli iloinen/ nijn ei ole hänellä yhtän lepo. Wericoirat wihawat siwiätä/ waan wanhurscat pitäwät murhen sielustans. Tyhmä wuodatta caiken hänen hengens/ waan wijsas sen pidättä. Herra/ joca walhetta racasta/ hänen palwelians owat caicki jumalattomat. Köyhä ja ricas cohtaisit toinen toisens/ HERra walaise heidän molembain silmäns. Cuningas joca uscollisest duomidze köyhiä/ hänen istuimens pysy ijancaickisest. Widza ja rangaistus anda wijsauden: waan idzewaldainen lapsi häwäise äitins. Josa monda jumalatoinda on/ sijnä on monda syndiä: waan wanhurscat näkewät heidän langemisens. Curita poicas nijn hän sinun wirwotta/ ja saatta sielus iloisexi. Cosca ennustuxet loppuwat/ nijn Canssa hajotetan: waan autuas kätke Lain. Palwelia ei anna idzens curitta sanoilla: sillä waicka hän sen ymmärtä/ nijn ei hän ole cuitengan ymmärtäwänäns. Jos sinä näet jongun joca on nopsa puhuman/ enä on toiwo tyhmäs cuin hänes. Jos palwelia nuorudest hercullisest pidetän/ nijn hän tahto sijtte poicana olla. Wihainen mies saatta rijdan/ ja kiuckuinen teke monda syndiä. Ylpeys cukista ihmisen/ waan cunnia corgotta nöyrän. Joca warcan cansa on osallinen/ cuule kirouxen ja ei ilmoita: hän wiha hänen sieluans. Joca pelkä ihmisiä/ hän tule langemuxeen: mutta joca luotta idzens HERraan/ hän tule ylöspidetyxi. Moni edzi Förstin caswo/ mutta jocaidzen duomio tule HERralda. Jumalatoin ihminen on wanhurscaille cauhistus/ ja joca oikialla tiellä on/ hän on jumalattomalle cauhistus.

Nämät owat Agurin Jakenin pojan sanat/ ja sen miehen Leithielin/ Leithielin ja Uchalin oppi ja puhe. Minä olen caickein hulluin/ ja ihmisten ymmärrys ei ole minusa. En minä ole oppenut wijsautta/ ja en minä tiedä mikä pyhä on. Cuca taiwasen ylös ja alas mene? cuca käsittä tuulen piwoons? cuca sito weden waatteseen? cuca on asettanut maan pijrit? mikä on hänen nimens? cuinga hänen poicans cudzutan? tiedätkös? Caicki Jumalan sanat owat kircastetut/ ja owat kilpi nijlle jotca uscowat hänen päällens. Älä lisä hänen sanoijns/ ettei hän sinua rangaisis: ja sinä löytäisin walehteljaxi. CAhta cappaletta minä sinulda anon/ ettes minulda nijtä kielläis/ ennencuin minä cuolen. Epäjumalan palwelus ja walhe olcon minusta caucana/ köyhyttä ja

SALOMON SANANLASCUT

rickautta älä minulle anna: waan anna minun saada minun määrätty osan rawinnost. Etten minä (jos minä ylön rawituxi tulisin) kielläis sinua/ ja sanois: cuca on HERra? Eli jos minä ylön köyhäxi tulisin/ warastais ja syndiä tekis Jumalan nime wastan. Älä canna palwelian päälle hänen isändäns edes: ettei hän sinua kiroilis/ ja sinä nijn nuhteseen tulet. On nijtä jotca kiroilewat Isäns/ ja ei siuna äitiäns. On nijtäkin jotca luulewat idzens puhtaxi/ ja ei ole cuitengan saastaisudestans pestyt. Owat myös/ jotca silmäns nostawat/ ja silmälautans corgottawat. Ja owat/ joilla on miecka hammasten sias/ jotca heidän syömähambaillans pureskelewat/ ja syöwät waiwaiset maan päädä/ ja köyhät ihmisten seasta. Ilillä on caxi tytärtä: tuo tänne/ tuo tänne. Colme on tytyttöindä/ ja neljäs ei sano kyllä olewan: Helwetti/ waimon suljettu cohtu/ maa joca ei wedellä täytetä/ ja tuli ei sano: jo kyllä on. Silmä joca häwäise Isäns/ ja ei cuule äitiäns/ sen Corpit ojan tykönä hackawat ulos/ ja Cotkan pojat syöwät. Colme minulle owat ihmelliset/ ja neljättä en minä tiedä: Cotcan tiet taiwan alla. Kärmen retket calliolla/ hahden jäljet wedesä ja miehen jäljet pijcan tygö. Nijn on myös porton polgut/ hän niele ja pyhki suuns/ ja sano: en minä mitän paha ole tehnyt. Colmen cautta maacunda tule lewottomuteen/ ja neljättä ei hän woi kärsiä. Cosca palwelia rupe hallidzeman/ cosca hullu ylön rawituxi tule. Cosca ilkiä naitetan/ ja cosca pijca tule emändäns perillisexi. Neljä on piendä maan päällä/ ja owat toimellisemmat kuin wjisat. Muuraaiset wähä wäki/ jotca cuitengin elatuxens suwella toimittawat. Caninit wähä wäki/ jotca cuitengin pesäns wuorten racoon tekewät. Heinäsircoilla ei ole yhtän Cuningasta/ cuitengin he lähtewät ulos joucosans. Hämmähäcki kehrä käsilläns/ ja on Cuningan linnoisa. Colmella on jalo käyndö/ ja neljäs astu hywin. Lejoni woimallinen petoin seas/ joca ei palaja kenengän edestä. Hurtta jolla wahwat siwut owat/ ja jäärä: ja Cuningas jota wastan ei kengän olla tohdi. Jos sinä olet ollut tyhmä ja corgottanut sinuas/ ja jotakin paha tehnyt: nijn laske käsi suus päälle. Joca riesca kirnu/ hän teke woita: ja joca nenä puserta/ hän waati ulos weren: ja joca wiha kehoitta/ hän waati rijtaan.

SALOMON SANANLASCUT

Nämät owat Cuningas Lamuelin sanat: Se oppi jonga hänen äitins hänelle opetti: Ah minun walittun/ ah minun cohtuni hedelmä/ ah minun toiwottu poican. Älä anna waimoin saada tawaratas: ja älä käy nijllä retkillä/ joisa Cuningat idzens turmelewat. Älä Cuningalle/ O Lamuel/ älä anna Cuningalle wijna juoda: eli Ruhtinalle wäkewiä juotawita. Ettei he jois/ ja oikeutta unhodais/ ja hyljäis waiwaisten asioita. Anna wäkewitä juotawita nijlle jotca hucattaman pitä/ ja wijna murhellisille sieluille. Että he joisit ja unhotaisit ahdistuxens: ja ei enä johdatais mieleens wiheljäisyttäns. Awa suus mykän edesä/ ja auta hyljättyin asioita. Awa suus ja duomidze oikein: ja pelasta waiwainen ja köyhä. Jolle toimellinen waimo edescadzottu on/ hän on callimbi cuin caickein callin pärly. Hänen miehens sydän uscalda luotta häneen: hänen elatuxens ei puutu häneldä. Hän teke hywä ja ei paha/ caickena elinaicanans. Hän harjoitta idzens willois ja pellawis/ ja teke mielelläns työtä käsilläns. Hän on nijncuin cauppamiehen haaxi/ joca elatuxens tuo cauca. Hän nouse yöllä ja anda perhens ruoca/ ja pijcoillens heidän osans. Hän pyytä peldo ja osta sen/ ja istutta wijnapuita kättens hedelmästä. Hän wyöttä cupens/ ja wahwista käsiwartens. Hän näke ascarans hyödyllisexi/ hänen kynttiläns ei sammuteta yöllä. Hän ojenda kätens ruckijn/ ja tarttu sormillans kehrawarteen. Hän cocotta kätens köyhille/ ja ojenda kätens tarwidzewille. Ei hän pelkä lunda huonesans: sillä caikella hänen perhelläns owat caxikertaiset waattet. Hän teke idzellens sängywaatteita/ walkia Silcki ja Purpura owat hänen waattens. Hänen miehens on ylistetty portisa/ istuisans maan wanhemmitten tykönä. Hän teke hamen ja myy sen/ ja anda wyön cauppajalle. Hänen caunistuxens on/ että hän on puhdas ja ahkera/ ja wijmein hän naura. Hän awa suuns wijsaudes/ ja hänen kialesäns on otollinen oppi. Hän cadzele curkistellen/ cuinga hänen huonesans caicki asiat owat: ja ei syö laiscudes leipäns. Hänen poicans tulewat ja ylistäwät händä autuaxi: hänen miehens kijttä händä. Moni tytär käyttö idzens caunist/ mutta sinä woitat caicki. Otollinen ja ihana olla/ on turha: waan waimo/ joca HERRA pelkä/ ylistetän. Händä ylistetän kättens hedelmästä/ ja hänen kätens työt kijttäwät händä portisa.

Salomon Saarnaja

NÄmät owat Saarnajan sanat/ Dawidin pojan Jerusalemin Cuningan: Caicki on turha/ sanoi Saarnaja/ ja caicki mitä on/ se on turha. Mitä on ihmisellä enä caikesta waiwastans/ cuin hänellä on Auringon alla? Yxi sucu hucku/ ja toinen tule jällens/ waan maa pysy ijancaickisest. Auringo ylene ja laske/ ja juoxe siallens/ että hän siellä ylönis jällens. Hän mene etelään/ ja palaja jällens pohjaan/ ja tuuli mene aina ymbärins/ tuli pala ymbärpyöryä. Caicki wirrat juoxewat mereen/ ja ei meri tule cuitengan täydemmäxi. Sille sialle josta he juoxit/ siihen he juoxewat jällens. Caicki owat työlät/ nijn ettei kengän taida sanoa/ ei silmät suutu näkemäst/ eikä corwat suutu coscan cuulemast. Mikä on se joca on tapahtunut? joca myös tästedes tapahtu. Mikä on se joca tehty on/ joca myös edespäin tehdän? Ja ei nyt mitän utta tapahdu Auringon alla: jos jotakin tapahtu josta sanoa taitan/ cadzo/ se on usi: sillä se on myös ennen tapahtunut endisillä aigoilla/ jotca meidän edelläm olit. Ei taida kengän muista/ cuinga ennen on tapahtunut: eikä taida cusan ajatella/ mitä wasta tapahtu jälkentulewaisille. Minä Israelin Cuningas olin Saarnaja Jerusalemis. Ja minun sydämen pyysi edziä ja wijsast tutkia caickia mitä taiwan alla tehdän. Sencaltaisen wiheljäisen waiwan on Jumala andanut ihmisten lapsille/ sijnä idzens waiwataxens. Minä cadzoin caickia/ jotca Auringon alla tapahtuwat/ ja cadzo/ se oli caicki turhus ja wiheljäisys. Ei wäärät taida oikiaxi tulla/ eikä puuttumuxia taita lukea. Minä sanoin sydämesäni: cadzo/ minä olen jaloxi tullut/ ja olen wijsambi cuin caicki muut/ jotca minun edelläni olit Jerusalemis: ja minun sydämen on paljon oppenut ja coetellut. Ja olen minun sydämeni asettanut oppeman wijsautta/ ymmärrystä/ tyhmyttä ja hullutta. Waan minä ymmärsin että sijnä on myös waiwa: sillä cusa paljo wijsautta on/ sijnä on myös paljo mielicarwautta/ ja joca lisä ymmärryksen/ hän lisä myös waiwan.

MINä sanoin sydämesäni: käykäm hywin elämän/ ja pitämän hywiä päiwiä: waan cadzo/ se on myös turha. Minä sanoin naurolle: sinä olet hullu: ja ilolle: mitäs teet? MINä ajattelin sydämesäni minun lihani pitä pois wijnasta/ ja

SALOMON SAARNAJA

minun sydämen wijsauteen asetta/ ymmärtämän mikä tyhmys on: siihenasti että minä oppisin/ mikä ihmisille olis tarpellinen tehdä/ nijncauwan cuin he taiwan alla eläwät. Minä tein suuria cappalita/ minä rakensin huoneita/ istutin wijnapuita. Minä tein minulleni krydimaita/ ja iloisia umbiaitoja/ ja istutin njihin caickinaisia hedelmälisiä puita. Minä tein minulleni wesilammicoita/ castaxeni wiherjäisten puiden medzä. Minulla oli palwelioita ja pijcoja ja palcollisia: minulla oli suuremmat tawarat carjasta ja lambaista/ cuin caikilla jotca olit minun edelläni Jerusalemis. Minä cocoisin minulleni hopiata ja culda/ ja tawaran/ Cuningoilda ja maacunnista. Minä toimitin minulleni weisaita miehistä ja waimoista/ ja ihmisten ilon caickinaiset candelet. Ja menestyin enäcuin caicki jotca minun edelläni ollet olit Jerusalemis. Wijsaus pysyi myös minun tykönäni. Ja caickia mitä minun silmäni toiwoit/ olen minä heille andanut/ ja en estänyt minun sydämeldäni yhtän iloa/ nijn että hän iloidzi caikesta minun työstäni: ja oli minun osan caikista minun töistäni. Mutta cosca minä cadzoin caickia minun töitäni/ jotca minun käteni tehnet olit: ja waiwa joca minulla ollut oli/ cadzo/ se oli caicki turhus ja waiwa/ ja Auringon alla ei ole mitän muuta. Cosca minä käänsin idzeni cadzoman wijsautta ja hullutta ja tyhmyttä: Sillä cuca on se ihminen/ joca on tulewa Cuningan jälkeen/ jonga he tehnet owat. Silloin minä näin wijsauden woittawan hulluden/ nijncuin walkeus woitta pimeyden. Nijn että wijsalla owat silmät pääsä: waan tyhmä waelda pimeydes: ja ymmärsin heillä olewan yhtäläisen menon. Silloin minä ajattelin sydämesäni/ että hulluin käy nijncuin minungin: mixist minä olen wijsautta edzinyt? Silloin minä ajattelin sydämesäni/ että se on myös turha. Sillä ei wijsas ole ijancaickisesa muistosa/ enäcuin tyhmäkän/ ja tulewaiset päiwät unhottawat caicki: ja nijncuin wijsas cuole/ nijn hullu myös cuole. Sentähden minä suutuin elämään: sillä caicki olit minun mielestäni pahat/ jotca owat Auringon alla/ olit turhat ja työlät. JA minä suutuin caickijn minun töihini/ jotca minulla olit Auringon alla/ että minun sen jälkentulewaisille ihmisille jättämän pitä. Sillä cuca tietä jos hän wijsas eli tyhmä on/ ja pitä cuitengin hallidzeman caickia minun töitäni/ jotca minä Auringon alla wijsast tehnyt

SALOMON SAARNAJA

olen: joca myös on turha. Jongatähden minä käänsin minun sydämeni/ caikista minun töistäni/ cuin minä Auringon alla tein. Sillä ihmisen (joca työns wijsaudella/ ymmärryellä ja toimella tehnyt on) täyty työns toiselle jättä/ joca siihen ei mitän tehnyt ole. Se on myös turha ja suuri onnettomus: sillä mitä ihminen saa caikesta työstäns/ ja sydämelisestä surustans/ joca hänellä on ollut Auringon alla: Waan kiwun/ mielicarwauden ja murhen caickena elinaicanans/ nijn ettei hänen sydämens saa yölläkän lepo: se myös on turha. Eiköst ihmisen ole parempi syödä ja juoda/ ja tehdä sielullens hyviä päiviä hänen töisäns? minä näin sen myös olewan Jumalan kädestä. Sillä cuca on iloisemmast syönyt ja hercullisemmast elänyt/ cuin minä? Sillä/ sille ihmiselle joca hänelle on otollinen/ anda hän wijsauden/ ymmärryksen ja ilon. Waan syndisille anda hän cowan onnen coota ja hakia: Ja se cuitengin annetan hänelle/ joca on Jumalalle otollinen: sillä se ei ole myös muu cuin wiheljäisyys.

CAikilla on heidän aicans/ ja caikilla mitä taiwan alla aljetan/ on heidän hetkens. Aica on Syndyä/ Cuolla/ Istutta/ Repiä ylös istutettua. Tappa/ Paranda/ Cukista/ Raketa. Itke/ Naura/ Walitta/ Hypätä. Heitellä kiwiä/ coota/ Halata/ ja lacata halamast. Edziä/ cadotta/ Pitä/ poisheittä. Rewäistä/ paicata/ Wai olla/ puhua. Racasta/ wihata/ Sotia/ rauha pitä. Tehkän nijncuin hän tahto/ ei hän enä saa. Sijtä minä näin sen waiwan/ jonga Jumala ihmiselle andanut oli/ heitä waiwataxens. Waan hän teke caicki hywin oikialla ajalla/ ja anda heidän sydämens caiwata mitä mailmas tapahtu: sillä ei ihminen taida löytä sitä työtä jota Jumala teke/ ei alcua eikä loppua. Sentähden ymmärsin minä/ ettei mitän parembata ole/ cuin iloita ja hywä tehdä hänen elinaicanans. Sillä jocainen ihminen joca syö ja juo/ ja on hywällä mielellä työsäns/ se on Jumalan lahja. Minä ymmärrän että caicki mitä Jumala teke/ se pysy/ en me taida siihen lisätä eli sijtä wähetä/ ja Jumala teke sitä että händä peljätäisin. Mitä Jumala teke/ se pysy nijn/ ja mitä hän tehdä tahto/ se tapahtu: sillä hän ajattele sitä ja täyttä sen. JA minä näin wielä Auringon alla Duomarin istuimella jumalattoman menon/ ja oikeuden sialla wääryden. Silloin ajattelin minä mielesäni: Jumalan täyty

SALOMON SAARNAJA

duomita wanhurscan ja jumalattoman: sillä caikella aiwoituxella ja caikella työllä on hänen aicans. MInä sanoin ihmisten menosta minun sydämesäni: josa Jumala tiettäwäxi teke ja näyttä/ että he idzestäns owat nijncuin carja: sillä ihmisen tapahtu nijncuin carjangin. Nijncuin he cuolewat/ nijn myös hän cuole/ ja nijn on caikilla yhtäläinen hengi. Ja ei ihmisellä ole mitän enämbi cuin carjallacan: sillä caicki on turha. Caicki menewät yhtä sia cohden: caicki owat mullasta tehdyt/ ja caicki jäl lens muldaan joutuwat. Cuca tietä jos ihmisen hengi mene ylöspäin/ eli carjan hengi mene ales maan ala? Sentähden sanon minä: ettei mitän ole parembata/ cuin että ihminen on iloinen hänen työsäns: sillä se on hänen osans. Sillä cuca tahto saatta händä cadzoman/ mitä hänen jäl lens tulewa on?

MInä käänsin minuni/ ja cadzoin caickia jotca kärseit wääryttä Auringon alla/ ja cadzo/ sijnä olit heidän kyynelens/ jotca wääryttä kärsiwät/ ja ei ollut heillä lohduttaja. Ja jotca wääryttä teit olit woimalliset/ nijn ettei ne lohduttaja löytänet. Silloin ylistin minä cuolluita/ jotca jo cuollet olit/ enämmin cuin eläwitä/ joisa wielä hengi oli. Ja sitä joca ei wielä ollut/ enäcuin heitä molembita/ ettei hän ole coetellut paha/ cuin Auringon alla tapahtu. MInä cadzoin työtä ja toimellisutta caikisa asioisa/ josa toinen toista wiha. Ja sekin on turha ja waiwallinen. Sillä tyhmä pusertele käsiäns/ ja järsä oma lihans. Parembi on piwon täysi lewos/ cuin täysinäinen cahmalo waiwasa ja wiheljäisydesä. MInä käänsin minuni/ ja näin turhuden Auringon alla. Joca on yxinäinen ilman toista/ ja ei ole hänellä lasta eli welje/ ja ei ole cuitengan loppua hänen työlläns/ eikä hänen silmäns täytetä ikänäns rickaudesta. Kenengä hywäxi minä työtä teen/ ja en tee sielulleni hywä/ se on myös turha ja paha suru. Nijn on sijs parembi caxi cuin yxi: sillä heille on hyödytys työstäns. Jos toinen heistä lange/ nijn hänen cumpanins autta hänen ylös/ woi sitä yxinäistä/ jos hän lange/ nijn ei ole toista saapuilla händä auttaman. Ja cosca caxi yhdesä macawat/ nijn he lämmittäwät idzens/ cuinga yxinäinen tule lämbymäxi? Yxi woitetan/ waan caxi seisowat wastan: sillä colmikertainen köysi ei katke nijn pian. Köyhä ja wijsas lapsi on parembi wanha Cuningasta joca tyhmä on/ ja ei taida otta idzestäns waari.

SALOMON SAARNAJA

Fangiudesta tullan Cuningaliseen waldaan/ ja se joca Cuningaliseen waldaan syndynyt on/ köyhty. Ja minä näin että caicki jotca Auringon alla eläwät/ toisen lapsen cansa waeldawan/ joca tämän toisen siaan tule. Ja Canssalla joca käwi hänen edelläns/ ja joca myös käwi hänen jälisäns/ ei ollut loppua/ ja ei cuitengan hänest iloinnut. Eipä sekän ole muu cuin turha ja wihelijäisyys. WArjele jalcas coscas menet Jumalan huoneseen/ ja tule cuuleman. Se on parembi cuin tyhmäin uhri/ jotca ei tiedä mitä paha he tekewät.

ÄLä ole ylön picainen suustas/ ja älä anna sydämes kijrutta puhuman Jumalan edes: Sillä Jumala on taiwas/ ja sinä maan päällä/ ole sentähden vähän puheinen. Cusa paljo murhetta on/ sijnä on paljo unia/ ja paljosa puhesa löytän myös hulluus. COscas Jumalalle lupauxen teet/ nijn älä wijwytttele sitä: sillä ei hän tyhmijn mielisty. Mitäs lupat nijn pidä/ se on parembi ettes lupa/ cuin ettes täytä mitäs luwannut olet. ÄLä salli suus wietellä lihas/ ja älä sano Engelille: se oli exymys: ettei Jumala wihastuis sinun änees/ ja duomidzis caickia sinun kättes töitä. Cusa paljo unia on/ sijnä on myös turha meno ja paljo puhetta/ mutta pelkä sinä Jumalata. JOs sinä näet köyhän wääryttä kärsiwän/ ja oikeuden ja wanhurscauden tulewan pois maasta/ älä ihmettele sitä: sillä yxi on joca on corkein wartia corkeudes/ ja on wielä corkiambi molembita. Sen päällä on Cuningas maacunnasa/ että kedot kynnetäisin. JOca raha racasta/ ei hän ikänäns rahaan suutu/ ja joca rickautta racasta/ ei hänelle pidä sijtä hyödytystä oleman/ ja se on myös turha: Sillä cusa paljo rickautta on/ sijnä on myös paljon syöpiä/ mitästä hyödytystä sijs hänen sijtä on? mutta että hän ainoastans sen näke silmilläns. Joca työtä teke/ hänelle on uni makia/ joco hän vähä eli paljo syönyt on/ waan rickan ylönpaldisus ei salli hänen maata. Se on paha waiwa/ jonga minä näin Auringon alla/ nimittäin/ että rickaudet tallella pannan hänelle wahingoxi/ jonga se oma on: Sillä rickat huckuwat suures wihelijäisydes/ ja jos hän on sijttänyt pojan/ nijn ei sen käsijn jää mitän. Nijn cuin hän on alastoina tullut äitins cohdsta/ nijn hän jäl lens mene pois cuin hän tullutkin on/ ja ei ota mitän cansans caikesta hänen työstäns joca hänen käsisäns on/ cosca hän mene pois. Se on paha waiwa että hän nijn tästä lähte/ nijn cuin

SALOMON SAARNAJA

hän tullut on/ mitä se händä autta/ että hän tuulen työtä on tehnyt? Caiken elinaicans on hän pimeydes syönyt/ suuresa murhesa/ sairaudesa ja surusa. Nijn minä pidän sen parhana/ että ihminen syö ja juo/ ja on hywällä mielellä caikesa hänen työsäns cuin hänellä Auringon alla on/ hänen elinaicanans/ ja Jumala hänelle anda: sillä se on hänen osans. Ja jolle ihmiselle Jumala anda rickautta/ tawarata ja woima/ että hän sijtä söis ja jois hänen osaxens/ ja olis iloinen hänen työsäns/ se on Jumalan lahja: Sillä ei hän paljo ajattele tätä wiheljäistä elämätä/ että Jumala on iloittanut hänen sydämens.

SE on paha jonga minä näin Auringon alla/ ja on yhteinen ihmisis. Jolle Jumala on andanut rickautta/ tawarata ja cunniata/ ja ei häneldä mitän puutu/ jota hänen sydämens ano/ ja ei Jumala anna hänelle cuitengan sitä woima/ että hän sitä nautita taita/ mutta toinen ne nautidze/ se on turha ja paha waiwa. Jos hän sata lasta sijtäis/ ja hänellä olis njn pitkä ikä/ että hän monda vuotta eläis/ ja ei hänen sieluns taidais tulla tawaroista täytetyxi/ ja olis ilman haudata/ hänestä sanon minä: kesken syndynyt on parembi händä: Sillä hän tule turhaan menoon/ ja hän mene pois pimeydesä/ ja hänen nimens pimeydellä peitetän. Ei ole hänen Auringosta ilo/ eikä hänellä ole lepo eli siellä taicka täällä. Jos hän eläis caxi tuhatta ajastaica/ njn ei hän sijttekän siihen tydyis/ eiköst caicki tule yhteen paickan? JOcaidzella ihmisellä on määrätty työ/ mutta sydän ei taida tytyä siihen: Sillä mitä taita wijsas enä toimitta/ cuin tyhmäkän? mitä köyhä aicoi että hän olis eläwitten seas. Parembi on nautita tawaroita jotca käsillä owat/ cuin pyrkiä toisten perän/ se on myös turha ja wiheljäisys. Mikäst on/ waicka joku corkiast ylistetty on/ njn hän cuitengin tietän ihmisexi/ ja ei hän taida woimallisemman cansa riidellä: Sillä monda asiata on/ jotca turhuden enändäwät/ mitä sijs ihmisen sijtä enä on.

CUca tietä/ mikä ihmiselle on hyödyllinen hänen elinaicanans/ nijncauwan cuin hän turhasa menosans elä/ joca culke nijncuin warjo: eli cuca sano ihmiselle/ mitä on tulewa hänen jälkens Auringon alla? HYwä sanoma on parembi cuin callis woide/ ja cuolema päiwä on parembi cuin syndymä päiwä. Parembi on mennä murhe huoneseen cuin ilo huoneseen/ toisesa on

SALOMON SAARNAJA

caickein ihmisten loppu/ ja elävä pane sen sydämeens. Parembi on murehtia kuin naura: sillä murhen kautta sydän parane. Wijsasten sydän on murhe huonesä/ ja tyhmäin sydän ilo huonesä. Parembi on kuulla wijsan curitusta/ kuin kuulla hulluin lauluja: Sillä hulluin nauro on niijncuin ohdakein rätinä padan alla/ ja se on myös turha. Niscuri saatta wijsan suuttuman/ ja turmele laupian sydämen. Asian loppu on parembi kuin alcu. Kärsiwäinen hengi on parembi kuin ylpiä hengi. Älä ole ylön picainen wihaan: sillä wiha lepä hullun sydämes. Älä sano: mikä on/ että mennet päiwät olit paremmat/ kuin tämä: sillä et sinä sitä wijsast kysele. Wijsaus on hyvä perinnön cansä/ ja autta ihmisen iloidzeman Auringon alla: Sillä wijsaus warjele/ ja raha myös warjele/ mutta wijsaus anda sille hengen/ jolla se on. Cadzo Jumalan töitä/ cuca tata oijeta sen jonga hän wääräxi teke? Ole iloinen hywinä päiwinä/ ja ota myös pahakin päiwä hyväxes: sillä sen on Jumala luonut toisen cansä/ ettei ihminen tiedäis mitä tulewa on. Minä olen nähnyt caickinaiset turhudeni aicana/ wanhurscas hucku wanhurscaudesans/ ja jumalatoim elä cauwan hänen pahudesans. Älä ole ylön wanhurscas elickä ylön wijsas/ ettes idzes turmelis. Älä ole ylön jumalatoim elickä hullu/ ettes cuolis ennen aicas. Se on hyvä että tähän tartut/ ja ettes myös sitä toista päästä pois kädestäs: sillä joca HERra pelkä hän wälttä nämät caicki. Wijsaus wahwista enä wijsast/ kuin kymmenen woimallista/ jotca Caupungis owat. Sillä ei yhtän ihmistä ole maan päällä/ joca hyvä ja ei syndiä tee. Älä pane caickia sydämees mitä sinulle sanotan: ettes cuulis sinun palwelias sinua toruwan: Sillä sinun sydämes tietä/ sinun usein muita torunen. Caickia sencaltaisita olen minä wijsast coetellut/ Minä ajattelin: minä tahdon olla wijsas/ mutta se culki cauwas minusta. Se on caucana/ mixi se tule? ja se on sangen sywä/ cuca taita sen löytä? Minä käänsin sydämeni coetteleman/ tutkiman ja edzimän wijsautta ja taito/ ymmärtämän Jumalattomain tyhmyttä ja hulluin erhetyxiä. Ja löysin että sencaltainen waimo/ jonga sydän on wercko ja paula/ ja hänen kätens owat cahlet/ on haikiambi kuin cuolema. Se joca Jumalalle on otollinen hän wälttä händä/ mutta syndinen käsitetän hänen cauttans. Cadzo minä olen löytänyt/ sano Saarnaja: toisen toisens jälkeen/ että minä myös

SALOMON SAARNAJA

löytäisin taito/ ja minun sielun vielä nyt edzi/ ja ei ole löytänyt. Tuhannen seas olen minä löytänyt yhden miehen/ waan en minä ole löytänyt yhtän waimo caickein seas. Sen minä ainoastans löysin/ että Jumala on luonut ihmisen oikiaksi. Mutta he edziwät monda taito. Cuca on nijn wijsas? ja cuca taita sen selittä?

Ihmisen wijsaus walista hänen caswons/ mutta joca tottelematoin on/ händä wihatan. Minä pidän Cuningan sanan ja Jumalan walan. Älä ole nopsa menemän pois hänen caswons edestä/ ja älä secannu pahan asiaan: sillä hän teke mitä hänelle kelpa. Cuningan sanoisa on woima/ ja cuca tohti sano hänelle: mitäs teet? Joca käskyt pitä/ ei hänen pidä paha coetteleman/ mutta wijsan sydän tietä ajan ja muodon: Sillä jocaidzella aiwoituxella on hänen aicans ja muotons: sillä ihmisen onnettomus on paljo hänen päälläns. Sillä ei hän tiedä mitä ollut on/ ja cuca taita sano mitä tulewa on? Ei ihmisellä ole woima hengeen/ estämän sitä/ ja ei ole woima cuoleman hetkellä/ ja ei päästetä sodasa/ ja jumalatoimien meno ei auta jumalatoimien. CAicki nämät olen minä nähnyt ja andanut minun sydämeni caickijn töihin/ jotca tapahtuwat Auringon alla. Ihminen hallidze toisinans toista idzellens wahingoxi. Ja sijnä minä näin jumalattomat/ jotca haudatut olit/ jotca käydet ja waeldanet olit pyhässä siasa/ ja olit unohdetut Caupungisa/ että he nijn tehnet olit/ se on myös turha. ETtei cohta pahoja töitä duomita/ tule ihmisen sydän täytetyxi paha tekemän. Jos syndinen sata kerta paha teke/ ja sijtekin cauwan elä/ nijn tiedän minä cuitengin/ että nijlle käy hywin jotca Jumalata pelkävät/ jotca hänen coswoans pelkävät. Sillä jumalattomille ei pidä hywin käymän/ ja nijncuin warjo/ ei heidän pidä cauwan elämän/ jotca ei Jumalata pelkä. SE on turha meno cuin tapahtu maan päällä/ muutamat owat wanhurscat/ ja heille tapahtu nijncuin he olisit jumalattomien töitä tehnet. Ja muutamat owat jumalattomat/ ja heille käy/ nijncuin he olisit wanhurscasten töitä tehnet. Minä sanoin: se on myös turha. Sentähden ylistin minä ilo/ ettei ihmisellä ole parembata Auringon alla/ cuin syödä ja juoda ja olla iloinen. Ja sen hän saa hänen työstäns caickena elinaicanans/ jonga Jumala hänelle Auringon alla anda. MInä annoin minun sydämeni wijsautta tietämän/ ja

SALOMON SAARNAJA

cadzoman sitä waiwa cuin maan päällä tapahtu/ ja ettei jocu päiwällä eli yöllä saa unda silmijns. Ja minä näin caicki Jumalan tegot: sillä ei ihminen taida löytä sitä työtä joca Auringon alla tapahtu/ ja jota enämmin ihminen ahkeroidze edziä/ sitä vähemmin hän löytä. Jos hän wielä sano: minä olen wijsas ja tiedän sen/ nijn ei hän cuitengan taida löytä.

Sillä minä olen caickia sencaltaisia minun sydämeeni pannut/ tutkiman caickia näitä/ että muutamat wanhurscat owat ja wijsat/ joiden tegot owat Jumalan kädesä. Eikä ihminen tiedä kenengän rackautta eli wiha/ caikisa cuin hänen edesäns on. Se tapahtu nijn yhdelle cuin toisellekin/ wanhurscaille nijncuin jumalattomillekin/ hywille ja puhtaille/ cuin saastaisillengin/ uhraille/ nijncuin sillengin joca ei uhrackan. Nijncuin tapahtu hywille/ nijn myös tapahtu syndisille: nijncuin käy walapattoisten/ nijn myös käy nijlle/ jotca wala pelkäwät. Se on paha caickein seas/ jotca Auringon alla tapahtuwat/ että yhdelle käy nijncuin toisellengin/ josta myös ihmisen sydän täytetän pahudella/ ja hulluus on heidän sydämesäns/ nijncauwan cuin he eläwät/ sijtte pitä heidän cuoleman. Mitä sijs pitä walidzeman? nijncauwan cuin eletän/ pitä toiwottaman (sillä eläwä coira on parembi cuin cuollu Lejoni) Sillä eläwät tietäwät heidäns cuolewan/ mutta ei cuollet tiedä mitän/ eikä he mitän enä ansaidze. Sillä heidän muistons on unhotettu/ nijn ettei heitä enä racasteta/ wihata eli wainota/ eikä heidän ole yhtän osa mailmasa/ caikisa mitä Auringon alla tapahtu. NIin mene sijs ja syö leipäs ilolla/ ja juo wijnas hywällä mielellä: sillä sinun työs kelpa Jumalalle. Anna waattes aina walkiat olla/ ja älä puututa woidetta pääs pääldä. Elä caunist waimos cansa jotas racastat/ nijncauwan cuins tätä turha elämätä saat nautita/ jonga Jumala sinulle Auringon alla andanut on/ ja nijncauwan cuin sinun turha elämäs pysy: sillä se on sinun osas/ elämäsäs ja työsäs Auringon alla. Caickia mitä tule sinun etees tehtäwäxi/ se tee wapast: sillä haudas/ johongas tulet/ ei ole työtä/ taito/ ymmärryst eli wijsautta. MInä käänsin idzeni ja cadzoin/ cuinga Auringon alla käymän pidäis? ettei auta juosta/ ehkä jocu nopsa olis/ eikä auta sotiman/ waicka jocu wäkewä olis. Ei auta elatuxeen/ ehkä jocu taitawa olis/ ei myös rickauteen auta toimellisuus/ että jocu otollinen on/

SALOMON SAARNAJA

eikä se auta/ että hän cappelens taita hywin/ mutta se on caicki ajasa ja onnesa. Ja ei ihminen tiedä hänen aicans/ waan nijncuin calat saadan wahingolisella ongella/ ja nijncuin linnut käsitetän paulalla/ nijn myös ihmiset temmatan pois pahalla ajalla/ cosca se äkistä tule heidän päällens. MInä olen myös nähnyt tämän wijsauden Auringon alla/ joca minulle suurexi näkyi. Että oli wäähä Caupungi/ ja sijnä wäähä wäke/ ja woimallinen Cuningas tuli ja pijritti sen/ ja rakensi suuret wallit sen ymbärille. Ja sijnä löyttin köyhä wijsas mies/ joca taisi wijsaudellans autta Caupungita/ ja ei yxikän ihminen muistanut sitä köyhä miestä. Silloin sanoin minä: wijsaus on parembi cuin wäkewys/ cuitengin cadzottin sen köyhän wijsaus ylön/ ja ei cuultu hänen sanans. Se sen teki/ että wijsasten sanat maxawat enemmän hiljaisten tykönä/ cuin Herrain huuto tyhmäin tykönä. Sillä wijsaus on parembi cuin harnisca/ waan pahanelkinen turmele paljo hywä.

NIin myös pahat kärwäiset turmelewat hywän woiten/ sentähden on tyhmyys toisinans parembi cuin wijsaus ja cunnia: Sillä wijsan sydän on hänen oikialla kädelläns/ waan hullun sydän on hänen wasemallans. Ja waicka hullu on tyhmä hänen aiwoituxesans/ nijn hän pitä cuitengin caicki muut tyhmänä. Sentähden jos woimallisen miehen waatimisella on menestys/ sinun tahtoas watan/ nijn älä hämmästy: sillä myötäandaminen asetta paljo pahutta. SE on wielä paha meno/ jonga minä näin Auringon alla/ nimittäin: taitamattomuden/ joca on enimmäst woimallisten seasa. Että tyhmä istu suuresa cunniasa/ ja rickat alembana istuwat. Minä näin palweliat istuwan hewoisten päällä/ ja Ruhtinat käywän jalain nijncuin palweliat: mitta joca cuoppa caewa/ hänen pitä siihen idze langeman. Ja joca repi aita maahan/ händä pitä madon pistämän/ joca kiwiä wierittä/ hänellä on sijtä waiwa. Joca puita halcaise/ hän tule sijtä haawoitetuxi. Cosca rauta tylsäxi tule/ ja ei pysty/ nijn täyty lujemmin ruweta: nijn myös wijsaus ahkerutta noudatta. EI lackari parembi ole cuin kärme/ joca lumojat pistä. Vijsan suun sanat owat otolliset/ waan tyhmän huulet nielewät hänen. Hänen puhens alcu on tyhmyys/ ja loppu on wahingolinen hulluus. Tyhmällä on paljo puhetta: sillä ei ihminen tiedä mitä ollut on. Ja cuca tahto hänelle sanoa mitä

SALOMON SAARNAJA

tulewa on? Tyhmäin työt tulewat työläxi/ ettei tietä Caupungijn mennä. WOI sinuas maacunda/ jonga Cuningas lapsi on/ ja jonga Ruhtinat warahin syöwät. Hywä on sinulle maacunda/ jonga Cuningas wapa on/ ja jonga Ruhtinat oikialla ajalla syöwät/ wahwistuxexi ja ei hecumaxi. (Sillä laiscuden tähden malat maahan putowat/ ja joutilain kätten tähden tule huone wuotaman) Sijtä seura/ että he nauroxi walmistawat leipäns/ ja wijnans eläwitä iloittaman: Ja raha caicki toimitta. Älä kiroile Cuningasta sydämesäs/ ja älä kiroile ricasta macaus Cammiosas: sillä linnut taiwan alla wiewät sinun änes/ ja joilla sijwet owat/ ilmoittawat sinun sanas.

ANna leipäs mennä weden ylidzen/ nijn sinä sen ajallans löytäwä olet. Ja seidzemelle ja cahdexelle: sillä et sinä tiedä/ mikä cowa onni maan päälle tulla taita: Cosca pilwet täynäns owat/ nijn he andawat saten maan päälle. Ja cosca puu caatu/ joco se caatu etelään eli pohjaan/ cuhunga hän caatu/ sinne hän jää. Joca ilma cadzo/ ei hän kylwä/ ja joca pilwiä curkistele/ ei hän mitän leicka. Nijncuin et sinä tiedä tuulen tietä/ ja cuinga luut äitin cohdua walmistetan: nijn et sinä myös tiedä Jumalan töitä/ jotca hän caicki teke. Kylwä siemenes huomeneldain/ ja älä pidä kättäs ylös ehtona: sillä et sinä tiedä cumbi paremmin menesty/ ja jos molemmat menestywät/ nijn on parembi. Walkeus on suloinen/ ja se on silmille otollinen/ nähdä Auringota. Jos jocu ihminen cauwan elä/ ja on caikisa iloinen/ nijn hän cuitengin ajattele ainoastans pahoja päiwiä/ että nijtä nijn monda on: sillä caicki mitä hänelle tapahtu/ on turha. NIin iloidze nyt nuorucainen nuorudesas/ ja anna sydämes iloinen olla nuorudesas: tee mitä sydämes käske/ ja silmilles on kelwollinen. Ja tiedä että Jumala caickein näiden tähden sinun duomion eteen asetta. Pane pois murhe sydämestäs/ ja heitä pois paha ruumistas: sillä lapsillisus ja nuoruus on turha.

Ajattele sinun luojas sinun nuorudesas/ ennen cuin pahat päiwät tulewat/ ja wuodet lähestywät. Coscas olet sanowa: ei ne minulle kelpa. Cosca Auringo ja walkeus/ Cuu ja tähdet pimiäxi tulewat/ ja pilwet tulewat jäl lens saten jälkeen. Silloin cosca wartiat huonesa wärisewät/ ja wekewät notkistawat idzens/ ja jauhajat owat joutilasna/ että he harwaxi tullet owat/ ja näkö tule

SALOMON SAARNAJA

pimiäxi ackunan läpidze. Ja owet catua wastan suljetan/ nijn että myllyn äni waickene/ ja heräjä cosca lindu laula/ ja weisun tyttäret taipuwa. Nijn että cuckulat pelkäwät ja wapisewat tiellä/ Cosca Mandelpuut cucoistuwa ja heinäsiicat rascaxi tulewa/ ja caicki himo cato. (Sillä ihminen mene sinne/ josa hänen ijancaickisesta oleman pitä) ja itkejät käywät ymbäri catuja. Ennen cuin hopiaside catke/ ja culdalähde juoxe ulos/ ja ämbäri rawistu lähten tykönä/ ja ratas mene ricki caiwon tykönä. Sillä mulda pitä jällens maahan tuleman/ nijncuin se ollut on/ ja hengi jällens Jumalan tygö/ joca hänen andanut on. CAicki on turha/ sano Saarnaja: caicki on turha. Se Saarnaja ei ollut ainoastans wijsas/ mutta hän opetti myös Canssalle hywä oppia/ ja ymmärsi/ ja tutkei/ ja pani cocoon monda sananlascua. Hän edzei soweliaita sanoja/ ja kirjoitti aiwa totuden sanat. Nämät owat sen wijsan sanat/ keihät ja naulat/ kirjoitetut seuracunnan mestarilda/ ja annetut paimenelda. Cawata sinuas poican muista: sillä ei ole loppua kirjain tekemisest/ ja ylönpaldinen ajatus waiwa ruumin. Cuulcam sijs caiken opin ydyindä: Pelkä Jumalata/ ja pidä hänen käskyns: sillä sitä tule caickein ihmisten tehdä. Sillä Jumala tuotta duomiolle caicki salatut työt/ joco ne owat hywät eli pahat.

Salomon Corkia Weisu

HÄn suuta andacon minulle/ hänen suuns andamisella: sillä sinun nisäs owat suloisemmat cuin wijna. Että sinun hywä woites haistetaisin. Sinun nimes on caatunut woide/ sentähden racastawat sinua pijcat. Wedä minua peräs/ nijn me juoxemma/ Cuningas wie minun hänen Camarijns. Me iloidzem ja riemuidzem sinusta/ me ajattelem enä sinun nisiäs cuin wijna/ siwiät racastawat sinua. Minä olen musta/ mutta sangen otollinen/ te Jerusalemin tyttäret/ nijncuin Kedarin majat/ nijncuin Salomon kirjoiteldu waate. Älkät sitä cadzoco/ että minä nijn musta olen: sillä päiwä on minun polttanut/ minun äitini lapset wihastuwa minun päälleni/ he owat asettanet minun

SALOMON CORKIA WEISU

wijnamäen wartiaxi/ mutta en minä warjellut minun wijnamäkeni. Sano sinä minulle/ jota minun sielun racasta/ cusas laiduinda pidät/ ja cusas lounalla lepät? etten minä sinne tänne käwis sinun cumpanittes lauman tygö. Jos et sinä sinuas tunne/ sinä caickein ihanaisin waimoin seas/ nijn mene lammastes jäljille/ ja syötä wohlas paimenitten huonetten tykönä. Minä wertan sinun/ minun ystävän/ minun radzascaluihini/ Pharaon waunuihin. Sinun sasupääs owat ihanat/ odzarihmas ja caulakäädys. Me teemme sinulle cullaiset pangut hopia nastoilla. Cosca Cuningas käänsi idzens tänne/ andoi minun Narduxeni hajuns. Minun ystävän on minun Myrrham kimppun/ joca minun rinnoillan rippu. Minun ystävän on minulle wijna Copher rypälö/ Engeddin wijnamäestä. Cadzo/ minun armani sinä olet/ ihana sinä olet/ sinun silmäs owat nijncuin kyhkyläisen silmät. Cadzo/ minun ystävän/ sinä olet ihana ja suloinen/ meidän wuotem wiherjoidze/ meidän huonem caaret owat Cedripuusta/ wuoldet Cypressistä.

Minä olen Saronin cuckainen/ ja cucoistus laxosa. Nijncuin ruusu orjantappurois/ nijn on minun arman tytärten seas. Nijncuin omenapuu medzäpuiden seas/ nijn on minun ystävän poicain seas. Minä istun hänen warjosans jota minä anon/ ja hänen hedelmäns on minun curcusan makia. Hän johdatti minua wijnakellarijns/ ja rackaus on hänen lippuns minun päälleni. Hän wirwotta minua cuckaisella/ ja tuoretta minua omenalla: sillä minä olen saeras rackaudesta. Hänen wasen kätens on minun pääni alla/ hänen oikia kätens halaja minua. Minä wannotan teitä Jerusalemin tyttäret/ medzäwohten ja naaras peurain cautta kedolla/ ettet te herätä eli waiwa minun armastani/ siihenasti cuin hänen idze kelpa. Tämä on minun ystäväni äni/ cadzo/ hän tule ja hyppä wuorilla/ ja carica cuckuloilla. Minun ystävän on medzäwuohen eli nuoren hirwen caltainen/ cadzo/ hän seiso meidän seinän tacana/ ja cadzo ackunast sisälle/ ja curkistele häkin läpidze. Minun ystävän wasta ja sano minulle: nouse minun armani/ minun ihanaisen. Sillä cadzo/ talwi on culunut ja sade lacannut ja matcans mennyt: Cuckaiset owat puhgennet ulos kedolla/ kewät on tullut ja toucomettinen cuulu meidän maasam. Ficunapuut puhkewat/ wijnapuut cucoistawat ja andawat heidän

SALOMON CORKIA WEISU

hajuns. Nouse minun arman ja tule minun ihanaisen/ tule tänne. Minun Kyhkyläisen wuoren raos ja kiwiraunios/ anna minun nähdä sinun caswos/ anna minun cuulla sinun änes: sillä sinun änes on suloinen ja caswos ihanainen. Ottacat meille ketut/ ne wähät ketut/ jotca turmelewat wijnamäen: sillä meidän wijnamäkem cucoistawat. Minun ystävän on minun/ ja minä hänen/ joca caidze cuckaisten keskellä/ siihenasti että päiwä jähty/ ja warjot kulkewat pois. Palaja/ ole nijncuin medzäwuohi/ minun ystävän/ eli nijncuin nuori hirwi wuorella.

Minä edzein yöllä minun wuotesani/ jota minun sieluni racasta/ minä edzein händä/ mutta en löytänyt. Minä nousen/ ja käyn Caupungita ymbärins/ catuilla ja kujilla/ ja edzin/ jota minun sielun racasta/ minä edzein/ mutta en minä löytänyt. Wartiat/ jotca käywät Caupungin ymbärins/ löysit minun. Olettaco nähnet jota minun sielun racasta? Cosca minä heistä wähä eraunsin/ löysin minä jota minun sielun racasta/ minä pitelen händä ja en tahdo laske/ siihenasti että minä hänen saatan minun äitini huoneseen/ minun äitini Cammioon. Minä wannotan teitä/ Jerusalemin tyttäret/ medzäwohten ja naaras peurain cautta kedolla/ ettet te herätäis minun armastani eli waiwais händä/ siihenasti cuin hänelle idze kelpa. Cuca on tämä joca lähte corwesta/ nijncuin nousewa sawu/ Mirrhamin suidzutus/ pyhä sawu ja caickinaiset Apotecharin yrtit. Cadzo/ Salomon wuoten ymbärillä seisowat cuusikymmendä wäkewätä Israelin wäkewistä. He pitäwät caicki miecka ja owat soweliat sotaan/ jocaidzella on hänen mieckans reidelläns/ pelgon tähden yöllä. Cuningas Salomo andoi tehdä idzellens lepocammion Libanonin puista: Sen padzat olit hopiasta/ ja sen peitos cullasta/ istuin oli purpurasta/ ja permando soweliast laskettu/ Jerusalemin tytärten tähden. Lähtekät ulos te Zionin tyttäret ja cadzelcat Cuningas Salomot sijnä Cruunusa/ jolla hänen äitins hänen cruunannut on hänen hää päiwänäns/ ja hänen sydämens ilo päiwänä.

Cadzo minun arman/ sinä olet ihanainen/ cadzo/ ihanainen sinä olet/ sinun silmäs owat nijncuin mettisen silmät sinun palmickos wälillä/ sinun hiuxes owat nijncuin wuohilauma/ jotca owat kerityt Gileadin wuorella. Sinun

SALOMON CORKIA WEISU

hambas owat nijncuin laumat kerittyin willain cansa/ jotca pesosta tulewat/ ja caxoisist tijnet owat/ ei myös yxikän heistä ole hedelmätöin. Sinun huules owat nijncuin ruusun punaiset rihmat/ ja sinun puhes owat suloiset/ sinun poskes owat nijncuin Granatin omenan pykälä/ sinun palmickos wälillä. Sinun caulas on nijncuin Dawidin torni/ joca on rakettu toramuurin cansa/ josa tuhannen kilpe rippu/ ja caickinaiset wäkewäin sotaaset. Sinun caxi nisäs owat nijncuin caxi nuorta medzäwohla/ jotca cuckaisten seas laituimella käywät. Sijhenasti että päiwä soipemmaxi tule/ ja warjo cato. Minä menen Mirrhamin wuorelle ja pyhän sawun cuckoldalle. Sinä olet coconans ihana/ minun arman/ ja ei sinusa ole yhtän wirhe. Tule minun morsiamen Libanonist/ tule Libanonist/ mene sisälle/ astu tänne Amanan cuckoldalda/ Senixin ja Hermonin niscalda/ Lejonin luolasta ja Leopardin wuorelda. Sinä olet ottanut minun sydämeni pois/ minun sisaren/ racas morsiamen/ sinun yhdellä silmällä ja yhdellä caulakäädylläs. Cuinga ihana on sinun rindas/ minun sisaren/ racas morsiamen/ sinun nisäs owat iloisemmat kuin wijna/ ja sinun woites haju woitta caicki yrtit. Sinun huules/ minun morsiamen/ owat nijncuin walowa mesicacko/ mesi ja maito on sinun kieles alla/ ja sinun waattes haju on nijncuin Libanonin haju. Minun sisaren/ racas morsiamen/ sinä olet suljettu krydimaa/ peitetty lähde/ kijnnipandu caiwo. Sinun hedelmäs on nijncuin krydimaa Granatomenista/ callin hedelmän cansa/ Cyprit Narduxen cansa: Narduxet Safframin cansa/ Calmus ja Caneli/ caickinaisen pyhän sawun puiden cansa/ Mirrham ja Aloes/ caickein parasten yrttein cansa. Nijncuin krydimaan caiwo ja elävän weden lähde/ joca Libanonista wuota. Pohjatuuli nouse/ ja lounatuuli tule/ ja puhalla minun krydimaani läpidze/ että hänen yrttins pisaroidzis. Minun ystävän tulcon hänen krydimaahans/ ja syökän hänen callita hedelmitäns. Minä tulin minun sisaren/ racas morsiamen/ minun krydimaahani/ ja olen minun Mirrhamin ja minun yrttin leicannut ylös. Minä olen syönyt minun mesileipäni minun hunajani cansa/ minä olen juonut minun wijnani minun maitoni cansa: syökät minun armani/ ja juocat minun ystävänäni/ ja juopucat. Minä macan ja minun sydämeni walwo/ se on minun

SALOMON CORKIA WEISU

ystäväni äni joca colcutta. Awa minun eteeni/ minun arman/ minun sisaren/
minun kyhkyläisen/ minun ihanaisen: sillä minun pään on täynäns castetta/
ja minun palmickon täynäns yön pisaroita. Minä olen rijsunut minun
hameni/ cuinga minun pitäis taas pukeman päälleni? minä olen wiruttanut
minun jalcani/ cuinga minun pitäis socaiseman ne jällens. Mutta minun
ystävän pisti kätens läwestä/ ja minun sisällyxeni wapisit sijtä/ silloin nousin
minä awaman ystäwälleni. Minun käteni tiucuit Mirrhamita/ ja Mirrham waloi
minun sormistani/ lucun salwan päälle. Ja cosca minä ystäwälleni awaisin/ oli
hän mennyt pois ja waeldanut ohidzen. Silloin läxi minun sielun hänen
sanans jälkeen/ minä edzein händä/ mutta en löytänyt/ minä huudin/ mutta
ei hän wastannut. Wartiat/ jotca käywät Caupungin ymbärins/ löysit minun
ja haawoitit minun/ ja wartiat muurin päällä otit pois minun pääljnani. Minä
wannotan teitä Jerusalemin tyttäret/ jos te löydätte minun ystäwäni/ nijn
ilmoittacat hänelle/ että minä olen sairas rackaudesta. Millinen on sinun
ystäwäs muiden ystäwitten suhten/ sinä caickein ihanaisin waimoin seas?
mingäcaltainen on sinun ystäwäs/ muiden ystäwitten ehdolla/ että meitä
olet nijn wannottanut? Minun ystäwän on walkia ja punainen/ walittu monen
tuhannen seas. Hänen pääns on se paras culda/ hänen hiuxens owat caharat
ja mustat nijncuin Carneh: Hänen silmäns owat nijncuin mettisen silmät/
wesiojan tykönä riescalla pestyt/ ja owat täynäns. Hänen poskens owat
nijncuin Apotecharin caswawainen krydimaa/ hänen huulens owat nijncuin
ruusut/ jotca wuotawat Mirrhamin pisaroita. Hänen kätens owat nijncuin
cullaiset sormuxet/ täynäns Torckuusia/ hänen ihons on nijncuin puhdas
Elephantin luu/ Saphirilla caunistetut. Hänen jalcans owat nijncuin
Marmorpadzat/ perustetut cullaisten jalcain päälle/ hänen hahmons on
nijncuin Libanon ja walittu Ceder/ hänen caulans on suloinen ja peräti
ihanainen. Sencaltainen on minun ystäwän/ minun rackan on sencaltainen/
Jerusalemin tyttäret.

CUngasta sinun ystäwäs on mennyt/ o sinä caickein caunin waimoin seas?
cunga sinun ystäwäs on kääändänyt idzens/ me edzimme händä sinun
cansas? Minun ystäwän on mennyt krydimaahans/ yrttisängijns/ että hän

siellä krydimaas idzens iloitais ja hakis ruusuja. Minun ystävän on minun ja minä olen hänen/ joca idzens ruusuin seas iloittele. Sinä olet ihana minun culdan/ nijncuin Tirza/ iloinen nijncuin Jerusalem/ hirmuinen nijncuin sotajoucon lauma. Käännä silmäs minun tygöni: sillä ne minun sytyttävät: sinun hiuxes owat nijncuin wuohilauma/ jotca Gileadin wuorella kerityt owat. Sinun hambas owat nijncuin lammašlauma/ jotca pesosta nousewat ja caicki caxoisista tijnet owat/ ja ei yxikän ole heistä hedelmätöin. Sinun caswos on nijncuin Granatomenan pykälät sinun palmickois wälillä. Cuusikymmendä Drotningi owat/ ja cahdexankymmendä waimo/ ja neidzet owat epäluiciset. Mutta yxi on minun kyhkyläisen/ ja minun täydellisen/ yxi on hänen äitins rackain/ ja hänen synnyttäjäns walittu: cosca tyttäret hänen näit/ ylistit he hänen autuaxi/ Drotningit ja waimot ylistit händä. Cuca on tämä joca käy ulos nijncuin amurusco/ ihana nijncuin Cuu/ walittu nijncuin Auringo/ hirmuinen nijncuin sotajoucko? Minä olen mennyt alas sarapiston/ cadzoman wesoja/ ojan reunalle/ curkisteleman jos wijnapuut cucoistit/ jos Granat omenat wiherjöldzit. Ei minun sielun tietänyt että hän minun haman AmiNadabin waunuin asti asettanut oli. Palaja/ palaja Sulamith: palaja/ palaja/ nähdäxem sinua. Mitä te näitte Sulamithis/ paidzi dandzi/ Mahanaimis.

CUinga ihana on sinun käyndös sinun kengisäs/ sinä Förstin tytär/ sinun molemmat landes owat yhtäläiset nijncuin caxi käädyä/ jotca taitawat kädet tehnet owat. Sinun napas on nijncuin ymmyrjäinen malja/ josta ei coscan juoma puutu. Sinun wadzas on nijncuin nisuläjä/ istutettu ymbäri ruusuilla. Sinun molemmat nisäs owat nijncuin caxi nuorta medzäwuohen caxoista. Sinun caulas on nijncuin Elehandin luinen torni: sinun silmäs owat nijncuin Hesbonin lammicot/ Batrabimin portisa. Sinun nenäs on nijncuin Libanonin torni/ joca cadzo Damascun päin. Sinun pääs on nijncuin Carmelin/ sinun pääs hiuxet on nijncuin Cuningan purpura/ poimuinen. Cuinga ihana ja suloinen olet sinä minun arman/ hecumasa. Sinun pitudes on nijncuin palmupuuhun/ ja sinun rindas on wijnamarjan caltainen. Minä sanoin: minun täyty astua palmupuuhun/ ja ruweta sen oxijn/ anna sinun nisäs olla nijncuin

SALOMON CORKIA WEISU

wijnapuun marjarypelä/ ja sinun sierandes haju on nijncuin omena. Ja sinun caulas nijncuin hywä wijna/ joca huokiast mene minun ystävän sisälle/ ja puhu wanhoista asioista. Minun ystävän on minun/ ja hän himoidze minua. Tule minun ystävän/ käykäm tästä kedolle ja wijpykämme maan kylisä. Että me nousisim warahin wijnamäkeen/ ja näkisim jos wijnapuut cucoistuwat ja puhkeman rupewat/ jos Granatomenat owat tullet ulos: sillä minä annan sinulle minun nisäni. Cuckaiset andawat hajuns/ ja meidän owen edes owat caickinaiset hywät hedelmät. Minun ystävän/ minä olen sinulle tallella pannut sekä udet että wanhat.

Josca minä sinun löytäisin ulcona minun weljen/ sinä joca minun äitini nisiä imenyt olet/ ja sinun suuta andaisin/ ja ettei kengän minua pilckais. Minä ottaisin sinun ja saattaisin sinua minun äitini huoneseen/ josas minua opetaisit/ ja minä annan sinulle krydättyä wijna/ ja Granatomenan märkyttä. Hänen wasen kätens on minun pääni alla/ ja hänen oikia kätens halaja minua. Minä wannotan teitä Jerusalemin tyttäret/ ettet te minun armastani herätä/ eli waiwa händä/ siihenasti cuin hänelle idze kelpa. Cuca corwesta tule ja noja ystäväns päälle? Omenapuun alla minä sinua herätän/ josa sinun äitis sinun synnyttänyt on: josa hän/ joca sinun synnytti/ macais sinun cansas. Pane minua nijncuin sinetti sinun sydämees/ ja nijncuin sinetti sinun käsiwartees. Sillä rackaus on wäkewä nijncuin cuolema/ ja kijwaus on wahwa nijncuin Helwetti/ hänen hijlens hehcuwat ja owat HERRAN tuli: nijn ettei wedengän paljous taida rackautta sammutta/ eli wirrat upotta. Jos jocu andais caicki saatuns ja taloins calut rackaudesta/ nijn ei ne caicki mitän maxais. Meidän sisarem on wähä/ ja ei hänellä ole nisiä: Mitä meidän pitä tekemän sisarellem/ cosca hänelle puhutan? Jos hän on muuri/ nijn me teemme hopialinnan sen päälle: jos hän on owi/ nijn me wahwistam hänen Cedrilaudoilla. Minä olen muuri ja minun rindani on nijncuin torni/ sijtä minä olen hänen silmäins edes nijncuin rauhan löytäjä. Salomolla on wijnamäki BaalHamonis/ sen wijnamäen andoi hän wartioille/ että jocainen andais hänen hedelmistäns tuhannen hopenningitä: Minun wijnamäken on idze minullani. Sinulle Salomo tule tuhannen/ mutta wartioille caxi sata

hedelminens. Sinä joca asut krydimaasa/ anna minun cuulla sinun änes/
cuulcan cumpanit päädä. Pakene minun ystävän/ ja ole medzäwuohen
caltainen/ eli nuoren peuran/ yrtti wuorella.

Propheta Jesaia

Tämä on Jesaian Amozin pojan näky/ jonga hän näki Judast ja Jerusalemist/
Usian/ Jothamin/ Ahaxen ja Jehiskian/ Judan Cuningasten aicana. Cuulcat
taiwat/ ja maa ota corwijs: sillä HERra puhu. Minä olen lapsia caswattanut ja
corgottanut/ ja he owat minusta luopunet. Härkä tunde hänen omistajans/
ja Asi Isändäns seimen: mutta Israel ei tunne minua/ ja minun Canssan ei
ymmärrä. Woi sitä syndistä Canssa/ sitä Canssa suuresta pahasta tegosta/
sitä pahanelkistä siemendä/ nijtä wahingolisia lapsia/ jotca HERran hyljäisit
ja Israelin Pyhän pilckaisit/ he poickeisit tacaperin. Mitä warten teitä enä
lyödän/ cosca te aina harhaelet? coco pää on sairas/ ja coco sydän on
wäsnynt. Hamast candapääst nijn kijresen asti/ ei hänesä ole mitän terwe/
waan haawat ja sinimarjat ja weripahgat/ jotca ei ole puserretut/ eikä
sidotut/ taicka öljyllä siwellyt. Teidän maan on autiana/ teidän Caupungin
owat tulella poldetut. Muucalaiset syöwät teidän peldon teidän silmäin
edes/ ja on autia/ nijncuin se joca muucalaisilda raadeldu on. Mutta mitä
wielä Zionin tyttärest jäänyt on/ se on nijncuin maja wijnamäes/ ja nijncuin
hacomaja krydimaas/ nijncuin häwitetty Caupungi. Ellei HERra Zebaoth
meille jotakin wähä jätäis/ nijn me olisim cuin Sodoma ja Gomorra. TE
Sodoman päämiehet cuulcat HERran sana/ ottacat corwijn meidän Jumalam
Laki/ sinä Gomorran Canssa. Mitä minulle on teidän uhrein paljoudest? sano
HERra: minä olen oinasten polttouhrist/ ja syöttiläin raswasta rawittu/ ja en
tottele wasickain/ lambain ja cauristen werta. Cosca te ilmestytte minun
caswoni eteen/ cuca sencaltaisita waati teidän käsistän/ että te waellaisit
minun esihuonesani? Älkät sillen teidän ruocauhrian huckan tuoco edes/
suidzutus on minulle cauhistus. Utta Cuuta ja Sabbathia cosca te tuletta

PROPHETA JESAIA

cocoon/ en minä kärsi: sillä nijsä on wäkiwalda ja wäärys. Minun sielun wiha teidän Utta Cuutan ja juhlapäiwän/ minä olen nijstä suuttunut/ minä wäsyn sijtä kärseisäni. Ja cuin te parhallans käsiän nostat/ nijn minä cuitengin käännän silmäni teistä pois: ja waicka te paljo rucoilisitta/ en minä cuitengan teitä cuule/ sillä teidän käten owat werta täynäns. Peskät/ puhdistacat teitän/ pangat teidän paha menon pois minun silmäin edest. Lacatcat pahasta/ oppicat tekemän hywä/ ja edzikät oikeutta. Auttacet alaspainettua/ saattacet orwoille oikeus/ ja auttacet lesken asiata: Ja sijtte tulcat/ ja cadzocam cummalla oikeus on/ sano HERra. Jos teiden syndin weriruskiat olisit/ nijn heidän pitä lumiwalkiaksi tuleman: ja waicka he olisit nijncuin ruusun carwaiset/ pitä heidän cuitengin nijncuin willa tuleman. Jos te minua cuulisit/ nijn te maan hywyden nautidzisit. Mutta jos te poikette pois ja oletta cowacorwaiset/ nijn miecka syö teitä: sillä HERran suu puhu sen. Cuinga se tapahtu että hurscas Caupungi on portoxi tullut? hän oli täynäns oikeutta/ wanhurscaus asui hänesä/ mutta nyt murhajat. Sinun hopias on carrexii tullut/ ja sinun juomas on wedellä secoitettu. Sinun päämiehes owat wilpistellet/ ja warasten cumpanit/ caicki he mielelläns lahja ottawat/ ja pyytawät andimita. Ei he orwoille oikeutta tee/ ja leskein asia ei tule heidän eteens. Sentähden sano HERra Jumala Zebaoth/ wäkewä Israelis/ woi/ minä tahdon idzeni lohdutta wihollisistani/ ja minun wihamiehisäni wihani sammutta. Ja minä käännän käteni sinua wastan/ ja sinun cartes puhtammaxi selitän ja wien pois caiken sinun tinas. Ja saatan sinun Duomaris endisellens ja Raadimiehes nijncuin algustakin. Sentähden sinä cudzutan wanhurscaxi ja toimellisexi Caupungixi. Zion lunastetan oikeudella/ ja hänen fangins wanhurscaudella. Että ylidzekäymärit ja syndiset ynnä särjetän/ ja jotca HERran hyljäwät/ hucutetan. Sillä heidän täyty häpiään tulla tammein tähden/ joita he himoidzit/ ja häwäistyxi tuleman krydimaiden tähden/ jotca he walidzit. Cosca te tuletta nijncuin jocu tammi cuiwilla lehdeillä/ ja nijncuin jocu wedetöin krydimaa. Ja cosca warjelus tule nijncuin rohdin/ ja teidän tecon nijncuin kipinä. Ja he sytytetän ynnä molemmat/ jota ei kengän sammutta.

PROPHETA JESAIA

Tämä on kuin Jesaia Amozin poika näki Judast ja Jerusalemist. Wijmeisnä aicana pitä sen wuoren/ jolla HERran huone on/ wahwan oleman/ corkiambi kuin caicki wuoret/ ja corgotettaman caickein cuckulain ylidze/ ia caicki pacanat pitä sinne juoxeman. Ja paljo Canssa sinne menemän/ ja sanoman: tulcat/ astucam ylös HERran wuorelle/ Jacobin Jumalan huoneseen/ että hän opetais meille hänen teitäns/ ja me waellaisimme hänen polguillens: sillä Zionist on Laki tulewa/ ja HERran sana Jerusalemist. Ja hän duomidze pacanain seas/ ja rangaise monda Canssa. Silloin heidän pitä mieckans auraxi tekemän/ ja keihäns wicahtexi: sillä ei yhdengän Canssan pidä toista Canssa wastan miecka nostaman/ eikä sillen tottuman sotiman. Tulcat te Jacobin huonesta/ waeldacam HERran walkeudes. MUtta sinä olet sinun Canssas Jacobin huonen laskenut menemän: Sillä he rickowat enemmän kuin itäläiset/ ja owat päiwäin walidziat/ nijncuin Philisterit/ ja salliwat muucalaiset lapset monexi tulla. Heidän maans on täynäns culda ja hopiata/ ja heidän rickaudellans ei ole loppua. Heidän maans on täynäns orheja/ ja heidän rattaillans ei ole loppua. Heidän maans on myös täynäns epäjumalita/ ja he cumartawat heidän käsialans/ jotca heidän sormens tehnet owat. Siellä yhteinen Canssa notkista/ siellä Sangarit heitäns nöyryttäwät/ jotas et heille anna andexi. MENE callioon ja kätke sinuas maahan HERran pelgon edestä/ ja hänen cunnialisen Maijestetins edestä. Sillä caicki corkiat silmät aletan/ ja jotca jaloimmat Canssois owat/ täyty idzens notkista: sillä HERra on yxinäns sinä aicana corkein. HERran Zebaothin päiwä käy caiken coreuden ja corkeuden ylidze/ ja caickein paisunuitten ylidze/ että ne aletaisin. Ja caickein corkiain ja corgotettunin Cedrein ylidze Libanonis/ ja caickein tammein ylidze Basanis. Nijn myös caickein corkiain wuorten ylidze/ ja caickein corgotettuun cuckulain ylidze. Ja jocaidzen corkian tornin ylidze/ ja caickein wahwain muurein ylidze. Nijn myös caickein hahtein ylidze meresä/ ja caiken caunin käsialan ylidze. Että caicki ihmisten corkeus notkista hänens/ ja nöyryttä idzens mitä ihmises corkiata on/ ja HERra yxinäns on silloin corkia olewa. Ja epäjumalat pitä ratki huckuman. Silloin wuorten rotcoihin mennän ja maan cuoppijn/ HERran pelgon tähden/

PROPHETA JESAIA

ja hänen cunnialisen Maijestetins tähden/ cosca hän nouse maata peljättämän. Silloin pitä jocaidzen hopiaiset ja cullaiset epäjumalans heittäjän pois (jotca hän on teettänyt cumartaxens) myyrät ja yöcköit. Että hän lymytäis kiwein racoihin ja wuorten rotcoihin/ HERran pelgon tähden/ ja hänen cunnialisen Maijestetins tähden/ cosca hän nouse maatta peljättämän. Nijn lacatcat sijs ihmisest jonga hengi sieramis on: sillä et te tiedä misä arwios hän on.

Sillä cadzo/ HERra/ HERra/ Zebaoth otta pois Jerusalemist ja Judast caickinaisen waran/ caiken leiwän waran/ ja caiken weden waran. Wäkewät sotamiehet/ Duomarit/ Prophetat/ Tietäjät ja Wanhimmat.

Wijdenkymmenen päämiehet ja cunnialiset miehet/ Raadimiehet ja taitawat wircamiehet/ ja toimella puhuwaiset miehet. Ja tahto heille anda nuorucaiset pääruhtinoixi/ ja lapsilliset heitä hallidzeman. Ja Canssan pitä ryöstämän toinen toistans/ ja jocainen hänen lähimmäistäns. Ja nuoremman pitä ylpiän oleman wanha wastian/ ja irstan cunnialista wastian. Silloin tarttu weli weljeens/ Isäns huonest: sinulla on waattet/ ole meidän pääruhtinam/ auta sinä tätä langemusta. Mutta silloin hän wanno/ ja sano: en minä taida parata/ ei cotonani ole leipä. eikä waatteita/ älkät minua pango Canssan pääruhtinaxi. Sillä Jerusalemi caatu sinne/ ja Juda on ylösalaisin siellä/ että heidän kielens ja tecons on HERra wastian/ njn että he hänen Maijestetins silmiä wastoin sotiwat. Ei he peitä heidän tecojans/ mutta kerscawat ricoxistans/ nijncuin Sodoma/ ja ei sala nijtä. We teidän sieluillen: sillä he idze saattawat päällens sen cansa caiken onnettomuden. Saarnatcat wanhurscaista/ että heidän käy hywin: sillä he saawat syödä heidän töidens hedelmän. Mutta woi jumalattomita: sillä he owat pahat/ ja heille maxetan nijncuin he ansaidzewat. Lapset owat minun Canssani waiwajat/ ja waimot wallidzewat heitä. Minun Canssani/ sinun lohduttajas häiridzewät sinun/ ja turmelewat tien/ jota sinun käymän pidäis. Mutta HERra seiso siellä oikeudella/ ja on seisattanut duomidzeman Canssa. HERra tule duomiolle Canssans wanhemmitten cansa/ ja hänen pääruhtinastens cansa: sillä te oletta turmellet wijnamäen/ ja köyhäin ryöstö on teidän huoneisan. Mixi te

PROPHETA JESAIA

tallatte minun Canssani/ ja rundelette köyhä/ sano HERra HERra Zebaoth. JA HERra sano: että Zionin tyttäret owat ylpiät/ ja käywät kenos cauloin/ kijlus silminä/ käwelewät ja coriast astelewat nijncuin jalat sidotut olisit. On sijs HERra tekewä Zionin tytärten päät rupisexi/ ja HERra on paljastapa heidän häpiäns. Silloin on HERra ottawa polusten caunistuxen pois/ ja sitet/ pangut/ Käädyt/ rannerengat/ kijldäwät waattet/ pääljnat/ präämit/ snyörit/ desmacnupit/ corwarengat/ Sormuxet/ päärihmat/ odzaladit/ pyhäpäiwäiset waattet/ Caaput/ timbit/ cuckarot/ speilit/ miehustuxet/ Liepet ja heidän lijnawaattens. Ja pitä häijy löhkä hywän hajun edest oleman/ ja waldain side wyön edest/ Ja paljas pää caharain hiusten edest/ ja ahdas säcki awaran hamen edest. Nämät caicki sinun cauneutes siaan. Sinun yhteinen Canssas on caatuwa miecan cautta/ ja sinun sotawäkes sodasa. Ja heidän porttins pitä murehtiman ja walittaman.

Ja heidän pitä waikiast istuman maan päällä/ nijn että seidzemen waimo tarttuwat silloin yhteen miehen/ ja sanowat: me tahdom idze meidäm elättä ja waatetta/ anna meitä ainoastans sinun nimelläs nimitettä/ että meidän häwäistyxem otetaisin meildä pois. SINä päiwänä on HERran wesa olewa racas ja callis/ ja maan hedelmä jalo ja cunnialinen nijden tykönä/ jotca Israelist wapadetan. Ja joca Zionis ja Jerusalemis jäänyt on/ pitä pyhäxi cudzuttaman/ jocainen cuin kirjoitettu on eläwittän seas Jerusalemis. Silloin HERra pese Zionin tyttären saastaisudet ja Jerusalemis weren wiat pois/ duomidzewan ja polttawan hengen cautta. Ja HERra saatta caiken Zionin wuoren asumisen ylidze/ ja cusa ikänäns se coottu on/ päiwällä sawun ja pilwen/ ja tulen paisten yöllä palaman. Sillä suojelus pitä oleman caickein ylidze cuin cunnialinen on/ ja werho pitä oleman päiwän warjoxi hellettä wastan/ turwa ja warjelus wirta ja sadetta wastan.

MINä weisan ystävälleni minun Setäni weisun hänen wijnamäestäns. MINun ystävälläni on wijnamäki lihawas paicas. Ja hän aitais sen ymbärins/ ja kiwiraunioilla warjeli/ ja istutti siihen kempit wijnapuut. Hän rakensi myös siihen tornin/ ja pani sinne wijnacurnan. Ja odotti sen wijnamarjoja candawan/ waan hän cannoi pahoja marjoja. Te Jerusalemis asujat/ ja Judan

PROPHETA JESAIA

miehet/ duomitcat nyt minun ja minun wijnamäkeni wälillä. Mitä sijs olis enämbi minun wijnamälleni tekemist/ jota en minä hänesä tehnyt ole? Mixi hän candoi pahoja marjoja/ cosca minä odotin hänen wijnamarjoja candawan? Ja nyt minä tahdon teille ilmoitta/ mitä minä tahdon wijnamäelleni tehdä. Hänen aitans pitä otettaman pois/ että hänen pitä autiana oleman/ ja hänen muurins pitä särjettämän/ että hän tallataisin. Minä tahdon sen hyljätä/ ettei kengän pidä hänesä leickaman eli caiwaman/ Waan ohdacket ja orjantappurat pidä hänes caswaman/ ja tahdon pilwiä kiellä satamast hänen päällens. Mutta Zebaothin HERran wijnamäki on nyt Israelin huone/ ja Judan miehet hänen suloinen istuttamans. Hän odotta oikeutta/ cadzo/ ei ole muuta kuin wäkiwalda: wanhurscautta/ nijn on sula walitus. Woi nijtä jotca yhden huonen toiseen wetäwät/ ja yhden pellon toiseen saattawat/ siihenasti ettei enä sia ole/ asuaxens yxinäns maan päällä. Nämät owat HERran Zebaothin corwijn tulleet/ mitämax/ ellei ne monet huonet tule kylmille/ ja ne suuret ja caunit jää ilman asuita: Sillä kymmenen wijnamäen sarca pitä waiwoin yhden Bathin andaman/ ja Gomer siemenitä teke ainoastans yhden Ephan. Woi nijtä jotca warahin huomeneltain ylhällä owat/ juopumutta nouteleman/ ja istuwat haman yöhön asti/ että he wijnasta hehcuisit. Joilla owat candelet/ Psaltarit/ trumbut/ huilut/ ja wijna heidän pidoisans/ ja ei cadzo HERran tecoa/ eikä tottele hänen käsialans. Sentähden pitä minun Canssan wietämän tapaturmast fangeuteen/ ja hänen cunnialistens täyty nälkä kärsiä/ ja heidän yhteinen Canssans kärsi jano. Sitäwarten on helwetti sieluns lawialda awainnut/ ja hänen kitans on ammollans ilman mitata: mennä sinne alas sekä heidän cunnialisens että yhteisen Canssans/ sekä heidän rickans että riemullisens. Että jocainen idzens notkistais ja cukin nöyrytettäisin/ ja coreitten silmät myös nöyrytetyxi tulisit. Mutta HERran Zebaothin pitä duomios ylistettämän/ ja pyhän Jumalan pitä wanhurscaudes pyhitettämän. Silloin pitä lambat tawallans caittaman/ ja muucalaiset pitä idzens elättämän lihawitten aukiudes. Woi nijtä jotca idzens sitowat walhen nuoralla yhteen/ wääryttä tekemän/ ja nijncuin ratasten köydellä '73yndiä tekemän: Ja sanowat: anna hänen tecons

PROPHETA JESAIA

riendä ja pian tulla/ sitä nähdäxem. Lähestykön ja tulcon Israelin pyhän aiwoitus/ että me sen tietäisimme. Woi niittä jotca pahan hywäxi ja hywän pahaxi sanowat/ jotca pimeydestä walkeuden/ ja walkeudesta pimeyden tekewät/ jotca happamast makian/ ja makiast happaman tekewät. Woi niittä jotca wijsat olewanans owat/ ja heitäns toimellisna pitäwät. Woi niittä jotca jalot owat wijna juoman/ ja juomasa kilwoittelewat. Jotca jumalattoman lahjain tähden wanhurscauttawat/ ja käändäwät heidän oikeudens pois wanhurscaista. SEntähden/ nijncuin tulen liecki corren culutta/ ja siwalda acanat pois: aiwa nijn pitä heidän juurens mätänemän/ ja heidän wesans hajoman pois nijncuin tomu. Sillä he cadzowat HERran Zebaothin Lain ylön/ ja pilckawat Israelin pyhän sanat. Sentähden HERran wiha julmistu Canssans päälle/ ja oijenda kätens heidän päällens. Ja lyö heitä nijn että wuoret wapisewat/ ja heidän ruumins owat nijncuin loca catulla. Ja caikisa näisä ei hänen wihans lacka/ waan hänen kätens on wielä oijettu. Sillä hän nosta lipun ylös caucana pacanoitten seas/ haucutteleman maan äristä. Ja cadzo/ he tulewat äkist ja nopiasti/ ja ei ole kengän heistä wäsynyt eli heicko/ eikä kengän torcu eli maca. Ei päästä kengän wyötä landestas/ eikä kenengän kengän rihmoja ricota. Heidän nuolens owat teräwät/ ja caicki heidän joudzens jännitetyt. Heidän orittens cawiat owat nijncuin limsiä/ ja heidän ratastens pyörät nijncuin tuulispää. He kiljuwat nijncuin Lejonit/ ja kiljuwat nijncuin nuoret Lejonit. He kiristelewät ja temmawat saalin/ ja omistawat sen/ ettei kengän sitä saa jäl lens. Ja silloin pauhatan heidän ylidzens nijncuin meri. Cosca silloin cadzotan maan päälle/ cadzo/ nijn on pimeys ahdistuxest/ ja ei walkeus paista sillen heidän ylidzens.

SInä vuonna jona Cuningas Usia cuoli/ näin minä HERran istuwan corkialla ja corgotetulla istuimella/ ja hänen waattens liewet täytti Templin. Seraphim seisoit händä ylembänä/ ja cullakin oli cuusi sijpe: cahdella he peitit caswons/ cahdella jalcans/ ja cahdella he lensit. Huusit toinen toisellens/ ja sanoit: Pyhä/ Pyhä/ Pyhä/ HERra Zebaoth/ caicki maa on täynäns hänen cunniatans. Nijn että pihtipielet wapisit heidän huudons änestä/ ja huone täytettin sawulla. Nijn minä sanoin: woi minuani/ minä hucun: sillä minulla

PROPHETA JESAIA

on saastaiset huulet/ ja asun sen Canssan seas/ jolla on saastaiset huulet: sillä minun silmäni owat nähnet Cuningan HERran Zebaothin. Nijn lensi yxi Zeraphimeist minun tygöni/ jolla oli kädes tulinen hijli/ jonga hän otti hohtimilla Altarilda. Ja rupeis minun suuhuni/ ja sanoi: cadzo/ tällä olen minä ruwennut sinun huulijs/ että sinun pahat tecos otetaisin sinulda pois/ ja sinun ricoxes olis sowitettu. JA minä cuulin HERran änen/ että hän sanoi: kenengä minä lähetän? cuca tahto olla meidän sanansaattajam? Mutta minä sanoin: täsä minä olen/ lähetä minua. Ja hän sanoi: mene/ ja sano tälle Canssalle: cuulcat ja älkät ymmärtäkö/ nähkät ja älkät tähtäkö. Paaduta tämän Canssan sydän/ ja anna heidän corwans paxuxi tulla/ ja sowaise heidän silmäns/ ettei he näe silmilläns/ eikä cuule corwillans/ eli myös ymmärrä sydämilläns/ eli käännä idzens ja paranisit. Mutta minä sanoin: HERra/ cuinga cauwan? hän sanoi: siihenasti cuin Caupungit tulewat kylmille/ ilman asuwita/ ja huonet ilman wäetä/ ja maa on peräti autiana. Sillä HERra aja wäen cauwas/ nijn että maa tule peräti hyljätyxi. Cuitengin pitä siihen wielä kymmenennen osan jäämän: Sillä se wiedän pois ja culutetan/ nijncuin Tammi ja Tuomi joilla cando on/ waicka heidän lehtens waristetan/ pyhä siemen on se cando.

SE tapahtui Ahaxen/ Jothamin pojan/ Usian pojan/ Judan cuningan aicana/ että Rezin Syrian Cuningas/ ja Pekah Remalian poica Israelin Cuningas waelsit Jerusalemijn/ sotiman sitä wastan/ mutta ei he tainnet sitä woitta. Silloin sanottin Dawidin huonelle: Syrialaiset luottawat heitäns Ephraimijn. Silloin wapisi hänen sydämens/ ja hänen Canssans sydän/ nijncuin puut wapisewat medzäs tuulesta. MUTTA HERra puhui Jesaialle: mene Ahasta wastan/ sinä ja sinun poicas Sear Jadhuh/ wesijuoxun päähän/ ylemmäisellä puolella lammickota/ tiellä/ painajan pellon cohdalla. Ja sano hänelle: cawata idzes ja pysy alallas/ älä pelkä/ älkön myös sinun sydämes wapisco näitä cahta sammutettawa kekälettä/ nimittäin/ Rezinin Syrialaistaisten ja Remalian pojan wiha. Että Syrialaiset owat pitänet pahoja juonia sinua wastan/ nijn myös Ephraim ja Remalian poica/ ja sanowat: Me tahdom mennä Judaan/ ja herättä händä ja jaca keskenäm/ ja tehdä siihen Tabealin pojan cuningaxi.

PROPHETA JESAIA

Sillä näin sano HERra HERra: ei sen pidä pysymän eikä näin oleman: Waan nijncuin Damascus on Syrian pää/ nijn pitä Rezinin oleman Damascun pään. Ja wijden ajastajan peräst seidzemettäkymmendä/ pitä Ephraimin tuleman peräcaton/ nijn ettei heidän enä pidä Canssana oleman. Ja nijncuin Samaria on Ephraimin pää/ nijn pitä Remalian poica oleman Samarian pään. Jollette usco/ nijn et te wahwistu. JA HERra puhui taas Ahaxelle/ ja sanoi: Pyydä sinulles mercki HERralda sinun Jumalaldas/ taicka alhalle sywyteen/ eli ylhälle corkeuteen. Nijn Ahas sanoi: en ano/ ja en tahdo HERra kiusata. Nijn hän sanoi: cuulcat sijs te Dawidin huone: wähäkö se teille on/ että te ihmisiä wastoin teettä/ mutta myös teettä minun Jumalani wastoin? Sentähden anda idze HERra teille merkin/ cadzo/ Neidzy sijttä ja synnyttä pojan/ sen nimi pitä cudzuttaman ImmanuEl. Woita ja hunajata hän syö/ tietäxens hyljätä paha ja walita hywä. Sillä ennencuin poicainen oppe hyljämän paha ja walidzeman hywä/ pitä se maa/ jotas cauhistut/ cahdelda hänen Cuningaldans hyljättämän. MUTta HERra anda sinun/ sinun Canssas ja sinun Isäs huonen päälle tulla Assyrian Cuningan cautta ne päiwät/ jotca ei sijtte tullet ole/ cuin Ephraim ercani Judasta. Sillä silloin wiheldä HERra kärwäisitä Egyptin weden päästä/ ja kimalaisia Assurin maalda: Että he tulewat ja sioittawat caicki tyynni idzens cuiwaunuin ojijn/ ja kiwen racoin ja caickijn mättäisihin ja pensaisihin. Silloin HERra ajele pään ja carwat jalwoista/ ja otta pois parran palcatulla partaweidzellä/ nimittäin/ nijden cautta/ jotca sillä puolen wesiä owat/ nijncuin Assyrian Cuningan cautta. Sijhen aican pitä yhden miehen yhtä lehmä ja cahta lammasta caidzeman/ Ja saaman nijn paljo riesca/ että hän saa syödä woita: Sillä se joca jää maahan/ saa woita ja hunajata syödä: sillä sijhen aican tapahtu/ että cusa nyt on tuhannen wijnapuuta/ jotca maxawat tuhannen hopenningitä/ siellä pitä orjantappurat ja ohdacket oleman/ nijn että sinne mennän nuolella ja joudzella. Sillä coco maasa pitä oleman orjantappurat ja ohdacket: Nijn ettei taita tulda caickin njihin mäkihijn/ joiden ymbäri tapa on hacaten caiwa/ orjantappurain/ mätästen ja ohdakesten peitoxen tähden/ waan härjät annetan sijnä käydä/ ja lambat sitä tallata.

PROPHETA JESAIA

JA HERra sanoi minulle: ota suuri kirja etees/ ja kirjoita siihen ihmisen kirjoituxella: ryöstä nopiast/ riennä saalille. Ja minä otin tygöni caxi uscollista todistajata/ Papin Urian/ ja Zacharian Jebereckian pojan/ Jamenin yhden Prophetissan tygö/ se tuli rascaxi ja synnytti pojan/ ja HERra sanoi minulle: nimitä se: ryöstä pian/ ja riennä jacoon. Sillä ennencuin poicainen taita huuta/ racas Isä/ racas Äiti/ pitä Damascun woima ja Samarian saalis/ Assyrian Cuningalda otettaman pois. JA HERra puhui wielä minun cansani/ ja sanoi: Että tämä Canssa hylkä Siloahn weden/ joca hiljaxens juoxe/ ja luotta idzens Rezinin ja Remalian poicaan. Cadzo/ HERra anda sijs tulla hänen päällens paljon ja wäkewän wirtaweden/ nimittäin/ Assyrian Cuningan/ ja caiken hänen cunnians/ että he waeldawat caickein heidän ojains ylidzen/ ja käywät caickein heidän randains ylidzen. Ja pitä cukistaman Judan/ wajottaman ja cuohuman/ siihenasti cuin he ulottuwat caulaan/ ja lewittäwät heidän sijpens/ nijn että he täyttäwät sinun maas/ o ImmanuEl/ nijn lewiä cuin se on. COconducat Canssat ja paetcat cuitengin/ cuulcat caicki jotca oletta caucasis maacunnisa/ hangitcat sotaan/ ja paetcat cuitengin. Hangitcat ja paetcat cuitengin/ päättäkät neuwo/ ja ei se mixikän tule: puhucat keskenän/ ja ei sekän seiso: sillä täsä on ImmanuEl. Sillä näin sano HERra minulle/ cosca hän käteeni rupeis ja osotti minulle/ etten minä waellais tämän Canssan tiellä/ ja sanoi: Älkät sanoco: lijtto. Ei tämä Canssa muusta puhu cuin lijtosta. Älkät te nijn peljätkö/ cuin he tekewät/ älkät myös wapisco. Waan pyhittäkät HERra Zebaoth/ se olcon teidän pelcon ja wapistuxen. Nijn hän on pyhitys. Mutta louckauskiwi ja combastuscallio cahdelle Israelin huonelle/ paulaxi ja langemisexi Jerusalemin asuwillen. Nijn että moni heistä loucka idzens/ ja langewat/ särjetän/ kiedoitan ja fangitan. Sido todistus kijnni/ lukidze Laki minun opetuslapsisani. Sillä minä toiwon HERran päälle/ joca caswons Jacobin huonesta kätkenyt on: Mutta minä odotan händä. Cadzos/ täsä minä olen/ ja ne lapset/ jotca HERra minulle andanut on merkixi ja ihmexi Israelis HERrasta Zebaothista/ joca Zionin wuorella asu. Cosca sijs he teille sanowat: Kysykät noidille ja tietäille/ jotca jaarittelewat ja tutkiwat/ nijn sanocat: eikö Canssa pidä Jumalaldans

PROPHETA JESAIA

kysymän? eikö ole parambi kysyä eläwildä cuin cuolleilda? Ja pikemmin Lain jälkeen ja todistuxen? ellei he niijn sano/ niijn ei heidän pidä amurusco saaman. Waan heidän pitä käwelemän maacunnas cowan piestynä ja nälkäisnä. Mutta cuin he nälkä kärsiwät/ niijn he wihastuwat ja kiroilewat Cuningastans ja Jumalatans. Ja cadzelewat maata/ waan ei muuta mitän löydä/ cuin murehet ja pimeydet: sillä he owat pimitetyt ahdistuxes/ ja exywät pimeydes. Sillä wielä toinen tusca tule/ joca heitä ahdista/ cuin endises ajas oli/ cosca se tapahtui kewiäst Zebulonin ja Nephtalin maasa. Ja tuli sijtte rascamaxi Meren tien wieres/ tällä puolella Jordanin/ pacanain Galileasa.

CAnssa joca pimeydes waelsi/ näki suuren walkeuden/ ja jotca asuit pimiäsä maasa/ nijden ylidze se kircasti paista. Sinä lisät Canssa/ ja et sentähden ilo lisä/ mutta sinun edesäs iloitan/ nijncuin elonaicana iloitan/ nijncuin saalin jaosa iloitan: Sillä sinä olet heidän cuormans iken/ heidän olcains widzan/ ja heidän waatians sauwan särkenyt/ nijncuin Midianin aicana. Sillä caicki sota ja meteli/ ja weriset waattet pitä poldettaman ja tulella culutettaman. Sillä meille on lapsi syndynyt/ ja poica on meille annettu/ jonga hartioilla Herraus on/ ja hänen nimens cudzutan/ Ihmelinen/ Neuwo/ Wäkewä/ Jumala/ Ijancaickinen Isä/ Rauhan päämies. Että hänen Herraudens on suuri olewa: ja ei rauhalle loppua/ Dawidin istuimelle ja hänen waldacunnallens.

Walmistaman sitä ja wahwistaman duomiolla ja wanhurscaudella hamast nyt niijn ijancaickisuteen. Näitä HERran Jumalan Zebaothin kijwaus on tekewä. HERra on lähettänyt sanan Jacobis/ ja se on langennut Israelis: Että Ephraimin Canssa ja Samarian asuwaiset pitä sen tietä saaman/ jotca ylpeydes ja corialla mielellä sanowat: Tijlikiwet owat pudonnet/ mutta me tahdom sen raketa wuojonkiwillä jällens/ Muulbärin puut owat hacatut maahan/ mutta me panemme siaan Cedripuita. Sillä HERra tahto corgotta Rezinin sotawäen heitä wastan/ ja heidän wihollisens niwo yhten. Syrialaiset eteen ja Philisterit taa/ että he söisit Israelin täydellä suulla. Näisä caikisa ei lacka wielä hänen wihans/ waan hänen kätens on wielä cocotettu. Ei myös Canssa käännä idzens hänen tygöns/ joca heitä lyö/ eikä kysy HERra

PROPHETA JESAIA

Zebaothi. Sentähden carsi HERra Israelildä pois yhtenä päiwänä pään ja hännän/ oxat ja cannon. Wanhat cunnialiset ihmiset owat pää/ mutta Prophetat jotca opettawat wäärin/ owat händä. Sillä tämän Canssan johdattajat owat pettäjät/ ja ne cuin salliwat idzens johdatta/ owat cadotetut. Sentähden ei HERra taida iloita heidän nuorista miehistäns/ eikä armahda heidän orwoilapsians ja leskejäns: sillä he owat caicki ulcocullatut ja pahat/ ja jocaidzen suu puhu hulluutta: näisä caikisa ei lacka wielä hänen wihans/ hänen kätens on wielä cocotettu. Sillä jumalatoimien meno on sytytetty nijncuin tuli/ ja culutta orjantappurat ja ohdacket/ joca pala nijncuin paxusa medzäsä/ ja nosta sawun corkialle. Sillä maa on pimennyt HERran Zebaothin wihasa/ nijn että Canssa on nijncuin tulen ruoca/ ja ei yxikän armaidze toista. Jos he ryöstävät oikialla puolella/ nijn he nälkä näkewät/ jos he syöwät wasemmalla puolella/ nijn ei he tule rawituxi. Jocainen syö käsiwartens liha/ Manasse Ephraimi/ Ephraim Manasseta/ ja ne molemmat yhdestä puolesta Judat wastan. Ei wielä näisä caikis hänen wihans asetu/ hänen kätens on wielä cocotettu.

WOi kirjanoppenuita jotca wäärän Lain tekewät/ ja wäärän duomion kirjoittawat. Että he wäändelisit köyhän asian/ ja tekisit wäkiwalda radollisen oikeudes/ minun Canssasani/ nijn että lesket owat heidän saalins/ ja orwoit heidän jacons. Mitä te tahdotta tehdä rangaistuxen ja onnettomuden päiwänä/ joca cauca tule? Kenen tygö te pakenetta apua saaman/ ja cunga te tahdotta panna teidän cunnian/ ettei te fangittuin cansa taiwutettais/ ja lyötyin seas lange? Ei näisä caikis ole hänen wihans asetettu/ hänen kätens on wielä nyt cocotettu. Woi Assur/ joca minun wihani widza/ ja heidän käsisäns minun julmuden sauwa on. Minä tahdon lähettä hänen ulcocullattu Canssa wastan/ ja anda hänelle käskyn minun wihani Canssa wastan/ sitä ryöstämän/ jacaman ja tallaman sitä nijncuin loca cujilla. Waicka ei hän sitä nijn luule/ eikö hänen sydämens nijn ajattele/ waan hänen sydämens on turmeleman ja häwittämän monda Canssa. Sillä hän sano: eikö caicki minun pääruhtinan ole Cuningat? eiko Calno ole nijncuin Charchemis? Eikö Hamath ole nijncuin Arpad? Eikö Samaria ole nijncuin Damascus? Nijncuin minun

PROPHETA JESAIA

käteni on löytänyt epäjumalain waldacunnan/ waicka heidän epäjumalans olit wäkwemmät cuin ne jotca Jerusalemis ja Samarias owat. Eikö minun tullut tehdä Jerusalemille ja hänen epäjumalillens/ nijncuin minä Samariallekin ja hänen epäjumalillens tein? MUtta cosca HERra on caicki hänen tecons Zionin wuorella ja Jerusalemis toimittanut/ nijn minä tahdon edziä sen ylpen Assurin Cuningan hedelmätä/ ja hänen ylpeitten silmäins coreutta. Että hän sano: minä olen sen toimittanut minun käteni woimalla ja minun taitoni cautta: sillä minä olen taitawa/ minä olen toisella tawalla jacanut maan ja heidän tawarans ryöstänyt/ ja nijncuin jalo/ lyönyt heidän asujamens maahan. Ja minun käteni on löynnyt Canssan nijncuin canan pesän/ nijn että minä olen caiken maan coonnut nijncuin hyljätyt munat cootan/ cusa ei yhtän höyhendä lijcu/ eikä kengän awa nockans eli kiraise. Taitaco kirwes kerscata idzens sitä wastan joca hänellä hacka? eli saha taistella sen cansa/ joca händä wetä? se olis nijncuin capula tahdois lijcutta sitä joca hänen nosta/ ja sauwa nostais händä nijncuin ei se puu oliscan. Sentähden on HERRA HERRA Zebaoth lähettävä laihuden hänen lihawittens secaa/ ja sytyttävä hän cunnians palaman cuin tulen. Ja Israelin walkeus on tulewa tulexi/ ja hänen Pyhäns liekixi/ ja on sytyttävä ja culuttawa hänen orjantappurans ja ohdackens yhtenä päiwänä. Ja hänen medzäns ja ketons cunnia pitä tyhjän raukeneman sekä sielu että ruumis/ ja pitä huckuman ja catoman pois. Nijn että hänen medzäns jäänet puut luke taitan/ ja että lapsikin ne pyäldä taita. Silloin ei pidä jäänet Israelis/ ja ne jotca tallella owat Jacobin huonesta enämbi turwaman häneen joca heitä lyö/ waan pitä todella turwaman HERran Pyhään. Jäänyt pitä käändämän idzens: Jacobin jäänet wäkwän Jumalan tygö. Sillä jos sinun Canssas/ O Israel/ on nijncuin hiucka meresä/ nijn cuitengin heidän jäänens käändywät: sillä aiwoittu häwitys pitä wuotaman yldäkylläisen wanhurscauden. Että HERra HERra Zebaoth anda tulla aiwoitun häwityxen coco maahan. Sano sijs HERra HERra Zebaoth: älä pelkä minun Canssan/ joca Zionis asut/ Assurita. Hän lyö sinua widzalla ja nosta sauwans sinua wastan nijncuin Egyptis. Sillä aiwa wähän ajan perästä pitä onnettomus ja minun wihan täytettämän heidän

PROPHETA JESAIA

cadotuxexens. Silloin on HERra Zebaoth nostawa ruoscan heidän päällens/ nijncuin Midianin tapos Orebin calliolla/ ja on ylöndäwä hänen sauwans joca hänellä oli merellä/ nijncuin Egyptis. Silloin pitä hänen cuormans pakeneman pois sinun hartioildas/ ja hänen ikens sinun caulastas: sillä iken pitä mätänemän lihawudesta. HÄn tule Ajathijn/ hän waelda Migronin läpidze/ hän cadzele asens Michmasa. Hän waelda ohidze meidän leiriäm Gebaat/ Rama peljästy. Saulin Gibeath pakene. Sinä tytär Gallim huuda wahwast/ ota waari Laisa/ sinä radollinen Anathoth. Madmena mene pois tiellä/ Gebimin asuwaiset juoxewat matcaans. Ollan/ mitämax/ päiwäcunda Nobis/ nijn hän on käändäwä kätens tyttären Zionin wuoren päin/ ja Jerusalemin corkeuden puoleen. Mutta cadzo/ HERra HERra Zebaoth/ on hackawa oxat wäellä/ ja lyhendäwä sitä corkiata. Nijn että corkiat pitä alettaman/ ja tihkiä medzä pitä raudalla maahan hacattaman/ ja Libanonin pitä sen woimallisen cautta caatuman.

JA widza on putcahtawa Isain cannosta/ ja wesa on hedelmöidzewä hänen juurestans. Jonga päälle HERran Hengi lewäjä/ wijsauden ja ymmärryksen hengi/ neuwon ja wäkeyyden hengi. Taidon ja HERran pelgon hengi/ ja hänen haistamisens on HERran pelgos olewa. Ei hän duomidze silmäins nägön jälkeen/ eikä nuhtele corwains cuullon jälkeen. Waan hän duomidze köyhiä wanhurscaudes/ ja nuhtule maan radollisia cohtudella/ ja lyö maata hänen suuns sauwalla. Ja hänen huuldens hengellä tappa hän jumalattoman. Wanhurscaus on hänen cuwehtens wyö/ ja usco hänen munascuidens side. Sudet asuwat lammasten seas/ ja Pardus maca wohlain cansa. Wasicka myös ja nuori Lejoni/ ja syötin naudat käywät yhdes/ ja wäähä poicainen caidze heitä. Nijn myös lehmät ja carhut käywät yhdellä laituimella/ ja heidän wasickans myös ynnä macawat. Ja Lejoni syö olkia nijncuin härkä/ ja imewä lapsi ihastu waskikärmen läwestä. Ja wieroitettu lapsi pistä kätens Basiliscuxen luolaan. Ei kengän wahingoidze eikä turmele/ caikella minun pyhydeni mäellä. Sillä maa on täynäns HERran tundo/ nijncuin meri wedellä peitetty. JA tapahtu sinä päiwänä/ että Isain juurta/ joca seiso Canssain lippuna/ pitä pacanain edzimän/ ja hänen lepons on cunnialinen olewa. Ja

PROPHETA JESAIA

HERra vielä toisen kerran cocotta kätens/ omistaman Canssans tähteitä/ jotca jäänet olit/ Assyrialaisilda/ Egyptiläisildä: Patroxelda/ Morilaisilda/ Elamitildä/ Sineareilda/ Hamateilda/ ja meren luodoilda. Ja hän nosta lipun pacanoisa/ cocoman poisajetuita Israelistä ja hajotettuja Judasta/ neljästä maan culmasta. Ja kijwaus Ephraimi wastan pitä lackaman/ ja Judan wiholliset pitä peräti catoman/ nijn ettei Ephraimin pidä cadehtiman Judata/ ja Judan ei pidä ahdistaman Ephraimi. Mutta heidän pitä carcaman Philisterein caulaan länden päin/ ja ryöstämän idän asuwaiset. Edom ja Moab pitä heidän käsijns langeman/ ja Ammonin pojat pitä heille cuuliaiset oleman. Ja HERra on kirowa Egyptin meren wirran/ ja lijcuttawa kätens wirta wastan hänen tuulens wäkwedydesä. Ja lyö seidzemen coske nijn että kengis käydän ylidze. Ja rata pitä oleman hänen jäänyelle Canssallens/ joca Assyrialaisilda jätetty oli: nijncuin Israelille silloin tapahtui/ cosca hän Egyptistä läxi.

Silloin pitä sinun sanoman: Minä kijtän sinua HERra/ ettäs wihainen olet ollut minun päälleni/ mutta sinun wihans on palannut/ ja sinä lohduat minua. Cadzo/ Jumala on minun autuden/ minä olen turwas ja en mitän pelkä/ sillä HERra Jumala on minun wäkwedyden/ ja minun wirten ja minun autuden. Teidän pitä ammundaman wettä ilolla autuden lähteistä. Ja silloin te sanotta: kijttäkät HERra/ ja Saarnatcat hänen nimens/ julistacat Canssoisa hänen tecojans/ muistacat cuinga corkia hänen nimens on. Weisatcat kijtost HERralle: sillä hän on woimallisest idzens asettanut: se olcon tiettäwä jocaidzesa maasa. Ihastu ja iloidze sinä Zionin asuwainen: sillä Israelin Pyhä on suuri sinun tykönäs.

Tämä on Babelin cuorma cuin Jesaia Amoxen poica näki. Nostacat liput corkeille wuorille/ huutacat cowin heitä wastan/ nostacat käten ylös/ andacat mennä pääruhtinasten sisälle owein cautta. Minä olen käskenyt minun Pyhydeni/ ja cudzunut minun wäkwewäni minun wihaani/ jotca iloidzewat minun cunniasani. Siellä on huuto isoista joucosta wuorilla/ nijncuin suuresta Canssasta huuto/ nijncuin humaus pacanain cootusta waldacunnasta/ HERRA Zebaoth warusta joucon sotaan. Jotca caucaiselda

PROPHETA JESAIA

maalda tulewat/ taiwan äristä/ tosin idze HERra hänen wihans joucolla/
häwittämän coco maata. Surecat/ että HERran päiwä on juuri läsnä/ hän tule
nijncuin häwitys Caickiwaldialda. Sentähden pitä caicki kädet langeman
maahan/ ja caicki ihmisten sydämet waipuman. Hämmästys/ tusca ja kipu
pitä tuleman heidän päällens/ heillä pitä oleman tuscan nijncuin lapsen
synnyttäwäisellä/ yhden pitä toista cauhistuman/ heidän caswons pitä
oleman punaisen nijncuin tulen. Sillä cadzo/ HERran päiwä tule cauhiasti
wihaisna/ julmana/ häwittämän maata/ ja sijtä teloittaman syndisitä. Ettei
tähdet taiwasa/ ja hänen Orionins ei paista kirckast/ Auringo ylöne syngiäst/
ja Cuu paista pimiästi. Minä tahdon rangaista maan pijrin hänen pahudens
tähden/ ja jumalattomat heidän wicains tähden/ ja tahdon lopetta coreitten
ylpeyden/ ja nöyryttä jaloin ynseyden. Nijn että mies pitä oleman callimbi
puhdasta celda/ ja ihminen enä cunnioitettu cuin cullan cappale Ophirist.
Sentähden minä lijcutan taiwan/ nijn että maan pitä wapiseman paicastans
HERran Zebaothin wihan cautta/ ja hänen wihans päiwän cautta. Ja hänen
pitä oleman nijncuin ajetun medzäwuohen/ ja nijncuin lauman ilman
paimenda/ nijn että jocaidzen pitä palajaman Canssans tygö/ ja jocaidzen
pakeneman hänen maallens. Että jocainen cuin löytän/ se pitä pistettämän
läpidze/ ja joca siellä läsnä on/ pitä miecalla langeman. Pitä myös heidän
lapsens heidän silmäins edes tapettaman/ heidän huonens ryöstettämän/ ja
heidän emändäns häwäistämän. Sillä cadzo/ minä herätän Mederit heidän
päällens/ jotca ei edzi hopiata/ eikä kysy celda. Waan ambua nuoria miehiä
cuoliaksi joudzilla/ ja ei armahda äitin cohdun hedelmätä/ eikä säästä
lastacan. Näin pitä Babelin sen caickein caunimman waldacundain seas/
Chalderein coreuden cukistettaman Jumalalda/ nijncuin Sodoma ja
Gomorra. Nijn ettei siellä enä pidä asuttaman/ eli jocu siellä oleman
ijancaickisest. Nijn ettei myös Arabein sinne pidä yhtän maja tekemän/ eikä
paimenet pihatto sinne rakendaman. Waan cauhiat linnut pitä siellä
macaman/ ja heidän huonens oleman täynäns petoja/ ja Strutzit pitä siellä
asuman/ ja Lieckiöt pitä siellä hyppelemän/ Ja tarhapöllöit laulaman hänen

PROPHETA JESAIA

caunistetuis huoneisans/ ja Drakit nijsä iloisisa linnoisa. Ja hänen aicans on pian tulewa/ ja hänen päiwäns ei pidä wijpymän.

Sillä HERra armahta Jacobin päälle/ ja walidze wielä nyt Israelin/ ja pane heitä hänen maahans/ ja muucalaisten pitä andaman idzens heidän alans/ ja suostuman Jacobin huoneseen. Ja Canssan pitä ottaman heitä tygöns/ ja wiemän heitä heidän paickans/ nijn että Israelin huone on omistawa heitä HERran maasa palwelioixi ja pijcoixi/ ja pitä heitä fangina pitämän/ joilda he olit fangitut/ ja nijn he wallidzewat heidän waiwaitans. Ja siihen aican cuin HERra on andawa sinulle lewon sinun surustas/ murhestas ja waiwastas/ ja sijtä cowasta orjudesta josas olit. Nijn sinun pitä puhuman näin Babelin Cuningasta wastan/ ja sanoman: Cuinga waiwaja on tullut peräcaton/ ja weron laskemus on loppuun joutunut. HERra on taittanut jumalattomain widzan/ sen wäkewän widzan. Joca löi Canssa julmudes ilman lackamat/ ja wallidzi pacanoita angarudella/ ja waiwais heitä ilman laupiutta. Nyt on cuitengin coco mailmalla lepo/ ja on alallans/ ja riemuidze ilosa. Ja hongat riemuidzewat sinusta/ ja Cedrit Libanonis/ ja sanowat/ että macat/ nijn ei nouse yhtän joca meitä maahan hacka. Helwetti wapisi alhalla sinua/ sinun tulemisestas. Se herättä sinulle cuollet/ caiken mailman Caurit/ ja käski caickia pacanain Cuningoita nosta heidän istuimildans. Yhden toisens perästä puhuman ja sanoman sinulle: sinä olet myös lyöty nijncuin mekin/ ja sinun kätes käy nijncuin meidängin. Sinun coreudes on joutunut Helwettin alas sinun candeles kilisemisellä. Coin pitä oleman sinun wuotes/ ja madot sinun peittes. Cuinga sinä caunis cointähti olet pudonnut taiwasta? cuingas olet maan päälle langennut/ joca pacanat teit heicoxi? Etkös cummingan ajatellut sydämesäs: minä astun taiwaseen ja corgotan istuimeni Jumalan tähtejä ylidzen/ minä istutan idzeni todistuxen wuorelle/ sille puolelle pohjan päin. Minä tahdon waelda corkeitten pilwein päällä/ ja olla caickein corkeimman wertainen. Tosin/ sinä menet Helwettijn/ luolan puolelle. Joca sinun näke/ hänen pitä cadzeleman sinua/ ja cadzoman päälles/ ja sanoman: ongo se se mies/ joca mailman saatti wärisemän/ ja waldacunnat wapiseman? Joca maan pijrin autiaxi saatti/ ja cukisti siellä Caupungit/ ja ei

PROPHETA JESAIA

kirwottanut hänen fangejans? Caicki pacanain Cuningat macawat cuitengin cunnialla/ jocainen huonesans. Mutta sinä olet hyljätty haudastas nijncuin turmeldu oxa/ nijncuin lyötyin waattet/ jotca miecalla owat cuoliaxi pistetyt/ jotca menewät alas kiwicuoppa/ nijncuin tallattu raato. Ei sinua pidä nijn haudattaman cuin ne: sillä sinä olet häwittänyt sinun maas/ ja lyönyt sinun Canssas/ sentähden ei pidä ikänäns muistettaman sitä ilkiätä siemendä. Walmistacat teurastaman hänen lapsians/ heidän Isäins pahain tecoin tähden/ ettei he nousis eli pereis maata/ eikä täyttäis maan pijriä Caupungeilla. Ja minä tulen heidän päällens/ sano HERra Zebaoth: ja häwitän Babelis hänen muistons/ hänen jäänens/ sikiäns ja sucucundans/ sano HERra: Ja teen hänen tarhapöllöin perinnöxi ja wesiculjuxi/ ja käwäisen hänen häwityxen luudalla/ sano HERra Zebaoth. HERra Zebaoth on wannonut/ ja sanonut: mitämax/ että sen pitä nijn tapahtuman cuin minä ajattelen/ ja pitä nijn pysymän cuin minun mielesän on. Että Assur telatan minun maasani/ ja minä tallan hänen minun wuorellani/ että hänen ikens heildä otetaisin/ ja hänen cuormans heidän cauloistans tulis pois. Nämät owat hänen juonens cuin hän pitä caikisa maan paicoisa/ ja se on se cocotettu käsi caickein pacanain ylidze. Sillä HERra Zebaoth on sen päättänyt/ cuca tahto kieldä? ja hänen kätens on cocotettu/ cuca woi sen wäändä pois? SInä wuonna cuin Cuningas Ahas cuoli/ nähtin tämä cuorma. Sinä Philistea älä nijn cowin riemuidze/ että se widza/ joca sinua löi/ on taitettu: sillä kärmen juuresta on tulewa Basiliscus/ ja hänen hedelmäns on nijncuin palawan lendäwäisen Drakin. Sillä tarwidzewaisen esicoiset pitä corjaman idzens/ ja köyhät suruttomast lepämän/ mutta sinun juures tapan minä näljällä/ ja suretan hänen jäänens. Surcuttele sinuas owi/ huuda sinä Caupungi/ coco Philisterein maa on marras: sillä pohjaisest tule sawu/ ja ei yxikän ole hänen majasans. Ja mitä pacanain sanansattajat wastawat? nimittäin/ että HERra on perustanut Zionin/ ja siellä pitä radollisille hänen Canssastans turwa oleman. TÄmä on Moabin cuorma: yöllä tule Urin häwitys Moabis/ jo on pois/ yöllä tule Kirin häwitys Moabis/ jo on pois. He menewät Baithin ja Dibonin Altarille/ itkemän ja sureman Nebot ja Metbat Moabis/

PROPHETA JESAIA

caicki päät owat ajellut/ caicki parta on leicattu. Heidän catuillans käywät he kiedoitus säckehin/ heidän cattoins päällä ja catuilla he caicki idzens surcuttelewat/ ja tulewat itkein alas. Hesboni ja Eleale huutawat/ nijn että se cuulu haman Jahzan/ sentähden asettencandajat surcuttelewat idzens Moabis/ että heidän sielullens käy nurin. Minun sydämen huuta Moabi/ heidän '63ulkians pakenewat aina Zoarin/ colmicarjaista lehmä: sillä he menewät Luhithijn ja itkewät/ ja tiellä Horonaimin päin nouse waikia huuto. Sillä Nimrimin wedet cuiwawat/ nijn että heinä siellä cuiwettu ja ruoho lacastu/ ja ei yhtän wiherjäistä ruoho caswa. Sillä ne tawarat cuin he coonnet owat/ ja Canssa jonga he warustanet owat/ wiedän pajuojan ylidzen. Huuto hajo Moabin rajoja ymbärins/ he itkewät haman Eglaimin/ ja itkewät Elimin caiwon tykönä. Että Dimonin wedet owat werta täynäns. Sijhen minä tahdon wielä enä anda tulla Dimonin päälle/ ja myös heidän päällens jotca Moabin Lejonist tallella owat/ ja jäänyitten päälle maasa.

LÄhettäköet Maanherran caridzat Selast corpeen Zionin tyttären wuorelle. Mutta nijncuin lindu lendä pois/ joca pesästäns ajettu on/ nijn pitä Moabin tyttäreille tapahtuman/ cosca hän mene Arnonin ohidze. Pitäköet neuwo yhdesä/ sanocat duomio/ tee sinulles puolipäiwän warjo nijncuin yö/ sala ajetut/ ja älä ilmoita culkioita. Anna minun ajetuilleni yönsia tykönäs/ ole Moab heidän warjeluxens häwittäjätä wastan/ nijn waiwaja saa lopun/ cukistaja lacka/ ia sotcuja tauco maasa. Mutta istuin walmistetan armosta yhdelle istua/ totudes/ Dawidin majasa/ duomita ja edziä oikeutta/ ja tehdä oikein. Mutta me cuulemma Moabin ylpeydest/ että hän on aiwa ylpe/ nijn että hänen ylpeydens/ coreudens ja wihans on suurempi cuin hänen woimans. Sentähden pitä yhden Moabitin itkemän toista/ heidän pitä caickein itkemän/ Kir Haresethin Caupungin perustuxia pitä rambain huocaman. Sillä Hesbon on tullut autiaxi maaxi/ Sibmas owat wijnapuut turmellut/ Herrat owat pacanain seas sotcunet hänen callit wijnapuuns/ ja owat tullet Jaeserin asti/ ja waeldawat corpe ymbäri/ hänen wijnaoxans owat hajotetut ja wiedyt meren ylidzen. Sentähden minä itken Jaeserin tähden/ ja Sibman wijnapuun/ ja wuodatan monda pisarata Hesbonin ja Elealen

PROPHETA JESAIA

tähden: sillä laulu on langennut sinun suwees ja tuloos/ Nijn että ilo ja riemu lacka kedolla/ ja ei wijnamäisä iloita eikä huuta/ eli puserreta wijna cuurnisa/ minä olen lopettanut laulun. Sentähden minun sydämen cumise Moabin tähden cuin candeale/ ja minun sisällyxeni KirHarexen tähden. Silloin pitä ilmoitettaman cuinga Moab on suuttunut Altarijn/ ja cuinga hän on mennyt kirckoons rucoileman/ ja ei cuitengan ole mitän aicoin saanut. Tämä on se cuin HERra siihen aican puhui Moabi wastan. Mutta nyt puhu HERra/ ja sano: Colmena vuonna nijncuin palwelian wuodet owat/ pitä Moabin cunnian/ joca suuri ja corkia on/ tuleman pienexi/ nijn että aiwa wähän pitä jäämän/ ja ei paljo.

Tämä on Damascun cuorma: cadzo/ ei Damascun pidä oleman enä Caupungina/ waan rauwennun kiwirouckion. Aroerin Caupungeista pitä luowuttaman/ nijn että Peurat käywät siellä laituimella/ ja ei heitä kengän ulos aja. Ja Ephraimin linnat pitä tuleman pericatoon/ ja Damascun waldacunda. Ja jäänen Syrias pitä oleman nijncuin Israelin lasten cunnia/ sano HERra Zebaoth. Silloin pitä Jacobin cunnian ohucaisexi tuleman/ ja hänen lihavan ruumins laihaxi: sillä hänen pitä silloin tuleman/ nijncuin cosca jocu cocoais jywiä elonaicana: Ja nijncuin cosca jocu corjais tähkäpäitä käsiwarrellans/ ja nijncuin jocu nouckeis tähkäpäitä Rephaimin laxosa/ ja jocu jälkinouckiminen tulis. Nijncuin cosca jocu pudista öljypuita/ ja on caxi eli colme marja ylhällä ladwasa/ eli nijncuin neljä eli wijsi marja rippuwat/ wielä oxisa/ sano HERra Israelin Jumala. Silloin pitä ihmisen pysymän hänesä joca hänen tehnyt on/ ja hänen silmäns pitä cadzeleman Israelin Pyhä. Ja ei pitämän Altarista jonga hänen kätens owat tehnet/ ja ei sitä cadzoman jonga hänen sormens tehnet owat/ eli meidzistöitä taicka cuwia. Silloin pitä hänen wäkeydens Caupungein tuleman nijncuin hyljätyn wesan eli oxan/ joca oli Israelin lasten edest hyljätty/ ja pitä tuleman autiaxi. Sillä sinä olet unhottanut sinun autuudes Jumalan/ ja et ajatellut sinun wäkeydes callion päälle: sentähden pitä sinun istuttaman ihanita wesoja/ mutta nijn sinä olet istuttanut wijnaoxia muucalaisille. Istuttamisen ajalla sinä kyllä ahkeroidzet/ että sinun jywäs aicanans caswais/ mutta sykyssyllä cosca lyhtet corjaman

PROPHETA JESAIA

pitä/ saat sinä surullisen murhen sijtä. Woi sitä peräti paljo Canssa/ se on pauhawa nijncuin meri/ ja Canssan hyminä on carcawa/ nijncuin isoi wesi lange. Tosin nijncuin isoi wesi lange/ nijn on Canssa carcawa/ mutta hän on curittawa heitä/ ja heidän pitä cauwas pakeneman/ ja wainoman heitä nijncuin tomulle tapahtu wuorella tuulelda/ ja nijncuin ymmyrjäiselle tapahtu tuulis päädä. Cadzo/ ehtona on peljästyts käsillä/ ja ennen amua ei he ensingän ole. Tämä on heidän palckans/ jotca meitä ryöstäwät: ja heidän perindöns/ jotca meildä meidän omam temmawat.

WOi sitä maata joca waelda sijpein warjon alla/ tällä puolella Ethiopian wirtoja/ Joca sanan lähettä merelle/ ja culke wedellä ruocoisesa hahdesa: Mengät nopiast matcan sanansaattajat/ sen Canssan tygö joca rewäisty ja ryöstetty on/ sen Canssan tygö joca julmembali on cuin jocu muu/ sen Canssan tygö joca siellä ja täällä mitattu ja tallattu on/ jonga maa wirtain hallus on. Te caicki jotca asutta maan päällä/ ja te cuin maasa oletta/ saatte nähdä cuinga lippu nostetan wuorella/ ja cuulla cuinga waskitorwella soitetan. Sillä näin sano HERra minulle: minä olen hiljaxens ja cadzelen minun majastani/ nijncuin palawus joca saten cuiwa/ ja nijncuin caste elonajan palawudes: Sillä ennen elonaica/ cosca tulo walmixi tule/ ja röhkömarjat kypsentywät/ täyty oxat leicata sirpillä/ ja wijnapuut hacata/ ja heittä pois: Nijn että ne jätetän coconans linnuille wuorten päällä/ ja eläimille maasa/ nijn että linnut suwella tekewät siihen pesäns/ ja caickinaiset eläimet macawat sijnä talwella. Silloin se rewitty ja ryöstetty Canssa/ joca julmembali on cuin jocu muu/ joca siellä ja täällä mitattu ja tallattu on/ jonga maa wirtain hallus on/ tuo HERralle Zebaothille lahjoja/ siihen paickan josa HERran Zebaothin nimi on/ Zionin wuoren tygö. Tämä on Egyptin maan cuorma: cadzo/ HERra on waeldapa nopiasa pilwesä/ ja tulewa Egyptijn. Silloin pitä epäjumalain Egyptis wapiseman hänen edesäns/ ja Egyptiläisten sydämen pitä wawahtaman. Ja minä hytytän Egyptiläiset toinen toisens päälle/ nijn että yhden weljen pitä sotiman toista wastan/ yhden ystäwän toista wastan/ yhden Caupungin toista wastan/ ja yhden waldacunnan toista wastan. Ja ei Egyptiläisillä pidä oleman sydändä/

PROPHETA JESAIA

ja minä teen heidän neuwons tyhjäxi. Nijn he sijs kysywät epäjumalilda/
welhoilda/ noidilda ja tietäildä. Mutta minä annan Egyptiläiset julmain
Herrain käsijn/ ja cowan Cuningan pitä hallidzeman heitä/ sano HERra HERra
Zebaoth. Ja wesi pitä meresä cuiwuman/ nijn myös wirrat pitä wähenemän ja
catoman. Järwein pitä juoxeman pois/ nijn että lammiwedet pitä
wähenemän ja cuiwuman/ ruoco ja caisila catoman. Ja ruoho ojain tykönä/
ja caickinainen jywä wetten tykönä/ pitä lacastuman ja tyhjään tuleman. Ja
calamiesten pitä murhettiman/ ja caicki cuin ongen heittäwät weteen/ pitä
walittaman/ ja caicki ne cuin wercot weteen laskewat/ pitä murhellisexi
tuleman. Ne pitä häwäistämän jotca hywä langa tekewät/ ja wercko cutowat.
Ja ne joilla on calaarcut/ caickein nijden cansa jotca lammicoita palcan edest
tekewät/ pitä sureman. ZOanin pääruhtinat owat tyhmät/ Pharaon taitawat
neuwonandajat owat heidän neuwosans hulluxi tullet/ mixi te sijs sanotte
Pharaosta: minä olen taitawan miehen lapsi/ ja olen wanhoista Cuningoista
tullut? Cusa sijs owat nyt sinun taitawas? anna heidän sano ja opetta sinuas/
mitä HERra Zebaoth on Egyptistä aicoinut. Mutta Zoanin pääruhtinat owat
tullet tyhmixi. Nophin pääruhtinat owat petetyt/ he peipoittelewat Egyptin
sucin culmakiwen. Sillä HERRA on wuodattanut heidän secans wäärän
hengen/ pettämän Egyptiä caikisa mitä he tekewät/ nijncuin juopunu horju
oxetesans. Ja ei pidä Egyptillä oleman päätä eli händä/ oxa eli cando. Silloin
pitä Egyptin oleman nijncuin waimot/ pelkämän ja wawahtuman/ cosca
HERRA Zebaoth häällyttä kättäns heidän päälläns. Ja Egyptin pitä pelkämän
Judan maata/ nijn että sen/ joca sitä ajattele/ pitä peljästymän HERran
Zebaothin neuwo/ jonga hän sijtä on pitänyt. Sijhen aican pitä wijsi
Caupungita Egyptisä Canaan kielellä puhuman/ ja wannoman HERran
Zebaothin cautta/ jocainen heistä pitä häwityxen Caupungixi cudzuttaman.
Silloin pitä HERran Zebaothin Altari keskellä Egyptin maata oleman/ ja
HERran wartiowaha hänen ärisäns. Joca pitä merkixi ja todistuxexi oleman
HERralle Zebaothille Egyptin maasa: sillä heidän pitä HERran tygö huutaman
heidän waiwajains tähden/ nijn hän heille lähettä wapahtajan ja Sangarin
joca heitä autta. Sillä HERra tutan Egyptis/ ja HERra tunde myös silloin

PROPHETA JESAIA

Egyptiläiset. Ja he palwelewat händä uhrilla/ ja ruocauhrilla/ ja lupawat HERralle lupausta/ ja sen pitävät. Ja HERra on waiwawa Egyptiläisiä/ ja parandawa jällens: sillä he palajawat HERran tygö/ ja hän anda rucoilla händäns/ ja paranda heitä. Silloin on tie awoin Egyptist Assyriaan/ Assyrialaiisten mennä Egyptijn/ ja Egyptiläisten Assyriaan/ että Assyrialaiset ja Egyptiläiset ynnä palwelisit Jumalata. Silloin Israel piti idze colmandena oleman/ Assyrialaiisten ja Egyptiläisten cansa/ sen siunauxen cautta joca on olewa maan päällä. Sillä HERra Zebaoth on siunawa heitä/ ja sanowa: siunattu ole sinä Egypti minun Canssan/ ja sinä Assur minun käsialani/ ja sinä Israel minun perimisen.

Sinä vuonna cuin Tarthan tuli Asdodijn/ jonga Assyrian Cuningas Sargon oli lähettänyt/ ja sodei Asdodia wastan ja woitti sen: Silloin puhui HERra Jesaian Amoxen pojan cautta/ ja sanoi: mene ja rijsu säcki cupeistas ja kengät jalgoistas/ ja hän teki nijn/ ja käwi alasti ja paljain jalgoin. Sanoi sijs HERra: nijncuin minun palwelian Jesaia käy alasti ja paljailla jalgoilla/ colmen ajastajan merkixi ja ihmexi Egyptille ja Ethiopialle: Nijn on Assyrian Cuningas ajawa sitä fangittua Egyptiä/ ja häwitettyä Ethiopiata/ sekä nuoria että wanhoja/ alastomia ja paljasjalcaisia/ paljastetun häwyn cansa/ Egyptille häwyxi. Ja heidän pitä peljästymän ja häpemän Ethiopiata/ johon he idzens luotit/ ja sitä wastan Ethiopian Egyptiläisiä/ joista he idzens kerscaisit. Ja näiden luotoin asuwaiset pitä silloin sanoman: ongost se meidän turwam/ johonga me olemma paennet apua saaman/ että me Assyrian Cuningalda pelastettaisiin? cuin caunist me olemma pääsnet. Ver. 1. Sargon) Tämä luullan Sanheribixi: sillä hänen päämiehens jonga hän lähetti Jerusalemijn/ cudzuttin myös Tarthanixi/ nijncuin tämäkin/ josta luetan 4. Reg. 18:17. v. 2. Alasti ja paljain jalgoin) Ei ärmätit eikä paljasjalcaiset munkit taida tällä heitäns wastata/ muutoin jollei he wahwista saanens sencaltaista käskyä/ cuin Jesaia täsä sai.

Tämä on corwen cuorma meren tykönä: nijncuin tuuli tule etelästä/ joka caicki käändä ylösalaisin/ nijn se tule corwesta/ cauhiasta maasta. Sillä minulle on osotettu cowa näky. Pettäjä tule toista wastan/ häwittäjä toista

PROPHETA JESAIA

wastan/ mene ylös Elam/ pijritä heitä Madai/ minä lopetan caicki hänen huocauxens. Sentähden owat minun cupeni täynäns kipua/ ja ahdistus on minun käsittänyt nijncuin lapsen synnyttäjän/ minä kyyristän minuni cosca minä sen cuulen/ ja peljästyn cosca minä sen näen. Minun sydämen wapise/ cauhistus on minun peljättänyt/ sentähden ei ole minulla ollut suloisella yöllä yhtän lepo. Walmista pöytä/ anna walwoitten walwo/ syökät/ juocat/ noscat te pääruhtinat ja woidelcat kilwet. Sillä HERra sano näin minulle: mene ja toimita wartio/ joca cadzelis ja ilmoitais. Mutta hän näke radzastajat ajawan ja menewän Aseilla ja Cameleillä/ ja pitä sijtä wisun waarin. Ja hän huusi/ nijncuin Lejoni/ HERra/ minä olen wartialla yli päiwä/ ja olen minun wartiollani caicki yöt. Ja cadzo/ siellä tule yxi waunusa/ ja caxi radzahin/ joca wasta ja sano: Babel on langennut/ se on langennut/ ja caicki hänen jumalains cuwat owat lyödyt maahan. O minun tappamisen ja minun rijheni permando/ mitä minä olen HERralda Zebaothilda Israelin Jumalalda cuullut/ sen minä teille ilmoitan. Tämä on Duman cuorma/ Seirist huutan minua: wartia mitä yö culu? wartia mitä yö culu? Wartia sano: cuin amu tule/ nijn wielä yö on/ jos te wielä kysytte/ nijn teidän pitä wielä sijtte palajaman ja taas kysymän. Tämä on Arabian cuorma: teidän pitä yötymän Arabian medzäsä Dedanimin tiellä. Candacat wettä janowata wastan/ te cuin asutte Theman maasa. Taritcat pakenewaisille leipä: sillä he pakenewat miecka/ paljasta miecka/ jännitettyä joustu/ isoja sota. Sillä nijn sano HERra minulle: wielä nyt wuosi/ nijncuin palcollisen wuodet owat/ nijn pitä caiken Kedarin cunnian huckuman. Ja ne jäänet ambujat Kedaris pitä vähemmäxi joutuman: sillä HERra Israelin Jumala on sen sanonut.

Tämä on Näkylaxon cuorma: mikä teidän on/ että te nijn caicki juoxette caton päälle? Sinä olet täynäns humu/ Caupungi täynäns wäke/ iloinen Caupungi/ sinun lyötys ei ole miecalla lyödyt/ ja ei ole cuollet sodasa. Waan caicki sinun päämiehes owat poikennet joudzesta pois/ ja owat fangitut/ caicki cuin sinusa löyttin/ owat fangitut ja cauwas paennet. Sentähden minä sanon: mengät pois minun tyköni/ andacat minun itke waikiast/ älkät ahkeroitco minua lohduutta minun Canssani häwityxen tähden: Sillä se on

PROPHETA JESAIA

capinan/ sortamisen ja surun päiwä HERralda HERralda Zebaothilda/
Näkyloxosa muurein alda caiwamisen tähden/ ja huudon tähden wuorella.
Että Elam lähte wijnellä/ waunuilla/ wäellä/ radzasmiehillä/ ja Kir wälcky
kilweistä. Ja tapahtu että sinun walitut laxos owat täynäns waunuja/ ja
radzastajat sioittawat idzens owein eteen. Silloin pitä Judan peitoxen
awattaman/ että aset nähdän silloin medzähuonesä. Ja te oletta näkewät
monda reickä Dawidin Caupungis/ ja cocotte weden alemmaiseen
lammickoon Teidän pitä lukeman huonet Jerusalemis/ teidän pitä jaottaman
huonet/ wahwistaxenne muureja. Ja teidän pitä tekemän wesihaudan
molembain muurein wälille/ sijtä vanhasta lammin wedestä/ cuitengin et te
cadzo händä joca tämän teke/ etkä cadzele sitä joca sencaltaisia on cauca
toimittanut. Sentähden anda HERra HERra Zebaoth silloin julista/ että itketän
ja murehditan/ ja hiuxet ajellan ja puetan säckijn. Waicka ei nyt mitän muuta
ole/ cadzo/ cuin ilo ja riemu/ teurasta härkiä/ tappa lambaita/ syödä liha/
juoda wijna/ ja sanoa: syökäm ja juocam/ meidän pitä cuitengin huomena
cuoleman. Tämä on HERran Zebaothin corwille tullut/ mitämax/ jos minä
tämän pahan tegon annan andexi/ siihenasti cuin te cuoletta/ sano HERra
HERra Zebaoth. NÄin sano HERra HERra Zebaoth: mene Rentmestarin tygö/
Sebnan Hoffmestarin tygö/ ja sano hänelle: Mitä sinun täsä on/ kenengä
oma sinä olet? että annat hacata idzelles haudan corkeuteen/ ja olet
nijncuin se joca anda idzellens tehdä asumasian wuorelle. Cadzo/ HERra
hylkä sinun/ nijncuin wäkewä mies heittä jongun pois/ ja temma sinun alas:
Ja pyöryttä sinun nijncuin kierican aukealla kedolla/ siellä sinun pitä
cuoleman/ siellä pitä sinun callit waunus/ sinun herras huonen cansa
tuleman häwäistyxexi. Ja minä cukistan sinun säädystäs/ ja panen sinun pois
wiraldas. Ja silloin cudzun minä palweliani Eliakimin/ Hilikian pojan: Ja panen
hänen päällens sinun hames/ ja wyötän hänen sinun wyölläs/ ja annan sinun
waldas hänelle/ että hän on nijden Isä/ jotca Jerusalemis ja Judan huonesä
asuwat. Ja panen Dawidin huonen awaimen hänen oljillens/ että hän awaja
ja ei kengän sulkis/ että hän sulkis ja ei kengän awaja. Ja minä lyön hänen
naulan werost wahwaan paickaan/ ja hänellä on olewa cunnian istuin/ hänen

PROPHETA JESAIA

Isäns huones. Että hänen päällens ripustetan caicki hänen Isäns huonen cunnia/ lapset ja lasten lapset/ caicki pienet cappalet/ juomaastiat ja caickinaiset candelet. Silloin/ sano HERra Zebaoth/ naula pitä otettaman pois/ joca wahwasa paicasa on/ nijn että hänen pitä rickanduman/ langeman/ putoman ja hänen cuormans huckuman: sillä HERra sen sano. Tämä on Tyrin cuorma: surcutelcat teitän te hahdet merellä: sillä se on cukistettu/ nijn ettei siellä ole yhtän huonetta/ eikä sinne mene kengän. Chittimin maasta pitä heidän sen äckämän. Luotoin asuwaiset owat yhdesä cohden/ Zidonin cauppamiehet/ jotca merelle läxit/ täytit sinun. Ja caickinainen hedelmä joca Zihorin tykönä caswa/ ja jywät wirran tykönä/ wietin sinne suuren weden ylidzen/ ja olet pacanain tuexi tullut. Sinä mahdat kyllä hämmästyä Zidon: sillä meri/ ja wahwin meren tykönä sano: en minä ole sillen rascas/ en minä synnytä/ engä myös caswata yhtän nuorucaista/ ja ruoki jotacuta neidzyttä. Nijncuin cuultais Egyptist hämmästyttin/ nijn pitä myös hämmästyttämän/ cosca Tyruxest cuullan. Mengät merille/ walittacat jotca luodoisa asutte. Eikö tämä ole teidän ilocaupungin/ joca kersca idzens wahwudestans? Hänen jalcans pitä wiemän hänen pitkän matcan taa waeldaman. Cuca olis sitä ajatellut/ että sille cruunatululle Tyruxelle piti nijn käymän? että sen cauppamiehet owat pääruhtinat/ ja sen cauppiat ylimmäiset maasa? HERra Zebaoth on sen nijn ajatellut/ että hän caicki hänen caunistuxens heicoxi tekis/ sijnä iloisesa Caupungisa/ ja tekis ylöncadzotuxi caicki cuuluisat maasa. Waella sinun maas läpidzen nijncuin wirta/ sinä meren tytär/ ei siellä ole enä yhtän wyötä. Hän cocotta kätens meren päälle/ ja peljättä waldacunnat/ HERra kärke Canaast häwittä woimalliset/ ja sano: Ei sinun pidä enä iloidzeman sinä häwäisty neidzy Zidonin tytär. O Chittim/ nouse ja mene matcas: sillä ei sinun pidä siellä oleman. Waan Calderein maasa/ josa ei yhtän Canssa ollut/ waan Assur on sen perustanut corwes/ asuwaisille/ ja pannut sinne wahwan tornin/ ja rakendanut salit/ ja on cuitengin pandu cukistettawaxi. Surecat te hahdet merillä: sillä teidän woiman on tyhjä. Silloin pitä Tyrus unhotettaman seidzemenkymmendä vuotta/ nijncauwan cuin yxi Cuningas elä/ mutta

PROPHETA JESAIA

seidzemenkymmenen vuoden perästä pitä Tyruxesta weisattaman porton wirsi. Ota candeale/ mene ymbärins Caupungita sinä unhotettu portto/ soita wahwast candelettas/ ja laula lohdullisest/ että sinä taas muistetaisin. Sillä seidzemenkymmenen vuoden perästä on HERra edziwä Tyrusta/ että hän tulis jällens porttopalcoillens/ ja huoria tekis caickein waldacundain cansa maan päällä. Mutta hänen cauppans ja porttopalckans pitä oleman pyhä HERralle. Ei sitä coota tawaraxi/ eikä salata/ waan jotca asuwat HERran edes/ nijllä pitä hänen cauppacaluns oleman/ sijtä syödä/ rawitta ja hywin idziäns waatetta.

CAdzo/ HERra teke maan tyhjäxi ja autiaxi/ ja cukista mitä sijnä on/ ja häwittä sen asuwaiset. Ja Papeille tapahtu nijncuin Canssallekin/ Herralle nijncuin palweliallekin/ emännälle nijncuin pijcallekin/ myyjälle nijncuin ostajallekin/ lainajalle nijncuin lainaxi ottajallekin/ corcorahan ottajalle nijncuin andajallekin. Sillä maan pitä tyhjäxi ja ryöstetyxi tuleman/ ja HERra on tämän sanonut. Maa on cauhia ja häwitetän/ maa pelehty ja häwiä/ Canssan ylimmäiset harwenewat maasa. Maa on saastaisexi tullut hänen asuwaisistans: sillä he tekewät Lafia wastaan/ ja muuttawat käskyt/ ja luopuwat ijancaickisesta lijtosta. Sentähden culutta kirous maan/ jota myös sen asuwaiset ansaidzewat. Sentähden maan asuwaiset cuiwettuwat/ nijn että wähä jää wäke. Wijna cato/ wijnapuu cuiwa/ ja caicki jotca sydämestäns iloisna olit/ huocawat. Trumbuin riemu tauco/ iloidzewaisten ilo puuttu/ candeletten riemu loppu. Ei lauleta wijna juotais/ ja hywä juoma on carwas juowille. Tyhiä Caupungi on cukistettu maahan/ caicki huonet owat teljetyt/ nijn ettei yxikän sinne mene. Wijnan puutten tähden walitetan catuilla/ caicki ilo on pois/ caicki maan riemu on matcasans. Ei ole muuta jäänyt Caupungijn cuin häwitys/ ja owet owat autiat. Sillä/ Canssalle tapahtu myös maasa nijncuin öljypuillekin/ cosca sijtä on poimettu/ nijncuin sijtte poimetaisin cuin oikia wijnaelon aica pois on. Ne corgottawat änen/ ylistäwät ja iloidzewat HERran cunniasta/ hamas merestä. Nijn kijttäkät nyt HERra laxoisa/ luodoisa HERran Israelin Jumalan nime. Me cuulemma kijtoswirren mailman ärestä/ wanhurscaille cunniaxi. Ja minun pitä sanoman:

PROPHETA JESAIA

mixi minä olen nijn laiha? woi minua: sillä ylöncadzojat ylöncadzowat/ ja ylöncadzojat ylöncadzowat. SEntähden tule teidän asuwitten päälle hämmästys/ cuoppa ja paula. Ja jos jocu pakenis hämmästyksen huuto/ nijn hän cuitengin puto cuoppaan/ ja jos hän pääse cuopasta/ nijn hän cuitengin käsitetän paulaan: sillä corkeuden ackunat owat awatut/ ja maan perustuxet wapisewat. Maan käy pahoin/ ei sen pidä menestymän/ waan pitä raukeman. Maan pitä hoiperteleman nijncuin juopunen/ ja wietämän pois nijncuin majan: Sillä sen pahat tegot painawat sen/ nijn että sen pitä langeman/ ja ei woi pysyä. Silloin on HERra edziwä sitä corkiata sotawäke/ joca corkeudesä on/ ja maan Cuningoita/ jotca owat maan päällä. Että he cootan yhteen nijncuin cuopas sidotut/ ja pitä oleman suljetut fangiudesä/ ja suuren ajan perästä taas edzittämän. Ja Cuun pitä häpemän ja Auringon ujoeleman/ cosca HERra Zebaoth on tulewa Cuningaxi Zionin mäelle/ ja Jerusalemissä/ ja hänen wanhemmittens edes cunniasa.

HERra sinä olet minun Jumalan/ sinua minä ylistän/ minä kijtän sinun nimes: sillä sinä teet ihmeitä/ sinun wanhat aiwoituxes owat uscolliset ja todet. Sillä sinä teet Caupungin kiwiraunioxi/ sen wahwan Caupungin/ että hän läjäs on/ muucalaisten palazit/ nijn ettei ne sillen ole caupungit/ eikä coscan enämbi raketa. SEntähden cunnioitta sinua wäkewä Canssa/ urholliset pacanain Caupungit pelkävät sinua. Sillä sinä olet heickoin wäkewys/ ja köyhäin turwa heidän waiwoisans. Tulispäässä toiwo/ warjo heltes/ cosca tyrannit julmistuwat nijncuin tuulispää seinä wastoin. Sinä nöyrytät muucalaisten metelin/ nijncuin helden cuiwasa paicasa. Että helle tyrannein wijnaoxat poltais/ ja pilwet cuitengin warjon andaisit. Ja HERra Zebaoth teke caikille Canssoille tällä wuorella lihawan pidon/ pidon selkiästä wijnasta/ raswasta/ ytyimestä ja rahgattomasta wijnasta. Ja tällä wuorella on hän käärilijnan panewa pois/ jolla caicki ihmiset kääriytyt owat/ ja peittowaatten/ jolla caicki pacanat peitetyt owat. Sillä cuolema pitä nieltämän/ ja HERra Zebaoth on kyynelet pyhkiwä pois jocaidzen caswoista. Ja on ottawa Canssans häwäistyset pois/ caikis maacunnis/ sillä HERra on sen sanonut. Silloin sanotan: cadzo/ tämä on meidän Jumalam/ jota me odotam/ ja hän

PROPHETA JESAIA

autta meitä. Tämä on se HERra/ händä me odotam/ iloitam ja riemuitam hänen autudesans. Sillä HERran käsi lepä tällä wuorella/ mutta Moab runnellan sen alla/ nijncuin corret runnellan ja nijncuin loca. Ja HERra hajotta kätens heidän secaans/ nijncuin uipa hajotta uidaxens. Ja hän on käsiwarrellans heidän prameudens alendapa/ ja teidän muurein corkiat wahwistuxet callista/ alenda ja heittä tomuun.

SIihen aican pitä Judan maasa taincaltainen weisu weisattaman: Meillä on wahwa Caupungi/ hän pani muurit ja warjeluxen autudexi. Awatcat portit/ wanhurscan Canssan/ joca uscosa pysy/ käydä sisälle. Sinä pidät aina rauhan/ wahwan lupauxes jälkeen: sillä sinuun turwatan. Sentähden luottacat HERraan ijancaickisest: sillä HERra Jumala on callio ijancaickisest. Ja hän notkista alas ne jotca corkialla asuwat/ hän alenda corgotetun Caupungin/ ja sysä sen maahan/ nijn että se tomusa maca. Että hän jalgoilla poljetan/ Ja/ waiwaisten jalgoilla ja köyhäin candapäillä. Mutta wanhurscasten tie on tasainen/ sinä oijennat wanhurscasten polgut. HERra me odotamme sinua sinun oikeudes tiellä/ sydäin himoidze sinun nimes ja muistos. Minä halajan sinua sydämestäni yöllä/ minun hengen walwo myös minusa warhain sinun tygös. Sillä cusa sinun oikeudes maacunnasa on/ nijn maan pijrin asuwaiset oppiwat wanhurscautta. Mutta ehkä jumalattomille armoja taritaisin/ nijn ei he opi cuitengan wanhurscautta. Waan tekewät ainoastans paha wagalla maalla: sillä ei he näe HERran cunniata. HERra/ sinun kätes on ylötty/ waan ei he sitä näe/ mutta cuin he sen nähä saawat/ nijn he häpiään tulewat/ (kijwaudesas Canssan tähden) Ja wielä sijtte sinä olet heitä tulella culuttawa/ jollas sinun wihollises culutat. Mutta sinä HERra saatat meille rauhan/ sillä caicki mitä me toimitamme/ olet sinä meille andanut. HERra meidän Jumalam: muut herrat tosin meitä myös wallidzewat paidzi sinua/ mutta me muistamme ainoastans cuitengin sinun/ ja sinun nimes. Ei cuollet eläwäxi tule/ ja nuckunet ei nouse. Sillä sinä olet heitä edzinyt ja häwittänyt/ ja caiken heidän muistons cadottanut. Mutta sinä HERra olet lisännyt sinun Canssas/ sinä HERra olet lisännyt sinun Canssas/ sinä olet cunnialisexi tullut/ sinä olet ajanut heitä cauwas pois mailman ärijn. HERra/ cosca tusca tule/

PROPHETA JESAIA

nijn sinua edzitän/ coscas heitä curitat/ nijn he parcuwat surkiast. Nijn cuin wastoin olewa/ cosca hän synnyttämälläns on/ nijn hänellä on ahdistus/ ja parcu kiwuillans/ nijn meille myös tapahtu/ HERra/ sinun caswos edesä. Ja mekin wastoin olemma/ ja on kipu/ nijncuin tuulen synnyttäväiset. En me cuitengan woi maata autta/ eikä maan pijrin asuwaiset tahtonet langeta. Mutta sinun cuolles elävät/ ja minun cuollet ruumini nousewat jällens cuolluista. Herätkät ja kerscatcat/ te jotca macatte maan alla: sillä sinun castes on wiherjäisen kedon caste/ ja maa on cuollet hänestäns andawa. Mene minun Canssan sinun Cammioos/ ja sulje owet jälkes/ lymy silmän räpäyxexi/ nijncauwan cuin wiha käy ylidze. Sillä cadzo/ HERra on käypä ulos siastans/ edzimän maan asuwaisten pahutta/ heidän päällens/ nijn että maa ilmoitta heidän werens/ ja ei nijtä sillen peitä jotca hänen päälläns tapetut owat.

Silloin on HERra hänen cowalla/ suurella ja wäkewällä miecallans edziwä Lewiathania/ joca on pitkä kärme/ ja Lewiathania/ joca on kiperä kärme/ ja on tappawa Drakin meresä. Silloin pitä oleman punaisen wijnan wijnamäen/ laulacat hänestä. Minä HERra warjelen hänen/ ja castan hänen aicanans/ ettei hänen lehtens huckuis/ minä warjelen händä päiwällä ja yöllä Ei ole Jumala minulle wihainen/ woi jos minä saisin sotia ohdackein ja orjantappurain cansa/ nijn minä menisin heidän tygöns/ ja poltaisin heidän caicki tyynni. Hän on minua tallella pitävä/ ja toimittawa minulle rauhan/ rauhan on hän vielä sijtte minulle saattawa. Sijhen on se cuitengin joutuwa/ että Jacob juurtu/ ja Israel wihotta ja cucoista/ nijn että he maan pijrin hedelmällä täyttävät. Eiköst hän cummingan tule lyödyxi/ nijncuin hänen wihollisens lyöwät händä/ ja eikö hän tule tapetuxi nijncuin hänen wihollisens händä tappawat? Waan sinä duomidzet heitä määrällä/ ja kirwotat heitä sijttecuins angaralla tuulellas olet heitä murhellisexi saattanut/ cosca idästä tuule. Sentähden pitä sen Jacobin synnin cautta lackaman. Ja se on sijtä hyödytys/ että hänen syndins otetan pois/ cosca hän teke caicki Altarin kiwet/ nijncuin tuhwaxi muserretut kiwet/ ettei yhtän medzistötä eli cuwa pidä enämbi jäämän. Sillä sen wahwan Caupungin pitä yxinäns

PROPHETA JESAIA

oleman/ ne caunit huonet hyljättämän ja jätettämän nijncuin corpi/ nijn että wasicat käywät siellä laitumella/ oleskelewat siellä ja pureskelewat oxia. Hänen oxans pitä murtuman cuiwuden tähden/ nijn että waimot nijllä walketa tekewät: sillä se on ymmärtämätöin Canssa/ sentähden ei myös se joca heidän tehnyt on/ armahda heitä/ ja joca heidän luonut on/ ei ole heille armollinen. Silloin on HERra heittäwä meren rannasta Egyptin wirtaan/ ja Israelin lapset cootan yxi toisens perästä. Silloin soitetan suurella Basunalla/ nijn tulewat cadotetut Assyrialaiset/ ja carcotetut Egyptiläiset/ ja rucoilewat HERra/ pyhällä Jerusalemin wuorella.

WOi sitä ylpetä juopunein Cruunua Ephraimist/ jonga caunis cunnia on pudonnut/ cuckoldainen joca on ylömmäisellä puolella lihawata laxo/ josa he wijnasta hoipertelewat. Cadzo/ wäkewä ja woimallinen HERralda/ nijncuin rajeilma/ nijncuin wahingolinen tuuli/ nijncuin wesimyrsky joca wäkewäst lange/ pitä wäkiwallalla maahan päästettämän. Että juopunein ylpiä Cruunu Ephraimist jalgoilla tallatan. Ja ne hänen iloisen cunnians pudonnet cuckoldaiset/ jotca lihawata laxo ylömmäisellä puolella owat/ pitä tuleman nijncuin se joca warhain suwella kypsy/ jonga jocu nähtyäns ja käsillä pidellesäns syö. Silloin HERra Zebaoth on jäänylle Canssalle iloinen Cruunu ja caunis seppele. Ja duomion hengi hänelle/ joca oikeudesa istu/ ja wäkewys nijlle/ jotca sodasta palajawat portin tygö. Sijhen myös owat nämät hulluxi tullet wijnasta/ ja hoipertelewat wäkewistä juomista: sillä Papit ja Prophetat owat hullut wäkewästä juomasta/ he owat uponnet wijnaan/ ja hoipertelewat wäkewästä juomasta/ he owat hullut ennustuxes/ ja ei osa oikeutta duomiosa. Sillä caicki pöydät owat täynäns oxennusta/ ja riettautta on jocapaicas. Kenelle hän sijs opetta wijsautta? kenengä hän anda ymmärtä Saarna? wieroitettuin riescasta/ eroitettuin nisistä. Sillä he sanowat: kāske kāske/ kāske kāske/ odota odota/ odota odota/ tāsä wāhā/ siellä wāhā. Sillä hän on wihdoin pilckawaisilla huulilla ja toisella kielellä puhuwa tälle Canssalle/ jolle nyt näitä Saarnatan. Nijn saadan lepo/ näin wirgotetan wäsynet/ nijn ollan alallans/ ja ei cuitengan tahdota cuulla tätä Saarna. Sentähden pitä myös HERran sana heille juuri nijn oleman: kāske kāske/

PROPHETA JESAIA

käske käske/ odota odota/ odota odota/ täsä wäähä/ siellä wäähä/ että heidän pitä menemän pois ja caatuman tacaperin/ musertuman/ kiedoittaman ja fangixi tuleman. Cuulcat sijs te pilckakirwet/ HERran sana/ jotca wallidzetta tätä Canssa joca on Jerusalemissä: Sillä te sanotte: me olemme tehneet liiton cuoleman cansa/ ja sowinnon helwetin cansa. Cosca wirta tule/ ei hänen pidä meitä cohtaman: sillä me olemme tehneet walhen turwaxem/ ja petoxen warjeluxexem. SEntähden sano HERra HERra: Cadzo/ minä lasken Zionijn perustuskiwen/ coetellun kiwen/ callin culmakiwen joca hywin on perustettu/ joca usco ei hänen pidä peljästymän. Ja minä teen duomion oijennus nuoraxi/ ja wanhurscauden mitaxi/ nijn pitä raket carcottaman pois wäärän turwan/ ja weden pitä wiemän tuken pois. Että teidän liiton cuoleman cansa pitä tyhjäksi tuleman/ ja teidän sowindon helwetin cansa/ ei pidä wahwa olemän: ja cosca wirta tule/ pitä hänen tallaman teitä/ nijn pian cuin hän tule/ nijn hänen pitä teitä wiemän pois. Jos hän tule amulla/ nijn tapahtu se amulla/ nijn myös jos hän tule päiwällä eli yöllä: sillä rangaistus opetta ainoastans ottaman sanoista waari. Sillä wuode on ahdas/ nijn ettei mitän ole lijaxi/ ja peitto on nijn lyhykäinen/ että sen alla täyty mykyräs olla. Sillä HERra on nousewa nijncuin Prazimin wuorella/ ja wihastupa nijncuin Gibeonin laxosa. Että hän tekis työns toisella tawalla/ ja että hän tekis tecons toisella tawalla. Pangat sijs teidän pilckan pois/ että teidän siten cowemmaxi tulis: sillä minä olen cuullut häwityxen ja teloituxen/ joca HERralda HERralda Zebaothilda on tapahtuwa caikesa mailmasa. OTtacet corwijn ja cuulcat minun änen/ ymmärtäkät ja cuulcat minun puhen. Kyndäkö eli jyrästäkö taicka wiljelekö peldomies peldons aina jywixi? Eikö nijn ole? cosca hän sen on tasoittanut/ nijn hän kylwä sijhen herneitä ja heittä cuminoita/ ja kylwä nisuja/ ohria/ jocaista cunga hän tahto/ ja caurat paickaans. Juuri nijn curitta myös Jumala rangaistuxella/ ja opetta heitä. Sillä ei herneitä tapeta warstalla/ eikä waunuratas anneta cuminain päällä käydä/ waan hernet waristetan sauwalla ja cuminat widzalla. Se jauhetan ja leiwotan/ eikä peräti tyhjäksi tapeta/ cosca se waunurattalla ja hewoisilla tapetan. Näin teke myös HERra Zebaoth: sillä hänen neuwons on ihmellinen/ ja sen jalosti toimitta.

PROPHETA JESAIA

Woi Ariel Ariel/ sinä Dawidin leirin Caupungi/ te pidätte vuoden ajat ja pyhäpäivät. Mutta minä waiwan Arieli/ niijn että hänen pitä murhettiman ja surcutteleman/ ja oleman minulle oikia Ariel. Sillä minä pijritän sinun joca culmalda/ ja ahdistan sinun Skantzilla/ ja annan panna wallit sinun ymbärilles. Silloin pitä sinun alettaman/ ja maasta puhuman/ ja mutiseman puhellas tomusta/ että sinun änes on nijncuin noidan maasta/ ja sinun puhes pitä oleman nijncuin hawisewaisen tomusta. Ja nijtä jotca sinua hajottawat/ pitä oleman niijn monda cuin piendä tomua/ ja tyranneja niijn monda cuin lendäwiä acanoita/ ja sen pitä ratki äkist tapahtuman. Sillä sinun pitä HERralda Zebaothilda edzityxi tuleman/ tuulella/ maan järinällä/ suurella jylinällä/ tuulen pyöriäisellä/ rajuilmalla ja culuttawaisella tulen liekillä. MUTta nijncuin yön näkö unesa/ niijn pitä caicki ne moninaiset pacanat oleman/ jotca sotiwat Arieli wastian/ caiken jouckons ja Skantzins cansa/ ja nijtä jotca händä ahdistawat. Sillä nijncuin isowainen mies on syöpänäns/ mutta herättyäns on hänen sieluns wielä tyhjä/ ja nijncuin janowa mies on juopanans/ mutta herättyäns on hän woimatoim ja janoisans/ juuri niijn pitä myös niiden moninaisten pacanain oleman/ jotca sotiwat Zionin wuorta wastian. WIipykät ja ihmetelkät/ eläkät hecumas ja juopucat/ ei cuitengan wijnasta/ horjucat/ ei cuitengan wäkewästä juomasta. Sillä HERra on teille rascan unen hengen lähettänyt/ ja teidän silmän sulkenut. Teidän Prophetan/ päämiehen ja Näkiän on hän socaisnut. Niijn että caickein Prophetain nägyt owat teille nijncuin lukitun kirjan sanat. Jos jocu sen andais sille cuin luke taita/ ja sanois: lues tätä/ ja hän wasta: en minä taida: sillä se on lukittu. Eli jos jocu andais sille cuin ei luke taitais/ ja sanois: lues tätä/ ja hän wasta: en minä taida ensingän luke. Ja HERra sano: Että tämä Canssa lähesty minua suullans/ ja cunnioidze minua huulillans/ mutta heidän sydämens on caucana minusta/ ja pelkävät minua ihmisten käskyin jälkeen/ joita he opettawat. Niijn minä myös teen tälle Canssalle ihmellisest/ hirmuisest ja camalast/ että heidän wijsastens wijsaus hucku/ ja heidän ymmärtäwäistens ymmärrys kätketän. Woi nijtä jotca tahtowat olla salatut HERran edes/ peittä heidän aiwoituxens ja heidän tecons pimeydes pitä/ ja

PROPHETA JESAIA

sanowat: cucasta meidän näke? eli cuca tunde meitä? Mixi te nijn nuriat oletta? nijncuin sawenwalajan sawi ajattelis/ ja käsiala puhuis tekiästäns: ei hän ole minua tehnyt/ ja teco sanois tekiästäns: ei hän minua tunne. Eiköst vähän hetken peräst Libanon pidä hedelmälisexi kedoxi tuleman/ ja hedelmäinen keto pitä medzäxi luettaman? Silloin cuulewat cuuroit tämän kirjan sanoja/ ja sokiain silmät näkewät pimeydesä/ ja syngiäsä. Ja radolliset saawat ilon HERrasta/ ja köyhät ihmisten seas riemuidzewat Israelin pyhäsä. Cosca tyrannit huckuwat ja pilckajat loppuwat/ ja ne caicki teloitetan jotca walwowat/ että he paha tekisit. Jotca ihmisen tekewät syndisexi sanan tähden/ ja wainowat rangaisians portisa/ ja poickewat oikeudesta walhen cautta. Sentähden sano HERra/ Abrahamin lunastaja Jacobin huonelle näin: ei Jacob tule sillen häpiään/ eikä hänen caswons ole enämbi häpewä. Sillä cosca he saawat lapsens nähdä/ minun käsialani/ heidän seasans/ nijn he pyhittäwät minun nimeni/ ja heidän pitä Pyhä Jacobis pyhittämän/ ja Israelin Jumalata pelkämän. Sillä joilla exywäinen hengi on/ ne ottawat ymmärryxen/ ja turhan puhujat salliwat heitäns opetta.

WOi luopuwaisia lapsia/ sano HERra: jotca ilman minua neuwo pitäwät/ ja ilman minun hengeni warjelusta edziwät/ cocowat syndiä synnin päälle. Ne jotca menewät alas Egyptijn/ ja ei kysy minun suulleni/ warustaxens idzens Pharaon woimalla/ ja warjellaxens heitä Egyptin warjolla. Sillä Pharaon wäkewys pitä oleman teille häpiäxi/ ja Egyptin warjon turwa häwäistyxexi. Heidän pääruhtinans owat ollet Zoanis/ ja heidän sanansaattajans owat tulleet Hanexeen. Mutta heidän pitä caickein cuitengin häpiään tuleman/ sen Canssan tähden joca ei heille hywäxi eli awuxi olla taida/ eikä muutoin hyödytyxexi/ waan ainoastans häpiäxi ja pilcaxi. Tämä on nijden petoin cuorma/ jotca etelän päin menewät/ cusa wanha ja nuori Lejoni on/ tuliset kyykärmät ja lendäwäiset Drakit murhen ja ahdistuxen maasa. He wiewät rijstans warsoilla/ ja tawarans Camelein seljäsä/ sille Canssalle joca ei heille ensingän hyödytyxexi olla taida. Sillä ei egypti mitän ole/ ja hänen apuns on turha/ sentähden minä Saarnan teille sijtä näin: alallans olla on paras. Mene sijs nyt ja kirjoita tämä heidän eteens tauluun/ ja pane kirjaan/ pysymän

PROPHETA JESAIA

wijmeisen päiwän asti/ alati ja ijancaickisest. Sillä se on tottelematoin Canssa/ ja walhetteliat lapset/ jotca ei tahdo cuulla HERran Lakia/ waan sanowat Näkijlle: Ei teidän pidä näkemän/ ja cadzojille: ei teidän pidä cadzoman meille totuutta/ mutta Saarnatcat meille suloisest/ cadzocat petos/ poiketcat tiellä/ luopucacat tästä retkestä/ Andacacat Israelin Pyhän lacata meistä. Sentähden sano Israelin Pyhä näin: että te hyljätte tämän sanan/ ja luottate häwäisiäihin ja pettäjihin/ ja kerscaccat sijtä. Nijn pitä tämän pahan tegon oleman teille nijncuicun raco corkiasa muurisa/ cosca se rupe jacoman/ joca äkist puto maahan ylösalaisin/ ja murendu. Nijn cuicun sawiastia muserrettu olis/ joca muserretan ja ei säästetä/ siihenasti ettei sijtä löytä nijn suurta cappaletta/ että tulda tuotaisin totoista/ eli wettä caiwosta. Sillä näin sano HERra HERra Israelin Pyhä/ käändymisellä ja hiljaisudella: te tuletta autetuxi hiljaisudes ja toiwosa/ te wäkwäxi tuletta/ mutta et te tahtonet/ waan sanoitte: Ei: me tahdom paeta hewoisilla (sentähden teidän pitä culkiana oleman) ja me tahdon nopiast aja (sentähden pitä teidän wainojan myös nopiat oleman) Sillä tuhannen teistä pitä pakeneman ainoastans yhtä miestä/ wijttä pitä teidän jocapahimman pakeneman/ siihenasti että teistä jää nijncuicun pieli wuorelle/ ja nijncuicun lippu corkeudelle. SEntähden odottacacat HERra/ että hän olis teille armollinen/ joca on nosnut teitä armahtaman: Sillä HERra on oikeuden Jumala/ ne owat caicki jotca händä odottawat. Sillä Zionin Canssa on asuwa Jerusalemis/ ja et sinä ole itkewä: Hän armahta sinua coscas huudat/ hän wasta sinua/ nijn pian cuin hän sen cuule. Ja HERra anda teille leipä tuscasan/ ja wettä ahdistuxesan: sillä ei sinun opettajas lennä sillen pois nijncuicun sijwillä/ waan sinun silmäs näkwät sinun opettajas: Ja sinun corwas cuulewat sanan tacanas/ sanoden: tämä on tie/ käykät sitä/ cosca te oikialle eli wasemalle kädelle exynet oletta. Silloin pitä teidän saastuttaman teidän hopialla silatut cuwan/ ja teidän cuwain cullaiset waattet/ ja teidän pitä ne heittäjän pois nijncuicun logan/ ja nijlle sanoman: Silloin hän anda saten siemenelles/ jongas pelloilles kylwänyt olet/ ja leipä pellow tulosta/ ylön runsast. Silloin sinun carjas caitan awaralla kedolla/ härjät ja warsat/ jotca peldos kyndäwät/ syöwät secoitettuja ohria/

PROPHETA JESAIA

jotca wiskimellä ja pohtimella owat pohdetut. Ja caickein suurten wuorten päälle/ ja caickein suurten cuuckulain päälle pitä eroitetut wirrat käymän/ sen suuren surmamisen aicana/ ja cosca tornit langewat. Ja Cuun walu on nijncuin Auringon paiste olewa/ ja Auringon paiste on seidzemettä kirckambi olewa cuin nyt. Cosca HERra sito Canssans wahingon kijnni/ ja sen haawat paranda. CADzo/ HERran nimi tule cauca/ hänen wihans poltta ja on sangen rascas. Hänen huulens owat hirmuisutta täynäns/ ja hänen kielens on nijncuin culuttawa tuli. Ja hänen hengens nijncuin wirta/ joca haman caulan ulottu. Hajottaman pacanoita sijhenasti että he tyhjäxi tulewat/ ja ajaman Canssa sinne ja tänne/ suidzilla heidän suusans. Silloin pitä teidän weisaman nijncuin juhlapäiwän yönä/ ja sydämestän riemuidzeman/ nijncuin huiluilla käydäisin HERRAN wuorelle/ Israelin turwan tygö. Ja HERra cuulutta hänen cunnialisen ämens/ että hänen cocotettu käsiwartens nähtäisin. Wihaisella haastamisella ja culuttawaisella tulen liekillä/ säteillä/ wäkwällä satella ja rakehilla. Sillä Assurin pitä peljästymän HERran ändä/ joca händä lyö widzalla. Sillä widzan pitä kyllä sattuman ja coseman/ cosca HERra sen wie heidän ylidzens trumbuilla ja candeileilla/ ja jocapaicas soti heitä wastan. Sillä cuoppa on jo eilän walmistettu/ ja se on walmistettu Cuningalle/ kyllä sywä ja lewiä. Siellä on asumus/ tuli ja paljo puita/ HERran Hengi on sen sytyttätäpä nijncuin jongun tulikiwisen wirran.

WOi nijtä jotca menewät alas Egyptin apua kerjämän/ ja luottawat hewoisijn/ ja turwawat waunuijn/ että nijtä on monda/ ja radzasmiehijn/ että he juuri wäkwät owat/ ja ei turwa Israelin Pyhään/ eikä kysy HERra. Mutta hän on wijsas ja anda tulla onnettomuden/ ja ei muuta sanojans/ waan asetta idzens pahain huonetta wastan/ ja pahantekiäin apua wastan. Sillä Egypti on ihminen ja ei Jumala/ ja heidän hewoisens owat liha ja ei hengi. Ja HERra on cocottawa kätens nijn että auttajan pitä hoiperteleman/ ja sen jota autetan pitä langeman/ ja ynnä molemmat toinen toisens cansa huckuman. Sillä nijn sano HERra minulle: nijncuin Lejon ja nuori Lejon kilju saalins päällä/ cosca paimenden joucko huuta sen päällä/ nijn ei se peljästy heidän huudostans/ eikä hämmästy waicka heitä monda on: juuri nijn on HERra

PROPHETA JESAIA

Zebaoth menewä ales sotiman Zionin wuorella ja sen corkeudella. Ja HERra Zebaoth on warjelewa Jerusalemi (nijncuin linnut siwilläns tekewät) suojelewa/ auttawa/ siellä olewa ja holhowa händä. Palaitcat te Israelin lapset jotca peräti harhaillet oletta: Sillä silloin pitä jocaidzen heittämän pois hänen hopia ja culdaepäjumalans/ joita teidän käten owat tehnet teille synnixi. Ja Assurin pitä langeman/ ei miehen miecalla/ ja pitä culutettaman/ ei ihmisen miecalla/ ja pitä cuitengin pakeneman miecka. Ja hänen nuorucaisens pitä werollisexi tuleman. Ja hänen pitä pelgon tähden menemän hänen callions ohidze/ ja hänen pääruhtinans pitä lippuns edestä pacoon menemän/ sano HERra Zebaoth/ jolla Zionis tuli ja Jerusalemis tottoi on.

CAdzo/ Cuningas on hallidzewa oikeudella/ ja pääruhtinat owat wallidzewat oikeutta pitämän woimasans. Että jocainen on nijncuin jocu joca tuulelda warjeldu on/ ja nijncuin jocu joca sadecuurolda on peitetty/ nijncuin wesiojat cuiwasa paicasa/ nijncuin suuren wuoren warjo cuiwasa maasa/ Ja näkewäiset silmät ei pidä andaman idzens sowaista/ ja cuulewaisten corwat pitä wisusti tutkisteleman. Ja hulluin pitä oppiman taito/ ja epäilewäinen kieli pitä selkexi tuleman ja selkesti puhuman. Ei hullua pidä enä pääruhtinaxi cudzuttaman/ eikä ahnetta Herraxi. Sillä tyhmä puhu tyhmydes/ ja hänen sydämens on pahudes/ että hän olis ulcocullaisudes/ ja Saarnais HERrasta wäärin/ että hän sillä isowaiset sielut nälkän näännytäis/ ja kieldäis janowaisilda juoman. Sillä ahnen hallitus ei ole muu kuin wahingo: sillä hän löytä cawaluxen häwittäxens radollisia wäärillä sanoilla/ cosca hänen köyhän oikeutta pitä puhuman. Mutta Förstillä pitä olemän Förstilliset ajatuxet/ ja nijsä pysymän. NOscat te ylpiät waimot/ cuulcat minun ändäni/ te jotca nijn suruttomat oletta/ ottacat corwijn minun puheni. Ajastajan ja päiwän perästä pitä teidän kuin suruttomat olette wapiseman: sillä ei tule yhtän wijnan elo/ eikä tule yhtän cocomust. Peljästykät te ylpiät waimot/ wapiscat te suruttomat/ sen pitä tapahtuman/ että te rijsutan/ paljastetan ja säkillä puetetan. Walitettaman pitä nisistä/ iloisista pelloista/ ja hedelmälisistä wijnapuista. Sillä minun Canssani pellosa pitä orjantappurat ja ohdacket

PROPHETA JESAIA

caswaman/ niijn myös caikisa ilohuoneisa/ siijnä iloisesa Caupungisa. Sillä Salit pitä hyljättämän/ ja Canssan paljous Caupungisa pitä wähenemän/ niijn että tornit ja linnat pitä tuleman ijancaickisexi luolaxi/ ja medzän pedoille iloxi/ ja laumoille laituimexi. Siihenasti että Hengi corkeudesta wuodatetan meidän päällem/ silloin tule corpi peldomaaxi ja peldomaa luetan medzäxi. Ja oikeus asu corwesa/ ja wanhurscaus peldomaasa. Ja wanhurscauden hedelmä on rauha/ ja wanhurscauden hyödytys on ijancaickinen hiljaisuus ja lepo. Niijn että minun Canssani on asuwa rauhan huonesa/ suruttomisa asumapaicoisa ja jalosa lewosa. Mutta raket pitä oleman alhalla medzisä/ ja Caupungin pitä alhalla mataloisa paicoisa oleman. Hywin teidän menesty/ jotca kylwätte jocapaicas wetten tygö/ sillä andacat härkäin ja Asein käydä jalgoillans nijden päällä.

WOi sinuas sinä häwittäjä/ luuletcos ettei sinun pidä häwitetyxi tuleman? ja sinuas ylöncadzoja/ luuletcos ettei sinua ylöncadzota? Cosca sinä olet täyttänyt sinun häwityxes/ niijn sinun myös pitä tuleman häwitetyxi: cosca sinä olet täyttänyt sinun ylöncadzes/ niijn sinua pitä jällens ylöncadzottaman? HERra ole meille armollinen: sillä me odotamme sinua/ ole heidän käsiwartens warahin/ ja meidän autudem murhen ajalla. Anna Canssas paeta sitä suurta capinata ja pacanat hajotetta cuin sinä nouset. Silloin pitä teitä saalina corjattaman nijncuin perhoinen otetan/ ja nijncuin heinäsiircat carcotetan/ cosca heidän päällens tullan. HERra on corgotettu: sillä hän asu corkeudesa/ hän on täyttänyt Zionin oikeudella ja wanhurscaudella. Ja sinun ajallas pitä oleman usco ja woima/ autuus/ tieto/ toimi/ ja HERran pelco pitä oleman hänen tawarans. CADzo/ heidän sanansaattajans huutawat ulcona/ rauhan Engelit itkewät haikiast/ ja sanowat: Polgut owat autiat/ ei käy yxikän enä tiellä/ ei hän pidä lijtto/ hän hylkä Caupungit ja ei pidä lucua Canssasta. Maa on cauhialla ja surkialla muodolla/ Libanon on häpiällä hacattu/ Zaron on nijncuin tasainen keto/ Basan ja Carmeli owat häwitetyt. Nyt minä tahdon nosta/ sano HERra: nyt minä tahdon idzeni corgotta/ nyt minä tahdon corkiaxi tulla. Olgista oletta te rascat/ corsia te synnyttätte/ tulen pitä culuttaman teidän ylpeydenne

PROPHETA JESAIA

cansa: Sillä Canssa pitä poldettaman calkixi/ nijncuin hacatut orjantappurat tulella sytytetän. Nijn cuulcat nyt te/ jotca caucana oletta/ mitä minä olen tehnyt/ ja te jotca oletta läsnä/ cadzocat minun wäkewyttäni. Syndiset Zionis owat peljästyneet/ hämmästys on tullut ulcocullattuun päälle/ ja sanowat: cuca on meidän seasam/ joca taita asua culuttawaisen tulen tykönä? cuca on meidän seasam/ joca woi asua ijancaickisten hijlden tykönä? Joca wanhurscaudesä waelda ja puhu oikeutta/ joca wääryttä ja ahneutta wiha/ ja wetä kätens pois ettei hän ota lahjoja/ joca tukidze corwans cuulemast weren wicoja/ ja peittä silmäns näkemäst paha: Hän on corkeudesä asuwa/ ja calliot owat hänen linnans ja tukens/ hänelle annetan hänen leipäns/ eikä hän ole epäilewä hänen wedestäns. Sinun silmäs näkewät Cuningan cunniasans/ sinä näet maan lewitettynä. Nijn että sinun sydämes juuri ihmettele/ ja sano: cusa nyt owat kirjanoppenet? cusa owat neuwonandajat? cusa owat Cantzlerit? Etkä myös sinä ole näkewä sitä wäkewät canssa/ sitä sywäkielistä Canssa/ jota ei ymmärretä/ ja käändämättömästä kielestä/ jota ei taita ymmärtä. Cadzo Zionita meidän juhlacaupungitam/ sinun silmäs on näkewä Jerusalemin caunin asumuxen/ majan jota ei wiedä pois/ jonga paanuja ei ikänäns pidä temmattaman ylös/ ja jonga köysiä ei ikänäns pidä catcoittaman. Sillä HERra on siellä olewa wäkewä meidän tykönäm/ ja siellä pitä oleman lewiät wesicuopat/ nijn ettei wenehellä taita mennä sen ylidzen/ eikä laiwa taida sinne purjehtia: Sillä HERra on meidän Duomarim/ HERra on meidän opettajam/ HERra on meidän Cuningam/ hän autta meitä. Anna heidän pingotta köytens/ ei heidän pidä cuitengan pitämän/ Nijn ei pidä myös heidän hajottaman lippuja pielden päälle: sillä paljo callimbi saalis pitä jaettaman/ nijn että onduwat myös ryöstäwät. Ja ei yhdengän asuwaisen pidä sanoman: minä olen heicko: että Canssalla joca siellä asu/ pitä oleman syndein päästö.

TUlcacat te pacanat ja cuulcat/ Canssat ottacat waari/ maa cuulcan ja mitä sijnä on/ mailman pijri tulons cansa. Sillä HERra on wihainen caikille pacanoille/ ja on närkästynyt caikille heidän joucoillens/ hän on heitä kirowa/ ja anda teurasta heitä. Heidän lyötyns pitä heitettämän pois/ nijn

PROPHETA JESAIA

että hajun pitä tuleman heidän ruumistans/ ja wuoret cuohuman heidän werestäns. Ja coco taiwan joucko pitä mätänemän/ ja taiwan pitä käärittämän cocoon nijncuin kirjan/ ja caicki hänen jouckons putoman nijncuin lehti puto wijnapuusta/ ja nijncuin cuiwettunut lehti ficunapuusta. Sillä minun mieckan on juowuxis taiwasa/ ja cadzo/ sen pitä tuleman ales Edomin päälle/ ja kirokun Canssan päälle/ sitä rangaiseman. HERran miecka on werta täynäns/ ja on lihawa lihawudest/ caridzan werest/ caurin werest ja jääriin munascuiden lihawudest: sillä HERralla on suuri tappo Bazras/ ja suuri surmaminen Edomin maalla. Yxisarwillisten pitä myös culkeman ales heidän cansans/ ja mullit syötettyin härkäin cansa: sillä heidän maans pitä juopuman werestä/ ja heidän maans lihawaxi tuleman lihawudesta. Sillä ne owat HERran costopäiwät ja costamisen wuodet/ Zionille costaman. Silloin sen ojat muutetan terwaxi/ ja se maa tulikiwexi/ ja sen maacunda pitä muuttuman palawaisexi terwaxi. Jonga ei pidä päiwällä eikä yöllä sammuman/ mutta sawun pitä sijtä ijancaickisest nouseman/ ja pitä tuleman ilman loppumat/ nijn ettei yhdengän pidä käymän sen läpidzen ijancaickisest. Waan Ruogonpäristöjäin ja tarhapöllöin pitä sen omistaman/ yöcköin ja Carnein pitä siellä asuman. Sillä hän on wetäwä nuoran sen ylidzen/ nijn että sen pitä autiaxi tuleman/ ja ojennusluodin/ nijn että sen pitä tyhjäxi tuleman. Nijn että sen Herrat pitä cudzuttaman Herroixi ilman maacunnata/ ja caicki sen pääruhtinat pitä saaman lopun. Ja orjantappurat pitä caswaman heidän salisans/ noculaiset ja ohdacket sen linnoisa/ ja pitä olemän Drakein asumasiat/ ja Strutzein laituimet. Silloin pitä männingäiset ja köpelit cohtaman toinen toistans/ ja yhden Lieckiön pitä toista huutaman/ Kratin pitä myös siellä asumasians saaman/ ja siellä lewon löytämän. Hyypiän pitä myös siellä pesäns pitämän ja muniman/ hautoman ja cuoriman sen warjon alla/ ja Hijrihaucan pitä myös sinne coconduman. Edzikät nyt HERran kirjaan ja lukecat/ ei yhtän näistä pidä puuttuman/ ei pidä näistä caiwattaman yhtä eli toista: sillä hän on se joca minun suuni cautta käske/ ja hänen hengens tuo sen cocoon. Hän heittä arpoja heidän

PROPHETA JESAIA

päällens/ ja jaca mitan heidän seasans/ että heillä pitä siellä oleman perindö ijancaickisest/ ja siellä ilman loputa pysymän.

COrwet ja erimaat pitä iloidzeman/ ja se aukia sia pitä iloinen oleman/ ja nijncuin cuckainen cucoistaman. Hän on caswain wihottawa ja seisowa riemuisna caikes ilos ja riemus: sillä Libanonin cunnia annetan hänelle/ Carmelin ja Saronin caunistus: ja he näkewät HERran cunnian/ ja meidän Jumalam cauniuden. Wahwistacat wäsynet kädet ja tuetcat näändynet polwet. Sanocat heickomielisille: olcat turwas ja älkät peljätkö. Cadzocat/ teidän Jumalan tule costaman/ se Jumala joca maxa/ hän tuke ja wapahta teidän. Silloin awatan sokiain silmät/ ja cuuroin corwat aukenewat. Silloin rambat hyppäwät nijncuin peurat/ ja myckäin kieli pacahtu kijtoxeen: sillä corwesa pitä wuotaman wedet/ ja wirrat erimaasa. Ja carkia paicka pitä järwexi sowitettaman/ cuiwa maa pitä cuohuwaxi wedexi tuleman/ ja cuopas/ josa kärme macais/ pitä heinän/ ruogon ja caisilan oleman. Sijnä myös pitä matca ja tie oleman/ joca pitä pyhäxi tiexi cudzuttaman/ ettei kengän saastainen sitä waellais. Ja se pitä heidän edesäns oleman/ jota käydän/ nijn ettei tyhmätkän exy. Ei siellä Lejonit oleman pidä/ eikä jocu julma peto mene sitä myöden/ eli siellä löytä/ waan lunastetut sitä waeldawat. HERran lunastetut palajawat ja tulewat sen cautta riemulla Zionijn/ ja ijancaickinen ilo on olewa heidän pääns päällä. Ilon ja riemun he käsittäwät/ ja murhe ja huocaus pitä pakeneman.

JA tapahtui Cuningas Jehiskian neljännellä toistakymmenellä wuodella/ meni Assyrian Cuningas Sanherib caickia Judan wahwoja Caupungeita wastan/ ja woitti ne. Ja Assyrian Cuningas lähetti Rabsaken Lachixest Jerusalemijn Cuningas Jehiskian tygö suurella woimalla: ja hän astui edes wesitorin tygö ylimmäiselle puolelle lammickota/ waatetten painajan pellon tielle. Ja hänen tygöns menit ulos Eliakim Hilcian poica/ Hofmestari/ ja Sebna Cantzleri/ ja Joah Assaphin poica/ Kirjoittaja. Ja Rabsake sanoi heille: sanocat sijs Jehiskialle: näin sano suuri Cuningas Assyrian Cuningas: millinen on se turwa/ johongas turwat? Minä taidan arwata että luulet idzelläs wielä nyt olewan neuwo ja woima sotiman/ keneen sinä sijs idzes luotat/ että olet

PROPHETA JESAIA

minusta luopunut? Luotackos idzes sijhen musertuneen ruocosauwaan Egyptijn/ joca silloin cuin nojatan hänen päällens/ mene hänen käteens ja pista sen läpidzen. Nijn myös Egyptin Cuningas Pharao teke caikille nijlle jotca häneen luottawat. Jos sinä tahdot sano: me luotamme meitäm HERraan meidän Jumalaam. Eikö hän ole se jonga corkeudet ja Altarit on Jehiskia heittänyt pois/ ja sanonut Judalle ja Jerusalemille: tämän Altarin edes pitä teidän rucoileman. RUpe sijs minun Herrani Assyrian Cuningan cansa kiusaman/ minä annan sinulle caxi tuhatta hewoista/ annas nähdä/ jos sinä voit saada nijtä tykös jotca nijllä ajawat. Cuinga sinä sijs tahdot pysyä yhden sodanpäämiehen edesä joca minun Herrani wähimmistä palwelioista on yxi? ja sinä luotat idzes Egyptin rattaisijn ja radzasmiehin? Nijns luulet myös päälisxi/ että minä ilman Herrata olen lähtenyt tänne maacundaan/ sitä häwittämän? Ja HERra sanoi minulle: mene ylös siihen maacundaan/ ja häwitä se. MUtta Eliakim/ Sebna ja Joah sanoi Rabsakelle: puhu palwelioittes cansa Syrian kielellä: sillä me ymmärräm kyllä sen/ ja älä puhu Judan kielellä meidän cansam/ Canssan corwain edes joca muurin päällä on. Nijn sanoi Rabsake: luuletcos minun Herrani lähettänen minun sinun Herras eli sinun tygös näitä sanoja puhuman ainoastans/ ja ei paljo enemmän nijlle miehille cuin istuwat muurin päällä/ että heidän pitä teidän cansan syömän pascans/ ja juoman custans? Ja Rabsake seiso ja huusi wahwast Judan kielellä/ ja sanoi: cuulcat sen suuren Cuningan sanoja/ Assyrian Cuningan. Näin sano Cuningas: älkät andaco Jehiskian pettä teitän: sillä ei hän woi teitä pelasta. Ja älkät andaco Jehiskian lohduutta teitän HERrasa/ että hän sano: HERra autta meitä/ ja ei tämä Caupungi anneta Assyrian Cuningan käsijn. Älkät cuulco Jehiskiat: sillä nijn sano Assyrian Cuningas: Olcat minun mieleni noutexi/ ja tulcat ulos minun tygöni/ nijn teidän idzecungin pitä syömän hänen wijnapuustans/ ja juoman hänen caiwostans. Sijhenasti että minä tulen ja wien teidän sencaltaiseen maahan cuin teidängin maan on/ maahan josa jywiä ja wijna on/ maahan josa leipä ja wijnamäkiä on. Älkät andaco Jehiskian pettä teitän/ että sano: HERra pelasta meitä. Owatco myös pacanain jumalat jocainen maans wapahtanet Assyrian Cuningan käsistä?

PROPHETA JESAIA

Cusa owat Hamathin ja Arpadin jumalat? owatco he myös wapahtanet Samarian minun kädestäni? Cuca näistä caikista maan jumalista on auttanut hänen maans minun kädestäni? että HERra pelastais Jerusalemin minun kädestäni? MUtta he olit äneti ja ei wastannet händä mitän: sillä Cuningas oli käskenyt/ ja sanonut: älkät händä mitän wastacko. Nijn tulit Eliakim Hilikian poica/ Hofmestari/ ja Sebna Cantzleri/ ja Joah Assaphin poica/ Kirjoittaja/ rewäistyillä waatteilla/ ja ilmoitit hänelle Rabsaken sanat.

COsca Cuningas Jehiskia tämän cuuli/ rewäis hän waattens/ ja käärei säkin ymbärillens ja meni HERran huoneseen. Ja lähetti Eliakimin Hofmestarin/ ja Sebnan Cantzlerin/ ylimmäisten Pappein cansa kääriytyt säckeijn/ Prophetan Jesaian Amoxen pojan tygö/ sanoman hänelle: Näin sano Jehiskia: tämä on surun/ soimun ja häwäistyksen päiwä/ ja on nijncuin cosca lapset owat tullet synnyttämiselle/ ja ei ole woima synnyttä. Josca sijs HERra sinun Jumalas tahdois cuulla Rabsaken sanat/ jonga hänen Herrans Assyrian Cuningas lähetti häwäisemän eläwätä Jumalata/ ja pilckaman sencaltaisilla sanoilla/ cuin HERra sinun Jumalas on cuullut: Ja ettäs tahdoisit corgotta rucouxes jäänyitten edestä/ jotca wielä käsisä owat. Ja Cuningas Jehiskian palweliat tulit Jesaian tygö. Mutta Jesaia sanoi heille: näin sanocat teidän Herrallen: HERra sano näin: älä pelkä nijtä sanoja cuins cuulit/ joilla Assyrian Cuningan palweliat owat häwäisnet minua. Cadzo/ minä teen hänelle toisen mielen/ ja hänen pitä saaman jotakin cuulla/ jongatähden hänen pitä palajaman maahans/ ja minä tahdon caata hänen miecalla hänen maasans. MUtta cosca Rabsake palais/ löysi hän Assyrian Cuningan sotimast Libnat wastan: sillä hän oli cuullut hänen matcustanen Lachixest. Sillä sanoma tuli Thirhacasta Ethiopialaisten Cuningasta/ sanoden: hän on lähtenyt sotiman sinua wastan. Cosca hän tämän cuuli/ lähetti hän sanan Jehiskian tygö/ ja käski hänelle sanoa: Sanocat Jehiskialle Judan Cuningalle näin: älä anna sinun Jumalas pettä sinuas/ johons luotat ja sanot: ei Jerusalem anneta Assyrian Cuningan käteen. Cadzo/ sinä olet cuullut mitä Assyrian Cuningat caikille maacunnille tehnet owat/ ja ne häwittänet/ ja sinä pelastettaisin? Ongo myös pacanain jumalat auttanet nijtä maacundia/ joita minun Isäni

PROPHETA JESAIA

owat häwittänet? nijncuin on Gosan/ Haran/ Rezeph ja Edomin lapset Thelassaris? Cusa on Hamathin Cuningas/ ja Sepharwaiminin Caupungin Cuningas/ Henan ja Iwan? JA cosca Jehiskia oli saanut kirjan sanansaattajalda/ ja lukenut sen/ meni hän ylös HERran huonesen/ ja ilmoitti sen rucouxisa HERran edesä. Ja Jehiskia rucoili HERra/ ja sanoi: HERra Zebaoth sinä Israelin Jumala/ joca istut Cherubimin päällä/ sinä joca olet ainoa Jumala caickein maacundain ylidzen maan päällä/ sinä olet tehnyt taiwan ja maan. HERra cumarra corwas ja cuule/ HERra awa silmäs ja näe/ cuule sijs caicki Sanheribin sanat/ jotca hän on lähettänyt/ häwäisemän eläwätä Jumalata. Totta se on HERra/ Assyrian Cuningat owat autiaxi tehnet caicki waldacunnat heidän maacundains cansa/ Ja owat heittänet heidän jumalans tuleen: sillä ei ne ollet jumalat/ waan ihmisten kätten työt/ puut ja kiwet/ ne owat häwitetyt. Mutta nyt HERra meidän Jumalam/ auta meitä hänen kädestäns/ että caicki waldacunnat maan päällä ymmärräisit/ sinun ainoan olewan HERran. Silloin lähetti Jesaia Amozin poica Jehiskian tygö/ ja käski hänelle sanoa: näin sano HERra Israelin Jumala/ sitä cuin sinä minua rucoillut olet Assyrian Cuningan Sanheribin tähden. Nijn on tämä se cuin HERra hänestä sano: neidzy tytär Zion cadzo sinun ylön ja pilcka sinua/ ja tytär Jerusalem wäändeles päätäns sinun peräs. Ketä sinä olet pilcannut ja häwäisnyt/ kenengä päälle sinä olet corgottanut änes? ja olet nostanut silmäs Israelin Pyhä wastan. Sinun palwelioittes cautta olet sinä häwäisnyt HERra/ ja sanot: minun monilla rattaillani olen minä mennyt ylös wuorten cuckuloille Libanonin puolelle/ ja olen hacannut hänen corkiat Cedripuunsa ja walitut hongans/ ja olen tullut cuckulain ylidzen medzän loppuun maalla. Minä olen caiwanut ja juonut wettä/ ja minun jalcapöytän on cuiwanut caicki kätketyt wedet. Mutta etkös ole cuullut/ että minä muinen juuri nijn tehnyt/ ja wanhast toimittanut olen/ ja wielä nyt nijn teen/ että wahwat Caupungit cukistetan kiwiraunioixi? Ja heidän asujans woimattomixi ja epäilewäisexi tulewat/ ja häpiään joutuwat/ ja tulewat kedon ruohoxi/ ja wiherjäisexi yrtixi/ nijncuin heinä cattoin päällä/ joca ennen cuiwettu cuin se kypsendy. Mutta minä tunnen sinun asumas hywin/ sinun uloslähtemises ja sisällekäymises/ ja

PROPHETA JESAIA

sinun kiuckus minua wasthan. Ettäs kiucuidzet minua wasthan/ ja sinun ylpeydes on joutunut minun corwijni/ panen minä rengan sinun nenäas/ ja suidzet suuhus/ ja wien sinun sitä tietä jäl lens cotias/ jotas tullutkin olet. JA tämä pitä oleman sinulle merkixi: syö tänä vuonna mitä tallattu on/ toisna vuonna mitä idzestäns caswa/ colmandena vuonna kylwäkä ja leicatca/ istuttaca wijnapuita ja syökät heidän hedelmätäns. Sillä pelastettu in ja jäänyitten Judan huonesta pitä taas juurtuman/ ja ylhäidä candaman hedelmän. Sillä Jerusalemist pitä wielä nyt jäänyitten tuleman ulos/ ja wapahdetut Zionin wuorelda: Tätä on HERran Zebaothin kijwaus tekewä. Sentähden sano HERra Assyrian Cuningasta näin: ei hänen pidä tuleman tähän Caupungijn/ eikä yhtän nuolda sinne ambuaman/ eli yhtän kilpe tuleman sen eteen/ taicka yhtän skantzia tekemän sen ymbärille. Waan pitä palajaman sitä tietä tacaperin/ jota hän tullutkin oli/ nijn ettei hän tähän Caupungijn ensingän tule/ sano HERra. Sillä minä warjelen tämän Caupungin/ nijn että minä autan händä minun tähteni/ ja minun palweliani Dawidin tähden. Silloin läxi HERran Engeli/ ja löi Assyrian leirisä/ sata ja wijsi yhdexättäkymmendä tuhatta miestä. Ja cuin he warhain huomeneldain nousit/ cadzo/ nijn joca paicka oli cuolleita ruumita täynäns. Ja Assyrian Cuningas Sanherib läxi matcans/ ja palais cotians/ ja oli Niniwes. Ja tapahtui/ cosca hän rucoili hänen jumalans Nisrochin huonesä/ löit hänen poicans Adramelek ja SarEzer hänen miecalla/ ja pakenit Araratin maalle. Ja hänen poicans AssarHaddon tuli Cuningaxi hänen siaans.

Silloin tuli Jehiskia cuolema kielijn: Ja Propheta Jesaia Amozin poica tuli hänen tygöns/ ja sanoi hänelle: näin sano HERra: toimita talois: sillä sinun pitä cuoleman/ ja ei hengisä oleman. Nijn käänsi Jehiskia caswons seinän päin/ ja rucoili HERra/ ja sanoi: Ajattele cuitengin HERra/ cuinga minä sinun edesäs olen totuudes täydellisellä sydämellä waeldanut/ ja olen tehnyt mitä sinulle on ollut otollinen. Jehiskia itki catkerast. Silloin tuli HERran sana Jesaian tygö/ ja sanoi: mene ja sano Jehiskialle: Näin sano HERra sinun Isäs Dawidin Jumala: Minä olen cuullut sinun rucouxes/ ja nähnyt sinun kyynes/ cadzo/ minä lisän wielä nyt sinun päiwijis wijsitoistakymmendä vuotta. Ja

PROPHETA JESAIA

wapahdan sinun tämän Caupungin cansa Assyrian Cuningan kädestä: sillä minä tahdon hywin warjella tämän Caupungin. Ja tämä olcon merkixi HERralda/ että HErra on tämän tekewä nijncuin hän on sanonut. Cadzo/ minä tahdon wetä warjon tacaperin Ahaxen Säijäristä/ kymmenen juonda cuin hän on juosnut ylidzen/ nijn että Auringon pitä käymän tacaperin kymmenen juonda/ jotca hän Säijäris on juosnut ylidzen. TÄmä on Jehiskian Judan Cuningan kirjoitus/ cosca hän sairastanut oli/ ja hänen taudistans oli terwexi tullut. MINä sanoin minun päiwäini lyhettäis: nyt minun täyty mennä haudan owelle/ ennencuin minä sen huomaidzin/ ja ajattelin wielä edemmä eläxeni. Minä sanoin: en minä sillen HERRa enämbi näe/ ja HERRa eläwitten maasa. En minä sillen ihmisiä näe/ nijden seas jotca mailmasa eläwät. Minun aican cului/ ja on minulda otettu pois/ nijncuin paimenen maja: ja minä rewein pois minun elämäni nijncuin Canguri. Hän catcais minun nijncuin hienon langan/ sinä lopetat minun huomenisest ehtosen asti. Minä ajattelin: josca minä eläisin amun asti/ mutta hän särki caicki minun luuni nijncuin Lejoni: sillä sinä lopetat minun huomenisest ehtosen asti. Minä cuicutin nijncuin Curki ja Pääskyinen/ ja waikeroidzin nijncuin Mettinen: minun silmän rupeisit puhkeman: HERRa/ minä kärsin tusca/ huojenna minulda. O cuinga minä puhua tahdon/ että hän sen minulle lupais/ ja teke myös sen. Sentähden minä tahdon caickena minun elinaicanani tämän minun sieluni murhen tähden cartella. HERRa/ sijtä eletän/ ja minun hengeni elämä on sijnä coconans: sillä sinä annoit minun nuckua/ ja teit minun taas eläwäxi. Cadzo/ suuri hätä oli minulle turwasta/ mutta sinä olet minun sieluni sydämelisest wapahtanut/ ettei se huckuis: sillä sinä heitit caicki minun syndin selkäs taa. Ei Helwetti sinua kijtä/ eikä cuolema sinua ylistä/ ei myös ne sinun totuuttas odota/ jotca ales cuoppan menewät. Waan ainoastans eläwät kijttäwät sinua/ nijncuin minäkin nyt teen: Isän pitä lapsillens sinun totuuttas ilmoittaman. HERRa auta minua/ nijn me weisam minun weisuni/ nijncauwan cuin me eläm/ HERRan huonesä. JA Jesaia käski otta woidetta fijcunista/ ja panna paisens päälle/ että se tulis terwexi. Mutta Jehiskia sanoi: mikä mercki on/ että minun pitä menemän ylös HERRan huonesen?

PROPHETA JESAIA

Silloin lähetti Merodach BalAdan/ BalAdanin poica/ Babelin Cuningas kirjoituxen/ ja lahjoja Jehiskialle: sillä hän oli cuullut hänen sairastanen/ ja tullen terwexi jäl lens. Nijn Jehiskia riemuidzi/ ja näytti heille rijstahuonen/ hopian ja cullan/ yrtit/ callit woitet ja caicki hänen caluhuonens/ ja caiken tawaran cuin hänellä oli: ei ollut mitän/ jota ei Jehiskia heille näyttänyt hänen huonesans ja hänen tacanans. Silloin tuli Propheta Jesaia Cuningas Jehiskian tygö/ ja sanoi hänelle: mitä nämät miehet sanowat/ ja custa he sinun tygös tulewat? Jehiskia sanoi: he tulewat cauca minun tygöni/ nimittäin/ Babelist. Mutta hän sanoi: mitäst he owat nähnet sinun huonesas? Jehiskia sanoi: caicki mitä minun huonesani on/ owat he nähnet/ ja ei ole mitän minun tawaroisani/ jota ei he ole nähnet. Ja Jesaia sanoi Jehiskialle: cuule HERran Zebaothin sana. Cadzo/ se aica tule/ että caicki mitä sinun huonesas on/ ja mitä sinun Isäs coonnet owat tähän päiwän asti/ pitä wietämän pois Babelijn/ nijn ettei mitän pidä jäämän/ sano HERra. Heidän pitä myös päälisexi ottaman sinun lapses jotca sinusta tulewat/ ja sinulle synnytetän/ ja heidän pitä oleman Camaripalwelioina Babelin Cuningan Howisa. Ja Jehiskia sanoi Jesaialle: HERran sana on hywä sen cuins puhut. Ja sanoi: olcon cuitengin rauha ja uscollisuus minun päiwinäni.

LOhduttacat/ lohduttacat/ minun Canssani/ sano teidän Jumalan. Puhucat suloisest Jerusalemin cansa/ ja Saarnatcat hänelle/ että hänen sotimisens on lopetettu: sillä hänen ricoxens on annettu andexi/ että hän on saanut caxikertaisest HERran kädestä/ caickein hänen syndeins tähden.

Huutawaisen äni on corwes/ walmistacat HERran tietä/ tehkät tasaiset polgut erimaasa meidän Jumalallem. Caicki laxot pitä corgotettaman/ ja caicki wuoret ja cuckoldat pitä alettaman. Ja mitä on tasoittamat/ pitä tasattaman/ ja jotca coleat owat pitä/ silitettämän. Sillä HERran cunnia ilmoitetan/ ja caicki liha on ynnä näkewä HERran suun puhuwan. Äni sano: Saarna. Ja hän sanoi: mitäst minun pitä Saarnaman? Caicki liha on heinä/ ja caicki hänen hywydens nijncuin kedon cuckoldainen. Heinä cuiwa pois ja cuckoldainen lacastu: sillä HERra puhalsi siihen. Ja/ Canssa on heinä/ heinä cuiwettu ja cuckoldainen lacastu. Mutta meidän Jumalam sana pysy

PROPHETA JESAIA

ijancaickisest. Zion sinä suloinen Saarnaja/ astu corkialle wuorelle: Jerusalem sinä suloinen Saarnaja/ corgota urhollisest änes/ corgota ja älä pelkä. Sano Judan Caupungeille/ cadzo/ teidän Jumalan. Sillä cadzo/ HERra Jumala tule wäkwedydes/ hänen käsiwartens on hallidzewa. Cadzo/ hänen palckans on hänen myötäns/ ja hänen tecons on hänen edesäns. Nijn cuin paimen hän on caidzewa laumans/ coco caridzat syljins/ ja canda helmasans/ ja tijnet lambat hän saatta. CUca mittä wedet piollans/ ja käsittä waaxallans taiwat? ja maan tomun sulke colmannexeen? Ja wuoret pundarilla punnidze? ja cuckulat waagalla? Cuca HERran Henge opetta/ eli cuca on hänen Neuwonandajans? Keneldä hän neuwo kysy/ joca hänelle ymmärryst anda? ja opetta hänelle oikeuden tien? ja anda hänelle tiedon/ ja opetta hänelle ymmärryksen tien? Cadzo/ pacanat owat nijncuin pisara joca jää ämbärijn/ ja nijncuin rahtu joca jää waacaan? Cadzo/ luodot owat nijncuin piscuinen tomu/ Libanon olis sangen wähä tulexi ja hänen eläimens ylön harwat polttouhrixi. Caicki pacanat owat nijncuin ei mitän hänen edesäns/ ja nijncuin juuri tyhjä/ jotca turhana pidetän. KEnengä te tahdotta weratta Jumalaan/ eli mitä cuwa te tahdotta hänelle tehdä? Tekiä wala kyllä cuwan/ ja hopiaseppä celda sen/ ja teke siihen hopiakäädyt. Nijn myös jolla wähä wara on tehdä ylönnyshria/ hän walidze puun joca ei mätäne/ ja edzi siihen taitawan tekiän walmistaman cuwa/ joca on kestäwäinen. Ettäkö te tiedä? ettäkö te cuule? eikö tämä ole ennen teille ilmoitettu? ettäkö te ole sitä ymmärtänet maan algusta? Hän istu maan pijrin ylidzen/ ja ne cuin sen päällä asuwat/ owat nijncuin heinäsiicat. Joca taiwan wenyttä nijncuin ohucaisen nahan/ ja lewittä sen nijncuin tellan/ josa asutan joca pääruhtinat tyhjäxi teke/ ja häwittä Duomarit maan päädä. Nijn cuin ei he olis istutetut/ eikä kylwetyt/ eli heidän candons juurtunet maahan/ nijn että he cuiwettuwat/ cosca tuuli heidän päällens puhalda/ ja tuulispää wie heidän matcans nijncuin acanat. Keneengä sijs te minun werrata tahdotta/ jonga caltainen minä olen? sano se Pyhä. NOstacat silmän corkeuteen/ ja cadzocat/ cuca ne cappalet luonut on/ ja wie edes heidän jouckons lugulla? joca heidän cudzu caicki nimeldäns. Hänen warans ja wäkwä woimans on

PROPHETA JESAIA

nijn suuri/ ettei häneldä mitän puutu. Mixi sijs sinä Jacob sanot? ja sinä Israel puhut? minun tieni on HERralda salattu/ ja minun Jumalatani? Etkös tiedä? etkös ole cuullut? HERra ijancaickinen Jumala/ joca maan äret on luonut/ ei wäsy eikä näänny/ hänen ymmärryxens on tutkimatoin. Hän anda wäsyneille woiman/ ja wäettömille kyllä wäke. Nuorucaiset wäsywät ja näändywät/ ja nuoret miehet langewat. Mutta jotca HERra odottawat/ ne saawat uden woiman/ nijn että he menewät sijwillä ylös cuin Cotcat. Että he juoxewat ja ei näänny/ he waeldawat ja ei wäsy.

LUodot olcan äneti minun edesäni/ ja Canssa wahwistucon/ astucan edes ja puhucan. Käykäm oikeudelle toinen toisemme cansa. Cuca on herättänyt wanhurscan idästä? cuca hänen cudzui käymän? cuca andoi pacanat ja Cuningat hänen eteens/ että hän tuli woimallisexi heidän päällens/ ja andoi heidän miecallens nijncuin tomun/ ja joudzellens nijncuin acanat/ jotca hajotetan. Ja hän ajoi heitä taca ja pääsi rauhas sitä tietä/ '6Aota ei hänen jalcans ennen käynyt. Cuca teke ja toimitta sen/ ja cudzu sugut/ yhden toisens perästä/ aina algusta? Minä olen HERra sekä ensimmäinen että wijmeinen/ idze minä. Cosca luodot näit sen/ pelkäisit he/ ja maan äret peljästyit. He lähestyit ja astuit edes/ autit toinen toistans/ ja sanoit lähimmäisellens: ole hywäs turwas. Puuseppä otti hopiasepän tygöns/ joca tasoitti wasaralla alaisimen päällä/ ja sanoi: kyllä se pysy. Ja he wahwistit sen nauloilla/ ettei se sinne tänne huljuis. MUTta sinä Israel minun palwelian/ Jacob jonga minä olen walinnut/ sinä Abrahamin minun ystäwäni siemen/ Jonga minä olen wahwistanut aina mailman ärestä/ ja olen sinun cudzunut hänen jalgoistans/ ja sanoin sinulle: sinun pitä oleman minun palweliani: sillä minä walidzen sinun/ ja en hyljä sinua. Älä pelkä/ minä olen sinun cansans/ älä harhaele: sillä minä olen sinun Jumalas/ minä wahwistan sinun/ minä autan myös sinua/ minä tuen sinun minun wanhurscaudeni oikialla kädellä. Cadzo/ caicki ne/ jotca owat angarat sinua wastan/ pitä nauroon ja häpiään tuleman/ ja joutuman nijncuin tyhjäxi/ ja ne miehet jotca sinun cansas rijtelewät/ pitä huckuman. Nijn että sinun pitä kysymän heitä ja ei löytämän: Ne miehet jotca sinun cansas torelewat/ pitä tuleman nijncuin tyhjä/ ja ne

PROPHETA JESAIA

miehet jotca sotiwat sinua watan/ pitä saaman loppuns. Sillä minä olen HERra sinun Jumalas/ joca sinun oikian kätes wahwistan/ ja sanon: älä pelkä/ minä autan sinua. Älä siis nyt pelkä sinä mato Jacob/ te köyhä joucko Israel/ minä autan sinua/ sano HERra/ ja sinun wapahtajas se Pyhä Israelis. Cadzo/ minä olen sinun tehnyt udexi teräwäxi rautaisexi warstaxi/ että sinä tapat wuoria/ ja muserrat heitä/ ja teet korkeudet nijncuin acanat/ Sinun pitä hajottaman heitä/ nijn että tuuli wie heidän pois/ ja tuulispää wiscoi heidän sinne ja tänne: mutta sinä iloidzet HERrasa/ ja kerscat idzes Israelin Pyhästä. Radolliset ja köyhät edziwät wettä/ ja ei ole mitän. Heidän kielens cuiwettu janosta/ mutta minä HERra tahdon heitä cuulla: minä Israelin Jumala en tahdo heitä hyljätä. Waan minä awajan wirrat korkeuxilla/ ja lähtet keskellä ketoja. Minä teen corwen wesilammicoixi/ ja carkiat maat luondolähteixi/ Minä annan corwesa Cedri/ Sitti/ Myrthi ja Öljypuita/ minä annan kedolla Cuusen/ Böökin ja Buxpuun ynnä. Nähtä/ tuta/ ja ymmärtä ja huomatta/ että HERran käsi on nämät tehnyt/ ja se Pyhä Israelis on nämät luonut. ANDacat siis teidän asian tulla edes/ sano HERra/ tuocat edes/ misä te luuleta woittawan/ sano Jacobin Cuningas. Anna heidän astua edes/ ja ilmoitta tulewaisia asioita/ ilmoittacat meille ja ennustacat jotain edellä/ ottacam sydämelläm waari/ ja ajatelcam cuinga tästedes tulewa on/ eli anna meidän cuulla mitä tuleman pitä. Ilmoittacat meille mitä tästedes on tulewa/ nijn me ymmärräm teidän olewan jumalat/ tehkat hywä eli paha/ nijn me puhum sijtä ja cadzelem ynnä. Cadzo/ te oletta tyhjäst/ ja teidän tecon pahembi Kyykärmettä/ ja joca teitä walidze/ on cauhistus. Mutta minä herätän yhden pohjasta/ ja hän tule idästä/ hän on heille Saarnawa minun nimeni/ ja hän käy woimallisten päällä nijncuin sawen/ ja sotcu sawe nijncuin sawenwalaja. Cuca taita jotain ilmoitta algusta/ että me ymmärräisim? eli ennusta edellä/ että me sanoa mahdaisim? sinä puhut oikein. Mutta ei täsä ole yhtän ilmoittajata/ ei yhtän joca jotain anda cuulla/ ei yhtän joca teidän yhdengän sanan cuule. Minä olen ensimmäinen joca sanon Zionille: cadzo/ siellä on se/ ja andacat Jerusalemille Saarnaja. Mutta tänne minä cadzelen/ ei siellä ole ketän ja cadzon heidän keskelläns/ mutta ei siellä ole yhtän

PROPHETA JESAIA

neuwonandajata: minä kysyn heille/ ja heidän pitäis wastaman minua. Cadzo/ se on caicki tusca/ sula turhuus/ ja heidän työns on turha/ heidän epäjumalans owat tuuli ja tyhjys. CADzo/ minun palweliani/ minä händä tuen/ ja minun walittun/ josa minun sielun hyväst mielisty. Minä olen hänelle minun Hengeni andanut/ hänen pitä oikeuden saattaman pacanoille. Ei hänen pidä huutaman eli parcuman/ ja hänen ändäns ei cuulla caduilla. Särjettyä ruoco ei hänen pidä murendaman/ ja suidzewaista kyntilän sydändä/ ei pidä hänen sammuttaman/ hän saatta oikeuden totudella. Ei hänen pidä nurisewan eikä hirmuisen oleman: sillä hänen pitä oikeuden maan päälle säätämän. Ja luodotkin pitä hänen Lakians odottaman. Näitä sano HERra Jumala/ joca luo ja lewittä taiwat/ ja maan teke ja hänen caswons. Joca Canssalle cuin sen päällä on/ hengittämisen anda/ ja hengen nijlle jotca sijnä käywät. Minä HERra olen sinun cudzunut wanhurscaudes/ ja rupeisin sinun kätees ja warjelin sinua. Ja olen sinun andanut Canssoille lijtoxi/ ja pacanoille walkeudexi. Awajaman sokiain silmiä/ ja fangeja pelastaman fangeudesta/ ja tornista nijtä/ jotca pimeydes istuwat. Minä HERra/ se on minun nimen/ en minä anna toiselle cunniatani/ engä ylistystäni epäjumalille. Cadzo/ mitä tapahtuwa on/ nijtä minä ennustan/ ja ilmoitan utta: ennencuin se tapahtu annan minä sen teille cuulla. WEisatcat HERralle utta weisua/ hänen ylistyxens owat mailman loppun asti. Jotca meresä waeldawat/ ja mitä sijnä on/ luodot ja jotca nijsä asuwat. Huutacat corkiast te corwet ja Caupungit nijsä/ ja ne kylät joisa Kedar asu. Ne ihastuwat jotca calliois asuwat/ ja huutawat wuorten corkeuxista. Sallicat heidän HERralle cunniat anda/ ja hänen nimens luodoisa ilmoitta. HErra käy nijncuin Sangar ulos/ hän herättä kijwauxens nijncuin sotamies. Hän on ihastuwa ja hymisepä/ hän woitta wihollisens. Wanhast minä olen wai ollut/ olin hiljainen ja pidätin idzeni. Mutta nyt minä tahdon huuta nijncuin synnyttäjä/ minä tahdon hajotta heitä/ ja caicki niellä. Minä häwitän wuoret ja cuckulat/ ja annan caicki heidän ruohons cuiwua/ teen wirrat luodoixi/ ja järwet cuiwan pois. Mutta sokeri minä johdatan sitä tietä/ jota ei he tiedä/ minä wien heidän nijtä polcuja/ joita ei he tunne. Minä teen heille pimeyden

PROPHETA JESAIA

walkeudexi/ ja colean tasaisexi/ näin tahdon minä heille tehdä/ ja en hyljä heitä. Mutta jotca uscaldawat epäjumalihin/ ja sanowat waletuille cuwille: te oletta meidän jumalam/ heidän pitä käändymän tacaperin/ ja häpiään tuleman. Cuulcat te cuuroit/ ja cadzocat tähän te soker/ että te näkisitte. Cuca on nijn soke cuin minun palwelian? ja cuca on nijn cuuroi cuin minun käskyläisen/ jonga minä lähetän? Cuca on nijn soke cuin se täydellinen? ja nijn soke cuin se HERran palwelia? Kyllä Saarnatan/ waan ei sitä cuitengan pidetä/ kyllä heille sanotan/ waan ei he tahdo cuulla. Cuitengin suo HERRA heille hywä hänen wanhurscaudens tähden/ ja hän teke Lakins cunnialisexi ja suurexi. Se on raadeldu ja ryöstetty Canssa/ he owat caicki saadut kijnni cuopasta/ ja fangein huoneseen lymytetyt. He owat tehdyt saalixi/ eikä ole yhtän auttajata: raadellut/ ja ei kengän sano: tuo ne jällens. Cuca on teidän seasan/ joca näitä otta corwijns? hän hawaitcan ja cuulcan mitä tästedes tule. Cuca on Jacobin raateluxexi andanut/ ja Israelin ryöwäreille? Eikö HERRA sitä tehnyt/ jota wastan me syndiä tehnet olemma? Ja ei he tahtonet hänen teilläns waelda/ eikä totellet hänen Lakians. Sentähden on hän heidän päällens pudistanut wihans hirmuisuden/ ja wäkewän sodan. Ja on heidän sytyttänyt ymbäri/ mutta ei he tundenet/ ja hän sytytti heitä/ mutta ei he sitä ottanet mieleens.

JA nyt sano HERra: joca sinun Jacob loi/ ja joca sinun Israel teki. Älä pelkä. sillä minä olen sinun lunastanut/ minä olen sinun nimeldäs cudzunut/ sinä olet minun. Sillä jos sinä wesis käyt/ nijn minä olen tykönäs/ ettei wirrat sinua upota. Ja jos sinä tules käyt/ et sinä pala/ ja liekin ei pidä sinua sytyttämän. Sillä minä olen HERra sinun Jumalas/ ja Israelin Pyhä/ sinun wapahtajas. Minä olen Egyptin/ Ethiopian ja Seban andanut sinun edestäs sowinnoxixi. Ettäs nijn callixi olet luettu minun caswoni edes/ nijn sinun täyty myös cunnialisen olla. Ja minä racastan sinua ja annan sentähden ihmiset sinun edestäs/ ja Canssat sinun sielus edestä. Älä sijs nyt pelkä: sillä minä olen sinun tykönäs idästä tahdon minä sinun siemenes saatta/ ja lännestä tahdon sinua coota. Minä tahdon sano pohjaiselle: tuo tänne/ ja etelälle: älä kiellä. Tuo tänne minun poicani taamba/ ja minun tyttäreni hamast mailman

PROPHETA JESAIA

äristä. Caicki jotca minun nimelläni owat nimitetyt nimittäin/ jotca minä luonut olen/ walmistanut ja tehnyt minun cunniaxeni. TUo edes sokia Canssa/ jolla cuitengin silmät owat: ja cuuroit/ joilla cuitengin corwat owat. Anna caicki pacanat tulla cocon/ ja Canssan cocondua/ cuca on heidän seasans/ joca näitä ilmoitta tietä/ ja cuulutta meille edellä mitä tapahtuman pitä? Anna heidän tuoda edes todistuxens ja osotta/ nijn saadan cuulla/ ja sano: se on totuus. Mutta te oletta minun todistajani/ sano HERRa: ja minun palwelian/ jonga minä walidzin/ että te tiedäisitte ja uscoisitte minua/ ja ymmärräisitte/ että Minä se olen. Ei yhtän Jumalata ole minun edelläni tehty/ ei myös kengän tule minun jälkeen/ Minä/ Minä olen HERRa/ ja paidzi minua ei ole yhtän wapahtajata. Minä sen olen ilmoittanut/ ja olen myös auttanut ja olen sen teille andanut sanoa/ ja ei ole muucalainen Jumala teidän seasan. Te oletta minun todistajani/ sano HERRa/ Nijn minä Jumala olen. Ja Minä olen ennencuin jocu päiwä olican/ ja ei kengän woi minun kädestäni pelasta/ Minä waicutan/ cuca tahto sitä estä? NÄin sano HERRa teidän lunastajan/ Israelin Pyhä: teidän tähden olen minä lähettänyt Babelijn/ ja olen cukistanut caicki teljet/ ja ajanut murhelliset Chaldealaiset haaxijn. Minä olen HERRa teidän Pyhän/ joca Israelin luonut olen/ teidän Cuningan. Näin sano HERRa joca tien teke meresä/ ja polgun wäkewäsä wedesä: Joca wie rattan ja hewoisen/ joucon ja woiman/ nijn että he yhdesä rouckiosa macawat/ eikä nouse että he sammuwat nijncuin kyntilän sydän sammu. Älkät ajatelco wanha/ ja älkät pitäkö lucua endisest. Sillä cadzo/ Minä teen utta/ juuri nyt pitä sen coittaman/ että te ymmärrätte minun tekewän tietä corpeen/ ja wirtoja erämaihin. Että eläimet kedolla cunnioittawat minua Drakit ja Strutzit: sillä minä annan wettä corwesa/ ja wirrat erämaasa/ andaxeni Canssalleni minun walituilleni juoda. Tämän Canssan olen minä minulleni walmistanut/ sen pitä minun ylistyteni julistaman. Ei/ että sinä Jacob cudzuit minua/ ja että sinä Israel olet työtä tehnyt minua saadaxes/ Etpäs minulle tuonut edes polttouhris lambaita/ etkä cunnioittanut sinun uhrillas. En minä ollut iloinen/ cosca sinä ruocauhris purgit/ engä myös ihastunut sinun pyhän sawus työstä. Etpäs minulle

PROPHETA JESAIA

ostanut rahalla hajawata Calmusta/ et myös minua sinun uhris raswalla täyttänyt. Ja sinä sait minun työtä tekemän sinun synnisäs/ ja olet tehnyt minulle waiwa sinun pahoisa tegoisas. Minä/ Minä pyhin sinun ylidzekäymises pois minun tähteni/ ja en muista sinun syndejäs. Muistuta minulle coetelcam oikeudella/ sanos/ millä tawallas tahdot wanhurscaxi tulla? Sinun ensimmäinen Isäs on syndiä tehnyt/ ja sinun opettajas owat minua wastan wääryttä tehnet. Sentähden minä rijwaisin Pyhän esimiehet/ ja olen andanut Jacobin raateluxexi/ ja Israelin pilcaxi.

NIin cuule nyt minun palwelian Jacob/ ja Israel jonga minä walidzin. Näin sano HERra/ joca sinun tehnyt ja walmistanut on/ joca sinua autti hamast äitis coh dusta. Älä pelkä minun palwelian Jabob/ ja sinä hurscas/ jonga minä walidzin. Sillä minä tahdon wuodatta wedet janowaisen päälle/ ja wirrat carkian päälle. Minä tahdon wuodatta minun hengen sinun siemenes päälle/ ja minun siunauxeni sinun jälkentulewaistes päälle. Että he caswaisit nijncuin ruoho/ ja nijncuin pajut wesiwirtain tykönä. Tämän pitä sanoman: HERran minä olen/ ja se pitä Jacobin nimen alla cudzuttaman. Ja tämän pitä idzens omalla kädelläns HERralle kirjoittaman/ ja pitä nimitettämän Israelin nimellä. Näin sano HERra Israelin Cuningas/ ja hänen pelastajans HERra Zebaoth: Minä olen ensimmäinen ja minä olen wijmeinen/ ja paidzi minua ei ole yhtän Jumalata. Ja cuca on minun caltaisen/ joca cudzu ja ilmoitta/ ja sen minulle walmista? minä joca asetan Canssat mailman algusta: Anna heidän ilmoitta merkejä ja mitä tulewa on? Älkät peljätkö ja älkät hämmästykö: Engö minä silloin andanut cuulla ja ilmoitta sitä sinulle? Sillä te oletta minun todistajani/ Ongo jocu Jumala paidzi minua? Ei ole yhtän lohduitust/ en minä tiedä ketän. EPäjumalain tekiät owat caicki turhat/ ja mistä he paljon pitäwät/ ei ole mitän tarpellinen/ He owat heidän todistajans/ ja ei näe mitän/ eikä mitän ymmärrä/ sentähden pitä heidän häpiään tuleman. Cutca owat ne cuin Jumalan tekewät/ ja walawat epäjumalan/ joca ei mihingän kelpa. Cadzo/ caicki heidän cumpanins tulewat häpiään: sillä he owat tekiät ihmisist. Jos he caicki coconduisit/ nijn heidän pitä cuitengin pelkämän ja häpiään tuleman. Yxi taco rauta pihdeillä/ pitä sen hijlisä/ ja walmista sen

PROPHETA JESAIA

wasaralla/ ja taco sitä caikella hänen käsiwartens wäellä/ kärsi myös nälkä siihenasti ettei hän enä woi/ eikä juo wettä/ siihenasti cuin hän näändy. Toinen weistele puuta ja mitta sitä nuoralla/ ja arwoittele sen langalla/ ja hacka sen/ ja pijrittä sen Cirklillä/ ja teke sen miehen cuwaxi/ nijncuin caunixi ihmisexi/ jonga pitäis asuman huonesä. Hän käy puiden seas medzäsä/ hacataxens Cedripuita/ ja ottaxens Böökiä ja Tamme/ ja Cedripuuta joca istutettu on/ ja satesta on caswanut/ Joca kelpa ihmisille poltta/ josta lämmitellä saadan/ jonga palamisella myös leipiä kypsetän: Sijtä hän teke jumalan ja palwele sitä/ hän teke sijtä epäjumalan/ ja lange sen eteen polwillens. Puolen poltta hän tulesa/ ja toisen puolen tykönä syö hän liha/ hän paista paistin ja rawidze idzens/ lämmittä idzens/ ja sano: hoi/ minun helle/ minäiloidzen tulesta. Mutta jäänestä teke hän jumalan/ epäjumalaxens/ sen eteen lange hän polwillens/ ja cumartele sitä/ rucoile ja sano: wapahda minua: sillä sinä olet minun jumalan. Ei he tiedä eikä ymmärrä mitän: sillä he owat sowaistut/ nijn että heidän silmäns ei näe mitän/ ja heidän sydämens ei äckä mitän. Ja ei he johdata sydämeens/ ei ole sijnä yhtän toime eli järke/ että he sijttekin ajattelisit: minä olen puolen polttanut tules/ ja olen hijlillä kypsändänyt leipiä/ ja paistanut liha ja syönyt: pitäiskö minun nyt tekemän sen/ cuin jäänyt on/ cauhistuxexi? ja pitäiskö minun cumartaman cando? Hän elättä idzens tuhwalla/ hänen wimmattu sydämens pettä hänen/ ettei hän taida sieluans pelasta/ ei hän cuitengan ajattele: eikö petos ole minun oikiasa kädesäni? AJattele sitä Jacob ja Israel: sillä sinä olet minun palwelian/ minä olen sinun walmistanut/ että minun palwelian olisit/ Israel älä minua unohda. Minä pyhin sinun pahat tecos pois nijncuin pilwen/ ja sinun syndis nijncuin sumun/ käännä sinuas minun puoleen: sillä minä sinun lunastin. Iloitcat te taiwat: sillä HERra idze sen teki/ ihastu sinä maa täällä alhalla/ pauckucat te wuoret ihastuxella/ medzä ja caicki hänen puuns: sillä HERra lunasti Jacobin/ ja on Israelis cunnialinen. NÄitä sano HERra sinun lunastajas/ joca sinun äitis cohdusta walmistanut on: Minä olen se HERra joca caicki teke/ joca taiwat yxinäni wenyttä/ ja lewitän maan ilman apulaiseta. Joca noitain merkit tyhjäxi teen/ ja tietäjät teen

PROPHETA JESAIA

hulluxi. Joca wijsat ajan tacaperin/ ja heidän taitons teen hulludexi. Mutta hän wahwista hänen palwelians sanan/ ja hänen käskyläistens neuwon täyttä. Joca Jerusalemille sano: ole asuwa: ja Judan Caupungeille: olcat raketut/ ja minä heidän aukions nostan. Minä joca sywydelle sanon: loppucacat: ja wirroille: cuiwucacat. Minä joca sanon Corexelle: hän on minun paimenen/ ja hänen pitä caiken minun tahtoni täyttämän. Nijn että Jerusalemille sanotan: ole rakettu: ja Templille: ole perustettu.

NÄin sano HERra Corexelle hänen woidellullens/ jonga oikian käteen minä rupen: minä taiwutan pacanat hänen eteens/ ja päästän Cuningasten miecat heidän suolildans/ että owet awatan hänen eteens/ eikä uxia suljeta. Minä tahdon käydä sinun edelläs ja tehdä wäärät oikiaxi/ Minä tahdon ricko waskiowet/ ja taitta rautateljet. Ja annan sinulle salatut tawarat ja kätketyt callit calut/ että ymmärräisit/ minun HERran Israelin Jumalan/ sinun nimeldäs nimittäny/ Jacobin minun palweliani tähden/ ja Israelin minun walittuni tähden. Ja minä cudzuin sinun/ nimeldäs/ ja nimitin sinun/ cosca et sinä minua wielä tundenut. Minä olen HERra/ ja ei yxikän muu/ Ei yhtäkän jumalata ole/ waan minä. Minä warustin sinun cuins et wielä minua tundenut/ että sekä idästä ja lännestä ymmärrettäisin/ ettei ilman minuta mitän ole/ Minä olen HERra ja ei kengän muu. Minä joca teen walkeuden ja luon pimeyden: Minä joca annan rauhan ja luon pahan/ Minä olen HERra joca caicki nämät teen. Te taiwat tiuckucacat ylhäldä/ ja pilwet satacon wanhurscauden: maa awatcon idzens ja candacon autuuden/ ja wanhurscaus caswaccon myös/ Minä HERra luon sen. Woi sitä rijtele joca luojans cansa/ nimittäin: sawiastia sawenwalajan cansa: Sanoneco sawi sawenwalajalle: mitäs teet: et sinä osota sinun kättäs sinun tegosas. Woi sitä joca Isälle sano: mixis minun olet sijttänyt? ja waimolle: mixis minun synnytit? Nijn sano HERra/ se pyhä Israelis/ ja hänen tekiäns: anocat minulda mercki/ neuwocat minun lapseni ja minun kätteni työ minun tygöni. Minä olen tehnyt maan/ ja luonut ihmisen sen päälle/ Minä olen se jonga kädet owat lewittänet taiwan/ ja andanut käskyn caikelle sen joucolle. Minä olen herättänyt hänen wanhurscaudes/ ja minä teen caicki hänen tiens tasaisexi/ Hänen pitä

PROPHETA JESAIA

rakendaman minun Caupungini/ ja päästämän minun fangini wallallens/ ei rahan eli lahjan tähden/ sano HERra Zebaoth. Näin sano HERra: Egyptiläisten cauppa ja Ethiopialaisten saando/ ja se suuri Seban Canssa/ pitä idzens andaman sinun alas/ ja oleman sinun omas/ heidän pitä noutaman sinua/ jalcapuisa pitä heidän käymän/ ja pitä langeman maahan sinun etees/ ja rucoileman sinua: sillä Jumala on sinun tykönäs/ ja ei ole yhtän muuta Jumalata. TÖtisest sinä olet salattu Jumala/ sinä Jumala Israelin wapahtaja. Mutta epäjumalain tekiät täyty caicki häpias ja häwäistyxes pysyä/ ja yxi toisens cansa häwäistynä mennä pois. Mutta Israel lunastetan HERran cautta ijancaickisella lunastuxella/ eikä tule häpiään eli pilckan coscan ijancaickisest. Sillä nijn sano HERra joca taiwan luonut on/ se Jumala joca maan on walmistanut/ ja on sen tehnyt ja hanginnut. Ja ei nijn sitä tehnyt/ että se olis tyhjänä ollut/ waan walmisti sen että sijnä asutaisin: Minä HERra olen ja ei kengän muu. En minä ole sala puhunut/ pimiäs paicas maan päälle/ engä ole huckan Jacobin siemenelle sanonut: Edzikät minua: sillä minä olen se HERra/ joca wanhurscaudest puhu/ ja ilmoitan oikeutta. ANna pacanain Sangarein heitäns coota ja tulla yhten/ jotca ei mitän tiedä/ ja candawat heidän epäjumalans Cannot/ ja rucoilewat sitä jumalata cuin ei autta taida. Ilmoittacat ja tulcat tänne/ pitäkät neuwo keskenän/ cuca näitä algusta cuulutti/ ja silloin on sen ilmoittanut. Engö minä HERra ole sitä tehnyt? ja ei ole ensingän Jumalata paidzi minua/ hurscas Jumala ja wapahtaja/ ja ei ole ketän paidzi minua. Käändäkät teitän minun tygöni/ nijn te autuaxi tuletta/ caicki mailman äret: sillä minä olen Jumala/ ja ei kengän muu. Minä wannon idzelläni/ ja minun suustani on wanhurscauden sana käypä ulos/ ja se jää silläns/ nimittäin/ minulle pitä caicki polwet notkistaman/ ja caicki kielet wannoman/ ja sanoman: HERrasa minun on wanhurscaus ja wäkewys. Sencaltaiset tulewat hänen tygöns/ mutta caicki jotca ottawat händä wastan/ ne häpiään tulewat. Sillä HERrasa caicki Israelin siemen wanhurscautetan/ ja saawat idziäns hänestä kerscata.

BEI callistu cowin/ Nebo on pudonnut/ heidän epäjumalans owat joutunet eläimille ja carjalle osaxi/ että he wäsywät teidän cuormian candaisans. Ja ne

PROPHETA JESAIA

putowat ja callistuwat caicki tyynni/ ja ei taida canda pois cuorma/ waan heidän sieluns pitä käymän fangiudesä. CUulcat minua te Jacobin huonesta/ ja caicki tähtet Israelin huonesta/ jotca cohduša cānetan ja äitisän oletta. Minä/ Minä tahdon teitä canda haman wanhuten/ ja sijhenasti cuin harmaxi tuletta/ Minä sen teen/ Minä nostan/ kannan ja pelastan. Keneengä te wertatte minun/ ja kenengä caltaisexi te teettä minun? ja kenen werraxi te minua mittat/ jonga caltainen minä olisin? He pudistawat culda säkistä/ ja hopian wihtillä punnidzewat/ ja hopenasepän palckawat/ että hän jumalan tekis/ jonga eteen he polwillens langewat ja sitä cumartawat. He nostawat sen hartioillens ja candawat sitä/ ja panewat sen siallens/ sijnä se seiso ja ei lijcu siastans. Jos jocu händä huuta nijn ei hän wasta/ ja ei auta händä hänen tuscastans. Sencaltaista muistacat ja olcat wahwat/ te wäärintekiät mengät sydämijn. Muistacat endistä cuin wanhasta on ollut: sillä minä olen Jumala ja ei yxikän muu/ Jumala/ jonga wertaista ei cusan ole. Minä joca edellä ennustan/ mitä edespäin tulewa on/ ja ennencuin se tapahtu/ sanon minä. Minun aiwoituxeni pysywät/ ja minä teen caicki mieleni perän. Minä cudzun linnun idästä/ ja miehen/ joca minun aiwoituxeni teke/ caucaiselda maalda. Mitä minä sanon/ sen minä tulla annan/ ja mitä minä ajattelen/ sen minä myös teen. CUulcas minua te ylpiät sydämet/ te cuin oletta caucana wanhurscaudesta: Minä olen minun wanhurscaudeni andanut lähestyä/ ei se ole caucana/ ja ei minun autuudeni wijwy: sillä minä annan autuuden Zionis/ ja minun cunnian Israelis.

AStu alas neidzy/ sinä tytär Babel/ istu tomuun/ istu maahan: sillä Chalderein tyttärellä/ ei ole yhtän istuinda enä/ ei sinua pidä enä cudzuttaman ihanaisexi ja iloisexi. Ota mylly ja jauha jauhoja/ päästä hiustes palmicot/ rijsu kengäs/ paljasta sääres/ cahla wirran ylidzen. Että sinun häpys ilmoitetuxi/ ja sinun riettaudes nähdyxi tulis/ Minä costan/ ja ei yxikän ihminen pidä rucouxellans minua sijtä estämän. Tämän teke meidän pelastajam/ joca cudzutan HERraxi Zebaothixi/ Israelin Pyhäxi. Istu alallas/ mene pimeyteen sinä Calderein tytär: sillä ei sinua enä pidä cudzuttaman waldacundain Frouwaxi. Sillä cosca minä olin wihainen minun Canssani

PROPHETA JESAIA

päälle/ ja turmelin minun perindöni/ hyljäisin minä heidän sinun kätees:
mutta et sinä tehnyt laupiutta/ ja wanhoille teit sinä iken peräti rascaxi/ ja
ajattelit: minä olen Drotningi ijancaickisest. Et sinä tähän päiwän asti wielä
ole sitä johdattanut sydämees/ eli ajatellut cuinga heille wijmein oli
tapahtuwa. NIjn cuule nyt tätä/ sinä joca elät hecumas/ ja istut nijn surutoin/
ja sanot sydämesäs: minä olen ja ei yxikän muu/ en minä leskexi eli
hedelmättömäxi tule: molemmat nämät pitä sinua äkildä cohtaman yhtenä
päiwänä/ että sinä tulet leskexi ja hedelmättömäxi. Ja ne pitä sinuun
täydellisest sattuman/ sinun monen welhois tähden/ ja sinun noitais tähden/
joista suuri osa on sinun tykönäs. Sillä sinä olet luottanut idzes sinun
pahutees/ coscas ajattelit: ei minua nähdä. Sinun taitos ja tietos on sinun
cukistanut/ että sanot sydämesäs: minäpä olen ja ei yxikän muu. Sentähden
pitä onnettomuden tuleman sinun päälles/ nijn ettei sinun pidä tietämän
cosca se tule/ ja sinun wastoinkäymises pitä langeman sinun päälles/ jota ei
sinun pidä taitaman sowitta: sillä capinan pitä äkist tuleman sinun päälles/
jota et sinä edellä tiedä. Käys nyt edes sinun welhois cansa/ ja sinun monen
noitais cansa/ joiden seas sinä olet idzes nuorudestas waiwannut/ jos sinä
taidaisit autta idzes/ jos sinä taidaisit wahwista idzes: sillä sinä olet wäsyxis
sinun monen coettelemuxes tähden. Tulcan edes ja auttacon sinua ne taiwan
juoxun tietäjät ja tähtein curkisteliat/ jotca Cuucautten jälken lukewat/ mitä
sinulle pitä tapahtuman. Cadzo/ he owat nijncuin corret/ jotca tuli poltta/ ei
he taida pelasta heidän hengens liekistä: sillä ei pidä yhtän hijlistö oleman/
josa jocu taidais idzens lämmitellä/ eli tulda jonga tykönä istutaisin. Juuri
nijn owat ne joiden alla sinä sinus waiwannut olet/ sinun cauppamiehes
sinun nuorudestas/ pitä jocaidzen käymän sinne ja tänne/ ja sinulla ei ole
yhtän auttajata.

CUulcat tätä te Jacobin huonesta/ te cuin cudzutan Israelin nimellä/ ja oletta
culkenet Judan wedestä/ te jotca wannotte HERran nimeen/ ja muistatte
Israelin Jumalan/ ei cuitengan totudes eikä wanhurscaudes. Sillä he
nimittäwät idzens pyhästä Caupungista/ ja luottawat heitäns Israelin
Jumalaan/ joca cudzutan HERraxi Zebaothixi. Minä olen ennen ilmoittanut

PROPHETA JESAIA

tulewaisia/ minun suustani on se lähtenyt/ ja minä olen andanut sitä sanoa/ ja teen sen myös äkist/ että se tule. Sillä minä tiedän sinun cowaxi/ ja sinun niscas on rautasuoni/ ja sinun odzas on waskesta. Minä olen sen ilmoittanut ennen/ ja olen sen sinulle andanut sanoa ennencuin se tulican/ ettes sanois: minun epäjumalan sen teke/ ja minun cuwan ja epäjumalan on sen käskenyt. Caicki nämät sinä cuulit ja näit/ ja et ole cuitengan sitä ilmoittanut: sillä minä olen edellä andanut sinulle sanoa usia ja salaisia/ joita et sinä tiennyt. Mutta nyt on se luotu ja ei siihen aican/ ja et sinä sijtä ole cuullut päiwäkän ennen/ ettei sinun pidäis sanoman: Cadzo/ sen minä hywin tiesin: sillä et sinä sitä cuullut/ etkä sitä tiennyt/ ja sinun corwas ei ollut siihen aican awattu. Mutta minä kyllä tiesin sinun cadzowan ylöñ/ joca olet nimitetty rickojaxi sinun äitis cohdusta. Sentähden olen minä minun nimeni tähden pitkämielinen/ ja minun ylistyxi tähden tahdon minä säästä sinua/ ettes tulis häwitetyxi. Cadzo/ minä tahdon coetella sinua/ mutta ei nijncuin hopiata/ waan minä teen sinun walituxi murhen pädzisä. Minun tähteni/ Ja/ minun tähteni tahdon minä tehdä/ etten minä häwäistyxi tulis: sillä en minä anna cunniatani toiselle. CUule minua Jacob/ ja sinä minun cudzuttun Israel: Minä olen/ Minä olen ensimmäinen ja wijmeinen. Minun käten on perustanut maan/ ja minun oikia käten on kämmenellä mitannut taiwan: mitä minä cudzun/ se on cohta walmis. Cootcat teitän caicki ja cuulcat/ cuca on näiden seas joca näitä ilmoitta taita? HERra racasta händä/ sentähden on hän osottawa hänen tahtons Babelis/ ja käsiwartens Chaldereis. Minä/ Ja minä olen sen sanonut: Minä olen hänen cudzunut/ minä myös annan hänen tulla/ ja hänen tiens menesty hänelle. Tulcat tänne minun tygöni/ ja cuulcat tätä: En minä ole ennen sala puhunut/ sijtä ajasta cuin se oli puhuttu olen/ minä siellä/ ja nyt lähettä minun HERra HERra ja hänen Hengens. Nijn sano HERra sinun pelastajas/ se Pyhä Israelis: Minä olen sinun HERras Jumalas/ joca sinulle opetan mikä tarpellinen on/ ja johdatan sinun tietä jotas käyt. O jos sinä pidäisit minun käskyistäni waarin/ nijn sinun rauhas olis nijncuin wirta/ ja wanhurscaudes nijncuin meren aldo. Ja sinun siemenes olis nijncuin sanda/ ja cohtus hedelmä nijncuin hänen somerons/ joiden nime ei pidäis

PROPHETA JESAIA

häwitettämän/ eli pyhittämän pois minun edesäni. Lähtekät Babelist/ paetcat Chalderein tykö iloisella änellä ilmoittacat ja cuuluttacat/ wiekät se aina mailman ärijn/ ja sanocat: HERra on pelastanut hänen palwelians Jacobin. Ei heitä jano waiwannut/ cosca hän johdatti heitä corwesa/ hän andoi heille wuota wettä calliosta: hän halcais callion/ ja sijtä wuoti wesi. Mutta jumalattomalla/ sano HERra/ ei ole rauha.

CUulcat minua te luodot/ ja te caucaiset Canssat ottacat waari. HERra on minun äitin cohdsta cudzunut. Hän muisti minun nimeni/ cosca minä wielä äitini cohdsu olin/ ja teki minun suuni nijncuin teräwän miecan. Hänen kätens warjolla hän minua peitti. Ja pani minun kijldäwäxi nuolexi/ pisti minun wijneens/ ja sanoi minulle: sinä olet minun palwelian/ Israel sinä olet/ josa minä cunnioitetan. Mutta minä sanoin: huckan minä työtä tein/ turhan ja tyhjän minä täsä culutin wäkeni: cuitengin on minun asian HERran/ ja minun wircan on minun Jumalani. Ja HERra sano/ joca loi minun hänellens cohdsta palweliaxi/ että minä palautan Jacobin hänelle/ ettei Israel huckuis. Sentähden olen minä caunis HERran edes/ ja minun Jumalan on minun wäkewyden. Ja sano: Wähä se on/ että olet minun palwelian/ corjamas Jacobin sucua ja tuomas jällens Israelin hajotettuja. Mutta minä panin sinun myös pacanain walkeudexi/ ja oleman minun autuden mailman ärijn. NIjn puhu HERra Israelin lunastaja/ hänen Pyhäns/ ylöncadzotuille sieluille/ sille Canssalle josta me cauhistum/ sille palwelialle joca Sangarein alla on/ Cuningasten pitä näkemän ja nouseman/ Förstit pitä rucoileman HERran tähden/ joca uscollinen on/ Israelin Pyhän tähden/ joca sinun walinnut on. Näin sano HERra: Minä olen sinun rucouxes otollisella ajalla cuullut/ ja olen autuden päiwänä sinua auttanut. Ja olen warjellut sinua/ ja lijtoxi Canssain secaa olen sinun säätänyt/ wahwistaman maata/ ja haascatuita perimisiä omistaman. Sanoman fangituille: mengät ulos/ ja jotca pimiäs owat: tulcat edes/ että he teiden ohes heitäns elätäisit. Ja saisit joca cuckoldalla elatuxens: ei heidän pidä isoman eikä janoman. Ei helle eikä Auringo pidä heitä polttaman: sillä heidän armahtajans wie ja johdatta heitä wesilähteille. Ja minä panen caicki wuoreni tiexi/ ja minun polcuni pitä tallattaman. Cadzo/

PROPHETA JESAIA

nämät tulewat cauca/ ja cadzo/ nämät pohjan puolest/ nämät etelän puolest/ ja ne muut Sinimin maalda. Iloitcat te taiwat/ riemuidze sinä maa/ kijttäkät te wuoret ihastuxella: sillä HERra on hänen Canssans lohduttanut/ ja on hänen radollisians armahtanut. MUtta Zion sano: HERra hyljäis minun/ HERra unohti minun. Unohtaco waimo lapsucaisens/ nijn ettei hän armahda hänen ruumins poica? ja waicka hän unohdais/ nijn en minä cuitengan sinua unohda. Cadzo/ käsijni olen minä sinun pyäldänyt/ sinun muuris owat alati minun silmäini edes. Sinun rakendajas riendäwät/ mutta sinun cukistajas ja häwittäjäs pitä pakeneman sinusta pois. Nosta silmäs ymbärins ja cadzo/ caicki nämät cootut tulewat sinun tugös. Nijn totta cuin Minä elän/ sano HERra/ sinun pitä caikilla näillä/ nijncuin cauniudella/ puetettaman. Ja sinä käärit ne ymbärilles nijncuin morsian: sillä sinun autia/ häwitetty ja turmeldu maas pitä silloin ahdas oleman asuaxes/ cosca sinun raatelias sinusta cauwas pakenewat. Nijn että sinun hedelmättömydes lapset/ pitä wielä sinun corwas sanoman: ahdas on minulla sia/ istu puolees/ että minäkin asuisin sinun tykönäs. Mutta sinä olet sanowa sydämesäs: cuca nämät minulle synnytti? sillä minä olen hedelmätöin/ yxinäinen/ poisajettu ja ulossyösty. Cuca nämät on minulle caswattanut? cadzo/ minä olin yxinäns jätetty/ cusa nämät silloin olit? Nijn sano HERra Jumala: cadzo/ Minä nostan käteni pacanain puoleen/ ja minun lippuni corgotan Canssain puoleen. Nijn he candawat edes helmasans sinun poikias/ ja sinun tyttäritäs hartioillans. Ja Cuningat pitä oleman sinun holhojas/ ja heidän Drotningins sinun imettäjäs. Heidän pitä langeman caswoillens maahan sinun edesäs/ ja nuoleskeleman sinun jalcais tomua. Silloin sinä tiedät/ että Minä HERra olen/ ja ettei kengän tule häpiään/ joca minua toiwo. OTetango saalis joldaculda Sangarilda pois? taitaco jocu päästä jongun hurscan fangit? Sillä näin sano HERra: nyt pitä fangit Sangarilda otettaman pois/ ja wäkewäin saalis irralle pääsemän. Ja minä tahdon rijdellä sijnun rijtaweljeis cansa/ ja autta sinun lapsias. Ja minä ruokin sinun häwittäjäs heidän omalla lihallans. Ja heidän pitä juopuman omasta werestäns/ nijncuin makiasta wijnasta/ ja caicki liha pitä tietämän/ että minä olen HERra/ sinun auttajas ja sinun lunastajas/ Jacobin wäkewä.

PROPHETA JESAIA

NÄin sano HERra: cusa on teidän äitin eroituskirja/ jolla minä olen hänen hyljännyt? eli/ cuca on minun corkorahani candaja/ joilla minä teidän olen myynyt? cadzo/ te oletta teidän syndein tähden myydyt/ ja teidän äitin on teidän ricosten tähden hyljätty. Mixi minä tulin/ ja ei ollut siellä ketän? Minä huusin/ ja ei yxikän wastannut? ongo minun käten nijn lyhendynyt/ ettei hän woi pelasta? eikö minulla ole woima wapahta? Cadzo/ minun rangaistuxellani teen minä meren cuiwaxi/ ja teen wirrat nijncuin corwen/ nijn että calat haisewat weden puuttumisen tähden/ ja cuolewat janosta. Minä puetan taiwan pimeydellä/ ja teen hänen peittens nijncuin säkin. HERra/ HERra andoi minulle oppenen kielen/ puhua wäsyneille ajallans. Hän herättä minua joca amu/ herättä minulle corwan cuuleman nijncuin opetuslapset. HERra Jumala awais minulle corwan/ ja en ole minä tottelematoin/ engä mene tacaperin. Minä annoin selkäni nijlle jotca minua piexit/ ja poskeni nijlle jotca minua näpistit. En minä kääändänyt caswoani pois häwäistyxistä ja syljistä/ että HERra Jumala minua autta/ en minä tule häpiään. Sentähden taridzin minä heille caswoni nijncuin limpsiön/ sillä minä tiedän etten minä tule häpiään. Se on läsnä joca minun wanhurscautta/ cuca tahto rijdellä minun cansani? Käykäm yhten/ kellä on oikeus minua wastan? se tulcon tänne minun tygöni. Cadzo/ HERra Jumala autta minua/ cuca tahto minua cadotta? Cadzo/ ne caicki wanhenewat nijncuin waate/ coit syöwät heidän. CUca on teisä joca pelkä HERra? joca hänen palwelians ändä cuuldele/ joca pimeydes waelda/ ja ei näe walkeutta? Hän toiwocan HERran nimen päälle/ ja luottacan idzens Jumalans päälle. Cadzo/ te caicki jotca tulen sytytätte/ jotca oletta liekillä hangitut/ waeldacat teidän tulenna walkeudes/ ja sijnä liekis jonga te sytytatte. Näitä tapahtu teille minun kädestäni/ kiwus täyty teidän lewätä.

CUulcat minua te jotca wanhurscautta noudatat/ te jotca HERra edzitte. Cadzocat sitä calliota josta te lohwaistut oletta/ ja sitä caiwo josta te caiwetut oletta. Cadzocat Abrahami teidän Isän/ ja Saarat josta te syndynet oletta: sillä minä cudzuin hänen cosca hän oli wielä yxinäinen/ siunaisin ja enänsin hänen. Sillä HERra lohduutta Zioni/ hän lohduutta caiken hänen

PROPHETA JESAIA

aukiudens/ ja teke hänen aukiudens nijncuin Edenin. Ja hänen erimaans nijncuin HERran krydimaan/ että siellä löytän ilo ja riemu/ kijos ja kijoswirsi. Ottacat minusta waari minun Canssan/ ja cuulcat minua minun sucucundan: sillä minulda on Laki käypä ulos/ ja minä panen minun oikeudeni Canssoille walkeudexi. Sillä minun wanhurscauden on läsnä/ minun wapahtajan waelda ulos/ ja minun käsiwarten on Canssoja duomidzepa. Luodot odottawat minua/ ja wartioidzewat minun käsiwarttani. Nostacat teidän silmän taiwaseen/ ja cadzocat ales maan päälle: sillä taiwas on catowa nijncuin sawu/ ja maa wanhene nijncuin waate/ ja jotca asuwat sijnä/ cuolewat nijncuin tämäkin. Mutta minun autuden pysy ijancaickisest/ ja minun wanhurscauden ei ole puuttuwa. Cuulcat minua te jotca wanhurscauden tunnetta/ Canssa/ jonga sydämes minun Lakini on. Älkät peljätkö cusa ihmiset teitä häwäisewät/ ja älkät wapisco cosca he teitä pilckawat. Sillä Coin pitä heidän syömän nijncuin waatten/ ja madot pitä heidän syömän nijncuin willaisia: mutta minun wanhurscauden pysy ijancaickisest ja minun autuden ilman loppumat. Ylös/ ylös/ pue päälles wäkewyttä/ sinä HERran käsiwarsi/ ylös/ nijncuin muinen wanhan aican. Etkös se ole/ joca löit ylpiän/ ja haawoitit Drakin? Etkös se ole/ joca meren/ sen suuren sywän weden cuiwaisit? Joca meren tiexi teki/ että lunastetut käwit sitä myöden. Silläns HERran lunastetut palajawat/ ja tulewat Zionijn riemulla/ ja ijancaickinen ilo on heidän pääns päällä olewa. Ilo ja riemu on heitä käsittäwä: mutta murhe ja huocaus pakene heitä. Minä/ minä olen teidän lohduttajan/ cucast sijs sinä olet/ että cuolewaista ihmistä pelkät? ja ihmisten lapsia jotca culutetan nijncuin heinä? Ja unohdat HERran/ joca sinun tehnyt on/ joca taiwat lewittä ja maan perusta? Mutta sinä pelkät alati yli päiwä waiwajan julmutta/ cosca hän rupe hucuttaman. Cuhunga jäi waiwajan julmuus? cosca hän waadittin riendämän ja juoxeman ymbärins/ että hän päästäis/ ettei he cuolis cadottajalda/ eikä heidän leipäns puuttuis? Sillä minä olen HERra sinun Jumalas/ joca meren lijcutan että sen allot pauhawat/ hänen nimens on HEra Zebaoth. Minä panen sanani sinun suuhus/ ja peitän sinun minun käteni warjolla. Että minä taiwan istutaisin/ ja maan perustaisin/ ja sanoisin

PROPHETA JESAIA

Zionille: sinä olet minun Canssan. HERä/ herä/ nouse Jerusalem/ joca joit HERran kädest hänen hirmuisudens calkin/ sen unen calkin rahgan olet sinä juonut/ ja ne pisaratkin nuoleskellut. Ei kengän hänen pojistans/ jotca hän oli synnyttänyt/ händä holhonnut/ eikä kengän caikista hänen lapsistans/ jotca hän oli caswattanut/ hänen käteens ruwennut. Nämät caxi sinua cohtaisit/ cuca sinua armahti? häwitys/ wahingo/ nälkä ja miecka oli siellä/ cucast sinua lohduutta? Sinun lapses olit pindunet/ ja macaisit caikilla catuilla/ nijncuin paulattu medzähärkä/ täynäns wiha HERrasta/ ja rangaistusta sinun Jumalastas. Sentähden cuule näitä sinä radollinen ja juopunut ilman wijnata. Nijn sano HERra sinun haldias ja sinun Jumalas/ joca Canssallens costa: Cadzo/ minä otan unen calkin sinun kädestäs/ ja minun wihani calkin rahgan/ ei sinun sitä pidä sillen juoman. Waan minä annan sen sinun raateliais käsijn/ jotca sanoit sinun sielulles: notkista/ että me käwisin sinun ylidzes/ ja pane sinun selkäs maan päälle nijncuin caduxi/ että sitä myöden juostaisin.

NOuse/ nouse Zion/ pue sinun wäkewytes sinun päälles/ caunista sinuas jalost sinä pyhä Caupungi Jerusalem. Sillä ei tästedes yxikän ymbärileickamatoim eikä saastainen pidä sinusa hallidzeman. Pudista tomu/ nouse ja istu Jerusalem. Päästä sinus cahleista/ sinä fangittu Zionin tytär: sillä näin sano HERra: te oletta tyhjän mydyt/ ja ilman rahata te lunastetan. Sillä nijn sano HERra Jumala: minun Canssan meni ensin alas Egyptin/ oleman siellä wierasna/ ja Assur on heille wäkiwalda tehnyt ilman syytä. Waan mitä tämän edest tehdän? sano HERra: sillä minun Canssan huckan wietellän/ että ne jotca heitä hallidzewat/ saattawat heidän itkemän/ sano HERra. Ja minun nimen pilcatan päiwä päiwäldä sentähden pitä minun Canssan sinä päiwänä minun nimeni tundeman. Sillä cadzo/ minä puhun idze: O cuinga suloiset owat nijden jalat wuorilla jotca rauha julistawat/ jotca hywä Saarnawat/ autuden ilmoittawat. Jotca Zionille sanowat: sinun Jumalas on Cuningas/ sinun wartias huutawat corkiast ja iloidzewat: sillä se nähdän ilmeisest cosca HERra käändä Zionin. Iloitcat ja riemuitcat te Jerusalemin autiat: sillä HERra on hänen Canssans wahwistanut/ ja Jerusalemin päästänyt. HERra on

PROPHETA JESAIA

ilmoittanut hänen pyhän käsiwartens caickein pacanain silmäin edes/ nijn että caicki mailman äret näkewät meidän Jumalam autuden. PAetcat/ paetcat/ lähtekät siellä ja älkät mihingän saastaiseen sattuco/ mengät ulos heidän tyköns/ puhdistacat teitän/ te jotca HERran calua cannat. Sillä ei teidän pidä lähtemän nopiast/ eli waeldaman pagolla: sillä HERra on lähtewä teidän edellän/ ja Israelin Jumala on cocowa teitä. CADzo/ minun palwelian teke toimellisest/ ja corgotetan/ nostetan/ ja tule sangen corkiaxi. Nijn että monda sinusta heidäns pahenda/ että hänen muotons on rymembi muita ihmisiä/ ja hänen hahmons on nijncuin ihmistengin lasten. Mutta nijn on hän monda pacanata prijscottawa/ että myös Cuningatkin heidän suuns hänen edesäns tuckiwat: sillä joille ei mitän hänestä ilmoitettu ollut/ nekin hänen ilolla näkewät ja jotca ei mitän sijtä cuullet ole/ nekin hawaidzewat. MUTta cuca usco meidän Saarnam? ja kenelle HERran käsiwarsi ilmoitetan? Sillä hän putcahta hänen edesäns nijncuin wesa/ ja nijncuin juuri cuiwasta maasta. Ei hänellä ole ensingän muoto eikä cauneutta/ me näimme hänen/ waan ei ollut hänellä meille kelpawata muoto. Hän oli caickein ylöncadzottapa ja caickein halwin/ kipua ja sairautta täynäns. Hän oli nijn ylöncadzottu/ ettei kengän kehdannut cadzo hänen päällens/ sentähden en me händä minäkän pitänet. TOTisest hän candoi meidän sairaudem ja meidän kipum hän sälytti päällens/ mutta me pidim hänen Jumalalda rangaistun/ piestyn ja waiwattun. Waan hän on haawoitettu meidän pahain tecoim tähden/ ja meidän syndeim tähden on hän hosuttu. Rangaistus on hänen päälläns/ että meille rauha olis/ ja hänen haawains cautta olemma me paratut. Me waelsimma caicki exyxis nijncuin lambat/ ja idecukin poickeis omalle tiellens. Mutta HERra heitti caicki meidän wäärydem hänen päällens. Cosca hän rangaistin ja waiwattin/ nijn ei hän suutans awannut. Nijncuin caridza joca teuraxi wiedän/ ja nijncuin lammas joca keridziäns edes waickene/ ja ei suutans awa. MUTta hän on otettu pois ahdistuxest ja duomiost/ cuca tietä hänen elämäns pituden? sillä hän on siwalttu pois eläwitten maalda/ cosca hän minun Canssani pahain tecoin tähden rangaistin. Hän on haudattu nijncuin jumalattomat/ ja cuollut nijncuin ricas.

PROPHETA JESAIA

Ei hän kellengän wääryttä tehnyt/ eikä petost ollut hänen suusans/ mutta HERra tahdoi hänen nijn piestä sairaudella. Cosca hän on hengens wicauhrixi andanut/ nijn hän saa siemenen ja elä cauwan/ ja HERran aiwoitus on hänen kädesäns menestywä. Että hänen sieluns on työtä tehnyt/ saa hän ilons nähdä/ ja on rawittu. Ja hänen tundemisens cautta minun wanhurscas palwelian monda wanhurscautta: sillä hän canda heidän syndins. Sentähden annan minä hänelle monda suurexi saalixi/ ja hänelle pitä wäkwät raateluxexi oleman. Sentähden andoi hengens cuolemaan/ ja oli pahantekiäin caltaisexi luettu. Hän candoi monen synnit/ ja rucoili pahantekiäin edestä.

RIemuidze sinä hedelmätöin/ joca et synnytä/ iloidze riemulla/ ja ihastu sinä joca et rascas ole. Sentähden on sillä yxinäisellä enämbi lapsia/ cuin sillä jolla mies on/ sano HERra: Lewitä teldas sia/ ja wenyttä asumises waate/ älä säästä/ pidennä köytes/ ja kijnnitä waajas lujast. Sillä sinun pitä oikialle ja wasemalle puolelle lewenemän/ ja sinun siemenes pitä pacanat perimän/ ja aukeisa Caupungeisa asuman. Älä pelkä: sillä et sinä tule häpiään/ älä ole caino: sillä ei sinun pidä häpiään tuleman. Waan sinun pitä sinun neidzydes häpiätä unohtaman/ ja sinun leskiydes cainousta ei sillen muistaman. Sillä joca sinun tehnyt on/ hän on sinun miehes/ HERra Zebaoth on hänen nimens/ ja Israelin Pyhä sinun lunastajas/ joca caiken mailman Jumalaxi cudzutan. Sillä HERra on saattanut sinun huutoon/ että sinä olet nijncuin hyljätty/ ja sydämest murhellinen waimo/ ja nijncuin nuori emändä joca hyljätty on/ sano sinun Jumalas. Minä olen wähäxi silmän räpäyxexi sinun hyljännyt/ mutta minä tahdon sinua suurella laupiudella taas edziä. Minä olen wihasani minun caswoni wähäxi silmän räpäyxexi kätkenyt sinulda/ mutta minä tahdon armahta sinua ijancaickises armos/ sano HERra sinun lunastajas: Sillä tämä on minulle olewa nijncuin Noahn wesi/ cosca minä wannoin/ ettei Noahn wedet pitänyt sillen käymän maan ylidze. Juuri nijn olen minä nyt wannonut/ ettei minun sillen pidä sinulle wiastuman/ eikä sinua rangaiseman. Sillä wuoret pitä wälttämän ja cuckulat langeman/ mutta minun armon ei pitä sinusta poickeman/ jaminun rauhani lijtto ei pidä

PROPHETA JESAIA

langeman pois/ sano HERra sinun armahtajas. SINä radollinen/ jonga päälidze caicki tuulet käywät/ ja sinä turwatoin/ cadzo/ minä panen sinun kiwes nijncuin caunistuxen/ ja tahdon sinun perustuxes Saphireillä laske. Ja sinun ackunas Christallist raketa/ ja sinun porttis Rubinist/ ja caicki sinun äres walituista kiwistä. Ja caicki sinun lapses opetetut HERralda/ ja suuri rauha walmistetan sinun lapsilles wanhurscauden cautta. Sinun pitä oleman caucana wäkiwallast ja wäärydest/ ettes nijtä pelkä/ ja hämmästyxest: sillä ei sen pidä sinua lähestymän. Cadzo/ cuca tahto sinua wastan coota ja sorta sinua/ jos he ilman minuta coconduwat? Cadzo/ minä sen teen/ että seppä/ joca hijlet tules hehgutta/ teke yhden asen työtäns warten: nijn minä myös teen/ että raatelia hucku. Sillä jocainen ase joca walmistetan sinua wastan/ ei pidä menestymän: ja caicki kielet jotca heitäns asettawat sinua wastan/ pitä sinun duomios cadottaman. Tämä on HERran palwelian perimys ja heidän wanhurscaudens minusta/ sano HERra.

CAicki janowaiset tulcat wetten tygö/ tekin joilla ei ole raha/ tulcat/ ostacat ja syökät. Tulcat/ ostacat ilman rahata ja ilman caiketa hinnata/ wijna ja riesca. Mixi te annatte rahan/ cusa ei leipä ole? ja teidän työn/ cusa ei ole rawindota? cuulcat/ cuulcat minua/ ja nautitcat sitä hywä/ ja teidän sielun riemuitcan lihawudes. Callistacat corwan ja tulcat minun tygöni/ cuulcat/ nijn teidän sielun elä. Ja minä teen teidän cansan ijancaickisen lijton/ nimittäin/ lujat Dawidin armot. Cadzo/ minä panin hänen Canssoille todistajaxi/ päämiehexi ja opettajaxi Canssoille. Cadzo/ sinun pitä cudzuman pacanat/ joita et sinä tunne/ ja ne pacanat/ jotca ei sinua tundenet/ pitä juoxeman sinun tygös. Sinun HERras Jumalas tähden/ ja Israelin Pyhän tähden/ joca sinua ylistä. EDzikät HERra/ cosca hän löytä taitan/ rucoilcat händä/ cosca hän läsnä on. Jumalatoin hyljätkön hänen tiens/ ja pahointekiä ajatuxens/ ja palaitcan HERran tygö/ nijn hän armahta händä. Ja meidän Jumalam tygö: sillä hänen tykönäns on paljo andexi andamusta. Sillä minun ajatuxeni ei ole teidän ajatuxen/ ja teidän tien ei ole minun tieni/ sano HERra. Waan nijn paljo corkembi cuin taiwas on maasta/ nijn owat myös minun tieni corkiammat teidän teitäns/ ja minun ajatuxeni teidän ajatuxian. Sillä nijncuin

PROPHETA JESAIA

sade tule taiwast alas/ ja ei mene sinne jälle/ waan tuoretta maan/ ja teke sen hedelmöidzemän ja caswaman/ ja hän anda siemenen kylwettä/ ja leiwän syötä. Näin on myös se sana/ joca minun suustani lähte/ ei sen pidä tyhjänä palajaman minun tygöni: waan tekemän mitä minulle otollinen on/ ja sen pitä menestymän/ jota warten minä sen lähettänytkin olen. Sillä ilosa teidän pitä lähtemän ja rauhasa saatettaman: wuoret ja cuckulat pitä teidän eteen ihastuxella ja kerscamisella carcajaman. Ja caicki puut kedolla käsilläns yhten lyömän: hongat pitä orjantappurain sias caswaman/ ja Mirtus orjantappura pensan edestä. Ja HERralla pitä oleman nimen/ ja ijancaickisen merkin/ joca ei loppuman pidä.

NÄin sano HERra: pitäkät oikeus/ ja tehkät wanhurscautta: sillä minun autuuden on läsnä tulemas: ja minun wanhurscauteni/ että se ilmoitetan. Autuas on se ihminen joca sen teke/ ja se ihmisten lapsi/ joca sen käsittä: että hän pitäis Sabbathi/ eikä arkioxi tekis/ ja pidätäis kätens/ ettei hän mitän paha tekis. JA se muucalainen joca HERraan on suostunut/ ei pidä sanoman: HERra eroitta minun hänen Canssastans. Ja cuohittu ei pidä sanoman: cadzo/ minä olen cuiwa puu. Sillä näin sano HERra cuohituille: jotca minun Sabbathini pitäwät/ ja walidzewat mitä minulle kelpa/ ja lujast pitäwät minun lijttoni. Nijn minä annan heille minun huonesani ja muurisani paican/ ja paremman nimen cuin pojilla ja tyttärillä on. Ijancaickisen nimen minä heille annan/ joca ei ikänäns hucu. Ja muucalaisten lapsille/ jotca heidän HERran huoman andanet owat/ händä palweleman ja hänen nimens racastaman/ händä palweleman. Jocainen heistä cuin Sabbathin pitä/ ettei hän sitä arkioxi tekis/ ja pitäis lujast minun lijttoni. Ne minä wien minun pyhän wuoreni tygö/ ja ilahutan heitä minun rucoushuonesani: ja heidän uhrins ja polttouhrins pitä minulle otolliset oleman minun Altarillani: sillä minun huonen pitä cudzuttaman caickein Canssain rucoushuonexi. HERra Jumala/ joca ne hyljätyt Israelis coco/ sano: minä tahdon wielä enemmän coottuin jouckoon coota. CAicki pedot kedolla tulcat ja syökät/ ja caicki pedot medzäsä. Caicki heidän wartians owat sokiat/ eikä tiedä mitän/ he owat mykät coirat/ jotca ei woi hauckua/ he owat laiscat/ he macawat ja

PROPHETA JESAIA

unda racastawat. Mutta he owat häpemättömät wäkewät coirat/ jotca ei ikänäns taidä tulla rawituxi. Ei paimenet idzekän tiedä mitän eli ymmärrä/ jocainen otta waarin omasta tiestäns/ cukin noudatta ahneuttans hänen wirasans. Tulcat/ ottacam wijna ja juopucam/ ja olcon huomena nijncuin tänäpänäkin/ ja wielä paljo enämbi.

WAan wanhurscas hucku/ ja ei ajattele kengän sitä sydämesäns. Pyhät miehet temmatan pois/ ja ei sijtä kengän pidä waaria: Sillä wanhurscat otetan pois onnettomudest/ ja jotca toimellisest waeldanet owat/ tulewat rauhaan/ ja lepäwät heidän cammioisans. TULcat tänne edes te noitain lapset/ te huorintekiäin ja porttoin siemenet/ kenengä cansa te nyt tahdotta iloita hecumasa? Kenengä päälle te nyt tahdotta suutan irwitellä/ ja kieldän pistä? Ettäkö te ole ricoxen lapset/ ja wäärä siemen? te jotca oletta hembet epäjumalijn caickein wiherjästen puiden alla/ ja teurastatte lapsia ojain tykönä wuorten alla. Sinun menos on sileitten kiwein cansa ojisa/ ne owat sinun osas/ nijlle sinä wuodatat sinun juomauhris/ cuins ruocauhria uhrat/ pidäiskö minun sijhen mielistymän? Sinä teet sinun wuotes corkialle jyrkälle wuorelle/ ja menet myös idze sinne ylös uhraman. Owen taa ja pihtipielen panet sinä sinun muistos: sillä sinä wierität sinus minun tygöni/ menet ylös ja lewität sinun wuotes/ ja kijnnität idzes heihin/ sinä racastat heidän wuodettans cusa ikänäns sinä heidän näet. Sinä menet Cuiנגan tygö öljyllä/ ja sinulla on moninaiset woitet/ ja lähetät sanas saattajat cauwas/ ja olet alettu haman helwettin. Sinä waiwaisit idzes monisa teisäs/ ja et sanonut: lepä wähäkin. Waan että löydät sinun kätes elämän/ et sinä wäsy. Kenengäs tähden olet nijn suruisas ja pelkät? että cuitengin walhes olet ja et muista minua/ etkä johdata sitä mielees: luuletcos minun jocapaicas olewan äneti/ ettes minua ensingän pelkä? Minä ilmoitan sinun wanhurscaudes/ ja ei sinun tecos pidä mihingän tarpexi tuleman. Cosca sinä huudat/ nijn auttacon sinun jouckos sinua/ mutta tuulen pitä heidän caicki wiemän pois/ ja turhuden pitä ne ottaman pois. Mutta joca idzens minuun uscalda/ hän peri maan/ omista minun pyhän wuoreni/ ja sano: tehkät tietä/ tehkät tietä/ lewittäkät polcu/ sysätkät louckauxet minun Canssani tielä

PROPHETA JESAIA

pois. Sillä näin sano corkia ja ylistetty/ joca asu ijancaickisest/ ja jonga nimi on Pyhä. Minä asun corkeudes ja pyhydes/ ja nijden tykönä/ joilla särjetty ja nöyrä hengi on: että minä wirgotaisin nöyrytetyn hengen/ ja särjetyn sydämen. En minä ijäti tahdo rijdellä/ engä wihastu ijancaickisest/ waan minun caswostani on hengi lähtewä/ ja minä teen hengen. Minä olin wihainen heidän ahneudens wäärydest/ ja löin heitä/ lymytin idzeni ja närkästyin. Silloin he menit exyxis heidän oman sydämens tiellä. Mutta cosca minä näin heidän/ paransin minä heidän ja johdatin heitä/ ja lohdutin nijtä/ jotca heitä murhedeit. Minä tahdon saatta hedelmäliset huulet/ jotca pitä Saarnaman: rauha/ rauha/ sekä cauaisille että lähisille/ sano HERra/ ja tahdon heitä parata. Mutta jumalattomat owat nijncuin lainehtiwa meri/ joca ei woi tywendyä/ waan hänen aldons heittäwät logan ja mudan.

Jumalattomilla ei ole rauha/ sano minun Jumalan.

HUuda rohkiast/ älä säästä corgota änes nijncuin Basuna/ ja ilmoita minun Canssalleni heidän ylidzekäymisens/ ja Jacobin huonelle heidän syndins. Minua tosin he edziwät jocapäiwä/ ja tahtowat tietä minun tietäni/ nijncuin se Canssa/ joca jo wanhurscauden tehnyt on/ ja ei ole heidän Jumalans oikeutta hyljännet. He kysywät minulda oikiata duomiota/ ja tahtowat lähestyä Jumalata. Mixi me paastomme/ ja et sinä sitä cadzo? mixi me meidän ruumistam waiwamme/ ja et sinä sitä tahdo tietä? cadzo/ cosca te paastotta/ nijn te teette teidän tahton/ ja waaditta caickia teidän welgollisian. Cadzo/ te paastotta toraxi ja rijdaxi/ ja piexette rusicalla jumalattomast. Älkät paastotco nijncuin te nyt teettä/ että teidän parcun cuulu corkeuteen. Pidäiskö se oleman sencaltainen paasto/ jonga minä walidzen/ että ihminen ruumistans päiwällä waiwa/ eli callista pääns nijncuin caisila/ taicka säkis eli tuhgas maca/ sengö te paastoxi cudzutta? ja HERran otollisexi päiwäxi? MUtta tämä on paasto/ jonga minä walidzen: laske ne wallallens/ jotca sinä wäärydellä sitonut olet. Päästä ne irralle joitas rascautat/ laske ne wapaxi/ joitas ahdistat/ ota pois caickinainen cuorma. Taita isowille leipäs/ wie radolliset huoneses. Jos sinä näet jongun alastoman/ nijn wateta händä/ ja älä cadzo lihas ylön. Silloin sinun walkiudes

PROPHETA JESAIA

puhke nijncuin amurusco/ ja sinun parannuxes on nopiast caswawa/ ja sinun wanhurscaudes waelda sinun edelläs/ ja HERran cunnia on sinun corjawa. Silloin sinä rucoilet/ ja HERra wasta sinua. Cosca sinä huudat/ nijn hän sano: cadzo/ täsä minä olen. Ellet sinä ketän tykönäs rascauta/ eli sormellas osota/ taicka pahasti puhu. Jos sinä awat sydämes isowaiselle/ ja rawidzet radolliset sielut/ nijn sinun walkeudes on pimiäs coittawa/ ja sinun hämäräs on olewa nijncuin puolipäiwä. Ja HERra johdatta aina sinua/ ja rawidze sinun sielus poudalla/ ja sinun luus wahwista. Ja sinä olet olewa nijncuin castettu krydimaa/ ja nijncuin lähde/ josta ei coscan wesi puutu. Ja se raketan sinulda joca cauwan on autiana ollut/ ja sinä lasket perustuxen joca pysy ijancaickisest. Ja sinä pitä cudzuttaman lahon tukiaxi/ ja teiden percajaxi/ että sijnä saadaisin asua. JOs sinä käännät jalcas Sabbathista pois/ nijn ettes tee sinun tahtos minun pyhä päiwänäni/ nijn se pitä iloisexi Sabbathixi cudzuttaman/ HERra pyhittämän ja ylistämän: sillä nijns händä ylistät/ cosca et sinä tee sinun teitäs/ etkä nijstä löytä jotca sinulle kelpawat/ eli mitä sinä puhut. Silloin on sinulle ilo olewa HERrasta/ ja minä ylönnän sinun maan cuckulain päälle/ ja minä tahdon sinua ruockia Jacobin sinun Isäs perimisest: sillä HERran suu tämän puhu.

CAdzo/ ei HERran käsi ole lyhetty/ nijn ettei hän woi autta/ ja ei hänen corwans ole paxut/ ettei hän cuule: Waan teidän pahuden eroitta teidän ja teidän Jumalan toinen toisestans/ ja teidän syndin kätkewät pois hänen caswons teildä/ nijn ettei teitä cuulla. Sillä teidän käten owat saastutetut werellä/ ja teidän sormen pahalla curilla/ teidän huulen puhuwat walhetta/ ja teidän kielen latelewat wääryttä. Ei ole yhtän joca Saarna wanhurscautta eli duomidze uscollisest. Turhuteen luotetan ja puhutan kelpamattomia/ onnettomudesta owat he rascat/ ja synnyttäwät tuscan. He hautowat Basiliscuxen munia/ ja cutowat hämmähäkin wercko/ jos jocu syö hänen munians/ nijn hänen täyty cuolla/ jos myös nijtä poljetan/ nijn nijstä tule kyykärme. Heidän hämmähäckins wercot ei kelpa waatteixi/ ja heidän tecons ei kelpa peitoxexi: sillä heidän työns on waiwa/ ja heidän käsisäns on wääryys. Heidän jalcans juoxewat pahaan/ ja owat nopsat wuodattaman wiatoinda

PROPHETA JESAIA

werta/ heidän ajatuxens owat tusca/ heidän tiens on wahingo ja häwitys. Ei he tunne rauhan tietä/ eikä ole oikeutta heidän käymisisäns/ he owat wäärät heidän teisäns/ joca sitä käy/ ei hänellä ole ikänäns rauha. SEntähden on meistä oikeus caucana/ ja en me saa oikeutta/ me odotamme walkeutta/ cadzo/ nijn tule pimexi: paistetta/ ja cadzo/ me waellamme sumusa. Me haparoidzem tietä nijncuin sokiat/ ja osamme nijncuin ne joilla ei silmiä ole. Me louckamme idzem puolipäiwänä nijncuin hämärisä/ me olemma pimeydes nijncuin cuollet. Me myrisemme caicki nijncuin Carhut/ ja waikeroidzemme nijncuin mettiset: sillä me odotamme oikeutta/ ja cadzo/ ei ole siellä ketän: autuutta/ ja cadzo/ se on meistä caucana. Sillä meidän ricoxiam on sinun edesäs aiwa paljo/ ja meidän syndim owat rascat meitä wastan: sillä meidän ricoxemme on meitä läsnä/ ja me ricomme tieten/ ricoxella ja walhella HERra wastan. Luopumisella meidän Jumalastam puhuman wääryttä ja tottelemattomutta/ ajatellaxem ja ladellaxem wääriä sanoja sydämestä. SEntähden on myös oikeus palainnut tacaperin/ ja wacuus on cauwas mennyt: sillä totuus puto catuille/ ja wacuus ei taida tulla edes. Totuus on pois/ ja joca luopu pahasta/ hänen pitä oleman jocaidzen saalina. SEncaltaisia näke HERRA/ ja se on hänelle nuria ettei oikeutta ole. Ja hän näke ettei yhtän miestä ole/ ja ihmettele ettei kengän pyydä sitä sowitta. SEntähden autta hän idze händä hänen käsiwarrellans/ ja hänen wanhurscaudens pitä hänen tallella. Sillä hän puke päällens wanhurscauden nijncuin rautapaidan/ ja pane autuuden rautalakin päähäns/ ja puetta idzens costaman/ ja puke päällens kijwauxen nijncuin hamen: Nijncuin se joca costa wihollisillens ja tahto maxa hänen wihamiehillens julmudella/ ja luodoille tahto hän maxa. Että HERran nime peljätäisin lännestä/ ja hänen cunniatans idästä/ cosca hän on tulewa nijncuin tydytetty wirta/ jonga HERran tuuli aja matcan. Sillä nijlle Zionis on tulewa wapahtaja/ ja nijlle cuin idzens käändäwät synneistä pois Jacobis/ sano HERra. Ja minä teen tämän lijton sinun cansas/ sano HERra: minun hengen joca sinun päälläs on/ ja minun sanani/ jotca minä sinun suuhus pannut olen/ ei pidä huikendeleman sinun

PROPHETA JESAIA

suusas/ eikä sinun siemenes suusa/ ja lastes lasten suusa/ sano HERra/ nyt
nijn ijancaickiseen.

NOuse/ ole kircas: sillä sinun walkeudes tule/ ja HERran cunnia coitta sinun
ylidzes. Sillä cadzo/ pimeys peittä maan/ ja syngveys Canssan/ mutta HERra
coitta sinun päälles/ ja hänen cunnians pitä sinun ylidzes nähtämän. Ja
pacanat pitä waeldaman sinun walkeudesas/ ja Cuningat sinun paistesas/
cuin sinun ylidzes coitta. Nosta silmäs/ cadzo ymbärilles/ caicki nämät
cootut tulewat sinulle/ sinun poicas tulewat cauca/ ja sinun tyttäres kylkein
wieresä caswatetan. Silloin sinä saat ilos nähä ja pacahdat/ sinun sydämes
ihmettele ja lewittä hänens. Cosca se suuri paljous meren tykönä hänens
käändä sinun tygös/ ja pacanain woima tule sinulle: sillä Camelein paljous on
peittäwä sinun/ ne nopsat Midianin ja Ephan Camelit. Caicki tulewat Sabast/
culda ja pyhä sawua he tuowat/ ja he ilmoittawat HERran kijtoxen. Caicki
laumat Kedaris pitä coconduman sinun tygös/ ja jäävät Nabajothis pitä sinua
palweleman. Heidän pitä minun otolliselle Altarilleni uhrattaman/ sillä minä
tahdon minun Maijestetini huonen caunista. CUtca owat ne jotca lendäwät
nijncuin pilwet/ ja nijncuin mettiset heidän ackunoillens? Luodot odottawat
minua/ ja hahdet meresä jo aica tähänasti. Että he toisit sinun lapses tähän
cauca/ ja heidän hopians ja culdans/ sinun HERras Jumalas ja Israelin Pyhän
nimeen/ joca sinua cunnioitti. Muucalaiset pitä sinun muuris rakendaman/ ja
heidän Cuningans pitä sinua palweleman: sillä minun wihasan löin minä
sinua/ ja minun armosan minä armahdan sinua. Ja sinun porttis pitä alati
awoi oleman/ ja ei pidä päiwällä eikä yöllä suljettaman: että pacanain woima
tuodaisin sinun tygös/ ja heidän Cuningans saatetaisin sinun tygös. Sillä
jotca pacanat eli waldacunnat ei tahdo sinua palwella/ ne pitä huckuman/ ja
pacanat pitä autiaxi tuleman. 13Libanonin cunnian pitä tuleman sinun tygös/
honga/ tammi ja Buxpuu/ caunistaman sitä minun pyhä siani: sillä minä
tahdon minun jalcani sian cunnioitta. Heidän pitä myös cumaroisans sinun
tygös tuleman/ jotca sinua sortanet owat/ ja caicki jotca sinua pilcannet
owat/ pitä langeman sinun jalcais eteen. Ja heidän pitä cudzuman sinua
HERran Caupungixi/ Zionin sen pyhän Israelis. Sillä ettäs olet hyljätty ja

PROPHETA JESAIA

wihattu ollut/ cusa ei kengän waeldanut/ tahdon minä sinua ijancaickisexi coreudexi tehdä ja iloxi ijancaickisest. Että sinun pitä pacanoista riesca imemän/ ja Cuningasten nisät pitä sinua imettämän. Ettäs tundisit minun HERraxi sinun wapahtajaxes/ ja että minä wäkewä Jacobis/ olen sinun lunastajas. Minä tahdon saatta culda wasken siaan/ ja hopiata raudan siaan/ ja waske puiden siaan/ ja rauta kiwein siaan. Ja minä tahdon tehdä sinun hallidzias rauhallisexi/ ja sinun tettäjäs wanhurscaxi. Ei sillen sinun maallas wääryttä cuuluman pidä/ ei wahingota eikä cadotusta sinun ärisäs: waan sinun muuris pitä autuudexi/ ja sinun porttis kijtoxexi cudzuttaman. Ei Auringon pidä sillen päiwällä sinulle paistaman/ eikä Cuun walon pidä sinua walistaman: waan HERra on sinun ijancaickinen walkeudes/ ja sinun Jumalas on sinun ylistyxes. Ei sinun Auringos sillen laske/ eikä Cuus cadota waloans: sillä HERra on sinun ijancaickinen walkeudes/ ja sinun murhepäiwäs loppuwat. Ja sinun Canssas on caicki wanhurscas olewa/ ja maan pijrin ijancaickisest omistawa/ nijncuin minun istutuxen wesat ja käsialani owat ylistyxexi. Sijtä pienimmäst on tuhatta tulewa/ ja sijtä huonommast wäkewä Canssa. Minä HERra tahdon näitä pian toimitta.

HERran HERran Hengi on minun päälläni/ sentähden on HERra idze minua woidellut. Hän on minun lähettänyt Saarnaman köyhille hywä sanomata/ parandaman särjetyjä sydämitä. Saarnaman fangeille lunastusta/ ja sidotuille pääsemistä. Saarnaman HERran armollista vuotta/ ja meidän Jumalam costopäiwä/ lohduuttaman caickia murhellisia. Että minä saattaisin murhellisille Zionis caunistuxen tuhwan edest/ ja iloöljyn murhen edest/ ja caunit waattet murhellisen hengen edest. Että he wanhurscauden puuxi cudzutaisin/ HERran istuttamisen ylistyxexi. Ja heidän pitä wanhat autiat paicat rakendaman/ ja parandaman mitä muinen on häwitetty. Heidän pitä autiat Caupungit/ jotca sugusta sucuun tähänasti häwitettyinä olit/ udistaman. Muucalaiset pitä seisoman ja teidän lauman caidzeman/ ja wierat pitä teidän peldomiehen ja wijnamäken miehet oleman. Mutta teitä pitä HERran Papeixi cudzuttaman/ ja sanottaman: te oletta meidän Jumalam palweliat. Ja teidän pitä pacanain hywydet syömän/ ja heidän cunniastans

PROPHETA JESAIA

pitä teidän coreileman. Teidän cahtalaisen häwäistyksen ja häpiän edest pitä heidän riemuidzeman heidän osasans: sillä heidän pitä caxikertaisest heidän maans omistaman/ ja heillä pitä ijancaickisen riemun oleman. Sillä minä olen HERra/ joca oikeutta racastan/ ja wihan raadelluita polttouhreja. Ja tahdon saatta ettei heidän työns pidä turha oleman/ ja teen ijancaickisen lijton heidän cansans. Ja heidän siemenens pitä pacanain seas tuttaman/ ja heidän jälkentulewaisens Canssain seas. Että jocainen joca heidän näke/ pitä heidän tundeman/ että he owat siunattu siemen HERralda. MINä iloidzen HERrasa/ ja minun sielun riemuidze minun Jumalasan. Sillä hän puetti minun autuuden waatteilla/ ja werhotti minun wanhurscauden hamella. Nijncuin ylkä caunistettu papillisella caunistuxella/ ja nijncuin morsian caunistettu hänen caunistuxesans. Sillä nijncuin hedelmä caswa maasta ja siemen krydimaasa putcahta. Nijn pitä wanhurscaus ja kijtos pacahtuman HERrast Jumalast caickein pacanain edes.

EN minä waickene Zionin tähden/ ja Jerusalemin tähden en minä lacka/ siihenasti että hänen wanhurscaudens coitta nijncuin paiste/ ja hänen autuudens pala nijncuin tulisoitto. Että pacanatkin näkisit sinun wanhurscaudes/ ja caicki Cuningat sinun cunnias. Ja sinä nimitetän udella nimellä/ jonga HERran suu on nimittäwä. Ja sinä olet olewa cunnian Cruunu HErran kädesä/ ja Cuningan Hijppa sinun Jumalas kädesä. Et sinä sillen cudzuta hyljätyxi/ eikä sinun maallas enämbi sanota: häwitys/ waan sinä cudzutan/ minun himon hänesä. Ja sinun maas: hänellä on Isändä: sillä HERralla on himo sinuun/ ja sinun maallas on Isändä. Sillä nijncuin nuorucainen racasta neidzyttä nijn sinun lapses pitä sinua racastaman. Ja nijncuin ylkä iloidze morsiamestans: nijn myös sinun Jumalas iloidze sinusta/ Jerusalem/ minä asetan wartiat sinun muuris päälle/ jotca ei ikänäns päiwällä eikä yöllä waickene/ ja jotca HERran muistawat. Ettei teidän tykönän waikitust olis/ etkä te hänen tähtens wait olis/ siihenasti että Jerusalem walmistetän/ ja asetetan maan päälle kitoxexi. HERra wannoi oikian kätens cautta/ ja woimans käsiwarren cautta: En minä tahdo sinun jywiäs sillen anda wihollistes syödä/ engä wijnas syöxy/ jonga tähdens työtä teit/ muucalaisten

PROPHETA JESAIA

juoda. Waan jotca sen cocowat/ syöwät sitä ja kijttäwät HERra/ ja jotca sitä cocowat/ juowat sitä minun pyhydeni esihuonesa. MEngät/ mengät porttein cautta/ peratcat tietä Canssalle/ silittäkät/ silittäkät polgut/ sijrtäkät kiwet pois/ ylöndäkät lippu Canssoille. Cadzo/ HERra anda cuulutta idzens haman mailman ärin asti: sanocat Zionin tyttärille: Cadzo/ sinun autuudes tule/ cadzo/ hänen työns ja tecons ei pidä hedelmätöin oleman. Heitä pitä cudzuttaman pyhäxi Canssaxi/ lunastetuxi HERralda/ ja sinä cudzutan edzityxi/ ja ei hyljätyxi Caupungixi.

CUca on se joca tule Edomist prijscotetuilla waatteilla Bazrast/ joca nijn on caunistettu hänen waatteisans/ ja käy hänen suuresa woimasans? Minä olen joca opetan wanhurscauden/ ja taidan kyllä autta. Mixi owat sijs sinun waattes nijn punaiset/ ja sinun pucus nijncuin wijnan sotcujan? Minä sotcun wijnacuurnan yxinäns/ ja ei ole yxikän Canssast minun cansani. Minä olen tallannut heitä minun wihasani/ ja sotcunut heitä minun julmudesani? Sijtä on heidän werens prijscottanut minun waatteni/ ja minä olen saastuttanut minun pucuni: Sillä minä olen säätänyt idzelleni costopäiwän/ wuosi on tullut omiani pelasta. Sillä minä cadzoin ymbärilleni/ ja ei ollut auttajata/ ja minä olin wapistuxes/ ja ei kengän holhonnut minua/ waan minun käsiwarten piti auttaman minua/ ja minun wihan holhois minua. Sentähden olen minä tallannut Canssan minun wihasani/ ja tehnyt heitä juowuxin minun julmudesani/ ja sysäisin heidän woittons maahan. MINä tahdon HERran hywyttä muista/ ja HERran kijtosta/ nijsä caikisa cuin hän meille tehnyt on. Ja sitä suurta hywyttä Israelin huonen cohtan/ cuin hän sille tehnyt on hänen suuren laupiudens ja hywydens cautta. Sillä hän sano: he owat tosin minun Canssan/ lapset jotca ei walhetteliat ole/ sentähden oli hän heidän wapahtajans. Joca heitä ahdisti/ he ahdistit myös händä/ ja se Engeli joca hänen edesäns on/ autti heitä. Hän lunasti heitä: sillä hän racasti ja armahti heitä. Hän otti heitä ylös/ ja candoi heitä aina wanhast tähän asti. Mutta he haikiutit ja wihoitit hänen Pyhän Hengens/ sentähden tuli hän heidän wihollisexens/ ja sodei heitä wastan. Ja hän muisti taas sen endisen ajan/ Mosexen/ joca hänen Canssasans oli. Cusa sijs nyt se on/ joca heidän

PROPHETA JESAIA

wei ulos merestä/ hänen laumans paimenden cansa? CUsa on se joca hänen Pyhän Hengens heidän secaans andoi? joca oikialla kädelläns Mosexen wei/ hänen cunnialisella käsiwarrellans. Joca wedet jacoï heidän edelläns/ tehdäxens idzellens ijancaickista nime. Joca heitä wei sywyden cautta/ combastumata nijncuin orihita corwesa. Nijncuin carja joca kedolle mene/ jonga HERran Hengi aja. Nijn sinä myös Canssas johdatit/ tehdäxes idzelles ijancaickista nime. NIjn cadzo nyt taiwast/ ja cadzo tähän alas/ sinun pyhästä ja cunnialisesta asuinsiastas. Cusa nyt on sinun kijwaudes ja sinun woimas? sinun suuri sydämelinen laupiudes cowetan minua wastan. Sinä olet cuitengin meidän Isäm: sillä ei Abraham meistä mitän tiedä/ ja ei Israel meitä tunne. Mutta sinä HERra olet meidän Isäm ja lunastajam/ ja se on ijäti sinun nimes. Mixis HERra sallit exyä sinun teildäs/ ja meidän sydämem paatua/ etten me sinua peljännet? Palaja palwelias tähden/ ja sinun perimises sucucunnan tähden. He omistawat lähes caiken sinun pyhän Canssas/ sinun wastanseisojas polkewat sinun pyhydes alas. Me olemma juuri nijncuin ennengin/ cosca et sinä meitä hallinnut/ ja en me olletcan sinun nimees nimitetyt.

JOscas taiwat halcaisisit/ ja astuisit alas? että wuoret wuodaisit sinun edesäs/ nijncuin palawa wesi kiehu pois wäkewällä tulella. Että sinun nimes tulis tiettäwäxi wihollistengin seas/ ja että pacanat sinun edesäs wapisisit. Nijden ihmetten tähden jotca sinä teet/ joita ei kengän toiwonut/ cosca sinä menit alas ja wuoret edesäs sulaisit. Nijncuin ei mailman algusta ensingän cuultu ole/ eikä corwille tullut ole/ eli yxikän silmä nähnyt ole/ paidzi sinua Jumala/ mitä nijlle tapahtu/ jotca sinua odottawat. Sinä cohtaisit nijtä iloisna/ jotca wanhurscautta harjoittelit/ ja sinua muistelit sinun teilläs. Cadzo/ sinä wihastuit cosca me syndiä teim ja cauwan nijsä wijwyim/ mutta cuitengin meitä autettin. Mutta me olemma caicki saastaiset/ ja caicki meidän wanhurscaudem on nijncuin saastainen waate. Me olemma caicki lacastunet nijncuin lehdet/ ja meidän syndim wiscoiwat meitä nijncuin tuuli. Ei rucoile kengän sinun nimes/ eikä nouse sinua edzimän. Sillä sinä peität caswos meildä/ ja lasket meitä näändymän syndijn. MUtta nyt HERra/ sinä olet

PROPHETA JESAIA

meidän Isäm/ ja me olemme sawi/ sinä olet meidän walajam/ ja me olemma caicki sinun käsialas. HERra älä nijn suurest wihastu/ ja älä ijät ajattele syndiä/ cadzo sitä me olemma caicki sinun Canssas. Sinun Pyhydes Caupungit owat häwitetyt/ Zion on autiaxi tehty/ ja Jerusalem on kylmillä. Meidän pyhydem ja cunniam huone/ josa meidän Isäm sinua cunnioitit/ on tulella poldettu/ ja caicki meidän caunimmam owat häwäistyt. HERra maldackos sinus näistä nijn cowana pitä ja wait istua/ ja lyödä meitä nijn cowin alas.

MINä edzitän nijldä jotca ei kysynet minua/ Minä löytän nijldä jotca ei minua edzinet/ Ja pacanoille/ jotca ei rucoillet minun nimeni/ sanon minä: täsä minä olen/ täsä minä olen. Sillä minä cocotan minun käteni coco päiwän tottelemattomalle Canssalle/ joca waelda ajatuxens jälkeen/ sitä tietä joca ei hywä ole. Canssa joca wihoitta minun/ on aina minun caswoini edes/ uhra krydimaisa/ suidzutta tijlikiwein päällä: Asu hautain keskellä/ on luolisa/ syö sianliha/ ja heillä on cauhia liemi heidän padoisans. Ja sanowat: pysy cotona ja älä satu minuun: sillä minä pyhitän sinun. Näiden pitä oleman sawun minun wihasani/ ja tulen joca pala coco päiwän. Cadzo/ minun edesäni on kirjoitettu: en minä tahdo olla äneti/ waan maxa/ ja minä tahdon maxa heille heidän helmaans. Sekä heidän pahan tecons/ ja heidän Isäins pahat tegot yhtenäns/ sano HERra: ne jotca wuorilla suidzuttawat ja minua cuckuloilla häwäisnet owat/ minä tahdon mitata heille heidän endiset menons heidän helmaans. NÄin sano HERra: nijncuin wijnan syöxy löytän wijnamarjoisa/ ja sanotan: älä sitä häwitä: sillä siellä on siunaus. Juuri nijn tahdon minä palweliani tähden tehdä/ etten minä sitä caicke häwitä. Waan annan Jacobin siemenest caswa/ ja Judasta/ joca minun wuorellani asuman pitä: sillä minun walittuni pitä sen pitämän/ ja minun palweliani sijnä asuman. Ja Saronin pitä oleman laumain huonen/ ja Achorin laxon pitä oleman carjan pihaton/ minun Canssalleni joca minua edzi. Mutta te jotca hyljätte HERran/ ja unhotatte minun pyhän wuoreni/ ja nostatte Gadille pöydän/ ja panette täyten Menille. Olcan/ minä tahdon luke teitä mieckaan/ nijn että teidän caickein pitä teidän cumartaman teurastamiseen. Sillä minä cudzuin/ ja et te

PROPHETA JESAIA

mitän wastannet/ minä puhuin/ ja et te mitän cuullet: waan teitte mitä minä pahaxi panin/ ja walidzitte sitä joca ei minulle kelwannut. SEntähden sano HERra/ HERra näin: cadzo/ minun palweliani syöwät/ mutta teidän pitä isoman. Cadzo/ minun palweliani juowat/ mutta teidän pitä janoman. Cadzo minun palweliani riemuidze/ mutta teidän pitä häpiään tuleman. Cadzo/ minun palweliani ihastu hywästä mielestä/ mutta teidän pitä sydämen kiwusta parcuman/ ja surkiudest ulwoman. Ja teidän pitä jättämän teidän nimen minun walituilleni walaxi. Ja HErra Jumala on tappawa sinun/ mutta hänen palwelians nimitetän toisella nimellä. Että joca hänens siuna maan päällä/ hän siuna hänens totises Jumalas: ja joca wanno maan päällä/ se wanno totisen Jumalan cautta: Sillä endiset ahdistuxet owat unhotetut/ ja owat minun silmistäni peitetyt. Sillä cadzo/ minä luon uden taiwan ja uden maan/ ettei endisiä muistetais eikä mieleen johdatetais. Waan he riemuidzewat ijancaickisest/ ja iloidzewat nijsä cuin minä luon: sillä cadzo/ minä tahdon Jerusalemin iloxi saatta/ ja hänen Canssans riemuxi. Ja minä tahdon iloita Jerusalemist/ ja riemuita minun Canssastani. Ja ei hänes sillen pidä cuultaman itcun ändä/ eikä walituxen ändä. Ei siellä pidä sillen lapsia oleman/ jotca ei päiwijns ulotu: eikä wanhoja/ jotca ei heidän wuosians täytä. Waan sadan wuotiset lapset pitä cuoleman/ ja sadan ajastaicaiset syndiset pitä kirotut oleman. He rakendawat huoneita/ ja nijsä asuwat/ he istuttawat wijnapuita/ ja nijden hedelmistä syöwät. Ei heidän pidä muiden waraxi rakendaman/ eikä istuttaman muiden syödä. Sillä minun Canssani päiwät pitä oleman nijncuin puun päiwät/ ja heidän käsialans pitä wanheneman minun walittuini tykönä. Ei heidän pidä huckan työtä tekemän/ eikä häwityxexi synnyttämän: sillä he owat HERran siunattuun siemen/ ja heidän jälkentulewaisens heidän canssans. Ja tapahtu/ että ennencuin he huutawat/ tahdon minä wastata: cosca he wielä puhuwat/ tahdon minä cuulla. Susi ja lammaš pitä ynnä caittaman/ Lejonin pitä corsia syömän nijncuin naudnan/ ja kärmet pitä maata syömän. Ei heidän pidä wahingoittaman eikä raateleman minun coco pyhän wuoreni päällä/ sano HERra.

PROPHETA JESAIA

NÄin sano HERra: taiwas on minun istuimen/ ja maa minun astinlautan. Cuca sijs on se huone/ jonga te minulle rakennatte? eli cuca on se sia/ josa minun leposian on? Minun käteni on caicki tehnyt mitä ikänäns on/ sano HERra: Mutta minä cadzon sen puoleen/ joca radollinen ja särjetyllä hengellä on/ ja joca wapise minun sanani edes. Sillä joca härjän teurasta/ on nijncuin hän miehengin tappais. Joca lamban uhra/ on nijncuin jocu coiran caulan leickais. joca ruocauhria tuo/ on nijncuin jocu sicain werta uhrais. Joca pyhä sawua muistele/ on nijncuin jocu wääryttä kijttäis. Sencaltaisia he walidzewat heidän teisäns/ ja heidän sieluns mielisty heidän ilkeyxijs. Sentähden tahdon minä myös walita mitä he naurawat/ ja jota he pelkävät/ saatan minä sen heidän päällens. Sillä minä cudzuin/ ja ei kengän wastannut/ cosca minä puhuin/ nijn ei he cuullet. Ja he teit sitä cuin ei minulle kelwannut/ ja walidzit/ jota en minä tahtonut. CUulcat HERran sana te jotca hänen sanans pelkät. Teidän weljen jotca teitä wihaisit ja eritit teidän heistäns minun nimeni tähden/ he sanowat: (cadzocam/ cuinga cunnialinen HERra on: ilmanducan hän teidän iloon) heidän pitä häpiään tuleman. Sillä metelin äni pitä Caupungis cuuluman/ yxi äni Templist/ HERran äni/ joca wihollisens costa. Hän synnyttä ennencuin hän saa kiwun/ hän synnyttä pojan ennencuin hänen kipuns tule. Cuca on ikänäns sencaltaista cuullut? cuca on ikänäns sencaltaista nähnyt? Syndynekö jocu Canssa ennencuin se saa synnyttämisens kiwun? Nyt on cuitengin Zion lapsens ilman kiwuta synnyttänyt. Eikö minun/ joca muut saatan synnyttämän/ pitäis idze myös synnyttämän? sano HERra: Pidäiskö minun andaman muiden synnyttä/ ja idze hedelmätöin oleman? sano sinun Jumalas. ILoitcat Jerusalemin cansa/ ja ihastucat hänestä/ caicki te jotca händä racastatte. Iloitcat hänen cansans/ caicki te jotca tähänasti oletta hänen tähtens murhelliset ollet. Sillä sentähden pitä teidän imemän ja rawittaman hänen lohduituxens nisistä. Teidän pitä sen edest imemän/ ja ilahuttaman teitän hänen cunnians täydellisydest. Sillä näin sano HERra: cadzo/ minä lewitän hänen tykönäns rauhan nijncuin wirran/ ja pacanain cunnian nijncuin wuotawan ojan. Silloin te saatte ime/ ja teitä pitä sylis cannettaman/ ja polwein päällä ihaneldaman.

PROPHETA JESAIA

Minä tahdon teitä lohdutta/ nijncuin jocu hänen äitiäns lohdutta/ ja teidän pitä Jerusalemin puolest ilahutettaman. Teidän pitä sen näkemän/ ja teidän pitä iloidzeman/ ja luut pitä wihottaman nijncuin ruoho. Nijn tutan HERran käsi hänen palwelioisans/ ja sen wiha hänen wihollisisans. Sillä cadzo/ HERRA tule tulella/ ja hänen rattans owat nijncuin tuulispää: että hän costais wihans hirmuisudes/ ja hänen rangaistuxens tulen liekis. Sillä HERra on duomidzepa tulesa/ hänen miecallans caiken lihan/ ja HERralda tapetuita pitä paljo oleman. Jotca heitäns pyhittäwät ja puhdistawat krydimais/ yxi täällä ja toinen siellä/ ja syöwät sian liha/ cauhistuxia ja Hijriä/ caicki nämät pitä temmattaman pois yhtä haawa/ sano HERra: Sillä minä tahdon tulla ja coota heidän ajatuxens ja tecons/ ynnä caickein pacanain ja kielden cansa/ että he tulisit ja näkisit minun cunniani. Ja minä asetan merkin heidän secaans/ ja muutamat nijstä cuin pelastetut owat lähetän minä pacanoille meren tygö/ joudzimiesten puoleen Phulin ja Ludin. Tubalin ja Jawan päin/ ja nijhin caucaisijn saarijn/ joisa ei tähänasti mitän ole minusta cuultu/ ja ei ole minun cunniatani nähnet. Ja heidän pitä minun cunniani pacanain seas ilmoittaman. Ja he tuowat ulos caicki teidän weljen caikista pacanoista/ HERralle ruocauhrixi/ Orehilla ja rattahilla/ paareilla/ Muuleilla ja juhdilla/ Jerusalemin minun pyhän wuoreni puoleen/ sano HERra: nijncuin Israelingin lapset tuowat ruocauhrin puhtas astias HERran huoneseen. JA minä tahdon nijstä otta Papit ja Lewitat/ sano HERra: Sillä nijncuin se usi taiwas ja usi maa/ jotca minä teen/ owat minun edesäni/ sano HERra: juuri nijn pitä teidän siemenen ja nimen pysymän. Ja caicki liha pitä yhdest Cuucaudest nijn toiseen/ ja yhdest Sabbathist nijn toiseen/ tuleman cumartaman minun eteeni/ sano HERra: Ja heidän pitä menemän ulos ja cadzeleman nijden ihmisten raatoja/ jotca minua wastan wäärin teit: sillä ei heidän matons pidä cuoleman/ eikä heidän tulens sammuman/ ja heidän pitä caikelle lihalle cauhistuxexi oleman.

Propheta Jeremia

Nämät owat Jeremian sanat/ Hilkian pojan/ Anathothin Papeista/ Benjamin maalda. Jolle HERran sana tapahtui Josian Amonin pojan Judan Cuningan aicana/ colmandena toistakymmendenä hänen waldacundans vuonna. Ja sijtte Josian pojan/ Joachimin Judan Cuningan aicana/ Zedechian Josian pojan Judan Cuningan/ yhdentoistakymmenen vuoden loppuun/ nijn Jerusalemin fangiuten asti/ wijdendenä Cuccautena. JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Minä tunsin sinun jo ennen kuin minä sinun walmistin sinun äitis cohdus/ ja pyhitin sinun ennen kuin äitistäs synnytkän/ ja panin sinun Canssain Prophetaxi. Mutta minä sanoin: woi HERra/ HERra/ en minä kelpa Saarnaman: sillä minä olen nuori. Nijn HERRa sanoi minulle: älä sano: minä olen nuori/ mutta sinun pitä sinne menemän kuin minä sinun lähetän/ ja Saarnaman mitä minä sinulle käsken. Älä pelkä heitä: sillä minä olen tykönäs/ ja pelastan sinun/ sano HERRA. Ja HERra oijensi kätens ja tartui minun suuhuni/ ja sanoi minulle: Cadzo/ minä panen minun sanani sinun suuhus/ cadzo/ minä panen sinun tänäpäpä Canssain ja waldacundain päälle/ repimän/ särkemän/ cukistaman/ hucuttaman/ rakendaman ja istuttaman. JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Jeremia/ mitäs näet? Minä sanoin: minä näin Mandelpuisen sauwan. Ja HERra sanoi minulle: oikein sinä olet nähnyt: sillä minä tahdon walwo/ tehdäxeni minun sanani. Ja HERran sana tapahtui toisen kerran minulle/ ja sanoi: mitäs näet? Minä sanoin: minä näen kiehuwaisen padan/ ja hänen esipuolens pohjan puoleen. Ja HERra sanoi minulle: pohjast on paha tulewa caickein maan asuwaisten päälle: Sillä cadzo/ minä cudzun caicki waldacundain sucucunnat kuin on pohjas/ sano HERra/ tuleman ja asettaman istuimens Jerusalemin portin eteen/ ja ymbäri caickia hänen muurejans/ ja caickein Judan Caupungein. Ja minä annan oikeuden käydä heidän päällens/ caiken heidän pahudens tähden/ että he owat minun hyljännet/ ja muille jumalille suidzuttanet/ ja cumartanet oma käsialans. Nijn wyötä nyt sinun cupes/ nouse ja Saarna heille caicki kuin minä sinun käsken: älä pelkä heitä/ etten minä sinua surma

PROPHETA JEREMIA

heidän edesäns. Ja cadzo/ minä teen tänäpäsinun wahwaxi Caupungixi/ rautapadzaxi ja waskimuurixi coco maasa/ Judan Cuningaita ja hänen Ruhtinoitans wastan. Hänen Papejans ja maan Canssa wastan/ nijn että jos he wielä sotiwat sinua wastan/ ei cuitengan heidän pidä sinua woittaman: sillä minä olen sinun tykönäs/ sano HERra/ wapahtamas sinua.

JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: mene ja Saarna julkisest Jerusalemissä/ ja sano: Nijn sano HERra: Minä ajattelen sitä hywä työtä/ joca sinulle tapahtui sinun nuorudesas/ ja sitä rackautta/ jonga minä sinulle osotin/ coscas caunis olit ja minua corwes seuraisit/ sijnä maasa josa ei kylwetä: cosca Israel oli HERran pyhä ja hänen ensimmäinen hedelmäns. Jocainen cuin händä söi/ tuli wicapääxi/ ja paha tuli hänen päällens/ sano HERra. CUulcat HERran sana/ te Jacobin huonesta/ ja caicki sucucunnat Israelin huonesta. Näitä sano HERra: mitä wääryttä teidän Isän minusa löysit/ että he ercanit minusta/ ja menit turhuteen/ tulit turhaxi ja ei ensingän ajatellet: Cusa se HERra on/ joca meitä wei ulos Egyptin maalda/ johdatti meitä corwesa/ autiasa ja erämaasa/ cuiwasa ja pimiäsä maasa/ sijnä maasa josa ei yxikän ihminen ollut eikä asunut? Ja minä wein teidän hywään maahan/ sen hedelmätä ja hywyttä syömän/ mutta cosca te sinne tulitte/ saastutitta te minun maani/ ja minun perindöni teitte cauhistuxexi. Papit ei ajatellet/ cusa HERra on/ ja oppenet ei tundenet minua/ paimenet luowuit minusta ja Prophetat Propheteraisit Baalin cautta ja seuraisit kelwottomia. Minä rijtelen wielä teidän ja teidän lastenne cansa/ sano HERRA: Mengät Chitimin luotoijn/ cadzocat ja lähettäkät Kedarijn/ tutkistelcat wisust ja cadzocat jos siellä nijn tapahtu. Jos pacanat muuttawat heidän jumalitans/ waicka ei ne jumalat oleckan: ja cuitengin minun Canssan on muuttanut hänen cunnians kelwottomaan. Taiwat hämmästykönsijtä/ peljästyköns ja wapiscon/ sano HERra: sillä minun Canssan teke cahtalaisen synnin. Minun joca olen eläwä lähde/ he hyljät/ ja caiwawat idzellens caiwoja/ pahoja caiwoja joisa ei wesi pisy. Ongost Israel orja/ eli cotona syndynyt/ mixist hän on joutunut saalixi? Sillä nuoret Lejonit kiljuwat hänestä/ huutawat ja häwittäwät hänen maans/ ja polttawat hänen Caupungins/ nijn ettei nijsä

PROPHETA JEREMIA

kengän asu. Ne Nophin Thachpanexen lapset musertawat sinun pääs. Näitä sinä idzelles teet/ ettäs hyljät sinun HERras Jumalas/ cosca hän sinua tahto wiedä oikiata tietä. Mitä se sinua autta/ ettäs menet Egyptijn/ ja tahdot juoda Sihorin wettä/ eli mitä se sinua autta/ ettäs menet Assyriaan/ ja tahdot juoda wirran wedestä? Sinun pahudes tähden sinua nuhdellan/ ja sinun tottelemattomudes tähden sinua curitetan. Näin sinä saat nähdä ja ymmärtä cuinga se on wiheljäinen ja surullinen/ ettäs hyljät sinun HERras Jumalas/ ja et pelkä minua/ sano HERra HERra Zebaoth. Sillä minä olisin jo wanhast taittanut sinun ikes/ ja särkenyt sinun juttas/ waan sinä sanoit: en minä tahdo orjuden alla olla: mutta jocaidzelle corkialle wuorelle/ ja caickein lehtipuiden alla juoxit sinä salawuoteudes. Mutta minä olen istuttanut sinun makiaksi wijnapuuxi ja hedelmälisexi siemenexi: cuingast sinä olet nyt muuttunut nijn carwaxi ja medzä wijnapuuxi? Ja jos sinä sinus wielä lipiällä pesisit/ ja ottaisit paljo saipuata/ cuitengin sinun pahudes wielä sijttekin sitä enämmin nägyis minun edesäni/ sano HERra HERra. Cuingas sijs sanot: en minä ole saastainen/ en minä pidä Baalist mitän. Cadzo/ cuingas sen laxos olet toimittanut/ ajattele cuingas tehnyt olet. Sinä nopsa naaras Cameli/ joca sinne ja tänne juoxet nijncuin medzääsi corwesa: cosca hän heldestä hengittä/ cuca hänen taita asetta? caicki jotca händä edziwät/ ei pidä wäsymän/ hänen Cuucaudesans löytä hän hänen. Seisata ja älä jano kärsi. Mutta sinä sanoit: ei se tapahdu/ minä racastan muucalaisia ja juoxen heidän peräns. Nijncuin waras tule häpiään/ cosca hän saadan kijnni/ nijn myös pitä Israelingin huonen häpiään tuleman/ Cuningastens/ waldamiestens/ Pappeins ja Prophetains cansa. Jotca puulle sanowat: sinä olet minun Isän: ja kiwelle: sinä minun synnytit: Sillä he käändäwät selkäns minun puoleni ja ei caswojans. Mutta cosca hätä tule/ sanowat he: nouse ja auta meitä. Cusast owat sinun jumalas/ jotcas idzelles tehnyt olet? noscan ne/ cadzo/ jos he taitawat sinua autta sinun hätä aicanas: sillä nijn monda cuin sinulla Juda Caupungita on/ nijn monda on myös sinulla jumalata. TAHdotcos wielä käydä minun cansani oikeudelle? te oletta caicki minusta luopunet/ sano HERra. Turhan minä rangaisin teidän lapsian/ ei he ota opetusta: sillä teidän

PROPHETA JEREMIA

mieckan syö teidän Prophetan/ nijncuin julma Lejoni. Sinä paha sucucunda/ ota waari HERran sanasta: olengo minä nyt tullut Israelin erämaaxi eli autiaxi? mixi sijs minun Canssan sano: me olemma Herrat/ en me juoxe sinun peräs. Ei neidzy unhota hänen caunistustans/ eikä morsian hänen seppelettäns/ mutta minun Canssan unhotta minun ijancaickisest. Mitäs caunistat sinun menos/ että minä sinua racastaisin? joca sen warjon alla paha teet enämmin ja enämmin. Löytän myös waiwaisten ja wiattomain sieluin weri sinun tykönäs jocapaicas/ ja ei ole se sala/ mutta julki nijsä paicoisa. Ja sinä wielä nyt sanot: minä olen wiatoim/ hän käändäkön wihans minusta pois: Cadzo/ minä tahdon oikeudelle käydä sinun cansas/ että sinä sanoit: en minä ole syndiä tehnyt. Mixis nijn horjahtelet/ ja menet sinne ja tänne? mutta sinun pitä Egyptist häpiällä palajaman/ nijncuins Assyriastakin häpiällä palaisit. Sillä sinä olet siellä lähtewä ja lyöpä kätes yhteen pääs päälle: sillä HERra teke tyhjäxi sinun toiwos/ ja ei sinulla pidä mitän menestystä nijsä oleman

Sananlascu on: cosca mies eroitta waimons tyköns/ ja waimo mene pois hänen tyköns/ ja otta toisen miehen: ottaco hän hänen jällens? eikö maa nijn saastutetais? Mutta sinä olet huorintehnyt monen huorintekiän cansa/ mutta tule cuitengin jällens minun tygöni/ sano HERra. NOsta silmäs ylös corkeuten/ ja cadzo/ cuinga sinä jocapaicas huorinteet. Sinä istut tiellä/ ja odotat heitä nijncuin ryöwäri corwesa/ ja saastutat maan huorudellas ja pahudellas. Sentähden pitä amusaten tuleman pois/ eikä ehtosaten tuleman: sinulla on porton caswot/ et sinä tahdo ensingän häwetä? Ja cuitengin sinä huudat minua: Minun Isän/ minun nuorudeni johdattaja/ wihastuckos ijancaickisest/ ja et käännny julmudestas? cadzo/ sinä opetat ja teet paha/ ja et taita hillitä. JA HERra sanoi minulle/ Cuningas Josian aicana: oletcos myös nähnyt mitä se luopunut Israel teki? hän meni caikille wuorille/ ja jocaidzen wiherjäisen puun ala/ ja teki siellä huorutta: Ja cosca hän näitä caickia tehnyt oli/ sanoin minä: käännä sinuas minun tygöni/ mutta ei hän käändänytkän idzens. Ja waicka hänen paatunut sisarens Juda näki/ cuinga minä sen luopunen Israelin huorutta nuhtelin ja hyljäisin hänen/ ja annoin hänelle

PROPHETA JEREMIA

erokirjan/ ei cuitengan hänen sisarens se paatunut Juda pelkä/ mutta mene ja teke myös huorutta. Ja hänen huorudens sanomast on maacunda saastutettu: sillä hän teke huorutta puun ja kiwen cansa. Ja caikisa näisä ei se paatunut hänen sisarens Juda käännä idzens minun tygöni caikest sydämestäns/ mutta teeskele/ sano HERra. JA HERra sanoi minulle: luopunut Israel on jaloxi luettapa paatunen Judan suhten. Mene ja Saarna pohjas päin näin/ ja sano: Käännä sinus sinä luopunut Israel/ sano HERra/ nijn en minä käännä caswoani teistä pois: sillä minä olen laupias/ sano HERra/ ja en wihastu ijancaickisest. Tunne ainoastans sinun pahatecos/ ja ettäs olet HERra wastan syndiä tehnyt. Ja juosnut sinne tänne wierasten jumalain tygö caickein wiherjäisten puiden ala/ etkä cuullut minun äändäni/ sano HERra. Käändäkät teitän te luopunet lapset: sano HERra: sillä minä kihlan teidän minulleni/ ja otan yhden coco Caupungist/ ja coco maacunnast. Ja minä annan teidän tulla Zionijn/ ja annan teille paimenet minun sydämeni jälkeen/ jotca teitä rawidzewat opilla ja wijsaudella. Ja se on silloin tapahtuwa/ cosca te caswatte ja monexi tuletta maasa. Ei sijhen aican/ sano HERra/ pidä enä puhuttaman HERran lijton Arkista/ eikä sitä enä muistettaman/ taicka sijtä Saarnattaman/ eli sitä edzittämän/ taicka enä tehtämän. Mutta Jerusalem cudzutan sijhen aican HERran istuimexi/ ja caicki pacanat pitä idzens sinne cocoman HERran nimen tähden/ eikä heidän pidä enä waeldaman pahan sydämens ajatusten jälkeen. Silloin pitä Judan huonen menemän Israelin huonen tygö/ ja pitä ynnä tuleman pohjaisesta päin sijnä maasa/ jonga minä olen andanut teidän Isillen perinnöxi. Ja minä sanon: cuinga monda lasta minä olen andawa sinulle/ ja sen hywän maan/ ja ihanaisen perinnön/ nimittäin/ pacanain joucon. Ja minä sanon sinulle: silloin sinä olet cudzuwa minun hywäxi Isäxi/ etkä pakene minua. Mutta Israelin huone ei pidä lucua minusta/ nijncuin waimo pettä racastajans/ sano HERra. Sentähden pitä cuuluman walitus/ itcu ja parcu Israelin lapsilda corkeudes/ että he owat pahoin tehnet/ ja HERran heidän Jumalans unohtanet: Nijn palaitcat te luopunet lapset/ nijn minä parannan teitä teidän tottelemattomudestan. CADzo/ me tulemma sinun tygös: sillä sinä olet HERra meidan Jumalam.

PROPHETA JEREMIA

Totisest ei ole wuoret ja cuckulat ilman petosta/ totisest ei ole Israelillä yhtän apua/ waan ainoa HERra meidän Jumalam. Ja meidän Isäim asetuxet/ jotca me nuorudest olemma pitänet/ pitä häpiällä käymän pois/ ynnä heidän lammastens/ carjans/ poicains ja tytärtens cansa: Sillä se johon me luotimme/ on meille caicki häpiäxi: ja johon me uscalsimme/ sitä meidän pitä häpemän: sillä me sen cansa teim syndiä HERra meidän Jumalatom wastan/ sekä me että meidän Isäm/ hamast meidän nuorudestam/ nijn tähän päiwän asti/ ja en me totellet HERran meidän Jumalam ändä.

JOs sinä käännät sinus Israel/ nijn käännä sinus minun tygöni/ ja jos sinä panet sinun cauhistuxes pois minun caswoni edestä/ nijn et sinä tule ajetuxi pois. Silloin sinä olet wannowa totudes/ oikein ja pyhäst. Nijn totta cuin HERra elä/ nijn pacanat siunatan hänesä/ ja he kerscawat heitäns hänestä. Sillä nijn sano HERRA: te Judan ja Jerusalemin asuwaiset/ kyndäkät wastudest/ ja älkät kylwäkö orjantappurain secaa/ ymbärins leicatcat teidän HERralle. Te Judan miehet ja Jerusalemin asuwaiset pangat teidän sydämen esinahca pois/ ettei minun julmuden pääsis wallallens nijncuin tuli/ ja nijn palais ettei yxikän händä sammutta taida/ teidän pahuden tähden. JA ilmoittacat silloin Judas ja Jerusalemis/ corkiast huutacat ja sanocat: soittacat waskitorwe maasa/ huutacat corkialla änellä/ ja sanocat: cootcat teidän ja käykän caicki wahwoin Caupungeihin/ nostacat lippu Zionis/ cootcat teidän pacoon ja älkät wijwytelkö. Sillä minä annan tulla suuren onnettomuden pohjast/ ja suuren pargun. Lejoni lähte hänen luolastans/ ja pacanain hucuttaja hänen siastans/ häwittämän sinun maatas ja polttaman sinun Caupungeitas/ nijn ettei yxikän pidä sijnä asuman. Sentähden pukecat säkit päällen/ itkekät ja parcucat: sillä HERran julma wiha ei tahdo lacata. Sijhen aican/ sano HERra/ pitä Cuningasten ja pääruhtinasten sydän langeman/ Pappein pitä peljästymän ja Prophetain wapiseman. Mutta minä sanoin: Woi HERra/ HERra/ sinä olet andanut tämän Canssan ja Jerusalemin suurest pettä idzens/ cosca he sanoit: teillä on olewa rauha/ waicka miecka haman sielun asti läHes ty. Silloin pitä sanottaman tälle Cansalle ja Jerusalemille: cuiwa tuuli on tulewa wuorten ylidze nijncuin corwesta/ minun Canssani tyttären

PROPHETA JEREMIA

tielle/ joca ei wisca eli puhdista. Tuuli joca heille on sangen wäkewä olewa: Nijn minä myös silloin käyn heidän cansans oikeudelle. Cadzo/ hän waelda pois nijncuin pilwi/ ja hänen waununs nijncuin tuulispää/ hänen hewoisens owat nopiammat Cotca/ woi meitä me häwitetän. Nijn pese nyt Jerusalem sinun sydämes pahudest/ ettäs autetuxi tulisit: cuinga cauwan pitä turhat ajatuxet sinun tykönäs pysymän? Sillä Danist cuulu sanoma/ ja paha ilmoitus Ephraimin wuoresta. Cadzo/ cuuluttacat Jerusalemis/ wartiat tulewan caucaiselda maalda/ jotca luihcawat Judan Caupungeita wastan. He pijrittäwät heidän caikilda haaroilda/ nijncuin wartiat kedolla: sillä he owat wihoittanet minun/ sano HERra. Se on sinun menos ja töides palcaxi/ ja nijn sinun sydämes on silloin tundewa cuinga suuri sinun pahudes on CUinga on minun sydämen kipiä/ minun sydämen tykyttä minun ruumisani ja ei ole lepo/ sillä minun sielun cuule Basunan änen. Ja sodan huudon/ ja murhan luihkinan toinen toisens peräst: sillä coco maa hajotetan/ ja minun majani ja köyteni pitä äkist cukistuman. Cuinga cauwan pitä minun näkemän lippuja/ ja cuuleman Basunan ändä. Mutta minun Canssan on hullu ja ei usco minua/ he owat hullut eikä pidä lucua. He owat kyllä wjusat tekemän sitä cuin paha on/ mutta ei he tahdo oppia hywä tekemän. Minä cadzoin maan päälle/ cadzo/ se oli tyhjä ja autia: ja taiwan päälle/ ja se oli pimiä. Minä cadzoin wuorten päälle/ ja cadzo/ ne wapisit/ ja caicki cuckulat wärisit. Minä näin/ ja cadzo/ ei ollut siellä yhtän ihmist/ caicki myös taiwan linnut olit lendänet pois. Minä cadzoin/ cadzo/ peldo oli autiana/ ja caicki Caupungit olit särjetyt maahan HERralda/ ja hänen julmalda wihaldans. Sillä nijn sano HERra: coco maa pitä kylmille tuleman/ ja en minä cuitengan sinua peräti häwitä. Sentähden pitä maan oleman surullisen/ ja taiwan ylhäldä murhellisen: sillä minä olen sanonut: minä olen sen päättänyt/ ja en tahdo sitä catua/ engä lacata: caicki Caupungit pitä pakeneman hoimiesten ja joudzimiesten huuto. Ja pitä juoxeman tihcuijn medzijn ja lymyttämän idzens kiwiraunioihin: Caicki Caupungit pitä oleman kylmillä/ nijn ettei yxikän nijsä asu. Mitäs tahdot tehdä/ sinä häwitetty? jos sinä wielä caunistaisit sinus purpurawaattella ja culdakädyillä/ ja woitelisit sinun caswos/ nijn sinä cuitengin sinuas turhan

PROPHETA JEREMIA

caunistelet. Sillä ne cuin nyt owat sinua racastawanans/ pitä cadzoman sinua ylön/ ja wäijymän sinun henges: sillä minä cuulin huudon nijncuin synnyttäväisen: tuscan/ nijncuin sen joca ensimmäisen lapsen waiwas on/ Zionin tyttären änen/ joca walitta ja hajotta kätens: woi minuani/ minun pitä pian huckuman murhen tähden.

KÄykät Jerusalemin catuja ymbärins/ cadzocat/ coetelcat ja edzikät hänen catuillans/ jos te löydätte jongun joca oikein teke: ja kysykät totutta/ nijn minä olen hänelle armollinen. Ja jos he wielä sanoisit: nijn totta cuin HERra elä: nijn he cuitengin wannowat wäärin. HERra/ sinun silmäs cadzowat usco/ sinä lyöt heitä/ ja ei he tunne/ sinä waiwat heitä/ mutta ei he paranna heitäns/ heillä on cowembi caswo cuin kiwi/ ja ei tahdo käätä heitäns. Mutta minä ajattelin/ olcan: se waiwainen joucko on ymmärtämätöin/ joca ei tiedä HERran tietä/ eikä hänen oikeuttans. Minä käyn woimallisten tygö ja puhun heidän cansans/ heidän pitä tietämän HERran tien ja heidän Jumalans oikeuden: mutta ne owat caicki iken särkenet/ ja catcaisnet siten. Sentähden pitä Lejonin/ joca medzäst tule/ repelemän heidän ricki/ ja suden corwest pitä haascaman heidän/ ja Pardin pitä wartioidzeman heidän Caupungeitans/ ja caicki cuin nijstä tulewat ulos/ pitä hänen syömän: sillä heidän syndejäns on juuri monda/ ja he owat paatunet heidän tottelemattomudesans. Cuinga sijs minun pitä sinulle oleman armollinen? Että sinun lapses nyt hyljäwät minun/ ja wannowat sen cautta joca ei Jumala oleckan/ ja nyt/ että minä olen heitä rawinnut/ tekewät he huorin/ ja juoxewat porton huoneseen. Cukin hirnu lähimmäisens emändätä/ nijncuin hywin ruokitut joutilat orhit. Eiköst minun pitäis heitä sencaltaisist curittaman/ sano HERra/ ja eikö minun sielun pitäis costaman sencaltaiselle Canssalle cuin tämä on? Cukistacat hänen muurins ylösalaisin/ ja älkät peräti häwittäkö/ ottacat pois hänen tornins: sillä ei ne ole HERran. Mutta he cadzowat minun ylön/ sekä Israelin huone/ että Judan huone/ sano HERra. He kielläwät pois HERran/ ja sanowat: ei hän se ole: ei meille käy nijn pahoin: ei miecka ja nälkä tule meidän päällem. Prophetat puhuwat tuuleen: ei heillä ole Jumalan sana: nijn heille idze käykön. Sentähden sano HERra

PROPHETA JEREMIA

Jumala Zebaoth: että te sencaltaisia puhutte/ cadzo/ niijn minä teen minun sanani sinun suusas tulexi/ ja tämän Canssan puuxi/ ja hänen pitä polttaman heidän. CAdzo/ minä annan tulla teidän päällen Israelin huone/ sano HERra/ cauca yhden Canssan/ wäkewän Canssan/ joca on ollut ensimmäinen Canssa/ Canssan jonga kieldä et sinä ymmärrä/ etkä taida ymmärtä/ mitä he sanowat Heidän wijnens on awojoin hauta/ ja he owat caicki Sangarit. He syöwät sinun tulos ja leipäs/ jota sinun poicas ja tyttäres syönet olisit/ he nielewät sinun lambas ja carjas/ he syöwät sinun wijnapuus ja ficunapuus/ ja wahwat Caupungit/ joihin sinä sinus luotat/ häwittäwät he miecalla. Ja en minä silloingan/ sano HERra/ peräti häwitä teitä. Ja jos he sanowat: mixi HERra meidän Jumalam teke meille näitä caickia? niijn wasta heitä: että te oletta hyljännet minun/ ja palwellet wieraita jumalita teidän omasa maasan/ niijn teidän pitä myös palweleman wieraita sijnä maasa/ joca ei teidän oleckan. Näitä teidän pitä ilmoittaman Jacobin huones ja Saarnaman Judas. Ja sanoman: cuulcat te hullu Canssa/ jolla ei taito ole/ joilla on silmät/ ja ei cuule. Ettekö te tahdo peljätä minua/ sano HERra/ ja ettekö te pelkä minua/ joca panen heidan meren rajaxi ja ijancaickisexi määräxi/ jota ei hänen pidä käymän ylidze/ waicka se wielä pauhais/ niijn ei hän cuitengan mitän woi: ja jos hänen aldons paisuwat/ niijn ei heidän pidä menemän sen ylidzen. Mutta tällä Canssalla on wilpistelewäinen ja tottelematoin sydän/ he harhailewat enämmin ja enämmin: Ja ei sano coscan sydämesäns: peljätkäm HERra meidän Jumalatom/ joca anda meille amu ja ehtosaten ajallans/ ja warjele joca ajastaica wuoden tulon uscollisest. MUtta teidän pahat tecon nämät estäwät/ ja teidän syndin tämän hywän teidä käändä pois: Sillä minun Canssasani löytän jumalattomia/ jotca paulat ja pyydyxet asettawat ihmisiä käsittäxens/ nijncuin lindumiehet satimella: Ja heidän huonens on täynäns petosta/ nijncuin häcki linduja. Sijtä he tulewat wäkewäxi/ rickaxi ja lihawaxi. He waeldawat pahudes ja ei pidä oikeutta: ei holho orwoja hänen asiasans/ eikä auta köyhä oikeuteen. Eiköst minun pitäis sitä costaman/ sano HERra/ ja eiköst minun sielun pitäis costaman sencaltaiselle Canssalle cuin tämä on? Cuinga julmast ja cauhiast eletän maasa? Prophetat opettawat walhetta/

PROPHETA JEREMIA

Papit owat herrat wirasans/ ja minun Canssan tahto sitä mielelläns/ mitä te wijmein teette?

COotcat teitän/ te BenJaminin lapset Jerusalemista/ ja puhaldacat torween Techoasa/ ja nostacat lippun BethChemeris: sillä pohjast on pahus ja suuri wiheljäisyys käsiss. Minä olen werrannut Zionin tyttären cauniseen ja ihanaiseen: Mutta paimenet tulewat sijheen laumoinens/ he panewat majans hänen ymbärillens/ ja cukin caidze paicasans/ Ja sanowat: warustacat teitän händä wastan sotaan/ käykäm puolipäiwänä ylös/ woi meitäm/ sillä ehto joutu ja warjo tule suurexi. Noscama ja astucama ylös/ meidän pitä sinne vielä yöllä menemän/ ja häwittämän hänen jalot huonens. Sillä nijn sano HERra Zebaoth: caatacat puita/ ja tehkät muldaseiniä Jerusalemita wastan: sillä Caupungi pitä curitettaman/ caicki on siellä wääritys. Nijncuin lähde cuohutta wetens: nijn cuohu myös hänen pahudens ja wääritydens/ wääritys ja häwitys sijnä cuullan/ kitu ja waiwa on aina minun edesäni. Paranna sinuas Jerusalem/ ennencuin minun sydämen sinust käändy pois/ ja minä teen maan autiaxi/ josa ei kenengän asuman pidä. Näitä sano HERra Zebaoth: mitä Israelist jäänyt on/ se pitä myös saalixi joutuman nijncuin wijnapuu/ cocota kätes corijn nijncuin wijnamarjain poimia. KEnelle sijs minä puhun ja todistan/ että jocu cuulis? mutta heidän corwans owat ymbärinsleickamat/ eikä taida cuulla/ cadzo/ he pitäwät HERran sanan pilckana/ ja ei kärsi sitä. Sentähden olen minä nijn täynnä HERran waatimust/ etten minä taida lacata wuodattamast/ sekä lasten päälle catuilla/ ja myös nuorucaisten cocouxen päälle yhtä haawa: sillä sekä mies että waimo/ ijällinen ja ikiwanha pitä otettaman kijnni. Heidän huonens pitä tuleman muucalaisten käsijn/ ja heidän peldons ja emändäns: sillä minä ojennan käteni/ sano HERra/ maan asujain ylidzen. Jotca caicki ahnettiwat/ sekä pienet että suuret: Prophetat ja Papit opettawat wäärin/ Ja lohduttawat minun Canssani hänen wiheljäisydesäns/ että hän halpana pitä/ ja sano: rauha/ rauha/ ja ei rauha oleckan. Sentähden pitä heidän häpiään tuleman/ että he sencaltaisen cauhistuxen tekewät/ waicka he tahtowat olla häwäisemät/ eikä tahdo häwetä heitäns: sentähden pitä heidän jocaidzen langeman toinen toisens

PROPHETA JEREMIA

päälle/ ja cosca minä heitä curitan/ nijn heidän pitä langeman/ sano HERra. NÄitä sano HERra: mengät teille/ cadzocat ja kysykät endisiä teitä/ cuca oikia tie on/ ja sitä te waeldacat/ nijn te löydätte lewon teidän sieluillen. Mutta he sanowat: en me tee sitä. Minä olen pannut teille wartiat/ ottacat waari torwen änestä: mutta he sanowat: en me tee. Sentähden te pacanat/ cuulcat ja ottacat tästä waari/ nijn myös teidän wäken. Maa/ cuule sinä: cadzo/ minä annan tulla cowan onnen tälle Canssalle/ nimittäin/ heidän ansaitun palckans/ ettei he pidä lucua minun sanastani/ mutta hyljäwät minun Lakini/ Mitä minä lucua pidän pyhästä sawusta/ joca rickasta Arabiast tule/ eli hywästä Canelista/ joca caucaiselda maalda tule? teidän polttouhrin ei ole minulle otollinen/ eikä teidän uhrin kelpa minulle. Sentähden sano HERra juurinäin: cadzo/ minä asetan tälle Canssalle esten/ siihen pitä sekä Isä/ että lapset caicki heitäns louckaman/ ja kylän miehet pitä huckuman toinen toisens cansa. NÄitä sano HERra: cadzo/ Canssa on tulewa pohjast/ ja suuri Canssa on asettawa idzens juuri meidän maamme wiereen/ Jolla on joudzet ja kilwet/ hän on julma ja armotoin/ hymise nijncuin pauhawainen meri/ aja hewoisilla nijncuin warustettu sotawäki sinua wastan sinä tytär Zion. Cosca me saamme heistä cuulla/ nijn meidän kätem näändywät/ meille tule tusca ja murhe nijncuin lapsen kiwusa. Älkän kengän lähtekö pellolle/ ja älkön kengän tielle mengö: sillä joca paicas on rauhatoin wihollisen miecan tähden. O sinä minun Canssani tytär/ pue säcki päälles ja aseta idzes tuhcaan/ sure nijncuin nekin jotca suurest surulliset owat: sillä häwittäjä tule äkist meidän päällem. MInä olen pannut sinun wartian tornixi ja linnaxi minun Canssasani/ tietämän ja coetteleman heidän menons. He owat caicki luopunet/ waeldain petollisest/ he owat caicki turmeldu waski ja rauta. Palkeet owat poldetut/ plyijy rauke pois/ sulaminen on hucas: sillä ei paha ole eroitettu. Sentähden he myös cudzutan hyljätyxi hopiaxi: sillä HERra on heidän hyljännyt. TÄmä sana tapahdui HERralda Jeremialle/ sanoden: Seiso HERran huonen portis/ Saarna siellä tämä sana/ ja sano: cuulcat HERran sana te caicki Judas/ jotca käytte sisälle tästä portista rucoileman HERra. Näin sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: paratcat teidän elämän ja menon/ ja

PROPHETA JEREMIA

minä tahdon asua tässä paicas teidän cansan. Älkät luottaco teidän walHeseen/ sanoden: tässä on HERran Templi/ tässä on HERran Templi/ tässä on HERran Templi. Mutta parandacat teidän elämän ja menon/ ja tehkät oikeus yhdelle ja toiselle muucalaisille/ orwoille ja leskille/ Ja älkät tehkö wäkiwalda/ älkät myös wuodattaco wiatoinda werta tässä paicas/ ja älkät muita jumalita seurata/ idze teidän wahingoxi. Nijn minä asun teidän cansan tässä paicas ijancaickisest/ tässä maasa jonga minä annoin teidän Isillen. MUTTA te luotatte teidän walHeseen/ joca ei teitä auta. Ja te oletta vielä sijttekin warcat/ murhamiehet/ huorintekiät walapattoiset/ suidzutatte Baalille/ ja noudatatte wieraita jumalita/ joita et te tunne. Te tuletta myös ja seisotta minun edesäni tässä huonesä/ joca minun nimelläni cudzutan/ ja sanotta: ei meidän mitän hätä ole/ ehkä me teem nämät cauhistuxet. Pidättekö te sijs tämän huonen/ joca minun nimelläni nimitetty on/ murhan luolana? cadzo/ kyllä minä sen näen/ sano HERra. Mengät minun paickani Siloon/ joca minun nimen ennen asunut on/ ja cadzocat mitä minä siellä tehnyt olen/ minun Canssani Israelin pahuden tähden. Että te nyt caickia sencaltaisia töitä teettä/ sano HERra/ ja minä annan vielä jocapaicas Saarnata/ ja et te tahdo cuulla: minä huudan/ ja et te tahdo wastata. Nijn minä myös tahdon tehdä tämän huonen cansa/ joca nimelläni nimitetty on/ johon te idzen luotatte: ja sen paican cansa/ jonga minä teidän Isillenne annoin: nijncuin minä tein Silon cansa. Ja heidän teitä pois minun caswoni edestä/ nijncuin minä heitin pois caicki teidän weljennekin/ caicki Ephraimin siemenet. JA ei sinun pidä rucoileman tämän Canssan edest/ eikä myös yhtäkän walitust eli rucoust tuoman edes/ eli sinuas minun eteeni heidän tähtens waiwaman: sillä en minä tahdo sinua cuulla. Sillä etkös näe mitä he tekewät Judan Caupungeis ja cujilla Jerusalemis. Lapset candawat puita ja Isät tekewät walkiata/ ja waimot tekewät taikinata/ uhrataxens leipiä taiwan Melechelle/ ja andaxens juomauhria wieraille jumalille/ että he minua wihoitaisit. Mutta ei he minulle tee sillä mielicarwautta/ sano HERra: waan idzellens/ ja heidän pitä häpiään tuleman. Sentähden sano HERra/ HERra: cadzo/ minun wihan ja minun julmuden on wuodatettu tähän paickan/ sekä

PROPHETA JEREMIA

Canssaan että carjaan/ puihin medzäsä/ ja maan hedelmään/ joca pitä palaman nijn ettei yxikän sitä sammutta taida. NÄitä sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: cootcat teidän polttouhrin ja muut uhrin/ ja syökät liha. Sillä sinä päiwänä jona minä teidän Isänne johdatin Egyptin maalda/ en minä sanonut engä käskyä andanut heille polttouhrista/ engä muusta uhrista. Waan minä käskin heille/ ja sanoin: cuulcat minun sanani/ nijn minä tahdon olla teidän Jumalan/ ja te oletta minun Canssan/ ja waeldacat caicki nijllä teillä cuin minä teidän käsken/ että teille käwis hywin. Mutta ei he tahtonet cuulla/ eikä sinne corwians callista/ waan waelsit omasa neuwosans ja pahan sydämens halusa/ ja käwit tacaperin ja ei edespäin. Ja sijtä päiwäst cuin minä johdatin teidän Isän Egyptin maalda/ nijn tähän päiwän asti/ olen minä lähettänyt jocapäiwä teille caicki minun palweliani/ Prophetat: Mutta et te tahtonet cuulla/ etkä corwian callista/ waan oletta niscurit/ ja teettä pahemmin cuin teidän Isän. Ja jos sinä caicki nämät sanot heille/ nijn ei he sijtteckän cuule/ ja jos sinä huudat/ nijn ei he sijtteckän wasta. Sentähden sano heille: Tämä on se Canssa joca ei heidän HERrans Jumalatans cuule/ eikä tahdo idzens parata/ usco on peräti pois/ ja on temmattu heidän suustans. LEicka hiuxes ja heitä pois tykös/ ja surcuttele sinuas walittain corkeuxes: sillä HERra on hyljännyt ja ajanut tämän sucucunnan pois/ jolda hän on wihoitettu. Sillä Judan lapset tekewät paha minun silmäini edes/ sano HERra. He panewat siihen huoneseen cauhistuxen/ joca minun nimelleni nimitetty on/ saastuttaxens sitä. Ja he rakendawat Tophetin Altarin BenHinnomin laxosa/ polttaxens heidän poicans ja tyttärens tules/ jota en minä ikänäns käskenyt eli joscus ajatellut ole. Sentähden cadzo/ se aica tule/ sano HERra/ ettei se enä cudzuta Tophetixi ja BenHinnomin laxoxi/ waan murhan laxoxi/ ja Tophetis pitä haudattaman ruumita/ ettei sijnä enä ole sia. Ja tämän Canssan ruumit pitä taiwan linduin ja maan eläinden ruaxi tuleman/ ja ei yxikän pidä heitä sijtä ajaman pois. Ja minä otan pois Judan Caupungeista ja Jerusalemin catuilda ilon ja riemuhuudon/ yljän ja morsiamen änen: sillä maan pitä kylmille tuleman.

PROPHETA JEREMIA

Sijhen aican/ sano HERra/ pitä Judan Cuningasten luut/ Pappain luut/ Prophetain luut/ cauppamiesten luut heitettämän Jerusalemis ulos heidän haudoistans. Ja ne pitä hajotettaman Auringon/ Cuun ja caickein taiwan jouckoin ala/ joita he racastanet/ palwellet/ seurannet/ edzinet ja rucoillet owat/ ei heitä pidä enä haettaman ja haudattaman/ waan pitä oleman locana maasa. Ja caicki jäänet tästä pahasta Canssasta/ misä ikänäns paicas he owat/ johon minä heitä ajanut olen/ pitä paremmin tahtowan olla cuolluna cuin eläwänä/ sano HERra Zebaoth. SEntähden sano heille: näitä sano HERra: cusa on jocu/ jos hän lange/ joca ei jällens mielelläns nouse? cusa on jocu joca käy exyxis/ eikö hän mielelläns jällens oikialle tielle tule? Cuitengin tahto tämä Jerusalemin Canssa käydä exyxis palajamat/ ja rippuwat nijn cowin wääräs jumalan palweluxes/ ettei he millän tawalla anna käätä heitäns pois. Minä näen ja cuulen ettei he oikein opeta/ ei ole yhtän joca catu pahuttans/ ja sano: mitä minä sijs teen? he juoxewat caicki heidän juoxuans nijncuin julma hewoinen sodas. Haicara taiwan alla tietä hänen aicans/ Kyhkyinen/ Curki ja Pääskyinen huomaidzewat heidän aicans/ cosca heidän pitä tuleman jällens: waan minun Canssan ei tahdo tietä HERran oikeutta. CUinga te sijs taidatte sano: me olemma wijsat/ ja meillä on HERran Laki/ cadzo/ se on totisest cuitengin walhe cuin ne kirjanoppenet kirjoittawat. SEntähden pitä sencaltaiset opettajat häwäistämän/ peljätettämän ja fangittaman: sillä mitä hywä he taitawat opetta/ jotca HERran sanan hyljät. SEntähden annan minä heidän emändäns muucalaisille/ ja heidän peldons nijlle jotca heitä carcottawat: sillä he owat caicki ahnet/ pienimmäst nijn suurembaan/ Papit ja Prophetat opettawat wäärän jumalan palweluxen: Ja rohwisewat minun Canssani heidän onnettomudesans/ että he sen turhana pitäisit/ ja sanowat: rauha/ rauha. Ja ei rauha oleckan/ sentähden pitä heidän häpiään tuleman/ että he sencaltaista cauhistusta tekewät: ja waicka he tahtowat ilman häwäistystä olla/ eikä tahdo häwetä/ sentähden pitä heidän langeman toinen toisens päälle/ ja cosca minä heitä curitan/ silloin pitä heidän langeman/ sano HERra. MInä tahdon heitä nijn poimia/ sano HERra/ ettei yhtäkän wijnamarja

PROPHETA JEREMIA

pidä wijnapuusa oleman/ eikä yhtäkän ficunata ficunapuusa/ lehdet pitä wariseman/ ja se cuin minä heille andanut olen/ pitä heildä otettaman pois. Mixi me nijñ alallans istumme? Ja/ cootcat teitän silloin/ käykäm wahwoin Caupungeihin/ ja odottacam nijsä apua: sillä HERra meidän Jumalam on meitä waikittanut catkeralla siemellä/ että me nijñ teem HERra wastian syndiä. Ja odota rauha ja terweyden aica/ ehkei mitän hywä ole käsis/ ja että te parataisin/ ehkei muuta ole cuin hämmästys. Jo nyt cuulu hamasta Danist hewoisten hirnuminen/ ja heidän orhins cuorsuwat/ nijñ että caicki maa järise. He tulewat ja syöwät maan/ ja caicki mitä sijnä on/ Caupungin caickein nijñden cansa cuin sijnä on. Sillä cadzo/ minä lähetän kärmet ja Basiliscuxet teidän secaa/ joita ei auta lumoiman/ teitä pistämän/ sano HERra. Minun wirwotuxen on murhella secoitettu/ ja minun sydämen on näändynyt. Cadzo/ minun Canssani tyttären pitä wieralda maalda huutaman: Eikö HERRA tahdo sillen olla Zionis? eli/ eikö hänellä sillen ole Cuningasta? Mixi he wihoitit minun cuwillans ja turhalla wieran jumalan palweluxellans? Elon aica on mennyt edes/ suwi on loppunut/ ja ei meille ole apua tullut. Minä suren suurest että minun Canssan nijñ turmeldu on/ minä surcuttelen ja olen pahalla mielellä. Eikö Gileadis ole woidetta/ eli eikö siellä ole läkäritä? mixei minun Canssani tytär ole terwexi tehty?

JOsca minun pääsäni olis kyllä wettä/ ja minun silmäni olisit kyynelden lähde/ että minä woisin itke yötä ja päiwä/ lyödyjä minun Canssastani. Josca minulla olis maja corwesa/ nijñ minä jätäisin minun Canssani ja menisin pois heidän tyköns: sillä he owat caicki huorintekiät/ ja paha joucko. He ambuwat caicki heidän kielelläns walhetta ja ei totuutta/ waeldawat wäkiwallalla maasa/ ja menewät yhdest pahudest nijñ toiseen/ ei totellen minua/ sano HERra. Jocainen ottacan waarin lähimmäisestäns/ älkän uscoco weljensäckän: sillä weli sorta weljens ja ystäwä ystäwätäns. Ystäwä pilcka ystäwätäns/ ja ei puhu yhtän totist sana/ he ahkeroidzewat toinen toistans pettämän/ ja heidän mielens on paha/ ettei he wielä pahemmin tehdä taida. Jocapaicas on petos heidän seasans/ ja ei he taida minua tuta petoxen tähden/ sano HERra. SEntähden sano HERRA Zebaoth näin: cadzo/ minä

PROPHETA JEREMIA

sulan ja coettelen heitä: sillä mitäst minä muuta teen minun Canssani tyttären nähden. Heidän petolliset kielens owat murhanuolet/ suullans he puhuwat lähimmäisens cansa ystävälisest/ waan sydämesäns he wäijywät händä. Eiköst minun sentähden pidäis rangaiseman heitä/ sano HERRA/ ja eiköst minun sielun pidäis costaman sencaltaiselle Canssalle cuin tämä on? Minä itken ja surcuttelen wuorilla/ ja walitan corwesa paimenitten tykönä: sillä he owat peräti hajotetut/ nijn ettei siellä sillen kengän asu/ ei myös siellä sillen cuulu carjan ändä/ taiwan linnut ja caicki carja on jo pois. Ja minä teen Jerusalemin kiwiraunioxi ja Drakein pesäxi/ ja häwitän Judan Caupungit/ nijn ettei nijsä yhtäkän pidä asuman. Joca wijsas olis hän ajattelis sitä/ ja ilmotais mitä HERRAN sana hänelle sano: Mingätähden sijs maa nijn hucutetuxi ja häwitetyxi tule/ että se on nijncuin erämaa/ josa ei yxikän asu. Ja HERRA sanoi: sentähden/ että he hyljäwät minun Lakini/ jonga minä heille annoin/ ja ei tottele minun sanani/ eikä elä sen jälkeen: Waan seurawat oman sydämens tahto ja Baalimita/ nijncuin heidän Isäns heitä opettanet owat. Sentähden sano HERRA Zebaoth Israelin Jumala: cadzo/ minä syötän tämän Canssan coiruoholla/ ja annan heidän sappe juoda. Minä hajotan heidän pacanain secaa/ joita ei he eikä heidän Isäns tunne/ ja lähetän miecan heidän peräns/ siihenasti että he caicki lopetetan. Näin sano HERRA Zebaoth: toimittacat teillen itkewäisiä/ että he tulisit/ ja lähettäkät nijden perän jotca taitawat meitä itke nopiast: Että meidän silmäm kyneleitä wuodataisit/ ja meidän silmämripset wettä tiuckuisit. Että walitus ja itcu cuuluis Zionis näin: nimittäin/ woi cuinga me olemma näin peräti häwitetyt ja häwäistyt? meidän täyty maalda paeta: sillä meidän asuinsiam owat cukistetut. Cuulcat sijs te waimot HERran sana/ ja käsittäkät corwijn hänen suuns puhe/ andacat teidän tyttären itke/ ja opettacan toinen toistans walittaman/ nimittäin/ näin: Cuolema on tullut meidän ackunistam sisälle/ ja meidän palatzijm langennut/ lapsia catuilla tappaman ja nuorucaisia cujilla. Näin sano HERra: sano: ihmisten ruumit pitä nijncuin loca maan päällä oleman/ ja nijncuin jalalliset jääwät elomiehen perän/ josa ei kengän ota ylös. Näitä sano HERRA: älkän wijsas kerscatco wijsaudestans/ älkän wäkewä

PROPHETA JEREMIA

kerscatco wäkewydestäns/ älkän myös ricas kerscatco rickaudestans: Waan joca tahto kerscata/ nijn kerscatcan sijtä että hän tietä ja tunde minun/ että minä olen HERRA/ joca teen laupiuden/ oikeuden ja wanhurscauden maan päällä: sillä se minulle kelpa/ sano HERra: Cadzo/ se aica tule että minä rangaisen caicki ymbärinsleicatut ymbärinsleickamattomain cansa/ nimittäin/ Egyptin/ Judan/ Edomin/ Ammonin ja Moabin lapset/ ja caicki jotca corwesa asuwat: sillä caikilla pacanoilla on ymbärinsleickamatoin esinahca/ mutta coco Israelin huonella on ymbärinsleickamatoin sydän. CUulcat mitä HERra teille sano: te Israelin huone. Näitä sano HERra: ei teidän pidä oppeman pacanain tapa/ eikä teidän pidä taiwan merkejä pelkämän. Sillä pacanain jumalat ei ole muu kuin turhuus/ he hackawat puun medzästä/ ja seppä walmista sen kirwellä/ Ja caunista hopiolla ja cullalla/ ja kijnittä sen nauloilla ja wasaralla/ ettei se lange maahan. Ne owat tehdyt nijncuin wahwat palmupuut/ waan ei he taida puhua/ ja heitä täyty myös canda: sillä ei he taida käydä/ sentähden ei teidän pidä niytä pelkämän/ sillä ei ne taidä autta eikä wahingoitta. MUTta HERra/ ei yxikän ole sinun wertas/ sinä olet suuri/ ja sinun nimes on suuri/ jongas töilläs taidat osotta. Kenengä ei pidäis sinua pelkämän/ sinä pacanain Cuningas? sinua pitä cuultaman: sillä ei caickein pacanain lasten seas eikä yhdesäkän waldacunnas ole sinun wertas. He owat caicki tyhmät ja taitamattomat: sillä puu osotta turhuden. Taottu hopia tuodan meren ylidze/ ja culda tuodan Uphasta/ walmistettu tecomiehildä ja hopiasepildä/ he puetetan kellaisella silkillä ja purpuralla/ jotca caicki owat taitawain työt. Mutta HERra on oikia Jumala/ eläwä Jumala/ ja ijancaickinen Cuningas/ hänen wihans edes wapise maa/ ja pacanat ei taida kärsiä hänen uhcaustans. Nijn sanocat sijs heille näin: jumalat jotca ei taiwasta eikä maata tehnet ole/ cadotcan maasta ja taiwan alda. Mutta hän on tehnyt maan woimallans ja mailman pijrin wijsaudellans/ on myös lewittänyt taiwan ymmärryxelläns. Cosca hän jylistä/ silloin on paljo wettä taiwan alla/ ja wetä ylös udun maan äristä/ hän teke pitkäisen leimauxen saten cansa/ ja anda tuulen tulla salaisesta paicasta. Caicki ihmiset owat tyhmät heidän taidosans/ ja caicki hopiasepät owat häpiäs cuwinens: sillä

PROPHETA JEREMIA

heidän cuwans owat petos/ ja ei heisä ole henge. Se on caicki turha ja petollinen työ/ heidän pitä huckuman/ cosca heitä edzitellän. Mutta Jacobin osa ei ole sencaltainen: waan hän on se joca caicki luonut on/ ja Israel on hänen perindöns widza/ hänen nimens on HERra Zebaoth. Ota sinun cauppas pois maasta/ joca asut wahwas Caupungisa: sillä näin sano HERra: Cadzo/ minä heitän pois tällä haawalla maan asujamet/ ja waiwan nijn heitä että heidän pitä sen tundeman. Woi minun murheni ja sydämeni suru: waan minä luulen että se on minun waiwan/ jonga minun pitä kärsimän: minun majan on hajotettu/ ja caicki minun nuorani owat catkennet. Minun lapseni owat pois/ eikä ole joca rakenda minun majani jällens/ ja ei kengän pane ylös minun teldani. Sillä paimenet owat tyhmäxi tullet/ eikä kysy HERra. Sentähden ei he taida oikein opetta/ waan caicki heidän laumans on hajotettu/ cadzo/ sanoma tule/ ja suuri wapistus pohjan maalda: Judan Caupungit pitä kylmille tuleman ja Drakein asumasiaksi. MINä tiedän HERra ettei ihmisen tie ole hänen woimasans/ eikä yhdengän miehen wallas/ cuinga hän waellais ja käymisens ojennais. Curita HERra minua/ mutta cuitengin cohtudella ja ei sinun julmudesas/ ettes minua peräti hucutais. Mutta wuodata wihas pacanain päälle/ jotca ei sinua tunne/ ja nijden sucuin päälle/ jotca ei sinun nimes rucoile: sillä he owat syönet ja niellet Jacobin/ he owat tehnet hänen cansans lopun/ ja hänen asuinsians häwittänet. TÄmä on se sana/ joca tapahtui HErralda Jeremialle sanoden: Cuulcat näitä lijton sanoja/ sanoaxen nijtä Judalaisille ja Jerusalemin asuwaisille. Ja sano heille: näin sano HERra Israelin Jumala: kirottu olcon se joca ei tottele näitä lijton sanoja/ Jotca minä sinä päiwänä teidän Isillen käskin/ jona minä johdatin heitä Egyptin maalda rautapädzistä/ ja sanoin: cuulcat minun äneni/ ja tehkät nijncuin minä teidän käskenynt olen/ nijn teidän pitä minun Canssan oleman/ ja minä olen teidän Jumalan/ Että minä pidäisin sen walan jonga minä teidän Isillen wannonut olen/ andaxeni heille maan/ joca riesca ja hunajata wuota/ nijncuin se tänäpä on. Minä wastaisin/ ja sanoin: Amen HERra. Ja HERra sanoi minulle: Saarna caicki nämät sanat Judan Caupungeisa/ ja Jerusalemin catuilla/ ja sano: cuulcat näitä lijton sanoja/ ja

PROPHETA JEREMIA

tehkät nijden jälkeen. Sillä minä olen todistanut teidän Isillen sijtä päiwästä/
cuin minä heitä johdatin Egyptin maalda/ nijn tähän päiwän asti/ todistin
joca paicas/ ja sanoin: cuulcat minun änen. Mutta ei he cuullet eikä
callistanet corwians tännepäin/ waan cukin meni oman pahan sydämens
tahdon jälkeen. Sentähden annan minä myös caicki nämät lijton sanat tulla
heidän päällens/ cuin minä käskin pitämän/ mutta ei he sitä cuitengan
tehnet. HERra sanoi minulle: minä kyllä tiedän cuinga ne Judas ja Jerusalemis
sitowat idzens yhten. He käändäwät idzens Isäins syndeijn/ jotca ei myös
minun sanojani cuullet/ mutta seuraisit muita jumalita ja palwelit nijtä.
Israelin ja Judan huone owat myös nijn rickonet joca paicas minun lijtoni/
jonga minä heidän Isäins cansa tehnyt olen. Sentähden cadzo/ sano HERra:
minä saatan onnettomuden heidän päällens/ jota ei heidän pidä saaman
wälttä/ ja cosca he minua huutawat/ nijn en minä cuule heitä. Annan sijs
silloin Judan Caupungit ja Jerusalemin asuwaiset mennä ja huuta nijtä
jumalita/ joille he suidzuttanet owat/ waan ei he taida heitä autta heidän
hädäsäns. Sillä cuinga monda Caupungita/ nijn monda on sinulla
jumalatakin Juda: ja nijn monda cuin catua on Jerusalemis/ nijn monda
häpiälist Altarita oletta te rakendanet/ suidzuttaxen Baalille. Älä sijs rucoile
tämän Canssan edestä/ älä myös huuda tämän Canssan tähden: sillä en
minä cuule heitä/ cosca he minua huutawat heidän hädäsäns. Mitä on
minun ystäwälläni toimittamist minun huonesani? he tekewät caickinaista
coirutta/ ja luulewat pyhän lihan sen heildäns ottawan: ja cosca he pahoin
tekewät/ nijn he iloidzewat sijtä. HERra cudzui sinun wiherjäisexi/ caunixi
hedelmälisexi öljypuuxi/ mutta nyt on hän suurella murhan pargulla
sytyttänyt tulen sen ymbärille/ nijn että sen oxat pitä häwitetyxi tuleman.
Sillä HERra Zebaoth/ joca sinun on istuttanut/ uhcais sinulle paha/ Israelin ja
Judan huonen tähden cuin he tekewät/ nijn että he wihoittawat minun
suidzuttaisans Baalille. HERra on minulle sen ilmoittanut nijn että minä sen
tiedän/ ja osotti minulle mitä he aicoiwat/ nimittäin/ että he tahtowat
teurasta minun/ nijncuin lamban eli härjän. Sillä en minä tiennyt että he olit
pitänet neuwo minua wastan/ ja sanonet: turmelcamme puu hedelmöinens

PROPHETA JEREMIA

ja temmatcamme händä ylös juurinens eläwitten maasta/ ettei hänen nimens ikänäns enämbi muistetais. Mutta sinä HErra Zebaoth/ sinä oikia Duomari/ sinä joca tutkistelet sydämet ja munascuut/ anna minun nähdä sinun custos heidän päällens: sillä minä olen minun asiani andanut sinun haldus. Sentähden sano HERra Anathotin miehiä wasta/ jotca sinun hengeens wäijywät ja sanowat: älä ennusta meille HERran nimeen/ jolles muutoin tahdo cuolla meidän käsisäm? Sentähden sano HERra Zebaoth juuri nijn: cadzo/ minä edzin heitä costolla/ nuoret miehet pitä heistä miecalla tapettaman/ heidän poicans ja tyttärens pitä näljästä cuoleman. Nijn ettei heistä pidä mitän jäämän: sillä minä saatan Anathotin miehille onnettumuden/ sinä vuonna/ cosca heitä costolla pitä edzittämän. HERra/ jos minä wielä käwisin sinun cansas oikeudelle/ nijn sinä cuitengin löytän hurscaxi/ cuitengin puhun minä sinun cansas oikeudesta. Mixi käy jumalattomille nijn hywin/ ja ylöncadzoilla on caickinaista kyllä. Sinä istutat heitä juurtuman/ caswaman ja candaman hedelmän/ sinä annat heidän paljon kerscata sinustas/ joca ei ole heidän sydämestäns/ mutta minun sinä HERra tunnet/ näet myös ja tutkistelet minun sydämeni sinun edesäs. Temma heitä nijncuin lambaita teuraxi tehtä/ ja pyhitä heitä tapetta. CUinga cauwan sijs pitä maan nijn surkiast oleman/ ja ruohon caikis paicois kedolla cuiwaman/ asuwaisten pahuden tähden/ että sekä eläimet että linnut catowat: sillä he sanowat: hän kyllä wähän tietä cuinga meille käy. Jos he wäsyttäwät teidän/ jotca jalcaisin käywät/ cuinga sijs sinun silloin käy/ cosca sinun täyty hewoismiesten cansa juosta/ ja jos sinä edzit nijsä maacunnis suruttomutta joisa rauha on/ mitä sinulle on tapahtuwa sen ylpiän Jordanin tykönä? Sillä weljes ja Isäs huone cadzowat myös sinun ylön ja pitittäwät sinua täydellä curculla/ sentähden älä usco heitä jos he wielä ystäwälistest sinun cansas puhuwat. Sentähden minun täyty anda minun huoneni ylön/ ja paeta minun perindötäni/ ja anda minun rackan sieluni wihollisten käsijn. Minun perindön on tullut minulle nijncuin Lejoni medzäs ja räysky minua wasta/ sentähden wihan minä händä. Minun perindön on nijncuin kirjawa lindu/ jonga ymbärillä linnut heidäns cocowat/ noscat ja cootcat teitän caicki

PROPHETA JEREMIA

eläimet kedolla/ tulcat ja syökät. Monet paimenet owat häwittänet minun wijnamäkeni/ ja sotcunet minun peldoni/ he owat tehnet minun caunin peldoni corwexi ja autiaxi. Minä näen jo caiketi/ cuinga surkiast hän on häwittänyt/ että coco maa on kylmillä/ mutta ei yxikän pannut sitä sydämeens. Sillä häwittäjät tulewat caikille cuckuloille corwesa/ ja HERran miecka culutta yhdest maan ärest nijn toiseen/ ja ei yhdelläkän lihalla pidä rauha oleman. He kylwäwät nisuja/ mutta heidän pitä ohdackeitä nijttämän/ he tekewät idzellens paljon waiwa/ mutta ei heidän pidä sitä nautidzeman/ eikä iloidzeman heidän vuoden tulostans/ HERran julman wihan tähden. Näitä sano HERra caickia pahoja minun kyläni miehiä wastan/ jotca tarttuwat minun perindööni/ jonga minä Canssalleni Israelis jacanut olen: cadzo/ minä rewin heitä ylös heidän maastans/ ja otan ulos Judan huonen juuri heidän keskeldäns. Ja cosca minä olen heidän ottanut ulos/ armadan minä jällens heitä/ ja annan cullekin oman perindöns ja maans jällens. Ja se on tapahtuwa/ jos he minun Canssastani oppiwat wannoman minun nimeni cautta (nijn totta cuin HERra elä) nijncuin he ennen minun Canssani opetit wannoman Baalin cautta: nijn pitä heitä myös raketteman minun Canssani seas. Mutta jollei he cuule/ nijn minä rewin ylös sen Canssan/ ja surman sen/ sano HErra.

NÄin sano HERra minulle: mene ja osta sinulles lijnainen wyö/ ja wyötä sillä cupes/ ja älä händä casta. Ja minä ostin wyön HERran käskyn jälken/ ja sidoin sen ymbäri minun cupeitani. Nijn tapahtui HERran sana toisen kerran minulle/ ja sanoi: Ota wyö cuins ostanut ja ymbäri cupeitas sitonut olet/ nouse ja mene Phratijn/ ja kätke se kiwiraunioon. Minä menin ja kätkin sen Phratin tygö/ nijncuin HERra minulle käskenyt oli: Mutta pitkän ajan peräst/ sanoi HErra minulle: nouse ja mene Phratijn/ ja ota se wyö jällens/ jonga minä sinun käsikin sinne kätke. Minä menin Phratijn/ ja caiwoin sen ylös/ ja otin wyön sijtä paicast/ johon minä sen pannut olin/ ja cadzo/ wyö oli mädändynyt/ nijn ettei se mitän enä kelwannut. Nijn tapahtui HERran sana minulle/ ja sanoi: Näitä sano HERra: nijn minä myös häwitän Judan ja Jerusalemin suuren ylpeyden/ Sen pahan Canssan/ joca ei minun sanani

PROPHETA JEREMIA

cuulla tahdo/ mutta mene sydämens tahdon jälkeen/ ja seura muita jumalita/
palwellaxens ja cumartaxens nijtä/ hänen pitä tuleman nijncuin wyö/ joca ei
enä kelpa. Sillä nijncuin mies sito wyön ymbäri cupeitans: nijn ikänäns olen
minä/ sano HERra/ minuani ymbäri wyöttänyt coco Israelin huonen/ ja coco
Judan huonen/ oleman minun Canssani nimexi/ ylistyxexi ja cunniaxi/ mutta
ei he tahtonet cuulla. Nijn sano nyt heille tämä sana. Näin sano HERra
Israelin Jumala: caicki leilit pitä wijnalla täytettämän: nijn pitä heidän
sanoman: cuca ei sitä tiedä/ että caicki leilit pitä wijnalla täytettämän. Nijn
sano heille/ näin sano HERra: cadzo/ minä täytän caicki ne jotca täsä maasa
asuwat/ Cuningat jotca Dawidin istuimella istuwat/ Papit ja Prophetat/ ja
caicki Jerusalemin asuwaiset/ nijn että he juopuwat. Ja hajotan heitä toiset
toisistans/ Isät lapsinens/ sano HERra/ en minä armahda eli säästä/ taicka
ole laupias heidän cadotuxesans. Nijn cuulcat nyt ja ottacat waari/ ja älkät
haastaco: sillä HERra on sen sanonut. Andacat HERralle teidän Jumalallen
cunnia/ ennencuin se pimiäxi tule/ ja ennencuin teidän jalcan louckandu
pimeijn wuorijn/ nijn että te odotatte walkeutta/ ja hänen pitä cuitengin
tekemän caicki pimeydexi ja cuoleman warjoxi. Mutta jollet te näitä cuule/
nijn on cuitengin minun sielun salaisest itkewä sencaltaist coreutta/ minun
silmän on catkerast wuodattawa kyyneleitä/ että HERran lauma fangixi tule.
SAno Cuningalle ja Drotningille: nöyryttäkät teidän ja istucat maahan: sillä
cunnian Cruunu on teidän päästän pudonnut. Caupungit meren puoles owat
suljetut/ ja ei ole yhtän joca heitä awa/ coco Juda on wiety pois. Nostacat
teidän silmän/ ja cadzocat cuinga he pohjaisesta tulewat/ cusa lauma nyt
on/ joca sinun haldus annettu oli/ sinun jalo laumas/ mitäs tahdot sano/
cosca hän näin on costolla edziwä sinua? Sillä sinä olet nijn totuttanut
heidän sinuas wastan/ että he Ruhtinat ja päämiehet olla tahtowat/
mitämax/ sinulle pitä tusca tuleman/ nijncuin waimolle lapsen
synnyttämises. Ja jos sinä sydämestäs sanoa tahdoisit: mingätähden minulle
sencaltaista tapahtu? sinun moninaisen pahudes tähden on sinun saumas
ratkennet/ ja sääres wäkisin paljastettu. Taitaco musta Canssa muutta
nahcans/ eli Pardi pilckuns? nijn te myös taidatte tehdä jotain hywä/ että te

PROPHETA JEREMIA

pahaan tottunet oletta. Sentähden hajotan minä heidän nijncuin acanat/ jotca tuuli corpeen lennättä. Se pitä oleman sinun palckas ja osas/ jonga minä sinulle jacanut olen/ sano HERra/ että minun unhotit. Ja luotit idzes walheisijn/ sentähden kirwotan minä myös paljo sinun saumastas/ että se hywin nähtämän pitä. Sillä minä olen nähnyt sinun huorudes/ sinun haureudes/ sinun häpemättömän salawuoteudes ja sinun cauhiudes/ sekä cuckuloilla että kedoilla/ woi sinua Jerusalem/ coscas sijs joscus tahdot puhdista idzes?

Tämä on se sana/ jonga HERra sanoi Jeremialle callista ajasta. Juda murehti/ ja hänen porttins owat herwottomat/ maasa ollan surullisest/ ja Jerusalemis on walitus. Suuret lähettäwät pienet weden perän/ mutta cosca he tulewat caiwolle/ nijn ei he löydä wettä/ ja candawat nijn astians cotia tyhjänä jäl lens/ he käywät surullisna ja murheisans/ ja peittäwät pääns. Että maa pacahteli/ ettei sada maan päälle/ peldomiehet käywät suruisans ja peittäwät pääns. Sillä naaras peurat jotca kedolla poikiwat/ hyljäwät wasickans/ ettei ruoho caswa. Ja medzäasit seisowat mäjillä/ ja haistelewat tuulda nijncuin Drakit/ ja heidän silmäns näändywät/ ettei heinä caswa. Woi HERra/ meidän pahat tecom owat sen kyllä ansainnet/ mutta auta cuitengin sinun nimes tähden: Sillä meidän cowacorwaisudem on suuri/ cuin me olemma ollet sinua watan/ sinä Israelin turwa ja auttaja hähdäs/ mixis olet nijncuin muucalainen maasa/ ja nijncuin wieras/ joca sijhen ainoastans yöty. Mixis olet nijncuin Sangari/ joca on pelcuri/ ja nijncuin wäkewä/ joca ei autta taida/ sinä olet cuitengin meidän seasam HERra/ ja me nimitetän sinun nimelläs/ älä meitä hyljä. Näin sano HERra tästä Canssasta: he juoxewat mielelläns sinne ja tänne eikä pysy alallans/ sentähden ei he kelpa HERralle/ waan hän muista kyllä heidän pahudens/ ja tahto edziä heidän syndins. Ja HERra sanoi minulle: ei sinun pidä rucoileman tämän Canssan edest heidän hywäxens. Sillä jos he paastowat/ en minä sijttekän cuule heidän rucoustans/ ja jos he polttouhria ja ruocauhria uhraisit/ nijn ei nekän minulle kelpa: waan minä lopetan heidän miecalla/ näljällä ja rutolla. Nijn minä sanoin: HERra/ HERra/ cadzo/ Prophetat sanowat heille: ei teidän pidä miecka näkemän/

PROPHETA JEREMIA

eikä saaman callista aica/ mutta minä annan teille hyvän rauhan tässä paicas. Ja HERra sanoi minulle: Prophetat ennustawat walhetta minun nimeeni/ en ole minä heitä lähettänyt/ engä käskenynt/ elickä puhunut heidän cansans/ ja he Saarnawat teille wääriä näwyjä/ noituutta/ turhutta/ ja heidän sydämens petosta. Sentähden sano HERra nijstä Prophetaista/ jotca minun nimeeni ennustawat/ waicka en minä ole heitä lähettänyt/ ja cuitengin he Saarnawat/ ettei miecan ja callin ajan pidä tähän maahan tuleman: taencaltaiset Prophetat pitä cuoleman miecalla ja näljällä. Ja Canssa/ joille he ennustawat/ pitä näljästä ja miecast siellä ja täällä Jerusalemin catuilla macaman/ ettei yxikän heitä hauta/ nijn myös heidän waimons/ poicans ja tytärtens/ ja minä tahdon caata heidän pahudens. heidän päällens. Ja sinun pitä sanoman heille tämän sanan: minun silmäni wuotawat kyyneleitä yli päiwä ja yötä/ ja ei lacka: sillä neidzy/ minun Canssani tytär/ on hirmuisest waiwattu/ ja surkiast lyöty. Jos minä menen kedolle/ nijn siellä macawat miecalla lyödyt/ jos minä tulen Caupungijn/ nijn sielläkin macawat näljästä näändynet: sillä Prophetat ja Papit pitä myös menemän pois sijhen maahan/ jota ei he tunne. Oletcostas Judan hyljännyt/ eli ilgottaco sinun sielus Zionita? mixi sinä olet nijn meitä lyönyt/ ettei kengän parata taida: me toiwoimme rauha/ mutta ei tule mitän hyvä/ me toiwoimme meidän paranewam/ ja cadzo/ tässä on wielä nyt enä wahingota. HERra/ me tunnemme meidän jumalattoman menom/ ja meidän Isäim pahat tegot: sillä me olem syndiä tehnet sinua wastan/ mutta sinun nimes tähden älä anna meitä häwäistyxi tulla/ älä sinun cunnias istuinda anna pilcatuxi tulla/ muista sijs/ ja älä anna sinun lijttos meidän cansam lacata. Ei ole cuitengan pacanain epäjumalain seas joca saten anda taita/ ei taida taiwas myöskän sata/ sinä ainoa olet HERra meidän Jumalam/ jonga päälle me toiwomme: sillä sinä taidat caicki nämät tehdä. JA HERra sanoi minulle: jos Moses ja Samuel seisoisit minun edesäni/ nijn ei minun sydämen ole sijttengän sen Canssan tygö/ aja heitä pois minun edestäni/ ja anna heidän mennä. Ja jos he sinulle sanowat: cunga meidän pitä menemän? Nijn sano heille: näitä sano HERra: jota cuolema cohta/ sitä hän cohdackon/ jota miecka cohta/ sitä se cohdackon/ jota nälkä cohta/ sitä

PROPHETA JEREMIA

hän cohdackon/ jota fangius cohta/ sitä se cohdackon: Sillä minä tahdon curitta heitä neljällä curituxella/ sano HERra: Miecalla/ että he pitää tapettaman: coirilla/ jotca heitä pitää repimän/ taiwan linnuilla ja maan pedoilla/ että heidän pitää syötämän ja huckuman. Ja minä tahdon aja heitä sinne ja tänne/ jocaidzen waldacundaan maan päälle/ Manassen JeHes chian Judan Cuningan pojan tähden cuin hän teki Jerusalemis. CUca silloin tahto sinua armahta Jerusalem? cuca sinua surcuttele? cuca silloin pitää menemän ja saattaman rauha sinulle? Sinä olet minun hyljännyt/ sano HERra: ja olet minusta luopunut/ sentähden olen minä ojendanut käteni sinua wastan/ hucuttaxeni sinua/ minä suutun jo armahtamast. Minä tahdon wiscata heitä wiskimellä pois maasta/ ja minun Canssani/ joca ei tahdo käätä idzens hänen menostans/ ne tahdon minä tehdä caicki Isättömäxi ja cadotta. Minulla pitää enä leskejä oleman heidän seasans/ cuin sanda meres/ minä tahdon anda tulla nuoren häwittäjän äitiä wastan/ julkisen häwittäjän/ ja annan äkist ja tapaturmast langeta Caupungin päälle: Nijn että se jolla seidzemen lasta on/ pitää wiheljäisexi tuleman/ ja sydämestäns huocaman: sillä heidän Auringons pitää warahin päiwällä laskeman/ että heidän kehumisens ja ilons saa lopun/ ja ne cuin jääwät/ tahdon minä anda miecan ala heidän wihollisillens/ sano HERra. WOi minun äitin/ että minun synnytit rijteliäxi ja coco maalle eripuraisexi/ en minä ole corco ottanut/ engä caswolle andanut/ cuitengin caicki minua kiroilewat. HERra sanoi: mahta kyllä/ minä tahdon muutamit teistä tallella pitää: sillä wielä nytkin hywin tapahtu/ ja minä tahdon joutua teidän auxen hädäsä ja ahdistuxes wihollisten seas. Luulettaco njn ettei josacusa jocu rauta ole/ joca taita särke sen raudan eli wasken pohjaisest? Waan ennen tahdon minä anda teidän calun ja tawaran raateluxexi/ njn ettei teidän pidä sijtä mitän saaman/ ja se on caicki teidän syndeinne tähden/ jotca te caikis teidän majoisan tehnet oletta. Ja minä tahdon anda teitä teidän wihollisten käsijn sijhen maahan jota et te tunne: sillä tuli on minun wihasani tullut teidän päälän. WOi sinä HERra sen tiedät/ muista meitä ja pidä meistä suru/ ja costa meidän puolestam meidän wihollisillem/ ota meitä wastan/ ja älä wijwytä sinun wihas heidän päällens/ sillä sinä tiedät

PROPHETA JEREMIA

että me sinun tähtes häväistän: Sillä wälillä tuke meitä sinun sanas/ cosca me sen saamme/ ja sinun sanas on meille ilo ja sydämen lohdutus: ja me olemme nimitetyt sinun nimes jälkeen/ HERra Jumala Zebaoth. En me anna idzem pilckaitten parijn/ engä iloidze heidän cansans/ waan olemme yxinäns sinun kätes pelgon tähden: sillä sinä wihastut rascast meidän päällem. Mixi meidän ahdistuxem wijpy nijn cauwan/ ja meidän haawam on aiwa pahat/ nijn ettei nijtä cucan parata taida/ sinä olet meille nijncuin lähde/ joca ei enä wuota tahdo. Sentähden sano HERra näin: jos sinä pidät idzes minun tygöni/ nijn minä tahdon pitä minuni sinun tygös/ ja sinun pitä oleman minun Saarnajan/ ja jos sinä opetat hywät eroittaman pahoista/ nijn sinun pitä minun opettajan oleman/ ja ennencuin sinä olet käändywä heidän tygöns/ pitä heidänkäändymän sinun tygös. Sillä minä olen tehnyt sinun wahwaxi waskisexi muurixi tätä Canssa wastan/ jos he sotiwat sinua wastan/ nijn ei heidän pidä sinua woittaman: sillä minä olen sinun tykönäs auttamas sinua ja wapahtamas/ sano HERra. Ja tahdon sinun wapahta ylpiäin käsistä/ ja pelasta sinun julmain wallasta.

JA HERran sana tapahdui minulle/ ja sanoi: Ei sinun pidä ottaman sinulles waimo/ eikä sijttämän poica eli tytärtä täsä paicas. Sillä nijn sano HERra/ nijstä pojista ja tyttäristä/ jotca täsä paicas syndywät/ ja äiteistä cuin heitä synnyttäwät/ ja heidän Isistäns cuin heitä täsä maasa sijttäwät: Heidän pitä cuoleman sairaudesans/ ja ei heitä pidä itkettämän eli haudattaman/ waan heidän pitä loaxi kedolle tuleman: Heidän pitä wielä sijtte miecalla ja näljällä huckuman/ ja heidän ruumins pitä linnuille taiwan alla/ ja eläimille maasa ruaxi tuleman. Sillä nijn sano HERra: ei sinun pidä menemän peijaisijn/ eikä johonguhun paickan itkemän eli surcutteleman heitä: sillä minä olen ottanut pois minun rauhani täldä Canssalda/ sano HERra/ ja minun armoni ja laupiuteni: Että sekä suuret että pienet pitä täsä maasa cuoleman/ ja ei haudatuxi eli itketyxi tuleman/ ja ei yhdengän pidä repimän hiuxians heidän tähtens. Ja ei myös pidä leipä jaettaman sijnä itkemises/ että heitä lohdutettaisin cuolluen tähden/ eikä pidä annettaman juoda lohdutus maljast Isäns ja äitins tähden. Sentähden ei pidä sinun menemän johonguun

PROPHETA JEREMIA

juomahuonesen/ istuman heidän wiereens/ syömän eli juoman. Sillä nijn sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: cadzo/ minä tahdon otta pois tästä siasta/ teidän silmäin edest/ ja teidän eläisän ilon ja riemun änen/ yljän ja morsiamen änen. JA cosca sinä nämät caicki tälle Canssalle sanonut olet/ ja he sanowat sinulle: mixi HERra uhca meille caicke tätä wastoinkäymistä? Cuca on se pahateco eli syndi/ jolla me olemma rickonet HERra meidän Jumalitam wastan? Nijn sinun pitä sanoman heille: että teidän Isän/ sano HErra/ owat hyljännet minun ja seurannet muita jumalita/ palwellet nijtä ja cumartanet: mutta minun owat he hyljännet/ ja ei pitänet minun Lakiani. Ja te teette wielä pahemmin cuin teidän Isänne: sillä cadzo/ cukin elä oman pahan sydämens sisun jälkeen/ eikä yxikän tottele minua. Sentähden minä tahdon aja teidän pois tästä maasta/ siihen maahan/ josta et te eikä teidän Isän mitän tiedä/ siellä pitä teidän palweleman muita jumalita ylipäiwä ja yötä/ ja en minä tahdo siellä armo näyttä teille. SEntähden cadzo/ se aica tule/ sano HErra/ ettei sijtte pidä enä sanottaman: Nijn totta cuin HERra elä/ joca Israelin lapset Egyptin maalda on johdattanut: mutta nijn totta cuin HERra elä/ joca Israelin lapset on johdattanut pohjan maasta/ ja caikista maista/ joihin hän heitä ajanut oli: sillä minä tahdon anda heidän tulla jälleens siihen maahan/ jonga minä heidän Isillens andanut olen. CAdzo/ minä lähetän monda calamiestä sano HERra/ heidän pitä heitä ongiman/ ja sijtte lähetän minä monda medzämiestä/ jotca heitä pitä käsittämän caikilla wuorilla/ caikilla cuckuloilla ja caikisa kiwiraunioisa. Sillä minun silmäni näke caicki heidän tiens/ ettei heidän pidä taitaman kätke heitäns minun edestäni/ ja heidän pahatecons on minun silmäini edes salamatoin. Ennen pitä minun caxikertaisest maxaman heidän pahattecons ja syndins/ että he owat saastuttanet minun maani heidän epäjumaludens ruumilla/ ja täytit minun perindöni heidän cauhistuxellans. HErra sinä olet minun wäkeyyden ja woiman ja minun paconi hädäsä/ pacanat pitä tuleman sinun tygös mailman äristä/ ja sanoman: meidän Isäm on pitänet wääriä ja turhia jumalita/ jotca ei autta taida. Cuinga taita ihminen tehdä heitä jumalixi/ jotca ei jumalat oleckan? Sentähden cadzo/ minä tahdon opetta heitä/ ja tehdä

PROPHETA JEREMIA

heille minun käteni ja waldani tiettäwäxi/ heidän pitä ymmärtämän/ että minä cudzutan HERraxi.

JUdan syndi on raudalla ja cowalla Demantilla kirjoitettu/ ja heidän sydämens tauluijn caewettu/ ja heidän Altarins sarwijn. Että heidän lapsens mieleens johdataisit ne Altarit ja medzistöt/ wiherjäisten puiden tykönä corkeilla wuorilla. Mutta minä olen andawa sinun corkeuxes ryöwiöxi/ sekä wuorilla että kedoilla/ sekä sinun rijstas/ että caiken sinun tawaras/ nijden syndein tähden cuin caikisa sinun maas äris on tehty. Ja sinun pitä tuleman ajetuxi pois sinun perinnöstäs/ cuin minä sinulle andanut olen/ ja minä tahdon sinun tehdä wihollistes orjaxi/ sijnä maasa jota et sinä tunne: sillä te oletta sytyttänet minun wihani tulen/ joca ijancaickisest palawa on. NÄitä sano HERra: kirottu olcon se mies joca luotta idzens ihmiseen/ ja pane lihan idzellens käsiwarrexi/ ja jonga sydän luopu pois HERrasta: Hänen pitä tuleman nijncuin canerwa corwesa/ ja ei pidä saaman nähdä tulewaista lohduitusta/ pitä oleman cuiwudes corwesa/ hedelmättömäs ja autias erämaasa. Mutta se mies on siunattu/ joca luotta HERraan/ ja HERra on hänen turwans. Hän on nijncuin se puu/ joca weden reunalle on istutettu/ ja ojan wiereen juurtunut on: sillä jos wielä palawus tule/ nijn ei hän cuitengan pelkä/ waan sen lehdet pysywät wiherjäisnä/ eikä murehdi cosca cuiwa wuosi tule/ mutta canda hedelmän ilman lackamat. SYdän on häijy ja pahanelkinen cappale caickein cappalden ylidze/ cuca taita sitä tutkia. Minä HErra tahdon tutkia sydämet ja coetella munascuut/ ja annan cullengin heidän töidens jälkeen/ ja hänen töidens hedelmän jälkeen. Sillä nijncuin lindu muni ja ei haudo/ nijn on myös se joca wäärä calua coco: sillä hänen pitä jättämän cosca hän wähimmän ajattele/ ja pitä wielä wijmeiseldä nauroxi tuleman. Mutta meidän pyhydem sia/ nimittäin/ Jumalan cauniuden istuin on aina lujana pysynyt. Sillä sinä HERra olet Israelin toiwo/ caicki jotca sinun hyljäwät/ pitä häpiään tuleman/ ja ne luopunet pitä maahan kirjoitettaman: sillä he hyljäwät HERran/ joca on eläwäinen wesilähde. Paranna minua HERra/ nijn minä paranen/ auta sinä minua/ nijn minä olen autettu/ sillä sinä olet minun kerscauxen. Cadzo/ he sanowat minulle: cusa sijs on HERran

PROPHETA JEREMIA

sana? annas tulla. Mutta en minä ole sentähden paennut sinust/ minun paimenen/ nijn en minä ole myös himoinnut ihmisten kehumista/ sen sinä tiedät/ mitä minä Saarnannut olen/ se on oikia sinun edesäs. Älä sinä ole minulle cauhia/ minun turwan hädäsä. Anna heidän häpiään tulla/ jotca minua wainowat/ ja ei minun: anna heidän peljästyä/ ja ei minun/ anna onnetoin päivä heille tulla/ ja lyö ricki heitä caxikertaisest. Nijn sano HERra minulle: mene ja seiso Canssan portis/ josta Judan Cuningat käywät ulos ja sisälle/ ja caikis Jerusalemin porteis/ ja sano heille: Cuulcat HERran sana te Judan Cuningat/ ja caicki Judan ja Jerusalemin asuwaiset/ jotca tästä portista käytte. Näitä sano HERra: cawattacat teitän/ ja älkät Sabbathina jotacuta cuorma candaco Jerusalemin porttein läpidze. Ja älkät wiekö yhtän tacka Sabbathinaulos teidän huoneistan/ ja älkät tehkö työtä/ waan pyhittäkät Sabbathin päivä/ nijncuin minä teidän Isillen käsenyt olen. Mutta ei he cuule/ eikä callista corwians/ waan tulewat cangiaxi/ ettei heidän pidäis cuuleman ja salliman heitäns neuwo. Jos te cuuleta minua/ sano HERra/ nijn et te yhtän cuorma canna Sabbathin päivänä tämän Caupungin portin läpidze/ waan pyhitätte sen/ ja et te myös työtä tee sinä päivänä. Nijn pitä myös tämän Caupungin portista käymän Cuningat ja Förstit ulos ja sisälle/ jotca Dawidin istuimella istuwat/ radzastawat ja waeldawat sekä waunuilla/ ja orehilla/ he ja heidän pääruhtinans/ ja caicki ne jotca Judas ja Jerusalemis asuwat/ ja täsä Caupungis pitä ijancaickisest asuttaman. Ja pitä tuleman Judan Caupungeist/ ja nijstä jotca ymbäri Jerusalemin owat/ ja Benjaminin maasta/ laxoista ja wuorista/ ja lounasta päin/ ne jotca pitä wiemän edes polttouhrit/ uhrit/ ruocauhrit ja suidzutuxen HERran huonesen. Mutta jollet te minua cuule/ nijn ettet te pyhitä Sabbathin päivä/ ja ette yhtän tacka canna/ Jerusalemin porteista Sabbathin päivänä/ nijn minä sytytän tulen sen portteijn joca Jerusalemin huonet culuttaman pitä/ jota ei pidä sammutettaman.

Tämä on se sana/ joca tapahdui HERralda Jeremialle/ sanoden: Nouse ja mene sawenwalajan huonesen/ siella tahdon minä sinun anda cuulla minun sanani. Ja minä menin sawenwalajan huonesen/ ja cadzo/ hän teki työtä

PROPHETA JEREMIA

pyöräns päällä. Ja sawiastia cuin hän teki sawesta särkyi hänen käsisäns. Nijn hän teki taas toisen sawiastian/ nijncuin hänen kelpais. Nijn tapahtui HERran sana minulle/ ja sanoi: Engö minä myös taida laitta minuani nijncuin tämä sawenwalajakin/ teille Israelin huonest/ sano HERRA: Cadzo/ nijncuin sawi on sawenwalajan kädes: nijn olette te myös Israelin huonest minun kädesäni. Äkist minä puhun Canssa ja waldacunda wastan/ cukistaxeni/ häwittäxeni ja hucuttaxeni sitä: Mutta jos se käändä idzens pahudestans/ jota wastan minä puhun/ nijn minäkin cadun sitä paha/ jota minä ajattelin heille tehdä. Ja minä puhun äkist yhdestä Canssasta ja waldacunnasta/ raketaxeni ja istuttaxeni sitä. Mutta jos se teke paha minun edesäni/ nijn ettei hän cuule minun ändäni/ nijn minä cadun myös sitä hyvä/ cuin minä heille luwannut olin tehdä. Nijn sano nyt heille Judas ja Jerusalemin asuwaisille: näitä sano HERRa: cadzo/ minä walmistan teille onnettomuden/ ja ajattelen jotakin teitä wastan/ sentähden käändäkön cukin pahudestans/ ja paratcat teidän menon ja juonen. Mutta he sanoit: ei se tapahdu/ me tahdomma waelda meidän ajatustem jälkeen/ ja tehdä cukin pahan sydämens jälkeen. Sentähden sano HERRa: kysykät pacanain seas/ cuca on joscus sencaltaista cuullut/ että neidzy Israel nijn cauhian työn teke. Pysykö sijs lumi enemmän aica kiwein päällä kedolla/ cosca Libanonist sata maahan/ ja ei sadewesi juoxe nijn nopiast/ cuin minun Canssan minun unhotta? He suidzuttawat jumalille/ ja pahennuxen matcan saattawat ilman lackamat/ ja käywät tallamattomilla teillä. Että heidän maans pitä autiaxi tuleman/ heille ijäisexi häpiäxi/ nijn että jocainen joca waelda ohidze/ ihmettele ja päätäns pudista. Sillä minä tahdon itä tuulella hajotta heitä heidän wihollistens edes: minä tahdon näyttä heille selkäni ja en caswojani/ cosca he cadotetan. MUtta he sanoit: tulcat ja käykäm neuwo pitämän Jeremiata wastan: sillä ei Papit taida wäärin mennä Laisa/ wajsasten neuwo ei puutu/ ja ei Prophetat taida wäärin opetta: Tulcat ja lyökämme händä cuoliaxi kielellä/ ja älkäm totelco mitä hän sano. HERRa/ ota waari minusta/ ja cuule minun wihollisteni äni. Ongon se oikein/ että hyvä costetan pahalla? sillä he owat caiwanet minun sielulleni cuopan. Muista sijs/ cuinga minä olen seisonut sinun edesäs/ ja puhunut heidän

PROPHETA JEREMIA

parastans/ ja käänsin sinun julmudes heidän puolestans. Rangaise siis heidän lapsians näljällä/ ja anna heidän miecalla langeta/ että heidän waimons ja leskens lapsittomaxi jäävät/ ja heidän miehens lyödäisin/ ja nuoret miehet sodas miecalla tapetaisin. Että huuto cuuluis heidän huoneistans/ cuingas nijn äkist olet andanut tulla sotawäen heidän päällens? sillä he owat caiwanet cuopan minua fangitaxens/ ja owat wirittänet paulan minun jalcaini eteen. Ja että sinä HERra tiedät caicki heidän juonens minua wastan/ että he tahtowat minua tappa/ nijn älä anna andexi heidän paha tecons/ ja älä anna heidän syndejäns pyhittynä olla sinun edesäs/ he olcon cukistettuna sinun edesäs/ ja tee heidän cansans sinun wihas jälkeen.

NÄin sanoi HERra: mene ja osta sinullens sawiastia sawenwalajalda/ ja muutamat Papit ja wanhimmat Canssas. Ja mene BenHinnomin laxoon/ joca on tijliportin edes/ ja Saarna siellä ne sanat cuin minä sanon sinulle/ ja sano: Cuulcat HERran sana te Judan Cuningat ja Jerusalemin asuwaiset. Näin sano HERRa Zebaoth Israelin Jumala: cadzo/ minä tahdon anda sencaltaisen cowan onnen tulla tälle paicalle/ että joca sen cuule/ pitä hänen corwisans soiman. Että he owat hyljännnet minun/ ja andanet tämän sian wieralle jumalalle/ ja owat suidzuttanet sijnä muille jumalille/ joita ei he eikä heidän Isäns eli Judan Cuningat tundenet/ ja owat täyttänet tämän sian wiattomalla werellä. Sillä he owat rakendanet corkeuxia Baalille/ polttaxens lapsians Baalille polttouhrixi/ jota en minä ole heille käskenytt/ eli sijtä puhunut/ eikä myös jocus minun sydämeenä tullut ole. Sentähden cadzo/ se aica pitä tuleman/ sano HERra/ ettei tätä sia pidä enä cudzuttaman Tophet/ eli BenHinnomin laxo/ waan murhalaxoxi. Sillä minä tahdon häwittä Judan ja Jerusalemin Jumalan palweluxen täsä siasa/ ja tahdon anda heidän langeta miecalla ja heidän wihollistens edes/ ja heidän käsisäns cuin seiso heidän hengens perän/ ja tahdon anda heidän ruumins taiwan linnuille ja eläimille kedolla ruaxi: Ja tahdon tehdä tämän Caupungin autiaxi ja nauroxixi/ nijn että caicki jotca käywät tästä ohidze/ pitä ihmettelemän hänen waiwojans/ ja sylkemän händä. Minä olen andawa heidän syödä poicains ja tytärtens liha/ ja heidän pitä syömän toinen toisens liha/ sijnä waiwas ja ahdistuxes/ cuin heidän

PROPHETA JEREMIA

wihollisens/ ja ne cuin seisowat heidän hengens perän/ heitä ahdistaman pitä. Ja sinun pitä rickoman sawiastian nijden miesten/ nähden cuin owat mennet sinun cansas/ ja sano heille: Näitä sano HERra Zebaoth: juuri nijncuin ihminen ricko sawenwalajan astian/ nijn ettei se taida jällens terwexi tulla: Nijn olen minä myös porottawa ricki tämän Canssan ja tämän Caupungin/ ja pitä Tophetis haudatuxi tuleman/ sentähden ettei siellä pidä oleman muutoin yhtän sia hautamiseen. Näin tahdon minä tehdä tälle sialle ja asuwaisille/ sano HErra/ että tämän Caupungin pitä tuleman nijncuin Tophet. Wielä sijtte pitä Jerusalemin huonet ja Judan Cuningan huonet/ juuri nijn saastaisexi tuleman/ cuin se paicka Tophet/ Ja/ caicki huonet joisa he cattoin päällä caikelle taiwan joucolle suidzuttanet/ ja muille jumalille juomauhri uhrannet owat. JA cosca Jeremia palais Tophetist/ johon HERRa hänen lähettänyt oli ennustaman/ meni hän HERRan huonen pihaan/ ja sanoi Canssalle: Näitä sano HERRa Zebaoth Israelin Jumala/ cadzo/ minä annan tulla tämän Caupungin/ ja caickein hänen Caupungeins päälle caiken sen cowan onnen/ cuin minä olen puhunut heitä wastan/ että he owat uppiniscaiset/ ja ei tahdo minun sanani cuulla.

MUtta cosca Pashur Immerin poica/ Pappi/ joca oli ylimmäisexi pandu HERRan huonesa/ cuuli Jeremian ennustawan näitä sanoja: Löi hän Prophetat Jeremiat/ ja heitti hänen fangiuteen/ BenJaminin ylimmäises portis/ joca HERRan huonesa on. Ja toisna päivänä otti Pashur Jeremian fangiudest. Nijn Jeremia sanoi hänelle: ei HErra cudzu sinua Pashurixi/ waan Magurixi/ caicki ymbärins. Sillä näin sano HERRa: Cadzo/ minä annan sinun caickein sinun ystäväs cansa pelcoon/ ja heidän pitä caatuman wihollistens miecan cautta/ sen pitä sinun silmilläs näkemän. Ja minä olen hyljäwä coco Judan/ Babelin Cuningan käteen/ jonga heitä pitä wiemän Babelijn ja tappaman miecalla. Ja minä olen andawa caiken tämän Caupungin calun/ ynnä caiken hänen työns cansa/ ja caicki callit cappalet/ ja caiken Judan Cuningasten tawaran/ heidän wihollistens käteen/ nijn että heidän pitä heitä ryöstämän/ ottaman pois ja wiemän Babelijn. Ja sinä Pashur/ sinun pitä caiken perHes cansa oleman fangina ja menemän Babelijn/ siellä pitä sinun cuoleman ja haudattaman/

PROPHETA JEREMIA

ynnä caickein sinun ystäwittes cansa/ joille sinä walhetta Saarnat. HERra sinä olet minun yllyttänyt/ ja minä olen yldynyt/ sinä olet minulle juuri wäkewä ollut/ ja olet woittanut: mutta minä olen sentähden tullut syljetyxi jocupäiwä/ että jocainen naura minua. Sillä sijttecuin minä puhunut/ huutanut ja Saarnannut olen sijtä tuscast ja häwityxest/ on HERran sana tullut minulle pilcaxi ja nauroxi jocupäiwä. Nijn joucahtui minun mieleni: en minä tahdo enä ajatella hänen päällens/ engä tahdo enä Saarnata hänen nimeens: mutta minun sydämesäni ja luisani oli nijncuin polttawainen tuli/ nijn etten minä woinut sitä kärsiä/ ja olin liki huckumallans. Sillä minä cuulen cuinga monda minua panettelewat/ ja minun pitä jocapaicas pelcuri oleman: Candacat päälle/ me tahdom wahwast canda hänen päällens/ sanowat caicki minun ystäwäni ja cumpanini/ jos me taidaisimme woitta hänen/ tulla hänen cansans yhteen/ ja costa hänelle. Mutta HErra on minun cansani/ nijncuin wäkewä Sangari/ sentähden pitä minun wainojani langeman/ ja ei woittaman: waan pitä suureen häpiään tuleman/ että he nijn tyhmästä toimittawat/ se häpiä pitä oleman ijancaickinen/ ja ei pidä unhotettaman. JA nyt HERra Zebaoth/ sinä joca coettelet wanhurscan/ sinä tutkit munascuut ja sydämen/ anna minun nähdä custos heistä: sillä minä olen andanut sinun haldus minun asiani. Weisatcat HErralle/ kijttäkät HERra/ joca autta köyhän henge pahain käsistä. KIrottu olcon se päiwä/ jona minä syndynyt olen/ älkön se päiwä olco siunattu/ jona minun äitin on minun synnyttänyt. Kirottu olcon se joca minun Isälleni hywä sanomata toi/ ja sanoi: sinä olet saanut nuoren pojan/ ilahuttaxens händä. Se mies olcon nijncuin ne Caupungit/ jotca HERra cukisti/ ja ei hän sitä catunut/ hän cuulcan huomeneltain pargun/ ja puolipäiwänä surun. Ettes sijs tappanut minua äitini cohdua/ että minun äitin olis ollut minun hautan/ ja hänen cohtuns olis ijancaickisest candawa ollut. Mixi minä sijs olen äitini cohdusta tullut/ että minun sencaltaista tusca ja sydämen surua näkemän pitä/ ja culuttaman minun päiwäni häpiäll.

Tämä on se sana joca tapahdui HErralda Jeremialle/ cosca Cuningas Zedechia lähetti hänen tygöns Pashurin Malchian pojan/ ja Zephanian

PROPHETA JEREMIA

Maesejan Papin pojan/ ja andoi hänelle sano: Kysys HERralle meidän puolestam: sillä NebucadNazar Babelin Cuningas soti meitä wastan/ että HERra tahdois sijs meille tehdä caickein ihmettens jälkeen/ että hän menis pois meidän tykööm. Jeremia sanoi heille: näitä sanocat Zedechialle. Näin sano HERra Israelin Jumala: cadzo/ minä tahdon käändä ne aset tacaperin/ cuin te käsisänne pitelette/ joilla te soditte Babelin Cuningasta wastan/ ja Chaldealaisia wastan/ jotca teidän muurin ymbärins pijrittänet owat/ ja tahdon heitä coota keskelle Caupungita cocoon. Ja minä tahdon tapella teitä wastan ojetulla kädellä/ wäkwällä käsiwarrella/ suurella wihalla/ julmudella ja armottomudella. Ja tahdon lyödä tämän Caupungin asuwaisia/ sekä Canssa että carja/ nijn että heidän pitä cuoleman suureen rutton. Ja sijtte/ sano HERra/ tahdon minä anda Zedechian Judan Cuningan/ palwelioinens ja Canssoinens/ jotca tähän Caupungijn rutolda/ miecalda ja näljäldä jäänet owat/ NebucadNezarin Babelin Cuningan käsijn/ ja heidän wihollisens käsijn/ ja nijden käsijn jotca seisowat heidän hengens perän/ että hänen pitä lyömän heitä miecan terällä/ ettei sijnä yhtän säästetä/ eikä armo eli laupiutta pidä oleman. JA sanos tälle Canssalle: näin sano HErra: Cadzo/ minä panen teidän eteen elämän tien ja cuoleman tien. Joca täsä Caupungis on/ hänen pitä cuoleman mieckan/ nälkän ja rutton: mutta joca lähte ulos ja pakene Chaldealaisen tygö/ jotca teitä pijrittäwät/ se saa elä ja pitä hengens nijncuin saalin. Sillä minä olen asettanut minun caswoni tätä Caupungita wastan/ onnettomudexi ja en hywäxi/ sano HErra: hänen pitä Babelin Cuningan haldun annettaman/ että hän poltais hänen tulella. JA cuulcat HERran sana/ te Judan Cuningan huonesta. Sinä Dawidin huone/ näitä sano HERra: pitäkät duomio amulla/ ja pelastacat wäkiwallaisen käsist surullinen/ ettei minun julmuden waellais nijncuin tuli/ ja palais/ nijn ettei sitä yxikän sammutta taida/ teidän pahan menon tähden. Cadzo/ sano HERra: Minä sanon sinulle joca asut laxoisa/ mäjillä ja tasaisilla kedoilla/ ja sanot: cuca tahto carata meidän päällem/ eli tulla meidän linnoijm? Minä tahdon edzitellä teitä/ sano HERra/ teidän töiden hedelmän jälkeen/ minä

PROPHETA JEREMIA

tahdon tulen sytyttä teidän medzään/ culuttaman caickia cuin sijnä ymbärillä on.

NÄitä sano HERra: mene alas Judan Cuningan huonesen/ ja puhu siellä nämät sanat/ ja sano: Cuule HERran sana/ sinä Judan Cuningas/ joca istut Dawidin istuimella/ sekä sinä että sinun palwelias/ ja sinun Canssas/ jotca tästä portista käytte. Näin sano HErra: pitäkät Laki ja oikeus/ ja auttacat surullista wäkiwaldaisen kädestä/ ja älkät waiwatco muucalaista/ orwoja ja leskiä/ ja älkät kellengän tehkö wääryttä/ ja älkät täsä paicas wuodattaco wiatoinda werta. Jos te näitä teette/ nijn pitä Cuningat/ jotca Dawidin istuimella istuwat/ tämän huonen portista menemän sisälle/ sekä waunuilla että orehilla/ palwelioinens ja Canssoinens. Mutta jollet te näitä cuule/ nijn olen minä idzelläni wannonut/ sano HERra/ tämä huone pitä cukistettaman. Sillä näin sano HERra Judan Cuningan huoneista: Gilead sinä olet minulle pää Libanonis/ mitämax/ minä tahdon sinun tehdä kylmille/ ja laitan Caupungit oleman ilman asujamita: Sillä minä olen määrännyt sinulle häwittäjän/ cugin heidän asettens cansa/ nijden pitä hackaman maahan sinun walitut Cedris ja heittämän tuleen. Nijn pitä monda pacanata lähtemän tästä Caupungist/ ja sanoman keskenäns: mixi on HERra näin tehnyt tälle suurelle Caupungille? Ja pitä wastattaman: että he heidän HErrans Jumalans lijton hyljännet owat/ ja cumartanet muita jumalita/ ja palwellet nijtä. Älkät itkekö cuolluita/ älkät myös sureco heitä/ waan itkekät sitä cuin mene pois/ ja ei pidä ikänäns palajaman Isäns maata näkemän. Sillä näin sano HERra Sallumist Josian Judan Cuningan pojast/ joca Isäns Josian sias on Cuningas/ ja on lähtenyt tästä siasta: waan ei hänen pidä tähän palajaman. Mutta pitä cuoleman sijnä/ johonga hän fangixi wiety on/ ja ei saa tätä maata enämbi nähdä. Woi sitä joca ei wanhurscaudella huonettans rakenna/ waan sioitta cotons wäärydellä: joca anda lähimmäisens ilman mitän työtä tehdä/ ja ei anna hänelle palckans: Waan ajattele: minä tahdon rakenda minulleni suuren huonen/ ja awaron salin: ja anda hacata ackunat siihen/ ja caaritta sen Cedreillä/ ja tehdä sen punaisexi. Ajatteletcostas Cuningas olla/ että coreilet Cedreillä? Eikö Isäs ole myös syönyt ja juonut/ ja pysyi cuitengin Laisa ja

PROPHETA JEREMIA

oikeudesä/ ja menestyi? Hän autti waiwaista ja köyhä oikeuteen/ ja se menestyi hänelle hywin/ eikö se ole oikein tuta minua? sano HERra. Mutta sinun silmäs ja sydämes ei nijn ole/ waan on ahneuteen/ wuodattaxens wiatoinda werta/ ja tehdäxens wäkiwalda ja wääryttä. Sentähden sano HERra/ Jojachimist Josian Judan Cuningan pojasta: ei händä pidä itkettämän/ sanoden: woi weljen/ woi sisaren: ei händä pidä itkettämän/ sanoden: woi herra/ woi cuuluisa mies: Hän pitä haudattaman nijncuin Asi/ riepoitettaman ja wetkättämän Jerusalemin portin eteen. Ja mene myös nyt Libanonijn ja huuda/ ja anna sinus cuulla Basanis/ ja huuda Abarimista: sillä caicki sinun racastajas owat surkiast surmatut. Minä olen ennen sinulle sanonut sen/ cuin sinun wielä myöden käwi: mutta sinä sanoit: en minä tahdo cuulla. Juuri näin olet sinä tehnyt caiken sinun ikäs/ ettes ole cuullut minun äändäni. Tuuli aja pois caicki sinun paimenes/ ja caicki sinun racastajas menewät fangixi/ sijnä pitä sinua sijtte syljettämän/ ja häpiään tuleman caiken sinun pahudes tähden. Sinä joca nyt asut Libanonis ja siellä pesä pidät Cedrisä/ cuinga caunist sinun pitä cadzoman/ cosca tusca ja kipu sinulle tule/ nijncuin lapsen waiwas. Nijn totta cuin minä elän/ sano HERRa: jos Jechonia Jojachimin Judan Cuningan poica/ olis sinetti sormus minun oikiasa kädesäni/ nijn minä sijttekin wielä rewäisisin sinun sijtä pois. Ja andaisin sinun heidän käsijns/ jotca seisowat sinun henges perän/ ja joitas pelkät/ nimittäin/ NebucadNezarin Babelin Cuningan käsijn/ ja Chaldealaisten käsijn: Ja tahdon aja sinun/ ja sinun äitis cuin sinun synnyttänyt on/ toiseen maahan/ joca ei teidän Isänne maa ole/ ja siellä pitä teidän cuoleman. Ja sijhen maahan josa he mielelläns olisit/ ei pidä heidän palajaman. Mikä wiheljäinen/ ylöncadzottu ja hyljätty mies on Chania? kelwotoin astia. Woi mixi on hän ynnä hänen siemenens cansa ajettu pois/ ja tundemattoman maahan hyljätty? O maa/ maa/ maa/ cuule HERRan sana. Näitä sano HERra: kirjoittacat tämä mies lapsittomaxi/ onnettomaxi/ caickena hänen elinaicanans. Sillä ei hänellä pidä onne oleman/ että jocu hänen siemenestäns istu Dawidin istuimella/ eikä enä Judat hallidze.

PROPHETA JEREMIA

Woi teitä paimenet/ jotca turmelette ja hajotatte minun laituimeni lauman/ sano HErra. Sentähden/ sano HERra Israelin Jumala niistä paimenista/ jotca minun Canssani caidzewat: te oletta hajottanet minun laumani ja ajanet pois/ ja etten edzinet händä/ cadzo/ minä tahdon edziä teitä teidän pahan elämänne tähden/ sano HERra. Ja minä tahdon coota tähtet minun laumastani caikista maacunnista/ joihin minä heidän ajanut olen/ ja tahdon saatta heitä cotia jällens heidän huonesens/ että he caswawat ja enänewät. Ja minä tahdon panna heille paimenet/ jotca heitä pitä caidzeman/ ettei heidän enä pidä pelkämän eli wapiseman/ eikä heitä pidä ahdistettaman/ sano HERra. CADzo se aica tule/ sano HERra/ että minä herätän Dawidille wanhurscauden hedelmän/ joca on Cuningaxi tulewa/ ja on hywin hallidzewa/ ja toimittawa oikeuden ja wanhurscauden maan päällä. Silloin Judat autetan/ ja Israel asu surutoinna/ ja tämä on hänen nimens olewa cuin hän cudzutan: HERra meidän wanhurscaudem. Sentähden cadzo/ se aica tule/ sano HErra/ ettei heidän pidä enä sanoman: nijn totta cuin HErra elä/ joca Israelin lapset johdatti Egyptin maalda. Mutta/ nijn totta cuin HErra elä/ joca Israelin huonen siemenen toi ulos ja johdatti pohjaisesta maasta/ ja caikista maacunnista/ joihin minä heidän ajanut olin/ nijn että he nyt saawat asua omasa maasans. Prophetaita wastan. MInun sydämen tahto haljeta minusa/ caicki minun luuni wapisewat/ minä olen nijncuin juopunut mies/ ja nijncuin se joca wijnasta horju/ HErran edes/ ja hänen pyhain sanains edes. Että maa on nijn täynäns huorintekiöitä/ että maa nijn surkia on/ että hän kirottu on/ ja kedot medzisä cuiuwat/ ja heidän elämäns on paha/ ja ei heidän hallituxens mitän kelpa. Sillä sekä Prophetat että Papit owat pahanelkiset/ ja minä löydän heidän pahudens minun huonesani/ sano HERra. Sentähden on heidän tiens nijncuin liucastus pimiäsä/ josa heidän pitä liwistelemän ja langeman: sillä minä tahdon anda tulla heille onnettomuden/ heidän curituswuotenans/ sano HERra. Samarian Prophetais olen minä nähnyt hulluden: sillä he propheteraisit Baalin cautta/ ja hucuttelit minun Canssani Israelin. Mutta Jerusalemin Prophetais näen minä cauhistuxen/ cuinga he huorin tekewät/ ja walHesa waeldawat/ ja

PROPHETA JEREMIA

wahwistawat pahoja/ ettei yhdengän pidäis pahudestans käändymän/ he owat caicki minun edesäni nijncuin Sodoma/ ja sen asuwaiset nijncuin Gomorra. Sentähden sano HERra Zebaoth Prophetaista näin: cadzo/ minä tahdon syöttä heitä coiruoholla/ ja anda heidän sappe juoda: sillä Jerusalemin Prophetaista tule ulcocullaisus coco maalle. ÄLkät cuulco Prophetain sanoja/ jotca teille ennustawat/ he pettäwät teidän: sillä he Saarnawat heidän sydämens näkyjä/ mutta ei HERran suusta. He sanowat nijlle jotca minua pilckawat: HERra on sen sanonut: teille käy '68ywin/ ja caikille nijlle jotca waeldawat heidän sydämens ajatusten jälken/ sanowat he: ei yxikän onnettomus tule teidän päällen: Sillä cuca on HErran neuwos ollut/ joca hänen sanans nähnyt ja cuullut on? cuca cuuldeli ja cuuli hänen sanans? Cadzo/ HERran tuuli on julmuden cansa tulewa/ ja hirmuinen ilma on langewa jumalattomain pään päälle. Ei HErran wiha lacka/ siihenasti cuin hän teke ja täyttä sen joca hänen mielesäns oli/ tästälähin pitä teidän sen kyllä ymmärtämän. En minä lähettänyt Prophetaita/ cuitengin he juoxit/ en minä puhunut heille/ cuitengin he ennustit. Sillä jos he olisit pysynet minun neuwosani/ ja olisit Saarnannet Canssalleni minun sanani/ nijn he olisit heidän kääändänet pahasta menostans ja elämästäns. Engö minä ole Jumala/ joca läsnä olen/ sano HERra/ ja en ole se Jumala joca caucana on? Luuletcos että jocu taita hänens nijn salaisest kätke/ etten minä händä näe? sano HERra: engö minä se ole/ joca täytän taiwan ja maan? sano HERra. MInä cuulen että Prophetat Saarnawat ja ennustawat walhetta minun nimeeni/ ja sanowat: minä näin unda/ minä näin unda. Cosca sijs Prophetat tahtowat lacata/ ne jotca walhetta ennustawat? ja ennustawat oman sydämens petoxia: Ja tahtowat että minun Canssan pidäis unhottaman minun nimeni heidän uneins tähden/ joita he toinen toisellens Saarnawat/ nijncuin heidän Isänskin unhotit minun nimeni Baalin tähden. Propheta/ jolla unia on/ hän Saarnatcan unia: mutta jolla on minun sanan/ hän Saarnatcan minun sanani oikein: mitä acanat owat nisuen suhten? sano HERra. Eikö minun sanan ole nijncuin tuli/ sano HERra/ ja nijncuin wasara joca wuoren murenda? Sentähden cadzo/ minä tahdon tehdä nijtä Prophetaita wastan/ sano HERra/

PROPHETA JEREMIA

jotca minun sanani toinen toiseldans warastawat. Cadzo/ minä tahdon nijtä Prophetaita wastan tehdä/ sano HERra/ jotca omia puheitans puhuwat/ ja sanowat: hän on sen sanonut. Cadzo/ minä tahdon tehdä nijtä wastan/ jotca pettäwäisiä unia ennustawat/ sano HERra/ ja Saarnawat nijtä/ wietellen minun Canssani heidän walheillans ja turhilla jutuillans/ waicka en minä ole heitä lähettänyt engä käskenyty/ ei myös he tälle Canssalle ole hyödylliset/ sano HERra. JOs tämä Canssa/ eli jocu Propheta/ taicka Pappi kysy sinulle/ ja sano: cuca on HERran cuorma? nijn sinun pitä wastaman heille: mikä cuorma se on? Minä tahdon heittä teidän pois/ sano HERra. Ja jos jocu Propheta/ taicka Pappi/ elickä Canssa on sanowa: tämä on HERran cuorma: sitä tahdon minä curitta/ ja hänen huonettans. Mutta näin pitä cungin puhuman toisellens/ ja sanoman keskenäns: mitä HERra wasta? ja mitä HERRA sano? ja/ älkät sitä enä cudzuco HERran cuormaxi: Sillä cullekin pitä oma sanans oleman cuormaxi/ että te nijn eläwän Jumalan/ HErran Zebaothin/ meidän Jumalam sanan käännätte. Sentähden pitä teidän sanoman Prophetalle näin: mitä HErra wasta? ja/ mitä HERra sano? Että te sanotta HErran cuorma: sentähden sano HERra näin: että te cudzutta sanan HErran cuormaxi/ ja minä olen lähettänyt teidän tygön/ ja andanut sano/ ettei teidän pitänyt sitä cudzuman HERran cuormaxi. Cadzo/ minä tahdon teidän otta pois/ ja heittä teitä pois/ ynnä Caupungin cansa/ jonga minä teille/ ja teidän Isillen andanut olen/ minun caswoini edest: Ja tahdon saatta teitä ijancaickisexi pilcaxi ja ijancaickisexi häpiäxi/ jota ei ikänäns pidä unhotettaman. CADzo/ HERra osotti minulle caxi ficuna coria/ pandua HERran Templin eteen (sijttecuin NebucadNazar Babelin Cuningas oli wienyt pois Jechonian Jojachimin pojan Judan Cuningan/ ja Judan päämiehet ja sepät Babelijn) Yhdesä corisa oli aiwa hywät ficunat/ nijncuin ensin kypsynet ficunat owat: mutta toises coris olit aiwa pahat ficunat/ nijn ettei nijtä taittu syödä/ että he olit nijn pahat. Ja HERra sanoi minulle: Jeremia/ mitäs näet? minä sanoin: ficunita: hywät ficunat owat aiwa hywät/ ja pahat owat aiwa pahat/ ettei nijtä taitta syödä nijn pahat he owat. JA HERran sana tapahdui minulle/ ja sanoi: Näitä sano HERra Israelin Jumala: nijncuin nämät ficunat owat hywät: nijn

PROPHETA JEREMIA

minä tahdon myös armollisest corjata Judan fangeja/ jotca minä tästä Caupungist olen lähettänyt Chaldean maalle: Ja tahdon armollisest cadzo heidän puoleens/ ja tahdon tuoda heitä tähän maahan jälleens/ ja tahdon raketa heitä ja en lyödä maahan: minä tahdon heitä istutta ja en repiä ylös. Ja tahdon anda heille sydämen että he minun tundewat/ että minä olen HERra/ ja he owat minun Canssan/ ja minä tahdon olla heidän Jumalans: sillä heidän pitä caikest heidän sydämestäns minun tygöni idzens käändämän. Mutta nijncuin pahat ficunat owat pahat/ ettei cucan nijtä syödä taida/ sano HERra: nijn tahdon minä myös hyljätä Zedechian Judan Cuningan/ nijn myös hänen päämiehens/ ja mitä Jerusalemin jäänyt on/ ja jotca Egyptis asuwat. Minä tahdon saatta heille onnettomuden/ ja en tahdo anda heidän olla josacusa waldacunnas maan päällä/ nijn että heidän pitä häpiään tuleman/ sanan parrexii/ jutuxi ja kirouxexi jocapaicas/ cuhunga minä heidän poisajawa olen/ ja tahdon lähettä miecan/ näljän ja ruton heidän secaans/ siihenasti cuin heidän pitä maasta huckuman/ jonga minä heille ja heidän Isillens andanut olen.

Tämä on se sana joca tapahdui Jeremialle/ coco Judan Canssasta/ neljäntenä Jojachimin Josian pojan Judan Cuningan wuotena/ (Joca oli ensimmäinen NebucadNezarin Babelin Cuningan wuosi) jonga myös Propheta Jeremia puhui caikelle Judan Canssalle/ ja caikille Jerusalemin asuwaisille/ ja sanoi: HERran sana on tapahtunut minulle/ colmannest toistakymmenest Josian Amonin pojan Judan Cuningan wuodesta/ tähän päiwän asti/ ja minä olen sitä colme ajastaica colmattakymmendä teille ahkerast Saarnannut/ waan et te coscan tahtonet cuulla. Nijn on myös HERra lähettänyt teidän tygön caicki hänen palwelians Prophetat juuri ahkerast/ mutta et te cuullet heitä/ etkä callistanet corwian cuuleman/ cosca hän sanoi: Käändäkät teidän cukin pahalda tieläns/ ja teidän pahasta menostan/ nijn teidän pitä pysymän sijnä maasa/ jonga HERra teille ja teidän Isillen andanut on ijancaickisest. Älkät muita jumalita seuratco/ nijn että te palwelette ja cumarratte heitä/ ettet te minua teidän kätten töillä wihoitais/ ja minä teillen cowan onnen saattaisin. Mutta et te tahtonet cuulla minua/ sano HERra/ että

PROPHETA JEREMIA

te minun cummingin wihoititte teidän käten töillä/ teidän omaxi onnettomudexen. Sentähden sano HERra Zebaoth: ettet te cuullet minun sanojani/ cadzo/ nijn minä tahdon lähettä ja anda tulla caicki Canssat pohjaisesta/ sano HERRa/ ja minun palwelian NebucadNezarin Babelin Cuningan/ Ja tahdon tuoda heidän tälle maalle/ nijden päälle jotca sijnä asuwat/ ja caiken tämän Canssan päälle/ cuin täsä ymbäristöllä on/ ja tahdon anda heidän haascaxi ja häwityxexi/ ja tahdon tehdä heitä häwäistyxexi/ ja ijancaickisexi autioxi. Ja tahdon heidä otta pois caiken ilon wirren/ yljän ja morsiamen änen/ myllyn änen ja kyntilän walituxen. Että caicki tämä maa pitä kylmillä ja häwitettynä oleman. Ja nämät Canssat pitä Babelin Cuningasta palweleman seidzemenkymmendä ajastaica. COsca ne seidzemenkymmendä vuotta culunet owat/ nijn minä tahdon costa Babelin Cuningalle/ sano HERra/ heidän pahain tecoins tähden/ siihen myös Chaldealaisen maalle/ ja tahdon tehdä ijancaickisexi autioxi. Cadzo/ näin minä tahdon anda tulla tämän maan päälle caicki minun sanani/ cuin minä olen puhunut händä wastan/ nimittäin/ caiken sen cuin Ramatus on kirjoitettu/ jota Jeremia caikelle Canssalle on ennustanut. Ja heidän pitä myös palweleman/ waicka he woimallinen Canssa ja waldiat Cuningat owat. Näin tahdon minä maxa heille heidän ansions jälkeen/ ja heidän kättens tecoin jälkeen. Sillä näin sano HERra Israelin Jumala minulle: ota tämä wijnamalja minun kädestäni täynäns wiha/ ja caada sijtä caikille Canssoille/ joiden tygö minä sinun lähetän. Että he joisit/ horjuisit ja hocarixi tulisit miecan edes/ jonga minä heidän secaans tahdon lähettä. Ja minä otin maljan HERRan kädestä/ ja caadin caikille Canssoille/ joiden tygö HERRa minun lähetti/ Nimittäin/ Jerusalemille/ Judan Caupungeille/ hänen Cuningaillens/ ja Försteillens/ että heidän pitä kylmillä ja cukistettuna oleman/ ja pitä oleman pilckana/ ja kirousna/ nijncuin tänäpä on. Sijtte Pharaolle Egyptin Cuningalle/ palwelioinens/ Ruhtinoinens ja Canssoinens/ Caikille maille etelän '70äin/ caikille Cuningaille Uzin maalla/ caikille Cuningaille Palestinan maalla/ Achalonin/ Gazan/ Acharonin ja Asdodin jäänyitten cansa. Edomitereille/ Moabitereille/ Ammonitereille/ Caikille Tyrin

PROPHETA JEREMIA

Cuningaille/ caikille Sidonin Cuningaille/ luotoin Cuningaille sillä puolen merta/ Dedanille/ Themalle/ Busille ja caikille culmis asuwaisille/ Caikille Arabian Cuningaille/ caikille etelän Cuningaille/ jotca corwesa asuwat. Caikille Simrin Cuningaille/ caikille Cuningaille Elamis/ caikille Cuningaille Madais. Caikille Cuningaille pohjaises/ sekä läsnä että caucana toinen toisens cansa/ ja caikille Cuningaille maan päälle/ jotca maan pijrin päällä owat/ ja Cuningas Sesachin pitä juoman näiden perän. Ja sano heille: näitä sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: juocat ja juopucacat/ oxendacat ja langetcacat/ ja et te taida nosta miecan edestä/ jonga minä teidän secaa lähettä tahdon. Ja jollei he tahdo otta malja sinun kädestäs/ ja juoda/ nijn sano heille: juuri näin sano HERra Zebaoth: teidän pitä juoman: Sillä cadzo/ sijnä Caupungis joca minun nimelläni nimitetty on/ rupen minä waiwaman: luulettaco että teidän pitä rangaisemata pääsemän? ei teidän pidä rangaisemata pääsemän: sillä minä cudzun miecan caickein nijden päälle jotca maalla asuwat/ sano HERra Zebaoth. JA sinun pitä ennustaman heille caicki nämät sanat/ ja sano heille: HERra on räskywä corkeudesta/ ja andawa cuulla jylinäns hänen pyhästä asuinsiastans/ hän on räskywä hänen majastans/ hän weisa wirren/ nijncuin wijnan polkia/ caikista maan asuwaisista. Jonga äni on cuuluwa maan ärijn: sillä HERra toimitta pacanat oikiuden eteen/ ja tahto duomita caiken lihan: jumalattomat anda hän miecan ala/ sano HERra. Näitä sano HERra Zebaoth: cadzo/ waiwa tule toiselda Canssaldan toiselle/ ja suuri ilma nouse maan siwusta. Nijn pitä HERralda lyötyjä sinä päiwänä oleman toisesta maan ärestä toisen asti/ ei pidä heitä itkettämän eikä corjattaman eli haudattaman/ waan pitä oleman kedolla/ ja loaxi tuleman. Parcucacat nyt te paimenet/ huutacacat ja wieritelkät teidän tuhwas te lauman waldiat: sillä aica on tullut teitä teurasta ja hajotta/ ja teidän pitä putoman ricki/ nijncuin callis astia. Ja ei paimenden pidä taitaman paeta/ ja lauman waldiat ei pidä pääsemän pois. Nijn pitä paimenet huutaman/ ja lauman waldiat surcutteleman/ että HERra on nijn häwittänyt heidän laituimens. Ja heidän nijttuns/ jotca nijn caunit olit/ owat häwitetyt HERran julmalda wihalda. Hän on hyljännyt hänen majans/ nijncuin

PROPHETA JEREMIA

nuori Lejoni/ ja heidän maans on nijn häwitetty häwittäjän wihalda/ ja hänen julmalda wihaldans.

JOjachimin Josian pojan Judan Cuningan waldacunnan algusa/ tapahdui tämä sana HERralda/ ja sanoi: Näitä sano HERra: mene cartanoon HERran huonen eteen/ ja Saarna caickein Judan Caupungein edesä/ cuin tänne tulewat rucoileman/ HERran huonesä/ caicki ne sanat jotca minä sinulle käskenyt olen/ sanoaxes heille. Ja älä mitän sijtä wähennä: jos he/ mitämax/ taitawat cuulla ja käändä heitäns/ cukin pahasta menostans/ että minäkin caduisin sitä paha/ cuin minä heille ajattelin tehdä/ heidän pahan menons tähden. Ja sano heille: näitä sano HERra: jos et te minua cuule/ nijn että te waellatte minun Laisani/ jonga minä olen pannut teidän eteen. Että te cuuletta minun palweliain Prophetain sanat/ jotca minä joca paickan teille lähettänyt olen/ ja et te cuitengan tahtonet cuulla. Nijn tahdon minä tehdä tälle huonelle nijncuin Silolle/ ja tahdon tehdä tämän Caupungin caikille pacanoille maan päällä kirouxexi. COsca Papit/ Prophetat ja caicki Canssa cuulit Jeremian sencaltaisita puheita puhuwan HERran huonesä: Ja Jeremia oli lopettanut puhens/ caiken sen cuin HERra hänen käskenyt oli sanoa caikelle Canssalle: tartuit Papit häneen/ ja Prophetat/ ja caicki Canssa/ ja sanoit: sinun pitä cuoleman. Mixi sinä tohdit ennusta HERran nimeen/ ja sanoa: nijn pitä tälle huonelle tapahtuman cuin Silollengin/ ja tämä Caupungi pitä nijn kylmille tuleman/ ettei sijnä kengän enä asu. Ja caicki Canssa cocondui HERran huonesä Jeremiat wastan. COsca Judan Ruhtinat sen cuulit/ menit he Cuningan huonest HERran huonesen/ ja istuit HERran uuden portin eteen. Ja Papit ja Prophetat puhuit Ruhtinasten ja caickein Canssain edes/ ja sanoit: tämä on cuolemaan wiallinen: sillä hän on Saarnannut tätä Caupungita wastan/ nijncuin te corwillan cuullet oletta. Mutta Jeremia sanoi caikille Ruhtinaille ja caikelle Canssalle: HERra on minun lähettänyt caickia näitä cuin te cuullet oletta/ Saarnaman tätä huonetta ja tätä Caupungita wastan. Nijn parandacat nyt teidän menon ja olon/ cuulcat HERran teidän Jumalan ändä: nijn tahto myös HERra catua sitä paha/ cuin hän on puhunut teitä wastan. Cadzo/ minä olen teidän käsisän/ tehkät

PROPHETA JEREMIA

minun cansani nijncuin teidän kelpa. Cuitengin pitä teidän tietämän/ että jos te minun tapatte/ nijn te tuotatte wiattoman weren teidän päällen/ tämän Caupungin ja hänen asuwaistens päälle: sillä HERra on totisest minun lähettänyt teidän tygön/ puhuman näitä caickia teidän corwain edes. Silloin sanoit Ruhtinat ja caicki Canssa Papeille ja Prophetaille: ei tämä ole wiallinen cuolemaan: sillä hän on puhunut meille HERran meidän Jumalamme nimeen. Ja muutamat maan wanhimmista nousit ja puhuit caikelle joucolle Canssast/ ja sanoit: Jehiskian Judan Cuningan aicana oli yxi Propheta nimeldä Micha Maresast/ hän puhui caikelle Judan Canssalle/ ja sanoit: Näitä sano HERra Zebaoth: Zion pitä kynnettämän nijncuin peldo/ ja Jerusalem pitä kiwiraunioxi tuleman/ ja HERran huonen mäki medzän corwexi. Ei cuitengan Jehiskia Judan Cuningas/ ja coco Judan Canssa andanet händä tappa/ waan he pelkäisit HERra/ ja rucoilit andexi HERralda. Ja HERra catui sitä paha/ cuin hän oli puhunut heitä wastan/ sentähden me teemme aiwa pahoin meidän sielujamme wastan. OLi myös yxi joca ennusti HERran nimeen/ Uria Semajan poica KirjathJearimist: hän ennusti tätä Caupungita wastan/ ja tätä maacunda wastan/ nijncuin Jeremiakin. Mutta cosca Cuningas Jojachim/ ja caicki hänen woimallisens ja waldamiehens cuulit hänen sanans/ tahdoi Cuningas anda hänen tappa. Cosca Uria ymmärsi sen/ nijn hän pakeni ja meni Egyptijn. Mutta Cuningas Jojachim lähetti muutamat miehet Egyptijn/ ELNathanin Achborin pojan/ ja muita hänen cansans. Ne toit Egyptist/ ja weit Cuningas Jojachimin eteen/ ja hän andoi hänen tappa miecalla/ ja andoi huonost haudata. Nijn myös oli Ahikamin Saphanin pojan käsi Jeremian cansa/ ettei hän tullut Canssan käsijn/ tapetta.

Ojachimin Josian pojan Judan Cuningan waldacunnan algusa/ tapahdui tämä sana HERralda Jeremialle/ ja sanoit: Sen sano HERra minulle: tee sinulles ijes ja ripusta caulaas/ Ja lähetä Edomin Cuningalle/ Moabin Cuningalle/ Ammonin lasten Cuningalle/ Tyrin Cuningalle ja Sidonin Cuningalle/ nijden sanansaattajain cansa/ jotca olit tulleet Zedechian Judan Cuningan tygö Jerusalemijn. Ja kāske että he sanowat heidän herroillens: näitä sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: Näin pitä teidän sanoman teidän

PROPHETA JEREMIA

herroillen: Minä olen tehnyt maan ja ihmisen/ ja eläimet jotca maan päällä owat/ minun suurella woimallani/ ja ojetulla käsiwarrellani/ ja annan sen kelle minä tahdon. Mutta nyt olen minä andanut caicki nämät maacunnat minun palweliani NebucadNezarin Babelin Cuningan käteen/ ja olen myös andanut hänelle pedot maan päällä/ että heidän pitä händä palweleman. Ja caicki Canssat pitä händä palweleman/ hänen poicans ja hänen poicans poica/ siihenasti cuin hänengin maans aica tule: sillä monda Canssa ja suuret Cuningat pitä händä palweleman. Waan se Canssa ja waldacunda/ joca ei tahdo palwella Babelin Cuningasta NebucadNezarita/ eikä anna niscans Babelin Cuningan iken ala/ tahdon minä curitta miecalla/ näljällä ja rutolla/ sano HERra/ siihenasti että minä hucutan heidän hänen kättens cautta. SEntähden älkät cuulco teidän Prophetaitan/ ennustaitan/ unen selittäitän/ päiwäin eroittaitan ja noitian/ jotca teille sanowat: ei teidän pidä palweleman Babelin Cuningasta: Sillä he ennustawat teille walhetta/ että heidän pitäis teitä cauwas teidän maastan saattaman/ ja minä ajan silloin teitä ulos/ ja tahdon hucutta. Sillä cuca Canssa cumarta caulans Babelin Cuningan iken ala/ ja palwele händä/ ne tahdon minä anda olla heidän maasans/ että he sitä saawat nautita/ ja sijnä asua/ sano HERra. JA minä puhuin caicki nämät Zedechialle Judan Cuningalle/ ja sanoin: cumartacat teidän caulan Babelin Cuningan iken ala/ ja palwelcat händä ja hänen Canssans/ nijn te saatte elä. Mixi te tahdotta cuolla/ sinä ja sinun Canssas/ miecalla/ näljällä ja rutolla? nijncuin HERra on sijtä Canssast sanonut/ joca ei Babelin Cuningast palwella tahdo. Sentähden älkät cuulco nijden Prophetain sanoja/ jotca teille sanowat: ei teidän pidä Babelin Cuningast palweleman: sillä he ennustawat teille walhetta/ ja en minä ole heitä lähettänyt/ sano HERra. Waan he ennustawat walhetta minun nimeeni/ että minä ajaisin teitä ulos/ ja te huckuisit ynnä Prophetain cansa/ jotca teille ennustawat. Ja Papeille ja caikelle tälle Canssalle puhuin minä/ ja sanoin: näitä sano HERra: älkät cuulco teidän Prophetain sanoja/ jotca teille ennustawat/ ja sanowat: cadzo/ HERran huonen astiat tulewat nyt cohta jällens Babelist: sillä he ennustawat teille walhetta. Älkät heitä cuulco/ waan palwelcat Babelin Cuningast/ nijn te

PROPHETA JEREMIA

saatte elä/ mixi pitäis tämän Caupungin kylmille tuleman? Jos he owat Prophetat/ ja heille on HERran sana: nijn rucoilcat HERralda Zebaothilda/ ettei jäänet astiat HERran huones/ ja Judan Cuningan huones/ ja Jerusalemis/ myös wiedäis Babelijn. Sillä näin sano HERra Zebaoth padzaista/ ja merestä/ ja istuimista/ ja astioista/ jotca vielä tähän Caupungijn jäänet owat: Joita NebucadNezar Babelin Cuningas ei ottanut pois/ cosca hän wei pois Judan Cuningan Jechonian Jojachimin pojan/ Jerusalemist Babelijn/ ja caicki Judan ja Jerusalemin waldamiehet. Sillä näin sano HERra Zebaoth Israelin Jumala/ nijstä astioista jotca vielä jäänet owat/ HERran huonesen/ ja Cuningan huonesen/ ja Jerusalemijn. Ne pitä Babelijn wietämän/ ja siellä pysymän siihen päiwän asti/ että minä edzin heitä/ sano HERra/ ja annan heidän taas tuota tähän paickan siallens.

JA sinä wuotena/ Zedechian Judan Cuningan waldacunnan algusa/ wijdendenä Cuccautena neljännellä wuodella/ puhui Hanania Azurin poica/ Gibeonin Propheta/ minulle HERran huonesa/ Pappein ja caiken Canssan läsnä olles/ ja sanoi: Näin sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: minä olen taittanut ricki Babelin Cuningan iken: Ja ennen cuin caxi ajastaica culu/ tahdon minä anda tulla jälle tähän siaan HERran huonen astiat/ jotca NebucadNezar Babelin Cuningas täädä ottanut ja Babelijn wienyt on. Wielä sijtte tahdon minä myös Jechonian/ Jojachinin pojan Judan Cuningan/ ja caicki Judan fangit/ jotca Babelijn wiedyt owat/ anda tulla tähän siaan jälle/ sano HERra: sillä minä tahdon taitta ricki Babelin Cuningan iken. Silloin wastais Propheta Jeremia Prophetat Hananiat/ Pappein ja caiken joucon läsnä olles/ jotca olit HERran huones/ ja sanoi: HERra tehkön nijn/ HERra wahwistacon sanas/ jongas ennustanut olet/ että hän andais HERran huonen astiat/ ja caicki fangit tulla tähän paickan jälle. Mutta cuule cuitengin tätä sana/ jonga minä sinun corwais/ ja caiken Canssan corwain edes puhun: Ne Prophetat jotca minun edelläni ja sinun edelläs wanhast ollet owat/ he owat ennustanet monda maacunda ja suuria waldacundia wasta/ sota/ onnettomutta ja rutto. Mutta cosca Propheta ennusta rauha/ nijn hän tutan jos HERra hänen totisest on lähettänyt/ cosca hänen sanans

PROPHETA JEREMIA

täytetyxi tule. Silloin otti Hanania iken Jeremian caulasta/ ja taitti sen ricki. Ja Hanania sanoi joucon läsnä olles: näin sano HERra: nijn tahdon minä myös taitta ricki NebucadNezarin Babelin Cuningan iken/ caickein Canssain caulast/ ennencuin caxi ajastaica culunet owat. Ja Propheta Jeremia meni pois oma tietäns. MUtta HERran sana tapahdui Jeremialle/ sijttecuin Propheta Hanania oli rickonut iken Prophetan Jeremian caulasta/ ja sanoi: Mene ja sano Hananialle: näin sano HERra: sinä olet taittanut ricki puuiken/ nijn tee nyt rautaijes sen siaan. Sillä näin sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: Minä olen ripustanut rautaiken caickein näiden Canssain caulaan/ jolla heidän pitä palweleman NebucadNezaria Babelin Cuningasta/ ja heidän pitä palweleman händä: sillä minä olen myös andanut hänelle pedot. Ja Propheta Jeremia sanoi Prophetalle Hananialle: cuule Hanania/ ei HERra ole sinua lähettänyt/ ja sinä olet tehnyt/ että tämä Canssa luotta idzens walHeseen. Sentähden sano HERra näin: cadzo/ minä tahdon otta sinun pois maasta/ tänä vuonna pitä sinun cuoleman: sillä sinä olet sinun puhellas heidän HERrasta käändänyt pois. Ja nijn Propheta Hanania cuoli sinä vuonna/ wijdennellä Cuucaudella.

NÄmät owat kirjoituxen sanat/ cuin Jeremia Propheta lähetti Jerusalemist jäänyille wanhemmille/ jotca olit wiedyt pois: ja Papeille/ ja Prophetaille/ ja caikelle Canssalle/ jotca NebucadNezar oli wienyt Jerusalemist Babelijn. (Sijtte cuin Cuningas Jechania ja Drotningi/ Camarerein/ ja Judan/ ja Jerusalemist.) Eleasan Zaphanin pojan/ ja Gemarian Hilikian pojan cautta/ jotca Judan Cuningas Zedechia lähetti Babelijn Cuningas NebucadNezarin tygö. Ja sanoi: näitä sano HERra Zebaoth Israelin Jumala/ caikille fangeille jotca minä olen andanut wiedä pois Jerusalemist Babelijn. RAKetcat huoneita/ joisa te taidatte asua/ istuttacat puita/ joista te saisitte syödä hedelmitä. Naicat idzellen emänditä/ ja sijttäkät poikia ja tyttäritä/ ja andacat teidän pojillen emänditä/ ja teidän tyttärillen miehiä/ että he synnytäisit poikia ja tyttäritä/ enändäkät idziän siellä/ nijn ettet te wähenis. Cadzocat Caupungin parast/ sinne cuin minä olen andanut teitä wiedä pois/ ja

PROPHETA JEREMIA

rucoilcat hänen edestäns HERra: sillä cosca hän menesty/ nijn myös te menestytte: Sillä näitä sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: älkät andaco Prophetain/ jotca teidän tykönän owat/ ja tietäjäin pettä teidän/ ja älkät totelco teidän unian/ cuin te unisan näette: Sillä he ennustawat teille walhetta minun nimeeni: en minä ole heitä lähettänyt/ sano HERra. Sillä nijn sano HERra: cosca Babelis owat seidzemenkymmendä vuotta culunet/ nijn minä tahdon edziä teitä/ ja tahdon herättä minun armollisen sanani teidän päällen/ nijn että minä tahdon anda tulla tähän paickan teidän jäl lens: Sillä minä kyllä tiedän mitkä teistä minun ajatuxeni owat/ sano HERra/ nimittäin/ rauhalliset ajatuxet/ ja ei murhelliset/ että minä olen andawa teille sen lopun cuin te toiwotte. Ja teidän pitä minua rucoileman/ käymän ja anoman minulda/ ja minä cuulen teitä. Teidän pitä edzimän minua/ ja löytämän minun: sillä jos te edzitte minua caikesta sydämestän: Nijn minä tahdon anda idzeni löytä teildä/ sano HERRA. Ja käännän teidän fangiuten/ ja cocon teidän caikesta Canssasta/ ja caikista paicoista/ joihin minä teidän ajanut olin/ sano HERra/ ja tahdon anda teidän tulla jäl lens tähän paickan/ josta minä olen andanut wiedä teitä pois. Sillä te luuletta HERran herättänen teillen Prophetaita Babelis. Sillä näitä sano HERra sijtä Cuningast/ joca istu Dawidin istuimella/ ja caikesta Canssasta/ joca täsä Caupungis asu/ nimittäin/ teidän welijstän/ jotca ei teidän cansan lähtenet fangiuteen/ näin sano HERra Zebaoth: Cadzo/ minä lähetän heidän secaans miecan/ näljän ja ruton/ ja teen heille nijncuin pahoille ficunoille/ joita ihminen syömäst suuttu. Ja wainon heitä miecalla/ näljällä ja rutolla/ ja en anna heidän olla josacusa waldacunnas maan päällä/ että heidän pitä tuleman kirouxexi/ ihmexi/ häwäistyxexi ja pilcaxi caickein Canssain seas/ cunga minä heidän ajawa olen. Ettei he cuullet minun sanojani/ sano HERra/ joita minä jocapaicas minun palweliain Prophetain cansa teille lähettänyt olen/ mutta et te tahtonet cuulla/ sano HERra. MUTta te caicki jotca fangittuna oletta wiedyt pois/ jotca minä olen Jerusalemist andanut mennä Babelijn/ cuulcat HERran sana. Näitä sano HERra Zebaoth Israelin Jumala/ Ahabi Kolajan poica/ ja Zedechiat Masejan poica wastan/ jotca teille minun nimeeni

PROPHETA JEREMIA

walhetta ennustawat. Cadzo/ minä annan heidän NebucadNezarin Babelin Cuningan käsijn/ hänen pitä andaman heitä lyödä teidän silmäin edes/ nijn että heitä pitä jo sadateldaman caickein Judan fangein seas/ jotca owat Babelis/ ja sanottaman: HERra tehkön sinulle nijncuin Zedechialle ja Ahabelle/ jotca Babelin Cuningas andoi tulesa paista. Että he teit hulluden Israelis/ ja macaisit muiden emänditä/ ja Saarnaisit walhetta minun nimeeni/ jota en minä ollut heille käskenytt/ tämän minä tiedän/ ja wahwistan sen/ sano HERra. JA Semajat wastan Nehalamist/ pitä sinun sanoman: Tätä sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: että sinä sinun nimellä olet lähettänyt '6Birjoituxen caikelle Canssalle/ joca on Jerusalemis/ ja Papille Zephanielle Masejan pojalle/ ja caikille Papeille/ ja sanonut: HERra on asettanut sinun Papixi/ Papin Jehojadan siaan/ että teidän pitä oleman Näkiät HERran huonesa/ ylidzen caickein mielipuolten ja tietäitten/ että sinun pitä paneman heitä fangeuteen ja jalcapuuhun. Mixet sinä sijs nuhtele Jeremiat Anathotist joca teille ennusta? että hän on lähettänyt meidän tygöm Babelijn/ ja andanut meille sano: Wielä nyt pitä oleman cappale aica/ raketcat huoneita cusa te asutta/ ja istuttacat puita/ syödäxen nijstä hedelmätä. Sillä Pappi Zephania oli lukenut sen kirjoituxen/ ja andanut Jeremian Prophetan sitä cuulla. Sentähden tapahdui HERran sana Jeremialle/ ja sanoi: Lähetä caickein fangein tygö/ ja anna heille sano: tätä sano HERra Semajat wastan Nehalamist: että Semaja ennusta teille/ ja en cuitengan minä ole händä lähettänyt/ ja tehnyt että te luotatte teitän walHeseen. Sentähden sano HERra/ juuri näin cadzo/ minä tahdon costa Semajalle Nehalamist/ ja hänen siemenellens/ nijn ettei yhdengän pidä hänen omistans pysymän tämän Canssan seas/ eikä pidä näkemän sitä hywä/ cuin minä tahdon tehdä minun Canssalleni/ sano HERra: sillä hän on kääändänyt heidän pois puhellans HERrasta.

Tämä on se sana cuin tapahdui HERralda Jeremialle: Näitä sano HERra Israelin Jumala: kirjoita idzellens caicki ne sanat kirjaan/ jotca minä puhun sinulle: Sillä se aica tule/ sano HERra/ että minä minun Canssani fangeuden/ sekä Israelin että Judan/ käättä tahdon/ sano HERra/ ja annan heidän tulla

PROPHETA JEREMIA

jällens sijhen maahan cuin minä heidän Isillens andanut olen omista. Ja nämät owat ne sanat jotca HERra puhui Israelist ja Judast/ sillä nijn sano HERra: Me cuulemma pelgon änen/ siellä on sula pelco/ ja ei yhtän rauha. Mutta kysykät cuitengin sitä ja nähkät jos miehenpuoli taita synnyttä? Cuingast sijs silloin on/ että minä näen caickein miesten pitäwän kätens heidän cupeisans/ nijncuin waimoin lapsen kiwusa/ ja että caicki caswot owat nijn waljut. Woi/ se on suuri päiwä/ ja ei ole hänen wertaistans ollut/ ja murhen aica on Jacobis/ cuitengin pitä heitä sijtä autettaman. MUtta sen pitä tapahtuman sijhen aican/ sano HERra Zebaoth/ että minä taitan hänen ikens ricki sinun caulastas/ ja rewäisen sinun sites/ nijn ettei sinun enä siellä pidä muucalaisia palweleman. Waan heidän pitä palweleman HERra heidän Jumalatans ja Dawidita heidän Cuningastans/ jonga minä heille herättänyt olen. Sentähden älä pelkä minun palwelian Jacob/ sano HERra/ ja Israel älä näänny: sillä cadzo/ minä tahdon autta sinua caucaiselda maalda/ ja sinun siemendäs hänen fangiudens maasta/ nijn että Jacobin pitä tuleman jällens elämän rauhas/ ja yldäkyllä oleman/ ja ei kenengän pidä händä peljättämän. Sillä minä olen sinun tykönäs/ sano HERra/ auttamas sinua/ ja teloitin caicki pacanat/ cunga minä olen sinun hajottanut. Mutta en minä sinua lopeta/ waan tahdon sinua curitta cohtudella/ ja en tahdo sinua peräti wiattomana pitää. Sillä näitä sano HERra: sinun haawas on cuoleman haawa/ ja sinun reikes on juuri paha/ Ei toimita kengän sinun asiatas/ että hän ne sitois/ ei kengän taida sinua parata. Caicki sinun racastajas unhottawat sinun/ ja ei kysy sitä/ minä olen lyönyt sinua/ nijncuin minä löisin wihollista/ ja nijncuin armotoin suominut sinua sinun suurten pahaintecois tähden/ ja sinun rascasten syndeis tähden. Mitäs huudat sinun haawais tähden/ ja sinun suuresta kiwustas? minä olen tämän tehnyt sinulle sinun suurten pahaintecois/ ja rascasten syndeis tähden. SEntähden caicki jotca sinua owat syönet/ heitä pitä taas syötämän/ ja caicki jotca sinua owat ahdistanet/ pitä fangixi tuleman/ ja jotca sinua owat ryöstänet/ pitä jällens ryöstettämän/ ja jocainen joca sinua on nylkenyt/ pitä taas nyljettämän. Mutta sinun minä jällens parannan/ ja teen terwexi sinun haawas/ sano HERra: että sinä

PROPHETA JEREMIA

cudzutan ajetuxi/ ja Zion/ sixi jota ei kengän kysy. Näitä sano HERra: cadzo/ minä käännän Jacobin majan fangeuden/ ja armahdan hänen asumistans/ ja Caupungin pitä jällens mäellens raketteman/ ja Kircon pitä oleman endisellä muodollans. Ja kijtoxen ja riemun pitä sijtä cuuluman: sillä minä tahdon heitä enätä/ ja en wähetä/ minä tahdon tehdä heitä suurixi/ ja en wähimmixi.

Hänen poicains pitä oleman nijncuin ennengin/ ja hänen yhteinen Canssans pitä menestymän minun edesäni: sillä minä tahdon rangaista caicki ne cuin heitä waiwawat. Ja hänen Ruhtinans pitä idze hänestä syndymän/ ja hänen hallidzians tuleman idze hänestäns. Ja minä tahdon hänen anda tulla minun eteeni: sillä cuca on muutoin/ joca minua nijn sydämelisest läHes ty/ sano HERra/ Ja teidän pitä oleman minun Canssan/ ja minä olen teidän Jumalan. CADzo/ HERran ilma on tulewa julmudella/ cauhia rajuilma on langewa jumalattomain päähän: Sillä HERran julma wiha ei ole taucowa/ sijhenasti cuin hän teke ja toimitta/ mitä hänen mielesäns on/ wijmein sen pitä teidän kyllä ymmärtämän.

Sillä ajalla/ sano HERra/ tahdon minä caickein Israelin sucucundain Jumala olla/ ja heidän pitä minun Canssan oleman. Näin sano HERra: se Canssa joca miecalda jäi/ on armon corwesa löytänyt/ sijnä että minä ahkeroidzin saatta Israeli lepoon/ HERra ilmestyi minulle caucaisella maalla. Minä olen aina ja alati sinua racastanut/ sentähden olen minä wetänyt sinua puoleeni sulasta armosta. Minä tahdon raketa sinua jällens/ että sinä neidzy Israel raketuxi cudzutan. Sinun pitä ilolla trumbua lyömän/ ja menemän dantzijn: Sinun pitä taas istuttaman wijnapuita Samarian wuorilla/ istuttaman ja nautidzeman. Sillä wielä on se aica tulewa/ että wartiat pitä Ephraimin wuorilla huutaman: noscat/ käykäm ylös Zionijn/ meidän HERram Jumalamme tygö. Sillä näin sano HERra: huutacat Jacobist ilolla/ ja ihastucat pacanain pään tähden/ huutacat corkiast/ ylistäkät ja sanocat: HERra auta Canssas/ Israelin tähteitä. Cadzo/ minä tahdon heitä pohjaisest maacunnast anda tulla/ ja tahdon heitä coota maan äristä/ sokiat/ rammat/ rascat/ synnyttäwäiset/ nijn että heidän tänne suures joucos pitä tuleman jällens. Heidän pitä itkein ja rucoillen tuleman/ nijn minä heitä johdatan. Minä tahdon heitä johdatta wesiojain

PROPHETA JEREMIA

reunalla tasaista tietä/ ettei he louckais heitäns: sillä minä olen Israelin Isä ja Ephraim on minun esicoisen. CUulcat pacanat HERran sana/ ja julistacat sitä caucana luodoisa/ ja sanocat: Joca Israelin hajotti/ se coco hänen jälle/ ja on händä wartioidzewa nijncuin paimen laumans. Sillä HERra on päästäwä Jacobin/ ja on auttawa händä wäkewän kädestä. He tulewat ja Zionin corkeudella ihastuwat/ ja heidän pitä joucolla HERran lahjain tygö tuleman/ nimittäin/ jywäin/ nuoren wijnan/ öljyn/ caridzain ja härkäin: Nijn että heidän sieluns pitä oleman cuin jocu castettu krydimaa/ eikä enä surullisen oleman. Silloin pitä neidzet dantzis iloiset oleman/ siihen myös nuoret miehet ynnä vanhain cansa: sillä minä tahdon heidän murhens iloxi käätä/ ja lohdutta heitä/ ja ilahutan heitä heidän murhens perän. Ja minä tahdon Pappein sydämet ilolla täyttä/ ja minun Canssan pitä minun lahjastani kyllyden saaman/ sano HERra. Näin sano HERra: corkeudes cuulu parcuwaisten äni ja catkera itcu/ Rachel itke lapsians/ ja ei tahdo anda idziäns lohdutta hänen lastens tähden/ että he huckunet owat. Mutta HERra sano näin: lacka parcumast ja itkemäst/ ja pyhi silmistäs kyönelet: sillä ei sinun työs pidä turha oleman/ sano HERra. Heidän pitä palajaman wihollisten maasta/ ja sinun jälkentulewaises pitä paljon hywyttä toiwoman/ sano HERra: sillä sinun lapses pitä tuleman maallens jälle. Kyllä minä olen cuullut cuinga Ephraim walitta: Sinä olet minua curittanut/ ja minä olen myös curitettu/ nijncuin hillimätöin wasicka. Palauta minua/ nijn minä palajan: sillä sinä HERra olet minun Jumalan. Cosca minä palautettin/ nijn minä caduin/ sillä sijttecuin minä taitawaxi tulin/ nijn minä löin landeitani. Minä olen häwäisty/ ja häpen/ sillä minun täyty kärsiä minun nuorudeni pilcan. Eikö Ephraim ole minun racas poican/ ja minun ihana lapsen? Sillä minä wielä kyllä muistan/ mitä minä hänelle puhunut olen/ sentähden minun sydämen halke laupiudest hänen cohtans/ että minä caiketi armahdan händä/ sano HERra. Toimita sinulles muistomerkit/ ja aseta sinulles murhen muisto/ ja cohenna sydämes oikialle tielle/ jota minä olen waeldanut. Palaja sinä neidzy Israel/ palaja näiden sinun Caupungeis tygö. Cuinga cauwan sinä tahdot exyxis käydä/ sinä horjahtawainen tytär? Sillä HERra on jotakin utta maalla luopa/ waimon

PROPHETA JEREMIA

pitä miestä pijrittämän. Näin sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: vielä tämä sana sanotan Judan maasa ja hänen Caupungeisans/ cosca minä heidän fangeudens käändäwä olen. HERra siunatcon sinua sinä wanhurscauden asumus/ sinä pyhä wuori. Ja Judan ynnä caickein hänen Caupungeins cansa pitä siellä asuman/ nijn myös peldomiehet/ ja jotca laumans cansa waeldawat ymbäri. Sillä minä tahdon wäsytytyt sielut wirgotta/ ja surkiat sielut rawita. Sentähden minä heräisin ja cadzelin/ josa minä olin makiast maannut. Cadzo/ aica tule/ sano HERra/ että mina tahdon Judan ja Israelin huonet kylwä/ sekä Canssalla että carjalla. Ja cosca minä walwoin heitä/ häwittämän/ repimän/ raateleman/ cadottaman ja rangaiseman: nijn minä myös walwon heitä rakendaman ja istuttaman/ sano HERra. Ei silloin enä sanota: Isät owat racoja wijnamarjoja syönet/ ja lasten hambat owat huoldunet. Waan jocaidzen pitä pahantecons tähden cuoleman/ ja cuca ihminen syö racoja wijnamarjoja/ hänen hambans pitä huoloittuman. CADzo/ se aica tule sano HERra/ että minä teen Uden lijton Israelin ja Judan huonen cansa. En sencaltaista cuin endinen lijtto oli/ jonga minä heidän Isäins cansa tein/ cosca minä heidän käteens rupeisin/ heitä Egyptin maalda johdattaxeni. Jota lijtto ei he pitänet/ ja minun pitä heitä waatiman/ sano HERra. Mutta tämän pitä sen lijton oleman/ jonga minä Israelin lasten cansa teen/ tämän ajan perästä/ sano HERra. Minä tahdon minun Lakini anda heidän sydämeens/ ja sen heidän mielijns kirjoitta: ja heidän pitä minun Canssan oleman/ nijn minä tahdon olla heidän Jumalans. Ja ei pidä kenengän toistans opettaman/ eikä weli weljens/ ja sanoman: tunne HERra: mutta heidän pitä caickein minun tundeman/ sekä pienden että suurten/ sano HERra: sillä minä tahdon heidän pahat tecons anda andexi/ ja en ikänäns enä muista heidän synnejäns. Näin sano HERra/ joca Auringon anda päiwällä walkeudexi/ ja Cuun ja tähdet yöllä walkeudexi/ heidän culkemisens jälken. Joca meren lijcutta/ että hänen aldons pauhawat/ HERra Zebaoth on hänen nimens. Cosca sencaltaisest säädyt minun edestäni huckuwat/ sano HERra/ silloin myös Israelin siemenen pitä puuttuman/ ettei se ole enä Canssa minun edesäni ijancaickisest. Näin sano HERra: jos taiwas

PROPHETA JEREMIA

taitan ylhällä mitata/ ja maan perustus tyynni tutkistella/ nijn myös minä tahdon heittä pois coco Israelin siemenen caickein tähden cuin he tekewät/ sano HERra. Cadzo/ aica tule/ sano HERra/ että HERran Caupungi raketan/ Hananeelin tornista culmaporttin asti. Ja tasausuora pitä siellä cohdastans käymän/ haman Garebin cuckulan asti/ kääten Gaathi päin. Ja coco cuolluitten ja tuhgan laxo/ ja coco peldo/ haman Kidronin ojan saacka: Ja haman hewoisportin culman itän päin/ pitä HERralle pyhä oleman/ nijn ettei se ikänäns särjetä eli ricota.

Tämä on se sana/ joca tapahdui HERralda Jeremialle/ kymmendenä Zedechian Judan Cuningan vuonna/ joca on NebucadNezarin cahdexastoistakymmenes vuosi. Silloin Babelin Cuningan sotajoukko pijritti Jerusalemin: Mutta Propheta Jeremia oli fangina pihasa fangihuonen edesä/ Judan Cuningan huonesä: Cuhunga Zedechia Judan Cuningas oli andanut hänen panda/ sanoden: mixi sinä ennustat/ ja sanot: näitä sano HERra: cadzo/ minä annan tämän Caupungin Babelin Cuningan käsijn/ ja hän on woittawa sen. Ja Zedechian Judan Cuningan ei pidä Chaldealaisilda pääsemän/ waan minä '61nnan hänen Babelin Cuningan käsijn/ nijn että hänen pitä suusta suuhun händä puhutteleman ja silmilläns näkemän. Ja hänen pitä Zedechian wiemän Babelijn/ siellä myös pitä hänen pysymän/ siihenasti cuin minä edzin händä/ sano HERra/ sillä waicka te soditta Chaldealaisia wastan/ ei sen cuitengan pidä teille menestymän. JA Jeremia sanoi: HERran sana on tapahtunut minulle/ ja sanoi: cadzo/ Hanameel Sallumin poica tule sinun tygös/ ja on sanowa: Ostas minun peldon Anathothista: sillä sinulla on lähimmäinen oikeus sitä osta. Ja nijn Hanameel minun setäni poica tuli minun tygöni/ nijncuin HERra oli sanonut pihalla fangihuonen edesä/ ja sanoi minulle: Ostas minun peldon Anathothis/ joca on Benjaminin maalla: sillä sinulla on siihen perindöoikeus/ ja sinä olet lähimmäinen/ osta se. Nijn minä ymmärsin sen olewan HERran sanan/ ja ostin pellon Hanameelildä minun setäni pojaldä Anathothis/ ja punnidzin hänelle raha seidzementoistakymmendä hopia sicliä: Ja kirjoitin kirjoituxen/ ja wahwistin sen sinetillä/ ja otin siihen todistuxet/ ja punnidzin rahan

PROPHETA JEREMIA

waagalla/ Ja otin sinetillä wahwistetun cauppakirjan tygöni/ oikeuden ja tawan jälkeen/ ja myös awojoman kirjan. Ja annoin cauppakirjan Baruchille Nerian pojalle/ Mahasean pojan Hanameelin minun setäni pojan/ ja todistajain jotca cauppakirjasa olit ja caickein Judalaisten läsnä olles/ jotca pihasa fangihuonen edesä istuit. Ja käsikin Baruchia heidän silmäins edes/ ja sanoin: Näitä sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: ota nämät kirjat/ tämä sinetillä wahwistettu cauppakirja/ ja tämä awojoin kirja/ ja pane ne sawiastiaan/ että he olisit cappalen aica tallella. Sillä nijn sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: wielä nyt pitä ostettaman huoneita/ peldoja ja wijnamäkiä näisä maisa. JA cuin minä olin andanut Baruchille Nerian pojalle cauppakirjan/ rucoilin minä HERra/ ja sanoin: O HERra Jumala/ cadzo/ sinä olet tehnyt taiwan ja maan sinun suurella woimallas/ ja sinun cocotetulla käsiwarrellas/ ja ei ole mitän sinulle mahdotoinda. Sinä joca monelle tuhannelle teet hywin/ ja costat Isäin pahat tegot heidän lastens helmaan heidän jälkens/ sinä suuri ja wäkewä Jumala/ HERra Zebaoth on sinun nimes: Isoi neuwos ja wäkewä töisä/ ja sinun silmäs owat awoi caickein ihmisten lasten teiden päälle/ andaxes cullengin heidän menons jälkeen/ ja heidän menons hedelmän jälkeen. Sinä joca Egyptin maalla merkejä ja ihmeitä teit/ aina tähän päiwän asti/ sekä Israelin että ihmisten cansa/ ja teit sinulles nimen/ nijncuin se tänäpä on. Ja weit sinun Canssas Israelin ulos Egyptin maalda/ merkeillä ja ihmeillä ja wäkewällä kädellä/ cocotetulla käsiwarrella/ ja suurella pelgolla/ Ja annoit heille tämän maan/ jongas heidän Isillens wannonut olit/ sen heille andaxes/ maan josa riesca ja hunajata wuoti. Ja cosca he sinne tulit ja omistit sen/ ei he cuullet sinun ändäs/ eikä waeldanet sinun Lakis jälkeen/ ja caickia mitä sinä käskenyt olit heidän tehdä/ ei he sitä tehnet/ sentähden sinä annoit myös caiken tämän onnettomuden heille tapahtua. Cadzo/ tämä Caupungi on pijritetty/ nijn että se pitä woitettaman/ ja miecan/ näljän ja ruton tähden Chalderein käsijn/ jotca sotiwat sitä wastan/ annettaman/ ja nijncuin sinä olet sanonut/ nijn nyt tapahtu/ sen sinä näet. Ja sinä HERra Jumala sanot minulle: osta peldo rahalla/ ja ota siihen todistuxet/ waicka Caupungi pitä annettaman Chalderein käsijn. JA

PROPHETA JEREMIA

HERran sana tapadui Jeremialle/ ja sanoi: cadzo/ minä HERra olen caiken lihan Jumala/ Pidäiskö minulle jotain oleman mahdotoinda. Sentähden sano HERra näin: cadzo/ minä annan tämän Caupungin Chalderein käsijn/ ja NebucadNezarin Babelin Cuningan käteen/ ja hän on sen woittawa. Ja Chalderein/ jotca sotiwat tätä Caupungita wastan/ pitä tänne tuleman/ ja tähän tulen sytyttämän/ ja polttaman sen huoneinens/ cusa he Baalille cattoin päällä suidzuttanet/ ja muille jumallille juomauhria uhrannet owat/ minua wihoittaxens. Sillä Israelin ja Judan lapset owat heidän nuorudestans tehnet/ mitä ei minulle ole kelwannut/ ja Israelin lapset owat wihoittanet minun heidän kättens töillä/ sano HERra. Sillä sijtä ajasta cuin tämä Caupungi raketin/ nijn tähän päiwän asti/ on hän tehnyt minun wihaisexi ja julmaxi/ nijn että minun täytyi heittä hänen poisminun caswoni edest. Caickein Israelin ja Judan lasten pahuden tähden/ jonga he owat tehnet/ minua wihoittaxens. Cadzo/ heidän Cuningans/ Ruhtinans/ Pappins ja Prophetans/ ja ne jotca asuwat Judas ja Jerusalemis/ Owat kääändänet selkäns minun puoleeni ja ei caswojans/ waicka minä annoin jocapaicas opetta heitä/ mutta ei he tahtonet cuulla eikä parata heitäns. Päälisexi owat he pannet heidän cauhistuxens sijhen huonesen/ jolla minusta on nimi/ saastuttaxens sitä. Ja owat rakendanet Baalin corkeuxia BenHinnomin laxoon/ polttaxens heidän poikians ja tyttäritäns Molochille/ jota en minä ole heidän käskenyt/ eikä myös joscus ole minun mieleeni iohtunut/ että heidän sencaltaisia cauhistuxia piti tekemän/ joilla he Judan saatit rickoman. JA nyt sentähden sano HERra Israelin Jumala näin: tästä Caupungista/ josta te sanotta/ että hänen pitä miecan/ näljän ja ruton cautta Babelin Cuningan käsijn annettaman. Cadzo/ minä tahdon heitä coota caikista maacunnista/ joihin minä heitä olen sysännyt pois minun suuresa wihasani/ hirmuisudesani/ ja julmudesani. Ja tahdon tuotta heitä jällens tähän paickan/ että heidän irstasti asuman pitä. Ja heidän pitä minun Canssan oleman/ ja minä tahdon olla haidän Jumalans. Ja tahdon heille yhtäläisen sydämen ja menon anda/ että he pelkäisit minua caickena elinaicanans/ että heille ja heidän lapsillens heidän jälkens/ pitäis hywästi käymän. Ja tahdon

PROPHETA JEREMIA

ijancaickisen lijton tehdä heidän cansans/ niijn etten minä lacka heille hyvä tekemäst. Ja tahdon minun pelconi anda heidän sydämihins/ ettei he poickeis minusta. Ja se pitä minun ilon oleman/ että minä heille hyvä teen. Ja minä tahdon heitän tähän maahan lujast istutta/ caikest minun sydämestäni ja sielustani. Sillä niijn sano HERra: niijn cuin minä olen andanut tulla tämän Canssan päälle caiken tämän suuren onnettomuden: niijn myös minä annan tulla heidän päällens caiken sen hyvän cuin minä olen heille luwannut. Ja wielä nyt pitä peldoja ostettaman näisä maisa/ joista te sanotta: sen pitä autiana oleman/ niijn ettei sijnä wäke eli carja oleman pidä/ ja pitä Chalderein käsijn annettaman. Cuitengin pitä wielä nyt peldoja ostettaman rahalla/ ja kirjoituxella/ niijn myös sinetillä wahwistettaman/ ja BenJamin maalla julistettaman/ ja ymbärins Jerusalemia/ ja Judan Caupungeisa/ Caupungeisa jotca wuorilla owat/ laxoCaupungeisa/ ja Caupungeisa jotca etelä päin owat: sillä minä tahdon kääändä heidän fangeudens/ sano HERra. JA HERran sana tapahdui toisen kerran Jeremialle/ cuin hän oli wielä suljettu pihasa fangihuonen edesä/ ja sanoi: Näitä sano HERra/ joca tämän teke/ päättä ja toimitta/ HERra on hänen nimens. Huuda minua/ niijn minä tahdon cuulla sinua/ ja tahdon ilmoitta sinulle suuria ja woimallisia asioita/ niijtä cuin et sinä tiedäckän. Sillä niijn sano HERra Israelin Jumala tämän Caupungin huoneista/ ja Judan Cuningasten huoneista/ jotca owat maahan cukistetut/ niijstä tehtä scantzia/ warjeluxexi. Ja niijstä cuin tänne owat tullet sotiman Chalderejä wastan/ että he täyttäisit hänen cuolluilla ruumijlla/ jotca minä minun wihasani ja julmudesani lyöpä olen: sillä minä olen kätkenyt minun caswoni tämän Caupungin edestä/ caiken heidän pahuhdens tähden. CADzo/ minä tahdon sito heidän haawans/ ja tehdä heitä terwexi/ ja tahdon cuulla heidän rucouxens rauhasta ja uscollisudesta: Sillä minä tahdon kääändä Judan fangeuden/ ja Israelin fangeuden/ ja rakennan heidän niijn cuin algusta/ Ja puhdistan heidän caikesta pahasta tegosta/ jolla he owat rickonet minua wastan/ ja tahdon anda heille andexi caiken pahan tegon/ jolla he owat rickonet ja harhaillet minua wastan. Ja se on olewa minulle ilonimexi/ ylistyxexi ja cunniaxi/ caickein pacanain seas maan päällä/ cosca

PROPHETA JEREMIA

he saawat cuulla caiken sen hywän cuin minä heille teen/ ja heidän pitä ihmettelemän ja peljästymän caicke sitä hywä ja rauha/ cuin minä heille anda tahdon. Näitä sano HERra täsä paicas/ josta te sanotta: se on autia/ ettei Canssa eikä carja Judan Caupungeisa ja catuilla Jerusalemis ole (jotca nijn häwitetyt owat/ ettei wäke eikä asuwaisia/ ei myös carja siellä ole) Siellä pitä wielä nyt cuultaman riemun ja ilon äni/ yljän ja morsiamen äni/ ja nijden äni jotca sanowat: kijttäkät HERra Zebaothi/ että hän on nijn hywä/ ja teke aina hywin ijancaickisest/ ja nijdengin jotca kijtosuhria HERran huoneseen candawat: sillä minä käännän maan fangiuden/ nijncuin algusta/ sano HERra. Näin sano HERra Zebaoth: täsä paicas/ joca nijn autian on/ nijn ettei Canssa/ eikä carja sijnä ole/ ja caikisa hänen Caupungeisans/ pitä '77ielä nyt paimenden huonet oleman/ jotca ruockiwat laumoja , Sekä Caupungeisa/ jotca wuorilla owat/ ja laxocaupungeisa/ ja Caupungeisa jotca etelä päin owat/ BenJaminin maalla ja Jerusalemin ymbärillä/ ja Judan Caupungeisa/ siellä pitä wielä menemän ulos ja sisälle luetut laumat/ sano HERra. CADzo/ aica tule/ sano HERra: että minä tahdon sen armollisen sanan herättä/ jonga minä olen Israelin huonelle luwannut/ ja Judan huonelle. Nijnä päiwinä ja sillä ajalla/ tahdon minä anda Dawidille wanhurscauden wesan/ joca on Cuningas olewa/ ja hywästi hallidzewa/ ja toimitta oikeutta ja wanhurscautta maan päällä. Sillä ajalla pitä Juda autetuxi tuleman/ ja Jerusalem lewos asuman/ ja hän cudzutan: HERra meidän wanhurscaudem. Sillä nijn sano HERra: ei sen pidä puuttuman/ yxi pitä Dawidista Israelin huonen istuimella istuman. Ei myös pidä Papit ja Lewitat coscan minun edestäni puuttuman/ jotca polttouhria sytyttäwät/ ja uhreja ijancaickisest teurastawat. Ja HERran sana tapahdui Jeremialle/ ja sanoi: Näitä sano HERra: jos minun lijtton lacka päiwän ja yön cansa/ ettei päiwä eikä yö ole ajallans: Nijn ei myös minun lijtton Dawidin minun palweliani cansa pidä mixikän oleman/ ettei hänellä ole poica Cuningaxi hänen istuimellans/ ja Lewitain ja Pappain minun palweliani cansa. Nijncuin ei taiwan sotawäke taita luetta/ eikä meren sanda mitatta/ juuri nijn tahdon minä minun palweliani Dawidin siemenen enätä/ ja Lewitat jotca minua palwelewat. Ja HERran sana tapahdui Jeremialle/ ja

PROPHETA JEREMIA

sanoi: etkös ole nähnyt mitä tämä Canssa puhu/ ja sano. Ongosta HERra hyljännyt ne caxi sucucunda/ jotca hän walinnut oli/ ja häwäisewät minun Canssani/ nijncuin ei he enä minun Canssan heidän edesäns oliscan. Näitä sano HERra: engö minä pidä lijttoni päiwän ja yön cansa/ ja minun järjestystäni taiwan ja maan cansa? Nijn myös minä tahdon hyljätä Jacobin ja Dawidin minun palweliani siemenen/ nijn etten minä ota nijtä heidän siemenestäns/ nijtä cuin pitä wallidzeman Abrahamin/ Isaachin ja Jacobin siemendä: sillä minä tahdon käändä heidän fangiudens/ ja armahta heitä. TÄmä on sana joca tapahdui HERralda Jeremialle/ cosca NebucadNazar Babelin Cuningas caikella hänen sotajoucollans ja caikilla waldacunnillans maan päällä/ jotca hänen wallasans olit/ ja caikilla Canssoilla/ sotei Jerusalemita/ ja caickia hänen Caupungeitans wastan/ ja sanoi: Näitä sano HERra Israelin Jumala: mene ja puhu Zedechian Judan Cuningan cansa/ ja sano hänelle: näin sano HERra: cadzo/ minä annan tämän Caupungin Babelin Cuningan käsijn/ ja hänen pitä sen tulella polttaman. Ja ei sinun pidä pääsemän hänen kädestäns/ waan käsitettämän/ ja hänen käteens annettaman/ nijn että sinun pitä hänen silmilläs näkemän/ ja händä suusta suuhun puhutteleman/ ja menemän Babelijn. Cuule sijs sinä Zedechia Judan Cuningas HERran sana: Näitä sano HERra sinusta: Ei sinun pidä miecalla cuoleman/ waan sinun pitä cuoleman rauhas. Ja nijncuin sinun Isilles/ jotca sinun edelläs owat Cuningat ollet/ on poldettu/ nijn pitä myös sinulle poldettaman ja sinua itkettämän: woi Herra: sillä minä olen sen sanonut/ sano HERra: Ja Propheta Jeremia puhui caicki nämät sanat Zedechialle Judan Cuningalle/ Jerusalemis. Cosca Babelin Cuningan sotajoucko jo sodeit Jerusalemita wastan/ ja caickia Judan jääneitä Caupungeita wastan/ nimittäin/ Lachista ja Asekata wastan: sillä nämät/ nijncuin wahwimmat Caupungit/ olit wielä Judan Caupungeista jäänet. TÄmä on sana joca tapahdui HERralda Jeremialle/ sijttecuin Cuningas Zebechia/ oli tehnyt lijton caiken Canssan cansa Jerusalemis/ cuulutetta wapauswuotta. Nijn että jocaidzen piti päästämän hänen orjans/ joco se oli miehen eli waimon puoli/ wallallens/ jotca Hebrerit olit/ nijn ettei toisen Judalaisen pitänyt oleman

PROPHETA JEREMIA

toisen orjana. Silloin caicki Ruhtinat/ ja caicki Canssa/ joca siihen lijttoon oli mielistynyt/ olit hänelle cuuliaiset/ että jocaidzen piti päästämän orjans wapaxi/ ja ei enä heitä pitämän peräti orjanans/ ja he päästit heitä wallallens. Mutta wäähä jälken/ '6Bäänsit he idzens/ ja otit orjat miehen ja waimoin puolista taas tygöns/ jotca he olit wapaxi päästänet/ ja waadeit heitä taas orjixens. Silloin tapahdui HERRAN sana Jeremialle HERralda/ ja sanoi: Näitä sano HERRA Israelin Jumala: Minä olen tehnyt lijton teidän Isäin cansa/ cosca minä wein heidän Egyptin maalda orjuden huonesta/ ja sanoin: Cosca seidzemen vuotta owat culunet/ nijn pitä jocaidzen hänen weljens/ joca Hebreri on/ ja on idzens hänelle myynyt/ ja jo cuusi vuotta palwellut/ päästämän wallallens: mutta ei teidän Isänne totellet minua/ eikä callistanet siihen corwians. Nijn te oletta nyt tänäpäni käändänet teitän/ ja tehnet mitä minulle kelpa/ että te oletta andanet cuulutta wapaus vuotta/ jocainen lähimmäisellens/ ja oletta sijtä tehnet lijton minun edesäni/ nijsä huoneisa jotca minun nimelläni owat nimitetyt. Mutta te oletta taas sijtä poikennet/ ja saastuttanet minun nimeni/ että jocainen on taas ottanut hänen orjans/ jotca te oletta wapaxi tehnet/ että heidän piti oleman idze omans/ ja nijn waaditta heitä taas teidän orjixen. SEntähden sano HERra näin: et te cuullet minua/ että teidän piti cuuluttaman wapaus vuotta/ jocainen weljellens ja lähimmäisellens/ cadzo/ nijn minä cuulutan/ sano HERra/ teille wapaus wuoden/ mieckaan/ ruttoon/ nälkään/ engä anna teitä olla josacusa waldacunnasa maan päällä. Ja jotca minun lijtoistani harhailewat/ eikä pidä lijton sanoja/ jonga he minun edesäni tehnet owat/ nijlle minä teen nijncuin sille wasicalle/ jonga he cahdexi cappalexixi hackaisit/ ja käwit molembain cappalden wälidze. Nimittäin/ Judan Pääruhtinaille/ Jerusalemin Försteille/ Camaripalwelioille/ Papeille/ ja caikille maan Canssoille/ jotca cappalden wälidze wasicasta käydet owat. Ja tahdon anda heidän/ heidän wihollistens käsijn/ ja nijden käsijn jotca heidän hengens wäijywät/ nijn että heidän ruumins pitä tuleman taiwan linnuille ja maan pedoille ruaxi. Ja Zedechian Judan Cuningan/ ja hänen Pääruhtinans annan minä wihollisten käsijn/ ja nijden käsijn jotca heidän hengens wäijywät/ ja Babelin Cuningan

PROPHETA JEREMIA

sotajoucon käsijn/ joca nyt teidän tyköän on mennyt pois. Sillä cadzo/ minä käsken heitä/ sano HERra/ ja annan taas tulla tämän Caupungin eteen/ ja heidän pitä sotiman sitä wastan/ ja woittaman sen/ ja tulella polttaman nijn ettei kenengän siellä pidä enä asuman.

Tämä on se sana joca HERralda tapahdui Jeremialle Jojakimin Josian pojan Judan Cuningan aicana/ ja sanoi: Mene Rechabiterein huoneseen/ ja puhu heidän cansans/ ja wie heitä HERran huoneseen yhteen Camarijn/ ja anna heille wijna. Nijn minä otin Jasanian Jeremian pojan/ Habazinian pojan/ sekä hänen weljens/ ja caicki hänen poicans/ ja coco Rechabiterein huonen. Ja wein heidän HERran huoneseen/ Hananin lasten/ Jegdalian pojan Jumalan miehen Camarijn/ joca Förstein Camarein tykönä on/ ylemmä Maseian Sallumin pojan/ owiwartian Camarita. Ja minä panin Rechabiterein huonen lasten eteen/ cannut ja maljat täyten wijna/ ja sanoin heille: juocat wijna. Mutta he wastaisit: en me juo wijna: sillä meidän Isämme Jonadab Rechabin poica on käskenyt meitä/ ja sanonut: te ja teidän lapsen ei pidä ikänäns wijna juoman. Ja ei huonetta rakendaman/ ei jywiä kylwämän/ ei wijnapuuta istuttaman eikä pitämän/ waan pitä asuman majoisa caickena teidän elinaicanan/ että te cauwan eläisitte maasa cusa te waellatte. Juuri nijn me olemma cuuliaiset meidän Isämme Jonadabin Rechabin pojan änelle caikisa cuin hän on meille käskenyt/ nijn etten me wijna juo meidän elinaicanam/ en me eikä meidän emändäm/ meidän poicam eli tyttärem. Ja en me rakenna huonetta asuaxem/ ja ei meillä ole wijnamäkiä eikä peldoja/ eli jywiä. Waan asumme majoisa/ ja olemma cuuliaiset ja teemme caicki nijncuin meidän Isäm Jonadab on meille käskenyt. Mutta cosca NebucadNezar Babelin Cuningas meni tänne maahan ylös/ sanoimma me: tulcat/ käykäm Jerusalemiin/ Chalderein ja Syrialaisten sotajoucon edestä/ ja nijn me olemma sijtte ollet täsä Jerusalemis. Silloin tapahtui HERran sana Jeremialle/ ja sanoi: Näitä sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: Mene ja sano heille Judas ja Jerusalemin asuwaisille: ettäkö te tahdo idzen parata/ nijn että te totteletta minun sanani? sano HERra: Jonabadin Rechabin pojan sanat/ jotca hän oli käskenyt hänen lapsillens/ ettei heidän pitänyt wijna juoman/ ne

PROPHETA JEREMIA

pidetän ettei he tähän päiwän asti juo wijna/ että he heidän Isäns käskylle cuuliaiset olisit: mutta minä olen andanut joca paicas teille sano/ cuitengin et te cuule minua. Nijn olen minä myös lähettänyt joca paickan teidän tygön/ caicki minun palweliani Prophetat/ ja andanut sano: käändäkän teistä jocainen pahasta menostans/ ja parandacat teidän elämän/ ja älkät seuratco muita jumalita/ palwellaxen heitä/ nijn te saatte olla maasa/ jonga minä teille ja teidän Isillen andanut olen/ mutta et te tahtonet callista teidän corwian sijhen/ etkä cuullet minua. Jonadabin Rechabin pojan lapset owat pitänet heidän Isäns käskyt/ jotca hän heille oli käsenyt. Mutta tämä Canssa ei cuule minua. Sentähden nijn sano HERra Jumala Zebaoth/ ja Israelin Jumala: cadzo/ minä annan tulla Judan ja caickein Jerusalemin asuwaisten päälle/ caiken sen onnettomuden cuin minä heitä wastan olen puhunut: että minä olen heille puhunut/ ja ei he tahdo cuulla: minä olen huutanut/ mutta ei he tahdo minua wastata. JA Rechabiterein huonelle sanoi Jeremia: Näitä sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: että teidän Isän Jonadabin käskylle olitta cuuliaiset/ ja pidittä caicki hänen käskyns/ ja teitte caicki cuin hän teille oli käsenyt. Sentähden sano HERra Zebaoth Israelin Jumala näin: ei Jonadabilda Rechabin pojalda pidä ikänäns puuttuman/ joca hänen siemenestäns alati minun edesäni seiso.

NEljändenä Jojachimin Josian pojan Judan Cuningan vuonna/ tapahdui tämä sana HERralda Jeremialle/ ja sanoi: Ota kirja ja kirjoita sijhen caicki se puhe cuin minä sinulle olen puhunut Israelist/ Judast/ ja caikesta Canssasta/ sijtä ajasta cuin minä sinulle olen puhunut/ nimittäin/ Josian ajasta nijn tähän päiwän asti. Jos/ mitämax/ Judan huone/ cosca he cuulewat caiken sen onnettomuden cuin minun mielesän on heille tehdä/ on idzens käändäwä/ jocainen pahasta menostans/ että minä andaisin heille andexi heidän pahat tecons ja ricoxens. Silloin Jeremia cudzui Baruchin Nerian pojan. Baruch kirjoitti kirjaan Jeremian suusta caicki HERran sanat jotca hän hänelle oli puhunut. Ja Jeremia käski Baruchi/ ja sanoi: minä olen fangittu nijn etten minä saa mennä HERran huoneseen: Mutta mene sinä sinne/ ja lue kirja/ johons HERran sanat minun suustani kirjoittanut olet/ Canssan

PROPHETA JEREMIA

edes HERran huonesa paastopäivänä. Ja sinun pitä myös ne lukeman coco Judan corwain edes/ jotca heidän Caupungistans tulleet owat. Jos he/ mitämax/ nöyryttävät idzens rucouxella HERran edes/ ja käändävät jocainen idzens pahasta menostans: sillä wiha ja julmuus on suuri/ jonga HERra on tätä Canssa wastan puhunut. Ja Baruch Nerian poica teki caicki mitä Propheta Jeremia oli hänen käskenynt/ ja luki HERran sanat kirjasta HERran huonesa. MUtta se tapahdui Jojakimin Josian pojan Judan Cuningan wijdendenä vuonna ja yhdexändenä Cuucautena/ että paasto cuulutettin HERran edes caikelle Canssalle Jerusalemis/ ja caikelle Canssalle/ joca Judan Caupungeista tuli Jerusalemiijn. Ja Baruch luki kirjasta Jeremian sanat/ HERran huonesa/ Gemarian Saphanin Cantzlerin pojan Camaris/ ylimmäises pihas/ HERran huonen uden owen edes/ caiken Canssan cuulden. Cosca Michaia Gemarian poica Saphanin pojan/ caicki HERran sanat kirjasta oli cuullut: Meni hän ylös Cuningan huonesen Canceliijn/ ja cadzo/ siellä istuit caicki Pääruhtinat/ Elisama Cantzleri/ Delaia Semaian poica/ ElNathan Achborin poica/ Gemaria Saphanin poica/ ja Zedechia Hanaman poica/ caickein Pääruhtinain cansa. Ja Michaia sanoi heille caicki ne sanat jotca hän oli cuullut/ cosca Baruch luki kirjasta Canssan corwain edes. Silloin lähetit caicki Pääruhtinat Judin Nethanian pojan Selemian poian Chusin pojan/ Baruchin perän/ ja käskit hänelle sano: ota se kirja myötäs/ jostas Canssan edes luit/ ja tule tänne. Ja Baruch Nerian poica otti kirjan myötäns/ ja tuli heidän tygöns. Ja he sanoit hänelle: istu ja lue/ että me saisimma cuulla/ ja Baruch luki heidän corwains cuulden. Ja cuin he caicki sanat olit cuullet/ peljästyit he toinen toisens cansa/ ja sanoit Baruchille: me tahdomma ilmoitta Cuningalle caicki nämät sanat. Ja he kysyit Baruchille: sanos meille/ cuinga sinä olet caicki nämät sanat kirjoittanut hänen suustans? Baruch sanoi heille: Hän luki minun edesäni caicki nämät sanat hänen suullans/ ja minä kirjoitin ne pläkillä kirjaan. Silloin sanoit Pääruhtinat Baruchille: mene ja lymytä idzes Jeremian cansa/ nijn ettei kengän tiedä cusa te oletta. Mutta he menit Cuningan eteen esihuoneseen/ ja annoit kirjan jäädä Elisaman Catzlerin Camariijn/ ja sanoit Cuningan edes caicki nämät sanat. Nijn

PROPHETA JEREMIA

Cuningas lähetti Judin kirja noutaman/ hän otti sen Elisaman Cantzlerin Camarista. Ja Judi luki sen Cuningan edes/ ja caickein Pääruhtinasten/ jotca seisoit Cuningan edes. Mutta Cuningas istui talwihuonesa totoin edesä/ yhdexändenä Cuucautena. Cosca Judi colme eli neljä cappaletta oli lukenut/ leickais hän sen ricki kynäweidzellä ja heitti tuleen/ joca totosa oli/ siihenasti että kirja peräti paloi tules. Ja ei kengän peljästynyt/ eikä waatteitans rewäisnyt ricki/ ei Cuningas eikä hänen palwelians/ jotca cuitengin caicki nämät sanat olit cuullet. Waicka ElNathan/ Delaja ja Gemaria rucoilit Cuningasta/ ettei hän olis polttanut kirja/ mutta ei hän heitä totellut. Päälisexi käski Cuningas Jerahmeelin Hamelechin pojan/ ja Seraian Asrielin pojan/ ja Selemian Abdeelin pojan/ että heidän piti käsittämän Baruchi kirjoittaja ja Jeremiat Prophetat: Mutta HERra oli heidän kätkenyt. Silloin tapahdui HERran sana Jeremialle/ sijttecuin Cuningas oli polttanut kirjan/ ja ne sanat jotca Baruch Jeremian suusta oli kirjoittanut/ ja sanoi: Ota sinulles toinen kirja/ ja kirjoita caicki endiset sanat siihen/ cuin ensimmäisesäkin kirjas olit/ jonga Jojachim Judan Cuningas on polttanut. Ja sano Jojachimille Judan Cuningalle: näitä sano HERra: sinä olet polttanut kirjan ja sanonut: mixi sinä siihen olet kirjoittanut/ että Babelin Cuningas on tulewa ja häwittäwä tämän maan/ ja tekewä nijn ettei Canssa eikä carja enä sijnä pidä oleman? Sentähden sano HERra Jojachimist Judan Cuningast: ei pidä yhtän hänen siemenestäns istuman Dawidin istuimella/ ja hänen ruumins pitä heitettämän ulos/ ja macaman heldesä päiwällä/ ja wilusa yöllä. Ja minä tahdon rangaista händä ja hänen siemendäns/ ja hänen palwelioitans heidän pahain tecoins tähden. Ja minä annan tulla heidän päällens/ ja Jerusalemin asuwaisten päälle/ ja nijden päälle Judas caiken onnettomuden/ cuin minä heille olen puhunut/ ja ei he cuitengan tahtonet cuulla. Nijn Jeremia otti toisen kirjan/ ja andoi Baruchille Nerian pojalle/ kirjoittajalle. Ja hän kirjoitti siihen Jeremian suusta/ caicki ne sanat/ jotca endisesäkin kirjas olit/ jonga Jojakim Judan Cuningas oli tules polttanut. Ja nijhin endisihin oli wielä paljo enämbi sanoja lisätty.

PROPHETA JEREMIA

JA Zedechia Josian poica tuli Cuningaxi Jechanian Jojakimin pojan siaan: sillä NebucadNezar Babelin Cuningas teki hänen Judan maan Cuningaxi. Mutta hän ja hänen palwelians ja maan Canssa ei totellet HERran sana/ jonga hän Prophetan Jeremian cautta puhui. Cuitengin lähetti Cuningas Zedechia Juchalin SelemJan pojan/ ja Zephanian Maseian pojan/ Papin/ Prophetan Jeremian tygö/ ja käski hänelle sano: rucoile HERra meidän Jumalatom meidän edestäm. Sillä Jeremia käwi ulos ja sisälle Canssan seas/ ja ei kengän pannut händä fangiuteen. Nijn oli Pharaon sotajoucko lähtenyt Egyptist/ ja Chalderit jotca olit Jerusalemin edes/ cuin he sencaltaisen sanoman cuulit/ olit lähtenet Jerusalemist. Ja HERran sana tapahdui Prophetalle Jeremialle/ ja sanoi: Näitä sano HERra Israelin Jumala: nijn sanocat Judan Cuningalle/ joca teidän on minun tygöni lähettänyt kysymän minulda: cadzo/ Pharaon joucko joca teidän auxen on lähtenyt/ pitä taas menemän cotians Egyptijn. Ja Chalderein pitä palajaman ja sotiman tätä Caupungita wastan/ ja woittaman hänen/ ja sen polttaman tulesa. Sentähden sano HERra näin: älkät pettäkö teidän sielujan/ ajatellen: Chalderit menewät matcans. Ei heidän pidä menemän matcans: ja waicka te wielä löisitte coco Chalderein sotajoucon/ jotca teitä wastan sotiwat/ ja muutamat heistä saisit haawoja/ nijn pitäis heidän wielä sijtte cungin majastans nouseman/ ja polttaman tämän Caupungin tulella. COsca Chalderein sotajoucko oli lähtenyt Jerusalemist/ Pharaon sotajoucon tähden: Meni Jeremia ulos Jerusalemist/ ja tahdoi mennä BenJaminin maalle/ ratcaiseman ja kirwottaman siellä idziäns Canssan seast. Ja cosca hän tuli BenJaminin oween/ nijn siellä oli owenwartia/ nimittäin/ Jeria SelemJan poica Hananian pojan/ se käsitti Prophetan Jeremian/ ja sanoi: sinä tahdot mennä Chalderein tygö. Jeremia sanoi: ei se ole tosi/ en minä tahdo mennä Chalderein tygö. Mutta ei Jeria tahtonut händä cuulla/ waan käsitti Jeremian/ ja wei hänen Pääruhtinasten tygö. Ja Pääruhtinat olit Jeremialle wihaiset/ ja annoit lyödä händä/ ja heitit hänen fangiuteen Jonathanin kirjoittajan huoneseen/ sen he panit fangihuonexi. Nijn meni Jeremia luolaan ja fangeuteen/ ja oli siellä cauwan aica. JA Cuningas Zedechia lähetti noutaman händä/ ja kysyi sala hänelle

PROPHETA JEREMIA

hänen huonensans/ ja sanoi: ongo nyt jocu sana ilmandunut HERralda?
Jeremia sanoi: on: sillä sinun pitä annettaman Babelin Cuningan käsijn. Ja
Jeremia sanoi Cuningas Zedechialle: mitä minä olen rickonut sinua/ sinun
palwelioitas ja tätä Canssa wastan/ että he minun fangiuteen owat heittänet?
Cusa nyt owat teidän Prophetan/ jotca teille ennustit/ ja sanoit: ei Babelin
Cuningas tule teidän eikä tämän maan päälle. Ja nyt minun Herran
Cuningas/ cuule minua/ ja anna minun rucouxen tulla sinulda cuulduxi/ ja
älä minua taas lähetä Jonathanin kirjoittajan huoneseen cuoleman. Silloin
käski Cuningas Zedechia/ että Jeremia piti tallella pidettämän pihasa
fangihuonen edes/ ja käski hänelle anda päiwäxi osan leipä leipojan cujalda/
sijhenasti cuin caicki leiwät Caupungista culunexi tulit. Nijn Jeremia sijs oli
fangihuonen pihasa.

MUtta SaphatJa Mathanin poica ja Gedalia Pashurin poica/ ja Juchal
SelemJan poica/ ja Pashur Malchian poica/ cuulit ne sanat jotca Jeremia
puhui coco Canssalle/ ja sanoi: Näitä sano HERra: joca pysy täsä Caupungis/
hänen pitä cuoleman mieckaan/ nälkään ja ruttoon/ mutta joca mene
Chalderein tygö/ hän jää elämän/ ja pitä hengens nijncuin saalin: Sillä nijn
sano HERra: tämän Caupungin pitä annettaman Babelin Cuningan
sotajoucolle/ jotca sen woittawat. Silloin sanoit Pääruhtinat Cuningalle: anna
sijs tämä mies tappa: sillä tällä tawalla hän käändä pois sen sotawäen/ joca
wielä on jäljellä täsä Caupungis/ nijn myös caiken Canssan/ että hän
sencaltaisia sanoja heille sano: sillä ei se mies edzi Canssan parasta/ waan
wahingota. Cuningas Zedechia sanoi: cadzo/ hän on teidän käsisän: sillä ei
Cuningas woi mitän teitä wastan. Nijn he otit Jeremian/ ja heitit Malchiaan
Hamelechin pojan luolaan/ joca pihasa fangihuonen edesä oli/ ja laskit
hänen alas köydellä luolaan/ cusa ei wettä ollut waan loca: ja Jeremia wajois
locaan. COsa EbedMelech Ethiopialainen/ Cuningan huonen Camarerari
cuuli Jeremian luolaan heitetyxi/ ja Cuningas istui BenJaminin owes. Nijn
EbedMelech meni Cuningan huonesta/ ja puhui Cuningalle/ ja sanoi: Minun
Herran Cuningas/ ne miehet tekewät Prophetalle Jeremialle pahoin/ että he
owat hänen luolaan heittänet/ cusa hänen täyty nälkän cuolla: sillä ei

PROPHETA JEREMIA

Caupungis ole enä leipä. Silloin käski Cuningas EbedMelechiä Ethiopialaista/ ja sanoi: ota colmekymmendä miestä näistä cansas/ ja ota Propheta Jeremia ylös luolasta ennencuin hän cuole. Ja EbedMelech otti miehet cansans/ ja meni Cuningan huoneseen/ caluhuonen ala/ ja otti sieldä wanhoja ja kiscotuita räpäleitä/ ja laski ne köydellä Jeremian luolaan. Ja EbedMelech Ethiopialainen sanoi Jeremialle: pane nämät wanhat ja kiscotut räpälet käsiwarttes ala/ köyden ymbärille: ja Jeremia teki nijn. Ja he wedit Jeremian ylös luolasta köydellä: ja nijn Jeremia oli pihasa fangihuonen edesä. JA Cuningas Zedechia lähetti noutaman Prophetat Jeremiat tygöns/ colmandeen HERran huonen läpikäytävään. Ja Cuningas sanoi Jeremialle: minä tahdon sinulle jotain kysyä/ älä mitän sala minulda. Jeremia sanoi Zedechialle: jos minä sinulle jotain sanon/ nijn sinä tapat minun/ ja jos minä sinua neuwon/ nijn et sinä tottele. Nijn Cuningas Zedechia wannoi Jeremialle sala/ ja sanoi: nijn totta cuin HERra elä/ joca meidän sielum on tehnyt/ en minä sinua tapa/ engä anna sinua nijden miesten käsijn jotca sinun henges wäijywät. Ja Jeremia sanoi Zedechialle: näitä sano HERra Jumala Zebaoth Israelin Jumala: jos sinä menet Babelin Cuningan pääruhtinasten tygö/ nijn sinä jäät hengijn/ ja ei tätä Caupungita pidä poldettaman. Waan sinä ja sinun huones jää elämän: mutta jollet sinä mene Babelin Cuningan pääruhtinasten tygö/ nijn tämä Caupungi annetan Chalderein käsijn/ ja heidän pitä sen polttaman tules/ ja et myös sinäkän pääse heidän käsistäns. Cuningas Zedechia sanoi Jeremialle: minä pelkän annettawani Judalaisten käsijn/ jotca owat Chalderein tygö mennet/ nijn että pilckawat minua. Jeremia sanoi: ei sinua anneta: cuule sijs HERran ändä/ jonga minä sinulle sanon/ nijn sinä menestyt/ ja jäät elämän. Mutta jolles mene/ nijn on tämä se sana/ jonga/ HERra on minulle osottanut: Cadzo/ caicki waimot jotca wielä jäljellä owat Judan Cuningan huones/ pitä ulos Babelin Cuningan Ruhtinasten tygö. Nijden pitä silloin sanoman: woi sinun lohduuttajas owat pettänet ja wietellet sinun/ ja wienet sinun alas locan/ ja andawat nyt sinun sijnä olla. Juuri nijn pitä silloin caicki sinun emändäs ja lapses tuleman ulos Chalderein tygö/ ja ei sinun idzekän pidä taitaman päästä heidän käsistäns/

PROPHETA JEREMIA

waan sinä pitä Babelin Cuningalda käsittämän/ ja tämä Caupungi pitä tulella poldettaman. JA Zedechia sanoi Jeremialle: cadzo/ ettei kengän saa tietä näitä sanoja/ nijn et sinä tapeta. Ja jos Ruhtinat saawat tietä että minä olen puhunut sinun cansas/ ja he tulewat sinun tygös/ ja sanowat: sanos/ mitä sinä olet Cuningan cansa puhunut? älä meildä sitä sala/ nijn en mekän sinua tapa: ja mitä Cuningas on puhunut sinun cansas? Nijn sano: Minä olen rucoillut Cuningasta/ ettei hänen pidäis andaman minua taas tulla Jonathanin huoneeseen/ etten minä siellä cuolis. Silloin caicki Ruhtinat tulit Jeremian tygö/ ja kysyt hänelle: Ja hän sanoi heille nijncuin Cuningas oli hänen käskenytt. Nijn he jätit hänen/ ettei he mitän hänelä saanet tietä. Ja Jeremia oli pihas fangihuonen edes/ aina siihen päiwän asti cuin Jerusalem woitettin.

JA tapahdui/ että Jerusalem woitettin: sillä yhdexändenä Judan Cuningan Zedechian wuotena/ kymmendenä Cuucautena tuli NebucadNesar Babelin Cuningas/ ja caicki hänen sotajouckons/ Jerusalemin eteen/ ja pijritti sen. Ja Zedechian ensimmäisnä wuotena toistakymmendä/ yhdexändenä päiwänä neljäntenä Cuucautena/ hyökäisit he Caupungijn. Ja caicki Babelin Cuningan Ruhtinat menit sisälle/ ja pysännyit keskimmäiseen oween/ nimittäin/ NergalSarEzer/ SangarNebo/ Sarssechim RabSaris/ NergalSarEzer RabMag/ ja caicki muut Babelin Cuningan Ruhtinat. COsca Zedechia Judan Cuningas ja hänen sotawäkens heidän näit: pakenit he yöllä Caupungista/ Cuningan krydimaan tykö/ owesta joca oli cahden muurin wälillä/ ja menit keto päin. Mutta Calderein sotajoucko ajoit heitä taca/ ja käsittit Zedechian Jerihon kedolla/ otit hänen/ ja weit Babelin Cuningan NebucadNesarin tygö Riblathijn/ joca on Hemathin maalla: ja hän duomidzi hänen. Ja Babelin Cuningas andoi tappa Zedechian lapset hänen nähdens Riblathis/ ja tappoi caicki Judan Ruhtinat. Mutta hän andoi puhgaista Zedechian silmät/ ja sito teräscahlella/ wiedäxens händä Babelijn. JA Chalderit poldit sekä Cuningan huonen että asuwaisten huonet/ ja jaotit Jerusalemin muurit. Mutta mitä jäljellä oli Caupungis Canssasta/ ja ne jotca muutoin olit hänen alans idzens andanet/ wei NebusarAdan Hofmestari caicki fangina Babelijn. Mutta

PROPHETA JEREMIA

muutamat köyhästä väestä/ joilla ei mitään ollut/ andoi NebusarAdan/
sodanpäämies/ siihen aican jäädä Judan maalle/ ja andoi heille wijnamäkiä
ja peldoja. MUtta NebucadNazar Babelin Cuningas oli käsenyt
NebusarAdanin sodanpäämiehen Jeremiasta/ ja sanonut: ota händä ja cadzo
hänen parastans/ ja älä hänen tee mitään paha: Waan nijncuin hän ano
sinulda nijn tee hänelle. Silloin lähetti NebusarAdan sodanpäämies/ ja
NebuSasban ylimmäinen Camarerari/ NergalSarEzer Hofmestari/ ja caicki
Babelin Cuningan Ruhtinat. Ja annoit nouta Jeremian pihasta fangihuonen
edestä/ ja annoit hänen Sedalian Ahikamin pojan/ Saphanin pojan halduun/
että hänen piti pitämän hänen huonesans/ ja että hän olis läsnä Canssan
tykönä. OLi myös HERran sana tullut Jeremialle/ cosca hän wielä oli fangina
pihasa fangihuonen edes/ ja oli sanonut: Mene ja sano EbedMelechille
Ethiopialaiselle: näitä sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: cadzo/ minä
tahdon anda minun sanani tulla tähän Caupungijn/ onnettomudexi/ ja ei
mixikän hywäxi/ ja sinun pitä sen siihen aican näkemän. Mutta sinun minä
silloin wapahdan/ sano HERra/ ja en anna sinua heidän käsijns joitas pelkät:
sillä minä tahdon sinua sijtä autta/ nijn ettei sinun pidä miecalla langeman/
waan pitämän henges nijncuin saalin/ ettäs idzes luotit minuun/ sano HERra.
Tämä on se sana joca tapahdui HERralda Jeremialle/ cosca NebusarAdan/
sodanpäämies/ päästi hänen Ramas wallallens: sillä hän oli sidottu cahleilla
caickein nijden seas/ jotca Jerusalemis ja Judas fangitut olit/ wietä pois
Babelijn. Cosca sodanpäämies oli andanut nouta Jeremian tygöns/ sanoi hän
hänelle: HERra sinun Jumalas on puhunut tämän onnettomuden tälle
paicalle: Ja on myös andanut tulla ja tehnyt nijncuin hän sijtä on sanonut:
sillä te oletta rickonet HERra wastan/ ja et totellet hänen ändäns/ sentähden
on sencaltaista teille tapahtunut. Cadzo/ minä olen sinun tänäpäpän päästänyt
cahleista/ joilla sinun kätes olit sidotut/ jos sinun kelpa mennä minun
cansani Babelijn/ nijn tule/ minä tahdon tietä sinun parhastas: ja jollet sinä
tahdo tulla minun cansani Babelijn/ nijn anna olla/ cadzo/ siellä on sinun
coco maa edesäs. Cusa sinä luulet idzes hywän olewan ja sinulle kelpa/ nijn
mene sinne: Sillä tästedes ei ole enä yhtän palausta/ sentähden sinä mahdat

PROPHETA JEREMIA

palata Gedalian Ahikamin pojan/ Saphanin pojan tygö/ jonga Babelin Cuningas on pannut Judan Caupungein päälle/ ja ole hänen tykönäns Canssan seas/ eli mene sinne cuin sinulle parahin kelpa. Ja sodanpäämies andoi hänelle ewästä ja lahjoja/ ja andoi hänen mennä. Nijn tuli Jeremia Gedalian Ahikamin pojan tygö Mizpas/ ja oli hänen tykönäns Canssan seas/ cuin wielä maalle jäänyt oli. COsca sodanpäämiehet/ jotca kedolla olit/ heidän sotawäkens cansa/ sait cuulla/ että Babelin Cuningas oli pannut Gedalian Ahikamin pojan maalle hallidzeman/ sekä miehiä että waimoja/ lapsia ja pienimbitä/ joita ei wiety Babelijn: Tulit he Gedalian tygö Mizpas/ nimittäin/ Ismael NethanJan poica/ Johanan ja Jonathan Kareahn pojat/ ja SeraJa Thanhumethin poica/ ja Ephain pojat Nethophatist/ ja Jesania Mahachathin poica/ heidän miestens cansa. Ja Gedalia Ahikamin poica/ Saphanin pojan/ teki heille ja heidän miehills walan/ ja sanoi: älkät peljätkö olla Caldereille alemmaiset/ pysykät maasa/ ja olcat Babelin Cuningalle alemmaiset/ nijn te menestytte. Cadzo/ minä asun täsä Mizpas/ että minä palwelisin Chalderejä/ jotca tulewat meidän tygömme/ cootcat sentähden wijna ja ficunita/ ja öljyä/ ja pangat teidän astioihin/ ja asucat teidän Caupungeisan/ jotca te saanet oletta. Ja caicki Judalaiset jotca Moabis olit/ ja Ammonin lasten seas/ ja Edomis/ ja caikis maacunnis/ cosca he cuulit että Babelin Cuningas oli jättänyt muutamia Judaan/ ja oli pannut Gedalian Ahikamin pojan/ Saphanin pojan heitä hallidzeman: Tulit he caicki jällens caikista paicoista/ siellä cuin he olit ajetut/ Judan maahan Gedalian tygö Mizpas/ ja cocoisit aiwa paljo wijna ja suwitulo. MUtta Johanan Kareahn poica ynnä caickein sodanpäämiesten cansa/ jotca kedolla olit ollet/ tulit Gedalian tygö Mizpaan/ Ja sanoit hänelle: tiedäckös että Baalis Ammonin lasten Cuningas on lähettänyt Ismaelin NethanJan pojan sinua tappaman? mutta ei Gedalia Ahikamin poica tahtonut sitä uscoa. Silloin sanoi Johanan Kareahn poica Gedalialle sala Mizpas: minä tahdon mennä ja lyödä Ismaelin NethanJan pojan cuoliaksi/ nijn ettei kenengän pidä saaman tietä: mixi hänen pitä lyömän sinua/ että caicki Judalaiset/ jotca sinun tygös owat cootut/ pitä hajotettaman/ ja ne jotca wielä Judasta jäänet owat/ huckuman? Mutta

PROPHETA JEREMIA

Gedalia Ahikamin poica sanoi Johananille Kareahn pojalle: ei sinun pidä sitä tekemän/ ei se ole tosi cuins Ismaelist sanot.

MUtta seidzemendenä Cuucautena/ tuli Ismael NethanJan poica Elisaman pojan/ Cuningalisest sugust/ ynnä Cuningan päämiesten cansa/ ja kymmenen miestä hänen cansans/ Gedalian Ahikamin pojan tygö Mizpas/ ja he söit toinen toisens cansa Mizpas. Mutta Ismael NethanJan poica nousi/ ja ne kymmenen miestä jotca hänen cansans olit/ ja löit Gedalian Ahikamin pojan cuoliaksi miecalla/ että Babelin Cuningas oli pannut hänen coco maan päälle. Päälisexi löi Ismael caicki Judalaiset/ jotca Gedalian tykönä olit Mizpas/ ja Chalderit jotca siellä löyttin/ ja caicki sotamiehet. TOisna päiwänä cuin Gedalia lyöty oli/ ja ei kengän sitä wielä tiennyt/ Tulit cahdexankymmendä miestä Sichemist/ Silost ja Samariast/ ja olit ajellet partans/ ja rewäisnet waattens ja haawoittanet idzens/ ja toit ruocauhrins ja suidzutuxen myötäns/ wiedäxens HERran huoneseen. Ja Ismael NathanJan poica meni Mizpast heitä wastan/ käwi ja itki. Cosca hän tuli heidän tygöns/ sanoi hän heille: teidän pitä tuleman Gedalian Ahikamin pojan tygö. Mutta cuin he tulit keskelle Caupungita/ tappoi heidän Ismael NethanJan poica/ ja ne miehet jotca hänen cansans olit caiwon tykönä. Mutta sijnä oli seas kymmenen miestä/ jotca sanoit Ismaelille: älä meitä tapa/ meillä on tawaroita pelloisa/ nisuja/ ohria/ öljyä ja hunajata. Ja nijn pidätti hän idzens/ ettei hän heitä muiden cansa tappanut. Mutta caiwo johon Ismael nijden cuolluitten ruumit heitti/ jotcahän oli Gedalian cansa tappanut/ on se jonga Cuningas Assa andoi tehdä Baesat Israelin Cuningasta wastan/ sen täytti Ismael NethanJan poica lyödyillä. Ja sen Canssan joca oli jäljellä Mizpas/ ja Cuningan tyttäret/ wei Ismael NethanJan poica pois fangixi/ ja caiken Canssan joca oli Mizpaan jätetty/ joiden päälle NebusarAdan sodanpäämies oli pannut Gedalian Ahikamin pojan/ läxi pois ja tahdoi ylidze Ammonin lasten tygö. MUtta cosca Johanan Kareahn poica/ caickein sodanpäämiesten cansa/ jotca hänen cansans olit/ sait tietä caiken sen pahan cuin Ismael NethanJan poica tehnyt oli: Otit he Canssan tygöns/ ja läxit Ismaeli NethanJan poica wastan sotaan/ ja saawutit hänen Gibeonis sen suuren

PROPHETA JEREMIA

weden tykönä. Cosca Canssa/ joca Ismaelin cansa oli/ näki Johanan Kareahn pojan/ ja caicki sodanpäämiehet jotca hänen cansans olit/ olit he iloiset. Ja caicki Canssa jonga Ismael oli wienyt pois Mizpast/ palaisit ja annoit idzens Johanan Kareahn pojan tygö. Mutta Ismael NethanJan poica pääsi cahdexan miehen cansa/ ja pakeni Ammonin lasten tygö. JA Johanan Kareahn poica ynnä caickein sodanpäämiesten cansa/ jotca hänen cansans olit/ otit caiken jäänen Canssan (jonga he Ismaelildä NethanJan pojalda olit ottanet) Mizpast tygöns/ että Gedalia Ahikamin poica oli tapettu/ nimittäin/ wäkwät sotamiehet/ waimot ja lapset/ ja Camarerit/ jotca he Gibeonist olit tuonet jäl lens: Menit pois ja tulit majoille Kimhamijn Bethlehem in tygö/ ja tahdoit aina mennä Egyptijn/ Calderein edest: Sillä he pelkäisit heitä/ että Ismael NethanJan poica oli tappanut Gedalian Ahikamin pojan/ jonga Babelin Cuningas oli pannut maata hallidzeman.

Silloin astuit caicki sodanpäämiehet edes/ Johanan Kareahn poica/ JesanJa Hosaian poica/ ja caicki Canssa sekä pienet että suuret. Ja sanoit Prophetalle Jeremialle: annas meidän rucouxem tulla cuulduxi sinun edesäs/ ja rucoile meidän edestäm HERra sinun Jumalatas caikista näistä jätetyistä (sillä/ sen pahembi/ meitä on harwat monest jäänet/ nijncuins idze näet silmilläs) Että HERra sinun Jumalas tahdois ilmoitta meille/ cunga meidän waeldaman/ ja mitä meidän tekemän pitä. Ja Propheta Jeremia sanoi heille: minä tahdon cuulla teitä/ ja cadzo/ minä tahdon rucoilla HERra teidän Jumalatan/ nijncuin te oletta sanonet/ ja caiken mitä HERra teille wasta/ sen minä tahdon teille ilmoitta/ engä tahdo mitän teidä salata. Ja he sanoit Jeremialle: HERra olcon wahwa ja totinen todistaja meidän waihellam/ jollem me tee caickia mitä HERra sinun Jumalas on meitä käskevä. Olcon hywä eli paha/ nijn me tahdom olla cuuliaiset meidän HERram Jumalam änelle/ jonga tygö me sinun lähetämme/ että meille menestyis/ cosca me HERran meidän Jumalam änelle olemma cuuliaiset. KYmmenen päiwän perästä tapahdui HERran sana Jeremialle. Silloin cudzui hän Johanan Kareahn pojan/ ja caicki sodanpäämiehet jotca hänen cansans olit/ ja caiken Canssan sekä pienet että suuret/ ja sanoi heille: Näitä sano HERra Israelin Jumala/ jonga tygö te

PROPHETA JEREMIA

oletta minun lähettänet/ että minä teidän rucouxenne kannaisin hänen eteens. Jos te pysytte tässä maassa/ niin minä tahdon raketa teitä ja enkukista/ minä tahdon istuttaa teitä ja enkerepiä ylös: sillä sitä paha kuin minä teille tehnyt olen/ kadun minä jo parhollans. Te saatte olla kyllä Babelin Cuningalda rauhas/ jota te pelkätte/ sano HERra/ ei teidän pidä händä pelkämän: sillä minä tahdon olla teidän tykönän/ niin että minä autan ja waphandan teitä hänen kädestäns. Minä tahdon osotta teille laupiuden/ armahta teitä/ ja wien teitä taas teidän maallen. Mutta jos te sanotta: enkeme tahdo olla tässä maassa/ ettet te olis cuuliaiset HERran teidän Jumalanne änelle/ waan sanotte: En/ me tahdomme mennä Egyptin maalle/ etten me capinata näkis/ engä cuulis Basunan ändä/ eli kärseis nälkä leiwän puuttumisen tähden/ siellä me tahdom olla. Cuulcat siis nyt HERran sana te jäänet Judasta/ näitä sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: jos te panetta teidän caswon menemän Egyptijn/ niin että te tahdotte siellä olla: Nijn miecan pitä/ jota te pelkätte/ sattuman teihin Egyptin maalla/ ja näljän/ jota te pelkätte/ pitä jocapaicas teitä noudattaman Egyptis/ ja teidän pitä siellä cuoleman. Sillä/ olcon cutca tahtons/ jotca caswons sinne asettawat mennäxens Egyptijn oleman/ heidän pitä cuoleman mieckaan/ nälkään ja ruttoon/ ja ei pidä kenengän jäämän eli pääsemän sijtä pahasta kuin minä annan tulla heidän päällens. Sillä niin sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: nijncuin minun wihan ja julmuden on tullut Jerusalemin asuwaisten päälle: nijn pitä sen myös tuleman teidän päällen/ jos te menette Egyptijn/ että teidän pitä tuleman kirouxexi/ ihmexi/ sadatuxexi ja häpiäxi/ ja ei pidä ikänäns enä tätä paicka saaman nähdä. HERran sana tule teihin te jäänet Judasta/ ettet te mene Egyptijn: sentähden tietäkät että minä tänäpäntodistan teille/ muutoin te teette pahoin teidän sielullen. Sillä te lähettitte minun teidän HERran Jumalanne tygö/ ja sanoitte: rucoile HERra meidän Jumalatom meidän edestäm/ ja caicki mitä HERra meidän Jumalam on sanowa/ niin ilmoita meille/ ja me tahdom sen jälkeen tehdä. Sen minä olen tänäpänteidän tietä andanut/ mutta et te ole tahtonet cuulla HERran teidän Jumalan ändä/ eli caickia mitä hän minun cauttani on teille käsenyt. Nijn

PROPHETA JEREMIA

teidän nyt pitää tietämän/ että teidän pitää mieckaan/ nälkään ja ruttoon cuoleman/ sijnä paicas cunga te aiwoitte mennä asuman.

COsca Jeremia oli caicki HERran heidän Jumalans sanat caikelle Canssalle puhunut/ nijncuin HERra heidän Jumalans hänen oli käskenyt sanoa heille caicki nämät sanat. Sanoi Asaria HasaJan poica/ ja Johanan Kareahn poica/ ja caicki ylpiät miehet Jeremialle: sinä walhettelet/ ei HERra meidän Jumalam ole lähettänyt sinua meidän tygöm/ eikä sanonut: ei teidän pidä menemän Egyptijn asuman. Mutta Baruch Nerian poica yllyttä sinun meitä wastan/ että me annetaisin Chaldereille/ tapetta ja wietä Babelijn. Näin ei tahtonut Johanan Kareahn poica/ ja caicki sodanpäämiehet/ ja caicki Canssa totella HERran ändä/ että he olisit pysynet Judan maalla. Waan Johanan Kareahn poica ja caicki sodanpäämiehet otit tygöns caicki jäänet Judast/ ne jotca caikesta Canssasta sinne paennet ja palainnet olit asuman Judan maalle: Nimittäin: miehet/ waimot ja lapset/ nijn myös Cuningan tyttäret/ ja caicki sielut jotca NebusarAdan sodanpäämies Gedalian Ahikamin pojan/ Saphanin pojan tygö oli jättänyt/ ja Prophetan Jeremian/ ja Baruchin Nerian pojan/ ja menit Egyptin maalle: Sillä ei he tahtonet cuulla HERran ändä/ ja tulit Thaphanexeen. JA HERran sana tapahdui Jeremialle Thaphanexes/ ja sanoi: Ota suuret kiwet ja caiwa ne maahan tijlipädzijn/ joca on Pharaon huonen owen cohdalla Thaphanexes/ nijn että Judan miehet sen näkewät. Ja sano heille: näin sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: Cadzo/ minä lähetän/ ja annan nouta palweliani/ NebucadNezarin Babelin Cuningan/ ja asetan hänen istuimens näiden kiwein päälle/ jotca minä olen tähän maahan caiwanut/ ja hän on panewa majans sen päälle. Ja hän on tulewa ja lyöpä Egyptin maata/ ja tappawa kenengä hän sijnä osa/ ja wiemän fangina pois jonga hän osa/ ja miecalla lyömän kenengä hän osa. Ja minä sytytän tulen epäjumalain huonesijn Egyptis/ nijn että hän poltta ja wie heidän pois: ja hänen pitää puettaman idzens Egyptin maahan/ nijncuin paimen puetta idzens hameseens/ ja pitää menemän siellä matcans rauhas. Ja hänen pitää murscaxi lyömän BethSemexen cuwapadzat/ ja polttaman Egyptin epäjumalain kircot tulella.

PROPHETA JEREMIA

Tämä on se sana kuin Jeremialle tapahtui/ kaikki Judalaisista josta Egyptin maalla asuit/ nimittäin/ Migdalis/ Thaphanexes/ Nophis/ ja niistä josta Pathroxen maalla asuit/ ja sanoi: Näitä sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: te olette nähneet kaiken sen pahan/ jonka minä olen antanut tulla Jerusalemin päälle/ ja kaikkiin Judan Caupungein päälle/ ja kaikki tänäpä ne ovat autiat/ niistä ettei kengän niissä asu. Ja se heidän pahudens tähden/ jonka he teit/ että he vihoitaisit minun/ ja menit ja suidzuttit ja palvelit muita jumalita/ joita ei he eli te/ eikä teidän Isän tundenet. Ja minä lähetin josta paikkaan teidän tygön kaikki minun palveliani Prophetat/ ja käskin teille sano: älkät tehkö sencaltaisia kauhistuksia/ joita minä vihan. Mutta ei he totellet/ eikä cumartanet korvians heidän pahudens tähden/ että he olisit kääntyneet idzens/ ja ei suidzuttanet muille jumalille. Sentähden syttyi myös minun vihan ja julmuden/ ja paloi Judan Caupungein päällä/ ja Jerusalemin kaikki päällä/ niistä että he ovat kukistetuksi ja autiaiksi tulleet/ niistä kuin se tänäpä löytyi. Nyt/ niistä sano HERra Jumala Zebaoth Israelin Jumala: miksi te teette tämän suuren pahan vastan teidän oman hengen? että teidän seassa pitää hävitettävän sekä mies että vaimo/ sekä lapset että imewäiset Judasta/ ja ei pidä yhtä teistä jäävän. Että te niistä vihoitatte minun teidän kättenne töillä/ ja suidzuttatte muille jumalille Egyptin maalla/ koska te olette menneet asumaan/ että teidän pitää hävitetyksi/ ja kiroukseen ja häväistykseen kaikkiin paikan seassa maan päällä tuleman. Olette te unhottaneet teidän Isän onnettomuden/ Judan Cuningasten onnettomuden/ heidän emändänsä onnettomuden/ siihen myös teidän oman onnettomudenne/ ja teidän emändänsä onnettomuden/ josta teille on tapahtunut Judan maalla ja Jerusalemin kailla? Cuitengin ei he vielä ole tähän päivän asti idzens nöyryttäneet/ ja ei myös mitään pelkää. Ja ei wailla minun Laisani ja oikeuksiani/ josta minä teidän ja teidän Isäinne eteen pannut olen. Sentähden sano HERra Zebaoth Israelin Jumala näin: kaikki/ minä panen minun kaswoni teitä vastan onnettomudexi/ ja koko Judan pitää hävitetyksi tuleman. Ja minä otan jääneet Judasta josta ovat kaswons tawoittaneet mennänsä Egyptiin asumaan/ he kaikki pitää lopetettaman

PROPHETA JEREMIA

Egyptin maalla/ miecalla heidän pitä caatuman ja näljällä huckuman sekä pienet että suuret: heidän pitä cuoleman miecalla ja näljällä/ ja pitä tuleman sadatuxexi/ ihmexi/ kirouxexi ja häwäistyxexi. Minä tahdon myös rangaista Egyptin maan asuwaisia miecalla/ näljällä ja rutolla/ ikänäns cuin minä tein Jerusalemille. Nijn ettei Judan jääneistä ketän pidä pääsemän eikä jäämän/ jotca cuitengin sitä warten tänne Egyptin maalle mennet owat/ asuman täällä/ että he taas Judan maalle tulisit/ johonga he mielelläns jällens asuman tulisit/ mutta ei heidän pidä sinne pääsemän/ paidzi nijtä jotca teildä pakenewat. Nijn caicki ne miehet wastaisit Jeremialle/ jotca kyllä tiesit että heidän emändäns muille jumalille olit pyhä sawua suidzuttanet: ja caicki waimot/ joita siellä suuri joucko oli/ caiken Canssan cansa/ jotca Egyptin maalla ja Pathroxes asuit/ ja sanoit: Sen sanan jälkeen/ jongas meille HERran nimeen sanot/ en me tahdo sinua suingan cuulla: Waan me tahdom tehdä caicki sen sanan perän/ joca meidän suustam käy/ ja tahdom taiwan Melechelle suidzutta/ ja hänelle juomauhria uhrata: nijncuin me ja meidän Isäm/ meidän Cuningam ja Päämiehem tehnet owat/ Judan Caupungeis ja Jerusalemin catuilla. Silloin meillä myös oli leipä kyllä/ ja me olimma autuat/ ja en me nähnet onnettomutta. Mutta sijttecuin me lackaisimme suidzuttamast taiwan Melechelle/ ja juomauhria hänelle uhramast/ nijn me caicki köyhäxi tulimme/ ja olemme miecan ja näljän cautta huckunet. Ja waicka me taiwan Melechelle suidzutaisim/ ja juomauhria uhraisimme/ nijn en me sitä tee ilman meidän miestem tahdota/ cosca me hänelle leipiä leiwomme/ ja juomauhria uhramme/ palwellaxem händä. Silloin Jeremia sanoi caikelle Canssalle/ sekä miehille että waimoille/ ja caikelle Canssalle joca händä nijn wastannut oli: Sepä se on/ että HERra on muistanut sen suidzuttamisen/ cuin te Judan Caupungeis ja Jerusalemin catuilla tehnet oletta/ ynnä teidän Isäin/ Cuningasten/ päämiesten/ ja caiken maacunnan Canssan cansa: ja nijn hän pani sen sydämeens. Nijn ettei hän woinut teidän paha menoan sillen kärsiä/ ja nijtä cauhistuxia/ joita te teitte: joista myös teidän maan on autiaxi/ ihmexi ja kirouxexi tullut/ nijn ettei kengän sijnä asu/ cuin tänäpä nähtäwä on. Että te suidzutitte/ ja HERra wastan syndiä

PROPHETA JEREMIA

teitte/ ja et te totellet HERran ändä/ et te myös hänen Laisans/ oikeudesans/
ja todistuxisans waeldanet. Sentähden myös tämä onnettomus teille
tapahtu/ nijncuin tänäpäen nähtävä on. Ja Jeremia sanoi caikelle Canssalle/ ja
caikille waimoille: cuulcat HERran sana caicki jotca Judast Egyptin maasa
oletta/ Näin sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: te ja teidän waimon oletta
teidän suullan puhunet/ ja teidän käsillän täyttänet/ mitä te sanoitta: Meidän
lupauxemma me tahdomma pitä/ jonga me taiwan Melechelle luwannet
olemma/ että me hänelle pyhä sawua suidzutaisimme/ ja juomauhria
uhraisimme. Te oletta teidän lupauxenna pitänet/ ja teidän lupauxen työllä
täyttänet. Nijn cuulcat sijs HERran sana caicki Judast/ jotca Egyptin maalla
asutte: Cadzo/ minä wannon minun suuren nimeni cautta/ sano HERra: ettei
minun nimen pidä sillen jongun ihmisen suusta Judast coco Egyptin maasa
nimitettämän/ joca sanois: nijn totta cuin HERra Jumala elä. Cadzo/ minä
tahdon walwo heitä/ heidän pahaxens ja en hywäxens/ nijn että joca Judast
Egyptin maalla on/ sen pitä miecalla ja näljällä huckuman/ siihenasti että he
lopetetuxi tulewat. Mutta jotca miecan wälttävät/ nijn heidän pitä cuitengin
Egyptin maalda Judan maahan wähäs joucos palajaman. Ja nijn pitä caicki
jäänet Judast/ jotca Egyptin maahan asuman mennet olit/ ymmärtämän
cummanga sanat todexi joutuwat/ Minun eli heidän. JA tiedoxi/ sano HERra/
että minä teitä täsä paicas rangaista tahdon/ tietäxen minun sanani tulewan
todexi teille onnettomudexi/ sano HERra näin: Cadzo/ minä tahdon hyljätä
Pharaon Haphran Egyptin Cuningan/ hänen wihollistens käsijn/ ja nijden
käsijn jotca hänen hengens wäijywät/ nijncuin minä cedechiangin Judan
Cuningan hyljännyt olin NebucadNezarin Babelin Cuningan hänen
wihollisens käteen/ ja sen joca hänen hengens wäijyi.

Tämä on se sana/ cuin Propheta Jeremia puhui Baruchille Nerian pojalle/
cosca hän nämät sanat kirjoitti Jeremian suusta neljäntenä Jojachimin Josian
pojan Judan Cuningan vuonna/ ja sanoi: Näin sano HERra Zebaoth/ Israelin
Jumala sinusta Baruch: Sinä sanot: woi minua/ cuinga on HERra waiwa
minun kiwulleni lisännyt/ minä huocan minuni wäsyxin/ ja en löydä lepo.
Sanos hänelle näin: Näin sano HERra/ cadzo/ mitä minä rakensin/ sitä minä

PROPHETA JEREMIA

ricon/ ja mitä minä istutin/ sitä minä häwitän/ niijn myös coco tämän maan. Ja sinä edzit idzelles suuria cappalita. Älä niijtä pyydä/ sillä cadzo/ minä tahdon anda tulla onnettomuden caikelle lihalle/ sano HERra/ mutta sinun sielus minä tahdon sinulle nijncuin saalin anda/ cuhungas waellat. Tämä on HERran sana/ joca tapahtui Prophetalle Jeremialle caickia pacanoita wasthan. Egyptiä wasthan. Pharaon Nechon Egyptin Cuningan joucko wasthan/ joca oli Phrathin wirran tykönä Charchemis/ jonga NebucadNezar Babelin Cuningas löi neljäntenä Jojachimin Josian pojan Judan Cuningan vuonna. Walmistacat kilpi ja keihäs/ ja lähtekät tappelukseen/ Waljastacat hewoiset/ ja andacat radzastajat astu hewoisten selkään/ pangat rautalakit päähän/ ja teroittacat keihät/ ja pukecat rautahame päälle. Mutta cuinga se tapahtu/ minä näen heidän epäilewäisexi ja pakenewaisexi/ ja heidän Sangarins lyödyxi. Ne pakenewat/ niijn ettei he cadzo mitän ymbärillens/ hämmästys on joca tahwolla/ sano HERra. Nopsa ei taida paeta eikä wäkewä päästä/ pohja päin Phrathin wirran tykönä owat he caatunet ja maahan lyödyt. Cusa on nyt se joca tänne meni ylös nijncuin wirta/ ja hänen aldons nostit idzens nijncuin wirrasa: Egypti meni ylös nijncuin wirta/ ja hänen aldons nostit idzens nijncuin wirrasa/ ja sanoi: Minä tahdon mennä ylös/ ja peittä maan ja häwittä Caupungin/ ynnä nijden cansa jotca sijnä asuwat. Istucat hewoisten päälle/ culjeskelcat matcan waunuilla/ andacat Sangarit mennä ulos/ Ethiopialaiset ja Lybiasta/ ja ambujat Lydiasta. Sillä tämä on HERran HERran Zebaothin päiwä/ costopäiwä/ että hän costais hänen wihollisillens/ miecan pitä syömän ja heidän werestäns täyten tuleman/ sillä heidän pitä tuleman HERralle HERralle Zebaothille teurasuhrixi pohjan maalle Phrathin wirran tykönä. Mene ylös Gileadijn/ ja tuo woidetta sinä neidzy/ tytär Egyptist/ mutta se on turha/ että parannusta edzit/ et sinä cuitengan tule terwexi. Sinun häpys on tullut tiettäwäxi pacanain seas/ sinun walitustas on maa täynäns: Sillä toinen Sangari caatu toisen päälle/ ja molemmat macawat yhdes ylösalaisin. Tämä on HERran sana/ cuin hän puhui Prophetalle Jeremialle/ cosca NebucadNezar Babelin Cuningas läxi matcan lyömän Egyptin maata: Ilmoittacat se Egyptis/ ja sanocat Migdalis/

PROPHETA JEREMIA

andacat cuulla Nophis ja Thachpanexes/ ja sanocat: laita idzes tuexi/ sillä miecan pitä syömän caicki mitä sinun ymbärilläs on. Cuinga se on/ että sinun wäkewäs caatuwat maahan/ ja ei taida pysy seisoalla? HERra on nijn lykännyt heidän ylösalaisin/ hän teke että monda heistä caatuwat/ että yxi toisen cansa maca maasa ylösalaisin. Nijn he sanoit: Ylös/ lähtekäm meidän Canssam tygö meidän Isämme maahan jällens/ julman miecan edest. Sitä siellä huuttacon/ Pharao Egyptin Cuningas on ylpiä/ ei hän ole pitänyt hänen määrätty aicans. Nijn totta cuin minä elän/ sano se Cuningas joca cudzutan HERra Zebaoth/ hänen pitä tuleman nijn corkiana/ cuin Thaborin wuori on wuorten seas/ ja nijncuin Carmeli on meren tykönä. Laita idzes matcustaman sinä tytär asuwainen Egyptis/ sillä Nophin pitä autiaxi tuleman ja poltettaman/ nijn ettei kenengän pidä siellä asuman. EGypti on juuri caunis wasicka: mutta teurastaja tule pohjasta. Ja päiwämiehet/ jotca sijnä asuwat/ owat myös cuin syötetyt wasicat/ mutta heidän pitä cummingin palajaman/ caicki tuleman carcurixi/ ja ei taitaman pysy: sillä heidän onnettomudens päiwän pitä heidän päällens tuleman/ nimittäin/ heidän rangaistuxens aica. He tulewat hawisten nijncuin kärmet/ ja tulewat sotajoucon woimalla/ ja tuowat kirweitä heidän päällens/ nijncuin puiden hackajat. Heidän pitä häwittämän heidän medzäsäns/ sano HERra/ ettei pidä woitaman luke: sillä heitä on enä cuin heinäsirckoja/ joita ei kengän woi luke. Tytär Egypti häpeä/ sillä hän on pohjalaisen Canssan käsijn annettu. HERra Zebaoth Israelin Jumala sano: cadzo/ minä tahdon rangaista Noon Canssa/ ja Pharaon ja Egyptin/ heidän jumalains ja Cuningastens cansa/ ja Pharaon caickein nijden cansa/ jotca häneen idzens luottawat/ Nijn että minä annan heidän nijden käsijn/ jotca heidän hengens wäijywät/ ja NebucadNezarin Babelin Cuningan ja hänen palwelioittens käsijn/ ja sijtte pitä sinusta asuttaman/ nijncuin muinengin/ sano HERra. MUtta sinä minun palweliani Jacob älä mitän pelkä/ ja sinä Israel älä mitän epäile: Sillä cadzo/ minä autan sinua cauca/ ja sinun siemenes hänen fangiudens maasta/ nijn että Jacobin pitä tuleman jällens/ ja oleman rauhas/ ja hänellä kyllä oleman/ ja ei pidä kenengän händä peljättämän. Sentähden älä mitään pelkä sinä Jacob minun palweliani/ sano

PROPHETA JEREMIA

HERra/ sillä minä olen sinun tykönäs. Minä lopetan caicki pacanat/ cuhunga minä olen sinun ajanut. Mutta en minä sinua lopeta/ waan tahdon curitta sinua cohtudella/ ja en sinua peräti wiatoinna pidä.

Tämä on HERran sana joca tapahdui Prophetalle Jeremialle Philisterejä wastan/ ennencuin Pharao löi Gazan. Näin sano HERra: Cadzo/ wedet pitä nouseman pohjasta/ josta pitä tuleman wirta/ nijn että sekä maan ja mitä sen päällä on/ ja Caupungit nijden cansa cuin nijsä asuwat/ pitä menemän matcans/ ja ihmisten pitä huutaman/ ja caickein maan asuwaisten walittaman. Humun tähden heidän wäkewistä hewoisistans/ jotca siellä juoxewat/ ja heidän waunuins töminän tähden/ ja heidän ratastens copinan tähden/ nijn ettei Isäin pidä ymbärillens cadzoman lastens perän/ nijn epäilyxis pitä heidän oleman/ Sen päiwän edelläjoca tule cukistaman caicki Philisterit/ ja häwittämän Tyri ja Zidoni/ ynnä caickein muiden heidän auttajains cansa. Sillä HERra on cukistawa jäänyitä Philisterejä ja Caphtorin luodos/ Gazan pitä paljaspääxi joutuman/ Ascalon ynnä jäänyitten cansa/ heidän laxoisans häwitettämän. Cuinga cauwan sinä tahdot sotia O sinä HERran miecka? cosca sijs sinä tahdot lacata/ mene jo sinun tuppees/ ja lewä ja ole alallas. Mutta cuinga sinä taidat lacata/ että HERra on andanut sinulle käskyn Ascaloni wastan/ ja asettanut sinun meren satamita wastan. MOabia wastan: Näin sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: woi Nebon Caupungita: Sillä se on cukistettu/ ja on surkiana/ Kirjathaim on voitettu/ linna on surkialla muodolla/ ja on cukistettu. Moabin haastaminen on pois/ joca hänellä oli Hes bonist. Sillä jotain paha hänelle aiwoitan/ nimittäin: Tulcat/ me tahdom häwittä hänen peräti/ ettei hän enä ole Canssa/ ja sinun Madmen pitä myös oleman häwitetyn/ miecan pitä sinun peräs tuleman. Horonaimis cuulu äni häwityxest ja suurest walituxest. Moab on lyöty maahan/ hänen nuoret lapsens cuuluwat huutawan: Sillä he käywät itkein tietä myöden ylös Luhithin/ ja wiholliset cuulewat walitushuudon tietä myöden alas Horonaimist/ nimittäin: riendäkäs teitän pois ja pelastacat teidän hengen. Mutta sinun pitä oleman nijncuin canerwa corwesa. Että sinä luotit idzes sinun rakennuxees/ ja sinun tawaroihis/ pitä sinun myös tuleman

PROPHETA JEREMIA

woitetuxi. Ja Chamoxen pitä ulos/ ja menemän tietäns/ fangittuna hänen Pappeins ja Ruhtinastens cansa. Sillä häwittäjän pitä tuleman caickijn Caupungeihin/ nijn ettei yhtän Caupungita pidä pääsemän/ siellä pitä sekä laxot turmeldaman ja tasaiset kedot häwitettämän: Sillä HERra on sen sanonut. Andacat Moabille sulkia/ hänen pitä leten menemän/ ja hänen Caupungins autiana oleman/ nijn ettei yhdengän pidä nijsä asuman. Kirottu olcon joca teke HERran työn laiscasti/ kirottu olcon joca mieckans anda lacata werta wuodattamast. Moab on nuorudestans ollut surutoin/ ja on rahcans päällä alallans ollut/ ja ei ole coscan wuodatetuxi tullut yhdestä astiasta nijn toiseen/ eikä joscus mennyt fangiuteen: Sentähden on hänellä hänen macuns tallella/ ja hänen hajuns ei ole muuttanut idzens. Sentähden cadzo/ sano HERra: se aica tule että minä lähetän hänelle wieraita jotca hänen pitä laskeman/ ja tekemän hänen astians tyhjäxi/ ja rickoman hänen leilins. Ja Moabin pitä Chamoxen tähden tuleman häpiään/ nijncuin Israelin huone on BethElin tähden häpiään tullut/ joihinga he idzens cuitengin luotit. Cuinga te rohkette sanoa: Me olemma Sangarit ja oikiat sotamiehet? Waicka Moab pitä häwitetyxi tuleman/ ja hänen Caupungins poljettaman/ ja hänen parhat miehens pitä käymän alas tapetta/ sano Cuningas/ joca cudzutan HERra Zebaoth. Sillä Moabin onnettomus on pian tulewa/ ja hänen cowa onnens on kyllä idzens kijruhtawa. Surcutelcat sijs händä/ te jotca hänen ymbärilläns asutte/ ja hänen nimens tunnette/ ja sanotte: Cuinga on se wahwa widza/ ja se jalo sauwa nijn taitettu ricki? Astu alas jaloudesta/ sinä tytär joca Dibonis asut/ ja istu cuiwalle: Sillä Moabin häwittäjän pitä tuleman ylös sinun tygös/ ja ottaman sinun linnas. Mene tielle sinä Aroerin asuwainen/ ja cadzo/ kysy nijlle jotca pakenit ja pääsit/ ja sano: Cuinga on? Woi Moab on häwitetty ja turmeldu/ walittacat ja huutacat/ ilmoittacat se Arnonis/ että Moab on turmeldu. Rangaistus on tullut tasaiselle kedolle/ nimittäin: Holonijn/ Jahzaan/ Mephaathijn/ Dibonijn/ Neboon/ BethDiblathaimijn/ Kirjathaimijn/ BethGamulijn/ BethMeonijn/ Kirjothijn/ Bazraan/ ja caickijn Moabin maan Caupungeihin/ joco he caucana eli läsnä owat. Moabin sarwi on lyöty pois/ ja hänen käsiwartens on taitettu/ sano

PROPHETA JEREMIA

HERRA. Juowuta händä (sillä hän on corgottanut idzens HERra wastan) että hän oxennais/ wäändäis käsiäns/ ja myös tulis pilcaxi. Sillä Israel on ollut sinun häwäistyxes/ nijncuin hän olis löytty warasten seast. Ja että sinä sencaltaista händä wastan olet puhunut/ pitä sinä wietämän myös pois. O te Moabin asuwaiset/ jättäkät Caupungit/ ja asucat wuorten cuckuloilla/ ja tehkät nijncuin mettiset jotca asuwat corkialla läwisä. JOpa on sanottu Moabin ylpeydestä/ että hän on juuri ylpiä/ öyckäri/ röykiä/ rohkia/ ynsiä: Mutta HERRA sano: Minä tunnen kyllä hänen wihans/ ettei hän nijn paljo woi/ ja hän otta enä tehdäxens/ cuin hänellä on woima. Sentähden minä walitan Moabin tähden/ ja huudan coco Moabin tähden/ ja murhetin Kirherexen Canssa. Minä itken sinua Jaeser/ sinä Sibman wijnapuu: Sillä sinun oxas owat culkenet meren ylidzen/ ja tullet Jaeserin mereen/ häwittäjä on hyökännyt sinun eloos ja wijnan hakemisees/ Ilo ja riemu on paennut kedolda ja Moabin maalda/ ja ei pidä ensingän wijna enä siellä puserrettaman. Wijnan polkian ei pidä enä laulaman wirttäns/ Hes bonin huudon tähden haman Elealen/ joca cuulu Jazan Zoarist colme wuotisest lehmäst/ Horonaimin asti: Sillä Nimrimin wedet pitä myös cuiwaman. Ja minä/ sano HERra/ teen Moabis lopun/ ettei heidän enä pidä uhraman cuckuloilla/ ja suidzuttaman heidän jumalillens. Sentähden pauha minun sydämeni Moabia wastan nijncuin waskitorwi/ ja Kirherexen Canssan päälle pauha miun sydämeni nijncuin waskitorwi: Sillä he owat paljon alcanet/ sentähden pitä heidän huckuman. Caicki päät pitä tuleman kerityxi/ ja caicki parta ajelluxi/ caicki kädet pitä oleman rewityt/ ja jocaidzen pitä idzens puettaman säckijn. Caickein cattoin päällä ja catuilla jocapaicas Moabis pitä itkettämän: Sillä minä olen särkenyt Moabin/ nijncuin kelpamattoman astian/ sano HERra. O cuinga hän on turmeldu/ cuinga hän walitta/ cuinga häpiälisest hän ripusta pääns/ ja Moab on tullut nauroxi/ ja pelgoxi caikille ymbärinsasuweisille. Sillä näin sano HERra: Cadzo/ hän lendä pois nijncuin Cotca/ ja oijenda sijpens Moabin ylidzen. Kirjath on woitettu/ ja wahwat Caupungit owat saadut/ ja Moabin sangaritten sydän pitä oleman silloin/ nijncuin waimon sydän lapsen kiwus. Sillä Moabin pitä turmelluxi tuleman/

PROPHETA JEREMIA

nijn ettei hänen enä Canssana oleman pidä: että hän on idzens corgottanut HERra wastan. Pelco/ luola ja paula tule sinun päälles sinä Moabin asuwainen/ sano HERra. Joca pääse pelgost/ hänen pitä putoman luolaan/ ja joca luolaan tule/ hänen pitä paulalla saataman. Silloin minä tahdon anda Moabin päälle tulla hänen rangaistuxens wuoden/ sano HERra. Jotca taposta pakenewat/ pitä edzimän turwa Hes bonis. Mutta tulen pitä käymän Hesbonist ja liekin Sihonist/ joca Moabin paicat ja sotiweisen Canssan nielemän pitä. Woi sinua Moab/ Chamoxen Canssa on cadotettu: sillä sinun poicas ja tyttäres owat otetut ja wiedyt fangixi. Mutta tulewaisella ajalla/ pitä minun käändämän Moabin fangiuden/ sano HERra. Olcon se nijn sanottu nyt Moabin rangaistuxest.

AMmonin lapsia wastan/ sano HERra näin: Eikö Israelillä lasta ole/ eli eikö hänellä perillistä ole? Mixi sijs Malchom omista Gadin maan/ ja hänen Canssans asu hänen Caupungeisans? Sentähden/ cadzo/ aica tule/ sano HERra/ että minä annan cuulla sotariecunan Ammonin lasten Rabbathin ylidzen/ että sen pitä yhdes cogos autiana oleman/ ja kylinens tulella poltettaman: Mutta Israelin pitä omistaman heidän/ joilda he owat omistetut ollet/ sano HERra. Walita O Hesbon: sillä Ai on cukistettu/ huutacat te Rabban kylät/ ja pukecat idzenne säckein/ itkekät/ ja juoscat ymbärins muureja: Sillä Malchom wiedän fangina pois/ Pappeins ja Ruhtinastens cansa. Mitä sinä röyckäilet sinun laxoistas. Sinun laxos owat upotetut/ sinä cuulematoin tytär/ joca luotat idzes sinun tawaroihis/ ja sanot sydämesäs: cuca tohti tulla minun tygöni? Cadzo/ näitä sano HERra HERra Zebaoth: Minä annan tulla pelgon sinun päälles caikista nijstä jotca asuwat sinun ymbärilläs/ nijn että jocainen pitä ajettaman pois toisens tykö/ ja ei pidä kenengän carcureita cocoman. Mutta sijtte minä käännän Ammonin lasten fangiuden/ sano HERra. Edomia wastan. NÄitä sano HERra Zebaoth: eikö tieto enä ole Themanis? Eikö neuwo enä ole taitawilla? joco heidän tietons loppui? Paetcat/ palaitcat ja kätkekät teitän sywälle te Dedanin asuwaiset: Sillä minä annan Esaulle tulla onnettomuden/ hänen edzicons ajan. Wijnan hakiat pitä tuleman sinun päälles/ joiden ei pidä mitän sinulle jättämän

PROPHETA JEREMIA

heidän peräns/ ja warcat pitä yöllä tuleman sinun päälles/ heidän pitä kyllä warastaman. Sillä minä olen paljastanut Esaun/ ja ilmoittanut hänen salaisen paickans/ nijn ettei hän taida idzens kätke/ hänen siemenens/ hänen weljens/ ja hänen kyläns miehet owat häwitetyt/ nijn ettei yhtän heistä enä ole käsillä. Cuitengin nijlle cuin jääwät orwoistas/ tahdon minä suoda elä/ sinun leskeis pitä minuun luottaman. Sillä nijn sano HERra: Cadzo/ ne jotca ei ole ansainnet juoda calckia/ heidän pitä juoman/ ja sinun pidäis rangaisemata pääsemän? Ei sinun pidä rangaisemata pääsemän/ waan sinun pitä myös juoman. Sillä minä olen wannonut idzelläni/ sano HERra/ että Bazran pitä tuleman ihmexi/ häwäistyxxexi/ häwityxxexi ja kirouxexi ja caicki/ hänen Caupungins ijancaickisexi autiaxi. MInä olen cuullut HERralda/ että sana on lähetetty pacanoille: Cootcat teitän ja tulcat tänne händä wastan ja soticat. Sillä cadzo/ minä olen sinun alendanut pacanain seas/ ja tehnyt sinun ylöncadzotuxi ihmisten seas. Sinun ylpeydes ja sinun sydämes coreus on sinun pettänyt/ että sinä asut wuorten raois/ ja wallidzet corkiat wuoret. Jos sinä tekisit pesäs nijn corkiaxi cuin Cotca/ nijn minä cuitengin sieldä sinun cukistan alas/ sano HERra. Juuri nijn pitä Edomi autiaxi tuleman/ ja caickein jotca sijtä käywät ohidzen pitä ihmettelemän/ ja hawiseman hänen waiwastans: Nijncuin Sodoma ja Gomorra heidän lähikyläins cansa cukistetut owat/ sano HERra/ nijn ettei kengän siellä asu/ eikä jocu ihminen siellä olla taida. Sillä cadzo/ hän tule ylös nijncuin Lejon ylpestä Jordanist suloisia nijtjyä wastan/ sillä minä tahdon anda hänen nopiast sinne juosta/ ja cuca tietä sen nuorucaisen/ jonga minä warustan heitä wastan? Sillä/ cuca on minun caldaiseni/ cuca tahto minua opetta? Ja cuca paimen woi olla minua wastan? CUulcat sijs HERran neuwo Edomist/ ja hänen ajatuxians Themanin asuwaisista: mitämax/ että carjalapset pitä riepoittaman heitä/ cukistaman heidän asumisans/ Nijn että maan pitä wapiseman heidän langemisesans/ ja heidän huutons pitä cuulttaman punaises meres. Cadzo/ hän lendä ylös nijncuin Cotca/ ja pitä hajottaman sijpens Bazran ylidzen/ silloin pitä Edomin Sangaritten sydämet oleman nijncuin waimon sydämen lapsen kiwus. Damascua wastan. HEmathis ja Arpadis on surkia meno/ he epäilewät/ sillä

PROPHETA JEREMIA

he cuulewat pahoja sanomita/asuwaiset meren tykönä owat hämmästyxis/
nijn ettei heillä ole lepo. Damascu epäile ja pakene/ hän wapise ja on
ahdistuxes/ ja kiwus/ nijncuin waimo lapsen waiwas. Cuinga? Eikö hän ole
hyljätty se cuuluisa ja iloinen Caupungi? Sentähden pitä hänen nuorucaisens
macaman pihalla/ ja caicki hänen sotawäkens langeman sijhen aican/ sano
HERra Zebaoth. Ja minä toimitan tulen Damascun muurein päälle/ nijn että
sen pitä nielemän Benhadadin huonen. Kedarin ja Hazorin waldacunda
wastan/ jonga NebucadNezar Babelin Cuningas löi. NÄitä sano HERra: ylös/
mengät ylös Kedarin/ ja cukistacat idän lapset. Heidän majans ja laumans
pitä heildä otettaman pois/ heidän teldans ja caicki heidän cappalens/ ja
heidän pitä wiemän Camelit pois/ ja pitä julmast huuttaman heidän tähtens
ymbäristöldä. Paetcat/ joutucat sieldä/ lymytkät sywään te Hazorin
asuwaiset/ sano HERra: Sillä NebucadNezar Babelin Cuningas on teistä
neuwo pitänyt/ ja ajattele ja aicoi jotain teitä wastan. Ylös/ mengät ylös
Canssa wastan jolla kyllä on/ ja asu suruttomast/ sano HERra/ ei heillä ole
owe eikä telke/ ja he asuwat yxinäns. Heidän Camelins pitä ryöstettämän/ ja
heidän carjan paljoudens otettaman pois/ ja minä hajotan heidän joca
tuuleen/ jotca nurkisa asuwat/ ja joca tahwolda annan minä heidän
onnettomudens tulla heidän päällens/ sano HERra. Ja Hazorin pitä tuleman
Drakin asumasiaksi ja ijancaickisiksi autiaksi/ nijn ettei kenengän pidä siellä
asuman/ ja ei yhdengän ihmisen siellä oleman. Tämä on HERran sana/ joca
tapahdui Jeremialle Prophetalle Elamia wastan/ Zedechian Judan Cuningan
waldacunnan algusa/ ja sanoi: näin sano HERra Zebaoth: Cadzos/ minä
taitan Elamin joudzen heidän ylimmäisen woimans/ Ja annan tulla heidän
päällens neljä tuulda/ neljästä taiwan culmasta/ ja hajotan heidän caickijn
nijhin tuulijn/ nijn ettei yhtän Canssa pidä oleman/ cuhunga ei jocu Elamista
pidä tuleman Ja minä teen Elamin epäilemän heidän wihollistens edes/ ja
nijden edes jotca wäijywät heidän hengens/ ja annan onnettomuden tulla
heidän päällens minun julmalla wihallani/ sano HERra/ ja lähetän miecan
heidän päällens/ sijhenasti että minä heidän lopetan. Minun istuimeni panen

PROPHETA JEREMIA

minä Elamijn/ ja häwitän siellä sekä Cuningat että Ruhtinat/ sano HERra. Mutta tulevaisella ajalla käännän minä Elamin fangeuden/ sano HERra. NÄmät owat ne sanat jotca HERra on Prophetan Jeremian cautta puhunut Babelita ja Chalderein maata wastan. Julistacat pacanain seas/ ja tiettäwäxi tehkät/ nostacat lippu ylös/ cuuluttacat ja älkät sitä salatco/ ja sanocat: Babel on voitettu/ Bel on häpiään joutunut/ Merodach on ricottu/ hänen epäjumalans owat häpiään tullet/ ja hänen jumalansa owat murscaxi lyödyt. Sillä pohjaisest pitä nouseman Canssan heitä wastan/jonga pitä heidän maans häwittämän/ nijn ettei kenengän pidä sijnä asuman/ waan sekä Canssan että carjan siellä pakeneman. Nijnä päiwinä ja sijhen aican/ sano HERRA/ pitä Israelin lasten Judan lasten cansa tuleman/ ja pitä käymän ja itkemän/ ja edzimän HERra heidän Jumalatans. Heidän pitä kysymän tietä Zionijn/ ja käändämän idzens sinne: Tulcat/ ja me tahdomme pysyä HERrasa ijancaickisella lijtolla/ joca ei ikänäns pidä unhotettaman. Sillä minun Canssani on tullut nijncuin cadonnuxi laumaxi/ heidän paimenens owat heidän wietellet/ ja andanet heidän exyxisä käwellä wuorilla/ nijn että he owat wuorilda mennet cuckuloille/ ja owat unhotanet heidän majans. Mitä ikänäns heidän tygöns tuli/ se söi heidän ylös/ ja heidän wihollisens sanoit: embä me tee wäärin: sillä he owat rickonet HERra wastan wanhurscauden asumuxes/ ja HERra wastan joca heidän Isäins toiwo on. PAetcat Babelist/ ja lähtekät Chalderein maasta ulos/ ja laittacat teitän nijncuin caurit lauman edellä. Sillä cadzo/ minä nostan suuren wäen joucoittain pohjan maalda/ ja annan heidän tulla Babelin eteen/ heidän pitä warustaman idzens händä wastan/ ja woittaman hänen/ heidän nuolens owat nijncuin hywän sotamiehen/ joca ei tyhjän ambu. Ja Chalderin maan pitä tuleman saalixi/ nijn että caickein jotca sitä ryöstäwät/ pitä sijtä kyllä saaman/ sano HERra. Että iloidzette sijtä ja kerscatte idzen että te olette minun perindöni ryöstänet/ ja hyppetelette nijncuin lihawat wasicat/ ja hirnutte nijncuin wäkwät hewoiset. Teidän äitinne on suureen häpiään joutunut/ ja joca teidän on synnyttänyt/ on tullut pilcaxi/ Cadzo/ hän on pacanain seas caickein huonoin/ autia/ cuiwa/ ja häwinnyt. Sillä HERran wihan tähden pitä

PROPHETA JEREMIA

hänen rakendamatoinna/ ja peräti autiana oleman/ nijn että caickein jotca Babelit menewät ohidzen/ pitä ihmettelemän/ ja wilistelemän caickein hänen waiwains tähden. Warustacat teitän Babelia wastan/ jocatahwolda caicki ambujat/ ambucacat händä/ älkät säästökö nuolia: Sillä hän on rickonut HERra wastan. Riecucacat hänen tähtens/ hänen pitä myötä andaman/ hänen perustuxens owat langennet/ ja hänen muurins owat jaonnet: Sillä se on HERran costo/ costacacat hänelle/ ja tehkät hänelle nijncuin hän on tehnyt. Häwittäkät sekä kylwäjä että nijttäjä/ nijn että jocainen käändä idzens hänen Canssans tygö/ häwittäjän miecan tähden/ ja jocainen pakene hänen maahans. Israelin täyty olla hajotetun lauman/ jonga Lejonit owat hajottanet: Ensist söi Assyrian Cuningas hänen/ sijtte häwitti hänen NebucadNezar Babelin Cuningas. Sentähden sano HERra Zebaoth Israelin Jumala näin: Cadzos/ minä edzin Babelin Cuningan ja hänen maans/ nijncuin minä olen Assyrian Cuningan edzinyt. Mutta Israelin minä annan tulla jälle cotia hänen asumuxeens/ nijn että hänen pitä idzens elättämän Carmelis ja Basanis/ ja Ephraimin wuorella ja Gileadis pitä hänen sieluns rawituxi tuleman. Silloin ja nijnä päiwinä pitä Israelin pahateco edzittämän/ sano HERra: mutta ei pidä löyttämän. Ja Judan syndi/ ja ei pidä löyttämän: Sillä minä olen armollinen nijlle jotca minä jätän. MEne sijhen maahan joca coco mailma on waiwannut/ mene sinne ylös/ ja edzi edzicon asuwaisia/ häwitä ja tapa heidän jälkentulewaisens/ sano HERRa/ ja tee caicki mitä minä olen käsenyt sinun. Maalla on sodan riecuna ja isoi suru. Cuinga se on tullut/ että coco mailman wasara on taitettu ja ricottu. Cuinga se on tullut/ että Babel on autiaksi joutunut pacanain seas. Minä olen wirittänyt paulan etees Babel: sentähden olet sinä myös fangittu/ ennen cuins hawaidzitcan/ sinä olet osattu/ ja sinä olet käsitetty: Sillä sinä olet kehoittanut HERran. HERra on awannut tawarahuonens/ ja wetänyt edes hänen wihans aset: sillä sencaltaisia on HERra HERra Zebaoth Chalderein maalle toimittanut. Tulcat tänne händä wastan te wijmeisistä äristä/ awatcat hänen jywähuonens/ paiscatcat händä cocoon/ ja tappacat händä/ nijn ettei mitän jää. Surettacat caicki hänen lapsens/ wiekät händä alas teurastetta/ woi heitä/ sillä päiwä on

PROPHETA JEREMIA

tullut/ heidän edzicons aica. Huuto cuulu paennuilda ja pääsnyildä Babelin maasta: Että heidän pitä julgistaman Zionis/ HERran meidän Jumalam costo/ ja hänen kirckons costo. Cudzucat monda Babelia wastan/ pijrittäkät händä joudzen ambujat joca tahwolda ymbärins/ ja älkät yhtän päästökö/ costacat hänelle nijncuin hän on ansainnut/ nijncuin hän on tehnyt/ nijn tehkät hänelle jällens. Sillä hän on ylpiäst tehnyt HERra wastan/ sitä Pyhä Israelis. Sentähden pitä hänen nuorucaisens langeman catuilla/ ja caicki hänen sotamiehens huckuman sijhen aican/ sano HERRa. Cadzo/ sinä ylpe/ minä tahdon sinun kimpuus/ sano HERra HERra Zebaoth: Sillä sinun päiwäs on tullut/ sinun edzicos aica. Silloin pitä sen ylpiän cuoleman/ ja langeman/ nijn ettei kenengän pidä händä auttaman ylös. Minä sytytän hänen Caupungins palaman tulella/ jonga pitä culuttaman caicki mitä sijnä ymbärillä on. NÄitä sano HERra Zebaoth: Cadzo/ Israelin lasten sekä Judan lasten pitä wäkiwalda ja wääryttä kärsimän/ caicki ne jotca heidän owat fangina wienet/ pitäwät heidän/ ja ei tahdo heitä päästä wallallens Mutta heidän wapahtajans on wäkewä/ HERra Zebaoth/ hän on nijn toimittawa heidän asians/ että hän teke maan wapiseman/ ja Babelin asuwaiset wärisemän. Miecan pitä tuleman/ sano HERra/ Chalderein päälle/ ja Babelin asuwaisten päälle/ ja hänen Ruhtinastens päälle/ ja hänen tietäjäins päälle. Miecan pitä tuleman hänen noitains päälle/ nijn että heidän pitä tyhmixi tuleman/ miecan pitä tuleman hänen wäkewäins päälle/ että heidän pitä epäilemän/ Miecan pitä tuleman hänen hewoistens ja ratastens päälle/ ja caikelle yhteiselle Canssalle/ joca siellä on/ nijn että heidän pitä tuleman nijncuin waimot. Miecan pitä tuleman hänen rijtahuonens päälle/ nijn että se pitä ryöstetyxi tuleman. Cuiwuden pitä tuleman hänen wettens päälle/ nijn että ne pitä cuiwuman: Sillä se on epäjumalan maa/ ja he röyckäilewät heidän cauheista epäjumalistans. Sentähden pitä petoin ja julmain linduin siellä asuman/ ja yököit/ ja ei pidä ikänäns enä sijnä asuttaman eli jongun siellä oleman ijancaickisest. Nijncuin HERra Sodomian ja Gomorran heidän lähimmäistens cansa cukistanut on/ sano HERra/ nijn ettei siellä kenengän asuman pidä/ eli jongun ihmisen siellä oleman. CAdzo/ Canssa tule pohjasta/ monda

PROPHETA JEREMIA

pacanata ja monda Cuningasta pitä nouseman maan äristä. Heillä on joudzi ja kilpi/ he owat julmat ja armottomat/ heidän huutons on nijncuin meren pauhina/ he ajawat hewoisilla nijncuin sotamiehet warustetut sinua wastan/ sinä tytär Babel. Cosca Babelin Cuningas on cuulewa heidän sanomans: silloin pitä hänen kätens maahan putoman/ ahdistus ja murhe pitä tuleman hänen päällens/ nijncuin waimolle lapsen waiwas. Cadzos/ hän nouse ylös nijncuin Lejoni/ sijtä ylpiästä Jordanist/ nijtä wahwoja majoja wastan/ sillä minä annan hänen nopiast juosta sinne/ ja cuca tietä sen nuorucaisen/jonga minä olen warustawa heitä wastan? Sillä cuca on minun wertaiseni/ cuca tahto minua opetta/ ja cuca on se paimen/ joca woi olla minua wastan? Cuulcat sijs nyt HERran neuwo Babelist/ ja hänen ajatuxians Chalderein maan asuwaisista: mitämax/ että carjalasten pitä riepoittaman heitä/ ja cukistaman heidän asumans/ Ja maan pitä wapiseman riecunast/ ja pitä cuuluman pacanain seas/ cosca Babel woitetan.

NÄitä sano HERra: Cadzos/ minä nostan angaran ilman Babelita wastan/ ja hänen asuwaisians wastan/ jotca idzens owat asettanet minua wastan. Minä lähetän wiscajat Babelijn/ joidenga pitä händä wiscaman/ ja käwäisemän hänen maans/ näiden pitä jocapaicas oleman hänen ymbärilläns hänen onnettomudens päiwänä. Sillä hänen ambujans ei pidä taitaman ammuta/ ja hänen warustettuns ei pidä taitaman idzens warjella. Älkät sijs säästäkö hänen nuorucaisians/ tappacat caicki hänen jouckons/ Nijn että lyödyt macaisit Chalderein maalla/ japistetyt hänen catuillans: Sillä Israelin ja Judan ei pidä hyljättämän HERralda Zebaothilda heidän Jumalaldans nijncuin lesket/ waicka heidän maans on cowin rickonut Israelin Pyhä wastan: Paetcat Babelist/ että jocainen auttais sieluans/ ettet te huckuis hänen pahudesans? sillä tämä on HERran coston aica/ ja hän tahto hänen maxa. Cullainen calcki Babel/ joca on coco mailman juowuttanut/ on HERran kädes/ caicki pacanat owat juonet hänen wijnastans/ sentähden owat pacanat nijn hulluxi tullet. Cuinga pian Babel on langennut ja murscaxi lyöty/ walittacat händä/ ottacat myös woidellusta hänen haawallens/ jos hän/ mitämax/ taidais parata. Me parannamme Babeli/ mutta ei hän tahdo terwexi tulla/ andacat sijs hänen

PROPHETA JEREMIA

olla/ ja käykäm idzecukin maallens: Sillä hänen rangaistuksens ulottu haman taiwasen/ ja astu pilwin ylös. HERra on tuonut edes meidän vanhurscaudem/ tulcat ja luetelcam HERran meidän Jumalam töitä Zionis. Ja teroittacat nuolet hywin/ ja walmistacat kilwet/ HERra on herättänyt Medenin Cuningasten sydämen: Sillä hänen ajatuksens owat Babelita wastan/ häwittä händä: Sillä tämä on HERran costo/ hänen Templins costo. Ja ripustacat nyt lippu ylös muurein päälle Babelis/ asettacat wartia/ pangat wartiat/ toimittacat wäijyjät: Sillä HERra ajattele jotain/ ja on myös täyttävä mitä hän Babelin asuwaisi wastan on puhunut. Sinä joca suuren weden tykönä asut/ jolla myös owat suuret tawarat/ sinun loppus on tullut/ ja sinun ahneudes on lacannut. HERra Zebaoth on wannonut sen sieluns cautta: Minä tahdon täyttä sinun ihmisillä/ nijncuin ruohomadoilla/ heidän pitä laulaman sinulle wirren. JOca maan woimallans tehnyt on/ ja mailman pijrin hänen taidollans walmisti/ ja taiwan toimellisudellans wenytti. Cosca hän jylise/ nijn paljo wettä taiwast tule alas: hän temma pilwet ylös hamast maan ärestä. Hän teke leimauxet sates/ ja tuo tuulen salaisist sioistans. Caicki ihmiset owat tompelit heidän taidosans/ ja jocainen culdaseppä häwäistän cuwinens. Sillä heidän epäjumalans owat wietellyxet/ ja ei ole heisä elämätä. He owat sula turhuus ja pettäwäiset tegot/ heidän täyty huckua/ cosca heitä edzitän. Mutta ei se nijn ole/ joca Jacobin tawara on/ waan se on se/ joca caicki luo/ ja Israel on hänen perimisens waldicka/ HERra Zebaoth on hänen nimens. SINä olet minun wasaran/ minun sotaasen/ ja minä lyön sinun cauttas Canssat/ ja häwitän waldacunnat/ minä lyön sinun cauttas hewoiset/ ja radzastajat. Minä ricon sinun cauttas waunut ja heidän ajajans/ minä lyön sinun cauttas miehet ja waimot. Minä lyön sinun cauttas wanhat ja nuoret/ minä lyön nuorucaiset ja neidzet/ minä lyön sinun cauttas paimenet ja laumat: Minä lyön sinun cauttas peldomiehet ja iket/ minä lyön sinun cauttas Ruhtinat ja Herrat. Sillä minä tahdon maxa Babelille ja caikille Chalderein asuwaisille caiken heidän pahudens/ cuin he owat Zionille tehnet/ teidän silmäinne edes/ sano HERra. Cadzo/ minä tulen tygös sinä wahingolinen wuori/ joca coco mailman turmelet/ sano HERra. Minä

PROPHETA JEREMIA

ojennan minun käteni sinun ylidzes/ ja wieritän sinun alas wuorelda/ ja teen poltetun wuoren sinusta. Nijn ettei sinusta eikä culmakiwiä eli perustuskiwiä taita otta: Waan sinun pitä oleman ijancaickisen autian/ sano HERRA. NOstacat lippu ylös maalla/ soittacat waskitorwe pacanain seas/ warustacat pacanat händä wasthan/ cudzucacat händä wasthan nämät waldacunnat: Ararat/ Meni ja Ascenas: toimittacat sodanpäämiehet händä wasthan/ tuocat hewoiset/ nijncuin hörräwäiset wapsaiset. Warustacat pacanat händä wasthan/ nimittäin: Medenin Cuningat heidän Ruhtinastens ja Herrains cansa/ ja caicki heidän maans wallan/ nijn että maa wapisis ja peljästyis. Sillä HERran ajatuxet tahtowat tulla täytetyxi Babelita wasthan/ nijn että hän teke Babelin maan autiaxi/ joisa ei kenengän pidä asuman. Babelin Sangarit ei pidä uscaldaman mennä sotaan: Waan linnoisa pysymän/ heidän wäkewydens on pois/ ja owat tullet nijncuin waimot/ hänen asumisens owat sytytetyt/ ja hänen telkens taitetut ricki. Täsä juoxe yxi toisen edidzen/ ja yxi sanansaattaja cohta toista/ ilmoittaman Babelin Cuningalle/ että hänen Caupungins on haman loppun woitettu/ Ja maan tiet suljetut/ ja meret poldetut/ ja sotawäki pelcurixi tullut. Sillä näitä sano HERra Zebaoth Israelin Jumala: Tytär Babel on nijncuin rijhen permando/ hänen tappamisens aica on tullut. Hänen nijttämisens aica on tullut. NebucadNezar on minun syönyt/ ja cukistanut minun/ hän on tehnyt minun tyhjäxi astiaxi/ hän on niellyt minun nijncuin Draki/ hän on täyttänyt hänen wadzans minun hercullisudestani/ hän on minun ajanut pois: Mutta nyt löytän Babelis se coiruus joca minulle ja minun lihalleri on tehty/ sano Zionin asuwa: ja minun werelleni Chaldean asuwaisten päälle/ sano Jerusalem. Sentähden sano HERra näin: Cadzo/ minä toimitan sinun asias/ ja costan sinun/ minä cuiwan hänen merens/ ja annan cuiwata hänen caiwons. Ja Babelin pitä tuleman kiwiraunioxi ja Drakein asumasiaksi/ ihmexi/ ja wilistämiseksi/ nijn ettei kenengän pidä siellä asuman. Heidän caickein pitä räyskymän/ nijncuin Lejonin/ ja huutaman nijncuin nuorten Lejonein: Minä panen heidän/ heidän juomisens cansa helteseen/ ja juowutan heidän/ nijn että heidän pitä iloisexi tuleman ja macaman ijancaickista unda/ josta ei heidän ikänäns pidä

PROPHETA JEREMIA

herämän/ sano HERra. Minä wien heidän alas nijncuin caritzat teurastetta/ nijncuin jäävät ja caurit: Cuinga Sesach on nijn woitettu/ ja se ylistetty coco mailmasa nijn otettu? Cuinga on Babel tullut ihmexi caickein pacanain seas? Meri on käynyt Babelin ylidzen/ ja se on peitetty monella allolla. Hänen Caupungins owat hyljätyt/ cuiwaxi ja kylmäxi maaxi tullet/ maaxi josa ei kengän asu/ ja cusa ei yhtän ihmistä waella. Sillä minä olen edzinyt Beli Babelis/ ja rewäisnyt hänen curcustans sen cuin hän on niellyt. Ja pacanain ei pidä enä juoxeman hänen tygöns: Sillä Babelin muurit owat myös maahan jaonnet. LÄhtekät siellä ulos minun Canssan/ jocainen auttacan hänen sieluans/ HERran julmasta wihasta. Teidän sydämen taitais muutoin pehmexi tulla/ ja näändyä sijtä sanomast cuin maalla pitä cuuluman: Sillä yhtenä vuonna pitä sanoma cuuluman/ nijn myös toisna vuonna wäkiwallast maalla/ ja yhden Ruhtinan pitä oleman toista wastan. Sentähden cadzo/ aica tule/ että minä Babelin epäjumalat edzin/ ja coco heidän maans pitä tuleman häpiään/ ja hänen lyötyns pitä siellä macaman. Taiwan ja maan/ ja mitä nijsä on/ pitä iloidzeman Babelist/ että hänen cukistajans owat tullet pohjasta/ sano HERra. Ja nijncuin Babel Israelis on caatanut lyödyt: nijn pitä myös lyödyt Babelis caattaman coco maasa. Mengät sijs matcaan te cuin oletta wälttänet miecan/ ja älkät cauwan wijpykö/ ajatelcat HERran päälle/ caucaisella maalla/ ja pitäkät Jerusalem mielesän. Me olemme häpiään tullet/ cuin me cuulimme sen häwäistyxen/ ja häpiä peitti meidän caswom/ cosca muucalaiset tulit HERran huonen Pyhään. Sentähden cadzo/ aica tule/ sano HERra/ että minä hänen epäjumalans edzin/ ja coco maalla pitä cuolemahaawat saanet huocaman. Ja jos Babel astuis ylös taiwasen/ ja kijnnitäs idzens corkeuteen/ nijn pitä cuitengin cukistaitten tuleman minulda hänen päällens/ sano HERra. Äni cuulu Babelist/ suuri walitus Chalderein maalda. Sillä HERra häwittä Babelin/ hän häwittä hänen nijn suurella riecunalla ja capinalla/ että hänen aldons pauhawat/ nijncuin isoit wedet. Sillä häwittäjä on tullut Babelin päälle/ hänen Sangarins käsitetän/ heidän joudzens taitetan: Sillä coston Jumala/ HERra maxa hänelle. Minä juowutan hänen Ruhtinans/ Tietäjäns/ Herrans/ Sodanpäämiehens ja

PROPHETA JEREMIA

sotawäkens/ niijn että heidän pitä lewäjämän ijancaickist unda/ josta ei heidän enä pidä heräjämän/ sano Cuningas jonga nimi on HERra Zebaoth: Näitä sano HERra Zebaoth: Muurit pitä sen suuren Babelin ymbärildä sala caiwettaman/ ja hänen corkiat owens tulella poltettaman/ että pacanain työn pitä turhan oleman/ ja poltettaman mitä Canssa waiwalla owat rakendanet. NÄmät owat sanat jotca Propheta Jeremia käski SeraJalle Nerian pojalle Mashean pojan/ cosca hän Zedechian Judan Cuningan cansa meni Babelijn hänen waldacundans neljändenä wuotena. Ja SeraJa oli rauhallinen Ruhtinas. Ja Jeremia kirjoitti caiken onnettomuden/ joca piti Babelin päälle tuleman/ kirjaan/ nimittäin/ caicki nämät sanat jotca owat kirjoitetut Babelita wastan. Ja Jeremia sanoi SeraJalle: Cuin sinä tulet Babelijn/ niijn cadzo ja lue caicki nämät sanat/ ja sano: HERra sinä olet puhunut tätä paicka wastan/ häwittäxes sitä/ niijn ettei kenengän pitäis asuman täsä/ eikä Canssa eli carja: Waan oleman ijancaickisna autiana. Ja coscas olet lukenut caiken kirjan: niijn sido siihen kiwi/ ja paisca händä Phrathijn/ ja sano: Näin pitä Babelin upotettaman/ ja ei jällens nouseman ylös sijtä onnettomudesta/ jonga minä tuotan hänen päällens/ waan huckuman. Aina tähän asti on Jeremia puhunut.

ZEdechia oli yxi colmattakymmendä vuotta wanha tulduans Cuningaxi/ ja hallidzi yxitoistakymmendä vuotta Jerusalemis. Hänen äitins cudzuttin Hamutal Jeremian tytär Libnas/ Ja teki mitä ei HERralle kelwannut/ niijn cuin Jojachimikin oli tehnyt. Sillä HERran wiha oli Jerusalemin ja Judan päällä/ siihenasti että hän heitti heidän pois caswoins edest: Ja Zedechia luopui Babelin Cuningasta. Mutta yhdexändenä hänen waldacundans wuotena/ kymmenendenä päiwänä/ kymmenennesä Cuucaudesä/ tuli NebucadNezar Babelin Cuningas caiken jouckons cansa Jerusalemita wastan ja pijritti hänen/ ja scantzais hänen ymbärins joca tahwolda. Ja Caupungi oli niijn pijritetty haman yhtentoistakymmenden Cuningas Zedechian wuoten asti. Mutta yhdexändenä päiwänä neljännesä Cuucaudesä/ sai nälkä wallan Caupungisa/ ja ei ollut maan Canssalla enä mitä syötäwätä. Silloin hyökyttin Caupungijn/ ja caicki sotawäki pakenit/ ja menit ulos Caupungista yöllä/

PROPHETA JEREMIA

owen tietä myöden/ joca oli cahden muurin wälillä Cuningan krydimaata cohden. Mutta Chalderit macaisit Caupungin ymbärillä/ ja cuin nämät menit pois tietäns myöden kedolle: ajoi Chalderein joucko Cuningasta taca/ ja sawutit Zedechian Jerihon kedolla. Silloin hajotti idzens coco hänen jouckons hänestä. Ja he otit Cuningan fangixi/ ja weit hänen Babelin Cuningan tygö Riblathijn joca on Hemathin maalla. Hän sanoi duomion hänest. Siellä andoi Babelin Cuningas tappa Zedechian lapset hänen silmäins edes/ ja tappoi caicki Judan Ruhtinat Riblathis. Mutta Zedechialda hän andoi puhgaista silmät/ ja andoi hänen sidotta teräscahlella/ ja Babelin Cuningas wei hänen Babelijn/ ja pani hänen fangiuteen sijhen asti cuin hän cuoli. KYmmendenä päiwänä wijdendenä Cuucautena/ joca oli NebucadNezarin Babelin Cuningan yhdexäs toistakymmenes vuosi: tuli NebuzarAdan sodanpäämies joca jocapaicas oli Babelin Cuningan tykönä/ Jerusalemijn/ Ja poltti HERran huonen ja Cuningan huonen/ ja caicki huonet Jerusalemis/ caicki suuret huonet poltti hän tulella. Ja caicki Chalderein joucko joca sodanpäämiesten cansa oli/ jaotit caicki muurit Jerusalemis joca tahwolda ymbärins. Mutta köyhän wäen/ ja muun Canssan joca oli wielä jäänyt Caupungijn/ ja ne jotca olit idzens andanet Babelin Cuningan ala/ ja jäänet Canssat/ wei NebuzarAdan sodanpäämies fangittuna pois. Ja NebuzarAdan sodanpäämies annoi monicahdat sijtä köyhästä maan wäestä jäädä wijnamäkein ja peldoin rakendaixi. MUtta waskipadzat jotca olit HERran huones ja istuimet/ ja waskimeren HERran huones ricoit Chaldealaiset/ ja weit caiken wasken sijtä Babelijn. Ja cattilat/ lapiot/ weidzet/ waskimaljat/ maljat ja caicki waskiastiat/ jotca Jumalan palweluxes tarwittin/ otit he pois. Sijhen myös otti sodanpäämies pois caicki mitä cullast ja hopiast oli/ juomaastiat/ sawuastiat/ maljat/ cattilat/ kyntiläjalat/ lusicat ja maljat. Ne caxi padzasta/ sen yhden meren/ ne caxitoista kymmendä waskihärkä jotca seisoit jalcain alla/ jotca Cuningas Salomo oli andanut tehdä HERran huoneseen/ näistä astiosta carttui ylönpaltinen waski. Mutta molemmat padzat olit cumbikin cahdexantoistakymmendä kynärätä corkia/ ja caxitoistakymmendä kynärätä nuora oli mitta hänen ymbärildäns/ ja oli

PROPHETA JEREMIA

neljän sormen paxuus/ ja oli tyhjä sisäldä. Ja cummangin päällä oli waskicnuppi wijttä kynärätä corkia/ ja wyöt ja Granatin omenat olit cummangin cnupin päällä aina ymbärins/ caicki waskesta/ ja yxi padzas oli nijncuin toinengin/ Granatin omenat myös. Ja oli sen päällä yhdexänkymmendä ja cuusi Granatin omenata/ caicki Granatin omenat olit sata yhden wyön päällä aina ymbärins. JA sodanpäämies otti Papin SeraJan ensimäisestä järjestyxest/ ja Papin Zephanian toisesta järjestyxestä ja colme owenwartiata/ Ja yhden Camarerin Caupungista/ joca oli pandu sotawäen päälle/ ja seidzemen miestä/ joiden piti oleman Cuningan tykönä/ jotca Caupungisa löyttin/ siihen myös joucon ylimmäisen kirjoittajan/ joca kirjoittamaan wäen/ siihen myös cuusikymmendä miestä maan Canssasta jotca Caupungisa löyttin. Nämät otti NebusarAdan sodanpäämies/ ja wei heidän Babelin Cuningan tygö Riblathijn. Ja Babelin Cuningas tappoi heidän Riblathis/ joca on Hemathin maalla. Nijn Juda wietin fangina hänen maaldans. Tämä on se Canssa jonga NebucadNezar wei pois/ nimittäin: seidzemendenä vuonna: colme tuhatta/ ja colme colmattakymmendä Judalaista. Mutta NebucadNezarin cahdexanna toistakymmendenä wuotena/ cahdexan sata ja caxi neljättäkymmendä sielua Jerusalemist. Ja NebucadNezarin colmandena vuonna colmattakymmendä wei NebusarAdan sodanpäämies pois seidzemen sata ja wijsi wijdettäkymmendä sielua Judasta/ caicki sielut owat neljä tuhatta ja cuusi sata. Mutta seidzemendenä vuonna neljättäkymmendä sen jälkeen cuin Jojachin Judan Cuningas wiety oli pois/ wijdendenä päiwänä colmattakymmendä cahdes toistakymmenennes Cuccaudes nosti EuilMerodach Babelin Cuningas/ sinä vuonna cosca hän tuli Cuningaxi/ Jojachinin Judan Cuningan pään/ ja otti hänen fangiudesta/ Ja puhui hänen cansans ystäwälistä/ ja asetti hänen istuimens ylömmä nijden Cuningasten istuimita/ jotca hänen tykönäns olit Babelis: Ja muutti hänen fangiudens waattet/ ja hän söi hänen edesäns joca paicas hänen elinaicanans. Ja hänelle annettin joca paicas Babelin Cuningalda hänen elatuxens/ nijncuin hänelle oli määrätty caikexi hänen alinajaxens/ aina hänen cuolemans asti. Tämä lucu todista Jeremian ollen

PROPHETA JEREMIA

Jumalan totisen Prophetan/ ettei hänen ennustuksensa Judasta ja Jerusalemistä ole tyhjän rauennut/ eikä muuttanut/ niinkuin sija lopusta on tietäväksi tullut.

Jeremian Walituswirret

Cuinga se Caupungi niinkuin autiana on/ josta täynnänsä Canssa oli? Hän on niinkuin leski. Josta ylimmäinen oli pacanain seas/ ja wallan päällä oli maacunnisa/ sen täytyy nyt weron alaisna olla. Yli yötä hän itke/ niinkuin että kyynelät poskilda wuotawat/ ei hänen ystävänsä kengän händä lohdata. Waan caicki hänen lähimmäisensä cadzowat hänen yllön/ ja owat hänen wihollisensa tullet. Juda on fangittu radollisudes ja rascas orjudes/ hän asuu pacanain seas/ ja ei löydä lepo/ caicki hänen wihollisensa pahasti menewät hänen cansans. Zionin tiet owat autiat/ ettei kengän juhille tule/ caicki hänen porttinsa owat autiana/ hänen Pappinsa huocawat/ ja hänen neidensä surkiast cadzowat/ ja hän idze on murheisansa. Hänen wihollisensa woitti/ hänen wihollisillensa käy hywäst/ sillä HERra on hänen surkiudella täyttänyt/ hänen pahain tecoins paljouden tähden/ ja hänen lapsensa owat fangina mennet pois wihollisten edellä. Ja caicki caunistus on Zionin tyttäriä lähtenyt pois/ hänen päämiehensä owat niinkuin ne jäävät jotca ei laiduinda löydä/ ja woimatoinna käywät edes waatian eteen. Jerusalem muista tällä ajalla/ cuinga radollinen ja hyljätty hän on/ ja cuinga paljo hän wanhast hywä pitänyt on/ että caicki hänen Canssans wihollisen alla on/ ja ei kengän heitä auta/ hänen wihollisensa näkewät heidän ilons hänes/ ja naurawt hänen lepons. Jerusalem on syndiä tehnyt/ sentähden täytyy hänen olla niinkuin saastainen waimo/ caicki jotca händä cunnioitit/ cadzowat hänen yllön/ että he hänen häpiänsä näkewät/ mutta hän huoca ja lange maahan. Hänen saastaisuudensa tarttu kijnni hänen liepesensa/ ei hän olis luullut/ että hänelle näin pitäis wjmeini käymän/ hän on tosin yllön hirmuisesta cukistettu maahan/ ja ei kengän sijtekän ole josta händä lohdata/ HERra/ cadzo

JEREMIAN WALITUSWIRRET

minun radollisuttani/ sillä wihollinen suurest kersca. Wihollinen on pannut kätens caickein hänen callisten caluins päälle/ sillä hänen täyty cadzo päädä/ että pacanat hänen pyhyteens käwit/ joista sinä kiellänyt olet/ ettei heidän pitänyt sinun seuracundaas tuleman. Caicki hänen Canssans huocawat leipä keriaten/ he annoit parhat cappalens ruast/ että he sieluns wirgotaisit/ HERra/ cadzo sijs/ ja näe/ cuinga minä olen halwaxi tullut. Teille caikille minä sanon/ jotca tästä käytte ohidze/ cadzocat sijs ja nähkät/ jos jocu kipu on/ nijncuin minun kipun/ joca minua nijn syö/ sillä HERra täytti minun surulla/ hänen hirmuisen wihans päiwänä. Corkeudesta hän lähetti tulen minun luihini/ ja andoi sen woimallisen olla nijsä/ minun jalcani eteen wiritti hän wercon/ ja sysäis minun tacaperin/ hän on tehnyt minun autiaxi/ että minun yli päiwä täyty murehtia. Minun rascat syndini owat herännet hänen rangaistuxens cautta/ ja ynnä caicki tullet minun caulani päälle/ nijn että caicki minun wäken minus hucku/ nijn HERra on minulle tehnyt/ etten minä woi sillen nosta ylös. HERra on tallannut caicki wäkwät alas/ cuin minulla olit/ hän on andanut minusta juhlan cuulutta/ minun nuoria miehiäni cadottaman/ HERra andoi neidzen/ Judan tyttären wijnacuopas polke. Sentähden minä nijn itken/ ja molemmat minun silmäni wettä wuotawat/ että lohduttaja/ joca minun sieluani pitäis wirgottaman/ on minusta caucana/ minun lapseni owat pois/ sillä wihollinen on woittanut. Cuin Zion kätens ojenda/ nijn ei kengän ole joca händä lohdutta/ HERra on käskenyt Jacobist/ että ne jotca hänen ymbärilläns owat hänen wihollisens olisit/ sillä Jerusalem pitä heidän seasans nijncuin saastainen waimo oleman. Wanhurscas on HERra: sillä minä olen hänen suullens tottelematoin ollut/ cuulcat caicki Canssat ja cadzocat minun kipuani/ minun neidzeni ja nuorucaiseni owat fangiuteen mennet. Minä cudzuin ystäwäni awuxeni/ mutta he owat minun wietellet/ minun Pappini ja wanhimmat Caupungisa owat näändynet/ sillä he kerjät leipä/ hengens wirgottaxens. HERra/ cadzos/ cuinga minä olen ahdistuxes/ että se caicki minun sisällystäni kiwistele/ minun sydämen tykyttä minun ruumisani: sillä minä olen täynäns murhetta: ulcona miecka/ ja huonesa cuolema on minun leskexi tehnyt. Kyllä

JEREMIAN WALITUSWIRRET

se cuulu/ että minä huocan/ ja ei cuitengan minulla ole lohduttaja/ caicki minun wiholliseni cuulewat minun onnettomudeni/ ja sijtä riemuidzewat/ sinä sen teet. Nijn anna sijs se päiwä tulla/ jongas cuuluttanut olet/ että heillen käwis/ cuin minullengin. Anna caicki heidän pahudens tulla sinun etees/ ja tee heille/ nijncuins minullengin teit caickein minun pahain tecoini tähden: sillä minun huocauxen on suuri/ ja minun sydämen on murheisans. CUiinga HERra on wihoisans Zionin tyttären pimittänyt? hän on Israelin cunnian heittänyt taiwasta maan päälle. Ei hän ole muistanut astinlautans hänen wihapäiwänäns? HERra on armottomast cadottanut caicki Jacobin asumiset. Hän on hirmuisudesans Judan tyttären scantzit särkenyt/ ja lyönyt heitä maahan. Hän on rijwannut/ sekä waldacundans/ että päämiehens. Hän on Israelin wäkeyyden hänen hirmuises wihasans särkenyt. Hän on oikian kätens wetänyt tacaperin/ cosca wihollinen tuli/ ja on Jacobis tulen sytyttänyt/ joca culutta caicki ymbärins. Hän on joudzens jännittänyt/ nijncuin wihollinen/ hänen oikian kätens on hän wienyt/ nijncuin wainollinen/ ja on tappanut caicki mitä suloinen oli nähdä/ ja hänen wihans nijncuin tulens wuodattanut/ Zionin tyttären majaan. HERra on nijncuin wihollinen/ hän on Israelin raadellut/ hän on caicki hänen huonens raadellut/ ja on hänen scantzins turmellut. Hän on Judan tyttärille paljo walitust ja murehta tehnyt. Ja hän hajotti hänen majans/ nijncuin krydimaan/ ja hänen asumisens turmeli/ HERra on andanut unohta Zionis sekä juhlat että Sabbathit/ ja on andanut hänen hirmuises wihasans/ sekä Cuningat että Papit häwäistä. HERRa on heittänyt hänen Altarins pois/ ja hänen pyhydens aldixi andanut/ ja hän on hyljännyt hänen huonens muurit wihollisen käsijn/ nijn että he owat HERran huonesa huutanet/ nijncuin juhlalla. HERra ajatteli hajottaxens Zionin tyttären muurit/ hän on nuoran wetänyt sen ylidze/ ja ei ole kääändänyt käsiäns pois/ siihenasti että hän sen hucutais/ torni seiso surkiast/ ja muuri on cukistettuna. Hänen porttins owat wajotetut maahan/ hän särkenyt hänen salpans ja tyhjäxi tehnyt/ hänen Cuningans ja päämiehens owat pacanain seas/ josa ei he Lafia saa cuulla/ eikä heidän Prophetans näkyä HERralda löydä. Zionin tyttären wanhimmat macawat

JEREMIAN WALITUSWIRRET

maan päällä/ ja owat äneti/ he heittäwät tuhca pääns päälle/ ja owat puettanet idzens säckijn/ Jerusalemin neidzet käywät alla päin. Nijn olen minä itkenyt/ että minun silmäni puhkewat/ nijn että minun sisällyxeni kiwistele/ minun maxan on wuodatettu maan päälle/ minun Canssani tyttären tähden/ cosca imewäiset ja piscuiset Caupungin catuilla näännyit. Cosca he sanoit äitillens: cusa on leipä ja wijna? cosca he Caupungin catuilla näännyit/ nijncuin surman haawoitetut/ ja annoit hengens ylön heidän äitins sylijn. Ah sinä Jerusalemin tytär/ keneen minä wertautan sinun/ eli minä minä sinun pidän? sinä neidzy Zionin tytär/ mihingä minä sinua wertautan/ jolla minä sinua lohduvaisin? sillä sinun wahingos on suuri nijncuin meri/ cuca taita sinua paranda? Sinun Prophetas owat sinulle Saarnannet turhutta/ ja hulluja näkyjä/ ja ei sinun pahoja tecojas sinulle ilmoittanet/ jolla he olisit sinun fangiudes estä tainnet/ waan owat sinulle Saarnannet turhia Saarn oja/ joilla he Saarnasit sinun ulos maastas. Caicki ohidzekäywäiset paucuttawat käsiäns sinun tähtes/ ja wiheltelewät sinua/ ja pudistelewat päätäns Jerusalemin tyttäreille. Tämäkö se Caupungi on/ josta sanotan: se on cackein jaloin/ josta coco maacunda iloidze? Caickein wiholliset ammottelewat suutans sinua wastan/ wilistäwät sinua/ ja kiristäwät hambaitans/ ja sanowat: me olemma hänen hucuttanet/ tämä on se päiwä/ jota me halaisim/ me saimme sen/ me olemma nijn cauwan elänet. Se HERra on tehnyt nijncuin hän oli ajatellut/ hän on täyttänyt sanans/ jonga hän aica ennen käskenyt oli/ hän on armottomat hucuttanut/ hän on ilauttanut wihollises sinust/ ja sinun wainollistes wallan corgottanut. Heidän sydämens huuta HERran tygö. O sinä Zionin tyttären muuri/ anna päiwällä ja yöllä kyynelet wuota/ nijncuin ojan/ älä myös lacka/ älkön myös sinun silmäis munat. Nouse yöllä ja huuda/ wuodata sinun sydämes ensimmäises walwos HERran eteen/ nijncuin wettä/ nosta kätes hänen puoleens/ sinun piscuistes sieluin tähden/ jotca näljästä näändynet owat/ jocaidzen catun nurkisa. HERra näe ja cadzo/ jongas nijn turmellut olet/ pitäkö myös waimotkin hänen ruumins hedelmät syömän/ ne nuorimmat lapsucaisetkin/ tuscalla waaxan pituet? pitäkö Prophetat ja Papit/ HERran Pyhäns nijn tapetuxi tuleman. Catuilla maasa olit

JEREMIAN WALITUSWIRRET

nuoret ja wanhat/ minun neidzeni ja nuorucaiseni owat miecan cautta langennet/ sinä olet tappanut sinun wihapäiwänäs/ sinä olet armottomast teurastanut. Sinä olet minun wiholliseni ymbäristölä cudzunut/ nijncuin juhlapäiwänä/ nijn ettei kengän HERran wihan päiwänä ole pääsnyt eikä jäänyt: sillä jotca minä caswatin ja ruokein/ ne minun wihollisen on mestannut.

Minä olen se mies/ jonga wihelijäisyyttä nähdä täyty hänen hirmuisudens widzan cautta. Hän johdatti minua ja wei pimeyteen ja ei walkiuteen. Hän on kätens kääändänyt minua wistan/ ja toimitta toisin aina minun cansani. Hän on tehnyt minun lihani ja minun nahcani wanhaxi/ ja minun luuni musertanut. Hän rakensi minua wistan/ ja sapella ja waiwalla hän minua kääri. Hän on minun pannut pimeyteen/ nijncuin aica cuollet. Hän on minun muurannut sisälle/ etten minä pääse ulos/ ja minua cowaan jalcapuuhun pannut. Ja waicka minä pargun ja huudan/ nijn hän corwans tukidze minun rucouxestani. Hän on muurannut minun tieni kijnni wuojon kiwillä/ ja minun polcuni sulkenut. Hän on wäijynyt minua/ nijncuin carhu/ nijncuin Lejoni salaudes. Hän on minun andanut tiellä exyä/ hän on minua repinyt säpäleixi/ ja turhaxi tehnyt. Hän on joudzens jännittänyt/ ja asetti minun nuolella tarcoitetta. Hän ambuis minun munascuihini hänen wijnistäns. Minä olen caiken minun Canssani nauro/ ja heidän jocapäiwäinen wirtens. Hän on haikiudella minun rawinnut/ ja coiruoholla juowuttanut. Hän on minun hambani säpäleixi musertanut/ hän kieritti minun tuhgas. Minun sielun on ajettu pois rauhasta/ minun täyty hywän unohta. Minä sanoin: minun woiman ja minun toiwon HERran päälle on pois. Muista sijs/ cuinga minä nijn radollinen ja hyljätty/ coiruoholla ja sapella juotettu olen. Sinä cuitengin sitä ajattelet: Sillä minun sielun sano sitä/ minä panen sydämeni/ sentähden minä wielä nyt toiwon. HERran laupiudesta se on/ etten me ratki huckunet/ ei hänen laupiudens wielä loppunut: Waan joca huomen se on usi/ ja sinun uscollisudes on suuri. HERra on minun osan sano minun sielun/ sentähden tahdon minä häneen toiwon. Sillä HERra on hywä nijlle/ jotca häneen toiwowat/ ja nijlle sieluille/ jotca händä kysywät. Hywä on olla kärsiwäisnä/ ja

JEREMIAN WALITUSWIRRET

HERralda apua toiwo. Hywä on ihmiselle/ ijestä canda nuorudesans. Että hän istu yxinäns/ on wait/ cosca jotakin hänen päällens tule/ Ja pane suuns tomuhun/ ja odotta toiwo/ Ja anda lyödä poskillens/ ja paljo pilcka kärsi. Sillä ei HERra syöxi pois ijancaickisest/ waan hän saatta murhellisexi/ Ja taas armahta hänen suurest laupiudestans/ Sillä ei hän sydämestäns ihmisiä curita/ eikä murHeseen saata. Nijn cuin hän tahdois radolliset maan päällä anda paina ratki alas/ Ja heidän syyns anda Jumalan edes wääränä olla/ Ja heitä wäärin duomita/ nijncuin ei HERra sitä näkiskän. CUca tohti sijs sano: sencaltaiset tapahtuwat ilman HERran käskytä? Ja ettei hywä eli paha tule hänen käskyns cautta? Mixi sijs ihmiset nurisewat heidän eläisäns? Jocainen nuriscan hänen syndejäns wastan. Tutkistelcam ja edzikäm meidän menom ja palaitkam HERran tygö. Nostacam meidän sydämem ja kätem taiwasen päin/ Jumalan tygö. Me/ me olemma syndiä tehnet/ ja cowacorwaiset ollet/ sentähden sinä oikein teit/ ettes säästänytjän. Waan sinä olet wihalla meitä pimittänyt/ ja wainonnut/ ja armottomast surmannut. Sinä werhotit idzes pilwellä/ ettei rucous pääsnyt sen läpidze. Sinä olet meitä loaxi ja saastaisudexi Canssain seas tehnyt. Caicki meidän wihollisem owat suutans ammottanet meitä wastan. Me painetan alas ja rangaistan pelgolla ja ahdistuxella. Minun silmäni wuotawat wesiojia/ minun Canssani tyttären surkiuden tähden. Minun silmäni wuotawat/ ja ei taida lacata/ Sillä ei he asetu/ sijhenasti että HERra cadzo taiwast alas ja näke. Minun silmäni culutta minulda elämäni/ minun Caupungini tyärten tähden. Minun wiholliseni owat minun ajanet/ nijncuin linnun ilman syytä. He owat minun elämäni cuoppan salwannet/ ja heittänet kiwen minun päälleni. He owat myös minun pääni wedellä walanet/ nijn minä sanoin: nyt minä ratki hucas olen. Mutta minä huudin sinun nimes/ HERra/ alhalda cuopasta/ Ja sinä cuulit minun äneni/ Älä sinun corwias kätke minun huocauxestani ja huudostani. Lähene/ cosca minä sinua huudan/ ja sano: älä pelkä. Ratcaise sinä HERra minun sieluni asia/ ja lunasta minun hengen. HERra cadzo/ cuinga minun nijn wääräyttä tehdän/ ja auta minua minun oikeuteni. Sinä näet caicki heidän costons/ ja caicki heidän ajatuxens minusta. HERra/ sinä cuulet heidän

JEREMIAN WALITUSWIRRET

pilckans/ ja caicki heidän ajatuxens minua wastan/ Minun wainollisteni huulet ja heidän neuwons minua wastan yli päiwä. Cadzo sijs/ cosca he maata panewat eli nousewat/ nijn he minusta wirsiä laulawat. Costa heille HERra nijncuin he ansainnet owat. Anna heidän sydämens wapista/ ja sinun kiroustas tuta. Waino heitä hirmuisudella/ ja hucuta heitä HERran taiwan alda.

CUinga on culda nijn mustennut? ja jalo culda nijn muuttunut? ja pyhän kiwet owat joca catulla hajotetut. Zionin kempit pojat/ cullan werraxi luetut/ cuinga ne owat sawiastian caltaisexi arwatut/ jotca sawenwalaja teke. Drakit taridzewat nisät pojillens/ ja imettävät heitä/ mutta minun Canssani tyttären täyty armotoin imewäisille olla/ nijncuin yöcköi corwesa. Imewäisten kieli tartui suun lakeen janon tähden/ ne nuoret lapsucaiset anowat leipä/ ja ei ole ketän/ joca heille sitä jaca. Jotca muinen söit hercullisest/ he owat catulla näändynet/ jotca muinen olit silkillä waatetetut/ heidän täyty nyt loasa maata. Minun Canssan tyttären syndi on suurembi/ cuin Sodomian syndi/ joca äkistä cukistettin/ ja ei yxikän käsi siihen ruwennut. Hänen Nazareins olit puhtammat cuin lumi/ ja walkemmat cuin riesca/ heidän ihons oli punaisemi cuin Coralli/ heidän cadzandons oli nijncuin Saphir. Mutta nyt on heidän ihons nijn mustennut syngedydest/ ettei he catuilla tuta taita/ heidän nahcans rippu heidän luisans/ se cuiwettui nijncuin puu. Miecalla tapetuille oli parembi/ cuin nijlle/ jotca nälkään cuolit/ jotca näändymän ja huckuman piti näljästä. Laupiammat waimot täyty omia lapsians keittä ruaxens/ minun Canssani tyttären surkiudes. HERra on hänen hirmuisudens täyttänyt/ hän on wuodattanut hänen julman wihans/ hän on Zionis tulen sytyttänyt/ joca myös hänen perustuxens polttanut on. Ei Cuningat maan päällä sitä olis usconet/ eikä caicki ihmiset maan päällä/ että wainollisen ja wihollisen piti tuleman Jerusalemin portist sisälle. Mutta se on hänen Prophetains syndein tähden/ ja heidän Pappeins pahain tecoin tähden/ jotca siellä wanhurscasten weren wuodatit. He käwit sinne ja tänne catuilla/ nijncuin sokiä/ ja olit werellä rywetetyt/ ja ei tainnet heidän waatteisins ruweta. Waan huusit heitä/ wälttäkät saastaiset/ wälttäkät/ wälttäkät/ u228

JEREMIAN WALITUSWIRRET

älkät mihingän ruwetco: sillä he wältit heitä/ ja pakenit heitä/ niijn että myös pacanain seas sanottin: ei he cauwan siellä pysy. Sentähden on HERran wiha heitä hajottanut/ ja ei sillen cadzo heidän päällens/ ettei he Pappia cunnioittanet/ eikä wanhoja armahtanet. Cuitengin meidän silmäm curkistelit tyhjän awun jälkeen/ siihenasti että he wäsyit: cosca me odotimma sitä Canssa/ joca ei meitä autta woinut. He wäijywät meitä/ niijn etten me rohke meidän catuillam käydä/ silloin myös meidän loppum tuli/ meidän päiwäm culuit/ meidän loppum on tullut. Meidän wainojam olit nopiammat cuin Cotcat taiwan alla/ wuorilla he myös meitä wainoisit/ ja corwesa he meitä wartioidzit. HERran woideltu/ joca meidän turwam oli/ on fangittu heidän werckoihins/ cosca he meitä hajotit/ johon me turwaisim/ että me hänen warjons alla eläisim pacanain seas. ILoidze ja riemuidze sinä Edomin tytär/ joca asut Uzin maalla: sillä sen calkin pitä myös sinulle tuleman/ ja sinun pitä myös juopuman ja alasti tuleman. Mutta sinun pahoilla tegoillas on loppu/ sinä Zionin tytär/ ei hän sillen anna sinua wiedä pois/ mutta sinun pahat tecos/ Edomin tytär/ pitä hänen edzimän/ ja sinun syndis ilmoittaman. MUista HERra/ cuinga meille tapahtui/ cadzo/ ja näe meidän ylöncadzettam. Meidän perimyxem on muucalaisten osaxi tullut/ ja meidän huonem ulconaisten. Meidän äitim owat nijncuin lesket. Wettä/ joca meidän omam oli/ me joimme rahallam/ omat halgot me ostim hinnalla. Caulallam me waiwa kärseim/ ja ehkä me jo wäsynet olimme/ ei cuitengan meille lepo annettu. Meidän piti Egyptin ja Assyrian ala meitäm andaman/ että me sijttekin leipä meidän rawinnoxem saisimme. Meidän Isäm owat syndiä tehnet/ ja ei sillen ole käsis/ ja meidän pitä heidän pahoja tecojans nautidzeman. Oriat meitä wallidzewat/ ja ei ole kengän/ joca meitä heidän käsistäns pelasta. Meidän pitä hakeman meidän leipäm hengen pacolla/ miecan edes corwesa. Meidän ihom on poldettu nijncuin pädzis/ sen hirmuisen näljän tähden. He owat waimot Zionis raiscannet/ ja neidzet Judan Caupungeisa. Ruhtinat he owat hirttänet/ ja wanhimbita ei he cunnioittanet. Nuorucaiset piti jauhaman/ ja piscuiset puita candaisans piti combastuman. Wanhat puutuit porteista/ ja nuorucaiset ei sillen candeletta soita. Meidän

JEREMIAN WALITUSWIRRET

sydämem riemu loppui/ meidän dantzim on käändynyt murhexi. Meidän päästäm on Cruunu pudonnut/ woi meitä/ että me nijn olemma syndiä tehnet ! Sentähden on myös meidän sydämem murehisans/ ja meidän silmäm owat piminet. Zionin wuoren tähden/ että se nijn häwitetty on/ että ketut hänes juoxendelewat. Mutta sinä HErra/ joca ijancaickisest olet/ ja sinun istuimes ijästä ikän. Mixis meidän nijn unohdat? ja nijn cauwan meitä peräti hyljät? Palauta HERRa meitä jäl lens sinun tygös/ että me taas palajaisimme/ udista meidän päiwäm nijncuin he algusta olit. Sillä sinä olet meitä heittänyt pois/ ja sinä olet sangen suurest wihastunut meidän päällem.

Propheta Hesekiel

COImandena kymmendenä wuotena/ wijdendenä päiwänä neljännesä Cuusa/ cuin minä olin fangein seas/ Chebarin wirran tykönä/ aukeni taiwas/ ja Jumala osotti minulle näyt. Se wijdes päiwä Cuusa oli wijdennellä wuodella sijttecuin Jojachin Judan Cuningas oli wiety fangina pois. Silloin tapahdui HERRan sana Hesekielille Busin pojalle/ Papin Chaldean maasa/ Chebarin wirran tykönä/ siellä tuli HERRan käsi hänen päällens. JA minä näin/ ja cadzo/ siellä tuli raju tuuli pohjan puolest/ suuren pilwen cansa/ täynäns tulda/ nijn että se cuumotti caicki ymbärins/ ja keskeldä tulen oli se sangen kircas. Ja sijnä keskellä oli nijncuin neljä eläindä/ ja yxi heistä oli nijncuin ihminen. Ja heillä oli neljä caswo/ ja neljä sijpe. Ja heidän säärens seisoit oikiana/ mutta heidän jal cans olit nijncuin härjän jalgat/ ja paistit nijncuin kijldäwä waski. Ja ihmisen kädet olit heidän sijpeins alla/ heidän neljällä tahwollans/ sillä heillä oli neljä caswo ja neljä sijpe. Ja sijwet olit yhdistetyt toinen toiseens. Ja cuin he käwit/ ei he erinnet toinen toisestans: Waan cuhunga he menit/ menit he cohdastans. HEidän caswons/ oikialla puolella/ olit nijncuin ihmisen ja Lejonin/ mutta wasemalla puolella olit heidän caswons/ nijncuin härjän ja Cotcan. Ja heidän caswons ja sijpens olit eroitetut/ nijn että caxi päälimmäistä sijpe löit juuri yhteen/ ja cahdella sijwellä peitit he heidän

PROPHETA HESEKIEL

ruumins. Cuhunga he menit/ nijn he menit cohdastans/ ja he menit sinne/ cuhunga hengi ajoi/ ja ei erinnet käydesäns toinen toisestans. Ja eläimet olit näkyäns nijncuin tuliset hijlet/ jotca palawat/ ja nijncuin tulisoitto oli eläinden waihella. Mutta tuli cuumotti/ ja tulesta käwi ulos pitkäisen leimaus. Ja eläimet juoxit sinne ja tänne nijncuin pitkäisen tuli. COsca minä näin nämät eläimet: cadzo/ nijn seisoit siellä rattat maan päällä/ nijden neljän eläimen tykönä/ ja olit näkyäns nijncuin neljät rattat. Ja ne rattat olit/ nijncuin yxi Turcos/ ja olit caicki ne neljä yhden muotoiset. Ja ne olit näkyäns/ nijncuin yhdet rattat olisit ollet toisen sisällä. Cosca yxi heistä meni/ nijn menit caicki ne neljä/ ja ei erinnet toinen toisestans. Nijden pyörät ja corkeus oli sangen ihmellinen/ ja ne olit täynäns silmiä caicki ymbärins nijtä neljä ratasta. Ja cuin eläimet käwit/ nijn cuuljit myös rattat heitä myöden/ ja cosca eläimet ylönsit idzens maasta/ nijn ylönsit myös rattat idzens. Cuhunga hengi meni/ sinne menit he myös/ ja rattat ylönsit idzens heidän cansans: Sillä yxi eläwä hengi oli rattaisa. Cosca he menit/ nijn menit nämät myös/ cosca he seisoit/ nijn seisoit nämät myös/ ja cuin he ylensit idzens maasta/ nijn ylensit myös rattat idzens heitä myöden: Sillä yxi eläwä hengi oli rattaisa. Mutta eläinden päällä oli nijncuin taiwas/ cuin Cristal/ peljättäwä/ juuri heidän päälidzens lewitetty. Nijn että taiwan alla seisoit heidän sijpens/ ja yxi juuri toisen päin/ ja caxi sijpe peitit jocaidzen heidän ruumins. Ja minä cuulin sijpein änen/ nijncuin suurten wetten pauhinan/ ja nijncuin jylinän/ sildä Caickiwaldialda/ cosca ne lijcuit/ ja nijncuin hyminän sota joucosta. Mutta cosca he alallans seisoit/ nijn laskit he sijpens alas/ ja cosca he alallans seisoit/ ja laskit sijpens alas/ nijn jylisi taiwasa heidän päälläns. Ja taiwan päällä/ joca heidän ylidzens oli/ oli istuin näkyäns nijncuin Saphir/ ja istuimella istui ihmisen muotoinen. Ja minä cadzoin hänen päällens/ ja hän oli cuin kircas walkeus/ ja sisäldä oli se cuin tuli caicki ymbärins: hänen cupeistans ylös ja alas näin minä nijncuin tulen cuumottawan caicki ymbärins. Nijncuin taiwan caari näky pilwen peitos cosca satanut on/ nijn walaisi se caicki ymbärins. Tämä oli HERran cunnian näky.

PROPHETA HESEKIEL

Ja koska minä sen nähnyt olin/ langeisin minä caswoilleni/ ja cuulin änen puhuvan. JA hän sanoi minulle: Sinä ihmisen lapsi/ seiso jalgoillas/ nijn minä tahdon puhua sinun cansas. Ja cuin hän puhui minun cansani: nijn minä wahwistuin/ ja seisoin minun jalgoillani/ ja cuuldelin händä joca puhui minun cansani. Ja hän sanoi minulle: Sinä ihmisen lapsi/ minä lähetän sinun Israelin lasten tygö/ sen luopuwaisen Canssan tygö/ jotca minusta luopunet owat. Jotca heidän Isäins cansa/ haman tähän päiwän asti/ owat minua wastan rickonet. Mutta ne lapset/ joiden tygö minä sinun lähetän/ owat niscurit ja paatunet sydämest/ nijlle pitä sinun sanoman: Näitä sano HERra HERra/ jos he sen cuulewat taicka cadzowat ylön. Se on kyllä tottelematoin huone/ nijn pitä heidän cuitengin tietämän/ että Propheta heidän seasans on. JA sinä ihmisen lapsi/ ei sinun pidä pelkämän heitä cuinga he sinusta duomidzewat/ he owat tosin wastahacoiset/ ja teräwät orjantappurat sinua wastan/ ja sinä asut Scorpionein seas: Mutta ei sinun pidä pelkämän heidän sanojans/ eikä hämmästyvän heidän caswojans/ Waicka he owat tottelematoin huone: Mutta sinun pitä sanoman heille minun sanani/ jos he sen cuulewat/ taicka cadzowat ylön: sillä se on cowacorwainen Canssa. Mutta sinä ihmisen lapsi/ cuules mitä minä sinulle sanon/ ja älä ole tottelematoin/ nijncuin he tottelemattomat owat: awa suus ja syö mitä minä sinun annan. Ja minä näin/ ja cadzo/ käsi oli ojettu minun puoleeni/ josa oli kääritty kirja: jonga hän awais minun eteeni/ ja se oli kirjoitettu ulco ja sisäldä/ ja sijnä oli kirjoitetut walituxet/ ja pargut.

JA hän sanoi minulle: Sinä ihmisen lapsi/ syö mitä sinun edesäs on/ nimittäin tämä kirja/ ja mene ja Saarna Israelin huonelle. Nijn minä awaisin suuni/ ja hän annoi sen kirjan minun syödäxeni. Ja sanoi minulle: Sinä ihmisen lapsi/ sinun pitä tämän kirjan/ jonga minä annan sinulle/ syömän sinun ruumisees/ ja täyttämän sillä wadzas. Nijn minä söin sen/ ja se oli minun suusani nijn makia cuin hunaja. JA hän sanoi minulle: Sinä ihmisen lapsi/ mene Israelin huoneseen/ ja Saarna heille minun sanani. Sillä en tosin minä sinua lähetä sen Canssan tygö/ jolla outo puhe ja wieras kieli on/ waan Israelin huoneseen: Ja en suuren Canssan tygö/ joilla outo puhe ja wieras kieli olis/

PROPHETA HESEKIEL

joiden puhetta et sinä ymmärrä: Ja jos minä vielä lähetäisin sinun niiden tygö/ niiden pitäis heidän cuitegin mielelläns cuuleman sinua. Mutta Israelin huone ei tahdo sinua cuulla: sillä ei he tahdo cuulla idze minuacan: sillä coco Israelin huonella on paha pää ja cowa sydän. Mutta cuitegin olen minä tehnyt sinun caswos lujaxi heidän caswojans wastan/ ja sinun odzas heidän odzans wastan. Ja minä olen tehnyt sinun odzas niiden cowaxi cuin Demantin/ ja cowemmaxi cuin callion: Sentähden älä pelkä heitä/ älä myös hämmästy heidän edesäns/ ehkä he owat sencaltainen tottelematoin Canssa. JA hän sanoi minulle: Sinä ihmisen lapsi/ caicki minun sanani/ jotca minä sanon sinulle/ ota ne sinun sydämees/ ja corwijs: Ja mene pois sinun Canssas fangein tygö/ ja Saarna heille/ ja sano heille: Näitä sano HERra HERra/ jos he cuulewat sen/ taicka cadzowat ylön. Ja hengi ottiminun ylös/ ja minä cuulin minun jäljäsäni suuren humauxen änen/ (Siunattu olcon HERran cunnia/ hänen siasans) Ja minä cuulin eläinden sijpein änen/ jotca löit toinen toiseens/ ja ratasten jyrinän/ jotca juuri niiden tykönä olit/ ja suuren humauxen änen. Niin hengi nosti minun ylös/ ja wei minun pois/ ja minä menin pois/ ja oli suuresti hämmästynyt: mutta HERran käsi piti minun wahwana. Ja minä tulin fangein tygö Thel Abibin/ jotca asuit Chebarin wirran tykönä/ ja istuin heidän tygöns/ cusa he istuit/ ja olin siellä heidän cansans seidzemen päiwä/ rascasa murHesa. JA cosca ne seidzemen päiwä olit culunet/ tapahdui HERran sana minulle: ja sanoi: Sinä ihmisen lapsi/ minä olen pannut sinun Israelin huonen wartiaksi/ sinun pitää cuuleman sanan minun suustani/ ja waraman heitä minun puolestani. JOs minä sanon jumalattomalle: sinun pitää totisest cuoleman/ ja et sinä wara händä/ etkä sano hänelle sitä/ että jumalatoim lackais hänen jumalattomasta menostans/ ja sais elä: niiden pitää sen jumalattoman cuoleman hänen syndeins tähden/ mutta hänen werens tahdon minä waatia sinun kädestäs. Mutta jos sinä warat sitä jumalatoimda/ ja ei hän käänny hänen jumalattomasta menostans ja teistäns: niiden pitää hänen syndeins tähden cuoleman: mutta sinä olet wapahtanut sinun sielus. Ja jos se wanhurscas luopu hänen wanhurscaudestans/ ja teke paha/ niiden minä sallin hänen loucata idzens/ ja

PROPHETA HESEKIEL

hänen pitä cuoleman. Sentähden ettes ole händä warannut/ pitä hänen syndeins tähden cuoleman/ ja hänen endistä wanhurscauttans/ cuin hän tehnyt on/ ei pidä muistettaman: Mutta hänen werens tahdon minä kysyä sinun kädestäs. Mutta jos sinä warat wanhurscasta/ ettei hän syndiä tekis/ ja ei hän myös syndi tee: nijn pitä hänen elämän: ja että sinä waraisit händä/ olet sinä myös sinun sielus wapahtanut. JA siellä tuli HERran käsi minun päälleni/ ja sanoi minulle: Nouse ja mene kedolle/ siellä tahdon minä puhua sinun cansas. Ja minä nousin/ ja menin kedolle/ ja cadzo/ nijn siellä seisoi HERran cunnia/ nijncuin minä sen Chebarin wirran tykönä ennen nähnyt olin/ ja minä langeisin maahan minun caswoilleni. Ja minä tulin wirwotetuxi/ ja seisoin minun jalgoillani/ ja hän puhui minun cansani/ ja sanoi minulle: Mene ja sulje idzes sinun huoneses. JA sinä ihmisen lapsi/ cadzo/ sitet pitä pandaman sinun päälles/ ja he sitowat sinun nijllä/ ettei sinun pidä pääsemän heildä. Ja minä tahdon sinun kieles anda tarttua sinun suus lakeen/ nijn että sinun pitä tuleman mykäxi/ ja ei enä taitaman nuhdella heitä. Sillä se on cowacorwainen Canssa. Mutta cosca minä puhun sinun cansas/ nijn tahdon minä awata sinun suus/ että sinun heille sanoman pitä: Näitä sano HERra HERra/ joca sen cuule/ hän cuulcan: Joca sen cadzo ylön/ cadzocan: Sillä se on tottelematoin Canssa.

JA sinä ihmisen lapsi/ ota tijlikiwi/ pane se sinun etees/ ja pijrusta sen päälle Jerusalemin Caupungi/ Ja lyö leiri sen ymbärille/ ja rakenna siihen aita/ ja tee siihen walli/ ja aseta siihen sotawäki/ ja pane sotaaset sen ymbärille. Mutta ota sinun etees rautapannu/ anna se olla rautaisen muurin edestä/ sinun ja Caupungin wälillä/ ja aseta sinun caswos händä wastan/ ja pijritä se: Se olcon Israelin huonelle merkixi. Sinun pitä myös macaman wasemalla kyljelläs/ ja Israelin huonen pahat tegot paneman sen päälle. Nijn monda päiwä cuin sinä macat sen päällä: nijn cauwan pitä sinun myös candaman heidän pahoja tecojans. Mutta minä tahdon tehdä sinulle heidän pahain tecoins vuosicaudet/ päiwixi/ nimittäin/ colmexi sadaxi ja yhdexäxi kymmenexi päiwäxi: nijn cauwan pitä sinun candaman Israelin huonen pahoja töitä. Ja coscas ne olet täyttänyt: sijtte pitä sinun macaman sinun

PROPHETA HESEKIEL

oikialla kyljellä/ ja candaman Judan huonen pahoja töitä/ neljäkymmendä päivää: Sillä minä annan sinulle tässä myös päivän joca vuoden edest. Ja aseta sinun caswos ja sinun paljas käsiwartes/ sitä ympärinspijritettyä Jerusalemita wastan/ ja ennusta händä wastoin. Ja cadzo/ minä tahdon panna sitet sinun päälles/ nijn ettei sinun pidä saaman käändä idzes yhdeldä kyljeldä toiselle/ siihenasti että sinä olet lopettanut sinun pijrittämises päivät. Nijn ota nyt sinulles nisuja/ rukijta/ ja ohria/ papuja/ herneitä ja cauroja/ ja pane ne caicki yhteen astiaan/ ja tee sinulles nijn monda leipä sijtä/ cuin monda päivä on/ jotca sinun kyljelläs macaman pitä/ että sinulla olis sijtä syömistä/ colmexi sadaxi ja yhdexäxi kymmenexi päiväxi. Nijn että sinun ruocas/ jonga sinun cunakin päivänä syömän pitä/ pitä painaman caxikymmendä Sicli: Tämän sinun syömän pitä/ yhdestä päivästä nijn toiseen. Wettä pitä sinun myös juoman määrällä/ nimittäin/ cuudennen osan Hinnist/ ja sen sinun pitä juoman yhdestä päivästä nijn toiseen. Ohraisia leipiä pitä sinun syömän/ jotca sinun heidän silmäins edes ihmisen jäljellä kypsendamän pitä. Ja HERra sanoi: ratki näin pitä Israelin lapset syömän heidän saastaista leipäns pacanain seas/ cuhunga minä heitä ajawa olen. Mutta minä sanoin: Woi HERra HERra/ cadzo/ minun sielun ei ole coscan vielä saastutettu: Sillä en ole minä ikänäns hamasta minun nuorudestani/ nijn tähän aican asti mitän raato taicka raadeldua syönyt/ ja ei saastainen liha ole coscan minun suuhuni tullut. Mutta hän sanoi minulle: cadzo/ minä tahdon anda sinulle carjan sonda ihmisen jäljen edest/ jolla sinun leipäs kypsendamän pitä: Ja sanoi minulle: Sinä ihmisen lapsi/ cadzo/ minä tahdon otta pois leiwän rawinnon Jerusalemis/ nijn että heidän pitä leipä syömän painolla ja murhella/ ja juoman wettä määrällä ja surulla. Että sekä leipä ja wesi puuttuman pitä/ ja yhden pitä sureman toisen cansa/ ja näändymän heidän pahoisa tegoisans.

JA sinä ihmisen lapsi/ ota nijn teräwä miecka cuin partaweidzi/ ja keridze pääs ja partas/ ja ota waaca/ ja jaga ne sillä. Colmannen osan pitä sinun tulella polttaman keskellä Caupungita/ cosca pijrittämisen päivät owat täytetyt: toinen colmas osa ota ja hacka miecalla/ Caupungin ympärillä:

PROPHETA HESEKIEL

Wijmeinen colmas osa heitä tuuleen/ että minä wedäisin miecan ulos heidän jälkensä. Mutta ota vähä niistä ja sido sinun hames culmaan. Ja ota taas vähä niistä/ ja heitä se tuleen/ja polta se tulesa/ siitä pitää tulen tuleman coco Israelin huoneeseen. Näin sano HERra HERra: Tämä on Jerusalem jolla minä pacanain keskelle asettanut olen/ ja caicki maacunnat hänen ymbärillensä: Mutta hän on kääntänyt minun Lakin jumalattomaksi opiksi/ enemmän kuin pacanat/ ja minun oikeudeni enemmän kuin ne maacunnat/ jotka hänen ymbäristöllänsä ovat: Sillä he heittäivät minun Lakini pois/ ja ei tahdo elä minun oikeudeni jälkeen. Sentähden sano HERra HERra näin: Että te enemmän pahutta teette kuin pacanat/ jotka ovat teidän ymbärillänsä/ ja et te waella minun käskyisäni/ ettekä tee minun oikeudeni jälkeen: Mutta teette pacanain tawan jälkeen/ jotka ovat teidän ymbärillänsä. Nijn sano HERra HERra näin: Cadzo/ minä tulen myös sinun tygös/ ja tahdon duomita sinun/ njin että pacanat pitää sen näkemän. Ja tahdon njin tehdä sinun cansas/ kuin en ikänänsä minä ennen tehnyt ole/ engä myös tästedes tehdä tahdo/ caickein sinun cauhistustes tähden/ Njin että sinusa pitää Isät syömän lapsensa/ ja lapset heidän Isänsä. Ja tahdon sinun njin duomita/ että caicki sinun jäänes pitää caickijn tuulijn hajotetuxi tuleman. Sentähden njin totta kuin minä elän/ sano HERra HERra/ että sinä olet sinun cauhistustes ja epäjumaltes cansa saatuttanut minun Pyhäni/ njin tahdon minä myös hucutta sinun pois/ ja minun silmän ei pidä sinua säästämän/ eli armahtaman sinua. Colmas osa sinusta pitää rutolla cuoleman ja nälkän näändymän: ja se toinen colmas osa pitää langeman miecalla sinun ymbäristöllänsä: Ja sen wijmeisen colmannen osan tahdon minä hajotta caickijn tuulijn/ ja wetä miecan heidän jälkensä. Näin pitää minun wihani täytetyxi tuleman/ ja minun hirmuisudeni saatan minä heidän päällensä/ että minä saisin lohdutuxen heistä/ ja heidän pitää ymmärtämän/ että minä HERra minun kijwauxesani puhunut olen/ cosca minä minun hirmuisudeni heissä täyttänyt olen. Minä tahdon saatta sinun autiaxi ja pilcaxi caikille pacanoille/jotka sinun ymbärillänsä ovat/ caickein njiden silmäin eteen/ jotka käywät siellä ohidze. Ja sinun pitää oleman häwäistyxi/ pilcaxi/ opiksi ja ihmexi caikille pacanoille/ jotka ovat sinun

PROPHETA HESEKIEL

ymbärilläs/ cosca minä annan oikeudeni käydä sinun päälles/ wihan/ julmuden ja rangaistusten cansa (sen sanon minä HERra) Ja cosca minä ne pahat näljän nuolet heidän secaans lähettävä olen/ jotca wahingoliset oleman pitä/ ja jotca minun pitä lähettämän huckaman teitä/ ja andaman näljän enämmäxi ja enämmäxi tulla teille/ ja ottaman pois leiwän rawinnon. Ja näljän ja pahat pedot tahdon minä anda tulla teidän secaan/ ne pitä teitä tekemän lapsittomixi. Ja siellä pitä ruton ja weren lijckuman sinun seacas/ ja miecan tahdon minä anda tulla sinun päälles/ Minä HERra olen sen sanonut. JA HERRAN sana tapahdui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen lapsi/ käännä sinun caswos Israelin wuoria päin/ ja ennusta heitä wastan/ ja sano: Te Israelin wuoret/ cuulcat HERran HERran sana/ näitä sano HERra HERra/ sekä wuorille että mäille/ sekä ojille että laxoille: cadzo/ minä tahdon anda tulla miecan teille/ ja lyödä teidän cuckoldan maahan/ Että teidän Altarin pitä cukistetuxi tuleman/ ja teidän epäjumalan ricki lyödyxi/ ja tahdon anda teidän ruumin tapetta cuwain eteen. Ja minä tahdon lyödä maahan Israelin lasten ruumit teidän cuwain eteen/ ja hajotta teidän luun/ ymbäri teidän Altareitan. Cusa te asutta/ sillä Caupungit pitä kylmille tuleman/ ja cuckoldat häwitettämän. Sillä teidän Altarin pitä lyötämän maahan ja autioxi tehtämän ja ricottaman teidän epäjumalan/ häwitettämän/ ja särjettämän teidän cuwan/ ja tyhjäxi tehtämän teidän sääty. Ja maahan lyödyt pitä macaman teidän seasan/ että teidän tietämän pitä/ minun olewan HERran. Mutta minä tahdon anda muutamat teistä jäädä/ jotca pitä miecalda jäämän pacanain secaan/ cosca minä teitä maille hajottanut olen. Jäänet teistä pitä silloin muistaman minua pacanain seas/ cusa heidän fangina oleman pitä/ cosca minä särkenyt olen heidän haurellisen sydämens/ joca minusta luopunut on/ ja heidän kijluwat silmäns/ jotca owat cadzonet heidän epäjumaltens jälken/ ja nijden pitä catuman sitä pahutta/ cuin he caickein heidän cauhistustens cautta tehnet owat/ Ja heidän pitä tietämän/ että minä olen HERra ja en ole huckan puhunut/ että minun taincaltaisen pahan pidäis heille tekemän. Näitä sano HERra HERra: Lyö käsiäs yhten ja tömistä jalcojas/ ja sano: woi caicke pahuden cauhistusta Israelin huones/ jonga tähden he sekä miecan/

PROPHETA HESEKIEL

näljän ja ruton kautta langeman pitä: Se kuin caucana on/ hänen pitä rutton cuoleman/ ja se kuin juuri läsnä on/ hänen pitä miecalla langeman: Mutta se kuin jää/ ja niistä pääsnyt on/ sen pitä nälkän cuoleman. Näin tahdon minä täyttää minun hirmuisudeni heidän seasans/ että teidän tietämän pitä että minä olen HERra/ koska heidän tapettuns pitä macaman heidän epäjumaltens seas/ ymbäri heidän Altareitans/ caikilla cuckuloilla ja caikilla vuorilla/ ja caickein wiherjäisten puiden alla/ ja caickein paxuin tammein alla/ joisa paicoisa he caickinaisille epäjumaloille makiata sawuuhria tehnet owat. Minä tahdon ojeta käteni heitä wastan/ ja tehdä heidän maans tyhjäksi ja autioiksi/ hamasta Diblathin corwesta/ ehkä cusa he asuwat/ ja heidän pitä tietämän/ että minä olen HERra.

JA HERran sana tapahdui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen lapsi/ näitä sano HERRA HERRA/ Israelin maasta: Loppu tule/ koko neljän maan ären loppu tule. Nyt tule sinun loppus: Sillä minä tahdon lähettää minun hirmuisudeni sinun päälles/ ja tahdon duomita sinua/ niin kuin sinä ansainnut olet/ ja tahdon anda sinulle/ mitä caickijn sinun cauhistuxijs tule. Minun silmän ei pitä säästämän sinua/ eikä armahtaman sinua: Mutta minä tahdon anda sinulle/ niin kuin sinä ansainnut olet/ ja sinun cauhistuxes pitä tuleman sinun secaas/ että teidän tietämän pitä/ että minä olen HERra. Näitä sano HERra HERra: cadzo/ yksi onnettomus tule toisen jälkeen. Loppu tule/ loppu tule/ hän lyckä sinun päälles/ Cadzo/ hän tule/ hän käy jo ylös/ ja tule pian sinun päälles/ sinä joca asut maan päällä/ aica tule/ tuscapäiwä on juuri läsnä/ ettei laulajat pitä wuorella oleman. Nyt tahdon minä pian wuodatta minun hirmuisudeni sinun päälles/ ja täyttää minun wihani sinua/ ja duomita sinun niin kuin ansainnut olet/ ja anda sinulle mitä caickijn sinun cauhistuxijs tule. Minun silmän ei pitä säästämän sinua/ eikä armahtaman sinua/ mutta minä tahdon anda sinun niin kuin sinä ansainnut olet/ ja sinun cauhistuxes pitä tuleman sinun secaas/ että teidän tietämän pitä/ että minä olen HERra/ joca teitä lyön. CADzos/ päiwä/ cadzo/ hän tule/ hän tule edes/ widza cucoista/ ja se ylpiä wiherjoidze. Tyranni on idzens walmistanut jumalattomain widzaxi/ niin ettei kengän heitä eli heidän Canssans/ taicka heidän jouckoans pitä

PROPHETA HESEKIEL

walittaman. Sillä aica tule/ päiwä lä [ty/ ostaja älkön iloitco/ ja myypä älkön murehtico: Sillä wiha tule caiken heidän jouckons päälle. Sentähden myyjän ei pidä enä lucua pitämän hänen myydystä calustans/ sillä se cuin elä/ pitä sen omistaman: Sillä ennustus caikesta heidän rickaudestans/ ei pidä käymän tacaperin: Ei kengän taida wahwista elämätäns pahudens cautta. SOittacat Basunalla/ ja walmistacat caicki/ ei cuitengan siellä yxikän sotaan ole lähtewä: Sillä minun hirmuisudeni tule caiken hänen Canssans päälle. Ulcona lijcku miecka/ sisällä rutto ja nälkä/ se cuin kedolla on/ hänen pitä miecalla langeman/ mutta se cuin Caupungis on/ hänen pitä rutton ja nälkän waipuman. Ja jotca heidän pääsewät/ pitä oleman wuorilla nijncuin mettiset laxosa/ ja caickein pitä walittaman/ cukin pahuttans. Caicki kädet pitä näändymän/ ja caicki polwet pitä horjuman nijncuin wesi. Ja heidän pitä idzens säckijn puettaman/ ja pelgolla rascautettaman/ ja caicki caswot pitä surkiast cadzoman/ ja caicki päät paljaksi tuleman. Heidän pitä hopians heittämän catuille/ ja heidän culdans locana pitämän: sillä heidän hopians ja culdans ei pidä taitaman autta heitä/ sinä HERran wihan päiwänä: Ja ei semmengän pidä taitaman sillä heidän sieluans rawita/ eli täyttä sillä heidän wadzans/ Sillä se on ollut heille yxi pahennus/ heidän pahoin töihins. Heidän calleista caluistans/ joilla he ylpeilit/ owat he heidän julmudens ja cauhistuxens cuwat tehnet/ sentähden tahdon minä tehdä heille sen saastaisudexi/ Ja tahdon anda sen muucalaisten käsijn/ että ne sen ryöwämän pitä/ ja jumalattomille maan päälle saalixi/ että ne sen saastuttawat. Minä tahdon minun caswoni käändä siellä pois/ että he juuri minun majani rijwawat/ ja ryöwärit pitä tuleman sinne/ ja sen saastuttaman. Tee cahlet: Sillä maa on täynäns weren wicoja/ ja Caupungi täysi wäkiwalda. Nijn tahdon minä anda tulla caickein pahimmat pacanain seasta/ että ne pitä heidän huonens omistaman/ Ja minä tahdon lopetta woimallisten ylpeyden/ ja rijwata heidän kirckons. Häwittäjä tule/ nijn pitä heidän rauha edzimän/ ja ei se pidä oleman heillä. Yxi onnettomus pitä tuleman toisen jälkeen/ yxi sanoma sen toisen päälle/ nijn pitä heidän silloin Prophetailda näkyä edzimän/ mutta siellä eikä Laki pidä enä oleman Pappain tykönä/ eikä

PROPHETA HESEKIEL

neuwo wanhain tykönä. Cuningan pitä murHesa oleman/ ja Päämiehet surullisis waatteis/ ja maasa Canssan kädet pitä wapiseman/ minä tahdon nijn laitta idzeni heidän cansans/ cuin he elänet owat/ ja tahdon duomita heitä/ nijncuin he ansainnet owat/ että heidän pitä tietämän/ että minä olen HERra.

JA tapahdui cuudendena vuonna/ wijdendenä päiwänä cuudennesta Cuusta/ että minä istuin minun huonesani/ ja Judan wanhimmat istuit minun edesäni/ siellä tuli HERran HERran käsi minun päälleni. Ja cadzo/ minä näin/ että se cuin oli hänen cupens alla/ se oli nijncuin tuli/ mutta päädä hänen cupens oli se sangen kircas/ nijncuin caickein puhtain waski. Ja hän ojensi ulos nijncuin käden/ ja otti minun kijnni minun pääni hiuxist/ nijn otti minun hengi ylös taiwan ja maan wälillä/ ja wei minun Jerusalemijn Jumalan nägys/ sisällisen owen tygö/ joca pohjan puoles on/ cusa kijwauxen cuwa seiso/ joca kijwauxen kehoitti. Ja cadzo/ siellä oli Israelin Jumalan cunnia/ nijncuin minä sen ennen nähnyt olin kedolla. Ja hän sanoi minulle: Sinä ihmisen lapsi/ nosta silmäs pohjaisen päin. Ja cuin minä silmäni nostin pohjan puoleen: Cadzo/ nijn seiso/ wihan sytyttjä cuwa pohjan puoles Altariportin tykönä/ custa käydän sisälle. Ja hän sanoi minulle: Sinä ihmisen lapsi/ näetkös mitä nämät tekewät? nimittäin/ ne suuret cauhistuxet jotca Israelin huone täsä teke/ että he juuri ajawat minun cauwas/ minun Pyhästäni: Mutta sinun pitä wielä nyt näkemän suuremmat cauhistuxet. Ja hän wei minun cartanon Porttijn/ siellä minä näin/ ja cadzo/ siellä oli läpi seinäsä. Ja hän sanoi minulle: Sinä ihmisen lapsi/ caiwa seinä läpidze. Ja cuin minä caiwoin seinän läpidze: Cadzo/ nijn oli siellä yxi owi. Ja hän sanoi minulle: Mene sinne/ ja cadzo nijtä ilkiöitä cauhistuxia/ cuin he täsä tekewät. Ja cosca minä menin sisälle/ ja cadzoin: Cadzo/ nijn siellä olit caickinaiset matojn ja eläinden cuwat/ caicki tyynni cauhistus/ ja caickinaiset Israelin huonen epäjumalat/ joca paickaan ymbärins seiniä tehdyt/ Joiden edes seisoit seidzemenkymmendä miestä/ Israelin huonen wanhimmista/ ja Jasia Saphan poica/ seiso/ myös heidän seasans/ ja jocaidzella heillä oli pyhän sawun astia kädesä/ ja paxu löhkä käwi ylös Sawuuhrista. Ja hän sanoi

PROPHETA HESEKIEL

minulle: Sinä ihmisen lapsi/ näetkös mitä Israelin huonen vanhimmat tekewät pimeydes/ idzecukin hänen caunimmas Camarisans? Sillä he sanowat: ei HERra näe meitä: Mutta HERra on maan hyljännyt. Ja hän sanoi minulle: Sinun pitä vielä nyt näkemän surembia cauhistuxia/ joita he tekewät. Ja hän wei minun sen portin tygö/ HERran huonesa/ joca on pohjan puoles/ ja cadzo/ siellä istuit waimot jotca itkit Thamust. Ja hän sanoi minulle: Sinä ihmisen lapsi/ näetkös nämät? Mutta sinun pitä vielä suurembia cauhistuxia näkemän/ cuin nämät owat. Ja hän wei minun siihen sisälliseen cartanoon HERran huonesen päin/ ja cadzo/ HERran Templin owen edes/ esihuonen ja Altarin wälillä oli wijsi colmattakymmendä miestä jotca olit kääändänet heidän selkäns HERran Templin puoleen/ ja caswons itään/ ja rucoilit Auringon ylönemisen päin. Ja hän sanoi minulle: Sinä ihmisen lapsi/ näetkös nämät? Ongo tämä Judan huonelle wähä/ että he täsä caicki taincaltaiset cauhistuxet tekewät/ jotca myös muutoin coco maan wäkiwallalla ja wäärydellä täyttäwät/ asettawat idzens minua wihoittaman? Ja cadzo/ he pitäwät wijnapuun oxan nenäns edes. Sentähden tahdon minä myös waelda heitä wastan hirmuisudella/ ja ei pidä minun silmäni säästämän heitä/ eikä minun armoni tuleman heitä. Ja jos he vielä huutawat corkialla änellä/ minun corwisani: nijn en cuitengan minä cuule heitä.

JA hän huusi corkialla änellä minun corwisani/ ja sanoi: se on jo käsis/ että Caupungi pitä rangaistaman ja jocaidzella on murhaase hänen kädesäns. Ja cadzo/ siellä tuli cuusi miestä ylimmäisen portin tietä/ joca pohjan puoles on/ ja jocaidzella oli wahingolinen ase kädesä. Mutta siellä oli yxi heidän seasans/ joca oli lijnawaatteis/ ja kirjoitus calut hänen wyölläns/ ja he menit sisälle/ ja astuit waskialtarin tygö. Ja Israelin Jumalan cunnia nousi Cherubimin päädä/ joidenga päällä hän oli/ ja lähestyi huonen kynnyxen asti/ ja huusi sitä/ jonga päällä oli lijnawaate/ ja kirjoitus calut wyöllä. Ja HERra sanoi hänelle: Mene Jerusalemin Caupungin läpidze/ ja kirjoita ne miehet heidän odzisans/ jotca huocawat ja surewat sitä cauhistusta/ cuin sijnä tapahtu. Mutta muille/ sanoi hän minun cuulden. Mengät hänen jälisäns Caupungin läpidze/ ja lyökät siellä/ teidän silmän ei pidä ketän

PROPHETA HESEKIEL

säästämän/ eikä armo tekemän. Lyökät sekä wanhat että nuoret/ neidzet/ lapset ja waimot cuoliaksi: Mutta joiden päällä kirjoitus on/ ei yhtengän nijhin pidä teidän rupeman. Ruwetcat ensin minun Pyhästäni. Ja he rupeisit nijstä wanhoista miehistä/ jotca huonen edes olit. Ja hän sanoi heille: saastuttacat huone/ ja täyttäkät cartanot cuolluitten ruumeilla/ mengät sijtte ulos. Ja he menit ulos/ ja tapoit Caupungisa. Ja cosca he olit tappanet heidän/ jäin minä wielä. Ja minä langeisin minun caswoilleni/ huusin ja sanoin: Woi HERra HERra/ tahdotcos sijs hucutta caicki jäänet Israelis/ ettäs nijn wuodatat sinun wihas Jerusalemin päälle? Ja hän sanoi minulle: Israelin ja Judan huonen paha työ on sangen suuri/ ei ole muu cuin wäkiwalda ja wäärys maalla ja Caupungis: Sillä he sanowat: HERra on hyljännyt maan/ ja ei HERra näe meitä. Sentähden ei minun silmäni pidä säästämän: mutta minä tahdon tehdä heille/ nijncuin he ansainnet owat. Ja cadzo/ se mies jonga lijnawaate päällä oli/ ja kirjoituscalut wyöllä/ wastais ja sanoi: minä olen tehnyt nijncuin sinä minulle käsenyt olet.

JA minä näin/ ja cadzo/ taiwas oli Cherubimin pään päällä/ nijncuin Saphir/ja sen päällä oli nijncuin istuin. Ja hän sanoi sille miehelle/ joca oli lijnawaatteis: mene sisälle ratasten wälille Cherubimin ala/ ja ota kätes täyten tulisita hijliä/ jotca Cerubimin wälillä owat/ ja hajota ne Caupungin päälle. Ja hän meni sisälle/ nijn että minä näin cosca hän meni sinne. Mutta Cherubimit seisoit oikialla puolen huonesä/ ja sumu täytti sisällisen cartanon. Ja HERran cunnia nosti idzens Cherubimin päädä ylös/ haman huonen kynnyxen asti/ ja huonet täytettin sumulla/ ja cartano HERran cunnian kircaudella. Ja Cherubimin sijpein humaus cuului haman ulconaisen Cartanon asti/ nijncuin Caickiwaldian Jumalan äni/ cosca hän puhu. Ja cosca hän oli käsenyt sitä miestä/ joca oli lijnawaatteis/ ja sanonut: Ota tulda ratasten keskeldä Cherubimin alda: hän meni sinne sisälle ja astui rattan tygö. Ja Cherubim oijensi kätens keskellä Cherubimi/ tulen päin joca oli Cherubimin wälillä/ otti sijtä ja annoi se miehen käsijn joca oli lijnawaatteis. Hän otti sen ja meni ulos. Ja se näyi Cherubimis/ nijncuin ihmisen käsi heidän sijpeins alla. JA minä näin/ ja cadzo/ neljät rattat seisoit Cherubimin tykönä/ jocaidzen

PROPHETA HESEKIEL

Cherubimin tykönä yhdet rattat. Ja rattat olit näkyäns nijncuin Turkos. Ja olit caicki ne neljä yxi nijncuin toinengin/ nijncuin yhdet rattat olisit ollet toisen sisällä. Cosca yxi heistä meni/ nijn menit caicki neljä/ ja ei erinnet toinen toisestans culkeisans: Mutta cuhunga ensimmäinen meni/ sinne menit he jälis/ ja ei erinnet toinen toisestans/ ja heidän coco ruumins/ seljät/ kädet ja sijwet. Ja rattat olit täynnä silmiä caicki ymbärins/ ne neljät rattat. Ja rattaille sanottin: Galgal/ nijn että minä sen cuulin. Nijn oli myös jocaidzella eläimellä neljä caswo: ensimmäinen oli Cherubimin caswo/ toinen oli ihmisen/ colmas Lejonin/ neljäs Cotcan caswo. Ja Cherubim corgotettin: Tämä on juuri se eläin/ jonga minä näin Chebarin wirran tykönä. Cosca Cherubimit käwit/ nijn culjit myös rattat heitä myöden/ ja cosca Cherubimit ylöndelit sijpiäns/ että heidän piti maasta nouseman/ nijn ei myös rattat heistä erinnet. Cosca ne seisoit/ nijn seisoit nämät myös/ cosca ne nostit idzens/ nijn nostit myös nämät idzens: sillä elävä hengi oli heisä. JA HERran cunnia meni taas huonen kynnyxeldä/ ja istutti idzens Cherubimein päälle. Nijn ylöndelit Cherubimit sijpiäns/ ja nostit idzens maasta ylös/ minun silmäini edes. Ja cuin he menit ulos/ menit rattat heitä myöden/ ja he astuit idän puoliselle owelle HERran huonetta/ ja Israelin Jumalan cunnia oli heidän päälläns. Tämä on se eläin/ jonga minä näin Israelin Jumalan alla Chebarin wirran tykönä/ ja merkidzin ne olewan Cherubimit. Joilla ne neljä caswo oli/ ja neljä sijpe/ ja sijpein alla nijncuin ihmisen kädet. Heidän caswons olit nijncuin minä ne näin Chebarin wirran tykönä/ ja he käwit cohdaustans.

JA Hengi nosti minun ylös/ ja wei minun portin eteen HERran huonen puoleen/ joca itän päin on/ ja cadzo: Sijnä portis oli wijsi colmattakymmendä miestä. Ja minä näin nijden seasa JasanJan Assurin pojan/ ja Pilatian BanaJan pojan/ jotca Förstit olit Canssasa. Ja hän sanoi minulle: Sinä ihmisen poica/ näillä miehillä owat wäärät ajatuxet ja wahingoliset neuwot tälle Caupungille/ sillä he sanowat: Ei se wielä nijn läsnä ole/ raketcamme huoneita/ hän on pata/ me olemma liha. Sentähden pitä sinun ihmisen poica ennustaman heitä wastan. Ja HERran Hengi langeis minun päälleni/ ja sanoi minulle: Sano/ näin sano HERra: Te Israelin

PROPHETA HESEKIEL

huonesta oletta puhunet/ minä tiedän kyllä teidän hengen ajatuxet. Te oletta monda tappanet täsä Caupungis/ ja hänen catuns owat täynäns cuolluita. Sentähden sano HERra HERra näin: ne jotca te sielä tappanet oletta/ ne owat se liha/ ja hän on pata: mutta teidän täyty (lähte) tästä ulos. Miecän/ jota te pelkätte/ minä annan tulla teidän päällen/ sano HERra HERra. Minä tahdon aja teitä sielä ulos/ ja annan teitä muucalaisten käsiin/ ja tahdon tehdä teille oikeuden. Teidän pitä miecalla langeman/ Israelin maan äris minä tahdon duomita teitä/ ja teidän pitä ymmärtämän että minä olen HERra. Mutta ei Caupungi pidä oleman teidän patan/ etkä te lihana sijnä: waan Israelin maan äris tahdon minä duomita teitä. Ja teidän pitä ymmärtämän että minä olen HERra. Sillä et te ole waeldanet minun käskyni jälkeen/ ja et te ole pitänet minun Lakiani/ mutta oletta tehnet pacanain tawan jälkeen/ jotca teidän ymbärillän owat. JA cosca minä näin ennustin: nijn Platia BanaJan poica cuoli. Ja minä langeisin minun caswoilleni/ ja huusin corkialla änellä ja sanoin: Woi HERra HERra/ sinä lopetat peräti Israelin. Nijn tuli HERran sana minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica: Sinun weljes ja lähimmäiset langos/ ja coco Israelin huone/ joca wielä nyt Jerusalemis asu/ sano tosin keskenäns: ne muut owat cauwas paennet HERrasta/ mutta meidän hallusam on maa. Sentähden sano sinä: näin sano HERra HERra: Totta minä olen andanut aja heitä cauwas pacanain secaa/ ja olen hajottanut heitä maacunnas: nijn tahdon minä cuitengin äkist olla heidän apunsa/ sijnä maacunnas/ johonga he joutunet owat. SAno sentähden: näin sano HERra HERra: minä tahdon coota teitä sijtä maacunnasta/ johonga te hajotetut oletta/ ja tahdon anda teille Israelin maan. Sinne heidän pitä tuleman/ ja ottaman sielä ulos caiken cauhistuxen ja saastaisuden. Ja minä tahdon anda teille yximielisen sydämen/ ja tahdon anda teihin uden Hengen/ ja tahdon otta pois kiwisen sydämen teidän ruumistan/ ja tahdon anda teille lihaisen sydämen. Että heidän pitä waeldaman minun käskysäni/ ja pitämän minun Lakini/ ja tekemän sen jälkeen/ ja heidän pitä oleman minun Canssan/ nijn minä tahdon olla heidän Jumalans. Mutta nijlle jotca waeldawat heidän sydämens cauhistuxen ja hirmuisuden jälkeen/ nijlle minä

PROPHETA HESEKIEL

tahdon panna heidän tecons heidän pääns päälle/ sano HERra HERra. NIjn lijcetit Cherubimit sijpiänsä/ ja rattat käwit heidän siwusans/ ja Israelin Jumalan cunnia oli heidän päälläns. Ja HERran cunnia käwi Caupungist ylös/ ja asetti idzens sille wuorelle/ joca on itän päin Caupungist. Ja hengi otti minun/ ja johdatti minun näys ja Jumalan Henges Chaldean maalle fangein tygö/ ja se näky jonga minä nähnyt olin/ catois minun edestäni. Ja minä sanoin fangeille caicki HERran sanat/ jotca hän minulle osottanut oli.

JA HERran sana tuli minulle/ ja sanoi: ihmisen poica/ Sinä asut cowacorwaisen Canssan seas/ jolla kyllä silmät owat nähdä/ ja ei cuitengan tahdo nähdä/ ja corwat cuulla/ eikä tahdo cuitengan cuulla/ mutta on tottelematoin huone. Sentähden sinä ihmisen poica/ teeskele sinus waeldaman ja menemän matcas walkialla päiwällä heidän silmäins edes: sinun pitä waeldaman sinun siastas toiseen paickaan heidän silmäins eds/ jos he/ mitämax/ tahtowat ymmärtä/ että he cowacorwainen Canssa owat. Ja sinun pitä tuoman sinun ases edes/ nijncuin sinä tahdoisit waelda walkealla päiwällä heidän silmäins edes/ ja sinun pitä lähtemän matcas ehtona heidän silmäins edes/ nijncuin menemän pois cosca waelda tahdotan. Ja sinun pitä cangottaman sinuas seinän läpidzen heidän silmäins edes/ ja mene sijtä ulos. Ja sinun pitä ottaman sen sinun olalles heidän silmäins edes/ ja cosca pimiä tullut on/ menemän matcas. Sinun pitä caswos peittämän/ ettet sinä saa nähdä maata: sillä minä olen pannut sinun ihmexi Israelin huonesä. Ja minä tein nijncuin minulle käsketty oli/ ja kannoin minun aseni edes/ nijncuin minun piti waeldaman walkealla päiwällä/ ja ehtona cangotin minä läpidzen seinän kädellä. Ja cosca pimiä oli tullut/ otin minä sen olalleni/ ja kannoin sen ulos heidän silmäins edes. JA huomeneltain warhain tuli HERran sana minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ eikö Israelin huone/ se tottelematoin Canssa/ ole sanonut sinulle: Mitä sinä teet? Nijn sano sijs heille/ näitä sano HERra HERra: tämä cuorma tule Förstein Jerusalemis/ ja coco Israelin huonen päälle cuin siellä on. Sano sijs: minä olen teidän ihmen/ nijncuin minä tehnyt olen/ nijn teille tapahtuman pitä/ että teidän pitä waeldaman/ ja fangina wietämän pois. Heidän Förstins pitä wietämän pois

PROPHETA HESEKIEL

olcapäillä pimeydes/ ja pitä käymän ulos seinän läpidze/ jonga heidän särkemän pitä/ että heidän pitä waeldaman sen läpidzen/ hänen caswons pitä peitettämän/ ettei hän yhdelläkän silmällä näe maata. Minä tahdon myös heittä minun werckoni hänen päällens/ että hän minun saartamisesan pitä fangixi otettaman/ ja minä tahdon anda hänen tulla Babelijn Chalderein maalle/ jota ei hänen cuitengan näkemän pidä/ ja siellä hänen pitä cuoleman. Ja caicki jotca owat hänen ymbärilläns/ hänen apumiehens/ ja hänen cumpanins tahdon minä hajotta caickijn tuulijn/ ja wetä miecan heidän jälkens. Ja nijn heidän pitä ymmärtämän/ että minä olen HERra/ cosca minä ajan heitä pois pacanain secaa/ ja hajotan heitä maacundijn. Mutta minä tahdon muutamita harwoja heistä tallella pitä miecan/ näljän ja ruton edest: että heidän pitä ilmoittaman heidän cauhiuttans pacanain seas/ cuhunga heidän tuleman pitä/ ja heidän pitä ymmärtämän/ että minä olen HERra. JA HErran sana tuli minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ sinun pitä syömän leipäs wapistuxella/ ja juoman wetes wäristyxellä ja murhella. Ja sano maacunnalle: näin sano HERra HERra Jerusalemin asuwaisist Israelin maalla: heidän pitä syömän leipäns murHesa/ ja juoman wetens waiwaisudesä: sillä maa pitä häwitetyxi tuleman caikista/ cuin sijnä on/ caickein asuwaisten pahuden tähden. Ja ne Caupungit jotca hywin asetetut owat/ pitä tyhjäxi/ ja maa kylmille tuleman/ ja nijn teidän pitä ymmärtämän/ että minä olen HERra. JA HErran sana tuli minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ mikä sananlascu on teillä Israelin maalla? ja sanotta: Että se wijpy nijn cauwan/ nijn ei nyt mitän enämbi ole teidän ennustuxestan. Sentähden sano heille: näin sano HERra HERra: minä tahdon hyljätä sen sananlascun/ ettei sitä sillen pidä pidettämän Israelis/ ja sano heille: aica on juuri läsnä/ ja caicki mitä ennustettu on. Sillä teidän pitä nyt ymmärtämän tästedes/ ettei yxikän pidä puuttuman/ eikä yxikän ennustus walehteleman Israelin huonetta wastan. Sillä minä olen HERra/ mitä minä puhun/ se pitä tapahtuman/ ja ei edemmä wijwytettämän: mutta teidän ajallan te tottelematoin canssa pitä minun tekemän sen cuin minä puhun/ sano HERra HERra. JA HErran sana tuli minulle/ ja sanoi: sinä ihmisen poica: Cadzo/ Israelin huone sano: Se

PROPHETA HESEKIEL

näky jonga tämä näke/ on vielä caucana/ ja ennusta sijtä ajasta/ joca vielä nyt caucana on. Sentähden sano heille: näin sano HERra HERra: mitä minä puhun/ ei pidä sillen wijwytetyxi tuleman: mutta pitä tapahtuman/ sano HERra HERra.

JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ ennusta Israelin Prophetaita watan/ ja sano nijlle jotca omasta sydämestäns ennustawat. Cuulcat HERran sana/ näin sano HERra HERra. Woi nijtä hulluja Prophetaita/ jotca heidän oma hengens seurawat/ ja ei ole cuitengan heillä yhtän näkö. Israel sinun Prophetas owat nijncuin ketut corwes. Ei he käy edes läwen eteen/ eikä aseta heitäns muurixi Israelin huonen ymbärille/ ja ei ole seisowaiset sodasa/ sinä HERran päivänä. Heidän näkyns on tyhjä/ ja heidän ennustuxens ei ole ilman walheita/ he sanowat: HERra on sen sanonut/ waicka ei HERra ole heitä lähettänyt/ ja ahkeroidzewat pitäxens sanans wahwana. Eikö teidän näkyn ole turha/ ja teidän ennustuxen caicki tyynni walhe? ja te sanotte cuitengin: HERra on sen sanonut/ waicka en minä sitä sanonut ole. Sentähden sano HERra HERra näin: että te Saarnatte sitä josta ei mitän tule/ ja ennustatte walhetta: nijn minä tahdon teidän tygön/ sano HERra HERra. Ja minun käten tule nijden Prophetain päälle/ jotca Saarnawat sitä josta ei mitän tule/ ja ennustawat walhetta. Ei heidän pidä oleman minun Canssani seuracunnas/ ja ei Israelin huonen lugus kirjoitetut oleman/ taicka tuleman Israelin maalle/ ja teidän pitä ymmärtämän että minä olen HERra HERra. Sentähden että he wiettelewät minun Canssan/ ja sanowat: Rauha/ waicka ei siellä ole rauha. Canssa rakenda seinän: mutta he siuwat sen wetelällä calkilla. Sanos nijlle jotca wetelällä calkilla siuwat/ että sen pitä putoman: sillä isoi sade on tulewa ja suuret raket langewat/ ja tuulispää pitä sitä syöxemän/ cadzo/ nijn pitä seinän langeman/ mitämax/ silloin teille sanotan: Cusa nyt se pyhkimys on/ jonga te siwunet oletta. Näin sano HERra HERra: minä tahdon anda pauhata suuren tuulispään minun julmudesani/ ja isoin saten minun wihasani/ ja suuria raken kiwiä minun hirmuisudesani/ ne pitä caicki maahan lyömän. Ja nijn minä lyön seinän alas/ jonga te wetelällä calkilla siwunet oletta/ ja heidän sen maahan/ nijn että

PROPHETA HESEKIEL

hänen perustuksens näky/ ja että se maasa maca/ ja teidän myös pitä siellä huckuman/ ja ymmärtämän että minä olen HERra. Ja niijn minä tahdon täyttää minun hirmuisudeni seinän päälle/ ja niijden päälle/ jotca sen wetelällä calkilla siuwat/ ja sanowat teille: ei täällä ole seinä/ eikä siwujata. Nämät owat Israelin Prophetat/ jotca Jerusalemille ennustawat ja Saarnawat rauhast: waicka ei siellä rauha ole/ sano HERra HERra. JA sinä ihmisen poica/ aseta caswos Canssas tyttäritä wastan/ jotca ennustawat heidän sydämestäns/ ja ennusta heitä wastan/ ja sano: näin sano HERra HERra: Woi teitä jotca teette ihmisille pehmityxiä heidän cainalons ala/ ja päänalaisia sekä nuorille että wanhoille/ käsittäxen sieluja. Cosca te nyt oletta käsittänet minun Canssan sielut/ niijn te lupatte heille elämän. Ja saastutate minun/ minun Canssan seas ohrapion/ ja leiwän palan tähden: että te duomidzetta ne sielut cuolemaan/ jotca ei cuitengan pitäis cuoleman/ ja duomidzetta ne elämän/ jotca ei cuitengan pitäis elämän/ teidän walhen cautta minun Canssan seas/ jotca mielelläns walhetta cuulewat. Sentähden sano HERra HERra: Cadzo/ minä tahdon teidän päänalaisenne tygö/ jolla te sieluja käsitätte ja uscotatte/ ja tahdon ne repiä pois teidän cainalon alda/ ja tahdon pelasta ne sielut/ jotca te käsitätte ja uscotatte. Ja tahdon teidän päänalaisen reweistä ricki/ ja pelastan minun Canssan teidän kädestän/ ettei teidän pidä heitä enä käsittämän/ ja teidän pitä ymmärtämän/ että minä olen HERra. Että te petollisest saatatte surullisexi wanhurscasten sydämet/ joita en minä ole surullisexi tehnyt/ ja oletta wahwistanet jumalattomain kädet/ niijn ettei he käännä idziäns heidän pahasta menostans/ että he eläisit. Sentähden ei teidän pidä enä Saarnaman turha oppia/ taicka ennustaman: mutta minä tahdon wapahta minun Canssan teidän kädestän/ ja teidän pitä ymmärtämän/ että minä olen HERra.

JA minun tygöni tulit monicahtoja Israelin wanhimmita/ ja istuit minun tygöni. Niijn tapahtui HErran sana minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ nämät miehet rippuwat sydämilläns epäjumalisans/ ja pysywät lujana heidän wäärydens pahennuxes/ pitäisköst minun wastaman heitä/ cosca he minulda kysywät? Sentähden puhuttele heitä/ ja sano heille: näitä sano

PROPHETA HESEKIEL

HERra HERra: Cuca ihminen Israelin huonest rippu sydämelläns epäjumalisans/ ja pysy lujan hänen wäärydens pahannuxes/ ja tule Prophetan tygö: nijn tahdon minä HERra wastata händä nijncuin hän ansainnut on hänen suurella epäjumalan palweluxellans. Että Israelin huone pitä wietellyxi tuleman sydämisäns: Sentähden että he caicki owat minust luopunet epäjumalan palweluxen cautta. Sentähden pitä sinun sanoman Israelin huonelle: näitä sano HERra HERra: käändäkät idzen ja luopucat teidän epäjumalan palweluxestan/ ja käändäkät teidän caswon caikest teidän cauhistuxestan. Sillä cuca ihminen Israelin huonesta/ taicka jocu muucalainen joca Israelis asu/ luopu minust ja sydämelläns rippu epäjumalis/ ja lujana pysy hänen epäjumalans palweluxen pahennuxes/ ja tule Prophetan tygö kysymän minulda hänen cauttans/ hänelle minä HERra tahdon idze wastata. Ja tahdon asetta minun caswoni händä wastan/ ja tehdä händä autiaxi/ ihmexi ja sananlascuxi/ ja tahdon häwittä hänen minun Canssastani/ ja teidän pitä ymmärtämän/ että minä olen HERra. Mutta jos wieteldy Propheta jotakin Saarna: hänen minä HERra annan wietellyxi tulla/ ja tahdon cocotta minun käteni hänen päällens/ ja häwittä hänen minun Canssastani Israelist. Ja nijn heidän molemmitten pitä heidän wäärän tecons maxon saaman/ nijncuin kysyjän wäärä teco/ nijn pitä myös Prophetan wäärä teco oleman. Ettei heidän enä pidä wiettelemän Israelin huonetta minun tygöni/ ja ei enämbi saastuttaman idziäns heidän caickinaisis ylidzekäymisisäns/ mutta heidän pitä oleman minun Canssan/ ja minä tahdon olla heidän Jumalans/ sano HERra HERra. JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ cosca maacunda syndi teke minua wastan/ ja sijtte wielä häwäise minua/ nijn minä tahdon ojenda minun käteni sen päälle ja otta leiwän ainen pois/ ja lähettä näljän sinne/ hucuttaxeni siellä sekä ihmiset että eläimet. Ja jos wielä ne colme miestä Noah/ Daniel ja Hiob siellä olisit: nijn he ainoastans pelastawat heidän sielunsa heidän wanhurscaudellans/ sano HERra HERra. JA jos minä andaisin tulla pahat pedot maacundaan/ jotca Canssan ajaisit pois ja häwitäisit/ nijn ettei yxikän siellä taidais waelda petoin tähden/ ja nämät colme miestä olisit siellä: Nijn

PROPHETA HESEKIEL

totta cuin minä elän/ sano HERra HERra: ei pidä heidän taitaman wapahta eikä poikia eikä tyttäritä: waan ainoastans idzens/ ja maan pitä autiaxi tuleman. TAicka jos minä annaisin tulla miecan sen maan päälle/ ja sanoisin: miecka/ käy maan läpidzen/ ja nijn tulisit sekä Canssa että eläimet häwitetyxi/ ja ne colme miestä olisit siellä. Nijn totta cuin minä elän/ sano HERra HERra: ei heidän pitäis taitaman pelasta poikia eli tyttäritä/ waan ainoastans he tulisit wapadetuxi. TAicka jos minä lahetäisin ruton maacundaan/ ja wuodataisin hirmuisudeni sen päälle/ werellä häwittämän siellä ihmisiä Canssa ja eläimitä. Ja Noah/ Daniel ja Hiob olisit siellä: nijn totta cuin minä elän sano HERra HERra/ ei heidän pitäis heidän wanhurscaudellans taitaman autta poikia eli tyttäritä/ waan ainoastans omia sielujans. Sillä näin sano HERra HERra: jos minä lähetäisin ne neljä minun paha rangaistustan/ cuin on: miecka/ nälkä ja pahat pedot/ ja rutto/ Jerusalemiin/ häwittämän siellä sekä ihmiset että eläimet. Cadzos/ nijn pitä muutamita sinne jätetyitä kirwotettaman/ jotca poikia ja tyttäritä siellä johdattaman pitä/ ja tuleman tänne teidän tygön/ että teidän pitä näkemän cuinga heidän käy/ ja lohduttaman teitä sen onnettomuden tähden/ jonga minä Jerusalemille olen andanut tulla/ ja caickein muiden tähden/ cuin minä olen andanut tulla heidän päällens. He pitä oleman teidän lohdutuxen/ cosca te saatte nähdä cuinga heidän käy/ ja taidat ymmärtä/ etten minä ilman syytä tehnyt ole/ mitä minä siellä tehnyt olen/ sano HERra HERra. JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ mitä on wijnapuu parembi muita puita/ eli wijnapuun oxa parembi medzän puita? Otetango ne ja tehdängö nijstä mitän? taicka tehdängö nijstä coucku/ johonga jotakin ripustetan? Cadzos/ se heitetän tuleen culutetta/ nijn että tuli molemmat päät culutta/ ja hänen keskipaickans pala/ mihingä se nyt pitäis kelpaman/ kelwanneco se mihingän? Cadzos/ cosca se wielä coconans oli/ ei sijtä silloingan taittu mitän tehdä/ cuinga paljo vähemmin taitan tästälähin sijtä tehtä/ cosca tuli sen culuttanut ja polttanut on? Sentähden sano HERra HERra: nijncuin minä annan wijnapuun oxat tulella poldetta muiden puiden cansa/ nijn pitä myös minun tekemän Jerusalemin

PROPHETA HESEKIEL

asuwaisille. Ja minun pitä asettaman minun caswoni heitä wasthan/ ettei heidän pidä wälttämän tulda: mutta tulen pitä heitä polttaman. Ja teidän pitä ymmärtämän/ että minä olen HERra/ cosca minä asetan caswoni heitä wasthan/ ja teen maacunnan kylmille: että he owat pilcannet minua/ sano HERra HERra.

JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ ilmoita Jerusalemin Caupungille hänen cauhistuxens/ ja sano: Näitä sano HERRa HERra Jerusalemille: sinun sucus ja syndys on Cananerein maalda/ sinun Isäs Amorrereistä/ ja sinun äitis Hethereistä. Sinun sucus ei ole sinulda napa leicannet coscas synnyit/ nijn et sinä myös saunoitettu wedellä/ että olisit puhtaxi tullut/ eikä suolalla tahwottu/ eikä capaloihin kääritty. Sillä ei kengän sinua surcutellut/ että hän olis armahtanut sinua/ ja osottanut sinulle jotain näistä cappaleista. mutta sinä heitetin kedolle/ nijn ylöncadzottu oli sinun sielus coscas synnyit. MUTTA minä käwin sinun ohidzes/ ja näin sinun weresäs macawan/ ja sanoin sinulle: sinun pitä elämän/ cosca sinä nijn sinun weresäs macaisit/ totta sinulle sanoin minä/ coscas nijn weresäs macaisit: sinun pitä elämän. Ja minä olen caswattanut sinun ja andanut sinun isoixi tulla/ nijncuin hedelmän maan päällä/ ja olit caswanut isoixi ja caunixi tullut/ sinun nisäs olit caswanet/ ja sinä olit saanut caunit pitkät hiuxet: mutta sinä olit wielä nyt alastoin ja caino. Ja minä käwin ohidzes ja cadzoin päälles/ ja cadzo/ sinä olit täysicaswoinen/ nijn minä hajotin hameni liepen sinun ylidzes/ ja peitin sinun häpiäs/ ja minä kihlaisin sinun/ ja annoin idzeni lijtton sinun cansas/ sano HERra HERra/ että sinun piti minun oleman. Ja minä pesin sinun wedellä/ ja wirutin sinun werestäs/ ja woitelin sinun Balsamilla. Ja waatetin sinun neulotuilla waatteilla/ ja caunist sinun kengitin/ ja annoin sinulle caunit lijnawaattet ja puetin sinun silckijn. Ja caunistin sinun caunistuxella/ ja panin käsirengat sinun kätees/ ja käädyt sinun caulaas/ Ja annoin odzaladin sinun odzaas/ ja corwarengat corwijs/ ja caunin Cruunun päähäs. Nijn sinä caunistettin cullalla ja hopiialla/ ja waatetettin parhalla lijnawaattella/ silkillä ja neulotulla työllä/ sinä söit myös sämbyläleipä/ hunajata ja öljy/ ja olit sangen caunis/ ja sait waldacunnan. Ja sinun sanomas cuului cauwas

PROPHETA HESEKIEL

pacanain seas/ sinun cauniudes tähden/ joca juuri täydellinen oli/
sencaltaisten caunistusten cautta/ jotca minä olin pannut päälles/ sano
HERra HERra. MUtتا sinä uscalsit sinun cauniutes/ ja ettäs nijn ylistetty olit/
teit sinä huorin/ nijn että sinä idzes teit yhteisexi/ jocaidzelle jotca käwit
ohidzes/ ja teit hänen tahtons. Sinä otit sinun waatteistas/ ja teit sijtä
kirjawan Altarin idzelles/ ja teit huoruttas sen päällä/ joca ei ikänäns
tapahtunut ole/ eikä pidä tapahtuman. Ja sinä otit sinun caunista calustas/
jotca minä sinulle minun cullastani ja hopiastani andanut olin/ ja teit sijtä
miehen cuwat idzelles/ ja teit huorin nijden cansa. Ja otit neulotut waattes ja
peitit ne sillä/ ja minun öljyni ja suidzutuxeni asetit sinä heidän eteens.
Ruocani jonga minä annoin syödäxes/ sämbylöitä/ oljyä ja hunajata asetit
sinä heidän eteens makiaxi hajuxi. Sijhen se joutui/ sano HERra HERra/ ettäs
otit poicas ja tyttäres/ jotcas minulle synnyttänyt olit/ ja uhraisit ne heille
syötä. Luuletcos nijn halwaxi sinun huorudes? ettäs teuraxi teet minun
lapseni/ ja annat heitä poldetta heidän edesäns. Et cuitengan sinä ole caikes
sinun cauhistuxesas ja huorudesas coscan ajatellut nuorudes aica/ cuinga
paljas ja alastoin sinä olit/ ja macaisit weresäs. Ylidzen caickein näiden sinun
pahudes (woi woi sinuas) sano HERra HERra: Rakensit sinä idzelles
corkeuxet/ ja teit sinulles cuckulat caikille catuille. Ja caickein teiden suihin
rakensit sinä cuckulas/ ja teit sinun cauniudes cauhistuxexi/ sinä hajotit jalcas
jocaidzelle jotca käwit sijtä ohidzen/ ja teit suurta salawuoteutta. Ensin sinä
teit salawuoteutta lähimmäises Egyptin lasten cansa/ joilla suuri liha oli/ ja
teit suurta salawuoteutta/ kehoittaxes minua. Mutta minä ojensin käteni
sinua wastan/ ja hillidzin sencaltaisen tapas/ ja hyljäisin sinun/ sinun
wihollistes Philisterein tyttärinnen tahtoon/ jotca häpeisit sinun
häpemätöindä työtäs. Sijtte sinä teit huorutta Assurin lasten cansa/ ja et
tainnut heistä kylläs saada/ ja cosca sinä olit tehnyt huorutta heidän
cansans/ ja et tainnut heistä kylländyä. Enänsit sinä wielä sijtte sinun
huoruttas Canaan maalla Chaldeasta asti/ nijn et wielä sijttekän tainnut sinä
silläkän kylländyä: Cuingast sijs minun pidäis ymbärinsleickaman sinun
sydämes? sano HERra HERra/ ettäs sencaltaisen julki huoran töitä teet/ sen

PROPHETA HESEKIEL

cansa ettäs nijn rakennat corkeuxes joca tien suihin/ ja teet cuckoldas caikille catuille. Sitälikin/ et sinä ollut nijncuin muu portto/ joca rahalla ostettaman pitä. Taicka nijncuin jocu huoriwaimo joca miehens siaan laske toisen. Sillä caikille muille portoille annetan raha/ mutta sinä annat caikille sinun wärtämiehilles raha/ ja lahjoitat heitä/ että heidän jocapaicas sinun tygös tuleman pitäis huorutta tekemän sinun cansas. Ja löytän sinus/ sinun huorudesas juuri wastoin sitä cuin tapa on muiden waimoin cansa: ettei sinun peräs juosta: mutta sinä myös rahakin annat/ ja ei sinulle yhtäkän raha anneta/ ja näin sinä teet juuri wastahacoisin. Sentähden sinä portto cuule HERran sana: näitä sano HERra HERra: Ettäs nijn mielelläs annat raha/ ja julistat sinun häpiäs huorudes cautta/ wärtämiehilles/ ja caiken sinun cauhistuxes epäjumalita wastan/ ja wuodatat lastes weren/ jongas heille uhrat: Sentähden cadzo/ minä tahdon coota caicki sinun wadzaweljes joiden cansa sinä olet hecumas elänyt/ ynnä caickein nijden cansa jotcas ystävänäs pidät/ sinun wihamiehexas/ ja minä tahdon ne molemmat coota sinua wastan jocapaicas/ ja tahdon julista sinun häpiäs/ että heidän caicki sinun häpiäs näkemän pitä. Ja minä annan käydä huoran ja werenwuodattajan oikeuden sinun ylidzes/ ja tahdon wuodatta sinun weres julmudella ja kijwaudella. Ja tahdon sinun anda heidän käsijns/ että heidän pitä särkemän sinun corkeuxes/ ja cukistaman sinun cuckoldas/ ja rijsuman sinun waattes/ ja ottaman sinulda pois sinun caunit cappales/ ja andaman istua sinun alasti ja paljasna. Ja heidän pitä andaman tulla sinun wastas suuren wäkijoucon/ jotca pitä sinua kiwittämän ja hackaman miecallans ricki: Ja tulella polttaman sinun huones/ ja näyttä sinulle sinun oikeudes monen waimon silmäin edes/ ja minä tahdon tehdä lopun sinun huorudes cansa/ ettei sinun sillen pitä andaman raha. Ja tahdon sammutta minun wihani sinuun/ ja täyttä minun kijwauteni sinuun/ että minä mahdaisin tytyä/ ja en tarwidzis enä wihastua: Ettes muistanut nuorudes aica: waan kehoitit minua näillä caikilla. Sentähden tahdon minä panna myös caicki sinun työs sinun pääs päälle/ sano HERra HERra: Ettes tekis sitä paha caickein sinun cauhistustes cansa. CADzos/ caicki jotca idzens sananlascus harjoittawat/ ne pitä tämän sananlascun sinusta

PROPHETA HESEKIEL

sanoman: tytär on nijncuin äitikin/ joca juoxi pois miehens ja lapsens tykö/ sinä olet sisartes sisar/ joca jätti pois miehens ja lapsens. Teidän äitin on Hethealainen/ ja teidän Isän Ammorrealainen. Samaria on sinun vanhembisi sisares tyttärinens/ joca wasemalla puolellas tykönäs asu/ ja Sodoma on sinun nuorembisi sisares tyttärinens/ jotca asuwat oikialla puolellas: Waicka et sinä cuitengan ole elänyt heidän menons jälkeen/ taicka tehnyt heidän cauhistuxens jälkeen/ ei sijtä paljo puutu/ ettet sinä pahembita asioita tehnyt ole cuin he/ caikis sinun menoisas. Nijn totta cuin minä elän/ sano HERra HERra: Sodoma sinun sisares tyttärinens ei ole nijn tehnyt cuin sinä ja sinun tyttäres. Cadzo/ se oli sinun sisares Sodomans syndi/ ylpeys/ ja caikis yldäkylläisyys/ ja hywä rauha joca hänellä ja hänen tyttärilläns oli: mutta köyhiä ja tarwidzepi ei he auttanet: mutta olit ylpiät ja teit cauhistuxen minun edesäni. Sentähden olen myös minä heittänyt heidän pois/ cosca minä siihen rupeisin cadzoman. Nijn ei myös Samaria ole tehnyt puoliacan sinun syndejas: mutta sinä olet paljo enemmän tehnyt sinun cauhiuttas cuin hän/ ettäs olet tehnyt sisares hywäxi caickein sinun cauhistuxes suhten cuin sinä tehnyt olet. Nijn canna myös häpiäs sinä joca sisares hywäxi teet syndeis cautta/ joisa sinä suuremmat cauhistuxet tehnyt olet cuin he/ ja olet tehnyt heitä parammaxi cuin sinä olet: nijn häpe idzes nyt/ ja canna häpiäs/ ettäs sisares hywäxi tehnyt olet. MUTTA minä tahdon käätä heidän fangiutens/ nimittäin/ näiden Sodomans fangiuden ja hänen tytärtens/ ja näiden Samarian fangiuden ja hänen tytärtens/ ja sinun fangiudes fangit ynnä heidän cansans. Nijn että sinun täyty canda sinun häpiäs ja pilckas caiken sen edest/ jongas tehnyt olet/ ja teidän sijtte cuitengin pitä lohduetuxi tuleman. Ja sinun sisares tämä Sodoma ja hänen tyttärens pitä käätyxi tuleman nijncuin he ennen owat ollet/ ja Samaria ja hänen tyttärens pitä käätyxi tuleman/ nijncuin he ennen owat ollet/ ja sinun myös tytärtens cansa pitä käätyxi tuleman/ nijncuin te ennen ollet oletta. Ja ei sinun pidä enämbi ylistämän sisartas Sodomata/ nijncuin ylpeydes aicana. Cosca pahudes ei wielä julki ollut/ nijncuin Syrian ja Philisterin tyttäret häwäisit sinua joca paicas/ ja cadzoit sinun ylön caicki ymbäristö: Cosca teidän täytyi canda

PROPHETA HESEKIEL

teidän pahuttan ja cauhiuttan/ sano HERra HERra. Sillä nijn sano HERra HERra: Minun pitä tekemän sinulle nijncuin sinä tehnyt olet/ ettäs walan cadzoit ylön/ ja särjit lijton. Mutta minä tahdon muista minun lijttoni/ jonga minä cansas tehnyt olen nuorudes aicana. Ja tahdon tehdä ijancaickisen lijton sinun cansas. Nijn sinun pitä mielees johdattaman sinun teitäs/ ja häpemän/ coscas olit ottawa tygös wanhemman ja nuoremman sisares/ jotca minä sinulle tyttärices andawa olen: waan ei sinun lijtostas. Mutta minä tahdon tehdä minun lijttoni sinun cansas/ että sinun ymmärtämän pitä/ että minä olen HERra: Ettäs sitä ajattelisit ja häpeisit/ ja et rohkeis häpiän tähden suutas awata/ cosca minä andexi andawa olen caicki mitäs tehnyt olet/ sano HERra HERra.

JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ anna Israelin huonelle yxi tapaus ja wertaus/ ja sano: Näitä sano HERra HERra: yxi isoi Cotca suurella lennolla ja pitkillä sijwillä ja täynäns sulkia/ ja tuli kirjawana Libanonin päälle/ Ja otti oxat pois Cedristä/ ja mursi pois ylimmäisen ladwan/ ja wei sen cauppamaahan/ ja pani sen cauppamiesten Caupungijn. Ja hän otti myös siemenitä sijtä maacunnasta ja kylwi sen hywään maahan/ cusa paljo wettä oli/ ja istutti nijncuin halapajun/ Ja se caswoi ja tuli suurexi wijnapuuxi/ waan sangen matalaxi/ sillä hänen oxans taitit idzens maahan juurta päin/ ja oli nijn yxi wijnapuu joca oxat ja lehdet sai. JA siellä oli toinen isoi Cotca suurten sijpein ja monein sulcain cansa/ ja cadzo/ tämä wijnapuu sowitti hänen juurens hänen puoleens/ ja ojensi oxans hänen puoleens/ että sen piti castetuxi tuleman hänen ojastans. Ja oli cuitengin hywällä maalla paljon weden tykönä istutettu/ nijn että se kyllä sais oxia/ hedelmätä canda/ ja suurexi wijnapuuxi tulla. Nijn sano nyt: näin sano HERra HERra: pidäiskö sen menestymän? eiköstä hänen juurens pidä rewäistämän ylös ja sen hedelmät otettaman pois/ että hän cuiwetuis ja hänen pitä cuiwettuman caikis hänen wesoisans. Ja ei sen pidä tapahtuman suuren käsiwarren/ taicka suuren Canssan cautta/ että hänen oxistans wiedäisin pois. Cadzos/ se on istutettu: waan pidäiskö sen menestymän? ja nijn pian cuin siihen tule itä tuuli/ nijn pitä sen cuiwettuman paickoinens. JA HERran sana tapahtui

PROPHETA HESEKIEL

minulle/ ja sanoi: sanos tälle cowacorwaiselle Canssalle: Ettäkö te tiedä mikä tämä on? ja sano: cadzo Cuningas Babelist tuli Jerusalemiin/ ja otti hänen Cuningans ja hänen Förstins ja wei heidän Babeliin/ Ja otti yhden Cuningalisest siemenest/ ja teki lijton hänen cansans/ ja otti walan häneldä: Mutta ne jalot maacunnasa otti hän pois/ että waldacunda piti nöyrytetyxi tuleman/ ja ei idziäns paisuttaman/ että lijtto piti pidettämän/ ja seisowainen oleman. Mutta se siemen luopui hänestä ja lähetti käskyläisens Egyptiin/ että hänelle piti lähetettämän hewoisita ja paljo wäke: pitäiskö se menestymän hänelle? taicka pitäiskö hänen hywin sijtä pääsemän joca sencaltaista teke? ja se cuin lijton särke/ pitäiskö sen pääsemän? Nijn totta cuin minä elän/ sano HERra HERra: sen Cuningan paicas joca hänen Cuningaxi asetti/ jonga walan hän cadzoi ylön/ ja jonga lijton hän särki/ siellä hänen pitä cuoleman/ nimittäin/ Babelis. Ja Pharaon ei pidä seisowaisen oleman hänen cansans sodasa/ sotajoucolla ja paljolla wäellä/ cosca wallit ylösheitettämän ja scantzit raketttaman pitä/ että paljo Canssa lyödäisin. Sillä hän on cadzonut walan ylön/ ja särkenyt lijton johon hän on kätensä ojendanut/ ja caickia näitä teke/ nijn ei hänen pidä pääsemän. Sentähden sano HERra HERra näin: nijn totta cuin minä elän/ tahdon minä minun walani/ jonga hän on cadzonut ylön/ ja minun lijtoni/ jonga hän särkenyt on/ anda tulla hänen pääns päälle. Sillä minä tahdon heittä minun werckoni hänen päällens/ ja hänen pitä minun wercosani otettaman kijnni. Ja minä tahdon anda hänen tulla Babeliin/ ja siellä minä tahdon olla oikeudella hänen cansans: Että hän nijn idzens on asettanut minua wastaan. Ja caicki jotca pakenewat ja hänen puoldans pitävät/ pitä miecalla langeman/ ja ne jotca heistä pääsewät pitä caickijn tuulijn hajotetuxi tuleman/ ja teidän pitä ymmärtämän/ että minä HERra olen tämän puhunut. Näitä sano HERra HERra: Minä tahdon myös otta corkian Cedrin ladwasta ja murta ylimmäisistä caickein parhan oxan/ ja tahdon istutta sen corkialle wuorelle: Nimittäin/ minä tahdon sen corkialle Israelin wuorelle istutta/ että hänen pitä oxia saaman/ ja hedelmän candaman/ ja suurexi Cedripuuxi tuleman/ nijn että caickinaiset linnut pitä taitaman asua hänen allans/ ja

PROPHETA HESEKIEL

hänen oxains warjon alla. Ja caicki puut maan päällä pitä ymmärtämän/ että minä HERra olen corkian puun alendanut/ ja matalan puun ylöndänyt/ ja wiherjäisen puun cuiwannut/ ja sen cuiwan puun wiherjäisexi tehnyt: minä HERra sen puhun/ ja teen sen myös.

JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Mitä te pidätte keskenän Israelin maalla tätä sananlascua/ ja sanotte? Isät owat syönet happamita wijnamarjoja/ mutta lasten hambat owat sijtä huoldunet. Nijn totta cuin minä elän/ sano HERra HERra/ sencaltainen sananlascu ei pidä sillen oleman teidän seasan Israelis. Sillä cadzo/ caicki sielut owat minun/ Isän sielu on njin minun cuin pojangin sielu: se sielu joca syndiä teke/ sen pitä cuoleman. JOs jocu on hurscas joca oikein ja hywin teke. Joca ei wuorilla syö/ joca ei nosta silmiäns ylös Israelin huonen epäjumalten puoleen/ ja ei saastuta lähimmäisens emändä/ eikä maca waimon cansa hänen taudisans/ Joca ei kenellengän wahingota tee/ joca welcamiehille anda panttins jällens/ joca ei keldäkän mitän ota pois wäkiwallalla/ joca jaca leipäns isowaiselle/ ja waatetta alastoman/ Joca ei corcoraha ota/ joca ei woitto ota/ joca ei auta wääryttä tekemän/ joca ihmisten waihella oikein duomidze/ Joca minun oikeudeni jälkeen waelda/ ja minun käskyni pitä/ njin että hän todest sen jälkeen teke: se on hurscas mies/ hänen pitä saaman elä/ sano HERra HERra. Mutta jos hän pojan synnyttä/ ja se tule murhajaxi joca werta wuodatta/ eli teke jongun näistä cappaleista/ ja ei yhtän nijstä muista cappaleista tee: Mutta syö wuorilla/ ja saastutta lähimmäisens emännän: Teke köyhille ja waiwaisille wahingota/ otta jotain wäkiwallalla/ ei anna panttia jällens/ nosta silmäns epäjumalten puoleen/ jolla hän cauhistuxen teke/ anda caswolla/ otta woitto: Pidäiskö hänen elämän? Ei hänen pidä elämän: mutta että hän sencaltaisen cauhistuxen tehnyt on/ njin hänen pitä totisesta cuoleman/ hänen werens pitä hänen päällens oleman. Mutta jos hän pojan synnyttä joca caicki hänen Isäns synnit näke/ ja hän pelkä/ ja ei tee njin/ Ei syö wuorilla/ ei silmiäns nosta Israelin huonen epäjumalten puoleen/ ei saastuta lähimmäisens emändätä: Ei tee kenengän wahingota/ ei pidä pantti tykönäns/ ei mitän ota wäärydellä/ jaca leipäns isowaiselle/ ja waatetta

PROPHETA HESEKIEL

alastoman/ Ei waiwaisille tee wääryttä/ ei ota corco eikä woitto/ mutta pitä minun käskyni/ ja elä minun Lakini jälkeen: Ei hänen pitä cuoleman Isäns pahan tegon tähden/ waan elämän. Mutta hänen Isäns joca wäkiwalda ja wääryttä tehnyt on/ ja hänen Canssansa seas tehnyt on sitä cuin ei kelpa/ cadzos/ hänen pitä cuoleman hänen pahan tecons tähden. Nijn te sanotte/ mixeikä pojan pitä candaman Isäns paha teco/ että hän on tehnyt oikein ja hywin/ pitänyt ja tehnyt caicki minun lakin/ njn hän saa elä. Sillä se sielu joca syndi teke/ sen pitä cuoleman: ei pojan pitä candaman Isäns syndi/ eikä Isän pojan syndi: mutta wanhurscan wanhurscaus pitä hänen idze päällens oleman/ ja sen wäärän pahus pitä hänen päällens oleman. Mutta jos jumalatoim käändä idzens caikist hänen synneistäns jotca hän tehnyt on/ ja pitä caicki minun Lakini/ ja teke oikein ja hywin: njn hän saa elä/ ja ei pitä cuoleman: Mutta caickia hänen ylidzekäymisiäns jotca hän tehnyt on/ ei pitä muistettaman: mutta hän saa elä sen wanhurscauden tähden cuin hän teke. Luuletcos että minulla on ilo jumalattoman cuolemast/ sano HERra HERra/ ja ei paljo enämbi/ että hän käändä idzens hänen pahasta menostans. JA jos wanhurscas käändä idzens hänen wanhurscaudestans/ ja teke paha/ ja elä caiken sen cauhistuxen jälkeen cuin jumalatoim teke: pitäiskö hänen saaman elä? ja tosin caicki hänen wanhurscaudens cuin hän tehnyt on/ ei pitä muistettaman: Mutta hänen pitä cuoleman hänen Jumalans häwäistyxes ja synneistäns jotca hän tehnyt on. Ja wielä sijtte te sanotte: Ei HERra tee oikein. Sentähden cuulcat nyt te Israelin huonesta: eikö minulla oikeus ole/ ja teillä wääryys: sillä cosca wanhurscas käändä idzens hänen wanhurscaudestans/ ja teke paha: njn hänen pitä cuoleman/ mutta hänen pitä cuoleman hänen pahudens tähden cuin hän tehnyt on. Sitä wastan cosca jumalatoim käändä idzens hänen wäärydestäns jonga hän tehnyt on: ja nyt teke oikein ja hywin/ hän saa pitä sieluns eläwänä. Sillä hän näke/ ja lacka pahudestans/ njn hänen pitä elämän ja ei cuoleman. Ja wielä nyt sanowat ne Israelin huonesta: ei HERra tee oikein. Pitäiskö minulla wääryys oleman? Teillä Israelin huonesta on wääryys. Sentähden tahdon minä duomita teitä/ te Israelin huonesta jocaidzen hänen työns jälkeen/ sano HERra HERra. Sentähden '6Bäändäkät

PROPHETA HESEKIEL

idzen/ caikest teidän wäärydestän/ ettet te langeis pahan teconne tähden. Heittäkät pois tykön caicki teidän ylidzekäymisen/ jolla te rickonet oletta/ ja tehkät teillen usi sydän/ ja usi hengi. Sillä mixi pidäis teidän cuoleman sinä Israelin huone: sillä ei minulla ole yhtäkän ilo hänen cuolemahans joca cuole/ sano HERra HERra. Sentähden käändäkät idzenne/ nijn te saatte elä. MUtta tee walitusitcu Israelin Försteistä/ ja sano: Mixi sinun äitis naaras Lejoni maca Lejonein seas/ ja caswatta poicans nuorten Lejonein seas? Yhden hän nijstä caswatti/ ja sijtä tuli nuori Lejoni/ se tottui repimän ja syömän ihmisiä. Cosca pacanat sencaltaista hänestä cuulit: Otit he sen kijnni luolasans/ ja weit sen cahleis Egyptin maalle. COsca nyt äiti sen näki/ että hänen toiwons oli pois/ otti hän toisen pojistans/ ja teki sijtä nuoren Lejonin. Cosca se waelsi Lejonein seas/ tuli se nuorexi Lejonixi/ joca myös harjandui raateleman ja syömän ihmisiä. Se oppi heidän leskens tundeman ja häwitti heidän Caupungins/ nijn että maa ja mitä sijnä oli cauhistui hänen räskywäistä ändäns. Nijn asetit pacanat idzens caikist maacunnist hänen ymbärillens/ ja heitit werckons hänen päällens/ ja käsitit hänen luolasans. Ja panit hänen sidottuna rautacarsinaan/ ja weit sen cahleis Cuningan tygö Babelijn/ ja se kätkettin/ ettei hänen änens pitänyt enämbi cuultaman Israelin wuorilla. SInun äitis oli nijncuin wijnapuu sinun alallas ollesas/ joca weden reunalla istutettu oli/ ja sen hedelmät ja oxat caswoit sijtä paljosta wedestä/ Että sen oxat nijn wahwaxi tulit/ että ne Herrain waldicaxi kelpaisit/ ja se tuli corkiaxi paxuin oxain seas. Ja cosca se nähtin/ että se nijn corkia oli/ ja että hänellä nijn monda oxa oli: Rewäistin se maahan hirmuisudes ja heitettin pois/ itä tuuli cuiwais hänen hedelmäns/ ja sen wahwat oxat murttin ricki/ nijn että ne cuiwetuxi ja poljetuxi tulit. Mutta nyt se on istutettu corpeen/ cuiwaan ja carkiaan maahan/ ja tuli käwi ulos sen wahwoista oxista/ se sawu söi sen hedelmän/ nijn ettei sen päällä sillen wahwoja oxia ole Herran waldicaxi: se on walitettapa ja surullinen asia. JA se tapahtui seidzemendenä wuotena kymmendenä päiwänä wijdennes Cuucaudes/ tulit muutamita wanhemmista Israelis kysymän HERralda/ ja istuit minun eteeni. Silloin tapahtui HERran sana minulle/ ja sanoi: Sinä

PROPHETA HESEKIEL

ihmisen poica/ puhu Israelin vanhemmitten cansa/ ja sano heille: näitä sano HERra HERra: Olettaco tullet kysymän minulda: Nijn totta cuin minä elän/ en tahdo minä teitä wastata/ sano HERra HERra. Mutta jos sinä ihmisen poica tahdot rangaista heitä/ nijn rangaise heitä näin: ilmoita heille heidän Isäins cauhistus/ ja sano heille. Näitä sano HERra HERra/ siihen aican cosca minä walidzin Israelin/ nostin minä käteni Jacobin huonen siemenelle/ ja annoin heidän tuta minuani Egyptin maalla/ ja tosin minä nostin käteni heille/ ja sanoin: Minä olen HERra teidän Jumalan. Mutta minä nostin käteni sillä ajalla/ että minun piti johdattaman heitä Egyptin maalda/ maacundaan/ jonga minä heille edescadzonut olin/ joca riesca ja hunajata wuota/ joca on caickein paras maacunda. Ja sanoin heille: heittäkän jocainen cauhistuxen pois silmäins edestä/ ja älkät te saastuttaco idzenne Egyptiläisten epäjumalis: Sillä minä olen HERran teidän Jumalan. Mutta he olit minulle cowacorwaiset ja ei tahtonet cuulla minua/ ja ei yxikän heistä heittänyt cauhistustans pois silmäins edest/ ja ei hyljännet Egyptin epäjumalita. Nijn minä ajattelin wuodatta hirmuisudeni heidän päällens/ ja anda caiken minun wihan käydä heidän ylidzens Egyptin maasa: Mutta en minä tehnyt sitä minun nimeni tähden/ ettei sen pitänyt saastutetuxi tuleman pacanain edes/ joiden seas he olit/ ja joille minä olin idzeni ilmoittanut/ että minä heidän '74ahdoin johdatta Egyptin maalda. Ja cosca minä heidän Egyptin maalda johdattanut olin ja andanut heidän tulla corpeen. opetin minä heille minun käskyni ja Lakini/ joiden cautta ihminen elä joca ne pitä. Minä annoin myös heille minun Sabbathin merkixi/ heidän/ ja minun waihellani/ että heidän pitä oppeman että minä olen HERra/ joca heitä pyhitän. Mutta Israelin huone oli minulle myös cowacorwainen corwesa/ ja ei elänyt minun käskyni jälken/ ja cadzoi minun Lakini ylön/ joiden cautta ihminen elä joca ne pitä/ ja saastutti minun Sabbathini sangen suuresti. Nijn minä ajattelin wuodatta minun hirmuisudeni heidän päällens corwesa/ ja peräti cadotta heitä: Mutta en minä sitä tehnyt minun nimeni tähden/ ettei sen pitänyt turmelluxi tuleman pacanain seas/ joista minä heidän johdattanut olin. Ja minä nostin käteni heitä wastian corwesa/ etten minä tahtonut heitä anda tulla siihen

PROPHETA HESEKIEL

maahan jonga minä heille andanut olin/ joca riesca ja hunajata wuota/ joca on caickein paras maacundain seas: Että he cadzoit minun Lakini ylön/ ja ei elänet minun käskyn jälkeen/ ja turmelit minun Sabbathin: Sillä he waelsit heidän sydämens epäjumalten jälkeen. Mutta minun silmäni armahti heitä/ etten minä cadottanut/ taicka peräti tyhjäxi tehnyt heitä corwesa. JA minä sanoin heidän lapsillens corwesa: Ei teidän pidä elämän teidän Isäin käskyn jälkeen/ eikä pitämän heidän Lakians/ eli saastuttaman idzenne heidän epäjumalijs. Sillä minä olen HERra teidän Jumalan. Minun käskyn jälkeen teidän pitä elämän/ ja minun Lakin teidän pitä pitämän/ ja sen jälkeen tekemän. Ja minun Sabbathin pitä teidän pyhittämän/ että ne pitä oleman merkixi minun ja teidän waihellan/ että teidän pitä tietämän että minä HERra olen teidän Jumalan. Mutta lapset olit minulle myös cowacorwaiset/ ei elänet minun käskyni jälkeen/ eikä pitänet minun Lakian/ nijn että he sen jälkeen teit/ joiden cautta ihminen elä joca ne pitä/ ja he turmelit minun Sabbathin. Nijn minä ajattelin wuodatta minun hirmuisudeni heidän päällens/ ja anda caiken minun wihan käydä heidän ylidzens corwesa. Mutta minä käänsin minun käteni/ ja en tehnyt sitä minun nimeni tähden/ ettei sen pitänyt turmelluxi tuleman pacanain edes/ joista minä heitä johdattanut olen. Minä nostin myös minun käteni heitä wastan corwesa/ hajottaxen heitä pacanain secaa/ ja maacundijn. Ettei he pitänet minun käskyäni ja cadzoit minun Lakini ylön/ ja turmelit minun Sabbathini/ ja cadzelit heidän Isäins epäjumalita. Sentähden annoin minä heille säädyt jotca ei hywät ollet/ ja oikeuden josa ei heille ollut elämätä. Ja minä hylkäisin heidän uhrins/ cosca he käyttit tules caicki esicoiset: Että minun pitä heitä häwittämän/ ja että heidän piti oppiman/ että minä olen HERra. Sentähden puhu sinä ihmisen poica Israelin huonelle/ ja sano heille: näitä sano HERra HERra: teidän Isän owat wielä enämmin pilcannet ja häwäisnet minua. Sillä cosca minä olin andanut heidän tulla maahan/ jonga ylidzen minä käteni nostanut olin/ että minun piti sen andaman heille: Cusa he joscus näit corkian wuoren taicka paxuoxaisen puun/ siellä he uhraisit uhrins ja cannoit sinne heidän kelwottomat lahjans/ ja suidzutit siellä makian hajuns ja wuodatit siellä

PROPHETA HESEKIEL

juomauhrins. Mutta minä sanoin heille: mihingä pitä sijs oleman sen cuckulan/ johonga te menette? ja sijtä cudzutan se cuckulaxi aina tähän päiwän asti. Sentähden sanos Israelin huonelle: näitä sano HERra HERra: Te saastutate idzenne teidän Isäin menois/ ja teette huorin teidän cauhistuxen cansa. Ja saastutate idzenne teidän epäjumalisan/ joille te uhratte teidän lahjan/ ja poldatte teidän poicanne ja tyttärenne tulesa haman tähän päiwän asti: ja minun pitäis andaman teille wastausta Israelin huone? Nijn totta cuin minä elän/ sano HERra HERra: En tahdo minä wastausta anda teille. Nijn myös cosca te ajatteletta: me tahdomme tehdä nijncuin pacanat ja muu Canssa maacunnasa/ ja rucoilla candoja ja kiwiä: nijn sengin pitä puuttuman teidän. Nijn totta cuin minä elän/ sano HERra HERra: Minä tahdon hallita teitä wäkewällä kädellä/ ja ojetulla käsiwarrella/ ja wuodatetulla hirmuisudella. Ja tahdon johdatta teitä pois Canssasta/ ja tahdon coota teitä nijstä maacunnista cuhunga te hajotetut oletta wäkewällä kädellä/ ojetulla käsiwarrella/ ja wuodatetulla hirmuisudella. Ja tahdon teidän anda tulla Canssan corpeen/ ja tahdon olla siellä oikeudella teidän cansanne caswosta nijn caswoon. Nijncuin minä teidän Isäin cansa corwesa Egyptin tykönä oikeudella olin/ juuri sillä tawalla tahdon minä olla oikeudella teidän cansan/ sano HERra HERra. Minä tahdon anda teidän tulla widzan ala/ ja waatia teitä lijton sitellä. Ja minä tahdon perata pois wastahacoiset ja luopuwaiset teidän seastan. Ja tosin minä tahdon johdatta heitä sijtä maasta josa te asutte nyt/ ja en anda heitä tulla Israelin maalle/ että teidän oppiman pitä/ että minä olen HERra. SEntähden te Israelin huonesta/ näitä sano HERra HERra: Ettet te cuitengan tahdo cuulla minua/ nijn tehkät nijncuin teidän kelpa/ ja jocainen teistä palwelcan hänen epäjumalatans: mutta minun pyhä nimen andacat tästedes pilckamata olla/ teidän uhreisan ja epäjumalisan. Sillä näitä sano HERra HERra: Minun pyhällä wuorellani/ sillä corkialla Israelin wuorella/ siellä pitä coco Israelin huone/ ja caicki jotca maacunnas owat palweleman minua/ siellä pitä heidän minulle oleman otolliset/ ja siellä minä tahdon anoa teidän ylönnyshria/ ja teidän uhrin esicoista caiken sen cansa jolla te minua pyhitätte. Te oletta minulle otolliset makiällä sawulla/ cosca minä annan

PROPHETA HESEKIEL

teidän tulla pois Canssasta/ ja cocoon teitä sijtä maasta cuhunga te hajotetut oletta/ ja pyhitän teitä pacanain edes. Ja teidän pitä ymmärtämän/ että minä olen HERra/ cosca minä olen andanut teidän tulla Israelin maalle/ siihen maahan josta minä nostin käteni/ että minun pitä teidän Isillenne sen andaman. Siellä pitä teidän muistaman teidän menon ja caicki teidän teconne/ joilla te sastutetut oletta/ ja teidän pitä suuttuman caickeen teidän pahuteen cuin te tehnet oletta. Ja teidän pitä ymmärtämän/ että minä olen HERra: Cosca minä teen teidän cansan minun nimeni tähden/ ja ei teidän pahan menonne jälkeen ja wahingolisen työn/ sinä Israelin huone/ sano HERra HERra. JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ aseta caswos oikian käden puoleen/ ja pisaroidze lounan puoleen/ ja ennusta medzä wastan/ kedolla lounan päin. Ja sano lounan puoliselle medzälle: Cuule HERran sana/ näin sano HERra: cadzo/ minä tahdon sinus tulen sytyttä/ sen pitä sekä tuoret että cuiwat puut polttaman/ ettei hänen lieckiäns taita sammutetta/ waan caicki pitä poltettaman/ mitä lounast pohjan käsin on. Ja caicki liha pitä näkemän/ että minä HERra sytyttänyt olen/ ja ettei kengän sammutais: Ja minä sanoin: Woi HERra HERra/ he sanowat minusta: tämä puhu aiwa tapauxia.

JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ aseta caswos Jerusalemita wastan/ ja pisaroidze Pyhä wastan/ ja ennusta Israelin maata wastan/ ja sano Israelin maalle. Näitä sano HERra HERra/ cadzo/ minä tahdon sinus kimpuus/ minä tahdon wetä mieckani tupesta ulos/ ja tahdon sinusa häwittä sekä hurscat että wäärät. Että minä sinusa sekä hurscat että wäärät häwitän/ nijn minun mieckan tupesta lähte caiken lihan päälle etelästä nijn pohjaisen asti. Ja caicki liha pitä ymmärtämän/ että minä HERra olen wetänyt mieckani tupestan ulos/ ja ei pidä enä siihen pistettämän. Ja sinun ihmisen poica/ pitä huocaman siihenasti että landes kipiäxi tulewat/ ja sinun pitä huocaman catkerast/ nijn että he näkewät sen. Ja cosca he sinulle sanowat/ mitäs huocaillet? pitä sinun sanoman: sen huudon tähden/ joca tule/ jota caicki sydämet hämmästywät/ ja caicki kädet putowat alas/ caicki rohkius tule pois/ ja caicki polwet nijncuin wedet wuotawat/ cadzo/ se tule/

PROPHETA HESEKIEL

ja tapahtu/ sano HERra HERra. JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ ennusta ja sano: Näin sano HErra: Sano/ miecka miecka on teroitettu ja hiottu/ se on teroitettu teurastaman/ se on hiottu wälckymän. Cuinga me taidamme iloita? minun poicani widza cadzo caicki puut ylön. Mutta hän on miecan hiotta andanut/ että se otettaman pitä/ se on teroitettu ja hiottu/ tappajan käteen annetta. Huuda ja ulwo sinä ihmisen poica/ sillä se tapahtu minun Canssalleni/ ja caikille Israelin haldioille jotca mieckaan/ minun Canssani cansa cootut owat. Sentähden lyö reisiäs/ sillä hän on usein heitä curittanut/ mitä se on auttanut: jollei ylöncadzowa widza tule/ sano HERra HERra. Ja sinä ihmisen poica/ ennusta ja lyö käsiäs yhteen/ sillä miecka pitä caxikertaisest/ vielä colmikertaisestakin tuleman/ murhamiecka/ suuren tapon miecka/ nijn että se myös sattu sisälmäisin camareihin/ joihin he pakenewat. Minä annan sen miecan helistä/ että sydämet pitä hämmästyvän/ ja monda pitä caatuman heidän porteisans/ woi cuin se wälcky/ ja on hiottu tappaman. Ja sanowat: lyö oikialle ja wasemalle puolelle/ mitä edesäs on. Silloin minä tahdon käsilläni yhten lyödä sijtä/ ja anda minun wihani mennä/ minä HERra olen se puhunut. JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ tee caxi tietä/ joita myöden Babelin Cuningan miecka tuleman pitä/ mutta ne molemmat pitä tuleman yhdeldä maalda. Ja pane wijtta tien haaraan Caupungia päin. Ja tee tie miecan tulla Ammonin lasten Rabbathijn/ ja Judan wahwaan Caupungijn Jerusalemijn. Sillä Babelin Cuningas laitta idzens ensimmäisxi cahden tien haaroin/ andaman noitua edesäns/ ambuaman nuolella osast/ hänen epäjumalallens kysymän ja maxoja cadzoman. Ja noitus näyttä oikialle puolelle Jerusalemita/ että hän caurista sinne wiedä anda/ ja läpiä tehdä/ ja suurella huudolla ja murhalla carcais päälle/ ja että hän caurita weis porttia cohden wallia sinne tehtä ja bolwerkiä raketa. Mutta se noitus näky heille wääräxi/ hän wannocan nijn lujast cuin hän tahto/ mutta hän muista pahoja töitä/ että hän woittais hänen. Sentähden sano HERra HERra näin: että teidän pahat työn owat muistetut minulle/ ja teidän cowacorwaisuden ilmei on/ että teidän syndin nähdän caikisa teidän töisän/

PROPHETA HESEKIEL

ja että teitä muistetan/ wiedän te wäkiwallalla fangixi. JA sinä paha ja jumalatoim Israelin Försti/ jonga päiwä lähesty/ cosca pahat työt loppunet owat. Näitä sano HERra HERra: pane lacki pois/ ja ota Cruunu pois: Sillä ei lackia eikä Cruunua pidä siellä oleman: Waan se joca idzens on ylöndänyt/ pitä alettaman/ ja joca idzens on alendanut/ pitä ylettämän. Minä tahdon sen Cruunun tyhjäksi/ tyhjäksi/ tyhjäksi tehdä/ siihenasti cuin se tule/ jonga sen saaman pitä/ hänelle minä sen annan. JA sinä ihmisen poica/ ennusta ja sano: Näin sano HERra HERra Ammonin lapsista ja heidän häwäistyxestäns/ ja sano: Miecka/ miecka on wedetty tappaman/ se on hiottu surmaman/ ja pitä wälckymän. Ettäs petollisia näkyjä sinulles sano annat/ ja walhetta ennusta/ että sinä myös hyljätäisin jumalattomain tapettuiden secaa/ joiden päiwä tuli/ cosca pahat työt loppunet olit. Ja waicka se tuppeens pistetäisin jälleens/ nijn minä cuitengin duomidzen sinun sijnä paicas/ cusas luotu olet/ ja sijnä maasa/ cusas syndynyt olet. Ja tahdon wuodatta minun wihani sinun päälles/ minä tahdon minun hirmuisudeni tulen sinun päälles puhalda/ ja anda sinun nijlle ihmisille/ jotca poltta ja hucutta taitawat. Sinun pitä tulen ruaxi tuleman/ ja sinun weres pitä maalla wuodatettaman/ ja ei sinua pidä enä muistettaman. Sillä minä HERra olen sen puhunut.

JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ etkös tahdo nuhdella murha Caupungita/ ja hänelle näyttä caickia hänen cauhistuxians? Sano: näin sano HERra HERra/ O sinä Caupungi joca omais weren wuodatat/ että sinun aicas tulis/ ja sinä joca epäjumaloita tykönäs teet/ että idzes saastutaisit. Sinä teet idzes wicapääxi siihen wereen/ jotas wuodatat/ ja saastutat idzes jumalisa/joitas teet/ näillä sinä joudutat sinun päiwäs/ ja saatat että sinun wuotes tuleman pitä. Sentähden tahdon minä sinun nauroxi tehdä pacanain seas/ ja saatta pilcaxi caikis maacunnis. Sekä läsnä että caucana pitä heidän sinua sylkemän/ että sinun häpiälisen sanoman ja suuren waiwan kärsimän pitä. Cadzo/ Israelin Förstit/ idzecukin on wäkwä sinusa werta wuodattaman. Isäns ja äitins he cadzowat ylön/ muucalaisille he wäkiwalda ja wääryttä tekewät/ leskiä ja orwoja he sortawat. Sinä cadzot minun Pyhydeni ylön ja turmelet minun Sabbathini. Pettäjät owat sinus

PROPHETA HESEKIEL

werta wuodattaman/ he syöwät wuorilla ja tekewät ylöllistä sinusa. He paljastawat Isäins häpiän/ ja waiwawat saastaisexi waimoja. Ja tekewät cauheita cappaleita sucu sucuns waimon cansa/ he häwäisewät omat miniäns elkiwallaisest/ he tekewät wäkiwalda omille sisarillens/ heidän Isäins tyttärille. He ottawat lahjoja/ werta wuodattaxens/ he ottawat corgon ja woittawat toinen toisens/ ja ahnettiwat lähimmäiseldäns/ ja tekewät toinen toisellens wäkiwalda/ ja näin unhottawat minun/ sano HERra HERra. Cadzo minä lyön käsiäni yhteen sinun ahneudes tähden/ ja sen weren tähden/ cuin sinus wuodatettu on. Mutta luuletcos sinun sydämes woiwan kärsiä/ ja sinun kätes kestä/ silloin cuin minä sinulle tekewä olen? Minä HERra olen sen puhunut/ minä myös teen. Ja tahdon sinun hajotta pacanain secaa/ ja aja sinun maacundijn/ ja tahdon sinun saastaisudes lopetta. Nijn että sinä pacanain seas pitä kirottuna pidettämän/ ja ymmärtämän minun olewan HERran. JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ Israelin huone on minulle carrexii tullut/ caicki heidän waskens/ tinans/ rautans/ ja Blyijyns/ on ahjos hopian carrexii tullut. Sentähden sano HERra HERra näin/ että te caicki oletta carrexii tullet/ cadzo/ nijn minä teidän caicki Jerusalemijn cocon. Nijn cuin hopia/ waski/ rauta/ Blyijy ja tina ahjoon cootan/ että tuli sen ala puhaltettaisin/ ja ne sulaisit. Ja/ minä tahdon coota teidän/ ja minun wihani tulen teidän seasan puhalda/ että te siellä sulaisitte. Nijn cuin hopia ahjos sula/ nijn teidän pitä ymmärtämän/ että minä HERRA olen wuodattanut minun wihani teidän päällen. Ja HERran sana tapahtui minulle ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ sano heille: Sinä olet se maa/ jota ei puhdistetta taita/ nijn cuin se joca ei sadetta saa wihan ajalla. Prophetat jotca siellä owat/ owat wannonet yhten sieluja syömän/ nijn cuin kiljuwa Lejoni/ cosca se saalin saa/ he temmawat tawaran ja rahan/ ja tekewät sinne paljo leskejä. Heidän Pappins tekewät wääryttä Lain warjon alla/ ja turmelewat minun pyhäni/ ei he pidä pyhain ja saastaisten wälillä eroitust/ eikä opeta mikä puhdas ja saastainen on/ eikä tottele minun Sabbathiani/ ja minä saastutetan heidän seasans. Heidän Förstins siellä owat nijn cuin raatelewaiset sudet/ werta wuodattaman/ ja sieluja surmaman heidän

PROPHETA HESEKIEL

ahneudens tähden. Ja heidän Prophetans siuwat heitä waldaimella calkilla/ Saarnawat turhutta/ ja ennustawat heille walheita/ ja sanowat: Näitä sano HERra HERra/ waicka ei HERra sitä puhunut oleckan. Canssa maalla teke wäkiwalda/ ja ryöstäwät rohkiast/ ja nylkewät köyhiä ja radollisia/ ja tekewät muucalaisille wäkiwalda ja wääryttä. Minä edzein heidän seasans/ jos jocu seinän tekis ja seisois raos minun edesäni/ etten minä maata turmelis: Mutta en minä ketän löytänyt. Sentähden wuodatin minä wihani heidän päällens/ ja minun hirmuisudeni tulella minä lopetin heidän/ ja annoin heidän ansions pääns päälle/ sano HERra HERra. Tämän lugun lukecan cukin wirasans wiriäst/ opettajat/ hallidziat/ ja Perhenisännät/ että he tästä ymmärräisit/ mitkä suuret wiat enimmäst cusakin säädysä owat/ joiden tähden heidän päiwäns lähenewät/ että he rangaistaman pitä

JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ caxi waimo oli yhden äitin tytärtä: Nämät teit huorin Egyptis heidän nuorudesans/ siellä annoit he pidellä heidän rindans/ ja taputella heidän nisäns/ heidän neidsyelläns. Suurembi cudzuttin Ahalaxi/ ja hänen Sisarens Ahalibaxi. Ja minä otin heidän awioxeni/ ja he synnytit minulle poikia ja tyttäritä/ ja Ahala cudzuttin Samariaxi ja Ahaliba Jerusalemixi. Ahala teki huorin/ cosca minä hänen ottanut olin/ ja oli racas Assyrialaisia hänen coinaitans wastan/ jotca hänen tygöns tulit. Förstejä ja Herroja wastan/ jotca silkillä waatetut olit/ ja caickia nuoria ihanaisia miehiä wastan/ nimittäin/ hewoismiehiä ja waunuja wastan. Ja macais caickein nuorten miesten cansa Assyriast/ ja saastutti idzens caickijn heidän jumalihins/ cusa ikänäns hän jongun osais. Wielä sijtte ei hän hyljännyt huoruttans Egyptin cansa/ jotca hänen cansans maannet olit hänen nuorudestans ja jotca neidzydens nisiä taputellet/ ja suures huorudes hänen cansans ollet olit. Silloin minä hyljäisin hänen/ hänen coinaittens Assurin lasten käsijn/ jota he himost racastit. He paljastit hänen häpiäns/ ja otit hänen poicans ja tyttärens pois/ mutta hänen he miecalla tapoit. Ja sanoma cuului/ että nämät waimot rangaistut olit. Mutta cosca Ahaliba hänen sisarens sen näki/ syttyi se rackaudesta pahemmin kuin toinen/ ja enämmin teki huorin kuin hänen sisarens. Ja racasti Assurin lapsia/ nimittäin/

PROPHETA HESEKIEL

Förstejä ja Herroja/ (jotca hänen tygöns tulit caunist waatetettuna) hewoismiehiä ja waunuja/ ja caickia nuoria ihanaisia miehiä. Silloin minä näin/ että he molemmat yhdellä tawalla saastuttanet olit. Mutta tämä enämmin teki huorin. Sillä cosca hän näki punaisella färillä maalatuita miehiä seinis/ Chalderein cuwia. Cupehista wyötetyitä ja soucat kirjawat lakit heidän pääsäns/ jotca caicki olit nähä nähdä nijncuin woimalliset miehet/ nijncuin Babelin lapset ja Chaldealaiset pitäwät Isäns maalla: Syttyi hän heihin/ nijn pian cuin hän näki heidän/ ja lähetti sanansaattajat heidän tygöns Chaldeaan. Cosca nyt Babelin lapset hänen tygöns tulit/ händä macaman hecumasans/ saastutti hän sen hänen huorudellans/ ja se saastutti idzens heidän cansans/ että hän heihin suuttui. Ja cosca heidän molembain huorudens ja häpiäns nijn peräti ilmei tuli/ suutuin minä myös heihin/ nijncuin minä myös heidän sisarehens suuttunut olin. Mutta hän aina enämmin teki huorin/ ja muistit heidän nuorudens aica/ cosca he Egyptis huorin tehnet olin. Ja syttyi coinaihins/joiden himo oli/ cuin Asein ja hewoisten himo. Ja teit sinun häpiäs/ nijncuin nuorudellas/ cosca Egyptis sinun rindas pideltin ja sinun nisäs taputeldin. Sentähden Ahaliba/ näin sano HERra HERra: Cadzo/ minä tahdon sinun coinajas/ joihingas suuttunut olet/ kehoitta sinua watan/ ja tahdon heitä tuoda joca taholda sinua watan/ Nimittäin/ Babelin lapset/ ja caicki Chalderit päämiehinens/ Försteinens ja Herroinens/ ja caicki Assyrialaiset heidän cansans/ caunit nuoret miehet/ caicki Förstit ja Herrat/ Riddarit ja Adelit/ ja caickinaiset hewoismiehet. Ja tulewat walmistettuna sinun päälles/ waunuilla ja rattailla ja suurella wäen joucolla/ ja pijrittäwät sinun keihäillä/ kilwillä ja rautalakeilla joca taholda. Nijden halduun minä oikeuden annan/ että he sinun duomidzewat heidän lakins jälkeen. Minä annan minun kijwauteni tulla sinun päälles/ että he armottomast sinun toimittawat/ heidän pitä nenät ja corwat leickaman/ ja mitä jää pitä miecalla langeman. Heidän pitä sinun poicas ja tyttäres ottaman pois/ ja tähtet polttaman tulella. Heidän pitä sinun waattes rijsuman/ ja sinun caunistuxes ottaman pois. Näin minä tahdon sinun haureudes ja sinun huorudes Egyptin cansa lopetta/ ettes enämbi silmiäs nosta heidän peräns/ etkä Egyptiä

PROPHETA HESEKIEL

enämbi muistaman pidä. Sillä näin sano HERra HERra: Cadzo/ minä tahdon sinun nijden halduun anda/ jotca sinun wihollises owat/ ja joihingas suuttunut olet. Ne pitä sinulle tekemän nijncuin wiholliset/ ja ottaman caicki mitäs coonnut olet/ ja sinun alastomaxi ja paljaxi jättämän/ että sinun häpiäs ilmei tulis sinun haureudes ja huorudes cansa. Sencaltaiset pitä sinulle tapahtuman sinun huorudes tähden/ cuin sinä pacanain cansa tehnyt olet/ joiden jumalisa sinä idzes saastuttanut olet. Sinä olet käynyt sinun sisares teitä/ sentähden annan minä myös hänen calckins sinun kätees. Näin sano HERra HERra/ sinun pitä juoman sinun sisares calkin/ nijn sywä ja lewiä cuin se on. Sinun pitä nijn suurexi nauroxi ja pilcaxi tuleman/ että se on ylönpaldinen. Sinun pitä sijtä wäkewäst juomast ja waiwast idzes juowuxin juoman: sillä sinun sisares Samarian calcki on waiwan ja murhen calcki. Sen sinun pitä puhtaxi juoman/ ja lyömän sen cappaleixi/ ja sinun rindas repimän ricki/ sillä minä olen sen puhunut/ sano HERra HERra. Sentähden näin sano HERra HERra/ että minun unhottanut/ ja minun selkäs taa heittänyt olet/ nijn canna nyt sinun haureuttas ja huoruttas. Ja HERra sanoi minulle: Sinä ihmisen poica/ etkö sinä Ahalat ja Ahalibat nuhdella tahdo? ja heille näyttä heidän cauhistuxians. Cuinga he owat huorudes ollet/ ja werta wuodattanet/ ja awions rickonet owat epäjumalten cansa/ nijn myös heidän lapsens/ jotca he minulle synnyttänet olit/ poltit he nijlle uhrixi. Päälisexi owat he sen minulle tehnet/ he owat silloin minun Pyhäni saastuttanet/ ja ricoit minun Sabbathini. Sillä cosca he heidän lapsens epäjumalille tappanet olit/ menit he sinä päiwänä minun Pyhäni/ sitä saastuttaman/ cadzo/ sencaltaisita owat he minun huonesani tehnet. He owat myös sanan lähettänet miesten perän/ jotca caucaisilda mailda tuleman piti/ ja cadzo/ cosca he tulit/ pesit sinä sinus ja caunistit sinus/ ja caunistit sinus rengahilla heidän cunniaxens. 14 Ja istuit caunis wuotes/ jonga edes pöytä oli walmistettu/ sen päällä sinä suidzutit/ ja uhraisit minun öljyäni sen päällä. Siellä nousi suuri riemuhuuto/ ja he annoit miehille/ jotca jocapaicast suuresta Canssasta/ ja corwesta tullet olit/ rengaita heidän käsijns/ ja caunita Cruunuja heidän päihins. Mutta minä ajattelin/ se on tottunut huoruteen wanhudest/ ei se taida lacata

PROPHETA HESEKIEL

huorudestans. Sillä hänen tygöns mennän nijncuin huoran tygö/ juuri nijn mennän Ahalan ja Ahaliban häwyttömäin waimoin tygö. Sentähden ne miehet jotca oikeuden tekewät/ rangaisewat heitä nijncuin awions rickojat ja weren wuodattajat rangaistaman pitä/ sillä he owat huorat/ ja heidän kätens on werta täynnä. Näin sano HERra HERra/ wie suuri joucko heidän päällens/ ja anna heitä ryöstöxi ja saalixi. Jotca heidän kiwitäisit ja heidän miecoillans pistäisit läpidze/ ja heidän poicans ja tyttärens surmaisit/ ja heidän huonens tulella polttaisit. Näin minä tahdon huoruden maalla lopetta/ että caicki waimot pitä sen näkemän/ eikä tekemän sencaltaista haureutta. Ja teidän haureuden pannan teidän päänne päälle/ ja pitä teidän epäjumalden syndiä candaman/ tietäxen minun olewan HERran HERran.

JA HERran sana tapahtui minulle/ ydexändenä vuonna/ kymmendenä päiwänä kymmenennestä cuusta/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ kirjoita tämä/ juuri tämä päiwä: Sillä Babelin Cuningas on juuri tänäpäin Jerusalemita wastan hanginnut. Ja pane sen tottelemattoman Canssan eteen wertaus/ ja sano heille: Näin sano HERra HERra/ pane pata/ walmista ja pane siihen wettä. Pane cappalet cocon siihen/ jotca sinne pandaman pitä/ ja ne parahat cappalet/ reidet ja lapa/ ja täytä se parahilla ydyin cappaleilla. Ota paras laumasta/ ja tee walkia ala/ ydyin cappaleita keittäxes/ ja anna wahwast kiehua/ ja ydyin cappalet hywin kypsyä. Sentähden sano HERra HERra/ woi murhacaupungita/ joca sencaltainen pata on/ josa ruoste rippu kijnni/ ja ei eritä tahdo. Ota cappale cappalen jälkeen siellä pois/ ja et sinä tohdi arpa heittä/ cuca ensist ulos pitä. Sillä hänen werens on siellä/ jonga he paljalle calliolle/ ja ei maan päälle/ wuodattanet owat/ että maalla cuitengin olis peitettä taittu. Ja minä olen myös sentähden heidän andanut sen weren paljalle calliolle wuodatta/ ettei se peitetäis/ että hirmuisus tulis heidän päällens/ ja heille costetaisin. SEntähden sano HERra HERra näin: Woi murhacaupungita/ jonga minä suurexi walkiaxi teen. Canna waiwoin paljon puita tähän/ sytytä tuli/ että liha kypsexi tulis/ ja pane hywin krydiä sen päälle/ että ydyin cappalet palaisit. Pane myös pata tyhjänä hijlille/ että hän cuumaxi tulis/ ja hänen waskens palais/ jos hänen saastaisudens sulais/ ja

PROPHETA HESEKIEL

hänen ruostens läxis. Waan ruoste/ ehkä se cuinga cowin poltetan/ ei tahdo lähte/ sillä se on aiwa cowin ruostunut/ se pitä tules sulattaman. Sinun saastaisudes on nijn cowendunut/ että waicka minä sinua mielelläni puhdistaisin/ et cuitengan sinä tahdo idzes puhdista anda sinun saastaisudestas. Sentähden et sinä tästedes enä taita puhdistetta/ siihenasti että minun hirmuisuden sinusa sammunut on. Minä HERRa olen sen puhunut/ se pitä tuleman/ minä tahdon tehdä/ ja en wijwytä/ en minä tahdo armahta/ engä cadu/ waan heidän pitä sinun duomidzeman/ nijncuin sinä elänyt ja tehnyt olet/ sano HERRa HERRa. JA HERRan sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ Cadzo/ minä tahdon sinulda sinun silmäis himon otta pois rangaistuxen cautta. Mutta ei sinun pidä walittaman/ eikä itkemän/ eikä kyynelitä wuodattaman. Sala sinä mahdat huogata/ mutta cuolluen walitust ei sinun pidä pitämän/ waan sinun pitä caunistuxes paneman päälles/ ja kengät jalcas kengimän. Ei sinun pidä suutas peittämän/ eikä murhen leipä syömän. Ja cosca minä huomeneltain warhain Canssalle puhuin/ cuoli minulda ehtona minun emändän. Ja minä tein toisna huomeneltain/ cuin minulle käsketty oli. Ja Canssa sanoi minulle: Etkös sijs ilmoita meille/ mitä tämä meille ennusta cuin sinä teet? JA minä sanoin heille: HERRa on minun cansani puhunut/ ja sanonut. Sano Israelin huonelle/ että HERRa HERRa näin sano: Minä tahdon minun pyhäni/ teidän corkeiman lohdutuxen/ teidän silmäin himon/ ja teidän sydämen toiwon saastutta. Ja teidän poican ja tyttären/ jotca teidän hyljämän pitä/ langewat miecan cautta. Ja teidän täyty tehdä/ cuin minä tehnyt olen/ teidän suitan ei teidän pidä peittämän/ eikä murheleipä syömän. Waan pitä teidän cauhistuxen teidän päähän paneman/ ja kengimän idzenne. Ei teidän pidä walittaman eikä itkemän/ waan teidän synnisän näändymän/ ja keskenän huocaileman. Ja pitä nijn Hesekiel teille ihmexi oleman/ että teidän tekemän pitä/ cuin hän tehnyt on/ cosca se tule/ että te ymmärräisitte/ että minä HERRa HERRa olen. Ja sinä ihmisen poica/ silloin cosca minä heildä olen ottawa pois heidän woimans ja lohdutuxens/ heidän silmäins himon ja heidän sydämens toiwon/ heidän poicans ja tyttärems. Silloin pitä yxi joca pääsnyt on/ tuleman sinun tygös/ ja sinulle

PROPHETA HESEKIEL

ilmoittaman. Silloin pitää sinun suus awattaman/ ja sen joca pääsnyt on/ että sinun puhuman pitää/ ja ei enämbi waickeneman. Sillä sinun pitää heille ihmexi oleman/ että he ymmärräisit minun olewan HERran.

JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ aseta caswos Ammonin lasten puoleen/ ja ennusta heitä wastan/ ja sano Ammonin lapsille. Cuulcat HERran HERran sana/ näin sano HERra HERra. Että te minun pyhäni pitititte: Jopa se saastutettu on/ ja Israelin maasta/ se on kylmillä/ ja Judan huonesta/ että se on fangina wiety pois. Sentähden cadzo/ minä tahdon sinun anda idäisen maan lapsille/ että he linnojans siellä rakendawat/ ja heidän asuinsians sinne tekemän pitää/ ja heidän pitää sinun hedelmäs syömän/ ja sinun riescas juoman. Ja tahdon Rabbathin Camelein huonexi tehdä/ ja Ammonin lapset lammaspihatoixi/ ja pitää tietämän/ että minä HERra olen. Sillä/ näin sano HERra HERra/ että sinä käsiäs paucutit ja tömistelit jalgoillas/ ja Israelin maasta caikesta sydämestäs nijn äikistellen iloidzit. Sentähden cadzo/ minä tahdon minun käteni ojenda sinun ylidzes/ ja anda sinun pacanoille ryöstöxi/ ja häwittä sinun Canssoista/ ja maacunnista surmata/ ja cadotan sinun/ ja pitää tietämän/ että minä HERra olen. NÄin sano HERra HERra/ että Moab ja Seir sanowat: Cadzos/ Judan huone on nijncuin caicki muutkin pacanat. Cadzo/ nijn minä tahdon Moabin kyljen awata hänen Caupungeisans/ ja hänen rajoisans/ sen callin maan/ nimittäin/ BethJesimothin/ BaalMeonin ja Kirjathaimin. Idäisen maan lapsille/ Ammonin lasten cansa/ ja annan heidän heille perinnöxi/ ettei Ammonin lapsia enämbi muistettaman pidä pacanoitten seas. Ja annan duomita Moabin/ ja pitää tietämän minun olewan HERran. NÄin sano HERra HERra/ että Edom Judan huonelle costanut on/ ja hänen costamisellans hänens wicapääxi saattanut. Sentähden sano HERra HERra näin: Minä tahdon käteni ojenda Edomin päälle/ ja tahdon hänestä häwittä sekä ihmiset että eläimet/ ja tahdon sen autiaxi tehdä Themanist Dedanin asti/ ja miecalla caata. Ja costan jäl lens Edomille/ minun Canssani Israelin cautta/ ja pitää Edomin cansa tekemän minun wihani ja hirmuisudeni jälkeen/ että heidän minun costoni tundeman pitää/ sano HERRA HERRA. NÄin sano HERra HERra/ että Philisterit

PROPHETA HESEKIEL

costanet owat/ ja wanhan wihans sammuttanet/ caiketi oman tahtons perän (minun Canssani) wahingoxi. Sentähden sano HERra HERra näin: Cadzo/ minä tahdon minun käteni ojenda Philisterein päälle/ ja sotamiehet häwittä/ ja tahdon jäänet meren satamis surmata. Ja tahdon heille suuresti costa/ ja hirmuisudes heitä rangaista/ että heidän ymmärtämän pitä minun olewan HERran/ cosca minä heille costanut olen.

JA se tapahtui ensimmäisnä toistakymmendenä wuotena/ ensimmäisnä päiwänä/ ensimmäises cuusa/ tapahdui HERran sana minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ että Tyrus sano Jerusalemist: nijn piti/ Canssan portit owat särjetyt/ se on kääty minun tygöni: minä täytetän/ hän häwitetän.

Sentähden näin sano HERra HERra: cadzo/ minä tahdon sinun kimpuus sinä Tyrus/ ja tahdon anda tulla monda pacanata sinun päälles/ nijncuin meri nouse aldoinens/ Nijn pitä heidän caataman muurit Tyris/ ja cukistaman hänen tornins/ ja minä tahdon käwäistä pois tomungin sijtä/ ja tehdä hänest paljan callion/ ja luodoxi meresä/ jonga päälle calawercot hajotetan. Sillä minä olen sen puhunut/ sano HERra HERra/ ja hänen pitä tuleman pacanoille saalixi. Ja hänen tyttärens jotca kedolla owat/ pitä miecalla tapettaman/ ja pitä ymmärtämän että minä HERra olen. Sillä nijn sano HERra HERra: cadzo/ minä tahdon anda tulla Tyruksen päälle NebucadNezarin Babelin Cuningan pohjaisest/ (joca caickein Cuningasten Cuningas on) hewoisilla/ waunuilla/ radzasmiehillä ja suurella Canssan joucolla. Hänen pitä miecalla tappaman sinun tyttäres jotca kedolla owat: Mutta sinua wastan pitä hänen skandzit rakendaman ja tekemän wallin ja ylöndämän kilwet sinua wastan. Hänen pitä cauristen cansa sinun muuris maahan sysämän/ ja hänen sotaaseillans cukistaman sinun Tornis/ Hänen monen hewoistens tomun pitä sinun peittämän/ nijn pitä myös sinun muuris wapiseman hänen hewoistens/ waunuins/ ja radzasmiestens töminäst/ cosca hän sinun porteistas waelda sisälle/ nijncuin siihen Caupungijn mennän joca maahan cukistettu on. Hänen pitä hänen hewoistens jalwoilla tallaman ricki caicki sinun catus/ sinun Canssas pitä hänen miecalla tappaman/ ja sinun wahwat padzas maahan caataman. Heidän pitä sinun tawaras ryöstämän/ ja sinun

PROPHETA HESEKIEL

cauppas ottaman pois/ sinun muuris pitä heidän caataman/ ja sinun caunit huones cukistaman/ ja heittämän sinun kiwes/ puus ja tomus weteen. Nijn tahdon minä lopetta sinun laulus änen/ ettei enä cuuluman pidä sinun candeles helinätä. Ja minä tahdon tehdä sinust paljan callion ja luodon/ jonga päälle calawercot hajotetan/ nijn että sinun pitä sijnä autiana oleman: Sillä minä olen HERra joca tätä puhun/ sano HERra HERra. Näitä sano HERra HERra Tyrusta wastan/ mitämax/ että luotoin pitä wapiseman/ cosca sinä nijn hirmuisest caadut/ ja sinun hawoitetus huocawat/ jotca sinusa hirmuisest tapetan. Caicki Ruhtinat meren tykönä pitä astuman alas heidän istuimeldans/ ja rijsuman heidän hamens/ ja paneman pois päädäns neulotut waattet/ ja pitä käymän murhewaatteis ja istuman maahan/ ja pitä hämmästyvän ja tyhmistymän sinun äkillisestä langemisestas. Heidän pitä walittaman sinua/ ja sanoman sinusta: Woi/ cuinga sinä olet nijn peräti autiaxi tullut/ sinä cuuluisa Caupungi/ sinä joca meren tykönä olit/ ja nijn woimallinen olit meren tykönä ynnä sinun asuwaistes cansa/ että caiken maan täydyi sinua peljätä/ Woi cuinga luodot tyhmistywät sinun langemistas/ ja luotocunnat meresä hämmästywät sinun paha loppuas. Nijn sano HERra HERra: minä tahdon sinua tehdä autiaxi Caupungixi/ nijncuin muut Caupungit/ joisa ei kengän asu/ ja annan tulla suuren wirran sinun päälles/ suuret wedet sinua peittämän ja sinua cukistaman luolaan/ nimittäin/ cuolluitten tygö. Minä cukistan sinun maan ala/ ja teen sinun nijncuin ijäisexi autiaxi/ nijden cansa jotca hautaan menewät/ ettei kenengän sinusa pidä asuman/ ja annan cauneuden eläwitten maahan. Ja minä teen sinun hämmästyxexi/ ettei sinun enä pidä oleman/ nijn että cosca sinua kysytän/ nijn ei ikänäns pidä kenengän sinua enä löytämän/ sano HERra HERra.

JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ tee walitusitcu Tyrist. Ja sano Tyruxelle/ joca on meren tykönä ja teke cauppa monen luodon Canssan cansa. Näitä sano HERra HERra: O Tyrus/ sinä olet sanonut: minä olen caickein caunin. Sinun rajas owat keskellä merta/ ja sinun rakendajas owat walmistanet sinun caickein caunimmaxi. Caicki sinun lautas

PROPHETA HESEKIEL

on hongasta Samrist/ ja olet andanut tuoda Cedriä Libanonist/ Ja olet tehnyt sinun pieles sijtä/ sinun airos Basamin tammest/ sinun pijttas Elephantin luista/ ja sinun istuimes Chithimin luodoista: Sinun purjes oli Egyptin Silkist/ ja sinun merckis neulottu sijhen/ sinun peittes kellaisest Silkist ja Elisan luodon Purpurast. Zidonist ja Arwadist olit sinun haaximieHes ja sinulla olit toimelliset miehet Tyrist hahden perämiesnä. Wanhimmat ja taitawat Gebalist rakendawat sinun laiwas: Caicki laiwat meresä ja haaximiehet löyttin sinun tykös/ he teit cauppa sinusa. Persiast/ Lydiast ja Lybiast olit sinun sotawäkes/ jotca heidän kilpens ja otans sinusa ripustit/ ja sillä sinun caunistit. Arwadist olit sinun sotajoucosas/ caicki ymbärins sinun muurias/ ja wartiat sinun Tornisas ripustit heidän kilpens sinun muuris päälle caicki ymbärins/ ja teit nijn sinun ihanaxi. Sinun cauppas oli merellä ja annoit tuoda caickinaista calua/ hopena/ rauta/ tina/ ja Blyijy sinun marckinalles. Jawan/ Tubal/ ja Mesech teki cauppa sinun cansas/ ja toit orjia ja waskiastioita sinun marckinalles. Thogarmast toit he sinulle hewoisita ja waunuja ja muuleja sinun marckinalles. Dedanist olit sinun cauppamieHes ja sinä teit cauppa joca paicas luotocunnis/ he annoit sinulle Elephantin luita ja Heben puita lahjaksi. Syrialaiset noudit sinun töitäs joitas teit/ toit Rubijni/ Purpurat/ Tapetejä/ Silckiä ja Sametti/ ja Christalleja sinun marckinalles. Juda ja Israelin maa teit myös cauppa sinun cansas/ ja toit sinun marckinalles nisuja Minnithist ja Balsamita ja hunajata/ ja öljyä ja Mastixi. Nouti myös Damascu sinun töitäs sinusta/ ja caickinaisia caluja/ wäkwän wijnan ja callin willan edest. Dan ja Jawan ja Mehusal toit myös sinun marckinalles silitetyi raudoja/ Casia ja Calmust/ sinun cauppa tehdäxes. Dedan osti sinulda waatteita/ joiden päällä istutan. Arabia ja caicki Kedarin Ruhtinat caupidzit sinulle lambaita/ oinaita ja caurita. Saban ja Raeman cauppamiehet teit sinun cansas cauppa/ ja toit sinun marckinalles caickinaisia calleita kryydejä/ calleita kiwiä ja culda. Haran ja Canne/ ja Eden ynnä Seban cauppamiesten cansa/ Assur ja Kilmad olit myös sinun cauppamieHes . Caicki nämät caupidzit sinulle calleita waatteita/ Silckiä ja neulotuita hameita/ jotca he calleisa Cederarcuisa hywin tallella panduna/ toit sinun marckinoilles. Mutta

PROPHETA HESEKIEL

meren laivat olit ylimmäiset sinun caupasas. Nijn sinä olet peräti rickaxi ja jaloxi tullut keskellä merta/ ja sinun haaximieHes toit sinulle suurilla wesillä. MUtتا itä tuulen pitä sinun musertaman ricki keskellä merta/ nijn että sinun tawaras/ cauppamieHes / ostajas/ haaximieHes / laiwain haldias/ laiwain rakendajas ja sinun caupidzias/ ja caicki sinun sotamieHes / ja caicki Canssa sinusa/ pitä huckuman keskellä merta/ silloin cuin sinä hucut. Nijn että satamatkin pitä wapiseman sinun hahtein haldiais huudost. Ja caicki jotca soutawat haaximiesten ja hahtein haldioitten cansa/ pitä laiwoista maalle menemän. Ja cowin huutaman sinun tähtes/ waikiast walittaman ja heittämän tomua pääns päälle/ ja tuhcaan idzens tahraman. Heidän pitä ajeleman hiuxet päästäns/ ja pukeman säkit päällens ja sydämestäns itkemän sinua ja murhettiman. Heidän pitä heidän walituxesans sinua itkemän: Woi cuca ikänäns nijn on alallans merellä/ cuin Tyrus? Cosca sinä cauppa teit merellä: teit sinä monda maata rickaxi/ ja sinun monella tawarallas ja sinun caupallas teit sinä maan Cuningat äwerjäxi. Mutta nyt sinä olet mereldä sysätty/ juuri sywään weteen/ nijn että sinun cauppas ja caicki sinun Canssas sinusa on huckunut. Caicki jotca luodoisa asuwat hämmästywät sinua/ ja heidän Cuningans tyhmistywät/ ja cadzowat murhellisest. Maan cauppamiehet wilistäwät sinua/ että sinä nijn äkistä häwinnyt olet/ ja et sillen enä taida tulla ylös.

JA HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ sanos Tyrin Ruhtinalle: näitä sano HERra HERra: Että sinun sydämes paisu/ ja sinä sanot: Minä olen Jumala/ minä istun istuimella nijncuin Jumala keskellä merta/ waicka sinä olet ihminen ja et Jumala/ cuitengin yldy sinun sydämes/ nijncuin sinä olisit Jumala. Cadzo/ sinä olet olewanas wijsambi Danieli/ ettei sinulda mitän salattu olis/ Ja että sinä sinun toimellas ja taidollas olet sencaltaisen woiman matcan saattanut/ ja coonnut tawaroita culda ja hopiata/ Ja olet sinun suurella wijsaudellas ja caupallas nijn suuren woiman saanut: sijtä sinä olet nijn ylpiäxi tullut/ että sinä nijn woimallinen olet. Sentähden sano HERra HERra näin: että sinun sydämes ylpeile nijncuin sinä Jumala olisit. Sentähden '63adzo/ minä tahdon lähettä muucalaisia sinun

PROPHETA HESEKIEL

päälles/ nimittäin/ julmat pacanat/ heidän pitä mieckans wetämän sinun caunista wijsauttas wastan/ ja tekemän sinun suuren cunnias häpiäxi. Heidän pitä sinun paiscaman luolaan/ että sinun pitä cuoleman keskellä merta nijncuin tapetut. Mitämax/ jos sinä sinun murhajalles sanot: minä olen Jumala? waicka et sinä Jumala ole/ waan ihminen/ ja olet sinun murhajas kädes. Sinun pitä cuoleman nijncuin ymbärileickamattomat/ muucalaisten käsijn: Sillä minä olen sen sanonut/ sano HERra HERra. JA HERran sana tapahdui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ itke walitusitcu Tyrin Cuningast/ ja sano hänelle: näitä sano HERra HERra: Sinä olet jaloin caunista tegosta/ täynäns wijsautta/ ja sangen ihana. Sinä olet Jumalan krydimaa ja caunistettu caickinaisilla calleilla kiwillä/ nimittäin/ Sardeilla/ Topatzeilla/ Demanteilla/ Turkoseilla/ Onicheilla/ Jaspixilla/ Saphireillä/ Rubineillä/ Smaragdeilla ja cullalla/ sinä päiwänä cuin sinä luotin/ piti oleman walmin sinun tykönäs sinun trombus ja huilus. Sinä olet nijncuin woideltu Cherub/ joca idzens lewiäldä hajotta ja idzens peittä/ ja minä olen sinun asettanut Jumalan wuorella/ että sinun cuumain kiwein seas waeldaman pitäis. Ja olit sangen ihana algusta/ siihenasti cuin sinun pahudes löyttin. Sillä sinä olet sisäldä täynäns pahutta/ sinun suuresta caupastas/ ja olet syndiä tehnyt: Sentähden tahdon minä sinun eroitta Jumalan wuorelda/ ja tahdon sysätä pois sinua sinä hajotettu Cherub cuumista kiweistä. Ja että sinun sydämes paisu/ ettäsin nijn ihana olet/ ja sinä olet andanut sinun cawaludes sinus pettä sinun coreudesas: Sentähden tahdon minä cukista sinun maahan/ ja tehdä sinun ihmexi Cuningoille. Sillä sinä turmelit sinun pyhydes sinun suurella pahudellas ja wäärällä caupallas: Sentähden tahdon minä anda tulen sinusta tulla/ joca sinun culuttaman pitä/ ja teen sinun tuhwaxi maan päällä/ että coco mailma sen pitä näkemän: Caicki jotca sinun tundewat pacanain seas/ pitä ihmettelemän sinua/ ettäsin nijn äkist hucut/ ja et ikänäns enä taida tulla ylös. JA HERran sana tapahdui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ aseta sinun caswos Zidonita wastan/ ja ennusta händä wastan/ ja sano: Näin sano HERra HERra: cadzos/ minä tahdon sinun kimpuus Zidon/ ja tahdon woitta cunnian sinusta/ että ymmärrettäisin/ että minä olen HERra/ cosca minä

PROPHETA HESEKIEL

annan oikeuden käydä hänen ylidzens/ ja hänesä osotan/ että minä pyhä olen. Ja minä lähetän rutan hänen secaans/ ja weren wuodatuxen hänen catuillens/ ja heidän pitä cuolemahaawois langeman miecalla/ jonga pitä tuleman heidän päällens jocapaicas/ ja heidän pitä ymmärtämän/ että minä HERra olen. Ja ei pidä sijtte ymbärins Israelin huoneita/ joisa heidän wihollisens owat/ orjantappuroita/ jotca pistävät/ eikä ohdackeita/ jotca heitä waiwawat/ jäämän/ että heidän pitä ymmärtämän/ että minä olen HERra HERra. Näitä sano HERra HERra: Cosca minä Israelin huonetta cocon Canssoista/ joihin he hajotetut owat: Nijn minä tahdon heisä osotta pacanoille/ että minä pyhä olen. Ja heidän pitä asuman heidän maallans/ jonga minä minun palweliälleni Jacobille andanut olin/ ja murhetoina pitä heidän asuman sijnä/ ja huoneita rakendaman/ ja istuttaman wijnapuita/ juuri murhetoina he asuwat/ cosca minä annan oikeuden käydä caickein heidän wihollistens ylidze caicki ymbärins/ ja heidän pitä ymmärtämän/ että minä HERra olen heidän Jumalans.

KYmmendenä wuotena/ kymmendenä päiwänä/ cahdes toistakymmenesä cuusa/ tapahtui HERran sana minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ aseta caswos Pharaota Egyptin Cuningasta wastan/ ja ennusta händä ja coco Egyptin maacunda wastan/ Saarna ja sano: Näitä sano HERra HERra: cadzo/ minä tahdon sinun kimpuus/ Pharao sinä Egyptin Cuningas/ sinä isoi Draki joca wedesä olet/ ja sanot: Wirta on minun/ minä olen hänen minulleni tehnyt. Mutta minä tahdon panna ongen sinun suuhus/ ja tahdon ripusta calat sinun wirrasas sinun suomuxijs/ ja tahdon wetä sinua sinun wirrastas/ ynnä caickein calain cansa sinun wirrasas/ jotca sinun suomuxisas rippuwat. Minä tahdon paiscata sinun caloinens sinun wedestäs corpeen/ sinun pitä langeman kedolla/ ja ei jällens noutuxi ja cootuxi tuleman/ waan medzän pedoille ja taiwan linnuille raadoxi joutuman. Ja caicki jotca Egyptis asuwat pitä ymmärtämän/ että minä olen HERra: Että he Israelin huonelle ruocosauwana olit/ Joca meni ricki/ cosca he siihen rupeisit/ ja pisti heitä kylkeen/ cuin he nojaisit hänen päällens/ murtuis ja pisti heitä cupeseen. SEntähden sano HERra HERra näin: cadzo/ minä annan miecan tulla sinun

PROPHETA HESEKIEL

päälles/ ja tahdon häwittä sinusa sekä Canssan että carjan. Ja Egyptin maa pitä tuleman tyhjäxi ja autiaxi/ ja heidän pitä ymmärtämän/ että minä olen HERra. Että hän sano: Wirta on minun/ ja minä olen sen tehnyt: cadzos/ minä tahdon sinun ja sinun wirtas kimpuun/ ja teen Egyptin maan tyhjäxi ja autiaxi/ Sienen Tornist Ethiopian rajan asti. Ettei siinä carja eli Canssa käymän eli asuman pidä neljäsäkymmenesä ajastajasa. Sillä minä häwitän Egyptin maan nijncuin sen häwinnet rajat/ ja annan sen Caupungit autiaxi tulla/ nijncuin muut Caupungit neljäxikymmenexi ajastajaxi/ ja tahdon hajotta Egyptiläiset pacanain secaa/ ja tahdon aja heitä pois maalda. Cuitengin näitä sano HERra HERra: cosca ne neljäkymmendä ajastaica culuwat/ nijn minä taas cocon Egyptiläiset caikesta Canssasta/ johonga he hajotetan. Ja käännän Egyptin fangiuden/ ja tuon heitä Patroxen maalle jäl lens/ josa heidän Isäns maa on/ ja se pitä oleman wähä waldacunda. Sillä sen pitä oleman wähäisen muiden walcacundain suhten/ ja ei enä hallidzeman pacanoita/ ja minä tahdon wähetä heitä nijn/ ettei heidän wallidzeman pidä pacanoita. Ja Israelin huonen ei pidä enä luottaman idzens heihin/ ja syndiä tekemän että he heihijn turwawat/ ja pitä ymmärtämän/ että minä olen HERra HERra. JA se tapahdui seidzemendenä colmattakymmendenä wuotena ensimmäisnä päiwänä ensimmäisesä cuusa/ että HERran sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ NebucadNezar Babelin Cuningas on wienyt hänen sotajouckons suurella waiwalla Tyruksen eteen/ nijn että coco pää on paljas/ ja caicki olcapäät culunet/ ja hänen työns on cuitengin wielä hänelle ja hänen sotajoucollens/ Tyruksen edes/ maxamat. Sentähden sano HERra HERra näin: Cadzo/ minä annan NebucadNezarille Babelin Cuningalle Egyptin maan/ että hänen pitä ottaman pois caicki hänen tawarans/ ja pitä ryöstämän ja ryöwämän sitä/ että hän annais hänen sotajoucollens palcan. Mutta Egyptin maan minä annan hänelle työstäns/ cuin hän siinä tehnyt on: Sillä he owat minua palwellet/ sano HERra HERra. Silloin minä annan Israelin huonen sarwen caswa/ ja tahdon awata sinun suus heidän seasans/ että heidän ymmärtämän pitä/ että minä HERra olen.

PROPHETA HESEKIEL

JA HERRAN sana tapahtui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ ennusta ja sano: Näitä sano HERra HERra: Walittacat ja sanocat: Woi sitä päiwä/ sillä päiwä on sangen läsnä/ ja HERran päiwä on lähestynyt/ pimiä päiwä/ aica on käsis/ että pacanat tuleman pitä/ Ja miecka tule Egyptin päälle ja Ethiopian pitä hämmästyvän/ cosca lyödyt Egyptis langewat/ ja sen Canssa wiedän pois/ ja sen perustus rewitän ylös. Ethiopian/ ja Lybian/ ja Lydian/ caicki Canssoinens ja Chub/ ja jotca lijton maacunnast owat/ pitä miecalla langeman. Näitä sano HERra HERra: Egyptin holhojat pitä langeman/ ja sen wäen ylpeys on huckuwa/ Sienen tornist pitä heidän miecalla langeman/ sano HERra HERra: Ja heidän autiat rajans pitä kylmille tuleman/ ja heidän Caupungins häwitettämän muiden autiain Caupungein seas. Että heidän pitä ymmärtämän/ että minä HERra olen/ cosca minä teen tulen Egyptijn/ ja caicki jotca heitä auttawat/ pitä huckuman. Silloin pitä sanansaattajat lähtemän minun tyköni hahdella/ peljättämän Ethiopiat/ joca nyt nijn surutoin on/ ja hämmästyxen pitä oleman heidän seasans/ nijncuin se tapahtui Egyptille/ cosca hänen aicans tuli: Sillä/ cadzo/ se tule totisest. Näitä sano HERra HERra: Minä wähennän sen paljouden Egyptistä NebucadNezarin Babelin Cuningan cautta. Sillä hän ja hänen Canssans ja pacanain Tyrannit owat siihen cudzutut häwittämän maata/ ja wetämän mieckans Egyptiä wastan/ että maacunnan pitä jocapaicas lyödyillä täytettämän. Ja minä tahdon cuiwata wirrat ja myydä maan tylyin ihmisten käsijn ja häwitän maacunnan/ ja mitä sijnä '6Fn muucalaisten cautta: Minä HERra olen sen puhunut. Näitä sano HERra HERra: Minä häwitän Nophien cuwan/ ja lopetan epäjumalat/ ja Egyptillä ei pidä Ruhtinoita oleman/ ja minä lähetän hämmästyxen Egyptin maahan: Minä teen Patroxen autiaksi ja sytytän tulen Zoaniijn/ ja annan oikeuden käydä Noon päälle. Minä caadan minun julmudeni Sinin päälle/ joca Egyptin wahwus on/ ja häwitän Noon paljouden. Minä sytytän tulen Egyptis/ ja Sinis pitä oleman hädän ja tuscan/ ja No pitä cukistettaman maahan/ ja Noph jocapäiwä murhettiman. Nuoret miehet Onis ja Bubastos pitä miecalla langeman/ ja waimot fangina wetämän pois. Tahpanhexella pitä oleman pimiä päiwä/ cosca minä Egyptin

PROPHETA HESEKIEL

ijestä lyön/ niijn että hänen woimans ylpeys pitä sijnä loppuman/ hänen pitä pilwellä peitetyxi tuleman/ ja hänen tyttärens wiedän pois fangina. Ja minä annan oikeuden käydä Egyptin ylidzen/ ja heidän pitä ymmärtämän/ että minä olen HERra. JA tapahtui ensimmäisnä wuotena/ seidzemendenä päiwänä/ ensimmäises cuusa/ tapahtui HERran sana minulle/ sanoden: Sinä ihmisen poica/ minä taitan ricki Pharaon Egyptin Cuningan käsiwarren/ ja cadzo/ ei händä pidä sidottaman/ että hän paranis/ eli siteillä käärittämän/ että hän wahwistuis/ ja mieckan ruweta taidais. Sentähden näin sano HERra HERra/ cadzo/ minä tahdon Pharaon Egyptin Cuningan kimpuun/ ja taitan hänen käsiwartens ricki/ sekä wäkewän että heicon/ että miecka puto hänen kädestäns. Ja hajotan Egyptiläiset pacanain secaa/ ja ajan heitä maihin. Mutta Babelin Cuningan käsiwarren minä wahwistan/ ja annan hänelle minun mieckani hänen käteens/ ja muserran Pharaon käsiwarret ricki/ että sen hänelle haiseman pitä/ niijn cuin se joca cuolemahaawan on saanut. Ja minä wahwistan Babelin Cuningan käsiwarren/ että Pharaon käsiwarret pitä muserrettaman ricki: että heidän pitä tietämän/ että minä olen HERra/ cosca minä annan Babelin Cuningalle minun mieckani käteen/ että hänen sen Egyptiä wastan wetämän pitä/ Ja minä hajotan Egyptiläiset pacanain secaa/ ja ajan heitä maacundijn/ että heidän ymmärtämän pitä/ että minä HERra olen.

Ja se tapahdui ensimmäisnä toistakymmendenä wuotena/ ensimmäisnä päiwänä colmannes Cuucaudes/ tapahdui HERran sana minulle/ sanoden: Sinä ihmisen poica/ sano Pharaolle Egyptin Cuningalle/ ja caikelle hänen Canssallens: kenen sinä luulet wertaisexes sinun cunniasas? CAdzo/ Assur oli niijn cuin Cedri Libanonis/ ihanaisilla oxilla/ paxuilla lehdeillä sangen corkia/ että hänen ladwans oli caickein corkein muiden paxuin oxain seas. Wesi teki hänen suurexi/ ja sywyys corkiaxi/ hänen wirtans käwit ymbäri hänen candoans/ ja hänen ojans caickein puiden tygö maalla. Sentähden tuli hän muita puita corkiammaxi/ ja sai monda oxa ja pitkä warpua: sillä hänellä oli kyllä wettä/ idziäns lewittä. Caicki taiwan linnut teit pesäns heidän oxijns/ ja caicki pedot kedolla pojeit hänen warpuens alla/ ja hänen warjons alla asuit

PROPHETA HESEKIEL

caicki suuret Canssat. Hänellä olit caunit ja pitkät oxat/ sillä hänen juurillans oli paljo wettä. Ja ei yxikän Cedri ollut Jumalan krydimaas hänen wertans/ eikä Hongatcan ollet hänen oxijns werrattawat/ ei myös Castanea puut ollet mitän hänen oxains suhten/ ja/ ei Jumalan krydimaas ollut yhtän puuta caunembata händä. Minä olen sen caunixi tehnyt/ saaman nijn monda oxa/ että caicki ihanaiset puut Jumalan krydimaas cadetit händä. Sentähden sano HERra HERra näin: että hän nijn corkiaxi tullut on/ että hänen ladwans seiso suurten ja corkiain paxuin oxain seas/ ja hänen sydämens paisui hänen corkeudens tähden: Sen tähden annoin minä hänen caickein wäkewämbäin käsijn pacanain seas/ jotca hänen toimitaisit ja ajaisit pois/ nijncuin hän hänen jumalattomalla menollans ansainnut oli. Että muucalaiset hänen häwitäisit/ nimittäin/ pacanain tyrannit/ ja hajotaisit hänen/ että hänen oxans wuorilla ja caikis laxois macaisit/ ja hänen oxans murtununna caikis maan ojis olisit. Että caicki Canssat maan päällä/ hänen warjons täyty paeta/ ja sen jättä. Ja caicki taiwan linnut hänen langenneilla cannoillans istuit/ ja caicki pedot kedolla nojaisit idzens hänen oxijns. Ettei sillen yxikän puu weden tykönä isoi olis hänen corkeudestans/ että hänen ladwans seiso suurten paxuin oxain seas/ ja ettei yxikän puu weden tykönä tekis idzens suuremmaxi muita: sillä heidän caickein pitä maan ala/ ja cuolemalle annetuxi tuleman/ nijncuin muutkin ihmiset/ jotca cuoppaan menewät. Nijn sano HERra HERra: sijhen aican cosca hän meni alas helwettin/ murehdin minä/ että sywyys peitti hänen/ ja hänen wirtans piti oleman alallans/ ja ne suuret wedet ei tainnet juosta/ ja tein että Libanon murehti hänen tähtens. Minä peljätin pacanat cosca he cuulit hänen langennexi/ ja minä syöxin hänen alas helwettin/ nijden secaa jotca cuoppaan menewät. Ja caicki ihanaiset puut maan päällä/ parhat ja jaloimmat Libanonis/ ja caicki jotca olit seisonet weden tykönä/ soit sen kyllä hänelle. Sillä heidän piti myös alas helwettin miecalla tapettuun tygö/ että he hänen käsiwartens warjon alla pacanain seas asunet olit. CUinga suurexi/ sinä (Pharao) luit sinun ylpeydes ja coreudes/ nijden ihanain puiden seas? sillä sinun täyty ihanain puiden cansa mennä alas maan ala/ ja ymbärileickamattomain seas maata/ jotca

PROPHETA HESEKIEL

miecalla tapetut owat. Nijn pitä Pharaolle tapahtuman/ ja caikelle hänen Canssallens/ sano HERra HERra.

JA toisna toistakymmendenä wuotena/ ensimmäisnä päiwänä/ toises Cuucaudes toistakymmendä/ tapahdui HERran sana minulle ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ tee walitus Pharaost Egyptin Cuningast/ ja sano hänelle: sinä olet nijncuin Lejoni pacanain seas/ ja nijncuin meridraki/ joca juoxet sinun wirroisat/ ja pyörrät weden jalgoillas/ ja teet sen wirrat secaisexi. Näin sano HERra HERra: minä heitän minun werckoni sinun päälles suurella Canssan joucolla/ jotca sinun minun werckoni ajawat. Ja tahdon sinun maalle wetä ja kedolle paiscata/ että caicki linnut taiwan alla istuwat sinun päälles/ Ja caicki eläimet maalla/ sinusta rawituxi tulewat. Ja tahdon sinun raatos wuorille heittä/ ja sinun corkeudellas laxot täyttä/ maan/ josas uit/ tahdon minä sinun werestäs punaisexi tehdä wuorin asti/ että ojat sinusta täytetäisin. Ja coscas peräti jo pois olet/ tahdon minä taiwan peittä/ ja hänen tähtens pimittä/ ja peitän Auringon pilwillä/ eikä Cuun pidä paistaman. Caicki taiwan walkeudet tahdon minä pimiäxi saatta sinun ylidzes/ ja tahdon pimeyden sinun maalles lähettä/ sano HERra HERra. Tahdon myös monen Canssan sydämet peljättä/ cosca minä sinun waiwas pacanoille tiettäwäxi teen/ ja monelle maacunnalle/ joita et sinä tunne. Paljo Canssa pitä sinua ihmettelemän/ ja heidän Cuningans pitä sinun tähtes pelkämän/ cosca minä minun mieckani heitä wastan wälckyä annan/ ja heidän pitä äkist peljästymän/ että heisä sydän hiweldy/ sinun langemises tähden. Sillä nijn sano HERra HERra: Babelin Cuningan miecka pitä sinuun sattuman. Ja minä tahdon sinun wäkes langetta Sangaritten miecan cautta/ ja caickinaisten pacanain Tyrannein cautta/ heidän pitä Egyptin cunnian häwittämän/ että caicki hänen Canssans teloitettaisin. Ja tahdon caicki hänen eläimens suurten wetten tykö peräti häwittä/ ettei yhdengän ihmisen jalca/ eikä yhdengän pedon sorcka pidä sitä pydertämän. Cadzo/ silloin tahdon minä heidän wetens selkiäxi tehdä/ että heidän wirtans juoxewat nijncuin öljy/ sano HERra HERra. Cosca minä Egyptin maan häwittänyt/ ja caicki cuin sijnä asu/ tappanut olen/ että he ymmärräisit/ että minä olen HERra. Sepä se surkeus

PROPHETA HESEKIEL

on/ jota kyllä walitetan/ ja monda pacanain tytärtä pitä näin Egyptiä walittaman/ ja caickia hänen Canssans pitä walitettaman. Ja toisnä toistakymmendenä wuotena/ wijdendenä toistakymmendenä päiwänä sijtä Cuucaudesta/ tapahdui HERran sana minulle/ sanoden: Sinä ihmisen poica/ itke Egyptin Canssa/ ja syöxe heitä wäkewäin Sangaritten tytärten cansa alas maan ala/ nijden tygö jotca cuoppan menewät. Cusa nyt sinun hecumas on? astu alas ja pane idzes ymbärinsleickamattomain secaa. Heidän pitä surmattuain cansa miecalla caatuman/ jopa miecka on siwaltu ja wedetty ulos coco hänen Canssans wastan. Sijtä puhuwat wäkewät Sangarit helwetic apulaistens cansa/ jotca caicki owat mennet alas/ ja macawat siellä ymbärinsleickamattomain cansa/ ja miecalla tapettuain cansa. Siinä Assur maca caiken Canssans cansa ymbäristöille haudattu/ jotca caicki tapetut ja miecalla caatunet owat. Heidän hautans owat sywäldä cuopas/ ja hänen Canssans maca jocapaicas ymbärins haudattuna/ jotca caicki tapetut/ ja miecalla caatunet owat/ joita myös coco mailma pelkäis. Siinä myös maca Elam coco jouckons cansa/ ymbäristöille haudattu/ jotca caicki tapetut ja miecalla caatunet owat/ ja mennet ales nijncuin ymbärinsleickamattomat/ maan ala/ jota myös coco mailma pelkäis/ ja täyty heidän häpiäns canda/ nijden cansa jotca cuoppan menewät. He pandin tapettuain secaa/ ynnä coco heidän jouckons cansa/ ja macawat ymbäristöille haudatut/ ja owat caicki nijncuin ymbärinsleickamattomat ja miecalla tapetut/ joita myös coco mailma pelkäis/ ja heidän täyty canda nijden cansa jotca cuoppan menewät/ ja pitä tapettuain seas oleman. Siinä maca Mesech ja Tubal coco heidän jouckons cansa ymbäristöillä haudatut/ jotca caicki ymbärinsleickamattomat ja miecalla tapetut owat/ joita myös coco mailma pelkäis: Ja caicki muut Sangarit jotca ymbärinsleickamattomain secaa caatunet owat/ ja heidän sotaaseinens owat helwettijn mennet/ ja heidän täyty panna mieckans pääns ala/ ja heidän pahatecons on tullut heidän luidens päälle/ jotca myös hirmuiset Sangarit olit cocomailmas/ nijn pitä myös heidän macaman. Nijn sinä myös caiketi ymbärinsleickamattomain seas muurscaxi lyödän/ ja sinun täyty nijden seas maata/ jotca miecalla tapetut owat. Siinä maca Edom

PROPHETA HESEKIEL

Cuningoinens ja caicki hänen Ruhtinans/ miecalla tapettuins seas/ ja ymbärinsleickamattomain seas/ ynnä muiden cansa jotca cuoppan menewät/ jotca myös wäkwät ollet owat. Ja/ sinne pitä myös menemän caicki Förstit pohjast/ ja caicki Zidonialaiset/ jotca tapettuins cansa owat mennet alas/ ja heidän hirmuinen woimans on häpiään tullut/ ja täyty maata ymbärinsleickamattomain seas/ ja nijden seas jotca miecalla tapetut owat/ ja heidän häpiäns canda ynnä nijden cansa/ jotca cuoppan menewät. Näitä pitä Pharaon näkemän ja idzens lohduuttaman coco Canssans cansa/ jotca hänen allans miecalla tapetut owat/ ja coco hänen jouckons cansa/ sano HERra HERra. Sillä coco mailman pitä myös minua kerran pelkämän/ että Pharaon ja coco hänen paljoudens pitä ymbärinsleickamattomain seas ja miecalla tapettuins seas macaman/ sano HERra HERra.

JA HERran sana tapahdui minulle/ sanoden: Sinä ihmisen poica/ Saarna Canssans wastan ja sano hänelle: jos minä wedäisin miecan maacunnan ylidze/ ja maan Canssa ottais miehen idze hänestäns/ ja tekis sen wartiaxens. Ja hän näkis miecan tulewan maan ylidze/ ja soitais waskitorwe ja warais Canssa. Joca sijtte soittamisen cajahduxen cuule/ ja ei tahdo idzens cawahta/ ja miecka tulis ja ottais hänen pois/ sen weri olcon hänen pääns päälle: Sillä hän cuuli soittamisen cajahduxen/ ja ei cuitengan idzestäns pitänyt waaria/ sentähden olcon hänen werens hänen päälläns: mutta joca neuwo tottele/ hän pelasta sijtä hengens. Mutta jos wartia näkis miecan tulewan/ ja ei soitais waskitorwe/ eikä neuwois Canssans/ ja miecka tulis ja ottais muutamit pois/ jotca tosin otetaisin pois heidän syndeins tähden/ mutta heidän werens tahdon minä wartian kädestä waatia. Ja nyt ihmisen poica/ minä olen pannut sinun Israelin huonen wartiaxi/ cosca sinä jotakin minun suustani cuulet/ että sinun pitäis heitä minun puolestani waraman. Cosca minä sanon jumalattomalle: sinä jumalatoin/ sinun pitä totisest cuoleman/ ja et sinä hänelle sitä sano/ etkä jumalatoin ottais waarin menostans/ nijn pitä jumalattoman hänen jumalattoman menons tähden cuoleman/ mutta hänen werens tahdon minä sinun kädestäs waatia. Mutta jos sinä händä waroit hänen jumalattoman menons tähden/ että hän sitä catuis/ nijn pitä hänen

PROPHETA HESEKIEL

syndins tähden cuoleman/ ja sinä olet pelastanut sielus. SEntähden ihmisen poica/ sano Israelin huonelle: te sanotte näin: meidän pahattemcom ja ricoxem macawat meidän päälläm/ että me nijden alla hucumme/ cuingast me taidamme elä? Nijn sano heille: nijn totta cuin minä elän/ sano HERra HERra: ei minulle kelpa jumalattoman cuolema/ mutta että jumalatoin paranda idzens hänen jumalattomasta menostans/ ja elä. Nijn parandacat sijs nyt teidän teidän pahasta menostan/ mixi te tahdotta cuolla te Israelin huonesta? Ja sinä ihmisen poica/ sano sinun Canssalles/ cosca hurscas paha teke/ nijn ei händä pidä auttaman/ että hän hywä on ollut/ ja cosca jumalatoin hywä teke/ nijn ei se pidä oleman hänelle wahingoxi/ että hän jumalatoin on ollut. Nijn ei taida hurscas elä cosca hän paha teke: sillä jos minä hurscalle sanon: hänen pitä elämän/ ja hän luotta hänen wanhurscauteens ja teke paha/ nijn ei pidä hänen wanhurscauttans ensingän muistettaman/ mutta hänen pitä cuoleman hänen pahudesans/ cuin hän teke. Ja cosca minä jumalattomalle sanon: hänen pitä cuoleman/ ja hän paranda idzens hänen synnistäns/ ja teke oikein ja hywin: Nijn että jumalatoin pandin anda jällens/ ja maxa mitä hän on warastanut/ ja elämän sanan jälkeen elä/ ettei hän paha tee/ nijn hän saa elä ja ei cuole/ ja caicki hänen syndins jotca hän tehnyt on pitä unhotettaman: Sillä hän teke ainoastans mikä hywä ja oikia on/ sentähden hän saa elä. Ja sinun Canssas sano ei HERra oikein duomidze/ ja cuitengin heillä on wäärys: Sillä jos hurscas käändä idzens pois hänen hurascaudestans/ ja teke paha/ nijn hän cuole syyst sen tähden. Ja jos jumalatoin paranda idzens hänen jumalattomasta menostans/ ja teke oikein ja hywin/ nijn hän saa caiketi elä. Cuitengin te sanotte: ei HERra oikein duomidze/ waicka minä teille/ te Israelin huonest/ cullengin hänen menons jälkeen duomidzen. JA tapahdui toisna wuotena toistakymmendä meidän fangiudestam/ wijdendenä toistakymmendenä päiwänä/ kymmenennes Cuucaudes/ että minun tygöni tuli yxi carcuri Jerusalemist/ ja sanoi: Caupungi lyötin. Ja HERran käsi oli minun päälläni ehtona/ ennencuin carcuri tuli/ ja awais minun suuni/ sijhenasti cuin hän tuli huomeneltain minun tygöni/ ja nijn awais minun

PROPHETA HESEKIEL

suuni/ etten minä tainnut enä wait olla. JA HERran sana tapahdui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ tämän corwen asuwaiset Israelin maalla/ sanowat näin: Abraham oli ainoastans yxi mies/ ja peri tämän maan/ mutta meitä on paljo/ nijn meillä on sijs tämä maa sitä oikemmin. Sano sijs heille: näin sano HERRA HERRA: te oletta werta syönet/ ja nostanet teidän silmän epäjumalain tygö/ ja oletta werta wuodattanet/ ja te luuletta että te omistatte maan? Ja/ te tapatte ja teette cauhistuxia/ ja toinen häwäise toisen emännän/ ja te luuletta että te omistatte maan? Nijn sano heille: näin sano HERRA HERra: nijn totta cuin minä elän/ nijn pitä caicki jotca corwes asuwat miecan cautta langeman/ ja mitä kedolla on/ annan minä pedoille syödä/ ja ne jotca linnois ja luolis owat/ pitä rutton cuoleman. Sillä minä tahdon maan peräti häwittä/ ja sen ylpeydelle ja woimalle lopun tehdä/ että Israelin wuoret pitä nijn autiaxi tuleman/ ettei kenengän pidä waeldaman sijtä ohidze. Ja heidän pitä näkemän/ että minä olen HERra/ cosca minäolen maan peräti häwittänyt/ caickein cauhistusten tähden cuin heillä on. Ja sinä ihmisen poica/ sinun Canssas puhu sinua wastan siellä ja täällä catuilla ja owein edesä/ ja toinen sano toisellens: käykäm cuuleman mitä HERRA sano. Ja he tulewat sinun tygös seuracundaan/ ja istuwat sinun edesäs nijncuin minun Canssan/ ja cuulewat sinun sanas/ mutta ei he tee ensingän sen jälkeen/ waan wilistelewät sinua/ ja eläwät heidän ahneudens jälkeen. Ja cadzo/ sinun täyty olla heidän wirtens/jota he mielelläns laulawat ja soittawat. Nijn he sinun sanas kyllä cuulewat/ mutta ei he tee sen jälkeen. Mutta cosca se tule joca tulewa on/ cadzo/ nijn he saawat nähdä että Propheta on heidän seasans ollut.

Ja HERran sana tapahdui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ ennusta Israelin paimenita wastan: ennusta/ ja sano heille: näin sano HERra: woi Isrealin paimenita/ jotca idziäns ruockiwat/ eiköst paimenden pitäis lauma ruockiman? Mutta te syötte sitä lihawata/ ja werhoitatte teidän willoilla/ ja teurastatte syötetyitä/ mutta et te tahdo ruockia lambaita. Huonoist et te lucua pidä/ sairaita et te paranna/ haawoitettuja et te sido/ exyneitä et te nouda/ cadonneita et te edzi/ mutta cowin ja angarast hallidzet heitä. Ja

PROPHETA HESEKIEL

minun lambani owat hajotetut/ nijncuin ne joilla ei paimenda ole/ ja owat caikille pedoille ruaxi tullet/ ja owat peräti pahoin haawoitettut: Ja käywät exyxis sinne ja tänne/ wuorilla ja corkeilla cuckuloilla/ ja owat caicken maahan hajotetut/ ja ei ole ketän joca heitä kysy eli tottele. Sentähden te paimenet cuulcat HERran sana: Nijn totta cuin minä elän/ sano HERra HERra: että te annatte minun lambani raateluxexi/ ja minun laumani caikille pedoille ruaxi/ ettei heillä ole paimenda/ ja minun paimeneni ei tottele minun laumani/ waan owat sencaltaiset paimenet/ jotca idziäns ruockiwat/ mutta minun lambaitani ei he tahdo ruockia. Sentähden te paimenet cuulcat HERran sana: Näin sano HERra HERra: Cadzo/ minä tahdon paimenitten kimpuun/ ja tahdon minun laumani heidän käsistäns waatia/ ja tahdon heitä lopetta/ ettei heidän pidä enä paimenena oleman/ eikä idziäns ruockiman/ minä tahdon minun lambani heidän kidastans pelasta/ ettei he heitä wasta saa syödä. Sillä näin sano HERra: cadzo/ minä tahdon idze pitä murhen lambaistani/ ja tahdon heitä edziä: nijncuin paimen edzi lambaitans/ cosca he laumastans exynet owat: Nijn tahdon minä myös minun lambaitani edziä/ ja tahdon heitä caikist paicoist pelasta/ joihin he hajotetut owat/ siihen aican cosca sumu ja pimiä oli. Minä tahdon heitä caikista Canssoista wiedä ulos/ ja caikista maacunnista coota/ ja tahdon heitä omalle maallens wiedä/ ja caidzen heitä Israelin wuorilla/ caikisa nijtuisa ja caikisa suloisisa paicoisa. Minä tahdon heitä parhalle laituimelle wiedä/ ja heidän majans pitä corkeilla Israelin wuorilla seisoman/ sijnä heidän pitä lewollises warjos macaman/ ja heillä pitä oleman lihawa laiduin Israelin wuorilla. Minä tahdon idze minun lambani ruockia/ minä tahdon heitä sioitta/ sano HERra HERra: Cadonnet minä tahdon edziä/ ja exynet tallelle tuotta/ haawoitettut sito/ heickoja cadzo/ lihawita ja wäkewitä tahdon minä kätke/ ja teen heille nijncuin sopikin. MUtta teille/ minun laumani/ sano HERra HERra näin: cadzo/ minä tahdon duomita lamban ja lamban wälillä/ ja oinasten ja cauristen wälillä. Eikö sijnä kyllä ole/ että teillä nijn hywä laiduin on ja nijn wiljalda/ että te sen jalgoilla tallatte/ ja nijn jalot lähtet juoda nijn wiljalda/ että te njihin astutte ja pyderrättä ne. Että minun lambani pitä syömän sitä cuin te oletta

PROPHETA HESEKIEL

jalgoillanne sotcunet/ ja pitä myös juoman sitä kuin te saastaisexi/ tehnet oletta jalgoillanne. Sentähden sano HERra HERra heille: cadzo/ minä tahdon duomita lihawain ja laihain lammasten wälillä. Että te potkitta teidän jalgoillan/ ja pusketta heickoja teidän sarwillan/ siihenasti kuin te heidän caicki teistän hajotatte. Ja minä tahdon autta minun laumani/ ettei sitä pidä enä raateluxexi annettaman/ ja tahdon duomita lamban ja lamban wälillä. Ja minä tahdon yhden ainocaisen paimenen herättä/ joca heitä on rawidzewa/ nimittäin/ minun palweliani Dawidin/ hän on heitä rawidzewa ja on heidän paimenens olewa. Ja minä HERra tahdon olla heidän Jumalans/ mutta minun palwelian Dawid on heidän seasans Försti olewa/ sen minä HERra sanon. Ja minä tahdon rauhan lijton heidän cansans tehdä/ ja caicki pahat eläimet aja maalda pois/ että he surutoinna corwes asuisit/ ja laxois macaisit. Minä tahdon heidän ja caicki minun cuckulani siunata/ ja annan heille sata oikialla ajalla/ joca on armon sade olewa. Että puut kedolla hedelmän candawat/ ja maa anda caswons/ ja he asuwat surutoinna maasa/ että he saawat nähdä/ että minä olen HERra/ cosca minä heidän ikens jutan catcaisen ja heitä olen pelastanut nijden käsist/ joita heidän pitä palweleman. Ja ei heidän pidä sillen pacanoille raateluxexi oleman/ ja ei maan pedot pidä sillen heitä syömän/ mutta heidän pitä surutoin ja pelkämät asuman. Ja minä tahdon heille cuuluisan wesan herättä/ ettei heidän pidä enä nälkä maalla kärsimän/ eikä heidän pilckans pacanain seas candaman. Ja heidän pitä näkemän/ että minä HERra heidän Jumalans olen heidän tykönäns/ ja ne Israelin huonest owat minun Canssan/ sano HERra HERra. Ja te ihmiset pitä oleman minun laituimeni lauma/ ja minä tahdon olla teidän Jumalan/ sano HERra HERra. JA HERran sana tapahdui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ pane sinun caswos Seirin wuorta wastan/ ja ennusta sitä wastan/ ja sano sille: Näin sano HERra HERra: cadzo/ minä tahdon sinun kimpuus/ sinä Seirin wuori/ ja minun käteni ojennan sinua wastan/ ja tahdon sinun peräti häwittä. Minä tahdon sinun Caupungis häwittä/ että sinun pitä autiaxi tuleman/ ja näkemän että minä olen HERra. Että te aina ja alinomati wihatte Israelin lapsia/ ja ajoitta heitä mieckan/ cosca heille pahoin käwi/ ja heidän ricoxens

PROPHETA HESEKIEL

loppui. Sentähden/ nijn totta cuin minä elän/ sano HERra HERra/ tahdon minä sinun myös werisexi tehdä/ ja ei sinun pidä weren wuotamisest pääsemän/ ja että weri sinulle kelpa/ nijn ei sinun pidä werestä pääsemän. Ja minä tahdon Seirin wuoren häwittä ja autiaxi tehdä/ ettei ketän sijtä pidä käymän eikä waeldaman. Ja tahdon hänen wuorens/ ja caicki cuckulat/ laxot ja matalat paicat cuolluilla täyttä/ jotca miecalla tapettaman pitä ja siellä macaman. Minä tahdon sinun tehdä ijancaickisexi häwityxexi/ ettei kenengän pidä sinun Caupungisas asuman/ ja teidän pitä näkemän että minä olen HERra. Ja että sinä sanot molemmat Canssat ja molemmat maacunnat pitä minun oleman/ ja me tahdom ne otta/ waicka HERra nijsä asu. Sentähden/ nijn totta cuin minä elän sano HERra/ tahdon minä sinulle sinun wihast ja wainos jälkeen tehdä/ cuin sinä hänelle sulast wainost tehnyt olet/ ja tahdon heidän seasans ilmoitetuxi tulla/ cosca minä heitä rangaisnut olen. Ja sinun pitä näkemän/ että minä HERra sinun pilckas cuullut olen/ cuins Israelin wuorta wastian puhunut olet/ ja sanonut: he owat häwitetyt ja meille häwittäxem annetut. Ja olet minua wastian kerscannut/ ja tuimast puhunut/ jonga minä olen cuullut. Näin sano HERra HERra: minä teen sinun autiaxi/ että coco maacunda pitä iloidzeman. Ja cuin sinä iloinnut olet Israelin pericunda ottaisas/ että se autiana oli: nijn tahdon minä sinun cansas tehdä/ että Seirin wuori pitä autiana oleman/ ynnä coco Edomin cansa/ ja pitä näkemän/ että minä olen HERra.

JA sinä ihmisen poica/ ennusta Israelin wuorille/ ja sano: Cuulcat HERran sana te Israelin wuoret/ näitä sano HERra HERra: Että wihollinen pitittä teitä: ne ijäiset wuoret owat meidän. Sentähden ennusta/ ja sano: näitä sano HERra HERra: että te jocapaicas häwitetän ja sorretan/ oletta myös jääneille pacanoille osaxi joutunet/ jotca teitä jocapaicas pilckawat. Sentähden cuule sinä Israelin wuori HERran sana: Näin sano HERra HERra/ sekä wuorille että cuckuloille/ ojille ja laxoille/ hyljätylle autialle/ ja ylönnannetuille Caupungeile/ jotca jääneille pacanoille jocatahwolda ymbärins saalixi ja nauroxin tulleet owat. Ja/ näin sano HERra: minä olen minun palawasa kijwauxesani puhunut jääneitä pacanoita wastian/ ja coco Edomita wastian/

PROPHETA HESEKIEL

jotca owat ottanet minun maani asuinsiaxens/ sydämelisellä ilolla ja pilcalla/ sitä häwittäxens ja sortaxens. Sentähden ennusta Israelin maasta/ ja sano wuorille ja cuckuloille/ ojille ja laxoille: Näitä sano HERra HERra: cadzo/ minä olen puhunut minun kijwauxesani ja julmudesani/ että te oletta sancaltaista häwäistystä pacanoilda kärsinet. Sentähden sano HERra HERra näin: minä ylönnän minun käteni/ nijn että teidän lähimmäisen/ pacanat jocatahwolda ymbärins/ pitä taas candaman heidän häpiäns. Mutta te Israelin wuoret/ teidän pitä taas wiherjöldzemän/ ja candaman minun Canssalleni Israelille hedelmän/ joca pian pitä tapahtuman. Sillä cadzo/ minä käännän idzeni taas teidän tygön/ että te raketaisin ja kylwetäisin/ ja teen teidän tykönän paljo Canssa/ coco Israelin huonen caicki tyynni/ ja Caupungeisa pitä taas asuttaman/ ja autiat raketttaman. Minä annan teidän Canssan ja carjan lisändyä/ nijn että te enänettä ja caswatte. Ja minä panen teidän siihen jäl lens cusa te ennen asuite/ ja teen teille enä hywä cuin joscus ennen/ ja teidän pitä ymmärtämän että minä olen HERra. Minä annan Canssan tulla teidän tygön/ joiden minun Canssan pitä oleman/ Israel/ heidän pitä sinusa asuman/ ja sinun pitä oleman heidän perindöns/ ja ei sinun pidä enä heitä lapsittomaxi tekemän. Näitä sano HERra: että näitä sinusta sanotan/ sinä olet syönyt ihmisiä/ ja olet tehnyt sinun Canssas lapsittomaxi. Sentähden ei sinun enä pidä syömän ihmisitä eli Canssas tekemän lapsittomaxi/ sano HERra HERra. Ja ei pacanain pidä enä pilckaman sinua/ eikä häwäisemän sinua Canssain seas/ ja ei sinun pidä enä andaman sinun Canssas horjahtua/ sano HERra HERra. JA HERran sana tapahdui wielä minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ cosca Israelin huone asui maallans/ ja saastutti sen hänen menollans ja töilläns/ nijn että heidän menons oli minun edesäni nijncuin waimon saastaisus hänen taudisans. Silloin minä ammunsin minun julmudeni heidän päällens/ sen weren tähden/ cuin he maalla olit wuodattanet/ ja olit sen heidän epäjumalillans saastuttanet. Ja minä hajotin heidän pacanain secaa/ ja ajoin heidän maihin/ ja duomidzin heitä heidän menons ja tecoins jälkeen. Ja he olit nijncuin pacanat cunga he tulit/ ja häwäisit minun pyhän nimeni/ että heistä sanottin: ongost tämä HERran Canssa/ jonga piti maaldans

PROPHETA HESEKIEL

lähtemän? Mutta minä säästin minun pyhän nimeni tähden/ jonga Israelin huone häwäis pacanain seas/ cunga he tulit. SEntähden pitä sinun sanoman Israelin huonelle: näitä sano HERra HERra: en minä sitä tee teidän tähten te Israelin huonesta/ waan minun pyhän nimeni tähden/ jonga te pacanain seas oletta häwäisnet/ joiden tygö te tullet oletta. Sille minä tahdon pyhittä ja suurexi tehdä minun nimeni/ joca teidän pacanain seas häwäisty on/ ja pacanain pitä ymmärtämän minun olewan HERRAN/ (sano HERra HERra) cosca minä idzeni osotan teisä heidän edesäns/ että minä olen pyhä. Sillä minä tuon teidän pacanoista/ ja cocon teitä caikesta maasta/ ja annan teidän tulla jäl lens teidän maahan. Ja prijscotan puhdasta wettä teidän pääl len/ nij n että te tulletta puhtaxi caikesta saastaisudesta/ ja minä puhdistan teitä caikista teidän epäjumalistan. Ja minä annan teille uden sydämen/ ja uden hengen teihin/ ja otan pois teidän lihastan kiwisen sydämen/ ja annan teille sydämen lihasta. Minä annan minun hengeni teihin/ ja teen teistä sencaltaisen Canssan/ joca waelda minun käskyisäni/ ja pitä minun oikeudeni/ ja teke sen jäl ken. Ja teidän pitä asuman sillä maalla/ jonga minä olen teidän Isillenne andanut/ ja teidän pitä oleman minun Canssan/ ja minä olen teidän Jumalan. Minä wapahdan teitä caikesta teidän saastaisudestan/ ja sanon jywälle että hänen pitä hywin menestymän/ engä anna teidän nähdä nälkä. Minä enännän hedelmän puisa ja caswatan tulon kedolla/ ettei pacanain pidä teitä enä näljän tähden pilckaman. Silloin teidän pitä ajatteleman teidän paha menoan ja teidän töitän/ ettei ne ollet hywät/ ja teidän pitä teidän ricoxihin suuttuman/ ja teidän epäjumalan palweluxeen. En minä näitä tee teidän tähten/ sano HERra HERra/ että teidän pitä sen tietämän/ waan teidän pitä silloin häpemän ja muistaman te Israelin huonesta teidän menostanne. Näitä sano HERra HERra: silloin cuin minä teitä olen puhdistawa caikista teidän ricoxistanne/ nij n minä taas tahdon panna asujamet Caupungeihin/ ja autiamet pitä taas raketteman. Ja häwitetty maa pitä taas kynnettämän/ että se oli turmeldu/ että caicki ohidzenkäywäiset pitä sen näkemän/ ja sanoman: Tämä maa oli turmeldu/ ja se on nyt nij ncuin ihana krydimaa/ ja nämät Caupungit olit cukistetut/

PROPHETA HESEKIEL

jagotetut ja autiat/ ja owat nyt hywin raketut ja täynäns wäke. Ja ne jäänet pacanat teidän ymbärillän pitä ymmärtämän minun olewan HERran/ joca jagonnen rakenda/ ja turmellun istutta/ Minä HERra sen sanon ja teen myös. Näitä sano HERra HERra: Israelin huonen pitä taas löytämän minun/ että minä idzeni heille osotan/ ja minä enännän heitä. Nijncuin lauma/ nijncuin pyhä lauma Jerusalemis heidän juhlisans: nijn pitä turmellut Caupungit täyten tuleman ihmisten laumoista/ ja pitä ymmärtämän minun olewan HERran.

JA HERran käsi rupeis minuun/ ja wei minun HERran Hengesä lakialle kedolle/ joca oli luita täynäns/ ja hän johdatti minun nijden cautta ymbärins. Ja cadzo/ sijnä oli sangen paljo luita kedolla/ ja cadzo/ ne olit peräti cuiwetut. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen poica/ luuletcos nämät luut jällens eläwäxi tulewan? ja minä sanoin: sinä sen tiedät HERra HERra. Ja hän sanoi minulle: ennusta näistä luista/ ja sano heille: te cuiwetut luut/ cuulcat HERran sana. Näin sano HERra HERra näistä luista/ cadzo/ minä annan tulla teihin hengen/ ja teidän pitä eläwäxi tuleman. Ja annan teille suonet/ ja caswatan lihan teidän päällen/ ja wedän nahgan teidän päällen/ ja annan teille hengen/ että te jällens eläwäxi tuletta. Ja pitä tiettämän/ että minä olen HERra. Ja minä ennustin nijncuin käsketty oli. Ja cadzo/ siellä oli suuri hyminä/ cosca minä ennustin/ ja luut tulit jällens yhten cukin jäsenehens. Ja minä näin/ ja cadzo/ siihen caswoi suonet ja liha päälle/ ja hän peitti ne nahgalla/ mutta ei heisä wielä henge ollut. Ja hän sanoi minulle: ennusta hengelle/ ennusta sinä ihmisen poica/ ja sano hengelle/ näin sano HERra HERra: sinä hengi tule tähän neljästä tuulesta ja puhalla cuolluitten päälle/ että he jällens eläwäxi tulisit. Ja minä ennustin nijncuin hän oli minun käskenyty/ silloin tuli hengi heihin/ ja he tulit eläwäxi/ ja seisoit jalgoillans/ ja heitä oli sangen suuri joucko. JA hän sanoi minulle: sinä ihmisen poica/ nämät luut owat coco Israelin huone/ cadzo/ he sanowat: me olemma cuiwetut luut/ ja ei meillä ole toiwo/ ja me olemma huckunet. Sentähden ennusta/ ja sano heille: näin sano HERra HERra: cadzo/ minä awan teidän hautan/ ja tahdon teitä/ minun Canssan/ siellä tuoda ulos/ ja saatan teitä

PROPHETA HESEKIEL

Israelin maalle. Ja teidän pitä tietämän/ että minä olen HERra/ koska minä olen teidän hautan awannut/ ja teitä/ minun Canssan/ siellä tuonut ulos. Ja minä tahdon anda minun Hengeni teihin/ että te jälleens wircotta/ ja saatta teitä teidän maallan/ ja teidän pitä ymmärtämän/ että minä olen HERra. Minä sen puhun/ ja minä myös sen teen/ sano HERra. Ja HERran sana tapahdui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ ota sinulles yksi puu/ ja kirjoita siihen Judasta ja heidän cumpaneistans Israelin lapsista. Ja ota vielä sijtte yksi puu/ ja kirjoita siihen Josephin ja Ephraimin sucu/ ja coco Israelin huone/ heidän cumpanins/ ja lijtä heitä molembita yhten sinun kädesäs/ niijn että se tule caicki yhdexi puuxi. Jos sijs sinun Canssas puhu sinulle/ ja sano: etkös tahdo meille ilmoitta/ mitäs sillä ajattelet? Niijn sano heille: näitä sano HERra HERra/ cadzo/ minä otan Josephin puun/ joca on Ephraimin tykönä/ ynnä heidän cumpaneins Israelin sucuin cansa/ ja panen heidän Judan puun tygö/ ja teen heistä molemmista yhden puun minun kädesäni. Ja sinun pitä ne puut/ joihins kirjoittanut olet/ sinun kädesäs niijn pitämän/ että he sen näkewät. Ja sinun pitä heille sanoman: näitä sano HERra HERra: cadzo/ minä tuon jälleens Israelin lapset pacanoista/ joihin he mennet owat/ ja cocon jocapaicast heidän/ ja annan heidän tulla maallens jälleens: Ja teen caicki yhdexi Canssaxi maalla/ Israelin wuorilla/ ja heillä caikilla pitä oleman yksi Cuningas/ ja ei pidä enä caxi Canssa eli cahteen waldacundaan jaetut oleman. Ei heidän myös pidä enä saastuttaman idzens epäjumalis/ cauhistuxis ja caickinaisis ricoxis. Minä autan heitä caikista paicoista/ joisa he owat rickonet/ ja puhdistan heitä/ ja heidän pitä oleman minun Canssan/ ja minä tahdon olla heidän Jumalans. Ja minun palwelian Dawid pitä oleman heidän Cuningans/ ja caickein heidän yxinäinen paimenens. Ja heidän pitä waeldaman minun oikeudesani ja pitämän minun käskyni ja tekemän sen jälkeen. Ja heidän pitä taas asuman maalla/ jonga minä minun palwelialleni Jacobille andanut olen/ josa teidän Isän asunet owat/ heidän ja heidän lapsens ja lasten lapset pitä siellä ijancaickisest asuman. Ja minun palwelian Dawid pitä oleman heidän Ruhtinans ijancaickisest. Ja minä teen heidän cansans armon lijtton/ sen pitä ijancaickisen lijtton heidän cansans oleman/ ja

PROPHETA HESEKIEL

holhon heitä ja enännän heitä/ ja minun Pyhän pitä oleman heidän seasans ijancaickisest. Ja minä asun heidän seasans/ ja olen heidän Jumalans/ ja heidän pitä oleman minun Canssan. Nijn että pacanaingin pitä ymmärtämän minun olewan HERran/ joca Israelin pyhäxi teke/ ja minun Pyhän pitä oleman heidän tykönäns ijancaickisest.

JA HERran sana tapahdui minulle/ ja sanoi: Sinä ihmisen poica/ käännä idzes Gogi wastan/ joca on Magogin maalla/ ja on jaloin Mesechin ja Tubalin Försti/ ja ennusta hänestä/ ja sano: Näitä sano HERra HERra: cadzo/ minä tulen kimpuus sinä Gog joca olet jaloin Mesechin ja Thubalin Försti. Cadzo/ minä palautan sinun/ ja panen suidzet sinun suuhus/ ja wien sinun ulos caicken sinun jouckos/ hewoistes ja miestes cansa/ jotca caicki owat jalost walmistetut/ joita on suuri joucko/ ja candawat caicki keihäitä/ kilpejä ja mieckoja. Sinun myötäs on Persialaiset/ Ethiopialaiset ja Putialaiset/ jotca caicki candawat kilpejä ja rautalackeja. Gomer ja hänen jouckons/ ja myös Thogarman huone joca pohja päin on/ caiken hänen juockons cansa/ ja sinun myötäs on paljo Canssa. Olcon/ warusta idzes hywin/ sinä ja caicki sinun jouckos/ joca sinun myötäs on/ ja ole sinä heidän päämiehens/ sinun pitä cuitengin wijmein rangaistuxi tuleman. WIimeisellä ajalla pitä sinun tuleman siihen maahan/ joca on jällens saatu miecalla/ on myös coottu monesta Canssasta/ nimittäin/ Israelin wuorelle/ joca cauwan aica on autiana ollut/ ja on nyt monesta Canssasta johdatettu ulos/ ja caicki surutoinna asuwat. Sinun pitä menemän ylös ja tuleman suurella rajuilmalla/ ja sinun pitä oleman nijncuin pilwen/ joca maan peittä/ sinä ja sinun jouckos/ ja Canssan paljous sinun cansas. Näitä sano HERra HERra: siihen aican pitä sinun sencaltaisia aicoiman/ ja sinun mielesäs pitä oleman pahoja juonia ja ajatteleman: Minä tahdon hyökytä maan kylihin/ ja menen heidän päällens/ jotca surutoinna ja murhetoinna asuwat/ nijncuin ne jotca caicki ilman muurita istuwat/ ja joilla ei telkiä eikä porttia ole. Ettäs ryöstäisit ja raatelisit/ ja annaisit kätes käydä häwitettyjä wastan/ jotca palainnet owat/ ja sitä Canssa wastan/ joca pacanoista coottu on/ jotca carja caidzewat ja cauppa tekewät/ ja asuwat keskellä maata. Ricas Arabia/ Dedan/ ja meren

PROPHETA HESEKIEL

cauppamiehet/ ja caicki jalot jotca siellä owat/ heidän pitä sinulle sanoman: minä luulen että olet tullut ryöstämän/ ja olet coonnut jouckos raateleman/ ottaxes pois hopian ja cullan/ ja cootaxes carja ja tawarata/ ja suurta saalista saadaxes. SEntähden ennusta sinä ihmisen poica/ ja sano Gogille: näitä sano HERra HERra: Etkös ymmärrä? cosca minun Canssan Israel asu suruttomast/ nijn sinä tulet silloin sinun paicastas/ nimittäin/ pohjan äristä/ sinä ja paljo Canssa cansas/ caicki hewoisilla/ suuri ja wäkewä joucko. Ja sinun pitä menemän ylös minun Canssani Israeli wastan/ nijncuin pilwi/ joca maan peittä. Sencaltaisia pitä wijmeisellä ajalla tapahtuman/ mutta minä tahdon sentähden anda sinun tulla minun maalleni/ että pacanain pitä oppiman minua tundeman/ cosca minä sinus Gog pyhitetyxi tulen heidän silmäins edes. Näitä sano HERra HERra: sinä olet se/ josta minä olen muinen sanonut minun palweliaini Israelin Prophetain cautta/ jotca siihen aican ennustit minun tahtowani anda sinun tulla heidän päällens. Ja sen pitä silloin tapahtuman/ cosca Gog tule caicke Israelin maata wastan/ sano HERra HERra/ pitä minun wihan nouseman minun julmudesani. Ja minä puhun näitä minun kijwauxesani/ ja minun wihani tulesa: sillä silloin pitä suuren wapistuxen oleman Israelin maalla. Että minun caswoni edes pitä calat meres wapiseman/ linnut taiwan alla/ eläimet kedolla/ ja caicki jotca matelewat ja lijckuwat maan päällä/ ja caicki ihmiset jotca maan päällä owat/ ja wuoret pitä cukistettaman/ ja seinät ja caicki muurit maahan putoman. MUtta minä cudzun miecan heidän päällens caikilla minun wuorillani/ sano HERra HERra/ nijn että jocaidzen miecan pitä tuleman toinen toistans wastan. Ja minä duomidzen heitä rutolla ja werellä/ ja annan sata rändä rakehitten cansa/ tulda ja tulikiwe hänen ja hänen jouckons päälle/ ja sen paljon Canssan päälle/ joca hänen cansans on. Juuri nijn pitä minun jaloxi/ pyhäxi ja tutuxi tuleman monein pacanain edes/ että heidän pitä ymmärtämän minun olewan HERran.

JA sinä ihmisen poica/ ennusta Gogi wastan/ ja sano: Näitä sano HERra HERra: cadzo/ minä tulen sinun kimpuus Gog/ sinä joca olet Mesechin ja Thubalin jaloin Försti: cadzo/ minä tahdon sinun palautta ja haucutella ulos/

PROPHETA HESEKIEL

ja noudan sinun pohjan äristä/ ja annan sinun tulla Israelin wuorille: Ja lyön joudzen pois sinun wasemasta kädestäs/ ja heitän sinun nuoles pois sinun oikiasta kädestäs. Israelin wuorilla pitä sinä woitettaman/ caiken sinun jouckos cansa/ ja sen wäen cansa joca sinun tykönäs on. Minä annan sinun linnuille/ custa ikänäns he lendäwät/ ja kedon eläimille ruaxi. Sinun pitä langeman kedolla: sillä minä HERra HERra olen sen sanonut. Ja minä heitän tulen Magogin päälle/ ja nijden päälle jotca luodoisa surutoinna asuwat/ ja heidän pitä ymmärtämän minun olewan HERran: Sillä minä tahdon tehdä minun pyhän nimeni tiettäwäxi minun Canssani Israelin seas/ ja en tahdo enä anda minun pyhä nimeni häwäistä: waan pacanain pitä ymmärtämän minun olewan HERran Israelin pyhän. Cadzo/ jo se on parhallans tullut ja tapahtunut/ sano HERra HERra: se on se päiwä/ josta minä olen puhunut. Ja Israelin Caupungin asuwaisten pitä lähtemän ulos ja tekemän walkian/ ja polttaman aset/ kilwet/ keihät/ joudzet/ nuolet/ seipät ja canget/ jotca kestäwät pala seidzemen ajastaica. Nijn ettei tarwita hake puita kedolda/ eli pidä medzästä hacattaman: waan ne kestäwät pala: Ja pitä ryöstämän nijldä/ joilda he owat ryöstetyt/ ja raateleman nijtä/ joilda he olit raadeltut/ sano HERRA HERRA. JA sen pitä silloin tapahtuman/ että minä annan Gogille paican hautamisexi Israelis/ nimittäin/ sen laxon josta meren tygö itän päin mennän/ nijn että ne jotca sijtä menewät ohidze/ pitä sijtä cauhistuman/ että Gog on jouckoinens siihen haudattu/ ja se pitä cudzuttaman Gogin joucon laxoxi. Mutta Israelin huonen pitä heitä hautaman coco seidzemen Cuucautta/ että maa sen cautta pitä puhdistettaman. Ja caikella Canssalla maalla pitä tekemist oleman heidän hautamisesans/ ja pitä saaman sijtä ylistyxen/ että minä olen sinä päiwänä osottanut minun jaloudeni/ sano HERra HERra. Ja heidän pitä lähettämän miehet käymän jocapaicas maata ymbärins/ ja heidän cansans cuolluitten hautain caiwajat/ hautaman jäänyitä maan päällä/ että se puhdistettaisin: seidzemen Cuucauden perästä pitä heidän rupeman sitä tutkisteleman. Ja ne jotca maata käywät ymbärins/ ja josacusa paicas ihmisen luut näkewät/ heidän pitä siihen merkin paneman/ siihenasti cuin haudan caiwajat ne myös Gogin joucon laxoon hautawat.

PROPHETA HESEKIEL

Caupungi myös pitä siellä cudzuttaman Hamonaxi. Nijn heidän pitä maan percaman. NYt sinä ihmisen poica/ näin sano HERra HERra: sano caikille linnuille custa ikänäns he lendäwät ja caikille eläimille kedolla: cootcat teitän ja tulcat tänne/ tulcat cocoon jocapaicast ymbärildä minun teurasuhrilleni/ jonga minä teille teurastan/ suurexi teurasuhrixi Israelin wuorilla/ ja syökät liha/ ja juocat werta. Teidän pitä syömän wäkewäin liha ja juoman Förstein werta maan päällä/ jääräin/ caridzain/ cauristen/ härkäin/ jotca caicki lihawat ja hywin syötetyt owat. Ja teidän pitä syömän sitä lihawat/ nijn että te rawituxi tuletta/ ja juoman werta/ nijn että te juoxin tuletta/ sijtä teurasuhrista/ cuin minä teille teurastan. Rawitcat teitän minun päydälläni hewoisista ja radzastaista/ wäkewistä/ ja caickinaisesta sotawäestä/ sano HERra HERra. Ja minä annan minun jaloudeni tulla pacanain secaa/ nijn että caicki pacanat pitä näkemän minun duomioni/ jonga minä olen tehnyt: ja minun käteni/ jonga minä olen pannut heidän päällens. Ja Israelin huonen pitä juuri näin ymmärtämän/ minun HERran/ olewan heidän Jumalans/ sijtä päiwästä ja aina edemmä. Nijn myös caickein pacanain pitä ymmärtämän Israelin huonen heidän pahain tecoins tähden/ ja cuin he minua wastan rickonet owat/ wiedyxi pois: mingätähden minä lymytin minun caswoni heidän edestäns/ ja annoin heidän wihollistens käsijn/ nijn että heidän caickein pitä miecan cautta langeman/ Nijn cuin heidän ricoxens ja pahat tecons ansainnet olit/ tein minä heille/ ja lymytin minun caswoni heidän edestäns. SAno sijs HERra HERra: nyt minä tahdon pelasta Jacobin fangit/ ja armahta coco Israelin huonetta/ ja kijwoitella minun pyhän nimeni tähden. Mutta heidän pitä candaman heidän häwäistyxens ja ricoxens/ jolla he owat rickonet minua wastan: cosca he surutoinna heidän maallans asuwat/ nijn ettei kengän heitä peljätä. Ja minä olen heidän Canssoista jällens cotia tuonut/ ja coonnut heitä wihollistens maalda/ ja minä olen heisä pyhitetyxi tullut/ monein pacanain silmäin edes. Ja nijn pitä heidän ymmärtämän/ että minä HERra olen heidän Jumalans/ joca olen andanut heitä wiedä pois pacanain secaa/ ja andanut taas heitä coota heidän maallens/ ja en yhtäkän heistä andanut sinne jäädä. Ja en minä enä tahdo peittä minun

PROPHETA HESEKIEL

caswoni heidän edestäns: sillä minä olen wuodattanut minun hengeni Israelin huonen päälle/ sano HERra HERra.

Wijdendenä wuotena colmattakymmendä meidän fangiudestam/ wuoden algus/ kymmendenä päiwänä ensimmäises Cuccaudes/ se on neljästoistakymmenes wuosi sijtte cuin Caupungi häwitettin. Juuri sinä päiwänä tuli HERran käsi minun päälleni/ ja wei minun sinne pois Jumalan näyn cautta/ nimittäin/ Israelin maalle/ ja asetti minun sangen corkialle wuorelle/ siellä rakettin nijncuin Caupungita eteläsä päin. JA cosca hän minun oli sinne wienyt/ cadzo/ nijn siellä oli yxi mies/ jonga caswo wälckyi nijncuin waski/ hän seisoit portis/ ja hänellä oli mittanuora/ ja mittariucu hänen kädesäns. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen poica/ cadzo/ ja cuule tarcasti/ ja ota waari sijtä cuin minä sinulle osotan: sillä sentähden olen minä sinun tänne tuonut osottaxeni sinulle/ ettäs caicki ne cuins täsä näet/ Israelin huonelle ilmoitaisit. Ja cadzo/ yxi seinä oli huonen ulcoisella puolella caicki ymbärins/ ja miehellä oli mittariucu kädes/ se oli cuutta kynärätä ja kämmenen leweyttä pitkä/ ja hän mittais rakennuxen leweydelle ja corkeudelle/ caicki tällä riugulla. Ja hän tuli portin tygö/ joca oli itä päin/ ja meni ylös hänen trapuistans/ ja mittais portin kynnyxen/ cummangin yhtä riucumitta lewexi. Ja Camarit jotca olit molemmilla puolilla porttia/ mittais hän myös yhtä riucumitta pitkäxi ja yhtä riucumitta lewiäxi/ ja Camarein wälin wijttä kynärätä lewiäxi. Ja hän mittais myös portin kynnyxen/ esihuonen portin tykönä sisälmäisellä puolella yhtä riucumitta. Ja hän mittais portin/ esihuonen sisälmäisellä puolella/ yhtä riucumitta: Ja mittais esihuonen portin cahdexata kynärätä/ ynnä kynnysten cansa/ ja esihuonen portin sisälmäisellä puolella. Ja Camareita oli colme cummallakin puolella portin tykönä itä päin/ yxi nijn awara cuin toinengin. Ja molemmilla puolilla olit kynnynet/ jotca olit yhden suurudet. Sijtte mittais hän coco portin sian/ nimittäin/ kymmenen kynärätä/ ja corkeuden portin tygö colmetoistakymmendä kynärätä. Ja Camarein edes olit siat molemmilla puolilla/ kynärän leweydeldä: mutta Camarit olit cuusi kynärätä molemmilla puolilla. Ja hän mittais portist/ yhden Camarin catosta toisen Camarin

PROPHETA HESEKIEL

catton/ wijsicolmatta kymmendä kynärätä/ leweydelle: ja owet olit suuta suurin. Hän teki myös pääliset cuusikymmendä kynärätä/ ja esihuonen päälisen yldäylidzen porttia. Ja esihuonen tygö sisälmäiseen porttijn oli wijsikymmendä kynärätä. Ja sijnä olit soucat ackunat Camareisa ja päälisisä/ sisälmäisellä puolella yldäylidzen portin. Ja ackunat olit myös esihuones caicki ymbärins/ ja päälises olit caicki ymbärins caunit palmupuut leicatut. Ja hän wei minun wielä edemmä/ ärimmäiseen cartanohon/ ja cadzo/ siellä olit majat/ ja permando/ cartanos caicki ymbärins/ ja colmekymmendä Camarita permannolla. Ja permando oli molemmis porteis nijn pitkä cuin portitkin olit. Ja tämä oli alammainen permando. Ja hän mittais ärimmäisestä portist leweyden sisälmäisen cartanohon asti/ nimittäin/ sata kynärätä/ itään ja pohjaan. Nijhän hän myös mittais pohjaportin/ ärimmäisen cartanohon asti/ pitudella ja leweydellä. Sillä oli myös jocaizella siwulla colme Camarita: ja hänen päälisens ja esihuonens olit yhden suurudet/ nijncuin endisengin portin/ wijsikymmendä kynärätä pitudella/ ja wijsicolmattakymmendä kynärätä leweydellä. Ja hänen ackunans/ esihuonens ja palmupuuns olit nijncuin itäisengin portin/ ja sijnä oli myös seidzemen trappua/ joita mendin ylös/ ja esihuone oli hänen edesäns. Ja hän mittais myös sisälmäisen esihuonen portin/ joca oli pohjaisen ja idäisen portin cohdalla: ja hän mittais sata kynärätä yhdest portist nijn toiseen. Sijtte wei hän minun myös etelän päin/ cadzo/ siellä oli myös yxi portti/ ja hän mittais hänen päälisens ja esihuonens nijn suurexi cuin ne muutkin. Heillä olit myös ackunat ja esihuonet ymbärillä/ nijncuin muutkin ackunat/ wijttäkymmendä kynärätä pitkät/ ja wijttäcolmattakymmendä kynärätä lewet. Ja sijnä olit myös seidzemen trappua ylöspäin/ ja esihuone sen edes/ ja palmupuut joca siwulla heidän päälisisäns. Ja hän mittais myös sisälmäisen cartanon portin etelän päin/ nimittäin/ sata kynärätä yhdest eteläportist toiseen. Ja hän wei minun wielä edemmä/ eteläportin cautta sisälmäiseen cartanohon/ ja mittais sen portin etelän päin/ nijn suurexi cuin muutkin. Hänen Camarins/ päälisens ja esihuonens/ ja ackunains ja yhden esihuonens suurudexi ymbärillens: wijsikymmendä kynärätä pitkä/ ja wijsicolmattakymmendä kynärätä lewe. Ja

PROPHETA HESEKIEL

sijnä oli esihuone ymbärillä/ wijsicolmattakymmendä kynärätä pitkä/ ja wijttä kynärätä lewe. Se oli ärimmäisen cartanon edes/ ja palmupuut olit myös hänen päälisisäns/ ja sijnä oli myös cahdexan trappua joita mendin ylös. Sijtte wei hän myös minun sisälmäiseen porttijn itä päin/ ja mittais sen nijn suurexi cuin muutkin. Hänen Camarins/ päälisens ja esihuonens/ ja heidän ackunans ja esihuonens yhden suurudexi ymbärilläns/ wijttäkymmendä kynärätä pitkäxi ja wijttäcolmattakymmendä kynärätä lewexi. Ja hänellä oli myös esihuone ärimmäisen cartanon cohdalla/ ja palmupuuta päälisis molemmilla siwuilla/ ja cahdexan trappua ylöspäin. Sijtte wei hän minun myös toiseen porttijn pohjan päin/ sen hän mittais nijn suurexi cuin ne muutkin. Hänen Camareins/ päälisens/ esihuoneins ja heidän ackunains cansa sijnä ymbärins/ wijttäkymmendä kynärätä pitkäxi/ ja wijttäcolmattakymmendä kynärätä lewexi. Hänellä oli myös esihuone ärimmäisen cartanon cohdalla/ ja palmupuut päälisis molemmilla puolilla/ ja cahdexan trappua ylöspäin. Ja päälisten alla jocaidzes portis oli yxi Camari owinens/ cusa polttouhri pestin. Mutta esihuonesä portin edes oli jocaidzella siwulla caxi pöytä/ joilla polttouhri/ ricasuhri ja wicauhri piti teurastettaman. Ja ulcoisella puolella/ custa pohjaporttia päin mennän ylös/ olit myös caxi päytä ja toisella puolella portin esihuonen tykönä/ olit myös caxi pöytä. Nijn sijs olit jocaidzella siwulla portein edes neljä pöytä/ se on cahdexan pöytä yhten/ joilla teurastettin. Ja ne neljä pöytä olit tehdyt polttouhria warten wuojoinkiwistä/ puolda toista kynärätä pitkäxi ja lewexi/ ja kynärätä corkexi/ joille pandin caickinaiset aset/ joilla myös polttouhri ja muut uhrin teurastettin. Ja tottoin kiwet olit kämmendä corkiat/ ja nijlle pöydille piti pandaman uhriliha. JA ulcoisella puolella sisällistä porttia olit Camarit weisailla/ sisälmäises cartanos/ yxi siwulla pohjan porttia päin/ joca cadzoi etelään: toinen portin siwulla itän päin/ se cadzoi pohjaan. Ja hän sanoi minulle: se Camari/ joca on etelä päin/ on Pappein/ joiden pitä huonesä palweleman: Mutta se Camari pohja päin/ on nijden Pappein/ jotca Altarilla palwelewat/ ne owat Zadochin lapset/ joiden ainoastans Lewin lapsist pitä astuman HERran eteen/ händä palweman. Ja hän mittais esihuonen/

PROPHETA HESEKIEL

nimittäin/ sata kynärätä pitkäxi/ ja sata kynärätä lewexi neliculmaisexi/ ja Altari oli juuri Templin edes. JA hän wei minun Templin esihuoneseen ja mittais esihuonen/ wijttä kynärätä cummallakin puolella/ ja portin leweyden/ colme kynärätä molemmin puolin. Mutta esihuone oli caxikymmendä kynärätä pitkä/ ja yxitoistakymmendä kynärätä lewe/ ja traput joista mendin ylös/ ja padzat olit päälisen tykönä/ yxi cummallakin puolella.

JA hän wei minun Templijn/ ja mittais padzat seiniä myöden/ ja ne olit joca tahwolla cuusi kynärätä lewet/ nijn lewiäldä cuin huone oli. Ja owi oli kymmenen kynärätä lewe/ mutta cukin seinä molemmin puolin owe oli wijsi kynärätä lewe. Ja hän mittais sian Templis/ se oli neljäkymmendä kynärätä pitudelle/ ja caxikymmendä kynärätä leweydelle. Ja hän meni sisälmäiselle puolelle/ jamittais owen padzat caxi kynärätä/ ja owen leweyden seidzemen kynärätä. Ja hän mittais pituden caxikymmendä kynärätä/ ja leweyden caxikymmendä kynärätä Templis. Ja hän sanoi minulle: tämä on se caickein Pyhin. Ja hän mittais huonen seinän cuusi kynärätä: siellä olit siwucamarit/ neljä kynärätä lewet/ jocapaicas ymbäri huonetta. Ja siwulla olit Camarit caikilla puolilla/ colme neljättäkymmendä/ toinen toisesans kijnni. Ja sijnä olit padzat alhalla huonen seinä myöden caicki ymbärins/ jotca nijtä kijnnitit. Ja ylhällä näiden päällä olit wielä usiammat käytäwät ymbärins/ ja ne ylimmäiset käytäwät olit lewemmät/ nijn että alimmaisest mendin keskimmäiseen/ ja keskimmäisest ylimmäiseen. Ja jocainen oli cuusi kynärätä ylömbänä toista. Ja ylimmäisen käytäwän leweys oli wijsi kynärätä/ ja padzat cannatit huonen käytäwät. Ja yhdestä seinästä toiseen/ ymbärins huonen/ oli caxikymmendä kynärätä. Ja siellä oli caxi owe/ tyhjän paican cohdalla/ yxi pohjaista päin/ ja toinen etelätä/ ja tyhjä paicka oli wijsi kynärätä lewiä. Ja muuri länden päin oli seidzemenkymmendä kynärätä lewiä/ ja seinä wijttä kynärätä lewiä/ ja yhdexänkymmendä kynärätä pitkä. Ja hän mittais huonen pituden sata kynärätä/ ja pituus oli caickians sata kynärätä. Ja huonen leweys edestä itän päin/ ja se mitä sijnä siwus oli/ oli myös sata kynärätä. Ja hän mittais rakennuxen pituden/ caiken sen cansa cuin sijnä oli/ yhdestä päästä nijn toiseen/ oli joca haaralda sata kynärätä/ sisällisen Templin ja esihuonen

PROPHETA HESEKIEL

cartanon cansa/ Owet/ ackunat/ culmat/ ja colme caunist laudoitettua käytävästä/ caicki ymbärins. Hän mittais myös cuinga corkialda se oli maasta ackunoihin asti/ ja ackunat olit peitettyt: ja hän mittais owesta nijn aina caickein Pyhimbään ulcomaiselda ja sisälmäiseldä puolelda/ caicki ymbärins. Ja se oli tehty Cherubimeillä ja palmupuilla/ nijn että yxi palmupuun oli cugin Cherubimin päällä. Ja jocaidzella Cherubimillä oli caxi caswo/ yhdellä puolella nijncuin ihmisen caswo/ ja toisella puolella nijncuin Lejonin caswo: maasta ylimmäisen owen päälisen asti olit Cherubimit ja palmupuut tehdyt Templin seinijn. Ja Templin owi oli nelikulmainen/ ja caicki olit taitawast toinen toisens sowitetut. Ja puualtari oli colme kynärätä corkia ja cahta kynärätä pitkä ja lewiä/ ja sen culmat ja caicki siwut olit puusta. Ja hän sanoi minulle: tämä on pöytä/ joca pitä HERran edes oleman. Ja oli myös caxi owe sekä Templijn että caickein Pyhimbään. Ja taas olit caxikertaiset owet. Ja sijnä olit Cherubimit ja palmupuut päällä/ nijncuin seinäsäkin/ ja sijnä oli paxu puu esihuonen edes ulcoisella puolella. Ja olit ahtat ackunat/ ja paljo palmupuita caicki ymbärins esihuonen edes/ ja seinisä.

JA hän wei minun ulos ärimmäiseen cartanoon pohjaista päin/ nijden Camaritten secaa/ jotca olit rakennuxen cohdalla/ joca oli Templin tykönä pohjaista päin. Ja se paicka oli sata kynärätä pitkä sijtä portista pohjaisen päin/ ja wijttäkymmendä kynärätä lewiä. Cazikymmendä kynärätä oli sitä sisällistä cartanota wastan/ ja permannon cohdalla sijnä ärimmäises cartanos/ ja colmekymmendä kynärätä yhdest culmast nijn toiseen. Ja sisälmäisellä puolella Camaritten edes/ oli yxi paicka kymmenen kynärätä lewiä owein edes/ Camareita päin/ ja se caicki oli pohjaista päin. Ja näiden Camaritten päällä olit toiset ahtammat Camarit: sillä ei nijsä alammaisissa ja keskimmäisissä Camareissa ollut paljon sia. Se oli colmen huonen corkeus/ ja ei ollut sentähden yhtäkän padzast/ nijncuin cartanoissa padzat olit: sentähden he olit ahtammat cuin caickein alimmaiset ja keskimmäiset/ maasa/ mutta olit pannut tasaisest toinen toisens päälle. Ja ärimmäinen cartano oli pijritetty muurilla/ josa Camarit olit/ se oli wijttäkymmendä kynärätä pitkä. Ja Camarit olit toinen toisens peräsä/ ja olit wijttäkymmendä

PROPHETA HESEKIEL

kynärätä pitkät/ ylistä cartanota päin: mutta Templin edusta oli sata kynärätä pitkä. Ja alhalla Camaritten edes oli läpikäytävä itän päin/ cosca ärimmäisest cartanost mennän ulos. Ja muurin tykönä itän päin oli myös Camareita. Ja sijnä oli myös tyhjä paicka edes/ nijncuin muidengin Camareitten/ pohjaista päin. Ja caikilla oli yxi pituus ja leweys: ja caicki mitä sen päällä oli/ nijncuin ennengin muiden päällä. Ja merta päin oli myös sencaltaisia Camereita owinens/ ja sen tyhjän paican edes oli owi lounasen päin/ josta tullan sen muurin tygö/ joca itä päin on. Ja hän sanoi minulle: ne Camarit pohjaista päin/ ja ne Camarit merta päin Templin cohdalla/ owat caickein pyhimmän sian omat/ cusa papit pitä syömän/ cosca he caickein pyhindä uhria HERralle uhrawat/ nimittäin/ ruocauhria/ syndiuhria/ ja wicauhria: sillä se on pyhä sia. Ja cosca Papit siihen menewät/ nijn ei heidän pidä jällens tuleman Pyhästä ulos ärimmäiseen cartanohon/ mutta pitä ennen rijsuman waattens sijnä Camaris josa he owat palwellet: sillä ne owat pyhät. Ja heidän pitä ottaman toiset waattet päällens/ ja sijtte menemän Canssan secaa. Ja cosca hän caiken huonen oli sisäldä mitannut/ wei hän minun ulos siihen porttijn itä päin/ ja hän mittais sijtä caiken ymbärins. Itä päin mittais hän wijsi sata riucumitta. Pohjaista päin mittais hän myös wijsi sata riucumitta. Nijn myös lounasen päin wijsi sata riucumitta. Ja cosca hän tuli länden päin/ mittais hän myös wijsi sata riucumitta. Näin oli muuri/ jonga hän mittais joca neljäldä tahwolda wijsi sata riucumitta/ caicki ymbärins/ että pyhä piti oleman eroitettu pyhättömäst.

JA hän johdatti minua porttijn/ itän päin. Ja cadzo/ Israelin Jumalan cunnia tuli idästä/ ja pauhais/ nijncuin suuri wesi pauha/ ja maa kircastui hänen cunniastans. Ja minä näin sencaltaisen näyn/ cuin ennengin Chebarin wirran tykönä/ cosca Caupungin häwitys minulle ilmoitettin/ ja minä langeisin maahan caswoilleni. Ja HERran cunnia tuli Templijn itäisen portin cautta. Ja Hengi otti minun/ ja wei sisälliseen esicartanohon/ ja cadzo/ huone oli täynäns HERran cunniata. Ja minä cuulin änen huonesta: ja yxi mies seisoi minun tykönäni/ Joca sanoi minulle: sinä ihmisen poica/ tämä on minun istuimeni paicka/ jonga päällä minä istun/ josa minä tahdon asua Israelin

PROPHETA HESEKIEL

lasten seas ijancaickisest: ja ei Israelin huone pidä enä saastuttaman minun pyhä nimeni/ ei he idze eikä heidän Cuningans/ heidän huorudellans/ eli heidän Cuningastens raatoin cautta/ ja heidän cuckuloillans. Asettain heidän kynnyxens minun kynnyxeni wiereen/ ja heidän owens minun oweni siwuun/ ja seinän minun ja heidän waihellans/ saastuttain minun pyhän nimeni cauhistuxillans joita he teit/ jongatähden minä myös heitä minun wihasani hucutin. Mutta nyt pitä heidän huorudens hyljämän/ ja heidän Cuningastens haudat minun tyköni/ nijn minä asun heidän tykönäns ijancaickisest. Ja sinä ihmisen poica/ osota Israelin huonelle Templi/ että he heitäns häpeisit heidän pahoista töistäns/ ja anna heidän otta sijtä idzellens caicki muoto. Ja cosca he heitäns caikista heidän töistäns häpewät/ nijn osota heille huonen rakennuxen muoto/ läpikäytävä/ cuwat/ caicki menot/ käskyt/ järjestyxet ja oikeudet/ ja kirjoita se heidän eteens/ että he sen käskyt ja tawat pitäisit ja tekisit. Tämä on huonen Laki: wuorten cuckuloilla ja caicki sen rajat pitä pyhimmät oleman. Tämä on huonen Laki. MUttaa tämä on Altarin mitta/ sen kynärän jälken joca on kämmenen leweyttä pidembi kuin muut kynärät/ sen pohja on kynärätä corkia ja kynärätä lewiä/ ja ymbärins reuna waaxa lewiä. Ja tämä on Altarin corkeus: pohjasta maan päädä erihuoneseen/ on caxi kynärätä corkeutta/ ja kynärä leweyttä/ mutta vähemmästä erihuonesta suurembaan on neljä kynärätä corkeutta/ ja kynärä leweyttä. Mutta Harel neljä kynärätä corkia/ ja neljä sarwe ylhällä Arielist. Ja Ariel oli caxitoistakymmendä kynärätä pitkä/ ja caxitoistakymmendä kynärätä lewiä/ neliculmainen. Ja Altarin päälimmäinen oli neljätoistakymmendä kynärätä pitkä/ ja neljätoistakymmendä kynärätä lewiä/ neliculmainen/ ja reuna käwi ymbärins puolda kynärätä lewiä/ ja sen pohja kynärätä corkia ja sen traput olit itän päin. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen poica/ näitä sano HERra Jumala: nämät pitä oleman Altarin säädyt/ cosca jocu uhra sijnä polttouhria/ ja prijscotta werta sen päälle/ Ja Papeille/ Lewitaille Zadochin sugusta/ jotca minun edelläni käywät/ palwellen minua/ sano HERra HERra: pitä sinun andaman nuoren härjän syndiuhrixi. Ja sen werestä pitä sinun ottaman ja prijscottaman sillä hänen neljä sarwens ja neljä culmans ja reunan ymbärins/

PROPHETA HESEKIEL

sillä pitä sinun sen sowittaman ja pyhittämän. Ja pitä ottaman syndiuhri härjän/ ja polttaman sen erihuonen paicas/ ulcona Pyhästä. Ja toisna päivänä pitä sinun uhraman wiattoman caurin syndiuhrixi/ ja puhdista Altari cuin härjälläkin puhdistettin. Cosca se on tapahtunut/ nijn sinun pitä uhraman nuoren wiattoman calpein/ ja wiattoman oinan laumasta. Ja uhra ne molemmat HERran edes/ ja heittäkän Papit siihen suola/ ja nijn ne pitä uhraman HERralle polttouhrixi. Näin sinun pitä seidzemen päivä uhraman/ caurin syndiuhrixi/ calpein ja jäärän laumasta/ jotca molemmat owat wiattomat. Ja näin pitä Altarin sowittaman seidzemen päivä/ ja puhdistaman sen ja täyttämän kätens. Ja nijden seidzemen päivän peräst pitä Papit cahdexandena päivänä/ ja sijtte aina uhraman Altarille teidän polttouhrin ja kijtosuhrin: nijn minä tahdon teille olla armollinen/ sano HERra HERra. JA hän wei minun jällens siihen ärimmäisen itäisen porttin saacka/ Pyhä päin/ mutta se oli kijnni. Ja HERra sanoi minulle: tämä portti pitä oleman kijnni ja ei pidä awattaman/ eikä yxikän pidä sijtä käymän/ mutta ainoastans HERra Israelin Jumala/ ja pitä wielä sijtte oleman kijnni/ paidzi Förstiä. Sillä Förstin pitä sijnä istuman ja syömän leipä HERran edes: esihuonesta pitä hänen menemän sisälle/ ja sijtä jällens tuleman ulos. Sijtä wei hän minun pohjaisen portin esihuonen cohdale. Ja minä näin/ ja cadzo/ HERran huone oli täynäns HERran cunniata/ ja minä langeisin caswoilleni. Ja HERra sanoi minulle: sinä ihmisen poica/ ota waari/ ja cadzo/ ja cuule tarcast caickia mitä minä sinulle sanon caikista HERran huonen säädyistä ja asetuxista/ ja ota waari cuinga ihmisen idzens Pyhästä käyttämän pitä. Ja sano cowacorwaisille Israelin huonest: Näin sano HERra HERra: te Israelin huonesta oletta tähänasti caikilla teidän cauhistuxillan kyllä tehnet: Että te annatte tulla muucalaisia/ joilla on ymbärinsleickamatoin sydän/ ja ymbärinsleickamatoin liha/ minun Pyhääni/ jolla te minun huoneni saastutate/ uhratesan minun leipäni/ lihawutta ja werta/ ja näin ricotte caicki minun lijttoni/ caikilla teidän cauhistuxillan. Ja et te pidä minun Pyhäni tapoja/ mutta oletta tehnet idzellen uden tawan minun Pyhästäni. Sentähden sano HERra Jumala näin: ei yhdengän wieran/ jolla on ymbärinsleickamatoin sydän/ ja

PROPHETA HESEKIEL

ymbärinsleickamatoin liha/ pidä tuleman minun Pyhääni caikista muucalaisista/ jotca Israelin lasten seas owat. Ja ei myös ne Lewitat/ jotca minusta luopunet owat/ ja Israelin cansa epäjumalains jälkeen erhetyheen mennet owat/ sentähden pitä heidän candaman omat syndins. Mutta heidän pitä wartioidzeman minun Pyhäni owe/ ja pitä oleman muiden palweliat/ ja pitä ainoastans teurastaman polttouhria/ ja muita uhreja/ mitä Canssa tuo/ ja seisoman Pappein edes/ palwellen heitä. Että he owat palwellet heidän epäjumalains edes/ ja owat andanet Israelin huonelle pahennuxen/ sentähden olen minä ojendanut käteni heidän päällens/ sano HERra Jumala/ että heidän pitä candaman heidän syndins. Ja ei pidä uhraman minun edesäni/ eikä oleman minun Pappini/ ei myös minun Pyhääni tuleman/ siihen caickein pyhimbään/ mutta pitä candaman heidän häpyns ja cauhistuxens/ jotca he tehnet owat. Sentähden olen minä tehnyt heitä owen wartiaxi huonen palweluxes/ ja muille palwelioixi. MUtta Papit ja Lewitat Zadochin sugusta/ jotca minun Pyhäni säädyt pitänet owat/ cosca Israelin lapset luowuit minusta/ ne pitä minun edelläni käymän/ palwellen minua/ ja minun edesäni seisoman/ ja pitä uhraman minulle lihawutta ja werta/ sano HERra Jumala. Ja heidän pitä menemän minun Pyhääni/ ja tuleman minun pöytäni eteen/ palwellen minua ja pitäin minun säätyäni. Ja cosca he tahtowat mennä portista sisälliseen cartanohon/ nijn heidän pitä pukeman päällens lijnawaattet/ ja ei willoista tehtyjä/ nijncauwan cuin he sisällises cartanos palwelewat. Ja lijnahijpat pitä oleman heidän pääsäns/ ja alaswaattet heidän cupehillans/ ja ei pidä sitoman idzens cowin. Ja cosca he menewät ulcoiseen ja ärimmäiseen cartanohon Canssan tygö/ nijn heidän pitä paneman ne waattet pois/ joisa he palweluxen tehnet owat/ ja kätkemän ne Pyhään/ ja heidän pitä ottaman jällens toiset waattet päällens/ ettei he Canssa pyhitäis omis waatteisans. Ei heidän pidä ajeleman päätäns/ eikä pitkiä hiuxia caswattaman/ mutta pitä andaman leicata ymbärins. Ei myös yxikän Pappi pidä wijna juoman/ cosca hänen sisälmäises cartanos palwelust tekemän pitä. Ei myös yhtän leske eli hyljättyä pidä ottaman awioxens/ mutta neidzen Israelin sugust/ eli Papin lesken. Ja opettacan minun Canssani pitämän

PROPHETA HESEKIEL

eroitusta pyhän ja saastaisen välillä. Ja koska riittä tulee heidän eteen/ niin heidän pitää seisoman ja duomidzeman ja puhuman minun oikeudeni ja säätyeni jälkeen/ ja pitämän minun käskyni/ ja kaikki minun pyhä päiväni ja Sabbathini pyhittämän. Ja ei pidä menemän yhdengän cuollen tygö saastuttaman idziäns/ mutta ainoastans Isäns ja äitins/ poicans ja tyttärens/ weljens ja sisarens/ jolla ei miestä ole ollut/ niiden tähden joku saa idzens saastutta. Mutta että he puhdistawat idzens jälleens seidzemen päivä. Ja koska hän jälleens mene Pyhään/ sisälmäiseen cartanoon/ palweleman Pyhäs/ niin pitää hänen uhraman syndiuhriins/ sano HERRA HERRA. Mutta sen perinnön/ jonga heidän pitää saaman/ se tahdon minä idze olla/ sentähden ei teidän pidä heille perimyst andaman Israelis: sillä minä olen heidän perindöns. Heidän pitää saaman elatuxens ruocauhrist/ syndiuhrist ja wicauhrist/ ja kaikki kirotut Israelis pitää heidän oleman. Ja kaikki ensimmäinen hedelmä/ ja esicoiset kaikista ylönnyshreista/ pitää Papein oleman. Teidän pitää myös andaman Papeille esicoiset kaikist syötäwist/ että siunaus olis sinun huonesas. Mutta joca cuollut on/ eli medzän pedolda haascattu/ linnust eli eläimest/ sitä ei pidä Papein syömän.

COsca te maata jagatte arwalla/ niin teidän pitää eroittaman osan maasta/ HERRalle pyhäxi/ wijsicolmattakymmendä tuhatta riucumitta pitudelle/ ja kymmenen tuhatta leweydelle/ ja se paikka on pyhä niin lewiäldä kuin se on. Ja tästä pitää nyt tuleman Pyhään/ wijsi sata riucumitta/ neliculmainen/ ja esicaupungixi wijsikymmendä kynärätä. Ja sillä paicalla joca on wijsicolmattakymmendä tuhatta riucua pitkä/ ja kymmenen tuhatta lewiä/ pitää Pyhä oleman/ ja caickein Pyhimmän. Se muu sijtä pyhästä maasta pitää Papein oleman/ jotca Pyhäs palwelewat/ Ja HERRan eteen tulewat palweleman händä/ että heillä pitää oleman sia huoneille/ se pitää myös pyhä oleman. Mutta Lewitat/ jotca huones palwelewat/ pitää myös saaman wijsicolmattakymmendä tuhatta riucua pitudelle/ ja kymmenen tuhatta leweydelle heidän osaxens/ cahdelle kymmenelle Camarille. Ja Caupungita warten pitää myös teidän yhden paican jättämän coco Israelin huonelle wijsi tuhatta riucua leweydelle/ wijsicolmattakymmendä tuhatta riucua pitudelle/

PROPHETA HESEKIEL

sen maan siwusta/ joca Pyhä warten eroitettu on. Förstille pitä teidän myös andaman yhden paican/ molemmille puolille Pappein sian ja Caupungin/ itän ja länden/ ja pitä oleman yhtä pitkä/ itän ja länden. Se pitä oleman hänen oma osans Israelis/ ettei minun Förstin pidä enä ottaman minun Cansaldani/ joca heidän on/ mutta pitä andaman olla Israelin huonelle heidän sucucunnisans. Sillä näin sano HERRA HERRA: eikö sijnä kyllä ole/ te Israelin Förstit? lacatcat caikesta wäärydest ja wäkiwallast/ ja tehkät oikein/ ja älkät enä rasittaco minun Cansani/ sano HERra Jumala. Teidän pitä pitämän oikian pundarin/ ja oikian waagan/ ja oikian mitan. Epha ja Bath pitä caicki yhtä oleman/ nijn että Bath pitä kymmenennen osan Homerist/ ja Epha kymmenennen osan Homerist: sillä Homerilla pitä ne molemmat mitattaman. Mutta Siclin pitä pitämän caxikymmendä Geraht: ja caxikymmendä Sicli/ wijsicolmattakymmendä Sicli ja wijsitoistakymmendä Sicli tekewät Minan. Tämä on ylönnyshri/ jonga teidän andaman pitä/ nimittäin/ cuudes osa Ephast ja Homerist nisuja/ ja cuudes osa Ephast ja Homerist ohria. Mutta öljyst/ joca Bathilla mitatan/ pitä teidän andaman kymmenennen osan Bathi Corist/ eli kymmenennes Homerist: sillä kymmenen Bathi tekewät Homerin. Ja yxi lammah cahdesta sadasta lambasta/ Israelin lammah laituimelda/ ruocauhrixi/ polttouhrixi/ kijtosuhrixi/ sowinnoxixi/ sano HERra HERra. Caicki maan Canssa pitä tuoman sencaltaisen ylönnyshrin Israelin Förstille. Ja förstin pitä uhraman polttouhrins/ ruocauhrins ja juomauhrins/ juhlapäiwänä/ udella Cuulla ja Sabbathina/ ja caickina Israelin huonen suurina juhlapäiwinä/ pitä myös tekemän syndiuhrin ja ruocauhrin/ polttouhrin ja kijtosuhrin/ sowinnoxixi Israelin huonen edestä. Näin sano HERRA HERRA: ensimmäisnä päiwänä ensimmäisestä Cuusta/ pitä sinun ottaman wiattoman calpein/ ja puhdistaman Pyhän. Ja Pappi ottacan syndiuhrin werest/ ja prijscottacan sillä huonen pihtipielet/ ja caicki neljä Altarin culma/ nijn myös sisälmäisen cartanon portin pihtipielet. Ja näin sinun pitä tekemän seidzemendenä päiwänä Cuusta/ jos jocu wieteldy eli erhettynyt on/ että te huonen pyhitäisitte. Neljändenä toistakymmendenä päiwänä/ ensimmäisestä Cuusta/ pitä teidän Pääsiäistä pitämän/ ja pitämän pyhä seidzemen päiwä/

PROPHETA HESEKIEL

ja syömän happamatoinda leipä. Sinä päivänä pitä Förstin uhraman idze edestäns/ ja caiken Canssan maasa/ calpein syndiuhrixi. Mutta nijnä seidzemenä päivänä juhlina/ pitä hänen jocapäiwä tekemän HErralle polttouhria seidzemen calpeja ja seidzemen oinasta/ jotca wiattomat owat/ ja caurin syndiuhrixi. Mutta ruocauhrixi pitä hänen uhraman Ephan jocaidzelle calpeille/ ja Ephan cullengin oinalle/ ja Hinnin öljyä Ephalle. Wijtenä toistakymmendenä päivänä seidzemennestä Cuucaudesta/ pitä hänen pyhänä pitämän seidzemen päiwä järjestäns/ nijncuin ne muutkin seidzemen päiwä/ ja sillä tawalla pitämän syndiuhrin/ polttouhrin/ ruocauhrin/ ja myös öljyn cansa.

NÄitä sano HERRa HERRa: sisälmäisen cartanon portti/ joca itän päin on/ pitä nijnä cuutena arkio päivänä oleman kijnni/ mutta Sabbathina ja udella Cuulla awattaman. Ja Förstin pitä menemän ulcoiselle puolelle huonen porttia/ ja seisattaman portin kynnyxelle. Ja Papit pitä uhraman hänen polttouhrins ja kijtosuhrins/ mutta hänen pitä rucoileman portin kynnyxellä/ ja sijtte jällens menemän ulos/ mutta portin pitä ehtosen asti awoi oleman. Maan Canssa pitä myös rucoileman HERRan edes/ sen portin owesa Sabbathina udella Cuulla. Mutta polttouhrin/ jonga Försti HERRalle uhraman pitä Sabbathina/ pitä oleman cuusi wirhitöindä caridzata/ ja wirhittömän jäärän. Ja Ephan sämbiläjauhoja jäärän cansa ruocauhrixi/ ja Hinnin öljyä Ephaseen. Mutta udella Cuulla pitä uhrattaman nuori wirhitöin härkä/ ja cuusi caridzata/ ja wirhitöin jäärä. Ja Epha härjän cansa/ ja Epha jäärän cansa ruocauhrixi/ mutta caridzan cansa nijn paljo cuin hän kätens saa/ ja Hinni öljyä Ephaseen. Ja cosca Försti sinne cansa mene/ nijn hänen pitä menemän portin esihuonen cautta/ ja sijtä tuleman ulos jällens. Mutta maan Canssa/ jotca HERRan eteen tulewat suurina juhlapäiwinä/ ja käywät pohjaisen portin cautta rucoileman/ ne pitä jällens tuleman ulos etelä portista. Ja jotca etelä portista tulewat/ ne pitä käymän ulos pohjaisesta portista. Ja ei pidä tuleman ulos jällens sijtä portista/ josta he owat mennet sisälle/ mutta cohdistans jällens palajaman ulos. Förstin pitä ulos ja sisälle heidän cansans käymän. Ja pyhä päiwinä ja juhla päiwinä pitä uhrattaman ruocauhrixi calpein cansa

PROPHETA HESEKIEL

Epha/ ja jäärän cansa Epha/ ja caridzan cansa nijn paljon cuin hän saa kätens/ ja Hinni öljyä Ephan cansa. Mutta cosca Försti tahto tehdä wapaehdoisen polttouhrin eli kijtosuhrin HERralle: nijn hänelle pitä awattaman itä portti/ että hän saa uhrata hänen polttouhrins ja kijtosuhrins/ nijncuin hän sen Sabbathinakin uhra/ ja cosca hän jällens tule ulos/ nijn pitä portti taas pandaman kijnni hänen jälkens. Ja hänen pitä tekemän HERralle jocapäiwä polttouhria/ nimittäin/ wuotisen wirhittömän caridzan/ sen pitä hänen uhraman joca amulla. Ja pitä joca amulla paneman siihen päälle cuudennen osan Ephast ruocauhrixi/ ja colmannen osan Hinni öljyä/ secoitettu toinen toiseens/ se pitä oleman jocapäiwäinen ruocauhri HERralle. Ja näin pitä heidän aina uhraman caridzan ruocauhrin ja öljyn cansa/ joca amulla ijancaickisexi polttouhrixi. Näin sano HERra HERra: cosca Försti anda yhdelle hänen pojistans lahjan hänen perinnöstäns/ sen pitä oleman hänen poicans oma perindö. Mutta jos hän anda jotakin yhdelle hänen palwelioistans hänen perinnöstäns/ nijn ne pitä sen pitämän wapa wuoten saacka/ ja nijn pitä jällens Förstille tuleman: sillä hänen osans pitä ainoastans hänen poicans perimän. Ja ei Föstin pidä mitän ottaman Canssaldans heidän perinnöstäns/ eli ajaman pois heidän omastans/ mutta pitä andaman lapsille heidän perindöns/ että cukin sucu pitäis omans. JA hän wei minun läpikäytävän siwulle pohjan porttia päin Pyhän Camareihin/ jotca Pappein olit/ ja cadzo/ siellä oli yxi sia cahdes culmas länden päin. Ja hän sanoi minulle: tämä on se sia/ josa Papit wicauhrin ja syndiuhhrin keittämän pitä/ ja leipoman ruocauhrin/ ettei he tarwidze nijtä ulcoiselle cartanolle canda/ pyhittämän Canssa. Ja hän wei minun ulos siihen ulcoiseen cartanoon/ nijhin neljään cartanon culmijn/ ja cadzo/ siellä oli esihuone toinen toisens edes/ Jocaidzes neljäs cartanon culmas olit esihuonet toinen toisens cansa/ neljäkymmendä kynärätä pitkät/ ja colmekymmendä kynärätä lewiät/ eroitetut wähin paickoihin/ nijn lewiä yxi cuin toinengin. Ja siellä käwi yxi wähä muuri ymbärins caickia nijtä neljä/ ja siellä olit totot tehdyt alhalla ymbärins muurin. Ja hän sanoi minulle: nämät owat keitossiat/ joisa

PROPHETA HESEKIEL

palweliat/ jotca huones palwelust tekewät/ keittämän pitä/ sen mitä Canssa uhrawat.

JA hän wei minun jälleens Templin owen eteen/ ja cadzo/ siellä juoxi wesi Templin kynnyxen alaidzen itän päin: sillä Templin owi oli itän päin/ ja wesi juoxi Templin oikialda puolelda lounasen päin/ Altarin ohidze. Ja hän wei minun ulos pohjaista porttia päin/ ulcoisesta portista itän päin/ ja cadzo/ wesi juoxi oikialda puolelda siellä ulos. Ja mies läxi itän päin/ ja mittanuora oli hänen kädesäns/ ja mittais tuhannen kynärätä/ ja hän wei minun weteen/ minun pöytäjalcoini saacka. Ja mittais wielä tuhannen kynärätä/ ja wei minun weteen polwini saacka. Ja mittais jälleens tuhannen kynärätä ja andoi minun mennä siihen cupeisin saacka. Nijn hän mittais wielä tuhatta kynärätä/ että nijn sywä tuli/ etten minä enä pohjaan ulottunut: sillä wesi oli nijn sywä/ että sijnä olis jocu uida tainnut/ ja ei ulottunut pohjaan. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen poica/ tämän olet sinä kyllä nähnyt: ja hän wei minun jälleens ojan reunalle. Ja cadzo/ siellä seisoit sangen monda puuta rannalla molemmilla puolilla. Ja hän sanoi: tämä wesi joca Galileaan juoxe/ pitä juoxeman paljan maan läpidze mereen/ ja cosca se tule mereen/ nijn caicki wedet terwellisexi tulewat. Ja caicki jotca sijnä eläwät ja lijckuwat/ cuhunga tämä wirta tule/ heidän pitä elämän. Ja pitä oleman sangen monda cala/ ja caicki pitä terwet oleman ja elämän/ cuhunga tämä wirta tule. Sijnä pitä oleman calamiehet/ Engeddistä nijn aina EnEglaimijn pitä werckoja pandaman: sillä sijnä pitä oleman sangen paljo caloja/ nijncuin suuresakin meresä. Mutta järwet ja suowedet ei pitä oleman terwelliset/ mutta suolaiset. Ja molemmin puolin sen lähten randoja pitä caswaman caickinaisia hedelmälisiä puita/ joiden lehdet ei pidä wariseman/ eikä hedelmä mätänemän/ ja heidän pitä joca Cuu candaman uden hedelmän: sillä heidän wetens wuota pyhästä/ heidän hedelmäns kelpawat ruaxi/ ja heidän lehtens läkityxexi. NÄitä sano HERra HERra: nämät owat rajat/ joiden jälken teidän pitä cahdelletoistakymmenelle Israelin sucucunnalle maan jacaman/ mutta caxi osa tule Josephin sugulle. Ja teidän pitä sen yhteisest jacaman/ nijn yhdelle cuin toisellengin: sillä minä olen wannonut/ andaxeni teidän Isillen ja

PROPHETA HESEKIEL

teille maan perinnöxi. Tämä on maan raja pohja päin: isoista merestä/ Hethlonist niijn aina Zedadijn. Nimittäin/ Hemathijn/ Berothoon/ Sibraimijn/ jotca Damascun ja Hemathin rajat owat/ ja Hazar Thitonijn/ joca Hawran raja on. Tämä pitä raja oleman merestä niijn aina Hazar Enonijn/ Damascu ja Hemath pitä oleman loppu pohjaisen päin. Mutta sen rajan itän päin/ pitä teidän mittaman Hawran ja Damascun wälillä/ ja Gileadin wälillä/ ja coco Israelin wälillä/ Jordanin tykönä idäsä/ meren saacka/ se pitä oleman raja itän päin. Mutta se raja lounaisen päin/ on Thamarist aina Cadexen rijtaweten saacka/ ja wirtan asti suuren meren tykönä/ sen pitä oleman rajan lounasen päin. Ja se raja länden päin/ on isoista merestä cohdistans aina Hemathijn/ se on raja länden päin. Ja näin teidän pitä jacaman maan Israelin sucucunnis. Ja cosca te arwan heitätte maata jacaisan teidän wälillän/ niijn teidän pitä muucalaisia pitämän/ jotca asuwat teitä läsnä/ ja eläwät eli sijttäwät lapsia teidän seasan/ niijn cuin he olisit Israelin lasten seas syndynet lapset. Ja pitä wielä sijttekin saaman heidän osans maasta/ cukin sen sugun seas/ jota läsnä hän asu/ sano HERra HERra.

NÄmät owat sucucundain nimet pohjaista päin Hethlonist/ haman Hemathin ja HazarEnonin/ ja Damascust niijn pohjan päin/ Hemathijn/ sen pitä Danin pitämän osaxens/ itän ja länden päin. Likin Dani/ pitä Asserin osa oleman/ itän ja länden päin. Likin Asserita/ pitä Nephtalin osa oleman/ itään ja ländeen. Likin Nephtalia/ pitä Manassen osa oleman/ itään ja ländeen. Likin Manasseta/ pitä Ephraim osans saaman/ itään ja ländeen. Likin Ephraimin raja/ pitä Rubenin osa oleman/ itään ja ländeen. Likin Rubenin raja/ pitä Judan osa oleman/ itään ja ländeen. MUTta likin Judan raja/ pitä teidän eroittaman yhden osan idästä niijn ländeen/ joca on wijsicolmattakymmendä tuhatta riucua pitkä ja lewiä/ niijn cuin muu osa on idästä niijn ländeen/ siijnä pitä Pyhän oleman. Ja sijtä pitä teidän eroittaman HERralle osan/ wijsicolmattakymmendä tuhatta riucua pitkän/ ja kymmenen tuhatta riucua lewiän. Ja sen Pyhän osan pitä Pappain oleman/ nimittäin/ wijsicolmattakymmendä tuhatta riucua pitkä/ pohjaisen ja etelän päin/ ja kymmenen tuhatta lewiä/ itän ja länden päin. Ja HERran Pyhän pitä siijnä

PROPHETA HESEKIEL

keskellä oleman/ se on Pappein oma/ jotca pyhitetyt owat Zadochin lapsista/ jotca minun säätyni pitänet owat/ ja ei ole Israelin lasten cansa luopunet/ nijncuin Lewitat luowuit. Ja sentähden pitä heillä oleman oma osa eroitetusta maasta/ josta se caickein Pyhin on Lewitain rajoista. Mutta Lewitailla/ pitä myös osa oleman/ wijsicolmattakymmendä tuhatta riucua pitkä/ ja kymmenen tuhatta lewiä/ Pappein rajan tykönä/ nijncuin muillakin: sillä caicki pituus pitä oleman wijsicolmattakymmendä tuhatta riucua/ ja leweys kymmenen tuhatta riucua. Ja ei pidä sijtä mitän myytämän pois/ eikä waihetettaman/ ei sijtä eroitetusta maasta pidä tuleman pois: sillä se on pyhitetty HERralle. Mutta ne wijsi tuhatta riucua/ jotca jääwät leweydelle/ wijdestcolmattakymmenest tuhannest riucumitast pitudelle/ pitä oleman yhteisexi asuinsiaxi/ Caupungille esicaupungixi/ ja sen keskellä pitä Caupungin oleman Ja tämän pitä oleman hänen mittans: neljä tuhatta ja wijsi sata riucua pohjaisen ja lounasen päin: nijn myös itän ja länden päin neljä tuhatta ja wijsi sata. Mutta esicaupungita warten pitä oleman caxi sata ja wijsikymmendä riucua/ pohjan ja lounan päin: nijn myös itän ja länden caxi sata ja wijsikymmendä riucua. Mutta mitä jää sijtä pitudest/ sijnä pyhästä maasa/ nimittäin/ kymmenen tuhatta riucua itän päin/ ja kymmenen tuhatta riucua länden päin/ sen pitä oleman Caupungin palwelioitten elatuxexi. Ja jotca Caupungis palwelewat/ ne pitä oleman caikista Israelin sucucunnista. Ja caikista näistä eroitetuista osista/ joca on molemmilda puolilda pitudelle ja leweydelle/ wijsicolmattakymmendä tuhatta riucua/ pitä teidän eroittaman neljännen osan/ sen pitä Caupungin oman oleman. Mutta mitä wielä jää molemmille puolille sijtä eroitetusta pyhästä osasta/ ja Caupungin osasta/ nimittäin/ wijsicolmattakymmendä riucua itään ja ländeen sucucundain osis/ se pitä caicki Förstin oma oleman. Mutta pyhä maa/ josa pyhä huone on/ pitä sijtä eroitettu oleman. Mutta mitä on Lewitain osan ja Caupungin osan wälillä/ joca keskellä on/ mitä jää Judan ja BenJaminin rajan wälille/ se pitä Förstin oma oleman. Sijtte pitä muut sucucunnat oleman BenJaminin osa idästä ländeen. Mutta BenJaminin rajan tykönä pitä Simeonin osa oleman/ itään ja ländeen. Simeonin rajan wieres pitä

PROPHETA HESEKIEL

Isascharin osan oleman/ itään ja ländeen. Isascharin rajas pitä Zebulonin osan oleman/ itään ja ländeen. Zebulonin rajas pitä Gadin osan oleman/ itään ja ländeen. Mutta likin Gadi on lounan raja/ Themanijn/ Thamarist nijn Cadexen rijtaweten saacka/ nijn ojan asti/ joca isoijn mereen juoxe. Näin maa pitä jaettu oleman Israelin lasten sucucundain perinnöxi/ ja sen pitä oleman heidän perindöns/ sano HERRA HERRA. JA näin lewiäldä pitä Caupungin oleman: neljä tuhatta ja wijsi sata riucua pohjaista päin. Ja Caupungin portit pitä Israelin sucucundain nimeldä nimitetyt oleman: colme porttia pohjaista päin: ensimmäinen Rubenin/ toinen Judan/ colmas Lewin. Nijn myös itän päin neljä tuhatta ja wijsi sata riucua/ ja colme porttia: nimittäin/ ensimmäinen Josephin/ toinen BenJaminin/ colmas Danin. Etelän päin myös neljä tuhatta ja wijsi sata riucua/ ja colme porttia/ ensimmäinen Simeonin/ toinen Isascharin/ colmas Zebulonin. Nijn myös länden päin neljä tuhatta ja wijsi sata riucua/ ja colme porttia: ensimmäinen portti Gadin/ toinen Asserin/ colmas Nephtalin. Näin pitä tämä caicki ymbärins oleman/ cadexantoistakymmendä tuhatta riucua/ ja nijn pitä Caupungin cudzuttaman: täsä on HERRA.

Propheta Daniel

COImandena Jojachimin JuDan Cuningan waldacunnan wuotena/ tuli NebucadNezar Babelin Cuningas Jerusalemin eteen/ ja pijritti sen. Ja HERRa andoi Jojachimin JuDan Cuningan hänen käsijns/ ja muutamita astioita Jumalan huonesta/ ne andoi hän wiedä Sinearin maalle/ hänen jumalans huonesen/ ja pani ne astiat hänen jumalans tawaraarckuin. JA Cuningas sanoi Aspenalle ylimmäiselle camaripalweliällens/ että hänen piti Israelin lapsista Cuningalisesta sugusta ja Herrain lapsista walidzeman/ Wirhettömiä poikia/ caunita/ toimellisia/ wijsaita/ ymmärtäwäisiä/ taitawita/ jotca soweliat olisit palweleman Cuningasta/ ja oppiman Chaldean kirjoituxia ja kieldä. Nijlle toimitti Cuningas mitä heille jocapäiwä annettaman piti omasta

PROPHETA DANIEL

ruastans/ ja sijtä wijnasta jota hän idze joi/ että he niijn colme vuotta caswatettaman/ ja sijtte Cuningan edes palweleman piti. Joiden seas olit Daniel/ Hanania/ Misael ja Asaria JuDan lapsista. Ja se ylimmäinen camaripalwelia nimitti heidän/ ja nimitti Danielin Belsazerixi/ ja Hananian Sadrachixi/ ja Misaelin Mesachaxi/ ja Asarian AbedNegoxi. Mutta Daniel aicoi sydämesäns/ ettei hän Cuningan rualla eikä sillä wijnalla/ jota hän idze joi/ händäns saastutais/ ja rucoili ylimmäistä camaripalweliata/ ettei hän idzens saastutais: Ja Jumala andoi Danielille/ että hänelle ylimmäinen camaripalwelia ystäväläinen ja armollinen oli. Se sanoi hänelle: Minä pelkän minun Herrani Cuningasta/ joca teille teidän ruocan ja juoman toimittanut on/ jos hän näkis teidän caswon laihemmaxi/ cuin muiden teidän ikäisten/ niijn te minun sijtte saatte Cuningan tykönä pois hengeldäni. Niijn sanoi Daniel Melzarille/ jolle ylimmäinen camaripalwelia Danielist/ Hananiast/ Misaelist ja Asariast käskyn andanut oli. Coettele sinun palwelioitas kymmenen päiwä/ ja annettacan meille puuro syödäxem ja wettä juodaxem. Ja anna niijn meidän muotom ja niijden poicain/ jotca Cuningan ruasta syöwät/ cadzotta/ ja niijn cuin sinä sijtte näet/ tee niijn palwelioilles. Ja hän totteli heitä sijnä/ ja coetteli heitä kymmenen päiwä. Ja kymmenen päiwän peräst olit he caunimmat ja lihawammat ruumilda/ cuin caicki nuorucaiset/ jotca Cuningan ruast söit. Niijn pani Melzari pois heidän määrätyn ruocans ja juomans/ ja andoi heille puuro. Waan näiden neljän Jumala andoi heille taidon ja ymmärryksen caickinaisis kirjoituxis ja wijsaudes: Waan Danielille annoi hän ymmärryksen caickinaisis näyis ja unis. JA cosca se aica culunut oli jonga Cuningas määrännyt oli/ wei heidän ylimmäinen camaripalwelia NebucadNezarin eteen. Ja Cuningas puhui heidän cansans/ ja ei caickein seas yhtäkän löytty/ joca Danielin/ Hananian/ Misaelin ja Asarian caltainen oli/ ja he tulit Cuningan palwelioixi. Ja Cuningas löysi heidän caikis asiois kymmenen kerta toimellisemmaxi ja ymmärtäwäisexi/ cuin caicki tähtein tutkiat/ ja wijsat coco hänen waldacunnasans. Ja Daniel oli siellä haman ensimmäisen Corexen wuoten asti.

PROPHETA DANIEL

TOisna NebucadNezarin waldacunnan vuonna/ näki NebucadNezar unda/ josta hän hämmästyí/ niñ että hän heräis. Ja hän käski caicki tähtein tutkiat ja wijsat ja noidat ja Chalderit cudzua cocon/ sanoman Cuningalle hänen undans. Ja he tulit ja astuit Cuningan eteen. Ja Cuningas sanoi heille: minä näin unda/ josta minä peljästyin/ ja minä mielelläni tahdoisin tietä/ mikä se uni oli. Niñ sanoit Chalderit Cuningalle Syrian kielellä: Herra Cuningas/ Jumala andacon sinun cauwan elä: sano sinun palwelioilles uni/ niñ me tahdom selittä sen. Cuningas wastais/ ja sanoi Chaldereille: minä olen unhottanut/ jollet te minulle ilmoita unda ja selitä händä/ niñ te pitä caicki peräti tapettaman/ ja teidän huonen häpiälisest cukistettaman. Waan jos te minun tietä annatte unen ja selityxen/ niñ teidän pitä saaman lahjoja/ andimita ja suuren cunnian minulda: sentähden sanocat minulle uni ja selitys. He wastaisit jällens/ ja sanoit: Cuningas sanocan hänen palwelioillens unen/ niñ me tahdom selittä. Cuningas wastais/ ja sanoi: totisest minä ymmärrän/ että te aica culutatte/ cosca te näette minun sen unhottanexi. Mutta jollet te minulle unda sano/ niñ teidän pitä duomittaman/ niñcuin ne jotca walheitans ja juttujans minun edesäni puhuman ruwennet owat/ siihenasti että aica culuis. Sentähden sanocat minulle uni/ niñ minä ymmärrän/ että te myös selityxen osatte. Niñ wastaisit Chalderit Cuningan edes/ ja sanoit hänelle: Ei yhtän ihmistä ole maan päällä/ joca sano taita/ mitä Cuningas ano/ ei ole myös yhtän Cuningast cuinga suuri ja woimallinen hän sijtte olis/ joca sencaltaista joldaculda tähtein tutkialda/ wijsalda eli Chalderildä waati. Sillä se jota Cuningas ano/ on ylön corkia/ ja ei yxikän muista ole/ joca sen Cuningalle sano taita/ paidzi jumalita/ jotca ihmisten seas ei asu. Silloin wihastui Cuningas sangen suuresti/ ja käski caicki wijsat Babelis tappa. Ja duomio annettin/ että wijsat tapettaman piti/ ja Danielit hänen cumpanittens cansa myös edzittin tapetta. Niñ Daniel tietä andoi sencaltaisen duomion ja käskyn Ariochille Cuningan ylimmäiselle päämiehelle/ joca meni ulos tappaman wijsaita Babelis. Ja hän rupeis/ ja sanoi Cuningan käskyläiselle Ariochille: mixi niñ angara duomio on käynyt ulos Cuningalda? Ja Arioch annoi Danielin tietä. Niñ meni Daniel ylös/ ja

PROPHETA DANIEL

rucoili Cuningasta/ että hän andais hänelle aica/ sanoxens Cuningalle selityst. JA Daniel meni cotia ja ilmoitti sen cumpanillens Hananialle/ Misaelille ja Asarialle. Että he Jumalalda armo rucoilisit sencaltaisen salaisen asian tähden/ ettei Daniel cumpaninens ynnä muiden wijsasten cansa Babelis huckuis. Nijn ilmoitettin Danielille sencaltainen salainen asia yöllä näysä. Josta Daniel kijtti Jumalata taiwast/ alcoi ja sanoi: kijtetty olcon Jumalan nimi ijancaickisest ijancaickiseen/ sillä hänen on wijsaus ja wäkewys. Hän muutta ajat ja hetket. Hän pane pois Cuningaita/ ja pane Cuningaita siallens/ hän anda wijsaille heidän wijsaudens/ ja ymmärtäwäisille heidän ymmärryxsens. Hän ilmoitta mitkä sywät ja salatut owat/ hän tietä mitä pimiäs on/ sillä hänen tykönäns on sula walkeus. Minä kijtän ja ylistän sinua minun Isäni Jumala/ että minulle wijsautta ja wäkewyttä lainat/ ja nyt ilmoittanut olet/ jota me sinulda rucoilim/ nimittäin/ sinä olet meille Cuningan asian ilmoittanut. Silloin meni Daniel Ariochein tygö/ jolla Cuningalda käsky oli wijsaita Babelis hucutta/ ja sanoi hänelle näin: Älä tapa wijsaita Babelis/ waan wie minua ylös Cuningan tygö/ minä tahdon Cuningalle selityxen sanoa. Ariochein wijrust Cuningan eteen/ ja sanoi hänelle näin: yxi on löyTTY Judalaisten fangein seast/ joca Cuningalle sen selityxen sano taita. Cuningas wastais/ ja sanoi Danielille/ joca Belsazerixi cudzuttin. Oletco sinä se/ joca minulle sen unen/ jonga minä nähnyt olen/ ja hänen selityxsens ilmoitta taidat? DANIEL wastais Cuningan edes/ ja sanoi: Sitä salaust/ cuin Cuningas anoi tietä/ ei wijsat/ oppenet/ tähtein tutkiat ja noidat taida Cuningalle ilmoitta. Waan Jumala taiwast/ hän taita salaiset asiat julista/ ja tiettäwäxi teki Cuningas NebucadNezarille/ mitä tulewaisis aigois tapahtuman pitä. Nijn on tämä sinun unes/ ja sinun näkys/ cuin sinä macaisit. Sinä Cuningas sinun wuotesas ajattelit/ mitä tästedes tapahtuman pitäis/ ja se joca salaiset ilmoitta/ hän on sinulle osottanut/ cuinga tapahtuman pitä. Nijn owat sencaltaiset salaiset asiat minulle ilmoitetut/ ei minun wijsaudeni tähden/ cuin se olis suurempi/ cuin caickein jotca eläwät. Waan sentähden on se minulle ilmoitettu/ että sen selitys pitäis Cuningalle tiettäwäxi tuleman/ ja sinä saisit sinun sydämes ajatuxet

PROPHETA DANIEL

tietä. Sinä Cuningas näit/ ja cadzo/ suuri ja corkia cuwa seisoit sinun edesäs/ ja se oli hirmuinen nähdä. Sen cuwam pää oli parahimmast cullast/ mutta rinda ja käsiwarret olit hopiast/ sen wadza ja landet olit waskest. Sen sääret olit raudast/ sen jalgat olit puolittain raudast/ ja puolittain sawest. Sencaltaista sinä näit/ siihenasti cuin yxi kiwi temmattin ilman käsitä/ ja löi sen cuwan jalcoin/ jotca raudast ja sawest olit/ ja murensi heidän. Silloin tulit ne caicki muserretuxi/ rauta/ sawi/ waski/ hopia ja culda/ ja tulit nijncuin acanat suwirijHes / ja tuuli wei ne pois/ nijn ettei nijtä sillen taittu löytty: mutta kiwi joca cuwa löi/ tuli suurexi wuorexi/ nijn että se coco maan täytti. Tämä on se uni/ nyt me tahdomma Cuningalle sen selityxen sanoa. Sinä Cuningas olet Cuningasten Cuningas/ jolle Jumala taiwast waldacunnan/ woiman/ wäkewyden/ ja cunnian andanut on. Ja caicki joisa ihmisen lapset asuwat/ ja eläimet kedolla/ ja linnut taiwan alla on hän sinun käsijs andanut/ ja sinulle näiden caickein päälle lainais wallan. Sinä se cullainen pää olet/ sinun jälkes pitä yhden toisen waldacunnan tuleman/ halwembi cuin sinä. Sijtte se colmas waldacunda/ joca waskinen on/ jonga pitä caicki maacunnat hallidzeman. Sen neljännen pitä cowan oleman nijncuin raudan/ sillä nijncuin rauta särke ja murenda caicki/ ja nijncuin rauta caicki ricko/ juuri nijn tämän pitä myös caicki särkemän ja murendaman. Mutta että näit jalgat ja warpat/ puolittain sawest ja puolittain raudast/ sen pitä jaetun waldacunnan oleman. Cuitengin pitä rauDan istuttamisest siihen jäämän/ nijncuin sinä näit rauDan olewan sawella secoitetun. Ja että warpat sen jalgois/ puolittain rauta/ ja puolittain sawi oli/ sen pitä puolittain wahwan/ ja puolittain heicon waldacunnan oleman. Ja että näit rauDan secoitetun sawella/ kyllä he ihmisen siemenellä secoitetan/ mutta ei he cuitengan ripu kijnni toinen toisesans/ nijncuin ei rauta taita secoitetta sawen cansa yhten. Mutta näiden waldacundain aicana on Jumala taiwasta yhden waldacunnan asettawa/ joca ei ikänäns cukisteta/ ja hänen waldacundans ei pidä toiselle Canssalle annettaman/ sen pitä caicki nämät särkemän ja hajottaman/ mutta sen pitä ijancaickisest pysymän. Nijncuin sinä näit kiwen/ ilman käsitä temmatun/ joca raudan/ wasken/ sawen/ hopian ja cullan muserta. Nijn on

PROPHETA DANIEL

suuri Jumala Cuningalle näyttänyt/ cuinga tästälähin tapahtuman pitä/ ja tämä on totisest se uni/ ja sen selitys on oikia. Nijn langeis Cuningas NebucadNezar caswoillens/ ja cumarsi Danieli/ ja käski tehdä hänelle ruocauhria ja polttouhria. Ja Cuningas wastais Danielille/ ja sanoi: Ilman epäilemät teidän Jumalan on caickein jumalain Jumala/ ja caickein Cuningasten HERra/ joca salaiset asiat ilmoitta taita/ ettäs tämän salaisen asian olet ilmoitta taitanut. Ja Cuningas corgotti Danielin/ ja annoi hänen suuria ja paljon lahjoja/ ja teki hänen Förstixi coco Babelin maacunnas/ ja pani hänen Päämiehexi caickein wijsasten päälle Babelis. Ja Daniel rucoili Cuningasta/ että hän panis Babelin maacundain päälle Sadrachin/ Mesachin/ AbedNegon: Mutta Daniel idze oli Cuningan tykönä hänen cartanosans. Cuningas NebucadNezar teetti culdaisen cuwan cuutta kymmendä kynärätä corkian ja cuutta kynärätä lewiän/ ja andoi sen panna Babelin maalla caunille kedolle. Ja Cuningas NebucadNezar lähetti Förstein/ Herrain/ maanwanhimbain/ Duomarein/ käskyläisten/ Raadiherrain/ wircamiesten ja caickein woimallisten perän maalla/ että he tulisit cocon sitä cuwa wihkimän/ jonga Cuningas NebucadNezar oli andanut panna ylös. Silloin tulit cocon Förstit/ Herrat/ maanwanhimmat/ Duomarit/ käskyläiset/ Raadiherrat/ wircamiehet ja caicki woimalliset maalda/ cuwa wihkimän/ jonga Cuningas NebucadNezar oli andanut panna ylös/ ja heidän piti astuman cuwan eteen/ jonga NebucadNezar oli andanut panna ylös. Ja cuuluttaja huusi caickein cuulden/ se olcon sanottu Canssalle/ wäelle ja kielille. Cosca te cuuletta Basunan helinän/ huilut/ harput/ Candelet/ Psaltarit/ Trometit/ ja caickinaiset soittamiset/ nijn teidän pitä langeman maahan ja sitä culdaista cuwa cumartaman/ jonga Cuningas NebucadNezar on andanut panna ylös. Mutta joca ei silloin lange maahan ja cumarra/ sen pitä cohta cuumaan pädzijn heitettämän. Cosca he sijs cuulit Basunan helinän/ huilut/ harput/ candelet/ Psaltarit ja caickinaiset soittamiset/ langeisit caicki Canssa maahan/ wäki ja kielet/ ja cumarsit sitä culdaista cuwa/ jonga Cuningas NebucadNezar oli andanut panna ylös. COhta sillä hetkellä astuit monicahdat Chaldean miehet edes/ ja cannoit Judalaisten

PROPHETA DANIEL

päälle. Ja sanoit Cuningas NebucadNezarille: Herra Cuningas/ Jumala suocon sinun cauwan elä. Sinä olet andanut yhden käskyn/ että caicki ihmiset/ cosca heidän cuuleman piti Basunan helinän/ Trometit/ harput/ huilut/ candelet/ Psaltarit ja caickinaiset soittamiset/ piti heidän langeman maahan/ ja sitä culdaista cuwa cumartaman. Waan joca ei langeis maahan ja cumarrais piti cuumaan pädzijn heitettämän. Nyt on JuDan miehiä/ jotcas wircoihin Babelin maacunnas asettanut olet/ Sadrach/ Mesach/ AbedNego/ ne cadzowat ylön sinun käskys/ ja ei cunnioita sinun jumalitas/ eikä cumarra sitä culdaista cuwa/ jongas olet andanut panna ylös. Silloin käski NebucadNezar kiucus ja wihoisans/ että hänen eteens tuotaisin Sadrach/ Mesach ja AberNego: ja miehet wietin Cuningan eteen. Silloin puhui NebucadNezar/ ja sanoi heille: Cuinga? ettäkö tahdo Sadrach/ Mesach/ AbedNego/ minun jumalatani cunnioitta/ ja sitä culdaista cuwa cumarta/ jonga minä olen andanut panna ylös. Nyt sijs walmistacat teitän/ nijn pian cuin te cuuletta Basunan änen/ Trometit/ harput/ huilut/ candelet/ Psaltarit ja caickinaiset soittamiset/ nijn langetcat maahan ja cumartacat cuwa/ jonga minä olen andanut tehdä. Jollet te cumarra/ nijn teidän pitä cohta cuumaan pädzijn heitettämän. Annas nähdä/ cusa se Jumala on/ joca teitä minun kädestäni pelasta taita. Silloin wastaisit Sadrach/ Mesach/ AbedNego/ ja sanoit Cuningas NebucadNezarille: Ei tarwita/ että me sinua siihen wastamme. Cadzo/ meidän Jumalam jota me cunnioitam/ taita meitä kyllä autta cuumasta pädzistä/ nijn myös sinun kädestäs pelasta. Ja jos ei hän sitä tee/ nijn tiedä cuitengin se/ etten me sinun jumalitas cunnioita/ emmengä sitä culdaista cuwa/ jongas olet andanut panna ylös/ cumarta tahdo. Nijn NebucadNezar tuli täyten kiuckua/ ja asetti idzens hirmuisexi/ Sadrachi/ Mesachi ja AbedNegot wastan/ ja käski/ että pädzi piti seidzemen kerta cuumemmaxi tehtämän/ cuin muullain tehtin. Ja käski parahille sotamiehillens cuin hänen sotajoucosans olit/ sitoman Sadrachi/ Mesachi ja AbedNegot/ ja cuumaan pädzijn heittäjän. Nijn sidottin nämät miehet hameinens/ kenginens/ lackinens/ ja muina waatteinens/ ja heitettin cuumaan pädzijn. Sillä Cuningan käsky piti kijrust tehtämän/ ja tuli

PROPHETA DANIEL

kehoitettiin pädzissä nijn cowan/ että ne miehet jotca Sadrachi/ Mesachi ja AbedNegot polttaman piti/ cuolit tulen liekistä. Mutta ne colme miestä Sadrach/ Mesach/ ja AbedNego/ putoisit cuumaan pädzijn/ nijncuin he sidotut olit. Silloin hämmästyi Cuningas NebucadNezar/ ja meni nopiast ylös/ ja sanoi Neuwonandajillens: Emmekö me colme miestä sidottuna andanet tuleen heittä? He wastaisit/ ja sanoit Cuningalle/ totta Herra Cuningas. Hän wastais ja sanoi: Cadzo/ ja minä näen neljä miestä wallallans tules käywän/ ja owat culumata/ ja se neljäs on nijncuin hän olis Jumalan poica. Ja NebucadNezar meni cuuman pädzin suulle/ ja sanoi: Sadrach/ Mesach/ AbedNego/ te caickein corkeimman Jumalan palweliat/ lähtekät ulos/ ja tulcat tänne: Silloin läxit Sadrach/ Mesach ja AbedNego ulos tulest/ ja Förstit/ Herrat/ käskyläiset/ ja Cuningan Neuwonandajat tulit cocon/ ja näit/ ettei tuli mitän näiden miesten ruumille tehnyt/ eikä heidän hiuscarwans polttanut/ eikä heidän waatteitans culuttanut/ eikä myös taittu tulen hajua heisä tuta. Silloin rupeis NebucadNezar ja sanoi: kijtetty olcon Sadrachin/ Mesachin ja AbedNegon Jumala/ joca hänen Engelins lähetti/ ja hänen palwelians pelastanut on/ jotca häneen uscaldanet owat: ja ei Cuningan käskyä pitänet ole/ waan andanet heidän ruumins waaraan/ ettei he yhtän muuta jumalata cunnioitais eikä cumarrais/ waan ainoastans heidän Jumalata. Nijn olcon nyt tämä minun käskyn: Cuca ikänäns caikis Canssois/ sucucunnis ja kielis Sadrachin/ Mesachin ja AbedNegon Jumalata pilcka/ hänen pitä huckuman ja hänen huonens häpiälisest cukistettaman. Sillä ei yhtän muuta Jumalata ole/ joca nijn pelasta taita/ cuin tämä. Ja Cuningas andoi suuren wallan Sadrachille/ Mesachille ja AbedNegolle Babelin maalla. Cuningas NebucadNezar/ caikelle Canssalle/ wäelle ja kielille: Jumala andacon teille paljon rauha: Minä näen sen hywäxi/ että minä ilmoitan teille ne merkit ja ihmet cuin corkein Jumala minulle tehnyt on. Sillä hänen merckins owat suuret/ ja hänen ihmens owat woimalliset/ ja hänen waldacundans on ijancaickinen waldacunda/ ja hänen waldans pysy sugusta suchun.

PROPHETA DANIEL

Minä NebucadNazar/ hywäs lewos ollesani minun huonesani/ ja cosca caicki hywin oli minun linnasani. Näin unda/ ja hämmästyin/ ja ne ajatuxet cuin minulla olit wuotesani sen näyn tähden saatit minun murhellisexi. Ja minä käsikin caicki wijsat Babelist tuoda minun eteeni/ sanoman mitä se uni tietäis. Nijn tuotin edes tähtein tutkiat/ wijsat/ Chalderit ja tietäjät/ joille minä unen juttelin/ waan ei he tainnet sano mitä se tiesi. Sijhenasti että wijmein Daniel tuli minun eteeni/ joca Belsazerixi cudzutan/ minun Jumalani nimen jälkeen/ jolla on pyhain Jumalain hengi/ ja minä juttelin hänelle sen unen. Belsazer sinä ylimmäinen tähtein tutkiain seas/ jolla minä tiedän pyhain Jumalain hengen olewan/ ja sinulda ei mitän salattu ole/ sano minun uneni näky/ jonga minä nähnyt olen/ ja mitä se tietä. Tämä on näky/ jonga minä nähnyt olen minun wuotesani: Cadzo/ yxi puu seiso keskellä maacunda/ joca oli sangen corkia. Suuri ja paxu/ hänen corkeudens ulottui taiwasen asti/ ja hajotti idzens haman coco maacunnan ärin. Hänen oxans olit caunit/ ja cannoit paljon hedelmätä josta caicki syödä sait/ caicki pedot kedolla löysit warjon hänen allans/ ja linnut taiwan alda istuit hänen oxillans/ ja caicki liha elätti idzens hänestä. Ja minä näin yhden näyn minun wuotesani/ ja cadzo/ pyhä wartia tuli alas taiwast: Se huusi corkiast/ ja sanoi: Hacatcat se puu poicki/ ja carsicat oxat/ ja repikät lehdet/ ja hajottacat sen hedelmät/ että pedot jotca hänen allans macawat/ juoxisit pois/ ja linnut lendäisit pois hänen oxildans. Cuitengin jättäkät cando juurinens maahan/ mutta hänen pitä rautaisis ja waskisis cahleis kedolla ruohos käymän/ hänen pitä macaman taiwan casten alla/ ja castuman/ ja ruockiman idzens petoin cansa maan ruohoista. Ja ihmisten sydän pitä otettaman häneldä pois/ ja pedollinen sydän hänelle jäl lens annettaman/ sijhenasti että seidzemen aica häneldä culunet owat. Se on wartiain neuwos päätetty/ ja pyhain cansapuheis suositeldu/ Että eläwät tundisit ylimmäisellä wallan olewan ihmisten waldacundain päälle/ ja andawan ne kellengä hän tahto/ ja corgottawan aletut siihen. Sencaltaisen unen olen minä Cuningas NebucadNazar nähnyt. Waan sinä Belsazer sano mitä se tietä. Sillä caicki wijsat minun waldacunnasani ei taida minulle ilmoitta mitä se tietä: waan

PROPHETA DANIEL

sinä kyllä taidat/ sillä pyhain Jumalain hengi on sinun tykönäs. Silloin hämmästyi Daniel/ joca Belsazerixi cudzuttin hetcexi aica/ ja hänen ajatuxens murhellisexi saatit hänen: Mutta Cuningas sanoi: Belsazer/ älä sijtä unesta ja hänen selityxestäns murhellisexi tule. Belsazer wastais/ ja sanoi: Ah minun Herran/ tämä uni sinun wihollisilles ja sen selitys sinun wainojilles olcon. Se puu/ jongas nähnyt olet/ että se suuri ja paxu oli/ ja hänen corkeudens taiwasen ulottui/ ja hajotti idzens caiken maan päälle. Ja hänen oxans olit caunit/ ja hänen hedelmitäns oli paljo/ josta caicki rawittin/ ja pedot kedolda asuit hänen allans/ ja taiwan linnut istuit hänen oxillans. Se olet sinä Cuningas/ joca nijn suuri ja woimallinen olet/ sillä sinun woimas on suuri/ ja ulottu taiwasen/ ja sinun waldas mailman ärijn. Mutta että Cuningas pyhän wartian nähnyt on taiwast tulewan alas/ ja sanowan: Hacatcat se puu poicki/ ja turmelcat se/ cuitengin cando juurinens jättäkät maahan/ mutta hänen pitä rautaisis ja waskisis cahleis kedolla ruohos käymän/ ja macaman taiwan casten alla/ ja castuman/ ja idzens petoin cansa kedolla ruockiman/ siihenasti että seidzemen aica häneldä culunet owat. Tämä on selitys/ Herra Cuningas/ ja sencaltainen corkeimman neuwo tule Herralleni Cuningallen. Sinä ajetan pois ihmisten seast/ ja täyty petoin seas kedolla olla/ ja annetan ruohoja syödä nijncuin härjän/ ja olet macawa taiwan casten alla/ ja castuwa/ siihenasti cuin seidzemen aica sinulda culunet owat. Ettäs tundisit corkeimmalla wallan olewan ihmisten waldacundain päälle/ ja andawan ne kellengä hän tahto. Mutta että sanottu on/ että cando cuitengin juurinens jäämän pitä. Sinun waldacundas pysy sinulle/ coscas tundenut olet taiwan wallan. Sentähden Herra Cuningas/ kelwatcon sinulle minun neuwon/ ja päästä idzes synnistäs wanhurscaudella/ ja wapaxi sinun pahoista töistä hywillä töillä waiwasten cohtan/ nijn hän sinun rauhas pidendä. Nämät caicki tapahduit Cuningas NebucadNezarille. Sillä cahdentoistakymmenen cuucauden perästä/ cosca Cuningas Cuningalises linnasans Babelis käyskendeli/ rupeis Cuningas ja sanoi: Tämä on se suuri Babel/ jonga minä rakendanut olen Cuningalisexi huonexi minun suuren woimani cautta/ minun jalouden cunniaxi. Ennencuin Cuningas nämät sanat puhunut oli/ tuli

PROPHETA DANIEL

äni taiwast: Sinulle Cuningas NebucadNezar sanotan: Sinun waldacundas otetan sinulda Ja sinä ihmisten seast ajetan pois/ sinun pitä petoin seas kedolla oleman/ ruohoja sinun annetan syödä nijncuin härjän/ siihenasti että seidzemen aica sinulda culunet owat. Ettäs tundisit corkeimmalla wallan olewan ihmisten waldacundain päälle/ ja andawan ne kellengä hän tahto. Cohta sillä hetkellä täytettin sana Cuningas NebucadNezaris/ ja hän ajettin pois ihmisten seast/ ja hän söi ruohoja nijncuin härkä/ ja hänen ruumins oli taiwan casten alla/ ja castui/ siihenasti hänen hiuxens caswoit nijn suurixi cuin Cotcan höyhemet/ ja hänen kyndens nijncuin linnun kynnet. SEn peräst nostin minä NebucadNezar minun silmäni taiwasen päin/ ja tulin jällens taidolleni/ ja kijtin sitä corkeinda/ minä ylistin ja cunnioitin sitä cuin elä ijancaickisest/ jonga walda on ijancaickinen/ ja hänen waldacundans pysy sugusta suchun. Jonga suhten caicki cuin asuwat maan päällä tyhjäxi luettawat owat. Hän teke cuinga hän tahto/ sekä taiwan woimain cansa/ ja nijden cansa jotca asuwat maan päällä/ ja ei kengän taida hänen kättäns estä/ eikä hänelle sanoa: mitäs teet? Silloin tulin minä jällens taidolleni/ ja minun Cuningaliseen cunniaani ja jalouteeni ja minun muotooni: ja minun neuwonandajani ja woimalliseni edzeit minua/ ja minä pandin jällens minun waldacundaani/ ja sain wielä suuremman cunnian. Sentähden kijtän minä NebucadNezar/ ja cunnioitan ja ylistän taiwan Cuningasta/ sillä caicki hänen työns on totuus/ ja hänen tiensä oikiat/ ja joca ylpiä on/ sen hän taita nöyryttä.

CUningas Belsazer teki cuuluisan pidon hänen woimallisillens ja Päämiehillens/ ja joi idzens juowuxin heidän cansans. Ja cosca hän juopunut oli/ käski hän tuoda ne culdaiset ja hopiaiset astiat/ jotca NebucadNezar hänen Isäns Jerusalemin Templist ottanut oli/ juodaxens nijstä/ hänen woimallistens/ emändäins ja waimoins cansa. Nijn tuotin ne culdaiset astiat/ jotca Templist/ Jumalan huonest Jerusalemist otetut olit/ ja Cuningas/ hänen woimallisens/ emändäns/ ja waimons/ joit nijstä. Ja cosca he joit/ kijtit he culdaisia/ hopiaisia/ waskisia/ rautaisia/ puisia ja kiwisiä jumalita. JUuri sillä hetkellä käwit sormet nijncuin ihmisen käsi/ kirjoittaman kyntiläjalan

PROPHETA DANIEL

cohdalle seinään Cuningan Salis/ ja Cuningas äckäis kirjoittajan käden. Silloin muundui Cuningas/ ja hänen ajatuxens peljätit hänen/ nijn että hänen cupens horjuit/ ja hänen polwens wapisit. Ja Cuningas huusi corkiast/ että wijsat/ Chalderit/ ja tietäjät tuotaisin. Ja käski sano wijsaille Babelis: Cuca ikänäns tämän kirjoituxen luke/ ja taita sano mitä se tietä/ hänen pitä purpuralla waatettaman/ ja culdakäädyt caulasans candaman/ ja colmas Herra oleman minun waldacunnasani. Silloin tuotin caicki Cuningan wijsat edes/ waan ei he taitanet eikä kirjoitusta luke/ eikä sen selitystä Cuningalle ilmoitta. Sijtä hämmästyti Cuningas Belsazer wielä cowemmin/ ja hänen muotons muuttui/ ja hänen woimallisens tulit murhellisexi. Silloin meni Drotningi sencaltaisen Cuningan ja hänen woimallistens asian tähden Salijn/ ja sanoi: Herra Cuningas/ Jumala suocon sinun pitkä ikä. Älä nijn peljästy sinun ajatuxistas/ ja älä nijn muotos muuta. Sinun waldacunnasas on yxi mies/ jolla on pyhäin Jumalain hengi/ sillä sinun Isäs aicana löyttin hänes walistus/ toimi/ wijsaus/ nijncuin Jumalden wijsaus on. Ja sinun Isäs NebucadNezar pani hänen tähtein tutkiain/ wijsasten/ Chalderein ja tietäjain päälle. Että corkiambi hengi hänen tykönäns löyttin/ nijn myös ymmärrys ja taito unia selittämän/ osaman pimeitä puheita/ ja salaisita asioita ilmoittaman/ nimittäin/ Daniel/ jonga Cuningas annoi Belsazerixi nimittä. Nijn cudzuttacan Daniel/ hän sano mitä se tietä. Silloin wieten Daniel Cuningan eteen. Ja Cuningas sanoi Danielille: oletco sinä Daniel yxi Judalaisista fangeista/ jotca Cuningas/ minun Isän/ Judeast tänne tuonut on? Minä olen cuullut sinusta sanottawan/ että sinulla on pyhäin Jumalain hengi/ ja walistus/ ymmärrys ja corkia wijsaus sinusa löytyy on. Minä olen andanut cudzua eteeni toimelliset ja wijsat tätä kirjoitusta lukeman/ ja ilmoittaman mitä se tietä/ ja ei he taida minulle sano mitä se tietä. Mutta minä cuulen sinusta/ että sinä taidat selittä ja salatut ilmoitta. Jos sinä nyt taidat tämän kirjoituxen luke/ ja minulle ilmoitta mitä se tietä/ nijn sinun pitä purpuralla puetettaman/ ja culdakäädyt caulasans candaman/ ja colmas Herra oleman minun waldacunnasani. Nijn wastais Daniel/ ja sanoi Cuningalle: Pidä idze lahjas/ ja anna sinun andimes muille/ minä luen cuitengin

PROPHETA DANIEL

Cuningalle kirjoituxen/ ja ilmoitan mitä se tietä. Herra Cuningas/ corkein Jumala on sinun Isälles NebucadNezarille waldacunnan/ woiman/ cunnian ja jalouden andanut. Ja sen woiman tähden cuin hänelle annettu oli/ pelkäisit ja cartoit händä Canssat/ wäet ja kielet. Hän tappoi kenen hän tahtoi/ hän jätti elämän kenen hän tahtoi/ hän ylönsi kenen hän tahtoi/ hän alensi kenen hän tahtoi. Mutta cosca hänen sydämens paisui/ ja ylpiäxi/ ja paisunexi tuli/ hyljättin hän Cuningaliselda istuimelda/ ja tuli pois cunniastans. Ja ajettin pois ihmisten seast/ ja hänen sydämens tuli petoin caltaisexi/ ja täytyi petoin cansa juosta/ ja söi ruohoja nijncuin härkä/ ja hänen ruumins oli taiwan casten alla/ ja castui. Sijhenasti että hän oppi/ että corkeimmalla Jumalalla on walda ihmisten waldacundain päälle/ ja anda ne kellengä hän tahto. JA sinä Belsazer hänen poicans/ et ole sinun sydändäs nöyryttänyt/ ehkäs caicki ne kyllä tiesit. Waan olet idzes corgottanut taiwan HERra wastan/ ja hänen huonens astiat piti cannettaman sinun etees/ ja sinä/ sinun woimallises/ sinun emändäs ja wimos oletta nijstä juonet/ Nijn myös hopiaisia/ culdaisia/ waskisia/ rautaisia/ puisia/ kiwisiä jumalita kijttänet/ jotca eikä näe/ eikä cuule/ eikä tuta taida: Mutta sitä Jumalata/ jonga kädes sinun henges ja caicki sinun ties owat/ et sinä ole cunnioittanut. Sentähden on häneldä lähetetty tämä käsi/ ja kirjoitus joca sijnä kirjoitettu on. JA tämä on kirjoitus cuin sijnä kirjoitettu on: Mene/ Mene/ Tekel/ Upharsin. Ja tämä on selitys: Mene/ se on/ Jumala on sinun waldacundas lukenut ja lopettanut. Tekel/ se on/ sinä olet waagalla punnittu/ ja aiwa köykäisexi löytty. Peres se on/ sinun waldacundas on jaettu/ ja Medeille ja Persialaisille annettu. Silloin käski Belsazer/ että Daniel purpuralla puetettaman piti/ ja culdakäädyt hänen caulaans annettaman/ ja andoi hänestä cuulutta: että hän colmas Herra on waldacunnas. Mutta sinä yönä tapettin Belsazer Chalderein Cuningas. JA Darius Medist sai waldacunnan/ cosca hän caxi seidzemettä kymmendä ajastaica wanha oli.

Ja Darius näki sen hywäxi/ panna coco waldacundan sata ja caxi kymmendä maanwanhinda. Näiden päälle pani hän colme Förstiä/ joista Daniel yxi oli/ joille maanwanhimmat piti lugun tekemän/ wähendäin Cuningan waiwan.

PROPHETA DANIEL

MUtta Daniel woitti caicki Förstit ja maanwanhimmat/ sillä hänes oli corkiambi hengi/ sentähden ajatteli Cuningas pannaxens hänen coco waldacunnan päälle. Jongatähden Förstit ja maanwanhimmat edzeit syytä Danieli wastan/ joca waldacunda wastan olis. Waan ei he tainnet yhtän syytä eikä paha työtä löytä/ sillä hän oli uscollinen/ ettei hänes mitän wica eikä paha työtä löytä taittu. Nijn sanoit miehet: En me löydä yhtän syytä Danielin cansa/ paidzi hänen Jumalan palwelustans. Silloin tulit Förstit ja maanwanhimmat joucoittain Cuningan eteen/ ja sanoit hänelle näin: Herra Cuningas Darius: Jumala suocon sinulle pitkä ikä. Waldacunnan Förstit/ Herrat/ maanwanhimmat/ Neuwonandajat ja wircamiehet owat ajatellet/ että Cuningalinen käsky annetaisin ja angara kieldo/ että jos jocu colmenakymmenenä päiwänä/ joldaculda jumalalda eli ihmiseldä/ paidzi sinulda Cuningas ainoastans/ jotakin ano/ pitä Lejonein tygö luolaan heitettämän. Sentähden racas Cuningas/ wahwista sencaltainen käsky ja kirjoita ala/ ettei sitä jällens muutetais/ Medein ja Persian oikeuden jälken/ jota ei kengän ricko tohdi. Nijn kirjoitti Cuningas Darius ala. COsca nyt Daniel ymmärsi kirjoitetuxi sencaltaisen käskyn ala/ meni hän ylös hänen huonesens/ ja hänen suwihuonens ackunat olit awojomat Jerusalemi päin/ ja langeis colme kerta päiwäs polwillens/ rucoili/ kijtti ja ylisti hänen Jumalatans/ nijncuin hänen tapans oli ennengin tehdä. Silloin tulit ne miehet joucoittain ja löysit Danielin rucoilewan ja tunnustawan hänen Jumalatans. Ja astuit edes ja puhuit Cuningan cansa sijtä Cuningalisesta käskyst/ ja sanoit: Herra Cuningas/ etkös kirjoittanut käskyn ala/ että jos jocu colmena kymmenenä päiwänä jotakin anowa olis joldaculda jumalalda eli ihmiseldä/ paidzi sinulda ainoastans Cuningas/ piti Lejonein tygö luolaan heitettämän? Cuningas wastais/ ja sanoi: se on totta/ ja Medein ja Persialaisten oikeutta ei pidä kenengä rickoman. He wastaisit/ ja sanoit Cuningalle: Daniel yxi Judalaisist fangeista/ ei tottele sinua eikä sinun käskyäs/ jongas ala kirjoittanut olet/ sillä hän rucoile colmasti päiwäs. COsca Cuningas sen cuuli/ tuli hän sangen murhellisexi/ ja ahkeroidzi suurest/ että hän Danielin wapahdais/ ja waiwais idzens Auringon laskeman asti/ että hän hänen

PROPHETA DANIEL

pelastais. Waan ne miehet tulit joucoittain Cuningan tygö/ ja sanoit hänelle: Sinä tiedät Herra Cuningas/ että Medein ja Persialaisten oikeus on/ että caicki kiellot ja käskyt cuin Cuningas päättänyt on/ pitä muuttamattomat oleman. Silloin käski Cuningas Danielin tuota edes: Ja heitit hänen Lejonein tygö luolaan: Mutta Cuningas sanoi Danielille: Sinun Jumalas/ jotas lackamat palwelet/ auttacon sinua. Ja he toit kiwen/ sen he panit luolan owelle/ sen painoi Cuningas omalla sinetilläns/ ja hänen woimallistens sinetillä/ ettei Cuningan tahto muutetais Danieli wastan: Ja Cuningas meni pois linnaans/ ja oli syömätä/ ja ei andanut mitän ruoca tuoda hänen eteens/ eikä myös taitanut maata. AMulla warhain päiwän coittais/ nousi Cuningas ylös/ ja meni kijrusta luolan tygö/ josa Lejonit olit. Ja cuin hän haudalle tuli/ huusi hän Danieli surkialla änellä/ ja Cuningas sanoi Danielille: Daniel sinä eläwän Jumalan palwelia/ ongo sinun Jumalas/ jotas ilman lackamat palwelet/ woinut sinun Lejoneilda pelasta. Mutta Daniel puhui Cuningan cansa: Herra Cuningas/ Jumala suocon sinun pitkä ikä. Minun Jumalan on lähettänyt hänen Engelins/ joca Lejonein kidat on pitänyt kijnni/ ettei he minulle mitän paha tehnet ole/ sillä minä olen hänen edesäns wiattomaxi löytty/ en myös ole minä sinua wastan/ Herra Cuningas/ mitän tehnyt. Nijn Cuningas ihastui suurest/ ja käski Danielin luolast otta. Ja he otit Danielin luolast/ ja ei hänes mitän wahingota tuttu. Sillä hän oli turwannut hänen Jumalaans. Silloin käski Cuningas tuoda ne miehet/ jotca olit candanet Danielin päälle/ ja Lejonein tygö luolaan heittä/ lapsinens ja waimoinens. Ja ennencuin he pohjaan tulit/ tartuit heihin Lejonit/ murensit heidän luunsackin. Silloin annoi Cuningas Darius kirjoitta caikille Canssoille/ wäelle ja kielille: Jumala andacon teille paljon rauha. Se on minun käskyn/ että caikes minun Cuningan waldacunnasani Danielin Jumalata peljättämän ja wapistaman pitä. Sillä hän on se eläwä Jumala/ joca ijancaickisest pysy/ ja hänen waldacundans on catomatoin/ ja hänen woimans on loppumatoin. Hän on wapahtaja ja hädäs auttaja/ ja hän teke tunnustähtiä ja ihmeitä sekä Taiwas että maan päällä/ se on Danielin Lejoneilda pelastanut. Ja Daniel tuli woimallisexi Dariuxen waldacunnas/ ja Corexen Persian waldacunnas.

PROPHETA DANIEL

ENsimäisnä Belsazerin Babelin Cuningan vuonna/ näki Daniel unen ja näyn hänen wuotesans/ ja hän kirjoitti sen unen ja käsitti hänen näin: Minä Daniel näin näyn yöllä/ ja cadzo/ neljä tuulda taiwan alla pauhaisit toinen toistans wastan suurella merellä. Ja neljä suurta peto nousit merestä/ aina toinen toisen muotoinen kuin toinen. ENsimäinen nijncuin Lejon/ jolla olit sijwet nijncuin Cotcalla. Minä cadzoin/ siihenasti että sijwet temmattin pois häneldä ja hän otettin pois maasta/ ja hän seisoi hänen jalwoillans nijncuin ihminen/ ja hänelle annettin ihmisen sydän. JA cadzo/ toinen peto oli Carhun muotoinen/ ja seisoi yhdellä puolella/ ja oli hänen suusans hänen hammastens seas colme suurta hammasta/ ja hänelle sanottin: Nouse ja syö paljon liha. TÄmän jälkeen minä näin/ ja cadzo/ toinen peto Pardin muotoinen/ hänellä oli neljä sijpe nijncuin linnulla hänen seljäsäns/ ja sillä pedolla oli neljä päätä/ ja hänelle annettin walda. SENjälken minä näin täsä näysä yöllä/ ja cadzo/ neljäs peto oli cauhja ja hirmuinen ja sangen wäkewä/ ja hänellä olit suuret rautaiset hambat/ söi ymbärildäns ja murensi/ ja lijan hän tallais jalwoillans/ se oli myös paljo toisin kuin ne muut/ ja hänellä oli kymmenen sarwe. MUTta cosca minä sarweja cadzelin/ cadzo/ puhkeis nijden seast toinen wähä sarwi/ jonga edestä ne colme ensimmäistä sarwe rewäistin pois/ ja cadzo/ sillä sarwella olit silmät nijncuin ihmisen silmät/ ja suu joca puhui suuria asioita. Nämät minä näin/ siihen asti että istuimet pandin/ ja se wanha istui/ jonga waattet olit lumiwalkiat/ ja hänen pääns hiuxet nijncuin puhdas willa/ hänen istuimens oli aiwa tulen liecki/ ja hänen rattans paloit nijncuin tuli. Ja sijtä käwi pitkä tulinen säde. Tuhannen kerta tuhannen palwelit händä/ ja kymmenen kerta sata tuhatta seisoit hänen edesäns/ duomio pidettin/ ja kirjat awattin. Minä cadzoin/ nijden suurten puhetten tähden/ kuin se sarwi puhui/ minä cadzelin siihenasti että se peto tapettu oli/ ja hänen ruumins huckui ja tuleen heitettin. Ja muiden petoin walda myös loppui. Sillä heillä oli määrätty aica ja hetki/ cuinga cauwan cukin olemän piti. Minä näin täsä näysä yöllä/ ja cadzo/ yxi tuli taiwan pilwis/ nijncuin ihmisen poica haman wanhan tygö/ ja wietin hänen eteens. Hän andoi hänelle woiman/ cunnian ja waldacunnan/ että händä caicki Canssa/

PROPHETA DANIEL

wäki ja kielet palweleman pitä/ hänen waldans on ijancaickinen/ joca ei hucu/ ja hänen waldacunnallans ei ole loppua. MInä Daniel hämmästyin sitä/ ja sencaltainen näky peljätti minun: Ja minä menin yhden tygö nijstä jotca sijnä seisoit/ ja rucoilin händä/ että hän minulle näistä caikista tiedon andais. Ja hän puhui minun cansani/ ja osotti minulle mitä se tiesi. Nämät neljä suurta peto owat neljä waldacunda/ jotca pitä tuleman maan päälle. Waan sen corkeiman pyhät pitä waldacunnan omistaman/ ja pitä sijnä asuman ijancaickisest ijancaickiseen. Sijtte minä olisin mielelläni tahtonut tietä totista tieto/ sijtä neljännestä pedosta joca paljo toisin oli kuin ne muut/ sangen hirmuinen/ jolla rautaiset hambat ja waskiset kynnet olit/ joca ymbärildäns söi ja murensi/ ja lijan jalwoillans tallais. Ja nijstä kymmenestä sarwesta hänen pääsäns/ ja sijtä toisesta/ joca edes putcahti/ jonga edestä putoisit pois colme/ ja sijtä sarwesta/ jolla silmät olit/ ja suu joca suuria asioita puhui/ ja suurempi oli kuin ne/ jotca hänen tykönäns olit. Ja minä näin sen sarwen sotiwan pyhiä wastan/ ja woittawan heidän. Sijhenasti että wanha tuli/ ja duomidzi sen corkeimman pyhain edes/ ja aica joutui/ että pyhät waldacunnan omistit. Hän sanoi näin: Se neljäs peto/ on se neljäs waldacunda mailmas/ joca wäkwämbi on kuin caicki waldacunnat/ se syö/ talla ja muserta caicki maacunnat. Ne kymmenen sarwe owat kymmenen Cuningasta/ jotca sijtä waldacunnasta nousewat. Mutta sen jälkeen tule yxi toinen/ joca wäkwämbi on kuin yxikän nijtä endisitä/ ja nöyryttä colme Cuningasta. Hän pilcka sitä corkeinda/ ja häwittä sen corkeimman pyhät/ ja rohke ajat ja lait muutta. Mutta he annetan hänen käsijns yhdexi hetkexi/ ja monicahdoixi ajoixi/ ja puolexi aica. Sen jälkeen pidetän duomio/ silloin otetan pois hänen waldans/ että hän peräti hucutetan ja cadotetan. Waan waldacunda/ wäki ja woima caiken taiwan alla/ annetan sen corkeimman pyhälle Canssalle/ jonga waldacunda on ijancaickinen/ ja caicki wallat pitä händä palweleman ja cuuleman. Tämä oli puhen loppu. Waan minä Daniel olen sangen murhellinen minun ajatuxisani/ ja minun muoton muuttui/ cuitengin minä kätkin puhen minun sydämesäni.

PROPHETA DANIEL

COlmandena Cuningas Belsazerin wuonna/ näin minä Daniel näyn/ nijncuin minulle ensistäkin näkynyt oli. Mutta cosca minä näyn näin/ olin minä Susanin linnas Elamin maalla/ Ulain wirran tykönä. Ja minä nostin silmäni/ ja näin/ ja cadzo/ oinas seisoi wirran tykönä/ jolla oli caxi corkiata sarwe/ toinen corkembi cuin toinen/ ja se corkembi wijmein caswoi: Sijtte minä näin sen oinan puskewan sarwillans länden päin/ pohjan päin ja etelän päin/ ja ei yxikän peto tainnut seiso hänen edesäns/ eikä hänen käsistäns pelastetta/ waan hän teki mitä hän tahtoi/ ja tuli suurexi. JA cosca minä näistä otin waarin/ Cadzo/ nijn tuli cauris lännest coco maan päälle/ nijn ettei hän sattunut maahan/ ja caurilla oli jalo sarwi hänen silmäins wälillä. Ja hän tuli haman sen caxisarwisen oinan tygö/ jonga minä seisowan näin wirran tykönä/ ja hän juoxi wihoisans wäkewäst hänen tygöns. Ja minä näin että hän tuli tuimast oinan tygö/ ja julmistui hänen päällens/ ja puski oinasta ja särki hänen molemmat sarwens. Ja oinalla ei ollut woima händä watan/ waan hän heitti hänen maahan ja tallais hänen/ ja ei kengän tainnut oinasta hänen käsistäns pelasta. Ja se cauris tuli sangen suurexi/ ja cosca hän wäkewemmäxi tullut oli/ lohwaistin se suuri sarwi/ ja sen siaan caswoi neljä caunista jällens/ neljä taiwan tuulda cohden. JA yhdestä nijstä caswoi yxi wähä sarwi/ se tuli sangen suurexi etelän päin/ itän päin ja ihanaisen maan puoleen. Ja se caswoi taiwan jouckon asti/ ja heitti monicahdat nijstä ja tähdeistä maahan ja tallais ne. Ja se caswoi joucon Förstin asti/ ja otti häneldä pois jocapäiwäisen uhrin/ ja häwitti hänen Pyhäns huonen. Waan sencaltainen woima oli hänelle annettu jocapäiwäistä uhria watan/ synnin tähden/ että hän totuden maahan löis/ ja mitä hän teki/ piti menestymän. Mutta minä cuulin yhden pyhän puhuwan/ ja se pyhä sanoi yhdelle joca puhui/ cuinga cauwan sencaltainen näky jocapäiwäisistä uhreista wijpymän pitä/ ja synnistä/ jonga tähden tämä häwitys tapahtu/ että sekä Pyhä ja joucko tallatan? Ja hän watais minua: Caxi tuhatta ja colme sata päiwä lännestä lukein etelän päin/ nijn Pyhä jällens wihitän. JA cosca minä Daniel sencaltaisen näyn näin/ ja olisin mielelläni ymmärtänyt/ cadzo/ nijn seisoi minun edesäni/ nijncuin yxi mies. Ja minä cuulin Ulain keskellä ihmisen

PROPHETA DANIEL

änen/ joca huusi ja sanoi: Gabriel/ selitä hänelle tämä näky/ että hän ymmärräis. Ja hän tuli juuri liki minua. Mutta minä hämmästyin koska hän tuli/ ja langesin caswoilleni. Mutta hän sanoi minulle: Ota waari ihmisen poica/ sillä tämä näky wijmeisillä aigoilla täytetään. Ja koska hän minun cansani puhui/ putoisin minä näännyxihin maahan minun caswoilleni. Waan hän rupeis minuun/ ja nosti minun seisoalle. Ja hän sanoi: cadzo/ minä tahdon sinulle osotta/ cuinga wijmeisen wihan aicana käypä on/ sillä lopulla on hänen määrätty aicans. SE caxisarwinen oinas/ jongas näit/ owat Medin ja Persian Cuningat: Mutta se carwainen cauris on Grekin maan Cuningas. Se suuri sarwi hänen silmäins wälillä/ on se ensimmäinen Cuningas. Mutta että neljä nousit sen sarwen siaan/ koska se särjetty oli/ ennusta/ että neljä waldacunda sijtä Canssasta tule/ waan ei nijn wäkewätä cuin hän oli. NÄiden waldacundain jälkeen/ koska pahoin tekiät wallan saanet owat/ nouse yxi häpemätöin ja cawala Cuningas tapauxis. Se on woimallinen/ mutta ei hänen wäkens cautta. Hän häwittä ihmellisest/ ja hän menesty/ ja toimitta. Hän hucutta wäkewät ja pyhän Canssan. Ja hänen cawaludens cautta menesty hänen petoxens. Ja hän paisu hänen sydämesäns/ ja myötäkäymisen cautta hän monda häwittä/ ja corgotta idzens caickein Ruhtinasten Ruhtinasta wastan/ waan ilman käsitä hän pitä ricottaman. Se näky lännestä ja etelästä/ cuin sinulle sanottu on/ on tosi/ waan sinun pitä tämän näyn sala pitämän/ sillä siihen on wielä pitkä aica. Ja minä Daniel wäsyin ja sairastin monicahdat päiwät. Sen peräst nousin minä ja toimitin Cuningan ascaret/ ja ihmettelin sitä näkyä/ ja ei kengän ollut/ joca minua neuwoi.

ENsimäisnä Dariuxen Ahasweruxen pojan vuonna Medin sugusta/ joca Chalderein waldacunda hallidzi. Juuri sinä ensimmäisnä hänen waldacundans vuonna/ löysin minä Daniel kirjoista wuosi lugun/ josta HERra puhunut oli Jeremialle Prophetalle/ että Jerusalemin häwitys piti täytettämän seidzemendenä kymmendenä ajastaicana. Ja minä käänsin minuni edzimän HERra Jumalata rucouxella ja anomisella ja paastolla/ säkis ja tuhwas. Ja minä rucoilin HERra minun Jumalatani/ tunnustin ja sanoin: HERra sinä suuri ja hirmuinen Jumala/ joca lijton ja armon pidät nijlle jotca sinua racastawat/

PROPHETA DANIEL

ja sinun käskys pitävät. Me olemme syndiä ja väärin tehnet/ jumalattomat ja tottelemattomat ollet/ me olemme sinun käskyistäs ja oikeuxistas poikennet. Emme totellet sinun palvelioitas Prophetaita/ jotca sinun nimes meidän Cuningaillem/ Försteillem ja Isillem ja caikelle Canssallem maacunnas Saarnaisit. Sinä HERra olet wanhurscas/ mutta meidän täyty häwetä/ nijncuin nyt tapahtu nijlle Judaista ja Jerusalemista ja caikelle Israelille/ sekä nijlle jotca läsnä että caucana owat/ caikis maacunnis/ cuhungas heitä hyljännyt olet heidän pahain tecoins tähden/ cuin he owat tehnet sinua watan. Ja HERra/ me/ meidän Cuningam/ meidän Förstim/ ja meidän Isäm/ täyty häwetä/ että me olem syndiä tehnet sinua watan. Mutta sinun HERra meidän Jumalam on laupius ja andexi andamus. Sillä me olemme wastahacoiset ollet. Ja emme totellet meidän HERram Jumalam ändä/ että me waeldanet olisim hänen käskyisäns/ jotca hän meille andoi hänen palveliains Prophetain cautta: Waan coco Israel ricoi sinun käskys ja suuttui cuulemast sinun ändäs. Sentähden on myös se kirus ja wala sattunut meihin/ joca kirjoitettu on Mosexen Jumalan palvelian Lais/ että me olemme syndiä tehnet händä watan. Ja hän on sanans pitänyt/ jonga hän puhunut on/ meitä ja meidän Duomareitam watan/ jotca meitä duomidzeman piti/ että hän nijn suuren onnettomuden on andanut tulla meidän päällem/ ettei sencaltaista caiken taiwan alla tapahtunut ole/ cuin Jerusalemille tapahtunut on. Nijncuin kirjoitettu on Mosexen Lais/ nijn on caicki tämä suuri onnettomus meille tapahtunut. Emme myös rucoillet HERran meidän Jumalam edes/ että me synnistä palajaisimme ja sinun totudes ymmärräisim. Sentähden on myös HERra walwonut täsä onnettomudes/ ja on sen saattanut meidän päällem: Sillä HERra meidän Jumalam on hurscas caikisa hänen töisäns cuin hän teke: sillä en me totellet hänen ändäns. Ja nyt HERra meidän Jumalam/ joca sinun Canssas Egyptist johdattanut olet wäkewällä kädellä/ ja olet tehnyt idzelles nimen/ nijncuin tämä päiwä todista/ me olem syndiä tehnet/ ja olem jumalattomat ollet. Ah HERra caiken sinun wanhurscaudes tähden/ lacka sinun wihastas ja hirmuisudestas sinun Caupungistas Jerusalemist/ ja sinun pyhästä

PROPHETA DANIEL

wuorestas. Sillä meidän syndeim tähden/ ja meidän Isäim pahain tecoin tähden häwäistän Jerusalem ja sinun Canssas/ caickein seas jotca meidän ymbärilläm owat. Ja nyt HERRA meidän Jumalam/ cuule sinun palwelias rucous ja anomus/ ja cadzo armollisest sinun Pyhäs puoleen joca cukistettu on/ HERran tähden. Callista sinun corwas/ minun Jumalan/ ja cuule/ ja awaja sinun silmäs/ ja näe: cadzo/ cuinga me häwitetyt olemma/ ja se Caupungi joca sinun nimelläs nimitetty on. Sillä en me rucoile sinua meidän omas wanhurscaudesam/ waan sinun suuren laupiudes tähden. Ah HERra/ cuule/ Ah HERra/ ole armollinen/ Ah HERra/ ota waari/ ja tee se/ ja älä wijwy idze tähtes/ minun Jumalan/ sillä sinun Caupungis ja sinun Canssas on sinun nimelläs nimitetty. COSca minä wielä puhuin ja rucoilin/ ja minun/ ja minun Canssani syndiä tunnustin/ ja olin minun rucouxisani HERran minun Jumalani edes/ minun Jumalani pyhän wuoren tähden. Juuri silloin/ cosca minä näin rucoilin: Lensi Gabriel jonga minä ennen nähnyt olin näys/ ja rupeis minuun ehtouhrin ajalla. Ja hän neuwoi minua/ puhui minun cansani/ ja sanoi: Daniel/ nyt minä olen lähtenyt sinua neuwoman. Sillä coscas rucoileman rupeisit/ tuli tämä käsky/ ja minä tulin sinulle ilmoittaman: Sillä sinä olet otollinen ja kelwollinen: Nijn ota nyt waari/ ettäs näyn ymmärräisit. SEidzemenkymmendä wijcko on määrätty sinun Canssalles ja Pyhälle Caupungilles/ nijn ylidzekäymiset lackawat/ ja synnit peitetän/ ja pahat tegot sowitetan/ ja ijancaickinen wanhurscaus tuodan edes/ ja näky ja ennustus suljetan/ ja se caickein Pyhin woidellan. Nijn tiedä nyt ja ota sijtä ajasta waari cuin käsky annetan/ että Jerusalem pitä jällens rakettaman: Christuxen Förstin asti on seidzemen wijcko ja caxi seidzemettäkymmendä wijcko/ nijn catut ja muurit jällens raketan/ waicka surkialla ajalla. Ja cahden wijcon perästä seidzemettäkymmendä surmatan Christus/ ja ei enämbi ole. Ja Päämiehen Canssa tule ja cukista Caupungin ja Pyhän/ nijn että ne loppuwat/ nijncuin wirran cautta/ ja soDan loppun asti piti sen häwitettynä oleman. Mutta hän monelle lijton wahwista yhdes wijcos/ ja keskellä wijcko lacka uhri ja ruocauhri/ ja sijpein tykönä seiso häwityxen julmus/ ja on päätetty/ että loppun asti pitä häwitetty oleman.

PROPHETA DANIEL

COImandena Corexen Persian Cuningan vuonna/ ilmoitettin Danielille/ joca myös Belsazerixi cudzuttin/ jotakin joca tosi on/ ja suurista asioista/ ja hän otti niistä waarin/ ja ymmärsi sen näyn hywin. Sijhen aican murhetin minä Daniel colme wijcko. En minä syönyt mitän hercullista ruoca/ liha ja wijna ei tullut minun suuhuni/ engä woidellut idzeni/ siihenasti cuin colme wijcko loppunet olit. NEljändenä päiwänä colmattakymmendä ensimmäises Cuusa olin minä sen suuren Hidekelin weden tykönä. Ja nostin silmäni/ ja näin/ ja cadzo: Sijnä seiso i xii mies silkisä/ ja culdainen wyö oli hänen suolisans. Hänen ruumins oli nijncuin Turkos/ hänen caswons oli cuin pitkäisen tuli/ hänen silmäns olit nijncuin tulisoitot/ hänen käsiwartens ja jalcans nijncuin cuuma waski/ ja hänen puhens oli nijncuin suuri hyminä. Ja minä Daniel näin sencaltaisen näyn yxinäni/ ja ne miehet jotca minun tykönäni olit/ ei sitä nähnet/ cuitengin tuli suuri pelco heidän päällens/ että he pakenit ja lymytit heidäns. Ja minä jäin yxinäni/ ja näin tämän suuren näyn. Mutta ei minuun mitän wäke jäänyt/ ja minä tulin sangen rumaxi/ ja ei minus enä wäke ollut. Ja minä cuulin hänen puhens/ ja cuin minä cuulin/ putoisin minä caswoilleni maahan. Ja cadzo/ yxi käsi tartui minuun/ ja autti minua polwilleni/ ja minun kätteni päälle/ ja sanoi minulle: Racas Daniel/ ota näistä sanoista waari/ jotca minä sinun cansas puhun/ ja ojenna idzes/ sillä minä olen sinun tygös nyt lähetetty. Ja cosca hän sencaltaista minun cansani puhui/ ojensin minä idzeni ja wapisin. Ja hän sanoi minulle: Älä pelkä Daniel/ sillä sijtä ensimmäisestä päiwästä/ cuin sinä sydämestäs pyysit tietä/ ja waiwaisit sinuas sinun Jumalas edes/ owat sinun sanas cuultut/ ja minä olen tullut sinun tähtes. Mutta Persian waldacunnan Försti on ollut minua watan yhden päiwän colmattakymmendä/ ja cadzo/ Michael yxi niistä ylimmäisistä Försteistä tuli minun awuxeni/ nijn minä pysyin Persian Cuningasten tykönä. Mutta nyt minä tulen neuwoman sinua/ cuinga sinun Canssalles tästedes tapahtu. Sillä näky pitä tapahtuman hetken ajan perästä. Ja cosca hän näitä minun cansani puhui/ käänsin minä caswoni maahan päin/ ja olin äneti. JA cadzo/ yxi ihmisen muotoinen rupeis minun huulihin/ nijn minä awaisin suuni ja puhuin/ ja sanoin sille joca seiso minun edesäni: Minun Herran/

PROPHETA DANIEL

minun jäseneni wapisewat sijtä näystä/ ja ei minusa ole sillen ensingän wäke. Ja cuinga taita minun Herrani palwelia puhua minun Herrani cansa/ ettei minus ensingän enä wäke ole/ eikä myös minus enämbi henge ole? Nijn rupeis taas minuun ihmisen muotoinen/ ja wahwisti minua/ ja sanoi: Älä pelkä/ racas mies/ rauha olcon sinulle/ ole rohkia/ ole rohkia. Ja cosca hän minun cansani puhui: wahwistin minä idzeni/ ja sanoin: puhu minun Herran/ sillä sinä olet minun wahwistanut. Ja hän sanoi: tiedätkös mingä tähden minä olen tullut sinun tygös? Nyt minä jäl lens menen sotiman Persian Förstiä wastan. Mutta cosca minä menen pois/ cadzo/ nij n tule Grekin maan Försti. Cuitengin tahdon minä sinulle ilmoitta/ mitä kirjoitettu on/ se pitä totisest tapahtuman.

Ja ei kengän ole/ joca minua autta händä wastan/ waan teidän Förstin Michael/ sillä minä myös seisoin hänen cansans/ ensimmäisnä Dariuxen vuonna Medist/ auttamas ja wahwistamas händä. Ja nyt minä ilmoitan sinulle/ mitä totisest tapahtuman pitä. Cazo/ Kolme kuningast pitä Persias oleman/ waan se neljäs saa enemmän rickautta/ cuin caicki muut/ Ja cosca hän rickahin on/ nosta hän caicki Grekin maan waltacunta wastan. SEn perän tule yxi woimallinen Cuningas/ ja woimallisest hallidze/ ja mitä hän tahto/ sen hän teke. Ja cuin hän corkeimmalle joutunut on/ särjetän hänen waldacundans/ ja hän jaca idzens neljään taiwan tuuleen/ ei hänen jälkentulewaisillens/ eikä sencaltaisella woimalla/ cuin hänellä ollut on/ sillä hänen waldacundans häwitetän/ ja tule muiden osaxi. JA etelän Cuningas/ joca yxi hänen Försteistäns on/ tule woimallisexi/ mutta händä wastan tule myös yxi wäkewäxi/ ja hallidze/ jonga walda on suuri. Mutta monicahtain wuotten jälken/ yhdistäwät he idzens toinen toisens cansa/ ja Cuningan tytär etelästä/ tule Pohjan Cuningan tygö ystäwyttä tekemän. Mutta ei hän pysy käsiwarren woimas/ eikä hänen siemenens ole pysywäinen. Waan hän hyljätän nijden cansa jotca hänen weit/ ja lasten cansa/ ja nijden cansa/ jotca hänen hetkexi aica wahwistanet olit. Mutta wesa tule hänen sugustans/ joca tule sotajoucon woimalla/ ja mene Pohjan Cuningan wahwoin paickoin/ ja toimitta ja woitta. Ja wie pois heidän jumalans ja cuwans ja callit cappalens/

PROPHETA DANIEL

hopian ja cullan Egyptijn/ ja menesty monicahtat wuodet pohjan Cuningasta wastan. Ja cosca hän on waeldanut hänen waldacundans läpidzen/ palaja hän omalle maallens. Waan hänen poicans wihastuwat/ ja suuren sotajoucon cocowat/ ja yxi tule ja mene edeskäsin nijncuin wirta/ ja taas kehoitta muut wihaan hänen waldacundans wastan. Silloin julmistu etelän Cuningas/ ja mene/ ja soti pohjan Cuningasta wastan/ ja coco sencaltaisen suuren joucon/ että se toinen joucko hänen käsihins annetan/ ja hän wie pois sen joucon. Sijtä hänen sydämens paisu/ että hän on lyönyt nijn monda tuhatta maahan/ mutta ei hän sentähden woita. Sillä Pohjan Cuningas/ coco jällens suuremman joucon kuin endinen oli/ ja monicahtain wuotten perästä mene hän sinne/ suuren sotajoucon ja tawaran cansa. Ja sijhen aican asetta moni idzens etelän Cuningasta wastan/ corgottawat myös muutamit huikendelewaiset sinun Canssastas idzens ja täyttävät Prophetian. Ja nijn mene pohjan Cuningas/ ja teke wallit/ ja woitta wäkewät Caupungit/ ja etelän käsiwarret ei woi warjella/ ja hänen paras wäkens ei woi seiso wastan. Waan hän/ cosca hän tule hänen tygöns/ teke hänen tahtons/ ja ei kengän taida seiso händä wastan. Hän tule myös sijhen ihanaiseen maahan/ ja täyttä hänen kätens cautta. Ja käändä caswons tullaxens caiken waldacundans woimalla. Mutta hän sopi hänen cansans/ ja anda tyttärens hänelle emännäxi/ että hän hänen häwitäis/ mutta ei se menesty hänelle/ eikä sijtä mitän tule. Sijtte käändä hän idzens Luotoja wastan/ ja monda nijstä woitta. Waan yxi Försti opetta hänen häpiällä lackaman/ ettei hän händä enä häwäisis. Ja nijn hän jällens palaja hänen waldacundans maahan/ ja loucka idzens ja lange/ ettei händä custacan enä löytä. Ja hänen siaans tule/ joca istu Cuningalises cunnias/ nijncuin tyly ihminen/ mutta muutamain päiwäin perästä hän särjetän/ ei cuitengan wihan eikä soDan cautta. Hänen siaans tule kelwotoin mies/ jolle Cuningalinen cunnia ei aiwoittu ollut. Hän tule ja menesty/ ja saa waldacunnan makioilla sanoilla. Ja käsiwarret (jotca nijncuin wirta juoxe) hänen edesäns nijn wirralla woitetan ja särjetän/ nijn myös se Försti/ jonga cansa lijtto tehty oli. Sillä sijtte kuin hän hänen cansans idzens yhdistänyt on/ teke hän cawalasta händä wastan/ ja mene ylös ja

PROPHETA DANIEL

wähällä wäellä hänen woitta. Ja hän menesty/ että hän parhaisin maan Caupungeihin tulewa on/ ja nijn toimitta ettei hänen Isäns ja esiwanhembans tehdä taitanet ryöstämisellä/ häwittämisellä ja saalilla/ ja pyrki caickein wahwimbain Caupungeiden perän cauwan aica. JA hän kehoitta hänen wäkens ja sydämens pohjan Cuningasta wastan/ suurella sotajoucolla. Silloin etelän Cuningas tule kehoitetuxi sotaan/ suuren wäkwän sotajoucon cansa/ mutta ei hän woi pysyä. Sillä händä wastan tehdän petos. Ja juuri ne jotca hänen leipäns syöwät/ auttawat händä turmeluxeen/ ja hänen jouckons sortaman/ että sangen paljo lyödyxi tule. Ja molembain Cuningasten sydämet ajattelewat/ cuinga he toinen toisellens wahingota tekisit/ ja cuitengin yhden pöydän tykönä petollisest toinen toisens cansa puhuwat/ waan ei se menesty/ sillä loppu on wielä toisexi ajaxi määrätty. Sen peräst mene hän taas cotians suurella tawaralla/ ja asetta sydämens sitä pyhä lijtto wastan: sijnä hän jotakin toimitta/ ja nijn hän mene cotia omalle maallens. Senjälken mene hän tilalla etelän päin/ mutta ei hänen menesty toisella erällä/ nijncuin ensimmäisellä. Sillä Chitimist tulewat hahdet händä wastan/ nijn että hän epäile/ ja palaja. Silloin hän julmistu sitä pyhä lijtto wastan/ ja menesty/ ja cadzo ymbärillens/ ja coco tygöns/ jotca sen pyhän lijton hyljäwät. Ja hänen käsiwartens pitä sijnä oleman/ ne saastuttawat Pyhän wahwistuxes/ ja saattawat pois jocapäiwäisen uhrin/ ja nostawat häwityxen cauhistuxen. Ja hän teeskele ja anda hywiä sanoja jumalattomille/ jotca lijton rickowat. MUtta se Canssa/ joca heidän Jumalans tunde/ rohwise idzens ja menesty. Ja ne ymmärtäwäiset Canssan seas opettawat monda/ sentähden heitä wainotan miecalla/ tulella/ fangiudella ja ryöstämisellä/ cauwan aica. Ja cosca he nijn caatuwat/ tapahtui heille cuitengin wähä apua: mutta monda menewät heidän tygöns petollisest. Ja ymmärtäwäisistä muutamat langewat/ että he coeteldaisin/ puhtaxi/ ja selkiäxi tulisit/ sijhenasti että loppu tule. Sillä wielä nyt toinen aica on käsis. Ja Cuningas teke mitä hän tahto/ ja hän corgotta idzens ja ylöndä idezns caickia wastan cuin Jumala on. Ja hän puhu hirmuisest jumalain Jumalata wastan/ ja se on hänelle menestywä/ sijhenasti cuin wiha täytetän: sillä se on

PROPHETA DANIEL

päätetty/ cuinga cauwan se on olewa. Hänen Isäins Jumalata ei hän tottele/ eikä waimoin rackautta/ eli yhdestäkän Jumalasta lucua pidä: Sillä caickia wastan hän idzens corgotta. Mutta hänen oma jumalatans Maosimi hän palwele: Sitä jumalata/ josta ei hänen Isäns mitän tiennet/ pitä hänen cunnioittaman/ cullalla/ hopiaalla/ calleilla kiwillä/ ja cauneilla caluilla. Ja hän on nijlle/ jotca händä auttawat Maosimi wahwistaman/ sen muucalaisen jumalan cansa/ jonga hän walinnut on/ suuren cunnian tekewä. Ja asetta heitä monen Herraxi/ ja jaca heille maan palcaxi. JA lopusa pitä etelän Cuningan hänen cansans puskeleman/ ja pohjaisen Cuningan pitä äkist carcajaman händä wastan/ rattailla/ radzasmiehillä/ ja monilla haaxilla. Ja hänen pitä maille menemän/ haascaman ja waeldaman läpidze. Ja hänen pitä ihanaan maahan tuleman/ ja monda surmatan. Mutta nämät pitä hänen kädestäns pääsemän/ Edom/ Moab/ ja Ammonin lasten esicoiset. Ja hänen pitä woimans maihin lähettämän/ ja ei Egyptikän pidä häneldä pääsemän. Waan hänen pitä omistaman idzellens/ cullan ja hopian/ ja caiken Egyptin tawaran/ Lybian ja Ethiopian pitä händä seuraman. MUtta sanoma idästä ja pohjaisesta pitä händä peljättämän/ ja hän käy ulos suurella julmudella/ ajatellen monda cadotta ja hucutta. Ja hänen pitä majans asettaman cahden meren wälille/ sen ihanan pyhän wuoren tygö. Sijhenasti cuin hänen loppuns tule/ ja ei kengän händä auta.

Silloin nouse se suuri Försti Michael/ joca sinun Canssas edes seiso. Sillä yxi surkia aica on tulewa/ jonga caltainen ei ikänäns ollut ole/ sijttecuin ihmiset rupeisit oleman/ haman siihen aican asti. Sillä ajalla sinun Canssas wapahdetan/ caicki jotca kirjas kirjoitetut owat. Ja monda/ jotca maan tomus macawat/ heräjäwät/ muutamat ijancaickiseen elämään/ ja muutamat ijancaickiseen pilckan ja häpiään. Mutta opettajat paistawat/ nijncuin taiwan kirckaus/ ja jotca monda opettawat wanhurscauten/ nijncuin tähdet alati ja ijancaickisest. Ja sinä Daniel peitä nämät sanat/ ja sulje nämät kirjoituxet haman wijmeisen aican. Silloin pitä sen tygö monda tuleman/ ja suuren ymmärryksen löytämän. JA minä Daniel näin/ ja cadzo/ caxi muuta seisoit siellä/ toinen tällä wirran reunalla/ ja toinen toisella reunalla. Ja hän sanoi

PROPHETA DANIEL

sille/ joca oli lijnaisilla waatteilla puetettu/ joca ylembänä seiso i wirran tykönä/ cosca näiden ihmetten loppu tulle? Nijn minä otin hänestä waarin/ joca lijnaisilla waateilla puetettu oli/ joca ylembänä seiso i wirran tykönä. Ja hän nosti oikian ja waseman kätens taiwasen päin/ ja wannoi sen cautta joca ijancaickisest elä/ että sen pitä ajan/ ja muutamat ajat/ ja puolen aica wijpymän. Ja cuin sen pyhän Canssan hajotus saa lopun/ silloin caicki nämät tapahtuwat. Minä tosin tämän cuulin/ waan en minä ymmärtänyt/ ja sanoin: racas HERra mitä sijtte tapahtune? Mutta hän sanoi: mene Daniel/ sillä se on peitetty ja suljettu/ haman wijmeisen aican. Monda puhdistetan/ kircastetan/ ja coetellan/ mutta jumalattomat pitäwät jumalattoman menon. Ja jumalattomat ei näitä tottele/ mutta ymmärtäwäiset ottawat näistä waarin. Ja sijtä ajasta/ cosca se jocapäiwäinen uhri on otettu pois/ ja häwityxen cauhistus sinne pannan/ owat tuhatta/ caxi sata ja yhdexänkymmendä päiwä. Autuas on/ joca odotta ja ulottu tuhanteen/ colmen sataan ja wijten päiwään neljättäkymmendä. Mutta sinä Daniel mene pois/ siihenasti cuin loppu tule/ ja lewä/ että nousisit sinun osasas/ päiwäin loppun asti.

Propheta Hosea

Tämä on HERran sana/ joca tapahtui Hosealle Beherin pojalle/ Usian/ Jothamin/ Ahaxen/ Jehiskian/ Judan Cuningasten ajalla/ ja Jerobeamin Joaxen pojan Israelin Cuningan ajalla. Ja cosca HERra rupeis ensist Hosean cautta puhuman/ sanoi hän hänelle: mene/ nai ja ota portto awioxes/ ja porton lapset: sillä maacunda carca pois HERralda huoruteen. Ja hän meni ja otti GomerDiblainin tyttären/ joca tuli rascaxi ja synnytti hänelle pojan. Ja HERra sanoi hänelle: nimitä händä Jesreelixi: sillä wielä on wähä aica/ cuin minä edzin ne wiattomat weret Jesreelis Jehun huonen päälle/ ja loputan Israelin huonen waldacunnan. Ja siihen aican ricon minä Israelin joudzen Jesreelin laxosa. Ja hän taas tuli rascaxi/ ja synnytti tyttären. Ja hän sanoi hänelle: nimitä se LoRihamaxi: sillä en minä enä armahda Israelin huonetta/

PROPHETA HOSEA

mutta tahdon heidän heittä pois. Judan huonetta minä cuitengin armahdan/ ja autan heitä HERran heidän Jumalans cautta. En minä heitä auta joudzella/ miecalla/ sodalla/ orehilla taicka hewoismiehillä. Ja cosca hän oli LoRihaman wieroittanut/ nijn hän taas sijtti ja synnytti pojan. Ja hän sanoi: nimitä händä LoAmmixi: Sillä et te ole minun Canssan/ nijn en minäkän ole teidän. MUtta Israelin lasten lucu pitä oleman nijncuin meren sanda/ jota ei mitata eikä luetta taita. Ja sijnä siasa pitä oleman cuin heille sanottu on: et te ole minun Canssan/ sanotan heille: te eläwän Jumalan lapset: Sillä Judan lapset ja Israelin lapset pitä coconduman ja pitämän heidäns yhden pään alla/ ja menemän ylös/ pois maasta: sillä Jesreelin päiwä pitä suuri päiwä oleman. Sanocat teidän weljillen: he owat minun Canssan: ja teidän sisarillen: he owat armosa. SANocat duomio teidän äitistän/ rijdelkätt sillä ei hän ole minun emändän/ engä minä ole hänen miehens. Käskekät hänen heittä pois haureudens hänen caswoistans/ ja hänen huorudens hänen rinnastans. Etten minä händä alasti rijsuis/ raatelis ja panis händä nijncuin hän syndyisäns oli. Ja panis myös händä nijncuin häwitettyä ja nijncuin carkiata maata/ engä janoon händä cuoletais. Ja en armahdais hänen lapsians: sillä he owat huoran lapset/ ja heidän äitins on portto. Ja joca heidän sijtti/ hän käytti idzens häpiälisest/ ja sano: minä tahdon carata racastajani jälkeen/ joca minullen anda leipä/ wettä/ willoja/ pellowita/ öljyä ja wijna. Sentähden cadzo/ minä aitan sinun ties orjantappuroilla/ ja panen aidan eteen/ ettei hän löytäis hänen polcujans. Ja cosca hän carcaja racastajains jälkeen/ nijn ei hänen pidä heitä käsittämän/ eikä löytämän/ cosca hän heitä edzi/ ja hänen pitä sanoman: minä menen ja palajan minun endisen mieheni tygö/ josa minä parammin menestyn cuin minun nyt käteni käy. Ja ei hän tahdo tietä minua sixi/ joca hänelle annoin jywiä/ wijna ja öljyä/ ja että minä annoin hänelle paljon hopena ja celda/ josta he Baalimin teit. Sentähden minä otan aicanans jällens minun jywäni/ wijnani ja willani/ ja raatelen minun pellowani/ jolla hän häpiäns peittä. Ja minä tahdon rijsua hänen häpiäns/ hänen racastajains silmäin eteen/ ja ei pidä kenengän händä minun käsistäni päästämän. Ja minä lackautan caiken hänen ilons/ juhlands/ uden Cuuns/

PROPHETA HOSEA

lepopäiwäns/ ja caicki hänen pyhäpäiwäns. Minä häwitän myös hänen wijnapuuns ja ficunapuuns/ joista hän sanoi: se on minun palckan/ jonga minun racastajani minulle andawat. Minä teen nijstä medzän/ että medzän pedot ne syöwät. Juuri nijn edzin minä händä Baalimin päiwänä/ jona hän sawuuhria sytytti/ ja caunisti hänens culda lehdeillä ja caulahopeilla. Ja juoxe racastajans jälken/ ja nijn unohti minun/ sano HERra. SEntähden cadzo/ minä tahdon händä haucutella/ wien hänen corpeen ja puhun suloisest hänen cansans. Silloin annan minä hänelle hänen wijnamäkens/ ja Achorin laxon/ ja tahdon toiwon awata. Siellä hän on lauleskelewa/ nijncuin nuorella ijälläns: ja nijncuin sinä päiwänä jona hän Egyptin maalda läxi. Ja sinä päiwänä pitä oleman/ sano HERra/ että minun cudzut miehexas/ ja et sillen minua cudzu Baalimixes. Sillä minä tahdon Baalimin nimet otta pois hänen suustans/ nijn ettei kenengän pidä sitä nime sillen muistaman. Waan minä tahdon tehdä heille sillä ajalla lijton/ petoin cansa kedolla/ linduin cansa taiwan alla/ ja matoin cansa maan päällä. Ja tahdon otta pois joudzen/ miecan/ ja sodan maalda/ ja annan heidän asua turwallisest. Minä kihlan sinun idzelleni ijancaickisest/ minä kihlan sinun idzelleni wanhurscaudesä/ duomiosa/ armosa ja laupiudesä. Minä kihlan tosin sinun idzelleni uscosa/ ja sinun pitä HERran tundeman. Sillä ajalla/ sano HERra/ tahdon minä cuullella/ minä tahdon taiwan cuullella/ ja taiwan pitä maata cuuldeleman. Mutta maan pitä cuuleman jywä/ wijna/ öljy/ ja nijtä pitä Jesreelin cuuleman. Ja minä tahdon sen idzelleni pitä siemenexi maan päälle/ ja tahdon sitä armahta/ jota ei ole armahdettu. Ja sanon hänelle: joca ei ollut minun Canssan: sinä olet minun Canssan: ja hänen pitä sanoman: sinä olet minun Jumalan.

JA HERra sanoi minulle: mene vielä kerta/ ja hala sitä salawuoteista waimo ja portto. Nijncuin HERra racasta Israelin lapsia/ jotca cuitengin käännyt muucalaisten jumalain tygö/ ja halawat wijnacannun tähden. Ja minä sowin hänen cansans/ wijtentoistakymmenden hopiapeningijn/ ja puolentoista Homerijn ohria/ ja sanoin hänelle: Odota minua monda päiwä ja älä huorin tee/ älä toiseen ryhdy: sillä minä tahdon myös sinuakin odotta. Sentähden

PROPHETA HOSEA

että Israelin lapset pitä monda päiwä ilman Cuningasta/ ilman Päämiestä/
ilman uhrita/ ilman Altarita/ ilman päälisametä/ ja ilman Jumalan
palwelusta oleman. Sijtte Israelin lapset palajawat/ ja heidän HERrans
Jumalatans/ ja Dawidita heidän Cuningastans edziwät. Ja pitä HERra ja
hänen armons wijmeisellä ajalla cunnioittaman.

CUulcat HERran sana te Israelin lapset: sillä HERralla on syy nijtä nuhdella/
jotca maasa asuwat. Sentähden ettei siellä ole totuutta eikä rackautta/ eikä
Jumalan sana ole maasa. Mutta pilcka/ walhe/ murha/ warcaus ja huoruus
owat wallan saanet/ ja yxi weren wica tapahtu toisen jälken. Sentähden pitä
maacunnan surkian oleman/ ja caicki/ jotca sijnä asuwat/ pitä häwitettämän:
Ja medzän pedot/ ja linnut taiwan alla/ ja calat meres pitä huckanduman. Ei
saa kengän nuhdella eikä rangaista ketän: sillä sinun Canssas on nijncuin
Pappein rangaisia. Sentähden sinun pitä päiwällä langeman/ ja Prophetas
yöllä/ näin minä tahdon äitis hillitä. Minun Canssan on turmeldu/ eikä tahdo
oppia. Että sinä hyljäisit Jumalan sanat/ tahdon minä myös sinun hyljätä/
ettei sinun pidä enä minun Pappin oleman. Ja sinä unohdat sinun Jumalas
Lain/ sentähden minä myös unohdan sinungin lapses. Jota enämbi heitä on/
sitä enämmin he tekewät syndiä minua wastan/ sentähden teen minä heidän
cunnians häpiäxi. He syöwät minun Canssani syndiuhria/ ja himoidzewat
heidän syndejäns. Canssalle pitä nijncuin Papeillekin tapahtuman: sillä minä
tahdon heidän pahat tecons edziä/ ja costan heille nijncuin he ansainnet
owat. Nijn että he syöwät ja ei tule rawituxi/ he tekewät huorutta/ ja ei
heidän pidä menestymän: sillä he owat hyljännet HERran/ ja ei totellet
händä. huoruus/ wijna ja juoma hulluxi saattawat. Minun Canssan tutki
puulda/ ja hänen sauwans Saarna hänelle: sillä huoruden hengi wiettele
heitä/ nijn että he teit huorin Jumalatans wastan. Wuorten cuckuloilla he
uhrawat/ ja corkiuxilla he suidzuttawat/ tammein alla/ haapain/ ja Saarn ein
alla/ että ne andawat suloisen warjon. Sentähden tulewat teidän tyttären
portoixi/ ja teidän morsiamenne huorixi. Jota en minä tahdo estä/ cosca
teidän tyttären ja morsiamen häwäistäjän ja huoraxi tulewat. että tekin toista
Jumalata palweletta huorain cansa/ ja uhratte ilkein porttoin cansa: sillä

PROPHETA HOSEA

hullu edzi haawoja. ISrael/ jos sinä cuitengin tahdot huorin tehdä/ nijn älkön Juda sentähden wiallisexi tulco. Älkät mengö Gilgalijn/ ja älkät tulco ylös BethAwenin/ ja älkät wannoco: nijn totta cuin HERra elä: Sillä Israel kijli nijncuin kijliwäinen lehmä. Nijn HERra on myös caidzewa heitä/ cuin exywäistä lammasta awaras paicas. Sillä Ephraim on suostunut epäjumalijn: Anna silläns olla. He owat heitäns juopumiseen ja huoruteen laskenet/ ja heidän waldamiehens iloidzewat pahannusten kehoituxest. Tuulispään pitä heidän sijwilläns sidottuna ajaman pois/ ja heidän pitä häpemän heidän Jumalan palweluxestans.

Cuulcat sijs Papit ja Israelin huone ottacat waari/ ja ota corwijs sinä Cuningan huone: sillä rangaistus pitä tuleman teidän päällen/ te jotca Mizpas paulan/ ja lewitetyw wercon Thaboris wirittänet oletta. He teurastawat sangen paljo/ ja nijllä wiettelewät Canssa/ sentähden tule minun heitä caickia rangaista. Kyllä minä tunnen Ephraimin/ ja ei Israel ole minun edestäni peitetty/ että Ephraimin on portto/ ja Israel saastainen. Ei he ajattele palaita Jumalans tygö: sillä heillä on huoruden sydän/ ja ei he tottele HERra. Sentähden pitä Israelin coreus heidän caswoins edes nöyrytettämän/ ja Israel ja Ephraim pitä pahain tecoins tähden langeman: Judan pitä myös heidän cansans langeman. He edziwät sijtte HERra carjoinens ja lambainens/ waan ei heidän pidä sijttekän händä löytämän. Sillä hän on idzens heidä kääändänyt pois. He cadzowat HERran ylön ja synnyttäwät äpäpä lapsia/ sentähden pitä myös uden Cuun syömän heitä uhreinens. Ja/ soittacat Basunata Gibeas/ Ja/ soittacat torwe Ramasa/ Ja/ huutacat BethAwenis/ tuolla puolen BenJaminin. Sillä Ephraimin pitä rangaistuxen päiwänä kylmillä oleman/ josta minä Israelin sucucundia uscollisest olen neuwonut. Judan Päämiehet owat nijncuin rajain siirtäjät/ sentähden tahdon minä minun wihani wuodatta heidän päällens nijncuin weden. Ephraim kärsi wäkiwalda ja ahdistetan/ joca hänelle oikein tapahtu: sillä hän andoi idzens ihmisten käskyihin. Minä olen Ephraimille nijncuin coi/ ja Judan huonelle widzaus. Mutta cosca Ephraim tunsi sairaudens ja Juda haawans/ nijn Ephraim meni Assyriaan/ ja lähetti Jarebin Cuningan tygö. Waan ei hän woinut teitä

PROPHETA HOSEA

cuitengan autta/ eikä parata teidän haawojan. Sillä minä olen Ephraimille nijncuin wanha Lejon/ ja Judan huonelle nijncuin nuori Lejon. Minä/ minä idze heitä raatelen ja menen pois/ minä wien heidän pois/ ja ei kengän heitä woi pelasta. MInä menen ja palajan taas sialleni/ siihenasti cuin he syndins tundewat/ ja minun caswoani edziwät.

Cosca heille wastoin käy/ nijn heidän pitä minua edzimän/ ja sanoman: Tulcat ja palaitcam HERran tygö/ sillä hän on meitä repinyt/ hän myös meidän paranda. Hän on meitä lyönyt/ hän myös meidän paranda. Hän teke meitä eläwäxi cahden päiwän perästä/ colmandena päiwänä hän meitä wirgotta/ nijn että me saamme elä hänen edesäns. Nijn me otam sijtä waarin/ ja pyytelem/ että me HERran tundisim: Sillä hän coitta nijncuin caunis amurusco/ ja hän tule meille nijncuin sade/ nijncuin wihmasade/ joca maan tuoreutta. Cuinga minä sinulle Ephraim hywä teen? cuinga minä sinulle Juda hywä teen? sillä se armo/ jonga minä teile osotan/ on nijncuin amullinen pilwi/ ja nijncuin caste/ joca huomenehtain warhain lange.

Sentähden wuoleskelen minä heitä Prophetain cautta/ ja cuoletan heitä minun suuni sanoilla/ että sinun Jumalas sanat ilmaunduisit: Sillä minulle kelpa armo ja ei uhri/ Jumalan tundo ja ei polttouhri. Mutta he käywät sen lijton ylidze nijncuin Adam/ jolla he cadzowat minun ylön. Sillä Gilead on Caupungi wääryttä ja weren wicoja täynäns. Papit owat jouckoinens nijncuin ryöwärit/ jotca wäijywät ja murhawat Sichemin tiellä: sillä he tekewät mitä he tahtowat. Minä näen Israelin huonesa/ jota minä cauhistun: sillä Ephraim teke huorin/ ja Israel saastutta idzens. Mutta Judalla on wielä elon aica olewa/ cosca minä minun Canssani fangiuden palautan.

COsca minä Israeli autta tahdon/ nijn äsken nähdän Ephraimin wääräys/ ja Samarian pahuus/ nijn että he sitä enämmin epäjumalita palwelewat: Sillä waicka he keskenäns warasten/ ja ulcona ryöwäritten cansa rangaistan/ ei he cuitengan huomaidze/ että minä otan waarin caikesta heidän pahudestans. Mutta minä näen kyllä heidän menons/ jota he jocapaicas pitäwät. He ilahuttawat Cuningan pahudellans/ ja Päämiehet walhellans/ ja owat caicki huorintekiät. Nijncuin pädzi/ jonga leipoja lämmittä/ cosca hän on sotcunut/

PROPHETA HOSEA

anda hän taikinan hapata ja nosta. Tänäpä on meidän Cuningam juhla/ ja Päämiehet lämbiävät wijnasta/ nijn hän cudzutta pilckajat tygöns. Sillä heidän sydämens on palawa nijncuin pädzi/ cosca he uhrawat ja Canssa wiettelewät. Mutta heidän leipojans maca caiken yösen/ ja pala amulla tulen liekisä. He owat wielä caicki palawat nijncuin pädzi. Waicka heidän Duomarins syödän/ ja caicki heidän Cuningans langewat/ ei ole sijttekän yhtäkän heisä/ joca minua rucoile. Ephraim secoitta idzens Canssoijn: Ephraim on nijncuin kyrsä/ jota ei kengän käännä. Waan muucalaiset syöwät hänen woimans/ jota ei hän cuitengan tottele. Hän on myös harman carwan saanut/ ei hän sijttekän sitä huole. Ja Israelin coreus nöyrytetän heidän silmäins edesä/ ei he sengän tähden käännä idzens heidän HERrans Jumalans tygö/ eikä hänestä pidä lucua näisä caikisa. Sillä Ephraim on nijncuin hullu mettinen/ joca ei mitän huomaidze/ toisinans hän auxens huuta Egyptiä/ ja toisinans he juoxewat Assurijn. Mutta että he nijn sinne ja tänne juoxendelewat/ heidän minä minun werckoni heidän päällens/ ja temman alas nijncuin linnut taiwan alda. Minä tahdon heitä rangaista/ nijncuin heidän seuracunnisans Saarnatan. Woi heitä/ että he minusta horjahtuwat/ heidän täyty turmeldua: sillä he owat minusta luopunet. Minä olisin heidän kyllä päästänyt/ jollei he olis walheita opettanet. Nijn ei he myös minua huuda sydämestäns/ waan ulwowat heidän luolisans. He coconduwat syömisen ja juomisen tähden/ ja owat minulle cowacorwaiset. Minä opetan heitä ja wahwistan/ mutta pahasti he minua kijttäwät. He palajawat/ mutta ei oikein/ waan owat nijncuin carsas joudzi. Sentähden pitä heidän Päämiestens miecan cautta langeman/ heidän uhcauxens pitä Egyptis nauroxi tuleman.

HUuda selkiäst nijncuin Basuna/ ja sano: hän tule jo HERran huonen ylidzen nijncuin Cotca. Että he owat minun lijttoni rickonet/ ja owat minun Laistani luopunet. Nijn heidän pitä minua huutaman: sinä olet minun Jumalan/ me Israel tunnemme sinun. Israel hylkä hywän/ sentähden pitä wihollisen heitä waiwaman. He asettawat Cuningat ja ei tottele minua/ he panewat Päämiehet/ ja ei minun pidäis sitä tietämän. Cullastans ja hopiastans tekewät

PROPHETA HOSEA

he epäjumalita/ että he juuri nopiast häwiäisit. Sinun wasickas Samaria hän sysä pois/ minun wihan on julmistunut/ ei se taida cauwan olla/ heitä pitä rangaistaman. Sillä wasicka on tullut Israelist/ jonga on seppä tehnyt/ ja ei taida Jumala olla. Sentähden pitä Samarian wasican tomuxi tehtämän: Sillä he kylwit tuulen/ ja heidän pitä jällens tuulispään nijttämän. Ei heidän siemenens pidä tuleman ylös/ eikä hedelmäns jauho andaman: ja jos hän wielä annais/ nijn muucalaiset pitä sen syömän. Israel tule syödyxi/ ja pacanat pitäwät hänen saastaisna astiana. Että he juoxit Assurin tygö/ nijncuin exynyt Hirwi. Ephraim lahjoi racastaitans/ ja anda pacanoille weron. Ne minä cocon heidän päällens/ heidän pitä Cuningaan ja Päämiehin pian suuttuman. Sillä Ephraim on tehnyt monda Altarita syndiä tehdäxens/ nijn pitä myös Altarit hänelle synnixi luettaman. Waicka minä paljo heille minun Laistani kirjoitan/ nijn he lukewat sen cuitengin muucalaisexi opixi. Että he nyt paljo uhrawat/ ja liha tuowat edes/ ja syöwät/ nijn ei se cuitengan ole HERralle otollinen. Mutta hän tahto muista heidän pahudens/ ja heidän syndins edziä/ jotca Egyptijn heidäns käändäwät. Israel unhotta luoians ja rakenda Kircko. Ja Juda teke myös monda wahwa Caupungita/ mutta minä lasken tulen hänen Caupungeihins/ joca hänen huonens polttaman pitä. EI sinua tarwita riemuidzeman Israel/ eikä öyckämän nijncuin Canssat. Sillä sinun jumalan palweluxes on huoruus sinun Jumalatas wastan/ jollas porton palcka edzit/ että caicki aitat jywillä täytetäisin. Sentähden ei pidä aitat eikä cuurnat sinua elättämän/ eikä wijnan pidä sinulle menestymän. Ja ei heidän pidä oleman HERran maalla/ mutta Ephraimin pitä jällens menemän Egyptijn/ ja pitä Assyrias saastaista syömän. Josa ei taita HERralle wijnasta juomauhria tehdä/ eli muuta tehdä hänen mielens noutexi. Heidän uhrins pitä oleman nijncuin murhellisten leipä/ josta caicki saastuwat jotca sitä syöwät: Sillä heidän leipäns pitä heidän idze syömän/ ja ei sitä pidä HERran huonesen wietämän. Mitä te silloin tahdotta vuosicaunna ja HERran juhlapäiwänä tehdä? Cadzo/ heidän pitä raateliata pakeneman/ Egypti pitä heidän cocoman/ ja Moph pitä heidän hautaman. Noculaiset pitä siellä caswaman/ josa nyt heidän rackan epäjumalans hopiat owat/ ja

PROPHETA HOSEA

orjantappurat heidän majoisans. Edzimisens aica on tullut ja costamisen aica/ jonga Israelin pitä kyllä tundeman. Prophetat owat tompelit/ ja hengelliset owat mielipuolet/ sinun suurten pahain tecois tähden/ ja sen suuren ja cauhian epäjumalan palweluxen tähden. Wartiat Ephraimis pidit heidäns hetken minun Jumalani tygö/ mutta nyt he owat Prophetat/ jotca hänelle paulan caikilla hänen teilläns panewat/ sillä wainollisella epäjumalan palweluxella/ heidän Jumalans huones. He käywät ylön sywästi ja owat turmellut/ nijncuin Gibeans aicana/ sentähden pitä hänen heidän pahat tecons muistaman/ ja heidän syndins edzimän. MInä löysin Israelin corwesa nijncuin wijnamarjat/ ja näin teidän Isän nijncuin ficunapuus utis ficunat. Mutta he menit sijtte BaalPeorin tygö/ ja lupaisit heidäns sille häpiäliselle epäjumalalle/ ja tulit nijn julmaxi cuin heidän racastajanskin. Sentähden pitä Ephraimin cunnian lendämän pois nijncuin lindu/ nijn ettei heidän pidä synnyttämän eikä candaman eli sijttämän. Ja ehkä he wielä lapsians caswataisit/ nijn minä tahdon cuitengin heidän lapsittomaxi tehdä/ ettei heidän pidä ensingän Canssa oleman: Woi heitä/ cosca minä myös heistä luowun. Ephraim/ jonga minä näen/ on istutettu ja caunis nijncuin Tyrus/ mutta hänen täyty nyt surmajalle lapsens anda. HERra anna heille: mutta mitäs tahdot heille anda? anna heille hedelmätöin cohtu ja mahot nisät. Caicki heidän pahudens tapahtu Gilgalis/ siellä minä heitä wihan/ ja minä ajan heidän pois minun huonestani/ heidän pahan menons tähden. Engä heille sillen osota rackautta: sillä caicki heidän Päämiehens owat langennet pois. Ephraim on lyöty/ hänen juurens owat cuiwettunet/ ettei ne sillen taida hedelmätä canda. Ja waicka he wielä candaisit/ nijn minä tahdon cuitengin sen ihanan hedelmän heidän ruumistans cuoletta. Minun Jumalan on heittäwä heidän pois/ ettei he händä cuullet/ ja heidän pitä pacanain seas exyxisä waeldaman.

ISrael on tullut häwinnexi wijnapuuxi/ sencaltainen on myös hänen hedelmäns. Ja nijn paljo cuin hänellä hedelmätä on/ nijn monda hän myös teke Altarita. Sijnä josa maa paras on/ siihen he rakendawat caunimmat Kircot. Heidän sydämens on jaettu/ ja he löytäwät heidän syndins: mutta

PROPHETA HOSEA

heidän Altarins pitä cukistettaman/ ja heidän Kirckons häwitettämän. Silloin pitä heidän sanoman: ei meillä Cuningast ole/ sillä en me ole HERra paljännet/ mitä sen Cuningan pitäis meitä auttaman? He wannowat turhan ja tekewät lijton/ ja sencaltainen neuwo wihotta nijncuin myrkyllinen ruoho caikis wagois kedolla. Samarian asujamet cocowat heitäns wasican tygö BethAwenis: sillä hänen Canssans on parcunut hänen tähtens/ jota hänen Camarins owat tottunet riemuidzeman hänen cunnians puolesta: sillä hän on wiety heidä pois. Ja se wasicka on wiety Assyriaan Jarebin Cuningan lahjaxi: nijn pitä myös Ephraimin häpiällä oleman/ ja Israelin pitä häpiälisest käymän hänen aiwoituxens cansa. Sillä Samarian Cuningas on rauwennut nijncuin waaxi weden päädä. Awenin cuckulat owat pyhityt pois/ joilla Israel on syndiä tehnyt. Ohdacket ja orjantappurat caswawat heidän Altarillans/ ja heidän pitä sanoman: te wuoret peittäkät meitä/ ja mäet caatucat meidän päällem. Israel sinä olet syndiä tehnyt hamast Gibeän ajasta/ siihen myös he owat jäänet. Mutta sencaltainen sota/ cuin nijtä pahoja ihmisiä wastan Gibeas tapahdui/ ei pidä heitä käsittämän. Waan minä rangaisen heitä minun mieleni jälkeen/ nijn että Canssat pitä heidän ylidzens coconduman/ cosca minä heitä rangaisen heidän cahden syndins tähden. Ephraim on wasicka/ joca on tottunut rihtä tappaman/ ja nijn minäkin tahdon käydä hänen caunin caulans päällä. Minä ajan Ephraimi/ Judan pitä kyndämän ja Jacobin teillä äjestämän. Sentähden kylwäkät wanhurscautta/ nijttäkät rackautta ja kyndäkät toisin/ että nyt on aica HERra edziä/ siihenasti cuin hän tule/ ja sata teille wanhurscauden. Sillä te kynnätte jumalattomutta/ ja nijtätte pahoja tecoja ja syötte walhen hedelmitä. Että sinä turwat sinus sinun omaan menos/ ja sinun moneen Sangarijs nijn pitä meteli nouseman sinun Canssas seas. Nijn että caicki sinun linnas pitä häwitettämän/ nijncuin Salman cadotti Arbelin huonen sodan aicana/ ja äiti pitä lapsinens tapettaman. Nijn pitä teillengin BethElis tapahtuman/ teidän suuren pahudenne tähden/ että Israelin Cuningas pitä amulla warahin lyötämän maahan.

PROPHETA HOSEA

COsca Israel nuori oli/ pidin minä hänen rackana/ ja cudzuin Egyptist minun poicani. Mutta cosca hän nyt cudzutan/ nijn he käändywät pois/ ja uhrawat Baalimille/ ja suidzuttawat cuwille. Minä otin Ephraimin käsiwarresta ja talutin händä/ waan nyt he owat minun apuni unohtanet. Minä annoin heidän wetä ihmisen ijestä/ ja käydä rackauden ohjisa/ ja minä autin heitä/ otin iken heidän caulastans ja annoin heille elatuxen/ ettei he olis palainnet Egyptijn. Waan nyt on Assur tullut heidän Cuningaxens: sillä ei he tahdo palaita. Sentähden pitä miecan tuleman heidän Caupungins päälle/ ja pitä heidän salpans temmaman ylös/ ja syömän ne heidän aiwoituxens tähden. Minun Canssan wäsy käändymäst minun puoleeni/ ehkä cuinga heille Saarnataisin/ nijn ei kengän hangidze cuuleman. MIitä minun pitä sinusta tekemän Ephraim? warjelengo minä sinua Israel? Pidäiskö minun sinulle tekemän nijncuin Adamalle/ ja asettaman sinun nijncuin Zeboimin? Mutta minun sydämelläni on toinen mieli/ minun laupiuden on ylön palawa: Etten minä tee minun hirmuisen wihani jälkeen/ engä palaja Ephraimi cadottaman: sillä minä olen Jumala ja en ihminen/ ja olen Pyhä teidän keskellän/ en cuitengan minä tahdo tulla Caupungijn. Silloin HERra noudatetan/ ja hän on kiljuwa nijncuin Lejoni. Ja cosca hän kilju/ nijn ne peljästywät/ jotca lännesä owat. Ja ne Egyptis myös peljästywät nijncuin lindu/ ja ne Assurin maasta nijncuin mettinen/ ja minä tahdon heitä jällens asetta heidän huoneisins/ sano HERra. Ephraimis on jocapaicas walhe minua wastan/ ja Israelin huonesä wäärä jumalan palwelus. Mutta Juda pitä wielä kijnni Jumalasta/ ja oikian pyhän Jumalan palweluxen.

Ephraim ruocki idzens tuulella ja samo itä tuulen perän/ ja palwele jocapäiwä epäjumalita/ ja enändä wahingota. He tekewät Assurin cansa lijton/ ja wiewät Balsamita Egyptijn. Sentähden warjele HERra Judan/ ja edzi Jacobi hänen menons jälkeen/ ja costa hänelle hänen ansions jälkeen. Hän on äitins cohdusta polkenut alas hänen weljens/ ja caikella woimallans Jumalan cansa taistellut. Hän paineli myös Engelin cansa ja woitti: sillä hän itki ja rucoili händä/ BethElis löysi hän hänen/ ja siellä hän on puhunut meidän cansam. Mutta se HERra on Jumala Zebaoth/ HERra on hänen nimens. Nijn

PROPHETA HOSEA

käännä nyt sinuas sinun Jumalas tygö/ tee laupius ja oikeus/ ja turwa alati sinun Jumalaas. Mutta cauppamiehellä on wäärä waaca kädes ja pettä mielelläns: Sillä Ephraim sano: minä olen ricas/ minulla on kyllä/ ja ei yhdesäkän minun työsäni löytä pahateco/ joca syndi olis. Mutta minä olen sinun Jumalas hamast Egyptin maasta/ joca sinun anda wielä majoisa asua/ nijncuin juhline tapahtu. Ja puhun Prophetaille/ olen myös se joca nijn monet ennustuxet annan/ ja Prophetain cautta julistan/ cuca minä olen. Sillä Gileadis on epäjumalan palwelus/ ja Gilgalis he uhrawat härkiä huckan/ ja heillä on nijn monda Altarita/ cuin cuhiloita on pellolla. Jacobin täyty Syrian maahan paeta/ ja Israelin täyty palwella waimon tähden/ waimon tähden tosin täyty hänen caita. Mutta sijtte wei HERra Israelin Egyptistä Prophetan cautta/ ja andoi sen Prophetan cautta händä corjata. Waan Ephraim wihoitta hänen nyt epäjumalittens cansa/ sentähden pitä heidän werens tuleman heidän päällens/ ja heidän HERrans on costawa heidän pilckans.

COsca Ephraim Israelis corgotettin/ nijn hän hirmuisest opetti/ ja teki sijtte syndiä Baalimin cautta/ ja sen cautta surmattin. Mutta nyt he paljo enemmän syndiä tekewät/ ja walawat cuwia hopiast/ nijncuin he taitawat ajatella/ nimittäin/ epäjumalit/ jotca caicki cuitengin sepän tegot owat: joista he Saarnawat/ ja joca tahto nijden wasickain suuta anda/ sen pitä ihmisiä uhraman. Ne saawat amu udun/ ja sen casten joca warahin lange. Ja nijncuin acanat jotca puhalletan pois luwasta/ ja nijncuin sawu totoista. Mutta minä olen sinun HERras Jumalas Egyptin maasta/ ei tosin sinun pidäis muuta Jumalata tundeman paidzi minua/ eikä yhtän wapahtajata/ waan minua ainoata. Minä surin tosin sinun tähtes corwesa/ sijnä carkiasa maasa. Mutta että he owat rawitut/ ja kylläns saanet/ nijn heidän sydämens paisui/ ja sentähden minun unohtawat. Minä myös tahdon olla heidän cohtans nijncuin Lejoni/ ja tahdon heitä wäijyä nijncuin Pardi tiellä. Minä tahdon heitä cohdata nijncuin Carhu jonga pojat owat otetut pois. Ja tahdon rewäistä heidän paatunen sydämens ricki/ ja tahdon heidän siellä syödä/ '6Eijn cuin Lejon repi pedot ricki. Israel/ sinä wiet sinus onnettomuten/ waan sinun terweydes on minus ainoas. Cusa on sinun Cuningas? joca sinua

PROPHETA HOSEA

taidais autta caikis sinun Caupungeisas? ja sinun Duomaris joista sinä sanoit: anna minulle Cuningas ja Päämiehiä. Minä tosin annoin sinulle Cuningan minun wihasani/ ja otan sen sinulda pois minun hirmuisudesani. Ephraimin pahateco on sidottu cocon/ ja hänen syndins owat salatut? Sillä hänelle pitä kipu tapahtuman nijncuin wastoinolewaiselle: sillä hän on tyhmä lapsi. Ja sen ajan pitä tuleman/ ettei heidän pidä taitaman kärsiä heidän lastens surkiutta. Mutta minä tahdon heitä päästä helwetist/ ja wapahta cuolemast. Cuolema/ minä tahdon olla sinulle myrcky/ helwetti/ minä tahdon olla sinulle surma. Cuitengin on se lohdotus minun silmäini edest peitetty: sillä hänen pitä weljesten waihella hedelmätä tekemän. Itätuulen pitä tuleman corwesta ja hänen caiwons curehtuman/ ja hänen lähtens cuiwaman/ sen pitä raatelemancaickein callimmat calut ja tawarat.

SAMaria pitä autiaxi tuleman: sillä hän on hänen Jumalallens cowacorwainen: heidän pitä miecalla langeman/ ja heidän nuoret lapsens paiscattaman ricki/ ja heidän rascat woimons pitä rewäistämän ricki. Käännä sinus Israel sinun HErras Jumalas tygö: sillä sinä olet langennut sinun pahain tecois tähden. Ottacat teillen nämät sanat/ ja käändäkät teitän HERran tygö/ ja sanocat hänelle: anna meille caicki synnit andexi/ ja tee meille hywä/ nijn me uhamme sinulle meidän huuldem mullit. Ei Assur meitä auta/ en me myös tahdo sillen astua orhitten päälle/ engä sano enämbätä meidän käsialam tygö: te oletta meidän Jumalam/ waan anna orwoiden armo löytä sinun tykönäs. Nijn minä taas olen parandawa heidän erhetyxens/ mielelläni minä heitä racastan/ ja silloin minä olen käändäwä heistä pois minun wihani. Minä tahdon Israelille olla nijncuin caste/ että hän cucoista nijncuin cuckoldainen/ ja hänen juurens lewiäwät nijncuin Libanon. Ja hänen oxans pitä hajoman/ että hän idze olis iloinen nijncuin öljupuu/ ja hänen pitä hajaman nijncuin Libanonin. Ja heidän pitä taas istuman hänen warjons ala/ ja jywistä heitäns rawidzeman/ ja cucoistuman nijncuin wijnapuu. Ja hänen muistons pitä nijncuin Libanonin wijnan oleman. Ephraim/ pois epäjumalais cansa/ minä tahdon händä cuulla ja johdatta. Minä tahdon olla nijncuin wiherjäinen hongga/ minusa pitä sinun hedelmäs löyttämän. Cuca on wijsas/ että hän

PROPHETA HOSEA

näitä ymmärräis: ja nopsa/ joca näitä huomaidzis? Sillä HERran tiet owat oikiat/ ja wanhurscat waeldawat nijllä/ mutta ylidzekäymärit nijsä langewat.

Propheta Joel

Tämä on se HERRAN sana/ joca tapahtui Joelille Pethuelin pojalle. Cuulcat wanhimmat/ ja corwijn ottacat caicki maan asujamet/ jos on teidän eli teidän Isäin aicana sencaltaista tapahtunut. Sanocat sijtä teidän lapsillen/ ja andacat teidän lasten sitä heidän lapsillens sanoa/ ja nekin lapset muille heidän jälkentulewaisillens. Nimittäin/ mitä mato jättä/ sitä heinäsircka syö/ ja mitä heinäsircka jättä/ sitä sijwicko syö/ ja mitä sijwicko jättä/ sitä tai syö. Herätkät juopunet ja itkekät/ ja ulwocat caicki wijnan juomarit nuoren wijnan tähden/ joca on temmattu pois teidän suustan. Sillä wäkewä Canssa mene ylös minun maani päälle/ joca on lukematoim/ jolla owat hambat nijncuin Lejonilla/ ja söymähambat nijncuin julmalla Lejonilla. He häwitit minun wijnamäkeni/ ja minun ficunapuuni calwoit/ cuorit ja heitit pois/ että hänen oxans walkiana owat. Pargu nijncuin neidzy/ joca säkin päällens wetä hänen ylkäns tähden. Sillä ruocauhri ja juomauhri on pois HERran huonesta/ ja Papit HERran palweliat murehtiwat. Kedot owat häwinnet ja peldo on nurja/ että jywät owat turmellut. Wijna on surkia ja öljy walitta/ peldomiehet huonosta cadzowat/ ja wijnamäen miehet parcuwat/ nisuin ja ohrain tähden/ ettei wainiosta ole mitän tulo. Wijnapuu cuiwetui ja ficunapuu on lahoinut/ Granatipuu/ palmupuu/ omenapuu/ ja caicki kedon puut owat cuiwettunet: sillä ihmisten riemu on surkiudexi tullut. Sonnustacat teidän ja walittacat te Papit/ parcucate Altarin palweliat/ mengät Templijn/ ja lewätkät te Jumalan palweliat säkeis yliyötä: sillä ruocauhri ja juomauhri on pois teidän Jumalanne huonesta. Pyhittäkät paasto/ cudzucate seuracunda cocon/ ja cootcate wahwimmat ja caicki maacunnan asuwaiset teidän HERran Jumalan huoneseen/ ja huutacate HERran tygö: Woi/ woi sitä päiwä: sillä HERran päiwä on juuri läsnä/ ja tule nijncuin cadotus Caickiwaldialda. Silloin

PROPHETA JOEL

ruoca otetan pois meidän silmäim edest/ ja meidän Jumalam huonesta ilo ja riemu. Jywät mätänit maas/ ohra salwot owat tyhjänä ja rijhet owat langennet: sillä elo on turmeldu. Woi cuinga carja huoca/ ja laumat ammuwat: ettei heillä ole laiduinda/ ja lambat näändywät. HERra/ sinua minä huudan/ että culo on polttanut kedot warpeis/ ja liecki on caicki puut wainios sytyttänyt. Medzän eläimet myös sinua huutawat/ että wesiojat cuiwannet owat/ ja että culo on polttanut kedot warpeis.

SOittacat Basunalla Zionis/ huutacat minun pyhän wuoreni päällä/ wapiscat caicki maan asuwaiset: Sillä HERran päiwä tule/ ja on läsnä. Pimiä päiwä/ syngiä päiwä/ sumuinen päiwä ja utuinen päiwä. Nijn cuin amurusco idzens lewittä wuorten ylidze/ nimittäin suuri ja wäkewä Canssa/ jonga caltaista ei ikänäns ole ollut/ eikä wasta tule ijancaickiseen aican. Hänen edelläns käy tähtetöin tuli/ ja hänen jälisäns palawa liecki. Maa on hänen edesäns nijncuin krydimaa/ mutta hänen jälisäns nijncuin autia erimaa/ ja ei pidä kenengän pääsemän häneldä pois. Hänen hahmons on nijncuin orihit/ ja he carcajawat nijncuin radzasmiehet. He hyppäwät ylhällä wuorilla nijncuin rattat kituisit/ nijncuin liecki corsis kihisis/ ja nijncuin wäkewä Canssa joca sotaan on hangittu. Canssat pitä händä hämmästymän/ että caicki caswot tulewat nijn walkexi cuin sawiastia. He juoxewat nijncuin uljat/ ja carcajawat muurein ylidze nijncuin sotamiehet/ ja cukin käy cohdistans edes/ ja ei wijwytä heitäns. Ei estä kengän toistans/ waan cukin matcusta asetuxesans/ ja cosca he tungewat ja sisällelangewat/ nijn ei heitä haawoiteta. He ajelewat ymbärins Caupungis/ ja muurein päällä juoxewat/ ja kijpewät huoneisin/ ja tulewat ackunasta sisälle/ nijncuin waras. Hänen edesäns wapise maa/ ja taiwas wärise/ Auringo ja Cuu pimenewät ja tähdet peittäwät walkeudens. Sillä HERra on panewa jylinäns hänen sotawäkens edellä: sillä hänen sotawäkens on sangen suuri ja wäkewä/ ja cuca woi händä kärsiä? Sillä HERran päiwä on suuri ja sangen hirmuinen/ cuca sitä woi kärsiä? Nijn sano nyt HERra: käändäkät teidän caikest sydämestän minun tygöni/ paastolla/ itculla ja murhella: Leicatcat teidän sydämen ja ei teidän waatteitan/ ja palaitcat teidän HERran Jumalanne tygö: sillä hän on

PROPHETA JOEL

armollinen/ laupias/ kärsiwäinen/ ja suuresta hywydestä/ ja catu pian rangaistustans/ cuca tietä? Wielä hän nytkin meitä armahta/ ja rangaistuxens jälken armons osotta/ ruocauhrijn ja juomauhrijn teidän Jumalallen. Soittacat Basunalla Zionis/ pyhittäkät paasto/ cudzucat seuracunda cocon/ cootcat Canssa/ pyhittäkät yhteys/ yhten cudzucat wanhimmat/ yhten saattacat nuorucaiset ja imewäiset. Ylkä lähtekän cammiostans/ ja morsian macaus huonestans. Papit HERran palweliat/ itkekät esihuonen ja Altarin wälillä/ ja sanocat: armahda HERra sinun Canssas/ ja älä laske sinun pericundas pilckan/ nijn ettei pacanat sais walda heidän päällens. Mixis sallit sanoa Canssain seas? cusa on nyt heidän Jumalans? Nijn HERralla on olewa kijwaus maastans/ ja hän armahta Canssans. Ja HERra wasta/ ja sano Canssallens: cadzo/ minä lähetin teille jywiä/ wijna ja öljyä runsast/ että teillä piti nijstä kyllä oleman. Ja en minä salli teitä sillen häpiään tulla pacanain secaa. Ja tahdon sen teildä pohjaisest cauwas aja pois carkiaan ja häwitettyn maahan/ nimittäin/ hänen caswons meren päin/ ja hänen loppuns ärimmäisen meren puolen. Hänen pitä mätänemän ja haiseman: sillä hän on suuria tehnyt. Älä pelkä sinä maa/ waan paremmin iloidze ja ole turwas: sillä HERra taita myös suuria tehdä. Älkät peljätkö te pedot kedolla: sillä asumiset corwes pitä wiherjöldzemän/ ja puut pitä hedelmäns candaman/ ficunapuut ja wijnapuut pitä kyllä hedelmöldzemän. TE Zionin lapset iloitcat ja riemuitcat teidän HERrasan Jumalasan/ joca teille anda wanhurscauden opettajat/ ja laske alas teille amu ja ehto saten nijncuin ennengin. Että aitat jywistä/ ja cuurnat tuoresta wijnasta ja öljystä täynä olisit. Ja minä saatan teille jällens ne wuodet/ jotca ruohomadot/ heinäsiicat/ täit ja etanat (jotca minun suuri sotawäkeni olit/ ja minä teidän secaa lähetin) syönet olit. Että teillä on kyllä syötäwätä/ ja te ylistäisitte teidän HERran Jumalan nime/ joca teidän seasan on ihmeitä tehnyt/ ja ei minun Canssan pidä sillen häpiään tuleman. Ja teidän pitä ymmärtämän/ että minä olen Israelin keskellä/ ja että minä olen teidän HERran Jumalan/ ja ei kengän muu/ eikä minun Canssan pidä sillen häpiään tuleman. Ja sijtte minä tahdon wuodatta minun Hengeni caiken lihan päälle: ja teidän poican ja tyttären pitä ennustaman/ teidän

PROPHETA JOEL

wanhimban pitä unia unexuman/ ja teidän nuorucaisen pitä näkyjä näkemän. Ja nijnä päiwinä tahdon minä minun Hengeni/ sekä poicain että pijcain päälle wuodatta. Ja tahdon anda tapahtua tunnustähdet taiwasa ja maasa/ nimittäin/ weren/ tulen ja sawun suidzun. Auringon pitä muuttuman pimiäxi/ ja Cuun werexi/ ennencuin se suuri ja hirmuinen HERran päiwä tule. Ja on tapahtuwa/ että jocainen cuin HERran nime rucoile/ hän tule autuaxi: sillä Zionin wuorella ja Jerusalemis on wapaus olewa/ nijncuin HERra on luwannut/ ja jäänyttten tykönä/ jotca HERra cudzuwa on.

Sillä cadzo/ nijnä päiwinä ja sillä ajalla/ cosca minä Judan ja Jerusalemin fangiuxen palautan/ tahdon minä coota caicki pacanat. Ja tahdon heitä wiedä alas Josaphatin laxoon/ ja tahdon siellä heidän cansans taistella/ minun Canssan ja minun perimiseni Israelin tähden/ jonga he pacanain secaa hajotit/ ja jagoit minun maani heillens/ ja owat minun Canssastani arpa heittänet. Ja owat pojat ruasta andanet/ ja pijcat wijnasta/ ja juonet. Mitä myös minun on teidän cansan/ te Zorrist ja Zidonist ja te caicki Philisterein rajat? wai/ tahdottaco te minun cansani haastella? aha/ jos te haasteletta minua/ nijn minä tahdon sen äkist ja pian costa teidän päänne päälle. Te jotca oletta minun hopiani ja rahani ottanet/ ja minun caunit cappaleni/ ja oletta ne teidän kirckoin wienet. Ja myytte myös Judan ja Jerusalemin lapset Grekeille/ heitä cauwas heidän rajoistans saattaxen. Cadzo/ minä tahdon heidän siellä herättä/ johonga te heidän myynet oletta/ ja tahdon sen costa teidän pään päälle. Ja tahdon myydä jällens teidän poican ja tyttären Judan lasten cautta/ ne pitä heidän rickasen Arabiaan/ caucaisen maan Canssalle myymän: sillä HERra on sen puhunut. JUlistacat näitä pacanain seas/ pyhittäkät sota/ herättäkät wäkewät/ käykön edes ja mengön ylös caicki sotawäki. Tehkät teidän wannoistanna miecat/ ja teidän sirpeistännä keihät. Ja joca heicko on/ se sanocan: minä olen wäkewä. Cootcat teitän ja tulcat tänne caicki pacanat/ caicki ymbäristöldä/ ja cootcat teitän: siellä on HERra sinun wäkewäs paistawa alas. Noscacat pacanat ja mengät Josaphatin laxoon: sillä minä tahdon siellä istua/ ja caicki pacanat duomita/ caicki ymbäristöldä. Paiscatcat wicahtella/ sillä elo on kypsä/ tulcat

PROPHETA JOEL

ja astucat alas: sillä cuurnat owat täydet/ ja cuurnat cuohuwat: sillä heidän pahudens on suuri. Paljo Canssa pitä oleman ymbärillä jocapaicas/ duomion laxosa. Auringo ja Cuu pimenewät/ ja tähdet peittäwät walkeudens. Ja HERra on Zionista kiljuwa/ ja anda cuulla änen Jerusalemist/ että taiwan ja maan pitä wapiseman. Mutta HERra on Canssans turwa olewa/ ja linna Israelin lapsille. Ja teidän pitä tundeman/ että minä HERra teidän Jumalan asun Zionis minun Pyhällä wuorellani. Silloin on Jerusalem pyhäxi tulewa/ ja ei pidä kenengän muucalaisen käymän sillen hänen läpidzens. Sillä ajalla pitä wuoret makiata wijna tiuckuman/ ja cuckulat riesca wuotaman/ ja caicki Judan ojat pitä wettä täynä oleman. Ja lähde pitä HERran huonesta käymän/ sitä '70itä Sittimin wirran wetyttämän. Waan Egyptin pitä autiana oleman/ ja Edomin syngiänä erimaana/ sen wääryden tähden/ cuin Judan lapsille tehty on/ että he wiattoman weren heidän maasans wuodattanet owat. Mutta Judas pitä ijancaickisest asuttaman/ ja Jerusalemis ijancaickiseen aicaan. Ja en minä anna olla heidän wertans costamat: Ja HERra on asuwa Zionis.

Propheta Amos

Tämä on se cuin Amos/ joca paimenitten seas Thecoas oli/ näki Israelist Usian Judan Cuningan ajalla/ ja Jerobeamin Joaxen pojan Israelin Cuningan/ cahta vuotta ennen maan järistystä. Ja sanoi: HERra on Zionista kiljuwa/ ja Jerusalemist anda hän änen cuulla/ että paimenitten laiduin nijn surkiana oleman pitä/ ja Carmeli ylhäldä cuiwaman. Näin sano HERra: colmen ja neljän Damascun wian tähden/ en tahdo minä händä säästä/ että he Gileadin rautaisilla warstoilla warstoit. Waan minä lähetän tulen Hasaelin huonesen/ sen pitä Benhadadin Pallazit culuttaman. Ja ricon Damascun salwat/ ja häwitän Awenin laxon asuwaiset/ ja sen joca waldica pitä sijtä caunista huonesta/ nijn että Syrian Canssa pitä Kirijn wietämän/ sano HERra. Näin sano HERra: colmen ja neljän Gazan wian tähden/ en minä tahdo heitä säästä/ että he owat fangitut wielä fanginnet/ ja heidän Edomijn ajanet.

PROPHETA AMOS

Waan minä lähetän tulen Gazan muurijn/ joca heidän Pallazins pitä syömän. Ja tahdon Asdodin asujamet/ ja sen joca waldicat pitä/ Ascalonist häwittä. Ja minun käteni on olewa Akronia wastan/ nijn että pitä huckuman mitä Philistereist jäänyt on/ sano HERra Jumala. NÄin sano HERra: colmen ja neljän Zorin Caupungin wian tähden/ en tahdo minä händä säästä/ että he owat fangit edemmä Edomin maata ajanet/ ja ei ole muistanet weljesten lijtto. Waan minä tahdon tulen Zorin muurijn lähettä/ jonga hänen Pallazins pitä syömän. NÄin sano HERra: colmen ja neljän Edomin wian tähden/ en tahdo minä händä säästä/ että hän on weljens miecalla wainonnut/ ja hänen lapsens hucuttanut/ ja on ollut aina hänelle paha wihoillans/ ja on alati hänen hirmuisudens näyttänyt. Waan minä lähetän tulen Themanin päin/ jonga pitä Bazran Pallazit syömän. NÄin sano HERra: colmen ja neljän Ammonin lasten wian tähden/ en tahdo minä heitä säästä/ että he owat wastoinolewaiset ricki hacannet Gileadis/ lewittäxens heidän rajojans. Waan minä sytytän tulen Rabban muurijn/ sen pitä hänen Pallazins syömän. Nijncuin sodan aicana pargutan/ ja nijncuin tuuli tule tuulispään aicana: nijn pitä myös heidän Cuningans ja Päämiehens wietämän pois fangittuna/ sano HERra.

NÄin sano HERra: colmen ja neljän Moabin wian tähden/ en tahdo minä heitä säästä/ että he owat Edomin Cuningan luut tuhwaxi polttanet. Waan minä tahdon tulen Moabijn lähettä/ sen pitä Kirjothis Pallazit syömän. Ja Moab pitä metelis cuoleman/ pargus ja Basunan hyminäs. Ja minä tahdon Duomarin temmata pois häneldä/ ja caicki hänen Päämiehens tappa/ ynnä hänen cansans/ sano HERra. NÄin sano HERra: colmen ja neljän Judan wian tähden/ en tahdo minä säästä/ '65ttä he cadzowat HERRAN Lain ylön/ ja ei pitänet hänen oikeuttans/ ja andawat heidäns walhella wietellä/ jota heidän Isäns owat seurannet. Waan minä tahdon tulen Judaan lähettä/ sen pitä Jerusalemin Pallazit syömän. NÄin sano HERra: colmen ja neljän Israelin wian tähden/ en minä tahdo säästä/ että he wanhurscat rahaan/ ja köyhät kengä parihin myynet owat. He tallawat waiwaisten päät jalgoillans locaan/ ja estäwät raadollisia jocapaicas. Poica ja Isä maca yhden waimon cansa/ jolla

PROPHETA AMOS

he minun pyhän nimeni rijwawat. Ja jocaidzen Altarin tykönä he pito pitävät panttiwaatteista/ ja juowat wijna heidän epäjumalains huonesä ja sackorahoista. Ja minä olen cuitengin Amorrerin heidän edestänsä cadottanut/ jonga corkeus oli nijncuin Cedrein/ ja oli nijn wäkewä cuin tammet owat/ ja minä turmelin ylhäidä hänen hedelmänsä/ ja hänen juurensä alhalda. Minä olen se joca teitä Egyptin maalda toin/ ja johdatin teitä corwesa neljäkymmendä ajastaica/ että te Amorrerein maan omistitte. Ja olen teidän lapsistan Prophetat herättänyt/ ja teidän nuorucaisistan Nazareit: eikö se nijn ole/ te Israelin lapset/ sano HERra. Mutta te annoitte Nazareille wijna juoda/ ja Prophetaita te haastoitta/ sanoden: ei teidän pidä propheteraman. Cadzo/ minä tahdon teidän seasan kitinän tehdä/ nijncuin ratas kitise/ joca on lyhteitä täynnä. Että se joca nopia on/ ei pidä pääsemän/ eikä wäkewä mitän woiman/ ja ei urhollisen pidä woiman hengensä wapahta. Ja ei joudzimiesten pidä seisoman/ ja joca nopia on juoxeman/ ei pidä pääsemän/ ja jotca ajawat/ ei pidä hengensä wapahtaman. Ja joca wäkewäin seas caickein miehullisin on/ sen pitä alasti pakeneman sillä ajalla/ sano HERra.

CUulcat mitä HERra teille puhu te Israelin lapset/ nimittäin/ caicki pericunnat/ jotca minä olen wienyt ulos Egyptin maalda/ ja sanoin: Caikista sucucunnista maan päällä/ olen minä teidän ainoastans corjannut/ sentähden tahdon minä myös teitä edziä/ caikisa teidän pahoisa tegoisanne. Malttawatco caxi ynnä waelda/ ellei he yhtäläiset keskenänsä ole? Kiljuco Lejon medzäs/ cosca ei hänellä ruoca ole? Parcuco Lejonin penicka luolastans/ ellei hän jotakin saanut ole? Mennekö lindu paulaan maan päällä/ cusa ei pyytäjätä ole? Ottaneco hän paulans maasta/ joca ei mitän wielä saanut ole? Soittaneco jocu Basunata Caupungis/ ja ei Canssa hämmästy? Ongon myös jotain paha Caupungis/ jota ei HERRA tee? Sillä ei HERra Jumala tee mitän/ ellei hän ilmoita salauttans hänen palwelioisans Prophetais. Lejon kilju/ cuca ei pelkä? HERra Jumala puhu/ cuca ei prophetera? Julistacat Asdodin Pallazeis/ ja Egyptin maan Pallazeis/ ja sanocat: cootcat teidän Samarian wuorilla/ ja cadzocat/ cuinga suuri wääryys

PROPHETA AMOS

ja pelgon parcu siellä on. Ei he oikeutta tottele/ sano HERra/ waan he cocowat tawaroita wäkiwallalla ja ryöstämisellä heidän Pallazisans. Sentähden sano HERra Jumala: tämä maa pijritetän/ ja sinä paiscatan alas sinun wallastas/ ja sinun huones raadellan. Näin sano HERra: Nijn cuin paimen pelasta Lejonin suusta caxi reittä eli corwan cappalen/ nijn myös Israelin lapset pitä temmatuxi tuleman/ jotca Samarias asuwat/ ja pitävät Culmas wuoten/ ja Louckas kehdon. Cuulcat ja todistacat Jacobin huone/ sano HERra Jumala Zebaoth. Sillä silloin cosca minä Israelin synnit edzin/ tahdon minä myös Bethelin Altarit edziä/ ja sen Altarin culmat taitta pois/ että ne pitä langeman maahan. Ja tahdon talwihuonen ja suwihuonen maahan lyödä/ ja Elephandin luiset huonet pitä huckuman/ ja paljo huoneita pitä häwiämän/ sano HERra.

CUulcat tätä sana te lihawat lehmät/ jotca Samarian wuorella olette/ ja teette köyhille wääryttä/ ja murennatte waiwaisen/ ja sanotte teidän Herroillen: tuos tänne/ anna meidän juoda. HERra Jumala on pyhydens cautta wannonut: cadzo/ se aica pitä tuleman teidän päällen/ että te temmatan pois coucuilla/ ja teidän jälkentulewaisen wiedän pois calain ongella/ Ja idzecungin pitä teistä menemän ulos auckoin cautta/ ja Harmonin heitettämän pois/ sano HERra. JA/ tulcat tänne BethElijn ja tehkät syndiä/ ja Gilgalijn/ että te syndiä lisääsitte: ja tuocat amulla teidän uhrinne/ ja teidän kymmenexenne colmandena päivänä. Ja suidzuttacat hapatuxest kijtosuhrixi/ ja Saarnatcat wapaehdon uhrin/ ja sijtä sanocat: sillä nijn te sen mielellän pidätte/ te Israelin lapset/ sano HERra Jumala. Sentähden minä myös olen caikis Caupungeis teille joutilat hambat andanut/ ja leiwän puuttumisen jocaidzis teidän paicoisan/ ja et te sijttekän kääändänet teitän minun tygöni/ sano HERra. Olen myös minä pitänyt teidä pois saten/ cosca wielä colme Cuucautta oli elonaican/ ja minä annoin sata yhden Caupungin päälle/ ja toisen Caupungin päälle en andanutcan sata. Yhden pellon päälle satoi/ ja toinen peldo/ jonga päälle ei satanut/ cuiwetui. Ja caxi eli colme Caupungita menit yhten Caupungijn saaman wettä juoda/ ja ei he saanet heidän tarwettans/ ja et te sijttekän kääändänet teitän minun tygöni/ sano

PROPHETA AMOS

HErra. Minä rangaisin teitä poudalla ja nokipäillä/ ja ruohomadot söit caicki mitä teidän krydimaasan/ wijnamäesän/ ficunapuisan ja öljypuisan caswoi: et te sijttekän kääändänet teitän minun tygöni/ sano HERra. Minä lähetin ruton teidän secaa/ nijncuin Egyptijn. Ja minä tapoin miecalla teidän nuoret miehenne/ ja annoin teidän hewoisenne wiedä pois fangina. Ja minä annoin haisun teidän leirisän teidän sieraimihin mennä: et te sijttekän kääändänet teitän minun tygöni/ sano HERra. Minä cukistin ylösalaisin muutammat teistä/ nijncuin Jumala Sodomian ja Gomorran cukisti/ että te olitta nijncuin tulesta otettu kekälä/ et te sijttekän kääändänet teitän minun tygöni/ sano HERra. SEntähden tahdon minä sinulle näin tehdä Israel. Että minä nyt näin sinulle tehdä tahdon/ nijn walmista sijs sinuas Israel/ ja mene Jumalatas wastan: Sillä cadzo/ hän on se/ joca on tehnyt wuoret/ ja luonut tuulen/ ja ilmoitta ihmiselle mitä hänen puhuman pitä. Hän teke amuruscon ja pimeyden/ hän käy maan corkeuxen päällä/ hänen nimens on HERra Jumala Zebaoth. CUulcat te Israelin huonesta näitä sanoja/ sillä minun täyty tämän walitusweisun teistä nosta. Neidzy Israel on langennut/ nijn ettei hän woi nosta jällens/ hän on cukistettu maahan/ ja ei kengän händä auta. Sillä näin sano HERra Jumala: siihen ylpeen Caupungijn/ josta tuhatta käywät ulos/ pitä ainoastans sata jäämän: ja josta käywät ulos sata/ pitä kymmenen jäämän Israelin huonesa. Sentähden sano HERra Israelin huonelle: edzikät minua/ nijn te elätte. Älkät BethElitä edzikö/ ja älkät tulco Gilgalia päin/ älkät myös BerSebat päin mengö: sillä Gilgal pitä wietämän fangittuna pois/ ja BethEl tyhjäxi tuleman. Edzikät HERra nijn te saatte elä/ ettei tuli Josephin huonesen sytytettäis/ joca culutta/ jota ei kengän saa sammutta BethElis. Te käännätte oikeuden Coiruohoxi/ ja cukistatte maahan wanhurscauden. Hän teke otawan ja coin tähden/ joca pimeydest amun/ ja päiwäst pimiän yön teke. Joca weden meres cudzu/ ja caata maan pijrin päälle/ hänen nimens on HERra. Joca raateluxen asetta wäkewän ylidze/ ja että raatelia uscalda wahwan Caupungin päälle carata. Mutta he wihawat händä/ joca heitä julkisest nuhtelee/ ja sitä he cauhistuwat/ joca oikein opetta. Että te köyhä sorraratte/ ja otatte häneldä suuret cuormat jywiä/ nijn ei teidän pidä nijsä

PROPHETA AMOS

huoneisa asuman/ jotca te wuojonkiwistä rakendanet oletta. Ja ei teidän pidä sitä wijna juoman/ jota te cauneisa wijnamäisä istuttanet oletta. Sillä minä tiedän pahatteconna joita paljo on/ ja teidän syndin/ jotca rascat owat: te ahdistatte wanhurscaita/ ja otatte weren rahan/ waiwaisita myös duomion edes sorraratte. Sentähden täyty cawalan sillä ajalla waiketa: se on paha aica. EDzikät hywä ja ei paha/ että te eläisitte/ nijn HERra Jumala Zebaoth on teidän cansan/ nijncuin te kerscattakin. Wihatcat paha/ ja racastacat hywä/ ja asettacat oikeutta porteisa/ nijn HERra Jumala Zebaoth on armollinen Josephin tähteille. Sentähden sano HERra/ se Jumala Zebaoth/ se HERra: jocaidzella catulla pitä parcu oleman/ ja jocaidzes cujas sanottaman: woi/ woi: ja peldomies cudzutan murHeseen parcuman/ joca itke taita. Nijn myös jocaidzes wijnamäes pitä parcu oleman: sillä minä tahdon sinun cauttas waelda/ sano HERra. Woi nijtä jotca HERran päiwä pyytäwät/ sillä mitäst hän teille? cosca HERran päiwä on pimeys ja ei walkeus. Nijncuin jocu Lejoni pakenis ja cohtais Carhua: ja nijncuin jocu tulis jongun huonesen/ ja nojais kätens seinälle/ ja kärmeldä pistetäisin. Sillä HERran päiwä on pimiä ja ei walkia olewa/ syngiä ja ei selke. MInä wihan teidän juhlapäiwän/ ja cadzon ne ylön/ en myös malda haista teidän cocouxian. Ja waicka te minulle uhrasitte polttouhria ja ruocauhria/ en minä cuitengan ota nijtä otollisexi/ engä cadzo teidän lihawata kijtosuhrian. Wie pois sinun wirtes jyrinä: sillä en minä woi sinun Psaltarleickiäs cuullella. Mutta oikeus pitä julistettaman nijncuin wesi/ ja wanhurscaus nijncuin wäkewä wirta. OLetta te Israelin huonesta minulle teurasuhria ja ruocauhria tehnet neljänäkymmenenä wuotena corwesa? Te cannoitta teidän Molochin majoja/ ja teidän epäjumalain cuwia/ teidän jumalainne tähden/ jotca te idze teillen tehnet olitta. Nijn minä sijs annan teidän tästä edemmä Damascua wiedä/ sano HERra/ joca Jumala Zebaoth cudzutan.

WE suruttomille Zionis/ ja nijlle jotca heitäns Samarian wuoreen luottawat/ jotca heitäns caickein parahimmaxi pacanain seas kehuwat/ ja Israelin huonesa hallidzewat. Mengät Calneen ja cadzocat/ ja mengät sieldä sijhen suureen Hemathin Caupungijn/ ja sieldä käykät Philisterein Gathi päin/ jotca

PROPHETA AMOS

parammat waldacunnat owat ollet cuin nämät/ ja heidän rajans owat suuremmat cuin teidän rajanna. Te jotca luuletta teidän caucana olewan pahoista paicoista/ ja aina ajatteletta wäkiwallaist waldacunda. Ja macat Elephandin luises wuotes/ ja coreilletta teidän waatteillanna: te syötte parahimmat laumasta/ ja syötetyt wasicat carjan seasta. Ja soitatte Psaltarilla/ ja ajatteletta teillen lauluja nijncuin Dawid. Ja juotta wijnan maljoista/ ja woiteletta teidän Balsamilla. Ja et te sure Josephin wanhingosta. Sentähden pitä heidän nyt käymän nijden edellä/ jotca wiedän pois fangittuna/ ja öyckaritten tuhlaus pitä lackaman. Sillä HERra HERra on wannonut sieluns cautta/ sano HERra Jumala Zebaoth: Minä närkästyn Jacobin coreutta/ ja wihan hänen Pallazians/ ja tahdon sen Caupungin hyljätä/ ja caicki cuin hänes on. Ja waicka wielä kymmenen miestä yhten huonesen jäisit/ cuitengin pitä heidän cuoleman. Että cukin setäns ja enoins luut ottais huonesta/ ja sanois nijlle jotca sen Camaris owat: wieläkö siellä enä on? ja he wastawat: jo owat caicki pois. Ja nijden pitä sanoman: ole wait/ sillä ei he tahtonet/ että HERran nimi olis muistettu. Sillä cadzo/ HERra on käskenytt lyödä suuria huoneita/ että he aucon saisit/ ja pieniä huoneita/ että he raot saisit. Cuca taita orihten cansa samota/ eli härjillä calliota kyndä? sillä te muutteletta oikeuden sapexi/ ja wanhurscauden hedelmän Coiruohoxi. Ja turwatte aiwa turhaan asiaan/ ja sanotte: engö me kyllä woi meidän sarwillamme? Sentähden cadzo/ minä tahdon teidän päällen/ jotca Israelin huonesta oletta/ Canssan herättä/ sano HERra Jumala Zebaoth/ joca teitä pitä sijtä paicast ahdistaman/ cuin Hemathijn mennän/ haman ojan asti corwes.

NÄin HERra Jumala osotti minulle nägyn/ ja cadzo yxi seisoi joca ruohomatoja teki/ juuri silloin cosca ruoho rupeis putcahtaman/ sijttecuin Cuningas oli andanut nijttä. Cosca he nijn tahdoit caicki tulon syödä maalda/ sanoin minä: Ah HERra Jumala ole armollinen/ cuca tahto Jacobi taas autta? sillä hän on tosin sangen huono. Nijn HERra catui sitä/ ja sanoi: ei sen pidä tapahtuman. HERRA Jumala osotti minulle nägyn/ ja cadzo/ HERra Jumala cudzui tulen rangaiseman/ joca piti suuren sywyden syömän/ ja se söi jo

PROPHETA AMOS

parhan osan. Nijn minä sanoin: Ah HERra Jumala/ lacka/ cuca tahto Jacobi taas autta? sillä hän on tosin sangen huono. Nijn HERra catui myös sitä. Ja HERra Jumala sanoi: ei sengän pidä tapahtuman. Mutta hän osotti minulle tämän nägyn/ ja cadzo/ HERra seiso i muurin päällä/ joca mittanuoralla mitattu oli/ ja hän piti sen mittanuoran kädesäns. Ja HERra sanoi minulle: mitäs näet Amos? minä sanoin: mittanuoran. HERra sanoi minulle: Cadzo/ minä tahdon wetä mittanuoran keskelle minun Canssani Israeli/ ja en käy sillen händä ohidze. Waan Isaachin corkeudet pitä autiaxi tuleman/ ja Israelin kircot pitä häwitettämän/ ja minä tahdon nosta miecan Jerobeamin huonetta wastan. Nijn BethElin Pappi Amazia lähetti Israelin Cuningan tygö/ sanoden: Amos teke capinan sinua wastan Israelin huonesä/ eipä maacan woi hänen sanojans kärsiä. Sillä näin Amos sano: Jerobeamin täyty miecalla cuolla/ ja Israelin pitä wietämän fangittuna pois maastans. Ja Amazia sanoi Amoxelle: sinä Näkiä/ mene pois ja pakene Judan maalle/ ja elätä sinus siellä ja prophetera siellä. Ja älä BethElis sillen Prophetera: sillä se on Cuningan kircko ja waldacunnan huone. Amos wastais/ ja sanoi Amazialle: en minä ole Propheta/ engä jongun Prophetan poica/ waan minä olen carjan paimen/ ja willificunain hakia. Mutta HERra otti minun carjasta/ ja sanoi minulle: mene/ ja prophetera minun Canssan Israeli wastan. Nijn cuule sijs HERran sana. Sinä sanot: älä prophetera Israeli wastan/ älä myös puhu Isaachin huonetta wastan. Sentähden sano HERra näin: sinun emändäs pitä Caupungis raiscattaman/ ja sinun poicas ja tyttäres pitä miecalla langeman/ ja sinun peldos pitä nuoralla jaettaman. Mutta idze sinun pitä saastaisesa maasa cuoleman/ ja Israelin pitä ajettaman pois hänen maastans.

HERRA Jumala osotti minulle nägyn/ ja cadzo/ siellä oli Cori suwitulo. Ja hän sanoi: mitäs näet Amos? minä wastaisin: Corin suwitulo. Nijn HERra sanoi minulle: minun Canssani Israelin loppu on tullut/ en minä tahdo händä mennä sillen ohidzen. Ja sinä päiwänä pitä weisut Templeis itcuxi käändymän/ sano HERra: monda cuollutta ruumista pitä mones paicas macaman/ jotca wiedän sala pois. CUulcat tätä te jotca köyhä sorraratte/ ja waiwaisia maacunnas häwitätte. Ja sanotte: cosca usi Cuu loppu/ että me

PROPHETA AMOS

saissim jywäiä myydä: ja Sabbathi/ että me ohria cauppaisim ja spannin wähenäissim/ ja hinnan corgotaisim/ ja waagat wääräxi tekisim. Että me saissim köyhät rahallam haldum/ ja hätäynnet kengäparilla/ ja myissim acanat jywäin edestä. HERra on wannonut Jacobin huonen coreutta wastan/ mitämax/ jos minä sencaltaiset heidän työns unohdan. Eikö maan sencaltaisist asioist pidäis wapiseman/ ja caicki sen asuwaiset murehtiman? Ja se pitä coconans/ nijncuin wirralla/ juostaman ylidze/ wietämän pois ja peitettämän/ nijncuin wirta teke Egyptis. Sillä ajalla/ sano HERra Jumala/ tahdon minä laskia Auringon alas puolipäiwästä/ ja pimittä maan kirckalla päiwällä. Minä tahdon teidän juhlapäiwän käätä murhexi/ ja caicki teidän weisunne parguxi: ja minä tahdon anda säkin jocaidzen cupeseen tulla/ ja caicki päät paljaxi tehdä. Ja tahdon heille murhen saatta/ nijncuin jocu ainoata poica murehti/ ja heidän pitä surkian lopun saaman. CADzo/ ne päiwät tulewat/ sano HERra Jumala/ että minä lähetän näljän maan päälle: ei nälkä leiwän perän/ eli jano weden perän/ waan HERran sanan cuulemisen jälken. Nijn että heidän pitä juoxeman yhdest merest nijn toiseen/ pohjast nijn itän päin/ edzimän HERran sana/ ja ei cuitengan pidä heidän löytämän. Sinä päiwänä pitä caunit neidzet ja nuorucaiset näändymän janosta: Ja jotca nyt Samarian kirouxen cautta wannowat/ ja sanowat: nijn totta cuin sinun Jumalas Danis elä/ nijn totta cuin sinun Jumalas BerSebas elä: sillä heidän pitä nijn langeman/ ettei he woi jällens nosta.

MINä näin HErran Altarilla seisowan. Ja hän sanoi: lyö knuppijn/ nijn että pihtipielet wärisewät: sillä heidän ahneudens pitä tuleman caickein heidän pääns päälle. Ja minä tahdon heidän jälkentulewaisens tappa miecalla/ nijn ettei kengän pääse pakeneman. Ja waicka he heitäns haman Helwettin caiwaisit/ nijn minun käten on cuitengin heitä sieldäkin hakewa. Ja jos he astuisit ylös taiwasen/ nijn minä cuitengin tahdon syöstä heidän alas. Ja jos he lymyisit Carmelin cuckoldalle/ nijn minä tahdon heidän sieldäkin edziä ja temmata pois. Ja jos he heitäns minun caswoni edest werhoisit meren sywydellä/ nijn minä käsken kärmelle/ että hän heitä siellä pistäis. Ja jos he heidän wihollisillans fangina owat/ nijn minä cuitengin käsken miecalle/ että

PROPHETA AMOS

se heitä siellä tappais: sillä minä pidän silmäni heidän ylidzens pahudexi ja en hywydexi. Sillä HERra Jumala Zebaoth on sencaltainen/ cosca hän maahan rupe nijn se sula/ että caicki asuwaiset itkemän pitä/ ja että se juoxe caickein heidän ylidzens nijncuin wesi/ ja se wajotetan/ nijncuin Egyptin wirta teke. Hän on se joca Salins taiwasen rakenda/ ja perusta majans maan päälle. Hän cudzu weden meresä ja wuodatta maan päälle/ hänen nimens on HERra. Ettekö Israelin lapset minulle ole nijncuin Ethiopialaiset/ sano HERra: engö minä wienyt Israeli ulos Egyptist/ ja Philisterit Caphthorist/ ja Syrit Kirist? CAdzo/ HERran Jumalan silmät näkewät syndisen waldacunnan/ nijn että minä sen juuri maan päädä peräti cadotan/ waicka en minä Jacobin huonetta ratki cadota/ sano HERra. Cadzo/ minä tahdon cuitengin kärke/ ja Israelin huonen caickein pacanain seas anda seulotta/ nijncuin seulalla seulotan/ ja ei jywäin pidä langeman maan päälle. Caicki syndiset minun Canssasani pitä miecalla cuoletettaman/ jotca sanowat: ei onnettomus ole nijn läsnä/ eikä cohta meitä. Sillä ajalla tahdon minä taas caatunen Dawidin majan raketa/ ja hänen reikäns paicata/ ja parata jällens mitä särjetty on/ ja tahdon heitä raketa/ nijncuin se endisellä ajalla ollut on. Että he saawat nautita Edomin tähtet/ ja caickein pacanain tähtet/ joiden seas minun nimeni pitä Saarnattaman/ sano HERra/ joca näitä teke. Cadzo/ se aica tule/ sano HErra/ että yhtä haawa kynnetän ja nijtetän/ ja yhtä haawa wijna puserretan ja kylwetän/ ja wuoret makiata wijna tiuckuwat/ ja caicki mäet owat hedelmäliset. Sillä minä käännän minun Canssan Israelin fangiuxen/ että he rakendawat autiat Caupungit/ ja nijsä asuwat. Istuttawat wijnapuita/ ja nijsä juowat/ tekewät krydimaita/ ja nijsä hedelmitä syöwät: Sillä minä tahdon heitä heidän maasans istutta/ nijn ettei heitä sillen temmata pois maastans/ jonga minä heille andanut olen/ sano HERra sinun Jumalas.

Propheta ObadJa

Tämä on se ObadJan näky. Näin sano HERra Jumala Edomist: me olemme HERralda cuullet/ että lähetyssana on pacanain secaa lähetetty/ noscat ja soticom heitä wastan. Cadzo/ minä olen sinun huonoxi tehnyt pacanain seas/ ja sangen ylöncadzotuxi. Sinun sydämes coreus on sinun wietellyt/ että wuorten rotcois asut/ sinun corkeisa linnoisas/ ja sanot sydämesäs: cuca taita minun tästä syöstä maahan? Waickas ylhälle corkeuxin menisit nijncuin cotca/ ja tekisit pesäs tähtein keskelle/ nijn minä cuitengin syöxän sinun alas sieldä/ sano HERra. Jos warcat eli raateliat tulewat yöllä sinun päälles/ cuinga sinun pitä silloin wait oleman/ ja heidän pitä kyllä warastaman. Ja jos wijnan hakiat tulewat/ nijn ei heidän pidä sinulle jälki poimenist jättämän. Ah cuinga heidän pitä Esaun tutkiman/ ja hänen tawarans edzimän. Caicki jotca sinun cansas lijtos owat/ pitä ajaman sinun pois maaldas: miehet/ joihins turwat/ pettäwät sinun/ ja maahan sortawat: jotca sinun leipäs syöwät/ pettäwät sinun ennencuins huomaidzet. Mitämax/ sano HERra/ minä teen silloin Edomin wijsat houckioxi/ ja cawaluden Esaun wuoren päällä. Sillä sinun wäkwäs Themanis pitä epäilemän/ että heidän caickein pitä murHes ta Esaun wuorella huckuman. Sinun weljes Jacobin wäärän sortamisen tähden/ silloin coscas olit händä wastan. Cosca muucalaiset weit pois fangittuna hänen sotawäkens/ ja muucalaiset menit sisälle hänen porteistans/ ja Jerusalemist arwan heitit/ silloin sinä olit nijncuin jocu heistä/ sentähden pitä sinun häpiään tuleman/ ja ijancaickisest häwitettämän. Ei sinun pidä enä näkemän sinun ilos weljistäs heidän wiheljäisydens aicana/ eikä sinun pidä enä riemuidzeman Judalaisten surkiuden aicana/ ei myös sinun suus pidä nijn röyckiöitä sanoja puhuman heidän tuscans aicana. Ei sinun pidä menemän sisälle minun Canssani porteista heidän surkiudens aicana/ ei sinun pidä ilos näkemän heidän onnettomudestans/ heidän waiwans aicana. Ei sinun pidä heidän sotawäkens wastan lähettämän heidän surkiudens aicana/ ei sinun pidä teiden haarois seisoman/ murhamas heidän pakenewaisians/ ei sinun pidä pettämän hänen

PROPHETA AMOS

jäänyitäs heidän ahdistuksens aicana. Sillä HERran päivä on läsnä caickia pacanoita: nijncuin sinä tehnyt olet/ nijn pitä sinun jälle tapahtuman/ ja nijncuin sinä ansainnut olet/ nijn pitä sinun pääs päälle jälle tuleman. Sillä nijncuin te oletta minun pyhällä wuorellani juonet/ nijn pitä caicki pacanat jocupäiwä juoman/ ryypämän ja nielemän/ että he owat nijncuin ei ensingän olletcan olis. Mutta Zionin wuorella pitä wielä muutammat autetuxi tuleman/ heidän pitä oleman pyhitetyt/ ja Jacobin huonen pitä hänen haldioitans wallidzeman/ ja Jacobin huonen pitä tulen oleman/ ja Josephin huonen liekin. Mutta Esaun huonen corren/ jonga heidän pitä sytyttämän ja culuttaman/ nijn ettei Esaun huonesta pidä mitän jäämän: sillä HERra on sen puhunut. Ja ne eteläs/ pitä asuman Esaun wuorilla/ ja laxoin asuwaiset pitä Philisterit omistaman. Ja heidän pitä myös Ephraimin ja Samarian kedon omistaman/ ja BenJaminin Gileadin wuoren. Ja ajetut pois Israelin lasten sotawäestä/ jotca Cananerein seas haman Zarpathin päin owat/ ja ajetut pois Jerusalemin Caupungist/ jotca Zepharadis owat/ pitä ne Caupungit etelän päin omistaman. Ja wapahtajat pitä Zionin wuorelle tuleman/ duomidzeman Esaun wuoria. Ja nijn pitä waldacunda HERran oleman.

Propheta Jona

HERRAN sana tapahdui Jonalle Amithain pojalle/ sanoden: Nouse/ ja mene siihen suureen Caupungijn Niniween/ ja Saarna heille: sillä heidän pahudens on tullut minun caswoni eteen. Mutta Jona nousi ja pakeni HERran edestä/ ja tahdoi merelle/ ja tuli Japhoon. Ja cuin hän löysi hahden/ joca tahdoi merelle mennä/ andoi hän palcan/ ja astui siihen/ menemän heidän cansans merelle/ HERran caswon edestä. Nijn HERra andoi suuren tuulen tulla merelle/ ja suuri ilma nousi merellä/ nijn että haaxi luultin rickandunen. Ja haaximiehet pelkäisit/ ja cukin huusi jumalatans/ ja heitit calut/ jotca hahdes olit/ mereen/ kewiämmäxi tuleman. Mutta Jona oli astunut alas hahden pohjan/ ja macais unesta rascautettu. Nijn Skippari meni hänen tygöns/ ja

PROPHETA JONA

sanoi hänelle: mixis macat? nouse/ ja rucoile Jumalatas/ että Jumala muistais meitä/ etten me huckuis. Nijn he sanoit toinen toisellens: tulcat ja heittäkäm arwat/ tietäxem kenengä tähden meidän nijn pahasti käy: ja cuin he heitit/ langeis arpa Jonan päälle. Nijn he sanoit hänelle: sanos meille/ mixi nijn pahasti meille käy? mikä sinun tecos on? custas tulit? ja custa maacunnast eli Canssast sinä olet? Hän sanoi heille? minä olen Ebreri/ ja minä pelkän sitä HERra Jumalata taiwast/ joca meren ja carkian on tehnyt. Nijn ne miehet pelkäisit suurest/ ja sanoit hänelle: mixis näin teit? (sillä he tiesit hänen HERran edestä paennen/ sillä hän oli heille sen sanonut.) Nijn he sanoit: mitä meidän pitä sinulle tekemän/ että meri meille tywennyis? sillä meri käwi ja lainehti heidän ylidzens. Hän sanoi: ottacat minua ja heittäkät mereen/ nijn meri teille tywene: sillä minä tiedän/ että tämä suuri ilma tule teidän päällen minun tähteni. Ja ne miehet soudit/ että he maan jäl lens saisit: mutta ei he woinet: sillä meri käwi wäkevästi heidän ylidzens. Nijn he huusit HERra/ ja sanoit: Ah HERra/ älä anna meidän huckua tämän miehen sielun tähden/ ja älä lue meillen tätä wiatoinda werta: sillä sinä HERra teet nijncuins tahdot. Nijn he otit Jonan/ ja heitit mereen/ ja meri asetui lainehtimast. Ja ne miehet pelkäisit HERra suurest/ ja teit HERralle uhria ja lupausta.

MUTTA HERra toimitti suuren calan/ nielemän Jonata. Ja Jona oli calan wadzas colme päiwä ja colme yötä. JA Jona rucoili hänen HERrans Jumalatas calan wadzast/ ja sanoi: Minä huusin HERra minun ahdistuxesani/ ja hän wastais minua: minä parguin Helwetin wadzast/ ja sinä cuulit minun äneni. Sinä heitit minun sywyteen keskelle merta/ nijn että allot minua pyörsit ymbärins/ caicki sinun laines ja aldos käwit minun päällidzeni. Minä ajattelin minuni hyljätyxi sinun silmäis edestä/ cuitengin saan minä wielä nähdä sinun pyhän Templis. Wedet piirsit minua ymbärins sieluni asti/ sywydet pijritit minun/ caisilisto peitti minun pääni. Minä wajoisin wuorten perustuxen asti/ maa salpais minun teljilläns ijancaickisest: mutta sinä otit minun sieluni cadotuxest/ HERra minun Jumalan. Cosca minun sielun epäili minusa/ nijn minä muistin HERran päälle: ja minun rucouxen tuli sinun tygös/ sinun pyhäsä Templisäs. Mutta jotca luottawat turhaan/ ei he armo

PROPHETA JONA

löydä. Mutta minä tahdon uhrata kijtoxella/ minä pidän lupauxeni HERralle/ että hän autti minua. Ja HERra sanoi calalle/ että hän oxensi Jonan maan päälle.

Nijn HERran sana tapahdui toisen kerran Jonalle/ ja sanoi: Nouse ja mene siihen suureen Caupungijn Niniween/ Saarnaman sitä Saarna/ jonga minä sinulle sanon. Silloin Jona nousi/ ja meni Niniween HERran sanan jälkeen. Ja Niniwe oli Jumalan Caupungi/ colme päiwäcunda suuri. Ja cosca Jona rupeis sijnä käymän yhden päiwäcunnan/ Saarnais hän/ ja sanoi: wielä owat neljäkymmendä päiwä/ nijn Niniwen pitä huckuman. Nijn Niniwen miehet uscoit Jumalan päälle/ ja annoit Saarnata/ että paastotaisin/ ja puit säkit päällens/ sekä pienet että suuret. Ja cosca Niniwen Cuningas sen cuuli/ nousi hän istuimeldans/ ja rijsui purpura waattens/ ja käärei idzens säckijn ja istui tuhcan. Ja andoi cuulutta ja sano Niniwen Cuningan tahdosta ja Sangarein käskystä/ ettei yxikän ihminen taicka eläin/ naudat eli carja pidä mitän maistaman/ eikä laituumelle ajettaman/ ja ei wettäkän juoman. Waan ihmiset ja eläimet pitä säckijn puetettaman/ ja heidän pitä lujasti Jumalata huutaman. Ja jocainen palaitcan pahasta tiestäns/ ja hänen kättens wäkiwallast. Cuca tietä/ Jumala taita käändyä ja catua/ ja lacka hirmuisest wihastans/ etten me hucu. Cosca Jumala näki heidän työns/ että he palaisit pahasta tiestäns/ catui hän sitä paha/ jota hän oli puhunut heille tehdäxens/ ja ei tehnytkän.

Sijtä närkästy Jona sangen cowin/ ja pani pahaxens. Rucoili Jumalata/ ja sanoi: ah HERra/ sepä se on cuin minä sanoin/ cosca minä olin wielä maasani/ sentähden minä tahdoin myös merelle paeta: sillä minä tiedän/ että olet armollinen/ laupias/ pitkämielinen/ ja suuresta hywydestä cadut sitä paha. Nijn ota nyt minun sielun minusta pois HERra/ sillä minä cuolis in paremmin cuin eläisin. Mutta HERra sanoi: luuletcos oikein wihastunes? JA Jona läxi Caupungist/ ja istui Caupungista itän päin/ ja teki siellä hänellens majan/ ja istui sen alla warjosa/ siihenasti cuin hän näkis mitä Caupungille tapahduis. Mutta HERra Jumala toimitti yhden pensan/ joca caswoi Jonan ylidze/ että se olis hänen pääns warjonnut/ ja wirgottanut händä hänen

PROPHETA JONA

waiwasans: ja Jona riemuidzi sijtä pensasta suurest. Mutta HERra toimitti madon huomennel/ cuin amurusco coitti/ joca söi sitä pensasta/ että se cuiwetui. Mutta cosca Auringo nosnut oli/ toimitti Jumala suuren itätuulen/ ja Auringo paisti Jonan päähän/ että hän tuli woimattomaxi. Nijn hän toiwotti sielullens cuolemata/ ja sanoi: minä cuolisin ennencuin minä eläisin. Nijn Jumala sanoi Jonalle: luuletcos oikein wihastunes sijtä pensasta? Ja hän sanoi: minä wihastun haman cuoleman asti. Ja HERra sanoi: sinä armahdat pensasta/ jostas et mitän waiwa nähnyt/ etkä sitä caswattanut/ joca yönä caswoi/ ja yönä catois. Eiköst minun pidäis armahtaman sitä suurta Caupungita? josa on enä cuin sata tuhatta ja caxikymmendä tuhatta ihmistä/ jotca ei tiedä eroitta cumbi oikia eli cumbi wasen käsi on/ nijn myös paljo eläimitä.

Propheta Micha

Tämä on HERran sana/ joca tapahdui Michalle Maresast/ Jothamin/ Ahaxen/ ja Jehiskian/ Judan Cuningasten aicana/ jonga hän näki Samariast ja Jerusalemist. CUulcat caicki Canssa/ sinä maa/ ota waari/ ja caicki cuin sijnä on: sillä HERran Jumalan on puhumist teidän cansan/ ja HERran hänen pyhästä Templistäns. Cadzo HERra lähte siastans/ astu alas ja polke maan corkeutta. Nijn että wuoret pitä sulaman hänen allans/ ja laxot halkeman/ nijncuin medenwaha sula tulen edes/ ja nijncuin ne wedet/ jotca wuotawat ales. Caicki nämät tapahtuwat Jacobin ylidzekäymisen tähden/ ja Israelin syndein tähden. Cuca sijs on Jacobin ylidzekäymys? eikö Samaria ole? ja cutca owat Judan corkeudet? eikö Jerusalem ole? Minä teen Samarian kiwiraunioxi kedolla/ jotca pannan wijnamäen ymbärins/ wieritän heidän kiwens laxoon/ ja särjen perustuxen asti maahan. Caicki heidän epäjumalans pitä ricottaman/ ja caicki heidän porton palckans tulella poldettaman/ ja minä häwitän caicki heidän cuwans: sillä he owat huoran palcasta cootut/ sentähden pitä heidän jällens huoran palcaxi tuleman. Sitä minun täyty

PROPHETA MICHA

walitta ja parcuu/ minun täytyä alasti ja paljasna käydä/ minun pitää walittaman nijncuin Drakit/ ja murehtiman nijncuin Strutzit. Sillä tähän widzauheen ei ole yhtän neuwo/ joca jo Judan asti on tullut/ ja pitää ulottuman minun Canssani porttin Jerusalemis. Älkät sitä Gathis ilmoittaco/ älkät andaco cuulla teidän itcuan/ waan mengät murhecammioon/ ja istucat tuhcan. Sinä caunis Caupungi caikella häpiällä cukistetan/ jalon ei pidä sillen coreileman ahdistuxens tähden: sillä hänen kylänmiehens otta häneldä pois mitä hänellä on. Se surullinen Caupungi ei taida idziäns lohdutta: sillä onnettomus pitää HERralda tuleman haman Jerusalemin porttin. Sinä Caupungi Lachis/ waljasta ratasten eteen wiriät orihit/ ja mene matcas: sillä sinä olet Zionin tyttäreille synnin alcu ollut/ sinus on löytyt Israelin ricoxet. Sinun täytyä nijn lahjat anda cuin Gathikin: Achsibin Caupungin pitää Israelin Cuningasten lijtost luopuman. Minä saatan sinulle Maresa oikian perillisen/ ja Israelin cunnian Adullamin asti. Keridze sinus ja käy paljasna sinun ihmistes lasten tähden: tee sinus juuri paljaxi nijncuin Cotca: sillä he owat wiedyt sinusta pois fangittuna.

WOi nijtä jotca wahingoitta ajattelewat/ ja pahoja juonia cammioisans ahkeroidzewat/ että he sen täyttäisit cuin amu walista: sillä heilläpä woima on. He repiwät heillens pelot ja ottawat huonet/ jotca he tahtowat. Nijn he tekewät ylöllist jocaidzen huonen cansa/ ja jocaidzen perimisen cansa. Sentähden sano HERra näin: cadzo/ minä ajattelen tälle sugulle paha/ josta ei teidän pidä woiman wetä pois teidän caulanne/ eikä teidän pidä nijn coriast käymän: sillä paha aica tule. Sillä ajalla teistä wirsi weisatan/ ja walitus. Sanotan/ me olemma peräti häwinnet. Minun Canssani osa on muutettu. Cosca hän meille pelot anda jällens/ cuin hän otti pois meildä? Ja tosin ei teidän pidä osa HERran seuracunnas oleman. HE sanowat: ei pidä Saarnaman: sillä ei sen caltaiset Saarnat meihin satu/ en me nijn ratki häpiään tule. Nijn Jacobin huone idziäns lohdutta/ luuletcos HERran hengen nijn ratki mennen pois? näitkö hänen pitäis tekemän? se on tosi/ minun puheni owat hywille suloiset. Mutta minun Canssan on hanginnut nijncuin wihollinen: sillä hän teke nijn/ että minun täytyä hänen wihollisens olla. He

PROPHETA MICHA

ryöstävät sekä hamen että päälisvaatten/ nijncuin sodasa/ ne jotca ei ensingän pelkä. Te ajatte pois minun Canssani waimot rackaimmist huoneistans/ ja alati otatte pois heidän nuorucaisildans minun caunistuxeni. Sentähden noscat ja mengät pois: sillä et te saa täsä olla heidän saastaisudens tähden/ heidän pitä armottomast häwiämän. Jos minä olisin lipilaari/ ja walhen Saarnaja/ ja Saarnaisin cuinga heidän pitäis juopuman ja hywiä päiwiä pitämän/ sencaltainen Saarnaja olis tälle Canssalle sowelias. MUtta minä tahdon sinua Jacob coconans coota/ ja jäänet Israelis saatta cocon/ ja minä tahdon heitä/ nijncuin lauman/ yhden toisen cansa/ wahwaan nawettan tuoda/ ja nijncuin lauma pihatos/ nijn myös sen ihmisist pitä copiseman. Yxi särkiä pitä astuman ylös heidän edelläns/ heidän pitä särkemän läpidze/ ja käymän portist ulos ja sisälle/ ja heidän Cuningans pitä käymän heidän edelläns/ ja HERra ensimmäisnä.

JA minä sanoin: cuulcat sijs te Päämiehet Jacobin huones/ ja te esimiehet Israelin huones. Teidän tulis oikein olla/ ne jotca oikeuden tietämän pitäis. Mutta te wihatte hywä ja racastatte paha: Te kiscotta heidä heidän nahcans/ ja caluatte lihan heidän luistans: ja syötte minun Canssani lihan. Ja cosca te olette heidä nahan nylkenet/ nijn te särjettä heidän luuns/ ja hackatte ricki ne nijncuin pataan/ ja nijncuin lihan cattilaan. Sentähden cosca te HERra huudatte/ nijn ei hän teitä cuule/ waan peittä silloin teistä caswons/ nijncuin te oletta teidän pahalla menollanna ansainnet. Näin sanoi HERra nijstä Prophetaista/ jotca minun Canssani wiettelewät. He Saarnawat hywin käywän/ cosca heille syötäväätä annetan: mutta cosca ei heidän suuhuns mitän anneta/ Saarnawat he sodan tulewan. Sentähden pitä teidän näkyn yöxi/ ja teidän noituxen pimeydexi tuleman. Auringon pitä laskeman nijden Prophetain ylidze/ ja päiwän pitä pimenemän heidän päädäns. Ja näkiät pitä häpiään ja noidat pilckan tuleman/ ja caickein täyty heidän suuns peittä/ ettei siellä ole Jumalan sana. MUtta minä olen täynäns woima ja HERran henge/ täynäns oikeutta ja wäkewyttä/ että minä tohdin ilmoitta Jacobille hänen ylidzekäymisens/ ja Israelille hänen syndins. Nijn cuulcat sijs tätä te Jacobin Päämiehet/ ja te Israelin huonen esimiehet/ te jotca oikeutta

PROPHETA MICHA

cauhistutte/ ja käännätte toisin caicki mitä toimellinen on. Te jotca Zionin weren cansa rakennatte/ ja Jerusalemin wääryden cansa. Hänen Päämiehens duomidzewat lahjain tähden/ hänen Pappins opettawat palcan tähden/ ja heidän Prophetans noituwat rahan tähden. Luottawat heitäns HERraan/ ja sanowat: eikö HERra ole meidän seasam? ei taida onnettomus meitä käsittä. SEntähden pitä Zion kynnettämän teidän tähten nijncuin peldo/ ja Jerusalem pitä tuleman kiwiraunioxi/ ja Templin wuori autiaxi corkeudexi.

MUtta wijmeisinä päiwinä pitä sen wuoren/ jonga päällä HERran huone on/ wahwistuman/ ja oleman corkeimman caickia muita wuoria/ ja pitä corgotettaman cuckulain ylidze. Ja Canssat pitä sinne juoxeman/ ja monilaiset pacanat sinne menewät/ ja sanowat: tulcat ja astucam HERran wuorelle/ ja Jacobin Jumalan huonen tygö/ että hän opetais meille hänen teitäns/ ja me waellaisim hänen polguillans: sillä Zionista on Laki tulewa/ ja HERran sana Jerusalemist. Hän on duomidzewa suuren Canssan seas/ ja rangaisewa paljo pacanoita caucaisis maacunnis. Silloin pitä heidän mieckans wannaxi tekemän/ ja heidän keihäns wicahdexi. Ei yhdengän Canssan pidä toista Canssa wastian miecka nostaman/ eikä heidän pidä sillen sotiman oppeman. Jocaidzen pitä wijnapuuns ja ficunapuuns alla pelkämätä asuman: sillä HERran Zebaothin suu on sen puhunut. Jocainen Canssa pitä hänen Jumalans nimes waeldaman/ mutta meidän pitä waeldaman meidän HERram Jumalam nimeen/ aina ja ijancaickisest. Sillä ajalla/ sano HERra Jumala/ tahdon minä onduwaiset coota/ ja saatta hyljätyt cocon/ ja jota minä waiwannut olen. Ja tahdon onduwaiselle perillisiä saatta/ ja heicon suurexi Canssaxi tehdä. Ja HERra on idze olewa heidän Cuningans Zionin wuorella/ tästä ajasta haman ijancaickisuten. JA sinä Ederin torni/ Zionin tyttären linna/ sinun tygös pitä tuleman/ ja pitä tuleman se endinen esiwalda/ Jerusalemin tyttären waldacunda. Mixis nyt nijn lackamat huudat? eiköst Cuningas ole sinun cansas? owatco sinun Neuwonandajas pois? että kipu tartui sinuun nijncuin synnyttäväiseen. Kärsi sijs sencaltaista kipua/ ja sinä Zionin tytär/ ähgy nijncuin synnyttäväinen: sillä sinun täyty mennä ulos Caupungist ja kedolla asua/ ja mennä Babelijn. Mutta sinä päästetään taas

PROPHETA MICHA

siellä/ siellä on HERra sinun päästävä sinun vihollisistas. Sillä monet pacanat pitää coconduman sinua vastaan/ ja sanoman: hän on aldixi annettu/ me tahdom meidän himom nähdä Zionista. Mutta ei he HERran ajatuksesta mitään tiedä/ eikä ota vaari hänen neuvostans: sillä hän on hakenut heitä cocon/ nijncuin lyhtet rijhen. Sentähden nouse ja tapa sinä Zionin tytär: sillä minä tahdon sinulle tehdä rautaiset sarvet ja waskiset kynnet/ ettäs paljo Canssa rundelet. Nijn minä tahdon myös heidän tawarans aldixi anda HERralle/ ja heidän hywydens caiken mailman haldialle. Mutta hangidze nyt sinä sotanainen: sillä meitä pijritetään/ ja Israelin Duomarita widzalla poskelle lyödän.

JA sinä Bethlehem Ephrata/ joca vähäinen olet Judan tuhannen seas/ sinusta on se tulewa/ joca Israelis on hallidzia olewa/ jonga uloskäymys on ollut algusta ja ijancaickisudest. Hän anda heitä siihenasti waiwatta/ cuin se on synnyttänyt/ joca pitää synnyttämän. Silloin jäänet hänen weljistäns pitää tuleman jälle Israelin lasten tygö. Mutta hän on astuwa edes/ ja caidzewa HERran wäkeyyden cautta/ ja hänen Jumalans nimen woiton cautta/ ja heidän pitää lewosa asuman: sillä hän on sillä ajalla cunnialisexi tulewa/ nijn lawialda cuin mailma on. ME saamme myös rauhan Assurista/ joca nyt meidän maallem tullut on/ ja meidän huonemman tallannut on. Sillä händä vastaan pitää seidzemen paimenda ja cahdexan Päämiestä herätettämän: Jotca Assurin maan pitää miecalla häwittämän/ ja Nimrodin maan heidän paljalla asellans. Nijn me Assurista päästetyxi tulemma/ joca meidän maallem tullut on/ ja meidän rajam tallannut on. Ja jäänet Jacobis pitää myös monen Canssan seas oleman/ nijncuin caste HERralda/ ja nijncuin pisarat ruohoilla/ joca ei ketän odota/ eikä ihmistä tottele. Ja jäänet Jacobista pitää monein pacanain tykönä oleman/ nijncuin Lejon petoin seas medzäs/ ja nijncuin nuori Lejon lammaislauman seas/ joita ei kengän woi carcotta/ cosca hän mene läpidzen/ sotcu ja repele. Sillä sinun kätes saa woiton caickia sinun vihollisias vastaan/ että caicki sinun vihollises häwitetän. Sillä ajalla/ sano HERra/ tahdon minä otta sinulda pois sinun orihis/ ja cadotta sinun rattas. Ja tahdon sinun maas Caupungit häwittä/ ja caicki sinun linnas särke. Ja tahdon

PROPHETA MICHA

welhot sinus häwittä/ ettei yxikän tietäjä pidä sinun tykönäs oleman. Minä tahdon temmata pois sinun cuwas ja epäjumalas sinusta/ ettei sinun pidä sillen cumartaman sinun kättes tecoja. Ja tahdon hacata maahan sinun medzistös/ ja sinun Caupungis häwittä. Ja minä tahdon costa hirmuisudella ja wihalla/ caikille pacanoille/ jotca ei tahdo cuulla.

CUulcat sijs mitä HERra sano: nouse ja nuhtele wuoria/ ja cuulcan cuckulat sinun ändäs. Cuulcan wuoret/ cuinga HERra tahto rangaista ynnä sen wäkewän maan perustuxen cansa: sillä HERra tahto Canssans rangaista/ ja Israeli curitta. Minun Canssan/ mitä minä olen sinulle tehnyt/ eli millä minä olen sinua rascauttanut? sanos minulle. Minä olen cuitengin sinun Egyptin maalda wienyt/ ja lunastin sinun orjuden huonesta/ ja lähetin sinun etees Mosexen/ Aaronin ja MirJamin. Minun Canssan/ ajattele sijs/ mitä neuwo Balaach Moabin Cuningas piti/ ja mitä Bileam Peorin poica händä wastais/ Sittimist haman Gilgalin asti/ että te muistaisitte/ cuinga HERra caickia hywä teille on tehnyt. Millä minun pitä HERra lepyttämän? cumarruxella sen corkian Jumalan edes? pitäkö minun händä lepyttämän polttouhrilla ja vuosicunnaisilla wasicoilla? Luuletcos että HERra mielisty moneen tuhannen oinaan? taicka öljyyn/ waicka sitä epäluuciset wirrat täynäns olisit? eli/ pitäkö minun andaman minun esicoisen poicani/ minun ylidzekäymiseni tähden? eli minun ruumini hedelmän/ minun sieluni synnin tähden? Se on sinulle sanottu ihminen/ mikä hywä on/ ja mitä HERra sinulda waati/ nimittäin/ että kätket Jumalan sanan/ ja harjoitat rackautta/ ja olet nöyrä sinun Jumalas edes. HERran änen pitä cuuluman Caupungin ylidze/ mutta joca sinun nimes pelkä/ hänen pitä menestymän. Cuulcat widza/ ja cuca sen on toimittanut. Wielä on wäärä tawara jumalattomain huones/ ja wihollisen wähä Epha. Eli pitäiskö minun wäärät waagat ja petolliset pundarit säkeis cohtulisexi arwaman? Joiden cautta hänen rickans paljo wääryttä tekewät/ ja hänen asuwaisens walhettelewat/ ja pettäwäinen kieli on heidän suusans. Sentähden minä rupen myös sinua rangaiseman/ ja häwitän sinua sinun syndeis tähden. Ei sinulla pidä tarpexi syötäwätä oleman/ mutta sinun pitä näändymän. Mitäs käsität/ ei sen cuitengan pidä pääsemän/ ja mitä pääse/

PROPHETA MICHA

sen minä miecalle annan. Sinä kylwät/ ja et leicka: sinä cuurnidzet öljyä/ ja et saa idzes sillä woidella: Ja sinä cuurnidzet nuorta wijna/ ja et saa sitä juoda. Sillä te pidätte Amrin epäjumalan palweluxet/ ja caicki Ahabin huonen tegot/ ja heidän neuwons. Sentähden tahdon minä sinua autiaxi tehdä/ ja hänen asuwaisens/ nijn että heitä wilistellän/ ja minun Canssani pitä tuleman häpiän ala.

WOi/ minulle tapahtu nijncuin sille joca wijnamäes tähteitä hake/ cusa ei wijnamarjoja löytä syötä/ ja cuitengin tahdois mielelläns parhan hedelmän. Tästä maasta owat hywät miehet pois/ ja wanhurscat ei ole sillen ihmisten seas/ caicki he wäijywät werta wuodattaxens/ jocainen wacoi toista/ häwittäxens händä. Ja luulewat heidäns hywästi tekewän/ cosca he pahasti tekewät. Mitä Försti tahto/ sitä Duomari sano/ että se hänelle jotakin hywä jällens tekis. Wäkewät puhuwat oman tahtons jälkeen wahingoittaxens/ ja wäändelewät nijncuin he tahtowat. Caickein paras on heidän seasans nijncuin orjantappura/ ja caickein toimellisin on nijncuin ohdacket. Mutta cosca sinun Saarnajais päiwät tulewat/ ja sinä tulet rangaistuxi/ silloin ei he tiedä cuhunga heidän menemän pitä. Älkön kengän uscoco lähimmäistäns/ älkön kengän uscaldaco Förstein päälle. Kätke sinun suus owi sildä cuin maca helmasas. Sillä poica cadzo ylön Isäns/ tytär carca äitiäns wastan/ ja miniä anoppians wastan/ ja ihmisen wiholliset owat hänen oma perhens. MUTta minä tahdon cadzo HERran päälle/ ja minun autuudeni Jumalata odotta/ minun Jumalan on minua cuulewa. Älä iloidze minun wiholliseni minusta/ että minä langeisin/ minä olen taas nousewa/ ja waicka minä pimeydes istun/ nijn HERra on cuitengin minun walkeudeni. Minä tahdon canda HERran wihan: sillä minä olen händä wastan syndi tehnyt/ sijhenasti cuin hän minun asiani toimitta/ ja saatta minulle oikeuden. Hän wie minun walkeuteen/ että minä saan iloisna nähdä hänen armons. Minun wihollisen pitä sen näkemän/ ja peräti häpiäs oleman/ joca nyt sano minulle: cusa on sinun HERras Jumalas? Minun silmän pitä näkemän/ että pitä hänen nijncuin loan catuilla poljettaman. Sillä ajalla pitä raketttaman jällens sinun muuris/ ja Jumalan sana lawialda julistettaman. Sillä ajalla pitä sinun tygös Assyriast ja

PROPHETA MICHA

wahwoista Caupungeista tuldaman/ hamast ja wahwoista Caupungeista nijn wirtan asti/ yhdestä merestä nijn toiseen/ yhdestä wuoresta nijn toiseen. Sillä maan pitä autiaxi tuleman hänen asuwaistens tähden/ heidän töidens hedelmän tähden. Mutta caidze Canssas sinun sauwallas/ sinun perimises lauma/ joca asu sekä yxinäns medzäs/ että pellow nurmis. Anna heitä caita Basanis ja Gileadis/ nijncuin endiseen aican. Minä annan heidän ihmeitä nähdä/ nijncuin muinen cosca he Egyptin maalda läxiti. Että pacanat sen näkisit/ ja caicki heidän woimallisens häpiäisit/ ja panisit kätens suuns päälle/ ja corwans tukidzisit?. Heidän pitä tomu nuoleman nijncuin kärme/ ja wärisemän aucoisans/ nijncuin madot maan päällä. Heidän pitä pelkämän HERra/ meidän Jumalata/ ja wapiseman sinun edesäs. CUca on sencaltainen Jumala cuin sinä olet? joca synnit annat andexi/ ja sowit nijden cansa/ jotca owat sinun perimises tähteitä/ joca ei wiha ijäti pidä. Sillä hän on laupias/ hän armahta wielä nytkin meidän päällem/ ja polke alas meidän pahat tecomma/ ja caicki meidän syndim meren sywyten heittä. Pidä Jacobille wacuus/ ja Abrahamille se armo/ jongas muinen meidän Isillem wannonut olet.

Propheta Nahum

Tämä on Niniwen cuorma/ ja Nahumin ennustuskirja Elkost. HERra on kijwas Jumala ja costaja/ ja HERra on costaja ja hirmuinen. HERra on costaja wihollisians wastan/ ja joca ei hänen wainollisians unohda. HERra on kärsiwäinen ja suuri woimasta/ jonga edes ei kengän ole wiatoin: hän on HERra/ jonga tiet tuulis ja tuulispäis owat/ jonga jalcain tomu pilwi on. Joca nuhtelee merta ja cuiwa sen/ ja teke caicki wirrat märjättömäxi. Basan ja Carmel taipu/ ja se näändy mitä Libanonin wuorella cucoista. Wuoret wapisewat hänen edesäns/ ja cuckulat huckuwat/ maa pala hänen edesäns ja maan pijri/ ja caicki jotca sijnä asuwat. Ja cuca seiso hänen wihans edes? eli cuca woi pysyä hänen hirmuisudens edes? hänen wihans pala nijncuin

PROPHETA NAHUM

tuli/ ja calliot lohkevat hänen edesäns. HERra on laupias/ ja turwa hädän aicana/ ja tunde ne jotca uscaldawat hänen päällens. Cosca wedenpaisumus juoxe/ nijn hän sen lopetta/ mutta hänen wihollisians hän waino pimeydellä. MItä te ajatteletta HERra wastan? hän on se joca cuitengin teke lopun. Eipä onnettomus cahdesti tule. Sillä nijncuin orjantappurat/ jotca secaseuraisin caswawat/ ja caickein tuoremmat owat/ poldetan nijncuin cuiwat corret. Nijn pitä oleman se cawala juoni/ joca sinusta tule/ ja paha ajattele HERra wastan. Näitä sano HERra: he tulcon hangittuna ja wäkewänä nijncuin he tahtowat/ cuitengin heidän pitä maahan hacatuxi tuleman/ ja menemän pois: sillä minä olen sinua nöyryttänyt/ mutta en tahdo cuitengan peräti turmella. Waan tahdon silloin hänen ikens sinusta särke/ ja rewäistä ricki sinun sites. Mutta sinua wastan on HERra käskenyt/ ettei yxikän sinun nimes siemen pysymän pidä. Sinun Jumalas huonesta tahdon minä sinun hucutta. Sinun epäjumalas ja cuwas minä tahdon häwittä/ sinun epäjumalas ja cuwas tahdon minä sinulle haudaxi tehdä: sillä sinä olet tyhjäxi tullut. CAdzo/ wuorelle tulewat hywän sanoman jalat/ jotca rauha Saarnawat/ pidä sinun juhlapäiwäs Juda/ ja maxa lupauxes: sillä ei se jumalatoim Tyranni pidä sillen tuleman sinun päälles/ joca on juuri häwitetty.

HAascaja pitä astuman ylös sinua wastan/ mutta ota ahkerast waari teistäs/ hangidze idzes jalosti/ ja wahwista sinus wäkewästi/ cuitengin sinä poimetan pois ja sinun oxas turmellan. HERra costa Jacobin ylpeyden/ nijncuin Israelingin ylpeyden costa. HÄnen wäkewäns kilwet owat ruskiat/ hänen sotawäkens on nijncuin purpura/ hänen rattans walistawat nijncuin tuli/ cosca sotaan mennän/ heidän keihäns häälywät. Rattat wierijäwät catuilla/ ja colisewat cujilla/ he wälckywät nijncuin tulisoitto/ ja menewät secaseuraisin/ nijncuin pitkäisen leimaus. Mutta hän ajattele hänen wäkewitäns/ cuitengin heidän pitä langeman/ waicka cuhunga he tahtowat/ ja heidän pitä riendämän muureins päin/ ja siihen warjeluxeen/ cusa he irstana olisit. Mutta portit wirtain tykönä cuitengin awatan/ ja Pallatzin pitä lyötämän ales. Drotningin pitä wietämän pois fangittuna/ ja hänen neidzens pitä huocaman nijncuin mettiset/ ja rindoins lyömän. Sillä Niniwe on nijncuin lammicko

PROPHETA NAHUM

wettä täynäns/ mutta sen täyty wuota. Seisocat/ seisocat (pitä heidän huutaman) mutta ei pidä kenengän palajaman. Nijn ryöstäkät nyt hopiata/ ryöstäkät cilda: sillä täsä on tawarata ilman loppumata/ ja caickinaisten callein cappalein paljous. Mutta nyt sen täyty juuri poispoimetuxi ja häwitetyxi tulla/ että hänen sydämens kyllä epäilis/ polwet horjuwat/ landet wapisewat/ ja caicki posket walkenewat nijncuin sawiastia. CUsa nyt on Lejonin asumus/ ja Lejonin penickain laiduin/ josa Lejoni ja naaras Lejoni asui/ Lejonein penickain cansa/ ja ei tohtinut kengän heitä carcotta. Waan Lejoni raateli runsast penicoillens/ ja mursi naaras Lejoneillens/ ja täytti luolans raateluxest ja pesäns repimisest. Cadzo/ minä tulen sinun tygös/ sano HERra Zebaoth: ja sytytän sinun rattas sawuun/ ja miecan pitä sinun nuoret Lejonis syömän/ ja teen lopun sinun ryöstämisestäs maasa/ ettei sillen pidä sinun sanansaattajas ändä cuuluman.

WOi sitä murhacaupungita/ joca on täynäns walhetta ja ryöstäyttä/ eikä tahdo hänen ryöstäyxestäns lacata. Sillä sijnä cuullan ruoscat winisewän/ ja pyörät kitisewän/ orhit hirnuwat/ ja rattat wieriwät. Hän wie radzastajat wälckywäisillä miecoilla/ ja kijldäwillä keihäillä. Sijnä monda tapettua maca/ ja suuret ruumin läjät/ nijn että he owat lukemattomat/ ja njihin täyty langeta. Caicki nämät sen caunin ja rackan porton suuren huoruden tähden/ joca noitu/ joca huorudellans pacanat/ ja welhoullans maat ja Canssat ansainnut on. Cadzo/ minä tulen sinun kimpuus/ sano HERra Zebaoth/ minä awan sinun waattes palden sinun caswoistas/ ja näytän sinun alastomudes pacanoille/ ja sinun häpiäs waldacunnille osotan. Ja minä teen sinun sangen cauhistawaisexi/ ja häwäisen sinun/ ja teen sinusta cauhistuxen. Että caicki jotca sinun näkewät/ pitä sinua pakeneman/ ja sanoman: Niniwe on raadeldu/ ja cuca tahto händä armahta? ja minun pitäis sinulle lohduttajata edzimän. OLetcos parambi cuin hallidziain Caupungi No? joca wirtain tykönä oli/ ja wesi juoxi hänen ymbärilläns/ jonga muurit ja wahwistuxet olit meri. Ethiopia ja Egypti oli hänen lukematoin wäkens/ Put ja Lybia olit sinun apunas. Ja cuitengin hänen täyty pois ajettuna olla/ ja mennä pois fangittuna/ ja hänen lapsens owat caikilla catuilla lyödyt/ ja hänen

PROPHETA NAHUM

wäkewistäns heitettin arpa/ ja caicki hänen ylimmäisens pandin cahleisin ja siteisin. Juuri nijn täyty sinun myös juopua/ ja sinuas lymyttä/ ja linna sinun wihollistes edest edziä. Caicki sinun wahwat Caupungis owat nijncuin ficunapuut/ joisa kypset ficunat owat/ cosca nijtä pudistetan/ nijn he putowat sen suuhun joca nijtä syödä tahto. Cadzo/ sinun Canssas pitä tuleman nijncuin waimot/ ja sinun maas owet pitä sinun wihollisilles aukeneman/ ja tulen pitä sinun salpas syömän. Ammunna sinulles wettä: sillä sinä pijritetän: paranna sinun linnas/ mene saween ja sotke sitä/ ja tee wahwoja tijlejä. Mutta tulen pitä sinun syömän/ ja miecan surmaman. Sen pitä sinun syömän nijncuin parmat/ sen pitä langeman sinun päälles nijncuin ruohomadot. Enämbi sinulla on cauppamiehiä cuin tähtiä on taiwas. Mutta nyt heidän pitä idzens hajottaman nijncuin parmat/ ja lendämän sijtä pois. Sinun Herras on nijn monda nijncuin ruohomato/ ja Päämiestäs nijncuin parmoja/ jotca heitäns aidoille wilupäiwinä sioittawat. Mutta cosca Auringo nouse/ nijn he siellä lähtewät/ ettei tietäckän cuhunga he jääwät. Sinun paimenes/ Assurin Cuningas/ pitä macaman/ ja sinun woimallises pitä maata paneman/ ja sinun Canssas pitä wuorille hajotettaman/ ja ei pidä kenengän heitä cocoman. Ei pidä kenengän sinun wahingotas walittaman/ eikä sinun rangaistuxestas sureman/ waan caicki jotca näitä sinusta cuulewat/ pitä käsilläns sinusta paucuttaman: sillä ketä ei ole sinun pahudes ilman lackamat cohdannut?

Propheta Habacuc

Tämä on se rascaus/ jonga Propheta Habacuc on nähnyt: HERra/ cuinga cauwan minun pitä huutaman/ ja et sinä tahdo cuulla/ cuinga cauwan minun pitä parcuman wäkiwallan tähden/ ja et sinä tahdo autta: Mixis minulle waiwa ja työtä osotat? mixis minulle ryöwyttä ja wäkiwalda osotat? Wäkiwalda woitta oikeuden/ sentähden käy paljo toisin/ cuin oikein on: sillä jumalatoin sorta wanhurscasta/ sentähden tehdän wäärät duomiot.

PROPHETA HABACUC

CAdzocat pacanain seas/ cadzocat ja ihmetelkät: sillä minä teen jotakin teidän aicanan/ jota ei teidän pidä uscoman/ cosca sijtä puhutan. Sillä cadzo/ minä herätän Chalderit/ haikian ja nopian Canssan/ jonga pitä waeldaman nijn lewiäldä cuin maa on/ ja omistaman ne asumiset/ jotca ei heidän omans ole. Joca pitä hirmuinen ja julma oleman/ käskemän ja vaatiman/ nijncuin hän tahto. Hänen orhins owat nopiammat cuin Pardit ehtona/ ja purewaiset cuin sudet. Hänen radzastajans waeldawat cauca suurin joucoin nijncuin he lennäisit/ ja nijncuin cotca riendä raadolle. He tulewat caickia wahingoittaman: cuhunga he tahtowat/ nijn he carcawat läpidze cuin itätuuli/ ja he cocowat fangeja nijncuin sanda. Heidän pitä Cuningoita nauraman ja Päämiehiä pilckaman/ caicki linnat pitä heidän leickinäns oleman: sillä he tekewät cuopat/ ja sijttekin heidän woittawat. Silloin he ottawat uden mielen/ aina syndiä tehdäxens: ja sijtte täyty heidän woittons heidän Jumalallens omistetta. MUTta sinä HERra/ minun Jumalan/ minun pyhän/ joca olet ijancaickisest/ älä anna meitä cuolla/ waan anna heidän olla/ o HERra/ meille ainoastans rangaistuxexi: ja anna heidän/ o meidän turwam/ meitä ainoastans curitta. Sinun silmäs owat puhtat/ nijn ettes woi paha nähdä/ ja et tahdo cadzo surkiutta. Mixis cadzot sijs ylöncadzoita/ ja waickenet cosca jumalatoin sen niele/ joca händä hurscambi on. Ja annat ihmiset käydä nijncuin calat meresä/ nijncuin madot/ joilla ei haldiata ole. He ongiwat caicki ongella/ ja wetäwät heidän nuotallans ja saawat heidän wercoillans/ josta he iloidzewat ja riemuidzewat. Sentähden he uhrawat nuotillens ja suidzuttawat wercoillens/ että heidän osans nijden cautta lihawaxi tullut on/ ja ruocans hercullisexi. Sentähden he wielä alati heittäwät nuottans ulos/ eikä lacka Canssa tappamast.

TÄsä minä olen minun wartiosani/ ja astun minun linnaani/ ja cadzelen nähdäxeni mitä minulle sanotan/ ja mitä minä sitä watan/ joca minua nuhtelee. Mutta HERra wasta minua/ ja sano: kirjoita se näky/ ja pijrrä tauluun/ että ohidzekäypä sen lukis. Nimittäin/ se ennustus pitä ajallans täytettämän/ ja pitä sijttekin ilmanduman ja ei wilpistelemän. Mutta jos se wijpy/ nijn odota händä/ hän tule totisest/ ja ei wijwyttelle. Mutta joca sitä

PROPHETA HABACUC

wastan on/ ei pidä hänen sieluns menestymän: sillä wanhurskas on elävä uscostans. MUTta wijna pettä ylpiän miehen ettei hän taida pysyä/ joca sielunsa lewittä nijncuin helwetti/ ja on nijncuin cuolema/ joca tytytöin on. Hän temma puoleens cacki pacanat/ ja coco tygöns caicki Canssat. Mitämax/ nämät caicki pitä hänestä sananlascun tekemän/ ja puhen ja tapauxen/ ja sanoman. Woi händä/ joca corgotta tawarans muiden hywydest/ cuinga cauwan se kestä? ja sälyttä paljo loca päällens. O cuinga äkist ne pitä tuleman/ jotca sinua purewat/ ja ne heräwät/ jotca sinun syöxewät pois/ ja sinun täyty tulla hänen osaxens. Että sinä olet monet pacanat ryöwännnyt/ nijn pitä caicki jäänet Canssoista taas sinua ryöwämän ihmisten weren tähden/ ja maan ja Caupungin ja caickein sen asuwaisten wääryden tähden. WOI händä/ joca ahne on oman huonens pahudexi/ että hän panis pesäns corkeuteen ja wäldäis onnettomuden. Mutta sinun neuwos pitä sinun huones häpiäxi joutuman: sillä sinä olet ylön paljo Canssoja lyönyt/ ja ylpiästi syndiä tehnyt. Sillä kiwetkin pitä muureis huutaman/ ja malat harjalda pitä heitä wastaman. Woi händä/ joca Caupungin werellä rakenda/ ja walmista Caupungita wäärydellä. Eikö nämät HERralda Zebaothilda tapahdu: Mitä Canssat owat sinulle tehnet/ se poldetan tules/ ja jongatähden ihmiset owat wäsytytyt/ se täyty hucutetta. Sillä maan pitä oleman täynäns HERran tundemisest/ nijncuin wedet jotca meren peittäwät. Woi sinua/ joca lähimmäiselles panet sisälle/ secoitat siihen sappes ja juotat händä/ että hänen häpiäns näkisit. Sinua pitä häpiällä rawittaman cunnian edest. Nijn juo sinä myös nyt että maasa macaisit: sillä HERran oikian käden calcki pitä sinua ymbärins sattuman/ ja sinun täyty häpiälisest oxenda sinun cunnias tähden: Sillä Libanonin wäärys pitä langeman sinun päälles/ ja haascatut eläimet pitä sinua peljättämän ihmisten weren tähden/ ja maan ja Caupungin ja caickein sen asuwaisten wääryden tähden. Mitä sijs Cuwa autta taita/ jonga puuseppä tehnyt on/ ja walettu cuwa/ johon hänen seppäns luotti/ että hän mykät epäjumalat teki? Woi händä/ '6Aoca sano cannolle: heräjä: ja mykälle kiwelle: nouse. Cuinga se opetta? Cadzo/ sen cullalla ja

PROPHETA HABACUC

hopialla silattu/ ja ei ole heisä henge. Mutta HERra on hänen pyhästä
Templisäns/ waiketcon caicki mailma hänen edesäns.

Tämä on Prophetan Habacuchin rucous/ wiattomain edestä. HERra/ minä olen sinun sanomas cuullut/ nijn että minä hämmästyin. HERra/ sinä wirgotat sinun käsialas vuosicautten keskellä/ ja teet sen tiettäwäxi vuosicautten keskellä/ tuscas ajattelet laupiutta. Jumala tuli etelästä/ ja pyhä Paranin wuorelda/ Sela. Hänen kijtostans olit taiwat täynäns/ ja hänen cunniatans oli maa täynäns. Hänen paistens oli nijncuin walkeus/ kirckaus käwi hänen käsistäns: siellä oli hänen wäkewydens salattu. Hänen edelläns käwi rutto/ ja widzaus meni/ cuhunga hän sijtte meni. Hän seiso ja mittais maata/ hän cadzeli ja hajotti pacanat/ nijn että mailman wuoret muserruit/ ja caicki cuckulat mailmas notkistuit/ cosca hän mailmas waeli. Minä näin Ethiopian majat murhellisna/ ja Midianiterein tellat wapisewan. Etkös HERra ollut wihainen wirrasa? ja sinun hirmuisudes wesisä/ ja närkästyxes meresä? Cosca sinä ajoit orehillas/ ja sinun rattas sait woiwon. Sinä weit sinun joudzes edes/ nijncuins olet sucucunnille wannonut/ Sela/ ja jaoit wirrat maasa. Wuoret näit sinun ja tulit murhellisexi/ wirta meni pois/ sywyys annoi idzestäns änen ja nosti käsiäns corkeuteen. Auringo ja Cuu seisoit alallans/ sinun nuoles menit kirckaudella/ ja sinun sauwas pitkäisen leimauxella. Sinä tallaisit maan wihahas/ ja surwoit ricki pacanat hirmuisudesas. Sinä läxit Canssas auttaman/ auttaman woideltuas. Sinä särjit pään jumalattomain huones/ ja rijsuit perutuxet alasti haman caulan asti Sela. JOSca sinä wielä kiroisit pään waldicata kylinens/ jotca tulewat nijncuin tuulispää minua hajottaman/ ja iloidzewat nijncuin he olisit köyhän syönet salaisest. Sinun orhis käywät meresä/ suurten wetten logas. Että minä sencaltaist cuulen/ nijn minun wadzan murehti/ minun huulen wärisewät huudosta/ märkä lijcku minun luisani/ minä olen murehisani. Josca minä saisin lewätä waiwani ajalla/ cosca me enemmä sen Canssan tygö/ joca soti meitä wistan. Sillä ei ficunapuun pidä wihottaman/ eikä wijnapuus pidä hedelmätä oleman. Öljypuiden työ wilpistele/ ja ei pelot anna elatusta. Jo lambat pitä pihatosta carcotettaman/ eikä carja pidä nawetas oleman. MUTta minä iloidzen

PROPHETA HABACUC

HERrasa/ ja riemuidzen Jumalasa minun lunastajasani. Sillä HERra Jumala on minun woiman/ joca asetta minun jalcani nijncuin peuran jalat. Ja wie minun corkiallen/ nijn että minä soitan minun candelettani.

Propheta ZephanJa

TÄmä on HERran sana/ joca tapahdui ZephanJalle Chusin pojalle Gedalian pojalle/ Amarian pojalle/ Jehiskian pojalle/ Josian Amonin pojan/ Judan Cuningan ajalla. MInä tahdon caicki maalda otta pois/ sano HERRA. Minä tahdon ihmiset ja carjan/ linnut taiwan alda/ ja calat merest otta pois/ pahannuxen ja jumalattoman/ ja/ minä tahdon ihmiset maasta häwittä sano/ HERRA. Minä ojennan minun käteni Judan päälle/ ja caickein nijden päälle/ jotca Jerusalemis asuwat. Nijn myös minä häwitän Baalimin tähtet/ ja Camarimin ja Pappein nimet tästä paicasta. Ja ne jotca cattoin päällä taiwan sotawäke cumartawat/ ja wannowat cuitengin HERran cautta/ ja myös Malchomin cautta. Ja ne jotca HERrasta luopuwat/ ja jotca ei HERra ensingän edzi/ eikä händä tottele. Waiketcat HERran Jumalan edes: sillä HERran päiwä on läsnä/ ja HERra on teurasuhrin walmistanut/ ja wierans sijhen cudzunut. Ja HERran teurasuhrin päiwänä edzin minä Päämiehiä ja Cuningan lapsia/ ja caickia jotca outoja waatteita candawat. Minä edzin myös nijtä sillä ajalla/ jotca hyppäwät kynnyxen ylidze/ jotca heidän herrans huonet warcaudella ja petoxella täyttäwät. Sillä ajalla/ sano HERra/ pitä ilmeinen parcu cuuluman calaportisa/ ja ulwominen toisesa portisa/ ja suuri surkeus cuckuloilla. Ulwocat te jotca myllys asutte: sillä caicki caupidziain Canssa on häwitetty/ ja caicki jotca raha cocowat/ owat cadotetut. Sillä ajalla tahdon minä Jerusalemin kyntilällä tutkia/ ja tahdon edzi nijtä miehiä/ jotca rahgasans macawat/ ja sanowat sydämisäns: ei HERra tee hywästi eikä pahasti. Ja heidän tawarans pitä raateluxexi tuleman/ ja huonens autioxi: he rakendawat huoneita/ ja ei saa nijsä asua. He istuttawat wijnapuita/ mutta ei he saa nijstä juoda. Sillä HERran suuri päiwä on läsnä/ hän on läsnä sangen kijrusti. Cosca

PROPHETA ZEPHANJA

HERran päivän parcu on tulewa/ nijn wäkewitten pitä silloin carwasti parcuman. Sillä se päivä on cauhiuden päivä/ waiwan ja ahdistuxen päivä/ tuulen ja tuulispään päivä/ pimeyden ja syngeyden päivä/ pilwen ja sumun päivä. Basunain ja trometein päivä/ wahwoja Caupungeita ja corkeita linnoja wastan. Minä tahdon Canssalle ahdistuxen tehdä/ että he käywät ymbärins nijncuin sokiat/ että he owat HERra wastan syndiä tehnet. Heidän werens pitä wuodatettaman/ nijncuin se olis tomu: ja heidän ruumins/ nijncuin se olis loca. Ei heidän hopians eikä culdans pidä heitä sinä HERran wihan päivänä woiman autta: waan coco maa pitä hänen kijwaudens tulelda syötämän: sillä hän teke nopiast lopun caickein cansa jotca maasa asuwat. COotcat teitän ja tulcat tänne/ te wihattawa Canssa/ ennencuin duomio tule: Että te siwalletan päiwällä pois nijncuin acanat/ ennencuin HERran hirmuinen wiha tule teidän päällen/ ennencuin HERran wihan päivä tule teidän päällen. Edzikät HERra caicki radolliset maasa/ te jotca hänen oikeuttans pidätte/ edzikät wanhurscautta/ edzikät nöyryttä/ että te HERran wihan päivänä warjeluxi tulisitta. Sillä Gaza pitä hyljättämän/ ja Ascalon autiaxi tehtämän. Asdod pitä myös puolipäiwäst ajettaman pois/ ja Accaron häwitettämän. Woi nijtä jotca meren puoles asuwat/ sotiwaiset/ HERran sana on tulewa teidän päällen. Sinä Canaan Philisterin maacunnas/ minä tahdon sinun hucutta/ ettei kenengän pidä sinus asuman. MEnen puoles pitä aiwa paimenden majoja ja lammasten pihatoita oleman. Ja sen pitä jääneille Judan huonesta osaxi tuleman/ joisa heidän pitä caidzeman. Ehtona pitä heidän Ascalonin huoneisa heidäns sioittaman/ cosca HERra heidän Jumalans on heitä edzinyt/ ja heidän fangeudens palauttanut. Minä olen Moabin pilcan/ ja Ammonin lasten häwäistyxen cuullut/ cuin he minun Canssani häwäisnet owat/ ja kerscannet heitäns heidän rajoistans. Nijn totta cuin minä elän/ sano HERra Zebaoth Israelin Jumala/ Moab pitä nijncuin Sodoma/ ja Ammonin lapset nijncuin Gomorra/ ja nijncuin noculaispensan ja suolacuopan/ ja nijncuin ijancaickinen autio oleman. JÄänet minun Canssastani pitä heitä ryöstämän/ ja jäänet minun Canssastani pitä heitä perimän. Sen pitä heille tapahtuman heidän coreudens tähden/ että he owat

PROPHETA ZEPHANJA

HERran Zebaothin Canssa pilcannet/ ja heitäns sijtä kerscannet. HERra on hirmuinen heitä wastaan olewa: sillä hän on caicki jumalat maan päädä cadottawa: ja caicki luodot pitä händä cumartaman/ cukin paicastans. EThiopiaiset pitä myös miecalla tapettaman. Ja hänen pitä kätens pohja päin ojendaman ja Assurin cadottaman. Niniwen on hän tekewä autiaxi ja carkiaxi nijncuin corwen: Että siihen caickinaiset eläimet pacanain secaa idzens cocowat. Cacarit ja hypiät pitä heidän tornisans asuman/ ja änen pitä laulaman heidän ackunoisans/ ja häwitys heidän kynnyxilläns: sillä Cedri laudat pitä rewittämän pois. Tämä on se iloinen Caupungi/ joca nijn irstana asu/ ja sanoi hänen sydämesäns: minä se olen/ ja ei kengän muu. Cuinga hän on nijn autiaxi tehty? että eläimet sijnä asuwat/ ja joca käy sen ohidze/ hän wilistä händä/ ja paucutta käsiäns hänen päällens. WOi sitä cauhiata/ rietast ja wäkiwallaist Caupungi. Ei hän tahdo cuulla eikä anda händäns curitta. Ei hän tahdo uscalda HERran päälle/ eikä pidä händäns hänen Jumalans tygö. Hänen Förstins owat hänes nijncuin kiljuwat Lejonit/ ja hänen Duomarins nijncuin sudet ehtona/ jotca ei mitän jätä huomenehi. Hänen Prophetans owat irstaiset ja ylöncadzojat/ hänen Pappins rijwawat Pyhyden/ ja käändäwät Lain wäkiwallaisest. Mutta HERra/ joca heidän seasans on/ opetta oikein/ ja ei tee mitän wäärin: waan anda joca amulla hänen oikeudens julkisest opetta/ eikä lacka/ mutta se paha Canssa ei tahdo oppia häpemän. Sentähden tahdon minä tämän Canssan häwittä/ ja heidän linnans autioxi tehdä/ ja heidän catuns nijn tyhjätä/ ettei kengän sitä pidä käymän. Heidän Caupungins pitä häwitettämän/ ettei kenengän pidä nijsä sillen asuman. MINä annoin sinulle sanoa: Minua pitä sinun pelkämän/ ja andaman sinus curitta/ nijn ei olis hänen asuinsians häwitetty/ ja ei olis mitän/ josta minä olisin händä nuhdellut: mutta he ahkeroidzewat caickinaista pahutta. Sentähden/ sano HERra/ täyty myös teidän minua odotta/ siihenasti cuin minäkin aicanans nousen/ cosca minä myös duomidzen ja cocon pacanat/ ja waldacunnat yhten saatan/ ja wihani heidän päällens wuodatan/ ja caiken minun wihani hirmuisuden: sillä coco mailman pitä minun kijwauden tuli syömän. Silloin minä tahdon Canssoille toisin anda

PROPHETA ZEPHANJA

Saarnata suloisilla huulilla/ että heidän caickein pitä HERran nime rucoileman/ ja händä yximielisest palweleman. Jotca minua cumartawat/ nimittäin/ hajotetut sildä puolelda Ethiopian wirta/ pitä minulle lahjaxi tuotaman. Sijhen aican ei pidä sinun sillen häpemän caickia sinun tecojas/ joillas minua wastan olet syndiä tehnyt: sillä minä tahdon ne corjat pyhät silloin sinun seastas otta pois/ nijn ettes tohdi idzes corgotta minun wuoreni tähden. Minä tahdon sinust anda jäädä köyhän ja halwan Canssan/ heidän pitä HERran nimeen turwaman. Jäänet Israelist ei pidä mitän paha tekemän/ eikä walhetta puhuman/ ja ei heidän suusans pidä wiecast kieldä löyttämän/ waan he elätetän lewos ilman pelgota. Riemuidze sinä Zionin tytär/ huuda Israel/ iloidze ja riemuidze caikest sydämestäs/ sinä tytär Jerusalem. Sillä HERra on sinun rangaistuxes ottanut pois/ ja sinun wihollises käändänyt pois. HERra Israelin Cuningas on sinun tykönäs/ ettes sillen pelkä onnettomutta. Sijhen aican sanotan Jerusalemille: älä pelkä: ja Zionille: älä käsiäs laske alas. Sillä HERra sinun Jumalas on sinun tykönäs/ wäkewä wapahtaja. Hän on sinusta riemuidzewa/ ja on olewa sinulle suloinen/ ja andawa andexi/ ja sinusta pitä cajahduxella riemuittaman. Jotca murehtiwat sitä ettei he ole tullet juhlan cocouxeen/ ja owat sinusta/ ne minä tahdon cogota: tämä pilcka oli heillä cuorma. Cadzo/ minä tahdon/ sijhen aican/ caicki lopetta/ jotca sinua waiwawat/ ja tahdon onduwaista autta/ ja hyljätyt coota/ ja saatan heidän cunniaan/ ja kijtoxen caikesa maasa/ josa he cadzottin ylön. Sijhen aican tahdon minä teidän tähän tuoda/ ja sillä ajalla teitä coota: sillä minä asetan teidän kijtoxexi ja cunniaxi caickein Canssain seas maan päällä/ cosca minä teidän fangiuxenne käännän teidän silmäin edes/ sano HERra.

Propheta Haggai

TOisna Cuningas Dariuxen vuonna/ cuudendena Cuucautena/ ensimmäisnä päiwänä Cuusta/ tapahdui HERran sana Prophetan Haggain cautta/

PROPHETA HAGGAI

SeruBabelille Sealthielin pojalle/ Judan Förstille/ ja Jesualle Jozadachin pojalle/ ylimmäiselle Papille/ ja sanoi: Nijn sano HERra Zebaoth: tämä Canssa sano: ei aica wielä ole tullut HERran huonetta raketa. Ja HERran sana tapahdui Prophetan Haggain cautta/ sanoden: Kylläpä teidän aican on tullut asua caunistetuisa huoneisa/ ja minun huonen täyty autiana olla? Nyt/ sano HERra Zebaoth: cadzocat cuinga teille käy. Te kylwätte paljon ja wähän wiette aittan: te syötte ja et te tule cuitengan rawituxi: te juotta/ ja et te saa cuitengan kyllän: te werhotta teitän/ ja et te cuitengan lämbymäxi tule/ ja joca raha ansaidze/ hän pane ne läwilliseen cuckaron. Nijn sano HERra Zebaoth: cadzocat sijs cuinga teille käy. Mengät wuorille ja hakecat puita/ ja rakendacat huone/ se on minulle otollinen olewa/ ja minä tahdon minun cunniani osotta. Kyllä tosin te paljon toiwotte/ waan se tule wähäxi. Ja waicka te parhallans cotia weisittä/ nijn minä sen cuitengin puhallan pois. Mixi nijn? sano HERra Zebaoth: että minun huonen on autiana/ ja cukin riendä oman huonens cansa. Sentähden on taiwas teildä castens pidättänyt/ ja maa hedelmäns. Ja minä olen poudan cudzunut/ sekä maan että wuorten päälle/ jywäin/ wijnan/ öljyn/ ja caiken cuin maasta tule/ ihmisten/ carjan ja caickein kätten päälle. Nijn cuuli SeruBabel Sealthielin poica/ ja Jesua Jozadachin poica ylimmäinen Pappi/ ja caicki jäänet Canssasta/ sencaltaisen heidän HERrans Jumalans änen/ ja Prophetan Haggain sanat/ nijncuin HERra heidän Jumalans hänen lähettänyt oli. Ja Canssa pelkäis HERra. Nijn sanoi Haggai HERran Engeli/ jolla HERran sanan saattamus oli Canssan tygö: Minä olen teidän cansan/ sano HERra. Ja HERra herätti SeruBabelin Sealthielin pojan/ Judan Päämiehen hengen/ ja Jesuan Jozadachin pojan/ ylimmäisen Papin hengen/ ja caiken Canssan hengen/ tuleman ja työtä tekemän HERran Zebaothin heidän Jumalans huonesa.

NEljändenä colmattakymmendenä päiwänä/ cuudendena Cuucautena/ Cuningas Dariuxen toisna vuonna/ Ensimmäisnä colmattakymmendenä päiwänä/ seidzemendenä Cuucautena/ tapahdui HERran sana Prophetan Haggain cautta/ ja sanoi: Sanos SeruBabelille Sealthielin pojalle Judan Päämiehelle/ ja Jesualle Jozadachin pojalle/ ylimmäiselle Papille/ ja jätetylle

PROPHETA HAGGAI

Canssalle: ja sano: Cuca on jäänyisä/ joca tämän huonen endises cunniasans nähnyt on? ja cuinga se nyt teille näyttä? eikö se minäkän ole endisen suhten? Ja/ SeruBabel/ ole hywäs turwas/ sano HERra: ole sinäkin turwas Jesua Jozadachin poica/ ylimmäinen Pappi: olcat caicki Canssa maacunnasa hywäs turwas/ sano HERra/ ja tehkät työtä: sillä minä olen teidän cansan/ sano HERra Zebaoth: Sen sanan jälkeen/ cuin minä tein teidän cansan lijton/ cosca te Egyptist walsitta/ pitä minun hengen teidän seasan pysymän/ älkät peljätkö. Sillä nijn sano HERRA Zebaoth: wielä on wähä aica/ cuin minä taiwan/ maan/ meren ja manderen lijcutan/ ja/ caicki pacanat tahdon minä lijcutta. Silloin tule caickein pacanain turwa/ ja minä täytän tämän huonen cunnialla/ sano HERra Zebaoth. Sillä minun on hopia ja celda/ sano HERra Zebaoth. Tämän jälkimmäisen huonen cunnian pitä suuremman oleman/ cuin ensimmäisen on ollut/ sano HERra Zebaoth. Ja minä tahdon anda rauhan tälle paicalle/ sano HERra Zebaoth. Neljäntenä colmattakymmendenä päiwänä/ yhdexändenä Cuucautena/ toisna Dariuxen vuonna/ tapahtui HERran sana Prophetalle Haggaille/ ja sanoi: Nijn sano HERra Zebaoth: kysy Papeille Laista/ ja sano: Jos jocu cannais pyhitettyä liha helmasans/ ja satutais sijtte waattens helman leipään/ puuroon/ wijnaan/ öljyyn/ eli mitä ruoca se olis/ tulisco se myös pyhäxi? Ja Papit wastaisit/ ja sanoit: Ei. Haggai sanoi: jos jocu saastainen jostacusta satutetusta raadosta/ yhten näistä sattuis/ tulisco se saastaisexi: Papit wastaisit/ ja sanoit: tulis. Nijn Haggai wastais/ ja sanoi: juuri nijn on tämä Canssa/ ja nämät ihmiset minun edesäni/ sano HERra/ ja caicki heidän kättens työt/ ja mitä he uhrawat/ on saastainen. Ja cadzocat/ cuinga teille käynyt on tästä päiwästä ja ennencuin jocu kiwi pandin toisen päälle HERran Templis. Että cosca jocu tuli ohraläjän tygö/ jolla piti caxikymmendä mitta oleman/ nijn siellä olit näpiäst kymmenen. Cosca hän tuli wijnacuurnan tygö/ ja luuli wijsikymmendä Amia täyttäwäns/ nijn siellä olit näpiäst caxikymmendä. Sillä minä waiwaisin teitä poudalla/ nokipäillä ja rakehilla/ caikisa teidän töisan. Et te cuitengan kääändänet teitän minun tygöni/ sano HERra. Nijn cadzocat nyt sitä/ tästä päiwästä ja ennen/ nimittäin/ neljännestä colmattakymmenestä päiwästä/

PROPHETA HAGGAI

yhdexändenä Cuucautena/ haman sijhen päiwän/ cuin HERran Templi perustettin/ cadzocat sitä: Sillä siemenet owat wielä salwos/ ja ei wielä mitän caswa/ ei wijnapuu/ ficunapuu/ granatipuu/ eikä öljypuu: mutta tästälähin tahdon minä anda siunauxen. JA HERran sana tapahdui toisen kerran Haggaille/ neljäntenä colmattakymmendenä päiwänä sijnä Cuucaudes/ ja sanoi: Sanos SeruBabelille Judan Päämiehelle: minä tahdon taiwan ja maan lijcutta: Ja tahdon waldacundain istuimet cukista/ ja pacanain woimalliset waldacunnat cadotta/ ja cukistan rattat ja radzasmiehet/ nijn että orhi ja mies pitä cukistettaman/ cukin toisen miecalla. Sillä ajalla/ sano HERra Zebaoth/ tahdon minä sinua SeruBabel corjata/ sinua Sealthielin poica/ minun palwelian/ sano HERra/ ja tahdon sinua nijncuin sinetsormusta pitä: sillä minä olen sinun walinnut/ sano HERra Zebaoth.

Propheta ZacharJa

CAhdexandena Cuucautena/ toisna Cuningas Dariuxen vuonna/ tapahdui tämä HERran sana ZacharJalle Berechian pojalle/ Iddon pojalle/ Prophetalle/ ja sanoi: HERra on ollut wihainen teidän Isillen. Nijn sano HERra Zebaoth: käändäkät teidän minun tygöni/ sano HERra Zebaoth/ nijn minä käännän minuni teidän tygönne/ sano HERra Zebaoth. Älkät olco nijncuin teidän Isän/ joille endiset Prophetat Saarnaisit/ sanoden: nijn sano HERra Zebaoth/ palaitcat teidän pahoista teistän/ ja teidän häijystä menostan. Mutta ei he cuullet eikä totellet minua/ sano HERra. Cusa nyt owat teidän Isän ja Prophetan? wieläkö he eläwät? Eikö nijn ole tapahtunut? että minun sanan ja oikeuden/ jotca minä minun palweliaini Prophetain cautta käskin/ owat teidän Isijn sattunet? Että heidän täyty palaita ja sano: cuinga HERra Zebaoth ajatteli meille tehdä? sen jälkeen cuin me meidän käytim ja teim/ nijn hän on myös meille tehnyt. NEljändenä colmattakymmendenä päiwänä/ ensimmäises Cuucaudes toistakymmendä/ joca on Sebatin Cuu/ toisna Cuningas Dariuxen vuonna/ tapahdui tämä HERran sana ZacharJalle Berechian

PROPHETA ZACHARJA

pojalle/ Iddon pojalle/ Prophetalle/ ja sanoi: Minä näin yöllä/ ja cadzo/ yxi mies istui ruskian hewoisen päällä/ ja seisatti Myrtein secaa laxos/ ja hänen tacanans olit ruskiat ja maxan carwaiset ja walkiat hewoiset. Ja minä sanoin: minun Herran/ cutca nämät owat? Ja Engeli/ joca minun cansani puhui/ sanoi minulle: Minä osotan sinulle/ cutca nämät owat. Ja se mies joca Myrtein seas oli/ wastais ja sanoi: nämät owat/ jotca HERra on lähettänyt waeldaman läpidze maan. Mutta he wastaisit HERran Engelille/ joca Myrtein seas oli/ ja sanoit: me olemma waeldanet maan läpidzen/ ja cadzo/ caicki maacunnat istuwat alallans. Nijn wastais HERran Engeli: HERra Zebaoth/ cuinga cauwan et sinä tahdo armahta Jerusalemin päälle/ ja nijden Judan Caupungein päälle/ joilles wihainen olet ollut/ näinä sedzemenä kymmenenä ajastaicana? Ja HERra wastais sille Engelille/ joca minun cansani puhui/ ystäwälisillä ja lohdullisilla sanoilla. Ja se Engeli/ joca minua puhutteli/ sanoi minulle: Saarna ja sano/ näitä sano HERra Zebaoth: Minä olen suurest wihastunut Jerusalemille ja Zionille. Mutta minä olen juuri wihainen myös nijlle coreille pacanoille: sillä minä olin ainoastans wähä wihainen/ mutta he autit häwityxeen. Sentähden sano HERra: minä palajan Jerusalemin laupiudella/ ja minun huonen pitä hänes raketteman/ sano HERra Zebaoth ja Jerusalemin päälle pitä mittanuora wedettämän. Ja Saarna enä/ ja sano: näitä sano HERra Zebaoth: taas pitä minun Caupungilleni hywin käymän/ ja HERra on Zionita taas lohduttawa/ ja Jerusalem taas walitan. JA minä nostin silmäni/ ja näin/ ja cadzo/ siellä oli neljä sarwe. Ja minä sanoin Engelille/ joca puhui minun cansani: cutca nämät owat? Hän sanoi minulle: nämät owat ne sarwet/ jotca Judan/ Israelin ja Jerusalemin hajottanet owat. Ja HERra osotti minulle neljä seppä. Silloin minä sanoin: mitä ne tahtowat tehdä? Hän sanoi: Me owat ne sarwet/ jotca Judan hajottanet owat/ ettei kengän ole woinut päätäns nosta. Nämät owat tullet nijtä carcottaman/ ja lohcaiseman pacanain sarweja/ jotca Judan maan ylidze sarwen nostanet owat/ sitä hajottaxens.

JA minä nostin silmän/ ja näin/ ja cadzo/ yhden miehen kädes oli mittanuora. Ja minä sanoin: cuhungas menet? Mutta hän sanoi minulle: minä

PROPHETA ZACHARJA

menen Jerusalemita mittaman/ ja cadzoman cuinga pitkä ja lewiä se oleman pitä. Cadzo/ Engeli joca puhui minun cansani/ läxi ulos/ ja toinen Engeli meni händä wastan/ ja sanoi: Juoxe tuonne/ ja puhu sille pojalle/ ja sano: Jerusalemis pitä ilman muurita asuttaman/ ihmisten ja carjan paljouden tähden/ cuin sijnä olewa on. Ja minä tahdon olla/ sano HERra/ tulinen muuri hänen ymbärilläns/ ja tahdon idze olla hänes/ ja tahdon idzeni sijnä cunnialisest pitä. Woi woi/ paetcat pohjan maasta/ sano HERra/ sillä minä hajotin teitä neljään tuuleen taiwan ala/ sano HERRA. Woi sinuas Zion/ joca asut Babelin tyttären tykönä/ pakene: Sillä nijn sano HERra Zebaoth: Hän lähetti minun nijden pacanain tygö/ jotca teitä raatelit/ heidän waldans sai lopun. Joca teihin rupe/ hän rupe hänen silmäns terään. Sillä cadzo/ minä nostan minun käteni heidän ylidzens/ että heidän pitä oleman nijlle raateluxexi/ jotca ennen heitä palwelit. Että teidän pitä ymmärtämän/ HERran Zebaothin minua lähettänexi. ILoidze ja riemuidze Zionin tytär: sillä cadzo/ minä tulen ja tahdon asua sinun tykönäs/ sano HERra. Silloin pitä paljo pacanoita heitäns aldixi andaman HERralle/ jotca minun Canssan pitä oleman. Ja minä tahdon asua sinun tykönäs/ että ymmärräisit HERran Zebaothin lähettänen minua sinun tygös. Ja HERra on periwä Judan osaxens sijnä pyhäsä maasa/ ja on taas Jerusalemin walidzewa. Waiketcon caicki liha HERran edes: sillä hän on nosnut hänen pyhästä siastans.

JA minulle osotettin ylimmäinen Pappi Josua/ joca seiso HERran Engelin edes. Ja Sathan seiso hänen oikialla kädelläns/ seisomas händä wastan. Ja HERra sanoi Sathanalle: HERra rangaiscon sinua Sathan/ se HERra sinua rangaiscon/ joca Jerusalemin walidzi. Eikö tämä ole kekäle/ joca tulesta temmattu on: Ja Josua oli puetettu saastaisilla waatteilla/ ja seiso Engelin edes. Joca sanoi nijlle jotca hänen tykönäns olit: ottacat häneldä pois saastaiset waattet. Ja hän sanoi hänelle: cadzo/ minä olen ottanut sinulda pois sinun syndis/ ja puettanut sinun juhlawaatteisin. Ja sanoi: pangat puhdas lacki hänen päähäns. Ja he panit puhtan lakin hänen päähäns/ ja he puetit hänen waatteisin. Ja HERran Engeli seiso siellä. Ja HERran Engeli todisti Josualle/ ja sanoi: Näin sano HERra Zebaoth: jos sinä waellat minun

PROPHETA ZACHARJA

teilläni ja pidät minun wartioni/ nijns saat minun huonesani hallita/ ja minun cartanoitani kätke. Ja minä annan sinulle näistä muutamita cuin täsä seisowat/ saattaman sinua. OTa waari Josua/ sinä ylimmäinen Pappi/ sinä ja sinun ystäväs/ jotca sinun edesäs asuwat: sillä he owat sula ihme. Cadzo/ minä annan minun palweliani Zemahn tulla/ sillä cadzo/ ainoastans sijnä kiwesä/ jonga minä olen laskenut Josuan eteen/ pitä seidzemen silmä oleman. Mutta cadzo/ minä tahdon sen wuolta/ sano HERra Zebaoth: ja tahdon sen maan synnit otta pois yhtenä päiwänä. Silloin/ sano HERra Zebaoth: toinen cudzu toisen wijnapuuns ja ficunapuuns ala.

JA Engeli/ joca minun cansani puhui/ tuli jäl lens/ ja herätti minun/ nijncuin jocu unest herätettäisin. Ja sanoi minulle: mitäs näet? Mutta minä sanoin: minä näen ja cadzo/ kyntiläjälca seiso coconans cullasta/ ja malja sen pään päällä/ ja seidzemen lampua olit hänes/ ja seidzemen cauha cusakin lampus. Oli myös sen tykönä caxi öljy puuta yxi maljan/ oikialla puolella/ ja toinen wasemalla. Ja minä wastaisin ja sanoin sille Engelille/ joca minun cansani puhui: minun Herran/ mikä se on? Ja Engeli/ joca minun cansani puhui/ wastais/ ja sanoi minulle: etkös tiedä mikä se on? mutta minä sanoin: en minun Herran. Ja hän wastais/ ja sanoi minulle: se on HERran sana ZeruBabelist/ jonga ei pidä tapahtuman sotawäellä eli woimalla/ waan minun Hengelläni/ sano HERra Zebaoth: Cuca sinä olet suuri wuori/ jonga cuitengin täyty ZeruBabelin edes tasaisexi kedoxi tulla. Ja hänen pitä ensimmäisen kiwen laskeman/ että huutan: onnexi/ onnexi. JA HERran sana tapahdui minulle/ ja sanoi: ZeruBabelin kädet owat tämän huonen perustanet/ hänen kätens pitä myös sen päättämän/ tietäxenne että HERra on minun lähettänyt teidän tygön: Sillä cuca on se/ joca nämät halwat päiwät cadzo ylön? josa cuitengin pitä iloittaman/ ja nähtämän muurin luodi ZeruBabelin kädesä/ ja seidzemen/ jotca HERran silmät owat/ cadzelemas caicke maata. JA minä wastaisin/ ja sanoin hänelle: mitä nämät caxi öljy puuta owat oikialla ja wasemalla puolella kyntiläjälca. Ja minä wastaisin toisen kerran/ ja sanoin hänelle? mitä nämät caxi öljy puun oxa/ jotca owat cahden cullaisen nijstimen tykönä/ joilla nijstetän. Ja hän sanoi minulle:

PROPHETA ZACHARJA

etkös tiedä mitä nämät owat? Ja minä sanoin: en minun Herran. Ja hän sanoi: nämät owat caxi öljyputa/ jotca seisowat caiken maan HERran tykönä.

JA minä nostin silmäni/ ja näin/ ja cadzo/ sijnä oli lendäwä kirja. Ja hän sanoi minulle: mitäs näet? Mutta minä sanoin: minä näen lendäwän kirjan/ joca on caxikymmendä kynärätä pitkä/ ja caxikymmendä kynärätä lewiä. Ja hän sanoi minulle: se on se kirous/ joca käy caiken maan ylidze: sillä jocainen waras duomitan tällä kirjalla hurscaxi/ ja caicki walapattoiset duomitan tällä kirjalla wiattomaxi. Mutta minä tahdon sen tuotta edes/ sano HERra Zebaoth/ että sen pitä tuleman warcaille cotia/ ja nijlle jotca minun nimeni cautta wäärin wannowat. Ja sen pitä pysymän heidän huoneisans/ joca sen on culuttawa puinens ja kiwinens. JA Engeli/ joca minun cansani puhui/ läxi ulos/ ja sanoi minulle: nosta silmäsi ja näe mitä siellä käy ulos. Ja minä sanoin: mikä se on? hän sanoi: siellä käy yxi wacka ulos/ ja sanoi: se on heidän muotons jocaidzes maacunnas. Ja cadzo/ Centneri plyijy häälly tuulesa/ ja siellä istui yxi waimo keskellä wacka. Ja hän sanoi: se on se jumalatoimoppi. Ja hän heitti sen wacan keskelle/ ja laski sen blyijyn cappalen myös wacan suulle. JA minä nostin silmäni/ ja näin/ ja cadzo/ caxi waimo läxit ulos/ joilla olit sijwet/ joita tuuli ajoi/ ja heidän sijpens olit nijncuin Storckein sijwet. Jotca sen wacan nostit maan ja taiwan wälille. Ja minä sanoin Engelille/ joca minun cansani puhui/ cuhunga he sen wacan wiewät? Hän sanoi minulle: että hänelle raketaisin huone Sinearin maalla/ walmistettaisin/ ja asetettaisin perustuxens päälle.

JA minä taas nostin silmäni/ ja näin/ ja cadzo/ siellä olit neljät rattat/ jotca juoxit cahden wuoren keskeldä/ ja ne wuoret olit waskiset wuoret.

Ensimäisten ratasten edes olit ruskiat orhit/ ja toisten ratasten edes olit mustat orhit. Mutta colmanden ratasten edes olit walkiat orhit/ ja neljännen ratasten edes olit kirjawat wäkewät orhit. Ja minä wastaisin/ ja sanoin sille Engelille/ joca minun cansani puhui/ minun Herran/ cutca nämät owat? Ja Engeli wastais/ ja sanoi minulle: ne owat ne neljä tuulda taiwan alla/ jotca tulewat ulos/ että he astuisit caickein maiden haldian eteen. Josa ne mustat

PROPHETA ZACHARJA

orhit olit/ ne menit pohja päin/ joita ne walkiat noudatit/ mutta kirjawat menit etelätä päin. Ja ne wäkewät läxit/ ja menit ymbärins/ nijn että he caicki maat waelsit/ ja hän sanoi: mengät ja waeldacat maata ymbärins. Ja he waelsit maan läpidze/ ja hän cudzui minun/ ja puhutteli minua/ ja sanoi: Cadzo/ ne jotca pohjaan menewät/ andawat minun Hengeni lewätä pohjan maalla. JA HERran sana tapahdui minulle/ ja sanoi: Ota fangilda/ Heldailda ja Tobialda ja Jedajalda/ ja tule jäl lens sinä päiwänä/ ja mene Josian Zephanian pojan huonesen/ jotca Babelist tullet owat. Mutta ota hopiata ja cilda/ ja tee Cruunuja/ ja pane Josuan ylimmäisen Papin päähän/ Jozadachin pojan. Ja sano hänelle: nijn sano HERra Zebaoth: Cadzo yxi mies on joca cudzutan Zemas: sillä hänen allans pitä sen caswaman/ ja hänen pitä rakendaman HERran Templin. Ja/ HERran Templin pitä hänen rakendaman/ ja hänen pitä cunnian candaman/ istuman ja hallidzeman hänen istuimellans. Hänen pitä myös Papin oleman istuimellans/ ja heillä pitä molemmilla rauha oleman. Ja ne Cruunut pitä oleman/ Helemin/ Tobian/ Jedajan ja Henin Zephanian pojan muistoxi HERran Templisä. Heidän pitä cauca tuleman ja rakendaman hänen Templins. Silloin te ymmärrätte HERran Zebaothin lähettänen minun teidän tygön. Tämä piti tapahtuman/ jos te muutoin HERran Jumalan änelle cuuliaiset oletta.

JA neljändenä Cuningas Dariuxen wuotena/ tapahdui HERran sana ZacharJalle/ neljändenä päiwänä yhdexennes Cuucaudes/ joca Chisleu cudzutan. Cosca SarEzer ja RegemMelech/ heidän miestens cansa/ lähetit BethElijn rucoileman HERran eteen. Ja annoit sanoa Papeille/ jotca olit HERran Zebaothin huonen ymbärillä: ja Prophetaille: wieläkö minun nyt tule itke wijdendenä Cuucautena/ ja pitä waiwaman minuani/ nijncuin minä tähänasti muutamina wuosina tehnyt olen? Ja HERran Zebaothin sana tapahdui minulle/ ja sanoi: Sanos caikille maan Canssoille ja Papeille/ sanoden: cosca te paastoisitta ja parguitta wijdennellä ja seidzemennellä Cuucaudella/ näillä seidzemennellä kymmenellä wuodella/ olettaco te minulle paastonnet? Eli/ cosca te söittä ja joitta/ ettäkö te syönet ja juonet idze teillenne? Eikö tämä se ole/ jota HERra andoi endisten Prophetain

PROPHETA ZACHARJA

Saarnata/ cosca wielä Jerusalemis asuttin/ ja oli lepo Caupungeis ymbärillä/ cosca ihmisiä asui sekä etelän päin että laxoisa. JA HERran sana tapahdui ZacharJalle/ sanoden: Nijn sano HERra Zebaoth: Duomitcat oikein/ ja osottacan jocainen hywä ja laupiutta weljellens. Ja älkät tehkö wääryttä leskille ja orwoille/ muucalaisille ja köyhille/ ja älkän kengän ajatelco paha sydämesäns wejiäns wastan. Mutta ei he näistä tahtonet otta waari/ waan käänsit selkäns minua wastan/ ja tukidzit corwians/ ettei he cuulis. Ja asetit sydämens nijncuin Demantin/ ettei he cuulis Lakia ja sanoja/ jotca HERra Zebaoth Hengelläns lähetti endisten Prophetain cautta. Sentähden on nijn suuri wiha HERralda Zebaothilda tullut/ ja se on nijn tapahtunut cuin Saarnattingin. Mutta ettei he tahtonet cuulla/ nijn en minäkän tahtonut cuulla cosca he huusit/ sano HERra Zebaoth. Ja nijn minä olen heidän hajottanut caickein pacanain secaa/ joita ei he tundenet. Ja maa on heidän jälkens autiaxi jäänyt/ ettei kengän sijnä waella eikä asu/ ja se ihana maa on autiaxi tehty.

JA HERran sana tapahdui minulle/ ja sanoi: Näin sano HERra Zebaoth: Minä olen Zionin tähden suurest kijwannut/ ja olen suures wihas sentähden kijwannut. Näin sano HERra: Minä käännän idzeni taas Zionin tygö/ ja tahdon asua Jerusalemis/ nijn että Jerusalem pitä totuden Caupungixi cudzuttaman/ ja HERran Zebaothin wuori pyhyden wuorexi. Näin sano HERra Zebaoth: tästedes pitä Jerusalem caduilla asuman wanhat miehet ja waimot/ jotca sauwan päälle nojawat wanhudens tähden. Ja Caupungin catu pitä oleman täynäns pieniä poikia ja pijcaisita/ jotca sijnä riemuidzewat. Näin sano HERra Zebaoth/ jos tämä on mahdotoin nyt tämän jäänen Canssan silmäin edes/ pidäiskö se sentähden oleman mahdotoin minun silmäini edes/ sano HERra Zebaoth. Näin sano HERra Zebaoth: cadzo/ minä tahdon lunasta minun Canssani idäiseldä maalda/ ja länsimaalda tahdon minä heitä saatta Jerusalemijn asuman. Ja heidän pitä minun Canssan oleman/ ja minä olen heidän Jumalans totudes ja wanhurscaudes. NÄin sano HERra Zebaoth: wahwistacat teidän kätenne/ jotca tällä ajalla nämät sanat cuuletta Prophetain suun cautta/ sinä päiwänä jona HERran Zebaothin huonen

PROPHETA ZACHARJA

perustus laskettin/ Templi raketta. Sillä ennen näitä päiviä olit ihmisten työt turhat/ ei juhtain työ myös mitän ollut/ eikä ollut nijllä rauha wihollisilda/ jotca menit ulos ja sisälle. Waan minä sallin caicki ihmiset mennä/ jocaidzen lähimmäistäns wastan. Mutta en minä nijn tahdo nyt tehdä minun jäänelle Canssalleni/ nijncuin endisinä päiwinä/ sano HERra Zebaoth. Waan heidän pitä rauhan siemen oleman. Wijnapuun pitä hänen hedelmäns andaman/ ja maan hänen caswons/ taiwan pitä hänen castens andaman/ ja jäänet minun Canssastani/ pitä nämät caicki omistaman. Ja pitä tapahtuman/ että te jotca Judan ja Israelin huonesta oletta ollet kiwus pacanain seas/ nijn tahdon minä teitä lunasta/ että teidän pitä siunauxen oleman? Nijn älkät sijs peljätkö/ mutta wahwistacat teidän käten. Näin sano HERra Zebaoth: cosca minä ajattelin teitä cadotta/ cuin teidän Isän minun wihoitit/ sano HERra Zebaoth/ ja en sitä catunut. Nijn minä nyt jällens ajattelen näinä päiwinä tehdä hywä Jerusalemille ja Judan huonelle/ älkät suingan peljätkö. Mutta tämä on se cuin teidän tekemän pitä: jocainen puhucan totuutta lähimmäisens cansa/ duomitcat oikein ja saattacat rauha teidän portteihin. Ja älkän kengän ajatelco paha sydämesäns hänen lähimmäistäns wastan/ ja älkät racastaco wääriä waloja: sillä näitä caickia minä wihan/ sano HERra. Ja HERran Zebaothin sana tapahdui minulle/ ja sanoi: Nijn sano HERra Zebaoth: neljännen/ wijdennen/ seidzemennen ja kymmenennen Cuucauden paastot/ pitä käändymän Judan huonelle iloxi ja riemuxi/ ja ihanaisexi wuoden juhlexi/ racastacat ainoastans totuutta ja rauha. Näitä sano HERra Zebaoth: tästedes pitä wielä paljo Canssa tuleman: Ja monein Caupungein asuwaiset pitä menemän sen toisen tygö/ ja sanoman: käykäm rucoileman HERran eteen/ ja edzimän HERra Zebaothi/ me tahdomma käydä teidän cansan. Nijn tule paljo Canssa ja pacanat tulewat joucoin/ edzimän HERra Zebaothi Jerusalemijn/ ja rucoileman HERRAN eteen. Nijn sano HERra Zebaoth: sillä ajalla pitä kymmenen miestä caickinaisist pacanain kielist tarttuman yhden Judan miehen waatten palteseen/ ja sanoman: me tahdomma käydä teidän cansan: sillä me cuulimma/ että Jumala on teidän cansan.

PROPHETA ZACHARJA

Tämä on se cuorma josta HERra puhu Hadrachin maast/ ja Damascust/ johon se hänens luotta (sillä HERra näke ihmiset ja caicki Israelin sucucunnat) Nijn myös Hamathist/ joca heidän rajasans on: ja Tyrist ja Sidonist/ jotca ylön wijsat owat: Sillä Tyrus rakenda linna/ ja coco hopiata nijncuin sanda/ ja celda nijncuin loca catuilda. Mutta cadzo/ HERra on rangaisewa händä/ ja lyö alas hänen woimans/ cuin hänellä merellä on/ nijn että hänen pitä oleman nijncuin sen joca tulella poldettu on. Cosca Ascalon sen näke nijn hän peljästy/ ja Gazan pitä cowin surullisen oleman: Ekronin pitä myös murehtiman/ cosca hän tämän näke: sillä ei Gazas pidä Cuningasta oleman/ eikä Ascalonis asuttaman. Asdodis pitä muucalaiset asuman/ ja nijn pitä Philisterein coreus lyötämän maahan. Ja minä tahdon otta pois heidän werens heidän suustans/ ja heidän cauhistuxens heidän hambaistans. Että he myös jäisit meidän Jumalallem/ ja olisit nijncuin Päämiehet Judas/ ja Ekron olis nijncuin Jebuserit. Ja minä tahdon idze minun huoneni pijrittä sotawäellä/ jotca waeldawat ulos ja sisälle/ ettei heitä sillen pidä waatia waiwaman: sillä minä cadzoin nyt sitä minun silmilläni. MUTTA iloidze sinä Zionin tytär suurest/ ja riemuidze sinä Jerusalemin tytär. Cadzo/ sinun Cuningas tule sinulle/ wanhurscas/ ja auttaja/ köyhä/ ja aja Asilla/ ja Asin tamman warsalla. Sillä minä tahdon otta rattan pois Ephraimist/ ja orhit Jerusalemist/ ja sodan joudzi pitä särjettämän: sillä hän on opettawa rauha pacanain seas. Ja hänen hallituxens on olewa merest haman meren asti/ ja wirrasta haman mailman loppun asti. Sinä lasket myös ulos sinun weres lijton cautta sinun fangis/ sijtä wedettömästä cuopasta. Nijn palaitcat sijs linnaan/ te jotca toiwosa fangitut oletta: sillä tänäpä minä tahdon myös ilmoitta/ ja caxikertaisest sinulle maxa. Sillä minä olen Judan minulleni joudzexi wetänyt/ ja Epraimin hanginnut. Ja tahdon sinun lapses Zion herättä ylidze Grekin maan lapsia/ ja asetan sinun nijncuin Sangaritten miecan. HERra on heille ilmestywä/ ja hänen nuolens pitä lähtemän ulos nijncuin pitkäisen leimaus. Ja HERra Jumala on Basunalla soittawa/ ja mene nijncuin lounat tuuli. HERra Zebaoth on heitä suojelewa/ että he söisit/ ja saisit alans lingokiwillä. Että he joisit ja riemuidzisit nijncuin wijnasta/ ja

PROPHETA ZACHARJA

tulisit täyten nijncuin malja/ ja nijncuin Altarin sarwet. Ja HERra heidän Jumalans on heitä sillä ajalla auttawa/ nijncuin hänen Canssans lauma: sillä pyhät kiwet pitä hänen maallans nostettaman? Sillä mitä hywä heillä on enä cuin muilla? eli mitä cauniutta heillä on enä cuin muilla? Jywät elättäwät nuorucaiset/ ja wijna neidzet.

NIjn anocat nyt HERralda ehtosadetta/ nijn HERra teke pilwen/ ja anda teille kyllä sata/ caikelle kedon caswolle. Sillä epäjumalat puhuwat sula waiwa/ ja noidat näkewät sulan walhen/ ja puhuwat ainoastans unia/ ja heidän lohduituxens ei ole mitän. Sentähden he käywät exyxis nijncuin lauma/ ja näändywät/ ettei heillä ole yhtän paimenda. Minun wihan on julmistunut paimenden päälle/ ja minä tahdon caurit edziä: Sillä HERra Zebaoth on edziwä hänen laumans/ nimittäin/ Judan huonen/ ja walmista heitä nijncuin hangituita sotahewoisita. Nurcat/ naulat/ sotajoudzi/ ja waatiat/ pitä heidän tuleman pois. Ja heidän pitä cuitengin oleman nijncuin Sangarit/ jotca loan tallawat caduilla sodasa/ ja pitä cuitengin sotiman: sillä HERra on heidän cansans/ että radzasmiehet häpiään tulewat. Ja minä tahdon wahwista Judan huonen/ ja autta Josephin huonetta/ ja tahdon heitä asetta jäl lens sioillens: sillä minä armahdan heitä/ ja he owat nijncuin he ennengin olit/ cosca minä heidän sysäisin pois. Sillä minä HERra heidän Jumalans tahdon heitä cuulla: Ja Ephraimi on olewa nijncuin Sangari/ ja heidän sydämens on iloidzewa nijncuin wijnasta. He saawat nähdä myös lapsens/ ja riemuidzewat/ että heidän sydämens on iloinen HERrasa. Minä tahdon heille puhalda/ ja coota heitä: sillä minä tahdon heitä lunasta/ ja he lisändywät nijncuin he ennengin ollet olit. Ja minä tahdon kylwä heitä Canssan secaa/ että he muistaisit minua caucaisis maacunnis/ ja he eläwät lastens cansa/ ja palajawat. Sillä minä tahdon heitä tuoda jäl lens Egyptin maalda/ ja cocon heitä Assyriasta/ ja saatan heitä Gileadin maahan ja Libanonijn/ ja ei sijnäkän pidä heille täytymän. Ja hänen pitä käymän sen ahtan meren läpidze ja meren aldoja lyömän/ että caicki ojain sywydet cuiwaisit. Silloin Assyrian coreus aletan/ ja Egyptin waldicka lacka. Minä tahdon heitä wahwista HERrasa/ että he waeldawat hänen nimeens/ sano HERra.

PROPHETA ZACHARJA

AWa Libanon porttis/ että tuli sinun Cedris poltais. Ulwocat te Hongat: sillä Cedrit owat langennet/ ja cunnialinen rakennus on häwitetty. Ulwocat te Tammet Basanis: sillä wahwa medzä on hacattu pois. Paimenet cuullan ulwowan: sillä heidän cunnialinen rakennuxens on häwitetty. Lejonein penickain kiljumus cuullan: sillä Jordanin coreus on häwitetty. NÄitä sano HERra minun Jumalan: caidze teuraslambaita: Sillä heidän Herrans teurastawat nijtä/ ja ei luule sijtä syndiä olewan. Myywät nijtä/ ja sanowat: kijtetty olcon HERra/ jopa minä ricas olen: ja ei heidän paimenens heitä säästä. Sentähden en minä tahdo säästä enä maan asuwaisia/ sano HERra. Ja cadzo/ minä jätän ihmiset jocaidzen toinen toisens käsijn/ ja heidän Cuningains käsijn/ että he maan muserraisit/ engä tahdo heitä autta heidän käsistäns. Jaminä caidzen teuraslambaita/ radollisten lammasten tähden. Ja otin minulleni caxi sauwa/ yhden minä cudzuin suloisexi/ mutta toisen cowaxi/ ja caidzin lambaita. Ja minä hucutin colme paimenda yhtenä Cuucautena: sillä en minä woinut kärsiä/ eikä he minuacan kärsinet. Ja minä sanoin: en minä tahdo teitä caita/ joca cuole/ cuolcan/ joca näändy/ näändykön/ ja jäänet syökön toinen toisens lihan. Ja minä otin sen suloisen sauwani ja särjin/ rickoxen minun lijttoni/ jonga minä caikille Canssoille tehnyt olin. Ja se ricottin sinä päiwänä: ja radolliset lambat/ jotca minun cansani pidit/ tunsit sijtä että se HERran sana oli. Ja minä myös sanoin heille: jos teille niijn kelpa/ niijn tuocat tänne niijn paljo cuin minä maxan/ jollei/ niijn sallicat olla. Ja he punnidzit niijn paljo cuin minä maxoin/ colmekymmendä hopiapenningitä. Niijn sanoi HERra minulle: heitä pois/ annetta sawenwalajalle/ oho sitä jalo coco/ johon minä heildä arwattu olen. Ja minä otin ne colmekymmendä hopiapenningitä/ ja heitin HERran huonesen/ annetta sawenwalajalle. Ja minä särjin minun toisen sauwani/ cowan/ rickoxeni weljein kescuxet Judan ja Israelin waihella. JA HERra sanoi minulle: ota wielä sinulles hullun paimenen aset. Sillä cadzo/ minä herätän paimenet maasa/ jotca ei näändywätä edzi/ särjettyä ja muserrettua ei paranna/ eikä tottele terwettä. Waan syöwät paremmin lihawain liha/ ja rewäisewät heidän sorckans ricki. O epäjumaliset paimenet/ jotca lauman hyljäwät. Tulcan

PROPHETA ZACHARJA

miecka heidän käsiwarteens/ ja oikiaan silmääns. Cuiwatcon heidän käsiwartens/ ja heidän oikia silmäns tulcon pimiäxi.

TÄmä on HERran sanan cuorma Israelist/ sano HERra/ joca taiwat wenyttä/ ja maan perusta/ ja teke ihmiseen hengen. Cadzo/ minä tahdon Jerusalemin tehdä horjuwaxi maljaxi/ caikille Canssoille sijnä ymbäriä: sillä sen pitä myös Judat cohtaman/ cosca Jerusalem pijritetän. Ja sillä ajalla tahdon minä cuitengin Jerusalemin tehdä caikille Canssoille cuormakiwexi. Nijn monda cuin händä sijrtä tahtowat/ pitä heitäns sijhen repimän: sillä caicki pacanat maan päällä pitä cocoman heitäns händä wastan. Silloin/ sano HERra/ tahdon minä caicki orhit carcawaisexi saatta/ ja heidän radzastajans tyhmäxi. Mutta Judan huonelle tahdon minä awata minun silmäni/ ja caickein Canssain orhit rangaista sokeudella. Ja Judan Päämiehet pitä sanoman sydämisäns/ olcon Jerusalemin asuwaiset waiwoin hywäs turwas/ HERras Zebaothis heidän Jumalans. Sillä ajalla tahdon minä Judan Päämiehet cuumaxi pädzixi panna puiden secaa/ ja nijncuin tulisen kekälen corresa/ syömän sekä oikialda että wasemmalda puoleldans caicki Canssat ymbärildä. Ja Jerusalem asutan taas siallans Jerusalemis. Ja HERra on wapahtawa Judan majat nijncuin muinengin. Ettei Dawidin huone ylön paljo kerscais/ eikä Jerusalemin asuwaiset Judat wastan. Nijnä päiwinä on HERra Jerusalemin asuwaiset warjelewa/ ja on tapahtuwa/ että se joca silloin heidän seasans heicko on/ on olewa nijncuin Dawid. Ja Dawidin huone on olewa nijncuin Jumalan huone/ nijncuin HERran Engeli heidän edesäns. Silloin ajattelen minä hucutta caickia pacanoita/ jotca owat lähtenet Jerusalemita wastan. MUTta Dawidin huonelle/ ja Jerusalemin asuwaisille tahdon minä wuodatta armon ja rucouxen Hengen: sillä heidän pitä cadzoman minun puoleeni/ jonga he läwistänet owat: ja pitä parcuman/ nijncuin jocu parcu ainocaista poicans. Ja heidän pitä händä murehtiman/ nijncuin jocu itkis ainocaista poicans. Silloin pitä suuren walitusitcun oleman Jerusalemis/ nijncuin se oli liki Hadadrimoni/ Megiddon kedolla. Ja maan pitä walittaman/ jocainen sucucunda erinäns: Dawidin huonen sucucunda erinäns/ ja heidän waimons erinäns. Nathanin huonen sucucunda erinäns/ ja heidän waimons erinäns.

PROPHETA ZACHARJA

Lewin sucucunda erinäns/ ja heidän waimons erinäns. Simein huonen sucucunda erinäns/ ja heidän waimons erinäns. Nijn myös caicki muut jäänet sucucunnat/ cukin erinäns/ ja heidän waimons myös erinäns.

Sillä ajalla pitä awojoin lähde Dawidin huonelle ja Jerusalemin asuwaisille oleman syndiä ja saastaisutta wastan. Sillä ajalla/ sano HERra Zebaoth/ tahdon minä epäjumalain nimet maasta cadotta/ ettei sillen heitä pidä muistettaman: tahdon myös noidat ja saastaiset aja pois maalda. Että pitä tapahtuman/ jos jocu noiduis/ nijn hänen Isäns ja äitins pitä hänelle sanoman/ jotca hänen synnyttänet owat: sinun täyty cuolla: sillä sinä walehtelet HERran nimeen. Ja nijn hänen Isäns ja äitins/ jotca hänen synnyttänet owat/ pitä hänen pistämän läpidze/ cosca hän noitu. Sillä silloin pitä tapahtuman/ että noidat pitä näkyins cansahäpiään tuleman/ cosca he nijstä noituwat: ja ei heidän pidä enä jouhiwaatteita pukeman/ joilla he wiettelewät. Mutta heidän pitä sanoman: en minä ole Propheta/ waan peldomies: sillä minä olen nuorudestani orjana ollut. Mutta jos hänelle sanotaisin: mitkä haawat owat sinun käsisäs? nijn hänen pitä wastaman: nijn minä olen haawoitettu nijden huones/ jotca minua racastawat. HERä miecka minun paimeneni päälle/ ja sen miehen päälle/ joca minulle lähinen on/ sano HERra Zebaoth: lyö paimenda/ nijn lauma hajo: ja nijn minä käteni käännän piscuisita päin. Ja pitä tapahtuman/ sano HERra/ josa maacunnas on caxi osa/ nijn ne pitä häwiämän ja huckuman/ ja colmas osa pitä siihen jäämän. Ja sen colmannen osan tahdon minä wiedä tulen läpidze/ ja puhdista sen/ nijncuin hopia puhdistetan/ ja tahdon sen kircasta nijncuin culda kircastetan. Nämät pitä sijs minun nimeni huutaman/ ja minä tahdon heitä cuulla/ ja sanoa: se on minun Canssan: ja heidän pitä sanoman: HERra minun Jumalan.

CAdzo/ se päiwä tule HERralle/ että sinun saalis pitä sinusa jaettaman: Sillä minä olen cocowa caickinaiset pacanat sotiman Jerusalemita wastan. Ja Caupungi pitä woitettaman/ huonet ryöstetän ja waimot raiscatan. Puoli osa Caupungista pitä fangixi wietämän/ ja jäänet Canssasta/ ei pidä ajettaman ulos Caupungist. MUTta HERra on lähtewä sotiman pacanoita wastan/

PROPHETA ZACHARJA

nijn cuin hän on tottunut sodan ajalla sotiman. Silloin hänen jalcaans pitä öljymäellä seisoman/ joca on läsnä Jerusalemita itän päin. Ja öljymäen pitä halkeman/ idästä haman länden/ sangen lewiäldä toinen toisestans: toinen osa mäke pohjaisen päin/ ja toinen etelän päin. Ja teidän pitä pakeneman sen laxon tähden/ joca on näiden minun wuorteni waihella: sillä se laxo mäkein waihella pitä ulottuman Azalin asti. Ja pitä paettaman nijncuin muinen paettin maan järistyksen tähden/ Usian Judan Cuningan aicana. Silloin minun HERran Jumalan on tulewa/ ja caicki pyhät hänen cansans. Sijhen aican ei pidä se callis walo oleman/ waan wilu ja pacainen. Ja yxi päiwä pitä oleman joca HERralle tuttawa on/ ei päiwä eikä yö/ ja ehton puolen pitä walkius oleman. Silloin pitä Jerusalemit eläwät wedet wuotaman/ puoli osa idäistä merta päin/ ja toinen puoli osa haman meren loppua päin/ ja sen pitä sekä kesällä että talwella tapahtuman. Ja HERra on caiken maan Cuningas olewa. Sijhen aican on ainoastans yxi HERra olewa/ ja hänen nimens yxi. Ja coco maacunnas pitä käytämän ymbäri nijncuin tasaisella kedolla/ Gibeast nijn Rimonin asti/ lounast nijn Jerusalemin asti: sillä se corgotetan ja asutan hänen siasans/ BenJaminin portist haman ensimmäisen portin paickan/ haman culmaporttin/ ja Hananeelin tornist nijn Cuningan wijnacuurnan asti. Ja hänesä pitä asuttaman/ eikä sillen pidä yhtän raatelust oleman: sillä Jerusalemin pitä sangen irstast asuman. JA tämän pitä rangaistuxen oleman/ jolla HERra caicke Canssa on rangaisewa/ jotca owat sotinet Jerusalemita wastan. Heidän lihans pitä raukeman jalgoillans seisoisans/ ja heidän silmäns waipuwat heidän läwisäns/ ja heidän kielens rauke heidän suusans. Sijhen aican on HERra suuren metelin heidän secans nostawa/ että jocainen pitä toisens käteen rupeman/ ja paneman kätens toisen käden päälle. Sillä Juda on myös sotiwa Jerusalemita wastan/ ja sen ymbärille cootan caickein pacanain tawarat/ culda/ hopiata ja sangen paljo waatteita. Ja silloin pitä tämä rangaistus tapahtuman hewoisille/ muuleille/ Cameleille Aseille ja caickinaisille eläimille/ jotca sen sotawäen seas owat/ nijncuin tämä rangaistus on. JA caicki jäänet caickein pacanain seas/ jotca läxet Jerusalemita wastan/ pitä joca wuosi menemän cumartaman Cuningast

PROPHETA ZACHARJA

HERra Zebaothi/ ja Lehtimajan juhla pitämän. Mutta jocainen sucucunda maan päällä/ cuin ei tule Jerusalemijn tätä Cuningasta HERra Zebaothi cumartaman/ ei pidä heille sadetta tuleman? Ja ellei Egyptiläisten sucucunda menis ylös ja tulis/ nijn ei heidängän päällens pidä sataman. Tämä on se rangaistus jolla HERra on caicki pacanat rangaisewa/ jotca ei tule Lehtimajan juhla pitämän: Sillä se on Egyptiläisten ja caickein pacanain syndi/ jotca ei tule Lehtimajan juhla pitämän. Sijhen aican pitä orihten kelloisa oleman: HERran Pyhyys/ ja HERran huonen cattilat pitä oleman nijncuin waskimaljat Altarin edes: Sillä Judan ja Jerusalemmin cattilat pitä HERralle Zebaothille pyhitetyt oleman. Että caicki jotca uhrata tahtowat/ pitä tuleman ja ne ottaman/ ja nijsä keittämän. Ja ei yxikän Cananeri pidä sillen HERran Zebaothin huones oleman/ siihen aican.

Propheta Maleachi

Tämä on se cuorma/ jonga HERra puhui Israeli wastan/ Maleachin cautta. Minä racastin teitä/ sano HERra: Nijn te sanotta: misäs meitä racastit? Eikö Esau ole Jacobin weli/ sano HERra? ja cuitengin minä Jacobita racastan. Ja wihan Esauta/ olen myös autioxi tehnyt hänen wuorens/ ja hänen perimisens Drakeille erimaaxi. Ja jos Edom sanois: me olemma turmelut/ mutta me tahdomma autiat jällens raketa. Nijn sano HERra Zebaoth näin: jos he rakendawat/ nijn minä särjen maahan/ ja ne pitä cudzuttaman cadotetuixi maan ärixi/ ja sixi Canssaxi/ jolle HERra on wihainen ijancaickisest. Sen näkewät teidän silmän/ ja te sanotte: HERra on ylistetty Israelin maan äris. POjan pitä cunnioittaman Isäns/ ja palwelian isändätäns. Jos minä sijs Isä olen/ cusast on minun cunnian? Jos minä isändä olen/ cusa on minun pelcon? sano HERra Zebaoth/ teille Papit jotca cadzotte ylön minun nimeni. Nijn te sanotta: milläst me cadzomma ylön sinun nimes? Silloin cuin te uhratte minun Altarilleni saastaista leipä. Nijn te sanotta: cuinga me uhramme sinulle saastaista? Sijnä että te sanotta: HERran pöytä on cadzottu

PROPHETA MALEACHI

ylön. Ja cosca te uhratte jotakin cuin sokia on/ nijn et te sano sitä pahaxi. Ja cosca te uhratte jotakin onduwat eli sairasta/ nijn ei sitäkän sanota pahaxi. Wie sancaltaisia sinun Päämiehilles/ mitämax/ jos sinä olet hänelle otollinen/ eli jos hän cadzo sinun puolees/ sano HERra Zebaoth. Nijn rucoilcat nyt Jumalata/ että hän armahdais teidän päällen: sillä se on tapahtunut teidän. Luulettaco että hän cadzo teidän puoleen? sano HERra Zebaoth. Cuca on myös teidän seasan/ joca sulke owen? et te myös wiritä tulda huckan minun Altarilleni andimexi. Ei minun ole suosio teihin/ sano HERra Zebaoth: ja ruocauhri teidän käsistän ei ole minulle otollinen. WAan hamast Auringon coitosta nijn laskemisen asti/ pitä minun nimen ylistettämän pacanain seas/ ja jocaidzes paicas pitä minun nimelleni suidzutettaman/ ja puhdas ruocauhri uhrattaman: sillä minun nimen pitä ylistetyxi tuleman pacanain seas/ sano HERra Zebaoth. Mutta te oletta sen rijwannet: sillä cosca te sanotta: HERran pöytä on saastutettu/ sen uhri on cadzottu ylön ja hänen ruocans. Ja te sanotte: cadzo/ se on sula waiwa/ ja lyötte sen tuuleen/ sano HERra Zebaoth. Ja te uhratte ryöwättyä/ onduwata/ ja sairasta/ ja ne te uhratte ruocauhrixi. Pidäiskö minulle sencaltaiset teidän käsistän otolliset oleman? sano HERra. Mutta kirottu olcon wiettelä/ jonga laumas on jäärä/ ja cuin hän teke lupauxen/ nijn hän uhra HERralle kelwottoman: sillä minä olen suuri Cuningas/ sano HERra Zebaoth/ ja minun nimen on peljättäpä pacanain seas.

JA te Papit/ tämä käsky tule teillen: Ellet te sitä cuule/ taicka laske sydämeen/ että te nijn annaisitta minun nimelleni cunnian/ sano HERra Zebaoth. Nijn minä lähetän teidän secaan kirouxen/ ja kiron teidän siunauxian/ ja minun pitä niytä kiroileman/ ettet te sitä tahtonet laske sydämeen. Cadzo/ minä tahdon teitä/ ja teidän jälkentulewaisian sadatella/ ja paiscan teidän juhla pascanne teidän caswollen/ nijn että se ijäxi teihin tarttu. Silloin te saatte tuta/ että minä sencaltaisen käskyn teille lähettänyt olen/ että sen piti minun lijttoni Lewin cansa oleman/ sano HERra Zebaoth. Sillä minun lijttoni oli hänen cansans elämään ja rauhaan/ ja minä annoin hänelle pelgon/ pelkämän minua/ ja minun nimeni hämmästyvän. Totuden

PROPHETA MALEACHI

Laki oli hänen suusans/ ja ei löytty mitän paha hänen huulisans. Hän waelsi rauhallisest ja toimellisest minun edesäni/ ja käänsi monda pois synnistä. Sillä Papin huulet pitä opin kätkemän/ että Laki hänen suustans kysytäisin: sillä hän on HERran Zebaothin Engeli. Mutta te oletta tiellä poikennet/ ja pahoitat monda Laisa/ ja oletta Lewin lijton rickonet/ sano HERra Zebaoth. Sentähden olen minä myös tehnyt/ että te oletta hyljätyt ja ylöncadzotut coco Canssan edes/ ettet te pidä minun teitäni/ mutta cadzotta muoto Laisa. Sillä eikö meillä caikilla ole yxi Isä? eikö yxi Jumala meitä luonut ole? Mixist me cadzomme ylön toinen toisem/ ja rijwamme sen lijton/ joca meidän Isäim cansa tehty oli? Sillä Juda on ylöncadzojaksi tullut/ Israelis ja Jerusalemis on tapahtunut cauhistus: sillä Juda turmele HERran Pyhän/ jota hän idze racasti/ ja maca wieran jumalan tytärden cansa. Waan HERra häwittä hänen/ joca sen teke/ Jacobin majasta/ sekä opettajan että opetuslapsen/ ja sen joca wie HERralle Zebaothille ruocauhria. TE teette myös/ että HERran Altarin edes owat sulat kyynelet/ itcut ja huocauxet: nijn etten minä enä tahdo cadzo ruocauhria päin/ eli otta wastan jotakin otollisest teidän käsistän. Ja te sanotte: mingätähden? sentähden/ että HERra on sinun ja sinun rackan waimos waihella todistanut/ jongas cadzot ylön/ joca on sinun elämäs cumpani/ johon sinä lijtolla sidoit idzes kijnni. Ei se ainoa nijn tehnyt/ joca cuitengin oli suurest Hengestä: mutta mitäst se ainoa teki? hän edzei sitä siemendä/ joca Jumalalda luwattu oli. Sentähden carttacet teidän Hengen/ ja älkön kengän cadzoco ylön hänen racasta waimons. Mutta jos sinä händä wihat/ nijn eroita se idzestäs/ sano HERra Israelin Jumala/ ja anna hänelle waattet werhoxi häwäistyxen tähden/ sano HERra Zebaoth. Sentähden carttacet teidän teidän Hengestän/ ja älkät cadzoco heitä ylön. TE oletta HERra teidän puhellan härsyttänet/ sentähden te sanotta: cuingast me händä härsyttelim? silloin cosca te sanotta: joca paha teke/ ja kelpa HERralle/ ja sencaltaiset owat hänelle otolliset: eli: cusa on se Jumala joca rangaise?

CAdzo/ minä lähetän minun Engelini/ joca minun eteeni pitä tien walmistaman. Ja hänen Templijns tule cohta se HERra/ jota te edzitte: ja

PROPHETA MALEACHI

lijton Engeli/ jota te halajatte. Cadzo hän tule/ sano HERra Zebaoth. Mutta cuca woi hänen tulemisens päiwä kärsiä? ja cuca woi seiso/ cosca hän ilmandu? sillä hän on nijncuin hopiasepän tuli/ ja nijncuin pesiän saipua. Hän on istuwa ja sulawa ja selittäwä hopian/ hän on puhdistawa ja hiuttawa Lewin pojat/ nijncuin hopian ja cullan. Silloin pitä heidän tuoman HERralle ruocauhria wanhurscaudes/ ja Judan ja Jerusalemin ruocauhrit pitä kyllä HERralle kelpaman/ nijncuin muinen ja endisinä vuosina. JA minä tahdon tulla teidän tygönne/ ja rangaista teitä/ ja tahdon olla nopia todistaja/ noitia/ huorin tekiöitä ja walapattoisita wastan. Ja nijtä wastan/ jotca palcollisille/ leskille ja orwoille wäkiwalda ja wääryttä tekewät/ ja jotca muucalaisia sortawat/ eikä pelkä minua/ sano HERra Zebaoth. Sillä minä olen HERra/ joca en walehtele/ ja te Jacobin lapset/ ei teidän caickein pidä huckuman. TE oletta hamast teidän Isäin ajast alati poikennet pois minun käskyistäni/ ja et te ole nijtä pitänet. Nijn käändäkät nyt teidän minun tygöni/ nijn minä tahdon myös minuni käätä teidän tygönne/ sano HERra Zebaoth. Nijn te sanotta: misä meidän pitä meitäm käändämän? Ongo se oikein että ihminen pettä Jumalan/ nijncuin te minun petätte? Nijn te sanotta: misä me sinua petämme? kymmenexis ja ylönnyshris. Sentähden te oletta kirotut/ nijn että caickinaiset catowat teidän käsistän: sillä caicki te minun petätte. Mutta wiekät täydelliset kymmenexet minun aittaani/ että minun huonesani ruoca olis. Ja nijn coetelcat minua/ sano HERra Zebaoth/ ellen minä myös awaja teille taiwan ackunoita/ ja wuodatan sieldä runsasti siunausta. Ja minä tahdon teildä syöjän rangaista/ ettei hän teildä maan hedelmätä hucutais/ ja ettei wijnapuu teidän pellosan olis hedelmätöin/ sano HERra Zebaoth. Nijn että caicki pacanat pitä teidän autuaxi sanoman: sillä teillä pitä callis maa oleman/ sano HERra Zebaoth. COwasti te puhutta minua wastan/ sano HERra: ja te sanotta: mitäst me puhumma sinua wastan? Sillä te sanotta: se on turha cuin Jumalata palwellan/ ja mitä se autta/ että me pidämme hänen käskyns/ ja waiwamme meidän elämätäm HERran Zebaothin edes? Sentähden me ylistämme ylöncadzoita? sillä jumalattomat menestywät/ he kiusawat Jumalata/ ja se heille menesty. MUTta jumaliset lohduuttawat toinen

PROPHETA MALEACHI

toistans näin: HERra otta sijtä waarin ja cuule sen/ ja muistokirja on kirjoitettu hänen eteens: jotca HERra pelkävät ja muistawat hänen nimens päälle. Nijden pitä/ sano HERra Zebaoth/ sinä päivänä/ jonga minä teen/ oleman minun omani/ ja minä tahdon heitä armahta/ nijncuin mies armahta poicans/ joca händä palwele. Ja teidän pitä jällens sitä wastian näkemän/ mikä eroitus on wanhurscan ja jumalattoman waihella: ja sen waihella/ joca Jumalata palwele/ ja sen joca ei händä palwele.

Sillä cadzo/ se päivä tule/ joca on palawa nijncuin pädzi. Silloin pitä caicki ylöncadzojat ja jumalattomat olkena oleman/ ja se tulewa päivä pitä heidän sytyttämän/ sano HERra Zebaoth/ ja ei hänen pidä heille jättämän juurta eikä oxa. Mutta teille/ jotca minun nimeni pelkätte/ on wanhurscauden Auringo coittawa/ ja autuus hänen sijpeins alda. Ja teidän pitä käymän ulos ja sisälle/ ja lihoiman nijncuin syöttilät wasicat. Teidän pitä jumalattomat tallaman: sillä heidän pitä tuhcana teidän jalcain alla oleman sinä päivänä/ jonga minä tehdä tahdon/ sano HERra Zebaoth. MUistacat Mosexen minun palweliani Lakia/ jota minä hänelle käskenynt olen Horebin wuorella/ caikelle Israelille/ käskyin ja Lakien cansa. Cadzo/ minä lähetän teille Elian Prophetan/ ennencuin se suuri ja hirmuinen HERran päivä tule. Hän on käändävä Isän sydämet lasten tygö/ ja lasten sydämet heidän Isäins tygö/ etten minä tulis ja löis maata kirouxella.

UUSI TESTAMENTTI

Pyhän Mattheuxen Evangelium

Tämä Kirja on Jesuxen Christuxen syndymäst/ Dawidin Pojan/ Abrahamin Pojan. Abraham sijtti Isaachin. Isaac sijtti Jacobin. Jacob sijtti Judan/ ja hänen weljens. Juda sijtti Pharexen ja Saramin/ Thamarist. Pharez sijtti Hezronin. Hezron sijtti Ramin. Ram sijtti Aminadabin. Aminadab sijtti Nahassonin. Nahasson sijtti Salmonin. Salmon sijtti Boaxen/ Rahabist. Boas sijtti Obedin/ Ruthist. Obed sijtti Jessen. Jesse sijtti Cuningas Dawidin. Cuningas Dawid sijtti Salomonin/ Urian emännästä. Salomon sijtti Roboamin. Roboam sijtti Abian. Abia sijtti Assan. Assa sijtti Josaphatin. Josaphat sijtti Joram. Joram sijtti Osian. Osia sijtti Jothamin. Jotham sijtti Achaxen. Achas sijtti Ezechian. Ezechia sijtti Manassen. Manasse sijtti Amonin. Amon sijtti Josian. Josia sijtti Jechonian ja hänen weljens/ Babelin fangeuxes. MUTta Babelin fangeuxen jälken/ sijtti Jechonia Sealthielin. Sealthiel sijtti Zorobabelin. Zorobabel sijtti Abiudin. Abiud sijtti Eliachimin. Eliachim sijtti Asorin. Asor sijtti Zadochin. Zadoch sijtti Achinin. Achin sijtti Eliudin. Eliud sijtti Eleazarin. Eleazar sijtti Mathanin. Mathan sijtti Jacobin. Jacob sijtti Josephin/ Marian miehen/ josta Mariast on syndynyt Jesus/ joca cudzutan Christus. NIjn owat caicki polwet Abrahamist Dawidin asti/ neljätoistakymmendä. Dawidist/ Babelin fangeuteen/ myös neljätoistakymmendä polwe. Babelin fangeudest/ Christuxen asti/ owat myös neljätoistakymmendä polwe. Jesuxen Christuxen syndymys oli näin/ cosca Maria hänen Äitins oli Josephijn kihlattu/ ennen kuin hän wei sen cotians/ löyttin hän rascaxi Pyhästä Hengestä. Mutta että Joseph hänen miehens oli hurscas/ ja ei tahtonut händä huuton saatta/ mutta ajatteli hänen salaisest hyljätä. Cosca hän tätä ajatteli/ cadzo/ nijn Herran Engeli ilmestyi Josephille unes/ ja sanoi: Joseph Dawidin poica/ älä pelkä ottaxes Mariat puolisotas tygös: sillä se joca hänesä on sijnnyt/ se on Pyhästä Hengestä. Ja hänen pitä synnyttämän pojan/ jonga nimen sinun pitä

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

cudzuman Jesus: sillä hän on wapahtawa Canssans heidän synneistäns. Mutta tämä on caicki tapahtunut/ että täytetäisin cuin Herralda on sanottu Prophetan cautta/ joca sanoi: Cadzo/ Neidzen pitä rascaxi tuleman/ ja synnyttämän pojan/ ja hänen nimens pitä cudzuttaman EmmanuEl/ se on/ Jumala meidän cansam. Cosca Joseph heräis/ nijn hän teki cuin Herran Engeli hänen käski: Ja otti puolisans tygöns/ ja ei tundenut händä siihenasti cuin hän esicoisens synnytti/ ja cudzui hänen nimens Jesus.

COsca sijs Jesus syndynyt oli Bethlehemis Judan maalla/ Cuningas Herodexen aican/ cadzo/ silloin tulit tietäjät idästä Jerusalemijn/ ja sanoit: Cusa on se äsken syndynyt Judalaisten Cuningas? me näimmä hänen Tähdens idäsä ja tulimma händä cumartaman. Cosca Cuningas Herodes sen cuuli, hämmästyti hän ja caicki Jerusalem hänen cansans. Ja cocois caicki ylimmäiset Papit ja Kirjanoppenet Canssan seas ja kyseli cusa Christuxen syndymän piti. Ja he sanoit hänelle: Bethlehemis Judan maalla: sillä nijn on Prophetalda kirjoitettu: Ja sinä Bethlehem Judan maasa/ et sinä ole suingan wähin Judan Pääruchtinasten seas: sillä sinusta on tulewa se Ruhtinas/ jonga minun Canssani Israeli pitä hallidzeman. Silloin cudzui Herodes tietäjät sala/ ja tutkisteli wisust heildä/ millä ajalla Tähti ilmestyi. Ja lähetti heidän Bethlehemiin/ ja sanoi: mengät sinne ja kysykät wisusti lapsesta: ja cosca te löydätte/ nijn ilmoittacat minullekin/ että minäkin tulisin ja cumarraisin händä. Cosca he olit Cuningan cuullet/ menit he matcaans: ja cadzo/ Tähti/ jonga he olit nähnet idäs/ käwi heidän edelläns/ nijncauwan cuin hän edellä käyden seisatti sen paican päälle/ josa lapsi oli. Cosca he Tähdens näit/ ihastuit he sangen suurella ilolla. Ja menit huoneseen/ löysit lapsen Äitins Marian cansa/ maahan langeisit ja cumarsit händä/ ja awaisit tawarans ja lahjoitit hänelle Culda/ Pyhäsavua ja Mirrhamita. Ja Jumala kielsi heitä unes Herodexen tygö palajamast. Ja he menit toista tietä omalle maallens. MUtta cosca he olit mennet pois/ cadzo/ nijn Herran Engeli ilmestyi Josephille unes/ sanoden: nouse ja ota lapsi Äitinens tygös/ ja pakene Egyptijn/ ja ole siellä siihenasti cuin minä sinulle sanon: sillä Herodes on edziwä lasta hucuttaxens. Nijn hän nousi ja otti lapsen Äitinens yöllä tygöns/ ja pakeni

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

Egyptijn/ ja oli siellä Herodexen cuoleman asti. Että täytetäisin cuin sanottu oli Herralda Prophetan cautta/ joca sanoi: Egyptist cudzuin Minä Poicani. Cosca Herodes näki hänens tietäildä wietellyxi/ wihastui hän sangen cowan/ ja lähetti tappaman caicki poicalapset Bethlehemis ja caikisa sen ärisä/ jotca caxiwuotiset olit taicka nuoremmat/ sen ajan jälkeen/ cuin hän oli tarcast tietäildä tutkinut. Silloin se täytettin cuin Jeremiaalda Prophetalda sanottu oli/ cosca hän sanoi: Rhamas on äni cuulunut/ suuri walitus/ itcu ja isoi parcu/ Rahel itke lapsians/ ja ei tahtonut händäns anda lohdutetta/ ettei he ole. MUtta cosca Herodes oli cuollut/ cadzo/ nijn Herran Engeli ilmestyi Josephille unes Egyptis/ ja sanoi: Nouse ja ota lapsi Äitinens/ ja mene Israelin maalle: sillä ne owat cuollet/ jotca lapsen henge wäijyit. Nijn hän nousi ja otti lapsen äitinens/ ja meni Israelin maalle. Mutta cosca hän cuuli että Archelaus oli Judeas Cuningas/ Isäns Herodexen sias/ pelkäis hän sinne mennä. Ja hän sai Jumalalda käskyn unes/ ja poickeis Galilean ärijn. Ja tuli ja asui Nazarethin Caupungis/ että täytetäisin cuin Prophetan cautta sanottu oli: hän pitä Nazareuxexi cudzuttaman.

NIjnä päiwinä tuli Johannes Castaja/ ja Saarnais Judean corwes/ ja sanoi: Tehkät parannust: sillä taiwan waldacunda on läHes tynyt. Ja hän on se josta Esaias Propheta puhui/ joca sanoi: huutawan äni on corwes/ walmistacat Herran tietä/ tehkät hänen jalcatiens oikiaxi. Mutta Johannexella oli waate Camelin carwoist/ ja hihnainen wyö hänen suolisans/ ja hänen ruocans olit heinäsircat ja medzähunaja. Silloin meni hänen tygöns Jerusalem ja coco Judea/ ja caicki maacunda Jordanin ymbärildä/ jotca häneldä castettin Jordanis/ ja he tunnustit heidän syndins. Cosca hän monda Phariseuxist ja Sadduceuxist näki tulewan hänen castens tygö/ sanoi hän heille: Te kärmen sikiät/ cuca teitä neuwoi pakeneman tulewaista wiha? Tehkät sijs parannuxen toimellisia hedelmitä. Ja älkät ajatelco/ idzellennä sano: Abraham on meidän Isäm. Minä sanon teille: Jumala woi näistä kiwistä Abrahamille lapset herättä. Kirwes on pandu puiden juurelle/ jocainen puu joca ei tee hywä hedelmätä/ hacatan pois ja tuleen heitetän. Minä tosin castan teitä wedellä parannuxeen/ mutta joca minun jälkeen tulewa on/ on

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

wäkewämbi minua/ jonga kengiä en minä ole kelwollinen candaman/ joca casta teitä Pyhällä Hengellä ja tulella. Jonga wiskin on kädes/ ja hän perca rijhens ja coco nisuns aittans/ mutta ruumenet poltta hän sammumattomalla tulella. Silloin tuli Jesus Galileast Jordanijn Johannexen tygö/ castetta häneldä. Mutta Johannes kielsi häneldä/ sanoden: minä tarwidzen sinulda castetta/ ja sinä tulet minun tygöni? Nijn wastais Jesus/ ja sanoi hänelle: salli nyt/ sillä näin meidän sopi caicke wanhurscautta täyttä. Ja hän salli hänen. Cosca Jesus castettu oli astui hän cohta ylös wedestä/ ja cadzo/ taiwat aukenit hänelle ja Johannes näki Jumalan Hengen tulewan alas nijncuin mettisen/ ja tulewan hänen päällens. Ja cadzo/ äni taiwast sanoi: tämä on minun racas Poican/ johonga minä mielistyn.

Silloin wietin Jesus Hengeldä corpeen/ kiusatta Perkeleldä. Ja cosca hän oli paastonnut neljäkymmendä päiwä ja neljäkymmendä yötä/ nijn hän isois. Ja kiusaja tuli hänen tygöns/ ja sanoi: Jos sinä olet Jumalan poica/ nijn sano/ että nämät kiwet leiwixi tulewat: Mutta hän wastais/ ja sanoi: Kirjoitettu on/ ei ihminen elä ainoastans leiwäst/ mutta jocaidzest sanast cuin Jumalan suusta lähte. Silloin otti Perkele hänen pyhään Caupungijn/ ja asetti hänen Templin harjalle/ ja sanoi hänelle: Jos sinä olet Jumalan poica/ nijn laske sinus alespäin: sillä kirjoitettu on/ hän anda käskyn Engeleillens sinusta/ ja he käsisäns candawat sinun/ ettes jocus jalkas kiwen loucka. Nijn Jesus sanoi hänelle: taas on kirjoitettu/ ei sinun pidä kiusaman sinun Herras Jumalatas. Taas wei hänen Perkele sangen corkialle wuorelle/ ja osotti hänelle caicki mailman waldacunnat/ ja nijden cunnian/ ja sanoi hänelle: Nämät caicki minä annan sinulle/ jos sinä langet maahan/ ja cumarrat minua. Nijn sanoi Jesus hänelle: mene pois Sathan: sillä kirjoitettu on/ sinun Herras Jumalatas pitä sinun cumartaman/ ja händä ainoata palweleman. Silloin jätti hänen Perkele. Ja cadzo/ Engelit tulit ja palwelit händä. COsca Jesus cuuli Johannexen kijnniotetuxi/ poickeis hän Galileaan ja jätti Nazarethin. Tuli ja asui Capernaumis/ joca on mericaupungi/ Zebulonin ja Nephtalin ärisä. Että täytetäisin cuin sanottu oli Esaian Prophetan cautta/ joca sanoi: Zebulonin maa ja Nephtalin maa/ läsnä meriteitä/ sillä puolella

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

Jordanin/ ja pacanain Galilea: Canssa/ joca pimiäs istui ja cuoleman warjos/ näki suuren walkeuden/ ja nijlle jotca maan culmas istuit ja cuoleman warjos/ coitti walkeus. Sijtä ajasta rupeis Jesus Saarnaman/ ja sanoman: tehkät parannus: sillä taiwan waldacunda läHes ty. COsca Jesus käwi Galilean meren tykönä/ näki hän caxi weljestä/ Simonin/ joca cudzutan Petarixi ja Andreaxen hänen weljens/ laskewan werckoja mereen: sillä he olit calamiehet. Ja sanoi heille: seuratca minua/ ja minä teen teidän ihmisten calamiehixi. Nijn he jätit cohta wercot/ ja seuraisit händä: Ja cosca hän siellä edemmä käwi/ näki hän toiset caxi weljestä/ Jacobuxen Zebedeuxen pojan/ ja Johannexen hänen weljens/ wenHes Isäns Zebedeuxen cansa/ parandawan werckojans/ ja hän cudzui heitä. Nijn he cohta jätit wenhen ja Isäns/ ja seuraisit händä. JA Jesus waelsi ymbärins caiken Galilean/ ja opetti heidän Synagogaisans/ ja Saarnais waldacunnan Evangeliumi/ ja paransi caickinaiset taudit ja caiken sairauden Canssan seas/ ja sanoma cuului hänestä caickeen Syrian maahan. Ja he toit hänen tygöns caickinaisia sairaita/ moninaisilla taudeilla ja kiwuilla waiwatuita/ ja Piruilda rijwatuita/ ja cuutaudillisia/ ja halwatuita. Ja hän paransi ne caicki/ ja händä seurais paljon wäke Galileast/ ja nijstä kymmenest Caupungist ja Jerusalemist ja Judeast/ ja nijstä maacunnista sillä puolella Jordanin.

COsca hän näki Canssan/ astui hän ylös wuorelle/ ja cuin hän oli istunut/ tulit hänen opetuslapsens hänen tygöns. Nijn hän awais suuns/ opetti heitä/ ja sanoi: Autuat owat hengellisest waiwaiset: sillä heidän on taiwan waldacunda. Autuat owat murhelliset/ sillä he saawat lohdutuxen. Autuat owat siwiät: sillä he saawat maan periä. Autuat owat jotca isowat ja janowat wanhurscautta: sillä he rawitan. Autuat owat laupiat: sillä he saawat laupiuden. Autuat owat puhtat sydämest: sillä he saawat nähdä Jumalan. Autuat owat rauhan tekiät: sillä ne pitä Jumalan pojixi cudzuttaman. Autuat owat jotca wanhurscauden tähden wainotan: sillä heidän on taiwan waldacunda. Autuat oletta te/ cosca ihmiset pilckawat ja wainowat teitä/ ja puhuwat caickinaista pahutta teitä wastan/ walehdellen minun tähteni: Iloitcat ja riemuitcat: sillä teidän palckan on suuri taiwas. Sillä näin he

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

wainoisit Prophetaita/ jotca teidän edellän olit. TE oletta maan suola: jos suola tule mauttomaxi/ millä sijtte suolatan? nijni ei se myös kelpa mihingän/ mutta heittä pois/ ihmisildä tallatta. Te oletta mailman walkeus. Ei sitä Caupungita taita peittä/ joca wuorella on. Eikä kyntilätä sytytetä ja panna wacan ala/ mutta kyntiläljalcaan/ walaiseman caickia jotca huones owat. Näin walistacon teidän walkeuden ihmisten edes/ että he näkisit teidän hywät työnnä/ ja cunnioittaisit teidän Isän/ joca on taiwas. Älkät luulco/ että minä tulini Lakia ja Prophetiaita päästämän: en minä tullut päästämän/ mutta täyttämän. Totisest sanon minä teille: siihenasti cuin taiwas ja maa cato/ ei pidä wähingän piirto eikä jocu rahtu Laista catoman/ siihenasti cuin caicki nämät tapahtuwat. Cucca sijs jongun näistä wähimmistä käskyistä päästä/ ja näin ihmisiä opetta/ hän pitä taiwan waldacunnas wähimmäxi cudzuttaman: mutta joca sen teke ja opetta/ se pitä suurexi taiwan waldacunnas cudzuttaman. Sillä minä sanon teille: ellei teidän wanhurscaudenne ole paljon enämbi cuin kirjanoppenuitten ja Phariseusten/ nijni et te tule taiwan waldacundan. TE cuulitta mitä sanottu oli wanhoille: ei sinun pidä tappaman: mutta jocainen joca tappa/ hänen pitä duomiohon wicapää oleman. Waan minä sanon teille: että jocainen joca wihastu weljellens/ hänen pitä duomiohon wicapää oleman. Ja jocainen cuin sano weljellens Racha/ hänen pitä neuwon ala wicapää oleman. Ja jocainen joca sano: sinä tyhmä/ hänen pitä helwetin tuleen wicapää oleman. Jos sinä uhrat lahjas Altarille/ ja siellä muistat/ että weljelläs on jotakin sinua wastan: Nijn jätä lahjas Altarin eteen/ ja mene ensin sopiman weljes cansa/ ja tule sijtte lahjas uhraman. Sowi nopiast rijtaweljes cansa/ coscas wielä hänen cansans tiellä olet/ ettei rijtaweljes sinua anna jocus Duomarille/ ja Duomari anna sinun palwelialle/ ja sinä heitetän tornijn. Totisest sanon minä sinulle: et sinä pääse siellä ulos/ siihenasti cuins maxat wijmeisen ropoin. TE cuulitta sanotuxi wanhoille: ei sinun pidä huorin tekemän. Mutta minä sanon teille: jocainen joca cadzo waimon päälle himoitaxens händä/ nijni hän teki jo huorin hänen cansans sydämesäns. Jos sinun oikia silmäs pahenda sinun/ nijni puhcaise se ulos/ ja heitä pois tykös: sillä parambi on sinulle/ että yxi sinun jäsenistä hucutetan/

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

cuin coco sinun ruumis pidäis heitettämän helwettijn. Ja jos sinun oikia kätes pahenda sinun/ nijn hacka se poicki/ ja heitä pois tykös: sillä parambi on sinulle/ että yxi sinun jäsenistäs hucutetan/ cuin coco sinun ruumis pidäis helwettijn heitettämän. On myös sanottu: jocainen joca emändäns hylkä/ hän andacan hänelle erokirjan. Mutta minä sanon teille: että joca emändäns hylkä/ muutoin cuin huoruden tähden/ hän saatta hänen huorin tekemän/ ja joca nai sen hyljätyn/ hän teke huorin. TAAs te cuulitta sanotuxi wanhoille: älä wanno wäärin/ mutta pidä walas Herralle. Waan minä sanon teille: älkät ensingän wannoca/ ei taiwan cautta/ joca on Jumalan istuin. Eikä maan cautta/ joca on Jumalan astinlauta: ei myös Jerusalemin cautta/ joca on suuren Cuningan Caupungi. Ei sinun myös pidä wannoman pääs cautta/ sillä et sinä woi yhtän hiusta walkiaxi eli mustaxi tehdä. Teidän puhen pitä olemän: On/ On/ Ei/ Ei: mutta mitä siihen lisätän/ se on pahasta. TE cuulitta sanotuxi: silmä silmäst/ hammas hambast. Mutta minä sanon teille: älkät olco paha wastan/ waan joca sinua lyö oikialle poskelle/ nijn käännä myös hänelle toinen. Ja joca sinua tahto oikiuden eteen ja otta sinun hames/ nijn salli myös hänelle muukin waate. Joca sinua waati peniculman/ nijn seura händä caxi. Anna sille joca sinulda ano/ ja älä käännä sinuas sildä pois/ joca lainan pyytä. TE cuulitta sanotuxi: racasta lähimmäistäs ja wiha wihollistas. Waan minä sanon teille: racastacat wihollisian/ siunatcat nijtä jotca teitä sadattawat: tehkät nijlle hywin jotca teitä wihawat: rucoilcat nijden edest/ jotca teitä wainowat ja wahingoittawat. Että te olisitta teidän Isänne pojat joca on taiwas: sillä hän saldi Auringons coitta nijn pahain ylidze cuin hywäingin/ ja anda sata nijn wäärille cuin wanhurscaillekin. Sillä jos te racastatte nijtä ainoastans jotca teitäkin racastawat/ mitä teidän sijtä palcka on? eikö Publicanit nijn myös tee? Ja jos te ainoastans weljein cansa soweliat oletta/ mitä te sen cansa erinomaista teettä? eikö Publicanit myös nijn tee? Olcat sijs täydelliset nijncuin teidän taiwallinen Isängin täydellinen on. CAwattacat ettet te anna almuisatan ihmisten edes/ että te heildä nähtäisin/ nijn et te saa palcka teidän Isäldän/ joca on taiwais. Coscas sijs almu annat/ nijn älä edelläs torwella soita/ nijncuin wieckat Synagogis ja cujilla tekewät/

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

että he ihmisildä cunnioitetaisin. Totisest sanon minä teille: he owat saanet palckans. Mutta cosca sinä almu annat/ nijn älkön sinun wasen kätes tietkö mitä oikia kätes teke. Että sinun almus olis salaudes/ ja sinun Isäs/ joca salaisudet näke/ maxais sinulle julkisest. JA coscas rucoilet/ nijn ei sinun pidä oleman nijncuin wieckat: sillä he rucoilewat Synagogis ja cujain culmis/ että he ihmisildä nähdäisin. Totisest sanon minä teille: he owat saanet palckans. Waan cosca sinä rucoilet/ nijn mene Camarijs ja sulje owi/ ja rucoile sinun Isäs salaisest/ ja sinun Isäs/ joca salaudet näke/ maxa sinulle julkisest. Ja cosca te rucoiletta/ nijn älkät olco paljo puhuwaiset nijncuin pacanat: sillä he luulewat heidäns paljon puhens tähden cuulduxi. Sentähden älkät olco heidän caltaisens: sillä teidän Isän tietä kyllä mitä te tarwidzetta/ ennen cuin te häneldä rucoilettacan. Näin teidän sijs pitä rucoileman: ISä meidän joca olet taiwais. Pyhitetty olcon sinun nimes. LäHes tykön sinun waldacundas. Olcon sinun tahtos nijn maasa cuin taiwais. Anna meille tänäpäni meidän jocupäiwäinen leipäm. Ja anna meille meidän welcam andexi/ nijncuin mekin annam meidän welgollistem. Ja älä johdata meitä kiusauxeen. Mutta päästä meitä pahasta. Sillä sinun on waldacunda/ ja woima/ ja cunnia/ ijancaickisest/ Amen. Sentähden/ jos te andexi annatte ihmisille heidän ricoxens/ nijn myös teidän taiwallinen Isän anda teillen andexi. Waan jollet te andexi anna ihmisille heidän ricoxitans/ nijn ei myös teidän Isän andexi anna teidän ricoxitan. MUtta cosca te paastotta/ nijn älkät olco surulliset cuin wieckat: sillä he muuttawat muotons/ että he ihmisildä nähdäisin paastowan. Totisest sanon minä teille: he owat saanet palckans. Waan coscas paastot/ nijn woitele pääs ja pese caswos: Ettei se nähdäis ihmisildä ettäs paastot/ mutta sinun Isäldäs joca on salaisudes. Ja sinun Isäs/ joca salaisudes näke/ maxa sinulle julkisest. ÄLkät tawarata cootco maan päällä/ cusa ruoste ja coit raiscawat/ ja cusa warcat caiwawat ja warastawat. Waan cootcat teillen tawarata taiwas/ cusa ei ruoste eikä coi raisca/ ja cusa ei warcat caiwa eikä warasta: Sillä cusa teidän tawaran on siellä on myös teidän sydämen. Silmä on ruumin walkeus/ jos sijs sinun silmäs on yxikertainen/ nijn coco ruumis on walaistu. Waan jos sinun silmäs on paha/ nijn sinun coco ruumis on

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

pimiä. Jos sijs se walkeus joca sinus on/ on pimeys/ cuinga suuri on idze pimeys? EI kengän woi palwella cahta Herra: sillä taicka hän tätä wiha/ ja toista racasta/ taicka hän tähän suostu ja toisen ylöncadzo: et te woi palwella Jumalata ja Mammonat. Sentähden sanon minä teille: älkät murhettico teidän hengenne tähden/ mitä te syöttä eli juotta: eikä teidän ruuminne tähden/ millä waattella te teidän werhotta. Eikö hengi enämbi ole cuin ruoca? ja ruumis parembi cuin waate? Cadzocat taiwan linduja/ ei he kylwä/ eikä nijtä/ ei myös coco rijheen/ ja teidän taiwallinen Isän ruocki heidän. Ettäkö te paljo enämbi ole cuin he? Eli cuca teistä woi surullans lisätä kynärän hänen pitudellens? Ja/ mitä te suretta waatteista? cadzocat cuckaisita kedolla: cuinga he caswawat/ ei he työtä te eikäkehrä. Cuitengin sanon minä teille: ettei Salomon caikes cunniasans ollut nijn waatetettu/ cuin yxi heistä. Jos Jumala näin waatetta pellon ruohon/ joca tänäpäni seiso ja huomen pädzijn heitetän/ eikö hän paljo enemmän teidän sitä tee te vähäuscoiset? Älkät sijs surulliset olco/ sanoden: mitä me syömme/ taicka mitä me juomma? eli millä me meitäm werhoitam? sillä caickia näitä pacanat edziwät. Teidän taiwallinen Isän kyllä tietä teidän caickia näitä tarwidzewan. Edzikät ensin Jumalan waldacunda ja hänen wanhurscauttans/ ja nijn caicki nämät teille annetan. Älkät sentähden sureco huomenisesta päiwästä: sillä huomenisella päiwällä on suru idzestäns. Tytykän cukin päiwä surullens. Älkät duomitco/ ettei teitä duomitais: Sillä millä duomiolla te duomidzetta/ pitä teitä duomittaman. Ja sillä mitalla jolla te mittatta/ pitä teille myös mitattaman. Mixis sijs näet raiscan weljes silmäs/ ja et äckä malca omas silmäsäs? Taicka/ cuinga sinä sanot weljelles: pidäs/ minä otan raiscan silmästä/ ja cadzo/ malca on omas silmäsäs? Sinä wiecas/ heitä ensin malca ulos sinun silmästä/ ja cadzo sijtte/ cuingas saisit raiscan ulos sinun weljes silmästä. Älkät andaco coirille pyhä/ ja älkät teidän Pärlyjänne heittäkö sicain eteen/ ettei he nijtä joscus talla jalgoillans/ ja käändäwät nijn idzens teitä wastan/ ja repelewät teitä. ANocat/ nijn teille annetan: edzikät nijn te löydätte: colcuttacat nijn teille awatan: Sillä jocainen joca ano/ hän saa: ja cuca ikänäns edzi/ hän löytä/ ja colcuttawalle awatan. Eli ongo teisä jocu

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

ihminen/ jolda hänen poicans anois leipä/ annaisco hän hänelle kiwen? Eli jos hän cala anois/ annaisco hän hänelle kärmen? Jos te/ jotca pahat oletta/ taidatte hywiä lahjoja anda teidän lapsillen/ cuinga paljo enä/ teidän Isän joca on taiwais/ anda nijlle hywiä jotca häneldä anowat. CAicki sijs mitä te tahdotta että ihmiset pitä teille tekemän/ nijn te myös heille tehkät: sillä nämät owat Laki ja Prophetat. MEngät ahtast portist sisälle/ sillä lawia portti ja awara tie wie cadotuxen/ jota monda waeldawat. Ja se portti on ahdas ja tie caita/ joca wie elämähän/ ja harwat sen löytäwät. CAwahtacat sijs teidän wääristä Prophetaista/ jotca teidän tygön lammasten waatteilla tulewat/ mutta sisäldä he owat raatelewaiset sudet. Heidän hedelmistäns te tunnetta heidän. Hakeco jocu wijnamarjoja orjantappuroist? taicka ficunita ohdackeista? Nijn jocainen hywä puu caswa hywät hedelmät/ mutta mädänny puu häijyt hedelmät. Hywä puu ei taida häijyjä hedelmitä caswa/ eikä mädänny puu hywiä hedelmitä. Jocainen puu cuin ei caswa hywä hedelmät/ hacatan pois ja tuleen heitetän. Sentähden tutcat heitä hedelmistäns. Ei jocainen cuin sano minulle: Herra/ Herra/ pidä tuleman Taiwan waldacundaan/ mutta joca teke minun Isäni tahdon/ cuin on Taiwais. Monda sano minulle sinä päiwänä: Herra/ Herra/ emmäkö me sinun nimes cautta ennustanet/ ja sinun nimelläs ajanet ulos Perkeleitä/ ja olemma sinun nimes cautta monda wäkewätä työtä tehnet? Ja silloin minä heille tunnustan: en minä teitä ikänäns tundenut/ mengät pois minun tyköni te wäärintekiät. SEntähden jocaidzen/ cuin minulda nämät puhet cuule ja ne teke/ wertan minä toimelliseen mieheen/ joca huonens calliolle rakensi. Ja sade langeis/ ja wirrat tulit/ ja tuulet puhalsit/ ja sitä huonetta sysäisit/ joca ei cuitengan cukistunut: sillä hän oli calliolle perustettu. Ja jocainen cuin cuule minulda nämät puhet/ ja ei tee nijtä/ hän werratan tyhmän mieheen/ joca huonens sannalle rakensi. Ja sade langeis/ ja wirrat tulit/ ja tuulet puhalsit/ ja sitä huonetta sysäisit/ joca cukistui/ ja sen langemus oli suuri. Ja se tapahtui/ cosca Jesus lopetti nämät puhet/ että Canssat hämmästyit hänen oppians: sillä hän opetti heitä woimallisest/ ja ei nijncuin Kirjanoppenet.

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

COsca hän astui alas wuorelda/ seurais händä paljo Canssa. Ja cadzo/ nijn tuli yxi spitalinen mies/ cumarsi händä/ ja sanoi: Herra/ jos sinä tahdot/ nijn sinä voit minun puhdista. Nijn Jesus ojensi kätens/ ja rupeis häneen/ sanoden: Minä tahdon/ ole puhdas. Ja hän puhdistettin cohta spitalista. Ja Jesus sanoi hänelle: cadzo/ ettes kellekän sano/ mutta mene ja näytä idzes Papille/ ja uhra lahjas/ jonga Moses on heille käskenyt todistuxexi. MUTta cosca Jesus meni Capernaumijn/ tuli yxi Päämies hänen tygöns ja rucoili händä/ sanoden: Herra/ minun palwelian sairasta cotona halwattuna/ ja cowin waiwatan. Ja Jesus sanoi hänelle: minä tulen ja parannan hänen. Nijn Päämies wastais/ ja sanoi: Herra/ en ole minä mahdollinen/ että sinä tulet minun cattoni ala/ waan sano ainoastans sana/ nijn minun palwelian parane. Sillä minä olen myös ihminen toisen wallan alla/ ja minun allani on sotamiehiä: ja sanon tälle: mene: ja hän mene. Ja toiselle: tule/ ja hän tule/ Ja minun palwelialleni: tee tämä/ ja hän teke. Cosca Jesus tämän cuuli/ ihmetteli hän/ ja sanoi heille jotca händä seuraisit: totisest sanon minä teille: en ole minä löynnyt sencaltaist usco Israelis. Mutta minä sanon teille: monda tulewat idäst ja lännest/ ja pitä Abrahamin/ Isaachin ja Jacobin cansa Taiwan waldacunnas istuman. Mutta waldacunnan lapset heitetän ulconaiseen pimeyteen/ siellä pitä oleman itcu ja hammasten kiristys. Ja Jesus sanoi Päämiehelle: mene/ ja nijncuins uscot/ nijn sinulle tapahtucon. Ja sillä hetkellä parani hänen palwelians. Ja cosca Jesus tuli Petarin huonesen/ ja näki hänen anoppins wuotella sairastawan wilutautia. Nijn hän rupeis sen käteen/ ja wilutauti luowui hänestä: Ja hän nousi/ ja palweli heitä. MUTta cosca ehto tuli/ nijn he toit hänen tygöns monda Pirulda rijwattuta/ ja hän ajoi ulos sanalla henget/ ja teki caickinaisia sairaita terwexi. Että täytetäisin/ cuin sanottu oli Esaian Prophetan cautta/ joca sanoi: hän on ottanut meidän heickoudem/ ja hän candoi meidän tautim. COsca Jesus näki paljon Canssa ymbärilläns/ käski hän mennä sille puolelle merta. Ja yxi Kirjanoppenut tuli ja sanoi hänelle: Mestari/ minä tahdon sinua seurata cuhungas ikänäns menet. Nijn Jesus sanoi hänelle: ketuilla on luolat ja Taiwan linnuilla on pesät/ mutta ihmisen Pojalla ei ole cuhunga hän pääns cumarta. Toinen hänen

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

Opetuslapsistans sanoi hänelle: Herra/ salli minun ensin mennä hautaman Isäni. Nijn Jesus sanoi hänelle: seura minua/ ja anna cuollet haudata cuolluitans. JA cuin hän oli hahten astunut/ seuraisit händä hänen Opetuslapsens. Ja cadzo/ suuri ilma nousi merellä/ nijn että haaxi alloilda peitettin/ ja hän macais. Nijn tulit Opetuslapset/ ja herätit hänen/ ja sanoit: Herra/ auta meitä/ me hucumme. Nijn hän sanoi heille: te heickouscoiset/ mitä te pelkät? Hän nousi ja asetti tuulen ja meren. Ja tuli juuri tywenexi. Nijn ihmiset ihmettelit/ sanoden: millinen tämä on? sillä tuulet ja meri owat myös hänelle cuuliaiset. Ja cuin hän tuli sille puolelle merta/ Gergesenerein maacundaan/ nijn händä wasthan juoxi caxi Pirulda rijwattuta/ jotca olit haudoista lähtenet/ ja olit sangen hirmuiset/ nijn ettei kengän tainnut sitä tietä waelda. Ja cadzo/ he huusit/ ja sanoit: Jesu Jumalan Poica/ mitä meidän on sinun cansas? Oletcos tullut meitä waiwaman ennen aica? Ja caucana heistä käwi sangen suuri sicajoucko laituimella. Nijn Perkelet rucoilit händä/ ja sanoit: jos sinä ajat meidän ulos/ nijn salli meidän mennä sicalaumaan. Hän sanoi heille: mengät. Nijn he läxit ulos ja menit sicalaumaan: ja cadzo/ coco lauma syöxi idzens äkist mereen ja uppoisit. Mutta paimenet pakenit/ ja menit Caupungijn/ ja sanoit caicki/ ja cuinga Pirulda rijwatuille oli tapahtunut. Ja cadzo/ coco Caupungi meni ulos Jesusta wasthan. Ja cosca he hänen näit/ rucoilit he händä menemän pois heidän maacunnastans. JA hän astui hahten/ meni jällens ylidzen/ ja tuli omaan Caupungijns. Ja cadzo/ he toit halwatun/ joca macais wuotella. Cosca Jesus näki heidän uscons/ sanoi hän halwatulle: poican ole hywäs turwas/ sinun syndis annetan andexi sinulle. Ja cadzo/ muutamat Kirjanoppenuist sanoit keskenäns: tämä pilcka Jumalata. Cosca Jesus näki heidän ajatuxens/ sanoi hän: Mixi te ajattelette paha teidän sydämisen? cumbi on kewiämbi sano? synnit annetan andexi sinulle/ taicka sano: nouse ja käy? Mutta että teidän pitä tietämän ihmisen Pojalla olewan wallan maasa synnit andexi anda. Sanoi hän halwatulle: nouse ja ota wuotes/ ja mene cotias. Ja hän nousi ja meni cotians. Ja cosca Canssa sen näki/ ihmettelit he ja cunnioitit Jumalata/ joca oli ihmisille andanut sencaltaisen wallan. JA cuin Jesus sieldä käwi ohidze/

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

näki hän ihmisen istuwan tulli huones/ nimeldä Mattheus. Ja hän sanoi hänelle: seura minua. Nijn hän nousi/ ja seurais händä. Ja tapahtui/ että Jesus atrioidzi hänen huonesans/ cadzo/ nijn tuli monda Publicani ja syndistä/ ja atrioidzit Jesuxen ja hänen Opetuslastens cansa. Cosca Phariseuxet sen näit/ sanoit he hänen Opetuslapsillens: mixi teidän Mestarin syö Publicanein ja synneisten cansa? Cosca Jesus sen cuuli/ sanoi hän heille: ei terwet tarwidze parandajata/ waan sairat. Waan mengät parammin ja oppeat se: laupiutta minä tahdon ja en uhria: sillä en minä tullut wanhurscaita cudzuman/ mutta syndisitä parannuxeen. Silloin tulit Johannexen Opetuslapset hänen tygöns/ ja sanoit: mingätähden me ja Phariseuxet nijn paljo paastomma/ mutta ei sinun Opetuslapses paasto? Nijn Jesus sanoi: Taitawatco yljän pojat nijncauwan murhettia/ cuin ylkä on heidän cansans? mutta päiwät tulewat/ että ylkä otetan heidä pois/ ja silloin heidän pitä paastoman. Ei kengän paicka wanha waatetta vden weran tilgalla: sillä se paicka rewäise cuitengin hänens pois waattesta/ ja läpi tule pahemmaxi. Ei pane kengän myös tuoretta wijna wanhoin leileihin/ sillä leilit pacahtuwat/ ja wijna wuota pois/ ja leilit turmellan: mutta tuore wijna lasketan vsijn leileihin/ ja nijn he molemmat tähdellä owat. COsca hän nämät heille puhunut oli/ cadzo/ nijn yxi Päämies tuli ja cumarsi händä/ sanoden: Herra/ nyt cuoli minun tyttären/ mutta tule ja pane kätes hänen päällens/ nijn hän tule eläwäxi. Nijn Jesus nousi ja seurais händä/ ja hänen Opetuslapsens. JA cadzo/ waimo/ joca oli caxitoistakymmendä ajastaica punaista tautia sairastanut/ käwi hänen tacanans/ ja rupeis hänen waattens liepesen: Sillä hän oli idzelläns sanonut: jos minä ainoastans rupen hänen waattesens/ nijn minä tulen terwexi. Nijn Jesus käänsi hänens/ näki hänen ja sanoi: ole hywäs turwas tyttären/ sinun uscos on sinun terwexi tehnyt. Ja waimo tuli sillä hetkellä terwexi. Ja cosca Jesus tuli Päämiehen huonesen/ ja näki huiluin soittajat/ ja Canssan hymisewän. sanoi hän heille: Mengät pois/ ei pijca ole cuollut/ mutta hän maca: ja he nauroit händä Cosca Canssa oli ajettu ulos/ meni hän sisälle/ ja rupeis hänen käteens/ ja pijca nousi. Ja se sanoma cuului caicken maahan. JA cosca Jesus siellä läxi/ seurais händä caxi

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

sokiata/ huusit ja sanoit: Dawidin Poica armada meitä. Ja cosca hän tuli huonesen/ tulit sokiät hänen tygöns. Ja Jesus sanoi heille: uscottaco minun sen woiwan teille tehdä? he sanoit hänelle: Herra/ me uscomma. Nijn hän rupeis heidän silmijns/ sanoden: tapahtucon teille teidän usconne jälkeen. Ja heidän silmäns aukenit. Nijn Jesus haasti heitä/ sanoden: cadzocat/ ettei kengän tätä saa tietä. Waan cosca he menit pois/ nijn he julistit hänen sanomans caikesa sijnä maasa. COsca nämät olit mennet ulos/ cadzo/ nijn he toit mykän ja Pirulda rijwatun ihmisen hänen eteens: ja cosca Perkele oli ajettu ulos/ nijn myckä puhui. Ja Canssa ihmetteli/ ja sanoi: ei sencaltaista ole ikänäns Israelis nähty. Mutta Phariseuxet sanoit: hän aja ulos Perkelet/ Perkeleitten Pääruhtinan cautta. JA Jesus käwi caickia Caupungeita ja kyliä ymbärins/ ja opetti heidän Synagogisans/ ja Saarnais waldacunnan Ewangeliumi/ ja paransi caickinaisia taudeja/ ja caickia sairautta Canssas. Ja cosca hän näki Canssat/ armahti hän heitä/ että he olit nijn hyljätyt ja hajotetut cuin lambat ilman paimenda. Silloin hän sanoi Opetuslapsillens: elo on tosin paljo/ mutta työwäke on wähä: Rucoilcat sentähden elon Herra/ että hän työwäke lähetäis hänen eloons.

JA hän cudzui tygöns caxitoistakymmendä Opetuslastans/ ja andoi heille wallan riettaisita hengejä wastan/ nijtä aja ulos/ ja paranda caickinaisia taudeja/ ja caickia sairautta. Mutta nämät owat cahdentoistakymmenen Apostolein nimet: ensimmäinen Simon/ joca Petarixi cudzutan/ ja Andreas hänen weljens/ Jacobus Zebedeuxen poica/ ja Johannes hänen weljens, Philippus/ ja Bartholomeus/ Thomas/ ja Mattheus/ joca Publicani oli ollut/ Jacobus Alpheuxen poica/ ja Lebbeus/ lijalda nimeldä Taddeus/ Simon Cananeus/ ja Judas Ischariotes/ joca hänen petti. NÄmät caxitoistakymmendä lähetti Jesus/ joille hän oli käskenyt/ sanoden: älkät mengö pacanain teille/ ja Samaritanein Caupungeihin älkät mengö: Mutta mengät parammin cadotettuun lammasten tygö Israelin huonesta. Nijn mengät ja Saarnatcat/ sanoden: Taiwan waldacunda on lähes tynyt. Kipiöitä tehkät terwexi/ Spitalisia puhdistacat/ cuolleita herättäkät/ Perkeleitä ulosajacat. Lahjaxi te saitte/ nijn myös lahjaxi andacat. Ei teidän pidä culda/

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

eikä hopiata/ eikä waske pitämän teidän wyöllän/ eikä ewässäckiä matcalla/ eikä cahta hametta/ eikä kengiä/ eikä sauwa: Sillä työmies on ruocans ansainnut. Waan cuhunga ikänäns Caupungijn taicka kylään te menette/ nijñ kyselkät cuca sijñä on otollinen/ ja olcat siellä sijhenasti cuin te lähdette. Mutta cosca te huonesen menette/ nijñ terwettäkät sitä/ ja sanocat: rauha olcon tälle huonelle. Ja jos se huone on otollinen/ nijñ tulcan teidän rauhan hänelle: jollei hän ole otollinen/ nijñ teidän rauhan teille palaja. Ja cusa ei kengän rupe teitä wastan/ eikä cuule teidän sanojan/ nijñ mengät ulos nijstä huoneista/ taicka sijtä Caupungista: ja pudistacat tomukin teidän jalgoistan. Totisest sanon minä teille/ huokembi pitä oleman Sodoman ja Gomorran maalle duomio päiwänä/ cuin sille Caupungille. CADzo minä lähetän teidän/ nijñcuin lambat sutten keskelle/ olcat sentähden taitawat nijñcuin kärmet/ ja wacat nijñcuin mettiset. Mutta cawattacat ihmisiä/ sillä he wiewät teidän heidän Rastupijns/ ja heidän Synagogisans he hosuwat teitä. Te wiedzän myös Päämiesten ja Cuningasten eteen minun tähteni/ heille ja pacanoille todistuxexi. Cosca he teitä eteen wetäwät/ älkät murhettico/ cuinga ja mitä teidän pitä puhuman/ sillä teille annetan sillä hetkellä mitä teidän pitä puhuman. Et te ole jotca puhutta/ waan teidän Isän Hengi/ joca teisä puhu. Weli saatta toisen weljen cuoleman/ ja Isä poicans/ ja lapset carcawat wanhembians wastan/ ja tappawat heitä. Ja caicki teitä wihawat minun nimeni tähden. Mutta joca loppun asti wahwana pysy/ hän tule autuaxi. Cosca he teitä yhdes Caupungis wainowat/ nijñ paetcat toiseen. Totisesta sanon minä teille: et te woi caickia Israelin Caupungeita toimitta/ sijhenasti cuin ihmisen Poica tule. Ei ole Opetuslapsi parembi Opettajatans/ eikä palwelia parembi isändätäns. Tytykön Opetuslapsi/ jos hän on nijñcuin hänen Opettajans/ ja palwelia nijñcuin hänen isändäns. Jos he owat idze Isännän Beelzebubixi cudzunet/ cuinga paljo enämmin he hänen perhens cudzuwat? Älkät sentähden heitä peljätkö. Sillä ei ole mitän peitetty/ joca ei pidä ilmoitettaman/ ja ei ole mitän salattu/ joca ei tule tiettäwäxi. Jota minä teille pimeis sanon/ sitä sanocat walkeudes/ ja mitä teidän corwaanne sanotan/ sitä Saarnatcat cattoin päällä. JA älkät peljätkö nijtä/ jotca ruumin

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

tappawat/ ja ei woi sielua tappa/ mutta peljätkät enämmin sitä/ joca woi sekä sielun että ruumin Helwettin hucutta. Eikö caxi warpuista yhten ropoin myydä? ja yxi heistä ei puto maan päälle ilman teidän Isätän. Nijn owat nyt myös caicki teidän pään hiuxet luetut. Älkät sijs peljätkö/ te oletta parammat/ cuin monda warpuista. Sentähden/ jocainen cuin minun tunnusta ihmisten edes/ sen tunnustan myös minä minun Isäni edes/ joca on Taiwais. Mutta joca minun kiellä ihmisten edes/ hänen minä myös kiellän minun Isäni edes/ joca on Taiwais. Älkät luulco/ että minä olen tullut rauha lähettämän maan päälle/ en ole minä tullut rauha/ mutta miecka lähettämän. Sillä minä tulin ihmistä Isäns wastan rijdaisexi tekemän/ ja tytärtä äitiäns wastan/ ja miniän hänen anoppians wastan. Ja ihmisen oma perhe tule hänen wihamiehens. Joca racasta Isäns taicka äitiäns enä cuin minua/ ei hän ole minulle otollinen. Ja joca racasta poicans/ taicka tytärtäns enä cuin minua/ ei se ole minulle otollinen. Ja cuca ei ota oma ristiäns/ ja seura minua/ ei se ole minulle otollinen. Joca löytä hengens/ hänen pitä sen hucuttaman/ ja joca hengens hucutta minun tähteni/ hänen pitä sen löytämän. JOca teitä holho/ hän holho minua/ ja joca minua holho/ hän holho sitä/ joca minun lähetti. Joca Prophetan holho Prophetan nimellä/ hän saa Prophetan palcan. Ja joca wanhurscata holho wanhurscan nimellä/ hän saa wanhurscan palcan. Ja cuca ikänäns juotta yhden näistä vähimmist kylmällä wesipicarilla/ ainoastans Opetuslapsen nimellä/ totisesta sanon minä teille/ ei hän pidä palcata oleman.

JA se tapahtui/ cosca Jesus lackais sencaltaisia cahdelle toistakymmenelle Opetuslapsellens käskemäst/ meni hän siellä edemmä opettaman ja Saarnaman heidän Caupungeihins. COSca Johannes/ joca silloin fangeuxes oli/ cuuli Christuxen työt/ lähetti hän caxi Opetuslastans kysymän häneldä: Oletcos se tulewa/ eli pitäcö meidän toista odottaman? Nijn Jesus wastais/ ja sanoi heille: mengät ja sanocat Johannexelle/ ne cuin te cuuletta ja näettä. Sokiat saawat näköns/ onduwat käywät/ spitaliset puhdistetan/ ja cuuroit cuulewat/ ja cuollet herätetän/ ja köyhille Saarnatan Evangelium. Ja autuas on se/ joca ei pahene minusta. Cosca he menit pois/ rupeis Jesus sanoman

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

Cansalle Johannexest: Mitä te läxitte corpeen cadzoman? ruococo joca tuulelda häälytetän? Taicka mitä te läxitte cadzoman? ihmistäkö waatetettua pehmiöillä waatteilla? Cadzo/ jotca pehmeitä candawat/ ne owat Cuningasten huoneisa. Taicka mitä te läxitte cadzoman? Prophetaco? totisest/ sanon minä teille: tämä on jalombi cuin Propheta: Sillä tämä on se/ josta kirjoitettu on: cadzo minä lähetän minun Engelini sinun caswos eteen/ joca on walmistapa sinun ties sinun etees. Totisesta sanon minä teille/ caickein nijden seas/ jotca waimoist syndynet owat/ ei ole yhtäkän surembata Johannes Castajata tullut. Mutta cuitengin se cuin wähin on Taiwan waldacunnas/ hän on händä suurembi. Mutta hamast Johannes Castajan päiwästä/ nijn tähän päiwän asti/ kärsi Taiwan waldacunda wäkiwalda/ ja wäkewät repiwät sen heillens. Sillä caicki Prophetat ja Laki/ owat Johannexen asti ennustanet. Ja jos te tahdotta otta wastan/ hän on se Elias/ joca tulewa oli. Jolla on corwat cuulla/ hän cuulcan. WAan mingä werraxi minä tämän sugun wedän? hän on nijden lasten wertainen/ jotca turulla istuwat/ ja huutawat cumpaneillens/ ja sanowat: Me huilua soitimma teidän edesän/ ja et te hypännet/ me olemma weisannet teille murhen wirsiä/ ja et te itkenet. Sillä Johannes tuli/ ei syöden/ eikä juoden/ ja he sanowat: hänellä on Perkele. Ihmisen Poica tuli syöden ja juoden/ ja he puhuwat/ cadzo sitä syömäritä ja wijnan juomarita/ Publicanein ja Synnisten ystäwätä. Ja wijsaudella annetan oikeus hänen lapsildans. Silloin hän rupeis soimaman nijtä Caupungeita/ joisa hän olit tehnyt usiammast wäkewemmät työt: ja ei he heitäns cuitengan parandanet. Woi sinuas Chorazi/ woi sinuas Bethsaida/ jos sencaltaiset wäkewät työt olisit tehdyt Tyros ja Zidonis/ cuin teisä tehdyt owat/ nijn he olisit aica säkis ja tuhwas tehnet parannuxen. Mutta cuitengin minä sanon teille: Tyrolle ja Zidonille pitä oleman huokiamman duomio päiwänä cuin teille. Ja sinä Capernaum/ joca olet corgotettu taiwasen asti/ sinun pitä haman Helwettin sysättämän. Sillä jos Sodomas olisit sencaltaiset wäkewät työt tehdyt/ cuin sinus/ nijn he wielä tänäpäin seisoisit. Mutta cuitengin sanon minä teille: Sodomalle pitä huokiamman oleman duomio päiwänä cuin sinulle. Sillä ajalla/ wastais Jesus/

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

ja sanoi: Minä kijtän sinua Isä/ Taiwan ja maan Herra/ ettäs olet kätkenyt nämät wijsailda ja toimellisilda/ ja olet nämät ilmoittanut pienille: Tosin Isä/ nijn oli sinun hywä tahtos. Caicki owat minulle annetut minun Isäldäni/ ja ei kengän tunne Poica mutta Isä/ eikä Isä tunne yxikän mutta Poica/ ja kelle ikänäns Poica tahto sen ilmoitta. Tulcat caicki minun tygöni/ jotca työtä teette ja oletta rascautetut/ ja minä tahdon teitä wirgotta. Ottacat minun iken teidän päällen/ ja oppecat minusta/ että minä olen siwiä ja nöyrä sydämeest/ ja te löydätte lewon teidän sieluillen: Sillä minun iken on sowelias/ ja minun cuorman on kewiä.

Sijhen aican/ käwi Jesus Sabbathina laihoiin läpidze. Nijn hänen Opetuslapsens isoisit/ ja rupeisit tähkäpäitä nouckiman ja syömän. Cosca Phariseuxet sen näit/ sanoit he hänelle: cadzo/ sinun Opetuslapses tekewät sitä/ cuin ei sowi Sabbathina tehdä. Mutta hän sanoi heille: ettäkö te lukenet/ mitä Dawid teki cosca hän isois/ ja ne jotca hänen cansans olit? Cuinga hän meni Jumalan huonesen/ ja söi näkyleiwät/ joita ei hänen sopinut syödä/ ei nijdengän jotca hänen cansans olit/ mutta ainoastans Pappein. Taicka ettäkö te Lais lukenet/ että Sabbathina rickowat Papit Templis Sabbathin/ ja owat cuitengin nuhtettomat? Mutta minä sanon teille: täsä on se/ joca on suurempi cuin Templi. Mutta jos te tiedäisitte mikä se on: laupiutta minä tahdon/ ja en uhria/ sijtte et te suingan duomidzis wiattomia. Sillä ihmisen Poica on myös Sabbathin Herra. JA hän meni sieldä edemmä/ ja tuli heidän Synagogans. Ja cadzo/ siellä oli ihminen/ jolla oli cuiwettu käsi. Ja he kysyit hänelle/ sanoden: sopico Sabbathina parata? että he olisit saanet canda hänen päällens. Nijn hän sanoi heille: cuca on teistä ihminen/ jolla olis lammas/ ja jos se Sabbathina putois caiwon/ eikö hän tartuis siihen/ ja wedäis ylös? Cuinga paljo jalombi on ihminen cuin lammas? Sentähden sopi kyllä Sabbathina hywä tehdä. Nijn hän sanoi ihmiselle: ojenna kätes: ja hän ojensi. Ja se tuli terwexi nijncuin toinengin. Silloin menit Phariseuxet/ ja neuwo pidit händä wastan/ cuinga he hänen hucutaisit. Mutta cosca Jesus sen ymmärsi/ meni hän sieldä pois. Ja paljo Canssa seurais händä. Ja hän teki caicki terwexi/ ja haastoi heitä händäns ilmoittamast. Että täytetäisin/

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

cuin sanottu oli Esaian Prophetan cautta/ joca sanoi. Cadzo/ minun Poican/ jonga minä walidzin/ minun rackahan/ johonga minun sielun mielistyi/ minä panen häneen minun Hengeni/ ja hänen pitä duomion pacanoille julistaman. Ei hän rijtele/ eikä huuda/ eikä yhdengän pidä cuuleman hänen ändäns cujilla. Murettua ruocoa ei hänen pidä särkemän/ ja suidzewaista pellowaista ei hänen pidä sammuttaman/ siihenasti cuin hän saatta duomion woitoxi. Ja hänen nimens päälle pitä pacanat toiwoman. Silloin tuotin hänen tygöns Pirulda rijwattu/ sokia ja myckä/ ja hän paransi hänen/ nijn että sokia ja myckä sekä puhui/ että näki. Ja Canssa hämmästy/ ja sanoi: olleco tämä se Dawidin Poica? Mutta cosca Phariseuxet sen cuulit/ sanoit he: ei hän aja ulos Perkeleit/ waan Beelzebubin Perkelitten päämiehen wäellä. Cosca Jesus tunsi heidän ajatuxens/ sanoi hän heille: jocainen waldacunda idze wastans erinnyt/ tule kylmille/ jocainen Caupungi taicka huone idzens wastan erainnut/ ei seiso. Ja jos Satan aja ulos Satanan/ nijn hän on erinnyt idzens wastan/ cuinga sijs hänen waldacundans seisois? Ja jos minä Beelzebubin wäellä ajaisin Perkeleitä ulos/ kenengä wäellä sijs teidän poicanna ajawat nijtä ulos? sentähden pitä heidän teitä duomidzeman. Mutta jos minä ajan ulos Perkeleitä Jumalan Hengellä/ nijn Jumalan waldacunda tuli teidän tygön. Mutta cuinga jocu taita jongun wäkewän huonesen mennä/ ja hänen taloins ryöstä/ ellei hän ensin sido wäkewätä/ ja sijtte ryöstä hänen huonettans? Joca ei ole minun cansani/ hän on minua wastan: ja joca ei minun cansani coco/ hän hajotta. Sentähden sanon minä teille: Caicki synnit ja pilcka annetan ihmisille andexi/ mutta pilcka Henge wastan/ ei andexi anneta ihmisille. Ja cuca ikänäns sano jongun sanan ihmisen Poica wastan/ se hänelle andexi annetan: mutta joca sano jotakin Pyhä Henge wastan/ ei sitä hänelle andexi anneta/ eikä täsä/ eikä tulewaisesa mailmasa. Taicka tehkät hywä puu/ nijn hänen hedelmäns tule hywäxi/ taicka tehkät häijy puu/ nijn hänen hedelmäns tule häijyxi: sillä hedelmästä puu tutan. Te kärmen sugut/ cuinga te woitte hywä puhua/ cosca te idze pahat oletta? Sillä sydämen kyllydest suu puhu. Hywä ihminen tuo hywäst sydämen tawarast hywiä. Ja paha ihminen tuo pahast sydämen tawarast pahoja. Mutta

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

minä sanon teille: jocaizest turhast sanast cuin ihmiset puhuwat/ pitä heidän duomiopäiwänä lugun tekemän. Sillä sanoistas sinä hurscaxi tehdän/ ja sanoistas sinä duomitan. Silloin wastaisit hänelle muutammat Kirjanoppeneist ja Phariseuxist/ sanoden: Mestari/ me tahdomma nähdä sinulda ihmeitä. Nijn hän wastais/ ja sanoi heille: tämä häijy ja huorintekiä sucu edzi merckiä/ waan ei hänelle anneta/ muuta cuin Jonan Prophetan mercki. Sillä nijncuin Jonas oli walascalan wadzas colme päiwä ja colme yötä/ nijn pitä myös ihmisen Pojan maan sydämes colme päiwä ja colme yötä oleman. Niniwen miehet pitä nouseman duomiolle tämän sugun cansa/ ja hänen duomidzeman: sillä he paransit heidäns Jonaxen Saarnasta. Ja cadzo/ täsä on enämbi cuin Jonas. Drötingin etelästä pitä nouseman duomiolle tämän sugun cansa/ ja hänen duomidzeman: sillä hän tuli maan äristä cuuleman Salomonin wijsautta. Ja cadzo/ täsä on enämbi cuin Salomon. Cosca rietas hengi on lähtenyt ihmisest/ nijn hän waelda läpidze cuiwia paickoja/ edzi lepo/ ja ei löydä. Silloin hän sano: minä palajan jällens minun huoneseni/ custa minä läxin/ ja cuin hän tule/ nijn hän löytä sen tyhjäxi/ käwäistyxi/ ja caunistetuxi. Sijtte hän mene/ ja otta seidzemen muuta henge/ idzens pahembata/ ja he menewät ja asuwat siellä. Ja sen ihmisen wijmeiset tulewat pahemmaxi cuin ensimmäiset. Näin myös tapahtu tälle pahalle sucucunnalle. COsca hän wielä Canssalle puhui/ cadzo/ hänen äitins ja weljens seisoit ulcona ja pyysit händä puhutella. Nijn yxi sanoi hänelle: cadzo/ sinun äitis ja sinun weljes owat ulcona/ ja tahtowat sinua puhutella. Nijn hän wastais/ ja sanoi sille sanansaattajalle: cuca on minun äitin/ taicka cutca owat minun weljeni? Ja hän ojensi kätens Opetuslastens puoleen/ ja sanoi: cadzo/ minun äitin/ ja minun weljeni. Sillä jocainen cuin teke minun Isäni tahdon/ joca on Taiwais/ hän on minun weljen/ ja sisaren/ ja äitin.

Sinä päiwänä läxi Jesus huonesta/ ja istui meren tykönä. Ja hänen tygöns cocondui paljo Canssa/ nijn että hän meni hahteen/ ja istui/ ja caicki Canssa seisoi rannalla: Ja hän sanoi heille monella wertauxella/ sanoden: Cadzo/ kylwäjä meni kylwämän/ ja cosca hän kylwi/ langesit muutammat tien ohen/

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

ja linnut tulit/ ja söit ne. Muutamat taas langeisit kiwistön/ cusa ei heillä ollut
paljo maata/ ja nousit pian päälle/ ettei heillä ollut sywä maata. Mutta cosca
Auringo coitti/ nijn he poudittin/ ja ettei heillä ollut juurta/ nijn he cuiwetuit.
Muutamat langeisit orjantappuroihin/ ja orjantappurat caswoit/ ja tucahutit
heidän. Muutamat taas langeisit hywän maahan/ ja teit hedelmän/
muutamat satakertaisen/ muutamat cuudenkymmenen kertaisen/ ja
muutamat colmenkymmenen kertaisen. Jolla on corwat cuulla/ hän cuulcan.
Nijn Opetuslapset tulit/ ja sanoit hänelle: mixi sinä puhut heille wertauxilla:
Nijn hän wastais/ ja sanoi heille: teille on annettu tuta Taiwan waldacunnan
salaisudet/ waan ei heille ole annettu. Sillä jolla on/ hänelle pitä
annettaman/ ja hänellä pitä kyllä oleman. Mutta sildä/ jolla ei ole/ pitä sekin
otettaman pois/ cuin hänellä on. Sentähden minä puhun heille wertauxilla:
Ettei he nähden näe/ eikä cuullen cuule/ ei myös ymmärrä. Ja heisä täytetän
Esaian ennustus/ joca sanoi: Corwillan pitä teidän cuuleman/ ja ei
ymmärtämän/ ja nähden näkemän/ ja ei äckämän. Sillä tämän Canssan
sydän on cowettu/ ja he ei corwillans cuullet/ ja silmäns panit umben. Ettei
he joscus näkis silmilläns/ ja cuulis corwillans/ ja ymmärräis sydämelläns/ ja
palajaisit/ ja minä parannaisin heitä. MUtta autuat owat teidän silmän/ sillä
he näkewät/ ja teidän corwanna/ sillä he cuulewat. Totisesta sanon minä
teille: monda Prophetat/ ja wanhurscast pyysit nähdä/ joita te näettä/ ja ei
nähnet/ ja cuulla/ joita te cuuletta/ ja ei saanet cuulla. Nijn cuulcat sijs
kylwäjän wertaus: Cosca jocu cuule waldacunnan sanan/ ja ei ymmärrä/ nijn
tule pahus/ ja temma sen pois cuin hänen sydämehens kylwettin. Tämä on
se/ joca tien ohen oli kylwetty. Mutta kiwistön kylwetty on se/ joca cuule
sanan/ ja cohta ilolla sen otta. Mutta ei ole hänellä juurta idzesäns/ eikä
pysy: cosca waiwa ja tusca tule sanan tähden/ nijn hän cohta pahane. Mutta
orjantappurain secan kylwetty/ on se/ joca cuule sanan/ ja tämän mailman
suru/ ja rickauden petos tucahutta sanan/ ja hän tule hedelmättömäxi.
Mutta hywän maahan kylwetty/ on se/ joca cuule sanan/ ja ymmärtä/ ja
tuotta myös ja teke hedelmän/ muutamat satakertaiset/ muutamat
cuudenkymmenen kertaiset/ muutamat colmenkymmenen kertaiset. Toisen

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

wertauxen pani hän heidän eteensä/ sanoden: Taiwan waldacunda on ihmisen wertainen/ joca kylwi hywän siemenen peldons. Mutta ihmisten maates/ tuli hänen wihollisensä/ ja kylwi ohdackeita nisuin sekaan/ ja meni pois. Cosca oras rupeis caswaman/ ja hedelmöidzemän/ nijn näyit myös ohdacket. Silloin tulit perhenisännän palweliat/ ja sanoit hänelle: Herra/ etkös hywä siemendä kylwänyt peldos/ custa sijs sijhen on ohdacket tullet? Nijn sanoi hän heille: wihollinen sen teki. Sanoit palweliat hänelle: tahdotcos että me menem/ ja rewimme ne pois. Mutta hän sanoi: en/ sillä cosca te ohdacket rewittä pois/ nijn te myös temmatte nisut pois. Sallicat caswa molemmat elon aican asti: ja elon ajalla sanon minä elomiehille: cootcat ensin ohdacket/ ja sitocat heitä lyhteisin poldetta/ mutta nisut cootcat minun aittani. Toisen wertauxen pani hän heidän etensä/ sanoden: Taiwan waldacunda on Sinapin siemenen wertainen/ jonga ihminen otti ja kylwi peldoos/ joca on pienin caickia siemenitä. Mutta cosca se caswoi/ nijn hän on suurin taimein seas/ ja tule puuxi/ nijn että taiwan linnut tulewat/ ja tekewät pesäns sen oxille. Toisen wertauxen sanoi hän heille: Taiwan waldacunda on hapatoxen wertainen/ jonga waimo otti/ ja secoitti colmeen wackan jauhoi/ siihenasti cuin caicki happani. Nämät caicki puhui Jesus Canssalle wertauxilla/ ja ilman wertauxita ei hän mitän puhunut: että täytetäisin cuin oli Prophetan cautta sanottu/ joca sanoi: Minä awan suuni wertauxis/ ja puhun salatut mailman algusta. Silloin laski Jesus Canssan/ ja tuli cotia. Ja hänen Opetuslapsens tulit/ sanoden: selitä meille se wertaus pellow ohdackeist. Nijn hän wastais/ ja sanoi heille: ihmisen poica on hywän siemenen kylwänyt/ peldo on mailma/ hywä siemen on waldacunnan lapset. Mutta ohdacket owat pahan lapset. Wihollinen joca ne kylwi/ on Perkele/ elon aica on mailman loppu: elomiehet owat Engelit. Nijn cuin ohdacket haetan cocon/ ja tulella poltetan/ nijn pitää myös tämän mailman lopulla oleman. Ihmisen Poica lähettä Engelins/ ja heidän pitää cocoman caicki pahennoxet/ ja ne jotca wääryttä tekewät/ hänen waldacunnastans. Ja heittäwät heidän cuumaan pädzijn/ siellä pitää oleman itcu ja hammasten kiristys. Silloin pitää wanhurscat kijldämän/ nijncuin Auringo heidän Isäns

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

waldacunnas. Jolla on corwat cuulla/ hän cuulcan. Taas on Taiwan waldacunda tawaran wertainen/ joca on peldoon kätetty/ jonga ihminen löysi/ ja kätki sen: ja ilon tähden/ cuin hänellä sijtä oli/ meni hän pois/ ja myi caicki mitä hänellä oli/ ja osti sen pellon. Taas on Taiwan waldacunda cauppamiehen wertainen/ joca edzei hywiä Pärlyjä. Ja cuin hän löysi callin Pärlyn/ meni hän pois/ ja myi caicki mitä hänellä oli/ ja osti sen. TAas on Taiwan waldacunda wercon wertainen /joca on mereen heitetty/ cocoman caickinaisia caloja/ cosca se täyten tuli. Wedit he sen rannalle/ ja istuit ja eroitit hywät astioihins/ mutta pahan he heitit pois. Näin myös on tapahtuwa mailman lopulla/ Engelit tulewat/ ja eroittawat pahat wanhurscaista. Ja heittäwät heidän cuumaan pädzijn/ siellä pitä oleman itcu ja hammasten kiristys. Sanoi Jesus heille: ymmärsittäkö te nämät caicki? He sanoit hänelle/ ymmärsimme Herra. Nijn hän sanoi heille: sentähden jocainen kirjanoppenut/ joca on Taiwan waldacunnan oppenut/ se on perhenisännän wertainen/ joca hänen tawarastans tuo edes utta ja wanha. Ja tapahtui/ cosca Jesus lopetti nämät puhet/ läxi hän siellä. Ja tuli hänen syndymä maallens/ ja opetti heidän Synagogasans/ njn että he hämmästyit/ ja sanoit: Custa tällä on tämä wijsaus/ ja woima? Eikö tämä ole se sepän poica? Eikö hänen äitins cudzuta Mariaxi? ja hänen weljens Jacob ja Joses/ ja Simon ja Judas. Ja hänen sisarens/ eikö ne caicki ole meidän tykönäm? custa tällä on nämät caicki? Ja he pahenit hänes. Nijn sanoi Jesus heille: Ei Propheta cusacan halwembana pidetä/ cuin Isäns maalla ja cotonans. Ja ei hän siellä monda ihmettä tehnyt heidän epäuscons tähden.

SIihen aican/ cuuli Herodes Tetrarcha Jesuxen sanoman/ ja sanoi palwelioilles: Tämä on Johannes Castaja/ hän on nosnut cuolluista/ sentähden teke hän sencaltaisia wäkewitä töitä. Sillä Herodes oli ottanut Johannexen kijnni/ sitonut ja fangiuxeen pannut/ Herodiaxen/ hänen weljens Philippuxen emännän tähden. Että Johannes oli hänelle sanonut: ei sowi sinun händä pitä. Ja cuin hän tahdoi hänen tappa/ pelkäis hän Canssa: sillä he pidit hänen Prophetana. COsca Herodexen syndymä Juhla pidettin/ hyppäis Herodian tytär heidän edesäns. Ja se kelpais Herodexelle.

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

Sentähden lupais hän hänelle walalla/ anda mitä ikänäns hän anois. Nijn hän sanoi: nijncuin hänen äitins ennen hänen oli opettanut: anna minulle täsä astias Johannes Castajan pää. Ja Cuningas tuli murhellisexi. Mutta cuitengin walan tähden/ ja nijden jotca sijnä atrioidzit/ käski hän anda hänelle. Ja lähetti leickaman Johannexen caula tornisa. Ja hänen pääns cannettin astias/ ja annettin pijcalle/ ja hän wei sen äitillens. Ja hänen Opetuslapsens tulit/ ja otit pois hänen ruumiins/ hautaisit sen/ ja menit ja ilmoitit Jesuxelle. COsca Jesus sen cuuli/ meni hän siellä pois hahdella erimaahan yxinäns. Ja cosca Canssa sen cuuli/ noudatit he händä jalcaisin Caupungeista. Ja Jesus käwi/ ja näki paljon Canssa/ ja armahti heidän päällens/ ja paransi sairaita. MUtta ehtona tulit Opetuslapset hänen tygöns/ ja sanoit: tämä on erimaa/ ja yö tule/ laske Canssa tykös kylijn menemän heillens ruoca ostaman. Nijn Jesus sanoi heille: Ei tarwita heidän menemän pois/ andacat te heidän syödä. He sanoit hänelle: ei meillä ole täsä enä cuin wijsi leipä/ ja caxi cala. Hän sanoi/ tuocat minulle ne tänne. Ja käski Canssan istua ruohon päälle. Ja otti ne wijsi leipä/ ja caxi cala/ cadzahti ylös Taiwasen/ kijtti/ mursi ja andoi leiwät Opetuslapsillens/ ja Opetuslapset annoit Canssalle. Ja he söit caicki/ ja rawittin. Nijn he cocoisit muruja/ ja täytit caxitoistakymmendä coria tähteistä. Mutta nijtä cuin olit syönet/ oli läHes wijsi tuhatta miestä ilman waimoita ja lapsita. JA cohta Jesus waati Opetuslapsians hahten menemän hänen edelläns toiselle rannalle/ nijncauwan cuin hän Canssan olis händäns laskenut. Ja cosca hän oli Canssan laskenut/ astui hän yxinäns wuorelle rucoileman. Ja cosca ehto joudui/ oli hän siellä yxinäns. Mutta haaxi oli jo keskellä merta/ ja ahdistettin alloilda: sillä wasta tuuli oli. Mutta yöllä neljännes wartios/ tuli Jesus heidän tygöns/ käyden merellä. Ja cosca Opetuslapset näit hänen merellä käywän/ peljästyit he/ ja sanoit: Köpeli se on/ ja huusit pelgon tähden. Nijn Jesus puhui cohta heille/ ja sanoi: olcat hywäs turwas/ minä olen/ älkät peljästykö. NIin wastais Petari händä/ ja sanoi: Herra/ jos sinä olet/ nijn kärke minun tulla tygös wetten päällä. Nijn hän sanoi/ tule. Ja Petari astui ulos hahdest/ ja käwi wetten päällä/ että hän menis Jesuxen tygö. Ja cosca hän näki angaran tuulen/ nijn hän peljästy. Ja

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

rupeis wajoman/ huusi sanoden: Herra/ auta minua. Nijn Jesus ojensi cohta kätens/ ja tartui häneen. Ja sanoi hänelle/ o sinä heickouscoinen/ mixis epäilit? cosca he astuit hahten/ nijn tuuli tyweni. Mutta ne/ jotca olit hahdesa/ tulit ja cumarsit händä/ ja sanoit: totisesta olet sinä Jumalan Poica. JA cosca he olit mennet ylidze/ tulit he Genezaretin maalle. Ja cosca sen paican Canssa tunsit hänen/ lähetit he ymbärins caicke sitä maata sanansaattajat/ ja toit hänelle caickinaisia kipeitä. Ja rucoilit händä/ että he ainoastans hänen waattens paltesen saisit ruweta. Ja caicki jotca siihen rupeisit/ tulit terwexi.

Silloin tulit Jesuxen tygö Kirjanoppenet ja Phariseuxet Jerusalemist/ ja sanoit: Mixi sinun Opetuslapses rickowat wanhinden säädyt? sillä ei he pese käsiäs leipä syödesäns. Nijn hän wastaten sanoi heille: Mixi myös te ricotte Jumalan käskyn teidän säätyinne tähden? Sillä Jumala käski/ sanoden: Cunnioita Isäs ja äitiäs/ ja joca kiroile Isäns eli äitiäns/ hänen pitä totisest cuoleman. Mutta te sanotta oikiaksi joca sano Isälle taicka äitille/ se on Jumalalle annettu/ jolla minun piti sinua auttaman. Ja nijn ei ensingän cunnioita Isäns eikä äitiäns/ ja te olette rickonet Jumalan käskyn teidän säätyin tähden. Te wieckat/ Esaias ennusti teistä oikein/ sanoden: Tämä Canssa läHes ty minua suullans/ ja cunnioitta minua huulillans/ mutta heidän sydämens on caucana minusta. Waan turhan he minua palwelewat/ opettain sitä opetust joca ihmisten käsky on. Ja hän cudzui Canssan tygöns/ ja sanoi heille: cuulcat ja ymmärtäkät. Ei se ihmistä saastuta cuin suuhun pannan/ mutta se cuin suusta tule/ se saastutta ihmisen. Nijn tulit hänen Opetuslapses/ ja sanoit hänelle: tiesitkös että Phariseuxet pahenit/ cosca he tämän puhen cuulit? Mutta hän wastais ja sanoi: jocainen istutus/ jota ei minun taiwallinen Isän istuttanut/ pitä juurinens rewittämän ylös. Andacat heidän olla/ he owat sokiata ja sokiain taluttajat/ jos sokia sokiata talutta/ nijn he molemmat cuoppan langewat. NIin wastais Petari ja sanoi hänelle: selitä meille tämä wertaus. Nijn Jesus sanoi: wieläkö te oletta taitamattomat? Ettäkö te wielä ymmärrä? että caicki mitä suuhun pannan/ se mene wadzaan/ ja sillä on luonnolinen uloskäyminen. Mutta jotca suusta tulewat/ ne lähtewät

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

sydämestä/ ja saastuttawat ihmisen: Sillä sydämestä tulewat pahat ajatukset/ murhat/ salawuoteudet/ haureudet/ warcaudet/ wäärät todistukset/ pilcat. Nämät saastuttawat ihmisen/ mutta pesemättömillä käsillä syödä/ ei saastuta ihmistä. JA Jesus läxi siellä/ ja tuli Tyrin ja Sidonin maan ären. Ja cadzo/ Cananean waimo/ joca niistä maan äristä oli tullut/ huusi händä sanoden: Herra/ Dawidin poica/ armada minun päälleni/ minun tyttären waiwatan hirmuisest Perkeleldä. Mutta ei hän sanacan händä wastannut. Nijn hänen Opetuslapsens tulit/ ja rucoilit händä sanoden: eroita händä sinustas: sillä hän huuta meidän jälkem. Nijn hän wastaten sanoi: en ole minä lähetetty/ waan cadotettu in lammasten tygö Israelin huonesta. Mutta se tuli ja cumarsi händä/ sanoden: Herra auta minua. Nijn hän wastaten sanoi: ei ole soweljas/ otta lasten leipä ja heittä penicoille. Nijn se wastais: totta Herra/ syöwät cuitengin penicatkin niistä muruista/ jotca heidän Herrains pöydäldä putowat. Silloin Jesus wastaten sanoi hänelle: O waimo/ suuri on sinun uscos/ tapahtucon sinulle nijncuin sinä tahdot/ ja hänen tyttärens tuli sillä hetkellä terwexi. JA Jesus meni siellä edemmä/ ja tuli Galilean meren tygö/ astui wuorelle/ ja istui siihen. Ja paljo Canssa tuli hänen tygöns/ ja toit cansans onduwita/ sokioita cuuroja/ myckiä/ raajarickoja/ ja paljo muita/ ja saatit Jesuxen jalcain eteen. Ja hän paransi heitä/ nijn että Canssa ihmetteli/ cosca he näit mykät puhuwan/ raajaricot/ terwenä olewan/ onduwat käywän/ sokiat näkewän/ ja cunnioidzit Israelin Jumalata. JA Jesus cudzui Opetuslapsens tygöns/ ja sanoi: minä armahdan Canssa/ että he owat jo colme päiwä minun tykönäni wijpynet/ ja ei ole heillä syötäwätä/ ja en minä tahdo heitä tyköäni syömätä pois laske/ ettei he tiellä waipuis. Nijn sanoit hänen Opetuslapsens hänelle: custa me saamme täsä erimaas nijn paljo leipä/ cuin me rawidzemma tämän Canssan. Ja Jesus sanoi heille: monda leipä teillä on? He sanoit: seidzemen/ ja wäähä calaisita. Nijn hän käski Canssan maan päällä atrioidzeman. Ja hän otti ne seidzemen leipä/ ja calat/ kijtti/ mursi/ ja andoi Opetuslastens/ ja Opetuslapset annoit Canssalle/ ja he söit caicki/ ja rawittiin. Ja otit ylös mitä lijaxi jäi/ seidzemen täysinäistä coria muruja. Mutta niistä cuin söi/ oli neljä tuhatta miestä/ ilman

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

waimoita ja lapsita. Ja cuin hän oli Canssan tykööns laskenut/ astui hän hahteen/ ja tuli Magdalan rajoille.

Niin tulit hänen tygöns Phariseuxet ja Saduceuxet ja anoit häneldä kiusaten merckiä Taiwasta. Nijn hän wastais ja sanoi heille: ehtolla te sanotta: seijes tule: sillä Taiwas ruscotta. Ja huomeneltain/ tänäpä'n tule cowa ilma: sillä Taiwas ruscotta/ ja on pimiä. Te wieckat/ Te taidatte Taiwan muodon duomita/ ettäkö te taida myös tämän ajan merckiä duomita? Tämä häijy ja huorintekiä sucucunda edzi merckiä/ ja ei hänelle anneta muuta merckiä/ waan Jonan Prophetan mercki/ ja hän jätti heidän/ ja meni pois. Ja cosca hänen Opetuslapsens olit tullet ylidze toiselle rannalle: olit he unhottanet otta leipä myötäns. Nijn Jesus sanoi heille: cadzocat ja cawahtacat teidän Phariseusten ja Saduceusten hapatuxest. Nijn he ajattelit idzelläns/ sanoden: En me ottanet leipiä cansam. Cosca Jesus sen ymmärsi/ sanoi hän heille: te vähä uscoiset/ mitä te suretta keskenän/ etet te leipiä cansan ottanet? Ettäkö wielä ymmärrä? taicka ettekö te muista wijttä leipä/ ja wijttä tuhatta ihmistä/ ja mittoman coria te corjaisitta? Nijn mös niittä seidzendä leipä/ ja neljä tuhatta ihmistä/ ja mittoman coria te corjaisitta? Cuinga et te ymmärrä (etten minä leiwäst teille sitä sanonut/ että teidän pidäis cawattaman Phariseusten ja Saduceusten hapatuxest?) Silloin he ymmärsit/ ettei hän käskenytt cawatta leiwän hapatuxest/ mutta Phariseusten ja Saduceusten opetuxest. Silloin tuli Jesus Cesarean maan äreen/ joca cudzutan Philippuxen/ ja kysyi Opetuslapsillens/ ja sanoi: Kenengä sanowat ihmiset minun ihmisen Pojan olewan? Nijn he sanoit: Monicahdat Johannes Castajan: Mutta muutamat Helian: Muutamat taas Jeremian/ taicka jongun Prophetaista. Sanoi hän heille: mutta kenengä te sanotta minun olewan? Wastais Simon Petari ja sanoi: sinä olet Christus eläwän Jumalan Poica. Ja Jesus wastaten sanoi hänelle: Autuas olet sinä Simon Jonan poica/ sillä ettei liha eikä weri ilmoittanut sitä sinulle/ mutta minun Isän joca on Taiwais. Mutta minä myös sanon sinulle: sinä olet Petari/ ja tämän callion päälle tahdon minä raketa minun Seuracundani/ ja helwetin portit ei pidä händä woittaman. Ja minä annan sinulle Taiwan waldacunnan awaimet/ ja caicki

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

cuin sinä maan päällä sidot/ pitä sidotut oleman Taiwais/ ja caicki cuin sinä päästät maan päällä/ ne pitä myös oleman päästetyt Taiwais. Nijn hän haasti Opetuslapsians kellengän sanomast/ että hän oli Jesus Christus. Siitä ajasta rupeis Jesus julistaman Opetuslapsillens/ että hänen piti Jerusalemiijn menemän/ ja paljon wanhimmilda ja Pappein päämiehildä ja Kirjanoppeneilda kärsimän/ ja piti tapettaman ja colmanden päiwänä ylösouseman. Ja cuin Petari otti hänen erinäns/ rupeis hän händä nuhteleman/ sanoden: armada idzes Herra/ älkön sinulle nijn tapahtuco. Ja hän käänsi hänens ymbärins/ ja sanoi: mene pois minun tyköäni Satan/ sinä pahennat minun/ ettes ymmärrä nijtä/ jotca Jumalan owat/ mutta ne jotca ihmisten owat. Silloin Jesus sanoi Opetuslapsillens: jos jocu tahto seurata minua/ hän kielläkän idzens/ ja ottacan ristins päällens/ ja seuratcan minua. Sillä joca tahto hengens kätke/ hän hucutta sen. Mutta joca hengens hucutta minun tähteni/ hän löytä sen. Mitä se autta ihmisen/ jos hän caiken mailman woitta/ ja sielullens teke wahingon? taicka mitä anda ihminen/ jolla hän sieluns lunasta? Sillä se tosin tapahtu/ että ihmisen Poica on tulewa Isäns cunnias Engeleittens cansa/ ja silloin hän maxa cullekin töidens jälkeen. Totisest minä sanon teille: muutammat seisowat täsä/ jotca ei pidä cuolemata maistaman/ siihenasti cuin he näkewät ihmisen Pojan tulewan/ hänen waldacunnasans.

Ja cuuden päiwän peräst/ otti Jesus Petarin/ Jacobin ja Johannexen hänen weljens/ ja wei heidän erinäns corkialle wuorelle ja kircastettin heidän edesäns. Ja hänen caswons paisti nijncuin Auringoinen/ ja hänen waattens tulit walkiaksi nijncuin walkeus. Ja cadzo/ heille ilmestyit Moses ja Elias/ ja puhuit hänen cansans. Nijn wastais Petari/ ja sanoi Jesuxelle: Herra/ meidän on täsä hywä olla/ jos sinä tahdot/ nijn me teemme tähän colme maja/ sinulle yhden/ Mosexelle yhden ja Elialle yhden. Wielä hänen puhuisans/ cadzo/ walkia pilwi ymbäriwarjois heidän. Ja cadzo/ äni pilwest sanoi: Tämä on minun racas Poican/ johonga minä mielistyn/ cuulcat händä. Ja cuin Opetuslapset sen cuulit/ langeisit he caswoillens/ ja peljästyit sangen cowin. Ja Jesus tuli/ ja rupeis heihin/ ja sanoi: noscat ja älkät peljätkö. Cosca he

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

silmäns nostit/ ei he ketän nähnet/ mutta Jesuxen yxinäns. Ja cuin he menit
wuorelda alas/ haasti Jesus heitä/ sanoden: älkät kellekän tätä näkyä
sanoco/ siihenasti cuin ihmisen Poica cuolluista nouse. Nijn hänen
Opetuslapsens kysyt hänelle/ sanoden: Mixi sijs Kirjanoppenet sanowat/
että Elian pitä ennen tuleman? Nijn Jesus wastaten/ sanoi heille: Elias tosin
tule ennen/ ja cohenda caicki. Mutta minä sanon teille: Elias on jo tullut/ ja ei
he tundenet händä/ mutta teit hänen mitä he tahdoit. Nijn myös ihmisen
Poica on heildä kärsiwä. Silloin ymmärsit Opetuslapset hänen Johannes
Castajast sanonen. Ja cuin he Canssan tygö tulit/ tuli yxi mies hänen tygöns/
ja langeis polwillens hänen eteens/ sanoden: Herra/ armada minun poicani/
sillä hän on cuutaudillinen/ ja cowin waiwatan/ sillä hän lange usein tuleen/
ja usein myös weteen. Ja minä toin hänen sinun Opetuslastes tygö/ ja he ei
woinet händä parata. Nijn Jesus wastaten/ sanoi: epäuscoinen ja cangia
sucucunda/ cuinga cauwan minun pitä teidän cansan oleman? cuinga
cauwan minun pitä teitä kärsimän? tuocat händä tänne. Ja Jesus rangais sen/
ja Perkele meni hänestä ulos. Ja poica parani sillä hetkellä. Silloin menit
Opetuslapset Jesuxen tygö erinäns/ ja sanoit: Mixen me woinet sitä aja ulos?
Nijn Jesus sanoi heille: teidän epäuscon tähden. Totisesta minä sanon teille:
jos teillä olis usco nijncuin sinapin siemen/ nijn te taidaisitta sano tälle
wuorelle: sijrrä sinus tästä sinne/ nijn se sijrtyis: ja ei teillä mitän olis
mahdotoinda. Waan tämä sucu ei mene muutoin ulos/ cuin rucouxella/ ja
paastolla. Cosca he asuit Galileas/ sanoi Jesus heille: tapahtuwa on/ että
ihmisen Poica annetan ylön ihmisten käsijn. Ja he tappawat hänen/ ja
colmandena päivänä hän nouse ylös. Ja he tulit sangen murhellisexi. Ja
cosca he menit Capernaumijn/ tulit werorahan ottajat Petarin tygö/ ja sanoit:
eikö teidän Mestarin ole harjandunut weroraha maxaman: Sanoi hän: on. Ja
cuin hän tuli huonesen/ ennätti hänen Jesus/ ja sanoi: mitäs luulet Simon?
cuilda maan Cuningat ottawat weron: omilda lapsildans/ taicka wierailda?
Petari sanoi hänelle: wierailda. Sanoi Jesus hänelle: Nijn lapset owat wapat/
mutta etten me heitä pahennais: nijn mene merelle/ ja heitä onges/ ja se

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

cala/ jongas ensin saat/ ota ja awa hänen suuns/ nijn sinä löydät rahan/ ota se/ ja anna heille/ minun ja sinun edestäs.

Sillä hetkellä tulit Opetuslapset Jesuxen tygö/ sanoden: cuca on suurin Taiwan waldacunnas? Ja Jesus cudzui tygöns lapsen/ ja asetti sen heidän keskellens/ ja sanoi: Totisest minä sanon teille: ellet te käänny ja tule nijncuin lapset/ nijn et te tule Taiwan waldacundaan. Joca idzens alenda nijncuin tämä lapsi/ se on suurin Taiwan waldacunnas. Ja joca holho yhden sencaltaisen lapsen minun nimeeni/ hän holho minun. Mutta joca pahenda yhden näistä pienimmist/ jotca uscowat minun päälleni/ parambi hänen olis/ että myllyn kiwi ripustettaisin hänen caulaans/ ja upotettaisin meren sywyteen. Woi mailma pahennuxen tähden: sillä pahennus cummingin tule. Woi cuitengin sitä ihmistä/ jonga cautta pahennus tule. Mutta jos sinun kätes/ taicka jalcas pahenda sinun/ nijn leicka se pois/ ja heitä pois tykös. Parambi on sinun elämään onduwana mennä/ taicka raajarickona/ cuin sinulla olis caxi kättä ja caxi jalca/ ja heitetäisin ijancaickiseen tuleen. Ja jos sinun silmäs pahenda sinun/ nijn puhcaise se ulos/ ja heitä pois tykös. Parambi on sinun elämään mennä silmäpuolla/ cuin sinulla olis caxi silmä/ ja heitetäisin helwetin tuleen. Cadzocat/ ettet te cadzo ylön yhtäkän näistä pienimmist: sillä minä sanon teille: heidän Engelins Taiwais näkewät aina minun Isäni caswon/ joca on Taiwais. Sillä ihmisen Poica tuli autuaxi tekemän/ sitä cuin cadonnut oli. Mitä te luuletta? jos jollakin ihmisellä olis sata lammast/ ja yxikin heistä exyis? eikö hän jätäis yhdexänkymmendä ja yhdexän wuorille/ ja menis ja edzeis sitä exynyttä? Ja jos nijn tapahtu/ että hän löytä hänen/ totisest sanon minä teille: hän iloidze enämmin sijtä/ cuin yhdexästäkymmenestä ja yhdexäst/ jotca ei exynet. Nijn ei ole myös teidän taiwallisen Isänne tahto/ että jocu näistä pienimmist huckuis. Mutta jos sinun weljes ricko sinua wastan/ nijn mene ja nuhtele händä cahden kesken. Jos hän sinua cuule/ nijns olet weljes woittanut. Jos ei hän sinua cuule/ nijn ota yxi eli caxi cansas/ että caicki asiat cahden eli colmen todistajan suus olisit. Ellei hän nijtä cuule/ nijn sano seuracunnalle/ ellei hän seuracunda cuule/ nijn pidä händä pacanana ja Publicanina. Totisest sanon minä teille: Caicki

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

mitä te maan päällä sidotta/ pitä myös oleman sidotut Taiwais: Ja caicki mitä te päästättä maan päällä/ pitä myös oleman päästetyt Taiwais. Taas sanon minä teille: misä ikänäns asias caxi teistä sopiwat maan päällä/ jota he rucoilewat/ sen heidän pitä saaman minun Isäldäni/ joca on Taiwais. Sillä cusa caxi taicka colme tulewat cocon minun nimeeni/ sijnä minä olen heidän keskelläns. Silloin Petari tuli hänen tygöns/ ja sanoi: Herra/ cuinga usein minun pitä weljelleni/ joca ricko minua wastan/ andaman andexi? Ongo seidzemes kerras kyllä? Sanoi Jesus hänelle: en minä sano sinulle ainoastans seidzemen kerta/ mutta seidzemenkymmendä kerta seidzemen. Sentähden on Taiwan waldacunda Cuningahan werrattu/ joca tahdoi lucua laske palweliains cansa. Ja cuin hän rupeis laskeman/ tuli yxi hänen eteens/ joca oli hänelle welca kymmenen tuhatta leiwiskätä. Ja ettei hänellä ollut wara maxa/ käski Herra hänen myytä/ ja hänen emändäns/ ja lapsens/ ja caicki mitä hänellä oli/ ja maxetta. Nijn se palwelia langeis maahan/ ja rucoili händä/ sanoden: Herra/ ole kärsiwäinen minun cansani/ ja minä maxan caicki sinulle. Nijn armahti Herra sitä palweliata/ ja päästi hänen/ andoi hänelle welan andexi. Nijn se palwelia meni ulos/ ja löysi yhden cansapalwelioistans/ joca hänelle oli welca sata penningitä. Ja hän tartui häneen/ ja otti hänen caulasta/ sanoden: maxa welcas. Nijn hänen cansapalwelians langeis maahan/ ja rucoili händä/ sanoden: ole kärsiwäinen minun cansani/ ja minä maxan caicki sinulle. Mutta ei hän tahtonut/ waan meni ja heitti hänen tornijn/ sijhenasti cuin hän welan maxais. Cosca muut hänen cansapalwelians sen näit mitä tehtin/ murehdit he sangen cowin/ tulit ja ilmoitit Herrallens caiken mitä tehty oli. Silloin cudzui Herra hänen eteens/ ja sanoi hänelle: sinä paha palwelia/ minä annoin sinulle andexi caiken welan/ ettäs minua rucoilit. Eikö myös sinun pitänyt armahtaman sinun cansapalweliatas/ nijncuin minäkin armahdin sinua? Ja hänen Herrans wihastui/ ja annoi hänen böweleille/ sijhenasti cuin hän maxais caicki mitä hän oli hänelle welca. Nijn myös minun taiwallinen Isän teke teille/ jollet te cukin anna sydämestäns andexi weljens ricoxita.

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

Ja tapahtui/ koska Jesus oli lopettanut nämät puheet/ läxi hän Galileast/ ja tuli Judean maan rajoille/ sille puolelle Jordanin. Ja paljo Canssa seurais händä/ ja siellä hän heitä paransi. Ja Phariseuxet tulit hänen tygöns/ kiusaman händä/ ja sanoit hänelle: saaco mies eritä waimostans caickinaisen syyn tähden? Nijn hän wastais/ ja sanoi heille: ettäkö te ole lukenet/ joca algusta ihmisen teki/ miehexi ja waimoxi hän heidän teki. Ja sanoi: sentähden pitä ihmisen luopuman Isästäns ja äitistäns/ ja waimons tykönä pysymän/ ja caxi tulewat yhdexi lihaxi: Nijn ei he ole enä caxi/ mutta yxi liha. Jonga sijs Jumala yhten sowitti/ ei pidä ihmisen sitä eroittaman. Nijn he sanoit hänelle: mixi sijs Moses käski anda erokirjan/ ja waimon hyljätä? Sanoi hän heille: teidän sydämen cowuden tähden salli Moses eritä teitä teidän waimoistan. Waan ei algusta njn ollut. Mutta minä sanon teille: cuka ikänäns hylkä waimons muutoin kuin huoruden tähden/ ja nai toisen/ hän teke huorin. Ja joca sen hyljätyn otta/ hän teke huorin. Hänen Opetuslapsens sanoit hänelle: jos miehen asia njn on waimons cansa/ ei sijtte ole hyvä naida. Hän sanoi heille: ei tätä sana caicki käsitä/ mutta ne joille se annettu on. Sillä muutamat owat cuohitut/ jotca äitins cohdist njn syndynet owat. Ja owat cuohitut/ jotca ihmisildä cuohitut owat. Ja owat cuohitut/ jotca Taiwan waldacunnan tähden idze heidäns cuohidzit. Joca woi otta/ se ottacan. Silloin wietin hänen tygöns lapsia/ että hän laskis kätens heidän päällens ja rucoilis/ mutta Opetuslapset nuhtelit heitä. Waan Jesus sanoi heille: sallicat lasten tulla minun tygöni/ ja älkät kielläkö heitä/ sillä sencaltaisten on Taiwan waldacunda. Ja kuin hän oli pannut kätens heidän päällens/ meni hän siellä pois. Ja cadzo/ yxi tuli ja sanoi hänelle: hyvä Mestari/ mitä minun pitä tekemän/ että minä saisin ijancaickisen elämän? Nijn hän sanoi hänelle: mixi sinä cudzut minun hyväxi? Ei ole kengän hyvä/ waan ainoa Jumala. Mutta jos sinä tahdot elämään tulla/ njn pidä käskyt. Nijn hän sanoi hänelle: cutca? Jesus sanoi: älä tapa: älä tee huorin: älä warasta: älä wäärin todista. Cunnioita Isäs ja äitiäs/ ja racasta lähimmäistäns njncuin idze sinuas. Sanoi nuorucainen hänelle: caicki nämät pidin minä nuorudestani/ mitä wielä minulda puuttu. Sanoi Jesus hänelle: jos sinä tahdot olla täydellinen/ njn

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

mene ja myy mitä sinulla on/ ja anna waiwaisten/ ja sinun pitä saaman tawaran Taiwasa/ ja tule ja seura minua. Cosca nuorucainen cuuli sen puhen/ meni hän pois murehisans: sillä hänellä oli paljo tawarata. Mutta Jesus sanoi Opetuslapsillens: totisest sanon minä teille: Ricas tule työläst Taiwan waldacundan. Ja taas sanon minä teille: kewiämbi on Camelin käydä neulan silmän läpidze/ cuin rickan tulla Jumalan waldacundan. Cosca Opetuslapset ne cuulit/ peljästyit he sangen cowin/ ja sanoit: cuca sijs woi autuaxi tulla? Nijn Jesus cadzahti heidän päällens/ ja sanoi heille: ihmisten tykönä on se mahdotoin/ mutta Jumalan tykönä owat caicki mahdolliset. Silloin wastais Petari ja sanoi hänelle: cadzo/ me luowuimma caikista/ ja seuramma sinua/ mitä sijs meidän sijtä on? Nijn sanoi Jesus hänelle: totisest sanon minä teille/ te jotca minua seuratta sijtä vdes syndymises/ cosca ihmisen Poica istu hänen cunnians istuimella/ pitä myös teidän istuman cahdellatoistakymmenellä istuimella duomiten caxitoistakymmendä Israelin sucucunda. Ja jocainen cuin luopui huoneistans/ taicka weljistäns/ taicka sisaristans/ taicka Isästäns/ taicka äitistäns/ taicka emännästäns/ taicka lapsistans/ taicka pellostans/ minun nimeni tähden/ hänen pitä satakertaisest saaman/ ja ijancaickisen elämän perimän. Mutta monda ensimmäist tule wijmeisexi/ ja wijmeistä ensimmäisexi. Sillä Taiwan waldacunda on Perhenisännän wertainen/ joca warhain huomeneldain läxi ulos palckaman työwäke wijnamäkeens. Ja cuin hän oli sopinut työmiestens cansa määrätyst päiwä palcast/ lähetti hän heidän wijnamäkeens. Ja hän meni ulos liki colmannella hetkellä/ näki hän muita seisowan Turulla joutilasna/ ja sanoi heille: Mengät myös te minun wijnamäkeni/ ja mitä cohtullinen on/ njn minä annan teille: Nijn he menit sinne. Ja taas hän meni ulos liki cuudennella ja yhdexännellä hetkellä/ ja teki myös njn. Mutta yhdellätoistakymmenellä hetkellä läxi hän ulos/ ja löysi muita joutilasna seisomast/ ja sanoi heille: mixi te täsä caiken päiwän joutilasna seisotte? He wastaisit: ei ole kengän meitä palcannut. Hän sanoi heille: mengät te myös minun wijnamäkeeni/ ja mitä cohtus on/ sen pitä teidän saaman. Cosca ehto tuli/ sanoi wijnamäen isändä Perhenshaldialle:

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

cudzu työwäki/ ja maxa heidän palckans/ ruweten wijmeisist ensimmäisin asti. Ja cuin ne tulit/ jotca liki yhdellätoistakymmenellä hetkellä tullet olit/ ja sait cukin päiwän palcan. Cosca ensimmäiset tulit/ luulit he enemmän saawans. Ja he myös sait cukin päiwä palcan. Ja cuin he sait/ napsit he Perhenisändätä wastan/ ja sanoit: Nämät wijmeiset olit ainoastans yhden hetken työsä/ ja sinä teit heidän meidän werraxem/ jotca olemma candanet päiwän cuorman ja helden. Nijn hän wastais yhdelle heistä/ ja sanoi: ystävän/ en tee minä sinulle wääryttä/ etkös sopinut minun cansani määrätyst palcast? Ota se cuin sinun tule/ ja mene matcas: minä tahdon myös tälle wijmeiselle anda nijncuin sinullengin. Wai engö minä saa tedä minun calustani mitä minä tahdon? taicka cadzotcos sentähden carsast/ että minä hyvä olen? Nijn wijmeiset tulewat ensimmäisixi/ ja ensimmäiset wijmeisixi. Sillä monda owat cudzutut/ mutta harwat walitut. Ja Jesus meni ylös Jerusalemiin/ ja otti caxitoistakymmendä Opetuslastans/ erinäns tiellä tygöns: Ja sanoi heille: cadzo/ me menemmä Jerusalemiin/ ja ihmisen Poica ylönnannetan Pappein päämiehille/ ja Kirjanoppenuille/ ja he duomidzewat hänen cuolemaan. Ja ylönnandawat pacanoille pilcatta/ ja ruoskitta/ ja ristinnaulitta/ ja colmandena päiwänä hän ylösnouse. Silloin tuli hänen tygöns Zebedeuxen poicain äiti poikinens/ cumarsi ja anoi jotain häneldä. Ja hän sanoi hänelle: mitäs tahdot? Sanoi hän hänelle: sano/ että nämät caxi minun poicani istuisit/ yxi sinun oikialla kädellä/ ja toinen wasemallas sinun waldacunnasas. Nijn Jesus wastaten sanoi: et te tiedä mitä te anotta/ woittaco juoda sen Calkin/ jonga minun pitä juoman? ja castetta sillä Castella/ jolla minä castetan? He sanoit hänelle: me woimma. Hän sanoi heille: Minun Calckini tosin te juotta/ ja sillä Castella/ jolla minä castetan te castetan. Mutta istua minun oikialla kädelläni/ taicka wasemalla/ ei ole minun andamisellani/ mutta joille se on walmistettu minun Isäldäni. Cosca ne kymmenen sen cuulit/ närkästyit he nijstä cahdesta weljexestä. Mutta Jesus cudzui heidän tygöns/ ja sanoi: te tiedätte/ että mailmalliset Päämiehet wallidzewat heitä/ ja jotca jalot owat/ he hallidzewat heitä. Ei nijn pidä oleman teidän keskenän/ mutta cuca tahto teidän seasan jaloin olla/ se olcan teidän palwelian. Ja joca tahto teidän

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

seasan ensimmäinen olla/ se olcan teidän palvelian. Nijncuin ei ihmisen Poica tullut että händä piti palveldaman/ mutta että hän palvelis/ ja andais hengens lunastuxexi monen edestä. Ja heidän lähteisäns Jerichost/ seurais händä paljo Canssa. Ja cadzo/ caxi sokiata istuit tien oHes . Cosca he cuulit/ että Jesus käwi/ huusit he sanoden: Herra Dawidin Poica armada meitä. Nijn Canssa waadei heitä waickeneman. Mutta he huusit enämmin/ sanoden: Herra Dawidin Poica armada meitä. Ja Jesus seisatti/ ja cudzui heidän tygöns/ ja sanoi: Mitä te tahdotta/ että minun pitä teidän tekemän? Sanoit he hänelle: Herra/ että meidän silmän aukenisit. Nijn Jesus armahti heitä/ ja rupeis heidän silmijs: Ja he sait cohta näköns/ ja seuraisit händä. JA cuin he läHes tyit Jerusalemita ja tulit Bethphagen Öljymäen tygö/ lähetti Jesus caxi Opetuslastans/ sanoden heille: Mengät kylään joca on teidän edesän/ ja te löydätte cohta Asintamman sidottuna/ ja warsan hänen cansans/ päästäkät ne ja tuocat minulle. Ja jos jocu teille jotakin sano/ nijn sanocat: Herra nijtä tarwidze/ ja cohta hän laske heidän. Mutta nämät tapahduit caicki/ että täytetäisin/ cuin sanottu oli Prophetan cautta/ joca sanoi: Sanocat Zionin tyttäreille: cadzo/ sinun Cuningas tule sinulle siwiä istuin Asintamman päällä/ ja iken alaisen Asin warsan päällä. Opetuslapset menit/ ja teit nijncuin Jesus heille käskenynt oli/ ja talutit hänen tygöns Asintamman ja warsan. Ja panit nijden päälle heidän waattens/ ja istutit hänen nijden päälle: Nijn monda Canssast hajotti waattens tielle. Ja muutamat carseit oxia puista/ ja hajotit tielle. Mutta Canssa/ joca edellä käwi/ ja jotca seuraisit/ huusit sanoden: Hosianna Dawidin Pojalle/ kijetty olcon se joca tule Herran nimeen/ Hosianna corkiudes. Ja cuin hän tuli Jerusalemiin/ nousi coco Caupungi/ sanoden: cuca on tämä? Nijn Canssa sanoi: tämä on Jesus se Propheta Galilean Nazarethist. JA Jesus meni Jumalan Templijn/ ja ajoi ulos caicki jotca myit ja ostit Templis. Ja waihattajain pöydät ja mettisten caupidziain istuimet hän cukisti. Ja sanoi heille: kirjoitettu on/ minun huonen pitä rucous huonexi cudzuttaman/ mutta te oletta sen tehnet ryöwäritten luolaxi. Ja hänen tygöns tulit sokiat ja onduwat Templis/ ja hän paransi heitä. Cosca Pappein päämiehet ja

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

Kirjanoppenet näit ne ihmet/ cuin hän teki/ ja cuulit lapset Templis huutawan/ ja sanowan: Hosianna Dawidin Pojalle: närkästyit he ja sanoit hänelle: Cuuletcos mitä nämät sanowat? Nijn Jesus sanoi heille: Cuulen kyllä? ettekö te coscan lukenet? Lasten ja imewäisten suusta olet sinä kijtoxen walmistanut. Ja hän luowui heistä/ ja meni Caupungista Bethaniaan/ ja oli siellä. Mutta huomeneltain Caupungihin palaitesans/ isois hän. Ja hän näki ficunapuun tien oHes / meni hän sen tygö/ ja ei löynnyt hänesä mitän muuta cuin lehdet: ja hän sanoi hänelle: älkön ikänäns tästäkän edes sinust hedelmätä caswaco. Ja ficunapuu cohta cuiwettui. Ja cuin Opetuslapset sen näit/ ihmettelit he sanoden: cuinga se ficunapuu nijn cohta cuiwettin? Jesus wastaten sanoi heille: totisest sanon minä teille: jos teillä olis usco/ ja et te epäilis/ nijn et te ainoastans tätä tekis/ cuin ficunapuulle tapahtui/ mutta myös jos te sanoisitta tälle wuorelle: siirrä sinus/ ja cukistu mereen/ nijn se taphtuis. Ja caicki mitä te anotte rucouxes uscolla/ sen te saatte. JA cuin hän meni Templijn/ tulit hänen tygöns Pappein päämiehet ja Canssan wanhimmat/ hänen opettaisans/ sanoden: millä woimalla sinä näitä teet? taicka cuca andoi sen woiman? Nijn Jesus wastaten sanoi heille: minä tahdon myös teille kysyä sanan/ jos te sen minulle sanotte/ nijn minä myös teille sanon/ millä woimalla minä näitä teen. Custa Johannexen Caste oli/ olico se Taiwasta/ taicka ihmisistä? Nijn he ajattelit idzelläns sanoden: jos me sanomme Taiwast/ nijn hän sano meille: Mixette sijs händä usconet? Mutta jos me sanomme: se oli ihmisildä/ nijn me pelkämme Canssa: sillä caicki pidit Johannexen Prophetana. Ja he wastaten sanoit Jesuxelle: En me tiedä. Sanoi hän heille: En minä myös sano teille/ millä woimalla minä näitä teen. MUTta cuinga te luuletta: Yhdellä miehellä oli caxi poica/ ja hän meni ensimmäisen tygö/ ja sanoi: poican mene tänäpäni tekemän työtä minun wijnamäkeni. Nijn hän wastaten sanoi: En minä mene. Mutta sijtte hän cadui/ ja meni. Nijn hän meni toisen tygö/ ja sanoi myös nijn. Mutta hän wastaten sanoi: kyllä minä menen Herra/ ja ei mennytkän. Cumbi näistä cahdesta teki Isäns tahdon? Ja he sanoit hänelle: se ensimmäinen. Sanoi Jesus heille: Totisest sanon minä teille: Publicanit ja portot käywät teidän edellän Taiwan

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

waldacundaan. Sillä Johannes tuli teidän tygön wahhurscauden tietä opettain/ ja et te händä usconet/ mutta Publicanit ja portot uscoit hänen. Waicka te sen näittä /nijn et te sijttekän parannusta tehnet/ että te hänen päällens olisit vsconet. Cuulcat toinen wertaus: Oli yxi Perhen isändä joca istutti wijnapuita ja pani aidan nijden ymbärins/ ja asetti wijnacuopan/ ja rakensi tornin/ ja andoi sen wijnamäen miehille/ ja meni wieralle maalle. Cosca hedelmän aica lähes tyi/ lähetti hän palwelians wijnamäen miesten tygö/ ottaman sen hedelmitä. Ja wijnamäen miehet otit kijnni hänen palwelians/ yhden he piexit/ toisen he tapoit/ colmannen he kiwiteit. Taas hän lähetti toiset palweliat usiammat cuin ensimmäiset/ ja he teit heidän myös nijn. Mutta wijmein lehetti hän heidän tygöns poicans/ sanoden: He pelkäwät minun poicani. Cosca wijnamäen miehet näit pojan/ sanoit he keskenäns: tämä on perillinen/ tulcat/ tappacam händä/ ja nijn me saamme hänen perindöns. Ja he otit hänen kijnni/ sysäisit ulos wijnamäest/ ja tapoit. Cosca wijnamäen isändä tule/ mitä hän nijden wijnamäen miesten teke? He sanoit hänelle: Että he pahat owat/ nijn hän pahasti heidän hucutta/ ja anda wijnamäkens toisille wijnamäen miehille/ jotca hänen andawat hedelmän ajallans. Sanoi Jesus heille: Ettekö te ikänäns Ramatuisa lukenet. sen kiwen/ jonga rakendajat hylkäisit/ se on tehty culmakiwexi. Herralda on tämä tehty/ ja on ihmellinen meidän silmäim edes. Sentähden sanon minä teille: Jumalan waldacunda pitä teildä otettaman pois/ ja annettaman pacanoille/ jotca sen hedelmän tekewät. Ja joca lange tähän kiween/ hän runnellan. Mutta jonga päälle hän lange/ sen hän murenda. Ja cuin Pappein päämiehet/ ja Phariseuxet cuulit hänen wertauxens/ ymmärsit he/ että hän heistä sanoi. Ja he pyysit händä otta kijnni/ mutta he pelkäisit Canssa/ sillä he pidit hänen Prophetana.

Ja Jesus puhui taas heille wertauxilla/ ja sanoi: TAIwan waldacunda on Cuningan wertainen/ joca teki häitä Pojallens. Ja lähetti palwelians cudzuman cudzutuita häihin/ ja ei he tahtonet tulla. Taas hän lähetti toiset palweliat/ sanoden: sanocat cudzutuille/ cadzo/ minä walmistin minun atrian/ minun härkäni ja syöttiläni owat tapetut/ ja caicki owat walmistetut/

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

tulcat häihin. Mutta he cadzoit ylö. Ja menit pois yxi pellollens/ toinen caupallens. Mutta muut otit kijnni hänen palwelians/ ja pilckaisit heitä/ ja tapoit. Cosca Cuningas sen cuuli/ wihastui hän/ ja lähetti sotawäkens/ ja hucutti ne murhamiehet ja heidän Caupungins poltti. Silloin hän sanoi palwelioillens: Häät tosin owat walmistetut/ mutta cudzutut ei ollet mahdolliset. Mengät sijs teiden haaroin/ ja caicki jotca te löydätte/ cudzucat häihin. Ja hänen palwelians menit teille/ ja cocoisit caicki cuin he löysit/ pahat ja hywät/ ja häähuone täytettin wierahista. Nijn Cuningas meni cadzoman wieraitans. Cosca hän näki siellä yhden ihmisen/ joca ei ollut waatetettu hääwaatteilla. Ja hän sanoi hänelle: ystäwän/ cuingas tänne tulit/ ja ei sinulla ole hääwaatteita? Nijn hän waickeni. Silloin sanoi Cuningas palwelioillen: sitocat hänen kätens ja jalcans/ ottacat ja heittäkät händä ulcoiseen pimeyteen/ siellä pitä oleman itcu ja hammasten kiristys. Sillä monda on cudzuttu/ mutta harwat owat walitut. Silloin Phariseuxet menit pitämän neuwo/ cuinga he hänen sanoisa solmeisit. Ja he lähetit hänen tygöns heidän Opetuslapsens Herodianein cansa/ sanoden: Mestari/ me tiedämme sinun totisexi/ ja sinä opetat Jumalan tien totudes/ et myös tottele ketän/ sillä et sinä cadzo ihmisten muoto. Sano sijs meille/ cuingas luulet? sopico Keisarille anda wero taicka ei? Cosca Jesus ymmärsi heidän pahudens/ sanoi hän: mitä te ulcocullatut kiusatta minua? Osottacat minulle weromynti. Nijn he annoit hänelle werorahan. Ja hän sanoi heille: Kenengä on tämä cuwa ja päällekirjoitus? He sanoit: hänelle Keisarin. Nijn hän sanoi heille: Andacat Keisarille/ cuin Keisarin owat/ ja Jumalalle cuin Jumalan owat. Ja cosca he nämät cuulit/ ihmettelit he/ ja luowuit hänestä ja menit pois. Sinä päiwänä tulit Saduceuxet hänen tygöns/ jotca ei sano olewan ylösousemusta/ ja kysyit hänelle/ sanoden: Mestari/ Moses sanoi: jos jocu cuole lapsitoin/ nijn hänen weljens pitä hänen emändäns naiman/ ja herättämän weljens siemenen. Nijn olit meidän seasam seidzemen weljestä/ cosca ensimmäinen nai/ nijn se cuoli. Ja ettei hänellä ollut siemendä/ jätti hän emändäns weljellens. Nijn myös toinen ja colmas/ haman seidzemenden asti. Mutta caickein wijmein cuoli se waimo. Kenengä emännän sijs nijstä

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

seizemest pitä hänen ylösnousemises oleman? Sillä jocainen piti händä. Nijn Jesus wastaten sanoi heille: te exytte/ ja et te ymmärrä Ramatuita/ eikä Jumalan woima. Sillä ylösnousemises ei naida eikä huolla/ mutta caicki owat nijncuin Jumalan Engelit Taiwas. Ettekö te ole lukenet cuolluitten ylösnousemisest/ jota teille on Jumalast sanottu/ joca sanoi: Minä olen Abrahamin Jumala/ Isaachin Jumala/ ja Jacobin Jumala. Ei ole Jumala cuolluitten Jumala/ mutta eläwitten. Ja cuin Canssa sen cuuli/ hämmästyit he hänen oppians. COsca Phariseuxet sen cuulit/ että hän oli Saduceusten suun tukinnut/ cocounsit he yhten. Ja yxi Lain opettaja heistä kysyi hänelle kiusaten händä/ ja sanoi: Mestari/ cuca on suurin käsky Laisa: Jesus sanoi hänelle: Racasta sinun Herras Jumalatas/ caikesta sinun sydämestäs/ ja caikesta sinun sielustas/ ja caikesta sinun mielestäs. Tämä on suurin ja ensimäinen käsky. Toinen on tämän caltainen: Racasta sinun lähimmäistäs nijncuin idze sinuas. Nijsä cahdesa käskysä caicki Laki ja Prophetat rippuwat. Cosca Phariseuxet coosa olit/ kysyi heille Jesus/ sanoden: Mitä teille näky Christuxest/ kenengä Poica hän on? He sanoit Dawidin. Hän sanoi heille: cuinga sijs Dawid cudzu hänen Herraxi hengesä? sanoden: Herra sanoi minun Herralleni/ istu minun oikialle kädelleni/ siihenasti cuin minä panen sinun wihollises jalcais astinlaudaxi. Jos sijs Dawid cudzu hänen Herraxi/ cuingast hän on hänen poicans? Ja ei tainnut kengän händä mitän wastata. Ja ei myös yxikän rohgennut sen päiwän peräst hänelle enämbätä kysyä. Silloin Jesus puhui Canssalle/ ja hänen Opetuslapsillens/ sanoden: Mosexen istuimella istuwat Kirjanoppenet/ ja Phariseuxet. Caicki sijs mitä he teidän käskewät pitä/ se pitäkät/ ja tehkät/ mutta heidän töidens jälken älkät te tehkö: sillä he sanowat/ ja ei tee. He sitowat rascat cuormat/ joita ei woida canda/ ja panewat ihmisten olgille/ mutta ei he sormellansatkan idze tahdo nijtä lijcutta. Caicki heidän työns tekewät he/ että ne ihmisildä nähdäisin. He lewittelewät heidän muistokirjans/ ja tekewät suurexi heidän waattens liepet/ ja racastawat ylimmäisiä istuimita pidoisa/ ja Synagogisa ylimmäisiä sioja. Ja terwetyxiä Turulla/ ja myös tahtowat cudzutta ihmisildä Rabbixi. Mutta älkät te andaco teidän cudzutta Rabbixi: sillä yxi on teidän Mestarin/

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

joca on Christus/ mutta te oletta caicki weljexet. Ja älkät ketäkän cudzucó Isäxen maan päällä: sillä yxi on teillä Isä/ joca on Taiwais. Ja älkät andaco teitän cudzua Mestarixi/ sillä yxi on teidän Mestarin/ joca on Christus. Joca teistä suurin on/ se olcan teidän palwelian. Mutta joca idzens ylendä/ se aletan/ ja joca idzens alenda se yletän. Woi teitä Kirjanoppenet ja Phariseuxet/ te ulcocullatut/ jotca suljette Taiwan waldacunnan ihmisildä: sillä et te idze sinne mene etkä salli menewäisiä sinne mennä. Woi teitä Kirjanoppenet ja Phariseuxet/ te ulcocullatut/ jotca syötte leskein huonet/ sanoden: me pidämme pitkät rucouxet/ sentähden te saatte sitä cowemman cadotuxen. Woi teitä Kirjanoppenet ja Phariseuxet/ te ulcocullatut/ jotca merta ja Mannerta ymbäri waellatte tehdäxenne yhtä Proselitiä. Ja cosca se tehty on/ nijn te hänestä teette caxikerta enemmän Helwetin lapsen/ cuin te idze oletta. Woi teitä te sokiat taluttajat/ jotca sanotte: Joca wanno Templin cautta/ ei se mitän ole/ mutta joca wanno Templin cullan cautta/ se on welgollinen. Te hullut ja sokiat/ sillä cumbi on suurembi/ culda eli Templi? Joca cullan pyhittä? Ja joca wanno Altarin cautta/ ei se mitän ole/ mutta joca wanno sen lahjan cautta/ cuin sen päällä on/ se on welgollinen. Te hullut ja sokiat/ cumbi on parembi/ lahja eli Altari/ joca lahjan pyhittä? Joca sijs wanno Altarin cautta/ nijn hän wanno hänen cauttans/ ja caickein cuin sen päällä on. Ja joca wanno Templin cautta/ se wanno hänen cauttans/ ja sen cautta/ joca sijnä asu. Ja joca wanno Taiwan cautta/ se wanno Jumalan istuimen cautta/ ja sen joca hänes istu. Woi teitä Kirjanoppenet ja Phariseuxet te ulcocullatut/ jotca kymmenexet teette Minduista/ Tilleistä/ ja Cuminoista/ ja jätätte pois ne rascammat Laista/ cuin owat: Duomio/ laupius/ ja usco: näitä pitäis tehtämän/ ja toisia ei jätettämän. Te sokiat taluttajat/ te cuurnidzette hyttyisen/ ja Camelin nielette. Woi teitä Kirjanoppenet ja Phariseuxet te ulcocullatut/ jotca puhdistatte juomaastian ja ruocaastian ulcoiselda puolelda/ mutta sisäldä oletta te täynäns raatelemista/ ja tytymättömyttä. Sinä sokia Phariseus/ puhdistista ensin juomaastia ja ruocaastia sisäldä/ että nijn ulcoisetkin puolet puhdistetuxi tulisit. Woi teitä Kirjanoppenet ja Phariseuxet te ulcocullatut/ jotca oletta

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

walkiaxi siwuttuin hautain caltaiset/ jotca ulco caunit owat/ mutta sisäldä owat he täynäns cuolluitten luita/ ja caicke riettautta. Nijn myös te oletta ulco nähdä ihmisten edes hurscat/ mutta sisäldä te oletta täynäns petosta ja wääryttä. Woi teitä Kirjanoppenet ja Phariseuxet te ulcocullatut/ jotca rakennatte Prophetain hautoja/ ja caunistatte wanhurscasten muiston merckiä/ ja sanotte: Jos me olisimme ollet meidän Isäim aigoilla/ en me olis ollet osalliset heidän cansas Prophetain weres. Nijn te sijs idze teidän päällenne tunnustatte/ että te oletta nijden lapset/ jotca tapoit Prophetat. Nijn tekin täyttäkät teidän Isäinne määrät. Te kärmet/ te kyykärmekten sikiät/ cuinga te wäldätte Helwetin cadotuxen. Sentähden/ cadzo/ minä lähetän teille Prophetat ja wijsat/ ja Kirjanoppenet/ ja nijstä te muutamit tapatte/ ja ristinnaulidzetta/ ja muutamit te piexette teidän Synagogisan/ ja wainotta Caupungista Caupungihin. Että teidän päällen pitä tuleman caicki wanhurscas weri/ joca wuodatettu on maan päälle hamast wanhurscan Abelin werestä/ nijn Zacharian Barachian pojan weren asti/ jonga te tapoitta Templin ja Altarin waihella. Totisest sanon minä teille: caicki nämät pitä tuleman tämän sugun päälle. Jerusalem/ Jerusalem/ sinä joca tapat Prophetat/ ja kiwillä surmat ne/ jotca sinun tygös lähetetyt owat/ cuinga usein minä tahdoin coota sinun lapses/ nijncuin Cana coco poicans sijpeins ala/ ja et te tahtonet? Cadzo/ teidän huonen pitä teille jäämän kylmille. Sillä minä sanon teille: et te suingan minua tästedes näe/ sijhenasti cuin te sanotte: kijtetty olcon se/ joca tule Herran nimeen.

Ja Jesus meni ulos/ läxi pois Templist/ ja hänen Opetuslapsens tulit osottaman hänelle Templin rakennuxia. Nijn sanoi Jesus heille: ettäkö te caickia näitä näe? Totisest sanon minä teille: ei pidä täsä jätettämän kiwe kiwen päälle/ joca ei maahan jaoteta. Mutta cosca hän istui öljymäellä/ menit Opetuslapset hänen tygöns erinäns/ ja sanoit: Sanos meille cosca tämä tapahtu? Ja mikä sinun tulemises/ ja mailman lopun mercki olle? Mutta Jesus wastais/ ja sanoi heille: cadzocat/ ettei kengän teitä wiettele. Sillä monda tulewat minun nimeeni/ sanoden: minä olen Christus/ ja wiettelewät monda. Nijn te saatte cuulla sotia/ ja sanomita sodista/ cadzocat/ ettet te

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

cauhistu. Sillä caicki nämät pitä tapahtuman/ mutta ei vielä ole loppu. Sillä Canssan pitä Canssa wastian nouseman/ ja waldacunnan waldacunda wastian/ ja tule ruttotauti/ ja nälkä/ ja maan järjitys moneen paikkaan. 7 Mutta caicki nämät owat murehten alcu. 8 Silloin he ylönandawat teitä waiwaan/ ja tappawat teidän/ ja te tulette ylöncadzotuxi caikilda pacanoilda/ minun nimeni tähden. Ja silloin monda pahenewat/ ja keskenäns pettäwät toinen toisens/ ja wihawat toinen toistans keskenäns. Ja monda wäärä Prophetat nouse/ ja wiettelewät monda. Ja että wäärä saa wallan/ nijn rackaus monesa kylmene. Mutta joca wahwana pysy loppun asti/ se tule autuaxi. Ja waldacunnan Evangelium pitä Saarnattaman caikesa mailmasa/ caikille pacanoille tunnustuxexi/ ja silloin tule loppu. Cosca te sijs näette häwityxen cauhistuxen/ josta sanottu on Daniel Prophetalda/ seisowan sijnä pyhässä sias/ joca tämän luke hän ymmärtäkön. Silloin ne cuin Judeas owat/ paetcan wuorille. Ja jotca caton päällä owat/ älkön astuco alas ottaman mitän huonestans. Ja joca pellolla on/ älkön palaitco waatteitans ottaman. Woi rascaita ja imettäwäisiä nijnä päiwinä. Rucoilcat/ ettei teidän paconna tapahduis talwella eikä Sabbathina. Sillä silloin pitä suuren waiwan oleman/ jonga caltainen ei ole ollut mailman algusta nijn tähän asti/ ei myös tule. Ja ellei ne päiwät lyhetäis/ nijn ei yxikän liha tulis autuaxi/ mutta walittuin tähden ne päiwät lyhetän. Silloin jos jocu teille sanois: cadzo/ täsä on Christus/ taicka siellä/ nijn älkät uscoco. Sillä wäärät Christuxet/ ja wäärät Prophetat nousewat ja tekewät suuria ihmeitä ja merckejä/ nijn että myös/ jos taidais tapahtua walitutkin exytettäisin. Cadzo/ minä olen teille ennen sanonut: Jos he sijs teille sanowat: cadzo/ hän on corwes/ nijn älkät mengö ulos: cadzo/ hän on Camaris/ älkät uscoco: Sillä nijncuin pitkäisen tuli leimahta idästä ja näky haman länden/ nijn on myös ihmisen Pojan tulemus. Mutta cusa raato on/ siihen cotcatkin coconduwat. Mutta cohta nijden waiwa päiwäin jälken/ Auringo pimene/ eikä Cuu walista/ ja Tähdet putowat Taiwast/ ja Taiwan woimat wapisewat. Ja silloin näky ihmisen Pojan mercki Taiwasa. Ja silloin caicki sucucunnat maasa parcuwat/ ja saawat nähdä ihmisen Pojan tulewan Taiwan pilwis/ suurella woimalla ja cunnialla. Ja hän

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

lähettä Engelins suurella Basunan änellä/ ja he cocowat hänen walittuns neljäst tuulest/ yhdestä Taiwan ärestä nijn toiseen. Oppicat Ficunapuusta wertaus/ cosca sen oxa on tuore ja lehdet pacahtawat/ nijn te tiedätte suwen läsnä olewan. Nijn myös te/ cosca te näette nämät caicki/ tietäkät että se on juuri owen edes. Totisest sanon minä teille: Ei tämän sucucunnan pitä huckuman/ ennen kuin caicki nämät tapahtuwat: Taiwas ja maa hucku/ mutta minun sanani ei pidä huckanduman. Waan sitä päiwä ja hetke ei tiedä kengän/ ei Engelitkät Taiwas/ waan minun Isän yxinäns. Mutta nijncuin Noahn ajalla oli/ nijn pitä myös ihmisen Pojan tulemus oleman. Sillä nijncuin he nijnä päiwinä wedenpaisumisen edellä olit/ söit ja joit/ nait ja huolit/ haman sijhen päiwän asti/ jona Noah Arckin meni: Ja ei tiennet ennen kuin wedenpaisumus tuli/ ja otti pois caicki. Nijn pitä myös ihmisen Pojan tulemus oleman. Silloin on caxi kedolla/ yxi ylösotetan/ ja toinen jätetän. Caxi jauhawat yhdellä myllyllä/ yxi ylösotetan/ ja toinen jätetän. Walwocat sijs/ sillä et te tiedä/ millä hetkellä teidän Herran on tulewa. Mutta se tietäkät/ jos Perhenisändä tiedäis/ millä hetkellä waras olis tulewa/ caiketi hän walwois/ ja ei sallis caiwa huonettans. Sentähden olcat te myös walmit/ sillä millä hetkellä et te luuletcän/ tule ihmisen Poica. Cuca on uscollinen ja nopsa palwelia/ jonga Herra pani perhens päälle/ andaman heille ruoca ajallans. Autuas on se palwelia/ jonga Herra löytä nijn tehnexti/ cosca hän tule. Totisest sanon minä teille: Hän pane hänen caiken hywydens päälle. Mutta jos se paha palwelia sano sydämesäns: Minun Herran wijpy tulemast/ Ja rupe piexemän leipäweljiäns/ nijn myös syömän ja juoman juomaritten cansa. Nijn sen palwelian Herra tule sinä päiwänä/ jona ei hän luuleckan/ ja sillä hetkellä/ jolla ei hän tiedä/ Ja hän leicka hänen ricki/ ja anda hänelle palcan ulcocullattuain cansa: siellä pitä oleman itcu ja hammasten kiristys. Silloin pitä Taiwan waldacunda oleman kymmenen Neidzen caltainen/ jotca otit lampuns/ ja menit ylkä wastan. Mutta wijsi heistä oli tyhmä/ ja wijsi taitawata. Tyhmät otit lampuns/ ja ei öljy myötäns. Mutta taitawat otit öljyä astiaans ynnä lampun cansa. Cosca ylkä wijwyi/ tulit he caicki uneliaksi ja macaisit. Mutta puoli yönä tuli huuto: cadzo/ ylkä tule/ mengät händä

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

wastan. Nijn nousit caicki nämät Neidzet/ ja walmistit lampuns. Ja tyhmät sanoit taitawille: Andacat meille teidän öljystän/ sillä meidän lampum sammuwat. Nijn wastaisit taitawat/ sanoden: Ei suingan/ ettei meildä ja teildä puutu/ mutta mengät parammin nijden tygö/ jotca myywät/ ja ostacat idzellen. Cosca he menit ostaman/ tuli ylkä. Ja jotca walmit olit/ ne menit hänen cansans häihin/ ja owi suljettin. Wijmein tulit nekin toiset Neidzet/ ja sanoit: Herra/ Herra/ awa meidän eteem. Mutta hän wastais/ ja sanoi: Totisest sanon minä teille: En tunne minä teitä. Walwocat sentähden/ sillä et te tiedä päiwä eikä hetke/ jona ihmisen Poica tule. Sillä nijncuin ihminen muille maille lähteisäns/ cudzui palwelians/ ja andoi heille tawarans. Yhdelle andoi hän wijsi leiwiskätä/ toiselle caxi/ ja colmannelle yhden/ ja jocaidzelle warans jälken/ ja meni cohta matcans. Nijn meni se/ joca wijsi leiwiskätä oli ottanut/ teki nijllä cauppa/ ja woitti toiset wijsi leiwiskätä. Nijn myös se/ joca caxi oli ottanut/ woitti toiset caxi. Mutta joca yhden oli ottanut/ meni pois ja caiwoi maahan/ ja kätki Herrans rahan. Nijn pitkän ajan peräst/ tuli nijden palwelian Herra/ ja laski lucua heidän cansans. Ja tuli se/ joca oli ottanut wijsi leiwiskätä/ ja toi toiset wijsi leiwiskätä/ sanoden: Herra/ wijsi leiwiskätä sinä annoit minulle/ cadzo/ minä olen toiset wijsi leiwiskätä nijllä woittanut. Sanoi hänen Herrans hänelle: sinä hywä ja vscollinen palwelia/ wähan päällä sinä olit vscollinen/ minä panen sinun palion päälle/ mene sinun Herras iloon. Nijn tuli se/ joca oli caxi leiwiskätä ottanut/ ja sanoi: Herra/ caxi leiwiskätä sinä annoit minulle/ cadzo/ toiset caxi olen minä nijllä woittanut. Sanoi hänen Herrans hänelle: sinä hywä ja vscollinen palwelia/ wähan päällä sinä olit vscollinen/ minä panen sinun paljon päälle/ mene sinun Herras iloon. Nijn myös se tuli/ joca yhden leiwiskän oli ottanut/ ja sanoi: Herra/ minä tiesin sinun angaraxi miehexi/ sinä nijtät cuhungas et kylwänyt/ ja sijtä sinä cocot/ cuhungas et hajottanut. Ja minä peljäten menin pois ja kätkin sinun leiwiskäs maahan. Cadzo/ täsä on sinun omas. Mutta hänen Herrans wastais/ ja sanoi hänelle: Sinä paha ja laisca palwelia/ tiesitkös minun sijtä nijttäwän/ cuhunga en minä kylwä/ ja sielä cocowan/ johonga en minä ole hajottanut. Nijn sinun sijs olis tullut anda minun rahan wahettajille/ ja cosca

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

minä olisin tullut/ nijn minä olisin tosin omani jälleens saanut corgolla. Ottacat sijs häneldä se leiwiskä/ ja andacat sille/ jolla on kymmenen leiwiskätä. Sillä jocaidzella/ jolla on/ sille pitä annettaman/ ja hänellä pitä kyllä oleman. Mutta jolla ei ole/ sekin cuin hänellä on/ pitä häneldä otettaman pois. Ja heittäkät se kelwotoin palwelia ulconaiseen pimeyteen/ siellä pitä oleman itcu ja hammasten kiristys. Cosca ihmisen Poica tule hänen cunniasans/ ja caicki pyhät Engelit hänen cansans. Silloin hän istu cunnians istuimella/ ja hänen eteens cootan caicki Canssat. Ja hän eroitta toiset toisistans/ nijncuin paimen eroitta lambat wuohista. Ja asetta lambat oikialle puolellens/ mutta wuohet wasemallens. Silloin sano Cuningas nijlle/ jotca hänen oikialla puolellans owat: Tulcat minun Isäni siunatat/ omistacat se waldacunda/ joca teille on walmistettu mailman algusta. Sillä minä isoisin/ ja te ruokitte minun: minä janoisin/ ja te juotitte minun: minä olin outo/ ja te minun huonesen otitte. Minä olin alasti/ ja te waatetitte minun. Sairasna/ ja te opitte minua: minä olin fangina/ ja te tulitta minun tygöni. Silloin wanhurscat händä wastawat/ ja sanowat: Herra/ cosca me näimme sinun isowan/ ja ruokimme sinun/ taicka janowan/ ja annoimme sinun juoda? Cosca me näimme sinun outona/ ja huonesen otimme sinun? taicka alaistoinna/ ja waatetim sinua? Eli cosca me näimme sinun sairasna/ taicka fangina/ ja tulimme sinun tygös? Nijn wasta Cuningas/ ja sano heille: totisest sanon minä teille: Sen cuin te oletta tehnet yhdelle näistä wähimmist minun weljistäni/ sen te teitte minun. Silloin hän myös sano nijlle/ jotca hänen '77asemallens owat: mengät pois minun tyköni te kirotat ijancaickiseen tuleen/ joca walmistettu on Perkelelle ja hänen Engeleillens. Sillä minä isoisin/ ja et te minua ruockinet. Minä janoisin/ ja et te minua juottanet. Minä olin outo/ ja et te minua huonesen ottanet: alastoin/ ja et te minua waatettanet: minä olin sairas/ ja fangina/ ja et te minua oppinet. Silloin myös nekin händä wastawat/ sanoden: Herra/ cosca me näimme sinun isowan/ taicka janowan/ taicka outona/ eli alastoinna/ eli sairasna/ taicka fangina/ ja en me sinua palwellet? Nijn hän wasta heitä sanoden: Totisest sanon minä teille/ mitä et te tehnet yhdelle näistä wähimmist/ sitä et te tehnet minulle.

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

Ja niiden pitä silloin menemän ijancaickiseen waiwaan: mutta wanhurscat ijancaickiseen elämään.

Ja se tapahtui/ cosca Jesus oli lopettanut caicki nämät puhet/ sanoi hän Opetuslapsillens: Te tiedätte/ että cahden päiwän peräst tule Pääsiäinen/ ja ihmisen Poica ylönnannetan ristinnaulitta. Silloin cocounsit Pappein päämiehet/ ja Kirjanoppenet/ ja Canssan wanhimmat ylimmäisen Papin salijn/ joca cudzuttin Caiphas: Ja neuwo pidit/ cuinga he Jesuxen cawaluxella kijnniottaisit/ ja tappaisit. Mutta he sanoit: ei Juhla päiwänä/ ettei Canssas tule meteli. Cosca Jesus oli Bethanias/ Spitalisen Simonin huones. Tuli yxi waimo hänen tygöns/ jolla oli Clasi callist woidet/ ja caasi sen hänen pääns päälle atrioitesans. Cosca Opetuslapset sen näit/ närkästyit he/ ja sanoit: mihingä kelpa tämä haascaus? Tämä woide olis kyllä callist taittu myytä/ ja annetta waiwaisten. Mutta cosca Jesus sen ymmärsi/ sanoi hän heille: mitä te waiwatte tätä waimoa? Sillä hän teki hywän työn minun cohtani. Teidän tykönän on aina waiwaiset/ mutta en minä teillä aina ole. Sillä sen woiten cuin hän caasi minun ruumini päälle/ sen on hän tehnyt minun hautamisexeni. Totisest sanon minä teille: cusa ikänäns tämä Evangelium Saarnatan caikes mailmas/ nijn tämä myös cuin hän teki/ pitä mainittaman hänen muistoxens. Silloin läxi pois yxi cahdestatoistakymmenest/ joca cudzuttin Judas Ischarioth/ Pappejn päämiesten tygö/ ja sanoi heille: Mitä te tahdotte minulle anda/ ja minä teille hänen saatan? Ja he määräisit hänelle colmekymmendä hopenningitä. Ja sijtä ajasta edzei hän tila/ saadaxens händä pettä. Mutta ensimmäisnä makian leiwän päiwänä tulit Opetuslapset Jesuxen tygö/ sanoden hänelle: cusas tahdot että meidän pitä sinulle walmistaman Pääsiäis lamban syötä? Nijn hän sanoi: mengät Caupungijn yhden tygö/ ja sanocat hänelle: Mestari käski sinulle sano/ minun aican on läsnä/ sinun tykönäs tahdon minä Pääsiäistä pitä minun Opetuslasteni cansa. Ja Opetuslapset teit nijncuin Jesus oli heitä käskenyty/ ja walmistit Pääsiäis lamban. Mutta ehtona istui hän pöydän tykönä cahdentoistakymmenen cansa. Ja heidän syödesäns sanoi hän: Totisest sanon minä teille: yxi teistä minun pettä. Ja he tulit sangen murhellisexi ja rupeisit jocainen sanoman:

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

Herra/ lienengö minä se? Hän wastais/ ja sanoi: joca minun cansani pista kätens fatijn/ se pettä minun. Ihmisen Poica tosin mene/ nijncuin hänestä on kirjoitettu. Mutta woi sitä ihmistä/ jonga cautta ihmisen Poica petetän/ parambi olis hänelle ollut/ ettei hän olis syndynyt. Nijn wastais Judas/ joca hänen petti/ ja sanoi: Mestari/ olengo minä se? Hän sanoi hänelle: sinäpä sen sanoit. Cosca he söit/ otti Jesus leiwän/ kijtti/ ja mursi/ ja andoi Opetuslapsillens/ ja sanoi: ottacat/ syökät/ tämä on minun ruumin. Ja hän otti Calkin/ kijtti/ ja andoi heille/ ja sanoi: juocat tästä caicki: Tämä on minun weren/ sen Uden Testamendin/ joca wuodatetan monen tähden syndein andexi andamisexi. Minä sanon teille: en minä sillen juo tästä wijnapuun hedelmästä/ sijhen päiwän asti/ cuin minä juon teidän cansan vden minun Isäni waldacunnas. Ja cosca he olit kijtoswirren weisannet/ menit he Öljymäelle. Silloin sanoi Jesus heille: tänä yönä te caicki pahenette minusa/ sillä kirjoitettu on: Minä lyön paimenda/ ja lambat laumasta hajowat. Mutta sijtte cuin minä ylös nousen/ käyn minä teidän edellän Galileaan. Nijn wastais Petari/ ja sanoi hänelle: jos wielä caicki muut sinusa pahenisit/ en minä cuitengan ikänäns pahene. Jesus sanoi hänelle: totisest sanon minä sinulle: tänä yönä ennen cuin Cuckoi laula/ colmasti sinä minun kiellät. Petari sanoi hänelle: ja waicka minun pitäis sinun cansas cuoleman/ en kiellä minä sinua. Nijn sanoit myös caicki Opetuslapset. Silloin tuli Jesus heidän cansans kylään/ joca cudzutan Gethsemanexi/ ja sanoi Opetuslapsillens: istucat täsä/ nijncauwan cuin minä menen tuonne/ ja rucoilen. Ja hän otti Petarin cansans/ ja caxi Zebedeuxen poica/ ja rupeis murehtiman ja wapiseman. Nijn sanoi Jesus heille: minun sielun on murehisans cuoleman asti. Olcat täsä/ ja walwocat minun cansani. Ja hän meni wäähä taemma heistä/ langeis caswoillens/ rucoillen ja sanoden: Minun Isän/ jos mahdollinen on/ nijn mengän pois minulda tämä Calcki/ ei cuitengan nijncuin minä tahdon/ mutta nijncuin sinä. Ja hän tuli Opetuslastens tygö/ ja löysi heidän macamast/ ja sanoi Petarille: Nijngö? Ettäkö te woinet yhtä hetke walwo minun cansani? Walwocat ja rucoilcat/ ettet te kiusauxeen langeis/ hengi tosin on aldis/ mutta liha on heicko. Taas meni hän toisen kerran/ ja rucoili

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

sanoden: Minun Isän/ ellei tämä Calcki mene pois minulda/ muutoin etten minä sitä juo/ nijn tapahtucon sinun tahtos. Ja hän tuli/ ja löysi taas heidän macamast/ sillä heidän silmäns olit rascat. Ja hän jätti heidän/ meni taas/ ja rucoili colmannen kerran/ ja puhui endiset sanat. Nijn hän tuli Opetuslastens tygö/ ja sanoi heille: maatcat ja lewätkät? cadzo/ hetki on läHes tynyt/ ja ihmisen Poica ylönannetan syndisten käsijn. Noscat ja käykäm/ cadzo/ se läHes ty joca minun pettä. Wielä hänen puhuesans/ cadzo/ Judas yxi cahdestatoistakymmenest tuli/ ja hänen cansans paljo wäke miecoilla ja seipäillä/ Pappein päämiehildä ja Canssan wanhimmilda. Mutta joca hänen petti/ oli andanut heille merkin sanoden: kenengä minä suuta annan/ se on/ ruwetcat häneen. Ja hän astui cohta Jesuxen tygö/ ja sanoi: terwe Rabbi. Ja suuta andoi hänen. Nijn sanoi Jesus hänelle: Ystävän/ mitä warten sinä tulit? Silloin ne astuit edes/ ja laskit kätens Jesuxen päälle/ ja otit hänen kijnni. Ja cadzo/ yxi nijstä jotca olit Jesuxen cansa/ ojensi kätens/ weti mieckans/ löi ylimmäisen Papin palweliata ja hackais pois hänen corwans. Nijn Jesus sanoi hänelle: pistä mieckas siallens: sillä caicki jotca mieckan rupewat/ ne miecalla hucatan. Taicka luuletcos/ etten minä woisi wielä rucoilla minun Isäni/ lähettämän minulle enemmän cuin caxitoistakymmendä Legiot Engeleit? Cuinga sijs Ramatut täytetän/ että nijn pitä oleman? Sillä hetkellä sanoi Jesus joucolle/ nijncuin ryöwärin tygö te läxitte miecoilla ja seipäillä minua kijnniottaman/ minä istuin teidän tykönän jocapäiwä opettain Templis/ ja et te minua kijnniottanet. Mutta tämä on caicki tehty/ että Prophetain kirjoituxet täytetäisin. Silloin caicki Opetuslapset jätit hänen ja pakenit. Mutta ne jotca Jesuxen olit kijnniottanet/ weit hänen Caiphan ylimmäisen Papin tygö/ cusa Kirjanoppenet ja Canssan wanhimmat olit heidäns coonnet. Mutta Petari seurais händä jäljestäambana/ haman ylimmäisen Papin Salin porstuan/ ja meni sisälle/ ja istui palweliain secan/ näkemän loppua. Mutta Pappein päämiehet ja wanhimmat/ ja caicki Radi/ edzeit wäärä todistusta Jesusta wasta/ saadaxens händä tappa/ ja ei löynnet. Waicka monda wäärä todistaja tulit/ nijn ei he sijttekän löynet. Mutta wijmein tulit caxi wäärä todistaja/ ja sanoit: Tämä on sanonut/ minä woin maahan ricko Jumalan

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

Templin/ ja colmena päiwänä sen jällens rakenda. Ja Pappein päämies nousi/ ja sanoi hänelle: etkös mitän wasta? Mitä nämät sinua wastan todistawat? Mutta Jesus oli äneti. Ja Pappein päämies wastais/ ja sanoi hänelle: minä wannotan sinua eläwän Jumalan cautta/ ettäs sanot meille/ jos sinä olet Christus Jumalan Poica? Sanoi Jesus hänelle: sinäpä sen sanoit. Cuitengin sanon minä teille: tästedes pitä teidän näkemän ihmisen Pojan istuwan Jumalan woiman oikialla puolella/ ja tulewan Taiwan pilwisä. Silloin rewäis Pappein päämies waattens/ sanoden: Hän on pilcannut Jumalata/ mitä me sillen todistust tarwidzem? Cadzo/ nyt te cuulitta hänen pilckans/ mitä te luuleta? He wastaisit/ ja sanoit/ hän on wicapää cuolemaan. Silloin he syljeskelit hänen caswoillens/ ja löit händä rusicoillans. Ja muutamat piexit händä poscelle/ ja sanoit: arwa meille Christe/ cuca sinua löi? Mutta Petari istui ulcona Salist/ ja hänen tygöns tuli yxi pijca/ ja sanoi: Sinä olit myös Jesuxen cansa Galileasta. Mutta hän kielsi caickein cuulden/ ja sanoi: en minä tiedä mitäs sanot. Cosca hän läxi ulos owest/ näki hänen toinen pijca/ ja sanoi nijlle/ jotca siellä olit: ja tämäkin oli Jesuxen Nazarenin cansa. Ja hän kielsi taas wannotulla walalla/ en tunne minä sitä ihmist. Ja wähän hetken peräst tulit ne/ jotca siellä seisoit/ ja sanoit Petarille: totisest olet sinä yxi heistä/ sillä sinun puHes ilmoitta sinun. Nijn hän rupeis idzens sadatteleman/ ja wannoman: en tunne minä sitä ihmistä. Ja cohta Cuckoi lauloi. Nijn Petari muisti Jesuxen sanan/ joca oli hänelle sanonut: ennencuin Cuckoi laula/ colmasti sinä minun kiellät. Ja hän meni ulos/ ja itki catkerast. Mutta huomeneldain pidit caicki Pappein päämiehet ja Canssan wanhimmat neuwo Jesusta wastan/ händä cuolettaxens. Ja sidoit hänen/ weit pois/ ja ylönannoit hänen MaanHerralle Pontius Pilatuxelle. Cosca Judas/ joca hänen petti/ näki hänen cuolemaan duomituxi/ catui hän/ ja toi jällens ne colmekymmendä hopenningitä Pappein päämiehille ja wanhimmille/ ja sanoi: Minä pahasti tein/ että minä petin wiattoman weren. Nijn he sanoit: Mitä meidän siihen tule? cadzo idzes. Ja hän heitti hopenningit Templijn/ läxi siellä/ meni pois/ ja hirtti idzens. Mutta Pappein päämiehet otit hopenningit/ ja sanoit: ei näitä sowi panna uhriarckun/ sillä se on weren

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

hinda. Nijn he pidit neuwo/ ja ostit nijllä sawenwalajan pellon/ wierasten hautamisexi. Sentähden se peldo cudzutan wielä tähän päiwän asti weripelloxi. Silloin täytettiin se cuin sanottu oli Jeremialda Prophetalda/ joca sanoi: Ja he otit colmekymmendä hopenningitä/ jolla se myyty maxettin/ jonga he ostit Israelin lapsilda/ ja annoit sawenwalajan pellostasta/ nijncuin Herra on minun käskenytt. Mutta Jesus seisoi MaanHerran edessä/ nijn MaanHerra kysyi hänelle sanoden: oletcos Judalaisten Cuningas? Jesus sanoi hänelle: sinäpä sen sanot. Ja cuin hänen päällens cannettin Pappein päämiehildä/ ja wanhimmilda/ ei hän mitän wastannut. Silloin sanoi Pilatus hänelle: etkös cuule/ cuinga cowasti he sinun päälles candawat? Ja ei hän wastannut händä yhtäkän sana/ nijn että MaanHerrakin suurest ihmetteli. Mutta Juhlana oli MaanHerra tottunut päästämän Canssalle jongun fangin irralle/ jonga he tahdoit. Nijn oli heillä silloin yxi cuuluisa fangi sidottuna/ joca cudzuttin Barrabas. Ja cosca he coosa olit/ sanoi Pilatus heille: cumman te tahdotte/ että minä päästän teille/ Barraban taicka Jesuxen/ joca cudzutan Christus? Sillä hän tiesi/ että he hänen cateuden tähden olit ylönandanet. Mutta cuin hän duomio istuimelle istui/ lähetti hänen emändäns hänen tygöns/ ja käski hänelle sanoa: älä sinä mitän tee sille wanhurscale: sillä minä olen paljo kärsinyt tänäpä unesani hänen tähtens. Mutta Pappein päämiehet ja wanhimmat yllytit Canssa anoman Barrabast/ mutta Jesusta huckaman. Nijn wastais MaanHerra/ ja sanoi heille: cumman näistä cahdesta te tahdotte/ että minä päästän teille? Mutta he sanoit: Barraban. Pilatus sanoi heille: mitästä sijs minun pitä tekemän Jesuxelle/ joca cudzutan Christus? Sanoit he caicki hänelle: Ristinnaulittacan. Nijn sanoi MaanHerra/ mitästä hän paha teki? Mutta he huusit sitä enämmin/ ja sanoit: Ristinnaulittacan. Cosca Pilatus näki/ ettei mitän auttanut/ mutta enä huhu tuli/ otti hän wettä ja pesi kätens Canssan edes/ sanoden: wiatoin olen minä tämän wanhurscan wereen/ cadzocat teitän. Ja caicki Canssa wastais/ ja sanoi: hänen werens tulcan meidän päällem/ ja meidän lastem päälle: Silloin päästi hän Barraban/ mutta Jesuxen andoi hän ruoskitta/ ja ristinnaulitta. Silloin MaanHerran huowit otit Jesuxen Rastupan/ ja cocoisit hänen tygöns

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

caiken joucon. Ja cuin he olit hänen rijsunet/ puetit he hänen Purpuraiseen Caapuun. Ja panit orjantappuroista Cruunun hänen päähäns/ ja annoit ruogon hänen oikiaan käteens/ ja cumarsit polwians hänen edesäns/ ja pilckaisit händä/ ja sanoit: Terwe Judalaisten Cuningas. Ja cuin he olit sylkenet hänen päällens/ pilckaisit he händä/ otit ruogon/ ja löit händä päähän. Ja sijtte cuin he olit händä pilcannet/ rijsuit he hänelä Caapun/ ja puetit hänen omijn waatteisins/ ja weit hänen ristinnaulitta. Ja löysit yhden miehen Kyrenest/ joca cudzuttin Simon/ sen he waadit hänen ristiäns candaman. Ja tulit sijhen paickan/ joca cudzutan Golgatha/ se on pääcalloin paicka. Ja he annoit hänelle etickat juoda sapella secoitettua/ ja cuin hän maisti/ nijn ei hän tahtonut juoda. MUtta sijtte cuin he olit hänen ristinnaulinnet/ jaoit he hänen waattens/ ja heitit arpa/ että täytetäisin/ cuin sanottu oli Prophetalda: he owat heillens minun waatteni jacanet/ ja minun waatteistani owat he heittänet arpa. Ja he istuit sijnä ja wartioidzit händä. Ja he kirjoitit hänen pääns päälle hänen syyns: Tämä on Jesus Judalaisten Cuningas. Silloin ristinnaulittin caxi ryöwäritä hänen cansans/ yxi oikialle puolelle/ ja toinen wasemalle. Mutta ohidzekäywäiset pilckaisit händä/ wäändelit päätäns/ ja sanoit: Sinäkö se olet/ joca särjet Jumalan Templin/ ja colmena päiwänä sen jällens rakennat/ auta idzes: jos sinä olet Jumalan Poica/ nijn astu alas ristikstä. Nijn myös Pappein päämiehet/ Kirjanoppenet/ ja wanhimmat pilckaisit händä/ ja sanoit: Muita on hän auttanut/ mutta ei hän woi idzens autta. Jos hän on Israelin Cuningas/ nijn astucan alas ristikstä/ ja me uscom hänen. Hän turwais Jumalaan/ päästäkäm nyt händä/ jos hän tahto. Sillä hän sanoi: Jumalan Poica minä olen. Sitä myös ryöwärit hänelle soimaisit/ jotca olit ristinnaulitut hänen cansans. Mutta cuudennest hetkest haman yhdexänden asti/ oli pimiä caikesa maasa. Ja liki yhdexättä hetke huusi Jesus corkialla änellä/ sanoden: Eli/ Eli/ lamaasabahtani/ se on/ minun Jumalan/ minun Jumalan/ mixis minun ylönannoit? Mutta muutamat/ jotca sijnä seisoit/ cosca he sen cuulit/ sanoit he: Heliasta hän huuta. Ja cohta juoxi yxi heistä/ cuin hän oli ottanut sienen/ ja täyttänyt eticalla pani sen ruogon päähän/ ja annoi hänen juoda. Mutta muut sanoit: pidäs/ cadzocam/

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

jos Helias tule händä päästämän. Nijn Jesus taas huusi corkialla änellä/ ja ylös annoi hengens. Ja cadzo/ Templin esiwaate repeis cahtia/ ylhäldä haman alas/ ja maa järis/ ja kiwet halkeisit. Ja haudat aukenit/ ja monda pyhain ruumist/ jotca maannet olit/ nousit. Ja läxit haudoistans/ hänen ylösnousemisens jälkeen: tulit pyhään Caupungijn/ ja ilmestyit monelle. Mutta cosca Päämies/ ja ne jotca hänen cansans olit wartioidezmas Jesusta/ näit maan järinän/ ja ne cuin siellä tapahtui/ peljästyit he suurest/ ja sanoit: totisest oli tämä Jumalan Poica. Ja siellä oli paljo waimoja taambana cadzelemas/ jotca Jesusta olit seurannet Galileasta/ palwellen händä. Joiden seas oli Maria Magdalena/ ja Maria Jacobi/ ja Josen äiti/ ja Zebedeuxen poicain äiti. Ehtona tuli yxi ricas mies Arimathias/ jonga nimi oli Joseph/ joca myös oli Jesuxen Opetuslapsi: tämä meni Pilatuxen tygö/ ja pyysi Jesuxen ruumista. Silloin Pilatus käski anda hänelle Jesuxen ruumin. Ja cosca Joseph oli ruumin ottanut/ käärei hän sen puhtasen lijnaan. ja pani omaan vteen hautaans/ jonga hän oli hacannut calliohon/ ja wieritti suuren kiwen haudan owelle/ ja pois meni. Silloin olit siellä Maria Magdalena/ ja toinen Maria/ ja istuit haudan cohdalla. MUtta toisna päiwänä walmistuxen päiwäst/ cocounsit Pappain päämiehet/ ja Phariseuxet Pilatuxen tygö/ sanoden: Herra me muistimme sen wietteljän sanonen eläisäns/ colmen päiwän peräst minä ylösnousen. Käske sijs warjelda hauta colmanden päiwän asti/ ettei hänen Opetuslapsens tulis yöllä ja warastais händä/ ja sanois Canssalle: hän nousi cuolluista/ ja nijn jälkimmäinen willitys tule pahemmaxi cuin ensimmäinen. Pilatus sanoi heille: sijnä on wartiat: mengät wartioitcat nijncuin te taidatte. Mutta he menit pois/ ja wartioidzit hauta wartiain cansa/ ja lukidzit kiwen sinetilläns.

Mutta Sabbathin päiwän ehtona/ joca rupeis walaiseman toista Sabbathia/ tuli Maria Magdalena/ ja toinen Maria cadzoman hauta. Ja cadzo/ sijnä tapahdui suuri maan järjestös: sillä Herran Engeli astui alas Taiwast/ tuli ja wieritti kiwen owelda/ ja istui sen päälle. Ja hän oli nähdä nijncuin pitkäisen tuli/ ja hänen waattens olit walkiat nijncuin lumi. Mutta wartiat hämmästyit peljäten händä/ ja tulit nijncuin he olisit cuollet. Mutta Engeli wastais/ ja

PYHÄN MATTHEUXEN EVANGELIUM

sanoi waimoille: älkät peljätkö/ sillä minä tiedän teidän edziwän ristinnaulittua Jesusta. Ei hän ole täsä/ hän on ylösnosnut nijncuin hän sanoi. Tulcat/ cadzocat sia cuhunga Herra pandu oli. Ja mengät pian ja sanocat hänen Opetuslapsillens: että hän nousi cuolluista. Ja cadzo/ hän mene teidän edellän Galileaan/ siellä teidän pitä hänen näkemän/ cadzo minä sen teille sanoin. Ja he menit nopiast haudalda suurella pelgolla ja ilolla/ ja juoxit ilmoittaman hänen Opetuslapsillens. Mutta heidän mennesäns/ Cadzo/ nijn cohda is Jesus heidän/ ja sanoi: Terwe teille. Nijn he tulit ja rupeisit hänen jalcoins/ ja cumarsit händä. Silloin sanoi Jesus heille: älkät peljätkö: mengät ja ilmoittacat minun weljilleni/ että he menisit Galileaan/ siellä he saawat minun nähdä. Cosca he menit pois/ cadzo/ nijn tulit muutamat wartioista Caupungihin/ ja ilmoitit ylimmäisille Papeille caicki mitä tapahtunut oli. Nijn he cocounsit wanhimbain cansa/ ja neuwo pident/ ja annoit sotamiehille paljon raha/ ja sanoit: Sanocat: että hänen Opetuslapsens tulit yöllä/ ja warastit hänen meidän maatesam. Ja jos se tule MaanHerran corwille/ nijn me tahdomme hänen lepyttä/ ja saatam teidän suruttomaxi. Ja he otit rahan/ ja teit nijncuin he olit opetetut. Ja tämä puhe on änixi otettu Judalaisten seas haman tähän päiwän asti. Mutta ne yxitoistakymmendä Opetuslasta menit Galileaan/ sille mäelle/ johonga Jesus oli heitä määrännyt. Ja cosca he näit hänen/ cumarsit he händä/ mutta muutamat epäilit. Ja Jesus tuli ja puhutteli heitä/ sanoden: Minulle on annettu caicki woima Taiwas ja maan päällä. Mengät sijs ja opettacat caicke Canssa/ ja castacat heitä nimeen Isän/ ja Pojan/ ja Pyhän Hengen. Ja opettacat heitä pitämän caicki/ cuin minä olen teille käsenyt. Ja cadzo/ minä olen teidän tykönän jocapäiwä mailman loppun asti.

P. Marcuxen Evangelium

Jesuxen Christuxen Jumalan Pojan Evangeliumin alcu nijncuin Prophetais kirjoitettu on: Cadzo/ minä lähetän minun Engelini sinun caswos eteen/ joca

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

on walmistapa sinun ties sinun etees. Huutawan äni on corwes/ walmistacat Herran tietä/ ojendacat hänen polcuns. Johannes oleskeli corwes/ casti/ ja Saarnais parannuxen Castetta syndein andexi andamisexi. Ja hänen tygöns tulit coco Judean maacunda/ ja ne Jerusalemist/ ja castettin caicki häneldä Jordanin wirrasa/ tunnustain heidän syndins. Ja Johannes oli puetettu Camelin carwoilla/ ja ymbäri hänen suolians oli hihnainen wyö/ ja söi heinäsirckoja ja medzähunajata. Ja Saarnais/ sanoden: Se tule minun jälkeen/ joca on minua wäkewämbi/ jonga en minä ole kelwollinen cumarruxis kengäin rihma päästämän. Minä tosin castan teitä wedellä/ mutta hän casta teitä Pyhällä Hengellä. Ja se tapahtui nijnä päiwinä/ että Jesus tuli Galileaan Nazaretist/ ja castettin Johannexelda Jordanis. Ja cohta cuin hän astui wedestä ylös/ näki hän Taiwat aukenewan/ ja Hengen tulewan alas hänen päällens nijncuin kyhkyisen. Ja äni tuli Taiwahist: Sinä olet minun racas Poican/ johonga minä mielistyn. Ja Hengi ajoi hänen cohta corpeen. Ja hän oli sijnä corwes neljäkymmendä päiwä/ ja kiusattin Perkeleldä/ ja oli petoin seas: ja Engelit palwelit händä. Mutta sijte cuin Johannes oli otettu kijnni/ tuli Jesus Galileaan/ Saarnaten Jumalan waldacunnan Evangeliumi/ ja sanoi: Aica on täytetty/ ja Jumalan waldacunda on läHes tynyt/ tehkät parannust/ ja uscocat Evangeliumi. Ja cosca Jesus käwi Galilean meren tykönä/ näki hän Simonin ja Andreaxen hänen weljens werckojans mereen heittäwän: sillä he olit calamiehet. Ja Jesus sanoi heille: seuratcat minua/ ja minä teen teidän ihmisten calamiehixi. Ja he jätit cohta werckons/ ja seuraisit händä. Ja cuin hän sieldä wähän edemmä meni/ näki hän Jacobin Zebedeuxen pojan ja Johannexen hänen weljens/ parandawan wenHes heidän werckojans/ ja hän cudzui cohta heitä. Ja he jätit Isäns Zebedeuxen wenHesen palcollisten cansa/ ja seuraisit händä. Ja he menit Capernaumijn/ ja hän meni cohta lepopäiwänä Synagogaan/ ja opetti. Ja he hämmästyit hänen opetustans: sillä hän opetti heitä woimallisest/ ja ei nijncuin Kirjanoppenet. Ja heidän Synagogasans oli yxi ihminen rijwattu saastaiselda hengeldä/ ja hän huusi/ sanoden: Pidäs/ mitä meidän on tekemist sinun cansas Jesu Nazarene: Tulitcos meitä hucuttaman ? Minä tiedän mikäs olet/ Jumalan pyhä. Ja Jesus

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

nuhteli händä sanoden: waickene ja mene ulos hänestä. Ja cuin se saastainen hengi rewäis händä ja huusi suurella änellä/ nijn hän läxi hänestä. Ja he hämmästyit caicki/ nijn että he kyselit keskenäns/ sanoden: mikä tämä on ? mikä vsi oppi tämä on ? Sillä hän kāske myös woimalla saastaisita hengiä/ ja he cuulewat händä ? Ja hänen sanomans cuului cohta ymbäri caiken Galilean lähi maacunnan. Ja he menit cohta ulos Synagogasta/ ja tulit Simonin ja Andreaxen huonesen/ Jacobin ja Johannexen cansa. Mutta Simonin anoppi macais wilutaudis/ ja he sanoit hänestä cohta hänelle: Ja hän meni/ ja nosti händä/ ja rupeis hänen käteens/ ja wilutauti jätti hänen/ ja hän palweli heitä. Mutta ehtona cosca Auringo laski/ toit he hänen tygöns caickinaisia sairaita ja Perkeleildä rijwatuita. Ja coco Caupungi tuli cocon owen eteen. Ja hän paransi monda/ jotca sairastit moninaisia tautia/ ja hän ajoi ulos paljo Perkeleitä/ eikä sallinut Perkeleitten puhua: Sillä he tunsit hänen. Ja huomendain sangen warhain ennen päiwä/ cuin hän nousi/ meni hän ulos: Ja Jesus meni erinäiseen siaan/ ja rucoili siellä. Ja Petari riensi hänen jälkens/ ja ne jotca hänen cansans olit. Ja cosca he löysit hänen/ sanoit he hänelle: Jocainen edzi sinua. Ja hän sanoi heille: Mengäm lähimmäisijn kylijn/ että minä sielläkin Saarnaisin/ sillä sitä warten olen minä tullut/ Ja hän Saarnais heidän Synagogisans coco Galileas/ ja ajoi ulos Perkeleitä. Ja hänen tygöns tuli yxi spitalinen/ rucoili händä/ langeis polwillens hänen eteens/ ja sanoi hänelle: Jos sinä tahdot/ sinä voit minun puhdista. Ja Jesus armahti händä/ ja ojensi kätens/ rupeis häneen/ ja sanoi hänelle: Minä tahdon/ ole puhdas. Ja cuin hän sen oli sanonut/ nijn spitali läxi hänestä cohta pois/ ja hän tuli puhtaxi. Ja Jesus haasti händä/ ja lähetti cohta pois tyköäns/ ja sanoi hänelle: Cadzo/ ettes kellengän mitän sano/ mutta mene/ osota idzes Papille/ ja uhra puhdistuxes edestä/ cuin Moses on heille käskenytt todistuxexi. Mutta cosca hän meni ulos/ rupeis hän paljo Saarnaman ja ilmoittaman sitä työtä/ nijn ettei hän sijtte tainnut julkisesta Caupungijn mennä/ mutta oli ulcona erinäisis paicois/ ja joca tahwolda tuldin hänen tygöns.

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

JA taas muuttamain päiwäin jälken/ meni hän Capernaumijn/ Ja cohta cocounsit monda/ nijn ettei heillä sia ollut/ ei ulcommaisellacan puolella owe/ ja hän puhui heille. JA hänen tygöns tulit/ jotca toit yhtä halwattua/ joca neljäldä cannettin. Ja cuin ei he woinet händä läHes tyä Canssan tähden/ nijn he kiscoit huonen caton/ josa hän oli/ ja caiwoit caton läpidze/ ja laskit wuoten alas/ josa halwattu macais. Cosca Jesus näki heidän vscons/ sanoi hän halwatulle: poican/ sinun syndis annetan sinulle andexi. Nijn siellä olit muutamat Kirjanoppenuist/ istuit ja ajattelit sydämisäns: mitä tämä näin pilcka puhu ? Cuca woi synnit anda andexi paidzi ainoata Jumalata ? Ja cohta cuin Jesus tunki Hengesäns/ että he nijn idzelläns ajattelit/ sanoi hän heille: mitä te näitä ajattelette teidän sydämisän ? Cumbi on kewiämbi sano halwatulle/ synnit annetan sinulle andexi/ taickasanoa: nouse/ ota sinun wuotes/ ja mene ? Mutta että te tiedäisitte ihmisen Pojalla olewan woiman maan päällä syndiä anda andexi/ nijn hän sanoi halwatulle: Minä sanon sinulle: nouse/ ota wuotes/ ja mene cotias. Ja hän nousi cohta/ otti wuotens ja meni ulos caickein nähden/ että he caicki hämmästyit ja cunnioidzit Jumalata/ sanoden: En me ole ikänäns sen muotoista nähnet. JA hän läxi taas ulos meren puoleen/ ja paljo Canssa tulit hänen tygöns/ ja hän opetti heitä. Ja cuin Jesus meni ohidze/ näki hän Lewin Alphein pojan/ istuwan Tulli ottamas/ ja hän sanoi hänelle: Seura minua. Ja hän nousi/ ja seurais händä. Ja se tapahtui/ cosca hän atrioidzi hänen huonesans/ atrioidzi myös monda Publicani ja syndistä Jesuxen ja hänen Opetuslastens cansa: sillä nijtä oli paljo cuin händä olit seurannet. Ja cuin Kirjanoppenet ja Phariseuxet näit hänen syöwän Publicanein ja syndisten cansa/ sanoit he hänen Opetuslapsillens: mixi hän syö ja juo Publicanein ja synneisten cansa ? Cosca Jesus sen cuuli/ sanoi hän heille: Ei terwet tarwidze Läkäritä/ mutta sairat: en minä ole tullut cudzuman wanhurscaita/ mutta syndisitä parannuxeen. JA Johannexen ja Phariseusten Opetuslapset paastoisit paljo/ nijn he tulit ja sanoit hänelle: mixi Johannexen ja Phariseusten Opetuslapset paastowat/ mutta ei sinun Opetuslapses paasto ? Ja Jesus sanoi heille: Cuinga hääjoucko taita paastota/ nijncauwan cuin ylkä on heidän cansans ? Nijncauwan cuin

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

ylkä on heidän cansans/ ei he woi paastota. Mutta ne päiwät tulewat/ että ylkä heildä otetan pois/ ja nijnä päiwinä piti heidän paastoman. Ei ombele kengän vttä paicka wanhaan waattesen/ sillä vsi paicka rewäise idzens cuitengin sijtä wanhasta/ ja läpi tule pahemmaxi. Ja ei pane kengän tuoretta wijna wanhoin leileihin/ sillä tuore wijna särke leilit ja nijn wijna haascandu/ ja leilit huckanduwat/ mutta tuore wijna pitä vsijn leileihin pandaman. JA se tapahtui/ että hän käwi Sabbathina laihoin läpidze/ nijn hänen Opetuslapsens rupeisit tien oHes tähkäpäitä catcoiman. Ja Phariseuxet sanoit hänelle: Cadzo/ he tekewät sitä cuin ei Sabbathina sowi ? Ja hän sanoi heille: Ettekö te ole ikänäns lukenet/ mitä Dawid teki hädilläns cosca hän isois/ ja ne jotca hänen cansans olit ? Cuinga hän meni Jumalan huonesen/ ylimmäisen Papin AbJatharin aicana/ ja söi näkyleiwät/ joita ei kengän tohtinut syödä/ waan Papit/ ja hän andoi myös nijlle/ jotca hänen cansans olit. Ja hän sanoi heille: Sabbathi on ihmistä warten tehty/ ja ei ihminen Sabbathia warten. Ihmisen Poica on myös Sabbathin Herra.

JA hän meni jällens Synagogaan/ ja siellä oli yxi ihminen/ jolla oli cuiwettu käsi. Ja he otit hänestä waarin/ jos hän hänen Sabbathina parannais candaxens hänen päällens. Ja hän sanoi sille ihmiselle/ jolla cuiwettu käsi oli: astu edes. Ja hän sanoi heille: Cumbi sopi Sabbathina tehdä/ hywin eli pahoin ? henge wapahta taicka tappa ? Mutta he waickenit. Nijn hän cadzoi heidän päällens wihaisest/ ja oli murheisans heidän sydämens cowuden tähden/ ja sanoi ihmiselle: ojenna kätes: ja hän ojensi/ ja se käsi tuli terwexi/ nijncuin toinengin. JA Phariseuxet menit/ ja pidit Herodianein cansa neuwo händä wastan/ cuinga he hänen hucutaisit. Mutta Jesus poickeis Opetuslastens cansa meren tygö/ ja paljo Canssa seurais händä Galileasta. ja Judeasta/ ja Jerusalemista/ ja Idumeasta/ ja tuolda puolen Jordanin/ ja jotca Tyron ja Sidonin ymbärillä asuit/ suuri joucko/ jotca hänen tecons cuulit/ ne tulit hänen tygöns. Ja hän käski Opetuslastens toimitta hänellens yhden wenhen Canssan tähden/ ettei he händä ahdistais: Sillä hän oli monda parandanut/ ja caicki joita waiwattin/ tungit hänen päällens/ rupeman häneen. Ja cuin saastaiset henget näit hänen/ langeisit he hänen eteens

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

maahan/ huusit ja sanoit: sinä olet Jumalan Poica. Ja hän haastoi heitä cowin händäns ilmoittamast. JA hän astui ylös wuorelle/ ja cudzui tygöns jotca hän idze tahdoi/ ja he tulit hänen tygöns. Ja hän sääsi ne caxitoistakymmendä oleman hänen tykönäns/ että hän heitä lähetäis Saarnaman. Ja että heillä piti woima oleman tautia parata/ ja Perkeleitä ulos aja. Ja annoi Simonille Petarin nimen/ Ja Jacobille Zebedeuxen pojalle ja Johannexelle Jacobin weljelle/ annoi hän nimexi Boanerges/ se on/ pitkäisen pojat/ Ja Andreaxen/ ja Philippuxen/ ja Bartholomeuxen/ ja Mattheuxen/ ja Thomaxen/ ja Jacobin Alphein pojan/ ja Taddeuxen/ ja Simonin Cananeuxen/ Ja Judas Ischariothin/ joca hänen petti. JA he tulit huonesen ja Canssa taas cocounsi/ nijn ettei heillä ollut tila syödäckän. Ja cosca hänen omaisens sen cuulit/ menit he ja tahdoit hänen otta kijnni: sillä he sanoit: hän on mielettömäxi tullut. MUtta Kirjanoppenet/ jotca Jerusalemist olit tulleet alas/ sanoit: hänellä on Beelzebub/ ja Perkeleitten päämiehen woimalla hän aja ulos Perkeleitä. Ja hän cudzui heidän tygöns/ ja sanoi heille wertauxilla: Cuinga taita Satanas toisen aja ulos ? Ja jos waldacunda ercane idzens wastan/ nijn ei se waldacunda woi seiso: Ja jos huone ercane idzens wastan/ ei se huone woi seiso: Ja jos Satanas carca ja eroitta hänen idzens wastan/ nijn ei hän woi seiso/ mutta häwiä. Ei woi kengän wäkewän huonesen mennä ja hänen caluans ryöstä/ ellei hän ensin sitä wäkewätä sido kijnni/ ja sijtte ryöstä hänen huonettans. Totisest sanon minä teille: caicki synnit annetan andexi ihmisten lapsille/ pilcatkin/ joilla he Jumalata pilckawat: Mutta joca puhu pilcka Pyhä Henge wastan/ ei hän saa ijancaickisest andexi/ mutta hän on wicapää ijancaickiseen duomioon. Sillä he sanoit: hänellä on saastainen hengi. JA hänen äitins ja weljens tulit/ ja seisoit ulcona/ ja lähetit händä cudzuman ulos. Ja Canssa istui hänen ymbärilläns/ ja sanoit hänelle: Cadzo/ sinun äitis ja weljes kysywät sinua ulcona. Hän wastais heitä/ sanoden: cuca on minun äitin ja weljen ? Ja cosca hän oli cadzonut caickein nijden päälle/ jotca hänen ymbärilläns istuit/ sanoi hän: Cadzo minun äitin ja weljeni. Sillä joca teke Jumalan tahdon/ hän on minun weljeni ja sisareni ja äitini.

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

JA hän rupeis taas opettaman meren tykönä/ ja paljo Canssa cocounsi hänen tygöns/ nijn että hänen piti astuman hahten/ ja istuman merellä. Ja caicki Canssa jäi maalle meren tygö/ ja hän opetti heitä paljo wertauxilla/ ja sanoi Saarnasans: cuulcat: Cadzo/ kylwäjä läxi kylwämän. Ja kylwäis tapahdui/ että muutamat langeisit tien oheen/ nijn tulit Taiwan linnut ja söit sen. Muutamat langeisit kiwistöhön/ josa ei paljo maata ollut/ joca cohta nousi päälle: sillä ei hänellä ollut sywä maata. Cosca Auringo coitti/ nijn se poudittin/ sillä ei hän ollut juurtunut/ ja cuiwetui. Ja muutamat langeisit orjantappuroihin/ ja orjantappurat caswoit/ ja tucahutit ne/ eikä candanet hedelmätä. Ja muutamat langeisit hywän maahan/ ja se candoi hedelmän/ joca enäni ja caswoi. Ja muutamat caswoit colmenkymmenen kertaiset/ ja muutamat cuudenkymmenen kertaiset/ ja muutamat sadan kertaiset: Ja hän sanoi heille: Jolla on corwat cuulla/ hän cuulcan. JA cuin hän rupeis yxinäns oleman/ nijn ne/ jotca hänen ymbärilläns cahden toistakymmenen cansa olit/ kysyit häneldä sijtä wertauxest. Ja hän sanoi heille: Teille on annettu tuta Jumalan waldacunnan salaisudet: mutta nijlle/ jotca vlcona owat/ tapahtuwat caicki wertauxen cautta/ Että he näkewäisillä silmillä näkewät/ ja ei sijttekän tunne/ ja cuulewaisilla corwilla cuulewat/ ja ei sijttekän ymmärrä/ ettei he joscus palajais/ ja heille annetaisin synnit andexi. Ja sanoi heille: Ettekö te ymmärrä tätä wertauusta/ cuinga sijs te tahdotte muut wertauxet ymmärtä. Kylwäjä kylwä sanan/ mutta nämät owat ne jotca tien wieres owat: Cusa sana kylwetän/ ja cuin he sen owat cuullet/ tule Satan ja otta pois sanan/ joca heidän sydämijns kylwetty oli. Ja muutamat owat sencaltaiset/ jotca kiwistöhön kylwetyt owat: cosca he sanan cuullet owat/ ottawat he sen cohta ilolla wastan/ Ja ei ole heisä juurta/ mutta owat ajalliset/ waan cosca murhe taicka waiwa sattu sanan tähden/ nijn he cohta pahenewat. Ja muutamat owat/ jotca orjantappuroihin kylwetyt owat: Ne cuulewat sanan/ tämän mailman suru/ ja rickauden wiettelys/ ja muut himot tulewat ja tucahuttawat sanan/ ja saatetan hedelmättömäxi. Ja muutamat owat/ jotca hywän maahan kylwetyt owat/ ne cuulewat sanan/ ja ottawat sen wastan/ ja hedelmöidzewät/ muutamat colmenkymmenin/ ja muutamat

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

cuusinkymmenin/ ja muutamat sadoin kerroin. JA hän sanoi heille: sytytetängö kyntilä panda wacan ala/ eli pöydän ala ? waan kyntilälcalaan. Sillä ei ole mitän peitetty/ joca ei ilmoiteta/ eikä ole salaista/ jota ei julisteta. Jolla on corwat cuulla/ hän cuulcan. Ja hän sanoi heille: cadzocat mitä te cuuletta. Jolla mitalla te mittatte/ sillä muut teille mittawat/ ja wielä lisäten/ jotca tämän cuuletta: Sillä jolla on/ hänelle annetan/ ja jolla ei ole/ sekin cuin hänellä on/ otetan häneldä pois. JA hän sanoi: nijn on Jumalangi waldacunda/ jos ihminen heittäis siemenen maahan/ Ja macais/ ja nousis yöllä ja päiwällä/ ja laiho wihotais/ ja caswais/ cosca ei hän tiedäckän. Sillä maa hedelmöidze idzestäns/ ensin oraxen/ sijtte tähkäpään/ ja nijn täyden jywän tähkäpääs. Mutta cosca hedelmä kypsyy/ lähettä hän cohta sirpin/ sillä elon aica on läsnä. JA hän sanoi: keneen me Jumalan waldacunnan wertamme ? eli millä wertauxella me sen wertamme ? Se on nijncuin sinapin siemen/ cosca se kylwetän/ nijn on se wähin caickia siemenitä/ cuin maasa on/ Ja cuin hän kylwetty on/ nijn hän nouse/ ja tule suremmaxi cuin caicki ruohot/ ja teke suuret oxat/ nijn että Taiwan linnut hänen warjons alla pesiä tekewät. Ja semmuotoisella monella wertauxella puhui hän heille: sen peräst cuin he voit cuulla/ Mutta ei hän ilman wertauxita mitän heille puhunut/ waan hän selitti caicki Opetuslapsillens erinäns. JA sen päiwän ehtona sanoi hän heille: mengäm ylidze. Ja he laskit Canssan/ ja otit hänen/ cuin hän oli hahdes: oli myös muita haaxia hänen cansans. Ja suuri tuulispää nousi/ ja allot löit hahten/ nijn että se täytettin. Ja hän oli perällä ja macais päänalaisen päällä. Ja he herätit hänen/ ja sanoit hänelle: Mestari/ etkös tottele/ että me hucumme ? Ja cuin hän herätettin/ nuhteli hän tuulda/ ja sanoi merelle: waickene ja asetui. Nijn tuuli asetui ja tuli juuri tywenexi. Ja hän sanoi heille: mitä te pelkätte ? Cuinga se tule/ ettei teillä ole vsco ? Ja he peljästyit sangen suurest/ ja sanoit keskenäns: cuca tämä on ? sillä tuuli ja meri owat hänelle cuuliaiset.

JA he tulit ylidze meren Gadarenein maacundaan/ Ja cuin hän läxi hahdest/ cohtais händä cohta haudoist yxi ihminen saastaiselda hengeldä rijwattu/ jolla oli maja haudois. Ja ei woinut kengän händä cahleillacan sitoa: Sillä hän

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

oli vsein jalcapuis ja cahleis sidottuna/ ja hän oli särkenyt cahlet/ ja jalcapuut rickonut/ ja ei kengän woinut händä asetta. Ja hän oli aina yötä ja päiwä wuorisa ja haudoisa/ parcui/ ja hosui idzens kiwillä. Cosca hän näki taambana Jesuxen/ juoxi hän/ ja cumarsi händä/ huutain suurella änellä/ ja sanoi: Mitä minun on sinun cansas Jesu/ sen corkeiman Jumalan Poica ? minä wannotan sinua Jumalan cautta/ ettes minua waiwa. Hän sanoi hänelle: lähde vlos sinä saastainen hengi ihmisest. Ja hän kysyi hänelle: mikä sinun nimes on ? hän wastais sanoden: Legio minun nimen on: sillä meitä on monda. Ja hän rucoili händä suurest/ ettei hän lähetäis händä pois sijtä maacunnasta. Nijn oli sijnä wuorten tykönä suuri sicalauma laitumellans. Ja caicki ne Perkelet rucoilit händä/ sanoden: laske meitä sicoihin/ että me heihin menisim. Ja Jesus salli cohta heidän. Ja saastaiset henget läxit vlos/ ja menit sicoihin. Ja lauma syöxi idzens cohdistans mereen. Ja heitä oli lähes caxi tuhatta/ jotca uppoisit mereen. Mutta sicain caidziat pakenit/ ja saatit sanoman Caupungihin ja kylijn. Ja he menit cadzoman mitä tapahtunut oli: Ja tulit Jesuxen tygö/ ja näit sen joca Perkeleldä rijwattu oli/ istuwan waatetettuna/ ja toimellisna/ josa Legio oli ollut/ ja he pelkäisit. Ja ne sanelit heille jotca sen nähnet olit/ mitä sille Perkeleldä rijwatulle tapahtunut oli/ ja sigoista. Ja he rucoilit menemän händä pois heidän maaldans. Ja cuin hän astui hahten/ njin se joca Perkeleldä rijwattu oli/ rucoili että hän sais hänen cansans olla. Mutta ei Jesus händä sallinut/ waan sanoi hänelle: mene cotias omaistes tygö/ ja ilmoita heille/ cuinga suuren hywän tegon Herra on sinulle tehnyt/ ja on sinua armahtanut. Ja hän meni/ ja rupeis Saarnaman nijsä kymmenes Caupungis/ cuinga suuren hywän tegon Jesus oli hänelle tehnyt/ ja he caicki ihmettelit. JA cuin Jesus taas meni hahdella ylidze/ cocondui paljo Canssa hänen tygöns/ ja hän oli läsnä merta. Ja cadzo/ yxi Synagogan Päämies/ Jairus nimeldä/ ja cuin hän näki hänen/ langeis hän hänen jalcains tygö: Ja rucoili händä suurest/ sanoden: minun tyttären on wijmeiselläns/ tule/ ja pane kätes hänen päällens/ että hän paranis ja eläis. Nijn hän meni hänen cansans/ ja paljo Canssa seurais händä/ '6Aa ahdistit händä. JA yxi waimo/ joca oli sairastanut punaist tautia caxitoistakymmendä ajastaica: Ja

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

oli paljo kärsinyt monelda Läkärildä/ ja oli culuttanut caiken hywydens/ eikä mitän apua tundenut/ waan tullut paljo pahemmaxi. Cosca hän cuuli Jesuxesta/ tuli hän joucon seas taca/ ja rupeis hänen waatteisins: Sillä hän sanoi: jos minä ainoastans saan ruweta hänen waatteisins/ nijn minä paranen. Ja hänen werilähtens cohta cuiwettui/ ja hän tunsi ruumisans/ että hän oli hänen widzaukestans parattu. Ja Jesus tunsi cohta idzesäns woiman/ joca hänestä lähtenyt oli/ ja käänsi hänen Canssan seas/ ja sanoi: cuca rupeis minun waatteisin? Ja hänen Opetuslapsens sanoit hänelle: Sinä näet että Canssa sinua ahdista ymbärins/ ja sinä sanot: cuca minuun rupeis ? Ja hän cadzoi ymbärins/ että hän sen näkis: Mutta waimo pelkäis ja wapis/ sillä hän tiesi mitä hänen cohtans tapahtunut oli: Nijn hän tuli ja langeis hänen eteens/ ja sanoi caiken totuden. Mutta hän sanoihänelle: tyttären/ sinun uscos paransi sinun/ mene rauhaan ja ole terwe widzaukestas. COsca hän wielä puhui/ tulit muutamat Synagogan Päämieheldä: Jotca sanoit: sinun tyttäres on cuollut/ mitäs sillen Mestarita waiwat ? Cosca Jesus cuuli sen sanan sanottawan/ sanoi hän cohta Synagogan Päämiehelle: älä pelkä/ ainoastans usco. Ja ei hän sallanut/ että jocu händä piti seuraman/ waan Petari ja Jacobus/ ja Johannes Jacobin weli. Ja hän tuli Synagogan Päämiehen huonesen/ ja näki tohun/ ja ne jotca itkit ja parguit: Ja hän meni huonesen/ ja sanoi heille: mitä te hymisettä ja itkettä ? Ei ole lapsi cuollut/ waan maca. Ja he nauroit händä. Mutta cosca hän oli caicki ajanut ulos/ otti hän lapsen Isän ja äitin cansans/ ja ne jotca hänen cansans olit/ ja menit sinne/ cusa lapsi macais/ rupeis lapsen käteen/ ja sanoi hänelle: Talitha cumi / se on sanottu/ pijcainen/ minä sanon sinulle/ nouse ylös. Ja cohta pijca nousi/ ja käwi. Ja hän oli cahdentoistakymmenen ajastaicainen. Ja he hämmästyit suurella hämmästyxellä. Ja hän haastoi heitä cowin/ ettei kengän sitä sais tietä/ ja hän käski anda hänelle syötäwätä.

JA hän läxi sieldä ja meni Isäns maalle/ ja hänen Opetuslapsens seuraisit händä. Ja cuin Sabbathi oli/ rupeis hän Synagogas opettaman/ ja monda jotca cuulit/ hämmästyit/ sanoden: custa tällä nämät owat ? ja mikä wijsaus hänelle annettu on/ että sencaltaiset wäkewät työt hänen kättens cautta

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

tapahtuivat ? Eikö tämä ole se seppä/ Marian poica/ Jacobin ja Josen ja Judan ja Simonin weli ? eikö myös hänen sisarens ole täsä meidän cansam ? Ja he pahenit hänesä. Mutta Jesus sanoi heille: ei Prophetat mualla cadzota ylön cuin Isäns maalla/ ja langoins seas/ ja cotonans. Ja ei hän woinut siellä yhtän wäkewätä työtä tehdä/ waan ainoastans pani kätens harwain sairasten päälle/ ja paransi heitä. Ja ihmetteli heidän epäuscoans. Ja hän waelsi ymbärins kyliä opettain ymbäristöllä. JA cudzui ne caxitoistakymmendä/ ja rupeis niytä caxin ja caxin lähettämän/ ja andoi heille woiman saastaisia hengiä wastan. Ja kielsi heitä mitän ottamast tielle cansans/ mutta ainoastans sauwan/ ei lauckua/ ei leipä/ ei raha cuckaroon/ mutta oleman kengäs: Ja ettei he pukis cahta hametta päällens. Ja hän sanoi heille: cuhunga huonesen te tuletta/ nijn olcat sijnä/ nijncauwan cuin te sieldä menette pois. Ja jotca ei teitä hywäile/ eikä cuule/ nijn mengät pois sieldä/ ja pyhkiät tomukin/ cuin teidän jalcain alla on/ heille todistuxexi. Totisest sanon minä teille: Sodomalle ja Gomorralle on duomio päiwänä huokiambi/ cuin sille Caupungille. Ja he läxit ja Saarnaisit parannusta tekemän. Ja ajoit ulos monda Perkelettä/ ja woitelit öljyllä monda sairasta/ ja paransit. JA Cuningas Herodes sai sen cuulla (sillä hänen nimens oli jo julistettu) ja sanoi: Johannes joca casti on nosnut cuolleista/ ja sentähden woima waicutta hänesä. Muutammat sanoit: se on Elias: mutta muutamat sanoit: se on yxi Propheta taicka nijncuin jocu Prophetaista. Cosca Herodes sen cuuli/ sanoi hän: se on Johannes/ jonga caulan minä annoin leicata/ hän on cuolleista nosnut. Sillä Herodes oli lähettänyt Johannest ottaman kijnni/ ja pani hänen tornihin/ Herodiaxen hänen weljens Philippuxen emännän tähden/ jonga hän oli nainut. Sillä Johannes oli Herodexelle sanonut: ei sowi sinun pitä weljes emändätä. Ja Herodias wäijyi händä tappaxens/ mutta ei hän saanut. Sillä Herodes pelkäis Johannest/ että hän tiesi hänen hurscaxi ja pyhäxi miehexi/ ja otti waarin hänestä/ ja cuuli händä mones asias/ ja cuuldeli händä mielelläns. JA cosca sowelias päiwä tuli/ että Herodes syndymä päiwänäns teki ehtolisen ylimmäisillens ja Päämiehille/ ja esimiehille Galileas/ Ja Herodiaxen tytär tuli sisälle/ ja hyppäis/ ja se kelpais Herodexelle

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

ja ynnä atrioidzewille. Nijn Cuningas sanoi pijcalle: ano minulda mitäs tahdot/ ja minä annan sinulle. Ja hän wannoi hänelle: mitä ikänäns sinä minulda anot/ nijn minä annan sinulle/ ehkä puolen waldacunnastani. Hän meni ja sanoi äitillens: mitä minun pitä anoman ? se sanoi: Johannes Castajan päätä. Ja hän taas meni kijrust Cuningan tygö/ anoi ja sanoi: minä tahdon/ ettäs minun annat cohta Johannes Castajan pään fatis. Nijn Cuningas tuli murhellisexi/ cuitengin walans ja ynnä atrioidzewaisten tähden/ ei hän tahtonut häneldä kiellä. Ja Cuningas lähetti cohta murhajan ja käski hänen pääns tuoda sisälle. Nijn hän meni ja leickais hänen caulans tornis/ Ja toi pään fatis/ ja annoi pijcalle/ ja pijca andoi äitillens. Cosca hänen Opetuslapsens sen cuulit/ tulit he ja otit hänen ruumins/ ja panit hautaan. JA Apostolit coconnuit Jesuxen tygö/ ja ilmoitit hänelle caicki mitä he teit ja opetit. Ja hän sanoi heille: tulcat te ainoastans erinäns corpeen/ ja lewätkät wähä sillä siellä oli monda/ jotca menit ja tulit/ nijn ettei he syödäckän joutanet. Ja hän meni hahdella erinäiseen siaan/ ja Canssa näki hänen matcustawan/ ja moni tunsu hänen. Ja juoxit sinne jalcaisin caikista Caupungeista/ ja he ennätit heitä/ ja he coconnuit hänen tygöns. Ja Jesus läxi ulos/ ja näki paljo Canssa/ ja hän armahti heitä: sillä he olit nijncuin lambat ilman paimeneta: Ja rupeis heille opettaman. JA cosca päiwä paljo culunut oli/ tulit Opetuslapset hänen tygöns/ sanoden: Tämä on erimaa/ ja aica on jo culunut/ laske heitä menemän kylijn ja majoin/ ostaman heillens leipä: sillä ei heillä ole syötäwätä. Mutta hän sanoi heille: Andacat te heille syötäwätä. Ja he sanoit hänelle: pitäkö meidän menemän cahdella sadalla penningillä leipä ostaman/ ja andaman heidän syödä ? Mutta hän sanoi heille: mondaco leipä teillä on ? mengät ja cadzocat. Ja cosca he cadzoit/ sanoit he: wijsi/ ja caxi cala. Ja hän käski heidän caicki istutta atrioidzeman/ erijouckoihin wiherjäisen ruohon päälle. Ja he istuit joucois sadoin ja wijsinkymmenin. Ja cuin hän otti he wijsi leipä ja caxi cala/ cadzoi hän Taiwasen/ kijtti ja mursi leiwät/ ja andoi Opetuslapsillens panna nijden eteen/ ja ne caxi cala jacoit hän caikille. Ja he söit caicki ja rawittin. Ja he corjaisit caxitoistakymmendä täysinäistä Coria muruja/ ja myös caloista. Ja

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

nijtä cuin söit/ oli wijsi tuhatta miestä. JA hän käski cohta Opetuslapsens astu hahteen menemän meren ylidze Bethsaidaan/ siihenasti cuin hän päästäis Canssan. Ja cosca hän oli päästänyt heidän tyköäns/ meni hän mäelle rucoileman. Ja ehtona oli haaxi keskellä merta/ ja hän yxinäns maalla. Ja hän näki heidän hädäs soutawan/ sillä heillä oli wastainen. Ja liki neljäntenä yön wartiona tuli hän heidän tygöns käyden weden päällä. Ja tahdoi mennä heidän ohidzens. Ja cuin he näit hänen käywän weden päällä/ luulit he olewan Köpelin/ ja huusit: sillä caicki näit hänen ja hämmästyit. Ja hän puhui cohta heidän cansans/ ja sanoi heille: olcat hywäs turwas/ Minä olen/ älkät peljätkö. Ja hän astui heidän tygöns hahteen/ ja tuuli heikeni. Ja he hämmästyit/ ja ihmettelit suurest: Sillä ei he ymmärtänet leiwistäkän/ waan heidän sydämens oli soennut. JA cuin he olit mennet ylidze/ tulit he Genezarethin maalle/ ja laskit satamaan. Ja cuin he menit ulos hahdesta/ nijn he cohta tunsit hänen: Ja juoxit ymbäri caiken sen maacunnan/ ja rupeisit sairaita wiemän wuoteisans sinne/ cusa he cuulit hänen olewan/ Ja cuhunga hän meni sisälle kylihin eli Caupungeihin/ taicka majoihin/ nijn he panit cujille sairaita/ ja rucoilit händä/ että he ainoastans hänen waatteins palteseen saisit ruweta. Ja nijn monda cuin häneen rupeis/ parani. JA hänen tygöns cocounsi Phariseuxet/ ja muutamat Kirjanoppenuista/ jotca Jerusalemist tullet olit: Ja cuin he näit muutamat hänen Opetuslapsistans yhteisillä/ se on/ pesemättömillä käsillä syöwän leipä/ laitit he sitä: Sillä ei Phariseuxet eikä Judalaiset syö ellei he usein pese käsiäns/ pitäin wanhembain säätyjä/ ja cuin he Turuldakin tulewat/ ei he syö pesemätä. Ja he otit paljo muutakin pitäxens/ cuin on: juomaastiain/ kiwiastiain/ ja waskiastiain/ ja pöytäin pesemiset. Sijtte kysyit Phariseuxet ja Kirjanoppenet hänelle: mixei sinun Opetuslapses waella wanhembain säädyis/ mutta syöwät pesemättömillä käsillä leipä ? Nijn hän sanoi heille: Esaias on hywästi teistä ulcocullaisista ennustanut/ nijncuin kirjoitettu on: Tämä Canssa cunnioidze minua huulilla/ mutta heidän sydämens on caucana minusta. Turhan he minua palwelewat/ opettain sitä oppia/ cuin on ihmisten käsky. Te hyljätte Jumalan käskyt/ ja pidätte ihmisten säädyt/ kiwiastiain ja

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

juomaastiain pesemisestä/ ja teettä monda muuta sencaltaista. Ja hän sanoi heille: aiwa peräti te hyljätte Jumalan käskyn/ ja teidän säätyin te pidätte/ Sillä Moses sanoi: sinun pitä cunnioidzeman Isäs ja äitiäs/ ja joca kiroile Isäns ja äitiäns/ hänen pitä totisest cuoleman. Mutta te sanotta: jos jocu sano Isällens taicka äitillens/ Corban/ se on/ Jumalalle on se annettu/ cuin sinun olis pitänyt minulda tarpexes saaman/ hän teke hywin/ Ja nijn et te salli hänen mitän tehdä Isällens taicka äitillens: Ja ricotta Jumalan käskyn teidän säädyillän/ cuin te säätänet oletta. Ja sencaltaista te teettä monda muuta. JA hän cudzui tygöns caiken Canssan/ ja sanoi heille: cuulcat caicki minua ja ymmärtäkät/ Ei mene ulco mitän ihmiseen/ cuin hänen saastutta taita/ mutta ne cuin ihmisest tulewat ulos/ ne saastuttawat ihmisen. Jos jollakin on corwat cuulla/ se cuulcan. Ja cosca hän Canssan tykö meni huonesen/ kysyit hänen Opetuslapsens häneldä tästä wertauxesta. Ja hän sanoi heille: olettaco tekin nijn ymmärtämättömät ? ettekö wielä ymmärrä ? että caicki cuin ulco mene ihmiseen/ ei se händä saastuta ? Sillä ei se mene hänen sydämehens/ mutta wadzaan/ ja mene luonnollisest ulos/ joca caicki ruat puhdista. Ja hän sanoi: mitä ihmisest tule ulos/ se saastutta ihmisen/ Sillä ihmisten sydämest tulewat ulos pahat ajatuxet/ huorus/ salawuoteus/ miestappo/ warcaus/ ahneus/ petos/ wiettelys/ häpemättömys/ pahansuomus/ Jumalan pilcka/ coreus ja hulluus. Caicki nämät sisäldä tulewat ulos/ ja saastuttawat ihmisen. NIjn hän nousi/ ja meni sieldä Tyrin ja Sidonin maan ärijn/ ja meni huonesen/ eikä tahtonut sitä kenellekän anda tietä. Ja ei hän tainnut cuitengan sala olla/ sillä cohta cuin yxi waimo cuuli hänestä/ jonga wähä tytär saastaiselda hengeldä rijwattu oli/ tuli ja langeis hänen jalcains juuren/ Joca oli Grekiläinen/ Syrophenisias syndynyt/ ja hän rucoili händä ajaman pois Perkelettä hänen tyttärestäns. Nijn Jesus sanoi hänelle: Salli ensin lapset rawita. Sillä ei ole se cohtullinen/ otta lasten leipä/ ja heittä penicoille. Hän wastais ja sanoi hänelle: tosin Herra/ syöwät penicatkin pöydän alla lasten muruista. Ja hän sanoi hänelle: tämän puhen tähden mene/ jo Perkele läxi sinun tyttärestäs. Ja cuin hän meni cotians/ löysi hän Perkelen lähtenexi/ ja tyttärens macawan wuotes. JA taas cuin hän läxi Tyrin ja Sidonin maan

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

äristä/ tuli hän Galilean meren tygö/ kymmenen Caupungin maan ärten keskidze. Ja he toit hänen tygöns cuuroin/ joca myös myckä oli/ ja he rucoilit händä paneman kätens hänen päällens. Ja hän otti hänen erinäns Canssasta/ ja pisti sormens hänen corwijns/ sylki ja rupeis hänen kieleens/ Cadzahtain Taiwasen/ huocais ja sanoi hänelle: hephethah / se on/ aukene. Ja cohta aukenit hänen corwans/ ja hänen kielens side pääsi wallallens/ ja puhui selkiäst. Ja hän haasti heidän kellengän sanomast. Mutta jota enemmän hän haasti/ sitä enemmän he ilmoitit. Ja he suurest hämmästyit/ sanoden: hyvästi hän caicki teki/ cuuroit hän teki cuuleman/ ja mykät puhuman.

Nijnä päiwinä/ cosca sangen paljo Canssa oli/ eikä ollut heillä mitän syömist/ cudzui Jesus Opetuslapset tygöns/ ja sanoi heille: Minä armahdan Canssa: sillä he owat jo colme päiwä wijpynet minun tykönäni/ ja ei ole heillä mitän syömist/ Ja jos minä päästän heidän minun tyköni cotians syömätä/ njin he waipuwat tielle: sillä muutamat olit heistä cauca tullet. Wastaisit händä Opetuslapset: custa jocu woi näitä rawita leiwillä täsä erämaas ? Ja hän kysyi heille: mondaco leipä teillä on ? he sanoit: seidzemen. Ja hän käski Canssan istua atrioidzeman maan päälle. Ja hän otti ne seidzemen leipä/ cuin hän kijttänyt oli/ mursi hän ja andoi Opetuslastens/ ja he panit Canssan eteen. Ja heillä oli myös wäähä calaisita/ ja hän kijtti/ ja käski ne myös panda eteen. Nijn he söit/ ja rawittin. Ja he corjaisit tähtet/ cuin jäänet olit/ seidzemen coria muruja. Ja njitä cuin söit oli liki/ neljä tuhatta. Ja hän päästi heidän. JA hän astui cohta Opetuslastens cansa hahten/ ja tuli Dalmanuthan maan ärijn. Ja Phariseuxet tulit ja rupeisit häneldä kysymän/ kiusaisit händä/ ppyyten häneldä merckiä Taiwast. Ja hän huocais henges ja sanoi: mixi tämä sucu merckiä ppyytä ? totisest sanon minä teille: Ei tälle sugulle anneta merckiä. Ja hän jätti heidän/ ja astui taas hahteen/ ja meni ylidze meren. JA he olit unohtanet otta leipä cansans/ eikä ollut heillä enä cuin yxi leipä hahdes myötäns. Ja hän käski heitä/ sanoden: cadzocat ja carttacet Phariseusten hapatuxest/ ja Herodexen hapatuxest. Ja he ajattelit keskenäns/ sanoden: ei meillä ole leipä. Ja cuin Jesus sen ymmärsi/ sanoi hän heille: mitä te kyselettä/ ettei teillä ole leipä ? ettäkö te wielä ymmärrä ? wieläkö teillä nyt

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

on cowettu sydän ? Silmät teillä on/ ja et te näe/ corwat teillä on/ ja et te cuule: Ettäkö te muista/ cosca minä wijsi leipä mursin/ wijdelle tuhannelle ihmiselle/ cuinga monda täysinäistä coria te silloin tähteitä corjaisitta. He sanoit: caxitoistakymmendä. Nijn myös cosca minä ne seidzemen mursin/ neljälle tuhannelle/ cuinga monda täysinäistä coria tähteitä te silloin corjaisitta ? he sanoit: seidzemen. Ja hän sanoi heille: mixet te sijs ymmärrä ? JA hän tuli Bethsaidaan/ ja he toit yhden sokian/ ja rucoilit händä/ että hän rupeis häneen. Ja hän rupeis sen sokian käteen/ ja ulos wei hänen kyläst: ja sylki hänen silmijns/ ja pani kätens hänen päällens/ ja kysyi hänelle/ jos hän jotakin näkis. Nijn hän cadzoi ylös ja sanoi: Minä näen ihmiset käyskendelewän nijncuin minä puita näkisin. Sijtte hän taas pani kätens hänen silmäins päälle/ ja andoi hänen taas cadzoa. Ja se tuli paratuxi/ nijn että hän näki caicki selkiäst. Ja hän lähetti hänen cotians/ sanoden: älä kylään mene/ älä myös kellengän tätä siellä sano. JA Jesus meni Opetuslastens cansa nijhin kylijn Cesarean tygö/ joca cudzutan Philippi. Ja hän kysyi tiellä Opetuslapsillens/ sanoden: kenengä sanowat ihmiset minun olewan ? He wastaisit: Johannes Castajan/ muutamat Elian/ muutamat jongun Prophetaista. Ja hän sanoi heille: kenengästä te sanotta minun olewan ? Petari wastais/ ja sanoi hänelle: sinä olet Christus. Ja hän haasti heitä kellengän hänestä sanomast. Ja hän rupeis heitä opettaman/ ja sanoi: ihmisen Poica on paljo kärsiwä/ ja hyljätän wanhimmilda ja ylimmäisildä Papeilda/ ja Kirjanoppeneilda/ ja tapetan/ ja colmandena päiwänä hän ylösnoise: nijn hän puhui tämän puhen julkisest. Ja Petari otti hänen tygöns/ rupeis händä nuhteleman. Mutta hän käänsi idzens/ ja cadzoi Opetuslastens puoleen/ nuhteli Petarita/ sanoden: mene pois minun tyköni Satan/ sillä et sinä ymmärrä mitkä Jumalan owat/ waan mitä ihmisten on. Ja hän cudzui tygöns Canssan ja Opetuslapsens/ ja sanoi heille: cuca minua tahto seurata/ hän kielläkän idzens/ ja ottacan ristins päällens/ ja seuratcan minua. Sillä cuca ikänäns tahto hengens hucutta minun ja Evangeliumin tähden/ se hänen wapahta: Sillä mitä se autta ihmistä/ jos hän woitais caiken mailman/ ja sais sielullens wahingon ? Eli mitä ihminen anda sieluns lunastuxexi ?

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

Mutta joca häpe minua ja minun sanani täsa pahas ja syndises sugus/ sitä myös pitä ihmisen Pojan häpemän/ cosca hän tule Isäns cunnias pyhain Engelitten cansa. Ja hän sanoi heille: totisest sanon minä teille: muutamat näistä/ jotca täsä seisowat/ ei pidä cuolemata maistaman/ siihenasti cuin he näkewät Jumalan waldacunnan woimalla tulewan. JA cuuden päiwän peräst/ otti Jesus tygöns Petarin ja Jacobin ja Johannexen/ ja wei heidän corkialle wuorelle erinäns/ ja hän kircastettin heidän nähtens/ Ja hänen waattens tulit kijldäwäxi ja sangen walkiaxi nijncuin lumi/ ettei yxikän waatten painaja taida nijn walkiaxi paina maan päällä. Ja heille ilmestyi Elias ja Moses/ jotca puhelit Jesuxen cansa. Ja Petari sanoi Jesuxelle: Rabbi/ hywä on meidän täsä olla/ tehkämme tähän colme maja/ sinulle yxi/ Mosexelle yxi ja Elialle yxi. Waan ei hän tiennyt mitä hän puhui: sillä he olit hämmästynet. Ja pilwi tuli ja warjois heitä. Ja äni tuli pilwest/ sanoden: Tämä on minun racas Poican/ cuulcat händä. Ja cohta cuin he ymbärins cadzahdit/ ei he ketän nähnet/ mutta Jesuxen yxinäns heidän cansans. Cosca he menit alas wuorelda/ kielsi Jesus heidän kellengän nijtä sanomast cuin he näit/ siihenasti cuin ihmisen Poica cuolleista ylönousis. Ja he pidit sen sanan mielesäns/ ja tutkeit keskenäns/ mitä se olis cuin hän sanoi: ylönosta cuolluista. Ja he kysyt hänelle/ sanoden: mikä se on cuin Kirjanoppenet sanowat: Elian pitä ensin tuleman ? Hän wastais/ ja sanoi heille: Elias tosin tule ensin ja toimitta caicki. Ja nijncuin on ihmisen Pojasta kirjoitettu/ hänen pitä paljo kärsimän/ ja ylöncazottaman. Mutta minä sanon teille: Elias on tullut/ ja he teit hänelle mitä he tahdoit/ nijncuin hänestä kirjoitettu oli. JA cuin hän tuli Opetuslastens tygö/ näki hän paljo Canssa heidän ymbärilläns ja Kirjanoppenet kyselewän heildä. Ja cuin caicki Canssa näit hänen/ hämmästyit he/ ja wastan juosten terwetit händä. Ja hän kysyi Kirjanoppenuilda/ mitä te kyselittä keskenän ? Nijn yxi Canssan seast wastais/ ja sanoi: Mestari/ minä toin sinun tygös poicani/ jolla on myckä hengi: Ja cosca hän rupe hänen kimpuuns/ nijn hän repele händä/ ja hän wahtu/ ja kiristele hambaitans/ ja cuiwettu. Ja minä sanoin sinun Opetuslapsilles/ että he ajaisit hänen ulos/ ja ei he woinet. Nijn hän wastais

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

ja sanoi: sinä uscotoin sucucunda/ cuinga cauwan minun pitä oleman teidän cansan ? cuinga cauwan minä teitä kärsin ? tuocat händä minun tygöni. Ja he toit sen hänen tygöns. Ja cohta cuin hengi näki hänen/ rewäis hän händä/ ja langes maahan ja kieritteli händäns ja wahtui. Ja hän kysyi hänen Isällens: cuinga paljo aica sijtte on/ cuin tämä on hänelle tullut ? hän sanoi/ lapsudest. Ja hän heitti hänen usein tuleen ja wesijn/ että hän hucutais hänen. Mutta jos sinä jotakin voit/ nijn armahda meidän päällem ja auta meitä. Nijn sanoi Jesus hänelle: jos sinä sen uscot/ sillä caicki owat uscowaisille mahdolliset. Ja cohta pojan Isä huusi itkein/ ja sanoi: Herra/ minä uscon/ auta minun epäuscoani. Cosca Jesus näki/ että Canssa juoxi tygö/ nuhteli hän sitä saastaist henge/ sanoden: sinä myckä ja cuuroi hengi/ minä käsken sinua/ mene ulos hänestä/ ja älä enä hänen sisällens mene. Nijn se hengi parcui/ ja repeli cowan händä/ ja ulos läxi. Ja se tuli nijncuin cuollu/ nijn että moni sanoi: hän on cuollut. Mutta Jesus tartui hänen käteens/ ja nosti hänen/ ja se nousi. Ja cuin hän oli huonesen mennyt/ kysyit hänen Opetuslapsens häneldä salaisest: mixemme woinet händä aja ulos ? Ja hän sanoi: tämä lai ei taida millän muulla cuin rucouxella ja paastolla ulosmennä. JA he läxit sieldä ja waelsit Galilean läpidze/ eikä tahtonet sitä kellengän sanoa. Nijn hän opetti Opetuslapsians/ ja sanoi heille: ihmisen Poica ylönannetan ihmisten käsijn/ ja he tappawat hänen/ ja cuin hän on tapettu/ nijn hän colmandena päiwänä ylösouse. Mutta ei he ymmärtänet sitä cuin hän sanoi: ja pelkäisit myös häneldä kysyä. JA hän tuli Capernaumijn/ ja cotona olles/ kysyi hän heille: mitä te tiellä keskenän kyselittä ? Mutta he waickenit: sillä he olit kysynet keskenäns/ cuca heistä suurin olis. Ja cuin hän istui/ cudzui hän ne caxitoistakymmendä/ ja sanoi heille: joca tahto ensimmäinen olla/ sen pitä oleman caickein wijmeisen/ ja caickein palwelian. Ja nijn hän otti yhden lapsen/ ja asetti heidän keskellens. Ja cuin hän otti sen sylijns/ sanoi hän heille: Cuca yhden taencaltaisen lapsen corja minun nimeni tähden/ se corja minun/ ja joca minun corja/ ei hän minua corja/ mutta sen joca minun lähetti. MUtta Johannes wastais hänelle/ sanoden: Mestari/ me näimme yhden sinun nimelläs Perkeleitä ulosajawan/ ja ei hän seura meitä/

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

ja me kielsim händä meitä seuramast. Nijn Jesus sanoi: ei teidän pitänyt händä kieldämän: sillä ei kengän tee jotacuta woimallista työtä minun nimeni cautta/ joca cohta pahast puhu minusta. Sillä joca ei ole meitä wastan/ se on meidän cansam. Ja cuca juotta teitä wesi picarilla minun nimeeni/ että te oletta Christuxen/ totisest sanon minä teille: ei hänelle suingan sitä pidetä maxamat. Ja cuca yhden nijstä wähimmist/ jotca uscaltawat minun päälleni/ pahenda/ parambi olis hänelle/ jos myllyn kiwi hänen caulaans ripustettu olis/ ja mereen heitetty olis. JOs sinun kätes on sinulle pahennuxexi/ nijn hacka se pois/ parambi on sinun käsipuolna elämähän mennä/ cuin sinulla olis caxi kättä ja mennä Helwettijn/ ijancaickiseen tuleen/ Cusa ei heidän matons cuole/ eikä tuli sammuteta. Ja jos sinun jalcas on sinulle pahennuxexi/ hacka se pois/ parambi on sinun että onduwana elämään menet/ cuin sinulla olis caxi jalca/ ja heitetäisin Helwettijn/ ijancaickiseen tuleen/ Cusa ei heidän matons cuole/ eikä tuli sammuteta. Ja jos sinun silmäs on sinulle pahennuxexi/ nijn puhcais se/ parambi on sinun silmäpuolla Jumalan waldacundan mennä/ cuin sinulla olis caxi silmä/ ja heitetäisin Helwetin tuleen/ Cusa ei heidän matons cuole/ eikä tuli sammuteta. Sillä caicki pitä tulella suolattaman/ ja jocainen uhri pitä suolalla suolattaman. Suola on hywä/ mutta jos suola tule mauttomaxi/ millä te sen höystätte ? pitäkät idze teisänne suola/ ja rauha teidän keskenän. JA cuin hän siellä läxi/ tuli hän Judan maan ärille/ sen maacunnan cautta/ joca on sillä puolella Jordanin. Ja Canssa coconnui taas hänen tygöns/ ja nijncuin hän oli tottunut/ nijn hän taas opetti heitä. JA Phariseuxet tulit ja kysyit hänelle: sopico miehen waimons hyljätä ? kiusaten händä. Mutta hän wastaten sanoi heille: cuinga Moses teille käski ? He sanoit: Moses salli erokirjan kirjoitta ja eroitta. Jesus wastaten sanoi heille: teidän sydämen cowuden tähden kirjoitti hän teille sen käskyn. Mutta luonnon algusta on Jumala heidän luonut miehexi ja waimoxi. Sentähden pitä ihmisen eriämän Isästäns ja äitistäns/ ja pitä idzens waimoons yhdistämän/ ja nijn tulewat caxi yhdexi lihaxi. Ja ei he ole sillen caxi/ mutta yxi liha. Mitä sijs Jumala on yhten sowittanut/ ei ihmisen pidä sitä eroittaman. Ja hänen Opetuslapsens kysyit

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

taas cotona sijtä asiasta. Ja hän sanoi heille: joca hänens eroitta waimostans/ ja nai toisen/ se teke huorin händä wastan. Ja jos waimo eriä miehes täns/ ja huole toiselle/ hän teke huorin. JA he toit hänen tygöns lapsia/ että hän heihin rupeis. Nijn Opetuslapset nuhtelit heitä/ jotca nijtä toit. Cosca Jesus sen näki/ närkästyti hän/ ja sanoi heille: sallicat lasten tulla minun tygöni/ ja älkät kielläkö heitä: sillä sencaltaisten on Jumalan waldacunda. Totisest sanon minä teille: jocainen cuin ei Jumalan waldacunda ota nijncuin lapsi/ ei hän suingan sinne tule. Ja hän otti heitä syljins/ ja pani kätens heidän päällens/ ja siunais heitä. JA cuin hän tielle lähtenyt oli/ tuli yxi juosten/ cumarsi händä/ kysyi hänelle ja sanoi: hywä Mestari/ mitä minun pitä tekemän/ että minä ijancaickisen elämän perisin ? Nijn Jesus sanoi hänelle: mixis sanot minun hywäxi ? Ei kengän ole hywä/ mutta ainoa Jumala. Kylläs käskyt tiedät: Älä tee huorin/ älä tapa/ älä warasta/ älä wäärä todistust sano/ älä wiettele/ cunnioita Isäs ja äitiäs. Se wastais/ ja sanoi hänelle: Mestari/ nämät caicki olen minä pitänyt hamast minun nuorudestani. Mutta cosca Jesus cadzahti hänen päällens/ racasti hän händä/ ja sanoi hänelle: yxi sinulda puuttu/ mene ja myy caicki mitä sinulla on ja anna waiwaisten/ ja sinä saat tawaran Taiwas/ ja tule minua seuraman/ ottain risti. Mutta hän tuli sijtä puHes ta murhellisexi/ ja meni pois murehisans: sillä hänellä oli paljo tawarata. JA cuin Jesus cadzahti ymbärins/ sanoi hän Opetuslapsillens: cuinga työläst rickat tulewat Jumalan waldacundan. Mutta Opetuslapset hämmästyit hänen sanastans. Nijn Jesus taas wastaten sanoi heille: rackat pojat/ cuinga työläs on nijden tulla Jumalan waldacundan/ jotca tawaroihins uscaldawat. Huokiambi on Camelin käydä neulan silmän läpidze/ cuin rickan Jumalan waldacundan. Mutta he ihmettelit wielä sijtte sangen suurest keskenäns/ sanoden: cuca taita autuaxi tulla ? Nijn Jesus cadzahti heidän päällens/ ja sanoi: ihmisten tykönä on se mahdotoin/ mutta ei Jumalan tykönä: sillä caicki cappalet owat Jumalan tykönä mahdolliset. NIjn Petari rupeis sanoman hänelle: cadzo/ me olemma caicki ylönandanet/ ja seurannet sinua. Jesus wastais/ ja sanoi: totisest sanon minä teille: ei ole kengän/ joca jätti huonens/ taicka weljens eli sisarens/ taicka Isäns eli äitins/

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

taicka waimons eli lapsens/ taicka peldons/ minun ja Evangeliumin tähden. Ellei hän saa jällens nyt tällä ajalla satakertaisest huoneita ja weljiä/ sisarita ja äitiä/ lapsia ja peldoja/ wastoinkäymisellä/ ja tulewaises mailmas ijancaickisen elämän. Mutta monda ensimmäistä tule jälkimäisexi/ ja jälkimäistä ensimmäisexi. JA he olit tiellä menemäs Jerusalemiin/ ja Jesus käwi heidän edelläns/ ja he hämmästyit/ ja seuraisit händä ja pelkäisit. Ja Jesus otti taas ne caxitoistakymmendä tygöns/ ja rupeis heille sanoman/ mitä hänelle tapahtuwa oli. Cadzo/ me menem ylös Jerusalemiin/ ja ihmisen Poica ylönnannetan Pappein päämiehille ja Kirjanoppenuille/ ja he duomidzewat hänen cuolemaan/ ja ylönnandawat pacanoille. Ja he pilckawat händä/ ja piexewät hänen ja sylkewät hänen päällens ja tappawat hänen/ ja colmandena päiwänä hän ylösouse. Nijn tuli hänen tygöns Jacobus ja Johannes Zebedeuxen pojat/ sanoden: Mestari/ me tahdomma/ ettäs meille tekisit mitä me anomma. Hän sanoi heille: mitä te tahdotta minua teillen tekemän ? He sanoit hänelle: Anna toisen meistä istua sinun oikialla/ ja toisen wasemalla puolellas sinun cunniasas. Jesus sanoi heille: et te tiedä mitä te anotta/ woitteco juoda sen Calkin/ cuin minä juon: ja sillä Castella castetta/ jolla minä castetan ? He sanoit: woimma. Sanoi Jesus heille: sen Calkin tosin te juotta/ jonga minäkin juon: ja sillä Castella te castetan/ jolla minäkin castetan: Mutta istua minun oikialla ja wasemalla puolellani/ ei ole minun andamisellani/ mutta se tapahtu nijlle/ joille se walmistettu on. JA cuin ne kymmenen sen cuulit/ rupeisit he närkästymän Jacobin ja Johannexen tähden. Mutta cosca Jesus cudzui heidän tygöns/ sanoi hän heille: te tiedätte että mailmaiset päämiehet hallidzewat/ ja ne jotca woimalliset owat heidän seasans/ nijllä on walda/ Mutta ei nijn pidä oleman teidän keskenän/ waan joca teidän seasan tahto suurin olla/ sen pitä teidän palwelian oleman: Ja joca teistä tahto olla ensimmäinen/ hänen pitä caickein orja oleman. Sillä ei ihmisen Poica ole tullut palwelda/ mutta palweleman/ ja andaman hengens lunastuxexi monen edestä. JA he tulit Jerichoon. Ja cuin hän läxi Jerichost/ ja hänen Opetuslapsens/ ja suuri joucko Canssa. Nijn istui tien oHes yxi sokia/ Bartimeus Timein poica/ ja kerjäis. Ja cosca hän cuuli

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

että se oli Jesus Nazaretist/ rupeis hän huutaman ja sanoman: Jesu Dawidin Poica/ armahda minua. Ja moni nuhteli händä/ että hän olis ollut äneti. Mutta hän huusi sitä enämmin: Dawidin Poica/ armahda minua. Ja Jesus seisatti ja käski cudzua händä. Ja he cudzuit sen sokian/ ja sanoit hänelle: ole hywällä mielellä/ nouse/ hän cudzu sinua. Nijn hän heitti pois waattens yldäns/ nousi/ ja tuli Jesuxen tygö. Ja Jesus sanoi hänelle: mitäs tahdot/ että minä sinulle tekisin ? Sokia sanoi hänelle: Rabboni/ että minä saisin näkyäni. Jesus sanoi hänelle: mene/ sinun uscos teki sinun terwexi. Ja hän sai cohta näkyäns jälle/ ja seurais Jesusta tiellä.

JA cuin he lähes tyit Jerusalemi/ ja tulit Bethphageen/ ja Bethanian Öljymäen tygö/ lähetti hän caxi Opetuslastans/ ja sanoi heille: Mengät kylään/ joca on teidän edesän/ ja te löydätte cohta tulduan warsan sidottuna/ jonga päällä ei yxikän ihminen istunut ole/ päästäkät se/ ja tuocat tänne. Ja jos jocu kysy teille: mixi te sen teette ? nijn sanocat: Herra sitä tarwidze/ ja cohta hän laske hänen tänne. Nijn he menit/ ja löysit warsan sidottuna ulcona owen tykönä tien haaras/ ja he päästit hänen. Ja muutamat nijstä/ jotca siellä seisoit/ sanoit heille: mitä te warsa päästätte ? Mutta he sanoit heille/ nijncuin Jesus oli käskenyt. Nijn he salletit heidän. Ja he toit warsan Jesuxen tygö/ ja heitit waattens hänen päällens/ ja hän istui sen päälle. Mutta moni hajotti waattens tielle/ ja muutamat carseit oxia puista/ ja hajotit tielle. Ja jotca edellä käwit/ ja myös seuraisit/ huusit sanoden: Hosianna/ kijtetty olcon se/ joca tule Herran nimeen: kijtetty olcon Dawidin meidän Isäm waldacunda/ joca tule Herran nimeen/ Hosianna corkeudes. Ja Herra meni Jerusalemijn/ ja Templijn/ ja cuin hän caicki cadzeli/ läxi hän ehtona Bethaniaan cahdentoistakymmenen cansa. JA toisna päiwänä/ cosca he Bethaniasta läxit/ isois hän. Ja näki taambana ficunapuun/ josa olit lehdet/ nijn hän meni lähes / jos hän jotakin hänestä löytänyt olis. Ja cuin hän tuli sen tygö/ ei hän muuta löynnyt cuin lehdet: Sillä ei ollut wielä ficunain aica. Ja Jesus sanoi ficunapuulle: älkön tästedeskän kengän sinusta syökö hedelmätä ijancaickisest. Ja hänen Opetuslapsens cuulit sen. JA he tulit Jerusalemijn. Ja Jesus meni Templijn/ ja rupeis ajaman ulos caupidzioita

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

ja ostaita Templis ja waihattajain pöydät/ ja kyhkyisten myyjäin istuimet hän cukisti. Ei hän myös sallinut jongun canda jotakin Templin läpidze. Ja hän opetti/ ja sanoi heille: eikö kirjoitettu ole ? minun huonen pitä cudzuttaman Rucous huonexi caikelle Canssalle/ mutta te oletta sen tehnet ryöwärein luolaxi. Ja Kirjanoppenet ja Pappein päämiehet cuulit sen/ ja edzeit händä hucuttaxens/ sillä he pelkäisit händä/ että caicki Canssa ihmetteli hänen oppians. JA ehtona/ meni Jesus ulos Caupungista. Ja cuin he huomeltain ohidzekäwit/ näit he ficunapuun cuiwetuxi juurins. Ja Petari muisti/ ja sanoi hänelle: Rabbi/ cadzo se ficunapuu/ jotas kiroisit/ on cuiwettunut. Nijn wastais Jesus ja sanoi hänelle: uscocat Jumalan päälle. Totisest sanon minä teille: jocainen cuin tälle wuorelle sanois/ nouse ja cukistu mereen/ eikä epäile sydämesäns/ mutta usco sen tapahtuwancuin hän sano/ njn hänelle tapahtu mitä hän sano. Sentähden sanon minä teille: mitä te rucoillen anotta/ se uscocat teidän saawan/ njn se tapahtu teille: Ja cosca te seisotta ja rucoilletta/ njn andexiandacat/ jos teille on jotakin jotacuta wastan/ että teidän Isän/ joca on Taiwahis/ annais myös andexi teidän rioxen. Jos et te andexianna/ ei myös teidän Isän joca on Taiwahis/ anna andexi teidän rioxitan. JA he tulit taas Jerusalemijn/ ja cuin hän käweli Templis/ tulit hänen tygöns Pappein päämiehet/ Kirjanoppenet/ ja wanhimmat/ ja sanoit hänelle: Millä woimalla sinä näitä teet ? ja cuca andoi sinulle sen woiman/ että näitä teet ? Jesus sanoi heille: wielä minäkin teildä jotakin kysyn/ wastacat sijs minua: njn minäkin sanon teille/ millä woimalla minä näitä teen. Johannexen Caste/ olico se Taiwast eli ihmisildä ? wastacat minua. Nijn he ajattelit keskenäns/ sanoden: Jos me sanomma: Taiwast/ njn hän sano: Mixet te sijs händä usconet ? Mutta jos me sanomma: ihmisildä/ njn me pelkämme Canssa: sillä caicki pidit Johannexen totisna Prophetana. Ja he wastaisit/ sanoden Jesuxelle: En me tiedä. Ja Jesus wastais/ ja sanoi heille: en minä myös sano teille/ millä woimalla minä näitä teen.

JA hän rupeis heille puhuman wertauxilla: yxi ihminen istutti wijnapuita/ ja pani aidan sen ymbärins/ ja caiwoi cuopan/ ja rakensi tornin/ ja pani sen wuorolle wijnamäen miehille/ ja matcusti muille maille. Ja cosca aica tuli/

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

lähetti hän palvelians wijnamäen miesten tygö/ ottaman hedelmä wijnamäen miehildä. Mutta he otit hänen kijnni/ hosuit hänen ja lähetit hänen tyhjänä. Taas lähetti hän heidän tygöns toisen palvelian/ jonga pään he kiwillä särjit ja lähetit hänen pois pilcattuna. Ja hän lähetti taas toisen/ sen he tapoit: ja monda muuta/ muutamit he hosuit/ ja muutamit tapoit. Nijn hänellä oli wielä ainoa poica/ jota hän racasti/ sen hän wijmein lähetti heidän tygöns/ sanoden: he carttawat minun poicani. Mutta wijnamäen miehet sanoit keskenäns: tämä on perillinen/ tulcat/ tappacam händä/ nijn perindö jää meille. Ja he otit hänen ja tapoit/ ja heitit hänen ulos wijnamäestä. Mitästä wijnamäen Herra on tekewä ? Hän tule ja hucka ne wijnamäen miehet/ ja anda wijnamäen muille. Ettekö te ole lukenet tätä kirjoitust: se kiwi jonga rakendajat owat hyljännet/ se on tehty nurckakiwexi. Herralda on tämä tehty/ ja on ihmellinen meidän silmisäm. Ja he edzeit händä kijnniottaxens/ ja pelkäisit cuitengin Canssa. Sillä he ymmärsit/ että hän heitä wastan tämän wertauxen sanonut oli. Ja he jätit hänen ja menit pois. JA he lähetit hänen tygöns muutamit Phariseuxist ja Herodianeist/ solmeman händä sanoisa. Ja he tulit ja sanoit hänelle: Mestari/ me tiedämme/ että olet waca/ ja et tottele ketän: sillä et sinä cadzo ihmisen muoto/ mutta opetat Jumalan tien totudes. Ongo se oikein/ että me annamme Keisarille weron/ taicka ei ? Pitäkö meidän andaman/ taicka ei ? nijn hän tiesi heidän cawaluxens/ ja sanoi heille: mitä te kiusatte minua ? Tuocat minulle raha nähdäxeni. Ja he toit. Nijn hän sanoi heille: kenengä on tämä cuwa/ ja päällekirjoitus ? He sanoit hänelle: Keisarin. Nijn Jesus wastais ja sanoi heille: andacat Keisarille se cuin Keisarin tule/ ja Jumalalle se cuin Jumalan tule. Ja he ihmettelit händä. Nijn hänen tygöns tulit Saduceuxet/ jotca ei sano olewan ylös nousemista/ ja kysyt hänelle/ sanoden: Mestari/ Moses kirjoitti meille: Jos jongun weli cuolis/ ja jättäis waimon/ ja ei lapsia/ nijn hänen weljens pitä ottaman sen waimon/ ja saattaman weljellens siemenen. Seidzemen welje owat ollet/ ja ensimmäinen otti waimon/ ja ei jättänyt cuoltuans hedelmätä. Ja toinen otti hänen/ ja cuoli/ ja ei hängän jättänyt hedelmätä. Nijn myös colmas/ ja hänen otit caicki seidzemen/ ja ei

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

jättänet siemendä. Caickein wijmein cuoli se waimo. Cosca sijs he ylönousemises ylönousewat/ kenengä heistä se waimo pitä oleman ? Sillä seidzemen pidit sitä waimo. Ja Jesus wastaten sanoi heille: te exytte: sillä et te tiedä Kirjoituxia/ eikä Jumalan woima. Cosca he cuolluista nousewat/ ei he nai/ eikä huole/ mutta owat nijncuin Engelit Taiwasa. Mutta he cuolluista että herätetän/ ettäkö te ole lukenet Mosexen Ramatus/ cuinga Jumala pensas hänelle puhui/ sanoden: Minä olen Abrahamin Jumala/ ja Isaachin Jumala/ ja Jacobin Jumala ? Mutta ei hän ole cuolluitten/ waan eläwitten Jumala/ sentähden te suurest exytte. JA cuin yxi Kirjanoppenuista tuli/ ja cuuli heidän kyselewän keskenäns/ ja näki että hän hyvästi wastais heitä/ kysyi hän häneldä: Cuca on caickein suurin käsky ? Jesus wastais händä: tämä on caickein suurin käsky: Cuule Israel/ Herra meidän Jumalam/ on ainoa Jumala/ Ja sinun pitä racastaman sinun Herras Jumalatas/ caikesta sinun sydämestäs/ ja caikesta sinun sielustas/ ja caikesta sinun mielestäs/ ja caikesta sinun wäestäs. Tämä on suurin käsky. Ja se toinen on tämän caltainen: sinun pitä racastaman sinun lähimmäistäs nijncuin idze sinuas. Ei ole näitä suurembata käskyä. Ja Kirjanoppenut sanoi hänelle: Mestari/ sinä olet totisest oikein puhunut/ yxi on Jumala/ ja ei ole toista paidzi händä. Ja racasta sitä caikesta sydämestä/ ja caikesta ymmärrykestä/ ja caikesta sielusta/ ja caikesta wäestä/ ja racasta lähimmäistä nijncuin idzens/ se on enä cuin caicki polttouhrit/ ja muut uhrit. Cosca Jesus näki/ että hän toimellisest wastais/ sanoi hän hänelle: et sinä ole caucana Jumalan waldacunnasta. Ja ei tohtinut kengän sijtte hänelle enämbätä kysyä. JA Jesus wastais/ ja sanoi opettain Templis: cuinga sanowat Kirjanoppenet Christuxen olewan Dawidin Pojan ? Sillä Dawid sanoi idze Pyhän Hengen cautta: Herra sanoi minun Herralleni/ istu minun oikialle kädelleni/ siihenasti cuin minä panen sinun wihollises sinun jalcais astinlaudaxi. Sijnä Dawid cudzu hänen Herraxens/ cuingast hän on hänen Poicans ? Ja paljo Canssa cuuli händä mielelläns. JA hän opetti heitä/ ja sanoi heille: cawattacat teitän Kirjanoppenuista/ jotca pitkisä waatteisa käywät/ ja andawat mielelläns heitäns Turulla terwehtä. Ja mielelläns istuwat ylimmäisnä cocouxisa/ ja

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

ensimäisis siois ehtolisis. Jotca syöwät leskein huonet/ että he cauwan rucoilewat. Nämät saawat sitä rascamman cadotuxen. JA cuin Jesus istui uhriarcun cohdalla/ ja cadzeli/ cuinga Canssa pani raha uhriarckun. Ja monda ricasta panit paljon. Nijn tuli yxi köyhä leski/ ja pani caxi ropoja/ ne tekewät yhden cuusinaisen. Nijn hän cudzui Opetuslapsens tygöns/ ja sanoi heille: totisest sanon minä teille: tämä köyhä leski pani enemmän uhriarckun/ cuin caicki ne jotca sijhen panit: Sillä he owat caicki pannet sijtä/ cuin heillä lijaxi oli/ mutta tämä on hänen köyhydestäns/ mitä hänellä oli/ caiken hänen tawarans pannut.

JA cuin hän meni ulos Templist/ sanoi yxi hänen Opetuslapsistans: Mestari/ cadzo/ mingämuotoiset kiwet/ ja mingäcaltaiset rakennuxet owat nämät ? Ja Jesus wastaten sanoi hänelle: näetkös nämät suuret rakennuxet ? Ei näistä jätetä kiwe kiwen päälle/ jota ei särjetä. JA cosca hän istui Öljymäellä/ Templin cohdalla/ kysyt häneldä erinomattain Petari ja Jacobus ja Johannes ja Andreas/ sanoden: Sanos meille cosca nämät tapahtuwat ? Ja mikä mercki on/ cosca nämät caicki päätetän ? Nijn Jesus wastaten rupeis heille sanoman: Cadzocat/ ettei jocu teitä petä: sillä monda tulewat minun nimeeni/ sanoden: minä olen Christus/ ja pettäwät monda. MUTta cosca te cuulletta sotia/ ja sotain sanomita/ nijn älkät peljätkö: sillä ne pitä tapahtuman/ waan ei cohta loppu ole. Canssa carca Canssa wastan/ ja waldacunda waldacunda wastan. Ja maan järistyxtet pitä oleman jocaidzes paicas/ ja tule nälkä/ ja pelgot/ nämät owat murehten algut. MUTta cawahtacat teitä: sillä he ylönandawat teidän Rastupijn ja Synagogijn. Ja te piexetän ja johdatetan Päämiesten ja Cuningasten eteen minun tähteni/ heille todistuxexi. Ja ennen pitä Saarnattaman Evangeliumi caikesa Canssasa. Cosca he nijn teitä wiewät ja ylönandawat/ nijn älkät murehtico/ mitä teidän puhuman pitä/ älkät myös ennen ajatelco/ waan mitä teille sillä hetkellä annetan/ se puhucat: sillä et te ole jotca puhuwat/ waan Pyhä Hengi. Nijn on weli ylönandawa weljens cuolemaan/ ja Isä poicans/ ja lapset carcawat wanhembians wastan/ ja saattawat heitä cuolemaan. Ja caicki wihawat teitä minun nimeni tähden/ waan joca pysy loppun asti/ se tule autuaxi. Niin

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

cosca te saatta nähä häwityxen cauhistuxen/ josta Daniel Prophetan cautta sanottu on/ seisowan cusa ei sopis/ (joca sen luke hän ymmärtäkön) silloin jotca Judeas owat/ ne paetcan wuorille. Ja joca caton päällä on/ älkön astuco alas huonesen/ ja älkön mengö jotakin hakeman huonestans. Ja joca pellolla on/ älkön palaitco nijden jälken/ cuin hän tacans jätti/ ottaman hänen waatettans. Woi wastoinolewaisia ja imettäwäisiä nijnä päiwinä. Mutta rucoilcat/ ettei teidän packon tapahduis talwella. Sillä nijnä aicoina pitä olemas sencaltainen waiwa/ ettei ole ollut luonnon algusta/ cuin Jumala tähän asti luonut on/ eikä tulewa ole. Ja ellei Herra lyhennäis nijtä päiwiä/ nijn ei yxikän ihminen tulis wapahdexi. Mutta walittuiden tähden/ jotca hän on walinnut/ lyhensi hän ne päiwät. JA jos jocu silloin sano teille: Cadzo/ täsä on Christus/ taicka siellä on Christus/ nijn älkät uscoco. Sillä wäärät Christuxet ylösousewat/ ja wäärät Prophetat/ jotca merckiä ja ihmeitä tekewät/ walituita pettäxens/ jos mahdollinen olis. Mutta cawahtacat/ cadzo/ minä olen teille caicki jo ennen sanonut. MUTta nijnä päiwinä/ pitä Auringon tämän waiwan jälken pimenemän/ ja Cuu ei anna waloans. Tähdet putowat Taiwahast/ ja Taiwan woimat sysätän. Ja silloin heidän pitä näkemän ihmisen Pojan tulewan pilwis suurella woimalla ja cunnialla. Ja silloin hän lähettä Engelins/ ja coco walittuns neljästä tuulesta/ hamast maan lopusta/ nijn Taiwan loppun asti. Mutta Ficunapuusta oppicat wertaus/ cosca hänen oxans tuorehtiwat/ ja lehdet puhkewat/ nijn te tiedätte että suwi on läsnä. Nijn myös te/ cosca te nämät näette tapahtuwan/ nijn tietkät että se on läsnä jo owen edes. Totisest sanon minä teille: ei tämä sucucunda hucu ennen cuin caicki nämät tapahtuwat. Taiwan ja maan pitä huckuman/ mutta minun sanani ei pidä huckuman. Mutta sijtä päiwästä ja ajasta ei tiedä kengän/ ei Engelitkän jotca owat Taiwahast/ ja ei Poicacan/ waan ainoa Isä. CAwahtacat/ walwocat ja rucoilcat/ sillä et te tiedä cosca se aica tule. Nijn cuin ihminen/ joca muille maille waelsi/ jätti huonens/ ja andoi palweliains haldun/ ja cullengin hänen ascarens/ ja käski owen wartian walwo. Nijn walwocat sijs/ sillä et te tiedä cosca huonen Herra tulewa on/ ehtona taicka puoli yönä/ eli cucoin laulais eli huomeneldain. Ettei hän äkistä

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

tulis/ ja löydäis teitä macamast. Mutta mitä minä teille sanon/ sen minä myös caikille sanon/ walwocat.

Niin oli cahden päiwän perästä Pääsiäinen/ ja makianleiwän päiwät. Ja ylimmäiset Papit ja Kirjanoppenet edzeit/ cuinga he cawaludella hänen kijnniottaisit/ ja tappaisit. Nijn he sanoit: ei Juhla päiwänä/ ettei capina nousis Canssasa. JA cuin hän oli Bethanias/ sen spitalisen Simonin huonesa ja atrioidzi/ nijn tuli yxi waimo/ jolla oli Clasi turmelematoinda ja callist Narduxen woidet/ ja hän särki Clasin/ ja wuodatti hänen pääns päälle. Nijn muutamat närkästyit idzelläns/ ja sanoit: mihingä on tapahtunut tämä woiten haascaus ? Sillä tämä olis taittu myytä enämbän cuin colmeen sataan penningijn/ ja annetta waiwaisten/ ja he napolisit händä. Nijn Jesus sanoit: sallicat hänen olla rauhas/ mixi te händä waiwatte. Hän teki hywän työn minun cohtani: sillä teillä owat aina waiwaiset/ ja cosca ikänäns te tahdotte/ nijn te saatte heille hywä tehdä. Mutta en minä teillä aina ole: Tämä teki mitä hän woi/ ja ennätti woiteleman minun ruumistani hautamisexi. Totisest sanon minä teille: cusa tämä Evangelium Saarnatan caikes mailmas/ nijn myös tämä cuin hän teki/ pitä Saarnattaman hänen muistoxens. JA Judas Ischarioth yxi cahdestatoistakymmenest meni ylimmäisten Pappain tygö/ että hän pettäis hänen heille: Cosca he sen cuulit/ ihastuit he ja lupaisit hänelle raha anda. Ja hän edzei/ cuinga hän soweliasti hänen pettäis. JA ensimmäisnä makian leiwän päiwänä/ cosca Pääsiäis lammas teurastettin/ sanoit hänelle hänen Opetuslapsens: Cusas tahdot että me menemme/ ja walmistam syödäxes Pääsiäis lamban ? Ja hän lähetti caxi hänen Opetuslapsistans/ ja sanoit heille: mengät Caupungijn/ ja yxi ihminen cohta teidän/ candain wesiastiata/ noudattacat händä. Ja cuhunga hän mene/ sanocat perhen isännälle: Mestari käski sinulle sano: cusa on wierasten huone/ josa minä Opetuslasteni cansa söisin Pääsiäis lamban ? Ja hän osotta teille suuren Salin/ raketun ja walmistetun/ walmistacat siellä meille. Ja hänen Opetuslapsens menit/ ja tulit Caupungijn/ ja löysit nijncuin hän oli heille sanonut. Ja walmistit Pääsiäis lamban. Nijn hän tuli ehtona cahdentoistakymmenen cansa. Ja cuin he istuit pöydän tykönä ja söit/ sanoit

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

Jesus: totisest sanon minä teille: yxi teistä/ joca syö minun cansani/ on minun pettäwä. Ja he tulit murhellisexi/ ja rupeisit idzecukin sanoman: ollengo minä ? Ja toinen: ollengo minä ? Hän wastais/ ja sanoi heille: yxi cahdestatoistakymmenest joca minun cansani fatijn rupe. Ihmisen Poica mene tosin nijncuin hänestä on kirjoitettu/ mutta woi sitä ihmistä/ jonga cautta ihmisen Poica petetän/ se olis hänelle parambi/ jos ei se ihminen olis syndynyt. JA heidän syödesäns otti Jesus leiwän/ kijtti ja mursi/ ja andoi heille/ ja sanoi: ottacat/ syökät/ tämä on minun ruumin. Ja otti Calkin/ kijtti/ ja andoi heille. Ja he joit sijtä caicki. Ja hän sanoi heille: tämä on minun weren/ sen Uden Testamendin/ joca monen edest wuodatetan. Totisest sanon minä teille: en minä sillen juo wijnapuun hedelmästä/ siihenasti cuin minä sen vden juon Jumalan waldacunnas. JA cuin he kijtoswirren olit sanonet/ menit he Öljymäelle. Ja Jesus sanoi heille: caicki te tänä yönä pahenetta minusa/ nijncuin kirjoitettu on: Minä lyön paimenda ja lambat hajotetan. Mutta sijtte cuin minä ylösnousen/ nijn minä käyn teidän edellän Galileaan. Nijn Petari sanoi hänelle: jos wielä caicki muut pahenisit/ en cuitengan minä pahene. Ja Jesus sanoi hänelle: totisest sanon minä sinulle: tänäpä/ ennen cuin cuckoi cahdesti laula/ sinä colmast minun kiellät. Mutta hän sanoi wielä enämmin: jos minun pitäis cuoleman sinun cansas/ en minä sijttekän kielläis sinua. Nijn sanoit myös caicki. JA he tulit siihen paickan/ jonga nimi oli Gethsemane. Ja hän sanoi Opetuslapsillens: istucat täsä/ nijncauwan cuin minä menen tuonne rucoileman. Ja hän otti Petarin ja Johannexen ja Jacobin cansans/ ja rupeis wapiseman ja cauhistuman/ ja sanoi heille: Minun sielun on murehisans cuoleman asti/ olcat täsä ja walwocat. Ja hän käwi wäähä edemmä/ langeis maahan ja rucoili/ jos mahdollinen olis/ että se aica hänen ohidzens käwis. Ja sanoi: Abba minun Isän/ caicki owat sinulle mahdolliset/ ota pois minulda tämä Calcki/ ei cuitengan nijncuin minä tahdon/ mutta nijncuin sinä. Ja hän tuli ja löysi heidän macamast/ ja sanoi Petarille: Simon macatcos ? Etkös woinut yhtä hetke walwo ? Walwocat/ ja rucoilcat/ ettet te tulis kiusauxeen. Hengi tosin on aldis/ mutta liha on heicko. Nijn hän taas meni pois ja rucoili/ ja puhui

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

endisen puhen. Ja löysi taas palaitesans heidän macamast: sillä heidän silmäns olit uneliat/ eikä tiennet mitä heidän piti händä wastaman. Ja hän tuli colmannen kerran/ ja sanoi heille: nytkö te maata tahdotta ja lewätä ? Jo nyt kyllä on/ se hetki on tullut/ cadzo/ ihmisen Poica ylönnannetan syndisten käsijn. Noscat ja mengäm/ cadzo/ joca minun pettä/ se lähes ty. JA wielä hänen puhuisans tuli Judas/ joca oli yxi cahdestatoistakymmenest/ ja hänen cansans paljo wäke miecoilla ja seipäillä/ ylimmäisildä Papeilda ja Kirjanoppenuilda ja Wanhimmilda. Nijn pettäjä oli andanut heille yhteisen merkin/ sanoden: kenengä minä suuta annan/ se on/ kijnniottacat händä/ ja wisust poiswiekät. Ja cuin hän tuli/ astui hän äkist hänen tygöns ja sanoi hänelle: Rabbi/ Rabbi/ ja andoi hänen suuta. Mutta ne panit kätens hänen päällens/ ja otit hänen kijnni. Nijn yxi nijstä/ jotca sijnä olit/ weti ulos mieckans/ ja löi ylimmäisen Papin palweliata/ ja hackais pois hänen corwans. JA Jesus sanoi heille: te oletta lähtenet minua nijncuin ryöwäriä miecoilla ja seipäillä kijnniottaman. Minä olen jocapäiwä ollut teidän tykönän/ ja opettanut Templis/ ja et te minua kijnniottanet. Mutta nämät tapahtuwat/ että Ramattu täytetäisin. Nijn caicki Opetuslapset ylönnannoit hänen ja pakenit. Ja yxi nuorucainen seurais händä/ jolla oli lijnainen waate paljan ihon päällä. Ja nuoret miehet kijnniotit hänen/ mutta hän jätti sen lijnaisen waattens ja pakeni alasti heildä. JA he weit pois Jesuxen ylimmäisen Papin tygö/ johonga caicki ylimmäiset Papit ja wanhimmat ja Kirjanoppenet olit cocondunet. Mutta Petari noudatti händä taambana/ siihenasti cuin hän tuli ylimmäisen Papin Salijn/ ja hän istui siellä palweliain seas/ ja lämmitteli walkian tykönä. MUtta ylimmäiset Papit/ ja caicki Raadi edzei todistusta Jesusta wastan/ että he hänen cuolemahan saataisit: Ja ei löynnet/ ja moni todisti wäärin händä wastan/ mutta ei heidän todistuxens ollet soweliat. Ja muutamat tulit ja todistit wäärin händä wastan/ sanoden: Me olemma cuullet hänen sanowan/ minä tahdon tämän Templin/ joca käsillä tehty on/ särke ja colmena päiwänä toisen jällens rakenda/ joca ei ole käsillä tehty. Ja ei nijdengän todistus ollut sowelias. Ja ylimmäinen Pappi nousi/ ja kysyi Jesuxelle/ sanoden: etkös näihin mitän wasta cuin nämät sinua wastan

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

todistawat ? Mutta hän oli äneti/ eikä mitän wastannut. Taas ylimmäinen Pappi kysyi ja sanoi hänelle: oletcos Christus sen siunatun Poica ? Nijn Jesus sanoi: Minä olen. Ja teidän pitä näkemän ihmisen Pojan istuwan woiman oikialla puolella/ ja tulewan Taiwan pilwisä. Nijn ylimmäinen Pappi rewäis waattens/ ja sanoi: Mitä me sillen todistuxia tarwidzem: Te oletta cuullet Jumalan pilcan. MIitä te luuletta ? Nijn he caicki duomidzit hänen cuolemaan. Ja muutamat rupeisit sylkemän hänen päällens/ ja peittämän hänen caswojans ja rusicoidzeman händä ja sanoman hänelle: Arwa. Ja palweliat löit händä poskelle. JA Petari oli alhalla Salis/ njin tuli ylimmäisen Papin pijca. Ja cosca hän näki Petarin lämmittelewän/ cadzahti hän hänen päällens/ ja sanoi: Ja sinäkin olit Jesus Nazarenuxen cansa ? Mutta hän kielsi sanoden: en tunne minä händä/ engä tiedä mitäs sanot. Ja hän meni porstuaan/ ja Cuckoi lauloi. Ja se pijca/ cosca hän näki hänen/ rupeis taas sanoman nijlle/ jotca sijnä seisoit: tämä on yxi heistä. Mutta hän kielsi jällens. Ja taas hetken peräst/ sanoit ne Petarille/ jotca läsnä seisoit: totisest olet sinä yxi heistä: sillä sinä olet Galileus/ cuin sinun puHes takin cuulu. Nijn hän rupeis idziäns sadatteleman/ ja wannoman: en tunne minä '73itä miestä/ josta te puhutta. Ja Cuckoi lauloi toisen kerran. Nijn Petari muisti sen sanan/ cuin Jesus hänelle sanonut oli: ennen cuin Cuckoi cahdesti laula/ sinä colmasti minut kiellät. Ja hän rupeis itkemän.

JA cohta huomeneltain pidit ylimmäiset Papit neuwo/ wanhimbain/ Kirjanoppenuin/ ja caiken Raadin cansa/ ja sidottuna poisweit Jesuxen/ ja ylönannoit Pilatuxelle. Ja Pilatus kysyi hänelle: oletcos Judalaisten Cuningas ? Hän wastais ja sanoi hänelle: sinäpä sen sanot. Ja ylimmäiset Papit cannoit cowin hänen päällens. Nijn Pilatus kysyi taas hänelle/ ja sanoi: etkös mitän wasta ? Cadzo/ cuinga paljo he sinun päälles candawat. Mutta ei Jesus sijtte ensingän wastannut/ njin että Pilatus ihmetteli. MUtta Pääsiäis Juhlana päästi hän heille jongun fangin/ kenengä he anoit. Nijn oli yxi Barrabas nimeldä/ joca capinan nostaitten cansa sidottu oli/ ja capinas murhan tehnyt oli. Ja Canssa meni ja rupeis händä rucoileman/ tekemän heille nijncuin hän aina tottunut oli. Nijn Pilatus wastais heitä/ sanoden: tahdottaco/ että minä

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

päästän teille Judalaisten Cuningan ? Sillä hän tiesi/ että ylimmäiset Papit olit hänen cateudest ylönandanet. Mutta ylimmäiset Papit yllytit Canssa/ että hän heille päästäis Barraban. Nijn Pilatus taas wastais/ ja sanoi heille: mitä te sijs tahdotta että minun pitä tälle tekemän/ jonga te Judalaisten Cuningaxi cudzutta ? nijn he huusit: ristinnaulidze händä. Ja Pilatus sanoi heille: mitäst hän paha on tehnyt ? Mutta he huusit wielä cowemmin: ristinnaulidze händä. Mutta Pilatus tahdoi Canssan mielen nouta/ ja päästi Barraban. Ja andoi Jesuxen ruoskitta ja ristinnaulitta. NIin huowit weit hänen Rastupan/ ja cudzuit cocon caiken joucon. Ja puetit hänen Purpuraan/ ja wäänsit orjantappuraisen Cruunun/ ja panit hänen päähäns. Ja rupeisit händä terwehtämän: Terwe Judalaisten Cuningas. Ja he löit hänen päähäns ruogolla/ ja syljit hänen päällens/ panit polwillens ja cumarsit händä. JA cuin he olit händä pilcannet/ rijsuit he häneldä Purpuran/ ja puetit hänen omijn waatteisijns/ ja weit hänen ristinnaulitta. Ja nijn he waadeit yhtä joca ohidzekäwi ja tuli pellolda/ nimeldä Simon Cyreneus (Alexandrin ja Rufin Isä) candaman hänen Ristiäns. Ja he weit hänen siehen siaan/ joca cudzutan Golgatha/ se on/ Pääcalloin paicka. Ja he annoit hänelle wijna juoda Myrrhalla secoitettua. Waan ei hän ottanut. JA cosca he olit hänen ristinnaulinnet/ jaoit he hänen waattens/ ja heitit nijstä arpa/ mitä cungin piti saaman. Ja se oli colmas hetki cuin he hänen ristinnaulidzit. Ja hänen pääns päälle oli kirjoitettu hänen syyns/ nimittäin: Judalaisten Cuningas. Ja he ristinnaulidzit caxi Ryöwäritä hänen cansans/ yhden oikialle/ ja toisen wasemalle puolelle. Ja nijn täytettin se kirjoitus joca sano: hän on pahantekiäin secan luettu. JA ne jotca sijtä ohidzekäwit/ pilckaisit händä/ ja wäändelit päätäns/ sanoden: Woi sinuas/ cuinga jalost sinä Templin maahan jaotat/ ja colmena päiwänä sen jällens rakennat: Wapahda nyt idzes/ ja astu alas rististä. Nijn myös ylimmäiset Papit pilckaisit händä keskenäns Kirjanoppenuitten cansa/ ja sanoit: muita hän autti/ mutta ei hän woi idzens autta. Jos hän on Christus/ ja Israelin Cuningas/ nijn astucan alas Rististä/ että me näkisim/ ja uscoisim. Ja ne jotca hänen cansans ristinnaulitut olit/ pilckaisit myös händä. JA cuudennen hetken perästä/ tuli pimeys caiken

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

maan päälle haman yhdexänden hetken asti. Nijn yhdexännellä hetkellä huusi Jesus suurella änellä/ sanoden: Eli / Eli / lamasabthani / se on: minun Jumalan/ minun Jumalan/ mixis minun/ ylönannoit ? Ja cuin muutamat jotca sijnä seisoit sen cuulit/ sanoit he: cadzo hän huuta Eliast. Nijn juoxi yxi ja täytti sienen eticalla/ ja pani sen ruogon päähän/ taridzi hänen juoda/ sanoden: pidäs/ cadzocam jos Elias tule händä poisottaman. Mutta Jesus huusi suurella änellä/ ja andoi hengens. Ja Templin waate repeis cahtia/ ylhähdä haman alhalle. Cosca Päämies/ joca sijnä hänen cohdallans seisoit/ näki että hän sen muotoisella huudolla hengens andoi/ sanoi hän: totisest oli tämä ihminen Jumalan Poica. Ja siellä oli myös waimoja/ jotca taambana cadzelit/ joiden seas oli Maria Magdalena ja Maria vähemnän Jacobin ja Josen Äiti ja Salome: Jotca myös händä Galileas seurannet ja palwellet olit/ ja monda muuta jotca hänen cansans Jerusalemijn mennet olit. JA ehtona/ että walmistus päiwä oli/ joca on esisabbathi/ Tuli Joseph Arimathiast/ yxi cunnialinen Raadimies/ joca myös odotti Jumalan waldacunda/ hän rohkeis mennä Pilatuxen tygö/ ja anoi häneldä Jesuxen ruumista. Nijn Pilatus ihmetteli että hän jo cuollut oli/ ja cudzui tygöns Päämiehen ja kysyi häneldä/ jos hän jo aica cuollut oli. Ja cuin hän asian Päämieheldä ymmärsi/ andoi hän Josephille ruumin. Ja hän osti lijnawaatten/ otti hänen/ ja kääri lijnawaatteisin. Ja pani hänen hautaan/ joca calliohon hacattu oli/ ja wieritti kiwen haudan owelle. Mutta Maria Magdalena/ Ja Josen Maria cadzelit cuhunga hän pandin.

JA cosca Sabbathi culunut oli/ osti Maria Magdalena ja Maria Jacobi ja Salome hywän hajulisia woiteita/ woidellaxens händä. Ja tulit haudalle ensimmäisnä Sabbathin päiwänä sangen warhain Auringon coittais. Ja puhuit keskenäns: cuca meille wierittä kiwen haudan owelda ? Ja cuin he cadzoit/ näit he kiwen wieritetyxi/ joca oli sangen suuri. Ja cuin he olit hautaan mennet/ näit he yhden nuorucaisen istuwan oikialla puolella/ joca oli waatetettu pitkillä walkeilla waatteilla/ ja he hämmästyit. Mutta hän sanoi heille: älkät hämmästykö/ te edzittä Jesusta Nazarenusta/ joca ristinnaulittu oli/ hän ylös nousi/ ei hän ole täällä/ cadzo sia/ cuhunga he hänen panit.

PYHÄN MARCUXEN EVANGELIUM

Mutta mengät ja sanocat hänen Opetuslapsillens ja Petarille/ että hän käy teidän edellän Galileaan/ siellä te hänen näettä/ nijncuin hän sanoi teille. Ja he menit nopiast ulos/ ja pakenit haudalda/ sillä wapistus ja hämmästys oli heidän päällens tullut/ ei he myös kellekän mitän sanonet/ sillä he pelkäisit. MUtta cuin Jesus oli warhain ensimmäisnä Sabbathin päiwänä ylösnosnut/ ilmestyi hän ensin Marialle Magdalenalle/ josta hän seidezemen Perkelettä ulosajanut oli. Joca meni ja ilmoitti nijlle jotca hänen cansans ollet olit/ jotca murehitit ja itkit. Ja cuin he cuulit hänen eläwän/ ja että hän häneldä nähty oli/ ei he wielä usconet. Sijtte/ cosca caxi heistä waelsit/ ilmestyi hän heille toisen muotoisna/ cosca he maalle menit. Jotca menit ja julistit muille. Ja ei he nijtäkän usconet. WIimein/ cosca yxitoistakymmendä atrioidzit/ ilmestyi hän/ ja soimais heidän epäuscoans ja heidän sydämens cangiutta/ ettei he usconet nijtä jotca hänen nähnet olit ylösnosnexi. Ja sanoi heille: mengät caicken mailmaan/ ja Saarnatcat Evangeliumi caikille luoduille. Joca usco ja castetan/ se tule autuaxi/ mutta joca ei usco/ se cadotetan. Mutta nämät owat ne merkit/ jotca nijtä noudattawat cuin uscowat: Minun nimeni cautta pitä heidän Perkelet ulosajaman/ vsilla kielillä puhuman/ kärmet poisajaman. Ja jos he jotakin myrcky juowat/ nijn ei heille mitän wahingoita. Sairasten päälle pitä heidän kätens paneman/ ja ne paranewat. Ja Herra sijtte cuin hän oli heille puhunut/ otettin ylös Taiwaseen/ ja istu Jumalan oikialla kädellä. Mutta he menit/ ja Saarnaisit jocapaicas/ ja Herra waicutti heidän cansans/ ja wahwisti Sanan noutawaisten merckein cautta.

P. Lucan Evangelium

ETtä moni on ruwennut kirjoittaman järjestäns näistä asioista jotca meidän seasam tapahtunet owat/ Nijncuin ne meille sanonet owat/ jotca sen algusta idze nähnet owat/ ja sanan palweliat ollet owat: Näky myös minulle se cohtullisexi olewan/ sijtte cuin minä algusta caicki cappalet wisust tutkinut olen/ että minä sinullekin (hywä Teophile) sijtte järjestäns kirjoitaisin: Ettäs

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

ymmärräisit selkiäst ne asiat/ joista sinä opetettu olet. HERodexen Judean Cuningan aicana oli yxi Pappi Zacharias nimeldä/ Abian wuorosta/ ja hänen emändäns Aaronin tyttäreistä/ ja hänen nimens oli Elizabeth. Ja he olit molemmat hurscat/ Jumalan edes waeldawaiset caikisa HERran käskyisä ja säädyisä laittamattomat. Ja ei heillä ollut lasta: sillä Elizabeth oli hedelmätöin/ ja he olit molemmat ijälliset. JA tapahtui/ cosca hän wuorollans Papin wirca piti Jumalan edes Pappiuden tawan jälkeen: Ja arpa langeis hänelle/ että hänen piti suidzuttaman/ nijn hän meni HERran Templijn. Ja caicki Canssan paljous oli ulcona ja rucoili suidzutuxen aicana. NIin ilmestyi hänelle HERran Engeli seisoin suidzutusaltarin oikialla puolella. Ja cuin Zacharias hänen näki/ hämmästyi hän/ ja pelco langeis hänen päällens. Mutta Engeli sanoi hänelle: älä pelkä Zacharia/ sillä sinun rucouxes on cuulttu. Ja sinun emändas Elizabeth synnyttä sinulle pojan/ jonga nimen sinun pitä cudzuman Johannes. Ja sinulle tule ilo ja ihastus. Ja monda iloidzewat hänen syndymisestäns. Sillä hän tule suurexi HERran edes. Wijna ja wäkwätä juoma ei hän juo. Ja hän täytetän Pyhällä Hengellä jo Äitins cohdu. Ja hän käändä monda Israelin lapsist heidän HERrans Jumalans tygö. Ja käy hänen edelläns Elian hengellä ja woimalla/ käändäin Isäin sydämet lastens tygö/ ja tottelemattomat hurscasten toimen tygö/ ja walmista HERralle walmin Canssan. Ja Zacharias sanoi Engelille: mistä minä sen ymmärrän? sillä minä olen wanha/ ja minun emändän on jo ijällinen. Nijn Engeli wastais/ ja sanoi hänelle: minä olen Gabriel joca seison Jumalan edes/ ja olen lähetetty puhuman sinun cansas/ ja saattaman näitä iloisia sanomita sinulle. Ja cadzo/ sinä tulet mykäxi/ ja et saa puhua haman sijhen päiwän asti/ jona nämät tapahtuwat/ ettes usconut minun sanojani/ jotca ajallans täytetän. JA Canssa odotti Zachariast/ ja ihmetteli että hän nijn Tempelis wijwyi. Ja cuin hän tuli ulos/ nijn ei hän saanut puhua. Ja he ymmärsit että hän oli jongun näyn Tempelis nähnyt. Ja hän wijttais heille/ ja jäi mykäxi. Ja cosca hänen wircans päiwät olit täytetyt/ nijn hän meni cotians. Ja nijden päiwäin jälkeen tuli hänen emändäns Elizabeth rascaxi/ ja salais idzens wijsi Cuucautta/ sanoden: Näin on HERra minulle tehnyt nijnä päiwinä/ cuin hän

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

minun puoleni cadzoi/ että hän poisottais minun ylöncadzeni ihmisten seas. Mutta cuudendena Cuucautena/ lähetettin Gabriel Engeli Jumalalda yhteen Galilean Caupungijn/ jonga nimi oli Nazareth: Yhden Neidzen tygö/ joca oli kihlattu miehelle/ jonga nimi oli Joseph/ Dawidin huonesta/ ja Neidzen nimi oli Maria. Ja Engeli tuli hänen tygöns/ ja sanoi: Terwe armoitettu/ HERra on sinun cansas/ siunattu olet sinä waimoin seas. Mutta cuin hän näki hänen/ hämmästyi hän hänen puhes tans/ ja ajatteli millinen se terwetyks oli. Ja Engeli sanoi hänelle: älä pelkä Maria: sillä sinä löysit armon Jumalan tykönä. Ja cadzo/ sinä sijtät cohduzas ja synnytät Pojan/ ja sinun pitä cudzuman hänen nimens JESUS. Sen pitä oleman suuren/ ja pitä cudzuttaman ylimmäisen Pojaksi. Ja HERra Jumala anda hänelle Dawidin hänen Isäns istuimen. Ja hänen pitä Jacobin huonen Cuningas ijancaickisest oleman/ ja hänen waldacunnallans ei pidä loppua oleman. Nijn sanoi Maria Engelille/ cuinga tämä tule: sillä en minä miehes tä mitän tiedä? Ja Engeli wastais/ ja sanoi hänelle: Pyhä Hengi tule sinun päälles/ ja sen ylimmäisen woima warjo sinun. Sentähden myös se Pyhä cuin sinusta syndy/ pitä cudzuttaman Jumalan Pojaksi. Ja cadzo/ Elizabeth sinun langos sijtti myös pojan hänen vanhalla ijälläns/ ja tämä on cuudes Cuucausi hänelle/ joca sanottin hedelmättömäxi: Sillä ei Jumalan edes ole yhtän asiata mahdotoinda. Nijn sanoi Maria: cadzo HERran pijca/ tapahtucon minulle sinun sanas jälkeen. Ja Engeli läxi hänen tyköäns. MUTta Maria nousi nijnä päiwinä/ ja meni kijrust ylös mäkiylijn Judan Caupungijn. Ja tuli Zacharian huonesen/ ja terwehti Elizabethi. Ja tapahtui/ sijtte cuin Elizabeth cuuli Marian terwetyksen/ hyppäis lapsi hänen cohduzas. Ja Elizabeth täytettin Pyhällä Hengellä/ huusi suurella änellä/ ja sanoi: Siunattu olet sinä waimoin seas/ ja siunattu on sinun cohtus hedelmä. Ja custa se minulle tule/ että minun HERrani Äiti tule minun tygöni? Sillä cadzo/ sijtte cuin sinun terwetyxes äni tuli minun corwihini/ hyppäis lapsi ilost minun cohduzani. Ja autuas olet sinä joca uscoit: sillä ne täytetän/ cuin sinulle owat sanotut HERralda. Ja Maria sanoi: MInun sielun ylistä HERra/ Ja minun hengen iloidze Jumalasa minun wapahtajasani. Että hän cadzoi pijcans nöyryttä/ cadzo/ tästedes pitä

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

caickein sucucundain minua autuaxi cudzuman. Sillä hän on suuria ihmeitä tehnyt minun cohtani/ ja hänen nimens on pyhä. Ja hänen laupiudens pysy sugusta sucuhun/ nijllä jotca händä pelkävät. Hän osotti woiman käsiwarrellans/ ja hajotti corjat heidän sydämens mielestä. Woimalliset on hän cukistanut istuimelda/ ja corgotti nöyrät. Isowat täytti hän hywydellä/ ja rickat jätti tyhjäksi. Hän corjais Israelin hänen palwelians/ muistain oma laupiuttans. Nijn cuin hän on puhunut meidän Isillem/ Abrahamille ja hänen siemenellens ijancaickisest. Ja Maria oli hänen tykönäns läHes colme Cuucautta/ ja palais cotians. JA Elizabethin synnyttämisen aica täytettiin/ ja hän synnytti pojan. Cosca hänen kylälisens ja langons cuulit/ että HERra oli tehnyt suuren laupiuden hänen cansans/ iloidzit he hänen cansans. Ja tapahtui cahdexandena päivänä/ että he tulit lasta ymbärinsleickaman/ ja cudzuit hänen Zacharias hänen Isäns nimeldä. Nijn wastais hänen Äitins/ ja sanoi: ei suingan/ waan hän pitä cudzuttaman Johannes. Ja he sanoit hänelle: ei ole ketän sinun sugusas/ joca cudzutan sillä nimellä. Nijn he wijttaisit hänen Isällens/ millä nimellä hän tahtoi hänen cudzua. Ja hän anoi taulua/ ja kirjoitti: Johannes on hänen nimens. Ja jocainen ihmetteli sitä. Nijn cohta aukeni hänen suuns ja hänen kielens ja puhui/ kijttäin Jumalata. Ja pelco tuli caickein heidän kylällistens päälle. Ja caikisa Judean Mäkicanssas ilmaunsit caicki nämät tegot. Ja caicki jotca tämän cuulit/ panit he sen heidän sydämihins/ sanoden: mingäs luulet tästä lapsesta tulewan? sillä HERran käsi oli hänen cansans. Ja hänen Isäns Zacharias täytettiin Pyhällä Hengellä/ ja ennusti sanoden: KIitetty olcon HERra Israelin Jumala/ sillä hän on edzinyt ja lunastanut hänen Canssans. Ja on meille corgottanut autuuden sarwen/ Dawidin hänen palwelians huones. Nijn cuin hän on muinen puhunut/ hänen pyhäin Prophetains suun cautta. Wapahtaxens meitä meidän wihollisildam/ ja caickein kädest/ jotca meitä wihawat. Ja osottaxens laupiutta meidän Isillem/ ja muistaxens hänen pyhä lijttons. Ja sitä wala/ jonga hän wannoi Abrahamille meidän Isällem/ meille andaxens. Että me lunastetut/ meidän wihollistem kädest/ händä pelkämät palwelisim: Pyhydes ja hurscaudes hänen edesäns caickena meidän elinaicanam. Ja sinä

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

poicainen pitä cudzuttaman ylimmäisen Prophetaxi: sillä sinun pitä käymän HERran caswon edes/ walmistaman hänen teitäns. Ja andaman autuuden tunnon hänen Canssallens/ heidän syndeins andexi saamisexi. Meidän Jumalam sydämelisen laupiuden cautta/ jolla meitä on edzinyt Coitto ylhähdä. Walistaman niittä/ jotca pimeis ja cuolon warjos istuwat/ ja ojendaman meidän jalcam rauhan tielle. Ja lapsi caswoi ja wahwistui Henges/ ja asui corwes/ siihenasti että se päiwä tulis/ jona hänen piti Israelin Canssan eteen tuleman.

Niinä päiwinä käwi yxi käsky Keisarilda Augustuxelda/ että caicki mailma piti werollisexi laskettaman. Ja tämä weron laskemus oli ensimmäinen/ joca tapahtui silloin cosca Kyrenius oli Maanherra Syrias. Ja cukin meni Caupungihins andaman idziäns arwatta. Nijn myös Joseph Galileast/ Nazarethin Caupungist/ ylösmeni Judean/ Dawidin Caupungijn/ joca cudzutan Bethlehem: Sillä hän oli Dawidin huonest ja sugust/ andaman idzens arwatta/ Marian hänen kihlatun emändäns cansa/ joca rascas oli. Nijn tapahtui heidän siellä ollesans/ että synnyttämisen päiwät tulit täytetyxi. Ja hän synnytti Pojan hänen esicoisens/ ja capaloidzi hänen/ ja pani seimeen/ ettei heille ollut sia majas. Ja paimenet walwoit sijnä paickacunnas pellolla heidän laumans/ ja wartioidzit yöllä heidän carjans. Ja cadzo/ HERran Engeli seiso heidän tykönäns/ ja HERran kirckaus walais heitä/ että he suurest peljästyit. Ja Engeli sanoi heille: älkät peljätkö: sillä cadzo/ minä ilmoitan teille suuren ilon/ joca tulewa on caikelle Canssalle: Teille on tänäpäen syndynyt Wapahtaja/ HERra Christus Dawidin Caupungis. Ja tämä on teille merkixi: te löydätte lapsen capaloittuna seimes. Ja Engelin cansa oli suuri taiwalisen sotawäen joucko/ jotca kijtit Jumalata ja sanoit: Cunnia olcon Jumalalle corkiudes/ ja maasa rauha/ ja ihmisille hywä tahto. JA tapahtui/ että Engelit menit heidän tyköns Taiwasen/ nijn paimenet puhuit keskenäns: käykämme Bethlehemijn/ ja cadzocam sitä cuin tapahtunut on/ jonga HERra meille ilmoitti. Ja he tulit kijruhtain/ ja löysit Marian/ ja Josephin/ nijn myös lapsen/ joca macais seimes. Cosca he tämän nähnet olit/ julistit he sen sanoman/ cuin heille tästä lapsesta sanottu oli. Ja caicki jotca sen cuulit/

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

ihmettelit niitä puheita cuin heille Paimenilda sanottu oli. Mutta Maria kätkei caicki nämät sanat/ tutkistellen hänen sydämesäns. Ja paimenet palaisit/ ylistäin ja cunnioittain Jumalata/ caikista cuin he cuullet ja nähnet olit/ nijncuin heille sanottu oli. JA sijttecuin cahdexan päiwä culunut oli/ että lapsi piti ymbärinsleicattaman/ cudzuttin hänen nimens JEsus/ joca nijn oli Engelildä jo ennen cudzuttu/ cuin hän sikis Äitins cohdua. JA sijtte cuin heidän puhdistus päiwäns olit täytetyt Mosexen Lain jälkeen/ weit he hänen Jerusalemiijn/ seisattaxens händä HERran eteen. Nijncuin kirjoitettu on HERran Lais: caicki miehen puoli/ joca ensin awa äitins cohdu/ pitä cudzuttaman HERralle pyhäxi. Ja uhraman/ nijncuin sanottu on HERran Lais: pari Mettisiä/ eli caxi Kyhkyläisen poica. Ja cadzo/ yxi mies oli Jerusalemis/ jonga nimi oli Simeon: tämä oli hurscas ja Jumalinen mies/ odottain Israelin lohdutusta: ja Pyhä Hengi oli hänes. Ja hänelle oli wastaus annettu Pyhäldä Hengeldä/ ettei hänen pitänyt ennen cuoleman/ cuin hän näkis HERran Christuxen. Ja hän tuli Hengen cautta Templiijn. Ja cuin wanhemmat lapsen Jesuxen toit Templiijn/ tehdäxens hänen edestäns Lain tawan jälkeen: otti hän hänen sylijns/ kijtti Jumalata ja sanoi: LAske nyt HERra palwelias rauhaan menemän/ sanas jälkeen. Sillä minun silmäni owat nähnet sinun autuudes. Jonga sinä caikille Canssoille walmistit. Walkeudexi/ walistaman pacanoita/ ja sinun Canssas Israelin cunniaxi. JA Joseph ja hänen Äitins ihmettelit niitä cuin hänestä sanottin. Ja Simeon siunais heitä/ ja sanoi Marialle hänen Äitillens: Cadzo/ tämä on pandu langemisexi/ ja nousemisexi monelle Israelis/ ja merkixi/ jota wastan sanotan: Ja sinungin sielus läpidze pitä miecan myös käymän/ että monen sydämen ajatuxet ilmoitettaisin. Ja Hanna Prophetissa Phanuelin tytär/ Asserin sugusta/ oli joutunut pitkälle ijälle/ ja oli elänyt miehens cansa seidzemen ajastaica hänen Neidzydestäns. Ja oli leskenä läHes neljä yhdexättäkymmendä ajastaica/ ja ei lähtenyt Templistalwelemast Jumalata/ paastoisa ja rucouxisa yötä ja päiwä. Ja tämä tuli myös sillä hetkellä siihen/ ja cunnioidzi HERra ja puhui hänestä caikille/ cuin wapautta Jerusalemis odotit. Ja sijttecuin he olit caicki tehnet HERran Lain jälkeen/ palaisit he Galilean heidän Caupungins Nazaretijn. Mutta lapsi caswoi

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

ja wahwistui Henges/ ja täytettin wijsaudella/ ja Jumalan armo oli hänen cansans. JA hänen wanhemmans waelsit joca vuosi Pääsiäis juhlaalle Jerusalemiijn: Ja cuin hän jo caxitoistakymmendä ajastaica wanha oli/ menit he Jerusalemiijn juhlapäiwän tawan jälken: Ja cuin ne päiwät olit culunet/ palaisit he cotians/ ja poicainen Jesus jäi Jerusalemiijn/ jota ei hänen wanhemmans huomannet/ waan luulit hänen olewan seuras. Ja he käwit yhden päiwäcunnan/ ja edzeit händä langoins ja tuttawaains seas. Ja cuin ei he händä löytänet/ palaisit he Jerusalemiijn händä edzimän. Ja tapahtui colmannen päiwän perästä/ että he löysit hänen istuwan Templis opettajain keskellä/ cuuldelewan heitä/ ja kysywän heille. Ja caicki jotca hänen cuulit/ hämmästyit hänen ymmärrystäns ja wastaustans. Ja cuin he hänen näit/ nijn he ihmettelit/ ja hänen Äitins sanoi hänelle: Poican/ mixis meille näin teit? cadzo/ sinun Isäs ja minä olemma murehtien edzinet sinua. Ja hän sanoi heille: mitästä te minua idzitte? Ettäkö tiennet/ että minun pitä nijsä oleman/ jotca minun Isäni owat? Ja ei he ymmärtänet sitä sana cuin hän heille sanoi. Ja hän meni alas heidän cansans/ ja tuli Nazarethiijn/ ja oli heille alammainen. Mutta hänen äitins kätki caicki nämät sanat sydämehens. Ja Jesus menestyi wijsaudes/ ja ijäs/ ja armos/ Jumalan ja ihmisten edesä. Wiidennellä toistakymmenellä wuodella Keisar Tiberiuxen wallan alla/ cosca Pontius Pilatus Judean Maanherra oli/ ja Herodes Galileas Tetrarcha oli/ ja hänen weljens Philippus oli Tetrarcha Itureas/ ja Trachonitin maacunnas/ Ja Lysanias oli Tetrarcha Abilenes/ cosca Hanna ja Caiphas ylimmäiset Papit olit: silloin tapahtui Jumalan käsky Johannexelle Zacharian pojalle corwes. Ja hän tuli caickiijn maan paickoihin Jordanin ymbärins/ ja Saarnais parannuxen castetta syndein andexi andamisexi. Nijncuin kirjoitettu on Esaian Prophetan Saarna ramatus/ joca sano: huutawa äni on corwes/ walmistacat HERran tietä/ ja tehkät hänen polcuns oikiaxi. Caicki laxot pitä täytettämän/ ja caicki wuoret ja mäet alettaman/ wäärät pitä ojettaman/ ja coleat tasaiseixi teixi tehtämän/ Ja caicki liha pitä näkemän Jumalan autuden. NIin hän sanoi Canssalle/ joca tuli andaman idziäns casta häneldä: te kärmen sikiät/ cuca on teidän opettanut wälttämän tulewaista wiha? Tehkät otolliset parannuxen

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

hedelmät/ ja älkät ruwetco sanoman idzellän: Abraham on meidän Isäm: sillä minä sanon teille: Jumala woi näistä kiwistä herättä Abrahamille pojat. Mutta jo on kirwes pandu puiden juurelle/ jocainen puu joca ei tee hyvä hedelmätä/ se hacatan poicki/ ja heitetän tuleen. JA Canssa kysyi hänelle/ sanoden: mitästä meidän pitä tekemän? Nijn hän wastaten sanoi heille: jolla on caxi hametta/ andacan sille jolla ei yhtän ole/ ja jolla on ruoca/ hän tehkän myös nijn. Publicanit tulit myös andaman heitäns casta/ ja sanoit hänelle: Mestari/ mitästä meidän pitä tekemän? Hän sanoi heille: älkät enämbi waatico/ cuin teille säättö on. NIin kysyt myös häneldä sotamiehet/ sanoden: mitästä meidän pitä tekemän? hän sanoi heille: älkät kenengän wäkiwalda taicka wääryttä tehkö/ ja tytykät teidän palckaan. MUtta cuin Canssa odotti/ ja caicki ajattelit sydämisäns Johannexest: lienekö hän Christus. Wastais Johannes/ sanoden jocaidzelle: minä tosin castan teitä wedellä/ waan wielä tule minua wäkewämbi/ jonga kengän nauhoja en minä ole kelwollinen päästämän/ hän casta teitä Pyhällä Hengellä ja tulella. Jonga on wiskin kädesä/ ja hän puhdista hänen luwans/ ja coco nisuns aittans/ mutta acanat hän poltta sammumattomalla tulella. Ja hän julisti Canssalle neuwoin myös paljon muuta. MUtta cosca Herodes Tetrarcha rangaistin häneldä/ Herodiaxen hänen weljens emännän tähden. Paidzi muuta paha cuin Herodes Johannexelle teki/ salpais hän hänen päälisexi tornijn. JA tapahtui/ cosca caicki Canssa castettin/ ja Jesus myös castettin/ ja rucoili/ nijn Taiwas aukeni. Ja Pyhä Hengi tuli alas ruumillisella muodolla hänen päällens nijncuin Mettinen/ ja äni sanoi taiwasta: Sinä olet minun racas Poican/ sinuun minä mielistyn. Ja Jesus oli läHes colmenkymmenen wuotinen/ ja luultin Josephin pojaxi/ joca oli Elin poica. Joca oli Mathatian poica. Joca oli Levin poica. Joca oli Melchin poica. Joca oli Jannan poica. Joca oli Josephin poica. Joca oli Mathatian poica. Joca oli Amoxen poica. Joca oli Naumin poica. Joca oli Eslin poica. Joca oli Naggen poica. Joca oli Maathin poica. Joca oli Mathatian poica. Joca oli Semein poica. Joca oli Josephin poica. Joca oli Judan poica. Joca oli Joannan poica. Joca oli RHesan poica. Joca oli Zorobabelin poica. Joca oli Salathielin poica. Joca oli Nerin poica.

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

Joca oli Melchin poica. Joca oli Addin poica. Joca oli Kosamin poica. Joca oli Elmodamin poica. Joca oli Herrin poica. Joca oli Josenin poica. Joca oli Eliezerin poica. Joca oli Joramin poica. Joca oli Matthatin poica. Joca oli Levin poica. Joca oli Simeonin poica. Joca oli Judan poica. Joca oli Josephin poica. Joca oli Jonan poica. Joca oli Eliachiminn poica. Joca oli Melean poica. Joca oli Menanin poica. Joca oli Mathatan poica. Joca oli Nathanin poica. Joca oli Dawidin poica. Joca oli Jessen poica. Joca oli Obedin poica. Joca oli Boozin poica. Joca oli Salmonin poica. Joca oli Naasonin poica. Joca oli Aminadabin poica. Joca oli Aramin poica. Joca oli Esromin poica. Joca oli Pharesin poica. Joca oli Judan poica. Joca oli Jacobin poica. Joca oli Isaachin poica. Joca oli Abrahamin poica. Joca oli Tharan poica. Joca oli Nachorin poica. Joca oli Zaruchin poica. Joca oli Ragahun poica. Joca oli Phalechin poica. Joca oli Heberin poica. Joca oli Salan poica. Joca oli Cainan poica. Joca oli Arphaxadin poica. Joca oli Semin poica. Joca oli Noen poica. Joca oli Lamechin poica. Joca oli Mathusalan poica. Joca oli Enochin poica. Joca oli Jaredin poica. Joca oli Malaleelin poica. Joca oli Cainan poica. Joca oli Enoxen poica. Joca oli Sethin poica. Joca oli Adamin poica. Joca oli Jumalan poica.

NIin Jesus täynäns Pyhä Henge palais Jordanist/ ja wietin Hengeldä corpeen/ Ja kiusattin neljäkymmendä päiwä Perkeleldä/ eikä syönyt mitän nijnä päiwinä/ mutta nijden lopus hän isois. Nijn Perkele sanoi hänelle: jos sinä olet Jumalan Poica/ nijn sanos tälle kiwelle/ että hän leiwäxi tulis. Jesus wastais/ sanoden: kirjoitettu on: ei ihminen elä ainoastans leiwäst/ waan jocaidzesta Jumalan sanasta. Ja Perkele wei hänen corkelle wuorelle/ ja osotti hänelle caicki maan pijrin waldacunnat/ silmän räpäyxellä. Ja Perkele sanoi hänelle: caiken tämän wallan/ ja heidän cunnians minä annan sinulle: sillä minun haldun owat ne annetut/ ja minä annan ne kelle minä tahdon: Jos sinä sijs cumarrat ja rucoilet minua/ nijn he owat caicki sinun. Ja Jesus wastaten sanoi henelle: mene matcas minun tyköni Satan: sillä kirjoitettu on: sinus HERras Jumalatas pitä sinun cumartaman/ ja händä ainoata palweleman. Ja hän wei hänen Jerusalemijn/ ja asetti Templin harjalle/ ja

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

sanoi hänelle: jos sinä olet Jumalan Poica/ nijn laske tästä idzes alas: Sillä kirjoitettu on: hän on Engeleidens käskenyt sinusta/ warjeleman sinua. Ja käsisäns candaman sinua/ ettes jalcas kiwen loucka. Ja Jesus wastaten sanoi hänelle: sanottu on: älä kiusa sinun HERras Jumalatas. Ja cuin caicki kiusaus oli päätetty/ meni Perkele pois hetkexi hänen tyköns. Ja Jesus palais Hengen wäes taas Galileaan/ ja sanoma cuului hänestä ymbäri caiken lähi maacunnan. Ja hän opetti heidän Synagogasans/ ja cunnioitettin caikilda. JA hän tuli Nazaretijn/ cusa hän caswatettu oli/ ja meni tawans jälkeen Sabbathin päiwänä Synagogaan/ ja nousi lukeman. Ja hänelle annettin Esaian Prophetan Ramattu. Ja cuin hän Ramatun awais/ löysi hän sen paican cusa kirjoitettu on: HERran Hengi on minun päälläni/ ja hän woiteli minun/ ja lähetti Saarnaman waiwaisille Evangeliumi/ ja parandaman särjetyitä sydämitä/ Ja ilmoittaman Fangeille lunastusta/ ja sokeillen nägyn andaman/ ja fangituita wapaxi saattaman/ ja että minä HERran vuoden julistaisin. Ja cuin hän pani Ramatun kijnni/ andoi hän sen palwelialle/ ja istui: ja caickein silmät cuin Synagogas olit/ cadzelit hänen päällens. Ja hän rupeis heille sanoman: tänäpä on tämä kirjoitus teidän corwisan täytetty. Ja caicki annoit hänelle todistuxen/ ja ihmettelit nijtä armollisia sanoja/ cuin hänen suustans tulit/ ja sanoit: eikö tämä ole Josephin poica? Ja hän sanoi heille: sanocat caiketi minulle tämä sananlascu: Lääkäri paranna idzes: Cuinga suuria töitä me cuulimma sinun tehnen Capernaumis/ tee myös nijn täsä Isäs maalla. Nijn hän sanoi: totisest sanon minä teille: ei yxikän Propheta ole Isäns maalla otollinen. Waan minä sanon teille totudes: monda leske oli cuitengin Israelis Elian ajalla/ cosca Taiwas oli suljettu colme vuotta ja cuusi cuucautta: ja cosca suuri nälkä tapahtui caikes maacunnas. Ja ei Elias lähetetty yhdengän heidän tygöns/ waan yhden leski waimon tygö Sidonialaisten Sarephtan. Ja monda spitalista oli Israelis Heliseus Prophetan ajalla/ ja ei yxikän heistä puhdistettu/ waan Naaman Syrialainen. Ja caicki cuin Synagogas olit/ tulit wihoja täyten cosca he nämät cuulit. Ja nousit händä watan/ ajoit hänen ulos Caupungist/ ja weit hänen haman wuoren cuckulalle/ jonga päälle heidän Caupungins rakettu oli/ syöstäxens händä alas. Mutta hän käwi

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

heidän keskizens/ Ja meni Capernaumijn Galilean Caupungihin/ ja opetti heitä siinä Sabbathin päivänä. Ja he hämmästyit hänen opetustans: sillä hänen puhens oli woimallinen. JA Synagogas oli yksi ihminen/ jolla oli riettaisen Perkelen hengi/ Ja hän huusi suurella änellä/ sanoden: pidäs mitä sinun on meidän cansam Jesu Nazarene? tulickos meitä hucuttaman? minä tiedän cucas olet/ juuri Jumalan pyhä. Ja Jesus nuhteli händä/ sanoden: waickene/ ja mene pois hänestä. Ja cuin Perkele oli hänen heidän keskellens heittänyt/ niin hän meni ulos hänest/ ja ei händä wahingoittanut mitän. Ja pelco tuli caickein päälle/ ja puhuit keskenäns/ sanoden: mikä tämä lienekän? sillä hän haasta wäellä ja woimalla riettaisitakin hengejä/ ja he ulos lähtewät. Ja se sanoma cuului hänest caickijn sen maacunnan lähi paickoihin. JA cuin hän läxi Synagogast/ meni hän Simonin huonesen/ mutta Simonin anoppi sairasti cowin wilutautia/ ja he rucoilit händä hänen edestäns. Ja hän meni hänen tygöns/ ja haastoi wilutautia: ja wilutauti luopui hänestä/ ja hän nousi cohta ja palweli heitä. JA cuin Auringo laski/ niin caicki/ joilla oli sairaita moninasis taudeis/ weit ne hänen tygöns: Ja hän pani jocaidzen päälle kätens/ ja paransi heitä. Ja monesta läxit myös Perkelet huutain/ ja sanoden: Sinä olet Christus Jumalan Poica. Niin hän rangais niitä/ eikä sallinut heidän puhua/ sillä he tiesit hänen olewan Christuxen. MUTta cuin päivä tuli/ meni hän erimaahan/ ja Canssa edzeit händä ja menit hänen tygöns/ ja estelit händä/ ettei hänen pitänyt siellä lähtemän. Ja hän sanoi heille: minun pitä myös muillekin Caupungeille Evangeliumi Jumalan waldacunnast Saarnaman: sillä sitä warten minä olen lähetetty. Ja hän Saarnais Galilean Synagogisa.

Niin tapahtui/ cosca Canssa tungi hänen tygöns/ cuuleman Jumalan sana/ että hän seiso Genezarethin meren tykönä. Ja näki caxi wenhettä olewan meren tykönä/ joista calamiehet olit lähtenet ja pesit heidän werckojans. Niin hän meni yhten wenHesen/ joca oli Simonin/ ja käski hänen wäähä maasta uloslaske: ja hän istui wenHes ja opetti Canssa. Ja cuin hän lackais puhumast/ sanoi hän Simonille: wie sywälle/ ja heittäkät werckon apajalle. Ja Simon wastaten sanoi hänelle: Mestari/ me olemma caiken yön työtä tehnet/

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

ja en mitän saanet/ mutta sinun käskystäs minä cuitengin heidän ulos wercon. Ja cuin he sen teit/ suljit he suuren calain paljouden/ ja heidän werckons repeisit. Ja wijttaisit cumpanillens/ jotca olit toises wenHes / tuleman ja auttaman heitäns. Ja he tulit/ ja täytit molemmat wenhet/ nijn että he rupeisit wajoman. Cosca Simon Petari sen näki/ langeis hän Jesuxen polwein tygö/ sanoden: HERra mene pois minun tyköni/ sillä minä olen syndinen ihminen: Sillä hämmästys oli hänen käsittänyt/ ja caicki jotca hänen cansans olit/ calan saalin tähden/ jonga he saanet olit. Nijn myös Jacobin ja Johannexen/ Zebedeuxen pojat/ jotca olit Simonin cumpanit. Ja Jesus sanoi Simonille: älä pelkä/ tästedes sinä saat ihmisiä. Ja he wedit wenhens maalle ja ylönnöit caicki/ ja seuraisit händä. JA tapahtui/ cosca hän oli yhdes Caupungis/ Cadzo/ nijn sijnä oli yxi mies spitalita täynäns/ cuin hän näki Jesuxen/ langeis hän caswoillens/ rucoili händä/ sanoden: HERra/ jos sinä tahdot/ nijn sinä voit minun puhdistas. Ja hän ojensi kätens ja rupeis häneen/ ja sanoi: minä tahdon/ ole puhdas. Ja cohta spitali läxi hänestä. Ja hän kielsi hänen kellengän sanomast: waan mene/ sanoi hän/ ja osota idzes Papille/ ja uhra sinun puhdistuxes edest/ nijncuin Moses heille käski/ todistuxexi. Nijn sanoma lewis enämmin hänestä/ ja paljo Canssa cocondui cuuleman händä/ ja että he parataisin hänelä heidän taudeistans. Mutta hän meni corpeen/ ja rucoili. JA tapahtui yhtenä päiwänä/ cosca hän opetti/ että siellä istuit myös Phariseuxet ja Lainopettajat/ jotca tullet olit jocaidzest Caupungist/ Galileast/ Judeast ja Jerusalemist. Ja HERran woima oli parandaman heitä. Ja cadzo/ muutamat miehet cannoit yhden halwatun ihmisen wuotesa/ ja he pyysit händä wiedä sisälle ja panna hänen eteens. Ja cuin ei he löynnet Canssan tähden/ custa puolesta he olisit hänen parahin sisälle saanet/ astuit he caton päälle/ ja laskit hänen läpidze caton wuoteinens juuri Jesuxen eteen. Ja cuin hän näki heidän uscons/ sanoi hän sille: ihminen/ sinun syndis andexi annetan sinulle. Ja Kirjanoppenet ja Phariseuxet rupeisit ajatteleman/ sanoden: cuca tämä Jumalan pilckaja on? cuca woi synnit anda andexi/ mutta ainoa Jumala. Cosca Jesus ymmärsi heidän ajatuxens/ sanoi hän heille: mitä te ajatteletta teidän sydämisän? Cumbi on kewembi? sanoa/ sinun

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

syndis andexi annetan sinulle/ taicka sanoa/ nouse ja käy? Että te tiedäisitte ihmisen Pojalla olewan wallan maan päällä synnit andexi anda/ sanoi hän halwatulle: minä sanon sinulle: nouse ja ota wuotes/ ja mene cotias. Ja hän nousi cohta heidän nähdens/ ja corjais wuotens/ josa hän maannut oli/ ja meni cotians/ cunnioittain Jumalata. Ja he hämmästyit caicki/ ja cunnioidzit Jumalata/ ja he täytettin caicki pelgolla/ sanoden: me näimmä tänäpä camaloita. SIjtte läxi hän/ ja näki Publicanin nimeldä Lewin istuwan Tullihuones/ ja sanoi hänelle: seura minua. Ja hän ylönandoi caicki/ nousi ja seurais händä. Ja Lewi teki hänelle cotonans suuren pidon/ ja paljo Publicaneja/ ja muita atrioidzit heidän cansans. Mutta Kirjanoppenet ja Phariseuxet napsit hänen Opetuslapsians/ sanoden: Mixi te Publicanein ja synneisten cansa syötte ja juotte? Ja Jesus wastaten sanoi heille: ei terwet tarwidze Läkäritä/ waan sairat. En ole minä tullut wanhurscaita cudzuman/ waan syndisitä parannuxeen. Nijn he sanoit hänelle: mixi Johannexen Opetuslapset ja Phariseusten Opetuslapset vsein paastowat ja rucoilewat/ mutta sinun Opetuslapses syöwät ja juowat? Hän sanoi heille: et te woi häęcanssa nijncauwan paastoman waatia cuin ylkä on heidän cansans. Waan cosca ylkä otetan pois heildä/ nijnä päiwinä pitä heidän paastoman. Ja hän sanoi myös heille wertauxen: ei paicka kengän vdella weran tilgalla wanha waatetta/ sillä hän rewäise vden/ ja vsi paicka ei sowi wanhaan. Ja ei pane kengän nuorta wijna wanhoiin leileihin/ sillä nuori wijna ricko leilit/ ja se uloswuota/ ja leilit turmellan. Mutta nuori wijna pitä pandaman vsijn leileihin/ nijn he molemmat tallella owat. Ja ei tahdo kengän/ joca juo wanha wijna cohta nuorta juoda/ sillä hän sano/ wanha on parambi.

JA tapahtui jälki Sabbathina/ että hän käwi laihon läpidze/ ja hänen Opetuslapsens catcoit tähkäpäitä ja hiersit käsilläns/ ja söit. Nijn muutamat Phariseuxist sanoit heille: mixi te teettä/ jota ei sowi Sabbathina tehdä? Ja Jesus wastaten sanoi heille: ettekö te ole lukenet/ mitä Dawid teki/ cosca hän isois/ ja ne jotca hänen cansans olit? Eikö hän mennyt Jumalan huonesen/ ja otti näkyleiwät/ ja söi/ ja andoi myös nijlle jotca hänen cansans olit/ joita ei muiden cuin Pappein syödä sopinut. Ja hän sanoi heille: ihmisen

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

Poica on myös Sabbathin HERra. Nijn tapahtui toisna Sabbathina/ että hän meni Synagogan ja opetti/ ja siellä oli yxi ihminen/ jonga oikia käsi oli cuiwettu. Nijn Kirjanoppenet ja Phariseuxet wartioidzit händä/ jos hän myös Sabbathina parannais/ että he saisit hänen päällens canda. Mutta hän tiesi heidän ajatuxens/ ja sanoi sille ihmiselle/ jolla cuiwettu käsi oli: nouse ja tule edes. Nijn hän nousi ja seiso. Nijn Jesus sanoi heille: Minä kysyn teille: cumba sopi Sabbathina tehdä/ hywä taicka paha? henge wapahta eli cadotta? Ja cuin hän cadzahti ymbärins heidän caickein päällens/ sanoi hän sille ihmiselle: ojenna kätes: nijn hän ojensi. Ja hänen kätens tuli terwexi/ nijncuin toinengin. Mutta he tulit mielettömäxi/ ja puhuit keskenäns/ mitä heidän pitäis Jesuxen tekemän. MUtta nijnä päiwinä tapahdui/ että hän meni mäelle rucoileman/ ja hän oli yli yötä Jumalan tygö rucouxis. Ja cuin päiwä oli tullut/ cudzui hän Opetuslapsens/ ja walidzi heistä caxitoistakymmendä/ jotca hän Apostolixi nimitti: Simonin/ jonga hän Petarixi cudzui/ ja Andreaxen hänen weljens/ Jacobuxen ja Johannexen/ Philippuxen ja Bartholomeuxen/ Mattheuxen ja Thomaxen/ Jacobuxen Alphein pojan ja Simonin/ joca cudzutan Zelotes/ Ja Judan Jacobuxen pojan/ ja Judas Ischariothin sen pettäjän. Ja cosca hän meni alas heidän cansans/ ja seiso yhdellä lakialla paicalla/ ja hänen Opetuslastens joucko/ ja Canssan paljous caikest Judeast ja Jerusalemist/ ja randalaiset Tyrost ja Sidonist/ Jotca olit tullet händä cuuleman/ ja että he parataisin heidän taudeistans. Ja jotca waiwattin riettaisilda hengildä/ ja he paranit. Ja caicki Canssa pyysi häneen ruweta: sillä woima läxi hänest/ ja paransi caicki. JA hän nosti silmäns Opetuslastens päin/ ja sanoi: autuat oletta te waiwaiset: sillä teidän on Jumalan waldacunda. Autuat oletta te/ jotca isotte: sillä te rawitan. Autuat oletta te/ jotca itkettä: sillä teidän pitä nauraman. Autuat oletta te/ cosca ihmiset wihawat teitä/ ja eroittawat teidän/ ja pilckawat teitä/ ja hyljäwät teidän nimen ihmisen Pojan tähden/ nijncuin kelwottoman. Iloitcat sinä päiwänä/ ja ihastucat: sillä cadzo/ teidän palckan on suuri Taiwahas. Nijn teit myös heidän wanhemmans Prophetaille. Mutta woi teitä rickat: sillä teillä on teidän lohdutuxenne. Woi teitä/ jotca rawitut oletta: sillä teidän pitä isoman.

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

Woi teitä/ jotca nyt nauratte: sillä teidän pitä itkemän ja parcuman. Woi teitä/ cosca caicki ihmiset teitä kijttäwät: sillä nijn teit myös heidän wanhemmans wäärille Prophetaille. MUtta minä sanon teille: jotca cuuletta: racastacat wihollisian: tehkät hywä nijlle jotca teitä wihawat: puhucate nijstä hywin/ jotca teitä kiroilewat. Rucoilcat nijden edest/ jotca teidän wääryttä tekewät. Ja joca sinua lyö yhdelle poskelle/ taridze myös hänelle toinen/ ja joca sinulda wie caapun/ älä myös häneldä kiellä hametta. Anna jocaidzelle cuin sinulda ano/ ja sildä joca sinun omas otta/ älä jällens ano. Ja nijncuin te tahdotta/ että ihmisten pitä teille tekemän/ nijn tehkät te heillekin. Ja jos te racastatte nijtä jotca teitä racastawat/ mikä kijtos teille sijtä on? sillä racastawat syndisetkin nijtä joilda he racastetan. Ja jos te teettä hywä teidän hywintekijllen/ mikä kijtos teille sijtä on? sillä syndiset sen myös tekewät. Ja jos te lainatte nijlle/ joilda te toiwotta jällens saawan/ mikä kijtos teille sijtä on? sillä syndisetkin lainawat syndisille/ että he tasan jällens saawat. Mutta parammin racastacat teidän wihollisian/ ja hywä tehkät ja lainatcat/ ja älkät mitän sijtä toiwoco/ nijn teidän palckan on suuri/ ja teidän pitä oleman ylimmäisen pojat: sillä hän on laupias kijttämättömiä ja pahoja cohtan. Olcat sentähden laupiat/ nijncuin teidän Isängin laupias on. Älkät duomitco/ ettei teitä duomitais: älkät sadatelco/ ettei teitä sadatellais: andexi andacate/ nijn teillengin andexi annetan. Hywän mitan/ likistetyn/ sullotun/ ja ylidze wuotawan he andawat teidän helmanne: sillä juuri sillä mitalla/ jolla te mittatte/ pitä muutkin teille mittaman. Ja hän sanoi heille wertauxen: taitaco sokia toista sokiata talutta? eikö he molemmat hautaan lange? Ei ole Opetuslapsi parembi Mestaritans: mutta cosca Opetuslapsi on nijncuin hänen Mestarins/ nijn hän on täydellinen. Wai cuingas raiscan näet weljes silmäs/ mutta et hawaidze malca omas silmäsäs? Eli cuingas taidat sano weljelles: weljen pidä/ minä otan raiscan silmästä/ ja et näe malca omas silmäsäs? Sinä ulcocullattu/ ota ensin malca omast silmästä/ ja cadzo sijtte/ jos taidat otta raiscan weljes silmästä. Sillä ei ole se hywä puu/ joca teke pahan hedelmän/ eikä paha puu tee hywä hedelmätä. Waan jocainen puu tutan hedelmästäns. Ei orjantappuroist coota ficunita/ eikä ohdakeist haeta

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

wijnamarjoja. Hywä ihminen tuotta edes sydämens hywäst tawarast hywä: Ja paha ihminen hänen sydämens pahast tawarast tuotta edes paha. Sillä millä sydän on täytetty/ sitä puhu myös hänen suuns. Mitä te siis minua cudzutta HERra/ HERra/ ja et tee mitä minä sanon? Cuca ikänäns tule minun tygöni ja cuule minun puheni ja teke ne/ sen minä osotan teille kenengä caltainen hän on. Hän on sen ihmisen caltainen/ joca huonens rakenda/ ja caiwa sywään ja pane perustuxen callion päälle. Cosca siis wuo tuli/ ja wirta sysäis sitä huonetta/ ei woinut händä lijcutta: sillä se oli perustettu callion päälle. Joca taas cuule/ ja ei tee/ se on sen ihmisen caltainen joca huonens rakensi maan päälle ilman perustusta/ jota wirta sysäis/ ja se cohta cukistui/ jonga huonen langemus oli suuri.

COsca hän Canssan edes oli puhunut caicki sanans/ meni hän Capernaumijn. Ja yhden Sadanpäämiehen palwelia sairasti cuolemallans/ jota hän racasti. Cosca hän siis Jesuxesta cuuli/ lähetti hän Judalaisten wanhimmat hänen tygöns rucoileman händä/ että hän tulis ja parannais hänen palwelians. Cosca he tulit Jesuxen tygö/ rucoilit he händä hartast/ ja sanoit: hän on ansiolinen/ että hänelle sen teet: Sillä hän racasta meidän Canssam/ ja rakensi meille Synagogan. Nijn Jesus meni heidän cansans. Ja cuin ei hän sillen ollut caucan huonesta/ lähetti Sadanpäämies ystävistäns hänen tygöns/ ja käski sanoa: HERra/ älä waiwa sinuas/ en ole minä kelwollinen että minun cattoni ala tulet/ Sentähden en minä myös idziänikän lukenut kelwollisexi tuleman sinun tygös/ mutta sano sanalla/ nijn minun palwelian parane. Sillä minä olen myös Esiwallalle alammainen/ ja minun allani on sotamiehiä/ ja sanon tälle: mene/ nijn hän mene: ja toiselle: tule/ ja hän tule: ja minun palwelialleni: Tee se/ ja hän teke. Cosca Jesus sen cuuli/ ihmetteli hän händä/ käänsi hänens/ ja sanoi Canssalle/ joca händä seurais: minä sanon teille: en ole minä tosin sencaltaista usco Israelisäkän löynnyt. Ja cuin lähetetyt cotia palaisit/ löysit he palwelian terwenä/ joca sairastanut oli. JA tapahtui sen jälkeen/ että hän meni yhten Caupungijn/ joca Nain cudzuttin/ ja hänen cansans meni paljo hänen Opetuslapsians/ ja ylön paljo wäke. Cosca hän Caupungin porttia lähes tyi/ cadzo/ cuollut uloscannettin/ joca oli äitins

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

ainoa poica/ ja se oli leski. Ja paljo Caupungin Canssast käwi hänen cansans. Cosca HERra sen näki/ armahti hän hänen päällens/ ja sanoi hänelle: Älä itke. Ja meni ja rupeis paarijn: ja candajat seisatit: ja hän sanoi: nuorucainen/ minä sanon sinulle: nouse ylös. Ja cuollu nousi istualle/ ja rupeis puhuman. Ja hän andoi sen äitillens. Ja pelco tuli caikille/ ja cunnioidzit Jumalata/ sanoden: suuri Propheta on nosnut meidän secam/ ja Jumala on hänen Canssans edzinyt. Ja tämä sanoma cuului hänestä caiken Judean ymbärins/ ja caickein lähimaacundain. JA Johannexen Opetuslapset ilmoitit hänelle nämät caicki. Ja hän cudzui tygöns caxi Opetuslastans/ ja lähetti Jesuxen tygö/ sanoden: Oletcos se tulewa/ eli pitäkö meidän toista odottaman? Cosca nämät miehet tulit hänen tygöns/ sanoit he: Johannes Castaja lähetti meidän sinun tygös/ sanoden: oletcos se tulewa/ eli pitäkö meidän toista odottaman? Sillä hetkellä paransi hän monda taudeista ja widzauxista ja pahoista hengistä/ ja andoi monelle sokialle nägyn. Ja Jesus wastais/ ja sanoi heille: mengät ja sanocat Johannexelle/ mitä te nähnet ja cuullet oletta: sokiat näkewät/ rambat käywät/ spitaliset puhdistetan/ cuuroit cuulewat/ cuollet ylösnuosewat/ ja waiwaisille Saarnatan Evangeliumi. Ja autuas on se joca ei pahene minusta. JA cosca Johannexen lähetys meni pois/ rupeis hän sanoman Johannexest Canssalle: mitä te menitte corpeen cadzoman? Tahdoittaco nähdä ruoco/ joca tuulelda häälytetän? Eli mitä te menitte cadzoman? tahdoittaco nähdä ihmistä hienoijn waatteisin puetettua? Cadzo/ ne jotca kirckailla waatteilla puetetan/ ja hercullisest eläwät/ owat Cuningasten cartanois. Taicka mitä te menitte cadzoman? tahdoittaco nähdä Prophetata? minä sanon teille: hän on enämbi kuin Propheta. Tämä on se/ josta kirjoitettu on: Cadzo/ minä lähetän Engelini sinun caswos eteen/ walmistaman sinun tietäs sinun edelles: Sillä minä sanon teille: nijden seas jotca waimosta syndynet owat/ ei ole suurembata Prophetata/ kuin Johannes Castaja. Cuitengin se joca wähembi on Jumalan waldacunnas/ on händä suurembi. Ja caicki Canssa kuin hänen cuuli/ ja Publicanit annoit Jumalalle oikeuden/ ja annoit heidäns casta Johannexen Castella. Mutta Phariseuxet ja Lainoppenet cadzoit ylön Jumalan neuwon idze heitäns

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

wastan/ ja ei andanet idziäns casta häneldä. NIjn HERra sanoi: keneen minä tämän sugun wertan? Ja kenengä caltaiset he owat? He owat nijden lasten caltaiset/ jotca Turulla istuwat/ huutawat toinen toisellens/ ja sanowat: me olemma teille huiluilla soittanet/ ja et te hypännet: me olemma teille weisannet surullisest/ ja et te itkenet: Sillä Johannes Castaja tuli/ ja ei syönyt leipä/ eikä juonut wijna/ ja te sanotta: hänellä on Perkele. Ihmisen Poica on tullut/ syö ja juo/ ja te sanotta: Cadzo/ se ihminen on syömäri/ ja wijnan juomari/ Publicanein ja synneisten ystäwä. Ja wijsaudelle annettin oikeus caikilda hänen lapsildans. NIjn yxi Phariseus rucoili händä rualle cansans. Ja hän meni Phariseuxen huonesen/ ja atrioidzi. Ja cadzo/ yxi waimo oli Caupungis/ joca oli syndinen/ ja cuin hän sai cuulla/ että hän atrioidzi Phariseuxenhuoneses/ toi hän Clasin callista woidetta/ Ja seisoitacana hänen jalcains juures itkein/ ja rupeis kyneleilläns castaman hänen jalcojans/ ja nijtä pääns hiuxilla cuiwaman/ ja suuta andoi hänen jalcains/ ja woiteli ne woitella. Cosca Phariseus sen näki/ joca hänen cudzunut oli/ sanoi hän idzelläns: jos tämä olis Propheta/ nijn hän tiedäis mikä ja millinen tämä waimo on/ joca häneen rupe: sillä hän on syndinen. Jesus wastaten sanoi hänelle: Simon/ minulla on jotakin sinulle sanomist. Hän sanoi: Mestari/ sanos. Caxi welcamiestä oli yhdellä lainajalla/ yxi oli welca wijsi sata penningitä/ ja toinen wijsikymmendä. Cosca ei heillä ollut wara maxa/ andoi hän molembain andexi. Sanos sijs/ cumbi näistä händä enämmän racasti? Simon wastaten sanoi: minä luulen/ että se jollen hän enämmän andexi andoi: hän sanoi hänelle: oikein sinä duomidzit. Ja hän käänsi idzens waimo päin/ ja sanoi Simonille: näetkös tämän waimon? Minä tulin sinun huoneses/ et sinä andanut wettä minun jalgoilleni/ mutta tämä kyneleillä casti minun jalcani/ ja ne hiuxillans cuiwais. Et sinä minun suuta andanut/ mutta tämä/ sijttecuin hän tähän tuli/ ei ole lacannut minun jalcaini suuta andamast. Et sinä minun päätäni Öljyllä woidellut/ tämä woitella minun jalcanikin woiteli. Sentähden minä sanon sinulle: hänelle paljo syndiä andexi annetan: sillä hän paljon racasti: mutta jollen taas wähembi andexi annetan/ se wähemmän racasta. Nijn hän sanoi hänelle: sinun synnis owat andexi annetut. Nijn

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

rupeisit ne jotca myös atrioidzit/ sanoman keskenäns: cuca tämä on/ joca synnitkin andexi anda? Nijn hän sanoi waimolle: sinun uscos on sinun wapaxi tehnyt/ mene rauhaan.

JA sijtte tapahtui/ että hän waelsi läpidze Caupungeita ja kyliä Saarnaten ja ilmoittain Evangeliumita Jumalan waldacunnasta/ ja ne caxitoistakymmendä hänen cansans. Nijn myös muutamat waimot/ jotca hän oli parandanut pahoista hengistä/ ja taudeista/ nimittäin: Maria/ joca cudzuttin Magdalena/ josta seidzemen Perkelettä oli uloslähtenyt: Ja Johanna Chusan Herodexen Foudin emändä/ ja Susanna/ ja monda muuta/ jotca händä heidän tawarastans palwelit. COsca paljo Canssa coconnui/ ja riensit jocaidzest Caupungist hänen tygöns/ sanoi hän wertauxen: Kylwäjä meni ulos siemenitäs kylwämän/ ja cuin hän kylwi/ langeisit muutamat tien oheen/ ja ne tallattin/ ja taiwan linnut söit sen. Ja muutamat langeisit kiwistöhön/ ja cosca ne tulit ylös cuiwetuit ne/ ettei ollut märkyttä. Ja muutamat langeisit orjantappuroihin/ ja orjantappurat ynnä ylöskäwit ja tucahutit ne. Ja muutamat langeisit hywän maahan/ ja ne tulit ylös ja teit satakertaisen hedelmän. Cosca hän tämän sanoi/ huusi hän: jolla on corwat cuulla/ se cuulcan. NIjn hänen Opetuslapsens kysyit häneldä/ sanoden: mikä olis tämä wertaus? Hän sanoi: teille on annettu tuta Jumalan waldacunnan salautta/ mutta muille wertausten cautta/ ettei heidän sitä pidäis näkemän/ waicka he näkisit/ eikä ymmärtämän/ waicka he cuulisit. Tämä on se wertaus: Siemen on Jumalan sana. Mutta jotca tien oheen langeisit owat ne/ jotca cuulewat/ sijtte tule Perkele ja otta sanan heidän sydämistäns/ ettei he uscois ja wapaxi tulis. Mutta jotca kiwistöhön/ owat ne/ cosca he cuulewat/ ottawat he sanan ilolla watan/ ja ei heillä ole juurta/ hetkexi he uscowat/ ja kiusauxen ajalla poislangewat. Mutta jotca orjantappuroihin langeisit/ owat ne/ jotca cuulewat/ ja poismenewät/ ja tucahutetan surusta/ rickaudesta/ ja elämän hecumasta/ eikä canna hedelmätä. Mutta jotca hywän maahan/ owat ne/ jotca sanan cuulewat ja kätkewät hywällä ja toimellisella sydämellä/ ja saattawat hedelmän kärsimises. EI sytytä kengän kyntilätä/ ja pane astian eli pengin ala/ mutta hän pane sen kyntilälcalcan/ että sisälletulewaiset näkisit

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

walkeuden. Sillä ei ole mitän salattu/ joca ei ilmei tule/ eikä peitetty/ joca ei tiettäwäxi ja julki tule. Nijn cadzocat sijs/ cuinga te cuuletta: sillä jolla on/ hänelle pitä annettaman/ jolla taas ei ole/ sekin jonga hän luule hänens olewan/ otetan häneldä pois. Nijn tulit hänen äitins ja weljens/ eikä pääsnet hänen tygöns Canssalda. Ja se sanottin hänelle: sinun äitis ja weljes seisowat ulcona/ ja tahtowat sinua nähdä. Nijn hän wastais/ ja sanoi heille: minun äitin ja weljen owat ne/ jotca Jumalan sanan cuulewat ja tekewät. JA yhtenä päiwänä tapahtui/ että hän hahten astui Opetuslastens cansa/ ja sanoi heille: mengämme ylidzen toiselle rannalle: ja he laskit maalda. Cosca he purjetit njn hän nuckui/ ja tuulispää nosti allon meres/ ja lainet löit heidän ylidzens/ ja he olit suures hädäs. Nijn he menit hänen tygöns/ ja herätit händä/ sanoden: Mestari/ Mestari/ me hucumma. Nijn hän nousi ylös/ nuhteli tuulda/ ja aldo/ ja ne lackaisit/ ja tuli tywenexi. Nijn hän sanoi heille: cusa teidän uscon on? mutta he peljästyit ja ihmettelit keskenäns/ sanoden: cuca tämä on? sillä hän kärke myös tuulda ja wettä/ ja nekin owat hänelle cuuliaiset? Ja he purjetit Gadarenin maan puoleen/ joca on Galilean cohdalla. JA cuin hän maalle meni/ cohtais hänen Caupungist yxi mies/ jolla oli Perkelet jo cauwan aica ollut/ ja ei pukenut waatteita päällens/ eikä ollut huones/ waan haudois. Cuin hän näki Jesuxen/ huusi hän ja langeis hänen eteens maahan/ ja sanoi suurella änellä: mitä minun on tekemist sinun cansas Jesu/ ylimmäisen Jumalan Poica? Minä rucoilen sinua/ älä minua waiwa. Sillä hän oli käskenytt riettaisen hengen ihmisest ulosmennä/ joca usein oli händä waiwannut. Ja hän oli cahleilla sidottu/ ja jalcapuisa pidetty/ ja rickoi sitet/ ja wietin Perkeleldä corpeen. JA Jesus kysyi händä ja sanoi: mikä sinun nimes on? hän sanoi: Legio: sillä monda Perkelettä oli häneen mennyt. Ja he rucoilit händä/ ettei hänen pitänyt käskemän heitä sywyteen mennä. Nijn siellä oli isoi lauma sicoja syömäs/ wuoren paldas. Ja he rucoilit händä/ että hänen piti salliman heidän njihin mennä. Ja hän salli heitä. Nijn Perkelet menit ulos sijtä ihmisest/ ja menit sicoihin. Ja lauma syöxi idzens mereen/ ja läkähtyi. Cosca paimenet näit mitä tapahtui/ pakenit he ja ilmoitit sen Caupungis ja kylis. Nijn he menit cadzoman mitä tapahtunut oli/ ja tulit

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

Jesuxen tygö/ ja löysit sen ihmisen/ josta Perkelet lähteniet olit/ istuwan Jesuxen jalcain juures waatetettuna/ ja oli mielesäns/ ja he pelkäisit. Ja ne jotca sen nähnet olit/ ilmoitit heille/ cuinga rijwattu oli terwexi tullut. Ja caicki Gadarenin culmacunnan wäki rucoili händä menemän pois heidän tyköns: sillä heidän päällens oli tullut suuri pelco. Nijn hän meni hahten/ ja palais jällens. Ja se mies/ josta Perkelet olit lähteniet/ rucoili händä/ että hän sais olla hänen cansans. Mutta Jesus lähetti hänen pois/ Ja sanoi: palaja cotias/ ja sano/ cuinga suuren awun on Jumala sinulle tehnyt. Ja hän meni pois/ ja Saarnais ymbäri caiken Caupungin/ mitä Jesus oli hänelle tehnyt. JA tapahtui/ cosca Jesus palais/ rupeis Canssa händä wastan: sillä caicki odotit händä: Ja cadzo/ yxi mies tuli/ jonga nimi oli Jairus/ Synagogan Päämies/ ja langeis Jesuxen jalcain juuren ja rucoili händä/ tuleman hänen huonesens: Sillä hänellä oli ainoa tytär lähes cahdentoistakymmenen wuotinen/ joca oli cuolemallans. Ja Canssa ahdisti händä mennes. JA yxi waimo/ joca oli punatautia caxitoistakymmendä wuotta sairastanut/ ja oli caiken tawarans Läkäreille culuttanut/ ja ei woitu keldän paratta. Hän käwi tacana/ ja rupeis hänen waattens paldesen/ ja cohta hänen werens juoxu asetui. Ja Jesus sanoi: cuca on minuun ruwennut? Cosca he caicki kielsit/ sanoi Petari/ ja jotca hänen cansans olit: Mestari/ Canssa ahdisti ja tunge sinua/ ja sinä sanot: cuca minuun rupeis? Jesus sanoi: cuitengin jocu minuun rupeis: sillä minä tunsin woiman minustani lähtewän. Cosca waimo näki ettei se sala ollut/ tuli hän wäristen/ ja langeis hänen jalcains eteen/ ja julisti caikelle Canssalle/ mingä syyn tähden hän oli häneen ruwennut/ ja cuinga hän cohta terwexi tuli. Mutta hän sanoi hänelle: ole hywäs turwas tyttären/ sinun uscos on sinua auttanut/ mene rauhan. COSca hän wielä puhui/ tuli yxi Synagogan Päämiehen huonest/ sanoden: sinun tyttäres on cuollut/ älä Mestarita waiwa. Cosca Jesus tämän cuuli/ sanoi hän lapsen Isälle: älä pelkä: usco ainoastans/ nijn hän parane. Mutta cuin hän huonesen tuli/ nijn ei hän sallinnut ketän sinne tuleman cansans/ waan Petarin ja Jacobuxen ja Johannexen/ ja sen lapsen Isän ja äitin. Ja he caicki itkit ja parguit händä. Nijn hän sanoi: älkät itkekö/ ei hän ole cuollut/ waan maca. Ja he nauroit

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

händä/ tietten että hän cuollut oli. Nijn hän ajoi caicki ulos/ rupeis hänen kätens/ ja huusi/ sanoden: Pijca nouse ylös. Ja hänen hengens palais/ ja cohta ylösnousi. Ja hän käski hänelle anda ruoca. Ja hänen wanhemmans hämmästyit. Mutta hän haasti heitä kellengän sanomast/ mitä siellä tapahtunut oli.

Sijtte cudzui Jesus cocon ne caxitoistakymmendä Opetuslastans/ ja andoi heille wäen ja wallan caickein Perkeleitten päälle/ ja että he myös taudit parannaisit: Ja lähetti heitä Saarnaman Jumalan waldacunda/ ja parandaman sairaita. Ja sanoi heille: älkät ottaco mitän myötän tielle/ ei sauwa/ ei lauckua/ ei leipä/ eikä raha/ älkät myös cahta hametta pitäkö. Ja johon huonesen te tuletta/ nijn olcat siellä sijhenasti cuin te siellä poismenette. Ja cuca ikänäns ei teitä wastanrupe/ nijn mengät pois sijtä Caupungist/ ja tomukin pudistacat teidän jalgoistanne/ heidän wastans todistuxexi. Ja he menit/ ja waelsit kylis/ Saarnaten Evangeliumi/ ja paransit jocapaicas. MUtta Herodes Tetrarcha cuuli caicki mitä hän teki. Ja hän pelkäis/ että muutamat sanoit Johannxen ylösnosnexi cuolleista. Muutamat taas Elian ilmandunen/ ja muutamat että jocu wanhoista Prophetaista oli ylösnosnut. Ja Herodes sanoi: Johannxen caulan minä leickaisin/ cuca tämä liene/ josta minä sencaltaisita cuulen? Ja hän pyysi nähdä händä. JA Apostolit palaisit/ ja luettelit hänelle caicki mitä he olit tehnet. Ja hän otti heidän tygöns/ ja meni harhan erämaahan/ Bethsaidan Caupungin tygö. Cosca Canssa sen ymmärsi /noudatit he händä/ ja hän otti heitä wastan/ ja puhui heille Jumalan waldacunnasta/ ja jotca terweyttä tarwidzit/ teki hän terwexi. Nijn päiwä rupeis jo laskeman. JA ne caxitoistakymmendä tulit ja sanoit hänelle: päästä Canssa menemän Caupungijn ja lähikylijn/ majoihin ja ruoca saaman: sillä me olemma täällä erämaasa. Nijn hän sanoi heille: andacat te heille syötäwätä: mutta he sanoit: ei meillä enämbi ole cuin wijsi leipä/ ja caxi cala/ ellen me mene/ ja osta ruoca tälle suurelle wäelle: Sillä heitä oli lähes wijsi tuhatta miestä. Nijn hän sanoi Opetuslapsillens: pangat heitä istuman/ cuhungin jouckon wysikymmendä. Ja he teit nijn/ ja asetit heidän caicki atrioidzeman. Nijn hän otti ne wijsi leipä ja ne caxi cala/ ja cadzoi Taiwasen/

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

ja siunais niitä/ mursi ja andoi Opetuslapsille panna Canssan eteen. Ja he söit ja rawittin caicki. Ja coottin tähteitä cuin jäi/ caxitoistakymmendä coria. JA tapahtui cosca hän yxinäns rucoilemas oli/ olit myös Opetuslapset hänen cansans/ niijn hän kysyi heille/ sanoden: Kenengä sanowat Canssa minun olewan? he wastaisit/ ja sanoit: he sanowat Johannes Castajaxi/ ja muutamat Eliaxi/ muutamat taas jongun wanhoista Prophetaista ylösnosnexi. Niijn hän sanoi heille: Kenengästä te sanotta minun olewan? Wastais Simon Petari/ ja sanoi: sinä olet Jumalan Christus. Ja hän haasti heitä/ ja kielsi ettei heidän kellengän pitänyt sitä sanoman/ ja sanoi: Ihmisen Pojan tule paljo kärsiä/ ja hän ylöncadzotan wanhimmilda ja Pappein päämiehildä ja Kirjanoppenuilda/ ja tapetan/ ja colmandena päiwänä hän on ylösnousewa. NIijn hän sanoi caikille: joca minua tahto seurata/ hän kielläkän idzens/ ja ottacan ristins jocapäiwä/ ja seuratan minua. Sillä joca hengens tähdellä pitä tahto/ hänen pitä sen cadottaman: mutta joca hengens cadotta minun tähteni/ se hänen pitä tallella. Mitä se hyödyttä ihmistä/ jos hän caiken mailman voitais/ ja idzens cadotais eli wahingon saattais? Mutta cuca ikänäns minua häpe/ ja minun sanojani/ sitä myös ihmisen Pojan pitä häpemän/ cosca hän on tulewa hänen/ ja hänen Isäns/ ja pyhäin Engelitten cunniasa. Mutta minä totisesta sanon teille: muutamat täsä seisowat/ jotca ei maista cuolemata/ sijhenasti cuin he näkewät Jumalan waldacunnan. JA tapahdui cahdexan päiwän perästä/ näiden sanain jälkeen/ että hän otti tygöns Petarin ja Johannexen ja Jacobuxen/ ja meni wuorelle rucoileman. Ja cuin hän rucoili/ muutui hänen caswons/ ja hänen waattens tulit walkiaxi ja kijldäwäxi. Ja cadzo/ caxi miestä puhui hänen cansans/ nimittäin/ Moses ja Elias/ Jotca ilmestyit kirckaudes/ ja puhuit hänen menostans/ jonga hän täyttäwä oli Jerusalemis. Mutta Petari/ ja jotca hänen cansans olit/ olit unesta rascautetut. Mutta cosca he heräisit/ näit he hänen kirckaudens/ ja ne caxi miestä hänen tykönäns seisowan. Ja tapahtui/ cosca he läxit hänen tyköns/ sanoi Petari Jesuxelle: Mestari/ hywä on meidän täsä olla/ tehkämme tähän colme maja/ sinulle yxi/ Mosexelle yxi/ ja Elialle yxi: mutta ei hän tiennyt mitä hän sanoi. Ja hänen puhuisans/ tuli pilwi ja ymbäriwarjois heidän/ ja he

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

peljästyit/ cosca pilwi peitti heitä. Ja äni tuli pilwest/ sanoden: Tämä on minun racas Poican/ cuulcat händä. Ja cuin äni parhallans cuului/ äckäisit he Jesuxen yxinäns. Ja he waickenit/ eikä mitän kellengän nijnä päiwinä sanonet/ nijstä cuin he nähnet olit. MUTta se tapahtui toisna päiwänä/ cosca he menit alas wuorelda/ cohtais heitä paljo wäke. Ja cadzo/ yxi mies huusi Canssast/ sanoden: Mestari/ minä rucoilen sinua/ cadzo minun poicani puolen: Sillä hän on minulle ainocainen/ cadzo/ hengi otta hänen/ ja hän huuta cohta/ ja hän repi händä/ nijn että hän wahtu/ ja hän luopu tuscalla hänest/ cosca hän händä on repinyt. Ja minä rucoilin sinun Opetuslapsias händä ulosajaman/ mutta ei he woinet. Nijn Jesus wastais/ ja sanoi: O uscomatoin ja häjy sucucunda/ cuinga cauwan minun pitä teidän tykönän oleman/ ja teitä kärsimän? tuo poicas tänne. Ja cosca hän wielä menos oli/ repeli händä Perkele/ ja muserteli: mutta Jesus nuhteli sitä riettaista henge/ ja paransi pojan/ ja andoi hänen jäl lens Isällens. Ja he caicki hämmästyit Jumalan cunnia. COsca he caicki ihmettelit caickia nijtä cuin hän teki/ sanoi hän Opetuslapsillens: pangat nämät puhet corwijn: sillä tulewa on/ että ihmisen Poita ylönannetan ihmisten käsijn. Mutta ei he ymmärtänet sitä sana/ ja se oli heildä peitetty/ ettei he sitä ymmärtänet: ja he pelkäisit kysyä sitä sana häneldä. Nijn tuli myös kysymys heidän keskenäns/ cuca heistä suurin olis. Cosca sijs Jesus näki heidän sydämens ajatuxen/ otti hän lapsen/ ja asetti tygöns/ ja sanoi heille: Cuca ikänäns tämän poicaisen otta wastan minun nimeeni/ hän wastan otta minun. Ja cuca ikänäns minun otta/ hän otta sen joca minun lähetti. Sillä joca wähin on teidän keskenän/ hän tule suurimmaxi. Nijn Johannes wastais/ ja sanoi: Mestari/ me näimme yhden sinun nimes cautta Perkeleitä ulosajawan/ ja me kielsimme händä/ sillä ei hän seura meitä. Jesus sanoi hänelle: älkät kieldäkö: sillä joca ei ole meitä wastan/ hän on meidän cansam. JA tapahtui/ cosca aica täytetty oli/ että hänen piti tääldä otettaman/ käänsi hän caswons menemän Jerusalemin puolen. Ja lähetti sanansaattajat edelläns/ ja he menit yhten Samaritanein Caupungijn/ maja hänelle walmistaman. Ja ei ne händä ottanet wastan/ että hänen caswons oli käätty menemän Jerusalemita päin. Cosca hänen

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

Opetuslapsens Jacobus ja Johannes sen näit/ sanoit he: HERra/ tahdotcos/ nijn me sanomma/ että tuli tule Taiwast/ ja cadotta heidän nijncuin Eliaskin teki? Mutta Jesus käänsi hänens ja nuhteli heitä/ sanoden: ettäkö te tiedä/ kenengä hengen pojat te oletta? Sillä Ihmisen Poica ei ole tullut cadottaman ihmisten sieluja/ mutta wapahtaman. JA he menit toiseen kylään. Ja tapahtui heidän tiellä waeldaisans/ että yxi sanoi: minä seuran sinua cunga ikänäns sinä menet. Ja Jesus sanoi hänelle: ketuilla owat luolat/ ja Taiwan linnuilla pesät/ mutta ei ihmisen Pojalla ole cuhunga hän pääns cumarta. JA hän sanoi toiselle: seura minua: se sanoi: HERra/ salli minun ennen mennä hautaman Isäni. Nijn Jesus sanoi hänelle: salli cuollet haudata cuolleitans/ mutta mene sinä ja julista Jumalan waldacunda. JA toinen sanoi: HERra/ minä seuran sinua/ mutta salli minun ennen mennä terweyxiä luoman nijlle jotca cotonani owat. Jesus sanoi hänelle: cuca ikänäns kätens Auraan laske ja tacans cadzo/ ei se ole soweljas Jumalan waldacundan.

NIjn eroitti HERra toiset seidzemenkymmendä/ ja lähetti heistä caxin ja caxin edellens caickijn Caupungeihin ja paickoihin cuihin hän idzekin oli tulewa/ ja sanoi heille: Elo tosin on suuri/ waan työwäke on wähä/ rucoilcat sijs elon HERra/ työwäke lähettämän eloons. Mengät/ cadzo/ minä lähetän teidän nijncuin caridzat sutten keskelle. Älkät ottaco lauckua/ eikä cuckarota/ eikä kengiä/ ja älkät ketän terwehtäkö matcalla. Cuhunga huonesen te menettä/ nijn sanocat ensist: rauha olcon tälle huonelle. Ja jos siellä on rauhan lapsi/ nijn teidän rauhan jää hänen päällens. Mutta jos ei oleckan/ nijn teidän rauhan palaja teillen. Sijnä huones wijpykät/ syökät ja juocat mitä teille annetan: sillä työmies on palckans ansiolinen. Älkät huonest huonesen käykö: ja cuhunga Caupungijn te tuletta ja he teitä ottawat wastan/ nijn syökät mitä teidän eteen pannan: Ja paratcat sairaita cuin sijnä on/ ja sanocat heille: Jumalan waldacunda on teitä läHes tynyt. Mutta cunga Caupungijn te menettä/ ja ei teitä oteta wastan/ nijn mengät sen caduille/ ja sanocat: Tomungin/ joca teidän Caupungistan tartui meihin/ me pudistamme teidän päällen: cuitengin se tietkät/ että Jumalan waldacunda oli teitä läHes tynyt. Minä sanon teille: Sodomalle pitä sinä päiwänä

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

huokiambi oleman/ cuin sille Caupungille. Woi sinuas Chorazin/ woi sinuas Bethsaida: sillä jos Tyros ja Sidonis olis sencaltaiset woimalliset työt tehdyt/ cuin täsä owat tehdyt/ nijn he olisit jo aica säkis ja tuhwas istunet ja parannuxen tehnet. Cuitengin Tyrolle ja Sidonille pitä huokiambi Duomiolla oleman cuin teille. Ja sinä Capernaum/ joca olet Taiwasen asti corgotettu/ sinun pitä helwettin sysättämän. Joca teitä cuule/ se minua cuule/ ja joca teitä ylöncadzo/ se ylöncadzo minun/ joca taas minun ylöncadzo/ hän ylöncadzo sen joca minun lähetti. Nijn ne seidzemenkymmendä palaisit ilolla/ sanoden: HERra/ Perkeletkin owat sinun Nimes cautta meidän alamme annetut. Nijn hän sanoi heille: minä näin Sathanin Taiwast langewan nijncuin pitkäisen leimauxen. Cadzo/ minä annan teille woiman tallata kärmet ja Scorpionit/ ja caicke wihollisen wäke/ ja ei teille mikän ole wahingoidzewa. Cuitengin älkät iloitco/ että henget teidän alanne annetan: waan iloitcat parammin/ että teidän nimen owat kirjoitetut Taiwahis. Sillä hetkellä riemuidzi Jesus Henges/ ja sanoi: Minä kijtän sinua Isä/ Taiwan ja Maan HERra/ että nämät salaisit wijsailda ja toimellisilda/ ja olet ne ilmoittanut tyhmille/ ja tosin/ näin olet sinä Isä mieldynyt: Caicki owat minulle annetut Isäldäni/ ja ei tiedä kengän cuca on Poica/ waan Isä/ ja cuca on Isä/ waan Poica/ ja kellen Poica tahto ilmoitta. JA hän käänsi hänen Opetuslastens puoleen/ ja sanoi: Autuat owat ne silmät jotca näkewät jota te näettä: Sillä minä sanon teille: monda Prophetat ja Cuningast tahdoit nähdä jota te näettä/ ja ei nähnet/ ja cuulla jota te cuuletta/ ja ei cuullet. Ja cadzo/ Lainoppenut nousi/ ja kiusais händä/ sanoden: Mestari/ mitä minun pitä tekemän että minä ijancaickisen elämän perisin? Hän sanoi hänelle: mitä Lais kirjoitettu on? cuingas luet? Hän wastais/ ja sanoi: Racasta sinun HERras Jumalatas caikesta sinun sydämestäs ja caikesta sinun sielustas/ ja caikesta sinun woimastas/ ja caikesta sinun mielestäs/ ja sinun lähimmäistäs/ nijncuin idziäs. Nijn hän sanoi hänelle: oikein sinä wastaisit/ tee se/ nijns saat elä. Mutta hän tahdoi idzens wanhurscaxi tehdä/ ja sanoi Jesuxelle: cucasta minun lähimmäisen on? Jesus wastais/ ja sanoi: yxi ihminen waelsi Jerusalemist Jerichoon/ ja tuli ryöwäritten käsijn/ jotca hänen alasti rijsuit/ ja

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

haawoitit/ poismentit/ ja jätit hänen puolicuolluxi. Nijn tapahtui että yxi Pappi sitä tietä waelsi/ ja cuin hän hänen näki/ meni hän ohidze. Nijn myös Levita/ cuin hän tuli sille paicalle/ käwi hän ja näki hänen/ ja meni ohidze. Mutta yxi Samaritanus waelsi/ ja tuli hänen tygöns/ ja cuin hän näki hänen/ armahti hän händä. Ja tuli ja sidoi hänen haawans/ ja wuodatti sijehen Öljyä ja wijna/ ja pani juhtans päälle/ ja wei hänen majaan ja corjais händä. Ja toisna päiwänä matcusti hän/ ja otti caxi penningitä/ ja andoi Isännälle/ ja sanoi hänelle: corja händä/ ja jos sinä enemmän culutat/ nijn minä palaitesan maxan sinulle. Cuca näistä colmesta oli sinun nähdäxes hänen lähimmäisens/ joca ryöwäritten käsijn oli tullut? Hän sanoi: joca laupiuden teki hänen cohtans. Nijn sanoi Jesus hänelle: mene ja tee myös nijn. Nijn tapahtui cosca he waelsit/ meni hän yhten wähän kylän ja yxi waimo Martha nimeldä/ otti hänen huonesens. Ja hänellä oli sisar/ joca cudzuttin Maria/ hän istui Jesuxen jalcain juuren/ ja cuuldeli hänen puhettans. Mutta Martha teki paljo ascareita palwellen heitä. Hän tuli ja sanoi: HERra etkös tottele että minun sisareni jätti minun yxinäni ascaroidzeman? sano sijs että hän minua auttais. Nijn Jesus wastais ja sanoi hänelle: Martha/ Martha/ paljo sinä suret ja pyrgit/ waan yxi on tarpellinen. Maria on hywän osan walinnut/ joca ei häneldä oteta pois.

JA tapahtui/ että hän rucoili yhdes paicas. Ja cuin hän lackais/ sanoi hänelle yxi hänen Opetuslapsistans: HERra opeta meitä rucoileman/ nijncuin Johanneskin opetti hänen Opetuslapsens. Sanoi hän heille: cosca te rucoiletta/ nijn sanocat: Isä meidän/ joca olet Taiwahis. Pyhitetty olcon sinun Nimes. LäHes tykön sinun waldacundas. Tapahtucon sinun tahtos/ nijn maasa cuin Taiwasa. Anna meille tänäpäni meidän jocapäiwäinen leipäm. Ja anna meidän syndimme andexi/ sillä mekin caikille meidän welgollisillem andexi annamme. Ja älä saata meitä kiusauxeen. Mutta päästä pahasta. JA hän sanoi heille: culla teistä on ystäwä/ ja mene puoli yöstä hänen tygöns/ ja sano hänelle: ystäwän/ lainas minulle colme leipä: Sillä minun ystäwän tuli matcast minun tygöni/ ja ei minulla ole mitä minä panen hänen eteens. Ja hän wasta huonestans: älä minua waiwa/ owi on jo suljettu/ ja minun lapseni

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

minun cansani macawat/ ja en minä woi nosta sinulle andaman. Minä sanon teille: ellei hän nouse ja anna hänelle/ että hän on hänen ystäväns/ niijn hän cuitengin hänen ahkerudens tähden nouse/ ja anda hänelle niijn monda cuin hän tarwidze. Niijn minä myös sanon teille: anocat/ niijn teille annetan: edzikät/ niijn te löydätte: colcuttacat/ niijn teille awatan: Sillä jocainen cuin ano/ se saa/ ja joca edzi/ se löytä/ ja joca colcutta/ sille awatan. Cuca teistä on se Isä/ jolda poica ano leipä/ andaco hän hänelle kiwen? eli jos hän ano cala/ andaco hän hänelle kärmen? Eli jos hän ano muna/ andaco hän hänelle Scorpionin? Jos te/ jotca pahat oletta/ taidatte hywiä lahjoja anda teidän lapsillen/ paljo enemmän teidän taiwallinen Isän anda Pyhän Hengen sitä anowaisille. JA hän ajoi ulos yhden Perkelen/ joca oli myckä. Ja cosca Perkele oli ajettu ulos/ niijn myckä puhui: ja Canssa ihmetteli. Mutta muutamat heistä sanoit: hän ulos aja Perkeleitä Beelzebubin Perkeleitten päämiehen woimalla. Mutta muutamat kiusaisit händä/ ja anoit hänelä tunnustähte Taiwast: Mutta että hän tiesi heidän ajatuxens/ sanoi hän heille: jocainen waldacunda joca ercane idzens wastan/ se tule kylmille/ ja huone lange huonen päälle. Jos Sathan on erinnyt idzens wastan/ cuinga sijs hänen waldacundans on seisowainen? että te sanotta minun Perkeleitä Beelzebubin woimalla ulosajawan. Mutta jos minä Perkeleitä Beelzebubin woimalla ulosajan/ kenengästä woimalla teidän poicanne niijtä ulosajawat? Sentähden heidän pitä oleman teidän Duomarin: Mutta jos minä Jumalan sormella Perkeleitä ulosajan/ niijn tosin on Jumalan waldacunda teidän tygönne tullut. Cosca wäkewä haarniscoittu hänen cotons warjele/ niijn hänen omans owat rauhas. Mutta cosca händä wäkewämbi tule ja woitta hänen/ niijn hän otta pois caicki hänen asens/ joihin hän turwais/ ja jaca hänen saalins. Joca ei ole minun cansani/ se on minua wastan/ ja joca ei minun cansani coco/ hän hajotta. Cosca rietas hengi lähte ihmisest/ niijn hän waelda carkeita paickoja/ edzi lepo/ ja ei löydä: niijn hän sano: minä palajan minun huoneseni/ josta minä läxin. Ja cuin hän sinne tule/ löytä hän sen luudilla lacaistuxi ja caunistetuxi. Silloin hän mene ja otta cansans seidzemen muuta pahembata henge/ ja cuin he sinne tulewat/ asuwat he siellä/ ja sen ihmisen wijmeiset

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

tulewat pahemmaxi cuin ensimmäiset. JA tapahdui/ koska hän näitä sanoi: corgotti yksi waimo Canssan seast äänens/ ja sanoi: autuas on se cohtu/ joca sinun candanut on/ ja ne nisät joitas imit. Nijn hän sanoi: autuat owat ne jotca cuulewat Jumalan sanan ja kätkewät sen. MUtta koska Canssa tungi/ rupeis hän sanoman: tämä sucucunda on paha/ he anowat merckiä/ ja ei heille anneta merckiä: waan Jonan Prophetan mercki. Sillä nijncuin Jonas oli Niniviteille merkixi: nijn pitä myös ihmisen Poica oleman tälle sucucunnalle. Etelän Drötningi pitä tuleman duomiolle tämän sucucunnan miesten cansa/ ja pitä heitä duomidzeman: sillä hän tuli mailman äristä cuuleman Salomonin wijsautta: ja cadzo/ täsä on enämbi cuin Salomon. Niniviti pitä tuleman duomiolle tämän sucucunnan cansa/ ja sen cadottaman: sillä he teit parannuxen Jonan Saarnast/ ja cadzo/ täsä on enämbi cuin Jonas. 32 EI sytytä kengän kyntilätä/ ja pane kätköön/ eikä wacan ala/ mutta kyntiläjalcaan/ että sisälletulewaiset walkeuden näkisit. Silmä on ruumin walkeus/ koska sijs sinun silmäs on yxikertainen/ nijn sinun coco ruumis tule walkiaksi: mutta jos se on paha/ nijn myös sinun ruumis on pimiä. Cadzo sijs/ ettei se walkeus cuin sinus on tulis pimeydexi. Jos sinun ruumis on päänäns walkeus/ ja ei ole hänesä yhtän osa pimeydest/ nijn se tule coconans walkeudexi/ ja walista sinun nijncuin kircas leimaus. JA hänen puhuisans/ rucoili händä yksi Phariseus ruulle cansans: nijn Jesus meni ja atrioidzi. Mutta koska Phariseus näki/ ihmetteli hän/ ettei hän ennen ruan aica pesnyt Nijn sanoi HERra hänelle: te Phariseuxet puhdistatte ulcoisen puolen maljoista ja astioista/ mutta sisälliset teisä owat täynäns raatelust ja pahutta. Te hullut/ luulettaco ettei se joca ulcoisen puolen teki/ tehnyt myös sisälmäistä puolda? Cuitengin andacat almu nijstä cuin teillä on/ ja cadzo/ nijn teille owat caicki puhtat. WOI teitänne te Phariseuxet/ että te kymmenexet teette Minduist ja Rutast/ ja caickinaisest Caalist/ ja te jätätte pois duomion ja Jumalan rackauden: näitä tosin tulis tehdä/ ja sitä toista ei jättä. WOI teitänne te Phariseuxet/ jotca pyydätte ylimmäisiä istuimita Synagogisa/ ja tahdotta terwetettä Turulla. WOI teitänne te Kirjanoppenet ja Phariseuxet/ te ulcocullatut: sillä te oletta nijncuin peitetyt haudat/ joiden päällä ihmiset

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

tietämätä käywät. Nijn wastais yxi Lainoppenuista/ ja sanoi hänelle: Mestari/ näillä sanoilla sinä myös meitä pilckat. Nijn hän sanoi: ja/ woi teitän te Lainoppenet: sillä te rascautatte ihmiset nijllä cuormilla/ joita ei he woi canda/ ja et te idze sormellacan tahdo nijhin ruweta. WOI teitä että te rakennatte Prophetain hautoja/ mutta teidän Isänne tapoit ne. Nijn te tosin todistatte ja suostutte teidän Isänne töihin: sillä he tapoit ne/ mutta te rakennatte nijden haudat. SEntähden myös Jumalan wijsaus sanoi: minä lähetän heidän tygöns Prophetat ja Apostolit/ ja muutamat nijstä he tappawat ja wainowat: Että tästä sucucunnasta pitä kysyttämän caickein Prophetain weri/ joca on wuodatettu mailman algusta: Abelin werestä/ haman Zacharian weren asti/ joca hucattin Templin ja Altarin waihella: tosin sanon minä teille: se kysytän täldä sucucunnalda. WOI teitän Lainoppenet: sillä te oletta ottanet taidon awaimen idze sisälle mennäxenne/ ja sisälle menewäisiä oletta te torjunet. MUtta cosca hän oli nämät sanonut: rupeisit Lainoppenet ja Phariseuxet cowin händä ahdistaman ja cawalast häneldä monialle kysymän: Ja wäjyit händä ja edzeit jotakin hänen suustans/ josta he olisit saanet canda hänen päällens.

COsca sangen paljo Canssa olit cocondunet/ nijn että he toinen toistans ahdistit/ rupeis hän sanoman ensin Opetuslapsillens: cawahtacat teitän Pahariseusten hapatuxest/ cuin on wieckaus: Sillä ei ole mitän peitetty/ joca ei ilmei tule/ eikä ole salattu/ cuin ei tiettäwäxi tule. SEntähden mitä te pimeis sanotta/ ne walkeudes cuullan: ja mitä te corwaan puhutta cammios/ se pitä Saarnattaman cattoin päällä. MUtta minä sanon teille minun ystäwilleni: älkät nijtä peljätkö jotca ruumin tappawat/ ja ei ole heidän sijtte enämbätä tekemist. Mutta minä tahdon osotta teille/ ketä teidän tule peljätä: peljätkät sitä jolla on wäki/ sijtte cuin hän tappanut on/ myös helwettijn sysätä: totta minä sanon teille: sitä te peljätkät. Eikö wijsi warpulaista osteta cahdella ropoilla? Ja ei yxikän heistä ole Jumalan edes unohdettu. Owat myös caicki teidän päänne hiuxet luetut: älkät sijs peljätkö/ sillä te oletta parammat/ cuin monda warpulaista. Mutta minä sanon teille: jocainen cuin minun tunnusta ihmisten edes/ sen myös ihmisen Poica on

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

tunnustawa Jumalan Engelitten edes. Joca taas minun kieldä ihmisten edes/ se kieldän Jumalan Engelitten edes. Ja joca puhu sanan ihmisen Poica wastan/ se hänelle andexi annetan: mutta joca Pyhä Henge pilcka/ ei se hänelle andexi anneta. COsca he teitä wiettelewät heidän Synagogijns/ Esiwallan ja waldamiesten eteen/ nijn älkät murehtico/ cuinga taicka mitä te wastatta/ eli mitä teidän pitä sanoman: Sillä Pyhä Hengi opetta teitä sillä hetkellä/ mitä teidän tule sanoa. NIjn sanoi hänelle yxi Canssast: Mestari/ sanos minun weljelleni/ että hän jacais minun cansan perinnön. Mutta hän sanoi hänelle: ihminen/ cuca pani minun Duomarixi eli jacomiehexi teidän wälillen? Ja hän sanoi heille: cadzocat/ ja cawahtacat ahneutta: sillä ei sijtä eletä/ että paljo tawarata on. NIjn hän sanoi heille wertauxen/ sanoden: Oli Ricas mies/ jonga peldo paljo laiho cannoi/ ja hän ajatteli idzelläns/ ja sanoi: mitä minä teen ettei minulla ole/ cuhunga minä cocon eloni? Ja sanoi: sen minä teen: minä purgan minun aittani ja rakennan suuremman/ ja cocon sinne caiken minun tuloni/ ja hywydeni. Ja sanon sielulleni: sielu/ sinulla on suuri wara monexi wuodexi pandu/ lewä/ syö/ juo/ riemuidze. Mutta Jumala sanoi hänelle: sinä tompeli/ tänä yönä sinun sielus sinulda pois cudzutan/ cuca ne sijtte saa cuins walmistanut olet? Näin myös hänelle käy/ joca idzellens tawarata coco/ ja ei ole ricas Jumalas. NIjn hän sanoi Opetuslapsillens: sentähden sanon minä teille: älkät murehtico teidän elämästän/ mitä teidän pitä syömän/ eikä ruumistan/ millä te sen waatetatte. Elämä on enämbi cuin ruoca/ ja ruumis parembi cuin waate. Cadzelcat carneita/ ei he kylwä/ eikä nijtä/ ei heillä ole myös kellarita/ eikä aitta/ ja Jumala heidän cuitengin elättä/ cuinga paljo parammat te oletta cuin linnut? CUca teistä hänen murehellans woi lisätä hänen warrellens yhdengän kyynärän? Ellet te sijs woi sitä cuin wähin on/ mixi te muista murehditta? Cadzelcat cuckaisita/ cuinga he caswawat/ ei he työtä tee/ eikä kehrä: ja minä sanon teille: ettei Salomon caikes hänen cunniasans nijn ollut waatetettu cuin yxi heistä. JOs sijs ruohon/ joca tänäpäni kedolla seiso/ ja huomena totton heitetän/ Jumala nijn waatetta/ cuinga paljo enämmin hän teidän waatetta te heickouscoiset? Sentähden myös/ älkät edzikö/ mitä

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

teidän syömän eli juoman pitä/ ja älkät epäilkö: Sillä näitä caickia pacanat mailmas pyytävät. Mutta teidän Isän tietä että te näitä tarwidzetta. Waan parammin edzikät Jumalan waldacunda/ nijn nämät caicki teille tapahtuwat. Älä pelkä piscuinen lauma/ sillä teidän Isällän on hywä tahto anda teille waldacunda. Myykät mitä teillä on/ ja andacat almua. Tehkät teillen Säkit jotca ei wanhane/ tehkät puuttumatoim tawara Taiwahis/ cuhunga ei waras ulotu/ eikä coi raisca. Sillä cusa teidän tawaran on/ siellä myös on teidän sydämen. OLcon teidän cupen wyötetyt/ ja teidän kyntilänne sytytetyt: Ja olcat nijden ihmisten caltaiset jotca heidän Herrans odottawat häistä palajawan/ että cosca hän tule ja colcutta/ nijn he cohta hänelle awawat. Autuat owat ne palweljat jotca HERra tulduans löytä walwomast. Totisest sanon minä teille: hän sonnusta hänen ja asetta heidän atrioidzeman/ ja käyden palwele heitä. Ja jos hän tule toises wartios/ eli colmannes wartios/ ja näin löytä/ autuat owat ne palweliat. Mutta tietkät/ että jos perhenisändä tiedäis millä hetkellä waras tulis/ tosin hän walwois/ eikä sallis huonettans awata. Sentähden olcat walmit: sillä ihmisen Poica tule sillä hetkellä/ jolla et te luuleckan. Nijn sanoi Petari hänelle: HERra/ sanockos tämän wertauxen meille/ eli myös caikille? HERra sanoi/ cuca on uscollinen ja toimellinen Perhenhaldia/ jonga hänen Herrans asetta perhens päälle/ oikialla ajalla tarpeita andaman? Autuas on se palwelia/ jonga Herra tulduans näin löytä tehnen: Totisest sanon minä teille: hän asetta hänen caiken tawarans päälle/ mitä hänellä on. Mutta jos se palwelia sano sydämesäns: minun Herran wijpy tulemast/ ja rupe palcollisia hosuman/ ja syömän ja juoman ja juopuman/ Nijn tule sen palwelian Herra sinä päiwänä/ jona ei hän luuleckan/ ja sillä hetkellä/ cuin ei hän tiedäckän/ ja leicka hänen cappaleixi/ ja pane hänen osans uscomattomain cansa. Mutta se palwelia joca tiesi Herrans tahdon/ ja ei idzens walmistanut eikä tehnyt hänen tahdons jälken/ hänen täyty paljo haawoja kärsiä. Joca taas ei tiennyt/ ja cuitengin teki haawain ansion/ sen pitä vähemmän haawoja kärsimän: sillä kelle paljo annettu on/ hänen tacans paljo myös edzitän/ ja kelle paljo on haldun annettu/ sildä myös paljo kysytän. MInä tulin sytyttämän tulda maan päälle/ ja minä parammin

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

tahtoisin että se jo palais/ Mutta minun pitä ennen Castella castettaman/ ja cuinga minä ikäwöidzen siihenasti että se täytetän? Luulettaco että minä tulin rauha lähettämän maan päälle? En/ sanon minä: mutta eripuraisutta Sillä tästedes pitä wijsi oleman eroitetut yhdessä huonesä/ colme cahta wastan/ ja caxi colme wastan. Isä eroitetan poicans wastan/ ja poica Isäns wastan/ äiti tytärtäns wastan/ ja tytär äitiäns wastan/ anoppi miniätäns wastan/ ja miniä anoppians wastan. Nijn hän sanoi myös Canssalle: cosca te näettä pilwen lännest nousewan/ nijn te cohta sanotta: sade tule/ ja nijn myös tulekin. Ja cosca te näettä etelän tuulewan/ nijn te sanotta: helle tule/ ja nijn myös tulekin. Te ulcocullatut/ Taiwan ja maan muodon te taidatte coetella/ mixette sijs tätä aica coettele? Mingä tähden sijs et te idzestän duomidze mikä oikein on. Sillä cosca sinä menet rijtaweljes cansa Esiwallan eteen/ nijn pyydä tiellä hänestä päästä/ ettei hän sinua Duomarin eteen wedäis/ ja Duomar ylönannais sinua Böwelille/ ja Böweli heittä sinun tornijn. Minä sanon sinulle: et sinä siellä ennen ulospääse/ cuins wijmeisen Ropoin maxat.

JA olit muutamat sillä ajalla sijnä/ jotca ilmoitit hänelle Galilealaisist/ joiden weren Pilatus oli heidän uhreins cansa secoittanut. Ja Jesus wastais/ ja sanoi heille: luulettaco että nämät Galilealaiset olit syndiset caickein Galilealaisten suhten/ että heidän sencaltaista täydyi kärsiä? Ei/ sanon minä: waan ellet te paranna teitän/ nijn te caicki näin huckan tuletta/ Taicka luulettaco/ että ne cahdexantoistakymmendä/ joiden päälle Silohan Torni langeis ja tappoi/ olit wiälliset caickein ihmisten suhten/ cuin Jerusalemis asuwat? Ei/ sanon minä/ waan ellet te paranna teitän/ nijn te caicki näin huckan tuletta. SAnoi hän myös tämän wertauxen: yhdellä oli Ficunapuu/ hänen wijnamäesäns istutettu/ ja hän tuli ja edzei hedelmätä hänestä/ ja ei löytänyt. Nijn hän sanoi wijnamäen haldialle: cadzo/ jo minä olen colmetkin vuotta tullut/ ja edzinyt hedelmätä tästä ficunapuusta/ ja en ole löytänyt/ hacka händä pois/ mixi hän maata estä? Mutta hän wastais/ ja sanoi hänelle: HERra/ salli hänen vielä tämä wuosi olla/ nijncawwan cuin minä caiwan ymbärins ja sonnitan hänen: Jos hän sijttekin hedelmöidzis: jollei/ nijn hacka händä sijtte pois. JA

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

hän opetti Sabbathina yhdes Synagogas: Ja cadzo/ siellä oli yxi waimo/ jolla oli sairauden hengi cahdexan toistakymmendä vuotta ollut/ ja oli rammittu/ eikä woinut päätäns ylösnosta. Mutta cosca Jesus sen näki/ cudzui hän hänen tygöns/ ja sanoi hänelle: waimo/ ole wapa sinun taudistas. Ja hän pani kätens hänen päällens/ ja cohta se ojensi idzens ja kijtti Jumalata. Nijn Synagogan Päämies närkästyi että Jesus paransi Sabbathina/ ja sanoi Canssalle: cuusi päiwä owat joina sopi työtä tehdä/ nijnä te tulcat ja andacat teitän parata/ ja ei Sabbathina. Nijn wastais händä HERra/ ja sanoi: sinä ulcocullattu/ eikö cukin teistä päästä nautans eli Asians Sabbathina seimestä ja johdata juomalle? Eikö myös pitäis tämä Abrahamin tytär Sabbathina päästettämän tästä simestä/ jolla Sathan on jo cahdexantoistakymmendä vuotta sitonut? Ja cuin hän näitä sanoi/ nijn häpeisit caicki jotca händä wastaan olit. Ja caicki Canssa iloidzi caikista cunnialisista töistä cuin händä tehtin. Nijn hän sanoi: kenengä wertainen on Jumalan waldacunda/ ja kenengä caltaisexi minä sen teen? Se on Sinapin siemenen wertainen/ jonga ihminen otti/ ja kylwi krydimaahans/ ja se caswoi ja tuli suurexi puuxi/ ja Taiwan linnut pesiwät sen oxisa. JA hän taas sanoi: kenengä wertaisexi minä Jumalan waldacunnan teen? Se on hapatuxen caldainen/ jonga yxi waimo otti/ ja pani sen colmen jauhowacan secan/ siihenasti cuin se caicki happani. Ja hän waeli Caupungeita ja kyliä/ ja opetti/ ja matcusti Jerusalemi päin. Nijn sanoi yxi hänelle: HERra/ wähäköstä nijtä on cuin autuaxi tulewat? Hän sanoi heille: pyytäkät ahtasta portista mennä sisälle? sillä monda on (sanon minä teille) jotca pyytäwät mennä sisälle/ ja ei woi. Cosca Perhenisändä on nosnut ja owen sulkenut/ nijn teidän pitä ulcona seisoman/ ja owen päälle colcuttaman/ ja sanoman: Herra/ Herra/ awa meille: ja hän wasta ja sano teille: en minä teitä tunne/ custa te oletta. Nijn te rupiatte sanoman: me olemma syönet ja juonet sinun edesäs/ ja catuilla sinä meitä opetit. Ja hän on wastawa: minä sanon teille: en minä teitä tunne custa te oletta/ mengät pois minun tyköni caicki te pahantekiät. Siellä pitä oleman itcu ja hammasten kiristys/ cosca te näettä Abrahamin ja Isaachin ja Jacobin/ ja caicki Prophetat Jumalan waldacunnas/ mutta teitänne ulosajettawan. Ja

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

heidän pitä tuleman idästä ja lännestä/ pohjaisesta ja etelästä/ ja Jumalan waldacunnas istuman. Ja cadzo/ ne owat wijmeiset/ jotca tulewat ensimmäisixi/ ja ne owat ensimmäiset/ jotca tulewat wijmeisixi. SINä päiwänä tulit muutamat Phariseuxit/ ja sanoit hänelle: riennä/ ja mene täällä pois: sillä Herodes tahto sinua tappa. Hän sanoi heille: mengät ja sanocat sille ketulle/ cadzo/ minä ulosajan Perkeleitä/ ja parannan tänäpä ja huomena/ ja colmandena päiwänä minä lopetan. Cuitengin pitä minun tänäpä ja huomen ja sen huomenisen päiwän peräst waeldaman: sillä ei taida tapahtu/ että Propheta mualla hucatan/ cuin Jerusalemis. Jerusalem/ Jerusalem/ joca tapat Prophetat/ ja kiwität heitä/ jotca sinun tygös lähetetän/ cuinga usein minä tahdoin coota sinun lapses nijncuin cana coco poicans sijpeins ala/ ja et te tahtonet? Cadzocat teidän huonen jätetän teille kylmille: sillä minä sanon teille: et te minua ennen näe/ cuin se aica tule cosca te sanotta: siunattu olcon se joca tule HERran nimeen.

JA tapahdui/ että hän tuli yhden Phariseusten Päämiehen huonesen Sabbathina rualle: ja he wartioidzit händä. Ja cadzo/ sijnä oli wesitautinen ihminen hänen edesäns. Ja Jesus sanoi Lainoppenuille ja Phariseuxille: sopico Sabbathina paranda? Nijn he waickenit. Mutta hän rupeis häneen/ ja paransi hänen ja päästi menemän. Ja hän sanoi heille: jonga nauta eli Asi puto caiwoon/ eikö hän cohta Sabbathingan päiwänä händä ylösota? Ja ei he tainnet händä tähän wastata. MUTta hän sanoi wierahille wertauxen/ cosca hän ymmärsi cuinga he walidzit ylimmäisiä istuimita: Coscas joldaculda häihin cudzutan/ nijn älä ylimmäisexi istu/ ettei jocu cunnialisembi sinua ole hänelä cudzuttu: Ja nijn tule se joca sekä sinun että hänen on cudzunut/ ja sano sinulle: anna tälle sia: ja nijn sinä häpiällä menet alemma istuman. Mutta parammin coscas cudzuttu olet/ nijn mene ja istu alemmaiseen siaan/ että se joca sinun cudzunut on/ tulis ja sanois sinulle: ystäwän/ nouse ylemmä/ silloin on sinulle cunnia nijldä/ jotca myös atrioidzewat. Sillä joca idzens ylöndä/ hän aletan: ja joca idzens alenda/ se ylötän. Sanoi hän myös sille/ joca hänen cudzunut oli: coscas päiwälist taicka ehtolist teet/ nijn älä cudzu ystäwitäs/ eli weljejäs/ ei langojas/ taicka rickaita

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

kylänmiehiäs/ ettei he sinua taas wuoroin cudzu/ ja sinulle maxa. Mutta parammin coscas pidon teet/ nijn cudzu köyhiä/ sairaita/ onduwita/ ja sokeita: Nijn sinä olet autuas: sillä ei heillä ole wara sinulle maxa/ mutta sinulle pitä maxettaman wanhurscasten ylösnousemises. MUtta cosca yxi nijstä ynnä atrioidzewist nämät cuuli/ sanoi hän hänelle: autuas on se joca syö leipä Jumalan waldacunnas. Nijn hän sanoi hänelle: ihminen oli walmistanut suuren Ehtolisen/ ja cudzui monda. Ja lähetti palwelians Ehtolisen hetkellä sanoman cudzutuille: tulcat/ sillä caicki owat walmistetut. Ja he rupeisit järjestäns caicki heitäns estelemän: ensimmäinen sanoi: minä ostin pellon/ ja minun pitä menemän sitä cadzoman/ minä rucoilen sinua/ sano minun esteni. Toinen sanoi: minä ostin wijsi paria härkiä/ ja menen nijtä coetteleman/ minä rucoilen sinua/ sano minun esteni Colmas sanoi: minä olen emännän nainut/ ja en taida sentähden tulla. Ja palwelia palais/ ja sanoi caicki nämät Herrallens. Nijn perhen isändä wihastui/ ja sanoi palweliallens: mene nopiast Caupungin catuille ja cujille/ ja saata tänne waiwaiset ja sairat/ onduwat ja sokiat. Ja palwelia sanoi: Herra/ minä olen tehnyt nijncuins käskit/ ja wielä nyt sia on. Herra sanoi palwelialle: mene maan teille ja aidoille/ ja waadi heitä tuleman/ että minun huoneni täytetäisin. Mutta minä sanon teille: ettei yxikän nijstä miehistä cuin cudzuttin/ pidä maistaman minun Ehtolistani. Nijn waeli paljo wäke hänen cansans/ ja hän käänsi hänens/ ja sanoi heille: Jos jocu tule minun tygöni ja ei wiha Isäns/ äitiäns/ emändätäns/ lapsians/ weljejäns/ sisaritans/ ja päälisexi oma hengens/ ei se taida olla minun Opetuslapseni. Ja joca ei canna ristiäns ja seura minua/ ei se taida myös olla minun Opetuslapseni. Sillä cuca teistä on joca tahto Tornia raketa/ ja ei ennen laske culutusta/ jos hänellä on wara sitä täyttä? Ettei hän/ cosca hän perustuxen laskenut on ja ei woi täyttä/ tule caickein nijden pilcaxi jotca sen näkewät/ ja sanowat: Tämä ihminen rupeis rakendamän ja ei woinut täyttä. Taicka cuca Cuningas tahto mennä sotiman toista Cuningasta wastan/ eikö hän ennen ajattele/ jos hän woi kymmenellä tuhannella cohdata sen joca händä wastan tule cahdella kymmenellä tuhannella? Muutoin/ cosca hän wielä caucana on/ nijn hän lähettä hänelle sanan/ ja

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

rucoile rauha. Nijn myös jocainen teistä joca ei luowu caikista cuin hänellä on/ ei se taida olla minun Opetuslapseni. SUola on idzestäns hywä/ mutta jos suola tule mauttomaxi/ milläst sijtte suolatan? Ei se maasa/ eikä sonnasa ole tarpellinen/ mutta poisheitetän. Jolla on corwat cuulla/ se cuulcan. JA hänen tygöns tulit caicki Publicanit ja syndiset/ cuuleman händä. Nijn Phariseuxet ja Kirjanoppenet napsit ja sanoit: tämä syndisiä wastanotta/ ja syö heidän cansans. Nijn hän sanoi heille tämän wertauxen/ sanoden: Cuca on teistä se ihminen/ jolla on sata lammasta/ ja jos hän yhdengin niistä cadotta/ eikö hän jätä yhdexänkymmendä ja yhdexän corpeen/ ja mene sen jälkeen joca cadonnut on/ siihenasti että hän sen löytä? Ja cuin hän sen löytä/ nijn hän pane sen olallens/ iloiten. Ja cosca hän tule cotians/ nijn hän cocon cudzu ystäwäns ja kylänsmiehet/ ja sano heille: iloitcat minun cansani: sillä minä löysin minun lambani joca cadonnut oli. Minä sanon teille: nijn myös ilo pitä oleman Taiwas yhdest syndisest/ joca hänens paranda/ enämmin cuin yhdexästkymmenest ja yhdexäst hurscast/ jotca ei parannusta tarwidze. Taicka cuca waimo on/ jolla on kymmenen penningitä/ jos hän yhdengin niistä cadotta/ eikö hän sytytä kyntilätä/ ja lacaise huonehta/ ja edzi wisust nijncauwan cuin hän sen löytä? Ja cosca hän sen löytänyt on/ cocon cudzu hän ystäwäns ja kylänswaimot/ ja sano: iloitcat minun cansani: sillä minä löysin penningini/ jonga minä cadotin. Nijn myös/ sanon minä teille/ pitä ilo oleman Jumalan Engeleillä yhdest syndisest/ joca hänens paranda. JA hän sanoi: yhdellä miehellä oli caxi poica: Ja nuorembi sanoi Isällens: Isä/ anna minulle osa tawarast cuin minun tule. Ja hän janoi heille tawaran. Ja ei cauwan sen jälkeen/ cosca nuorembi poica oli caicki coonnut/ meni hän caucaiselle maacunnalle ja huckais siellä caiken tawarans ylön syömises. Cosca hän caicki oli tuhlannut/ nijn tuli suuri nälkä caicken siihen maacundan/ ja hän rupeis hätäyndymän. Ja poismeni/ ja suostui yhten sen maacunnan cauppamiehen/ joca hänen lähetti pellollens caidzeman sicojans. Ja hän pyysi wadzans rawalla täyttä/ jota siat söit/ ja ei kengän hänelle sitäkän andanut. Nijn hän ajatteli idzelläns/ ja sanoi: cuinga monella minun Isäni palcollisella on kyllä leipä/ ja minä cuolen nälkän? Minä nousen/

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

ja käyn minun Isäni tygö/ ja sanon hänelle: Isä/ minä olen syndiä tehnyt Taiwan ja sinun edesäs: Ja en ole sillen mahdollinen sinun pojaxes cudzutta/ tee minulle nijncuin yhdelle sinun palcollisistas. Ja hän nousi/ ja tuli Isäns tygö. Cosca hän wielä taambana oli/ näki hänen Isäns hänen/ ja armahti hänen päällens/ juoxi ja langeis hänen caulaans/ ja suuta andoi hänelle. Nijn sanoi poica: Isä/ minä olen syndiä tehnyt Taiwan ja sinun edesäs/ ja en ole mahdollinen tästedes sinun pojaxes cudzutta. Nijn sanoi Isä palwelioillens/ tuocat tänne parhat waattet/ ja puettacat hänen päällens/ ja andacat sormus hänen käteens/ ja kengät hänen jalcoihins/ Ja tuocat se syötetty wasicka/ ja tappacat/ syökäm/ riemuitcam: Sillä tämä minun poican oli cuollut/ ja wircois jällens/ hän oli cadonnut/ ja on taas löytty: Ja he rupeisit riemuidzeman. MUtta hänen wanhemi poicansoli pellolla. Ja cuin hän tuli/ ja huonetta lähes tyi/ cuuli hän laulun ja dantzit. Nijn hän cudzui yhden palwelioistans ja kysyi/ mikä se on? Hän sanoi hänelle: sinun weljes tuli/ ja Isäs andoi tappa sen syötetyn wasican/ että hän sai hänen terwenä jällens. Nijn hän wihastui/ eikä tahtonut sisälle mennä. Ja hänen Isäns meni ulos/ ja rucoili händä. Mutta hän wastais/ ja sanoi Isällens: cadzo/ nijn monda vuotta minä palwelen sinua/ ja en ole coscan sinun käskyäs ylidzekäynyt/ ja et sinä ole minulle wohlacan andanut/ riemuitaxeni ystävänä cansa. Mutta nyt/ että tämä sinun poicas tuli/ joca hänen tawarans on tuhlannut porttoin cansa/ tapoit sinä hänelle sen syötetyn wasican. Nijn sanoi hän hänelle: poican/ sinä olet aina minun tykönäni/ ja caicki mitä minun on/ se on sinun. Nijn pidäis sinungin riemuidzeman ja iloidzeman: sillä tämä sinun weljes oli cuollut/ ja wircois jällens/ hän oli cadonnut/ ja on taas löytty. SAnoi hän myös Opetuslapsillens: oli yxi ricas mies/ jolla oli huonenhaldia/ ja hänen edesäns cannettin/ että hän oli hucuttanut hänen hywydens. Ja hän cudzui hänen/ ja sanoi hänelle: mixi minä sinusta sen cuulen? tee lucu hallituswirastas: sillä et sinä saa tästedes hallita. Nijn huonenhaldia sanoi idzelläns: mitä minä teen? Sillä minun Herran otta minulda pois wiran/ en minä woi caiwa/ häpen minä kerjätä. Minä tiedän mitä minä teen: cosca minä wiralda poispannan/ nijn he corjawat minun heidän huonesens. Ja hän

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

cudzui tygöns caicki Herrans welgolliset/ ja sanoi ensimmäiselle: cuinga paljo sinä olet minun Herralleni welca? Se sanoi/ sata tynnyritä Öllyä. Hän sanoi hänelle: Ota kirjas ja istu pian/ ja kirjoita wijsikymmendä. Sijtte hän sanoi toiselle paljoco sinä olet welca? Hän sanoi: sata punda nisuja. Hän sanoi hänelle: ota kirjas/ ja kirjoita cahdexankymmendä. Ja Herra kijtti sitä wäärä huonenhaldiata/ että hän toimellisest teki: sillä tämän mailman lapset owat toimellisemmat kuin walkeuden lapset/ heidän sugusans. Ja minä myös sanon teille: tehkät teillen ystäwitä wäärästä Mammonasta/ että cosca te tarwidzetta/ nijn he corjawat teitä ijancaickisijn majoihin. Joca vähemmäs on uscollinen/ hän on myös paljos uscollinen/ ja joca vähemmäs on wäärä/ se myös paljos on petollinen. Jollet te sijs ollet uscolliset sijnä wääräs Mammonas/ cuca teille sitä usco kuin totinen on? Ja ellet te ole toisen omas uscolliset/ cuca teille anda sen kuin teidän oman on? Ei yxikän palwelia taida cahta Herra palwella/ sillä taicka hän yhtä wiha/ ja toista racasta/ eli yhdes hän kijnnirippu/ ja toisen ylöncadzo. Et te taida palwella Jumalata ja Mammonat. CAicki nämät cuulit nekin Phariseuxet jotca ahnet olit/ ja nauroit händä. Ja hän sanoi heille: te oletta ne jotca idzen hurscaxi teette ihmisten edes/ mutta Jumala tunde teidän sydämen: sillä se kuin ihmisille on corkia/ se on Jumalalle cauhistus. Laki ja Prophetat ennustit Johannexen asti/ ja sijtä ajasta on ilmoitettu Jumalan waldacunda Evangeliumin cautta/ ja jocainen siihen idziäns wäellä tunge. Pikemmin Taiwas ja maa hucku/ kuin rahtucan Laista. Joca emändäns hyljä/ ja nai toisen/ hän teke huorin: ja joca sen miehellä hyljätyn nai/ hän teke myös huorin. Nijn oli ricas mies/ joca puetettin Purpuralla ja calleilla lijnawaatteilla/ ja eli jocopäiwä ilos hercullisest. Oli myös kerjälä/ nimellä Lazarus/ joca macais hänen porttins edes täynäns paisumita: Ja pyysi rawita niistä muruista/ jotca rickan pöydäldä putoisit. Mutta coirat tulit/ ja nuolit hänen paisumans. Nijn tapahtui että kerjälä cuoli/ ja wietin Engeleildä Abrahamin helmaan: cuoli myös ricas/ ja haudattin. Cosca hän Helwetis waiwas oli/ nosti hän silmäns/ ja näki Abrahamin taambana/ ja Lazaruxen hänen helmasans/ huusi hän/ ja sanoi: Isä Abraham/ armahda minun päälleni/ ja lähetä Lazarus castaman

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

sormens pää weteen/ että hän jähdytäis minun kieleni/ sillä minä waiwatan täsä liekisä. Nijn sanoi Abraham: poican/ muista että sait hywä eläisäs/ ja Lazarus sitä wastan paha. Mutta nyt hän lohduwetaan/ ja sinä waiwatan. Ja paidzi caickia näitä/ on meidän ja teidän wälillä suuri juopa kijnnitetty/ että ne/ jotca tahtowat täädä sinne teidän tygönne mennä/ ei he woi/ eikä siellä tännekän tulla. Nijn hän sanoi: minä rucoilen sijs sinua Isä/ että lähätät hänen minun Isäni cotoon: Sillä minulla on wijsi welje/ todistaman heille/ ettei hekän tulis tähän waiwan siaan. Sanoi hänelle Abraham: heillä on Moses ja Prophetat/ cuulcan niytä. Mutta hän sanoi: ei Isä Abraham/ jos jocu cuolleista menis heidän tygöns/ niijn he parannuxen tekisit. Hän sanoi hänelle: ellei he Mosest ja Prophetaita cuule/ niijn ei he myös usco/ jos jocu cuolleista ylös nousis.

Nijn hän sanoi Opetuslapsillens: se on mahdotoin ettei pahennuxet tule. Woi händä/ jonga cautta ne tulewat/ se olis hänelle parambi/ että myllyn kiwi ripustettaisin hänen caulaans/ ja heitetäisin mereen/ cuin hän jongun näistä pienistä pahennais. Carttacat teitänne. Jos weljes ricko sinua wastan/ niijn nuhtele händä/ ja jos hän idzens paranda/ niijn anna hänelle andexi. Ja jos hän seidzemen kerta päiwäs ricko sinua wastan/ ja seidzemen kerta päiwäs sinun tygös palaja/ sanoden: minä cadun/ niijn anna hänelle andexi. JA Apostolit sanoit HERralle/ lisä meille usco. Mutta HERra sanoi: jos teillä olis usco nijncuin Sinapin siemen/ ja te sanoisitte tälle medzäficunapuulle: nouse ja siirrä sinus mereen/ niijn hän cuulis teitä. MUtta kenellä teistä on palwelia/ joca kyndä taicka carja caidze/ ja cosca hän medzäst cotia tule/ että hän sano hänelle: mene cohta atrioidzeman? Eikö hän pikemmin sano hänelle: walmista ehtolist/ sonnusta sinus/ ja palwele minua/ nijncauwan cuin minä syön ja juon/ ja syö ja juo sinä sijtte. Wai kijttäkö hän palweliatans/ että hän teki mitä hänelle käsketty oli? En luule. Nijn myös te/ cosca te oletta caicki tehnet/ cuin teille käsketty on/ niijn sanocat: me olemma kelwottomat palweliat/ me teimme nijncuin meidän pitikin tekemän. JA tapahtui/ että hän meni Jerusalemita päin/ ja matcusti keskeldä Samarian ja Galilean. Ja cuin hän tuli yhten kylän/ cohtaisit händä kymmenen spitalista miestä/ jotca

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

taambana seisoit: Ja corgotit änen/ sanoden: Jesu racas Mestari/ armahda meidän päällem. Ja cosca hän ne näki/ sanoi hän heille: mengät/ ja osottacat teitän Papeille. Ja tapahtui/ että he mennesäns tulit puhtaxi. Nijn yxi heistä/ cosca hän näki että hän parattu oli/ palais jälle ja cunnioitti Jumalata suurella änellä: Ja langeis caswoillens hänen jalcains juuren/ ja kijtti händä. Ja se oli Samaritanus. Mutta Jesus sanoi: eikö kymmenen puhdistettu? cusasta yhdexän owat? Ei ole muita palainnut Jumalata cunnioidzeman cuin tämä muucalainen? Ja hän sanoi hänelle: nouse ja mene/ sinun uscos on sinun wapahtanut. JA Phariseuxilda kysyttin: cosca Jumalan waldacunda olis tulewa? Wastais hän heille/ ja sanoi: ei Jumalan waldacunda tule ulconaisella menolla/ eikä myös sanota: Cadzo täsä/ cadzo siellä: sillä cadzo/ Jumalan waldacunda on teidän sisällänne. Nijn hän sanoi Opetuslapsillens: se aica tule/ että te halajatte nähdä yhtäkin ihmisen Pojan päiwä/ ja et te saatcan nähdä. Ja he sanowat teille: cadzo täsä/ cadzo siellä/ älkät mengö/ älkät seuratco: Sillä nijncuin pitkäisen leimaus Taiwan alla leimahta/ ja paista caickein päälle/ cuin Taiwan alla owat: nijn myös pitä ihmisen Pojan päiwänä oleman. Mutta ennen tule hänen paljo kärsiä/ ja hyjättä täldä sucucunnalda. Ja nijncuin tapahdui Noen päiwinä/ nijn myös tapahtu ihmisen Pojan päiwänä. He söit/ joit/ nait ja huolit/ haman sijhen päiwän asti/ cuin Noe Arckijn meni/ ja wedenpaisumus tuli/ ja hucutti caicki. Nijn myös tapahdui Lothin päiwinä: he söit/ joit/ ostit/ myit/ istutit ja rakensit. Mutta sinä päiwänä/ cuin Loth Sodomast läxi/ satoi tulda ja tulikiwe Taiwahast/ ja hucutti caicki. Näin pitä myös sinä päiwänä tapahtuman/ jona ihmisen Poica ilmoitetan. Joca sinä päiwänä caton päällä on/ ja hänen caluns owat huones: nijn älkön astuco alas nijtä ottaman. Ja joca pellolla on/ älkön palaitco jätettyiden jälken. Waan muistacat Lothin emändätä. Jocainen cuin pyytä sieluans wapahta/ hän sen cadotta/ ja jocainen cuin sen cadotta/ hän saatta hänen elämän. Minä sanon teille: sinä yönä caxi macawat yhdellä wuotella/ yxi ylösotetan/ ja toinen jätetän. Caxi ynnä jauhawat/ yxi ylösotetan/ ja toinen jätetän. Ja he sanoit hänelle: HERRA/ cusa sijs? Nijn hän sanoi heille? cusa raato on/ sinne myös Cotcat coconduwat.

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

Nijn hän sanoi myös heille wertauxen/ että aina tule rucoilla ja ei wäsyä/ ja sanoi: Yxi Duomari oli yhdes Caupungis/ joca ei peljännyt Jumalata/ eikä häwennyt ihmisiä. Nijn oli myös yxi Leski sijnä Caupungis/ joca tuli hänen tygöns/ sanoden: auta minua rijtaweljeldäni. Ja ei hän tahtonutcan. Mutta wijmein/ sanoi hän idzelläns: waicka en minä Jumalata pelkä/ engä häpe ihmisiä: Cuitengin että tämä Leski waiwa minua/ tahdon minä händä autta/ ettei hän tulis/ ja nurisis minua. Nijn HERra sanoi: cuulcat mitä tämä wäärä Duomari sano: Eiköstä Jumalan pidäis hänen walituitans auttaman/ jotca yötä ja päiwä händä huutawat/ pidäiskö hänen sitä kärsimän? Minä sanon teille: hän autta heitä pian. Cuitengin cosca ihmisen Poica on tulewa/ löytänekö hän usco maan päädä. NIin hän sanoi muutamille/ jotca idze päällens uscalsit/ että he olit hurscat/ ja muita ylöncadzoit/ tämän wertauxen: Caxi ihmistä menit Templijn rucoileman/ yxi Phariseus ja toinen Publicani. Phariseus seisoi ja rucoili näin idzelläns: minä kijtän sinua Jumala/ etten minä ole nijncuin muut ihmiset/ ryöwäri/ wäärä/ huorintekiä/ taicka nijncuin tämä Publicani. Cahdesti wijckos minä paaston/ ja annan kymmenexet caikista cuin minulla on. Ja Publicani seisoi taambana/ eikä tahtonut silmiäns nosta Taiwasen päin/ mutta löi rindoijs/ ja sanoi: Jumala armahda minun syndisen päälleni. Minä sanon teille: tämä meni cotians hurscambana cuin toinen: sillä jocainen cuin idzens ylöndä/ hän aletan: ja joca hänens alenda/ se ylötän. HE toit myös hänen tygöns lapsia/ että hän heihin rupeis. Cosca Opetuslapset sen näit/ nuhtelit he nijtä. Mutta cuin Jesus oli heitä cudzunut tygöns/ sanoi hän: sallicat lasten tulla minun tygöni/ ja älkät heitä kieldäkö: Sillä sencaltaisten on Jumalan waldacunda: totisest sanon minä teille: joca ei ota Jumalan waldacunda nijncuin lapsi/ ei hän sinne taida tulla. JA hänelle kysyi Päämies ja sanoi: hywä Mestari/ mitä minun pitä tekemän/ että minä ijancaickisen elämän saisin? Jesus sanoi hänelle: mitä minua hywäxi cudzut? Ei ole kengän hywä/ waan ainoa Jumala. Käsky sanat sinä tiedät: älä huorin tee: älä tapa: älä warasta: älä sano wäärä todistusta: cunnioita Isäs ja äitiäs. Nijn hän sanoi: Nämät caicki olen minä minun nuorudestani pitänyt. Cosca Jesus sen cuuli/ sanoi hän hänelle:

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

yxi sinulda wielä puuttu: myy caicki mitä sinulla on/ ja jaa waiwaisten/ nijn sinä saat tawaran Taiwas/ ja tule ja seura minua. Cosca hän sen cuuli/ tuli hän murhellisxi: sillä hän oli sangen ricas. Cosca Jesus näki hänen murheisans olewan/ sanoi hän: cuinga työläst rickat tulewat Jumalan waldacundan: Pikemmin käy Cameli neulan silmästä/ cuin ricas tule Jumalan waldacundan. Nijn he sanoit/ jotca sen cuulit: cucasta taita autuaxi tulla? Hän sanoi: mitä ihmisille on mahdotoin/ se on Jumalalle mahdollinen. Nijn Petari sanoi: cadzo/ me jätimme caicki ja seuraisimme sinua. Hän sanoi heille: totisest sanon minä teille: ei ole kengän/ joca jätti huonens/ wanhemmans/ weljens/ emändäns/ ja lapsens Jumalan waldacunnan tähden? Joca ei paljo enämbätä saa tällä ajalla jällens/ ja tulewaises mailmas ijancaickisen elämän. JA hän otti tygöns ne caxitoistakymmendä/ ja sanoi heille: Cadzo/ me menemme Jerusalemijn/ ja caicki pitä täytettämän cuin Prophetailda ihmisen Pojasta kirjoitetut owat: Sillä hän ylönnannetan pacanoille/ ja pilcatan ja häwäistän ja syljetän/ Ja cuin he owat hänen ruoskinet/ tappawat he hänen/ ja colmandena päiwänä on hän ylösnousewa. Ja ei he yhtän sana näistä ymmärtänet. Ja tämä puhe oli heildä nijn peitetty/ ettei he ymmärtänet mitä sanottin. Nijn tapahtui/ cosca hän Jerichota lähes tyi/ että yxi sokia istui tien wieres kerjäten. Ja cuin hän cuuli Canssan ohidzekäywän/ kysyi hän mikä se olis. He sanoit hänelle: Jesus Nazarenu tästä meni. Ja hän huusi/ ja sanoi: Jesu Dawidin Poica/ armahda minua. Nijn ne jotca ohidzemenit/ toruit händä waickeneman. Mutta hän huusi sitä enämmin: Dawidin Poica/ armahda minua. Nijn Jesus seisatti/ ja käski händä talutta tygöns. Ja cuin hän lähes tyi/ kysyi hän hänelle: ja sanoi: Mitäs tahdot/ että minun pitä sinulle tekemän? Hän sanoi: HERra/ että minä näkisin. Ja Jesus sanoi hänelle: ole näkewä: sinun uscos autti sinua. Ja hän sai cohta näkyns/ ja seurais händä/ ja cunnioidzi Jumalata. Ja caicki Canssa/ cuin sen näit/ kijtit Jumalata.

JA hän meni sisälle/ ja waeli Jerichon läpidze. Ja cadzo/ yxi mies/ nimeldä Zacheus/ joca oli Publicanein päämies/ ja oli ricas. Ja hän pyysi nähdä Jesusta/ eikä saanut Canssalda: sillä hän oli lyhyt warttans. Ja hän samois

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

edelle/ ja meni yhten medzäficuna puuhun/ että hän olis saanut hänen nähdä: sillä sen cautta oli hän waeldapa. Ja cuin Jesus tuli siihen paickan/ cadzoi hän ylös/ ja näki hänen/ ja sanoi hänelle: Zachee/ astu nopiast alas: sillä minä tulen tänäpä sinun huoneses. Ja hän astui nopiast alas/ ja otti hänen iloisest wastan. Cosca he sen näit/ napisit he caicki/ että hän syndisen tygö poickeis. Mutta Zacheus meni/ ja sanoi HERralle: cadzo HERra/ puolen minun tawaratani annan minä waiwaisille: ja jos minä jongun pettänyt olen/ sen minä neli kertaisest jäl lens annan. Nijn Jesus sanoi hänelle: tänäpä on tälle huonelle autuus tapahtunut: sillä hängin on Abrahamin poica. Ja ihmisen Poica tuli wapahtaman sitä cuin cadonnut oli. COsca he nämät cuullet olit/ sanoi hän wielä yhden wertauxen: että hän oli juuri läsnä Jerusalemita/ ja he luulit Jumalan waldacunnan cohta ilmoitettawan. Sanoi hän sijs: yxi Adelsmies matcusti caucaiseen maacundaan/ idzellens waldacunda ottaman/ ja aicoi taas palaita. Nijn hän cudzui tygöns kymmenen palweliatans/ ja andoi heille kymmenen leiwiskätä/ ja sanoi heille: caupitcat nijn cauwan cuin minä palajan. Mutta hänen kyläläisens wihaisit händä/ ja lähetit sanoman hänen jälkensä/ sanoden: en me tahdo/ että sinä meitä wallidzet. Ja tapahtui cosca hän palais/ sijtte cuin hän sai waldacunnan/ käski hän cudzua ne palweliat tygöns/ joille hän oli rahans andanut/ tietäxens/ mitä cukin caupinnut oli. Nijn tuli ensimmäinen/ ja sanoi: Herra/ sinun leiwiskäs on kymmenen leiwiskätä caswattanut. Ja hän sanoi hänelle: oikein hywä palwelia/ että wähäs olit uscollinen/ sinulla pitä walda kymmenen Caupungin päällä oleman. Toinen myös tuli/ ja sanoi: Herra/ sinun leiwiskäs on wijsi leiwiskä caswattanut. Hän sanoi hänelle: Ole sinäkin wijden Caupungin haldia. Ja colmas tuli/ ja sanoi: Herra: cadzo/ täsä on sinun leiwiskäs/ joca minulla hikilijnas kätketty oli: Sillä minä pelkäisin sinua/ että cowa mies olet/ sinä otat/ jotas et pannut/ ja nijtät cuin ets kylwänyt. Hän sanoi hänelle: sinun suustas minä sinun sinä paha palwelia duomidzen: tiesitkö minun cowaxi miehexi/ joca otan jota en minä pannut/ ja leickan johonga en minä kylwänyt: Ja mixet sinä andanut minun rahani waihetos pöydälle? Ja minä olisin tulduani sen corgon cansa jäl lens saanut. Nijn hän

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

sanoi tykönä seisowille: ottacat pois se leiwiskä häneldä/ ja andacat sille jolla kymmenen leiwiskätä on. Nijn he sanoit hänelle: Herra tällä on kymmenen leiwiskätä. Minä sanon teille: jolla on/ hänelle pitä annettaman: ja häneldä/ jolla ei ole/ sekin cuin hänellä on/ pitä poisotettaman. Sijttekin ne minun wiholliseni/ jotca ei tahtonet minun anda wallita heitäns/ tuocat tänne/ ja mestacat heitä täsä minun nähteni. Ja cuin hän nämät puhunut oli/ meni hän cohdastans ja waelsi ylös Jerusalemi päin. JA tapahdui/ cosca hän lähes tyi Bethphaget ja Bethaniat/ ja tuli Öljymäen tygö/ lähetti hän caxi Opetuslastans: Ja sanoi: Mengät kylän/ joca on teidän edesän/ ja cuin te sijhen tuletta/ njn te löydätte warsan sidottuna/ jonga päällä ei yxikän ihminen coscan istunut ole/ päästäkät se/ ja tuocat tänne. Ja jos jocu teille kysy: mixi te sitä päästätte? njn sanocat hänelle: HERra tätä tarwidze. Nijn lähetetyt menit/ ja löysit nijncuin hän oli heille sanonut. Cosca he nyt päästit warsa/ sanoi sen isändä heille: mixi te päästätte warsa: He sanoit: HERra tätä tarwidze. Ja he weit sen Jesuxen tygö/ ja panit waattens warsan päälle/ ja istutit Jesuxen sen päälle. Ja cosca hän matcusti/ lewitit he waattens tielle. Ja cuin hän jo lähes tyi/ ja waelsi Öljymäeldä alaspäin/ rupeis coco Opetuslasten joucko iloiten kijttämän Jumalata suurella änellä caiken woiman tähden cuin he nähnet olit/ sanoden: Siunattu olcon se joca HERran Nimeen Cuningasna tule/ Rauha Taiwahas/ ja cunnia corkeuxes. Ja muutamat Phariseuxist/ jotca Canssan seas olit/ sanoit hänelle: Mestari/ aseta Opetuslapses. Hän wastais/ ja sanoi heille: Minä sanon teille: jos nämät waickenewat/ njn kiwet pitä huutaman. JA cuin hän lähemmä tuli/ cadzoi hän Caupungin päälle/ itki händä ja sanoi: Jos sinäkin tiedäisit/ nijns ajattelisit tosin tällä sinun ajallas/ mitä sinun rauhas sopis. Mutta nyt owat ne kätketyt sinun silmäis edestä. Sillä ne päiwät pitä tuleman sinun ylidzes/ että sinun wihollises scandzawat sinun/ ja pijrittäwät sinun: Ja ahdistawat sinun jocaculmalda/ ja maahan tasoittawat sinun/ ja sinun lapses/ jotca sinus owat/ ja ei jätä sinus kiwe kiwen päälle/ ettes sinun edzickos aica tundenut. JA hän meni Templijn/ rupeis ajaman ulos ostaita ja myypiä/ sanoden: kirjoitettu on: Minun huonen on Rucoushuone/ mutta te oletta sen tehnet

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

ryöwäritten luolaxi. Ja hän opetti jocapäiwä Templis. Mutta Pappein päämiehet ja Kirjanoppenet/ ja Canssan wanhimmat edzeit händä surmataxens. Ja ei tiennet mitä heidän piti tekemän: sillä caicki Canssa ripui hänes/ ja cuulit händä.

JA tapahdui yhtenä nijstä päiwistä/ cosca hän Canssa opetti Templis/ ja Saarnais Evangeliumi. Nijn ylimmäiset Papit/ ja Kirjanoppenet ja wanhimmat tulit/ Ja sanoit hänelle: Sanos meille millä wallalla sinä tätä teet? Eli cuca sinulle tämän wallan on andanut? Nijn Jesus wastais/ ja sanoit heille: Minä kysyn myös teille yhtä asiata/ wastatcat minua. Olico Johannexen caste Taiwast/ taicka ihmisildä? Nijn he ajattelit idzelläns/ sanoden: jos me sanomma: Taiwast/ nijn hän sano: mixette sijs händä usconet? Eli jos me sanomma: ihmisildä/ nijn caicki Canssa kiwittäwät meidän: Sillä he owat uscotetut että Johannes oli Propheta. Ja he wastaisit/ ettei he tiennet custa se oli. Nijn sanoit Jesus heille: en minä myös sano teille/ millä woimalla minä näitä teen. Nijn hän rupeis sanoman Canssalle tämän wertauxen: yxi mies istutti wijnapuita/ ja pani ne palcoille wijnamäen miehille/ ja meni matcan cauwaxi aica. Cosca nijn sowelias oli/ lähetti hän palwelians wijnamäen miesten tygö/ että he andaisit hänelle wijnamäen hedelmästä. Mutta he piexit hänen/ ja lähetit tyhjänä. Ja hän lähetti taas toisen palwelian/ jonga he myös piexit ja pilckaisit/ ja poislähetit. Taas lähetti hän colmannen/ sen he myös haawoitit/ ja ulossyöxit. Nijn wijnamäen isändä sanoit: mitä minä teen? minä lähetän minun rackan poicani/ cosca he sen näkewät/ nijn he carttawat händä. Mutta cosca wijnamäen miehet sen näit/ ajattelit he idzelläns/ sanoden: tämä on perillinen/ tulcat tappacam händä/ että perindö tulis meidän omaxem. Ja he ulossyöxit hänen wijnamäestä ja tapoit. Mitästä wijnamäen isändä on tekewä heillen. Hän tule/ ja hucka nämät wijnamäen miehet/ ja anda wijnamäkens muille. Cuin he sen cuulit/ sanoit he: pois se. Mutta hän cadzahti heidän päällens/ ja sanoit: mitästä se on/ cuin kirjoitettu on? Se kiwi jonga rakendajat hylkäisit/ on tullut nurckakiwexi? Jocainen cuin lange sen kiwen päälle/ se muretän/ mutta jonga päälle se lange/ sen hän muserta. Ja Pappein päämiehet ja Kirjanoppenet pyysit händä sillä hetkellä

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

kijnniotta/ waan he pelkäisit Canssa: sillä he ymmärsit/ että hän heille tämän wertauxen sanonut oli. JA he wartioidzit händä/ ja lähetit wäijywäisiä/ jotca piti heidäns hurscaxi teettelemän/ että he hänen puHesa kijnnisaisit/ ja ylönannaisit Esiwallalle ja Maanwanhimman haldun. Ja he kysyit hänelle/ ja sanoit: Mestari/ me tiedämme ettäs oikein sanot ja opetat/ ja et cadzo ihmisen muoto/ waan opetat Jumalan tien totudes. Olleco se oikein/ että me annamme Keisarille weron/ taicka ei? Mutta cuin hän ymmärsi heidän cawaluxens/ sanoi hän heille: mitä te minua kiusatte? Osottacat minulle weroraha/ kenengä cuwa ja päällekirjoitus sijnä on? He wastaisit ja sanoit hänelle: Keisarin. Nijn hän sanoi heille: andacat Keisarille mitä Keisarin tule/ ja Jumalalle mitä Jumalan tule. Ja ei he tainnet hänen puhettans Canssan edes laitta/ waan ihmettelit hänen wastaustans/ ja waickenit. Nijn tulit muutamat Saduceuxist (jotca kieldäwät ylönousemisen) ja kysyit hänelle/ sanoden: Mestari/ Moses kirjoitti meille/ jos jongun weli cuole/ jolla emändä oli/ ja se cuolis lapsitoin/ njn hänen weljens piti sen waimon ottaman/ ja weljellens siemenen herättämän. Nyt olit seidzemen welje/ ensimmäinen otti emännän ja cuoli lapsitoina. Ja toinen otti sen waimon/ ja se myös cuoli lapsitoina. Ja colmas otti myös sen. Ja njn caicki seidzemen/ eikä jättänet lapsia/ ja cuolit. Caickein wijmein cuoli myös se waimo. Kenengä sijs ylönousemises heistä se waimo on? Sillä caicki seidzemen owat sen waimonans pitänet. Jesus wastais/ ja sanoi heille: tämän mailman lapset naiwat ja huolewat. Mutta ne jotca otolliset owat sille mailmalle/ ja ylönouseman cuolluista/ ei he nai eikä huole: Ja ei he sillen cuolla taida: sillä he owat Engelitten caltaiset/ ja Jumalan lapset/ että he owat ylönousemisen lapset. Mutta että ne cuollet ylönousewat/ sen on myös Moses pensan tykönä osottanut/ cosca hän cudzui HERran/ Abrahamin Jumalaxi/ ja Isaachin Jumalaxi/ ja Jacobin Jumalaxi. Ei Jumala ole cuolluitten Jumala/ waan eläwitten: sillä caicki he hänelä eläwät. Nijn wastaisit muutamat Kirjanoppenuista/ ja sanoit: Mestari/ oikein sinä sanoit. Ja ei he rohgennet hänelä mitän enämbätä kysyä. Nijn hän sanoi heille: cuinga he sanowat Christuxen Dawidin Pojaxi: Ja Dawid sano Psaltarramatus: HERra sanoi minun

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

HERralleni/ istu minun oikialle kädelleni: Nijncauwan cuin minä panen sinun vihollises sinun jalcais astinlaudaxi? Cosca Dawid cudzu hänen HERraxens/ cuinga sijs hän on hänen Poicans? MUtta cosca caicki Canssa sen cuuli/ sanoi hän Opetuslapsillens: Cawahtacat teitän Kirjanoppenuista/ jotca tahtowat käydä pitkis waatteis/ ja ottawat hywäxi terwetyxet Turulla/ ja mielelläns istuwat Synagogis ylimmäisnä ja pöydille. Jotca syöwät leskein huonet/ ja pitäwät pitkiä rucouxia/ waan sitä suuremman cadotuxen he saawat.

JA hän cadzoi cuinga rickat panit lahjojans uhri arckuun. Hän näki myös köyhän lesken panewan sinne caxi ropoja. Ja hän sanoi: totisest sanon minä teille: tämä köyhä leski pani enemmän cuin nämät caicki. Sillä nämät panit heidän kyllydestäns Jumalan uhrixi waan tämä pani köyhydestäns caiken hänen tawarans cuin hänellä oli. JA cuin muutamat sanoit hänelle Templist: cuinga caunilla kiwillä ja cappaleilla se caunistettu oli/ nijn hän sanoi: Se aica tule/ cosca caikista cuin te näettä/ ei pidä kiwi kiwen päälle jätettämän/ jota ei ricota. Nijn he kysyit hänelle/ ja sanoit: Mestari/ coscasta nämät tapahtuwat? ja mikä mercki on/ cosca nämät tulewat? Hän sanoi: cadzocat/ ettei teitä petetä: sillä moni tule minun Nimeeni/ ja sano: minä se olen: aica on kyllä läsnä/ älkät cuitengan heitä seuratco. Mutta cosca te cuuletta sotia ja capinoita/ nijn älkät peljätkö: sillä nämät pitä ensin tuleman/ waan ei cohta loppu ole. Nijn hän sanoi heille: Canssa nouse Canssa wastan/ ja waldacunda waldacunda wastan: Ja suuret maan wapistuxet pitä jocapaicas tuleman/ nälkä ja rutto/ cauhistuxet ja suuret ihmet Taiwast tapahtuwat. MUtta ennen näitä caickia heittäwät he kätens teidän päällenne/ wainowat ja ylönandawat teitä Rastupijn ja fangiuxeen/ ja wetäwät teitä Cuningasten ja Esimiesten eteen/ minun Nimeni tähden: Mutta se tapahtu teille todistuxexi. Nijn pangat nyt se sydämeen/ ettet te murehdis/ cuinga teidän pitä edestänne wastaman: Sillä minä annan teille suun ja wijsauden/ jota ei he woi wastan puhua/ eikä caicki teidän wastanseisojan taida wastan olla: Nijn te myös ylönannetan wanhimmildanne/ weljildänne/ langoildanne/ ja ystäwildänne/ ja muutamat teistä he tappawat. Ja te ylöncadzotan caikilda

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

minun Nimeni tähden: Waan ei hiuscarwacan pidä teidän päästänne huckuman. Pitäkät teidän sielunne kärsimises. COsca te näettä Jerusalemin sotawäeldä pijritettävän/ nijn tietkät että hänen pericatons on läHes tynyt. Silloin ne jotca Judeas owat/ paetcan mäkein puoleen: ja jotca hänen keskelläns owat/ ne sieldä pois mengän: ja jotca maalla owat/ älkän sisälle mengö. Sillä ne owat costopäiwät/ että caicki pitä täytettämän cuin kirjoitetut owat. Mutta woi rascaita ja imettäväisiä nijnä päiwinä. Sillä suuri waiwa pitä maan päällä oleman/ ja wiha tämän Canssan päällä. Ja heidän pitä langeman miecan terän edesä/ ja he wiedän fangixi caickinaisen Canssan secaa. Ja Jerusalem pitä tallattaman pacanoilda/ siihenasti cuin pacanain aica täytetän. JA merkit pitä oleman Auringos ja Cuus ja Tähdeis. Ja maasa Canssalla ahdistus epäillyxen tähden. Ja Meri ja Allot pitä pauhaman. Ja ihmiset maasa pitä cuiwettuman pelgon tähden/ ja odottamisen tähden/ nijtä cuin maan pijrin päälle tulewat: sillä Taiwan woimat pitä lijcutettaman. Ja silloin heidän pitä näkemän ihmisen Pojan tulewan pilwis/ suurella woimalla ja cunnialla. Cosca nämät rupewat tapahtuman/ nijn cadzocat/ ja nostacat pääanne ylös: sillä teidän lunastuxenne silloin läHes ty. Ja hän sanoi heille wertauxen: cadzocat ficunapuuta/ ja caickia puita/ cosca ne puhkewat/ Nijn te idze nijstä näette ja ymmärrätte/ että suwi on läsnä. Nijn myös te/ cosca te näette nämät tapahtuwan/ sijtä tietkät että Jumalan waldacunda on läsnä. Totisest minä sanon teille: ei tämän sucucunnan pidä ennen huckuman/ cuin nämät caicki tapahtuwat. Taiwas ja maa on huckuwa/ waan minun sanani ei pidä huckanduman. MUtta cawahtacat teitän/ ettei teidän sydämen coscan rascauteta syömisest ja juomisest/ ja elatuxen murHes t/ ja se päiwä tule äkist teidän päällen. Sillä nijncuin paula tule caickein ylidze/ jotca coco maan päällä asuwat. Nijn olcat nyt aina walpat/ ja rucoilcat/ että te mahdolliset olisitta caickia näitä wälttämän jotca pitä tapahtuman/ ja seisoman ihmisen Pojan edes. Ja hän opetti päiwällä Templis/ mutta yöllä meni hän ulos/ ja oli Öljymäellä yötä. Ja caicki Canssa tuli warhain hänen tygöns Templijn händä cuuleman.

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

NIin lähes tyi makian leiwän juhla päiwä/ joca Pääsiäisexi cudzutan. Ja ylimmäiset Papit ja Kirjanoppenet edzeit/ cuinga he olisit hänen saanet tappa. Mutta he pelkäisit Canssa. Nijn Sathan oli Judan sisälle mennyt/ jonga lijca nimi oli Ischarioth/ joca oli cahdentoistakymmenen lugusta. Ja hän meni pois/ ja puhutteli ylimmäisiä Papeja ja Päämiehiä/ cuinga hän oli hänen heille pettävä. Ja he ihastuit/ ja lupaisit hänelle raha. Ja hän lupais sen heille/ ja edzei tila saadaxens händä pettä ilman hasuta. NIin makian leiwän päiwä tuli/ jona Pääsiäislammas piti uhrattaman. Ja hän lähetti Petarin ja Johannexen/ sanoden: mengät walmistaman meille Pääsiäislammas syödäxem. Nijn he sanoit hänelle: cusas tahdot meitä walmistaman? Hän sanoi heille: cadzo/ cosca te Caupungijn tuletta/ cohta teidän yxi ihminen candain wesiastiata/ noudattacat händä siihen huonesen johonga hän mene: Ja sanocat perhen isännälle/ Mestari käski sinulle sano: cusa on maja/ josa minä saan Pääsiäislamban Opetuslasteni cansa syödä. Ja hän osotta teille suuren awaran Salin walmistacat siellä. He menit/ ja löysit nijncuin hän heille sanonut oli/ ja walmistit Pääsiäis lamban. Ja cuin jo aica tullut oli/ istui hän/ ja caxitoistakymmendä Apostolita hänen cansans. Ja hän sanoi heille: minä olen halulla halainnut syödä tätä Pääsiäislammasta teidän cansan/ ennen cuin minä kärsin: Sillä minä sanon teille: en minä sillen hänest enämbi syö/ siihenasti cuin se täytetän Jumalan waldacunnas. Ja hän otti Calkin/ kijtti/ ja sanoi: ottacat ja jacacat keskenän: Sillä minä sanon teille: en minä juo wijnapuun hedelmästä/ ennen cuin Jumalan waldacunda tule. JA hän otti leiwän/ kijtti ja mursi/ ja andoi heille/ sanoden: tämä on minun Ruumin/ joca teidän edestän annetan/ se tehkät minun muistoxeni. Nijn myös Calkin ehtolisen jälken/ sanoden: tämä Calcki on se Usi Testamenti/ minun weresäni/ joca teidän edestän wuodatetan. Cuitengin cadzo/ minun pettäjäni käsi on minun cansani pöydällä: Ja tosin ihmisen Poica mene nijncuin päätetty on/ cuitengin woi sitä ihmistä/ jolda hän petetän. Ja he rupeisit kyselemän keskenäns: cuca se heistä olis/ joca sen tekemän piti. JA heidän wälillens tuli rijta/ cuca heistä suurin piti oleman. Nijn hän sanoi heille: mailmalliset Cuningat wallidzewat/ ja waldamiehet cudzutan

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

armollisixi Herroixi. Mutta et te nijñ/ waan joca teistä suurin on/ se olcon nijñcuin nuorin/ ja joca ylimmäinen on/ se olcon nijñcuin palwelia: Sillä cumbi suurembi on? se joca atrioidze/ taicka se joca palwele? eikö se joca atrioidze? mutta minä olen teidän keskellän nijñcuin palwelia. Mutta te oletta ne/ jotca minun kiusauxisani minun cansani pysytte. Ja minä säädän teille waldacunnan/ nijñcuin minun Isäni sääsi minulle: Että teidän pitä syömän ja juoman minun pöydälläni/ minun waldacunnasani/ ja istuman istuimella/ ja duomidzeman caxitoistakymmendä Israelin sucucunda. NIin HERra sanoi: Simon/ Simon/ cadzo/ Sathan on teitä pyytänyt seuloxens nijñcuin nisuja. Waan minä rucoilin sinun edestäs/ ettei sinun uscos puuttuman pidä. Ja cuin sinä kerran palajat/ nijñ wahwista weljejäs. Nijñ hän sanoi hänelle: HERra/ minä olen walmis sinun cansas fangiuxen ja cuoleman menemän. Hän sanoi: Petari/ minä sanon sinulle/ ei laula tänäpä Cuckoi ennen/ cuin sinä colmasti minun kiellät/ et tundewas minua. JA hän sanoi heille: cosca minä lähetin teidän ilman säkitä/ ja cuckarota ja kengitä/ puuttuico teildä mitän? He sanoit: Ei mitän. Nijñ hän sanoi heille: waan nyt/ jolla säcki on/ ottacan sen/ nijñ myös cuckaron/ ja jolla ei ole/ se myykän hamens/ ja ostacan miecan. Sillä minä sanon teille: wielä sekin cuin kirjoitettu on/ pitä minus täytettämän: Hän on pahain tekiäin cansa luettu: sillä mitä minusta kirjoitettu on/ ne pitä loppuman. Nijñ he sanoit: HERra/ cadzo/ täsä on caxi miecka. Hän sanoi heille: Kyllä sijnä on. JA hän läxi ulos/ cuin hänen tapans oli/ Öljymäelle/ ja hänen Opetuslapsens seuraisit händä sijhen paickan. Ja cuin hän sinne tuli/ sanoi hän heille: rucoilcat ettet te langeis kiusauxeen. Ja hän ercani heistä läHes kiwellä heittä/ ja laski polwillens/ rucoili ja sanoi: Isä/ jos sinä tahdot/ nijñ ota pois minulda tämä Calcki/ cuitengin ei minun tahton/ mutta sinun olcon. Nijñ Engeli Taiwast ilmestyi hänelle/ ja wahwisti händä. Ja se joutui/ että hän cuoleman cansa sodei/ ja rucoili hartamman. Ja oli hänen hikens nijñcuin weren pisarat/ jotca maahan wuosit. Ja cuin hän nousi rucoilemast/ ja tuli Opetuslastens tygö/ löysi hän ne murhen tähden macamast: Ja sanoi heille: Mitä te macatte? noscat ja rucoilcat/ ettet te kiusauxeen langeis. WIelä hänen puhuisans/

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

cadzo/ joucko ja yxi cahdestatoistakymmenestä/ joca cudzuttin Judas/ käwi heidän edelläns ja läHes tyi Jesusta/ suuta andaman hänen. Nijn Jesus sanoi hänelle: Juda/ suun andamisellaco sinä ihmisen Pojan petät? COsca ne jotca hänen ymbärilläns olit/ näit mitä tulewa oli/ sanoit he hänelle: HERra/ emmekö me lyö miecalla? Ja yxi heistä löi Pappein päämiehen palweliata/ ja hackais pois hänen oikian corwans. Mutta Jesus sanoi: sallicat tähän asti/ ja cuin hän rupeis hänen corwaans/ paransi hän sen. MUtta Jesus sanoi ylimmäisille Papeille/ ja Templin haldioille ja wanhimille/ jotca hänen tygöns tullet olit. Te läxitte nijncuin ryöwäriin tygö/ miecoilla ja seipäillä/ minä olin teidän cansan jocapäiwä Templis/ ja et te ojendanet kättä minun päälleni/ mutta tämä on teidän hetkenne/ ja pimeyden walda. NIin he kijnniotit hänen ja tulutit/ ja toit hänen ylimmäisen Papin huonesen. Mutta Petari seurais taambana. Nijn he wiritit walkian keskelle cartanota/ ja istuit/ istui myös Petari heidän seasans. Cosca yxi pijca näki hänen walkian tykönä istuwan/ cadzoi hän hänen päällens/ ja sanoi: tämä oli myös hänen cansans. Waan hän kielsi ja sanoi: waimo/ en minä tunne händä. Ja wähän hetken perästä näki toinen hänen/ ja sanoi: sinä myös olet yxi heistä. Petari sanoi: ihminen/ en minä ole. Ja läHes hetken perästä todisti myös toinen/ sanoden: totisest tämä oli myös hänen cansans: Sillä hän on Galileus. Nijn Petari sanoi: ihminen/ en minä tiedä mitäs sanot. Ja wielä hänen puhuisans/ Cuckoi lauloi. Ja HERra käänsi/ ja cadzoi Petarin päälle/ ja Petari muisti HERran puhen/ joca oli hänelle sanonut: ennencuin Cuckoi laula/ colmasti sinä minun kiellät. Ja Petari meni ulos/ ja itki catkerast. Mutta miehet/ jotca Jesusta kijnnipidit/ pilckaisit händä ja löit händä: Peitit hänen silmäns/ ja hosuit händä caswoille/ ja kysyit hänelle/ sanoden: Arwa/ cuca se on joca sinua löi? Ja paljo muuta pilcka sanoit he händä wastan. Ja cuin päiwä coitti/ coconnuit Canssan wanhimmat/ ja Pappein päämiehet ja Kirjanoppenet/ ja weit hänen Raadin eteen: Ja sanoit: Oletcos Christus? nijn sano meille? Hän sanoi heille: jos minä sanon teille/ et te usco? Ja jos minä myös kysyn/ nijn et te wasta/ et te myös päästä minua. Sentähden tästedes istu ihmisen Poica Jumalan woiman oikialla puolella. Nijn he sanoit caicki: sinäkö sijs olet Jumalan Poica?

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

Hän sanoi heille: tepä sen sanotta/ että minä olen. Nijn he sanoit: mitä me sillen todistusta tarwidzemma? me olemma sen cuullet hänen omasta suustans.

JA caicki joucko ylösnousi/ ja he weit hänen Pilatuxen eteen/ ja rupeisit candaman hänen päällens ja sanoit: Tämän me löysimme Canssa wiettelemäst/ ja kieldämäst Keisarille wero andaman/ ja sanomast hänens olewan Cuningan Christuxen. Nijn Pilatus kysyi hänelle/ sanoden: oletcos Judalaisten Cuningas? Hän wastais händä/ ja sanoi: sinäpä sen sanot: Pilatus sanoi Pappein Päämiehille ja Canssalle: en minä löydä yhtän wica täsä MieHes ä. Nijn he hogit ja sanoit: Hän kehoitta Canssan/ opettain coco Judeas/ ja on ruwennut Galileast haman tähän asti. COsca Pilatus cuuli Galileata mainittawan/ kysyi hän/ jos hän Galileast oli. Ja cuin hän ymmärsi/ että hän Herodexen läänistä oli/ lähetti hän hänen Herodexen tygö: sillä hän oli myös silloin Jerusalemis. Cosca Herodes näki Jesuxen/ ihastui hän sangen suurest: sillä hän oli jo cauwan aica händä halainnut nähdäxens/ että hän oli paljon hänestä cuullut/ ja toiwoi häneldä jongun ihmennä näkewäns. Ja hän kysyi hänelle moninaisista/ mutta ei hän mitän händä wastannut. Nijn ylimmäiset Papit ja Kirjanoppenet seisoit ja cannoit cowin hänen päällens. Mutta Herodes huowinens ylöncadzoit hänen/ ja pilckaisit händä/ pani hänen päällens walkian waatten/ ja lähetti jäl lens Pilatuxen tygö. Sinä päiwänä tuli Pilatus ja Herodes ystäwäxi keskenäns/ joiden wälillä ennen oli waino ollut. NIin Pilatus cudzui cocon ylimmäiset Papit ja waldamiehet ja Canssan: ja sanoi heille: Te oletta tämän ihmisen minulle tuonet/ nijncuin Canssan häiridziän/ ja cadzo/ minä olen händä tutkinut teidän edesän/ ja en löydä yhtän wica hänesä/ josta te cannatte hänen päällens/ eikä Herodescan: Sillä minä lähetin teidän hänen tygöns/ ja cadzo/ ei hänestä yhtän hengen ricosta löyTTY: Sentähden tahdon minä hänen rangaistuna päästä. Sillä hänen piti joca juhlana päästämän heille yhden wallallens. Nijn coco joucko huusi/ ja sanoi: ota tämä pois/ ja päästä meille Barrabas. Joca oli capinan ja miestapon tähden/ cuin Caupungis tapahtunut otl/ fangiuxeen heitetty. Nijn Pilatus taas puhui heille/ ja tahdoi Jesuxen päästä. Mutta he

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

huusit/ ja sanoit: ristinnaulidze/ ristinnaulidze händä. Mutta hän sanoi colmannen kerran heille: mitästä hän paha tehnyt on? en minä löydä yhtän hengen ricosta hänes: sentähden tahdon minä hänen rangaistuna päästä. Mutta he hogit suurella änellä/ pyytäin händä ristinnaulitta. Ja heidän ja ylimmäisten Pappein äni sai wallan. JA Pilatus duomidzi heidän anomisens jälkeen: Ja päästi sen heille joca capinan ja miestapon tähden oli fangiuxeen heitetty/ jota he anoitkin. Mutta Jesuxen andoi hän heidän halduns. JA cuin he hänen ulosweit/ käsität he Simonin Kyrenist/ joca pellolda tuli/ ja panit hänen ristiä Jesuxen jäljes candaman. MUTTA händä seurais suuri joucko Canssa ja waimoja/ jotca händä itkit ja parguit. Nijn Jesus käänsi idzens heidän puoleens/ ja sanoi: Jerusalemin tyttäret/ älkät minua itkekö/ waan itkekät idze teitän/ ja teidän lapsianne. Sillä cadzo/ päiwät tulewat/ cosca he sanowat: autuat owat ne hedelmättömät/ ja ne cohdut/ jotca ei synnyttänet/ ja ne nisät/ jotca ei imettänet. Silloin he rupewat sanoman wuorille: langetcat meidän päällem/ ja cuckuloille: peittäkät meitä. Sillä jos nämät tapahtuwat tuoresa puusa/ mitä sijtte cuiwetusa tapahtu. NIin wietin myös hänen cansans caxi muuta pahan tekiätä surmatta. Ja cuin he siehen siaan tulit/ joca Pääcalloin paicaxi cudzutan/ sijnä he hänen ristinnaulidzit/ ja ne pahantekiät hänen cansans/ yhden oikialle ja toisen wasemalle puolelle. Nijn sanoi Jesus: Isä/ anna heille andexi: sillä ei he tiedä mitä he tekewät. Ja he jagoit hänen waattens/ ja heitit nijstä arpa. Ja Canssa seisoj ja cadzeli/ ja Päämiehet pilckaisit händä heidän cansans/ ja sanoit: muita hän wapahti/ mutta wapahtacan nyt idzens/ jos hän on Christus Jumalan walittu. Ja huowit myös pilckaisit händä/ menit ja cocotit hänella etickata/ sanoden: Jos sinä olet Judalaisten Cuningas/ nijn wapahda idze sinus. Oli myös hänestä päällekirjoitus Grecan/ Latinan/ ja Ebrean bookstaweilla kirjoitettu: Tämä on Judalaisten Cuningas. NIin yxi pahantekijst/ jotca myös ripustetut olit/ pilckais händä/ ja sanoi: jos sinä olet Christus/ nijn wapahda sinus/ ja meitä. Mutta toinen wastais/ ja nuhteli händä/ sanoden: ja et tosin sinäkän Jumalata pelkä? ettäs olet yhdes cadotuxes? Ja tosin me olemma oikein sijnä: sillä me saamme meidän töidemme ansion jälkeen/ mutta ei tämä mitän

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

paha tehnyt. Ja sanoi Jesuxelle: HERra muista minua coscas waldacundas tulet. Nijn Jesus sanoi hänelle: totisest sanon minä sinulle: tänäpäni pitä sinun oleman minun cansani Paradisis. Ja se oli läHes cuudes hetki/ ja pimeys tuli caiken maan päälle/ haman yhdexänden hetken asti: Ja Auringo pimeni. Ja Templin esirippu repeis cahtia. Ja Jesus huusi suurella änellä/ ja sanoi: Isä/ sinun käsijs minä annan hengeni. Ja cuin hän sen oli sanonut/ ylösannoi hän hengens. COsca Päämies näki mitä siellä tapahdui/ cunnioitti hän Jumalata ja sanoi: totisest tämä ihminen oli hurscas. Ja caicki Canssa cuin sinne cadzeleman meni/ cosca he näit mitä siellä tapahdui/ löit rindoihins/ ja palaisit cotians. Ja caicki hänen tutawans seisoit taambana/ nijni myös waimot/ jotca händä Galileast seurannet olit/ ja näit nämät caicki. JA cadzo/ yxi Raadimies/ nimeldä Joseph/ joca oli hywä ja hurscas mies: Eikä ollut mielidynyt heidän neuwons ja tecoons/ joca oli syndynyt Arimathias Judalaisten Caupungis/ tämä odotti Jumalan waldacunda: Hän meni Pilatuxen tygö/ ja anoi Jesuxen ruumista. Ja otti sen alas/ ja käärei lijnawaatteisin/ ja pani hautan/ joca calliohon hacattu oli/ johonga ei yxikän ennen pandu ollut. Ja se oli walmistuspäiwä/ ja Sabbathi rupeis läHes tymän. Nijn waimot seuraisit jäljest/ iotca hänen cansans tullet olit Galileast/ ja cadzelit hauta/ ja cuinga hänen ruumins pandu oli. Mutta he palaisit ja walmistit hywän hajuisia yrtejä ja woiteita/ waan Sabbathina he lewäisit Lain käskyn jälkeen.

MUtta ensimmäisnä Sabbathin päiwänä sangen warhain/ tulit he haudalle ja cannoit hywän hajuisia yrtejä/ jotca he olit walmistanet/ ja muutamat heidän cansans. Nijn he löysit kiwen haudalda poiswieritetyxi. Ja menit siihen sisälle/ eikä löynnet HERran Jesuxen ruumista. Ja se tapahdui/ cosca he sijtte epäilit/ cadzo/ caxi miestä seisoit heidän tykönäns kijldäwisä waatteisa. Nijn he peljästyit/ ja löit caswons maata päin. Nijn he sanoit heille: mixi te eläwätä cuolluitten seas edzitte? Ei hän ole täällä/ mutta ylösnousi. Muistacat cuinga hän teille sanoi/ cosca hän wielä Galileas oli/ sanoden: Ihmisen Pojan pitä ylönnannettaman synnisten ihmisten käsijn/ ja ristinnaulittaman/ ja colmandena päiwänä ylösnouseman. Ja he muistit hänen sanans. JA he

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

palaisit jälleens haudalda/ ja ilmoitit caicki nämät yhdelletoistakymmenelle/ niijn myös caikille muille. Ja ne olit Maria Magdalena/ ja Johanna/ ja Maria Jacobi/ ja muita heidän cansans/ jotca näitä Apostoleille ilmiotit. Ja heidän sanans näwyit hielle hourauxexi/ eikä usconet heitä. Nijn Petari nousi ja juoxi haudalle/ ja curkisti sisälle/ ja näki ainoastans lijnawaattet panduna/ ja poismeni ihmetellen idzelläns sitä cuin tapahtunut oli. JA cadzo/ caxi heistä menit sinä päiwänä yhten kylän/ joca oli Jerusalemist cuudenkymmenen wacomitan pääsä/ Emaus nimeldä. Ja puhuit keskenäns caikista niijstä cuin tapahtunut oli. Ja tapahdui heidän puhuisans ja tutkistellesans keskenäns/ että Jesus idze heitä läHes tyi/ ja matcusti heidän cansans. Mutta heidän silmäns pidettin/ ettei he händä tundenet. Nijn hän sanoi heille: mitkä puhet ne owat cuin te pidätte keskenän käydesän/ ja oletta murhelliset? Nijn Cleophas nimeldä wastais/ ja sanoi hänelle: oletcos ainoa muucalainen Jerusalemis/ joca et tiedä mitä siellä näinä päiwinä tapahdui? Hän sanoi heille: mitä? He sanoit hänelle: Sijtä Jesuxesta Nazarenuxesta/ joca oli wäkewä Propheta töisä ja sanoisa/ Jumalan ja caiken Canssan edes. Cuinga meidän ylimmäiset Papit ja Päämiehet ylönannoit hänen cuoleman cadotuxeen/ ja ristinnaulidzit hänen. Mutta me luulimma hänen sixi/ joca Israelin piti lunastaman. Ja sijtte on jo colmas päiwä tänäpäns cuin nämät tapahduit. Owat myös muutamats waimot meistä meitä peljättänet/ jotca warahin amulla tulit haudalle/ ja cuin ei he löytänet hänen ruumistans/ Tulit he ja sanoit: että he Engelingin näyn nähnet olit/ jotca sanoit hänen eläwän. Ja muutamats meistä menit haudalle/ ja löysit niijn cuin waimot olit sanonet/ mutta ei he händä löynnet. Ja hän sanoi heille: O te tompelit ja hitat sydämest uscoman niijtä caickia/ cuin Prophetat puhunet owat. Eikö Christuxen pitänyt näitä kärsimän/ ja hänen cunniaans sisällekäymän. Ja hän rupeis Mosexest/ ja caikist Prophetaist ja selitti heille caicki Kirjoituxet/ cuin hänestä sanotut olit. Ja he läHes tyit kylä/ johonga he menit/ ja hän teetteli hänens edemmä käymän. Ja he waadit händä/ ja sanoit: ole meidän cansam/ sillä ehto joutu/ ja päiwä on laskenut/ ja hän meni oleman heidän cansans. Ja se tapahdui/ cosca hän atrioidzi heidän cansans/ otti hän leiwän/ kijtti/

PYHÄN LUCAN EVANGELIUM

mursi ja andoi heille. Nijn heidän silmäns aukenit/ ja he tunsit hänen. Ja hän catois heidän edestäns. Ja he sanoit keskenäns: eikö meidän sydämem meisä palanut/ cosca hän tiellä meitä puhutteli/ ja selitti meille Kirjoituxet? Ja he nousit sillä hetkellä ja palaisit Jerusalemijn/ ja löysit ne yxitoistakymmendä coosta/ ja ne jotca nijden cansa olit: Jotca sanoit: HERra on totisest ylösnosnut/ ja ilmannui Simonille. Ja he juttelit heille mitä tiellä tapahtunut oli/ ja cuinga hän heidä oli tuttu leiwän murtamisesta. COsca he näistä puhuit/ seisoi Jesus heidän keskelläns/ ja sanoi heille: rauha olcon teille. Nijn he hämmästyit/ ja pelkäisit/ ja luulit hengen näkewäns. Ja hän sanoi heille: mitä te pelkätte? Ja mixi sencaltaiset ajatuxet tulewat teidän sydämeen? Cadzocat minun käsiäni ja jalcojani/ että minä idze olen/ ruwetcat minuun/ ja cadzocat: sillä ei hengellä ole liha eikä luita/ nijncuin te näettä minulla olewan. Ja cuin hän nämät sanonut oli: osotti hän heille kätens ja jalcans. Mutta cosca ei he wieläkän usconet ilon tähden/ waan ihmettelit/ sanoi hän heille: Ongon teillä täsä mitän syötäväätä? Ja he panit hänen eteens cappalen paistettua cala/ ja wähän kimalaisen hunajata. Ja hän otti sen/ ja söi heidän nähtens. NIin hän sanoi heille: nämät owat ne sanat/ cuin minä puhuin teille/ cosca minä wielä teidän cansanne olin/ Sillä caicki pitä täytettämän/ mitä kirjoitettu on Mosexen Lais/ ja Prophetais/ ja Psalmeis/ minusta. Silloin hän awais heidän ymmärryxsens/ Kirjoituxia ymmärtämän/ ja sanoi heille: Nijn on kirjoitettu/ ja näin tuli Christuxen kärsiä/ ja ylösnoستا cuolluista colmandena päiwänä. Ja että hänen Nimeens piti parannusta Saarnattaman/ ja syndein andexiandamusta caikis Canssois/ ruweten Jerusalemist. Mutta te oletta caickein näiden todistajat. Ja cadzo/ minä lähetän minun Isäni lupauxen teidän päällen. Mutta teidän pitä oleman Jerusalemis/ sijhenasti cuin te puetetan woimalla corkeudesta. Nijn hän wei heidän haman Bethanian/ nosti kätens/ ja siunais heitä. Ja se tapahdui/ cosca hän heitä siunannut oli/ ercani hän heistä/ ja meni ylös Taiwasen. Cosca he händä cumartanet olit/ palaisit he Jerusalemijn suurella ilolla. Ja olit aina Templis/ kijttämäs ja cunnioittamas Jumalata.

P. Johannexen Evangelium

Algusa oli Sana/ ja se Sana oli Jumalan tykönä/ ja Jumala oli se Sana: Tämä oli algusa Jumalan tykönä. Caicki owat sen cautta tehdyt/ ja ilman sitä ei ole mitän tehty/ joca tehty on. Hänes oli Elämä/ ja Elämä oli ihmisten Walkeus: Ja se Walkeus pimeydes paista/ jota ei pimeydet käsittänet. YXi mies oli lähetetty Jumalalda/ jonga nimi oli Johannes. Se tuli sijtä Walkeudesta todistaman/ että caicki uscoisit hänen cauttans. Ei hän ollut se Walkeus/ mutta hän oli lähetetty Walkeudesta todistaman. Se oli totinen Walkeus/ joca walista caicki ihmiset/ jotca mailmaan tulewat. Se oli mailmas/ ja mailma on hänen cauttans tehty/ ja ei mailma händä tundenut. Hän tuli omillens/ ja ei hänen omans händä ottanet wastan. Mutta nijlle jotca hänen otit wastan/ andoi hän woiman Jumalan lapsixi tulla/ jotca uscowat hänen nimens päälle. Jotca ei werest eikä lihan tahdost/ ei myös miehen tahdost/ mutta Jumalast syndynet owat. Ja Sana tuli Lihaxi/ ja asui meidän seasam/ ja me näimme hänen cunnians nijncuin ainoan Pojan cunnian Isäst/ täynäns armoja ja totutta. Johannes todista hänest/ huuta/ ja sano: tämä oli se josta minä sanoin: minun jälkeni on tulewa/ joca minun edelläni on ollut: sillä hän oli ennen kuin minä. Ja me olemma caicki hänen täydellisyydestäns saanet/ ja armon armosta. Sillä Laki on Mosexen cautta annettu/ armo ja totuus on Jesuxen Christuxen cautta tullut. Ei ole kengän coscan Jumalata nähnyt/ ainocainen Poica/ joca on Isän helmas/ hän on meille sen ilmoittanut. JA tämä on Johannexen todistus/ cosca Judalaiset lähetit Jerusalemist Papit ja Lewitat kysymän häneldä: cucas olet? Ja hän todisti ja ei kieldänyt. Ja hän todisti/ sanoden: en minä ole Christus. Ja he kysyit hänelle: cucast sijs? Oletcos Elias? Hän sanoi: en. Oletcos Propheta? Hän wastais: en. Nijn he sanoit hänelle: cucastas sijs olet? että me andaisimme nijlle wastauxen/ jotca meidän lähetit. Mitäs sanot idzestäs? Hän sanoi: minä olen huutawan äni corwes/ walmistacat Herran tietä/ nijncuin Esaias Propheta sanoi. Ja jotca lähetetyt olit/ olit Phariseuxet. Ja he kysyit hänelle/ ja sanoit: mixi sijs sinä

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

castat/ jos et sinä ole Christus/ etkä Elias/ etkä Propheta? Johannes wastais heitä/ ja sanoi: minä castan wedellä/ mutta teidän keskellän on/ jota et te tunne. Hän on se joca minun jälkeni tule/ joca minun edellänikin on ollut/ jonga kengän rihmoja en minä ole kelwollinen päästämän. Nämät tapahduit Bethabaras/ sillä puolella Jordanin/ cusa Johannes castoi Toisna päivänä näki Johannes Jesuxen tygöns tulewan/ ja sanoi: Cadzo/ Jumalan Caridza/ joca otta pois mailman synnin. Tämä on se josta minä sanoin: minun jälkeni tule mies/ joca ennen minua on ollut: sillä hän oli ennen cuin minä. Ja en minä händä tundenut/ mutta että hänen piti ilmestymän Israelis/ tulin minä wedellä castaman. Ja Johannes todisti/ ja sanoi: minä näin Hengen taiwast tulewan alas nijncuin mettisen/ ja seisattawan hänen päällens. Ja en minä händä tundenut/ mutta joca minun lähetti wedellä castaman/ se sanoi minulle: jonga päälle sinä näet Hengen tulewan ja seisattawan/ hän on se joca casta Pyhällä Hengellä. Ja minä näin sen/ ja todistin hänen olewan Jumalan Pojan. TOisna päivänä seisoj Johannes taas/ ja caxi hänen Opetuslastans. Ja cuin hän näki Jesuxen waeldawan/ sanoi hän: Cadzo/ Jumalan Caridza. Ja caxi hänen Opetuslastans cuulit hänen puhuwan/ ja seuraisit Jesusta. Mutta Jesus käänsi idzens ja näki ne händäns seurawan/ ja sanoi heille: mitä te edzittä? Nijn he sanoit hänelle: Rabbi/ se on/ opettaja/ cusas asut? Hän sanoi heille: tulcat ja cadzocat/ ja he tulit ja näit cusa hän asui/ ja olit sen päivän hänen tykönäns/ ja jo oli läHes kymmenes hetki. Yxi nijstä cahdest/ jotca Johannexelda cuulit ja Jesusta seuraisit/ oli Andreas Simon Petarin weli. Se löysi ensin hänen weljens Simonin/ ja sanoi hänelle: me löysimme Messian/ se on/ Woidellun. Ja he toit en Jesuxen tygö. Cosca Jesus hänen näki/ sanoi hän: sinä olet Simon Jonan poica/ ja sinä pitä cudzuttaman Cephas/ se on/ callio. Toisna päivänä tahdoi Jesus taas mennä Galileaan/ ja löysi Philippuxen/ ja sanoi hänelle: seura minua: Mutta Philippus oli Bethsaidasta/ Andreaxen ja Petarin Caupungist. Philippus löysi Nathanaelin/ ja sanoi hänelle: me olema sen löynnet/ josta Moses Lais ja Prophetat kirjoitit/ Jesuxen Josephin Pojan Nazarethist. Ja Nathanael sanoi hänelle: tulleco Nazarethist jotain hywä? Philippus sanoi hänelle: tule ja

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

cadzo. Cosca Jesus näki Nathanaelin tygöns tulewan/ sanoi hän: cadzo/ totisest oikia Israelita/ josa ei petost ole. Nathanael sanoi hänelle: mistäs minun tunnet? Jesus wastais/ ja sanoi hänelle: ennen cuin Philippus cudzui sinua ficunapuun alla ollesas/ näin minä sinun. Wastais Nathanael/ ja sanoi hänelle: Rabbi/ sinä olet Jumalan Poica: sinä olet Israelin Cuningas. Jesus wastais/ ja sanoi hänelle: sinä uscot että minä sanoin sinulle: minä näin sinun ficunapuun alla: Sinä saat wielä suurembita nähä. Ja sanoi hänelle: totisest/ totisest sanon minä teille: tästedes pitä teidän näkemän Taiwan awoi/ ja Jumalan Engelit ylösastuwan ja alastulewan ihmisen Pojan päälle. Ja colmandena päiwänä olit häät Galilean Canas/ ja Jesuxen äiti oli siellä. Nijn Jesus ja hänen Opetuslapsens cudzuttin myös häihin. Ja cosca wijna puuttui/ sanoi Jesuxen äiti hänelle: ei heillä ole wijna. Jesus sanoi hänelle: waimo/ mitä minun on sinun cansas? ei minun aican ole wielä tullut. Hänen Äitins sanoi palwelioille: mitä hän teille sano/ se tehkät. Nijn siellä oli cuusi kiwistä wesiastiat panduna/ Judalaisten puhdistamisen tawan jälken/ ja cukin weti caxi eli colme mitta. Nijn Jesus sanoi heille: täyttäkät wesiastiat wedellä. Ja he täytit ne ylön täyten. Ja hän sanoi heille: pangat nyt sisälle/ ja wiekät edeskäywälle. Ja he weit. Mutta cosca edeskäypä maisti sitä wijna/ joca wesi ollut oli/ eikä tiennyt custa se tuli/ mutta palweliat tiesit/ jotca weden ammunsit: cudzui edeskäypä yljän/ ja sanoi hänelle: Jocainen anda ensist hywä wijna/ ja cuin juowutan/ njin sijtte huonombata sinä kätkit hywän wijnan tähänasti. Tämä on ensimmäinen tunnustähti/ jonga Jesus teki Galilean Canas/ ja ilmoitti cunnians. Ja hänen Opetuslapsens uscoit hänen päällens. Sijtte meni hän alas Capernaumijn/ ja hänen äitins/ ja hänen weljens/ ja hänen Opetuslapsens/ eikä siellä cauwan wijpynet. JA Judalaisten Pääsiäinen oli juuri läsnä/ ja Jesus meni ylös Jerusalemijn: Ja löysi Templis istuwan ne jotca carja/ lambaita ja mettisiä myyskendelit/ ja waihattajat. Ja hän teki ruoscan köysistä/ ja ulosajoi ne caicki Templist/ ja lambat ja Carjan. Ja poisheitti waihattajain rahan/ ja maahan cukisti pöydät. Ja sanoi nijlle jotca mettisiä myit: wiekät nämät täälä pois/ ja älkät tehkö minun Isäni huonetta cauppahuonexi. Mutta hänen Opetuslapsens muistit kirjoitetuxi: sinun

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

huones kijwaus on minun syönyt. Nijn wastaisit Judalaiset/ ja sanoit hänelle: mitä merkkiä sinä meille osotat/ ettäs näitä teet? Jesus wastais ja sanoi heille: rickocat tämä Templi/ ja minä tahdon sen colmandena päivänä ylösraketa. Nijn Judalaiset sanoit: tätä Templi on rakettu wijdettäkymmendä ajastaica/ ja sinä rakennat sen colmenä päivänä? Mutta hän sanoi hänen ruumins Templist. Cosca hän sijs oli cuolleista nosnut/ muistit hänen Opetuslapsens hänen sen sanonexi ja uscoit Ramatut/ ja sen puhen cuin Jesus oli puhunut. COsca hän Pääsiäis juhlapäivänä oli Jerusalemis/ uscoit monda hänen nimens päälle/ cosca he näit ne tunnustähdet cuin hän teki. Mutta ei Jesus usconut idzens heille: sillä hän tunki heidän caicki. Ja ei tarwinnut että jocu olis ihmistä todistanut: sillä hän tiesi kyllä mitä ihmises oli.

NIin oli yxi mies Phariseuxist/ Nicodemus nimeldä/ Judalaisten ylimmäinen. Se tuli yöllä Jesuxen tygö/ ja sanoi hänelle: Mestari/ me tiedämme/ että sinä olet Jumalast opettajaxi tullut/ sillä ei taida kengän niitä tunnustähtejä tehdä/ cuin sinä teet/ jollei Jumala ole hänen cansans. Jesus wastais/ ja sanoi hänelle: totisest/ totisest sanon minä sinulle: ellei jocu wastaudest synny/ ei hän taida Jumalan waldacunda nähdä. Nicodemus sanoi hänelle: cuinga taita ihminen wanhana syndy/ taitaco hän äitins cohtuun jällens mennä/ ja syndyä? Jesus wastais: totisest/ totisest sanon minä sinulle: ellei jocu synny wedest ja Hengest/ ei hän taida Jumalan waldacundaan tulla. Mitä lihast syndynyt on/ se on liha: ja mitä Hengest syndynyt on/ se on Hengi. Älä ihmettele että minä sanoin sinulle: teidän pitä udest syndymän. Tuuli puhalda cusa hän tahto/ ja sinä cuulet hänen humuns/ ja et tiedä custa hän tule taicka cuhunga hän mene: näin on jocainen cuin Hengest syndynyt on. Nicodemus sanoi hänelle: cuinga se taita tapahtua? Jesus wastais/ ja sanoi hänelle: oletcos Mestari Israelis/ ja et näitä tiedä? Totisest/ totisest sanon minä sinulle: me puhumme mitä me tiedämme/ ja todistamme mitä me näimmä/ ja et te ota watan meidän todistustam. Jos minä maalisia teille sanoin/ ja et te usco/ cuinga te uscoisitta jos minä taiwallisia teille sanoisin? Ei astu kengän ylös Taiwanen/ waan joca Taiwanen alas astui/ ihmisen Poica/

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

joca on Taiwas. Ja nijncuin Moses ylönsi kärmen corwes: Nijn myös ihmisen Poica yletän/ Että jocainen cuin usco hänen päällens/ ei pidä huckuman/ mutta ijancaickisen elämän saaman. Sillä nijn on Jumala mailma racastanut/ että hän andoi hänen ainoan Poicans/ että jocainen cuin usco hänen päällens/ ei pidä huckuman/ mutta ijancaickisen elämän saaman. Sillä ei Jumala lähettänyt Poicans mailmaan/ duomidzeman mailma/ mutta että mailma piti hänen cauttans wapadettaman. Joca hänen päällens usco/ ei händä duomita/ mutta joca ei usco/ jo se on duomittu: sillä ei hän usconut Jumalan ainoan Pojan nimen päälle. Mutta tämä on duomio: Walkeus tuli mailmaan/ ja ihmiset racastit enämmin pimeyttä cuin Walkeutta: sillä heidän työns olit pahat. Sillä jocainen joca paha teke/ hän wiha Walkeutta/ eikä tule Walkeuten/ ettei hänen töitäns pidäis laitettaman. Mutta joca totuuden teke/ hän tule Walkeuten/ että hänen työns nähdäisin: sillä ne owat Jumalas tehdyt. Siitte tuli Jesus ja hänen Opetuslapsens Judean/ ja asui siellä heidän cansans/ ja casti. Ja Johannes casti wielä myös Enonis läsnä Salimi: sillä siellä oli paljo wettä/ ja he tulit ja annoit idzens casta: Sillä ei Johannes ollut wielä silloin fangiuten heitetty. Niin tuli kysymys Johannexen Opetuslasten ja Judalaisten wälillä puhdistuxest. Ja he tulit Johannexen tygö/ ja sanoit hänelle: Opettaja/ se joca sinun cansas oli toisella puolella Jordani/ josta sinä todistit/ cadzo/ hän casta/ ja jocainen mene hänen tygöns. Johannes wastais/ ja sanoi: ei ihminen taida mitän otta/ ellei hänelle anneta Taiwahast. Te oletta idze minun todistajani/ että minä olen sanonut: en minä ole Christus/ waan minä olen hänen edellens lähetetty. Jolla on morsian/ nijn hän on ylkä/ mutta yljän ystäwä seiso ja cuuldele händä/ ja iloitta idzens yljän änestä sangen suurest/ tämä minun iloni on nyt täytetty. Hänen tule caswa/ mutta minun pitä wähenemän. Joca ylhäldä tule/ se on caickein päällä/ ja joca maasta on/ se on maasta/ ja puhu maasta. Joca Taiwasta tule/ hän on caickein ylin ja todista mitä hän nähnyt ja cuullut on/ ja ei kengän ota hänen todistustans. Mutta joca hänen todistuxens otti/ hän päätti Jumalan olewan totisen. Sillä se jonga Jumala lähetti/ hän puhu Jumalan sanoja: sillä ei Jumala anna Henge mitalla. Isä racasta Poica/ ja andoi caicki

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

hänen kätens. Joca usco Pojan päälle/ hänellä on ijancaickinen elämä/ mutta joca ei usco Pojan päälle/ ei hänen pidä elämätä näkemän/ mutta Jumalan wiha pysy hänen päälläns.

COsca Herra ymmärsi Phariseusten cuullexi/ että Jesus teki enemmän Opetuslapsia ja casti/ cuin Johannes. (Waicka ei Jesus idze castanut/ mutta hänen Opetuslapsens). Jätti hän Judean/ ja meni Galilean. Nijn hänen piti Samarian cautta waeldaman. JA hän tuli yhten Samarian Caupungijn/ joca cudzutan Sichar/ lähes sitä maancartanota/ jonga Jacob oli pojallens Josephille andanut. Nijn siellä oli Jacobin lähde. Cosca Jesus matcast oli wäsinyt/ istui hän lähten päälle: ja se oli liki cuudetta hetke. Nijn tuli yxi Samarian waimo wettä ammundaman: ja Jesus sanoi hänelle: anna minun juodaxeni: Sillä hänen Opetuslapsens olit mennet Caupungijn ruoca ostaman: Sanoi Samarian waimo hänelle: cuinga sinä minulda juoma anot/ joca olet Judalainen/ ja minä olen Samarialainen? sillä ei Judalaisilla ole yhtän sowindo Samarialaisten cansa. Jesus wastais/ ja sanoi hänelle: jos sinä tiedäisit Jumalan lahjan/ ja cuca se on joca sinulle sanoi: anna minun juodaxeni/ tosin sinä anoisit häneldä/ ja hän annais sinulle eläwätä wettä. Sanoi waimo hänelle: Herra/ eipä sinulla ole milläs ammunnat/ ja lähde on sywä/ custas sijs saat sitä eläwätä wettä? Oletcos suurembi cuin meidän Isäm Jacob/ joca meille tämän caiwon andoi? ja joi idzekin sijtä lapsinens ja carjoinens? Jesus wastais/ ja sanoi hänelle: jocainen cuin juo tästä wedestä/ hän jano jällens: Mutta joca sijtä wedestä juo cuin minä hänelle annan/ ei hän jano ijancaickisest. Waan se wesi/ jonga minä hänelle annan/ tule hänes yhdexi lähten wedexi/ joca cuohu ijancaickiseen elämän. Sanoi waimo hänelle: Herra/ anna minulle sijtä wedestä/ etten minä janois/ engä tarwidzis tulla tänne ammundaman. Jesus sanoi hänelle: mene/ cudzu sinun mieHes / ja tule tänne. Waimo wastais/ ja sanoi hänelle: ei minulla ole miestä. Sanoi Jesus hänelle: oikein sinä sanoit: ei minulla ole miestä: sillä wijsi miestä on sinulla ollut/ ja se cuin sinulla nyt on/ ei ole sinun mieHes / sen sinä oikein sanoit. Waimo sanoi hänelle: Herra/ minä näen että sinä olet Propheta. Meidän Isäm owat tällä wuorella cumartanet/ ja te sanotta: Jerusalemis on

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

se sia josa pitä cumartaman. Jesus sanoi hänelle: waimo/ usco minua/ se aica tule/ ettet te tällä wuorella eikä Jerusalemissä Isä cumarra. Et te tiedä mitä te cumarratte/ mutta me tiedämme mitä me cumarramme: sillä autuus on Judalaisista. Mutta se hetki tule/ ja jo nyt on/ että totiset cumartajat cumartawat Isä Henges ja Totuudes: sillä Isä tahto myös sencaltaisita/ jotca händä cumartawat. Jumala on Hengi/ ja jotca händä cumartawat/ nijden pitä Henges ja Totuudes händä cumartaman. Waimo sanoi hänelle: minä tiedän että Messias on tulewa/ joca cudzutan Christus: cosca se tule/ nijn hän ilmoitta meille caicki. Jesus sanoi hänelle: Minä olen se/ joca sinun cansas puhun. Silloin tulit hänen Opetuslapsens ja ihmettelit että hän sitä waimo puhutteli/ ei cuitengan kengän sanonut: mitäs kysyt/ eli mitäs händä puhuttelet? Nijn waimo jätti wesiastians ja meni Caupungijn/ ja sanoi nijlle ihmisille: Tulcat cadzoman sitä ihmistä/ joca minulle sanoi caicki mitä minä tehnyt olet: Olleco hän Christus? Nijn he läxit Caupungist/ ja menit hänen tygöns. Mutta sillä wälillä rucoilit Opetuslapset händä/ sanoden: Rabbi/ syö. Hän sanoi heille: minulla on ruoca syödäxeni/ jota et te tiedä. Nijn Opetuslapset sanoit keskenäns: lienekö jocu hänelle syötäwätä tuonut. Jesus sanoi heille: minun ruocan on se/ että minä teen hänen tahtons joca minun lähetti/ ja täytän hänen tecons. Ettäkö te sano: wielä owat neljä Cuucautta elonaican? cadzo/ minä sanon teille: nostacat silmän ja cadzocat wainioita: sillä elo on jo walkia. Joca nijttä/ hän saa palcan/ ja coco hedelmän ijancaickiseen elämään/ että kylwäjä ja nijttäjä saawat ynnä iloita: Sillä täsä on se tosi: yxi kylwä/ mutta toinen nijttä. Minä lähetin teidän nijttämän/ josa et te ole työtä tehnet/ muuta owat työtä tehnet/ mutta te oletta heidän työhöns osallisexi tullet. Niin monda Samaritani sijtä Caupungist uscoit hänen päällens/ sen waimon puhen tähden/ joca sanoi: hän on minulle caicki sanonut mitä minä tehnyt olen. Cosca Samaritanit tulit hänen tygöns/ rucoilit he wijpymän händä heidän tyköns. Ja hän wijpyi siellä caxi päiwä. Ja paljo usiammat uscoit hänen sanans tähden/ ja sanoit sille waimolle: En me nyt sillen usco sinun puHes tähden: sillä me olemme jo idzekin cuullet/ ja tiedämme että hän on totisest Christus mailman Wapahtaja MUtta cahden

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

päiwän peräst läxi hän sielä ja meni Galilean: Sillä Jesus todisti idze/ ettei jocu Propheta maxa isäns maalla mitän. Cosca hän tuli Galilean wastanotit ne Galilealaiset hänen: sillä he olit nähnet caicki mitä hän Jerusalemis juhlanan tehnyt oli/ jotca olit myös juhlalla olet. Ja Jesus tuli taas Galilean Canaan/ cusa hän wedest wijnan tehnyt oli. JA siellä oli yxi Cuningan mies/ jonga poica sairasti Capernaumis. Cosca hän cuuli että Jesus oli tullut Judeast Galilean/ meni hän hänen tygöns/ ja rucoili händä alastuleman ja parandaman hänen poicans/ joca oli cuolemallans. Sanoi siis Jesus hänelle: ellet te näe tunnustähtiä ja ihmeitä/ nijn et te usco. Sanoi Cuningan mies hänelle: Herra/ tule alas ennen kuin minun poican cuole. Jesus sanoi hänelle: mene/ sinun poicas elä. Ja mies uscoi sanan/ jonga Jesus sanoi hänelle/ ja meni. Nijn hänen mennesäns/ cohtaisit hänen palwelians hänen/ ilmoitit hänelle/ ja sanoit: sinun poicas elä. Nijn hän tutki heildä hetke jolla hän parani. Ja he sanoit hänelle: eiläin seidzemennellä hetkellä ylönandoi wilutauti hänen. Nijn Isä ymmärsi sen sixi hetkexi/ jolla Jesus sanoi hänelle: sinun poicas elä. Ja hän uscoi ja caicki hänen huonens. Tämä on toinen tunnustähti/ jonga Jesus teki/ tullesans Judeasta Galilean.

Siitte oli Judalaisten Juhlapäiwä/ ja Jesus ylösmeni Jerusalemiin. Mutta Jerusalemis lammasten huonen tykönä on yxi lammicko/ BetHes da nimeldä/ josa oli wijsi waja/ Joisa macais paljo sairaita/ sokeita/ ramboja/ halwatuita/ jotca weden lijcuttamist odotit: Sillä Engeli alastuli määrätyllä ajalla lammickon/ ja lijcutti weden: joca ensimmäisnä weteen astui/ cosca se lijcutettu oli/ nijn hän parani/ ehkä misä ikänäns taudis hän oli. Nijn oli siellä yxi mies joca cahdexan neljätkymmendä ajastaica oli kipiänä maannut. Cosca Jesus sai hänen nähdä macawan/ ja tunsu hänen jo cauwan sairastanen/ sanoi hän hänelle: tahdotcos tulla terwexi? Sairas wastais händä: Herra/ ei ole yhtän ihmist/ joca minun wie weden lijcutuxes lammickon/ ja ennen kuin minä kerkiän/ nijn on jo toinen siihen astunut. Jesus sanoi hänelle: nouse/ ota wuotes ja mene. Ja cohta se ihminen parani/ otti wuotens ja meni. Ja se päiwä oli Sabbathi. Sanoit siis Judalaiset paratulle: tänäpä on Sabbathi/ ei nyt ole lupa wuodetta canda. Hän wastais heitä:

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

joca minun paransi/ se sanoi minulle: ota wuotes ja mene. He kysyit hänelle: cuca ihminen sinulle sanoi: ota wuotes ja mene. Mutta ei parattu tiennyt cuca se oli: sillä Jesus lymyis paljon Canssan tähden/ joca sijnä oli. Sijtte löysi Jesus hänen Templis/ ja sanoi hänelle: Cadzo/ sinä olet parattu/ älä sillen syndi tee/ ettei pahembi cohtais sinua. Nijn se ihminen pois meni/ ja ilmoitti Judalaisille/ että Jesus oli hänen parandanut. Ja Judalaiset wihaisit sentähden Jesusta/ ja edzeit händä tappaxens/ että hän sencaltaisita Sabbathina teki. Nijn Jesus wastais heitä: minun Isän waicutta haman tähän asti/ ja minä myös waicutan. Sentähden edzeit Judalaiset händä wielä enämmin tappaxens/ ettei hän ainoastans Sabbathi rickonut/ mutta myös sanoi Jumalan Isäxens/ ja teki idzens Jumalan caltaisexi. Niin Jesus wastais/ ja sanoi heille: totisest totisest sanon minä teille: ei taida Poica idzestäns mitän tehdä/ waan mitä hän näke Isäns tekewän: sillä mitä hän teke/ sitä myös Poica teke. Sillä Isä racasta Poicans/ ja osotta hänelle caicki mitä hän idze teke/ ja hän on wielä suurembita töitä hänelle osottawa/ cuin nämät owat/ että teidän pitä ihmettelemän. Sillä nijncuin Isä herättä ja wirgotta cuolleita: Nijn myös Poica wirgotta joita hän tahto: Sillä ei Isä ketän duomidze/ waan andoi caiken duomion Pojalle/ että caicki Poica cunnioitaisit/ nijncuin he Isäkin cunnioidzewat. Joca ei Poica cunnioidze/ ei hän myös Isäkän cunnioidze/ joca hänen lähetti. Totisest totisest sanon minä teille: Joca cuule minun sanani/ ja usco sen joca minun lähetti/ hänellä on ijancaickinen elämä/ ja ei hän tule duomioon/ waan mene cuolemast elämähän. Totisest totisest sanon minä teille: hetki tule ja nyt jo on/ että cuollet saawat cuulla Jumalan Pojan änen/ ja jotca sen cuulewat ne saawat elä: Sillä nijncuin Isällä on elämä idzesäns/ nijn andoi hän myös elämän Pojalle idzesäns oleman. Ja on hänelle myös andannut woiman duomita: sillä hän on ihmisen Poica. Älkät ihmetelkö/ sillä hetki tule jona caicki ne jotca haudois owat/ saawat cuulla hänen änen. Ja pitä edestuleman ne jotca hywä tehnet owat elämän ylösnousemiseen/ mutta jotca paha tehnet owat duomion ylösnousemiseen. En minä idzestäni woi mitän tehdä: nijncuin minä cuulen/ nijn minä duomidzen/ ja minun duomion on oikia: sillä en minä edzi minun tahtoani/

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

waan Isän tahto joca minun on lähettänyt. Jos minä idzestäni todistaisin/ nijn ei minun todistuxen olis tosi. Toinen todista minusta/ ja minä tiedän että hänen todistuxens on tosi cuin hän minusta todista. Te lähetitte Johannexen tygö/ ja hän todisti totuuden. Mutta en minä ihmiseldä todistust ota/ waan minä sanon sen/ että te autuaxi tulisitta. Hän oli palawainen ja paistawainen Kyntilä/ mutta te tahdoitta ainoastans wähän aica riemuita hänen walkeudesans. Mutta minulla on suurempi todistus/ cuin Johannexen todistus: sillä ne tegot jotca Isä andoi minulle täyttäxeni/ ne työt jotca minä teen/ todistawat minusta että Isä minun lähetti. Ja Isä joca minun lähetti/ todista minusta. Ettäkö te ole coscan hänen äändäns cuullet eli hänen muotons nähnet? Ei hänen Sanans ole teisä asuwa: sillä et te usco sitä jonga hän lähetti. Tutkicat Ramatuita: sillä nijsä te luuleta teillen ijancaickisen elämän olewan/ ja ne todistawat myös minusta. Ja et te tahdo tulla minun tygöni/ että te saisitta elämän. En minä pyydä cunniata ihmisildä: Sillä minä tunnen teidän ettei teisä ole Jumalan rackaus. Minä tulin Isäni nimeen/ ja et te rupe minua wastan/ jos jocu tule omalla nimelläns/ nijn te rupetta händä wastan. Cuinga te taidatte usco/ jotca otatte cunnian toinen toiseldan? ja sitä cunniata joca ainoalda Jumalalda tule/ et te edzi. Älkät luulco että minä kannan Isän edes teidän päällen/ on se joca canda/ Moses/ johonga te turwatte: Sillä jos te olisitta Mosexen usconet/ nijn te myös olisitta minungin usconet: sillä minusta on hän kirjoittanut. Jos et te hänen Kirjoituxians usco/ cuingast te minun sanani uscotta?

Sijtte meni Jesus Galilean meren ylidze/ joca on Tyberian Caupungin tykönä. Ja händä seurais paljo Canssa/ että he näit hänen merckins/ cuin hän teki sairaisa. Nijn Jesus meni ylös wuorelle/ ja istui siellä Opetuslastens cansa. Ja läHestyi Judalaisten Pääsiäis juhlapäiwä. COsca Jesus nosti silmäns/ ja näki tulewan paljo Canssa tygöns/ sanoi hän Philippuxelle: custa me ostamme leipiä näiden syödä? Mutta se hän sanoi kiusaten händä: sillä hän tiesi mitä hän tekewä oli. Wastais Philippus händä: cahden sadan penningin leiwät ei täydyis heille/ että cukin wähängin sais. Sanoi yxi hänen Opetuslapsistans hänelle/ Andreas Simon Petarin weli: Täsä on yxi nuorucainen/ jolla on wijsi

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

ohraista leipä ja caxi cala/ waan mitä ne owat näin paljolle? Mutta Jesus sanoi: asettacat Canssa atrioidzeman. Ja sijnä paicas oli paljon ruoho. Nijn atrioidzi lähes wijsi tuhatta miestä. Ja Jesus otti leiwät/ kijtti ja andoi Opetuslapsille/ mutta Opetuslapset jagoit atrioidzewille: njin myös caloista njin paljo cuin hän tahdoi. Cosca he rawitut olit/ sanoi hän Opetuslapsillens: cootcat murut cuin jäit/ ettei ne huckuis. Nijn he cocoisit/ ja täytit caxitoistakymmendä coria muruilla/ wijdestä ohraisesta leiwästä/ jotca nijdä lijaxi olit cuin atrioidzit. Cosca ne ihmiset sen merkin näit cuin Jesus teki/ sanoit he: tämä on totisest se Propheta joca mailmaan tulewa oli. Cosca Jesus ymmärsi että he tahdoit tulla ja tehdä hänen Cuningaxi/ lymyi hän taas wuorelle yxinäns. MUtta cosca ehto tuli/ menit hänen Opetuslapsens meren tygö/ ja astuit hahten: Ja meni ylidzen meren Capernaumi päin/ ja jo oli pimiä tullut/ eikä Jesus ollut wielä heidän tykönäns. Nijn paisui suuri ilma ja allot nousit. Ja cosca he olit soutanet lähes wijsicolmattakymmendä eli colmekymmendä wacomitta/ näit he Jesuxen käywän meren päällä ja lähenewän hahte/ ja he peljästyit. Nijn hän sanoi heille: Minä olen/ älkät peljätkö. Nijn he tahdoit otta hänen hahten: ja haaxi oli jo sen maan tykönä/ johonga he tahdoitkin. TOisna päiwänä/ cosca Canssa joca sillä puolella merta oli/ näki ettei siellä muuta hahte ollut cuin yxi/ johonga hänen Opetuslapsens olit astunet/ ja ettei Jesus ollut astunut hahten Opetuslastens cansa/ waan hänen Opetuslapsens olit ainoastans matcan lähtenet. Mutta muut hahdet tulit Tyberiasta lähes sitä paicka/ josa he olit leipä syönet/ sijttecuin Herra oli kijttänyt. Cosca Canssa sen näki/ ettei Jesus siellä ollut/ eikä hänen Opetuslapsens/ astuit he myös hahten ja menit Capernaumijn Jesusta edzimän. Ja cuin he hänen sildä puolen merta löysit/ sanoit he hänelle: Rabbi/ coscas tänne tulit? Jesus wastais heitä/ ja sanoi: totisest totisest sanon minä teille: et te edzi minua/ että te näitte ihmen/ waan että te saitte leipä syödä ja olette rawitut. Tehkät ruoca joca ei cato/ waan pysy ijancaickiseen elämään/ jonga ihmisen Poica teille andawa on: sillä Isä Jumala on sen eroittanut. Nijn he sanoit hänelle: mitä meidän pitä tekemän/ että me taidaisim Jumalan töitä tehdä? Jesus wastais/ ja sanoi heille: se on

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

Jumalan työ/ että te uscotte sen päälle jonga hän lähetti. Sanoit he hänelle: mitä ihmettä sijs sinä teet/ että me näkisim ja uscoisim sinun päälles? Mitä sinä teet? Meidän Isäm söit Manna corwes/ nijncuin kirjoitettu on: hän andoi heille leipä Taiwast syödäxens. Jesus sanoi heille: totisest totisest sanon minä teille: ei Moses sitä leipä andanut teille Taiwast/ mutta minun Isän anda totisen leiwän Taiwast: Sillä Jumala on se leipä joca Taiwast tule alas/ ja anda mailmalle elämän. He sanoit hänelle: Herra/ anna meille aina sitä leipä. Jesus sanoi heille: minä olen elämän leipä/ joca tule minun tygöni/ ei hän iso: ja joca usco minun päälleni/ ei hän coscan jano. Mutta minä sanoin teille/ että te näitte minun/ ja et te sijttekän usco. Caicki mitä minun Isän anda minulle/ se tule minun tygöni/ ja joca minun tygöni tule/ sitä en minä hyljä: Sillä en minä tullut Taiwast alas tekemän mitä minä tahdoin/ waan mitä se tahto joca minun lähetti. Se on minun Isäni tahto/ joca minun lähetti/ ettei minun pidä yhtäkän nijstä caikista cadottaman/ cuin hän minulle andoi/ mutta olen ne herättäwä wijmeisnä päiwänä. Tämä on sen tahto joca minun lähetti/ että jocainen cuin näke Pojan ja usco hänen päällens/ hänellä pitä ijancaickinen elämä oleman/ ja minä herätän hänen wijmeisnä päiwänä. Nijn Judalaiset napsit sitä cuin hän sanoi: minä olen se leipä joca tuli alas Taiwast: Ja sanoit: eikö tämä ole Jesus Josephin Poica/ jonga Isän ja Äitin me tunnemme? Cuingast hän sano? minä olen tullut Taiwast alas. Jesus wastais/ ja sanoi heille: älkät napsico keskenän. Ei taida kengän minun tyköni tulla/ ellei Isä/ joca minun lähetti/ wedä händä/ ja minä herätän hänen wijmeisnä päiwänä. Se on Prophetais kirjoitettu: heidän pitä caicki Jumalalda opetetuxi tuleman. Sentähden jocainen cuin sen on Isäldä cuullut ja oppenut/ hän tule minun tygöni. Ei nijn että jocu on Isän nähnyt/ waan joca on Jumalast/ se on Isän nähnyt. Totisest totisest sanon minä teille: joca usco minun päälleni/ hänellä on ijancaickinen elämä. Minä olen elämän leipä. Teidän Isänne söit Manna corwes/ ja cuolit. Tämä on se leipä/ joca tuli Taiwast alas/ ja joca sijtä syö/ ei hänen pidä cuoleman. Minä olen se eläwä leipä/ joca tuli Taiwast alas/ se cuin tästä leiwästä syö/ hän elä ijancaickisest. Ja se leipä jonga minä annan/ on minun lihan/ jonga minun pitä andaman mailman elämän edestä. Nijn

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

Judalaiset rijtelit keskenäns/ sanoden: cuinga tämä taita anda lihans meille syödä? Jesus sanoi heille: totisest totisest sanon minä teille: ellet te syö ihmisen Pojan liha ja juo hänen wertans/ nijn ei ole elämä teissä. Joca syö minun lihani/ ja juo minun wertani/ hänellä on ijancaickinen elämä/ ja minä olen herättävä hänen wijmeisnä päivänä. Sillä minun lihan on se totinen ruoca/ ja minun weren on se totinen juoma. Joca syö minun lihani/ ja juo minun wertani/ hän on minus ja minä hänes. Nijn cuin elävä Isä minun lähetti/ ja minä elän Isäni tähden: nijn myös se joca minua syö/ hän elä myös minun tähteni. Tämä on se leipä/ joca Taiwast tuli alas. Ei nijncuin teidän Isän söit Manna ja cuolit: Joca tätä leipä syö/ hän saa elä ijancaickisest. Näitä sanoi hän Synagogas/ opettaisans Capernaumis. Mutta monda hänen Opetuslapsistans/ cuin he tämän cuolit/ sanoit: tämä on cowa puhe/ cuca woi sitä cuulla? Mutta cuin Jesus tiesi idzestäns että hänen Opetuslapsens sijtä napsit/ sanoi hän heille: pahoittaco tämä teitä? Mitä sijtte/ jos te näette ihmisen Pojan sinne menewän ylös/ cusa hän ennengin oli? Hengi wirwotta/ ja ei liha mitän auta. Ne sanat cuin minä teille puhun/ owat hengi ja elämä. Mutta ei muutamat teistä usco: sillä Jesus tiesi kyllä jo algusta ne jotca ei usconet ja joca hänen oli pettäwä. Ja hän sanoi: sentähden sanoin minä teille: ei woi kengän tulla minun tygöni/ ellei se anneta hänelle minun Isäldäni. Sijtä ajasta luowuit monda hänen Opetuslastans hänestä ja menit pois/ eikä hänen cansans enä waldanet. Nijn Jesus sanoi nijlle cahdelletoistakymmenelle: tahdottaco tekin myös mennä pois? Simon Petari wastais händä: Herra/ kenengästä tygö me menemme? sinulla on ijancaickisen elämän sanat. Ja me uscomme ja olemme ymmärtänet/ että sinä olet Christus elävän Jumalan Poica. Jesus wastais heitä: engö minä ole cahtatoistakymmendä walinnut/ ja yxi teistä on Perkele? Mutta sen hän sanoi Judast Simonin pojast Ischariotist/ joca hänen oli pettäwä/ ja oli yxi nijstä cahdestatoistakymmenestä.

Sijtte waeli Jesus Galileas/ eikä tahtonut walda Judeas/ että Judalaiset pyysit händä tappa. Nijn Judalaisten lehtimajan juhla oli juuri läsnä. Ja hänen weljens sanoit hänelle: lähde tääldä ja mene Judean/ että sinun

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

Opetuslapset näkisit sinun työs: sillä ei kengän tee mitän sala/ ja tahto idze julki olla. Jos sijs sinä näitä teet/ nijn julista idzes mailman edes. Sillä ei hänen weljenskän usconet hänen päällens. Nijn Jesus sanoi heille: ei ole minun aican vielä tullut/ waan teidän aican on aina walmis. Ei mailma teitä wiha/ mutta minua hän wiha: sillä minä todistan hänest/ että hänen työns owat pahat. Mengät te ylös juhlalle/ en minä vielä tälle juhlalle mene: sillä ei minun aican ole vielä täytetty. Ja cosca hän näitä heille puhui/ nijn hän meni Galilean. Mutta cosca hänen weljens olit mennet ylös/ meni hän myös juhlalle/ ei julki waan sala. Nijn Judalaiset edzeit händä juhlana/ ja sanoit: cusa hän on? Ja suuri rijta oli Canssan seas: sillä muutamat sanoit: hän on hywä: mutta muutamat sanoit: ei/ waan hän wiettele Canssa. Mutta ei cuitengan yxikän hänestä julkisest puhunut: sillähe pelkäisit Judalaisia. MUtta cosca jo puoli juhla oli culunut/ meni Jesus ylös Templijn/ ja opetti. Ja Judalaiset ihmettelit/ sanoden: cuinga tämä taita Kirja/ joca ei ole oppenut? Wastais Jesus/ ja sanoi heille: ei minun opetuxen ole minun/ mutta sen joca minun lähetti. Jos jocu tahto nouta hänen mielens/ nijn hänen pitä tietämän jos tämä opetus on Jumalast/ eli jos minä idzestäni puhun. Joca idzestäns puhu/ se edzi oma cunniatans: mutta joca edzi sen cunniata joca hänen lähetti/ se on waca ja ei hänes ole wääryttä. Eikö Moses andanut teille Lakia/ ja ei kengän teistä sitä töilläns täyttänyt? Mixi te edzittä minua tappaxen? Wastais Canssa/ ja sanoi: sinulla on Perkele/ cucast sinua edzi tappaxens? Jesus wastais/ ja sanoi heille: yhden työn minä tein/ ja sitä te caicki ihmettelettä. Sentähden andoi Moses teille ymbärinsleickauxen/ ei että se Mosexelda oli/ waan Isildä/ ja cuitengin te ymbärinsleickatte Sabbathina ihmisen? Jos ihminen Sabbathina ymbärinsleicatan/ ettei Mosexen Laki ricotais: närkästyttkö te minusta/ että minä coco ihmisen Sabbathina paransin? Älkät duomitco näkemisenne jälken/ waan sanocat oikia duomio. SAnoit sijs muutamat Jerusalemin asuwaisist: eikö tämä se ole/ jota he edzeit tappaxens. Ja cadzo/ hän puhu rohkiast/ ja ei he hänelle mitän puhu. Tietänewätkö meidän ylimmäisem että hän on totisest Christus? Mutta me kyllä tiedämme custa tämä on: waan custa Christus tule ja custa hän on/ ei

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

kengän tiedä. Nijn Jesus huusi Templis/ opetti ja sanoi: Ja/ te tunnetta minun/ ja tiedätte custa minä olen/ ja en minä ole tullut idze minustani/ mutta hän on waca joca minun lähetti/ jota et te tunne. Mutta minä tunnen hänen: sillä minä olen hänestä/ ja hän lähetti minun. Sijtte edzeit he händä käsittäens/ waan ei kengän laskenut kättäns hänen päällens: sillä ei hänen aicans ollut wielä tullut. Mutta paljo Canssast uscoit hänen päällens/ ja sanoit: cosca Christus tule/ tehnekö hän enemmän ihmeitä cuin tämä on tehnyt? COsca Phariseuxet cuulit Canssan hänestä sencaltaisita napolisewan/ lähetit Phariseuxet ja ylimmäiset Papit palwelians händä kijnniottaman. Nijn Jesus sanoi heille: minä olen wielä wähän aica teidän cansan/ ja menen sijtte hänen tygöns joca minun lähetti: Teidän pitä minua edzimän ja ei löytämän/ ja cusa minä olen/ et te woi sinne tulla. Ja Judalaiset sanoit keskenäns: cuhungasta hän menne/ etten me händä löydä? mennekö hän Grekiläisten secan/ jotca sinne ja tänne hajotetut owat/ nijtä opettaman. Mikä puhe se on cuin hän sanoi: teidän pitä edzimän minua ja ei löytämän: ja cusa minä olen/ et te woi sinne tulla? MUtta wijmeisnä suurna juhlapäiwänä/ seisoit Jesus ja huusi/ sanoden: joca jano/ se tulcan minun tygöni juoman. Joca usco minun päälleni/ nijncuin Ramattu sano/ hänen cohdustans pitä wuotaman eläwän weden wirrat. Mutta sen hän sanoi sijtä Hengest/ jonga hänen uscollisens piti saaman: sillä ei Pyhä Hengi wielä silloin saapuilla ollut/ ettei Jesus ollut wielä kircastettu. Monda sijs Canssasta/ jotca tämän puhen cuulit/ sanoit: Tämä on totisest jocu Propheta. Ja muutamat sanoit: tämä on Christus: mutta muutamat sanoit: tulleco Christus Galileast? Eikö Ramattu sano Christuxen tulewan Dawidin siemenest Bethlehemin Caupungist/ cusa Dawid oli/ josta Christus on tulewa? Nijn nousi rijta Canssan seas hänestä. Mutta muutamat tahdoit hänen otta kijnni/ ja ei cuitengan kengän laskenut kättäns hänen päällens. Nijn palweliat tulit Phariseusten ja ylimmäisten Pappein tygö. Ja he sanoit heille: mixette händä tänne tuonet? Palweliat wastaisit: ei ole ihminen ikänäns nijn puhunut cuin se mies puhu. Phariseuxet wastaisit heitä: olettaco te myös wietellyt? Olleco jocu Päämiehistä taicka Phariseuxista usconut hänen päällens. Waan tämä Canssa joca ei taida Lakia/

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

on kirottu. Nijn sanoi heille Nicodemus/ joca yöllä oli hänen tygöns tullut/ ja oli heidän lugustans: Duomidzeco meidän Lakim jongun ihmisen/ ennencuin cuullan eli tietä saadan mitä hän teki? He wastaisit/ ja sanoit hänelle: oletco sinä myös Galilealainen? tutki ja näe ettei Galileast ole yhtän Prophetat tullut. Ja nijn cukin meni cotians.

MUTTA Jesus meni Öljymäelle. Ja tuli warahin huomenedain jäl lens Templijn/ ja caicki Canssa tuli hänen tygöns/ ja hän istui ja opetti heitä. MUTTA Kirjanoppenet ja Phariseuxet toit yhden waimon hänen tygöns huoris kijnniotetun. Ja cuin he olit sen hänen eteens asettanet/ sanoit he hänelle: Mestari/ tämä waimo on juuri nyt huoris kijnniotettu. Mutta Moses on Lais meitä käskenyt sencaltaiset kiwillä surmata. Mitästä sinä sanot? Mutta sen he sanoit kiusaten händä/ candaxens hänen päällens. Nijn Jesus cumarsi idzens ja kirjoitti sormellans maahan. Cosca he aina hogit kysymystäns/ ojensi hän idzens/ ja sanoi heille: joca teistä on synnitöin/ se heittäkän ensin händä kiwellä. Ja hän cumarsi taas idzens ja kirjoitti maahan. Cosca he tämän cuulit/ läxit he ulos järjestäns yxi toisens jälken/ wanhimmist ruweten: ja Jesus jäi yxinäns ja waimo seisoman. Mutta cosca Jesus idzens ojensi/ ja ei nähnyt ketän paidzi waimoa/ sanoi hän hänelle: waimo/ cusa owat sinun päällecandajas? Ongo sinua kengän duominnut? Hän sanoi: Herra/ ei kengän. Nijn Jesus sanoi: en minä myös sinua duomidze/ mene/ ja älä sillen syndiä tee. Jesus puhui taas heille/ ja sanoi: Minä olen mailman Walkeus/ joca minua seura/ ei hän pimeydes waella/ mutta hän saa elämän Walkeuden. Phariseuxet sanoit hänelle: sinä todistat idzestäs/ ei sinun todistuxes ole tosi. Jesus wastais/ ja sanoi heille: waicka minä idzestäni todistan/ nijn minun todistuxen on cuitengin tosi: sillä minä tiedän/ custa minä tulin/ ja cuhunga minä menen: Mutta et te tiedä custa minä tulin/ ja cuhunga minä menen. Te duomidzetta lihan jälken/ en minä ketän duomidze: Ja waicka minä duomidzisin/ nijn minun duomion on tosi: sillä en minä ole yxinäni/ waan minä ja Isä joca minun lähetti. Ja teidän Laisan on myös kirjoitettu/ että cahden ihmisen todistus on tosi. Minä olen se joca idzestäni todistan/ ja Isä joca minun lähetti todista myös minusta. He sanoit

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

hänelle: cusast sinun Isäs on? Jesus wastais: et te tunne minua etkä minun Isäni: jos te tundisitta minun/ nijn te tundisitta myös minun Isäni. Nämät sanat puhui Jesus uhriarcun tykönä opettain Templis: ja ei händä kengän ottanut kijnni: sillä ei hänen aicans ollut vielä tullut. NIjn Jesus sanoi taas heille: minä menen pois/ ja te edzittä minua/ ja teidän pitä cuoleman teidän synnisän. Cuhunga minä menen/ et te sinne woi tulla. Nijn sanoit Judalaiset: tappaneco hän idzens: sillä hän sano: cuhunga minä menen/ et te sinne woi tulla? Ja hän sanoi heille: te oletta alhalda/ ja minä olen ylhäldä: te oletta mailmasta/ en minä ole mailmasta. Sentähden sanoin minä teille: teidän pitä cuoleman teidän synnisän: sillä jos et te usco että minä se olen/ nijn teidän pitä cuoleman teidän synnisän. Nijn he sanoit hänelle: cucasta sinä olet? Jesus sanoi heille: joca ensist puhun teille. Minulla on paljo teistä puhumist ja duomidzemist/ waan se on waca joca minun lähetti/ ja mitä minä olen häneldä cuullut/ nijtä minä mailmas puhun. Mutta ei he ymmärtänet/ että hän puhui heille Isäst. Sanoi sijs Jesus heille: cosca te oletta ihmisen Pojan ylöndänet/ nijn te ymmärrätte että minä se olen/ ja etten minä tee idzestäni mitän/ waan mitä Isä on minulle opettanut/ sitä minä puhun. Ja se joca minun lähetti/ on minun cansani. Ei Isä jätä minua yxinäni: sillä minä teen aina mitä hänelle kelpa. Mutta cosca hän näitä puhui/ nijn moni uscoi hänen päällens. NIjn Jesus sanoi nijlle Judalaisille/ jotca hänen päällens uscoit: jos te pysytte minun puHesani/ nijn te totisest minun Opetuslapseni oletta/ ja teidän pitä totuuden ymmärtämän: Ja totuuden pitä teidän wapahtaman. Nijn he wastaisit händä: me olemma Abrahamin siemen/ ja en me ole coscan kenengän orjana ollet/ cuinga sijs sinä sanot? teidän pitä wapahaxi tuleman. Jesus wastais heitä/ ja sanoi: totisest totisest sanon minä teille: jocainen cuin teke syndi/ hän on synnin orja. Mutta ei orja pysy ijancaickisest huonesä/ waan poica pysy ijancaickisest. Jos sijs Poica teidän wapaxi teke/ nijn te totisest oletta wapat. Minä tiedän että te oletta Abrahamin siemen/ waan te edzitte cuolettaxen minua: sillä ei minun puheni ole teisä sia. Minä puhun mitä minä olen Isäni tykönä nähnyt/ ja te teettä mitä te oletta nähnet teidän Isänne tekewän. He wastaisit/ ja sanoit hänelle: Abraham on meidän

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

Isäm. Jesus sanoi heille: jos te olisitte Abrahamin lapset/ niijn te tekisittä Abrahamin töitä. Mutta te edzittä nyt minua tappaxen/ sitä ihmistä joca totuuden on teille puhunut/ jonga hän on Jumalalda cuullut: ei Abraham niijn tehnyt/ te teettä teidän Isän tecoja. He sanoit hänelle: en me ole äpäranä syndynet/ meillä on yxi Isä/ Jumala. Jesus sanoi heille: jos Jumala olis teidän Isän/ niijn te tosin racastaisitte minua: sillä minä läxin ja tulin Jumalasta/ en minä idzestäni tullut/ waan hän lähetti minun. Mixette ymmärrä minun puhettani? sillä et te woi cuulla minun puhettani. Te oletta Isäst Perkelest/ ja teidän Isän himoja te tahdotte nouta. Hän on ollut murhaja algusta/ ja ei pysynyt totuudes: sillä ei hänes ole totuutta. Cosca hän puhu walhetta/ niijn hän puhu omastans: sillä hän on walehtelia/ ja sen Isä. Mutta että minä sanon teille totuuden/ niijn et te usco minua. CUca teistä nuhtelee minua synnin tähden? jos minä sanon teille totuuden/ mixette usco minua? Joca on Jumalast/ hän cuule Jumalan sanan/ sentähden et te cuule/ ettet te Jumalast ole. Niijn wastaisit Judalaiset/ ja sanoit hänelle: engö me oikein sano? sinä olet Samaritani/ ja sinulla on Perkele. Jesus wastais/ ja sanoi: ei minulla ole Perkele: waan minä cunnioidzen minun Isäni/ ja te häwäisette minua. En minä edzi oma cunniatani/ yxi on joca sitä kysy ja duomidze. Totisest/ totisest sanon minä teille: joca kätke minun sanani/ ei hänen pidä näkemän cuolemata ijancaickisest. Judalaiset sanoit hänelle: nyt me ymmärsim että sinulla on Perkele. Abraham on cuollut/ ja Prophetat/ ja sinä sanot: joca kätke minun sanani/ ei hänen pidä maistaman cuolemata ijancaickisest. Oletcos suurembi cuin meidän Isäm Abraham/ joca cuollut on? Prophetat owat myös cuollet/ mixi sinä idzes teet? Jesus wastais: jos minä idziäni cunnioidzen/ niijn ei minun cunnian ole mitän/ mutta minun Isän cunnioidze minua/ jonga te teidän Jumalaxenne sanotta/ jota et te tunne/ mutta minä tunnen hänen. Ja jos minä sanoisin etten minä händä tundis/ niijn minä olisin walehtelia cuin tekin/ mutta minä tunnen hänen ja kätken hänen sanans. Abraham teidän Isän iloidzi/ nähdäxens minun päiwäni/ hän näki sen ja ihastui. Judalaiset sanoit hänelle: et sinä ole wielä wijdenkymmenen ajastajan wanha/ ja sinä olet nähnyt Abrahamin? Jesus

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

sanoi heille: ennencuin Abraham olican/ olen minä. Nijn he poimit kiwiä laskettaxens händä. Mutta Jesus lymyi ja läxi Templist.

JA Jesus ohidze käyden näki ihmisen/ joca oli sokiana syndynyt. Ja hänen Opetuslapsens kysyt hänelle/ ja sanoit: Mestari/ cumbi syndiä teki/ tämä eli hänen wanhemmans/ että hänen piti sokiana syndymän? Jesus wastais: ei tämä syndiä tehnyt eikä hänen wanhemmans/ mutta että Jumalan työt hänes ilmoitettaisin. Minun tule tehdä hänen töitäns/ joca minun lähettänyt on/ njn cauwan cuin päiwä on. Yö tule/ cosca ei kengän taida työtä tehdä. Nijncauwan cuin minä olen mailmas/ njn olen minä mailman Walkeus. Cosca hän tämän sanonut oli/ sylki hän maahan/ ja teki loan syljest/ ja woiteli sen sokian silmät loalla: Ja sanoi hänelle: mene ja pese sinus Silohan lammicos/ se on/ lähetetty. Nijn hän meni ja pesi idzens/ ja tuli näkemän. Nijn cansaasujamet/ jotca hänen ennen olit nähnet kerjävän/ sanoit: eikö tämä se ole joca istui ja kerjäis? muutamat wastaisit: hän se on. Mutta muutamat sanoit: hän on hänen muotoisens/ waan hän sanoi idze: minä se olen. Nijn he sanoit hänelle: cuinga sinun silmäs aukenit? Wastais hän/ ja sanoi: se Ihminen joca Jesuxexi cudzutan/ teki loan/ ja woiteli minun silmäni/ ja sanoi minulle: mene ja pese sinus Silohan lammicos. Ja cuin minä menin/ ja pesin minuni/ njn minä sain näkyni. He sanoit hänelle: cusasta hän on? Hän sanoi: en minä tiedä. Nijn he weit sen/ joca cauwan sokiana ollut oli/ Phariseusten eteen. Ja se oli Sabbathin päiwänä jona Jesus teki loan ja awais hänen silmäns. Phariseuxet kysyt hänelle/ cuinga hän näkyns saanut oli? Hän sanoi heille: hän pani loan minun silmäini päälle/ ja minä pesin minuni ja nyt näen. Nijn muutamat Phariseuxist sanoit: ei se ihminen ole Jumalast/ joca ei pidä Sabbathia: mutta muutamat sanoit: cuinga taita jocu syndinen ihminen näitä ihmeitä tehdä? Ja he rijtelit keskenäns. Nijn he sanoit taas sokialle: mitä sinä hänestä sanot/ joca sinun silmäs awais? Hän sanoi: Hän on Propheta. MUtتا ei Judalaiset sitä usconet/ että hän oli sokiana ollut/ ja näkemän tullut/ Siihenasti cuin he cudzuit sen wanhemmat/ joca näkyns saanut oli: Ja he kysyt heildä/ sanoden: tämäkö teidän poican on/ jonga te sanotta sokiana syndynen? Cuinga hän on näkyns saanut? Hänen

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

wanhemmans wastaisit/ ja sanoit: me tiedämme hänen meidän pojaxem ja että hän sokiana syndynyt on: Mutta cuinga hän on näkyns saanut/ sitä en me tiedä/ ja kengä hänen silmäns awais/ en me tiedä: hänellä on kyllä ikä/ kysykät häneldä/ puhucan idze edestäns. Näin wastaisit hänen wanhemmans: sillä he pelkäisit Judalaisia: jotca nijn jo olit keskenäns päättänet: että jos jocu hänen tunnustais Christuxexi/ sen he olisit heittänet ulos Synagogista. Sentähden sanoit hänen wanhemmans: hänellä on kyllä ikä/ kysykät häneldä. Nijn he cudzuit taas sen ihmisen/ joca sokiana oli ollut/ ja sanoit hänelle: anna Jumalalle cunnia/ me tiedämme sen ihmisen syndisexi. Hän wastais/ ja sanoi: jos hän on syndinen/ sitä en minä tiedä: waan sen minä tiedän/ että minä sokia olin/ ja nyt näen. He sanoit taas hänelle: mitästä hän sinulle teki? cuinga hän sinun silmäs awais? Hän wastais: jo minä sanoin teille/ ettäkö te cuullet? Mixi te taas sitä tahdotta cuulla? Tahdottaco te myös hänen Opetuslapsens? Nijn he kiroilit händä/ ja sanoit: ole sinä hänen Opetuslapsens/ me olemma Mosexen Opetuslapset. Me tiedämme Jumalan Mosesta puhutellen/ mutta custa tämä on/ en me tiedä. Nijn se ihminen wastais/ ja sanoi: se on sangen ihmellinen/ ettet te tiedä custa hän on/ ja cuitengin hän awais minun silmäni. Mutta me tiedämme ettei Jumala cuule syndisitä/ waan joca on Jumalan palwelija ja teke hänen tahtons/ sitä hän cuule. Ei ole mailman algusta cuultu/ että jocu on sen silmät awannut/ joca sokiana syndynyt on. Ellei hän olis Jumalast/ nijn ei hän taidais mitän tehdä. He wastaisit/ ja sanoit hänelle: sinä olet päänäns synnis syndynyt/ ja sinä opetat meitä? Ja he ajoit hänen ulos. JA Jesus sai sen cuulla/ että he olit hänen ulosajanet. Ja cuin hän löysi hänen/ sanoi hän hänelle: uscotcos Jumalan Pojan päälle? Hän wastais/ ja sanoi: Herra/ cuca se on? että minä hänen päällens uscoisin? Jesus sanoi hänelle: sinä olet hänen nähnyt/ ja hän puhu sinun cansas. Nijn hän sanoi: Herra/ minä uscon. Ja hän cumarsi händä. Ja Jesus sanoi: minä tuln duomiolle tähän mailmaan/ että ne jotca ei näe/ pitä näkemän: ja ne jotca näkewät/ pitä sokiaxi tuleman. Ja muutamat Phariseuxist/ jotca hänen tykönäns olit/ cuulit nämät/ ja sanoit: olemmaco mekin sokiat? Jesus sanoi heille: jos te

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

sokiat olisitta/ nijn ei olis teillä syndiä: mutta että te sanotte: me näemmä/ sentähden teidän syndinne pysywät.

Totisest/ totisest sanon minä teille: joca ei owesta mene lammashuonesen/ waan mualda/ hän on waras ja ryöwäri. Mutta joca owesta mene/ hän on lammasten paimen. Sillen owen wartia awaja/ ja lambat cuulewat hänen änen. Ja omia lambaitans cudzu hän nimeldäns/ ja wie heidän ulos. Ja cuin hän omat lambans ulospäästä/ käy hän heidän edelläns/ ja lambat seurawat händä: sillä he tundewat hänen änen. Mutta ei he muucalaista seura/ waan pakenewat händä: sillä ei he tunne muucalaisen ändä: Tämän tapauxen sanoi Jesus heille/ mutta ei he sitä ymmärtänet/ cuin hän heille sanoi. Nijn Jesus sanoi taas heille: totisest/ totisest sanon minä teille: minä olen lammasten owi. Caicki jotca minun edelläni owat ollet/ owat warcat ja ryöwärit/ ja ei lambat cuullet heitä. Minä olen owi/ joca minun cauttani sisällemene/ hän tule wapaxi/ ja mene sisälle ja ulos/ ja löytä laituimen. Ei waras tule muuta cuin warastaman/ ja tappaman/ ja cadottaman: waan minä tulini/ että heillä pitä elämä oleman/ ja yldäküllä oleman. Minä olen hyvä paimen/ hyvä paimen anda hengens lammasten edest. Mutta palcollinen/ joca ei ole paimen/ eikä lambat ole hänen omans/ cosca hän näke suden tulewan/ nijn hän jättä lambat ja pakene/ ja susi raatele ja haasca lambat. Mutta palcollinen pakene: Sillä hän on palcollinen/ eikä tottele lambaista. Minä olen hyvä paimen/ joca tunnen lambani/ ja minä tutan myös lambaidani. Nijn cuin Isä minun tunde/ nijn tunnen minä myös Isän/ ja minä panen hengeni lammasten edestä. Ja minulla on myös muita lambaita/ jotca ei ole tästä lammashuonesta: ne tahdon minä myös tänne saatta/ ja he saawat cuulla minun äneni. Ja nijn pitä oleman yxi lammashuone/ ja yxi paimen. Isä racasta minua että minä panen hengeni ja sen jällens otan. Ei ota kengän sitä minulda/ waan minä panen sen idze tahdostani. Minulla on woima sitä panna/ ja minulla on woima sitä taas otta: ja minä sain sen käskyn Isäldäni. Nijn Judalaiset rupeisit taas rijtelemän keskenäns näiden puhetten tähden: Ja moni heistä sanoi: hänellä on Perkele/ ja hän on mieletöin/ mitä te händä cuuldeletta? Mutta muutamat sanoit: ei ne ole

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

rijwatun puhet/ woico Perkele sokiain silmät awata? Ja Jerusalemis oli Kirckomessu talwella. Ja Jesus käweli Templis Salomonin esihuones. Nijn Judalaiset pijritit hänen/ ja sanoit hänelle: cuinga cauwan sinä juonittelet meitä? Jos sinä olet Christus/ nijn sano meille selkiäst. Jesus wastais heitä: minä olen sen teille sanonut/ ja et te usco/ ne työt cuin minä teen Isäni nimeen/ todistawat minusta. Mutta et te usco/ sillä et te ole minun lambaistani/ nijncuin minä jo teille sanoin. Minun lambani cuulewat minun äneni/ ja minä tunnen heidän/ he seurawat minua/ Ja minä annan heille ijancaickisen elämän/ ei he hucu ijancaickisest/ eikä yxikän repele heitä minun kädestäni. Minun Isän/ joca ne minulle andoi/ on caickein suurin/ ja ei kengän taida heitä rewäistä minun Isäni kädestä. Minä ja Isä olemma yhtä. Nijn Judalaiset poimit taas kiwiä händä kiwittäxens. Mutta Jesus wastais heitä: minä osotin teille Isäldäni monda hywä työtä/ cuidenga tähden nijstä te sijs tahdotta minua kiwittä? Judalaiset wastaisit händä/ sanoden: en me sinua hywän työn tähden kiwitä/ waan pilcan tähden: ja että sinä/ joca ihminen olet/ teet idzes Jumalaxi. Jesus wastais heitä: eikö teidän Laisanne ole kirjoitettu? Minä sanoin: te oletta jumalat. Jos hän ne cudzui jumalixi/ joille Jumalan sana tapahdui/ ja ei Kirjoitus ole cuitengan ricottu? Ja te sanotte hänelle: jonga Isä on pyhittänyt ja lähettänyt mailmaan: sinä pilkkat Jumalata/ että minä sanoin: minä olen Jumalan Poica. Ellen minä tee minun Isäni töitä/ nijn älkät minua uscoco: Mutta jos minä nijtä teen/ ja jos et te minua usco/ nijn uscocat ne työt/ että te tundisit ja uscoisit Isän olewan minus/ ja minun hänes. Nijn he edzeit taas händä kijnniottaxens/ mutta hän läxi heidän tyköns: Ja meni jäl lens toiselle puolelle Jordani/ siihen josa Johannes ensin casti/ ja jäi sinne. Ja monda tuli hänen tygöns/ ja sanoi: ei Johannes yhtäkän ihmettä tehnyt: Mutta caicki cuin Johannes tästä sanoi/ ne owat todet. Ja monda uscoi siellä hänen päällens.

Nijn yxi mies sairasti/ nimeldä Lazarus Bethaniasta/ Marian ja hänen sisarens Marthan Caupungista. Mutta Maria oli Herran woitella woidellut/ ja jalat hiuxillans cuiwannut/ jonga weli Lazarus sairasti. Nijn hänen sisarens lähetit hänen tygöns/ ja sanoit: Herra/ cadzo/ se sairasta jotas racastat. Cosca Jesus

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

sen cuuli/ sanoi hän: ei tämä tauti ole cuolemaan/ waan Jumalan cunniaksi/ että Jumalan Poica sen cautta cunnioitetaisin. Mutta Jesus racasti Martha/ ja hänen sisartans/ ja Lazarusta. Cosca hän cuuli hänen sairastawan/ wijwyi hän sijnä paicas caxi päiwä. Sijtte sanoi hän Opetuslapsillens: mengämme jällens Judeaan. Sanoit hänelle Opetuslapset: äsken edzeit Judalaiset sinua kiwittäxens/ ja sinä menet taas sinne. Wastais Jesus: eikö caxitoistakymmendä ole päiwän hetke? Joca päiwällä waelda/ ei hän loucka idziäns: sillä hän näke tämän mailman walkeuden. Mutta joca yöllä waelda/ hän loucka idzens: sillä ei walkeus ole hänes. Näitä hän puhui/ ja sanoi sijtte heille: meidän ystäväm Lazarus maca/ mutta minä menen händä unest herättämän. Nijn sanoit hänen Opetuslapsens: Herra/ jos hän maca kyllä hän parane. Mutta Jesus sanoi hänen cuolemastans/ waan he luulit hänen sanowan ruumillisest unest. Nijn Jesus sanoi heille selkiäst: Lazarus on cuollut. Ja minä iloidzen teidän tähtenne/ etten minä siellä ollut/ että te uscoitte: Mutta mengämme hänen tygöns. Nijn sanoi Thomas/ joca cudzutan caxoisexi/ Opetuslapsille: mengäm me myös cuoleman hänen cansans. Nijn Jesus tuli/ ja löysi hänen jo neljä päiwä maannen haudas. Mutta Bethania oli läsnä Jerusalemita/ läHes wijsitoistakymmendä wacomitta. Ja monda Judalaista oli tullut Martha ja Maria lohduuttaman heidän weljens tähden. Cosca Martha cuuli Jesuxen tulewan/ juoxi hän händä wastan: mutta Maria jäi cotia istuman. Nijn Martha sanoi Jesuxelle: Herra/ jos sinä olisit täällä ollut/ nijn ei minun weljen olis cuollut. Mutta minä tiedän wielä/ että caicki mitä sinä anot Jumalalda/ ne Jumala sinulle anda. Jesus sanoi hänelle: sinun weljes on ylönousewa. Martha sanoi hänelle: minä tiedän hänen nousewan ylönousemises wijmeisnä päiwä. Sanoi Jesus hänelle: Minä olen ylönousemus ja elämä/ joca usco minun päälleni/ hän elä ehkä hän olis cuollut. Ja joca elä ja usco minun päälleni/ ei hänen pidä cuoleman ijancaickisest/ uscotcos sen? Hän sanoi hänelle: ja Herra/ minä uscon sinun Christuxexi Jumalan Pojaksi/ joca tulewa oli mailmaan. JA cuin hän näitä sanonut oli/ meni hän pois/ ja cudzui sisarens Marian sala/ sanoden: Mestari on tullut/ ja cudzu sinua. Cosca hän sen cuuli/ nousi hän

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

cohta ja tuli hänen tygöns: Sillä ei Jesus ollut vielä kylään tullut/ waan oli sijnä paicas/ josa Martha oli hänen cohdannut. Cosca Judalaiset/ jotca hänen cansans huones olit lohduttamas händä/ näit Marian nopiast nousewan ja ulosmenewän/ seuraisit he händä/ sanoden: hän mene haudalle itkemän. Cosca Maria sinne tuli cusa Jesus oli ja näki hänen/ langeis hän hänen jalcains juureen/ ja sanoi hänelle: Herra/ jos sinä olisit täällä ollut/ ei olis minun weljen cuollut. Cosca Jesus näki hänen itkewän/ ja Judalaiset/ jotca hänen cansans tullet olit/ itkewäiset/ haikiutti hän idzens Hengens/ ja oli surullinen idzelläns/ ja sanoi: cuhunga te hänen panitte? He sanoit hänelle: Herra/ tule ja cadzo. Ja Jesus itki. Nijn sanoit Judalaiset: cadzo/ cuinga hän racasti händä. Mutta muutamat heistä sanoit: eikö tämä/ joca sokian silmät awais/ tainnut tehdä/ ettei tämäkän cuollut olis? Nijn Jesus haikiutti taas idzens/ ja tuli haudan tygö/ josa oli cuoppa/ ja kiwi sen päälle pandu. Jesus sanoi: ottacat kiwi pois. Sanoi Martha hänelle/ sen sisar joca cuollut oli: Herra/ jo hän haise: sillä hän on neljä päiwä cuolluna ollut. Jesus sanoi hänelle: engö minä sinulle sanonut: jos sinä uscoisit/ nijn sinä näkisit Jumalan cunnian. Ja he otit kiwen pois sialdans/ johon cuollut pandu oli. Ja Jesus nosti silmäns ylös/ ja sanoi: Isä/ minä kijtän sinua ettäs minua cuulit: Ja tiedän myös ettäs aina minua cuulet/ waan Canssan tähden/ joca täsä ymbäri seiso/ sanon minä/ että he uscoisit sinun minua lähettänexi. Ja cuin hän tämän puhunut oli/ huusi hän corkialla änellä: Lazare tule ulos. Ja se cuollut tuli ulos sidottuna käsist ja jalgoist käärilijnalla/ ja hänen caswons oli peitetty hikilijnalla. Jesus sanoi heille: päästäkät händä ja sallicat hänen mennä. Nijn monda Judalaist/ jotca olit Marian tygö tullet ja näit Jesuxen työt/ uscoit hänen päällens. Mutta muutamat heistä menit Phariseusten tygö/ ja ilmoitit heille mitä Jesus oli tehnyt. Nijn ylimmäiset Papit ja Phariseuxet cocoisit Neuwon/ ja sanoit: mitä me teemmä? sillä tämä ihminen teke monda ihmettä. Jos me sallimma hänen nijn olla/ nijn caicki uscowat hänen päällens/ ja Romalaiset tulewat ja ottawat pois sekä meidän maamme että Canssam. Mutta yxi heistä Caiphas nimeldä/ joca oli sinä vuonna ylimmäinen Pappi/ sanoi heille: Et te mitän tiedä etkä taida ajatella/ se on

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

meille parambi/ että yxi ihminen cuole Canssan tähden/ cuin caicki Canssa huckuis. Mutta ei hän sitä idzestäns sanonut/ waan että hän oli sinä vuonna ylimmäinen Pappi/ nijn hän ennusti: Sillä Jesus piti cuoleman Canssan tähden/ ei ainoastans Canssan tähden/ mutta että hänen piti ne Jumalan lapset yhten cocoman/ jotca hajotetut olit. Mutta sijtä päiwäst pidit he neuwo cuolettaxens händä. EI sijs Jesus waeldanut enä Judalaisten seas julkiset/ waan meni siellä yhten maan paickan läHes corpe/ Ephremin Caupungijn/ ja oleskeli siellä Opetuslastens cansa. Mutta silloin läHes tyi Judalaisten Pääsiäinen. Ja monda sielläkin meni Pääsiäisen edellä Jerusalemiijn/ puhdistaman idziäns. Nijn he edzeit Jesusta ja puhuit keskenäns/ seisoin Templis: mitä te luuletta/ ettei hän ole juhlalle tullut? Ja ylimmäiset Papit ja Phariseuxet olit käskyn andanet/ että jos jocu tietäis cusa hän olis/ nijn hänen piti sen ilmoittaman/ että he saisit hänen otta kijnni. CUutta päiwä ennen Pääsiäistä/ tuli Jesus Bethaniaan/ josa Lazarus oli cuollut/ jonga hän cuolluista herätti. Ja he walmistit hänelle siellä ehtolisen/ ja Martha palweli/ mutta Lazarus oli yxi nijstä cuin hänen cansans atrioidzi. Nijn Maria otti naulan woidetta/ callist ja turmelematoinda Nardust/ ja woiteli Jesuxen jalat/ ja cuiwais hänen jalcans hiuxillans. Ja huone täytettin woiten hajusta. Nijn sanoi yxi hänen Opetuslapsistans/ Judas Simonin poica Ischariotes/ joca hänen sijtte petti: Mixei tätä woidetta myyty colmeen sataan penningihin/ ja annettu waiwaisten? Ei hän sitä sanonut waiwaisten tähden/ mutta hän oli waras/ ja hänellä oli cuckaro/ josa hän sen candoi cuin annettin. Nijn Jesus sanoi: salli hänen olla/ hän on sen kätkenyt minun hautamiseni päiwäxi: Sillä teidän cansan on aina waiwaiset/ mutta en minä aina teillä ole. Nijn paljo Canssa Judalaisist ymmärsi hänen siellä olewan/ ja menit sinne/ ei ainoastans Jesuxen tähden/ waan että he olisit myös Lazaruxen nähnet/ jonga hän oli cuolluista herättänyt. Nijn ylimmäiset Papit pidit neuwo Lazarusta tappaxens: Sillä monda Judalaista meni sinne hänen tähtens/ ja uscoi Jesuxen päälle. TOisna päiwänä/ cosca Canssa/ jota paljo juhlalle tullut oli/ cuuli Jesuxen tullen Jerusalemiijn: Otit he palmuoxia/ menit händä wastan ja huusit: Hosianna/ siunattu on se joca tule Herran nimeen/

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

Israelin Cuningas. Mutta Jesus sai yhden Asintamman/ ja istui sen päälle/ nijncuin kirjoitettu on: Zionin tytär älä pelkä/ cadzo/ sinun Cuningas tule ja istu Asin warsan päällä. Mutta ei hänen Opetuslapsens näitä ensist ymmärtänet/ waan sijttecuin Jesus oli kircastettu/ nijn he muistit/ että nämät olit hänestä kirjoitetut/ ja että he näitä hänelle tehnet olit. Se Canssa myös ylisti händä/ cuin hänen silloin cansans oli/ cosca hän Lazaruxen haudast cudzui/ ja cuolluista herätti. Sentähden Canssa meni myös händä wastian/ että he cuulit hänen ihmen tehnexi. Nijn Phariseuxet sanoit keskenäns: te näette/ ettet te mitän toimita/ cadzo/ coco mailma juoxe hänen tygöns. OLit myös muutamat Grekiläiset/ jotca olit mennet Juhlana rucoileman. Ne menit Philippuxen tygö/ joca oli Bethsaidast Galileast/ ja rucoilit händä/ sanoden: Herra/ me tahdomme nähdä Jesusta. Philippus meni ja sanoi sen Andreaxelle: ja Andreas taas ja Philippus sanoit sen Jesuxelle. Nijn Jesus wastais heitä/ ja sanoi: aica on tullut/ että ihmisen Poica pitä kircastettaman. Totisest/ totisest sanon minä teille: ellei maahan heitetty nisun jywä cuole/ nijn se jää yxinäns: mutta jos hän cuole/ nijn hän tuo paljo hedelmätä. Joca racasta hengens/ nijn hän cadotta sen: mutta joca täsä mailmas wiha hengens/ nijn hän tuotta sen ijancaickiseen elämään. Joca minua palwele/ hän seuratan minua: ja cusa minä olen/ siellä pitä myös minun palweliani oleman. Ja joca minua palwele/ händä on minun Isän cunnioidzewa. Nyt on minun sielun murehisans. Ja mitä minun pitä sanoman? Isä/ auta minua tästä hetkestä: cuitengin olen minä sentähden tähän hetkeen tullut. Isä/ kircasta sinun nimes. Nijn äni tuli Taiwast/ ja sanoi: minä olen sen kircastanut/ ja tahdon wielä nyt kircasta. Nijn Canssa sanoi/ joca läsnä seisoit ja sen cuuli: pitkäinen paucku. Waan ne muut sanoit: Engeli puhutteli händä. Jesus wastais/ ja sanoi: ei tämä äni tullut minun/ waan teidän tähten. Nyt tämä mailma duomitan: ja tämän mailman Päämies pitä heitettämän ulos. Ja jos minä maasta ylönostetan/ nijn minä wedän caicki minun tygöni. Mutta sen hän sanoi muistuttain millä cuolemalla hänen piti cuoleman. Nijn Canssa wastais händä/ ja sanoi: me olemma Laista cuullet Christuxen pysywän ijancaickisest/ ja cuinga sinä sanot: ihmisen Poica pitä ylönostettaman?

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

Cuca ihmisen Poica se on? Jesus sanoi heille: Walkeus on vielä vähän aica teidän cansan/ waeldacat nijncauwan cuin teillä Walkeus on/ ettei pimeys teitä käsitäis. Joca pimeydes waelda/ ei hän tiedä cuhunga hän mene. Uscocat Walkeuden päälle/ nijncauwan cuin teillä Walkeus on/ että te olisit Walkeuden lapset. Näitä puhui Jesus ja poismeni/ ja lymyi heidä. Ja waicka hän teki monda ihmettä heidän nähtens/ ei he cuitengan usconet hänen päällens. Että se puhe täytetäisin/ cuin Esaias Propheta sanoi: Herra/ cuca usco meidän Saarnam? ja kenelle on Herran käsiwarsi ilmoitettu? Sentähden ei he tainnet usco/ sillä Esaias on taas sanonut: hän on sogaisnut heidän silmäns/ ja heidän sydämens paaduttanut/ ettei heidän pidä näkemän silmilläns/ eikä sydämelläns ymmärtämän/ ja heitäns palauttaman/ että minä heitä parannaisin. Nämät sanoi Esaias/ cosca hän näki hänen cunnians/ ja puhui hänestä. Cuitengin monda ylimmäisist uscoit hänen päällens/ waan ei he Phariseusten tähden sitä tunnustanet/ ettei he olis Pannan cuulutetut: Sillä he racastit enämmin ihmisten cunniata/ cuin Jumalan cunniata. MUtta Jesus huusi/ ja sanoi: joca usco minun päälleni/ ei se usco minun päälleni/ waan sen päälle joca minun lähetti. Ja joca minun näke/ hän näke sen joca minun lähetti. Minä tuln mailmaan Walkeudexi/ että jocainen joca usco minun päälleni/ ei pidä pimeis oleman. Ja joca minun sanani cuule/ ja ei usco/ en minä händä duomidze: sillä en minä tullut mailma duomidzeman/ waan wapahtaman. Joca minun ylöncadzo ja ei cuule minun sanojani/ hänellä on se joca hänen duomidze: se puhe jonga minä puhuin/ pitä hänen duomidzeman wijmeisnä päiwänä. Sillä en minä ole idzestäni puhunut/ waan Isä/ joca minun lähetti/ on minulle käskyn andanut/ mitä minun tekemän ja puhuman pitä. Ja minä tiedän että hänen käskyns on ijancaickinen elämä. Sentähden mitä minä puhun/ sen minä puhun/ nijncuin Isä on minulle sanonut.

MUtta ennen Pääsiäis juhla/ cuin Jesus tiesi hänen hetkens tullexi/ että hänen piti tästä mailmast Isän tygö menemän: Nijncuin hän oli racastanut omians mailmas/ nijn hän myös heitä loppun asti racasti. Ja Ehtolisen jälkeen/ cosca Perkele oli jo Judan Simonin Ischariothin sydämehen lykännyt/ että

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

hänen piti hänen pettämän. Tiesi Jesus Isän caicki hänen käsijns andanen/ ja että hän oli Jumalast lähtenyt/ ja oli Jumalan tygö menewä: Nousi hän Ehtoliselda/ rijsui waattens ja otti esilijnan/ ja wyötti idzens. Pani sijtte wettä waskimaljaan/ ja rupeis pesemän Opetuslastens jalcoja/ ja cuiwais ne sillä esilijnalla/ jolla hän wyötetty oli. Nijn hän tuli Simon Petarin tygö/ ja Petari sanoi hänelle: Herra/ sinäkö minun jalcani peset? Jesus wastais/ ja sanoi hänelle: mitä minä teen/ et sinä sitä nyt tiedä/ mutta tästedes saat sinä sen tietä. Petari sanoi hänelle: et ikänäns sinä pese minun jalcojani? Wastais Jesus: ellen minä sinua pese/ nijn ei sinun ole osa minun cansani. Petari sanoi hänelle: Herra/ ei ainoastans minun jalcojani/ mutta myös käteni ja pääni. Sanoi Jesus hänelle: joca pesty on/ ei se tarwidze pesemistä/ waan että jalat pestän/ ja nijn hän on coconans puhdas. Ja te oletta puhtat/ ette cuitengan caicki: sillä hän tiesi pettäjäns? sentähden hän sanoi: et te caicki ole puhtat. Sijttecuin hän oli pesnyt heidän jalcans/ otti hän waattens/ istui ja sanoi taas heille: tiedättekö mitä minä teille tehnyt olen: Te cudzutta minun Mestarixi ja Herraxi/ ja te sanotte oikein: sillä minä myös olen. Jos minä/ joca olen teidän Herran ja Mestarin/ olen teidän jalcanne pesnyt: nijn pitä myös teidängin toinen toisenne jalat pesemän: Sillä minä annoin teille esicuwan/ että te nijn tekisitte/ cuin minäkin teille tein. Totisest/ totisest sanon minä teille: ei ole palwelia suurembi hänen Herrans/ eikä sanansaattaja suurembi/ cuin se joca hänen lähetti. Jos te nämät tiedätte/ te oletta autuat jos te nijtä teettä. En minä caikista teistä puhu/ kyllä minä tiedän ne jotca minä walidzin. Mutta että Ramattu täytetäisin: joca syö leipä minun cansani/ hän tallais minun jalallans. Nyt minä sanon teille ennen cuin se tapahtu/ että sijttecuin se tapahtunut on/ te uscoisitte minun sixi. Totisest/ totisest sanon minä teille: joca corja sen cuin minä lähetän/ hän corja minun? mutta joca minun corja/ hän corja sen joca minun lähetti. COsca Jesus nämät oli sanonut/ cauhistui hän hengesä/ todisti ja sanoi: totisest/ totisest sanon minä teille: yxi on teistä minun pettäwä. Nijn Opetuslapset cadzelit toinen toisens päälle/ ja epäilit kenestä hän sanoi. Ja yxi Jesuxen Opetuslapsist atrioidzi hänen helmasans/ jota Jesus racasti. Jolle

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

Simon Petari wijttais/ kysymän kenestä hän puhui. Cosca hän macais Jesuxen rinnalla/ sanoi hän hänelle: Herra/ cuca se on? Jesus wastais: jolle minä castetun palan cocotan. Ja cuin hän oli castanut leiwän/ andoi hän sen Judalle Simon Ischariotille. Ja sen palan jälkeen meni hänehen Perkele. Nijn Jesus sanoi hänelle: mitäs tehdä tahdot/ nijn tee pikemmin: mutta ei atrioidzewist yxikän ymmärtänyt mingätähden hän sitä hänelle sanoi. Muutamat luulit/ että Judalla oli cuckaro/ Jesuxen käskenen händä ostaman mitä juhlapäiwän waraxi piti tarwittaman/ eli jos hänen piti jotakin waiwaisille andaman. Cosca hän sen palan ottanut oli/ meni hän cohta ulos/ ja yö oli. Cosca Judas oli ulosmennyt/ sanoi Jesus: nyt on ihmisen Poica kircastettu/ ja Jumala on kircastettu hänen cauttans: Jos Jumala on kircastettu hänen cauttans/ nijn on myös Jumala kircastawa hänen idzesäns/ ja kircasta hänen pian. RACKat lapsucaiset/ minä olen wielä wähän aica teidän cansan/ te oletta minua edzinet? ja nijncuin minä sanoin Judalaisille: et te woi sinne tulla cuhunga minä menen. Nijn minä sanon myös nyt teille: vden käskyn minä teille annan/ että te racastatte teitän keskenän/ nijncuin minäkin teitä racastin: Että te myös teitän racastaisitte keskenän/ ja nijn jocainen tundis teidän minun Opetuslapsixeni/ jos te keskenän yhteisen rackauden pidätte. Nijn sanoi Simon Petari hänelle: Herra/ cuhungastas menet? Jesus wastais händä: cuhunga minä menen/ nijn et sinä woi nyt seurata/ mutta tästälähin sinä noudatat. Petari sanoi hänelle: Herra/ mixengästä minä nyt woi sinua noudata? minä panen hengeni sinun edestäs. Jesus wastais: panetcos henges minun edestäni? totisest/ totisest sanon minä sinulle: ei laula cuckoi ennen cuin sinä olet colmasti minun kiellänyt.

JA hän sanoi Opetuslapsillens: älkön teidän sydämen wawahtuco/ jos te uscotte Jumalan päälle/ nijn uscocat myös minungin päälleni. Minun Isäni huones on monda asuinsia: Jos ei nijn olis/ nijn minä sanoisin teille: minä menen walmistaman teille sia. Ja waicka minä poismenen walmistaman teille sia/ nijn minä tulen cuitengin jällens/ ja otan teidän tygöni/ että cusa minä olen/ siellä pitä myös teidän oleman. Ja cuhunga minä menen/ te tiedätte/

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

ja tien te myös tiedätte. Sanoi Thomas hänelle: Herra/ en me tiedä cuhungas menet/ cuingasta sijs me tiedämme tien? Jesus sanoi hänelle: Minä olen tie/ totuus ja elämä. Ei kengän tule Isän tygö/ waan minun cauttani. Jos te tundisitte minun/ nijn te tosin myös tundisitte minun Isäni: ja nyt te tunnette hänen/ ja te näitte hänen. Philippus sanoi hänelle: Herra/ osota meille Isä/ nijn me tydymme. Jesus sanoi hänelle: minä olen cauwan aica teidän tykönän/ ja et sinä minua tunne? Philippe/ joca näke minun/ hän näke myös Isän: cuingas sijs sanot? osota meille Isä. Etkös usco minua olewan Isäs/ ja Isä minus? Ne sanat cuin minä teille puhun/ en minä idzestäni puhu/ mutta Isä/ joca minus on/ teke työt. Uscocat minua/ että minä olen Isäs ja Isä minus: eli uscocat minua töistäkin cuin minä teen. Totisest/ totisest sanon minä teille: joca usco minun päälleni/ ne työt cuin minä teen/ hän on myös tekewä/ ja wielä suurembita: sillä minä menen Isäni tygö/ ja mitä te Isäldä rucoilleta minun nimeeni/ sen minä teen. Että Isä cunnioittetaisin Pojan cautta. Mitä te anotte minun nimeeni/ sen minä teen. JOs te racastatte minua/ nijn pitäkät myös minun käskyni. Ja minä olen rucoilewa Isä/ että hän andais teille toisen lohduuttajan/ joca teidän cansan olis ijancaickisest. Totuuden Hengen/ jota ei mailma taida saada: sillä ei he näe eikä tunne händä: mutta te tunnetta hänen/ ja hän pysy teidän tykönänne/ ja on teisiä olewa. En minä jätä teitä orwoixi/ waan minä tulen teidän tygönne. Wielä on wähä aica/ ja ei mailma sillen minua näe/ mutta te näettä minun: sillä minä elän/ ja te myös elätte. Sinä päiwänä pitä teidän ymmärtämän minun olewan Isäs/ ja te minus/ ja minä teisiä. Jolla minun käskyni owat ja ne kätke/ se racasta minua: mutta joca minua racasta/ hän racastetan minun Isäldäni. Ja minä tahdon händä racasta ja ilmoitan idzeni hänelle. Sanoi hänelle Judas/ ei se Ischariot: Herra/ cuingastas sijs idzes meille ilmoitat/ ja et mailmalle? Jesus wastais/ ja sanoi hänelle: joca minua racasta/ se pitä minun sanani/ ja minun Isäni racasta händä/ ja me tulemma hänen tygöns/ ja asumma hänen tykönäns. Mutta joca ei minua racasta/ ei se minun sanojani kätke. Ja ne sanat cuin te cuulletta/ ei ole minun/ waan Isän/ joca minun lähetti. Näitä olen minä teille puhunut/ ollesani teidän cansan. Mutta lohduuttaja Pyhä

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

Hengi/ jonga Isä on lähettäwä minun nimeeni/ opetta teille caicki/ se muistutta myös teille caicki cuin minä teille sanonut olen. Rauhan minä jätän teille/ minun rauhani minä annan teille: en minä anna teille nijncuin mailma anda. Älkön teidän sydämen wawahtuco/ älkät myös peljästykö. Te cuulitta minun sanowan: minä menen pois ja tulen taas teidän tygönne. Jos te minua racastaisitte/ nijn te tosin iloidzsisitte/ että minä sanoin: minä menen Isäni tygö: sillä Isä on suurempi minua. Ja tämän minä sanon teille ennen cuin se tapahtu/ että te uscoisitte cosca se tapahtunut on. En minä tästedes puhu paljo teidän cansan: sillä tämän mailman päämies tule/ jolla ei ole mitän minus. Mutta että mailma ymmärräis minun Isä racastawan/ ja nijncuin Isä minulle käski/ nijn minä myös teen. Noscat ja lähtekäm täädä.

Minä olen totinen wijnapuu/ ja minun Isän on wijnamäen haldia. Jocaidzen oxan hän carsi minusta/ joca ei canna hedelmätä: ja jocaidzen cuin hedelmän canda/ hän puhdistu/ että se cannais runsamman hedelmän. Te oletta nyt puhtat/ sen puhen tähden cuin minä teille puhuin. Olcat te minusa ja minä teisä. Nijncuin ei oxa woi idzestäns hedelmätä canda/ ellei hän wijnapuus kijnni ole/ nijn myös te jollet te minus kijnni ole. Minä olen wijnapuu ja te oletta oxat/ joca minus pysy ja minä hänes/ hän canda paljo hedelmätä: sillä ilman minuta et te woi mitän tehdä. Joca ei ole minusa/ hän poisheitetän nijncuin oxa/ ja cuiwettu/ ja cocon sidotan/ ja heitetän tuleen palaman. Jos te minusa pysytte/ ja minun sanani pysywät teisä: caicki mitä te tahdotte nijn anocat/ ja te saatte. Sijnä minun Isäni cunnioitetan/ että te paljon hedelmätä cannatte/ ja tulette minun Opetuslapsixeni. Nijncuin Isä racasti minua/ nijn minä myös racastin teitä/ pysykät sijs minun rackaudesani. Jos te minun käskyni pidätte/ nijn te myös pysytte minun rackaudesani: nijncuin minäkin pidin Isäni käskyn/ ja pysyin hänen rackaudesans. Näitä olen minä teille puhunut/ että minun iloni teisä pysyis/ ja teidän ilon tulis täydellisexi. Se on minun käskyn että te racastatte teidän keskenän/ nijncuin minäkin teitä racastin. Ei ole kellän suurembata rackautta/ cuin että jocu pane hengens ystäwäins '65destä. Te oletta minun ystäwäni/ jos te teette mitä minä teidän käsken. En minä tästedes sano teitä

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

palwelioixi: sillä ei palwelia tiedä mitä hänen Herrans teke: mutta minä cudzun teitä ystäwixeni: sillä caicki cuin minä Isäldäni cuulin/ ne minä teillen ilmoitin. Et te minua walinnet/ waan minä walidzin teidän/ ja sääsin teidän menemän hedelmätä tekemän/ joca pitä pysywäinen oleman. Mitä te anotta Isäldä minun nimeeni/ sen hän anda teille. SEn minä sanon teille: racastacat teidän keskenän. Jos mailma teitä wiha/ nijn tietkät hänen ennen minua wihannen cuin teitä. Jos te mailmast olisitte/ nijn mailma omans racastais/ mutta et te ole mailmast: sillä minä walidzin teidän mailmast/ sentähden mailma wiha teitä. Muistacat minun sanani cuin minä teille sanoin: ei ole palwelia suurembi Herrans. Jos he minua wainoisit/ nijn he myös teitä wainowat: jos he minun sanani kätkit/ nijn he teidängin sanan kätkewät. Mutta caickia näitä tekewät he teille minun nimeni tähden: sillä ei he tunne sitä joca minun lähetti. Jos en minä olis tullut heitä puhutteleman/ nijn ei heillä olis syndiä/ mutta ei heillä nyt ole millä he syndins werhowat. Joca minua wiha/ hän wiha myös minun Isäni. Ellen minä olis nijtä töitä heidän seasans tehnyt/ joita ei kengän muista ole tehnyt/ nijn ei heillä olis syndiä. Mutta nyt he näit/ ja wihaisit sekä minua/ sekä minun Isäni. Waan se tapahdui/ että se täytetäisin cuin heidän Laisans on kirjoitettu: he wihaisit minua ilman syytä. Mutta cosca lohduuttaja tule/ jonga minä teille Isäldä lähetän/ totuuden Hengi/ joca Isästä uloskäy/ se on minusta todistawa. Ja te oletta myös todistajat: sillä te oletta algusta minun cansani ollet. Näitä olen minä puhunut teille/ ettet te pahenis. He panewat teitä pannaan. Ja aica tule/ että joca teidän tappa/ se luule tehens Jumalalle palweluxen. Ja näitä he tekewät teidän/ ettei he tunne Isä eikä minua. Waan minä sanon näitä teille/ että cosca se aica tule/ nijn muistacat että minä sen teille sanonut olen. MUtta nyt minä menen sen tygö/ joca minun lähetti/ ja ei teistä minulle kengän kysy: cungas menet? Waan että minä olen tämän teille sanonut/ nijn murhe täyttä teidän sydämen. Cuitengin sanon minä teille totuuden: se on teille tarpellinen että minä poismenen: sillä ellen minä poismene/ nijn ei Lohduuttaja tule teidän tygön: mutta jos minä poismenen/ nijn minä hänen teille lähetän. Ja cosca hän tule/ nijn hän nuhtele mailma

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

synnin tähden/ ja wanhurscauden tähden/ ja duomion tähden. Synnin tähden tosin: ettei he usco minun päälleni. Mutta wanhurscauden tähden/ että minä menen Isäni tygö/ ja ette te minua sillen näe. Mutta duomion tähden: että tämän mailman päämies on jo duomittu. Minulla olis wielä paljo sanomist/ mutta et te woi nyt canda. Waan cosca totuuden Hengi tule/ hän johdatta teitä caicken totuuteen: sillä ei hän puhu idzestäns/ waan mitä hän cuule/ sitä hän puhu/ ja tulewaisia hän teille ilmoitta. Hän on minua cunnioittawa: sillä hän otta minun omastani ja ilmoitta teille. Caicki mitä Isällä on/ ne owat minun/ sentähden minä sanoin: hän otta minun omastani/ ja ilmoitta teille. WÄhän ajan peräst et te näe minua/ ja taas wähän ajan peräst te näettä minun: sillä minä menen Isäni tygö. Nijn muutamat hänen Opetuslapsistans puhuit keskenäns: mikä se on cuin hän sano meille: wähän ajan peräst et te näe minua/ ja taas wähän ajan peräst te näettä minun/ ja että minä menen Isäni tygö. Nijn he sanoit: mikä se on cuin hän sano: wähän ajan peräst? en me tiedä mitä hän puhu. Nijn Jesus ymmärsi että he tahdoit kysyä hänelle. Ja sanoi heille: te kysytte keskenän/ että minä sanoin: wähän ajan peräst et te näe minua/ ja taas wähän ajan peräst/ te näette minun. Totisest/ totisest sanon minä teille: teidän pitä itkemän ja parcuman/ mutta mailma iloidze: te tuletta murhellisexi/ mutta teidän murhenna käättä iloxi. Cosca waimo synnyttä/ nijn hänellä on kipu: sillä hänen hetkens tuli. Mutta cosca hän on lapsen synnyttänyt/ nijn ei hän muista enä waiwans/ waan iloidze syndynexi ihmisen mailmaan. Nijn teillä on myös nyt murhe/ mutta minä tahdon teitä jällens nähdä/ ja teidän sydämen on iloidzewa/ ja ei kenengän pidä teidän ilon teidä poisottaman. Ja sinä päiwänä et te mitän kysy minulda. TOTisest/ totisest sanon minä teille: mitä ikänäns te anotta Isäldä minun nimeeni/ nijn hän anda teille. Et te ole mitän minun nimeeni tähän asti anonet/ rucoilcat/ nijn te saatte/ että teidän ilon olis täydellinen. Näitä olen minä teille puhunut tapauxis/ mutta aica tule/ etten minä sillen puhu teille tapauxis/ mutta ilmoitan julkisest teille minun Isästäni. Sinä päiwänä pitä teidän rucoileman minun nimeeni. Ja en minä sano teille: että minä rucoilen Isä teidän tähten: Sillä Isä racasta idze teitä/ että te minua

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

racastitte/ ja uscoitta minun Jumalasta lähtenen. Minä läxin Isäst/ ja tulin mailmaan: taas minä jätän mailman/ ja menen Isäni tygö. Sanoit hänen Opetuslapsens hänelle: cadzo/ nyt sinä julkisest puhut/ ja et yhtän tapaust sano. Nyt me tiedämme sinun caicki tietävän/ eikä tarwita että jocu sinulle kysy/ sentähden me uscomme sinun Jumalasta lähtenen. Jesus wastais heitä: nyt te uscotte/ cadzo/ aica läHes ty/ ja jo tuli/ että jocainen hajotetan erinäns/ ja minun te yxinäni jätätte. En minä cuitengan yxinäni ole: sillä Isä on minun cansani. Näitä olen minä teille puhunut/ että teillä minus rauha olis: mailmas on teille tusca/ mutta olcat hywäs turwas/ minä woitin mailman.

NÄitä puhui Jesus/ ja nosti silmäns Taiwasta päin/ ja sanoi: Isä/ hetki tuli/ kircasta sinun Poicas/ että sinun Poicas kircastais myös sinun. Nijncuin sinä annoit hänelle woiman caiken lihan päälle/ andaman ijancaickisen elämän caikille cuins hänelle annoit. Mutta tämä on ijancaickinen elämä/ että he sinun ainoan totisen Jumalan tundisit/ ja jongas lähetit Jesuxen Christuxen. Minä kircastin sinun maan päällä/ minä täytin sen työn jongas minulle annoit tehdäxeni. Ja Isä/ kircasta minua idze tykönäs sillä kirckaudella/ joca minulla sinun tykönäs oli/ ennencuin tämä mailma olican. Minä julistin sinun Nimes ihmisille/ jotcas minulle mailmasta annoit: he olit sinun/ ja minulle sinä ne annoit/ jotca myös sinun sanas kätkit. He tiesit nyt caicki olewan sinusta/ cuins minulle annoit. Sillä ne sanat cuins minulle annoit/ annoin minä heille/ jotca he otit/ ja totisest tunsit minun sinusta lähtenen/ ja uscoit että sinä minun lähetit. Minä rucoilen heidän edestäns/ mutta en minä mailman edest rucoile/ waan nijden edest cuins minulle annoit/ jotca owat sinun omas. Ja caicki minun omani owat sinun/ ja sinun omas owat minun/ joisa minä olen kircastettu. En minä sillen ole mailmas/ mutta he owat mailmas/ ja minä tulen sinun tygös. Pyhä Isä/ kätke nijtä/ cuins minulle annoit/ sinun Nimes tähden/ että he olisit yxi nijncuin mekin. Cosca minä olin heidän cansans mailmas/ nijn minä kätkin heitä sinun Nimesäs: ne jotcas minulle annoit kätkin minä/ ja ei nijstä kengän cadonnut/ waan se cadotuxen lapsi/ että Ramattu täytetäisin. Mutta nyt minä tulen sinun tygös/

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

ja puhun näitä mailmas/ että heisä olis minun ilon täydellinen. Minä annoin heille sinun sanas: ja mailma wihais heitä: sillä ei he ole mailmast/ nijncuin en minäkän mailmast ole. En minä rucoile heitä poisotta mailmast/ waan että heitä pahast warjelist. Ei he ole mailmast/ nijncuin en minäkän mailmast ole. Pyhitä heitä totudesas. Sinun puHes on totuus. Nijncuin sinä minun lähetit mailmaan/ nijn minä myös lähetin heidän mailmaan. Ja minä pyhitän idzeni heidän edesäns/ että hekin olisit totuudes pyhitetyt. MUtta en minä ainoastans heidän edestäns rucoile/ waan myös nijden edest/ jotca heidän sanans cautta uscowat minun päälleni. Että he caicki yhtä olisit: nijncuin sinä Isä minus olet ja minä sinus: että hekin meisä nijn yhtä olisit/ ja mailma uscois sinun minua lähettänexi. Ja minä annoin heille sen kirckauden/ cuin sinäkin minulle annoit/ että he yhtä olisit/ nijncuin mekin yhtä olemma. Minä olen heisä ja sinä minus/ että he nijn yhdes täydelliset olisit/ ja mailma tiedäis sinun lähettänen minun: ja että sinä heitä racastit/ nijncuins minuakin racastit. Isä/ minä tahdon/ että cusa minä olen/ siellä nekin olisit/ cuins minulle andanut olet: että he minun cunniani näkisit/ jongas minulle annoit: sillä sinä racastit minua ennen mailman alcua. Wanhurscas Isä/ ei mailma sinua tundenut/ mutta minä tunsin sinun: ja nämät ymmärsit että sinä minun lähetit. Ja minä julistin heille sinun nimes/ ja wielä julistan/ että se rackaus/ jolla sinä minua racastit/ heisä olis/ ja minä myös heisä olisin.

COsca Jesus nämät oli sanonut/ meni hän Opetuslastens cansa Kedron ojan ylidze: siellä oli krydimaa/ johon hän meni ja hänen Opetuslapsens. Mutta Judas/ joca hänen petti/ tiesi myös sen paican: sillä Jesus meni sinne usein Opetuslastens cansa. Cosca Judas oli joucon cansans ottanut/ ja ylimmäisten Pappein ja Phariseusten palweliat/ tuli hän sinne tuli soitoilla/ lyhtyillä ja aseilla. COsca Jesus tiesi caicki mitä hänelle tapahtuman piti/ tuli hän ja sanoi heille: ketä te edzittä? He wastaisit: Jesusta Nazarenusta. Sanoi Jesus heille: Minä olen. Mutta Judas/ joca hänen petti/ seisoi myös heidän cansans. Cosca Jesus sanoi heille: Minä olen: Astuit he tacaperin/ ja langeisit maahan. Nijn hän taas kysyi heille: ketä te edzittä? He sanoit: Jesusta

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

Nazarenusta. Jesus wastais: Minä sanoin teille: Minä olen: jos te sijs minua edzittä/ nijn sallicat näiden mennä: Että se puhe täytetäisin/ cuin hän oli sanonut: en minä nijstä yhtän cadottanut/ cuins minulle annoit. Nijn Simon Petarilla oli miecka/ jonga hän weti ulos/ ja löi ylimmäisen Papin palwelia/ ja hackais pois hänen oikian corwans: jonga palwelian nimi oli Malchus. Nijn Jesus sanoi Petarille: pistä mieckas tuppen: eikö minun pidä juoman sitä Calckia cuin Isä minulle andoi? MUtta joucko/ ja ylimmäinen päämies/ ja Judalaisten palweliat kijnniotit Jesuxen ja sidoit hänen: Ja weit ensin Hannaxen tygö/ joca oli Caiphan appi/ ja oli sinä wuotena ylimmäinen Pappi. Ja Caiphas oli se/ joca Judalaisille oli neuwo andanut/ että yhtä ihmistä olis tarpellinen cuoletta Canssan edestä. JA Simon Petari seurais Jesusta/ ja toinen Opetulapsi/ joca oli ylimmäisen Papin tuttawa/ ja hän meni Jesuxen cansa ylimmäisen Papin salijn: mutta Petari jäi owen eteen. Nijn se toinen Opetulapsi/ joca ylimmäisen Papin tuttawa oli/ meni ja puhui owenwartialle/ ja toi Petarin sisälle. Nijn sanoi owenwartia pijca Petarille: etkö sinä myös ole tämän miehen Opetuslapsista? Hän sanoi: en. Mutta palweliat/ jotca hijlistä olit tulen tehnet/ sillä kylmä oli/ seisoit ja lämmittelit. Ja Petari seisoit myös heidän cansans ja lämmitteli. Nijn ylimmäinen Pappi kysyi Jesuxelle hänen Opetuslapsistans ja opetuxestans. Jesus wastais händä: Minä olen mailman edes julkisest puhunut/ Minä olen Synagogas opettanut/ ja Templis/ johonga caicki Judalaiset coconduwat/ ja en ole mitän sala puhunut. Mitäs minulle kysyt? kysy nijlle/ jotca cuulit mitä minä heille puhunut olen. Cadzo/ ne tietäwät mitä minä sanonut olen. Ja cuin hän nämät puhui/ andoi yxi/ nijstä palwelioista cuin läsnä seisoit/ Jesuxelle corwapuustin/ ja sanoi: nijngö sinun pitä wastaman ylimmäistä Pappia? Jesus wastais: jos minä pahasti puhuin/ nijn tunnusta se pahaxi/ mutta jos minä oikein puhuin/ mixis minua lyöt? Ja Hannas lähetti hänen sidottuna ylimmäisen Papin Caiphan tygö. Mutta Simon Petari seisoit ja lämmitteli. Nijn he sanoit hänelle: etkö sinä ole myös hänen Opetuslapsistans? Hän kielsi/ ja sanoi: en. Sanoi hänelle yxi ylimmäisen Papin pelwelioist/ sen lango/ jonga Petari corwan poishackais: engö minä sinua nähnyt krydimaas hänen

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

cansans? Taas Petari kielsi: ja cohta Cuckoi lauloi. Nijn he weit Jesuxen Caiphan eteen Rastupaan. Mutta se oli amulla/ ja ei he mennet Rastupaan/ ettei he idzens saastutais/ waan söisit Pääsiäis lamban. Nijn Pilatus meni heidän tygöns/ ja sanoi: mitä cannetta te tuotte tätä miestä wastan? He wastaisit/ ja sanoit hänelle: ellei hän pahantekiä olis/ en me olis händä sinun haldus andanet. Nijn Pilatus sanoi heille: nijn ottacat te händä/ ja duomitcat teidän Lakinne jälkeen. Judalaiset sanoit hänelle: ei meidän tule ketän tappa: että Jesuxen puhe täytetäisin/ cuin hän sanoi/ merkiten millä cuolemalla hänen piti cuoleman. Nijn Pilatus taas meni Rastupaan/ cudzui Jesuxen/ ja sanoi hänelle: oletcos Judalaisten Cuningas? Jesus wastais: sanotcos sen idzestäs/ eli owatco muut sen minusta sinulle sanonet? Pilatus wastais: olengo minä Judalainen? Sinun Canssas ja ylimmäiset Papit ylönannoit sinun minulle: mitäs tehnyt olet? Jesus wastais: ei minun waldacundan ole tästä mailmasta: jos minun waldacundan olis tästä mailmasta/ nijn tosin minun palweliani sen edest sotisit/ etten minä tulis Judalaisille ylönannetuxi/ mutta ei minun waldacundan ole täädä. Pilatus sanoi hänelle: nijns olet Cuningas? Jesus wastais: sinä sen sanot/ että minä olen Cuningas. Sitäwarten olen minä syndynyt ja mailmaan tullut/ että minä totuuden tunnustan: jocainen sijs joca on totudest/ se cuule minun äneni. Pilatus sanoi hänelle: mikä on totuus? JA cuin hän sen sanonut oli/ meni hän taas Judalaisten tygö/ ja sanoi heille: en minä löydä yhtän syytä hänen cansans. Mutta teillä on tapa/ että minun pitä teille päästämän yhden Pääsiäisnä/ tahdottaco sijs että minä päästän teille Judalaisten Cuningan? Nijn he huusit caicki/ ja sanoit: ei/ waan Barraban. Mutta Barrabas oli ryöwäri.

Nijn Pilatus otti Jesuxen/ ja ruoskidzi hänen. Ja sotamiehet wäänsit Cruunun orjantappuroist/ ja panit sen hänen päähäns: ja puetit hänen purpura waatteisin/ ja sanoit: o terwe Judalaisten Cuningas. Ja annoit hänelle corwapuusteja. Taas tuli Pilatus/ ja sanoi heille: cadzocat/ minä tuon hänen teille ulos/ että te tiedäisitte etten minä löydä yhtän syytä hänesä. Nijn Jesus ulosmeni/ candain orjantappuraista Cruunua ja purpuraista waatetta. Ja hän sanoi heille: cadzo/ mingä muotoinen ihminen. Cosca ylimmäiset Papit ja

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

palweliat hänen näit/ huusit he/ ja sanoit: ristinnaulidze/ ristinnaulidze händä. Pilatus sanoi heille: ottacat te händä ja ristinnaulitcat: sillä en minä löydä yhtän syytä hänesä. Wastaisit händä Judalaiset: meillä on Laki/ ja meidän Lakim jälken pitä hänen cuoleman/ että hän teki idzens Jumalan Pojaxi. Cosca Pilatus tämän puhen cuuli/ pelkäis hän wielä enämmin. Ja meni taas Rastupaan/ ja sanoi Jesuxelle: custa sinä olet? Mutta ei Jesus wastannut händä. Nijn Pilatus sanoi hänelle: etkös mitän minulle wasta? tiedätkös etä minulla on walda sinua ristinnaulita/ ja minulla on walda sinua päästä? Jesus wastais: ei sinulla olis yhtän walda minua wasta/ jos ei se olis sinulle annettu ylhähdä: sentähden on hänellä suurembi syndi/ joca minun sinulle ylöndoi. Ja sijtä ajasta pyysi Pilatus händä päästä. Mutta Judalaiset huusit/ ja sanoit: jos sinä hänen päästät/ nijn et sinä ole Keisarin ystävä: sillä joca idzens teke Cuningaxi/ hän on Keisarita wasta. MUtta cosca Pilatus tämän puhen cuuli/ wei hän Jesuxen ulos/ ja istui duomioistuimelle/ siihen paickan joca cudzutan Lithostrotos/ mutta Hebreaxi Gabatha. Ja se oli Pääsiäisen walmistus päiwä/ lähes cuudennella hetkellä. Ja hän sanoi Judalaisille: cadzocat teidän Cuningasta. Nijn he huusit: ota pois/ ota pois/ ristinnaulidze händä. Pilatus sanoi heille: pitäkö minun ristinnaulidzeman teidän Cuningan? Ylimmäiset Papit wastaisit: ei meillä ole Cuningast/ waan Keisari. Nijn hän andoi hänen heille ristinnaulitta. Mutta he otit Jesuxen ja poisweit/ ja hän cannoi ristiäns/ ja meni sinne joca cudzutan pääcalloin paicaxi/ mutta Hebreaxi Golgatha. Siellä he ristinnaulidzit hänen/ ja caxi muuta hänen cansans cahden puolen/ mutta Jesuxen keskelle. Nijn Pilatus kirjoitti päällekirjoituxen/ ja pani ristin päälle/ ja oli näin kirjoitettu: Jesus Nazarenius Judalaisten Cuningas. Tämän päällekirjoituxen luki monda Judalaisista: sillä se paicka oli läsnä Caupungita/ josa Christus ristinnaulittin. Ja oli kirjoitettu Hebreaxi/ Grecaxi ja Latinaxi. Nijn sanoit Judalaisten ylimmäiset Papit Pilatuxelle: älä kirjoita/ Judalaisten Cuningas/ waan että hän on sanonut: minä olen Judalaisten Cuningas. Pilatus wastais: mitä minä kirjoitin/ sen minä kirjoitin. MUtta cosca sotamiehet olit Jesuxen ristinnaulinnet/ otit he hänen waattens/ ja teit neljä osa/ cullengin

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

sotamiehelle osan/ siihen myös hamen/ joca oli umbinainen caicki cudottu/ ylhähdä haman alas. Ja he sanoit keskenäns: älkäm tätä rickoco/ waan heittäkäm arpa kenengä se pitä oleman/ että Ramattu täytetäisin/ joca sano: he owat minun waatteni idzellens jacanet/ ja owat arpa heittänet minun hameni päälle. Ja sotamiehet tosin näin teit. MUtta Jesuxen ristin tykönä seisoi hänen Äitins/ ja hänen Äitins sisar Maria/ Cleophan emändä/ ja Maria Magdalena. Cosca sijs Jesus Äitins näki/ ja Opetuslapsens/ jota hän racasti/ sanoi hän Äitillens: Waimo/ cadzo poicas. Sijtte sanoi hän Opetuslapselle: cadzo sinun Äitiäs. Ja sijtä hetkest otti Opetuslapsi hänen tygöns. Ja cuin Jesus tiesi jo caicki täytetyxi: ja että Ramattu täytetäisin/ sanoi hän: Minä janon. Oli sijs yxi astia pandu etickata täyten. Ja he täytit sienen eticalla/ ja panit sen ymbärille Isoppia/ ja pidit sitä hänen suuns edes. Cosca Jesus oli etickata juonut/ sanoi hän: se on täytetty: callisti pääns ja andoi hengens. MUtta että walmistus päiwä oli/ ja ei ruumit pitänyt risticä oleman Sabbathina/ sillä se Sabbathin päiwä oli suuri: rucoilit Judalaiset Pilatusta/ että heidän reitens piti ricottaman/ ja poisotettaman. Nijn sotamiehet tulit ja ricoit ensimmäisen luut/ ja toisen/ jotca hänen cansans olit ristinnaulitut. Mutta cosca he tulit Jesuxen tygö/ ja näit hänen cuollexi/ nijn ei he rickonet hänen luitans: Waan yxi sotamiehist awais hänen kylkens keihällä/ josta wuoti Weri ja Wesi. Ja joca tämän näki/ hän on sen todistanut/ ja hänen todistuxens on tosi/ ja hän tietä hänens totta sanowan/ että te myös uscoisitta. Sillä nämät owat tapahtunet että Ramattu täytetäisin: ei teidän pidä luuta rickoman hänes: Ja taas toinen Kirjoitus sano: he saawat nähdä/ cuhunga he owat pistänet. JA Joseph Arimathiast/ joca oli Jesuxen Opetuslapsi sala Judasten pelgon tähden/ rucoili Pilatusta/ että hän olis saanut otta Jesuxen ruumin: Ja Pilatus sallei. Nijn tuli myös Nicodemus/ joca ennengin oli yöllä Jesuxen tygö tullut/ ja toi Mirrhamit ja Aloeta/ secoitettua/ lähes sata naula. Nijn he otit Jesuxen ruumin/ ja kääreit sen lijnawaatteisin/ hywin hajullisilla yrteillä nijncuin Judalaisten tapa oli haudata. Mutta sijnä cuin hän ristinnaulittin/ oli krydimaa/ ja krydimaas oli vsi hauta/

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

johonga ei vielä kengän ollut pandu. Siihen he panit Jesuxen Judalaisten walmistus päiwän tähden/ että se hauta oli läsnä.

MUtta ensimmäisnä päiwänä wijcos/ tuli Maria Magdalena warahin/ vielä pimeis haudalle/ ja näki kiwen poisotetuxi haudalda. Nijn hän juoxi Simon Petarin/ ja sen Opetuslapsen tygö/ jota Jesus racasti/ ja sanoi heille: he owat Herran poisottanet haudasta/ ja en me tiedä cuhunga he hänen panit. Nijn Petari ja se toinen Opetuslapsi menit haudalle. Mutta ne caxi juoxit ynnä/ ja se toinen Opetuslapsi juoxi nopemmin cuin Petari/ ja tuli edellä haudalle. Ja cuin hän siihen curkisti/ näki hän siellä käärilijnat/ mutta ei hän cuitengan mennyt sisälle. Nijn Simon Petari tuli hänen jäljesäns/ ja meni hautaan/ ja näki käärilijnat panduna: Ja sen hikilijnan/ joca hänen pääns päällä oli ollut/ ei käärilijnan cansa/ waan erinäns käärittynä yhten paickan. Nijn meni myös toinen Opetuslapsi sisälle/ joca edellä haudalle tullut oli/ ja näki sen ja uscoi: Sillä ei he vielä Ramattua ymmärtänet/ että hän oli ylösnousewa cuolleista. Nijn ne Opetuslapset menit taas cocon. MUtta Maria seiso i ulcona haudan edes/ ja itki. Ja cosca hän nijn itki/ curkisti hän hautaan: Ja näki caxi Engelitä walkeisa waatteisa istuwan/ yxi pään ja toinen jalcain puoles/ johon he Jesuxen ruumin pannet olit. Ne sanoit hänelle: waimo/ mitäs itket? Hän sanoi: he owat minun Herrani poisottanet/ engä tiedä cuhunga he hänen owat pannet. COsca hän nämät sanonut oli/ käänsi hän idzens/ ja näki Jesuxen seisowan/ eikä tiennyt että se oli Jesus. Sanoi Jesus hänelle: Waimo/ mitäs itket? ketäs edzit? mutta hän luuli sen krydimaan haldiaksi/ ja sanoi hänelle: Herra/ jos sinä hänen poiscannoit/ nijn sano minulle cuhungas hänen panit/ ja minä menen hänen ottaman. Jesus sanoi hänelle: Maria: nijn hän käänsi/ ja sanoi hänelle: Rabboni/ se on/ Mestari. Jesus sanoi hänelle: älä minuun rupe: sillä en minä ole vielä mennyt minun Isäni tygö. Waan mene minun weljeini tygö/ ja sano heille: Minä menen ylös minun Isäni tygö/ ja teidän Isänne tygö/ ja minun Jumalani tygö/ ja teidän Jumalanne tygö. Nijn Maria Magdalena meni ja ilmoitti Opetuslapsille/ sanoden: minä olen Herran nähnyt/ ja näitä hän minulle puhui. MUtta sen Sabbathin ehtona/ cosca owet olit jo suljetut/ josa Opetuslapset cogos olit Judalaisten

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

pelgon tähden/ tuli Jesus/ ja seiso heidän keskelläns/ ja sanoi: Rauha olcon teille. Ja cuin hän sen sanonut oli/ osotti hän heille kätens ja kylkensä: nijn Opetuslapset ihastuit/ että he näit Herran. Ja Jesus taas sanoi: Rauha olcon teille: nijncuin Isä minun lähetti/ nijn minä myös lähetän teidän. Ja cuin hän nämät sanonut oli/ puhalsi hän heidän päällensä/ ja sanoi heille: Ottacat Pyhä Hengi/ joille te synnit andexi annatte/ nijlle ne andexi annetan: ja joille te ne pidätte/ nijlle ne owat pidetyt. Mutta Thomas yxi cahdestatoistakymmenest/ joca caxoisexi cudzutan/ ei ollut heidän cansans cosca Jesus tuli. Nijn muut Opetuslapset sanoit hänelle: me näimme Herran. Mutta hän sanoi heille: ellen minä näe hänen käsisäns naulain reike/ ja pistä sormeani naulain siaan/ ja pane kättäni hänen kylkeensä/ en minä usco. JA cahdexan päiwän perästä/ olit Opetuslapset taas siellä/ ja Thomas heidän cansans. Nijn Jesus tuli/ cuin owet suljetut olit/ ja seiso heidän keskelläns/ ja sanoi: Rauha olcon teille. Sijtte sanoi hän Thomaxelle: pistä sormes tänne/ ja cadzo minun käsiäni: ja ojenna tänne kätes/ ja pistä minun kylkeeni/ ja älä ole epäuscoinen/ waan uscowainen. Thomas wastais/ ja sanoi hänelle: minun Herran ja minun Jumalan. Jesus sanoi hänelle: että näit minun Thomas/ nijn sinä uscoit: autuat owat ne jotca ei näe/ ja cuitengin uscowat. Teki myös Jesus monda muuta merckiä Opetuslastens nähden/ jotca ei täsä Kirjas ole kirjoitetut. Mutta nämät owat kirjoitetut/ että te uscoisitta/ että Jesus on Christus Jumalan Poica: ja että te saatte elämän/ uscon cautta/ hänen Nimeens. Sijtte ilmoitti Jesus taas idzens Tyberian meren tykönä/ ja hän ilmoitti idzens näin: Simon Petari ja Thomas/ joca caxoisexi cudzutan olit ynnä/ ja Nathanael/ joca oli Galilean Canast/ ja Zebedeuxen pojat/ ja cazi muuta hänen Opetuslapsistans. Sanoi Simon Petari heille: minä menen calaan: ne sanoit hänelle: me menemmä cansas. Nijn he menit ja astuit cohtawenHesen/ ja ei he sinä yönä mitän saanet. MUtta cosca jo amu oli/ nijn Jesus seiso rannalla: mutta ei Opetuslapset tiennet että se oli Jesus. Sanoi Jesus heille: lapset/ ongo teillä mitän syötävättä? he wastaisit händä: Ei. Hän sanoi heille: laskecat werckonne oikialle puolelle wenehtä/ nijn te löydätte. Nijn he laskit/ ja tuli nijn paljo caloja/ ettei he woinet wetä. Nijn sanoi se

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

Opetuslapsi/ jota Jesus racasti/ Petarille: Herra se on. Cosca Simon Petari sen cuuli/ että se oli Herra/ wyötti hän hamen ymbärillens/ sillä hän oli alasti/ ja heitti idzens mereen. Mutta muut Opetuslapset tulit wenhellä: sillä ei he ollet caucana maalda/ waan läHes caxi sata kynärätä/ ja wedit werckoja caloinens. Cosca he olit maalle tullet/ näit he hijlet/ ja calat nijden päällä/ ja leiwän. Jesus sanoi heille: tuocat tänne nijstä caloista cuin te nyt saitte: Simon Petari meni ja weti wercot maalle/ täynäns suuria caloja/ sata ja colme cuudettakymmendä. Ja waicka nijtä nijn monda oli/ ei cuitengan wercko rewennynt. Jesus sanoi heille: tulcat rualle: mutta ei yxikän Opetuslapsista uscaldanut händä kysyä: cucas olet? sillä he tiesit sen olewan Herran. Nijn Jesus tuli/ otti leiwän ja andoi heille/ nijn myös calan. Tämä on colmas kerta/ cuin Jesus Opetuslapsillens ilmestyi/ sijtte cuin hän oli ylösnosnut cuolleista. COsca he syönet olit/ sanoi Jesus Simon Petarille: Simon Joannis/ racastackos minua enämbi cuin nämät? Hän sanoi: Ja Herra/ sinä tiedät että minä sinua racastan. Hän sanoi hänelle: ruoki minun caridzojani. Ja sanoi taas hänelle: Simon Joannis/ racastackos minua? Hän wastais: Ja Herra/ sinä tiedät että minä sinua racastan. Sanoi hän hänelle: ruoki minun lambaitani. Ja Jesus sanoi colmannen kerran hänelle: Simon Joannis/ racastackos minua? Petari tuli murhellisexi/ että hän colmannen kerran kysyi hänelle: racastackos minua: ja sanoi hänelle: Herra/ sinä tiedät caicki/ sinä tiedät myös että minä racastan sinua. Jesus sanoi hänelle: ruoki minun lambaitani. Totisest/ totisest sanon minä sinulle: cosca sinä olit nuori/ nijn sinä wyötit idzes/ ja menit cuhungas tahdoit: mutta coscas wanhenet/ nijn sinä ojennat kätes/ ja toinen wyöttä sinun/ ja wie sinun cuhunga et sinä tahdo. Mutta sen hän sanoi/ andain tietä/ millä cuolemalla hänen piti cunnioidzeman Jumalata. JA cuin hän sen sanonut oli/ sanoi hän hänelle: seura minua. Nijn Petari käänsi idzens/ ja näki sen Opetuslapsen seurawan/ jota Jesus racasti/ ja oli Jesuxen rinnoilla Ehtolises maannut: ja oli sanonut: Herra/ cuca se on joca sinun pettä? Cosca Petari hänen näki/ sanoi hän Jesuxelle: Herra/ mitästä tämän? Jesus sanoi hänelle: jos minä tahdoisin hänen siihenasti olewan cuin minä tulen/ mitä sinun siihen tule? seura sinä minua. Nijn weljesten seas luultin/

PYHÄN JOHANNEXEN EVANGELIUM

ettei sen Opetuslapsen pitänyt cuoleman. Mutta ei Jesus hänelle sanonut: ei hän cuole: waan/ jos minä tahdon hänen siihenasti olewan cuin minä tulen/ mitä sinun siihen tule? Tämä Opetuslapsi todista näistä/ ja on nämät kirjoittanut/ ja me tiedämme hänen todistuksens todexi. On myös monda muuta cuin Jesus teki: jos ne nyt caicki kirjoitettaisiin/ en minä luulis coco mailman wetävän niistä Kirjoja/ cuin pitäis kirjoitettaman.

Toinen osa P. Lucan Evangeliumist / Apostolitten Tegoista

ENnen olen minä/ Theophile/ puhunut caikista niistä/ cuin Jesus rupeis sekä tekemän että opettaman: Haman siihen päivän asti/ jona hän ylösotettiin: sijtte cuin hän Apostoleille/ jotca hän walinnut oli/ Pyhän Hengen kautta oli käskyn andanut. Joille hän myös kärsimisens jälkeen oli idzens eläwäxi osottanut moninaisella opettamisella/ ja näytteli heille häns neljäkymmendä päivä/ ja puhui heille Jumalan waldacunnasta. Ja cuin hän heidän oli coonnut/ kielsi hän heitä lähtemäst Jerusalemist/ waan että he Isän lupausta odotaisit/ josta te oletta/ sanoi hän/ cuullet minulda: Sillä Johannes tosin casti wedellä/ mutta te castetan Pyhällä Hengellä ei monen päivän perästä. COsca he sijs cocondunet olit/ kysyit he hänelle/ sanoden: HERra/ nytkös Israelin waldacunnan rakennat? Hän sanoi heille: ei teidän tule tietä aica eli hetke/ jotca Isä on hänen woimaans pannut. Waan teidän pitä saaman Pyhän Hengen woiman/ joca on tulewa teidän päällenne. Ja teidän pitä minun todistajani oleman/ ei ainoastans Jerusalemis/ mutta myös coco Judeas ja Samarias/ ja sijtte mailman äreen. JA cuin hän nämät sanonut oli/ otettiin hän ylös heidän nähdens/ ja pilwi wei hänen ylös heidän silmäins edestä. Ja cuin he cadzelit Taiwasen hänen mennesäns/ cadzo/ nijn heidän tykönäns seiso i caxi miestä walkeisa waatteisa/ jotca sanoit: Te Galilean miehet/ mitä te seisotta ja cadzotta Taiwasen? tämä Jesus/ joca teildä otettiin Taiwasen/ on nijn tulewa/ cuin te hänen Taiwasen menewängin näitte. Nijn he palaisit Jerusalemin wuorelda/ joca Öljymäexi cudzutan/ ja

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

on Jerusalemist liki Sabbathin matcan. Ja cuin he sinne tulit/ nijn he menit siihen Salijn/ cusa nämät olit: Petari ja Jacobus/ Johannes ja Andreas/ Philippus ja Thomas/ Bartholomeus ja Mattheus/ Jacobus Alphein poica ja Simon Zelotes/ ja Judas Jacobi. Nämät olit yximielisest rucouxes ja anomises/ waimoin ja Marian Jesuxen Äitin ja hänen weljeins cansa. JA nijnä päiwinä nousi Petari Opetuslasten seast/ ja sanoi (ja joucko oli lähes caxikymmendä toista sata) Te miehet ja weljet/ se Kirjoitus piti täytettämän/ jonga Pyhä Hengi oli Dawidin suun cautta Judasta ennen sanonut: joca nijden johdattaja oli/ cuin Jesuxen otit kijnni: Sillä hän oli meidän lucuum luettu/ ja on tämän wiran meidän cansam saanut. Ja hän on ansainnut pellon wääryden palcaxi/ ja hirtti idzens/ ja on keskeldä cahtia pacahtunut/ että caicki hänen sisällyxens putoisit vlos. Ja se ilmoitettin caikille cuin Jerusalemis asuwat/ että se peldo heidän kielelläns cudzutan: Hakeldama/ se on/ weripeldo. Sillä se on kirjoitettu Psaltariramatus: hänen cotons pitä kylmille tuleman/ eikä sijnä pidä asujanda oleman: ja hänen pispaudens pitä toisen saaman. Nijn pitä nyt näistä miehistä/ jotca meidän cansamme ollet owat/ (caiken sen ajan cuin HERra Jesus meidän cansamme ulos ja sisälle käwi: Ruweten Johannexen Castesta/ haman siihen päiwän asti/ jona hän meildä ylösotettin) yxi otettaman hänen ylösousemisens todistajaxi/ ynnä meidän cansam. Ja he asetit caxi ehdolle/ Josephin joca cudzuttin Barsabas/ ja lijalda nimeldä Justus/ ja Matthian. Ja he rucoilit/ ja sanoit: sinä HERra/ joca caickein sydämet tiedät/ osota cumman sinä näistä cahdesta olet walinnut. Että hän tulis arwan perän tähän palweluxeen ja Apostolin wircaan/ josta Judas on poiswilpistynyt/ ja poismeni siallens. Ja he heitit heistä arwan/ ja arpa langeis Matthian päälle: joca sijtte luettin yhdentoistakymmenen Apostolin secaa.

JA cuin wijdeskymmenes päiwä täytettin/ olit he caicki yximielisest coosa. Ja humaus tapahdui äkist Taiwast/ nijncuin suuri tuulispää olis tullut/ ja täytti huonen/ cusa he olit istumas. Ja heille näyt wijleskellyt kielet/ nijncuin tuliset/ ja istuit cungin heidän päällens. Ja he täytettin caicki Pyhällä Hengellä/ ja rupeisit puhuman muilla kielillä/ senjälken cuin Hengi andoi

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

heidän puhua. Nijn Jerusalemis asui Judalaisia/ Jumalata pelkäväisiä miehiä/ caickinaisesta Canssasta/ cuin Taiwan alla on. Ja cosca tämä äni tapahdui/ nijn coconnui suuri Canssan paljous/ ja hämmästyit: sillä cukin cuuli nijden puhuwan heidän kielilläns. Ja he tyhmistyit caicki/ ja ihmettelit keskenäns/ sanoden: cadzo/ eikö nämät caicki/ jotca puhuwat/ ole Galilealaiset? Ja cuinga me cukin cuulemma heidän puhuwan meidän kielillä/ josa me syndynet olemma? Parthit ja Medit/ ja Elamitit/ ja Mesopotamian asuwait/ ja Judeas/ ja Cappadocias/ Pontos ja Asias. Phrygias ja Pamphiliass/ Egyptis ja Libian maan rajoilla/ liki Kyreni/ ja muucalaiset Romista/ Judalaiset ja vdet Judalaiset/ Cretit ja Arabit. Me cuulemma heidän puhuwan meidän kielillä/ Jumalan suuria tecoja. Nijn he caicki tyhmistyit/ ja ihmettelit keskenäns/ sanoden: mitäs luulet tämän olewan? Waan muut nauroit heitä/ ja sanoit: he owat täynäns makiata wijna. Nijn Petari nousi yhdentoistakymmenen cansa/ corgotti änen/ ja puhui heille: te Judalaiset ja caicki jotca asutte Jerusalemis/ tämä olcon teille tiettäwä: ja ottacat minun sanani teidän corwijn. Ei nämät juowuxis ole/ nijncuin te luleta: sillä nyt on colmas hetki päiwästä. Waan se on/ cuin ennen sanottu on Joelin Prophetan cautta: Ja pitä tapahtuman wijmeisinä päiwinä/ sano Jumala/ että minä wuodatan minun Hengestäni caiken lihan päälle/ ja teidän poicanne ja tyttären pitä propheteraman/ ja teidän nuorucaisenne pitä näwyjä näkemän/ ja teidän Wanhimban pitä unia unexuman. Ja myös minun palweliaini päälle/ ja minun pijcaini päälle/ nijnä päiwinä wuodatan minä minun Hengestäni/ ja heidän pitä Propheteraman. Ja minä annan ihmeitä ylhäldä Taiwahast/ ja merckejä alhalda maan päällä/ weren ja tulen ja sawun suidzun. Auringon pitä muuttuman pimeydexi/ ja Cuu werexi/ ennen cuin se suuri ja julkinen HERran päiwä on tulewa. Ja pitä tapahtuman/ että jocainen cuin rucoile HERran nime/ hän tule autuaxi. TE Israelin miehet/ cuulcat näitä sanoja Jesuxesta Nazarenuxesta/ sijtä miehes tä/ joca teille on Jumalalda ilmoitettu/ tecoin/ ihmetten/ ja merckein cansa/ jotca Jumala hänen cauttans teidän keskelläne teki (nijncuin te idzekin tiedätte) Sen (joca Jumalan aiwoitun neuwon ja säännön jälkeen ulosannettu oli) te otitta

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

wääräin miesten kätten cautta/ ja ristinnaulidzitte ja surmaisitte. Sen on Jumala herättänyt/ ja päästi cuoleman kiwuista/ ettei hän taittu sildä pidettä. Sillä Dawid sano hänestä: Minä olen aina minun HERrani caswoni eteen pannut: sillä hän on minun oikialla puolellani/ etten minä wawahduis. Sentähden iloidze minun sydämeni/ ja minun kieleni riemuidze/ ja minun lihan on myös lewäwä toiwosa. Sillä et sinä ylönanna minun sieluani helwetis/ etkä salli sinun Pyhäs mätänewän. Sinä olet minulle tiettäwäxi tehnyt elämän tiet/ sinä täytät minun ilolla sinun caswostas. Te miehet/ rackat weljet/ että lupa on rohkiast teille puhua Patriarchast Dawidist: hän on cuollut ja haudattu/ ja hänen hautans on meidän tykönäm haman tähän päiwän asti. Että hän oli Propheta/ ja tiesi että Jumala oli hänelle walalla luwannut/ että hänen cupeins hedelmästä pitäis hänen istuimellans istuman. Nijn hän ennen näki ja puhui Christuxen ylösnousemisest/ ettei hänen sieluans pitänyt ylönannettaman Helwetis/ eikä hänen lihans pitänyt mätänemän. Tämän Jesuxen on Jumala herättänyt/ jonga todistajat me caicki olemma. Että hän on nyt Jumalan oikialle kädelle corgotettu/ ja on Isäldä saanut lupauxen Pyhästä Hengestä/ hän on nyt tämän wuodattanut/ cuin te näettä ja cuuletta. Sillä ei Dawid ole Taiwasen astunut/ waan hän sanoi: HERra sanoi minun HERralleni/ istu minun oikialle kädelleni/ Sijhenasti cuin minä panen sinun wihollises/ sinun jalcais astinlaudaxi. Nijn pitä nyt totisest caiken Israelin huonen tietämän/ että Jumala on sen Jesuxen/ jonga te ristinnaulidzitta/ HERraxi ja Christuxexi tehnyt. COsca he nämät cuulit/ käwi se läpi heidän sydämens/ ja sanoit Petarille/ ja muille Apostoleille: te miehet/ rackat weljet/ mitä meidän pitä tekemän? Petari sanoi heille: tehkät parannus/ ja andacan jocainen hänens casta Jesuxen Christuxen nimeen/ syndein andexi andamisexi/ njin te saatte Pyhän Hengen lahjan: Sillä teille ja teidän lapsillen on tämä lupaus annettu/ ja caikille jotca taambana owat/ ja HERRa meidän Jumalamme cudzu. Ja monilla muillakin sanoilla todisti hän/ ja neuwoi heitä/ sanoden: andacat teidän autta tästä pahanelkisestä sugusta. Jotca sijs mielelläns hänen sanans otit wastan/ ne annoit heidäns casta/ ja sinä päiwänä lisändyi läHes colme tuhatta sielua. JA he pysyit alati

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

Apostolitten opis ja osallisudes/ ja leiwän murtamises ja rucouxis. Ja jocaidzelle sielulle tuli pelco/ ja tehtin Apostoleilda monda ihmettä ja merckiä. Ja caicki jotca uscoit/ olit yhdes/ ja pidit caicki yhteisnä/ mitä heillä oli. He myit heidän hywydens ja tawarans/ ja jaoit caikille/ sen jälkeen cuin cukin tarwidzi. Ja he olit jocapäiwä yximielisest Templis/ ja mursit leipä/ muunna täsä/ muunna toises huones/ ja söit toinen toisens cansa. Ja kijtit Jumalata/ riemulla ja sydämen yxikertaisudella/ ja olit caiken Canssan suosiosa. Ja HERra lisäis jocapäiwä nijlle Seuracunda/ jotca autuaxi tulit. Nijn Petari ja Johannes menit Templijn/ yhdexännellä rucouxen hetkellä. Ja oli yxi mies saattamatoin hamast äitins cohdsta/ jota cannettin ja pandin jocapäiwä sen Templin owen eteen/ joca cudzutan Caunis/ anoman nijldä almua jotca Templijn menit. Cosca hän näki Petarin ja Johannexen tahtowan mennä Templijn/ anoi hän heildä almua. Nijn Petari ja Johannes cadzoit hänen päällens/ ja sanoit: cadzo meidän päällem. Ja hän cadzeli heidän päällens/ toiwoin heildä jotakin saapans. Nijn Petari sanoit: hopena ja culda ei minulla ole/ waan sitä cuin minulla on/ tahdon minä anda sinulle: Jesuxen Christuxen Nazarenuxen nimeen nouse ja käy. Ja hän rupeis hänen oikiaan käteens ja ojensi hänen: ja nijn hänen säärens ja candans wahwistuit: Ja hän carcais ylös/ seisoi ja käwi/ ja meni heidän cansans Templijn/ käyden ja hypäten ja kijttäin Jumalata. Ja caicki Canssa näki hänen käywän ja kijttävän Jumalata: ja tunsit hänen sixi/ joca almun tähden istui Templin Caunin owen edes. Ja he ihmettelit suurest/ ja hämmästyit sijtä cuin hänelle tapahtunut oli. Cosca tämä saattamatoin/ joca jo terwe oli/ piti idzens Petarin ja Johannexen tygö/ juoxi caicki Canssa heidän tygöns porstoan/ joca Salomonin cudzutan/ ja ihmettelit. COsca Petari sen näki/ sanoit hän Canssalle: te Israelin miehet/ mitä te tätä ihmettelettä: eli mitä te meidän päällemme cadzotte/ nijncuin me olisimma meidän woimallam eli ansiollam tämän käymän saattanet. Abrahamin ja Isaachin ja Jacobin Jumala/ meidän Isäim Jumala/ on hänen Poicans Jesuxen kircastanut/ jonga te ylönannoitte ja kielsitte Pilatuxen edes/ cosca hän duomidzi että hän piti päästettämän. Mutta te kielsitte sen Pyhän ja Hurscan/ ja anoitte teillenne murhamiestä

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

annetta. Mutta elämän Pääruhtinan te tapoitte: sen on Jumala cuolleista herättänyt/ jonga todistajat me olemma. Ja sen uscon cautta hänen nimens päälle/ on hän tämän päällä/ jonga te näettä ja tunnetta/ hänen nimens wahwistanut. Ja se usco hänen cauttans/ on tälle andanut hänen terweydens/ caickein teidän nähtenne. NYt rackat weljet/ minä tiedän että te sen tyhmydest tehnet oletta/ nijncuin teidän ylimmäisennekin. Mutta Jumala/ joca caickein Prophetains suun cautta oli ennustanut/ että Christuxen piti kärsimän/ sen hän näin nyt täytti. Nijn tehkät parannus ja palaitcat: Että teidän syndinne poispyhitäisin/ ja silloin wirwottamisen ajat tulisit HERran caswon eteen/ cosca hän sen teille lähettä/ josta nyt ennen Saarnatan/ Jesuxen Christuxen. Jonga tosin tule Taiwas omista/ siihenasti että ne caicki jäl lens asetetan/ cuin Jumala on puhunut caickein pyhain Prophetains suun cautta/ hamasta mailman algusta. Sillä Moses on Isille sanonut: HERra teidän Jumalanne/ on teille herättävä Prophetan teidän weljistän/ nijncuin minun/ cuulcat händä caikis mitä hän teille sano. Ja pitä tapahtuman/ että jocainen sielu joca ei tätä Prohetata cuule/ se pitä häwitettämän Canssastans. Ja caicki Prophetat hamasta Samuelista/ ja sijtte edespäin/ nijn monda cuin puhunut on/ owat myös caicki näitä päiwiä ilmoittanet. Te oletta Prophetain/ ja sen lijton lapset/ jonga Jumala meidän Isäimme cansa teki/ cosca hän Abrahamille sanoi: sinun siemenes cautta pitä caicki Canssat maan päällä siunattaman. Teille on Jumala ensin hänen Poicans Jesuxen herättänyt/ ja on teitä lähettänyt siunaman/ että cukin pahudestans palajais.

COsca he Canssalle puhuit/ nijn Papit ja Templin Esimies/ ja Sadduceuxet tulit sinne (Ja närkästyit että he Canssa opetit/ ja ilmoitit Jesuxen cautta ylösousemisen cuolleista) Ja heitit kätens heidän päällens/ ja panit heidän huomenexi kijnni: sillä jo oli ehto. Mutta monda nijstä/ jotca sanan cuulit/ uscoit/ ja miesten lucu tuli wijsi tuhatta. MUtta toisna päiwänä tapahdui/ että heidän ylimmäisens ja wanhimbans/ ja Kirjanoppenet Jerusalemis. Ja Hannas ylimmäinen Pappi/ ja Caiphas/ ja Johannes/ ja Alexander/ ja nijn monda cuin ylimmäisten Pappein sugusta oli/ cocoisit heidäns. Ja asetit

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

heidän keskelläns/ ja kysyit heille/ sanoden: millä woimalla taicka kenengä nimeen te oletta tämän tehnet? Niin Petari/ täynäns Pyhä Henge/ sanoi heille: Te Canssan ylimmäiset ja Israelin wanhimmat: Että me tänäpä duomitamme sen hywän tegon edest/ cuin me teimme sille sairalle miehelle/ jonga cautta hän parattu on: Nijn olcon teille ja caikelle Canssalle tiettäwä/ että Jesuxen Christuxen Nazarenuxen nimeen/ jonga te ristinnaulidzitte/ ja Jumala cuolleista herätti: hänen cauttans tämä seiso terwenä teidän edesän. Hän on se kiwi/ joca teildä rakendailda hyljätty on/ ja on culmakiwexi tullut/ eikä yhdesäkän toises ole autuutta. Ei myös ole muuta Nime Taiwan alla ihmisille annettu/ josa me autuaxi tulemma. CUin he näit Petarin ja Johannexen puhen rohkeuden/ njin he ihmettelit: sillä he kyllä tiesit heidän oppemattomixi ja kirjantaitamattomixi miehixi/ ja hywäst heidän tunsit/ että he Jesuxen cansa ollet olit Ja he näit seisowan sen ihmisen heidän cansans/ joca parattu oli/ ja ei tainnet mitän sitä wastan puhua. Mutta he käskit heitä Raadista poismennä/ ja pidit neuwo keskenäns/ sanoden: Mitä me näille miehille temme? Sillä julkinen mercki on heidän cauttans tehty/ joca caikille Jerusalemin asuwaisille tiettäwä on/ jota en me myös taida kiellä. Mutta ettei se enämbi Canssan keskelle hajo/ njin haastacam heitä cown/ ettei he tästedes yhdellengän ihmiselle tästä nimestä puhuis. Ja he cudzuit heidän/ ja kielsit heitä puhumast ja opettamast Jesuxen nimeen. Mutta Petari ja Johannes wastaisit/ ja sanoit: duomitcat idze/ jos se on oikia Jumalan edes/ että me teitä enemmän cuulemma cuin Jumalata: Sillä en me taida sijtä wait olla/ cuin me nähnet ja cuullet olemma. Mutta he uhcaisit heitä/ ja annoit heidän mennä/ ja ei löynnet mitän/ josta he olisit heitä waiwannet/ Canssan tähden/ jotca caicki kijtiti Jumalata/ sen edest cuin tapahtunut oli. Sillä se ihminen oli ylidze neljäkymmenen ajastajan wanha/ josa tämä terweyden mercki tehty oli. MUtta cuin he päästettin/ tulit he omains tygö/ ja ilmoitit njille mitä Pappain Päämiehet ja wanhimmat heille sanonet olit. Cosca he sen cuulit/ corgotit he yximielisest änenä Jumalan tygö/ ja sanoit: HERra/ sinä olet Jumala/ joca Taiwan/ ja maan/ ja meren/ ja caicki mitä nijsä on/ tehnyt olet: Sinä joca

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

Dawidin sinun palwelias suun cautta puhunut olet: mixi pacanat kiucuidzewat/ ja Canssat turha aicoiwat? Maan Cuningat yhten menewät/ ja päämiehet cocowat heitäns/ HERra ja hänen Christustans wastan? He owat nyt tosin cocondunet sinun pyhä Poicas Jesusta wastan/ jonga sinä woitelit: sekä Herodes että Pontius Pilatus/ pacanain ja Israelin Canssan cansa: Tekemän mitä sinun kätes ja neuwos ennen aicoinut oli/ että tapahtuman pidäis. Ja HERra/ cadzo nyt heidän uhcaustans/ ja anna sinun palwelias caikella uscalluxella sinun sanas puhua. Ja ojenna kätes/ että terweys/ ja merkit/ ja ihmet sinun pyhän lapses Jesuxen nimen cautta tehdäisin. Ja cuin he rucoillet olit/ lijckui se paicka josa he coosa olit/ ja he täytettin caicki Pyhällä Hengellä/ ja puhuit Jumalan sana uscalluxella. JA uscollisten paljoudes oli yxi sydän ja yxi sielu/ ei myös kengän heistä sanonut mitän omaxens/ cuin hänellä oli/ waan caicki oli heillä yhteiset. Ja Apostolit todistit suurella woimalla HERran Jesuxen ylösnousemisesta/ ja suuri armo oli caickein heidän päälläns. Ja ei myös ollut yhtän tarwidzepa heisä: sillä nijn monda/ joilla peldo eli huone oli/ ne he myit: Ja panit sen myydyn tawaran hinnan Apostolitten jalcain eteen. Ja jocaidzelle annettin nijncuin cukin tarwidzi. MUTta Joses/ joca myös lijalda nimeldä Apostoleilda cudzutan Barnabas (se on/ lohdutuxen poica) Lewita/ Cyprist sucuisin/ hänellä oli peldo/ sen hän myi/ ja toi hinnan/ ja pani Apostolitten jalcain eteen. MUTta yxi mies/ ja Ananias nimeldä/ ja Saphira hänen emändäns/ myi tawarans/ Ja kätki jotain hinnasta hänen emändäns tietten/ ja toi osan edes/ ja pani Apostolitten jalcain eteen. Nijn Petari sanoi: Anania/ mixi Perkele täytti sinun sydämes/ Pyhän Hengen edes walehteleman/ ettäs jotakin pellon hinnasta kätkit? Sinä olisit kyllä sen saanut pitä/ ja cosca se myytykin oli/ nijn se oli wielä sijtte sinun hallusas/ mixis sencaltaista olet sydämees päästänyt? Et sinä ole ihmisten/ waan Jumalan edes walehdellut. Cosca Ananias nämät sanat cuuli/ langes hän maahan/ ja andoi hengens. Ja suuri pelco tuli caickein nijden päälle jotca tämän cuulit. Nijn nuoret miehet nousit ja corjaisit hänen/ poisweit ja hautaisit hänen. JA wähän ajan perästä/ liki colme hetke/ tuli myös hänen emändäns sisälle/ eikä tiennyt mitä

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

tapahtunut oli. Nijn Petari sanoi hänelle: sanos/ olettao sen pellon siihen hindaan myynet? Hän sanoi: olemma siihen hindaan. Sanoi Petari hänelle: mixi te oletta mielistynet keskenänne HERran Henge kiusaman? Cadzo nijden jalcoja/ jotca sinun mieHes hautaisit/ ne owat owen edes/ ja pian wiewät myös sinun. Ja hän cohta langeis maahan hänen jalcains eteen/ ja andoi hengens. Nijn nuoret miehet tulit sisälle/ ja löysit hänen cuolluexi/ ja he weit hänen ulos ja hautaisit miehens tygö. Ja suuri pelgo tuli coco Seuracunnalle/ ja caikille nijlle jotca tämän cuulit. JA Apostolitten cautta tehtin monda merckiä ja ihmettä Canssan seas. Ja he olit caicki yximielisest Salomonin esihuones. Mutta ei nijstä muista uscaldanut yxikän idzens anda heidän secans/ waan Canssa piti paljo heistä. Ja joucko enäni miehistä ja waimoista/ jotca HERran päälle uscoit: Ja cannoit sairaita catuille/ ja panit nijtä wuoteille ja paareille/ että Petarin tulles ainoastans hänen warjons jongun heistä olis warjonnut. Ja tuli myös suuri joucko cocon lähimmäisistä Caupungeista Jerusalemijn/ ja toit sairaita/ ja saastaisilda hengeildä rijwatuita/ jotca caicki parattin. NIin nousi ylimmäinen Pappi/ ja caicki jotca hänen cansans olit/ se Sadduceusten lahco/ ja oli täynäns kijwautta Ja paiscaisit kätens Apostolitten päälle/ ja panit heidän yhteiseen fangihuoneseen. Mutta HERran Engeli awais yöllä tornin owen/ ja wei heidän sieldä ulos/ Ja sanoi: mengät/ seisocat ja puhucat Templis Canssalle/ caicki tämän elämän sanat. Cosca he sen cuulit/ menit he warahin amulla Templijn ja opetit. Nijn ylimmäinen Pappi tuli/ ja ne jotca hänen cansans olit/ cudzuit Raadin cocon/ ja caicki Israelin lasten wanhimmat/ ja lähetit fangihuonen tygö/ heitä noutaman. Cosca palweliat menit/ eikä heitä tornista löytänet/ nijn he palaisit ja ilmoitit heille/ sanoden: Tornin me tosin löysimme kyllä wisust suljetuxi/ ja wartiat owen edes seisowan/ mutta cosca me sen awaisim/ nijn en me ketän sieldä löytänet. Cosca ylimmäinen Pappi/ ja Templin Esimies/ ja muut päämiehet nämät cuulit/ epäilit he mitä heistä wijmeingin tulis. Nijn tuli yxi ja ilmoitti heille/ sanoden: cadzo/ ne miehet jotca te tornijn panitta/ owat Templis/ ja seisowat opettamas Canssa. NIin Esimies meni palwelioinens/ ja toi heidän suosiolla sieldä: sillä he pelkäisit

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

Canssan heitäns kiwittäwän. Ja cuin he toit heidän/ asetit he heidän Raadin eteen. Ja ylimmäinen Pappi kysyi heitä/ ja sanoi: emmengö me ole cowast teitä kiöldänet puhumast Canssalle tähän nimeen? Ja cadzo/ te oletta Jerusalemin täyttänet teidän opetuxellan/ ja tahdotta tämän ihmisen weren wetä meidän päällem. MUtta Petari ja muut Apostolit wastaisit/ ja sanoit: enä tule cuulla Jumalata cuin ihmisiä. Meidän Isäim Jumala herätti Jesuxen/ jonga te tapoitta ja ripustitta puuhun. Sen on Jumala corgottanut oikialle kädellens Päämiehexi ja Wapahtajaxi/ andaman Israelille parannusta ja syndein andexi andamusta. Ja me olemma hänen todistajans näiden sanain puolesta/ ja myös Pyhä Hengi/ jonga Jumala on nijlle andanut jotca händä cuulewat. Cosca he nämät cuulit/ käwi se läpidze heidän sydämens/ ja pidit neuwo tappaxens heitä. Niin nousi Raadist yxi Phariseus/ nimeldä Gamaliel/ Lainopettaja/ josta caicki Canssa paljo piti/ se käski Apostoleita erinäns. Ja sanoi heille: Israelin miehet/ cawahtacat mitä te teettä näille miehille. Ennen näitä päiwiä ylisti Theudas idzens/ ja sanoi hänens joxikin/ nijn hänen tygöns tuli läHes neljä sata miestä/ joca sijtte tapettin/ ja caicki jotca häneen turwaisit/ ne hajotettin ja häwitettin. Nijn myös Judas Galileast ylisti hänens weronlaskemisen päiwinä/ ja käänsi paljo Canssa jälkens/ hän myös huckui/ ja caicki jotca händä cuulit/ hajotettin. Sentähden sanon minä teille: lacatcat näistä miehistä/ ja sallicat heidän olla: sillä jos tämä neuwo eli teco on ihmisist/ nijn se kyllä tyhjän rauke. Waan jos se on Jumalalda/ nijn et te woi sitä alaspaina/ ettet te löytäis sotinen Jumalata wastan. Nijn caicki mielistyit hänen neuwoons. Ja cuin he Apostolit sisälle cudzuit/ nijn he hosuit heitä/ ja kielsit heitä Jesuxen nimeen puhumast/ ja päästit heidän menemän. Nijn he menit iloiten pois Raadin edest/ että he olit otolliset pilcka kärsimän hänen nimens tähden. Ja ei lacannet jocapäiwä Templis ja joca huones opettamast ja Saarnamast Evangeliumi Jesuxest Christuxest.

MUtta nijnä päiwinä/ cosca Opetuslasten lucu enäni/ napsit Grekiläiset Hebrerejä wastan/ että heidän leskens ylöncadzottin jocapäiwäises palweluxes. Nijn ne caxitoistakymmendä cudzuit cocon Opetuslasten joucon/ ja sanoit: ei se ole cohtullinen että me ylönannamme Jumalan

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

sanan/ ja pöytäin edes palwelemma. Sentähden rackat weljet/ walitca teistän seidzemen toimellista miestä/ jotca owat Pyhä Henge ja wijsautta täynäns/ joiden halduun me tämän wiran annamme. Mutta me tahdomma rucouxes ja sanan palweluxes olla. Ja se puhe kelpais caikelle joucolle: ja he walidzit Stephanin/ joca oli täynäns usco ja Pyhä Henge/ ja Philippuxen/ ja Prochorumin/ ja Nicanorin/ ja Timonin/ ja Parmenan/ ja Nicolaumin sen vden Judalaisen Antiochiasta. Nämät he asetit Apostolitten eteen/ ja rucoilit/ ja panit kätens heidän päällens. Ja Jumalan sana caswoi/ ja Opetuslasten lucu tuli sangen suurexi Jerusalemis: ja suuri joucko Pappeja tuli myös uscolle cuuliaisexi. MUtta Stephanus joca oli usco täynäns ja wäkewyttä/ ja teki ihmeitä ja suuria tunnustähtiä Canssan seas. Nijn nousit muutamat Libertinein Synagogasta/ ja Kyreneusten/ ja Alexandriten/ ja jotca Ciciliasta ja Asiasta olit/ ja rijtelit Stephanin cansa. Ja ei he woinet sitä wijsautta wastan olla/ ja Henge/ joca puhui. Nijn he sääsit miehiä/ jotca sanoit: me olemma hänen cuullet puhuwan pilckasanoja Mosesta ja Jumalata wastan. Nijn he yllytit Canssan ja Wanhimmat ja Kirjanoppenet/ ja menit ja kijnniotit hänen/ ja weit hänen Raadin eteen. Ja asetit wäärät todistajat sanoman: ei tämä mies lacka puhumast pilckasanoja tätä pyhä sia ja Lafia wastan: sillä me olemma cuullet hänen sanowan: Jesus Nazarenius häwittä tämän sian/ ja muutta Säädyt/ jotca Moses meille andoi. Ja caicki ne jotca Raadis istuit/ cadzoit hänen päällens/ ja näit hänen caswons nijncuin Engelin caswot. NIin ylimmäinen Pappi sanoi: Lienewätkö nämät näin? Hän sanoi: miehet rackat weljet/ ja Isät/ cuulcat: cunnian Jumala ilmestyi Abrahamille meidän Isällem/ cosca hän oli Mesopotamias/ ennencuin hän Haramis asui/ ja sanoi hänelle: Lähde sinun maaldas ja sugustas/ ja mene sijhen maahan cuin minä sinulle osotan. Nijn hän läxi Chaldeast ja meni asuman Haramijn. Ja cosca hänen Isäns cuollut oli/ toi hän hänen sieldä tähän maahan/ josa te nyt asutte. Ja ei andanut hänelle sijnä perindötä/ ei jalangan leweyttä/ jonga hän lupais hänelle andawans asua/ ja hänen siemenellens hänen jälkens/ cosca ei hänellä wielä lasta ollut. Ja Jumala sanoi hänelle näin: sinun siemenes pitä oleman muucalainen wieralla maalla/ jotca heidän pitä orjaxi tekemän/ ja

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

pahasti heidän cansans neljä sata ajastaica menemän. Ja sen Canssan/ jota he palwelewat/ tahdon minä duomita/ sanoi Jumala: ja sijtte pitä heidän lähtemän/ ja minua täsä siasa palweleman Ja hän andoi hänelle ymbärinsleickauren lijton/ ja hän sijtti Isaachin/ ja ymbärinsleickais hänen cahdexandena päiwänä: ja Isaach sijtti Jacobin/ ja Jacob sijtti caxitoistakymmendä Patriarchata. JA ne Patriarchat myit cateudest Josephin Egyptijn. Ja Jumala oli hänen cansans/ ja pelasti caikesta tuscasta/ ja andoi hänelle armon ja wijsauden Pharaon Egyptin Cuningan caswon edes/ ja hän pani hänen Egyptijn waldamiehxi/ ja caiken hänen huonens päälle. NIin tuli nälkä caicken Egyptijn ja Canaan maahan/ ja suuri tusca/ ja ei meidän Isämmengän löynnet rawindota. Mutta cosca Jacob cuuli Egyptis jywiä olewan/ lähetti hän sinne meidän Isämme? Ja cosca hän toistamisen heidän lähetti/ tuttin Joseph weljildäns: ja Josephin sucu tuli Pharaolle tiettäwäxi. Nijn Joseph lähetti ja andoi tuoda Isäns Jacobin/ ja caiken hänen sucuns/ wijsi henge cahdexattakymmendä. Ja Jacob meni alas Egyptin ja cuoli/ njin myös meidän Isäm. Ja wietin Sichemijn/ ja pandin sijhen hautaan/ jonga Abraham oli Hemorin lapsilda rahalla ostanut Sichemis. COsca lupauxen aica läHes tyi/ josta Jumala oli Abrahamille wannonut/ caswoi ja enäni Canssa Egyptis: Sijhenasti cuin toinen Cuningas tuli/ joca ei Josephist mitän tiennyt. Tämä meidän sucumme cawalast wiettelä/ ja meni pahasti meidän Isäimme cansa/ ja toimitti että heidän piti nuoret lapsens poisheittämän/ ettei he olis elänet. SIihen aican syndyi Moses/ ja hän oli Jumalalle otollinen lapsi/ ja elätettin colme Cuccautta Isäns huonesa. Cosca hängin ulosheitetty oli/ otti Pharaon tytär hänen ja caswatti idzellens pojaxi. Ja Moses opetettin caikes Egyptin wijsaudes/ ja oli woimallinen töisä ja sanoisa. MUtta cosca hän oli neljäkymmendä ajastaica wanha/ joucahtui hänen mieleens/ että hän tahtoi cadzo weljejäns Israelin lapsia. Ja cuin hän yhdelle heistä näki wääryttä tehtäwän/ autti hän händä/ ja costi hänen puolestans/ joca wääryttä kärsei/ ja löi Egyptin miehen. Mutta hän luuli weljens sen ymmärtäwän/ että Jumala tahtoi heitä wapahta hänen kätens cautta: waan ei he ymmärtänet. Ja hän tuli toisna päiwänä heidän tygöns/ cosca he keskenäns rijtelit/ ja sowitti

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

heitä/ sanoden: rackat miehet/ te oletta weljexet/ mixi te toinen toisenne wääryttä teette? Mutta se joca lähimmäisellens wääryttä teki/ lyckäis händä/ sanoden: cuca sinun on pannut meidän Päämiehexem ja Duomarixem? Wai tahdotcos minungin nijn tappa/ cuins Egyptin miehen eiläin tapoit? Ja Moses pakeni tämän puhen tähden/ ja oli Madian maacunnas muucalainen/ josa hän caxi poica sijtti. JA neljänkymmenen ajastajan perästä/ ilmestyi hänelle HERran Engeli corwesa/ Sinain wuorella/ tulises pensas. Cosca Moses sen näki/ ihmetteli hän sitä näky/ mutta cuin hän meni läHes cadzoman/ nijn cuului HERran äni hänelle: Minä olen sinun Isäis Jumala/ Abrahamin Jumala/ Isaachin Jumala ja Jacobin Jumala/ nijn Moses wapisi/ eikä tohtanut sinne cadzoa. Ja HERRa sanoi hänelle: rijsu kengäs jalgoistas: sillä sia/ josas seisot/ on pyhä maa. Minä olen kyllä nähnyt minun Canssan tuscan Egyptis/ ja olen heidän huocauxens cuullut/ ja alastulin heitä wapahtaman/ tule sijs nyt tänne/ minä lähetän sinun Egyptijn. Tämän Mosexen/ jota he kielsit ja sanoit: cuca sinun on pannut Päämiehexi ja Duomarixi? on Jumala lähettänyt Päämiehexi ja wapahtajaxi/ Engelin käden cautta/ joca hänelle pensas ilmestyi. Tämä johdatti heitä/ ja teki ihmeitä ja merckejä Egyptis/ ja punaises meres ja corwes/ neljäkymmendä ajastaica. Tämä Moses sanoi Israelin lapsille: HERRa Jumala herättä teille teidän weljistänne yhden Prophetan/ nijncuin minun/ jota teidän pitä cuuleman. Tämä oli seuracunnas Engelin cansa corwes/ joca puhui hänen cansans Sinain wuorella/ ja meidän Isäimme cansa. Tämä sai elämän puhen meille andaxens/ jota ei teidän Isän totellet/ waan poissysäisit sen heidän tyköns/ ja palaisit sydämesäns Egyptijn. Ja sanoit Aaronille: tee meille jumalita jotca meidän edellämme käwisit: sillä en me tiedä mitä Mosexelle/ joca meidän Egyptist ulostoi/ on tapahtunut. Ja nijnä päiwinä teit he wasican ja uhraisit epäjumalille uhria/ ja riemuidzit kättens töistä. Nijn Jumala käänsi hänens/ ja ylönandoi heidän/ palweleman Taiwan sotajoucko/ nijncuin Prophetain Ramatuis on kirjoitettu: olettaco te Israelin huonesta minulle uhria uhrannet/ ja eläimitä neljänäkymmenenä ajastaicana corwesa? Ja te otitta Molochin majan/ ja teidän jumalanne Remphan tähden/ nijtä cuwia joita te teitte

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

teillen cumartaxenne/ ja minä tahdon teidän eroitta edemmä Babelita. MEidän Isillä oli Todistuxen maja corwesa/ nijncuin se oli heille säätänyt/ joca Mosexen cansa puhui/ että hänen piti sen tekemän sen cuwan perän/ jonga hän nähnyt oli. Jonga myös meidän Isämme wastanotit/ ja weit Josuan cansa siihen maahan/ josa pacanat asuit/ jotca Jumala häwitti meidän Isäimmä caswon edestä/ haman Dawidin aican asti. Joca löysi armon Jumalan tykönä/ ja anoi että hän olis majan löytänyt Jacobin Jumalalle. Mutta Salomon rakensi hänelle huonen. Waan se caickein ylimmäinen ei asu käsillä tehdyis Templeis. Nijncuin Propheta sano: Taiwas on minun istuimeni/ ja maa jalcaini astinlauta. Mingä huonen te sijs tahdotte minulle raketa/ sano HERra: eli/ cuca on minun leposiani? Eikö minun käteni ole caickia näitä tehnyt. TE niscurit ja ymbärinsleickamattomat sydämestä ja corwista/ te oletta aina Pyhä Henge wastan/ nijncuin teidän Isännekin/ nijn myös tekin. Cuta Prophetaista ei teidän Isän wainonnet? ja ei tappaanet niytä jotca tämän wanhurscan tulemisen ennustit/ jonga pettäjät ja murhajat te nyt olitta. Te jotca saitte Lain Engelin andamisen cautta/ jota et te pitänet. COsca he nämät cuulit/ käwi se läpi heidän sydämens/ ja kiristelit hambaitans hänen päällens. Mutta että hän oli täynäns Pyhä Henge/ cadzahti hän ylös Taiwasen/ ja näki Jumalan cunnian/ ja Jesuxen seisowan Jumalan oikialla kädellä/ ja sanoi: Cadzo/ minä näen Taiwat awoi/ ja ihmisen Pojan seisowan oikialla kädellä. Nijn he huusit täydellä curculla/ ja tukidzit corwians/ ja carcaisit caicki yximielisest hänen päällens: Ja ajoit hänen ulos Caupungist/ ja kiwirit. Ja todistajat panit waattens yhden nuorucaisen jalcain juuren/ joca cudzuttin Saulus. Ja he kiwirit Stephanin/ joca rucoili/ ja sanoi: HERra Jesu ota minun hengeni. Nijn hän pani polwillens/ ja huusi suurella änellä: HERra/ älä lue heille tätä syndiä/ ja cuin hän tämän sanonut oli/ nijn hän nuckui. JA Saulus oli myös mielistynyt hänen cuolemaans. Nijn sinä päiwänä nousi suuri waino Seuracunda wastan/ joca oli Jerusalemis/ ja hajoisit caicki ymbäri Judan ja Samarian maacunda/ paidzi Apostoleita. Ja muutamat Jumalata pelkäwäiset miehet corjaisit Stephanin/ ja walitit händä suurest. Mutta Saulus raateli Seuracunnan/ ja käwi huone huonelda otti miehet ja

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

waimot ja panetti fangiuten. JA ne hajonnet waelsit ymbärins ja Saarnasit Jumalan sana/ Nijn Philippus tuli yhten Samarian Caupungijn/ ja Saarnais sijnä Christuxest. Mutta Canssa otti waarin yximielisest ja wisust Philippuxen sanoista/ ja näit ne merkit cuin hän teki: Sillä rumatkin henget monesta läxit/ ulos/ hutain suurella änellä. Ja monda ramba ja saattamatoinda paranit: ja suuri ilo tuli sijhen Caupungijn. NIin siellä oli yxi mies Simon nimeldä/ joca sijnä Caupungis ennen noituuxen wirca piti/ ja oli Samarian Canssan willinnyt/ sanoden idzens joxicuxi jaloxi/ jota sekä pienet että suuret cuuldelit/ sanoden: Tämä on Jumalan wäki/ joca suuri on. Mutta he cuuldelit händä mielelläns/ että hän cauwan aica oli heitä noituudellans wietellyt. Cosca he uscoit Philippuxen Saarnawan Jumalan waldacunnast/ ja Jesuxen Christuxen nimestä/ annoit he heidäns casta sekä miehet että waimot. Nijn tuli Simon myös uscollisexi/ ja cuin hän castettu oli/ oli hän Philippuxen tykönä. Ja cuin hän näki ne ihmet ja tegot tapahtuwan/ nijn hän ihmetteli. COsca Apostolit cuulit Jerusalemis Samarian Jumalan sanan wastanottanen/ lähetit he heidän tygöns Petarin ja Johannexen. Cosca he sinne alas tulit/ rucoilit he nijden edest/ että he olisit saanet Pyhän Hengen: Sillä ei hän ollut wielä yhdengän nijden päälle alaslaskettu/ waan olit ainoastans Jesuxen Christuxen nimeen castetut. Nijn he panit kätens heidän päällens/ ja he sait Pyhän Hengen. COsca Simon näki/ että Apostolitten käden päällepanemisest Pyhä Hengi annettin/ taridzi hän heille raha/ ja sanoi: Andacat minullengin se woima/ että kenengä päälle minä käteni panen/ se sais myös Pyhän Hengen. Petari sanoi hänelle: sinun rahas olcon sinun cansas cadotuxes/ että Jumalan lahjan luulet olewan rahoilla ostettawan. Ei sinun ole osa eikä arpa täsä sanas: sillä ei sinun sydämes ole oikia Jumalan edes. Sentähden tee parannus sinun pahudestas ja rucoile Jumalata/ että sinun sydämes ajatuxet sinulle andexi annetaisin: Sillä minä näen sinun olewan catkerata sappe täynäns/ ja solmitun wäärydellä. Nijn Simon wastais/ ja sanoi: rucoilcat te HERra minun tähteni/ ettei mitän näistä/ cuin te sanoitta/ minun päälleni tulis. Mutta cosca he olit todistanet ja puhunet HERran sanan/ palaisit he Jerusalemijn/ ja Saarnaisit Evangeliumi mones

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

Samarian kyläs. MUtta HERRan Engeli puhui Philippuxelle/ ja sanoi: nouse/ ja mene lounasen päin/ sitä tietä cuin Jerusalemist mene alas Gazan puoleen/ joca kylmillä on/ nijn hän nousi ja meni. Ja cadzo/ yxi Etiophian mies/ Etiophian Drotningin Candacen uscollinen Camaripalwelia/ jonga hän oli pannut caiken tawarans päälle/ se oli tullut Jerusalemijn rucoileman. Ja palais cotians/ istuen waunuisans/ ja luki Esaiata Prophetata. Nijn Hengi sanoi Philippuxelle? käy ja mene lähemmä tätä waunua. Nijn Philippus juoxi lähemmä/ ja cuuli hänen lukewan Esaiata Prophetata/ ja sanoi: ymmärräckös mitäs luet? Hän sanoi: cuinga minä taidan ymmärtä/ ellei jocu minua opeta? Ja hän rucoili Philippusta/ että hän tulis ja istuis hänen tygöns. Mutta se cuin hän Ramatusta luki/ oli tämä: Hän on nijncuin lammas teuraxi talutettu/ ja hän oli äneti nijncuin caridza keridziäns edesä/ eikä awannut suutans. Hänen nöyrydens tähden poisotettin hänen duomions/ mutta cuca taita sano hänen ikäns pituuden? Sillä hänen elämäns on poisotettu maasta. Nijn Camaripalwelia sanoi Philippuxelle: minä rucoilen sinua/ sanos kenestä Prophetata näitä puhu? Idzestäns eli jostakin toisesta? Nijn Philippus awais suuns ja rupeis tästä Kirjoituxest hänelle Saarnaman Evangeliumita Jesuxest. Ja cuin he tiellä waelsit/ tulit he weden tygö/ ja Camaripalwelia sanoi: cadzo/ täsä on wesi/ mikä estä minua castamast? Philippus sanoi: jos sinä caikest sydämest uscot/ nijn tapahtucon. Hän wastais/ ja sanoi: minä uscon Jesuxen Christuxen Jumalan Pojaxi. Nijn hän seisatti waunun/ ja he astuit weteen/ Philippus ja Camaripalwelia/ ja hän casti hänen. Mutta cosca he wedestä ylösastuit/ temmais HERRan Hengi Philippuxen/ ja nijn ei Camaripalwelia händä enä nähnyt/ waan meni iloiten tietäns myöden. Mutta Philippus löyttin Asotis: ja hän waelsi ymbärins ja Saarnais joca Caupungis Evangeliumi/ sijhenasti cuin hän tuli Cesareaan.

MUtta Saulus aicoi wielä waiwata ja murhata HERRan Opetuslapsia. Ja meni ylimmäisen Papin tygö/ ja anoi häneldä Kirja Damascun Synagogain tygö/ jos hän jongun miehistä eli waimoista sildä tiellä löydäis/ nijn hän olis wienyt sidottuna Jerusalemijn. Mutta cuin hän matcusti ja Damascua lähes tyi/ leimahti walkeus äkidzeldä Taiwast ymbärins händä. Ja hän langeis

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

maahan/ ja cuuli änen hänellens sanowan: Saul/ Saul/ mixis wainot minua? Hän sanoi: cuca sinä olet HERra? Sanoi HERra: minä olen Jesus/ jota sinä wainot/ työläs on sinun potkia tutcainda wastan. Nijn hän wapisi/ hämmästy/ ja sanoi: HERra/ mitäs minua tahdot tekemän? HERRa sanoi hänelle: nouse ja mene Caupungijn/ siellä sinulle sanotan/ mitä sinun pitä tekemän. Mutta ne miehet/ jotca hänen seurasans olit/ seisoi hämmästyis: sillä he cuulit ainoastans hänen änen/ mutta ei he ketän nähnet. Nijn Saulus nousi maasta/ ja ei nähnyt ketän awojomilla silmillä: Mutta he talutit händä kädestä/ ja weit Damascuun. Ja hän oli colme päiwä näkemätä/ syömätä ja juomata. NIin xxi Opetuslapsi oli Damascus/ Ananias nimeldä/ jolle HERra sanoi näys: Anania/ hän wastais: HERra/ täsä minä olen. HERra sanoi hänelle: nouse ja mene sille cadulle/ joca Oikiaxi cudzutan/ ja kysy Judan huonesä sitä joca Saulus Tarsilaisexi cudzutan/ cadzo/ hän rucoile. Ja hän näki näys yhden miehen/ nimeldä Ananias/ sisälletulewan ja panewan kätens hänen päällens/ että hän sais näkyns jällens. Nijn Ananias sanoi: HERra/ minä olen cuullut monelda tästä mieHes tä/ cuinga paljon paha hän sinun pyhilles on tehnyt Jerusalemis. Ja hänelle on nytkin walda ylimmäisildä Papeilda annettu/ täällä kijnni sito caicki ne/ jotca sinun nimes rucoilewat. Nijn sanoi HERra hänelle: mene: sillä hän on minulle walittu Ase/ candaman minun nimeni pacanain ja Cuningasten ja Israelin lasten eteen. Ja minä sanon hänelle/ cuinga paljo hänen pitä kärsimän minun nimeni tähden. Ja Ananias meni sinne/ ja tuli huonesen ja pani kätens hänen päällens ja sanoi: racas weljen Saul. Se HERra lähetti minun/ joca sinulle tiellä ilmestyi jotas waelisit/ että sinä saisit näkys jällens ja Pyhällä Hengellä täytetäisin. Ja hänen silmistäns putoisit cohta nijncuin suomuxet/ ja hän sai näkyns jällens/ nousi ja andoi hänens casta. Ja cuin hän otti ruoca/ nijn hän wahwistui. JA Saulus oli muutamit päiwät Opetuslasten cansa Damascus/ ja Saarnais cohta Synagogas Christuxen olewan Jumalan Pojan. Nijn caicki jotca sen cuulit/ hämmästyit ja sanoit: eikö tämä caickia nijtä häwittänyt Jerusalemis/ jotca sitä nime rucoilit? Ja tuli myös tänne nijtä sidottuna wiemän ylimmäisille Papeille? Mutta Saulus tuli aina jalommaxi/ ja ajoi Judalaisia tacaperin/ jotca

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

Damascus olit/ todistain että se oli Christus. JA monen päivän perästä/ pidit Judalaiset neuwo keskenäns/ tappaxens händä. Mutta Sauluxelle sanottin/ että he wäytyit händä. Ja he wartoidzit portis yötä ja päivä/ tappaxens händä. Nijn Opetuslapset otit hänen yöllä/ ja laskit hänen Coris ylidze muurin maahan. Cosca Saulus tuli Jerusalemijn/ taridzi hän idziäns Opetuslasten secan/ mutta he pelkäisit caicki händä/ eikä usconet händä Opetuslapsexi. Waan Barnabas otti hänen/ ja wei Apostolitten tygö/ ja jutteli cuinga hän tiellä HErran nähnyt oli/ ja cuinga hän oli puhunut hänen cansans: ja sijtte oli rohkiast Damascus Jesuxen nimest puhunut. Ja nijn hän oli heidän cansans Jerusalemis/ käwi sisälle ja ulos/ ja Saarnais pelkämätä HERRan Jesuxen nimeen. Hän puhui myös ja kyseli Grekiläisildä/ jotca pyysit händä tappa: Cosca weljet sen ymmärsit/ nijn he weit hänen Cesareaan/ ja lähetit Tarsumijn. Ja nijn Seuracunnalla oli rauha caikes Judeas/ ja Galileas/ ja Samarias/ ja enäni waeldain HERRan pelgos/ ja täytettin Pyhän Hengen lohdutuxella. NIin tapahdui cosca Petari waeli jocapaicas/ että hän myös tuli nijden pyhain tygö jotca Lyddas asuit. Nijn hän löysi siellä yhden miehen/ Eneas nimeldä/ joca jo cahdexan ajastaica oli wuotesa halwattuna maannut. Ja Petari sanoi hänelle: Enea/ HERRa Jesus Christus sinun paratcon/ nouse ja tee idze wuotes: joca cohta nousi. Ja caicki Lyddan ja Saronan asuwaiset näit hänen/ ja tulit käätyxi HERRan tygö. MUTta Joppes oli yxi Opetuspijca/ nimeldä Tabita/ se on/ medzäwuohi/ tämä oli täynäns hywiä töitä ja Almua/ cuin hän teki. Nijn tapahdui sijhen aican/ että se sairasti/ ja cuoli/ jonga he pesit/ ja panit Salijn. Ja että Lydda oli läsnä Joppeta/ nijn Opetuslapset cuulit Petarin siellä olewan/ lähetit he hänen tygöns caxi miestä rucoileman/ jos hän wijdzeis sinne tulla. Nijn Petari nousi ja meni heidän tygöns/ ja cuin hän sinne tuli/ weit he hänen Salijn. Ja hänen ymbärilläns seisoit caicki lesket/ jotca itkit ja osotit hänelle nijtä hameita ja waatteita cuin Tabita heille tehnyt oli/ ollesans heidän cansans. Ja cosca Petari oli heidän caicki ulosajanut/ laski hän polwillens/ rucoili ja käänsi idzens ruumin puoleen/ ja sanoi: Tabita/ nouse ylös/ nijn se awais silmäns. Ja cuin hän Petarin näki/ nousi hän istualle. Ja hän andoi hänen kättä ja ojensi

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

hänen/ ja cudzui pyhät ja lesket/ ja andoi hänen heillen eläwänä. Ja se tuli caikelle Joppelle tiettäwäxi/ että moni uscoi HERran päälle. Ja hän wijwyi Joppes cauwan aica Simon Parckarin tykönä.

NIin oli Cesareas yxi mies/ nimeldä Cornelius/ Sadanpäämies/ Italian joucosta/ Jumalinen ja Jumalata pelkäwäinen caiken hänen huonens cansa/ joca jacoi paljo Almua Canssalle/ ja rucoili Jumalata. Hän näki julkisest näys liki yhdexättä hetke päiwästä Jumalan Engelin tulewan hänen tygöns/ ja sanowan hänelle: Corneli. Ja hän cadzeli hänen päällens/ peljästyti ja sanoi: Herra/ mikä on: Hän sanoi hänelle: sinun rucouxes ja Almus owat muistetut Jumalalda. Sentähden lähetä miehiä Joppeen/ ja cudzuta Simon/ joca Petarixi cudzutan/ hän pitä maja Simon Parckarilla/ jonga huone on meren tykönä/ hän sano sinulle mitä sinun pitä tekemän. Ja cuin Engeli/ joca Corneliusta puhutteli/ poismeni/ cudzui hän caxi hänen palweliatans/ ja yhden Jumalata pelkäwäisen sotamiehen/ nijstä jotca händä wartioidzit/ Ja hän jutteli caicki nämät nijlle/ ja lähetti ne Joppeen. TOisna päiwänä/ cosca he matcas olit/ ja Caupungita läHes tyit/ meni Petari ylös Salin ullackon rucoileman/ liki cuudetta hetke/ ja cuin hän isois/ tahdoi hän suurusta. Cosca he hänelle walmistit/ tuli hän horroxijn: Ja näki Taiwan auki/ ja alas tulewan tygöns yhden astian nijncuin suuren lijnaisen waatten neliculmaisena/ sidottuna/ joca alaslaskettin Taiwast maan päälle. Josa oli caickinaisia nelijalcaisia maan eläimitä ja medzillisiä/ ja matelewaisia/ ja lendäwäisiä Taiwan alla. Ja yxi äni sanoi hänelle: Petari/ nouse/ tapa ja syö. Petari wastais: en suingan HERra/ sillä en ole minä ikänäns syönyt mitän yhteist eli saastaista. Ja äni sanoi taas hänelle: mitä Jumala on pudistanut/ älä sinä sano sitä yhteisexi. Ja se tapahdui myös colmannen kerran. Ja astia otettin jällens ylös Taiwasen. JA cuin Petari idzelläns ajatteli sitä näkyä cuin hän näki/ cadzo/ nijn miehet kyselit/ jotca Corneliuxelda lähetetyt olit/ Simonin huonetta. Jotca seisoit owen edes/ ja cudzuit yhden ulos/ ja kysyit jos Simon/ joca lijalda nimeldä Petarixi cudzutan/ siellä maja pitäis? Mutta cuin Petari sitä näkyä ajatteli/ sanoi Hengi hänelle: cadzo/ miehet edziwät sinua: Nouse sijs/ astu alas ja mene ilman epäilemät heidän cansans/ jotca

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

minä lähetin. Nijn Petari astui alas miesten tygö/ jotca hänen tygöns Corneliuxelda lähetetyt olit/ ja sanoi: cadzo/ minä se olen jota te edzittä/ mitä warten te tullet oletta? He wastaisit: Sadanpäämies Cornelius/ hurscas ja Jumalata pelkäväinen mies/ jolla on todistus caikelda Judan Canssalda/ on Pyhäldä Hengeldä käskyn saanut/ että hänen piti sinun andaman cudzua huonesens/ sinulda sanoja cuullaxens. Nijn hän cudzui heidän majaan/ ja piti heitä siellä. Toisna päiwänä meni Petari heidän cansans/ ja muutamat weljet Joppesta seuraisit myös händä. Mutta toisna päiwänä tulit he Cesareaan: ja Cornelius odotti heitä/ ja oli cudzunut cocon langons ja parhat ystäväns. Mutta cosca Petari sinne tuli/ meni Cornelius händä watan/ ja langeis hänen jalcains juuren/ ja cumarsi händä. Mutta Petari nosti händä/ ja sanoi: nouse/ sillä minä olen myös ihminen. Ja cuin hän oli händä puhutellut/ meni hän sisälle/ ja löysi monda cocontullen. Ja hän sanoi heille: te tiedätte/ ettei ole ollut luwallinen Judalaisen olla jongun pacanan tykönä eli hänen tygöns mennä/ mutta minulle sanoi Jumala/ etten minä ketän ihmistä yhteisnä eli saastaisna pidäis: Sentähden minä myös epäilemätä tulin/ sijttecuin minä teildä cudzuttu olin. Nijn minä sijs teildä kysyn: mitä warten te minua tänne cudzuitta? Cornelius sanoi: minä olen neljä päiwä paastonnut tähän hetken asti/ ja rucoilin huonesani yhdexännellä hetkellä/ ja cadzo/ yxi mies seisoi kijldäwis waatteis minun edesäni/ Ja sanoi: Corneli/ sinun rucouxes on cuultu/ ja sinun almus owat Jumalalda muistetut. Nijn lähetä Joppeen/ ja cudzuta Simon/ joca Petarixi cudzutan/ ja pitä maja Simon Parckarin huonesä/ joca meren tykönä on/ se puhuttele sinua cosca hän tule. Nijn minä lähetin cohta sinun tygös/ ja sinä teit hywin ettäs nyt tulit. Ja me olemma sijs caicki nyt cuulemas/ mitä sinulle on Jumalalda käsketty. Niin Petari awais suuns/ ja sanoi: nyt minä todexi löydän/ ettei Jumala cadzo ihmisen muoto/ Waan caikisa Canssoisa/ joca händä pelkä ja teke wanhurscautta/ se on Jumalalle otollinen. Kyllä te tiedätte sen Saarnan/ jonga Jumala Israelin lapsille lähetti/ ja julisti rauhan Jesuxen Christuxen cautta (joca caickein HERra on) Josta Saarnasta on sanoma cuulunut ymbärins caiken Judean/ ensin aljettin Galileast (sen Casten jälken/ josta

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

Johannes Saarnais) Cuinga Jumala oli woidellut Jesuxen Nazarethist Pyhällä Hengellä ja woimalla/ joca waelsi ymbärins/ teki hywä ja paransi caicki jotca Perkeleldä waiwattin: sillä Jumala oli hänen cansans. Ja me olemma caickein nijden todistajat cuin hän Judean maacunnas ja Jerusalemis teki. Sen owat he tappanet/ ja ripustit puuhun/ jonga Jumala herätti colmandena päiwänä/ ja ilmoitti hänen/ Ei caikelle Canssalle/ waan meille/ jotca Jumala oli ennen todistajaxi walinnut/ me jotca söimme ja joimme hänen cansans/ sijtte cuin hän nousi cuolluista. Ja hän käski meitä Canssalle Saarnaman/ ja todistaman että hän on se/ joca Jumalalda on säättö eläwitten ja cuolluitten Duomarixi. Hänestä caicki Prophetat todistawat/ että jocainen cuin usco hänen päällens/ pitä hänen nimens cautta synnit andexi annettaman. COsca Petari wielä näitä puhui/ langeis Pyhä Hengi caickein nijden päälle jotca puhen cuulit. Nijn ne uscowaiset ymbärinsleickauest/ jotca Petarin cansa tullet olit hämmästyit: että pacanaingin päälle Pyhän Hengen lahja wuodatettin: Sillä he cuulit heidän kielillä puhuwan/ ja Jumalata ylistäwän. Nijn Petari sanoi: taitaco jocu kieldä näitä/ jotca owat nijn Pyhän Hengen saanet cuin mekin/ wedellä castamasta? Ja hän andoi heidän casta HERran Nimeen/ nijn he rucoilit händä siellä muutamita päiwiä wijpymän.

TUli sijs Apostolitten ja weljein corwille/ jotca Judeas olit/ että pacanatkin Jumalan sanan wastan otit. Ja cuin Petari tuli Jerusalemiin/ rupeisit ne/ jotca ymbärinsleickauesta olit/ rijtelemän hänen cansans/ sanoden: Sinä olet mennyt nijden miesten tygö/ joilla esinahca on/ ja söit heidän cansansi. NIin Petari rupeis heille algusta järjestäns luetteleman/ sanoden: Minä olin Joppen Caupungis rucouxis/ ja tulin horroxijn/ ja näin yhden näyn/ nimittäin/ yhden astian alastulewan/ nijncuin suuren neliculmaisena lijnaisen waatten alaslasketun Taiwast/ joca tuli minun saacka. Minä cadzoin siihen ja äckäisin/ ja näin maan nelijalcaisia eläimitä/ ja petoja/ ja matelewaisia/ ja Taiwan linduja. Ja minä cuulin myös änen minulleni sanowan: Petari/ nouse/ tapa ja syö. Mutta minä sanoin: en suingan HERra: sillä ei ole mitän yhteistä eli saastaista minun suuhuni coscan tullut. Mutta äni wastais taas minua Taiwast: mitä Jumala on puhdistanut/ älä sinä sano yhteisexi. Ja se tapahdui

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

colmasti/ ja wietin taas caicki ylös Taiwasen. Ja cadzo/ colme miestä seisoit cohta sen huonen owen edes/ josa minä olin/ jotca Cesareast olit minun peräni lähetetyt. Käski sijs Hengi minun epäilemät mennä heidän cansans/ ja nämät cuusi welje seuraisit myös minua/ ja me menimmä caicki ynnä sen miehen huonesen. Ja hän jutteli meille/ cuinga hän oli Engelin nähnyt huonesans seisowan ja sanowan: lähetä miehiä Joppeen/ ja anna nouta Simon/ joca Petarixi cudzutan/ Hän sano sinulle ne sanat/ joiden cautta sinä wapaxi tulet/ ja caicki sinun huones. Cosca minä parhallans puhuin/ langeis Pyhä Hengi heidän päällens/ nijncuin hän algus meidängin päällemme langeis. Nijn minä muistin sen cuin HERra sanonut oli: Johannes tosin casti teitä wedellä/ mutta te castetan myös Pyhällä Hengellä. Että nyt Jumala sen armon heille andoi cuin meillengin/ jotca HERran Jesuxen Christuxen päälle uscoimma: mikästä minä olisin/ joca seisoisin Jumalata wastan? Cosca he nämät cuulit/ waickenit he ja cunnioitit Jumalata/ sanoden: nijn on sijs Jumala andanut pacanoillengin parannuxen elämähän. JA ne jotca sijtä wainosta hajonnet olit/ cuin Stephanin tähden tapahdui/ waelsit ymbärins haman Phenician ja Cyprumin/ nijn Antiochian asti/ eikä kellengän sitä sana puhunet/ waan ainoastans Judalaisille. Ja oli muutamita miehiä heidän seasans Cyprist ja Cyrenest/ cosca ne tulit Antiochiaan/ puhuit he Grekeillekin/ ja Saarnaisit Evangeliumi HERrasta Jesuxesta Christuxesta. Ja HERran käsi oli heidän cansans/ ja suuri joucko uscoi ja käännäy HERran tygö. Nijn tämä sanoma heistä tuli Seuracunnan corwille/ joca Jerusalemis oli/ ja he lähetit Barnaban Antiochiaan. Cosca hän sinne tuli/ ja sai nähdä Jumalan armon/ ihastui hän/ ja neuwoi caickia wahwalla sydämellä HERrasa pysymän: Sillä hän oli jalo mies/ ja täynäns Pyhä Henge ja usco/ ja suuri joucko Canssa enäni HERralle. Nijn Barnabas meni Tarsijn Saulusta edzimän/ ja cuin hän löysi hänen/ toi hän hänen Antiochiaan cansans. Ja he olit sijnä Seuracunnas coco ajastajan ja opetit wiriäst Canssa. Ja Opetuslapsia ruwettin ensin Antiochias Christityxi cudzuman. Ja nijnä päiwinä tuli Prophetaita Jerusalemist Antiochiaan. Ja yxi heistä Agabus nimeldä/ nousi ja ilmoitti heille Hengen cautta/ caicken mailmaan suuren näljän tulewan/ joca myös

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

Claudius Keisarin alla tapahdui. Mutta Opetuslapset sääsit jotakin lähettä/ cuin cullakin wara oli/ nijden weljein awuxi cuin Judeas asuit: Nijncuin he teitkin/ ja lähetit Wanhimmille Barnaban ja Sauluxen kätten cautta. Sillä ajalla otti Cuningas Herodes muutamita Seuracunnasta kijnni/ waiwataxens. Ja mestais Jacobin Johannexen weljen miecalla. Ja cuin hän näki sen Judalaisille kelpawan/ pyysi hän myös Petarita käsittä/ ja se oli makianleiwän päiwänä. Cosca hän oli hänen käsittänyt/ pani hän hänen fangiuteen/ ja andoi hänen neljän sotamiesten neljännexen haldun wartioita/ ja ajatteli hänen Pääsiäisen jälkeen asetta Canssan eteen. Ja Petari pidettin tornis: mutta Seuracunda rucoili lackamata hänen edestäns Jumalata. Ja cuin Herodes tahdoi hänen edesotta/ macais Petari sinä yönä cahden sotamiehen waihella/ sidottuna caxilla cahleilla ja wartiat olit owen edes/ ja wartoidzit tornia. JA cadzo/ HERran Engeli seisoi hänen tykönäns/ ja kirckaus paisti huonesä/ lyckäis Petarita kylkeen/ herätti hänen/ ja sanoi: nouse nopiast. Ja cahlet putoisit hänen käsistäns. Nijn Engeli sanoi hänelle: sonnusta ja kengitä sinus/ ja hän teki nijn. Ja hän sanoi wielä hänelle? pue idzes waatteisis/ ja seura minua. Ja hän meni ulos/ ja seurais händä/ eikä usconut sitä todexi cuin Engelildä tehtin/ waan hän luuli näyn näkewäns. Nijn he menit ensimmäisen ja toisen wartion läpidze/ ja tulit rautaiseen porttijn/ joca wie Caupungijn/ ja se aukeni heille idzestäns/ he menit sijtä ulos/ käyden yhtä catua myöden/ ja Engeli ercani cohta hänestä. Ja cuin Petari toindui endisellens/ sanoi hän: nyt minä totisest tiedän/ että HERra on Engelins lehettänyt/ ja minun Herodexen käsist päästänyt/ nijn myös caiken Judan Canssan toiwosta. JA cuin hän tätä ajatellut oli/ tuli hän Marian/ Johannexen äitin/ huonen tygö/ joca Marcuxexi cudzuttin/ josa monda oli coosa/ ja rucoilit. Cosca Petari porstuan owen colcutti/ meni pijca/ Rhode nimeldä/ cuuldeleman. Ja cuin hän Petarin änen tunsu/ ei hän owe ilon tähden awainnutcan/ waan juoxi ja ilmoitte heille Petarin owen edes seisowan. Nijn he sanoit hänelle: oletcos hullu? Nijn hän sanoi totisest hänen olewan. Waan he sanoit: se on hänen Engelins. Mutta Petari colcutti lackamat. Cosca he awaisit/ nijn he näit hänen ja hämmästyit/ mutta hän

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

wijttais kädelläns heitä waickeneman. Ja hän jutteli heille/ cuinga HERra oli heidän tornista wapahtanut/ ja sanoi: ilmoittacat näitä Jacobille ja weljille. Ja meni sijtte toiseen paickan. COsca päiwä tuli/ nijn ei sotamiehillä ollut wähin suru/ cunga Petari tullut oli. Ja cuin Herodes piti sanan hänen peräsäns/ eikä händä löytänyt/ andoi hän wartiat tutkia ja käski poiswiedä. Ja meni Judeast/ alas Cesarean/ ja wijwyi siellä. Ja Herodes oli Tyrolle ja Sidonille wihoisans: jotca yximielisest tulit hänen tygöns/ ja lepytit Cuningan Camaripalwelian Blastuxen/ ja anoit rauha: sillä heidän maacundans sai Cuningan maalda elatuxens. MUtta määrättynä päiwänä oli Herodes puetettu Cuningalisisa waatteisa/ istuen duomioistuimella/ ja puhui heidän cansans. Mutta Canssa huusi: se on Jumalan äni/ ja ei ihmisen. Ja HERran Engeli löi cohta händä/ ettei hän sitä cunniata Jumalalle andanut. Ja hän syötin madoilda/ ja andoi hengens. Mutta Jumalan sana caswoi ja enäni. Ja Barnabas ja Pawali palaisit Jerusalemiijn/ cosca he olit palweluxens päättänet/ ja otit Johannexen cansans/ joca myös Marcuxexi cudzuttin.

JA Antiochian Seuracunnas oli muutamita Prophetaita ja opettaita/ joista olit Barnabas ja Simon/ joca Nigerixi cudzuttin/ ja Lucius Cyreniast/ ja Manahen/ joca Herodes Tetrarchan cansa caswatettu oli/ ja Saulus. Cosca sijs nämät HERra palwelit ja paastoisit/ sanoi Pyhä Hengi heille: eroittacat minulle Barnabas ja Saulus/ siihen wircan cuin minä heidän olen cudzunut. Ja cuin he olit paastonnet ja rucoillet/ ja kätens heidän päällens pannet/ päästit he heidän menemän. Ja cuin he Pyhäldä Hengeldä lähetetyt olit/ menit he Seleuciaan/ ja purjehdit sieldä Cyprijn. Ja cuin he Salaminan Caupungis olit/ ilmoitit he Jumalan sanoja Judalaisten Synagogisa/ ja heillä oli Johannes palweliana. JA cuin he sen luodon läpidze matcustanet olit/ haman Paphon Caupungihin/ löysit he yhden welhon ja wäärän Prophetan/ Judalaisen/ jonga nimi oli Bar Jehu/ Ja oli Maanherran Sergius Pauluxen/ sen toimellisen miehen cansa. Se cudzui Barnaban ja Sauluxen tygöns/ ja halais cuulla Jumalan sana. Mutta heitä wastan oli se welho Elimas (jonga näin nimi käättän) ja pyysi käändä Maanherra pois uscosta. Mutta Saulus/ joca myös Pawalixi cudzutan/ oli täynäns Pyhä Henge/ cadzoi hänen päällens/ ja sanoi:

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

Sinä Perkelen poica/ täysi caicke wilpiä ja petosta/ ja caiken oikeuden vihamies/ et sinä lacka wäändelemäst HERran oikeita teitä. Ja cadzo/ HERran käsi on sinun päälläs/ ja sinun pitä sokiana oleman/ ja ei näkemän Auringota hetkes aica. Ja hänen päällens langeis cohta syngveys ja pimeys/ ja hän käwi ymbärins edzein cuca händä kädestä talutais. Cosca Maanherra sen näki/ uscoi hän ja ihmetteli HERran opetusta. COsca Pawali/ ja ne jotca hänen cansans olit Paphost purjehdit/ tulit he Pamphilin Pergeen/ mutta Johannes ercani heistä/ ja palais Jerusalemijn. Mutta he waelsit Pergest ja tulit Antiochiaan/ Pisidian maacundan/ ja menit Sabbathina Synagogan/ ja istuit. Ja sijtte cuin Laki ja Prophetat olit luetut/ lähetti Synagogan Päämies heidän tygöns/ sanoden: miehet/ rackat weljet/ ongo teillä mitän Canssa neuwomist/ nijn sanocat? PAwali nousi ja wijttaiskädelläns heitä waickeneman/ ja sanoi: Israelin miehet/ ja jotca Jumalata pelkätte/ cuulcat: Tämän Canssan Jumala/ walidzi meidän Isämme/ ja ylisti tämän Canssan/ muucalaisna olles Egyptin maalla. Ja toi heidän siellä ulos corkialla käsiwarrella/ ja kärsei heidän tapojans corwes/ läHes neljäkymmendä ajastaica. Ja peräti cadotti Canaan maalda seidzemen laista Canssa/ ja jacoij niiden maan heille arwalla. Ja läHes neljän sadan ja wijdenkymmenen ajastajan perästä/ andoi hän heille Duomarit/ haman Samuel Prophetan asti. Ja he pyysit sijtte Cuningasta/ ja Jumala andoi heille Saulin/ Kisin pojan/ yhden miehen Ben Jaminin sugusta/ neljäkymmenexi wuodexi. Ja cuin hän oli sen pois pannut/ asetti hän Dawidin heidän Cuningaxens/ josta hän todisti/ ja sanoi: Minä löysin Dawidin Jessen pojan/ yhden miehen/ joca on minun sydämeni jälkeen/ hän oli caicki minun tahtoni tekewä. Hänen siemenestäns on nyt Jumala lupauxens perän/ edestuottanut Jesuxen Israelin Canssan Wapahtajaxi. Nijncuin Johannes Saarnais Israelin Canssalle/ Castetta parannuxexi/ ennencuin hän rupeis. Cosca Johannes juoxuns täyttännyt oli/ sanoi hän: en minä se ole jonga te luuletta minun olewan/ mutta cadzo/ hän tule minun jälkeni/ jonga kengiä en minä ole kelwollinen jalgoista rijsuman. MIEhet/ rackat weljet/ Abrahamin sugun lapset/ ja muut Jumalata pelkäuäiset/ teille on tämän autuuden puhe lähetetty. Sillä

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

Jerusalemin asuwait ja heidän ylimmäisens/ ettei he händä tundenet/ eikä Prophetain äniä/ joita cunakin Sabbathina luetan: owat he nämät heidän duomiollans täyttänet. Ja waicka ei he yhtän cuoleman syytä hänes löynnet/ anoit he cuitengin Pilatuxelda händä tappaxens. Ja cuin he caicki olit täyttänet/ mitä hänestä kirjoitettu oli/ otit he hänen puun päädä/ ja panit hautan. Mutta Jumala herätti hänen cuolluista. Ja hän on nijldä nähty monda päiwä/ jotca hänen cansans Galileast Jerusalemiijn mennet olit/ jotca owat hänen todistajans Canssan edes. Ja me ilmoitamme myös teille sen lupauxen/ cuin meidän Isillemme luwattin/ jonga Jumala on meille heidän lapsillens täyttänyt. Sijnä/ että hän herätti Jesuxen/ nijncuin toisesa Psalmisa kirjoitettu on: Sinä olet minun Poican/ tänäpä minä sinun synnytin. Mutta sijtä että hän hänen cuolluista herätti/ eikä sillen tule turmeluxeen/ sanoi hän näin: Minä tahdon teille anda uscollisest sen Armon/ cuin Dawidille luwattin. Sentähden hän myös sano toises paicas: et sinä salli sinun Pyhä turmelusta näkewän. Mutta cosca Dawid ajallans oli Jumalan tahto palwellut/ nuckui hän ja pandin Isäins tygö/ ja näki turmeluxen. Mutta se/ jonga Jumala herätti/ ei ole turmelusta nähnyt. Sentähden olcon teille tiettäwä miehet/ rackat weljet: että teille tämän cautta ilmoitetan syndein andexiandamus/ caikista nijstä joista et te woinet Mosexen Lain cautta wapahdexi tulla. Mutta joca tämän päälle usco/ se tule wanhurscaxi. Cadzocat sijs/ ettei teidän päällenne se tule cuin Prophetan cautta sanottu on: Cadzocat te ylöncadzojat/ ihmetelkät ja cadzocat: sillä minä teen yhden työn teidän aicananne/ jota et te usco/ ehkä jocu sijtä sanois teille. COsca Judalaiset Synagogasta läxit/ rucoilit pacanat Sabbathin wälis heillens nijtä sanoja puhuman. Ja cosca Synagogan joucko ercani/ seurais Pawalita ja Barnabasta monda Judalaista/ ja myös monda Jumalata pelkäwäistä vttä Judalaista/ joita he neuwoit Jumalan armosa pysymän. MUtta sijtte lähimmäisnä lepopäiwänä cocounsi läHes caicki Caupungi Jumalan sana cuuleman. Cosca Judalaiset sen näit/ täytettin he cateudesta/ ja sanoit juuri wastan nijtä cuin Pawalilda sanottin/ wastan sanoden ja pilcaten. Nijn Pawali ja Barnabas puhuit rohkiast/ ja sanoit: teille pidäis ensin Jumalan sana

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

puhuttaman/ waan että te sen teildänne hyljätte/ ja idzennä pidätte kelwotoinna ijancaickiseen elämän/ cadzo/ nijn me käännämme meidäm pacanain tygö: Sillä nijmbä on HERra meitä käskenyt: Minä panen sinun pacanoille walkeudexi/ että olisit autuus/ haman maan ärin asti. Ja cuin pacanat sen cuulit/ iloidzit he ja cunnioitit HERran sana/ ja nijn monda uscoi cuin ijancaickiseen elämän sääty oli. Ja HERran sana lewitettin caicken siihen maacundan. Mutta Judalaiset yllytit jumalisia ja cunnialisia waimoja/ nijn myös Caupungin ylimmäisiä Pawalita ja Barnabasta wainoman: ja he sysäisit heidän ulos maacunnistans. Mutta he pudistit tomungin jalgoistans heidän tähtens/ ja menit Iconioon. Nijn Opetuslapset täytettin ilolla ja Pyhällä Hengellä.

Nijn Iconiumis tapahdui/ että he cocounsit/ ja Saarnaisit Judalaisten Synagogasa/ että sangen suuri joucko uscoi Judalaisista ja Grekistä. Mutta uscomattomat Judalaiset yllytit ja pahoitit pacanain sielut weljejä wastan. Cuitengin olit he sijttekin siellä cauwan aica/ ja opetit rohkiast HERrasa/ joca andoi todistuxen hänen armons sanoihin/ ja andoi merkit ja ihmet heidän kättens cautta tapahtua. Nijn sen Caupungin wäki ercani/ muutamat pidit Judalaisten cansa/ ja muutamat Apostolitten cansa. COsca pacanoilda ja Judalaisilda capina nousi/ ja heidän Päämiehildäns/ pilckaman ja kiwittämän heitä. Ja he sen ymmärsit/ pakenit he Lycaonian maan Caupungeihin/ Lystraan ja Derbenijn/ Ja ymbärins sitä lähimaacunda/ Saarnaten nijsä Evangeliumita. JA yxi mies oli Lystras sairas jalgoista/ ja istui rambana/ hamast äitins cohdsta/ joca ei ikänäns ollut käynyt/ cuuli Pawalin puhuwan. Ja cuin hän cadzahti hänen päällens/ ja näki hänellä uscon olewan terwexi tulla/ sanoi hän suurella änellä: ojenna sinus jalcais päälle. Ja hän carcais ylös ja käwi. Cosca Canssa sen näki/ mitä Pawali tehnyt oli/ corgotit he änen Lycaoniaksi/ sanoden: jumalat owat ihmisten hahmolla meidän tygömme tullet. Ja he cudzuit Barnaban Jupiterixi/ ja Pawalin Mercuriuxexi: sillä hän oli sanansaattaja. Ja Jupiterin Pappi/ joca heidän Caupungins edes oli/ toi Härkiä ja Seppeleitä owen eteen/ ja tahdoi Caupungin wäen cansa uhrata. Cosca Apostolit/ ja Barnabas ja Pawali sen cuulit/ rewäisit he waattens ja

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

carcaisit Canssan secaa/ huusit ja sanoit: Miehet/ mixi te tätä teette? me olemma cuolewaiset ihmiset/ nijncuin tekin. Ja me Saarnamma teille Evangeliumi/ että te teidänne näistä turhista käännäisitte elävän Jumalan tygö/ joca teki Taiwan/ maan/ meren ja caicki mitä nijsä on. Joca endisillä aigoilla andoi caicki pacanat waelda omilla teilläns. Waicka ei hän idziäns andanut olla ilman todistuxeta/ cosca hän paljo hywä teki meidän cohtam/ andain meille Taiwast saten ja hedelmäliset ajat/ täyttäin meidän sydämem rualla ja ilolla. Ja cuin he näitä sanoit: sait he Canssan tuscalla hillityxi/ ettei he heille uhrannet. Nijn sinne myös tuli muutamita Judalaisia Antiochiast ja Iconiumist/ ja cuin he Canssan olit saattanet Pawalita kiwittämän/ riepoitit he hänen ulos Caupungista/ ja luulit hänen cuollexi. Mutta cosca Opetuslapset hänen ymbärilläns seisoit/ nousi hän ja meni taas Caupungihin: ja waelsi toisna päiwänä Barnaban cansa Derbenijn/ ja Saarnais sijnä Caupungis Evangeliumi. Ja cuin he olit monda siellä opettanet/ palaisit he Lystraan ja Iconiumijn/ ja Antiochiaan: Wahwistain Opetuslasten sieluja/ ja neuwoit heitä uscosa alati pysymän/ ja sanoit: meidän pitä monen waiwan cautta Jumalan waldacundaan tuleman. Ja cuin he olit walinnet wanhimmat jocaidzelle Seuracunnalle ja rucoillet ja paastonnet/ annoit he heidän sen HERran haldun/ jonga päälle he uscoit. JA he waelsit läpidze Pisidian ja tulit Pamphiliaan: Ja cuin he olit Saarnannet Perges/ menit he alas Attaliata päin. Ja purjehdit siellä Antiochiaan/ josa he olit Jumalan armoin haldun annetut/ sijhen wircan cuin he toimittanet olit. Mutta cuin he sinne tulit ja Seuracunnan cocoisit/ ilmoitit he nijllekin/ cuinga paljo Jumala oli heidän cansans tehnyt/ ja pacanoillengin uscon owen awainnut. Ja he wijwyit siellä Opetuslasten cansa hetken aica.

JA muutamit tulit alas Judeasta ja opetit weljejä: ellei teitä ymbärinsleicata Mosexen tawan jälken/ nijn et te taida autuaxi tulla. Cosca capina nousi/ ja ei Pawali eikä Barnabas wähindä rijta pitänet heitä wastan: suositit he että Pawali ja Barnabas/ ja muutamita muita/ piti menemän ylös Jerusalemin/ tämän kysymyxen tähden/ Apostolitten ja Wanhimbain tygö. Ja he saatettin Seuracunnalda/ ja waelsit Phenician ja Samarian läpidze/ julistain heille

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

pacanain palausta/ jolla he suuren ilon saatit caikille weljille. Cosca he tulit Jerusalemiin/ otettin he wastan Seuracunnalda ja Apostoleilda ja Wanhimmilda. Ja he ilmoitit heille cuinga paljo Jumala heidän cansans tehnyt oli. Nijn nousit muutamat Phariseusten eriseurasta/ jotca usconet olit/ sanoden: caicki pitä ymbärinsleicattaman ja käskettämän Mosexen Lakia pitä. Nijn Apostolit ja Wanhimmat cocon tulit tätä puhetta tutkiman. COsca he monella kysymyxellä tutkinet olit/ nousi Petari/ ja sanoi heille: miehet/ rackat weljet/ te tiedätte/ että Jumala cauwan/ ennen tätä aica/ walidzi meidän seasamme/ että pacanatkin piti minun suuni cautta Evangeliumin sanan cuuleman ja uscoman. Ja Jumala/ sydämen tutkia/ todisti heistä/ ja andoi heille Pyhä Hengen nijncuin meillengin: Ja ei tehnyt yhtän eroitusta meidän ja heidän wälillens/ mutta puhdisti uscolla heidän sydämens. Mixi te sijs nyt kiusatte Jumalata/ että te tahdotta Opetuslasten caulaan panna sen iken/ jota ei meidän Isäm/ engä me woinet canda? Waan me uscommma HERran Jesuxen Christuxen armon cautta meidäm autuaxi tulewam/ nijncuin hekin. Ja caicki joucko waickeni/ ja cuuldeli Pawalita ja Barnabast/ jotca juttelit/ cuinga suuret merkit ja ihmet on Jumala heidän cauttans pacanoisa tehnyt. SIjtte cuin he waickenit/ wastais Jacobus/ ja sanoi: miehet/ rackat weljet/ cuulcat minuakin: Simon jutteli cuinga Jumala ensin on edzinyt omistaxens yhtä Canssa hänen nimellens pacanoista. Ja hänen cansans Prophetaingin sanat yhtä pitäwät/ nijncuin kirjoitettu on: Sen jälkeen minä palajan/ ja rakennan jäl lens Dawidin majan/ joca langennut on/ ja paickan hänen reikens ja ylösojennan hänen0par Että ne jotca ihmisistä jäänet owat/ pitä HERran jälkeen kysymän/ nijn myös pacanat/ joisa minun nimeni mainittu on/ sano HERra/ joca nämät caicki teke. Jumalalle owat caicki nämät hänen työns tiettäwät mailman algusta. Sentähden minä päätän/ etten me nijtä/ jotca pacanoista Jumalan tygö käändynet owat/ häiridzis: Waan kirjoitaisimme nijlle/ että he wäldäisit epäjumalain saastaisutta/ ja salawuotesta/ ja läkähtynestä ja werestä. Sillä Mosexella on muinaiselda jocaidzes Caupungis nijtä cuin händä Saarnawat/ ja joca Sabbathina Synagogas luetan. NIjn Apostoleille ja wanhimmille/ ja coco Seuracunnalle

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

kelpais walita heistäns miehiä/ ja Antiochiaan lähettä/ Pawalin ja Barnaban cansa/ nimittäin/ Judan/ joca cudzuttin Barsabas/ ja Silan/ jotca miehet olit weljesten seas opettajat/ ja lähetit Kirjan heidän kättens cautta/ tällä tawalla: ME Apostolit ja Wanhimmat/ ja Weljet/ toiwotamme nijlle weljille/ jotca pacanoista Antiochias ja Syrias ja Cilicias owat/ terweyttä. Että me olemma cuullet/ cuinga muutamat meildä lähtenet/ owat teitä opillans exyttänet/ ja teidän sielujanne wietellet/ sanoden: teidän pitä idzenne andaman ymbärinsleicata/ ja Lain pitämän: joille en me ole käskenet. Sentähden kelpais meille yximielisest/ meidän Seuracunnasam/ walita miehiä ja teidän tygönne lähettä: Meidän rackan Barnaban ja Pawalin/ jotca miehet owat heidän sieluns meidän HERramme Jesuxen Christuxen nimen tähden aldixi andanet. Ja olemma myös lähettänet Judan ja Silan/ jotca myös sen suullans teille ilmoittawat. Sillä nijn kelpais Pyhälle Hengelle/ ja meille/ ettei yhtän enämbätä rascautta pidä teidän päällesse pandaman/ cuin nämät tarpelliset: Että te wäldätte epäjumalitten uhria/ ja werda/ ja läkähtynyttä ja Salawuoteutta: jos te nijtä wäldätte/ nijn te teette hywin. Olcat hywästi. Cosca he olit lähtenet/ tulit he Antiochiaan/ ja cocoisit Seuracunnan/ ja annoit heille Kirjan. Cuin he sen olit lukenet/ ihastuit he sijtä lohdutuxesta. Mutta Judas ja Silas/ että hekin olit Prophetat/ neuwoit myös monilla sanoilla weljejä/ ja wahwistit heitä. Ja cuin he siellä hetken aica wijwyit/ lähetettin he weljildä jällens Apostolitten tygö rauhas. Nijn Silan kelpais siellä olla/ mutta Pawali ja Barnabas wijwyit Antiochias: Opettamas ja ilmoittamas HERran sana/ monen muun cansa. MUtta muutamain päiwäin perästä/ sano Pawali Barnaballe: palaitcamme taas tacaperin weljejä cadzoman caickijn Caupungeihin/ joisa me HERran sana ilmoittanet olemma/ cuinga he heidäns käyttäwät. Mutta Barnabas neuwoi heitä Johannest ottaman cansans/ joca myös Marcuxexi cudzuttin. Mutta ei Pawali tahtonut sen heitäns seurawan: sillä hän oli Pamphilius heistä ennen luopunut/ eikä tahtonut mennä siihen wircan heidän cansans. Ja he rijtelit nijn cowin keskenäns/ että he toinen toisestans ercanit. Ja Barnabas otti Marcuxen cuitengin myötäns/ ja purjehti Cyprumijn. Mutta Pawali walidzi Silan/ ja

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

matcusti/ Jumalan armon haldun annettuna/ weljildä. Ja hän waelsi ymbäri Syrian ja Cilician/ ja wahwisti Seuracunnat.

Niijn hän tuli Derbenijn ja Lystraan. Ja cadzo/ siellä oli yxi Opetuslapsi/ Timotheus nimeldä/ uscowaisen Judan waimon poica: mutta Isä oli Greki. Sillä oli hywä todistus weljildä/ jotca Lystras ja Iconiumis olit. Tätä tahdoi Pawali cansans waeldaman/ otti ja ymbärinsleickais hänen Judalaisten tähden/ jotca nijsä paicoisa olit: sillä he tiesit caicki hänen Isäns Grekixi. Mutta cosca he Caupungeita waelsit/ neuwoit he heitä pitämän nijtä säädyjä cuin Apostoleilda ja Wanhimmilda Jerusalemis säätyt olit. Nijn Seuracunnat wahwistuit uscosa/ ja lucu enäni jocapäiwä. COsca he Phrygian ja Galatian maacunnan läpidze waelsit/ kieltin heitä Pyhäldä Hengeldä puhumast Jumalan sana Asias/ Sentähden menit he Mysiaan/ ja kiusaisit waelda Bithynian läpidze/ mutta ei Hengi sitä sallinut. Cosca he Mysian läpidze waeldanet olit/ menit he ales Troadan. Ja Pawali näki näyn yöllä/ että yxi Macedonian mies seisoit/ rucoili händä ja sanoi: matcusta alas Macedoniaan ja auta meitä. Ja sijtte cuin hän näyn näki/ hangidzimma me cohta Macedoniaan menemän/ tieten täydellisest HERran meitä cudzunen heille Evangeliumita Saarnaman. COsca me sijs Troadast waelsimme/ menimmä me cohta Samotraciaan: ja toisna päiwänä Neapolijn. Ja sieldä Philippijn/ joca on Macedonian maacunnan pääcaupungi/ ja on wapa Caupungi/ josa me muutamita päiwiä oleskelimma. Ja me menimmä lepopäiwinä ulos Caupungist/ wirran tygö/ josa myös toisinans rucoildin: ja me istuimma ja puhuttelimma waimoja/ jotca sinne tullet olit. Ja yxi Jumalata pelkäwäinen waimo/ Lydia nimeldä/ Purpurain myyjä Tyatiron Caupungist/ cuuldeli: ja HERra awais hänen sydämens ottaman waari/ mitä Pawalilda sanottin. Ja cuin hän ja hänen huonens castettu oli/ neuwoi hän meitä/ sanoden: jos te minun HERran uscollisna pidätte/ niijn tulcat minun huoneseni ja olcat sijnä. Ja hän waati meitä. JA tapahdui/ cosca me rucouheen menimmä/ cohtais meitä yxi pijca/ jolla noituxen hengi oli/ joca Isännillens saatti suuren saalin noitumisellans. Tämä noudatti alati meitä ja Pawalita huutain: nämät miehet owat corkeimman Jumalan palweliat/ jotca meille autuuden tien opettawat.

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

Ja näin hän huusi monda päivä. Mutta Pawali otti sen pahaxi/ käänsi idzens/ ja sanoi sille hengelle: minä käsken sinun Jesuxen Christuxen nimeen hänestä ulosmennä: joca myös sillä hetkellä läxi. COsca hänen Isändäns sen näit/ että heidän saalins poistuli/ otit he Pawalin ja Silan kijnni/ ja wedit heidän Turulle Päämiesten tygö: Ja weit heidän Esiwallan eteen/ ja sanoit: nämät miehet meidän Caupungin häiridzewät/ jotca owat Judalaiset: Ja opettawat nijtä säätyjä/ jotca ei meille ole soweliat: sillä me olemma Romalaiset. Ja Canssa coconnui heitä watan/ ja Esiwalda andoi heidän waattens repiä/ ja käski heitä piestä. Cosca he olit heidän juuri pahoin piesnet/ heitit he heidän tornijn/ ja käskit wartian wisusti heitä wartioita. Ja cosca se sencaltaisen käskyn cuuli/ heitti hän heidän alimmaiseen tornijn/ ja pani heidän jalcapuuhun. Mutta puoli yön aican/ oli Pawali ja Silas rucouxes/ kijttäin Jumalata: ja fangit/ jotca siellä olit/ sen myös cuulit. Nijn tapahdui cohta suuri maanjäristys/ nijn että cohta tornin perustus wapisi: ja cohta caicki owet aukenit/ ja jocaidzen sitet pääsit. Cosca wartia heräis/ ja näki tornin owet awoi olewan/ weti hän ulos mieckans/ ja tahdoi idzens surmata/ ja luuli fangit poismennen. Nijn Pawali huusi suurella änellä/ ja sanoi: älä sinus mitän paha tee: sillä me olemma wielä caicki täällä. Nijn hän anoi kyntilätä/ meni sisälle ja langeis peljästyxis Pawalin ja Silan jalcain juuren/ toi heidän ulos/ ja sanoi: Herrat/ mitä minun pitä tekemän/ että minä autuaxi tulisin? He sanoit: usco HERran Jesuxen Christuxen päälle/ nijn sinä ja sinun huones autuaxi tule. Ja he puhuit hänelle HERran sana/ ja caikille cuin hänen huonesans olit. Ja hän otti heidän sillä hetkellä yöstä tygöns/ ja pesi heidän haawans: ja andoi cohta idzens casta/ ja caicki hänen perhens. Ja wei heidän cotians/ ja walmisti heille pöydän/ ja iloidzi perheinens/ että hän tuli Jumalan päälle uscowaisexi. JA cuin päivä tuli/ nijn Esiwalda lähetti kylänlapset sanoman: päästäkät ne miehet. Nijn tornin wartia ilmoitti nämät sanat Pawalille/ sanoden: Esiwalda on käskenyt teidän päästä/ mengät sijs matcan rauhas. Pawali sanoi heille: he owat meidän syyttömäst ja duomidzemat julkisest piesnet/ jotca cuitengin Romalaiset olemma: ja owat meidän päälisexi tornijn heittänet/ ja tahtowat nyt meidän taas sysätä sala

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

ulos? Ei nijñ/ waan tulcan idze meidän ottaman täädä ulos. Nijn kylänlapset menit ja ilmoitit nämät sanat Esiwallalle jäl lens: ja he pelkäisit/ että he heidän Romalaisexi cuulit: ja tulit ja rucoilit heitä. Ja weit heidän ulos/ ja käskit heidän mennä pois Caupungista. Nijn he läxit tornista/ ja menit Lydian tygö. Ja cuin he weljet nähnet olit/ ja heitä lohduttanet/ waelsit he matcans. JA cosca he Amphipolin ja Appollonian läpidze waeldanet olit/ tulit he THessalonicaan/ josa Judalaisten Synagoga oli. Ja Pawali/ tawans jäl ken/ meni heidän tygöns/ ja puhutteli heitä colmetkin lepopäiwä järjestäns Ramatuista: Selitti ne heille ja todisti/ että Christuxen tuli kärsiä/ ja ylös nosta cuolluista: ja että tämä Jesus/ jota minä (sanoi hän) teille ilmoitan/ on Christus. Ja muutamat suostuit heihin/ andain heitäns Pawalin ja Silan seuraan/ nijñ myös suuri joucko Jumalisista Grekeistä/ ja juuri monda jaloimmista waimoista. MUtta ne epäuscoiset Judalaiset cadetit sitä/ ja saatit tygöns muutamita coiranparisita joutowäestä/ ja cocoisit heidän yhten/ ja nostit capinan Caupungis/ ja tungit heitäns Jasonin huonen eteen/ ja tahdoit heitä siellä ulos Canssan eteen. Ja ettei he heitä löynnet/ riepoitit he Jasonin/ ja muutamita weljiä Caupungin Päämiesten eteen/ ja huusit: Nämät coco maan pijrin wiätteliät owat myös tänne tullet/ jotca Jason sala corjais. Ja caicki nämät tekewät Keisarin käskyä wastan/ sanoden: toinen on Cuningas/ nimittäin Jesus. Ja he kehoitit Canssan/ ja Caupungin Päämiehet/ jotca näitä cuuldelit: ja cuin he Jasonilda ja nijldä muilda olit puhdistuxen ottanet/ päästit he heidän. MUtta weljet laskit cohta yöllä Pawalin ja Silan menemän Bereaan. Cosca he sinne tulit/ menit he Judalaisten Synagogaan: Sillä ne olit jaloimmasta sugust THessalonicas syndynet/ jotca olit juuri mielelläns ottanet sanan wastan/ ja tutkit jocapäiwä Ramatuita/ jos ne nijñ olisit. Joista monda uscoit/ nijñ myös cunnialisista Grekin waimoista ja miehistä sangen usiat. COsca Judalaiset THessalonicas ymmärsit/ että Jumalan sana oli myös Bereas Pawalilda ilmoitettu/ tulit he sinnekin/ ja kehoitit Canssan. Mutta weljet laskit cohta Pawalin menemän haman meren asti: mutta Silas ja Timotheus jäit sinne alallens. Ja ne jotca Pawalita saatit/ seuraisit he händä haman Athenin. Ja cuin he sait käskyn Silan ja

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

Timotheuxen tygö/ riensit he heitäns nopiast hänen tygöns/ ja läxit matcan. JA cosca Pawali heitä odotti Athenis/ syttyi hänen hengens hänes/ että hän näki Caupungin jumalattomaxi. Ja puhui Judalaisten ja muiden jumalisten cansa Synagogasa/ nijn myös Turulla jocapäiwä nijden cansa/ jotca tulit hänen tygöns. Ja muutamat Epicureit ja Stoici Philosophi rijtelit hänen cansans/ joista muutamat sanoit: mitä tämä lipilari tahto sanoa? Ja muutamat sanoit: hän näky tahtowan vsia jumalita ilmoitta: Että hän Saarnais heille Evangeliumi Jesuxesta/ ja ylösousemisen cuolluista. Ja he otit hänen ja weit oikeuden paickan/ ja sanoit: emmekö me mahda tietä/ mikä vsi opetus tämä on/ jotas opetat? Sillä sinä tuotat jotakin vtta meidän corwillem. Sentähden tahdomma me nyt tietä/ mitä ne owat. Ja caicki Athenist ja muucalaiset ja wierat/ ei ollet mihingän muuhun walmimmat cuin jotakin vtta sanoman ja cuuldeleman. Nijn Pawali seiso keskellä oikeus paicka/ ja sanoit: Athenan Miehet/ minä näen teidän olewan caikisa cappalisa epäjumalisixi: Sillä minä käwelin täsä ymbärins/ cadzelin teidän jumalan palwelustan/ ja löysin yhden Altarin/ josa oli kirjoitettu: tundemattoman Jumalan. Nyt minä sen teille ilmoitan/ jolle te tietämätä Jumalan palwelusta teette. Jumala/ joca mailman teki/ ja caicki mitä sijnä on/ että hän on Taiwan ja maan HERra/ nijn ei hän asu käsillä raketuis Templeis/ Eikä saada ihmisten käsillä siwellä/ että hän jotakin tarwidzis: sillä hän anda jocaidzelle elämän ja hengen. Ja on tehnyt caicki ihmisten sikiät yhdestä werestä caiken maan pijrin päälle asuman/ ja määräis aiwoitut ajat/ ja asetti rajat cuinga pitkäldä ja awaralda heidän asuman piti: Että heidän piti Jumalata edzimän/ jos he hänen taidaisit löytä ja tuta/ waicka ei hän tosin ole caucana yhdestäkän meistä: Sillä hänesä me elämme/ ja lijcumme/ ja olemma: nijncuin muutamat teidän Poetaistannekin sanonet owat. Me olemma myös hänen sucuans/ jos me sijs Jumalan sucua olemma/ nijn ei meidän pidä luuleman että Jumala on cullan/ hopian/ caunistettuun kiwein/ ja cuwain caltainen/ eli ihmisten ajatuxen jälkeen tehtävä. Ja ehkä Jumala on tämän exytyxen ajan tähän asti wijwyttänyt/ nijn hän nyt cuitengin ilmoitta caikille ihmisille/ että jocainen jocapaicas parannuxen tekis/ Sillä hän on yhden päiwän säätänyt/ jona hän

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

on maan pijrin oikeudella duomidzepa/ sen miehen cautta/ josa hän on sen säätänyt/ ja jocaidzelle ilmoitta uscon/ sijnä että hän hänen cuolluista herätti. COsca he cuulit cuolluitten ylösnousemisesta mainittawan/ nauroit he sitä muutamat/ ja muutamat sanoit: Me tahdomme sinua sijtä wielä cuullella. Mutta Pawali läxi heidän keskeldäns. Ja muutamat miehet ripuit hänesä/ ja uscoit/ Joidenga seas myös Dionisius oli/ yxi Raadista/ ja yxi waimo nimeldä Damaris/ ja muita heidän cansans.

SEnjälken läxi Pawali Athenast/ ja tuli Corinthijn/ Ja löysi siellä yhden Judalaisen Aquila nimeldä/ Pontost sucuisin/ joca äsken Italiast tullut oli/ ja Priscillan hänen emändäns: Että Claudius oli käsenyt caicki Judalaiset Romista poismennä: joiden tygö hän meni. Ja että hän oli yhdes wiras/ wijwyi hän heidän tykönäns/ ja opetti joca lepopäiwä Synagogas ja teki työtä. Ja heidän wircans oli teldoja tehdä: ja hän uscotti sekä Judalaiset että Grekit. COsca Silas ja Timotheus Macedoniast tulit/ waati Hengi Pawalita todistaman Judalaisille/ että Jesus oli Christus. Cosca he wastanpuhuit ja pilckaisit/ pudisti hän waattens/ ja sanoi heille: teidän weren olcon teidän pääanne päälle: Tästedes minä menen wiatoinna pacanain tygö. Ja hän sijrsi idzens sieldä/ ja meni yhden huonesen/ jonga nimi oli Justus/ se oli jumalinen/ jonga huone oli läsnä Synagogata. Mutta Crispus Synagogan ylimmäinen uscoi HERran päälle caiken hänen huonens cansa. Ja monda Corinthist/ jotca päaldä cuulit/ uscoit ja annoit heidäns casta. JA HERra sanoi yöllä Pawalille näwyn cautta: älä pelkä/ waan puhu ja älä waickene/ Sillä minä olen sinun cansas/ ja ei yhdengän pidä carcaman sinua wahingoittaman/ sillä minulla on paljo Canssa täsä Caupungis. Nijn hän istui siellä yhden vuoden ja cuusi Cuucautta/ ja opetti heille Jumalan sanoja. MUTta cosca Gallio Maanwanhin oli Achajas/ carcaisit Judalaiset yximielisest Pawalita wastan/ ja weit hänen Duomioistuimen eteen/ ja sanoit: Tämä neuwo Canssa palweleman Jumalata wastoin Lakia. Cosca Pawali rupeis suutans awaman/ sanoi Gallio Judalaisille: jos olis jotakin wääryttä/ eli jotakin hirmuista työtä tehty (Judalaiset) nijn olis cohtullinen/ että minä teitä cuulisin. Mutta jos kysymys on opista/ ja sanoista/ eli teidän Laistan/ nijn

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

cadzocat idze/ en minä tahdo nijstä Duomari olla: ja poisajoi heidän Duomioistuimen edest. Nijn caicki Grekit otit kijnni Sosthenen Synagogan Päämiehen: Ja piexit hänen Duomioistuimen edes/ ja ei Gallio nijtä mitän totellut. MUtta Pawali oli wielä siellä pitkän ajan/ ja loi terweyxiä weljille/ ja purjehdi Syriaan/ ja hänen cansans Priscilla ja Aquila. Ja hän ajeli pääns Kenchreis/ sillä hänellä oli lupaus. Ja tuli alas EpHes on/ ja jätti ne sinne: mutta idze hän meni Synagogaan/ ja puhui Judalaisten cansa: Ja he rucoilit händä/ että hän enämängin aica wijwyis heidän tykönäns. Waan ei hän tahtonut/ mutta loi heille terweyxiä/ sanoden: minun tule mennä Jerusalemijn tälle juhlalle cuin nyt lähes ty. Mutta sijtte minä palajan (Jumalan awulla) teidän tygönne. Ja nijn hän läxi matcan EpHes ost/ ja tuli Cesareaan/ ylösmeni/ ja terwehti Seuracunda/ ja meni alas Antiochian. Ja wietti siellä hetken aica/ ja meni sijtte matcans/ ja waelsi Galatian ja Phrygian maacunnan läpidze/ wahwistain caickia Opetuslapsia. Nijn tuli EpHes oon yxi Judan mies/ Apollo nimeldä/ Alexandriast sucuisin/ puhelias mies/ ja taitawa Ramatus. Tämä oli opetettu HERran teille/ ja puhui palawalla hengellä/ ja opetti wisust HERrasta/ ja tiesi ainoastans Johannexen Castesta. Tämä rupeis rohkiast Synagogas opettaman. Cosa Aquila ja Priscilla sen cuulit/ otit he hänen tygöns/ ja selitit tarkemmast hänelle HERran tien. Mutta cuin hän tahdoi mennä Achajaan/ kirjoitit weljet ja neuwoit Opetuslapsia händä corjaman. Ja cosca hän sinne tuli/ autti hän paljo heitä armon cautta/ jotca uscoit. Sillä hän woitti miehullisest Judalaiset/ ja osotti julkisest Ramatuista/ että Jesus oli Christus.

COsca Apollo oli Corinthis/ matcusti Pawali ylimaacundia/ ja tuli EpHes oon/ löysi muutamia Opetuslapsia/ ja sanoi heille: Olettaco te saanet Pyhän Hengen/ sijttecuin te uscoitte? He sanoit hänelle: en me ensingän ole cuullet/ jos jocu Pyhä Hengi lienekän. Ja hän sanoi heille: Millästä te olette castetut? He sanoit: Johannexen Castella. Nijn sanoi Pawali: Johannes tosin casti parannuxen Castella/ ja sanoi Canssalle/ että heidän piti uscoman sen päälle joca hänen jälkens tulewa oli/ se on/ Jesuxen päälle/ että hän on Christus. Ne jotca näitä cuulit/ castettin he HERran Jesuxen Nimeen. Ja cuin

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

Pawali pani kätens heidän päällens/ tuli Pyhä Hengi heidän päällens/ ja he puhuit kielillä ja propheteraisit. Ja näitä oli läHes caxitoistakymmendä miestä. NIjn hän meni Synagogaan/ ja Saarnais rohkiast colmeckin Cuucautta/ opetti ja neuwoi heitä Jumalan waldacunnast. Mutta cuin muutamat heistä paaduit/ ja ei usconet/ waan panettelit HERran tietä yhteidzen Canssan edes/ meni hän pois heidän tyköns/ ja eroitti Opetuslapset ja puhui jocapäiwä yhden miehen Schoulus/ jonga nimi oli Tyrannus. Ja sitä tehtin caxi ajastaica/ nijn että caicki ne/ jotca Asias asuit/ sait cuulla HErran Jesuxen sanan/ sekä Judalaiset että Grekit Ja Jumala teki Pawalin kätten cautta/ ei wähemiä töitä: Nijn että he hikilijnat ja esilijnat hänen iholdans sairasten päälle panit/ ja taudit luowuit heistä/ ja rumatkin henget heistä läxit. NIjn muutamat Judalaiset waelisit ymbärins/ jotca olit lumojat/ ja kiusaisit mainita HErran Jesuxen Nime nijden päälle joilla rumat henget olit/ ja sanoit: me wannotamme teitä Jesuxen puolesta/ jota Pawali Saarna. Ja muutamat nijden seas cuin tätä teit/ olit seidzemen Sceuan Judalaisten ylimmäisen Papin poica Mutta ruma hengi wastais/ ja sanoi: Jesuxen minä kyllä tunnen/ ja Pawalin hywästi tiedän/ mutta mitkä te oletta? Ja se ihminen/ josa paha hengi oli/ carcais heidän päällens/ ja woitti heidän/ ja paiscais heidän alans/ nijn että he alasti/ ja haawoitettuna pääsit sijtä huonesta pakeneman. Ja tämä tuli tiettäwäxi sekä caikille Judalaisille että Grekeille jotca EpHes os asuit/ ja pelco tuli caickein päälle. Ja HErran Jesuxen nimi suurna pidettin. JA tuli myös monda nijstä/ jotca uscoit/ tunnustit ja ilmoitit heidän tecons. Ja monda nijstä jotca noitana ollet olit/ toit kirjat/ ja poltit caickein nähden. Ja cosca heidän hindans laskettu oli/ nijn löyttin rahan lucu/ wijsikymmendä tuhatta hopenningitä. Nijn jalosti caswoi HErran sana/ ja wahwistui. COSca nämät toimitetut olit/ aicoi Pawali Henges Macedonian ja Achajan läpidze waelda Jerusalemijn/ ja sanoi: sijttecuin minä siellä ollut olen/ täyty minun myös Romijn mennä. Nijn hän lähetti Macedoniaan caxi nijstä/ jotca händä palwelit/ Timotheuxen ja Erastuxen/ mutta idze hän jäi hetkexi aica Asiaan. Sillä ajalla nousi/ ei wähin capina sijtä tiestä: Sillä yxi Hopiaseppä Demetrius nimeldä/ teki Dianalle

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

hopiaisia Templitä/ josta nijlle oli suuri woitto/ jotca sitä wirca pidit: Ne hän cudzui cocon/ ja sanoi nijlle wircamiehille: Miehet/ te tiedätte että meillä on tästä wirasta elatus: Ja te näette ja cuuletta/ ettei ainoastans EpHes os/ mutta läHes caikesa Asian maasa on tämä Pawali uscottanut ja paljo Canssa käändänyt pois/ sanoden: ei ne ole jumalat/ cuin ihmisten käsillä tehdän: Joca ei ainoastans meidän wircam turhan saata/ ettei se mitän maxa: mutta myös sen suuren naisjumalan Dianan Templi ei minäkän pidetä/ ja hänen cunnians hucku/ jolle cuitengin caicki Asia/ ja coco mailma jumalan palwelusta tekewät. Cosca he nämät cuulit/ wihastuit he/ ja huusit/ sanoden: suuri on EpHeserein Diana. Nijn caicken Caupungihin tuli meteli/ ja he carcaisit yximielisest Cadzelluspaickan/ ja otit kijnni Gajuxen ja Aristarchuxen/ jotca olit Macedoniasta Pawalin cumpanit. Mutta cuin Pawali tahdoi Canssan secan mennä/ nijn ei Opetuslapset händä laskenet. Ja muutamat Päämiehet Asiast/ jotca hänen ystäväs olit/ lähetit hänen tygöns/ ja rucoilit ettei hänen pitänyt Cadzelluspaicallen menemän. Ja muutamat muuta huusit/ nijn että joucko oli peräti secaseuraisin. Ja ei enin osa tiennyt mingätähden he olit tullet cocon. Nijn muutamat Canssasta wedit edes Alexandrin/ jonga Judalaiset eteen syöxit. Nijn Alexander wijttais kädelläns/ ja tahdoi edestäns wastata Canssan edes. Cosca he sijs ymmärsit/ että hän Judalainen oli/ huusit he caicki yhten suuhun/ läHes caxi hetke/ ja sanoit: Suuri on EpHeserein Diana. COsca Canceleri hillidzi Canssan/ sanoi hän: EpHes on miehet/ cuca on se ihminen/ joca ei tiedä/ että EpHes on Caupungi palwele sitä suurta naisjumalata Dianata/ ja sitä Taiwallista Cuwa? Nyt/ ettei yxikän taida sano sitä wastan/ nijn asettacat sijs teidän/ ja älkät mitän tyhmäst toimittaco. Te oletta nämät miehet wetänet edes/ jotca ei Kircon warcat/ eikä teidän naisjumalan pilckajat ole. Mutta jos Demetriuxella ja jotca hänen cansans yhdes wiras owat/ on jotakin jotacuta wastan/ nijn pidetän Laki ja oikeus/ owat myös Maanwanhimmat/ candacan siellä ja wastatcan keskenäs. Mutta jos teillä on muuta candamista/ nijn ratcaiscan toimellises cocouxes: Sillä se on waarallinen/ että me nuhtesen tulemme tämän päiwäisen capinan tähden/ ja ettei yhtän syytä ole/ josta me

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

taidaisimma tämän metelin tilan nimittä/ ja cuin hän nämät puhunut oli/ laski hän Canssan menemän.

Sijttecuin capina lackais/ cudzui Pawali Opetuslapset tygöns ja terwehti heitä/ ja läxi matcans Macedoniaan. Ja cuin hän ne maacunnat waelsi/ ja oli heitä monilla sanoilla neuwonut/ tuli hän Grecan maalle/ ja wijwyi siellä colme Cuucautta. Ja että Judalaiset wäyjit händä/ cosca hänen piti Syriaan menemän/ aicoi hän palaita Macedonian cautta. Mutta Sopater Berreast seurais händä Asian asti/ waan THessalonicast Aristarchus ja Secundus/ ja Gajus Derbenist/ ja Timotheus. Mutta Asiasta Tychicus ja Trophimus. Nämät läxit edellä/ ja odotit meitä Troadas. Mutta me purjehdimma jälkeen Pääsiäisen Philippistä/ ja tulimma heidän tygöns Troadaan wijdesä päiwäsä/ ja wijwyimme siellä seidzemen päiwä. MUtta ensimmäisnä lepopäiwänä/ cosca Opetuslapset cocounsit leipä taittaman/ Saarnais heille Pawali. Ja toisna päiwänä tahdoi hän matcusta/ ja pidensi Saarnans hamann puoli yöhön asti. Ja monda kyntilätä oli sytytetyt Salisa/ josa me olimma cogosa. Nijn yxi nuorucainen/ nimeldä Eutychus/ istui ackunalla/ ja raukeis sikiään uneen/ Pawalin cauwan puhues/ ja raukeis wielä enemmän uneen/ ja langeis alas colmannest ullacost/ ja otettin cuolluna ylös. Nijn Pawali astui alas/ ja laski idzens hänen päällens ja otti sylijns/ ja sanoi: älkät capinoitco/ sillä hänen sieluns on wielä hänes. Nijn hän nousi/ ja taitti leipä/ ja söi/ ja puheli cauwan heidän cansans/ hamann päiwän coittaman asti/ ja nijnn läxi hän matcans. Nijn he toit sen nuorucaisen eläwänä/ ja tulit sijtä suurest lohduetuxi. MUtta me astuimma hahten/ ja purjehdimma Assonijn/ ja tahdoimma siellä Pawalin otta sisälle: sillä hän oli hanginnut maata myöden menemän. Cosca me Assonis yhdyimme/ otimma me hänen sisälle/ ja tulimma Mitylanaan. Siellä me purjehdimma/ ja tulimma toisna päiwänä Chion cohdalle. Ja taas päiwä jälkeen tulimma me Samoon/ ja wijwyimme Trogiliosa. Ja lähimmäistä päiwä jälkeen tulimma me Miletumijn: sillä Pawali oli aicoinut purjehtia EpHes on ohidze/ ettei hän Asiaa aica culutais: sillä hän kijruhti (jos hänelle olis mahdollinen ollut) Heluntaixi Jerusalemijn. MUtta hän lähetti Miletumist sanan EpHes oon/ ja cudzutti Seuracunnan wanhimmat tygöns. Cosca he

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

tulit/ sanoi hän heille: te tiedätte cuinga minä olen ollut aina teidän tykönän/ ensimmäisestä päivästä asti/ cuin minä Asiaan tulin: Palwellen HERra caikella sydämen nöyrydellä/ ja monilla kyyneleillä/ ja kiusauxilla/ jotca minun cohtani Judalaisten wäjymisestä tulit: En ole minä myös mitän tarpellista teidän salannut/ jota en minä ole teille ilmoittanut/ mutta olen teitä opettanut julkisest ja erinäns. Todistain sekä Judalaisten että Grekein edes sitä parannust/ cuin Jumalan edes on/ ja sitä usco/ joca meidän HERran Jesuxen Christuxen päälle on. Ja cadzo/ minä sidottuna Hengesä matcustan Jerusalemiin/ engä tiedä mitä minulle siellä tapahtu: Waan että Pyhä Hengi jocaidzes Caupungis ennusta/ ja sano sitet ja murhet minua siellä odottawan. Mutta en minä nijstä lucua pidä/ engä tottele paljo hengestäni/ että minä juoxuni täytäisin ilolla/ ja sen wiran jonga minä olen HERralda Jesuxelda ottanut/ todistaxeni Evangeliumi Jumalan armosta. Ja cadzo/ minä tiedän ettet te sillen saa nähdä minun caswojani/ caicki te joidenga cautta minä olen waeldanut/ ja Jumalan waldacunda Saarnannut. Sentähden minä todistan teille tänäpäni/ että minä olen wiatoin caickein werestä: Sillä en minä ole mitän teidän salannut/ waan olen teille caiken Jumalan neuwon ilmoittanut. NIjn ottacat sijs idzestänne waari/ ja caikesta laumasta/ johon Pyhä Hengi on teidän Pispaxi pannut/ caidzeman Jumalan Seuracunda/ jonga hän werelläns on woittanut. Sillä minä tiedän minun lähtemiseni jälkeen tulewan teidän secaa hirmuiset sudet/ jotca ei lauma armahda. Ja teidän seastan nousewat miehet/ jotca wäärä opetusta puhuwat/ ja wetäwät Opetuslapsia tygöns. Sentähden olcat walpat ja muistacat/ etten minä colmena ajastaicana ole lacainnut öillä '6Aa päiwillä cutakin teitä kyyneleillä neuwomasta. Ja rackat weljet/ minä annan teidän Jumalan/ ja hänen armons sanan halduun/ joca wäkewä on teitä rakendaman/ ja andaman teille perinnön caickein pyhitettyin seasa. En minä ole yhdengän hopena eli culda elickä waatteita pyytännyt: Sillä idze te kyllä tiedätte että nämät kädet owat minun tarpeni/ ja nijden/ jotca minun cansani olit/ saattanet. Minä olen teille caicki ilmoittanut/ että nijn pitä työtä tehtämän: corjaman heickoja/ ja muistaman HERran Jesuxen sanoja/ cuin hän sanoi: autuambi on anda cuin

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

otta. Ja cuin hän nämät sanonut oli/ langeis hän polwillens/ ja rucoili caickein heidän cansans. Ja suuri itcu tuli heille caikille/ ja langeisit Pawalin caulaan/ ja suuta annoit hänelle/ murehtien/ enimmitten sen sanan tähden/ cuin hän oli sanonut: Ettei heidän pitänyt enämbi hänen caswojans näkemän. Ja saatit händä hahten.

COsca sijs me heistä luowuimme/ menimmä me cohdastans Coon/ ja toisna päiwänä Rodumijn/ ja sieldä Pataraan. Ja cuin me sieldä hahden saimma/ joca Pheniciaan hangidzi/ sijhen me astuimme/ ja läximme matcan. Ja cuin Cyprus rupeis näkymän/ jätimme me sen wasemmalle puolelle/ ja purjehdimma Syriaan/ ja tulimme Tyroon: sillä siellä piti se haaxi tyhjättämän. Ja cuin me löysimmä Opetuslapsia/ nijn me olimma siellä seidzemen päiwä. Ja ne sanoit Pawalille Hengen cautta/ ettei hänen pitänyt Jerusalemiijn menemän. Ja tapahdui/ cosca me ne päiwät olimma wiettänet/ nijn me läximme matcan. Ja he saatit caicki meitä emändäins ja lastens cansa Caupungist ulos/ ja me langeisimma rannas polwillem/ ja rucoilimma. Ja sijtte cuin me toinen toistam terwehdimmä/ nijn me astuimma hahten/ ja he palaisit cotians. MUtta me päätimmä meidän purjehdus retkemme Tyrosta/ ja tulimme Ptolomaidaan/ ja terwehdimmä weljiä/ ja olimma päiwän heidän tykönäns. Toisna päiwänä läximmä me matcan/ jotca Pawalin cansa olimma/ ja tulimme Cesareaan. Ja menimmä Philippus Evangelistan huonesen/ joca oli yxi nijstä seidzemest. Ja jäimme hänen tygöns. Ja hänellä oli neljä tytärtä Neidzyttä/ jotca Propheteraisit. Ja että me olimma siellä monda päiwä/ tuli alas Judeasta yxi Propheta/ Agabus nimeldä. Cosca hän tuli meidän tygömmä: Otti hän Pawalin wyön/ ja satoi jalcains ja kättens ymbärins/ ja sanoi: nijn sano Pyhä Hengi: että sen miehen/ jonga tämä wyö on/ pitä Judalaiset nijn Jerusalemis sitoman/ ja andawat hänen ylön pacanain käsijn. Mutta cosca me sen cuulimma/ rucoilimma/ sekä me/ että muut jotca siinä olit/ ettei hänen pitänyt Jerusalemiijn menemän. Nijn Pawali wastais: Mitä te teette/ että te itkette/ ja rascautate minun sydändäni? Sillä minä olen walmis/ en ainoastans sidotta/ mutta myös cuoleman Jerusalemis HERran Jesuxen Nimen tähden. Ja ettei händä woitu uscotetta/ nijn me sijhen

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

tydyimme/ sanoden: tapahtucon HERran tahto. JA nijden päiwäin jälken tulimma me walmixi/ ja menimmä Jerusalemijn. Ja tulit muutamat Opetuslapset Cesareasta meidän cansam/ ja toit yhden wanhan Opetuslapsen cansans Cyprumist/ nimeldä Mnason/ joca meitä piti huonesens ottaman. Ja cosca me saimma Jerusalemijn/ nijn weljet mielelläns meidän wastanotit. TOisna päiwänä meni Pawali meidän cansam Jacobin tygö/ cuhunga caicki wanhimmat coconnuit. Cosca hän heitä oli terwehtänyt/ jutteli hän järjestäns/ mitä Jumala oli hänen wircans cautta pacanain seas tehnyt. Mutta cuin he nämät cuulit/ cunnioitit he HERra/ ja sanoit hänelle: sinä näet racas weli/ cuinga monda tuhatta Judalaista owat usconet/ ja ne caicki ahkerast Lain puolda pitäwät. He owat sinusta cuullet/ että sinä opetat luopumista Mosexest/ caikille Judalaisille jotca pacanain seas asuwat/ ja sanot: ei heidän pidä ymbärinsleickaman heidän lapsians/ eikä enä sen tawan jälken waeldaman. Mikä sijs on? caiketi pitä Canssan tuleman cocon/ jotca kyllä saawat tietä sinun tullexi. Nijn tee sijs mitä me sinulle sanomma. MEillä on täsä neljä miestä/ joilla on lupaus/ ota ne tygös/ ja puhdista sinus heidän cansans/ ja culuta jotakin sijhen/ että he ajelisit pääns/ ja sijtä he caicki ymmärtäwät/ ettei se mitän ole cuin he sinusta cuullet owat/ mutta että sinäkin waellaisit/ nijncuins olisit Lain pitäwä. Mutta uscowaisille pacanoista olemma me kirjoittanet ja päättänet/ ettei heidän tarwita näistä mitän pitämän. Waan että he nijtä wäldäisit/ jotca epäjumalille owat uhratut/ ja werta/ ja läkähtynyitä/ ja salawuoteutta. Nijn Pawali otti ne miehet tygöns/ ja puhdisti idzens toisna päiwänä heidän cansans/ ja meni Templijn/ ja annoi hänens nähtä/ että puhdistus päiwät olit täytetyt/ haman sijhenasti cuin jocaidzen edestä heidän seasans uhri oli uhrattu. COsca jo lähes seidzemen päiwä culunut oli/ näit hänen ne Judalaiset/ jotca Asiasta olit/ Templis/ ja kehoitit caiken Canssan/ paiscaisit kätens hänen päällens/ ja huudit/ Israelin miehet/ auttacat. Tämä on se mies joca caickia ihmisiä caikis paicis opetta/ wastoin tätä Canssa/ wastoin Lakia/ ja wastoin tätä sia. Ja semmengin hän on wienyt Grekit Templijn/ ja rijwais tämän pyhän sian. Sillä he olit nähnet Trophimuxen EpHes ost hänen cansans Caupungis/ ja he

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

luulit että Pawali oli hänen Templijn wienyt. Ja coco Caupungi nosti metelin/ ja wäki juoxit cocon. Nijn he otit Pawalin kijnni/ ja riepoitit hänen ulos Templist/ ja cohta owet suljettin. JA cuin he tahdoit hänen tappa/ nijn ylimmäinen sotajoucon Päämies sai sanan/ että coco Jerusalem oli kehoitettu. Se otti cohta sotawäke ja Sadanpäämiehiä/ ja tuli juosten heidän tygöns. Mutta cosca he näit Sodanpäämiehen ja sotawäen/ lackaisit he Pawalita hosumast: Cosca päämies läHes tyi/ kijnniotti hän hänen ja käski sitoa cahdella cahlella: ja kysyi/ cuca hän olis/ eli mitä hän oli tehnyt? Mutta Canssast huusi yxi sitä/ toinen tätä. Cosca ei hän oikein tainnut ymmärtä huminan tähden/ käski hän hänen wiedä Scantzijn. Ja cuin hän trappuin eteen tuli/ cannettin hän sotamiehildä/ Canssan wäkiwallan tähden/ Sillä paljo Canssa noudatit händä/ ja parguit: poisota händä. Ja cosca Pawali oli Scantzijn tullut/ sanoi hän Sodanpäämiehelle/ saango minä sinua puhutella? Hän sanoi: taidatcos Grecan kielen? etkös ole se Egyptin mies/ joca ennen näitä päiwiä capinan nosti/ ja wei corpeen neljä tuhatta murhamiestä? Nijn Pawali sanoi: minä olen Judalainen Tarsist/ yxi cuuluisan Caupungin asuwainen Ciliciasta/ minä rucoilen sinua/ salli minun puhua Canssalle. Ja hän salli sen. Nijn Pawali seisoit trapuilla/ ja wijttais kädelläns Canssan puoleen. Cosca suuri waikitus tuli/ puhui hän heille Ebrean kielellä/ ja sanoi: MIehet/ rackat weljet ja Isät/ cuulcat minun wastaustani/ cuin minä teille sanon. Cosca he cuulit hänen Ebrean kielellä heillens puhuwan/ waickenit he enämmin. Ja hän sanoi: minä olen Judan mies/ Tarsos Cilicias syndynyt/ ja täsä Caupungis caswatettu Gamalielin jalcain juures/opetettu wisust Wanhimbain Laisa/ ja oli Jumalan puolda pitäväinen/ nijncuin tekin caicki oletta tänäpä: Ja olen tätä tietä wainonnut haman cuoleman asti/ minä sidoin heitä ja tornijn panin/ sekä miehiä että waimoja: Nijncuin ylimmäinen Pappi/ ja coco Wanhimbain joucko minun todistajani owat/ joilda minä otin lähetyskirjat weljein tygö/ ja waelsin Damascuun/ että minä ne/ jotca siellä olit sidottuna/ olisin tuonut Jerusalemijn rangaista. Nijn tapahdui minun matcas ollesani/ cosca minä puolipäiwän aican Damascua läHes tyin/ walais suuri kirckaus Taiwahast minua ymbärins. Ja minä langeisin maahan/ ja

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

cuulin änen minulleni sanowan: Saul/ Saul/ mixis minua wainot: Nijn minä wastaisin: cuca sinä olet HERra? Hän sanoi minulle: minä olen Jesus Nazarethist/ jota sinä wainot. Mutta ne jotca minun cansani olit/ näit kyllä kirckauden ja peljästyit/ waan ei he hänen äändäns cuullet joca minua puhutteli. Nijn minä sanoin: HERra/ mitä minun pitä tekemän? HERra sanoi minulle: Nouse ja mene Damascuun/ ja siellä sinulle sanotan caicki mitä sinun on säättö tehdä. Ja cosca en minä nähnyt sen walkeuden kirckauden tähden/ talutettin minä käsistä minun cumpaneildani/ ja tulin Damascuun. JA siellä oli xxi jumalinen mies Lain jälken/ Ananias nimeldä/ hänestä oli hywä sanoma caickein Judalaisten seasa/ jotca siellä asuit/ Hän tuli minun tygöni/ seiso ja sanoi minulle: racas weljen Saul/ cadzo ylös. Ja minä cadzoin sillä hetkellä hänen päällens. Nijn hän sanoi: Meidän Isäim Jumala on sinun walmistanut/ että sinun pitä tundeman hänen tahtons/ ja näkemän sen wanhurscan/ ja cuuleman ändä hänen suustans: Sillä sinun pitä oleman hänen todistajans caickein ihmisten edes/ nijstä cuins nähnyt ja cuullut olet. Ja mitäs nyt wijwyttelet? Nouse/ ja anna sinus casta ja pestä pois sinun syndis ja rucoile HERran nime. Nijn tapahdui/ cosca minä Jerusalemijn palaisin/ ja rucoilin Templis/ että minä tulin horroxijn: Ja näin hänen minulle sanowan: riennä ja kijrust lähde Jerusalemist: sillä ei he ota wastan sinun todistustas minusta. Ja minä sanoin: HERra/ idze he tietävät/ että minä panin tornijn ja piexin jocaidzes Synagogas nijtä cuin sinun päälles uscoit/ Ja cosca Stephanin sinun palwelias weri wuodatettin/ olin minä myös sijnä läsnä/ ja mielistyin hänen cuolemaans/ ja wartioidzin nijden waatteita/ cuin hänen tapoit. Ja hän sanoi minulle: mene: sillä minä lähetän sinun cauwas pacanain tygö. JA he cuulit händä haman tähän sanan asti: nijn he corgotit änen ja sanoit: ota pois sencaltainen ihminen maan päädä: sillä ei hänen ole luwallinen elä. Ja cuin he nijn parguit/ heittelit waatteitans ja nackaisit tomua tuulen: Andoi Sodanpäämies hänen wiedä Scantzijn/ ja käski piestä ja tutkia/ että hän sais tietä/ mingätähden hänen päällens nijn huuttin. Cosca hän händä nuorilla sidoi/ sanoi Pawali Sadanpäämiehellä/ joca läsnä seiso: ongosta teidän cohtullinen Romalaista hosua ilman

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

oikeudeta ja duomiota? Cosca Sadanpäämies sen cuuli/ meni hän Sodanpäämiehen tygö/ ilmoitti hänelle/ ja sanoi: Mitäs tahdot tehdä? sillä tämä mies on Romalainen. Nijn Sodanpäämies meni hänen tygöns/ ja sanoi hänelle: sanos minulle/ jos sinä olet Romalainen? Hän sanoi: olen nijngin. Ja Sodanpäämies wastais: minä olen suurella rahalla tämän Caupungin oikeuden woittanut. Mutta Pawali sanoi: minä olen myös Romalainen. Ja he läxit cohta hänen tyköns tutkimast. Ja Sodanpäämies rupeis pelkämän sijttecuin hän sai tietä hänen Romalaisen olewan/ että hän hänen sitonut oli. TOisna päiwänä tahdoi hän wisummast tietä/ mingätähden hänen päällens Judalaisilda cannettin/ ja päästi hänen siteistä/ ja käski ylimmäiset Papi/ ja caiken Raadin tulla cocon/ ja andoi Pawalin tulla heidän eteens. NIin Pawali cadzahti Raadin päälle/ ja sanoi: Miehet rackat weljet/ minä olen hywällä tunnolla waeldanut Jumalan edes tähän päiwän asti. Nijn ylimmäinen Pappi Ananias käski nijtä cuin läsnä seisoit/ lyödä händä wasta suuta. Pawali sanoi hänelle: lyökön sinua Jumala/ sinä walkexi tehty seinä/ istutco sinä ja duomidzet minua Lain jälken/ ja käsket minua lyödä wastoin Lakia? Mutta ne cuin läsnä seisoit/ sanoit: kiroiletco sinä ylimmäistä Jumalan Pappia? Pawali sanoi: en minä tienny/ rackat weljet/ händä ylimmäisexi Papixi: sillä kirjoitettu on: sinun Canssas ylimmäistä ei sinun pidä kiroileman. COsca Pawali tiesi/ että heitä oli yxi osa Sadduceuxista/ ja toinen osa Phariseuxista/ huusi hän Raadin edes: miehet rackat weljet/ minä olen Phariseus/ ja Phariseuxen poica/ minun päälleni cannetan toiwon ja cuolluitten ylösnousemisen tähden. Ja cuin hän sen sanonut oli: tuli rijta Phariseusten ja Sadduceusten wälille/ ja he ercanit. Sillä ei Sadduceuxet sano olewan cuolluitten ylösnousemista/ eikä Engelitä/ eikä Hengiä: mutta Phariseuxet tunnustawat molemmat olewan. Nijn tuli suuri parcu/ ja Kirjanoppenet Phariseusten Lahgosta nousit/ kilwoittelit ja sanoit: en me mitän wääryttä löydä täsä mieHes ä/ jos Hengi taicka Engeli on hänelle puhunut/ nijn en me taida Jumalata watan sotia. Ja että suuri capina nousi/ pelkäis Sodanpäämies/ ettei he Pawalita ricki rewäisis/ ja käski sotawäen alasmennä/ ja poistemmata händä heidän seastans/ ja Scantzijn wiedä.

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

MUtta yöllä sen jälkeen/ seiso HERra hänen tykönäns/ ja sanoi: ole wahwas turwas Pawali/ Sillä nijncuin sinä olet minusta Jerusalemis todistanut/ nijn sinun pitä Romisakin todistaman. JA cosca päiwä tuli/ cocoisit heidäns muutamat Judalaisista/ ja sadattelit idzens/ ettei heidän pitänyt ennen syömän eikä juoman/ cuin he Pawalin tappaisit. Ja nijtä oli enämbi cuin neljäkymmendä miestä/ jotca walan tehnet olit. Ne menit ylimmäisten Pappain/ ja wanhimbain tygö/ ja sanoit: me olemma sadatuxilla meitäm kironnet/ ei ennen einettä maistawam/ cuin me Pawalin tapamme. Nijn ilmoittacat sijs Sodanpäämiehelle ja Raadille/ että hän huomenna tois hänen teidän eteen/ nijncuin te tahdoisitta jotakin todembata häneldä tiedusta/ mutta ennencuin hän pääse edes/ olemma me walmit händä tappaman. COsca Pawalin sisaren poica heidän wäjymisens cuuli/ meni hän Scantzijn/ ja ilmoitti nämät Pawalille. Nijn Pawali cudzui yhden Sadanpäämiehistä tygöns/ ja sanoi: wie tämä nuorucainen Sodanpäämiehen tygö: sillä hänellä on jotakin hänelle sanomist. Nijn hän otti sen/ ja saatti hänen Sodanpäämiehen tygö/ ja sanoi: sidottu Pawali cudzui minun tygöns/ ja rucoili minua tätä nuorucaista sinun tygös saatta/ jolla on sinulle jotakin sanomist. Nijn Sodanpäämies rupeis hänen käteens/ ja wei hänen erinäns/ ja kyseli häneldä: mitä hän hänelle tahdois sanoa? Nijn hän sanoi: Judalaiset owat wannonet sinua rucoilla/ ettäs huomenna tuotaisit Pawalin Raadin eteen/ nijncuin he jotakin todembata häneldä cuuldelisit. Mutta älä heitä tottele? sillä enämbi cuin neljäkymmendä miestä wäjä händä/ jotca owat heitäns sadattanet/ ei ennen syöwäns eikä juowans/ cuin he hänen tappaisit/ ja he owat nyt walmit/ odottamas sinun lupamistas. NIin Sodanpäämies laski nuorucaisen matcans/ ja haasti händä kellengän sanomast/ että hän nämät hänelle ilmoittanut oli. Ja hän cudzui tygöns caxi Sadanpäämiestä/ ja sanoi: walmistacat caxi sata sotamiestä menemän Cesareaan/ ja seidzemenkymmendä radzasmiestä/ ja caxi sata keihäsmiestä colmannella hetkellä yöstä: Ja walmistacat muutamita juhtia/ että he Pawalin nijden päälle istuttawat/ ja wiewät terwenä Felixen Maanwanhimman tygö: Ja kirjoitti Kirjan tällä tawalla. CLaudius Lysias/ sille jalolle Maanwanhimmalle

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

Felixelle/ ilo: Tämän miehen olit Judalaiset kijnniottanet/ ja tahdoit hänen tappa. Nijn tulit minä parhallans sotawäellä secaa/ ja temmaisain hänen pois/ että minä ymmärsin hänen Romalaisen olewan. Ja cosca minä pyysin syytä tietä/ mistä he händä nuhtelit/ nijn minä wein hänen heidän Raadins eteen: Ja löysin cannettawan hänen päällens heidän Lakins kysymyxiä. Ja ei cuitengan heillä ollut yhtän cuoleman eli sitehin syytä. Ja cuin minulle sijtä wäjymisestä ilmoitettin/ jota Judalaiset hänelle walmistit/ lähetin minä cohta hänen sinun tygös/ ja sanoin hänen rijtaweljillens: mitä teillä on händä wastan/ nijn sanocat Maanwanhimman edesä. Ole hywästi. JA Sotamiehet otit Pawalin/ nijncuin heille käsketty oli/ ja weit hänen yöllä Antipatrideen. Ja toisna päiwänä annoit he radzasmiesten händä seurata/ ja palaisit Scantzijn. Cosca he tulit Cesareaan/ ja annoit Kirjan Maanwanhimmalle/ nijn he asetit myös Pawalin hänen eteens. Cosca Maanwanhin oli Kirjan lukenut/ ja kysynyt custa maacunnasta hänen piti oleman/ ja että hän ymmärsi hänen Ciliciasta olewan/ sanoi hän: Minä tahdon sinua cuulla sinun rijtaweljeis läsnä olles. Ja käski hänen kätke Herodexen Raadihuonesen.

Wiiden päiwän perästä meni Ananias ylimmäinen Pappi/ wanhimbain ja sen selwäkielisen Tertulluxen cansa Maanwanhimman tygö/ Pawalita wastan. Ja cuin Pawali oli eteen cudzuttu/ rupeis Tertullus candaman/ ja sanoman: me elämme hywäs rauhas sinun allas/ ja täsä Canssas päätetän monda hywä asiata sinun toimellas/ caickein jaloim Felix: Jota me aina ja jocapaicas mielelläm caikella kijtoxella ylistämme. Waan ettes täsä cauwan wijwytetäis/ rucoilen minä sinua ettäs pikimmäldäs meitä cuulisit/ sinun wacudes tähden. Me olemma löynnet tämän miehen wahingolisexi/ joca nosta capinan caikille Judalaisille ymbäri coco maan pijrin/ ja on Nazareusten eriseurain ylimmäinen: Hän on kiusannut Templiäkin rijwata/ jongatähden me otimma hänen kijnni/ ja tahdoimma duomita hänen meidän Lakimme jälken. Mutta Sodanpäämies Lysias tuli suurella wäellä siihen secaa/ ja päästi hänen meidän käsistäm. Ja käski hänen rijtaweljens tulla sinun tygös/ josta sinä taidat ymmärtä/ jos sinä tahdot idze wisust kysellä/ mistä me hänen päällens cannamme. Ja Judalaiset tähän myös lisäisit/ sanoden nijn olewan. NIin

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

Pawali wastais/ cosca Maanwanhin händä wijttais puhuman: että minä tiedän sinun monda ajastaica ollen tämän Canssan Duomarina/ tahdon minä pelkämät edestäni wastata. Sillä sinä taidat ymmärtä/ ettei enämbi ole cuin caxitoistakymmendä päiwä/ sijttecuin minä ylösmenin Jerusalemijn rucoileman. Ja ei he ole minua löytänet puhumast yhdengän cansa/ ei capinata nostamast Canssan seas/ ei Synagogis/ eikä Caupungis. Ei he myös ensingän taida niytä wahwista/ cuin he minun päälleni candawat. Mutta sen minä cuitengin sinulle tunnustan/ että minä tämän tien cautta/ jonga he eriseuraxi cudzuwat/ nijn palwelen minun Isäini Jumalata/ että minä uscon caicki cuin Laisa ja Prophetais kirjoitetut owat/ Ja pidän sen toiwon Jumalan puoleen/ jota hekin odottawat/ cuin on: että cuolluitten ylösnousemus pitä oleman/ sekä hurscasten että wääräin: Ja sentähden minä harjoitan aina idziäni pitämän caikis hieromattoman omantunnon/ Jumalan ja ihmisten edes. Mutta cosca minä monen ajastajan perästä tulin Almuista ja uhria Canssalleni tekemän: Löysit he minun puhdistettuna Templis/ ilman yhdetäkän capinata ja metelitä. Mutta muutamat Judalaiset Asiasta/ joidenga nyt tulis täsä olla wastamas ja candamas/ jos heillä jotakin on minua wastan: Eli sanocan nämät/ jos he jotakin wääräyttä owat minusa löytänet/ että minä nyt täsä Raadin edes seison. Mutta tämän sanan tähden/ cuin minä heidän seasans seisoisani cuolluitten ylösnousemisest huudin/ minä teildä tänäpä duomitan. COsca Felix tämän cuuli/ wijwytti hän heitä: sillä hän tiesi tämän tien menon: Ja sanoi: cosca Lysias Sodanpäämies alastule/ nijn minä tahdon tutkia teidän asian. Ja käski Sadanpäämiehen kätke Pawalin/ ja andoi hänen saada lewon/ eikä yhdengän hänen omians kieldänyt händä palwelemast/ taicka käymäst hänen tykönäns. MUTta muutamain päiwäin perästä tuli Felix emändäns cansa Drusillan/ joca Judalainen oli/ ja cudzutti Pawalin eteens/ ja cuuldeli händä uscosta Christuxen päälle. Cosca Pawali puhui wanhurscaudest ja puhtast elämäst/ ja tulewaisesta Duomiosta/ peljästy Felix/ ja sanoi: Mene tällä haawalla matcas/ cosca minä saan tilan/ nijn minä sinun tygöni cudzutan. Ja nijn hän toiwoi Pawalin hänellens raha andawan/ että hän olis hänen päästänyt/

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

jongatähden hän myös usein hänen tygöns cudzutti/ ja puheli hänen cansans. Cosca caxi ajastaica culunut oli/ tuli Portius Festus Felixen siaan. Mutta Felix tahdoi Judalaisten mielä nouta/ ja jätti Pawalin siteihin. COsca Festus oli tullut maacundan/ waeli hän Cesareasta colmannen päiwän perästä Jerusalemijn. Nijn ylimmäinen Pappi/ ja ylimmäiset Judalaisista tulit hänen eteens Pawalita wastan/ rucoilit händä/ Ja pyysit hänelä suosiota händä wastan/ että hän cudzutais hänen Jerusalemijn. Ja wäyjit händä tappaxens tiellä. Nijn Festus wastais: että Pawali piti hywin kätkestämän Cesareas/ ja että hän tahdoi idze pian sinne waelä/ Jotca sijs teidän seasan (sanoi hän) woiwat sinne tulla/ ne tulcan alas meidän cansam/ ja jos jotakin syytä on täsä miehes / nijn candacat hänen päällens. COsca hän sijs oli heidän tykönäns wijpynyt enemmän kuin kymmenen päiwä/ läxi hän alas Cesarean. Ja toisna päiwänä istui hän Duomioistuimella/ ja käski Pawalin edestuada. Cosca hän sinne tuotin/ astuit ne Judalaiset edes/ jotca olit Jerusalemista tullet/ ja edestoit monda ja suurta wica Pawalita wastan/ joita ei he woinet wahwista: Sillä Pawali wastais edestäns: En minä ole mitän rickonut/ en Judalaisten Lakia/ en Templiä/ engä Keisarica wastan. NIin Festus tahdoi Judalaisten mielä nouta/ wastais Pawalita/ ja sanoi: tahdotcos mennä ylös Jerusalemin/ ja siellä näistä oikeudella seiso minun edesäni: Mutta Pawali sanoi: minä tahdon seiso Keisarin oikeuden edes/ ja sijnä minä duomittacon/ en minä ole Judalaisille mitän wääryttä tehnyt/ kuin sinä idzekin tiedät. Sillä jos minä olen jongun wahingoittanut/ eli minun hengeni rickonut/ nijn en minä tahdo wälttä cuolemata/ jos ei taas mitän nijstä ole/ kuin he minun päälleni candawat/ nijn ei yxikän taida minua anda heidän käsijns/ minä turwan Keisarihin. Nijn Festus puhutteli Raadia/ ja wastais: Keisarihin sinä turwaisit/ Keisarin tygö pitä myös sinun menemän. MUtta kuin muutamit päiwät olit culunet/ tuli Cuningas Agrippa ja Bernice alas Cesarean Festusta terwehtämän. Ja kuin he siellä monda päiwä wijwyit/ jutteli Festus Pawalin asian Cuningalle/ ja sanoi: Felix jätti tähän yhden miehen Fangixi: Josta/ kuin minä Jerusalemis olin/ ylimmäiset Papit/ ja Judalaisten wanhimmat ilmoitit minulle/ pyytäin duomiota hänen päällens.

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

Joille minä wastaisin: ei se ole Romarein tapa/ että ihminen ennen mestatan/ cuin se/ jonga päälle cannetan/ saa rijtaweljens siwuns seisoman/ ja saa idzens warjella candeista. Sentähden cosca he tänne tulit/ istuin minä cohta toisna päiwänä ilman wijwyttelemät oikeuteen/ ja käsikin miehen edestuada. Cosca päällecandajat tulit/ nijn ei he yhtän syytä edestuolet cuin minä taisin luulla: Mutta heillä oli muutamita kysymyksiä händä wastan heidän taicauxistans/ ja yhdest cuolluest Jesuxest/ jonga Pawali todisti eläwän. Ja että minä sijtä kysymykest epäilin/ kysyin minä ios hän olis tahtonut mennä Jerusalemiin/ ja siellä olis näistä duomittu. Mutta cosca Pawali lyckäis asians Keisarin ala/ annoin minä hänen kätettä/ siihenasti cuin minä hänen Keisarin tygö lähetäisin. Niin Agrippa sanoi Festuxelle: minä cuulisin myös mielelläni sitä miestä. Hän sanoi: huomena saat sinä händä cuulla. Ja toisna päiwänä tuli Agrippa ja Bernice suurella coreudella Rastupan/ Päämiesten ja Caupungin ylimmäisten cansa. Ja Pawali tuotin edes Festuxen käskyn jälkeen. Ja Festus sanoi: Cuningas Agrippa ja caicki miehet/ jotca täsä meidän cansam oletta/ te näette nyt sen miehen/ josta caicki Judalaisten cocous on minua rucoillut/ Jerusalemis ja myös täällä huutain/ ettei hänen pidäis enämbi elämän. Mutta cuin minä cuulin/ ettei hän ollut mitän paha tehnyt/ josta hän olis hengens rickonut. Ja että hän myös turwais Keisarijn/ nijn minä aiwoin hänen sinne lähettä. Josta ei minulla ole mitän wahwa Herralle kirjoitta: sentähden tuotin minä hänen teidän eteen/ ja enimmitten sinun etees Cuningas Agrippa/ että cosca hänen asians wisummast tutkitaisin nijn minäkin saisin jotakin kirjoittamista: Sillä se on minun nähdäxeni wäärin/ että hän sidottuna lähetetän/ ja ei hänen syytäns ilmoiteta/ josta hänen päällens cannetan.

AGrippa sanoi Pawalille: sinun on lupa puhua edestäs. Nijn Pawali ojensi kätens ja puhui edestäns/ sanoden: Se on sangen minun mieleeni/ racas Cuningas Agrippa/ että minä tänäpäen saan sinun edesäs wastata caikista nijstä asioista/ joista minun päälleni Judalaisilda cannetan/ Lijatengin/ että sinä tiedät caicki tawat ja Judalaisten kysymyket. Sentähden rucoilen minä sinua/ että kärsiwäisestä minua cuulisit. CAicki tosin Judalaiset tietäwät

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

minun elämäni hamast nuorudest/ nijn cuin se algusta ollut tämän Canssan seas Jerusalemis: Jotca minun ennen owat tundenet/ jos he tahdoisit todista: Sillä minä olen yxi Phariseus/ joca on caickein cowin eriseura meidän jumalan palweluxesam. Ja minä seison nyt täsä/ ja minun päälleni cannetan sijtä toiwost/ sen lupauxen tähden/ joca Jumalalda on meidän Isillem tapahtunut: Johonga toiwoon ne caxitoistakymmendä meidän suculaistam toiwoit tulewans/ palwellen Jumalata yötä ja päiwä. Tämän toiwon tähden cannetan Judalaisilda minun päälleni/ racas Cuningas Agrippa. Mixi se on ihmeteldäwä teidän tykönän/ että Jumala cuollet herättä. JA minäkin tosin luulin myös idzelläni paljo tekewäni/ cosca minä Jesuxen Nazarenuxen Nime wastan olin: Nijn cuin minä tein Jerusalemis/ ja salpaisin monda Pyhä Tornijn/ jonga päälle minä ylimmäisildä Papeilda olin saanut wallan/ ja cosca he tapettin/ autin minäkin siihen duomioon. Ja rangaisin heitä usein jocaidzes Synagogas/ ja waadein heitä pilckaman/ ja olin heitä wastan ylönpaldisest wimmattu/ ja wainoisin heitä haman muihingin Caupungeihin. Jongatähden minä myös matcustin Damascuun ylimmäisen Papin woimalla ja käskyllä: Mutta puolipäiwän aican (racas Cuningas) näin minä tiellä yhden kirckauden Taiwasta/ kirckamman cuin Auringon paisten/ joca ymbärins walais minun/ ja ne jotca minun cansani waelsit. Cosca me sijs caicki maahan langeisimma/ cuulin minä änen puhuwan minulle Ebrean kielellä/ sanoden: Saul/ Saul/ mixis minua wainot? työläs on sinun tutcainda wastan potkia. Nijn minä sanoin: HERra/ cucas olet? Hän sanoi: Minä olen Jesus jota sinä wainot. Mutta nouse ylös/ ja seiso jalgoillas: sillä sitäwarten minä sinulle ilmestyin/ että minä asetan sinun palweliaksi/ ja nijden todistajaxi cuins näit/ nijn myös/ nijden cuin minä wielä sinulle ilmoittawa olen. Ja tahdon sinun päästä Canssoista ja pacanoista/ joiden tygö minä nyt sinun lähetän/ Heidän silmiäns awaman/ että he heidäns pimeydest walkeuteen käännäisit/ ja eriäisit Perkelen wallast Jumalan tygö/ saaman syndein andexiandamista/ ja perimistä ynnä heidän cansans/ jotca pyhitetän uscon cautta minun päälleni. NIin sijs (racas Cuningas Agrippa) en minä '6Fillut sille taiwalliselle näylle cowacorwainen/ Waan ilmoitin ensin nijlle/ jotca Damascus ja Jerusalemis

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

owat/ ja caikes Judan maacunnas/ ja pacanoille/ että he parannuxen tekisit/ ja käännyisit Jumalan puoleen ja tekisit parannuxen kelwollisia töitä. Tämän tähden owat Judalaiset minun Templis kijnniottanet/ ja tahdoit minun mestata: Mutta Jumalan awun cautta olen minä holhottu/ ja seison wielä tänäpä/ ja todistan sekä pienille että suurille/ engä minä muuta sano kuin Prophetat ja Moses owat sanonet tulewaxi. Että Christuxen piti kärsimän/ ja oleman ensimmäisen cuolluitten ylösousemisest julistamas walkeutta Canssalle ja pacanoille. COsca hän sencaltaisen wastauxen andoi/ sanoi Festus suurella änellä: Pawali/ sinä hulluttelet/ se suuri oppi hullutta sinua. Nijn Pawali sanoi: en minä hulluttele (woimallinen Feste) waan totuden ja toimen sanoja puhun: Sillä kyllä Cuningas nämät tietä/ jonga tykönä minä myös rohkiast puhun/ ja minä luulen hänen caicki nämät tietävän: sillä ei nämät ole salaisest tapahtunet. Uscotcos Cuningas Agrippa Prophetat? minä tiedän/ että uscot. Nijn Agrippa sanoi Pawalille: ei paljo puutu ettes minua saa Christityxi. Pawali sanoi: Minä anoisin Jumalalda/ ettei se puuttuis wähä eikä paljo/ ettet ainoastans sinä/ mutta myös caicki jotca minua tänäpä cuulewat/ tulisit sencaltaisexi kuin minäkin olen/ paidzi näitä siteitä. Ja kuin hän nämät puhunut oli/ nousi Cuningas ylös/ ja Maanwanhin/ ja Bernice/ ja jotca heidän cansans istunet olit. Ja kuin he ercanit/ puhuit he keskenäns/ sanoden: eipä tämä mies ole mitän tehnyt/ kuin cuoleman eli sitet ansainnut on. Nijn Agrippa sanoi Festuxelle: kyllä tämä mies taitaisin päästä/ ellei hän olis Keisarihin turwannut.

MUtta sijttecuin päätetty oli/ että meidän piti Italiaan purjehtiman/ annoit he Pawalin muiden fangein cansa yhden Sadanpäämiehen haldun joca cudzuttin Julius/ Keisarin sotajoucosta. Cosca me sijs astuimma Adramytin hahten/ ja meidän piti purjehtiman Asian ohidze/ laskimma me maalda. Ja meidän cansam oli Aristarchus/ Macedonian mies/ Tessalonicasta/ Ja me tulimma toisna päiwänä Sidonijn. Ja Julius meni hywäst Pawalin cansa/ ja salli hänen mennä ystäwäins tygö/ ja heildä holhotta. Ja kuin me siellä laskimma/ njjn me purjehdimma Cyprin ohidze: että wasta tuulet olit/ Ja kuin me sen meren/ joca Cilician ja Pamphilian cohdalla on/ ylidze

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

purjehdimma/ ja tulimme Myraan/ joca Lycias on. Ja siellä sai Sadanpäämies
kijnni yhden Alexandrian hahden/ joca Italiaan purjehti/ johon hän pani
meidän. Cosca me monda päiwä hitast purjehdimma ja tuscalla Gnidumijn
saawutimme (wastatuulen tähden) nijn me purjehdimma Cretan ala/
Salmonen tykönä/ Ja tulimme tuscalla sen ohidze/ nijn me tulimme yhten
paickan joca caunixi satamaxi cudzutan/ ja oli läsnä Lasean Caupungita.
COsca paljo aica oli culunut/ ja purjehdus oli jo waarallinen/ ja Paaston aica
oli jo culunut/ neuwoi Pawali heitä/ sanoden: Armat miehet/ minä näen/ että
purjehdus tahto olla waarallinen ja wahingolinen ei ainoastans calulle ja
hahdelle/ mutta myös meidän hengellem. Mutta Sadanpäämies uscoi
enämmin Hahdenhaldiata ja Peränpitäjätä/ cuin Pawalin sanoja. Ja cuin ei
satama ollut sowelias yli talwe olla/ nijn he enimmitten mielistyit siihen
neuwoon/ että siellä piti poislaskettaman/ jos he jollakin muoto olisit
woinet tulla Phenician talwimaahan. Joca on Cretan satama etelä lände ja
luodepohja päin. Mutta cuin Etelätuuli rupeis puhaldaman/ luulit he heilläns
myödaisen olewan. Ja cosca he läxit Assosta/ purjehdit he Cretan ohidze.
Mutta ei cauwan aica jälken/ nousi taas meitä wastan Itäpohjast tuulispää/
Ja cuin haaxi tuli waldan/ eikä woinut tuulen tähden ojendua/ laskimme me
sen tuulen haldun culkeman. Ja tulimme yhden saaren tygö/ joca cudzutan
Clauda/ ja saimme tuscalla wenHesen ruweta/ jonga me otimme awuxem/
Ja sidoimme hahten/ peljäten ettei hänen pitänyt carijn sattuman/ ja he
ulosheitit astiat/ ja annoit culke. Cosca suuri ilma päällekäwi/ heitit he toisna
päiwänä calun ulos. Ja colmandena päiwänä heitimme me omilla käsillä
ulos hahden caluja. Mutta cuin en me monena päiwänä Auringota engä
tähte nähnet/ eikä wähin ilma meitä wastan ollut/ nijn meidän elämämme
toiwo oli jo caicki pois. JA cosca me cauwan aica olimme syömätä nousi
Pawali heidän keskellens/ ja sanoi: Miehet/ se olis ollut cohtullinen/ että te
olisitta minua cuullet/ ja ette Cretasta poislaskenet/ ja saatitte meille
taincaltaisen tuscan ja wahingon. Ja nytkin minä neuwon teitä/ olcat hywäs
uscalluxes/ ei teistä yxikän huckan tule/ mutta ainoastans haaxi. Sillä minun
tykönäni seisoit tänä yönä Jumalan Engeli/ jonga oma minä olen/ jota minä

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

palwelen/ ja sanoi: älä pelkä Pawali/ sinun pitä Keisarin eteen asetettaman. Ja cadzo/ Jumala on sinulle lahjoittanut ne caicki cuin sinun cansas purjehtiwat. Sentähden miehet/ älkät peljätkö: sillä minä uscon Jumalan päälle/ että se nijn tapahtu cuin minulle sanottu on: Mutta yhten luoton pitä meidän culkeman. COsca neljästoistakymmenes yö joudui/ tulimma me puoliyön aican Adriaan/ ja haaximiehet luulit näkewäns jongun maacunnan. Ja he heitit ulos luodirihman/ ja löysit caxikymmendä kynärätä sywäxi/ cosca he tulit wähä edemmä/ nackaisit he taas ulos luodirihman/ ja löysit wijsitoistakymmendä kynärätä. Nijn he pelkäisit louckanduwans johongun carihin/ ja heitit ulos neljä Anckurita peräldä hahtia/ ja toiwoit päiwän coittawan. Mutta cuin haaximiehet pyysit hahdest paeta/ lyckäisit he wenhen mereen/ sillä ajatuxella/ että he tahdoit Anckurita wiedä ulos hahden keulasta. Nijn Pawali sanoi Sadanpäämiehelle/ ja sotamiehille: ellei nämät hahdes pysy/ et te suingan hengenne päästä. Nijn sotamiehet hackaisit pois wenhen pestin/ ja annoit sen pudota. JA cuin päiwä rupeis walkeneman/ neuwoi Pawali caickia heitä ruoca ottaman/ sanoden: tänäpä on neljästoistakymmenes päiwä/ cuin te odottanet oletta/ ja syömätä ollet/ ja ette mitän ole tygönne ottanet/ Sentähden neuwon minä teitä ruoca ottaman/ joca on teille terweydexi/ sillä ei yhdengän teidän päästän pidä hiuscarwacan catoman. Ja cosca hän sen oli sanonut/ otti hän leiwän/ ja kijtti Jumalata caickein nähden/ mursi/ ja rupeis syömän. Nijn he caicki wircoisit/ ja rupeisit myös syömän. Mutta meitä oli hahdesa caicki yhten/ caxi sata seidzemenkymmendä ja cuusi henge. Ja cosca he olit rawitut/ kewensit he hahte/ ja heitit jywät mereen. COsca päiwä oli/ nijn ei he tundenet maata/ mutta astaitzit yhden lahden/ jonga randan he ajattelit hahden culkewan/ jos mahdollinen olis. Ja cuin he Anckurit olit ylösottanet/ läxit he mereen/ ja päästit styrin sitet/ ja asetit purjen tuuleen/ ja annoit juosta randa cohden. Ja cosca me tulimma yhden niemen tygö/ louckandui haaxi/ ja sen keula jäi carin päälle. Mutta castari tuli wallallens aldoin wäestä. Mutta sotamiesten neuwo oli fangeja tappa/ ettei jocu uiden poiscarcais. Mutta Sadanpäämies tahdoi Pawalita wapahta/ ja asetti heidän sijtä neuwosta. Ja käski ne cuin

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

uida taisit ensin idzens maan puoleen anda. Ja muita laitain päälle/ muutamita taas hahden cappalilla. Ja tapahdui että jocainen hengi tuli terwenä maalle.

JA cosca me pääsnet olimma/ tunsimma me sen luodon Melitexi. Mutta ei se Canssa osottanut meille wähindä cunniata: Sillä he teit meille walkian/ ja caicki meidän wastanotit/ sen saten ja wilun tähden cuin meidän päällemme tuli. COsca Pawali cocois risuja ja pani walkialle/ tuli yxi kärke palawudesta/ ja carcais Pawalin käteen. Cosca Canssa näki kärmen rippuwan hänen kädesäns/ sanoit he keskenäns: Caiketi tämä ihminen on miehentappaja/ jota ei costo salli elä/ waicka hän on meren hädästä pääsnyt. Mutta hän pudisti kärmen tuleen/ eikä mitän kipua tundenut. Mutta he odotit hänen ajettuwan eli cohta maahan langewan ja cuolewan. Ja cuin he cauwan sitä odotit/ näit he ettei hänen mitän wahingota tapahtunut/ ja nijn he sait toisen mielen/ ja luulit hänen Jumalaxi. MUTta wähän matcan tacana sijtä oli sen luodon Päämiehellä Publiuxella yxi maancartano/ joca meitä wastanotti/ ja piti meidän cunnialisest wierasnans colme päiwä. Nijn tapahdui että Publiuxen Isä sairasti wilutautia ja wadzankipua. Jonga tygö Pawali meni/ rucoili ja pani kätens hänen päällens/ ja paransi hänen. Cosca se oli tehty/ tulit myös muut sairat sijtä luodosta ja parattin. Jotca meille teit suuren cunnian. Ja cuin me siellä purjehdimma/ ewästit he meitä. Mutta colmen Cuucauden perästä/ purjehdimma me matcam Alexandrian hahdesa/ joca sen luodon tykönä oli talwe pitänyt/ josa caxoisen mercki oli. Ja cuin me tulimma Syracusaan/ olimma me siellä colme päiwä. Ja cuin me siellä ymbäri purjehdimma/ ja tulimma Rhegioon/ ja päiwä jälken puhalsi Lounat tuuli/ nijn että me toisna päiwänä tulimma Puteolijn. Siellä me löysimmä weljet/ ja meitä rucoildin oleman heidän tykönäns seidzemen päiwä/ ja nijn me tulimma Romijn. Ja cosca siellä weljet cuulit meistä/ tulit he meitä wastan/ haman Appiforun ja Tretabernijn. Cosca Pawali heidän näki/ kijtti hän Jumalata/ ja sai uscalluxen. Mutta cuin me Romijn tulimma/ andoi Sadanpäämies fangit Sodanpäämiehen haldun. Mutta Pawali sallittin oleman idzelläns yhden sotamiehen cansa/ joca hänestä otti waarin. NIjn tapahdui

TOINEN OSA P. LUCAN EVANGELIUMIST/ APOSTOLITTEN TEGOISTA

colmannen päiwän jälken/ että Pawali cudzui cocon ylimmäiset Judalaisista. Ja cosca he tulit cocon/ sanoi hän heille: Miehet weljet/ waicka en minä ole mitän tehnyt Canssa wastan/ eli Isäin säätyä wastan/ cuitengin olen minä sidottuna annettu Jerusalemista Romarein käsijn/ Jotca/ cosca he olit minun tutkinet/ tahdoit minua päästä/ ettei he mitän hengen ricosta minusa löynnet. Cosca Judalaiset sitä wastan olit/ täydyi minun turwata Keisarijn/ ei että minulla oli candamist jotakin minun Canssani päälle. Sentähden olen minä cudzunut teitä cocon/ että minä saisin teitä nähdä ja puhutella: sillä minä olen Israelin toiwon tähden tällä cahlella sidottu. NIjn he sanoit hänelle: en me ole kirja saanet Judeasta sinun puolestas/ ei myös yxikän weljistä ole siellä tullut/ ja meille ilmoittanut/ eikä jotacuta pahutta sinusta puhunut. Cuitengin tahdomma me sinulda cuulla mitäs aigoit: sillä tästä seurasta on meille kyllä tiettäwä/ että sitä jocapaicas wastan ollan. Ja cuin he olit hänelle päiwän määrännet/ nijn tuli monda hänen tygöns majaan/ joille hän selitti ja todisti Jumalan waldacunnast/ ja opetti heille Jesuxest/ Mosexen Laist ja Prophetaist/ huomenest haman ehtosen asti. Ja muutamat uscoit hänen sanans/ mutta muutamat ei usconetcan. MUtta cuin he tulit rijtaisexi keskenäns/ menit he matcans/ että Pawali oli yhden sanan sanonut: Pyhä Hengi on oikein meidän Isillem Esaian Prophetan cautta sanonut: Mene tämän Canssan tygö/ ja sano: corwillanne pitä teidän cuuleman/ ja ei ymmärtämän/ ja silmillänne pitä teidän näkemän/ ja ei tundeman: Sillä tämän Canssan sydän on cowettu/ ja he cuulewat rascast corwillans/ ja panewat silmänsä umben. Ettei he coscan silmilläns näkis eikä corwillans cuulis/ ei myös ymmärräis sydämelläns/ eikä käändäis heitäns/ että minä heitä autaisin. Nijn olcon se teille tiettäwä/ että tämä Jumalan autuus on lähetetty pacanoille/ jotca sen cuulewat. Ja cuin hän näitä puhunut oli/ läxit Judalaiset pois/ ja kyselit paljo keskenäns. Mutta Pawali oli täyttä caxi ajastaica omas palckahuonesans/ ja otti caicki wastan cuin hänen tygöns tulit/ Ja Saarnais Jumalan waldacunnast/ ja opetti HERrasta Jesuxesta Christuxesta caikella uscalluxella/ ja ei händä yxikän kieldänyt.

P. Pawalin Epistola Romarein tygö

PAwali Jesuxen Christuxen Palwelia/ cudzuttu Apostolixi/ eroitettu Jumalan Evangeliumita Saarnaman/ Jonga hän on ennen Prophetains cautta pyhisä Ramatuisa luwannut. Hänen Pojastans/ joca on Dawidin siemenestä lihan puolesta syndynyt. Ja on wäkewästi ilmoitettu Jumalan Pojaxi sildä Hengeldä joca pyhittä/ että hän on ylösnosnut cuolluista/ se on/ Jesus Christus meidän HERram: Jonga cautta me olemma Armon ja Apostolin wiran saanet/ caickein pacanain seas/ Uscon cuuliaisudexi hänen Nimens päälle. Joidenga lugusta tekin oletta/ jotca Jesus Christus on cudzunut. Caikille/ jotca Romisa owat/ Jumalan rackaille/ ja cudzutuille Pyhille. Armo olcon teidän cansan/ ja Rauha Jumalalda meidän Isäldäm/ ja HERralda Jesuxelda Christuxelda. ENSin kijtän minä Jumalatani/ Jesuxen Christuxen cautta/ teidän caickein tähtenne/ että teidän uscoan caikesa mailmasa mainitan: Sillä Jumala on minun todistajan (jota minä hengesäni hänen Poicans Evangeliumis palwelen) että minä aina lackamat teitä muistan. Ja pyydän rucouxisani/ että minä saisin kerrangin/ jos Jumala tahto/ onnellisen tien tulla teidän tygönne. Sillä minä ikäwöidzen teitä nähdä/ että minä jotain hengellistä lahja teille jacaisin/ wahwistaxeni teitä. Se on/ että minä saisin ynnä teidän cansan lohdutuxen/ Uscon cautta/ sekä teidän että minun. Mutta en minä tahdo teidä salata/ rackat weljet/ että minä olen usein ajatellut tulla teidän tygönne/ waicka minä olen tähänasti estetty/ että minä teidängin seasan jongun hedelmän saisin/ nijncuin pacanaingin seas. Minä olen welcapää Grekeille ja ei Grekeille/ wajsaille ja tyhmille. Sentähden nijn paljo cuin minusa on/ olen minä teillekin walmis Romisa Evangeliumita Saarnaman. Sillä en minä häpe Christuxen Evangeliumita/ joca on Jumalan wäki/ idzecullengin uscowaiselle autuudexi. Ensin Judalaiselle ja sijtte Grekille: sillä sijnä julistetan se wanhurscaus/ joca Jumalan edes kelpa/ cuin uscosta uscohon tule/ nijncuin kirjoitettu on: Wanhurscas elä hänen uscostans. Sillä Jumalan wiha ilmesty Taiwast caickein ihmisten jumalattomuden ja wääryden tähden/ jotca

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

totuuden wäärydes pitäwät. Sentähden se cuin taitan Jumalasta tuta/ on heille tiettäwä/ jonga Jumala heille ilmoitti/ Sijnä/ että hänen näkymättömät menons/ se on/ hänen ijancaickinen woimans ja jumaludens nähdäisin/ cosca nijtä hänen tegoisans tutkitan/ nimittäin/ mailman luomises. Nijn ettei heillä ole yhtän estelemyst: sillä he tiesit olewan yhden Jumalan/ ja ei ylistänet händä nijncuin Jumalata/ eikä kijttänet/ waan wilpistelit omisa ajatuxisans/ ja heidän järjetöin sydämens on piminnyt. Cosca he idzens wijsaxi luulit/ nijn he owat tyhmäxi tullet. Ja owat catomattoman Jumalan cunnian muuttanet cuwaxi/ ei ainoastans tehdyn catowaisten ihmisten/ mutta myös linduin/ neljäjalcaisten ja matelewaisten eläinden muotoisexi. Sentähden on myös Jumala heidän laskenut sydämens himoihin/ saastauten/ häwäisemän keskenäns oma ruumistans/ Jotca Jumalan totuuden owat walhexi muuttanet/ ja owat cunnioittanet ja palwellet enemmän luoduja cuin idze Luoja/ jota pitä ijancaickisest kijtettämän/ Amen. Sentähden on myös Jumala heidän ylönandanut häpiälisijn himoihin/ että heidän waimons owat muuttanet luonnollisen tawan luondo wastan. Nijn myös miehet owat ylönandanet waimoin luonnollisen pitämisen/ ja owat toinen toisens puoleen himoisans palainnet/ ja miehet owat miesten cansa riettauden tehnet/ ja owat saanet/ nijncuin pitikin/ exymisens palcan idze heisäns. Ja nijncuin ei he tahtonet Jumalata tuta/ nijn Jumala laski myös heidän häijjyn mielehen/ tekemän nijtä cuin ei pidäis tehtämän: Täynäns caickia wääryttä/ Salawuoteutta/ Coirutta/ Ahneutta/ Pahutta/ täynäns Cateutta/ Murha/ Rijta/ Petosta. Pahantawaiset/ corwancuiscutteliat/ panetteliat/ Jumalan ylöncadzojat/ wäkiwallaiset/ corjat/ öyckärit/ pahain neuwoin pesät/ wanhemmillens tottelemattomat. Tompelit/ wilpisteljät/ julmat/ sopimattomat/ haluttomat. Jotca Jumalan wanhurscauden tietäwät (että ne cuin näitä tekewät/ owat cuoleman ansainnet) ei he ainoastans nijtä tee/ mutta myös suostuwat nijhin/ jotca nijtä tekewät. SEntähden/ ihminen/ et sinä taida idziäs syyttömäxi tehdä/ waicka cuca sinä olet joca duomidzet: Sillä josa sinä toista duomidzet/ sijnä sinä idzes duomidzet/ että juuri sitä teet/ jotas duomidzet. Sillä me tiedämme että

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

Jumalan duomio on oikia/ nijden päälle jotca sencaltaista tekewät. Eli luuletcos/ ihminen/ sinä joca nijtä duomidzet jotca sencaltaista tekewät/ ja sinä myös sitä teet/ että sinä wäldät Jumalan duomion? Eli cadzotcos ylön hänen hywydens/ kärsimisens ja pitkämielisydens rickauden? Etkös tiedä että Jumalan hywys wetä sinua parannuxeen? Mutta sinun cowudes ja catumattoman sydämes jälkeen/ cartutat sinä wihan idzelles wihan päiwänä/ Cosca Jumalan oikia duomio ilmaundu/ joca anda idzecullengin hänen töidens perän: Nimittäin/ jotca pyytävät ylistystä/ cunniata ja catomatoinda meno kärsimisellä hywisä töisä/ ijancaickisen elämän. Mutta nijlle jotca rijtaiset owat/ eikä cuule totuutta/ waan wääryttä/ on tulewa närkästys ja wiha: Murhe ja waiwa caickein ihmisten sieluin päälle/ jotca paha tekewät: ensist Judalaisille/ nijn myös Grekeille. Mutta kijtos/ cunnia ja rauha caikille nijlle jotca hywä tekewät: ensist Judalaisille/ nijn myös Grekeille. Sillä ei Jumala cadzo ihmisen muodon jälkeen. Caicki jotca ilman Laita owat syndiä tehnet/ ne myös ilman Laita duomitan: ja caicki jotca Lais owat syndiä tehnet/ ne Lain cautta duomitan: Sillä ei ne ole Jumalan edes wanhurscat/ jotca Lain cuulewat: mutta ne jotca Lain töilläns täyttävät/ ne wanhurscana pidetän. Sillä jos pacanat/ joilla ei Lakiä ole/ tekewät luonnostans sitä cuin Laki ano/ nijn he/ waicka ei heillä Laki ole/ owat idze heillens Laki/ Että he osottawat Lain työt olewan kirjoitetut heidän sydämihins/ ja nijn heidän omatundons todista/ ja nijden ajatuxet/ jotca keskenäns candawat ja heitäns syyttömäxi tekewät: Sinä päiwänä/ cosca Jumala ihmisten salaisudet on duomidzewa Jesuxen Christuxen cautta/ minun Evangeliumini perästä. CAdzo/ sinä cudzutan Judalaisexi/ ja sinä luotat idzes Lakijn/ ja kerscat sinuas Jumalasta/ ja tiedät hänen tahtons. Ja että sinä olet Laista neuwottu/ nijn sinä coettelet mitä paras tehdä olis. Ja luulet idzes sokiain johdattajaxi/ ja nijden walkeudexi/ jotca pimeis owat. Ja tyhmäin curittajaxi/ ja yxikertaisten opettajaxi/ ja sinullas olewan muodon ja totuuden tunnon Laista. Sinä opetat muita ja et idziäs opeta. Sinä Saarnat: ei pidä warastaman/ ja sinä idze warastat. Sinä sanot: ei pidä huorin tehtämän/ ja sinä idze teet huorin. Sinä cauhistut epäjumalita/ ja raatelet sitä Jumalalda

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

cuin hänen tule. Sinä kerscat idziäs Laista/ ja häwäiset Jumalata Lain ylidzekäymisellä: Sillä teidän tähtenne tule Jumalan nimi pilcatuxi pacanain seas/ nijncuin kirjoitettu on. YMbärinsleickaus kelpa/ jos sinä Lain pidät? mutta jollet sinä Lakia pidä/ nijn sinun ymbärinsleickaues on esinahaxi käändynyt. Jos sijs esinahca Lain wanhurscauden pitä/ etkös luule hänengän esinahcans luettawan hänelle ymbärinsleickauesxi? Ja nijn se joca luonnostans esinahca on ja täyttä Lain/ pitä sinua duomidzeman/ joca bookstawin ja ymbärinsleickaues Lain ylidzekäyt. Sillä ei se ole Judalainen/ joca ulconaisest Judalainen on: ei myös se ole ymbärinsleickaus cuin ulconaisest lihas tapahtu. Mutta se on Judalainen/ joca sisällisest salattu on/ ja sydämen ymbärinsleickaus/ on ymbärinsleickaus/ joca Henges tapahtu ja ei bookstawis/ jonga ylistys ei ole ihmisildä/ waan Jumalalda.

MIsästä Judalainen on parambi? Eli mitä ymbärinsleickaus autta? Tosin/ sangen paljo. Ensin/ että heille on uscottu mitä Jumala idze puhunut on. Mutta ettei muutamat nijtä usconet/ mikä sijtä on? Pidäiskö heidän epäuscons Jumalan uscon turhaxi tekemän? Pois se. Waan parammin/ olcon Jumala totinen/ ja caicki ihmiset walehteliat. Nijncuin kirjoitettu on: sinun pitä totisen sanoisas oleman/ ja voitat cosca sinä duomitan. Jos sijs se nijn on/ että meidän wäärydem Jumalan oikeutta ylistä/ mitästä me sanomma? Ongo sijs Jumala wäärä/ että hän sijtä wihastu? (minä puhun ihmisten tawalla) pois se. Cuinga Jumala sijtte taidais mailma duomita? Sillä jos Jumalan totuus minun walheni cautta cunnialisemmaxi tulis/ hänen ylistyxexens/ mingätähden minun pitäis wielä sijtte nijncuin syndinen duomittaman? Ja ei parammin tehdä (nijncuin meitä häwäistän/ ja muutamat puhuwat meidän sanowan) tehkämme paha/ että sijtä hywä tulis. Joiden cadotus on päänäns oikia. MItästä me nyt sijhen sanomma? Olemmaco me parammat cuin he? Emme ensingän: sillä me olemma ennen osottanet/ että sekä Judalaiset/ ja Grekit owat caicki synnin alla. Nijncuin kirjoitettu on: Ei ole kengän wanhurscas/ ei yxikän. Ei ole yhtäkän ymmärtäwäistä/ ei edzi kengän Jumalata. Caicki owat poikennet/ ja caicki owat kelwottomaxi tullet. Ei ole yhtän joca hywä teke/ ei yhtäkän. Heidän

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

curckuns on awojoin hauta/ heidän kielilläns he pettäwät. Heidän huuldens alla on kykärmen wiha/ heidän suuns on täynäns kirousta ja haikeutta. Heidän jalcans owat nopiat werta wuodattaman. Heidän teisäns on sula tusca ja sydämen kipu. Ei he rauhan tietä tundenet: Ei ole Jumalan pelco heidän silmäins edes. Mutta sen me tiedämme/ että caicki cuin Laki sano/ sen hän sano nijlle jotca Lain alla owat/ että jocainen suu pitä tukittaman/ ja caiken mailman pitä Jumalan edes wicapään oleman: Ettei yxikän Liha taida Lain töiden cautta hänen edesäns wanhurscaxi tulla: sillä ainoastans Lain cautta synnin tundo tule. Mutta nyt on se wanhurscaus joca Jumalan edes kelpa ilman Lain awuta julistettu/ ja Lain ja Prophetain cautta todistettu. Se Jumalan wanhurscaus (sanon minä) joca tule Jesuxen Christuxen uscosta/ caickein tygö/ ja caickein päälle/ jotca uscowat. Sillä ei täällä ole yhtän eroitusta/ caicki owat he syndiset/ ja ei he taida mistän kerscata Jumalan edes. Ja tulewat ilman ansiotans wanhurscaxi/ hänen armostans/ sen lunastuxen cautta cuin on Jesuxes Christuxes. Jonga Jumala on armonistuimexi asettanut/ uscon cautta hänen weresäns. Joille hän sen wanhurscauden/ cuin hänen edesäns kelpa/ taridze/ sijnä/ että hän ne synnit andexi anda. Jotca tähän saacka jäänet olit Jumalan kärsimisen ala/ että hän tällä ajalla taridzis/ sen wanhurscauden/ joca hänen edesäns kelpa/ että hän ainoa wanhurscas olis ja sen wanhurcaxi tekis/ joca Jesuxen uscosta on. CUsa sijs nyt on kerscaus? Se on pois. Mingä Lain cautta? Töiden Lain cautta? Ei/ waan uscon Lain cautta Nijn me sijs sen sixi pidämme/ että ihminen tule wanhurscaxi ilman Lain töitä/ ainoastans uscon cautta. Eli ongo Jumala ainoastans Judalaisten Jumala? Eikö hän ole myös pacanain Jumala? Ja totisest/ hän on pacanaingin Jumala. Sillä yxi ainoa on Jumala/ joca ymbärinsleickauxen teke wanhurscaxi uscosta/ ja esinahan uscon cautta. Cuinga? Teemmäkö me Lain tyhjäxi uscon cautta? Pois se/ waan me wahwistamme Lain.

MIstä me sijs sanomma meidän Isäm Abrahamin Lihan puolesta löynnen? Me sanomma: jos Abraham on töiden cautta wanhurscaxi tullut/ nijn hänellä on kyllä kerscamist/ waan ei Jumalan edes. Mutta mitä Ramattu sano?

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

Abraham uscoi Jumalan päälle/ ja se luettin hänelle wanhurscaudexi. Mutta sille joca työtä teke/ ei maxeta palcka armosta/ waan ansiosta. Mutta joca ei työtä tee/ waan usco sen päälle joca jumalattoman wanhurscaxi teke/ hänen uscons luetan hänelle wanhurscaudexi. Nijn cuin Dawid sano: Autuus on ainoastans sen ihmisen/ jonga Jumala ilman töiden awuta wanhurscaxi luke/ cosca hän sano: Autuat owat ne/ joidenga wäärydet owat andexiannetut: Ja joidenga synnit peitetyt owat: autuas on se mies jolle Jumala ei syndiä lue. Lienekö tämä autuus ainoastans ymbärinsleickauxelle tullut/ elickä esinahalle? Nijmbä me sanomma: Abrahamille luettin hänen uscons wanhurscaudexi. Cuingasta se hänelle luettin? ymbärinsleickauxes eli esinahas? Ei ymbärinsleickauxes/ waan esinahas. Mutta ymbärinsleickauxen merkin otti hän wahwistuxexi/ että hän oli uscon cautta wanhurscaxi tehty/ joca hänellä esinahas oli/ että hänen piti oleman caickein Isä/ jotca esinahasa uscoit/ että se nijllekin pidäis wanhurscaudexi luettaman. Ja hän tulis myös ymbärinsleickauxen Isäxi/ ei ainoastans nijden jotca ymbärinsleicatuista syndynet owat: mutta myös nijden/ jotca sen uscon jälkiä waeldawat/ joca meidän Isämme Abrahamin esinahas oli. Sillä ne lupauxet/ että hänen piti mailman perillisexi tuleman: ei ole Abrahamille/ eikä hänen siemenillens Lain cautta tapahtunet/ waan uscon wanhurscauden cautta: Sillä jos ne/ jotca Laista owat/ owat perilliset/ nijn usco on turha ja lupaus on huckan tullut: Sillä Laki kehoitta wihan. Mutta cusa ei Lakia ole/ ei siellä ole myös Lain ylidzekäymistä. Sentähden wanhurscaus tule uscosta/ että sen pitä armosta oleman. Ja se lupaus pitä wahwa oleman caikille siemenille/ ei nijlle ainoastans cuin Lain alla owat: mutta myös nijlle jotca Abrahamin uscosta owat/ joca on meidän caickein Isäm. Nijn cuin kirjoitettu on: Minä asetin sinun monen pacanan Isäxi Jumalan edes/ jonga päälle sinä usconut olet/ joca cuollet eläwäxi teke/ ja cudzu sen joca ei oleckan nijncuin olis. Ja hän uscoi sen toiwon/ josa ei ensingän toiwottapa ollut/ että hänen piti oleman monen pacanan Isän/ nijncuin hänelle sanottu oli: nijn sinun siemenes pitä oleman. Ja ei hän tullut heicoxi uscosa/ eikä totellut puolicuollutta ruumistans/ ehkä hän jo läHes sata ajastaica wanha oli/ eikä

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

Saran cuollutta cohtua. Sillä ei hän epäillyt ensingän Jumalan lupauxesta epäuscon tähden: Waan oli wahwa uscos/ ja andoi Jumalalle cunnian/ ja oli caickein wahwin sijtä/ että mitä Jumala lupa/ sen hän myös woi täyttä. Sentähden se on myös hänelle wanhurscaudexi luettu. Nijn ei se ole ainoastans hänen tähtens kirjoitettu/ että hänelle se luettu oli/ Mutta myös meidän tähtem/ joille se myös luetan/ jos me sen päälle uscomma/ joca meidän HERran Jesuxen cuolleista herätti: Joca meidän syndeimme tähden on ulosannettu/ ja meidän wanhurscaudemma tähden ylösherätetty. ETtä me sijs olemma Uscon cautta wanhurscaxi tullet/ nijn meillä on rauha Jumalan cansa/ meidän HERramme Jesuxen Christuxen cautta/ Jonga cautta meidän on wapa käymys Uscosa/ tähän Armohon/ josa me olemma/ ja kerscamme meitäm toiwosta/ joca meillä on sijtä tulewaisesta cunniasta/ cuin Jumala meille anda. Mutta ei ainoastans sijtä: '77aan me kerscamma myös meitäm waiwasa/ sillä me tiedämme/ että waiwa saatta kärsimisen: Mutta kärsimys saatta coetuxen/ coetus saatta toiwon/ muttta toiwon ei anna häpiään tulla. Sillä Jumalan rackaus on wuodatettu meidän sydämihin/ Pyhän Hengen cautta/ joca meillen annettu on. Sillä myös Christus/ cosca me wielä heicot olimma ajan jälkeen/ on meidän syndisten edestäm cuollut. Tuscalla nyt jocu cuolis wanhurscangan edestä/ ehkä hywän edest jocu taidais cuolla. Sentähden Jumala ylistä hänen rackauttans meidän cohtamme/ että Christus on meidän edestämme cuollut/ cosca me wielä syndiset olimma. Nijn me sijs paljo enemmän warjellan hänen cauttans wihan edestä/ että me hänen cauttans wanhurscaxi tullet olemma. Sillä jos me Jumalan cansa olemma sowitetut/ hänen Poicans cuoleman cautta/ cosca me wielä hänen wihollisens olimma: paljo enemmän me autuaxi tulemma hänen elämäns cautta/ että me sowitetut olemma. Mutta ei ainoastans sijtä/ waan me kerscamma myös meitäm Jumalasta/ meidän HERran Jesuxen Christuxen cautta/ jonga cautta me olemma sowinnon saanet. Sentähden/ nijncuin yhden ihmisen cautta on syndi mailmaan tullut/ ja synnin tähden cuolema/ ja nijn on cuolema yldynyt caickein ihmisten päälle/ että caicki owat syndiä tehnet: Sillä syndi oli mailmas haman Lakin asti. Mutta cusa ei

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

Lakia ole/ ei siellä myös syndiä totella. Waan cuolema wallidzi Adamista haman Mosexen asti/ nijtäkin jotca ei syndiä tehnet ollet/ sencaltaisella ylidzekäymisellä cuin Adam/ joca on sen cuwa/ cuin jälkeen tulewa oli. MUtta ei nijn lahjan cansa ole cuin synnin: sillä jos monda owat yhden ihmisen synnin tähden cuollet: nijn on paljo enemmän Jumalan Armo ja lahja monelle runsast Jesuxen Christuxen cautta tapahtunut/ joca ainoa Ihminen armosa oli. Ja ei lahja ole ainoastans yhden synnin päälle/ nijncuin caickein cadotus on yhden syndisen/ yhden synnin tähden tullut: sillä duomio on tullut yhdestä synnistä cadotuxexi/ mutta lahja autta monesta synnistä wanhurscauten. Sillä jos cuolema on yhden synnin tähden wallinnut/ sen yhden cautta: paljon enemmän ne/ jotca saawat Armon ja lahjan täyttämisen wanhurscaudexi/ pitä wallidzeman elämäs yhden Jesuxen Christuxen cautta. Sillä nijncuin yhden ihmisen synnin tähden on cadotus tullut caickein ihmisten päälle: nijn on myös yhden wanhurscauden cautta/ elämän wanhurscaus tullut caickein ihmisten päälle. Sillä nijncuin yhden ihmisen cuulemattomuden tähden monda owat syndisexi tullet: nijn myös monda tulewat yhden cuuliaisuden tähden wanhurscaxi. MUtta Laki on myös tähän tullut/ että syndi wäkewämmäxi tulis/ mutta cusa syndi on wäkewä/ siellä on cuitengin Armo paljo wäkewämmäxi tullut: Että nijncuin syndi on wallinnut cuolemaxi/ nijn myös Armo on wallidzewa wanhurscaudes/ ijancaickisexi elämäxi/ Jesuxen Christuxen meidän HERramme cautta.

MItästä me sijs tähän sanomma? Pitäkö meidän vielä synnis oleman/ että Armo sitä wäkewämbi olis? Pois se. Cuingasta meidän vielä pitäis synnis elämän/ josta me cuollet olemma? Ettäkö te tiedä/ että me caicki/ jotca olemma Jesuxes Christuxes castetut/ me olemma hänen cuolemahans castetut? Nijn me olemma sijs hänen cansans haudatut Casten cautta cuolemahan/ että nijncuin Christus on cuolleista Isän cunnian cautta ylösherätetty: nijn pitä meidängin vdes elämäs waeldaman: Sillä jos me hänen cansans olemma istutetut yhdencaltaiseen cuolemaan/ nijn me myös tulemma yhdencaltaisexi ylösnousemisesa: Tieten/ että meidän wanha ihminen on ristinnaulittu hänen cansans/ ja syndinen ruumis pitä

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

turmeldaman/ etten me tästedes syndiä palwelis. Sillä se joca cuollut on/ hän on synnistä wanhurscaxi tehty. Mutta jos me olemma Christuxen cansa cuollet/ nijn me uscomma/ että me saamme myös elä hänen cansans: Ja tiedämme/ ettei Christus/ joca cuolleista ylösherätetty on/ sillen cuole/ eikä cuolema saa tästedes hänen päällens walda. Sillä se cuin hän cuollut on/ sen hän wihdoin cuoli synnille/ waan se cuin hän elä/ sen hän elä Jumalalle. Nijn myös te/ sixi tekin teitän pitäkät/ että te oletta cuollet synnille/ mutta elätte Jumalalle/ Jesuxen Christuxen meidän HERramme cautta. Niin älkät sallico synnin wallita teidän cuolewaises ruumisanne/ nijn että te händä cuuletta hänen himoins perän. Ja älkät andaco teidän jäsenitän synnin asexi wääryten/ mutta andacat teitän Jumalalle/ nijncuin ne jotca cuolleista wirgonnet owat/ ja teidän jäsenenne Jumalalle/ wanhurscauden asexi. Sillä ei synnin pidä teitä wallidzeman/ ettet te ole Lain/ waan Armon alla. CUingasta sijs? Pitäkö meidän syndiä tekemän/ etten me Lain alla ole/ waan Armon? Pois se. Ettekö te tiedä/ jolle te annatte idzenne palwelixi cuuleman/ sen palweliat te oletta/ jolle te cuuliaiset oletta/ taicka synnille cuolemaxi/ eli cuuliaisudelle wanhurscaudexi? Mutta Jumalan olcon kijtos/ te olitta synnin palweliat/ mutta nyt te oletta sydämestänne cuuliaiset/ sen opin cuwasa/ johonga te wedetyt oletta. Ja että te oletta wapadetut synnistä/ nijn te oletta nyt wanhurscauden palwelixi tullet. Minä puhun näistä ihmisten tawalla/ teidän lihallisen heickoudenne tähden. Nijncuin te ennen annoitta teidän jäsenen saastaisutta ja wääryttä palweleman/ yhdestä wäärydestä nijn toiseen/ nijn andacat myös nyt teidän jäsenen wanhurscauden palweluxeen/ että te pyhäxi tulisitta. Sillä cosca te olitta synnin palweliat/ nijn te olitta taambana wanhurscaudesta. Mitä hedelmätä teidän silloin nijstä oli/ cuin te nyt häpettä? Sillä sencaltaisten loppu on cuolema. Mutta että te nyt oletta synnistä wapat/ ja oletta Jumalan palwelixi tullet/ nijn teillä on teidän hedelmänne/ että te pyhäxi tuletta/ mutta lopuxi/ ijancaickinen elämä: Sillä cuolema on synnin palcka/ mutta ijancaickinen elämä on Jumalan lahja/ Jesuxes Christuxes meidän HERrasamme.

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

ETtekö te tiedä/ rackat weljet (minä puhun Lain taitawille) että Laki wallidze ihmistä/ nijncawwan cuin hän elä? Sillä waimo/ joca miehen hallus on/ nijncawwan cuin mies elä/ nijn on hän häneen Lailla sidottu: mutta jos mies cuole/ nijn hän on miehen Laista wapa. Waan jos hän toiseen mieheen secaundu miehens eläis/ nijn hän huoraxi cudzutan. Mutta jos mies cuole/ nijn hän on Laista wapa/ ettei hän huoraxi tule/ jos hän toiseen mieheen secaundu. Nijn oletta te myös/ minun weljeni/ Lailla cuoletetut/ Christuxen Ruumin cautta/ että teidän pitä toiseen secaunduman/ nimittäin siihen/ joca on ylösnosnut cuolluista/ että me Jumalalle hedelmöidzsim. Sillä cosca me Lihas olimma/ nijn ne syndiset himot (jotca Lain cautta kehoitit heidäns) olit meidän jäsenisäm wäkewät/ cuolemalle hedelmöidzemän. Mutta nyt me olemma Laista wapahdetut/ ja hänestä cuollet/ joca meitä fangina piti/ nijn että meidän pitä palweleman Hengen vdes menos/ ja ei wanhas bookstawin menos. Mitästä me sijs sanomma? Ongost Laki syndi? Pois se. Mutta en minä muutoin syndiä tundis/ ellei Laki olis: sillä en minä olis himost mitän tiennyt/ ellei Laki olis sanonut: älä himoidze. Mutta nijn otti syndi tilan käskystä/ ja kehoitti minusa caickinaisen himon: sillä ilman Laita oli syndi cuollut/ mutta minä elin muinen ilman Laita. Cosca sijs käsky tuli/ nijn syndi taas wircois/ ja minä cuolin. Ja nijn löyttin/ että se käsky cuin minulle oli elämäxi luotu/ se saatti minun cuolemaan. Sillä syndi otti tilan käskystä ja petti minun/ ja tappoi minun sillä käskyllä. Laki on cuitengin idzestäns pyhä/ ja käsky on myös pyhä/ oikia ja hywä. Ongos sijs se cuin hywä on/ minulle cuolemaxi tullut? Pois se. Mutta että syndi nähtäisin/ cuinga hän syndi olis/ on hän minulle sen hywän cautta cuoleman synnyttännyt/ että syndi ylidze määrän synnixi tulis/ käskyn cautta. Sillä me tiedämme että Laki on hengellinen/ waan minä olen lihallinen/ synnin ala myyty. Sillä en minä tiedä mitä minä teen/ etten minä tee sitä cuin minä tahdon/ waan sitä cuin minä wihan/ teen minä. Mutta jos minä teen jota en minä tahdo/ nijn minä olen suostunut Lakijn/ että hän on hywä. Nijn en minä sitä tee/ waan syndi joca minus asu. Sillä minä tiedän ettei minusa/ se on/ minun lihasani mitän hywä asu. Kyllä minulla tahto on/ waan täyttä hywä/ en minä sitä löydä: Sillä sitä

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

hywä jota minä tahdon/ en minä tee/ waan paha/ jota en minä tahdo/ teen minä. Mutta jos minä teen/ jota en minä tahdo/ nijn en minä sitä tee/ waan syndi/ joca minus asu. Ja minä löydän idzesäni yhden Lain/ joca tahto hywä tehdä/ että minusa pahus kijnnirippu: Sillä minulla on halu Jumalan Lakijn/ sisällisen ihmisen puolesta. Mutta minä näen toisen Lain minun jäsenisäni/ joca soti minun mieleni Lakia wastan/ ja otta minun fangixi synnin Laisa/ joca minun jäsenisäni on. Minä wiheljäinen ihminen/ cuca päästä minun tästä cuoleman ruumista? Minä kijtän Jumalata/ Jesuxen Christuxen meidän HERramme cautta. Nijn minä idze palwelen nyt mielelläni Jumalan Lakia/ mutta Lihallani synnin Lakia.

NIin ei ole nijsä mitän laitettapa/ jotca Jesuxes Christuxes owat/ ja ei waella Lihan/ waan Hengen jälkeen. Sillä Hengen Laki/ joca Christuxes Jesuxes eläwäxi teke/ on minun synnin ja cuoleman Laista wapahtanut. Sillä se cuin Laille oli mahdotoin (että hän Lihan cautta oli heicoxi tullut) sen Jumala teki/ ja lähetti Poicans syndisen Lihan hahmos/ ja duomidzi synnin Lihäs/ synnin cautta. Että se wanhurscaus/ jota Laki waati/ meisä täytetyxi tulis/ jotca emme sillen Lihan jälkeen waella/ waan Hengen jälkeen. Sillä ne jotca lihalliset owat/ owat lihallsis ajatuxis/ mutta ne jotca hengelliset owat/ ajattelewat hengellisiä: Sillä Lihan halu on cuolema/ ja Hengen halu on elämä ja rauha. Että Lihan halu on wiha Jumalata wastan/ ettei se ole Jumalan Laille cuuliainen/ eikä woickan. Mutta jotca lihalliset owat/ ei ne taida olla Jumalalle otolliset. Waan et te ole lihalliset/ mutta hengelliset/ jos muutoin Jumalan Hengi asu teisä: mutta jolla ei ole Christuxen Hengi/ ei se ole hänen omans. Jos sijs Christus teisä on/ nijn ruumis tosin on cuollut synnin tähden/ mutta Hengi on elämä wanhurscauden tähden. Jos nyt sen Hengi/ joca Jesuxen cuolluista ylösherätti/ asu teisä: nijn myös se/ joca Christuxen cuolluista herätti/ on teidän cuolewaisen ruuminne eläwäxi tekewä/ sentähden että hänen Hengens teisä asu. NIin en me nyt ole/ rackat weljet/ welcapäät Lihalle/ että me Lihan jälkeen eläisimme: Sillä jos te Lihan jälkeen elätte/ nijn te cuoletta: mutta jos te Lihan sisun Hengen cautta cuoletatte/ nijn te saatte elä. Sillä caicki jotca Jumalan Hengellä waicutetan/ ne owat

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

Jumalan lapset. Sillä et te ole saanet orjuden Henge/ että teidän vielä pidäis pelkämän: mutta te oletta saanet walittuin lasten Hengen/ josa me huudamme: Abba racas Isä. Se Hengi todista meidän Hengellemme/ että me olemma Jumalan lapset. Jos me olemma Lapset/ nijn me olemma myös perilliset/ nimittäin/ Jumalan perilliset/ ja Christuxen cansaperilliset. Jos me muutoin ynnä kärsimme/ että me hänen cansans cunniaan tulisimma. Sillä/ sixi minä sen pidän/ ettei tämän nykyisen ajan waiwat/ ole sen cunnian werta/ cuin meille ilmoitetan: Sillä ikäwä luondocappalden ikäwöidzemys/ odotta Jumalan lasten ilmoitusta. Että luondocappalet owat turmeluxen ala annetut/ wastoin oma tahtoans/ waan hänen tähtens/ joca ne alaandanut on/ toiwoxi. Sillä luondocappalet pitä myös turmeluxen orjudesta wapaxi tuleman/ Jumalan lasten cunnialiseen wapauteen. Sillä me tiedämme/ että jocainen luondocappale huoca ja ikäwöidze aina tähänasti meidän cansamme. Mutta ei ainoastans ne/ waan myös me/ joilla Hengen vdistus on/ huocamme idzelläm sitä lasten walidzemista/ ja odotamme meidän ruumisten lunastusta. Sillä me olemma jo wapadetut/ cuitengin toiwosa. Mutta jos toiwo näky/ nijn ei se ole toiwo: sillä cuinga jocu taita toiwon/ jonga hän näke? Mutta jos me sitä toiwomma/ jota en me näe/ nijn me odotamme sitä kärsimises. JA myös Hengi autta meidän heickouttam. Sillä embä me tiedä mitän rucoilla/ nijncuin tulis/ waan Hengi rucoile meidän edestämme/ sanomattomilla huocauxilla. Mutta joca sydämen cadzo/ hän tietä mitä Hengen mieles on: sillä hän rucoile Pyhäin edestä/ Jumalan mielen jälkeen. Mutta me tiedämme/ nijlle jotca Jumalata racastawat/ caicki cappalet parhaxi käändywän/ nijlle jotca aiwoituxen jälkeen cudzutut owat: Sillä jotca hän on edescadzonut/ ne hän on Poicans cuwan caltaisexi säätänyt/ että hän olis esicoinen monen weljen keskellä. Jotca hän on säätänyt/ ne hän on myös cudzunut/ ja jotca hän cudzunut on/ ne hän on myös wanhurscaxi tehnyt/ ja jotca hän '77anhurscaxi teki/ ne hän on myös cunnialisexi tehnyt. Mitästä me sijs tähän sanomma? Jos Jumala on meidän edestäm/ cuca woi meitä wastan olla? Joca ei omacan Poicans armahtanut/ waan andoi hänen caickein meidän edestäm/ Eiköstä hän myös anna meille caickia hänen

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

cansans? Cuca tahto Jumalan walittuin päälle canda? Jumala teke wanhurscaxi. Cuca tahto cadotta? Christus on cuollut. Ja/ hän on myös ylösherätetty/ ja on Jumalan oikialla kädellä rucoilemas hywä meidän edestäm. Cuca tahto meitä Jumalan rackaudesta eroitta? waiwaco/ eli ahdistus? eli waino? eli nälkä? eli alastomus? eli hätä? eli miecka? Nijncuin kirjoitettu on: Sinun tähtes me cuoletetan yli päiwä/ me pidetän nijncuin teurastettawat lambat. Mutta nijsä caikisa me woitamme hänen cauttans/ joca meitä on racastanut. Sillä minä olen wahwa sijtä/ ettei cuolema eikä elämä/ ei Engelit eikä Esiwallat/ ei wäkewydet/ eikä nykyiset taicka tulewaiset/ ei corkeus eikä sywyys/ eli jocu muu luondocappale/ taida meitä Jumalan rackaudesta eroitta/ joca on Jesuxes Christuxes meidän HERrasam. MInä sanon totuuden Christuxes/ ja en walehtelee/ nijncuin minun omatundon minulle Pyhäs Henges todista/ Että minulla on suuri murhe ja alinomainen kipu sydämesäni. Minä olen pyynnyt kirotxi tulla Christuxelda minun weljeini tähden/ jotca lihan puolesta minun langoni owat. Jotca owat Israelitat/ joiden on Lasten Oikeus ja Cunnia/ ja Lijtot/ ja Laki/ ja Jumalan palwelus/ ja lupauxet. Joiden myös Isät owat/ joista CHRISTUS lihan puolesta syndynyt on/ joca on caickein Jumala/ ylistetty ijancaickisest/ Amen. MUTta en minä näitä sentähden puhu/ että Jumalan sana on huckunut: sillä ei ne ole caicki Israelitat/ jotca Israelist owat. Ei myös ne ole caicki lapset/ jotca Abrahamin siemen owat: Waan Isaachis pitä sinulle siemen cudzuttaman. Se on/ ei ne ole Jumalan Lapset/ jotca Lihan puolesta Lapset owat: mutta ne jotca Lupauxen puolesta Lapset owat/ ne siemenexi luetan: Sillä tämä on Lupauxen sana: tällä ajalla minä tulen/ ja Saralla pitä poica oleman. MUTta ei se ainoastans nijn tapahtunut/ waan Rebecka synnytti myös Isaachist meidän Isästäm. Sillä ennen cuin lapset synnyitkän/ ja cosca ei he wielä hywä eikä paha tehnet ollet: Että Jumalan aiwoitus pidäis walidzemisen jälkeen seisowainen oleman: Ei töiden ansiost/ waan cudzumisen armost/ sanottin hänelle näin: Suuremman pitä wähembätä palweleman. Nijncuin kirjoitettu on: Jacobia minä racastin/ mutta Esauta wihaisin. MItästä me tähän sanomma? Onggo sijs Jumala wäärä: Pois se: Sillä hän sano Mosexelle: Jollen

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

minä olen armollinen/ sillen minä olen armollinen/ ja ketä minä armahdan/ sitä minä armahdan. Nijn ei se nyt ole jongun tahdos eli juoxus/ waan Jumalan armos: Sillä Ramattu sano Pharaolle: juuri sentähden olen minä sinun herättänyt/ osottaxeni minun wäkeäni sinusa/ että minun nimen caikesa maasa julistettaisin. Ja nijn hän armahta ketä hän tahto/ ja paadutta kenengä hän tahto. Niin sinä sanot minulle: mixi hän sijs meitä nuhtele? Cuca taita hänen tahtons wastan olla? O ihminen parca! cuca sinä olet/ joca Jumalan cansa riidellä tahdot? Sanoco jongunlainen työ tekiällens? Mixis minun sencaltaisexi tehnyt olet? Eikö Sawenwalajalla ole walda/ yhdestä sawencappalesta tehdä yhtä astiata cunniaxi/ ja toista häpiäxi? Sentähden jos Jumala tahto wihans osotta ja woimans ilmoitta/ on hän suurella kärsimisellä kärsinyt hänen wihans astioita/ jotca owat cadotuxeen walmistetut: Että hän tiettäwäxi tekis hänen cunnians rickauden/ hänen laupiudens astioille/ jotca hän cunniahan on walmistanut. Jotca hän myös cudzunut on/ nimittäin/ meitä ei ainoastans Judalaisista/ waan myös pacanoista. Nijn cuin hän Osean cautta sano: Minä tahdon cudzua sen minun Canssaxeni/ joca ei minun Canssan ollutcan: ja minun rackaxeni/ joca ei minun rackan ollutcan. Ja pitä tapahtuman/ että siellä cuin heille sanottin: et te ole minun Canssan: pitä heitä eläwän Jumalan lapsixi cudzuttaman. Mutta Esaias huuta Israelin edestä: jos Israelin lasten lucu olis nijn cuin sanda meresä/ nijn cuitengin tähtet autuaxi tulewat. Sillä culuttamus ja lyhendämys pitä tapahtuman wanhurscaudexi. Ja idze HERra on sen häwityxen maan päädä hillidzewä. Nijn cuin Esaias ennen sanoi: ellei HERra Zebaoth olis meille siemendä jättänyt/ nijn me olisimma ollet cuin Sodoma/ ja sencaltaiset cuin Gomorra. Mitästä me tähän sanomma? Me sanomma: pacanat/ jotca ei ole wanhurscautta pyytänet/ owat saanet wanhurscauden/ mutta minä sanon sijtä wanhurscaudest joca uscosta tule. Mutta Israel joca wanhurscauden Lakia on pyytänyt/ ei ole wanhurscauden Lakia saanut. Mingätähden? Ettei he sitä uscosta/ mutta Lain töistä edzeit: sillä he owat loucannet idzens Louckauskiween. Nijn cuin kirjoitettu on: Cadzo/ minä

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

panen Zionijn louckauskiwen/ ja pahennuxen callion: joca hänen päällens usco/ ei händä pidä häwäistämän.

WEIjet minun sydämeni halu ja rucous on Jumalan tygö Israelin edestä/ että he autuaxi tulisit: Sillä minä annan heille todistuxen/ että heillä on ahkerus Jumalan puoleen/ mutta tyhmydes. Sillä ei he ymmärrä sitä wanhurscautta joca Jumalan edes kelpa/ waan pytäwät oma wanhurscauttans wahwista/ eikä ole sille wanhurscaudelle cuuliaiset/ cuin Jumalan edes kelpa: Sillä Christus on Lain loppu/ joca hänen päällens usco/ se on wanhurscas. Moses kyllä kirjoitta sijtä wanhurscaudest cuin Laista tule/ että cuca ihminen sen teke/ hänen pitä sijnä elämän. Mutta se wanhurscaus cuin uscosta tule/ sano näin: älä sano sydämesäs: cuca tahto ylösastua taiwasen? (Se on Christusta tänne alas hakea) Eli/ cuca tahto alasastua sywyten? se on Christusta hake cuolleista. Waan mitä se sano? Se sana on juuri sinun tykönäs/ nimittäin/ sinun suusas ja sydämesäs. Tämä on se sana uscosta/ jota me Saarnamma. Sillä/ jos sinä suullas Jesuxen tunnustat HERraxi/ ja uscot sydämesäs/ että Jumala on hänen cuolluista herättänyt/ nijn sinä tulet autuaxi: Sillä sydämen uscolla me wanhurscaxi tulemma/ ja suun tunnustuxella me autuaxi tulemma. Ja Ramattu sano: jocainen cuin usco hänen päällens/ ei hän tule häpiän. Ei ole yhtän eroitusta Judalaisen ja Grekin wälillä: sillä yxi on caickein HERra/ ricas caickein cohtan/ jotca händä rucoilewat. Ja jocainen cuin HERran Nime auxens huuta/ hän tule autuaxi. Mutta cuinga he sitä auxens huutawat/ jonga päälle ei he usconet? Ja cuinga he sen uscowat/ josta ei he ole cuullet? Mutta cuinga he cuulewat ilman Saarnajita? Ja cuinga he Saarnawat/ ellei heitä lähetetä? Nijncuin kirjoitettu on: O cuinga suloiset owat nijden jalat cuin rauha julistawat/ nijden cuin hywä julistawat. Mutta ei he ole caicki Evangeliumille cuuliaiset: sillä Esaias sano: HERra/ cuca usco meidän Saarnam? Nijn tule sijs Usco Saarnasta/ mutta Saarna tule Jumalan sanan cautta. Mutta minä sanon: eikö he sitä ole cuullet? Heidän änenstosin on lähtenyt caicken mailmaan/ ja heidän sanans mailman ärijn. Waan minä sanon: eiköst Israel ole sitä tietä saanut? Ensimmäinen Moses sano: Minä tahdon teitä yllyttä cateuteen sen Canssan cautta/ joca ei minun Canssan

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

ole/ ja tyhmän Canssan cautta tahdon minä teitä härsyttellä. Ja Esaias kehta myös sano: Minä olen nijldä löytty/ jotca ei minua edzinet/ ja olen nijlle ilmandunut/ jotca ei minua kysynet. Mutta Israelille hän sano: coco päiwän olen minä käteni ojendanut tottelemattoman ja wastahacoisen Canssan tygö.

NIin minä sijs sanon: ongosta Jumala Canssans hyljännyt? Pois se: sillä minä olen myös Israeliteri/ Abrahamin siemenestä/ ja BenJaminin sugusta. Ei Jumala ole Canssans hyljännyt/ jonga hän ennen on edescadzonut. Ettekö te tiedä mitä Ramattu Eliasta sano? Cuinga hän mene Jumalan eteen Israeli wastan/ ja sano: HERra/ he owat tappanet sinun Prophetas/ ja sinun Altaris cukistanet/ ja minä olen ainoastans jäänyt/ ja he wäjywät minungin hengeni. Mutta mitä Jumalan wastaus sano hänelle? Minä olen minulleni jättänyt seidzemen tuhatta miestä/ jotca ei ole Baalin edesä polwens taiwuttanet. Nijn on jäänyitten cansa tälläkin ajalla tapahtunut/ Armon walidzemisen jälkeen. Mutta jos se armosta on/ nijn ei se ole töiden ansiosta: sillä ei armo muutoin armo oliscan. Mutta jos se on töiden ansiosta/ nijn ei se sillen armo ole/ muutoin ei ansio olis ansio. CUingasta sijs? Jota Israel edzi/ sitä ei hän saa/ mutta walitut sen saawat/ ja ne muut owat paatunet. Nijn cuin kirjoitettu on: Jumala on andanut heille vppiniscaisen Hengen/ silmät ettei he näkis/ ja corwat ettei he cuulis/ haman tähän päiwän asti. Ja Dawid sano: heidän pöytäns tulcon heille paulaxi/ ja satimexi/ ja pahennuxexi/ ja costoxi. Heidän silmäns soetcon ettei he näkis/ ja heidän selkäns aina taipucon. NIin minäkin sanon: owatco he sentähden heidän loucannet/ että heidän pitäis langeman? Pois se/ waan heidän langemisestans tapadui pacanoille autuus/ että hän sais heitä kijwaxi heidän tähtens. Mutta jos heidän langemisens on mailman rickaus/ Ja heidän wähennöxens on pacanain rickaus cuinga paljo enemmän cosca heidän lucuns täytetäisin? Teille pacanoille minä puhun/ että minä pacanain Apostoli olen/ ylistän minä minun wircani. Ja jos minä taidaisin jollakin tawalla/ nijtä jotca minun lihani owat/ kijwaxi saada/ ja muutamatkin heistä autuaxi saatta. Sillä jos heidän cadotuxens mailman sowindo olis/ mitästä heidän corjamisens muuta olis cuin elämä cuolleista?

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

Sillä jos alcu on pyhä/ nijn on myös coco taikina pyhä: ja jos juuri on pyhä/ nijn owat myös oxat pyhät. MUTta jos muutamat oxista owat murtunet/ ja sinä/ joca medzäöljypuu olit/ olet nijhin jällens istutettu/ ja olet sijtä juuresta osallisexi tullut/ ja sen öljypuun höystöstä/ nijn älä ylpeile oxia wastan. Mutta jos sinä heitä wastan ylpeilet/ nijn tiedä ettet sinä juurta canna/ waan juuri canda sinua. Ja sinä sanot: oxat owat murtunet/ että minun piti sijhen jällens istutettaman. Se on oikein sanottu: he owat murtunet heidän epäuscons tähden/ mutta sinä pysyt uscon cautta. Älä ole röyckiä/ waan pelkä: Sillä jos ei Jumala luonnolisia oxia armahtanut/ cadzo/ ei hän sinuacan armahda. Sentähden cadzo täsä Jumalan hywyttä ja angarutta: angarutta nijsä/ jotca langeisit/ mutta hywyttä idze sinusas/ jos sinä ainoastans hywydes pysyt/ muutoin sinäkin poisleicatan. Ja ne jällens istutetan/ ellei he heidän epäuscosans pisy: sillä kyllä Jumala woi heidän jällens istutta. Sillä jos sinä olet luonnolisesta medzäöljypuusta carsittu/ ja olet wastoin luondo hywään öljypuuhun istutettu: cuinga paljo enemmän ne/ jotca luonnoliset owat/ heidän omaan öljypuuhuns istutetan? Sillä en minä tahdo salata teildä/ rackat weljet/ tätä salaisutta/ ettet te olis ylpiät/ että paatumus on puolittain Israelille tullut/ siihenasti cuin pacanain täyttämys tulis: Ja nijn caicki Israel autuaxi tule. Nijn cuin kirjoitettu on: se tule Zionista/ joca päästä/ ja jumalattoman menon Jacobista poiskäändä. Ja tämä on minun Testamentin heidän cansans/ cosca minä poisotan heidän syndins. Evangeliumin puolesta minä tosin heitä teidän tähten wihollisna pidän: mutta walidzemisen puolesta minä heitä Isäin tähden racastan. Sillä ei Jumala lahjojans ja cudzumistans cadu: Sillä et tekän muinnen Jumalan päälle usconet/ waan nyt te oletta laupiuden heidän epäuscons cautta saanet. Nijn ei he ole tahtonet sitä laupiutta usco/ cuin teille on tapahtunut/ että heillengin laupius tapahduis: Sillä Jumala on caicki epäuscon ala sulkenut/ että hän caickia armahdais. O sitä Jumalan rickauden/ wijsauden ja tunnon sywyttä: cuinga tutkimattomat owat hänen duomions/ ja käsittämättömät hänen tiens. Cuca on HERran mielen tiennyt? Eli cuca on hänen neuwonandajans ollut? Eli cuca on hänelle jotakin ennen andanut/

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

jota hänelle pitäis jällens maxettaman? Sillä hänestä/ ja hänen cauttans/ ja hänesä/ owat caicki: jolle olcon cunnia/ ijancaickisest/ Amen.

Nijn neuwon minä teitä/ rackat weljet/ Jumalan laupiuden cautta/ että te annaisitte teidän ruuminne/ eläwäxi/ pyhäxi/ ja Jumalalle otollisexi uhrixi/ joca on teidän toimellinen Jumalan palweluxenne. Ja älkät sowittaco teidän tämän mailman muodon jälken/ waan muuttacat teidän teidän mielen vdistuxen cautta/ että te coettelisitta/ mikä Jumalan hywä/ otollinen ja täydellinen tahto olis. Sillä minä sanon sijtä armosta/ cuin minulle annettu on/ jocaidzelle teistä: ettei yxikän idzestäns enämbi pitäis cuin hänen tule pitä/ waan pitäkän cohtulisest idzestäns/ sen jälken cuin Jumala on cullengin uscon mitan jacanut. Sillä nijncuin meillä on yhdes ruumis monda jäsendä/ mutta ei caikilla jäsenillä ole yhtäläinen wirca: nijn mekin olemma monda yxi ruumis Christuxes: Mutta keskenäm olemma me toinen toisemme jäsenet/ Ja meillä owat moninaiset lahjat/ sijtä Armosta/ cuin meille annettu on. Jos jollakin on Prophetia/ nijn olcon uscon cansa yhteinen. Jos jollakin on jocu wirca/ nijn pitäkän wirastans waarin. Jos jocu opetta/ nijn ottacan opetuxestans waarin. Jos jocu anda/ nijn andacan yxikertaisudes. Jos jocu hallidze/ nijn pitäkän sijtä murhen. Jos jocu armahta/ nijn tehkän sen ilolla. Olcon rackaus wilpitöin. Wihatcat paha/ ja kijnnirippucat hywäsä.

Weljellinen rackaus olcon sydämellinen teidän keskenän. Ennättäkän toinen toisens cunniata tekemäs. Älkät olco hitat töisänne. Olcat palawat hengesä. Sowittacat teidän ajan jälken. Olcat toiwosa iloiset. Kärsiwäiset murHesa. Olcat alati rucouxisa. Jacacat oman Pyhäin tarpexi. Ottacat mielellän huonesen. Siunatcat wainollisian: Siunatcat ja älkät sadatelco. Iloitcat iloisten cansa/ ja itkekät itkewäisten cansa. Olcat keskenän yximielisest. Älkät pyytäkö corkeita/ waan pitäkät teidän alimmaisten caltaisna. Älkät idziän ylön wijsana pitäkö. Älkät paha pahalla costaco. Ahkeroitcat sitä cuin cunnialinen on jocaidzen edes. Jos mahdollinen on/ nijn paljo cuin teisä on/ nijn pitäkät rauha caickein ihmisten cansa. Älkät idze costaco/ minun rackani/ waan andacat Jumalan wihan sia saada. Sillä kirjoitettu on: Minun on costo/ minä tahdon costa/ sano HERra. Jos sinun wihollises iso/ nijn syötä händä/ ja jos

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

hän jano/ niñ juota händä. Coscas tämän teet/ niñ sinä tuliset hijlet hänen pääns päälle cocot. Älä anna sinuas woitetta pahalda/ waan woita sinä paha hywällä.

Jocainen olcon Esiwallalle/ jolla walda on/ alammainen: sillä ei Esiwalda ole muutoin cuin Jumalalda/ ne wallat jotca owat/ Jumalalda ne säätyt owat. Sentähden jocainen cuin idzens Esiwalda wastan asetta/ se on Jumalan säätyä wastan. Mutta ne jotca wastan owat/ saawat duomion päällens. Sillä ne jotca wallan päällä owat/ ei ole hywintekiöille/ waan pahointekiöille pelgoxi. Elles tahdo Esiwalda peljätä/ niñ tee hywä/ sijttes saat häneldä kijtoxen: sillä hän on Jumalan palwelia/ sinun hywäxes. Waan jos sinä paha teet/ niñ pelkä: sillä ei hän miecka huckan canna/ mutta on Jumalan palwelia ja costaja/ sille rangaistuxexi joca paha teke. Sentähden tule alammainen olla/ ei ainoastans nuhten tähden: waan myös omantunnon tähden. Sentähden pitä teidän myös weron andaman: sillä he owat Jumalan palweliat/ joiden sencaltaisista tule lucua pitä. Niñ andacat sijs jocaidzelle mitä te welgolliset oletta: sille wero/ jolle wero tule: sille tulli/ jolle tulli tule: sille pelco/ jolle pelco tule: sille cunnia/ jolle cunnia tule. Älkät kellengän welgolliset olco/ waan ainoastans että te toinen toistanne racastatte: sillä joca toista racasta/ se on täyttänyt Lain. Sentähden/ se cuin sanottu on: Älä huorintee: älä tapa: älä warasta: älä wäärä todistust sano: älä himoidze. Ja muut sencaltaiset käskyt/ ne tähän sanaan suljetan: sinun pitä racastaman lähimmäistäs/ niñcuin idziäskin. Ei rackaus tee lähimmäiselle mitän paha: sentähden on rackaus Lain täyttämys. JA että me sencaltaisia tiedämme/ nimittäin ajan/ että nyt on aica unesta nosta (sillä meidän autuudem on nyt lähembänä cuin silloin cosca me uscoimma) Yö on culunut/ ja päiwä on tullut/ sentähden hyljätkäm pimeyden töyt/ ja pukecam meitäm walkeuden sotaaseilla. Waeldacam soweliast niñcuin päiwällä/ ei ylönsyömises eikä ylönjuomises: ei cammiois eikä haureudes. Ei rijdas ja cateudes: waan pukecat teidän päällen HERra Jesus Christus. Ja holhotcat ruumistan/ waan ei haureuten.

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

HEickouscoista corjatcat/ ja älkät omatundo pahoittaco. Yxi usco saawans caickinaista syödä/ waan heicko syö caalia. Joca syö/ älkän sitä ylöncadzoco/ joca ei syö: ja se joca ei syö: älkän duomidco sitä cuin syö: sillä Jumala on händä corjannut. Cuca sinä olet joca toisen palweliata duomidzet? Omalle Isännällens hän seiso eli lange/ mutta kyllä hän taitan tuetta seisoman: sillä Jumala on wäkewä händä tukeman. Yxi eroitta yhden päiwän toisesta: toinen pitä caicki päiwät yhtäläisnä. Jocainen olcon wahwa mielesäns. Joca päiwä tottele/ sen hän HERralle teke: ja joca ei päiwä tottele/ se myös sen HERralle teke. Joca syö/ hän syö HERralle/ sillä hän kijttä Jumalata: ja joca ei syö/ se ei syö HERralle/ ja kijttä Jumalata. Sillä ei yxikän meistä idzellens elä/ eikä yxikän idzellens cuole. Jos me elämme/ nijn me HERralle elämme: jos me cuolemma/ nijn me HERralle cuolemma. Sentähden joco me elämme eli cuolemma/ nijn me HERran omat olemma. Sillä sentähden on myös Christus cuollut ja ylösnosnut/ ja jällens eläwäxi tullut/ että hän olis cuolluitten ja eläwitten HERra. MUTta mixi sinä weljiäs duomidzet? Eli sinä mixis weljes ylöncadzot? sillä me asetetan caicki Christuxen duomioistuimen eteen/ nijncuin kirjoitettu on: Nijn totta cuin minä elän/ sano HERra/ minua pitä caicki polwet cumartaman/ ja caicki kielet pitä Jumalan tunnustaman. Sentähden jocaidzen meistä pitä edestäns Jumalalle lugun tekemän. Älkäm sijs tästedes toinen toistam duomitco/ waan duomitcam parammin nijn/ ettei yxikän weljens eteen pane louckausta eli pahennuxen tila. MINä tosin tiedän/ ja olen wahwa HERras Jesuxes/ ettei mitän idzestäns yhteistä ole/ waan joca jotakin yhteisexi luule/ hänelle se on yhteinen. Mutta jos sinun weljes sinun ruastas pahene/ nijn et sinä sijtte waella rackaudes. Älä sitä ruallas cadota/ jonga tähden Christus on cuollut. Sentähden sowittacat nijn/ ettei teidän hywyttän laitetais: Sillä ei Jumalan waldacunda ole ruoca eli juoma/ mutta wanhurscaus/ rauha ja ilo Pyhäs Henges. Joca nijsä Christusta palwele/ hän on Jumalalle otollinen/ ja ihmisille kelwollinen. Sentähden noudattacam sitä cuin rauhan sopi/ ja sitä cuin cullengin parannuxexi tule: älä ruan tähden Jumalan työtä turmele. Caicki tosin owat puhtat/ waan ei se sille ole hywä/ joca syö omantundons pahennuxen cansa. Se on paljo

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

parambi ettes ensingän liha söis/ etkä wijna jois/ eli jotakin josta weljes louckandu taicka pahene elickä heicoxi tule. Jos sinulla on usco/ nijn pidä se idzesäs Jumalan edes. Autuas on/ joca ei tee idzellens omatundo/ nijsä cuin hän coettele. Mutta joca sijtä epäile ja cuitengin syö/ se on cadotettu: sillä ei hän syönyt uscosa: ja caicki cuin ei uscosta ole/ se on syndi.

MUtta meidän/ jotca wäkewät olemma/ tule heickoin woimattomutta kärsiä/ eikä idzellemme kelwata. Nijn sowittacan jocainen meistä idzens/ että hän kelpais lähimmäisellens sijnä cuin hywä on/ parannuxexi: Sillä ei Christuscan idzellens kelwannut/ waan nijncuin kirjoitettu on: heidän pilckans/ jotca sinua pilckaisit/ langeisit minun päälleni. Sillä mitä ennen kirjoitettu on/ se on meille opixi kirjoitettu/ että meillä kärsimisen ja Ramattuinen lohdutuxen cautta toiwo olis. Mutta kärsimisen ja lohdutuxen Jumala/ andacon että te keskenän yximieliset olisitta/ Jesuxen Christuxen perän: Että te yximielisest yhdestä suusta kijtäisitte Jumalata/ ja meidän HERran Jesuxen Christuxen Isä. Sentähden corjatcat toinen toistan/ nijncuin Christuskin on meitä Jumalan cunniaxi corjannut. MUtta minä sanon: Jesus Christus on ollut ymbärinsleickauxen palwelia Jumalan totuuden tähden/ wahwistaman sitä lupausta cuin Isille tapahtunut oli. Mutta että pacanat laupiuden edestä Jumalata kijttäisit/ nijncuin kirjoitettu on: sentähden kijtän minä sinua pacanain seas/ ja weisan sinun Nimees. Ja taas hän sano: iloitcat pacanat hänen Canssansa cansa. Ja taas: kijttäkät HERRA caicki pacanat/ ja caicki Canssa ylistäkän händä. Ja taas sano Esaias: sen pitä oleman Jessen juuren/ joca on nousewa pacanoita hallidzeman/ jonga päälle pacanat toiwoman pitä. Mutta toiwon Jumala täyttäkön teitä caikella riemulla ja rauhalla/ uscosa/ että teillä Pyhän Hengen woiman cautta täydellinen toiwo olis. MINä tiedän hywästi/ rackat weljeni/ että te oletta hywyttä täynäns/ caikella tundemisella täytetyt/ että te woitta toinen toistanne neuwo. Minä olen cuitengin puolittain rohkiast teidän tygön/ rackat weljet/ kirjoittanut/ muistuttain teille sen armon puolesta/ cuin minulle Jumalalda on annettu. Että minun pitä oleman pacanain seas Jesuxen Christuxen palwelian/ Jumalan Evangeliumita uhramas/ että pacanatkin olisit Jumalalle otollinen

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

uhri/ Pyhän Hengen cautta pyhitetyt. Sentähden minulla on/ josta minä Jesuxes Christuxes kerscan/ että minä Jumalata palwelen: Sillä en minä rohke mitän puhua/ ellei Christus sitä minun cauttani waicutais/ saattaman pacanoita cuuliaisexi/ sanan ja työn cautta/ merckein woimalla ja ihmetten cautta/ ja Jumalan Hengen wäellä. Nijn että minä hamasta Jerusalemist/ ja nijsä ymbärins/ Illyricumin asti/ olen caicki Christuxen Evangeliumilla täyttänyt. Ja minä olen ollut ahkera Evangeliumita Saarnaman/ joisa Christuxen nimi ei ennen mainittucan ollut/ etten minä muucalaisen perustuxen päälle rakennais/ waan nijncuin kirjoitettu on: Joille ei ensingän hänestä julistettu ollut/ nijden pitä sen näkemän: ja jotca ei hänestä mitän cuullet ole/ nijden pitä ymmärtämän. Se myös on syy/ mingätähden minä olen usein estetty teidän tygön tulemast. Nyt ettei minun ole näisä maacunnisa enä sia/ ja minä olen jo monda vuotta halainnut teidän tygönne tulla. Sentähden cosca minä Hispaniaan waellan/ nijn minä tulen teidän tygön: sillä minä toiwon/ että cosca minä sen cautta matcustan/ nijn minä saan teidän nähdä/ ja nijn teidä sinne saatetaisin. Cuitengin/ että minä ennen saisin kerran minuni teistä ilahutta. MUtta nyt minä waellan tääldä Jerusalemiijn/ Pyhille palwelusta tekemän: Sillä ne Macedoniasta ja Achajasta owat mielelläns Jerusalemin köyhiä Pyhiä warten yhteidzen awun coonnet. He owat sen mielelläns tehnet/ nijncuin he sijhen heille welcapäätkin owat: Sillä jos pacanat owat heidän hengellisestä tawarastans osallisexi tullet/ nijn on cohtullinen/ että he myös heitä heidän ruumillisella tawarallans palwelewat. Cosca minä sijs sen asian päättänyt olen/ ja heille tämän hedelmän lukinnut/ tahdon minä teidän cauttan Hispaniaan palata. Mutta minä tiedän/ cosca minä teidän tygönne tulen/ että minä tulen Christuxen Evangeliumin täydellisellä siunauxella. Mutta minä neuwon teitä/ rackat weljet/ meidän HERran Jesuxen Christuxen cautta/ ja Hengen rackauden cautta/ että te minun cansani kilwoittelisitte rucouxis minun edestäni Jumalan tygö/ että minä Judeas epäuscoisista pelastettaisin. Ja että minun palweluxen/ cuin minä teen Jerusalemis/ olis Pyhille otollinen. Että minä ilolla teidän tygönne tulisin/ Jumalan tahdon cautta/ ja minuani ynnä teidän

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

cansan toiwutaisin. Mutta rauhan Jumala olcon teidän caickein cansan/
Amen.

MInä annan teidän haldun Pheben meidän sisarem/ joca palwele
Seuracunda Kenchreas. Että te händä corjaisitta HERrasa/ nijncuin Pyhain
sopi. Ja olcat hänelle caikis asiois awulliset/ joisa hän teitä tarwidze: sillä hän
on ollut monelle/ ja lijatengin minulle awullinen. TERwettäkät Priscat ja
Aquilat/ minun auttaitani Christuxes Jesuxes/ jotca owat caulans minun
hengeni tähden aldixi andanet. Joita en minä ainoastans kijtä/ waan caicki
pacanaingin Seuracunnat. Terwettäkät myös sitä Seuracunda/ joca heidän
huonesans on. Terwettäkät Epenetusta/ minun rackaindani/ joca on vtinen
Christuxes/ Achajasta. Terwettäkät Mariat/ joca paljo waiwa meistä näki.
Terwettäkät Andronicust ja Juniat/ minun langojani ja cansafangejani/ jotca
owat cuuluisat Apostolit/ ja olit jo ennen minua Christuxes. Terwettäkät
Ampliat/ minun racastani HERrasa. Terwettäkät Urbanusta/ meidän
auttajatam Christuxes/ ja Stachyt minun racastani. Terwettäkät Apellat/ joca
on coeteldu Christuxes. Terwettäkät Aristobulin perhettä. Terwettäkät
Herodiat/ minun langoani. Terwettäkät Narcissuxen perhettä HERrasa.
Terwettäkät Tryphenat ja Tryphosat/ jotca työtä tehnet owat HERrasa.
Terwettäkät Persidat minun racastani/ joca paljo työtä tehnyt on HERrasa.
Terwettäkät Ruffust/ walittua HERrasa/ ja hänen ja minun äitiäni. Terwettäkät
Asincritust ja Phlegontat/ Hermani/ Patrobat/ Hermest/ ja weljejä jotca
heidän cansans owat. Terwettäkät Philologust ja Juliat/ Nereust ja hänen
sisartans/ ja Olimpat/ ja caickia Pyhiä heidän tykönäns. Terwettäkät teidän
keskenän pyhällä suunandamisella. Christuxen Seuracunnat terwettäwät
teitä. MUtta minä neuwon teitä/ rackat weljet/ että te cawataisitta nijtä cuin
eripuraisudet ja pahennuxet saattawat/ sitä oppia wastan/ cuin te oppenet
oletta: ja wälttäkät nijtä: Sillä ei sencaltaiset HERra Jesusta Christusta
palwele/ waan oma wadzans/ ja wiettelewät makeilla puheillans ja
liehacoidzemisellans yxikertaisten sydämet. Sillä teidän cuuliaisuden on
caikille julistettu/ jongatähden minä suurest iloidzen. Mutta minä tahdon/
että teidän pitä hywäsä wijsat oleman/ ja pahudes yxikertaiset. Mutta rauhan

P. PAWALIN EPISTOLA ROMAREIN TYGÖ

Jumala tallatcon Satanan pian teidän jalcainne ala. Meidän HERran Jesuxen Christuxen Armo olcon teidän cansanne. TERwettä teitä Timotheus/ minun auttajan/ ja Lucius/ ja Jason/ ja Sosipater/ minun Langoni. Minä Tertius/ joca tämän Lähetyskirjan kirjoitin/ terwetän teitä HERrasa. Teitä terwettä Gajus/ minun ja caiken Seuracunnan holhoja. Teitä terwettä Erastus/ Caupungin rahanhaldia/ ja Quartus/ weli. Jesuxen Christuxen meidän HERran Armo/ olcon teidän caickein cansan/ Amen. Mutta hänelle/ jolla woima on teitä wahwista/ minun Evangeliumini ja Saarnani jälken Jesuxes Christuxes/ jonga cautta se salaus on ilmoitettu/ cuin mailman algusta nijn tähän asti on salattu ollut/ Mutta nyt ilmoitettu ja tiettäwäxi tehty Prophetain Ramattuina cautta/ ijancaickisen Jumalan käskyn jälken/ että Usco cuuliaisuden sais/ caickein pacanaingin seasa. Sen Jumalan/ joca yxinäns wijsas on/ olcon kijtos ja cunnia/ Jesuxen Christuxen cautta/ ijancaickisest/ Amen. Romarein tygö. Lähetetty Corinthost/ Phebenin cansa/ joca Kenchrean Seuracunnas palweluxes oli.

P. Pawalin edellinen Epistola Corintherein tygö

PAwali cudzuttu Jesuxen Christuxen Apostolixi Jumalan tahdosta/ ja Sosthenes weli. Sille Jumalan Seuracunnalle/ joca on Corinthos/ pyhitetyille Jesuxen Christuxen cautta/ cudzutuille Pyhille/ ynnä caickein nijden cansa/ jotca meidän HERran Jesuxen Christuxen nimeen rucoilewat/ jocaidzes heidän ja meidän siasam. Armo olcon teille ja Rauha Jumalalda meidän Isäldäm/ ja HERralda Jesuxelda Christuxelda. MINä kijtän Jumalatani aina teidän tähtenne/ sen Jumalan armon edestä cuin teille Jesuxen Christuxen cautta annettu on/ Että te oletta caikisa hänen cauttans rickaxi tehdyt/ caikesa opisa ja tundemises. Sillä Saarna Christuxesta on teisä wäkwäxi tullut/ Nijn ettei teidän josacusa lahjasa mitän puutu/ ainoastans odottacat meidän HERran Jesuxen Christuxen ilmoitusta. Joca myös teitä loppun asti wahwista/ että te olisitta nuhtettomat meidän HERran Jesuxen Christuxen

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

päiwänä: Sillä Jumala on wahwa/ jonga cautta te cudzutut oletta hänen Poicans Jesuxen Christuxen meidän HERramme yhteyten. MUTTA minä neuwon teitä/ rackat weljet/ Jesuxen Christuxen meidän HERram nimen cautta/ että te caicki yhdencaltaisen puhen pitäisittä/ ja ettei teidän seasan eriseuroja olis/ waan pitäkät wäkewäst yhtä toinen toisenne cansa/ yhdes mieles ja yhtäläises luulos. Sillä minun corwini on tullut teistä/ rackat weljet/ Chloen perhen cautta/ että rijdat owat teidän keskenän. Nijn minä sanon sitä/ että cukin teistä sano: Minä olen Pawalin: se toinen: Minä olen Apollon: colmas: Minä olen Cephaxen: neljäs: Minä olen Christuxen. Cuingasta? Lienekö Christus jaettu? wai ongo Pawali teidän edestän ristinnaulittu? Eli olettaco te Pawalin nimeen castetut? Minä kijtän Jumalata/ etten minä ole yhtän teistä castanut/ waan Chrispuxen ja Gajuxen: Ettei kengän saa sanoa/ että minä minun nimeeni ketän castoin. Minä castoin myös Stephanin perhen/ sijtte en minä tiedä jos minä jongun castanut olen. Sillä ei Christus minua lähettänyt castaman/ waan Evangeliumi Saarnaman/ ei cawaloilla sanoilla/ ettei Christuxen risti turhan menis. Sillä puhe rististä/ on nijlle hulluus/ jotca cadotetan. Mutta meille/ jotca autuaxi tulemma/ on se Jumalan wäki. Sillä kirjoitettu on: Minä cadotan wijsasten wijsauden/ ja ymmärtäwäisten ymmärryksen minä hyljän. Cusasta wijsat owat? Cusasta Kirjanoppenet owat? Cusasta tämän mailman tutkiat owat? Eikö Jumala ole tämän mailman wijsautta hulludexi tehnyt. Sillä ei mailma tundenut Jumalata wijsaudellans hänen wijsaudesans/ nijn kelpais Jumalalle tyhmän Saarnan cautta nijtä wapahta/ jotca sen uscowat. Sentähden/ että Judalaiset merckiä anowat/ ja Grekit wijsautta edziwät. Mutta me Saarnamme ristinnaulitun Christuxen Judalaisille pahennuxexi/ ja Grekeille hulludexi. Mutta cudzutuille sekä Judalaisille: että Grekeille Saarnamma me Christuxen Jumalan woimaxi ja Jumalan wijsaudexi/ Sillä Jumalan hulluus on wijsambi cuin ihmiset/ ja Jumalan heickous on wäkewämbi cuin ihmiset. Cadzocat/ rackat weljet/ teidän cudzumistan/ ei monda lihallista wijsast/ ei monda jalo/ ei myös monda suuresta sugusta cudzuttu ole. Waan se cuin mailman edes hullu on/ sen on Jumala walinnut/ että hän wijsat häpiään saattais. Ja se cuin heicko

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

oli mailman edes/ sen Jumala on walinnut/ että hän wäkwät häpiään saattais. Ja se cuin oli wapahtoin ja ylöncadzottu mailmasa/ on Jumala walinnut: ja se cuin ei mitän ole/ että hän ne jotca jotakin owat/ turhaxi tekis. Ettei hänen edesäns yxikän liha kerscais. Joista te myös oletta Christuxes Jesuxes/ joca meille on Jumalalda tehty wijsaudexi/ ja wanhurscaudexi/ ja pyhydexi/ ja lunastuxexi. Nijn cuin kirjoitettu on: joca idziäns kersca/ hän kerscatcan händäns HERrasta.

JA/ rackat weljeni/ cosca minä teidän tygönne tulin/ en minä tullut corkioilla sanoilla/ engä sywällä wijsaudella/ ilmoittaman teille Jumalan todistusta. Sillä en minä idziäni pitänyt teidän seasan nijncuin minä olisin jotakin tiennyt/ waan ainoastans Jesuxen Christuxen ja sen ristinnaulitun. Ja minä olin teidän cansan heickoudes/ pelgos/ ja suures wapistuxes. Ja minun puhen ja Saarnan/ ei ollut caunistetuis jutuis ihmisten wijsauden jälkeen/ mutta Hengen ja wäen osotuxes/ Ettei teidän uscon olis ihmisten wijsaudes/ mutta Jumalan wäes. Mutta se josta me puhumma/ on cuitengin wijsaus/ täydellisten tykönä. Ei tämän mailman/ eikä tämän mailman Päämiesten wijsaus/ joca hucku. Waan me puhumma sijtä salatusta Jumalan wijsaudesta/ jonga Jumala on ennen mailman alcua säätänyt meidän cunniaxem/ Jota ei yxikän tämän mailman Päämiehistä tundenut: Sillä jos he olisit hänen tundenet/ nijn ei he olis Cunnian HERra ristinnaulinnet. Waan nijncuin kirjoitettu on: Ei yxikän silmä ole nähnyt/ eikä yxikän corwa ole cuullut/ ja ei yhdengän ihmisen sydämeen ole astunut/ sijtä cuin Jumala on nijlle walmistanut/ jotca händä racastawat. Mutta meille on Jumala sen ilmoittanut Hengens cautta: sillä Hengi tutkistele caicki cappalet/ Ja/ Jumalan sywydet. Sillä cuca ihminen sen tietä mitä ihmises on/ waan ihmisen Hengi joca hänesä on? Nijn myös/ ei yxikän tiedä mitä Jumalas on/ waan Jumalan Hengi. Mutta en me ole saanet tämän mailman henge: waan sen Hengen/ joca Jumalasta on/ että me taidaisimma tietä/ mitä meille Jumalalda annettu on. jota me myös puhumma/ ei sencaltaisilla sanoilla cuin inhimillinen wijsaus opetta: waan sencaltaisilla sanoilla cuin Pyhä Hengi opetta/ ja me duomidzemma hengelliset asiat hengellisest. Mutta ei

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

luonnollinen ihminen ymmärrä Jumalan Hengestä mitän: sillä se on hänelle hulluus/ ja ei taida sitä käsittä/ joca hengellisest duomittaman pitä. Mutta hengellinen duomidze caickia asioita/ ja ei hän keldäkän duomita. Sillä cuca on tiennyt HERran mielen? Eli cuca tahdo hänen neuwo anda? Mutta meillä on Christuxen mieli.

JA/ rackat weljeni/ en minä tainnut teidän cansan puhua nijncuin hengellisten/ waan nijncuin lihallisten cansa/ nijncuin nuorten lasten cansa Christuxes. Riesca minä olen teille juoda andanut/ ja en ruoca: sillä et te sitä wielä woinet. Ja et te myös nytkän woi/ että te oletta wielä lihalliset. Sillä nijncauwan cuin teidän seasan cateus/ rijta/ ja eripuraisus on/ ettekö te ole lihalliset/ ja waella ihmisten tawan jälkeen? Sillä cosca jocu sano: Minä olen Pawalin: ja toinen sano: Minä olen Apollon/ ettekö te sijs ole lihalliset? Mikästä Pawali on? Ja mikä Apollo on? He owat palweliat/ joiden cautta te oletta uscowaisexi tullet. Ja semmengin nijncuin Jumala cullengin andanut on. Minä olen istuttanut: Apollo on castanut: Mutta Jumala on caswon andanut. Nijn ei se mitän ole joca istutta/ eikä se joca casta/ waan Jumala joca caswon anda. Mutta se joca istutta/ ja se joca casta/ owat yhtä molemmat/ cumbikin saa palckans työns jälkeen. Sillä me olemma Jumalan apulaiset/ te oletta Jumalan peldo/ ja Jumalan rakennus. Minä Jumalan armosta/ joca minulle annettu on/ olen perustuxen laskenut/ nijncuin taitawa rakendaja/ toinen sen päälle rakendacon: mutta cadzocan jocainen/ cuinga hän rakenda sen päälle. Sillä muuta perustusta ei taida yxikän panna/ waan sen cuin pandu on/ joca on Jesus Christus. Jos nyt jocu rakenda tämän perustuxen päälle/ culda/ hopiata/ callita kiwiä/ puita/ heiniä/ corsia. Nijn jocaidzen teco tule julkisexi: Sillä se päiwä on sen selittäwä/ joca tulesa ilmandu/ ja mingäcaltainen cungin teco on/ sen tuli coettele. Jos jongun teco pysy/ nijncuin hän sen päälle rakendanut on/ nijn hän saa palckans. Mutta jos jongun teco pala/ nijn hän saa wahingon. Mutta hän tule idze autuaxi/ cuitengin nijncuin tulen cautta. Ettekö te tiedä teitänne Jumalan Templici/ ja Jumalan Hengi asu teisä? Jos jocu Jumalan Templin turmele/ sen Jumala turmele. sillä Jumalan Templi on pyhä/ nijncuin tekin oletta. Älkän

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

kengän idziäns pettäkö. Jos jocu teistä idzens luule wijsaxi/ se tulcon hulluxi täsä mailmasa/ että hän wijsas olis. Sillä tämän mailman wijsaus/ on hulluus Jumalan tykönä. Nijncuin kirjoitettu on: Hän käsittä wijsat cawaluxisans. Ja taas: HERra tietä wijsasten ajatuxet turhaxi. Sentähden älkän yxikän ihmisistä kerscatco. Caicki owat teidän oman: Olis Pawali eli Apollo/ Cephas taicka mailma/ olis elämä eli cuolema/ taicka nykyiset eli tulewaiset/ caicki owat teidän omanna: Mutta te oletta Christuxen: waan Christus on Jumalan. JOcainen pitäkön meitä Christuxen palweliana/ ja Jumalan salaisuden haldiana. Ainoastans se haldioilda edzitän/ että he löytäisin uscollisixi. Mutta wähän minä sijtä tottelen/ etä minä teidän duomitan/ eli inhimiliseldä päiwäldä. En minä idzekän duomidze minuani. En minä tiedä mitän cansani/ mutta en minä sentähden wanhurscas ole/ waan HERra on se joca minun duomidze. Sentähden älkät duomitco ennen aica/ siihenasti cuin HERra tule/ joca sengin walkeuten saatta/ cuin pimeydes peitetty on/ ja julgista sydänden aiwoituxet: silloin cukin saa cunnian Jumalalda. MUTta näitä/ rackat weljet/ olen minä minustani ja Apollosta tapauxis puhunut teidän tähdenne/ että te meistä oppisitta/ ettei kengän enämbä idzestäns pidäis/ cuin nyt kirjoitettu on/ ettei yxikän toinen toistans wastan pidä jongun tähden idziäns ylöspaisuttaman. Sillä cuca on sinun corgottanut? Taicka mitä sinulla on/ jota et sinä ole saanut? Jos sinä sijs saanut olet? Mitäs kerscat/ nijncuin et sinä ensingän saanut olis? Jo te oletta rawitut: jo te oletta hyötynet: ilman meitä te wallidzetta/ ja josca Jumala että te wallidzisitta/ että mekin teidän cansan wallidzisim. SILLä minä luulen/ että Jumala on meitä Apostoleita lähettänyt nijncuin caickein huonombita/ nijncuin surmattawia: sillä me olemma mailman/ Engelein/ ja ihmisten ihmexi tullet. Me olemma tompelit Christuxen tähden/ mutta te oletta wijsat Christuxes: me heicot/ mutta te wäkewät: te cunnialiset/ mutta me ylöncadzotut. Haman tähän hetken asti kärsimmä me nälkä ja jano/ ja olemma alasti/ ja meitä lyödän corwalle/ ja ei meille ole wahwa asuinsia/ ja me näemme waiwa työtä tehden omilla käsillä. Cosca meitä soimatan/ nijn me hywästi lausumma: cosca meitä wainotan/ nijn me kärsimme. Cosca meitä pilcatan/ nijn me

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

rucoilemma: me olemma nijncuin mailman kirous/ ja jocaidzen ihmisen hylky tähän päiwän asti. Embä minä tätä kirjoita häwäistäxeni teitä/ waan minä neuwon teitä/ nijncuin minun rackaita lapsiani: Sillä ehkä teillä olis kymmenen tuhatta Mestarita Christuxes/ nijn ei teillä cuitengan ole monda Isä: sillä minä olen teitä Christuxes Jesuxes synnyttänyt Evangeliumin cautta. Sentähden neuwon minä teitä/ olcat minun tawottajani. Sentähden/ lähetin minä Timotheuxen teille/ minun rackan poicani/ ja uscollisen HERrasa/ muistuttaman teille minun tieni/ jotca owat Christuxes/ nijncuin minäkin caikisa Seuracunnis opetan. MUtta muutamat owat teistä paisunet/ nijncuin en minä ensingän teidän tygönne tulewa oliscan. Mutta ennen paljo aica tulen minä teidän tygön (jos HERra tahto) ja tahdon tietä/ ei nijden paisunuitten sanoja/ mutta woima. Sillä Jumalan waldacunda ei ole puHesa/ waan woimasa. Cumman te tahdotta? Jos minä tulen widzalla teidän tygönne/ taicka rackaudella/ ja Hengen siweydellä?

JUlkisest cuulu teidän keskenän huoruus/ ja sencaltainen huoruus/ josta ei pacanatcan sanoa tiedä/ että jocu Isäns emändä pitä. Ja te oletta paisunet/ josta teidän parammin tulis itke/ että se joca sencaltaisen työn tehnyt on/ teidän seastan poisotetaisin. Mutta minä tosin/ joca ruumin puolest poisolen/ cuitengin Henges tykönä olen/ nijn olen minä jo/ nijncuin tykönä olewa/ sijtä päättänyt/ että hän/ joca sencaltaisen tehnyt on/ Meidän HERran Jesuxen Christuxen Nimeen/ teidän cocontulemisesan/ ynnä minun Hengeni cansa/ ja meidän HERran Jesuxen Christuxen woimalla/ Annetan Perkelen haldun lihan cadotuxexi/ että hengi autuaxi tulis HERran Jesuxen päiwänä. Eli ole teidän kerscauxenne hywä: ettekö tiedä/ että wäähä hapatus caiken taikinan hapatta? Sentähden peratcat se wanha taikina/ että te tulisitta vdexi taikinaxi/ nijncuin te myös happamattomat oletta. Sillä meillä on myös Pääsiäis Lamma/ joca on Christus/ meidän edestämme uhrattu. Sentähden pitäkäm meidän Pääsiäisem/ ei wanhas hapatuxes/ eikä pahuden ja wääruden hapatuxes/ waan puhtauden ja totuden happamattomas taikinas. MINä olen teille Epistolas kirjoittanut/ ettei teidän pidäis secanduman portoihin. En minä ajattele tämän mailman portoista/ engä

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

ahneista/ engä raateljista/ engä epäjumalden palwelioista/ sillä nijn tulis teidän mailmasta poispaeta. Mutta nyt minä olen kirjoittanut/ ettei teidän pidä nijhin secanduman. Jos jocu/ joca weljexi cudzutan/ olis salawuoteinen/ taicka ahne/ eli epäjumalden palwelia/ taicka pilckaja eli juomari/ taicka raatelia/ älkät sencaltaisen cansa syökö: Sillä mitä minun tule duomita nijtä/ jotca ulcona owat? Ettekö te nijtä duomidze/ jotca sisällä owat? Mutta Jumala ne duomidze/ jotca ulcona owat. Ajacat idzekin paha pois tykönne. MIxi jocu teistä/ jolla on toisen cansa jotakin asiata/ malta riidellä wäärain/ ja ei pyhain edesä? Ettekö te tiedä/ että pyhät pitä mailma duomidzeman? Jos sijs mailma pitä teildä duomittaman? Ettekö te sijs kelpa pienembitä asioita duomidzeman? Ettekö te tiedä/ että meidän pitä Engeleitäkin duomidzeman? Cuinga paljo enämmin ajallisia asioita? Mutta te/ cosca teillä on jotacuta asiata ajallisest hywydest/ nijn te otatte ne jotca Seuracunnas ylöncadzotut owat/ ja asetatte Duomarixi. Teille minä sanon näitä häpiäxi. Eikö yhtän wajsasta ole teidän seasan? Eli jocu cuin taidais duomita/ weljen ja weljen keskellä? Waan weli rijtele weljens cansa/ ja sijttekin uscomattomain edes. NIjn on sijs caiketi wica teidän seasan/ että te toinen toisenne cansa käytte oikeuden eteen: Mixet te parammin wääryttä kärsi? Mixet te ennen suo teitän wahingoitta? Ja te idze wääryden ja wahingon teette/ ja semmengin teidän weljillen. Ettekö te tiedä/ ettei wäärät pidä Jumalan waldacunda perimän? Älkät andaco teitän wietellä: sillä ei salawuoteisten/ eikä epäjumalden palweliain/ eikä huorintekiäin/ eikä pehmiäin/ eikä nijden jotca wastoin luondo syndiä tekewät/ eikä warasten/ eikä ahnetten/ eikä juomaritten/ eikä pilckaitten/ eikä raateliain pidä Jumalan waldacunda perimän. Ja sencaltaiset te muutamat olitta/ mutta te oletta pestyt/ te oletta pyhitetyt/ te oletta wanhurscaxi tullet HERran Jesuxen Christuxen nimen cautta/ ja meidän Jumalamme Hengen cautta. CAikisa on minulla walda/ waan ei caicki ole hywäxi: Caikisa on minulla walda/ mutta en minä kenengän alammainen ole. Ruoca on wadzalle sääty/ ja wadza rualle/ mutta Jumala on tämän ja sen hucuttawa. Ei ruumis ole sääty huoruteen/ waan HERralle/ ja HERra ruumille. Mutta Jumala on HERran herättänyt/ nijn hän on

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

myös meitäkin woimallans herättävä. Ettekö tiedä/ että teidän ruuminne owat Christuxen jäsenet? Pidäiskö sijs minun Christuxen jäsenet porton jäsenixi tekemän? Pois se. Taicka/ ettekö te tiedä/ että se joca porttohon ryhty/ nijn hän on yxi ruumis sen cansa? Sillä he tulewat (sano hän) caxi yhdexi lihaxi. Mutta joca HERraan ryhty/ se on yxi hengi hänen cansans. Wälttäkät huorutta. Caicki synnit cuin ihminen teke/ owat ulcona ruumista/ waan joca huorin teke/ se teke syndiä omas ruumisans. Wai ettekö te tiedä/ että teidän ruumin on Pyhän Hengen Templi/ joca teisä on/ jonga te Jumalalda saitta/ ja ettepä te ole teidän omanne? Sillä te oletta callista ostetut. Cunnioittacat sijs Jumalata teidän ruumisan/ ja teidän hengesän/ jotca Jumalan owat.

MUtta nijhin cuin te minulle kirjoititta/ wastan minä. Hywä on ihmiselle/ ettei hän waimoon ryhdy. Mutta cuitengin huorutta carttain/ pitäkön cukin oman waimons/ ja jocainen pitäkön oman miehens. Mies andacan waimolle cohtullisen mielisuosion/ nijn myös waimo miehells. Ei ole waimolla walda omalle ruumillens/ waan miehellä. Ei myös miehellä ole walda ruumillens/ waan waimolla. Älkät toinen toistanne wälttökö/ jollei se ole molembain suosiota/ hetkexi/ että teille jouto olis paastota ja rucoilla: Ja tulcat jäl lens yhten/ ettei Satan teitä kiusais haureuden puolesta. MUtta sencaltaista sanon minä teille suomisen/ ja ei käskyn jälkeen. Waan minä tahdoisin/ että caicki ihmiset nijn olisit cuin minäkin olen. Mutta jocaidzella on erinomainen lahja Jumalalda/ yhdellä nijn/ ja toisella näin. Minä sanon tosin naimattomille ja Leskille: Se on heille hywä/ jos he owat nijncuin minäkin. Waan ellei he woi heitäns pidättä/ nijn naican: Sillä parambi on naida/ cuin pala. MUtta naineille kärke/ en minä/ waan HERra: ettei waimon pidä mieHes täns eriämän. Mutta jos hän eriä/ nijn olcon naimata/ taicka sopican miehens cansa. Ja älkön mies hyljätkö waimoans. Waan muille sanon minä/ ja ei HERra: jos jollakin weljellä on uscomatoin waimo/ ja se mielisty hänen cansans asuman/ älkön sitä idzestäns eroittaco. Ja jos jollakin waimolla on uscomatoin mies/ ja hän tahto sen cansa asua/ älkön händä idzestäns eroittaco. Sillä uscomatoin mies on waimons cautta pyhitetty/ ja uscomatoin

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

waimo pyhitetän miehens cautta/ muutoin olisit teidän lapsenna saastaiset/ waan nyt owat pyhitetyt. Mutta jos uscomatoin idzens eroitta/ nijn anna hänen eritä. Eipä weli taicka sisar ole sidottu orjuteen semmuotoisis menois/ mutta rauhas on Jumala meitä cudzunut: Sillä cuingas tiedät waimo/ jos sinä mieHes taidat autuaxi saatta? Eli sinä mies cuingas tiedät/ jos sinä taidat waimos autuaxi saatta? Cuitengin nijncuin Jumala cullengin on jacanut: Jocainen nijn waeldacan/ cuin HERra on hänen cudzunut/ ja nijn minäkin caikisa Seuracunnisa säädän. Jos jocu ymbärinsleicattu on cudzuttu/ älkän se esinahca pyytäkö. Jos jocu on esinahas cudzuttu/ älkän se andaco idziäns ymbärinsleicata. Ymbärinsleickaus ei ole mitän/ eikä esinahca mitän ole/ waan Jumalan käskyn pitämys. Jocainen olcon sijnä cudzumises/ johonga hän cudzuttu on. Jos sinä olet orjaxi cudzuttu/ älä sitä murehdi/ cuitengin jos sinä taidat wapaxi tulla/ nijn pyydä sitä parammin. Sillä joca orjaxi on HERrasa cudzuttu/ se on HERran wapa. Nijn myös/ joca wapaxi on cudzuttu/ hän on Christuxen palwelia. Te oletta callista ostetut/ älkät ihmisten orjat olco. Idzecukin (rackat weljeni) josa hän cudzuttu on/ sijnä hän olcan Jumalan tykönä. MUtta neidzeist ei ole minulla HERran käskyä/ cuitengin sanon minä minun neuwoni/ nijncuin laupiuden saanut HERralda uscollisna ollaxeni. Minä luulen sijs sen hywäxi/ nykyisen tuscan tähden/ että ihmisen on nijn hywä olla. Jos sinä olet waimoon sidottu/ älä pyydä eroitusta. Mutta jos sinä olet waimotoin/ nijn älä pyydä waimoa. Mutta jos sinä nait/ et sinä syndiä tee. Ja jos neidzy huole/ ei hängän syndiä tee. Cuitengin sencaltaiset saawat waiwan ruumiseens. Mutta minä säästäisin mielelläni teitä. Ja sanon teille/ rackat weljet/ aica on lyhyt. Mitä enä? joilla waimot on/ olcan nijncuin ei heillä oliscan. Ja jotca itkewät/ nijncuin ei he itkisickän: Ja jotca iloidzewat/ nijncuin ei iloidziscan/ Ja jotca ostawat/ nijncuin ei nautidziscan. Ja joilla mailmallisia on/ ettei he nijtä wäärin käyttäis: sillä tämän mailman meno on menewä. Mutta minä tahdoisin/ että te ilman murheta olisitta: naimatoin tottele nijtä cuin HERran on/ cuinga hänen pitä HERralle kelpaman. Mutta joca nai/ hän sure mailmallisist/ cuinga hän emännällens kelpais. Nämät caxi olcan eritetyt: waimo ja neidzy: naimatoin murehti nijtä cuin HERran owat/

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

että hän pyhä olis sekä ruumilla että hengellä. Mutta joca nai/ hän murehti mailmallisist/ cuinga hänen pitä miehellens kelpaman. Mutta sencaltaista sanon minä teidän tarpexene: ei että minä paulan teidän päällenne heittäisin/ waan että te sijhen cuin cunnialinen olis/ taiwuisitte/ ja alati ilman estetä HERra palwelisitte. Mutta jos jocu luule/ ettei se sowi hänen neidzellens/ sijtte cuin hän jo naitawis on/ eikä saa toisin olla/ nijn tehkän mitä hän tahto/ ei hän syndiä tee/ sallican hänen huolla. Mutta joca waatimata sitä aicoi sydämesäns/ ja hänellä on oma ehtons/ ja päättä sen sydämesäns/ ja hän tahto hänen neidzens näin pitä/ se teke hywin. Joca taas naitta/ hän teke hywin/ mutta joca ei naita/ hän teke paremmin. Waimo on sidottu Lakijn/ nijncauwan cuin hänen miehens elä: waan cosca hänen miehens cuollut on/ nijn hän on wapa toiselle huoleman/ kelle hän tahto/ cuitengin että se HERrasa tapahtu. Waan hän olis autuambi/ minun luullaxeni/ jos hän silläns pysyis: sillä minä luulen/ että minullakin on Jumalan Hengi.

EPäjumalden uhreista me tiedämme: sillä caikilla meillä on tieto. Tieto paisutta/ mutta rackaus rakenda. Mutta jos jocu luule hänens tietävän/ ei hän wielä nijn tiedä/ cuin hänen tulis tietä. Mutta jos jocu Jumalata racasta/ se on tuttu häneldä. Nijn me nyt tiedämme/ sijtä ruasta cuin epäjumalille uhratan/ ettei yhtän epäjumalata mailmas oleckan/ ja ettei yhtän muuta Jumalata ole/ cuin yxi. Ja waicka muutamat owat jotca jumalixi cudzutan/ olcon se Taiwasa eli maan päällä (nijncuin monda jumalata/ ja monda Herra on.) Nijn on cuitengin meillä yxi ainoa Jumala/ Isä/ josta caicki owat/ ja me hänesä/ yxi HERra Jesus Christus/ jonga cautta caicki owat/ ja me hänen cauttans. Mutta ei jocaidezella ole tieto: sillä muutamat tekewät heillens omantunnon epäjumalista/ ja syöwät nijncuin se olis epäjumalille uhrattu. Ja että heidän omatundos on heicko/ nijn hän sen cautta saastutetan. Mutta ei ruoca meitä saata otollisexi Jumalan edes: jos me syömme/ en me sitä paremmaxi tule/ ellen me taas syö/ embä me sentähden pahemmaxi tule. Waan cadzocat/ ettei tämä teidän wapauden tulis heicoille pahennuxexi: Sillä jos sinun (jolla tieto on) jocu näke atrioidzewan epäjumalden huoneisa/

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

eikö sijtä hänen omatundos/ joca heicko on/ yllytetä epäjumalden uhria syömän? Ja nijn sinun tietos cautta sinun weljes huckandu/ joca heicko on/ jonga tähden cuitengin Christus on cuollut. Mutta cosca te nijn syndiä teette weljiän wastan/ ja särjette heidän heicon omantundons/ nijn te Christusta wastan syndiä teette. Sentähden jos ruoca minun weljeni pahennais/ nijn en minä ikänäns söis liha/ etten minä weljiäni pahennais.

Engö minä ole Apostoli? Engö minä wapa ole? Engö minä meidän HERra Jesust Christust nähnyt? Ettekö te ole minun työni HERrasa? Ellen minä ole muille Apostoli/ nijn minä olen cuitengin teille Apostoli. Sillä te oletta minun Apostolin wircani sinetti HERrasa. Cosca jocu minulle kysy/ nijn minä hänelle näin wastan: Eikö meillä ole walda syödä ja juoda? Eikö meillä myös ole walda sisarta waimoxi cansamme ymbärins wiedä. Nijncuin muutkin Apostolit/ ja HERran weljet/ ja Cephas? Eli minulla yxinäns ja Barnaballa ei ole walda ei työtä tehdä? Cuca soti coscan omalla culutuxellans? Cuca wijnapuita istutta/ ja ei syö nijden hedelmistä? Eli cuca carja caidze/ ja ei syö carjan riescasta. Puhunengo minä tätä ihmisten tawalla? Eikö myös Laki sitä sano? Sillä Mosexen Lais on kirjoitettu: Ei sinun pidä sitoman kijnni rihtätappawan härjän suuta. Sureneco Jumala härkiä? Taicka/ eikö hän sitä caiketi meidän tähdemme sano? Sillä meidän tähtemme on se kirjoitettu: Että se joca kyndä/ hänen pitä toiwosa kyndämän/ ja joca rihtätappa/ hänen pitä toiwosa rihtätappaman/ että hän toiwostans osallisexi tulis. Jos me teille hengellisiä kylwämme/ paljoco se on/ jos me teidän ruumillisia nijtämme? Mutta jos muut owat täsä wallas osalliset teidän tykönän/ mixem me sijs paljo enämmin? Mutta embä me ole sencaltaista walda pitänet/ waan me kärsimme caickinaisia/ etten me Christuxen Evangeliumille mitän estettä tekis: Ettekö te tiedä/ että ne jotca uhrawat/ ne syöwät uhrista? Ja ne jotca Altarita walmistawat/ ne Altarista hyötywät? Nijn on myös HERra säännyt/ että ne jotca Evangeliumita ilmoittawat/ pitä Evangeliumista elatuxens saaman. Mutta en minä ole cuitengan mitän mistäkän tehnyt. En minä myös sentähden sitä kirjoita/ että nijn pidäis minun cansani tapahtuman. Parambi olis minun cuolla/ cuin että jocu minun kerscamiseni tyhjäxi tekis. Mutta että

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

minä Evangeliumi Saarnan/ nijn ei minun tarwita sijtä öyckämän: sillä minun tule se tehdä. Woi minua/ ellen minä Evangeliumi ilmoita. Jos minä sen mielelläni teen/ nijn minun palckan maxetan. Mutta jos minä ylönmielen sen teen/ nijn on se wirca cuitengin minulle uscottu. Mikästä sijs minun palckan on/ että minä Christuxen Evangeliumi Saarnan/ ja teen sen ilman mitäkän? etten minä turmelis wapauttani Evangeliumis. Sillä ehkä minä olen wapa jocaidzesta/ nijn minä olen cuitengin minuni tehnyt jocaidzen palweliaksi/ että minä sitä usiammat woittaisin. Judalaisille olen minä tehty/ nijncuin Judalainen/ että minä Judalaiset woittaisin. Nijlle cuin Lain alla owat/ olen minä tehty Lain alaisexi/ että minä nekin/ jotca Lain alla owat/ woittaisin. Nijlle cuin ilman Laita owat/ olen minä tehty nijncuin minä ilman Laita olisin (waicka en minä ilman Laita Jumalan edes ole/ waan olen Christuxen Lais) että minä ne/ jotca ilman Laita owat/ woittaisin. Heicoille olen minä tehty/ nijncuin heicko/ että minä heicot woittaisin. Minä olen jocaidzelle tehty caickinaisexi/ että minä caiketi muutamat autuaxi tekisin. Mutta sencaltaista minä teen Evangeliumin tähden/ että minä sijtä osallisexi tulisin. ETtekö te tiedä/ että ne/ jotca kijstasa juoxewat/ caicki tosin he juoxewat/ waan yxi palcan ennättä? Juoscat sijs nijn että te käsittäisitte. Mutta jocainen cuin kilwoittele/ caikista hän idzens wälttä. Ne tosin sitäwarten/ että he catowaisen Cruunun saisit: Mutta me/ että me ijancaickisen saisimma. Mutta en minä nijn juoxe/ cuin tietämättömän puoleen: ja en minä nijn kilwoittele/ cuin tuulda piexäin. Waan minä curitan ruumistani/ ja alaspainan sitä/ etten minä muille Saarnais/ ja idze hyljättäwäxi tulisin.

EN minä tahdo sitä teildä/ rackat weljet/ salata/ että meidän Isäm owat caicki pilwen alla ollet/ caicki owat he meren läpidze waeldanet. Ja caicki Mosexelda castetut pilwesä ja meresä. Ja owat cacki yhtäläistä hengellistä ruoca syönet. Ja owat myös caicki yhtäläistä hengellistä juoma juonet. Sillä he joit sijtä hengellisestä calliosta/ joca heitä seurais/ joca callio oli Christus. Mutta ei heistä monda ollet Jumalalle otolliset: sillä he maahan lyötin corwesa. MUtta tämä on meille esicuwaxi tapahtunut/ etten me paha himoidzis/ nijncuin he himoidzit. Älkät olco epäjumalden palweliat/ nijncuin

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

heistä muutamat olit/ nijncuin kirjoitettu on: Canssa istui syömän ja juoman/ ja nousit mässämän. Älkämme huorintehkö/ nijncuin muutamat heistä idzens huorudella saastutit/ ja lamgeisit yhtenä päivänä colmecomattakymmendä tuhatta. Älkämme Christusta kiusatco/ nijncuin muutamat heistä händä kiusaisit/ ja surmattin kärmeildä. Älkät napisco/ nijncuin muutamat heistä napolisit/ ja mestattin cadottajalda. Caicki sencaltaiset tulit heidän cohtans esicuwaxi/ mutta se on kirjoitettu meille carttamisexi/ joidenga päälle mailman loput tullet owat. Sentähden joca luule seisowans/ cadzocan ettei hän lange. Eipä yxikän kiusaus ole teitä käsittänyt/ waan inhimillinen. Mutta Jumala on waca/ joca ei salli teitä kiusatta ylidze teidän woiman/ waan hän teke kiusauxest lopun/ että te sen woisitta kärsiä. Sentähden/ minun rackani/ paetcat epäjumalden palwelusta. MInä puhun nijncuin wijsaille/ duomitcat te mitä minä sanon: Se siunattu Calcki/ jonga me siunamma/ eikö se ole Christuxen weren osallisuus? Se leipä/ jonga me murramme/ eikö se ole Christuxen Ruumin osallisuus? Sillä se on yxi leipä/ nijn mekin monda olemma yxi ruumis/ että me caicki yhdestä leiwästä olemma osalliset. Cadzocat Israeli lihan jälkeen/ eikö ne jotca uhria syöwät/ ole Altarista osalliset. Mitästä minun pitä sanoman? Sanongo minä/ että epäjumalat jotakin owat? Eli jos epäjumalden uhri jotakin on? Ei. Mutta sen minä sanon: mitä pacanat uhrawat/ sen he Perkeleille uhrawat ja ei Jumalalle. Nyt minä en tahdo/ että teidän pitä oleman Perkeleistä osalliset. Et te taida HERran Calckia juoda/ ja Perkelen Calckia. Et te taida osalliset olla HERran pöydästä/ ja Perkelen pöydästä. Eli tahdommaco me HERra härsytellä? Ollemmaco me händä wäkewämmät? Caicki tosin owat minulle luwalliset/ waan ei caicki ole tarpelliset. Caicki owat minulle luwalliset/ mutta ei caicki tapahdu parannuxexi. Älkän kengän oma parastans cadzoco/ waan toisen. Caicki mitä teurashuonesa myydän/ nijn syökät/ ja älkät omantunnon tähden kyselkö: Sillä maa on HERran/ ja caicki mitä sijnä on. Mutta cosca jocu uscomatoin teitä wieraxi cudzu/ ja te mennä tahdotta/ nijn syökät caickia mitä teidän eteenne tuodan/ ja älkät omantunnon tähden kyselkö. Mutta jos jocu silloin teille sanois: tämä on epäjumalden uhri/ nijn älkät

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

syökö/ hänen tähtens/ joca sen ilmoitti/ ja omantunnon tähden (Sillä maa on HERran/ ja caicki mitä sijnä on) Mutta minä sanon omastatunnosta: ei sinun omastas/ waan toisen: sillä mingätähden minun wapauden duomitan toisen omaldatunnolda. Sillä cosca minä sen kijtoxella nautidzen/ mixistä minua nuhdellan sen edestä cuin minä kijtän. Jos te nyt syötte eli juotte/ eli mitä te teette/ nijn tehkät caicki Jumalan cunniaxi. Olcat sencaltaiset/ ettet te ketän pahenna ei Judalaisia/ eikä Grekejä/ ei Jumalan Seuracunda. Nijncuin minä caikisa caikille kelpän/ ja en edzi oma parastani/ waan monen/ että he autuaxi tulisit.

Olcat minun seurajani/ nijncuin minäkin Christuxen. MINä kijtän teitä/ rackat weljeni/ että te minua caikisa cappaleisa muistatta/ ja että te pidätte ne säädyt/ jotca minä teille annoin. Mutta minä tahdon/ että teidän pitä tietämän/ että Christus on jocaidzen miehen pää: mutta mies on waimon pää/ ja Jumala on Christuxen pää. Jocainen mies cuin rucoile eli Prophetera/ ja pitä jotakin pääns päällä/ se häwäise pääns. Mutta jocainen waimo cuin rucoile eli Prophetera/ peittämättömällä päällä/ se häwäise pääns: Sillä se on nijncuin se ajeldu olis. Ellei hän tahdo händäns peittä/ nijn keritkän hiuxens. Waan että se on ruma/ että waimon pitäis pitämän kerityt eli leicatut hiuxet/ nijn peittäkän pääns. Mutta ei miehen pidä päätäns peittämän: sillä hän on Jumalan Cuwa ja Cunnia. Mutta waimo on miehen cunnia. Sillä ei mies ole waimosta/ mutta waimo on miehes tä. Ja ei mies ole luotu waimon tähden/ mutta waimo on luotu miehen tähden. Sentähden pitä waimon pitämän woiman pääns päällä/ Engelitten tähden. Muutoin ei ole mies paidzi waimoa/ eikä waimo paidzi miestä HERrasa. Sillä nijncuin waimo on miehes tä/ nijn on myös mies waimosta: mutta caicki cuitengin owat Jumalasta. Duomitcat idze keskenänne/ jos se on caunis/ että waimo awoipäin Jumalata rucoile. Eikö luondocan sitä teille opeta/ että se on miehelle häpiäxi/ jos hänellä on pitkät hiuxet. Mutta waimon on se cunniaxi/ että hänellä on pitkät hiuxet? Hiuxet owat hänelle peittexi annetut. Jos jocu teidän seasan rijdainen on/ se tietkän/ ettei meillä eikä Jumalan Seuracunnalla se tapa ole. MUTta näitä tule minun kärkeä: en minä taida kijttä/ ettet te cocon tule

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

parannuxexi/ waan pahennuxexi. Ensin/ cosca te Seuracundan tuletta/ nijn minä cuulen eripuraisudet olewan teidän seasan/ jonga minä myös puolittain uscon. Sillä teidän seasan pitä myös eriseuratt oleman/ että wagat teisä julistettaisin. COsca te cocon tuletta/ nijn ei HERran Ehtolista pidetä. Sillä jocainen ennättä syödä oman ehtolisens. Yxi iso/ ja toinen juoxis on. Wai eikö teillä huoneita ole/ joisa te syödä ja juoda saatte? Taicka/ ylöncadzottaco te Jumalan Seuracunnan/ ja häwäisettä ne/ joilla ei mitän ole? Mitä minun pitä teille sanoman? Pitäkö minun teitä kijttämän? täsä en minä teitä kijtä. MInä olen sen HERralda saanut/ jonga minä teille annoin: Sillä HERra Jesus/ sinä yönä jona hän petettin/ otti leiwän/ kijtti/ mursi/ ja sanoi. Ottacat/ syökät/ tämä on minun Ruumin/ joca teidän edestän muretan/ se tehkätte minun muistoxeni. Nijn myös Calkin Ehtolisen jälkeen/ ja sanoi: tämä Calcki on se usi Testamenti minun weresäni/ se tehkät/ nijn usein cuin te juotta/ minun muistoxeni. Sillä nijn usein cuin te syötte tästä leiwästä/ ja juotta tästä Calkista/ pitä teidän HERran cuoleman julistaman/ sijhenasti cuin hän tule. Mutta joca kelwottomast syö tästä leiwästä/ ja juo HERran Calkista/ se on wicapää HERran ruumisen ja wereen. Nijn coetelcan ihminen idziäns/ ja sijtte syökän tästä leiwästä ja juocan tästä Calkista. Sillä joca syö taicka juo kelwottomast/ hän syö ja juo duomion idzellens/ ettei hän HERran ruumista eroita. Sentähden owat myös nijn monda heicko ja sairasta teidän seasan/ ja moni maca. Sillä jos me idzemme duomidzemme/ nijn en me ensingän duomitut olis. Waan cosca me duomitan/ nijn me HERralda rangaistan/ ettei meidän pidäis mailman cansa duomitut oleman. Sentähden/ rackat weljeni/ cosca te cocon tuletta syömän/ nijn odottacat toinen toistan. Mutta jos jocu isoa/ hän syökön cotonans/ ettet te cocon tulis cadotuxexi. Ne muut minä tulduani toimitan. HEngellisistä lahjoista/ rackat weljet/ en minä tahdo teildä salata. Te tiedätte että te oletta pacanat ollet ja käynet myckäin epäjumalden tygö/ nijncuin te wiedyt olitta. Sentähden teen minä teille tiettäwäxi/ ettei yxikän joca Jumalan Hengen cautta puhu/ Jesusta kiroile. Ja ei yxikän taida Jesusta cudzua HERraxi/ waan Pyhän Hengen cautta. LAhjat owat moninaiset/ mutta

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

yxi on Hengi. Ja wirgat owat moninaiset/ mutta yxi on HERra. Ja woimat owat moninaiset/ mutta yxi on Jumala/ joca caikisa caickinaiset waicutta. Mutta Hengen lahjat osottawat heidäns jocaidzes yhteisexi tarpexi. Sillä yhdelle annetan Hengen cautta puhua wijsaudesta: toiselle annetan puhua tiedosta/ sen yhden Hengen cautta: toiselle usco sijtä yhdestä Hengestä. Toiselle lahjat terwexi tehdä/ sijnä yhdes Henges: Toiselle ihmellisiä töitä tehdä. Toiselle Prophetia. Toiselle henget eroitta: Toiselle moninaiset kielet. Toiselle moninaisten kielden selitys. Jotca caicki se yxi Hengi waicutta/ jacain cullengin omans/ nijncuin hän tahto. Sillä nijncuin ruumis on yxi/ ja hänellä on cuitengin monda jäsendä/ mutta caicki yhden ruumin jäsenet/ ehkä heitä on usia/ owat cuitengin yxi ruumis: nijn myös Christus. Sillä me olemma yhdes Henges caicki yhdexi ruumixi castetut/ waicka me olemma Judalaiset eli Grekit/ orjat eli wapat/ ja caicki me olemma yhdestä Hengestä juotetut. Sillä ei ruumis ole yxi jäsen/ waan usia. Jos jalca sano: en minä ole käsi/ sentähden en minä ole ruumin jäsen. Eikö hänen senwuoxi pidäis oleman ruumin jäsenen? Ja jos corwa sanois: en minä ole silmä/ sentähden en minä ole ruumin jäsen. Eikö hänen senwuoxi pidäis ruumin jäsenen oleman? Jos coco ruumis silmänä olis/ cusast sijs cuulo on? Jos se taas caicki cuulona on/ cusast sijs haisto on? MUtta Jumala on pannut jäsenet erinäns idzecungin ruumihis/ nijncuin hän on tahtonut. Wai jos caicki jäsenet olisit yxi jäsen/ cusa sijtte ruumis olis? Mutta jäsendä on monda/ ja yxi ruumis. Ei silmä taida kädelle sano: en minä sinua tarwidze. Eli pää jalgoille/ en minä teitä tarwidze. Mutta paljo parammin ne jäsenet/ jotca heicommaxi näkywät/ owat ruumille tarpellisemmat: Ja jotca me luulemma häpiälisemmäxi ruumisa/ nijden päälle me enimmä cunnian panemma. Ja jotca häjymmäxi näkywät/ nijtä me enimmä caunistamma. Sillä jotca caunit owat/ ei ne mitän tarwidze. Mutta Jumala on nijn ruuwin cocon lijttänyt/ ja nijlle tarwittawille jäsenille enemmän cunniata andanut/ Ettei eripuraisutta ruumijs olis/ waan caicki jäsenet pitä toinen toisestans surun pitämän. Ja jos yxi jäsen kärsi jotakin/ nijn caicki muut jäsenet cansa kärsiwät: Ja jos yxi jäsen cunniasa pidetän/ nijn caicki jäsenet myös riemuidzewat. MUtta te oletta

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

Christuxen ruumis ja jäsenet/ jocainen osans jälkeen. Ja Jumala on pannut Seuracundan/ ensin Apostolit/ sijtte Prophetat/ senjälken opettajat/ sijtte ihmetten tekiät/ parandamisen lahjat/ auttajat/ haldiat/ moninaiset kielet. Owatco he caicki Apostolit? Owatco he caicki Prophetat? Owatco he caicki Opettajat? Owatco he caicki ihmetten tekiät? Ongo heillä caikilla parandamisen lahjat? Puhuwatco he caicki moninaisilla kielillä? Taitawatco he caicki selittä. Mutta noudattacat te parahita lahjoja/ ja wielä minä teille corkiamman tien osotan.

JOs minä ihmisten ja Engelein kielillä puhuisin/ ja ei minulla olis rackautta/ nijn minä olisin cuin helisepä waski/ taicka kilisepä culcuinen. Ja jos minä propheterata taidaisin/ ja caicki salaisudet tiedäisin/ ja caiken tiedon/ ja minulla olis caicki usco/ nijn että minä wuoret sijrräisin/ ja ei olis minulla rackautta/ nijn en minä mitän olis. Ja jos minä caiken tawarani culutaisin köyhäin rawinnoxii: ja jos minä annaisin ruumini poldetta/ ja ei olis minulla rackautta/ nijn ei se olis minulle mitän hyödyllinen. Rackaus on kärsiwäinen ja laupias. Ei rackaus cadehdi/ ei rackaus ole ylpiä/ ei hän paisu: Ei hän ole sickuri/ ei hän omans edzi/ ei hän anna idzens wihaan kehoitta/ ei hän wahingota ajattele/ ei hän wäärydestä iloidze/ Mutta hän iloidze totudesta. Caicki hän wedättä/ caicki hän usco/ caicki hän toiwo/ caicki hän kärsi. Ei rackaus coscan wäsy. Waicka Prophetiat lackawat/ ja kielet waickenisit/ ja tieto catois. Sillä me ymmärrämme puolittain/ ja propheteramma puolittain. Mutta cosca täydellinen tule/ sijtte waja lacka. Cosca minä olin lapsi/ nijn minä puhuin cuin lapsi/ ja pidin lapselliset menot/ ja ajattelin cuin lapsi. Mutta sijtte cuin minä miehexi tulin/ nijn minä hyljäisin lapselliset. Sillä nyt me näemmä tapauxisa/ nijncuin Speilisä/ mutta silloin caswosta caswohon. Nyt minä tunnen puolittain/ waan silloin minä tunnen/ nijncuin minä jo tuttu olen. Mutta nyt jääwät Usco/ Toiwo/ Rackaus/ nämät colme: waan rackaus on suurin nijstä.

NOudattacat rackautta/ olcat ahkerat hengellisten lahjain jälkeen/ mutta enimmäen Propheteraman. Sillä joca kielellä puhu/ ei hän ihmisille puhu/ waan Jumalalle. Jota ei kengän cuuldele/ waan hän puhu salaisudet

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

Hengesä: mutta joca prophetera/ se puhu ihmisille parannuxexi/ ja neuwoxi/ ja lohdutuxexi. Joca kielillä puhu/ hän paranda idzens/ mutta joca Prophetera/ hän Seuracunnan paranda. Minä tahdoisin että te caicki taidaisitta kielillä puhua/ mutta paljo enemmän/ että te propheteraisitta: sillä se joca prophetera/ on suurempi kuin se joca kielillä puhu/ ellei hän sitä selitä/ että Seuracunda sais sijtä parannuxen. Waan/ rackat weljeni/ jos minä tulen teidän tygönne kielillä puhuin/ mitä minä olisin teille tarpellinen? Ellen minä puhuis teille ilmoituxen cautta/ eli tiedon cautta/ eli Prophetian cautta/ taicka opin cautta? Eikö se niijn ole? nijsä jotca helisewät/ ja ei cuitengan ole eläwät/ joco hän on huilu eli candeles/ cosca ei he anna eri ändä idzestäns/ cuinga jocu taita sen tietä/ mitä huilulla eli candeella soitettu on? Ja jos Basuna anda ymmärtämättömän änen idzestäns/ cuca tietä sotaan hangita? Niijn myös te/ jos te kielillä puhutta/ ja ette puhu selkiäst/ cuinga se ymmärretän/ mitä puhuttu on? Sillä te puhutta tuulehen. Moninaiset tosin owat änet mailmas/ ja ei yhtän nijsä cuitengan ole änetöindä. Sentähden/ ellen minä tiedä änen toinda/ niijn minä olen puhujalle outo/ ja se joca puhu/ on myös minulle outo. Niijn tekin että te ahkerast hengellisiä lahjoja edzitte/ sijtte ahkeroitcat/ että te Seuracunan parannaisitta/ että teillä kyllä olis. Sentähden/ joca kielillä puhu/ se rucoilcan/ että hän sen taidais myös selittä. Cosca minä kielellä rucoilen/ niijn minun hengen rucoile/ mutta minun mielen ei saata kellengän hedelmätä. Cuingasta sen sijs pitä oleman? Nimittäin näin: minä rucoilen hengesä/ ja rucoilen myös mielesäni. Minä weisan hengesä/ ja weisan myös mielesäni. Mutta cosca sinä hengesä siunat/ cuingasta se joca oppemattoman sias on/ pitä sinun kijtoxeHes Amen wastaman: sillä ei hän ymmärrä mitäs sanot? Sinä tosin hywästi kijtit/ waan ei se toinen sijtä parattu ole. Minä kijtän minun Jumalatani/ että minä taidan usiammalla kielellä puhua/ kuin teistä yxikän. Mutta minä tahdon Seuracunnas parammin wijsi sana puhua minun mielestäni/ muita neuwoxeni/ ennen kuin kymmenen tuhatta sana kielillä. RACKat weljet/ älkät olco lapset taidosa/ waan olcat lapset pahudesa/ mutta olcat taidosa täydelliset. Laisa on kirjoitettu: Minä tahdon puhua tälle Canssalle toisilla

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

kielillä/ ja toisilla huulilla/ ja ei he sijttekän minua cuule/ sano HERra. Nijn sijs kieleet owat merkixi/ ei nijlle jotca uscowat/ waan nijlle jotca ei usco. Mutta ei Prophetiat ole uscottomain/ waan uscollisten tähden. Cosca coco Seuracunda yhten paickan cocondu/ ja caicki puhuisit kielillä/ ja sinne tulis jocu oppematoin/ taicka uscomatoin/ eikö hän teitä mielipuolixi sanois? Mutta jos te caicki propheteraisitta/ ja sinne tulis jocu uscomatoin taicka oppematoin/ ja hän nuhdellaisin caikilda/ ja duomitaisin caikilda. Nijn hänen sydämens salaudet julki tulisit/ ja hän langeis caswoillens/ ja rucoilis Jumalata/ tunnustain että Jumala olis totisest teisä. CUiingasta se on/ rackat weljet? cosca te cocon tuletta/ nijn cullakin teistä on Psalmi/ hänellä on opetus/ hänellä on kieli/ hänellä on ilmoitus/ hänellä on selitys: ne tapahtucon caicki parannuxexi. Jos jocu kielellä puhu/ se puhucan idze toisna/ taicka eninnäkin idze colmandena/ wuorottain/ ja yxi sen sijtte selittäkän. Ellei hän selittäjä ole/ nijn olcan Seuracunnasa äneti/ ja puhucan idzellens ja Jumalalle. Mutta Prophetat puhucan idze toisna/ eli idze colmandena/ ja ne muut duomitcan. Ja jos jolleculle tykönä istuwalle ilmoitus tapahtu/ nijn olcan ensimmäinen äneti. Sillä/ kyllä te caicki propheterata taidatte/ yxi toisenne perän/ että caicki oppisit/ ja tulisit neuwotuxi. Ja Prophetain Henget owat Prophetain alammaiset. Sillä ei Jumala ole secaseuraisuden/ waan rauhan Jumala/ nijncuin caikisa Pyhäin Seuracunnisa. TEidän waimon pitä Seuracunnisa äneti oleman: sillä ei heille ole sallittu puhua/ waan että he owat alammaiset/ nijncuin Laki sano. Mutta jos he jotain oppia tahtowat/ nijn kysykän miehildäns cotona. Häjysti se waimoille sopi/ että he Seuracunnas puhuwat: eli ongo Jumalan sana teistä tullut? Taicka ongo se ainoastans teidän tygönne tullut? Jos jocu luule hänens Prophetaxi/ eli Hengellisexi/ se tutkican mitä minä teille kirjoitan: sillä ne owat HERran käskyt. Mutta jos jocu on taitamatoin/ se olcon taitamatoin. Sentähden/ rackat weljet/ ahkeroitcat propheterata/ ja älkät kielkö kielillä puhumast. Andacat caicki soweliast ja säädyllisest tapahtua. MInä teen teille tiettäwäxi/ rackat weljet/ sen Evangeliumin cuin minä teille ilmoitin/ jonga te ottanet oletta. Josa te myös pysytte/ jonga cautta te

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

autuaxi tuletta/ cuinga minä sen teille olen ilmoittanut/ jos te sen oletta pitänet/ ellei nijn ole/ että te huckan oletta usconet. Sillä minä olen sen algusta teille andanut/ jonga minä myös saanut olen/ että Christus on cuollut meidän syndeimme tähden Ramattuain jälken. Ja että hän oli haudattu/ ja ylösnousi colmandena päiwänä/ Ramattuain jälken. Ja että hän nähtin Cephaxelda/ ja sijtte nijldä cahdeldatoistakymmeneldä: Sen jälken hän nähtin usiammalda cuin wijdeldä sadalda weljeldä yhdellä haawalla/ joista monda wielä eläwät/ mutta muutamat owat nuckunet. Sitälähin nähtin hän Jacobilda/ ja sen jälken caikilda Apostoleilda. Wijmeiseldä caickein jälkin/ on hän minulda nähty nijncuin kesken syndyneldä. Sillä minä olen caickein huonoin Apostolitten seas/ engä ole kelwollinen Apostolixi cudzutta/ että minä olen Seuracunda wainonnut. Mutta Jumalan armosta minä olen/ se cuin minä olen/ ja hänen armons ei ole minun cohtani tyhjä ollut/ waan minä olen enemmän tehnyt/ cuin muut caicki: mutta en cuitengan minä/ waan Jumalan armo/ joca minusa on. Olisin sijs minä eli he/ näin me Saarnamme/ ja näin te oletta myös usconet. MUtta jos Christus Saarnatan cuolleista ylösnosnexi/ mixi sijs teidän seasan muutamat sanowat? Ei cuolluitten ylösnousemista olewan? Mutta ellei cuolluitten ylösnousemus ole/ nijn ei Christuscan ylösnosnut. Mutta jollei Christus ylösnosnut/ nijn on meidän Saarnamme turha/ ja teidän uscon on myös turha. Ja me löytän Jumalan wääräxi todistajaxi/ että me Jumalata wastan todistanet olemma/ että hän on ylösherättänyt Christuxen: jota ei hän ole ylösherättänyt/ ellei cuollet ylösnouse. Sillä jollei cuollet ylösnouse/eipä Christuscan ylösnosnut ole. Mutta ellei Christus ole ylösnosnut/ nijn on teidän uscon turha. Ja te oletta wielä teidän synneisän: Nijn owat myös ne jotca Christuxes nuckunet owat/ cadotetut. Jos meillä ainoastans täsä elämäs on toiwo Christuxen päälle/ nijn me olisimma wiheljäisemmät caickia muita ihmisiä. Mutta Christus on cuolleista ylösnosnut/ ja on tullut utisexi nuckunuitten seasa. Ja että ihmisen cautta cuolema on/ nijn on myös ihmisen cautta cuolluitten ylösnousemus. Sillä nijncuin caicki Adamis cuolewat: nijn he myös caicki pitä Christuxes eläwäxi tehtämän. Mutta cukin säädysäns/ utinen Christus/ sijtte

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

ne jotca Christuxen omat owat/ cosca hän tule. Silloin on loppu/ cosca hän anda waldacunnan Jumalan ja Isän haldun/ ja pane pois caiken herrauden/ ja caiken Esiwallan ja wäen. Sillä/ hänen tule hallita/ siihenasti cuin hän caicki wihollisens pane jalcains ala. Wijmeinen wihollinen/ joca poispannan/ on cuolema/ sillä hän on caicki hänen jalcains ala heittänyt. Cosca/ hän sano/ että caicki hänen alansheitetyt owat/ nijn on julki/ että se on eroitettu/ joca hänelle caicki alaheitti. Cosca nyt caicki hänen alansheitetyxi tulewat/ silloin myös idze Poicakin hänen alansheitetän/ joca caicki hänen alansheitti/ että Jumala caicki caikisa olis. Eli mitä ne tekewät/ jotca heitäns casta andawat cuolluitten päälle/ jollei cuollet ylönouse? Mixi he sijs andawat cuolluitten päälle heitäns casta? Ja mixi me aina waaras olemma? Meidän kerscamisemme puolesta/ cuin minulla on Christuxes Jesuxes meidän HERrasam/ minä cuolen jocapäiwä. JOs minä olen ihmisten tawalla EpHes os petoin cansa sotinut? Mitä se minua autta/ ellei cuollet ylönouse? Syökäm ja juocam/ sillä huomena me cuolemma. Älkät andaco pettä teitän: pahat jaarituxet turmelewat hywät tawat. Ylösherätkät hurscast ja älkät syndiä tehkö: sillä ei muutamat Jumalasta mitän tiedä. Häpiäxi minä näitä teille sanon. JOs jocu sano: cuingasta cuollet ylönousewat? Ja mingäcaltaisilla ruumilla he tulewat? Sinä tompeli/ se cuins kylwät/ ei tule eläwäxi/ ellei hän ensin cuole. Ja jonga sinä kylwät/ ei se ole se ruumis joca tulewa on/ waan paljas jywä/ nimittäin/ nisun jywä eli jocu muu sencaltainen. Mutta Jumala anda hänelle ruumin sencaltaisen cuin hän tahto/ ja cullengin siemenelle oman ruumins. Ei caicki liha ole yhtäläinen/ waan toinen on ihmisen liha/ toinen on carjan/ toinen on calain/ toinen on linduin. Owat taiwalliset ruumit/ ja owat maaliset ruumit. Mutta toinen cunnia on taiwallisilla/ ja toinen maalisilla. Toinen kirckaus on Auringolla/ toinen kirckaus on Cuulla/ toinen kirckaus Tähdeillä: Sillä yxi Tähti woitta toisen kirckaudes/ nijn myös cuolluitten ylönousemus. Se kylwetän turmeluxes/ ja ylönouse turmelematoin. Se kylwetän huonona/ ja ylönouse cunniasa. Se kylwetän heickoudesa/ ja ylönouse wäkewydesä. Se kylwetän luonnollinen ruumis/ ja ylönouse hengellinen ruumis/ nijn meillä on myös hengellinen ruumis. Että

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

meillä on luonnollinen ruumis/ njin meillä on myös hengellinen ruumis. Nijncuin kirjoitettu on: Ensimmäinen ihminen Adam on tehty eläwäxi sieluxi: ja wijmeinen Adam eläwäxi tekewäisexi Hengexi. Mutta hengellinen ruumis ei ole se ensimmäinen/ waan se luonnollinen/ senjälken se hengellinen. Ensimmäinen ihminen on maasta ja maallinen/ toinen ihminen on idze HERra Taiwasta. Mingäcaltainen se maallinen on/ sencaltaiset owat myös maaliset/ ja mingäcaltainen taiwallinen on/ sencaltaiset owat myös taiwalliset. Ja nijncuin me olemma candanet maalisen cuwa: nijn pitä myös meidän candaman taiwallisen cuwa. Mutta minä sanon: rackat weljet/ ei liha ja weri taida Jumalan waldacunda periä/ ja ei turmeldu pidä turmelematoinda perimän. CADzo/ minä sanon teille salaisuden: en me tosin caicki nucu/ waan caicki me ajan rahdusa muutetan/ silmän räpäyxes/ wijmeisellä Basunalla: Sillä Basuna soi/ ja cuollet pitä turmelematoinna ylösnouseman/ ja me tulemma muutetuxi. Sillä tämä catowa puke päällens catomattomuden/ ja cuolewa puke päällens cuolemattomuden. Mutta cosca catowa puke päällens catomattomuden/ ja cuolewa puke päällens cuolemattomuden/ silloin täytetän se sana cuin kirjoitettu on: Cuolema on nieltty woitosa. Cuolema/ cusa on sinun otas? Helwetti/ cusa on sinun woittos? Mutta cuoleman ota on syndi/ ja synnin woima on Laki. Mutta kijtos olcon Jumalan/ joca meille woiton andanut on/ meidän HERran Jesuxen Christuxen cautta. Sentähden minun rackat weljeni/ olcat wahwat/ järkähtymätä/ ja aina wiriät HERran töisä/ että te tiedätte/ ettei teidän työn ole turha HERrasa.

MUTta awun hakemisest pyhiä warten/ cuin minä Galatian Seuracunnille säännyt olen: nijn te myös tehkät. Ensimmäisnä Sabbathina ottacan jocainen tygöns jotakin/ ja cootcan oman mielens jälken/ ettei äsken silloin cosca minä tulen/ nijtä hakeman ruweta. Mutta cuin minä tullut olen/ jotca te sijtte kirjoillanne siihen walidzetta/ nijn minä tahdon lähettä/ wiemän heitä teidän lahjojan Jerusalemiijn. Jos taas nijn tapahtu/ että minä idze sinne waellan/ nijn he saawat minun cansani waelda. Mutta minä tahdon teidän tygönne tulla/ cosca minä Macedonian cautta waellan. Sillä minun pitä Macedonian

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

läpidze waeldaman. Mutta teidän tykönänne minä/ mitämax/ wijwyn/ eli talwe pidän/ että te awulliset olisitta minua saattaman cuhunga minä matcustan. En minä nyt mennesäni tahdo teitä nähdä: Sillä minä toiwon saapani jongun ajan wijpyä teidän tykönän/ jos HERra salli. Mutta minä tahdon EpHes os wijpyä/ haman Helundain asti: Sillä minulle on suuri ja wäkewä owi awattu/ ja siellä on monda wastanseisojata. JOs Timotheus tule/ nijn cadzocat että hän pelkämät olis teidän tykönän: sillä hän teke myös HERran työtä/ nijncuin minäkin. Älkän händä kengän ylöncadzoco/ mutta saattacat rauhas minun tygöni tuleman: sillä minä odotan händä weljein cansa. APollosta meidän weljestämme tietkät/ että minä olen händä neuwonut weljein cansa teidän tygönne tuleman/ mutta ei hän nyt tahtonut tulla/ cuitengin on hän tulewa/ cosca hänelle nijn sopi. WALwocat/ pysykät uscosa/ olcat urholliset/ olcat wahwat: Caicki tapahtucon rackaudes. Mutta minä neuwon teitä/ rackat weljet/ te tunnetta Stephanan perehen/ että he owat alket Achajas/ ja owat ruwennet pyhiä palweleman. Että te myös olisitta sencaltaisten alammaiset/ ja jocaidzen apulaisen ja auttajan. Mutta minä iloidzen Stephanan/ Fortunatuxen/ ja Achaicuxen tulemisesta: sillä mitä teille puuttui minulda/ sen he täyttäwät. Ne wirwotit minun hengen ja teidän/ sentähden tutcat sencaltaiset. TEitä terwettä Asian Seuracunda. Teitä terwettäwät suurest Aquila ja Priscilla HERrasa/ ja Seuracunda/ joca heidän '68uonesans on. Teitä terwettäwät caicki weljet. Terwettäkät toinen toistan pyhällä suunandamisella. Minä Pawali terwetän teitä omalla kädelläni. Joca ei HERRa Jesusta Christusta racasta/ se olcon Anathema Maranatha . HERran Jesuxen Christuxen armo olcon teidän cansan. Minun rackauden olcon caickein teidän cansan Christuxes Jesuxes/ Amen. Ensimmäinen Epistola Corintherein tygö. Lähetetty Philippist Stephanan/ Fortunatuxen/ Achaicuxen ja Timotheuxen cansa.

P. Pawalin Toinen Epistola Corintherein tygö

PAwali Jesuxen Christuxen Apostoli Jumalan tahdon cautta/ ja Timotheus weli. Sille Seuracunnalle/ joca on Corinthos/ ja caikille Pyhille/ jotca coco Achajas owat. Armo olcon teille ja Rauha Jumalalda meidän Isäldäm/ ja HERralda Jesuxelda Christuxelda. KIjtetty olcon Jumala/ meidän HERran Jesuxen Christuxen Isä/ laupiuden Isä/ ja caiken lohduituxen Jumala/ Joca meitä lohduitta caikesa meidän waiwasam/ että mekin taidaisimma lohduitta nijtä/ jotca caickinaises waiwas owat/ sillä lohduituxella jolla Jumala meitä lohduitta. Sillä nijncuin Christuxen kärsimisest on meille paljo: nijn myös meille tule paljo lohduitust Christuxen cautta. Mutta ehkä mikä meillä olis waiwa eli lohditus/ nijn se tule teidän hywäxen: jos se on waiwa/ nijn tapahtu teille lohduituxexi ja autuudexi. (Joca idzens osotta/ jos te nijn kärsiwälisest kärsitte/ cuin me kärsimme) Jos se on lohditus/ nijn se myös tule teille lohduituxexi ja autuudexi. Meillä on myös wahwa Toiwo teistä/ että me tiedämme/ että nijncuin te oletta kärsimisist osalliset/ nijn te myös tuletta lohduituxest osallisexi. Sillä en me tahdo salata teildä/ rackat weljet/ meidän waiwam/ cuin meille Asias tapahdui: sillä me olimma sangen suurest rasitetut/ ylidze meidän woimam/ nijn että me jo meidän hengestäm epäilimme: Ja idzellämme juuri nijn päätimme/ että meidän piti cuoleman. Mutta se tapahdui/ ettei meidän pidäis idze päällem uscaldaman/ waan Jumalan päälle/ joca cuolletkin herättä. Joca meitä sencaltaisesta päästi/ ja wielä jocapäiwä päästä/ ja me turwamma hänen päällens/ että hän tästedeskin meitä aina päästä/ Teidän rucouxenne cautta meidän edestäm/ että meidän tähtemme/ sijtä lahjasta/ cuin meille annettu on/ pidäis monelda ihmiseldä suuri kijos tapahtuman. Sillä se on meidän kerscauxem/ nimittäin/ meidän omantundom todistus/ että me yxikertaisudes/ ja Jumalan wacuudes/ ei lihallses wijsaudes/ waan Jumalan Armos olemma mailmas elänet/ mutta enimmäst teidän tykönän. Sillä embä me muuta teille kirjoita/ waan sitä cuin te luetta/ ja jo ennen tiesittä. Mutta minä toiwon/ että te meidän nijn löydätte/ haman loppun asti/ nijncuin te puolittain meidän

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

löynnetkin oletta. Sillä me olemma teidän kerscamisenne/ nijncuin tekin meidän kerscauxem HERran Jesuxen päiwänä oletta. Ja sencaltaisella uscalluxella/ tahdoin minä ennen tulla teidän tygön/ että te toisengin kerran saisitta minulda jongun hywän työn/ Ja minä waellaisin teidän cauttan Macedoniaan/ ja Macedoniast teidän tygön tacaperin tulisin/ ja nijn teidä Judeaan johdatettaisin. Cosca minä tätä ajattelin/ lienengö minä sen tehnyt hembeydestä? Eli owatco minun aiwoituxeni lihalliset? Ei nijn/ waan minun tykönäni on Nijn/ Nijn: ja Ei/ on Ei. Mutta Jumala on waca/ ettei meidän puhem ole teille Nijn ja Ei ollut. Sillä Jumalan Poica Jesus Christus/ joca teidän seasan meidä Saarnattu on/ nimittäin/ minulda ja Silwanuxelda ja Timotheuxelda ei ollut Nijn ja Ei/ waan oli hänesä Nijn. Sillä caicki Jumalan lupauxet owat Nijn hänesä/ ja owat Amen hänesä/ Jumalan kijtoxexi meidän cauttam. Mutta Jumala on se/ joca meitä teidän cansan Christuxes wahwista/ ja on meitä woidellut. Ja lukinnut/ ja andoi Hengen pandixi meidän sydämihim. Mutta minä otan Jumalan todistajaxi sieluni päälle/ että minä olen säästänyt teitä/ sijnä/ etten minä wielä ole Corinthijn tullut. Ei nijn/ että me hallidzisimma teidän uscoan/ waan me olemma auttajat teidän ilohon: sillä te pysytte uscosa.

Mutta sitä minä olen idzelläni aicoinut/ etten minä taas murhella teidän tygön tulis: Sillä jos minä teidän murHesen saatan/ cucasta minua ilahutta/ waan se joca minulda on murhellisexi tehty. Ja sen minä olen teille kirjoittanut/ etten minä tulduani sais nijstä murhetta/ joista minun tulis ilo saada: sillä minulla on sencaltainen uscallus caickein teidän tygönne/ että minun ilon caickein teidän ilon on. Sillä minä kirjoitin teille suuresa waiwas ja sydämen kiwus/ ja monilla kyöneleillä/ ei että teidän pidäis murhettiman/ waan että te ymmärräisitte sen erinomaisen rackauden/ cuin minulla on teidän cohtanne. Jos jocu on murhen matcan saattanut/ ei hän ole minua murhellisexi saattanut/ waan puolittain/ etten minä teitä caickia rasitais. Mutta kyllä sijnä on/ että se monelda nijn rangaistu on. Että te tästedes sitä enemmän händä armahdaisitta/ ja lohduuaisitta/ ettei hän uppois ylönpaldises murHes . Sentähden neuwon minä teitä/ että te hänen cohtans

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

rackautta osotaisitta: Sillä sentähden minä myös olen teidän tygönne kirjoittanut/ coetellaxen teitä/ jos te oletta caickihin cuuliaiset. Mutta joille te jotain andexi annatte/ sen minä myös andexi annan: sillä jolla taas minä jotain andexi annan/ sen minä andexi annan teidän tähtenne/ Christuxen puolesta. Ettei Perkele sais tahtons täyttä meidän päällem: sillä eipä meidän ole salattu/ mitä hänen mielesäns on. MUtta cuin minä tulin Troadaan Christuxen Evangeliumita Saarnaman/ ja minulle awattin owi HERrasa/ Nijn ei minulla ollut yhtän lepo hengesäni/ etten minä Titust minun weljeni löynnyt/ sentähden minä eroitin siellä idzeni/ ja menin Macedoniaan. Mutta kijtetty olcon Jumala/ joca aina anda meille woiton Christuxes/ ja julista jocapaicas hänen tundemisens hajun meidän cauttam: Sillä me olemma Jumalalle yxi hywä haju Christuxes/ sekä nijden seas jotca autuaxi tulewat/ että myös nijden seas jotca huckuwat. Näille yxi surman haju cuolemaxi/ mutta toisille elämän haju elämäxi. Ja cuca nyt tähän kelwollinen? Sillä embä me ole sencaltaiset cuin muutamat/ jotca Jumalan sana myyskendelewät/ waan puhtaudesta/ ja nijncuin Jumalasta/ me puhumma Jumalan caswon edes Christuxes.

RUpemmaco me sijs idziämme taas kehuman? Eli tarwidzemmaco me/ nijncuin muutamat/ kijtoskirja teidän tygönne/ eli kijtoskirja teidän? Te oletta meidän kirjam meidän sydämihimme kirjoitetut/ joca caikilda ihmisildä tutan ja luetan: Joille te oletta ilmoitetut/ että te Christuxen lähetyskirja oletta/ Saarnawiran cautta walmistettu/ ei Pläkillä kirjoitetut/ waan elävän Jumalan Hengellä/ ei kiwisijn tauluihin/ waan lihallsijn sydämen tauluihin. Mutta sencaltainen uscallus on meillä Christuxen cautta Jumalan puoleen: Ei nijn/ että me olemma idze meistäm soweliat jotakin ajatteleman/ nijncuin idze meistäm/ waan jos me olemma johongun soweliat/ nijn on se Jumalalda. Joca meitä soweliaksi tehnyt on uden Testamendin wirca pitämän/ ei bookstawin/ waan Hengen: sillä bookstawi cuoletta/ waan Hengi teke eläväxi. Mutta jos sillä wirgalla joca bookstawin cautta cuoletta ja kiwihin cuwattu oli/ oli sencaltainen kirckaus/ nijn ettei Israelin lapset tainnet cadzoa Mosexen caswoihin/ hänen caswoins kirckauden tähden/ joca cuitengin

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

cato. Mixei sijs paljo enämmin sillä wirgalla/ joca Hengen anda/ pidäis kirckaus oleman? Sillä/ jos wirgalla/ joca cadotuxest Saarna/ kirckaus oli/ paljo enämmin sillä wirgalla joca wanhurscaudest Saarna/ on ylönpaldinen kirckaus. Sillä se toinen joca kircastettu oli/ ei ole ensingän kirckaudexi luettapa/ sen ylönpaldisen kirckauden suhten. Sentähden jos sillä oli kirckaus/ joca cato/ paljo enämmin on sillä kirckaus/ joca pysy. Että meillä sencaltainen toiwo on/ nijn me puhumme rohkiast/ Ja en me tee nijncuin Moses joca caswoillens peitten pani/ ettei Israelin lapset tainnet sen loppua cadzo joca cato/ Waan heidän taitons oli paadutettu. Sillä haman tähän päiwän asti/ pysy se peite ottamata/ cosca wanha Testamentiä luetan/ joca Christuxes lacka. Mutta haman tähän päiwän asti/ cosca Mosest luetan/ rippu se peite heidän sydämens edesä. Mutta cosca he palajawat HERran puoleen/ nijn peite poisotetan: Sillä HERra on Hengi. Mutta cusa HERran Hengi on/ sijnä on wapaus. Mutta me cadzelemma HERran kirckautta/ nijncuin Speilisä/ awoimella caswolla/ ja me muutetan siehen cuwaan/ kirckaudesta nijn kirckauten/ nijncuin HERran Hengestä.

Että sijs meillä sencaltainen wirca on/ sen jälkeen cuin Armo meidän cohtam tapahtunut on/ nijn en me wäsy/ Waan wäldämme ne salaisetkin häpiät/ ja emme waella cawaludella/ engä petoxella Jumalan sana pitele/ waan me ilmoitamme totuden/ ja meitäm julkisest caickein ihmisten omatundo cohtan Jumalan edes osotamme. Jos nyt meidän Evangeliumim on peitetty/ nijn se on nijlle peitetty jotca cadotetan Joisa tämän mailman Jumala/ on uscomattomitten taidot sowaisnut/ ettei Evangeliumin paiste heille pidäis Christuxen kirckaudesta walgistaman/ joca on Jumalan cuwa. Sillä en me idze meistämme Saarna/ waan Christuxest Jesuxest/ että hän on HERra: mutta teidän palwelianna olemma me Jesuxen tähden: Sillä Jumala/ joca käski walkiuden pimeydestä paista/ on kirckan walkeuden meidän sydämihim andanut/ että meidän cauttam se walkeus paistais/ cuin Jumalan kirckauden tundemisesta tule/ Jesuxen Christuxen caswoisa. Mutta meillä on sencaltainen tawara sawisis astiois/ että se ylönpaldinen woima pitä Jumalalda ja ei meistä oleman. Meillä on jocapaicas ahdistus/ mutta en me

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

sitä sure: meillä on packo/ mutta en me epäile. Me kärsimme waino/ mutta ei meitä ylönannetta: me alaspainetan/ mutta en me hucu. Me ymbärinswiemmä aina HERran Jesuxen cuoleman meidän ruumisam/ että HERran Jesuxen elämäkin meidän ruumisam ilmoitettaisin. Sillä me/ jotca elämme/ ylönannetan aina cuolemaan/ Jesuxen tähden/ että Jesuxengin elämä meidän cuolewaises lihasam ilmoitettaisin. Sentähden on cuolema meisä woimallinen/ mutta teisä elämä. Mutta että meillä on yxi uscon Hengi/ (nijncuin kirjoitettu on: Minä uscon/ sentähden minä puhun.) Nijn me myös uscomma/ ja sentähden myös puhumma/ Ja tiedämme sen joca HERran Jesuxen herätti/ että hän meidängin Jesuxen cautta herättä/ ja asetta meitä teidän secaa. Sillä caicki teidän tähtenne tapahtu/ että se ylönpaldinen Armo/ monein kijtoxen cautta runsast Jumalan ylistyxexi tulis. Embä me sijs wäsy/ waicka meidän ulconainen ihminen turmellan/ nijn sisällinen cuitengin päiwä päiwäldä udistetan: Sillä meidän waiwam (joca ajallinen ja kewiä on) saatta ijancaickisen ja määrättömän cunnian: Meille jotca emme näkywäisiä cadzo/ waan näkymättömiä: sillä näkywäiset owat ajalliset/ mutta näkymättömät ijancaickiset.

MUtta me tiedämme/ että jos tämän majan mailmallinen huone purjetan/ meillem olewan rakennuxen Jumalalda raketun/ huonen/ ei käsillä tehdyn/ joca on ijancaickinen Taiwahisa. Jota me myös huocamma/ meidän majam/ joca Taiwasta on/ ja ikäwöidzemmä/ että me sillä puetuxi tulisimma: Jos me muutoin puetettuna/ ja ei alasti löyttäisi. Sentähden nijncauwan cuin me täsä ajallises majas olemma/ nijn me huocamma ja olemma rasitetut/ etten me tahdo rijsuttuna/ waan puetettuna olla/ että se cuolewainen elämästä nieltäisin. Mutta joca meitä sijhen walmista/ se on Jumala/ joca hengen on meille pandixi andanut. Nijn me olemma sentähden aina hywäs turwas/ ja tiedämme/ että nijncauwan cuin me ruumisa asumma/ nijn me olemma oudot HERrasa: Sillä me waellamma uscosa/ ja en cadzomises. Mutta meillä on turwa/ ja paljo halamma enämmin olla pois ruumista/ ja olla cotona HERran tykönä. Sentähden waicka me cotona olemma/ eli ulcona waellamma/ nijn me ahkeroidzemmä/ että me hänelle kelpaisim. Sillä

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

meidän caickein pitä tuleman Christuxen Duomioistuimen eteen/ että jocainen sais sen jälkeen cuin hän eläisäns tehnyt on/ olcon se hywä eli paha. ETtä me sijs tiedämme/ että HERra pitä peljättämän/ nijn me olemma siwiät ihmisten cansa/ mutta Jumalalle olemma me julkiset. Cuitengin minä toiwon/ että me olemma myös julki teidängin omasatunnosan. En me taas kersca idziäm teidän edesän/ waan me annamme teille tilan kerscataxen meistä/ että teilläkin olis kerscamist nijtä wastan/ jotca idziäns caswoin jälkeen kerscawat/ ja ei sydämen jälkeen. Sillä jos me ylönangarat olemma/ nijn me sen Jumalasa teemme: eli jos me olemma siwiät/ nijn me olemma teille siwiät. Sillä Christuxen rackaus waati meitä sen pitämän/ että jos yxi on cuollut caickein edestä/ nijn he caicki owat cuollet. Ja hän on sentähden caickein edestä cuollut/ että ne jotca eläwät/ ei eläis idzellens/ waan hänelle/ joca heidän edestäns cuollut ja ylösnosnut on. Sentähden embä me tästedes lihan puolesta ketän tunne. Ja ehkä me olisimma Christuxengin lihan puolesta tundenet/ nijn en me cuitengan händä sillen tunne. Sentähden jos jocu on Christuxes/ nijn hän on usi luondocappale: sillä wanha on cadonnut/ ja cadzo/ caicki owat udexi tullet. Mutta ne caicki owat Jumalasta/ joca meitä on idze cansans sowittanut Jesuxen Christuxen cautta/ ja andoi wirgan/ sowinnosta Saarnata. Sillä Jumala oli Christuxes/ ja sowitti mailman idze cansans/ ja ei soimannut heille heidän syndiäns/ ja on meidän seasam sowindoSaarnan säännyt. Nijn olemma me Christuxen puolesta käskyläiset: Sillä Jumala neuwo meidän cauttam. Nijn me rucoilemma sijs Christuxen puolesta/ että te Jumalan cansa sowitta. Sillä hän on sen/ joca ei mitän synnistä tienyt/ meidän edestäm synnixa tehnyt/ että me hänes tulisimma sixi wanhurscaudexi/ joca Jumalan edes kelpa. JA me neuwomme teitä nijncuin apulaisia/ ettet te Jumalan Armo huckan ottais: Sillä hän sano: Minä olen otollisella ajalla sinua cuullut/ ja olen sinua autuuden päiwänä auttanut. Cadzo/ nyt on otollinen aica/ cadzo/ nyt on autuuden päiwä. Älkäm kellengän josacusa pahennusta andaco/ ettei meidän wircam laitetais: Waan osottacam meitäm caikisa asioisa/ nijncuin Jumalan palweliat. Suuresa kärsimisesä/ waiwoisa/ hädisä/ suruisa/

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

Hosumisesa/ fangiuxisa/ capinoisa/ töisä/ walwomisisa/ paastoisa/ puhtas elämäs/ taidosa/ pitkämielisydesä/ suloisudes/ Pyhäsä Hengesä/ wilpittömäsä rackaudesa/ Totuuden sanoisa/ Jumalan wäesä/ wanhurscauden sotaasetten cautta/ oikialla kädellä ja wasemalla/ Cunnian cautta ja pilcan/ panetuxen ja kijtoxen cautta. Nijn cuin wiettelit/ ja cuitengin wogat: nijncuin tundemattomat/ ja cuitengin tutut: Nijn cuin cuolewaiset/ ja cadzo/ me elämme. Nijn cuin rangaistut/ ja ei cuitengan tapetut: nijncuin murhelliset/ ja cuitengin aina iloiset: nijncuin köyhät/ mutta cuitengin monda hyödyttäväiset: nijncuin ne joilla ei mitän ole/ ja joiden cuitengin caicki omat owat. TE Corintherit/ meidän suum on hänens awannut teidän cohtanne/ meidän sydämem on turwasa. Ei tarwita että teitä meidän tähtem ahdistetan. Mutta että teitä ahdistetan/ sen te teettä sydämelisestä tahdosta. Minä puhuttelen teitä/ nijncuin omia lapsiani/ että te myös minua wastan teitänne nijn asetaisitta/ ja olcat tekin turwasa. Älkät wetäkö ijestä epäuscoisten cansa: sillä mitä oikeuden on wääryden cansa tekemist? Eli mitä osallisutta on walkeudella pimeyden cansa? Eli mikä sowindo on Christuxella Belialin cansa? Taicka mitä osa on uscollisella uscomattoman cansa? Eli cuinga Jumalan Templi sopi epäjumalden cansa? Sillä te oletta eläwän Jumalan Templit/ nijncuin Jumala sano: Minä tahdon heisä asua/ ja heisä waelda/ ja minä tahdon olla heidän Jumalans/ ja heidän pitä oleman minun Canssan. Sentähden paetcat heidän seastans/ ja eroittacat teitän heistä/ sano HERra/ ja älkät saastaisehen ruwetco/ ja nijn minä corjan teitä/ Ja olen teidän Isän/ ja teidän pitä oleman minun poicani ja tyttäreni/ sano Caickiwaldias HERra.

ETtä meillä nyt sencaltaiset lupauxet owat/ minun rackani/ puhdistacam sijs idzem caikesta Lihan ja Hengen saastaisudesta/ täyttäin pyhyttä Jumalan pelgosa. Seuratcat meitä/ en me ketän wastan rickonet/ en me kellengän lijca tehnet/ en me ketän wietellet. Sencaltaista en sano minä teille cadotuxexi: Sillä minä olen teille tästä jo ennengin sanonut/ että te oletta meidän sydämisäm ynnä cuolla ja elä. Minä puhun teille suurella rohkeudella. Minä kerscan paljo idziäni teistä: minä olen lohdatuxella

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

täytetty: minä olen ylönpaldises ilos caikesa meidän waiwasam. Sillä cosca me Macedoniaan tulimma/ ei meidän lihallem ollut yhtän helpo/ waan caikisa paicoisa olimma me waiwasa/ ulcoisest sota/ sisällisest pelco. Mutta Jumala joca nöyriä lohdutta/ hän lohdutti myös meitä Tituxen tulemisella. Ei ainoastans hänen tulemisellans/ waan myös sillä lohduituxella jonga hän teildä saanut oli/ ja ilmoitti meille teidän halun/ teidän itcun ja teidän ahkerudenne minusta/ nijn että minä wielä enämmin ihastuin. Sillä se cuin minä teitä minun lähetyskirjallani murHesen saatin/ embä minä sitä cadu ja ehkä minä caduisin/ cuitengin että minä näen sen lähetyskirjan teitä hetken aica murHesa pitänen/ Nijn minä cuitengin sijtä iloidzen/ en sijtä että te murehisa olitta/ waan että te olitta murehisa parannuxexi. Sillä te oletta murhelliset ollet Jumalan mielen jälkeen/ nijn ettei teille pidäis meistä joscus wahingota oleman. Sillä se murhe/ joca Jumalan mielen jälkeen tapahtu/ saatta catumisen autuudexi/ jota ei yxikän cadu. Mutta mailman murhe saatta cuoleman. Cadzocat/ että te olitta Jumalan mielen jälkeen murhelliset/ cuinga suuren ahkeruden se on teisä waicuttanut. Ja tosin wastamisen/ närkestyxen/ pelgon/ halamisen/ kijwauxen ja coston. Te oletta caikisa teidänne puhtaxi osottanet työsä. Sentähden waicka minä teille kirjoitin/ nijn ei se ole cuitengan sen tähden tapahtunut joca rickonut oli/ eikä sen tähden jolle wäärys tehtin/ mutta sentähden/ että teidän ahkeruden meidän cohtam Jumalan edes julkisexi tulis. Sentähden me olemma saanet lohduituxen/ että tekin oletta lohduitetut. Mutta wielä enämmin iloidzisimma me Tituxen ilosta: Sillä hänen Hengens on teildä caikilda wirwotettu. Ja mitä minä hänen edesäns teistä kerscannut olen/ embä minä sitä häpe/ waan nijncuin caicki owat todet/ cuin minä teille puhunut olen: nijn on myös meidän kerscauxem Tituxen edesä todexi tullut. Ja hänellä on sängen suuri sydämelinen halu teidän puoleen/ cosca hän caickein teidän cuuliaisuttan muista/ cuinga te pelgolla ja wapistuxella händä watan rupeisitta. Minä iloidzen/ että minä caikisa asioisa teihin saan turwata.

Minä teen teille tiettäwäxi/ rackat weljet/ Jumalan Armon/ joca Macedonian Seuracundijn annettu on: Sillä heidän ilons oli ylönpaldinen/ cosca heitä

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

monen waiwan cautta coeteldin/ ja waicka he sangen köyhät olit/ owat he cuitengin runsast caikes yxikertaisudes andanet. Sillä he olit caikesta woimastans/ ja ylidzekin woimans (Sen minä todistan) walmit/ ja meitä suurella ahkerudella rucoilit/ että me ottaisimma wastan sen hywän työn/ ja sen palweluxen osallisuden cuin Pyhäin waraxi coottu oli. Ja ei nijn cuin me toiwomma/ waan he annoit idzens ensist HERralle/ ja sijtte meillen/ Jumalan tahdon cautta/ Että meidän pidäis Titusta neuwoman/ että nijncuin hän oli ennen ruwennut/ hänen pidäis sencaltaisen hywän työn nijn teidän seasan päättämän. Mutta nijncuin te oletta caikisa rickat/ uscosa/ sanasa ja taidosa/ ja caickinaises ahkerudes/ ja teidän rackaudesan meidän tygö/ nijn sowittacat sijs/ että te myös täsä hywäs tegos rickat olisitta. Embä minä sitä sano/ että minä waadin teitä sijhen/ waan että muut nijn ahkerat owat/ kiusan minä myös teitä rackauteen/ jos se waca olis. Sillä te tiedätte meidän HERran Jesuxen Christuxen Armon/ että hän ricasna ollesans tuli cuitengin teidän tähten köyhäxi/ että te hänen köyhydens cautta rickaxi tulisitta. Minun neuwoni minä tästä annan: sillä se on teille tarpellinen/ että te jo oletta ajastaica ennen ruwennet/ ei ainoastans sitä tekemän/ waan jo tahdoittakin sitä. Täyttäkät sijs se työ cuin te rupeisitta/ että nijncuin tahto walmis oli/ te myös sen woimanna perästä täytäisitte. Sillä jos jocu mielellinen on/ nijn hän on otollinen hänen warans jälkeen/ ja ei sen jälkeen jota ei hänellä ole. Ei nijn luullen/ että muilla pitä oleman huojistus/ ja teillä ahdistus/ waan että se tasan olis/ nijn palwelcan teidän rickauden heidän köyhyttäns/ tällä cowalla ajalla/ Että heidän rickaudens tästedes teidän puuttumistan palwelis/ että tasan tapahduis: Nijncuin kirjoitettu on: Joca paljo cocois/ ei hänellä ollut lijaxi/ ja joca wähän cocois/ ei häneldä mitän puuttunut. Mutta Jumalan olcon kijtos/ joca sencaltaisen ahkeruden annoi Tituxen sydämeen teidän tähten. Sillä hän otti sen neuwon/ ja tosin/ hän oli nijn ahkera/ että hän läxi mielelläns teidän tygönne. Mutta me olemma yhden weljen hänen cansans lähettänet/ jota Evangeliumis kijtetän caikisa Seuracunnisa. Mutta ei ainoastans sitä/ waan hän on myös säättö Seuracunnilda oleman meidän matcacumpaninam täsä hywäsä tegosa/ joca

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

meidän cauttam HERran cunniaksi toimitetan/ ja teidän hyvän mielen walmistuxen ylistyxexi. Ja cawahtacat/ ettei kengän meitä panettelis sencaltaisen rickan awun puolesta/ jota meidän cauttam toimitetan. Ja cadzocat/ että se wagasti tapahduis/ ei ainoastans HERran edes/ waan ihmisten edes. JA me olemma hänen cansans lähettänet meidän weljem/ jonga me monesa olemma kiusannet/ että hän ahkera on/ ja wielä nyt paljo ahkerambi. Ja sen me olemma tehnet sen suuren uscalluxen tähden/ cuin meillä teidän tygön on/ sekä Tituxen puolesta (joca minun cumpanin on/ ja apulaisen teidän seasan) ja nijn myös meidän weljeimme tähden (jotca owat Seuracundain Apostolit/ ja Christuxen cunnia) Osottacat sijs teidän rackauden mercki ja meidän kerscamisen teistänne/ nijden cohtan/ ja julkisest Seuracunnangin edes.

JA sijtä awusta/ cuin pyhille annetan/ ei tarwita minun teille kirjoittaman: Sillä minä tiedän teidän hyvän tahtonna/ josta minä kehun Macedonialaistengin seas/ ja sanon: Ahaja on ollut jo ajastajan walmis/ ja te oletta monda sijhen kijwaudellanne kehoittanet. Cuitengin minä olen tämän weljen sentähden lähettänyt/ ettei meidän kerscamisen täsä asias tyhjäxi tulis/ ja että te walmit olisitta/ nijncuin me teistä sanonetkin olemma/ Että cosca Macedonialaiset minun cansani tulewat/ ja ei löydä teitä walmisna/ etten me silloin (en minä sano/ te) sencaltaisest kerscamisest häpiään tulis. Mutta se näky minulle tarpellisexi/ weljiä neuwo/ että he ensin menewät teille walmistaman tätä luwattua siunausta/ että se walmis olis/ nijn että se olis siunaus/ ja ei ahneus. Mutta sen minä sanon: joca tiwist kylwä/ se myös tiwist nijttä/ ja joca siunauxes kylwä/ hän myös siunauxes nijttä. Cukin sydämens ehdon jälkeen/ ei ylönmielden eli waatein: Sillä että iloista andajata Jumala racasta. Mutta Jumala on wäkewä nijn sowittaman/ että caickinaiset Armot teidän seasan rickast owat/ että teillä caikista yldäkyllyä olis/ ja olisitta rickat caickinaisisa hywisä töisä. Nijncuin kirjoitettu on: Hän on hajottanut ja andanut köyhille/ hänen wanhurscaudens pysy ijancaickisest. (Mutta joca siemenen kylwäjälle anda/ hän teillekin anda leiwän syödäxenne/ ja lisä teidän siemenen/ ja caswatta teidän wanhurscaudenne hedelmän) Että te

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

caikisa rickaxi tulisitta/ caikella yxikertaisudella/ joca meidän cauttam Jumalalle kijtoxen waicutta. Sillä tämä apu cuin Pyhille tehdän/ei ainoastans täytä sitä cuin Pyhildä puuttu/ waan on siihen yldäkylläinen/ Että moni kijttä Jumalata tämän meidän wagan palweluxemme tähden/ ja ylistä Jumalata teidän nöyrän tunnustuxenne tähden Christuxen Evangeliumis/ ja myös teidän yxikertaisen tasajagon tähden/ heidän ja caickein cohtan/ Ja heidän rucouxisans teidän tähtenne/ jotca myös teitä ikäwöidzewät/ sen sanomattoman Jumalan Armon tähden cuin teisä on. Mutta Jumalan olcon kijtos hänen sanomattoman lahjans edestä.

Mutta minä Pawali neuwon teitä Christuxen siweyden ja kärsimisen tähden/ minä joca teidän tykönän ollesani kehno olen/ waan poisollesani olen minä rohkia teitä wastan. Mutta minä rucoilen teitä/ ettei minua waaditais rohkiaxi tykönä ollesani/ ja nijncuin minulla luullan rohkeus muutamita wastan olewan/ jotca meitä luulewat/ meidän lihamma jälken waeldawan. Sillä ehkä me lihasa waellamme/ embä me sentähden lihan jälken sodi. Sillä ei meidän sotaasem ole lihalliset/ waan wäkewät Jumalan edes/ cukistaman nijtä warjeluxia/ joilla me aiwoituxet lyömme maahan/ Ja caiken corkeuden/ cuin hänens corgotta Jumalan tundemista wastan/ ja fangixi otamme caiken ajatuxen Christuxen cuuliaisuden ala: Ja olemma walmit costaman caickia cowacorwaisutta/ cosca teidän cuuliaisuden täytetän. Duomidzettaco te näkywäisten jälken. Jos jocu uscalda sen päälle/ että hän on Christuxen oma/ se ajatelcan idzelläns/ että nijncuin hän on Christuxen oma/ nijn olemma me myös Christuxen omat. Ja jos minä wielä enemmän idziäni kerscaisin meidän wallastam/ cuin HERra meille andanut on teidän parannuxexen/ ja ei pahennuxexen/ embä minä sijttekän häpiäis. (Mutta minä sanon) ettei teidän pitä luuleman/ nijncuin minä teitä Lähetyskirjallani peljätäisin. Sillä Lähetyskirjat (sanowat he) owat rascat ja wäkewät/ mutta ruumillinen läsnäolemus on heicko/ ja puhe on ylöncadzottu. Sencaltainen ajatelcan/ että nijncuin me olemma Lähetyskirjan sanois poisolduani: nijn me myös kyllä tohdimma olla idze työllä läsnäolduam. Sillä embä me julke meitäm luke eli werrata nijhin/ jotca idziäns ylistäwät/ mutta että he idze heidäns

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

mittawat/ ja pitäwät ainoastans idze heistäns/ nijn ei he mitän ymmärrä. Mutta embä me meitäm kersca ylidze määrän/ waan ainoastans cohtullisen määrätyn mitan jälkeen/ cuin Jumala meille mitannut on/ joca myös teihingin ulottu. Sillä embä me idziämme wenyttä/ nijncuin en me oliscan teihin ulottunet: sillä me olemma jo haman teidän tygön Christuxen Evangeliumilla tullet/ Ja en me kersca meitäm ylidze määrän wieraisa töisä. Ja me toiwomma/ cosca teidän uscon caswa teisä/ että mekin meidän määräm jälkeen tahdomma lewetä/ Ja sitä Evangeliumita Saarnata/ nijlle cuin tuolla puolen teitä asuwat/ engä meitäm kersca sijtä/ cuin wierasten määrän jälkeen walmistettu on. MUtta joca idziäns kersca/ se kerscatcan idziäns HERrasa: Sillä joca idziäns kijttä/ ei se ole coeteldu/ waan se jota HERra kijttä. Josca te wähängin minun tyhmyttäni hywäxi ottaisitta. Kyllä tosin te minua kärsitte: Sillä minä kijwan teitä Jumalan kijwauksella. Ja minä olen teille kihlannut yhden miehen/ että minä puhtain neidzen Christuxelle tuottaisin. Mutta minä pelkän/ että nijncuin kärme wiettelä Hewan cawaluxellans: nijn myös teidän taiton käändy pois Christuxen yxikertaisuudesta: Sillä jos se joca teidän tygön tule/ toisest Jesuxest teille Saarna/ josta en me Saarnannet/ taicka jos te toisen Hengen saatta/ jota et te ole saanet/ eli toisen Evangeliumin/ jota et te ole watanottanet/ nijn te oikein heitä kärsitte. Sillä minä arwan/ etten minä ole halwembi/ cuin corkemmatkin Apostolit owat/ Ja ehkä minä olen puHesa yxikertainen/ nijn en minä ole tiedosa yxikertainen/ cuitengin olemma me kyllä caikille teille tiettäwät. ELi/ olengo minä syndiä tehnyt/ että minä oeln idzeni alendanut/ että te yletäisin? Sillä minä olen teille Jumalan Evangeliumita ilman palcata ilmoittanut/ Ja olen muut Seuracunnat ryöstänyt/ ja heildä palcan ottanut/ jolla minä teitä palwelin. Ja cosca minä olin teidän tygönän/ ja minulda jotakin puuttui/ embä minä ketän rasittanut: sillä mitä minulda puuttui/ sen weljet täytit/ jotca Macedoniasta tulit. Ja nijn minä pidin idzeni caikisa/ etten minä kenengän cuormana ollut/ ja tahdon wieläkin minuni nijn pitä. Nijn totta cuin Christuxen totuus minusa on/ nijn ei tämä kerscaus pidä minulda Achajan maacunnisa poisotettaman. Mingätähden? Sengötähden etten minä

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

teitä racasta? Sen Jumala tietä. Mutta mitä minä teen/ sen minä tahdon tehdä/ että minä heidän tilan poisottaisin/ jotca edziwät tila heitäns kerscata/ että he owat nijncuin me. Sillä sencaltaiset wäärät Apostolit/ ja wieckat työntekiät/ teeskelewät idzens Christuxen Apostoleixi. Ei myös ihmeckän ole: Sillä idze Satanas muutta idzens walkeuden Engelixi/ Ei sijs ole ihme/ että hänen palwelians myös sixi heitäns asettelewat/ nijncuin he olisit wanhurscauden Saarnajat/ joiden loppu pitä oleman heidän töidens perän. TAas sanon minä: ettei yhdengän pidä minua tyhmäxi luuleman/ waan ellei nijn ole/ nijn pitäkät minua tyhmänä/ että minä wähäisengin idziäni kerscaisin. Sitä cuin minä nyt puhun/ en minä puhu nijncuin HERrasa/ waan nijncuin tyhmydes/ että me nyt kerscaman ruwennet olemma/ Sillä moni kersca idziäns lihan jälkeen/ nijn minäkin tahdon idziäni kerscata. Sillä te kärsittä mielellän tyhmiä/ että te idze wijsat oletta. Te kärsittä jos jocu teitä orjuten waati/ jos jocu teitä nylke/ jos jocu teitä repele/ jos jocu teidän ylidzenne idzens corgotta jos jocu teitä lyö caswoille. Sen minä sanon häwäistyksen tähden/ nijncuin me heicot olisimma. MIhingä jocu uscalda (minä puhun tyhmydes) sijhen minäkin uscallan. He owat Ebrerit/ minä myös. He owat Israelitit/ minä myös. He owat Abrahamin siemen/ minä myös. He owat Christuxen palweliat/ (minä puhun tyhmästi) paljo enämmin minä olen. Minä olen enemmän työtä tehnyt. Minä olen enemmän haawoja kärsinyt. Minä olen usemmin fangina ollut. Usein olen cuoleman hädäs ollut. Judalaisilda olen minä wijdesti neljäkymmendä haawa saanut/ yhtä wailla. Colmasti olen widzoilla piesty. Olin wihdoin kiwitetty. Colmasti olen minä tullut haaxi rickohon. Yösen ja päiwän olin minä meren sywydes. Minä olen usein waeldanut. Minä olen ollut weden hädäsä. Hädäsä ryöwärein keskellä. Hädäsä Judalaisten keskellä. Hädäsä pacanain keskellä. Hädäsä Caupungeisa. Hädäsä corwesa. Hädäsä merellä. Hädäsä wiecasten weljein seas. Työsä ja tuscas. Suuresa walwomises. Isomises ja janosa. Paljosa paastosa. Wilusa ja alastomudesa. ILman nijtä cuin muutoin tapahtuwat/ nimittäin/ että minua jocupäiwä waiwatan/ ja pidän surun caikista Seuracunnista. Cuca on heicko/ ja en minä myös heicoxi tule? Cuca pahoitetan/ ja en minä pala? Että minun

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

pitä nyt idziäni kerscaman/ nijn minä kerscan idziäni minun heickoudestani. Jumalan ja meidän HERran Jesuxen Christuxen Isä/ joca olcon ylistetty ijancaickisest/ tietä etten minä walehtele. Damascus/ Arethan Cuningan Maanwanhin/ wartioidzi Damascun Caupungita/ ja tahdoi minun otta kijnni. Ja minä laskettin maahan muurin ackunast corisa/ ja pääsin nijn hänen käsistäns. EI minun ole hywä minun kerscamisestan/ tulen cuitengin näkyihin ja HERran ilmoituxihin. Minä tunnen yhden ihmisen Christuxes ennen neljätoistakymmendä ajastaica/ olico hän ruumisa/ en minä tiedä/ eli olico hän ulcona ruumista/ en minä sitäkän tiedä/ Jumala sen tietä. Se ylöstemmattin haman colmanden Taiwasen. Ja minä tunnen sen ihmisen. Jos hän ruumisa/ taicka ulcona ruumista oli/ en minä tiedä/ Jumala sen tietä. Hän ylöstemmatmin Paradisijn/ ja cuuli sanomattomita sanoja/ joita ei yxikän ihminen taida puhua. Sijtä minä idziäni kerscan/ mutta en minä idzestäni kersca/ waan minun heickoudestani. Ja jos minä idziäni kerscaisin/ nijn en minä tekis tyhmästi: sillä minä tahdon totuden tunnusta. Mutta cuitengin minä idzeni sijnä pidätän/ ettei jocu minua corkiammaxi lukis cuin hän minun näke/ eli minusta cuule. Ja/ ettei ilmoitusten ylönpaldisus minua corgotais/ on pistin annettu minun lihaani/ nimittäin/ Satanan engeli/ rusicoidzeman minua/ etten minä idziäni corgotais: Sentähden olen minä colmasti HERra rucoillut/ että hän läxis minusta. Ja hän sanoi minulle: tydy minun Armoni: sillä minun woiman on heicoisa wäkewä. Sentähden minä tahdon enimmitten kerscata idziäni minun heickoudestani/ että Christuxen woima minusa asuis. Ja olen hywäs turwas/ heickoudes/ ylöncazdes/ hädäs/ wainos/ ja ahdistuxes Christuxen tähden: sillä cosca minä heicko olen/ nijn minä wäkewäkin olen. MInä olen tällä kerscamisella tyhmäxi tullut. Te oletta minua sijhen waatinet: Sillä minua piti teidä kijtettämän/ etten minä ensingän wähembi ole cuin corkemmatcan Apostolit/ ehken minä mitän ole Nijn owat cuitengin Apostolin merkit teidän seasan tapahtunet/ caikella kärsimisellä/ merkeillä/ ihmeillä/ ja wäkewillä töillä. Mitästä te muita Seuracundia huonommat oletta? Paidzi sitä/ etten minä idze teidän cuormanan ollut. Andacat minulle se wäärys andexi. Cadzo/ minä olen

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

walmis colmannen kerran teidän tygönne tuleman/ ja en tahdo ensingän teitä rasitta. Sillä embä minä edzi teidän oman/ waan teitä: Sillä ei lasten pidä tawarata cocoman wanhembains waraxi/ waan wanhemmat lapsillens. Mutta mielellän minä tahdon idzeni aldixi anda/ ja idzeni ulosannetta teidän sieluinne edestä/ waicka te wähä minua racastatte/ joca cuitengin sangen paljo teitä racastan. Mutta olcon silläns/ etten minä ole teitä rascauttanut/ mutta että minä olin cawala/ nijn minä olen teidän juonilla saawuttanut. Olengo minä keldän mitän waatinut/ nijden tähden cuin minä teille lähettänyt olen? Minä olen Titusta neuwonut/ ja lähetin hänen cansans yhden weljen/ ongosta Titus jotakin teidä waatinut? Engö me ole yhdesä Hengesä waeldanet? Engö me ole yxiä jälkiä myöden käynet? Luulettaco että me wastamme edestäm teidän edesän? Me puhumma Christuxes/ Jumalan edes. Mutta caicki nämät/ rackat weljet/ tapahtuwat teille parannuxexi: Sillä minä pelkän/ etten minä tulduani teitä löydä sencaltaisna/ cuin minä tahdon/ ja et te myös löydä minua/ nijncuin te tahdoisitta: Ettei siellä Rijdat/ Cateudet/ Wihat/ Torat/ Panetuxet/ Parjauxet/ Paisumiset/ ja Capinat olis/ Ettei taas minun palaittuani/ minun Jumalan teidän tykönän minua nöyrytäis/ ja minun pitäis monen tähden murehtiman/ jotca ennen rickonet owat/ ja ei ole idziäns parandanet/ sijtä saastaisudest ja huorudest ja häpiäst/ cuin he tehnet owat.

JOs minä colmannen kerran tulen teidän tygönne/ nijn pitä cahden eli colmen suun cautta caickinaiset asiat kijnnitettämän. Minä olen ennengin sen teille sanonut/ ja wieläkin edellä sanon/ nijncuin toisella kerralla/ läsnä olduani/ ja kirjoitan nyt poisollesani nijlle jotca ennen syndiä tehnet olit/ ja muille caikille/ että jos minä sinne tulen/ nijn en minä armahda. Että te kerran saatte tietä/ cuca minusa puhu/ nimittäin Christus/ joca ei suingan ole heicko teidän seasan/ waan hän on wäkewä teidän seasan. Ja ehkä hän oli ristinnaulittu heickoudes/ nijn hän cuitengin elä Jumalan woimasa/ ja waicka me olemma heicot hänesä/ nijn me cuitengin elämme hänen cansans/ Jumalan woimasa teidän tykönän. Coetelcat teitän jos te oletta uscosa/ cokecat teitän. Eli ettekö te idziänne tunne/ että Jesus Christus on

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA CORINTHEREIN TYGÖ

teisä? Ellei nijn ole että te kelwottomat oletta. Mutta minä toiwon että te tunnetta/ etten me kelwottomat ole. Ja rucoilen Jumalata/ ettet te mitän paha tekis/ ei että me kelwollisexi näkyisimme/ waan että te hywä tekisittä/ ja me olisimma nijncuin kelwottomat. Sillä en me mitän woi totutta wastaan/ waan totuden puolesta. Mutta me iloidzemma/ cosca me heicot olemma ja te wäkwät/ jota me myös toiwotamme/ nimittäin/ teidän täydellisyttän. Sentähden minä myös poisollesani näitä kirjoitan/ ettei minun pidäis läsnä ollesani cowa oleman/ sen woiman jälkeen cuin HERra andoi minulle parannuxexi/ ja ei pahennuxexi. WIimein/ rackat weljet/ iloitcat/ olcat täydelliset/ lohduttacat teitän/ olcat yximieliset/ olcat rauhalliset/ nijn rackauden ja rauhan Jumala on teidän cansan. Terwettäkäät teitän keskenän/ pyhällä suunandamisella. Caicki Pyhät teitä terwettäwät. Meidän HERran Jesuxen Christuxen Armo/ ja Jumalan Rackaus/ ja Pyhän Hengen osallisuus/ olcon caickein teidän cansan/ Amen. Toinen Epistola Corintherein tygö. Lähetetty Philippist Macedonias/ Tituxen ja Lucan cansa.

P. Pawalin Epistola Galaterein tygö

PAwali Apostoli/ ei ihmisistä/ eikä ihmisen cautta/ waan Jesuxen Christuxen cautta/ ja Isän Jumalan/ joca hänen cuolleista ylösherättänyt on. Ja caicki weljet/ jotca minun cansani owat. Nijlle Seuracunnille Galatias. Armo olcon teidän cansan/ ja Rauha Isäldä Jumalalda/ ja meidän HERralda Jesuxelda Christuxelda/ Joca idzens meidän syndeim edestä andanut on/ että hän meitä wapahdais tästä nykyisestä pahasta mailmasta/ Jumalan/ ja meidän Isäm tahdon jälkeen/ Jolle olcon kijtos ijancaickisest ijancaickiseen/ Amen. Minä ihmettelen/ että te nijn pian annatte teidän toiseen Evangeliumijn wietellä/ sijtä joca teitä Christuxen Armoon cudzunut on/ Joca ei muuta ole/ waan että muutamat/ exyttäwät teitä/ ja tahtowat Christuxen Evangeliumita toisin käätä. Mutta ehkä me/ taicka jocu Engeli Taiwast/ Saarnais teille toisin Evangeliumi/ cuin me olemma teille Saarnannet/ se olcon kirottu. Nijncuin

P. PAWALIN EPISTOLA GALATEREIN TYGÖ

me nyt sanoimma/ nijn minä wielä sanon: Jos jocu teille toisin Saarna Evangeliumi/ cuin te ottanet oletta/ se olcon kirottu. Saarnango minä ihmisten eli Jumalan mielen jälkeen? Eli/ pyydängö minä ihmisille kelwata? Sillä jos minä tähänasti olisin tahtonut ihmisille kelwata/ nijn en minä olis Christuxen palwelia. MUtta minä teen teille tiettäwäxi/ rackat weljet/ ettei se Evangelium cuin minulda Saarnattu on/ ole inhimillinen. Sillä en minä ole sitä ihmisildä saanut engä oppenut/ waan Jesuxen Christuxen ilmoituxesta. Sillä kyllä te oletta cuullet minun muinaisen olendoni Judalaisten tawoisa/ cuinga ylönpaltisesta minä Jumalan Seuracunda wainoisin ja häwitin/ Ja menestyin Judalaisten menoista/ ylidze monen minun wertaidzeni minun sugusani/ ja ahkeroidzin idziäni ylönpaltisest Isäin säätyin tähden. Cosca Jumala tahdoi/ joca minun oli eroittanut äitini cohdsta/ ja Armostans minun cudzui sijhen/ Että hän Poicans minun cauttani ilmoitais/ ja minä julistaisin hänen Evangeliumin cautta pacanain seasa/ nijn minä cohta idzeni aldixi annoin/ engä lihan ja weren cansa tutkinut/ En myös Jerusalemijn nijden tygö palainnut/ jotca ennen minua Apostolit olit/ waan matcustin Arabiaan/ ja palaisin Damascuun. Colmen vuoden perästä tulin minä Jerusalemijn/ Petarita cadzoman/ ja olin hänen cansans wijsitoistakymmendä päiwä. En minä muita Apostoleita yhtän nähnyt/ paidzi Jacobi HERran welje. Mutta sen cuin minä teille kirjoitan/ cadzo/ Jumala tietä etten minä walehtele. Sijtte tulin minä Syrian ja Cilician maacundijn. Ja minä olin tundematoin caswoista sille Christilliselle Seuracunnalle Judeas. Mutta he olit ainoastans cuullet/ että se joca meitä muinen wainois/ hän Saarna nyt usco/ jota hän muinen häwitti/ ja kijtit minun tähteni Jumalata. Siitte neljäntoistakymmenen vuoden perästä/ menin minä taas Barnaban cansa Jerusalemijn/ ja otin Tituxen cansani. Ja minä ylösmenin ilmoituxen jälkeen/ ja tiedustelin heidän cansans Evangeliumist/ jota minä pacanain seas julistan/ mutta erinomaisest nijden cansa/ jotca jonakin pidettin. Etten minä huckan juoxis/ elickä olis jo juosnut. Mutta ei Tituscan/ joca minun cansani oli/ ollut idziäns waadittu ymbärinsleickauttaman/ ehkä hän Grekiläinen oli. Sillä cosca muutamat wäärät weljet heitäns sisälle tungit/ ja jo olit sisälle

P. PAWALIN EPISTOLA GALATEREIN TYGÖ

tullet/ coetteleman meidän wapauttam/ joca meillä Christuxes Jesuxes on/ että he meitä orjuten waatisit/ Embä me tosin nijtä tahtonet hetkekän alammaiset olla/ että Evangeliumin totuus teisä pysywäinen olis. Mutta nijhin/ jotca jonakin pidettin/ mingäcaltaiset he muinen olit/ ei minun mitän tule: Sillä ei Jumala cadzo ihmisen muoto/ mutta ne jotca jonakin pidettin/ ei minulle mitän opettanet. Waan cosca he näit/ että minulle Evangelium esinahan puoleen uscottu oli/ nijncuin Petarillengin Evangelium ymbärinsleickauxen puoleen/ (Sillä joca Petarin cansa oli woimallinen Apostolin wirgas ymbärinsleickauxen seas/ se on minungin cansani pacanain seas woimallinen ollut) Ja cuin he tunsit se Armon/ cuin minulle annettu oli/ nijn Jacobus ja Cephas ja Johannes/ jotca padzana pidettin/ annoit minulle ja Barnaballe kättä/ ja sowitit heidäns meidän cansam/ että meidän pacanain seas/ ja heidän ymbärinsleickauxen seas Saarnaman piti. Ainoastans että meidän piti waiwaisita muistaman/ joca minä myös olen ahkeroinnut tekemän. MUtta cuin Petari Antiochiaan tuli/ nijn minä olin julkisest händä wastan: että canne oli tullut hänen päällens. Sillä ennen cuin jocu Jacobin tykö tuli/ söi hän pacanain cansa/ waan cuin ne tulit/ wältti hän idzens/ ja eroitti hänens heistä/ sillä hän pelkäis nijtä cuin ymbärinsleickauxesta olit. Ja muutkin Judalaiset wiecastelit hänen cansans/ nijn että Barnabas myös sijhen wieteldin. Mutta cuin minä sen näin/ ettei he oikein waeldanet Evangeliumin totuden jälken/ sanoin minä Petarille julkisest caickein cuulden: jos sinä joca Judalainen olet/ pacanan tawalla elät/ ja et Judalaisten/ mixis sijs waadit pacanoita Judalaisten tawalla elämän? Waicka me olemma Judalaiset luonnon puolesta/ ja emme syndiset pacanoista: Cuitengin että me tiedämme/ ettei ihminen Lain töiden cautta wanhurscaxi tule/ waan uscon cautta Jesuxen Christuxen päälle. Nijn me myös uscomma Jesuxen Christuxen päälle/ että me wanhurscaxi tulemma uscon cautta Christuxen päälle/ ja emme Lain töiden cautta: Sillä ei yxikän Liha tule Lain töiden cautta wanhurscaxi. Mutta jos me/ jotca tahdomma Christuxen cautta wanhurscaxi tulla/ wielä idzemme syndisexi löydämme/ nijn Christus olis synnin palwelia. Pois se: Sillä jos minä sitä taas rakennan/ jota minä särkenyt

P. PAWALIN EPISTOLA GALATEREIN TYGÖ

olen/ nijn minä teen idzeni ylidzekäywäxi. Mutta minä olen Lain cautta Laista poiscuollut/ että minä Jumalasa eläisin/ minä olen Christuxen cansa ristinnaulittu. Mutta minä elän/ waicka en minä/ waan Christus cuitengin elä minusa: sillä jota minä nyt elän Lihasa/ sen minä elän Jumalan Pojan uscosa/ Joca on minua racastanut/ ja annoi idzens minun edestäni. En minä hyljä Jumalan Armo: Sillä jos wanhurscaus tule Laista/ nijn on Christus huckan cuollut.

TE hullut Galaterit/ cuca teidän on wimmannut totutta uscomast? Joiden silmäin eteen Jesus Christus kirjoitettu oli/ ja nyt teidän seasan ristinnaulittu. Sen tahdon minä ainoastans teildä tietä: cummasta te oletta Hengen saanet/ Lain töiden cautta/ eli uscon Saarnamisen cautta? Olettaco te nijn tompelit? Hengesä te oletta alcanet/ tahdottaco te nyt lihasa lopetta? Olettaco te nijn paljo huckan kärsinet? Jos se muutoin hucas on. Joca sijs teille Hengen anda/ ja teke sencaltaiset työt teidän seasan/ tekekö hän sen Lain töiden cautta/ eli uscon Saarnamisen cautta? Nijncuin Abraham oli Jumalan usconut/ ja se on luettu hänelle wanhurscaudexi. Nijn te myös jo tiedätte/ että jotca uscosa owat/ ne owat Abrahamin lapset. Mutta Ramattu oli sitä jo ennen cadzonut/ että Jumala pacanatkin uscon cautta wanhurscaxi teke/ sentähden ilmoitti hän Abrahamille: Sinusa (sano hän) caicki pacanat pitä siunatat oleman. Nijn tulewat caicki ne/ jotca uscosa owat/ siunatuxi/ sen uscowaisen Abrahamin cansa. Sillä nijn monda cuin Lain töisä rippuwat/ owat kirouxen alla: Ja kirjoitettu on: Kirottu olcon jocainen/ joca ei pysy caikisa cuin Lakiramatus kirjoitettu on/ että hän nijtä tekis. Mutta ettei kengän wanhurscaxi tule Jumalan edes Lain cautta/ se on tiettäwä: sillä wanhurscan pitä elämän uscostans. Mutta Laki ei ole uscosta/ waan ihminen joca sen teke/ hän elä sen cautta. Mutta Christus on meitä lunastanut Lain kirouksesta/ cosca hän oli kirous meidän edestäm (Sillä kirjoitettu on: kirottu on jocainen joca puusa rippu) Että Abrahamin siunaus pidäis pacanaingin ylidze Jesuxes Christuxes tuleman/ ja me nijn saisimma uscon cautta sen luwatun Hengen. RAckat weljet/ minä puhun ihmisten tawalla: Ei yxikän ylöncadzo yhdengän ihmisen Testamentiä (cosca se jo wahwistettu on) eikä

P. PAWALIN EPISTOLA GALATEREIN TYGÖ

sijhen mitän lisä. Lupauxet owat tosin Abrahamille/ ja hänen siemenellens annetus: ei hän sano: siemenille/ nijncuin monelle/ waan nijncuin yhden cautta: sinun siemenesäs/ joca on Christus. Mutta minä sanon: Testamenti/ joca Jumalalda oli wahwistettu Christuxen päälle/ ei ricota/ ettei lupaus Lain cautta turhan raukeis/ joca sijtte neljänsadan ja colmenkymmenen wuoden perästä annettu oli. Sillä jos perindö Lain cautta ansataisin/ nijn ei se olis lupauxen cautta annettu: Mutta Jumala on sen Abrahamille lupauxen cautta lahjoittanut. MIhingä sijs Laki? Hän on tullut ylidzekäymisten tähden/ sijhenasti cuin Siemen oli tulewa/ jolle lupaus tapahtunut oli/ ja on Engeleildä asetettu wälimiehen kätten cautta Mutta ei wälimies ole yhden ainoan wälimies/ waan Jumala on ainoa. Ongo sijs Laki Jumalan lupausta wastan? Pois se. Jos Laki olis annettu eläwäxi tekemän/ nijn tosin wanhurscaus tulis Laista. Mutta Ramattu on caicki sulkenut synnin ala/ että lupaus annetaisin uscon cautta Jesuxen Christuxen päälle uscowaisille. Mutta ennencuin usco tuli/ olimma me Lain alla kätketyt/ ja sijhen uscoon suljetut/ jonga piti ilmei tuleman. Nijn on Laki ollut meidän opettajam Christuxen tygö/ että meidän pitä uscon cautta wanhurscaxi tuleman. Mutta sijtte cuin usco tuli/ nijn emme enämbi ole sen opettajan alla: Sillä te oletta caicki Jumalan lapset uscon cautta Jesuxen Christuxen päälle. Ja nijn monda cuin te castetut oletta/ nijn te oletta Christuxen päälle pukenet. Ei ole täsä Judalainen eli Grekiläinen: Ei orja eli wapa/ ei mies eli waimo: Sillä te oletta caicki yxi Christuxes Jesuxes. Mutta jos te oletta Christuxen nijn te oletta myös Abrahamin siemen/ ja lupauxen jälken perilliset.

MUtta minä sanon: nijn cauwan cuin perillinen on lapsi/ ei ole hänen ja palwelian wälillä eroitusta/ waicka hän on caiken tawaran Herra/ Waan hän on Esimiesten ja haldiain hallus/ haman Isäldä määrätty aican asti. Nijn myös me/ cosca me olimma lapset/ nijn me olimma waaditut ulconaisten säätyin ala. Mutta cosca aica oli täytetty/ lähetti Jumala Poicans syndynen waimosta/ Lain alaisexi tehdyn/ että hän ne/ jotca Lain alaiset olit/ lunastais. Että me hänen lapsixens luetaisin. Mutta että te oletta lapset/ lähetti Jumala Poicans Hengen teidän sydämihin/ joca huuta/ Abba/ racas Isä. Nijn ei sillen

P. PAWALIN EPISTOLA GALATEREIN TYGÖ

ole orja/ waan lapsia: mutta jos lapsia/ nijn he owat Jumalan perilliset/
Christuxen cautta. MUtta sillä ajalla cosca et te Jumalata tundenet/ palwelitta
te nijtä jotca ei luonnostans jumalat olletcan. Mutta sijttecuin te Jumalan
tundenet oletta (ja paljo enämmin te Jumalalda tutut oletta) cuinga te sijs
teidän käännätte jällens heickoin ja köyhijn säätyihin/ joita te wastudest
palwella tahdotta? Te otatte waarin päiwäst ja Cuucaudest/ ja juhlast/ ja
wuoden ajast: Minä pelkän teitä/ etten minä turhan olis teidän tähtenne
työtä tehnyt. Olcat nijncuin minä olen/ että minäkin olen nijncuin te. Rackat
weljet/ minä rucoilen teitä/ et te ole mitän minua watan tehnet. Te tiedätte/
että minä olen lihan heickoudes teille ensist Evangeliumi Saarnannut/ Ja
minun kiusaustani/ cuin minä lihan puolesta kärsin/ et te ole ylöncadzonet
etkä hyljännnet/ waan corjaisitta minun nijncuin Jumalan Engelin/ Ja/ nijncuin
Christuxen Jesuxen. Cuinga autuat te silloin olitta? Minä olen teidän
todistajan/ jos se olis mahdollinen ollut/ nijn te olisitta teidän silmänne
uloscaiwanet/ ja minulle andanet. Olengo minä sijs nyt teidän wihollisexen
tullut/ että minä teille totuden sanon? Ei he teitä watan oikein kijwaele/
waan he tahtowat teitä minusta poiskäätä/ että te heitä kijwaisitte. Kyllä
kijwata hywä on/ jos se aina hywyden puoleen tapahtu/ ja ei ainoastans
silloin/ cosca minä teidän tykönän olen. Minun rackat lapseni/ jotca minun
täyty wastaudest kiwulla synnyttä/ siihenasti cuin Christus teisä jongun
muodon sais. Mutta minä soisin olewani teidän tykönän/ että minä taidaisin
änenikin muutta/ embä minä tiedä mitä minä tästedes teen teidän cansan.
SANocat te minulle/ jotca Lain alla olla tahdotta: ettekö te Lakia cuullet ole?
Sillä kirjoitettu on: Abrahamilla oli caxi poica/ yxi palckawaimosta ja toinen
wapasta. Mutta joca palckawaimosta oli/ se oli Lihasta syndynyt/ ja joca
wapast oli/ se lupauxen cautta syndynyt oli. Nämät sanat jotakin
merkizewät: ja owat ne caxi Testamentiä/ yxi Sinain wuoresta/ joca orjuteen
synnyttä/ joca on Agar: Sillä Sinain wuori Arabias Agarixi cudzutan/ ja ulottu
haman Jerusalemin/ joca nyt on/ ja on lastens cansa orjana. Mutta se
Jerusalem joca ylhäldä on/ on wapa/ hän on caickein meidän äitim: Sillä
kirjoitettu on: iloidze sinä lapsitoin/ joca et synnyttä/ pacahda ja huuda sinä/

P. PAWALIN EPISTOLA GALATEREIN TYGÖ

joca et rascas ole: Sillä yxinäisellä on paljo enämbi lapsia/ cuin sillä jolla mies on. Mutta me (rackat weljet) olemma lupauxen lapset/ Isaachin jälkeen. Ja nijncuin se joca silloin Lihan jälkeen syndynyt oli/ wainois sitä joca Hengen jälkeen syndynyt oli: nijn se nytkin tapahtu. Mutta mitä Ramattu sano? aja palckawaimo poikinens ulos. Sillä ei palckawaimon pojan pidä perimän wapan pojan cansa. Nijn me sijs olemma/ rackat weljet/ en palckawaimon pojat/ waan wapan.

Nijn pysykät sijs sijnä wapaudes/ jolla Christus meitä wapahtanut on/ ja älkät taas teidän secoittaco orjuden ikesen. Cadzo/ minä Pawali sanon teille: jos te annatte teidän ymbärinsleicata/ nijn ei ole Christus teille hyödyllinen. Mutta minä taas todistan/ jocainen cuin hänens ymbärinsleickausta/ hän on caicke Lakia welcapää pitämän. Te oletta Christuxen cadottanet jotca Lain töillä tahdotta wanhurscaxi tulla/ ja oletta Armosta luopunet. Mutta me odotamme Hengesä/ uscon cautta/ sitä wanhurscautta joca toiwottapa on. Sillä ei Christuxes Jesuxes ymbärinsleickaust/ eikä esinahca mitän kelpa/ waan usco/ joca rackauden cautta työtä teke. Te juoxitta hywin/ cucasta teidän esti totutta uscomast? Ei sencaltainen yllytys ole hänestä/ joca teitä cudzunut on. Wähä hapatus caiken taikinan hapatta. Minä turwan teihin HERrasa/ ettet te toista mielä ottais. Mutta joca teitä exyttä/ hänen pitä duomions candaman/ olcan cuca hän olis. Jos minä wielä/ rackat weljet/ ymbärinsleickausta Saarnan/ mingätähden minä sijs waino kärsin? Ja nijn olis ristin pahennus häwinnyt. Josca ne eroitettaisin/ jotca teitä hucuttelewat. Mutta te/ rackat weljet/ oletta wapauteen cudzutut/ ainoastans carttacet/ ettet te salli sen wapauden Lihalle tila anda/ waan palwelcat rackaudes toinen toistanne: Sillä caicki Laki yhdes sanas täytetän/ nimittäin: Racasta lähimmäistäs nijncuin idziäs. Mutta jos te toinen toistan puretta ja syötte/ nijn cadzocat/ ettet te toinen toiseldan syödyxi tule. MUtta minä sanon: waeldacat Hengesä/ nijn et te Lihan himo täytä: Sillä Liha himoidze Henge wastan/ ja Hengi Liha wastan. Nämät owat wastan toinen toistans/ nijn ettet te tee/ mitä te tahdotta. Mutta jos te Hengeldä hallitan/ nijn et te ole Lain alla. Mutta Lihan työt owat julkiset: cuin on: Huoruus/ Salawuoteus/

P. PAWALIN EPISTOLA GALATEREIN TYGÖ

Saastaisuus/ Haureus/ Epäjumalden palwelus/ Noituus/ Waino/ Rijta/ Cateus/ Wiha/ Torat/ Eripuraisuus/ Eriseura/ Pahansuomus/ Murha/ Juopumus/ Ylönsyömys/ ja muut sencaltaiset/ joista minä olen teille ennengin sanonut/ ja vielä nytkin edellä sanon: että ne jotca sencaltaisia tekewät/ ei pidä Jumalan waldacunda perimän. Mutta Hengen hedelmä on: Rackaus/ Ilo/ Rauha/ Pitkämielisys/ Ystäwys/ Hywys/ Usco/ Hiljaisuus/ Puhtaus: Sencaltaisia wastan ei ole Lakia. Mutta jotca Christuxen omat owat/ ne ristinnaulidzewat Lihans/ himoins ja haluins cansa. Jos me Hengesä elämme/ nijn waeldacam myös Hengesä. Älkäm turha cunniata pyytäkö/ wihoittain ja cadehtien toinen toistam.

RAckat weljet/ jos ihminen osa johongun wicaan tulla/ nijn te jotca Hengelliset oletta/ ojetcat sencaltaista siweyden Hengesä/ ja cadzo idziäs/ ettes myös kiusatais. Candacat toinen toisenne cuorma/ ja nijn te Christuxen Lain täytätte. Sillä jos jocu luule idzens jotakin olewan/ joca ei cuitengan mitän ole/ hän wiettele idzens. Mutta coetelcan cukin oman tecons/ ja sijtte hän taita ainoastans idzestäns kerscata/ ja ei yhdesäkän muusa: Sillä cungin pitä oman cuormans candaman. JOca sanalla neuwotan/ se jacacan caickia hywä sille/ joca hända neuwo. Älkät exykö/ ei Jumala anna idziäns pilcata. Sillä mitä ihminen kylwä/ sitä hän myös nijttä/ Joca Lihans kylwä/ se Lihastans turmeluxen nijttä. Mutta joca Hengesä kylwä/ se Hengestä ijancaickisen elämän nijttä. Ja cosca me hywä teemme/ nijn älkäm suuttuco: Sillä aicanans mekin saamme nijttä ilman lackamat. Cosca sijs meillä tila on/ nijn tehkäm jocaidzelle hywä/ mutta enimmitten nijlle jotca meidän cansaweljem uscosa owat. CADzocat/ cuinga suuren Lähetyskirjan minä olen teille omalla kädelläni kirjoittanut/ Jotca tahtowat caswon jälkeen Lihasa kelwata/ ne teitä ymbärinsleickauxeen waatiwat/ ainoastans ettei heitä Christuxen Ristillä wainotais. Sillä ei nekän/ jotca ymbärinsleicatan/ Lakia pidä/ waan he tahtowat teitä ymbärinsleicata/ että he teidän Lihastan idziäns kerscata saisit. Mutta pois se/ että minun pitäis jostacusta idziäni kerscaman/ waan ainoastans meidän HERran Jesuxen Christuxen Rististä/ jonga cautta mailma minulle ristinnaulittu on/ ja minä mailmalle. Sillä

P. PAWALIN EPISTOLA GALATEREIN TYGÖ

Christuxes Jesuxes ei ymbärinsleicka/ eikä esinahca mitän kelpa/ waan usi luondo. Ja nijn monda cuin tämän ojennusnuoran jälkeen waeldawat/ heidän päälläns olcon Rauha ja Laupius/ ja Jumalan Israelin päällä. Älkön yxikän tästälähin minua sillen waiwatco: sillä minä kannan minun ruumisani meidän HERran Jesuxen Christuxen arwet. Meidän HERran Jesuxen Christuxen Armo olcon teidän hengenne cansa/ rackat weljet/ Amen. Lähetetty Galatereille/ Romista.

P. Pawalin Epistola EpHesereinein tygö

PAwali Jesuxen Christuxen Apostoli/ Jumalan tahdosta. Pyhille/ jotca EpHes os asuwat/ ja Jesuxen Christuxen päälle uscowat. Armo olcon teidän cansan/ ja Rauha Jumalalda/ meidän Isäldäm/ ja HERralda Jesuxelda Christuxelda. Kijtetty olcon Jumala/ ja meidän HERran Jesuxen Christuxen Isä/ joca meitä on siunannut caickiniaisella hengellisellä siunauxella/ Taiwaisa/ Christuxen cautta. Nijncuin hän meitä on sen cautta walinnut/ ennencuin mailman perustus laskettu oli/ että meidän piti pyhät ja laittamattomat rackaudes hänen edesäns oleman. Ja on säätänyt meitä corjatta lapsixens/ Jesuxen Christuxen cautta/ hänen hywän tahtons jälkeen. Hänen cunnialisen Armons kijtoxexi/ jonga cautta hän on meitä sen rackan cautta otollisixi tehnyt. Jonga weren cautta meillä lunastus on/ nimittäin/ syndein andexiandamus/ hänen Armons rickauden jälkeen. Joca meille runsast caickinaisen wijsauden ja taidon cautta tapahtunut on. Ja on meille hänen tahtons salaisuden hywästä suomastans tiettäwäxi tehnyt/ ja on sen hänen cauttans edestuottanut/ Saarnatta: Cosca aica täytetty oli/ että hän caicki cappalet päälldiskein Christuxes yhdistäis/ sekä ne jotca Taiwasa/ että myös ne jotca maan päällä owat/ idze cauttans. Jonga cautta me perillisixi tullet olemma/ jo ennen hänen aiwoituxens jälkeen säätyt/ joca caicki cappalet oma tahtons neuwon jälkeen waicutta/ Että me olisimma hänen cunnians kijtoxexi/ me jotca ennen Christuxen päälle toiwoimma. Jonga cautta te myös totuuden

P. PAWALIN EPISTOLA EPHESEREIN TYGÖ

sanan cuullet oletta/ nimittäin/ Evangeliumin teidän autuudestan/ jonga cautta te/ sijttecuin te uscoitta/ kijnnitetyt oletta/ lupauxen Pyhällä Hengellä. Joca meidän perindömmе pantti on/ meidän lunastuxehem/ että me hänen omaidzens olisimma/ hänen cunnians kijtoxexi. SEntähden minäkin/ sijttecuin minä cuulin sijtä uscosta cuin teillä HERran Jesuxen päälle on/ ja teidän rackaudestan caickein Pyhain tygö: En lacka kijttämäst Jumalata teidän edestän/ ajatellen aina teitä minun rucouxisani. Että meidän HERran Jesuxen Christuxen Jumala/ cunnian Isä/ andais teille wijsauden ja ilmoituxen Hengen hänen tundemiseens/ Ja walaisis teidän ymmärryenne silmät/ tundeman mingäcaltainen teidän cudzumisenne toiwo olis/ ja mingämuotoinen rickaus hänen cunnialisest perimisestäns olis hänen Pyhisäns. Ja cuinga suuri hänen woimans meidän cohtamme on/ jotca hänen wäkewän woimans waicuttamisen päälle uscomma. Jonga hän Christuxes waicutti/ cosca hän hänen cuolluista herätti/ ja pani istuman oikialle kädellens Taiwaisa. Caiken hallituxen/ wallan/ wäkewyden/ HERrauden päälle/ ja caiken sen päälle cuin nimittä taitan/ ei ainoastans täsä mailmasa/ mutta myös tulewaises. Ja on caicki pannut hänen jalcains ala/ ja on myös hänen pannut Seuracunnalle Pääxi caickein päälle. Joca on hänen ruumins/ nimittäin/ täyttämys/ joca caicki caikisa täyttä.

JA myös te/ cosca te cuollet olitta ylidzekäymisen ja syndein tähden. Joisa te muinen waelsitta/ tämän mailman juoxun jälkeen: ja sen Pääruhtinan/ jolla tuulesa walda on/ nimittäin/ sen Hengen jälkeen/ joca tälläkin ajalla epäuscoisis lapsis waicutta. Joiden seas me caicki muinen meidän Lihamma himois waelsimma/ ja teimme Lihan ja Toimen tahdon jälkeen/ Ja olimma luonnostam wihan lapset nijncuin muutkin. Mutta Jumala/ joca ricas on laupiudest/ hänen suurest rackaudestans/ jolla hän on meitä racastanut/ Cosca me wielä synnis cuollet olimma/ on hän meitä Christuxen cansa eläwäxi tehnyt/ (sillä Armosta oletta te autuaxi tullet) Ja on meidän ynnä hänen cansans herättänyt/ ja istuttanut taiwallisijn menoihin/ Christuxes Jesuxes. Että hän tulewaisella ajalla/ hänen ylönpaldisen Armons rickauden/ hänen hywydestäns meidän cohtam Christuxes Jesuxes osotais. Sillä

P. PAWALIN EPISTOLA EPHESEREIN TYGÖ

Armosta te oletta autuaxi tullet/ Uscon cautta/ ja et te idze teistän/ Jumalan lahja se on/ ei töistä/ Ettei yxikän idziäns kerscais. Sillä me olemma hänen tecons/ luodut Christuxes Jesuxes hywijn töihin/ joihin Jumala meidän on jo ennen waeldaman walmistanut. SEntähden ajatelcat että te olitta muinen pacanat Lihan jälken/ ja nijldä cudzuttin esinahaxi/ jotca Lihan jälken ymbärinsleickauxexi cudzuttin/ joca käsillä tehdän. Ja että te sijhen aican ilman Christuxeta olitta/ ulcona Israelin kyläcunnast/ ja muucalaiset lupauxen Testamendistä/ josta ei teillä toiwoacan ollut/ ja olitta mailmas ilman Jumalata. Mutta nyt te Christuxes Jesuxes oletta/ ja muinen taambana olitta/ nyt te Christuxen weren cautta oletta läHes pääsnet: Sillä hän on meidän rauham/ joca molemmista on yhden tehnyt ja on waiheaidan särkenyt/ että hän Lihans cautta wihan poisotti: Nimittäin/ Lain/ joca käskyihin päätetty oli. Että hän cahdesta yhden vden ihmisen lois idze hänesäns/ ja tekis rauhan. Ja että hän ne molemmat Jumalan cansa yhdexi ruumixi ristin cautta sowitais: ja on sen wihan idze cauttans cuolettanut. Ja on tullut Evangeliumin cautta rauha ilmoittaman/ teille jotca taambana olitta/ ja nijlle jotca läsnä olit. Sillä hänen cauttans me molemmin yhdes Henges saamme Isä läHes tyä. Nijn etpä te sillen ole wierat ja muucalaiset/ waan Pyhäin kylänmiehet ja Jumalan perhe: Prophetain ja Apostolein perustuxen päälle raketut/ josa Jesus Christus paras culmakiwi on. Jonga päälle caicki rakennus toinen toiseens lijtetän/ ja caswa pyhäxi Templixi HERrasa. Jonga päälle te myös raketan/ Jumalalle asuinsiaxi/ Henges. SEntähden/ minä Pawali olen Jesuxen Christuxen fangi teidän/ pacanain/ tähden. Nijn cuin te cuullet oletta Jumalan Armon wirgasta/ joca minulle teidän puoleen annettu on. Että minulle on tämä salaus/ ilmoituxen cautta tiettäwäxi tehty/ nijncuin minä jo ennen lyhykäisest kirjoitin. Joista te lukein taidatte minun ymmärryxi Christuxen salaisudes tuta. Joca ei ole endisijn aicoin nijn ihmisten lapsille tiettäwäxi tehty/ cuin se nyt hänen pyhille Apostoleillens ja Prophetailiens Hengen cautta ilmoitettu on. Nimittäin/ että pacanat pitä cansaperilliset oleman/ ja yhdes ruumis/ ja osalliset hänen lupauxestans/ Christuxes/ Evangeliumin cautta: Jonga palweliaxi minä tullut

P. PAWALIN EPISTOLA EPHESEREIN TYGÖ

olen/ Jumalan armon lahjan kautta/ joca hänen woimallisest waicutuxestans minulle annettu on. Minulle/ joca caickein wähin Pyhäin seas olen/ on tämä Armo annettu/ että minä pacanain seas tutkimattoman Christuxen rickauden julistaisin: Ja jocaista walistaisin/ mingämuotoinen osallisuus sijnä salaisudes on/ joca tähänasti mailman algusta on salattu ollut/ Jumalas/ joca caicki Jesuxen Christuxen kautta luonut on. Että nyt haldioille ja herraudelle Taiwahis Jumalan moninainen wijsaus Seuracundain kautta tiettäwäxi tulis. Sen aiwoituxen jälkeen hamast mailman algusta/ jonga hän Christuxes Jesuxes meidän HERrasam osottanut on. Jonga kautta meillä on uscallus/ ja me pääsemmä/ caikella rohkeudella/ uscon kautta hänen tygöns. SEntähden minä rucoilen/ ettet te minun waiwaini tähden wäsyis/ cuin minä teidän edestän kärsin/ joca teidän cunnian on. Sentähden cumarran minä polweni meidän HERran Jesuxen Christuxen Isän puoleen: Joca caickein oikia Isä on/ cuin Taiwahas ja maasa lapsixi cudzutan. Että hän annais teille woima hänen cunnians rickauden jälkeen/ että te hänen Hengens kautta wäkewäxi tulisitta/ sisällises ihmises. Ja että Christus asuis vscon kautta teidän sydämisen/ ja te olisitta rackauden kautta kijnnitetyt ja perustetut. Että te ymmärräisittä caickein Pyhäin cansa/ mikä leweys/ pituus/ sywyys ja corkeus olis. Ja sen kautta Christuxen rackauden tundisitta/ joca caiken tundemisen woitta/ että te olisitta caickinaisella Jumalan täydellisydellä täytetyt. Mutta hänelle (joca caicki ylönpaldisest woi tehdä/ caiken sengin ylidze cuin me rucoilemma taicka ymmärrämme: Sen woiman jälkeen/ joca meisä waicutta) olcon cunnia Seuracunnasa/ joca on Christuxes Jesuxes/ caikin aigoin/ ijancaickisest nijn ijancaickiseen/ Amen.

Nijn minä fangittu HERrasa neuwon teitä/ että te sijnä cudzumises/ johon te cudzutut oletta/ nijn waellaisitte cuin sopi: Caikella siweydellä/ nöyrydellä ja kärsimisellä/ ja kärsikät toinen toistan rackaudes. Ahkeroitcat myös pitämän Henges yhteyttä/ rauhan siten kautta. Yxi Ruumis ja yxi Hengi/ nijncuin tekin oletta teidän cudzumisesan yhdencaltaiseen toiwoon cudzutut. Yxi HERra/ yxi Usco/ Yxi Jumala caickein Isä/ joca caickein teidän päällänne on/ ja teidän caickein cauttan/ ja teisä caikisa. MUtta jocaidzelle meille on Armo

P. PAWALIN EPISTOLA EPHESEREIN TYGÖ

annettu Christuxen lahjan mitan jälkeen. Sentähden hän sano: hän on ylösastunut corkeuten/ ja on fangiuden fangixi wienyt/ ja ihmisille lahjoja andanut. Mutta se cuin hän ylösastui/ ei ole mikän muu/ cuin että hän ennen tänne alesastui/ alimmaisijn maan paickoihin? Joca alesastunut on/ hän on se joca caickein Taiwasten päälle astui/ että hän caicki täyttäis. Hän on pannut muutamit Apostoleixi/ muutamit Prophetaixi/ muutamit Evangelistereixi/ muutamit Paimenixi ja opettajixi. Että Pyhät wirgan työhön hangitut olisit/ jonga cautta Christuxen ruumis raketuxi tulis. Sijhenasti cuin me caicki yhdencaltaiseen uscoon tulemma/ ja Jumalan Pojan tundemiseen/ ja täydellisexi miehexi/ joca täydellises Christuxen ijän mitas on. Etten me sillen lapset olis/ jotca horjuisim ja caickinaisilda opetuxen tuulilda wietelläisin/ ihmisten coiruden ja cawaluden cautta/ joilla he meitä ymbärikäywät/ saadaxens pettä. Mutta olcam toimelliset rackaudes/ ja caswacam caikis/ hänesä/ joca Pää on/ Christus. Josta coco ruumis yhten lijtetän/ ja yxi jäsen rippu toisesta/ caikisa jäsenisä/ ja nijn cukin toistans palwele/ sen työn perän cuin cullakin jäsenällä on/ tawallans/ ja saatta ruumin caswaman idzellens parannuxexi caikes rackaudes. NIjn minä nyt sanon/ ja todistan HERrasa/ ettet te sillen waella nijncuin muut pacanat/ mielens tyhmydes. Joiden ymmärrys pimitetty on/ ja owat wierandunet sijtä elämästä/ joca Jumalasta on/ tyhmyden cautta cuin heisä on/ ja heidän sydämens sokeuden cautta. Jotca catomattomudesans ylönnait heidäns haureuteen ja teit caickinaista saastaisutta ahneudes. Mutta et te nijn Christusta ole oppenet: Jos te muutoin hänest cuullet oletta/ ja hänes opetetut olitta/ cuinga toimellinen meno Jesuxes on. NIjn pangat tyköne pois se wanha ihminen/ jonga cansa te ennen walsitta/ joca himoin cautta/ exyxis idzens turmele. Mutta udistacat teitän teidän mielennä Henges. Ja pukecat päällen usi ihminen/ joca Jumalan jälkeen luotu on/ toimellises wanhurscaudes ja pyhydes. Sentähden pangat pois walhe/ ja puhucan jocainen lähimmäisens cansa totuutta/ sillä me olemma jäsenet keskenäm. Wihastucat/ ja älkät syndiä tehkö: älkät andaco Auringon laske ylidze teidän wihan: Älkät andaco laittajalle sia. Joca warastanut on/ älkän sillen

P. PAWALIN EPISTOLA EPHESEREIN TYGÖ

warastaco/ waan paremmin tehkän työtä/ ja toimittacan käsilläns jotakin hywä/ että hänellä olis tarwidzewalle jacamist. Älkät riettaisita puheita puhuco/ waan mitä tarpellinen on parannuxexi/ jos nijn tarwitan/ että se kelwollinen cuulla olis. Ja älkät Jumalan Pyhä Henge murhellisexi saattaco/ jolla te lunastuxen päiwän asti kijnnitetyt oletta. Caicki picaisus/ ja julmuus/ ja wiha/ ja huuto/ ja sadatus/ olcon caucana teistä/ caiken pahuden cansa. Mutta olcat toinen toisellenne ystäwäliiset ja laupiat/ ja andexi andacat toinen toisellen/ nijncuin Jumala teillekin Christuxen cautta andexi andanut on.

Nijncuin olcat sijs Jumalan seurajat/ nijncuin rackat lapset. Ja waeldacat rackaudes: nijncuin Christus meitä racasti/ ja ulosandoi hänens meidän edestäm/ lahjaxi/ uhrixi ja Jumalalle makiaxi hajuxi. Mutta huorutta ja caicke riettautta/ eli ahneutta/ älkät andaco teidän seasan ensingän mainita/ nijncuin pyhain sopi. Ja häpiälisiä sanoja/ ja hulluja puheita eli jaarituxia/ jotca ei mihingän kelpa/ waan parammin kijtossanoja: Sillä se te tietkät/ ettei yxikän salawuoteinen/ taicka saastainen/ eli ahne (joca epäjumalan palwelia on) ole Christuxen ja Jumalan waldacunnan perillinen. Älkät andaco yhdengän pettä teitän turhilla puheilla: sillä sentähden Jumalan wiha epäuscoisten lasten päälle tule. Älkät sentähden olco heidän osaweljens: Sillä muinen te olitta pimeys/ mutta nyt te oletta walkeus HERrasa. Waeldacat nijncuin walkeuden lapset: sillä Hengen hedelmä on caikes hywydes ja wanhurscaudes/ ja totuudes. Ja coetelcat mikä HERralle otollinen olis. Älkät olco osalliset hedelmättömäin pimeyden töistä/ waan parammin nuhdelcat heitä: Sillä mitä sala tapahtu/ se olis häpiä ilmoitta. Mutta caicki nämät ilmei tulewat/ cosca he walkeudelda rangaistan: sillä caicki cuin ilmei tule/ se on walkeus. Sentähden hän sano: Heräjä sinä joca macat/ ja nouse cuolleista/ nijn Christus sinua walaise. Nijncuin cadzocat/ että te wisusti waellatte/ ei nijncuin tyhmät/ waan nijncuin wijsat: Ja hangitcat teitän ajallans: sillä aica on paha. Älkät sentähden olco taitamattomat/ waan taitawat/ mikä HERran tahto on. Ja älkät juopuco wijnasta/ josta paha meno tule. Waan olcat täytetyt Pyhällä Hengellä/ ja puhucat keskenän Psalmeista/

P. PAWALIN EPISTOLA EPHESEREIN TYGÖ

ja kijoswirsistä/ ja hengellisistä lauluista/ weisaten ja soittain HERralle teidän sydämesän. Kijttäin aina Jumalata ja Isä/ jocaidzen edestä/ meidän HERran Jesuxen Christuxen nimeen: Ja olcat toinen toisenne alammaiset Jumalan pelgosa. WAimot olcan miehills alammaiset/ nijncuin HERralle: Sillä mies on waimon pää/ nijncuin Christus on Seuracunnan pää/ ja hän on hänen ruumins holhoja. Mutta nijncuin Seuracunda on Christuxelle alammaisen/ nijn myös waimot pitä miehills caikis alammaiset oleman. MIEhet/ racastacat teidän waimojan/ nijncuin myös Christus Seuracunda racasti/ ja ulosannoi idzens hänen tähtens. Että hän sen pyhitäis/ ja on sen jo puhdistanut weden pesos sanan cautta. Että hän saatais idzellens cunnialisen Seuracunnan/ jolla ei pilckua eikä ryppyä ole/ eli jotacuta muuta sencaltaista/ waan että hän pyhä ja laittamatoim olis. Miehiet pitä waimojans racastaman/ nijncuin omia ruumitans. Joca hänen waimoans racasta/ hän racasta idziäns: sillä ei yxikän ole oma lihans coscan wihannut/ waan elättä ja rawidze sitä. Nijncuin myös HERra Seuracunda: Sillä me olemma hänen ruumins jäsenet/ hänen lihastans/ ja luistans. Sentähden ylönda ihminen Isäns ja äitins/ ja pysy waimons tykönä/ ja nijn caxi tulewat yhdexi lihaxi. Tämä salaisuus on suuri/ mutta minä puhun Christuxesta ja Seuracunnasta. Cuitengin racastacan cukin teistä waimoans nijncuin idziäns/ mutta peljätkän waimo miestäns.

LApset/ olcat cuuliaiset teidän wanhemmillen HERrasa: sillä se on oikein. Cunnioita Isäs ja äitiäs/ joca on ensimmäinen käsky/ jolla lupaus on. Ettäs menestyisit ja cauwan eläisit maan päällä. Ja te Isät/ älkät yllyttäkö teidän lapsian wihaan/ waan caswattacat heitä rangaistuxes ja HERran nuhtesa. PAIweliat/ olcat cuuliaiset teidän ruumillisille Isännillen/ pelgolla ja wapistuxella/ teidän sydämenne yxikertaisudes/ nijncuin Christuxelle. Ei ainoastans silmäin edes palwellen/ nijncuin ihmisten mielen noutexi: waan nijncuin Christuxen palweliat/ tehden sydäimest hywällä mielellä mitä Jumala tahto. Ja tietkät/ että te palweletta HERra/ ja ei ihmistä. Tietkät myös/ mitä hywä cukin teke/ sen hän on jäl lens HERralda saapa/ olcon orja eli wapa. JA te Isännät/ tehkät myös nijn heitä wastaan/ ja pangat pois uhcauxet/ tietten/

P. PAWALIN EPISTOLA EPHESEREIN TYGÖ

että teidän HERran on myös Taiwahis/ jonga edes ei ole ihmisen muodon cadzomusta. WIjmein/ rackat weljeni/ olcat wäkewät HERrasa/ ja hänen wäkewydens woimasa. Pukecat päällen Jumalan sotaaset/ että te Perkelen cawalita päällecarcamisia woisitta wastanseisoa: Sillä ei meillä ole sota Liha eikä werta wastan/ waan Pääruhtinoita ja waldoja wastan/ se on/ mailman Herroja wastan/ jotca tämän mailman pimeydes wallidzewat: pahoja hengiä wastan Taiwan alla. Sentähden ottacat Jumalan sotaaset/ että te woisitta pahana päiwänä wastanseisoa/ ja caikis asiois pysywäiset olisitta. Nijn seisocat wyötetyt cupeista totuudella/ ja wanhurscauden rindaraudalla puetetut. Ja jalat walmixi kengitetyt/ Saarnaman rauhan Evangeliumita. Mutta caikis/ ottacat Uscon kilpi/ jolla te woitta sammutta caicki sen ruman tuliset nuolet. Ja ottacat päähän terweyden rautalacki: ja Hengen miecka/ joca on Jumalan sana. Ja rucoilcat aina caikes waaras/ rucoilemisella ja anomisella/ Hengesä: ja walwocat caikella ahkerudella ja rucouxella/ caickein Pyhain tähden/ ja minungin tähteni. Että minulle puhetta annetaisin awoiomella suulla puhuaxeni/ ja njn tiettäwäxi tekisin Evangeliumin salaisuden. Jonga käskyläinen minä näisä cahleisa olen/ että minä nijsä rohkiast puhuisin/ nijncuin minun puhuaxeni tulekin. Mutta että te myös tiedäisitte/ cuinga minun käteni käy/ ja mitä minä teen/ caiken sen on Tychicus/ minun racas weljen/ ja uscollinen palwelia HERrasa/ teille tiettäwäxi tekewä. Jonga minä teidän tygönne lähetin/ että te saisitta tietä/ cuinga minun käten käy/ ja että hän teidän sydämenne lohduais. Rauha olcon weljille/ ja rackaus Uscon cansa/ Isäldä Jumalalda/ ja HERralda Jesuxelda Christuxelda. Armo olcon caickein cansa/ jotca meidän HERra Jesusta Christusta wilpittömäst racastawat/ Amen. Kirjoitettu Romist/ EpHeserein tygö/ Tychicuxen cansa.

P. Pawalin Epistola Philipperein tygö

PAwali ja Timotheus/ Jesuxen Christuxen palweliat. Caikille Pyhille Christuxes Jesuxes/ jotca Philippis owat/ nijn myös Pispoille ja palwelioille. Armo olcon teille/ ja Rauha meidän Isäldäm/ ja HERralda Jesuxelda Christuxelda. MINä kijtän minun Jumalatani/ nijn usein cuin minä teitä ajattelen (Jota minä caikisa minun rucouxisani aina teen teidän edestän/ ja rucoilen ilolla) Että te oletta Evangeliumist osallisexi tullet/ hamast ensimmäisestä päiwästä nijn tähän asti. Sen minä totisest tiedän/ että se joca teisä on hywän työn alcanut/ sen hän myös Jesuxen Christuxen päiwän asti päättä. Nijncuin minulle on myös cohtullinen/ teistä caikista nijn ajatella/ että minä caicki teidän minun sydämesäni pidän/ näisä minun cahleisani/ (joisa minä Evangeliumin puolesta watan ja wahwistan) nijncuin nekin caicki/ jotca minun cansani Armosta osalliset owat. Sillä Jumala on minun todistajan/ että minä sydämen pohjasta caickia teitä Jesuxes Christuxes halajan: Ja rucoilen/ että teidän rackauden enämmin ja enämmin hyötyis caickinaises tundemises ja ymmärryxes. Että te coettelisitta mikä paras olis/ ja olisitta selkiät/ ei kellengän pahennuxexi/ Christuxen päiwän asti/ Täytetyt wanhurscauden hedelmillä/ jotca Jesuxen Christuxen cautta teisä tapahtuwat/ Jumalan kijtoxexi ja cunniaxi. MUTta minä tahdon/ että te (rackat weljet) tiedäisitte sen cuin minulle tapahtunut on/ joca ainoastans Evangeliumille awuxi tullut on. Nijn että minun siteni owat ilmei tullet Christuxes/ coco Rastuwas/ ja myös caikille muille. Ja että monda welje HERrasa/ minun siteistäni wahwistetut/ owat paljo rohkiammaxi tullet pelkämät sana puhuman. Muutamamat tosin Saarnawat Christust cateudest ja wihast: mutta muutamat hywästä tahdosta. Ne ilmoittawat Christusta eripuraisudest/ ja ei oikein/ ja luulewat nijn lisäwäns minun sitehini murhetta. Mutta nämät rackaudest: sillä he tietäwät minun täsä Evangeliumin wastamisen tähden olewan. Mitästä sijs se on ? että Christus cuitengin ilmoitetan/ ehkä cuinga se sijtte tapahtu/ teeskellen eli oikein/ josta minä iloidzen ja wielä tahdon iloita: Sillä minä tiedän sen minulleni joutuwan autuudexi/ teidän rucouxenne/ ja Jesuxen

P. PAWALIN EPISTOLA PHILIPPEREIN TYGÖ

Christuxen Hengen awun cautta. Nijncuin minä odotangin ja toiwon/ etten minä misän häpiään tule/ waan että Christus nyt/ nijncuin ainakin/ caikella wapaudella minun ruumisani ylistetän/ tapahtucon se elämän eli cuoleman cautta: Sillä Christus on minulle elämä/ ja cuolema on minulle woitto. Mutta jos minä saan Lihasa elä/ nijn se enemmän hedelmätä tuotta: waan en minä tiedä cumman minä walidzen: Sillä molemmilda minä ahdistetan. Minä halajan täädä eritä/ ja olla Christuxen cansa/ joca myös paljo parambi olis. Mutta paljo tarpellisempi on Lihasa olla teidän tähtenne. Ja minä tiedän totisest/ että minun pitä oleman/ ja teidän caickein cansan pysymän/ teidän parhaxen/ ja usconne iloxi. Että te teitän sangen Christuxes Jesuxes kerscaisitte/ minun palajamiseni cautta teidän tygön. WAeldacat ainoastans nijncuin Christuxen Evangeliumille sowelias olis/ että jos minä tulen ja näen teidän/ eli poisollesani saan cuulla teistä/ että te oletta yhdes henges ja yhdes sielus/ ja nijn meidän cansam Evangeliumin Uscosa kilwoitteletta. Ja älkät andaco misän peljätettä teitän teidän wastanseisojildan/ joca tosin heille cadotuxen mercki on: mutta teille autuudexi/ ja se on Jumalasta: Sillä teille on annettu Christuxen puolesta/ ei ainoastans että te hänen päällens uscotta/ mutta myös kärsittä hänen tähtens. Ja pysytte sijnä kilwoituxes cuin te minusa näitte/ ja nyt minusta cuuletta.

ONgo nyt neuwo teidän tykönän/ Christuxes/ ongo lohdutust rakaudes/ ongo Hengen osallisutta/ ongo sydämelist rackautta ja laupiutta ? Nijn täyttäkät minun ilon/ että teillä olis yxi mieli/ yhtäläinen rackaus/ ja te olisitta yximieliset ja yhtäpitäwäiset. Älkät tehkö mitän rijdan eli turhan cunnian cautta/ waan nöyryden/ pitäin toinen toisens parembana cuin idzens. Ja älkän jocainen oma parastans cadzoco/ waan toisen parasta. Cullakin olcon se ajatus cuin Christuxella Jesuxella oli/ Joca/ waicka hän oli Jumalan muodos/ ei lukenut saalihixi Jumalan muotoinen olla: Waan alensi idzens/ otti orjan muodon päällens/ ja tuli muiden ihmisten wertaisexi/ ja löyttin menoisa nijncuin ihminen. Nöyrytti idzens/ ja oli cuoleman saacka cuuliainen/ ja Ristin cuoleman asti. Sentähden on Jumala hänen myös corgottanut ja andanut hänelle nimen/ joca caickia nimiä suurin on/ Että

P. PAWALIN EPISTOLA PHILIPPEREIN TYGÖ

Jesuxen nimeen pitä caicki polwet heidäns cumartaman/ jotca Taiwasa/ ja maan päällä/ ja maan alla owat. Ja caicki kielet pitä tunnustaman/ että Jesus Christus on HERra/ Isän Jumalan cunniaxi. SEntähden/ minun rackani/ nijncuin te aina oletta cuuliaiset ollet/ ei ainoastans minun läsnä ollesani/ mutta myös paljo enemmän minun poisollesani/ laittacat pelgolla ja wapistuxella/ että te autuaxi tulisitta: Sillä Jumala waicutta teisä/ sekä tahdon että toimituxen/ hänen hywän suosions jälkeen. Tehkät caicki napisemata ja epäilemätä: Että te olisitta paidzi panetusta/ selkiät ja laittamattomat Jumalan lapset/ sen äpärän ja häijyn sugun keskellä/ ja paistacat heidän seasans nijncuin kyntilät mailmasa/ sijnä/ että te elämän sanasa pysytte. Minulle Christuxen päiwänä kerscamisexi/ etten minä huckan juosnut olis/ eli turhan työtä tehnyt. Ja jos minä uhrataisin teidän usconna uhrin ja Jumalan palweluxenne tähden/ nijn minä iloidzisin ja riemuidzisin caickein teidän cansan. Sentähden pitä teidängin minun cansani iloidzeman ja riemuidzeman. MUTta minä toiwon HERras Jesuxes/ että minä pian Timotheuxen teidän tygönne lähetän/ että minäkin ihastuisin/ cosca minä tietä saan/ cuinga teidän kätenne käy: Sillä ei minulla ole ketän/ jolla yxi mieli minun cansani on/ ja joca nijn wisust murhen teistä pitä. Sillä he edziwät caicki omaistans/ ja ei Jesuxen oma. Mutta te tiedätte hänen kiusauxens: sillä nijncuin lapsi Isäns cansa on/ nijn on hän minun cansani Evangeliumis palwellut. Sen minä toiwon cohta teille lähettäwäni/ cosca minä olen asiani toimittanut. Mutta minä uscallan HERran päälle/ että minä idzekin olen pian sinne tulewa. WAan/ minun nähdäxeni/ olis tarpellinen teidän tygönne lähettä welje Epaphroditusta/ joca minun apulaisen/ ja sotacumpanin/ ja teidän myös Apostolin on: joca minua hädäs palweli: Sillä hän ikäwöidze caickia teitä/ ja oli suruisans/ että te hänen kipiäxi cuullet olitta/ nijncuin hän jo cuolema kielis olikin. Mutta Jumala armahti hänen päällens/ ei ainoastans hänen päällens/ waan myös minun päälleni/ etten minä murhetta murhen päälle olis saanut. Mutta minä olen hänen sitä pikemmin lähettänyt/ että te hänen saisitta nähdä/ ja wastudest iloidzisitta: ja minulla myös wähembi murhetta olis. Nijn ottacat händä HERrasa wastan/

P. PAWALIN EPISTOLA PHILIPPEREIN TYGÖ

caikella ilolla/ ja pitäkät sencaltaiset cunniasa. Sillä Christuxen asian tähden oli hän nijn cuolemata läHes tynyt/ että hän wähä kyllä hengens puoleen ajatteli/ waan olis minua teidän puolestanne palwellut.

RAckat weljet/ riemuitcat wielä HERrasa: Että minä teille yhdellä tawalla kirjoitan/ en minä sijtä suutu: sillä se teke teidän wahwemmaxi. Cawahtacat teitän coirilda/ cawahtacat teitän pahoilda työmiehildä/ cawahtacat poisleickamisesta: Sillä me olemma se ymbärinsleickaus/ jotca Jumalata Henges palwelemma/ ja kerscamma meitäm Christuxes Jesuxes: ja emme turwa lihaan. Ehkä minulla olis josta minä lihasa kerscaisin. Jos jocu tahto lihaan uscalda: minä paljo enämmin/ Joca cadexandena päiwänä ymbärinsleicattu olen/ ja olen Israelin Canssast BenJaminin sugusta: Hebreri Hebrereistä: Lain jälken Phariseus/ kijwaudest Seuracunnan wainoja/ wanhurscaudes/ joca Laista tule/ olen minä nuhtetoin. Mutta minun woittoni olen minä Christuxen tähden wahingoxi lukenut: Sillä minä luen caicki wahingoxi/ sen ylönpaldisen Christuxen Jesuxen minun HERrani tundemisen suhten/ jonga tähden minä olen caicki wahingoxi lukenut/ ja ne raiscana pidän. Että minä Christuxen woittaisin/ ja hänesä löyttäisin/ ettei minun wanhurscaudeni Laista olis/ waan joca tule Uscosta Christuxen päälle/ nimittäin/ se wanhurscaus joca Jumalalda Uscolle omistetän. Händä tutaxeni/ ja hänen ylösnousemisens woima/ ja kärsimisens osallisutta/ ja tulen hänen cuolemans caltaisexi. Jolla minä myös hänen cuolluitten ylösnousemises cohtawa olen. Ei nijn että minä sen jo käsittänyt olen/ eli jo täydellinen olen/ mutta minä ahkeroidzen suurest/ että minä sen myös käsittäisin/ nijncuin minäkin Jesuxes Christuxes käsitetty olen. Minun weljeni/ embä minä taida sanoa/ että minä sen jo käsittänyt olen/ mutta minä sanon: minä unohdan sen cuin tacaperin on/ ja wenyttä minuni sen perän cuin edes on. Ja samon eteen pannun määrän jälken/ sen callin tawaran jälken/ joca Jumalan cudzumisen cautta/ ylhäldä Christuxes Jesuxes ilmoitetän. Nijn monda cuin meistä täydellistä on/ ajatelcamme nijn/ ja jos te toisin ajatteletta/ nijn andacat se Jumalan teillenne ilmoitta. Cuitengin että me yhden mitan jälken sijnä waellamme/ johon me joutunet olemma/ ja että me

P. PAWALIN EPISTOLA PHILIPPEREIN TYGÖ

yximieliset olisimma. SEuratcat/ rackat weljet/ minua/ ja cadzocat nijtä/ jotca nijn waeldawat/ cuin te meidän idze näitte: Sillä monda waeldawat/ joista minä jo usein olen teille sanonut/ ja nytkin itkein sanon/ he owat Christuxen Ristin wiholliset/ joidenga loppu on cadotus/ ja heidän wadzans on heidän jumalans/ ja heidän cunnians joutu heille häpiäxi/ jotca mailmallisia racastawat. Mutta meidän menomme on Taiwahis/ josta me Lunastajata HERra Jesusta Christusta odotamme/ joca meidän heicon ruumimma kircasta/ että se hänen kirckan ruumins caltainen olis. Sillä woimalla/ jolla hän myös woi caicki idzellens alammaisexi tehdä.

MInun rackat ja ihanat weljeni/ minun ilon ja minun Cruunun/ olcat nijn HERrasa/ minun rackani. Euodiat minä neuwon/ ja Syntyches t minä neuwon/ että he HERrasa yximieliset olisit. Ja minä rucoilen sinua minun toimellinen cumpanin/ ole nijlle awullinen/ jotca minun cansani Evangeliumis kilwoitellet owat/ Clemetin ja muiden minun auttajaini cansa/ joiden nimi elämän Kirjas on. ILoitcat aina HERrasa/ ja taas minä sanon: iloitcat. Olcon teidän siweydenne caikille ihmisille tiettäwä. HERra on läsnä/ älkät murehtico/ waan olcon teidän anomuxen caikis asiois Jumalalle tiettäwä/ caikella rucouxella/ pyytämisellä ja kijtoxella. Ja Jumalan Rauha/ joca caiken ymmärryksen ylidzekäy/ warjelcon teidän sydämen ja taiton/ Christuxes Jesuxes. WIELä/ rackat weljet/ mikä tosi/ mikä cunnialinen/ mikä oikein/ mikä puhdas/ mikä sowelias on/ ja mikä hywin cuulu/ ongo jotacuta hywä tapa ja ongo kijtos/ ajatelcat nijtä. Mitä te myös opitta/ ja saitta/ ja cuulitta/ ja nähnet oletta minusa/ se tehkät/ nijn rauhan Jumala on teidän cansan. MUtta minä olen suurest iloinen HERrasa/ että te oletta taas wirwonnet minun tähteni sureman/ ehkä teidän jocapaicas on kyllä suremista ollut/ waan ei teillä ollut tila: Embä minä sitä sentähden sano/ että minulda jotakin puuttui: sillä minä olen oppenut joisa minä olen/ nijhin tytymän. Minä taidan nöyrä olla/ ja taidan myös corkia olla. Minä olen caikis jocaidzelle sowelias/ taidan rawittu olla ja isota/ hyötyä ja köyhtyä. Minä woin caicki/ sen cautta joca minun wäkewäxi teke/ Christus. Cuitengin te teittä hywin/ että te minun murheni päällenne otitta. Mutta te Philipperit

P. PAWALIN EPISTOLA PHILIPPEREIN TYGÖ

tiedätte/ ettei ensin Evangeliumin algusta/ cosca minä Macedoniasta läxin/ yxikän Seuracunda minun cansani mitän ollut jacanut andamisen ja ottamisen lugun jälkeen/ waan ainoastans te: Sillä cosca minä THessalonicas olin/ lähetitte te wihdoin minun tarpeni/ ja taas toisen kerran. Ei nijn että minä lahjoja pyysin/ waan ahkeroidzin sitä/ että teidän lugusan ylidzenwuotawa hedelmä olis. Sillä minulla on caicki/ ja yldäkyllä/ ja minä olen täytetty/ sijtte cuin minä Epaphrodituxen cansa sain sen cuin teidän minulle lähetetty oli/ makian hajun/ otollisen ja Jumalalle kelwollisen uhrin. Mutta minun Jumalan on teille andawa hänen rickaudestans caicki teidän tarpenne/ Cunnias/ Jesuxen Christuxen kautta. Mutta Jumalalle ja meidän Isällem olcon kijos ijancaickisest ijancaickisehen/ Amen. Terwettäkät caickia Pyhiä Christuxes Jesuxes. Teitä terwettäwät ne weljet/ jotca minun cansani owat. Teitä terwettäwät caicki Pyhät/ erinomattain ne jotca Keisarin perHes tä owat. Meidän HERran Jesuxen Christuxen armo olcon caickein teidän cansan/ Amen. Kirjoitettu Romista/ Epaphrodituxen cansa.

P. Pawalin Epistola Colosserein tygö

PAwali/ Jesuxen Christuxen Apostoli/ Jumalan tahdosta/ ja weli Timotheus. Pyhille ja uscollisille weljille/ jotca owat Colossis. Armo olcon teidän cansan/ ja Rauha Jumalalda meidän Isäldäm/ ja HERralda Jesuxelda Christuxelda. ME kijtämme Jumalata/ ja meidän HERran Jesuxen Christuxen Isä/ ja rucoilemma aina teidän edestän/ sijttecuin me cuulimma teidän uscon Christuxen Jesuxen päälle/ ja teidän rackauden caickia pyhiä cohtan. Sen toiwon tähden/ joca teille Taiwas tallelle pandu on. Josta te ennen sen totisen Evangeliumin Saarnan kautta cuullet oletta/ joca teidän tygönne tullut on/ nijncuin myös caicken mailmaan/ ja on hedelmälinen/ nijncuin teisäkin hamast sijtä päiwäst/ cuin te sen cuullet oletta/ ja Jumalan Armon totuudes tunsitta. Nijncuin te meidän rackalda cansapalwelialdam Epaphralda opitta/ joca teidän edestän Christuxen uscollinen palwelia on. Ja on meille

P. PAWALIN EPISTOLA COLOSSEREIN TYGÖ

ilmoittanut teidän rackaudenne Hengesä. Sentähden myös me/ sijtä päiwästä cuin me sen cuulimma/ emme lacannet teidän edestän rucoilemast ja anomast/ että te hänen tahtons tundemisella täytetäisin caickinaises hengellises wijsaudes ja toimes. Että te otollisest waellaisitta/ kelwaten caikisa HERralle. Ja hedelmöidzisitte caikisa hywisä töisä/ ja caswaisitte Jumalan tundemises/ ja wahwistetuxi tulisitte caikella woimalla/ hänen cunnians wäkewyden jälken/ caikes kärsimises ja pitkämielisydes/ ilon cansa. Ja kijttäkät Isä/ joca meitä soweliäxi tehnyt on/ osallisexi oleman Pyhäin perimiseen/ walkeudes. Joca meitä pimeyden Esiwallasta pelasti/ ja on meidän sijrtänyt rackan Poicans waldacundaan. Jonga cautta meillä lunastus on/ hänen werens cautta/ nimittäin/ syndein andexi andamus. Joca näkymättömän Jumalan cuwa on/ esicoinen ennen caickia luondocappaleita: Sillä hänen cauttans owat caicki luodut/ jotca Taiwas ja maan päällä owat/ näkywäiset ja näkymättömät/ Thronit ja Herraudet/ Wallat ja Hallituxet. Ne owat caicki hänen cauttans ja hänehen luodut/ ja hän on ennen caickia ja caicki owat hänesä. Ja hän on Ruumin/ nimittäin/ Seuracunnan Pää/ joca on alcu ja esicoinen cuolleista. Että hän caikisa edellä käwis: sillä nijn kelpais Isälle/ että hänesä olis coconainen täydellisys asunut. Ja caicki olis hänen cauttans idze cansans sowitetut/ cuin maasa ja Taiwasa owat: sillä hän teki werens cautta ristin päällä rauhan/ idze cauttans. JA te olitta muinen oudot ja wiholliset ymmärryenne puolesta/ pahoisa töisä: Mutta nyt hän on teidän sowittanut Lihans Ruumisa/ cuoleman cautta/ että hän teidän saattais pyhäxi/ laittamattomaxi ja nuhtettomaxi hänen caswons edes. Jos te muutoin uscosa pysytte/ perustettuna/ wahwana ja horjumattomana/ Evangeliumin toiwosta/ jonga te cuulitta/ joca on Saarnattu caickein luondocappalden edes cuin Taiwan alla owat/ jonga/ minä Pawali/ palweljaxi tullut olen. Nyt minä minun waiwastani iloidzen/ jonga minä kärsin teidän edestän/ ja sen palkidzen Lihasani/ cuin Christuxen kärsimises puuttui/ hänen Ruumins edestä/ joca on Seuracunda. Jonga palweliäxi minä tullut olen Jumalan Saarnawiran cautta/ joca minulle teidän seasan annettu on: Että minä Jumalan sana runsast Saarnaisin/ nimittäin/ sijtä salaisudest/ joca

P. PAWALIN EPISTOLA COLOSSEREIN TYGÖ

mailman algusta ja sucucunnista on salattu ollut. Mutta nyt on hänen Pyhillens ilmoitettu/ joille Jumala tahdoi sen julista/ mingäcaltainen tämän salaisuuden cunnialinen rickaus pacanoitten seas olis (joca on Christus teisä) se cunnian toiwo. Jonga me ilmoitamme/ ja caickia ihmisiä neuwomme/ ja caickia ihmisiä caickinaises wijsaudes opetamme/ että me jocaidzen ihmisen Christuxes Jesuxes täydellisexi saataisimme. Jota minä myös ahkeroidzen/ ja sen waicutuxen jälkeen kilwoittelen/ joca minusa wäkewästi waicutta.

MINä soisin teidän tietävän sen kilwoituxen cuin minulla on teistä/ ja niistä jotca Laodiceas owat/ ja caikista niistä/ jotca ei minun caswojani Lihasa nähnet: Että heidän sydämens saisit lohduituxen/ ja lijtetyxi tulisit rackaudes caicken rickauten/ täydellises ymmärrykses/ joca on Jumalan ja Isän/ ja Christuxen salaisuuden tundemises. Josa caicki wijsauden ja taidon tawarat peitetyt owat. Mutta minä sanon/ ettei jocu teitä wiettelis makeilla puheilla: Sillä waicka en minä Lihas läsnä ole/ nijn minä cuitengin Henges teidän tykönän olen/ iloidzen ja näen teidän toimellisuden/ ja teidän wahwan Usconna Christuxen päälle. Että te nyt HERran Jesuxen Christuxen oletta wastan ottanet/ nijn waeldacat hänes/ ja olcat häneen juuritetut ja raketut. Ja olcat uscosa pysywäiset/ nijncuin te oppenet oletta/ ja olcat runsast hänesä kijtolliset. Cadzocat ettei jocu teitä wiettele Philosophian ja turhain jaaritusten cautta/ ihmisten opin ja mailmallisten säätyin jälkeen/ ja ei Christuxen jälkeen: Sillä hänes asu ruumillisest coco jumaluden täydellisys. Ja te oletta hänesä täydelliset/ joca caiken Herrauden ja Esiwallan pää on. Jonga cautta te myös ymbärinsleicatut oletta/ sillä ymbärinsleickauxella joca käsitä tapahtu/ syndisen ruumin poispanemisen cautta/ lihasa/ nimittäin/ Christuxen ymbärinsleickauxella: Sijnä/ että te hänen Cansans oletta Casten cautta haudatut. Josa te myös ylösnosnet oletta uscon cautta/ jonga Jumala waicutta/ joca hänen cuolleista herättänyt on. Ja on teidän hänen cansans eläwäxi tehnyt/ cosca te synnisä cuollet olitta/ ja teidän lihanne esinahas. Ja on meille caicki synnit andexi andanut. Ja on pois pyhkinyt sen käsikirjoituxen/ joca meitä wastan oli/ joca säätyin cautta tuli/ ja oli meille wastahacoinen/ sen hän keskeldä poisotti ja ristinnaulidzi. Ja on rijsunut

P. PAWALIN EPISTOLA COLOSSEREIN TYGÖ

wallituxet ja wäkewydet/ ja toi heidän näkywin/ ja sai heistä woiton cunnian idze cauttans. NIin älkät sijs saldico yhdengän tehdä oma tundo ruast eli juomast/ taicka määrätyistä pyhäpäiwistä/ ei udesta Cuusta/ eikä Sabbatheista. Jotca olit tulewaisen warjo/ mutta idze ruumis on Christuxes. Älkät saldico teidän palckan kenengän poistemmata/ jotca oman ehdons jälkeen waeldawat/ nöyrydes ja Engelein hengellisydes: Joita ei hän coscan nähnyt ole/ ja on turhan hänen lihallses mielesäns paisunut. Ja ei hän pidä händäns Pääsä/ josta coco ruumis/ jäsenistä ja radioista saa wäkewyden/ ja toinen toisesans coosa rippu/ ja nijn sijnä lisämises caswa/ cuin Jumala anda. NIin että te jo oletta Christuxen cansa mailman säädyistä cuollet: mixi te sijs teitän annatte säädyillä solmita/ nijncuin te wielä mailmas eläisitte ? Jotca sanowat: Älä siihen rupe. Älä tätä maista. Älä sitä pitele. Jotca cuitengin caicki culumises huckuwat/ ja ihmisten käskyt ja opit owat. Joilla kyllä wijsauden muoto on/ idzewalitus hengellisydes ja nöyrydes/ ja sentähden/ ettei he ruumistans armahda/ eikä tee lihallsens hänen cunniatans hänen tarpeisans.

JOs te Christuxen cansa ylösnosnet oletta/ nijn edzikät nijtä cuin ylhällä owat/ cusa Christus istu Jumalan oikialla kädellä. Pyrkikät nijden perän cuin ylhällä owat/ ja ei nijden perän cuin maan päällä owat: Sillä te oletta cuollet/ ja teidän elämänne on kätketty Christuxen cansa/ Jumalasa. Mutta cosca Christus/ teidän elämän ilmoitetuxi tule/ silloin tekin hänen cansans cunniasa ilmoitetan. NIin cuolettacat sentähden teidän jäsenen/ jotca maan päällä owat/ huoruus/ saastaisus/ häpiäinen himo/ rietta halaus ja ahneus (joca on epäjumalain palwelus) Jongatähden Jumalan wiha epäuscoisten lasten päälle tule. Joisa tekin muinen waelsitta/ cosca te nijsä elittä. Mutta pangat pois teistän caickinainen wiha/ hirmuisus/ pahuus/ pilcka/ ilkiät sanat teidän suustan/ älkät walehtelco keskenän. Poisrijsucat teistän wanha ihminen tecoinens/ Ja päällen pukecat usi/ joca hänen tundemiseens udistetan/ hänen cuwans jälkeen joca sen luonut on. Cusa ei ole Grekiläinen/ ei Judalainen/ ei ymbärinsleiskaus/ ei esinahca/ ei Barbarus/ ei Schyta/ ei orja/ ei wapa/ waan caicki caikisa Christus. Nijn pukecat sijs teidän nijncuin

P. PAWALIN EPISTOLA COLOSSEREIN TYGÖ

Jumalan walitut/ pyhät ja rackat/ sydämelises laupiudes/ ystäwydes/ nöyrydes/ hiljaisudes ja kärsimises. Ja kärsikät toinen toistan: ja andexi andacat toinen toisellen/ jos jollakin on cannetta toista wastan. Nijn cuin Christus teille on andexi andanut/ nijn myös tekin tehkät. Mutta ennen caickia pukecat päällenne rackaus/ joca on täydellisyden side. Ja Jumalan rauha hallitcon teidän sydämisän/ johonga te cudzutut oletta/ yhten ruumisen. Ja olcat kijtolliset. Asucan Jumalan sana runsast teisä/ caikella wijsaudella. Opettacat ja neuwocat teidän keskenän/ Psalmeilla ja kijtoswirsillä/ ja hengellisillä lauluilla/ weisaten armon cautta HERralle teidän sydämisänne. Ja caicki mitä te teette puhella eli työllä/ nijn tehkät caicki HERran Jesuxen nimeen/ ja kijttäkät Jumalata ja Isä hänen cauttans. WAimot/ olcat miehilleen alammaiset HERrasa/ nijncuin cohtullinen on. Miehet/ racastacat teidän waimojan/ ja älkät olco tylyt heitä wastan. LAPset/ olcat cuuliaiset wanhimmilleen caikisa: sillä se on HERralle hywin otollinen. Isät/ älkät kehoittaco teidän lapsian/ ettei he araxi tulis. PAIweliat/ olcat cuuliaiset caikis teidän ruumillisille isännilleen/ ei silmäin edes palwellen/ nijncuin ihmisten miellä noutain/ waan sydämen yxikertaisudes/ ja Jumalan pelgosa. Caicki mitä te teette/ se tehkät sydämestän/ nijncuin HERralle/ ja ei ihmisille. Ja tietkät että te saatte HERralda perimisen palcan: sillä te palweletta HERra Christusta. Mutta joca wäärin teke/ sen pitä saaman sen jälkeen cuin hän wäärin tehnyt on: sillä ei pidä muotoa cadzottaman. ISännät/ se cuin oikeus ja cohtuus on/ nijn osottacat palwelioille/ tietten että teilläkin on HERra Taiwas. OLCat alinomaisest rucouxisa/ walwain nijsä kijtoxella/ ja rucoilcat meidängin edestäm/ Että Jumala meille sanans owen awais/ Christuxen salaisutta puhuman/ jongatähden minä myös sidottu olen: Että minä sen julistaisin/ nijncuin minun puhua tulis. Waeldacat wijsast nijden cansa cuin ulcona owat/ ja asettacat idzen ajan jälkeen. Teidän puhen olcon aina sowelias/ ja suolalla secoitettu/ että te tiedäisitte/ cuinga teidän pitä jocaista wastaman. CAikista minun menoistani pitä Tychicuxen/ sen rackan weljen ja uscollisen palwelian ja apulaisen HERrasa/ teille tiettäwäxi tekemän. Jonga minä sitäwarten lähetin/ että minä saisin tietä cuinga teidän

P. PAWALIN EPISTOLA COLOSSEREIN TYGÖ

käten käy/ ja että hän teidän sydämenne lohdutais: Ynnä Onesimuxen/ uscollisen ja rackan weljen cansa/ joca yxi teistä on. Cuinga caicki täällä owat/ he teille tiettäwäxi tekewät. ARistarchus minun cansafangin/ terwettä teitä/ ja Marcus/ Barnabaxen newa/ joista te muutamat käskyt saanet oletta/ ja jos hän tule teidän tygön/ nijn ottacat händä wastan. Ja Jesus/ joca Justuxexi cudzutan/ jotca ymbärinsleickauxesta owat. Nämät ainoastans owat minun auattajani Jumalan waldacundaan/ jotca minulle lohdutuxexi ollet owat. Teitä terwettä Epaphras/ joca on Christuxen palwelia yxi teistä/ ja rucoile ahkerast teidän edestän/ että te täydelliset olisitta/ caikella Jumalan tahdolla täytetyt. Sillä minä todistan hänestä/ että hän suuren kijwauden teistä pitä/ ja nijstä jotca Laodiceas ja Hierapolis owat. Teitä terwettä Lucas Lääkäri/ se rackahin/ ja Demas. TERwettäkät weljiä Laodiceas/ ja Nimphat/ ja sitä Seuracunda cuin hänen huonesans on. Ja cosca tämä Epistola on teidän edesänne luettu/ nijn laittacat että se Laodiceangin Seuracunnas luetaisin/ ja että tekin sen Epistolan lukisitte/ joca Laodiceasta on. Ja sanocat Archippuxelle: pidä wirastas waari/ jongas HERrasa saanut olet/ että sen toimitat. Terwetys minun/ Pawalin/ kädelläni. Muistacat minun siteitäni. Armo olcon teidän cansan/ Amen. Kirjoitettu Romista Tythicuxen ja Onesimuxen cansa.

P. Pawalin Edellinen Epistola THessalonicerein tygö

Pawali/ Siluanus ja Timotheus. THessalonican Seuracunnalle/ Isäs Jumalas/ ja Herras Jesuxes Christuxes. Armo olcon teidän cansan/ ja rauha Jumalalda meidän Isäldäm/ ja Herralda Jesuxelda Christuxelda. Me kijtämme aina Jumalata caickein teidän edestän/ ja muistamme lackamat meidän rucouxisam teitä: Ja muistamme myös teidän tecojan uscosa/ ja teidän töitän rackaudes/ ja teidän kärsimistän toiwosa/ joca on meidän Herram Jesuxen Christuxen päälle: Jumalan ja meidän Isäm edes: Sillä/ rackat weljet/ Jumalalda racastetut/ me tiedämme cuinga te walitut oletta. Että meidän

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA THESSALONICEREIN TYGÖ

Evangeliumim on teidän tykönänne ollut/ ei ainoastans sanoisa/ waan sekä wäes että Pyhäsä Hengesä/ ja wahwas lujudes/ cuin te myös kyllä tiedätte/ mingäcaltaiset me teidän tykönän teidän tähten olimma. Ja te oletta meitä ja Herra/ seuraman ruwennet/ ja oletta sanan mones waiwas/ ilolla Pyhäs Henges watanottanet: Nijn että te oletta tullet opixi caikille uscollisille Macedonias ja Achajas: Sillä teistä on Herran sana ulos cajahtanut/ ei ainoastans Macedonias ja Achajas/ mutta myös jocapaicas on teidän uscon Jumalan tygö cuulunut/ nijn ettei teistä tarwita jotacuta sanoman. Sillä he idze imoittawat teistä/ mingäcaltainen tulemus meillä on ollut teidän tygönne/ ja cuinga te Jumalan tygö epäjumalista käätyt oletta/ eläwätä ja totista Jumalata palweleman: Ja hänen Poicans Taiwasta odottaman/ jonga hän on cuolleista herättänyt/ Jesuxen/ joca meitä tulewaisesta wihasta wapahta.

Sillä te idzekin tiedätte/ rackat weljet/ meidän tulemisen teidän tygön/ ettei se ole turha ollut. Waan nijncuin me ennen kärsinet olemma/ ja me Philippis häwäistin (nijncuin te tiedätte) cuitengin olimma me rohkiat meidän Jumalasan/ puhuman teille Jumalan Evangeliumita/ suures kilwoittelemises. Sillä ei meidän neuwom ollut exytyxes eikä saastaisudes/ ei myös cawaluxes. Waan nijncuin me Jumalalda coetellut olemma/ ja meille on Evangelium uscottu Saarnata/ nijn me myös puhumma. Ei nijn että me tahdoisim ihmisille kelwata/ waan Jumalalle/ joca meidän sydämemme coettele. Sillä embä me coscan waeldanet liuckailla sanoilla (nijncuin te tiedätte) engä ahneuden tilalla/ Jumala on siihen todistaja. En me myös ole ihmisildä cunniata pyytänet eikä teildä eikä muilda. Waicka meillä olis kyllä walda teitä rasitta/ ninuin Christuxen Apostoleilla/ cuitengin olemma me ollet hienot teidän cansan. Nijncuin jocu imettäjä lapsens hellikeinä pitä/ nijn oli myös meidän sydämem halu teihin/ jacaman teille/ ei ainoastans Jumalan Evangeliumita/ mutta myös meidän hengem: sillä te oletta meille rackaxi tullet. Te muistatte/ rackat weljet/ meidän työm ja waiwam: sillä yöllä ja päiwällä me työtä teimme/ etten me ketän teistä rasitais/ ja Saarnaisim Jumalan Evangeliumi teidän edesän. Sijhen te oletta todistajat/ ja Jumala/

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA THESSALONICEREIN TYGÖ

cuinga pyhäst/ oikiast ja nuhtettomast me teidän tykönän (jotca uscoitta) waelsimme. Te tiedätte/ että me/ nijncuin Isä lastans olemma jocaista teitä neuwonet/ lohduttanet ja todistanet. Että te otollisest Jumalan edes waellaisitta/ joca teitä hänen waldacundaans ja cunniaans cudzunut on. Sentähden me myös lackamat kijtämme Jumalata/ että cosca te meildä saitte sen jumalisen Saarnan sanan/ nijn et te sitä ottanet nijncuin ihmisen sana/ waan (nijncuin se myös totisest on) nijncuin Jumalan sanan/ joca teisä uscollisis waicutta. Sillä te oletta tullet/ rackat weljet/ Jumalan Seuracunnan Judeas tawoittajaxi/ Christuxes Jesuxes/ että te oletta ne kärsinet juuri teidän omilda langoildan/ jota he owat Judalaisilda kärsinet. Jotca tapoit Herran Jesuxen/ heidän oman Prophetans/ ja owat meitä wainonnet/ jotca ei Jumalalle kelpa/ ja owat caikille ihmisille wastahacoiset. Jotca meidän kiöldawät pacanoille puhumast/ jolla he autuaxi tulisit/ että he aina heidän syndins täyttäisit: sillä wiha on jo peräti heidän päällens tullut. Mutta me/ rackat weljet/ sijtte cuin me hetkexi olemma teildä poistemmatut/ näkywistän ja emme sydämestän/ nijn me olemma sitä enämmin suurella halulla riendänet teidän caswojan näkemän. Sentähden tahdoimma me tulla teidän tygönne (minä Pawali) jo cahdesti/ mutta Satanas esti meitä. Sillä/ mikä on meidän toiwom taicka ilom/ eli meidän kerscauxemme Cruunu? Ettekö te ole meidän Herran Jesuxen Christuxen edes hänen tulemisesans ? totisest te oletta meidän cunniamma ja riemumma.

Sentähden/ en me saanet sitä enä wijwyttä/ waan olemma mielistynet jäämän Athenaan yxinäns. Ja lähetimme meidän weljem Timotheuxen/ Jumalan palwelian/ ja meidän apulaisem Christuxen Evangeliumis/ wahwistaman ja lohduttaman teitä teidän uscosan: Ettei jocu näisä waiwoisa heikenis: sillä te tiedätte että me olemma sitäwarten pannut. Ja cuin me olimma teidän tykönän/ nijn me sen teille sanoimma/ että meidän piti waiwa kärsimän/ nijncuin te tapahtunengin tiedätte. Sentähden en tainnut minä enämbi odotta/ mutta lähetin tutaxeni teidän uscoan/ ettei kiusaja olis teitä kiusannut/ ja nijn meidän työmme olis turhaxi tullut. Mutta cosca Timotheus teidän tykönnne palais/ ja ilmoitti teidän uscon ja rackauden/ että

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA THESSALONICEREIN TYGÖ

te aina meitä caikella hywällä muistatte ja halajatte meitä nähdä/ nijncuin mekin teitä. Silloin me saimma teistä/ rackat weljet/ lohduituxen/ caikesa meidän waiwasam ja tuscasam/ teidän usconne tähden. Sillä nyt me elämme/ että te Herrasa pysytte. Mingä kijtoxen sijs me taidamme Jumalalle anda teidän tähtenne/ caikesta tästä ilosta cuin meillä teistä meidän Jumalam edes on ? Me rucoilemma yötä ja päiwä ahkerast/ että me teidän caswon näkisim/ ja täyttäisim/ jos teidän uscostan jotakin puuttuis. Mutta idze Jumala ja meidän Isäm/ ja meidän Herram Jesus Christus/ asettacon meidän tiem teidän tygön. Mutta Herra lisätkön teitä/ ja andacon rackauden täydellisyyden olla teidän seasan/ ja jocaista cohtan (nijncuin mekin teille olemma) Että teidän sydämen wahwistettu ja laittamatoim olis pyhydes/ Jumalan edes ja meidän Isäm/ meidän Herran Jesuxen Christuxen tulemises/ ynnä caickein hänen pyhäins cansa.

Wielä/ rackat weljet/ rucoilemma me teitä/ ja neuwomme Herras Jesuxes/ nijncuin te meildä cuullet oletta/ cuinga teidän waeldaman ja Jumalalle kelpaman pitä/ että te täydellisemmäxi tulisitta: Sillä te tiedätte ne käskyt/ jotca me Herran Jesuxen cautta teille annoimma: Sillä se on Jumalan tahto/ teidän pyhydenne/ että te huorutta wäldätte/ ja että jocainen pidäis hänen astians pyhydes ja cunnias. Ei himoin halauxis/ nijncuin pacanat/ jotca ei Jumalasta mitän tiedä. Ja ettei yxikän sorrais eikä pettäis weljens josacusa asias: Sillä idze Herra on caickein näiden costaja/ cuin me teille sanonet ja todistanet olemma. Sillä ei Jumala ole meitä cudzunut saastaisuteen/ waan pyhyteen. Joca sijs ylöncadzo/ hän ylöncadzo/ ei ihmistä/ waan Jumalan/ joca Pyhän Hengens teihin andanut on. Mutta weljellisest rackaudest ei minun tarwita teille kirjoittaman: sillä te oletta idze Jumalalda opetetut racastaman toinen toistanne. Ja sen te myös caikille weljille teette/ jotca coco Macedonias owat. Mutta me neuwomme teitä/ rackat weljet/ että te wielä täydellisemmäxi tulisitta: ja pyytäkät olla lewolliset/ ja ottacat waari omista ascareistanne/ tehden työtä käsillän/ nijncuin me käskenet olemma. Että te idzen cunnialisest ulconaiusten cohtan käyttäisitte/ ettet te mitän heildä tarwidzis. En me myös tahdo teildä salata/ rackat weljet/ nijstä jotca

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA THESSALONICEREIN TYGÖ

nuckunet owat/ ettet te murehdis nijncuin muut/ joilla ei toiwo ole: Sillä jos me uscomma että Jesus on cuollut ja ylösnosnut/ nijn on Jumala myös ne/ jotca nuckunet owat/ Jesuxen cautta edestuopa hänen cansans. Sillä sen me sanomma teille nijncuin Herran sanan: että me jotca elämme ja jälken jäämme Herran tulemiseen/ emme suingan ennätä nijtä jotca nuckunet owat: Sillä Herra astu alas Taiwast suurella humulla/ ja ylimmäisen Evangelin änellä/ ja Jumalan Basunalla/ ja cuollet ensin Christuxes ylösnousewat. Sijtte me jotca elämme ja jälken jäämme/ temmatam heidän cansans ylös pilwihin/ Herra wastan tuulihin/ ja nijn me aina Herran cansa olemma. Lohduttacat sijs teitän keskenän näillä sanoilla.

Mutta aigoista ja hetkistä/ rackat weljet/ ei teille tarwita kirjoittaman: Sillä te idze tiedätte/ että Herran päiwä on tulewa nijncuin waras yöllä: Sillä cosca he sanowat: nyt on rauha/ ei ole mitän hätä/ silloin cadotus lange äkist heidän päällens/ nijncuin rascan waimon kipu/ ja ei he saa paeta. Mutta te/ rackat weljet/ ettepä te ole pimeydes/ ettei se päiwä teitä käsitäis nijncuin waras. Te oletta caicki walkiuden ja päiwän lapset. En me ole yösta engä pimeydestä. Niin älkäm sijs maatco nijncuin muut/ waan olcam raitit ja walpat: Sillä jotca macawat/ ne yöllä macawat/ ja ne jotca juoxis owat/ ne yöllä juoxis owat. Mutta me jotca päiwän omat olemma/ meidän tule raitit olla/ puetut uscon ja rackauden rindaraudalla/ ja toiwon rautalakilla/ autuuteen. Sillä ei Jumala ole meita pannut wihaan/ waan autuutta omistaman/ meidän Herran Jesuxen Christuxen cautta. Joca meidän edestäm cuollut on/ että/ jos me walwom eli macam/ me ynnä hänen cansans eläisimme. Sentähden neuwocat teitän keskenän/ ja raketcat toinen toistan/ nijncuin te myös teette. Mutta me rucoilemma teitä/ rackat weljet/ että te ne tundisitta/ jotca teidän seasan työtä tekewät/ ja teidän Esimiehenne owat/ Herrasa/ ja teitä neuwowat. Pitäkät heitä sitä rackambana heidän tecons tähden/ ja olcat rauhalliset heidän cansans. Mutta me neuwomme teitä/ rackat weljet/ neuwocat tawattomia/ lohduccat heickomielisiä/ kärsikät heickoja/ olcat kärsiwäiset jocaidzen cansa. Cadzocat/ ettei jocu paha pahalla costa/ waan noudattacat hywä/

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA THESSALONICEREIN TYGÖ

sekä keskenän että jocaista wastan. Olcat aina iloiset/ rucoilcat lackamat. Kijttäkät caickein edestä: Sillä se on Jumalan tahto teistä/ Christuxes Jesuxes. Älkät Henge sammuttaco. Älkät Prophetiata ylöncadzoco. Mutta coetelcat caicki! ja pitäkät se cuin hyvä on. Wälttäkät caicke cuin pahaxi näky. Mutta rauhan Jumala pyhittäköön teitä caikis/ että teidän hengen/ sielun ja ruumin/ meidän Herran Jesuxen Christuxen tulemises nuhtettomaxi löyttäisin. Hän on uscollinen/ joca teitä cudzunut on/ ja sen myös täyttä. Rackat weljet/ rucoilcat meidän edestäm. Terwettäkät caickia weljiä pyhällä suunannolla. Minä wannotan teitä Herran cautta/ että te tämän Epistolan/ caickein pyhain weljein edes luke annatte. Meidän Herran Jesuxen Christuxen Armo olcon teidän cansan/ Amen. Ensimmäinen Epistola THessalonicerein tygö. Kirjoitettu Athenistä.

P. Pawalin Toinen Epistola THessalonicerein tygö

Pawali/ Siluanus ja Timotheus. THessalonicerein Seuracunnalle Jumalas meidän Isäsäm/ ja Herras Jesuxes Christuxes. Armo olcon teille ja Rauha/ Jumalalda meidän Isäldäm/ ja Herralda Jesuxelda Christuxelda. Meidän pitä aina teidän edestän/ rackat weljet/ Jumalata kijttämän/ nijncuin cohtulinen on/ sillä teidän Uscon caswa jalost/ ja caickein teidän rackauden lisäyndy jocaista cohtan. Nijn että me meitä Jumalan Seuracunnis kerscamme/ teidän kärsimisestän ja Uscostan/ caikes teidän waiwasan ja wainosan/ cuin te kärsitte. Jotca osottawat että Jumala on oikein duomidzepa/ ja te Jumalan waldacundaan otollisexi tuletta/ jongatähden te myös kärsitte. Että se on oikein Jumalan edes/ nijtä taas waiwata jotca teitä waiwawat: Mutta teille/ jotca waiwatan/ anda lewon meidän cansam/ cosca Herra Jesus Taiwast ilmandu/ hänen woimans Engelitten cansa: Ja tulen leimauxella/ joca nijlle costa jotca ei Jumalata tundenet/ ja nijlle jotca ei meidän Herran Jesuxen Christuxen Evangeliumita tottele. Jotca waiwa kärsimän pitä/ ijancaickisen cadotuxen/ Herran caswosta/ ja hänen cunnians

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA THESSALONICEREIN TYGÖ

wäkewydestä: Cosca hän tulewa on/ kircastetta hänen Pyhäins cansa/ ja ihmellisexi tuleman caickein uscollisten cansa: sillä meidän todistuxem teidän tygön/ sijtä päiwästä oletta te usconet. Ja sentähden me myös aina rucoilemma teidän edestän/ että meidän Jumalam teitä otollisexi tekis siihen cudzumiseen/ ja täytäis caiken hywyden suosion/ ja uscon waicutuxen woimasa: Että meidän Herran Jesuxen Christuxen Nimi teisä ylistettäisin/ ja te taas hänesä/ meidän Jumalan/ ja Herran Jesuxen Christuxen armon cautta.

Mutta me rucoilemma teitä/ rackat weljet/ meidän Herran Jesuxen Christuxen tulemisen cautta/ ja meidän Seuracundamme hänesä: Ettet te aiwa nopiast teitän salli teidän mielestän poiskäätä eli peljätettä/ ei Hengen eikä puhen eli Kirjan cautta/ nijncuin se meildä lähetetty olis/ että Christuxen päiwä jo käsis on. Älkät andaco kenengän teitän wietellä millän tawalla. Sillä ei hän ennen tule cuin luopumus tapahtu/ ja synnin ihminen ilmoitetan/ se cadotuxen lapsi. Joca on wastanseisoja/ ja corgotta idzens caickein päälle/ cuin Jumalaxi taicka Jumalan palweluxexi cudzutan/ nijn että hän istutta idzens Jumalan Templijn nijncuin Jumala/ ja teke idzens Jumalaxi. Ettekö te muista/ että minä teidän tykönän ollesani näitä jo teille sanoin? Ja mikä wielä estä/ te tiedätte: että hänen pitä ajallans ilmoitettaman. Joca jo nyt pahutta waicutta salaisest/ ainoastans että sen cuin nyt estä/ pitä poistuleman. Ja silloin se pahanelkinen ilmoitetan/ jonga Herra suuns Hengellä tappa/ ja teke hänen cansans lopun/ hänen tulemisen ilmoituxen cautta. Jonga tulemus Satanan waicutuxen jälkeen tapahtu/ caickinaisilla petollisilla merkeillä ja woimalla. Ja caickinaisilla ihmeillä ja wiettelyxillä wääryteen/ nijden seas jotca cadotuxeen tulewat: ettei he rackautta totuuden puoleen ottanet/ autuaxi tullaxens. Sentähden on Jumala heille lähettäwä wäkewän exytyxen/ nijn että he walhen uscowat: Että ne caicki duomitaisin/ jotca ei totuutta usconet/ waan wääryteen suostuwat. Mutta meidän pitä aina teidän edestän Jumalata kijttämän/ rackat/ weljet/ Herrasa/ että Jumala on teidän algusta autuuteen walinnut/ Hengen pyhityxen cautta/ totuuden uscosa: Johonga hän teitä meidän Evangeliumim cautta

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA THESSALONICEREIN TYGÖ

cudzunut on/ meidän Herran Jesuxen Christuxen omaisuteen. Nijn olcat sijs/ rackat weljet/ pysywäiset/ ja pitäkät ne säädyt cuin te oppenet oletta/ olcon se meidän Saarnastam taicka Kirjastam. Mutta idze meidän Herram Jesus Christus/ ja Jumala meidän Isäm/ joca meitä racasti/ ja andoi meille ijancaickisen lohduituxen ja hywän toiwon/ armon cautta: Se lohduttacon teidän sydämen/ ja teitä caickinaises opis ja hywäsä työsä wahwistacon. Wielä rackat weljet/ rucoilcat meidän edestäm/ että Herran sana menestyis/ ja njn cunnioitettaisin cuin teidängin tykönän: Ja että me häijyistä ja pahoista ihmisistä pelastettaisin: sillä ei usco ole joca miehen. Mutta Herra on uscollinen/ joca teitä wahwista ja pahasta warjele. Mutta me toiwomme meidän Herramme cautta teistä/ että te teette ja tekewäiset oletta/ mitä me teille olemma käskenet. Mutta Herra ojendacon teidän sydämen Jumalan rackauteen/ ja Christuxen kärsimiseen. Mutta me käskemme teitä/ rackat weljet/ meidän Herran Jesuxen Christuxen Nimeen/ että te teidänne eroitaisitta jocaidzesta weljestä/ joca häijyst idzens käyttö/ ja ei sen säädyn jälkeen cuin hän meildä saanut on: Sillä te tiedätte/ cuinga teidän meitä seuraman pitä. Embä me ole tawattomast teidän seasan ollet. En me myös ole leipä keldän ilman ottanet/ waan työllä ja hiellä/ yöllä ja päiwällä olemma me työtä tehnet/ etten me kellengän teidän seasan cuormaxi olis. Ei/ ettei meillä se walda olis/ waan että me idzemme opixi teille andaisim/ seurataxenne meitä. Ja cosca me teidän tykönän olimma/ njn me sencaltaisia teille käskimme/ että jos ei jocu tahdo työtä tehdä/ njn ei hänen syömängän pidä. Sillä me cuulemma/ että muutamat teidän seasan tawattomast waeldawat/ ja ei tee työtä/ waan joutilasna owat. Mutta sencaltaisia me käskemmä ja neuwomme/ meidän Herran Jesuxen Christuxen cautta/ että he hiljaisudes työtä tekisit/ ja oma leipäns söisit. Mutta te/ rackat weljet/ älkät wäsykö hywä tekemäst. Ellei sijs jocu meidän sanam tottele/ njn kirjoittacat se Kirjaan/ ja älkät olco hänen cansans/ että hän häpiäis. Älkät cuitengan händä pitäkö nijncuin wihollista/ waan neuwocat händä nijncuin welje. Mutta idze Rauhan Herra/ andacon teille Rauhan aina ja caikella tawalla. Herra olcon teidän caickein cansan. Terwetys

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA THESSALONICEREIN TYGÖ

minun Pawalin kädelläni/ joca on mercki caikis kirjois/ näin minä kirjoitan. Meidän Herran Jesuxen Christuxen Armo olcon caickein teidän cansan/ Amen. Lähetetty Athenista.

P. Pawalin Edellinen Epistola Timotheuxen tygö

Pawali Jesuxen Christuxen Apostoli/ Jumalan meidän lunastajam käskyn jälkeen/ ja Herran Jesuxen Christuxen/ joca meidän toiwom on. Timotheuxelle/ minun wagalle pojalleni uscosa. Armo/ laupius ja rauha Jumalalda meidän Isäldäm/ ja meidän Herralda Jesuxelda Christuxelda. Niincuin minä Macedoniaan lähteisän käskin sinun olla EpHes os/ nijn myös ole/ muutamia neuwomas/ ettei he toisin opetais. Eikä juttuja tottelis ja polwilucuja/ joilla ei loppua ole/ jotca enämmin tutkimiset matcan saattawat/ cuin parannuxen Jumalan tygö/ vscosa. Sillä käskyin pääcappale on: rackaus puhtasta sydämestä/ ja hywästä omasta tunnosta/ ja wilpittömästä uscosta. Joista muutammat owat häirähtynet/ ja owat turhijn jaarituxijn käändynet: Ja tahtowat Lain opettajat olla/ ja ei ymmärrä mitä he puhuwat eli päättäwät. Mutta me tiedämme Lain hywäxi/ jos se oikein opetetan/ ja tietän. Ettei wanhurscale ole yhtän Lakia pandu: waan wäärille ja tottelemattomille/ jumalattomille ja syndisille/ saastaisille ja sijwottomille: Isäns tappaille ja äitins tappaille/ miehentappaille ja salawuoteisille/ poicain macajille/ ihmisten warcaille/ walehteljille/ walapattoisille/ ja mitä muuta sencaltaista sitä terwellistä oppia wastan on. Sen autuan Jumalan cunnialisen Evangeliumin jälkeen/ joca minulle uscottu on. Ja minä kijtän meidän Herra Christusta Jesusta/ joca minun woimallisexi tehnyt on/ ja luki minun uscollisexi/ asettain tähän wircaan. Minun joca ennen pilckaja/ wainoja ja häwäisiä olin: mutta minulle on laupius tapahtunut: Sillä minä tein sitä tietämät/ epäuscosa: mutta meidän Herran Armo oli sitä runsambi/ uscon ja rackauden cautta/ joca Christuxes Jesuxes on. Sillä se on totinen tosi/ ja callis sana/ että Christus Jesus on tullut mailmaan/ syndisitä wapahtaman/

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA TIMOTHEUXEN TYGÖ

joista minä suurin olen. Mutta sentähden on minulle laupius tapahtunut/ että Jesus Christus minusa ensin osotais caiken pitkämielisyden/ nijlle opixi/ jotca hänen päällens piti uscoman ijancaickiseen elämään. Mutta Jumalalle/ ijancaickiselle Cuningalle/ cuolemattomalle ja näkymättömälle/ ja ainoalle wijsalle/ olcon cunnia ja ylistys ijancaickisudes/ Amen. Tämän käskyn minä annan sinulle/ minun poican Timothee/ endisten ennustusten jälkeen sinusta/ että nijsä sotisit nijncuin jalo sotamies/ ja pitäisit uscon ja hywän oman tunnon. Jotca muutamat owat hyljännet/ ja owat uscon puolesta haaxirickon tullet. Joista on Hymeneus ja Alexander/ jotca minä olen Satanan haldun andanut/ että he tulisit curitetuxi/ enämbi pilckamast.

Nijn minä sijs neuwon/ että ennen caickia pidetäisin rucouxet/ anomiset/ toiwotuxet ja kijtoxet/ caickein ihmisten edestä/ Cuningasten ja caiken Esiwallan edestä. Että me rauhas ja lewos eläisimme/ caikes jumalisudes ja cunnialisudes: Sillä se on hywä ja otollinen Jumalan meidän wapahtajam edes. Joca tahto caickia ihmisiä autuaxi/ ja että he totuuden tondon tulisit. Sillä yxi on Jumala/ ja yxi Wälimies/ Jumalan ja ihmisten wälillä/ nimittäin/ Ihminen Jesus Christus. Joca idzens caickein edestä/ Lunastuxen hinnaxi on andanut/ että sencaltaista piti ajallans Saarnattaman. Johonga minä myös olen Saarnajaxi ja Apostolixi asetettu (minä sanon toden Christuxes/ ja en walehtele) pacanain opettaja/ vscos ja totuudes. Nijn minä tahdon sijs/ että miehet rucoilisit jocapaicas/ ja nostaisit ylös pyhät kädet/ ilman wihata ja epäilystä. Nijn myös että waimot cohtulisis waatteis olisit/ ja caunistaisit heitäns häwyllä ja cainoudella/ ei palmicoituilla hiuxilla/ ei cullalla/ ei Pärlyillä eikä calleilla waatteilla. Waan nijncuin nijlle waimoille sopi/ jotca jumalisuden hywäin töiden cautta osottawat. Oppican waimo hiljaisudes/ caikella nöyrydellä. Mutta en minä salli waimon opetta/ engä miestäns wallita/ waan että hän on hiljaisudes. Sillä Adam on ensin luotu/ ja sijtte Hewa. Ja ei Adami petetty/ mutta waimo petettin/ ja saatti ylidzekäymisen. Mutta cuitengin hän lasten synnyttämisen cautta autuaxi tule/ jos hän pysy uscos ja rackaudes/ ja pyhydes/ siweyden cansa.

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA TIMOTHEUXEN TYGÖ

Se on totinen tosi/ jos jocu Pispan wirca pyytä/ hän hywä työtä halaja. Nijn pitä sijs Pispan oleman nuhtettoman/ yhden emännän miehen/ walpan/ raitin/ siwiän/ wierasten holhojan/ opettawaisen: Ei juomarin/ ei tappelian/ ei ilkiän woiton pyytäjän/ waan armelian/ ei rijtaisen eikä ahnen. Joca huonens hywin hallidze/ jolla cuuliaiset lapset owat/ caikella siweydellä. (Mutta jos ei jocu taida oma huonettans hallita/ cuingast hän Jumalan Seuracunnan taita hallita?) Ei äskenchristityn/ ettei hän paisununa laittajan duomioon langeis. Mutta hänellä pitä myös hywä todistus oleman/ nijldä cuin ulcona owat/ ettei hän laittajan pilckan ja paulaan langeis. Nijn pitä myös palweliat toimelliset oleman/ ei caxikieliset/ ei juomarit/ ei häpiälisen woiton pyytäjät. Jotca vscon salaisuden puhtas omastunnos pitäwät. Jotca pitä ensin coeteldaman/ ja palwelcan sijtte cuin he nuhtettomaxi löytän. Heidän emändäns pitä myös siwiät oleman/ ei laittajat/ raitit/ caikis uscolliset. Palweliat olcon yhden emännän miehet/ jotca heidän lapsens ja perhens hywin hallidzewat. Mutta jotca hywin palwelewat/ he heillens hywän menestyxen ansaidzewat/ ja suuren wapauden uscosa/ Christuxes Jesuxes. Näitä minä kirjoitan sinulle/ ja toiwon pian tulewani sinun tygös. Mutta jos minä wijwyn: ettäs tiedäisit cuinga sinun pitä Jumalan huones waeldaman/ joca on eläwän Jumalan Seuracunda/ totuuden padzas ja perustus. Ja se on julkisest suuri jumalinen salaisus/ että Jumala on ilmoitettu lihasa/ wanhurscautettu Hengesä/ nähty Engeleildä/ Saarnattu pacanoille/ uscottu mailmasa/ ja ylösotettu cunniaan.

Mutta Hengi sano selkiäst: että wijmeisillä aigoilla muutamat luopuwat uscosta/ ja ottawat waarin wiettelewistä Hengistä/ ja perkeleitten opetuxesta. Nijden cautta jotca ulcocullaisudes walhenpuhujat owat/ joiden omatundo on poldinraudalla merkitty: Ja kielläwät naimast ja ruoca ottamast/ cuin Jumala loi uscollisten kijtoxella nautita/ ja nijlle jotca totuuden ymmärtänet owat. Sillä caicki mitä Jumala luonut on/ on hywä/ ja ei ole mitän hyljättäpä/ cuin kijtoxella nautitan. Ja Jumalan sanalla ja rucouxella pyhitetän. Coscas nyt sencaltaista weljille opetat/ nijns Jesuxen Christuxen uscollinen palwelia olet/ vscon sanois ja hywäs opis caswatettu/

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA TIMOTHEUXEN TYGÖ

jonga tykönä sinä alati ollut olet. Mutta wäldä kelwottomia ämmän juttuja. Ja harjoita sinuas jumalisuteen: sillä ruumillinen harjoitus wähän kelpa. Mutta Jumaligus on tarpellinen caikis asiois/ jolla owat sekä nykyisen että tulewaisen elämän lupauxet. Tämä on juuri totinen sana/ ja otollinen caikella muodolla wastanotta: Sillä sitäwarten me työtäkin teemme ja meitä pilcatan/ että me eläwän Jumalan päälle toiwonet olemma/ joca caickein ihmisten wapahtaja on: mutta erinomattain uscollisten. Näitä sinä neuwo ja opeta. Älkön kengän sinun nuoruttas ylöncadzoco/ waan ole sinä uscollisille opixi/ sanasa/ menosa/ rackaudesa/ hengesä/ uscosa ja puhtaudesa. Ota lukemisesta/ neuwosta ja opista waari/ siihenasti cuin minä tulen. Älä unohda sitä lahja cuin sinulle Prophetian cautta annettu on/ wanhemmitten kätten päälle panemises. Ota näistä waari/ pysy näisä/ että sinun menestyxes caikille julistetuxi tulis. Ota idzestäs waari/ ja opista/ pysy alati näisä: sillä jos sinä sen teet/ nijn sinä idzes autuaxi saatat/ ja ne jotca sinua cuulewat. Älä wanha cowin nuhtele/ waan neuwo händä nijncuin Isä: Nuoria/ nijncuin weljejä. Wanhoja waimoja nijncuin äitejä. Nuoria nijncuin sisarita/ caikella siweydellä. Cunnioita nijtä leskiä cuin oikiat lesket owat. Mutta jos jollaculla leskellä lapsia on/ eli lasten lapsia/ ne oppican ensin oman huonens jumalisest hallidzeman/ ja wanhemmittens welan maxaman: sillä se on hywin tehty ja Jumalalle otollinen. Ja se on oikia leski/ joca yxinäns on/ ja asetta toiwons Jumalan päälle/ pysyin aina rucouxis yötä ja päiwä. Mutta joca hecumas elä/ se on eläwäldä cuollut. Sencaltaisia neuwo/ että he nuhtettomat olisit. Mutta jos ei jocu omians/ lijatengin perhettäns/ murehdi/ se on vscon kieldänyt/ ja on pacanata pahembi. Älä salli nuorembata leske otetta/ cuin cuusikymmendä ajastaicaista/ joca yhden miehen emändä on ollut/ ja jolla on hywistä töistä todistus. Jos hän lapsia caswattanut on: jos hän wierasten holhoja ollut on: jos hän Pyhäin jalcoja pesnyt on: jos hän murhellisia auttanut on. Jos hän on caikisa hywisä töisä ahkera ollut. Mutta nuoret lesket hylkä: sillä cosca he suuttuwat Christuxeen/ nijn he tahtowat huolla: Joilla on heidän duomions/ että he sen ensimmäisen vscon rickonet owat. Joutilasna ollesans/ oppewat he huoneita ymbärins juoxendeleman:

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA TIMOTHEUXEN TYGÖ

Ja/ ei he ainoastans ole joutilat/ mutta myös kielewät/ hembet ja puhuwat luwattomia. Sentähden minä tahdon että nuoret lesket huolisit/ eikä annais tila wastanseisoille pahoin puhua. Sillä muutamat owat jo Perkelen jälken palainnet. Jos nyt jollakin uscollisella miehellä eli waimolla leskejä on/ se heitä cadzocon/ ja älkän Seuracunda rasittaco/ että oikeille leskille täytyis. Wanhimmat/ jotca hywin hallidzewat/ pitä caxikertaises cunnias pidettämän/ erinomattain ne jotca sanas ja opis työtä tekewät. Sillä Ramattu sano: ei sinun pidä rihtätappawan härjän suuta sitoman kijnni: ja työmies on palckans ansainnut. Älä salli Wanhinda wastan yhtän cannetta/ waan cahden eli colmen todistuxen cautta. Nuhtele nijtä cuin syndiä tekewät/ caickein cuulden/ että muutkin pelkäisit. Minä todistan Jumalan/ ja Herran Jesuxen Christuxen/ ja walittuin Engelitten edes/ että nämät pidät/ paidzi oma hywä tahtoas/ ja älä myös mitän tee hembeydestäs. Älä nopiast jongun päälle kättäs pane: ja älä ole muiden synneistä osallinen: pidä idzes puhdasna. Älä sillen wettä juo/ waan nautidze jotakin wijna/ wadzas tähden/ ja että myös usein sairastat. Muutamain ihmisten synnit owat kyllä julkiset/ että me ne ennengin duomita taidamme: Mutta muutamain äsken jälistä julkisexi tulewat. Nijn myös muutamat hywät työt owat jo ennen julkiset: ja ne cuin muutoin tapahtuwat/ ei nijtäkän taita salata.

Palweliat/ jotca iken alla owat/ pitä Isändäns caikes cunnias pitämän/ ettei Jumalan nimi pilcatuxi tulis. Mutta joilla uscolliset Isännät owat/ nijn älkön nijtä ylöncadzoco/ että he weljexet owat/ waan olcan sitä cuuliaisemmat/ että he uscolliset/ rackat ja hywistä töistä osalliset owat. Opetä näitä ja neuwo. Jos jocu toisin opetta/ ja ei pysy meidän Herran Jesuxen Christuxen terwellisis sanois/ ja sijnä opis/ cuin jumalisudest on. Hän on piminnyt ja ei taida mitän/ waan on sairas kysymyxis ja sanain kilwoituxis/ joista cateus/ rijta/ häwäistys ja pahat luulot tulewat: Nijn myös turhat rijdat nijden ihmisten seas/ jotca heidän mielesäns rijwatut owat/ ja joilda totuus poisotettu on: jotca jumalisuden woitoxi luulewat. Eritä sinus nijstä. Mutta se on suuri woitto/ olla jumalinen ja tytyä onnens: Sillä embä me ole mitän mailmaan tuonet/ on sijs tiettäwä/ etten me myös mitän tääldä taida

P. PAWALIN EDELLINEN EPISTOLA TIMOTHEUXEN TYGÖ

uloswiedä. Mutta cosca meillä on elätös ja waattet/ nijn tytykäm nijhin. Mutta ne jotca ricastua tahtowat/ langewat kiusauxeen ja paulaan/ ja monihin tyhmijn ja wahingolisijn himoihin/ jotca ihmiset wahingoon ja cadotuxeen upottawat. Sillä ahneus on caiken pahuden juuri: jota muutamat owat himoinnet/ ja owat uscosta exynet ja idzellens paljon murhetta saattanet. Mutta sinä Jumalan ihminen/ carta sitä ja noudata wanhurscautta/ jumalisutta/ uscoa/ rackautta/ kärsiwälisyttä ja hiljaisutta. Kilwoittele hywä kilwoitus uscosa/ käsitä ijancaickinen elämä/ johonga sinä cudzuttu olet: ja sinä olet tunnustanut hywän tunnustuxen monen todistajan edes. Minä käsken sinua Jumalan edes/ joca caicki eläwäxi teke/ ja Jesuxen Christuxen edes/ joca Pontius Pilatuxen alla hywän todistuxen tunnusti. Ettäs käskyn saastatoinna ja nuhtetoinna pidät/ haman meidän Herran Jesuxen Christuxen ilmoituxen asti: Jonga meille aicanans osotta se autuas ja ainoa waldias/ Cuningasten Cuningas ja caickein Herrain Herra. Jolla ainoalla on cuolemattomus/ joca asu kirckaudes/ johon ei yxikän tulla taida/ jota ei yxikän ihminen nähnyt ole eikä taida nähdä/ jolle olcon cunnia ja ijancaickinen waldacunda/ Amen. Käske nijtä cuin rickat täsä mailmas owat/ ettei he ylpeilis/ eikä panis toiwoans catowaisen rickauden/ mutta eläwän Jumalan päälle/ Joca meille anda nautitaxem runsast caickinaist. Että he tekisit hywä ja hywisä töisä ricastuisit/ andaisit hywällä mielellä/ olisit awulliset. Ja tawaroidzisit idzellens hywän perustuxen hätäwaraxi/ käsittäxens ijancaickista elämätä. O Timothee/ kätke se cuin sinulle uscottu on: ja wäldä turhia ja kelwottomia juttuja/ ja nijtä rijtoja cuin wäärin kerscatust taidost tulewat/ joista muutamat paljo pitäwät/ ja uscosta exywät. Armo olcon sinun cansas/ Amen. Lähetetty Laodiceasta/ joca on Phrygias Pacatianas Pääcaupungi.

Toinen P. Pawalin Epistola Timotheuxen tygö

Pawali Jesuxen Christuxen Apostoli/ Jumalan tahdon cautta/ elämän lupauxen jälken/ Christuxes Jesuxes. Minun rackalle Pojalleni Timotheuxelle. Armo/ Laupius ja Rauha Isäldä Jumalalda/ ja Jesuxelda Christuxelda meidän Herraldam. Minä kijtän Jumalata/ jota minä hamast minun wanhemmistan palwelen/ puhtalla omalla tunnolla/ että minä lackamat sinua yöllä ja päiwällä minun rucouxisani muistan. Ja halan sinua nähä (cosca minä sinun kyynes muistan) että minä ilolla täytetäisin: Cosca se wilpitöin usco cuin sinusa on/ minun mieleeni tule/ joca ennen sinun isois äitisäs Loidas myös asui/ ja sinun äitisäs Eunicas/ ja cuin minä totisest tiedän/ sinusakin. Jonga tähden minä sinua neuwon/ että herätät sen Jumalan lahjan joca sinusa on/ minun kätteni päälle panemisen cautta: Sillä ei Jumala ole meille andanut pelgon Henge/ waan wäkeyyden/ rackauden ja raitiuden. Sentähden älä häpe meidän Herran Jesuxen Christuxen todistusta/ eikä minua/ joca hänen fangins olen: Waan ole osallinen Evangeliumin waiwas/ Jumalan wäen peräst. Joca meitä on autuaxi tehnyt/ ja pyhällä cudzumisella cudzunut/ ei meidän töidemme perästä/ waan hänen aiwoituxens ja armons jälken/ cuin meille Christuxes Jesuxes ennen ijancaickisita aicoja annettu on. Mutta nyt hän on meidän Wapahtajam Jesuxen Christuxen ilmestyxen cautta julistettu/ joca cuolemalda wäen poisotti/ ja elämän ja cuolemattomuden menon toi Evangeliumin cautta walkeuteen. Johonga minä olen pandu Saarnajaxi ja Apostolixi/ ja pacanain opettajaxi. Jonga tähden minä myös näitä kärsin/ ja en cuitengan häpe: sillä minä tiedän kenen päälle minä uscon/ ja olen luja/ että hän woi minulle kätke minun uscotun caluni/ siihen päiwän asti. Pysy sijs terwellisten sanain muodos/ cuins minulda cuullut olet/ Uscost ja Rackaudest/ Christuxes Jesuxes. Tämä hywä uscottu calu kätke Pyhän Hengen cautta/ joca meisä asu. Sinä tiedät että caicki/ cuin Asias owat/ luowuit minusta/ joista on Phigellus ja Hermogenes. Herra andacon laupiudens Onesiphorin perhelle/ joca minun usein wirgottanut on/ ja ei minun cahlejani häwennyt. Waan edzei minua wisust Romis olduans/ ja löysi

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA TIMOTHEUXEN TYGÖ

minun. Herra andacon hänen löytä laupiuden sinä päiwänä Herran tykönä. Ja cuinga mones asias hän minulle EpHes os oli awullinen/ sinä parhain tiedät. Wahwista sijs sinus/ minun poican/ sen armon cautta cuin Jesuxes Christuxes on. Ja mitä sinä olet minusta monen todistajan cautta cuullut/ nijn kāske uscollisille/ jotca muita olisit soweliat opettaman. Kārsi waiwa nijncuin luja Jesuxen Christuxen sotamies. Ei yxikān sotamies secoita idziāns elatuxen menoihin/ sille kelwataxens joca hänen sotaan ottanut on. Ja jos jocu kilwoittele/ nijn ei hän cruunata ellei hän toimellisest kilwoittele. Peldomiehen/ joca pellon rakenda/ pitä ensin hedelmäst nautidzeman. Ymmärrä mitä minä sanon. Herra andacon sinulle ymmärryxen caikis. Muista Jesuxen Christuxen päälle/ joca cuolleista nosnut on: Dawidin siemenestä minun Evangeliumini jälkeen: Josa minä waiwa kārsin/ cahleisin asti/ nijncuin pahantekiä/ waan ei Jumalan sana ole sidottu. Sentähden minä kārsin caicki/ walittuin tähden/ että hekin saisit Jesuxes Christuxes autuuden/ ijancaickisella cunnialla. Se on totinen tosi: jos me ynnä olemma cuollet/ nijn me myös ynnä elämme. Jos me kārsimme/ nijn me myös ynnä hallidzemma. Jos me hänen kiellämme/ nijn hän meidāngin kieldä. Ellen me usco/ nijn hän jää uscollisexi/ joca ei idziāns kieldä taida. Sencaltaista neuwo/ ja todista Herran edes/ ettei he sanoista rijtelis/ jotca ei mihingān kelpa/ waan ainoastans luowuttaman nijtä jotca cuulewat. Pyydä idzes Jumalalle osotta toimellisexi ja laittamattomaxi työntekiäxi/ joca oikein totuuden sanan jaca: Mutta sijwottomat ja kelwottomat sanat hyljä/ jotca paljo jumalatoinda meno saattawat: Ja heidān puhens syö ymbārildāns nijncuin ruumin mato. Joista on Hymeneus ja Philetus/ jotca totuudest owat erannet/ sanoden ylōsnousemisen jo tapahtunen/ ja owat muutamat uscost käändānet. Mutta Jumalan wahwa perustus cuitengin pysy/ joca tällä kijnnitetty on: Herra tunde omans: ja lacaitcan jocainen wāārydest/ joca Christuxen nime mainidze. Mutta suures huones ei ole ainoastans cullaiset ja hopiaiset astiat/ waan myös puiset ja sawiset: ja muutamat tosin cunniaxi/ mutta muutamat häpiäxi. Jos jocu idzens sencaltaisist ihmisist puhdista/ se tule pyhitetyxi astiaxi/ cunniaxi/ perhenisānnälle tarpellisexi/ ja caickijn hywijn tōihin

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA TIMOTHEUXEN TYGÖ

walmistetuxi. Nuoruden himot wäldä: mutta noudata wanhurscautta/ usco/ rackautta ja rauha/ caickein nijden cansa jotca puhtast sydämeest Herra rucoilewat. Hullut ja turhat kysymyxet hyljä/ tieten että ne ainoastans rijdat synnyttäwät: Mutta ei Herran palwelian tule rijdaisen olla/ waan siwiän jocaista wastan/ opettawaisen/ joca pahoja hiljaisudes kärsiä taita/ ja nuhtelewaisen wastahacoisia. Jos Jumala heille joscus andais parannuxen/ totuutta ymmärtämän: Ja he jäl lens Perkelen paulasta pääsisit/ jolda he hänen tahtons jälkeen fangitut owat.

Mutta sen sinun pitä tietämän/ että wijmeisinä päiwinä waaralliset ajat lähenewät: Sillä ne ihmiset tulewat jotca idziäns racastawat/ ahnet/ kerscajat/ corjat/ pilckajat/ wanhemmillens tottelemattomat: Kijttämättömät/ jumalattomat/ haluttomat/ sopimattomat/ laittajat/ irtaliset/ kiuckuiset/ catet/ pettäjät/ tuimat/ paisunet, Jotca enämmin hecumata cuin Jumalata racastawat. Joilla on jumalinen meno olewanans/ mutta sen woiman he poiskieldäwät. Carta sijs sencaltaisia: sillä ne owat nijstä jotca huonesta huonesen juoxewat/ ja waimowäen fangixi wiewät/ jotca synneillä rasitetut owat ja moninaisten himoin cansa käywät. Aina oppiwaitset/ ja ei coscan totuuden tundoon tulewaitset. Mutta nijncuin Jannes ja Jambres olit Mosesta wastan/ nijn nämätkin owat totuutta wastan: ne owat ihmiset taidosta turmellut ja kelwottomat Uscoon. Mutta ei heidän pidä sillen menestymän: sillä heidän hulludens pitä caikille julki tuleman/ nijncuin nijdengin oli. Mutta sinä olet minun opetustani seurannut/ minun säätyäni/ minun aiwoitustani/ minun usconi/ minun pitkämielisyttäni/ minun rackauttani. Minun kärsimistäni/ minun wainomistani/ minun waiwojani/ jotca minulle Antiochias tapahduit/ Iconias ja Lystras/ ja caikista on minun cuitengin Herra päästänyt. Caicki jotca jumalisest Jesuxes Christuxes elä tahtowat/ nijden tule waino kärsiä. Mutta pahoille ja petollisille ihmisille on tapahtuwa/ jota edemmä sitä pahemmin/ että he exywät/ ja idzens exymän saattawat. Mutta pysy sinä nijsä cuins oppenut olet/ ja sinulle uscottu on: Sillä sinä tiedät keneldäs oppenut olet/ ja että jo lapsudest olet pyhän Ramatun tainnut/ joca sinun taita autuuten neuwoa/ uscon cautta Jesuxen

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA TIMOTHEUXEN TYGÖ

Christuxen päälle. Sillä caickinainen Kirjoitus/ Jumalalda annettu/ on tarpellinen opixi/ nuhtexi/ ojennuxexi/ curituxexi/ wanhurscaudes: Että Jumalan ihminen täydellinen olis/ ja caickijn hywijn töihin sowelias. Nijn minä sijs todistan/ Jumalan edes/ ja Herran Jesuxen Christuxen/ joca on tulewa duomidzeman eläwitä ja cuolluita/ hänen ilmestyxesäns ja waldacunnasans. Saarna sana/ pidä päälle/ sekä hywällä että sopimattomalla ajalla/ rangaise/ nuhtele/ neuwo/ caikella siweydellä ja opetuxella: Sillä aica tule/ jona ei he woi terwellistä oppia kärsiä: Waan he cocowat idzellens Opettajat oman himons jälkeen: Että heidän corwans syhywät/ mutta he käändäwät corwans pois totuudesta/ ja heidäns turhijn juttuihin käändäwät. Mutta walwo sinä caikisa/ kärsi ja kestä waiwoisa/ tee Evangeliumin Saarnajan työ ja toimita wircas täydellisest. Sillä minä jo uhratan/ ja minun pääsemiseni aica läHes ty. Minä olen hywän kilwoituxen kilwoitellut/ juoxun päättänyt ja uscon pitänyt. Tästedes on minulle tallelle pandu wanhurscauden Cruunu/ jonga Herra wanhurscas Duomari sinä päiwänä minulle anda: ei ainoastans minulle/ waan caikille jotca hänen ilmestystäns racastawat. Ahkeroidze ettäs pian minun tygöni tulet: Sillä Demas ylönandoi minun/ ja halais tätä mailmata/ ja meni THessalonicaan/ Crescens Galatiaan/ Titus Dalmatiaan. Ainoastans Lucas on minun cansani. Ota Marcus tygös/ ja tuo händä tänne cansas: Sillä hän on sängen tarpellinen minun palweluxeen. Tichicuxen minä lähetin EpHes oon. Se hame cuin minä Troadas Carpuxen tygö jätin/ tuo tullesas/ ja kirjat/ mutta lijatengin pärmät. Alexander waskiseppä on minulle paljo paha tehnyt/ Herra maxacon hänelle hänen työns jälkeen. Josta sinä myös idziäs cawata: sillä hän on cowin meidän Saarn ojam wastan ollut. Minun ensimmäises wastauxesani/ ei yxikän minun cansani ollut/ waan caicki ylönannoit minun: älkön se heille olco soimattu. Mutta Herra oli minun puolellani ja wahwisti minua/ että Saarna minun cauttani piti wahwistettaman/ ja caicki pacanat piti sen cuuleman. Ja minä Lejonin suusta pelastettin. Mutta Herra pelasta minun caikesta pahasta/ ja autta hänen taiwalliseen waldacundaans/ jolle olcon cunnia ijancaickisest ijancaickiseen/ Amen. Terwetä Priscat ja Aquilat/ ja Onesiphorin perhettä. Erastus jäi

P. PAWALIN TOINEN EPISTOLA TIMOTHEUXEN TYGÖ

Corinthijn: mutta Trophimuxen minä jätin Miletoon sairastaman. Ahkeroidze ennen talwe tulla. Sinua terwettä Eubulus/ ja Pudens/ ja Linus/ ja Claudia/ ja caicki weljet. Herra Jesus Christus olcon sinun Henges cansa. Armo olcon teidän cansan/ Amen. Toinen Epistola Timotheuxen tygö/ kirjoitettu Romista/ cosca Pawali toisen kerran Keisar Neron eteen seisatettin.

P. Pawalin Epistola Tituxen tygö

PAwali Jumalan palwelia/ Jesuxen Christuxen Apostoli/ Saarnaman Jumalan walituille Usco ja totuden tundo: Joca saatta jumalisuteen/ toiwos/ ijancaickiseen elämään: jonga Jumala/ joca ei walehdella taida/ ennen mailmallisia aicoja lupais. Mutta ajallans on hän sanans ilmoittanut Saarnan cautta: joca minulle uscottu on/ Jumalan/ meidän Wapahtajam käskyn jälkeen. Tituxelle minun toimelliselle pojalleni/ meidän molembaidem uscom jälkeen. Armo/ laupius/ rauha Isäldä Jumalalda/ ja meidän Wapahtajaldam HERralda Jesuxelda Christuxelda. SEntähden minä sinun Cretaan jätin/ että sinun pitä toimittaman mitä wielä puuttu/ ja Pappeja cuhungijn Caupungijn asettaman/ nijncuin minä sinulle käskenynt olen. Sen joca nuhtetoin ja yhden emännän mies on: jolla uscolliset lapset owat/ ei juomarixi ja cangeixi soimatut. Sillä Pispän tule nuhtettoman olla/ nijncuin Jumalan huonen haldian: ei röyckiän/ ei tylyn/ ei juomarin/ ei tappelian/ ei ilkiän woiton pyytäjän: Mutta wierasten holhojan/ hywäntahtoisen/ sijwollisen/ hurscan/ pyhän ja puhtan. Ja kijnnipitävän puhtasta ja opettawaisesta sanasta/ että hän olis wäkewä terwellisen opin cautta neuwoman/ ja wastanseisoita woittaman. Sillä monda on julma/ turhan puhujata ja mielen käändäjätä/ enimmäst ne jotca ymbärinsleickauxesta owat. Joidenga suu pitä tukittaman/ jotca coco huonet käändäwät/ ja häpiälisen woiton tähden kelwottomia opettawat. Yxi heidän Prophetaistans sanoi: Cretalaiset owat aina walehteliat/ pahat pedot ja laiscat wadzat. Tämä on tosi/ sentähden nuhtele heitä cowin/ että he uscosa terwet olisit. Eikä Judalaisten turhia

P. PAWALIN EPISTOLA TITUXEN TYGÖ

juttuja ja ihmisten käskyjä tottelis/ jotca idzens totuudest poiskäändäwät. Caicki puhtat puhtaille owat/ mutta saastaisille ja uscottomille ei mikän puhdas ole/ waan sekä heidän mielens että omatundons saastainen on. He sanowat tundewans Jumalan/ mutta töilläns he sen kieldäwät/ ja owat cauhistus/ ja cowacorwaiset ja caickijn hywijn töihin kelwottomat. MUtta puhu sinä soweliast/ sen terwellisen opin jälkeen. Että wanhat olisit raitit/ cunnialiset/ sijwolliset/ lujat uscosa/ rackaudesa ja kärsimisesä. Että wanhat waimot myös käyttäisit idzens/ nijncuin Pyhain sopi/ ei panetteliat/ eikä juomarit/ mutta hywin opettawaiset. Joilda nuoret waimot tawoja oppisit/ että he heidän miehiäns racastaisit/ lapsens rackana pitäisit/ olisit siwiät ja puhtat: Talolliset/ hywät/ ja heidän miehills alammaiset/ ettei Jumalan sana pilcatuxi tulis. Neuwo myös nuoria miehiä siwiäst oleman. Caikis aseta idzes hywäin töiden cuwaxi/ wilpittömällä opetuxella/ cunnialisudella/ terwellisellä ja nuhtettomalla sanalla. Että wastahacoiset häpeisit/ eikä mitän löydäis meistä pahoin puhuaxens. Neuwo palwelioita Isännillens alammaiset oleman/ ja caikisa kelwollisexi/ ei nurisiat eikä wäärät: Mutta että he uscolliset olisit/ ja Jumalan meidän wapahtajam opin caikis caunistaisit. Sillä caikille ihmisille on Jumalan Armo ilmestynyt: Joca meidän opetta caiken jumalattoman menon hyljämän ja mailmalliset himot/ ja täsä mailmas raitist/ hurscast ja jumalisest elämän. Ja odottaman autualista toiwo/ ja suuren Jumalan/ ja meidän Lunastajam Jesuxen Christuxen ilmestystä. Joca idzens andoi meidän edestäm/ että hän meitä caikesta wäärydestä lunastais/ ja idzellens erinomaisexi Canssaxi puhdistais/ ahkeraxi hywijn töihin. Näitä sinä puhu ja neuwo/ ja caikella todella nuhtelee: ei myös kenengän pidä sinua ylöncadzoman. NEuwo heitä/ että he Päämiehillens ja Esiwallallens alammaiset ja cuuliaiset olisit/ että he caickijn hywijn töihin walmit olisit. Ettei he kenestäkän pahoin puhuis/ eikä rijtaiset olis/ waan sopiwaaiset/ osottain caikille ihmisille caicke siweyttä. Sillä me olimma myös muinen taitamattomat/ cowacorwaiset ja exywäiset/ palwellen himoja ja moninaisia hecumita/ ja waelsimma pahudes ja cateudes/ wainoten ja wihaten toinen toistam. MUtta sijttecuin Jumalan

P. PAWALIN EPISTOLA TITUXEN TYGÖ

meidän Wapahtajam hywyys ja rackaus ihmisille ilmestyi: Ei wanhurscauden töiden cautta/ cuin me tehnet olemma: waan hänen laupiudens cautta hän meidän autuaxi teki/ vden syndymisen peson/ ja Pyhän Hengen vdistuxen cautta. Jonga hän meidän päällemme/ Jesuxen Christuxen meidän Wapahtajamme cautta/ runsast wuodattanut on: Että me hänen Armons cautta wanhurscaxi tulisim/ ja ijancaickisen elämän perillisexi/ toiwon jälkeen. Tämä on totinen tosi. Näitä minä tahdon sinun wahwast opettaman/ että ne jotca Jumalan päälle usconet owat/ ahkeroidzisit cukin wirasans/ hywisä töisä olla: sillä ne owat ihmisille hywät ja tarpelliset: Mutta hulluja tutkimisia/ polwiluguja/ rijtoja ja kilwoituxia wäldä/ jotca turhat ja kelwottomat owat. Eriseuraista ihmistä pakene/ cosca händä kerta taicka cahdesti neuwottu on. Tieten että sencaltainen on poiskääty/ ja syndiä teke/ nijncuin se joca idzens duominnut on. Cosca minä Arteman eli Tychicuxen sinun tygös lähetän/ nijn riennä sinuas minun tygöni Nicopolijn: sillä minä olen aicoinut siellä talwe pitä. Lähetä Zena Lainoppenut/ ja Apollo wisusti matcan/ ettei heildä mitän puuttuis. Mutta anna myös nijdengin/ cuin meidän owat/ oppia hywisä töisä wircans toimittaman/ cusa nijn tarwitan/ ettei hekän hedelmättömät olis. Sinua terwettäwät caicki cuin minun cansani owat. Terwetä sinä nijtä cuin meitä uscosa racastawat. Armo olcon teidän caickein cansan/ Amen. Kirjoitettu Tituxen Cretan ensimmäisen Pispan tygö/ Macedonian Nicopolista.

P. Pawalin Epistola Philemonin tygö

Pawali Jesuxen Christuxen sidottu/ ja weli Timotheus. Rackalle Philemonille/ ja meidän apulaisellemme/ ja rackalle Apphialle/ ja Archippuxelle meidän cansaweljellem/ ja sille Seuracunnalle/ cuin sinun huonesas on. Armo olcon teidän cansan/ ja rauha Jumalalda meidän Isäldäm/ ja Herralda Jesuxelda Christuxelda. Minä kijtän minun Jumalatani/ ja muistan aina sinua minun rucouxisani: Että minä cuulen sijtä rackaudesta ja uscosta cuin sinulla Herran

P. PAWALIN EPISTOLA PHILEMONIN TYGÖ

Jesuxen päälle on/ ja caickein Pyhäin tygö: Että sinun uscos/ joca meille yhteinen on/ tulis sinusa caiken hywyden tundemisen cautta woimallisexi/ joca teillä Jesuxes Christuxes on. Sillä meillä on suuri ilo ja lohdutus sinun rackaudestas/ että pyhäin sydämet sinun cauttas/ racas weljen/ wirwotetut owat. Sentähden/ waicka minulla on suuri uscallus Christuxes/ kāske sinua mitä sinun tehdä tule: Nijn minä cuitengin tahdon rackauden puolesta ainoastans neuwoa/ minä joca taincaltainen olen/ nimittäin/ wanha Pawali: mutta nyt semmengin Jesuxen Christuxen fangi. Nijn minä sijs neuwon sinua/ minun lapsen/ Onesimuxen puolesta/ jonga minä siteisäni synnytin: Joca sinulle muinen kelwotoin oli/ mutta nyt sinulle ja minulle kyllä tarpellinen. Jonga minä nyt olen lähettänyt jällens/ mutta ota händä watan: sillä hän on minun oma sydämen. Minä kyllä tahdoin händä pitä minun tykönäni/ että hän minua sinun puolestas näisä Evangeliumin siteisä palwelis: Mutta en minä tahtonut mitän ilman sinun suosiotas tehdä/ ettei sinun hywydes pitänyt oleman nijncuin waadittu/ waan nijncuin wapanmielisen. Sillä sentähden hän hetkexi sinulda läxi/ että hänen ijäxi saisit jällens. Ei nyt sillen nijncuin jongun palwelian/ waan enämmin cuin palwelian/ ja/ nijncuin rackan weljen: erinomattain minulle: mutta cuinga paljo enämmin sinulle/ sekä lihan cautta/ että Herrasa. Jos sinä sijs nyt minun weljenäs pidät/ nijn ota händä watan/ nijncuin minuakin. Mutta jos hän jotakin sinua wahingoittanut on/ eli on sinulle welca/ nijn sano minun syyxeni: Minä Pawali olen tämän omalla kädelläni kirjoittanut/ ja tahdon sen sinulle maxa/ etten minä sanois/ että sinä minulle sinus idze welcapääxi tehnyt olet. Armas weljen/ suo minun ihastua sinusta Herrasa: Wirwota minun sydämen Herrasa. Minä kirjoitin sinun tygös/ luottain minuani sinun cuuliaisutees: tietten sinun enämmin tekewän/ cuin minä sanongan. Walmista myös minulle maja: Sillä minä toiwon/ että minä teidän rucouxenne awulla teille lahjoitetan. Terwettäwät sinua Epaphras/ minun cansafangin Christuxes Jesuxes: Marcus/ Aristarchus/ Demas ja Lucas minun apulaiseni. Meidän Herran Jesuxen Christuxen Armo olcon teidän hengenne cansa/ Amen. Kirjoitettu Philemonin tygö Romista/ palwelian Onesimuxen cansa.

Epistola Ebrerein tygö

Jumala puhui muinen vsein ja monella muoto Isille/ Prophetain kautta/ mutta näinä wijmeisinä päiwinä on hän meille puhunut Poicansa kautta. Jona hän on kaikkein perillisesti pannut/ ja on hänen kauttans mailman tehnyt. Joka/ että hän on hänen cunnians kirckaus/ ja hänen olemuksens juuricuwa/ ja canda kaikki sanans woimalla/ ja on idze kauttans meidän syndeimme puhdistuksen tehnyt/ ja istu Majestetin oikialla puolella corkiuxisa/ On tullut niin paljo parammaxi Engeleitä/ että hän ylimmäisemmän nimen on heidän suhtens perinyt. Sillä/ kenelle hän on coscan Engeleistä sanonut: Sinä olet minun Poican/ tänäpä minä sinun synnytin? Ja taas: Minä olen hänen Isäns/ ja hän on minun Poican. Ja taas: cosca hän tuo esicoisen mailmaan/ sano hän: händä pitää kaikki Jumalan Engelit cumartaman. Mutta Engeleistä hän sano: hän teke Engelins hengixi/ ja hänen palvelians tulenleimauxexi. Mutta Pojallens: Jumala/ sinun istuimes pysy ijancaickisest ijancaickiseen: Sinun Waldacundas Waldicka/ on oikeuden Waldicka. Sinä racastit wanhurscautta/ ja wihaisit wääryttä/ sentähden on sinun/ O Jumala/ sinun Jumalas woidellut iloöljyllä/ enä cuin sinun osaweljes. Ja sinä HERra olet algusta maan perustanut/ ja Taiwat owat sinun käsialas. Ne catowat/ mutta sinä pysyt. Ja he kaikki wanhenewat nijncuin waate/ ja nijncuin pugun sinä heitä muuttelet/ ja he muuttuwat. Mutta sinä cohdallans pysyt/ ja ei sinun ajastaicas puutu. Mutta kelle Engeleistä on hän coscan sanonut: Istu minun oikialle kädelleni/ siihenasti cuin minä panen wihollises sinun jalcais astinlaudaxi? Eikö he kaikki ole palwelewaiset Henget/ palvelukseen lähetetyt nijlle jotca autuuden periwät? Sentähden pitää meidän sitä wisummin nijstä waarin ottaman/ cuin meille sanotut owat/ etten me jocus pahenis: Sillä jos se sana oli wahwa cuin Engelitten kautta puhuttin/ ja kaikki ylidzekäymys ja tottelemattomus on jo ansaitun palckans saanut/ Cuingasta me wältäisim/ jos me sencaltaisen autuuden ylöncadzomma? Joka sijtte/ cuin se ensin HERralda Saarnattu oli/

EPISTOLA EPHEREIN TYGÖ

meisä wahwistetuxi tuli/ nijden cautta jotca sen cuullet olit. Ja Jumala on sijhen todistuxens andanut sekä ihmeillä että tunnustähdeillä/ nijn myös moninaisilla woimallisilla töillä/ ja Pyhän Hengen jacamisella hänen tahtons jälkeen. Sillä ei hän ole tulewaista mailmata Engelitten ala andanut/ josta me puhumma. Mutta yxi sen todista toises paicas/ ja sano: Mikä on ihminen/ että sinä händä ajattelet? Ja ihmisen Poica/ että händä edziskelet? Sinä olet hänen wähäxi hetkexi Engelitten suhten alendanut: sinä olet hänen cunnialla ja ylistyxellä caunistanut/ ja asettanut kättes töiden päälle/ Caicki olet sinä heittänyt hänen jalcains ala: Sillä sijnä/ että hän caicki on hänen alans heittänyt/ ei hän mitän jättänyt/ jota ei hän ole hänen alans heittänyt/ mutta en me wielä näe caickia hänen alans heitetyxi. Waan Jesuxen joca wähäxi hetkexi Engelitten suhten alettu oli/ näemmä me cuolemans kärsimisen cautta caunistetuxi cunnialla ja ylistyxellä/ että hänen piti Jumalan Armosta caickein edestä cuolemata maistaman. Sillä se sowei hänen/ jonga tähden caicki owat/ ja jonga cautta caicki owat/ joca paljo lapsia cunnialisuteen saatti/ että hän heidän autuudens Pääruhtinan/ kärsimisen cautta täydellisexi tekis. Että ne caicki yhdestä olisit/ sekä se joca pyhittä/ että ne jotca pyhitetän/ jonga tähden ei hän myös häpe heitä weljexens cudzua/ sanoden: Minä julistan sinun nimes minun weljilleni/ ja keskellä Seuracunda sinua weisulla ylistän. Ja taas: Minä panen uscalluxeni häneen. Ja taas: Cadzo/ minä ja ne lapset jotca Jumala minulle andanut on. Että lapsilla on liha ja weri/ on hän sijs myös nijstä osallisexi tullut/ että hän olis cuoleman cautta woiman poisottanut/ sildä jolla cuoleman walda oli/ se on/ Perkeleldä. Ja päästäis ne jotca cuoleman pelgost piti caiken ikäns orjana oleman/ Sillä ei tosin hän coscan Engeleitä päällens ota/ waan Abrahamin Siemenen hän päällens otta/ Josta hän caiketi hänen weljens caltainen olis/ että hän armollinen ja uscollinen ylimmäinen Pappi Jumalan edes olis/ sowittaman Canssan syndejä. Sillä että hän kärsinyt on/ ja on kiusattu/ woi hän myös nijtä autta jotca kiusatan.

SEntähden pyhät weljet/ jotca taiwallises cudzumises osalliset oletta/ ottacat waari sijtä Apostolista ja ylimmäisestä Papista/ jonga me Christuxesta

EPISTOLA EPHEREIN TYGÖ

Jesuxesta tunnustam/ Joca on uscollinen/ sille joca hänen tehnyt oli (nijncuin Moses) coco hänen huonesans. Mutta tämä on sitä suuremman cunnian ansainnut cuin Moses/ että sillä suurempi cunnia huonesta olis joca sen rakensi/ cuin idze huonella. Sillä jocainen huone on joldakin rakettu/ mutta joca caicki rakensi/ se on Jumala. Ja Moses tosin oli uscollinen caikes hänen huonesans/ nijncuin palwelia/ nijden todistuxexi/ joista sijtte sanottin/ Mutta Christus nijncuin poica hallidzi huonens/ jonga huone me olemma/ jos me muutoin sen uscalluxen ja toiwon kerscamisen loppun asti wahwana pidämme. SEntähden/ nijncuin Pyhä Hengi sano: Tänäpäni/ jos te saatta cuulla hänen änen/ nijn älkät paaduttaco teidän sydämitän. Nijncuin haikeudesa tapahdui/ kiusauxen päiwänä corwesa/ cosca teidän Isän minua kiusaisit/ He coettelit/ ja näit minun työni neljäkymmendä ajastaica. Sentähden minä narkästyin tämän sucucunnan päälle/ ja sanoin: aina he exywät sydämelläns: mutta ei he tundenet minun tietäni/ Nijn että minä wannoin minun wihasani/ ettei heidän pidä minun lepooni tuleman. Cadzocat/ rackat weljet/ ettei teisä jocus olis kelläkän paha uscotoin sydän/ ja elävästä Jumalasta luowuis/ Waan neuwocat teidän keskenän jocapäiwä/ nijncauwan cuin Tänäpäni sanotan/ ettei jocu teistä synnin petoxen cautta paaduis. Sillä me olemma Christuxest osallisexi tullet/ jos me muutoin sen aljetun uscon loppun asti wahwana pidämme/ Cosca sanotan: Tänäpäni/ jos te saatte cuulla hänen änen/ nijn älkät paaduttaco teidän sydämitän/ nijncuin haikeudesa tapahdui. Mutta cosca muutamat sen cuulit/ nijn he wihoitit hänen/ waan ei caicki jotca Egyptistä Mosexen cansa läxit. Mutta cuillen hän neljäkymmendä ajastaica wiainen oli? Eikö nijlle jotca syndiä teit/ joiden ruumit corwesa hucuit? Cuillen hän wannoi/ ettei heidän pitänyt hänen lepoons tuleman/ eikö uscomattomille? Ja me näemme/ ettei he woinet epäuscons tähden sinne tulla.

Nijn peljätkäm sijs etten me hänen lepoons tulemisen lupausta unhodais/ ja ettei kengän meistä tacaperin jäis: Sillä se on meille ilmoitettu nijncuin heillekin. Mutta ei heitä sanan cuulo mitän auttanut/ cosca ei he nijtä usconet/ cuin sen cuulit. Sillä me jotca uscoimma/ tulemma lepoon/ nijncuin

EPISTOLA EPHEREIN TYGÖ

hän sanoi: minä wannoin minun wihasani/ ei heidän pidä minun lepooni tuleman. Ja tosin/ cosca ne työt mailman algusta täytetyt olit/ sanoi hän yhdes paicas/ sijtä seidzemennestä päiwästä/ näin: Ja Jumala lepäis seidzemendenä päiwänä caikista hänen töistäns. Ja taas täsä: ei heidän pidä minun lepooni tuleman. Että sijs se wielä edespäin on/ että muutamat pitä sijhen tuleman. Ja ne joille se ensin ilmoitettu oli/ ei ole sijhen epäuscons tähden tullet/ Määrä hän yhden päiwän/ pitkän ajan perästä/ ja Dawidin cautta sano: Tänäpäni/ nijncuin sanottu on/ tänäpäni/ jos te cuuletta hänen änen/ nijn älkät paaduttaco teidän sydämitän: Sillä jos Josua olis heidän lepoon saattanut/ nijn ei hän olis toisesta päiwästä puhunut. Sentähden on Jumalan Canssalle yxi lepo wielä tarjona: Sillä joca hänen lepoons jo tullut on/ hän lewäjä töistäns/ nijncuin Jumalakin hänen töistäns. Nijn ahkeroitcam sijs sijhen lepoon tulla/ ettei jocu epäuscoon langeis. Sillä Jumalan sana on eläwä ja woimallinen/ ja teräwämbi cuin caxiteräinen miecka/ ja tunge läpidze/ sijhenasti cuin se sielun ja hengen eroitta/ ja ytymen ja luut: Ja on ajatusten ja sydämen aiwoitusten Duomari. Ja ei ole yhtän luondocappalda hänen edesäns näkymätä/ mutta caicki owat hänen silmäins edes paljat ja julki. Hänestä me puhumma. Että nyt meillä yxi suuri ylimmäinen Pappi on/ Jesus Jumalan Poica/ joca Taiwaisijn mennyt on. Nijn pysykäm sijnä tunnustuxes: Sillä ei meillä ole se ylimmäinen Pappi/ joca ei taida meidän heickouttam armahta/ waan se joca caikis kiusattu on/ nijncuin mekin/ cuitengin ilman synnitä. Sentähden käykäm edes uscalluxella Armonistuimen tygö/ että me laupiuden saisimme ja löydäisimme silloin Armon/ cosca me apua tarwidzemma.

Sillä jocainen ylimmäinen Pappi ihmisistä/ pannan ihmisten edest nijsä asiois/ jotca Jumalalle tulewat/ uhraman lahjoja ja uhreja syndein edestä. Joca nijtä armahdais/ jotca taitamattomat ja exywäiset owat/ että hän idzekin heickoudella ymbärikääritty on. Sentähden tule hänen nijn Canssan edestä/ cuin idzekin edestäns uhrata/ syndein edestä. Ja ei yxikän omista idzellens cunniata/ waan se joca Jumalalda cudzutan/ nijncuin Aaron. Nijn myös Christus ei ole idziäns cunnioittanut/ että hän ylimmäisexi Papixi oli

EPISTOLA EPHEREIN TYGÖ

tulewa/ mutta se joca hänelle sano: Sinä olet minun Poican/ tänäpä minä sinun synnytin. Ja hän sano toises paicas: Sinä olet Pappi ijancaickisest/ Melchisedekin säädyn jälkeen. Ja hän on hänen lihans päiwinä uhrannut rucouxet ja nöyrät anomiset/ wäkwällä huudolla ja kyneleillä/ sen tygö joca hänen olis woinut cuolemasta pelasta/ ja on myös cuultu/ että hän Jumalata cunnioitti. Ja waicka hän Jumalan Poica oli/ on hän cuitengin nijstä/ cuin hän kärsei/ cuuliaisuden oppenut. Ja cosca hän täydellisexi tuli/ on hän caikille nijlle/ jotca hänelle cuuliaiset owat/ syy ijancaickiseen autuuteen: Ja on Jumalalda ylimmäisexi Papixi nimitetty/ Melchisedekin säädyn jälkeen. Josta meillä olis kyllä sanomist/ mutta se on työläs selittä: sillä te oletta cowacorwaiset. Ja te/ joiden piti aica opettajat oleman/ tarwidzetta taas/ että me teille ensimmäiset Bookstawit Jumalan sanan opista opetaisimme/ ja että teille annetaisin riesca/ ja ei wäkwätä ruoca. Sillä joca riescasta wielä on osallinen/ hän on harjoittamaton wanhurscauden sanaan: sillä hän on lapsi. Mutta täydellisten sopi wäkwä ruoca/ joilla owat tottumisen cautta/ harjoitetut mielet/ hywä ja paha eroittaman.

SEntähden andacam Christillisen elämän algun opin silläns olla/ ja ruwetcam nijhin/ jotca täydellisyteen saattawat/ ei wastudest perustusta laskein/ parannuxen cuolewaisista töistä/ uscosa Jumalan päälle/ Casten opista/ kätten päällepanemisest/ cuolluitten ylösousemisest/ ja ijancaickisesta Duomiosta. Ja sen me tahdomma tehdä/ jos Jumala muutoin saldi. Sillä ei se ole mahdollinen/ että ne jotca wihdoin walaistut owat/ ja taiwallisia lahjoja maistanet/ ja owat Pyhästä Hengestä osallisexi tullet/ Ja maistanet Jumalan hywä sana/ ja tulewaisen mailman woima/ Jos he poislangewat (ja toistamisen idzellens Jumalan Pojan ristinnaulidzewat/ ja pilckana pitäwät) että he wastaudest parannuxeen udistettaisin. Sillä maa/ joca saten sisällens särpä/ nijn usein cuin hänen päällens sata/ ja caswa tarpellisia ruohoja/ nijlle jotca sitä wiljelewät/ se saa siunauxen Jumalalda. Mutta joca orjantappuroita ja ohdackeita caswa/ se on kelwotoin/ ja lähene kirousta/ jonga loppu on/ että se poldetan. MUtta me toiwomme teildä/ rackahimmat/ parambata/ ja cuin te autuutta lähembänä olisitta/ ehkä me näin puhumma. Sillä ei Jumala

EPISTOLA EPHEREIN TYGÖ

ole wäärä/ että hän unhodais teidän tecon ja työn/ rackaudes/ jonga te hänen nimellens osotitte/ cosca te pyhiä palwelitte/ ja wielä palweletta. Mutta me halajamme/ että jocainen teistä sen ahkeruden osotais/ pitäin toiwon wahwuden/ haman loppun asti. Ettet te hitaxi tulis/ waan olisitta nijden seurajat/ jotca uscon ja kärsimisen cautta/ luwatun perimisen saawat. Sillä/ nijncuin Jumala lupais Abrahamille/ cosca ei hän woinut yhdengän suuremman cautta wanno/ nijn hän wannoi idze cauttans/ ja sanoi: Totisest tahdon minä sinua siunata/ ja enätä. Ja että hän kärsiwälisest odotti/ nijn hän sai lupauxen. Ihmiset tosin wannowat sen cautta/ joca suurembi on cuin he/ ja se wala caiken rijdan ratcaise/ jos se walalla wahwistetän. Mutta cosca Jumala tahdoi lupauxen perillisille/ neuwons wahwuden osotta/ wannoi hän walan/ 17 Että me cahden lijckumattoman cappalen cautta (sillä mahdotoin on Jumalan walehdella) juuri wahwan uscalluxen pidäisimme/ me jotca sijhen turwamme/ että me taritun toiwon saisimma/ 18 Jonga me pidämme nijncuin wagan ja wahwan meidän sielum Anckurin/ joca sisällen ulottu/ haman nijhingin asti/ jotca esiripun sisälmäisellä puolella owat/ 19 Johonga se edelläjuoxia on meidän edelläm mennyt/ Jesus/ ylimmäisexi Papixi ijancaickisudest Melchisedekin säädyn jälkeen tehty.

Sillä tämä Melchisedek oli Salemin Cuningas/ caickein corkeimman Jumalan Pappi/ joca Abrahami wastan meni/ cosca hän palais Cuningasten taposta/ ja siunais händä/ Jolle Abraham andoi kymmenexet caikesta hywydestäns. Ensin hän käättän wanhurscauden Cuningaxi: Nijn hän on Salemin Cuningas/ se on/ rauhan Cuningas. Ilman Isätä/ ilman äititä/ ilman suguta/ ja ei hänellä ole päiwäin alcua eikä elämän loppua/ mutta hän on Jumalan Poican werrattu/ ja pysy Pappina ijancaickisest. Mutta cadzocat/ cuinga suuri tämä on/ jolle Abrahami Patriarcha saalista kymmenexet andoi. Mutta cosca Lewin pojat Papin wirgan ottawat/ nijn heillä on käsky kymmenexiä Canssalda otta/ se on heidän weljildäns/ Lain jälkeen: Waicka nekin Abrahamin cupeista tullet owat. Mutta se/ jonga sucua ei heidän seasans lueta/ otti Abrahamilda kymmenexet/ ja siunais händä/ jolla lupauxet oli. Mutta ei yxikän sitä kiellä/ että wähembi otta siunauxet sildä cuin enämbi on. Ja täsä tosin cuolewaiset

EPISTOLA EPHEREIN TYGÖ

ihmiset/ kymmenexiä ottawat/ mutta siellä hän todista hänen elävän. Ja jos minä niijn puhelisin: Lewi joca tottui kymmenexiä ottaman/ täydyi myös Abrahamis kymmenexiä anda/ Sillä hän oli wielä Isäns cupeisa/ cosca Melchisedek händä watan meni. Sentähden jos täydellisys on Lewin Pappeuden cautta tapahtunut (Sillä sen alla on Canssa Lain saanut) mitä sijtte oli tarwetta sanoa/ että toinen Pappi oli Melchisedekin säädyn jälkeen tulewa/ ja ei Aaronin säädyn jälkeen? Sillä cusa Pappius muutetan/ sijnä piti myös Laki muutettaman. Sillä se josta näitä sanotan/ on toisesta sugusta/ josta ei yxikän Altarita palwellut. Ja niijn on juuri julkinen/ että meidän HERram on Judan sucucunnasta tullut/ jolle sucucunnalle ei Moses ole mitän Pappeudesta puhunut. Ja se on selkempi: jos Melchisedekin säädyn jälkeen toinen Pappi tule/ Joca ei lihallisen Lain käskyn jälkeen tehty ole/ waan loppumattoman elämän woiman jälkeen: Sillä Näin hän todista: Sinä olet Pappi ijancaickisest Melchisedekin säädyn jälkeen. Sillä sen cansa ensimmäinen Laki lacka/ että se heicko ja kelwotoin oli (Sillä ei se Laki tainnut täydellisexi tehdä) waan se oli sisälle johdatus paramban toiwoon/ jonga cautta me Jumalata lähenemmä. Ja sijttekin cuin enämbi on/ ettei se ole ilman walata tehty: sillä ne olit tosin ilman walata Papixi tehdyt. Mutta tämä walalla/ hänen cauttans/ joca hänelle sanoi: HERra on wannonut/ ja ei hän sitä cadu/ sinä olet Pappi Melchisedekin säädyn jälkeen ijancaickisest. Ja näin paljo paramman Testamendin toimittajaxi on Jesus tehty. Ja nijtä tosin monda Papixi tehtin/ ettei heitä sallittu cuoleman tähden pysyä. Mutta tämä/ että hän pysy ijancaickisest/ ja hänellä on catomatoin Pappius. Josta hän myös taita ne ijancaickisest autuaxi tehdä/ jotca hänen cauttans Jumalan tygö tulewat/ ja elä aina/ ja rucoile alati heidän edestäns. Sillä sencaltainen ylimmäinen Pappi meille sopi/ joca on pyhä/ wiatoin/ saastatoin/ synneisistä eritetty/ ja corkemmaxi Taiwaita tehty/ Jolla ei olis jocapäiwä tarwe/ niijn cuin muut ylimmäiset Papit/ ensin omain syndeins edestä uhraman/ sijtte Canssan syndeins edestä: Sillä sen hän on jo silloin tehnyt/ cosca hän idzens uhrais. Sillä Laki asetta ihmiset ylimmäisixi Papeixi/ joilla heickous on: mutta wala/ joca Lain jälkeen sanottin/ asetta Pojan ijancaickisest ja täydellisexi.

EPISTOLA EPHEREIN TYGÖ

Tämä on pääcappale/ joista me puhumma. Meillä on sencaltainen ylimmäinen Pappi/ joca istu oikialla kädellä Majestetin istuimella Taiwaisa/ Ja on pyhain lahjain palwelia/ ja sen totisen majan/ jonga Jumala asetti/ ja ei ihminen. Sillä jocainen ylimmäinen Pappi pitä uhraman lahjoja ja uhreja. Sentähden tarwitan/ että tälläkin olis jotakin uhramist. Jos hän nyt maan päällä olis/ nijn ei hän olis Pappi/ sillä Papit Lain jälkeen lahjoja uhrawat/ Jotca palwelewat sen cuwas/ ja taiwallisen warjos. Nijncuin se Jumalalinen wastaus Mosexelle sanoi/ cosca hänen piti Majan päättämän: Cadzo (sano hän) että caicki teet sen cuwan jälkeen/ cuin sinulle wuorella osotettu on. Mutta nyt on hän paremman wirgan saanut/ nijncuin hän paremman Testamendingin wälimies on/ joca paremman lupauxen päällä seiso. Sillä jos endinen olis nuhtetoin ollut/ nijn ei toiselle olis sia tehty: Sillä hän nuhtele heitä/ ja sano: Cadzo/ Päiwät tulewat/ sano HERra/ että minä Israelin huonelle costan/ ja Judan huonelle tahdon Uden Testamendin päättä. En sen Testamendin jälkeen/ cuin minä heidän Isillens sinä päiwänä annoin/ cosca minä heidän kätens rupeisin/ ja johdatin heidän Egyptin maalda. Sillä ei he pysynet minun Testamendisäni/ nijn en minäkän ole heistä lucua pitänyt/ sano HERra. Sillä tämän Testamendin tahdon minä säätä Israelin huonelle/ näiden päiwäin jälkeen/ sano HERra: Minä tahdon anda minun Lakini heidän mieleens/ ja tahdon ne kirjoitta heidän sydämijns: Ja olen heidän Jumalans/ ja heidän pitä oleman minun Canssan. Ja ei yhdengän pidä lähimmäistäns opettaman/ eikä weljens/ ja sanoman: tunne HERra: sillä caicki pitä minun tundeman/ hamast pienestä heidän seasans/ nijn suurimban asti. Sillä minä tulen lepytetyxi heidän wäärydestäns ja heidän synneistäns/ ja heidän wääryttäns en minä tahdo enä muista. Sijnä cuin hän sano: Usi wanhensi endisen/ sillä joca wanha ja ijällinen on/ se on läsnä loppuans.

OLi myös endisellä Majalla hänen oikiudens ja Jumalan palweluxens/ ja hänen ulconainen pyhydens. Sillä sijnä oli rakettu esipuoli Majaan/ josa olit Kyntiläjalat/ ja pöytä/ ja Cadzelmusleiwät/ joca Pyhäxi cudzuttin. Mutta toisen esiripun tacana oli se Maja/ joca caickein Pyhimmäxi cudzuttin. Josa

EPISTOLA EPHEREIN TYGÖ

oli se cullainen Pyhän sawun astia/ ja Testamendin Arcku/ caickialda Cullalla silattu/ sijnä myös oli cullainn astia/ Taiwallinen leipä/ cucoistawainen Aaronin sauwa ja Testamendin Taulut. Mutta sen päällä olit cunnialisuden Cherubimit/ jotca Armonistuimen warjoisit/ joista ei nyt ole erinomattain sanomist. Cosca ne näin asetetut olit/ menit Papit aina siihen ensimmäiseen Majaan/ ja toimitit Jumalan palweluxen. Mutta toiseen meni ainoastans ylimmäinen Pappi kerran wuodes yxinäns/ ei weretä/ jonga hän uhras omain ja Canssan ricosten edestä: Jolla Pyhä Hengi ilmoitti/ ettei pyhityxen tietä nijncauwan julistettu/ cuin se endinen Maja oli. Joca sillä ajalla oli yxi cuwa/ josa lahjat ja uhrat uhrattin/ ja ne ei woinet omantunnon perän täydellisest tehdä/ jotca sitä Jumalan palwelusta teit: Ainoastans rualla ja juomalla/ ja moninaisella pesemisellä ja ulconaisella pyhityxellä/ cuin ojennuxen aican asti olit päälle pannut. Mutta Christus on tullut/ tulewaisten tawarain ylimmäisexi Papixi/ suuremman ja täydellisemmän Majan cautta/ joca ei käsillä tehty ole/ se on/ joca ei näin ole rakettu/ Eikä cauristen taicka wasickain weren cautta/ waan hän on oman werens cautta/ mennyt Pyhään/ ja ijancaickisen lunastuxen löynnyt. Sillä jos härkäin ja cauristen weri/ ja prijscotettu ehkoisen tuhca/ pyhittä saastaiset lihalliseen puhtauteen: Cuinga paljo enemmän Christuxen weri/ joca idzens ilman caiketa wiata/ ijancaickisen Hengen cautta Jumalalle uhrannut on/ puhdistaxens meidän omantunnon cuolewaisista töistä/ eläwätä Jumalata palweleman? Ja sentähden on hän myös Uden Testamendin wälimies/ että ne jotca cudzutut owat/ sen luwatun ijancaickisen perimisen saisit/ että hänen cuolemans sijnä wälillä käwi/ joca on nijstä ylidzekäymisist lunastuxexi tapahtunut/ cuin endisen Testamendin alla olit. Sillä cusa Testamenti on/ sijnä pitä myös hänen cuolemans oleman/ joca Testamendin teki: Sillä/ cuolemalla Testamenti wahwistetan/ joca ei ole nijn cauwan wahwa/ cuin se elä joca sen teki. Sentähden ei se endinengän weretä säättö: Sillä cosca Moses oli puhunut caikelle Canssalle jocaidzen käskyn Lain jälkeen/ otti hän wasickain ja cauristen werta weden cansa/ ja Purpura willoja/ ja Isoppia/ ja prijscotti sekä Ramatun/ että caiken Canssan/ ja sanoi: Tämä on se Testamendin weri/

EPISTOLA EPHEREIN TYGÖ

cuin Jumala teille käskenyt on. Ja sen Majan/ ja caicki sen Jumalan palweluxen astiat/ prijscotti hän myös werellä. Ja caicki läHes werellä Lain jälkeen puhdistetan/ ja paidzi weren wuodatust/ ei yhtän andexiandamust tapahdu. Nijn sijs tarwitan/ että taiwallisten cuwat/ sencaltaisilla puhdistetan: mutta idze taiwalliset pitä paremmilla uhreilla puhdistettaman/ cuin ne olit. Sillä ei Christus mennyt käsillä tehtyn Pyhään (jotca totisten cuwat owat) Waan hän meni taiwalliseen/ että hän Jumalan caswon edes meidän tähtem ilmestyis. Ei/ että hänen piti usemmin idzens uhraman/ nijncuin ylimmäinen Pappi jocawuosi meni muucalaisella werellä Pyhään/ Muutoin olis hänen usemmin tullut jo mailman algusta kärsiä. Mutta mailman lopulla on hän oman vhrins cautta ilmestynyt syndein poispanemisexi. Ja nijncuin caickein ihmisten pitä wihdoin cuoleman/ mutta sen jälkeen Duomio: Nijn on myös Christus wihdoin uhrattu monen sydejä poisottaman. Mutta toisella haawalla on hän ilman synnitä ilmestywä/ nijlle jotca händä odottawat/ autuudexi.

Sillä/ Lailla on tulewaisten tawarain warjo/ ja idze hywyden olendo. Jocawuosi pitä yhtäläistä uhria uhrattaman/ ja ei ne taida nijtä täydellisexi tehdä jotca uhrawat. Muutoin olis uhramast lacattu/ jos ei nijllä jotca uhrasit/ synneist sillen omatundo olis/ cosca he wihdoin puhdistetut owat. Waan sillä tapahtu ainoastans jocawuosi synnin muistuttamus. Sillä mahdotoin on härkäin ja cauristen weren cautta sydejä poisotta. Sentähden/ cosca hän mailmaan tuli/ sanoi hän: Uhria ja lahja et sinä tahtonut/ mutta ruumin olet sinä minulle walmistanut/ Polttouhrit ja syndiuhrit ei ole sinun mieleidzes. Nijn minä sanoin: Cadzo/ minä tulen/ Ramatus on lijatengin minusta kirjoitettu: että minun pitä tekemän sinun tahtos Jumala. Nijncuin hän ennen sanoi: Uhria ja lahja/ polttouhria ja syndiuhria et sinä tahtonut/ ei myös ne sinulle kelwannet (jotca Lain jälkeen uhratan) Nijn hän myös sanoi: Cadzo/ minä tulen tekemän Jumala sinun tahtos. Sijnä hän poisotta endisen/ että hän toisen panis/ Jonga tahdon cautta me wihdoin pyhitetyt olemma/ Jesuxen Christuxen ruumin uhramisella. Ja jocainen Pappi on siihen pandu/ että hänen jocapäiwä

EPISTOLA EPHEREIN TYGÖ

Jumalan palvelusta tekemän pitä/ ja useimmin yhtäläistä uhria uhraman/ jotca ei coscan woi syndejä poisotta. Mutta cosca tämä oli yhden ijancaickisest kelpawan uhrin syndein tähden uhrannut/ istu hän nyt Jumalan oikialla kädellä/ Ja odotta sitä/ että hänen wihollisens pannan hänen jalcains astinlaudaxi. Sillä yhdellä uhrilla/ on hän ijancaickisest täydellisexi tehnyt ne jotca pyhitetän. Sen todista myös meille idze Pyhä Hengi/ sanoden: Tämä on se Testamenti/ jonga minä tahdon heille tehdä nijden päiwäin jälkeen/ sano HERra: Minä tahdon anda minun Lakini heidän sydämijns/ ja heidän mielijns minä ne kirjoitan. Ja heidän syndejäns ja wääryttäns en minä enämbi tahdo muista. Mutta cusa näiden andexi andamus on/ sijnä ei sillen uhria syndein edestä ole. ETtä sijs meillä/ rackat weljet/ on wapaus mennä Pyhään/ Jesuxen weren cautta/ Jonga hän meille on walmistanut udexi ja eläwäxi tiexi/ esiripun cautta/ se on/ hänen lihans cautta/ Ja meillä on yxi suuri Pappi/ Jumalan huonen haldia/ Nijn käykäm hänen tygöns totisella sydämellä/ täydellä uscolla/ prijscotetut meidän sydämisäm/ ja päästetyt pahasta omasta tunnosta/ ja pestyllä ruumilla puhtalla wedellä/ Ja pitäkäm horjumatoin toiwon tunnustus: Sillä hän on uscollinen/ joca ne lupais. Ja ottacam waari toinen toisestam/ että me ahkeroidzem meitäm rackauteen ja hywijn töihin/ Ei ylönandain yhteistä Seuracunda. Nijn cuin muutamain tapa on/ waan neuwocat teitän keskenän/ sitä enämmin cuin te näette sen päiwän läHes tywän. Sillä jos me ehdollam sijtte syndiä teem cuin me olemma totuden tundoon tullet/ nijn ei meillä ole enä yhtän uhria syndein edestä/ Waan hirmuinen Duomion odotus/ ja tulen kijwaus/ joca wastahacoiset syöpä on. Jos jocu Mosexen Lain ricko/ hänen pitä ilman armota cuoleman/ cahden/ taicka colmen todistajan cautta. Cuinga paljo enämmän rangaistuxen te luuletta sen ansainnen/ joca Jumalan Pojan jalgoilla talla/ ja Testamendin weren saastutta/ jonga cautta hän pyhitetty on/ ja armon Henge pilcka? Sillä me tunnemme hänen/ joca sanoi: Minun on costo/ minä tahdon costa/ (sano HERra) Ja taas/ HERra on Canssans duomidzewa. Hirmuinen on langeta eläwän Jumalan käsijn. MUistacat sijs endisiä päiwiä/ joina te walistetut olitta/ ja kärkeitte monein waiwain

EPISTOLA EPHEREIN TYGÖ

kilwoituxen: Puolittain silloin/ cosca te sekä pilckain että tuscain cautta caikille ihmexi olitta: Puolittain cosca te nijden cansa osalliset olitta/ joiden käsi myös nijn käwi. Sillä te oletta nijstä waiwoista/ jotca minun siteistäni tapahtuit/ osalliset ollet. Ja teidän hywyden raatelemisen oletta te ilolla kärsinet. Tieten että teillä on parambi ja pysywäisembi tawara Taiwais. Älkät sijs poisheittäkö teidän uscallustan/ jolla suuri palcan maxo on. Sillä kärsimys on teille tarpellinen/ täyttäxenne Jumalan tahtoa/ että te lupauxen saisitta. Sillä wähän hetken perästä tule se/ joca tulewa on/ ja ei wijwyttele. Mutta wanhurscas elä uscostans/ ja joca wälttä/ hänehen en minä mielisty. Mutta en me nijstä ole/ jotca heidäns cadotuxeen wälttäwät/ waan nijstä/ jotca uscowat/ ja sieluns tallelle saattawat.

MUtta vsco on wahwa uscallus nijhin joita toiwotan/ ja ei näkymättömistä epäile. Sen cautta owat wanhemmat todistuxen saanet. Uscon cautta me ymmärrämme/ että mailma on Jumalan sanan cautta walmistettu/ ja että caicki cuin me näemme/ ne owat tyhjämästä tehdyt. Uscon cautta Abel uhras Jumalalle suuremman uhrin cuin Cain/ jonga cautta hän sai todistuxen/ että hän oli wanhurscas/ cosca Jumala hänen lahjoistans todistuxen cannoi/ ja sen cautta hän wielä puhu/ waicka hän cuollut on. Uscon cautta Enoch otettin pois/ ettei hän cuolemata nähnyt. Ja ei ole löytty/ että Jumala hänen poisotti. Sillä ennencuin hän poisotettin/ oli hänellä todistus/ että hän kelpais Jumalalle. Sillä ilman uscota on mahdotoin kelwata Jumalalle. Sillä joca Jumalan tygö tulla tahto/ sen pitä uscoman/ että Jumala on nijden costaja/ jotca händä edziwät. Uscon cautta on Noe Jumalata cunnioittanut/ ja Arkin walmistanut/ huonens terweydexi/ cosca hän sai Jumalan käskyn/ nijstä cuin ei näkynet/ jonga cautta hän mailman duomidzi/ ja on perinyt sen wanhurscauden/ joca uscon cautta tule. UScon cautta tuli Abraham cuuliaisexi/ cosca hän cudzuttin menemän sijhen maahan jonga hän oli periwä/ ja hän meni/ eikä tiennyt/ cuhunga hän tulewa oli. Uscon cautta oli hän muucalainen luwatusa maasa/ nijncuin wieralla maalla/ ja asui majoisa Isaachin ja Jacobin lupauxen cansaperillisten cansa. Sillä hän oli odottanut sitä Caupungita/ jolla perustus oli/ jonga rakendaja ja luoja on Jumala.

EPISTOLA EPHEREIN TYGÖ

Uscon cautta myös Saara sai woiman sijttäxens/ ja synnytti jälken hänen ikäns ajan: Sillä hän piti sen uscollisna/ joca sen hänelle luwannut oli. Sentähden myös yhdestä/ waicka cuolewaisesta ruumista/ synnyit monda: nijncuin tähtiä on Taiwasa/ ja nijncuin sanda meren rannasa/ joca epulucuiinen on. Nämät caicki owat uscosa cuollet/ ja ei ole nijstä lupauxista saanet/ waan ainoastans taamba nähnet/ ja cuitengin nijhin turwannet/ ja hywin tydyit ja tunnustit/ että he wierat ja muucalaiset maan päällä olit. Sillä ne cuin näin sanowat/ he osottawat heidäns yhtä Isän maata edziwän. Ja jos he sijtte muistanet olisit/ custa he lähtenet olit/ olis heillä kyllä aica palaita ollut. Mutta he pyytäwät parambata/ se on/ taiwallista. Sentähden ei Jumalacan häpe cudzutta heidän Jumalaxens: joca heille yhden Caupungin walmistanut on. Uscon cautta uhrais Abraham Isaachin/ cosca hän kiusattin/ ja uhrais ainocaisens/ cosca hän jo oli lupauxet saanut/ Josta sanottu oli: Isaachis cudzutan sinulle siemen. Ja ajatteli: Jumala woi cuolleistakin herättä/ josta hän myös hänen cuwaxi otti. Uscon cautta siunais Isaac tulewaisista asioista Jacobit ja Esaut. Uscon cautta siunais Jacob cuollesans molemmat Josephin pojat/ ja cumarsi hänen sauwans pään päälle. Uscon cautta puhui Joseph cuollesans Israelin lasten lähtemisest/ ja andoi käskyn hänen luistans. Uscon cautta Moses/ cosca hän syndynyt oli/ salattin colme Cuucautta hänen wanhemmildans/ että he näit/ cuinga caunis poicainen hän oli/ ja ei peljännet Cuningan haastoa. Uscon cautta Moses/ cosca hän jo suurexi tuli/ kielsi cudzutta idzens sillen Pharaon tyttären pojaxi. Ja walidzi paljo parammaxi kärsiä waiwa Jumalan joucon cansa/ cuin ajallista tarwetta synnisä nautita. Ja luki suuremmaxi rickaudexi Christuxen pilcan/ cuin Egyptin tawarat: sillä hän cadzoi palcan maxo. Uscon cautta jätti hän Egyptin/ ja ei peljännyt Cuningan hirmuisutta: sillä hän rippui hänes/ jota ei hän nähnyt/ nijncuin hän jo olis hänen nähnyt. Uscon cautta piti hän Pääsiäistä/ ja weren wuodatusta/ ettei se joca esicoiset tappoi/ olis ruwennut heihin. Uscon cautta käwit ne punaisen meren läpidze/ nijncuin cuiwa maata myöden/ jota myös Egyptiläiset coettelit/ ja uppoisit. Uscon cautta Jerichon muurit langeisit/ cosca nijtä seidzemen päiwä

EPISTOLA EPHEREIN TYGÖ

ympäriinsäytin. Uscon kautta ei portto Rahab hukkunut uskomattomien
syyksien/ koska hän väkijoukko rauhallisesta huoneesta korjasi. Mitä siis minun pitää
enemmän puhua? aivan tulin minulle lyhyeksi/ jos minun pitäisi luetella/
Gedeonin/ Barakin/ Samsonin/ Jephthan/ Dawidista/ Samuelin/ ja
Prophetaista. Jotkut uscon kautta ovat Waldacunnat voittaneet/ tehneet
vanhurskautta/ saaneet lupauksia/ tukinnet Lejonein suut/ Sammuttaneet tulen
voiman/ välttäneet miehen terän/ ovat väkivallasta heikoudesta tulleet/
ovat voimallisesti sodassa tulleet/ ovat lyöneet muukalaiset sotaväet. Waimot
ovat heidän kuollessaan/ ylösnousemisesta jälkensä saaneet. Mutta muut ovat
särjetyt/ ja lunastuksen hyljänneet/ että heidän paremman ylösnousemisen
saamisen piti. Muutamat taas ovat pilkkoja ja haavoja kärsineet/ ja vielä
sijttekin vangituneet ja tornit. He ovat kiivitetyt/ rikki haatut/ läpikäytyt
miehenä surmatut/ he ovat ympäriinsä vaurioitaneet lammasien ja ihmisten
nauhoja/ ovat olleet köyhät/ ahdistetut/ vaurioitaneet. Joille maailma oli
mahdoton/ ja ovat radollisuudessa vaurioitaneet/ korvauksia/ vuorilla/ maan
rotkoissa/ ja maan kuopissa/ Ja kaikki nämät ovat uscon kautta todistuksen
ansainneet/ eikä saaneet lupauksia/ Että Jumala on jotakin paremmin meille
edessä ollut/ ettei he ilman meitä täydellisesti tulleet olis.

Sentähden myös me/ että meillä on näin suuri todistusten joukko meidän
ympäriinsäytin/ niin poisjääminen syndi/ joka aina meihin tarttu ja hitaasti tekee/ ja
juoskain kärsimisen kautta siinä kilvoituksessa/ kuin meidän eteen pandu on/
Ja kaduimme Jesuksen/ uscon alustajan ja päättäjän päälle. Joka/ koska hän olis
kyllä tainnut iloita/ kärsi ristillä/ ja ei totellut pilkka/ ja nyt istu oikealla
kädellä Jumalan istuimella. Muistat häntä/ joka senkaltaisen
vastahakoisuuden on synneisillä idästä vastansä kärsinyt/ ettet te väsy teidän
mielisän ja lacka. Sillä et te ole vielä/ haman weren asti kilvoitellen/ syndiä
vastan olleet/ Ja te olette jo unhottaneet sen usallisuuden/ josta hän teille
niin kuin lapsillensa puhui: Minun poikani/ älä ylökadzo HERran rangaistusta/
ja älä näänny koskasin häntä rangaistan. Sillä jota HERra rakastaa/ sitä hän
myös rangaistaa. Mutta josta poika hän piexä/ kuin hän korjasi. Jos te sen
rangaistuksen kärsitte/ niin Jumala taridze teille idästä/ niin kuin lapsillensa:

EPISTOLA EPHEREIN TYGÖ

Sillä cuca on se poica/ jota ei Isä rangaise? Mutta jos te oletta ilman rangaistusta/ josta caicki owat osalliset ollet/ nijn te oletta äpärät ja ette lapset. Ja cosca meillä owat lihalliset Isät ollet rangaidziana/ nijn me olemma nijtä cawahtanet/ eikö meidän sijs paljo enämmin pidä sille hengelliselle Isälle alammaiset oleman/ että me eläisimme? Ja ne tosin owat meitä rangaisnet harwoina päiwinä heidän luulons jälkeen/ mutta tämä rangaise meitä meidän tarpexem/ että hän meille pyhydens jacais. Mutta cosca caickinainen rangaistus käsis on/ nijn ei se ole meille iloxi/ waan murhexi/ mutta sijtte anda hän rauhallisen wanhurscauden hedelmän nijlle jotca sijnä harjoitetut owat. SEntähden ojetcat teidän joutilat kätenne/ ja wäsynet polwenne/ Ja astucat wilpittömät askelet teidän jalgoillan/ ettei jocu combastuis nijncuin onduwa/ waan paljo enämmin terwexi tulis. Noudattacat rauha caickein cansa ja pyhyttä/ paidzi joita ei yxikän saa HERra nähdä. Ja ottacat waari/ ettei jocu Jumalan Armoa unhodais/ ettei joscus caswais jocu carwas juuri/ jotacuta wastahacoisutta tekemän/ ja monda sen cautta tulisit saastutetuxi. Ettei jocu olis salawuoteinen eli jumalatoimijncuin Esau/ joca yhden arian tähden myi pois esicoisudens oikeuden. Sillä te tiedätte/ että cosca hän sitte tahdoi oikeudella periä perindö siunausta/ tuli hän hyljätyxi: sillä ei hän löynnyt yhtän parannuxen sia/ waicka hän sitä kyneleillä edzei. Sillä et te ole käynet sen wuoren tygö/ johon ruweta saa/ ja tulesta paloi/ et te myös käynet siihen syngeyteen ja pimeyteen/ ja sen hirmuisen ilman tygö/ Sen Basunan helinän ja sanain änen tygö/ jota ne jotca sen cuulit cartit/ anoin ettei se sana pitänyt heille millän muoto sanottaman. Sillä ei he woinet kärsiä nijtä cuin sijnä sanottin/ ja jos jocu peto siihen wuoren sattui/ nijn sen piti kiwitettämän/ eli nuolilla ammuttaman läpidze. Nijn hirmuinen sen näky oli/ että Moseskin sanoi: minä olen hämmästyxis/ ja wapisen. Waan te oletta käynet Sionin wuoren tygö/ sen elävän Jumalan Caupungin tygö/ taiwallisen Jerusalemin tygö/ ja monen tuhannen Engelitten joucon tygö/ Ja esicoisten Seuracunnan tygö/ jotca Taiwaisa kirjoitetut owat/ ja Jumalan/ caickein Duomarin tygö/ ja täydellisten wanhurscasten Hengein tygö/ Ja Uden Testamendin wälimiehen

EPISTOLA EPHEREIN TYGÖ

Jesuxen tygö/ ja sen prijscotus weren tygö/ joca parembita puhu cuin Abelin weri. CADzocat/ ettet te händä ylöncadzo/ joca teidän cansan puhu: sillä jos ei ne heitäns wälttänet hänestä/ joca maan päällä puhui/ jotca carttelit: Paljo vähemmin me/ jos me sitä pyydämme cartta/ Joca Taiwasta puhu/ jonga äni silloin maata järisti. Mutta nyt hän lupa ja sano: wielä minä nytkin kerran tahdon järistä/ en ainoastans maata/ mutta myös Taiwasta. Mutta cosca hän sano: wielä kerran tahto hän osotta/ että ne järisewäiset pitä muutettaman/ nijncuin sekin joca rakettu on/ että ne järisemättömät pysyisit. Sentähden saamme me sen waldacunnan joca ei järistä taida/ meillä on Armo/ jonga cautta me Jumalata palwelemme/ hänen mielens noutexi/ siweydellä ja pelgolla. Sillä meidän Jumalam on culuttawainen tuli.

PYSykät wahwana weljellises rackaudes. Huonesen ottamist älkät unhottaco: Silläs sen cautta owat muutamat tietämät Engelitkin huonesens ottanet. Muistacat sidotuita/ nijncuin te heidän cansans sidotut olisitta/ ja nijtä jotca murhetta kärsiwät/ nijncuin te idze wielä lihasa olisitta. Awioskäsky pitä cunnialisest caickein seas pidettämän/ ja Awio wuode saastatoinna. Mutta huorintekiät ja salawuoteiset Jumala duomidze. Teidän menon olcon ilman ahneutta/ ja tytykät nijhin cuin teillä on: Sillä hän on sanonut: en minä sinua ylönanna/ engä unhoda. Nijn että me rohkemme sanoa: HERra on minun auttajan/ ja en minä pelkä mitä ihminen minulle tekis. Muistacat teidän Opettaitan/ jotca teille Jumalan sana puhunet owat/ joiden uscoa te seuracat/ ja ottacat waari/ millinen loppu heidän menollans oli. JEsus Christus/ eilein ja tänäpä/ ja se on myös ijancaickisest. Älkät andaco teidän wietellä moninaisilla ja muucalaisilla opetuxilla. Sillä se on hywä että sydän wahwistu Armolla ja ei rualla/ joista ei ne mitän hyötynet jotca nijsä waelsit. Meillä on Altari/ josta ei ole nijden lupa syödä jotca majasa palwelewat: Sillä cuiden eläinden weren ylimmäinen Pappi wie Pyhään/ syndein edestä/ nijden ruumit ulcona Leiristä poldetan. Sentähden myös Jesus/ että hän oli pyhittäwä Canssan/ hänen omalla werelläns/ on hän ulcona portista kärsinyt. Nijn mengäm sijs hänen tygöns ulos Leiristä/ candain hänen pilckans. Sillä ei meillä täsä ole pysyväistä Caupungita/ waan tulewaista me edzimmä. Nijn

EPISTOLA EPHEREIN TYGÖ

uhratcam sijs aina Jumalalle kijtosuhri hänen cauttans/ se on/ huulden hedelmä/ jotca hänen nimens tunnustawat. Älkät myös hywin tekemist ja jacamist unhottaco: sillä sencaltaiset uhrin lepyttävät Jumalan. Olcat teidän Opettaillen cuuliaiset/ ja seuratcat heitä: sillä he walwowat teidän sielujan/ nijncuin ne jotca lugun nijstä tekemän pitä/ että he sen ilolla tekisit/ ja ei huocauxella: sillä ei se ole teille tarpellinen. Rucoilcat meidän edestäm. Se on meidän uscalluxem/ että meillä on hywä omatundo/ ja että me ahkeroidzemma pitä hywä menoa caickein seas. Mutta enimmitten minä neuwon teidän näitä tekemän/ että minä sitä pikemmin teidän tygönne tulisin. Mutta rauhan Jumala/ joca on cuolleista jällens tuottanut/ sen suuren lammasten paimenen/ ijancaickisen Testamendin weren cautta/ meidän HERran Jesuxen. Joca teidän caikesa hywäsä työsä toimellisexi tehkön/ tekemän hänen tahtons/ ja saattacon teisä mitä hänen edesäns otollinen on/ Jesuxen Christuxen cautta/ jolle olcon cunnia ijancaickisest ijancaickiseen/ Amen. Minä neuwon teitä (rackat weljeni) ottacat tämä neuwon sana hywäxi: sillä minä olen lyhykäisest teille kirjoittanut. Tietkät että meidän weljem Timotheus on pääsnyt/ jonga cansa/ jos hän pian tule/ minä tahdon teitä nähdä. Terwettäkät caickia teidän Opettaitan ja caickia Pyhiä. Teitä terwettävät weljet Italiasta. Armo olcon caickein teidän cansan/ Amen. Kirjoitettu Italiast Timotheuxen cansa.

P. Petarin edellinen Epistola

PEtari Jesuxen Christuxen Apostoli. Walituille oudoille hajalla asuwaisille Pontos/ Galatias/ Cappadocias/ Asias ja Bithynias/ Isän Jumalan aiwoituxen jälken/ Hengen pyhityxen cautta/ cuuliaisuteen ja Jesuxen Christuxen weren prijscottamiseen. Jumala andacon teille suuren Armon ja Rauhan. Kijtetty olcon Jumala ja meidän HERran Jesuxen Christuxen Isä/ joca meitä suurest laupiudestans on synnyttännyt jällens/ elävään toiwohon/ Jesuxen Christuxen ylösousemisen cautta cuolleista/ Catomattomaan/ puhtaseen ja

P. PETARIN EDELLINEN EPISTOLA

turmelemattomaan perindöön/ joca Taiwahas teitä warten tähdelle pandu on/ Jotca Jumalan wäellä/ uscon cautta autuuteen kätketän/ joca sitäwarten walmistettu on/ Että se wijmeisellä ajalla ilmei tulis/ josa te saatte iloita/ te/ joita nyt wähä aica (jos tapahtu) moninaisilla kiusauxilla waiwatan/ Että teidän uscon wilpittömäxi ja paljo callimaxi löyttäisin/ cuin catowa culda (joca tulesa coetellan) kijtoxexi/ ylistyxexi ja cunniaxi/ silloin cosca Jesus Christus ilmandu/ Jota te racastatte/ waicka et te händä näe/ jonga päälle te myös uscotta/ ehket te händä näe/ nijn te cuitengin saatte iloita sanomattomalla ja cunnialisella ilolla/ Ja käsitätte teidän usconna lopun/ nimittäin/ sieluin autuuden. JOta autuutta owat Prophetat edzinet ja tutkinet/ jotca tulewaista armo teille ennustanet owat/ Ja owat tutkinet/ cosca taicka mingäcaltaisella ajalla Christuxen Hengi ilmoitti/ joca heisä oli/ ja oli jo ennen todistanut sijtä waiwasta/ cuin Christuxes on/ ja sijtä cunniasta cuin sen jälkeen tapahtuwa oli/ Joille se ilmoitettukin oli. Sillä ei he idze heitäns/ sen cautta palwellet/ waan meitä/ jotca nyt teille nijden cautta julistetut owat/ cuin teille Evangeliumi Saarnannet owat/ Pyhän Hengen cautta Taiwasta lähetetyn/ jota Engelitkin nähdä ikäwöidzewät. SEntähden wyöttäkät teidän mielenne cupet/ ja olcat raitit/ ja pangat teidän täydellinen toiwon sijhen armohon/ cuin teille Jesuxen Christuxen ilmestyxen cautta taritan/ nijncuin cuuliaiset lapset. Ja älkät asettaco teidän nijncuin ennen/ cosca te tyhmydes himoisa elittä. Waan sen jälkeen joca teitä cudzunut on/ ja on pyhä/ olcat te myös pyhät caikisa teidän menoisan. Sillä kirjoitettu on: Teidän pitä pyhät oleman. Ja että te rucoilleta sitä Isä/ joca duomidze cugin töidens jälkeen/ ilman ihmisten muodon cadzomista/ nijn cadzocat/ että te teidän radollisudesan pelgosa waellaisitte. Ja tietkät ettet te ole catowaisella cullalla eli hopialla lunastetut/ teidän turhasta menostan/ jonga te Isäin säädystä saitte/ Waan callilla Christuxen werellä/ nijncuin wiattoman ja puhtan Caridzan/ Joca tosin jo ennen oli aiwoittu cuin mailman perustuscan pandu oli/ mutta ilmoitettu wijmeisinä aicoina teidän tähten/ jotca hänen cauttans uscotte Jumalan päälle/ Joca hänen cuolleista herättänyt on/ ja hänelle sen cunnian andoi/ että teille olis vsco ja toiwon

P. PETARIN EDELLINEN EPISTOLA

Jumalan päälle. Ja tehkät puhtaxi teidän sielunna totuden cuuliaisudes/
Hengen cautta/ weljelliseen rackauteen/ joca wilpitöin olis/ ja olcat keskenän
palawaises rackaudes/ puhtasta sydämestä/ Nijn cuin ne jotca jäl lens
syndynet owat/ ei catowaisesta/ waan catomattomasta siemenestä/
nimittäin/ eläwästä Jumalan sanasta/ joca ijancaickisest pysy. Sillä caicki liha
on nijncuin ruoho/ ja caicki ihmisen cunnia/ nijncuin ruohon cuckaiset.
Ruoho on poiscuiwanut/ ja cuckaiset lacastunet. Mutta HERran sana pysy
ijancaickisest. Ja se on se sana/ joca teidän seasan Saarnattu on.
Nijn pois pangat nyt caicki pahuus ja caicki petos/ ja ulcocullaisus ja cateus/
ja caicki panetus. Ja halaitcat selkiätä järjellistä riesca/ nijncuin äsken
syndynet lapsucaiset/ että te sen cautta caswaisitte. Jos te muutoin
maistanet oletta/ että HERra on suloinen/ Jonga tygö te myös tullet oletta/
nijncuin eläwän kiwen tygö/ joca ihmisildä hyljätty on/ mutta Jumalalda on
hän walittu ja callis. Ja myös te/ nijncuin eläwät kiwet raketcat teidän
hengellisexi huonexi/ ja pyhäxi Pappiudexi uhraman hengellisiä uhreja/ jotca
Jumalalle/ Jesuxen Christuxen cautta otolliset olisit. SEntähden on myös
Ramatus: Cadzo/ minä panen Zionihin walitun callin culmakiwen/ joca usco
hänen päällens/ ei hän tule häpiään. Teille jotca nyt uscotte/ on hän callis:
mutta uscottomille (on se kiwi jonga rakendajat hyljännet owat/ ja on
culmakiwexi tullut) On hän louckauskiwexi/ ja pahennuxen callioxi/
nimittäin/ nijlle jotca idzens sanaan louckawat/ ja ei sitä usco/ johonga he
asetetut olit. MUtta te oletta walittu sucu/ Cuningalinen Pappius/ pyhä
Canssa/ erinomaisuden Canssa/ ilmoittaman sen woima/ joca teitä
pimeydestä hänen ihmelliseen walkeuteens cudzunut on. Te jotca et muinen
Canssa ollet/ mutta nyt te oletta Jumalan Canssa. Ja te jotca et muinen
Armosa ollet/ mutta nyt te Armosa oletta. RAckat weljet/ minä neuwon
teitä/ nijncuin oudoja ja muucalaisia/ wälttäkät lihallisia himoja/ jotca
sotiwat sielua watan. Ja pitäkät hywä meno pacanain seas/ että ne jotca
teitä panettelewat/ nijncuin pahointekijtä/ tundisit teidän/ teidän hywistä
töistä/ ja kijttäisit Jumalata sinä päiwänä/ jona hän caicki julista. SEntähden
olcat alammaiset caikille ihmisille/ ja säädyille/ HERran tähden/ olisco se

P. PETARIN EDELLINEN EPISTOLA

Cuningalle/ nijncuin ylimmäiselle/ taicka Päämiehille/ Nijncuin nijlle jotca häneldä lähetetyt owat/ pahointekijlle rangaistuxexi/ ja hurscaille kijtoxexi. Sillä se on Jumalan tahto/ että te hywällä työllä tukidzetta hulluin ja tyhmäin ihmisten suun. Nijncuin wapat/ ja ei nijn että se wapaus olis nijncuin pahuden peitos/ waan nijncuin Jumalan palweliat. Olcat cunnialiset jocaista wastan. Racastacat weljiä/ peljätkät Jumalata/ cunnioittacat Cuningasta. TE palweliat/ olcat alammaiset caikella pelgolla teidän Isännillen/ ei ainoastans hywille ja siwiöille/ waan myös tuimille. Sillä se on armo/ jos jocu omantundons tähden Jumalan tygö waiwa kärsi/ ja syyttömäst kärsi/ Sillä mikä kijtos se on/ jos te pahain tecoinne tähden piestän/ ja te kärsitte? Mutta cosca te hywin teette/ ja cuitengin waiwatan ja te sen kärsitte/ nijn se on armo Jumalan edes. Sillä sitä warten oletta te cudzutut/ että Christus myös kärsei meidän edestäm/ ja jätti meille cuwan/ että teidän pitä hänen askeleitans noudattaman. Joca ei yhtän syndiä tehnyt/ eikä yhtän petosta ole hänen suustans löytty. Joca ei kironnut cosca hän kirottin/ ei uhgannut cosca hän kärsei/ mutta andoi hänelle coston/ joca oikein duomidze. Joca meidän syndimme idze uhrais omas ruumisans puun päällä/ että me synneistä poiscuollet eläisimme wanhurscaudelle. Jonga haawain cautta te oletta terwexi tullet: Sillä te olitta nijncuin exywäiset lambat/ waan nyt te oletta palainnet/ teidän sieluin Paimenen ja Pispän tygö.

OLcan waimot myös miehillens alammaiset/ että nekin jotca ei sana usco/ waimoin tawoist ilman sanata woitetuxi tulisit/ Cosca he teidän puhtan menon näkewät/ pelgosa. Joidenga caunistus ei pidä olemän ulconaisis hiusten palmicois/ ja cullan ymbärins ripustamises/ eli waattein pugusa. Waan jos se salainen ihminen on ilman wiata sydämes/ lakialla ja hiljaisella hengellä/ se on callis Jumalan silmäin edes. Sillä näin owat pyhätkin waimot muinen heidäns caunistanet/ jotca toiwons panit Jumalan päälle/ ja olit miehillens alemmaiset. Nijncuin Sara oli Abrahamille cuuliainen/ ja cudzui hänen Herraxens. Jonga tyttärixi tekin tullet oletta/ jos te hywin teettä/ ja pelkämät oletta. TE miehet myös/ asucat heidän cansans taidolla/ ja andacat waimolliselle nijncuin heicommalle astialle hänen cunnians/ nijncuin myös

P. PETARIN EDELLINEN EPISTOLA

elämän armon cansaperillisille/ ettei teidän rucouxen estetyxi tulis. Mutta wijmein olcat caicki yximieliset/ ynnäkärsiwäiset/ pitäin weljellistä rackautta keskenän/ laupiat/ ystäwäiset/ Ei costain paha pahalla/ eikä kirouxella kirousta/ waan paremmin siunatcat/ tieten että te oletta cudzutut siunausta perimän. Sillä/ joca elä tahto/ ja hywiä päiwiä nähdä/ hän hillitkän kielens paha puhumast/ ja huulens petoxesta. Hän wälttäkän paha/ ja tehkän hywä. Hän edzikän rauha/ ja noudattacan sitä. Sillä HERran silmät owat wanhurscasten päälle/ hänen corwans heidän rucouxisans. Mutta HERran caswo on pahointekiäin päälle. Ja cuca wahingoitta/ jos te hywä pyydätte? Ja/ jos te wielä oikiudengin tähden kärsisitte/ nijn te cuitengin autuat oletta. Mutta älkät peljätkö heidän vaatimistans/ älkät myös heitä hämmästykö. Mutta pyhittäkät HERra Jumala teidän sydämisän. Olcat myös aina walmit wastaman jocaista/ cuin teidän toiwonne perustusta tutkistele/ joca teisä on hiljaisudella ja pelgolla/ ja pitäkät hywä omatundo/ että ne jotca teitä panettelewat/ nijncuin pahantekijtä/ häpeisit/ että he owat teidän hywän menonna Christuxen häwäisnet. Sillä se on parambi (jos Jumalan tahto nijn on) että te hywän työn tähden kärsitte/ cuin pahan. Sillä Christus myös kärkei meidän syndeimme tähden/ hurscas wääräin edestä/ että hän meitä Jumalalle uhrais/ joca lihan cautta cuoletettin/ mutta Hengen cautta eläwäxi tehty. Josa hän myös poismeni/ ja Saarnais fangituille hengille/ Jotca ei silloin usconet/ cosca Jumala Noen aicana odotti ja kärsiwäinen oli/ cosca Arcki walmistettin/ josa harwat (se on/ cahdexan sielua) weden cautta päästetyxi tulit/ Se nyt meitäkin Castesa autuaxi teke/ joca sitä awisti/ ei että lihan saastaisudet sillä pannan pois/ waan että se on hywän omantunnon lijtto/ Jumalan tykönä/ Jesuxen Christuxen ylösnousemisen cautta. Joca on Jumalan oikialle kädelle Taiwasen ylösmennyt/ ja hänelle owat Engelit/ ja wallat/ ja woimat alammaiset.

ETtä Christus lihasa meidän edestäm on kärsinyt/ nijn warustacat teitän sillä mielellä: Sillä joca lihasa kärsi/ se lacka synnistä/ Ettei hän sitä aica cuin hän lihasa edespäin on/ ihmisten himon jälken/ waan Jumalan tahdon jälken eläis. Sillä kyllä sijnä on/ että me culunen ajan elämäst culutimme pacanain

P. PETARIN EDELLINEN EPISTOLA

mielen jälkeen/ waeldaisam irtaudes/ himois/ juopumises/ ylönsyömises
lainomisis/ ja hirmuisis epäjumalden palweluxisa. He ihmettelewät/ ettet te
heidän cansans juoxe säädyttömäs hecuman menosa/ jotca teistä pahasti
puhuwat/ Nijden pitä lugun tekemän hänelle/ joca on walmis duomidzeman
eläwitä ja cuolleita: Sillä sitäwarten Evangelium cuolleillekin Saarnattu on/
että he duomitaisin ihmisten jälkeen lihasa: Mutta Hengesä he eläwät/
Jumalasa. Mutta nyt caickein loppu läHes ty. NIin olcat sijs raitit ja walpat
rucoileman/ mutta ennen caickia pitäkät palawa rackaus: Sillä rackaus peittä
paljo ricoxita. Olcat wierasten holhojat keskenän napisemata. Ja palwelcat
toinen toistan/ jocainen sillä lahjalla cuin hän saanut on/ nijncuin hywät
moninaisen Jumalan armon huonenhaldiat. Jos jocu puhu/ hän puhucan
nijncuin Jumalan sanoja. Jos jollakin on jocu wirca/ hän tehkän nijncuin sijtä
woimasta/ jonga Jumala anda. Että Jumala caikisa Jesuxen Christuxen cautta
cunnioitettaisin. Jolle olcon cunnia ja walda ijancaickisest ijancaickiseen/
Amen. MINun rackahani/ älkät oudoxuco sitä hellehtä (cuin teille tapahtu/
että teitä coetellan) nijncuin teille jotakin utta tapahduis/ Waan parammin
iloitcat/ että te Christuxen cansa kärsitte/ että tekin ajallans hänen cunnians
ilmestyxes iloidzsisitte ja riemuidzsisitte. Autuat oletta te/ jos teitä Christuxen
Nimen tähden pilcatan: Sillä se Hengi/ joca on cunnian ja Jumalan Hengi/
lewäjä teidän päällänne. Heildä hän pilcatan/ waan teildä hän cunnioitetan.
Älkän yxikän teistä kärsikö nijncuin murhaja eli waras/ taicka pahantekiä/ eli
nijncuin se joca toisen wircaan rupe. Mutta jos hän kärsi nijncuin Christitty/
älkön häwetkö/ waan kijttäkän Jumalata sen osan tähden. Sillä aica on/ että
duomion pitä Jumalan huonesta alcaman. Mutta jos se ensin meistä alca/
mingästä lopun ne saawat/ jotca ei Jumalan Evangeliumita usco? Ja jos
hurscas tuscalla wapaxi tule/ cusa sijtte jumalatoin ja syndinen näky?
Sentähden ne jotca Jumalan tahdon jälkeen kärsiwät/ andacan sieluns
nijncuin uscolliselle luojalle hywäin töiden cansa.

WANhoja Pappaja/ teidän seasan/ minä neuwon/ joca myös Pappi olen/ ja
Christuxen kärsimisen tunnustaja/ ja osallinen sijtä cunniasta joca ilmestywä
on. Caitcat Christuxen lauma/ joca teidän hallusan on/ ja pitäkät sijtä waari/

P. PETARIN EDELLINEN EPISTOLA

ei waaditut/ waan mielelliset/ ei turhan woiton tähden/ waan hywästä tahdosta/ Ei nijncuin Herrat Canssans päälle/ waan olcat laumalle opixi/ nijn te (ylimmäisen Paimenen ilmestyis) catomattoman cunnian Cruunun saatte. NIin myös te nuoret/ olcat wanhoille alammaiset. Olcat caicki toinen toisellenne alammaiset/ ja pitäkät teitänne kijndiäst nöyryteen/ sillä Jumala on coreita wastan. Mutta nöyrille hän anda armon. Nöyryttäkät sijs teitän Jumalan wäkewän käden ala: Että hän teitä ajallans corgotais/ caicki teidän murhen pangat hänen päällens: Sillä hän pitä murhen teistä. OLcat raitit ja walwocat: sillä teidän wihollisen Perkele ymbärinskäy/ nijncuin kiljuwa Lejon/ ja edzi kenen hän nielis. Sitä te wastan seisocat/ wahwat uscosa. Ja tietkät/ että ne waiwat tapahtuwat teidän weljillengin mailmasa. Mutta Jumala/ jolda caicki armo tule/ joca meitä on cudzunut ijancaickiseen cunniahans/ Christuxes Jesuxes/ teitä/ jotca wähän aica kärsitte/ walmista/ wahwista ja perusta. Sille olcon cunnia ja walda ijancaickisest ijancaickiseen/ Amen. Siluanuxen teidän uscollisen weljenne cansa (nijncuin minä luulen) olen minä teidän tygönne harwoilla sanoilla kirjoittanut/ neuwoden ja tunnustain/ että tämä on se oikia Jumalan armo/ josa te oletta. Terwettäwät teitä walitut Babylonias/ ja minun poican Marcus. Terwettäwät toinen toistan rackauden suun annolla: Rauha olcon teille caikille/ jotca Christuxes Jesuxes oletta/ Amen.

P. Petarin Toinen Epistola

Simon Petari Jesuxen Christuxen palwelia ja Apostoli. Nijlle jotca owat saanet meidän cansamme yhdencaltaisen uscon wanhurscaudes/ jonga meidän Jumalam/ ja wapahtajam Jesus Christus anda. Armo ja Rauha lisändykön teisä/ Jumalan ja meidän HERran Jesuxen Christuxen tundemisen cautta. ETtä hänen jumalinen wäkens meille caickinaiset (jotca elämän ja jumalisen menon sopiwat) on lahjoittanut/ hänen tundemisens cautta/ joca meitä hänen cunnians ja woimans tähden cudzunut on/ Joidenga cautta meille ne

P. PETARIN TOINEN EPISTOLA

callit ja suurimmat lupauxet lahjoitetut owat/ nimittäin/ että te nijden kautta Jumalan luonnosta osallisiksi tulisitte/ jos te katolaisen mailman himon wäldätte. Nijn ahkeroitkat/ teidän uskonne woima osottaman/ Ja woimasa toinda/ ja toimesa kohtulisutta ja kärsimistä/ ja kärsimises jumalisutta/ Ja jumalisudes weljellistä rackautta/ Ja weljellises rackaudes yhteistä rackautta. Sillä koska nämät täydellisest teisä owat/ nijni ei he teitä salli löyttyä joutilasna eli hedelmättöminä meidän HERran Jesuxen Christuxen tunnemises. Mutta jolla ei näitä ole/ hän on sokia/ ja coperoidze tietä kädelläns/ ja on unhottanut idzens ollen puhdistetun endisist synneistäns. Sentähden rackat weliet/ ahkeroitkat parammin sitä/ että te teidän cudzumisen ja walidzemisen wahwistaisitte. Sillä jos te sen tette/ nijni et te coscan combastu/ ja silläns teidän sallitan aldist sisällekäydä/ meidän HERran ja wapahtajan Jesuxen Christuxen ijancaickiseen waldacundan. Sentähden en minä tahdo unhotta teitä aina nijstä neuwoa/ waicka te tiedätte/ ja wahwistetut oletta tässä nykyisesä totuudesä: Sillä minä arwan sen kohtulisiksi/ nijncauwan cuin minä tässä majasa olen/ herättä teitä ja muistutta teille: Sillä minä tiedän/ että minun pitä pian tämän minun majani poispaneman/ nijncuin meidän HERra Jesus Christus minulle ilmoitti. Mutta minä tahdon ahkeroitkat/ että te nämät minun lähtemiseni jälkeen muistosa pidätte. Sillä emmä me ole kawaloita juttuja noudatellet/ teille tiettäwäxi tehdesäm meidän HERran Jesuxen Christuxen woima ja tulemista. Waan me olemma idze nähnet hänen cunnians/ Cosca hän Isäldä Jumalalda sai cunnian ja ylistyxen/ änen kautta/ joca hänelle näin sildä wäkewäldä Herraudelda tapahdui/ Tämä on minun racas Poican/ johon minä mielistyn. Ja tämän änen me cuulimma Taiwast/ koska me pyhällä wuorella hänen cansans olimma. Meillä on wahwa Prophetalinen sana/ ja te teettä hywin että te sijtä waarin otatte nijncuin kyntilästä joca pimeis walista/ nijncauwan cuin päiwä walkene/ ja Cointähti coitta teidän sydämisän. Ja se tule teidän ensin tietä/ ettei yxikän Prophetia Ramatusa tapahdu omasta selityxestä/ Sillä ei yxikän Prophetia ole wielä ihmisen tahdosta edestuoitu/ waan pyhät Jumalan ihmiset owat puhunet/ waicutetut Pyhäldä Hengeldä.

P. PETARIN TOINEN EPISTOLA

OLI myös wääriä Prophetaita Canssan seas/ nijncuin teidängin secan wääriä opettait tule/ jotca wahingoliset eriseurats tuowats/ ja kielläwät sen HERran joca heidän ostanut on/ saattain heillens nopian cadotuxen. Ja monda noudatta heidän hucutustans. Joiden cautta totuden tie pilcatan/ Ja ahneudest ajatetuilla sanoilla/ pitä heidän teitä cauppaman. Joiden Duomio ei sillen cauwan wijwy/ eikä cadotuxens maca. Sillä jos ei Jumala nijtä Engeleitä/ jotca syndiä teit/ armahtanut/ waan on pimeyden cahleilla helwettin syösnyt/ ja ylönannoit heidän Duomioon kätkettä. Ja ei ole armahtanut endistä mailmat/ waan wapahti Noen wanhurscauden Saarnajan idze cahdexandena/ ja toi wedenpaisumuxen jumalattoman mailman päälle. Ja on ne Caupungit Sodoman ja Gomorran tuhaxi tehnyt/ cukistanut ja cadottanut/ ja teki ne jumalattomille peljätyxexi/ jotca sijtte tulewat olit. Ja on pelastanut hurscan Lothin/ joca riettaisilda ihmisilda heidän haureudens menolla waiwattin. Sillä hän oli hurscas ja asui heidän seasans/ ja cuitengin sencaltaisia piti näkemän ja cuuleman/ he waiwaisit sitä hurscasta sielua jocapäiwä heidän wäärillä töilläns. HERra taita jumaliset kiusauxista pelasta/ mutta wäärät hän kätke Duomiopäiwän asti waiwatta. Mutta enimmäst ne jotca lihan jälkeen saastaisisa himoisa waeldawat/ ja Herrauden ylöncazowat/ tuimat/ tylyt/ jotca ei pelkä waldojacan pilcata. Waicka ne Engelit/ jotca wäes ja woimas suuremmat owat/ ei tahdo kärsiä tätä HERran pilcallista duomiota. Cuitengin owat he nijncuin tyhmät pedot/ jotca luonnostans kijnniotetta ja teurastetta syndynet owat. Pilckawat sitä jota ei he ymmärrä/ ja huckuwat heidän turmellus menoisans ja saawat wääryden palcan. He pitäwät sen hecumana/ että he ajallisis hercuis eläwät/ he owat ilkeydet ja pilcat/ He kerscawat teidän lahjoistan/ coreilewat teidän omillan/ ja heillä on silmät huorutta täynäns/ jotca ei salli heitäns synnistä torjua/ he haucuttelewat tygöns horjuwat sielut/ he owat heidän sydämens ahneudes ylönharjandunet/ kirottu Canssa/ Jotca ylönannoit oikian tien ja exyit/ he noudattawat Balaamin Bosorin pojan tietä/ joca wääryden palcka racasti. Mutta hän rangaistin hänen wäärydestäns/ myckä työjuhta puhui ihmisen änellä/ ja esti sen Prophetan hulluden. Ne owat wedettömät lähtet/ ja pilwet

P. PETARIN TOINEN EPISTOLA

jotca tuulispäädä ymbärins ajetan/ joille on kätkeyty syngiä pimeys
ijancaickisest. Sillä he puhuwat röykeitä sanoja/ jotca turhat owat/ ja
yllyttäwät tawattomuden cautta lihallsijn himoin nijtä jotca idze olisit
wältänet. Ja wielä nytkin exyxis waeldawat/ ja lupawat heille wapauden/
waicka he idze turmeluxen palweliat owat: sillä jolda jocu woitetan/ sen
palwelia hän myös on. Ja sijtte cuin he owat paennet mailman saastaisudest
HERran ja wapahtajan Jesuxen Christuxen tundemiseen/ nijn he cuitengin
heidäns nijhin kääriwät/ ja woitetan/ ja on heille wijmeinen pahemmaxi
tullut/ cuin ensimmäinen: Sillä se olis heille parambi ollut/ ettei he
wanhurscauden tietä tundenetcan olis/ cuin että he tunsit sen/ ja poickeisit
pois pyhästä käskystä/ joca heille annettu oli. Nijlle on tapahtunut se totinen
sananelascu: Coira syö oxennuxens/ ja/ pesty sica rype ropacosa jäl lens.
Tämä on se toinen Epistola/ cuin minä teille minun rackani kirjoitan/ jolla
minä herätän ja neuwon teidän puhdasta mielän. Että te muistaisitte ne
sanat jotca teille ennen pyhildä Prophetailda sanotut owat/ ja myös meidän
käskym/ jotca olemma HERran ja wapahtajan Apostolit. JA tietkät se ensin/
että wijmeisinä päiwinä tulewat pilckajat/ jotca oman himons jälkeen
waeldawat/ ja sanowat: Cusa nyt on lupaus hänen tulemisestans? Sillä/ sijtä
päiwästä cuin Isät owat nuckunet/ pysywät caicki nijncuin ne luonnon
algustakin ollet owat. Mutta tietens ei he tahdo tietä/ että Taiwas muinen
oli/ ja maa wedestä/ joca wedesä Jumalan sanan cautta seiso. Cuitengin oli
sijhen aican/ se mailma nijden cautta/ weden paisumisella turmeldu. Nijn
myös ne Taiwat ja maat cuin nyt owat/ hänen sanans cautta säästetän/ tulen
waraxi Duomiopäiwälle pidettä/ cosca jumalattomat ihmiset cadotetan.
Mutta tätä ei pidä teildä salattaman/ minun rackani: yxi päiwä on HERran
edes nijncuin tuhannen ajastaica/ ja tuhannen ajastaica nijncuin yxi päiwä. Ei
HERra wijwytä lupauustans/ nijncuin muutamat sen wijpywän luulewat/ waan
hän on meidän cansam kärsiwäinen/ ja ei tahdo että jongun pidäis
huckuman/ waan että jocainen idzens parannuxeen käännäis. MUTta HERran
päiwä on tulewa/ nijncuin waras yöllä/ ja silloin Taiwat suurella kijrulla
poismenewät/ mutta Elemendit pitä palawudesta sulaman/ ja maa/ ja

P. PETARIN TOINEN EPISTOLA

rakennuxet/ jotca hänesä owat/ pitä palaman. Että caicki nämät pitä catoman/ nijn teidän tule silloin pyhisä menoisa ja jumalisudesa olla: Nijn että te odotatte ja ikäwöidzette Jumalan päiwän tulemista. Jona Taiwat tulesta catowat/ ja Elemendit palawudesta sulawat. Mutta me odotamme usia Taiwaita/ ja utta maata/ hänen lupauxens jälken/ joisa wanhurscaus asu. SEntähden minun rackani/ että te näitä tiedätte/ nijn ahkeroitcat/ että te hänen edesäns puhtaxi ja nuhtettomaxi/ rauhas löyttäisin/ Ja lukecat meidän HERran Jesuxen Christuxen kärsimys teidän autuudexenne. Nijn cuin meidän racas weljem Pawali/ sijtä wijsaudest cuin hänelle annettu on/ teille on kirjoittanut. Ja jocaidzesakin Epistolans näistä puhu/ joisa monda on/ cuin työlät ymmärtä owat/ jotca taitamattomat ja irtaliset pahendawat/ nijncuin muutkin Ramatut/ omaxi cadotuxexens. Mutta minun rackani/ että sen jo ennen tiedätte/ nijn carttatcat/ ettet te wietelläis jumalattomain ihmisten exytyxellä/ ynnä heidän cansans/ ja nijn te poislangette teidän omasta wahwudestan. Waan caswacat meidän HERran ja Wapahtajan Jesuxen Christuxen armos ja tundemises. Jolle olcon cunnia sekä nyt että ijancaickiseen aican/ Amen.

P. Johannexen Ensimmäinen Epistola

JOca algusta oli, jonga me cuulimma, jonga me silmillämme näimme, jota me cadzellet olemma, ja meidän kättem pidellet owat elämän sanasta, Ja elämä on ilmestynyt, ja me olemma nähnet, ja todistamme ja ilmoitamme teille sen elämän, joca ijancaickinen on, joca oli Isän tykönä, ja on meille ilmestynyt. Mitä me nähnet ja cuullet olemma, sen me teille ilmoitamme, että teilläkin meidän cansamme osallisuus olis, ja meidän osallisudem Isän ja hänen Poicans Jesuxen Christuxen cansa olis. Ja näitä me teille kirjoitamme, että teidän ilonna täydellinen olis. Ja tämä on se ilmoitus, jonga me häneldä cuullet olemme ja teille ilmoitamme : Jumala on walkeus ja ei hänesä ole pimeyttä. Jos me sanomme, että meillä on osallisuus hänen cansans, ja

P. JOHANNEXEN ENSIMÄINEN EPISTOLA

waellamme pimeydes, nijn me walehtelemme ja emme tee totuutta. Mutta jos me walkeudes waellamme nijncuin hängin walkeudes on nijn meillä on osallisuus keskenäm, ja Jesuxen Christuxen hänen Poicans weri puhdista meitä caikista meidän synneistäm. Jos me sanomme: ei meisä ole syndiä, nijn me petämme idzem ja ei ole totuus meisä. Mutta jos me tunnustamme syndim, nijn hän on uscollinen ja hurscas, joca meille synnit andexi anda, ja puhdista meitä caikesta wäärydestä. Jos me sanomme: embä me syndiä tehnet ole, nijn me teemme hänen walehteliäxi ja ei hänen sanans ole meisä. MInun lapsucaiseni näitä minä teille kirjoitan ettet te syndiä tekis. Ja jos jocu syndiä teke nijn meillä on edeswastaja Isän tykönä Jesus Christus joca wanhurscas on Ja hän on sowindo meidän syndeimme edestä : ei ainoastans meidän waan caiken mailman edestä. Ja sijtä me ymmärrämme että me hänen tunnemme jos me hänen käskyns pidämme. Joca sano : minä tunnen hänen ja ei pidä hänen käskyjäns hän on walehtelia ja ei hänes ole totuus. Mutta joca hänen sanans pitä totisest on Jumalan rackaus hänes täydellinen : Sijtä me tiedämme että me hänesä olemme. Joca sano idzens hänes olewans hänen pitä nijn waeldaman cuin hängin waelsi. Rackat weljeni en minä vttä käskyä teille kirjoita waan wanhan käskyn joca teillä algusta oli. Wanha käsky on se sana jonga te algusta cuulitte minä kirjoitan teille taas vden käskyn se cuin hänes totinen on ja teisä myös : Sillä pimeys on poismennyt ja totinen walkeus paista. Joca sano walkeudes olewans ja wiha weljens hän on wielä pimeydes. Joca weljens racasta se pysy walkeudes ja ei hänesä ole pahennusta. Mutta joca weljens wiha hän on pimeydes ja waelda pimeydes eikä tiedä cuhunga hän mene : sillä pimeydet owat hänen silmäns sogaisnet. Rackat poicaiseni minä kirjoitan teille että teille synnit andexi annetan hänen Nimens tähden. Minä kirjoitan teille Isät : sillä te tunsitte hänen joca algusta on. Minä kirjoitan teille nuorucaiset : sillä te voititte pahan. Minä kirjoitan teille lapsucaiseni : sillä te tunsitte Isän. Minä kirjoitin teille Isät : sillä te tunsitte sen joca algusta on. Minä kirjoitin teille nuorucaiset : sillä te oletta wäkewät ja Jumalan sana pysy teisä ja te oletta pahan woittanet. Älkät mailma racastaco eli mitän cuin mailmas on. Jos jocu

P. JOHANNEXEN ENSIMÄINEN EPISTOLA

mailma racasta ei hänes ole Isän rackaus. Sillä caicki cuin mailmas owat (lihan himo silmäin pyyndö ja elämän coreus) ei ne ole Isäst waan mailmast. Ja mailma cato himoinens mutta joca teke Jumalan tahdon se pysy ijancaickisest. Lapsucaiset nyt on wijmeinen aica ja nijncuin te oletta cuullet että Antichristus tule nijn nyt myös monda Antichristust rupea oleman sijtä me tunnemme että wijmeinen aica on. He owat meistä lähtenet mutta ei he ollet meistä : sillä jos he meistä ollet olisit nijn he olisit meidän cansamme pysynet. Mutta se tuli julki ettei he caicki ole meistä. Ja teillä on woide häneldä joca pyhä on ja te tiedätte caicki. En minä teille kirjoittanut nijncuin totuden tietämättömille waan nijncuin sen tietäwille ja tietkät ettei yxikän walhe ole totudesta. Cuca on walehtelia mutta se joca kieldä Jesuxen olewan Christuxen? Se on Antichristus joca kieldä Isän ja Pojan. Jocainen cuin kieldä Pojan ei hänellä Isäkän ole. Mitä te sijs algusta cuulitte se teisä pysykän : jos se teisä pysy cuin te algusta cuulitte nijn te Pojas ja Isäs pysytte. Ja tämä on se lupaus jonga hän meille luwannut on sen ijancaickisen elämän. Nämät minä teille nijstä kirjoitin jotca teitä wiettelewät. Ja se woide jonga te häneldä saanet oletta pysy teisä ja et te tarwidze että jocu teitä opetta waan nijncuin woide teitä caickinaisist opetta nijn on se tosi ja ei walhe ja nijncuin se teitä opetti nijn myös te hänes pysykät. Lapsucaiseni pysykät hänes että cosca hän ilmesty meillä olis turwa etten me hänen edesäns häpiään tulis hänen tulemisesans Jos te tiedätte että hän hurscas on nijn tietkät myös että jocainen cuin oikeutta teke hän on syndynyt hänestä.

CAdzocat mingäcaltaisen rackauden Isä on meille osottanut että me Jumalan lapsixi nimitetän. Sentähden ei mailma teitä tunne : sillä ei hän händäkän tunne. Minun rackani me olemma Jumalan lapset ja ei ole se wielä ilmestynyt mixi me tulemme mutta me tiedämme cosca se ilmesty nijn me hänen caltaisexens tulemme : Sillä me saamme hänen nähdä nijncuin hän on. Ja jocainen jolla tämä toiwo on hänen tygöns hän puhdista idzens nijncuin hängin puhdas on. Jocainen cuin syndiä teke se myös teke wääryttä ja syndi on wäärys. Ja te tiedätte hänen ilmestynen että hän meidän syndim oli poisottawa ja ei hänesä ole yhtän syndiä. Jocainen cuin hänes pysy ei hän

P. JOHANNEXEN ENSIMÄINEN EPISTOLA

syndiä tee mutta jocainen cuin syndiä teke ei se ole händä nähnyt eikä tundenut. Lapsucaiset älkät andaco kenengän teitän wietellä. Joca oikeutta teke se on hurscas nijncuin hängin hurscas on. Joca syndiä teke hän on Perkelest : sillä Perkele teke syndi algusta Sitäwarten Jumalan Poica ilmestyi että hän Perkelen työt särkis. Jocainen cuin Jumalasta syndynyt on ei hän syndiä tee : Sillä hänen siemenens pysy hänesä ja ei hän tee syndiä : sillä hän on Jumalasta syndynyt. Sijtä Jumalan lapset tutan eli Perkelen lapset. Jocainen cuin ei tee wanhurscautta ei hän ole Jumalasta ja joca ei racasta hänen weljens. Sillä tämä on ilmoitus jonga te algusta cuulitte että me toinen toistam racastaisimme. Ei nijncuin Cain joca pahasta oli ja tappoi weljens. Mingätähden hän tappoi hänen? Hänen työns olit pahat ja hänen weljens oikiat. Älkät ihmetelkö minun weljeni jos teitä mailma wiha. Me tiedämme että me olemme cuolemasta elämään sijrtyt : Sillä me racastamme weljiämme. Joca ei weljens racasta se pysy cuolemasa Jocainen cuin weljens wiha hän on murhaja. Ja te tiedätte ettei murhajas ole ijancaickinen elämä pysywä. Sijtä me tunsimme rackauden että hän on hengens meidän edestäm pannut nijn pitä meidän weljeimme edestä meidän hengemme paneman. Mutta jos jollakin on tämän mailman hywyttä ja näkis weljens tarwidzewan ja sulke sydämens häneldä cuingast Jumalan rackaus pysy hänesä?

Lapsucaiseni älkäm racastaco sanalla eli kielellä waan työllä ja totudella. Siitä me tiedämme että me totudest olemma ja taidamme hänen edesäns meidän sydämem hillitä Että jos meidän sydämem meitä duomidze nijn on Jumala suurembi cuin meidän sydämem ja tietä caicki. Te rackahimmat jos ei meidän sydämem meitä duomidze nijn meillä on turwa Jumalaan Ja mitä me häneldä anomme nijn me saamme että me hänen käskyns pidämme ja teemme mitä hänelle kelpa. Ja tämä on hänen käskyns että me hänen Poicans Jesuxen Christuxen Nimen päälle uscoisim ja racastaisim toinen toistam nijncuin hän käskyn andoi. Ja joca hänen käskyns pitä se pysy hänes ja hän hänes. Ja sijtä me tiedämme että hän meisä pysy sijtä Hengestä jonga hän meille andoi.

P. JOHANNEXEN ENSIMÄINEN EPISTOLA

TE rackaimmat älkät jocaista Henge uscoco waan coetelcat Henget jos he Jumalasta owat : sillä monda wäärä Prophetat owat tullet mailmaan. Sijtä te tutcat Jumalan Hengi että jocainen Hengi joca tunnusta Jesuxen Christuxen Lihaan tullen se on Jumalasta. Ja jocainen Hengi joca ei tunnusta Jesusta Christusta Lihaan tullexi ei se ole Jumalasta. Ja se on Antichristuxen Hengi josta te cuulitta että hän on tulewa ja on jo parhallans mailmasa.

Lapsucaiseni te oletta Jumalasta ja oletta heidän woittanet. Sillä se joca teisä on hän on suurempi kuin se joca mailmasa on. He owat mailmasta sentähden he puhuwat mailmasta ja mailma cuule heitä. Me olemma Jumalasta ja joca Jumalan tunde hän cuule meitä. Joca ei Jumalasta ole ei hän cuule meitä. Sijtä me tunnemma totuden Hengen ja exytyxen Hengen.

TE rackahimmat racastacam toinen toistam : Sillärackaus on Jumalasta ja jocainen kuin racasta se on Jumalasta syndynyt ja tunde Jumalan. Joca ei racasta ei hän tunne Jumalata : sillä Jumala on rackaus. Sen cautta ilmestyi Jumalan rackaus meidän cohtam että Jumala lähetti ainoan Poicans mailmaan että me hänen cauttans eläisim. Sijnä on rackaus ei että me racastimme Jumalata waan että hän racasti meitä ja lähetti hänen Poicans meidän syndeimme sowinnoxii. Te rackahimmat jos Jumala meitä nijn racasti nijn meidän pitä myös toinen toistam racastaman. Ei ole yxikän Jumalata coscan nähnyt. Jos me racastam toinen toistam nijn Jumala pysy meisä ja hänen rackaudens on täydellinen meisä. Sijtä me tunnemme että me pysymmä hänes ja hän meisä ja että hän andoi meille hänen Hengestäns. Ja me näimme ja todistimme että Isä on lähettänyt Poicans mailman wapahtajaxi. Jocainen kuin tunnusta Jesuxen Jumalan Pojaxi hänesä pysy Jumala ja hän Jumalasa. Ja me tunsimme ja uscoimme sen rackauden jolla Jumala meitä racasta. Jumala on rackaus ja joca rackaudes pysy hän pysy Jumalasa ja Jumala hänesä. Sijnä on rackaus täydellinen meisä että meille olis turwa Duomiopäiwänä : sillä nijnkuin hän on nijn olemma me myös tässä mailmasa. Ei pelco ole rackaudesa waan täydellinen rackaus aja pois pelgon : sillä pelgolla on waiwa. Mutta joca pelkä ei hän ole täydellinen rackaudesa. Racastacam händä : sillä hän racasti meitä ensin. Jos jocu sano : minä

P. JOHANNEXEN ENSIMÄINEN EPISTOLA

racastan Jumalata ja wiha weljens hän on walehtelia. Sillä joca ei racasta weljens jonga hän näke cuinga hän taita Jumalata racasta jota ei hän näe? Ja tämä käsky on meillä häneldä : joca Jumalata racasta hänen pitä myös weljens racastaman.

JOcainen cuin usco että Jesus on Christus hän on Jumalasta syndynyt. Ja jocainen cuin racasta sitä joca synnytti hän racasta myös sitä joca hänestä syndynyt on. Sijtä me tunnemme että me racastam Jumalan lapsia cosca me Jumalata racastam ja hänen käskyns pidämme Sillä rackaus Jumalan tygö on että me hänen käskyns pidämme ja hänen käskyns ei ole rascat. Sillä caicki mitä Jumalasta syndynyt on se woitta mailman ja meidän uscom on se woitto joca mailman woitti. Cuca sijs on joca woitta mailman mutta se joca usco että Jesus on Jumalan Poica? Tämä on se joca wedellä ja werellä tule Jesus Christus ei ainoastans wedellä waan wedellä ja werellä. Ja Hengi todista että Hengi totuus on. Sillä colme todistawat Taiwasa : Isä Sana ja Pyhä Hengi ja ne colme yxi owat. Ja colme todistawat maan päällä : Hengi Wesi ja Weri ja ne colme yxi owat. Jos me ihmisten todistuxen otamme nijn on Jumalan todistus suurembi : Sillä tämä on Jumalan todistus jolla hän Pojastans todisti. Joca usco Jumalan Pojan päälle hänellä on todistus idzesäns. Joca ei usco Jumalata hän teke hänen walehteliäxi : Sillä ei hän usconut sitä todistusta jonga Jumala on Pojastans todistanut. Ja tämä on se todistus että Jumala on meille ijancaickisen elämän andanut ja se elämä on hänen Pojasans. Jolla Jumalan Poica on hänellä on elämä jolla ei Jumalan Poica ole ei hänellä ole elämä. Näitä minä teille kirjoitin jotca Jumalan Pojan Nimen päälle uscotta että te tiedäisitte teillän ijancaickisen elämän olewan ja että te uscoisitte Jumalan Pojan Nimen päälle. Ja tämä on se turwa cuin meillä on häneen että jos me jotakin anomme hänen tahdons jälkeen nijn hän meitä cuule. Ja että me tiedämme että hän meitä cuule mitä ikänäns me anomme nijn me tiedämme että meillä owat ne anomiset cuin me häneldä anoimma. JOs jocu näke weljens tekewän jongun synnin ei cuolemahan hän rucoilcan nijn hän on andawa nijlle elämän jotca syndiä tekewät ei cuolemahan. Jos syndi on cuolemahan sencaltaisist en minä sano että jocu

P. JOHANNEXEN ENSIMÄINEN EPISTOLA

rucoilis. Caicki wäärys on syndi mutta muutamat synnit ei ole cuolemahan. Me tiedämme että jocainen cuin Jumalasta syndynyt on ei hän syndiä tee waan joca Jumalasta syndynyt on hän warjele hänens ja se paha ei rupe häneen. Me tiedämme että me olemma Jumalasta ja coco mailma on pahudes. Mutta me tiedämme että Jumalan Poica tuli ja on meille mielen andanut että me sen totisen tunnemma ja olemma sijnä totisesa hänen Pojasans Jesuxes Christuxes. Tämä on se totinen Jumala ja se ijancaickinen elämä. Lapsucaiset cawahtacat teitän epäjumalista Amen.

P. Johannexen Toinen Epistola

SE wanhin/ sille walitulle Frouwalle ja hänen lapsillens/ joita minä totudes racastan/ ja en ainoastans minä/ mutta myös caicki jotca totuden tundenet owat/ Sen totuden tähden/ joca meisä pysy/ ja meidän cansam on ijancaickisest. Armo/ Laupius/ Rauha Isäldä Jumalalda/ ja HERralda Jesuxelda Christuxelda Isän Pojalda/ totudesä ja rackaudesa olcon teidän cansan. MINä olen suurest ihastunut/ että minä löysin sinun lapsistas nijtä/ jotca totudes waeldawat/ nijncuin me käskyn Isäldä saanet olemma. Ja rucoilen sinua Frouwa/ en että minä vtta käskyä sinulle kirjoitaisin/ waan sen cuin meillä algusta oli. Että me toinen toistam racastaisim. Ja tämä on se rackaus/ että me hänen käskyns jälken waellamme. Tämä on se käsky cuin te algusta cuulitta/ että te sijnä waellaisitta: Sillä monda wietтелиä on mailmaan tullut/ jotca ei tunnusta Jesusta Christusta/ että hän on Lihaan tullut. Tämä on wietтелиä ja Antichristus. Cadzocat wisust teitän/ etten me cadotais/ mitä me työtä tehnet olemme/ waan että me täyden palcan saisimme. Jocainen cuin harhaele/ ja ei pysy Christuxen opisa/ ei hänellä ole Jumalata. Joca pysy Christuxen opisa/ hänellä on sekä Isä että Poica. Jos jocu tule teidän tygön/ ja ei tuo tätä opetusta cansans: nijn älkät händä huonesen ottaco/ älkät myös händä terwettäkö: Sillä joca händä terwettä/ hän on osallinen hänen pahoista töistäns. Olis minulla paljon teille kirjoittamist/ mutta en minä

P. JOHANNEXEN TOINEN EPISTOLA

tahtonut paperilla ja pläkillä/ waan minä toiwon tulewani teidän tygön/ ja tahdon läsnä olduani teidän cansan puhua/ että meidän ilom täydellinen olis. Terwettäwät sinua sinun walitun sisares lapset/ Amen.

P. Johannexen Colmas Epistola

SE wanhin/ rackalle Gajuxelle/ jota minä totuudes racastan. Minun rackani/ minä toiwotan että caikisa menestyisit/ ja terwenä olisit/ nijncuin sinun sieluskin menesty. Mutta minä ihastuin suurest/ cosca weljet tulit ja todistit sinun totuudestas/ nijncuin sinä totudesa waellat. Ei minulla ole suurembata iloa/ cuin se/ että minä cuulen minun lapseni totuudesa waeldawan. Minun rackamban/ sinä teet uscollisest/ mitkäs weljille ja wieraille teet/ Jotca myös sinun rackaudestas Seuracunnan edes todistanet owat. Ja sinä olet hywin tehnyt/ että heidän caunist lähettänyt olet/ Jumalan puolesta: Sillä hänen nimens tähden he owat lähtenet/ ja ei ole Pacanoilda mitän ottanet. Nijn meidän pitä sencaltaisia corjaman/ että me totuden apulaiset olisimma. MINä kirjoitin Seuracunnalle/ mutta DiotrepHes / joca heidän seasans tahto jalo olla/ ei corja meitä. Sentähden jos minä tulen/ nijn minä tahdon ilmoitta hänen työns cuin hän teke/ joca pullicoidze meitä watan pahoilla sanoilla/ ja ei nijhingän pysänny. Ei hän idze weljiä corja/ estä myös muita/ jotca nijtä corjata tahtowat/ ja aja heitä pois Seuracunnasta. Minun rackan/ älä seura paha/ waan hywä/ ja joca hywin teke/ se on Jumalasta: mutta joca paha teke/ ei hän näe Jumalata. DEmetriuxella on jocaidzelda todistus/ ja idze totudesta: Ja me myös todistamme/ ja te tiedätte että meidän todistuxem on tosi. Minulla olis paljo sinun tygös kirjoittamist/ waan en minä tahtonut pläkillä ja kynällä kirjoitta. Mutta minä toiwon sinun pian näkewäni/ ja läsnä olduani me saamme toinen toistam puhutella. Rauha olcon sinun cansas. Ystävät terwettäwät sinua. Terwetä ystäwitä/ cutakin nimeldäns.

P. Jacobin Epistola

JAcob Jumalan ja HERran Jesuxen Christuxen palwelia.

Cahdelletoistakymmenelle sucucunnalle/ jotca hajalla owat/ toiwotta terweyttä. MInun rackat weljeni/ pitäkät se sulana riemuna/ cosca te moninaisijn kiusauxijn langette/ Tieten että teidän vsconne coettelemus/ jos se muutoin toimellinen on/ waicutta kärsimisen: Mutta kärsimys haman loppun asti wahwana pysy/ että te täydelliset ja coconaiset olisitta/ ja ei misän puuttuwaitet. MUtta jos joldain teisä wijsautta puuttuis/ hän anocan sitä Jumalalda/ joca jocaidzelle anda yxikertaisest/ ja ei soima/ nijn se hänelle annetan. Mutta hän anocan vscos/ epäilemät: sillä joca epäile/ se on meren allon caltainen/ joca tuulelda ajetan ja lijcutetan. Älkän sencaltainen ihminen luulco/ jotain HERralda saawans. Epäilewä horju caikis hänen teisäns. Mutta yxi weli/ joca nöyrä on/ kehucan hänen corgotuxestans. Ja taas/ joca ricas on/ hän kehucan hänen alendamisestans. Sillä nijncuin ruohon cucoistus poiscatoa. Auringo coitta helten cansa/ ja ruoho taipu/ ja hänen cuckaisens warise/ ja hänen cauneudens lacastu/ nijn myös sen rickan pitä tawaroistans taipuman. Autuas on se mies joca kiusauxen kärsi: sillä cosca hän coeteldu on/ nijn hänen pitä elämän Cruunun saaman/ jonga Jumala nijlle luwannut on/ jotca händä racastawat. Älkän kengän sanoco cosca hän kiusatan/ että hän Jumalalda kiusatan: Sillä ei Jumala ole kiusaja pahuteen: Ei hän ketän kiusa. Waan jocainen kiusatan/ cosca hän omast himost wietellän ja hucutellan: Sijtte cosca himo on sijttänyt/ nijn hän synnyttä synnin/ mutta cosca syndi täytetty on/ nijn se synnyttä cuoleman. Älkät exykö/ rackat weljeni: Caickinainen hywä ando/ Ja caickinainen täydellinen lahja tule ylhäldä walkeuden Isäldä/ jonga tykönä ei ole walkeuden ja pimeyden muutosta/ eikä waihetusta. Hän on meidän synnyttänyt hänen tahtons jälken totuuden sanalla/ että me utiset hänen luondocappaleistans olisimma. Sentähden rackat weljeni/ olcon jocainen ihminen nopia cuuleman/ mutta hidas puhuman/ ja hidas wihaan: Sillä ei ihmisen wiha tee mitän Jumalan edes sitä cuin oikein on. Sentähden pangat

P. JACOBIN EPISTOLA

pois caickinainen saastaisus ja caickinainen pahuus/ ja ottacat sana siweydellä wastian/ joca teisä istutettu on/ ja woi teidän sielun autuaxi saatta. Mutta olcat myös sanan tekiät/ ja ei ainoastans cuuliat/ pettäin teitän. Sillä jos jocu on sanan cuulia/ ja ei tekiä/ hän on sen miehen caltainen/ joca ruumillisen caswons speilis curkistele. Ja sijttecuin hän idzens curkistellut on/ nijn hän mene pois/ ja unhotta cohta millinen hän oli. Mutta joca cadzo wapauden täydelliseen Lakijn/ ja pysy/ ja ei ole unhottawa cuulia/ waan tekiä/ se tule hänen tegosans autuaxi. Mutta jos jocu teistä näky Jumalinen olewan/ ja ei suista kielläns/ waan wiettele sydämens/ sen Jumalan palwelus on turha. Se on Isälle ja Jumalalle puhdas ja saastatoin Jumalan palwelus: edziä Orwoja ja Leskejä heidän murheisans/ ja idzens saastatoinna mailmasta pitä.

Rackat weljeni/ älkät sitä sixi pitäkö/ että usco Jesuxen Christuxen meidän HERran päälle cunnialisuteen/ taita muodon cadzomist kärsiä. Sillä jos teidän Seuracundaan tulis jocu mies/ candain culdasormusta/ ja kijldäwällä waattella puetettu. Ja tulis yxi köyhä/ ryysyllä/ ja te cadzoisitta sitä joca kijldäwis waatteis on/ ja sanoisitta hänelle: istu täsä hywästi. Ja sille köyhälle sanoisitta: seiso sinä siellä/ taicka istu täsä minun jalgoisani. Nijn et te sitä oikein ajattele/ waan te tulette Duomarixi/ ja teette pahan eroituxen. Cuulcat rackat weljeni/ eikö Jumala ole tämän mailman köyhiä walinnut/ jotca uscosa rickat ja waldacunnan perilliset owat/ jonga hän nijlle lupais/ joilda hän racastetan? Mutta te oletta häwäisnet köyhän. Eikö rickat ole wäkiwallaiset wetämän teitä oikeuden eteen? Eikö he puhu pahoin sijtä hywästäkän nimestä/ josta te nimitetyt oletta? Jos te Cuningalisen Lain/ Ramatun jälken täytätte. Racasta sinun lähimmäistäs/ nijncuin idziäs/ ja nijn te hywin teette. Mutta jos te ihmisten muotoa cadzotte/ nijn te syndiä teette/ ja rangaistan Lailda/ nijncuin sen rickojat. Sillä jos jocu coco Lain pitä/ ja ricko yhdes/ hän on wikapää caikis. Sillä se joca sanoi: Ei sinun pidä huorin tekemän: hän on myös sanonut: Ei sinun pidä tappaman. Jos et sinä huorin tee/ mutta tapat/ nijn sinä olet Lain rickojaxi tullut. Näin te puhucat/ ja näin te tehkät/ nijncuin ne jotca wapauden Lain cautta pitä duomittaman.

P. JACOBIN EPISTOLA

Mutta yxi angara duomio pitä hänen päällens tuleman/ joca ei ole laupiutta tehnyt. Sillä laupius kehu duomiota wasthan. Mitä se autta/ rackat weljeni/ jos jocu sano hänelläns vscon olewan. Ja ei hänellä cuitengan ole töitä? Taitaco vsco hänen autuaxi saatta? Mutta jos yxi weli taicka sisar alasti olis/ ja puuttuis jocapäiwäistä rawindota/ ja jocu teistä heille sanois: Jumala teitä auttacon/ lämmittäkät teitän/ ja rawitcat teitän/ ja et te cuitengan anna heille mitän ruumin tarwetta. Mitä se heitä auttais? Näin myös vsco/ cosca ei hänellä töitä ole/ nijn hän on cuollu idzesäns. Mutta sanocan jocu: sinulla on vsco/ ja minulla on työt. Osota minulle sinun vscos sinun töilläs/ nijn minäkin tahdon minun vsconi osotta minun töilläni Sinä uscot että yxi Jumala on/ sen sinä oikein teet/ ja/ Perkelet myös sen uscowat ja wapisewat. Mutta tahdotcos tietä/ sinä turha ihminen/ että vsco ilman töitä cuollut on. Eikö Abraham meidän Isäm töiden cautta wanhurscaxi tullut/ cosca hän Poicans Isaachin Altarille uhrais? Sijnä sinä näet/ että vsco on myös waicuttanut hänen töisäns/ ja että vsco on töistä täydellisexi tullut. Ja se Ramattu on täytetty/ joca sano: Abraham vscoi Jumalan/ ja se luettin hänelle wanhurscaudexi/ ja Jumalan ystäwäxi cudzuttin. Nijn te sijs näette/ että ihminen töistä wanhurscaxi tule/ ja ei ainostans vscosta. Nijn myös portto Rahab/ eikö hän töistä wanhurscaxi tullut/ cosca hän corjais ne wacojat/ ja toista tietä heidän ulospäästi? Sillä nijncuin ruumis ilman hengetä on cuollut/ nijn myös vsco on ilman töitä cuollut.

Älkät rackat weljeni/ jocainen pyytkö opettajana olla/ tieten/ että me sitä suuremman duomion saamme: Sillä moninaises me cukin puutumma. Mutta joca ei puHes lange/ se on täydellinen mies/ joca woi coco ruumins suista. Cadzo/ me panemma hewoisten suuhun suidzet/ että he meitä cuulisit/ ja heidän coco ruumins me ymbärinskäännämme. Cadzo/ Laiwat myös/ ehkä cuinga suuret he omat/ ja jaloilda tuulilda ajetan/ cuitengin he ymbärinskäättän pienellä styrillä/ cuhunga se tahto joca sitä hallidze: Nijn myös kieli on piscuinen jäsen/ ja cuitengin suuria asioita toimitta. Cadzo/ wäähä tuli/ suuren medsän sytyttä. Ja kieli on myös yxi tuli/ mailma wääryttä täynäns. Nijn on myös kieli meidän jäsendem seas/ joca coco ruumin

P. JACOBIN EPISTOLA

saastutta/ ja sytyttä caiken meidän menom/ cosca se helwetistä sytty. Sillä caicki luonnot sekä petoin että linduin/ ja kärmetten ja merellisten tehdän lakiaxi/ ja owat lakiaxi tehdyt inhimillisestä luonnosta. Mutta kiellä ei taida yxikän ihminen lakiaxi tehdä/ sitä lewotoinda pahutta/ cuolettawaista myrckyä täynäns. Sen cautta me kijtämme Jumalata ja Isä/ ja sen cautta me myös kiroilemma ihmisiä/ jotca Jumalan cuwan jälken luodut owat. Yhdestä suusta kijos ja kirus uloskäy. Ei sen nijn (rackat weljet) oleman pidä. Cuohuco jocu lähde yhdestä huogosta makiata ja carwasta wettä? Taitaco myös/ rackat weljet/ yxi Ficunapuu canda Öljyä/ taicka wijnapuu ficunita? Nijn ei taida myös yxikän lähde suolaista ja makiata wettä wuota. Cuca wijsas ja cawala on teidän seasan? Se osottacan hänen hywällä menollans hänen työns/ siweydes ja wijsaudes. Mutta jos teillä on catkera kijwaus/ ja rijta sydämesän/ nijn älkät kerscatco/ ja älkät walehtelco totuutta wastan. Sillä ei se ole se wijsaus joca ylhäldä tullut on/ waan maallinen/ inhimillinen/ ja Perkelelinen. Sillä cusa kijwaus ja rijta on/ siellä on myös secaseuraisus/ ja caicki paha meno. Mutta se wijsaus joca ylhäldä on/ se on puhdas/ rauhallinen/ siwiä/ uscowa/ täynäns laupiutta/ ja hywiä hedelmitä/ eriseuratoin ja ulcocullatoin. Mutta wanhurscauden hedelmät rauhasa kylwetän/ nijlle jotca rauhan pitäwät.

Custa sodat ja rijdat tulewat teidän seasan? Eikö sijtä? nimittäin/ teidän himoistan/ jotca teidän jäsenisän sotiwat? Te himoidzetta/ ja ette saa sen cansa mitän. Te cadetitta ja kijwatte/ ja ette sen cansa woita mitän. Te soditta ja tappeletta/ ja ei teillä mitän ole/ ettet te mitän anockan. Te anotta ja et te saa/ että te kelwottomast anotta/ nimittäin/ että te teidän himoisan sen culutaisitta. Te huorintekiät ja huorat/ ettekö te tiedä/ että mailman ystäwys saatta Jumalan wihaisexi? Joca sijs tahto mailman ystäwä olla/ hän tule Jumalalda wihattawaxi. Eli luulettaco/ että Ramattu sano turhan? Hengi joca teisä asu/ himoidze cateutta wastan. Ja anda runsast Armon. Nijn olcat sijs Jumalalle alammaiset/ mutta wastanseisocat Perkelettä/ nijn hän teistä pakene. LäHes tykät Jumalata/ nijn hän läHes ty teitä. Puhdistacat käten te synneiset/ ja peratcat teidän sydämen te caximieliset. Olcat radolliset/ ja

P. JACOBIN EPISTOLA

kärsikät cowa/ ja itkekät. Teidän nauron käändykön itcuxi/ ja teidän ilon murhexi. Nöyryttäkät teitän Jumalan caswon edes/ nijn hän teitä cohenda. Älkät toinen toistan panetelco/ rackat weljet. Sillä joca weljens panettele/ ja duomidze/ hän panettele Lakia/ ja duomidze Lain. Mutta jos sinä duomidzet Lain/ nijn et sinä ole Lain tekiä/ waan Duomari. Sillä yxi on Lain andaja/ joca woi wapautta ja cadotta. Cusa sinä olet/ joca toista duomidzet. Te cuin sanotta: mengäm tänäpäni taicka huomen sijhen eli sijhen Caupungijn/ ja wiettäkäm sijnä yxi wuosi/ ja tehkäm cauppa ja woittacam. Jotca ei tiedä mitä huomena tapahtu. Sillä mikä on teidän elämän? Se on yxi löyhäys/ joca wähäxi hetkexi ilmesty/ mutta cohta cato. Mutta teidän piti sanoman. Jos HERra tahto/ ja me elämme/ nijn me sitä taicka tätä tekisim. Mutta nyt te kerscatta teitän teidän coreudesan. Caicki sencaltainen kerscaus on paha. Sillä joca taita hywä tehdä ja ei tee/ nijn se on hänelle synnixa.

Te rickat/ itkekät ja ulwocat teidän wiheljäisyyttän/ joca teidän päällen tulewa on. Teidän rickauden owat mädännet. Teidän waatten owat coidellut/ teidän culdan ja hopian owat ruostunet/ ja heidän ruostens pitä oleman teille todistuxexi/ ja pitä syömän teidän lihan/ nijncuin tuli. Te oletta rickauden ahnettinet teillen wijmeisinä päiwinä. Cadzo/ työmiesten palcka jotca teidän maacundain elon nijttänet owat/ joca petoxella ei ole teildä maxettu/ elonleickaitten pargut ja huudot owat tullet HERran Zebaothin corwijn. Te oletta hercuis elänet maan päällä/ ja oletta teidän hecuman pitänet/ ja teidän sydämen syötelleet nijncuin teuraspäiwäxi. Te oletta duominnet wanhurscan/ ja tappanet/ joca ei ole teitä wastan ollut. NIin olcat sijs kärsiwäiset/ rackat weljet/ haman HERran tulemisen asti. Cadzo peldomies odotta sitä callista maan hedelmätä/ ja on kärsiwäinen sijhenasti cuin hän saa warhaisen ja hiljaisen saten. Nijn olcat te myös kärsiwäiset/ ja wahwistacat sydämen: Sillä HERran tulemus läHes ty. Älkät huogatco/ rackat weljet/ toinen toistan wastan/ ettet te cadotetuxi tulis. Cadzo/ Duomari on owen edes. Ottacat/ rackat weljeni waiwan ja kärsimisen cuwa/ nijstä Prophetaista/ jotca teille HERran nimen puhunet owat. Cadzo/ me sanomma ne autuaxi/ jotca kärsinet owat. Hiobin kärsiwäisyyden te oletta cuullet/ ja

P. JACOBIN EPISTOLA

HERran lopun te nähnet oletta: Sillä HERra on sangen laupias ja armollinen. ENnen caickia/ rackat weljet/ älkät wannoco/ eikä Taiwan cautta eikä maan/ ei myös yhtän muuta wala: mutta olcon teidän puhen Nijn/ cuin Nijn on/ ja se olcon Ei/ cuin Ei ole/ ettet te ulcocullaisuteen langeis. Jos jocu kärsi teidän seasan: hän rucoilcan/ jos jocu on hywällä mielellä/ se weisatcan wirsiä. Jos jocu sairasta teidän seasan/ hän cudzucan tygöns Seuracunnan Papit/ ne rucoilcan hänen edestäns/ woidellen händä öljyllä HERran nimeen. Sillä Uscon rucous paranda sairant/ ja HERra cohenda händä. Ja jos hän on syndiä tehnyt/ nijn ne hänelle andexi annetan. Tunnustacat toinen toisellen teidän rioxen/ ja ruoilcat toinen toisenne edestä/ että te terwet olisitta. Sillä wanhurscan rucous woi paljo/ cosca se totinen on. Elias oli ihminen nijsä haluisa wicapää cuin mekin/ hän rucoili/ ettei pitänyt sataman/ ja ei satanutcan maan päälle/ colmena wuotena/ ja cuutena Cuucautena. Ja hän taas rucoili/ ja Taiwas andoi saten/ ja maa caswoi hedelmän. Rackat weljeni/ jos jocu teistä exyis totudest/ ja jocu sen palauttais. Se tietkän että joca synneisen exyistä palautta/ se on wapahtanut sielun cuolemasta/ ja peittä syndein paljouden.

P. Judan Epistola

JUdas Jesuxen Christuxen palwelia/ mutta Jacobin weli. Nijlle cudzutuille/ jotca Isäs Jumalas pyhitetyt owat/ ja Jesuxes Christuxes wapahdetut. Jumala lisätkön teille paljo laupiutta ja rackautta. TE rackat/ että minulla oli suuri ahkerus teille yhteisest autuudest kirjoittaman/ pidin minä sen tarpellisna/ teitä kirjoituxella neuwoa/ että te uscon puolesta kilwoittelisitta/ joca wihdoin Pyhille annettu on. Sillä muutamat jumalattomat ihmiset owat myös sisälle luicahtanet/ joista muinen kirjoitettu oli/ sencaltaiseen rangaistuxeen: He owat jumalattomat/ ja wetäwät meidän/ Jumalan Armon irtauteen/ ja kieldäwät Jumalan/ joca ainoa haldia on/ ja meidän HERran Jesuxen Christuxen. MUtta minä tahdon teille muistutta/ että te aina sen tiedäisitte/

P. JUDAN EPISTOLA

että cosca HERra Canssans Egyptistä terwenä pelastanut oli/ taas ne jotca ei usconet hän huckais. Ja ne Engelit/ jotca ei Esiwaldans pitänet/ waan ylönnannoit cotons/ on hän kätkenyt pimeyteen ijancaickisilla cahleilla/ sen suuren päiwän Duomion asti. Nijn cuin Sodoma ja Gomorra/ ja ne lähicaupungit/ jotca myös heidän cansans haureudes syndiä tehnet olit/ ja owat muucalaisen lihan jälkeen mennet. Ne owat pannut muille opixi ijancaickisen tulen waiwa kärsimän. Nijn owat myös nämät unennäkiät/ jotca lihan saastuttawat/ hallituxet ylöncadzowat/ ja Majestetin pilckawat. Mutta ylimmäinen Engeli Michael/ cosca hän Mosexen ruumista Perkelen cansa rijteli/ ei hän rohjennut sanoa sen pilcan duomiota/ waan sanoi: HERra sinun rangaiscon. Mutta nämät pilckawat nijtä joista ei he mitän tiedä/ ainoastans mitä he luonnon cautta tietävät/ nijncuin muutkin järjettömät pedot/ joisa he turmelduwat. Woi heitä: sillä he käywät Cainin tiellä/ ja langewat Balaamin exytyxen palcan tähden/ ja huckuwat Choren capinasa. Nämät häpiän pilcut/ coreilewat teidän lahjoistan pelkämät/ caiten idziäns irtalisest/ he owat wedettömät pilwet jotca tuulelda ymbärinsajetan/ paljat hedelmättömät puut/ cahdesti cuollet/ ja juurinens ylösrewäistyt. Meren julmat allot/ jotca heidän oman häpiääns wahtuwat/ exywäiset tähdet/ joille pimeyden cauhius on ijancaickisest tähdelle pandu. Niin on myös Enoch/ seidzemes Adamist sencaltaisita ennustanut ja sanonut: Cadzo/ HERra tule monen tuhannen Pyhän cansa: Tekemän caickein duomiota/ ja rangaiseman caickia jumalattomia/ caickeinheidän jumalattomain töidens tähden/ joilla he paha tehnet owat/ ja caicke sitä cowa/ cuin ne jumalattomat syndiset händä wastan puhunet owat. Nämät owat napisiat ja walittajat/ omain himoins jälkeen waeldawaiset ja heidän suuns puhu röyckiöitä sanoja/ ja he ihmettelewät ihmisiä/ tarpens tähden. MUtta te minun rackani/ muistacat nijtä sanoja/ cuin teille ennen meidän HERran Jesuxen Christuxen Apostoleilda sanottin: Että wijmeisellä ajalla tulewat pilckajat/ jotca omisa himoisans ja jumalattomas menos waeldawat. Nämät owat ne/ jotca eriseurat tekewät/ lihalliset/ joilla ei Henge ole. Mutta te minun rackani/ rakendacat idziän/ teidän caickein pyhimmän usconna päälle/ Pyhän

P. JUDAN EPISTOLA

Hengen cautta/ ja rucoilcat/ pitäin teidän Jumalan rackaudesa. Ja odottacat meidän HERran Jesuxen Christuxen laupiutta ijancaickiseen elämään. Ja pitäkät se eroitus/ että te muutamita armahdaisitte: Mutta muutamita pelgon cansa autuaxi tekisitte/ ja ulostemmatcat heitä tulesta/ ja wihatcat sitä saastutettua lihallista hametta. Mutta hänelle/ joca teidän woi wiasta warjella/ ja asetta teidän nuhtetoinna/ caswoins cunnialisuden eteen/ riemulla. Jumalalle/ joca yxinäns wijsas on/ meidän wapahtajallem/ olcon cunnia/ ja Majesteti/ ja walda/ ja woima/ nyt ja caikes ijancaickisudes/ Amen.

P. Johannexen Theologin Ilmestys

Tämä on Jesuxen Christuxen Ilmestys/ jonga Jumala hänelle ilmoitti/ julista palwelioillens/ mitä pian tapahtuman pitä. Ja on Engelins cautta tiettäwäxi tehnyt/ ja Palweliallens Johannexelle lähettänyt. Joca Jumalan sana todistanut oli/ ja sen todistuxen Jesuxesta Christuxesta/ cuin hän nähnyt oli. Autuas on se/ joca luke/ ja cuule tämän Prophetian sanat/ ja pitä ne cuin sijnä kirjoitetut owat: sillä aica on läsnä. JOhannes nijlle seidzemelle Asian Seuracunnille. Armo olcon teille ja rauha/ sildä joca on/ ja joca oli/ ja joca tulewa on/ ja nijldä seidzemeldä Hengeldä/ jotca hänen istuimens edes owat: Ja Jesuxelda Christuxelda/ joca se uscollinen todistaja on/ ja esicoinen cuolleista/ ja maan Cuningasten Päämies/ joca meitä racasti/ ja on meitä werelläns meidän synneistäm pesnyt/ Ja teki meidän Cuningaixi ja Papeixi Jumalan ja hänen Isäns edes: Hänelle olcon cunnia ja walda ijancaickisest ijancaickiseen/ Amen. Cadzo hän tule pilwein cansa/ ja jocaidzen silmän pitä hänen näkemän/ ja ne jotca händä pistänet owat/ ja caicki maan sucucunnat pitä parcuman/ Nijn/ Amen. Minä olen A ja O/ Alcu ja Loppu/ sano HERra/ joca on/ joca oli/ ja joca tulewa on/ Caickiwaldias. MInä Johannes teidän weljen/ ja osallinen waiwasa ja waldacunnasa/ ja kärsimises/ Jesuxes Christuxes/ olin sijnä luodosa joca cudzutan Pathmos/ Jumalan sanan ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Jesuxen Christuxen todistuxen tähden. Minä olin Hengesä yhtenä Sunnundaina/ ja cuulin minun jäljesäni suuren änen/ nijncuin Basunan/ sanowan: Minä olen A ja O/ ensimmäinen ja wijmeinen. Mitäs näet/ kirjoita Kirjaan/ ja lähetä Asian Seuracunnille/ jotca EpHes os owat/ ja Smyrnas/ ja Pergamos/ ja Thyatiras/ ja Sardis/ Philadelphias/ ja Laodiceas. Ja minä käänsin sitä ändä cadzoman cuin minun cansani puhui. Ja minun käätesäni/ näin minä seidzemen cullaista Kyntiläljalca/ Ja nijden cullaisten Kyntiläljalcain keskellä ihmisen Pojan muotoisen/ waatetetun pitkällä hamella/ ja wyötetyn rinnoilda/ cullaisella wyöllä. Mutta hänen pääns ja hiuxens olit walkiat/ nijncuin walkiat willat/ ja nijncuin lumi. Ja hänen silmäns nijncuin tulen leimaus/ ja hänen jalcans nijncuin cuuma waski/ joca pädzis hehcu. Ja hänen änen oli nijncuin wäkewän weden cuohina. Ja seidzemen Tähte olit hänen oikiasa kädesäns. Ja hänen suustans uloskäwi caxiteräinen miecka/ ja hänen caswons paistit/ nijncuin kircas Auringo. JA cuin minä hänen näin/ langeisin minä hänen jalcains eteen/ nijncuin cuollut. Ja hän pani oikian kätens minun päälleni/ ja sanoi minulle: Älä pelkä/ minä olen ensimmäinen ja wijmeinen/ ja eläwä. Minä olin cuollut/ ja cadzo/ minä elän ijancaickisest ijancaickiseen/ ja minulla on Helwetin ja cuoleman awaimet. Kirjoita mitäs nähnyt olet/ mitä nyt on/ ja mitä tästälähin tapahtuwa on. Se salaisuus nijstä seidzemestä Tähddest/ cuins minun oikiasa kädesäni nähnyt olet/ ja ne seidzemen cullaista kyntiläljalca. Ne seidzemen Tähte/ owat nijden seidzemen Seuracundain Engelit/ ja ne seidzemen kyntiläljalca cuins nähnyt olet/ owat seidzemen Seuracunda.

JA kirjoita EpHes on Seuracunnan Engelille: Näitä sano se joca nijtä seidzemettä Tähte pitä oikiasa kedesäns/ joca käy seidzemen cullaisen kyntiläljalan keskellä: Minä tiedän sinun työs ja tecos/ ja sinun kärsimises/ ettet sinä woi kärsiä pahoja/ sinä olet nijtä jo kiusannut/ jotca heidäns Apostolixi sanowat/ ja ei cuitengan ole/ ja löysit heidän walehteliäxi. Ja sinä cannoit ja kärseit/ ja minun Nimeni tähden sinä työtä teit ja et wäsynyt. Mutta minulla on sinua wastan/ että sinä sen sinun ensimmäisen rackaudes ylönannoit. Muista sijs custas poislangeisit/ ja tee parannus/ ja tee nijtä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ensimäisiä töitä. Jos muutoin/ nijn minä tulen pian/ ja poissyöjän sinun kyntiläjalcas sialdans/ ellet sinä tee parannusta. Mutta se sinulla on/ että wihaisit Nicolaiterein töitä/ joita minäkin wihan. Jolla corwa on/ hän cuulcan/ mitä Hengi Seuracunnille sano. Woittajalle annan minä elävän puusta syödä/ cuin keskellä Jumalan Paradisiä on. JA Smyrnan Seuracunnan Engelille kirjoita: Näitä sano ensimmäinen ja wijmeinen/ joca oli cuollut/ ja on eläväxi tullut: Minä tiedän sinun tecos ja waiwas ja köyhydes (mutta sinä olet ricas) ja nijden pilcan/ jotca heidäns Judalaisixi sanowat/ ja ei oleckan/ waan owat Satanan joucko. Älä sinä nijtä ensingän pelkä/ cuin sinun kärsimän pitä. Cadzo/ Perkele on muutamita teistä heittäwä fangiuteen/ kiusatta/ ja waiwatta kymmenen päiwä. Ole uscollinen cuoleman asti/ nijn minä sinulle elämän Cruunun annan. Jolla corwa on/ hän cuulcan mitä Hengi Seuracunnille sano. Joca woitta/ ei se toiselda cuolemalda wahingoita. JA Pergamenon Seuracunnan Engelille kirjoita: Näitä sano se/ jolla on se caxiteräinen teräwä miecka: Minä tiedän sinun tecos ja cusas asut/ ja cusa Satanan istuin on/ ja sinä pidät minun Nimeni/ ja et kiellänyt minun uscoani/ ja minun päiwinäni on Antipas/ minun uscollinen Todistajan/ teidän tykönän tapettu/ cusa Satanas asu. Mutta minulla on wähä sinua wastan: että sinulla siellä on nijtä jotca Balaamin oppia pitäwät/ joca Balachin cautta pahennusta opetti andaman/ Israelin lasten epäjumalden uhria syödä/ ja salawuoteudes maata. Nijn myös sinulla on nijtä jotca Nicolaiterein oppia pitäwät/ jota minä wihan. Tee parannus/ muutoin minä tulen pian/ ja tappelen heidän cansans minun suuni miecalla. Jolla corwa on/ hän cuulcan mitä Hengi Seuracunnille sano. Woittajan annan minä syödä sijtä salatusta Mannasta/ ja tahdon hänelle hyvän todistuxen anda/ ja sillä todistuxella uden kirjoitetun Nimen/ jota ei yxikän tiedä/ waan se joca sen saa. JA sille Thyatiran Seuracunnan Engelille kirjoita: Näitä sano se Jumalan Poica/ jonga silmät owat nijncuin tulen leimaus/ ja hänen jalcans nijncuin cuuma waski. Minä tiedän sinun tecos/ ja rackaudes/ ja palweluxes/ ja uscos/ ja sinun kärsimises ja sinun tecos. Ja ne wijmeiset owat usiammat cuin ensimmäiset/ Waan minulla on wähä sinua wastan/ että sallit sitä waimo Jesabeli/ joca

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hänens Prophetissaxi sano/ opettawan/ ja minun palwelioitani wiettelewän/ salawuoteudes macawan/ ja epäjumalain uhria syöwän. Ja minä annoin hänelle ajan parannusta tehdä hänen salawuoteudestans/ mutta ei hän tehnytkän. Cadzo/ minä panen hänen wuotesen/ ja ne jotca hänen cansans huorin tekewät/ pitä suuremban waiwaan tuleman/ ellei he tee parannusta heidän töistäns/ ja hänen lapsens minä tapan cuolemalla. Ja jocaidzen Seuracunnan pitä tietämän/ että minä munascuut ja sydämet tutkin. Ja minä annan cullekin teistä/ oman työns jälkeen. Mutta teille minä sanon ja muille jotca Thyatiras oletta/ joilla ei tämä oppi ole/ ja jotca ei Satanan sywyttä tundenet (nijncuin he sanowat) en minä laske teidän päällenne muuta cuorma. Cuitengin se cuin teillä on/ pitäkät siihen asti cuin minä tulen. Ja joca woitta ja minun teconi haman loppun asti pitä/ sille minä annan woiman pacanoitten päälle/ Ja hänen pitä heitä rautaisella widzalla hallidzeman/ ja nijncuin Sawenwalajan astioita heitä särkemän: Nijncuin minäkin Isäldäni sain/ ja annan hänelle Cointähden. Jolla corwa on/ hän cuulcan mitä Hengi Seuracunnille sano.

JA kirjoita Sardin Seuracunnan Engelille: Näitä sano se jolla ne seidzemen Jumalan Henge/ ja ne seidzemen Tähte owat: Minä tiedän sinun tecos: sillä sinulla on nimi/ että elät ja olet cuollut. Ole walpas ja wahwista niytä muita jotca cuolemallans owat. Sillä en minä löynnyt sinun tecojas täydellisexi Jumalan edes. Nijn ajattele sijs cuingas saanut ja cuullut olet/ ja pidä se/ ja tee parannus. Ettet sinä sijs walwo/ nijn minä tulen sinun päälles nijncuin wargas/ ja et sinä tiedä millä hetkellä minä sinun päälles tulen. Sinulla on myös muutamat nimet Sardis/ jotca ei ole heidän waatteitans hieronet/ nijden pitä minun cansani walkeis waatteis waeldaman: sillä he owat sen ansainnet. Joca woitta/ se pitä myös nijn walkeilla waatteilla puetettaman/ ja en minä pyhi hänen nimiäns elämän Kirjasta/ ja minä tahdon tunnusta hänen nimens minun Isäni edes/ ja hänen Engeleins edes. Jolla corwa on/ hän cuulcan mitä Hengi Seuracunnille sano. JA Philadelphian Seuracunnan Engelille kirjoita: Näitä sano se Pyhä/ se totinen/ jolla on Dawidin awain/ joca awa ja ei yxikän sulje/ joca sulke ja ei yxikän awaja. Minä tiedän sinun

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

tecos/ cadzo/ minä annoin sinun etees aukian owen/ ja ei yxikän woi sitä sulke: sillä sinulla on wähä woima/ ja minun sanani pitänyt olet/ etkä minun Nimeni kieldänyt. Cadzo/ minä annan sinulle Satanan joucosta/ ne jotca heidäns Judalaisixi sanowat/ ja ei oleckan/ waan he walehtelewat. Cadzo/ minä tahdon waatia heitä sijhen/ että heidän pitä tuleman ja cumartaman sinun jalcais edes/ ja heidän pitä tietämän/ että minä sinua racastin. Ettäs pidit minun kärsimiseni sanat/ tahdon minä myös sinun pitä kiusauxen hetkestä/ joca caiken mailman pijrin päälle tulewa on/ nijtä kiusaman/ jotca maan päällä asuwat. Cadzo/ minä tulen pian/ pidä mitä sinulla on/ ettei kengän sinun Cruunuas ota. Joca woitta/ hänen minä teen padzaxi minun Jumalani Templisä/ ja ei hänen pidä sillen siellä uloslähtemän. Ja tahdon kirjoitta häneen minun Jumalani Nimen/ ja sen uden Jerusalemin Nimen/ sen minun Jumalani Caupungin/ joca Taiwast minun Jumalaldani alastuli/ ja minun uden Nimeni. Jolla corwa on/ hän cuulcan mitä Hengi Seuracunnille sano. JA Laodicean Seuracunnan Engelille kirjoita: Nijtä sano/ Amen/ se uscollinen ja totinen Todistaja/ se Jumalan luondocappalden alcu. Minä tiedän sinun tecos/ ettet sinä kylmä etkä lämmin ole/ joscas kylmä taicka lämmin olisit. Mutta ettäs pensiä olet/ ja et kylmä etkä lämmin/ rupean minä sinua minun suustani ulosoxendaman. Ettäs sanot: Minä olen ricas/ minä olen ricastunut/ ja en minä mitän tarwidze/ mutta etpäs tiedä ettäs culkia ja radollinen olet/ köyhä/ sokia/ ja alastoin. Minä neuwon sinua minuldani ostaman Culda tulella selitettyä/ että ricastuisit/ ja walkiat waattet/ joillas sinus pukisit/ ettei sinun alastomudes häpy näkyis/ ja woitele silmäs silmänwoitella/ että näkisit. Joita minä racastan/ nijtä minä myös nuhtelen ja rangaisen. Nijn ole sijs ahkera/ ja tee parannus. Cadzo/ minä seison owesa/ ja colcutan/ jos jocu minun äneni cuule/ ja awa owen/ sen tygö minä sisällemenen/ hänen cansans ehtolista pitämän/ ja hän minun cansani. Joca woitta/ sen minä annan istua minun cansani minun istuimellani/ nijncuin minäkin woitin ja olen minun Isäni cansa hänen istuimellans istunut/ Jolla corwa on/ hän cuulcan mitä Hengi Seuracunnille sano.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Sijtte näin minä/ ja cadzo/ yxi owi awattin Taiwas/ ja se ensimmäinen äni/ jonga minä cuulin minun cansani puhuwan nijncuin Basunan/ sanoi: astu tänne ylös ja minä osotan sinulle mitä tästälähin tapahtuwa on. Ja cohta minä olin Hengesä/ ja cadzo/ yxi istuin oli pandu Taiwasen/ ja istuimella oli yxi istuwa. Ja se joca istui/ oli näkyäns sen kiwen Jaspixen ja Sardin caltainen. Ja Taiwan Caari oli hänen istuimens ymbärins/ Smaragdin caltainen. Ja sen istuimen ymbärillä oli neliäcolmattakymmendä istuinda/ joilla istuit neljäcolmattakymmendä wanhinda/ walkeilla waatteilla puetetut/ ja heidän pääsäns olit cullaiset Cruunut. Ja istuimesta uloskäwit leimauzet/ ja Pitkäiset/ ja änet/ ja seidzemen tulista lampua paloit istuimen edes/ jotca seidzemen Jumalan Henge owat. Ja istuimen edes oli nijncuin clasinen meri Christallin muotoinen/ ja keskellä istuinda/ ja ymbärins istuinda olit neljä eläindä/ edestä ja taca silmiä täynäns. Ja ensimmäinen eläin oli Lejonin muotoinen/ ja toinen eläin oli wasican muotoinen/ ja colmannella eläimellä olit nijncuin ihmisen caswo/ ja neljäs eläin oli lendäwäisen Cotcan muotoinen. Ja nijllä neljällä eläimellä olit cullakin cuusi sijpiä ymbärillä/ ja he olit ulcoa ja sisäldä silmiä täynäns. Ja ei heillä ollut lepoa päiwällä eikä yöllä/ waan sanoit: Pyhä/ Pyhä/ Pyhä on HERra Jumala Caickiwaldias/ joca oli/ joca on/ ja joca tulewa on. Ja cosca eläimet sitä ylistit/ kijtit ja cunnioitit/ cuin istuimella istui/ joca elä ijancaickisest ijancaickiseen: Nijn ne neljäcolmattakymmendä Wanhinda/ langesit sen istuimella istuwaisen eteen/ ja cumarsit sitä joca elä ijancaickisest ijancaickiseen: ja heitit heidän Cruununs istuimen eteen/ ja sanoit: HERra/ sinä olet mahdollinen ylistyksen/ ja cunnian/ ja woiman saaman: Sillä sinä olet caicki luonut/ ja sinun tahdostas heidän olemisens on/ ja luodut owat.

Ja minä näin istuimella istuwaisen oikias kädes/ Kirjan/ sisäldä ja ulcoa kirjoitetun/ seidzemellä sinetillä lukitun. Ja minä näin wäkewän Engelin suurellä änellä Saarnawan: Cuca on mahdollinen tätä Kirja awaman/ ja hänen sinettiäns päästämän? Ja ei yxikän woinut/ eikä Taiwasa/ eikä maasa/ eikä maan alla sitä Kirja awata/ ja siihen cadzoa. Ja minä itkin cowin/ ettei yxikän löytty mahdollisexi sitä Kirja awaman/ eikä näkemän. Ja yxi nijstä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Wanhimmista/ sanoi minulle: älä itke/ cadzo Lejon woitti/ joca Judan sucucunnasta Dawidin juuri on/ awaman sitä Kirja/ ja päästämän sen seizendä sinettiä. Ja minä näin/ ja cadzo/ keskellä istuinda/ ja neljän eläimen/ ja Wanhimmitten keskellä/ seisoi yxi Caridza/ nijncuin se olis tapettu ollut/ jolla oli seizemen sarwe ja seizemen silmä/ jotca owat seizemen Jumalan Henge caikelle maalle lähetetyt. Ja se tuli ja otti Kirjan istuimella istuwaisen oikiasta kädestä. Ja cosca hän Kirjan ottanut oli/ langeisit ne neljä eläindä/ ja neljäcolmattakymmendä Wanhinda Caridzan eteen/ ja jocaidzella oli candeles ja cullaiset maljat makiata hajua täynäns/ jotca pyhäin rucouxet owat: Ja weisaisit vttä wirtä/ sanoden: sinä olet mahdollinen Kirja ottaman/ ja sen sinetteitä awaman: sillä sinä olet tapettu/ ja werelläs meidän lunastit/ caickinaisista Seuracunnista/ ja kielistä/ ja Canssoista/ ja pacanoista: Ja sinä olet meidän tehnyt/ meidän Jumalallem Cuningaixi ja Papeixi/ että me maan päällä saamma wallita. Ja minä näin ja cuulin monen Engelin änen istuimen ymbärillä/ ja eläinden ymbärillä/ ja Wanhimmitten ymbärillä/ ja heidän lucuns oli monda kerta tuhannen tuhatta. Ja sanoit suurella änellä: Caridza/ joca tapettu on/ on mahdollinen ottaman wäkewyden ja rickauden/ ja wijsauden/ ja woiman/ ja cunnian/ ja ylistyksen ja kijtoxen. Ja caicki luondocappalet/ jotca Taiwas owat/ ja maan päällä/ ja maan alla/ ja meresä/ ja caicki cuin nijsä owat/ cuulin minä sille sanowan joca istuimella istui/ ja Caridzalle: Kijtos ja cunnia/ ja ylistys/ ja woima/ ijancaickisest ijancaickiseen. Ja ne neljä eläindä sanoit. Amen. Ja ne neljäcolmattakymmendä Wanhinda langeisit maahan/ ja cumarsit sitä eläwätä/ ijancaickisesta ijancaickiseen.

JA minä näin/ cosca Caridza ensimmäisen sinetin awais: ja minä cuulin yhden nijsä neljästä eläimestä sanowan/ nijncuin Pitkäisen jylinän: tule ja cadzo. Ja minä näin/ ja cadzo/ yxi walkia Orhi/ ja se joca sen päällä istui/ piti jouta: ja hänelle annettin Cruunut/ ja hän läxi woittaman/ ja saaman woitto. JA cosca hän toisen sinetin awais/ cuulin minä toisen eläimen sanowan: tule ja cadzo. Ja ruskia Orhi ulosmeni/ ja se joca sen päällä istui/ hänen annettin rauha maasta poisotta/ että heidän piti keskenäns toinen toisens tappaman/ ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hänelle oli suuri miecka annettu. JA cosca hän colmannen sinetin awais/ cuulin minä colmannen eläimen sanowan: tule ja cadzo. Ja minä näin/ ja cadzo/ yxi musta Orhi/ ja sillä joca sen päällä istui/ oli waaca kädes. Ja minä cuulin änen nijden neljän eläimen keskeldä sanowan: mitta nisuja yhten penningijn/ ja colme mitta ohria yhten penningijn: ja älä wijna elickä öljyä wahingoita. JA cosca hän awais neljännen sinetin/ cuulin minä neljännen eläimen änen sanowan: tule ja cadzo: Ja minä näin/ ja cadzo/ yxi hijrencarwainen Orhi/ ja joca sen päällä istui/ sen nimi oli cuolema/ ja Helwetti noudatti händä. Ja hänelle annettin woima tappa neljättä osa maan päaldä/ miecalla ja näljällä/ ja surmalla/ ja pedoilda maan päällä. JA cosca hän wijdennen sinetin awais/ näin minä Altarin alla nijden sielut jotca Jumalan sanan tähden tapetut olit: ja sen todistuxen tähden cuin heillä oli. Ja he huusit suurella änellä/ sanoden: sinä pyhä ja totinen HERra/ cuinga cauwan et sinä duomidze ja meidän wertamme costa/ nijlle jotca maan päällä asuwat? Ja cullekin heistä annettin walkia waate: ja sanottin että heidän piti wielä wähän aica lewämän/ sijhenasti cuin heidän weljeins ja cansapalweliains lucu täytetyxi tuli/ jotca myös piti tapettaman nijncuin hekin. JA minä näin/ cosca hän cuudennen sinetin awais/ cadzo/ nijn tapahdui suuri maan järistys/ ja Auringo tuli mustaxi nijncuin carwasäcki/ ja Cuu tuli coconans nijncuin weri. Ja tähdet putoisit Taiwast maan päälle/ nijncuin ficunapuu ficunans warista/ cosca hän suurelda tuulelda häälytetän. Ja Taiwas pakeni nijncuin kämärtynyt Kirja/ ja caicki luodot ja wuoret sijrtin sioistans. Ja Cuningat maan päällä/ ja ylimmäiset/ ja rickat ja Päämiehet/ ja wäkwät/ ja caicki orjat ja caicki wapat/ kätkit heidäns luolijn ja rotcoihin. Ja sanoit wuorille ja cuckuloille: langetcat meidän päällem/ ja peittäkät meitä sen caswain edestä joca istuimella istu/ ja Caridzan wihasta: Sillä hänen suuren wihans päiwä on tullut/ ja cuca woi pysyä?

JA sijtte näin minä neljä Engelitä seisowan/ neljän maan culman päällä/ ja neljä maan tuulda pitawän/ ettei tuuli olis puhaldanut maan päälle/ eikä meren päälle/ eikä yhdengän puun päälle. Ja minä näin toisen Engelin Auringon coitosta ylostulewan/ jolla oli eläwän Jumalan sinetti: ja hän huusi

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

suurella änellä nijlle neljälle Engelille/ joiden maata ja merta oli annettu wahingoitta/ Ja sanoi: älkät maata eikä merta eikä puita wahingoittaco/ siihenasti cuin me merkidzemmä meidän Jumalamme palweliat heidän odzisans. Ja minä cuulin että merkittyin lucu oli sata ja neljä wijdettäkyymmendä tuhatta/ jotca caickein Israelin lasten sucucunnista merkityt olit. Judan sucucunnasta/ caxitoistakymmendä tuhatta merkityt. Rubenin sucucunnasta/ caxitoistakymmendä tuhatta merkityt. Gadin sucucunnasta/ caxitoistakymmendä tuhatta merkityt. Asserin sucucunnasta/ caxitoistakymmendä tuhatta merkityt. Nephtalin sucucunnasta/ caxitoistakymmendä tuhatta merkityt. Manassen sucucunnasta/ caxitoistakymmendä tuhatta merkityt. Simeonin sucucunnasta/ caxitoistakymmendä tuhatta merkityt. Lewin sucucunnasta/ caxitoistakymmendä tuhatta merkityt. Isascharin sucucunnasta/ caxitoistakymmendä tuhatta merkityt. Zabulonin sucucunnasta/ caxitoistakymmendä tuhatta merkityt. Josephin sucucunnasta/ caxitoistakymmendä tuhatta merkityt. BenJaminin sucucunnasta/ caxitoistakymmendä tuhatta merkityt. SEn jälkeen näin minä/ ja cadzo/ suuri joucko/ jota ei yxikän luke tainnut/ caikista pacanoista/ ja sucucunnista/ ja Canssoista ja kielistä/ seisowan istuimen edes/ ja Caridzan edes/ walkeilla waatteilla puetetut/ ja palmut heidän käsisäns: Ja he huusit suurella änellä/ sanoden: Autuus olcon sille joca istuimella istu/ meidän Jumalallen ja Caridzalle. Ja caicki Engelit seisoit istuinda ymbärins/ ja wanhimbita ymbärins/ ja neljä eläindä/ ja langeisit caswoillens istuimen eteen/ ja cumarsit Jumalata/ sanoden: Amen. Siunaus/ ja wijsaus/ ja kijtos/ ja cunnia/ ja wäkwewys/ ja woima/ olcon meidän Jumalallem/ ijancaickisest/ Amen. Ja yxi wanhimmista wastais/ ja sanoi minulle: cutca nämät walkeilla waatteilla puetetut owat? ja custa he tullet owat? Ja minä wastaisin hänelle: HERra/ sinäpä sen tiedät. Ja hän sanoi minulle: nämät owat ne/ jotca suuresta waiwasta tulit/ ja he owat heidän waattens pesnet/ ja ne Caridzan weresä walgistanet. Sentähden owat he Jumalan istuimen edes/ ja palwelewat händä päiwällä ja yöllä hänen Templisäns. Ja se joca istuimella istu/ hän asu

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

heidän päälläns. Ei he sillen iso eikä jano/ eikä Auringo lange heidän päällens/ ei myös yxikän palawus: Sillä se Caridza/ joca istuimen keskellä on/ caidze heitä/ ja johdatta heitä elävän wesilähten tygö: ja Jumala on cuiwawa caicki kynelet heidän silmistäns.

JA cosca hän seidzemennen sinetin awais/ oldin äneti Taiwasa lähes puoli hetke. Ja minä näin seidzemen Engelitä Jumalan eteen astuwan/ joille seidzemen Basunata annettin. Ja yxi toinen Engeli tuli/ ja seiso Altarin edes/ ja hänellä oli cullainen pyhänsawun astia/ jolle paljo makiata hajua annettin/ caickein Pyhain rucouxista/ sille cullaiselle Altarille andaxens/ istuimen edes. Ja se makian hajun sawu/ pyhain rucouxista/ nousi Engelin kädestä Jumalan eteen. Ja Engeli otti pyhänsawun astian/ ja täytti Altarin tulesta/ ja heitti alas maan päälle. Ja nijn tapahduit änet ja Pitkäisen jylinät/ ja leimauzet/ ja maan järistyxtet. JA ne seidzemen Engelitä nijllä seidzemellä Basunalla/ hangidzit Basunilla soittaman. Ja ensimmäinen Engeli Basunalla soitti/ ja tuli rakehita ja tulda werellä secoitettua/ jotca maan päälle heitettin. Ja colmas osa puista paloiti/ ja caicki wiherjäinen ruoho paloi. JA toinen Engeli Basunalla soitti/ ja mereen heitettin nijncuin suuri wuori tulesa palawa. Ja colmas osa merestä werexi tuli/ ja colmas osa eläwistä luondocappaleista meresä cuolit: ja colmas osa hahdeista huckui. JA colmas Engeli Basunalla soitti/ ja suuri Tähti langeis Taiwast/ paistawa nijncuin tulisoitto/ ja langeis colmannen osan ojain ja wesilähdetten päälle. Ja se Tähti cudzutan Coiruohoxi. Ja colmas osa muutui Coiruohoxi/ ja monda ihmistä cuoli wetten tähden/ että he nijn haikiaxi tehdyt olit. JA neljäs Engeli Basunalla soitti/ ja colmas osa Auringosta lyötiin/ ja colmas osa Cuusta/ ja colmas osa tähdeistä/ nijn että colmas osa heistä pimeni/ ja ei colmas osa päiwästä walaisnut/ eikä yöstä. Ja minä näin ja cuulin yhden Engelin/ keskelle Taiwasta lendävän/ ja suurella änellä sanowan: Woi/ Woi/ Woi asuwaisia maan päällä/ nijden muiden colmen Engelin Basunan änestä/ jotca wielä Basunilla soittaman pitä. JA wijdes Engeli Basunalla soitti/ ja minä näin Tähden Taiwasta maan päälle putowan/ ja hänelle annettin sywyden caiwoin awain. Ja hän awais sywyden caiwon/ ja caiwon sawu ylös käwi nijncuin suuren pädzin sawu/ ja Auringo ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ilma pimis caiwon sawusta. Ja sawusta läxit medzäsircat maan päälle/ ja heille annettin woima/ nijncuin Scorpioilla on woima maan päällä. Ja heille sanottin ettei heidän pitänyt wahingoittaman ruohoa maan päällä/ eikä mitän wiherjäistä/ ei myös yhtän puuta/ waan ainoastans ihmisiä/ joiden odzisa ei Jumalan Sinetti ole. Ja se annettin heille/ ettei heidän pitänyt heitä tappaman/ waan wijsi Cuucautta waiwaman: ja heidän waiwamisens oli nijncuin Scorpionin waiwaminen/ cosca hän on ihmistä pistänyt. Ja nijnä päiwinä ihmiset cuolemata edziwät/ ja ei löydä händä: pyytäwät cuolla/ waan cuolema pakene heitä. Ja ne medzäsircat owat nijden Orihten caltaiset/ jotca sotaan walmistetut owat/ ja heidän pääsäns nijncuin Cruunut/ cullan muotoiset/ ja heidän caswons nijncuin ihmisten caswot. Ja heillä olit hiuxet/ nijncuin waimoin hiuxet/ ja heidän hambans olit nijncuin Lejonin: Ja heillä oli Pantzari nijncuin rautapantzarit/ ja heidän sijpeins hawina nijncuin ratasten kituma/ cusa monda hewoista sotaan juoxewat. Ja heillä olit pyrstöt nijncuin Scorpioilla/ ja heidän pyrstöisäns olit neulaiset/ ja heidän woimans oli ihmisiä wijsi Cuucautta wahingoitta. Ja heidän Cuningans on sywyden Engeli/ jonga nimi Ebrean kielellä on Abaddon/ ja Grekan kielellä on hänen nimens Apollyon. Yxi Woi on edesmennyt/ cadzo/ wielä caxi Woi sen jälkeen tulewat. Ja cuudes Engeli Basunalla soitti/ ja minä cuulin änen nijldä neljäldä cullaisen Altarin culmalda/ joca Jumalan edes on: Sanowan sille cuudennelle Engelille/ jolla Basuna oli: päästä ne neljä Engelitä/ jotca sijnä suures Euphratin wirrasa sidottuna owat. Ja ne neljä Engelitä päästettin/ jotca olit walmit hetkexi/ päiwäxi/ Cuucaudexi ja Wuodexi/ tappaman colmatta osa ihmisistä. Ja radzasmiesten sotawäen lucu oli monda tuhannen kerta tuhatta/ ja minä cuulin heidän lucuns. Ja nijn minä näin ne Orhit näösä/ ja nijllä cuin heidän päälläns istuit/ olit tuliset/ ja kellaiset/ ja tulikiwiset Pantzarit/ ja Orhitten päät olit nijncuin Lejonein päät: ja heidän suustans käwi ulos tuli/ ja sawu/ ja tulikiwi. Näillä colmella widzauxella tapettin colmas osa ihmisistä/ tulella/ sawulla ja tulikiwellä/ jotca käwit ulos heidän suustans: Sillä heidän woimans oli heidän suusans ja pyrstöisäns: ja heidän pyrstöns olit kärmetten muotoiset/ ja he wahingoitit

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

nijden päillä. Ja muut ihmiset/ jotca ei näillä widzauzilla ole tapetut/ eikä heidän kättens töistä parannusta tehnet: ettei he Perkeleitä cumartanet/ ja cullaisia/ hopiaisia/ waskisia/ kiwisiä ja puisia epäjumalita/ jotca ei nähdä taida/ eikä cuulla/ ei myös käydä. Ja ei tehnet parannusta heidän murhistans/ welhoudestans/ haureuxestans/ ei myös warcaudestans.

JA minä näin toisen wäkewän Engelin tulewan alas Taiwast/ joca pilwellä puetettu oli/ ja Taiwan Caari hänen pääns päällä/ ja hänen caswons oli nijncuin Auringo/ ja hänen jalcans nijncuin tulen padzat. Ja hänen kädesäns oli awojoin Kirja/ ja hän pani oikian jalcans meren päälle/ ja waseman maan päälle/ ja huusi suurella änellä nijncuin Lejonin kiljunalla. Ja cosca hän huusi/ puhuit ne seidzemen Pitkäistä änen. Ja cosca ne seidzemen Pitkäistä olit änen puhunet/ tahdoin minä sen kirjoitta. Ja minä cuulin änen Taiwast sanowan minulleni: lukidze se mitä ne seidzemen Pitkäistä puhuit/ ja älä sitä kirjoita. Ja se Engeli/ jonga minä meren päällä ja maan päällä näin seisowan/ nosti kätens Taiwasen päin: Ja wannoi ijancaickisest ijancaickiseen eläwäisen cautta/ sen joca Taiwan luonut oli/ ja ne cuin sijnä on: ja maan/ ja ne cuin sijnä on: ja meren/ ja ne cuin sijnä on/ ettei sillen aica enämbi oleman pidä. Waan sen seidzemennen Engelin änen päiwänä: cosca hän rupe Basunalla soittaman/ nijn pitä Jumalan salaisuden täytettämän/ nijncuin hän on palweliains ja Prophetains cautta ilmoittanut. Ja minä cuulin taas änen Taiwast minun cansani puhuwan/ ja sanowan: mene ja ota se awojoin Kirja Engelin kädestä/ joca meren ja maan päällä seiso. Ja minä menin Engelin tygö/ ja sanoin: anna se Kirja minulle: ja hän sanoi minulle: ota ja syö/ ja se on carwastelewa sinun wadzasas/ waan sinun suusas pitä hänen makian nijncuin hunajan oleman. Ja minä otin sen Kirjan Engelin kädestä ja söin/ ja se oli makia minun suusani nijncuin hunaja. Ja cuin minä sen syönyt olin/ carwasteli se minun wadzasani. Ja hän sanoi minulle: taas tule sinun propheterata Canssoille/ ja pacanoille/ ja kielille/ ja monelle Cuningalle.

JA minulle annettin yxi ruoco nijncuin sauwa/ ja sanottin: nouse ja mitta Jumalan Templi ja Altari/ ja ne cuin sijnä cumartawat. Mutta syövä sisälmäinen Chuori ulos Templistä/ ja älä sitä mitta: sillä se on pacanoille

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

annettu/ ja he tallawat pyhä Caupungita caxiwijdettäkyymmendä Cuucautta. JA minä annan cahdelle minun todistajalleni/ ja heidän pitä tuhannen/ caxi sata ja cuusikymmendä päiwä propheteraman/ säkeisä puetettuna. Nämät owat caxi öljypuuta/ ja caxi kyntilätä/ jotca maan Jumalan edesä seisowat. Ja jos jocu heitä tahto wahingoitta/ nijn tuli käy ulos heidän suustans/ ja syö heidän wihollisens. Ja jos jocu tahto heitä wahingoitta/ nijn hän tapetan. Näillä on woima Taiwasta sulkea/ ettei nijnä päiwinä/ joina he propheterawat/ sataman pidä. Ja heillä on woima wesiä werexi muutta/ ja lyödä maata caickiniaisella widzauksella/ nijn usein cuin he tahtowat. JA cosca he heidän todistuxens lopettanet owat/ nijn se Peto/ joca astui ylös sywydest/ on heidän cansans sotiwa/ ja heitä woittawa ja tappawa. Ja heidän ruumins pitä macaman sen suuren Caupungin catuilla/ joca hengellisest cudzutan Sodoma ja Egypti/ cusa myös meidän HERram ristinnaulittu on. Ja muutamat sucucunnista/ ja Canssoista/ ja kielistä/ ja pacanoista/ pitä näkemän heidän ruumins colme päiwä ja puolen/ ja ei he salli heidän ruumitans haudata. Ja jotca maan päällä asuwat/ ne iloidzewat ja riemuidzewat heistä/ ja hercullisest eläwät/ ja lahjoja keskenäns lähettelewät: sillä nämät caxi Prophetat/ ahdistelit nijtä cuin maan päällä asuit. Ja colmen päiwän perästä ja puolen/ meni Jumalalda elämän Hengi heihin/ ja he seisoit jalgoillans/ ja suuri pelco tuli nijden päälle jotca heidän näit. Ja he cuulit suuren änen Taiwast sanowan heille: astucat tänne. Ja he astuit Taiwasen pilwesä/ ja heidän wihollisens näit heidän. Ja sillä hetkellä tapahdui suuri maanjäristys/ ja kymmenes osa Caupungist langeis maahan. Ja sijnä maanjäristyxes tapettin seidzemen tuhannen ihmisten nimi/ ja ne muut hämmästyit/ ja annoit cunnian Taiwan Jumalalle. Ja toinen Woi on edes mennyt/ cadzo/ colmas Woi pian tule. JA seidzemes Engeli Basunalla soitti/ ja suuret änet cuuluit Taiwasa/ sanoden: tämän mailman waldacunnat owat meidän HERrallem ja hänen Christuxellens tullet/ ja hän on hallidzewa ijancaickisest ijancaickiseen. Ja neljäcolmattakymmendä Wanhinda/ jotca Jumalan edes heidän istuimillans istuit/ langeisit caswoillens/ ja cumarsit Jumalata/ sanoden: Me kijtämme sinua HERra Caickiwaldias Jumala/ joca

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

olet/ ja olit/ ja tulewa olet/ että sinä olet ottanut sinun suuren woimas hallitaxes/ ja pacanat owat wihastunet. Ja sinun wihastunet on tullut/ ja cuolluitten aica/ heitä duomitta: ja että sinun palweliais palcka maxetan/ Prophetain ja Pyhäin/ ja nijden jotca sinun nimes pelkävät/ pienden ja suurten: ja cadottaman nijtä jotca maan turmellet owat. Ja Jumalan Templi aukeni Taiwasa/ ja hänen Testamentins Arcku nähtin hänen Templisäns/ ja tapahduit leimauhet/ ja änet/ ja pitkäiset/ ja maanjäristyhet/ ja suuret raket. JA suuri ihme Ilmestyi Taiwasa/ yxi waimo oli puetettu Auringolla/ ja Cuu hänen jalcains alla/ ja hänen pääsäns yxi Cruunu cahdestatoistakymmenestä tähdestä. Ja hän oli rascas/ ja huusi/ ja oli synnyttämisen kiwusa/ a kärkei synnyttäisäns suurta waiwa. JA toinen ihme nägyi Taiwasa/ cadzo/ suuri ruskia Draki/ jolla oli seidzemen päätä ja kymmenen sarwe/ ja hänen päisäns seidzemen Cruunua. Ja hänen pyrstöns weti colmannen osan Taiwan tähdistä/ ja heitti ne maan päälle. Ja se Draki seiso i waimon edesä/ joca oli synnyttämälläns/ että cosca hän olis synnyttänyt/ hän olis saanut syödä hänen lapsens. Ja hän synnytti poicalapsen/ joca oli caicki pacanat hallidzewa rautaisella widzalla. Ja hänen poicans temmattin Jumalan tygö/ ja hänen istuimens tygö. Ja se waimo pakeni corpeen/ cusa hänelle oli sia Jumalalda walmistettu/ sijnä ruokitta caxi sata ja cuusikymmendä päiwä. JA suuri sota tapahdui Taiwas/ Michael ja hänen Engelins sodeit Drakin cansa. Ja Draki sodei/ ja hänen Engelins. Ja ei he woittanet/ eikä heidän sians enämbi löyty Taiwas. Ja se suuri Draki/ se wanha mato/ joca Perkelexi ja Satanaxi cudzutan/ oli ulosheitetty: ja coco maillman pijrin wiettele/ ja hän oli maan päälle heitetty/ ja hänen Engelins olit myös hänen cansans sinne heitetyt. Ja minä cuulin suuren änen Taiwasa sanowan: nyt on autuus/ ja woima/ ja waldacunda/ ja wäki meidän Jumalam/ ja hänen Christuxens/ että se on ulosheitetty joca meidän weljeimme päälle yötä ja päiwä Jumalan edes candoi. Ja he owat hänen Caridzan weren cautta woittanet/ ja hänen todistuxens sanan tähden/ ja ei he heidän hengens cuoleman asti racastanet. Sentähden te Taiwat iloitcat/ ja jotca nijsä asutta. Woi maan ja meren asuwita: sillä Perkele astu alas teidän tygönne/ pitäin suurta wiha/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

tieten hänelläns vähän aica olewan. JA sijttecuin Draki näki hänens maahan heitetyxi/ wainois hän sitä waimoa/ joca sen pojan synnytti. Ja sille waimolle annettin caxi sijpe/ nijncuin suuren Cotcan/ että hän olis corpeen hänen siaans lendänyt/ cusa hän elätetän ajan/ ja caxi aica/ ja puolen aica/ sen kärmen caswon edestä. Ja se kärme puuscais wettä suustans sen waimon jälkeen/ nijncuin cosken/ upottaxens händä. Mutta maa autti sitä waimoa/ ja awais suuns/ ja särpi sen weden/ jonga se Draki suustans puuscannut oli. Ja se Draki wihastui sen waimon päälle/ ja meni sotiman muiden cansa hänen siemenistäns/ jotca Jumalan käskyt kätkewät/ ja Jesuxen Christuxen todistuxen pitäwät. Ja hän seisoi meren sannalla.

JA minä näin Pedon merestä ylösastuwan/ jolla oli seidzemen päätä ja kymmenen sarwia/ ja hänen sarwisans kymmenen Cruunua/ ja hänen päisäns pilcan nimi. Ja se peto/ jonga minä näin/ oli Pardin muotoinen/ ja hänen jalcans olit nijncuin Carhun kápälät/ ja hänen suuns oli nijncuin Lejonin suu. Ja se Draki andoi sille woimans/ ja hänen istuimens/ ja suuren wäkens. Ja minä näin yhden hänen päistäns/ nijncuin se olis cuoliaxi haawoitettu ollut/ ja hänen cuolemahaawans parani. Ja coco mailman pijri ihmetteli sitä Petoa/ ja cumarsit Drakia/ joca Pedolle woiman andoi. Ja he cumarsit Petoa/ ja sanoit: cuca on tämän Pedon caltainen? Ja/ cuca woi sotia händä wastan? Ja hänelle annettin suu puhuaxens suuria ja pilckoja/ ja hänelle oli annettu woima/ että se hänellä pysyis caxiwijdettäkyymmendä Cuucautta. Ja hän awais suuns pilckoja puhuman Jumalata wastan/ pilckaman hänen Nimiäns ja majans/ ja nijtä cuin Taiwas asuwat. Ja hänen sallittin sotia Pyhain cansa/ ja woitta heitä. Ja hänelle annettin woima caickein sucucundain päälle/ ja Canssain/ ja kielden/ ja pacanain. Ja caicki/ jotca maasa asuwat/ cumarsit händä/ joiden nimi ei ole kirjoitettu Caridzan elämän kirjasa/ joca mailman algusta tapettu on. Jos jollakin corwa on/ se cuulcan. Joca fangeuteen wie/ se fangeuteen mene: ja joca miecalla tappa/ se miecalla tapetan. Täsä on Pyhain kärsimys ja usco. JA minä näin toisen Pedon maasta ylösastuwan/ ja hänellä oli caxi sarwea nijncuin lamballa/ ja puhui nijncuin Draki. Ja se teki caiken sen endisen Pedon woiman/ sen

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

nähden/ ja teki maan ja sen asuwait sitä ensimmäistä Petoa cumartaman/ jonga cuolemahaawat parannet olit. Ja teke suuria ihmeitä/ että tulikin Taiwast lange hänen tecons cautta ihmisten eteen. Ja wiettele maan asuwita nijllä ihmeillä cuin hänen olit annetut Pedon edes tehdä/ ja sano maan asuwille/ että he tekisit Pedon cuwan/ jolla miecan haawa olis/ ja oli eläwäxi tullut. Ja se sallittin hänelle/ että hän sai hengen Pedon cuwalle anda/ ja että Pedon cuwa olis puhunut/ ja tehnyt että jocainen cuin ei Pedon cuwa cumarra/ pitäis tapettaman. Ja saatti caicki/ pienet ja suuret/ rickat ja köyhät/ wapat ja palweliat/ ottaman lijcamerkin oikiaan käteens taicka odzijns. Ja ettei kengän tainnut osta eikä myydä/ jolla ei se mercki ollut/ taicka Pedon nimi eli hänen nimens Lucu. Täsä on wijsaus. Jolla on ymmärrys se laskecan Pedon lugun: sillä se on ihmisen lucu/ ja hänen lucuns on cuusi sata/ cuusikymmendä ja cuusi.

JA minä näin/ ja cadzo/ Caridza seisoj Zionin wuorella/ ja hänen cansans sata ja neljä wijdettäkymmendä tuhatta/ joilla oli heidän Isäns nimi kirjoitettu heidän odzisans. Ja minä cuulin änen Taiwasta/ nijncuin suuren Pitkäisen änen. Ja se äni/ jonga minä cuulin/ oli nijncuin candelen soittajain/ jotca heidän candeleitans soittawat. Ja weisaisit nijncuin utta wirttä istuimen edes/ ja neljän eläimen edes/ ja wanhinden. Ja ei yxikän woinut sitä wirttä oppia/ paidzi nijtä sata ja neljä wijdettäkymmendä tuhatta/ jotca maasta ostetut owat. Nämät owat ne/ jotca ei waimoin cansa ole saastutetut: sillä he owat neidzet/ ja seurawat Caridzata cuhunga hän mene. Nämät owat ihmisildä ostetut/ Jumalalle ja Caridzalle utisexi/ Joiden suusa ei ole petosta löytty: sillä he owat ilman saastaisutta Jumalan istuimen edes. JA minä näin toisen Engelin lendäwän Taiwan keskidze/ jolla ijancaickinen Evangelium oli/ jota hänen pitä nijlle ilmoittaman cuin maan päällä asuwat/ ja caikille pacanoille ja Seuracunnille/ ja kielille/ ja Canssoille. Ja sanoi suurella änellä: peljätkät Jumalata ja andacat hänelle cunnia: Sillä hänen duomions hetki on tullut/ ja cumartacat sitä/ joca Taiwan ja maan ja meren ja wesilähtet teki. Ja toinen Engeli seurais/ sanoden: Langeis/ langeis Babylon/ se suuri Caupungi: Sillä hän oli hänen huorudens wijnalla caicki pacanat juottanut. Ja colmas

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Engeli seurais niittä/ sanoden suurella änellä: jos jocu Petoa ja hänen cuwans cumarta/ ja otta sen merkin hänen odzahans taicka käteens. Sen pitä Jumalan wihan wijnasta juoman/ joca hänen wihans Calckin caattu on/ ja on selkiä/ ja händä pitä tulella ja tulikiwellä pyhain Engelitten/ ja Caridzan edes waiwattaman. Ja heidän waiwans sawu pitä ijancaickisest ijancaickiseen ylösastuman. Ja ei heillä ole lepoa päiwällä eikä yöllä/ cuin Petoa ja hänen cuwans cumartawat: ja jos jocu on hänen nimens merkin ottanut. Täsä on Pyhain kärsimys: Täsä ne owat jotca Jumalan käskyt ja Jesuxen uscon pitäwät. JA minä cuulin änen Taiwasta minulleni sanowan: kirjoita/ Autuat owat ne cuollet/ jotca tästälähin HERrasa cuolewat/ Ja/ Hengi sano: heidän pitä lewämän heidän töistäns: sillä heidän tecons noudattawat heitä. JA minä näin/ ja cadzo/ walkia pilwi/ ja pilwen päällä istui ihmisen Pojan muotoinen/ jonga pääsä oli cullainen Cruunu/ ja teräwä sirppi hänen kädesäns. Ja toinen Engeli läxi Templist/ huutain suurella änellä sen pilwen päällä istuwaisen tygö: siwalla sirpilläs ja leicka: sillä sinulle tuli hetki leicataxes/ ja elo on maan päällä cuiwaxi tullut. Ja se joca pilwen päällä istui/ siwalsi sirpilläns maan päädä/ ja maa tuli leicatuxi. JA toinen Engeli läxi Templist/ joca Taiwas on/ jolla myös teräwä sirppi oli. Ja toinen Engeli läxi Altarista/ jolla oli woima tulen päälle/ ja huusi suurella änellä sen tygö jolla se teräwä sirppi oli/ ja sanoi: siwalla sinun teräwällä sirpilläs ja leicka ne wijnaoxan wersot maan päädä: sillä hänen marjans owat kypsynet. Ja se Engeli siwalsi teräwällä sirpilläns maan päälle/ ja nijtti maan wijnamäen/ ja heitti ne Jumalan wihan suureen cuoppaan. Ja se cuoppa poljettin ulcona Caupungista/ ja weri cuopasta ulospursui/ haman Orihten suidzin asti/ tuhannen ja cuusi sata wacomitta.

JA minä näin toisen merkin Taiwasa/ joca suuri ja ihmellinen oli. Seidzemen Engelitä/ joilla ne seidzemen wijmeistä widzausta olit: Sillä nijllä on Jumalan wiha täytetty. Ja minä näin nijncuin clasisen meren/ tulella secoitetun/ ja ne jotca Pedosta woiton saanet olit/ ja hänen cuwastans ja hänen merkistäns/ ja hänen nimens luguista/ seisowan se clasisen meren päällä. Ja pidit Jumalan candeletta/ ja weisaisit Mosexen ja Jumalan palwelian wirttä/ ja Caridzan

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

wirttä/ sanoden: Suuret ja ihmelliset owat sinun tecos/ HERra Jumala Caickiwaldias/ oikiat ja totiset owat sinun ties sinä Pyhäin Cuningas. Cuca ei pelkä sinua HERra/ ja sinun Nimes ylistä? Sillä sinä yxinäns laupias olet/ ja caicki pacanat tulewat/ ja sinun caswos edesä cumartawat/ että sinun duomios julistetut owat. Sijtte näin minä/ ja cadzo/ Todistuxen majan Templi awattin Taiwasa. Ja Templistä läxit ne seidzemen Engelitä/ joilla ne seidzemen widzausta olit/ puetetut puhtalla ja kirckalla lijnawaattella/ ja wyötetyt rinnoilda/ cullaisilla wöillä. Ja yxi nijstä neljästä eläimestä andoi nijlle seidzemelle Engelille seidzemen cullaista malja Jumalan wiha täynäns/ joca elä ijancaickisest ijancaickiseen. Ja se Templi täytettin sawusta/ Jumalan cunniasta/ ja hänen woimastans/ ja ei yxikän woinut Templijn sijhen asti mennä/ cuin ne seidzemen Engelin widzausta täytetyxi tulit.

JA minä cuulin suuren änen Templistä/ nijlle seidzemelle Engelille sanowan/ mengät ja wuodattacat ne Jumalan wihan maljat maan päälle. JA ensimmäinen Engeli meni/ ja wuodatti maljans maan päälle. Ja nijden ihmisten päälle tuli pahat ja häijyt haawat/ joilla Pedon mercki oli/ ja nijlle jotca sen cuwa cumarsit. JA toinen Engeli wuodatti maljans mereen/ ja se tuli nijncuin cuollen weri/ ja caicki eläwäiset sielut cuolit meresä. JA colmas Engeli wuodatti maljans ojihin/ ja wesilähteisin/ jotca werexi tulit. Ja minä cuulin sen Engelin sanowan: HERra sinä olet wanhurscas/ joca olet/ ja joca olit: ja Pyhä/ että nämät duomidzet: Sillä he owat Pyhäin ja Prophetain weren wuodattanet/ ja sinä annoit heille werta juoda: sillä he owat sen ansainnet. Ja minä cuulin toisen Engelin Altarista sanowan: Ja HERra Caickiwaldias Jumala/ sinun duomios owat totiset ja oikiat. JA se neljäs Engeli wuodatti maljans Auringohon/ ja hänelle annettin ihmisiä waiwata heldellä/ tulen cautta. Ja ihmiset tulit palawaxi sijtä suuresta heldestä/ ja pilckaisit Jumalan nime/ jolla nijden widzausten päälle woima oli/ ja ei tehnet parannusta synneistäns/ andaxens hänelle cunniata. JA wijdes Engeli wuodatti maljans/ sen Pedon istuimelle/ ja hänen waldacundans tuli pimiäxi/ ja he pureskelit heidän kielens ricki kiwuillans: Ja pilckaisit Jumalata Taiwasta/ heidän kipuns ja haawains tähden/ ja ei tehnet parannusta heidän tegoistans. JA cuudes

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Engeli wuodatti maljans/ sen suuren wirran Euphratin päälle/ ja sen wesi cuiwui/ että tie olis walmistettu idäisille Cuningaille. Ja minä näin sen Drakin suusta/ ja sen Pedon suusta/ ja sen wäärän Prophetan suusta/ lähtewän colme riettaista Henge/ sammackoin muotoista: Sillä he owat Perkeleitten Henget/ jotca ihmeitä tekewät/ ja menewät Cuningasten tygö maan päälle/ ja coco mailman pijrin päälle/ cocoman heitä sotaan/ sinä suurna Caickiwaldian Jumalan päiwänä. Cadzo/ minä tulen nijncuin waras: Autuas on se joca walwo ja kätke waattens/ ettei hän alasti waella/ ja ettei hänen häpiätäns nähdäis. Ja hän on coonnut heitä siihen siaan/ joca Ebreaxi Harmageddon cudzutan. JA seidzemes Engeli wuodatti maljans ilmahan ja Taiwasta läxi suuri äni/ istuimesta/ joca sanoi: Se on tehty. Ja änet tulit/ ja Pitkäiset/ ja leimauzet ja suuri maanjäristys tapahtui/ jonga caltaista ei ole ollut sijttecuin ihmiset tulit maan päälle/ sencaltainen suuri maanjäristys. Ja se suuri Caupungi tuli colmexi osaxi/ ja pacanain Caupungit langeisit. Ja se suuri Babylon muistettin Jumalan edes/ että hän annais hänelle wijnacalkin/ hänen hirmuisen wihans wijnasta. Ja caicki luodot pakenit/ ja ei yhtän wuorta löytty. Ja suuri raje nijncuin leiwiskän rascaus/ langeis alas Taiwasta ihmisten päälle. Ja ihmiset pilckaisit Jumalata raken widzauxen tähden: sillä sen widzaus oli sangen suuri.

JA tuli yxi nijstä seidzemestä Engeleistä/ joilla ne seidzemen malja olit/ ja puhui minun cansani/ ja sanoi minulle: tule/ minä osotan sinulle sen suuren porton duomion/ joca paljoin wetten päällä istu. Jonga cansa maan Cuningat hauristellet owat/ ja ne jotca maan päällä asuwat/ owat hänen huorudens wijnasta juopunet. Ja hän wei minua Hengesä corpeen. Ja minä näin waimon istuwan weren carwaisen Pedon päällä täynäns pilckanimejä/ jolla oli seidzemen päätä ja kymmenen sarwe. Ja se waimo oli waatetettu Purpuralla/ ja weren carwaisella/ ja cullalla oli cullattu ja calleilla kiwillä ja Pärlyillä/ ja piti kädesäns cullaisen maljan cauhistusta täynäns/ ja hänen huorudens riettautta. Ja hänen odzasans oli nimi kirjoitettu: Salaus se suuri Babylon/ huoruden Äiti/ ja caiken cauhistuxen maan päällä. Ja minä näin sen waimon juopununna/ Pyhäin ja Jesuxen todistajain werestä. Ja minä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ihmettelin suurest/ cosca minä sen näin. JA se Engeli sanoi minulle/ mixi sinä ihmettelet? Minä sanon sinulle sen waimon salaisutta/ ja sijtä Pedosta joca händä canda/ jolla on seidzemen päätä ja kymmenen saarwe. Se Peto jongas näit/ on ollut/ ja ei ole/ ja se on jällens sywydest ylöstulewa/ ja pitä cadotuxeen menemän/ ja ne ihmettelewät jotca maan päällä asuwat/ joidenga nimet ei ole elämän Kirjasa mailman algusta kirjoitetut/ cosca he sen Pedon näkewät joca oli/ ja ei ole/ waicka hän cuitengin on. Ja täsä on mieli johonga wijsaus tarwitan. Ne seidzemen päätä owat seidzemen wuorta/ joidenga päällä se waimo istu/ ja ne owat seidzemen Cuningasta. Wijsi owat langennet/ ja yxi on/ ja toinen ei ole wielä tullut/ ja cosca hän tule/ nijn hänen pitä wähän aica pysymän/ Ja se Peto joca oli/ ja ei ole/ se on cahdexas/ ja on nijstä seidzemest/ ja mene cadotuxeen. Ja ne kymmenen sarwea/ jotcas näit/ owat kymmenen Cuningasta/ jotca ei wielä waldacunda saanet ole/ mutta nijncuin Cuningat saawat woiman yhdelle hetkelle sen Pedon cansa. Näillä on yxi neuwo/ ja he andawat sille Pedolle heidän woimans ja wäkens. Nämät sotiwat Caridzan cansa/ ja Caridza on heidän woittawa: Sillä hän on caickein HERrain HERra/ ja caickein Cuningasten Cuningas/ ja hänen cansans/ cudzutut uloswalitut ja uscolliset. JA hän sanoi minulle/ ne wedet jotcas näit/ cusa se portto päällä istu/ owat Canssat ja joucot/ ja pacanat ja kielet. Ja ne kymmenen sarwea/ jotca sinä Pedosa näit/ ne pitä sitä porttoa wihaman/ ja pitä hänen häwittämän/ ja alastomaxi tekemän/ ja heidän pitä syömän hänen lihans/ ja sen tulella polttawat/ Sillä Jumala on andanut heidän sydämihins/ että he hänen suosions jälkeen tekewät/ ja että he sen yhdest tahdost tekewät/ ja andawat heidän waldacundans Pedolle sijhenasti cuin Jumalan sanat täytetyxi tulewat. Ja se waimo jonga sinä näit/ on se suuri Caupungi/ jolla on walda maan Cuningasten päälle.

JA sijtte näin minä toisen Engelin alastulewan Taiwast/ jolla oli woima/ ja maa walistui hänen kirckaudestans. Ja hän huusi wäellä ja suurella änellä/ ja sanoi: langennut on/ langennut on se suuri Babylon/ ja on tullut Perkeleitten asumasiaksi/ ja caickein rietasten Hengein kätköxi/ ja caickein rietasten ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

tylkiäin linduin kätköxi: Sillä hänen huorudens wihan wijnasta owat caicki pacanat juonet/ ja Cuningat maan päällä owat hänen cansans hauristellet/ ja cauppamiehet maan päällä owat ricastunet hänen suurista hecumistans. JA minä cuulin toisen änen Taiwasta sanowan: Te minun Canssani/ mengät ulos hänestä/ ettet te hänen synneistäns osallisexi tulis/ ettet te myös jotakin hänen widzauxistans sais. Sillä hänen syndins owat ulottunet haman Taiwasen asti: ja Jumalan muista hänen wäärydens. Maxacat hänelle/ nijncuin hängin maxoi teille/ ja kertoicat hänelle caxikertaisest hänen töidens jälkeen. Ja millä Calkilla hän teille sisälle pani/ nijn sisälle pangat hänelle taas caxikertaisest. Nijn paljo cuin hän idzens cunnialisexi teki/ ja coreili/ nijn hänelle myös sisälle pangat waiwa ja itcua. Sillä hän sano sydämesäns: minä istun ja olen Drötningi ja en leski/ ja en minä itcua näe. Sentähden pitä hänen widzauxens yhtenä päiwänä tuleman: Cuolema/ itcu ja nälkä/ ja hän pitä tulella poldettaman: Sillä HERra Jumala on wäkewä/ joca hänen duomidze. JA händä pitä itkettämän/ ja Cuningat maan päällä parcuwat händä/ jotca hänen cansans hauristelit ja hecumas elit/ cosca he hänen palons sawun näkewät. Ja pitä taambana seisoman hänen waiwans pelgon tähden/ ja sanoman: Woi/ Woi sitä suurta Caupungita Babyioniata/ sitä wäkewätä Caupungita: Sillä yhdellä hetkellä tuli sinun Duomios. Ja cauppamiehet maan päällä itkewät ja murehtiwat idzelläns/ ettei kengän enämbi heidän calujans osta: Culda ja hopiacaluja/ ja calleita kiwiä ja Pärlyjä/ ja calleita waatteita/ ja Purpurata ja Silckiä/ ja Rosunpunaista/ ja caickinaisia callita puita/ ja caickinaisia astioita/ Elephantin luista/ ja caickinaisia astioita callimmista puista/ ja waskesta/ ja raudasta/ ja marmorista/ Ja Caneli/ ja hywin hajullisi/ ja woidetta/ ja Pyhä sawua ja wijna/ ja Öllyä/ ja sämbylitä/ ja nisuja/ ja carja/ lambaita/ ja Orihita/ rattaita/ ja ruumita/ ja ihmisten sieluja. Ja hedelmät joita sinun sielus himoidze/ owat sinulda paennet/ ja caicki cuin lihawat ja caunit olit/ ne owat sinusta poisoljennet/ ja et sinä heitä sillen löydä. Näiden caluin cauppamiehet/ jotca hänestä ricastunet owat/ pitä taambana seisoman hänen waiwans pelgon tähden/ itkemän/ murehtiman/ ja sanoman: Woi/ Woi sitä suurta Caupungita/ joca puetettu oli Silkillä ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Purpuralla/ ja Rosunpunaisella/ ja Cullalla yldäcullattu/ ja callilla kiwillä/ ja Pärlyillä: Sillä yhdellä hetkellä owat sencaltaiset rickaudet häwitetyt. Ja caicki hahdenhaldiat/ ja caicki haaxiwäke/ jotca laiwoisa asuwat/ ja merimiehet/ ja jotca merellä waeldawat/ seisoit taambana: Ja huusit/ cosca he sawun hänen palostans näit/ ja sanoit: Cuca on tämän suuren Caupungin werta? Ja he heitit mulda päidens päälle/ huusit/ itkit ja murehdit/ sanoden: Woi/ Woi sitä suurta Caupungita/ josa caicki ricastunet owat/ joilla laiwat meresä olit/ hänen caluistans: Sillä yhdellä hetkellä on hän häwitetty. IHastu Taiwas hänestä ja te pyhät Apostolit ja Prophetat: Sillä Jumala duomidze teidän duomion hänen päällens. Ja yxi wäkewä Engeli ylösnosti isoin kiwen/ nijncuin myllynkiwen/ ja heitti sen mereen/ ja sanoi: Näin wäkisin pitä se suuri Caupungi Babylon poisheitettämän ja ei händä pidä enämbi löyttämän. Ja candelein soittajain/ ja laulajain/ ja huiluin/ ja Basunan soittajain äni/ ei pidä enämbi sinusa cuuluman/ ja jocainen wircamies mistä custakin wirasta/ ei pidä enämbi sinusa löyttämän. Ja myllyn äni ei pidä enämbi sinusa cuuluman. Ja kyntilän walkeus ei pidä sinusa walistaman. Ja yljän ja morsiamen äni/ ei pidä enämbi sinusa cuuluman/ Sillä sinun cauppamiehes olit Päämiehet maan päällä/ ja sinun noitumises cautta owat caicki pacanat exynet: Ja hänesä on Prophetain ja Pyhäin weri löytyt/ ja caickein nijden jotca maan päällä tapetut owat.

Sijtte cuulin minä suuren änen nijncuin paljolda Canssalda Taiwas/ sanowan: Halleluja. Autuus ja ylistys/ cunnia ja woima olcon meidän HERran Jumalan. Sillä hänen Duomions owat totiset ja wanhurscat/ että hän on sen suuren porton duominnut/ joca huorudellans maan turmeli/ ja on hänen palwelians weren sen kädestä costanut. Ja taas he sanoit: Halleluja. Ja se sawu ylöskäwi ijancaickisest ijancaickiseen. Ja ne neljä colmattakymmendä wanhinda/ ja ne neljä eläindä maahan langeisit/ ja cumarsit Jumalata istuimella istuwaista/ ja sanoit: Amen/ Halleluja. Ja yxi äni cuului istuimesta/ sanoden: Kijttäkät meidän Jumalata caicki hänen palwelians/ ja caicki jotca händä pelkätte/ sekä pienet/ että suuret. JA minä cuulin paljon Canssan änen/ ja nijncuin suuren weden änen/ ja nijncuin suurten Pitkäisten änet/ jotca sanoit:

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Halleluja. Sillä Caickiwaldias Jumala meidän HERram on waldacunnan omistanut. Iloitcam ja riemuitcam/ ja andacam cunnia hänelle: sillä Caridzan häät owat tullet/ ja sen emändä walmisti idzens. Ja hänen annettin hänens puke puhtalla ja kijldäwällä Silkillä (joca Silcki on Pyhain wanhurscaus) Ja hän sanoi minulle: Kirjoita/ autuat owat ne jotca owat Caridzan ehtoliselle cudzutut. Ja hän sanoi minulle: Nämät Jumalan sanat owat totiset. Ja minä langeisin hänen jalcains eteen händä cumartaman. Mutta hän sanoi minulle: Cadzo/ ettes sitä tee/ minä olen sinun/ ja sinun weljeis cansapalwelia/ ja nijden joilla Jesuxen todistus on: Cumarra Jumalata (Sillä Jesuxen todistus on Prophetian Hengi.) JA minä näin Taiwan awatuxi/ ja cadzo/ yxi walkia Orih/ ja se joca sen päällä istui/ cudzuttin uscollisexi ja totisexi/ ja hän duomidze/ ja soti wanhurscaudella. Ja hänen silmäns owat nijncuin tulen liecki/ ja hänen pääsäns on monda Cruunua/ ja hänellä oli kirjoitettu nimi/ jota ei kengän tiennyt/ waan hän idze. Ja hän oli waatetettu werellä prijscotetulla waattella. Ja sen nimi cudzutan Jumalan sanaxi. Ja ne sotawäet cuin Taiwasa owat/ seuraisit händä walkeilla hewoisilla/ waatetetut walkialla puhtalla Silkillä. Ja hänen suustans uloskäwi caxiteräinen miecka/ jolla hänen pitä pacanoita lyömän/ joita hän on hallidzewa rautaisella widzalla. Ja hän on polkewa Caickiwaldian Jumalan hirmuisen wihan wijnacuopan. Ja hänellä on waatteisans nimi näin kirjoitettu: Cuningasten Cuningas ja caickein Herrain HERra. JA minä näin yhden Engelin seisowan Auringos/ joca huusi suurella änellä/ ja sanoi caikille linnuille jotca Taiwan alla lendäwät: Tulcat ja coconducat sen suuren Jumalan ehtoliselle/ syömän Cuningasten liha ja Päämiesten liha/ ja wäkewitten liha/ ja Orhitten liha/ ja nijllä ajawaisten/ ja caickein wapain liha/ ja palwelioitten/ sekä pienden että suurten liha. JA minä näin sen Pedon/ ja maan Cuningat/ ja heidän sotawäkens coottuna sotiman sen cansa/ joca Orhin päällä istui/ ja myös hänen sotawäkens. Ja se Peto otettin kijnni/ ja wäärä Propheta hänen cansans/ joca nijtä ihmeitä hänen edesäns teki/ joilla hän nijtä wietteli cuin Pedon merkin otit/ ja jotca Pedon cuwa cumarsit. Nämät caxi owat eläwäldä tuliseen järween heitetyt/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

joca tulikiwestä paloi. Ja ne muut tapettin sen miecalla joca sen suusta uloskäwi cuin Orhin päällä istui/ ja caicki linnut rawittin heidän lihastans. JA minä näin yhden Engelin astuwan alas Taiwasta/ jolla oli sywyden awain/ ja suuri cahle oli hänen kädesäns. Ja hän otti Drakin kijnni/ sen wanhan madon/ joca on Perkele ja Satan/ ja sidoi hänen tuhannexi wuodexi. Ja heitti hänen sywyteen/ ja sulki hänen ja lukidzi päädä/ ettei hänen enämbi pidäis pacanoita wiettelemän/ siihenasti cuin tuhannen wuotta culu/ ja sijtte pitä hän wähäxi hetkexi päästettämän. JA minä näin istuimet/ ja he istuit nijden päällä/ ja heille annettin duomio/ ja nijden sielut jotca Jesuxen todistuxen ja Jumalan sanan tähden mestatut olit/ ja jotca ei Petoa cumartanet/ eikä hänen cuwansa/ ja ei ottanet hänen merckiäns heidän odzijns taicka käsijns/ nämät elit ja hallidzit Christuxen cansa tuhannen wuotta. Mutta ne muut ei cuolluista wirgonnet/ siihenasti cuin tuhannen ajastaica cului. Tämä on ensimmäinen ylösnousemus. Autuas ja pyhä on se/ jolla on osa sijnä ensimmäises ylösnousemises. Nijden päälle ei ole toisella cuolemalla yhtän woima: Waan he tulewat Jumalan ja Christuxen Papixi/ ja hallidzewat hänen cansans tuhannen wuotta. JA cosca tuhannen wuotta culunet owat/ nijn Satan päästetän fangiudestans/ ja hän mene pacanoita wiettelemän/ jotca neljällä maanculmalla owat/ Gogi ja Magogi/ että hän heitä sotaan cocois/ joidenga lucu on nijncuin meren sanda. Ja he astuit maan awaruden päälle/ ja pijritit nijden Pyhäin leirit/ ja rackan Caupungin. Ja tuli langeis Jumalalda Taiwasta/ ja söi heidän. Ja se Perkele joca heitä wiettelit/ heitettin tuliseen ja tulikiwiseen järween/ josa sekä se Peto että se wäärä Propheta oli/ ja pitä waiwattaman päiwä ja yötä ijancaickisest ijancaickiseen. Ja minä näin suuren walkian istuimen/ ja sen päällä istuwan/ jonga caswon edestä maa ja Taiwas pakeni/ ja ei heille löytty sia. Ja minä näin ne cuollet/ sekä suuret että pienet/ seisowan Jumalan caswon edes/ ja Kirjat awattin/ ja toinen Kirja awattin/ joca on elämän/ ja cuollet duomittin nijstä kirjoituxista cuin Kirjoisa kirjoitetut olit/ heidän töidens jälkeen. Ja meri annoi ne cuollet cuin hänesä olit/ ja cuolema ja Helwetti annoi ne cuollet cuin heisä olit/ ja ne duomittin/ jocainen heidän töidens jälkeen. Ja cuolema ja Helwetti heitettin tuliseen

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

järween. Tämä on se toinen cuolema. Ja joca ei löytty elämän Kirjasa kirjoitetuxi/ se tuliseen järween heitettin.

JA minä näin vden Taiwan ja vden maan: sillä endinen maa catois/ ja ei meri sillen ole. Ja minä Johannes näin sen pyhän Caupungin/ vden Jerusalemin alasastuwan Taiwasta/ Jumalalda walmistetun/ nijncuin morsiamen caunistetun hänen miehellens. Ja cuulin suuren änen istuimelda sanowan: Cadzo/ Jumalan maja ihmisten seas/ ja hän on asuwa heidän cansans/ ja he tulewat hänen Canssaxens/ ja idze Jumala heidän cansans/ on olewa heidän Jumalans. Ja Jumala on pyhkiwä pois caicki kynelet heidän silmistäns/ ja ei cuolemata pidä sillen oleman/ eikä parcua/ eikä kipua pidä sillen oleman: sillä ne endiset poismenit. Ja se joca istuimella istui/ sanoi: Cadzo/ minä udistan caicki. Ja hän sanoi minulle: Kirjoita: Sillä nämät sanat owat totiset ja wahwat. Ja hän sanoi minulle: se on tehty. Minä olen A ja O/ Alcu ja Loppu: Minä annan janowan sijtä elävän weden lähtestä andimexi. Joca woitta/ hänen pitä caicki nämät perimän/ ja minä olen hänen Jumalans/ ja hänen pitä oleman minun Poican. Mutta nijlle pelcureille ja uscottomille/ ja hirmuisille/ ja murhaille/ ja salawuoteisille/ ja welhoille/ ja epäjumalalisille/ ja caikille walehteljille/ pitä osa oleman sijnä järwesä/ joca tulesta ja tulikiwestä pala/ joca toinen cuolema on. JA minun tygöni tuli nijstä seidzemestä Engelistä/ joilla oli ne seidzemen malja täynäns seidzemestä wijmeisestä widzauxesta/ ja hän puhui minun cansani/ sanoden: tule ja minä osotan sinulle morsiamen/ sen Caridzan emännän. Ja hän wei minun Hengesä suurelle ja corkialle wuorelle/ ja osotti minulle sen suuren Caupungin/ pyhän Jerusalemin alasastuwan Taiwasta/ Jumalalda. Jolla oli Jumalan kirckaus. Ja sen walkeus oli caickein callimman kiwen muotoinen/ nijncuin kircas Jaspis. Ja hänellä oli suuri ja corkia muuri/ jolla oli caxitoistakymmendä porttia/ ja porteisa caxitoistakymmendä Engelitä/ ja nimet kirjoitetut/ jotca owat cahdentoistakymmenen Israelin lasten sucucundain nimet. Idäsä colmet porttia/ pohjaisesa colme porttia/ eteläsä colme porttia/ lännesä colme porttia: Ja sen Caupungin muurilla oli caxitoistakymmendä perustusta/ ja nijsä Caridzan cahdentoistakymmenen Apostolin nimet. Ja sillä/ cuin minun

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

cansani puhui/ oli cullainen ruoco/ Caupungita mitataxens/ ja hänen portejans/ ja muurians. Ja se Caupungi on pandu neliculmaisexi/ ja hänen pituudens on nijn suuri cuin myös hänen leweydens. Ja hän mittais sen Caupungin sillä cullaisella ruogolla/ caxitoistakymmendä tuhatta wacomitta. Ja hänen pituudens ja leweydens/ ja corkeudens owat yhtäläiset. Ja hän mittais hänen muurins/ sata ja neljä wijdettäkymmendä kyynärätä ihmisen mitan jälkeen cuin Engelillä oli. Ja sen muurin rakennus oli Jaspixesta/ ja idze Caupungi puhtasta cullasta/ puhtan clasin caltainen. Ja sen Caupungin muurin perustuxet/ olit caickinaisilla calleilla kiwillä caunistetut: ensimmäinen perustus oli Jaspis/ toinen Saphirus/ colmas Calcedonius/ Neljäs Smaragdus/ wijdes Sardonix/ cuudes Sardius/ seidzemes Chrysolitus/ cahdexas Berillus/ yhdexäs Topazius/ kymmenes Chrysoprasus/ yxitoistakymmenes Hyacinthus/ toinentoistakymmenes Ametystus. Ja ne caxitoistakymmendä porttia olit caxitoistakymmendä Pärlyä/ ja cukin portti oli yhdestä Pärlystä/ ja sen Caupungin catut olit aiwa cullasta/ nijncuin paistawaisesta clasista. Ja en minä hänesä Templiä nähnyt/ sillä HERra Caickiwaldias Jumala on hänen Templins/ ja Caridza. Ja ei se Caupungi tarwidze Auringota eikä Cuuta/ hänesäns walistaman/ sillä Jumalan kirckaus walista hänes/ ja hänen walkeudens on Caridza. Ja ne pacanat jotca autuaxi tulewat/ pitä hänen walkeudesans waeldaman/ ja Cuningat maan päällä tuowat heidän cunnians siihen. Ja ei sen porttia suljeta päiwällä: sillä ei siellä yötä pidä oleman. Ja pacanain cunnia ja ylistys sinne tuodan. Ja ei pidä hänehen mitän saastuttapa tuleman/ taicka sitä cuin cauhistuxen eli walhen saatta/ waan ne jotca Caridzan elämän Kirjasa kirjoitetut owat.

JA hän osotti minulle puhtan eläwän weden wirran/ selkiän nijncuin Chrystallin/ wuotawan Jumalan ja Caridzan istuimesta/ keskelle hänen catujans. Ja molemmilla puolilla wirta seiso i elämän puu/ joca candoi caxitoistakymmeniset hedelmät/ ja andoi hedelmäns cunakin Cuucaunna/ ja sen puun lehdet kelpaisit pacanoitten terweydexi. Ja ei kirousta pidä sillen ensingän oleman/ waan Jumalan ja Caridzan istuin pitä hänes oleman/ ja hänen palwelians pitä händä palweleman. Ja näkemän hänen caswons/ ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hänen nimensä pitä heidän odzisans oleman. Ja ei enämbi yötä pidä oleman/ ei he myös tarwidze kyntilätä/ taicka Auringon walkeutta: Sillä HERra Jumala walaise heitä/ ja he hallidzewat ijancaickisest ijancaickiseen. JA hän sanoi minulle: Nämät sanat owat wahwat ja totiset: Ja Jumala pyhain Prophetain HERra/ on hänen Engelins lähettänyt/ osottaman palwelioillens/ mitkä pian tapahtuman pitä. Ja cadzo/ minä tulen nopiast. Autuas on se/ joca kätke tämän Kirjan Prophetian sanat. Ja minä olen se Johannes joca näitä cuulin ja näin: Ja cosca minä näitä cuulin ja näin/ langeisin minä Engelin jalcain eteen rucoileman/ sitä cuin minulle näitä osotti. Ja hän sanoi minulle: cadzo/ ettes sitä tee: Sillä minä olen sinun cansapalwelias/ ja sinun weljeis Prophetain/ ja nijden jotca tämän Kirjan sanat kätkewät: cumarra Jumalata. Ja hän sanoi minulle: Älä tämän Kirjan Prophetian sanoja lukidze: Sillä aica on läsnä. Joca paha on/ hän olcon paha/ ja joca saastainen on/ hän olcon saastainen: Mutta joca wanhurscas on/ hän olcon wielä hurscambi/ ja joca pyhä on/ hän olcon wielä pyhä. Ja cadzo/ minä tulen pian/ ja minun palckan on minun cansani/ andaman cullengin nijncuin heidän työns owat. Minä olen A ja O/ Alcu ja Loppu/ Ensimmäinen ja Wijmeinen. Autuat owat ne/ jotca hänen käskyns pitäwät/ että heidän woimans elämän puusa olis/ ja porteista Caupungijn menisit. Sillä ulcona owat coirat ja welhot/ ja salawuoteiset/ ja murhajat/ ja epäjumalain palweliat/ ja caicki ne jotca walhetta racastawat ja tekewät. Minä Jesus lähetin minun Engelini/ todistaman näitä teille Seuracunnisa: Minä olen Dawidin juuresta ja sugusta/ kircas Cointähti. Ja Hengi ja morsian sanowat: Tule. Ja joca cuule/ se sanocan Tule. Joca jano/ se tulcan/ ja joca tahto/ se ottacan elämän wettä/ andimexi. Mutta minä todistan/ jocaidzelle cuin tämän Kirjan Prophetian sanoja cuulewa on: Jos jocu lisä nijhin/ nijn Jumala on panewa hänen päällens ne widzauzet cuin täsä Kirjasa kirjoitetut owat. Ja jos jocu tämän Kirjan Prophetian sanoista poisotta/ nijn Jumala poisotta hänen osans elämän Kirjasta/ ja sijtä pyhästä Caupungista/ ja nijstä cuin täsä Kirjasa kirjoitetut owat. Sen sano se joca tästä todistuxen canda/ Totisest/ minä tulen pian/

Amen/ Nijn tule HERra Jesu. Meidän HERran Jesuxen Christuxen Armo olcon teidän caickein cansan/ Amen.

Judithan Kirja

ARphaxadilla Medein Cuningalla oli monda maacunda ja Canssa: ja hän rakensi jalon ja suuren Caupungin/ jonga hän cudzui Ecbathanaxi. Hänen muurins teki hän aiwan wuojon kiwistä/ seidzemenkymmendä kynärätä corkiaxi ja colmekymmendä kynärätä paxuxi. Hän teki tornin sata kynärätä corkiaxi/ ja caxikymmendä kynärätä paxuxi/ neliculmaisexi: Ja Caupungin portit teki hän nijn corkiaxi cuin tornitkin. Ja luotti idzens hänen suureen sotawäkeens ja woimaans. MUTta NebucadNezar Assyrian Cuningas hallidzi sijnä suures Caupungis Niniwes/ ja sodei toisna toistakymmendenä wuotena hänen hallituxens ajalla/ Arphaxadia wastan. Ja Canssa joca asui Euphratin/ Tygrin ja Hydaspes wirran tykönä/ autti händä/ ja löi hänen sillä suurella Raganin kedolla/ joca muinen Ariochin Elassarin Cuningan oli ollut. Silloin tuli NebucadNezarin waldacunda woimallisexi/ ja hänen sydämens ylpiäxi. Ja hän lähetti sanan caikille nijlle/ jotca asuwat Cicilias/ Damascus/ Libanonilla/ Carmelis ja Kedaris/ ja nijlle Galileas/ ja sillä suurella Esdrelomin kedolla. Ja caikille nijlle jotca olit Samarias/ ja toisella puolella Jordanita/ haman Jerusalemin asti: ja coco Gesemin maalle/ haman Ethiopian wuoren asti. Caickein nijden tygö lähetti NebucadNezar Assyrian Cuningas sanansaattajat. Mutta he cadzoit ne caicki ylön/ ja annoit sanansaattajat häpiällä cotia palaita. Silloin wihastui Cuningas NebucadNezar sangen cowin caickein nijden maacundain päälle/ ja wanoi Cuningalisen istuimens ja waldacundans cautta/ että hän caikille näille maacunnille tahtoi costa. COlmandena toistakymmendenä Cuningas NebucadNezarin wuotena/ toisna colmattakymmendenä päiwänä/ ensimmäisellä cuulla/ tuli päätetyxi NebucadNezarin Assyrian Cuningan huonesä/ että hänen piti costaman. Ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hän cudzutti tygöns caicki neuwonandajans/ Ruhtinans ja Päämiehens/ ja neuwo piti salaisest heidän cansans. Ja ilmoitti heille cuinga hän oli aicoinut caicki nämät maacunnat saatta hänen waldacundans ala. Cosca se heille caikille nijn kelpais: cudzui Cuningas NebucadNezar hänen sotaruhtinans Holofernexen/ Ja sanoit: mene caickia waldacundia wastan/ jotca lännesä owat/ ja erinomattain nijtä wastan/ jotca owat cadzonet ylön minun sanani. Ei sinun pidä yhtän waldacunda säästämän/ mutta caicki wahwat Caupungit pitä sinun minulle alammaisexi tekemän. Nijin Holofernes cudzui cocon sodanpäämiehet/ ja Assyrian sotawäen Ruhtinat/ ja walmisti wäke sotaan/ nijncuin Cuningas hänelle käskenyt oli/ sata ja caxikymmendä tuhatta jalcamiestä/ ja caxitoistakymmendä ambuwaista hewoismiestä. Ja andoi caiken sotawäen mennä edelläns/ epäluiciset Camelit/ ärettömän wiljan/ härjät ja lambat/ hänen Cansallens. Ja andoi tuoda caikest Syriast jywiä leirijns. Mutta culda ja raha otti hän sangen paljo myötäns/ Cuningan Camarista. Ja meni matcan coco sotajoucon cansa/ waunuin/ radzasmiesten ja ambujitten cansa/ jotca peitit maan nijncuin heinäsiicat. Sijttecuin hän oli waeldanut Assyrian maan ären ylidzen/ tuli hän sen suuren Angen wuoren tygö/ wasemalle puolelle Ciciliata/ ja woitti caicki heidän kyläns ja wahwat Caupungins. Ja cukisti sen cuuluisan Caupungin Melothin/ ja ryösti caiken wäen Tharsis: ja Ismaelin lapset jotca corwes asuit lounan päin Chellonin maasa. Ja hän waeli Phrathin wirran ylidze/ ja tuli Mesopotamiaan/ ja cukisti caicki corkiat Caupungit cuin hän löysi/ Mamren ojasta haman meren asti. Ja woitti siellä Cicilian rajat/ Joppen rajoihin asti/ jotca lounasta päin owat. Ja wei myös Madianin lapset pois/ ja ryösti caicki heidän tawarans: ja tappoi caicki ne/ jotca olit händä wastan/ miecan terällä. Sijtte meni hän alas Damascun maalle elonaicana/ ja poltti caiken heidän elons/ ja andoi hacata maahan caicki heidän puuns ja wijnapuuns. Ja coco maacunda pelkäis händä.

Silloin lähetit Cuningat ja Ruhtinat Syriast/ Mesopotamiast/ Syrian Sobalist/ Lybiast ja Ciliciast heidän sanansaattajans caikista Caupungeista ja maacunnista. Jotca tulit Holofernexen tygö/ ja sanoit: käännä wihas pois

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

meidän päädäm: sillä se on parempi/ että me palvelema sitä suurta Cuningasta NebucadNezarita/ ja olemma sinulle cuuliaiset/ ja jäämme elämän/ cuin että me hucumme/ ja en me cuitengan mitän woita. Caicki meidän Caupungim/ tawaram/ wuorem/ cuckulam/ peldom/ härkäm/ lambam/ wuohem/ hewoisem ja Camelim/ ja mitä meillä on. Nijn myös meidän perhem owat caicki sinun/ tee nijden cansa mitäs tahdot. Me myös ja meidän lapsem olemma sinun palwelias. Tule meidän tygöm/ ja ole meidän armollinen Herram/ pidä meitä palwelianas nijncuins tahdot. Nijn läxi Holofernes alas wuorelda caiken sotawäkens cansa/ ja woitti wahwat Caupungit ja coco maacunnan. Ja otti sieldä parhan wäen palweluxeens/ cuin hän heidän seastans löysi. Josta caicki maacunnat suurest hämmästyit/ nijn että Ruhtinat ja ylimmäiset caikista Caupungeista/ ynnä Canssan cansa tulit händä watan. Ja otit hänen watan Crantzeilla/ kyntelillä/ dantzilla/ trumbuilla ja huiluilla. Ja ei cuitengan taitanet nijngän armo löytä: Sillä hän cukisti heidän Caupungins/ ja hackais maahan heidän medzistöns. Sillä NebucadNezar oli hänen käsenyt häwittä caicki jumalat maacunnista/ että caicki Canssa/ jotca Holofernes oli waatiwa alans/ pidäis hänen ainoana jumalana. Cosca hän oli Syrian Sobalin/ Apamean ja Mesopotamian läpidze waeldanut/ tuli hän Edomerein tygö Gabaan maalle: Ja woitti heidän Caupungins/ ja oli sijnä colmekymmendä päiwä/ sillä wälillä andoi hän caicki sotawäkens tulla cocon.

COsca Israelin lapset/ jotca Judan maalla asuit/ sen cuulit/ pelkäisit he händä suurest. Ja wapistus ja hämmästys oli heidän päällens tullut: sillä he pelkäisit hänen nijn tekewän Jerusalemille ja HERran Templille/ cuin hän muillekin Caupungeille/ ja heidän epäjumalains huoneille tehnyt oli. Sentähden lähetit he coco Samarian maan ymbärins haman Jerihon asti/ ja wahwistit linnat wuorilla. Ja teit muurit kyläins ymbärille/ ja toimitit heillens wilja sodan waraxi. Ja Pappi Jojakim kirjoitti caickein tygö jotca asuit Esdrelomia päin/ se on/ sitä suurta keto päin Dothaimis. Ja caickein nijden tygö joiden cautta wihollinen sai tulla/ että he warjelisit cuckulat wuorilla/ Jerusalemita päin. Ja Israelin lapset teit nijncuin Jojakim HERran Pappi heille oli käsenyt. JA caicki

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Canssa huusi hartast HERran tygö/ ja nöyrytit heitäns/ he ja heidän waimons/ paastolla ja rucouxella. Mutta Papit pugit säkit päällens/ ja lapset macaisit HERran Templin edes/ ja he peitit HERran Altarin säkillä. Ja he huudit HERran Israelin Jumalan tygö yximielisest/ ettei heidän lapsens ja waimons wiedäis pois/ ja ettei heidän Caupungins häwitettäis/ ja Pyhäns saastutetais/ ja ettei he pacanoilda häwäistyxi tulis. Ja Jojakim/ HERran ylimmäinen Pappi/ käwi ymbärins/ neuwoi coco Israelin Canssa/ ja sanoi: Teidän pitä tietämän että HERra on teidän rucouxen cuulewa/ jos et te lacka paastomast ja rucoilemast HERran edes. Ajatelcat Mosesta HERran palwelia/ joca ei miecalla/ mutta pyhällä rucouxella löi Amalechin/ joca luotti idzens hänen woimaans/ ja wäkeens ja sotajouckoons/ kilpeens/ waunuihins ja radzasmiehijns. Nijn se myös pitä tapahtuman caikille Israelin wihollisille/ jos te njn idzenne parata tahdotta cuin te nyt ruwennet oletta. Tämän neuwon jälkeen rucoilit he HERra/ ja jäit HERran eteen: Nijn että Papit käwit säkis/ ja pidit tuhca pääns päällä/ ja teit HERralle polttouhria. Ja rucoilit caicki HERra caikest sydämest/ että hän tahdois edziä hänen Canssans Israeli.

JA se sanottin Holofernexelle Assyrian sodanpäämiehelle/ että Israelin lapset warustit idzens/ ja tahdoit idzens warjella/ ja cuinga he olit ottanet waarin cuckuloista mäjillä. Silloin julmistui Holofernes/ ja cudzui caicki Moabiterein ja Ammoniterein ylimmäiset ja Päämiehet/ ja sanoi heille: Sanocat/ mikä Canssa se on/ joca wuorilla asu? Cutca heidän suuret Caupungins owat/ mitä he woiwat/ ja mitkä heidän sotawäkens ja Cuningans owat? Että he ainoastans muista idäisellä maalla cadzowat meitä ylön/ ja ei ole tullet meitä wastan/ ottaman meitä wastan rauhalla. Silloin wastais Achior caickein Ammonin lasten Päämies/ ja sanoi: minun Herran/ jos sinä tahdot mielelläs cuulla/ njn minä sanon sinulle totuuden/ mikä Canssa wuorilla asu/ ja en minä tahdo walhetella sinun edesäs. Tämä Canssa on Chaldeast tullut: Ja on ensist asunut Mesopotamias/ ettei he tahtonet seurata heidän Isäins jumalita Chaldeas. Sentähden hyljäisit he heidän Isäins säädyt/ joilla paljo jumalita oli/ että he palwelisit yhtä ainoata taiwan Jumalata/ joca heidän käski mennä siellä pois/ ja asua Haranis. Cosca caikisa nijsä maacunnis callis

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

aica oli/ waelsit he alas Egyptin maalle/ siellä owat he paljoxi tullet neljäs sadas ajastajas/ ettei heitä taittu luke. Mutta cosca Egyptin Cuningas waiwais heitä sawen candamisella ja tijlein tegolla/ raketta hänen Caupungitans. Huusit he heidän HERrans tygö/ joca löi Egyptin moniniaisilla widzauxilla. Cosca Egyptiläiset olit ajanet pois heidän tyköns/ ja waiwa lackais heistä/ ja he tahdoit heitä taas rasitta ja wiedä orjuteen jällens. Awais taiwan Jumala meren/ nijn että wedet cahden puolen seisoit nijncuin muurit/ ja he käwit cuiwin jalwoin meren pohjas ja pääsit pois. Mutta cosca Egyptiläiset kijrutit heidän peräns coco jouckons cansa/ tulit he caicki upotetuxi mereen/ nijn ettei yxikän jäänyt/ joca sen muille olis ilmoittanut. Ja cosca tämä Canssa tuli punaisesta merestä/ sioitit he idzens Sinain wuoren corpeen/ josa ei yxikän ihminen ennen asua eli elä taitanut. Siellä tuli haikia wesi makiaksi/ nijn että he sait juoda/ ja he sait leipä taiwast neljäkymmendä ajastaica. Ja cuhunga he menit ilman joudzita/ nuolita/ kilwitä ja miecata/ siellä soti Jumala heidän edestäns/ ja he sait woiton. Ja ei yxikän tainnut tätä Canssa wahingoitta: mutta ainoastans silloin/ cosca he luowuit heidän HERrans Jumalans käskyistä: Sillä nijn usein cuin he rucoilit muita cuin heidän Jumalatans/ nijn he lyötin ja wietin pois häpiällä. Mutta nijn usein cuin he caduit/ että he heidän Jumalans käskyistä poikennet olit/ andoi taiwan Jumala heille taas woiton heidän wihollisians wastan. Sentähden häwirit he Cananerein Cuningat/ Jebuserit/ Phereserit/ Hetherit/ Hewerit/ Amorrerit/ ja caicki woimalliset Hes bonis/ ja otit heidän maans ja Caupungins. Ja he menestyit nijncauwan cuin ei he syndiä tehnet heidän Jumalatans wastan: sillä heidän Jumalans wiha wääryttä. He owat myös usein ennen tätä aica ollet ajetut pois monelda Canssaldä/ ja wiedyt pois wieralle maalle/ että he olit poikennet sijtä käskystä/ jonga Jumala heille oli andanut/ että heidän piti sijnä waeldaman. Mutta he owat äsken tullet sijtä wiheljäisydestä/ josa he ollet olit/ sijttecuin he olit kääändänet idzens HERran heidän Jumalans tygö/ ja nijn owat asettanet idzens tälle wuorelle: ja asuwat Jerusalemis/ josa heidän Pyhäns on. Sentähden/ minun Herran/ anna kysellä/ jos tämä Canssa on syndi tehnyt Jumalatans wastan/ nijn me menemmä sinne ylös/ ja heidän

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Jumalans anda totisest heitä sinun käsij/ nijn että sinä heitä saat waatia. Mutta jos ei he ole syndiä tehnet heidän Jumalatsans wastan/ nijn en me woi mitän heitä wastan: sillä heidän Jumalans warjele heidän/ ja me tulemma häpiään caikesa maasa. COsca Achior näitä sanonut oli/ tulit caicki Holofernexen Päämiehet wihaisexi/ ja ajettelit händä tappa/ ja sanoit toinen toisellens: Cuca tämä on/ joca sitä sano tohti/ että Israelin lapset taitawat warjella idzens Cuningas NebucadNezarita ja hänen sotajouckons wastan? Eikö he caicki ole alastomat/ ja ei yxikän ole sotamies? Mutta että Achior näkis hänen walhetellexi/ nijn käykämme sinne ylös/ ja cosca me heidän parhan wäkens käsitämme/ nijn me annam Achiorin ynnä heidän cansans pistä läpidzen/ että caicki Canssa ymmärräis NebucadNezarin olewan Jumalan/ ja ei yhdengän muun.

Silloin julmistui Holofernes Achiorin päälle/ ja sanoi: Cuinga sinä rohket ennusta/ että Israelin Canssalla on warjelus heidän Jumalaldans? cosca me nyt lyömme heidän nijncuin yhden miehen/ pitä sinun näkemän/ ettei yhtän muuta Jumalata ole paidzi NebucadNezarita. Ja päälisexi pitä myös sinungin Assyrian miecalla pistettämän läpidze/ ja coco Israelin pitä sinun cansas huckuman. Nijns saat ymmärtä/ että NebucadNezar caiken mailman Herra on/ cosca sinä minun miecallani pistetän läpidze/ ja macat Israelin lyötyin cansa cuolluna/ ja sinun täyty cuolla ja huckua. Mutta jos sinä luulet/ että sinun ennustuxes on tosi/ nijn et sinä tarwidze hämmästyä eli walistua. Nijncuin heille käy/ nijn pitä myös sinulle käymän: sillä minä lähetän nyt sinun heille/ että minä rangaisisin sinua ynnä heidän cansans. Nijn käski Holofernes palwelians Achiorin otta kijnni/ ja wiedä Betuliaan Israelin lasten käsijn. Ja Holofernexen palweliat otit hänen kijnni. Ja cosca he tulit kedon ylidze/ wuoren tygö/ menit ambujat heitä wastan. Silloin poickeisit he wuoren siwulle/ ja sidoit Achiorin käsist ja jalgoist puuhun/ sysäisit maahan ja jätit hänen rippuman/ ja menit Herrans tygö jällens. Mutta Israelin lapset tulit alas Betuliasta hänen tygöns/ ja päästit hänen wallallens/ ja weit hänen Betuliaan/ ja asetit hänen Canssan keskelle/ ja kyselit häneldä/ cuinga hänen cansans mendy oli/ ja mingätähden Assyrialaiset olit hänen hirttänet. Silloin

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

olit Caupungin Päämiehet/ Ozia Michan poica/ Simeonin sugusta/ ja Charmi/ joca myös Othonielixi cudzuttin. Achior sanoi wanhinden ja caiken Canssan edes/ caicki mitä Holofernes hänelle kysynyt/ ja hän hänelle wastannut oli/ ja cuinga Holofernexen wäki sijtä wastauxest tahdoit hänen tappa. Mutta Holofernes oli käskenyt hänen anda Israelin lasten käsijn/ että cosca hän Israelin lapset sais lyödyxi/ rangaisis ja surmais hän myös hänen/ nimittäin/ Achiorin/ että hän oli sanonut: taiwan Jumala on heidän warjeluxens. Cosca Achior caickia näitä puhunut oli/ langeis caicki Canssa caswoillens/ rucoilit HERra ja itkit yhten suuhun. Ja rucoilit yximielisest HERra/ ja sanoit: HERra taiwan ja maan Jumala/ cadzo heidän ylpeyttäns/ ja meidän wihelijäisyttäm/ ja cadzo armollisest sinun pyhiäs/ ja osota ettes nijtä hyljä/ jotca toiwowat sinun päälles/ ja että sinä cukistat ne maahan/ jotca idzeens ja heidän wäkeens luottawat. Ja nijn he itkit ja rucoilit caiken sen päiwän/ ja lohduit Achiorita/ ja sanoit: Meidän Isäim Jumala/ jonga woima sinä ylistänyt olet/ on sinulle nijn costawa/ ettei he saa iloita sinusta/ mutta sinä saat nähdä cuinga he lyödyxi ja maahan caatuxi tulewat. Ja cosca HERra meidän Jumalam pelasta meidän/ nijn olcon Jumala sinun cansas meidän seasam/ ja jos sinä tahdot/ nijn sinä saat caickein sinun omaistes cansa asua meidän seasam. COsca nyt Canssa toinen toisestans ercanit/ otti Ozia hänen cansans huonesens/ ja walmisti suuren ehtolisen: Ja cudzui tygöns caicki wanhimmat/ ja wirwotit idzens/ että he cauwan olit ennen paastonnet. Nijn Canssa taas cudzuttin cocon/ ja he rucoilit apua Israelin Jumalalda/ heidän cocouxisans caiken yösen.

TOisna päiwänä käski Holofernes sotawäkens olla walmisna Betuliata wastan. Ja hänellä oli sata ja caxikymmendä tuhatta jalcamiestä/ ja caxitoistakymmendä tuhatta hewoismiestä: paidzi sitä joucko cuin hän oli ottanut joca Caupungista/ cusa hän jongun maacunnan saanut oli. Tämä sotajoucko walmisti idzens Israelin lapsia wastan/ ja sioitti idzens wuorelle/ Dothaimin cohdalle/ aina Belmast haman Chelmonin asti/ joca on Esdrelomin cohdalla. Cosca Israelin lapset näit Assyrian Canssan paljouden/ langeisit he maahan/ ja prijscotit tuhca pääns päälle/ ja rucoilit caicki

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

yximielisest/ että Israelin Jumala tahdois näyttä laupiudens Canssallens. Ja he warustit idzens aseins/ ja pidit waarin wuorten cuckuloist/ ja warjelit niytä yöt ja päiwät. Mutta cosca Holofernes waelsi sijtä ymbärins/ ymmärsi hän että ulcoisella puolella Caupungita oli caiwo/ joca toreilla Caupungijn johdatettu oli/ nämät torit andoi hän poicki hacata. Ja waicka ei wähät caiwot ollet caucana muurista/ joista he sala wettä toit/ niijn nijsä oli tuskin niijn paljo cuin he idzens wirwotta taisit. Sentähden tulit Ammoniterit ja Moabiterit Holofernexen tygö/ ja sanoit: ei Israelin lapset tohdi warjella idzens meitä wastan/ mutta owat wuorilla ja cuckuloilla/ joisa he rauhas owat. Sentähden anna warjelda caiwot/ ettei he sais wettä/ niijn täyty heidän cuolla miecata/ eli hätä waati heidän andaman Caupungin/ jonga he luulewat woittamattoman olewan/ että se on wuorilla. Tämä neuwo kelpais Holofernexelle ja hänen sotawäellens/ ja asetit sata miestä joca caiwon tygö. COsca he caxikymmendä päiwä olit caiwo wartioinnet/ ja Betulias ei ollut enä wettä/ ei caiwois eikä mualla/ niijn ettei he yhtän päiwä sillen idzens tainnet wirwotta/ ja heidän täydyi jocapäiwä mitata wettä Canssalle. Silloin tulit miehet ja waimot/ nuoret ja wanhat Ozian tygö/ ja wanhimmat walitit/ ja sanoit: Jumala olcon teidän ja meidän waihellam Duomari/ että te saatatte meidän sencaltaiseen hätään/ ettet te anna meidän tehdä rauha Assyrialaisen cansa. Että Jumala on meitä cuitengin tahtonut anda heidän käsijns/ ja ei meillä ole yhtän apua/ mutta täyty näändyä janoon heidän silmäins edes/ ja huckua surkiast. Sentähden Canssa cudzucat cocon/ että me annaisim idzem Holofernexen halduun: Sillä se on parembi että me annamme meidäm ja pääsemme hengijn cunnioittain Jumalata/ cuin että me hucumme/ ja tulemme caikelle mailmalle häpiäxi/ ja täyty nähdä että meidän waimom ja lapsem surkiast meidän silmäim edes cuoleman pitä. Me todistamme tänäpäin taiwan ja maan ja meidän Isäim Jumalan edes/ joca meitä rangaise meidän syndeim tähden/ että me olemma rucoillet teitä andaman Holofernexelle Caupungita/ etten me äkist cuolis miecalla/ ja ettem me caicki näändyis janosta. Silloin oli suuri itcu ja walitus caikella Canssalla/ muutamat seisoit cauwan ja huusit Jumalan tygö/ ja sanoit: Me

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

olemma syndiä tehnet ynnä meidän Isäim cansa/ me olemma wäärin tehnet ja ollet jumalattomat. Mutta sinä olet laupias/ sentähden ole meille armollinen/ ja rangaise idze meitä/ ja että me sinun tunnustamme/ nijn älä meitä hyljä pacanain käsijn/ jotca ei sinua tunne. Ettei he kerscais/ sanoden: cusast nyt on heidän Jumalans. COsca he cauwan huutanet ja itkenet olit/ ja jo jotakin jällens waickenit: Nousi Ozia/ itki ja sanoi: hywät weljet/ olcat cuitengin kärsiwäiset/ ja odottacam wielä wijsi päiwä Jumalan apua. Jos hän tahto meille armon osotta/ ja hänen nimens cuuluisaxi tehdä. Jos ei meitä näinä wijtenä päiwänä auteta/ nijn me teemme nijncuin te anonet oletta. Tämä tuli Judithan eteen/ joca leski oli/ Merarin tytär/ Uzin pojan/ Josephin pojan/ Ozian pojan/ Elain pojan/ Jamnorin pojan/ Gedeonin pojan/ Raphaimin pojan/ Achitobin pojan/ Malchian pojan/ Enanin pojan/ Nathanian pojan Sealthielin pojan/ Simeonin pojan. Ja hänen miehens nimi oli ollut Manasse/ joca elonaicaca cuollut oli: Sillä cosca hän oli kedolla työwäen tykönä/ tuli hän heldestä sairaxi/ ja cuoli Betulias omas Caupungisans/ ja haudattin Isäins cansa. Hän jätti Judithan jälkens/ joca colme ajastaica oli leskenä ollut/ ja cuusi cuucautta. Ja oli tehnyt hänen huonens päälle erinomaisen Camarin/ josa hän pijcoinens oleskeli. Ja oli puetettu säckijn/ ja paastois jocapäiwä paidzi Sabbathia/ vtta cuuta/ ja muita Israelin huonen juhlia. Ja hän oli ihana ja ricas/ ja hänellä oli paljo pallocollisia/ ja tarhat täynäns härkiä ja lambaita. Ja hänestä puhui jocainen hywin/ että hän pelkäis Jumalata/ ja ei yxikän tietänyt hänestä mitän pahutta sano. Cosca tämä Judith cuuli/ että Ozia oli luwannut anda Caupungin wijden päiwän perästä Assyrialaisille: lähetti hän wanhinden/ Cambrin ja Carmin perän. Ja cosca he tulit hänen tygöns/ sanoi hän heille: mikä se pitä oleman että/ Ozia on luwannut anda Caupungin Assyrialaisille/ jos ei meitä wijdes päiwäs auteta. Mitkä te oletta/ että te kiusatte Jumala? Ei nijn sowi armo kerjätä/ mutta pikemmin wiha ja waino. Tahdattaco te asetta HERralle ajan ja päiwän teidän mielen jälkeen/ cosca hänen pidäis auttaman? Cuitengin on HERra kärsiwäinen/ sentähden pitä meidän sitä catuman/ ja edzimän armo kyyneleillä. Sillä ei Jumala wihastu nijncuin jocu ihminen/ ettei

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hän idzens anna lepyttä. Sentähden pitä meidän nöyryttämän idziäm/ sydämest/ ja händä palweleman. Ja meidän pitä itkein händä rucoileman/ että hän suosions peräst tahdois osotta meille laupiuden. Ja nijncuin meidän nyt täyty murhetti heidän ylpeydens tähden: että me tämän surun jälkeen taas iloidzisim. Etten me meidän Isäim syndiä ole seurannet/ jotca heidän Jumalans hyljäisit/ ja palwelit wieraita jumalita. J ongatähden he heidän wihollisillens annettin/ lyötin/ fangittin ja häwäistin/ mutta en me tunne muuta jumalata/ cuin hänen ainoan. Ja tahdomme nöyrydellä toiwo häneldä apua ja lohduitusta/ nijn HERra meidän Jumalam wapahta meidän werem meidän wihollisildam/ ja sorta ja häpiään saatta caicki pacanat/ jotca meitä wainowat. JA te rackat weljet/ jotca wanhimmat oletta/ lohduuttacat Canssa puheillan/ ajatteleman cuinga meidän Isäm myös kiusattin/ että heitä coetellaisin/ jos he palwelisit Jumalata sydämestäns. Muistuttacat heille/ cuinga meidän Isäm Abraham monella tawalla coeteldin/ ja tuli Jumalan ystäwäxi/ sijtte cuin hän moniniaisella ahdistuxella coeteldu oli. Nijn on myös Isaac/ Jacob/ Moses/ ja caicki jotca Jumalalle owat otolliset ollet/ pysynet wahwana/ ja owat monda murhetta woittanet. Mutta muut jotca ei tahtonet otta murhetta wastan Jumalan pelgosa/ mutta owat kärsimättömydest nurisnet Jumalata wastan/ ja pilcannet. Ne cadotettin turmelialda ja kärmeildä. Älkäm sentähden olco kärsimättömät täsä waiwas. Mutta tunnustacamme/ että tämä rangaistus on Jumalalda paljo wähembi cuin meidäm syndim owat/ ja uscocam/ että meitä curitetan nijncuin hänen palwelioitans parannuxeen/ ja ei codotuxeen. Sijhen wastais Ozia/ ja wanhimmat: se on caicki tosi cuin sinä sanonut olet/ ja sinun sanoisas ei ole mitän wilppi/ Rucoile sentähden meidän edestän HERra: sillä sinä olet pyhä ja jumalinen waimo. Ja Judith sanoi: että te luuletta sen olewan Jumalalda/ cuin minä sanonut olen: Nijn coetelcat nyt/ jos se/ jota minä olen aicoinut tehdä/ on Jumalalda/ että Jumala andais sen menestyä. Olcat tämä yö portin tykönä/ cosca minä menen sijtä ulos pijcoineni/ ja rucoilcat että HERra näinä wijtenä päiwänä/ cuin te sanonet oletta/ tahdois lohduutta hänen Canssans Israeli. Mutta mitä minä aicoinut olen/ nijn ei teidän pidä sitä tutkiman/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

waan ruoilcat ainoastans minun edestäni HERra meidän Jumalataam/
sijhenasti cuin minä ilmoitan teille mitä teidän pitä tekemän. Ja Ozia/ Judan
Försti/ sanoi hänelle: mene rauhaan/ HERra olcon sinun cansas/ ja costacon
meidän tähtem wihollisille. Ja nijn he läxit pois hänen tyköns. Sijtte meni
Judith Camarijns/ ja puetti idzens säckijn/ ja prijscotti tuhca pääns päälle/ ja
langeis HERran eteen/ huusi händä/ ja sanoi: HERra minun Isäni Simeonin
Jumala/ joca annoit hänelle miecan/ rangaista pacanoita/ jotca neidzeitä
häwäisit ja häpiään saatit. Ja annoit fangita heidän waimons ja tyttärens/ ja
ryöstäytit heitä sinun palweliais cautta/ jotca sinun kijwauksesas palawat olit.
Auta minua köyhä leske/ HERra minun Jumalan: sillä caicki apu joca muinen
ja sijtte joscus on tapahtunut/ on sinulda tullut/ ja mitä sinä tahdot/ sen pitä
tapahtuman. Sillä jos sinä autta tahdot/ nijn ei se taida olla puuttuwainen/ ja
sinä tiedät hywin/ cuinga wihollisia pitä rangaistaman. Cadzo Assyrialaiasten
sotajoucko/ nijncuins muinen Egyptiläisten sotajoucko cadzoit/ cosca he
sinun palwelioitas ajoit taca suurella joucolla/ ja luotit heitäns waunuihins/
radzasmiehins/ ja paljoon wäkeens. Mutta cosca sinä cadzoit heidän
päällens/ nijn he tulit epäilewäisexi. Ja sywyys kiruhti heidän ylidzens/ ja
wedet upotit heidän. Nijn myös nyt näillekin tapahtucon/ HERra/ jotca
idzens luottawat heidän wäkeens/ waunuihins/ keihäisins ja joudzijns. Ja ei
tunne sinua/ eikä muista/ että sinä HERra meidän Jumalam/ olet se joca
sodat asetat algusta/ ja sinä cudzutan oikialla toimella HERraxi. Ojenna
käsiwartes nijncuin endisinä aicoina/ ja lyö wihollisia sinun woimallas/ että
he sinun wihasas huckuisit/ jotca kehuwat että he tahtowat sinun Pyhäs
cukista/ ja rijwata sinun nimes Tabernaclin/ ja lupawat miecallans lyödä
maahan sinun Altaris. Rangaise heidän ylpeydens omalla miecallans. Että
hän omain silmäins cautta käsitettäisin/ cosca hän cadzo minun päälleni/ ja
nijn minun suloisten sanaini cautta wietellyxi tulis. Anna minulle rohkeus/
etten minä händä eli hänen wäkens hämmästyis/ mutta että minä hänen
cukistaisin. Se on sinun nimelles cunniaxi/ että waimo on caatanut hänen
maahan. Sillä sinä HERra taidat ilman wäen paljoutta anda woiton/ ja ei ole
sinun halua hewoisten wäkewyteen/ ei myös ylpiät ole coscan sinulle

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

otolliset ollet: mutta sinulle owat aina otolliset radollisten ja nöyräin rucouxt. O HERra taiwan Jumala/ wetten luoja ja caickein luotuin HERra/ cuule minun köyhän rucouxen/ joca ainoastans minuni sinun laupiutes luotan. Ajattele sinun lijttos HERra/ ja anna minun suuhuni sanat/ mitä minun puhuman ja ajatteleman pitä/ anna minulle siihen onni. Että sinun huones pysyis/ ja caicki pacanat ymmärräisit sinun Jumalaxi/ ja ei yhtäkän muuta/ waan sinun ainoan.

COsca hän rucoilemast lacannut oli/ nousi hän ja cudzui pijcans: Ja meni huonesen alas/ ja rijsui säkin/ ja pani pois leskiwaattens. Ja pesi idzens ja woiteli calleilla wesillä/ ja palmicoidzi hiuxens/ ja pani pääljnan päähäns/ ja otti caunit waattet päällens/ ja caunisti idzens odzarihmoilla ja seppeleillä/ ja puki päällens caicki hänen caunistuxens. Ja HERra andoi hänelle armon/ että hän oli sangen ihana nähdä: sillä ei hän caunistanut idzens hecumasta/ mutta Jumalan cunniaxi. Ja hän andoi pijcallens wijnaleilin ja öljyastian/ ja laucun josa oli ficunoita/ jauhoja ja leipiä/ joita hänen syömän piti/ ja hän meni matcan. Ja hän löysi portin tykö Ozian ja wanhimmat jotca händä odotit/ nijncuin määrätty oli. Ja he ihmettelit hänen cauneuttans. Mutta ei he kysynet mitä hän aicoinut oli/ waan päästit hänen ulos/ ja sanoit: meidän Isäim Jumala andacon sinulle armons/ ja sinun aicoimises menestyä/ että Israel iloidzis sinusta/ ja sinun nimes tulis luetuxi pyhäin secaa. Ja caicki jotca sijnä olit/ sanoit: Amen/ Amen. Mutta Judith rucoili/ ja meni matcans hänen pijcans cansa. Ja cosca hän warahin amulla meni alas wuorelda/ cohtaisit händä Assyrialaisten wartiat/ ja carcaisit hänen päällens/ ja kysyit hänelle/ custa hän oli tullut/ ja cunga hän tahdoi mennä: Hän wastais: minä olen Hebrealainen waimo/ ja olen heidän tyköns paennut: sillä minä tiedän heidän tulewan teidän käsijn. Että he owat cadzonet teitä ylön/ ja ei tahdo armo edziä/ ja idzens mielelläns anda. Sentähden olen minä aicoinut tulla Förstin Holofernexen eteen/ että minä ilmoitaisin hänelle heidän salaudens/ ja sanoisin hänelle/ cuinga huokiast hän heidän taidais woitta/ nijn ettei hän yhtän miestä tarwidze sijnä hucata. Cosca he nijn puhuit/ cadzoit he hänen päällens/ ja ihmettelit sangen suurest/ ettähän oli nijn ihana/ ja sanoit: Se

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

sinua kyllä auttawana on/ ettäs sen neuwon löytänyt olet/ tullaxes meidän herram tygö. Sillä cosca sinä tulet hänen eteens/ nijn on hän sinulle armollinen/ ja sinä olet sangen sydämeest hänelle otollinen. Ja he weit hänen Holofernexen majaan/ ja sanoit hänest hänelle: ja cosca hän tuli hänen eteens/ syttyi hän händä wastan. Ja hänen palwelians sanoit toinen toisellens: Hebrean Canssa ei ole suingan ylöncadzottapa/ josa nijn ihanat waimot owat/ engöst me sencaltaisten ihanaisten waimoin tähden sotis? Cosca Judith näki Holofernexen istuwan teldans alla/ joca caunist cudottu oli/ purpurast ja cullast/ Smaragdilla ja monella callilla kiwellä caunistetttu: Langeis hän hänen eteens maahan/ ja cumarsi händä: ja Holofernes käski hänen nosta.

JA Holofernes sanoi hänelle: ole hywäs turwas ja älä pelkä: sillä en minä ikänäns ole kellengän wahingota tehnyt/ joca idzens Cuningas NebucadNezarin ala mielelläns andanut on. Ja jos ei sinun Canssas olis cadzonut minua ylön/ nijn en minä coscan yhtäkän asetta heitä wastan ylöndänyt olis. Sano sijs/ mingätähden sinä olet heidän tyköns paennut ja tullut minun tygöni? JUdith wastais/ ja sanoi: cuule sinun palweliatas armollisest: jos sinä nijn tehdä tahdot/ cuin sinun pijcas sinulle sanowa on/ nijn HERra anda sinulle onnen ja woiton. Jumala andacon NebucadNezarille onne ja terweyttä: coco maan Cuningalle/ joca on sinun lähettänyt caickia uppiniscaisia rangaiseman: sillä sinä taidat hänelle alemmaisexi tehdä/ ei ainoastans Canssa/ mutta myös caicki pedot kedolla. Sinun toimes ja wijsaudes on cuuluisa coco mailmasa/ ja joca mies tietä sinun olewan jaloimman Ruhtinan coco waldacunnasa/ ja sinun hywä hallituxes ylistetän caickein ylidze. Me tiedämme myös mitä Achior sanonut on/ ja cuinga sinä sitä wastan hänelle tehnyt olet: Sillä meidän Jumalam on nijn wihainen meidän syndeim tähden/ että hän on Prophetais cautta andanut ilmoittan tahtowans rangaista Canssa syndeins tähden. Että nyt Israelin Canssa tietä wihoittanens heidän Jumalans/ nijn he owat sinua hämmästynet: Kärsiwät myös päälisexi suurta nälkä/ ja heidän täyty janon tähden näändyä. He owat nyt aicoinet teurasta heidän carjans/ juodaxens nijden werta. Ja syödäxens

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

sitä pyhä uhria/ jywistä/ wijnasta/ öljystä/ josta Jumala heidän kieltänyt on/ ettei heidän siihen pitäisi ryhtymän. Sillä tähden on se tosi/ että heidän pitää hukkuman/ jotka senaltaista tekewät. Ja että minä sen tiedän/ olen minä heidän paennut/ ja HERra on minun lähettänyt sinun tygös näitä sinulle sanoman. Sillä waikka minä olen tullut sinun tygös/ niin en minä ole cuitengan sillä tähden Jumalasta luopunut/ mutta tahdon vielä nyt minun Jumalatani palwella sinun tykönäs/ ja sinun piikas pitää menemän ulos Jumalata rucoileman. Joka minulle ilmoittaa/ cosca hän tahto heitä rangaista heidän syndeins tähden/ niin minä tulen ja teen sinulle tiettäwäxi/ ja wien sinun keskelle Jerusalemita/ niin että sinä saat haldus caiken Israelin Canssan/ niin cuin lambat/ joilla ei paimenda ole/ ja ei coiracan tohdi hauckua sinua: Sillä Jumala on minulle nämät ilmoittanut: Että hän on heille wihainen/ ja niin on minun tänne lähettänyt sinulle sanoman. Tämä puhe kelpais Holofernexelle ja hänen palwelioillens/ ja he ihmettelit hänen wijsauttans/ ja sanoit keskenäns: Ei ole tämän waimon caltaista maan päällä cauneudes ja wijsaudes. Ja Holofernes sanoi hänelle: sen on Jumala niin laittanut/ ja lähettänyt sinun tänne/ ennencuin Canssa minun käsijni tulewat. Jos sinun Jumalas tämän niin teke cuin sinä sanot/ niin hänen pitää myös oleman minun Jumalan/ ja sinä olet isoixi tulewa Cuningas NebucadNezarin tykönä/ ja sinun nimes tule ylistetyxi coco waldacunnas.

Silloin andoi hän hänen mennä tawaramajaans oleman/ ja käski ruockia händä hänen omalda pöydäldäns. Mutta Judith wastais/ ja sanoi: en minä vielä tohdi syödä sinun ruastas/ etten minä syndiä tekis/ mutta minulla on idze wäähä myötäni/ josta minä tahdon syödä. Holofernes sanoi: coscas sen syöt cuin sinun myötäs on/ custasta me sijtte enä saamme sinulle? Judith wastais: minun herran/ niin totta cuin sinä elät/ ennen cuin sinun piikas sen caiken on syönyt/ niin Jumala on minun cauttani toimittawa/ mitä hänen mielesäns on. Ja cosca palweliat tahdoit hänen wiedä majaan/ niin cuin käsketty oli: Rucoili hän että he saldisit hänen mennä ulos ehtona ja amulla/ rucoileman HERra. Niin Holofernes käski Camarerins saldi hänen colme päiwä wapast käydä ulos ja sisälle/ rucoileman Jumalata. Ja hän läxi ehtona

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ulos siihen orcoon Betulian eteen/ ja pesi idzens wedesä. Sijtte rucoili hän HERra Israelin Jumalata/ että hän tahdois anda hänelle menestystä/ wapahtaman hänen Canssans. Ja meni jällens majaan/ ja piti hänens puhtana/ eikä syönyt mitän ennen ehtota. Ja neljäntenä päiwänä teki Holofernes lähimmäisille palwelioillens ainoastans ehtolisen/ ja sanoi Bagaolle Camarerillens: mene ja puhu sille Hebrean waimolle/ ettei hän estele tullaxens minun tygöni. Sillä se olis suuri häpiä Assyrialaisille/ että sencaltainen waimo pääsis ilman macamat meidän tykööm/ ja nijn wiettelis miehen. Nijn tuli Bagao Judithan tygö/ ja sanoi: o ihanainen waimo/ älä estele tulla minun herrani tygö/ cunniaxi/ ja syömän/ ja juoman ja iloidzeman hänen cansans. Silloin sanoi Judith: cuinga minä tohdin sen kieldä minun herraldani? Caicki mitä hänelle otollinen on/ tahdon minä mielelläni tehdä/ caickena minun elinaicanani. Ja hän nousi ja caunisti idzens/ meni hänen eteens/ ja seiso i hänen edesäns. Silloin lijkui Holofernexen sydän: sillä hän syttyi himohon hänen tygöns. Ja sanoi hänelle: istu/ juo ja ole iloinen: sillä sinä olet löytänyt armon minun tykönäni. Judith wastais: ja Herra/ minä tahdon olla iloinen: sillä en minä ole ollut minun alinaicanani nijn corkiast cunnioitettu. Ja hän söi ja joi hänen cansans/ mitä hänen pijcans hänelle walmistanut oli. Ja Holofernes oli iloinen hänen cansans/ ja joi nijn paljon/ ettei hän ikänäns nijn paljon juonut ollut. EHtona hiljan menit hänen palwelians heidän majoihins/ ja olit caicki juopunet. Ja Bagao lukidzi Holofernexen majan/ ja meni matcans. Ja Judith jäi yxinäns hänen tygöns majahan. Cosca Holofernes macais wuotes ja oli juoxis nuckunut: Sanoi Judith pijcallens/ että hän seisois owen edes ja wartioidzis. JA Judith astui wuoten tygö/ ja rucoili salaisest kyynelillä/ ja sanoi: HERra Israelin Jumala wahwista minua/ ja auta minua armollisest täyttämän sitä työtä/ jota minä sinuun luottain olen aicoinut tehdä/ että sinä corgotaisit Caupungis Jerusalemin/ nijncuin sinä luwannut olet. Sencaltaisen rucouxen jälkeen meni hän pään puoleen wuodetta/ ja otti miecan joca sijnä ripui ja weti sen ulos/ ja tarttui hänen hiuxijns/ ja sanoi taas: O HERra Jumala wahwista minua tällä hetkellä. Ja hän hackais händä cahdesti curckuun

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

caikella woimalla: sijtte leickais hän pois hänen pääns/ ja wieritti ruumin
wuotesta ulos/ ja otti waattens cansans. Sijtte meni hän ulos/ ja andoi
pijcallens Holofernexen pään/ ja käski pistä lauckuun. Ja menit ynnä ulos
nijncuin heidän tapans oli/ nijncuin he olisit tahtonet mennä rucoileman läpi
leirin/ ja käwit ymbärins sen orgon/ että he olisit salaisest tullet Caupungin
portin tygö. Ja Judith huusi wartioita: awatcat portti: sillä Jumala on meidän
cansam/ joca Israelille on andanut woiton. Cosca wartiat cuulit hänen änens/
cudzuit he cohta sinne Caupungin wanhimmat. Jotca caicki tulit hänen
tygöns: sillä he epäilit jo ettei hänen pitänyt palajaman. Ja he wiritit
tulisoittoja/ ja käwit händä ymbärins/ nijncauwan cuin hän lakialle tuli. Ja
hän käski heidän olla wait/ ja cuulla/ ja sanoi näin: KIjttäkät HERra meidän
Jumalata/ joca ei nijtä hyljä/ jotca hänen päällens uscowat. Hän on
osottanut laupiuden hänen pijcans cautta/ nijncuin hän Israelin huonelle on
luwannut/ ja on tänä yönä maahan lyönyt hänen Canssans wihollisen/ minun
kätteni cautta. Ja hän weti ulos Holofernexen pään/ osotti heille sen/ ja
sanoi: cadzocat/ tämä on Holofernexen pää Assyrialisten sodan
päämiehen/ ja cadzocat/ täsä on waate/ jonga alla hän macais juopununna/
joca HERra meidän Jumalam waimon käden cautta on hänen surmannut.
Nijn totta cuin HERra elä/ nijn on hän minua Engelins cautta warjellut/ etten
minä ole saastutetuxi tullut/ nijncauwan cuin minä olen ulcona ollut: ja on
andanut minun tänne ilman synnitä jällens palaita suurella voitolla ja ilolla.
Sentähden kijttäkät händä caicki: sillä hän on hyvä ja autta aina. JA he caicki
kijtit HERra/ ja sanoit hänelle: kijtetty olcon HERra/ joca tänäpä on sinun
cauttas saattanut meidän wihollisem häpiään. Ja Ozia Israelin Canssan
Ruhtinas sanoi hänelle: siunattu loet sinä tytär HERralda/ caickein
ylimmäiseldä Jumalalda/ ylidzen caickia waimoja maan päällä. Ja kijtetty
olcon HERra joca taiwan ja maan luonut on/ joca sinulle onnen on andanut
tappa meidän wihollistem Päämiestä. Ja on tehnyt sinun nimes cuuluisaxi/
ylistettä caikilda jotca HERran töitä tutkiwat/ ettes ole säästännyt henges
sinun Canssas murHes ja hädäs/ mutta olet sen wapahtanut HERran meidän
Jumalamme edes. Ja caicki Canssa sanoi: Amen/ Amen. Sijtte toit he Achiorin

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

edes/ jolle Juditha sanoi: Israelin Jumala/ jota sinä cunnioitit/ että hän sinun vihallisilles costa taita/ hän on tänä yönä jumalattoman pään särkenyt minun kätteni cautta. Ja että sinä sen näkisit/ nijn on täsä Holofernexen pää/ joca Israelin Jumalata ylpeydes häwäis/ ja sinua cuolemalla uhcais/ sanoden: cosca Israelin Canssa käsitetän/ nijn tahtoi hän sinun ynnä heidän cansans anda pistä läpidzen. Ja cosca Achior näki Holofernexen pään/ hämmästyi hän nijn ettei hän parembi cuollutta ollut. Mutta cosca hän jällens toipui/ langeis hän hänen jalcains juureen/ ja sanoi: Siunattu olet sinä sinun Jumalaldas caikisa Jacobin majoisa: sillä Israelin Jumala tule sinun cauttas ylistetyxi caickein Canssain seas/ jotca sinusta cuulla saawat.

Sijtte sanoi Judith caikelle Canssalle: rackat weljet/ cuulcat minua/ nijn pian cuin päiwä '74ule/ nijn ripustacat pää ulos muurin ylidzen. Ja ottacat teidän mieckan/ ja caratcat caicki ulos yhdesä joucosa suurella huudolla. Nijn wartiat pakenewat herättämän heidän herrans sotiman. Ja cosca Päämiehet tulewat Holofernexen majaan/ ja saawat nähdä ruumin macawan weresäns/ nijn he hämmästywät. Ja cosca te ymmärrätte/ että he owat epäykses/ ja pakenewat/ nijn seuracat wahwast peräs: sillä HERra on andanut heitä teidän jalcain ala. COSca Achior näki että Israelin Jumala auttanut oli/ hyljäis hän sen pacanalisen menon/ ja uscoi Jumalan päälle/ ja andoi idzens ymbärinsleicata/ ja tuli Israelin jouckoon luetuxi/ hän ja caicki hänen jälkentulewaisens/ aina haman tähän päiwän asti. JA cosca päiwä coitti/ ripustit he pään muurin päälle/ ja otit mieckans ja carcaisit ulos yhdesä joucosa suurella riecunalla. Cosca wartiat sen näit/ juoxit he Holofernexen majan tygö. Ja ne jotca siellä olit/ nostit capinan hänen majans edes/ josta hänen piti heräjämän. Sillä ei he tohtinet colcutta/ eikä mennä sisälle Assyrian Förstin majaan. Mutta cosca Assyrian Päämiehet tulit/ sanoit he majan wartialle: Mengät sisälle ja herättäkät händä: sillä hijret owat juosnet ulos heidän läwistäns/ ja owat nijn rohkiaksi tullet/ että he uscaldawat meitä härsytellä. Nijn Bagao meni sisälle/ ja astui waatten tygö/ ja colcutti kädelläns: sillä hän luuli hänen macawan Judithan tykönä. Ja hän cuuldeli jos hän lijckuis: cosca ei hän sitä cuullut/ nijn hän nosti waatetta. Ja cosca hän

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

näki ruumin päätöinnä weresä macawan maan päällä/ huusi hän ja walitti suurella änellä/ ja rewäis waattens ricki. Ja cadzoi Judithan majaan/ ja cosca ei hän löytänyt händä/ juoxi hän ulos sotawäen tygö/ ja sanoi: Yxinäinen Hebrean waimo on coco NebucadNezarin huonen Assyriast häwäisnyt/ ja saattanut nauroxi coco mailman edes: sillä Holofernes maca siellä cuolluna maasa/ ja hänen pääns on häneldä hacattu pois. Cosca Assyrian Päämiehet sen cuulit/ rewäisit he ricki heidän waattens/ ja hämmästyit sangen suurest/ ja heidän seasans oli suuri huuto.

COsca sotawäki sen cuuli/ että Holofernexen pää oli pois/ hämmästyit he ja tyhmistyit/ ja ei tietänet mitä heidän piti tekemän/ ja nijn catois heidän rohkeudens. Ja pakenit/ että he heidäns pelastaisit Hebrereildä/ jotca he näit tulewan wastans. JA cuin Israelin lapset näit wiholliset pakenewan/ kijrutit he heidän peräns/ suurella huudolla ja trometeillä. Mutta että Assyrialaisen joucko hajotettu oli/ ja Israelin lapset heidän jouckoons tulit/ löit he caicki jotca he käsitit. Ja Ozia lähetti caickijn Caupungeihin Israelin maalle: Että heidän piti walmit oleman jocaidzes Caupungis wihollisia ajaman taca maacunnasta ulos. Mutta se wäki joca jäi Betuliaan/ tuli Assyrian leirijn/ ryösti ja wei pois mitä Assyrialaiset siihen jättänet olit/ ja sait sijtä paljo calua. Mutta cosca ne toiset palaisit/ toit he myötäns caicki mitä he olit cansans wienet eläimistä ja muista caluista. Ja coco maacunda tuli rickaxi sencaltaisesta saalista. Sijtte tuli Jojakim ylimmäinen Pappi Jerusalemist Betuliaan/ caickein Pappein cansa/ cadzoman Juditha. Ja hän meni heidän tygöns. Nijn caicki ylistit händä/ ja sanoi: Sinä olet Jerusalem Cruunu/ Israelin ilo: sinä olet caiken Canssan cunnia/ joca nijn jalon työn tehnyt olet/ ja nijn suuren hyvän työn Israelille osottanut olet/ että Jumala on taas heitä lunastanut. Siunattu olet sinä Jumalan edes ijancaickisest. Ja caicki Canssa sanoi: Amen/ Amen. Ja cosca he colmekymmendä päiwä saalista jacanet olit: Annoit he Judithalle callit cappalet/ jotca Holofernexellä olit/ cullast/ hopiast/ waatteist ja calleista kiwistä. Ja jocainen oli iloinen/ weisaisit ja hyppäisit sekä nuoret että wanhat.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Nijn weisais Judith HERralle tämän weisun/ ja sanoi: SOittacat HERralle trumbuilla/ ja helistäkät hänelle Cymbaleilla. Weisatcat hänelle usi wirsi: olcat iloiset/ ja huutacat hänen nimens. HERra on se joca sodat asetta taita/ HERra on hänen nimens. Hän soti hänen Canssans edestä/ että hän meitä waphadais caikilda meidän wihollisildam. Assur tuli sildä wuorelda pohjasta/ suurella wäellä. Hänen paljoudens peitti wedet/ ja hänen hewoisens peitit maan. Hän uhcais poltta minun maani/ ja tappa minun nuoret mieheni/ lapset ja neidzet wiedä pois. Mutta HERra Caickiwaldias Jumala on hänen rangaisnut/ ja andanut hänen waimon käsijn. Sillä ei yxikän mies/ eikä Sangari ole händä lyönyt maahan/ ja ei yxikän uljas ole häneen ruwennut. Mutta Judith Merarin tytär on cauneudellans hänen lyönyt maahan. Sillä hän rijsui pois lesken waattet/ ja otti päällens caunit waattet/ Israelin lasten iloxi. Hän pesi hänens callilla wedellä/ ja palmicoidzi hiuxens/ pettämän händä. Hänen caunit kengäns teit hänen sokiaxi/ hänen ihana muotons käänsi hänen sydämens: mutta hän hackais pois hänen pääns. Nijn että Persianit ja Medit hämmästyit sencaltaista miehullista työtä. Ja Assyrialaiisten joucko murhetit/ cosca minun wiheljäiseni tulit edes/ jotca janosta näändynet olit. Nuoret poicaiset pistit heitä läpidzen/ ja löit heitä pacoon nijncuin lapsia. He owat lyödyt maahan HERran minun Jumalani joucolda. WEisatcamme utta wirtä HERralle meidän Jumalallem. HERra Jumala/ sinä olet woimallinen Jumala/ joca teet suuria töitä/ ja ei yxikän taida olla sinua wastan. Caicki cappalet pitä sinua palweleman/ ja mitä sinä sanot/ sen pitä tapahtuman. Cosca sinä annat jolleculle rohkeuden/ sen täyty käydä edes/ ja ei yxikän taida olla sinun sanas wastan. Wuorten täyty wäristä/ ja kiwet sulawat sinun edesäs nijncuin medenwaha. Mutta ne jotca sinua pelkävät/ nijlle sinä tahdot osotta suuren armon. Sillä caicki uhri ja lihawus on ylön huono sinun edesäs: mutta HERran pelco se on sangen suuri. Woi pacanoita/ jotca minun Canssani wainowat: Sillä Caickiwaldias HERra costa heille/ ja edzi heitä costopäiwänä. Hän on costawa heidän ruumisans tulella ja madoilla/ ja heidän pitä palaman ja kituman ijancaickisest. SEncaltaisen woiton jälken/ meni caicki Canssa Betuliast Jerusalemijn rucoileman HERra/ ja puhdistit

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

idzens/ ja uhraisit polttouhria/ ja mitä he luwannet olit. Ja Judith ripusti caicki Holofernexen sotaaset Templijn: ja sen waatten/ jonga hän hänen wuotestans ottanut oli/ että sen piti oleman annettu HERralle aldixi ijancaickisest. Ja Canssa oli iloinen Jerusalemis/ Judithan cansa Pyhän tykönä/ colme Cuucautta/ ja pidit juhla voitosta. Sijtte meni cukin cotians jäl lens. Ja Judith tuli myös cotians jäl lens Betuliaan/ ja tuli suurest cunnioitetuxi coco Israelin maalla. Ja ei hän ottanut miestä hänen ensimäisen miehens Manassen cuoleman jälkeen. Ja hän tuli sangen wanhaxi/ ja oli hänen miehens huones/ siihenasti cuin hän tuli sadan ja wijden ajastajan wanhaxi. Ja hän teki hänen pijcans wapaxi. Sijtte cuoli hän Betulias/ ja haudattin hänen miehens Manassen wiereen. Ja Canssalla oli murhe ja walitus hänestä seidezemen päiwä. Ja hän jacoi caicki hänen caluns hänen miehens ystäwille. Ja nijncauwan cuin hän eli/ ja wielä cauwan sen jälkeen/ ei kengän rohjennut mennä Israeli wastan. Ja he pidit sen woittopäiwän Ebrerein seas suurna juhlanan ja pyhänä ijancaickisest.

Salomon Wijsaus

RAcastacat oikeutta/ te jotca maata hallidzetta. Ajatelcat että HERra autta taita/ ja peljätkät händä totudes. Sillä hän anda idzens löytä nijldä/ jotca ei händä coettele/ ja ilmoitta idzens nijlle/ jotca ei epäile hänestä. Waan wäärät ajatuxet owat Jumalasta caucana/ ja cosca rangaistus tule/ osotta se/ mildiset tyhmät he owat ollet. Sillä ei wijsaus tule häijyn sieluun/ ja ei asu sijnä ruumijs/ joca synnin ala annettu on. Pyhä Hengi joca oikein opetta/ pakene epäjumalan palwelioita/ ja lähte pois wääräin tykö/ jotca synnillä rangaistan/ joihin he joutuwat. Sillä wijsaus on nijn hywä/ ettei hän anna laittajan rangaisemat olla: sillä Jumala on caickein ajatusten todistaja/ ja tunde totisest caicki sydämet/ ja cuule caicki sanat: Sillä maan pijri on täynäns HERRAN Hengiä/ ja joca puhet tunde/ on jocapaicas. Sentähden ei taida se salattu olla/ joca wääräyttä puhu/ ja oikeus joca händä rangaiseman

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

pitä/ ei pidä häneldä puuttuman/ Sillä jumalattoman aiwoitus pitä duomiolle tuleman/ ja hänen puhens HERran eteen/ että hänen pahudens rangaistaisin. Sillä kijwas corwa cuule caicki/ ja laittajan häwäistys ei ole sala. NIjn ottacat nyt waari/ ettet te häwäise/ ja pitäkät teidän kielen pois kirouxista/ sillä mitä te salaisest puhutte toinen toisen cansa corwaan/ ei pidä nijn turhan menemän: sillä se suu/ joca walhettele/ tappa sielun. Älkät nijn pyytäkö cuolemata teidän erhetyxellän/ ja älkät edzikö cadotusta teidän kätten töillä. Sillä ei Jumala ole tehnyt cuolemata/ ja ei hänelle kelpa eläwitten cadotus. Mutta hän on caicki luonut/ että he heidän olemisesans oleman pidäis/ ja mitä mailmas luodan/ se on hywä/ ja ei sijnä ole mitäkän wahingolista: Sitälikin ei ole helwetin waldacunda maan päällä (sillä oikeus on cuolematoin) Mutta jumalattomat pyytäwät sitä sekä sanalla että työllä/ sillä he pitäwät hänen ystäwänäns/ menewät pois/ ja yhdistäwät idzens hänen cansans/ sillä he owat myös sen ansainnet/ että he owat hänen omans.

Sillä he owat jumalattomat/ ja sanowat: meidän elämäm on lyhykäinen ja waiwalloinen/ ja cosca ihminen on cuollut/ nijn on hän peräti loppunut/ ja en minä tiedä ketän helwetistä palainnen. Me olemma tapaturmast syndynet/ ja menemme pois nijncuin en me ikänäns olletcan olis: sillä hengen wetämys meidän sieramisam on sawu/ ja meidän puhem on kipinä/ joca meidän sydämestäm käy. Cosca se sammutettu on/ nijn on hengi pois nijncuin nöhtä/ ja hengi cato nijncuin löhkä. Ja meidän nimem tule ajan jälkeen unhotetuxi/ ja ei yxikän ajattele mitä me tehnet olemma/ meidän elämäm mene nijncuin pilwi/ ja cato nijncuin sumu/ joca Auringon paistella ajetan pois/ ja hänen palawudellans hajotettu on: Meidän aicamme on nijncuin warjo/ ja cosca me tulemma pois/ nijn ei tulla jällens: sillä se on nijn päätetty/ ettei yxikän pidä tuleman jällens. NIjn tulcamme sijs/ ja eläkäm hywäst/ nijn cauwan cuin me taidamme/ ja nautitcamme nijn cauwan cuin me nuoret olemma. Me tahdomma täyttä meitäm parhalla wijnalla ja woitella/ älkäm unhottaco kewätcuckaista: Candacam Seppeleitä nuorista cuckaisista ennencuin he lacastuwat. Älkön yxikän olco osatoin meidän

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ilostam/ että jocapaicas cuulla saadaisin/ cuinga me olemma iloiset ollet: sillä ei meille tästä muuta ole kuin tämä. Tulcat ja ahdistacam köyhä wanhurscasta/ ja älkäm säästökö leskiä eli ijällistä miestä/ älkäm lucua pitäkö vanhain harmapäiden rangaistuksista. Caicki mitä me tehdä taidamme/ pitää oikein oleman: sillä joca ei taida tehdä mitä hänen mielesäns on/ ei hän mitän maxa. Wäjäykäm wanhurscasta/ sillä hän teke meille paljon waiwa/ ja asetta idzens meidän töitä wastan/ ja nuhtelee meitä/ että me syndiä teem Lakia wastan/ ja soima meidän menom synnisi. Hän sano tundewans Jumalan/ ja kehu että hän on Jumalan poika: Ja nuhtelee mitä meidän sydämesäm on: Työläst me woimma hänen nähdä: sillä ei hänen elämäns sowa muiden cansa/ ja hänen menons on peräti wastahacoinen. Hän pitää meitä tyhminä/ ja wälttä meidän töitä nijncuin pahutta/ ja sano wanhurscaille hywin käywän/ '6Aa kehu että Jumala on hänen Isäns. Nijn cadzocam sijs/ jos hänen sanans owat todet/ ja coetelcam/ mikä loppu hänellä on. Jos hän on totinen Jumalan poika/ nijn hän händä autta/ ja wapahta händä hänen wainomiestens käsistä. Häpiällä ja pilcalla me kidutamme händä/ että me näkisimme/ cuinga jumalinen hän on/ ja ymmärräisimme/ cuinga kärsiwäinen hän on: Me tahdomma händä duomita häpiäliseen cuolemahan: silloin hän tutan hänen sanoistans. SEncaltaisia he aicowat ja menewät wäärin/ heidän pahudens on sokiaxi tehnyt heidän/ ettei he tunne Jumalan salaisita neuvoja: Eikö he ole toiwonet/ että pyhä elämä pitää palcan saaman: ja cadzowat yllön sen cunnian/ jonga pyhain sielut saaman pitää. Sillä Jumala on luonut ihmisen ijancaickiseen elämään: ja on hänen luonut hänen caltaisexens. Mutta perkelen cateudesta on cuolema mailmaan tullut/ ja ne jotca hänen puoldans pitäwät/ auttawat myös idzens sijhen.

MUtta wanhurscasten sielut owat Jumalan kädes/ ja ei cuoleman waiwa läHesty heitä. Taitamattomain mielestä näkywät he cuolewan/ ja heidän lähdendöns luetan kiwuxi/ Ja heidän loppuns cadotuxexi/ mutta he owat rauhas. Jos he wielä ihmisten silmäin edesä paljon kärsiwät/ nijn on heillä cuitengin wahwa toiwon/ ettei heidän ikänäns cuoleman pidä. He tulewat

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

wähä waiwatuxi/ mutta heille pitä paljo hywä tapahtuman: sillä Jumala coettele heitä/ ja löytä heidän mahdollisexi. Hän coettele heitä nijncuin culda ahjos/ ja heitä otta wastan nijncuin täydellisen uhrin. Ja siihen aican cosca Jumala cadzo sitä/ nijn he kirckast paistawat/ ja menewät nijncuin tulen leimaus corsis: Heidän pitä duomidzeman pacanoita/ ja hallidzeman caicke Canssa/ ja HERra hallidze heitä ijancaickisest. Sillä jotca häneen turwawat/ ymmärtäwät hänen wahwaxi/ ja jotca lujat owat rackaudes/ ei pidä hänestä luowutettaman: Sillä hänen pyhäns owat armos ja laupiudes/ ja hän cadzo hänen walituitans. MUtta jumalattomat rangaistan nijncuin he pelkäisitkin: sillä ei he jumalisest lucua pitänet/ ja luowuit HERrasta. Sillä joca wijsauden ja curituxen cadzo ylön/ hän on onnetoin/ ja heidän toiwons on tyhjä/ heidän työns on turha/ ja heidän tecons on hedelmätöin. Heidän waimons owat hullut/ ja heidän lapsens pahan elkiset: kirottu on caicki mitä heistä on syndynyt. Sillä autuas on hedelmätöin/ joca on saastuttamatoin/ ja ei ole ryhtynyt syndisen wuotesen/ se hänelle silloin hywäxi tule/ cosca sielut duomitan. Nijn myös hedelmätöin/ joca ei wääryttä tee kädelläns/ eikä mitän paha ajattele HERra wastan/ hänelle annetan uscons edestä erinomaisen lahja/ ja parembi osa HERran Templis: Sillä hywä työ anda hywän palcan/ ja ymmärryksen juuri ei häwiä. Mutta äpärät ei pidä menestymän/ ja salawuoteisen siemenen pitä huckuman: Ja jos he wielä cauwan eläwät/ nijn täyty heidän cuitengin wijmein häpiän tulla/ ja heidän ikäns pitä cuitengin lopulla ilman cunniata oleman. Jos he warhain cuolewat/ nijn ei heille ole toiwo/ eli lohdutusta duomio päiwänä: Sillä jumalattomat saawat pahan lopun.

PArembi on lapsitoin olla puhtaudes: sillä sille on loppumatoin ylistys ja sijtä Jumala ja ihmiset paljo pitäwät. Cusa se on/ sitä seuratan/ cusa ei se ole/ nijn sitä toiwotan ja sitä coreillan ijancaickisella caunistuxella/ ja saadan woitto puhtauden kilwoittelemises. Mutta jumalattomain suuri hedelmälinen joucko on kelwotoin/ ja mitä huorudes istutetan/ ei se sywäldä juurru/ eikä wahwast perusteta. Jos he hetken aica oxis wihottawat/ nijn he lijcutetan tuulelda/ ja että he owat waldoimet/ nijn he tulewat myrskyldä häwitetyxi.

Hyötywesat murtuwat/ ja heidän hedelmäns on kelwotoin/ jäwät röhkäleixi ja ei kelpa syödä: Sillä ne lapset jotca ei awiowuotesta synnytetä/ tunnustawat wanhemittens pahuden/ cosca heille kysytän. MUtta jos wanhurscas warahin cuole/ nijn hän on cuitengin lewos. (Sillä ei ikä sijtä cunnialinen ole/ että hän cauwan elä/ ja hänellä on monda vuotta: Toimi ihmisten seas owat oikiat harmat carwat/ ja wirhitöin elämä on oikia ikä) Sillä hän kelpais Jumalalle ja on hänelle racas: Tule otetuxi pois elämäst synnisten seast ja temmatan pois/ ettei pahus hänen ymmärrystäns käännäis eli wäärä oppi hänen sieluans wiettelis. Sillä paha tapa wiettele ja turmele hywän: ja paha himo käändä wiattoman sydämen. Hän on nopiast täydellisexi tullut/ ja on täyttänyt monda vuotta: Sillä hänen sieluns kelpais Jumalalle/ sentähden kijruhti hän hänen pois tästä pahasta elämästä. Mutta ihmiset/ jotca sen näkewät/ ei sijtä lucua pidä/ eikä sydämijns pane/ että Jumalan pyhät armos ja laupiudes owat/ ja että hän cadzo hänen walittuidens puoleen: Sillä cuollu wanhurscas duomidze eläwitä jumalattomia/ ja nuori joca pian täydellisexi tullut on/ duomidze wääräin pitkä elämätä. He näkewät kyllä wijsan lopun/ mutta ei he tiedä mitä HERra hänestä ajattele/ ja mingätähden hän händä warjele. He kyllä sen näkewät/ ja ei pidä lucua: sillä HERra naura heitä. Ja heidän pitä sentähden häpiällä langeman/ ja oleman häwäistys cuolluitten seas ijancaickisest/ ja hän cukista heitä maahan tapaturmaisest/ ja repi heitä pois perustuxen asti/ että he peräti häwitetän. Heidän pitä oleman ahdistuxes/ ja heidän muistons pitä huckuman/ mutta heidän pitä tuleman epäilewäisexi heidän syndins tunnustuxes/ ja heidän syndins pitä heitä nuhteleman wastoin heidän silmiäns.

Silloin wanhurscas seiso suurella rohkeudella nijtä wastan/ jotca händä ahdistanet/ ja hänen työns hyljännet owat. Cosca he sen näkewät/ nijn he hämmästywät sangen hirmuisest sitä autuutta/ jota ei he toiwonet. Puhuwat toinen toisellens/ ja catuwat/ ja huocawat hengens ahdistuxest: tämä on se/ jonga me ennen pidimme pilckana ja naurona: Me hullut pidimme hänen elämäns tyhmänä/ ja hänen loppuns häpiänä. Cuinga hän nyt on luettu Jumalan lasten secaa/ ja hänen perindöns pyhäin secaa? SEntähden

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

olemma me exynet oikialda tielä ja wanhurscauden kyntilä ei ole meitä walistanut/ eikä ymmärryksen Auringo ole meille coittanut. Me olemma caicki käynet wääriä ja wahingolisia teitä: Ja olemma waeldanet harhoja retkiä: mutta HERran teitä emme ole tietänet. Mitä autta meitä meidän coreudem? mitä hyödyttä meitä nyt rickaus ja ylpeys? Caicki owat mennet ohidzen nijncuin warjo/ ja nijncuin sanoma joca mene: Nijncuin laiwa joca allois juoxe/ jonga jälke ja wana/ sijttecuin se on mennyt ohidze/ allois ei löytä/ Eli nijncuin lindu joca tuules lendä/ jonga rata ei enä löytä/ sillä hän laucuele ja pieksä tuulda/ aja ja eroitta sitä liehuwaisilla sijwilläns/ ja sijtte ei löytä mercki sencaltaisest lennost. Eli nijncuin nuoli/ joca jotacuta cohden lasketan/ hajotta tuulen/ joca cohta cocondu jällens/ ettei tuta taita/ custa hän mennyt on. Nijn myös me/ cohta cuin me syndynet olimma/ saimme lopun/ ja en mitän hywä työtä ole tehnet/ Waan me olemma culutetut meidän pahudesam. Sillä jumalattoman toiwo on cuin tomu tuulelda hajotettu/ ja nijncuin wetelä wahto/ joca myrskyldä on ajettu/ ja nijncuin sawu/ joca tuulelda on puhallettu pois/ ja nijncuin se cohta unhotetan/ joca ainoastans päiwän wierasna on ollut. Mutta wanhurscat eläwät ijancaickisest/ ja HERra on heidän palckans/ ja caickein corkein pitä heistä murhen: Sentähden saawat he cunnialisen waldacunnan/ ja caunin Cruunun HERran kädestä: sillä hän warjele heitä oikialla kädelläns/ ja suojele heitä käsiwarrellans. Hän otta hänen kijwaudens haarniscaxi/ ja warusta wihollisen costoxi. Hän puke päällens wanhurscauden pandzarixi/ ja pane angaran duomion kilwexi: Hän otta pyhyden woittamattomaxi turwaxi/ Hän teroitta hänen julman wihans miecaxi/ mailman pitä menemän sotan hänen cansans taitamattomita wastan/ Pitkäisen tulen ambuma pitä osaman oikein/ ja pitä pilwistä tuleman/ nijncuin cowan jännitetyn joudzen jotacuta cohden: Ja tajat raket/ jylinän saten wihasta langeman/ njn pitä myös meren wedet julmistuman heidän päällens/ ja wirrat pitä suurest cuohuman/ Ja suuren myrskyn pitä puhaldaman heitä wastan ja lennättämän heitä nijncuin tuulispään.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

WÄäryys caicki maacunnat häwittä/ ja paha elämä cukista woimallisten istuimet. Nijn cuulcat te Cuningat ja ottacat waari/ oppicat te Duomarit maan päällä. Ottacat corwijn te cuin monda hallidzetta/ te jotca corgotatte teitän Canssain päälle. Sillä teille on annettu Esiwalda HERralda ja walda caickein corkeimmalda: joca tahto kysyä cuinga te hallidzetta/ ja coetella cuinga te asetatte. Te oletta hänen waldacundans wircamiehet/ mutta et te tee oikein teidän wircan töitä/ ja et te pidä oikeutta/ et te myös tee nijncuin HERra asettanut on. Hän tule hirmuisest ja äkist teidän päällen/ ja Esiwallan pitä cowa duomion saaman: Sillä huonoille tapahtu armo/ waan woimalliset woimallisest rangaistan. Sillä joca caickein päälle HERra on/ ei hän pelkä ketän/ eikä carta kenengän woima/ hän on tehnyt sekä pienet että suuret/ ja hänellä on yhtäläinen suru caikista/ Mutta woimallisist pitä cowa duomio pidettämän. TEille Tyranneille minä puhun/ että te oppisitta wijsautta ja ettet te wilpistelis. Sillä joca pyhä oppia pyhänä pitä/ hän pidetän pyhänä/ ja joca hänen hywin oppe/ hän on kyllä pysywäinen. Nijn andacat minun puhen teille kelwata/ pyytäkät sitä ja andacat teitän opetetta. Sillä wijsaus on ihana ja catomatoin/ ja osotta mielelläns idzens nijlle/ jotca händä racastawat/ ja anda idzens nijldä löytä/ jotca händä edziwät: Hän cohta/ ja ilmoitta idzens nijlle/ jotca händä mielelläns pyytäwät/ Joca händä cohta pyytä/ ei hän näe paljo waiwa/ hän löytä hänen owens edest wartioidzemast: Sillä händä pyytä/ on oikia taito/ ja joca händä walwo/ ei hän kärsi pitkällistä murhetta: Sillä hän käy ymbärins/ ja edzi joca hänelle on mahdollinen: ja näyttä idzens mielelläns tiellä/ wartioiten händä/ että hän hänen cohtais. Sillä joca idzens anda mielelläns opetetta/ sijnä on wijsauden alcu/ ja joca händä tottele/ hän anda idzens mielelläns opetetta. Joca idzens anda mielelläns opetetta/ hän pitä hänen käskyns/ Mutta cusa käskyt pidetän/ sijnä on totisest pyhä elämä. Mutta joca pyhä elämätä pitä/ hän läHesty Jumalata. Joca wijsautta racasta/ hänen hän teke Herraxi. Tahdottaco te Tyrannit Canssan Cuningat ja Ruhtinat olla/ Nijn pitäkät wijsaus silmäin edes/ että te ijancaickisesta hallidzisitta. Mutta mikä wijsaus on/ ja custa hän tule/ tahdon minä teille ilmoitta/ ja en tahdo salata teildä salautta: mutta

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

tahdon tutkistella luotuin algusta/ ja tahdon julkisest hänen tuoda edes/ ja en totutta säästä. Ei minun ole mitän tekemist myrkyllisen cateuden cansa/ sillä ei sencaltaisen ole osa wijsaudes: Mutta cusa monda wijsasta on/ siellä hywin on mailmas/ ja toimellinen Cuningas on Canssan onni. Sentähden andacat idzen opetetta minun sanoillan/ ja sen pitä tuleman teidän hywäxen.

MIinä myös olen cuolewainen ihminen nijncuin muutkin/ syndynyt sen ihmisen sugusta/ joca ensist luotin. Ja olen saanut lihan hahmon/ kymmenes Cuucaudes weresä juosnut cocon miehen siemenest/ himosa secoitettu. Ja olen myös/ cosca minä synnyin/ hengen saanut yhteisest tuulest/ ja olen pudonnut maan päälle/ joca meitä caickia canda/ ja on myös minungin ensimmäinen äneni ollut itcu/ nijncuin caickein muidengin. Ja olen caswatettu capalois murhella. (Sillä ei Cuningallacan ole muuta alcu hänen syndymiseens) Waan caikilla on yhtäläinen tulemus elämään/ ja yhtäläinen lähdendö. SEntähden minä rucoilin ja minulle annettin ymmärrys/ minä huudin ja wijsauden Hengi tuli minuun. Minä pidin hänestä enä cuin Cuningan waldacunnast/ ja Förstin maacunnast/ ja rickauden minä pidin tyhjänä hänen suhtens. En minä pitänyt callista kiwe hänen wertanans: sillä caicki culda on hänen suhtens/ nijncuin huono tomu/ ja hopia on nijncuin loca hänen ehtons arwattapa. Minä racastin händä enä cuin terweyttä ja cauneutta/ ja walidzin hänen minulleni walkeudexi/ sillä se paiste/ joca hänestä tule/ ei sammu. Mutta caicki hywys on minulle tullut hänestä/ ja lukematoin rickaus on hänen kädesäns. Minä olin iloinen caikisa/ että wijsaus käwi minun edesäni caikisa nijsä/ mutta en minä tietänyt/ että sencaltaiset tulit hänestä. Yxikertaisille olen minä hänen opettanut/ laupiast minä händä jagan/ hänen rickauttans en minä sala: sillä hän on ihmisille äretöin tawara. Jotca händä pitäwät/ tulewat Jumalan ystäwäxi/ ja owat otolliset/ että heille on annettu saldi idzens opetetta. JUmalala on andanut minun wijsast puhua/ ja sencaltaisen wijsauden lahja oikein ajatella: sillä hän johdatta wijsauden tielle/ ja hallidze wijsaita: Sillä hänen kädesäns me olemma sekä myös meidän puhem/ nijn myös caicki toimi ja taito caikis

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

asiois: Sillä hän on andanut minulle wahwan tiedon caikis asiois/ että minä tiedän/ cuinga mailma on tehty/ ja Elementeingin woiman: Ajan algun/ lopun ja wälin/ cuinga päiwä pitene ja lyhene/ cuinga wuoden ajat idzens muuttawat/ Ja cuinga ajastaica culu/ cuinga tähdet owat. Mikä luondo aljuilla ja medzän pedoilla on/ cuinga tuuli nijn hymise ja mitä ihmisten mieles on moninaisten ruohoin luonnon/ ja juurten wäen. Minä tiedän caicki mitä salattu ja kätkeyty on: sillä wijsaus/ joca caiken taidon opetta/ hän on minulle sen opettanut. Sillä hänesä on ymmärtäwäinen hengi/ pyhä/ ainoa/ monilainen/ teräwä/ nopsa/ puhelias/ puhdas/ kircas/ hiljainen/ ystäwälinen/ waca/ wapa/ hywän tahtoinen/ suloinen/ luja/ wahwa/ surutoin: Caicki woipa/ caicki näkewä/ joca käy caickein hengein läpidzen/ ehkä cuinga toimelliset/ kirckat/ ja teräwät he olisit. Sillä wijsaus on caickein selwin/ hän mene ja käy caickein läpidze/ hän on aiwa kircas: Sillä hän on Jumalan woiman suidzu/ ja Caickiwaldian cunnian paiste. Sentähden ei taida mitän saastaist tulla hänen tygöns: sillä hän on ijancaickisen walkeuden walu/ Jumalan woiman saastuttamatoin speili/ ja hänen hywydens cuwa. Hän on ainoa/ ja teke cuitengin caicki/ hän pysy sinäns/ ja udista caicki/ ja waicutta alati pyhäin sieluisa/ hän teke Jumalan ystäwixi ja Prophetaxi: Sillä ei Jumala racasta ketän/ josei pysytä wijsaudesa. Hän on jalombi Auringota ja caickia tähtiä/ cosca händä walkeuteen werratan/ nijn hän on wielä parembi. Sillä walkeuden täyty yötä paeta/ mutta pahus ei ikänäns woita wijsautta.

Hän ulottu päästä päähän woimallisest/ ja hallidze caicki hywin. Sitä minä olen racastanut/ ja edzinyt händä hamast minun nuorudestani/ ja ajattelin händä otta minun morsiamexeni: sillä minä olen ruwennut racastaman hänen cauneuttans: Hän on jalost Adelist: sillä hänen menons on Jumalan tykönä/ ja caickein cappalden HERra racasta händä. Hän on salainen neuwo Jumalan tunnos/ ja hän pane hänen eteens/ mitä hänen tekemän pitä. Jos rickaus on callis cappale elettäis/ mikä on rickambi wijsautta/ joca caicki teke? Jos taito sen teke/ cuca on taitawambi opettaja/ cuin hän? Jos jocu racasta wanhurscautta/ hänen työns owat sula hywät tawat: sillä hän opetta

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

curituxen/ toimen/ oikeuden ja wäkeyyden/ jotca caickein tarpellisemmat owat ihmisten elämäs. Jos jocu pyytä paljo tietä/ nijn hän osa sekä mennet että tulewaiset/ hän ymmärtä pimiät puhet/ ja arwa työlät tapauxet/ ihmet ja camalat hän edellä tietä/ mitä tapahtu cullakin ajalla ja hetkellä. Minä olen aicoinut ottaxeni händä seurani: sillä minä tiedän hänen minulle andawan hywä neuwo/ ja että hän lohdutta minua surus ja murHes : Hänen cauttans on nuorucaisella cunnia Canssan seas/ ylistys wanhain tykönä. Minä löytän ymmärtäwäisexi duomios/ ja ihmellisexi woimallisten seas. Cosca minä waickenen/ odottawat he minua/ cuin minä puhun/ ottawat he waarin/ ja jos minä cauwan puhun/ pitäwät he kätens suuns edes. Hänen cauttans minä saan cuolemattoman nimen/ ja jätän ijäisen muiston minun jälkentulewaisilleni. Minä hallidzen Canssa/ ja pacanat tulewat minulle alemmaisexi. Julmat Tyrannit pelkäwät/ cosca he minun cuulewat/ Canssan seas minä olen hywä/ ja sodasa Sangari. Jos minä cotia jään/ nijn minä culutan aicani hänen cansans: sillä ei häneen suututa/ eikä hänest ole mielen carwautta/ waan paremmin ilo ja riemu. Sencaltaist minä ajattelin/ ja panin sydämeeni: sillä jotca hänen cansans owat/ pysywät ijancaickisest: Ja jotca hänen ystäwydesäns owat/ heillä on puhdas ilo/ ja äretöin rickaus tule hänen kätens töistä/ ja toimi hänen läsnäolemisestans/ ja puHestans/ ja hywä ylistys hänen seurastans/ ja sanoistans/ minä menin ymbärins edzimän ja saattaman händä minun tygöni. Minä olin hywän curinen lapsi/ ja sain hywän sielun. Mutta cuin minä hywin caswatettin/ caswoin minä saastuttamattomaxi ruumixi: Ja minä ymmärsin/ etten minä muutoin taitanut puhdas olla/ jollei Jumala annais (ja se myös oli taito/ tuta kenengä armo se on) menin minä HERran tygö/ ja rucoilin händä/ ja sanoin sydämestäni. O Minun Isäini Jumala/ ja caiken laupiuden HERra/ sinä joca caicki sanallas tehnyt/ Ja ihmiset sinun wijsaudellas walmistanut olet. Että hän hallidze caicki luondocappalet/ jotca sinulda luodut owat: että hän mailma hallidzis cunnialla ja wanhurscaudella/ ja duomidzis oikialla sydämellä. Anna minulle wijsautta/ joca on jocapaicas sinun istuimes ymbärillä/ ja älä hyljä minua sinun lastes seast: Sillä minä olen sinun palwelias ja sinun pijcas poica/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

heicko ihminen/ joca ei cauwan elä/ jolla on wähä ymmärryst sinun Laisas ja oikeudesas. Ja jos jocu wielä ihmisten lapsist olis täydellinen/ nijn ei hän mitän maxa/ josei hänellä ole sitä wijsautta/ joca sinulda tule. Sinä olet minun walinnut sinun Canssas Cuningaxi/ ja sinun poicais ja tytärtes Duomarixi: Ja käskit minun raketa sinulles Templin sinun pyhälle wuorelles/ ja Altarin sinun asuin Caupungijs/ joca olis sinun pyhän Tabernaclis caltainen/ jonga sinä muinen annoit walmista: Ja sinun wijsaudes sinun cansas/ joca sinun tecos tietä/ ja oli tykönäs cosca sinä mailman teit/ ja tietä mikä sinulle kelpa/ ja mikä oikia sinun käskyisäs. Lähetä händä alas sinun pyhästä taiwastas/ ja sinun cunnias istuimelda/ lähetä händä/ että hän olis minun tykönäni/ ja työtä tekis minun cansani/ että minä ymmärräisin/ mikä sinulle otollinen on: Sillä hän tietä caicki/ ja ymmärtä sen: Ja anna hänen talutta minua minun töisäni toimellisest/ ja warjella minua hänen woimasans. Nijn minun työni tulewat sinulle otollisexi/ ja nijn minä duomidzen sinun Canssas oikein ja tulen mahdollisexi istuman minun Isäni istuimella: Sillä cuca ihminen tietä Jumalan neuwon/ eli cuca taita ajatella mitä Jumala tahto? Sillä cuolewaisen ihmisen ajatuxet owat epäilewäiset/ ja meidän aiwoituxem owat huikendelewäiset. Sillä cuolewainen ruumis waiwa sielua/ ja maallinen asuinsia rasitta mieldä/ joca paljo ajattele. Tuskin me osamme maallisia/ ja työläst löydämme nijtä/ jotca käsillä owat. Cuca tahto tutki taiwallisia? cuca taita tietä sinun neuwos? jos et sinä anna wijsautta/ ja lähetä sinun Henges corkeudest: Ja nijn työt menestywät maan päällä ja ihmiset opettawat mitä sinulle on otollinen/ Ja wijsaudella autuaxi tulewat. Wijsaus suojeli hänen/ joca ensist tehtin ja luotin mailman Isäxi/ ja pelasti synnistäns. Ja andoi hänelle woiman hallita caickia. Cosca jumalatoim luopui hänen wihasans/ nijn hän tuli cadotetuxi/ hänen weljens julman murhan tähden. Ja cosca maa sen synn tähden weden paisumisella turmeltin/ autti wijsaus taas/ ja hallidzi wanhurscasta ja halwalla puulla. Cosca caicki pacanat erhetyxes irstast elit/ löysi hän wanhurscan/ ja piti hänen nuhtetoina Jumalan edes/ ja wahwisti händä wastoin Isällist sydändä poicans cohtan. Hän pelasti myös wanhurscan/ cosca jumalattomat hucuit/ cosca hän tulda

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

pakeni/ joca wijden Caupungin päälle langeis: Joca maa autiana on/ ja vielä suidze pahuden todistuxexi/ ja puut jotca raaca hedelmätä candawat/ ja suolapadzas/ joca seiso epäuscoisen sielun muistoxi: Sillä jotca ei tottele wijsautta/ heille ei ole ainoastans se wahingoxi/ ettei he tunne hywä/ waan jättäwät jälkens eläwille muiston/ ettei salata taita/ misä he erhettynet owat: Mutta wijsaus wapahta heitä caikest tuscast/ jotca häneen turwawat. SE johdatti myös wanhurscasta/ jonga hänen weljens wihan tähden täydyi paeta oikia tietä/ ja osotti hänelle Jumalan waldacunnan/ ja tiettäwäxi teki mikä pyhä on: Autti händä hänen työsäns/ ja hän menestyi ja sai paljo tawarata työlläns/ Ja hän oli hänen cansans/ cosca hänelle wääryttä tehtin/ nijldä jotca hänelle teit wäkiwalda/ ja hän teki hänen rickaxi/ ja suojeli händä hänen wihamiehildäns/ ja piti hänen surutoina nijldä/ jotca händä ajoit taca: hän andoi hänelle woiton/ wäkewäs taistelemises/ että hän symmärräis jumalisuden olewan woimallisemman caickia. EI hän hyljännyt wanhurscasta/ cosca hän myytin pois/ waan warjeli händä synnist/ hän seurais händä synnist/ hän seurais händä fangihuonesen. Ja ei hyljännyt händä siteis: sijhenasti että hän andoi hänen saada waldacunnan waldican/ ja wallan nijden päälle/ jotca hänelle teit wäkiwalda/ ja saatti heitä walhetteliaxi/ jotca händä rangaisit/ ja annoi hänelle ijancaickisen cunnian. Hän wapahti pyhän Canssan ja nuhtettoman siemenen pacanoista/ jotca heitä waiwaisit: Hän tuli HERran palwelian sieluun/ ja seisoi julma Cuningasta wastan ihmeillä ja tunnustähdeillä. Hän maxoi pyhille heidän työns palcan/ ja johdatti heitä ihmellisiä teitä/ ja oli heille päiwällä warjelus/ ja yöllä liecki nijncuin tähdet. Hän wei heitä punaisen meren läpidze/ talutti heitä suurten wetten keskeldä. Mutta heidän wihollisens hän upotti/ ja nämät hän weti sywyden pohjast Sentähden otit wanhurscat saalin jumalattomilda/ ja ylistit sinun pyhä nimes HERra/ ja kijtit yximielisest sinun woitollista kättäs: Sillä wijsaus awais myckäin suun/ ja teki kielet puhuman/ jotca ei puhua taitanet. HÄN wei heidän tekons pyhän Prophetan käden cautta. Ja johdatti heitä syngiän corwen läpidzen/ nijn että he majans rakensit kedolle. Ja seisoit wihollisians wastan/ ja costit heidän wihamiehillens/ Cosca he janoisit/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

rucoilit he sinua/ ja heille annettin wettä corkiasta wuoresta/ ja he sammutit janons cowasta kiwestä: Ja jolla heidän wihamiehens waiwattin/ Se tuli heille hywäxi/ cosca he hätä kärseit. Sillä nijncuin he hämmästyit werta/ joca tuli wuotawan weden siaan käskyn rangaistuxexi/ että lapsia tapettaman piti: Nijn sinä annoit näille wettä yldäkyläisest tietämät/ Ja annoit nähä heidän janostans/ cuinga sinä wihollisia waiwaisit. Sillä cosca nämät kiusattin/ ja armolla curitettin/ ymmärsit he cuinga jumalattomat wihasa duomittin ja rangaistin. Näitä sinä olet neuwonut ja coetellut isällisest/ mutta nijtä muita nijncuin angara Cuningas rangaisnut ja duominnut: Ja tulit rangaistuxi/ sekä ne jotca läsnä että taambana olit: Sillä heille tuli caxikertainen murhe ja huocaus/ cosca he ajattelit mitä ollut oli. Sillä cosca he cuulit/ näille hywäxi tapahtuwan/ jonga cautta he waiwattin/ ymmärsit he HERran: Sillä joita he ennen ajoit pois ylöncadzest/ hyljäisit ja pilckaisit/ nijtä täydyi heidän wijmein ihmetellä/ cosca nijn tapahtui/ ettei heidän janons ollut nijncuin wanhurscasten. Nijn myös heidän wäärän menons tyhmäin ajatusten tähden/ jonga cautta he nijn petetyxi tulit/ että he rucoilit järjettämiä madoja ja ylöncadzotuita petoja/ lähetit sinä heidän secaans suuren joucon medzän petoja rangaistuxexi: Että he ymmärräisit/ että millä jocu syndi teke/ sillä hän myös waiwatan. Sillä sinun Caickiwaldialla kädellä/ (jolla sinä mailman walmistamattomast cappalest luonut olet) ei ollut mahdotoin lähettä heidän päällens/ carhujoucko ja rohkeita Lejoneita: Eli wastudest luoda julmia ja tundemattomita petoja/ taicka nijtä jotca tulda syljit/ taicka jotca julman sawun puhalsit/ taicka jotca hirmuisita kipenitä silmistäns laskit: Jotca ei ainoastans haawoittamisella heitä hucutta taidais/ mutta myös hirmuisella cadzomisellans heitä tappaisit: Ja/ he olisit tainnet paidzi sitä langeta puhalluxella/ coston wainosta/ ja sinun woimas hengellä huckua. MUtta sinä olet caicki asettanut mitalla/ lugulla/ ja painolla/ sillä suuri woima on aina sinus/ ja cuca woi olla sinun kättes wäkewyttä wastan? Sillä coco mailma on sinun edesäs/ nijncuin waagan kieli/ ja nijncuin amucasten pisara/ joca puto maan päälle. Mutta sinä armahdat caickia: sillä sinulla on woima caickein ylidzen ja kärsit ihmisten syndiä/ että he idzens parannaisit:

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Sillä sinä racastat caickia cuin on/ ja et wiha mitäs tehnyt olet. Sillä et sinä mitän walmistanut/ jota sinä wihata taidaisit. Cuinga taita mitän olla/ jota et sinä tahdois? eli cuninga se taidais pysyä/ jota et sinä cudzunut ole? Mutta sinä säästät caickia/ sillä ne owat sinun HERra/ sinä joca elämätä racastat. Ja sinun catomatoin henges on caickis. SEntähden sinä witcan rangaiset heitä/ jotca langewat/ ja neuwot heitä curituxella/ misä he syndi tekewät/ että he pahudest pelastettaisin/ ja uscoisit sinun päälles HERra. Sillä cosca sinä olit wihainen sinun pyhän maas endisille asuwille. Että he cauheita töitä teit noitumisella. Ja tahdoit meidän Isäim käsillä häwittä jumalattomat uhrin candajat/ ja jotca heidän lapsens haluttomast tapoit/ jotca söit ihmisen liha ja joit hirmuisest werta/ jolla he luulit sinullen tekewäns palweluxen. Ja ne jotca wanhemmat olit/ tapoit ne sielut/ joilla ei yhtän apua ollut. Että se maa/ joca caickein seas jaloin oli/ tulis Jumalan lasten mahdollisexi asuinsiaxi. Cuitengin säästit sinä heitä nijncuin ihmisiä/ ja lähetit edellä sinun edelläjuoxias/ nimittäin/ sinun jouckos/ hörhöläiset/ että heidän pidäis heitä wähittäin häwittämän. Ei tosin ollut sinulle mahdotoin anda jumalattomia wanhurscasten ala sodasa/ eli hucutta heitä hirmuisten petoin cautta/ taicka cowalla sanalla caickia tyynni: Mutta sinä duomidzit heitä witcan/ ja annoit heille sia parannuxeen/ waicka sinä tiesit heidän pahan sisuisexi/ ja heidän pahudens ynnä syndynexi/ ettei he ikänäns pitänyt toista mielda saaman: Sillä he olit kirottu siemen algusta. Nijn et sinä myös olis peljännyt ketän/ jos sinä heille olisit andanut andexi heidän ricoxens: Sillä cuca sano sinulle/ mitäs teet? Eli cuca seiso sinun duomiotas wastan/ eli cuca nuhtele sinua poisajettuina pacanain tähden/ jotca sinä luonut olet/ eli cuca asetta idzens costajaxi sinua wastan jumalattomain ihmisten tähden? Sillä paidzi sinua ei ole yhtän Jumalata/ sinä joca murhen pidät caikist/ osottaxes/ ettes duomidze wäärin. Sillä ei Cuningat eikä tylyt taida astua sinua wastan/ cosca sinä rangaiset. ETtäs wanhurscas olet/ nijn sinä hallidzet myös caicki oikein/ ja tiedät ettei se sinun Majestetilles sowi/ että jongun duomidzisit/ joca ei rangaistust ansainnut olis: Sillä sinun wäkewydes on oikeuden walda/ ja että caickia hallidzet/ nijn sinä säästät myös caickia. Sillä sinä olet osottanut

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

sinun wäkewydes heisä/ jotca ei usconet/ ettäs nijn caiketi woimallinen olit/ ja osotit idzes nijsä/ jotca ylpiät olit: Mutta sinä wäkewä hallidzia duomidzet hiljaisudes/ ja hallidzet meitä paljolla kärsimisellä: sillä sinä voit tehdä mitäs tahdot. MUtta sinä opetat sinun Canssas/ sencaltaisilla töillä/ että wanhurscasna ja hywänä oldaman pitäis/ ja sinä annat sinun lapses tietä/ että he olisit hywäsä toiwosa/ ettäs otat parannuxen syndein edestä. Sillä sinun lastes wiholliset/ ja jotca cuolemaan wicapäät olit/ sinä sencaltaisella säästämisellä ja kärsimisellä rangaisit/ ja annoit heille aica ja tila idzens parata: Cuinga paljo enä sinä olet pitkämielinen/ coscas duomidzet sinun lapsias/ joiden Isäin cansa sinä walan ja lijton monest hywäst lupauxest tehnyt olet. Sentähden nijn usiast cuin sinä meidän wihollisiam waiwat/ teet sinä sen meille curituxexi/ että me otaisim wisust waarin sinun hywydestäs/ jos me duomitut olisimme/ että me cuitengin turwaisimme sinun laupiutees. SEntähden sinä rangaisit jumalattomat heidän cauhistuxellans/ jotca järjetöindä elämätä pidit. Sillä he olit nijn peräti sywälle tullet erhetyxeen/ että he myös pidit ne pedot/ cuin heidän wihollisens cadzoit ylön/ jumalinans/ petetyt nijncuin taitamattomat lapset. Sentähden olet sinä myös lähettänyt heidän secaans häpiälisen rangaistuxen/ nijncuin järjettömille lapsille/ Ja cosca ei he sencaltaista häpiälist rangaistusta totellet/ tulit he Jumalan angaran rangaistuxen ala: Sillä he waiwattin nijldä/ jotca he jumalinans pidit/ joca heille oli suurexi ylöncadzexi/ cosca he näit hänen/ jota ei he ennen tuta tahtonet ja täydyi Jumalaxi tunnusta. Sentähden tuli cadotus wijmein heidän päällens.

CAicki ihmiset owat luonnostans turhat/ jotca ei Jumalast mitän tiedä/ ja ei tunne händä näkywäisest hywydest/ eikä cadzo tegoista/ cuca tekiä on: Waan pitäwät taicka tulen/ eli tuulen/ eli puuscauxen/ eli tähdet/ eli wäkewät wedet/ Auringon ja Cuun taiwas/ Jotca mailma hallidzewat/ jumalina: mutta jos heillä olis hywä suosio heidän cauniseen muotoons/ nijn että he sentähden pitäisit heitä jumalain sias/ pitäis heidän oikeutta myöden ymmärtämän/ cuinga paljo parembi hän on/ joca nijden HERra on: sillä se joca caiken cauneuden tekiä on/ hän on nämät luonut/ Ja jos he

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ihmettelisit heidän woimans ja wäkens/ pitäis heidän myös oikeulla ajatteleman/ cuinga paljo woimallisempi hän on/ joca caicki nämät walmistanutt on: Sillä sencaltaisest suurest cauneudest ja luomisest/ taita luoja nijncuin cuwas tutuxi tulla. Waicka ei näitä nijn suuresti pidä walitettaman: sillä he myös taitawat erhettyä/ cosca he edzeit Jumalata ja pyysit mielelläns händä löytä: Sillä cosca he cadzelit hänen luondocappalitans/ ja tutkistelit nijtä/ tulit he petetyxi heidän cadzelemisesans/ että luondocappalet/ jotca he näit/ olit nijn ihanat. Cuitengin ei he sentähden ole ilman syytä: Sillä jos he owat nijn paljo ymmärtänet/ että he taisit luondocappalen nijn corkias arwos pitä/ mixei he pikemmin händä löytänet/ joca sen HERra on. MUtta he owat wihelijäiset/ ja heidän toiwons on luettapa cuolluitten secaa/ jotca sen jumalaxi cudzuwat/ jonga ihmiset tehnet owat/ nijncuin cullan ja hopian/ joca taitawast walmistettu on: Ja petoin cuwan eli kelwottomat kiwet/ jotca wanhan aican walmistetut olit. Nijncuin puuseppä/ cosca hän työtä edzi/ hacka puun/ weistä ja silittä sen hywin/ ja sitä wisua ja taitawata työtä teke/ jota mailman tarpeis tarwitan. Mutta sen työn lastut coco hän/ ja keittä ruoca syödaxens/ Waan mitä lijaxi on/ ja ei mihingän kelpa/ se cuin wäärä ja oxainen on/ otta hän ja wisust leicka/ cosca hän jouta/ leicka taitawast/ ja teke ihmisen/ eli jongun järjettömän eläimen muotoisexi: Ja pane sen punaisexi ja walkiaksi/ ihon carwaisexi ja ihanaxi/ ja jos sijnä jocu ricka on/ sen hän wasta siwu: Sijtte teke hän hänelle caunin huonen/ ja kijnittä hänen seinään raudalla/ Nijn ettei hän puto/ ja nijn hywin cadzo hänen: sillä hän tietä hywin/ ettei hän idzens autta taida/ sillä ei se muu ole cuin cuwa/ ja tarwidze apua. Ja cosca hän rucoile tawarans/ emändäns ja lastens edest/ ei hän häpe puhutella sitä/ jolla ei henge ole: Ja ano heildä terweyttä/ rucoile cuolluelda elämätä/ ja pyytä häneldä apua/ joca ei mitän woi/ Ja sildä joca ei käydä taida/ hywä matca/ ja että hänen ascarans/ asians ja tecons menestyis/ pyytä hän woimattomalda.

Nijn myös hän teke/ joca tahto purjehtia/ ja on aicoinut waelda julmis allois/ hän rucoile puuta/ joca heicombi sitä on jonga päällä hän waelda: Sillä se on

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

sentähden tehty/ että sillä pitä rawindota edzittämän/ ja tekiä on sen taidolla walmistanut. Mutta sinun toimes/ o Isä hallidze sitä/ sillä sinä annat tien meresä/ ja aldoin keskellä pelkämättömän juoxun. Jollas osotat cuinga sinä caikis paicois woimallinen olet auttaman/ waicka jocu idzens annais merelle ilman laiwata. Cuitengin ettes tahdo sitä turhana pitä/ jota sinä wijsaudesas luonut olet/ tapahtu se/ että ihmiset uscaldawat hengens sencaltaisen huonon puun päälle tulewat laiwas taldeen/ josa he waeldawat aldoin läpidzen. Sillä muinen cosca uljat Sangarit hucutettin/ pakenit ne joilla toiwo oli/ että heidän piti lisämän mailma jäl lens/ laiwaan/ jonga sinun kätes hallidzi/ ja jätit nijn mailmalle siemenen jäl lens: Sillä sencaltainen puu on mahdollinen siunatta/ jos se oikein pidetän: Mutta sitä pitä kirottaman/ joca käsillä walmistetän/ ja se myös joca sen teke/ tämä sentähden/ että hän sen teki/ se sentähden/ että se jumalaxi cudzutan/ ja cuitengin on catowainen cappale. Sillä Jumala wiha yhtäläisest molemmita/ jumalatoinda/ ja hänen jumalatoinda työtäns/ Ja työ tule tekiäns cansa waiwatuxi. Sentähden pacanain epäjumalat curitetän/ sillä he owat Jumalan luondocappalilda tullet cauhistuxexi/ ja ihmisten sieluille pahennuxexi/ ja ymmärtämättömille paulaxi. Sillä epäjumalten asetus on suurin huoruus/ ja heidän alcuns on wahingolinen pahennus mailmas. EI ne algusta ollet/ eikä ijancaickisest ppsy. Waan ihmisten turhalla cunnioittamisella he owat tullet mailmaan/ ja sentähden ajatellut/ ettei ihmiset saa cauwan elä. Sillä Isä cosca hän murhetti ja itki poicans/ joca häneldä warhain tuli pois/ annoi hän tehdä cuwan/ ja rupeis pitämän hänen/ joca cuollut ihminen oli/ jumalana/ ja asetti palwelioillens Jumalan palweluxen ja uhrin: Sijtte ajan cululla pidettin sencaltainen jumalatoin tapa Lakina/ että myös cuwa täydyi cunnioitta Tyrannein käskystä. Nijn myös Canssa/ joca ei läsnä olles saanut cunnioitta/ että he nijn caucana asuit/ annoit tehdä caswot caucaisella maalla/ ja teetit caunit woimallisten Cuningasten cuwat/ että he ahkerast olit heille mielen noutexi/ sekä pois että läsnä olles. Nijn autti myös tekiän suuri ahkerus wahwistaman ymmärtämättömitä sencaltaisen jumalan palweluxen: Sillä cosca jocu tahdoi palwella Ruhtinan mielixi/ teki hän cuwan caikella

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

taidolla caickein caunimmaxi. Mutta Canssa/ joca sencaltaisella caunilla työllä oli kehoitettu/ rupeis sitä jumalana pitämän/ joca wäähä ennen ihmistä cunnioitettiin. Sencaltaisesta asiasta tuli petollisuus mailmaan/ koska ihmisiä jotakin ahdistettiin/ eli he tahtoivat tehdä Tyrannille jotain mielennoutetta/ annoit he kiwelle ja puulle sencaltaisen nimen/ kuin ei pitänyt. Sijte ei he siihen tytyneet/ että he Jumalan tunnusta erheytivät/ vaan waikka he elit sencaltaises tyhmäs ja hullus menos/ cuzuit he cuitengin sencaltaisen sodan ja wahingon rauhaksi: Sillä taikka he lapsens tappawat uhriksi/ eli pitävät jongun jumalan palveluksen/ jota ei tarvita mainittu/ taikka harjoittawat idzens ylönkyömisessä pahalla tawalla. Ja ei ole heillä enä puhdasta elämää awioskäsky/ vaan toinen tappa toisen petoxella/ eli murhellisiksi teke huorudella: Ja heidän seasans käy edestacaisiin/ weri/ murha/ warcaus/ petos/ wilpi/ vaatimus/ wäärä wala/ Wanhurscasten lewottomus/ kijtämättömyys/ nuorten sydänten pahennus/ mykät synnit/ sucurudzaus/ huoruus/ ja salawuoteus: Sillä häpiälisten epäjumalain palvelus on alcu/ syy ja loppu caicken pahuteen. Jos he pyhä päivä pitävät/ niin he idzens pitävät kuin hullu wäki/ jos he ennustawat/ niin se on caicki walhe/ ei he oikein elä/ ja owat nopsat walalla pettämän: Sillä he uscowat hengettömäin jumalten päälle/ niin ei he pelkä wahingota/ koska he wannowat wäärin. Cuitengin oikein heille se tapahtu/ sekä ettei heillä ole oikia tieto Jumalasta/ että he epäjumalait ottawat waarin/ ja että he wannowat wäärin/ ja ei he pyhästä lucua pidä. Sillä jumalattomain pahuus saa lopun/ ei sijtä wallast/ kuin heillä on/ wannoisans/ vaan sijtä rangaistuksesta/ kuin he synnilläns ansaidzewat.

MUTTA sinä meidän Jumalam olet armollinen/ waca/ ja kärsiwäinen/ ja hallidzet caicki laupiudella: Ja jos me syndiä teemme/ olemme me cuitengin sinun/ ja tunnemme sinun woimas/ että me sen tiedämme/ emme syndiä tee: sillä me pidetän sinun omanas. Mutta tuta sinua/ on täydellinen wanhurscaus/ ja tietä sinun woimas/ on ijancaickisen elämän juuri. Sillä ei ihmisen pahat aiwoitukset meitä niin wiettele/ eikä maalarin turha työ/ nimittäin/ kirjawa ja monen carwainen cuwa: Jonga muoto pahenda

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ymmärtämättömät/ ja jotca paha mielelläns tekewät/ racastawat hengettömiä ja cuolleita cuwia. Sencaltaisia hedelmitä owat he mahdolliset saaman/ sekä ne jotca nijtä tekewät/ että ne jotca nijtä ikäwöidzewät ja palwelewat. JOs sawenwalaja/ joca pehmetä sawe waiwalla walmista/ teke caickinaiset astiat meidän tarpexemme/ mutta hän teke yhtäläisest sawest/ sekä ne astiat jotca puhtauteen/ että saastaisuteen sopiwat: Mutta mihingä cukin pitä pandaman/ on sawenwalajalla. Mutta se on wiheljäinen työ/ cosca hän sijtä sawest woimattoman jumalan teke/ ja on cuitengin idze/ ei paljo ennen maasta tehty/ ja wähän hetken perästä mene sinne jällens/ josta hän otettu on/ cosca sielu/ joca hänellä oli/ häneldä otetan pois: Mutta ei hänen murhens sijnä ole/ että hänen työtä tekemän pitä/ eikä että hänellä on niijn lyhy ikä/ waan että hän kilwoittelis culda ja hopiaseppäin cansa/ että hän tekis waskenwalajan tawalla/ ja pitä sen cunniana/ että hän petollista työtä teke. Sillä hänen sydämens ajatuxet owat cuin tuhca/ ja hänen toiwons on huonombi maata/ ja hänen elämäns ylöncadzottu cuin sawi: Ettei hän tundenut joca hänen tehnyt oli/ ja annoi hänelle sielun/ joca hänesä waicutta/ ja puhalsi häneen elävän hengen. HE pitäwät ihmisen elämän tyhjänä/ ja ihmisen menon caupan tecona/ sanoden: aina pitä woitto edzittämän pahallakin calulla. Nämät tietäwät caiketi kyllä/ että he syndiä tekewät/ cosca he sencaltaisia turhia cappaleita ja cuwia maasta ja sawesta tekewät. Mutta he owat tyhmemmät ja wiheljäisemmät cuin lapsi (nimittäin sinun Canssas wiholliset/ jotca heitä sortawat) Että he caicki pacanain epäjumalat jumalana pitäwät/ joiden silmät ei näe/ ja heidän nenäns ei haista/ eikä heidän corwans cuule/ heidän sormens käsisäns ei tunne/ ja heidän jalcans owat sangen hitat käymän. Sillä ihminen on tehnyt heidän/ ja jolla hengi hengeldä on/ on walmistanut heitä: Mutta ihminen ei taida tehdä/ joca hänen caltaisens on/ paljo wähemmin Jumalata: Ja että hän cuolewainen on/ niijn hän totisest cuollun teke/ hänen jumalattomilla käsilläns/ hän on idze parembi/ cuin se jota hän palwele: sillä hämbä elä/ mutta se ei coscan. Sitälikin palwelewat he myös caickein cauhembita petoja/ jos he muihin järjettömin luondocappaleihin werratan/ niijn he owat

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

paljo pahemmat: Sillä ei he ole aljut nijncuin muut eläimet/ jotca owat suloiset nähdä/ ja ei ole Jumalalda ylistetyt eli siunatut.

SEntähden he sencaltaisilla rangaistin cuin he ansainnet olit/ nijn että he paljoilda pahoilda madoilda waiwattin. Jota widzausta wastan sinä teit sinun Canssalles hywä/ ja walmistit heille himoruoca/ nimittäin/ peldocanoja rawinnoxii/ jota he himoidzit: Että ne/ jotca sitä ruoca himoinnet olit/ pidäis sencaltaisten annettuina ja säätyin peldocanain cautta oppiman idzens pitämän pois luonollisist tarpeist/ mutta muut/ joilla wähä aica puuttumus oli/ piti udestä elatuxesta osallisixi tuleman. Sillä sen piti nijn tapahtuman/ että heille jotca nijn julmast teit/ piti sencaltainen puuttumus tuleman/ joca ei lackaman pitänyt/ mutta näille ainoastans osotettin/ cuinga heidän wihollisens tulit waiwatuxi. Tulit myös näille pahat ja julmat pedot/ ja pahoilda madoilda pistettin ja turmeltin. Ei cuitengan ollut se widzaus cauwan/ waan he olit wähän aica peljätetyt parannuxeen: sillä heillä oli terwellinen mercki/ että heidän piti ajatteleman sinun käskyjäs sinun Laisas. Sillä jotca käänsit idzens sen merkin puoleen/ he tulit terwexi/ ei cadzomisella/ Waan sinun cauttas/ joca olet caickein wapahtaja/ ja sillä sinä osotit meidän wihollisillem/ että sinä olet se joca autat caikesta pahasta. Mutta ne heinäsircoilda ja kärwäisildä cuoliaksi purtin/ ja ei taitanet apua löytä hengellens: sillä he olit sen ansainnet/ että heidän piti sillä waiwatuxi tuleman. Mutta sinun lapsias ei taitanet ne myrkylliset Drakin hambat wahingoitta. Sillä sinun laupiudes tuli heille awuxi ja paransi heitä: Sillä sentähden he nijn rangaistin ja cohta parattin jäl lens/ että he oppisit ajatteleman sinun sanas/ ja ei nijn sywäldä unhotuxeen tuleman/ waan pysymän huikendelemata sinun hywisä töisäs: Sillä ei yrtit eikä woitet heitä parandanet/ waan sinun sanas HERra/ joca caicki paranda/ sillä sinun hallusas on sekä elämä että cuolema/ ja johdatat helwetin portille ja ylös jäl lens. Mutta jos ihminen jongun tappa hänen pahudellans/ nijn ei hän taida tuoda jäl lens henge/ joca sijtä on lähtenyt/ eli palautta sielua/ joca eroitettu on. Mutta mahdotoin on wälttä sinun kättäs: Sillä jumalattomat/ jotca ei tahtonet sinua tuta/ hosutan sinun woimallisella käsiwarrellas/ cosca he

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hirmullisella satella/ rakella/ wedellä/ jota ei he paeta taitanet/ waiwattin/ ja tulelda culutettin. Ja se oli caickein camalin/ että tuli enimmäst paloi wedes/ joca cuitengin caicki sammutta: sillä mailma soti wanhurscasten edest. Toisinans oli tulen liecki nijn masia/ ettei hän polttanut nijtä petoja/ jotca jumalattomille lähetettin/ waan että heidän idze nähä täytyi/ heitäns Jumalan duomiolda nijn rangaistawan: Toisinans paloi liecki wedes wastoin tulen woima/ että hän wäärän sugun hucutais. Sitä wastan ruokit sinä sinun Cansas Engelein rualla/ ja lähetit leipä taiwast ilman työtä walmistettu/ joca taisi anda caickinaista himoa/ ja oli jocaidzelle hänen macuns jälkeen (Sillä jos sinuun turwatan/ ilmoitta se sinun lapsilles cuinga makia sinä olet) Sillä jocainen teki sijtä mitä hän tahtoi/ nijncuin hänen himons oli/ että se nijn ja nijn maisti: Mutta näille pysyi lumi ja jää sulamat tulesa/ että he ymmärräisit/ cuinga tuli joca rakeis paloi/ ja sates leimahti/ turmeli wihollisten hedelmät. Että wanhurscat olisit rawituxi tullet/ täydyi tulen hänen woimans unhotta: Sillä cosca luondocappale sinua palwele/ nijncuin luojans/ on se woimallinen rangaiseman wääriä/ ja asetta idzens nijlle hywäxi/ '6Aotca uscowat sinun päälles. Sentähden se annoi idzen silloin monexi muutta/ ja oli sinun lahjalles cuuliainen/ joca caicki rawidze/ idzecungin tahtons jälkeen/ nijncuin jocu sitä tarwidzi: Että sinun lapses/ joita sinä HERra racastit/ oppisit/ ettei caswanut hedelmä elätä ihmistä/ waan sinun sanas ne rawidze/ jotca uscowat sinun päälles. Sillä se joca ei tulelda culutettu/ cosca se palawaxi tuli vähäst Auringon paistest/ suli se cohta: Että ilmoitettaisin/ että sinua pitä kijttämän jo ennencuin Auringo nouse/ ja astuttaman sinun etees päiwän waljetes: sillä kijttämättömän ihmisen toiwon pitä huckuman nijncuin härmän talwella/ ja wuotaman pois nijncuin kelwottoman weden. SUuret ja sanomattomat owat sinun duomios HERra/ sentähden erhettywät myös tyhmät ihmiset: Sillä/ cosca he luulit polkewans pyhä Canssa/ tulit he nijncuin wäärät pimeydellä sidotuxi/ ja pitkäldä yöldä fangituxi/ ja nijncuin carcurit/ olit he suljetut caton alla ijancaickiselda wijsaudelda. Ja cosca he luulit heidän syndins salatuxi ja sokian peiton alla unhotetuxi/ tulit he hirmuisest hajotetuxi/ ja peljätyxellä cauhistetuxi. Ettei loucascan/ josa he

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

olit/ taitanut heitä ilman pelgota kätke/ silloin oli hyminä heidän ymbärilläns/ josta he peljästyit/ ja hirmuiset nägyt näit/ joista he hämmästyit: Ja tuli ei taitanut millän muoto walista heitä/ eikä kircasten tähtein paiste taitanut hirmuista yötä walista. Mutta heille näyi palawainen tuli täynäns cauhistusta/ silloin hämmästyit he sencaltaista peljätystä/ joca cuitengin tyhjä oli/ ja ajattelit wielä pahembata tarjona olewan cuin he näit. NOitain tieto oli tyhjä/ ja hänen ylistyxens tuli häpiäxi: Sillä ne jotca olit tottunet ajaman pois pelco ja hämmästyistä sairaista sieluista/ he tulit idze sairaxi/ nijn että heidän pelcoans pilcattin. Ja jos ei sencaltaiset cauhistuxet olis peljättänet heitä/ Nijn heidän olis cuitengin täytynyt huckua hämmästyxestä/ cosca pedot heidän secaans tulit/ ja kärmet joucosa nijn hawisit/ ettei he mielelläns cadzonet tuuleen/ jota ei he cuitengan hywin saanet paidzi olla: Sillä joca nijn epäilewäinen on/ sen teke hänen oma pahudens/ joca hänestä todista/ ja duomidze/ ja paha oma tundo aina pahimmin päin ajattele. Sillä pelco tule sijtä/ ettei wastata rohjeta/ ja ei tietä custan apua. Mutta cusa wähä lohdutust on sydämes/ nijn epäilys teke enä waiwa cuin idze rangaistus. Mutta jotca ynnä macawat sinä yönä/ (joca hirmuinen ja oikia yö oli/ ja sijtä cauhiasta ja sywästä helwetistä tullut oli) Muutamat waiwattin hirmuisilla nägyillä/ muutamat nijn jouduit/ ettei he muuta toiwonet cuin cuolemata: sillä äkillinen ja tapaturmainen pelco tuli heidän päällens. Nijn että cusa jocu löyttin/ sijnä hän oli nijncuin hän olis ollut pandu kijnni/ ja ilman cahleita kätketty/ Joco hän oli peldomies/ eli paimen/ eli työn tekiä corwesa/ waan hänen täytyi/ ehkä custa hän löyttin/ kärsiä sancaltaista ahdistusta/ jota ei paeta saada: Sillä he olit caicki yhtäläisillä pimeyden cahleilla sidotut. Jos tuuli cuului puhaldawan/ eli linnut suloisest wisertelewän paxuilla oxilla/ eli jocu töminä juoxewaisest wedestä eli putowaisista ja colisewaisista kiwistä/ eli että indaiset eläimet juoxit/ joita ei he nähnet/ eli että hirmuiset pedot ulwoit/ eli cajaus käwi wuoren raoista. Silloin he hämmästyit sijtä/ nijn että he peräti tyhmistyit. Coco mailmalla oli kircas walkeus/ ja oli ilman estetä hänen töisäns: Ainoast näillä oli syngiä yö/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

joca oli sen pimeyden cuwa/ joca heille tulewa on/ mutta he olit idze heillens suuremmaxi rasiuuxexi cuin pimeys.

MUtta sinun pyhilläs oli suuri walkeus/ ja wiholliset cuulit kyllä heidän änen/ mutta ei he nähnet heitä: Ja he ylistit sinua/ ettei he sencaltaista kärsinet/ ja kijtit/ ettei he/ jotca heildä wahingoittin/ heille costanet/ ja toiwotit/ että he olisit caucana heistä. Sitä wastan annoit sinä näille tulipadzan/ joca heitä walisti oudolla tiellä/ ja et andanut Auringon wahingoitta sillä jalolla matcalla. Sillä ne olitkin mahdolliset oleman ilman walkeutta/ ja pitikin pimeydesä nijncuin cahleisa macaman/ että he sinun lapsias fangina pidit/ jonga cautta Lain catomatoin walkeus mailmalle annettaman piti: Ja cuin he ajattelit tappa pyhain lapsia (mutta yxi ulosheitetyistä/ kätkettin heille rangaistuuxexi) otit sinä suuren joucon heidän lapsistans/ ja hucutit heidän yhtä haawa woimallises wedes. SE yö oli meidän Isillem ennen ilmoitettu/ että he wahwistettaisin ja iloidzisit lupauxest/ jota he uscoit. Ja sinun Canssas toiwoit nijn wanhurscasten autuutta/ ja wihollisten cadotusta: Sillä cosca sinä wihollisia waiwaisit/ teit sinä meitä/ joitas tygös cudzuit/ jaloixi: Ja cosca jumalisten pyhät lapset uhraisit sinulle salaisest/ ja yximielisest pidit Jumalan Lakia/ silloin he tahdoit nijncuin pyhät kärsiä paha ja hywä toinen toisens cansa. Ja Isät weisaisit kijtoswirsiä heidän edesäns. MUtta sitä wastan cuului wihollisten huuto paljo toisin/ ja cuultin waikia walitus siellä ja täällä lapsista: Sillä yhtäläinen widzaus oli herralla ja palwelialla/ ja Cuningangin täydyi sitä kärsiä cuin alimaistengin. Ja jocaidzella heillä oli sangen monda cuollutta/ jotca yhdencaltaisella cuolemalla cuolit/ nijn ettei eläwät kerjennet heitä hautaman: Sillä yhdellä hetkellä tulit heidän parhat sikiäns pois. Ja jotca ei ennen tahtonet uscoa/ estetyt noidilda/ täydyit nyt/ sijttecuin caicki esicoiset tapetut olit/ tunnusta/ että tämä Canssa oli Jumalan lapsi. Sillä cosca caicki alallans ja wait olit ja juuri puoli yö oli/ Tuli sinun caickiwaldias sanas alas taiwast cuningalisesta istuimesta/ nijncuin woimallinen sotamies/ keskelle maata/ joca piti häwitettämän: Nimittäin/ se cowa miecka/ joca angarata käskyä candoi/ seisoj ja täytti caicki paicat cuolluilla/ ja waicka se seisoj maasa/ ulotui se

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

cuitengin taiwasen. Silloin peljätti heitä äkist hirmuinen unen näky/ ja tapaturmainen hämmästys tuli heidän päällens/ Ja täsä macais yxi/ ja toinen siellä puoli cuolluna/ nijn että kyllä hänesä nähtin/ mingä syyn tähden hän cuoli: Sillä unet/ jotca heitä peljätit/ annoit heille kyllä tietä/ mingä tähden he nijn pahoin rangaistin. Tuli myös cuoleman waiwa wanhurscaille ja corwesa tapahtui wahingo Canssas/ mutta wiha ei ollut cauwan: Sillä äkist se nuhtetoin mies/ joca heidän edestäns sodei/ ja cannoi hänen wircans kilwen/ nimittäin/ rucouxen ja sowinnon suidzutuxella/ ja seiso i wiha wasta ja lopetti sen surkeuden/ jolla hän osotti/ että hän oli sinun palwelias. Mutta hän woitti sen hirmuisen menon/ ei ruumillisella wäellä eli miecan woimalla/ waan sanalla paiscais hän waiwajan alans/ cosca hän ilmoitti walan ja lijton cuin Isille luwattu oli. Sillä cosca cuollet langesit toinen toisens päälle/ seiso hän siellä keskellä/ ja asetti wihan/ ja esti ettei hän pääsnyt eläwitten tygö: Sillä hänen pitkäs hamesans oli caicki caunistus/ ja Isäin cunnia neljäs kiwiriwis caiwettu/ ja sinun jaloudes hänen pääns lakis. Sencaltaisist täydyi turmelian paeta ja sitä peljätä/ sillä sijnä oli kyllä/ että wiha ainoastans sillä coeteldin.

MUtta jumalattomille tuli wiha ilman laupiutta loppun asti/ sillä kyllä hän ennen tiesi/ mitä heidän tästedes tekemän piti/ Nimittäin/ että heidän pitäis käskemän heidän mennä matcans/ ja johdattaman heitä wisust/ että heidän pitäis sitä catuman/ ja ajaman heitä taca: Sillä cosca he wielä murhetit ja walitusitcua pidit cuolluitten hautain tykönä/ jouduit he toiseen pahaan aiwoituxeen/ että he tahdoit heitä otta kijnni nijncuin carcureita/ joita he cuitengin olit ajanet pois suurella rucouxella. Mutta sen piti nijn käymän/ että he sencaltaisella lopulla tulisit hucatuxi cuin he ansainnet olit/ ja unhotaisit mitä heille oli tapahtunut/ että he saisit täydellisen widzauxen/ joca heille wielä tarjon oli: Ja sinun Canssas piti waeldaman ihmellistä matca/ mutta nämät piti uden cuolemisen tawan löytämän. Sillä caicki luondocappalet/ joilla oma luondo oli/ muutit idzens sinun käskys perän/ jota he palwelit/ että sinun lapses ilman wahingota waellaisit. Pilwi oli siellä ja warjois leirin/ josa ennen wesi oli/ näkyi cuiwa maa/ punaisesta merestä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

tuli tie ilman estetä/ ja wäkewistä alloista wiherjäinen keto: Josta caicki Canssa käwi/ jotca sinun kätes alla suojeltin/ nähden sencaltaista ihmellistä ihmettä/ Ja käwit nijncuin hewoiset laituimella/ ja hyppäisit nijncuin caridzat/ ja kijtit sinua HERra joca heitä pelastit. Sillä he johdatit mieleens mitä heille oli tapahtunut heidän wiheljäisydesäns/ cuinga maa sen sias cuin hän ennen annoi eläimitä/ nyt annoi kärwäisiä/ ja wesi annoi paljo sammacoita calain edest. Senjälken näit he myös uden linduin lain/ cosca he himoidzit ja anoit hercullista ruoca: Sillä peldocanat tulit heidän tygöns merestä/ lackauttaman heidän himoans. Tuli myös rangaistus syndisille ihmien cansa/ joca wäkewällä pitkäisen leimauxella tapahtui: sellä se oli oikein/ että he sencaltaista kärseit heidän tuimudens tähden/ että he olit pahoin tehnet wieraita wastan. Muutamit cosca ne tulit/ jotca ei tiennet cunga heidän piti menemän/ ei ottanet heitä wastan: Mutta muutamit waadeit wieraita/ jotca heille olit hywä tehnet/ orjuteen. Ja ei sijnä ainoastans/ waan ei he myös kärsinet että jocu cadzeli heidän päällens/ että he paha teit muucalaisille) Mutta muutamit waiwaisit suurella tuscalla nijtä/ jotca he otit ilolla wastan/ ja annoit cansans nautita Caupungin oikeutta. Mutta he myös tulit sokeudella lyödyxi (nijncuin he wanhurscan owen edesä) paxulla pimeydellä saawutettin/ että jocainen edzei tietä omaan oweens. Elemäntit käwit toinen toisens secaa edestacaisin/ nijncuin candelen kielet soiwat toinen toisen jälken/ ja caunist cuuluwat/ nijncuin silmäin edesä nähdän: Sillä joca tottunut oli maalla oleman/ se oli wedesä/ ja joca wedesä oli tottunut oleman/ se käwi maalla. Tuli oli woimallinen wedesä hänen luondons wastan/ wesi unhotti woimans sammutamises. Sitä wastan tulen liecki ei culuttanut cuolewaisten eläimitten liha/ jotca sijnä käwit/ eikä sulattanut cuolematoinda ruoca/ joca cuitengin nijncuin jää cohta sulii. HERra/ sinä olet caikisa cunnioittanut ja jaloxi tehnyt sinun Canssas/ ja et cadzonut heitä ylön/ waan aina ja jocapaicas olet ollut heille awullinen.

OLI yxi mies nimeldä Tobia/ Naphthalin sugusta/ yhdestä ylimmäisen Galilean Caupungista/ ylembänä Asserita tien wieres wasemalle kädelle merta cohden. Se myös fangixi wietin Salmanasserin Assyrian Cuningan aicana. Ja waicka hän nijn muucalaisten seas fangina oli/ ei hän cuitengan Jumalan sanasta luopunut. Ja caicki mitä hänellä oli/ jacoï hän weljillens ja tuttawillens/ jotca hänen cansans fangina olit. Ja ehkä hän nuorin mies oli Naphtathalin sugusta/ ei cuitengan hän idzens lapsillisest käyttänyt. Ja cosca muutoin jocainen palweli cullaisita wasicoita/ jotca Jerobeam Israelin Cuningas oli tehdä andanut/ wältti hän cuitengin sitä cauhistusta. Ja piti idzens Templijn ja Jerusalemin Jumalan palweluxeen/ ja palweli siellä HERra/ ja rucoili Israelin Jumalata/ andoi myös hänen esicoisens ja kymmenexens aiwa uscollisest. Nijn että hän aina colmandena wuonna/ muucalaisillen/ Leskillen ja orwoillen heidän kymmenexens andoi. Ne hän piti nuorudestans HERran Lain jälken. COsca hän nyt caswanut oli/ otti hän waimon Naphthalin sugusta Hannan nimeldä/ ja sijtti yhden pojan/ jonga hän myös Tobiaxi nimitti. Ja opetti hänen nuorudest Jumalan sanas/ Jumalata pelkämän ja syndiä wälttämän. Ja cosca hän caiken sucuns/ waimons ja lapsens cansa wietin pois fangein seas. Niniwen Caupungijn. Ja jocainen söi pacanain uhrista ja ruasta/ wältti hän ja ei saastuttanut idzens sencaltaisella rualla. Ja että hän coco sydämestäns HERra pelkäis/ andoi Jumala hänelle armon Salmanasserin Assyrian Cuningan edes. Että hän andoi hänelle luwan käydäxens cunga hän tahdoi/ ja toimitta mitä hänellä tekemistä oli. Nijn hän meni caickein tygö/ jotca fangina olit/ ja lohduitti heitä Jumalan sanalla. Ja hän tuli Medinin Caupungijn Ragexeen/ ja hänen myötäns oli kymmenen Leiwiskä hopena/ jotca Cuningas hänelle andanut oli. Ja cosca hän muinen Israelitain seas näki yhden/ Gabel nimeldä hänen sugustans/ joca sangen köyhä oli/ andoi hän hänelle sen rahan/ ja otti kirjoituxen häneldä. Sijtte pitkän ajan perästä/ Salmanasserin cuoleman jälken/ cosca hänen poicans Sennaherib hänen jälkens hallidzi/ joca Israelin lasten wihamies oli. Käwi Tobia jocabäiwä caickein Israelitain tykönä/ ja lohduitti heitä/ ja jacoï

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

idzecullengin hänen hywydestäns woimans jälkeen. Isowaisia hän ruockei/ alastomia hän waatetti/ tapetuita ja cuolleita hän hautais. Mutta Cuningas Sennaherib oli paennut Judeast/ cosca Jumala hänen lyönyt oli/ hänen pilckamisens tähden. Cosca hän nyt palais/ oli hän kiucuisans/ ja andoi paljo Israelin lapsia tappa/ nijden ruumit toimitti Tobia hautaan. Mutta cosca Cuningas sen tietä sai/ käski hän hänen tapetta/ ja otti häneldä caiken hänen tawarans. Waan Tobia pakeni waimons ja poicans cansa/ ja piti idzens sala hywäin ystäwäins tykönä. Waan wijden päiwän perästä wijdettäkyymmendä tapettin Cuningas omilda pojildans. Ja Tobia tuli jäl lens cotians/ ja caicki hänen tawarans annettin hänelle jäl lens.

SEnjälken HERran juhlapäiwänä/ cosca Tobia huonesans culuisan wieraspidon walmistanut oli. Sanoi hän pojallens: mene ja cudzu ne jumaliset meidän sugustam meidän cansam rualle. Ja cosca hän palais/ sanoi hän Isällens Tobialle: yxi Israelita on cuolluna catulla. Nijn nousi Tobia cohta pöydän tykö/ ennen kuin hän söi/ ja meni sen cuolluen ruumin tygö/ ja otti sen/ ja candoi hänen sala huonesens/ että hän sen sala hautais yöllä. Ja cosca hän ruumin sala kätkenyt oli/ söi hän leipäns murheisans/ Ja ajatteli sitä sana kuin HERra Amos Prophetan cautta puhunut oli. Teidän juhlapäiwän pitä murhepäiwixi tuleman. Ja meni yöllä ja hautais sen cuolluen: Mutta hänen ystäwäns nuhtelit händä/ ja sanoit: Äsken käski Cuningas sinun tapetta sen asian tähden/ ja sinä olet sijtä sijhen sijtä pääsnyt/ ja cuitengin hautat cuolleita. Mutta Tobia pelkäis Jumalata enämmän kuin Cuningasta/ ja candoi salaisest cocon ne tapetut/ ja piti sala huonesans/ ja yöllä hän hautais heidän. Mutta se tapahtui yhtenä päiwänä/ cosca hän cotia tuli cuolleita hautamast/ ja oli wäsyxis/ ja nojais seinuxelle/ ja nuckui. Pascansi pääskyinen pesästäns/ se putois palawana hänen silmijs/ josta hän tuli sokiaxi. Mutta sencaltaisen waiwan andoi Jumala tulla hänen päällens/ että jälkentulewaiset oppisit kärsimän: nijncuin pyhästä Hiobista. Ja että hän nuorudestans Jumalata peljännyt/ ja hänen käskyns pitänyt oli/ ei hän wihastunut eikä napisnut Jumalata wastan/ että hän oli andanut hänen sokiaxi tulla: Waan pysyi lujana Jumalan pelgos/ ja kijtti

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Jumalata caiken elinaicans. Ja nijncuin Cuningat pyhä Hiobi nauroit/ Nijn myös Tobiata nauroit hänen ystäväns/ ja sanoit: Cusa nyt sinun uscalluxes on/ jonga tähden sinä sinun almuisas andanut/ ja nijn paljo cuolluita haudannut olet? Ja Tobia nuhteli heitä/ ja sanoi: älkät sanoco nijn: Sillä me olem pyhain lapset/ ja odotam elämätä/ jonga Jumala anda nijlle/ jotca uscos wahwana ja lujana pysywät hänen edesäns. MUtta Hanna hänen emändäns teki wiriäst työtä käsilläns/ ja ruockei hänen kehrämisellä. Mutta se tapahtui/ että hän nuoren wuohen toi cotia. Ja cosca hänen miehens Tobia cuuli sen määkywän/ sanoi hän: Cadzocat/ ettei se warastettu ole/ andacat händä isännällens jällens: sillä ei meidän sowi syödä warastetusta calusta/ eikä siihen ryhtyä. Sijtä puHesta wihastui hänen emändäns/ wastais ja sanoi: Tästä nähdän/ että sinun uscalluxes ei ole mitän/ ja sinun almuisas owat huckunet. Sencaltaisilla ja muilla sanoilla/ soimais hän hänelle hänen wiheljäisyyttäns.

Silloin huocais Tobia rascast/ ja rupeis itkemän/ ja rucoileman/ ja sanoi: HERra sinä olet hurscas/ ja caicki sinun työs owat oikiat ja sula hywyys ja uscollisus. Ja nyt minun HERran ole minulle armollinen/ ja älä costa minun syndiäni/ älä muistele minun eikä minun Isäini pahoja tecoja. Sillä en me sinun käskyjäs pitänet/ nijn me myös olem annetut meidän wihollisillem/ että he meitä ryöstäwät/ fangina pitäwät ja tappawat/ ja olem häwäistyxexi/ nauroxi ja pilcaxi tullet muucalaisille/ cuhungas meidän hajottanut olet. Ja nyt HERra/ hirmuiset owat sinun duomios/ etten me sinun käskyjäs pitänet ole/ engä oikein sinun edesäs waeldanet. Ah HERra osota minulle armo/ ja corja minun hengen rauhas: sillä minä tahdoisin paremmin cuolla/ cuin elä. JA se tapahtui sinä päiwänä/ että Sara Raguelin tytär Mederein Caupungist Ragexest myös pahoin häwäistin ja soimattin hänen Isäns pijcalda. Se oli annettu seidzemelle miehelle toinen toisens jälkeen/ ja yxi paha hengi Asmodi nimeldä/ oli heidän caicki tappanut/ cohta cuin he wuotesen tulit hänen tygöns. Sentähden soimais händä hänen Isäns pijca/ ja sanoi: Jumala tehkön/ etten me ikänäns sinusta näkis yhtäkän poica/ eli tytärtä maan päällä/ sinä miestes murhaja. Tahdotcos minungin tappa/ nijncuin sinä he

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

seidzemen miestä tappanut olet? Nijden sanain tähden meni hän camarijn huonen päälle/ ja ei syönyt eikä juonut colmena päivänä. Ja ei lacannut rucoilemast ja itkemäst/ ja rucoili Jumalata/ että hän hänen sijtä häväistyxest wapahdais. Sijtte colmandena päivänä/ cosca hän rucouxens päättänyt oli/ kijtti hän Jumalata ja sanoi: Kijtetty olcon sinun nimes HERra meidän Isäim Jumala: sillä cosca sinä wihastut/ osotat sinä armon ja hywyden/ ja ahdistuxes sinä synnit andexi annat nijlle/ jotca sinua rucoilewat. Sinun puoles minun HERran/ käännän minä caswoni. Sinun tygös minä nostan silmäni/ ja rucoilen sinua/ että minun pelastaisit tästä rascast häväistyxest/ eli minun tääldä corjaisit. Sinä tiedät HERra/ etten minä miestä himoinnut ole/ ja olen minun sieluni puhdasna pitänyt caikista pahoista himoista. Engä ole coscan häpemättömäin ja riwoin joucos ollut. Miestä ottaman olen minä mielistynyt sinun pelgosas/ ja en hembeydestä. Taicka en ole minä heidän/ elickä ei he minun wertaiseni ollet/ ja sinä olet minua mitämax/ säästännyt toiselle miehelle: Sillä sinun neuwos ei ole ihmisen woimas. Mutta sen minä kyllä todexi tiedän/ joca Jumalata palwele/ se kiusauxen jälkeen lohdutetan/ ja murHest pelastetan/ ja curituxen jälkeen löytä armon. Sillä et sinä mielisty meidän cadotuxem: sillä saten peräst annat sinä Auringon paista/ ja pargun ja itcun peräst täytät sinä meidän ilolla. Sinun nimelles/ Israelin Jumala/ olcon ijancaickinen kijtos ja ylistys. Sillä hetkellä cuultin heidän molembain rucouxens HERralda taiwas. Ja se pyhä Raphael/ HERran Engeli lähetettin heitä molembita auttaman/ että heidän rucouxens yhtä haawa tuotin HERran eteen.

COsca Tobia luuli rucouxens cuulduxi/ että hänen cuoleman piti/ huusi hän poicans tygöns ja sanoi hänelle: Racas poican/ cuule minun sanani/ ja pidä ne lujast sinun sydämesäs. Cosca Jumala minun sieluni corja/ nijn hauta minun ruumini/ ja cunnioita sinun äitiäs caickena elinaicanas. Muista mitä waara hän kärsei/ cosca hän sinun sydämens alla candoi. Ja cosca hän cuole/ nijn hauta händä minun wiereeni. Ja caickena sinun elinaicanas pidä Jumala silmäis edes ja sydämesäs/ ja carta ettes mihingän syndijn mielisty/ ja Jumalan käskyä wastan tee. Sinun tawarastas auta köyhiä/ ja älä käännä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

idzes pois köyhästä/ nijn Jumala taas armollisesta cadzo sinun päälles. Cusas taidat/ nijn auta tarwidzepa: Jos sinulla paljo on/ nijn anna runsast/ jos sinulla wähä on/ nijn anna sijtä wähästä hywällä mielellä. Sillä sinä cocot sinulles hywän palcan tuscasa. Sillä almu pelasta caikesta synnistä ja cuolemasta/ ja ei hyljä hädäsä: Almu on hywä lohдутus corkeimman Jumalan edes. Carta poican caickinaista salawuoteutta/ ja paidzi sinun oma waimos/ älä kenengän muuhun suostu. Älä anna ylpeyden hallita eikä sinun sydämesäs eli sinun sanoisas/ sillä se on caiken cadotuxen alcu. Joca sinun työtäs teke/ anna hänelle cohta hänen palckans/ ja älä kiellä keldäkän ansaittua palckans. Jotes tahdo sinulles tehtä/ älä sitä myös toiselle tee. Jaa leipäs isowaiselle/ ja peitä alastomia waatteillas: Anna almua sinun leiwästäs ja wijnastas jumalisten hautamisis/ ja älä syö elickä juo synnisten cansa. Kysy aina neuwo wijsaille. Ja kijtä aina Jumalata/ ja rucoile/ että hän sinun hallidzis/ ja että caikis sinun töisäs seuraisit hänen sanans. Sinun pitä myös tietämän poican/ että minä kymmenen leiwiskä hopena lasna ollesas/ lainaisin Gabelille Ragexes Medenis/ ja hänen kirjoituxens on minulla. Sentähden ajattele cuingas hänen tygöns tulisit/ ja anoisit sen rahan ja andaisit hänen kirjoituxens. Älä murheti poican/ me olemma tosin köyhät/ mutta me saamme paljo hywä/ jos me Jumalata pelkämme/ wältäm syndiä/ ja teemme hywä.

Silloin wastais nuori Tobia Isällens/ ja sanoi: Caicki mitäs minulle sanonut olet/ minun Isän/ tahdon minä tehdä. Mutta cuinga minun tätä raha anoman pitä/ en minä tiedä/ ei hän minua tunne/ engä minä händä. Mitä minun pitä merkixi wiemän/ että hän minun uscois? En tiedä minä myös tietä sinne. Nijn wastais händä Isäns ja sanoi: Hänen kirjoituxens on minulla/ coscas sen hänelle näytät/ nijn hän cohta sinulle anda rahan. Mene nyt pois ja edzi sinulles uscollinen cumpani/ joca palcan edest sinun cansas menis/ että ne rahat minun eläisäni jällens saisit. Nijn meni nuori Tobia ulos/ ja löysi yhden caunin nuorucaisen cumpanin seisomast/ joca oli pukenut ja walmistanut waeldaman/ ja ei tietänyt/ että se Jumalan Engeli oli. Terwetti händä/ ja sanoi: Custas olet hywä cumpanin? Ja hän sanoi: Minä olen yxi Israelita.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Tobia sanoi hänelle: Tiedätkös tien Medenin maalle? Hän wastais: Tiedän kyllä/ ja olen usein waeldanut/ ja olen maja ollut meidän weljem Gabelin tykönä/ joca asu Ragexes Medenis/ joca on Egbathanan wuorella. Ja Tobia sanoi hänelle: Odotas wähä aica/ siihenasti että minä sen Isälleni sanon. Ja Tobia meni ja sanoi sen Isällens/ ja Isä ihmetteli/ ja rucoili että se nuorucainen tulis sisälle. Ja hän meni sisälle wanhan tygö/ ja terwetti händä/ ja sanoi: Jumala andacon sinulle ilo. Ja Tobia sanoi hänelle: mikä ilo minulla oleman pitäis/ jonga pimeydes istuman pitä/ ja taiwan walkeutta en nähdä taida? Ja nuorucainen sanoi hänelle: Ole kärsiwäinen/ Jumala sinua pian autta. Ja Tobia sanoi hänelle: tahdotcos minun poicani johdatta Ragexen Medenijn Gabelin tygö? Nijn minä annan sinulle sinun palckas coscas palajat. Ja Engeli sanoi hänelle: Minä tahdon hänen sinne wiedä/ ja jällens sinun tygös tänne tuoda. Ja Tobia sanoi hänelle/ minä rucoilen sinua/ sano minulle/ mistä sugusta ja kenengä sucunnasta sinä olet? Ja Engeli Raphael sanoi: ole äneti/ eikö sijnä kyllä ole/ että sinulla on sanansaattaja/ mitä sinun tarwitan tietämän custa minä olen? Cuitengin että sitä wähemmin pelkäisit/ njn minä sanon sinulle: Minä olen Azaria/ suuren Ananian poica. Ja Tobia sanoi: sinä olet hywästä sugusta/ minä rucoilen sinua/ ettes wihastuis/ että minä sinun sucuas kysynyt olen. Ja Engeli sanoi: minä tahdon sinun poicas terwenä sinne ja jällens tänne saatta. Tobia wastais: njn mengät matcan/ Jumala olcon teidän cansan tiellä/ ja hänen Engelins johdattacon teitä. Silloin walmisti Tobia idzens/ ja caicki mitä hän cansans otta tahdoi/ ja siunais Isäns ja äitins/ ja meni matcans cumpaninens. Ja hänen äitins rupeis itkemän/ ja sanoi: Meidän wanhudem lohduuxen olet sinä ottanut ja lähettänyt pois/ minä soisin ettei se raha ikänäns olis ollut/ jonga tähden sinä hänen olet lähettänyt pois. Me olisim tytynt meidän köyhyteem/ se olis suuri rickaas/ että meidän poicam tykönäm olis. Ja Tobia sanoi: älä itke/ meidän poicam mene raitina ja palaja terwenä/ ja sinun silmäs näkewät hänen. Sillä minä uscon/ että Jumalan hywä Engeli johdatta hänen/ ja caicki hywin toimitta mitä hänen toimittamist on/ njn että hän ilolla jällens meidän tygöm palaja. Nijn hänen äitins waickeni/ ja tytyi siihen.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

JA Tobia meni matcans/ ja yxi coira juoxi hänen cansans. Ja ensimmäisen päivän matcana tulit he Tygrixen wirran tygö. Ja hän meni pesemän jalcojans/ ja cadzo/ suuri cala hyppäis sieldä/ ja tahdoi niellä hänen. Jota Tobia hämmästyti/ ja huusi täydellä änellä/ ja sanoi: Herra/ hän tahto minun syödä. Ja Engeli sanoi hänelle: tartu hänen kiduximins/ ja wedä händä ylös. Ja hän weti hänen maalle/ nijn hän pyrissi hänen jalcains edes. Silloin sanoi Engeli: Halcaise cala cahtia/ sydän/ sappi ja maxa pidä sinulles: sillä ne owat sangen hywät woitexi. Ja monicahdat cappalet calasta he paistoit/ ja otit cansans matcalle: ne muut he suolaisit ewäxi matcalle/ siihenasti että he tulisit Ragexen Medenijn. Nijn Tobia kysyi Engelille/ ja sanoi hänelle: Minä rucoilen sinua Azaria weljen/ että sanoisit minullen/ mitä woiteita nijstä cappaleista tehdä taitan/ jotcas minun käskit tähdellä pitä? Nijn Engeli sanoi: Coscas cappalen sydändä panet tulisten hijlden päälle/ nijn se carcotta caickinaiset köpelit miehen ja waimon tykö/ nijn ettei he enä wahingoitta taida. Ja calan maxa on hywä silmiä woidella/ että calwo pois culuis. JA Tobia sanoi: cuhunga me poickemme: Ja Engeli wastais ja sanoi: Täsä on yxi mies Raguel nimeldä/ sinun langos sinun sugustas/ hänellä on ainoastans yxi tytär/ Sara nimeldä/ ja ei yhtän muuta lasta. Sinulle on caicki hänen tawarans aiwoitut/ ja sinä otat hänen tyttärens. Ano sijs händä hänen Isäldäns/ nijn hän anda hänen sinulle emännäxi. Nijn sanoi Tobia: minä olen cuullut/ että hän jo ennen seidzemelle miehelle annettu on/ ne caicki owat cuollet/ päälisexi sanotan/ että paha hengi on heidän tappanut. Sentähden pelkän minä/ ettei minun myös nijn käwis/ nijn cuolisit minun wanhembani murheisins/ että minä ainoa poica olen. Silloin sanoi Engeli Raphael/ cuule minä sanon sinulle/ keiden päälle Perkelellä walda on. Nimittäin/ nijden päälle/ jotca cadzowat Jumalan ylöns/ ja waiwoin haureuden tähden waimoja ottawat/ nijncuin järjettömät eläimet. Mutta sinä/ coscas morsiames cansa camarijn tulet/ pitä sinun colme päivä pitämän sinus pois hänestä/ ja hänen cansans rucoileman. Ja sinä yönä coscas panet calan maxan tulisten hijlden päälle/ nijn Perkele tule carcotetuxi. Toisna yönä pitä sinun hänen tygöns menemän sijwollisest nijncuin pyhät Patriarchat. Colmandena yönä sinä saat

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

siunauxen/ että terwet lapset teistä syndywät. Mutta cosca colmas yö culunut on/ nijn sinun pitä neidzen tygö Jumalan pelgos menemän/ enä hedelmän himosta cuin pahasta halusta/ että sinä ja sinun lapses siunauxen saisit/ joca Abrahamin siemenelle luwattu on.

JA he menit Raguelin tygö/ ja Raguel otti wastan heidän iloisesta. Ja hän cadzoi Tobian päälle/ ja sanoi Hannalle emännällens: cuinga tämä nuori mies on meidän langom muotoinen. Ja cosca hän sen puhunut oli/ sanoi hän: custa te oletta minun weljeni? He sanoit: Me olem Naphthalin sugusta/ nijstä fangeista cuin Niniwes owat. Raguel sanoi: Tunnettaco minun weljeni Tobian? Ja he sanoit: Me tunnem hänen hywin. Ja cuin hän nyt paljo hywä puhui Tobiasta/ sanoi Engeli Raguelille: Tobia jongas perän kysyt/ on tämän nuoren miehen Isä. Ja Raguel nojais hänen puoleens/ itki/ rupeis hänen caulaans/ ja suuta andoi hänen/ ja sanoi: Hywästi siunattu ole sinä minun racas poican: sillä sinä olet juuri jolon miehen poica. Ja Hanna hänen emändäns/ ja Sara hänen tyttärens rupeisit myös itkemän. Siitte käski Raguel tappa lamban ja walmista ruoca. Ja cuin he heitä rucoilit pöydän tygö istuman/ sanoi Tobia: En minä tänäpäen syö engä juo/ ellet sinä myötä anna minulle minun rucoustani/ ja lupa minulle Sara sinun tytärtäs. Cosca Raguel sen cuuli/ peljästyi hän muistain mitä nijlle seidzemelle miehelle tapahtunut oli/ joille hän ennen hänen tyttärens andanut oli/ ja pelkäis/ että tällen myös nijn tapahtuman piti. Ja cosca ei hän wastata tahtonut/ sanoi Engeli hänelle: Älä pelkä hänelle anda pijca/ sinun tyttäres on hänelle aiwoittu waimoxi: sillä hän pelkä Jumalata/ sentähden ei pitänyt yxikän muista sinun tytärtäs saaman. Silloin sanoi Raguel: en minä epäile/ ettei Jumala minun catkeroita kyynelitäni ja rucouxiani cuullut ole. Ja uscon/ että hän sitä warten on teidän andanut minun tygöni tulla/ että minun tyttären tämän sais hänen sugustans/ Mosexen Lain jälkeen/ ja älä nyt mitän epäile/ minä annan hänen sinulle. Ja otti tyttärens käden/ ja löi sitä Tobian käteen/ ja sanoi: Abrahamin Jumala/ Isaachin Jumala/ Jacobin Jumala/ olcon teidän cansan/ ja auttacon teitä yhten/ ja andacon hänen siunauxens runsast teille. Ja he otit kirjan ja kirjoitit Awiolijton/ Ja kijtit Jumalata ja pidit wieraspito. Ja Raguel cudzui

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

tygöns Hannan hänen waimons/ ja käski hänen toisen camarin walmista. Ja weit sinne Saran heidän tyttärens/ ja hän itki. Ja hän sanoi hänelle? Ole rohkea minun tyttären/ taiwan HERra andacon sinulle ilon/ sijtä murHesta cuin sinä kärsinyt olet.

JA ehtollisen jälkeen weit he nuoren Tobian neidzen tygö Camarijn. Ja Tobia muisti Engelin sanat/ ja otti säkistäns cappalen maxa/ ja pani sen tulisille hijlille. Ja Raphael Engeli otti sen hengen fangixi/ ja satoi hänen cauwas Egyptin corpeen. Sijtte neuwoi Tobia neidzyttä/ ja sanoi: Sara/ nouse ja rucoilcam Jumalata tänäpä ja huomena/ sillä nämät colme yötä me rucoilcam/ ja olcam yhdes nijncuin Awiwäki. Sillä me olem pyhain lapset/ ei meidän sowi sitä säätyä nijn alca cuin pacanain/ jotca Jumalan cadzowat ylön. Ja he nousit ylös ja rucoilit hartast/ että Jumala heitä warjelis. Ja Tobia rucoili/ ja sanoi: HERra minun Jumalan/ sinä meidän Isäim Jumala/ sinua kijttäkän/ taiwas/ maa/ meri/ caicki wedet ja lähtet/ ja caicki luodut/ mitä nijsä on. Sinä olet tehnyt Adamin maan tomusta/ ja olet hänelle andanut Hewan apulaisexi. 9Ja nyt HERra/ sinä tiedät/ etten minä pahasta himosta tätä minun sisartani waimoxeni ottanut ole/ waan että minä lapsia sijtäisin/ jonga cautta sinun pyhä nimes ijancaickisest kijtetäisin ja ylistettäisin. Ja Sara sanoi: HERra armahda meidän päällem/ että me molemmin terwenä mahdaisim meidän wanhudem saawutta. Puoli yöstä huusi Raguel palweliatans/ ja meni hauta tekemän. Sillä hän sanoi: mitämax/ hänelle on nijn tapahtunut/ cuin muillengin seidzemelle/ jotca hänen kihlannet olit. Ja cuin he haudan tehnet olit/ tuli Raguel waimons tygö/ ja sanoi: Lähetä pijca/ ja anna cadzo/ jos hängin cuollut on/ että me hänen ennen päiwä hautaisim. Ja pijca meni Camarijn löysi heidän molemmat terwenä ja raidisna/ macawan toinen toisens tykönä. Ja se toi heille sen hyvän sanoman. Ja Raguel waimoinens kijtit Jumalata/ ja sanoit: Me kijtäm sinua HERra Israelin Jumala/ ettei se tapahtunut jota me pelkäisim. Sillä sinä olet laupiudes meillen näyttänyt/ ja olet meidän wihollisem/ joca meidän paha teki/ pois ajanut. Sinä olet armahtanut näitä cahta ainocaista lasta. Ja nyt HERra/ anna heidän aina sinua kijttä sencaltaisen armon edestä/ ja sinulle aina kijtost uhrata/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

että muut ihmiset heisä tundisit/ että sinä ainoa Jumala olet caikes mailmas. Ja Raguel käski cohta täyttä haudan/ ennencuin päiwä tulis. Ja käski waimons taas walmista ehtolisen/ ja toimitti heille caickinaiset tarpet tielle. Ja hän andoi tappa caxi lihawata härkä ja neljä lammasta ja cudzui caicki lähimmäisens ja ystäväns wieraxi. Ja Raguel neuwoi ja rucoili suurest Tobiat/ wijpymän tykönäns caxi wijcko. Ja caikesta hänen tawarastans andoi hän puolen Tobialle/ ja teki kirjoituxen/ että hänen cuolemans jälkeen/ se toinen puoli myös Tobian olis.

Silloin huusi Tobia Engelin tygöns (sillä hän luuli hänen ihmisexi) ja sanoi hänelle: Azaria weljen/ minä rucoilen sinua/ cuule minun sanan. Waicka minä idzeni sinulle omaksi palweliaxes andaisin/ nijn ei cuitengan se mitän olis sinun hywäin tecois suhten. Cuitengin rucoilen minä/ ota tämä palwelia ja Cameli ja mene Gabelin tygö Ragexeen Medenis/ ja anna hänelle tämä kirjoitus/ ja ota häneldä se raha/ ja rucoile händä minun häihini tuleman. Sillä sinä tiedät/ minun Isän luke hetket ja päiwät/ ja jos minä päiwängin enä wijwyn/ nijn hänen sieluns tule murhellisexi. Ja sinä tiedät cuinga hartast Raguel minua rucoillut on/ etten minä häneldä kiellä taida. Silloin otti Engeli Raphael neljä Raguelin palweliata/ ja caxi Cameliä/ ja meni Ragexeen/ ja löysi Gabelin/ ja andoi hänelle kirjoituxen/ ja sai rahan häneldä. Ja ilmoitti hänelle caicki mitä tapahtunut oli Tobian pojalle ja cudzui händä häihin. Ja cosca he ynnä tulit Raguelin huonesen/ löysit he Tobian pöydän tykönä/ ja cadzo/ hän nousi heidän tähtens/ ja annoit suuta toinen toisens. Ja Gabel itki/ ja kijtti Jumalata/ ja sanoi: Israelin Jumala siunatcon sinua/ sillä sinä olet cunnialisen/ hurscan ja jumalisen miehen poica/ joca waiwaisille paljo hywä tehnyt on. Siunatut olcon sinun wimos ja teidän vanhemban. Ja Jumala andacon teidän nähä teidän lapsen/ ja lasten lapset colmanden ja neljänden polween/ ja siunattu olcon sinun sucus Israelin Jumalalda/ joca hallidze ja wallidze ijancaickiseen. Ja cuin he caicki Amen sanonet olit/ istuit he pöydän tygö/ waan he atrioidzit ja iloidzit Jumalan pelgos.

COsca nuori Tobia häidens tähden cauwan oli pois/ rupeis wanha Tobia hänen Isäns murhettiman ja sanoi: mixi minun poican nijn cauwan pois on/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ja mikä händä wijwyttä. Mitämax/ Gabel on cuollut/ ja ei kengän tahdo hänelle raha maxa. Ja tulit sangen murhellisexi/ Tobia ja Hanna hänen emändäns/ ja itkit molemmin/ ettei heidän poicans määrätyllä ajalla cotia palannut. Ja hänen äitins itki nijn ettei hän tahtonut idzens lohdutta anda/ ja sanoi: Woi minun poican/ Woi minun poican/ mixi me olem päästänet sinun waeldaman/ meidän ainoan ilom/ meidän ainoan lohdutuxem wanhudesam/ meidän sydämem ja meidän perillisem. Meillä olis kyllä tawarat ollut/ jos en me sinua olis pois päästänet. Ja Tobia sanoi hänelle/ ole äneti ja hywäs turwas/ ei meidän poicam Jumalan awulla hätä ole/ hänellä on uscollinen cumpani cansans. Waan ei hän tahtonut idzens anda lohdutta/ ja juoxi jocapäiwä ulos ja cadzoi joca cujalle/ custa hänen tuleman piti/ jos hän josacusa hänen näkis. MUtta Raguel sanoi wäwyllens Tobialle: pysy meidän tykönäm/ minä tahdon sanan lähettä Tobialle sinun Isälles/ ja hänen tietä anda/ ettäs terwenä olet. Ja Tobia sanoi: minä tiedän että minun Isän ja äitin parhallans lukewat jocaidzen päiwän ja hetken/ ja owat minun tähteni cowin murheisans. Ja cosca Raguel monilla sanoilla rucoili Tobiata/ ettei hän millän muotoa sitä tekis/ andoi hän hänelle Saran/ ja andoi hänelle puolen caikesta hänen tawarastans/ palwelioista/ pijcoista/ carjasta/ Cameleistä ja härjistä ja paljon raha/ ja andoi hänen terwenä ja iloisna tyköns mennä pois/ ja sanoi: HERran pyhä Engeli olcon sinun cansas tiellä/ ja saattacon sinun terwenä cotia jällens/ ettäs löytäisit sinun wanhembas terwenä/ ja Jumala andacon minun silmäni nähdä teidän lapsen ennen kuin minä cuolen. Ja wanhemmat otit tyttärens/ ja suuta annoit hänen/ ja päästit hänen tyköns. Ja neuwoit händä että hän pidäis miehens wanhemmat cunnias/ nijncuin omatkin wanhembans/ racastais miestäns/ hallidzis wisust perhen/ pidäis idzens cunnialisest.

JA tiellä cosca he tulit Haranijn/ joca on puoli wälis Niniwet/ ensimmäisnä päiwänä toistakymmendä/ sanoi Engeli. Weljen Tobia/ sinä tiedät/ mihingä tilaan sinä jätit Isäs. Jos sinun tahtos on/ nijn käykäm edellä/ ja andacam sinun waimos carjan cansa jäljestä tulla. Ja cosca se Tobialle kelpais/ sanoi Raphael/ ota myötäs calan sappe/ ja he menit nijn edellä. MUtta Hanna istui

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

jocapäiwä tien wieres mäellä/ nijn että hän sai cadzo cauwas ymbärillens. Ja cosca hän sijnä paicas cadzeli/ näki poicans cauca ja tunsi cohta hänen/ ja juoxi ilmoittaman miehellen/ ja sanoi: Cadzo/ sinun poicas tule. Ja Raphael sanoi Tobialle/ cohta cuin sinä huonesen tulet/ nijn rucoile ja huuda HERran tygö/ ja kijtä händä/ ja mene sijtte Isäs tygö/ ja anna suuta hänen. Ja woitele cohta hänen silmäns calan sapella/ cuin sinulla on/ nijn hänen silmäns cohta aukenewat/ ja sinun Isäs taas näke ja suurest iloidze. Nijn juoxi coira edellä/ jonga he cansans ottanet olit/ ja liehacoidzi hännälläns/ hyppeli ja oli iloinen. Ja hänen sokia Isäns nousi äkist/ ja kijruhti nijn cowin/ että hän louckais idzens. Nijn hän cudzui palwelian tygöns/ joca händä talutti kädestä cohtaman poicans. Sitä teki myös äiti/ ja he suuta annoit hänen ja itkit molemmin ilosta. Ja cosca he rucoillet olit ja kijttänet Jumalata/ istuit he caicki maahan. Silloin otti Tobia calan sappe/ ja woiteli Isäns silmät. Ja hän kärsi sitä puolen hetke/ ja caihi läxi hänen silmistäns/ nijncuin munan calwo. Ja Tobia otti sen/ ja rewäis pois hänen silmistäns/ ja sai cohta hänen näköns jälle. Ja he kijtit Jumalata/ hän ja hänen emändäns ja caicki cuin sen tietä sait. Ja Tobia sanoi: minä kijtän sinua HERra sinä Israelin Jumala/ että minua curitit ja autit minua jälle. Nijn että minä rackan poicani saan nähdä jälle. Ja seidzemen päiwän perästä tuli Sara hänen poicans waimo/ caiken hänen perhens/ carjans ja Cameleins cansa/ ja toi paljo raha cansans/ nijn myös sen rahan/ cuin hän Gabelilta saanut oli. Ja Tobia jutteli wanhemmillens cuinga paljo hywä Jumala hänelle tehnyt oli/ sen cumpanin cautta/ cuin hänen cansans waeldanut oli. Ja Achior ja Nabath Tobian langot/ tulit hänen tygöns ja toiwotit hänelle onne/ iloidzit hänen cansans caikesta sijtä hywästä/ cuin HERra hänelle andanut oli: Ja he söit yhdes seidzemen päiwä ja olit iloiset.

Sijtte cudzui Tobia poicans tygöns/ ja sanoi: mitä me annam sille pyhälle miehelle/ joca sinun cansans waeldanut on. Ja Tobia wastais Isäns: cuinga me taidam maxa hänelle ne hywät työt cuin hän minulle tehnyt on? Hän on minun terwenä wienyt pois/ ja tuonut cotia jälle: hän toi sen rahan Gabelilda idze/ ja autti minua tälle emännälle/ nijn hän myös ajoi pois pahan

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hengen/ ja teki hänen vanhembans iloisexi/ Ja/ hän autti minua idze/ cosca minun suuri cala niellä tahdoi/ ja andoi sinulle näköjäl lens/ ja on tehnyt meille sangen paljon hyvä: Cuinga sijs me taidam maxa hänelle sencaltaiset hyvät työt? Mutta minä rucoilen sinua Isän/ taridze hänelle puoli caikesta sijtä tawarasta cuin me myötäm tuonet olem/ että hän ne ottais. JA molemmat sekä Isä että poica/ cudzuit hänen erinäns/ ja rucoilit händä ottaman puolen caikesta sijtä tawarasta/ cuin he myötäns tuonet olit. Ja hän sanoi heille salaisest: kijttäkät ja cunnioittacat taiwan Jumalata jocaidzen edes/ että hän teille sencaltaisen armon näyttänyt on. Cuningasten ja Förstein neuwo ja salaisutta pitä salattaman/ mutta Jumalan töitä pitä corkiasti ylistettämän ja julistettaman. Sencaltainen rucous paastolla ja almuisalla on parembi cuin paljo culda/ coota tawaraxi. Sillä almuisat wapahtawat cuolemasta/ pyhkiwät pois synnit/ ja pitäwät eläms. Mutta jumalattomat saattawat idzens pois hengeldäns. Nijn minä nyt ilmoitan teille totuden/ ja en sala sitä salaista käskyä. Cosca sinä nijn catkerasti itkit ja rucoilit ja nousit rualda/ ja hautaisit cuolleita/ kätkit ruumit sala huoneses/ ja hautaisit ne yöllä/ silloin minä cannoin sinun rucouxes HERran eteen. Ja että Jumalalle kelpaisit/ nijn sen piti nijn oleman/ ilman kiusausta ei sinun pitänyt oleman/ että coetelluxi olisit tullut. Ja Jumala on minun lähettänyt parandaman sinua/ ja ajaman pois sitä paha henge/ joca Saran sinun poicas emännän tykönä oli. Ja minä olen Raphael/ yxi nijstä seidzemest Engelist/ jotca seisomme HERran edes. JA cosca he sen cuulit/ hämmästyit he/ wapisit ja langeisit maahan caswoillens. Ja Engeli sanoi heille: olcat hyväs turwas/ ja älkät peljätkö: Sillä se cuin minä teidän tykönän ollut olen/ sen on Jumala nijn tahtonut/ kijttäkät ja cunnioittacat händä. Minä olin syöpänäni ja juopanani teidän cansan/ mutta minä nautidzen näkymätöindä ruoca/ jota ei yxikän ihminen nähdä taida. Ja nyt on aica/ että minä menen taas hänen tygöns/ joca minun on lähettänyt/ cunnioittacat te Jumalata ja ilmoittacat hänen ihmeitäns. Ja cosca hän sen sanonut oli/ catois hän heidän silmäins edest/ ja ei he händä enämbi nähnet. Ja he langeisit maahan colmexi

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hetkexi/ ja cunnioitit Jumalata: sijtte nousit he ja sanelit niittä/ ja ilmoitit hänen suuria ihmeitäns.

MUtta Tobia awais suuns/ kijtti Jumalata/ ja sanoi: HERra/ sinä olet suuri ja wäkewä Jumala/ ja sinun waldacundas pysy ijancaickisehen/ sinä curitat ja lohduit jällens. Sinä taidat sysätä Helwettijn/ ja taas otta siellä ulos/ sinun kättäs ei taida kengän wälttä. Te Israelin lapset/ kijttäkät HERra/ ja ylistäkät händä pacanain edes. Sillä sentähden on hän teidän hajottanut pacanain secaa/ jotca ei händä tunne/ ilmoittaman hänen ihmeitäns/ ja että pacanat ymmärräisit/ ettei kengän ole Caickiwaldias Jumala/ waan hän ainoastans. Hän on curittanut meitä meidän syndeim tähden/ ja hänen laupiudestans hän meitä jällens autta. Cadzocat mitä hän meidän cansam tehnyt on/ ja kijttäkät händä pelgolla ja wapistuxella/ kijttäkät händä hänen töisäns/ ja ylistäkät händä joca ijancaickisest hallidze. Ja minä myös tahdon kijttä händä täsä maasa/ josa me fangina olemme: sillä hän on näyttänyt ihmens syndiselle Canssalle. Sentähden palaitcat te syndiset/ ja tehkät jotakin hywä Jumalan edes/ ja uscocat että hän teille hywä osotta. Ja minä tahdon nyt sydämestäni iloita Jumalas. Kijttäkät HERra te hänen walittuns/ pitäkät ilopäiwiä ja kijttäkät händä. JErusalem sinä Jumalan Caupungi/ Jumala rangaise sinua sinun töides tähden/ mutta hän taas armahta sinua. Kijtä HERra hänen lahjains edest/ ja ylistä ijancaickista Jumalata/ että hän taas rakennais sinun majas/ ja tois jällens caicki sinun fangis/ nijn että iloidzisit ijancaickisest. Sinun pitä paistaman nijncuin kircas walkeus/ ja caickis mailman äris pitä sinua cunnioitettaman. Caucaiselda maalda pitä sinun tygös tuldaman/ ja lahjoja cannettaman. Sinusa pitä rucoildaman HERra/ ja sinua pitä pyhäxi cudzuttaman/ HERran suurta nime pitä sinusa rucoildaman. Kiroitut pitä oleman caicki/ jotca cadzowat sinua ylön/ cadotetuxi pitä tuleman caicki/ jotca sinua pilckawat/ siunatut pitä oleman caicki/ jotca sinua rakendawat. Mutta sinun pitä iloidzeman sinun lapsistas: sillä he tulewat caicki siunatuxi/ ja pitä coottaman HERran tygö. Autuat owat ne jotca sinua racastawat/ ja jotca sinulle onne toiwottawat. Minun sielun kijttäkän HERra: sillä HERra meidän Jumalam lunasta Jerusalemin Caupungin

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

caikista hänen murheistans. Autuas minäkin olen/ jos tähtet minun sugustani saawat nähdä Jerusalemin hänen cunniasans. Jerusalemin portit pitä Saphirist ja Smaragdist raketut oleman/ ja caicki hänen muurins calleista kiwistä/ joca curilda. Walkiasta ja puhtasta Marmorista pitä caicki hänen catuns lasketut oleman/ ja joca catulla pitä weisattaman Hallelujah. Kijetty olcon Jumala/ joca hänen on corgottanut/ ja hänen waldacundans pysykön ijancaickisest hänen päälläns/ Amen.

COsca nämät olit tapahtunet/ ja Tobia oli näkyns saanut jällens/ eli hän wielä sijtte caxi wijdettäkymmendä ajastaica/ ja näki lapsens lapset. Ja cosca hän sadan ja cahden ajastajan wanha oli/ haudattin hän Niniwes cunnialisest: Sillä cosca hän cuusi cuudettäkymmendä ajastaica wanha oli/ tuli hän sokiaksi/ ja cuudendenakymmendenä wuonna sai hän näkyns jällens. Ja sen muun ikäns culutti hän iloisest/ ja menestyi Jumalan pelgos/ ja cuoli hywäs rauhas. MUtta ennen cuolematans/ cudzui hän poicans Tobian eteens/ ja seidzemen nuorta poicaista/ hänen poicans lasta/ ja sanoi heille: Niniwe pitä pian häwitettämän: sillä ei HERran sana puutu. Mutta Medenis pitä wielä sijtte cauwan rauhan oleman/ ja meidän weljem/ jotca Israelin maalda hajotetut owat/ pitä tuleman jällens. Ja meidän maam/ joca nyt kylmillä on/ pitä jocapaicas asutuxi tuleman/ ja Jumalan huone/ joca poldettu on/ pitä raketaman jällens/ ja caicki jotca Jumalata pelkäwät/ pitä sinne tuleman jällens. Ja pacanat pitä myös hylkämän heidän epäjumalans/ ja pitä tuleman Jerusalmijn/ ja siellä asuman. Ja caicki pacanat ja Cuningat pitä siellä iloidzeman/ ja palweleman Israelin Jumalata. Nijn cuulcat nyt minun poicani teidän Isänne: palwelcat HERra totudes/ ja olcat wogat hänes/ ja turwatcat häneen täydellisest. Tehkät mitä hän käskenyt on/ ja opettacat sencaltaisita teidän lapsillen/ että he myös almua andaisit/ että he aina Jumalata pelkäisit/ ja luottaisit hänen päällens caikesta sydämestäns. Ja/ rackat lapset/ cuulcat minua/ ja älkät pysykö tässä Niniwes/ waan cosca te teidän äitin haudannet oletta minun tyköni minun hautaani/ nijn noscat menemän tääldä pois. Sillä minä näen/ että Niniwen syndi lopetta hänen. JA cohta äitins cuoleman jälken meni Tobia Niniwest emändäns/ lastens ja lasten

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

lastens cansa Medenijn appens ja hänen emändäns sucuin tygö/ ja löysi heidän raidisna ja terwenä hywäsä woimasans/ ja hän holhois heitä. Ja cosca he cuolit/ painoi hän myös heidän silmäns kijnni/ ja sai nijn caiken perinnön ja Raguelin tawaran/ ja eli haman wijdenden polween/ ja näki lapsens ja lastens lapset. Ja cosca hän yhdexänkymmenen ja yhdexän wuotinen oli/ jotca hän Jumalan pelgos ilolla elänyt oli/ hautaisit hänen hänen sucuns. Ja caicki hänen sucuns elit jumalisest/ ja cunnialisest: Nijn että he sekä Jumalalle että ihmisille/ ja caikille cuin maacunnas asuit otolliset olit.

Jesus Sirach

CAicki wijsaus on HERralda Jumalalda/ ja pysy hänen tykönäns ijancaickisest. Cuca on ennen ajatellut/ cuinga paljo sanda meresä/ cuinga monda pisarata sates/ ja cuinga monda mailman päiwä oleman piti? Cuca on ennen mitannut/ cuinga corkia taiwas/ cuinga awara maa/ ja cuinga sywä meri oleman piti? Ja cuca on Jumalalle opettanut/ mitä hänen tekemän piti? Sillä hänen wijsaudens on ennen caickia. Jumalan/ sen caickein corkeimman/ sana on wijsauden caiwo? Ja ijancaickinen käsky/ on hänen lähtens. Cuca taidais muutoin tietä/ cuinga ihmisen wijsauden ja toimen pitä käsittämän? Yxi on caickein corkein/ caickein luoja/ Caickiwaldias/ wäkewä Cuningas ja sangen hirmuinen/ joca istu istuimellans/ hallidzewa Jumala. Hän on Pyhän Hengens cautta ilmoittanut hänen/ hän on caicki cappalet ennen tutkinut/ tietänyt ja mitannut. Ja on wuodattanut wijsauden caickein tecoins päälle/ ja caiken lihan päälle/ hänen armons perästä/ ja anda sen nijlle/ jotca händä racastawat. HERran pelco on cunnia ja ylistys/ riemu ja caunis Cruunu. HERran pelco ilahutta sydämen/ ja teke riemun ja ilon ijancaickisest. Joca HERra pelkä/ hänelle käy hywin wijmeisesä hädäsä/ ja hän saa lopulla siunauxen. Racasta Jumalata on caickein caunin wijsaus: ja joca hänen näke/ se racasta händä: Sillä hän näke/ cuinga suuria ihmeitä hän teke. HERran pelco on wijsauden alcu/ joca on uscollisten sydänden pohjas/ ja asu

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ainoastans walittuin waimoin tykönä: ja hän löytän ainoastans wanhurscasten ja uscollisten tykönä. HERran pelco on oikia Jumalan palwelus/ Joca sydämet warjele/ ja teke hywäxi/ ja anda ilon ja riemun. Joca HERra pelkä/ hänelle käy hywin/ ja cosca hän lohduitusta tarwidze/ nijn hän tule siunatuxi. Peljätä Jumalata on wijsaus/ joca teke rickaxi/ ja tuo myötäns caicke hywyttä. Hän täyttä coco huonen lahjallans/ ja caicki paicat tawaroillans. HERran pelco on wijsauden Cruunu/ ja anda rickalle rauhan ja terweyden. Tämä wijsaus teke ihmiset oikein toimellisexi: Ja joca hänesä wahwast rippu kijnni/ hän autta händä cunnialla. Sillä HERran pelco on wijsauden juuri: Ja hänen oxans cucoista ijancaickisest. HERran pelco otta synnit pois: Sillä se joca on ilman pelgota/ ei hän kelpa Jumalalle/ ja hänen ylpeydens maahan cukista hänen. Mutta siwiä odotta sitä aica/ cuin händä lohduitais. Sillä waicka hänen asians on sorttu ajaxi/ nijn cuitengin kijttäwät toimelliset hänen wijsauttans. Jumalan sana on jumalattomalle cauhistus: Sillä se on wijsauden tawara/ joca häneldä kätketty on. Minun poican/ jos sinä tahdot wijsaxi tulla/ nijn ope käskysanat/ ja Jumala anda sinulle wijsauden. Sillä HERran pelco on oikia wijsaus/ curitus/ usco ja kärsimys kelpa Jumalalle. Cadzo/ ettei sinun Jumalan pelcos ole ulocullaisus/ ja älä palwele händä petollisella sydämellä. Älä edzi kijtost ihmisten tykönä ulcocullaisest: Ja cadzo mitä sinä puhut/ uscot ja aigoit/ ja hyljä idzes/ ettes langeis ja häpiään tulis. Ja HERra ilmoitta sinun pahudes/ ja maahan cukista sinun julkisest/ ihmisten nähden. Ettes ole palwellut oikias Jumalan pelgos/ ja sinun sydämes on ollut petollinen.

POican/ jos sinä tahdot olla Jumalan palwelia/ nijn walmista sinuas kiusauxeen. Pysy wahwana ja kärsi/ ja älä ole nopia seuraman/ jos sinua sijtä haucutellan. Pidä sinuas Jumalan tygö/ ja älä poicke/ ettäs wahwistuisit. Kärsi caickia cuin sinun päälles tule/ ja ole kärsiwäinen caikesa murHesa. Sillä nijncuin celda tulen cautta: nijn myös ne jotca Jumalalle kelpawat/ murhen tulen cautta coetellan. Luota idzes Jumalaan/ nijn hän autta sinua/ ojenna ties ja toiwo hänen päällens. Te jotca HERra pelkätte/ luottacat idzen häneen: sillä ei hän puutu teidä. Te jotca HERra pelkätte/ toiwocat häneldä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hywä/ nijn te löydätte armon ja lohduituxen. Te jotca HERra pelkätte odottacat hänen armon: Ja älkät poiketco/ ettet te huckuis. Cadzelcat wanhoja/ cuca on coscan häpiään tullut/ joca on toiwonut hänen päällens? Cuca on coscan hyljätty/ joca Jumalan pelgos on pysynyt? eli cuca on coscan häneldä hyljätty/ joca händä on rucoillut? Sillä HERra on armollinen ja laupias/ hän anda synnit andexi/ ja autta hädäsä. Woi nijtä/ jotca Jumalasta epäilewät/ ja ei pysy wahwana: woi sitä jumalatoinda/ joca idzens sinne ja tänne käändä. Woi nijtä epäuscoisita/ ettei he usco/ sentähden ei pidä heidän myös warjelluxi tuleman. Woi nijtä jotca ei ole pysywäiset: Cuinga heidän silloin käy/ cosca HERra on heitä edziwä. Jotca HERra pelkät ne uscowat hänen sanans/ ja jotca händä racastawat/ ne pität hänen käskyns. Jotca HERra pelkät/ he tekewät mitä hänelle on otollinen/ ja jotca händä racastawat/ ne pität Lain oikein. Jotca HERra pelkwät/ ne ojendawat sydämens/ ja nöyryttät idzens hänen eteens/ ja sanowat: Me tahdomme parammin langeta HERran käsijn/ cuin ihmisten käsijn: sillä hänen laupiudens on nijn suuri/ cuin hän idzekin on.

RAckat lapset cuulcat minua teidän Isän/ Ja eläkä näin/ että teille hywin käwis. Sillä HERra tahto/ että lapset Isäns cunnioittawat/ ja mitä äiti käske lapsille/ sitä hän tahto pidettä. Joca Isäns cunnioitta/ hänen syndiäns ei Jumala rangaise: Ja joca äitiäns cunnioitta/ se coco idzellens hywän tawaran. Joca Isäns cunnioitta/ se saa ilon lapsistans: ja cosca hän rucoile/ nijn hän tule cuulduxi. Joca Isäns cunnioitta/ se saa cauwan elä: ja joca HERran tähden on cuuliainen/ hän lohduutta äitins. Joca HERra pelkä/ se cunnioitta myös Isäns/ ja palwele wanhembitan/ ja pitä heitä Herranans. Cunnioita Isäs ja äitiäs työllä/ puhella ja kärsimisellä: Että heidän siunauxens tulis sinun päälles: Sillä Isän siunaus rakenda lapsille huonet/ mutta äitin kirous ne cukista. Älä naura Isäs syndiä: sillä ei sinun ole sijtä cunniata. Cunnioitta Isä on sinun oma cunnias/ ja cadzo ylön äitiä/ on sinun oma häpiäs. Racas lapsi corja Isäs vanhalla ijälläns/ ja älä saata händä murhellisexi nijncauwan cuin hän elä. Kärsi händä/ jos hän tule lapsillisexi/ ja älä cadzo händä ylön/ waicka sinä olet jalombi. Sillä se hywä cuin wanhemmille tehdän/ ei ikänäns

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

unhoteta: ja jos sinä olet syndinen/ nijn sinulle cuitengin hywin tapahtu. Sinua pitä tuscas muistettaman/ ja sinun syndis pitä huckuman nijncuin jää Auringon paistesä. Joca Isäns hyljä/ hän pitä häwäistämän/ ja se joca äitins murhellisexi saatta/ hän on kirottu HERralda. RAcas lapsi/ pysy mielelläs alammaisesä säädysä/ se on parembi cuin caicki/ jota mailma pyytä. Jota sinä olet corkiambi/ sitä enämbi nöyrytä sinuas/ nijn on HERra sinulle armias: Sillä HERra on caickein corkein/ joca teke suuria töitä nöyräin cautta. Älä pyydä corkemba wirca/ ja älä ajattele ylidze sinun woimas: Mutta mitä Jumala on sinulle käskenyttä/ ota sijtä waari. Sillä ei se hyödytä sinua/ jos sinä sitä pyydät/ jota ei sinun ole käsketty. Joca sinun wircaas ei sowi/ älä sijtä tottele: sillä sinun on enä käsketty/ cuins taidat toimitta. Sencaltainen mieli on monda pettänyt/ ja heidän ylpeydens on heitä cukistanut. Sillä se joca mielelläns anda idzens waaraan/ hän hucku sijtä: Ja ylönannetun ihmisen käy lopulla pahoin. Ylpiä ihminen teke idzellens paljon paha/ ja saatta yhden murhen toisen perän: Sillä corja sydän/ ei tee mitän hywä/ ja ei matcan saata muuta cuin paha. TOimellinen ihminen oppi mielelläns Jumalan sana/ ja se joca wijsautta racasta/ hän cuuldele mielelläns. Nijncuin wesi tulen sammutta/ nijn myös ando pyhki synnit. Ylimmäinen costaja on sen muistawa/ ja warjele hänen wahingosta.

RAcas lapsi/ älä köyhä hätäytä/ ja älä ole cowa tarwidzewalle. Älä isowaista cadzo ylön/ ja älä tee murhellisexi tarwidzepa hänen waiwaisudesans. Murhellista sydändä älä tee enä murhellisexi/ ja älä wijwytä lahja köyhäldä. Älä cadzo wiheljäisen rucousta ylön/ ja älä käännä caswos pois köyhän puolesta. Älä käännä pois silmiäs tarwidzewalda/ ettei hän sinun tähtes walitais. Sillä se joca hänen tehnyt on/ cuule hänen rucouxens/ cosca hän murhellisella sydämellä sinun tähtes walitta. Älä ole rijtainen oikeuden edes/ ja pidä Duomari cunniasa. Cuule köyhä mielelläs/ ja wasta händä suloisest ja siwiäst. Jolle wäkiwalda tehdän/ nijn auta händä sildä/ joca hänelle teke wääryttä: ja älä hämmästy/ cosca pitä duomidzeman. Ole isättömille Isä/ ja heidän äitillens nijncuin perhen isändä. Nijn sinä olet nijncuin caickein corkeimman poica/ ja hän on sinua racastawa enä cuin sinun oma äitis.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Wijsaus ylöndä lapsens/ ja corgotta ne/ jotca händä edziwät. Joca händä racasta/ se elämätä racasta: ja joca händä ahkerast edzi/ hän on saapa suuren ilon. Joca hänes idzens wahwana pitä/ hän on saapa suuren cunnian: ja mitä hän aicoi/ sen HERra anda menestyä. Joca Jumalan sana cunnioitta/ se teke oikian Jumalan palweluxen: ja joca sitä racasta/ händä myös HERra racasta. 15 Joca wijsaus cuule/ hän taita muitakin ihmisiä opetta/ ja joca pitä hänen puoldans/ hän saa asua lewos. 16 Joca on wilpitöin/ se saa hänen/ ja hänen jälkentulewaisens pitä menestymän. 17 Ja jos hän ensin idzens toisin käyttöä händä wastan: Ja teke hänelle waiwan ja ahdistuxen/ ja coettele händä widzallans/ ja tutki curituxellans/ siihenasti cuin hän löytä hänen wilpittömäxi. Nijn hän tule jällens hänen tygöns/ oikiällä tiellä: Ja ilahutta händä/ ja ilmoitta hänelle saastaisudens. Mutta jos hänes löytän wilppi/ nijn hän hyljä hänen ja hänen täyty huckua. Racas lapsi ota ajasta waari/ ja wältä wääriä asioita. Älä häpe tunnusta henges edestä sitä cuin oikein on. Sillä ihminen taita nijn häwetä/ että hän sen cansa syndiä teke: ja ihminen taita myös nijn häwetä/ että hänen sijtä armo ja cunnia on. Älä anna yhdengän sinuas kehoitta wahingoon/ eli peljättä sinuas cadotuxeen. Mutta tunnusta rohkiast/ se cuin oikein on/ cosca sinun Canssa auttaman pitä: Sillä tunnustuxen cautta totuus ja oikeus ilmei tule. Älä puhu totuutta wastan/ mutta anna häpiän tulla päälles/ jos sinä wiallinen olet. Älä häpe tunnustaisas/ jos sinä rickonut olet/ ja älä sodi wirta wastan. Älä tyhmä palwele hänen asiasans/ ja äläcadzo hänen jalouttans. Mutta wasta totuden puolest cuoleman asti/ nijn HERRA Jumala on sotiwa sinun edestäs. Älä ole nijncuin ne jotca paljon lupawat/ ja cuitengin ei saa mitän aicoin. Älä ole Lejoni sinun huonesas/ ja julma perhettäs wastan. Ei sinun kätes pidä oleman aina awoi ottaman/ ja piwottu andaman.

ÄLä luota idzes rickautes: ja älä ajattele: minulla on kyllä. Älä seura oma ylpeyttäs/ waickas jotakin taidat matcan saatta: ja älä tee mitäs tahdot. Älä ajattele idzelläs: cuca sen minulda kiellä: sillä HERra se ylimmäinen costaja/ on sen costawa. Älä ajattele: jo minä olen ennengin syndiä tehnyt/ ja ei minulle mitän paha tapahtunut: sillä HERra on tosin kärsiwäinen/ mutta ei

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hän pidä sinua rangaisemata. Älä ole surutoin/ jos sinun syndis on wielä rangaisemata/ ja tahdot aina sentähden syndiä tehdä. Älä ajattele: Jumala on ylön laupias/ ei hän rangaise minua/ minä teen syndiä nijn paljo kuin minä tahdon. Hän taita nijn pian olla wihainen kuin armollinengin/ ja hänen wihans ei lacka jumalattomista. Sentähden älä wijwyttelä sinuas käändämäst HERran tygö/ ja älä lyckä yhdestä päiwästä toiseen: Sillä hänen wihans tule nopiast/ ja costa sinulle ja cadotta sinun. Älä luota sinuas wäärään caluhun: sillä ei se auta sinua/ cosca kiusauxet tulewat. ÄLä anna sinuas ymbärins wietellä caickinaisilda tuulilda/ älä myös jocaista tietä seura nijncuin huikendelewaiset sydämet tekewät. Mutta ole wahwa sanoisas/ ja pysy yhdesä puHesa. Ole walmis cuuleman ja wastaman mitä oikein on/ ja älä hoputa. Jos sinä asian ymmärrät/ nijn neuwo lähimmäistäs: jos et/ nijn ole äneti. Sillä puhe saatta cunnian/ ja puhe myös saatta häpiän: ja oma kieli ihmisen langetta. Älä ole panettelia/ älä myös wäijy kielelläs. Waras on häpiäinen/ mutta panettelia on paljo pahempi. Älä mitän pidä halpana/ joco se olis wähä eli paljo.

Älä ole sencaltainen/ ettäs ystäväs päällen wihastut: sillä panetteliat tulewat wijmein häpiään. ÄLä idziäs ylön wijsasna pidä joca miestä nuhteleman: Ettei sinun lehtes surcastu/ ja sinun hedelmäs turmella/ ettäs wijmein tulet nijncuin cuiwa puu: Sillä sencaltainen myrkyllinen ihminen wahingoitta idzens/ ja tule wihamiestens pilcaxi. Mutta se joca caicki asiat parhain toimitta/ hän saa idzellens monda ystävätä: ja se joca asian parhain päin puhu/ hänestä muut jällens hywin puhuwat. Pidä idzes joca miehen cansa ystävälisest/ mutta usco tuskin yxi tuhannesta. Älä usco yhtäkän ystävätä/ jolles ole händä coetellut hädäsä. Sillä monda on ystävätä nijncauwan kuin heidän sijtä hywä on/ mutta ei he pysy wahwana hädäsä. Moni on ystävä/ ja tule pian wihamiehixi/ ja jos hän tiedäis murhan sinun cansas/ kyllä hän sanois. Muutamat owat myös pöytäystävät/ jotca ei myös pysy hädäsä. Cosca sinun käy hywin/ nijn hän on sinun cumpanis/ ja elä sinun huonesas/ nijncuin hän siellä cotomies olis: Mutta jos sinun käy pahoin/ nijn hän on sinua wistan/ ja ei händä myös custan löytä. Eroita sinus wihamiehistäs ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

carta sinuas ystävildäs. Uscollinen ystävä on wahwa turwa/ jolla se on/ hänellä on suuri tawara. Uscollinen ystävä ei taita maxetta paljolla calulla ja rahalla. Uscollinen ystävä on elämän turwa: joca Jumalata pelkä/ hän saa sencaltaisen ystävän. Joca Jumalata pelkä/ hänellä on menestys ystävain cansa/ ja nijncuin hän idze on/ nijn on myös hänen ystäväns. Racas lapsi/ anna opetta sinulles wijsautta nuorudesta/ nijn sinusta tule wijsas mies. Suostu häneen/ nijncuin kyndäjä eli kylwäjä/ ja odota hänen hywiä hedelmitäns. Wähä aica pitä sinun hänen tähtens työtä ja waiwa kärsimän/ mutta juuri pian saat sinä nautita hänen hedelmitäns. Carwas on hän nijlle/ jotca ei ole händä coetellet/ ja idzewaldainen ei pysy hänen tykönäns: Sillä se on hänelle cowa coetuskiwi/ ja hän heittä sen pian pois tyköäns. Moni kersca idzens wijsaudest/ mutta vähän sijtä tietä. Racas lapsi cuule minun oppiani/ ja älä cadzo ylön minun neuwoni. Anna jalcas hänen cahleisins/ ja caulas hänen ikens ala. Callista olcas ja canna händä/ ja älä ole hänen siteitäns wastan. Pidä sinuas hänen tygöns caikest sydämest/ ja pysy caikella woimalla hänen teilläns. Kysy händä ja edzi händä/ ja nijn sinä löydät hänen: ja coscas hänen saanut olet/ nijn älä pane händä pois tykös: Sillä sinä olet lopulla saapa lohduituxen hänestä/ ja sinun murhes on iloxi käändywä. Hänen cahlens pitä oleman sinulle wahwa turwa/ ja hänen ikens caunis pucu. Hänellä on cullainen Cruunu ja Purpurainen Hiippa. Sen pugun pitä sinun pukeman ylläs/ ja sen caunin Cruunun pitä sinun päähäs paneman. Racas lapsi/ jos sinä tottelet/ nijn sinä tulet wijsaxi: ja jos sinä panet sydämees/ nijn sinä tulet toimellisexi. Jos sinä mielelläs cuulet/ nijns saat hänen: ja jos sinä corwas callistat/ nijns tulet wijsaxi. Ole mielelläs wanhain tykönä/ ja cusa wijsas mies on/ nijn ole hänen seurasans. Cuule mielelläs Jumalan sana/ ja ota waari wijsauden sananlascuista. Cusas näet toimellisen miehen/ nijn riennä sinuas hänen tygöns/ ja käy jocapaicas ulos ja sisälle hänen cansans. Tutki aina Jumalan käskyjä/ ja muista hänen sanans: se teke sinun sydämes täydellisexi/ ja anda sinulle wijsauden jotas anot. ÄLä tee paha/ nijn ei myös sinulle paha tapahdu. Wältä wääryttä/ nijn ei sinulle wahingota tapahdu. Älä kylwä wääryden peldo/ nijn et sinä sijtä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

seidzemen kertaisest jällens nijtä. Älä tunge sinuas mihingän wircan Jumalan edes/ ja älä pyydä Cuningalda walda. Älä Jumalan edes ole olewanans ylön hywä sijhen: älä myös Cuningan nähden ole olewanans ylön wijsas sijhen. Älä pyydä Duomarin wirca: sillä sinä taidat sen woimallas tehdä oikiaksi/ kuin wäärä on. Taita tapahtua/ ettäs pelkät corkiata/ ja annat oikeuden häpiällä poljetta. Älä capinoidze Caupungis/ älä myös ripu kijnni yhteisesä Canssasa. Ettei cahtalainen syy tule sinun päälles: sillä ei kengän pääse rangaisemata. Älä myös ajattele: Jumala otta sentähden minun uhrini otollisexi: Ja cosca minä uhran Jumalalle sille caickein corkeimmalle/ nijn hän otta sen otollisexi. Coscas rucoilet/ nijn älä epäile/ älä myös ole hidas almua andaman. Älä häwäise murhellista: sillä yxi on joca taita aleta ja yletä. Älä walhetta ajattele ystävätäs eli weljes wastan. Älä totuta sinuas walHesen: sillä se on wahingolinen tapa. Älä ole suupaltti wanhain cuulden. Ja coscas rucoilet/ nijn älä paljo puhu. Jos sinä työläst elatuxes saat peldos wiljelemisest/ nijn älä sitä pane pahaxes: sillä Jumala on sen nijn säätänyt. Älä luota sinuas sijhen/ että se joucko on suuri/ jonga cansa sinä paha teet: Mutta muista ettei rangaistus ole caucana sinusta. Sentähden nöyrytä idzes sydämest: sillä tuli ja mato on costo jumalattomille. Älä hyljä ystävätäs calun tähden/ ja sinun uscollista weljes parhan cullan tähden. Älä eroita sinuas toimellisesta ja hywästä waimosta: sillä hän on callimbi culda. Uscollista orja ja hywän tahtoista työn tekiätä älä pidä pahoin. Racasta hywä orja/ ja jos hän wapaxi tulla taita/ nijn älä estä händä. Jos sinulla on carja/ nijn holho heitä/ ja jos he owat sinulle tarpelliset/ nijn pidä heitä. Jos sinulla on lapsia/ nijn curita heitä/ ja notkista heidän caulans nuorudest. Jos sinulla on tyttäritä/ nijn holho heidän ruumistans/ ja älä salli heille idzewallaisutta. Naita tyttäres/ nijns olet suuren työn tehnyt/ ja anna händä toimelliselle miehelle. Jos sinulla on waimo/ joca sinua racasta/ nijn älä anna sinuas hänestä käätä pois/ ja älä usco wihansuopa. Cunnioita Isäs caikest sydämest/ ja älä unhota/ cuinga rascas sinä olet ollut äitilles. Muista että sinä olet heistä syndynyt/ ja mitä sinä taidat heille sijtä tehdä/ kuin he sinulle tehnet owat. PEIkä HERra caikesta sydämestäs/ ja cunnioita hänen Pappins. Racasta händä caikesta

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

woimastas joca sinun tehnyt on/ ja älä hyljä hänen palveliatans. Lyhykäisest. PEIkä HERra ja cunnioita Pappia/ ja anna heille heidän osans/ nijncuin sinulle käsketty on. Esicoisista ja syndiuhrista/ ja ylönnyshrista/ ja caikista jotca uhrxi pyhitetän/ ja caikista esicoisista. Ojenna köyhälle kätes/ ettäs runsasti siunatuxi tulisit. Ja sinun hyvä työs tekis sinun otollisexi caickein eläwäin ihmisten edes. Ja osota myös hyvät työs cuolluitten päälle. Lohduta itkewäisiä/ ja murhedi murhettiwaisten cansa. Älä wäsy sairaita tutcamast: sillä sentähden sinä racastetan. Mitä sinä ikänäns teet/ nijn ajattele loppua/ ja nijn et sinä coscan syndiä tee.

ÄLä rijtele woimallisen cansa/ ettes lange hänen käteens. Älä rijtele rickan cansa/ ettei hän tule sinulle rascaxi. Sillä moni anda idzens lahjoja rahalla: ja lahjat käändäwät Cuningastengin sydämet. Älä rijtele rijtaisen cansa/ ettes candais puita hänen walkiallens. Älä tee leickiä taitamattoman cansa/ ettei hän häwäisis sinun sucuas. Älä sen syndiä soima/ joca hänens paranda: mutta muista että me caicki wielä nyt olemma wialliset. Älä cadzo wanhutta ylön: sillä me aiwoimma myös wanhaxi tula. Älä iloidze wihollises cuolemast/ waan muista/ että meidän pitä myös caickein cuoleman. Älä cadzo ylön mitä wijsat puhuwat/ mutta aseta sinuas heidän sananlascuns jälkeen: Sillä sinä taidat heildä jotain oppia/ ja cuinga sinun ihmisten seas oleman pitä. Älä ajattele että sinä olet taitawambi wanhoja: sillä he owat myös oppenet heidän Isistäns: Ja sinä taidat heistä oppia/ cuinga sinun pitä wastaman/ cosca tarwitan. ÄLä wiritä jumalattoman walkiata/ ettes myös sijnä poldetais. Älä härsyttele pilckajata/ ettei hän sinun sanojas käändäis. Älä laina woimallisemmille sinua/ mutta jos sinä lainat heille/ nijn pidä se cadotettuna. Älä taca ylön woimas/ jos sinä sen teet/ nijn ajattele maxawas. Älä rijtele Duomarita wastan: sillä hän sano duomion nijncuin hän tahto. Älä waella ylönannetun cansa/ ettei hän saata sinua wahingoon. Sillä hän teke mitä hän tahto/ ja hänen hulludens tähden pitä sinun wahingota kärsimän. Älä rijtele wihaisen cansa/ älä myös mene kedolle yxinäns hänen cansans: sillä hän wuodatta weren/ ja ei hän sitä minän pidä: cosca ei myös sinulla ole apua/ nijn tappa hän sinun. Älä pidä hullun cansa neuwo: sillä ei hän pane

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

sitä sydämeens. Älä tee wieran nähden/ mitäs salata tahdoisit: sillä et sinä tiedä mitä sijtä seura. Älä jocamiehelle sydändäs ilmoita/ taita tapahtua/ että sinua pahoin kijtetän.

ÄLä kijwoittele sinun hywä emändätäs: sillä sencaltainen kijwaus ei saata mitän hywä. Älä anna waimon sinun päälles walda/ ettei hän tule sinun Herraxes. Wältä portto/ ettes tule hänen paulaans. Älä harjoita sinuas laulajan tygö/ ettei hän käsitä sinua liehacoidzemisellans. Älä cadzele pijcoja/ ettes heihin syttyis. Älä ryhdy porttoihin/ ettes omastas pääsis. Älä curkistele sinne ja tänne Caupungis/ ja älä juoxe joca louckasen. Käännä pois caswos caunista waimosta/ ja älä cadzo muiden waimoin cauneutta. Sillä caunit waimot owat monda hulluxi tehnet: Ja paha himo sytty nijncuin tuli. Älä istu toisen miehen emännän tykönä: Älä myös hala händä. Älä pidä pito hänen cansans/ ettei sinun sydämes suostuis häneen/ ja ettei sinun mieles willitä. Älä cadzo wanha ystävätä ylön: sillä et sinä tiedä cuingas paljon sijtä voitat. Usi ystävä on nijncuin usi wijna/ anna hänen wanheta/ nijn hän sinulle hywin maista. Älä tottele jumalatoinda hänen suuresa cunniasans: sillä et sinä tiedä hänen onnens loppua. Älä mielisty jumalattomain aiwoituxijn: sillä ei he tule coscan hywäxi/ ei Helwettingän asti. Wältä sitä jolla on woima tappa/ nijn ei sinun tarwita pelkämän/ että hän sinun tappa. Jos sinun täyty olla hänen cansans/ nijn älä loucka sinuas/ ettei hän ottais sinun henges/ coscas wähimmän sijtä ajattelet. Tiedä/ ettäs waellat paulain keskellä/ ja käyt ylhällä corkiain tutcainden päällä. Opi caikella wireydellä tundeman lähimmäistäs: ja jos sinä neuwo tarwidzet/ nijn edzi sitä wijsailda ihmisildä. Ja kysele toimellisilda/ ja toimita caicki asias Jumalan sanan jälkeen. Ole hywänlaisten ihmisten seurasa/ ja ole iloinen: mutta cuitengin Jumalan pelgosa. TYö tekiäns kijttä/ ja toimellista Päämiestä hänen työns. Se on waarallinen hallituswiras/ cosca jocu pyytä paljon puhua: ja se joca nopsa on puhuman/ hän tule häpiään.

Toimellinen haldia on yxiwacainen/ ja cusa wijsas Esiwalda on/ siellä caicki soweliast toimitetan. Nijncuin haldia on/ nijn owat myös hänen käskyläisens. Nijncuin Raadimiehet owat/ nijn owat myös Caupungin asuwaiset.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Taitamaton Cuningas turmele maan ja Canssan/ mutta cosca Päämiehet owat toimelliset/ silloin Caupungi on hywin. Hallituswirca maan päällä on Jumalan kädesä/ joca hänelle toisinans anda kelwollisen haldian. Jos haldia menesty/ se on Jumalan kädestä/ hän anda myös hänelle jalon Cantzlerin. Älä ylönpaldisest caickia tyhmyttä costa/ ja älä pyydä wihas sammutta/ cosca sinun pitä rangaiseman. Jumala ja ihmiset wihawat ylpeitä/ sillä he tekewät wäärin molembita wastan. Wäkiwallan/ wääryden ja ahneuden tähden sijrtän waldacunnan hallitus Canssasta Canssaan. Mitäs coreilet sinä waiwainen tuhca ja mulda: Joca et cuitengan mitän muuta ole kuin ilkiä loca eläisäs. Ja waicka Läkärit cauwan heitäns sijtä waiwawat: Nijn se cuitengin sijhen loppu: tänäpä Cuningas/ huomana cuollut. Ja cosca ihminen on cuollut/ njn hänen syöwät madot ja toucat. Sijtä tule caicki ylpeys: cosca ihminen luopu Jumalast/ ja hänen sydämens käändy pois hänen luojastans. Ylpeys yllyttä caickijn synneihin/ jolla hän on/ se monda cauhistusta saatta. Sentähden on HERra andanut aina ylpeyden tulla häpiään/ ja on sen wijmeiseldä cukistanut. Jumala on ylpiät Päämiehet istuimelda cukistanut/ ja corgottanut nöyrät. Jumala on häwittänyt tyhmäin pacanain juuret/ ja on sijhen siaan istuttanut nöyrät. Jumala on pacanain maan ylisalaisin käändänyt/ ja peräti häwittänyt. Hän on andanut heidän cuiwettua ja häwitä/ ja on pyhkinyt pois heidän nimens maan päädä. Että ihmiset owat ylpiät ja julmat/ ei se ole luotu Jumalalda. Mutta joca pelkä Jumalata/ hän pysy cunnialla wahwana. Mutta joca Jumalan käskyn ricko/ se tule häpiään. Jotca Jumalata pelkewät/ ne pitawät haldians cunnias/ sentähden warjele hän heitä. Ei yxikän ricas eikä köyhä/ ei suuri eikä pieni/ pidä muusta kerscaman kuin sijtä että hän pelkä Jumalata. Ei se kelpa mitän että ihminen toimellista köyhä ylöncazdo: ja jumalatoinda ricasta cunnioitta. Päämiehet/ Herrat ja haldiat owat suures cunnias/ mutta ei he ole njn suuret kuin se joca Jumalata pelkä. Wijsasta palweliata täyty Herran palwella/ ja toimellinen Herra ei nurise sitä. Älä tee wirasas oman pääs perän/ älä ylpeile cosca sinua tarwitan. Se on parempi että ihminen otta waarin ascaristans/ joilla hän idzens autta: kuin se että hän paljon aicoi/ ja tule sen cautta kerjäjäxi.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Poican/ ole rohkea wastoinkäymises/ ja luota idzes wircaas. Sillä se joca epäile wirastans/ cuca tahto händä autta? ja cuca tahto händä cunnias pitä? joca oman wircans häwäise. Köyhä cunnioitetan wijsaudens tähden/ ja ricas tawarans tähden. Mutta jos wijsaus on ylistettävä köyhäsä/ cuinga paljo enemmän rickasa? Ja mitä rickan pahoin sopi/ se sopi köyhän paljo pahemmin.

HALwan miehen wijsaus saatta hänen cunniaan/ ja istutta hänen Päämiesten siwuun. Ei sinun pidä ketän kijttämän jaloudens tähden/ eikä ketän cadzoman ylön huonoudens tähden: Sillä mettiäinen on pieni lindu/ ja anda cuitengin caickein makeimman hedelmän. Älä coreile waatettes tähden/ ja älä ole ylpiä sinun cunniasas: sillä HERra on töisäns ihmellinen/ ja ei kengän tiedä/ mitä hän tehdä tahto. Monen Cuningan ja Tyrannin täyty istua maahan/ ja Cruunu on pandu sen päähän/ jota ei ajatella taittu. Monda suurta Herra on langennut/ ja jalot Cuningat owat muiden käsijn joutunet. Älä ketän duomidze ennen cuins asian tiedät/ tutki ensin ja rangaise sijtte. Älä duomidze ennen cuins asian cuullut olet/ ja anna Canssan ensin puhua. Älä secoita idzes toisen miehen asioihin/ ja älä istu wääräs duomios. POican/ älä anna idzes moneen asiaan: sillä jos sinä otat moninaista etees/ nijn et sinä sijtä paljon woita. Jos sinä wielä cowin pyydät sitä/ nijn et sinä cuitengan saa: ja waicka cuhunga sinä sinus käännät/ nijn et sinä cuitengan pääse. Moni pyrki ja pyytä rickautta/ mutta ei hän muuta saa/ cuin wijwyttä sillä idzens. Mutta moni taas hiljaxens oleskele/ joca aina on tarwidzewainen/ ja on myös heicko ja köyhä. Händä cadzo Jumala armollisest/ ja autta händä wiheljäisydest/ ja saatta hänen cunniahan/ nijn että moni händä ihmettele. Caicki tule Jumalalda/ onni ja onnettomus/ elämä ja cuolema/ köyhys ja rickaus. Hywille anda Jumala pysywäiset rickaudet: Ja mitä hän aicoi/ nijn se aina menesty. Moni on saita ja säästä/ ja tule sen cautta rickaxi: Luule kyllä idzellens cocowans/ ja sano: Nyt minä tahdon elä hywin/ syödä ja juoda minun tawarastani. Ja ei hän tiedä/ että hetki on tullut/ jona hänen pitä caicki muille jättämän/ ja cuoleman. Pysy Jumalan sanas/ ja harjoita idzes sijnä/ ja pysy wirasas. Älä tottele cuinga

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

jumalattomat calua pyytävät/ turwa sinä Jumalaan/ ja pysy wirasas: Sillä HERra anda huokiasti köyhän ricastua. Jumala siuna hywäin tawaran/ ja cosca aica tule/ nijn he äkist costuwat. Älä sano: mitä se autta minua/ ja mitä minun sijtä on? Älä sano: minulla on kyllä/ cuinga minulda taita jotakin puuttua? Cosca sinulle myöden käy/ nijn ajattele/ että sinulle taita myös pahoin käydä. Ja cosca sinulle pahoin käy/ nijn ajattele/ että sinulle taita myös hywin käydä: sillä HERra taita jocaidzelle costa cuolemas nijncuin ansaittu on. Paha hetki teke/ että ihminen caiken ilons unhotta/ ja cosca ihminen cuole nijn hän saa tietä/ cuinga hän on elänyt. Sentähden ei sinun pidä ketän ennen loppua kijttämän: millinen hän on ollut/ se löytän hänen jäänyittens tykönä. ÄLä joca miestä ota huoneses: sillä mailma on täynäns wieckautta ja petosta. Petollinen sydän on nijncuin haucuttelia lindu satimes/ ja wartioidze sitä cuinga hän taidais sinun otta kijnni. Sillä se hywä cuin hän näke/ sen hän käändä pahemmaxi/ ja sitä cuin caickein paras on/ hän enimmä laitta. Kipinästä tule suuri tuli/ ja jumalatoim ei lacka ennen cuin hän werta wuodatta. Wältä sencaltaisia pahanjuonisia/ ei ole heillä hywä sydämes/ ettei he saata sinulle ijäistä häpiätä. Jos sinä otat muucalaisen sinun tygös/ nijn hän teke sinun rauhattomaxi/ ja carcotta sinun omaisudestas pois.

Jos sinä tahdot hywä tehdä/ nijn cadzo kenelles teet/ ja sinä saat kijtoxen. Tee hywä hywälle/ joca sinulle runsast maxetan jäl lens/ jos ei häneldä/ nijn cuitengin totisest HERralda. Mutta pahanjuonisten/ jotca ei hywän työn edestä kijtä/ ei pidä hywin käymän. Anna jumaliselle/ ja älä jumalatoinda armahda. Tee hywä waiwaiselle/ mutta älä jumalattomalle anna mitän. Pidä idze leipäs/ ja älä anna hänelle/ ettei hän sijtä wihastu ja talla sinua alans: hän teke sinulle nijn paljon paha/ cuin sinäkin olet hänelle hywä tehnyt. Sillä caickein corkein wiha jumalatoinda/ ja tahto hänen rangaista. Cosca muutamille hywin käy/ nijn ei he taida ystävätä oikein tuta: mutta cosca pahoin käy/ nijn ei wihansuopa taida idzens salata. Sillä cosca hywin käy/ nijn wihansuopa cadetti sitä: mutta jos pahoin käy/ nijn ystävät myös suuttuwat. Älä wihamiestäs ikänäns usco: sillä nijncuin rauta taita jäl lens

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ruostua/ nijn ei hän myös lacka pahudestans. Jos hän wielä cumarta ja lyykistä/ nijn cadzo cuitengin ja pidä waaris. Jos sinä hänen kircastat nijncuin speilin/ nijn hän cuitengin ruostu jäl lens. Älä ota händä sinun tygös/ ettei hän sinua aja pois/ ja astu sialles. Älä händä wieres istuta/ ettei hän rupe sinun istuindas pyytämän/ ja sinä muistat wijmein minun sanani ja cadut. Nijncuin cosca mato pane rupiata/ ei händä kengän armahda. Nijncuin myös cosca jocu petoin cansa seura pitä/ ja nijldä rewitän: juuri nijn myös sille käy/ joca suostu jumalattomahan/ ja tahra idzens hänen syndijns. Kyllä hän hetken pysy sinun tykönäs/ mutta jos sinä combastut/ nijn ei hän odota sinua. Wihamies anda hywiä sanoja/ ja walitta sinua/ ja on olewanans sinun ystäwäs/ taita myös itkeä: Mutta sydämesäns ajattele hän/ cuinga hän sinun hautaan langetta/ ja jos hän saa tilan/ nijn ei hän taida tulla rawituxi sinun werestäs. Jos jocu tahto wahingoitta sinua/ nijn on hän ensimmäinen. Hän on tahtowanans autta sinua/ ja cuitengin sinun salaisest lyckä maahan: hän wäändä päätäns ja naura salaisest/ pitittä sinua ja suutans ammottele. JOca terwaan rupe/ hän saastutta idzens/ ja joca anda idzens ylpiäin seuraan/ hän oppi ylpiäxi. Älä anna idziäs woimallisen ja rickan seuraan: sillä silloin sinä otat rascan cuorman päälles. Mitä on sawiastia waskipadan tykönä? sillä jos he louckawat toinen toistans/ nijn hän rickandu. Ricas teke wääryttä ja öyckä sitä/ mutta köyhän täyty kärsiä/ ja päälisexi kijttä. Nijncauwan cuin hänen on sinusta hywä/ nijn hän tahto sinua/ mutta cosca et sinä enämbi woi/ nijn hän hyljä sinun. Nijncauwan cuin sinulla on jotakin/ nijn hän nautidze sinun cansas: mutta jos sinä häwiät/ nijn ei hän sitä tottele. Cosca hän sinua tarwidze/ nijn hän taita kyllä suositella sinua ja naura sinulle/ lupa sinulle paljon/ anda hywiä sanoja/ ja sano: tarwidzetcos mitän? Ja cudzu sinun petollisest sydämest wieraxens/ cahdesti eli colmasti/ nijncauwan cuin hän saa sinun omas sinulda pois. Mutta wijmeiseldä häwäise hän sinun. Ja jos hän näke sinun hätäs/ nijn hän laske sinun menemän ja wäändeale päätäns. Ota sentähden waari/ ettei sinun yxikertaisudes petä sinua/ ja saatta sinun wahingon. Jos woimallinen tahto wetä sinua tygöns/ nijn kiellä/ ja hän wetä sitä enämmin. Älä tunge sinuas

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hänen tygöns/ ettes ajetais pois: älä myös sinuas ylön cauwas sijrrä/ että sinua tarpen aicana nautita saadaisin. Älä kiellä/ jos hän sinun jotakin kāske: mutta älä luota idziās häneen/ waicka hän on ystāwälinen sinun cansas: Sillä hän coettele sinua/ ja tutki sinua suloisella käyttämisellāns. Cosca hän sinulle wihastu/ nijn ei hän enä pidä ystāwälistä puhetta: Eikä tee leickiä rangaistuxella ja fangiuxella. Ota sentähden waari/ ja cadzo hywin etees: sillä sinä elät suuresa waarasa. Jocainen elāin racasta wertaistans: Nijn myös jocainen ihminen pitä wertaisens tygö pitämān. Se on juuri nijn/ cuin susi menis lammasten jouckon/ cosca jumalatoim tule hywāin seuraan. Nijn cuin Hyena anda idzens coiran seuraan: nijn teke ricas köyhān cansa. Nijn cuin Lejon syö williasin medzās: nijn myös rickat syöwät köyhiä. Nijn cuin ylpiä suuttu halpaan: nijn myös ricas suuttu köyhān. Cosca ricas lange/ nijn hänen ystāwāns auttawat händä ylös: mutta cosca köyhä lange/ lyckāwät hänen ystāwāns händä peräst. Cosca ricas teke wāarin/ nijn on monda händä auttamas/ ja cosca hän puhu wāarin/ nijn se annetan olla nijn cuin se oikein olis. Mutta jos köyhä osa tehdä wāarin/ nijn se punnitan ylön tarcast/ ja waicka hän wielä wajsast puhuis/ nijn ei se cuitengan löydä sians. Cosca ricas puhu/ nijn caicki waickenewat ja corgottawat hänen puhens taiwasen asti. Mutta jos köyhä puhu/ nijn he sanowat: cuca tämä on? Ja jos hän jotakin horjahta/ nijn hänelle pahoin costetan. Rickaus on tosin hywä/ cosca se ilman synnitā nautitan/ mutta jumalattoman köyhys opetta hänen paljon paha puhuman. Mitä ihmisen sydāmes on/ se nähdān hänen silmistāns/ olcon se paha eli hywä. Jos hywä on hänen mielesāns/ nijn hän cadzo suloisest: Mutta jolla on paha sydāmes/ nijn ei hänellä ole lepo. Autuas on se/ joca ei anna paha neuwo/ ja ei hänellä ole paha tundo sijtä. Autuas on se/ jolla ei ole paha tundo/ ja ei hänen toiwons ole turha. SAidan ei sowi rickan olla/ ja mixi calu ja raha olis saidalle? Joca paljon coco/ ja ei tee idzellens sijtä hywä/ hän coco muille/ ja muut pitä sen tuhlaman. Joca ei tee idzellens hywä/ cuingast hän taita muille hywä tehdä: ei hänen ole ikānāns ilo calustans. Ei ole yhtäkān pahembata cuin se on/ cosca ei ihminen suo idzellens hywä/ ja se on oikia rangaistus hänen pahudens tähden. Jos

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hän jotakin hywä teke/ nijn ei hän ymmärrä sitä/ ja hän tule wijmein kirixi. Se on paha ihminen/ joca ei tahdo/ että ihmisten hywä tehdän/ mutta käändä caswons pois/ ja ei armahda ketän. Ei ahne ihminen ikänäns tydy osallens/ eikä taida ahneuden tähden menestyä. Ei saita tahdo mielelläns/ että ihminen söis/ ja se teke hänen paha/ että hänen ruoca andaman pitä. Poican/ tee omastas idzelles hywä/ ja anna HERralle uhri nijn paljo cuin hänen tule. Muista ettei cuolema wijwyttete/ ja sinä kyllä tiedät/ mikä lijtto sinulla on cuoleman cansa. Tee ystäwilles hywä ennen loppuas/ ja anna köyhälle waras jälken. Älä unohda köyhiä cosca sinulla on iloinen päiwä/ nijn sinulle myös ilo tapahtu jotas halajat. Sinun täyty cuitengin waiwalloisen hikes muille jättä/ ja sinun työs perillisille anda. Anna mielelläs/ nijn sinulle myös annetan/ ja pyhitä sinun sielus: Sillä cosca sinä cuollut olet/ nijn on se caicki pois culutettu. Caicki liha culu pois nijncuin waate/ sillä se on wanha lijtto: sinun pitä cuoleman. Nijncuin se tapahtu wiherjäisen lehden cansa caunisa puusa/ muutamat putowat pois/ muutamat caswawat jällens: nijn myös se tapahtu ihmisten cansa/ muutamat cuolewat ja muutamat syndywät jällens. Caicki turmellut cappalet saawat lopun/ Ja ne jotca nijsä owat/ he myös huckuwat ynnä. AUtuas on se joca aina Jumalan sana racasta/ ja sitä selittä ja opetta. Tutki sitä sydämesäns ja oppi oikein ymmärtämän/ ja edzi enämmin ja enämmin wijsautta: Ja riendä idzens hänen jälkens/ ehkä cuhunga hän mene/ curkistele ackunasans ja cuuldele owens edes. Pyytä maja läHes hänen huonettans/ ja asetta majans hänen seinäns tygö. Joca hänelle on hywä asuinsia/ hän pane lapsens hänen suojaans/ ja pysy hänen oxains alla. Sen alla hän warjellan palawudelda/ ja siellä on hänellä caunis asuinsia.

Ei sitä tee yxikän paidzi se cuin HERra pelkä/ ja joca idzens pitä Jumalan sanasa/ se löytä hänen. Ja hän cohta händä nijncuin äiti/ ja otta hänen wistan nijncuin nuoren morsiamen. Hän rawidze hänen ymmärryxen leiwällä/ ja anda hänen wijsauden wettä juoda. Sijtä hän wahwistu/ että hän taita wahwana olla. Hän pitä idzens hänen tygöns/ ettei hän tule häpiään. Hän ylöndä hänen lähimmäisens ylidze/ ja awa hänen suuns seuracunnasa.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Hän Cruuna hänen ilolla ja riemulla/ ja lahjoitta hänen ijancaickisella nimellä. Mutta ei tompelit löydä händä/ ja ei jumalattomat saa nähdä händä: Sillä hän on ylpeistä caucana/ ja ei ulcocullatut tiedä mitän 15:8 511c31 hänestä. Ei jumalatoim taida oikein opetta: sillä ei se tule Jumalalta. Oikias opis tarwitan wijsaus/ ja Jumala anda siihen armon. Ei sinun pidä sanoman: jos minä olen opettanut wäärin/ niijn sen on Jumala tehnyt: sillä jota hän wiha/ sitä ei pitäis sinun tekemän. Ei sinun pidä sanoman: jos minä olen opettanut wäärin/ niijn hän on minun pettänyt: sillä ei hän tarwidze jumalatoimda. Sillä HERra wiha caicke epäjumalan palwelusta/ ja se joca händä pelkä/ hän wälttä sitä. Hän loi ihmisen algusta/ ja andoi hänelle ehdon: Jos sinä tahdot/ niijn pidä käskyt/ ja tee hywäs uscalluxes sitä cuin hänelle kelpa. Hän pani tulen ja weden sinun etees/ Ota cumbis tahdot. Ihmisen edes on elämä ja cuolema/ cumman hän tahto/ se hänelle annetan. Sillä Jumalan wijsaus on suuri/ hän on woimallinen ja näke caicki. Ja hänen silmäns cadzowat händä pelkäwäisiäns/ hän tietä kyllä mikä oikein on tehty/ ja mikä ulcocullaisus on. Ei hän käske yhdengän olla jumalattoman/ eikä anna kenengän lupa syndiä tehdä.

ÄLä iloidze/ että sinulla on monda hillimätöindä lasta/ ja älä luota idzes siihen/ että sinulla on monda lasta/ jos ei he pelkä Jumalata. Älä sinuas luota heihin/ älä myös uscalla heidän waraans. Parembi on yxi hywä lapsi/ cuin tuhannen jumalatoimda. Parembi on cuolla lapsitoimna/ cuin hänellä olis jumalattomia lapsia. Hywänlainen mies taita Caupungita autta/ mutta waicka monda olis jumalatoimda/ niijn he cuitengin hänen häwittäwät. Sijtä olen minä elinaicanani paljon nähnyt/ ja wielä enemmän cuullut. Tuli poltti caiken jumalattoman joucon/ ja wiha sattui jumalattomihin. Ei hän säästänyt niittä wanhoja Hijiä/ jotca hucuit wäkewydesäns. Ei hän niittäkän säästänyt/ joiden tykönä Loth muucalainen oli/ mutta cadotti heitä heidän sydämens coreuden tähden. Ja häwitti caiken sen maacunnan armottomasti/ jonga he synneilläns täyttänet olit: Niijn hän myös hucutti cuusi sata tuhatta/ että he olit cowacorwaiset. Cuinga hän sijs pitäis cowacorwaisen rangaisemata? Hän on tosin laupias/ mutta hän on myös julma. Hän leppy kyllä/ mutta hän

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

rangaise myös cauhiasti. Nijn suuri cuin hänen laupiudens on/ nijn suuri on myös hänen rangaistuxens/ ja hän duomidze jocaidzen ansions jälkeen. Jumalattoman ei pidä wäärydens cansa pääsemän rangaisemata/ ja hywän toiwo ei pidä turha oleman. Jocainen hywä työ pitä sians löytämän/ ja cullekin pitä tapahtuman ansions jälkeen Älä sano: ei HERra cadzele minua/ cuca kysy minua taiwaisa? Ei hän muista minua nijn suures joucos/ mitä minä olen suuren mailman suhten? Sillä cadzo/ taiwas/ meri ja maa wapisewat/ wuoret ia laxot wärisewät/ cosca hän edzi heitä: Eiköstä sijs hänen pitäis näkemän sinun sydändäs? Mutta mitä hän tehdä tahto/ sitä ei yxikän näe/ ja tuulda/ joca on hänen kädesäns/ ei näe yxikän ihminen. Hän taita paljon tehdä/ jota ei kengän näe: Ja cuca taita puhua ja kärsiä/ cosca hän duomidze? mutta sencaltainen vaatimus on caucana silmäin edestä. Cosca tyhmä ihminen sen cuule/ nijn hän cuitengin pysy hulludesans ja erhetyxesäns. POican/ cuule minua/ opi wijsautta/ ja tottele minun sanani täydellä todella. Minä tahdon anda sinulle totisen opin/ ja neuwon sinua selkiäst. JUmalala on algusta hywin asettanut hänen työns/ ja on andanut heille jocaidzelle oman työns. Hän pitä heitä ijäti sencaltaisesa järjestyxesä: Että he aina wircans toimittawat/ ja ei yxi estä toistans. Mutta owat aina hänen käskyllens cuuliaiset. Wielä sijtte on hän myös cadzonut maan päälle/ ja on sen hywydelläns täyttänyt. Ja täytti maan eläimillä/ jotca maaxi jällens tulewat.

JUmala loi ihmisen maasta/ ja teki hänen jällens maaxi. Ja määräis heille heidän elinaicans: Ja loi heidän molemmat/ ja andoi luondons cummallengin/ ja teki heitä omaxi cuwaxens. Hän andoi heitä caiken lihan peljätä/ ja että heidän piti hallidzeman caickia eläimitä ja linduja. Hän andoi heille järjen/ puhen/ silmät/ corwat/ ymmärryksen ja tunnon: Ja osotti heille sekä pahan että hywän. Hän cadzoi heidän puoleens erinomaisest muiden eläinden suhten. Osottaxens heille hänen suuren Majestetins. Hän opetti heitä/ ja andoi heille elämän Lain. Hän teki heidän cansans ijancaickisen lijton/ ja ilmoitti oikeudens. He näit silmilläns hänen Majestetins/ ja cuulit hänen julkisen änen corwillans. Ja hän sanoi heille: carttacat caicke

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

wääryttä/ ja hän andoi myös jocaizelle käskyn lähimmäisestäns. Heidän menons on jocapaicas hänen edesäns/ ja ei ole mitän salattu. JOcaidzeen maacundaan asetti hän haldian: Mutta idze on hän Israelin HERra. Caicki heidän tecons owat julki hänen edesäns nijncuin Auringo/ ja hänen silmäns näkewät lackamat caickein heidän menons. Caicki heidän pahudens on ilmei hänen edesäns/ ja caicki heidän syndins owat julki hänen edesäns. Hän kätke ihmisten hywät työt nijncuin sinetti sormuxen/ ja hywät tegot nijncuin silmäterän. Wijmeiseldä heräjä hän/ ja costa jocaizden pään päälle/ nijncuin hän on ansainnut. Mutta jotca parandawat idzens/ ne anda hän tulla armoihin/ ja nijtä jotca wäsynet owat/ lohduutta hän/ ettei he epäilis. Nijn käännä sijs nyt sinuas HERran tygö ja hyljä syndinen elämäs: Rucoile HERra ja lacka pahasta. Pidä sinuas sen corkeimman tygö/ eriä wäärydest: Ja wiha epäjumalan palwelust totudella. Cuca tahto sitä Corkeinda kijttä helwetis: sillä eläwät taitawat ainoastans kijttä. Cuollet jotca ei sillen ole/ ei taida kijttä. Sentähden kijtä HERra nijncauwan cuins elät ja terwenä olet. O Cuinga suuri on HERran laupius/ hän on caikille armollinen/ jotca idzens käändäwät hänen tygöns: Sillä mikä taita ihminen olla/ ettei hän ole cuolematoin? Mikä on kirckambi Auringota/ jonga cuitengin täyty huckua. Ja mitä liha ja weri ajattele/ se on paha. Hän näke mittamattoman taiwan corkeuden/ mutta caicki ihmiset owat tuhca ja mulda.

Mutta se joca elä ijancaickisest/ caicki cuin hän teke/ se on täydellinen. HERra on yxinäns wanhurscas/ ei taida kengän puhua hänen töitäns. Cuca woi käsittä hänen suuret ihmens? Cuca taita mitata hänen suuren woimans? Cuca taita luetella hänen suuren laupiudens? Ei ihminen taida sitä wähetä eikä enätä/ ja hänen suuria ihmeitäns ei taida hän käsittä. Mutta ihminen/ cosca hän parhans tehnyt on/ nijn on se tuskin aljettu/ ja cosca hän luule sen päättänens/ silloin se wielä paljon puuttu: Sillä mikä on ihminen? mihingä hän kelpa? mitä hän taita autta eli wahingoitta? Jos hän cauwan elä/ nijn hän elä sata ajastaica: Nijncuin pisara wettä on coco merta wastan/ ja nijncuin sannan hiucka on caicke sanda wastan: nijn harwat owat hänen wuotens ijancaickisuden suhten. Sentähden kärsi Jumala heitä/ ja wuodatta

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

laupiudens heidän päällens. Hän näke kyllä ja tietä/ cuinga he caicki owat cuoleman omat: Sillä hän armahta heitä sitä runsammin. Ihmisen laupius ulottu ainoastans lähimmäisellens/ mutta Jumalan laupius käy caiken mailman ylidze. Hän curitta ja rangaise/ hän opetta ja caidze/ nijncuin paimen laumans. Hän armahta caickia nijtä jotca idzens opetta andawat/ ja ahkerast cuulewat Jumalan sana. POican/ coscas jongun hywä teet/ nijn älä nurise/ ja coscas jotakin annat/ nijn älä tee händä murhellisexi cowilla sanoilla. Caste palawuden jähdyttä/ nijn myös hywä sana on parembi cuin lahja/ ja yxi sana on toisinans parembi cuin suuri lahja. Toimellinen anda ne molemmat: Mutta tyhmä soima toista häwyttömäst/ ja ylönmielinen lahja ei ole otollinen. Ope ensin idze ennen cuins muita opetat. Auta ensin idziäs/ ennen cuins muita autat. Nuhtele ensin idziäs/ ennen cuins muita duomidzet/ nijn sinä löydät armon cosca muita rangaistan. ÄLä wijwytä catumustas sijhen asti cuins sairaxi tulet/ mutta paranna sinus coscas wielä syndiä tehdä taidat. ÄLä wijwytä hywäxi tulla/ ja älä wijwytä catumustas cuoleman asti. Jos sinä tahdot Jumalata palwella/ nijn tee se wilpittömäst/ ettes kiusais Jumalata. Muista sitä wiha/ cuin lopulla pitä tuleman/ ja costo/ cuin lopulla pitä tuleman. Sillä cosca ihminen rawittu on/ nijn muistacan että hän jällens isoa/ ja cosca ihminen ricas on/ nijn ajatelcan että hän jällens köyhäxi tulla taita. Sillä ehtona taita toisin olla cuin amulla oli/ ja caicki nämät äkist Jumalan edes tapahtuwat. Wijsas ihminen pitä näisä caikisa waarins/ ja wälttä syndiä/ costa hän wielä syndiä tehdä taita. J oca toimellinen on/ hän otta sencaltaisen wijsauden tygöns/ ja joca sen saa/ hän kijttä händä. Joca sen opin oikein oppenut on/ hän taita wisust idzens käyttö/ ja puhua parannuxexi. ÄLä seura paha himos/ mutta käännä pois sinun tahtos. Sillä jos sinä seurat paha himos/ nijn sinä saatat idzes wihamiestes pilcaxi. ÄLä ole tuhlaja/ älä myös harjoita sinuas tuhlaman/ ettes tulis kerjäjäxi. Ja cosca ei sinulla ole sillen raha cuckaros/ nijn sinun täyty caswolle lainaxi otta.

Juomari työmies ei ricastu/ ja se joca ei wähäkän kätke/ hän enämmin ja enämmin häwiä. Wijna ja waimot tekewät wijsat miehet hulluxi/ ja ne jotca

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

porttoin cansa yhtyttä pitäwät/ tulewat mielipuolixi. Coi ja mato on heidän palckans/ ja he cuiwettuwat/ muille julkisexi opixi. Joca picaisest usco/ hän on köykäinen/ ja cosca hän anda hänen wietellä/ nijn hän wahingoitta idzens. Joca coirudestans iloidze/ hän tule ylöncadzotuxi/ mutta joca wiha kelwottomia panetteljitä/ hän warjele idzens wahingost. JOs sinä jotakin paha cuulet/ nijn älä sano sitä: sillä wait olla ei wahingoidze ketän. Ei sinun pidä sanoman ystäwälle/ eikä wihamiehelle. Älä myös ilmoita sitä/ jos sinä sen taidat tehdä ilman pahata omata tunnota. Sillä kyllä sinua cuullellan ja otetan waari sinun puHestas/ ja cuitengin sinua sentähden wihatan. Jos sinä olet jotakin cuullut/ nijn anna sen cuolla sinusas/ nijn sinulla on lewollinen sydän/ ja et sinä sentähden cahtia pacahdu. Mutta tyhmä tahto sen cansa ulos/ nijncuin täysi aicainengin lapsi tahto ulos. Cosca tyhmä sanangin cuule/ nijn se on nijncuin nuoli istuis kijnni hänen reidesäns. Ilmoita tätä lähimmäiselles/ mitämax/ ettei hän ole sencaltaista puhunut/ mutta jos hän on sen sanonut/ ettei hän sitä enä tee. Puhu sitä ystäwälles: sillä kyllä paljo ihmisten päälle walehdellan. Älä sijs usco caickia mitäs cuulet. Toisinans pääse ihmiseldä sana tapaturmast/ jonga hän toisin ymmärtä: sillä cuca on se joca ei toisinanscan sanoisans exy. Puhu sitä lähimmäiselles ennen cuins rijtelet hänen cansans/ ja muista Jumalan käskyt. Sillä Jumalan pelco teke ihmisen idzens caikis asiois wisust käyttämän/ ja Jumalan käsky opetta caicki asiat toimellisest tekemän. Cawalus ei ole wijsaus/ ja jumalattomain petos ei ole toimellisuus: Mutta on pahus ja epäjumalan palwelus/ ja on caicki hullus ja tyhmys. Parembi on wähä ymmärrys Jumalan pelgos/ cuin suuri ymmärrys Jumalan ylöncadzen cansa. Moni on teräwä ymmärrykestä/ ja on cuitengin pahanjuoninen/ ja taita wäätä asian cunga hän tahto. Hän callista pääns/ ja cadzo tuimasti/ ja on cuitengin caicki petos. Hän laske silmäns alas/ ja cuuldele corwillans/ ja jos et sinä ota waari/ nijn hän sinun pettä. Ja jos hän on hiecko sinua wahingoittaman/ ei hän cuitengan tottele sitä/ jos hän tilans näke/ kyllä se hänestä nähdän. Ja se joca on toimellinen/ hawaidze hänen käyttämisens: sillä hänen waattens/ naurons ja käymisens ilmoittawat hänen.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

IHminen nuhtelee usein lähimmäistään sopimattomalla ajalla/ ja tekis
wijsammin/ jos hän olis wait. Parempi on julki nuhdella/ kuin sala wihata/ ja
jollei se kelpa/ niin se hänelle hyväksi. Joka wäkiwolda teke oikeuden edesä:
Hän on niinuin se huonen wartia: Joka sen neidzen häwäise jota hänen piti
warjeleman. Muutammat owat äneti/ ettei he taida edestäns wastata.
Muutammat owat wait/ ja wartioidzewat aicans. Wijsas on sijhenasti äneti kuin
hän aicans näke/ mutta rohkaa tyhmä ei taida odotta aicans. Joka suupaltti
on/ hän suututta ihmiset idzens/ ja joka paljon wolda otta idzellens/ händä
wihatan. Monelle käy pahas asias myöden/ mutta se tapahtu hänelle
wahingoksi. Moni anda usein/ ja ei hän sijtä hyödy/ mutta sitä wastan/ moni
myös anda/ joka hänelle tule parhaksi. Joka paljo coreile/ hän saa sijtä
wahingon/ mutta joka idzens alenda/ hän yletän. Moni ensin osta halwasti/
mutta sijtte maxa sen callist. Wijsas teke lahjans otolliseksi suloisella sanalla/
mutta mitä tyhmät andawat/ sen he idze tekewät kelwottomaksi. Ei tyhmän
lahja tule paljon sinun hyväks: sillä yhdellä silmällä hän anda/ mutta
seidzemellä silmällä hän cadzo mitä hänen sijtä jälleens saaman pitä. Hän
anda wähän ja sano paljon andanens/ ja huuta sijtä niinuin wijnanlaskia.
Tänäpän hän laina ja huomen tahto jälleens/ nämät owat ne ihmiset/ joita ei
woida kärsiä. Tyhmä walitta: ei yxikän ole minulle uscollinen/ ei kengän kijtä
minua hyvästä työstä/ ja jotca minun leipäni syöwät/ ei puhu minusta
hywin. O cuinga usein ja monelda hän häwäistän. Sencaltainen puhe teke
hänelle pahembata/ kuin jos hän putois ales corkiasta huonesta. Juuri niin
tapahtu pahoille/ jotca wijmein äkist langeman pitä. Häpemättömällä
ihmisellä on suuri suu/ hän puhu ajattelemata caicki kuin hänen mieleens
joutu. Waicka tyhmä jotakin hyvä puhuis/ ei se cuitengan kelpa: sillä ei hän
sitä puhu oikialla ajalla. Köyhys estä monda paha tekemäst/ sijtä on hänelle
se woiitto/ ettei hänellä ola paha tundo. Moni teke paha/ että hän pitäis
cunnians/ ja teke sitä jumalattoman ihmisen tähden. Moni palwele toista
wääräs asias/ ja saatta niin hänen wihamiehexens. Walhe on suuri häpiä
ihmiselle/ ja se löytän enimmäst pahain ihmisten tykönä. Ei waras ole niin
paha kuin walehtelia/ mutta wijmeiseldä he wahingoon tulewat. Walhe on

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ihmisille häpiäinen/ ja ei hän tule ikänäns cunniaan. Wijsas mies cunnioitta idzens wijsalla puhellans/ ja toimellisest miehest Päämiehet paljon pitävät. Joca peldons hywin rakenda/ hän täyttä salwons/ ja joca idzens pitä Päämiesten tygö/ nijn että hän heille kelpa/ ja hän taita paljon paha estä. Andimet ja lahjat sowaisewat wijsat/ ja panewat suidzet heidän suuhuns/ ettei he taida rangaista. Wijsas mies joca ei pyydä autta/ ja kätketty tawara/ mihingä ne molemmat kelpawat. Parembi on että tyhmä kätke idzens cuin wijsas.

POican/ jos sinä olet syndiä tehnyt nijn lacka/ ja rucoile/ että ennen tehty sinulle annetaisin andexi. Pakene syndiä nijncuin kärmettä: sillä jos sinä tulet händä lähes / nijn hän pistä sinua. Hänen hambans owat nijncuin Lejonin hambat/ ja tappawat ihmisen. Jocainen syndi on nijncuin teräwä miecka/ ja teke sencaltaisen haawan/ jota ei kengän parata taida. Joca wäkiwalda ja wääryttä teke/ se tule wijmein kerjäjäxi/ ja se joca on ynsiä/ hän tule wijmeiseldä pois huonestans ja taloistans: Sillä cosca radollinen huuta/ nijn Jumala cuule/ ja costo tule nopiast. Joca ei salli neuwo idzens/ hän on jo parhallans jumalattoman tiellä. Joca Jumalata pelkä/ hän talta idzens/ mutta joca niscuri on/ sen Jumala taamba näke/ ja taitawa hawaidze hänen huckuwan. Joca huonens rakenda toisen miehen rahalla/ hän coco kiwiä haudaxens. Jumalattomain joucko on nijncuin rohtimet/ jotca tulella pitä poldettaman. Jumalattomat käywät tosin tasaista tietä/ jonga loppu on helwetin sywyys. JOca Jumalan keskyt pitä/ ei hän seura oma päätäns. Peljätä yxitotisest Jumalata on wijsaus. Cusa ei järke ole/ ei siellä oteta oppia wastan. Muutamat owat kyllä toimelliset/ mutta he matcan saattawat sen cansa paljon paha. Wijsan miehen oppi wuota nijncuin wirta/ ja nijncuin eläwä lähde. Tyhmäin sydän on nijncuin wuotawa astia/ ja ei taida pitä oppia. Cosca toimellinen cuule hywän opin/ nijn hän kijttä sitä/ ja lewittele händä. Mutta jos tyhmä sen cuule/ nijn ei se kelpa hänelle/ ja hän heittä sen taansa. Tyhmän puhe paina nijncuin tacka tien päällä/ mutta cosca wijsas puhu/ se on suloinen cuulla. Neuwon pitämises otta mies waarin wijsan puhesta/ ja mitä hän neuwo/ se on seisowainen. Tyhmän puhe on nijncuin

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

caatunut huone/ ja taitamattoman neuwost ei tiedä kengän mitän. Cosca jocu tahto neuwo tyhmä/ nijn hän asetta idzens nijncuin jocu tahdois sito hänen kätens ja jalcans. Mutta wijsas luke sen hänellens cullaisexi caunistuxi/ ja rannerengaxi hänen oikias kädesäns. Tyhmä juoxe rohkiast toisen huonesen/ mutta toimellinen pitä suuren eroituxen. Tyhmä curkistele rohkiast toisen ackunast/ mutta toimellinen seiso ulcona. Tyhmä cuuldele owen tacana/ mutta toimellinen pitä sen häpiänä. Paljopuhuwaiset sanowat paljon sitä cuin ei sowi asiaan/ mutta wijsat punnidzewat sanans culda waagalla. Tyhmäin sydän on suusa/ mutta wijsasten suu on sydämes. Tyhmä naura corkiast/ mutta wijsas naura cohtullisest. Cosca jumalatoimiroile sitä paha/ silloin hän kiroile idziäns. Corwan cuiscuttelia wahingoidze idzens/ ja ei kengän pidä händä mielelläns tykönäns.

LAisca ihminen on nijncuin kiwi joca loas maca: Joca otta ylös hänen/ nijn sen pitä sijtte kätens pyhkimän. Häwytöin poica on Isällens häpiäxi.

Toimellinen tytär kyllä naidan/ mutta pahan tawainen tytär annetan olla/ ja hän saatta Isäns murhellisexi. Joca ylön rohkia on/ hän on sekä Isällens että miehellens häpiäxi/ ja heildä molemmilda wihatan. Puhe joca sopimattoman aican puhutan/ on nijncuin harpun soitto murhelliselle. Oikialla ajalla pitä ihmistä curitettaman ja opetettaman/ mutta joca tyhmä opetta/ se tahto lijttä ricotun cruusin cappalda/ ja teke nijncuin se joca jongun rascast unest herättä. Joca tyhmä puhuttele/ hän puhu macawan cansa: Mutta cosca se on loppunut/ nijn hän kysy/ mikäse on? Cuolutta itketän/ ettei hänellä enä ole walkeutta: Mutta tyhmä pitä sinun itkemän/ ettei hänellä ole ymmärrystä. Ei ihmisen pidä ylön paljo cuoluita itkemän/ sillä he owat lepoon tullet. Mutta tyhmän elämä on pahembi cuin cuolema. Seidzemen päiwä cuollutta itketän/ mutta tyhmä ja jumalatoimiroinda coco hänen elinaicans. Älä tyhmän cansa paljon puhu/ älä myös ole taitamattoman seuras. Wältä händä ettes tulis tuscaan hänen cansans/ ja tahratuxi hänen saastaisudestans. Pakene händä/ nijns olet rauhas/ ja et tule ahdistuxeen ja hätään hänen tyhmydens tähden. Mikä on rascambi Blyijyä? ja cuinga pitä ihmisen cudzuman tyhmä muuxi cuin Blyijyxi? Kewembi on canda sanda/ suola ja rauta/ cuin

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

taitamatoinda ihmistä. Nijncuin huone/ joca toisen huonen cansa on wahwast sidottu yhten/ ei tuulispäädä cukisteta: Nijn on myös se sydän joca asians hywin tietä/ ei hän pelkä yhtäkän peljätystä. Nijncuin caunist calkilla siwuttu tasainen seinä/ ei pysy sates caunisna: eli aita corkella wuorella/ tuulen edesä: Nijn myös tyhmän sydämen huono aiwoitus/ ei ole seisowainen peljätystä wastan. Jos ihminen silmäns painottele/ nijn sijtä kyynelet wuotawat. Jos ihminen osa toista sydämeen/ nijn se ilmoitta hänen aiwoituxens. Joca lasketta linduin secaa/ hän peljättä heidän pois: ja joca ystäwätäns häwäise/ hän ricko ystäwyden. Waickas wedäisit mieckas ystäwätäs wastan/ et sinä cuitengan sen cansa nijn pahoin tee cuin häwäistyxellä. Sillä sinä taidat jällens kyllä tulla ystäwäxi/ cosca et sinä pakene händä/ mutta puhut hänen cansans: sillä caicki asiat taitan kyllä sowitta paidzi häwäistystä/ ylöncadzetta/ salaisuden ilmoitusta ja pahoja juonia/ näillä ystäwys ajetan pois. Ole uscollinen ystäwälles hänen köyhydesäns/ ettäs hänen cansans iloidzisit/ cosca hänen hywin käy. Ole wahwa hänen cansans cosca hänelle pahoin käy/ että sinäkin nautidzisit hänen onnens hywäxes. Sawu ja tomu käy edellä cusa tuli pala tahto/ nijn myös häwäistyxestä tule weren wuodatus. Älä häpe wastata ystäwäs edest/ älä myös händä pakene. Jos sinulle jotakin paha häneldä tapahtu/ joca sen cuule/ se wälttä myös händä. COsca minä taitaisin panna lucun suuni eteen/ ja paina wahwan sinetin huuldeni päälle/ etten minä sen cautta langeis/ ja minun kieleni wahingoitais minua.

HERra Isä Jumala/ ja minun elämäni HERra/ älä anna minun joutua pilckaitten keskelle/ ja älä anna minua heidän seasans turmelda. Josca minä taidaisin hillitä minun ajatuxeni suidzilla/ ja curitta minun sydämeni Jumalan sanalla: ja etten minä säästäis minuani/ jos minulda jotakin puuttuis. Etten minä syndiä tekis/ ja tulis suureen erhetyxeen/ ja tekis paljon paha/ jolla minun täytyis langeta wihamiesteni edesä/ ja olla heidän nauronans. HERra Isä Jumala/ ja minun elämäni HERra/ warjele minua häwyttömistä silmistä: Ja käännä minusta pois caicki pahat himot/ älä salli minun tulla tuhlejaksi ja saastaisexi: Ja warjele minua häpemättömästä sydämestä. RACKat lapset/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

oppecat suunne pitämän kijnni: sillä joca suuns pitä kijnni/ ei se exy sanoisa. Nijncuin jumalattomat pilckajat ja ynsiät sen cautta langewat. Älä harjoita suutas wannoman/ ja lausuman turhan Jumalan nime: Sillä nijncuin palwelia/ joca usein widzalla piestän/ ei ole ilman wandeita: Nijn ei myös se taida olla synnistä puhdas/ joca usein wanno/ ja Jumalan nime turhan lausu. Joca usein wanno/ hän usein syndiä teke/ ja ei rangaistus pidä hänen huonestans luopuman. Jos hän wanno ja ei ymmärrä sitä/ nijn hän cuitengin syndiä teke: Jos hän sen ymmärtä ja cadzo ylön/ nijn hän syndiä teke caxikertaisest. Mutta jos hän turhan wanno/ nijn ei hän cuitengan ole ilman synnitä/ ja hänen huonettans pitä cowin rangaistaman. Se on myös cuolettawainen kiroilemus/ josta Jumala Jacobin huonetta warjelcon: ja jumaliset sencaltaista kyllä wälttävät/ eikä tahra idzens sijnä synnisä. Älä harjoita suutas kewiästi wannoman: sillä se tule pahasta aiwoituxesta. Älä unohda Isäs ja ätis oppia/ nijns olet Herrain seas istuwa/ eikä sinua pidä unhotettaman Ettes harjannuis tyhmyteen/ ja soisit wijmeiseldä/ ettes syndynytkän olis/ ja sinä kirot syndymä päiwäs. Joca idzens harjoitta panetteleman/ ei hän paranna idzens caickena elinaicanans. Toistamisen syndiä tehdä on ylönpaljon: sillä colmannella kerralla tule rangaistus. JOca haureudesta on syttynyt/ hän on nijncuin palawa tuli/ eikä lacka siihenasti cuin hän idzens poltta. Hecumalisella ihmisellä ei ole lepo hänen ruumisans/ siihenasti cuin hän tulen sytyttä. Hecumalisen ihmisen on caicki ruoca makia/ ja ei lacka ennen cuin hän himons täyttä. Mies joca awioskäskyns ricko/ ja ajattele idzelläns: cuca minun näke? Pimeys on minun ymbärilläni/ ja seinät werhottawat minun/ nijn ettei kengän näe minua. Ketä minun pitäis carttaman/ se corkein ei tottele minun syndiäni. Tämä wälttä ainoastans ihmisten silmät/ ja ei muista HERran silmiä paljo kirckammaxi Auringota/ joca näke caicki mitä ihmiset tekewät/ ja cadzo salaisingijn louckaisihin. Hän tietä caicki cappalet ennen cuin ne luoduxi tulewat/ nijncuin sijttekin cosca he luodut owat. Se mies pitä julkisest Caupungis rangaistaman: Ja pitä otettaman kijnni/ cosca hän wähimmän eteens cadzo. Juuri nijn pitä myös sille waimolle tapahtuman/ joca miehens hylkä/ ja saa

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

toisesta perillisen: Ensist on hän cowacorwainen Jumalan käskylle: ja teke myös syndiä miestäns watan/ ja saa nijn huorudestans lapsen. Nämät pitä eroitettaman seuracunnasta/ ja hänen lapsens pitä sen maxaman. Ei hänen lapsens pidä juurtuman/ eikä hänen oxans pidä hedelmätä candaman. Hän jättä kirotun muiston jälkensä/ ja hänen häpiäns ei pidä ikänäns pyhittämän pois. Sijtä oppewat jälkentulewaiset/ ettei mitän ole parambata/ cuin peljätä Jumalata/ ja ei ole mitän makiamba/ cuin otta waari Jumalan käskystä.

Wijsaus kijttä idziäns/ ja öyckä händäns Canssan seas. Hän Saarna Jumalan seuracunnas/ ja ylistä idziäns waldacunnasans/ ja sano: Minä olen Jumalan sana/ ja lijcun ymbäri caicke maata nijncuin pilwi. Minun asuinsian on ylhällä corkeudes. Minun istuimen on pilwisä. Minä olen yxinäns jocapaicas: Nijn awaralda cuin taiwas on: Ja nijn sywäldä/ cuin sywyden perustus on. Jocapaicas meresä. Jocapaicas maan päällä/ caickein Canssain seas/ ja caickein pacanain seas. Näiden caickein tykönä olen minä edzinyt asuinsia/ löytäxeni siani johongun paickan. Silloin käski minua caickein luoja/ ja se joca minun luonut on/ sääsi minulle asuinsian/ ja sanoi: Jacobis pitä sinun asuman/ ja Israel pitä sinun perindös oleman. Ennen mailma/ algusta olen minä luotu/ ja pysyn ijancaickisest/ ja olen majasa palwellut hänen edesäns/ ja olen sijtte saanut Zionis wahwan paican. Ja hän pani minun pyhään Caupungijn/ Jerusalemi hallidzeman. Minä olen juurtunut cunnioitetus Canssas/ joca Jumalan perindö on. Minä olen corkiaxi caswanut/ nijncuin Cedripuu Libanonis/ ja nijncuin Cypressi Hermonin wuorella. Minä olen caswanut nijncuin Palmupuu wirran tykönä/ ja nijncuin ruusun wesat/ jotca Jerihosa caswawat. Nijncuin caunis öljypuu lakialla kedolla. Minä olen caswanut nijncuin wahder/ minä annoin idzestäni suloisen hajun nijncuin Caneli ja callit yrtit/ ja nijncuin paras Mirrham. Nijncuin Galbaan ja Onich ja Mirrham/ ja nijncuin pyhä sawu Templis. Minä ojensin minun oxani nijncuin tammi/ ja minun oxani olit caunit ja suloiset. Minä annoin makian hajun minustani nijncuin wijnapuu: Ja minun cuckaiseni cannoit/ Joca wuosi runsan hedelmän. Tulcat tänne minun tygöni caicki jotca minua anotta: Ja rawitcat teitän minun hedelmästäni. Minun Saarnani on makiambi hunajata: Ja minun

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

lahjani owat makiammat cuin mesileipä. Joca minusta syö/ hän enämmin iso minua: ja joca minusta juo/ hän jano enämmin minua. Joca cuule minua/ ei hän tule häpiään: ja joca seura minua/ hänen pitä nuhtetoinna oleman. CAicki nämät owat lijton kirja/ joca caickein corkeimman Jumalan cansa tehty on. Nimittäin Laki/ jonga Moses Jacobin huonelle tawaraxi andanut on. Josta wijsaus on wuotanut/ nijncuin Pisonin wirta/ cosca hän suuri on/ Ja nijncuin Tigris/ cosca hän kewäillä cuohu. Sijtä on ymmärrys wuotanut/ nijncuin Euphrates/ cosca hän suuri on: ja nijncuin Jordani elonaicana. Sijtä curitus on tullut nijncuin kyntilä/ ja nijncuin Niluxen wirta syryllä. Ei ole yhtän ollut joca hänen peräti oppenut on/ ei tule myös yxikän ikänäns/ joca hänen täydellisest tutkia taita. Sillä hänen mielens on rickambi merta: Ja hänen sanans sywyttä sywemmät. Minusta wuota monda oja krydimaihin/ nijncuin sinne wettä johdatettaisin. Sillä minä castan minun krydimaani/ ja juotan minun nijttäjäni. Siellä minun ojani suurexi wirraxi tulewat: Ja minun wirtani isoixi merexi. Sillä minun oppin walista nijn awaralda cuin amun walkeus/ ja taamba paista: Ja minun oppin wuodatta Prophetian/ joca on ijancaickisest pysywä. Siellä te näettä/ etten minä ainoastans idzelleni työtä tee/ mutta myös caikille jotca wijsautta anowat.

COlme caunista cappalda/ jotca Jumalalle ja ihmisille kelpawat. Cosca weljexet owat yximieliset/ kylänmiehet racastawat toinen toistans/ ja mies ja waimo keskenäns hywin sopiwat. Colme cappalda minä sydämestäni wihan/ ja heidän menons saatta minulle mielicarwauden: Cosca köyhä on coria/ ja ricas mielelläns walhettele/ ja wanha on tyhmä ja huorintekiä. Jos et sinä coco nuorna ollesas/ mitäs tahdot löytä vanhalla ijälläs. O cuinga caunis se on/ cosca harmapäät wijsat owat/ ja wanhat taitawat/ Ja Herrat toimelliset ja ymmärtäwäiset. Se on wanhain cunnia/ että he paljon coetellut owat/ ja se on heille cunniaxi/ että he Jumalata pelkäwät. Yhdexätä cappalda minä sydämesäni pidän corkiast ylistettäwänä/ ja kymmenettä minä suullani kijtän: Ihmistä jolla on ilo lapsistans: joca nijncauwan elä/ että hän näke wihamiehens olewan maahan lyödyt. Autuas on se jolla on toimellinen waimo/ joca ei puhellans ketän wahingoidze/ jonga ei sitä pidä palweleman

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

joca ei sijhen ole mahdollinen. Autuas on se/ jolla on uscollinen ystävä. Autuas on se joca on taitawa/ ja joca silloin opetta cosca händä mielelläns cuullan. O cuinga suuri se on joca wijsas on: Mutta joca Jumalata pelkä/ ei händä ylembänä ole kengän: Sillä Jumalan pelco woitta caicki: Joca hänen wahwast omista/ keneengä taidan minä hänen werrata. EI yxikän kipu ole nijn suuri cuin sydämen murhe. Ei yhdengän cawalus woita waimoin cawalutta. Ei yhdengän wäijyminen woita wihamiehen wäijymistä. Ei yxikän costo ole pahembi wihamiehen costo. Ei yxikän pää ole nijn cawala cuin kärmen pää: ei yhdengän wiha ole nijn catkera cuin waimon wiha. Ennen minä asuisin Lejonein ja Drakein keskellä/ cuin pahan waimon cansa. Cosca hän wihastu/ nijn hän muutta hahmons/ ja tule rymäxi cuin säcki. Hänen miehellens on häpiä hänestä/ ja cosca hänelle sitä soimatan/ nijn se teke hänen sydämens kipiäxi. Caicki wieckaus on wähä waimoin wieckauden suhten/ hänelle tapahtucon nijncuin jumalattomallengin tapahtu. Suupaaltti waimo siwiällä miehellä: On nijncuin sandainen tie ylöspäin wanhalle miehelle. Älä hänen cauneudens anna sinuas pettä/ älä myös sentähden himoidze händä. Jos waimo saatta miehen rickaxi/ nijn ei sijtä seura muuta cuin rijta/ tora/ ylöncadze ja suuri pilcka. Paha waimo saatta murhellisen sydämen/ surkian cadzannon ja sydämen ahdistuxen. Waimo/ josta ei miehen ilo ole/ se suututta hänen caickijn cappaleihin. Syndi on tullut waimosta/ ja sentähden täyty meidän caickein cuolla. Nijncuin ihmisen ei pidä andaman wedelle sia/ nijn ei pidä myös miehen salliman waimolle hänen tahtons. Jos ei hän tahdo olla sinun mieläs myöden/ nijn eroita händä sinustas.

AUtuas on se mies/ jolla on toimellinen waimo/ sijtä hän caxi sen werta elä. Hywä taloin waimo on miehellens iloxi/ ja teke hänen elämäns lewollisexi. Toimellinen waimo on callis lahja/ ja annetan sille joca pelkä Jumalata. Joca hän on ricas eli köyhä/ nijn hän on cuitengin hänelle lohduituxexi/ ja aina händä ilahutta. COlme on hirmuista cappaletta/ ja neljäs on cauhia: Petos/ capina/ wiattoman weren wuodatus: Jotca caicki owat pahemmat cuolemata. Mutta se on sydämen murhe/ cosca luulia waimo toisen cansa rijtele/ ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

häväise händä jocaidzen cuulden. Cosca miehellä on paha waimo/ nijn he owat nijncuin sopimatoin pari härkiä/ jotca ynnä wetämän pitä: Joca sen saa/ hän saa Scorpionin. Juoppoi waimo on suuri rangaistus/ sillä ei hän taida peittä häpiätäns. Portto tutan häwyttömäst cadzannostans ja silmistäns. JOs ei tytäres ole häweliäs/ nijn pidä händä curituxes/ ettei hän paha tekis/ cosca hänelle tila annetan. Coscas ymmärrät hänen ylön rohkiast cadzowan ymbärillens/ nijn ota waari: ja jos et sinä sitä tee/ ja hän sijtte teke sinua wastan/ nijn ei sinun sitä tarwita ihmettelemän. Nijncuin matcustawainen joca jano/ awa suuns/ ja juo wettä cusa lähin on/ ja istu cusa hän cannon löytä/ ja otta mitä hän saada taita. Suloinen waimo ilahutta miehens/ ja cosca hän pitä hänens toimellisest/ nijn hän wirgotta hänen sydämens. Waimo joca taita wait olla/ on Jumalan lahja: Ja hywin opetettu waimo ei taita maxetta. Ei ole mitän rackambata maan päällä/ cuin häweliäs waimo: Ja ei ole mitän callimbata cuin puhdas waimo. Nijncuin Auringo/ cosca hän on nosnut/ caunista HERran corkian taiwan: nijn myös hywän tawainen waimo cauista huonens. Caunis waimo/ joca hywä on/ on nijncuin kircas lampu pyhäsä kyntiläjalas. Yxiwaldainen waimo/ on nijncuin cullaiset padzat hopia jalcain päällä. CAxi saattawat minulle mielicarwauden/ ja colmas wihoitta minun: Cosca wahwa sotamies wijmeiseldä köyhyttä kärsi/ ja wijsat Neuwonandajat wijmeiseldä cadzotan ylön: Ja joca oikiast uscost luopu wäärään uscoon: sen on Jumala duominnut miecan ala. Cauppamies wälttä työläst wääryden/ ja myyjä synnin: Sillä rahan tähden teke moni wääryttä/ ja jotca rickaxi tulla tahtowat/ käändäwät pois silmäns. Nijncuin waaja cahden kiwen wälille tungetan muurijn: Nijn myös syndi tunge ostajan ja myyjän wälille: Jos ei hän idzens pidä ahkerast HERran pelgos/ nijn hänen huonens pian cukistetan. Cosca ihminen seulo/ nijn caunat jääwät: nijn myös mitä ihminen aicoi tehdä/ nijn sijhen aina jotakin saastaista tarttu. Nijncuin pädzi coettele udet padat/ nijn myös murhe coettele ihmisen mielen. Hedelmistä tundu/ cuinga puu on cadzottu: nijn myös puHesta ymmärretän millinen sydän on. Ei sinun pidä ketän kijttämän ennen cuins hänen cuullut olet: sillä mies tutan puHestans.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Jos sinä oikeutta seurat/ nijns hänen saawutat/ ja puet hänen päälles
nijncuin caunin hamen. Linnut lähistelewät wertaistans: nijn myös totuus pitä
idzens sen tygö joca händä cuule. Nijncuin Lejon wartioidze saalista: nijn
myös syndi wijmein otta kijnni pahantekiän. Jumalinen puhu aina terwellisiä/
mutta tyhmä muuttu nijncuin Cuu. Coscas taitamattomain seas olet/ nijn ota
waari mitä aica saldi: mutta ole wajsasten seas rohke. Tyhmäin puhe on ylön
nurja/ ja heidän naurons on aiwa syndi/ ja cuitengin he sitä ailacoidzewat.
Cusa ihminen cuule paljon wannottawan/ siellä hänen carwans nouse/ ja
heidän rijtans saatta ihmiset corwans tukidzeman. Cosca ylpiät rijtelewät/
sijtä seura weren wuodatus/ ja se on nurja cuulla/ cosca he toistans
häwäisewät. Joca salaisuden ilmoitta/ se cadotta uscon/ eikä saa sijtte
uscollist ystävätä. Pidä ystäväs silmäis edes/ ja ole hänelle uscollinen. Mutta
jos sinä ilmoitat hänen salaisudens/ nijn et sinä saa händä jäl lens. Jolda
ystävä tule pois/ hänen on sijtä nijn paljon paha/ cuin sille jonga wihamies
pääse. Nijncuins linnun päästät kädestäs: nijn on myös se/ coscas pääset
ystävästäs/ nijn et sinä saa händä jäl lens. Ei sinun tarwita juoxeman hänen
peräns/ hän on taambana/ ja on hypännyt pois nijncuin medzäcauris
wercosta. Haawa taitan sito/ ja ylpiät sanat taitan sowitta: Mutta joca
salaisuden ilmoitta/ ei hänestä sijtte mitän ole. Joca silmä iske/ hänellä on
paha sydämes/ ja ei hän anna käätä pois idzens. Sinun edesäs taita hän kyllä
makiast puhua/ ja lupa wahwast mitäs anot/ mutta tacana puhu hän toisella
tawalla/ ja käändä sinun sanas. En minä taida mitän nijn pahoin kärsiä cuin
sitä/ ja ei HERracan händä kärsi. JOca kiwen heittä corkialle/ se puto hänen
omaa päähäns/ ja joca jongun salaisest pistä/ hän haawoitta idzens. Joca
haudan caiwa/ hän puto idze sijhen: Joca paulan wirittä toisen eteen/ hän
kietoi idzens. Joca toista tahto wahingoitta/ nijn se tule tietämät hänen
oman caulans päälle. Ylpiät pilckawat ja häwäisewät/ mutta costo wartioidze
heitä nijncuin Lejon. Jotca iloidzewat cosca hywille pahoin käy/ he fangitan
paulalla/ ja sydämen murhe calwa heidän ennen cuin he cuolewat. Wiha ja
julumus on cauhia/ jotca jumalattomalla molemmat owat.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Joca idze costa/ hänelle HERra jällens costa/ ja hän pitä myös hänen syndins hänelle. Anna andexi lähimmäiselles mitä hän on rickonut sinua wastan/ ja rucoile sijtte/ nijn sinun syndis annetan sinulle andexi. Ihminen wiha toista/ ja edzi armo HERralda. Hän on armotoin wertaistans wastan/ ja tahto rucoilla syndeins tähden. Ei hän ole ilman lihata ja weretä/ ja pitä wiha. Cuca tahto silloin anda hänelle andexi hänen syndins? Muistuttele loppua/ ja pane pois wiha/ joca cuoleman ja cadotuxen edzi. Ja pysy käskysanoisa. Muista käskyt/ ja hyljä sinun uhcauxes lähimmäistäs wastan. Muista corkeimman lijtto/ ja anna ricos andexi. Wältä rijta/ nijn monda syndi jää tacaperin: Sillä wihainen ihminen saatta capinan/ ja jumalatoin sytyttä secannuxen hywäingin ystävään wälille: ja hytyttä ne toinen toistans wastan/ joilla hywä rauha on. Cosca paljo puita on/ silloin tuli enäne/ ja cosca ihmiset uljat owat/ nijn wiha tule suuremmaxi. Ja jos ihmiset owat rickat/ nijn wiha tule sitä wäkwemmäxi: ja jos rijta cauwan pysy/ nijn se sitä enemmän pala. Olla walmis rijtelemän/ sytyttä tulen/ ja olla nopia capinaan/ se wuodatta werta. Jos sinä kipinätä puhallat/ nijn se tule suurexi liekixi: mutta jos sinä syljet kipinän päälle/ nijn se sammu/ ja nijn ne molemmat taitawat sinun suustas tulla. CORwancuiscutteliat ja wäärät wieckat suut owat kirotut: sillä he saattawat rijdan nijden wälille/ joilla on hywä rauha. Paha kieli teke monda ihmistä eripuraisexi/ ja ängä heitä yhdestä maasta nijn toiseen. Hän cukista wahwat Caupungit/ ja särke waldacunnat. Paha kieli aja pois jalot waimot/ ja tyhjäxi teke heitä sijtä josta heidän waiwa ja työtä on ollut. Joca händä cuule/ ei hänellä ole ikänäns lepo: Eikä saa cusan olla rauhas. Ruosca teke wandet/ mutta paha kieli särke luut/ ja caicki tyynni. Monda on langennut miecan terän cautta/ mutta ei ikänäns nijn usia/ cuin pahain kielden cautta. Hywin sille tapahtu/ joca on pahoilda kielildä warjeldu/ ja ei nijldä waiwata/ eikä täydy canda heidän ijestäns/ ei myös ole sidottu heidän cahleisins. Sillä hänen ikens on rautainen/ ja hänen cahlens owat waskesta. Hänen kipuns on catkerambi cuolemata/ ja pahembi helwettiä. Mutta jumalista ei woi hän polke alas/ ja ei sen pidä hänen tulesans palaman. Joca HERran hyljä/ hänen pitä siihen langeman ja palaman/ jota ei pidä sammutettaman. Sen pitä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hänen päällens hyöcköämän nijncuin Lejon/ ja turmeleman hänen nijncuin Pardi. Sinä aitat sinun tawaras orjantappuroilla/ mixes paremmin tee owe ja telke suus eteen? Sinä punnidzet hopias ja culdas/ mixes myös sanojas culda waagalla punnidze? Ota waari ettes sen cautta horjahda/ ja lange wihamiestes käsijn/ jotca sinua wäijywät.

JOca lähimmäisellens laina/ hän teke laupiuden työn/ ja jolla tawarata on/ hänen tule se tehdä. Laina lähimmäiselles cosca hän tarwidze/ ja anna sinä lähimmäiselles jällens määrätyllä ajalla. Pidä mitäs puhunut olet/ ja älä ole petollinen hänen cansans/ nijns aina saat sinun tarpes. Moni luule sen löytyxi/ jonga hän lainaxi otta/ ja teke sen murhellisexi/ joca händä on auttanut. Hän anda kätens suuta/ häneldä lainan ottaisans/ ja puhu nöyräst lähimmäisens rahan tähden: Mutta cosca hänen pidäis maxaman jällens/ nijn hän wijwyttele ja walitta suurest: Aica on callis: ja waicka hän wielä wois/ nijn hän anda työläst puolen jällens/ ja luke sen hänelle woitoxi. Jos ei hän woi/ nijn hän teke hänen tyhjäxi rahastans: Silloin on se idzellens ostanut wihamiehen rahallans/ ja hän maxa hänelle kirouxella ja häwäistyxellä/ ja anda hänelle kijtoxesta pilckasanat. Moni laina ylönmielen/ ei pahast ajatuxest/ mutta hän pelkä tyhjäxi jääwäns omastans. Kärsi cuitengin lähimmäistäs hädäsä/ ja tee myös se armo/ ettäs annat hänelle aica. Auta köyhä käskyn tähden/ ja älä anna hänen tykös lähte tyhjänä hänen hädäsäns. Ole mielelläs rahas paidzi weljes ja lähimmäises tähden/ ja älä kätke heitä kiwein ala/ cusa he huckanduwat. Coco idzelles tawarata ylimmäisen käskyn jälkeen/ se on sinulle parembi cuin culda. Pane almus erinomaiseen paickan/ joca sinua on wahingosta auttawa. 17 Ja on sotiwa sinun puolestas sinun wihamiehiäs wastan/ paremmin cuin kilpi ja keihäs. 18 Hywän tahtoinen mies taca lähimmäisens: 19 Mutta häpemätöin ihminen jättä hänen. 20 Älä unohda tacausmieHes hywä työtä/ sillä hän on pannut idzens sinun edestäs. Jumalatoin wie tacausmiehens wahingoon/ Ja kijttämätöin anda wapahtajans istua wahingos. Tacaus on monda ricasta ihmistä häwittänyt/ ja on heitä heittänyt sinne ja tänne/ nijncuin allot meresä. Se on ajanut pois jalot miehet/ joiden täyty wieralla maalla culkiana

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

käydä. Jos jumalatoim on taannut/ ja juonittele sijtä päästäxens/ cuitengin ei hänen pidä rangaistusta wälttämän. Auta lähimmäistäs woimas perästä/ ja cadzo/ ettes idze sentähden tule wahingoon. Sijnä on kyllä tähän elämän/ että ihmisellä on wettä ja leipä/ waattet ja huone/ joilla hän tarpens peittä taita. Parembi on köyhän elo lautacaton alla/ joca oma on/ cuin hercullinen pöytä muucalaisten seasa. Tydy sijhen mitä sinulla on wähä eli paljo: sillä se on häpiäinen elämä/ käydä huonesta huonesen. Cusa jocu on muucalainen/ ei hän siellä tohdi suutans awata/ Hänen täyty heitä tygöns päästä/ ja anda heidän juoda cansans/ ja ei saa yhtän kijtosta. Hänen täyty myös cuulla catkerat sanat: Nimittäin sinä muucalainen/ pakene ja walmista pöytä: Anna minun syödä cansas/ mitä sinulla on. Item : Mene tästä ulos/ minä olen saanut cunnialisemman wieran/ minun weljen tule minun tygöni.

Sencaltaiset owat toimelliselle miehelle työlät/ että hänen asuinsian tähden nijtä sanoja cuuleman pitä: ja että hänelle soimatan sitä cuin hänelle lainattu oli.

Joca lastans racasta/ hän pitä hänen aina curituxen alla/ että hän sijtte saa ilon hänestä. Joca lapsens pitä pelgon alla/ hän saa ilon hänestä/ eikä tarwita hänen tähtens tutawains tykönä häwetä. Cosca jocu poicans curitta/ hän teke wihamiehens murhellisexi/ ja iloitta ystäwäns: Sillä jos hänen Isäns cuole/ nijn se on nijncuin ei hän oliscan cuollut: sillä hän on caltaisens jälkens jättänyt. Cosca hän eli/ nijn hän näki riemuns/ ja ilo oli hänestä. Cosca hän cuoli/ nijn ei hänen tarwittu murehtiman: sillä hän jätti jälkens wastuxen wihamiehiäns wastan/ ja sen joca ystäwäin mielen jälkens nouta taita. Mutta joca lapsillens pehme on/ hän walitta sen wandeita: ja nijn usein cuin se itke/ nijn hän peljästy. Curittamatoim lapsi tule nijn cangiaksi cuin hillimätöin hewoinen. Ole pehme pojalles/ nijn sinun täyty edespäin peljätä händä/ liehacoidze hänen cansans/ nijn hän sinun wijmein saatta murhellisexi. Älä tee leickiä hänen cansans/ ettei sinun sijtte pidä hänen cansans murhettiman/ ja nijn sinun täyty wijmein hänen tähtens hambaitas kiristä. Älä anna hänen walda nuorella ijälläns/ ja älä wasta hänen tyhmydens edest. Cumarra hänen caulans nuorna/ ja lyö händä selkän wähänä/ ettei

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hän tulis sinulle niscurixi ja tottelemattomaxi. Opeta lastas ja älä anna hänen joutilasna käydä/ ettes tulis häpiään hänen tähtens. Parembi on jongun olla köyhänä/ raidisna ja terwenä/ cuin rickana ja kipiänä. Olla raidisna ja terwenä on parembi cuin cula/ ja raidis ruumis on parembi cuin paljo calua. Ei mikän rickaus ole werrattapa raitisen ruumisen/ ja ei yxikän ilo ole sydämelisen ilon wertainen. Cuolema on parembi cuin kiwulloinen elämä ja alanomainen sairaus. Se on nijncuin hywä hercku/ sen suun edes joca ei woi syödä/ ja nijncuin se ruoca/ joca cuolluen haudalle panna. Sillä/ mitäst uhri on tarpellinen epäjumalalle? joca ei taida syödä eikä haista? Nijn se on myös rickalle/ jonga Jumala sairaxi teke. Kyllä hän näke sen silmilläns ja huoca sitä/ ja on nijncuin cuohittu/ joca neidzen oHes maca ja huoca. Älä tee idzelles murhetta/ älä myös waiwa sinuas omillaajatuxillas: Sillä iloinen sydän on ihmisen elämä/ ja hänen ilons on hänen pitkä ikäns. Tee idzelles hywä ja wahwista sydändäs/ ja aja murhe cauwas tykös: Sillä murhe tappa monda ihmistä/ ja ei kelpa mihingän. Kijwaus ja wiha lyhendä elämän/ ja murhe teke ihmisen ennen aicans wanhaxi. Iloiselle sydämelle maistawat caicki hywin mitä hän syö.

WAlwo rickautta/ syö ruumin/ ja sijtä murhettia/ ei anna maata. Cosca jocu maca ja murhetti/ nijn hän aina herä/ nijncuin suuri sairauskin aina herättä. Se on ricas/ joca aina työtä teke ja raha coco/ ja wälistä lacka ja nautidze nijtä. Mutta se on köyhä/ joca työtä teke ja ei mitän menesty/ ja waicka hän wielä lacka/ nijn on hän cuitengin waiwainen. Joca raha racasta/ ei hän ole synnitöin/ ja joca catowaista edzi/ hänen täyty ynnä huckua. Moni rahan tähden tule wahingoon/ ja sen cautta turmellan oman silmäins nähden. Jotca hänelle uhrawat/ ne hän cukista maahan/ ja taitamattomat hän otta kijnni. Autuas on se ricas joca nuhtettomaxi löytän/ ja ei edzi raha. Cuca se on/ ja me tahdomma kijttä händä: sillä hän teke wäkewitä töitä hänen Canssans seas. Joca täsä coetelluxi ja yxiwacaisexi löytän/ händä syystä ylistetän. Hän taisi kyllä paha tehdä/ ja ei cuitengan tehnyt: hän taisi wahingoitta/ ja ei wahingoittanutcan/ sentähden pysy hänen tawarans/ ja pyhät ylistäwät hänen almuans. Coscas istut rickan pöydän tykönä/ nijn älä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

suutas ammottele/ Älä myös ajattele/ kyllä tässä syömistä on. Mutta muista paha silmä saidaxi (sillä mikä on tiwimbi kuin sencaltainen silmä) Joca itke cosca hän näke jongun ottawan. Älä rupe caickijn cuins näet: Älä myös siihen rupe joca hänen edesäns fatis on. Ajattele idzelläs/ mitä sinun lähimmäises mielelläns eli ylönmielen hyvänä pitä/ ja käytä idzes toimellisest caikis cappaleis. Syö nijncuin ihminen mitä etees pandu on/ älä myös ylön paljon syö/ ettei ihmiset sinulle wiastuis. Lacka ensin cunnian tähden syömästä/ älä ole myös syömäs tytymätöin/ ettes woittais wiha. Coscas istut monen keskellä/ nijn älä ensin ota. Hyvän tapainen ihminen tyty wähängin/ sentähden ei hän tarwidze nicutta wuotesans. Ja cosca wadza cohtullisest rawitan/ silloin ihminen suloisest lewäjä/ ja taita warahin amulla nosta ja olla iloinen. Mutta tytymätöin syömäri maca lewottomast/ ja hänellä on wäänne ja wadzan tauti. Jos sinä olet ylön paljon syönyt/ nijn nouse ja mene ja pane lewätä. POican/ cuule minua/ ja älä cadzo minua ylön/ ettei minun sanani wijmein sinulle jällens palajais. Ota jotakin tehdäxes/ ettei tauti tulis sinun päälles. Andiasta miestä kijttäwät ihmiset/ ja sanowat: hän on cunnialinen mies/ ja sencaltainen puhe on hyvä kijtos. Mutta tyllystä ja nälkäisest puhu coco Caupungi pahoin/ ja sen hän oikein sano. Älä ole wijnan juomari: sillä wijna turmele monda ihmistä. Ahjo coettele juotetun raudan/ nijn coettele myös wijna ylönannetut sydämet/ cosca ne juoxis owat. Wijna wirwotta ihmisen ruumin/ jos sitä cohtullisest juodan: Ja mikä elämä se on/ cusa ei wijna ole? Wijna on sitä warten luotu/ että sen pitä ihmistä iloittaman. Wijna/ tarpexi juotu/ iloitta ihmisen ruumin ja sielun. Mutta jos sitä paljon juodan/ Nijn se tuo paljon paha myötäns. Juopumus teke hullun wielä hullummaxi: Nijn että hän haasta ja uhca: Sijhenasti kuin hän loucatan/ lyödän ja haawoitetan. Älä nuhtele lähimmäistäs juowuxis/ älä myös pilcka händä iloisans. Älä anna hänen paha sana/ älä myös cohta händä cowalla puhella.

MUtta pidä idzes heidän caltaisnans/ ja aseta idzes nijncuin hekin/ nijn sinä istut oikein. Ja anna siihen mitä sinun tule/ jos sinä tahdot sijnä cansa istua. Että he olisit iloiset sinun cansas/ nijn sinä saat cunnian/ ja cudzutan

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

taitawaxi ja hywin elänexi miehexi. Wanhimman pitä puhuman: sillä se tule hänen tehdä/ nijncuin sen joca coetellut on. Älä estä soittaita: Jos myös wirsiä weisatan/ nijn älä secoita idzes nijden secaa/ mutta säästä wijsaudes toisexi ajaxi. Nijncuin Rubijn walista caunisa cullasa/ nijn myös weisu caunista pidon. Nijncuin Smaragdi on caunisa cullasa ihana: Nijn myös wirret owat hywän wijnan tykönä. Puhucan nuorucainen kerran eli caxi/ cosca nijn tarwitan: Ja cosca hänelle kysytän/ nijn hänen pitä wastaman lyhykäisest: Ja hänen pitä pitämän idzens nijncuin se joca ei paljon tiedäis/ ja paremmin wait oleman. Ei hänen pidä idzens Herrain wertaisna pitämän/ ja cosca wanha puhu/ ei idzens secoittaman hänen puHesens. Uckoisella on suuri tulen leimaus myötä: häweljäisys teke suuren mielisuosion. Nouse pöydän tykö aicanans/ ja älä ole/ Mutta mene nopiast cotias/ iloidze siellä ja tee mitäs tahdot. Cuitengin ettes mitän paha tee/ ja pullicoidze kenellengän suuta. Mutta kijtä händä caickein nijden edest/ joca sinun luonut ja hywydelläns rawinnut on. JOca HERra pelkä/ hän anda idziäns mielelläns opetta/ ja joca aicanans idzens sen tygö sowitta/ hän löytä armon. Joca kysy Jumalan sana/ hän on sen runsast saapa: mutta joca ei sitä täydest todest ajattele/ hän pahene sijtä. Joca HERra pelkä/ hän osa oikian opin/ ja saatta wanhurscauden walistaman nijncuin kyntilän. Ei jumalatoiminnan anna idziäns curitta/ ja tietä cuitengin autta idziäns toisen elämällä hänen aiwoituxesans. Ei toimellinen mies cadzo ylön hywä neuwo: Mutta ylönannettu ja ylpiä ei pelkä/ waicka hän on tehnyt mitä hän on tahtonut. Älä tee mitän ilman neuwota/ nijn et sinä cadu sitä sijtte cuin se tehty on. Älä käy sitä tietä jolla sinä langet/ taicka nijsä joisas idzes kiwijn louckat. Älä siihen idzes luota/ että tie on tasainen/ ja cawahda omia lapsias. Ehkä mitä sinä teet/ nijn turwa Jumalaan caikesta sydämestäs: sillä se on pitä Jumalan käskyjä. Joca usco Jumalan sanan/ hän pitä käskysanat/ ja joca HERraan luotta/ ei häneldä pidä mitän puuttuman.

JOca HERra pelkä/ ei hänen tapahdu mitän paha: mutta cosca hän kiusattu on/ nijn hänen pitä jällens wapahdetuxi tuleman. Wijsas mies ei wiha Jumalan sana/ mutta ulcocullattu häälly nijncuin haaxi suures ilmas merellä.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Ymmärtäväinen ihminen pitää idzens Jumalan sanasa/ ja Jumalan sana on hänelle wahwa nijncuin kircas puhe. Tutki asia ja puhu sijtte sijtä/ anna idzes ensin hywin opetetta/ nijns wastata taidat. Tyhmän sydän on nijncuin waunuin ratas/ ja heidän ajatuxens juoxe ymbärins nijncuin rattan pyöra. Nijncuin suodanhaldia hirnu jocaista tamma wastan: nijn myös ulcocullattu rippu jocaidzes pilckajas/ ja sano: Mixi pitää yxi päiwä oleman pyhembi toista? sillä Auringo käy jocapäiwä vuosicaunna yhtäläisest. HERran wijsaus on ne nijn eroittanut/ ja hän on nijn asettanut wuoden ajat ja pyhä päiwät. Hän on muutamat walinnut ja pyhittänyt muiden päiwäin suhten. Nijncuin caicki ihmiset owat maasta/ ja Adam on mullasta luotu. Ja HERra on cuitengin eroittanut heitä hänen sanomattomast wijsaudestans/ ja on asettanut moninaiset tawat heidän seasans. Muutamat on hän siunannut/ corgottanut ja pyhittänyt/ ja palweluxeens cudzunut: mutta muutamat on hän kironnut/ alendanut ja heittänyt pois heidän säädystäns: Sillä he owat hänen kädesäns nijncuin sawi walmistajans kädesä/ hän teke caicki hänen työns nijncuin hän tahto. Juuri nijn owat myös ihmiset hänen kädesäns/ joca heidän tehnyt on/ ja hän anda jocaidzelle nijncuin hänelle näky hywäxi. Nijn on myös hywä asetettu paha wastan/ ja elämä cuolemata wastan/ ja jumalinen jumalatoinda wastan. Cadzo näin sen ylimmäisen töitä/ nijn on caxi asetettu cahta wastan/ ja yxi yhtä wastan. Minä olen jälkinnä herännyt/ nijncuin se joca syxyllä jälis poime. Ja Jumala andoi minulle siunauxen/ että minä olen myös täyttänyt minun wijnacuurnani/ nijncuin täydellä syxyllä. Cadzocat/ etten minä ole idzelleni työtä tehnyt/ mutta caikille nijlle/ jotca oppia tahtowat. CUulcat minua te suuret Herrat/ ja te Canssan haldiat pangat sitä sydämeen. 20 Älä anna poicas/ emändäs/ weljes ja ystäväs wallita sinuas nijncauwan cuins elät/ älä myös anna tawaratas kenengän haldun/ ettes cadu sitä/ ja sinun täyty sentähden heitä rucoilla. 21 Nijncauwan cuins elät nijn älä anna idziäs yhdengän ihmisen haldun. 22 Se on parembi että sinun lapses tarwidzewat sinua/ cuin se että sinun pitää heidän käsijns cadzeleman. 23 Ole idze sinun tawaras haldia/ älä myös anna otetta pois sinun cunniatas. 24 Cosca sinun loppus tule/ ja sinun pitää tääldä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

eriämän/ nijn jaa silloin sinun perindös. 25 Asin tule saada hänen elons/ ruosca ja cuorma: nijn myös palwellan hänen leipäns/ rangaistuxens ja työns. 26 Pidä palwelias työsä/ nijns saat häneldä lewon: mutta jos sinä annat hänen käydä joutilasna/ nijn hän tule ylpiäxi. 27 Ijes ja ohjat notkistawat caulan/ ja pahan palwelian haawat ja widzauzet. 28 Aja händä työhön ettei hän käy joutilasna/ käydä joutilasna opetta paljon paha. 29 Pane aina työ hänen eteens/ se cuin palwelialle sopi/ josei hän cuule sinua/ nijn pane händä jalcapuuhun. 30 Älä cuitengan kellengän ylön paljo pane/ mutta pidä cohtuus caikis asiois. 31 Jos sinulla on palwelia/ nijn pidä hänestä waari nijncuin idze sinustas: sillä se joca hänen jotakin teke/ se wäijy sinun henges ja elämätäs. Jos sinulla on palwelia/ nijn anna händä pidettä nijncuin sinä idze olisit: sillä sinä tarwidzet händä nijncuin sinun oma henges. Jos sinä pidät hänen pahana/ nijn että hän carca sinun tygös/ custas tahdot händä edziä?

TYhmät ihmiset pettävät idzens hullulla toiwolla/ ja hullut luottawat idzens hourauxijn. Joca unia tottele/ hän rupe warjoon/ ja edzi tuulda ottaxens kijnni. Ei unet ole muuta cuin cuwat ilman olendota. Joca saastainen on/ cuinga se taita puhdas olla? ja joca petos on/ cuinga taita se tosi olla? Oma arwo ja selitys ja unet ei ole mitän/ ja ne saattawat cuitengin rascat ajatuxet. Ja jos ei se tule sen corkeimman ilmoituxest/ nijn älä sijtä pidä mitän: Sillä unet pettävät monda ihmistä/ ja se puuttu nijldä/ jotca siihen rakendawat. Ei siihen tarwita walhetta/ että ihmisen pitä Jumalan käskyt pitämän/ ja Jumalan sanas on kyllä/ cosca ihminen oikein opetta tahto. Hywin harjoitettu mies ymmärtä paljon/ ja hywin coeteldu mies taita puhua wijsaudest. Mutta joca ei ole mitän harjoitettu/ se wähän ymmärtä. Ja willidzewäiset henget saattawat paljon paha. Cosca minä wielä exyxis olin/ taisin minä myös paljon oppia/ ja olin nijn oppenut/ etten minä taitanut caickia sanoa. Ja tulin sentähden usein cuoleman waaraan/ siihenasti cuin minä sijtä wapahdettin. Nyt minä näen/ että jumalisilla on oikia hengi: Sillä heidän toiwons on hänen tygöns/ joca autta taita. Joca HERra pelkä/ ei hänen tarwita hämmästymän eli wapiseman: sillä hän on hänen toiwons. Autuas on joca HERra pelkä:

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

mihingä hän uscalda/ ja mikä on hänen lohduituxens? HERran silmät cadzowat nijden päälle/ jotca händä racastawat. Hän on woimallinen turwa/ suuri wäkewys/ warjo palawutta wastan/ pilwi cuuma puolipäiwä wastan/ Warjelus combastusta wastan/ apu langemusta wastan: joca sydämen iloitta/ caswot ihastutta/ anda myös terweyden/ elämän ja siunauxen. JOca wäärin saatua calua uhra/ sen uhri on saastainen: Ja sencaltainen jumalattomain häwäistys ei millän muoto kelpa Jumalalle. Jumalattomain lahjat/ ei kelpa ensingän sille corkeimmalle/ ja synnit ei tule sowitetuxi uhrein paljoudella. Joca uhra köyhän tawarasta/ hän teke nijncuin se joca pojan teurasta Isän silmäin nähden. Ei köyhällä ole mitän muuta cuin wähäinen leipä/ joca sen otta händä pois/ hän on murhaja. Joca toiselda otta pois hänen elatuxens/ hän tappa lähimmäisens. Joca ei anna työn tekiälle hänen palckans/ hän on tappaja. Cosca jocu rakenda ja jällens ricko maahan/ mitä hänen sijtä muuta on cuin työtä? Cosca jocu rucoile ja jällens kiroile/ cuinga HERra cuule hänen rucouxens? Joca idzens pese cosca hän cuolluesen sattunut on/ ja tule ja rupe häneen jällens: mitä hänen pesons autta händä? Juuri nijn on se ihminen/ joca syndeins tähden paasto/ ja aina jällens syndiä teke/ kenen pidäis hänen rucouxens cuuleman/ ja mitä hänen paastons händä autta?

Pitä Jumalan käskyt/ se on ricas uhri: Corkiana pitä Jumalan käskyt/ se uhri autta hywin. Joca Jumalata kijttä/ se on oikia sämbyläuhri. Joca laupiutta harjoitta/ hän teke oikian kijtosuhrin. Hyljätä syndiä/ on Jumalan palwelus/ joca HERralle kelpa: ja lacata paha tekemäst/ on oikia sowindowuhri. Mutta ei sinun pidä sentähden hänen eteens tyhjänä tuleman: sillä sencaltaista pitä myös meidän tekemän HERran käskyn tähden. Wanhurscan uhri teke Altarin rickaxi/ ja hänen suidzuttamisens on makia sen corkeimman edesä. Wanhurscan uhri on otollinen/ ja ei händä pidä ikänäns unhotettaman. Anna Jumalalle cunnia iloisella mielellä/ ja sinun esicoises ilman puuttumuxeta. Mitäs annat nijn anna mielelläs/ ja pyhitä sinun kymmenexes iloisest. Anna sille corkeimmalle nijncuin hän sinulle andanut on/ ja mitäs voit/ nijn anna se iloisella mielellä: Sillä HERra/ joca maxa jällens/ on sen sinulle maxawa

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

seidzemen kertaisest. Älä vähennä sinun lahjas: sillä ei se ole kijtollinen. Älä edzi oma parastas/ cosca sinun pitä uhraman: sillä HERra on costaja/ joca ei cadzo muoto. Hän autta köyhä/ ja ei cadzo kenengän muoto/ joca myös cuule sen sortun rucouxen. Ei hän cadzo ylön orwoin rucousta/ eikä lesken walitusta. Lesken kynelet tosin wuotawat sasupäihin: Mutta ne huutawat ylöspäin sitä wastan cuin heitä wuodattanut on. Joca Jumalata mielelläns palwele/ hän on otollinen: ja hänen rucouxens ulottu haman pilwihin. Wiheljäisen rucous tunge idzens pilwein läpidze/ siihenasti cuin hän tule eteen/ eikä lacka ennen cuin se corkein cadzo sitä. Ja HERra on oikein duomidzewa ja rangaisewa/ eikä wijwy/ eli kärsi wijwytystä/ Sijhenasti cuin hän ricko armottomain landet/ ja costa sencaltaisille ihmisille/ ja cadotta caicki/ jotca owat händä wastan/ ja cukista maahan pahan tekiäin woiman. Ja anda jocaidzelle heidän töidens jälkeen/ ja maxa heille nijncuin he ansainnet owat. Ja costa hänen Canssans puolesta/ ja ilahutta heitä laupiudellans. Nijncuin sade on poudalla tarpellinen/ nijn myös laupius tule hädäs oikian aican.

HERra Caickiwaldias Jumala/ armahda meitä/ Ja cadzo tänne ja peljätä caicki Canssat. Nosta kätes muucalaisten päälle/ että he sinun woimas näkisit. Nijncuins heidän nähtens meidän seasam pyhitetän: nijn näytä myös idzes cunnialisexi heidän päällens meidän nähdem. Että he tundisit nijncuin me tunnemma/ Ettei yhtän muuta jumalata ole cuin sinä HERra. Tee udet ihmet ja tunnustähdet. Osota kätes ja oikia käsiwartes cunnialisest: herätä wiha ja wuodata julmus. Temma pois wastanseisowa/ muserra wihamies ja riennä. Ja muista sinun walas/ että ihmiset ylistäisit sinun ihmellistä työtäs. Tulen wiha culuttacon ne/ jotca suruttomast eläwät/ ja ne huckucon/ jotca sinun Canssalles paha tekewät. Särje Päämiesten pää/ jotca meidän wihamiehem owat ja sanowat: me olemma yxinäns. Coco caicki Jacobin sucucunnat/ ja anna heidän olla sinun pericundanas nijncuin algustakin. Armahda sinun Canssas/ jolla sinusta nimi on/ ja Israeli/c jonga sinä cudzut sinun esicoisexes. Armahda Jerusalemin Caupungita/ josa sinun Pyhäs on/ ja josas asut. Rakenna taas Zion/ että sinun sanas siellä Saarnataisin/ ja cunnias tulis

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Canssan seas suurexi. Osota sinus heille/ jotca algusta sinun omas ollet owat/ ja täytä ne ennustuxet/ jotca sinun nimes ilmoitetut owat. Costa nijlle jotca sinua odottawat/ että sinun Prophetas totisexi löytäisin. Cuule HERra nijden rucous jotca sinua rucoilewat/ Aaronin siunauxen jälkeen sinun Canssas ylidze/ että caicki jotca asuwat maan päällä/ tundisit sinun olewan HERran ijancaickisen Jumalan. WAdza otta caickinaista ruoca tygöns/ cuitengin on yxi ruoca parembi cuin toinen. Nijn cuin kieli maista kypsens/ nijn myös toimellinen sydän ymmärtä petolliset sanat. Wieras ihminen taita toisen saatta wahingoon/ mutta joca hywin coeteldu on/ hän taita otta waarin idzestäns. Caicki äitit racastawat poikians/ cuitengin on tytär toisinans parembi cuin poica. Caunis waimo iloitta miehens/ ja ei miehelle ole mitän rackambata. Jos hän on myös ystälinen ja hywä/ nijn ei löytä sen miehen werta. Jolla emändä on/ sen hywys enäne/ ja hänellä on uscollinen apu ja tuki/ johon hän taita idzens nojata. Cusa ei ole aita ymbärillä/ sijnä calu hajotetan/ ja cusa ei emändätä ole/ siellä isändä epätiedos käwele. Nijn cuin ei ihminen usco ryöwäritä/ joca yhdestä Caupungista toiseen juoxe/ eikä sitä miestä uscota/ jolla ei pesä ole/ mutta täyty sijhen mennä cusa pimeys hänen käsittä.

JOcainen ystäwä tosin sano: minä olen myös ystäwä/ mutta muutamat owat ainostans nimellä ystäwät. Cosca ystäwät toinen toisens cansa wihastuwat/ nijn wiha pysy haman cuoleman asti. Woi custa sijs se pahuus tule/ että coco mailma on petosta täynäns. Cosca ystäwälle hywin käy/ iloidzewat he hänen cansans/ mutta cosca hänelle pahoin käy/ tulewat he hänen wihamiehens. He murhettiwat hänen cansans wadzan tähden/ mutta cosca hätä tule/ turwawat he kilpeens. Älä unhotä ystäwätäs iloiskas/ Ja muista händä coscas ricastut. JOcainen neuwonandaja tahto anda neuwo/ mutta muutamat neuwowat omaxi hywäxens. Ota sentähden waari neuwonandaista/ ajattele ensin jos se hywä on: sillä mitämax/ hän ajattele neuwoxens idzellens parhaxi/ ja anda sinun coetella/ ja sano: Sinä olet oikiällä tiellä/ ja hän on cuitengin sinua wastan/ ja cadzo cuinga se menesty. Älä neuwo sen cansa pidä/ jolla paha ajatus on sinua wastan/ ja älä ota nijtä neuwos/ jotca sinua

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

cadehtiwat. Nijn cuins waimolle kysyisit: cuinga sinun pidäis ystävälisest oleman hänen rijtasisarens cansa? eli pelcurille: cuinga sinun pitä sotiman? eli cauppamiehelle: cuinga callixi hän tahto arwata rijstas hänen caluans wastan? Taicka ostajalle: cuinga callista sinun omas andaman pidäis? eli tiwijlle: cuinga hywä pidäis tehtämän? Eli armottomalle: cuinga armahdettaman pitä? eli laiscalle rascasta työstä: eli Päämiehelle jolla ei asuinsia ole: cuinga ei pidä mendämän pois työstä? eli laiscalle palwelialle/ monesta ascaresta. Älä näiden ihmisten cansa neuwo pidä/ mutta pidä idzes jocapaicas jumalisten ihmisten tygö cusas taidat/ sillä he pitävät Jumalan käskyn. Jotca sillä mielellä owat cuin sinäkin/ ja kärsiwät sinun cansas/ jos sinä osat horjahta/ Nijn pysy heidän neuwosans: sillä et sinä löydä uscollisemba neuwo. Ja sencaltainen taita usein paremmin nähdä asian/ cuin seidzemen wartiata jotca wartioidzewat. Cuitengin caikisa näisä rucoile sitä caickein corkeinda auttaman sinun työtäs/ ja ettei hän sinulda annais mitän puuttua. Ennen cuins jotakin algat/ nijn kysele/ ja ennen cuins jotakin teet/ nijn ota neuwo: Sillä jos jotakin vttä aljetan/ nijn siihen tule yxi näistä neljästä: hywä eli paha/ elämä eli cuolema/ jotca caicki kieli aina hillidze. Moni on sowelias muita neuwoman/ mutta idzelles on hän kelwotoin. Moni tahto wijsast neuwo/ ja ei cuitengan ihminen cuule händä mielelläns/ joca tule kerjäjäxi: Sillä ei hänellä ole HERralda armo siihen/ ja ei hänesä ole wijsautta. Moni on wijsas oman harjoituxens cautta/ ja saatta neuwollans hyödytyxen/ ja osa oikein. Wijsas mies taita opetta wäkens/ tuotta hyödytyxen neuwollans ja osa oikein. Wijsas mies corkiast cunnioitetan/ ja caicki jotca hänen näkewät/ ne ylistävät händä. Jocaidzella on hänen määrätty elinaicans/ mutta Israelin aica on määrätöin. Wijsas on Canssans edes suures cunnias/ ja hänen nimens pysy iajncaickisest. POican/ coettele mitä ruumilles terwellinen on/ ja cadzo/ mikä ei hänelle ole terwellinen/ älä hänen sitä anna. Sillä ei caickinainen sowi jocamiehelle/ ei jocamies woi caickinaista. Älä täytä idzes ylön täyten caickinaisilla herculisilla ruilla/ ja älä syö ylön ahnesti. Sillä ylönsyömys teke ihmisen kipiäxi ja tytymätöin syömäri

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

saa taudin. Moni on idzens cuoliaksi syönyt/ mutta joca cohtuden pitä/ hän sitä enemmän elä.

Cunnioita Parandajata cohtullisest/ ettäs saisit hänen hädän aicana: Sillä HERra on luonut hänen/ ja parannus tule sildä corkeimmalda/ ja Cuningat cunnioittawat händä. Parandajan taito corgotta hänen/ ja teke hänen suurexi Päämiesten ja herrain tykönä. HERra anda ruohot caswa maasta/ ja toimellinen ei cadzo nijtä ylön. Carwas wesi tuli puusta makiaksi/ että sen woima piti tuttaman. Hän on sencaltaisen taidon andanut ihmiselle/ että hänen piti ylistetyxi tuleman hänen ihmellisis töisäns. Sen cansa hän paranda ja aja pois kiwun/ ja Apotechari teke sijtä woiten. Lyhykäisest/ caickia Jumalan töitä ei taida ihminen luetella/ joca caicke hywä anda maan päälle. Poican/ coscas sairas olet/ nijn älä cadzo näitä ylön/ mutta rucoile HERra/ nijn hän teke sinun terwexi. Lacka syndiä tekemäst/ jaa tee kätes nuhtettomaxi/ ja puhdista sydämes caikista pahoista töistä. Uhra makiata sawua ja sämbylöitä ajatusuhrixi/ ja anna lihawa uhri/ nijncuin sinun pidäis pois täädä. Sijtte salli Parandaja tulla tygös: sillä HERra on hänen luonut: ja älä päästä händä pois tykös/ ettäs cuitengin tarwidzet händä. Sillä hetki taita tulla/ että sairas ainoastans hänen cauttans tule autetuxi. Cosca he rucoilewat HERra että hän parannais/ ja saisit terweydens/ cauwan eläxens. Joca luojans edes syndiä teke/ hänen täyty tulla Parandajan käsijn. Poican/ cosca jocu cuole/ nijn itke händä/ ja walita nijncuin se joca suuren surun on saanut/ ja kääri hänen ruumins cohtullisest/ ja anna hänen cunnialisest tulla hautan. Sinun pitä catkerast itkemän/ ja sydämeest murhellinen oleman/ ja walitusitcua pitämän/ senjälken cuin hän on ollut/ wähimmäxikin yxi päiwä eli caxi/ ettei sinua paneteldais. Ja ota jällens lohdotus/ ettes murhella täytetäis: sillä murHesta tule cuolema/ ja sydämen ahdistus teke woimattomaxi. Murhe ja köyhys saattawat sydämen walittaman ylidze määrän kiusauxes. Älä päästä murhetta sydämes/ mutta estä händä tykös. Ajattele loppua ja älä unhota sitä: Sillä ei sieldä ole palajawata/ eikä se auta händä mitän/ mutta sinä teet idzelles wahingon. Muista/ nijncuin hän on cuollut/ nijn pitä myös sinungin cuoleman: Eilän piti minun/ tänäpäpä sinun.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Sijtte cosca cuollut rauhas maca/ nijn lacka myös sinäkin händä ajattelemast/ ja lohdua sinuas hänen tähtens/ että hänen hengens on täädä nijn wieroitettu. JOnga pitä Ramatusta opettaman/ ei se saa muuta työtä tehdä/ ja cosca pitä opetettaman/ nijn ei silloin pidä muuta tekemist oleman. CUinga se taita opista waaria otta jonga pitä kyndämän/ ja joca härkiä mielelläns ruoscalla aja/ ja muuta sencaltaista työtä teke/ eikä tiedä muusta cuin härjistä puhua? Hänen pitä ajatteleman cuinga hän pellon rakenda/ ja hänen täyty hiljain ja warahin lehmiä ruockia. Juuri nijn myös rakendajat ja puusepät/ jotca yötä ja päiwä työtä tekewät ja cuwia leickawat/ ja nijn ahkeroidzewat heitäns moninaista työtä tekemän. Heidän pitä ajatteleman että se tulis oikein tehdyxi/ ja warahin ja hiljain sijtä ahkeroidzeman/ että se tulis tehdyxi. Nijn myös seppä/ hänen pitä oleman alaisimens tykönä/ ja ottaman waarin pajastans/ hän tule woimattomaxi liekistä/ ja teke työtä idzens wäsyxijn ahjon tykönä. Wasara lukidze hänen corwans: Hän ahkeroidze sijtä/ cuinga hän työns taidais oikein tehdä/ ja pitä ajatteleman cuinga hän sen saa walmixi/ ja warahin ja hiljain ahkeroidze sijtä/ cuinga hän sen taidais hywin lopetta. Nijn myös sawen walmistaja: hänen pitä työstäns ottaman waarin/ jalgoillans pitä hänen pyörä käändämän/ ja pitä aina tekemän työns murhella/ ja hänellä on hänen määrätty päiwätyöns. Hänen pitä käsiwarrellans sawesta astian walmistaman/ ja täyty cumarta idzens jalcains tygö wäsyxijn. Hänen pitä ajatteleman/ cuinga hän sen hywin siliäxi siwu sisäldä/ ja pitä warahin ja hiljain käwäisemän pädzin. 335 Caicki nämät turwawat wircaans/ ja jocainen ahkeroidze että hän taidais työns tehdä. Ei nijtä saada olla paidzi Caupungis. Mutta ei heitä taita cuhungan lähettä/ ei heille taita myös walda annetta/ ja ei he taida hallita yhteistä Canssa. Ei heillä ole ymmärryst opettaman Ramatust/ eikä Saarnaman oikeutta ja wanhurscautta. Ei he taida luke sananlascuja/ mutta heidän täyty otta waari ajallisesta elatuxesta/ eikä edemmä ajattele cuin he työlläns woitta taitawat.

MUtta joca pyytä sen corkeimman Lakia opettaman/ hänen pitä edzimän caickein wanhain wijsauden/ ja tutkiman ennustuxia. Hänen pitä cadzeleman

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

jaloin miesten tecoja/ ja ottaman waarin mitä ne selittäwät ja opettawat. Hänen pitä oppiman hengelliset sananlascut/ ja harjoitteleman idzens sywisä puheisa. Hän taita palwella Päämiehiä/ ja olla Herrain seas/ hän tietä idzens käyttö wieralla maalla: Sillä hän on coetellut mitä ihmisten seas kelpa ja ei kelpa. Ja ajattele/ cuinga hänen pitä warahin nouseman HERra edzimän/ joca hänen luonut on/ ja rucoileman sen corkeimman edesä. Hän awa suuns rohkiast/ ja rucoile caiken Canssan syndein tähden. Ja cosca HERra lepytetty on/ nijn hän anda hänelle runsast wijsauden hengen: Että hän taita anda wijsasta neuwo/ ja opetta woimalla. Sentähden kijttä hän HERra rucouxesans/ ja HERra anda armon että hänen neuwons ja oppins menesty. Jonga hän ensin ajattele idzelläns/ ja sano sijtte neuwons ja oppins ulos/ ja wahwista sen pyhällä Kirjoituxella. Ja moni ihmettele hänen wijsauttans/ jonga ei ikänäns pidä huckuman. Ei händä coscan unohdeta/ mutta hänen nimens pysy ijancaickisest. Mitä hän on opettanut/ pitä wastakin Saarnattaman/ ja seuracunnan pitä händä ylistämän. Nijn cauwan cuin hän elä/ nijn hänellä on suurembi nimi cuin tuhannella muilla/ joca myös hänellä hänen cuolemanskin jälkeen pysy. MInulla on wielä jotakin sanomist: sillä minä olen nijncuin täysi Cuu. Cuulcat minua te pyhät lapset/ ja caswacat nijncuin istutetut cuckaiset juoxewan ojan reunalla. Ja andacat makia haju teistän nijncuin pyhä sawu. Cucoistacat nijncuin walmut ja hywällä hajatcat/ weisatcat kijtoswirttä ja kijttäkät HERra caikis hänen töisäns/ ylistäkät hänen nimens caunist. kijttäkät händä ja ylistäkät weisamisella ja helisemisellä/ ja sanocat näin kijtos. CAicki HERran tegot owat sangen hywät/ ja mitä hän kärke/ se tapahtu oikialla ajalla/ ja ei kengän rohke sanoa: mihingä tämä? sillä he tulewat ajallans toiwotettuna. Nijncuin silloin cosca wesi seisoit hänen käskystäns nijncuin muurit/ ja wedet seisoit hänen sanans jälkeen/ nijncuin he olisit ollet suljetut: Sillä mitä hän käskylläns toimitta/ se on suloinen/ ja ei ihminen rohke walitta että jotakin hänen awustans puuttu. Caicki ihmisten työt owat hänen edesäns/ ja ei hänen silmäins edestä ole mitän salattu. Hän näke caicki cappalet mailman algusta/ haman mailman loppun asti/ ja ei hänen edesäns ole yhtäkän cappalda vtta. Ei ihmisen pidä sanoman: mihingä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

tämä? sillä hän on luonut jocaidzen/ nijn että ne johongun kelpawat. Sillä hänen siunauxens wuota nijncuin wirta/ ja tuoreutta maan nijncuin juoxewa wesi. Sitä wasthan/ hänen wihans sattu pacanoihin/ nijncuin silloin cosca hän anda wetisen maan cuiwua. Hänen työns owat pyhäin edes oikiat/ mutta jumalattomat louckawat idzens nijhin. Caicki cuin algusta luotu on/ se on hywille hywä/ mutta jumalattomille on se wahingolinen. Ihminen tarwidze elämäns/ wettä/ walketa/ rauta/ suola/ jauho/ hunajata/ riesca/ wijna/ öljyä ja waatteita. Caicki nämät tulewat hywille hywäxi/ ja jumalattomille wahingoxi. Tuulet owat myös puolittain luodut costoxi/ ja heidän puhalluxellans tekewät he wahingota. Ja cosca rangaistus pitä tuleman nijn owat he julmat/ ja täyttäwät heidän luojans wihan. Tuli/ raket/ nälkä/ cuolema/ caicki nämät owat luodut costaman. Medzän pedot/ Scorpionit/ kärmet ja miecka/ owat myös luodut costoxi/ wahingoittaman jumalattomia. Ne tekewät ilolla hänen käskyns/ ja owat walmit cunga hän heitä tarwidze maan päällä/ ja cosca hetki tule/ nijn ei ne ole joutilat. Tämä on se josta minä rupeisin ja ajattelin kirjoitta/ nimittäin/ että caicki HERran tegot owat hywät: Ja cukin on ajallans tarpellinen/ nijn ettei ihmisen tarwita sanoman: Ei ne caicki ole hywät: sillä jocainen on ajallans callis. Sentähden pitä ihmisen kijttämän ja ylistämän HERran nime sydämellä/ ja suulla.

WIheljäinen ja surkia meno on caickein ihmisten elämällä/ hamast äitin cohdsta/ nijn siihen asti cuin he jällens maahan haudatan: Joca on meidän caickein äitim/ täällä on aina murhe/ pelco ja wijmein cuolema odottaminen: Nijn sen cuin suures cunnias istu/ cuin halwimmangin maan päällä: Nijn sen joca silckia ja Cruunua canda/ cuin sengin joca rohtimihin on puetettu. Täällä on aina wiha/ kijwaus/ tusca/ sota ja cuoleman waara/ rijta ja tora. Ja cosca ihminen yöllä lewä ja maca wuotesans/ nijn tulewat monet ajatuxet eteen. Ja waicka hän wähän lepo saa/ nijn ei se cuitengan mitän ole: sillä hän peljätetän unisans/ nijncuin hän wihamiehet näkis. Ja cosca hän heräjä/ ja näke hänens suruttomaxi/ nijn se on hänelle nijncuin sille joca sodasta on pääsnyt/ ja ihmettele ettei siellä hätä ollut. Sencaltaista tapahtu caikelle lihalle/ sekä ihmisille että eläimille/ mutta jumalattomille seidzemen kerta

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

enä. Murha/ weri/ rijta/ miecka/ wahingo/ nälkä/ hucka ja waiwa/ caicki nämät owat asetetut jumalattomia wastan: Sillä weden paisumus piti myös heidän tähtens tuleman. CAicki cuin maasta tule/ pitä maaxi jällens tuleman/ nijncuin caicki wedet mereen jällens juoxewat. Caicki lahjat ja wäärin saatu calu pitä huckuman/ mutta totuus pysy ijancaickisest. Jumalattomain calu rauke tyhjän ja cuiwa nijncuin oja/ ja nijncuin uckoinen satest lacka. He owat iloiset nijncauwan cuin he lahjoja ottawat/ mutta wijmeiseldä pitä heidän cuitengin huckuman. Jumalattomain jälkentulewaisten ei pidä wesoiman/ ja wäärintekiäin juuri pitä seisoman paljalla carilla. Ja waicka hän wielä seisoi jotakin sywäs ja weden tykönä/ nijn hänen pitä cuitengin häwitettämän/ ennen cuin hän kypsy. Mutta hywin tehdä on nijncuin siunattu krydimaa/ ja laupius pysy ijancaickisest. Joca idzens työlläns elättä ja tyty siihen/ hänellä '6Fn lewollinen elämä/ se on löytä parhan tawaran. Lapsia synnyttä ja Caupungita parata/ saatta ijäisen muiston/ mutta cunnialinen waimo on enämbi cuin nämät molemmat. Wijna ja candeles iloittawat sydämen/ mutta wijsaus on suloisempi niytä molembita. Pillit ja harput cuuluwat hywin/ mutta ystävällinen puhe on niytä parempi. Sinun silmäs cadzowat mielelläns sitä cuin otollinen ja caunis on/ mutta wiherjäinen kylwö on parempi niytä. Ystävä tule ystäväs tygö tuscas/ mutta mies ja waimo paljo enämmin. Weli autta weljens hädäs/ mutta laupius autta paljo enämmin. Culda ja hopia tukewat miehen/ mutta hywä neuwo paljo enämmin. Raha ja rijsta rohwisewat/ mutta HERran pelco paljo enämmin. Ei HERran pelgolda mitän puutu/ eikä se tarwidze yhdengän miehen apua. HERran pelco on siunattu krydimaa/ ja ei ole mitän nijn caunista cuin se on. Poican/ älä pyydä kerjätä/ parempi on cuolla cuin kerjätä. Joca idzens luotta toisen pöytän/ ei hän ajattele idziäns elättä cunnialisest: Sillä hänen täyty tehdä syndiä toisen miehen ruan tähden. Mutta toimellinen mies cawahta sitä. Kerjäys maista häpemättömän suulle hywin/ mutta se tule wijmein hänelle pahaxi. O cuolema cuinga catkera sinä olet/ cosca ihminen sinua ajattele/ jolla on hywät päiwät ja paljon calua/ ja elä ilman suruta/ Ja jolle caicki asiat hywin käywät/ ja woi wielä syödä. O cuolema cuin hywin sinä teet tarwidzewalle/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

joca heicko ja wanha on: Ja caikesa murHesa elä/ eikä ole parembata toiwottapa eli odotettawa. Älä pelkä cuolemata/ johdata mielees että tämä on näin asetettu HERralda caikelle lihalle/ sekä nijlle jotca sinun edelläs ollet owat/ että nijlle jotca sinun jälkes tuleman pitä. Mitäs olet Jumalan tahto wastan/ jocos elät kymmenen/ sata eli tuhannen ajastaica: Sillä ei cuolemas kysytä/ cuinga cauwan ihminen elänyt on. JUmalattomain lapset/ ja jotca idzens jumalattomain seuran andawat/ tulewat cauhistuxexi. Jumalattomain lasten perindöcalu pitä huckuman/ ja heidän jälkentulewaisens pitä oleman ylöncadzotut. Lasten täyty walitta jumalatoinda Isä: sillä he owat hänen tähtens ylöncadzotut. Woi teitä te jumalattomat/ jotca hyljätte sen corkeimman Lain: Joco te elättä eli cuoletta/ nijn te oletta kirotut. Nijn cuin caicki cuin on maasta/ tule jäl lens maaxi: nijn tulewat myös jumalattomat kirouxesta cadotuxeen. Ihmisen kärsimys olcon täällä nijncauwan cuin hän elä/ mutta jumalattomain nimi pitä pyhittämän pois/ joca ei mitän kelpa. Cadzo että pidät hywän nimen/ joca wahwembana pysy cuin tuhannen cullaista tawarata. Olcon elämä nijn hywä cuin hän on/ cuitengin se pysy vähän aica/ mutta hywä nimi pysy ijancaickisest. Poicani/ cosca teille hywin käy/ nijn cadzocat/ ja pysykät Jumalan pelgosa. Mixi te häpette minun sanojani? Ihminen häpe silloin usein/ cosca ei hänen pitäis häpemän/ ja mielisty usein siihen cuin ei hänen pitäis mielistymän. Häwetkän Isä ja äiti huorudest/ Päämies ja Herra walHest: Duomari ja neuwonandaja wäärydest/ ja yhteinen Canssa cowacorwaisudest. Lähimmäinen ja ystäwä wahingota tekemäst/ ja kylänmies warcaudest. Häpe/ että käsiwarrellas macat pöydällä leiwän päällä. Häpe/ ettes kestä lucua laskemas/ ja ettes kijtä cosca sinua terwetetän. Häpe/ että porttoja cadzot/ ja että käännät caswos pois sugustas. Häpe/ että muutat perinnön ja huomenlahjan/ ja että himoidzet toisen emändätä. Häpe sinuas himoitaxes toisen pijca/ ja seisoaxes hänen wuotens tykönä. Häpe/ että soimat ystäwätäs/ ja cosca sinä hänelle jotakin annat/ nijn älä sitä soima hänelle. Häpe sanoa caickia mitäs cuullut olet/ ja ilmoitta salaista ja uscottua puhetta. Nijn sinä oikein häpet ja tulet racastetuxi ja ylistetyxi caikilda ihmisildä.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Mutta älä näiden tähden ensingän häpe/ älä myös tee kenengän tähden väärin. Nimittäin: Jumalan Laista ja sen korkeimman lijtosta/ pitä jumalista oikeudes. Olla uscollinen lähimmäiselle cumpanillens: anda suculaisten saada perindöns. Ahkeroita pitämän oikiata mitta ja waaca/ tytyä jocos woitat paljon eli wähän. Oikein tehdä ajallisen calun ostamises ja myymises: opetta lapsia ahkerast: lyödä pahoja palwelioita. Kätke hywin omas pahalda waimolda: caicki hywin lukita/ cusa paljon ottamist on. Mitä heille on andaminen/ caicki luke ja punnita: caicki ando ja otto kirjoitta. Neuwo taitamattomia ja pöhköjä ja peräti wanhoja ihmisiä/ ettei he nuorten cansa rijtelis: Näin sinä tulet soweljaxi ihmiseksi/ ja joca miehettä kijtetyxi. NAittamatoim tytär saatta Isäns paljon walwoman/ ja murhe hänestä/ otta paljon unda hänettä pois. Cosca hän nuori on/ että hän wanhenis/ eli cosca hän miehen saa/ ettei se olis hänelle tyly: eli cosca hän vielä neidzy on/ mahtais häwäistyxi ja Isäns huones rascaxi tulla. Eli cosca hän miehens tykönä on/ ettei hän pidä idzens cunnialisest/ eli ettei hän saa lasta hänen cansans. Jos ei sinun tyttäres ole häweljäs/ nijn ole cowa hänen cansans/ ettei hän tee sinua wihamiehes pilcaxi/ ja coco Caupungi saa sinusta puhumist/ ja sinun pitä jocaizelda häpiän cuuleman/ ja joca miehen edes häpemän. Älä cadzele ymbärins caunita ihmisiä/ ja älä mielelläs ole waimowäen seas: Sillä nijncuin waatteista tule coi/ nijn myös paljon paha tule waimoista. Lewollisembi on asua pahan miehen cansa/ cuin silittelewän waimon/ joca idzens nauroxi ja pilcaxi saatta. MInä ylistän HERran töitä/ ja pyhästä Ramatusta nijtä ilmoitan/ nijncuin minä nijstä lukenut olen. Auringo walista caiken mailman/ jonga walkeus on caickein kirckain. EI se ole vielä nytkän annettu pyhille HERralda/ että he caicki hänen ihmens sanoa taitawat: sillä Caickiwaldias HERra on tehnyt heitä nijn suurexi/ ja caicki cappalet owat ylöns suuret ylistettä nijncuin kyllä sopis. Hän tutki yxinäns sywyden ja ihmisten sydämet/ ja tietä mitä he ajattelewat: sillä HERra tietä caicki cappalet/ ja näke millä ajalla cukin pitä tapahtuman. Hän ilmoitta mitä tapahtunut on/ ja mitä tapahtuwa on/ Ja ilmoitta mitä salattu on/ hän ymmärtä caiken salaisuden/ ja ei yxikän asia ole hänettä peitetty. Hän osotta

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

suuren wijsaudens caunist/ ja hän pysy ijancaickisest ijancaickiseen. Ei ihminen taida tehdä händä suuremmaxi eikä vähemmäxi/ ei hän myös tarwidze yhtäkän neuwo. O cuinga iloiset owat caicki hänen työns/ waicka ihminen työläst taita ainostans kipinän sijtä ymmärtä. He eläwät caicki/ ja nijn myös ijancaickisest pysywät: ja mihingä hän heitä tarwidze/ nijn he owat hänelle cuuliaiset. Caikis paicois owat caxi cahta wastan/ ja yxi yhtä wastan. Ja mitä hän teke/ nijn ei sijtä mitän puutu/ ja hän on asettanut jocaidzen/ cuhunga se tarpellinen oleman pitä.

JA cuca suuttu cadzomast hänen jalouttans? Ihminen näke hänen jaloudens sijnä suuresa corkeudesä/ sijnä selkiäs perustuxes/ ja caunis taiwahas. COsca Auringo nouse/ nijn hän ilmoitta päiwän/ joca yxi on sen corkeimman ihmellinen työ. Puolipäiwäst cuiwa hän maan/ ja cuca woi olla hänen palawudesans? Hän on palawambi cuin monda pädziä/ ja poltta wuoret/ ja hohta palawutta tyköns/ ja anda nijn kirckan paisten idzestäns/ että se silmät häikäise. Se on suuri HERra joca hänen tehnyt on/ ja on käskenyt hänen nijn nopiast juosta. JA Cuun pitä caikes mailmas ajallans paistaman/ ja eroittaman Cuucaudet/ ja jacaman wuoden. Cuun jälken luke ihminen juhlapäiwät/ hän on walkeus joca wähene ja caswa jäl lens. Hän teke Cuucauden/ caswa ja muutta idzens ihmellisest. HÄn walista caiken taiwan sotawäen ylhällä wahwudes/ ja kirckat tähdet caunistawat taiwan. Nijn on HERra corkeudes käskenyt heidän mailma walista. Jumalan sanan cautta pitäwät he heidän säätyns/ ja ei wäsy walwomast. Cadzo taiwan caarta/ ja kijtä händä/ joca sen tehnyt on: sillä hän on sangen caunis. Hän on tehnyt taiwan caunist ymmyrjäisexi/ caiken ymbärins/ Ja sen corkeimman käsi on wenyttänyt hänen. Hänen sanans cautta sata paljo lunda/ ja hän anda ihmellisest tulen leihmahta secaisin/ nijn että taiwas awa idzens. Ja pilwet häälywät nijncuin linnut lendäwät. Hän teke woimallans pilwet paxuxi/ nijn että raket siellä satawat. Hänen Uckoisens jylinä peljättä maan/ että wuoretkin hänen edesäns wärisewät. Hänen tahdostans puhalda etelätuuli ja pohjatuuli. Ja nijncuin linnut lendäwät/ nijn käändäwät myös tuulet idzens/ ja puhaldawat lunda cocon/ nijn että hän aja cocon/ ja se puto alas nijncuin

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

heinäsircat. Hän on nijn walkia että hän häikäise silmät/ ja sydämen täyty ihmetellä sancaltaista camalata sadetta. Hän wuodatta härmän maan päälle nijncuin suolan/ ja cosca se kylmetty/ nijn sitä tule jää/ nijncuin teroitettut puicot. Ja cosca kylmä pohjatuuli puhalda/ nijn wesi tule jääxi. Cusa wettä on/ siellä se puhalda/ ja puke weden päällens/ nijncuin haarniscan. Hän turmele wuoret ja poltta corwet/ ja cuiwa caickinaisen wiherjäisen nijncuin tuli. Sitä wastian autta syngiä pilwi/ ja caste wirwotta caicki jällens poudan jälkeen. Hänen sanallans estä hän meren pysymän siasans ettei se edemmä pääse/ ja hän on pannut luodot sijhen. Jotca merellä waeldawat/ ne juttelewat sen waaroista/ ja me jotca sitä cuulemma/ ihmettelemme. Siellä owat camalat ihmet/ moninaiset eläimet ja Walascalat/ jonga läpidzen täyty ihmisten purjehtia. LYhykäisest/ hänen sanallans pysywät caicki cappalet: Ja jos me wielä paljongin sanoisimme/ nijn en me cuitengan kerkiä caickijn lyhykäisestäkän. Hän on caicki tyynni. Ja waicka me wielä caickia corkiast cunnioitam/ mitäst se on? hän on wielä sijttengin paljo corkiambi cuin caicki hänen työns. HERra on sanomattomast suuri/ ja hänen woimans on ihmellinen. Kijttäkät ja cunnioittacat HERra teidän woimanne perästä: Hän on sijttekin corkiambi. Ylistäkät händä caikesta woimasta ja älkät lacatco/ et te cuitengan sinne kerkiä. Cuca on hänen nähnyt/ että hän hänestä sanois? Cuca taita händä nijn corkiast ylistä cuin hän on? me näemme ainoastans vähimmän hänen töistäns: sillä paljo ihmellisemmät owat meildä wielä peitetyt. Sillä caicki on HERra tehnyt/ jotca hän anda jumalisten tietä. KIjttäkäm cunnialisia miehiä ja meidän Isiäm/ yhtä toisens jälkeen. MOnda cunnialista työtä on HERra tehnyt heidän cansans algusta/ hänen suurella woimallans. He owat waldacundans hywin hallinnet/ ja jaloja töitä tehnet. He owat wajsast neuwonet/ ja ennustanet. He owat maacundia ja Canssoja hallinnet neuwolla ja Ramatun ymmärryxellä. He owat lauluja opettanet/ ja hengellisiä weisuja ajatellet. He owat ollet rickat/ ja heillä on ollut paljon tawarata/ ja owat rauhasa hallinnet nijncauwan cuin he täällä olit. Näin owat he caicki aicanans ollet kijtettäwät/ ja nijncauwan he elit suures cunnias pidetyt. Ja jätit cunnialisen nimen. Mutta muilla ei ole yhtän kijtosta/ jotca

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

owat huckunet/ nijncuin ei he ensingän olis elänet/ nijn myös heidän lapsens heidän jälkens. Mutta pyhille ihmisille/ joiden wanhurscaus ei unohdeta/ on hywä perindö jäänyt/ ynnä heidän lastens cansa. Heidän jälkentulewaisens pysyit lijtos/ ja heidän tähtens owat heidän lastens lapset pysynet ijancaickisest. Ja heidän kijtoxens ei pidä huckuman. He owat rauhas haudatut/ mutta heidän nimens elä ijancaickisest. Canssa puhu heidän wijsaudestans: ja seuracunda ilmoitta heidän kijtoxens. ENoch kelpais HERralle/ ja otettin pois: Että hän olis mailmalle neuwo catumuxeen. NOah löyttin nuhtettomaxi/ ja hän löysi wihan aicana armon. Ja tallella pidettin maan päällä cosca wedenpaisumus tuli. Hän sai lijton mailman puolest/ ettei yxikän liha pidä sillen weden paisumisella huckuman. ABraham corkiast cunnioitettu monen Canssan Isä/ jolla ei ole werta cunniasa. Hän piti sen corkeimman Lain/ ja Jumala teki hänen cansans lijton/ jonga hän asetti hänen lihaans: ja hän löyttin silloin uscollisexi cosca hän kiusattin. Sentähden lupais Jumala hänelle walalla/ että hänen siemenens cautta piti caicki pacanat siunattaman/ ja hänen piti nijncuin tuhca maasa enättämän. Ja hänen siemenens corgotettaman nijncuin tähdet/ ja oleman perilliset yhdestä merestä nijn toiseen/ ja wirrasta haman mailman ären asti. JA se siunaus caickein ihmisten päälle: Ja hän wahwisti lijton Isaachin cansa/ hänen Isäns Abrahamin tähden/ ja andoi sen tulla ja pysyä Jacobis. Hänen siunais hän armollisest/ andoi hänelle perinnön/ eroitti hänen osans/ ja jacoï hänen cahtentoistakymmenen sucucundaan.

HÄn andoi hänestä tulla pyhän miehen Mosexen/ joca caikelle mailmalle racas ja otollinen oli/ ja jolle sekä Jumala että ihmiset armeliat olit/ jonga nimi corkiast cunnioitetan. Händä cunnioitti hän nijncuin pyhiäkin Isiä/ ja corgotti hänen suurest/ nijn että wihamiesten täydyi händä peljätä: Ja andoi hänen tehdä monda ihmettä sanoilla. Hän teki hänen cunnialisexi Cuningasten edes/ ja andoi hänelle käskyn Canssastans/ ja osotti hänelle jaloudens. Hän walidzi hänen pyhään säätyyn/ hänen uscons ja siweydens tähden/ ja walidzi hänen caikist ihmisist. Hän andoi hänen cuulla oman änen/ ja otti hänen syngiään pilween. Hän andoi hänelle läsnä ollesans

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

käskysanat/ nimittäin/ elämän ja wijsauden Lain/ että hänen piti opettaman Jacobille hänen lijttons ja Israelille hänen oikeudens. Hän corgotti Aaronin hänen weljens myös Lewin sucucunnasta/ hänen caltaisens. Hän teki ijancaickisen lijton hänen cansans/ ja andoi hänelle pappiuden Canssan seas. Hän waatetti hänen cunnialisest ja caunist/ ja puetti jalon hamen hänen päällens/ ja caunisti hänen caickinaisilla caunistuxilla. Hän walmisti hänelle callin käädyn/ hän puki alaisen waatten hänen päällens/ sen pitkän hamen ja päälishamen. Ja ripusti monda cullaista culcuista ja nasta hänen päällens/ aina ymbärins/ helisemän cosca hän käwi ulos ja sisälle. Ja se helinä piti cuuluman Pyhään/ jolla piti Jumalan edes hänen Canssans muistutettaman. Ja pyhän hamen/ cullalla/ kellaisella silkillä ja purpuralla neulotun/ wäkikilwen rinnalle/ walkeuden ja oikeuden. Taitawast ommellun calleilla kiwillä/ joihin cahdentoistakymmenen Israelin sucucunnan nimet caiwetut olit/ ja kiwein wuolialda culdaan sioitellut/ että heitä Jumalan edes piti muistettaman. Culdaladi lakis/ johon Pyhys caiwettu oli/ joca caicki oli caunis/ callis ja ihanainen. Jongacaltaista ei ennen ole nähty. Ei sitä saanut kengän panna päällens/ mutta ainoastans hänen poicans ja hänen poicans pojat ijancackisen asti. Hänen uhrins tehtin cahdesti jocapäiwä: Moses täytti hänen kätens/ ja woiteli hänen pyhällä öljyllä. Hänen cansans tehtin lijtto/ että hän ja hänen poicans piti händä palweleman ijancaickisest/ nijncauwan cuin taiwan päiwät olit/ piti Papit oleman siunamas hänen Canssans hänen nimens. Hän walidzi hänen caikista eläwistä/ ruocauhria ja sawuuhria uhraman HERralle makiaxi hajuxi ja muistoxi Canssa sowittaman. Hän haldun andoi hänen sanans wiran/ opetta Jacobille hänen todistuxens/ ja hänen Laillans Israeli walista. Muut asetit tosin idzens händä wastian/ ja cadetit händä corwes/ nimittäin/ jotca Dathanin ja Abiramin cansa olit/ ja kiucuidzewa Corahn joucko. Mutta HERra näki sen/ ja ei se kelwannut hänelle/ ja he nieltin julmas wihas. Hän andoi nähdä heisä cauhian ihmien/ ja söi heitä tulellans. Hän cunnioitti myös wielä Aaronin/ ja andoi hänelle perinnön/ nimittäin/ hän jacoi hänelle caicki esicoiset: caickein muiden suhten lähetti hän hänelle caickein ensin leipä kyllä: Sillä heidän piti syömän

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

HERran uhrin/ jonga hän hänelle ja hänen siemenelles andoi. Mutta ei heillä pitänyt osa maasa oleman/ eikä perindötä ottaman Canssan seas/ mutta HERra idze oli heidän osans ja perindöns. Pinehas Eleazarin poica oli colmas täsä cunnias/ hänellä oli kijwaus Jumalan pelgosa. Ja cosca Canssa pois langes/ oli hän uscollinen/ wahwa ja rohkia/ ja sowitti Israelin. Sentähden annettin hänelle rauhan lijtto/ hallidzeman Pyhä ja Canssa/ joca myös piti ynnä hänen siemenens cansa pitämän papillisen cunnian ijancaickisest. Nijn cuin lijtto tehtin Dawidin cansa Judan sucucunnasta/ että hänen pojistans piti ainoastans yxi Cuningaxi tuleman. Nijn myös Aaron ja hänen siemenens/ piti oleman sen perilliset/ opettamas meille wijsautta ja hallidzemas hänen Canssans oikein: ettei heidän säätyns ja cunnians olis huckunut/ mutta pysynyt heillä ijancaickisest.

Jesus Nave oli uljas sodas/ ja Propheta Mosexen jälken/ joca (oman nimens perän) sai suuren woiton Jumalan walittuin edes. Ja he costit wihamiehillens/ jotca nousit heitä wastan/ että Israel olis saanut perimisens. Hän sai cunnian cosca hän ojensi kätens/ ja weti mieckans Caupungeita wastan. Cuca on ennen nijn miehullinen ollut? hän otti fangixi HERran wiholliset: hänen tähtens seisoi Auringo: Ja yxi päiwä oli nijn pitkä cuin caxi. Hän rucoili sitä corkeinda ja wäkewindä/ cosca hän wihollisens ahdisti caikelda curilda/ ja se suuri HERra cuuli hänen rucouxens. Ja andoi suuret kiwiraket langeta wihollisten päälle/ ja tappoi ne uppiniscaiset mennesäns alas. Ja pacanat hawaidzit mitkä sotaäset näillä olit/ ja että HERra idze oli läsnä sodas/ ja ajoi jaloja taca. JA Mosexen aicana teki hän myös Caleph Jephunnen pojalle hywän työn/ cosca he olit joucko wastan/ ja estit Canssa syndiä tekemäst/ ja asetit wahingolisen capinan. Sentähden wapahdettin ainoastans caxi nijstä cuudesta sadasta tuhannesta mieHestä/ jotca Canssan johdatit perindöons/ sijhen maahan josa riesca ja hunajata cuohu. Ja HERra piti Calephin wäesäns haman wanhuten asti/ menemän wuorelle maacunnas/ jonga siemen myös piti perinnön: Että caickein Israelin lasten piti näkemän/ cuinga hywä on cuulla HERra. JA Duomarit jocainen nimeldäns/ jotca ei epäjumalita palwellet/ eikä HERrasta luopunet/ myös ylistetän. Heidän luuns wielä nytkin

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

wiherjoidzewät/ cusa he macawat: Ja heidän nimens ylistetään heidän lapsians/ jotca sen perinet owat. Ja Samuel HERran Propheta/ joca hänen Jumalaldans racastettin: hän ojensi waldacunnan/ ja woiteli Päämiehet hänen Canssans. Hän duomidzi Canssa HERran Lain jälkeen/ ja HERra cadzoi jälleens Jacobin puoleen. Ja löyttin wagaxi ja uscollisexi Prophetaxi/ että ihmiset ymmärsit hänen olewan ennustuxesans totisen. Hän rucoili sitä wäkewätä HERra/ cosca hän wihollisians joca haaralda ahdisti/ ja uhrais nuoria caridzoita. Ja HERra jylysi alas taiwasta/ ja andoi cuulla idzens suuresa tuulesa: Löi Tyrin Päämiehet/ ja Philisterein herrat. Ja hänen loppuns edellä ennen cuolematans/ tunnusti hän HERran ja hänen woideltuns edes/ ettei hän yhdeldäkän ihmiseldä ollut raha ottanut/ ei yhtän kengäkän/ nijn ettei yxikän ihminen tainnut händä laitta. Ja cosca hänpois nuckunut oli/ ennusti hän ja ilmoitti Cuningalle loppuns/ ja andoi idzens cuulla maasta/ ja awisti jumalattoman Canssan huckuwan. Sijtte ennusti Dawidin aicana Nathan: Ja Dawid oli Israelin lapsist walittu/ ja nijncuin lihawa uhri Jumalalle omistettu. Hän oli Lejonein cansa nijncuin wohlain/ ja Carhuin cansa/ nijncuin caridzain. Nuorella ijälläns tappoi hän Sangarin/ ja otti pois häpiän Canssastans. Hän nosti kätens ja paiscais lingolla/ ja löi maahan ylpiän Goljathin: Sillä hän rucoili HERra sitä corkeinda/ hän wahwisti kätens lyömän sitä wäkewätä sotamiestä/ ja corgotti nijn Canssans sarwen. Hän andoi händä ylistä kymmenen tuhannen edestä/ ja cunnioitti Jumalan siunauxella/ että hän sai Cuningan Cruunun. Hän löi wiholliset jocapaicas/ ja löi maahan wastanseisojans Philisterit/ ja musersi ricki heidän sarwens/ nijncuin se wielä tänäpäen rickimuserrettu on. Jocaidzesta työstä kijtti hän Pyhä/ sitä corkeinda cauneilla weisuilla. Hän weisais caikest sydäimest/ ja racasti sitä joca hänen tehnyt oli. Hän asetti laulajat Altarin tygö/ ja andoi heidän weisata hänen suloisia weisujans. Hän asetti cunnialisest pidettä pyhäpäiwät/ että coco ajastajas pidäis caunist vuoden ajat muistettaman HERran nimen kijtoxella/ weisaten amulla Pyhäs. HERra andoi hänen syndins andexi/ ja corgotti hänen sarwens ijancaickisest: ja teki lijton hänen cansans/ että waldacunda ja Cuningalinen istuin Israelis piti hänellä pysymän. HÄnen jälkens tuli hänen

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

wijsas poicans Salomo Cuningaxi/ jolle Isä oli saattanut lewon/ hallidzeman rauhas: Sillä Jumala oli caicki asettanut ymbäristöllä/ että hän olis rakendanut hänen nimellens huonen/ ja ojendanut Pyhän/ pysymän ijancaickisest. O cuinga hywin sinä olet oppenut nuorella ijälläs/ ja sinä olit täynäns ymmärrystä/ nijncuin wesi joca maan peittä. Ja sinä olet caicki täyttänyt sanan lascuilla ja opetuxilla/ ja sinun nimes cuulu caucana luodois/ ja sinun rauhas tähden racastettin sinua/ ja paljon sinusta pidettin. Caicki maacunnat ihmettelit sinun weisujas/ sananlascujas/ wertauxias ja selityxiäs. Ja kijtit HERra/ joca Israelin Jumalaxi cudzutan. Sinä saatit celda nijn paljon cuin tina/ ja hopiata nijn paljon cuin Blyjyä. Sinun sydämes suostui waimoihin/ ja sinä annoit exyttä sinus/ ja annoit wirhen tulla cunniahas. Sinä teit että sinun lapses hyljättin/ ja wiha sattui sinun jälkentulewaisijs/ sinun tyhmydes rangaistuxexi. Cosca waldacunda hajotettin/ ja Ephraimis epäjumalalinen waldacunda tuli. Mutta ei HERra palainnut laupiudestans/ eikä muuttanut luwattua työtäns/ ei myös peräti cadottanut walittuins jäkentulewita/ eikä hyljännyt racastajans siemendä. Mutta tallella piti jotakin Jacobin Canssasta/ ja juuren Dawista. Ja Salomo nuckui Isäins cansa: Ja jätti siemenestäns Roboamin/ taitamattoman miehen/ Canssa hallidzeman: Jolla ei ymmärrystä ollut/ joca mielelläns saatti Canssan luopuman. Ja Jerobeam Nebathin poica/ joca Israelin wei epäjumalan palweluxeen/ ja saatti Ephraimin syndiä tekemän. Joiden synnit olit monet/ että he wijmein ajettin pois maaldans. Sillä he sääsit caickinaiset epäjumalan palweluxet/ siihenasti että costo tuli heidän päällens. JA Prophetha Elia tuli edes nijncuin tuli/ ja hänen sanans paloi nijncuin tulisoitto. Hän andoi heille cowat wuodet tulla/ ja wähensi heitä kijwauxesans: Sillä hän sulki HERran sanalla taiwan/ ja andoi colmasti tulen tulla alas. O cuinga cuuluisa sinä olet Elia sinun tunnustähdeilläs/ cuca on nijn cuuluisa cuin sinä olet? Sen corkeimman sanalla olet sinä herättännyt cuolluen/ ja toit hänen haudasta jällens. Sinä cukistit ylpiät Cuningat wuoteistans/ ja hucutit heitä. Sinä cuulit Sinain wuorella tulewaisen rangaistuxen/ ja coston Horebilla. Sinä ennustit Cuningaille/ jotca piti rangaiseman/ ja asetit sinun jälkes Prophetat. Sinä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

otettiin pois tuules tulisilla rattailla ja hewoisilla. Sinä lähetettiin rangaiseman ajallans/ ja asettaman wiha ennencuin hirmuisus tuli. Kääntämällä Isäin sydämet lasten tygö/ ja saattaman Jacobin sugulle oikian menon. Autuat owat ne jotca sinun näkewät/ ja sinun ystäwydes tähden cunnioitetuxi tulit: siellä me saamme oikian elämän. COosca Elia oli pois tuules/ tuli hänen hengens Elisan päälle runsast. Ei hän peljännyt aicanans yhtän Päämiestä/ ei myös kengän händä woittanut. Ei hän andanut idziäns waatia/ ja cosca hän jo cuollut oli/ nijn hänen ruumins wielä sijtte ennusti. Hän teki eläisäns tunnustähtiä/ ja cuolluna ihmeitä. Ei cuitengan nämät caicki auttanet Canssan parannuxeen ja lackaman heidän synneistäns/ mutta he ajettiin ulos omasta maastans/ ja hajotettiin caickijn maacundijn ymbärins. Cuitengin jäi piscainen joucko/ ja Päämies Dawidin huonesen/ joiden seas muutamat teit sitä cuin Jumalalle kelpais/ mutta muutamat teit syndiä sangen rascasti. JEhiskia wahwisti Caupungins/ ja johdatti sinne weden: hän andoi caiwa callioita ja tehdä caiwoja. Hänen ajallans meni Sanherib ylös/ ja lähetti Rabsasexen/ joca nosti kätens Zionita wastan/ ja uhcais sitä suurella ylpeydellä. Silloin wärisi heidän sydämens ja kätens/ ja he surcuttelit heitäns nijncuin waimo lapsen kiwusa. He rucoilit sitä laupiasta HERra/ ja nostit kätens hänen tygöns. Ja se pyhä taiwast cuuli nopiast heidän rucouxens/ ja pelasti heitä Jesaian cautta. Hän löi Assyrialaisen sotajoucon/ ja hänen Engelins hucutti heidän. Sillä Jehiskia teki sitä cuin HERralle kelpais/ ja pysyi Isäns Dawidin tiellä/ nijncuin Jesaia hänen opettanut oli/ joca oli suuri ja totinen Propheta hänen ennustuxisans. Sillä ajalla kävi Auringo tacaperin/ ja hän pidensi Cuningan ijän. Hän ennusti rickalla hengellä/ mitä wijmeiseldä tapahtuwa oli/ ja andoi murhellisille Zionis lohduuxen/ jolla he heitäns ijancaickisest piti lohduuttaman. Hän ilmoitti tulewaiset ja salaiset asiat/ ennencuin ne tapahdui. JOSian nimi on nijncuin jalo sawu Apotechist: Joca on makia suus nijncuin hunaja: ja nijncuin candelen soitto wijna juotais. Hänellä oli suuri lahja kääntä Canssa/ ja panna pois epäjumalan cauhistusta. Hän piti sydämens HERran tygö/ ja ojensi jällens oikian Jumalan palweluxen/ cosca maacunda oli täynäns epäjumalan palwelusta. CAicki Cuningat/ paidzi

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Dawidita/ Jehiskiata ja Josiata owat rickonet: Sillä he hyljäisit sen corkeimman Lain. Senjälken sait Judan Cuningat lopun: sillä heidän täydyi waldacundans anda muille/ ja heidän cunnians muucalaiselle Canssalle. Jotca poldit walitun pyhän Caupungin/ ja teit hänen cujans autiaxi. Nijn cuin Jeremia oli ennustanut/ jota he pahoin waiwaisit/ joca äitins cohdu Prophetaxi walittu oli/ häwittämän/ särkemän ja cukistaman/ nijn myös rakendaman ja jäl lens istuttaman. Hesekiel näki HERran cunnian näys/ jonga hän näytti hänelle Cherubimin rattais. Hän ennusti wihollisia wasta/ ja ilmoitti lohdu tuxen nijlle jotca teit oikeuden. JA cahdentoistakymmenen Prophetan luut wielä nyt wiherjöldzewät cusa he macawat: sillä he owat lohdu ttanet Jacobi/ ja luwannet wapauden/ johon heidän lujast idzens luottaman piti. CUinga me ylistäm Sorobabelita? joca oli nijncuin sormus oikias kädes. Ja Jesusta Josedechin poica/ jotca aicanans Templin rakensit/ ja HERralle pyhän huonen jäl lens teit/ ijancaickisexi cunni axi pysymän. JA Nehemiat pitä aina kijtettämän/ joca meille cukistetut muurit jäl lens rakensi/ ja sioitti portit ja teljet/ ja rakensi meidän huonem jäl lens. EI ole maan päälle yhtän luotu Enochin wertaisexi/ joca on otettu pois maasta. Ei Josephingan/ joca weljeins herra oli/ ja hänen Canssans holhoja/ jonga luut wietin cotia jäl lens. Seth ja Sem olit suures cunnias Canssan seas. MUtta Adam on cunnioitettu caickein eläwitten seas/ joca caickein ensin Jumalalda luotin. SIMon Onian poica ylimmäinen Pappi/ joca aicanans rakensi käytäwät huonen ymbärille/ ja teetti sinne padzat. Ja corgotti perustuxen caxi sen werta ylemmä/ ja walmisti ymbärinskäytäwän Templin päälle. Hänen aicanans olit lähtet soennet/ jotca hän waskella warusti. Hän murhetti Canssans wahingota/ ja wahwisti Caupungin wihollista wasta. Hän teki cunnialisen työn/ joca andoi Canssan tulla jäl lens oikiaan järjestyxeen. Cosca hän tuli esiripun eteen/ nijn hän walisti cuin cointähti pilwen läpidze/ nijncuin täysi Cuu. Nijn cuin Auringo paista sen corkeimman Templin päälle/ ja nijncuin taiwan Caari on hänen cauneudesans. Nijn cuin caunis cuckainen kewäillä/ ja nijncuin cuckaiset weden reunalla/ nijncuin pyhän sawun puu kewäillä. Nijn cuin sytytetty pyhä sawu astiasans: Nijn cuin cullainen astia/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

caickinaisilla calleilla kiwillä caunistettu. Nijn cuin hedelmälinen öljypuu/ ja nijncuin corkia Cypressipuu. Cosca hän puki päällens sen caunin pitkän hamen/ ja coco pugun/ ja tuli pyhän Altarin tygö/ silloin caunisti hän caiken Pyhän. Mutta cosca hän otti uhrin cappalet Pappein käsistä/ ja seisoit tulen tykönä joca Altarilla paloi. Silloin seisoit hänen weljens hänen ymbärilläns/ nijncuin istutettu Cedripuu Libanonis/ ja pijritit hänen nijncuin palmupuun oxat. Ja caicki Aaronin pojat heidän cunniasans/ ja HERran uhrin olit heidän käsissäns coco Israelin sucucunnan edes. Ja hän päätti wircans Altarin edes/ ja teki nijn sille corkeimmalle ja Caickiwaldialle caunin uhrin. Hän ojensi kätens juomauhrin cansa/ ja uhrais punaista wijna/ ja wuodatti Altarin pohjaan makiaksi hajuxi sille corkeimmalle/ joca on caickein Cuningas. Silloin huusit Aaronin pojat corkiast/ ja puhalsit waskitorwijn ja teit suuren huminan/ heitä muistetta sen corkeimman edes. Silloin caicki Canssa langeis äkist maahan caswoillens/ ja rucoili HERra Caickiwaldiasta heidän corkeinda Jumalata. Ja weisajat kijtit händä Psalmeilla/ että se cajihti coco huones sijtä suloisesta änestä. Ja Canssa rucoili Jumalata sitä corkeinda/ oleman armollisen/ sijhenasti cuin Jumalan palwelus loppui/ ja he wircans päättänit olit. Cosca hän jällens meni alas/ nijn hän ojensi kätens coco Israelin seuracunnalle ja andoi heille suullans HERran siunauxen/ ja toiwotti heille terweyden hänen nimens. Taas rucoilit he jällens/ ja otit wastan siunauxen sildä corkeimmalda/ ja sanoit: Kijttäkät nyt caicki Jumalata/ joca suuria töitä teke caikis paicois/ joca meitä eläwitä warjele hamast äitin cohdsta/ ja teke meille caicke hywä. Hän andacon meille iloisen sydämen/ ja lainatcon rauhan jocapaicas Israelis meidän elinaicanam. Ja että hänen armons aina pysyis meidän tykönäm/ ja wapahdais meitä/ nijncuwan cuin me eläm. CAhtalaista wäke wihan minä sydämestäni/ ja colmannelle olen minä nijn julma/ etten minä ole kellengän nijncuin heille: Samaritereille/ Philistereille/ ja sille hullulle wäelle Sichemis. TÄmän '6Fpin ja wijsauden on tähän kirjan kirjoittanut Jesus Sirachin poica Jerusalemist/ ja on wuodattanut sydämestäns tämän opetuxen. Autuas on se joca idzens tähän harjoitta/ ja se joca tämän pane sydämeens/ hän tule wijsaxi. Ja jos hän sen jälken teke/ nijn hän on caickijn kelwollinen: sillä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

HERran walkeus johdatta händä. MInä kijtän sinua HERra Cuningas/ ja ylistän sinua Jumala minun wapahtajani. Minä kijtän sinun nimes/ ettäs minun warjeluxen ja apun olet/ ja olet lunastanut minun ruumin cadotuxesta. Sen wieckan kielen paulasta/ ja nijstä jotca walhella lijckuwat. Ja olet auttanut minua wihollisia wastan/ ja wapahtanut minua sinun suuren ja corkiast ylistettävän laupiudes jälken: Nijden kiljunasta/ jotca minun niellä tahdoit/ nijden kädestä/ jotca minun hengeni perän seisoit/ ja suuresta murHesta/ josa minä macaisin. Tulisista kekälistä jotca minun olit pijrittänet: keskeldä tulda/ etten minä sijnä palanut. Sywästä helwetin juowasta/ petollisista panettelioista/ walhettelioista Cuningan edes ja wäärästä duomiosta. Minä olin sangen läsnä cuolemata/ ja minun elämän tahdoi wajota helwettijn. Minä olin pijritetty/ ja ei kengän auttanut minua. Minä edzein ihmisildä apua/ ja en löytänyt. Silloin minä ajattelin sinun laupiuttas HERra/ ja cuinga sinä aina auttanut olet. Sillä sinä autat caickia nijtä jotca sinua odottawat/ ja pelastat heitä pacanain käsistä. Minä rucoilin Jumalata heidän julmuttans wastan/ ja rucoilin lunastusta cuolemasta. Ja auxihuusin HERra minun Isäni ja hallidziatani/ ettei hän hyljäis minua tuscasa/ cosca ne cowat sydämestä puckailit/ ja ei minulla yhtän apua ollut. Minä kijtän sinun nimes lackamat/ ja ylistän ja kijtän sinua. Sillä minun rucouxen tuli cuulduxi/ ja sinä olet auttanut minua cadotuxest ja caikest pahast. Sentähden tahdon minä kijttä ja ylistä sinua HERra/ ja cunnioitta sinun nimes. COsca minä wielä nuori olin/ ennencuin minä tulin wietellyxi/ edzein minä wijsautta julkisest minun rucouxellani. Templis rucoilin minä sijtä/ ja tahdon edziä haman loppuni asti. Minun sydämen iloidzi hänestä/ nijncuin silloin cosca wijnamarjat kypsywät. Minä käwin oikiata tietä hänen tygöns/ ja edzein händä jo nuorudesta. Minä edzein händä/ ja otin hänen wastan. Silloin opin minä hywin ja enänsin minuani wahwast hänen cauttans. Sentähden minä kijtän händä/ joca minulle andoi wijsauden. Minä aigoin tehdä sen jälken/ ja ahkeroita hywä/ ja en tullut sijtä häpiään. Minä pyysin sitä sydämestäni/ ja ahkeroidzin tekemän sen jälken. Minä nostin käteni taiwasen päin. Silloin walaistin minun sieluni wijsaudesta/ että minä tunsin hulludeni. Minä pyysin händä wacuudella/ hän

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ja minä olimma yxi sydän algusta/ ja minä löysin hänen puhtana. Sentähden en minä tule hyljätyxi: minun sydämen ikäwöidze händä/ ja minä sain hywän tawaran. HERra on andanut minulle hänen cauttans uden kielen/ jolla minä händä kijtän. LÄHestykät tänne minun tygöni/ te jotca ette mitän coetellet ole: Ja tulcat minun Schouluni/ jos teidä jotain puuttu/ nijn te taidatte täällä oppia: sillä te oletta tosin suuresti janowaiset. Minä olen awainnut suuni ja olen opettanut/ ajatelcat nyt händä saada rahata. Ja andacat teidän niscan hänen ikens ala/ ja andacat opetta teitän. Nyt löytän hän sangen lästä: cadzocat minua: minulla on wähä aica ollut waiwa ja työtä/ ja olen löytänyt cuitengin suuren lohduituxen. Ottacat oppi/ nijncuin suuri hopiatawara/ ja käskekät händä nijncuin suurta culdaläjää. Iloitcat Jumalan laupiudest/ ja älkät häwetkö hänen kijtoxestans. Tehkät mitä teille on käsketty/ nijncauwan cuin teillä aica on/ nijn hän teille ajallans hywin maxa.

Propheta Baruch

Tämä on puhe/ jonga Baruch Nerian poica/ Mahasian pojan/ Sedechian pojan/ Zedein pojan/ Helchian pojan/ kirjoitti kirjaan Babelis/ Wijdendenä wuotena/ seidzemendenä päiwänä Cuucaudesa/ siihen aican cuin Chalderit olit woittanet/ ja tulella polttanet Jerusalemin. Ja Baruch luki tämän kirjan JechanJan Joakimin pojan Judan Cuningan edes/ ja caiken Canssan corwain cuulden/ joca siihen tuli/ ja Förstein corwain edes/ ja Cuningan poicain edes/ ja wanhimmitten edes/ Ja caiken Canssan edes/ sekä pienden että suurten/ jotca asuit Babelis Suddin wirran tykönä. Ja he itkit/ paastoisit ja rucoilit totisest HERran edes/ Ja panit yhten mitä cukin woi/ Ja lähetit Jerusalemijn Joakimille Helchian pojalle Salomin pojan/ Papille/ ja (muille) Papeille/ ja caikelle Canssalle joca hänen cansans oli Jerusalemis: Hänen wiedäxens Judan maalle ne HERran huonen astiat/ jotca muinen olit otetut Templistä pois/ Sibanin Cuun kymmendenä päiwänä/ nimittäin/ ne hopia astiat jotca Zedechia Hosian poica/ Judan Cuningas oli andanut tehdä/ Sijtte

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

cuin NebucadNezar Babelin Cuningas oli wienyt pois JechanJan/ ja Förstit/ ja fangit/ ja jalot/ ja maan Canssan Jerusalemist/ ja tuonut Babelijn. JA kirjoitit heidän tygöns näin: Cadzo/ me lähetämme teille raha/ ostacat sillä polttouhria/ ricosuhria/ suidzutusta ja ruocauhria/ ja uhratcat se meidän HERram Jumalam Altarille: Ja rucoilcat NebucadNezarin Babelin Cuningan hengen edest/ ja hänen poicans Beltsazerin hengen edest/ että heidän päiwäns pidenisit maan päällä/ nijncauwan cuin taiwan päiwät owat: Nijn HERra toimitta meille kyllä ja hywiä päiwiä/ ja me saamme elä Babelin Cuningan NebucadNezarin warjon alla/ ja palwella heitä cauwan/ ja löydäm armon heidän edesäns. Ja rucoilcat meidän edestäm HERra meidän Jumalatom: sillä me olemme rickonet HERra meidän Jumalatom wastan/ ja hänen julmudens ja wihans ei ole käätyt meistä pois/ aina tähän päiwän asti. Ja lukecat tämä kirja: sillä sentähden olemma me sen lähettänet teille/ että teidän pitäis sitä lukeman HERran huones pyhä päiwinä ja vuoden aigoilla/ ja sanocat: HERra meidän Jumalam on wanhurscas/ mutta me cannamme meidän häpiäm oikein. Nijn cuin se nyt tapahtu nijlle Judast/ ja nijlle Jerusalemist/ Ja meidän Cuningaillem/ ja meidän Försteillem/ ja meidän Papeillem/ ja meidän Prophetaillem/ Että me HERran edes rickonet/ ja emme händä usconet ole. Ja emme totellet HERran meidän Jumalam ändä/ että me olisimme waeldanet hänen käskyns jälkeen/ cuin hän meille oli andanut. Ja sijtä ajasta cuin hän meidän Isäm toi Egyptin maalda/ aina tähän päiwän asti/ olemma me ollet HERralle meidän Jumalallem cowacorwaiset/ ja em ole totellet hänen ändäns. Sentähden on nyt meidän päällem tullut se rangaistus ja kirous/ jonga HERra oli julistanut hänen palwelians Mosexen cautta/ cosca HERra johdatti meidän Isäm Egyptin maalda/ andaxens meille maan/ joca wuoti riesca ja hunajata: 20 Ja emme totellet HERran meidän Jumalam ändä/ nijncuin Prophetat meille sanoit/ ne jotca hän meille lähetti: Waan jocainen meni hänen pahan sydämens ajatuxen jälkeen/ ja palwelim wieraita jumalita/ ja teimme paha HERran meidän Jumalam edes. JA HERra on pitänyt sanans/ jonga hän puhui meille ja meidän Duomareillem/ Cuningaillem ja Försteillem/ jotca piti hallidzeman Israeli/ ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

nijlle Israelist ja Judast. Ja on andanut sencaltaisen suuren rangaistuxen tulla meidän päällem/ nijn ettei sen werta taiwan alla ole tapahtunut cuin Jerusalemille. Nijn cuin Mosexen Lais on kirjoitettu/ että ihmisen piti syömän hänen poicans ja tyttärens liha. Ja hän andoi heidän pois orjixi caickin waldacundin/ jotca jocapaicas ymbärillä owat/ häwäistyxexi ja kirouxexi caickein Canssain seas/ jotca owat meidän ymbärilläm/ joidenga secaa HERra heidän hajottanut on. Ja he tulewat ainijan poljetuxi/ ja ei taida nosta jäl lens: sillä me olemma rickonet HERra meidän Jumalatast wastan/ sijnä etten me ole totellet hänen ändäns. HERra meidän Jumalam on wanhurscas/ mutta me ja meidän Isäm cannamme meidän häpiäm oikein/ nijncuin se nyt on: Caicki se paha cuin HERra on puhunut meitä wastan/ on tullut meidän päällem. Ja emme ole rucoillet HERra/ että jocaidzen pidäis käändämän idzens hänen pahan sydämens ajatuxista. Ja HERra on walwonut meidän onnettomudexem/ jonga hän on andanut meidän päällem tulla: sillä HERra on wanhurscas caikisa hänen töisäns/ cuin hän on meille käsenyt: Mutta emme totellet hänen ändäns/ waeldaxem HERran käskyn jälkeen/ cuin hän meille oli andanut. JA nyt HERra Israelin Jumala/ joca sinun Canssas Egyptin maalda olet wienyt wäkewällä kädellä/ suurella woimalla ja corkialla wallalla/ tunnustähtein ja ihmetten cautta/ ja olet tehnyt sinun nimes nijncuin se nyt on/ Me olemma rickonet/ ja olemma (sen pahemmin) ollet jumalattomat/ ja olemma tehnet caicki sinun käskyäs wastan. Woi HERra meidän Jumalam/ lacka sinun julmudestas meidän päällem/ sillä me juuri wähäxi olemme joutunet pacanain seasa/ joihins meidän hajottanut olet. Cuule HERra meidän rucouxem ja meidän anomuxem/ ja auta meitä sinun tähtes/ ja anna meidän löytä armo heidän tykönäns/ jotca meidän owat wienet pois: Että coco mailma tiedäis sinun HERran olewan meidän Jumalam: sillä Israel ja hänen siemenens on nimitetty sinusta. Cadzo HERra sinun pyhästä huonestas/ ja ajattele cuitengin meidän päällem/ cumarra HERra corwas/ ja cuule cuitengin. Awa silmäs HERra/ ja näe cuitengin/ sillä cuolluet helwetis/ joiden hengi on lähtenyt ruumista/ ei puhu HERran cunniasta ja wanhurscaudesta: Waan sielu joca on sangen murhellinen/ ja käy cumarruxis

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

surkiasti/ ja on likimmitten silmäns itkenyt puhki/ ja iso/ se puhu HERra sinun cunniastas ja wanhurscaudestas. Ja nyt HERra meidän Jumalam/ me olemma edesäs meidän rucouxillam/ en meidän Isäim ja meidän Cuningastem tähden/ waan sinun laupiudes tähden/ Että sinä olet andanut sinun julmudes ja wihas tulla meidän päällem/ nijncuin sinä sinun palweliais Prophetain cautta olet puhunut/ ja sanonut: Näin sano HERra: Cumartacat teidän olcanne/ ja andacat teidän Babelin Cuningan ala/ nijn te saatte olla maalla/ jonga minä teidän Isillen olen andanut. Mutta jollet te HERran ändä cuule/ andain teidän Babelin Cuningan ala/ nijn minä Judan Caupungeista ja Jerusalemist otan pois ilon ja riemun änen/ ja yljän ja morsiamen änen/ ja coco maan pitä oleman autiana/ ja ei kenengän sijnä asuman. Mutta en me totellet sinun ändäs/ että me olisimme andanet idzem Babelin Cuningan ala/ sentähden olet sinä wahwa ollut sanoisas/ jotcas olet puhunut sinun palweliais Prophetain cautta/ nijn että meidän Cuningastem luut ja meidän Isäim luut heidän haudoistans poisheitetyt ja hajotetut owat/ Nijn että he päiwällä Auringosa ja yöllä castesa maannet owat/ ja owat juuri hirmuisest ja cauhiast cuollet näljän/ miecan ja fangiuden cautta. Ja Israelin huonen ja Jumalan huonen pahan tegon tähden/ olet sinä sinun huones/ cusa sinun nimes rucoillan/ nijn andanut cukistetta/ nijncuin nyt nähtävä on. JA sinä HERra meidän Jumalam olet meidän cansam juuri armollisest ja caiken sinun suuren laupiudes jälken tehnyt/ Nijncuin sinä sinun palwelias Mosexen cautta puhunut olet/ sinä päiwänä/ cuin sinä käskit hänen kirjoitta sinun Lakis Israelin lasten edes/ ja sanoit: Jollet te cuule minun ändäni/ nijn pitä totisesta tämän joucon/ joca on kyllä suuri/ sangen wähäxi joutuman pacanain seas/ cunga minä heidän hajotan: Sillä minä kyllä tiedän/ ettei he tottele minua: sillä se on cangia Canssa. Mutta heidän pitä käändämän idzens maalla/ cusa he owat fangina/ ja pitä oppiman tietämän/ minun HERran olewan heidän Jumalans. Ja minä annan heille ymmärtäväisen sydämen/ ja corwat jotca cuulewat. Nijn pitä heidän sijs ylistämän minua maalla/ cusa he owat fangina/ Ja pitä ajatteleman minun nimeäni/ ja käändämän idzens heidän cangeista niscoistans ja heidän ricoxistans: sillä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

heidän pitä ajatteleman cuinga heidän Isäins käsi käwi/ jotca olit rickonet HERran edes. Ja minä wien heidän jällens sijhen maahan/ jonga minä heidän Isillens/ Abrahamille/ Isaachille ja Jacobille wannonut olin/ ja heidän pitä siellä wallidzeman/ ja minä tahdon enändä heitä ja en wähetä/ Ja tahdon tehdä ijancaickisen lijton heidän cansans/ nijn että minä tahdon olla heidän Jumalans ja heidän pitä oleman minun Canssani/ ja en tahdo enä aja pois minun Canssani maalda/ jonga minä heille andanut olen.

CAickiwaldias HERRA Israelin Jumala/ täsä suuresa ahdistuxesa ja tuscasa huudan minä sinua. Cuule ja ole armollinen HERra/ sillä me olemma rickonet sinua wastan/ Sinä hallidzet ijancaickisesta/ mutta me hucumme jocapaicas. Ijancaickinen HERra Israelin Jumala/ cuule nyt Israelin rucous/ joca on cuoleman kidas/ ja heidän lastens rucous/ jotca rickonet owat sinua wastan/ ja ei ole totellet HERran heidän Jumalans ändä/ sentähden on myös rangaistus ollut jocapaicas meidän päälläm. Älä ajattele meidän Isäim pahoja tecoja/ waan ajattele nyt sinun kättäs/ ja sinun nimes: Sillä sinä HERra olet meidän Jumalam/ nijn me tahdom HERra sinua kijttä. Sillä sentähden olet sinä andanut sinun pelcos meidän sydämijm/ että me huudaisimme sinun nimes/ ja sinua meidän fangiudesam ylistäisimme/ sillä caicki meidän Isäim pahat tegot/ jotca owat sinun edesäs rickonet/ waiwawat meidän sydändäm/ Me jotca nyt olemma meidän fangiudesam/ johons meidän ajanut olet/ häwäistyxexi/ kirouxexi ja cauhistuxexi caickein meidän Isäim pahain tecoin tähden/ jotca HERrasta heidän Jumalastans poikennet owat. Cuule Israel elämän käskyä/ ota sijtä ahkera waari/ ja pidä ne hywin. Cuinga se tule Israelijn/ että sinä näännyt pacanain maalla? Ettäs olet wieralla maalla? että saastutat idzes cuollutten seasa? että nijden jouckon luettu olet/ jotca helwettijn menewät? Se on syy/ että olet hyljännyt wijsauden caiwon. Jos sinä olisit pysynyt Jumalan tiellä/ nijn sinä olisit jocapaicas rauhas asunut. Opi sijs oikia wijsaus/ että coettelisit/ cuca se on joca pitkän ijän/ tawaran/ riemun ja rauhan anda. Cuca tietä cusa hän asu? Cuca on ollut hänen Camareisans? Cusa owat pacanain Förstit/ jotca maan petoja hallidzewat? Jotca leikidzewät taiwan linduin cansa/ jotca cocowat hopiata ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

culda/ joihinga ihmiset idzens luottawat/ ja ei ikänäns sijtä taida rawituxi tulla. (Sillä he cocowat idzellens raha/ ja pyytäwät sitä/ ja on cuitengin caicki turha) He owat syöstyt pois ja helwettijn mennet/ ja muut owat tullet heidän siaans. Jälkentulewaiset näkewät kyllä walkeuden/ ja asuwat maan päällä/ ja ei osa cuitengan/ sitä tietä/ cusa wijsaus löytän: Sillä he cadzowat hänen ylön/ nijn myös owat heidän lapsens exynet. Ei hänestä mitän cuulu Canaas/ Themanis ei händä näy. Hagarin lapset edziwät kyllä mailmallista wijsautta/ nijn myös Meranin cauppamiehet ja ne Themanis/ jotca luulewat idzens taitawaxi: Mutta ei he osa cuitengan tietä/ cusa wijsaus löytän. Woi Israel/ cuinga caunis on HERran huone/ cuinga awara ja isoi on sen asumasia? Ei sillä ole yhtän loppua ja on määrämättömän corke. Muinen olit Sangarit/ isoit cuuluisat miehet/ ja jalot sotamiehet/ Ei HERra nijtä walinnut/ eikä ilmoittanut heille ymmärryksen tietä: Ja ettei heillä ollut wijsautta/ owat he heidän hulludesans huckunet. Cuca on astunut taiwasen/ ja on hänen tuonut/ ja on hänen pilwistä temmannut alas? Cuca on waeldanut meren ylidzen ja löytänyt hänen/ ja callin cullan werost hänen cotia tuonut? Tärkimmäst/ ei ole ketän/ joca sinne tien tietä josa wijsaus löytän. Mutta se cuin caicki tietä/ hän tunde hänen/ ja on ymmärryhelläns löytänyt hänen/ joca maan ijancaickisest ajast on walmistanut/ ja täyttänyt sen caickinaisilla eläimillä. Joca anda walkeuden coitta/ ja cosca hän sen cudzu jällens/ nijn sen pitä händä totteleman: Tähdet paistawat heidän järjestyxestäns ilolla. Ja cosca hän heitä cudzu/ nijn he wastawat/ täsä me olemma/ ja paistawat ilolla hänen tähtens joca heidän on luonut. Tämä on meidän Jumalam/ ja ei kengän taita werratta häneen. Hän on löytänyt wijsauden/ ja andanut sen hänen palweliallens Jacobille ja Israelille hänen rackallens. Sijtte on hän näkynyt maan päällä/ ja ihmisten cansa asunut. Tämä wijsaus on Jumalan käskykirja ja Laki joca on ijancaickinen: Caicki jotca hänen pitäwät/ saawat elä/ mutta jotca sen unhottawat/ nijden pitä cuoleman. Palaja siihen Jacob jällens/ ja rupe siihen/ waella sencaltaisen walkeuden jälken/ joca edesäs paista. Älä muille jätä sinun cunniatas/ ja sinun rijstas muucalaiselle Canssalle. O autuat olcamma me Israelis: Sillä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Jumala on meille hänen tahtons ilmoittanut. OLe hywällä mielellä minun Canssan/ sinä Israelin ylistys/ Te oletta myydyt pacanoille/ ei häwityxexi/ mutta että te oletta Jumalan wihoittanet/ olet te teidän wihollisten haldun annetut. Sillä te oletta wihoittanet sen cuin teidän on luonut/ sijnä/ ettet te ole Jumalalle/ mutta perkeleille uhrannet. Te oletta unhottanet ijancaickisen Jumalan/ joca teidän on luonut/ ja oletta murhellisexi tehnet Jerusalemin/ joca teidän on caswattanut. Sillä hän on nähnyt Jumalan wihan/ joca teidän päällen piti tuleman/ ja sanonet: Cuulcat te Zionin asuwaiset/ Jumala on andanut minulle suuren murhen: Sillä minä olen nähnyt minun poicaini ja tyttäteni fangiuden/ jonga se ijancaickinen heidän päällens on andanut tulla/ Minä olen caswattanut heidän ilolla/ mutta itculla ja murhella olen minä nähnyt heitä wietäwän pois. Älkön kengän iloitco minusta/ että minä leski ja monelda hyljätty olen/ minä olen autiaxi tehty/ minun lasteni ricosten tähden: Sillä he owat poikennet Jumalan Laista/ ja ei ole hänen oikeuttans tundenet/ ei he ole elänet Jumalan käskyn jälken/ eikä ole pitänet hänen käskyjäns. Tulcat tänne Zionin asuwaiset/ ja julistacat minun poicaini ja tyttäteni fangius/ cuin se ijancaickinen on andanut tulla heidän päällens: Sillä hän on andanut Canssan cauca tulla heidän päällens/ julman Canssan/ tundemattomast kielest/ Joiden ei pidä säästämän wanha/ eli armahtaman lapsia. Ne owat wienet pois lesken rackat (pojat) ja murhellisexi tehnet yxinäisten tyttäret: Mutta cuinga minä taidan teitä autta? Sillä joca tämän onnettomuden on saattanut teidän päällen/ hän on pelastawa teitä teidän wihollisten käsistä. Lähtekät pois te rackat lapset/ lähtekät pois/ mutta minä olen hyljätty yxinäisexi. Minä olen rijsunut minun ilowaatteni ja pukenut päälleni murhewaattet/ minä tahdon huuta ijancaickisen tygö caickena minum elinaicanani. Olcat hywällä mielellä lapset/ huutacat Jumalan tygö/ nijn hän pelasta teitä wihollisten wallast ja käsist: Sillä wielä minä toiwon sen ijancaickisen auttawan teitä/ ja minä olen saapa ilon Pyhäldä/ sen laupiuden tähden/ joca teille pian meidän ijancaickiselda wapahtajaldam on tapahtuwa. Minä olen andanut teidän mennä murhella ja itculla/ mutta Jumala on andawa teidän minulle jällens ilolla ja riemulla ijancaickisest. Ja nijncuin

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Zionin asuwait owat nähnet teidän fangiudenne/ nijn pitä myös heidän pian näkemän awun teidän Jumalaldan/ joca on tulewa teidän päällen suurella cunnialla ja ijancaickisella lohduituxella. Te lapset/ kärsikät kärsiwälisestä sitä wiha/ joca Jumalalda teidän päällen tule/ sillä sinun wihollises on wainonnut sinua/ ja sinä olet pian näkewä hänen häwityxens/ ja polkewa hänen caulans. Minun lapsucaiseni pitä käymän paha tietä/ he owat wiedyt pois nijncuin lauma/ wihollisilda ryöstetyt. Olcat hywällä mielellä te lapset/ ja huutacat Jumalan tygö: sillä hän/ joca on andanut teitä wietä pois/ ei ole teitä unhottawa. Sentähden/ nijncuin te oletta ahkeroinet poickeman Jumalasta pois/ juuri nijn myös nyt palaitcat/ ja ahkeroitcat kymmenen kerta enä edzimän HERra: Sillä joca tämän rangaistuxen on andanut tulla teidän päällen/ hän on auttawa teitä/ ja ijancaickisen ilon toimittawa. Jerusalem ole hywällä mielellä/ sillä se on sinua lohduuttawa/ jostas nimitetty olet. Olcon ne waiwaitset/ jotca sinua waiwannet/ ja sinun langemisestas iloinnet owat. Olcon ne Caupungit waiwaitset/ joita sinun lapses palwellet owat/ Ja waiwainen/ joca sinun lapses fangina pitä: sillä nijncuin hän sinun langemisestas iloinnut/ ja sinun häwityxestäs riemuinnut on/ Juuri nijn pitä hänen murhellisexi tuleman/ cosca hän tule häwitetyxi. Ja minä otan pois hänen woimans/ johonga hän idzens luotta/ ja käännän hänen kerscauxens walitusitcuxi: Sillä tulen pitä hänen päällens tuleman sildä ijancaickiselda monda päiwä/ ja perkeleillä pitä siellä cauwan asumasian oleman. CADzo ymbärilles Jerusalem itän päin/ ja cadzo sitä lohduitusta/ joca sinulle tule Jumalalda: Cadzo/ sinun lapses/ jotca owat wiedyt pois/ tulewat/ Ja/ he tulewat cootut sekä idästä että lännestä/ pyhän sanan cautta/ ja ylistäwät Jumalan cunniata.

Rijsu pois päädäs Jerusalem sinun murhewaattes/ ja pue päälles pyhä caunistus Jumalalda ijancaickisest. Pue päälles Jumalan wanhurscauden hame/ ja pane sen ijancaickisen cunnian Cruunu päähäs: Sillä Jumala on julistawa sinun cunnias coco taiwan alla: Sillä sinun nimes pitä oleman Jumalalda ijancaickisesta. Rauha/ wanhurscaus/ cunnia ja jumalisus. Nouse Jerusalem/ ja astu corkeuteen/ ja cadzo ymbärilles itän päin/ ja cadzo sinun

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

lapsias/ jotca sekä idäst että lännestä cootut owat/ pyhän sanan cautta/ ja iloidzewat/ että Jumala on taas ajatellut heidän päällens. He owat jalcaisin wihollisilda wiedyt pois sinun tykös/ mutta Jumala tuo heitä sinun tygös corgotettuna cunnialla/ nijncuin waldacunnan lapset. Sillä Jumala tahto aleta caicki corkeat wuoret/ ja pitkät rannat ja laxot täyttä maan tasalle/ että Israel sais lewollisest waelda ja kijttä Jumalata. Mutta medzät ja caicki hywin hajawaiset puut/ pitä Jumalan käskyst Israeli warjoman: Sillä Jumala on tuowa Israeli tänne jällens ilolla/ hänen jalolla lohduxellans/ laupiudellans/ ja hänen wanhurscaudellans.

TEidän ricostenne tähden/ cuin te oletta tehnet Jumalata wastian/ pitä teidän wietämän fangittuna Babelijn NebucadNezarilda Babelin Cuningalda: Ja Babelisa pitä teidän olemas cauwan aica/ nimittäin seidzemenkymmendä vuotta/ sijtte minä taas wien teitä siellä rauhasa ulos. Mutta sillä wälillä pitä teidän näkemän Babelis olgilla cannettawan hoipata/ culda ja puujumalita/ joita pacanat pelkävät. Sentähden cawattacat teidän/ ettet te tee sencaltaisia heidän peräns/ ja ettet te tule pacanain wertaisexi: Ja cosca te saatte nähdä Canssan/ joca edellä ja perästä käy/ rucoilewan epäjumalita/ nijn sanocat teidän sydämisän: HERra/ sinua pitä rucoildaman: Sillä minun Engelini pitä olemas teidän tykönänne/ ja minä costan teidän sieluillenne. HEidän kielens on tekiäldä hywin rakettu/ ja he owat caunistetut cullalla ja hapialla/ ja heillä on leicatut kielet/ mutta ei ne ole oikiat kielet/ eikä taida puhua. He caunistawat heidän cullalla/ nijncuin neidzen dantzijn/ panewat Cruunun heidän päähäns/ Ja Papit warastawat epäjumalilda hapiata ja culda/ ja culuttawat/ syöwät ja juowat porttoin cansa huorahuones/ Ja caunistelewat hapiata/ culda ja puujumalita waatteilla/ nijncuin ne olisit ihmiset: Mutta ei ne taida warjella idzens ruostesta ja coista. Ja jos purpura hame puetetan heidän päällens/ nijn pitä tomu pyhittämän pois/ joca laske idzens sen päälle. Ja hän canda waldican kädesäns nijncuin Cuningas/ ja ei taida rangaista yhtän/ joca teke händä wastian/ Hänellä on myös miecka ja kirwes kädesä/ mutta ei hän taida idzens warjella warcailda ja ryöstäildä/ sijtä kyllä nähdän/ ettei ne ole jumalat/ sentähden älkät heitä peljätkö. Nijncuin astia

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

jota tarwitan/ on kelpamatoin/ cosca se on särjetty/ juuri niijn on heidän epäjumalans. Cosca he pannan heidän huonesijns/ niijn he tulewat täyten tomu/ niijden jalgoista cuin tulewat sisälle: Ja Papit pitäwät waarin epäjumalain Templin oweilla/ lucuilla ja teljillä/ ettei ne ryöstäildä warastettais/ niijn cuin cosca jocu pannan fangiuteen/ ja tallella pidetän/ se cuin on tehnyt Cuningasta wastan/ ja on cuolemaan duomittu. He sytyttäwät heidän eteens lampuja/ ja paljo enämbi heidän eteens cuin idze eteens/ ja ei ne cuitengan näe/ ne owat niijn cuin malat huonesa/ Ja matelewaiset madot maan päällä syöwät heidän sydämens ja waattens/ ja ei he cuitengan tunne. Heidän caswons owat mustat huonen sawusta. Yököit/ Pääskyiset/ ja muut linnut istuwat heidän pääns päälle/ niijn myös catit. Josta te ymmärrätte ettei ne ole jumalat/ sentähden älkät heitä peljätkö. Culda joca heidän päällens ripustetan heidän caunistuxexens/ ei se paista/ cosca ei ruostesta perata/ Ja cuin ne walettin/ ei he mitän tundenet. Caickinaisest callist ainest owat he tehdyt/ ja ei cuitengan ole heisä henge. Ettei he taida käydä/ niijn pitä heitä oljilla cannettaman/ josta ihmiset kyllä taitawat nähdä/ että he owat häpiäliset jumalat. JA pitä heidän häpemän heistä/ jotca heitä cunnioittawat/ ettei he eikä idze nosta taida/ cosca he putowat maahan/ eikä lijcutta idzens/ cosca jocu pane heidän johungun paickan pystyälle/ ja jos hän callistu/ ei hän taida ojeta idzens ylös. Ja niijn cuin uhri pannan cuoluitten eteen/ juuri niijn pannan myös heidän eteens. Mutta heidän Pappins tuhlawat heidän uhrins jotca heille annetan/ niijn myös heidän waimons coreilewat nijstä/ eikä anna sijtä jotain waiwaiselle eli sairalle: Saastaiset waimot/ ja ne jotca macawat lapsen wuotes/ sattuwat heidän uhrijns/ josta te kyllä ymmärrätte/ ettei ne ole jumalat/ sentähden älkät heitä peljätkö. Ja mistä nijtä pidäis jumaloixi cudzuttaman: sillä waimot corjawat culda/ hopia ja puujumalita. Ja Papit istuwat heidän Tempelisäns lewiällä Chuoricapalla/ ajelewat partans/ ja heille on tucka pääsäns/ istuwat paljaspäänä/ Ulwowat ja huutawat heidän epäjumalains edes/ niijn cuin tapa on cuolluitten hautamises. Papit warastawat heidän waattens/ ja waatettawat nijllä heidän emändäns ja lapsens. Joco hywä eli paha heille tehdän/ niijn ei he cuitengan

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

taida costa/ eikä taida asetta ketän Cuningan wircaan eli panna pois. Ei he taida anda raha eli calua. Jos jocu jotain heille lupa/ ja ei sitä pidä/ nijn ei he welgoi sitä. Ei he taida yhtäkän ihmistä pelasta cuolemast eikä autta heicko wäkewäldä/ ei he taida yhtäkän sokiata tehdä näkemän. Ei he taida ensingän ihmistä autta hädäsä. Ei he armahda leskejä/ eikä auta orwoja: Sillä he owat puu/ cullalla ja hopialla caunistetut/ nijden kiwein caltaiset/ jotca wuoresta lohwaistan sentähden pitä heidän häpiään tuleman/ jotca nijtä cunnioittawat. Cuinga sijs pitä ne jumalina pidettämän/ eli nijxi cudzuttaman? Ettei myös Chalderitkän heistä paljo pidä? Sillä cosca he näkewät mykän/ joca ei taida puhua/ sen he wiewät Belin eteen/ ja sanowat: mykän pitä händä rucoileman/ Nijn cuin hän sen ymmärräis/ ja waicka he tietäwät/ ettei sillä ole henge/ cuitengin juoxewat he heidän tygöns. Mutta waimot istuwat kircon edes wyötetyt köydellä/ ja candawat hedelmitä uhrixi: Ja jos jocu joca mene ohidzen/ otta yhden heistä/ ja maca hänen/ nijn se kehu sitä muita wastian/ ettei he ole nijn mahdolliset ollet cuin hän/ että köysi olis heistä kirwotetuxi tullut. Caicki mitä heildä tapahtu/ se on sula petos/ cuinga sijs ne pitä jumalina pidettämän/ eli nijn cudzuttaman? Taitawilda culdasepildä owat he nijn tehdyt. JA mitä taitawat tahtowat/ se pitä sijtä tuleman/ ja ei muuta mitän. Ja jotca ne tehnet owat/ ei taida cauwan elä/ cuingast ne owat jumalat/ jotca heildä tehdyt owat? Sentähden ei he muuta anna jälkentulewaisillens cuin pahennuxen ja tilan häpiäliseen epäjumalan palweluxeen: Sillä cosca sota eli muutoin jocu paha nousis/ nijn Papit neuwo pitäwät keskenäns/ cunga he heitäns epäjumalinens lymyttämän pitä. Sentähden kyllä taitan ymmärtä/ ettei ne ole jumalat/ jotca heitäns/ eikä sodast eikä muusta onnettomudest/ warjella taida. Sillä ei he cuitengan muu ole/ cuin puujumalat/ cullatut ja hopialla silatut/ sentähden taitan tästälähin kyllä tietä/ että se on petos/ caikille pacanoille ja Cuningaille ilmoitettu/ ja ei Jumalan/ waan ihmisten käsillä tehdyt/ ja ei yhtän jumalutta ole heisä. Sentähden taita jocainen ymmärtä ettei ne ole jumalat: Sillä ei ne pane yhtän Cuningast maalle/ eikä anna ihmisille sadetta/ Ei he hallidze eikä rangaise/ ei lindujacan/ jotca tuulesa sinne ja tänne

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

lendelewät. Cosca puujumalain cullatut ja hopialla silatut huonet tulelda poltetuxi tulewat/ nijn Papit juoxewat sijtä pois/ ja warjelewat idzens wahingosta/ mutta ne palawat nijncuin muutkin malat. Ei he taida olla Cuningaita eli jotacuta sotawäke wastan/ cuinga sijs heitä pitä jumalina pidettämän eli nijxi cudzuttaman? Puujumalat/ hopialla silatut ja cullatut jumalat/ ei taida idzens warcailda ja ryöstäildä warjella/ sillä ne owat heitä wäkewemmät. Nijn että he ryöstäwät heidän ja rijsuwat heidän alasti/ ottawat heidän culdans/ hopians/ waattens/ ja pakenewat/ nijn ei he taida autta heitäns. Sentähden on yxi Cuningas paljo parembi/ joca taita osotta hänen woimans/ eli tarpellinen taloin cappale/ joca talois tarwitan/ eli owi/ joca warjele huonen/ eli puupadzas Cuningalises salis/ cuin sencaltainen woimatoin epäjumala. Auringo/ Cuu ja tähdet paistawat/ ja owat cuuliaiset sijnä/ cuin Jumala heitä kāske/ Nijn myös pitkäisen leimaus walaise/ nijn että se nähdän/ Tuuli puhalda caikesa maasa/ ja cosca Jumala kāske pilwet juoxeman coco mailman ylidzen/ nijn he tekewät mitä hän heille kāske: Nijn myös tuli ylhäldä poltta ja culutta wuoret ja medzät/ ja teke mitä hänen on kāsketty: Mutta epäjumalat ei taida lijcutta idzens/ eikä jotain tehdä. Sentähden ei pidä nijtä pidettämän jumalina/ eikä heitä nijxi cudzuttaman/ sillä ei he taida rangaista eikä autta. ETtä te nyt tiedätte/ ettei he ole jumalat/ nijn älkät heitä peljätkö/ Sillä ei he taida Cuningaita kirota eikä siunata. Ei he myös taidä näyttä pacanoille jotain ihmettä taiwas/ ei he taida walaista nijncuin Auringo/ eikä walo anda nijncuin Cuu. Järjettömät luondocappalet owat paremmat heitä/ ne taitawat juosta luolaan ja warjella idzens. Sentähden on se peräti selke/ ettei he ole jumalat. Sillä nijncuin ei peljätys taida mitän warjella krydimaasa/ nijn owat myös heidän epäjumalans/ cullatut ja hopialla silatut jumalat/ ei mihingän kelpawaiset. Ja nijncuin pensas krydimaasa/ jonga päällä caickinaiset linnut istuwat/ eli nijncuin cuollut/ joca on haudasa/ nijn owat heidän puujumalans/ cullatut ja hopialla silatut jumalat. Ja sijtä taitan ymmärtä/ ettei he ole jumalat/ sillä purpurawaate/ joca heidän päälläns on/ syödän coilda/ ja ne idze cansa wijmein/ nijn että jocainen heitä sylke. O sitä onnellista ihmistä/ joca on

wanhurskas/ jolla ei myös yhtän epäjumalata ole/ ei se tule nauroxi eikä pilcaxi.

Ensimmäinen Maccaberein Kirja

Alexander/ Philippuksen poika Macedonian Cuningas/ joca ennen Grekan maalla hallinut oli/ läxi Chitimin maacunnasta suurella sotajoucolla/ otti wahwat Caupungit: Ja löi Dariuksen Persian ja Medein Cuningan/ ja sen jälkeen muut Cuningat caikis maacunnis woitti alans. Ja aina waelsi edemmä/ ja otti caicki maat/ ja waldacunnat/ ja ei kengän rohjennut idzens asetta händä watan. Ja hän tuli yldynexi/ oli myös hänellä sangen jalo sotajoucko. Cosca hän ne waldacunnat oli saanut alans/ tuli hän sairaxi. Waan cuin hän hawaidzi/ että hänen piti cuoleman: Cudzui hän tygöns hänen Förstins/ jotca nuorudest olit hänen cansans caswanet/ ja sääsi heidän eläisäns maacundain Ruhtinoixi. Ja Alexander cuoli cosca hän caxitoistakymmendä vuotta oli wallinut. Jälken hänen cuolemans tuli waldacunda hänen Ruhtinoillens/ he otit maacunnat cukin paickans/ ja teit heidäns Cuningoixi. Ja he/ ja heidän jälkentulewaisens hallidzit cauwan aica/ ja suuri sota oli heidän wälilläns/ ja paljon tusca jocapaicas mailmas. JA yhdestä näistä Ruhtinoista syndyi wahingolinen pahuden juuri/ nimeldä Antiochus Epiphanes/ joca Ruomisa oli ollut tacauxena hänen Isäns sen suuren Antiochuksen edestä. Ja tämä Antiochus Epiphanes rupeis hallidzeman sadalla colmelkymmenellä ja seidzemellä wuodella Grekin waldacunnasta. Nijhin aicoin olit Israelis wäärät miehet/ jotca yllytit Canssa/ ja sanoit: tehkämme lijtto ymbäriasuwaisten pacanain cansa/ ja ruwetcam heidän jumalan palweluxens: Sillä meidän on täytyntä kärsiä paljo pahutta sijtä ajasta/ cuin me olemma nosnet pacanoita watan. Tämä neuwo kelpais heille hywin/ ja he lähetit muutamita Canssasta Cuningan tygö: Joca käski heidän otta pacanain säädyt. Silloin he asetit Jerusalemis pacanalisen harjoitus huonen/ Eikä ymbärileickausta pitänet/ ja langeisit pois pyhästä lijtosta/ ja pidit idzens nijncuin pacanat/ ja olit peräti

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

paadutetut tekemän caickinaista syndiä ja häpiätä. Cosca Antiochus oli wahwistanut hänens waldacunnasans/ aicoi hän myös saada Egyptin waldacunnan/ ja nijn pitä molemmat waldacunnat. Ja hän meni Egyptijn sangen wahwana/ waunuin/ Elephantein/ Hewoismiesten/ ja laiwain paljoudella. Waan Ptolomeus pelkäis ja pakeni/ ja langeis monda Egyptin miehistä haawoitettuna. Ja Antiochus sai wahwimmat Caupungit Egyptis/ ja kiscoi suuren saalin ja wei pois. Mutta cosca Antiochus Egyptis tämän woiton saanut oli/ ja palais cotians sadalla ja colmannella wuodella wijdettäkyymmendä/ ja waelsi Israelin läpidze/ ja tuli Jerusalemiin suurella joucolla/ Ja meni röyckiästi Pyhään/ Ja andoi otta pois cullaisen Altarin/ kyntiläjalan/ ja ne cappalet cuin sen päällä olit/ ja leipäuhri pöydän/ ja picarit/ ja maljat/ cullaiset lusicat/ Esiripun ja Cruunut/ ja cullaiset Templin caunistuxet/ ja löi caicki ricki: Ja otti hopian ja cullan/ ja caicki callit astiat ja kätketyt tawarat ne cuin hän löysi/ ja wei myötäns omalle maallens: Ja andoi paljo wäke surmata/ ja puhui röyckiästä. Ja suuri sydämen suru oli coco Israelis/ ja caikis paicois/ joisa he asuit: Ja Päämiehet murhedit/ ja wanhimmat ja nuorucaiset/ neidzet ja waimot suurest surcastuit/ miehet ja waimot walitit. Ja coco maacunda oli surullinen sijtä julmudesta/ cuin siellä tapahdui: Ja coco Jacobin huone oli täytetty catkerudella. JA cahden wuoden perästä lähetti Cuningas Päämiehen (joca ennen weron päällä oli ollut) Judeaan/ hän tuli Jerusalemiin suurella wäellä: Ja andoi ystäwälistä/ että hänen piti pääsemän sisälle/ ja ei luwannut mitän wahingota tehdä/ waan se oli caicki petos. Cosca he uscoit hänen ja salleit tulla sisälle/ carcais hän petoxella Caupungin päälle. Ja löi paljon Canssa Israelist ja ryöstäis Caupungin: Ja poltti huonet/ cukisti muurit/ ja wei pois waimot/ lapset ja carjan. Ja Dawidin Linnan hän wahwisti wahwoilla muureilla ja torneilla: Ja asetti siihen jumalattoman joucon/ joca sijnä caickia pahutta teki/ Ja ryöwäisit aset ja elatuxen Jerusalemin Caupungista/ ja andoi sinne tuota. Ja he pijritit Pyhän/ ja wäijyit Canssa/ jotca Templijn menit/ ja löit Caupungin asuwaiset pyhäs sias/ että he olisit estänet Jumalan palweluxen/ ja wuodatit pyhäs sias paljon wiatoinda werta ja saastutit sen. Ja Jerusalemin asuwaiset

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

pakenit ja muucalaiset jäit siaan: Waan ne jotca sijnä syndynet olit/ piti lähtemän pois. Pyhä sia oli kylmillä/ pyhä päiwät tulit caicki murhepäiwixi/ ja Sabbathit ei ollet muuta kuin tusca/ ja caicki heidän cunnians tyhjän raukeis: Nijn cuuluisa kuin Jerusalem oli ennen ollut/ nijn surkian ja waiwalloisen täydyi sen siihen aican olla. JA Antiochus annoi myös ymbäri caiken waldacundans käskyn/ että caicki Canssa yximielisestä piti yhdencaltaisen Jumalan palweluxen pitämän. Silloin hyljäisi caicki Canssa heidän Lakins/ ja mielistyit Antiochuxen käskyyn: Ja monda Israelit siihen langeisit/ ja uhraisit epäjumalille ja rijwaisit Sabbathin. ANtiochus lähetti myös kirjat Jerusalemijn/ ja caickijn Judan Caupungeihin/ josa hän käski että heidän piti pacanain jumalan palweluxen ottaman wastan. Ja polttouhrin ja ruocauhrin ja syndiuhrin pyhäs sias/ Sabbathin/ ja muut juhlapäiwät maahan lyömän: Ja käski että Pyhän ja sen pyhän Canssan piti saastutettaman: Ja andoi panna Altarit/ kircot/ ja epäjumalat: Ja uhrata sian lihoja ja muita saastaisia eläimitä: Ja kielsi ymbärisleickauxen pois/ ja käski Canssan totutetta caickijn cauhistuxijn/ että heidän piti Jumalan Lain ja oikeuden unhottaman/ ja toiset tawat ottaman: Ja cuca ikänäns ei ollut täsä asias Antiochuxelle cuuliainen/ se piti surmattaman. Tämän käskyn andoi hän käydä ulos caickijn waldacundijns ja asetti Päämiehet/ jotca Canssa piti waatiman caickia sencaltaisia pitämän: Nämät toimitit että Judan maalla uhrattin/ ja käskit että nijn piti pidettämän: Ja monda Canssast luowuit Jumalan Laist heidän tygöns/ he teit caicke pahutta maacunnas. Ja carcotit Israelin Canssan pois/ että heidän täydyi lymyttä idzens ja kätke luolijn/ nijncuin muutkin juoxiamet. SAdalla ja wijdennellä wuodella wijdettäkyymmendä/ wijdendenä päiwänä toistakymmendä Casleun Cuulla annoi Cuningas Antiochus panda häwityxen julman cuwan Jumalan Altarille. Ja andoi panda Altarit ylös joca Judan Caupungis/ nijn että jocamies catuilla julkisest ja huonens edes suidzuttaman ja uhraman piti. Ja andoi repiä ricki HERran Lakikirjat ja poldetta: Ja murhata caicki ne joiden tykönä Jumalan lijton Kirjat löyttin/ ja jotca HERran Lain pidit. Ja tätä he teit heidän sotawäkens cansa joca Cuu/ cosca Canssa tuli cocon Caupungeisa. Ja wijdendenä päiwänä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

colmattakymmendä Cuusta/ uhraisit he Altarilla/ jonga he rakendanet olit HERran Altarita wasan. Ja ne waimot/ jotca heidän lapsens ymbärileickaisit/ tapettin/ nijncuin Antiochus oli käskenyt: Wanhimmat tapettin huoneisans/ ja lapset hirtettin. Mutta monda Israelin Canssast olit wahwat/ ja ei tahtonet syödä saastaista/ ja annoit ennen idzens tapetta/ cuin he idzens saastutit. Eikä tahtonet luopua Jumalan pyhästä Laista/ sentähden tulit he surmatuxi. NIjnä päiwinä nousi Pappi Matathias Johannexen poica/ Simeonin pojan/ Joarimin sugusta Jerusalemist: Joca asui Modin wuorella/ ja hänellä oli wijsi poica: Johannes lijalda nimeldä Gaddis/ Simon lijalda nimeldä Thasi/ Judas lijalda nimeldä Maccabeus/ Eleazar lijalda nimeldä Aaron/ ja Jonathas lijalda nimeldä Apphus. Nämät murhetit sangen cowin sitä suurta surkeutta/ cuin Judeas ja Jerusalemis oli. Ja Matathias walitti ja sanoi: woi että minä sitä warten synnyin/ että minun pitä näkemän minun Canssani ja pyhän Caupungin häwityxen/ ja wielä sijttekin alallans oleman/ ja andaman wihollisen tehdä nijncuin hän idze tahto. Muucalaiset pitäwät hallusans Pyhän/ ja Jumalan Templi on nijncuin duomittu ihminen: Sen caunistuxet owat wiedyt pois/ wanhat owat catuilla lyödyt/ ja nuoret miehet muucalaisilda syöstyt läpidze: Waldacunda on tullut caickein pacanain saalixi/ ja he tekewät sen autiaxi. Caicki sen cunnia on tullut pois: joca oli Drotningi/ nyt on hän pijca: Cadzo/ meidän Pyhäm ja meidän kerscauxem/ ja cunniam on pois/ pacanat owat sen häwittänet/ kellengä ilo enä elä olis? Ja Matathias rewäis waattens: Hän ja hänen poicans/ ja puit säkit päällens/ ja murhedit sangen rascasti. Cosca Antiochuxen käskyläiset sinne tulit/ waatiman myös nijtä jotca Modin Caupungijn paennet olit/ luopuman Jumalan Laista/ ja epäjumalille uhraman/ ja pyhä sawua suidzuttaman: Silloin luopui monda Israelin Canssast heidän tygöns: mutta Matathias ja hänen poicans pysyit wahwana. Ja Antiochuxen käskyläiset sanoit Matathiaxelle: sinä olet ylimmäinen ja woimallis in täsä Caupungis/ ja sinulla on monda poica ja sriculaista/ Sentähden astu sinä ensin edes/ ja tee mitä Cuningas on käskenyt/ nijncuin caicki maacunnat/ nijn myös Judan miehet/ jotca wielä Jerusalemis owat/ tehnet owat: nijn Cuningas leppy sinulle ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

sinun pojilles/ ja lahjoitta sinulle hopiata ja celda/ ja suuria lahjoja. Ja Matathias wastais lujast/ ja sanoi: jos wielä caicki maacunnat Antiochuxelle cuuliaiset olisit/ ja jocainen heidän Isäins laista luowuisit/ ja mielistyisit Cuningan käskyyn: En cuitengan minä/ ja minun poicani ja weljeni tahdo hyljätä Isäin Lakia/ sijtä meitä Jumala warjelcon: Ei se olis meille hywä/ että me Jumalan sanasta ja Laista luowuisimme. En me tahto mielistyä Antiochuxen käskyyn/ ja uhrata: engä luopua meidän Laistam ja toisia säätyjä otta. Cosca hän nämät sanat puhunut oli/ tuli yxi Judalainen caickein silmäin nähden/ ja uhrais epäjumalalle Altarille Modin Caupungis/ nijncuin Cuningas oli käskenyt. Ja Matathias näki sen/ ja se pisti hänen sydämeens/ ja hänen kijwaxens syttyi Lain tähden. Ja hän carcais ja tappoi sen Judalaisen Altarin edes/ ja Antiochuxen käskyläisen/ joca uhraman waadei. Ja cukisti kijwaxen Lain tähden/ nijncuin Phinees teki Zambrille Salomin pojalle. Ja Matathias corgotti änen caiken Caupungin edes/ sanoden: jolla on kijwaus Laista/ ja tahto pitä lijton/ hän käykän minun cansani Caupungista ulos. Nijn pakeni hän ja hänen poicans wuorille/ ja jätti Caupungijn caicki mitä hänellä oli. Ja monda hurscast ihmist läxit erimaih. Ja olit siellä waimoinens/ lapsinens ja carjoinens/ sillä julmus oli sangen suurexi paisunut. Mutta cosca Cuningan wäki Jerusalemis Dawidin Caupungis cuulla sait/ että muutamat olit idzens asettanet Cuningan käskyä watan/ ja andanet heidäns Caupungist ulos erimaih salaisijn paickoijn/ että he olisit heidäns lymyttänet ja pelastanet/ ja että paljo Canssa oli heidän seuraans mennyt. Kijrutit he heitäns carcaman heidän päällens Sabbathin päiwänä/ ja annoit heille sanoa: wieläkö te nyt tahdotte cowacorwaiset olla? Käykät ulos ja tehkät mitä Cuningas on käskenyt/ ja te saatte olla rauhas. Ja he wastaisit: en me tahdo lähte/ engä rickoa Sabbathi nijncuin Cuningas kärke. Ja he hyöcköisit sodalla heidän päällens/ ja ne jotca siellä olit/ ei heitäns warjellet. Eikä kiwekän heittänet/ eikä myös luolangan suuta tukinnet/ waan sanoi: Me tahdomme näin cuolla meidän wiattomudesam. Taiwas ja maa pitä todistaman/ että te meitä wäärin ja wiattomast tapatte. Ja nijn he langeisit heidän päällens Sabbathina/ ja tapoit heidän/ ja heidän waimons ja lapsens

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

tuhannen ihmistä/ ja heidän carjans. Cosca Matathias ja hänen ystäväns sen cuulla sait/ murhedit he sangen cowin/ ja sanoit toinen toisellens: Jos me caicki nijn tehdä tahdom/ cuin meidän weljemme tehnet owat/ ja emme sodi pacanoita wastan/ että me warjelisim meidän hengem ja Lakim/ nijn ei heidän ole työtä meitä peräti hucutta. Ja he päätit keskenäns/ sanoden: jos he tulewat meidän päällem Sabbathina/ nijn warjelcam meitäm/ etten me caicki huckuis/ nijncuin meidän weljem wuorten rotcois murhatut owat. Ja suuri joucko hurscaita ihmisiä cocoisit heitäns yhten/ jotca caicki Laisa olit pysywäiset. Ja caicki jotca julmuden tähden paennet olit/ tulit heidän tygöns. Ja he myös nousit ja löit monda jumalatoinda ja eriseuraista heidän kijwauxesans ja wihasans: mutta ne muut pakenit ja pääsit pacanain secaa. Sijtte Matathias ja hänen ystäväns waelsit lujasti Israelin maata ymbärins ja cukistit jällens Altarit: Ja ymbärinsleickaisit lapset/ jotca wielä ymbärinsleickamat olit/ ja hyöcköisit jumalattomitten päälle. Ja se menestyi heille/ nijn että he pysyit Laisa caickein pacanain ja Cuningasten woima wastan. Ettei jumalattomat yhtäkän woimutta heisä saanet. MUtta cosca Matathias juuri wanha oli/ sanoi hän ennen cuolematans pojillens: nyt on tullut meidän päällem suuri ahdistus ja waino/ ja suuri julmus ja rascas rangaistus: Sentähden rackat poicani/ pitäkät kijwauus Lain tähden/ ja älkät säästäkö teidän hengen meidän Isäim lijton tähden/ ja mielenne johdattacat mitkä tegot meidän Isäm heidän aicanans tehnet owat. Nijn te voitatte suuren cunnian ja ijancaickisen nimen. Abraham kiusattin/ ja oli wahwa uscos/ se luettin hänelle wanhurscaudexi. Joseph hänen waiwasans piti käskyn/ ja tuli Egyptin Herraxi. Phinees meidän Isäm piti kijwauksen HERran cunnian tähden/ ja sai todistuxen/ että Pappius piti hänelle ijäti oleman. Josua toimitti sen käskyn/ cuin hänelle annettu oli/ sentähden tuli hän ylimmäisexi Päämiehexi Israelis. Caleb annoi todistuxen ja nuhteli Canssa/ sentähden sai hän erinomaisen perimisen. Dawid oli uscollinen/ ja oikiamielinen Jumalan edes/ sentähden pereit hän Cuningalisen waldacunnan ijancaickisest. Elia piti kijwauksen Laista/ ja otettin ylös taiwasen. Anania/ Azaria ja Misael uscoit/ ja tulesta pelastettin. Daniel wiattomudens tähden

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

pelastettin Lejonin kidasta. Näin mieleen johdattacat mitä cullakin ajalla tapahtunut on/ nijn te löydätte/ että caicki ne/ jotca Jumalaan uscaldawat/ pysywät wahwana. Sentähden älkät peljätkö jumalattomain uhcauxia/ sillä heidän cunnians on loca ja toucka: Tänäpäen hän on corgotettu/ huomien hän maasa maca/ ja ei mitän ole cosca hän on tullut maaxi jällens/ ja hänen ajatuxens on huckunut. Sentähden rackat lapset/ olcatte rohkiat ja wahwat Lais/ nijn Jumala teitä corgotta jällens. Teidän weljen Simon on wijsas/ cuulcat händä aina nijncuin Isä. Judas Maccabeus on wäkewä ja jalo sotamies/ hänen pitä oleman Päämiehen ja sotiman: Ja ottacat teidän tygön caicki ne/ jotca Lain pitäwät: Costacat se wäkiwalda cuin teidän Canssallen tehty on/ Ja maxacat pacanoille senjälken cuin he ansainnet owat/ ja lujasti ppsykät Laisa. Sijtte hän siunais heitä ja tuli cudzutuxi hänen Isäins tygö/ cuin hän oli sadan ja cuuden wijdettäkyminen ajastaicainen/ Ja hänen poicans hautaisit hänen/ hänen Isäns hautaan Modin Caupungis/ ja coco Israel murhedi händä rascast.

JA Judas joca cudzuttin Maccabeuxexi tuli hänen Isäns siaan/ ja hänen weljens. Ja caicki jotca hänen Isäns cansa yhtä pitänet olit/ autit händä wihollisia wastan/ ja sodeit Israelin edest ilolla. Ja Judas saatti suuren cunnian hänen Canssallens: hän oli hänen harniscoisans nijncuin Sangari/ ja warjeli miecallans hänen sotajouckons: Hän '6Fli rohkia nijncuin Lejoni/ ja pelkämätöin nijncuin nuori kiljuwa Lejoni/ cosca hän juoxe saalin jälken. Hän edzei luopuneita ja jumalattomia/ jotca waadeit Canssa luopuman Laista/ rangais ja poltti heidän/ Nijn että hänen wihollisens pelkäisit händä caikis paicois/ ja pakenit/ ja luopunet tulit poljetuxi/ ja hän sai onnen ja woiton. Tästä sai moni Cuningas carwan mielen/ waan Jacobille oli se iloxi/ ja hänelle idze ijancaickisexi muistoxi ja cunniaxi. Hän waeli Judan Caupungein läpidze/ ja surmais jumalattomia/ ja poisti wihan Israelist/ Ja hän oli cuuluisa jocapaicas maacunnis/ nijn että caicki maahan poljetut pakenit hänen tygöns. Sitä wastan cocois Apollonius pacanoist/ ja Samariast suuren sotawäen/ sotiman Israeli wastan. Cosca Judas sen cuuli/ meni hän händä wastan/ ja sodei hänen cansans/ ja tappoi hänen ja suuren joucon wihollisia

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ynnä hänen cansans/ waan ne jotca pääsit/ pakenit/ ja Judas sai heidän caluns: Ja otti Apolloniuxen miecan/ jonga hän sijtte cannoi caiken elinaicans. Senjälken/ cosca Seron sodanpäämies Syriasta sai cuulla hurscat pitävän yhtä Judan cansa/ ja siellä olewan cogos suuren sotawäen joucon/ sanoi hän: Minä tahdon woitta cunnian/ että minä ylistettäisin coco waldacunnas/ ja tahdon lyödä Judan ja hänen jouckons/ jotca Cuningan käskyn owat cadzonet ylön. Sentähden hangidzi hän hänens/ ja suuri wäki meni hänen cansans/ costaman Israelille/ ja tulit haman BethHoronin asti. Silloin meni Judas händä wastan wähällä joucolla: mutta cosca he sait nähdä wiholliset/ sanoit he Judalle: Meitä on wähä/ ja me olemma myös heicot paastosta/ cuinga sijs me woimme lyödä/ nijn suurta ja wäkewätä joucko? Mutta Judas sanoi/ se taita kyllä tapahtua/ että wähä joucko woitta suuren: sillä Jumala taita kyllä anda woiton/ nijn wähän joucon cuin paljongin cautta. Sillä woitto tule taiwast/ ja ei wäen paljoudesta. He uscaldawat heidän suureen wäkeens/ ja aicoiwat tappa ja häwittä meitä/ meidän waimom ja lapsem: Waan meidän pitä meitäm warjeleman/ ja sotiman meidän hengem edest ja meidän Lakim edest: Sentähden on Jumala heitä maahan lyöpä meidän silmäim edes: ei teidän pidä heitä pelkämän. Cosca hän näin puhunut oli/ hyöcköis hän hopust wihollisten päälle/ ennen cuin he sen äckäisit/ ja löi Seronin ja hänen wäkens pacoon/ Ja ajoi heitä taca BethHoronist alaspäin nijn lakialle kedolle/ ja löi heistä cuoliaksi cahdexan sata/ ja ne jotca pääsit/ pakenit Philisterein maalle. Nijn tuli suuri pelco caikille Canssoille ymbäristöllä Judan ja hänen weljens edes/ Ja caikis maacunnis puhuttin Judast ja hänen tegoistans/ ja se tuli myös Cuningan corwille. COsca Antiochus nämät caicki cuulla sai/ julmistui hän ylönpaldisest/ lähetti ja annoi käskyn caicken hänen waldacundaans/ ja cocois suuren wäen/ Ja otti hänen tawarastans/ ja walmisti wuoden palcan/ ja andoi käskyn/ että caikis paicois piti oldaman walmina sotaan. Mutta cosca hän näki/ ettei hänellä ollut raha täydexi/ ja ettei maacunda nijn paljon anda woinut/ sen sodan tähden cuin hän cauwan oli pitänyt Lakia wastan/ pelkäis hän/ ettei hän woinut sencaltaista culutusta wasta tehdä/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

cuin siihen päivän asti: Sillä hän palcka ja lahjoja enemmän oli andanut ulos/
cuin caicki Cuningat hänen edelläns: Sentähden tuli hän surullisexi/ ja
matcusti Persian maata werollisexi laskeman/ ja cocoman paljon raha. Ja hän
jätti siaans yhden Päämiehen Cuningan asiain päälle coco waldacundaans/
ruweten Euphratist/ nijn haman Egyptin asti. Ja andoi hänen caswatta hänen
poicans nuoren Antiochuxen/ siihen asti cuin hän palajawa oli. Ja andoi
hänelle puolen sotawäestä/ ja Elephanteista/ ja käski händä caikista asioista/
ja Judan ja Jerusalemin asuwaisista: Että hänen piti sinne lähettämän enä
sotawäke/ jotca olisit surettanet ja häwittänet jäänen Canssan Israelis ja
Jerusalemis/ ja asettanet muucalaiset sinne asuman: Ja että pacanoille piti
maa jaettaman. Sillä seidzemendenä wuotena wijdettäkyymmendä toista
sata/ läxi Cuningas hänen Caupungistans Antiochiasta/ Ja meni Euphraten
wirran ylidze/ ja waeli ylimmäises maacunnas. Mutta Lysias walidzi
muutamita Cuningan ystäwistä Päämiehixi/ nimittäin/ Ptolomeuxen
Dorimenin pojan/ Nicanorin ja Gorgian/ ja andoi heille neljä tuhatta
jalcamiestä/ ja seidzemen tuhatta hewoismiestä/ että heidän piti menemän
Judan maahan/ ja häwittämän Judalaisia/ nijncuin Cuningas oli käskenyt.
Cosca he nyt tällä wäellä lähtenet olit/ tulit he ja sioitit heidäns Ammaonin
tygö/ tasaiselle kedolle. Cosca sen maacunnan cauppamiehet ymbäristöllä
sen cuulit/ tulit he leirijn/ ja toit myötäns paljon raha/ ostaxens Israelin
lapsia orjaxens. Ja Syriast/ ja muista pacanoista meni enä sotawäke heidän
tygöns. COsca nyt Judas ja hänen weljens näit/ että waino enäni ja
wihollinen macais heidän rajoillans/ ja he sait ymmärtä/ että Cuningas oli
käskenyt hucata caiken Judean: Rohwaisit he idzens ja olit yhtä pitäwäiset/
että he tahdoit heidän Canssans awuxi ehtiä/ ja sotia Pyhän edest:
Mingätähden cocoisit he heidän sotawäkens yhten/ että he olisit aicanans
walmit sotiman/ ja rucoileman Jumalalda armo ja apua. Mutta siihen aican
oli Jerusalem autia/ ja ei siellä yxikän Israelin lapsist enä asunut/ ja Pyhä oli
saastutettu epäjumalalla/ joca sinne pandu oli/ ja pacanat asuit linnas/ ja
caicki cunnia oli Jacobist otettu pois/ ei myös siellä cuulunut huilua eikä
candeletta. Sentähden tulit Canssa yhten Mizpas/ joca on Jerusalemin

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

cohdalla: sillä Mizpas piti endisin aicoin Israelin rucoileman. Täsä paicas tulit he myös nyt cocon/ paastoisit/ ja puit säkit heidän päällens/ ja panit tuhca pääns päälle/ ja rewäisit waattens ricki. Ja toit Lakikirjat edes/ jotca pacanat olit edziä andanet/ kirjoittaxens nijhin heidän epäjumalans cuwat. He weit myös sinne Pappein waattet/ esicoiset ja kymmenexet: teit Nazareuxia/ jotca määrätyst ajast piti ottaman waarin/ ja huusit surkiast taiwasen/ sanoden: Mitä me nyt näille teemme? ja cuhunga me nämät wiemme? Sillä sinun Pyhä on saastutettu ja papit owat ajetut pois: Ja cadzo/ pacanat cocowat heitäns meitä wastan/ että he meidän peräti cadotaisit. Sinä tiedät mitä heidän mielesäns on meitä wastan. Cuinga me taidamme heidän edesäns olla/ jollet sinä meitä auta meidän Jumalam. Senjälken annoi Judas cudzua Canssan Basunalla cocon/ Ja asetti hallituxen Päämiehet/ Esimiehet/ wäen asettajat/ ja tuhannein/ satain/ wijdenkymmenein/ ja kymmendein johdattajat: Ja andoi cuulutta/ että jotca cartanoita rakendanet olit/ ja waimon kihlannet/ ja wijnapuita istuttanet/ eli jotca pelcurit olit/ piti cotians palajaman/ nijncuin Laki anda myötä. Sijtte he läxit matcan/ ja sioitit idzens myös Ammaonin tygö/ etelän puolelle. Ja Judas neuwoi wäkens ja sanoi: Hangitcat ja älkät hämmästykö/ että te huomenexi walmit olisitta sotiman pacanoita wastan/ jotca meitä/ ja meidän Pyhäm aicoiwat maahan lyöä. Sillä se on meille parambi/ että me cuolemme sodas/ cuin se että me näemme sencaltaista tusca/ joca on tullut meidän Canssam ja Jumalan palweluxem päälle. Mutta nijncuin Jumalan tahto on taiwaisa/ nijn tapahtucon.

JA Gorgias otti wijsi tuhatta jalcamiestä/ ja tuhannen parasta radzasmiestä/ ja meni yöllä salaisest Judalaisten leirijn/ että hän olis tietämätä langennut heidän päällens: Ja muutamat nijstä cuin Linnas maannet olit/ olit heidän johdattajans. Waan Judas sai sen ymmärtä/ nijn hän nousi/ ja wahwin wäki hänen cansans/ ennättämän ja pettämän wihollisia: Ja lyömän heitä cosca he wielä siellä ja täällä hajalla olit. Cosca Gorgias Judan leirin tygö tuli/ ja ei siellä ketän löynnyt/ edzei hän heitä wuorten päällä: sillä hän luuli heidän paennen hänen edestäns. Mutta Judas riensi/ että hän warhain amulla olis

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

joutunut kedolle wäliään colmella tuhannella miehellä/ joilla ei cuitengan harniscoita ollut/ waan ainoastans heidän waattens ja asens. Cosca he näit että wiholliset hywin hangitut ja raudoitetut olit/ ja että heillä olit jalot sotaaset/ ja harjoitettu sotawäki/ sanoi Judas wäellens: Älkät peljätkö tätä suurta joucko/ ja älkät hämmästykö heidän woimans: Muistacat cuinga meidän Isäm punaises meres tulit pelastetuxi/ cosca Pharao suurella sotajoucolla heitä ajoi taca: Ja nyt huutacam taiwasen/ nijn HERra myös meitä armahta/ ja muista sen lijton/ jonga hän meidän Isillem tehnyt on/ Ja lyö meidän wihollisem maahan meidän silmäim edes tänäpä/ ja caicki pacanat pitä ymmärtämän/ että se Jumala on/ joca autta ja pelasta Israelin. Cosca pacanat näit että Judas tuli heitä wastan: Läxit he myös leiristäns sotiman Judasta wastan. Mutta Judas annoi puhalda waskitorwijn ja löi wihollisia/ ja pacanat lyötin pacoon/ ja he pakenit sildä wäliäldä/ ja ne jälkimmäisit langeisit miecan edes: Sillä Judas ajoi heitä taca haman Assaremotin ja Edomin asti/ Asdotin ja Jamnian asti/ ja heistä langeis siellä colme tuhatta miestä. Mutta cuin Judas ja hänen sotawäkens palais heitä taca ajamast/ haastoi hän wäkens/ ja sanoi: ei teidän pidä mitän saalista ottaman: Sillä meidän pitä wielä kerran sotiman wihollisia wastan. Gorgias on wäkinens meidän edesäm mäellä/ sentähden seisocat nyt nijn cuin te asetetut oletta wihollista wastan/ ja warjelcat teidän ja cuin te oletta wiholliset lyönet/ nijn te saatte pelkämät ja ilman waarata saalin otta. Cosca Judas näitä puhui/ näyi yxi joucko: Ja Gorgias näki että hänen wäkens lyöty oli/ ja heidän leirins poldettu/ sillä hän näki sawun/ josta hän ymmärsi/ mitä tapahtunut oli: Näit he myös Judan ja hänen sotawäkens wäliällä olewan hangitut sotaan: Sentähden hämmästy Gorgias sangen cowan/ ja pakeni pacanain maalle. Ja niin käänsi Judas hänens tacaperin saalin päälle/ cuin leiris oli/ ja sai suuren tawaran/ paljon culda/ hopiata/ Silckiä/ Purpurata/ ja paljon muuta rijsta. Sijtte menit he cotians/ kijtit ja cunnioitit Jumalata weisuilla/ ja sanoit: kijttäkät HERra/ sillä hän on laupias/ ja hänen laupiudens pysy ijancaickisest. Tänäpä/ sai Israel cuuluisan woiton. MUTta ne pacanat jotca pääsnet olit/ tulit Lysian tygö/ ja sanoit hänelle cuinga heillen

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

tapahtunut oli. Cosca Lysias sen cuuli/ tuli hän sangen murhellisexi/ ettei se niijn tapahtunut/ cuin Cuningas oli käskenyt. Sentähden cocois Lysias taas toisna vuonna cohta sen perästä paljon sotawäke/ cuusikymmendä tuhatta jalcamiestä/ ja wijsi tuhatta radzasmiestä lyömän Judalaisia. Tämä sotajoucko meni Idumeaan/ ja sioitti idzens Bethzuran tygö: Sinne tuli myös Judas kymmenellä tuhannella miehellä. Mutta cosca hän näki että wihollisella niijn paljo wäke oli/ rucoili hän ja sanoi: Kijtos olcon sinulle sinä Israelin wapahtaja/ sinä joca sinun palwelias Dawidin käden cautta löit sen suuren Sangarin/ ja coco pacanain sotajoucon annoit Jonathanin Saulin pojan ja hänen palwelians käsijn/ minä rucoilen sinua/ että myös tahdoisit nämät meidän wihollisem anda sinun Canssas Israelin käsijn/ että he heidän wäkens ja radzasmiestens cansa häpiään tulisit: Anna heille hämmästynyt ja wapisewa sydän/ ja lyö heitä nijden miecalla cuin sinua racastawat: Että caicki mahdaisit sinua kijttä ja cunnioitta/ jotca sinun nimes tundewat. Sijtte löi hän heitä/ ja Lysian wäestä langeis wijsi tuhatta miestä. Mutta cosca Lysias näki että hänen wäkens pakenit/ ja Judalaiset olit rohkiat/ ja walmit sekä cunnialisest elämän/ että cunnialisest cuoleman/ meni hän Antiochiaan ottaman sotawäke jäl lens/ että hän wielä wahwembana olis tullut Judalaisia wastan. Mutta Judas ja hänen weljens sanoit: että meidän wihollisem on carcotettu/ niijn käykäm puhdistaman ja udistaman pyhä sia. Sentähden tuli sotawäki yhten/ ja menit caicki ylös Zionin päälle. Ja cosca he näit/ että pyhä sia oli häwitetty/ ja Altari saastutettu/ portit poldetut/ ja esicartanois wesat ja ruohot caswoit/ nijncuin medzäs ja mäellä/ ja Pappein asumasiat maahan rauwennexi. Silloin he rewäisit waattens/ ja itkit catkerast/ ja panit tuhca pääns päälle/ Langeisit maahan caswoillens/ ja annoit soitta waskitorwella/ ja huusit taiwasen. Ja Judas asetti yhden joucon/ estämän wihollisia/ jotca Linnasa olit/ cosca hän oli puhdistawa pyhä sia. Ja asetti sijhen Papit/ jotca ei idzens saastuttanet/ waan olit ollet pysywäiset Laisa. Nämät puhdistit pyhän sian/ ja weit pois cauhistuxen/ ja saastaiset kiwet saastaiseen paickan. Ja että polttouhrin Altari myös saastutettu oli/ pidit he neuwo cuinga sen cansa piti heidän tekemän/ ja löysit hywän neuwon/ nimittäin: Että sen piti peräti

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

maahan purjettaman/ ettei sijtä pahennusta pitänyt tuleman/ että pacanat olit saastuttanet sen/ sentähden lyötin se caicki maahan. Ja panit tallelle kiwet mäelle lähes huonetta/ erinomaiseen paickan/ siihen asti cuin jocu Propheta olis tullut/ ja sanonut mitä nijllä piti tehtämän. Mutta he otit toiset udet wuolemattomat kiwet Lain jälken/ ja teit uden Altarin/ sencaltaisen cuin se endinengin oli ollut: Ja rakensit pyhän huonen jällens ja istuimet ja Pappein olinsiat huoneisa: Ja annoit udet pyhät astiat tehdä/ cullaisen kyntiläjalan/ SuidzutusAltarin ja pöydän/ ja weit ne jällens Templijn: Ja panit sawucalun Altarille/ ja sytytit lamput kyntiläjalas walistaman Templisä/ Panit leiwät pöydälle/ ja ripustit esiripun/ ja toimitit Templin caunist jällens. Ja wijdendenä päiwänä colmattakymmendä yhdexännes Cuucaudes/ joca cudzutan Casleu/ cahdexandena wuotena wijdettäkymmendä toista sata/ Nousit he warhain ylös/ ja uhraisit Lain jälken polttouhrin Altarilla. Tämä oli se ensimmäinen uhri sijtte cuin pacanat Pyhän saastuttanet olit/ ja tämä uhri uhrattin weisuilla/ huiluilla/ candeileilla/ ja Cymbaleilla. Ja caicki Canssa langeis caswoillens/ rucoilit ja kijtit HERra taiwast/ joca heille onnen ja woiton andanut oli: Ja pidit uden Altarin juhla cahdexan päiwä/ ja uhraisit sen päällä polttouhria/ ja kijtosuhria ilolla. Ja caunistit Templin cullaisilla krantzeilla/ ja kilweillä/ ja teit udet portit/ ja asuinhuonet. Ja suuri ilo oli Canssan seas/ että se häpiä heildä otettin pois/ jonga pacanat olit saattanet heidän päällens. Ja Judas ja hänen weljens/ ja caicki Israelin Canssa mielistyit joca wuosi pidettä/ wijdennest päiwäst colmattakymmendä Casleun Cuucaudella cahdexan päiwä/ sen uden Altarin juhla ilolla ja kijtoxella. Ja he rakensit lujat muurit ja tornit Templin ymbärins Zionin wuorella/ nijn ettei pacanat taitanet saada ja häwittä Pyhä nijncuin ennen. Ja Judas pani sotawäke warjeleman Pyhä/ hän wahwisti myös Bethzuran/ että Canssalla olis linna Idumeat wastan/ josa he olisit taitanet warjella heitäns. MUtta cosca pacanat ymbäristöllä cuulit/ että Altari oli jällens pandu ylös/ ja Pyhä puhdistettu/ julmistuit he sangen cowin: Ja ajattelit cuinga he woisit häwittä coco Jacobin sucucunnan/ ja rupeisit tappaman caickia Judalaisia heidän rajoisans. Mutta Judas waeli Idumeaan Esaun lapsia wastan/ ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hyöcköis heidän päällens Arabathis/ cusa he Israelin lapset pijrittänet olit/ ja löi monda Idumereistä cuoliaxi/ ja otti heidän caluns pois. Ja että myös Beanin lapset olit tiellä pettänet ja murhannet Israelin lapsia: ajatteli Judas myös sitä/ ja peräti hucutti heidän/ ja poltti heidän linnans/ caickein nijden cansa jotca sijnä olit. Senjälken waelsi hän Ammonin lapsia wastan/ jotca hywin warustetut olit/ ja heillä oli paljo sotawäke ja heidän Päämiehens oli Timotheus. Sentähden wuodatti Judas paljon werta heidän cansans/ ja sai woiton/ Ja woitti Jazerin Caupungin ja muut ymbäriolewaiset kylät/ ja palais Judean jällens. Mutta pacanat Galaadis hangidzit myös Israeli wastan heidän rajoisans/ heitä surettaman. Waan Canssa pakeni Datheman linnaan/ ja kirjoitit Judan ja hänen weljeins tygö/ näin: Caicki pacanat täsä ymbäristöllä owat coonnet idzens meitä wastan/ meitä caickia häwittämän/ ja heidän Päämiehens on Timotheus. Nämät tahtowat tulla wäkiryynnäköllä meidän linnaam/ johonga me olemma paennet: Sentähden me rucoilemma/ että sinä tulisit meille awuxi warjeleman meitä/ meitä on wähä: Sillä wiholliset owat monda maahan lyönet/ ja Tubis tappanet liki tuhatta miestä ja wienet pois heidän waimons/ lapsens ja tawarans. Cosca tämä Kirja luettin/ tulit toiset sanan saattajat Galileast/ jotca rewäisit ricki heidän waattens/ surcuttelit ja sanoit/ että pacanat caikista Caupungeista sijnä ymbäri owat waeldanet suurella woimalla Galilean läpidzen: Ptolomaist/ Tyrost ja Zidonist/ ja että coco Galilea oli täynäns wihollisia/ jotca tullet olit Israeli häwittämän. COsca Judas ja Canssa tämän cuulit/ pidit he neuwo/ cuinga he olisit woinet autta heidän weljejäns täsä waiwas. Ja Judas käski hänen weljens Simonin walita idzellens erinomaisen wäen/ ja menemän Galileaan auttaman weljejäns: nijn tahdoi hänen weljens Jonathan matcusta Galaadijn. Ja teki Josephin Zaharian pojan/ ja Azarian sen wäen Päämiehixi/ cuin cotia jäi warjeleman Judat/ ja käski heidän hallita Canssa/ Ja kielsi lähtemäst wihollisia käsitlemän/ sijhen asti cuin hän olis tullut jällens. Ja Simon waelsi Galileaan colmella tuhannella miehellä: Judas Galaadijn cahdexalla tuhannella. Cosca Simon tuli Galileaan/ tappeli hän monasti pacanain cansa/ ja woitti/ ja ajoi heitä taca haman Ptolomain portin eteen/ Nijn että liki

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

colme tuhatta pacanata tapettin/ ja Simon otti heidän tawarans. Sijtte tuli hän jällens hänen weljeins tygö Galileaan ja Arabathijn/ ja käski heidän waimoinens ja lapsinens matcusta hänen cansans Judeaan/ ja wei heidän sinne suurella ilolla. MUtta Judas Maccabeus ja Jonathan hänen weljens matcustit Jordanin ylidze erimaahan/ colmen päiwäcunnan matcan. Silloin tulit heidän tygöns ne Nabatherit/ ja otit heidän ystäwälisest wastan/ ja juttelit heille cuinga weljillens Galaadis käwi: Ja että monda oli wiety fangina pois Barasaan/ Bosorijn/ Alimaan/ Casboon/ Magetijn/ ja Carnaimijn/ jotca caicki olit suuret ja lujat Caupungit/ että myös monda nijsä muisa Galaadin Caupungeis fangina olit. Sentähden he mielistyit/ että he cohta huomeneltain senjälken tahdoit matcusta nijtä wahwoja Caupungeita wastan/ nijtä wäkisin ottaman. Ja Judas palais päiwäcunnan matcan/ ja meni Bosorin Caupungin päälle/ ennen cuin he taisit pitä waarins/ ja sai sen wäkisin/ ja annoi sijnä tappa caicki miehenpuolen/ ja otti heidän tawarans/ ja poltti Caupungin. Senjälken meni hän cohta yöllä linnaan johon hänen weljens ahdistetut olit: Ja cuin hän huomeneltain sinne tuli/ näki hän siellä sangen suuren joucon wäke/ joiden ei lucua tietty/ jotca ticapuita ja sotaaseita cannoit/ ja algoit rindarynnäköllä hyöckömän sisälle. Ja Caupungis oli surkia huuto/ nijn että se cajahti ylös taiwasen. Silloin neuwai Judas wäkens sotiman weljeins edestä ja auttaman heitä. Ja teit colme joucko ja löit taca heidän päällens/ ja andoi waskitorwet soida/ waan Canssa huusi corkiast/ ja rucoilit Jumalata. Mutta cosca Timotheuxen sotajoucko näit/ että Judas oli heidän tacanans/ pakenit he/ ja lyötin cowin/ nijn että heistä cuoli sinä päiwänä liki cahdexan tuhatta. Sijtte matcusti Judas Masphaan ja käwi sen päälle wäkiryynnäköllä/ ja sai sen/ ja annoi myös sijnä tappa caicki miehenpuolen/ otti tawaran/ ja poltti Caupungin. Sijtte woitti hän Casbonin/ Magetin/ Bosorin ja muut Caupungit Galaadis. Mutta Timotheus cocois taas suuren joucon/ ja sioitti idzens Raphonin cohдалle/ sillä puolella oja. Nijn lähetti Judas miehet sinne tutkiman ja cadzoman cuinga wahwa wihollinen oli/ ja cuinga he macaisit. Nämät toit hänelle tiedon/ että se oli sangen suuri joucko caikista pacanoista ymbäristöldä/ ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

heillä oli myös palckawäke Arabiast/ ja tämä wäki macais toisella puolella oja/ ja olit warustetut tappeleman: sentähden meni Judas ylös heitä wastan. Ja Timotheus sanoi Päämiehillens: jos Judas tule ojan tygö/ ja on nijn rohkia/ että hän tohti tänne tulla ylidzen/ nijn emme woi olla händä wastan/ waan hän lyö meidän: Mutta jos hän pelkä ja ei uscalla tänne ojan ylidze/ nijn me tahdomme weden ylidze hänen tygöns/ hyökötä hänen päällens/ ja lyömme hänen. Cosca Judas tuli ojan tygö/ asetti hän Papit randaan/ ja annoi heille käskyn caicke wäke waatiman/ ettei yxikän olis jäänyt/ waan ollet awulliset lyömän wihollisia. Cosca Judas tuli jouckoinens weden ylidze/ pakenit wiholliset/ ja pudotit heidän asens/ ja tulit yhten Templijn Carnaimin Caupungis. Mutta Judas sai Caupungin/ ja poltti Templin/ ja caicki ne jotca sijnä olit. Näin Carnaim cukistettin/ ja ei woinut olla Judasta wastan. Sijtte annoi Judas tulla cocon caiken Israelin Canssan cuin Galaadis oli/ pienet ja suuret/ waimot ja lapset/ menemän hänen cansans Judeaan. Ja heidän matcasans tulit he yhden suuren wahwan Caupungin tygö Ephron nimeldä/ joca oli walda maanties/ jonga ymbäri ei he tainnet mennä/ waan heidän piti waeldaman sen läpidze: Ja ne Ephronist ei tahtonet päästä Judasta sen läpidze/ waan olit Caupungis ja pidit portit kijnni. Mutta Judas lähetti heidän tygöns/ sanoi heille rauhan/ ja rucoili ystäwälistä/ että he olisit heidän laskenet läpidze/ ja ei heille pitänyt yhtän wahingota tapahtuman hänen Canssaldans. Ei hän mitän muuta anonut/ waan ainoastans waelda läpidze/ mutta ne Ephronis ei tahtonet heitä päästä sisälle. Nijn Judas cuulutti/ ja sanoi caikelle sotawäelle/ että idzecungin heistä piti astuman siallens/ ja hyöckömän wäkiryynnäköllä Caupungijn/ cukin joucko paicastans. Ja nijn he teit coco sen päiwän/ ja caiken sen yön/ ja sait Caupungin. Ja Judas annoi sijnä tappa caiken miehenpuolen/ otti heidän tawarans/ ja cukisti Caupungin/ ja waelsi sen läpidze cuolluitten ruumisten ylidze/ Ja tulit Jordanin ylidze tasaiselle kedolle. Ja Judas waadei joutuman Canssa/ joca peräs oli/ ja lohduutti heitä caiken sen matcan sijhen asti/ cuin hän wei heidän Judan maahan. Silloin menit he ylös Zionin wuorelle suurella ilolla/ ja uhraisit polttouhria/ että Jumala oli heille woiiton andanut/ ja saattanut ilolla

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

cotians jällens Mutta cosca Judas ja Jonathan wielä Galaadis olit/ ja Simon heidän weljens Galileas Ptolemain edes: Ja Joseph Zacharian poica/ ja Azaria Päämiehet/ cuulit heidän woitostans/ ja suurista töistäns/ sanoit he: Me tahdomma myös woitta cunnian/ ja lyödä pacanoita/ jotca täsä ymbäri asuwat/ Ja annoit käskyn sotawäellens/ että heidän piti nouseman/ ja matcustit Jamniaan. Nijn Gorgias käwi ulos heitä wastan sotawäkinens/ ja löi Josephin ja Azarian pacoon/ ja ajoi heitä taca haman Judan maalle. Ja Israelist tuli pois sinä päiwänä paljon wäke/ nimittäin/ liki caxi tuhatta miestä. Ettei he Judan ja hänen weljens käskyä totellet/ ja olit sen tehnet omast röyckeydestäns woittaxens cunniata: Ehkei he ollet ne miehet jotca Jumalalda suodut olit/ että Israel heidän cauttans piti autetuxi tuleman. Mutta Judasta ja hänen weljistäns pidettin paljo coco Israelis/ ja caickein pacanain seas/ Ja cusa heidän nimens mainittin/ sijnä he ylistettin. Ja Judas meni ulos weljinens Esaun lapsia wastan lounan päin/ ja sai Hebronin ja ne kylät ymbäristöldä/ ja poltti hänen muurins ja tornins/ Ja palais jällens pacanain maalle Samariaan/ Josa oli monda Pappia tapettu/ jotca myös röyckiät olit ollet/ ja käsitellet pacanoita neuwomat ja ilman käskytä. Sijtte waelsi Judas Asdodijn/ pacanain maalle/ ja epäjumalan Altarit cukisti/ ja poltti epäjumalat/ ja otti saalin Caupungeista ja tuli jällens cotians Judan maalle.

MUtta cosca Cuningas Antiochus waelsi sinne ja tänne ylinäises waldacunnas/ sanottin hänelle sijtä cuuluisasta Caupungista Elimadist/ joca oli Persian maacunnas/ että sijnä oli paljo culda ja hopiata/ ja suuret rickaudet/ Ja että Templis olit suuret tawarat ja cullaiset waattet/ harniscat ja kilwet/ jotca Philippuxen poica/ Cuningas Alexander Macedoniast/ siihen andanut olit. Tuli sentähden Antiochus sen Caupungin ala/ saaman ja ryöstämän sitä/ mutta ne jotca Caupungis olit/ olit warustetut/ Sentähden olit he walmit warjeleman heitäns. Ja ei Antiochus tainnut mitän toimitta/ waan täydyi palata jällens tietäns myöden Babelita päin suurella murhella. Silloin sai hän sanoman/ että hänen sotawäkens/ jonga hän Judan maalle lähettänyt oli/ lyöty oli/ ja Lysian oli täytynyt paeta. Ja että Judalaiset olit

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

woittanet hänen leiristäns suuret tawarat/ ja paljon kilpiä/ joilla he sijtte olit idzens paremmin warustanet/ ja tullet woimallisemmaksi: Ja olit heittänet ulos cauhistuxen Jerusalemin Templistä/ ja wahwistanet Pyhän jällens wahwalla muurilla/ nijncuin ennengin/ ja owat myös wahwistanet Bethzuran. Cosca Antiochus tämän cuuli/ hämmästyti hän sangen suurest/ ja tuli ylönpaldisesta murhellisexi/ ja laske hänen suotelle/ ja tuli murHesta sairaxi/ ettei hänen aicoimisens menestynyt/ ja wijpyi cauwan sijnä Caupungis. Sillä murhe/ jota se oli pidemmäldä/ sitä se oli rascambi hänellä/ ja teki hänen nijn heicoxi/ että hän ymmärsi hänen sen cautta cuolewan. Sentähden cudzui hän ystäwäns tygöns/ ja sanoi heille: En minä taida enä unda saada suuren murhen ja sydämen surun tähden/ cuin minulla on. Woi cuinga caicki minun menoni toisin päin käändynyt on. Nijncauwan cuin minä olen hallinnut/ on minulla ilo ja woitto ollut/ ja olen minun omildani racastettu ja suurna pidetty. Mutta nyt olen minä nijn sydämestä murhellinen/ ja minun mieleni johtu se paha/ cuin minä Jerusalemis tehnyt olen/ cosca minä caicki celda ja hopiaastiat Templistä wein pois/ ja annoin tappa wiattomat ihmiset Judeas. Sijtä tule nyt minulla caicki tämä onnettomus ja täyty wieralla maalla täsä surus cuolla. Ja hän cudzui yhden hänen ystäwäns Philippuxen/ sen hän asetti coco waldacunnan Päämiehexi/ ja annoi hänelle Cruunun/ caapun ja sormuxen. Ja käske hänen caswatta hänen poicans nuoren Antiochuxen/ ja asetta waldacundaan. Ja nijn Antiochus cuoli sijnä Caupungis/ yhdexändenä ajastaicana wijdettäkyymmendä toista sata. Cosca Lysias cuuli että Cuningas cuollut oli/ teki hän Antiochus Epiphanexen pojan Cuningaxi/ sen nuoren Antiochuxen/ jonga opetuisä hän oli ollut/ ja nimitti hänen Eupatorixi. Ja pacanat joiden Zionin linna wielä oli hallus/ teit Israelin Canssalle paljon wahingota Pyhäs/ sillä heillä oli hywä luja linna: Sentähden ajatteli Judas ahdista heitä/ että hän olis heidän surettanut. Ja Canssa tuli cocon wijdendenä kyymmendenä wuotena toista sata/ ja toit eteen caickinaisia sodan ja abumisen aseita. Ja muutamat pacanoista läxet linnasta menemän Cuningan tygö apua anoman. Heidän seuraans annoit idzens monda/ jotca Israelist luopunet olit/ ja menit

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

heidän cansans Cuningan tygö/ ja sanoit: Mixes tahdo costa meidän weljillem/ ja mixes rangaise heitä? Sillä me tahdomme olla sinun Isälles alimmaiset/ ja hänen käskyllens cuuliaiset: Sentähden meidän Canssa luowuit meistä/ ja cusa he sait meistä jongun kijnni/ nijn he tapoit ja jagoit meidän perimsem keskenäns. Ja ei ainoastans ole waiwannet meitä/ mutta sencaltaista owat he tehnet coco maacunnasa. Ja owat ahdistanet linnan Jerusalemis/ ottaxens sitä/ ja owat wahwaxi rakendanet Pyhän ja Bethzuran. Ellet sinä nyt riennä sinuas estämän heitä/ nijn he tulewat wahwemmaxi/ ja tekewät enä wahingota/ ja et sinä taida sijtte enä heitä hillitä. Cosca Cuningas sencaltaisita cuuli/ julmistui hän sangen suuresti/ ja annoi cudzua cocon hänen Ruhtinans/ ja jalcawäen ja hewoiswäen Päämiehet/ Ja otti muucalaista palckawäke luotocunnista/ Ja cocois sata tuhatta miestä jalcawäke/ ja caxikymmendä tuhatta radzasmiestä/ ja caxi neljättäkymmendä Elephantia/ jotca sotaan olit harjoitetut. Tämä sotawäki waelsi Idumean läpidze/ ja cosca he tulit maalle/ pijritit he Bethzuran ja asetit sen alla monencaltaiset sodanneuwot/ mennäxens wäkiryynnäköllä sisälle. Mutta Judalaiset tulit ulos ja poldit ne rakennuxet/ ja sodeit miehullisest. Ja Judas läxi Zionin linnasta/ ja tuli sotawäen cansa Bethzacharaan Cuningan leiriä wastan. Silloin oli Cuningas huomeneltain warhain ylhällä ennen päiwä/ ja johdatti sotawäen Bethzacharan tielle/ ja andoi asetta rindasodan/ ja waskitorwe soitta/ Ja prijscotta Elephantit punaisella wijnalla ja Morin marjan nestellä/ kehoittaxens heitä käymän edes ja wihastuman. Ja jacoi Elephantit jouckoin keskelle/ että cungin Elephandin tygö oli asetettu tuhannen jalcamiestä rautalakeilla ja harniscoilla/ ja wijsi sata hewoismiestä. Nämät otit waarin Elephantista/ nijn ettei he wälttänet pois hänen tyköns/ ja cuhunga Elephantia käättin/ sinne myös heidän piti idzens käändämän. Ja cukin Elephantia cannoi tornia puusta/ josa caxi neljättäkymmendä sotamiestä oli/ ja sen miehen joca eläindä ajoi ja hallidzi. Ne muut hewoismiehet asetti hän molemmille puolille estämän jalcawäke/ toinen toisestans hajomast. Ja cosca Auringo coitti ja paisti nijden cullaisten kilpein päälle/ leimahti coco wuori sijtä/ nijncuin se caicki olis ollut tuli. Ja Cuningan sotawäest meni yxi osa

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

wuorelle/ ja yxi osa alahalle lakialle kedolle/ hywäs asetuxes ja wisust/ Ja joca heidän cuuli/ se peljästy sijtä hirmuisest pauhinast/ ja suurest wäen paljoudest/ ja sijtä helinästä/ jonga heidän harniscans ja rautans heistäns annoit sillä se oli sangen suuri ja hywin warrustettu wäki. Ja Judas myös käwi edes jouckoinens warjeleman händäns/ ja löi cuusi sata cuoliaksi Cuningan wäestä. Ja Eleazar nimeldä/ Sauran poica/ otti waarin yhdestä Elephantista/ että se oli suurin ja jalommast hangittu cuin muut/ ja luuli Cuningan sen päällä olewan/ Ja rohkeis sen kimpuun/ että hän olis awun saattanut Canssallens Israelille/ ja saanut ijancaickisen nimen/ Ja juoxi sen tygö suurella rohkeudella/ ja tungi idzens wihollisten läpidze/ ja tappoi monda heistä/ molemmilda puolildans/ Ja annoi idzens Elephandin ala/ ja pisti sen nijn että Elephanti langeis hänen päällens ja cuoli/ cuoli hän myös idze sen alla. Mutta että Judalaiset näit/ että Cuningan sotawäki nijn wäkewä oli/ wältit he siwulle ja hyljäisit wiholliset sillä erällä. Mingätähden meni Cuningan sotawäki Jerusalemijn/ ja tulit Judeaan. Mutta ne jotca Bethzuras olit/ ei woinet enä sijnä olla näljän tähden/ sillä se oli seidzemes wuosi/ jolla piti maalle lewon andaman. Ja he sait luwan Cuningalda että heidän piti menemän ulos pelkämätä. Nijn Cuningas otti Bethzuran/ ja pani siihen sotawäen/ warjeleman linna/ Ja waelsi Zionijn/ ja pijritti Pyhän cauwaxi aica/ ja walmisti sijnä caickinaiset ambumus aset. Mutta Israelin Canssa warjeli idzens Pyhäs monda päiwä/ ja teit he myös ambumus ja sotaaseita wihollisia wastan. Mutta ei heillä myös ollut mitän syötäwätä/ että se oli seidzemes wuosi/ ja ne wierat Judalaiset/ jotca pacanain maalda Judeaan tuodut olit/ että he olisit siellä ollet suruttomat/ olit caiken rawinnon culuttanet/ Ja pyhät olit sangen harwat: sillä he cuolit näljästä/ sentähden täytyi heidän erata toinen toisestans/ ja idzens jaca muihin Caupungeihin. Sillä wälillä sai Lysias ymmärtä/ että Philippus/ jolle Cuningan Isä sen nuoren Cuningan ja waldacunnan hänen eläisäns oli haldun andanut/ Oli jäl lens tullut Persiast ja Medist/ sillä sotawäellä/ jonga Cuningas sinne wienyt oli: ja Philippus rupeis hallidzeman. Sentähden riensi hän pois Judeasta cotians jäl lens waldacundaan/ ja sanoi Cuningalle ja Päämiehille: Me kärsimme waiwa/ ja ei

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ole meillä mitän syötävättä/ ja meillä on paljo wäke tullut pois/ ja tämä sia on sangen wahwa/ ja meillä on kyllä cotona waldacunnas toimittamist/ jotca asiat corkemmat owat. Tehkäm rauha tämän Canssan cansa/ ja sallicam heidän pitä heidän Lakins/ nijncuin he ennengin pitänet owat. Sillä ainoastans sentähden he wihaiset owat ja sotiwat/ että me tahdomme panna pois heidän Lakins. Tämä puhe kelpais Cuningalle ja Päämiehille hywin. Ja Cuningas lähetti heidän tygöns/ tekemän rauha heidän cansans: Mutta cuin he tulit ulos heidän linnastans/ meni Cuningas sinne sisälle: Ja cuin Cuningas näki että se nijn wahwa oli/ nijn ei hän pitänyt walans/ waan käski caicki muurit ymbärildä lyödä jällens maahan. Sijtte waelsi hän kijrusta Antiochiaan. Silloin sai hän ymmärtä että Philippus oli siellä idzens tehnyt Cuningaxi/ sentähden sodei hän hänen cansans/ ja otti Caupungin jällens. ENSimäisnä vuonna cuudettakymmendä toista sata/ tuli Demetrius Seleucuxen poica Ruomista jällens hänen waldacundans/ ja sai yhden mericaupungin wähällä wäellä/ ja hallidzi sijnä nijncuin Cuningas. Ja cosca hän Pääcaupungijn Antiochiaan tuli/ otti sotawäki Antiochuxen ja Lysian kijnni/ andaxens heitä Demetriuxen haldun. Waan cosca se Demetriuxelle sanottin/ kielsi hän heitä andamasta tulla hänen silmäins eteen: Sentähden tappoi sotawäki heidän. Cosca Demetrius oli waldacunnan saanut/ tuli hänen tygöns monda jumalatoinda ja luopunutta Israelist/ ja ylimmäinen heistä oli Alcimus/ joca olis mielelläns ollut ylimmäinen Pappi: Nämät candelit Judan ja heidän oman Canssans päälle/ ja sanoit: Judas ja hänen weljens owat tappanet/ eli ajanet ulos meidän maaldam caicki jotca sinulle tahdoit cuuliaiset olla. Sentähden lähetä sinne jocu jonga sinä uscot/ ja anna cadzoa cuinga he meidän ja Cuningan maan owat häwittänet/ ja anna heitä rangaista ja caickia cuin pitävät heidän cansans. Sentähden teki Cuningas Bacchidexen hänen ystäväs (joca jalo oli waldacunnas/ ja jonga Cuningas paljon uscoi) coco sen maacunnan Päämiehexi/ tuolla puolen Euphratin wirran/ Ja lähetti hänen cansans sen luopunen Alcimuxen/ jonga hän myös ylimmäisexi Papixi teki/ ja käski hänen Israelin Canssa rangaista. Ja he menit Judaan maalle suurella wäellä/ ja lähetti sanansaattajat Judan ja hänen

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

weljeins tygö sowindo toimittaman/ ja teettelit idzens nijncuin he olisit tahtonet pitä rauhan heidän cansans: Waan se oli caicki petos: Sentähden ei Judas heitä usconut/ sillä hän näki että he nijn jalost hangitut olit/ ja näin suurella wäellä waelsit. Mutta monda Pappia tuli Alcimuxen ja Bacchidexen tygö/ ja monda muuta hurscasta/ jotca Israelis olit/ ja toiwoit hywä Alcimuxesta/ Ja anoit rauha/ ja sanoit: Alcimus on Pappi Aaronin sugusta/ ei hän meitä petä. Alcimus lupais heille rauhan/ ja teki walan/ ja sanoi: En me tahdo teille/ engä teidän ystäwillen mitän paha tehdä. Cosca he nijn uscoit hänen/ annoi hän otta kijnni cuusikymmendä heistä/ ja tappoi caicki yhtenä päiwänä/ nijncuin kirjoitettu on: Sinun Pyhäis lihat owat he pedoille andanet/ he owat wuodattanet werta ymbäri Jerusalemin/ nijncuin wettä/ ja ei ollut siellä ketän/ joca heitä hautais. Sentähden tuli sangen suuri pelco ja cauhistus Canssalle/ jotca walitit/ ettei Alcimuxes ollut totutta eikä uscollisutta/ sillä ei hän pitänyt walans. Ja Bacchides waelsi matcans Jerusalemist ja pijritti Bethzechan/ ja lähetti ja andoi otta monda kijnni/ jotca ensin olit idzens andanet hänen tygöns/ waan petoxen tähden jällens luopunet hänestä/ ja andoi monda heistä tappa/ ja heittä suureen luolaan. Sijtte annoi Bacchides maan Alcimuxen huldun/ ja jätti sotawäke hänelle/ ja hän meni jällens Cuningan tygö. Ja Alcimus aicoi wäkiwallalla olla ylimmäinen Pappi/ Ja weti tygöns caicki luopunet Israelist/ ja otti wäkisin Judan maan alans/ ja waiwais Israelin Canssa sangen rascasti. Cosca Judas näki/ että Alcimus ja ne luopunet Israelist teit paljon wahingota Israelis/ Meni hän taas ymbäri coco Judan/ ja rangais ne luopunet/ ja esti ettei he enä sinne eikä tänne rohjennet maacunnas waelda. Mutta cosca Alcimus näki/ että Judas ja hänen wäkens jällens woimaans tulit/ ja ettei hän tainnut olla heitä wastan/ meni hän jällens Cuningan tygö/ ja cannoi cowin heidän päällens. Sentähden lähetti Cuningas sinne yhden suuren Ruhtinan Nicanorin/ joca Israelin Canssalle juuri armotoin oli/ ja käski hänen peräti Israelin Canssan häwittä. Ja Nicanor meni suurella wäellä Jerusalemiin/ ja lähetti sanan Judan ja hänen weljens tygö petoxella/ joca piti teettelemän nijncuin hän tahtonut olis rauha heidän cansans tehdä/ ja sanoa: Minä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

tahdon pitä rauhan teidän cansan/ ja wäällä wäellä tulla sowinnos puhutteleman sinua. Näin tuli Nicanor Judan tygö/ ja otit toinen toisens wastan/ ja puhuttelit keskenäns sowinnolla: waan se oli toimitettu/ että Judan piti siellä otettaman kijnni. Se tuli Judalle tiettäwäxi/ että Nicanor oli tullut ottaman händä kijnni petoxella/ sentähden cartti hän händä/ eikä tahtonut enämbi tulla hänen tygöns. Ja cosca Nicanor sen hawaidzi/ että hänen aiwoituxens oli julki tullut/ meni hän Judasta wastan/ ja tappeli hänen cansans CapharSalaman tykönä. Sijnä tuli pois Nicanorilda wijsi tuhatta miestä/ ja hänen wäkens täydyi paeta Dawidin linnaan. Tuli myös Nicanor senjälken ylös Pyhään Zionin wuorelle: ja Papit ja wanhimmat menit ulos ottaman händä rauhallisest wastan/ ja andaman hänen nähdä/ että he Cuningan tähden suuren uhrin tehnet olit. Mutta Nicanor sylki heitä/ ja heidän Jumalan palwelustans/ häwäis ja saastutti uhrin/ ja wannoi walan/ ja sanoi: Ellet te saata Judasta ja hänen wäkens minun käsijni/ nijn minä tahdon poltta tämän huonen/ nijn pian kuin minä rauhas tähän jällens tulen: Ja waeli matcans suures julmudes. Mutta Papit menit sisälle/ ja astuit Altarin eteen Templis/ itkit ja sanoit: HERra/ että sinä tämän huonen walinnut olet/ sinua täsä rucoilda ja sinusta Saarnatta: Nijn me rucoilemma/ että tahdoisit costa Nicanorille/ ja hänen joucollens/ ja muista/ että he sinun Pyhäs/ ja sinua pilcannet owat/ ja että tahdoisit heitä carcotta pois maasta/ ja sorta heitä maahan. Ja Nicanor waeli matcans Jerusalemist/ ja sioitti hänens BethHoronin tygö: Sijhen tuli myös yxi joucko Syriast händä auttaman. Mutta Judas asetti hänen wäkens händä wastan Adasaris/ colme tuhatta miestä/ rucoili Jumalata/ ja sanoi: HERra Jumala/ cosca Cuningas Sennaheribildä lähetetyt miehet sinua pilckaisit/ lähetit sinä Engelin joca löi maahan sata cahdexankymmendä ja wijsi tuhatta miestä. Nijn lyö myös tänäpängin nämät meidän wihollisem meidän nähtem/ ja duomidze Nicanor hänen suurten pahain tecoins jälken/ että muut ymmärräisit sinun händä sentähden rangaisnen/ että hän sinun Pyhäs häwäisnyt on. Ja colmandena päiwänä toistakymmendä Adarin Cuusta tappelit he toinen toisens cansa/ ja Nicanor tuli caickein ensimmäisnä lyödyxi. Ja cosca hänen wäkens sen näit/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

heitit he asens pois ja pakenit. Mutta Judas ajoi heitä taca päiwäcunnan matcan Adasarast haman Gasaran asti/ ja andoi waskitorwella soitta/ Että caicki Canssa caikista kylistä ymbärins sen maacunnan/ olisit tullet hänen tygöns händä auttaman/ ja lyömän wihollisia: Ja he tulit Judan tygö/ ja pidit taas yhtä hänen cansans. Näin tuli Nicanorin wäki lyödyxi/ ettei yxikän heistä pääsnyt. Ja Judas otti heidän rijstans/ ja wei myötäns: Waan Nicanorista andoi hän pään hacata pois/ ja oikian käden/ jonga hän walasans nostanut oli/ cosca hän pilckais ja uhcais Pyhä/ ja annoi sekä pään että käden wiedä pois/ ja Jerusalemis ripusta ylös. Silloin Canssa tuli jällens suurest iloisexi/ ja pidit tämän päiwän pyhänä suurella ilolla/ Ja sääsit että sinä päiwänä joca vuosi/ nimittäin colmandena päiwänä toistakymmendä Adarin Cuulla piti pyhä pidettämän. Ja näin tuli rauha jällens Israelin maalle wähäxi ajaxi. MUtta Judas cuuli/ että Ruomalaiset olit sangen woimalliset/ ja mielelläns otit muucalaisia heidän warjeluxens ala/ jotca heildä apua edzeit/ ja pidit heidän sanans uscollisudes ja toimellisudes. Sillä hän cuuli/ cuinga woimallisia töitä he olit Frankrijkin asuwaisia wastan tehnet/ jotca he waatinet/ ja alans saattanet olit. Ja cuinga suurta sota he Hispanias pitänet olit/ ja sen wuoren josta culda ja hopiata caiwetan/ olit heildä ottanet pois/ ja että he monda caucaista maacunda Ruomista suurella toimella ja wahwudella olit woittanet/ ja alans saattanet. Että he myös monda jalo Cuningasta/ jotca heidän maacundaans olit woimallisest astunet/ maahan lyönet olit ja ajanet pois/ ja heidän waldacundans ottanet alans. Ja että he äsken Philippuxen Kithimin Cuningan/ ja senjälken hänen poicans Persen olit woittanet. Cuuli hän myös sijtä suuresta Antiochuxesta/ Asian Cuningasta/ joca Ruomalaisia wastan oli mennyt sadalla ja cahdella kymmenellä Elephandilla/ jalosti hangituilla sotaneuwoilla ja waunuilla: Waan Ruomalaiset löit hänen sotawäkens/ ja ahdistit hänen nijn että hänen täydyi rauha rucoilla: ja laskit hänen/ ja hänen jälkentulewaisten perillistens päälle suuren weron/ jonga heidän piti Ruomalaisille joca vuosi andaman/ ja wielä päälisexi täydyi lähettä Ruomalaisille weron pandixi ja tacauxexi yhden corkian miehen. Otit he myös häneldä pois Jonian/ Asian ja Lydian/ ne

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

caickein parhat maacunnat/ ja annoit ne Cuningas Eumenille. Nousit myös Grekiläiset heitä wastan suurella wäellä: Waan he lähetit yhden Päämiehen heitä wastan/ joca löi heidän ja sai maan/ ja andoi Caupungeisa muurit jaotta/ että heidän täydyi rauhan pitä/ ja cuuliaiset olla. Sencaltaisen miehuden osotit he caickia wihollisians wastan/ nijn että he caickia nijtä ahdistit/ jotca heitä wastan idzens asetit. Mutta ystäwittens ja lijttoweljeins cansa pidit he hywän rauhan uscollisest/ ja olit nijn waldiat että heitä caikis maacunnis peljättin. Jota he autit/ se tuli warjeluxi/ ja sai olla maallans: waan jota he tahdoit sorta/ hän tuli ajetuxi pois maaldans ja waldacunnastans: he olit sangen waldiat. He olit nijn yxiwacaiset/ ettei yxikän heistä tehnyt idziäns Cuningaxi. Ja ei heillä myös ollut Cuningasta/ mutta Neuwonandajat/ colme sata ja caxikymmendä miestä/ jotca hywin hallidzit: Ja joca wuosi he walidzit yhden Päämiehen/ jonga hallus oli caicki heidän maacundans/ ja händä piti caicki cuuleman. Ei myös siellä ollut coreutta/ wiha taicka eripuraisutta heidän keskenäns. JA Judas walidzi Eupolemumin Johannexen pojan/ joca oli Jacobin poica/ ja Jasonin/ Eleazarin pojan/ ja lähetti heidän Ruomijn tekemän ystäwyttä ja lijtto Ruomalaisten cansa/ että he olisit heille awulliset ollet/ Ettei Israelin Cuningan waldacunda olis tullut poljetuxi alas Grekin cautta. Nämät waelsit Ruomijn sangen pitkän matcan/ ja tulit Radin eteen/ ja sanoit: Judas Maccabeus ja hänen weljens/ ja Judan Canssa owat lähettänet meidän teidän tygön/ tekemän rauha ja lijtto teidän cansan/ että te tahdoisitte meitä otta teidän warjeluxen ala/ nijncuin ystäwitä ja lijttoweljiä. Se kelpais Ruomalaisille hywin/ Ja annoit kirjoitta lijton waskisijn tauluijn/ jotca he lähetit Jerusalemijn muistoxi sencaltaisesta rauhasta ja lijtosta/ ja oli näin kirjoitettu: JUmala andacon Ruomalaisille ja Judalaisille onne ja rauha/ sekä wedellä että maalla/ ja warjelcon heitä sodista ja wihollisista ijancaickisest. Mutta jos Ruomalaisille sota tapahtu/ taicka Ruomis/ eli heidän maacunnisans/ ia paickacunnisans: Nijn Judalaiset pitä uscollisest auttaman Ruomalaisia/ senjälken cuin tarwe on/ ja ei pidä heidän Ruomin wihollisille mitän elatust/ aseita/ raha/ laiwoja/ eli muuta tarwetta salliman. Näitä anowat Ruomalaiset Judalaisilda/ ja Judalaisten tule nämät cappalet

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

uscollisest pitä/ ilman petoxeta ja wilpitä. Sitä wastan: Jos Judalaisille sota tarjona on/ nijn pitä Ruomalaiset uscollisest heitä auttaman/ senjälken cuin tarwe waati/ Ja ei pidä heidän Judasten wihollisille elatusta/ aseita/ raha/ laiwoja/ taicka muita tarpeita lähettämän. Tätä lupawat Ruomalaiset Judalaisille/ ja tahtowat sencaltaisen lijton uscollisest ja ilman petosta pitä. Näin on lijtto Ruomalaisten ja Judalaisten wälille tehty. Mutta jos tästedes jombicumbi puoli ajattele siihen enämbätä lisätä/ taicka jotakin muutta/ eli sijtä wähendä/ siihen pitä molemmille puolille woima oleman. Ja mitä he siihen lisäwät/ taicka sijtä wähendäwät/ se pitä caicki lujana ja wahwana pidettämän. JOs myös Cuningas Demetrius Judan Canssalle wäkiwalda teke/ sijtä me olemma kirjoittanet hänen tygöns tällä tawalla: Mixi sinä waiwat meidän ystäwitäm ja lijttoweljiäm? Jos he tästälähin candawat sinun päälles/ nijn meidän pitä heitä warjeleman/ ja tahdomme sinun kimpuus sekä wedellä että maalla.

Sillä wälillä/ cuin Demetrius ymmärsi että Nicanor sotajouckoinens lyöty ja woitettu oli/ lähetti hän jällens Judeaan nämät caxi/ Bacchidexen ja Alcimuxen ja heidän cansans parhan sotawäkens/ jotca sodisa alati oikialla puolella pidettin. Nämät menit Galgala päin/ ja annoit heidäns Maslothin ala Arbelas/ ja sait sen/ ja tapoit paljon wäke. Senjälken toisna vuonna cuudettakymmendä toista sata matcustit he Jerusalemijn/ Ja siellä Bereaan cahdella kymmenellä tuhannella jalcamiehellä/ ja cahdella tuhannella hewoismiehellä. Ja Judas oli Laisan tykönä colmella tuhannella miehellä. Waan cosca hänen wäkens näki/ että wihollisia nijn suuri joucko oli/ hämmästyit he ja pakenit/ nijn ettei enämbi Judan tygö jäänyt cuin cahdexan sata miestä. Cosca Judas tämän näki/ ettei hänen sotawäkens yhdesä pysynyt/ ja wiholliset cummingin täytit hänen päällens/ tuli hän surullisexi: Ja cosca hän näki/ ettei hänellä tila ollut rohgaista wäkens/ ja saatta heitä yhten jällens: Sanoi hän täsä ahdistuxes jäänyille: ylös/ ja coetelcam/ jos me wihollisten kimpuun tohdim/ ja heitä lyödä taidamme. Mutta ei he tahtonet/ waan estelit sen pois/ ja sanoit: Ei se ole mahdollinen että me jotain taidamme tehdä: mutta anna meidän tällä erällä wälttä/ ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

palaita pois/ ja hakea meidän weljem yhten/ jotca meidän paennet owat: Sijtte me tahdomme jällens tulla wihollisten tygö/ ja lyödä heitä: nyt on meitä sangen wähä. Mutta Judas sanoi: pois se/ että meidän pitä pakeneman: jos meidän aicam on tullut/ nijn me tahdom cunnialisest cuolla meidän weljeim tähden/ ja ei sallia meidän cunniatam häpiäxi tulla. JA wiholliset nousit/ ja asetit heidäns cukin paickans näin: Ensimmäiset olit ambujat/ ja parhat sotamiehet seisoit ensimmäisnä. Hewoismiehet olit jaetut cahten jouckon/ yxi joucko cummallengin puolellen: Pääruhtinas Bacchides oli oikialla puolella. Tällä järjestyxellä astuit he edes/ suurella huudolla/ ja trometin änellä. Nijn annoi myös Judas trometijn puhalda/ ja meni heidän tygöns/ ja tappeli heidän cansans/ huomennesta haman ehtosen asti/ nijn että maa järisi sijtä suuresta metelistä. Cosca Judas näki/ että Bacchides idze ja suuri joucko oli oikialla puolella/ nijn hän carcais idze sen päälle/ hän ja ne muut jotca ei hengens säästänet/ ja peljätit heidän/ Ja löit sen joucon oikialda puolelda pacoon/ ja ajoit heitä taca aina Asdodin wuoren tygö. Mutta cosca ne/ jotca wasemalla puolella olit/ näit sen että Judas ajoi heitä taca/ riensit he myös Judan perän. Nijn täytyi Judan käändä hänens nijtä wastan/ ja warjeli idzens cauwan. Ja sijnä tapahdui suuri weren wuodatus/ nijn että monda tuli haawoitetuxi/ ja cuoliäxi lyödyxi molemmilda puolilda. Ja Judas myös wijmeiseldä tuli lyödyxi/ nijn pakenit ne jotca jäänet olit. Ja Jonathan ja Simon otit heidän weljens Judan ruumin/ ja hautaisit hänen Isäns hautan Modin Caupungis. Ja Israelin Canssa surit Judast cauwan aica/ ja walitit händä sangen rascast/ ja sanoit: Woi että se Sangari langennut on/ joca Israeli warjellut ja wapahtanut on. Tämä on Historia Judasta/ mutta hän on wielä monda muuta suurta miehullista asia tehnyt/ jotca ei caicki paljouden tähden ole kirjoitetut. JJudan cuoleman jälken/ tulit jumalattomat ja huikendelewaiset jällens woimallisexi coco Israelin maalla. Ja sijhen aican oli suuri nälkä maalla/ nijn että caicki Canssa andoi idzens Bacchidexen ala. Silloin walidzi Bacchides jumalattomia miehiä/ jotca hän teki wircamiehixi/ Ja andoi joca paicas edziä Judan cumpaneita/ ja ystäwitä/ ja eteens tuoda/ että hän olis costanut heille/ ja pilcannut heitä. Ja Israelis oli sencaltainen suru ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ahdistus/ ettei sen werta ole ollut jälkeen Prophetain ajan. Sentähden tulit Judan cumpanit cocon/ ja sanoit Jonathanille: Sinun weljes Judan cuoleman jälkeen/ ei ole meillä yhtän enä hänen caltaistans/ joca meitä warjelis meidän wihollisildam ja Bacchidexen käsistä/ jotca meitä wainowat: Sentähden walidzemma me sinun hänen siaans Esimiehexi ja Pääruhtinaxi/ pitämän tätä sota: Ja nijn tuli Jonathan heidän Esimiehexens ja hallidzi hänen weljens sias. Cosca Bacchides tämän ymmärsi/ annoi hän edziä händä/ että hän olis surettanut hänen. Cosca Jonathan ja Simon hänen weljens sen ymmärsit/ pakenit he/ ja caicki ne jotca heidän cansans olit Thecoen corpeen/ ja sioitit idzens Asparin weden tygö. Tämän sai Bacchides tietä/ joca nousi/ ja meni heitä wastan. JA Jonathan oli lähettänyt hänen weljens Johannexen yhden Päämiehen hänen ystäwäins Nabatherein tygö/ rucoileman heitä/ että he heidän rijstans ja tawarans heidän Caupungijns ottanet olisit/ ja tallella pitänet. Mutta Jambrin pojat läxit ulos Magdabanin Caupungista ja langeisit Johannexen päälle/ ja otit hänen kijnni/ ja otit häneldä caicki mitä hänen myötäns oli/ ja weit heidän Caupungijns. Senjälken ilmoitettin Jonathanille ja Simonille hänen weljellens/ että Jambrin pojat walmistit suuret häät ja piti tuoman morsiamen Nadabast suurella coreudella/ sillä se oli Päämiehen tytär Canaan maalda. Nijn Jonathan ja Simon ajattelit sitä/ että nämät heidän weljens Johannexen tappanet olit/ sentähden menit he ylös/ ja kätkit heidäns wuoren ongaloihin ja wartioidzit Jambrin lapsia. Cosca ylkä sijtä matcusti ystäwinens/ ja paljolla wäellä ja tawaralla/ huiluilla ja trumbuilla/ ja calleilla caunistuxilla/ Carcais Simon ja Jonathan alas wuorelda/ ja löit heitä ja tapoit monda/ nijn että ne jotca pääsit/ täytyi paeta wuorelle/ ja otit pois heidän rijstans. Silloin häät murhexi muutuit/ ja huiluin ilo itcuxi. Näin costit he sen murhan/ joca heidän weljellens tehty oli/ ja palaisit jällens/ ja walsit Jordanin tygö. Nijn tuli myös Bacchides Jordanin tygö suurella sotajoucolla Sabbathina. Ja Jonathan sanoi hänen Canssallens: Ylös/ ja warustacat teitän tappeleman/ sillä et te saa täsä nyt lewos olla/ nijncuin ennen/ sillä wiholliset owat saapuilla/ meidän täyty warjella meitäm/ emme cuitengan taida wälttä: sillä meillä on wiholliset/ sekä edesäm/ että peräsäm: nijn on

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Jordanin wirta yhdellä puolella/ toisella owat suot ja wuoret. Sentähden pitä teidän huutaman taiwasen/ että te wihollisten käsist autetaisin. Ja he tulit tappeleman/ ja Jonathan löi Bacchidestä: mutta Bacchides annoi hänens tacaperin. Silloin carcais Jonathan ja hänen wäkens Jordaniijn/ ja tulit wirran ylidze: waan Bacchidexen wäki ei tohtanut anda idzens wirtaan. Ja sinä päiwänä langeis Bacchidexen puolelda tuhannen miestä. Sentähden palais Bacchides Jerusalemijn/ ja rupeis wahwistaman Caupungeita maasa/ hän andoi raketa portit/ ja corkiat muurit/ Jerihon ymbäri/ Amaonin/ BethHoronin/ Bethelin/ Tamnatanin/ Pharanin ja Toponin/ Ja pani nijhin sotawäke wartioixi/ jotca Israeli waiwaman piti. Nijn myös andoi hän wahwista Bethzuran/ Gazan ja linnan Jerusalemis/ ja pani myös sijhen sotawäke ja toimitti heille rawinnon/ Ja otti ne ylimmäisten lapset pandixi/ ja piti ne kijnni Jerusalemin linnas. Colmandena vuonna cuudetta kymmendä toista sata/ toisella Cuucaudella/ käski Alcimus myös maahan jaotta sisälliset muurit cartanosta/ joca caickein likin Templin edes oli/ jotca pyhät Prophetat olit andanet raketa. Ja cosca tähän työhön ruwettin/ löi Jumala Alcimuxen/ nijn että tämä aiwoitus tuli taas estetyxi: sillä hän halwattin nijn/ ettei hän saanut mitän puhua/ taicka jotain toimitta ja laitta hänen asioistans/ Ja nijn hän cuoli suuresa kiwusa. Mutta cosca Bacchides näki että Alcimus cuoli/ matcusti hän jällens Cuningan tygö: nijn oli rauha ja lepo maasa caxi vuotta. Mutta ne huikendelewaiset maalla pidit neuwo/ ja sanoit: Jonathan ja hänen seurans istuwat alallans/ heillä on rauha/ ja owat suruttomat/ cudzucam nyt taas Bacchides/ hän taidais caicki heidän otta kijnni yhtenä yönä. Ja he menit Bacchidexen tygö/ ja sanoit hänelle heidän neuwons. Nijn Bacchides nousi ylös suurella wäellä/ ja lähetti kirjat salaisesta hänen cumpanittens tygö Judan maalle/ että he Jonathanin/ ja caicki ne jotca hänen cansans olit/ piti ottaman kijnni. Mutta tämä neuwo tuli Jonathanille tiettäwäxi/ sentähden ei he mitän matcan saanet: Waan Jonathan otti kijnni liki wijsi kymmendä ylimmäistä huikendelewaisten ja jumalattomitten joucost/ ja andoi heidän tappa. Sijtte poickeisit Jonathan ja Simon wäkinens corpeen yhten alascukistettun kylähän Bethbesenijn/ sen

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hän rakensi jälle/ ja teki wahwaxi. Cosca nyt Bacchides sen tietä sai/ nousi hän caiken hänen wakens cansa/ siihen myös ajoi Judalaiset nouseman cansans/ Ja meni Bethbesenijn/ ja oli sen alla cauwan aica/ ja käwi wäkiryynnäköllä sen päälle/ ja teki ambumus ja muut sotaaset eteen. Mutta Jonathan annoi Caupungin weljens Simonin haldun/ ja meni yhdellä joucolla ulos/ Ja löi Odarenin ja hänen weljens ja Phaseronin lapset heidän majoisans. Waan että se menestyi hänelle/ langeis enä Canssa hänen tygöns/ niijn että hän tuli wäkewemmäxi. Silloin tuli myös Simon Caupungista wihollisten leirijn/ ja poltti sodan rakennuxet/ ja löi Bacchidexen pacoon. Ja Bacchides sai sangen catkeran sydämen/ että hänen aiwoituxens ja neuwons oli turha/ Ja wihastui petollisten Judalaisten päälle/ jotca hänelle sitä neuwo olit andanet/ että hän jälle tuli siihen maacundan/ ja annoi heistä monda tappa/ ja walmisti hänens menemän matcans jälle omalle maallens. COsca Jonathan sen ymmärsi/ lähetti hän sanan hänelle tehdäxens rauha hänen cansans/ ja rucoili händä/ että hän olis andanut saalin jälle/ ja fangit irralle. Sijhen mielistyi Bacchides mielelläns/ ja teki nijncuin Jonathan anoi/ ja wanoi hänelle walan/ ettei hän enä tahtonut tehdä hänelle paha caickena elinaicanans/ ja annoi hänelle jälle calun/ ja Judan fangit irrallen/ ja palais omalle maallens/ ja ei enä tullut Judan maalle. Näin taas tuli rauha Israelijn/ ja Jonathan asui Machmas/ ja hallidzi sijnä Canssa/ ja häwitti luopunet Israelist.

CUudendena kymmendenä vuonna toista sata/ tuli Alexander Antiochus Epiphanexen poica/ ja sai Ptolemain Caupungin/ ja hallidzi sijnä. Mutta cosca Demetrius sen tietä sai/ cocoisi hän suuren sotawäen/ ja meni Alexandri wastan/ ajaman händä pois. Sentähden kirjoitti Demetrius Jonathanin tygö/ ja sanoi hänelle/ että hän tahdoi pitä rauhan hänen cansans/ ja tehdä hänelle caickia hywä. Sillä hän ajatteli: se on parempi/ että minä wedän hänen minun tygöni ennen kuin hän mene Alexandrin puolelle minua wastan/ Että minä tapoin hänen weljens/ ja hänelle ja hänen Canssallens paljo paha tehnyt olen. Ja Demetrius kirjoitti Jonathanin tygö/ ja annoi hänelle luwan otta ylös ja pitä sotawäke/ ja tehdä sotaaseita/ ja että

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hän hänen lijttooweljens piti oleman/ ja käski että Jonathanille piti annettaman ne pantifangit jälle/ jotca linnas olit. Sentähden tuli Jonathan Jerusalemijn/ ja annoi luke tämän kirjan caiken Canssan edes/ ja nijden jotca linnasa olit. Cosca he nyt cuulit/ että Cuningas hänelle annoi luwan ja wallan otta sotawäke/ ja tehdä sotaaseita/ ja että Cuningas piti hänen lijttooweljenä/ pelkäisit he händä sangen suurest/ Ja annoit hänelle pantifangit irralle/ ja Jonathan andoi ne jälle heidän wamhimmillens. Näin rupeis Jonathan asuman Jerusalemis/ ja rakendamman ja parandaman Caupungita/ Ja annoi raketa muurit/ ja wahwista Zionin wuoren hywillä wahwoilla muureilla/ caicki hacatuista kiwistä. Näin tuli Jerusalem jälle wahwaxi raketuxi/ Ja pacanat wähista Caupungeista/ jotca Bacchides oli andanut wahwaxi tehdä/ pakenit omalle maallens/ Mutta pidit ainoastans Bethzuran/ ja ne luopunet juoxit sinne/ sillä se oli heidän asuinsians. Cosca Alexander ymmärsi/ että Demetrius pyyti ystäwyttä pitä Jonathanin cansa/ ja cuuli ne kijtettäwät työt cuin Jonathan ja hänen weljens tehnet olit/ sanoi hän: Sencaltaista jalo miestä en me taida löytä/ sentähden tahdomma me kirjoitta hänen tygöns/ että hän meidän ystäwäm ja lijttooweljem oleman pitä/ Ja kirjoitti näin: Cuningas Alexander toiwotta weljellens Jonathanille terweyttä. Me cuulemma sinua ylistettäwän jaloxi miehixi/ ja mahdollisixi meidän ystäwäxem/ Sentähden asetamma me sinun/ sinun Canssas ylimmäisixi Papixi/ ja sinun pitä cudzuttaman Cuningan ystäwäxi/ ja nyt lähetämme sinulle purpurawaatten/ ja cullaisen Cruunun/ sentähden pidä uscollisesta meidän cansam/ ja ole meidän ystäwäm. Ja nijn puki Jonathan päällens Papin waattet/ cuudendena kymmendenä vuonna toista sata/ seidzemennellä Cuucaudella Lehtimajan Juhlapäiwänä/ ja cocois sotajoucon ja annoi paljo sotaaseita tehdä. Mutta cosca Demetrius tämän ymmärsi/ tuli hän sangen surullisixi/ Että Alexander häneldä Judalaiset poiswäänsi tygöns/ ja sen cautta tuli woimallisemmaxi/ Ja ajatteli hän myös ystäwälisestä kirjoitta heidän tygöns/ ja cunniata ja tawarata luwata/ että heidän piti hänellen apua lupaman. Ja kirjoitti näin: Cuningas Demetrius toiwotta Judalaisille terweyttä: Me olemma cuullet/ ettet te meistä luowu/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

meidän wihollistem puolelle/ waan caikella uscollisudella meidän cansam pidätte/ josta meille on hywä mieli ja suuri ilo. Sentähden rucoilemma me/ että te wielä nyt nijn tästedes tahdoisitte meille uscolliset olla/ ja ei anda teitän wäätä pois minun puoleldani. Tämän teidän uscollisuden me tahdom maxa/ ja kewittä teildä monet rascaudet/ ja anda enä wapautta/ ja armo tehdä. Ja nyt minä annan caikille Judalaisille weron wapaxi/ suolatullin/ Cruunun tegon/ colmannen mitan jywistä/ ja puolen caickinaisest puun hedelmästä/ joca minulle tulis: tämän cuorman alda pitä tästedes Judan maa/ ja ne colme kihlacunda/ jotca siihen lisätyt owat Samariast ja Galileast/ aina wapat oleman/ Ja Jerusalem pitä pyhä ja wapa oleman caikesta tegosta/ werosta/ ja kymmenexistä. Minä tahdon myös Jerusalemin linnan teille jäl lens awata/ ja ylimmäisen Papin haldun anda/ että hänen pitä sen saaman/ ja pitä paneman wäke sinne/ jotca hän tahto/ sitä warjeleman. Ja caicki ne Judalaiset/ jotca minun waldacunnasani fangina owat/ pitä wallallens annettaman ja wapat oleman/ ja he ja heidän carjans pitä tegosta wapat oleman. J a pitä heille wapaus oleman caikesa minun waldacunnasani/ pitä heidän Sabbathins/ udet Cuunsa/ ja muut määrätyt pyhäpäiwät: Ja colme päiwä sekä edellä että jälkeen juhlapäiwän/ joca miehettä estämätä oleman heidän Jumalan palweluxesans. Ja pitä colmekymmendä tuhatta miestä Judeas walittaman/ nijlle minä tahdon palcan anda/ nijncuin muillengin minun sotawäelleni/ ja ne pitä Cuningan wahwoin Caupungeihin asetettaman. Ja nijstä pitä muutamit walittaman/ jotca Cuningalle hänen corkeimmis asioisans nijncuin hänen hywin uscotut Neuwonandajans oleman pitä. Ei pitä myös Judalaisilla yhtän muucalaista/ waan omasta Canssast walitut Päämiehet oleman/ että he heidän Lakins pitäisit/ nijncuin Judangin maalla. Ja ne colme kihlacunda Samarian maasa/ ja Galileasa jotca Judean omat owat/ ei pitä yhdengän ala annetut oleman/ waan ainoastans ylimmäisen Papin/ että se tiettäwä olis/ että hän yxinäns sen Herra on. Ptolemain Caupungin/ ja ne maacunnat ymbärillä/ jotca siihen tulewat/ annan minä Jerusalemin Templijn/ siihen culutuxeen cuin uhrijn tarwitan. Ja tahdon myös toimitta Templin rakennuxeen joca wuosi wijsitoistakymmendä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

tuhatta Sicli hopiata minun omastani: Ja mitä minä vanhasta minun wircani puolest olen welcapää ollut andaman Templijn/ se pitä tästedes myös annettaman. Ja ne wijsi tuhatta Sicli hopia/ jotca minun wircamieheni Templin ylöscannost owat ottanet pois/ ne pitä taas wuosi wuodelda Pappein omat oleman. Ja pitä Templillä tämä wapaus oleman/ että caikes minun waldacunnasani/ joca jongun rangaistuxen ansainnut on/ ja pakene Templijn/ hänen pitä siellä murhetoim oleman hengens ja tawarans puolest. Templin rakennuxeen/ ja muurein ja tornein parannuxeen Jerusalemis ja mualla/ tahto Cuningas myös omasta otostans culutuxen anda. MUtta cosca tämä kirja luettin Jonathanin ja Canssan edes/ ei he tahtonet usco händä/ eikä sijtä tietäwänäns ollet/ sillä he tiesit hywin mingäcaltaisen petoxen/ Ja hirmuisen tyranniuden hän ennen Israeli wastan tehnyt oli/ ja mielistyit/ että he Alexandria piti auttaman/ joca ennen jo ystäwyttä heildä anoi/ ja rauhan luwannut oli: händä he autit jocapaicas. Cosca nyt Alexander ja Demetrius toinen toistans wastan menit tappeleman/ Nijn pakeni Demetriuxen sotawäki/ ja Alexander kijruhti heidän jälkens/ Ja teki hirmuisen weren wuodatuxen huomenest haman ehtosen asti/ ja Demetrius tuli lyödyxi sinä päiwänä. SENjälken lähetti Alexander sanan Egyptin Cuningan Ptolomeuxen tygö/ tämän asian cansa: Että minä olen tullut minun waldacundani jällens/ ja istun Cuningalisella istuimella/ ja saanut hallituxen minulleni/ ja olen carcottanut Demetriuxen/ ja perindömaani woittanut/ Nijn minä pyydän sinulda ystäwyttä/ ja rucoilen sinua/ että sinä tahdoisit anda sinun tyttäres minulle awioxi/ Nijn minä tahdon pitä minuni sinua wastan/ nijncuin wäwyn tule/ ja kijtollinen olla/ ja anda hänelle Cuningalisen huomenlahjan. Sijhen wastais Ptolomeus/ ja toiwotti Alexandrille onne/ että hän hänen Isäns maalle jällens tullut/ ja hänen waldacundans woittanut oli/ Ja lupais hänelle nijn tehdä nijncuin hän kirjoittanut oli/ ja käski hänen tulla Ptolemaidijn hänen tygöns/ siellä he tahdoit keskenäns toinen toistans puhutella/ ja sen naimisen päättä. TOisna vuonna seidzemettäkymmendä toista sata/ waeli Ptolemeus hänen tyttärens Cleopatran cansa Egyptistä ja tuli Ptolemaidijn. Sijhen tuli myös Cuningas Alexander/ ja Cleopatra annettin Alexandrille/ ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hääät pidettin suurella Cuningalisella coreudella. JA Cuningas Alexander kirjoitti Jonathanin tygö/ ja cudzui hänen tygöns: Nijn tuli Jonathan suurella cunnialla Ptolemaidijn molembain Cuningasten tygö/ ja lahjoitti heille ja heidän ystäwillens callita lahjoja/ cullast ja hopiast/ ja sai ystäwyden heildä. JA muutamat luopunet Israelist tulit sinne candaman Jonathanin päälle/ Waan ei Cuningas tahtonut cuulla heitä/ mutta käski Jonathanin panna pois waattens ja puke purpurawaattet päällens/ joca myös njn tapahtui. Silloin istutti Cuningas hänen siwuuns/ ja andoi käskyn ylimmäisillens/ että he hänen cansans ymbäri Caupungita käymän piti ja cuuluttaman/ ettei kenengän pitänyt candaman hänen päällens/ taicka muutoin händä waiwaman. Mutta cosca hänen päällecandajans näit/ että Cuningas händä njn corkiasti cunnioidzi/ sekä purpuralla että tällä cuulutuxella/ njn pakenit he caicki matcans. Ja Cuningas teki hänelle suuren cunnian/ ja annoi hänen kirjoitta ylimmäisten ystäwittens secaa/ ja teki hänen Päämiehexi/ ja lähimmäisexi Neuwonandajaxens. Sijtte waelsi Jonathan jällens Jerusalemijn ilolla/ ja hywäs rauhas. WIjdennellä wuodella seidzemettäkymmendä toista sata/ tuli Cuningas Demetrius sen endisen Demetriuxen poica Cretast hänen perindö waldacundans. Silloin Alexander peräti suurest hämmästyi/ ja tuli Antiochiaan. Mutta Demetrius saatti Apolloniuxen tygöns/ joca oli Päämies alimmaises Syrias/ hän cocois sodan/ ja tuli Jamniaan/ ja lähetti Jonathanin ylimmäisen Papin tygö/ ja andoi sanoa hänelle: Ei yxikän tee meille wastusta/ waan sinä ainoa/ ja saatat sen/ että minä cadzotan ylön. Sinä olet röyckää wuorilla/ mutta jos sinä tahdot urhollisen työn tehdä/ njn tule alas lakialle kedolle/ sijnä coetelcam toinen toistam. Jos sinä tahdot kysyä cuinga wahwat me olemma/ minä ja ne muut jotca minua seurawat/ ja minua auttawat/ njn pitä sinulle sanottaman: Et te taida seisowaiset olla tämän Canssan edes/ joilda teidän Isän cahdesti lyödyt owat omasa maasans/ Paljon wähemmin taidat sinä lakialla kedolla sencaltaisen wäkewän Canssan edes sekä hewoismiehist että jalcamiehistä seisowainen olla/ sijnä paicas/ josa ei yhtän wuorta eikä waha ole/ joidenga warjoon jocu paeta taidais. COsca Jonathan sencaltaisen kerscauxen cuuli/ wihastui hän ja walidzi

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

kymmenen tuhatta miestä/ ja läxi Jerusalemist/ tuli myös hänen tygöns Simon hänen weljens auttaman händä/ ja sioitit idzens Joppen eteen. Mutta Joppen Caupungin asuwaiset ei päästänet heitä sisälle/ sillä Apollonius oli pannut siihen wäke warjeluxexi: sentähden Jonathan langeis heidän päällens wäkiryynnäköllä/ ja ne Caupungit peljästyit/ ja awaisit portit. Näin sai Jonathan Joppen Caupungin. Cosca Apollonius tämän cuuli/ asetti hän hänens Joppen eteen colmella tuhannella hewoismiehellä/ ja paljolla jalcawäellä/ Ja teetteli idzens nijncuin hän olis tahtonut waelda Asdodijn/ että hän olis hucutellut Jonathanin ulos wäliään/ sillä hänellä oli suuri joucko hewoiswäke/ joihin hän uscalsi. Jonathan riensi hänen peräns Asdodijn/ ja waelsi cugin joucko siasans walmisna tappeleman. Mutta Apollonius oli salaisesta jättänyt leirijn tuhannen radzasmiestä: Nijn ymmärsi Jonathan/ että wäki oli salattuna hänen tacanans/ sentähden cosca ne hänen wäkens lähenit/ pidätti Jonathan jouckons nijncuin hän oli heidän sioittanut. Silloin ambuisit radzasmiehet wäen päälle coco sen päiwän/ huomeneista nijn ehtosen/ siihen asti että heidän hewoisens wäsyit. Sijtte otti Simon hänen wäkens ja löi wihollisia/ nijn radzasmiehet pakenit: sillä he olit wäsynet/ Ja tulit sinne ja tänne wäliällä hajotetuxi/ ja pakenit Asdodijn/ ja riensit epäjumalan Dagonin Templijn/ että he siellä olisit pelastanet hengens. Mutta Jonathan häwitti Asdodin Caupungin/ ja ne kylät ymbärildä/ ja poltti ne. Hän poltti myös epäjumalan Templin caickein nijden cansa/ jotca sinne paennet olit. Ja nijden lucu jotca lyödyt ja poltetut olit/ oli yhten liki cahdexan tuhatta miestä. SEnjälken waelsi Jonathan sotawäellä Ascalonin tygö/ ja cauppamiehet läxit Caupungist händä wastan/ ja annoit idzens/ ja otit hänen wastan suurella cunnialla. Näin palais taas Jonathan Jerusalemjn sotawäkens ja saalins cansa. JA cuin Alexander nämät cuuli/ cunnioitti hän Jonathani wielä suuremmast/ Ja lähetti hänelle cullaisen wyön/ nijncuin tapa on anda ainoastans Cuningasten langoille. Sijhen myös annoi hän hänelle lahjaxi ja omaxi Accaronin/ ja mitä sen alla oli. JA Egyptin Cuningas cocois wäke/ nijn paljon cuin sanda on meren pohjasa/ ja monda hahtia/ meni Alexandrin waldacunda saaman alans/ ja molembita

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

waldacundia hallidzeman. Sentähden meni hän Syriaan/ ja oli hywä ystäwä olewanans. Nijn awattin hänen eteens caickein Caupungein portit/ ja käytin händä wastan/ ja otettin cunnialisest wastan/ nijncuin Alexander oli käskenyt: sillä hän oli hänen appens. Mutta cuhunga Caupungijn Ptolomeus tuli/ siihen hän myös jätti sotajoucon wartiaksi Ja cuin hän Asdodijn tuli/ osotit he hänelle/ cuinga Jonathan Dagonin Templin ja Caupungin polttanut ja maahan lyönyt oli/ ja cuinga cuolluitten ruumit siellä ja täällä hajotettuna macaisit ja teidein wierin suurin jouckoin haudatut olit. Ja sanoit Cuningalle/ että Jonathan sen wahingon oli tehnyt/ saattaxens händä Cuningan wihoin. Mutta ei Cuningas siihen mitän wastannut. Ja Jonathan meni myös Cuningasta wastan Joppeen/ siellä he puhuttelit toinen toistans/ ja olit yhdes caiken sen yösen. Ja Jonathan seurais Cuningasta haman Eleutheruxen wirtan asti/ sijtten meni hän jällens Jerusalemijn cotians. Ja Cuningas Ptolomeus sai Caupungit haman Seleucian asti lähes merta/ ja ajatteli Alexandrita aja pois. Ja lähetti sanan Demetriuxen tygö/ että hän olis tullut hänen tygöns tekemän lijtto hänen cansans. Ja lupais hänelle tyttärens/ joca Alexandrilla oli/ lupais myös autta händä Cuningaxi. Ja sanoit catuwans sitä/ että hän Alexandrille tyttärens oli andanut. Ja sanoit Alexandrin syyn/ ja sanoit hänen seisonen hänen hengens ja waldacundans jälkeen. Ja osotti wihans julkisest ja eroitti hänens Alexandrin ystäwydestä/ ja otti häneldä tyttärens pois ja annoit Demetriuxelle. Ja cuin Ptolomeus tuli Antiochiaan/ pani hän molemmat Cruunut päähäns/ sekä Egyptin että Asian Cruunun. Mutta Cuningas Alexander oli siihen aican Cilicias/ sillä muutamat Caupungit olit siellä hänestä erinnet. Cosca hän sai cuulla Ptolomeuxesta/ meni hän sotiman händä wastan hänen cansans/ mutta Ptolomeus oli paremmin warustettu/ ja meni händä wastan ja ajoi hänen pois. Ja Alexander pakeni Arabiaan/ että hän siellä olis saanut rauhas olla/ mutta Cuningas Ptolomeus oli sangen woimallinen. Mutta Zabdiel Arabiast/ andoi Alexandrin hänen wierans pään hacata pois/ ja lähetti sen Cuningas Ptolomeuxelle/ ja Ptolomeus cuoli colmandena päiwänä senjälken. Nijn myös ne sotamiehet/ jotca Ptolomeus oli asettanut Caupungeihin/ tapettin nijldä jotca

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Caupungeis asuit. Näin sai Demetrius waldacunnan/ seidzemendenä
wuotena seidzemettäkyymmendä toista sata. Sijhen aican cocois Jonathan
wäkens Judeas omistaxens Jerusalemin linna jällens/ ja andoi sen eteen
panna rakennuxet ja sotaaset. Nijn muutamat luopuneista menit Cuningas
Demetriuxen tygö/ ja cannoit Jonathanin päälle/ ja sanoit/ että hän oli
linnan pijrittänyt. Silloin wihastui Cuningas suuresti ja meni kijrusti
Ptolomaidijn/ ja kirjoitti Jonathanin tygö/ ettei hän linna olis ahdistanut/
mutta cohta tullut hänen tygöns Ptolomaidijn/ siellä hän '74ahdoi händä
muutamista asioista puhutella. Mutta cosca tämä sana tuli Jonathanin tygö/
andoi hän linnan olla pijritettynä/ ja walidzi muutamia wanhimmista Israelis
ja Papeist/ jotca händä seuraman piti/ ja nousi ja annoi hänens hengen
waan. Ja otti monda callista cappalda myötäns/ cullasta/ hopiasta ja
waatteista/ ja meni Ptolomaidijn Cuningan tygö/ ja löysi armon ja ystäwyden
hänen tykönäns. Cosca sijs ne jotca hänen Canssastans luopunet olit/
candelit hänen päällens/ piti Cuningas hänen cunnias/ nijncuin hän myös
ennengin pidetty oli/ ja corgotti hänen caickein Päämiestens edes/ Ja
wahwisti hänen ylimmäisen Papin wircan/ ja caickinaiseen muuhun
cunniaan/ joca hänellä sijhen päiwän asti oli ollut/ ja piti hänen ylimmäisnä
ystäwänäns. Jonathan rucoili myös Cuningast/ että hän caiken Judean/ ja ne
colme kihlacunda Samarias ja Galileas olis andanut werotoinna olla/ ja lupais
hänelle sen wapauden edestä colme sata leiwiskätä culda. Se kelpais
Cuningalle ja andoi Jonathanille kirjan näin: Cuningas Demetrius toiwotta
weljellens Jonathanille ja Judan Canssalle terweyttä: Me lähetämme teille
kirjoituxen yhdestä kirjasta/ jonga me meidän Isällem Lasthenexelle teidän
tähten kirjoittanet olemma/ että teidän sen tietämän pitä. Cuningas
Demetrius toiwotta Isällens Lasthenexelle terweyttä: Me olemma ajatellet
meidän ystäwillem ja uscollisille lijttoweljillem Judalaisille tehdä hywä heidän
uscollisen ystäwydens tähden meitä wastan. Sentähden me wahwistam/ että
Papit Jerusalemis caiken Judean ja ne colme Caupungita/ Lydan ja
Ramathan/ rajoinens piti omistaman. Me teemme heidän myös wapaxi
caikesta sijtä cuin he ennen piti Cuningalle vuosittain andaman: Ohrista/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hedelmistä/ kymmenexistä/ werosta/ suoloista/ Tulleista/ ja muista Cruunun tegoista pitä heidän tästedes wapat oleman/ ja sencaltainen wapaus pitä heille wahwana ja lujana pidettämän. Tämän caltainen kirja pitä annettaman Jonathanille/ jonga hänen pitä paneman pyhälle wuorelle cunnialiseen ja julkiseen siaan. Cosca Cuningas Demetrius näki/ että caikes waldacunnas rauha oli/ ja ettei yxikän enämbi asettanut idzens händä wastan/ päästi hän caiken oman maan sotawäen menemän cungin majallens. Mutta muucalaisen sotawäen/ jonga hän pacanoilda luodoista ottanut oli/ piti hän tykönäns/ jonga tähden myös oman maacunnan sotawäki händä suurest wihaisit. Mutta cosca Tryphon yxi Päämiehistä/ joca muinen Alexandrin ystäwä oli ollut/ näki että sotawäki Cuningas Demetriusta wihais/ meni hän Emalcuelin/ Arabialaisen tygö/ joca sen nuoren Antiochuxen Alexandrin pojan caswattanut oli. Sitä hän neuwoi nuorucaista hänen halduns andaman/ ja lupais hänen asetta Isäns waldacundan jällens. Ja jutteli sillä Arabialaiselle/ cuinga ja mingätähden sotawäki rupeis wihaman Cuningas Demetriusta/ ja nijn wijwyi sen Arabialaisen tykönä cauwan aica. Silloin Jonathan kirjoitti Demetriuxen tygö/ ja rucoili händä käskemän nijtä jotca linnas olit/ menemän pois/ ja linna hänellens andaman/ sillä he teit Israelin paljo paha. Silloin kirjoitti Demetrius Jonathanin tygö näin: ei ainoastans tätä/ jota sinä anot/ mutta paljo suuremman cunnian ja hywyden minä tahdon sinulle ja sinun Canssalles tehdä/ nijn pian kuin minä taidan. Mutta nyt minä olen suures waaras. Sentähden tee nijn hywin minua wastan/ ja lähetä minullen apua. Sillä caicki minun sotawäkeni on minun hyljännyt ja asettanut hänens minua wastan. Sentähden lähetti Jonathan hänelle colme tuhatta miestä. Ne tulit Antiochiaan Cuningan tygö/ ja Cuningas ihastui heidän tulemisestans sangen suurest. Nijn Canssa nosti Caupungis capinan/ joita oli sata ja caxikymmendä tuhatta miestä/ ja tahdoit tappa Cuningan: Mutta Cuningas pakeni linnaans. Silloin sotawäki omisti Caupungin cujat ja tahdoi wäkisellä linna saada. Sentähden Cuningas cudzui Judalaiset händäns warjeleman. Nijn juoxit caicki Judalaiset Cuningan awuxi/ ja jagoit heidäns Caupungin cujille/ ja löit sinä päiwänä sata tuhatta miestä/ ja sytytit tulen

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Caupungis/ ja otit heidän tawarans. Näin he autit Cuningasta. Cosca Caupungin Canssa näki/ että Judalaiset Caupungin sait halduns/ myönnyit he/ ja huusit Cuningan tygö/ ja rucoilit rauha/ että Judalaiset olisit asetetut/ ettei he myös enämbi wäke tappanet olis/ ja Caupungita peräti häwittänet. Nijn tehtin rauha ja Judalaiset heitit asens pois/ ja suurest cunnioitettin Cuningalda/ ja sait corkian nimen coco waldacunnas. Ja menit jällens cotians Jerusalemiijn/ ja weit myötäns paljon hywyttä/jonga he olit sodisa woittanet. Cosca sijs Demetrius taas surutoin oli/ ja rauha oli caikis paicois hänen waldacunnasans/ Ei hän ensingän pitänyt sitä/ mitä hän Jonathanille luwannut oli/ mutta peräti eroitti idzens hänestä/ ja oli hänelle kijttämätöin hänen hywäin tecoins edestä/ ja osotti hänelle petollisudens. WÄhä jälkeen tuli Tryphonjällens nuoren Antiochuxen cansa/ Tämä Antiochus tuli Cuningaxi/ ja pandin Cruunu hänen päähäns/ Ja caicki se sotawäki jollen Cuningas Demetrius oli luwan andanut/ tuli hänen tygöns. Cosca he sodeit Demetriuxen cansa/ löit he hänen pacoon ja ajoit händä taca. Ja Tryphon otti Elephantit ja woitti Antiochian. Ja nuori Antiochus kirjoitti Jonathanin tygö/ ja wahwisti hänen ylimmäisen Papin wircan/ ja myötä andoi että hänen ne neljä Caupungita piti omistaman ja pitämän/ ja oleman Cuningan ystävänä/ Ja lähetti hänelle cullaisia astioita/ ja annoi luwan hänelle pitä culda pöydälläns/ ja purpura ja cullaisen wyön canda suolisans. Ja Simonin Jonathanin weljen teki hän sen maacunnan Päämiehexi/ Tyrost nijn haman Egyptin asti. JA Jonathan läxi ja meni Euphraten ylidze/ ja tuli nijhin Caupungeihin/ jotca olit ymbäristöllä. Ja hänen tygöns meni caicki sotawäki Syriast auttaman händä. Ja cuin hän tuli Ascalonin ala/ käwit cauppamiehet ja cunnialisesti otit hänen wastan/ ja annoit heidäns hänen alans. Senjälken meni hän Gazan eteen/ Mutta ne jotca Gazas olit/ ei tahtonet händä päästä sisälle: Sentähden pijritti hän sen Caupungin/ ja poltti ne lähiset esicaupungit ja otti saalin. Nijn rucoilit Gazan asuwaiset rauha/ ja Jonathan teki rauhan heidän cansans/ ja otti muutamita heidän lapsians pandixi/ ja lähetti Jerusalemiijn/ Mutta hän meni läpidzen maacunnan Damascun asti. MUtta cosca hän cuuli/ että Cuningas Demetriuxen Päämiehet olit suurella

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

sodalla tullet Kedexeen/ joca on Galileas/ omistaman sitä maacunda/ jonga Cuningas oli hänelle andanut/ Meni hän heitä wastian ja jätti weljens Simonin sians. Ja Simon meni Bethzuraan/ ja sitä nijn cowin ahdisti cauwan aica/ ettei sijtä yxikän tohtinut tulla ulos. Sentähden ne rucoilit rauha/ ja hän teki heidän cansans rauhan/ ja andoi heidän pelkämätä käydä ulos ja omisti Caupungin/ ja pani siihen sotawäke sitä warjeleman. Mutta Jonathan meni sotawäkinens Genesarethin meren tygö/ ja oli huomeneltain warhain ylhällä/ ja tulit Hazarin kedolle/ Nijn menit pacanat händä wastian lakialle/ ja heillä oli salainen joucko wuorella. Cosca Jonathan löi sitä toista jouckoa/ nijn tuli salainen joucko wuorelda hänen päällens. Nijn pakeni caicki Jonathanin sotawäki/ nijn ettei muita jäänyt hänen tygöns/ cuin ainoastans sodan Päämiehet/ Matathias Absolomin poica/ ja Judas Calphin poica/ Silloin repeli Jonathan waattens/ ja pani mulda pääns päälle/ rucoili/ Ja meni jällens wihollisten tygö/ ja löi heidän pacoon. Cosca hänen wäkens/ cuin ennen olit paennet/ sen näit/ käänsit he heidäns auttaman Jonathani jällens/ ja ajoit wihollisians taca haman Kedexen leirin asti. Ja he myös siihen sioitit idzens/ ja sijnä tuli sinä päiwänä tapetuxi liki colme tuhatta pacanata. Senjälken meni Jonathan Jerusalemijn jällens.

MUtta cosca Jonathan näki hänelläns tilan olewan/ walidzi hän muutamita/ jotca hän Ruomijn lähetti/ udistaman ja wahwistaman lijtto jällens Ruomalaisten cansa. Hän kirjoitti myös Spartan asuwaisten tygö/ ja muihin maan paickoihin. Cosca lähetetyt miehet tulit Ruomijn/ menit he Raadin eteen/ ja sanoit: Jonathan ylimmäinen Pappi/ ja Judan Canssa owat meitä tänne lähettänet/ udistaman jällens sitä lijtto/ joca meidän wälillem muinen tehtin. Ja Ruomalaiset annoit heille tiekirjan/ että heidän piti saaman rauhas cotians palaita. JA Jonathan kirjoitti Spartan asuwaisten tygö/ näin: Jonathan ylimmäinen Pappi/ Canssan wanhimmat ja muut Papit/ ja Judan Canssa/ toiwottawat wejillens/ jotca Spartas owat/ terweyttä. Ennen muutamita ajastaicoja teidän Cuningan Areus/ kirjoitti meidän ylimmäisen Papin Onian tygö/ että te oletta meidän weljem/ nijncuin se kirja sen toden osotta. Ja Onia teidän lähetetyt miehet otti cunnialisest wastian/ ja otti teidän

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ystäwyden ja lijttonne nijncuin kirjas oli kirjoitettu. Ja waicka en me tällä erällä muucalaisten apua tarwidze: sillä me turwam meidän Jumalam sanaan/ jota me jocapäiwä luemme: Nijn cuitengin me lähetäm teille sanan/ että te udistaisitte ja wahwistaisitte weljellisen ja ystäwälisen lijton meidän wälillem/ etten me sitä unhotais/ sillä sijtte on suuri aica cuin te meidän tygöm lähetitte. Se te myös tietkät/ että me aina Juhlapäiwinä ja muina päiwinä cosca uhratan/ meidän rucouxisam ja uhreisam teitä ajattelem/ nijncuin myös weljiä tulekin ajatella. Ja teidän cunnian ja terweyden on meidän ilom. Mutta wälin aicoina on meillä suuri waiwa ollut/ ja suuri sota Cuningasten cansa tästä ymbäristöldä. Mutta en me ole tahtonet teitä/ ja muita meidän ystäwitäm ja lijttoweljiäm waiwata nijsä sodisa. Sillä meillä on apu ollut taiwasta/ ja Jumala on meitä warjellut ja maahan lyönyt meidän wihollisem. Mutta että me nyt lähetäm nämät meidän asianajajat Numeniuxen Antiochuxen pojan/ ja Antipatrin Jasonin pojan Ruomalaisten tygö/ udistaman ystäwyttä ja lijtto heidän cansans. Nijn me olem myös sijnä heille käskyn andanet/ että heidän pitäis myös tuleman teidän tygönne/ ja terwettämän teitä meidän puolestam/ ja andaman teille tämän lähetyskirjan udistetta meidän weljelist lijttom/ Ja rucoileman tähän wastausta. Mutta tämä on kirjoitus sijtä lähetyskirjasta/ jonga Areus Spartan Cuningas muinen meidän tygöm lähetti: Areus Spartan Cuningas/ toiwotta Onialle ylimmäiselle Papille terweyttä. Me löydäm wanhoista kirjoista/ että Spartan asuwaiset/ ja Judalaiset owat keskenäns ollet weljexet/ (Sillä molemmat Canssat Abrahamista owat tullet) Että me nyt sencaltaisita tiedämme/ rucoilemma me teitä/ että te kirjoitaisitte meidän tygöm/ cuinga teidän käy. Ja jos teille nijn kelpa/ nijn pitä meidän carjam/ hywydem ja tawaram ja mitä meillä on/ oleman nijncuin se olis teidän oman. Ja mitä teillä on/ pitä oleman nijncuin se meidän omam olis. Tämän me olem käskenet teille tiettäwäxi tehdä. Sijtten cuuli Jonathan/ että Demetriuxen sodanpäämiehet jäl lens tulit paljo suuremmalla woimalla cuin ennen/ ja tahdoit händä wastan. Sentähden meni hän ulos Jerusalemista heitä wastan Hemathin maalle. Sillä ei hän tahtonut odotta nijncauwan/ cuin he olisit kerjinnet

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hänen maacundans. Cosca he wacojat lähetit wihollisten leirijn/ tulit ne jällens ja sanoit/ että wiholliset olit aicoinet sinä yönä langeta heidän päällens. Sentähden andoi Jonathan käskyn sotawäellens ehtona/ että heidän piti walwoman/ ja caiken sen yön oleman harniscoisa ja asetettuna/ ja asetti wäke ymbärins leiri wartiaksi. Mutta cosca wiholliset näit/ että Jonathan oli hänens walmistanut sotiman/ tuli heille pelco/ nijn että he nousit ja menit matcans. Ja ettei kengän sitä olis ymmärtänyt/ annoit he walkian tehdä usian paickan leirijns. Sentähden Jonathan ei luullut heidän menewän pois huomenisen asti/ sillä hän näki tulen olewan usias paicas heidän leirisäns. Mutta huomeneltain ajoi hän heitä taca/ waan ei hän käsittänyt heitä: sillä he ennätit päästä ylidzen Eleutheruxen wirran. Silloin palais Jonathan Arabialaisten tygö/ jotca cudzutan Zabideixi/ löi heidän ja otti heidän caluns/ Nijn hän myös palais siellä/ ja meni Damascuun/ ja häwitti maacunnat caikis paicois sen ymbärildä. Mutta Simon meni Ascalonijn ja muihin wahwoin Caupungeihin jotca läsnä olit. Sijtten käänsi hän hänens Joppen: sillä hän ymmärsi että ne tahdoit heidäns anda Demetriuxen haldun. Sentähden tuli hän ennäköllä ja omisti Joppen Caupungin/ ja asetti sotawäke siihen warjeleman Caupungita. Senjälken tuli Jonathan cotia jällens/ ja piti neuwo Canssan wanhimmitten cansa/ että muutamat Caupungit Judeas olisit tullet wahwistetuxi/ Ja Jerusalemin muurit corgotetuxi/ ja yxi corkia muuri linnan ja Caupungin wälillä raketuxi/ että Caupungi linnasta olis tullut eroitetuxi/ nijn ettei ne jotca linnas asuit/ olis saanet tulla nijden päälle jotca Caupungis asuit: Ja ettei kengän olis saanut heidän tygöns wiedä/ eikä heille mitän myydä. Cosca wäki tuli yhten/ nijn he rupeisit rakendamman Caupungita. Ja että se muuri cuin oli idän puolella ojan ylidzen/ oli maahan langennut/ rakensit he sen cappalen jällens/ joca cudzutan Caphnata. Ja Simon rakensi sen linnan joca cudzutan Adida Sephelas/ ja teki sen wahwaxi/ ja warusti sen wahwalla portilla. Nijn aicoi Tryphon Asian waldacunda otta alans/ ja panna Cruunun päähäns/ ja tappa Cuningan sen nuoren Antiochuxen. Mutta että hän pelkäis/ että Jonathanin piti sen estämän ja händä wastan oleman/ edzei hän myös tila cuinga hän

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

olis saanut otta Jonathanin kijnni ja surmata. Sentähden meni hän Bethsaan/ sinne tuli myös Jonathan neljälläkymmenellä tuhannella hywin warustetulla miehellä. Mutta cosca Tryphon näki/ että Jonathanilla nijn suuri wäki oli/ pelkäis hän/ ja ei tohtinut julkisest olla händä wastan/ Mutta otti hänen wastan cunnialla/ ja käski myös ystäväns hänen cunnias pitä/ ja annoi hänelle lahjoja/ ja käski sotawäkens nijn Jonathanille cuuliaiset olla/ cuin idze hänellens. Ja sanoi Jonathanille: Mixi sinä teet Canssalle nijn suurta waiwa/ cosca ei meidän wälillä ole yhtän sota? Anna heidän palaita cotians/ ja ota sinulles wäähä wäke/ jotca sinun tykönäs owat/ ja käy minun cansani Ptolemaidijn. Sen Caupungin minä tahdon anda sinulle/ ja ne muut wahwat Caupungit/ ja tahdon sinun haldus anda caiken sotawäen/ ja Päämiehet. Sillä minun pitä menemän tacaperin jälle/ ja ainoastans sen syyn tähden minä olen tänne tullut/ sentähden cuitengin seura minua. Jonathan uscoi hänen ja annoi wäkens mennä pois tyköäns Judeaan cotians/ Ja piti colme tuhatta waiwoin tykönäns/ joista hän caxi tuhatta lähetti Galileaan/ mutta se yxi tuhat ainoastans seurais händä. Cosca Jonathan tuli Ptolemaidin Caupungijn/ annoi Tryphon portit sulke/ ja Jonathanin otta kijnni ja hänen wäkens tappa/ Ja lähetti sekä jalcamiehiä että radzasmiehiä Galileaan/ lewiälle kedolle hucuttaman sitä Jonathanin toista sotajoucko. Mutta cosca he ymmärsit/ että Jonathan oli fangixi otettu wäkinens/ neuwoit he toinen toistans walmistaman heitäns sotaan/ ja menemän rohkiast wihollisia wastan. Mutta cosca wiholliset näit heidäns sijnä olewan hengen waaras/ ja että nämät tahdoit heitäns warjella/ käänsit he heidäns/ ja menit matcans. Nijn se wäki meni cotians jälle/ ja itkit Jonathani ja muita jotca hänen seurasans tapetut olit/ ja caicki Israelis olit surulliset Jonathanin tähden. Ja caicki pacanat ymbäristöldä rupeisit langeman heidän päällens ja waiwaman Canssa/ ja sanoit: Ei heillä ole yhtän Päämiestä eikä holhojata enämbi/ käykäm nyt heitä wastan/ ja häwittäkäm heitä/ ja pyhkikäm pois heidän nimens maan päälde.

COsca Simon cuuli/ että Tryphon suuren sotawäen coonnut oli/ menemän Judalaisia wastan ja häwittämän heitä. Ja näki Canssan peljästyneen ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hämmästynen/ tuli hän Jerusalemiin/ wahwisti heitä ja sanoi: Te tiedätte cuinga suurta sota minä ja minun weljen/ ja Isän/ Lain ja Pyhän edestä olemma pitänet/ ja olemma nähnet sen waiwan/ Josa caicki Israel on ollut/ josa myös caicki minun weljeni Israelin tähden owat huckunet/ ja ei yxikän heistä sillen muita elä cuin minä yxinäni. Nyt en minä tahdo säästä minun hengeni täsä surus ja waiwas/ sillä en minä ole parembi cuin minun weljenikän/ engä myös pyydä parembata meno cuin heillä oli. Mutta minä tahdon warjella minun Canssani/ meidän Pyhäm/ meidän waimom ja lapsem: sillä caicki pacanat täsä ymbärins owat julmistunet meidän päällem/ ja cocowat heitäns meitä lyömän. Tästä puHesta sai Canssa lohdutuxen jällens/ wahwistuit ja wastaisit/ huusit ja sanoit: Sinun pitä oleman meidän Päämiehem Judan ja Jonathanin sinun weljeis sias/ sotiman wihollisia wastan/ Ja me tahdomme olla sinulle cuuliaiset nijsä caikis cuin sinä meildä anot. Nijn cudzui Simon sotawäen yhteen/ ja andoi käskyn/ että Jerusalemin muurit olisit äkidzeldä paratut/ ja Caupungi caicki ymbärins nijden cautta wahwistettu/ Ja lähetti Jonathanin Absolomin pojan sotajoucon cansa Joppen/ ja Jonathan ajoi wiholliset ulos Joppesta/ ja omisti Caupungin. Silloin meni ulos Tryphon Ptolomaidista suurella sotawäellä/ ja aicoi mennä Judeaan/ ja wei Jonathanin fangina myötäns. Mutta Simon käwi händä wastan/ ja asetti leirins lakialle kedolle lähes Addusta. Mutta cosca Tryphon ymmärsi/ että Simon weljens Jonathanin sian oli tullut Päämiehexi/ ja ajatteli tapella hänen cansans/ lähetti hän sanan Simonille/ ja annoi hänelle sano: Minä olen Jonathanin pitänyt kijnni rahan tähden/ jonga hän wircans puolesta on Cuningalle welca. Jos sinä tahdot lähettä minulle sata leiwiskätä hopiata/ ja anda caxi hänen poicans pandixi/ ettei hän meidän tykööm pakenis pois/ eikä asettelis idziäns meitä wastan/ cosca hän wallallens pääse/ nijn minä tahdon hänen irralle päästä ja sinulle anda. Waicka Simon ymmärsi sen caiken olewan petoxen/ cuitengin hän nijn toimitti/ että raha ja lapset tulit Tryphonille lähetetyxi/ ettei Canssa olis cannellut hänen päällens/ ja sanonut: Että Jonathanin piti sentähden huckuman/ ettei hän tahtonut händä lunasta. Sentähden lähetti hän hänelle ne lapset/ ja sata leiwiskätä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hopiata/ mutta Tryphon ei pitänyt lupaustans/ eikä Jonathani irralle päästänyt. Ja vielä sijtte Tryphon meni edemmä/ että hän olis taitanut tulla maalle wahingota tekemän/ ja waelsi Hadorin tietä. Mutta Simon sotawäkinens oli jocapaicas hänen siwullans/ ja cunga hän tahdoi mennä/ sen ennätti häneldä Simon. Niin myös ne jotca linnas olit lähetit sanan Tryphonille/ että hän olis waeldanut heidän tygöns corwen läpidzen/ ennen kuin Simon olis ennättänyt/ ja että hän olis andanut heille wilja tuoda. Sentähden kijrutti Tryphon caickein radzasmiestens cansa menemän heidän tygöns/ mutta sinä yönä tuli sangen suuri lumi ja esti hänen sieldä. Sijtte hän meni Galaadijn/ ja Bascaman tykönä annoi tappa Jonathain poikinens/ jotca sijnä haudattin. Ja Tryphon meni jällens omalle maallens. Niin Simon lähetti noutaman weljens ruumin/ ja pani sen oman Isäns hautaan Modin Caupungis. Ja coco Israel walitti cauwan ja itki Jonathani. Ja Simon annoi tehdä Isällens ja weljillens corkian haudan wuolduista kiwistä/ Jonga päälle hän pani seidzemen padzasta/ liki toinen toistans/ Isällens/ äitillens ja neljälle weljellens. Ja andoi suuret padzat sen ymbärille tehdä/ ja asetti nijden päälle heidän asens ijancaickisexi muistoxi/ ja asetten siwun annoi panna hacatut hahdet/ jotca purjehtiwaiset meresä näkemän piti. Tämä hauta on Modis vielä tänäpäpä. MUTTA Tryphon johdatteli sitä nuorta Antiochusta petollisest sinne ja tänne maacunnis/ siihen asti kuin hän salaisest hänen tappoi. Ja sijtte idze Cruunun pani päähäns/ tuli Asian Cuningaxi/ ja waiwais Judan maacunda sangen cowan. Mutta Simon rakensi monda Caupungita Judeas/ paxuilla muureilla/ corkeilla torneilla ja wahwoilla porteilla/ ja toimitti wilja wahwimbin Caupungeihin/ Ja walituita miehiä lähetti Cuningas Demetriuxen tygö/ rucoileman häneldä liewitystä sijtä cuormasta/ jonga Tryphon oli laskenut hänen päällens: sillä ei Tryphon muuta tehnyt maacunnas/ waan wäkiwalda ja murha. Sijhen wastais Demetrius ja kirjoitti näin: Cuningas Demetrius toiwotta ylimmäiselle Papille Simonille/ ja wanhimmille/ ja Judan Canssalle terweyttä. Sen cullaisen Cruunun ynnä Palmun cansa/ jonga te minulle lähetitte/ olen minä saanut/ ja olemma walmit tekemän rauha teidän cansan/ ja kirjoittaman meidän

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

käskyläistem tygö/ että heidän piti andaman teitä caikesta sijtä cuormasta wapan olla/ josta me ennen olemme luwannet teille wapauden anda. Ja mitä me teille luwannet olem/ sen pitä uscollisest lujana ja wahwana pidettämän. Caicki ne linnat jotca te olette rakendanet/ pitä teidän pitämän ja nautidzeman. Ja annam andexi caicki/ mitä te toisinans oletta tehnet meitä wasthan/ Cruunun tegot ja muut werot/ jotca Jerusalem piti tekemän/ ne annam teille andexi/ Ja jotca meitä tahtowat palwella/ ne me tahdom otta wasthan/ ja meidän wälillä pitä hywä rauha ja yhteys oleman. Seidzemendenä kymmendenä vuonna toista sata tuli Israel ensin wapadetuxi pacanain iken alda jällens/ Ja rupeis kirjoittaman Asiakirjoihins näin: Ensimmäisnä Simonin ylimmäisen Papin ja Judalaisten Päämiehen vuonna. Nijnä päiwinä pijritti Simon Gazan Caupungin/ ja asetti sen eteen wahwat sodan rakennuxet/ ja wäkisellä woitti Caupungin/ ja sai yhden Tornin/ Ja ne jotca tulit Tornin päälle/ hyppäisit Caupungijn. Ja Canssa/ joca oli Caupungis/ hämmästyti ja peräti peljästyti/ Ja juoxit waimoinens ja lapsinens muurein päälle/ repelit waattens ja huusit corkiast/ anoit armo ja sanoit: Älä meitä rangaise meidän pahudem jälken/ mutta ole meille armollinen/ nijn me tahdom hywällä mielellä cuuliaiset olla. Tämä lepytti Simonin nijn/ ettei hän andanut heitä tappa: Mutta käski heitä mennä Caupungista pois/ ja annoi puhdista ne huonet/ joihin epäjumalat pannut olit. Sijtten meni hän Caupungijn/ kijtti ja cunnioitti Jumalata/ ja andoi caicki cauhistuxet otta pois ja häwittä/ ja pani sijhen Canssa/ joca Jumalan Lain piti/ ja teki Caupungin wahwaxi/ ja rakensi jällens sijhen idzellens huonen. JA ne jotca Jerusalemin linnas olit/ suljettin nijn ettei yxikän saanut käydä/ ulos taicka sisälle/ eikä mitän osta taicka myydä/ mutta kärseit suurta nälkä/ nijn että monda piti näljäst cuoleman. Ja sentähden he huusit Simonin tygö ja rucoilit rauha ja lannistuit. Nijn teki Simon armon heidän cansans ja andoi heidän elä. Mutta heidän piti linnasta menemän pois/ ja Simon andoi linnan jällens puhdista caikista cauhistuxista. Ja sai sen colmandena päiwänä colmattakymmendä toisna Cuunna/ ensimmäisnä wuotena cahdexattakymmendä toista sata/ ja meni sinne Kijtoswirsillä/ Palmuoxilla ja caickinaisilla Candeleilla/ kijtti Jumalata/ että he

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

sijtä suuresta julmudesta/ joca Israelin päällä oli/ tulit wapadetuxi. Ja käski sen päiwän joca vuosi ilolla pyhitettä. Ja rakensi wuorella muurit ymbärins Templi/ joca oli läsnä linna/ ja teki ne wielä wahwemmaxi ja asui idze siellä/ ja ne jotca hän tykönäns piti. Ja että hän näki poicans Johannexen toimellisen ja kelwollisen miehen olewan/ asetti hän hänen caiken sotawäen Päämiehexi/ ja pani asuman Gazan.

TOisna vuonna cahdexatta kymmendä toista sata/ cocois Cuningas Demetrius sotawäkens/ ja meni Medijn apua saaman Tryphoni wastan. Mutta cosca Arsaces Persian ja Medin Cuningas ymmärsi/ että Demetrius oli mennyt hänen waldacundans/ lähetti hän yhden Päämiehistäns händä wastan/ ja käski hänen fangixi otta ja eläwänä tygöns tuoda. Se Päämies löi Demetriuxen sotawäen/ otti hänen kijnni ja wei Cuningas Arsacexen tygö/ nijn piti Arsaces hänen fangina/ ja andoi hänestä otetta waarin. Silloin oli Judeas lepo ja hywä rauha/ nijncauwan cuin Simon oli/ ja Simon hallidzi sangen hywin/ ja teki maacunnalle paljon hywä/ nijn että hän hywällä mielellä pidettin Herrana caickina hänen ikäpäiwinäns. Ja hän sai suurella cunnialla Joppen Caupungin/ ja sen sataman/ josta hän sai purjehtia merelle luotolaisten tygö/ Ja woitti alans maacundia/ ja rajat omasa maasans sijrsi edemmä/ ja päästi monda/ jotca ennen olit poljetut alas ja fangina ollet. Hänellä myös oli Gaza ja Bethzura ja Jerusalemin linna/ jonga hän wastudesta puhdisti/ ja ei yxikän tohtinut olla händä wastan. Jocainen kyndi peldojans hywäs rauhas/ maa caswoi wiljan/ ja puut hedelmän cannoit. Wanhimmat hallidzit ilman estetä ja toimitit caicki hywin/ Cauppalaiset menestyit ja hyödyit caupoisans/ ja walmistit heillens aseita ja neuwoja wihollisia wastan. Simon myös toimitti jywiä ja wilja Caupungeihin/ nijn että myös tarpen aicana piti heillä kyllä oleman/ ja hän oli cuuluisa mies caikes mailmas. Hän piti rauhan maacunnas/ nijn että caicki Israel iloidzi/ Ja jocainen nautidzi wijnamäkens ja Krydimaans rauhas/ ja ei he ketän peljännet/ sillä ei yxikän tohtinut heitä waiwata. Ja ei Syrian Cuningat tohtinet sijhen aican heille mitän paha tehdä. Ja hän teki oikeuden maacunnas/ ja warjeli köyhiä Canssans seas wäkiwalda wastan/ ja rangais

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

caicki wäärät/ ja hucutti jumalattomat. Pyhän saatti hän jäl lens cunniaan/ ja annoi pyhä calua siihen lisätä. Ja cosca se sanoma cuului Ruomis ja Spartas/ että Jonathan tapettu oli/ tulit he caicki surullisexi. Mutta cosca Ruomalaiset cuulit/ että Simon hänen weljens oli ylimmäinen Pappi/ ja oli maacunnan omistanut ja wiholliset ajanut pois/ Nijn he udistit sen lijton/ cuin he ennen Judan ja hänen weljens Jonathanin cansa tehnet olit/ ja kirjoitit waskitauluihin ja lähetit hänelle. Se kirjoitus luettin julkisest Canssan edes Jerusalemis. Ja Spartast kirjoitettin Simonin tygö näin: Neuwonandajat/ ja Spartan asuwaiset toiwottawat ylimmäiselle Papille Simonille/ ja wanhimmille/ ja Papeille/ ja Judan Canssalle/ omille weljillens/ terweyttä. Teidän asianajajat tulit meidän tygöm/ ja sanoit/ että te teidän wihollisen oletta lyönet suurella cunnialla/ ja oletta nyt hywäs rauhas/ josta meille on suuri ilo/ me olemma myös meidän Caupungin kirjoihin andanet kirjoitta/ mitä he sanoit/ näin: Judalaisten asianajajat/ Numenius Antiochuxen poica/ ja Antipater Jasonin poica/ tulit meidän tygöm udistaman ystäwyttä Judalaisten ja meidän wälillem. Ja me yximielisest toimitimma/ että ne cunnialisest piti otettaman wastan/ ja heidän puhens Caupungin Kirjaan kirjoitettaman ijancaickisexi muistoxi. Tämän wastauxen he kirjoitit Simonille ylimmäiselle Papille. Senjälken lähetti Simon Numeniuxen jäl lens Ruomijn/ wiemän suurta cullaista kilpe/ joca painoi tuhannen leiwiskätä/ ja udistaman lijtto heidän cansans. Cosca Ruomalaiset cuulit hänen asians/ sanoit he: Meidän pitä ilman estet tekemän Simonille ja hänen lapsillens cunniata: Sillä hän ja hänen weljens owat miehulliset ollet/ ja Israelin warjellet/ ja wiholliset ajanet pois/ Sentähden wahwistit sen Ruomalaiset yximielisest/ että Judalaiset piti wapat oleman/ ja he annoit sen kirjoitta waskitauluihin/ jotca piti Padzaisin lyötämän Zionin wuorelle. Tämä seurawainen kirjoitus on tehty cahdexandena päiwänä toistakymmendä Elulin Cuulla/ toisna vuonna cahdexatta kymmendä toista sata ylimmäisen Papin Saramelist colmandena hallituxen vuonna/ Suures wanhimmitten/ Pappein ja caiken Judan Canssan cocouxes. Jocaidzelle olcon tiettäwä ja julkinen/ että nijsä suuris sodis/ cuin meidän maacunnis owat ollet/ Simon Matathiaxen poica/ Jaribin sugusta/ ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hänen weljens/ owat hengens andanet waaran/ ja ollet oman Canssans wihollisia wastan/ ettei Pyhä ja Jumalan Laki olis tullut maahan lyödyxi ja häwitetyxi/ ja owat saattanet Canssans suureen cunniaan. Sillä Jonathan cocois Canssan jällens/ ja otti hallituswiran ja tuli ylimmäisexi Papixi. Mutta cosca hän cuoli/ tulit wiholliset jällens ja tahdoit häwittä maacunnan ja Pyhän. Nijn Simon nousi ja sodei meidän wihollisiam wastan/ ja toimitti meidän sotawäelle aseita/ ja maxoi heidän palckans omasta rahastans ja hywydestäns. Ja wahwisti Caupungit Judeas/ ja Bethzuran rajacaupungin/ josa wiholliset ennen asens ja sodan walmistuxet pidit/ ja pani Judalaisia sitä warjeleman. Hän wahwisti myös Joppen/ joca on mericaupungi/ ja Gazan/ joca on Asdodin rajoilla: Sillä Gaza oli ennen ollut wihollisten linna/ mutta Simon omisti sen/ ja pani siihen Judalaisia/ ja asetti siihen hywän hallituxen. Cosca Canssa Simonin uscollisuden ymmärsi/ ja tiesi ne hywät työt cuin hän heille tehnyt oli/ walidzit he hänen Päämiehexens ja ylimmäisexi Papixens hänen hywydens ja uscollisudens tähden/ jonga hän caikelle Canssalle osotti/ ja ahkeroidzi alimmaisillens caicke hywä tekemän. Sillä hänen aicanans andoi Jumala menestyxen hänen kättens cautta/ nijn että pacanat meidän maacunnasta ja Jerusalemista ja linnasta tulit ajetuxi pois/ josa he olit/ josta he myös läxit ja häwitit Pyhän/ ja puhtan Jumalan palweluxen socaisit. Mutta Simon omisti linnan/ ja pani siihen Judalaisia warjeleman Jerusalemin Caupungita ja maacunda/ ja corgotti Jerusalemin muurit. Ja Cuningas Demetrius wahwisti hänen ylimmäisen Papin wircan/ Ja piti ystävänäns/ ja teki hänelle suuren cunnian. Sillä hän ymmärsi/ että Ruomalaiset Judalaisten asiamiehiä cunnialisest otit wastan/ ja olit tehnet lijton heidän cansans ja ottanet heitä warjeluxens/ Ja että Judan Canssalla ja heidän Papeillans yximielisest se neuwo oli/ että Simon piti heidän Päämiehens/ ja ylimmäinen Pappins alinomaisest oleman/ siihenasti että Jumala heille sen oikian Prophetan olis herättänyt. Ja että hänen piti Päämiehen oleman ja Pyhän warjeleman/ ja asettaman käskyläiset maacundan/ ja caicki sodan neuwot ja linnat pitämän hallusans ja woimasans. Ja että jocaidzen piti händä cuuleman/ ja caicki käskyt hänen

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

nimelläns käymän ulos/ ja että hänen piti Purpuras ja Cullas käymän. Caicki nämät piti uscollisest ja wahwast caikelda Canssalda ja caikilda Papeilda pidettämän/ ja ei yhdengän pitänyt asettaman idzens tätä wasthan/ eikä yhdelläkän pitänyt oleman woima maacunnas Canssa yhten cudzua/ eikä Purpurata taicka cullaista wyötä canda/ waan hänen ainoastans. Mutta joca teki tätä wasthan ja tämän säädyn rickoi/ hänen piti wicapään oleman. Näin lupais caicki Canssa Simonille olla cuuliainen. Sijhen myös Simon tydyi ja tuli ylimmäisexi Papixi ja Judan Canssan Päämiehexi. Ja yhteinen Canssa käski tämän Päätoxen waskisin tauluihin kirjoitta/ ja panda Templin läpikäytävän julkisen paickan/ Ja yhden sencaltaisen kirjoituxen sijtä panna weroarckun/ josta Simon ja hänen jälkentulewaisens piti sen aina löytämän.

JA Cuningas Antiochus Demetriuxen poica/ kirjoitti luodoista Simonin ja Judan Canssan tygö/ näin: Cuningas Antiochus toiwotta Simonille ylimmäiselle Papille ja Judan Canssalle terweyttä. Että muutamat capinan nostajat owat ottanet minulda pois minun perindö waldacundani/ nijn minä tahdon sen jällens alani otta/ ja saatta sen oikian perillisen ala. Ja sentähden olen minä muucalaista wäke ottanut/ ja haaxia teetellyt/ ja tahdon waldacundaani käydä/ että minä capinan nostajat rangaisisin/ jotca minun waldacunnasani paljon wahingota tehnet owat/ ja monda Caupungita häwittänet. Sentähden minä annan sinulle caicki ne/ cuin Cuningat ennen sinulle andanet owat. Ja annan sinulle woiman myndätä omas maacunnasas. Ja Jerusalem ja Pyhä pitä wapa oleman. Sinun omas pitä myös oleman caicki ne linnat jotcas rakendanut olet/ ja caicki mitäs tähän asti pitänyt olet/ ja caicki ne sotaaset jotca sinä tehnyt olet. Ja annan sinulle wapauden caikista nijstä cuin Cuningalle tekemän pidäis/ ja muutoin Cuningan omat owat/ tästä ajast ruweten/ nijn ijäxi päiwäxi. Ja cosca me meidän waldacundam jällens saamme/ nijn me tahdom sinulle/ ja sinun Canssalles ja Templille wielä suureman cunnian tehdä/ nijn että teidän pitä caikes waldacunnas cuuluisat oleman. Neljäntenä vuonna cadexattakymmendä toista sata/ tuli Antiochus jällens perindö waldacundans/ ja caicki sotawäki hyljäis Tryphonin/ ja meni hänen tygöns/ ja sangen harwat jäit Tryphonin tygö.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Cosca Cuningas Antiochus meni hänen jälkensä/ pakeni hän Doraan/ joca on meren tykönä: Sillä hän näki hänen olewan waaras/ että sotawäki hänen jätti. Mutta Antiochus meni hänen jälkensä Doraan/ sadalla ja cahdellakymmenellä tuhannella jalcamiehellä/ ja cahdexalla tuhannella radzasmiehellä/ Ja piiritti Caupungin sekä maalda että wedeldä/ nijn ettei yxikän saanut sijtä käydä ulos taicka sisälle. Sijhen aican tuli Numenius Ruomista/ ja muut jotca hänen cansans lähetetyt olit/ ja toit kirjoja Cuningasten tygö ja maacundijn/ joisa oli kirjoitettu näin: Lucius Ruomin Borgmestari toiwotta Cuningas Ptolomeuxelle terweyttä. Simon ylimmäinen Pappi ja Judan Canssa/ owat lähettänet asians ajajat meidän tygöm/ udistaman ystäwyttä ja lijtto meidän wälillem. Ja owat myös lähettänet meille cullaisen kilwen/ joca paina tuhannen leiwiskätä. Sentähden me kirjoitam Cuningasten ja muiden Herrain tygö/ ettei heidän Judalaisia wastan mitän tekemän pidä/ eikä heidän taicka heidän Caupungeihins ja maacundijns menemän. Eikä myös pidä heidän ketän auttaman sotiman heitä wastan. Sillä me olemma ottanet heidä sen kilwen tygöm. Ja jos muutamia cowacorwaisia heidän maacunnastans teidän tygön on paennut/ ne teidän pitä lähettämän ylimmäisen Papin Simeonin tygö/ että hän heitä lains jälkeen sais rangaista. Näin olemma me myös kirjoittanet Cuningas Demetriuxen tygö/ Ja Attalumin/ Arethan/ ja Arsacexen tygö/ ja caickijn maacundijn/ ja Sampsamexen/ ja Spartalaisten tygö/ ja nijden jotca Delos/ Myndos/ Sicyonis/ Carias/ Samos/ Pamphylia/ Lycias/ Halicarnassos/ Rhodis/ Faselis/ Coos/ Sidenis/ Gortynas/ Gnidos/ Cypris ja Cyrenis asuwat. Ja tämän caltaisen kirjan me olemma lähettänet ylimmäiselle Papille Simonille/ ja Judan Canssalle. Silloin wei Antiochus wielä toisen sotawäen Doran ala/ cowemmin sitä piirittämän/ ja pani sodan rakennuxet sen eteen/ ja Caupungin joca tahwolda ahdisti ja Tryphonin sinne sulki/ ettei hän saanut käydä ulos eli sisälle. Ja Simon lähetti Antiochuxen awuxi tuhannen hywä ja walittua miestä/ ja paljon culda/ ja hopiata/ ja aseita. Mutta Antiochus ei ottanut nijtä wastan/ eikä sitä pitänyt mitä hän ennen luwannut oli/ waan peräti kylmeni Simonita wastan. Ja lähetti yhden ystäwistäns hänen

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

tygöns/ nimeldä Athenobiuxen/ händä puhutteleman/ ja sanoman: te oletta Joppen/ ja Gazan ja Jerusalemin linnan omistanet/ jotca caicki minun waldacundani tulewat/ Ja oletta maacunnan nijden ymbäristöldä häwittänet/ ja suuren wahingon tehnet minun waldacunnasani/ ja oletta omistanet minun perindöni. Sentähden anon minä teildä nämät Caupungit jällens/ jotca te oletta ottanet minulda pois/ ja caiken weron nijstä Caupungeista cuin teillä on paidzi Judata. Mutta jos et te sitä tahdo tehdä/ nijn andacat minulle nijden Caupungein edestä/ wijsi sata leiwiskätä hopiata/ ja sen wahingon ja weron edestä toiset wijsi sata leiwiskätä/ mutta jos et te sitä tottele/ nijn me tahdom sotia teitä wastan. Cosca Athenobius Cuningan ystäwä tuli Jerusalemiijn/ ja näki Simonin jalouden/ ja sen corkeuden cuin hänellä oli cullasta ja hopiasta/ ja cuinga hän muutoingin oli jalost walmistettu/ ihmetteli hän sitä sangen suurest/ ja jutteli hänen edesäns mitä Cuningas oli käsenyt. Sijhen annoi Simon hänelle tämän wastauxen: Se maacunda cuin me jällens omistanet olem/ on meidän Isäim perindö/ ja ei se kenengän muiden oma ole/ mutta meidän wihollisem owat sen cauwan aica wäkiwallalla ja wäärydellä omanans pitänet. Sentähden olemma me nyt meidän omam jällens ottanet/ ja emme kenengän toisen oma. Mutta että sinä sitä walitat/ että me Joppen ja Gazan olem ottanet/ sijhen oli se syy/ että nijstä tehtin meidän maacunnallem ja Canssallem suuri wahingo: Mutta cuitengin me tahdom nijden edestä anda sata leiwiskätä. Sijhen ei Athenobius mitän wastannut/ waan wihastui/ ja meni matcans Cuningan tygö/ ja ilmoitti hänelle Simonin wastauxen/ ja hänen cunnians ja jaloudens ja caicki mitä hän nähnyt oli. Silloin Cuningas wihastui sangen hirmuisest. Mutta Tryphon pääsi pois sieldä ja hahdella pakeni Orthosiaan. Nijn Cuningas teki Cendebeuxen merimaacunnan Päämiehexi/ ja andoi hänelle sotawäke sekä radzasmiehiä että jalcamiehiä/ Ja käski hänen sioitta idzens Judan maan rajoille/ ja wahwista Cedronin Caupungin/ ja rakenda linnan wuorelle/ josta heidän piti Judeaan menemän/ Mutta Cuningas ajoi Tryphonita taca/ käsittäxens händä. Cosca sijs Cendebeus tuli Jamniaan/ löi hän Judalaisia ja raateli heidän maacundans/ ja annoi paljon Canssa tappa/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ja otti monda kijnni ja wei pois. Ja rakensi Cedronin Caupungin/ ja pani sijhen sotawäke/ että he siellä rajoilda lähtenät olisit/ ja sulkenät Judalaisten sotawäen tien/ nijncuin Cuningas heidän käskenyttä oli. SEntähden Johannes meni Gazasta Isäns Simonin tygö/ ja ilmoitti hänelle että Cendebeus oli maalle tullut/ ja paljon wahingota tehnyt. Silloin Simon cudzui caxi wanhinda poicans tygöns/ Judan ja Johannexen/ ja sanoi heille: Minä ja minun weljeni ja coco minun Isäni huone/ olemma hamasta nuorudesta nijn tähän aican asti/ sotinet Israelin wihollisia wastan/ ja Jumala on meille onnen andanut/ ja Israel on monasti meidän kättem cautta holhottu. Mutta että minä wanha ja heicko olen/ nijn teidän pitä nyt astuman minun ja minun weljeni siaan/ ja menemän sotiman teidän Canssan edestä/ Jumala taiwasta auttacon teitä ja olcon teidän cansan. Nijn hän annoi walita maacunnasta caxikymmendä tuhatta sotamiestä/ ja muutamita hewoismiehiä: Tällä joucolla meni Johannes ja Judas Cendebeusta wastan/ ja olit yötä Modinis. Mutta huomeneltain cosca he Modinist tulit lakialle kedolle/ tuli suuri sotawäki heitä wastan/ sekä radzasmiehiä että jalcawäke. Ja siellä oli wirta heidän wälilläns. Nijn Johannes meni wirran tygö/ ja käänsi hänens wihollisia wastan/ ja cuin hän näki ettei sotawäki tahtonet wirtaan mennä/ nijn hän rohwas idzens ja meni ensist ylidzen/ ja cuin muu wäki sen näit/ menit he myös ylidzen hänen peräsäns. Nijn Johannes asetti wäkens rinnan wihollisia wastan/ ja pani hewoismiehet jalcawäen tygö/ mutta wihollisilla oli paljo enämbi sotawäke: Cosca sijs Johannes annoi Pappein Basunaan puhalda/ ja löi wihollista/ nijn Cendebeus pakeni/ ja sijnä tuli monda haawoitetuxi ja lyödyxi/ ja ne muut pakenit wahwaan kylään/ Sijnä sodas tuli myös Judas Johannexen weli haawoitetuxi/ mutta Johannes ajoi taca wihollisia Cedronin linnan asti. Ja wiholliset pakenit Azodin paicoille linnoihin. Silloin Johannes poltti ne linnat/ nijn että wihollisista liki caxi tuhatta miestä tuli surmatuxi. Senjälken Johannes meni rauhas cotians Judeaan. Mutta siellä oli yxi asetettu Jerihon maan Päämiehexi/ nimeldä Ptolomeus Abobin poica/ joca oli sangen ricas. Ja ylimmäinen Pappi Simon oli hänelle andanut tyttärens awioxi/ Jonga tähden hän myös oli ylpiä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

sydämeest/ ja pyyti maan Ruhtinaxi ja edzei tila Simonita ja hänen poicans petoxella päiwildä otta pois. Cosca Simon waelsi ymbärins Judata/ caickia paickoja cadzelemas/ asioita tutkistelemas/ ja hallitusta hywin toimittamas/ ja tuli Jerihoon cahden poicans Matathian ja Judan cansa/ seidzemendenä vuonna cahdexattakymmendä toista sata/ ensimmäisnä Cuunna toistakymmendä/ joca cudzutan Sabat: Silloin otti Abobin poica heidän wastan linnas/ joca cudzutan Doch/ ja walmisti heille suuren pidon/ mutta se oli petosta täynäns/ sillä hänellä oli sijnä sotawäki kätkettynä. Ja cosca Simon ja hänen poicans tulit iloisexi ja juopunexi/ nousi Ptolomeus palwelioinens/ ja otti asens ja carcais Simonin päälle/ sijnä ucsa hän istui/ ja löi hänen ja caxi hänen poicans/ ja heidän palwelians cuoliaxi. Tämän häpiälisen petoxen teki Ptolomeus Israelis/ ja osotti pahudens hywäin töiden edestä. Senjälken kirjoitti hän Cuningas Antiochuxen tygö/ ja rucoili hänelä sotawäkiä awuxens/ omistaxens maacunda ja Caupungeita ja mitä nijsä oli. Hän lähetti myös joucon Gazaan/ surmaman Johannesta/ ja kirjoitti Päämiesten tygö/ ja cudzui heitä tygöns/ ja lupais heille anda suuren palcan ja lahjat. Ja lähetti sotawäkens Jerusalemita ja Templiä omistaman. Mutta yxi sanansaattaja joudui edellä Gazaan/ joca ilmoitti Johannexelle/ että hänen Isäns ja weljens tapetut oli/ ja että myös händä oli aiwoittu tappa. Cosca Johannes nämät cuuli/ peljästyi hän sangen cowin/ ja annoi otta kijnni ne jotca lähetetyt olit händä tappaman/ ja cuin hän ymmärsi/ että tämä oli heidän ajatuxens/ nijn hän annoi heidän tappa. Mutta mitä Johannes senjälken muuta teki/ ja millisiä sotia hän piti wihollisia wastan/ ja cuinga hän hallidzi ja muurit rakensi/ Se on kirjoitettu erinomaiseen kirjaan/ hänen aicans hallituxesta nijncauwan cuin hän Isäns jälken ylimmäinen Pappi oli.

Toinen Maccaberein Kirja

ME Judalaiset teidän weljen/ jotca Jerusalemis ja coco Judan maalla asumme/ toiwotamme teille Judalaisille meidän weljillem/ jotca Egyptis

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

oletta/ onne ja terweyttä. Jumala siunatcon teitä/ ja muistacon hänen lijttons/ jonga hän Abrahamille/ Isaachille ja Jacobille uscollisille palwelioillens luwannut on. Ja andacon teille wagan sydämen/ että te hänen Laisans lujana ja wahwana pysyisitte/ Ja lainatcon teillen että te wiriät olisitte hänen käskyisäns/ ja lohduttacon teitä. Hän cuulcon teidän rucouxen/ ja älkön teitä hyljätkö tuscasa. Nijn me alati teidän edestän rucoilem. Me olem teidän tygön kirjoittanet suurimmas tuscasam/ cosca Jason ja hänen jouckons pyhästä maasta ja waldacunnasta ercani/ Ja poltit meidän porttim ja wuodatit wiatoinda werta. Nijn me rucoilim ja HERra cuuli meitä/ ja me uhraisim hänelle sämbyläjauhoja/ ja sytytim lamput/ ja panim näkyleiwät edes. Ja anom/ että te nyt meidän cansam pidäisitte Kircon wihkimyst Casleun Cuulla. Kirjoitettu yhdexändenä vuonna seidzemettäkyymmendä toista sata Cuningas Demetriuxen aicana. Me Jerusalemis ja caikes Judeas wanhimbain cansa/ ja Johannes/ toiwotamme Aristobuluxelle Cuningas Ptolomeuxen opetuisälle/ joca Papillisest sugust on/ ja muille Judalaisille cuin Egyptis owat/ onne ja terweyttä. Me kijtämme hywästä syystä Jumalata/ että hän meidän nijn suuresta tuscasta pelastanut on/ jotca idzem nijn wäkewätä Cuningasta watan warjeleman piti. Sillä Jumala on meidän wihollisem sijtä pyhästä Caupungista ajanut pois Persian asti. Siellä Cuningas hänen woittamattomalla joucollans Nanen Kircos tapettin/ Nanen Pappein cawaludest. Sillä cosca Antiochus sinne tuli ystäwinens/ naisjumalan Dianan tygö/ nijncuin naiman händä/ ja caiken rahan Templistä huomenlahjaksi ottaman. Ja cosca Nanen Papit sen ymmärsit/ ja hän muutamain cansa Cappelijn mennyt oli/ lukidzit he hänen peräns Kircon/ Ja lasketit hänen ja caicki cuin hänen cansans olit/ kiwillä cuoliaksi/ sijtte hackaisit he hänen cappaleixi/ ja heitit heidän siellä ulos. Jumalan olcon alati kijtos/ että hän jumalattomat nijn on poisottanut. Että me wijdendenä colmattakymmendenä päiwänä Casleun Cuulla ajattelemm Templin wihkimystä pitä/ olemma me tahtonet teille tietä anda/ että te myös meidän cansam sitä Juhla pidäisitte/ Nijn cuin se päiwä pidetän/ jona Nehemia tulen löytänyt on/ cosca hän Templin ja Altarin rakensi/ ja taas uhrais. Sillä cosca

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

meidän Isäm Persiaan wietin/ owat Papit tulen Altarilda sywään cuiwaan cuoppaan kätkenet ja tähdellä pitänet/ ettei sitä kengän tietänyt. Cosca nyt Nehemia/ ei monda vuotta sijtte/ Jumalan tahdosta Cuningalda cotia lähetettin/ lähetti hän nijden Pappein jäänyet suculaiset/ jotca sen tulen kätkenet olit/ että he sen jäl lens edzisit. Waan/ nijncuin he meille ilmoittanet owat/ ei he löytänet tulda/ waan sakian weden/ sitä hän on käskenytt ammunda ja tuoda. Cosca nyt caicki uhrixi walmistettu oli/ on Nehemia käskenytt/ että heidän piti weden halcoin ja uhrin päälle/ joca halcoin päällä oli/ walaman. Cosca he sen tehnet olit/ ja Auringo hywin nosnut oli/ ja pilwet cadonnet pois/ nijn syttyi suuri tuli/ jota he caicki ihmettelit. Nijn rupeisit Papit ja Canssa rucoileman/ siihenasti cuin uhri palanut oli/ ja Jonathan weisais edellä/ mutta muut wastaisit händä Nehemian cansa. Mutta tämä oli Nehemian rucous: HERra meidän Jumalam/ joca caicki cappalet luonut olet/ ja olet peljättäpä/ wäkewä ja hurscas/ ja laupias/ ja ainoastans se oikia Cuningas ja woideltu. Joca ainoastans caicki lahjat annat/ joca ainoastans hurscas/ Caickiwaldias ja ijancaickinen olet/ joca Israelin pelastat caikesta pahasta/ joca meidän Isäm walinnut ja pyhittänyt olet. Ota tämä uhri coco Israelin edest/ ja warjele ja pyhitä sinun perindös. Coco meitä hajotettuja jäl lens yhten/ pelasta heitä jotca pacanoita palweleman pitä/ ja näe meidän ylöncadzettam/ jota jocainen hämmästy/ että pacanat ymmärräisit/ että sinä meidän Jumalam olet. Rangaise heitä jotca meitä sortawat/ ja suurella pilcalla meitä häwäisewät/ Istuta jäl lens sinun Canssas sinun pyhään paickas/ nijncuin Moses sanonut on. Sitälikin weisaisit Papit Kijtoswirren/ siihenasti cuin uhri culunut oli. Sijtte käski Nehemia sen lijan weden suurten kiwein päälle caata/ Siellä myös käwi liecki ulos. Mutta se culutettin Altarin tulen liekildä. Se on cohta ilmei tullut/ ja Persian Cuningan corwijn/ cuinga sijtä paicast cuhunga tuli kätketty oli/ wesi löytyt ja se uhrin sytyttänyt oli. Nijn coetteli sitä myös Cuningas/ ja andoi sen paican eroitta ja pyhittä/ Ja andoi paljo raha siihen. Ja Nehemian cumpanit nimitit sen paican/ Nechparixi/ suomexi puhdistus/ muutamat cudzuwat hänen myös Nephtarixi.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

RAmatuista myös löytän/ että Jeremia Propheta/ nijden jotca wietin pois/ käskenyt oli tulen otta myötäns/ cuin ennen sanottu on. Ja andanut heille Lain/ ja käskenyt/ ettei he HERran käskyjä unhotais/ eikä annais idzens wietellä/ cosca he culdaiset ja hopiaiset jumalat ja heidän caunistuxens näkewät. Ja on sencaltaisita muita paljon heille käskenyt/ ettei he Lakia heidän sydämestäns unhotais. Nijn oli se myös sijnä Kirjoituxes/ että Propheta Jumalan käskystä heille käskenyt oli/ että he todistuxen majan ja Arkin myötäns ottaisit. Cosca he nyt wuoren tygö tulit/ jonga päällä Moses ollut oli/ ja HERran perindömaan nähnyt/ löysi Jeremia yhden luolan/ sinne hän pisti majan ja Arkin ja sawuuhriin Altarin/ ja peitti luolan. Mutta muutamat jotca cansa menit/ tahdoit sen luolan merkitä/ mutta ei tainnet löytä. Cosca Jeremia sen ymmärsi/ nuhteli hän heitä/ ja sanoi: Tätä paicka ei pidä yhdengän ihmisen tietämän/ sijhen asti cuin HERra hänen Canssans coco/ ja heillen leppy/ silloin HERra heillen sen kyllä ilmoitta. Ja HERran cunnia nähdän pilwesä/ nijncuin se Mosexen aican näkyi/ ja cuin Salomo rucoili/ että hän sen paican pyhitäis. Ja Jeremia luetteli myös heille/ cuinga Salomo uhrannut oli/ cosca Kircko wihittin ja Templi walmis oli. Cuinga Moses HERra rucoillut/ ja tuli taiwast uhrit culuttanut oli. Nijn rucoili myös Salomo/ ja tuli culutti myös polttouhrin. Ja cuin Moses sanonut oli/ että hänen uhrins oli tulelda culutettu ja ei syöty/ Nijn myös Salomo on cahdexan päiwä uhrannut. Ne caicki löytän nijsä kirjoituxis/ jotca Nehemian aicana kirjoitetut owat/ Ja nijncuin hän Cuningasten/ Prophetain ja Dawidin Kirjat/ ja Cuningasten kirjoituxet/ uhrista hakenut oli/ ja yhden Kirjaläjän nijstä coonnut: Nijn myös Judas on tehnyt/ ja mitä Kirjoja sodan olles maalla oli tullut pois/ on jällens hakenut cocon. Ja ne meillä täsä owat/ tahdotteco nijtä luke/ nijn andacat meildä tuoda. Että me nyt sencaltaista Juhla pitä tahdomme/ tahdoimme me kirjoitta teidän tygön/ sillä teidän tule myös sitä pitä. Mutta me toiwomme Jumalan tygö/ että HERra joca Canssans autta/ ja perinnön meille jällens anda. Nimittäin/ waldacunnan ja Pappiuden/ nijncuin hän Laisa luwannut on/ pian meidän päällem armahta/ ja coco meidän jällens yhten awarasta mailmasta pyhän paickan. Nijncuin hän jo suuresta

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

tuscasta meitä pelastanut/ ja sen paican puhdistanut on. MUtta Historia Judas Maccabeuxest/ ja hänen weljistäns/ ja ylimmäisen Papin puhdistuxest/ ja Altarin wihkimisest: Ja sodasta Antiochus Epiphanesta wastan/ ja hänen poicans Eupatori: Ja sijtä merkistä taiwasa/ joca nijlle/ jotca Judalaisten menoja urhollisest warjelit/ ilmandunut on/ että heitä nijn wähä joucko coco maan ryöstit/ ja suuren pacanain paljouden pacoon lyönyt/ ja heidän peräns kijruhtanet owat. Ja päälisxi Templistä/ cuinga se jällens raketin/ nijncuin jocapaicas jo sijtä tietän/ ja Caupungi hänen wapaudens jällens saanut/ että caicki muut Lait kieldyt/ ja ainoastans HERran pidettämän pitä/ joca meille nyt hywä suo/ ja armollinen on. Nämät ja monda muuta/ jotca Jason wijdes Kirjas kirjoittanut on/ aiwoimma me täsä lyhykäisest coota. Sillä me näemme/ cuinga lucu secoitettu on/ että työläs on Historiat oikein ymmärtä/ että se nijn on secoitettu yhten. Sentähden olemma me tahtonet tehdä/ että sitä mielellä luetaisin/ paremmin ymmärrettäisin/ ja jocaidzelle tarpellinen olis. Ja tosin me tiedäm/ että meidän myös nijn työläxi tule/ että me siihen waiwan ruwennet olemma/ sillä siihen tarwitan paljon työtä ja suuri wireys. Nijncuin ei se ilman waiwata tapahdu/ joca pidon walmista tahto ja wierasten hywä tehdä. Cuitengin en me sijtä lucua pidä/ waan mielelläm tähän työhön rupemme muiden hywäxi. Idze Historias en me mitän muuta/ waan annam olla nijncuin se ennen kirjoitettu on/ ainoastans että me lyhemmäxi tahdom coota. Ja nijncuin puuseppä/ cosca hän uden huonen rakenda/ ei muusta lucua pidä/ waan että hän tekis että se wahwa olis/ cuinga se maalattaman ja caunistettaman pitä/ sijtä anda hän muiden murhettia. Nijn myös me teem/ ja sen/ joca tämän Historian ensist kirjoittanut on/ sijtä murhen pitä/ cuinga hän caicki puhunut/ ja caicki cappalet wiriäst tehnyt on. En me muuta tahdo tehdä/ waan lyhemmäxi coota. Ja rupemme nyt Historian/ ja tahdomme tämän ainoastans Esipuhexi sano/ ettei Esipuhe enämbi olis cuin coco Historia.

COsca nyt jällens Jerusalemis hywäs rauhas asuttin/ ja Laki woimasans oli/ että se ylimmäinen Pappi Onia nijn jumalinen oli/ ja nijn wajsust sijtä waarin piti. Myönnyit myös Cuningat Caupungita cunnioittaman/ ja lähetit jaloja

lahjoja Templijn/ Nijn että Seleucus Asian Cuningas hänen tawaroistans määräis/ caiken culutuxen cuin uhrijn tarwittin. Sijhen aican oli yxi Templin haldia/ Simon nimeldä/ yxi BenJamiteri/ se oli ylimmäisen Papin wihamies/ ettei hän hänen elkiwallaisuttans Caupungis sallinut. Mutta että Onias oli händä wäkewämbi/ meni hän Apolloniuxen Thrasein pojan tygö/ alemmaisen Syrian ja Phenician Päämiehen/ ja sanoi hänelle: Cuinga Jumalan arcku Jerusalemis määrätöin ricas oli cullast/ ja sangen paljon lijaxi cuin uhrixi tarwittin/ ja Cuningas sen kyllä sais otta. Cosca nyt Apollonius tuli Cuningan tygö/ sanoi hän hänelle/ mitä Simon hänelle rahasta ilmoittanut oli. Silloin määräis Cuningas Heliodoruxen Camarerins/ ja käski hänen sen rahan tuoda. Hän walmisti idzens/ ja sanoi: että hän alemmaises Syrias ja Phenicias tecoja wastan ottawa oli/ mutta hänen aiwoituxens oli/ että hän Cuningan käskyn toimitta tahdoi. Cosca nyt Heliodorus Jerusalemiijn tuli/ ja ylimmäinen Pappi oli hänen ottanut ystävälisest wastan/ jutteli hän hänelle/ mitä hänen Herrans hänelle käsenyt oli/ ja mitä warten hän siellä oli/ Ja kysyi/ jos nijn olis taicka ei. Nijn ylimmäinen Pappi wastais: yxi osa on meidän tacam pandu/ joca on leskein ja orwain: toinen on Tobias Hircanuxen/ joca cuuluisa mies oli. Ja ei ensingän nijn ollut/ cuin se pettäjä Simon sanonut on/ sillä ei enämbi ole/ cuin neljä sata Leiwiskätä hopena/ ja caxi sata lewiskätä cula. Nijn olis se suuri cauhistus/ jos se nijn otetaisin pois/ ja ne/ jotca heidän caluns usconet owat pyhään Templijn/ joca caikes mailmas nijn corkiast cunnioitettu ja pelastettu on/ tulis omans paidzi. Mutta Heliodorus piti Cuningan käskyn/ hänen piti sen ottaman/ ja tuli määrättynä päiwänä Templijn/ ja tahdoi sitä nähdä. Nijn nousi suuri walitus Caupungis/ Papit olit pyhäs caunistuxesans Altarin edes/ ja huusit Jumalan tygö taiwasen/ joca idze käsenyt on/ ettei tallella pandua calua tuhlatais/ että hän nijllen/ jotca sijhen paickan tallelle pannet olit/ tallella pidäis. Mutta ylimmäinen Pappi käytti idzens surkiast/ ettei kengän händä ilman armahtelemata nähdä woinut/ sillä se nähtin hänesä/ cosca hän nijn caswoilda muuttunut oli. Sillä hän oli nijn peräti hämmästynyt/ että hän coconans wapisi/ josta kyllä ymmärrettin/ cuinga paha hänen mielens oli.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Mutta Canssa juoxit sinne ja tänne cocon huoneis/ ja rucoilit keskenäns: Sillä he näit Templin ylöncadzotuxi tulewan. Ja waimot puit säkit päällens/ juoxendelit ymbärins catuja/ ja neidzet/ jotca ei muutoin ihmisten seas ollet/ juoxit porttein ja muurein päälle. Monicahdat ackunoilla olit/ ja nostit caicki heidän kätens taiwasen päin/ ja rucoilit. Molemmat olit surkiat/ että Canssa nijn keskenäns hämmästyxis oli/ ja ylimmäinen Pappi nijn murhellinen oli. Cosca he näin Caickiwaldiasta Jumalata rucoilit/ että hän heidän tawarans/ jotca sen sinne pannet olit/ warjelis. Aicoi Helidorus aiwoituxens päättä. Ja cosca hän Jumalan arcun tykönä seisoit sotawäen cansa/ teki Caickiwaldias Jumala suuren ihmen/ että hän/ ja ne jotca hänen ymbärilläns olit hämmästyit Jumalan woimasta/ ja tulit suureen pelcoon ja wapistukseen. Sillä he näit hywin walmistetun hewoisen/ sen seljäs istui hirmuinen radzasmies/ carcais caikella woimallans Heliodoruxen päälle/ ja löi händä molemmilla etisillä jalgoillans/ ja sillä miehellä cuin hewoisen seljäs oli/ oli coconainen culdainen harnisca päällä. He näit myös caxi nuorta miestä/ jotca olit wäkwät ja caunit/ ja sangen jalost waatetetut/ ne seisoit Heliodoruxen cahden puolen/ ja löit wahwast händä/ Että hän näändynynnä maahan putois/ ja näky catois häneldä. Nijn he otit hänen/ joca äsken suures cunnias/ ja caiken hänen sotawäkens cansa/ tawarahuonesen mennyt oli/ ja cannoit hänen sieldä pois istuimella/ ja hänen woimans ei händä mitäkän auttanut. (Että julkisesta HERran woima tuta taittin) ja hän oli nijn cuolema kielis/ eikä yhtän sana puhunut. Mutta Judalaiset kijtit Jumalata/ että hän Templins nijn cunnioittanut oli. JA Templi joca ennen pelco ja wapistusta täynnä oli/ tuli ilo ja riemua täyten/ tästä Caickiwaldian Jumalan ihmest: Mutta muutamat Heliodoruxen ystävät tulit/ ja rucoilit Oniat rucoileman HERra/ että hän Heliodoruxelle/ joca parhallans wijmeises hengen hädäs oli/ elämän lainais. Ja että ylimmäinen Pappi pelkäis pahan luulon Judalaisist tulewan/ nijncuin he olisit Heliodoruxelle jotain tehnet/ uhrais hän hänen edestäns/ että hän terwexi tulis. Ja että hän rucoili/ näyi ne caxi nuorta miestä jällens heidän endisis waatteisans/ ja sanoit Heliodoruxelle: kijtä ylimmäistä Pappia Oniat suuresta: Sillä hänen tähtens on HERra sinulle

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

elämän andanut. Ja ilmoita jocapaicas HERran suurta woima/ että taiwasta piesty olet. Ja cosca he sen puhunet olit/ catoisit he. Mutta Heliodorus uhrais HERralle/ ja kijtti händä suurest/ että hän hänelle elämän andanut oli/ ja kijtti Oniat. Ja meni sijtte jäl lens Cuningan tygö/ ja sanoi jocaidzelle/ cuinga hän silmilläns corkeimman Jumalan työt nähnyt oli. Mutta cosca Cuningas kysyi hänelle/ kenengä hän lähetäis Jerusalemijn/ joca jotain toimitta taidais. Wastais händä Heliodorus: Jos sinulla jocu wihamies on/ taicka jocu joca sinua tahto sysätä pois waldacunnast/ lähetä se sinne/ cosca se nij n piestän cuin minä/ ja eläwänä siellä palaja/ nijns hänen jäl lens kyllä mahdat otta. Sillä Jumala on woimallisest sijnä paicas/ ja jonga asuinsia taiwas on/ cadzele sitä/ ja warjele sen/ ja jotca sitä wahingoitta tahtowat/ rangaise hän/ ja lyö heidän cuoliaksi. Täsä olcon kyllä tawarahuonesta/ ja Heliodoruxest.

MUTTA Simon/ joca sen tawaran ilmoittanut ja Isäns maan pettänyt oli/ panetteli Oniat/ cuinga hän sen muotoisen onnettomuden matcan saattanut oli/ cuin Heliodoruxelle tapahtunut oli. Ja andoi hänelle syyn/ että hän hangidzi Herraxi maalle/ joca cuitengin Caupungille hywä teki/ ja hänen Canssallens uscollisest hywä soi/ ja lujast piti Jumalan Lain: Cosca nyt wiha ja waino nij n suuri oli/ että Simonin joucko monicahtoja sentähden surmais/ Ja Onia näki/ että paljon pahutta sijtä eripuraisudesta tulewa oli/ että Apollonius alemmaisens Syrian Päämies nij n kiucuidzi/ ja Simonin coirutta wahwisti: Meni hän Cuningan tygö/ ei candaman Canssan päälle/ waan maacunnan ja Canssan hywäxi: Sillä hän näki/ että jollei Cuningas sijhen mitän tekis/ nij n ei olis mahdollinen pitkäldä rauha pitä/ eikä Simonin coirutta estä. Mutta cosca Seleucus cuollut oli/ ja hallitus Antiochus Epiphanexelle tuli/ pyyti Jason Onian weli ylimmäisexi Papixi. Ja lupais Cuningalle/ jos hän sen toimitais/ colme sata ja cuusikymmendä leiwiskätä hopiata/ ja muusta saalistans cahdexankymmendä leiwiskätä/ Ja päälisexi lupais hän myös muutoin hänelle kirjoituxella sata ja wijsikymmendä leiwiskätä/ jos hänen sallitaisin harjoitushuoneita raketa/ ja nijtä Jerusalemijn Antiochuxen tawalla wiedä. Cosca Cuningas sijhen mielistyi/ ja Jason

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Pappiuden sai/ harjoitti hän cohta Canssans pacanoitten taiwois. Ja ne hyvät cunnialiset tawat/ jotca wanhoilda Cuningailda asetetut olit/ pani hän peräti pois Johannexen Eupolemuxen Isän cautta/ joca Ruomijn lähetetty oli/ Ruomalaisten cansa lijtto tekemän/ ja häwitti wanhat cunnialiset Lait/ ja asetti toiset häpiäliset tawat siaan. Linnan ala rakensi harjoitushuonet/ ja sääsi/ että ne wäkewimmät nuoret miehet siellä idzens harjoittelisit. Ja pacanalinen meno nijn sai wallan: Ettei Papit enä uhrista eikä Templistä lucua pitänet/ waan juoxit harjoitushuonesen/ ja cadzoit cuinga pallia lyötin/ ja muita coiran paria tehtin: Ja hyljäisit nijn Isäins tawat/ ja pidit pacanaliset parembana. Heidän täytyi myös sen kyllä maxa: sillä Jumala lähetti heidän päällens juuri ne/ joidenga perän he nijtä harjoituxia tehdä tahdoit/ rangaiseman heitä. Sillä ei Jumalan sanasta pidäleickiä tehtämän/ kyllä se wijmein maxetan. Cosca nyt se suuri harjoitus Tyros pidettin/ ja Cuningas idze tykönä oli: Lähetti se pahan elkinen Jason monicahtoja Antiochenereitä/ nijncuin he olisit ollet Jerusalemist/ että he myös harjoituxia cadzelisit/ ja lähetti heidän myötäns colme sata Drachmat/ että sijtä Herculexelle uhrataisin. Mutta ne joiden se käsketty oli/ näit ettei se sowelias ollut eikä tahtonet siihen panna/ waan johongun muuhun: Sentähden waicka hän Herculexelle uhrixi lähettänyt oli/ toimitit he cuitengin laiwat sen edestä. Mutta että Ptolomeus Philometor/ se nuori Egyptin Cuningas/ hänen ensimmäisen Herran päiwäns kirjoittanut oli/ Silloin lähetti Antiochus Apolloniuxen Mnestein pojan/ nijlle Herran päiwille Egyptijn. Mutta cosca hän ymmärsi/ ettei händä tahdottu Esimiehexi/ palais hän tacaperin/ ja ajatteli cuinga hän waldacundans rauhasa pitäis. Ja tuli Joppeen ja siellä Jerusalemiijn/ ja otettin Jasonilda ja Caupungilda cunnialisest wastan/ ja johdatettin sisälle tulisoitoilla ja suurella ilolla/ sijtte waelsi hän jäl lens Pheniciaan. Mutta colmen vuoden perästä lähetti Jason Menelauxen/ ennen nimitetyn Simonin weljen/ Cuningalle raha wiemän/ ja hänelle monicahtoja tarpellisia asioita muistuttaman. Ja cosca hän Cuningan tykönä armoon tuli/ liehacoidzi hän hänen edesäns/ ja saatti ylimmäisen Papin wiran idzellens/ ja andoi Cuningalle colme sata leiwiskätä hopiata enämbi cuin Jason: Ja tuli

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

nijn Cuningan käskyst Jerusalemiin/ ja teki/ ei nijncuin ylimmäinen Pappi/ waan nijncuin kiuckuinen ja tyly mies/ ja nijncuin julma medzän peto. Näin Jason/ joca oli sysännyt pois wirasta hänen weljens/ toisen cautta jäl lens tuli sijtä sysätyxi pois/ ja täytyi Ammorrerein maalle paeta/ Ja Menelaus piti wallan/ mutta cosca ei hän sitä raha/ cuin hän Cuningalle luwannut oli/ woinut anda/ cosca Sostratus linnan Päämies häneldä sitä anoi. Nijncuin Cuningas hänen käskenynt oli/ andoi Cuningas heidän molemmat cudzua eteens/ Ja pani Menelauxen pois/ ja pani hänen weljens Lysimachuxen hänen siaans/ ja Sostratuxen hän pani Cyprijn Päämiehexi. Cosca se nij n toimitettu oli/ nostit Tharsiterit ja Malloterit capinan/ että he Cuningan waimolle annetut olit. Nijn Cuningas kijrust walmisti idzens sitä capinata asettaman/ ja jätti siaans Förstin Andronicuxen linnan isännäxi. Cosca Menelaus sen tietä sai/ ajatteli hän hänelläns tilan olewan wanhan wircans päästä/ ja warasti monicahtoja culda Clenodiait Kircost/ ja andoi Andronicuxelle ja monicahtoja myi Tyroon/ ja muihin ymbäriasisuwaisijn Caupungeihin. Cosca Onia sen cuuli/ meni hän yhten rauhalliseen paickan Daphneen/ joca Antiochian edes on/ ja nuhteli händä. Mutta Menelaus tuli Andronicuxen tygö yxin/ ja neuwoi händä ottaman Oniat kijnni: Hän teki nij n/ ja meni hänen tygöns/ ja puhui hänen cansans petollisest/ andoi hänelle myös kätens ja walan/ että hän olis saanut pois hänen wapasta paicastans/ sillä hän tiesi/ ettei Onia mitän hywä häneldä toiwonut. Ja cosca hän nij n makioilla sanoilla wietelleyt oli/ pisti hän hänen cuoliaxi/ wastoin caicke Lakia/ se ei ainoastans ollut Judalaisten mielestä paha/ mutta oli myös mielicarwaus monellen pacanoista/ että hän sen hurscan miehen nij n surmannut oli. Cosca nyt Cuningas Cilicias caicki toimittanut oli/ ja jäl lens cotia wael si/ juoxit Judalaiset joca Caupungis hänen tygöns/ ja monicahtat pacanoista/ ja walitit hänen edesäns/ että Onia wiatoinna murhattu oli: Ja Antiochus murhetti sydämestäns/ ja surcutteli/ että se hurscas cunnialinen mies oli tullut pois nij n surkiast. Ja julmistui Andronicuxen päälle/ ja andoi Purpura waatten/ ja muut caunistuxet rijsua pois/ ja wietä hänen nij n caiken Caupungin läpidze/ ja wijmein mestata sijnä paicas/ cusa hän Onian pistänyt

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

olit. Nijn on hänen Jumala jällel ansions jälkeen rangaisnut. Mutta cosca Lysimachus hänen weljens Menelauxen neuwosta paljon Templistä warastanut oli/ ja se Canssan seas ilmei tullut oli/ cocois Canssa idzens Lysimachusta wasta/ cosca cullaiset Clenodiat jo olit tullet pois. Cosca Canssa coonnut ja sangen wihoisans oli/ walmisti Lysimachus colme tuhatta miestä/ ja tahtoi idzens wäkiwallalla warjella/ ja pani heidän päällens yhden wanhan cawalan Päämiehen. Cosca Borgarit sen näit/ otit monicahtat kiwiä/ monicahtat wahwat corennot/ monicahtat heitit tuhca silmillen. Että nijn monda heistä haawoitettin/ ja monicahtat peräti maahan lyötin/ ne muut caicki juoxit siellä pois/ ja otit Kircon ryöstäjän kijnni tawaraarcun tykönä. Sijtte otit he hänen oikeuden eteen/ Ja että Cuningas Tyron päin tullut oli/ annoit ne colme wanhimmilda lähetetyt asian tulla hänen etens/ että hän sijtä duomidzis. Cosca Menelaus woiettin/ lupais hän Ptolomeuxelle paljon raha/ jos hän hänen Cuningan tykönä wallallens rucoilis. Nijn meni Ptolomeus yxinäns Cuningan tygö hänen Salijns/ josa hän idzens wilwoitteli/ ja wieteli Cuningan. Että hän Menelauxen/ joca caicke pahutta matcan saattanut oli/ wallallens päästi/ ja ne köyhät cuolemaan duomidzi/ jotca cuitengin Tattarittengin tykönä wiattomaxi löytyt ja tutut olisit. Nijn surmattin wiattomast ne/ jotca Canssan ja Templin asioita uscollisest toimittanet olit. Sitä oli monicahtain mieli Tyros paha/ ja saatoit heidän cunnialisest maahan. Mutta Menelaus pysyi wiras monicahtain woimallisten awusta/ cuin huowis olit/ joiden hänestä hyödytys oli/ ja tuli päiwä päiwäldä pahemmaxi/ ja toimitti Borgareille paljon paha.

Silloin meni Antiochus toisen kerran Egyptijn. Mutta coco Caupungis nähtin neljäkymmendä päiwä järjestäns ilmas/ radzasmiehet cullaisis harniscois pitkäin keihästen cansa sodas. Ja nähtin cuinga he toinen toisens cansa taistelit/ ja kilwillä ja keihäillä heitäns warjelit/ ja cuinga he mieckans wedit/ ja toinen toisens päällen ambuisit/ ja cuinga ne cullaiset harniscat kijlsit/ ja cuinga heillä moninaiset harniscat olit. Silloin jocainen rucoili/ ettei se mitän paha awistais. Mutta walhehuuto nousi/ cuinga Antiochus piti cuollen. Silloin otti Jason tuhannen miestä tygöns/ ja löi äkistä Caupungin päälle. Ja cosca

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hän wäkinens muurin päälle nosnut oli/ ja Caupungin woittanut/ pakeni Menelaus linnaan. Mutta Jason tappoi hänen Borgareitans surkiast/ ja ei ajatellut/ waicka hänen menestyi ystäwitäns wastan/ että se suuri onnettomus oli/ waan ajatteli/ hän woitti wihollisens/ ja woitti omat Borgarins. Ei cuitengan saanut hän waldacunda/ waan sai hänen palckans/ cuin hän ansainnutkin oli/ ja pakeni häpiällä jäl lens Ammoriterein maalle. Siellä wijmein cannettin hänen päällens Aretan Arabian Cuningan edes/ että hänen Caupungista Caupungijn paeta täydyi/ eikä cusacan rauha saanut: Ja jocainen händä wihais/ nijncuin sitä/ joca hänen Laistans luopui/ ja jocainen händä kiroili/ nijncuin pettäjätä ja oman Isäns maan wihamiestä/ ja on nijn Egyptijn ajettu. Ja nijncuin hän paljo wäke Isäns maalda oli ajanut pois/ nijn hänen myös täytyi wiheljäisydes cuolla Lacedemonias/ cusa hän idzens luuli turwis olewan/ että he keskenäns ystäwät olit. Mutta nijncuin hän monda hautamata oli heittänyt pois/ nijn on hän myös cuollut/ ettei kengän händä murhettinut/ ja ei ole ainoastans nijn onnetoin ollut/ että hän omalle Isäns maalle haudataisin/ mutta ei ole myös muallacan hauta saanut. COsca Cuningas sen cuuli/ ajatteli hän Judean peräti hänestäns luopuwan/ ja meni kiucusans Egyptist/ ja otti Jerusalemin wäkiwallalla/ Ja käski sotamiehet cuoliaksi lyödä ilman armota/ jotca he löysit catuilda ja huoneista. Nijn tapettin yxi toisens cansa nuoret ja wanhat/ miehet ja waimot/ lapset ja neidzet/ nijn myös kehdos olewaiset lapset. Nijn että colmena päiwänä teloitettin cahdexankymmendä tuhatta/ neljäkymmendä tuhatta fangixi otettin/ ja liki cahdexankymmendä tuhatta myytin. Mutta ei Antiochus näihin wielä tytynt/ waan sattui myös caicken pyhimbän siaan maan päällä/ ja Menelaus se pettjä wei hänen sinne. Silloin ryöwäis hän hänen kirotuilla käsilläns pyhät astiat/ ja caicki mitä muut Cuningat Templijn andanet olit/ caunistuxexi ja cunniaksi/ ne temmais hän hänen sydisillä käsilläns pois. Ja ylpeili suurest/ ja ei nähnyt/ että HERra sen salli nijllen tapahtuwan/ jotca Caupungis olit/ heidän syndeins tähden. SE oli syy/ että Jumala sen pyhän paican nijn häpiälisest toimitetta andoi/ muutoin olis Antiochuxelle tapahtunut cuin Heliodoruxellengin/ joca Cuningas Seleucuxelda lähetettin

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

tawaraarckua cadzoman/ ja sentähden hywin hosuttin/ että hänen täytyi ylpiästä aiwoituxestans lacata. Sillä ei Jumala ole Canssa walinnut paican tähden/ waan paican Canssan tähden. Sentähden piti se pyhä Templi myös kärsimän/ cosca Canssa rangaistin/ nijncuin hän myös Canssa hywäxens nautidzi. Sillä cosca Templi wihollisilda woitettin/ cosca HERra wihastui: Nijn on hän tullut jäl lens cunniaan ja toimeen/ cosca HERra heille jäl lens leppyi. Mutta lucu caikista cuin Antiochus Templist ottanut oli/ on cahdexantoista kymmendä sata leiwiskätä hopiata/ ne hän otti myötäns/ ja meni cohta Antiochiaan/ sencaltaisella coreudella ja ylpeydellä/ että hän ajatteli maan tehdä purjehdettawaxi nijncuin meren/ ja meren waellettawaxi nijncuin maan. Ja jätti Jerusalemin peräns muutamita wircamiehiä häijyjä coiran parisita/ Philippuxen Phrygiast/ joca wielä pahembi ja hullumbi oli/ cuin hänen isändäns. Garizimin Andronicuxen ja molembain heidän cansans Menelauxen/ joca wielä pahembi oli cuin caicki muut waiwaman oma Canssans. Että Antiochus Judalaisia nijn peräti wihais/ lähetti hän heillen sen häpemättömän pahanelkisen Apolloniuxen/ cahdellakymmenellä ja colmella tuhannella miehellä maalle/ ja käski hänen caicki caswanet miehet tappa/ mutta waimot ja nuoren wäen myydä. Cosca hän Jerusalemin eteen tuli/ teeskeli hän idzens rauhallisexi Sabbathin päiwän asti/ jona Judalaiset pyhä pitäwät: Silloin käski hän nopiast hänen wäkens walmista heitäns. sangen paljon. Mutta Judas Maccabeus pakeni siellä yhdexän weljens cansa corpeen ja wuorille/ ja oli siellä caickein cansa cuin hänen tygöns tullet olit/ ruohoilla/ ettei hän olis saastainen pacanain seas.

MUtta wähän ajan peräst/ lähetti Cuningas yhden wanhan miehen Antiochiast/ että hänen piti Judalaisia waatiman luopuman heidän Isäins Laist/ ja ettei he Jumalan Laist enä mitän pidäis. Ja että hän Jerusalemin Templin saastutais/ ja cudzuis sen Jovis Olympiuxen Kircoxi/ ja Garizimin Templin Xeniuksen Kircoxi/ että muucalainen wäki siellä asui. Mutta sencaltainen surkia meno teki jocaidzelle sangen paha/ Sillä pacanat söit ja joit Templis/ ja teit caickinaista häpiälistä meno waimoin cansa pyhä paicas/ ja weit paljon sisälle/ joita ei pitänyt. Altarilla uhrattin Laisa kieltyjä uhreja/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Ja ei pidetty Sabbathia eikä endisiä Juhlia/ eikä yxikän uscaldanut ilmoitta heitäns Judalaisexi. Waan he waadittin wäkiwallalla joca Cuucausi uhraman/ cosca Cuningan syndymä päiwä oli. Mutta cosca Bacchuxen päiwä pidettin/ silloin waadittin Judalaiset käymän wiherjäisillä seppeleillä Bacchuxen cunniaxi. Oli myös Ptolomeuxen neuwosta käsky annettu pacanain Caupungeihin/ jotca Jerusalemin ymbärillä olit/ että heidän Judalaisia jocapaicas uhraman waatiman piti. Ja jos monicahdat lujana pysyit/ ettei he pacanain cansa pitä tahtonet/ ne cohta piti tapettaman. Sijnä nähtin suuri surkius. Caxi waimo tuotin edes/ että he heidän poicans ymbärinsleicannet olit/ nijden rindoin sidottin lapsucaiset/ ja wietin ymbärins caiken Caupungin/ ja heitettin wijmein muurin ylidze. Muutamat olit yöllä idzens lymyttänet luolijn/ että he olisit Sabbathia pitänet/ ne (cuin Philippus sen tietä sai) poltettin/ Sillä ei he tahtonet idzens warjella/ ettei he Sabbathia rickonet olis. Mutta minä rucoilen lukia/ ettei hän pahennuis tästä surkiudesta/ waan muistais/ ettei heille se rangaistus tapahdu cadotuxexi/ waan meille cartamisexi. Sillä se on suuri armo/ cosca Jumala syndisitä estä/ ettei heille aina menesty/ ja on cohta heidän tykönäns rangaisemas. Sillä meidän HERra Jumala/ ei kärsi meitä nijn cauwan cuin muita pacanoita/ jotca hän anda mennä sijhen asti cuin he heidän syndins mitan täyttänet owat/ että hän heitä sijtte rangaisis. Waan estä meitä etten me aiwa paljo tekis/ ja hän wijmein meille costais. Sentähden ei ikänäns hän peräti meildä armons ole ottanut pois. Ja waicka hän meitä onnettomudella curittanut on/ ei hän cuitengan Canssans peräti hyljännyt ole. Tämän minä olen täsä neuwoxi sano tahtonut/ nyt me jällens palajam Historian. Oli yxi erinomainen Kirjanoppenut Eleazarus/ wanha ja cuitengin caunis mies/ sen suun he wäkiwallalla awaisit/ että hän söis sian liha/ Mutta hän tahtoi ennen cunnialla cuolla cuin häpiällä elä/ ja kärsi sen kärsiwälisest. Ja cosca hän waiwatta wietin/ nuhteli hän nijtä jotca kieltyä liha söit tämän elämän tähden. Mutta ne cuin asetetut olit Canssa waatiman wastoin Lakia sian liha syömän/ että he nijn cauwan hänen tundenet olit/ otit he hänen yhten paickan/ ja sanoit: he tahdoit tuoda hänelle liha/ jota hän syödä tohtis/ waan

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hän teeskelis/ nijncuin se olis uhrattu sian liha/ ja söis Cuningan mielen noutexi/ Että hän nijn hengens pidäis/ ja nautidzis wanha ystäwyttä. Mutta hän ajatteli/ cuinga se hänen wanhalle ijällens ja harmalle päällens/ nijn myös hänen cunnialiselle elämällens hamas nuorudest/ nijn myös Jumalan pyhälle Laille sowelias oli/ Ja sanoi rohkiast: Lähettäkät minua maan ala hautan. Sillä se sopis pahoin minun wanhalle ijälleni/ että minä nijn teeskelisin/ että nuoret ajattelis: Eleazarus/ joca yhdexän kymmenen ajastaicainen oli/ on myös pacanaxi tullut. Ja he nijn minun teeskelemiseni cautta wietelläisin/ että minä idzeni ihmisten edes nijn laitaisin/ ja minun elämäni/ nijn piscuisen ajan cuin minulla wielä elämist on/ nijn pelastaisin/ se olis minulle ijancaickinen häpiä. Ja mitä minun sijtä olis/ ehkä minä nyt ihmisten rangaistuxen wälttäisin/ cosca en minä Jumalan käsiä/ eläwänä taicka cuolluna wälttä taida. Sentähden tahdon minä nyt iloisest cuolla/ nijncuin minun wanhan miehen sopi. Ja nuorille jättä hywän tawan minun jälkeni/ että he mielelläns ja iloisest sen cunnialisen ja pyhän Lain tähden cuolisit. Cosca hän nämät sanat puhunut oli/ wietin hän waiwatta. Mutta ne jotca händä johdatit/ ja ennen hänen ystäwäns ollet olit/ julmistuit hänen päällens nijden sanain tähden: Sillä he luulit hänen kiusalla sanonen. Mutta cosca he händä lyönet olit/ että hänen jo cuoleman piti/ huocais hän ja sanoi: Se HERra jolda ei mitän salattu ole/ tietä että minä ne haawat ja suuren kiwun/ jotca minä minun ruumisani kärsin/ olisin kyllä wälttä taitanut/ jos minä tahtonut olisin/ mutta sielun puolest kärsin minä mielelläni Jumalan tähden. Ja on nijn erinnyt pois/ ja on nijn hänen cuolemallans lohdullisen opin jättänyt/ ettei se ainoastans nuoria/ waan jocaista cunnialisuten neuwoman pitä.

OTettin myös seidzemen weljestä heidän äitins cansa fangixi/ ja ruoskilla ja nauhoilla piestin/ ja waadittin Cuningalda sian liha syömän/ joca heille Lais kieltty oli. NIjn sanoi wanhin heistä: Mitäs paljon kysyä tahdot/ ja meildä tietä? Me tahdom ennen cuolla/ cuin jotain tehdä meidän Isäim Lakia wastoin. Silloin julmistui Cuningas ja käski nopiast panna pannut ja cattilat tulelle. Cosca se tehty oli/ käski hän wanhimmalda leicata pois kielen/ ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hacata pois kädet ja jalat/ että muut weljet ja äitin näkemän piti. Cosca nyt näin rajaricoxi tehty oli/ andoi hän hänen tuleen wiedä ja pannusa paista. Ja cosca liecki jocapaicasta pannuun löi/ neuwoit he toinen toistans keskenäns äitins cansa/ että he rohkiast cuolisit/ Ja sanoit: HERra Jumala kyllä näke oikeuden/ ja on meille armollinen/ nijncuin Moses wirresäns todista/ Ja on palwelioillens armollinen. Cosca ensimmäinen nijn erinnyt oli/ wietin myös toinen sinne/ että he heidän coirudens hänelle näyttäisit/ ja wedit häneldä nahan ja carwat pois/ ja kysyt hänelle/ jos hän sian liha syödä tahdois/ eli caiken ruumins caickein jäsendens cansa waiwatta anda? Hän wastais kielelläns ja sanoi: En minä tee. Nijn he otit hänen/ ja waiwaisit händä nijncuin ensimmäistäkin. Cosca hän wijmeises hengen riutumas oli/ sanoi hän: Sinä kirottu ihminen otat minulda tosin tämän ajallisen elämän/ waan caiken mailman HERra herättä meidän/ jotca hänen Lakins tähden cuolem/ ijancaickiseen elämään. Sijtte otit he colmannen/ ja teit myös heidän coiruttans hänelle. Ja cosca he häneldä sitä waadeit/ lyckäis hän kielens rohkiast ulos/ ja ojensi kätens/ ja sanoi rohkiast: Nämät jäsenet Jumala taiwast on minulle andanut/ sentähden annan minä ne mielelläni otetta hänen Lakins tähden: Sillä minä toiwon/ että hän ne minulle anda jällens. Mutta Cuningas ja hänen palwelians ihmettelit/ että se nuorucainen nijn rohkia oli/ eikä kipua mitän totellut. Cosca tämä myös cuollut oli/ pijnaisit he myös neljättä/ ja ruoskit hänen. Mutta cosca hänen jo cuoleman piti/ sanoi hän: Se on suuri lohдутus/ että me toiwom/ cosca ihmiset meitä surmawat/ että Jumala meidän herättä jällens/ Mutta et sinä herätetä elämään. Senjälken otit he wijdennen/ ja ruoskit myös hänen. Se cadzoi Antiochuxen päälle/ ja sanoi hänelle: Sinä olet ihminen ja täyty cuolla. Mutta ettäs maan päällä woimallinen olet/ nijn sinä teet mitäs tahdot. Mutta et sinä sitä mahda ajatella/ että Jumala meidän peräti hyljännyt on/ odota wähä aica/ nijn sinä saat ymmärtä/ cuinga wäkewä Jumala on/ joca sinun ja sinun sucus rangaise. Tämän perästä wietin myös cuudes edes/ joca myös sanoi/ cosca hänen jo cuoleman piti: et sinä minua nijn petä. Sillä me olem tämän pijnan kyllä ansainnet/ sijnä että me olemma tehnet syndiä meidän Jumalatom wastan/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ja hän teke hirmuisest meillen. Mutta et sinä nijn pääse/ ettäs kiucuidzet Jumalata wastan. Mutta se oli suuri ihme äitis/ ja on sencaltainen teco kyllä mahdollinen kirjoitetta: Sillä hän näki caicki seidzemen poicans yhtenä päiwänä toinen toisens peräst pijnattawan/ ja kärkei sen suurella kärsimisellä/ sen toiwon tähden/ cuin hänellä oli Jumalan tygö. Sijtä tuli hän nijn rohkiaksi/ että hän poikians yhtä toisen perän kielelläns lohdutti/ ja sai urhollisen sydämen/ ja sanoi heille: Minä olen teidän äitin/ ja olen teidän synnyttänyt/ mutta henge ja elämätä en ole minä teillen andanut/ engä teidän jäsenitän nijn tehnyt. Sentähden se/ joca mailman ja caicki ihmiset luonut on/ anda teille hengen ja elämän jälleens/ nijncuin te nyt hänen Lakins tähden sen waaraan ja aldixi annatte. Cosca Antiochus sen cuuli/ luuli hän händäns cadzowan ylön ja pilckawan kielelläns/ ja otti nuorimman pojan eteens/ joca vielä jäänyt oli/ ja neuwoi händä hywillä sanoilla/ ja puhui hänen cansans walalla wannoin/ jos hän hänen Isäins Laista luopua tahdois/ nijn löydäis hän hänestä armollisen Herran/ ja tekis hänen rickaksi ja Herraksi. Mutta cosca ei se tahtonut idzens wietellä anda/ andoi Cuningas äitin hänen eteens tulla/ ja neuwoi händä poicans nijn neuwomman/ että hän hengis pysyis. Cosca hän händä monilla sanoilla rucoillut oli: Lupais hän sen tehdä. Mutta hän pilckais ainoastans Tyrannia/ sillä hän meni poicans tygö/ ja puhui sala kielelläns hänen cansans/ ja sanoi: sinä minun racas lapsen/ jota minä yhdexän Cuucautta minun sydämeni alla candanut olen/ ja colme ajastaica imettänyt olen/ ja suurella waiwalla caswattanut/ armada sijs minun päälleni. Cadzo taiwast ja maata/ ja caickia mitä nijsä on/ nämät '63aicki on Jumala tyhjästä tehnyt/ ja me ihmiset olemma myös nijn tehdyt/ Sentähden älä pelkä murhajata/ waan cuole mielelläs/ nijncuin weljeskin/ että sinun armollinen Jumala weljeis cansa tekis eläwäxi jälleens/ ja andais minulle jälleens. Cosca äiti vielä poicans cansa näin puhui/ sanoi nuorucainen: Mitä te odotatte: Älkät sitä ajatelco/ että minä Tyrannille täsä cuuliainen olen/ waan minä tahdon Lain pitä/ joca meidän Isillem Mosexen cautta annettu on. Mutta sinä joca Judalaisille caicke paha teet/ et pääse nijn meidän HERraldam Jumalaldam. Me kärsim meidän syndeim tähden/ se on tosi/ Ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

waicka elävä Jumala hetken aika meidän päällem vihainen on/ ja meitä rangaise ja curitta/ nijn cuitengin hän palwelioillens armollinen on. Mutta sinä jumalatoim kirottu ihminen/ älä sinun wallastas paljon ylpeile/ ja älä luota turhan toiwon päälle/ ettäs Jumalan lapsia wainot/ Sillä et sinä ole vielä sen Caickiwaldian Jumalan duomiota wälttänyt. Minun weljeni/ jotca wähän aika idzens pijnata annoit/ he odottawat nyt ijancaickista elämätä Jumalan lupauxen jälkeen: Mutta sinun pitää Jumalan duomion jälkeen rangaistuxi tuleman/ nijncuin sinä ylpeydelläs ansainnut olet. Minä tahdon minun ruumini ja hengeni/ minun Isäini Lain tähden anda nijncuin minun weljenikin/ ja Jumalan tygö huuta/ että hän pian Canssallens armollinen olis. Muuta sinun täyty vielä tunnusta suuren pijnan ja waiwan cautta/ että hän ainoastans oikia Jumala on. Mutta Jumalan wihaminus ja minun weljisäni lacka/ joca oikiast syystä on tullut coco meidän Canssam päälle. Cosca Cuningas sen cuuli/ tuli hän hulluxi ja kiuckun/ ja andoi händä vielä cowemmin pijnata cuin muita/ Sillä se oli hänelle ylöncadze/ että he vielä händä pilckaisit. Nijn myös tämä caunist cuoli/ ja on caiken turwans pannut Jumalan päälle. Wijmeiseldä myös äiti mestattin. Nijn paljon olcon kyllä pacanalisiert uhreist/ ja hirmuisest pijnast.

MUTTA Judas Maccabeus ja hänen cumpanins menit sala sieldä ja täöldä kylijn ja huudit cocon heidän langons/ ja jotca muutoin Judalaisten uscos pysynet olit/ että hän lähes cuusi tuhatta miestä cocon sai. Ja he rucoilit Jumalata/ että hän cadzois sen köyhän Canssan puolen/ joca jocaidzelda waiwattu oli/ ja armadais Templitä/ jonga jumalattomat ihmiset saastuttanet olit/ ja turmeldua Caupungita/ joca peräti autiana oli. Ja että hän cuitengin sitä wiatoinda werta/ joca hänen tygöns huuta/ cuulis: Ja wiattomia lapsia/ jotca wastoin caicke oikeutta pistettin läpidze/ muistais/ ja costais hänen nimens pilcan. JA Maccabeus jouckoinens waiwais pacanoita jalost/ sillä HERra lackais wiastans ja oli heillen taas armollinen. Hän carcais tietämätä Caupungein ja kyläin päälle/ ja sytytti ne/ ja woitti ne soweliammat paicat/ ja teki wiholdisillen suuren wahingon. Mutta enimmäst teki hän ne yöllä/ että hänen töistäns lewiöldä puhuttin. Mutta cosca Philippus näki/ että hän

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

enämmin ja enemmän wäkewämmäxi tuli/ että hän nijn menestyi/ kirjoitti hän Ptolomeuxen alemmaisena Syrian ja Phenician Päämiehen tygö/ apua anoin/ sillä Cuningalle sijtä paljon oli. Silloin lähetti Ptolomeus parhan ystäwäns/ Nicanorin Patroclin pojan/ cahdella kymmenellä tuhannella miehellä Judalaisia peräti häwittämän/ ja andoi hänelle Päämiehen cansans Gorgiasten nimellä/ joca harjandunut sotamies oli. Mutta Nicanor ajatteli/ että hän fangituista Judalaisista sen rahan tahdoi saada/ jonga Cuningas Ruomalaisille wuosi wuodella piti andaman/ nimittäin/ caxi tuhatta leiwiskätä. Sentähden lähetti hän cohta sinne ja tänne/ Caupungeihin meren tygö/ ja andoi cuulutta/ cuinga hän Judalaisia myydä tahdoi/ yhdexänkymmendä yhten leiwiskän/ sillä ei hän luullut rangaistusta Jumalalta nijn läsnä olewan. Cosca Judas cuuli sijtä joucosta/ joca Nicanorilla oli/ sanoi hän Judalaisille/ jotca hänen tykönäns olit/ että sotajoucko tulewa oli. Jotca pelcurit olit/ ja ei ollut sitä uscallusta Jumalan tygö/ että hän rangaisepa oli/ ne juoxit siellä ja pakenit. Mutta ne muut myit caicki mitä heillä oli/ ja rucoilit HERra että hän pelastais ne jotca Nicanor myynyt oli/ ennen kuin hän heidän fangixi saanut oli. Ja waicka ei hän sitä heidän tähtens tekis/ että hän cuitengin tekis sen lijton tähden kuin hän heidän Isäins cansa tehnyt oli/ ja hänen cuuluisan suuren nimens tähden/ jonga perän he nimitetyt owat. Cosca nyt Maccabeus wäkens oli coonnut liki cuusi tuhatta miestä/ neuwoi hän heitä ensist/ ettei he hämmästyis wihollisia/ eikä pelkäis pacanain paljoutta/ jotca heitä wastoin oikeutta wäärydellä waiwaisit/ waan warjelsit idzens miehullisest. Ja muistaisit sitä häpiätä kuin he pyhälle Caupungille tehnet olit/ ja cuinga he Caupungin häwäisnet ja waiwannet ja Lain olit pannet pois. He luottawat (sanoi hän) heidän harniscoihins/ ja owat täynäns uhcausta/ mutta me luotam meidän Caickiwaldian Jumalam/ joca taita ei ainoastans yhdes silmän räpäykses niittä jotca nyt tulewat meitä wastan/ mutta myös coco mailman ylis alaisin cukista. Hän luetteli myös heille caicki Historiat/ cuinga Jumala nijn usein armollisest heidän Isiäns auttanut oli. Cuinga Sennacherib sadalla/ cahdexalla kymmenellä ja wijdellä tuhannella yhtenä yönä tuli pois. Cuinga

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

sijnä tappeluxes Babelis oli käynyt Galaterejä wastian/ cuinga he caicki suureen tuscaan joutunet olit/ cahdexan tuhatta Judalaista/ ja neljä tuhatta Macedonialaista/ cuinga Macedonialiset pelgosta alallans olit/ ja ne cahdexan tuhatta Judalaista ainoastans Jumalan awulla/ sata ja caxikymmendä tuhatta miestä lyönet/ ja suuren hywyden sen cautta saanet. Cosca hän tämän caltaisilla sanoilla heidän sydändäns rohvaisnut oli/ että he Lain ja Isäns maan edestä mielelläns cuolisit: Teki hän neljä joucko/ ja asetti weljens ensimmäiseksi rindasotan/ että he sen johdataisit/ nimittäin Simon/ Joseph ja Jonathan/ ja andoi cullengin wijsitoistakymmendä sata miestä. Sijtte andoi hän Eleazaruxen pyhä Kirja luke/ ja andoi heille merkin/ että heitä Jumala auttawa oli/ ja meni nijn muiden edellä sotan/ ja otti yhten Nicanorin cansa. Mutta Caickiwaldias Jumala autti heitä että he coco joucon pacon löit ja hawoitit monda/ ja tapoit liki yhdexän tuhatta. Ja ajoit niittä taca/ jotca Judalaisia ostaman tullet olit/ ja otit heidän rahans. Cuitengin heidän täytyi palata: sillä se oli Sabbathin ehto/ se oli syy/ että he lackaisit heitä ajamast taca. Sijtte he otit saalin/ ja otit harniscat ja aset/ ja pidit Sabbathin/ ja ylistit ja kijtit Jumalata/ joca heidän sinä päiwänä pelastanut oli/ ja jällens alcanut hänen armons heille osottaman. Sabbathin jälkeen jagoit he saalin waiwaisille/ leskille ja orwoille/ ja lijan pidit he heillens ja lapsillens. Ja he pidit yhteisen rucouxen/ että laupias Jumala wihans peräti heistä pois käändäis. Sijtte tappelit he usein Timotheuxen ja Bacchidexen cansa/ ja löit enemmän kuin caxikymmendä tuhatta miestä/ ja woitit linnat/ ja jagoit saalin tasan keskenäns/ ja maan culkiain/ orwoin/ leskein ja wanhain. Ja cosca he saalin ottanet olit/ weit he aset linnoin/ ja weit suuren ryöstön Jerusalemiin. Ja tapoit yhden jumalattoman Päämiehen Timotheuxen puolelda/ joca Judalaisia sangen cowan waiwannut oli.

JUuri siihen aican täytyi Antiochuxen Persiast häpiällä mennä pois: Sillä cosca hän Persepolijn mennyt oli/ ja oli siellä ruwennut Kircko ryöstämän/ ja Caupungita woittaman/ nousit borgarit ja warjelit idzens/ ja ajoit Antiochuxen tacaperin/ että hänen häpiällä täydyi mennä pois. Cosca hän Ecbathanas oli/ sai hän cuulla/ cuinga Nicanorin ja Timotheuxen käynyt oli.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Nijn hän julmistui ja aicoi Judalaisille sen häpiän costa/ ja waelsi päiwät ja yöt/ että hän pian sinne jouduis: sillä Jumalan wiha waati händä/ että hän nijn ylpiäst puhunut oli/ että nijn pian cuin hän Jerusalemijn tulis/ nijn hän tahdois Caupungist cuolluitten haudan tehdä. SEntähden rangais hänen Caickiwaldias HERra Israelin Jumala/ salaisella rangaistuxella/ jota ei kengän parata taitanut. Sillä nijn pian cuin hän ne puhunut oli/ tuli hänelle sencaltainen wadzatauti/ ja nijn suuri kipu suolijns/ ettei händä autetta taittu. Ja tosin hänelle tapahtui juuri oikein/ että hän muita moninaisilla ja ennen cuulemattomilla pijnoilla waiwannut oli. Ei hän cuitengan luopunut hänen haastostans/ waan tuli kiuckuisemmaxi/ ja paloi pahudesta Judalaisia wastan/ ja kijruhti/ ja ajaisans putois hän waunuista nijn cowan/ että caicki hänen jäsenens kipiät olit. Silloin täytyi hänen (joca ennen suurest ylpeydest ajatteli/ hän tahtoi meren wallita/ ja wuoret toinen toisens päälle panna) yhdest ainoast langemisest cannetta paarein päällä/ että jocainen ilmeisest näki hänesä Jumalan woiman. Caswoit myös madot sijtä kirotusta ruumista/ ja mätäni suurella kiwulla/ että coco cappalet hänen ruumistans putoisit/ ja haisi nijn pahoin/ ettei kengän sitä kärsiä woinut. Ja joca ennen ajatteli taiwan lijcuttawans/ sitä ei kengän canda tainnut sen kärsimättömän hajun tähden. Silloin hänen täytyi ylpeydestäns lacata/ ja tunde/ että häneen Jumala nijn ruwennut oli/ ja kipu aina enäni. JA cosca hän idze wijmeiseldä sitä hajua ei enä kärsiä woinut: Nijn hän sanoi: Se on oikein että ihminen Jumalan edes nöyryttä idzens/ ja ettei cuolewainen ihminen nijn röyckiä olis/ että hän idzens luulis Jumalan caltaisexi. Ja se pahanelkinen rupeis rucoileman HERra/ joca ei sillen tahtonut armahta hänen päällens. Ja lupais että hän pyhän Caupungin/ jonga hän ennen häwittä aicoi/ ja cuolluitten haudan sijtä tehdä/ piti asuwaiset wapaxi päästämän. Ja Judalaiset/ joita ei hän ennen kelwollisexi lukenut haudatta/ waan linnuille ja pedoille syödä anda/ ne hän tahdoi wapaxi päästä nijncuin Athenangin Borgarit. Ja sen pyhän Templin/ jonga hän ennen ryöstänyt oli/ tahdoi hän caickinaisella caunistuxella caunista jäl lens/ ja paljo enä pyhiä caluja sinne anda cuin siellä ennen ollut oli. Ja mitä wuosi wuodelta uhrijn menemän piti/ sen tahdoi hän

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

omastans anda. Nijn myös idze tahdoi Judalaisexi tulla/ ja jocapaicas Jumalan woima kijttä ja julista. MUTta tauti ei tahtonut luopua hänestä/ sillä Jumalan wanhurskas wiha oli tullut rascast hänen päällens/ epäili hän hengestäns/ ja kirjoitti tämän nöyrän kirjan Judalaisten tygö/ cuin seura: Antiochus Cuningas ja Försti/ taridze Jumalisille Judalaisille terwetystäns. Jos te lapsinenna raidisna ja terwenä oletta/ ja teidän käy hywin/ sijtä minä kijtän Jumalata/ waan minä olen sangen kipiä. Että minä mielelläni tahdoisin yhteisen rauhan pitä/ nijncuin tarwe myös waati/ sijtte cuin minä Persian tiellä kipiäxi tulin/ olen minä armollisest ajatellut teidän uscollisuuden ja ystäwyden päälle. Ehkä minä toiwon idzeni paranewan. Ja että minun Isän/ cosca hän ylimmäisijn maacundijn meni/ teki Cuningan hänen peräns. Että tiettämän piti/ (Jos jotakin tapahtuis/ eli muutoin rijta nousis) cuca Herra olis/ ja ettei waldacunda hajotettais. Nijn myös minä/ että minä näen/ cuinga ymbäriasuwaitet Förstit minun waldacundani himoidzewat/ jos minun pahoin käwis/ olen minä minun poicani Antiochuxen Cuningaxi/ tehnyt/ jonga minä usein teillen cuuluttanut olen/ cosca minä ylimmäisijn maacundijn waelsin/ sen minä myös nyt teillen cuulutan. Sentähden minä neuwon ja rucoilen teitä/ caickein hywäin töiden tähden/ cuin minä caikille yhteisest/ ja erinomaisest idzecullekin osottanut olen/ että te minulle ja minun pojalleni tästälähin ystäwäliiset ja uscolliset olisit. Sillä minä toiwon hänen ystäwälisen ja armollisen teille olewan/ ja minun tapani seurawan. Nijn cuoli se murhaja ja Jumalan pilckaja Antiochus suures kiwus/ nijncuin hän muillen tehnyt oli/ muucalaisella maalla ja corwes/ surkialla cuolemalla. Ja Philippus/ joca hänen cansans caswatettu oli/ saatti hänen maahan/ ja että hän Antiochuxen poica pelkäis/ pakeni hän Egyptijn Cuningas Ptolomeus Philometorin tygö.

NIin andoi Jumala Maccabeuxelle ja hänen joucollens rohkeuden/ että he Templin ja Caupungin voitit jällens/ Ja cukistit ne muut Altarit ja kircot/ cuin pacanat sinne ja tänne catuille rakendanet olit. Ja sijtte cuin he Templin puhdistanet olit/ teit he toisen Altarin ja otit limpsiötä ja iskit walkian/ ja uhraisit taas/ joca ei cahdes ajastajas ja cuudes Cuucaudes tapahtunut ollut/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ja uhraisit suidzutust/ ja sytytit lamput/ ja panit näkyleiwät edes. Cosca nämät caicki tapahtunet olit/ langeisit he caswoillens maahan HERran eteen/ ja rucoilit ettei hän heitä enämbi sencaltaiseen tuscaan tulla andais. Waan jos he enämbi olit syndiä tekewät händä wastan/ että hän heitä armollisest rangaisis/ eikä andais heitä Jumalan pilckaitten/ ja julmain pacanain käsijn. Ja Jumala laitti sen nijn/ että sinä päiwänä. Templi puhdistettin/ jona päiwänä pacanat sen saastuttanet olit/ nimittäin/ wijdendenä colmattakymmendenä päiwänä Casleun Cuusta. Ja he pidit ilolla cahdexan päiwä pyhä/ nijncuin Juhla Lehtimajois. Ja ajattelit/ että he ennen paljo aica heidän Lehtimajan Juhlans corwesa ja luolisa/ nijncuin medzän pedot/ pitänet olit. Ja cannoit cuckaisita ja wiherjäisiä oxia ja Palmuja/ ja kijtiti Jumalata/ joca heille woiton andanut oli/ hänen Templiäns puhdistata. He annoit myös käskyn caikillen Judalaisillen/ että se päiwä wuosi wuodelda pyhitetäisin. Ja näin on Antiochuxest Epiphanexest loppu. NYt seura Antiochus Eupatorist/ sen jumalattoman Antiochuxen pojast/ mitä sota hänen ajallans alati ollut on. Cosca Eupator Cuningaxi tuli/ pani hän Lysian/ joca ennen Päämies Phenicias ja Celosyrias oli/ ylimmäisexi Förstixi. Mutta Ptolomeus Macron/ joca mielelläns Judalaiset olis oikeudella warjellut/ että he siihenasti nijn paljon wäkiwalda ja wääryttä kärsinet olit/ ahkeroidzi että heidän piti saaman rauhas olla. Sentähden cannoit hänen ystäväs hänen päällens Eupatorin edes/ ja cudzuit hänen julkisest pettäjäxi/ että hän Cyprin luodon/ jonga Philometor hänen halduns andoi/ Antiochus Epiphanexelle andanut oli/ ja täytyi halwimmas wiras olla. Ja hän murhetti nijn cowan että hän idzens myrkyllä surmais. Cosca Gorgias näiden paickain Päämiehexi tuli/ otti hän sotaväke/ ja asetti idzens erinomaisest Judalaisia wastan. Sitä myös rupeisit Edomerit tekemän/ cusa he woit/ ajoiti Judalaiset pois linnoista ja soweliaista kylistä/ ja otiti tygöns luopunet Judalaiset/ jotca olit ajetut pois Jerusalemist. Silloin tuli cocon Maccabeus ja hänen jouckons ja rucoilit/ että Jumala heidän puoldans pitäis. Ja carcaisit Edomerein päälle wahwoin kylijn/ ja otiti heidän wäkiwallalla/ ja surmaisit caicki mitä muurin päällä heitä wastas olit/ ja mitä he muutoin käsititi/ cahtenkymmenen tuhannen asti.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Mutta heidä pääsi cahten wäkewän tornijn yhdexän tuhatta/ jotca heitäns olit warustanet päällecarcaust wastan. Silloin asetti Maccabeus Simonin/ Josephin ja Zacheuxen/ ja andoi heille nijn paljon wäke/ että he wäkewät kyllä olit carcaman päälle/ mutta hän idze meni edemmä muiden Caupungitten eteen. Mutta Simonin joucko andoi idzens wietellä rahalla/ nijldä jotca tornis olit/ ja otit wijsi neljättäkymmendä tuhatta culdapenningitä nijldä/ ja päästit heidän sielä. Cosca Maccabeus sen tietä sai/ cudzui hän cocon Päämiehet/ ja candoi heidän päällens/ että he heidän weljens olit rahan myynet/ ja wihamiehet olit sielä päästänet pois: Ja andoi heidän tappa nijncuin pettäjät/ ja carcais cohta nijden cahden tornin päälle. Ja hänelle menestyi/ ja surmais nijsä cahdesa linnasa enä cuin caxikymmendä tuhatta miestä. MUtta Timotheus/ jonga Judalaiset ennen lyönet olit/ walmisti idzens paljolla muucalaisella wäellä/ ja cocois suuren joucon hewoismiehiä Asiasta/ ja tuli sillä ajatuxella/ että hän Judalaiset peräti häwitäis. Ja cosca hän maalle tuli/ rucoili Maccabeus ja hänen jouckons HERra/ ja panit tuhca päidens päälle/ ja puit säkit päällens. Ja langeisit maahan Altarin eteen/ ja rucoilit/ että Jumala heille armollinen ja heidän wihollisillens armotoin olis/ ja asetais idzens nijtä wastan/ jotca idzens asettawat händä wastan/ nijncuin Lais kirjoitettu on. Cosca he nyt näin rucoillet olit/ otit he asens/ ja menit hywän matcan ulos Caupungin eteen/ siihenasti että he wihollisten tygö tulit. Ja nijn pian cuin Auringo nousi tappelit he/ waicka ei se yhtäläinen joucko ollut/ sillä Judalaisilla oli hywä turwa Jumalan tygö (joca wahwa woiton mercki on) ne toiset olit ainoastans alcanet sulasta coirudesta ja ylpeydestä. COsca sota cowimmallans oli/ näyit wihollisille taiwast wijsi jalo miestä hewoisten päällä cullaisilla suidzilla/ jotca käwit Judalaisten edellä/ ja caxi olit Maccabeuxen tykönä/ ja warjelit hänen heidän aseillans/ ettei händä kengän haawoitta taitanut. Ja ambuisit nuolia ja pitkäisen leimauxia wihollisten päälle/ että he secaunsit ja pakenit. Ja lyötin caxikymmendä tuhatta ja wijsi sata jalcawäest/ ja cuusi sata hewoismiestä. MUtta Timotheus pakeni Gazaran päin wahwaan kylään/ joca Chereaxella Päämiehellä oli. Nijn pijritti Maccabeus ja hänen

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

jouckons sen neljäxi päiwäxi. Mutta jotca kyläs olit luotit sen päälle/ että se nijn corkialla oli/ ja pilckaisit ja häwäisit ylön muodottamast. Mutta wijdendenä päiwänä wihaistui caxikymmendä nuorta miestä sen pilcan tähden/ ja juoxit miehullisest/ caraten muurin tygö/ ja tapoit kiucus mitä tuli heidän wastans. Nijtä seuraisit muut ja astuit muurin päälle ja sytytit tornin ja poltit ne Jumalan pilckajat. Monicahdat hackaisit porteja/ että coco joucko pääsi sisälle/ ja voitit nijn Caupungin ja tapoit Timotheuxen/ joca idzens cuoppa lymyttänyt oli/ ja hänen weljens Cherean Apollophanexen cansa. Cosca he nämät toimittanet olit/ ylistit he HERra kijtoswirrellä/ joca Israelille nijn suuren hywän työn näyttänyt/ ja heillen woiton andanut oli.

COsca Lysias Cuningan edustosmies ja lango ja ylimmäinen neuwonandaja nämät caicki tietä sai/ oli hänen mielens sangen paha. Ja cocois yhten cahdexankymmendä tuhatta miestä ja caiken hewoismies joucon ja meni Judalaisia wasta/ sijnä luulos/ että hän pacanat Caupungihin panis. Ja että hän Templin nautidzis hänen wuosi tarpeixens/ nijncuin muutkin pacanain kircot ja Pappius wuosi wuodelda myydän. Mutta ei hän ajatellut että Jumala wielä wäkwämbi on/ waan luotti suuren jouckons päälle/ cuin hänellä oli hewois ja jalcawäest/ ja nijden cahdexankymmenen Elephantin päälle. Cosca hän nyt Judean tuli/ sioitti hän idzens yhden kylän eteen/ Bethzura nimeldä/ joca Jerusalemist oli wijden wacomitan tacana wuorella. Cosca Maccabeus ja jotca hänen cansans olit sen cuulit/ että hän kylän woittanut oli/ rucoilit he ja caicki joucko HERra huocauxilla ja kyynelillä/ että hän yhden hywän Engelin lähetäis/ joca Israeli auttais. Ja Maccabeus oli ensimmäinen joca hänens warusti/ ja neuwoi muita/ että he hänen cansans coettelisit ja weljiäns auttaisit. Ja menit nijn toinen toisens cansa ulos. Mutta nijn pian cuin he ulos Jerusalemien eteen tulit/ näkyi heille yxi hewoisinens walkeis waatteis ja culdaisis haarniscois/ ja meni heidän edelläns. Nijn he kijtit laupiasta Jumalata/ ja olit rohkiat lyömän heidän wihollisians/ waicka he wielä julmimmat pedot olis ollet/ ja olis rautainen muuri heidän edesäns. Sencaltaisella sydämellä waelsi coco joucko edeskäsin heidän auttajans cansa/ jonga heille se laupias Jumala taiwast lähettänyt oli. Ja carcaisit

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

wihollistens päällen nijncuin Lejonit/ ja löit heistä yxi toistakymmendä tuhatta jalcawäke/ ja cuusitoistakymmendä sata hewoismiestä. Ja caicki muut pacoon carcotit/ että enin osa cuin siellä palais/ haawoitettu oli. Ja Lysias idze myös häpiälisest pakeni ja pääsi pois. Cuitengin oli Lysias toimellinen mies. Cosca hän nyt sitä tappelusta/ jonga hän cadottanut oli/ idzelläns ajatteli/ ja näki Judalaiset woittamattomaxi/ että heitä Caickiwaldias Jumala nijn autti/ lähetti hän heidän tygöns/ ja taridzi heille rauha. Ja lupais myös/ että hän Cuningan saattais heidän ystäwäxens. Se kelpais Maccabeuxelle/ sillä hän sen näki parahaxi. Ja Cuningas mielistyi siihen sowindon/ cuin Lysias Maccabeuxen ja Judalaisten cansa tehnyt oli. Ja kirja jonga Lysias kirjoitti Judalaisten tygö/ oli näin: Lysias toiwotta Judalaisille terweyttäns. JOhannes ja Absolom teidän lähetyxen/ toit yhden kirjan/ ja owat rucoillet sitä asiata/ jonga tähden he lähetetyt olit. Mitä nyt Cuningallen ilmoittamist on ollut/ olen minä tehnyt/ ja hän on caickijn mitä tarpellinen on/ suostunut. Jos te nyt sanan ja lupauxenne pidätte/ nijn minä myös edespäin ahkeroidzen teidän parastan cadzo. Ja joca cappalesta erinäns/ on teidän ja minun lähetyxelläni käsky teitä pidemmäldä neuwo. Tälläns olcat Jumalan huomias/ Annettu 148. vuonna/ 24. päiwänä Dioscorin Cuusta. Cuningan kirja oli näin: Antiochus Cuningas/ terwettä hänen weljens Lysiasta. ETTä meidän Isäm tääldä erinnyt on/ ja Jumalaxi tullut/ ei ole meille mitän rackamba/ cuin se että rauha meidän waldacunnasam olis/ että jocainen omans cadzo sais. Me cuulemme nyt/ ettei Judalaiset ole tahtonet suostua heidän Jumalan palweluxens muutoxeen pacanain tawalla/ waan tahtowat heidän uscosans pysyä/ ja anowat/ että he sijnä saisit pysyä. Että me nyt sen hywäxi löydämme/ että tämä Canssa myös rauhas eläis/ ja alallans olis/ nijn on meidän tahtom/ että heillen heidän Templins jällens annetan/ ja annetan olla heidän hallituxesans ja menoisans/ nijncuin heidän esiisänsäkin ollet owat. Sentähden tee sinä hywin/ ja lähetä muutamita heidän tygöns/ heidän cansans rauha tekemän/ Että cosca he meidän tahtom tietäwät/ surutoinna owat/ ja heidän töistäns pelkämätä pitäwät waarin. Cuningan kirja Judalaisten tygö/ oli näin: Antiochus Cuningas/

toiwotta Judalaisten Radille ja Canssalle/ terweyttäns. Jos teidän caickein hywin käwis/ sen me mielelläm cuulisim/ meidän käy hywin. Menelaus on meille ilmoittanut/ että te tahdotte waelda meidän maallam/ ja teidän asian meidän tykönäm toimitta. Sentähden caicki ne Judalaiset cuin tämän ja colmannenkymmenen päivän wälillä Huhticuusta waeldawat/ pitä wapa tie oleman/ idzens pitä ruas ja muus heidän Lakins jälkeen/ cuin ennengin. Ei myös kenengän pidä mitän paha tapahtuman/ sentähden/ cuin tähän asti meillen tehty on. Todistuxexi olen minä Menelauxen teidän tygön lähettänyt/ teillen lewiämmäldä tätä ilmoittaman. Tälläns olcat Jumalan huomas 148. vuonna/ 15. päivänä Huhticuusta. Kirjoitit myös Ruomalaiset Judalaisten tygö/ cuin seura: Quintus Memmius ja Titus Manlius Ruomalaisten sanansaattajat taridzewat Judalaisillen heidän terwetystäns. CAickijn cuin Lysias Cuningan suculainen teillen myötä andanut on/ suostumma me myös. Mutta että hänellen näky se hywäxi/ muutamat asiat Cuningan tygö anda tulla/ nijn sowitelcat keskenän/ ja lähettäkät nopiast jocu meidän tygöm/ että me yhdistäisim idzem toinen toisem cansa/ sillä me menem parhallans Antiochiaan. Sentähden kijruhtacat teitän/ ja lähettäkät monicahtoja/ että me tiedäisim teidän mielen. Tälläns olcat Jumalan huomas.

CAhdexandena wijdettäkymmendä wuotena toista sata/ wijdendenä toistakymmendenä päivänä Huhticuusta/ cosca tämä sowindo näin päätetty oli/ meni Lysias Cuningan tygö/ waan Judalaiset wiljelit peldons. Mutta sen paican Päämiehet/ Timotheus ja Apollonius jalon Apolloniuxen poica/ ja Hieronymus ja Demophon/ Nicanorin Cyprin Päämiehen cansa/ ei heille andanut rauha eikä lepo. Ja Joppen asuwaiset teit petollisen työn/ sillä he saatit Judalaiset jotca heidän tykönäns asuit sijhen mieleen/ että he waimoinens ja lapsinens menisit njihin haaxijn/ jotca he walmistanet olit/ nijncuin he hywät ystävät olisit ollet. Cosca Judalaiset sen teit/ cuin Caupungis päätetty oli/ eikä mitän waara peljännet/ ja tulit merelle/ upotit he heidän caicki/ caxi sata ihmistä. Cosca Judas cuuli/ cuinga hirmuisest hänen weljeins cansa tehty oli/ käski hän Canssans ylös/ ja huusi sitä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

wanhurscasta Duomarita tygöns. Ja meni nijtä wastan jotca hänen weljens murhannet olit/ ja sytytti yöllä portin/ ja poltti caicki hahdet/ ja mitä wäke porteis oli/ tappoi hän miecalla. Mutta että Caupungi suljettu oli/ meni hän pois sillä mielellä/ että hän pian jäl lens tulis/ ja Caupungin pijritäis. Ilmoitettin myös hänelle/ cuinga Jamnian asuwaiset sencaltaista aiwoit Judalaisille/ jotca asuit heidän tykönäns. Sentähden carcais hän myös yöllä heidän päällens/ ja poltti heidän porttins ja caicki hahdet/ että se walkia Jerusalemiin näkyi/ joca cuitengin cahta sata ja neljäkymmendä wacomitta siellä oli. Siitte meni hän yhdexän wacomitta edes/ Timotheusta wastan/ niin carcaisit wijsi tuhatta Arabialaista ja wijsi sata hewoismiestä hänen päällens/ ja tappelit hänen cansans/ ja teit suuren murhan. Ja Judas jouckoinens/ sai Jumalan awulla woiton: Ja että Arabialaiset woitetut olit/ rucoilit he rauha/ ja lupaisit hänellen eläimitä/ ja myös muutoin händä autta. Judas ajatteli/ cuin myös tosi oli/ he taidaisit hänellen tarpelliset olla/ ja lupais heillen rauhan. Ja cosca he sen toinen toisellens luwannet olit/ menit he cotians jäl lens. Hän ängäis myös yhten Caupungijn/ joca silloilla warjeldu/ ja muurilla suljettu oli/ cusa moninaista Canssa asui/ ja cudzuttin Caspixi. Waan ne cuin Caupungisa olit/ luotit heidän wahwan muurins päälle/ ja suuren warans päälle ruasta/ ja ei paljo Judasta eikä hänen wäestäns lucua pitänet/ ja he päälisexi pilckaisit heitä/ ja häwäisit ja kiroilit pahasti. Niin huusi Judas ja hänen jouckons sen caiken mailman wäkewän HERran tygö/ joca Josuan aicana/ ilman caikita sotaaseita (joita päällecarcamises tarwitan) Jerihon maahan cukistanut oli. Ja juoxit kiucus muurin tygö/ ja woitit Caupungin/ ja tapoit määrättömän '70aljon ihmisiä/ että oja/ joca siinä tykönä oli/ kyllä cahta wacomitta lewiä/ näkyi cuin sula weri. Sitälikin menit he edemmä/ seidzemen sata ja wijsikymmendä wacomitta/ ja tulit Tharahn puoleen/ Judalaisten tygö/ jotca Tubianereixi cudzuttin. Mutta ei he löytänet Timotheusta/ Sillä hän oli siellä paennut ja ei mitän toimittanut/ waan että hän yhden kylän wahwast warustanut oli. Niin nousi caxi Päämiestä Maccabeuxen joucosta/ nimittäin/ Dositheus ja Sosipator/ ja tapoit caicki heistä/ jotca Timotheus warjeluxexi jättänyt oli/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

enä cuin kymmenen tuhatta wäkewätä. Mutta Maccabeus aseitti wäkens/ ja jacoi monicahtoin jouckoin/ ja meni Timotheusta wastan/ jolla oli sata ja caxikymmendä tuhatta jalcamiestä/ ja wijsitoistakymmendä sata hewoismiestä. Cosca Timotheus ymmärsi/ että Judas tuli händä wastan/ lähetti hän waimot ja lapset/ ja jotca ei sotan kelwannet/ yhten kylän Carnioon/ joca soucalla wuorella oli/ ettei sitä pijrittä saatu. Mutta cosca hän ensimmäisen Maccabeuxen joucon nähdä sai/ tuli wihollisillen pelco/ että se heitä wastan oli/ ja idzens näytti/ joca caicki cappalet näke/ ja rupeisit pakeneman yxi sinne/ toinen tänne/ että he idze keskenäns wahingoidzit ja haawoitit. Mutta Judas meni peräs/ ja löi jumalattomat/ ja tappoi colmekymmendä tuhatta. Ja Timotheus tuli Dositheuxen ja Sosipatorin käsijn/ ja rucoili heitä hartast/ ettei he händä tappais: Sillä hänellä oli paljo heidän Isiäns ja weljiäns/ joidenga myös täydyis cuolla/ jos hän tapetaisin. Cosca hän nyt luwannut oli määrättynä päiwänä wahingoittamata heidän jällens anda heillen/ päästit he hänen weljeins tähden wallallens. Sijtte meni Maccabeus Carniota ja Atargatiota päin/ ja tappoi wijsicolmattakymmendä tuhatta miestä. Tämän matcan ja tapon peräst/ meni sitä wahwa Caupungita Ephronita wastan/ cusa Lysias/ ja muutoin paljon wäke oli. Mutta ne nuoret miehet/ jotca Caupungin edes olit/ warjelit idzens urhollisest/ sillä heillä oli nuolia ja aseita kyllä. Nijn he huusit HERran tygö/ joca woimallisest wihollisten wäkewyden särke/ ja voitit Caupungin/ ja tapoit wijsicolmattakymmendä tuhatta miestä. Sijtte menit he sieldä Schytialaisten Caupungita wastan/ joca cuusi sata wacomitta Jerusalemist on. Mutta että Judalaiset/ jotca Schytialaisten seas asuit/ todistit heistä/ että he caicke ystäwyttä heillen sillä cowalla ajalla näyttänet olit/ käytit he myös heidäns ystäwälisest heitä wastan/ ja kijtit heitä sen edest/ Ja anoit edespäingin heidän Canssans wastan njn hywän tahtoiset oleman. Ja palaisit njn Jerusalemijn/ ja tulit juuri Helundaina cotia. MUtta Helundain jälken menit he Gorgiasta Edomiteritten Päämiestä wastan. Se cohtais heidän colmella tuhannella jalcamiehellä ja neljällä sadalla hewoismiehellä. Ja cosca tappeleman ruwettin/ tuli sijnä monicahtoja Judalaisia pois. Ja Dositheus

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

wäkewä hewoismies Bacenorixen joucosta sai Gorgiaxen kijnni/ ja piteli händä hamesta/ ja wei händä wäkiwallalla/ ja tahtoi hänen eläwäldä fangixi otta. Mutta Thracian hewoismies ajoi hänen tygöns/ ja hackais häneldä käsiwarren pois/ nijn että Gorgias pääsi Moresaan. Cosca Gorgiaxen joucko wielä idzens warjelit/ ja hätä käsis oli/ huusi Judas HERran tygö/ että hän heitä auttais ja heidän puolestans sodeis. Ja huusi hänen wäkens Ebrean kielellä/ ja rupeis weisaman. Silloin Gorgiaxen wäki tapaturmast käänsit idzens pacoon. Ja Judas meni wäkinens Odollamin Caupungijn/ ja että se wielä Helundai wijcko oli/ puhdistit he heidäns Lain jälken/ ja pidit siellä Sabbathia. TOisna päiwänä tulit he Judan tygö/ cuolluitans ottaman/ nijncuin tapa on/ ja hautaman heitä Isäins tygö. Cosca he nyt risuit/ löysit he cungin cuollen paidan alda Clenodiait Jamnian epäjumalita/ jotca Judalaisille Laisa kieltyt owat. Nijn se tuli jocaidzellen ilmei/ mingätähden nämät tapetut olit. Silloin he kijtit Jumalata wanhurscasta Duomarita/ joca salatyön nijn ilmei saattanut oli/ ja rucoilit händä/ ettei hän tämän synnin tähden heitä caickia häwitäis. Ja Judas se jalo Sangari neuwoi joucko lohdulliset/ että he edespäin synnist idzens warjelist/ cosca he silmilläns näit/ nämät heidän syndeins tähden tapetuxi. Sijtte käski hän heidän awun coota/ caxi tuhatta Drachmat hopena/ ne hän lähetti Jerusalemijn ricasuhrixi/ ja teki hywin ja jalosti sijnä/ että hän heitä ylösnousemisest neuwoi. Sillä jos ei hän sitä toiwonut olis/ ettei ne jotca tapetut olis ylösnousis/ olis turha ja hulluus ollut cuolluitten edestä rucoilla. Waan että hän muisti/ että jotca oikias uscosa cuolewat/ toiwowat ilo ja autuutta/ on hywä ja pyhä ajatus ollut/ Sentähden on hän myös näiden cuolluitten edestä rucoillut/ että heillen synnit andexi annetaisin.

YHdexändenä vuonna wijdettäkymmendä toista sata/ ilmoitettin Judalle ja hänen joucollens/ että Antiochus Eupator suurella joucolla Judeat wastan tuli. Ja Lysias hänen edustusmiehens ja ylimmäinen neuwonandajans hänen cansans/ ja heillä oli sata ja kymmenen tuhatta Grekiläistä jalcamiestä/ ja wijsi tuhatta ja colme sata hewoismiestä ja caxi colmattäkymmendä Elephantia/ ja colme sata waunua rautaisilla pijlillä. Oli myös Menelaus

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

mennyt heidän puolellens/ ja neuwonut Antiochusta suuresta ulcocullaisudesta Isäns maata häwittämän/ ettähän sen cautta ylimmäisen Papin wiran olis saanut. Mutta caickein Cuningasten Cuningas käänsi Antiochuxen mielen/ että hän sen carcurin rangais. Sillä Lysias täytti hänen caiken tämän lewottomuden syyxi/ sentähden andoi hän hänen Bereaan wiedä/ ja heidän maans tawalla siellä tappa. Sillä siellä oli yxi torni wijttäkymmendä kynärätä corkia täynnä tuhca/ ja tuhwan päällä oli ymbärijuoxewainen ja pijckinen ratas. Sen päällä murettin Jumalan pilckajat ja suuret pahan tekiät. Sencaltaisella cuolemalla täytyi myös Menelauxen cuolla/ ja ei haudattaman. Ja hänellen tapahtui oikein/ sillä hän usein HERran Altarita wastan/ cusa se pyhä tuli ja tuhca oli/ syndiä tehnyt oli/ piti hänen myös tuhwan päällä cuoleman. Mutta Cuningas oli sangen kiucus Judalaisten päällen/ ja aicoi nijn hirmuisest heillen tehdä/ cuin hänen Isänsäckin tehnyt oli: Sen ymmärsi Judas/ ja käski caiken Canssan rucoilla HERra päiwällä ja yöllä/ että hän heitä nyt/ cuin usein ennengin/ heitä wastan auttais/ jotca Lain/ Isän maan/ ja pyhän Templin ryöstätä tahdoit. Ja ettei hän Canssans/joca näpiäst hengens wetänyt oli/ kirottuiden pacanain käsijn andais. Cosca he nyt sitä yximielisest teit/ ja rucoilit laupiasta Jumalata itculla ja paastolla/ ja macaisit coco colme päiwä maasa/ lohduitti heitä Judas/ ja käski tulla tygöns. Ja cosca hän ja wanhimmat yhdessä oli/ piti hän neuwo heidän cansans/ että hän tahtoi/ ennen cuin Cuningas jouckoinens Judean tulis/ ja Caupungin woittais/ händä wastan mennä/ ja Jumalan awulla lopetta asian. Ja andoi nijn idzens Jumalan haldun/ ja neuwoi wäkens sotiman rohkiast cuoleman asti/ warjella Lakia/ Templitä/ Caupungita/ Isän maata ja Esiwalda. Ja sioitti idzens Modinijn/ ja andoi heillen tämän sanan merkixi: Jumala anda woiton. Sijtte nousi hän ylös yöllä parasten sotamiesten cansa/ ja carcais Cuningan leirijn/ ja löi cuoliaksi neljä tuhatta miestä/ ja ensimmäiset Elephantit/ caickein nijden cansa cuin tornisa olit. Nijn saatoit he suuren hämmästyksen ja pelgon coco leirijn. Ja menit cunnialisest ja onnellisest siellä huomenedain cosca päiwä coitti/ sillä Jumala oli heidän auttajans ollut. Mutta Cuningas/ cosca hän coetellut oli/ että Judalaiset nijn

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

rohkiat olit/ palais hän ja meni siellä tietöindä matca/ Ja wei wäkens Bethzuran Judalaisten linnan eteen/ josa ei wartioita ollut. Mutta hän lyötiin siellä myös pacoon/ ja ei mitän toimittanut/ waan sai wahingon/ Sillä Judas toimitti caicki mitä tarwittin linnahan. Mutta Judalaisist oli yxi Rodochus nimeldä/ se ilmoitti wihollisille caicki salaudet/ mutta hän sai sen tietä/ ja sai hänen kijnni/ ja ajoi siellä pois. Sitte sai Cuningas toisen miehen/ ja teki rauhan nijden cansa Bethzurast/ ja meni siellä/ ja tappeli Judan cansa/ ja woitettin. Ja että hän oli tietä saanut/ että Philippus luopunut oli/ jonga hän Antiochiaan peräns linnan isännäxi jättänyt oli/ hämmästyti hän cowin. Ja andoi suositella Judalaisten cansa/ ja sopi heidän cansans ja wannoi sen walan pitäwäns/ ja oli nijn heidän ystäwäns. Ja uhrais ja cunnioitti Templi/ ja piti idzens ystäwälistä Caupungita wastan. Ja otti Maccabeuxen ystäwäxens/ ja teki hänen Päämiehexi Ptolemaidist Gerrenerin asti. Mutta cosca Cuningas Ptolemaiijn tuli/ ei ne Ptolemailaiset mielelläns sitä sowindota nähnet/ sillä he pelkäisit ettei heitä uscotais/ nijncuin ei he myös sanans pitänet ollet. Silloin Lysias julkisest nousi/ ja wastais Cuningan puolest/ ja puhui nijn heidän cansans/ että he siihen tydyit/ ja asetti heidän/ että heidän caicke hywä häneldä toiwoman piti. Sijtte waelsi hän tacaperin Antiochiaan jälle. Näin on tämän Cuningan matcustus ja cotia palajaminen ollut.

COlmen vuoden perästä/ ymmärsi Judas ja hänen jouckons/ että Demetrius Seleucuxen poica/ Tripolijn paljolla wäellä ja paljoilla haaxilla tullut oli/ Ja maan woittanut/ ja Antiochuxen Lysiaxen hänen edustusmiehens cansa lyönyt oli. Mutta Alcimus/ joca ennen ylimmäinen Pappi oli ollut/ ja häpiälisest luopunut oli kiusauxen ajalla/ ja nyt ajatteli/ ettei hän hengisä pisywä/ eikä jälle ylimmäiseen Papin wircaan tulla tainnut. Meni hän Cuningas Demetriuxen tygö/ ensimmäisnä vuonna cuudettakymmendä toista sata/ ja wei hänelle cullaisen Cruunun/ Palmut ja Öljypuun oxat/ jotca Templin omat olit. Ja ensimmäisen päiwän hän wijwytteli/ että hän sowelian aicans näkis hänen kiuckuhuns. Cosca Demetrius hänen Radin eteen cudzua ja kysyä andoi/ cuinga Judalaisten menot oleman piti/ ja mitä he teit? Wastais hän näin: Judalaiset/ jotca heidäns hurscaxi nimittäwät/ joidenga

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Päämies Judas Maccabeus on/ kehoittawat aina sota ja capinata/ eikä suo waldacunnalle rauha. Owat myös minulda minun Isällisen cunniani: nimittäin/ Pappiuden ryöwännet/ sentähden olen minä tänne tullut. Ensist Cuningallen hywäxi/ ja että minä uscollinen olisin. Toisen kerran/ että minä myös mielelläni minun Canssalleni neuwo toimitaisin: Sillä sen muotoisella pahalla menolla coco meidän sucucundam hucku: Sentähden cadzocan Cuningas nijhin asioihin ja hänen cuuluisan hywydens tähden/ maacunda ja coco meidän sucucundam täsä asias neuwocon ja auttacon. Sillä nijncauwan cuin Judas elä/ on mahdotoin/ että rauha maalla olis. Cosca hän nämät puhunut oli/ julmistuit myös ne muut Judasta wastan/ ja kehoitit Demetriuxen händä wastan. Että hän cohta Nicanorin Päämiehen Elephantien calun päälle cudzui/ ja asetti hänen Päämiehexi Judalaisia wastan. Ja käski hänen Judan tappa ja hänen jouckons hajotta/ ja Alcimuxen ylimmäisexi Papixi panna. Silloin cocounsit Nicanorin tygö caicki pacanat/ jotca Judas oli ajanut pois maalda/ ja toiwoit Judalaisten wahingosta heillens onne. Cosca Judas ja hänen jouckons cuulit/ että Nicanor oli tulos heitä wastan/ ja pacanat joca haaralda joucoittain hänen tygöns tulit/ tuhcaisit he idzens/ ja huusit Jumalan tygö/ joca hänen Canssans mailman algusta warjellut/ ja hänen jouckons ilmeisest auttanut oli. Cosca heitä heidän Päämiehens käski/ nousit he ylös/ ja carcaisit wihollisten päälle wähän Caupungin Dessan tykönä. Mutta Simon Judan weli tartui Nicanorijn/ ja Nicanor olis pikimmäldäns lyöty/ että wiholliset hänen sawuttanet olit/ ennencuin hän heidän huomaidzi. Cosca Nicanor cuuli Judalla sencaltaisia tuimia miehiä olewan/ jotca ei hengens ja tawaratans säästänet Isäns maan tähden/ pelkäis hän/ eikä tahtonut heidän canssans enämbi tapella. Waan lähetti hänen tygöns Possidoniuxen/ Theodotuxen ja Mathathiaxen rauha hänen canssans tekemän. Cosca he nyt cauwan sijtä neuwo pitänet olit/ ja heidän Päämiehens wäelle caicki asiat tietä andanut oli/ ja he asiasta soweit/ suostuit he sijhen sowindon. Ja määräisit yhden päiwän cosca he molemmat yxinäns piti tuleman yhten. Cosca se päiwä joutui/ pandin cummallengin istuin. Ja asetti monicahtoja harniscoihin/ ei cauwas sijtä/ ettei wiholliset

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

tapaturmast händä pettäis. Ja puhuit toinen toisens cansa heidän tarpens. Ja Nicanor oli Jerusalemis cauwan/ ja ei mitän tehnyt heitä wastan/ ja andoi mennä pois sotawäkens. Ja piti Judan cunnias Canssan edes/ ja käytti idzens ystävälisest hänen cansans. Neuwoi myös händä naiman ja lapsia sijttämän. Näin otti Judas emännän/ ja oli hywäs rauhas/ ja pyysi elatustans. Cosca Alcimus näki nämät caxi sopiwan ja rauhan tehnen/ meni hän jällens Demetriuxen tygö ja candoi Nicanorin päälle/ että hän petollisexi tullut oli: sillä hän oli Judan/ Cuningan wihamiehen/ hänen siaans ylimmäisexi Papixi tehnyt. Nijn käättin Cuningas tämän pahan elkisen walHesta/ ja suurest wihastui/ ja kirjoitti Nicanorin tygö/ ettei hänelle millän muoto se kelwannut/ että hän Judalaisten cansa rauhan tehnyt oli/ ja käski hänen kijrusta otta kijnni Maccabeuxen/ ja Antiochiaanlähettä. Cosca tämä käsky Nicanorin tygö tuli/ tuli hän murhellisexi/ ja oli pahalla mielellä/ ettei hän lupauustans pitänyt/ ja ei cuitengan Judas mitän rickonut ollut. Mutta cuitengin/ ettei hän Cuningasta wastan mitän tehdä tohtinut/ aicoi hän hänen otta kijnni cawaluxella. Mutta cosca Maccabeus ymmärsi/ ettei hän nijn ystävälisest hänen cansans ollut cuin ennen/ ja näkyi/ ettei se mitän hywä awistanut/ otti hän monicahtoja tygöns/ ja lymytti idzens hänen edestäns. Mutta cosca Nicanor näki/ että Maccabeus hänen cawalast ennättänyt oli/ meni hän siihen cauniseen pyhän Templijn/ ja käski Pappein/ jotca siellä uhraisit/ sitä miestä siellä ulos andaman. Mutta cosca he corkiast ja callist wannoit/ ettei he tiennet cusa hän oli/ ojensi hän oikian kätens Templin puolen/ ja wannoi. Jos et te minulle Judast sidottuna anna/ nijn minä tämän Jumalan huonen cukistan/ ja Altarin maahan rewin/ ja panen Bacchuxen caunin kircon siihen siaan. Ja cosca hän nämät puhunut oli/ meni hän siellä pois. Mutta Papit nostit kätens taiwasen päin/ ja huusit hänen tygöns/ joca aina meidän Canssan warjellut on/ ja sanoit: HERra/ waicka et sinä mitän tarwidze/ on se cuitengin sinun hywä tahtos/ että sinun Templis/ josa sinä asut/ meidän seasam olis. Sentähden sinä Pyhä Jumala/ jonga caicki omat owat mitkä pyhät owat/ warjele wielä sinun huones/ jonga me äskettäin puhdistanet olemma/ ettei se jällens saastutetais ja tukidze pahain

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

suut. MUtta Nicanorille sanottin Jerusalemis olewan yxi mies wanhimmista/ Rhazis nimeldä/ joca Isällisiä käskyjä racasti/ ja jolla jocapaicas hywä kijtos/ ja sencaltainen ystäwys hänen Borgarittens seas oli/ että jocainne hänen Judalaisten Isäxi cudzui. Hänen päällens oli myös ennen tätä aica canenttu ja händä wainottu/ ja oli hengens miehullisest waaran andanut/ Judalaisten uscon tähden. Cosca Nicanor näyttä tahdoi/ cuinga cowin hän Judalaisten päälle wihainen oli/ lähetti hän enä cuin wijsi sata sotamiestä/ ottaman händä kijnni. Sillä hän luuli/ cosca hän hänen fangixi saanut olis/ hän olis heille suuren wahingon tehnyt. Mutta cosca he tornin porttijn/ cusa hän oli/ carcaisit/ ja käskit tulda tuoda/ porttia sytyttäxens/ ja hän ymmärsi hänen fangina olewan/ tahtoi hän idzens pistä läpidze. Sillä hän tahtoi ennen cunnialla cuolla/ cuin jumalattomain käsijn tulla/ ja heidä häpiälisest pilcatta/ Mutta sijnä hädäs ei hän idzens oikein osannut. Cosca he joucottain hänen tygöns sisälle menit/ juoxi hän muurin päälle/ ja syöxi idzens rohkiast Canssan secaan. Mutta he wältit/ että hänellä sia olis ollut. Ja hän putois cuwettens päälle/ mutta wielä hän cuitengin eli. Ja nousi kiucuisans ylös/ waicka hän cowin werta wuoti/ ja haawat kipiät olit/ ja juoxi Canssan läpidze/ ja astui corkian kiwen päälle. Ja cosca hänestä caicki weri ulos juosnut oli/ otti hän cuitengin suolet ruumistans/ ja heitti ne sotamiesten keskelle/ ja huusi Jumalan tygö: joca elämän ja hengen HERra on/ että hän ne hänelle jällens andais/ ja nijn hän cuoli.

MUtta cosca Nicanor cuuli/ että Judas wäkinens Samarias oli/ ajatteli hän Sabbathina heidän päällens ilman hädätä carata. Ja cosca Judalaiset/ jotca hän cansans menemän waatinut oli/ händä neuwoit/ ettei hän nijn surkiast heitä surmais/ waan säästäis pyhäpäiwän tähden/ jonga Jumala idze cunnioittanut ja pyhittänyt oli. Kysyi heille se pääcoira: Se cuin Sabbathin pitä käskeny on/ ongo hän HERra taiwas? Ja cosca he wastaisit händä/ on/ hän on se eläwä HERra/ hän on taiwan HERra/ joca seidzemennen päiwän pyhittä käskeny on. Wastais hän sijhen: Nijn olen minä Herra maan päällä/ ja käsken teidän teidän walmista/ ja Cuningan tahto toimitta. Mutta ei hän cuitengan taitanut hänen aiwoitustans täyttä. Mutta Nicanor öyckäis ja

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

kerscais/ ja oli täydes todes/ että hänen suuren cunnian saaman piti Judasta. Mutta Maccabeuxella oli wahwa turwa ja toiwo/ että HERra oli händä auttawa. Ja lohdutti nijtä jotca hänen cansans olit/ ettei he pelkäis pacanoita jotca tulit heitä wastan/ ja muistelis nijtä apuja/ cuin heille usein ennen taiwast tapahtunut oli. Ja myös nyt seurawaista woitto ja apua/ jonga heille HERra lähettävä oli/ toiwoisit. Näin lohdutti hän heitä Laista ja Prophetaista ja muistutteli heille ne onnelliset endiset tappeluxet/ ja nijn teki heidän rohkiaksi. Ja cosca hän heitä nijn neuwonut oli/ luutteli hän myös heillen/ cuinga pacanat rickonet olit/ ja teit wastan heidän walans/ ja nijn warusti heitä/ ei luottain keihästen ja kilpein päälle/ waan Jumalan sanalla. Hän sanoi myös heillen yhden näyn/ joca uscottapa oli/ jonga hän nähnyt oli/ josta he caicki sydändä sait/ ja tämä oli se näky. Onia ylimmäinen Pappi/ ihmellinen/ cunnialinen/ laupias ja puhelias mies/ joca nuorudestans hywis taiwois harjoitellut oli/ ojensi kätens/ ja rucoili caiken Judan Canssan edest. Sijtte näkyi hänelle toinen wanha cuuluisa mies calleis waatteis/ ja sangen cunnialisella muodolla. Ja Onia sanoi Judalle: Tämä on Jeremia Jumalan Propheta/ joca sinun weljiäs sangen racasta/ ja rucoile alati Canssan ja pyhän Caupungin edest. Sijtte andoi Jeremia käsilläns Judalle culdaisen miecan/ ja sanoi hänelle: Ota tämä pyhä miecka/ jonga Jumala sinulle anda/ sillä sinun pitä wiholliset lyömän. Cosca Judas heitä sencaltaisilla cauneilla sanoilla/ jotca heillen sydändä ja rohkeutta annoit/ lohduttanut oli/ he mielistyit/ ettei he leiriä tehdä tahtonet/ waan cohta wihamiesten tygö mennä/ ja carata rohkiast heidän päällens/ ja lopetta asian: sillä Caupungi/ Jumalan palwelus ja Templi waaras olit. Ja tosin/ waimoja ja lapsia/ weljiä ja langoja/ ei he nijn paljo totellet/ waan heidän suurin murhens oli pyhästä Tempelistä. Ja ne jotca Caupungijn jäit/ olit suures murHes heidän sotawäestäns. Cosca sotimisen aica joutui/ ja wiholliset idzens coonnet olit/ heidän järjestyxens tehnet/ Elephantit siallens asettanet/ ja hewoismiehet molemmillen puolillen pannet olit. Ja Maccabeus wiholliset näki/ ja heidän moninaiset asens/ ja hirmulliset pedot/ nosti hän kätens taiwasen päin/ ja rucoili ihmellistä Jumalata/ joca caicki näke: sillä hän kyllä hywin tiesi/ ettei

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

woitto harniscain cautta tule/ waan Jumala anda sen kellengä hän suo/ ja rucoili näin: HERra/ sinä olet Engelis Jehiskian Judan Cuningan aicana lähettänyt/ ja se löi Sennacheribin leiris sata ja wijsi yhdexättäkymmendä tuhatta miestä. Nijn lähetä myös nyt (sinä taiwan HERra) hyvä Engeli meidän edelläm/ wihollisia peljättämän. Anna heidän hämmästyä sinun wäkewätä käsiwarttas/ jotca Jumalan pilcalla sinun pyhä Canssas wastan tulewat/ ja näin Judas lackais puhumast. Näin tuli Nicanor ja hänen jouckons/ waskitorwien soitoilla ja suurella huudolla. Mutta Judas ja hänen jouckons löit wihollisia rucouxella Jumalan tygö/ huutamisella ja käsilläns he tappelit/ mutta sydämelläns huusit Jumalan tygö. Ja löit wijsi neljättäkymmendä tuhatta miestä/ ja iloidzit suurest/ että Jumala idzens nijn armollisexi näyttänyt oli. Cosca tappo loppui/ ja he menit pois jällens/ tuttin Nicanor harniscoistans/ että hän myös tapettu oli. Silloin nousi suuri huuto ja riemu/ ja kijtit Jumalata kielelläns. Ja Judas/ joca hengens ja tawarans Canssans edestä aldixi andanut/ ja nuorudestans Canssallens paljon hyvä tehnyt oli/ käski Nicanorin pään ja kädet hacata pois olcapäinens/ ja cansans Jerusalemijn wiedä. Cosca hän sinne tuli/ cudzui hän wäkens cocon/ ja asetti Papit Altarin eteen/ ja lähetti linnaan wihollisten perän/ Ja näytti Nicanorin pään/ ja pilckajan käden/ jonga hän Cackiwaldian pyhä huonetta wastan ojendanut/ ja idzestäns paljon kerscannut oli. Hän leickais myös jumalattomalda Nicanorilda kielen/ ja käski cappaleixi linduin eteen hacata/ ja käden/ jolla hän hulluutta tehnyt oli/ Templin puoleen ripusta. Ja caicki Canssa kijtit Jumalata taiwast/ ja sanoit: kijtetty olcon se joca Caupungins warjellut on/ ettei se ole rijwatuxi tullut. Ja pani Nicanorin pään ylös/ että sen jocainen linnasta nähdä taisi/ julkisexi tiedoxi/ että HERra heitä auttanut oli. Se myös yximielisest caikilda päätettin/ ettei sitä päiwä unhotetais/ Waan pyhänä pidetäisin/ nimittäin/ colmattakymmendä päiwä cahdest toistakymmenest Cuusta/ joca Syrian kielellä Adarixi cudzutan/ päiwä ennen Mardocheuxen Juhla. Näin tahdon minä nyt tämän Kirjan tälläns päättä/ sijtte cuin Nicanor tuli pois/ ja Judalaiset Caupungin jällens woitit. Ja jos minä otollisexi tehnyt olen/ nijncuin minä mielelläni tahtoisin/ mutta jos se

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

halpa on/ nijn olen minä cuitengin tehnyt nijn paljo cuin minä woinut olen. Sillä wijna eli wettä aina juoda ei ole otollinen/ waan toisinans wijna/ toisinans wettä/ se on suloinen: Nijn on myös suloinen cosca moninaisia luetan. Tämä olcon loppu.

Cappalet Estherin Kirjasta .

MUtta Kirja oli näin: Se suuri Cuningas Artaxerxes Indiast Ethiopian asti/ terwettä nijtä sata ja seidzendä colmattakymmendä Förstiä/ ynnä alemmaisten cansa. WAicka minä woimallinen Cuningas olen/ ja suurin Herra maan päällä/ nijn en minä ole cuitengan minun woimastani tahtonut ylpiäxi tulla/ waan ahkeroinnut armollisest ja siwiäst hallita/ ja rauhan/ joca jocaidzen ilahutta/ woimasans pitä/ että jocainen rauhallisest eläis ja hänen asians toimitais. Pidin sentähden Försteini cansa neuwo/ cuinga se parhain tapahduis. Nijn ilmoitti minulle Haman/ minun toimellisin/ rackahin ja uscollisin Neuwonandajan/ joca Cuningan jälkeen on ylimmäinen. Cuinga yxi Canssa on/ joca caickijn maacundijn hajotettu/ joilla erinomainen Laki on wastoin caickein maacundain ja Canssain tapa/ ja cadzo joca paicas Cuningan käskyn ylö/ jonga cautta he rauhan ja yximielisyden waldacunnas estäwät. Cosca me sijs ymmärsim/ että yxi yxinäinen Canssa/ coco mailma wastan idzens asetti/ ja heidän oman tapans pitäwät/ ja meidän käskyillemme owat tottelemattomat/ jonga cautta he suuren wahingon tekewät/ ja rauhan ja yximielisyden meidän waldacunnasam turmelewat. Käskemmä me/ että cutca Haman ylimmäinen Försti/ ja ylimmäinen Cuningan jälkeen/ meidän Isäm/ tietä andawa on/ waimoinens ja lapsinens/ heidän wihollistens miecoilla/ ilman yhdetäkän armota murhatan/ eikä ketän armahdeta. Ja neljäntenä toistakymmendenä päiwänä Adarist cahdesta toistakymmenestä Cuucaudesta tänä vuonna/ pitä caicki ne tottelemattomat yhtenä päiwänä tapettaman/ että wahwa rauha pysyis meidän waldacunnasam. Tämä cappale luettacan neljännen lugun jälkeen/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

ennen kuin wijdes aljetan. MArdocheuxen rucous Jumalan tygö Hamanit
wastan/ että HERra pelastais hänen Canssans. Ja Mardocheus rucoili HERra/
ja luetteli hänen ihmellisiä töitäns/ ja sanoi: HERra Jumala/ sinä olet
Caickiwaldias Cuningas. Caicki owat sinun hallusas/ ja ei sinun tahtos wastan
woi kengän olla/ cosca sinä Israeli autta tahdot. Sinä olet taiwan ja maan
tehnyt/ ja caicki mitä nijsä on. Sinä olet caickein HERra/ ja ei kengän woi olla
sinua wastan. Sinä tiedät caicki/ sinä olet nähnyt/ etten minä ylpeydest eli
ylöncadzest sitä ylpiätä Hamanita ole palwella tahtonut. Sillä minä olisin
walmis/ Israelin hywäxi/ mielelläni hänen jalcainsackin suuta andaman. Waan
olen tehnyt pelgosta/ etten minä sitä cunniata/ kuin minun Jumalalleni tule/
andais ihmiselle/ engä ketän muita cumarrais/ kuin minun Jumalatani. Ja nyt
HERra sinä Abrahamin Cuningas ja Jumala/ armahda sinuas sinun Canssas
päälle: sillä meidän wihollisem tahtowat meitä häwittä/ ja sinun pericundas/
joca sinun algusta on ollut/ hucutta. Älä cadzo ylön sinun jouckos/ jongas
Egyptist pelastanut olet. Cuule minun rucouxeni/ ja ole Canssalles
armollinen/ ja käännä meidän murhem iloxi/ että me eläisim ja sinun nimes
ylistäisim/ ja älä anna nijden suuta tukitta/ jotca sinua kijttäwät. Ja coco
Israel huusi caikest woimastans HERran tygö: sillä he olit cuoleman hädäs.
JA Drötningi Esther käänsi myös idzens HERran tygö sencaltaises cuoleman
hädäs. Ja rijsui Cuningaliset waattet/ ja puki idzens murhewaatteisin/ ja callin
weden ja Balsamin edestä hajotti hän tuhca ja tomua pääns päälle/ ja
nöyrytti ruumins paastolla. Ja jocapaicas cusa hän ennen iloinen oli ollut/
repi hän hiuxians ja rucoili Israelin Jumalata ja sanoi: HERra joca ainoastans
meidän Cuningam olet/ auta minua wiheljäistä/ ei minulla ole muuta
auttajata kuin sinä yxinäns/ ja hätä on käsis. Minä olen minun Isäldäni
cuullut HErra/ että Israelin caikista pacainoista eroittanut/ ja meidän Isäm
wanhast ijancaickisexi perinnöxi omistanut/ ja pitänyt mitäs heille
puhunutkin olet. Me olemma sinun edesäs syndiä tehnet/ sentähden olet
sinä meitä andanut meidän wihollistemme käsijn. HERra sinä olet
wanhurskas: sillä me olemma heidän jumalitans palwellet. Mutta ei he nyt
sijhen tydy/ että he suurest meitä waiwawat/ Waan heidän woittons he

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

lukewat heidän jumalittens woimaxi/ ja tahtowat sinun lupauxes tyhjäxi tehdä/ ja sinun perindös häwittä/ ja nijden suut/ jotca sinua kijttävät/ tukita/ ja sinun Templis ja Altaris cunnian häwittä: Ja pacanain suut awata/ ylistämän heidän jumalitans/ ja cuolewaista Cuningasta ijancaickisest ylistämän. HERra älä anna sinun kilpes nijlle jotca ei mitän ole/ ettei he meidän waiwaisuttam naurais/ waan käännä heidän aiwoituxens idze päällens/ ja muista se joca sen meitä wastan matcan saatta. Muista meitä HERra/ ja ilmoita idzes meidän tuscasam/ ja wahwista minua HERra/ sinä caickein jumalain ja sotajouckoin Jumala. Opetä minua cuinga minun Lejonin edes pitä puhuman/ ja käännä hänen sydämens/ että hän meidän wihollisiam rupeis wihaman/ nijn että hän idze jouckoinens huckuis. Ja holho meitä kädellä/ ja auta minua sinun pijcas/ jolla ei muuta apua ole cuin sinä HERra ainoastans. Sinä joca caicki asiat tiedät/ ja tunnet ettei minulla ole ilo sijtä cunniasta cuin minulla jumalattomain tykönä olla taita/ eikä mielisuosiota pacanaliseen ja muucalaiseen naimiseen. Sinä tiedät että minun se tehdä täydyi/ ja en lue mixikän sitä cunnialista caunistusta/ jota minä pääni päällä kannan/ cosca minun coreileman pitä/ waan pidän sen nijncuin yhden saastaisen räpäälän/ ja en händä canna muulloisin cuin minun coreileman pitä. Ja en minä ole coscan Hamanin cansa syönyt/ engä iloisani ollut Cuningan pöydällä/ en myös ole juonut uhrein wijnasta. Ja sinun pijcas ei ole coscan iloisans ollut/ sijttecuin minä tänne tulin tähänasti/ waan ainoastans sinus HERra Abrahamin Jumala. Cuule hyljättyin äni/ sinä wäkewä Jumala caickein päälle/ ja pelasta meitä sen jumalattoman käsistä/ ja wapahda minua minun tuskistani.

JA colmandena päiwänä rijsui hän jocapäiwäiset waattens/ ja puki hänen Cuningaliseen caunistuxeen. Ja oli sangen ihana/ ja huusi Jumalan/ wapahtajan tygö/ joca caicki näke. Ja otti myötäns caxi pijca/ ja nojas idze toisen päälle hiljaxens. Mutta se toinen seurais händä/ ja candoi hänen hamens liewettä. Ja hänen caswons oli sangen caunis/ ihanan ja ilon muotoinen/ waan hänen sydämens oli täynäns ahdistusta ja murhetta. Ja cosca hän caikist owist sisälle tuli/ meni hän Cuningan cohdalle/ cusa hän

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

istui hänen Cuningalisella istuimellans/ hänen Cuningalis waatteisans/ jotca cullasta ja calleista kiwistä olit/ ja oli hirmuinen nähdä. Cosca hän nyt silmäns nosti/ ja cadzoi wihaisest hänen päällens/ nijn Drötningi pyörtyi/ ja raukeis woimattomudest ja laski pääns pijcan päälle. Nijn Jumala käänsi Cuningan sydämen hywyteen/ ja hämmästyti hänen tähtens/ hyppäis hänen Cuningaliselda istuimeldans ja sai hänen sylijns/ siihenasti että hän toindui/ ja sanoi ystäwälisest hänelle: Mikä sinun on/ Esther? Minä olen sinun weljes/ älä pelkä: Ei sinun pidä cuoleman: sillä ei se käsky tule sinuun/ waan caickijn muihin/ tule edes. Ja hän ojensi sen cullaisen waldickan/ ja laski hänen olallens/ ja andoi hänen suuta/ ja sanoi: sano/ mitäs tahdot? Ja hän wastais: cosca minä cadzoin sinun päälles/ luulin minä näkewäni Jumalan Engelin/ sentähden minä hämmästyin sinun suuren Majestetis tähden: Sillä sinä olet sangen hirmuinen/ ja sinun muotos on sangen cuuluista. Ja cosca hän nijn parhallans puhui/ pyörtyi hän taas woimattomudest/ ja langeis maahan. Mutta Cuningas hämmästyti palwelioinens/ ja lohduitit händä.

ARtaxerxes suuri Cuningas Indiast Ethiopian asti/ terwettä nijtä sata seidzendä colmattakymmendä Förstia/ ynnä alemmaisten cansa. Me ymmärrämme monen Förstin ystäwydest/ ja sijtä cunniast/ joca heille tapahtu/ ylpiäxi ja ilkiäxi tulewan. Nijn ettei he ainoastans sorra alemmaisial/ waan aicoiwat myös idze herrat/ joilda he yletyt owat/ jalcains ala polke. Ja ei tee ainoastans luonnollista cohtullisutta wastan/ kijttämättömyden cautta: waan owat ylpeydellä sogaistut/ nijn ettei he luule Jumalan (joca hurscaita holho) sencaltaista petosta rangaisewan. He pettäwät myös hywät Förstit/ wiatoinda werta wuodattaisans. Ja jotca heitä uscollisest ja toimellisest palwelewat/ saattawat he caickinaiseen onnettomuteen. Joca löytän ei ainoastans wanhoista Historiaista/ mutta myös wielä joca päiwä nähdän/ cuinga paljo sencaltaiset neuwonandajat pahutta matcan saattawat. Että meidän sijs pitä ottaman waarin/ että rauha tästedes pysyis waldacunnasa. Täyty meidän/ asian tilan jälkeen/ toisinans käskyt muutta/ cosca me toisin löydämme/ cuin me olemma ennen neuwotut/ ja ei äkist mitän päättä. ETttä nyt Haman Hamadathin poica Macedoniast/ ei Persian werestä/ eikä meidän

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hywästä luonnostam ole/ waan meidän tykönäm on muucalainen. Jollen me (nijncuin myös joca maacunnallengin) caicke armo näyttänet/ ja nijn corgottanet olemma/ että me cudzuimma hänen meidän Isäxem/ ja jocaidzelda/ nijncuin lähimmäinen Cuningasta/ cunnioitettin: On nijn ylpiäxi tullut/ että hän on aicoinut saatta meitä pois meidän waldacunnastam ja hengeldäm. Sillä hän Mardocheuxen (joca hänen uscollisudens ja hywän työns cautta meidän hengem on pelastanut) ja meidän wiattoman puolisam Estherin/ ja caiken hänen Canssans päälle wäärin ja pahoin candanut on/ että he caicki surmataisin. Ja nijn/ cosca ne olisit pois jotca meitä warjelewat/ on hän aicoinut meitä surmata/ ja Persian waldacunnan Macedonialaisillen saatta. Mutta me ymmärräm että Judalaiset/ jotca se ajelus tahdoi cuoletta/ owat wiattomat/ joilla hywä Laki on. Ja sen corkeimman/ suurimman ja ijancaickisen Jumalan lapset owat/ joca meidän Isillem ja meillen tämän waldacunnan andanut on/ ja wieläkin ylöspitä. Sentähden ei teidän pidä totteleman sitä kirja/ jonga Haman lähettänyt on. Sillä sencaltaisen työn tähden/ on hän caiken sucuns cansa Susanin portin eteen hirtetty/ ja Jumala on hänelle cohta maxanut nijncuin hän ansainutkin oli. WAan tämän käskyn/ jonga me nyt teille lähetäm/ pitä teidän joca Caupungis ilmoittaman/ että Judalaiset heidän Lakins wapana pitäisit. Ja jos jocu tahto heille wäkiwalda tehdä colmandena toistakymmendenä päiwänä/ toisella Cuucaudella toistakymmendä/ joca on Adar/ nijn teidän pitä warjeleman heitä/ että he nijllen costaisit. Sillä sen päiwän on Caickiwaldias Jumala heille iloxi tehnyt/ jona se walittu Canssa huckuman piti. Sentähden pitä myös teidän/ muiden juhlain cansa tämän caikella ilolla juhlana pitämän. Että meille menestyis ja caikille jotca Persialaisille uscolliset owat/ ja nijn olis opixi/ cuinga petos rangaistan. Mutta cuca maacunda eli Caupungi tätä käskyä ei pidä/ hänen pitä miecalla ja tulella häwitettämän/ nijn ettei sijnä ihminen eikä peto eli linducan enämbi asua taida.

TOisna sen suuren Cuningan Artaxerxexen vuonna/ ensimmäisnä päiwänä Nisan Cuucaudes. Näki Mardocheus unda/ Judalainen/ joca oli Jairin poica/ Semein pojan/ Kisin pojan/ BenJaminin sugusta. Ja asui Susanin Caupungis/

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

yxi cunnialinen mies/ Cuningan huones suurna pidetty. Mutta hän oli yxi nijstä fangeista/ jotca NebucadNezar Babelin Cuningas oli Jerusalemist Jechanian Judan Cuningan cansa wienyt pois/ ja tämä oli hänen unens: CApina ja meteli/ jylinä ja maan järistys ja hämmästys nousi maan päällä. Ja cadzo/ siellä oli caxi suurta Drakia/ jotca menit sotiman toinen toistans wastan. Ja huuto oli nijn suuri/ että caicki maacunnat nousit sotiman pyhä Canssa wastan. Ja se oli suuri pimiä päiwä/ murhellinen ja ahdistawainen/ ja suuri surkeus ja hämmästys oli maan päällä. Ja pyhä Canssa oli cowan murhellinen/ ja pelkäisit heidän onnettomuttans/ ja ei muuta heidän edesäns ollut kuin cuolema/ ja he huusit Jumalan tygö. Ja sen huudon jälkeen puhkeis suuri wirta yhdestä lähtestä. Ja Auringo nousi ja tuli kirckaxi/ ja radolliset voitit/ ja ylpiät voitettin. Cosca Mardocheus heräis unestans/ ajatteli hän: mitä Jumala sen cansa aicoi: ja piti unen sydämesäns/ ja ajatteli sitä yöhön asti/ ja olis mielelläns tahtonut tietä mitä se awisti.

JA Mardocheus sanoi: Jumala on sen caiken laittanut. Minä muistelen minun undani/ ja se on juuri nijn tapahtunut kuin minä olen unda nähnyt. Wähä lähde joca suurexi wirraxi tuli/ cosca Auringo paisti ja kirckaxi tuli/ se on Esther/ jonga Cuningas puolisaxens ottanut/ ja Drötingixi tehnyt on. Caxi Drakia olen minä ja Haman: Toinen tietä pacanoita/ jotca tulit cocon/ ja Judalaisten nime häwittä tahdoit. Toinen tietä minun Canssani Israeli/ joca HERran tygö huusi/ ja HERra autti hänen Canssans/ ja wapahti meidän tästä hädästä. Hän teke suuria ihmeitä ja tunnustähtejä pacanain seas: sillä hän on aina eroituxen pitänyt hänen Canssans ja pacanain wälillä. Ja cosca hetki tullut on/ että pacanat ylpeimmälläns ja me heicoimmallam ollet olem/ ja että Jumala oli duomidzewa: Nijn hän on muistanut hänen Canssans päälle/ ja on hänen perinnöllens woiton andanut. Ja tämä päiwä pitä pidettämän Adarin Cuulla/ neljäntenä ja wijdendenätoistakymmendenä päiwänä sillä Cuulla/ caikella ilolla ja suurella ahkerudella/ cosca Canssa tule cocon. Ja pitä nijn ijancaickisest pidettämän Israelin Canssas.

Historia Susannast ja Danielist

OLi yxi mies Babelis Jojakim nimellä. Jolla oli emändä/ Susanna nimellä/ Helkian tytär/ jolla oli sangen ihana ja jumalinen: Sillä hänellä oli jumaliset vanhemmat/ jotca hänen olit opettanut Jumalan Lais. Ja hänen miehensä Jojakim oli sangen ricas/ ja hänellä oli caunis krydimaan hänen huonensa tykönä. Ja Judalaiset tulit alati cocon hänen tygöns/ että hän oli erinomainen mies caickein heidän seasans. Mutta sinä vuonna oli caxi wanha Canssasta Duomarixi pandu/ ne olit sencaltaiset ihmiset/ joista HERra sanonut oli: heidän Duomarins tekewät caickinaista pahutta Babelis. Ne tulit jocapäiwä Jojakimin tygö/ ja jolla jocu asia oli/ sen piti siellä tuleman heidän eteensä. Ja cosca Canssa oli mennyt pois puolipäiwäst/ oli Susannan tapa mennä miehensä krydimaahan. Ja cosca wanhat jocapäiwä näit hänen sinne menewän/ sytyit he pahast himost händä wastan: Ja tulit tyhmäxi/ ja cadzoit tarcast hänen päällens/ ettei he taitanet taiwasen päin cadzo/ ei ajatellet Jumalan sana eikä rangaistusta. Mutta he himoidzit molemmat händä: Ja häpeisit toinen toisellens ilmoitta/ ja cumbikin olis mielelläns hänen cansans maannut. Ja wartioidzit jocapäiwä wiriäst händä/ että he ainoastans hänen nähnetkin olisit. Mutta toinen sanoi toiselle: käykämme cotia/ sillä nyt on ruan aica. Ja cosca he toinen toisestans erinnet olit/ palais cumbikin tacaperin ja tulit jälleens yhten. Cosca toinen kysyi toisellens/ tunnustit he molemmat heidän pahan himons. Sijtte mielistyit he wartioidzeman/ cosca he löytäisit waimon yxinäns. JA cosca he sowelian päiwän olit määrännet händä wäijyäkensä/ tuli Susanna cahden pijcans cansa/ cuin hänen tapans oli/ krydimaahan pesemän idzens/ sillä silloin oli sangen palawa. Ja ei krydimaas ollut yhtän ihmistä/ paidzi näitä cahta wanha jotca heidän lymyttänet olit/ ja wartioidzit händä. Ja hän sanoi pijcoillens: tuocat minullen Balsamita ja saipuata/ ja sulkecat krydimaan/ että minä idzeni pesisin. Ja pijcat teit nijncuin hän oli käsenyt/ ja suljit krydimaan/ ja menit pois salaportista/ tuoman hänelle mitä hän tahdoi/ ja ei huomainnet miehiä: sillä he olit idzens lymyttänet. Cosca pijcat olit mennet pois/ tulit ne caxi wanha ja juoxit hänen

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

tygöns/ ja sanoit: Cadzo/ krydimaa on suljettu/ ja ei kengän näe meitä/ ja me olemma syttyneet sinun rackaudestas/ tee siis meidän tahtom. Mutta jos et sinä tahdo/ niijn me tunnustamme sinun päälles/ että me nuoren miehen yxinäns sinun tykönäs löytänet olemma/ ja että sinä pijcas olet sentähden pois lähettänyt. Niijn Susanna huocais/ ja sanoit: woi cuinga suures tuscas minä olen: sillä jos minä sen teen/ niijn minun pitä cuoleman: mutta jos en minä sitä tee/ niijn en minä pääse teidän käsistän. Cuitengin ennen tahdon minä wiatoinna ihmisten käsijn tulla/ cuin HERra wastan syndiä tehdä. Ja rupeis ilmeisest huutaman/ waan ne wanhat huusit myös händä wastan. Ja toinen juoxi krydimaan oween ja awais sen. Cosca Canssa cuuli huudon/ juoxit he salaportista krydimahan/ cadzoman mitä hänelle tapahtunut oli. Ja ne wanhat rupeisit hänestä sanoman/ niijn että palweliat rupeisit hänen tähtens häpemän: sillä ei sencaltaista ollut coscan Susannasta cuultu. Toisna päiwänä cosca Canssa tuli Jojakimin hänen miehens huonesen cocon/ tulit myös ne caxi wanha täynäns wääryttä ja cawalutta Susannat wastan/ saattaxens händä cuoleman. Ja sanoit caikelle Canssalle: lähettäkät/ ja andacat Susanna Helkian tytär/ Jojakimin emändä tänne tuoda. Ja cosca hän cudzuttu oli/ tuli hän wanhemmittens/ lastens/ ja caiken sucuns cansa. Mutta hän oli ihana ja caunis. Sentähden käskit nämät pahan juoniset otta pois häneldä käärilijnan/ jolla hän idzens peittänyt oli/ että he hänen cauneudestans heidän himons olisit sammuttanet. Ja caicki jotca hänen tykönäns seisoit ja hänen tunsit/ itkit händä. Ja ne caxi wanha nousit Canssan seasta/ ja panit kätens hänen pääns päälle. Mutta hän itki/ ja nosti silmäns taiwasen päin: sillä hänen sydämens uscalsi HERraan. Ja ne wanhat rupeisit sanoman: cosca me cahden ainoastans krydimaas käyskendelim/ tuli hän cahden pijcans cansa sisälle/ ja sulki krydimaan/ ja lähetti pijcat pois. Niijn yxi nuori mies tuli hänen tygöns/ joca idzens lymyttänyt oli/ ja pani lewätä hänen cansans. Mutta cosca me krydimaan louckast sencaltaisen häpiän näimme/ juoximma me sinne kijrust/ ja löysim heidän toinen toisens tykö. Mutta sitä nuorta miestä en me woittanet. Sillä hän oli meitä wäkewämbi/ ja lyckäis owen awoi/ ja hyppäis pois. Mutta hänen me kijnni

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

otim ja kysyim/ cuca se nuori mies oli/ waan ei hän tahtonut meille sano/ sen me todistam. Ja Canssa uscoi ne caxi/ nijncuin Duomareita ja ylimmäisiä Canssan seas/ ja duomidzit Susannan cuolemaan. Mutta hän huusi suurella änellä/ ja sanoi: HERra ijancaickinen Jumala/ joca caicki salaisudet tunnet ja caicki asiat tiedät ennen kuin he tapahtuwat. Sinä tiedät että nämät wäärin minua wastan todistanet owat. Ja nyt/ cadzo/ minun pitä cuoleman/ waicka minä wiatoin olen/ jota he minun päälleni häpiälisest walhetellet owat. Ja Jumala cuuli hänen huutons. JA cosca hän cuolemaan wietin/ kehoitti Jumala yhden nuorucaisen sydämen/ jonga nimi oli Daniel/ hän huusi corkiast: Minä tahdon olla wiatoin tämän weresä. Ja caicki Canssa käänsit ymbärins hänen puoleens/ ja kysyit hänelle/ mitä hän nijllä sanoilla ajattelis. Mutta hän astui heidän keskellens/ ja sanoi: Olettaco te Israelis nijn tyhmät/ että te duomidzet Israelin tyttären/ ennen kuin te asian tutkitta ja toden tiedätte? palaitcat jällens oikeuden eteen: Sillä nämät owat wäärin händä wastan todistanet. Ja caicki Canssa palaisit kijrust ymbärins. JA ne wanhat sanoit Danielille: istu meidän tygöm/ ja neuwo meitä että sinun Jumala sencaltaisen Duomarin wircan on cudzunut. Ja Daniel sanoi heille: eroittacat heitä toinen toisestans/ nijn minä tahdon cummangin erinäns cuullella. Ja cosca he toinen toisestans eroitetut olit/ cudzui hän ensimmäisen/ ja sanoi hänelle: sinä wanha pahan elkinen/ tällä haawa käsittäwät sinun syndis sinun/ joitas ennen tehnyt olet/ coscas wäärin duomidzit ja wiattomat hucutit/ waan wialliset wapaxi sanoit. Ja cuitengin on HERra kieldänyt: ei sinun pidä hurscaita ja wiattomia cuolettaman. Oletcos nämät nähnyt/ nijn sano/ cunga puun alla sinä olet nämät yhdes löytänyt? Mutta hän wastais: Lehmuxen alla. Nijn Daniel sanoi: oikein/ HERran Engeli löytä sinun ja cahtia leicka: sillä sinun walhellas saatat sinä sinus pois hengeldäs. JA cosca tämä otettin pois/ cudzui hän myös toisen eteens tuleman/ ja sanoi hänelle: sinä Canaan sucu ja et Judan/ cauneus on sinun pettänyt/ ja paha himo on sinun sydämes käändänyt. Näin te oletta Israelin tyttärille tehnet/ ja heidän on pelgosta täytynyt teidän mieldän nouta/ waan Judan tytär ei ole teidän pahuten suostunut. Sanos nyt/ cunga puun alla sinä olet heidän yhdes käsittänyt?

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Mutta hän wastais? Tammen alla. Nijn Daniel sanoi: oikein/ HERran Engelillä on miecka sinua cahtia jaca ja tappa: sillä sinun walhellas saatat sinä sinus hengeldäs pois. NIjn caicki Canssa rupeis suurella änellä huutaman/ ja kijttämän Jumalata/ joca nijtä autta jotca idzens häneen luottawat. Ja nousit nijtä cahta Duomarita wastan/ että Daniel heidän omista sanoistans oli heidän woittanut wääräxi todistajaxi. Ja teit heille Mosexen lain jälken/ nijncuin he heidän lähimmäistäns wastan pahoin tehnet olit/ ja tapoit heidän. Ja näin silloin wiatoin weri pelastettin. Mutta Helkias emändäns cansa ylistit Jumalata/ Susannan heidän tyttärens tähden/ Jojakimin hänen miehens cansa/ ja caiken sucuns cansa/ ettei mitän häpiälistä hänesä löytyy. Ja Daniel tuli suurexi Canssan edes/ sijtä päiwästä/ ja sijtte enämmin ja enämmin.

Babelin Belist

Ja Daniel oli alati Cuningan tykönä/ ja pidettin cunnialisembana cuin caicki Cuningan ystävät. BAbelis oli epäjumala/ joca cudzuttin Belixi/ sille piti uhrattaman jocapäiwä caxitoistakymmendä punda nisuja/ ja neljäkymmendä lammasta/ ja colme Amia wijna. Ja Cuningas palweli idze sitä epäjumalata/ ja meni jocapäiwä sitä cumartaman: waan Daniel palweli hänen Jumalata. Ja Cuningas sanoi hänelle: mixet sinä myös Beli rucoile? Mutta hän sanoi: en minä palwele epäjumalita/ jotca käsillä tehdyt owat/ waan eläwätä Jumalata/ joca taiwan ja maan on tehnyt/ ja on caickein eläwitten HERra. Nijn Cuningas sanoi hänelle: etköstäs Beli pidä eläwänä jumalana? etkös näe cuinga paljo hän jocapäiwä syö ja juo? Mutta Daniel naurahti/ ja sanoi: HERra Cuningas/ älä anna idzes wietellä: sillä ei Bel ole sisäldä muu cuin sawi/ ja ulco waski/ ja ei ole coscan syönyt. NIjn Cuningas wihastui/ ja andoi cudzua caicki hänen Pappins/ ja sanoi heille: jollet te minullen sano/ cuca tämän uhrin syö/ nijn teidän pitä cuoleman. Mutta jos te sen taidatte täyttä Belin sen syöwän/ nijn pitä Danielin cuoleman: sillä hän on Beli pilcannut. Ja Daniel sanoi: ja Herra

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Cuningas/ tapahtucon nijncuins puhunut olet. Mutta Belin Pappia oli seidzemenkymmendä/ ilman waimoita ja lapsita. Ja Cuningas meni Danielin cansa Belin Templijn. Nijn hänen Pappins sanoit: cadzo me tahdom mennä ulos/ ja sinun Herra Cuningas pitä idze sinne ruan paneman ja juoman/ ja owen peräs paneman kijnni/ ja omalla sormuxellas lukidzeman. Ja cosca amulla warhain jällens tulet/ ja löydät ettei Bel nijtä caickia ole culuttanut/ nijn me mielelläm cuolemma: eli Daniel pitä tapettaman/ joca sencaltaista meidän päällem on walhetellut. Mutta he luotit idzens siihen/ että he olit tehnet salaisen tien pöydän ala/ jonga cautta he alati sisälle menit/ ja culutit mitä siellä oli. COsca Papit ulcona olit/ andoi Cuningas Belin eteen ruan panna. Mutta Daniel käski palweliains tuhca tuoda/ ja andoi sitä prijscotta coco kircon ymbärins Cuningan nähden. Sijtte menit he pois ja suljit owen/ ja lukidzit Cuningan sormuxella/ ja menit matcans. Mutta Papit menit yöllä sisälle tawans jälken/ waimoinens ja lapsinens/ söit ja joit caicki mitä siellä oli. Amulla warhain oli Cuningas ylhällä/ ja Daniel hänen cansans. Ja Cuningas sanoi: ongo sinetti rickomata? mutta hän wastais: on Herra Cuningas. Ja nijn pian cuin owi awattin/ cadzoi Cuningas pöydälle/ ja huusi suurella änellä: Bel/ sinä olet suuri jumala/ eikä sinus ole petosta. Waan Daniel nauroi/ ja piteli Cuningast/ ettei hän sisälle menis/ ja sanoi: cadzo/ permannolle ja ymmärrä/ kenengä jäljet nämät owat? Cuningas sanoi: minä näen kyllä miesten/ waimoin ja lasten jäljet. Nijn Cuningas wihastui ja andoi Papit otta kijnni/ waimoinens ja lapsinens: ja heidän täydyi osotta sen salaisen tien/ jonga cautta he olit käynet ulos ja sisälle/ ja syönet mitä pöydällä oli. Ja Cuningas andoi heidän tappa/ ja andoi Belin Danielin haldun: joca sen häwitti ja hänen Templins.

Babelin Drakista

Siellä oli myös suuri Draki/ jota he Babelis palwelit. Ja Cuningas sanoi Danielille: cuinga/ tahdotcos myös hänestä sano/ ettei hängän muu ole cuin

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

waskinen epäjumala? Cadzo/ hän elä: sillä hän syö ja juo/ sentähden et sinä taida sano/ ettei hän ole elävä Jumala/ palwele sijs händä. Mutta Daniel wastais: minä palwelen HERra minun Jumalatani: sillä hän on elävä Jumala. Waan sinä Herra Cuningas salli/ nijn minä tämän Drakin surman ilman yhdetäkän miecata eli corennota. Ja Cuningas sanoi: se olcon sinulle luwallinen. Nijn Daniel otti pikiä/ raswa ja carwoja/ ja keitti ne sean/ ja teki sijtä kyrsäisitä/ ja heitti Drakin suuhun/ ja Draki pacahtui cahtia. Ja Daniel sanoi: cadzo/ nämät owat teidän jumalan. COsca Babylonialaiset sen cuulit/ otit he sen sangen pahaxi/ ja nostit capinan Cuningasta wastan/ ja sanoit: meidän Cuningam on Judalaisexi tullut: sillä hän on Belin cukistanut/ Drakin tappanut/ ja Papit surmannut. Ja he astuit Cuningan eteen/ ja sanoit: anna meille tänne Daniel/ mutta jolles anna/ nijn me sinun ja caicki sinun huonestas tapamme. Cosca Cuningas näki/ että he wäkiwallalla hänen päällens tungit/ täytyi hänen heille anda Danielin. Ja he heitit hänen Lejonein eteen luolaan/ jos hän oli cuusi päiwä. Ja luolas oli seidzemen Lejonit/ joille jocapäiwä annettin caxi ihmistä ja caxi lammasta/ mutta ei heille annettu nijnä päiwinä mitän/ että he olisit Danielin syönet. MUTta Judeas oli Propheta Habacuc/ joca oli keittänyt liendä ja leicannut leipä sywään astiaan/ ja meni nijden cansa kedolle/ wiedäxens elowäelle. Ja HERran Engeli sanoi Habacukille: sinun pitä sen ruan/ jotas cannat/ wiemän Danielille Babelijn/ Lejonein luolaan. Ja Habacuc wastais: HERra/ en minä ole Babelin Caupungita nähnyt/ engä tiedä cusa luola on. Silloin tartui Engeli hänen kijresens/ ja wei hänen nijncuin wäkewä tuuli/ Babeli päin luolan tygö. Ja Habacuc huusi ja sanoi: Daniel/ Daniel/ ota tämä ruoca/ jonga Jumala sinulle on lähettänyt. Ja Daniel sanoi: HERra Jumala/ sinä muistat cuitengin wielä minua/ ja et hyljä nijtä jotca sinua rucoilewat ja sinua racastawat. Ja hän nousi ja söi. Waan HERran Engeli wei Hacacukin sillä hetkellä endiseen paickans. Ja Cuningas tuli seidzemendenä päiwänä Danieli walittaman. Ja cosca hän haudalle tuli/ ja cadzoi sisälle/ cadzo/ nijn Daniel istui Lejonein seas. Ja Cuningas huusi suurest/ ja sanoi: O HERra sinä Danielin Jumala/ sinä olet suuri Jumala/ ja ei ole yhtän muuta Jumalata paidzi sinua. Ja hän andoi

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

hänen otta ylös luolasta. Mutta ne muut jotca hänen cuolemaan saatta tahdoit/ andoi hän luolaan heittä/ jotca cohta hänen silmäins edes Lejoneilda nielttin.

Asarian Rucous / Dan. 3. Grecasta

JA Asaria seisoi keskellä tulista pädziä/ awais suuns/ rucoili ja sanoi: OLe kijtetty HERra/ meidän Isäim Jumala/ ja sinun nimes olcon ylistetty ja cunnioitettu ijancaickisest: Sillä sinä olet hurscas caikis cuins meille tehnyt olet/ caicki sinun työs owat totiset/ ja mitä sinä teet/ se on oikia/ ja caicki sinun duomios owat laittamattomat. Sinä teet meille oikein/ ettäs meitä rangaisnut olet/ sencaltaisella rangaistuxella cuins meidän päällem olet andanut tulla/ ja Jerusalemin/ meidän Isäim pyhän Caupungin päälle/ tosin/ sinä teet sijnä oikein meidän syndeimme tähden. Sillä me olemma syndiä ja pahoin tehnet/ että me sinusta luopunet olemma/ ja jocapaicas tehnet sinua wastan. En me myös ole totellet sinun käskyjäs/ engä nijstä lucua pitänet/ että me olisim tehnet nijden jälkeen/ nijncuin sinä meille käskenyt olit/ että me menestyisimme. Sentähden olet sinä oikein tehnyt/ ettäs ne caicki olet andanut tulla meidän päällem. Ja andanut meitä meidän wihollistem/ jumalattomain/ ja pahain ihmisten/ ja sen wäärän ja julmimman Cuningan käsijn maan päällä. Ja en me rohke meidän suutam awata/ nijn me olemma häpiän ja nauron alaisexi tullet sinun palwelias edes/ ja caickein nijden/ jotca sinua pelkäwät. Mutta älä cuitengan meitä peräti hyljä/ sinun pyhän nimes tähden/ ja älä heitä pois sinun lijttos. Ja älä ota sinun laupiuttas meildä pois/ Abrahamin sinun rackan ystäwäs tähden/ ja sinun palwelias Isaachin/ ja Israelin sinun pyhäs tähden. Joillens olet luwannut heidän siemenens lisätä/ nijncuin tähdet taiwas/ ja sannan meresä. Sillä me olemma halwemmaxi tullet caickia pacanoita/ ja olemma nyt caickein ylöncadzotuimmat maan päällä/ meidän syndeim tähden. Ettei meillä nyt yhtän Ruhtinasta/ Prophetata eikä opettaja ole: ei polttouhria eikä

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

jocapäiwästä uhria/ ei ruocauhria eikä suidzutusta. Ei myös ole yhtän paicka/ cusa me sinun edesäs uhramme/ ja löydäisimme armon: Waan särjetyllä sydämellä/ ja murhellisella hengellä tulemma me sinun etees/ nijncuin me toisimma polttouhria oinaista ja mulleista/ ja monda tuhatta lihawata lammasta. Anna nijn meidän uhrim tänäpäpän sinulle kelwata ja otolliset olla: sillä et sinä anna häpiään tulla/ jotca sinun päälles toiwowat. Näin tulemma me nyt caikella sydämellä/ ja edzimmä sinun caswos pelgolla. Sentähden älä anna meitä häpiään tulla/ waan tee meille HERra sinun armos ja suuren laupiudes jälken. Ja kirwota meitä sinun ihmellisten tecois perästä/ ja anna sinun nimelles cunnia. Että he häpeisit jotca sinun palwelioilles paha tekewät/ ja häpiään tulisit sinun suuren woimas ja wäkewydes edes/ että heidän woimans cukistetuxi tulis. Että he ymmärräisit sinun olewan HERran ainoan Jumalan/ cuuluisan maan pijrin päällä. JA Cuningan palweliat/ jotca heidän pädzijn heittänet olit/ ei lacannet/ waan heitit lackamat tulikiwe/ pikiä/ rohtimita ja cuiwia warpuja/ Että liecki löi pädzist yhdexän wijdettäkyymmendä kynärätä corkialle. Ja culutti ymbärildäns/ ja poltti Chalderit/ joidenga hän ulottui/ pädzin edes. Mutta HERran Engeli käweli heidän cansans/ jotca Asarian tykönä pädzis olit. Ja ajoi ulos tulen liekin pädzistä/ ja teki pädzis nijncuin kylmän casten/ ettei tuli ensingän heihin sattunut/ eikä polttanut/ eli wahingoittanut heitä.

Colmen miehen kijoswirsi tules

Silloin rupeisit ne colme toinen toisens cansa weisaman/ kijtit ja ylistit Jumalata pädzis/ ja sanoit: Kijtetty ole sinä HERra/ meidän Isäim Jumala/ ja sinua pitä kijtettämän ja ylistettämän ijancaickisest. Kijtetty olcon sinun cunnialinen ja pyhä nimes/ ja se pitä kijtetty ja ylistetty oleman ijancaickisest. Kijtetty ole sinä sinun pyhäsä ja cuuluisasa Templisäs/ ja sinun pitä kijtetyn ja ylistetyn oleman ijancaickisest. Kijtetty ole sinä joca istut Cherubimin päällä/ ja näet sywyteen/ ja sinua pitä kijtettämän ja ylistettämän ijancaickisest.

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

Kijtetty ole sinä sinun cunnialisella Cuningalisella istuimellas/ ja sinua pitä kijtettämän ja ylistettämän ijancaickisest. Kijtetty ole sinä taiwan wahwudes/ ja sinua pitä kijtettämän ja ylistettämän ijancaickisest. Kijttäkän HERra caicki hänen työns/ ja pitä händä cunnioittaman ja ylistämän ijancaickisest. Te taiwat kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Kijttäkät HERra te HERran Engelit/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Caicki wedet taiwasten päällä kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Caicki HERran sotajoucko kijttäkän HERra/ cunnioittacan ja ylistäkän händä ijancaickisest. Auringo ja Cuu kijttäkät/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Caicki tähdet taiwas/ kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Sade ja caste kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Caicki tuuli kijttäkän HERra/ cunnioittacan ja ylistäkän händä ijancaickisest. Tuli ja palawus kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Rändä ja raket kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Päiwä ja yö kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Walkeus ja pimeys kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Jää ja packainen kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Härmä ja lumi kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Pitkäisen leimaus ja pilwet kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Maa kijttäkän HERra/ cunnioittacan ja ylistäkän händä ijancaickisest. Wuoret ja cuckulat kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Caicki mitä maan päällä caswa/ kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Lähtet kijttäkän HERra/ cunnioittacan ja ylistäkän händä ijancaickisest. Meret ja wirrat kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Walascalat ja caicki cuin wesis lijcku/ kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Caicki linnut taiwas alla kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Caicki medzän pedot ja eläimet kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Te ihmisten lapset/ kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Israel kijttäkän

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

HERra/cunnioittacan ja ylistäkän händä ijancaickisest. Te HERran Papit/ kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Te HERran palweliat/ kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Te wanhurscasten henget ja sielut/ kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Te pyhät jotca radolliset ja murhelliset oletta/ kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Anania/ Asaria ja Misael/ kijttäkät HERra/ cunnioittacat ja ylistäkät händä ijancaickisest. Sillä hän on meitä helwetist pelastanut/ ja uttanut meitä cuolemasta. Ja on pelastanut meidän tulisest pädzist/ ja on meidän tulen keskellä warjellut. Kijttäkät HERra: sillä hän on hyvä/ ja hänen hywydens pysy ijancaickisehen. Caicki jotca HERra pelkävät/ kijttäkän caickein jumalten Jumalata/ cunnioittacat ja ylistäkät/ että hänen hywydens pysy ijancaickisehen.

Manassen Judan Cuningan Rucous

HERRA Caickiwaldias/ meidän Isäim/ Abrahamin/ Isaachin ja Jacobin/ ja heidän wanhurscan siemenens Jumala/ joca taiwan ja maan/ ja caicki mitä nijsä on/ tehnyt olet/ ja olet meren kijnnittänyt sinun käskylläs ja sywyden peittänyt ja kijnnittänyt/ sinun hirmuisen ja cuuluisan nimes cunniaxi / että jocainen hämmästyis sinun edesäs/ ja pelkäis sinun suurta woimas: Sillä sinun wihas on sangen rascas/ jolla sinä uhcat syndisitä/ mutta se laupius/ jonga sinä lupat/ on määrätöin ja tutkimatoin. Sillä sinä HErra/ caickein corkein coco maan pijrin päällä/ olet kärsiwäinen ja sangen armollinen/ ja et mielelläs ihmisiä rangaise/ ja olet sinun hywydestäs luwannut catumuxen syndein andexi saamisexi. Mutta että sinä olet wanhurscasten Jumala/ nijn et sinä ole pannut catumusta wanhurscalle Abrahamille/ Isaachille ja Jacobille/ jotca ei sinua watan syndiä tehnet mutta minä olen syndiä tehnyt/ ja minun syndiäni on enämbi cuin sanda meresä/ ja olen kämärtynyt rascais rautacahleis/ eikä ole minulla yhtän lepo: sillä minä olen kehoittanut sinun wihaan/ ja suuren cauhistuxen sinun edesäs tehnyt: että minä sencaltaisen

P. JOHANNEXEN THEOLOGIN ILMESTYS

cauhistuxen/ ja nijn paljo pahennusta olen asettanut. Sentähden notkistan minä nyt minun sydämeni polwet/ ja rucoilen sinulda HERra armo. Ah HERra/ minä olen syndiä tehnyt/ tosin minä olen syndiä tehnyt/ ja sinä tunnet minun pahat teconi/ minä rucoilen ja pargun/ anna minulle andexi/ O HERra/ andexi anna minullen/ älä anna minua minun synnisäni huckua/ ja älä anna rangaistusta ijancaickisesta minun päälläni olla. Waan auta minua epäkelwotoinda sinun suuren laupiudes tähden/ nijn minä caickena elinaicanani sinua kijtän: Sillä sinua kijttäwät caiken taiwan sotajoucko/ ja sinua pitä ylistettämän ilman lackamat ijancaickisest/ AMEN.

